

2004

شىنجاڭ يىلنامىسى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى

شىنجاڭ يىلنامە نەشرىياتى

شەرتلىك بەلگىلەر

- ★ ئاپتونوم رايونلار مەركەزى
- ۋىلايەت ئوبلاست
- تەسىر كۈچى
- ئاپتونوم رايون
- ▭ قاتتىق تەبىئىي
- ▬ ئۆلكە يېرى
- ▬ ئىلىق تەبىئىي
- ▬ ئۆلكە يېرىسى، بېكەتسىزلىك ئۆلكە يېرىسى
- ▬ ئۆلكە يېرىسى
- ▬ ۋىلايەت ئوبلاست يېرىسى
- ▬ چەت ئەللەرگە ئايلىنىپ چىققان يېرىسى
- ▬ مەھسۇلات - باشقىلار ئورمان تۇتىشىدىكى سىزىق
- مۇداپىئە نۇقتىسى
- × ئورمان بېغى

شىنجاڭ ئاساسىي جۇغراپىيە ئۆلچەم ماركىزى ئىشلىدى
بۇ خەرىتىنى ياسىلى ئايرىشتا ئاساسى ئىستاتىستىكا بۇيىمۇ

خەرىتىدە تەكشۈرگۈچى: ش ئۇ ئا ر كاتوگرافىيە ئىندارىسى خەرىتىدە نومۇرى: S(2004)130 ش (ئۇيغۇرچە)

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مەمۇرىي رايونلىرى خەرىتىسى

شىنجاڭنىڭ
ۋەتەنمىزدىكى ئورنى

قازاقىستان

قىرغىزىستان

ئاقسۇ ۋىلايىتى

ئويمانلىق
چۆلى

خوتەن ۋىلايىتى

تاجىكىستان

پامىر
ئافغانىستان

پاكىستان

كەشمىر

(ھىندىستاننىڭ ئىسمى كۆتىرىلگەن رايون)

شىنجاڭ يىنامىسى

2004

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى

شىنجاڭ يىنامە تەھرىراتى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى

ئىسمائىل تىلىۋالدى

نۇرلان ئەبلىمجان، مەمتىمىن زاكىر، سەرجه،
فېلىك داچېن، لى شىنگۇاڭ، ۋاڭ چۇڭجيو، سۈي
شۈجىي (مەخسۇس)، ۋۇ شىڭدۇ (مەخسۇس)،
دىلمۇرات مۇسا (مەخسۇس)، لىۋ شىڭ (مەخ-
سۇس)

مۇدىر:
مۇئاۋىن مۇدىرلار:

ئەزالار:

لى يى، تۇرسۇن ئىبراھىم، ۋاڭ ۋېي، جىۋ چىيەن،
ما چىن، لىۋ يەنلىياڭ، لى شۆجۈن، ھاپىز نىياز،
چېن تۇڭۋېي، زۇنۇن قۇتلۇق، مەھمەت ئېلى،
لىۋ چاڭمىڭ، خې فۇلىن، چىۋ يۈەنياۋ، لى
زېشىيەن، لى ۋېيچىڭ، مياۋ پۇشېڭ، خۇاڭ
يۈەنسەي

«شىنجاڭ يىلنامىسى» (2004) نىڭ مۇھەررىرلىرى

باش مۇھەررىر: ۋۇ شىڭدۇ
مۇئاۋىن باش مۇھەررىر: خۇاڭ جىيەنئەن
مەسئۇل مۇھەررىرلەر: لىۋ بىڭ، ۋۇ پېييۈن، جاك خوي، يەن جۇتياڭ

شىنجاڭ يىلنامە تەھرىراتى

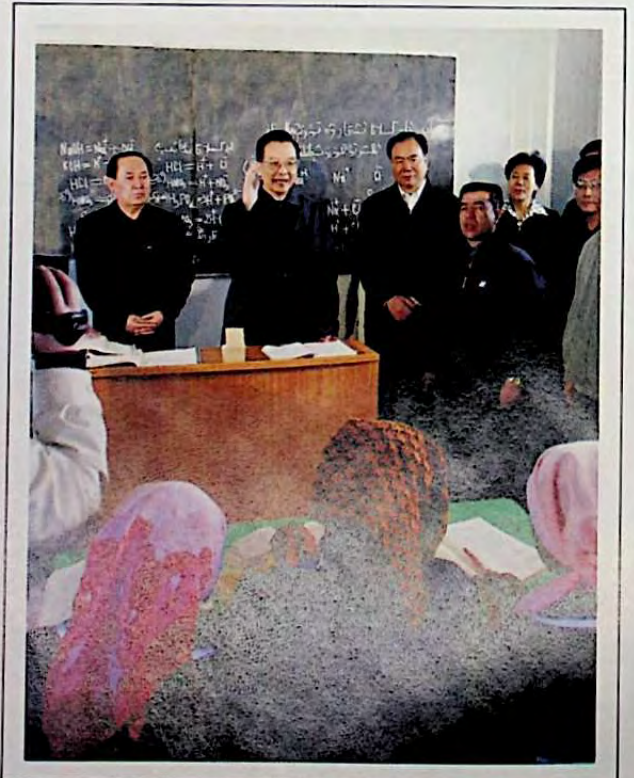
تەھرىرات باشلىقى: خۇاڭ جىيەنئەن
مۇئاۋىن تەھرىرات باشلىقى: لىۋ بىڭ
مۇھەررىرلەر: ۋۇ پېييۈن، جاك خوي، يەن جۇتياڭ
خىزمەتچى خادىملار: چېن گوگاڭ، لىۋ لېي

چ ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇ-
روسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەن-
نىڭ زۇڭلىسى ۋېن جىياۋ ۋېن 2003 - يىل 3 -
ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە مارالبېشى،
پەيزاۋانلاردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن
رايوندىكى ھەر مىللەت ئاممىدىن ھال سورىدى
ھەمدە ئاپەت رايونىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى
تەكشۈردى ۋە يېتەكچىلىك قىلدى. سۈرەتتە: ۋېن
جىياۋ دوختۇرخانىغا بېرىپ يەر تەۋرەش ئاپىتىدە
يارلانغان ئاممىنى يوقلىماقتا.
لى ياڭ فوتوسى

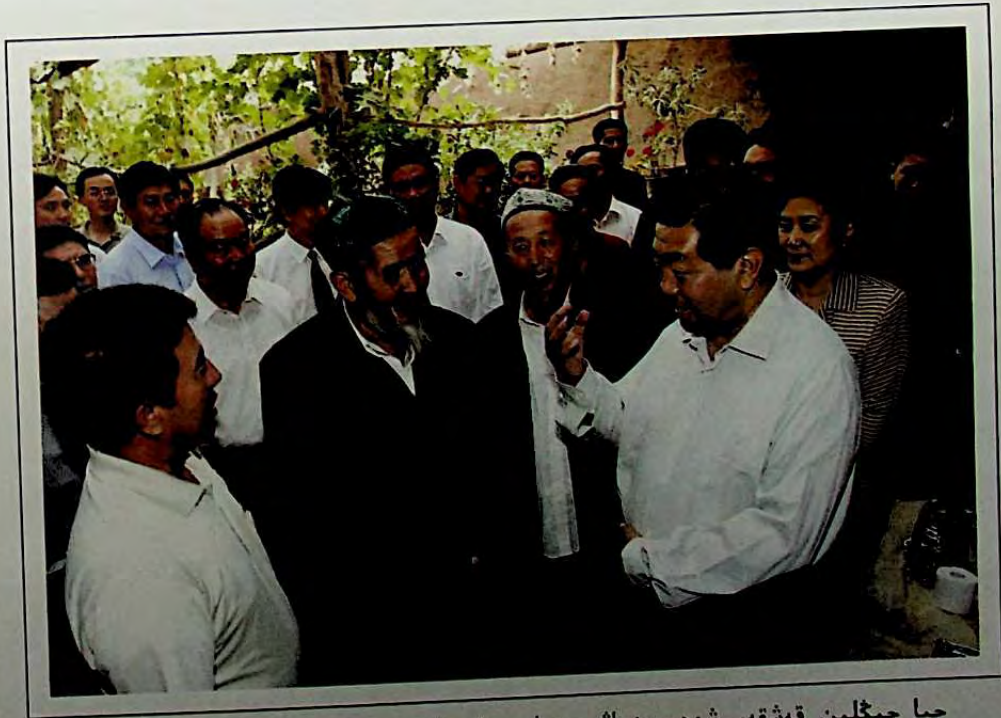
ۋېن جىياۋ ئاپەت رايونىدىكى مەكتەپ
سىنىپىدا ساۋاقداشلارنى تىرىشىپ ئۆگە-
نىپ، ياخشى ماھارەت ئىگىلەپ، چوڭ
بولغاندا يۇرت - ماكاننى تېخىمۇ گۈزەل
قىلىپ قۇرۇپ چىقىشقا سەمىمىي ئىلھاملاند-
دۇرماقتا.

لى ياڭ فوتوسى

ج ك پ مەركىزى كومىتېتى سىياسى بىۋروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مەملىكەتلىك سىياسى كېڭەشنىڭ رەئىسى جيا چىڭلىن 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. سۈرەتتە: جيا چىڭلىن ماناس ناھىيىسىدىكى ئۈزۈم بازىسىدا شۇ جايدىكى دېھقانلار بىلەن سەمىمىي سۆھبەتلەشمەكتە.
لى ياك فوتوسى

جيا چىڭلىن قەشقەر شەھىرىنىڭ يېزىلىرىدا پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم نەمۇنچىلار ۋە پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىنى يوقلىدى.

لى ياك فوتوسى

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي كومىتېت شۇجىچۈسنىڭ شۇجىسى، دۆلەت كومىسسارى قوشۇمچە ج خ مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى جۇ يۇڭكاڭ شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى. سۈرەتتە: جۇ يۇڭكاڭ ئۈرۈمچى شەھىرى ياڭزىياڭ كوچىسى ساقچىخانىسىدىكى ئاساسىي قاتلام كادىر - ساقچىلىرىنى يوقلىماقتا.

سۇڭ جۈن فوتوسى

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي كومىتېت شۇجىچۈسنىڭ شۇجىسى، مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى خې گوچياڭ 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 6 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى. سۈرەتتە: خې گوچياڭ شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» ئوقەتچىلىك مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلماقتا.

سۇڭ جۈن فوتوسى

ش ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇل.
 تىيىنىنىڭ 1 - يىغىنى 2003 - يىلى 1 -
 ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە، سىيا.
 سى كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 -
 يىغىنى 1 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 14 -
 كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ئىككى يى.
 غىندا ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي
 كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەشنىڭ
 يېڭى بىر نۆۋەتلىك رەھبەرلىك كوللېكتىپى
 سايلاپ چىقىلدى. سۈرەتتە: ج ك پ مەركە.
 زىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزا.
 سى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ
 لېچۈەن (ئوڭدىن 2 - كىشى) بىلەن
 ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ يېڭىدىن سايلانغان مۇدىرى ئابىلەت ئابدۇرېشىت (سولدىن
 2 - كىشى)، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى (ئوڭدىن 1 - كىشى)، ش ئۇ ئار سىياسىي
 كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كەرىمباي (سولدىن 1 - كىشى) لار.

ياڭ شىنسىيە، جارقىن ئىمەمەدلەر فوتوسى

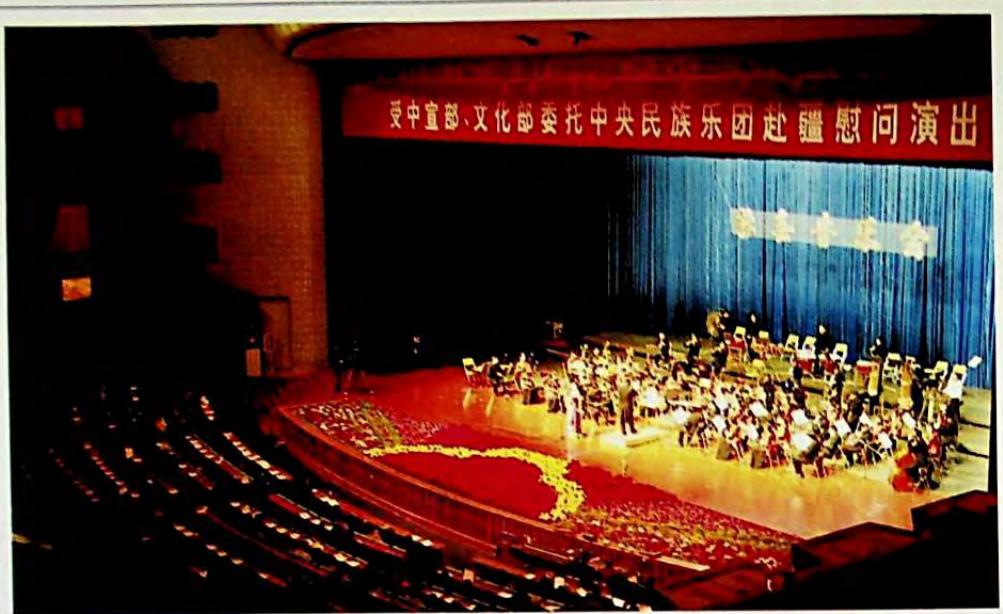

2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 7 -
 كۈنى ئاپتونوم رايون يەر تەۋرەشكە
 تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇ.
 زۇش بويىچە تەقدىرلەش يىغىنى
 ئاچتى، يىغىندا مارالبېشى، پەيزا.
 ۋاتلاردىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇ.
 رۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا مەيدان.
 غا كەلگەن ئىلغار كوللېكتىپ،
 ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى. سۇ.
 رەتتە: ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى
 سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايون -
 نىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى قاتارلىق رەھبەرلەر ئىلغار كوللېكتىپ ۋەكىللىرى ۋە ئىلغار
 شەخسلەرنى قوبۇل قىلماقتا.

سۇڭ جۈن فوتوسى

ھەممە بىر نىيەتتە «سارس» قا
 تاقابىل تۇرۇش. سۈرەتتە: شىنجاڭ
 ئۆپكە كېسەللىكلىرى دوختۇر.
 خانىسىنىڭ تىببىي خادىملىرى
 «سارس» ئايرىش رايونىدا «سارس»
 دەپ گۇمان قىلىنغان بىمارنىڭ
 كۆكرەك سۈرىتىنى تەكشۈرۈۋاتىدۇ.
 دا . جوركتاي فوتوسى

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى ئەۋەتكەن مەركىزىي مىللەتلەر مۇزىكا ئۆمىكى شىنجاڭغا كېلىپ، 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە «مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» بويىچە ھال سوراھ ئويىنى قويدى، ئارتىستلار شىنجاڭدىكى ھەرىكەت ئاممىسىغا 17 مەيدان ئېسىل نومۇر سوۋغا قىلدى. سۈرەتتە: مەركىزىي مىللەتلەر مۇزىكا ئۆمىكى شىنجاڭ خەلق سارىيىدا ئويۇن قوياقتا.
لى ياك فونوسى

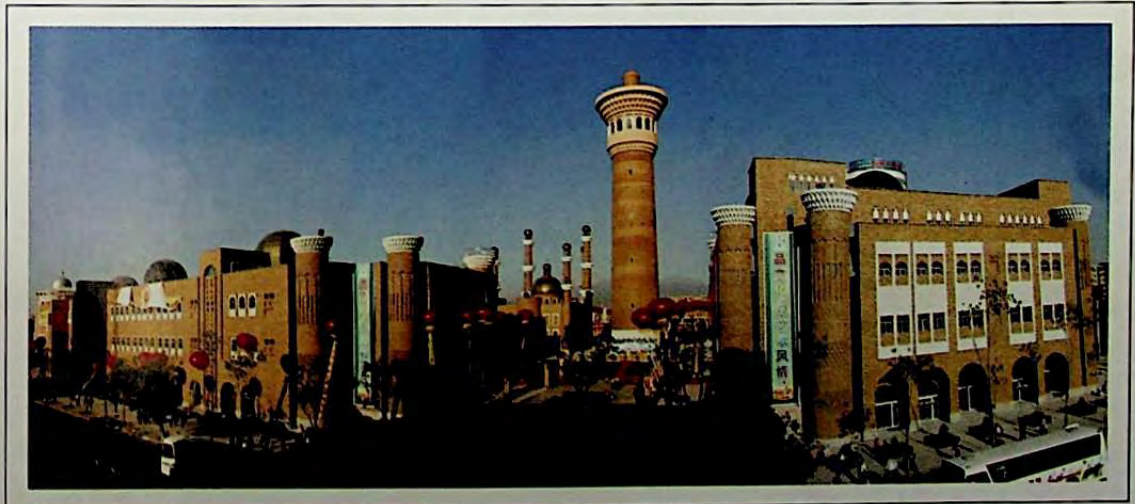

2003 - يىللىق ئاسىيا مەركىزى ئاۋىئامودېل ئۇچۇرۇش بويىچە ماھارەت كۆرسىتىش ۋە مەملىكەتلىك پاراشوتتىن سەكرەش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

ياۋ شىنشىڭ فوتوسى

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى قەشقەر شەھىرى دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتۈپ، جۇڭگونىڭ مۇنەۋۋەر ساياھەت شەھەرلىرى قاتارىغا كىردى. سۈرەتتە: قەشقەر شەھىرىدىكى خەلق مەيدانى.
جاۋ جۈنئەن فوتوسى

2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى قويۇق مىللىي ئۇسلۇبقا ئىگە سودا - سېتىق ئىمارىتى - شىنجاڭ خەلقئارا چوڭ بازىرى پۈتتى. چوڭ بازارنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى ئازكەم 100 مىڭ كۋادرات مېتىر، بۇ قۇرۇلۇشقا 450 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.
لى يالڭ فوتوسى

كىرىش سۆز

ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى

«شىنجاڭ يىلنامىسى» 20 يىللىق مۇساپىنى بېسىپ ئۆتتى. 20 يىلدىن بۇيان «شىنجاڭ يىلنامىسى» دا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات - ئېچىۋېتىش ئىشى ۋە ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئۇلۇغۋار مۇساپىسى ئەينەن خاتىرىلەندى؛ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىدىكى خىزمەتچىلەرنىڭ تولۇپ - تاشقان قىزغىنلىق بىلەن سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىۋاتقانلىقىدەك تەسىرلىك كۆرۈنۈشلەر

كۆرسىتىپ بېرىلدى؛ شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ۋە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنىڭ پارلاق نۇرى ئاستىدا گۈزەل يۇرت - ماكانلارنى قۇرۇپ چىققانلىقى، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مۇستەھكەم رەھبەرلىكىدە ھەمىنەپەس بولۇپ، قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، ئورتاق ئىلگىرىلەش، ئورتاق گۈللىنىشنى ئىشقا ئاشۇرغانلىقىدەك تارىخىي كۆرۈنۈشلەر نامايەن قىلىندى؛ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، ئىشكىنى كەڭ ئېچىۋېتىش، تەرەققىياتىنى تېزلىتىشكە ئائىت ھەقىقىي تەدبىرلىرى ۋە قىممەتلىك تەجرىبىلىرى خاتىرىلەندى. 20 يىلدىن بۇيان «شىنجاڭ يىلنامىسى» نىڭ مۇھەررىرلىرى ۋە بارلىق خىزمەتچىلىرى جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، باتۇرلۇق بىلەن ئىزدىنىپ، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ماددىي مەدەنىيلىك، سىياسىي مەدەنىيلىك ۋە مەنىۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى ئۈچۈن پائال تۆھپە قوشتى. مەن «شىنجاڭ يىلنامىسى» نەشر قىلىنغانلىقىنىڭ 20 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن «شىنجاڭ يىلنامىسى» تەھرىر بۆلۈمىدىكى خىزمەتچىلەرنى قىزغىن تەبرىكلەيمەن، كۆپ يىللاردىن بۇيان «شىنجاڭ يىلنامىسى» نى تۈزۈش، نەشر قىلىش ئۈچۈن قېتىرقىنىپ خىزمەت قىلىپ كەلگەن يولداشلاردىن سەمىمىي ھال سورايەن ۋە ئۇلارغا چىن كۆڭلۈمدىن رەھمەت ئېيتىمەن !

پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىدا، مۇشۇ ئەسىرنىڭ دەسلەپكى 20 يىلى ئېلىمىزنىڭ چوقۇم چىڭ تۇتمىسا بولمايدىغان ھەمدە چوڭ - چوڭ ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقىرىدىغان مۇھىم ئىستراتېگىيىلىك پۇرسەت مەزگىلى، دەپ كۆرسىتىلدى ھەمدە ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشتەك ئۇلۇغۋار نىشان ئېنىق ئوتتۇرىغا قويۇلدى. پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھى ۋە ئاپتونوم

رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيەتكە ئاساسەن، بىز 2020 - يىلغا بارغاندا GDP نى 2000 - يىلىدىكىدىن ئىككى يېرىم قاتلاش، يىللىق ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتىنى %9 كە يەتكۈزۈش، پۈتۈن مەملىكەت بىلەن تەڭ ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشتەك نىشاننى ئىشقا ئاشۇرۇشنى ئوتتۇرىغا قويدۇق. ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشتەك ئۇلۇغۋار نىشاننى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن ھەر ساھە، ھەر كەسىپتىكىلەرنىڭ پائال قاتنىشىشى ۋە بوشاشماي تىرىشىشىغا توغرا كېلىدۇ. «شىنجاڭ يىلنامىسى» جەمئىيەتتىكى ھەر ساھەنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات، تەرەققىيات ئىشلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئىگىلىشىدىكى مۇھىم كۆزنەك، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات - ئېچىۋېتىش ئىشلىرى ۋە سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى تەشۋىق قىلىشتىكى مۇھىم بازا. «شىنجاڭ يىلنامىسى» نىڭ بارلىق خىزمەتچىلىرى ئاپتونوم رايونىمىز سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ گۇۋاھچىسى ۋە پۈتۈنچىسى، شۇنداقلا ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشنىڭ ئىشتىراكچىلىرى. يېڭى ۋەزىيەت ۋە ۋەزىپىلەرگە قارىتا، كۆپچىلىك خىزمەتلىرىنى ياخشى ئىشلەش جەھەتتىكى مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى، بۇرچ تۇيغۇسى ۋە تەخىرسىزلىك تۇيغۇسىنى تېخىمۇ كۈچەيتىپ، دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەش، يول ئېچىپ بېرىشنى يارىتىشتەك روھىي ھالەت بىلەن پۇختا ئىشلەپ، «شىنجاڭ يىلنامىسى» نى تەھرىرلەش، نەشر قىلىش خىزمىتىنى تىرىشىپ يېڭى سەۋىيىگە يەتكۈزۈشى كېرەك. دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ۋە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى يېتەكچى قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، سىياسىئونلارغا خاس يۈكسەك سەزگۈرلۈك بىلەن دەۋرنىڭ يۆنىلىشىنى توغرا ئىگىلەپ، ئاڭلىق ھالدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات، تەرەققىيات، مۇقىملىق ئومۇمىيىتىنى چۆرىدەپ، ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئىشلىرىنى سادىقلىق بىلەن ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا خاتىرىلىشى كېرەك. ئۆز سىياسىي ساپاسى ۋە كەسپىي ئىقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈپ، بىلىم دائىرىسىنى يەنىمۇ كېڭەيتىپ، نادىر ئەسەر يارىتىش ئېھتىياجىنى خىزمەتنىڭ پۈتۈن جەريانى ۋە ھەرقايسى ھالقىلىرىغا سىڭدۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ماددىي مەدەنىيلىك، سىياسىي مەدەنىيلىك ۋە مەنىۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىغا كۆپلەپ تۆھپە قوشۇشى كېرەك.

«شىنجاڭ يىلنامىسى» نىڭ تېخىمۇ ياخشى چىقىرىلىشىغا تىلەكداشمەن.

2004 - يىلى 6 - ئاينىڭ 29 - كۈنى

تەھرىر ئىلاۋىسى

1. «شىنجاڭ يىلنامىسى» يەرلىك ئۈنۈپرسال يىلنامە بولۇپ، 1985 - يىلدىن باشلاپ نەشر قىلىنىپ كەلدى. ئۇ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سىياسەت، ھەربىي ئىشلار، ئىقتىساد، مەدەنىيەت، ئىجتىمائىيەت قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئاساسىي قىياپىتى ۋە ئاساسىي ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك، سىستېمىلىق، ئەپىدىن تونۇشتۇرۇشنى ئاساسىي مەقسەت قىلىدۇ، جەمئىيەتنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىنى توغرا ۋە ئىشەنچلىك ئۇچۇر بىلەن تەمىن ئېتىدۇ، شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقى، ئىگىلىكنىڭ گۈللىنىشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئۈچۈن، شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشلىرى ۋە سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش ئۈچۈن، شۇنداقلا بارلىق ئوقۇرمەنلەر ئۈچۈن خىزمەت قىلىدۇ.
2. «2004' شىنجاڭ يىلنامىسى» جەمئىي 39 قىسىمغا ئايرىلدى: (1) ئومۇمىي ئەھۋال، چوڭ ئىشلار؛ (2) شىنجاڭنى ئېچىش؛ (3) پارتىيە؛ (4) ھاكىمىيەت، سىياسىي كېڭەش؛ (5) جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە؛ (6) ئاممىۋى تەشكىلاتلار؛ (7) تاشقى ئىشلار، مۇھاجىرلار ئىشلىرى، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە چېتىشلىق ئىشلار؛ (8) ھەربىي ئىشلار؛ (9) يېزا ئىگىلىكى؛ (10) سانائەت؛ (11) ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك؛ (12) قاتناش، ئۇچۇر كەسپى؛ (13) شەھەر - يېزا قۇرۇلۇشى؛ (14) ساياھەتچىلىك؛ (15) سودا؛ (16) ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە نازارەتچىلىك؛ (17) مالىيە، باج؛ (18) بانكا، سۇغۇرتا، ئاكسىيە؛ (19) مۇھىت ئاسراش؛ (20) زېمىن بايلىقى؛ (21) يەر تەۋرەش، مېتېئورولوگىيە؛ (22) پەن - تېخنىكا؛ (23) مائارىپ؛ (24) مەدەنىيەت؛ (25) مەتبۇئاتچىلىق، نەشرىياتچىلىق؛ (26) رادىئو، كىنو، تېلېۋىزىيە؛ (27) تىببىي داۋالاش، سەھىيە؛ (28) تەنتەربىيە؛ (29) مىللەت، دىن؛ (30) نوپۇس، پىلانلىق تۇغۇت؛ (31) ئاپپارات ۋە كادىرلار ئىشلىرى؛ (32) ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت؛ (33) ئىجتىمائىي تۇرمۇش؛ (34) ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ناھىيەلەرنىڭ قۇرۇلۇشى؛ (35) شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى؛ (36) شەخسلەر؛ (37) يەرلىك نىزاملار؛ (38) ئالاھىدە ماقالىلەر؛ (39) قوشۇمچە.
- «2004' شىنجاڭ يىلنامىسى» قىسىملار بىرلىك قىلىنىپ، تارماق ۋە ماقالىلەردىن تەركىب تاپتى، ماقالىلەرنىڭ ماۋزۇسى قارا ھەرپ بىلەن بېرىلدى.
3. «2004' شىنجاڭ يىلنامىسى» - «شىنجاڭ يىلنامىسى» نەشر قىلىنغاندىن بۇيانقى 20 - توم، ئۇنىڭدا شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىل 1 - ئايدىن 12 - ئايغىچە ھەرقايسى ساھە ۋە كەسىپلەردە غەربنى كەڭ ئېچىش ئىستراتېگىيىسىنىڭ يولغا قويۇلغانلىقىدەك تارىخىي پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇش، ئىسلاھاتنى تېزلىتىش، ئىشكىنى سىرتقا يەنىمۇ كەڭ ئېچىۋېتىش، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش داۋامىدا قولغا كەلتۈرگەن يېڭى تەرەققىيات، يېڭى مۇۋەپپەقىيەت، يېڭى تەجرىبىلىرى تەپسىلىي ۋە ئېنىق بايان قىلىندى. «2004' شىنجاڭ يىلنامىسى» دە «قاتناش، ئۇچۇر» دېگەن قىسىم «قاتناش، ئۇچۇر كەسپى» گە، «مەتبۇئاتچىلىق، نەشرىياتچىلىق» دېگەن قىسىم «ئاخبارات، نەشرىياتچىلىق» قا، «سەھىيە، تىببىي دورىگەرلىك» دېگەن قىسىم «تىببىي داۋالاش، سەھىيە» گە ئۆزگەرتىلدى؛ مەنۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىغا دائىر مەزمۇنلار «ئومۇمىي ئەھۋال، چوڭ ئىشلار» قىسىمىغا كىرگۈزۈلدى؛ «ئالاھىدە ماقالىلەر» قىسىمى كۆپەيتىپ تەسسىس قىلىنىپ، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا يۈز بەرگەن يەر تەۋرەش ئاپىتى، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەھۋالى، شىنجاڭدا «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش ئەھۋالى نۇقتىلىق ئەكس ئەتتۈرۈلدى.
4. «2004' شىنجاڭ يىلنامىسى» گە كىرگۈزۈلگەن خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتقا دائىر ستاتىستىكىلىق ماتېرىياللاردا شۇ ئارىستاتىستىكا ئىدارىسى ۋە جايلاردىكى ستاتىستىكا ئىدارىلىرىنىڭ ستاتىستىكىلىق ئاخباراتى ئاساس قىلىندى.
5. «2004' شىنجاڭ يىلنامىسى» گە كىرگۈزۈلگەن ماقالىلەردىكى «مىللىي» سۆزى ئادەتتە خەنزۇدىن باشقا ئاز سانلىق مىللەتلەرنى كۆرسىتىدۇ؛ ئۇيغۇرچە يىلنامىگە كىرگۈزۈلگەن شەخسلەردىن ئۇيغۇرلار بىلەن خەنزۇلارنىڭ مىللەت تەركىبى ئىزاھلانمىدى، باشقا مىللەت كىشىلىرىنىڭ مىللەت تەركىبى ئىزاھلاپ ئۆتۈلدى. ئاپتونوم رايون، ئاپتونوم ئوبلاست، ئاپتونوم ناھىيەلەرنىڭ نامى ئادەتتە تۇنجى قېتىم تىلغا ئېلىنغاندا تولۇق ئاتالدى، باشقا جايلاردا ئادەتلەنگىنى بويىچە قىسقارتىپ ئېلىندى. شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ نامى قىسقارتىلىپ بىڭتۇەن دەپ ئېلىندى.
6. «2004' شىنجاڭ يىلنامىسى» گە كىرگۈزۈلگەن ماقالىلەرنى ئاپتونوم رايوندىكى تارماقلار، ئورۇنلار، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيەلەر كۆرسەتكەن ماقالە يازغۇچىلار (ئۇيۇشتۇرغۇچىلار) مۇناسىۋەتلىك خادىملار ياكى كەسپىي خادىملارنى ئۇيۇشتۇرۇپ تەييارلىغان. بارلىق ماتېرىيال، سانلىق مەلۇماتلار نوپۇزغا ئىگە بولۇپ، مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكەن.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be clearly documented, including the date, amount, and purpose of the transaction. This ensures transparency and allows for easy reconciliation of accounts.

Furthermore, it is noted that regular audits are essential to identify any discrepancies or errors early on. By conducting these audits frequently, one can prevent small mistakes from escalating into larger financial issues. The document also mentions the need for proper storage and security of these records to protect them from loss or theft.

In addition, the document highlights the significance of staying up-to-date with the latest financial regulations and tax laws. This is particularly important for businesses and individuals alike, as non-compliance can result in severe penalties and legal consequences. It is advised to consult with a professional advisor to ensure full compliance with all applicable laws.

The second part of the document provides a detailed overview of the accounting process. It starts with the identification of all financial events and their classification into different categories. This is followed by the recording of these events in a systematic manner, typically using a double-entry system. The document explains how debits and credits are used to maintain the balance of the books.

Finally, the document concludes by discussing the importance of presenting the financial information in a clear and concise manner. This involves the preparation of financial statements, such as the balance sheet, income statement, and cash flow statement. These statements provide a comprehensive view of the financial health of an organization and are essential for decision-making by management and investors.

Overall, the document serves as a comprehensive guide to effective financial management, covering everything from record-keeping to the final presentation of financial statements. It is a valuable resource for anyone looking to improve their financial practices and ensure long-term success.

مۇندەرىجە

ئومۇمىي ئەھۋال ، چوڭ ئىشلار

- 1 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 29 ..... پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرى شىنجاڭنىڭ خىزمەتلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى
- 32 ..... 2003 - يىلدىكى چوڭ ئىشلار

ئىسپاتلىق ئىش

- 52 ..... ئومۇمىي بايان
- 59 ..... تەرەققىيات رايونى

يانتىپە

- 62 ..... چ ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى
- 74 ..... تەشكىلات خىزمىتى
- 77 ..... تەشۋىقات خىزمىتى
- 84 ..... بىرلىك سەپ خىزمىتى
- 88 ..... ئەرزىيەت خىزمىتى
- 89 ..... مەخپىيەتلىكنى ساقلاش خىزمىتى
- 91 ..... سىياسىي - قانۇن خىزمىتى
- 92 ..... باشقا خىزمەتلەر
- 99 ..... ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك
- 104 ..... گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى
- 105 ..... دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى
- 106 ..... جۇڭگو دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى
- 107 ..... دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى
- 108 ..... دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى
- 109 ..... 3 - سېنتەبىر ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

ھاكىمىيەت، سىياسىي كېڭەش

- 110 ..... ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى
- 132 ..... ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى
- 150 ..... جۇڭگو خەلق سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە

- 161 ..... جامائەت خەۋپسىزلىكى
- 166 ..... تەبىئىيەتلىك
- 169 ..... سوت
- 173 ..... ئەدلىيە مەمۇرىيىتى

ئاممىۋى تەشكىلاتلار

- 179 ..... ش ئۇ ئا ر باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى
- 186 ..... جۇڭگو كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى ش ئۇ ئا ر كومىتېتى
- 192 ..... ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى
- 200 ..... ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى
- 215 ..... ش ئۇ ئا ر ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى
- 223 ..... ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى)
- 226 ..... ش ئۇ ئا ر ياشلار بىرلەشمىسى
- 227 ..... ش ئۇ ئا ر ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى
- 228 ..... ش ئۇ ئا ر مېھنەتكار بىرلەشمىسى
- 231 ..... ش ئۇ ئا ر ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى
- 237 ..... ش ئۇ ئا ر ۋەتەنگە قايتقان جۇڭگو مۇھاجىرلىرى بىرلەشمىسى
- 238 ..... ش ئۇ ئا ر تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى
- 239 ..... ش ئۇ ئا ر خۇاڭپۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى

ئاشقى ئىشلار، مۇھاجىرلار ئىشلىرى، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە جىنىشلىق ئىشلار

- 240 ..... ئاشقى ئىشلار
- 245 ..... مۇھاجىرلار ئىشلىرى
- 247 ..... شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە جىنىشلىق ئىشلار

ھەربىي ئىشلار

- 249 ..... شىنجاڭ ھەربىي رايونى
- 266 ..... شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قوراللىق ساقچى قىسىملىرى
- 273 ..... قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىگىتۈن قوماندانلىق شتابى
- 276 ..... قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئورمان باش ئەترىتى
- 277 ..... شىنجاڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى
- 280 ..... قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئوت مۇداپىئە باش ئەترىتى
- 282 ..... قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتى
- 284 ..... خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى

يېزا ئىگىلىكى

- 286 ..... ئومۇمىي بايان
- 309 ..... تېرىقچىلىق
- 313 ..... چارۋىچىلىق
- 326 ..... ئورمانچىلىق
- 339 ..... دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى ماشىنلاشتۇرۇش
- 343 ..... سۈپىلىق
- 355 ..... يېزا - بازار كارخانىلىرى
- 357 ..... بېلىقچىلىق
- 360 ..... نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش

سانائەت

- 365 ..... ئومۇمىي بايان
- 371 ..... نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى
- 372 ..... شىنجاڭ نېفىتلىكى
- 378 ..... تارىم نېفىتلىكى
- 382 ..... تۈرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى
- 387 ..... غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسى، غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى

- 391 ..... مائتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى
- 392 ..... مائتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى
- 393 ..... قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى
- 394 ..... ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى
- 396 ..... ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى
- 397 ..... جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز ترانسپورت شىركىتى
- 397 ..... كۆمۈر سانائىتى
- 402 ..... ئېلېكتر سانائىتى
- 404 ..... پولات - تۆمۈر سانائىتى
- 406 ..... رەڭلىك مېتال سانائىتى
- 406 ..... ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى
- 411 ..... بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتى
- 414 ..... خىمىيە سانائىتى
- 416 ..... توقۇمىچىلىق سانائىتى
- 418 ..... يېنىك سانائەت
- 424 ..... تۈزۈمچىلىق
- 425 ..... تىببىي دورا سانائىتى
- 426 ..... تاماكنىچىلىق سانائىتى

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك

- 427 ..... ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

قائىدە، ئۆچۈر كەسىپى

- 438 ..... تۆمۈر يول
- 444 ..... تاشيول
- 447 ..... خەلق ئاۋىئاتسىيەسى
- 454 ..... ئۆچۈرلاشتۇرۇش خىزمىتى
- 457 ..... پوچتا
- 459 ..... تېلېگراف

شەھەر - يېزا قۇرۇلۇشى

- 466 ..... شەھەر قۇرۇلۇشى
- 469 ..... كەنت - بازار قۇرۇلۇشى
- 470 ..... ئۆي - زېمىن كەسىپى
- 472 ..... بىناكارلىق

ساياھەتچىلىك

- 479 ..... ئومۇمىي بايان
- 480 ..... چېگرىدىن كىرىش ساياھەتچىلىكى ئەھۋالى
- 481 ..... ئىچكى ساياھەتچىلىك ئەھۋالى
- 482 ..... ساياھەتچىلىكنى باشقۇرۇش
- 483 ..... ساياھەتچىلىك رايون (نۇقتا) لىرى ۋە ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى

سودا

- 489 ..... ئومۇمىي بايان
- 491 ..... دۆلەت سودىسى
- 493 ..... تىببىي دورا سودىسى
- 493 ..... تاماكا سېتىش
- 494 ..... تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سودىسى
- 498 ..... ئاشلىق - ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش
- 500 ..... تاشقى ئىقتىساد - سودا

ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە نازارەتچىلىك

- 506 ..... ماكىرولۇق تەكشۈش ۋە تىزگىنلەش
- 517 ..... دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى
- 518 ..... دورا نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئەھۋالى
- 522 ..... ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى
- 524 ..... ستاتىستىكا
- 525 ..... ئىقتىسادىي نەپتىشلىك
- 528 ..... باھا خىزمىتى
- 530 ..... سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش
- 534 ..... سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى
- 545 ..... پورت خىزمىتى
- 548 ..... تاموژنا
- 551 ..... چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن - چىقىرىلغان نەرسىلەرنى كاراتتىن قىلىش

مالىيە، باج

- 557 ..... مالىيە
- 561 ..... يەرلىك باج
- 564 ..... دۆلەت بېجى

بانكا، سۇغۇرتا، ئاكسىيە

- 565 ..... بانكا
- 565 ..... خەلق بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى مەركىزى تارماق بانكىسى
- 570 ..... يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
- 571 ..... تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
- 571 ..... سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
- 573 ..... يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
- 576 ..... جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
- 580 ..... قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
- 581 ..... قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسى
- 582 ..... سۇغۇرتا
- 583 ..... جۇڭگو خەلق مال - مۈلۈك سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 583 ..... جۇڭگو ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 584 ..... جۇڭخۇا بىرلەشمە مال - مۈلۈك سۇغۇرتا شىركىتى (شىنجاڭ رايونى) نىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 584 ..... جۇڭگو تىنچ ئوكيان مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 584 ..... جۇڭگو تىنچ ئوكيان ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 584 ..... جۇڭگو ئامانلىق مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 585 ..... جۇڭگو ئامانلىق ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 585 ..... يۇڭخۇەن مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

- 585 شىنخۇا ئۆمۈر سۇفۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى ...
- 585 تېدەن شىنخۇا ئۆمۈر سۇفۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى .....
- 585 ئاكسىيە .....

مۇھىت ئاسراش

- 591 مۇھىت باشقۇرۇش .....
- 593 تەبىئىي ئېكولوگىيىنى قوغداش .....
- 596 مۇھىتنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش ۋە پەن - تېخنىكا .....
- 600 مۇھىتنى تۈزەش .....

زېمىن بايلىقى

- 605 زېمىن بايلىقى .....
- 606 كانچىلىقنى باشقۇرۇش .....
- 608 گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش .....
- 614 كارتوگرافىيە .....

يەر تەۋرەش، مېتېئورولوگىيە

- 621 يەر تەۋرەش .....
- 638 مېتېئورولوگىيە .....

پەن - تېخنىكا

- 651 شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش .....
- 657 پەن - تېخنىكا پىلانى .....
- 675 پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مۇكاپاتى .....
- 683 بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىنى قوغداش .....
- 687 پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش - كېڭەيتىش .....

688 ..... پەن - تېخنىكا خىزمىتى

699 ..... تەبىئىي پەن تەتقىقاتى

699 ..... ئېكولوگىيە، بايلىق

703 ..... فىزىكا، خىمىيە

704 ..... ئاسترونومىيە

705 ..... دېھقانچىلىق

713 ..... چارۋىچىلىق

714 ..... ئورمانچىلىق

716 ..... ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتى

مائارىپ

722 ..... ئومۇمىي بايان

730 ..... ئاساس مائارىپى

736 ..... كەسپىي مائارىپ ۋە چوڭلار مائارىپى

740 ..... ئالىي مائارىپ

744 ..... مىللىي مائارىپ

مەدەنىيەت

746 ..... مەدەنىيات - سەنئەت

749 ..... ئىجتىمائىي مەدەنىيەت

752 ..... مەدەنىيەت بازىرى

754 ..... مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى، ئارخېئولوگىيە خىزمىتى

763 ..... تەزكىرە تۈزۈش خىزمىتى

768 ..... ئارخېپچىلىق

ئاخباراتچىلىق، نەشرىياتچىلىق

771 ..... ئومۇمىي بايان

774 ..... مەتبۇئاتچىلىق

784 ..... نەشرىياتچىلىق

رادىئو، كىنو، تېلېۋىزىيە

- 786 ..... رادىئو، كىنو، تېلېۋىزىيە ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
- 792 ..... كىنو، تېلېۋىزىيە تىياتىرلىرىنى تەرجىمە قىلىش ئەھۋالى
- 793 ..... كىنو فىلىم تارقىتىش، قويۇش ئەھۋالى

ئىسپىنى داۋالاش، سەھىيە

- 796 ..... سەھىيە بايلىقىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى
- 803 ..... سەھىيە ئىسلاھاتى

تەنتەربىيە

- 805 ..... تەنتەربىيە خىزمىتى
- 806 ..... ماھارەت تەنتەربىيىسى
- 814 ..... ئاممىۋى تەنتەربىيە
- 819 ..... تەنتەربىيە كەسپى

مىللەت، دىن

- 821 ..... مىللەتلەر ئىشلىرى
- 823 ..... مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى
- 824 ..... دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش

نوپۇس، پىلانلىق تۇغۇت

- 829 ..... نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان
- 832 ..... ئاپتونوم رايونلۇق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى يىغىنى

ئاپپارات ۋە كادىرلار ئىشلىرى

- 836 ..... ئاپپارات ئىسلاھاتى ۋە شتات باشقۇرۇش
- 838 ..... كادىرلار خىزمىتى

ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت

- 844 ..... ئەمگەك ئىشلىرى
- 847 ..... ئەمگەك مەمۇرىي تەپتىشلىكى
- 848 ..... ئىجتىمائىي كاپالەت

ئىجتىمائىي تۈرمۈش

- 850 ..... ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەكشۈرۈش ئەھۋالى
- 859 ..... پاراۋانلىق ئىشلىرى
- 865 ..... ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەرنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش
- 869 ..... قىزىل كرىست جەمئىيىتى خىزمىتى
- 871 ..... ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتى
- 874 ..... ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى باشقۇرۇش ئەھۋالى
- 876 ..... ياشانغانلار خىزمىتى
- 879 ..... مەھەللە مۇلازىمىتى ۋە كەنت ئاھالىسىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشى
- 880 ..... نىكاھ، دەپنە ئىشلىرى

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ قۇرۇلۇشى

- 881 ..... ئۈرۈمچى شەھىرى
- 883 ..... تەڭرىتاغ رايونى
- 885 ..... سايباغ رايونى
- 887 ..... يېڭىشەھەر رايونى
- 889 ..... شىنكۇ رايونى
- 891 ..... تۇدۇڭخابا رايونى

893	داۋانچىڭ رايونى
895	دۇڭشەن رايونى
897	ئۈرۈمچى ناھىيىسى
899	قاراماي شەھىرى
902	مايتاغ رايونى
904	قاراماي رايونى
906	جەرەنبۇلاق رايونى
908	ئورقۇ رايونى
909	تۇرپان ۋىلايىتى
912	تۇرپان شەھىرى
915	پىچان ناھىيىسى
916	توقسۇن ناھىيىسى
918	قۇمۇل ۋىلايىتى
920	قۇمۇل شەھىرى
921	باركۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى
923	ئاراتۈرۈك ناھىيىسى
924	سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى
927	سانجى شەھىرى
928	فۇكاڭ شەھىرى
930	مىچۈەن شەھىرى
932	قۇتۇبى ناھىيىسى
934	ماناس ناھىيىسى
937	گۇچۇڭ ناھىيىسى
939	جىمىسار ناھىيىسى
941	مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى
943	بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى
945	بورتالا شەھىرى
946	جىڭ ناھىيىسى
948	تەرەققىياتى 1 - مۇھىم ئامىل قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، خەلقنى ئاساس قىلىپ، ناھىيىنى گۈللەندۈرۈش يولىدا تىرىشىپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش مۇساپىسىنى تېزلىتىلى
949	ئارشاڭ ناھىيىسى
953	بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى
955	كورلا شەھىرى
957	بۈگۈر ناھىيىسى
958	لوپنۇر ناھىيىسى
960	چاقىلىق ناھىيىسى
961	چەرچەن ناھىيىسى
964	يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى
966	خېجىڭ ناھىيىسى
968	خوشۇت ناھىيىسى

969 ..... باغراش ناھىيىسى

971 ..... ئاقسۇ ۋىلايىتى

973 ..... ئاقسۇ شەھىرى

976 ..... ئونسۇ ناھىيىسى

978 ..... كۇچا ناھىيىسى

980 ..... شايار ناھىيىسى

982 ..... «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، شايار خەلقى ئۈچۈن

985 ..... بەخت يارىتايلى

986 ..... توقسۇ ناھىيىسى

989 ..... باي ناھىيىسى

991 ..... ئۈچتۇرپان ناھىيىسى

993 ..... ئاۋات ناھىيىسى

994 ..... كەلپىن ناھىيىسى

998 ..... ئىشەنچنى چىڭىتىپ، ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشقا ئاتلىنايلى

1000 ..... قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى

1001 ..... ئاتۇش شەھىرى

1003 ..... ئاقتۇ ناھىيىسى

1005 ..... ئاقچى ناھىيىسى

1006 ..... ئۇلۇغچات ناھىيىسى

1008 ..... قەشقەر ۋىلايىتى

1011 ..... قەشقەر شەھىرى

1013 ..... قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى

1015 ..... قەشقەر يېڭى شەھەر ناھىيىسى

1016 ..... يېڭىسار ناھىيىسى

1018 ..... پوسكام ناھىيىسى

1019 ..... يەكەن ناھىيىسى

1021 ..... قاغىلىق ناھىيىسى

1022 ..... مەكىت ناھىيىسى

1024 ..... يوپۇغا ناھىيىسى

1025 ..... پەيزاۋات ناھىيىسى

1028 ..... مارالبېشى ناھىيىسى

1030 ..... تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى

1032 ..... خوتەن ۋىلايىتى

1034 ..... خوتەن شەھىرى

1036 ..... خوتەن ناھىيىسى

1037 ..... قاراقاش ناھىيىسى

1038 ..... گۇما ناھىيىسى

1040 ..... لوپ ناھىيىسى

1042 ..... چىرا ناھىيىسى

1044 ..... كېرىيە ناھىيىسى

1046 ..... نىيە ناھىيىسى

1051 ..... ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى

..... كۈيتۇڭ شەھىرى

1052 ..... غۇلجا شەھىرى

1054 ..... غۇلجا ناھىيىسى

1056 ..... چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى

1060 ..... قورغاس ناھىيىسى

1062 ..... توققۇزتارا ناھىيىسى

1063 ..... كۈنەس ناھىيىسى

1066 ..... موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى

1068 ..... تېكەس ناھىيىسى

1069 ..... نىلقا ناھىيىسى

1071 ..... تارباغاتاي ۋىلايىتى

1073 ..... چۆچەك شەھىرى

1074 ..... شىخۇ شەھىرى

1076 ..... دۆربىلجىن ناھىيىسى

1079 ..... ساۋەن ناھىيىسى

1080 ..... تولى ناھىيىسى

1083 ..... چاغاتوقاي ناھىيىسى

1084 ..... قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى

1087 ..... ئالتاي ۋىلايىتى

1089 ..... ئالتاي شەھىرى

1091 ..... بۇرچىن ناھىيىسى

1093 ..... كۆكتوقاي ناھىيىسى

1095 ..... ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، جەڭگىۋارلىقنى جارى قىلدۇرۇپ، غەيرەت ئۈستىگە غەيرەت قوشۇپ، تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرەيلى

1097 ..... بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى

1099 ..... قابا ناھىيىسى

1101 ..... چىڭگىل ناھىيىسى

1102 ..... جېمىنەي ناھىيىسى

..... شىخەنزە شەھىرى

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى

1105 ..... شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ مەسئۇللىرى

1105 ..... بىڭتۇەننىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1112 ..... يېزا ئىگىلىك 1 - شى

1114 ..... يېزا ئىگىلىك 2 - شى

1116 ..... يېزا ئىگىلىك 3 - شى

1118 ..... يېزا ئىگىلىك 4 - شى

1120 ..... يېزا ئىگىلىك 5 - شى

1122 ..... يېزا ئىگىلىك 6 - شى

1124 ..... يېزا ئىگىلىك 7 - شى

1125	.....	پىزا ئىگىلىك 8 - شى
1127	.....	پىزا ئىگىلىك 9 - شى
1129	.....	پىزا ئىگىلىك 10 - شى
1130	.....	بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىسى
1132	.....	پىزا ئىگىلىك 12 - شى
1133	.....	پىزا ئىگىلىك 13 - شى
1134	.....	پىزا ئىگىلىك 14 - شى

شەخسلەر

ئىلغار شەخسلەر

1137	.....	سۇن لىمىن
1137	.....	لى جىنچاڭ
1138	.....	ۋاڭ گۇچۇەن
1138	.....	دۇڭ جاۋۋۇ
1138	.....	رابىگۈل ئىمىن
1139	.....	ياڭ بىڭشېڭ
1139	.....	لو رېنچۇەن
1140	.....	روشەنگۈل مامۇت
1140	.....	ياڭ جىەنلى
1141	.....	دىڭ جىەنخۇا
1141	.....	سۈي دىڭشىيەن
1141	.....	بۇخەلچە روزىمەت
1142	.....	سۇڭ شىشېڭ
1142	.....	ئىسمائىل ساۋۇت
1143	.....	ئامىنە سابىت
1143	.....	ئەركىن يۈسۈپ
1143	.....	ليۇ گوشەن
1144	.....	چى يىڭچېڭ

ئىنقىلابىي قۇربانلار

1144	.....	ۋاڭ يىچېڭ
1145	.....	قاسىم مەشىر
1145	.....	ياسىن مامۇت
1145	.....	يۈسۈپقادىر ئىدىرس
1145	.....	مەمەتجان ياقۇپ
1145	.....	ئاسىم ئابدۇللا
1146	.....	سائەتقىز توختى
1146	.....	يۈ جىەنمىن

ۋاپات بولغانلار

1146	.....	يۈەن شىن
1146	.....	خەن جىيى
1146	.....	شېن شىيەنخې
1147	.....	ليۇ جىنخۇ

.....	گې مىڭۋالڭ
.....	شۇ چوڭخۇئا
.....	گۇلڭ كى
.....	چېن مىڭجى
1148	جالڭ يالڭ
1149	يالڭ خۇپىڭ
1149	فۇ شىباۋ
1149	ۋالڭ زىجېن
1149	جالڭ شۇكەي
1149	ليۇ خۇڭلياڭ
1149	ما مېيسۇن
1150	ليۇ پىنجۇڭ
1150	ليۇ فاشيۇ
1151	سەيدەخمەتوف تۇرسۇن
1151	خۇي فېن
1151	لى يىخۇئا
1151	تېن فېڭ
1151	ۋالڭ يۇچى
1152	ۋالڭ جىشياڭ
1152	شۇ جىيەن
1152	جالڭ يۇ
1153	ماۋ مىنشېڭ
1153	تۇراخۇن جامال
1153	جالڭ يۇۋېن
1153	سەي جوڭچىزۇڭ
1154	چالڭ پىنىن
1154	جۇ خۇۋېن
1154	ۋالڭ سەنيۇ
1155	بايىنغولىن
1155	لياڭ سەي
1155	باتۇش دۇلاتوف
1155	گاۋ چىڭفېڭ
1156	دۇڭ ۋاڭشەن
1156	ئابدۇراخمان ھەسەن
1156	ۋۇ شۇشەن
1156	ئىسمائىل توختى
1157	يەن شۇدۇن
1157	رېن باڭكۇن
1157	جىڭ شاڭشېڭ
1157	توختى روزى
1158	كېرەم سەلەي
1158	قۇربان مەمەتتىياز
1158	تۇرسۇن توختى
1158	زەپەن قارمانوف
1159	سابىقان غۇلامقان

- 1159 ..... يېزا ئىگىلىك 8 - ش
- 1159 ..... يېزا ئىگىلىك 9
- 1159 ..... يېزا ئىگىلىك
- 1159 ..... ۋاڭ گېڭشاۋ
- 1160 ..... سەيپىدىن ئەزىزى
- 1160 ..... ما مېڭشياڭ
- 1161 ..... جاك جۇڭتاۋ
- 1161 ..... شېن جىجياڭ
- 1161 ..... ليۇ پېيچېڭ
- 1161 ..... لى ستاڭ
- 1162 ..... ۋاڭ ياتىڭ

بەزىلىك مىزاملار

- 1163 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ نىزام چىقىرىش نىزامى
- 1170 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سۈتچىلىك نىزامى
- 1175 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى
- 1182 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى
- 1186 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى
- 1190 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى
- 1198 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت قۇرۇلۇشى تۈرنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىش نىزامى
- 1201 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كولىكتىپ توختام قانۇنى
- 1206 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى

ئالاھىدە ماقالىلەر

- 1213 ..... ھەممە بىر نىيەتتە «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش
- 1220 ..... مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش ۋە ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش توغرىسىدىكى خاتىرىلەر

قوشۇمچە

- 1235 ..... شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ستاتىستىكا ئاخباراتى

ئومۇمىي ئەھۋال، چوڭ ئىشلار

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

تارىخى، مۇھىتى ۋە تەبىئىي بايلىقى

ئورنى ۋە كۆلىمى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ياۋروپا - ئاسىيا قۇرۇقلۇقىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ غەربىي شىمالىغا جايلاشقان. ئورنى شەرقىي مېرىدىئان $73^{\circ}40'$ - $96^{\circ}23'$ ، شىمالىي پاراللېل $34^{\circ}25'$ - $49^{\circ}10'$ ئارىلىقىغا توغرا كېلىدۇ. كۆلىمى 1 مىليون 600 مىڭ كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە تاغلىق كۆلىمى (ئېدىرلىق ۋە ئېگىزلىكلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) تەخمىنەن 800 مىڭ كۋادرات كىلومېتىردىن، تۈزلەڭلىك كۆلىمى (تارىم ئويمانلىقى، جۇڭغار ئويمانلىقى ۋە تاغ ئارىسىدىكى ئويمانلىقلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) تەخمىنەن 800 مىڭ كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدۇ. ئۇ جۇڭگودىكى كۆلىمى ئەڭ چوڭ ئۆلكە - ئاپتونوم رايون.

شىنجاڭنىڭ شەرقى ۋە جەنۇبى ئېلىمىزنىڭ گەنسۇ، چىڭخەي ئۆلكىلىرى ۋە شىزاڭ ئاپتونوم رايونى بىلەن قوشنا، شەرقىي شىمالدىن غەربىي جەنۇبىغىچە موڭغۇلىيە، روسىيە فېدېراتسىيىسى، قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى، قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتى، تاجىكىستان جۇمھۇرىيىتى، ئافغانىستان جۇمھۇرىيىتى، پاكىستان جۇمھۇرىيىتى، ھىندىستان جۇمھۇرىيىتى قاتارلىق دۆلەتلەر بىلەن چېگرىلىنىدۇ. دۆلەت چېگرىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 5600 كىلومېتىردىن ئاشىدۇ. دېمەك ئۇ جۇڭگودىكى دۆلەت چېگرىسى ئەڭ ئۇزۇن ئۆلكە - ئاپتونوم رايون.

تەرەققىيات جەريانى ۋە رايونلارغا

ئايرىلىشى

شىنجاڭ ئېلىمىزنىڭ تارىخىي كىتابلىرىدا «غەربىي يۇرت» دەپ ئاتالغان، بۇنىڭ مەنىسى غەربىي قىسىمدىكى چېگرا رايون دېگەنلىك بولىدۇ. خەن سۇلالىسىدىن ئىلگىرىلا

غەربىي يۇرت بىلەن ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتىكى رايونلار ئوتتۇرىسىدا سودا - ساياھەت ئالاقىسى بولغان. خەن سۇلالىسىنىڭ خانى ۋۇدى زامانىسىنىڭ جىيەنيۇن 3 - يىلى (مىلادىدىن ئىلگىرىكى 138 - يىلى) جالڭ چىيەن غەربىي يۇرتقا ئەلچىلىككە ئەۋەتىلگەن. جالڭ چىيەن 13 يىلدىن كېيىن غەربىي يۇرتتىن قايتىپ كەتكەن، شۇنىڭدىن كېيىن غەربىي خەن سۇلالىسى ھۆكۈمىتى غەربىي يۇرتتىكى بەگلەر بىلەن مۇناسىۋەت ئورناتقان. تەيجۇ 4 - يىلى (مىلادىدىن ئىلگىرىكى 101 - يىلى) خەن سۇلالىسى غەربىي يۇرتقا يالۋاچ چېرىكچى تۇرغۇزۇپ، كورلا ۋە بۈگۈر رايونلىرىدا بوز يەر ئۆزلەشتۈرگەن. شېنجۇ 2 - يىلى (مىلادىدىن ئىلگىرىكى 60 - يىلى) غەربىي خەن سۇلالىسى ھۆكۈمىتى ئۇرلى (ھازىرقى بۈگۈر ناھىيىسى تەۋەسى) دا غەربىي يۇرت قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى تەسىس قىلىپ، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىكى بالقاش كۆلىنىڭ شەرقى ۋە جەنۇبىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان كەڭ رايوننى باشقۇرغان. شۇنىڭ بىلەن تەڭ غەربىي يۇرتتىكى ھەرقايسى جايلارغا ئەمەلدار تەيىنلەپ ئەۋەتكەن. شۇنىڭدىن كېيىن غەربىي يۇرت خەن سۇلالىسى تېررىتورىيىسىگە رەسمىي كىرگەن. شەرقىي خەن سۇلالىسى دەۋرىدە غەربىي يۇرت قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى باشقۇرغان بەگلىكلەر 50 كە يەتكەن.

ۋېي، جىن سۇلالىلىرىدىن سۈي سۇلالىسىغىچە بولغان سۇلالىلەرنىڭ ھەممىسى غەربىي يۇرتتا مەمۇرىي باشقۇرۇش ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈپ كەلگەن. 16 پادىشاھلىق دەۋرىدىكى ئالدىنقى لياڭ پادىشاھلىقى بۈگۈنكى تۇرپان رايونىدا قۇجۇ ئايىقىنى تەسىس قىلغان، بۇ شىنجاڭدا ۋىلايەت، ناھىيە تەسىس قىلىشنىڭ باشلىنىشى بولغان. سۈي سۇلالىسى پىشامشان، چالمادان ۋە ئىشۇرغول ئايماقلىرىنى تەسىس قىلغان. تاڭ سۇلالىسىنىڭ غەربىي يۇرتتىكى باشقۇرۇش دائىرىسى خەن سۇلالىسى دەۋرىدىكىدىن ئېشىپ ئوتتۇرا ئاسىيانىچە يەتكەن ھەمدە جايلاردا ھەرغىل باشقۇرۇش تۈزۈملىرىنى يولغا قويغان. غەربىي يۇرتنىڭ شەرقىدە

بىۋاسىتە قارايدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىلدى. مىنگونىڭ 8 - يىلى (1919 - يىلى) بۇ رايون شىنجاڭ ئۆلكىسىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلىپ، ئالتاي ۋىلايىتى تەسىس قىلىندى.

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغاندىن كېيىن، مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە پائال يولغا قويۇلدى. 1955 - يىلى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قۇرۇلدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايوندىكى ئاپتونوم ئوبلاست 5، ۋىلايەت 7، ۋىلايەت دەرىجىلىك شەھەر 2، ناھىيە دەرىجىلىك شەھەر 20 (بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەر 4)، ناھىيە 68 (بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم ناھىيە 6)، شەھەرگە قاراشلىق رايون 11.

مەركىزى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مەركىزى ئۈرۈمچى.

نوپۇسى ۋە مىللەتلىرى

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ ئاپتونوم رايون نوپۇسىنىڭ 2003 - يىللىق ئۆزگىرىشىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالغا قارىغاندا، شىنجاڭنىڭ 2003 - يىلدىكى ئومۇمىي نوپۇسى 19 مىليون 339 مىڭ 500 ئىكەن. بۇنىڭ ئىچىدە ئەرلەر 9 مىليون 942 مىڭ 400 بولۇپ، %51.4 نى، ئاياللار 9 مىليون 397 مىڭ 100 بولۇپ، %48.6 نى ئىگىلىگەن؛ شەھەر - بازار نوپۇسى 6 مىليون 651 مىڭ 100 بولۇپ، نوپۇسنىڭ شەھەر - بازار نوپۇسىغا تايلىنىش نىسبىتى %34.4 بولغان؛ يېزا نوپۇسى 12 مىليون 688 مىڭ 400 بولۇپ، %65.6 نى ئىگىلىگەن.

شىنجاڭ كۆپ مىللەت توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايون. نۇرغۇن قەدىمكى مىللەتلەر بۇ يەردە كۆپىيىپ، تىرىكچىلىك قىلىپ، بۇ يەرنىڭ ئىقتىساد ۋە مەدەنىيىتىنى راۋاجلاندۇرغان. ئۇزاق ئىجتىمائىي تەرەققىيات جەريانىدا مىللەتلەر ئۆزئارا قوشۇلۇپ، تەدرىجىي ھالدا ھازىرقى زامان مىللەتلىرىنىڭ تەرەققىيات مۇساپىسىنى تاماملىغان. جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغاندا بۇ يەردە ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، خۇيزۇ، قىرغىز، موڭغۇل، شىبە، تاجىك، مانجۇ، ئۆزبېك، رۇس، داغۇر، تاتاردىن ئىبارەت 13 مىللەت بار ئىدى. ھازىر ئاپتونوم رايون تەۋەسىدە 55 مىللەت بار. 2003 - يىلى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 11 مىليون 628 مىڭ 500 بولۇپ، ئاپتونوم رايون نوپۇسىنىڭ %13.60 نى ئىگىلىدى. 13 مىللەت ئىچىدە خەنزۇ 7 مىليون 711 مىڭ بولۇپ، ئاپتونوم رايون ئومۇمىي نوپۇسىنىڭ %39.87 نى، ئۇيغۇر 8 مىليون 823 مىڭ 500 بولۇپ، %45.62 نى، قازاق 1 مىليون 352 مىڭ 100 بولۇپ، %6.99 نى، خۇيزۇ 866 مىڭ 700 بولۇپ، %4.48 نى، قىرغىز 173 مىڭ 700

ئۇيغۇرغول، قۇجۇ ۋە بېشبالىق ئايمىقلىرىنى تەسىس قىلغان، بۇ 3 ئايمىق قارىسىدا 12 ناھىيە بولغان، باشقا جايلاردا قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى ۋە تۇتۇقبەگ مەھكىمىسى تۈزۈمى يولغا قويۇلغان.

ئالە سۇلالىسىدىن كېيىن غەربىي يۇرتتا 3 قېتىم چوقراق يەرلىك كۈچ يەنى قاراخانىيلار خانلىقى، ئۇلۇغ ئافىلىق ئۇدۇن خانلىقى ۋە ئىدىقۇت ئۇيغۇر خانلىقى پەيدا بولغان. بۇ يەرلىك كۈچلەر ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتىكى 5 سۇلالە ۋە سۇلك، لياۋ سۇلالىسىنىڭ مەركىزىي ھاكىمىيىتىگە قارىغان.

يۈەن سۇلالىسى دەۋرىدە غەربىي يۇرتتا ۋاقىتلىق ۋازارەت تۈزۈمى يولغا قويۇلۇپ، مەمەرقەندتە ئامۇ دەريا ۋاقىتلىق قارا دىۋان ۋازارىتى تەسىس قىلىنغان، بۇ ماۋرائۇننەھردىكى رايونلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان؛ بۈگۈنكى قورغاس رايونىدا ئالمالىق ۋاقىتلىق قارا دىۋان ۋازارىتى تەسىس قىلىنغان، بۇ ئىلىدىن بالقاش كۆلىنىڭ شەرقى ۋە جەنۇبىغىچە بولغان رايونلارنى باشقۇرغان. بۈگۈنكى جىماردا بېشبالىق ۋاقىتلىق قارا دىۋان ۋازارىتى تەسىس قىلىنغان، بۇ تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىكى رايونلارنى باشقۇرغان. كېيىن يەنە بېشبالىق ۋاقىتلىق ۋازارىتى قارىسىدا بېشبالىق، قۇجۇ، ئۇدۇندىن ئىبارەت 3 ئايمىقچى مەھكىمىسى تەسىس قىلىنىپ، شىمالىي ۋە جەنۇبىي شىنجاڭ ھەمدە خوتەن رايونىنىڭ ھەربىي، مەمۇرىي ئىشلىرى ئىدارە قىلىنغان.

شىنجاڭ رايونى مىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە «بېشبالىق» دەپ ئاتالغان، كېيىن «ئىلبالىق» قا ئۆزگەرتىلگەن. چاغاتاي ئەۋلادلىرى غەربىي يۇرتتا دائىم ئىچكى پاراكەندىچىلىك تۇغدۇرۇپ تۇرغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ ھەممىسى مىڭ سۇلالىسىگە ئىتائەت قىلغان. غەربىي يۇرتنىڭ شەرقىي قىسمىنى مىڭ سۇلالىسى بىرتۇتاش باشقۇرۇپ، يۇڭلى 4 - يىلى (1406 - يىلى) قۇمۇل لەشكەرگاھىنى قۇرغان.

چىڭ سۇلالىسى شىنجاڭنى بىرلىككە كەلتۈرگەندىن كېيىن، چيەنلۇڭنىڭ ئاخىرقى مەزگىللىرىدە غەربىي يۇرت «شىنجاڭ» دەپ ئۆزگەرتىلگەن. بۇ «قايتۇرۇۋېلىنغان قەدىمكى زېمىن» دېگەن مەنىنى بېرىدۇ. ئېرتىش دەرياسىنىڭ شەرقى ۋە شىمالى قۇبۇدۇ مەسلىھەتچى ئامبىلىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن؛ ئېرتىش دەرياسىنىڭ جەنۇبى ۋە غەربى ھەمدە تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىكى رايونلارنىڭ ھەممىسى ئىلىسى جاڭخۇنىنىڭ باشقۇرۇشىدا بولغان. قۇمۇلدىن ئۈرۈمچىگىچە بولغان جايلار گەنسۇ پەرىمانبەردارىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن. گۇاڭشۈ 10 - يىلى (1884 - يىلى) شىنجاڭ ئۆلكىسى رەسمىي قۇرۇلدى، ئۈرۈمچى ئۆلكە مەركىزى بولدى. گۇاڭشۈ 32 - يىلى (1906 - يىلى) ئالتاي ۋىلايىتى قۇبۇدۇ مەسلىھەتچى ئامبىلىنىڭ باشقۇرۇشىدىن مەركەزگە

ئوخشاشلىقلار مەۋجۇت. شىنجاڭ خۇيزۇلىرىنىڭ تىلى شىمالىي يول خۇيزۇ تىلى ۋە جەنۇبىي يول خۇيزۇ تىلى دەپ ئايرىلىدۇ. خۇيزۇلار قېلىپلاشقان يېزىقىنى قوللىنىدۇ. قىرغىزلار قىرغىز تىلى - يېزىقىنى قوللىنىدۇ. قىرغىز تىلى - يېزىقى قىزىلمۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدا ئورتاق قوللىنىلىدىغان تىل - يېزىقتىن ئىبارەت. قىرغىز تىلى ئالتاي تىل سىستېمىسىنىڭ تۈركى تىللار تۈركۈمى قىپچاق تىل تارمىقىغا تەۋە.

موڭغۇل تىلى ئالتاي تىل سىستېمىسى موڭغۇل تىل تۈركۈمىگە تەۋە بولۇپ، يېپىشقاق تىل ھېسابلىنىدۇ. شىنجاڭدىكى موڭغۇللار قوللىنىدىغان ئۇيرات دېھالبېكتى تۇرغات شۇمى ۋە چاخار شۇمىگە ئايرىلىدۇ. مەملىكەتنىڭ باشقا جايلىرىدىكى موڭغۇللار ئاساسەن خۇدۇم موڭغۇل يېزىقىنى قوللانماقچا، جۇڭگو موڭغۇللىرىنىڭ يېزىقىنى بىرلىككە كەلتۈرۈش ئۈچۈن، شىنجاڭدىكى موڭغۇللار خۇدۇم موڭغۇل يېزىقىنى قوللىنىدىغان قىلىندى. شۇ ئارقىلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، 1982 - يىلىدىن باشلاپ شىنجاڭدىكى موڭغۇللار ئارىسىدا خۇدۇم موڭغۇل يېزىقى ئومۇملاشتۇرۇلدى. موڭغۇل تىلى - يېزىقى بايىنغولىن، بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىرى، قوبۇقار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسىدە ئورتاق قوللىنىلىدۇ.

شىبەلەر شىبە تىلى - يېزىقىنى قوللىنىدۇ. شىبە تىلى - يېزىقى چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىدە ئورتاق قوللىنىلىدۇ.

تاجىكلار تاجىك تىلى ۋە ئۇيغۇر تىلىنى قوللىنىدۇ (پەقەت ناھايىتى ئاز ساندىكى زىيالىيلار تاجىك يېزىقىنى قوللىنىدۇ). تاجىك تىلى تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسىدە ئورتاق قوللىنىلىدۇ، ئۇ ھىندى - ياۋروپا تىل سىستېمىسىنىڭ ئىران تىل تۈركۈمىدىكى شەرقىي ئىران تىل تارمىقىغا تەۋە، پامىر تىل تارمىقى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. تاجىك تىلى سەرىقول تاجىك تىلى ۋە ۋاخان تاجىك تىلىغا ئايرىلىدۇ. شىنجاڭدىكى مانجۇلار مانجۇ تىلى - يېزىقىنى قوللانمايدۇ (ناھايىتى ئاز ساندىكى ياشقا چوڭلار ئانچە - مۇنچە مانجۇ تىلىدا سۆزلەيدۇ)، ئۇلار ئاساسەن خەنزۇ تىلى - يېزىقىنى ئىشلىتىدۇ، بەزىلىرى ئۇيغۇر ۋە باشقا ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تىلى - يېزىقىنى قوللىنىدۇ. ئەمما مانجۇ تىلى - يېزىقى شىنجاڭدىكى شىبەلەر ئارىسىدا خېلى مۇكەممەل ساقلانمىغان.

ئۆزبېك تىلى ئالتاي تىل سىستېمىسى تۈركى تىل تۈركۈمى قارلۇق تىل تارمىقىغا تەۋە، ئۇيغۇر تىلى بىلەن بولغان ئورتاقلىقى %70 تىن ئاشىدۇ. شىنجاڭدىكى ئۆزبېكلەر كۆپىنچە ئۇيغۇر، قازاقلار بىلەن ئارىلاش ئولتۇراقلاشقانچا،

بولۇپ، %0.9 نى، موڭغۇل 166 مىڭ 900 بولۇپ، %0.86 نى، شىبە 40 مىڭ 300 بولۇپ، %0.21 نى، رۇس 11 مىڭ 100 بولۇپ، %0.06 نى، تاجىك 40 مىڭ 900 بولۇپ، %0.21 نى، ئۆزبېك 14 مىڭ 500 بولۇپ، %0.08 نى، تاتار 4900 بولۇپ، %0.03 نى، مانجۇ 23 مىڭ 900 بولۇپ، %0.12 نى، داۋۇر 6670 بولۇپ، %0.04 نى ئىگىلەيدۇ.

تىل - يېزىق ئىشلىتىش ئەھۋالى

شىنجاڭدا ئولتۇراقلاشقان 13 مىللەت ئىچىدە خەنزۇ بىلەن خۇيزۇلار خەنزۇ تىلىنى ئورتاق ئىشلەتكەندىن سىرت، باشقا مىللەتلەرنىڭ ئۆز تىلى بار، كۆپ ساندىكى مىللەتلەرنىڭ يېزىقى بار. شىنجاڭدىكى مىللەتلەر ئىشلىتىدىغان تىل ئالتاي تىل سىستېمىسى، خەنزۇ - زاڭزۇ تىل سىستېمىسى ۋە ھىندى - ياۋروپا تىل سىستېمىسىغا تەۋە. تۆۋەندە ئايرىم بايان قىلىمىز:

ئۇيغۇرلار شىنجاڭدىكى ئاساسىي مىللەت بولۇپ، ئۇيغۇر تىلى ۋە ئۇيغۇر يېزىقىنى قوللىنىدۇ. ئۇيغۇر تىلى - يېزىقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدا ئورتاق قوللىنىلىدىغان تىل - يېزىقتىن ئىبارەت. ئۇيغۇر تىلى ئالتاي تىل سىستېمىسى تۈركى تىللار تۈركۈمىگە تەۋە بولۇپ، يېپىشقاق تىل تىپىغا كىرىدۇ. قەدىمىي تۈرك تىلى ئۇيغۇر تىلىنىڭ مەنبەسى. 19 - ئەسىرنىڭ ئاخىرى 20 - ئەسىرنىڭ باشلىرىدا ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىغا تەرەققىي قىلدى ھەمدە ئۇيغۇرلار ئورتاق قوللىنىدىغان ئۆلچەملىك تىل - ھازىرقى زامان ئۇيغۇر يېزىقى ۋە تىلى شەكىللەندى.

خەنزۇلار جۇڭگودىكى ئاساسلىق مىللەت، خەنزۇ تىلى - يېزىقى دۆلەت ئورتاق قوللىنىدىغان تىل - يېزىقتىن ئىبارەت. بىراق شىنجاڭدىكى خەنزۇلار ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تىل مەدەنىيىتىنىڭ تەسىرىدە شىنجاڭچە خاسلىققا ئىگە دېھالبېكت يەنى شىنجاڭ خەنزۇ دېھالبېكتى شەكىللەندى. خەنزۇلار قېلىپلاشقان خەنزۇ يېزىقىنى قوللىنىدۇ.

قازاقلار قازاق تىلى - يېزىقىنى قوللىنىدۇ. قازاق تىلى - يېزىقى ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى ۋە مورى، بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىرىدە ئورتاق قوللىنىلىدىغان تىل - يېزىقتىن ئىبارەت. قازاق تىلى ئالتاي تىل سىستېمىسى تۈركى تىللار تۈركۈمى قىپچاق تىل تارمىقىغا تەۋە. 20 - ئەسىرگە كەلگەندە ھازىرقى زامان قازاق تىلى تەدرىجىي شەكىللەندى.

شىنجاڭ خۇيزۇلىرىنىڭ تىلى خەنزۇ تىلى شىمالىي دېھالبېكتىنىڭ غەربىي شىمال شۇمىسىگە تەۋە. شىنجاڭ خۇيزۇلىرىنىڭ تىلى بىلەن غەربىي شىمالدىكى ئۆلكىلەردىكى خەنزۇ تىلى دېھالبېكتى مۇئەييەن مەنبەداشلىق مۇناسىۋىتىگە ئىگە. شىنجاڭ خەنزۇلىرىنىڭ تىلى بىلەن نۇرغۇن

تېغى، مايلى تېغى قاتارلىق تاغلار بار. ئەڭ ئېگىز چوققا ساۋۇر تېغىدىكى مۇزتاغ چوققىسى دېڭىز يۈزىدىن 3806 مېتىر ئېگىز. شىنجاڭنى توغرىسىغا كېسىپ ئۆتكەن ئەڭزىرى تاغ تىزمىسى جۇڭغار ئويمانلىقى بىلەن تارىم ئويمانلىقىنى ئايرىپ تۇرىدۇ، ئۇ غەربتىن شەرققە سوزۇلغان 3 تاغ تىزمىسىغا ئايرىلىدۇ: شىمالىي تاغ تىزمىسىدا ئالاتاۋ تېغى (ئارشاڭ ناھىيىسى، بورتالا شەھىرىنىڭ شىمالىي قىسمىدا)، كۆگرچىن تېغى (جىڭ ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدا، نىلقا ناھىيىسىنىڭ شىمالىدا)، بولخىنۇر تېغى (جىڭ ناھىيىسىدىن شىخۇ ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىغىچە)، ئېرەقباغرىغا تېغى (كۈيتۈك شەھىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ جەنۇبىغىچە)، بوغدا تېغى (ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەرقىدە، فۇكاڭ شەھىرىنىڭ جەنۇبىدا، داخېيەن پويىز ئىستانسىسىنىڭ شىمالىدا) قاتارلىقلار بار؛ ئوتتۇرا تاغ تىزمىسىدا ئالاقار تېغى (چاچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدا، موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىنىڭ شىمالىدا)، نارات تېغى (كۈنەس ناھىيىسى بىلەن خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا)، ئېرۋىنگېن تېغى (خېجىڭ ناھىيىسى تەۋەسىدە) قاتارلىقلار بار؛ جەنۇبىي تاغ تىزمىسىدا كۆكسار تېغى (تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي تىزمىسى دەپمۇ ئاتىلىدۇ، غەرب تەرەپتىكى دۆلەت چېگرىسىدا)، خالىق تېغى (موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى بىلەن باي ناھىيىسى ئوتتۇرىسىدا)، تېرسكەي تېغى (تېكەس ناھىيىسى بىلەن باي ناھىيىسى ئوتتۇرىسىدا)، كۆكتېكە تېغى (خېجىڭ ناھىيىسى بىلەن بۈگۈر ناھىيىسى ئوتتۇرىسىدا)، خۇرۇ تېغى (خېجىڭ ناھىيىسى بىلەن بۈگۈر ناھىيىسى ئوتتۇرىسىدا) قاتارلىقلار بار. دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 5000 مېتىردىن ئاشىدىغان چوققىلاردىن تۆمۈر چوققىسى (7435 مېتىر)، خانتەڭرى چوققىسى (6995 مېتىر)، بوغدا چوققىسى (5445 مېتىر) بار. جەنۇب تەرەپتىكى كوئېنلۇن تاغ تىزمىسى غەربتىن شەرققە سوزۇلغان بولۇپ، جۇڭگو چېگرىسى ئىچىدىكى پاسىر ئېگىزلىكى، شىنجاڭ بىلەن كەشمىر ئوتتۇرىسىدىكى قاراقۇرۇم تاغلىرى ھەمدە ئاساسلىقى شىنجاڭ بىلەن شىزاڭ ئوتتۇرىسىدىكى كوئېنلۇن تاغ تىزمىسى (شەرقتە چىڭخەي چېگرىسى ئىچىگە سوزۇلغان) نى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. شىمالىي تارىمقىدا ئالتۇن تاغ بولۇپ، شەرقىي شىمال تەرەپكە سوزۇلۇپ، چىلپەنشىن تېغىغا تۇتىشىدۇ، كوئېنلۇن تاغ تىزمىسىدا تاغ ئومۇرتقىسىنىڭ دېڭىز يۈزىدىن ئوتتۇرىچە ئېگىزلىكى 5000 مېتىردىن ئاشىدۇ. دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 7500 مېتىردىن ئاشىدىغان چوققىلاردىن دۇنيا بويىچە 2 - ئېگىز چوققا دەپ ئاتالغان چوگىر چوققىسى (8611 مېتىر)، قوڭۇر تۆپە چوققىسى (7595 مېتىر)، مۇزتاغ چوققىسى (7546 مېتىر)، قوڭۇر چوققىسى (7519 مېتىر)

كۆپ ساندىكىلىرى ئۇيغۇر تىل - يېزىقى بىلەن قازاق تىل - يېزىقىنى قوللىنىدۇ.

شىنجاڭدىكى رۇسلار قوللىنىدىغان تىل ئىجتىمائىي ئالاقە چەمبىرىكى ئىچىدە ۋە ياشانغانلار ئائىلىدە قوللىنىش بىلەن چەكلىنىدۇ. ئۇلار ئىجتىمائىي تۇرمۇشتا كۆپىنچە خەنزۇ تىل - يېزىقىنى قوللىنىدۇ، بەزىلىرى ئۇيغۇر تىلى بىلەن قازاق تىلىنى قوللىنىدۇ.

شىنجاڭدىكى داغۇرلارنىڭ تىلى بار، يېزىقى يوق. ھازىر چۆچەك شەھىرى ئاشىلى داغۇر يېزىسى داغۇر تىلىنى قوللىنىدىغان دائىرە ھېسابلىنىدۇ. لېكىن كۆپ ساندىكى داغۇرلار خەنزۇ تىل - يېزىقىنى قوللىنىدۇ، بەزىلىرى قازاق تىلى ياكى ئۇيغۇر تىلىنى قوللىنىدۇ.

شىنجاڭدىكى تاتارلار ئادەتتە كۆپىنچە تاتار تىل - يېزىقىنى قوللىنىدۇ، لېكىن ئۇيغۇر، قازاق تىل - يېزىقلىرىنى قوللىنىدىغانلىرىمۇ بار. گۇچۇڭ ناھىيىسى داچۇن تاتار يېزىسى مەملىكەت بويىچە تاتارلار توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايون شۇنىڭدەك تاتار تىلى قوللىنىلىدىغان دائىرە ھېسابلىنىدۇ. تاتار تىلى تۈركى تىل تۈركۈمىگە كىرىدۇ، ئۇيغۇر، قازاق قاتارلىق تۈركى تىلدىكى مىللەتلەرنىڭ تىلى بىلەن ئوخشىشىپ كېتىدۇ ياكى يېقىن كېلىدۇ.

جۇغراپىيەلىك مۇھىتى

شىنجاڭ دېڭىز - ئوكيانلاردىن يىراق، تۆت ئەتراپىنى ئېگىز تاغلار ئوراپ تۇرىدۇ، شىنجاڭ تەۋەسىدە قاتمۇقات مۇزلۇق چوققىلار، كۆز يەتكۈسىز قۇملۇقلار، بىسپايان يايلاقلار، يۇلتۇزدەك تارقالغان بوستانلىقلار بار. تەبىئىي بايلىقى مول. 3 تاغ 2 ئويمانلىقنى ئوراپ تۇرىدۇ.

تاغ تىزمىلىرى شىمالدىكى ئالتاي تاغ تىزمىسى ئېرتىش دەرياسىنىڭ شىمالىغا جايلاشقان بولۇپ، شىنجاڭ تەۋەسىدىكى قىسمى جەنۇبىي قاپتاغا كىرىدۇ، ئۇ غەربىي شىمالدىن شەرقىي جەنۇبقا سوزۇلۇپ ياتىدۇ. بۇ تاغ تىزمىسىدا ئاساسەن ئالتاي شەھىرى ۋە چىڭگىل ناھىيىسى تەۋەسىدىكى ئالتاي تېغى، گۇچۇڭ ناھىيىسى بىلەن مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ شىمالىدىكى بەيتىك تېغى ۋە چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى ئارامتى تېغى بار. ئەڭ ئېگىز چوققا «دوستلۇق چوققىسى» نىڭ دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 4374 مېتىر كېلىدۇ، ئۇ جۇڭگو، روسىيە، موڭغۇلىيە دۆلەتلىرىنىڭ چېگرىسىغا جايلاشقان؛ غەربىي شىمال قىسمى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىدىكى تاغلىق يەر بولۇپ، دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 2000 مېتىردىن 3000 مېتىرغىچە كېلىدىغان نۇرغۇن پەس تاغلاردىن تەركىب تاپقان، شىمال تەرەپىدە تارباغاتاي تېغى، شەرق تەرەپىدە ساۋۇر تېغى، جەنۇب تەرەپىدە ئورۇكساي تېغى، سېمىست تېغى، بارلىق

بار.

كۆپ مەھسۇلات ئىشلىتىدىغان دەريا - ئېقىنلار مۇنۇلار: شىمالىي شىنجاڭدىكى ئېرتىش دەرياسى، ئۇلۇڭگۈر دەرياسى، ئىلى دەرياسى، تېكەس دەرياسى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى قاراشەھەر دەرياسى، كۆنچى دەرياسى، ئۆگەن دەرياسى، ئاقسۇ دەرياسى، تارىم دەرياسى، قىزىل دەرياسى، يەكەن دەرياسى، قاراقاش دەرياسى، يۇرۇڭقاش دەرياسى، چەرچەن دەرياسى.

كۆللىرى شىنجاڭدا كۆلىمى بىر كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدىغان 139 تەبىئىي كۆل بار، بۇ كۆللەرنىڭ كۆلىمى تەخمىنەن 5500 كۋادرات كىلومېتىرغا يېتىدۇ. ئاساسلىق كۆللەردىن باغراش كۆلى، ئۇلۇڭگۈر كۆلى، سايرام كۆلى، ئېينۇر كۆلى، ئاياغقۇم كۆلى ھەمدە ئايدىڭكۆل بار؛ مەشھۇر لوپنۇر كۆلى قۇرۇپ كەتتى. تۇرپان ئويمانلىقىدىكى ئايدىڭكۆل دېڭىز يۈزىدىن 154 مېتىر پەس بولۇپ، ئېلىسىز قۇرۇقلۇقتىكى ئەڭ پەس جاي ھېسابلىنىدۇ. بايىنغولىن ئوبلاستىدىكى باغراش كۆلىنىڭ سۇ كۆلىمى 1002.4 كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، ئېلىسىزدىكى ئەڭ چوڭ ئىچكى قۇرۇقلۇق تاتلىق سۇ كۆلى ھېسابلىنىدۇ.

ھاۋا كىلىماتى شىنجاڭنىڭ كىلىماتى قۇرۇقلۇق تىپىدىكى مۆتىدىل كىلىماتقا تەۋە بولۇپ، قىش پەسلى ئۇزۇن ھەم قاتتىق سوغۇق بولىدۇ، ياز پەسلى قىسقا ھەم قاتتىق ئىسسىق بولىدۇ. ئەتىياز، كۈز پەسلىلىرىدە كىلىمات ئۆزگىرىشى چوڭ بولىدۇ. شىنجاڭدا خېيىلوڭجياڭ ئۆلكىسىدىكى موخې ناھىيىسىدىن قالسىلا مەملىكەت بويىچە 2. سوغۇق قۇتۇپ — كۆكتوقاي بار (51.5°C). مەملىكەت بويىچە ئەڭ ئىسسىق جايى شىنجاڭدىكى تۇرپان (47.7°C). تەڭرىتاغ شىنجاڭنى جەنۇب ۋە شىمال دەپ ئىككىگە بۆلۈپ تۇرغاچقا، جەنۇب بىلەن شىمالنىڭ تېمپېراتۇرىسىمۇ كۆپ پەرقلىنىدۇ. يىللىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا جەنۇبىي شىنجاڭدا 10°C ، شىمالىي شىنجاڭدىكى جۇڭغار ئويمانلىقىدا 5°C — 7.5°C ، ئالتاي، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرىدە 2.5°C — 5°C بولىدۇ. جەنۇبىي شىنجاڭدىكى تارىم ئويمانلىقىنىڭ 1 - ئايدىكى ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسىدىن 10°C — 12°C يۇقىرى بولىدۇ؛ 7 - ئايدا 2°C — 3°C يۇقىرى بولىدۇ، تاغلىق رايونلار بىلەن ئويمانلىقلارنىڭ تېمپېراتۇرا پەرقى تېخىمۇ كۆرۈنەرلىك بولىدۇ. شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا بىرىپىل ئىچىدىكى ئەڭ ئىسسىق ئاي بىلەن ئەڭ سوغۇق ئاينىڭ ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا پەرقى 30°C تىن ئاشىدۇ، جۇڭغار ئويمانلىقىدا 35°C — 40°C قا چىقىدۇ. ئەمما تېمپېراتۇرنىڭ كۈندىلىك سېلىشتۇرما پەرقى 12°C — 15°C بولىدۇ، پەرق ئەڭ چوڭ بولغاندا 20°C — 30°C بولىدۇ. شىنجاڭ قۇرغاق رايون بولۇپ، ھۆل - يېغىن مىقدارى ئازراق، تارقىلىشىمۇ تەكشى

ئويمانلىقلىرى شىنجاڭنىڭ ئوتتۇرا قىسمىنى ئوڭرىسىغا كېسىپ ئۆتۈپ، شەرقتىن غەربكە 1700 كىلومېتىردىن كۆپرەك سوزۇلغان تەڭرىتاغ تىزمىسى شىنجاڭنى جەنۇبىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭدىن ئىبارەت ئىككى چوڭ قىسىمغا ئايرىپ تۇرىدۇ. تەڭرىتاغ تىزمىسى بىلەن ئالتاي تېغى، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى تاغلىق بەرلەرنىڭ ئارىسىغا جايلاشقان جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ كۆلىمى 180 مىڭ كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدۇ. ئويمانلىقنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى قۇرباتۇڭغۇت قۇملۇقى ئېلىسىزدىكى 2 - چوڭ قۇملۇق ھېسابلىنىدۇ. ئاپتونوم رايونىنىڭ مەركىزى ئۈرۈمچى شەھىرى بىلەن تۇرپان ۋىلايىتى، تارباغاتاي ۋىلايىتى، بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى ۋە سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى مەزكۇر ئويمانلىقنىڭ ئەتراپىغا جايلاشقان. تەڭرىتاغ تىزمىسى بىلەن كوئېنلۇن تاغ تىزمىسى ئارىسىغا جايلاشقان تارىم ئويمانلىقىنىڭ كۆلىمى 400 مىڭ كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدۇ، ئويمانلىقنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى تەكلىماكان قۇملۇقى (كۆلىمى تەخمىنەن 330 مىڭ كۋادرات كىلومېتىر) ئېلىسىز بويىچە ئەڭ چوڭ قۇملۇق، دۇنيا بويىچە 2 - چوڭ كۆچمە قۇملۇق ھېسابلىنىدۇ. بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى، قەشقەر ۋە خوتەن ۋىلايەتلىرى ئويمانلىقىنىڭ ئەتراپىنى چۆرىدەپ جايلاشقان. تەڭرىتاغ تىزمىسىنىڭ شەرقىدە تۇرپان، قۇمۇل ئويمانلىقلىرى بار.

مۇزلۇقلىرى بىر - بىرىگە تۇتىشىپ كەتكەن قارلىق چوققىلار، سانچاق - سانچاق قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان مۇزلۇق چوققىلار شىنجاڭدا يېتىلگەن مۇزلۇقلارنى ھاسىل قىلغان. ئاپتونوم رايون بويىچە 18 مىڭ 600 دىن ئارتۇق مۇزلۇق بار، بۇلارنىڭ كۆلىمى 24 مىڭ كۋادرات كىلومېتىردىن ئارتۇق بولۇپ، مەملىكىتىمىزدىكى مۇزلۇق كۆلىمىنىڭ %42 نى ئىگىلەيدۇ، مۇزلۇقلارنىڭ سۇ زاپىسى 2 تىرىللىيون 580 مىليارد كۇب مېتىردىن ئاشىدۇ؛ مۇزلۇقلاردىن ئېرىگەن سۇ شىنجاڭدىكى دەريا - ئېقىنلارنىڭ يىللىق ئېقىن مىقدارىنىڭ %21 نى ئىگىلەيدۇ (تەخمىنەن 17 مىليارد كۇب مېتىر). بۇ مۇزلۇقلار شىنجاڭنى غىبلى مۇقىم سۇ مەنبەسى بىلەن تەمىنلەپ كەلگەچكە، قەدىمدىن تارتىپ «قاتتىق سۇ ئامبىرى» دەپ ئاتىلىپ كەلمەكتە.

دەريا - ئېقىنلىرى شىنجاڭ تەۋەسىدە 570 تىن ئارتۇق دەريا - ئېقىن بار (تاغ بۇلاقلىرى بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ يىغىلىش دائىرىسىنىڭ كۆلىمى 10 مىڭ كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدىغان ياكى ئۇزۇنلۇقى 500 كىلومېتىردىن ئاشىدىغان، يىللىق ئېقىن مىقدارى 1 مىليارد

تەبىئىي بايلىقى

يەر بايلىقى شىنجاڭنىڭ يەر كۆلىمى 166 مىليون 489 مىڭ 700 گېكتار، شىنجاڭنىڭ يېرى كەڭ، يەر بايلىقى مول، يەر تۈزۈلۈشى مۇرەككەپ ۋە كۆپ خىل. 2003 - يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلگەن يەر 63 مىليون 15 مىڭ 300 گېكتار، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇ يەر 4 مىليون 37 مىڭ 200 گېكتار، باغ 295 مىڭ 700 گېكتار، ئورمان يېرى 6 مىليون 685 مىڭ 800 گېكتار، ئوتلاق 51 مىليون 314 مىڭ 900 گېكتار، باشقا يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلگەن يەر 681 مىڭ 700 گېكتار. قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگەن يەر 1 مىليون 199 مىڭ 500 گېكتار. بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەر ئولتۇراق

بوغدا كۆلىدە تۇنجى قار

نۇقتىسى ۋە زاۋۇت، كانلارغا ئىشلىتىلگەن يەر 961 مىڭ 200 گېكتار، قاتناش ترانسپورتقا ئىشلىتىلگەن يەر 57 مىڭ 600 گېكتار، سۇچىلىق مۇئەسسەسەلىرىگە ئىشلىتىلگەن يەر 180 مىڭ 700 گېكتار، ئىشلىتىلمىگەن يەر 102 مىليون 274 مىڭ 800 گېكتار.

سۇ ۋە ئېنېرگىيە بايلىقى شىنجاڭنىڭ تاغلىقلىرىدا مۇزلۇقلار يېتىلگەن، دەريا - ئېقىنلار گىرەلىشىپ كەتكەن، تاغ بۇلاقلىرى، كۆللەر ھەممە يەرگە تارقالغان، سۇ بايلىقى تۇراقلىق، تېرىقچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئەۋزەل شارائىتقا ئىگە. سۇغىرىلىدىغان يەر كۆلىمى تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنىڭ %80 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە يەر ئۈستى سۈيىنىڭ يىللىق ئېقىم مىقدارى 88 مىليارد 400 مىليون كۇب مېتىرغا، ئېچىشقا بولىدىغان يەر ئاستى سۈيىنىڭ مىقدارى 25 مىليارد 200 مىليون كۇب مېتىرغا يېتىدۇ، 2003 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى يەر ئاستى سۈيىنىڭ ئېچىلىش مىقدارى 5 مىليارد 135 مىليون كۇب مېتىر بولۇپ، ئېچىشقا بولىدىغان سۇ مىقدارىنىڭ %20 نى ئىگىلىدى؛ سۇ ئېنېرگىيىسى بايلىقىنىڭ نەزەرىيىۋى زاپىسى 33 مىليون 500 مىڭ كىلوۋات، بۇنىڭ ئىچىدە پايدىلىنىشقا بولىدىغان گېنېراتور سىغىمچانلىقى 17 مىليون 960 مىڭ كىلوۋات، يىلىغا تارقىتىلىدىغان توك 84 مىليارد 500 مىليون كىلوۋات سائەت. شىنجاڭنىڭ كۆمۈر، نېفىت، تەبىئىي گاز زاپىسى مول، قۇياش ئېنېرگىيىسى، يەر ئىسسىقلىقى، شامال ئېنېرگىيىسى قاتارلىق باياق مەنبەلىرى يېتەرلىك بولۇپ، مەملىكەت بويىچە كۈن نۇرى ئەڭ كۆپ چۈشىدىغان ئۆلكە -

جاۋ جۈنئەن فوتوسى

ئەمەس، شىمالىي شىنجاڭدا ھۆل - يېغىن مىقدارى 150 - 200 مىللىمېتىردىن ئاشىدۇ، جەنۇبىي شىنجاڭدا 100 مىللىمېتىرغىمۇ يەتمەيدۇ، توقۇن ناھىيىسىدە ھۆل - يېغىن مىقدارى 10 مىللىمېتىرغا يەتمەيدۇ؛ غەربتىكى ئىلى رايونىدىكى ھۆل - يېغىن مىقدارى شەرقتىكى قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى ھۆل - يېغىن مىقدارىنىڭ 6 ھەسسىسىگە توغرا كېلىدۇ؛ تەڭرىتاغ تاغلىق رايونىدا، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي قىسمىدىكى تاغلىق رايوندا ۋە ئالتاي تاغلىق رايونىدا ھۆل - يېغىن مىقدارى تەخمىنەن 500 مىللىمېتىر ئەتراپىدا بولىدۇ، بۇ شىمالىي جۇڭگو تۈزلەڭلىكىدىكى بىلەن تەڭ؛ ئىلى دەرياسى ۋادىسىدىكى كۈنەس ئورمانچىلىق مەيدانىنىڭ يىللىق ھۆل - يېغىن مىقدارى 840 مىللىمېتىرغا يېتىدۇ، بۇ ئېلىمىزنىڭ خۇەيخې دەرياسى ۋادىسىدىكى بىلەن تەڭ. شىنجاڭدا قىش پەسلىدە قار كۆپ ياغىدۇ، شىمالىي شىنجاڭدىكى تۈزلەڭلىكلەردە قىش پەسلىدە قارنىڭ قېلىنلىقى ئادەتتە 20 - 30 سانتىمېتىرغا يېتىدۇ، ئەڭ قېلىن بولغاندا 80 سانتىمېتىردىن ئاشىدۇ، جەنۇبىي شىنجاڭدا 10 سانتىمېتىر ئەتراپىدا بولىدۇ، ئەڭ قېلىن بولغاندا 20 سانتىمېتىرغا يېتىدۇ، تاغلىق رايونلاردا تۈزلەڭلىكلەردىكىدىن تېخىمۇ قېلىن بولىدۇ. قىروسىز مەزگىل جەنۇبىي شىنجاڭدا 180 - 220 كۈنگىچە، شىمالىي شىنجاڭدا 140 - 185 كۈنگىچە بولىدۇ. شىنجاڭدا ئاپەت خاراكتېرلىك ھاۋارايى خىلى كۆپ بولۇپ، دائىم يۈز بېرىپ تۇرىدۇ. بولۇپمۇ قۇرغاقچىلىق، سوغۇق ئېقىم، بوران، ئۇششۇك، قىرو ئۇششۇكى، مۆلدۈر، قارا يامغۇر كەلكۈنى خەلق ئىگىلىكىگە ئېغىر تەسىر يەتكۈزىدۇ.

تەبىئىي گاز، كۆمۈر) كاپالىتىگە ئىگە 1 - خىلدىكى ئۆلكە. ئاپتونوم رايونلارنىڭ بىرى بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 4 - ئورۇندا تۇرىدىكەن. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بايقالغان قېزىلما بايلىق 138 خىل بولۇپ، مەملىكەت بويىچە بايقالغان رۇدا تۈرىنىڭ %80.7 نى ئىگىلەيدىكەن. ئاپتونوم رايون بويىچە تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ھەمدە قېزىلما بايلىق زاپىسى جەدۋىلىگە كىرگۈزۈلگەن رۇدا (كەنجى خىلى بۇنىڭ سىرتىدا) 79 خىل بولۇپ، مەملىكەت بويىچە تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ھەمدە قېزىلما بايلىق زاپىسى جەدۋىلىگە كىرگۈزۈلگەن رۇدا خىلىنىڭ %50.64 نى ئىگىلەيدىكەن. كەنجى تۈرى بويىچە ھېسابلىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ھەمدە قېزىلما بايلىق زاپىسى جەدۋىلىگە كىرگۈزۈلگەن رۇدا خىلى 98 خىل بولۇپ، مەملىكەت بويىچە تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ۋە قېزىلما بايلىق زاپىسى جەدۋىلىگە كىرگۈزۈلگەن رۇدا خىلىنىڭ %62.82 نى ئىگىلەيدىكەن. ئاپتونوم رايون بويىچە تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان 949 كان رايونى (نېفىت، تەبىئىي گاز، ئۇران، سۇ، گاز، رۇدا مەھسۇلاتى بۇنىڭ سىرتىدا) ئىچىدە، چوڭ كۆلەمگە ئىگە كان رايونى 101، ئوتتۇراھال كۆلەمگە ئىگە كان رايونى 184. ئاپتونوم رايون بويىچە مۇھىم قېزىلما بايلىق زاپىسىنىڭ مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغانلىرىدىن تەبىئىي گاز، بورى، چىرىمتال، تومۇر كۋارتىسى، ساپال توپىسى، غىش - كاھىشقا ئىشلىتىلىدىغان سىلاننىس، بېزەكچىلىككە ئىشلىتىلىدىغان جۇلاتاش، ۋېرىمىكۇتت، ناترىيلىق سېلىترادىن ئىبارەت 9 خىلى؛ 2 - ئورۇندا تۇرىدىغانلىرىدىن نېفىت، نىكېل، خرۇم، بىنتونىتتىن ئىبارەت 4 خىلى بار؛ كۆمۈر، شور، كالىي تۇزى، تاشپاختا مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى 5 - ئورۇندا تۇرىدۇ.

ساياھەت ئورنى بايلىقى شىنجاڭ مول تەبىئىي ساياھەت ئورنى ۋە گۇمانتارلىق ساياھەت ئورنى بايلىقىغا ئىگە. ھەيۋەتلىك ئېگىز تاغلار، كۆز يەتكۈسىز قۇملۇقلار، تاغلاردىكى گۈزەل كۆللەر، قەدىمكى يىپەك يولىدىكى مەشھۇر ئاسارەتقىلەر، رەڭگارەڭ مىللىي ئۆرپ - ئادەتلەر ۋە مەدەنىيەت - سەنئەت نۇرغۇنلىغان جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچىلەرنى جەلپ قىلماقتا. شىنجاڭ تەۋەسىدە دۇنيا بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرىدىغان تۆۋەن جاي — ئايدىڭكۆل، «ھالاكەت دېڭىزى» دەپ ئاتالغان، دۇنيا بويىچە 2 - چوڭ قۇملۇق تەكلىماكان قۇملۇقى، جۇڭگو ۋە چەت ئەللەرگە

ئاپتونوم رايونلارنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە كۈن ئۇزىنىڭ يىللىق چۈشۈش ۋاقتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 2600 — 3400 سائەتكە يېتىدۇ، قۇياش ئېنېرگىيەسىنىڭ يىللىق رادىئاتسىيە مىقدارى ھەر كۋادرات مېتىرغا 5000 مېگا جۇئۇلدىن 6490 مېگا جۇئۇلغىچە توغرا كېلىدۇ. ئادەتتىكى رايونلاردا يىغىندى تېمپېراتۇرا 3000°C — 4000°C قىچە بولىدۇ، بۇ 10°C يىغىندى تېمپېراتۇرىغا تەڭ ياكى ئۇنىڭدىن يۇقىرى، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ 4000°C تىن يۇقىرى، تۇرپان ئويمانلىقىنىڭ 4500°C — 5390°C قىچە، شىمالىي شىنجاڭنىڭ جەنۇبىدىن شىمالغىچە 2500°C — 3600°C قىچە بولىدۇ. تاغ ئېغىزلىرىدا شامال كۈچى ئېنېرگىيىسى بايلىقى ئەڭ مول، يىللىق ئوتتۇرىچە ئۈنۈملۈك شامال ئېنېرگىيىسى 10 مىڭ 800 مېگا جۇئۇل/كۋادرات مېتىر.

ھايۋانات ۋە ئۆسۈملۈك بايلىقى شىنجاڭدا نەسىللىك كالا، قوي، ئات، تۆگە قاتارلىق ئۆي ھايۋانلىرىدىن باشقا 699 خىل ياۋايى ھايۋان بار، بۇنىڭ ئىچىدە بېلىق 85 خىل، قوش ماكانلىق ھايۋانلار 7 خىل، ئۆمىلىگۈچى ھايۋانلار 45 خىل، قۇشلار 425 خىل، يىرتقۇچ ھايۋانلار (سۈت ئەمگۈچى ھايۋانلار) 137 خىل. يەنە قاقشارلىق بۆكەن، ياۋا تۆگە، قۇلان، تۆت پەنجىلىك قۇرۇقلۇق تاشپاقىسى، قۇندۇز، يىلپىز، ئاق لەيلەك، قارا لەيلەك، ئاق يەلكىلىك بۈركۈت، ئاق قۇ قاتارلىقلار بار. قۇش خىللىرى دۆلىتىمىزدىكى قۇش خىللىرىنىڭ %35.8 نى، سۈت ئەمگۈچى ھايۋانلار خىللىرى دۆلىتىمىزدىكى سۈت ئەمگۈچى ھايۋانلار خىللىرىنىڭ %33 نى، ئۆمىلىگۈچى ھايۋانلار خىللىرى دۆلىتىمىزدىكى ئۆمىلىگۈچى ھايۋانلار خىللىرىنىڭ %14.2 نى ئىگىلەيدۇ. تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان ياۋا ئۆسۈملۈكلەر ئازكەم 4000 خىلغا يېتىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە لوپنۇر كەندىرى، كاۋچۇك ئوت، ھىڭ، سوغىگۈل، ئالقات، چۈچۈكبۇيا، قار لەيلىسى قاتارلىق ئىقتىسادىي ۋە دورىلىق قىممىتى بارلىرى 1000 خىلدىن ئاشىدۇ.

قېزىلما بايلىقى مەملىكەت بويىچە نېفىت، كۆمۈر، تۆمۈر، مىس، ئاليۇمىن، فوسفور، گۈڭگۈرتتىن ئىبارەت ھالقىلىق قېزىلما بايلىقنىڭ بىرىكىش ئەھۋالىغا دائىر ئانالىز ۋە ئۆلكە - ئاپتونوم رايونلارنى 5 خىل تىپقا ئايرىش ئۆلچىمىگە ئاساسلانغاندا، شىنجاڭ قېزىلما بايلىقلارنىڭ بىرىكىشى خېلى ياخشى، ھەر خىل رۇدا تۈرلىرى مول، ئېنېرگىيە (نېفىت،

بولدى؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 66 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.5 ئېشىپ، 1.2 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى. 1 - كەسىپنىڭ ئىقتىسادىنىڭ ئېشىشىدىكى تۆھپە نىسبىتى %14.7، ئىقتىسادنىڭ ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش نىسبىتى 1.6 پىرسەنت پوئېنتى؛ 2 - كەسىپنىڭ تۆھپە نىسبىتى %49.7، ئىقتىسادنىڭ ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش نىسبىتى 5.4 پىرسەنت پوئېنتى؛ 3 - كەسىپنىڭ تۆھپە نىسبىتى %35.6، ئىقتىسادنىڭ ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش نىسبىتى 3.8 پىرسەنت پوئېنتى بولدى.

(2) پاختا ۋە ئەۋزەللىككە ئىگە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى جەھەتتە تارىخىي خاراكتېرلىك مول ھوسۇل ئېلىندى، دېھقانلارنىڭ كىرىمى ئىككى خانلىق سان بويىچە ئاشتى.

(1) يېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىممىتى مۇقىم ئاشتى، كەسىپ قۇرۇلمىسى تەشەببۇس يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 68 مىليارد 832 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.3 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 48 مىليارد 276 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.2؛ چارۋىچىلىقنىڭ 16 مىليارد 198 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.7، ئورمانچىلىقنىڭ 1 مىليارد 369 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.7، بېلىقچىلىقنىڭ 321 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %1.7 ئاشتى. جايلار چارۋىچىلىقىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، ئۇنى يېزا ئىگىلىك كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەشەببۇس بۇسۇش ئېغىزى قىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا 50 مىليون 265 مىڭ 400 تۇياققا يېتىپ، %5.1، چىقىم قىلىنغان چارۋا 32 مىليون 19 مىڭ 500 تۇياققا يېتىپ، %11.2، ئېلىنغان گۆش 1 مىليون 150 مىڭ توننىغا يېتىپ، %9.1، سۈت 1 مىليون 130 مىڭ توننىغا يېتىپ، %19.1، تۇخۇم 236 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %4.3 ئاشتى.

(2) ئەۋزەللىككە ئىگە، ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىدىن تارىخىي خاراكتېرلىك مول ھوسۇل ئېلىندى. ئېلىنغان ئاشلىق سەل كېمىدى. ئاشلىق زىرائىتى تېرىلغۇ كۆلىمىنى قۇرۇلما خاراكتېرلىك ئازايتىش ۋە كىلىمات قاتارلىق باشقا تەبىئىي ئاپەت ئامىللىرىنىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق ھوسۇلى كېمىدى. ئېلىنغان ئاشلىق 8 مىليون 16 مىڭ 400 توننا (ياڭيۇ تۈزىدىكىلەر بۇنىڭ سىرتىدا) بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.5 كېمىدى. ئېلىنغان پاختا جەھەتتە يېڭى

داغلىق ئىدىقۇت، يارغول، كىروران قاتارلىق قەدىمكى شەھەر خارابىلىرى، بوغدا كۆلى، بايىنبۇلاقتىكى ئاق قۇ كۆلى، قاناس كۆلى قاتارلىق ئېگىز تاغ كۆللىرى ۋە يەنە نۇرغۇنلىغان ئارىشاك، ھور ئارىشاك، مۇزلۇق قاتارلىق ئاجايىپ تەبىئىي مەنزىرىلىك جايلار بار.

شەك جىيەن

خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئايلىنىش ئەھۋالى

2003 - يىلى خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئېشىش ۋەزىيىتى ساقلاپ قېلىنىپ، سۈرئەت بىلەن ئۈنۈم، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئېھتىياج ماس تەرەققىي قىلىشتەك ياخشى ۋەزىيەت مەيدانغا كەلدى. ئەۋزەللىككە ئىگە ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىدا تارىخىي خاراكتېرلىك مول ھوسۇل ئېلىندى، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ سۈرئىتى ۋە ئۈنۈمى جەھەتتە يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى، مەبلەغ سېلىش سۈرئىتى تېزلىشتى، ئىستېمال بىلەن ئېھتىياج تەڭ گۈللەندى، تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورتى ناھايىتى تېز ئاشتى. خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلىرى جەھەتتىكى پىلان ئومۇميۈزلۈك ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

بىرىنچى، ئىقتىسادنىڭ ئايلىنىشىدا 6 چوڭ يورۇق نۇقتا بارلىققا كەلدى

(1) ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى تارى بولدىن قۇتۇلۇپ، ئىككى خانلىق سان بويىچە ئېشىش رايونىغا كىردى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 187 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.8 ئېشىپ، 2.7 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى، بۇ 1998 - يىلىدىن بۇيانقى ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنىڭ ئېشىشىدىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە ھېسابلىنىدۇ. 1998 — 2002 - يىلىغىچە شىنجاڭنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنىڭ ئېشىش نىسبىتى باشتىن - ئاخىر %7.1 — %8.1 ئارىلىقىدا بولۇپ، %8.2 تىن ئاشمىدى. 2003 - يىلى يۇقىرى تەرەققىيات، يۇقىرى سۈرئەت، يۇقىرى كىرىم ئىزىغا چۈشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 41 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.2 ئېشىپ، 1.8 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 79 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12.1 ئېشىپ، 1.4 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى

ئېشىش بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىنغان پاختا 1 مىليون 600 مىڭ توننىغا يېتىپ، 100 مىڭ توننا ئاشتى. مەھسۇلات ئاساسلىقى تېرىلغۇ كۆلىمى كېڭەيگەنلىكتىن ئاشتى، ئاپتونوم رايون بويىچە كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 37 مىڭ 100 گېكتارغا يېتىپ، %9.9 ئاشتى. ياغلىق دان ھوسۇلى مۇقىم بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە

شىنجاڭ بىلەن غەربىي قىسىمدىكى ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ئاساسلىق ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ 2003 - يىللىق سېلىشتۇرمىسى

1 - كەسىپنىڭ GDP دا ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)	1 - كەسىپنىڭ GDP دا ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)	1 - كەسىپنىڭ GDP دا ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)	3 - كەسىپنىڭ قوشۇمچە قىممىتى (100 مىليون يۈەن)	2 - كەسىپنىڭ قوشۇمچە قىممىتى (100 مىليون يۈەن)	1 - كەسىپنىڭ قوشۇمچە قىممىتى (100 مىليون يۈەن)	2002 - يىلىدىكىدىن ئاشقىنى (%)	ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى (100 مىليون يۈەن)	رايون نامى
35.6	42.4	22	668	797	413	10.8	1878	شىنجاڭ
39.4	47.3	13.3	945	1133.6	320	10.9	2398.6	شەنشى
34.9	46.7	18.5	453.4	607.6	240	10.1	1301.1	گەنسۇ
35.8	49.8	14.4	137.7	191.7	55.5	12.2	384.9	نەنجىيا
40.7	47.2	12	158.9	184.3	47	12.1	390.2	چىڭخەي
							184.6	شىزاڭ
34.6	45.3	20.2	723.1	947.9	421.9	16.3	2092.9	ئىچكى موڭغۇل
37.8	41.5	20.7	2061.7	2266.1	1128.6	11.8	5456.3	سېچۈەن
41.4	43.4	15.3	931.1	976	343.1	11.4	2250.1	چۇڭچىڭ
35.6	42.5	21.9	477.9	571.9	294.5	10.1	1344.3	گۈبۇجۇ
36.3	43.4	20.3	892.1	1067.8	499	8.6	2458.8	يۈننەن
40.2	36.8	23	1099.1	1005.9	628.2	10.2	2733.2	گۇاڭشى

كەسىپمۇ تېز تەرەققىي قىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە كەندىر تۈرىدىكى زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 28 مىڭ 400 گېكتارغا يېتىپ، %17.8 كۆپەيدى؛ شوغلا تېرىلغۇ كۆلىمى 62 مىڭ 400 گېكتارغا يېتىپ، %23.1 ئاشتى.

(3) دېھقانلارنىڭ كىرىمىنىڭ ئېشىش ھەجىمى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى

ياغلىق دان زىرائەتى تېرىلغۇ كۆلىمى 226 مىڭ 400 گېكتارغا يېتىپ، %5.3 كۆپەيدى، ياغلىق دان ھوسۇلى 501 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %13 ئاشتى. مېۋە - چېۋە ئىشلەپچىقىرىشى تېز سۈرئەتتە ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە مېۋىلىك باغ كۆلىمى 344 مىڭ 200 گېكتارغا يېتىپ، %17.8 كۆپەيدى، ئېلىنغان مېۋە - چېۋە 2 مىليون 183 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %10.2 ئاشتى. باشقا ئۆزگىچە

سانائەت % 10.5 نى ئىگىلىدى، ئىلگىرى سۈرۈش سۈرئىتى 0.4 پىرسەنت پوئېنتى بولدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە كۆلەمدىن يۇقىسى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى تېز سۈرئەت بىلەن ئېشىش بىلەن بىللە، مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىشىمۇ تېز سۈرئەتتە ئاشتى، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن سېتىشنىڭ ئېشىش ھەجىمى جەھەتتىكى پەرق پەقەت بىر پىرسەنت پوئېنتى بولدى. يىللىق مەھسۇلات سېتىش قىممىتى 106 مىليارد 630 مىليون يۈەنگە يەتتى، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش نىسبىتى % 98.57 بولدى، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن سېتىشنىڭ ئۆلچىمى ياخشى بولدى.

(2) ئىقتىسادىي ئۈنۈم ئۇدا ياخشى بولۇشقا قاراپ يۈزلەندى، كارخانىلارنىڭ پايدىسى زور ھەجىمدە ئاشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ ئۈنۈمى ئۈنۈمى كۆرسەتكۈچى 172.72 بولۇپ، 2002- يىلىدىكىدىن 35.6 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي مۈلۈكىنىڭ تۆھپە نىسبىتى 3.2 پىرسەنت پوئېنتى، مۈلۈكىنىڭ قىممىتىگە كاپالەتلىك قىلىش، قىممىتىنى ئاشۇرۇش نىسبىتى 9.4 پىرسەنت پوئېنتىنى ئۆستى، مۈلۈكىنىڭ قەرزدارلىق نىسبىتى 4.7 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى، تۇراقسىز مۈلۈكىنىڭ ئۈبۈرۈت نىسبىتى 0.3 قېتىم تېزلەشتى، تەننەرخ خىراجىتىنىڭ پايدا نىسبىتى 5.5 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى، ئومۇمىي خادىملارنىڭ يىللىق ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 8203 يۈەن بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات سېتىش كىرىمى 106 مىليارد 897 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 19.7 ئاشتى، ئالغان پايدىسى 13 مىليارد 971 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 81.2 ئېشىپ، تارىختا يېڭى يۇقىرى رېكورت يارىتىلدى. كارخانىلارنىڭ زىيان تارتىش كۆلىمى % 39.3 بولۇپ، 0.1 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى.

19. 2106 يۈەنگە يېتىپ، % 13 ئاشتى. 1998 - يىلدىن بۇيان دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى تۇنجى قېتىم ئىككى خانىلىق سان بويىچە ئېشىپ، مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە ئېشىش سەۋىيىسىدىن % 4 يۇقىرى بولدى، ئېشىش ھەجىمى مەملىكىتىمىزدىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ۋە شەھەرلەر بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى.

(3) سانائەتنىڭ تۈۋرۈك كەسىپلىك رولى كۆرۈنەرلىك بولدى، ئېشىش دەرىجىسى ۋە ئۈنۈم جەھەتتە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئەڭ ياخشى سەۋىيە يارىتىلدى.

(1) سانائەت ئىشلەپچىقىرىشنىڭ سۈرئىتى تېزلەشتى، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن سېتىشنىڭ ئۆلچىمى ياخشى بولدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت قوشۇلما قىممىتى 57 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 11.2 ئېشىپ، 2.6 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولۇپ، 1998 - يىلدىن بۇيانقى ئەڭ يېڭى سەۋىيىگە يەتتى. شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ ئېشىشىنى تېزلەتكەن مۇھىم بىر سەۋەب سانائەتنىڭ ئېشىشنىڭ كۈچلۈك بولۇشى بولۇپمۇ ئېغىر سانائەتنىڭ ئېشىشنىڭ كۈچلۈك بولۇشى بولۇپ، ئۇ ئىقتىسادنىڭ ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى ئاساسىي كۈچ بولۇپ قالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 46 مىليارد 320 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 10.8 ئېشىپ، 8.5 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەتنىڭ 4 مىليارد 875 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 3.2، ئېغىر سانائەتنىڭ 41 مىليارد 445 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 11.7 ئاشتى، ئېغىر سانائەتنىڭ ئېشىش سۈرئىتى يېنىك سانائەتنىڭ ئېشىش سۈرئىتىدىن 8.5 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى. ئېغىر سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەت قوشۇلما قىممىتىنىڭ % 89.5 نى ئىگىلىدى، ئىلگىرى سۈرۈش سۈرئىتى 10.4 پىرسەنت پوئېنتى بولدى؛ يېنىك

شىنجاڭ بىلەن غەربىي قىسىمدىكى ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلاردىكى ئاھالىلەرنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالىنىڭ 2003 - يىللىق سېلىشتۇرمىسى

رايون	ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى (100 مىليون يۈەن)	يىلدىكىدىن ئاشقىنى (%)	2002 - يىلدىكىدىن ئاشقىنى (%)	ئاھالىلەر ئىستېمال باھاسىنىڭ كۆرسەتكۈچى	ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى (يۈەن)	شەھەر ئاھالىدە - لىرىنىڭ يىللىق ئىستېمال چەكلىمى (يۈەن)	شەھەر ئاھالىدە - لىرىنىڭ يىللىق ئىستېمال چەكلىمى (يۈەن)
شىنجاڭ	421.2	11.1	100.4	13255	7221	5619.4	
شەنشى	853.2	17.2	101.7	11461	6806.4	5666.5	

5298.9	6657.2	12307	101.1	9.5	474.6	گەنسۇ
5330.3	6530.5	12981	101.7	15.1	120.8	نىڭشيا
5400.2	6745.3	15356	102	11.5	102.7	چىڭخەي
8045.3	8765.5	26931	100.9	9.2	58.3	شىمال
5419.1	7012.9	11279	102.2	21.3	726.8	ئىچكى موڭغۇل
5759.2	7041.9	12441	101.7	13	2091.1	سىچۈەن
7118.1	8093.7	12425	100.6	9.5	835.5	چۇڭچىڭ
4949	6569.2	11037	101.2	10.2	458.8	گۈيجۇ
6023.6	7643.6	12870	101.2	10	782.5	يۈننەن
5763.5	7785	11953	101.1	12.2	857.7	گۇاڭشى

بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 100 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %23.2 ئېشىپ، 8 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى.

(1) زايوم تۈرى مۇھىم نۇقتا قىلىنغان ئاساسىي مۇئەسسەسە، ئاساسىي كەسىپكە سېلىنغان مەبلەغ ئاشتى، بۇ تېرەك ئاساسىي قۇرۇلۇشقا مەبلەغ سېلىش سۈرئىتىنىڭ تېزلىشىدىكى مۇھىم ئامىل بولۇپ قالدى. 2003 - يىلى دۆلەت ئاساسىي مۇئەسسەسە ۋە ئاساسىي كەسىپنى تېخىمۇ زور دەرىجىدە قوللاپ، سۇچىلىق، قاتناش، ئېنېرگىيە ۋە ئېكولوگىيەلىك مۇھىت قۇرۇلۇشىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، «ئاسفالىت يولىنى ناھىيەلەرگە تۇتاشتۇرۇش»، «يېزىلارغا توك يەتكۈزۈش»، «غەربنىڭ گازىنى شەرقتە يەتكۈزۈش»، «تارىم دەرياسىنى ھەرتەرەپلىمە تۈزەش»، «كۆپتۈك - سايرام» ئالىي تاشيولى قۇرۇلۇشى قاتارلىق زور تۈرلەرنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ باردى، بۇ شىنجاڭنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشقا مەبلەغ سېلىش سۈرئىتىنىڭ ئېشىشىغا كۈچلۈك تۈرتكە بولدى. بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 64 مىليارد 721 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28.5 ئېشىپ، 2.7 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولۇپ، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %70.3 نى ئىگىلىدى، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ تۆھپە نىسبىتى %75.9 بولدى، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنى %17.7 پىرسەنت پوئېنتى ئىلگىرى سۈردى.

(2) يەرلىك ئورۇنلارنىڭ يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا سالغان مەبلەغ ئاشتى، بۇنىڭ بىلەن كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەدىسى تېزلىشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى تەڭشەش زىچ

(3) نۇقتىلىق كەسىپلەرنىڭ تۆھپىسى، تۈۋرۈك كەسىپلەرنىڭ رولى كۆرۈنەرلىك بولدى، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 36 سانائەت ساھەسى ئىچىدە مەھسۇلات قىممىتىنىڭ ئېشىش نىسبىتى جەھەتتە تۈرتكىلىك رول ئوينىغىنى 5. نېفىت پىششىقلاش ۋە كوكى ساھەسىنىڭ ئومۇمىي سۈرئەتكە قوشقان تۆھپىسى تەخمىنەن 2.9 پىرسەنت پوئېنتى، قارا مېتال تاۋلاش ۋە پېسىلاش ساھەسىنىڭ تەخمىنەن 1.2 پىرسەنت پوئېنتى، نېفىت ۋە تەبىئىي گاز ئېچىش ساھەسىنىڭ تەخمىنەن 1.1 پىرسەنت پوئېنتى، يېمەكلىك ياساش ساھەسىنىڭ تەخمىنەن 1.1 پىرسەنت پوئېنتى، ئېلېكتر ماشىنىلىرى ۋە ئۆسكىنىلىرى ياساش ساھەسىنىڭ تەخمىنەن 0.9 پىرسەنت پوئېنتى بولدى. باشلامچى ساھەلەرنىڭ رولى ناھايىتى كۆرۈنەرلىك بولدى، ئۇنىڭ ئېشىش نىسبىتى شىنجاڭ سانائىتىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى جەھەتتە ھەل قىلغۇچ رول ئوينىدى.

(4) سانائەتنىڭ گۈللىنىش كۆپەيتىشىنى ئۇدا ئۆزلىدى، ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارەت سەۋىيىسى ئۆستى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەتنىڭ گۈللىنىش كۆپەيتىشىنى پەسىللەر بويىچە ئۆستى، ئالدىنقى 1 - پەسىلدە 116.8، 2 - پەسىلدە 119.8، 3 - پەسىلدە 123.3 بولدى، 4 - پەسىلدە 126.7 بولۇپ، تارىختا ئەڭ يېڭى سەۋىيە يارىتىلدى. تەكشۈرۈلگەن 32 ساھە ئىچىدە، %31 ساھەنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارەت ئەھۋالى ياخشى بولدى، 3 پەسىلنىڭ ھەممىسىدە گۈللىنىش ھالىتىدە تۇردى.

(4) تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش سۈرئىتى ئاشتى، ئۇنىڭ ئىقتىسادنىڭ ئېشىشىدىكى تېرەكلىك رولى كۈنساين كۆرۈنەرلىك بولدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندا جەمئىيەت

بۈيۈك بولغا يېمەكلىكلىرى قاتارلىق خۇسۇسىي كارخانىلار ۋە ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتىر سانائىتى، «تەڭرىتاغ» سېمونتى، «تۇنەي» پاي چەكلىك شىركىتى قاتارلىق پاي تۈزۈمىدىكى كارخانىلار شىنجاڭدىكى ئەل ئارا مەبلەغ سېلىشنىڭ يادرو كۈچىگە ئايلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت كارخانىلىرى ۋە دۆلەت ئىلكىدىكى پاي كونترول كارخانىلىرى سالغان مەبلەغ 67 مىليارد 571 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.2 ئاشتى، سالىمىنى %68.1 بولدى؛ ئەل ئارا سېلىنغان مەبلەغ 30 مىليارد 78 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %45.9 ئاشتى، سالىمىنى %30 بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى ئورۇنلار بىلەن يەككە ئىگىلىكتىكى ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 12 مىليارد 607 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %31.2 ئاشتى، ئەل ئارا سېلىنغان مەبلەغدىكى ئىگىلىگەن سالىمىنى %42 بولدى؛ پاي تۈزۈمىدىكى ئىگىلىك (دۆلەت ئىلكىدىكى مۇتلەق پاي كونترول ئىگىلىك بۇنىڭ سىرتىدا) بويىچە سېلىنغان مەبلەغ 15 مىليارد 781 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %70.8 ئاشتى، سالىمىنى %52.6 بولدى؛ شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك سودىگەرلەر ۋە چەت ئەل سودىگەرلىرى سالغان مەبلەغ 1 مىليارد 690 مىليون يۈەن بولۇپ، %18.1 كېمەيدى، سالىمىنى %1.7 بولدى.

(5) مەبلەغ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش سالىمىنى ئاشۇرۇلۇپ، بايلىقنىڭ تەقسىملىنىشى يەنىمۇ ياخشىلاش ئىلگىرى سۈرۈلدى. شەھەر - بازارلاردىكى مەبلەغ سېلىش جەھەتتە، 1 - كەسپكە سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليارد 168 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %68.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىققا سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليارد 161 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %27.7؛ ئورمانچىلىققا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 141 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %72.1، چارۋىچىلىققا سېلىنغان مەبلەغ 722 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %77.8 ئاشتى. 2 - كەسپكە سېلىنغان مەبلەغ 35 مىليارد 302 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.1 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە نېفىت، تەبىئىي گاز ئېچىشقا سېلىنغان 17 مىليارد 626 مىليون يۈەن بولۇپ، 2 - كەسپكە سېلىنغان مەبلەغنىڭ %49.9 نى ئىگىلەپ، %32.9 ئاشتى؛ كۆمۈر سانائىتىگە سېلىنغان 1.8 ھەسسە، پولات - تۆمۈر سانائىتىگە سېلىنغان 1.3 ھەسسە، رەڭلىك مېتال سانائىتىگە سېلىنغان 2.1 ھەسسە، فەيرىي مېتال تۈرىدىكى مېتال مەھسۇلاتلارغا سېلىنغان %38.5، خىمىيە سانائىتى خام - ئەشيا ۋە خىمىيە سانائىتى ياسالغۇلىرىغا سېلىنغان %76.9 ئاشتى. 3 - كەسپكە سېلىنغان مەبلەغ 50 مىليارد 651 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %24.5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە قاتناش، ترانچىپورت، خەۋەرلىشىش كەسپىگە سېلىنغان مەبلەغ

چۆرىدىلىپ، نۇقتىلىق ساھە، نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش سالىمىنى ئاشۇرۇلدى. زاپونىنىڭ ئومۇمىي قوشۇپ بېرىشنى قولغا كەلتۈرۈش ۋە «ئىككى يۇقىرى، بىر ئەلا» مەخسۇس تۈر قۇرۇلۇشىنى تەشكىللەپ يولغا قويۇش قولغا كەلتۈرۈلۈپ، مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش يوللىرى تىرىشىپ كېڭەيتىلىپ، كاغانلارنىڭ يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش ئىقتىدارى كۈچەيتىلدى. بىر يىلدا يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 12 مىليارد 715 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.2 ئېشىپ، %3.6 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 6 مىليارد 642 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %47.4 ئېشىپ، ئېشىش سۈرئىتى جەھەتتە تارىختا يېڭى ئۆسۈش بارلىققا كېلىپ، سالىمىنى %52.2 ئۆزلەپ، %13.2 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى؛ مەركەزگە قاراشلىق ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 6 مىليارد 73 مىليون يۈەن بولۇپ، %13.6 كېمەيدى. يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇشقا ئىشلىتىلگەن مەبلەغ %10.4، مەھسۇلات تۈرىنى كۆپەيتىشكە ئىشلىتىلگەن مەبلەغ %61.3، مەھسۇلات سۈپىتىنى ئاشۇرۇشقا ئىشلىتىلگەن مەبلەغ %7.5، باشقا تېجەش ئىشلىرىغا ئىشلىتىلگەن مەبلەغ %4.5 ھەسسە ئاشتى.

(3) ئۆي - زېمىن قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ ئاشتى، خىزمەت بىناسى ۋە سودا ئىشلىرىغا ئىشلىتىلدىغان ئۆي قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ سېلىش قىزىق نۇقتىغا ئايلاندى. ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغان مەبلەغ 2000 - ۋە 2001 - يىللىرى ئۇدا تېز ئاشقاندىن كېيىن، 2002 - يىلى تەڭشەش مەزگىلىگە كىردى، بۇنىڭ بىلەن سېلىنغان مەبلەغ ئازايدى، 2003 - يىلى سەل ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆي - زېمىن قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 9 مىليارد 854 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.3 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆيگە سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليارد 334 مىليون يۈەن بولۇپ، %6.3 كېمەيدى؛ خىزمەت بىناسى ۋە سودا ئىشلىرىغا ئىشلىتىلدىغان ئۆي قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليارد 722 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %65.2 ئاشتى. ئۈرۈمچى، سانجىدىن باشقا قالغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ئۆي - زېمىن قۇرۇلۇشىغا سالغان مەبلەغنىڭ تېز سۈرئەتتە ئېشىشى ئۆي - زېمىن قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئېشىشىغا تۈرتكە بولدى.

(4) ئەل ئارا ئىگىلىككە مەبلەغ سېلىش جانلىنىپ، مەبلەغ سېلىشنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ مۇھىم كۈچىگە ئايلاندى. شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى، «ماركور» ئوقەتچىلىك گۇرۇھى، «خۇالىڭ» سودا - سانائەت گۇرۇھى،

كۆرۈنەرلىك بولدى.

(3) تاۋار ئىستېمالدا 4 چوڭ قىزىق نۇقتا بارلىققا كەلدى. ئاپتوموبىل ئىستېمالى مودىغا ئايلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاپتوموبىل ۋە ئۇنىڭغا ئالاقىدار مەھسۇلاتلار داۋاملىق قىزغىن سېتىلىپ، زور ھەجىمدە ئاشتى. چەكلىك سوممىدىن يۇقىرى توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كارخانىلىرىنىڭ ئاپتوموبىل سېتىش سوممىسى 5 مىليارد 404 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.2 ئاشتى. ئاپتوموبىلنىڭ قىزغىن سېتىلىشى نېفىت ۋە نېفىت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىشىنى ئىلگىرى سۈردى. خەۋەرلىشىش ئۈسكۈنىلىرىنىڭ سېتىلىشى گۈللەندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە چەكلىك سوممىدىن يۇقىرى توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كارخانىلىرىنىڭ خەۋەرلىشىش ئۈسكۈنىلىرى تۈرىدىكى تاۋارلارنى سېتىش سوممىسى 354 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1.6 ھەسسە ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ياقونىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %22.1 كە يېتىپ، 6.3 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى. يېڭى ساھەدىكى ئىستېمال غەزىنىلىشىشكە باشلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاھالىلەر تۇرالغۇ ئۆيى، بېزەش، ئارامبەخلىك، كۆڭۈل ئېچىش ۋە تەربىيەلەش خاراكتېرىدىكى ئىستېمال چىقىمى ئۈزلۈكسىز كۆپەيدى، بەزى تېخنىكا مىقدارى يۇقىرى، ناھايىتى قۇيالىق، مەنئى مەدەنىيلىك جەھەتتىكى ئېھتىياجنى قاندۇرالايدىغان يېڭى تىپتىكى ئىستېمال بۇيۇملىرى كۈنسىم كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى تارتتى. كىتاب، گېزىت - ژۇرناللارنىڭ سېتىلىشى %28.2، مەدەنىيەت ۋە خىزمەت بۇيۇملىرىنىڭ سېتىلىشى %22.4، ئېلېكترونلۇق نەشر بۇيۇملىرى ۋە ئۇن - سىن بۇيۇملىرىنىڭ سېتىلىشى %35.6، بىناكارلىق ۋە بېزەكچىلىك ماتېرىياللىرىنىڭ سېتىلىشى %47.2 ئاشتى. ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى ئىستېمالدا يەنە بىر قېتىم ئۆزلەش بولدى، ئائىلە ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىشىدا خېلى يۇقىرى ئېشىش سۈرئىتىنى ساقلاپ قېلىندى. توك شامالدىرغۇچ، دىزېنېكسىيە ئىشكەبى، ھاۋا ساپلاشتۇرغۇچ، مىكرو دولقۇنلۇق ئوچاق قاتارلىق ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرىنىڭ كۆپلەپ سېتىلىشىنىڭ تۈرتكىسىدە، ئاپتونوم رايون بويىچە چەكلىك سوممىدىن يۇقىرى توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كارخانىلىرىنىڭ ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى ۋە ئۇن - سىن ئۈسكۈنىلىرىنى سېتىش مىقدارى %20.9 ئاشتى.

(6) تاشقى سودىنىڭ ئېشىش ۋەزىيىتى ياخشى بولدى، ئېشىش ھەجىمى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى. تاموژىنىڭ مەلۇماتىغا قاراغاندا، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 4 مىليارد 772 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %77.3

15 مىليارد 490 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %25.1، تۆمۈرىل قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليارد 374 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %69.6، تاشيول قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 7 مىليارد 957 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %23.2، گازئىنسانىيە ترانسپورتىغا سېلىنغان مەبلەغ 322 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.3، پوچتا - تېلېگرافى خەۋەرلىشىشكە سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليارد 952 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %26.6 ئاشتى. يېزىلارغا مەبلەغ سېلىش جەھەتتە دېھقان ئائىلىلىرى سالغان مەبلەغ 4 مىليارد 808 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.2، غەيرىي دېھقان ئائىلىلىرى سالغان مەبلەغ 3 مىليارد 271 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %29.3 ئاشتى.

(6) نۇقتىلىق تۈرلەر ئوڭۇشلۇق ئىلگىرىلەپ، جەمئىيەت بويىچە مەبلەغ سېلىشنى ئىلگىرى سۈرۈش رولىنى ئوينىدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق تۈردىن 39 نى ئورۇنلاشتۇرۇش پىلانلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە داۋاملاشتۇرۇلدىغان تۈر 29، سېلىنغان مەبلەغ 25 مىليارد 907 مىليون يۈەن؛ يېڭىدىن ئىش باشلىنىدىغان تۈر 10، ئىش باشلانغىنى 8، سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليارد 173 مىليون يۈەن.

(5) ئىستېمال بازارلىرىدىكى ئېھتىياج ئاشتى، پارچە سېتىش سوممىسى جەھەتتە يەنە يېڭى ئېشىش بارلىققا كەلدى.

(1) ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىشى جەھەتتە 5 يىلدىن بۇيان يۇقىرى رېكورت يارىتىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 42 مىليارد 116 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.1 ئېشىپ، 2.1 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولۇپ، 1998 - يىلىدىن بۇيانقى يۇقىرى رېكورت يارىتىلدى.

(2) يېمەك - ئىچمەك كەسپىدە «V» شەكىللىك تەتۈر ئايلىنىش بولدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 6 مىليارد 64 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.3 ئاشتى. بىر يىلنىڭ ھەرقايسى ئايلىرىدا 1 - ئايدا %23.1، 2 - ئايدا %20.6، 3 - ئايدا %13.5، 4 - ئايدا %13.2، 5 - ئايدا %1.5، 6 - ئايدا %7.1، 7 - ئايدا %12.1، 8 - ئايدا %12.6، 9 - ئايدا %14.6، 10 - ئايدا %16.3، 11 - ئايدا %17.3، 12 - ئايدا %19.8 ئاشتى. «سارس» نىڭ تەسىرىدە يېمەك - ئىچمەك كەسپى 5 - ئايدا 21 يىلدىن بۇيانقى ئەڭ تۆۋەن سەۋىيىگە چۈشۈپ قالدى، لېكىن 6 - ئايدىن باشلاپ تېز ئۆرلەپ، كۈچلۈك ئەسلىگە كېلىش خاراكتېرىدىكى ئېشىش بارلىققا كەلدى، ئېشىش سۈرئىتى

ئېكسپورت سوممىسى %76.4، ئامېرىكا بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى %54.9، ئىتالىيە بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى %28.2، ياپونىيە بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى %271.1، پاكىستان بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى %268.2 ئاشتى.

ئەنئەنىۋى ئاساسلىق مەھسۇلاتلار ئىچىدە، كىيىم - كېچەك ۋە كىيىم - كېچەك قوشۇمچە لازىمەتلىكلىرى ئېكسپورت سوممىسى 760 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 1.9 ھەسە؛ ئاياغ كىيىم ئېكسپورت سوممىسى 450 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2.1 ھەسە؛ يىپ، توقۇلما بۇيۇم ۋە باشقا مەھسۇلاتلار ئېكسپورت سوممىسى 140 مىليون دوللارغا يېتىپ، %22.4؛ تاۋلانمىغان مىس ۋە مىس ماتېرىيال ئىمپورت سوممىسى 760 مىليون دوللارغا يېتىپ، %39.4؛ پولات ماتېرىيال ئىمپورت سوممىسى 350 مىليون دوللارغا يېتىپ، %90.5 ئاشتى.

ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرى ئېكسپورت سوممىسى 344 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 1.1 ھەسە ئېشىپ، ئوخشاش مەزگىلدىكى ئېكسپورت قىممىتىنىڭ %13.5 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلدىكىدىن 3.5 پىرسەنت پوئىنتى يۇقىرى بولدى؛ ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرى ئىمپورت سوممىسى 310 مىليون دوللارغا يېتىپ، 1.4 ھەسە ئېشىپ، ئوخشاش مەزگىلدىكى ئىمپورت قىممىتىنىڭ %13.7 نى ئىگىلەپ، 3.2 پىرسەنت پوئىنتى يۇقىرى بولدى.

كوللېكتىپ، خۇسۇسى كارخانا ۋە ئۈچ خىل مەبلەغ كارخانىلىرىنىڭ ئېكسپورت سوممىسى 990 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2.9 ھەسە ئېشىپ، ئاپتونوم رايون ئېكسپورتىنىڭ %94.3 لىك ئېشىش سەۋىيىسىدىن يۇقىرى بولدى، سېلىشتۇرما نىسبىتى 2002 - يىلدىكى %19.4 تىن %38.9 كە ئۆزلىدى؛ كوللېكتىپ كارخانىلارنىڭ ئېكسپورت سوممىسى 410 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2.7، خۇسۇسى كارخانىلارنىڭ ئېكسپورت سوممىسى 490 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 4.9 ھەسە ئېشىپ، شىنجاڭ ئېكسپورتىنىڭ يۇقىرى سۈرئەتتە ئېشىشىدىكى مۇھىم ئامىل بولۇپ قالدى. ئىككىنچى، قاتناش - ترانسپورت مۇقىم ئاشتى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە توشۇلغان يولۇچى 270 مىليونغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %3.7، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 34 مىليارد 200 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا يېتىپ، %3.4 ئاشتى؛ توشۇلغان يۈك 376 مىليون توننىغا يېتىپ، %7.5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈرىيولدا توشۇلغىنى %11.7، تاشيولدا توشۇلغىنى %7

2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى تاشقى ئايانما يولى پۈتۈپ قاتناش باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇشقا 2 مىليارد يۈەن خەلق پۇلى مەبلەغ سېلىندى، بولنىڭ ئۇزۇنلۇقى 31.25 كىلومېتىر.

شىڭ جىەن فوتوسى

ئېشىپ، 25.1 پىرسەنت پوئىنتى يۇقىرى بولدى، ئېشىش سۈرئىتى مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 40.2 پىرسەنت پوئىنتى يۇقىرى بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 2 مىليارد 542 مىليون دوللارغا يېتىپ، %94.3، ئىمپورت سوممىسى 2 مىليارد 230 مىليون دوللارغا يېتىپ، %61.2 ئاشتى. بىر يىلدا ھەرقايسى ئايلاردىكى ئىمپورت - ئېكسپورتىنىڭ ئېشىش ھەجىمى %70 تىن يۇقىرى ئورۇندا ئايلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە 3 - ئايدا %91.7، 4 - ئايدا %90.3 بولدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ئاز سوممىلىق ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليارد 39 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %96.9 ئېشىپ، ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسىنىڭ %63.7 نى ئىگىلىدى؛ ئادەتتىكى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليارد 436 مىليون دوللارغا يېتىپ، %78.6 ئېشىپ، %30.1 نى ئىگىلىدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 100 مىليون دوللاردىن ئاشقان دۆلەت 8 گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 3 دۆلەت كۆپەيدى. قازاقىستان بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 2 مىليارد 546 مىليون دوللارغا يېتىپ، %86.5 ئېشىپ، %53.4 نى ئىگىلىدى.

روسىيە بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى %27.4، قىرغىزىستان بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى %50.1، ئەزەربەيجان بىلەن بولغان ئىمپورت -

باشلىنىپ، يۈك ئوبوروت مىقدارى 83 مىليارد 704 مىليون توننا، كىلوپىتىرغا يېتىپ، %10.2 ئاشتى. پوچتا - تېلېگراف خەۋەرلىشىش كەسپى مىقدارى 11 مىليارد 448 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.9 ئاشتى.

ئۈچىنچى، مالىيە، پۇل مۇئامىلە نورمال ئابلىدى 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پەرىلىك مالىيىنىڭ ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 12 مىليارد 822 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.1 ئاشتى. پەرىلىك مالىيىنىڭ ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 36 مىليارد 847 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %2 ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 266 مىليارد 165 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 41 مىليارد 579 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، 2002 - يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 18 مىليارد 679 مىليون يۈەن كۆپ ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلار ئامانەت قويغان پۇل 76 مىليارد 349 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 5 مىليارد 766 مىليون يۈەن، ئورگان ۋە تەشكىلاتلار ئامانەت قويغان پۇل 15 مىليارد 695 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 4 مىليارد 712 مىليون يۈەن؛ پۇقرالار ئامانەت قويغان پۇل 137 مىليارد 159 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 23 مىليارد 381 مىليون يۈەن ئاشتى. پۇقرالار ئامانەت قويغان پۇل ئىچىدە قەرەلسىز ئامانەت پۇل 49 مىليارد 166 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11 مىليارد 423 مىليون يۈەن، قەرەللىك ئامانەت پۇل 87 مىليارد 993 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11 مىليارد 958 مىليون يۈەن ئاشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭدا يېمەكلىك باھاسىنىڭ ئۆسۈشى باھا ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆرلىشىدىكى ئاساسىي ئامىل بولدى، يەنى يېمەكلىك باھاسى %2.5 ئۆرلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە كۆكتاتنىڭ %29.1، مايىنىڭ %14.8، قۇرۇق، ھۆل مېۋىنىڭ %4.8 ئۆرلىدى، بۇ ئۈچ خىل يېمەكلىك يېمەكلىك باھاسىنىڭ ئۆرلىشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئاشلىقنىڭ باھاسى %3.3، تۇغۇمنىڭ باھاسى %2.2 چۈشتى.

تەكشۈرۈلگەن 8 چوڭ تۈردىكى تاۋار ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆيىنىڭ باھاسى %4.2، يېمەكلىكنىڭ باھاسى %2.5 ئۆرلىدى، باشقا 6 خىل تاۋارنىڭ ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە چۈشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تىببىي داۋالاش، ساقلىق ساقلاش ۋە شەخسلەر لازىمەتلىكلىرىنىڭ %5.2، ئائىلە ئۈسكۈنىلىرى، لازىمەتلىكلىرى ۋە رېمونت مۇلازىمىتىنىڭ %1.1، قاتناش ۋە خەۋەرلىشىشنىڭ %0.9، كۆڭۈل ئېچىش، تەربىيەلەش، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى ۋە مۇلازىمەتنىڭ %0.9، كىيىم - كېچەكنىڭ %0.8، تاماكا، ھاراق ۋە لازىمەتلىكلەرنىڭ %0.2 چۈشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھا ئومۇمىي كۆرسەتكۈچى 2002 - يىلىدىكىدىن %0.8 چۈشتى، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ باھا ئومۇمىي كۆرسەتكۈچى %1.1 ئۆستى. سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھا سەۋىيىسى %15.1 ئۆستى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېغىر سانائەتنىڭ %21.4، يېنىك سانائەتنىڭ %2.4 ئۆستى. خام ئەشيا - ماتېرىيال، يېقىلغۇ، ئېنېرگىيىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى %14.8 ئۆستى. تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش باھا كۆرسەتكۈچى %3.4 ئۆستى.

بەشىنچى، كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش كۆرسەتكۈچى زور ھەجىمدە ئۆرلىدى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كارخانىلارنىڭ

ئاشتى؛ يۈك ئوبوروت مىقدارى 83 مىليارد 704 مىليون توننا، كىلوپىتىرغا يېتىپ، %10.2 ئاشتى. پوچتا - تېلېگراف خەۋەرلىشىش كەسپى مىقدارى 11 مىليارد 448 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.9 ئاشتى.

ئۈچىنچى، مالىيە، پۇل مۇئامىلە نورمال ئابلىدى 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پەرىلىك مالىيىنىڭ ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 12 مىليارد 822 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.1 ئاشتى. پەرىلىك مالىيىنىڭ ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 36 مىليارد 847 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %2 ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 266 مىليارد 165 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 41 مىليارد 579 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، 2002 - يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 18 مىليارد 679 مىليون يۈەن كۆپ ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلار ئامانەت قويغان پۇل 76 مىليارد 349 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 5 مىليارد 766 مىليون يۈەن، ئورگان ۋە تەشكىلاتلار ئامانەت قويغان پۇل 15 مىليارد 695 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 4 مىليارد 712 مىليون يۈەن؛ پۇقرالار ئامانەت قويغان پۇل 137 مىليارد 159 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 23 مىليارد 381 مىليون يۈەن ئاشتى. پۇقرالار ئامانەت قويغان پۇل ئىچىدە قەرەلسىز ئامانەت پۇل 49 مىليارد 166 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11 مىليارد 423 مىليون يۈەن، قەرەللىك ئامانەت پۇل 87 مىليارد 993 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11 مىليارد 958 مىليون يۈەن ئاشتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ھەر خىل قەرز پۇلىنىڭ قالدۇقى 209 مىليارد 909 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 29 مىليارد 648 مىليون يۈەن ئېشىپ، 2002 - يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 11 مىليارد 306 مىليون يۈەن كۆپ ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا ۋە ئۇزۇن مۇددەتلىك قەرز پۇل 79 مىليارد 824 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 16 مىليارد 798 مىليون يۈەن ئاشتى. ئوتتۇرا، ئۇزۇن مۇددەتلىك قەرز پۇل ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇش قەرز پۇلى 36 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 8 مىليارد 469 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلى 3 مىليارد 333 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 506 مىليون يۈەن، شەخسلەر ئالغان ئوتتۇرا، ئۇزۇن مۇددەتلىك ئىستېمال قەرز پۇلى 24 مىليارد 970 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 6 مىليارد 693 مىليون يۈەن ئاشتى.

تۆتىنچى، باھا سەۋىيىسى ئازراق، ئۆرلىدى 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئاھالىلەر ئىستېمال

ئىگىلىكنى رەتكە تۇرغۇزۇپ باھالاش ئەھۋالى

شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ خەلق ئىگىلىكىنىڭ پىللىق مەلۇمات ماتېرىيالغا ئاساسەن شىنجاڭ ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ 2003-يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ئىگىلىكىدىن ئالدىنقى 10 نى رەتكە تۇرغۇزۇپ باھالاش ئەھۋالى تۆۋەندىكىچە:

ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئالدىنقى 10 - لىككىچە بولغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر (ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق شىخەنزە شەھىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) لەرنىڭ تەرتىپى تۆۋەندىكىچە: قاراماي (50 مىڭ 967 يۈەن)، ئۈرۈمچى (19 مىڭ 899 يۈەن)، بايىنغولىن ئوبلاستى (16 مىڭ 445 يۈەن)، تۇرپان ۋىلايىتى (15 مىڭ 101 يۈەن)، شىخەنزە شەھىرى (13 مىڭ 134 يۈەن)، سانجى ئوبلاستى (10 مىڭ 987 يۈەن)، قۇمۇل ۋىلايىتى (9134 يۈەن)، تارباغاتاي ۋىلايىتى (9126 يۈەن)، بورتالا ئوبلاستى (7997 يۈەن)، ئالتاي ۋىلايىتى (7871 يۈەن).

ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئالدىنقى 10 - لىككىچە بولغان ناھىيە دەرىجىلىك شەھەرلەرنىڭ تەرتىپى تۆۋەندىكىچە: كورلا شەھىرى (33 مىڭ 82 يۈەن)، فۇكاڭ شەھىرى (16 مىڭ 390 يۈەن)، كۈيتۇڭ شەھىرى (11 مىڭ 634 يۈەن)، سانجى شەھىرى (11 مىڭ 502 يۈەن)، مىچۈەن شەھىرى (11 مىڭ 597 يۈەن)، قۇمۇل شەھىرى (10 مىڭ 274 يۈەن)، ئاقسۇ شەھىرى (9828 يۈەن)، چۆچەك شەھىرى (9810 يۈەن)، شىخۇ شەھىرى (9321 يۈەن)، بورتالا شەھىرى (8652 يۈەن).

ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئالدىنقى 10 - لىككىچە بولغان ناھىيىلەرنىڭ تەرتىپى تۆۋەندىكىچە: پىچان ناھىيىسى (27 مىڭ 614 يۈەن)، ماناس ناھىيىسى (13 مىڭ 739 يۈەن)، چاقىلىق ناھىيىسى (12 مىڭ 167 يۈەن)، قۇتۇبى ناھىيىسى (10 مىڭ 908 يۈەن)، ساۋەن ناھىيىسى (10 مىڭ 364 يۈەن)، كۆكتوقاي ناھىيىسى (10 مىڭ 309 يۈەن)، لوپنۇر ناھىيىسى (10 مىڭ 183 يۈەن)، بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى (10 مىڭ 131 يۈەن)، ئاراتۈرۈك

گۈللىنىش كۆرسەتكۈچى ۋە كارخانىچىلارنىڭ ئىشەنچ كۆرسەتكۈچى 1 - پەسىلدە ئەڭ يېڭى سەۋىيىگە يەتتى، 2 - پەسىلدە «مارى» نىڭ تەسىرىدە ئازراق تۆۋەنلىدى، 3 - پەسىلدە قوشلاپ ئۆرلىدى، 4 - پەسىلدە 3 - پەسىلدىكىدىن سەل تۆۋەنلىدى، كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش كۆرسەتكۈچى 122 بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن 10.3 پىرسەنت پوئېنتى، كارخانىچىلارنىڭ ئىشەنچ كۆرسەتكۈچى 124.3 بولۇپ، 1.12 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى.

ئالتىنچى، خەلق تۇرمۇشى يەنىمۇ ياخشىلاندى، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىش ۋەزىيىتى ياخشى بولدى 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلگىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7220.61 (سېلىشتۇرغىلى بولسايدىغان ئامىل چىقىرىۋېتىلدى) گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %6.9، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2106.19 يۈەنگە يېتىپ، %13 ئاشتى. يىل ئاخىرىدا شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى 17.77 كۋادرات مېتىر بولۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى 18.62 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %0.3 ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ھەرخىل يوللار ئارقىلىق 370 مىڭ 900 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشتىن قالدۇرۇلغان ۋە ئىشسىز خادىملاردىن قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار 176 مىڭ 500. شەھەر - بازارلاردىكى تىزىلانغان ئىشسىزلىق نىسبىتى %3.8 بولدى. ئىش ئورنىدىكى ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئومۇمىي ماۋاشى 33 مىليارد 154 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %13.7، ئىش ئورنىدىكى ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ماۋاشى 13 مىڭ 255 يۈەنگە يېتىپ، %14.2 ئاشتى، باھا ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە ئەمەلىيەتتە %13.6 ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشقانلار 1 مىليون 351 مىڭ 300 گە يەتتى؛ شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولغانلار 220 مىڭ 500 ئائىلىدىكى 578 مىڭ ئادەم. ئاپتونوم رايون بويىچە 487 مىليون يۈەن كاپالەت پۇلى چىقىم قىلىندى.

جىن جىيەنشىن

ئالدىنقى 10 - لەر قاتارىدا تۇرغانلاردىن جەنۇبىي شىنجاڭدا بايىنغولىن ئوبلاستىدىكى 2 ناھىيىلا بار، لېكىن جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 4 ۋىلايەت، ئوبلاستتا ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئەڭ يۇقىرى بولغان كۇچا ناھىيىسى (5463 يۈەن) بولۇپ، ئۇ ئاران 29 - ئورۇندا تۇردى. ئىقتىسادىي ئاساسى ئاجىز، يۇقىرى قوشۇلما قىممەتلىك تۆۋرۈك كەسىپلەر كەمچىل، كەسىپ قۇرۇلمىسى بىرلا خىل بولۇش، 2، 3 - كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتى ئېغىر دەرىجىدە ئارقىدا قېلىش جەنۇبىي شىنجاڭ رايونى ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ ئاستا بولۇشىدىكى ئاساسىي سەۋەب.

كۆلنار

مەنئىي مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى

پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى ئىبىي

2003 - يىل 3 - ئاي شىنجاڭ بويىچە 2 - قېتىملىق پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى ئىبىي. جايلار «پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشىنىڭ يولغا قويۇش پروگراممىسى» نى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، لېي فېڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنىڭ 40 يىللىقىنى خاتىرىلەشكە بىرلەشتۈرۈپ، مىللىي روھنى ئۇرغۇتۇش ۋە يېتىلدۈرۈش، «ئىشەنچ» تەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈپ، ھەر مىللەت كادىر ۋە ئاممىسىنى ئەخلاق ئەمەلىيىتى پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا پائال يېتەكلىدى. جايلار ۋە ئورۇنلار دوكلات يىغىنى، قىسقا مۇددەتلىك تەربىيەلەش كۇرسى، لېكسىيە سۆزلەش ئۆمىكى، ئۆگىنىش كۈنى قاتارلىق شەكىللەردىن پايدىلىنىپ، «پروگرامما» نى ئۆگىنىشنى ۋە تەربىيەلەشنى تۇتتى. تەشۋىقات ۋاسىتىلىرىنى پائال سەپەرۋەر قىلىپ ۋە تەشۋىقات بازىلىرىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، ياخشى بولغان جامائەت پىكرى كەيپىياتى شەكىللەندۈردى. جايلار جەمئىيەتنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىنى قاتنىشىشقا پائال سەپەرۋەر قىلىپ، ئاممىغا قۇلايلىق يارىتىپ بېرىدىغان ۋە پايدىلىق بولغان ئەخلاق ئەمەلىيىتى پائالىيىتىنى تەشكىللەپ قانات يايدۇردى. جايلار «ئىشەنچ» قۇرۇلۇشىنى پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشىنىڭ گەۋدىلىك ئورنىغا قويۇپ، ئۇنى مەدەنىي

ناھىيىسى (9373 يۈەن)، جىلا ناھىيىسى (8909 يۈەن)، ۋىلايەت، گوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنىڭ تەرتىپىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات سەۋىيىسىدە يەنىلا شىمالنىڭ يۇقىرى، جەنۇبىنىڭ تۆۋەن بولۇشتەك ۋەزىيەت مەۋجۇت، ئالدىنقى 10 - لىككچە بولغانلار ئىچىدە جەنۇبىي شىنجاڭدا ئاران بايىنغولىن ئوبلاستىلا بار. ئاپتونوم رايون ئىگىلىكىدە يەنىلا روشەن پەرق ۋە ئىنتايىن تەڭپۇڭسىزلىق مەۋجۇت، 1 - ئورۇندا تۇرغان قاراماي شەھىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئاخىرىدا تۇرغان خوتەن ۋىلايىتىنىڭكىدىن 24 ھەسسە يۇقىرى.

ناھىيە دەرىجىلىك شەھەرلەرنىڭ ئىقتىسادىي تەرتىپىدىن قارىغاندا، ئاپتونوم رايوندىكى ناھىيە دەرىجىلىك 16 شەھەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئاپتونوم رايون ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنىڭ %17.3 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلدىكىدىن 10.5 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەن بولغان، ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن يۇقىرى بولغان 8 ناھىيە دەرىجىلىك شەھەردىن بىرى ئازايغان. شىمالىي شىنجاڭدىكى شەھەرلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى، ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى شەھەرلەرنىڭكىدىن كۆرۈنەرلىك يۇقىرى بولغان، ئالدىنقى 10 - لىككچە بولغانلار ئىچىدە شىمالىي شىنجاڭدىكى شەھەرلەر %80 نى ئىگىلەيدۇ. ناھىيە دەرىجىلىك ئىگىلىكنىڭ تەرتىپ نەتىجىسىدىن قارىغاندا، ناھىيە دەرىجىلىك ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتى كۆرۈنەرلىك تېز بولدى، لېكىن ئومۇمىي مىقدار كۆلىمى كىچىكرەك بولدى، تەرەققىيات سەۋىيىسىنىڭ رايونلار ئوتتۇرىسىدىكى پەرقى زور بولدى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى رايونلار شىنجاڭنىڭ باشقا رايونلىرىدىن ئومۇمىيۈزلۈك ئارقىدا قالدى. ئاپتونوم رايوندىكى 67 ناھىيە (ئۈرۈمچى ناھىيىسى بۇنىڭ سىرتىدا) نىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى ئاپتونوم رايون ئومۇمىي ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنىڭ %21.3 نى ئىگىلىدى، لېكىن ئۈرۈمچى، قاراماي ۋە شىخەنزە شەھەرلىرىنىڭ ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى ئاپتونوم رايون ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ %8.1 نى ئىگىلىدى. ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئەڭ يۇقىرى بولغان پىچان ناھىيىسىنىڭ 27 مىڭ 614 يۈەن، ئەڭ تۆۋەن بولغان گۇما ناھىيىسىنىڭ 1713 يۈەن بولدى،

شەھەر، مەدەنىي كەنت - بازار، مەدەنىي ساھە، مەدەنىي ئورۇنلارنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشنىڭ مەزمۇنىغا كىرگۈزدى. چولكا ساھە ۋە سىستېمىلار «ئىشەنچ» قۇرۇلۇشى جەھەتتە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، خىزمەت مىخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ساھەلەرنى قېلىپلاشتۇرۇش، ئاشكارا مۇلازىمەت قىلىش ئۆلچىمىنى تۈزۈپ چىقىپ، ھەر تەرەپلىسە تۈزەش ئېلىپ باردى. شەھەر-يېزىلاردىكى ھەر مىللەت كادىر ۋە ئاممىنىڭ ئىشەنچ كۆزقارىشى، «ئىشەنچ» ئېغى ئۈزلۈكسىز كۈچەيدى، نەتىجىدە ئىناۋەتكە ئەھمىيەت بېرىدىغان، سەمىمىي، راستچىل بولىدىغان ياخشى ئىجتىمائىي كەيپىيات تەدرىجىي شەكىللەندى. جايلار مىللىي روھنى جارى قىلدۇرۇش ۋە يېتىلدۈرۈشنى ئاساسىي مىلۇدىيە قىلىپ، لېي فېڭ روھىنى جارى قىلدۇردى. مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا 6.8 بال قاتتىق يەر تەۋرىگەندىن كېيىن، جايلار ئارقا - ئارقىدىن پۇل ۋە ماددىي بۇيۇم ئىشانە قىلىپ، ئاپەت رايونىدىكى خەلقنىڭ يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇشقا ياردەم بەردى. جايلار ۋە ساھەلەر يېڭى تىپ، يېڭى تەجرىبىلەرنى ئۈزلۈكسىز يەكۈنلەپ ۋە كېڭەيتىپ، مىللىي روھنىڭ مەزمۇنىنى تولۇقلىدى، بېيىتتىكى ۋە راۋاجلاندىردى. مەسىلەن: قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى ئوتتۇرىغا چىقارغان «پارتىيىگە خىزمەت قىلىش پونكىتى»، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى ئوتتۇرىغا چىقارغان «ئەپچىل، تىنچ پويىز كۈتۈش زالى» قاتارلىق بىر تۈركۈم ئىلغار تىپلار ئاپتونوم رايوندىكى كادىر ۋە ئاممىنىڭ ئۆگىنىش ئۈلگىسىگە ئايلاندى.

رېن جىيەندۇڭ

ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي پويىز

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى يولۇچى توشۇش شىركىتى خەنكۇ پويىز ئەترىتىنىڭ T194/193، 192/191 - قېتىملىق يولۇچىلار پويىزىغا شۇ ئار مەنئۇ مەدەنىيلىك كومىتېتى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي پويىز دەپ نام بەردى.

رېن جىيەندۇڭ

غەربىي ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شۇ ئار مەنئۇ مەدەنىيلىك ئىشخانىسى غەربىي ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشىنى مۇھىم ۋەزىپە قىلىپ، ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ

باردى ھەمدە جايلاردىن بىر تۇتاش تەلپەك ئاساسىن، مەكتەپ پۈتتۈرىدىغان ئوقۇغۇچىلارغا «غەربىي ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشى» غا ئالاقىدار ئەھۋال ۋە تەلپەكلەرنى تەشۋىق قىلىش ۋە ئۇقتۇرۇش بىلەن بىللە تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتكۈزىدىغان، ئوقۇغۇچىلارغا «غەربىي ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشى» نى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپكىچە ئۇزارتلىدىغانلىقىنى، «ئۇلۇغۇر غايىلىكلىرى سىنىپى» ئېچىشقا داۋام ئەھۋاللارنى تەشۋىق قىلىشنى ۋە ئۇقتۇرۇشنى، ئىمتىھاندىن ئاۋۋال تالاشنى داۋاملىق يولغا قويۇشنى تەلپ قىلدى. شۇ ئار مەنئۇ مەدەنىيلىك ئىشخانىسى تەقسىم قىلغان نورمىغا ئاساسەن، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق مەنئۇ مەدەنىيلىك ئىشخانىلىرى تېزىدىن ئالاقىدار خادىملارنى ئىمتىھاندىن ئىلگىرىكى تالاشقا تەشكىللىدى، قاتتىق قېلىپلاشقان مەشغۇلات ئارقىلىق، قاتلام قاتلام تالاندى ۋە ئۆتكەل قاتلام ئىگىلىدى. ئەستايىدىل تەكشۈرۈش ئارقىلىق، «شىنجاڭ گېزىتى» دە ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىلىپ بىر ھەپتىدىن كېيىن مەبلەغ ياردەم بېرىلىدىغان 125 ئوقۇغۇچى بېكىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى 93 (ئۇيغۇر 67، قازاق 13، قىرغىز 5، خۇيزۇ 3، موڭغۇل 2، دۇڭشياڭ بىر، شىبە بىر، تاجىك بىر)، خەنزۇ ئوقۇغۇچىسى 32؛ شەھەر - بازارلاردىكى ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچى ئائىلىسىنىڭ ياكى كەسپى يوق، ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغان ئائىلىنىڭ پەرزەنتى 59، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ پەرزەنتى 66، ئاتىسى ياكى ئانىسى، ياكى ئاتا - ئانىسى ئۆلۈپ كەتكەن ئائىلىنىڭ پەرزەنتى 41.

2003 - يىلىدىن باشلاپ «ئۇلۇغۇر غايىلىكلىرى سىنىپى» دا ئوقۇيدىغانلار ئىمتىھاندىن ئاۋۋال تاللانغاندىن باشقا، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ھوقۇقى سىنىپ ئاچقان ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە چۈشۈرۈپ بېرىلدى، ئوتتۇرا مەكتەپلەر ئۆز ئالدىغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى. ئۈرۈمچى «1 - ئاۋغۇست» ئوتتۇرا مەكتىپى 50 ئوقۇغۇچى (ئوغۇل 30، قىز 20) قوبۇل قىلدى، 2 ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچى ئىمتىھان بېرىپ كىردى. ئەڭ يۇقىرى نومۇر 750 بولدى، كۆپ قىسىم ئوقۇغۇچىلارنىڭ نەتىجىسى 650 ئەتراپىدا بولدى. شىنجاڭ تەجرىبە ئوتتۇرا مەكتىپى بىلەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپمۇ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش گۈرۈپپىسى قۇرۇپ، جەنۇبىي شىنجاڭغا بېرىپ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى.

شەھەر، مەدەنىي كەنت - بازار، مەدەنىي ساھە، مەدەنىي ئورۇنلارنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشنىڭ مەزمۇنىغا كىرگۈزدى. چولكا ساھە ۋە سىستېمىلار «ئىشەنچ» قۇرۇلۇشى جەھەتتە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، خىزمەت مىخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ساھەلەرنى قېلىپلاشتۇرۇش، ئاشكارا مۇلازىمەت قىلىش ئۆلچىمىنى تۈزۈپ چىقىپ، ھەر تەرەپلىسە تۈزەش ئېلىپ باردى. شەھەر-يېزىلاردىكى ھەر مىللەت كادىر ۋە ئاممىنىڭ ئىشەنچ كۆزقارىشى، «ئىشەنچ» ئېغى ئۈزلۈكسىز كۈچەيدى، نەتىجىدە ئىناۋەتكە ئەھمىيەت بېرىدىغان، سەمىمىي، راستچىل بولىدىغان ياخشى ئىجتىمائىي كەيپىيات تەدرىجىي شەكىللەندى. جايلار مىللىي روھنى جارى قىلدۇرۇش ۋە يېتىلدۈرۈشنى ئاساسىي مىلۇدىيە قىلىپ، لېي فېڭ روھىنى جارى قىلدۇردى. مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا 6.8 بال قاتتىق يەر تەۋرىگەندىن كېيىن، جايلار ئارقا - ئارقىدىن پۇل ۋە ماددىي بۇيۇم ئىشانە قىلىپ، ئاپەت رايونىدىكى خەلقنىڭ يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇشقا ياردەم بەردى. جايلار ۋە ساھەلەر يېڭى تىپ، يېڭى تەجرىبىلەرنى ئۈزلۈكسىز يەكۈنلەپ ۋە كېڭەيتىپ، مىللىي روھنىڭ مەزمۇنىنى تولۇقلىدى، بېيىتتىكى ۋە راۋاجلاندىردى. مەسىلەن: قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى ئوتتۇرىغا چىقارغان «پارتىيىگە خىزمەت قىلىش پونكىتى»، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى ئوتتۇرىغا چىقارغان «ئەپچىل، تىنچ پويىز كۈتۈش زالى» قاتارلىق بىر تۈركۈم ئىلغار تىپلار ئاپتونوم رايوندىكى كادىر ۋە ئاممىنىڭ ئۆگىنىش ئۈلگىسىگە ئايلاندى.

رېن جىيەندۇڭ

ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي پويىز

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى يولۇچى توشۇش شىركىتى خەنكۇ پويىز ئەترىتىنىڭ T194/193، 192/191 - قېتىملىق يولۇچىلار پويىزىغا شۇ ئار مەنئۇ مەدەنىيلىك كومىتېتى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي پويىز دەپ نام بەردى.

رېن جىيەندۇڭ

غەربىي ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شۇ ئار مەنئۇ مەدەنىيلىك ئىشخانىسى غەربىي ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشىنى مۇھىم ۋەزىپە قىلىپ، ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ

29 ئورۇننىڭ مەدەنىي ئورۇن دېگەن نامى

ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، جايلاردىكى بەزى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇنلار تۈزۈلمە ئىسلاھاتى، قوشۇۋېتىش، كۆچۈش، ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇش قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئەسلىدىكى ئورۇن مەۋجۇت بولماي قالدى. شۇ جايدىكى مەنىۋى مەدەنىيلىك كومىتېتىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مەدەنىي ئورۇن قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش چارىسى» نىڭ 30 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ش ئ ئ ئ ئ مەنىۋى مەدەنىيلىك كومىتېتى بىر تۈركۈم ئورۇنلارنىڭ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇن دېگەن شەرەپ نامىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇشنى، ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىي ئورۇن دېگەن ۋىۋىسكىسىنى قايتۇرۇۋېلىشنى قارار قىلدى. بۇ ئورۇنلار مۇنۇلار: ئۈرۈمچى شەھەرلىك قىزىلتاغ مېھمانخانىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك قىزىلتاغ سودا سارىيى، ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونى خېجىياشەن ئاھالىلەر كومىتېتى، ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونى شەرقىي «دوستلۇق يولى» 2- ئاھالىلەر كومىتېتى، شىنجاڭ مالىيە مەكتىپى، شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى ئۈرۈمچى ۋاڭجياگۇ نېفىت ئۈسكۈنە - ماتېرىياللىرى باش ئامبىرى، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى پولات تاۋلاش زاۋۇتى، شىنجاڭ تەنتەربىيە مېھمانخانىسى، شىنجاڭ «ئۇچقۇن» ماشىنا - ئۈسكۈنە زاۋۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تۈرلۈك ماللار شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھىرى ئىقتىساد تەرەققىيات باش شىركىتىنىڭ يەر ئاستى كۆچمىسى سودا سارىيى، ئۈرۈمچى شەھىرى يۇمىلاق تاغ نېفىت ساقلاش شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ تەڭرىتاغ رايونلۇق شۆبىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ سايباغ رايونلۇق شۆبىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ شىمگۇ رايونلۇق شۆبىسى، ئۈرۈمچى ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك نېفىت - گاز ساقلاش - توشۇش شۆبە شىركىتىنىڭ ئورگىنى، ئۈرۈمچى شەھىرى دۇڭشەن قاماخانىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى چارلاش ساقچىلىرى 7 - چوڭ ئەترىتى، يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى شەھىرى قىزىلبايراق يولى تارمىقى، يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى شەھىرى بېيىمىن تارمىقى، شىخەنزە يېزا ئىگىلىك ئىنستىتۇتى، شىخەنزە تېببىي ئىنستىتۇتى، شىخەنزە مال سېتىۋېلىش - تەمىنلەش پونكىتى، شىخەنزە «شياڭياڭ» سودا سارىيى، شىخەنزە يېمەك - ئىچمەك شىركىتى، شىخەنزە ئۇزۇن يوللۇق سىملىق يەتكۈزۈش شۆبە ئىدارىسى، ساۋەن ناھىيىلىك مېتال بۇيۇملار - خىمىيە سانائىتى بۇيۇملىرى شىركىتى، گۇما ناھىيىلىك سودا - سانائەت بانكىسى.

رېن جىيەندۇڭ

ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرى ئوقۇيدىغان 2 «ئۇلۇغۇزار ئايلىكلەر سىنىپى» دىكى 100 ئوقۇغۇچىنىڭ %90 تىن كۆپرەكى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى نامرات ناھىيىنىڭ يېزىلىرىدىن كەلگەن. 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى 2003 - يىللىق غەربىي ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشىدا مەبلەغ ياردىمىگە ئېرىشكەن ئوقۇغۇچىلارغا ئوقۇش ياردەم پۇلى تارقىتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى، 2003 - يىللىق شىنجاڭ تەۋەسىدىكى 86 نەپەر مەبلەغ ياردىمىگە ئېرىشكەن ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ۋە شىنجاڭ تەجرىبە ئوتتۇرا مەكتىپى، ئۈرۈمچى «1 - ئاۋغۇست» ئوتتۇرا مەكتىپى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپ ئاچقان «ئۇلۇغۇزار ئايلىكلەر سىنىپى» دىكى ئوقۇغۇچىلارغا مەبلەغ ياردەم بېرىش كىنىشكىسى ۋە ئوقۇش ياردەم پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى.

رېن جىيەندۇڭ
22 ئورۇننىڭ مەدەنىي ئورۇن دېگەن نامى ئېلىپ تاشلاندى

2003 - يىلى ش ئ ئ ئ مەنىۋى مەدەنىيلىك كومىتېتى 22 ئورۇننىڭ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇن دېگەن نامىنى بىكار قىلدى. بۇ ئورۇنلار مۇنۇلار: شىنجاڭ 3- ستانوك زاۋۇتى، شىنجاڭ تېرېلن تالا زاۋۇتى، شىنجاڭ تاشقى سودا ترانسپورت شىركىتى، بىڭتۇەن 4 - ترانسپورت زاۋۇتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى 7009 - زاۋۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پىكاپ رېمونت زاۋۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك يەم - بوغۇز شىركىتى، ئۈرۈمچى ناھىيىلىك ئۆي - زېمىن تەرەققىيات شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك يەرلىك باج ئىدارىسى داۋانچىڭ رايونلۇق شۆبە ئىدارىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەتتى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى لۇيۈەنگەي سودا - سانائەتتى مەمۇرىي باشقۇرۇش پونكىتى، شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» پاختا توقۇمىچىلىق زاۋۇتى، شىخەنزە «1 - ئاۋغۇست» يۇڭ توقۇمىچىلىق زاۋۇتى، بىڭتۇەن سانائەت 1 - شىسى 5 - بىناكارلىق شىركىتى، بىڭتۇەن سانائەت 1 - شىسى 6 - بىناكارلىق شىركىتى، قۇمۇل شەھەرلىك پىۋا زاۋۇتى، موڭغۇلكۈرە ناھىيىلىك مالىيە ئىدارىسى، ئالتاي «تەييۈن» گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، ئالتاي تاغلىق ئورمانچىلىق ئىدارىسى قابا ئورمانچىلىق مەيدانى، تۇرپان داخېيەن پاختا - چىگە پونكىتى، قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى شەھەرلىك شۆبىسى، شىخۇ ئاپتوموبىل باشقۇرۇش پونكىتى، ش ئ ئ ئ ئ خەلق ھۆكۈمىتى تاشقى ئىشلار (مۇھاجىرلار) ئىشخانىسى.

رېن جىيەندۇڭ

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىلىدىكى مەمۇرىي رايونلارغا ئايرىلىشى

ئاپتونوم ئوبلاست 5	ۋىلايەت 7	ۋىلايەت دەرىجىلىك شەھەر 2	ناھىيە دەرىجىلىك شەھەر 20	
ناھىيە 62	ئاپتونوم ناھىيە 6	شەھەرگە قاراشلىق رايون 11	رايونلۇق مەھكىمە 11	
يېزا 628 (بۇنىڭ ئىچىدە سىللىي يېزا 43)	بازار 229	مەھەللە ئىش باشقارمىسى 137		
قاراشلىق رايون، بازار، يېزا، مەھەللە ئىش باشقارمىسى، رايونلۇق مەھكىمە				
ئۈرۈمچى شەھىرى	تەڭرىتاغ رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: قارلغاچلىق، «غالىبىيەت» كوچىسى، «گىتتىپاق» كوچىسى، جەنۇبىي «ئازادلىق» كوچىسى، «تىنچلىق» كوچىسى، شىمالىي «ئازادلىق» كوچىسى، دۇڭمېن، شىمالىي «شىنخۇا» كوچىسى، جەنۇبىي «شىنخۇا» كوچىسى، ياشلار كوچىسى، «بەخت» كوچىسى، شور بۇلاق، «بەنئەن» كوچىسى؛ يېزا: داۋان		
	سايباغ رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: «چاڭجىياڭ» كوچىسى، خوتەنگەي، «ياڭزىيالا» كوچىسى، جەنۇبىي «دوستلۇق» كوچىسى، «1 - ئاۋغۇست» كوچىسى، لۈيەنگەي، شىمەن، ياماللىق تېغى، شىمالىي «دوستلۇق» كوچىسى، خۇڭمياۋزى		
	يېڭىشەھەر رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: «بېيجىڭ» كوچىسى، ئەركۈلك، سەنگۈلك، يېڭى نېفىت كەنتى، «مېھمان كۈتۈش» كوچىسى، شەرقىي قەشقەر كوچىسى، «تېنەنجىن» كوچىسى، «يىڭجۈەن» كوچىسى، «خاڭجۈ» كوچىسى، «نەنۋېي» كوچىسى، شەرقىي «بېيجىڭ» كوچىسى، ئۈرۈمچى ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى، يۇقىرى يېڭى تېخنىكا تەرەققىيات رايونى؛ يېزىلار: ئەركۈلك، دېۋوپو		
	شىمگۇ رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: شىمگۇ، لىۋداۋان، ۋېيخۇلياڭ، «يېڭى خەلق» كوچىسى، باداۋان، يىكەنكۆل جەنۇبىي كوچىسى، يىكەنكۆل شىمالىي كوچىسى؛ يېزا: چىداۋان		
	تۇدۇڭخابا رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: تۇدۇڭخابا، غەربىي پويىز ئىستانسىسى، «ئۈرۈمچى - سانجى» كوچىسى، ۋاڭجياڭكۇ، «غەربىي شىمالىي ۋوگزال» كوچىسى		
	داۋانچىڭ رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: ئىۋىرغول، شىخو، ئۆلانباي، يۇڭبېرگۇ؛ بازار: داۋانچىڭ؛ يېزىلار: دۇڭكۇ، شىگۇ، ئاقسۇ		
	دۇڭمەن رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: كازىۋەن، دىبالا، نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى؛ يېزا: لۇساۋگۇ		
	ئۈرۈمچى ناھىيىسى	بازار: يۇڭنىڭ، شۇشىگۇ؛ يېزىلار: چىڭگىداخۇ، سىشىخۇ، لىۋشىخۇ، سارداۋان، يۇڭخېيا، گەنگۇ، شياۋچۈزى، بەنفاڭكۇ، تولى		
	قاراماي شەھىرى	مايتاغ رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: شىمالىي كەنت، «جىنئەن» كوچىسى، «شىنلىك» كوچىسى	
		قاراماي رايونى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: «تەڭرىتاغ» كوچىسى، «غالىبىيەت» كوچىسى، «55» يېڭى بازىرى، «جىنلۇڭ» بازىرى، «كوئىنلۇن» كوچىسى، «سامايولى» كوچىسى؛ يېزا: شۇگەي	
جەدەنبۇلاق رايونى		مەھەللە ئىش باشقارمىسى: «جۇڭشىڭ» كوچىسى، «سەنىپاڭ» كوچىسى		
ئورقۇ رايونى		مەھەللە ئىش باشقارمىسى: ئاقبۇلاق؛ يېزا: ئورقۇ		
تۇرپان ۋىلايىتى	تۇرپان شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: «كونا شەھەر» كوچىسى، «ئىدىقۇت» كوچىسى؛ بازار: چىچان، داخېيەن؛ يېزىلار: پار، ئاستانە، قاراموچا، ئايدىڭكۆل، چاتقال، سىڭگىم، ئۈزۈمچىلىك		
	پىچان ناھىيىسى	بازار: پىچان، لۈكچۈن، پىچان پويىز ئىستانسىسى، چىقىتىم، لەمچىن؛ يېزىلار: پىچان، دالانكارىز، دىغار، تۇيۇق، دۇڭبازار خۇيزۇ يېزىسى		
قۇمۇل ۋىلايىتى	توقسۇن ناھىيىسى	بازار: توقسۇن، كۈمۈش، كۆجەي؛ يېزىلار: شاھ يېزىسى، غولبويى، ئىلانلىق، بوستان		
	قۇمۇل شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: شەرقىي ئۆستەڭ رايونى، غەربىي ئۆستەڭ رايونى، يېڭىشەھەر رايونى، يېڭى نېفىت شەھىرى، لىيۈن؛ بازار: يامانسۇ، يەتتە قۇدۇق، ئارايۇلتۇز، ئاستانە؛ يېزىلار: تاشۇبلىق، تەڭرىتاغ، قوشقۇدۇق، بۇلۇڭتوغراق، پالۋانئۆز، شەھەر ئىچى، راھەتباغ، بوغاز، قارادۆۋە، غەربىي تاغ، ئاقتاش، لىۋشۇگۇ، دەۋەلدۈرۈك قازاق يېزىسى، ئۇلاتاي قازاق يېزىسى		
	بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى	بازار: بارىكۆل، بۇرچۇنچى، كۆيسۇ، داخې؛ يېزىلار: سارچۇقا، كۆلباقا، شىلوبا، شىرىنزا، خۇايۈەن، سەنتاڭخۇ، چوڭ قۇلۇنچىرى، باچاقزى		
	ئاراتۈرۈك ناھىيىسى	بازار: ئاراتۈرۈك، نوم؛ يېزىلار: ئاداق، باي، تۈركۆل، توغۇلو، نېرىنكىر قازاق يېزىسى		

ئىلچىق ئاپتونوم ئوبلاستى	سانجى شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: كونا شەھەر، جەنۇبىي «يەتتەن» كوچىسى، شىمالىي «يەتتەن» كوچىسى، شەھەر ئەتراپى رايونى بازار: لىيۇنخۇئاڭكو، يۈشۈگۈ، سەنگۈلك، لىيۇگۈلك، گەرلىيۇگۈلك، داشىچۇ؛ يېزىلار: دەبا، بەنخۇ، مياۋئېرگو، ئاشلى قازاق يېزىسى
	فۇكالا شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: «يېڭى فۇكالا» كوچىسى، «بوغدا» كوچىسى، شەرقىي «جۇڭغار» كوچىسى؛ بازار: گەندىزا، جىيۈيۈنگەي، زىنجۇنەزە، بازار: يېزىلار: شىمگۇ، سەنگۇڭخې قازاق يېزىسى، ئاققول قازاق يېزىسى
	سەجۈن شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: «دوستلۇق» كوچىسى، شەرقىي «گۇمۇدەي» كوچىسى، شەرقىي «گۇمۇدەي» كوچىسى؛ بازار: گۇمۇدەي، تېيىچاڭگۇ، چاڭسەنزە، سەندوبا، ياڭماۋگۈلك؛ يېزىلار: تېرەكلىك قازاق يېزىسى
	قۇتۇبى ناھىيىسى	بازار: قۇتۇبى، دافىيا، چۆرىگۈل، گەرشىلەن، يۈەنخۇمۇن، ۋۇگۇڭخەي؛ يېزىلار: تاشبەلمەي قازاق يېزىسى، قاراتۇپە قازاق يېزىسى
	ماناس ناھىيىسى	بازار: ماناس، لوتۇبى، باۋجىيادەن، لياڭجۇخۇ، لىيۇخۇدەي، بەيۋۇچا، لەنجوۋەن؛ يېزىلار: گۇاڭدۇڭدەي، چىندىخوزا قازاق يېزىسى، تاسىرقاي قازاق يېزىسى، خەنكازىتەن قازاق يېزىسى
	گۇچۇلا ناھىيىسى	بازار: گۇچۇلا، لاۋچىتەي، بەنجىيۇگۇ، جىبىكى، دۇڭخۇەن، شىدى؛ يېزىلار: بىليۇخې، شىبىيۇەن، كارىز، گۇچۇلا، چىخۇ، سەنگىجاڭزا، ۋۇماچالاق قازاق يېزىسى، چورىن قازاق يېزىسى، داچۇەن تاتار يېزىسى
	جىمسار ناھىيىسى	بازار: جىمسار، سەنتەي، چۈەنزىگەي، بېيتىلك؛ يېزىلار: گەرگۈلك، لاۋتەي، چىڭياڭخۇ، شىندى، دايزۇ
	مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى	بازار: مورى، شىچىر، دۇڭجىياڭ؛ يېزىلار: ئىنگىنىيۇلاق، جاۋبەسەن، شىنخۇ، چۆرىن، بەيياڭخې، چوقيارناش، بوستان، دانەنگۇ ئۆزبېك يېزىسى
	بورتالا شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: چىندىبېل، گۇلۇمتۇ، كىرگىنزو، سەنتەي؛ بازار: شويىڭپەن، دالتۇ، ئوتبۇلاق؛ يېزىلار: چىندىبېل، بىلسن خارمۇدۇن
	بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى	جىياڭ ناھىيىسى
ئارشاڭ ناھىيىسى		بازار: بۇگدۆر، خاربۇخ؛ يېزىلار: ئاڭگىلىگ، چاغانتۇڭخې، تاشۇ، زالمۇت
بورتالا شەھىرى		مەھەللە ئىش باشقارمىسى: سابىغ، قۇرۇلۇش، «تەڭرىتاغ»، يېڭىشەھەر، ئىتتىپاق؛ بازار: ئاشدەن، شاڭخۇ؛ يېزىلار: يېڭىشەھەر، تېكچى، چارباغ، بۇخۇي، ئاۋات، توۋۇرچى، قوششېرىق، قارا يۇلغۇن، لەڭگەر
بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى	بۇگۇر ناھىيىسى	بازار: بۇگۇر، جەنۇبىي بۇگۇر، چۇمياق، يېڭىسار؛ يېزىلار: قاراباغ، ئاقبۇلاق، چىدىر، سوخۇ، تارلاق، تېرەك بازار، ئەشە
	لوپنۇر ناھىيىسى	بازار: لوپنۇر، شىنغا؛ يېزىلار: تارم، شىڭمىڭ، «ئىتتىپاق»، دۇڭخوتان، قارچۇغا، ئاقسوي، گۈلباغ
	چاقىلىق ناھىيىسى	رايونلۇق مەھكىمە: چىمەن؛ بازار: چاقىلىق، يىتسىيۇلاق، لوپنۇر كۆلى؛ يېزىلار: تىكەنلىك، ئۇتام، ۋاششەرى، تۆمۈرلۈك، چىمەنتاغ
	چەرچەن ناھىيىسى	رايونلۇق مەھكىمە: ئاچچان؛ بازار: چەرچەن؛ يېزىلار: ئارال، چوڭكۆل، توغراقلىق، باقىشېرىق، يېڭىئۆستەك، ئاق تىكەندۆك، قوشاتما، تاتىراڭ، ئاچچان، قوراملىق، ئوييايلاق
	يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى	بازار: قاراشەھەر، شىكشىن، يۇڭنىڭ، دەنزىل؛ يېزىلار: بېيداچۇ، ۋۇخاۋچۇ، بورقاي، چاغانچىكە
	خېجىڭ ناھىيىسى	رايونلۇق مەھكىمە: بايىنېيۇلاق؛ بازار: خېجىڭ، باغۇنتاي، بارۇن خارمۇدۇن، خارمۇدۇن؛ يېزىلار: نەشمۇدۇن، شەلمىر بوغ، كىرغۇت، ئالغۇ، ئۇلجىتئۇل، بايانغول، بايانغول، كۆنگۇسىنغول
	خوشۇت ناھىيىسى	بازار: تېنۇلغا؛ يېزىلار: چۇفۇ، تاغارچى، سۇخاتۇ، نەرىنكىر، شىنتاران، ئۇششاق تال خۇيزۇ يېزىسى
	باغراش ناھىيىسى	بازار: باغراش، بۇمبۇت؛ يېزىلار: تايانچۇكۆن، ئۇلانچىكېسەن، چاغاننۇر، چىكسىننۇر، باغراش
	ئاقسۇ شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: لەڭگەر، يېڭىبازار، قىزىلكۆۋرۈك، يېڭىشەھەر، جەنۇبىي شەھەر؛ بازار: قاراتال، ئايكۆل؛ يېزىلار: ئىگىچى، بەشتۇگەن، توپلۇق، قۇمباش
	ئونسۇ ناھىيىسى	بازار: ئونسۇ، تۇمشۇق، جام، ئارال، قىزىل؛ يېزىلار: توغۇلا، چاغراق، ئىشلەمچى، گۇلشاۋات، بوزدۆك قىرغىز يېزىسى
ئاقسۇ ئوبلاستى	كۇچا ناھىيىسى	بازار: كۇچا، ئۇچا، ئالاقانا، چىمەن، دۇڭخوتان، ياقا، ئۇزۇن، ئىشخىلا، ياقىلا؛ يېزىلار: ئۇچۇستەك، بېمىشاڭ، خانقاتام، ئاقئۆستەك، ئاغى، تارم
	شايار ناھىيىسى	بازار: شايار، تويبولدى، قىزىلبايراق، يېڭىمەھەللە؛ يېزىلار: گۈلباغ، قايلۇر، نۇرباغ، تارم
	توقسۇ ناھىيىسى	بازار: توقسۇ، يۇلتۇزباغ؛ يېزىلار: ئىچشېرىق، پەيشەنبە بازار، تاششېرىق، تامتوغراق، ئۆگەن، ئۇچقات
	باي ناھىيىسى	بازار: باي، تېرەك، چارچى، سايرام؛ يېزىلار: قىمىر، قىزىل، توقسۇن، ياتۇر، كانچى، بۇلۇك، مىجىغ، ئونباش، چولك كۆۋرۈك، قاراباغ

ئاقىم ۋىلايىتى	ئاپتونوم ئوبلاستى	قىشقىر ۋىلايىتى	ئۈرۈمچى ۋىلايىتى	شۈنئى ۋىلايىتى
ئۈچتۇرپان ناھىيىسى	بازار: ئۈچتۇرپان؛ يېزىلار: ئاقئوقاي، ياركۆۋرۈك، ئاچاتاغ، ئاقيار، ئىماملىرىم، يىغىنشاۋات، ئوتبېشى، يامانئۆ قىرغىز يېزىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	بازار: ئاۋات، غورۇچۇل، بەشئېرىق؛ يېزىلار: ئايباغ، تامتوغراق، يىغىنئېرىق، دولان، باغئوغراق	كەلپىن ناھىيىسى	بازار: كەلپىن؛ يېزىلار: گەزلىك، يۈرچى، ئاچال، چىلان	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى
ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى	ئاقىم ناھىيىسى

كۈپتۈك شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: شەرقىي «ئۈرۈمچى» كوچىسى، «ئىتتىپاق» كوچىسى، «بېيجىڭ» كوچىسى، فەرىيى «ئۈرۈمچى» كوچىسى تاشكۈپتۈك، پويىز كىستانسىسى؛ يېزا: كەيكەنچى
فۇلجا شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: سايبويى، چوڭ كۆۋرۈك، دۆڭمەھەللە، ھەرىمباغ، دۆلەتباغ، قازانچى، «ئازادلىق» كوچىسى، «ئىلى دەرياسى» كوچىسى؛ بازار: بايئاداي؛ يېزىلار: خەنىملىك، تاشكۆۋرۈك، قارادۆڭ، كېپەكئۆزى، توغراق، يېڭىبەر
فۇلجا ناھىيىسى	بازار: جېلىسلىۋى، دۆڭمازار؛ يېزىلار: دادامتۇ، پەنجىم، تۇرپانئۆزى، خۇددىيارئۆزى، دۆڭكۆك، سادىقئۆزى، چۆلۈقاي، لوئىيار، مازار، قاش، ساممىۋى، ئۇيغۇر ئۈچشۈن، بايتوقاي، يېڭىتام، قارا ئۆستەك، قارا باغ، ئەۋلىيا، ئۈچشۈن خۇيزۇ يېزىسى
چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى	بازار: چاپچال، ئايشىنسىرى؛ يېزىلار: سۇنجاچىنسىرى، ناداچىنسىرى، جاقۇچىنسىرى، كان يېزىسى، قوغۇنچى، قاينۇق، جامىستا، چوڭ بۇغرا، دۈبچىنسىرى، چوقۇر، ئاشلىقچىلار خۇيزۇ يېزىسى
قورغاس ناھىيىسى	بازار: سۇيدۆڭ، چىڭسۇخۇزا، لوسىگۆك، كۆرە، سارېۋلاق؛ يېزىلار: لەڭگەر، ساندۇخۇزا، داشكۆر، ئىچكىگاشەن شىبە يېزىسى، سەنگۆك خۇيزۇ يېزىسى
توققۇزتارا ناھىيىسى	بازار: توققۇزتارا؛ يېزىلار: مۇخۇر، جىرغىلا، ئاغارسىن، دۆڭمەھەللە، تاشتۆپە، تىكتېرىق، ئاقتۆبەك
كۈنەس ناھىيىسى	بازار: كۈنەس، ئارتۆپە، ئالدى، ئارات، شورېۋلاق؛ يېزىلار: كەڭسۇ، قارابۇرا، ئالمالى، نۇرگىن
موڭغۇلكۆرە ناھىيىسى	بازار: موڭغۇلكۆرە؛ يېزىلار: خونۇقاي، ئاقدالا، ئۇزۇنئۆلۈك، قاشابار، سارقۇبۇ، قاراسۇ، چاغان ئۆسۈ موڭغۇل يېزىسى، شوتا قىرغىز يېزىسى، خۇسۇمتۇخارسۇن موڭغۇل يېزىسى
تېكەس ناھىيىسى	بازار: تېكەس؛ يېزىلار: كۆكسۇ، چىلۋىك، چولاقتېرەك، قارادالا، قاراتوقاي، خوجىرتى موڭغۇل يېزىسى، كۆكتېرەك قىرغىز يېزىسى
نىلقا ناھىيىسى	بازار: نىلقا؛ يېزىلار: سويتاي، قاراسۇ، باقا ئۇلاستاي، نىلقا ئۆزەن، ئۇلاستاي، كېلەك، قاراتۆپە، قۇجۇرتاي، مىسى، كۆكخوتخور موڭغۇل يېزىسى
چۆچەك شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: تىنچلىق، دۈبەك، يېڭىشەھەر؛ بازار: ئەركۆك؛ يېزىلار: ئېمىل، قاراقاباق، چاش، ئابدىرا، ئاشلى داغۇر يېزىسى
شىخۇ شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: يېڭىشەھەر رايونى، جەنۇبىي باغ، شىجىياڭ، قىزىلكۆۋرۈك، كۈيتۈك دەرياسى؛ بازار: خانئۆبۈخ، بەيياڭگۇ، خۇاڭگۇ، چىيەيزە، گۈرتى، گەنخۇزا، بەيجۈن، شىخۇ، چىڭشور، شىداگۇ؛ يېزىلار: باشسىخۇ، جۇجىيەنلۇ، جاغۇزا، تۆتەي، تاشكۆۋرۈك، جىرگىلتى موڭغۇل يېزىسى، تايىلغات موڭغۇل يېزىسى
دۆربىلجىن ناھىيىسى	بازار: دۆربىلجىن؛ يېزىلار: شەھەر ئەتراپى، شىخۇ، ئۈچ قاراسۇ، قارا ئېمىل، جىلشاغاش، مارالسۇ، گۈرتى، كۆرە، ئېمىلغۇلىن موڭغۇل يېزىسى، خوجىرتى موڭغۇل يېزىسى
ساۋەن ناھىيىسى	بازار: ساندۇخۇزا، يەنسەخەي، ئۇلاشۇس، سىداخۇزا، دۇڭخۇن، شىگوبى، كونا ساۋەن، لىيۇماۋۋەن، قورغاس؛ يېزىلار: داچۈن، يورتۇڭگى، شىخۇدى
تولى ناھىيىسى	بازار: تولى، تېمىرتام، تۇت؛ يېزىلار: دولاتى، ئاقبىلەبۇ، كۇب، تۇرشۇلت
چاغاتوقاي ناھىيىسى	بازار: قارابۇرا؛ يېزىلار: قارابۇرا، جاڭجەر، جىيەك، ئالتۇن ئېمىل، جىڭسى
قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى	بازار: قوبۇقسار، قوشتولغاي؛ يېزىلار: شازغەت، تېبىكىن ئۇسان، چاغانكۆل، بايسىن ئوبا، مۇتگې
ئالتاي شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: «ئالتۇنتاغ» كوچىسى، «ئازادلىق» كوچىسى، «ئىتتىپاق» كوچىسى؛ بازار: بېيتۇن، ئاۋىتان، خۇڭدۆڭ؛ يېزىلار: شېمىرشېك، ئالاقاق، قاراشلىك، مارخولسىۋن، بالباغاي، شېرىكتى، راستى، قانداغاي موڭغۇل يېزىسى
بۇرچىن ناھىيىسى	بازار: بۇرچىن؛ يېزىلار: ئويماق، دۇۋلايى، قۇستىق، چوققۇر، ئېگىزتۆپە، قۇمقاناس موڭغۇل يېزىسى
كۆكتوقاي ناھىيىسى	بازار: قۇمبىرتىش، كۆكتوقاي، چاكورتۇ؛ يېزىلار: تۇرغۇن، قاراتۇڭگى، كۇرتى، قارابۇلغىن، دۇرى، تېمىكى
بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى	بازار: بۇرۇلتوقاي؛ يېزىلار: جېتئارال، كۆكتاغاش، شىخانجىدە، قارماغاي، ئاردا
قاراباغ ناھىيىسى	بازار: ئاچقى؛ يېزىلار: سارتام، جايىلما، سارېۋلاق، تېرەكتى، كۆلباي، چىپار
چىڭگىل ناھىيىسى	بازار: چىڭگىل، تايكېشكېن؛ يېزىلار: چاغانئول، سارتوقاي، ئارال، ئاغاشۇبا، ئارتۆپە
جېمىنەي ناھىيىسى	بازار: توپتېرەك، جېمىنەي؛ يېزىلار: توپتېرەك، توست، شالىشقا، قارجاۋ، بەستېرەك
شىخەنزە شەھىرى	مەھەللە ئىش باشقارمىسى: يېڭىشەھەر، شىياڭياڭ، قىزىلتاغ، كونا بازار، شەرقىي شەھەر؛ بازار: بېيجۈن؛ يېزا: شىخەنزە
ئارال شەھىرى	يېزا: توقاي
تۇمشۇق شەھىرى	
ۋۇجياچۈ شەھىرى	

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى

قاراباغاي ۋىلايىتى

ئالتاي ۋىلايىتى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىلىدىكى نوپۇسنىڭ تارقىلىش ۋە سىللى تىزىمى

باشقىلار	داغۇز	مانجۇ	تاتار	ئۆزبېك	تاجىك	روزى	ئىسپە	موڭغۇل	قىرغىز	ئۇيغۇر	قازاق	ھىندۇز	ئۇيغۇر	جەمئىي	رايون نامى
	103255	6754	23869	4899	14567	40933	11052	40323	173960	866653	1352125	7711014	8823476	19339500	شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى
5827	443	8750	868	1651	205	2996	4137	7436	1439	160673	52409	1327454	241008	1815296	ئۈرۈمچى شەھىرى
2178	107	1010	83	233	27	568	802	2103	134	6395	11214	196706	39558	261118	قاراماي شەھىرى
799	4	332	1	11		67	28	148	1	37201	241	133059	399819	571711	تۇرپان ۋىلايىتى
516	4	162		8		48	26	82	1	19341	27	54211	180474	254900	تۇرپان شەھىرى
235		142	1	3		19	2	56		10352	36	61603	136594	209043	توقسۇن ناھىيىسى
48		28						10		7508	178	17245	82751	107768	پىچان ناھىيىسى
1044	10	1668	30	6	4	97	158	2261	16	15466	40564	367673	95932	524929	قۇمۇل ۋىلايىتى
975	9	1629	2	5	4	82	152	892	16	14457	10339	288325	86730	403617	قۇمۇل شەھىرى
23		5		1				9		713	3862	6662	8993	20268	باركۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى
46	1	34	28			15	6	1360		296	26363	72686	209	101044	قاراۋازىك ناھىيىسى
7232	67	3449	915	2496	7	742	577	6863	173	177860	126979	1153285	62658	1543303	ئىسارخىسى خۇيزۇ ئاپتونوم كورپولاسى
2160	23	1294	85	147	5	284	328	1377	90	50103	17780	98832	110802	383588	سانجى شەھىرى
1175	7	193	39	32		101	68	375	13	18549	12829	114630	9255	157266	فۇكاڭ شەھىرى
878	20	269	5	6	2	81	46	631	30	56284	3610	116198	4788	182848	مىچۇن ناھىيىسى
1394	3	175	17			91	33	279	2	14884	23257	159917	5508	205560	قۇتۇبى ناھىيىسى
560	14	179	9	19		101	21	111	25	6864	16986	136681	5542	167012	مالى ناھىيىسى
506		1145	491	591		60	60	1680	4	12017	22052	174685	15692	228983	كۆچۈڭ ناھىيىسى
398		142	186	476		15	15	2393	8	18390	10168	93843	6543	132577	جىسار ناھىيىسى
161		52	83	1225		9	6	17	1	769	20297	58599	4250	85469	مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى

باشقىلار	داغۇز	مانجۇ	ئاتار	تۇتېك	تاجىك	رۇس	شىبە	موڭغۇل	قىرغىز	خۇيزۇ	قازاق	ھىندۇز	ئۇيغۇر	جەمئىي	رايون نامى
2433	24	344	15	146	5	159	366	26743	144	14793	41555	298003	54877	439607	ئورسالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى
803	9	255	10	84	5	131	261	11670	91	7690	17322	163081	36291	237703	بورتالا شەھىرى
1131		56	3	29		25	52	4702	21	4906	11892	90598	15418	128833	جىڭ ناھىيىسى
499	15	33	2	33		3	53	10371	32	2197	12341	44324	3168	73071	تارىشاڭ ناھىيىسى
4848	12	988	1	97	3	247	171	46467	340	56885	1124	650626	364658	1126467	بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى
1636	6	704	1	62	3	206	150	3967	216	8699	57	285427	106487	407621	كوزلا شەھىرى
61		19		4		5	7	33		320	7	14316	80044	94816	بۈگۈز ناھىيىسى
249	6	18		11		3		29	1	545	21	79415	29134	109431	لوپنۇر ناھىيىسى
320		2						16	1	688	1	18063	11521	30612	چاقىلىق ناھىيىسى
32		4					2	11		159	5	14723	41691	56627	چەرچەن ناھىيىسى
568		68		15		1		3132	36	28206	25	56408	36265	124724	پەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى
1073		118		5		21	11	29539	76	6515	964	97342	41883	177547	خېجىڭ ناھىيىسى
494		39				11	1	5493		5924	29	47193	9190	68374	خوشۇت ناھىيىسى
415		16						4247	11	5829	15	37739	8443	56715	باغراش ناھىيىسى
4282	1	466	8	136	38	127	89	747	9572	13149	252	571692	1592816	2193875	ئاقسۇ ۋىلايىتى
12918	1	330	7	48	17	77	60	553	246	5171	143	340114	223009	572694	ئاقسۇ شەھىرى
433		10				2	1	33	3809	835	2	52051	163398	220574	ئۈنمۇ ناھىيىسى
117		67		29	3	21	14	50	135	2221	39	46755	356443	405894	كۆچا ناھىيىسى
199		20		9	18	15	4	39	11	1157	44	32504	173140	207160	شايار ناھىيىسى
48		9				7	1	5	3	262	6	9041	133440	142822	توقسۇ ناھىيىسى

باشقىلار	دائىر	مانجۇ	ئاتار	ئۆزبېك	تاجىك	روس	شىبە	موڭغۇل	قىرغىز	خۇيزۇ	قازاق	خەنزۇ	ئۇيغۇر	جەمئىي	رايون نامى
68		18					4	12	966	850	6	26434	176415	204773	باي ناھىيىسى
97		7	1	38		1	1	4	4340	1482		11862	169351	187184	ئۈرۈمچى ناھىيىسى
396		5		12		4	4	51	25	1164	12	51512	158552	211737	تاۋات ناھىيىسى
6									37	7		1419	39068	40537	كېلىن ناھىيىسى
186		64	20	123	4033	11	12	22	133886	545	86	29099	290362	458449	قىزىلسۇ قىرغىز
133		55	2	22	25	11	5	19	23790	188	47	17332	163303	204932	ۋاپتونوم ئوبلاستى
8			18	52	4008				45153	240	7	4696	117849	172031	ئاۋۇش شەھىرى
12							1	1	31752	76	22	2413	1123	35410	ئاتقۇ ناھىيىسى
33		9		49			6	2	33191	41	10	4648	8087	46076	ئالچى ناھىيىسى
1408	4	438	151	3445	34576	106	64	293	5811	7379	150	313321	3134052	3501198	ئۈرۈمچى ناھىيىسى
422	4	209	19	1002	182	59	35	93	233	1304	38	75932	272342	351874	قىشقىر شەھىرى
42	7			15				5	617	83	20	7259	357733	365783	قىشقىر كونا شەھەر ناھىيىسى
88		13		6		2	1	29	536	189		18241	273567	292672	قىشقىر يېڭى شەھەر ناھىيىسى
3		17	1	10	31	5			586	38	3	4868	223604	229166	يېڭىسار ناھىيىسى
195		31		25	3154	14	4	34	100	2913	5	34269	13979	175723	بوسكام ناھىيىسى
38		56	130	1550	2455	4	20	37	920	917	30	26137	588497	620791	يەكەن ناھىيىسى
102		22		768	1747	14		12	1045	761	25	23962	345034	373492	قاندلىق ناھىيىسى
	139			19		15		1		18		43401	162451	206425	مەكىت ناھىيىسى
43		1				12		31		31		7619	128170	135876	يۈرۈم ناھىيىسى
23		24		2				8	3	11	7	5356	322511	327845	پەيزاۋات ناھىيىسى
298		39	1	52	2	7	1	45	19	732	9	63989	323053	388247	مارالبېشى ناھىيىسى
	15					27/003	3		1752	19	13	2288	2111	33204	ئاختۇرغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى

باشقىلار	داغۇر	مانجۇ	تاتار	تۇبىك	تاجىك	روس	شىبە	موتغۇل	قىرغىز	خۇيزۇ	قازاق	خەنزۇ	ئۇيغۇر	جەمئىي	رايون نامى
249	1	65	11	55	868	8	6	47	988	1342	89	54362	1685838	1743813	خوتەن ۋىلايىتى
116	1	37	3	30	5	8	4	27	18	748	39	32154	151308	184498	خوتەن شەھىرى
2		3								233		1286	274771	276295	خوتەن ناھىيىسى
22		8					2	3		65		5299	423761	429160	قاراقاش ناھىيىسى
37				4	863			4	863	85	28	3063	216000	220919	گۇما ناھىيىسى
12		5						2		37		3454	238283	241821	لوپ ناھىيىسى
11		1		7				1		39		2186	133108	135353	چىرا ناھىيىسى
40		11		1				4	2	116	22	3303	217984	221483	كەرىيە ناھىيىسى
9			8	13				6	25	19		3581	30623	34284	نېيە ناھىيىسى
65808	5904	4775	2678	5813	187	5425	32777	69021	16979	339230	1042290	1844621	647834	4083342	ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى
53943	423	3705	947	5171	164	1447	30766	29631	14822	251950	505270	1023866	595169	2517274	ئىلى ئوبلاستىغا بىمۇستە قاراشلىق ناھىيە - شەھەر
965	38	422	8	22	4	97	277	973	29	6047	5465	279900	1274	295521	كۆپتۇڭ شەھىرى
1965	51	1573	386	3259	63	702	4013	1130	514	29605	17840	142913	169102	373097	غۇلجا شەھىرى
26115	5	650	38	467	41	34	199	237	303	60715	42779	75575	197893	405051	غۇلجا ناھىيىسى
1540	10	83	6	61		110	20145	359	248	6638	33495	60007	42130	164832	چاچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى
15460	285	358	91	175	27	238	3180	595	360	72071	28118	164791	71908	357657	قورغاس ناھىيىسى
2991	7	273	113	218		97	1486	548	408	19045	47461	50811	36908	160366	توققۇزتارا ناھىيىسى
1484		165	77	407	5	87	461	153	362	18693	129329	117632	27938	296793	كۆنس ناھىيىسى
464		19	209	222	19	35	87	11946	3436	4348	72459	47606	15147	155997	موتغۇلكۆز ناھىيىسى
2136	6	91	19	183		1	279	5837	8484	20429	61646	40129	15873	15113	تىكەس ناھىيىسى
842	21	71		157	5	46	639	7853	678	14359	66678	44502	16996	152847	بىلەك ناھىيىسى

باشقىلار	دانۇر	مانجۇ	تاتار	كۆپەك	تاجىك	رۇس	شىبە	موڭغۇل	قىرغىز	مۇۋىزۇ	قازاق	غەزىزۇ	ئۇيغۇر	جەمئىي	رايون نامى
8275	5469	699	520	366	22	3536	1919	33522	2057	66280	234227	554257	42291	953440	تارباغاتاي ۋىلايىتى
3860	5335	241	276	162	21	2450	1468	1673	1687	10813	23394	100452	5090	156922	چۆچەك شەھىرى
574	26	92	22	34		150	158	8203	10	26798	21877	130240	18524	206708	ئىنجۇ شەھىرى
1728	49	106	57	119	1	593	85	5727	276	5852	66524	108691	7562	197369	دۆربىلجىن ناھىيىسى
1040	13	149	40	20		111	25	428	14	18520	33630	139293	8561	201845	ساۋەن ناھىيىسى
118	6	59	67	12		11	71	635	26	1054	59647	25479	1155	88340	تولى ناھىيىسى
796	22	20	11			183	65	105	6	2801	15368	33165	193	52735	چاغانتوقاي ناھىيىسى
159	18	32	47	19		38	47	16751	38	442	13787	16937	1206	49521	قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى
3590	12	371	1211	276	1	442	92	5868	100	21000	302793	266498	10374	612628	ئاتىئاي ۋىلايىتى
980	2	200	381	187	1	212	47	2571	34	6576	69591	137045	4978	222805	ئالتاي شەھىرى
855	1	38	368	3		135	7	1615	6	3827	36224	20945	1193	65217	بۇرچىن ناھىيىسى
273	8	61	100	28		46	17	275	2	1710	57940	20327	2068	82855	كۆكتوقاي ناھىيىسى
402	1	29	43	1		34	11	229	1	2315	27186	39392	812	70456	بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى
753		4	69	11			5	374	5	4812	46920	25697	400	79050	قانا ناھىيىسى
230		11	230	32		11	4	788	6	1052	42853	9282	597	55096	چىڭگىل ناھىيىسى
97		28	20	14		4	1	16	46	708	22079	13810	326	37149	جېمىندى ناھىيىسى
4536	18	959	3	13	19	239	189	819	208	15380	3415	590043	6830	622671	شىخىنزە شەھىرى

قىزىق: ئاپتونوم رايونغا دائىر ئومۇمىي سانلىق مەلۇمات 2003 - يىلىدىكى نۆپۇسنىڭ ئۆزگىرىشى تەكشۈرۈشكە دائىر سانلىق مەلۇماتقا ئاساسەن، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىك دائىر سانلىق مەلۇمات ج خ كورۇلتىرىنىڭ 2003 - يىلىدىكى يىللىق مەلۇماتقا ئاساسەن ھېسابلىنىدۇ.

ئى ئو ئا ر سىتاتىستىكا ئىدارىسى

پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرى شىنجاڭنىڭ خىزمەتلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى

ۋېن جىياۋ شىنجاڭنىڭ يەر تەۋرەش
ئاپتى يۈز بەرگەن رايونى تەكشۈردى ۋە ئۇ
يەردىكى ئاممىدىن ھال سورىدى

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ زۇڭلىسى ۋېن جىياۋ 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە شىنجاڭنىڭ مارالبېشى - پەيزاۋاتتىن ئىبارەت يەر تەۋرەش ئاپتى يۈز بەرگەن رايونغا كېلىپ ئاپتەتكە ئۇچرىغان ھەرىكەت ئاممىدىن ھال سورىدى، ئاپتە رايونىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ چوڭقۇر غەمخورلۇقى ۋە سەمىمىي سالىمىنى يەتكۈزدى، ئاپتە رايوندىكى كادىر ۋە ئاممىنى ھەممە بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپتەتنى قۇتقۇزۇش خىزمىتىنىڭ ئومۇميۈزلۈك غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈشكە ئىلھاملاندۇردى. مارالبېشى ناھىيىسى چوڭقۇرچاق يېزىسى تۈگمەنېشى كەنتىدە زۇڭلى ۋېن جىياۋ كەنت پارتىيە ياجپىكىسىنىڭ شۇجىسى داۋۇت ھاشىمىنىڭ مۇرسىگە ئۇرۇپ تۇرۇپ: مەن سىزنىڭ ئىش ئىزلىرىڭىزنى ئاڭلىدىم، يەر تەۋرەش كۈچلۈك بولسىمۇ، لېكىن ئۇ كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئىرادىسىنى سۇندۇرالمىدۇ، كادىر ۋە ئاممىنىڭ قەدەننى پۈكەلمەيدۇ، پارتىيىنىڭ مۇستەھكەم رەھبەرلىكى، ھۆكۈمەتنىڭ غەمخورلۇقى ۋە قوللىشى بولسا، ئاپتە رايوندىكى خەلق چوقۇم قاتمۇقات قىيىنچىلىقلار ئۈستىدىن غەلبە قىلالايدۇ! ۋېن جىياۋ بىر چېدىر سىنىپقا كىرىپ دوسكا ئالدىدا تۇرۇپ ساۋاقداشلارنى تىرىشىپ ئۆگىنىپ، ياخشى ماھارەت يېتىلدۈرۈپ، چوڭ بولغاندا يۇرت - ماكانىنى تېخىمۇ گۈزەل قىلىپ قۇرۇپ چىقىشقا سەمىمىي ئىلھاملاندۇردى. ۋېن جىياۋ يەنە دوختۇرخانىغا بېرىپ يەر تەۋرەشتە زەخىملىنىپ دوختۇرخانىدا داۋالانىۋاتقان ئاممىنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى. ۋېن جىياۋ ھەر

دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتلەرنىڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپتەتنى قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە كۈچلۈك رەھبەرلىك قىلغانلىقىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى ھەمدە بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپتەتنى قۇتقۇزۇش خىزمىتىدە ئارمىيە بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىقى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىقى توغرىسىدا يېڭى بىر سەھىپە يېزىپ چىققانلىقىنى بۈكسەك دەرىجىدە ماختىدى. ۋېن جىياۋ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئاپتە رايونىدا نۆۋەتتە ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ئۆزىنى قۇتقۇزۇش، يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇش ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىق خىزمىتىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ تۇتۇپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپتەتنى قۇتقۇزۇش خىزمىتىنىڭ ئومۇميۈزلۈك غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك.

ۋاڭ لياڭجۈن

جيا چىڭلىن شىنجاڭدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى جيا چىڭلىن 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە قەشقەر، ئالتاي، تۇرپان، سانجى، شىخەنزە، ئۈرۈمچى قاتارلىق جايلارغا بېرىپ 16 - قۇرۇلتاينىڭ روھىنى ۋە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى چوڭقۇر ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىلاشتۇرۇپ، يېڭى ئەسىر، يېڭى باسقۇچتىكى بىرلىك سەپ خىزمىتى ۋە مىللەت، دىن خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، غەربىنى كەڭ ئېچىشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش قەدىمىنى تېزلىتىش توغرىسىدا تەكشۈرۈش - تەتقىقات ئېلىپ باردى. جيا چىڭلىن يېزا، چارۋىچىلىق مەيدانلىرى، كارخانىلارنىڭ سېخلىرى ۋە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئۆيلىرىگە بېرىپ، ھەر مىللەت كادىر ۋە ئاممىسى بىلەن سەمىمىي سۆھبەتلەشتى ھەمدە مىللەت، دىن ساھەسىدىكى زاتلار سۆيەت يىغىنى ئاچتى، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتى ۋە ھەر مىللەت، ھەر ساھە ئاممىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش ئەھۋالىنى تەپسىلىي سۈرۈشتۈردى، ئىسلاھات، تەرەققىيات پىلانىنى ئورتاق مۇھاكىمە قىلدى. جيا چىڭلىن مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى يېڭى ئەسىر، يېڭى باسقۇچتا پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقى ئالدىنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ، كېيىنكىلەرگە يول ئېچىپ، دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشتىن ئىبارەت

يۇڭخاڭا شىنجاڭنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىيات، ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغداش ۋە سىياسىي - قانۇن، جامائەت خەۋپسىزلىكى خىزمىتىدە قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى. جۇ يۇڭخاڭا مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: سىياسىي - قانۇن، جامائەت خەۋپسىزلىكى سېپىدە پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، دېڭىز شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ئۇلۇق بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئومۇمىيلىققا ئەھمىيەت بېرىپ، ئىتتىپاقلىقنى قەدىرلەپ، مۇقىملىقنى قوغداپ، بىر نىيەت بىر مەقسەتتە ھەمكارلىشىپ، پائال ئىلگىرىلەپ، مۇقىملىقنى قوغداشنىڭ تۈرلۈك تەدبىرلىرىنى قەتئىي ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەپ، خىزمەت پىكىرى بولسا ئۈزلۈكسىز يېڭىلىق يارىتىپ، كومپارتىيىنىڭ ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش ئورنىنى مۇستەھكەملەش، دۆلەتنىڭ ئۇزۇن مۇددەت تىنچ بولۇشى، خەلقنىڭ خاتىرجەم ياشاشىغا كاپالەتلىك قىلىش، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن تۆھپە قوشۇش كېرەك.

ۋاڭ لياڭجۈن

خې گۇچياڭ شىنجاڭنىڭ خىزمەتلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى

مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي كومىتېت شۇجىچۈسىنىڭ شۇجىسى، مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى خې گۇچياڭ 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 6 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى. خې گۇچياڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ئۈرۈمچى، قەشقەر، سانجى، شىخەنزە، تۇرپان قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە بېرىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى، پېشقەدەم رەھبەرلەر، پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم نەمۇنچىلارنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى. خې گۇچياڭ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئىختىساسلىقلار مەسىلىسى پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ ئىشلىرىنىڭ راۋاجلىنىشىغا مۇناسىۋەتلىك مۇھىم مەسىلە. ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە تەشكىلات تارماقلىرى مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بىيۇروسىنىڭ 5 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىكى ئىختىساسلىقلار خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، يېڭى

ئۇلۇغۇر نىشانى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ تۈپ قانۇنىيىتى. شۇڭا مەركەزنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى ۋە تەلپىگە ئاساسەن، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشنىڭ ئەمەلىيىتىگە زىچ بىرلەشتۈرۈپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ياخشى ئۆگىنىپ، ياخشى ئۆزلەشتۈرۈپ، ياخشى ئىزچىللاشتۇرۇپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش يېڭى دولقۇننى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇش لازىم. جىيا چىڭلىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مۇقىملىق دۆلەتنى ئىدارە قىلىش ۋە تىنچلىقنىڭ چوڭ قائىدىسى، ئىسلاھات، تەرەققىياتنىڭ زور ئالدىنقى شەرتى. شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىقىنى قوغداش ئومۇمىيلىققا مۇناسىۋەتلىك، ئۇنىڭ تەسىرى ناھايىتى زور، بۇنىڭدىكى ئاچقۇچ پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتى ۋە دىن سىياسىتىنى ئومۇميۈزلۈك، ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، پارتىيىنىڭ ۋەتەنپەرۋەرلىك بىرلىك سېپىنى مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، دىنىي ئىناقلىق، ئىجتىمائىي مۇقىملىقتىن ئىبارەت ياخشى ۋەزىيەتنى قوغداشتىن ئىبارەت. مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى لىۋ يەندۇڭ قاتارلىقلار تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا قاتناشتى.

ۋاڭ لياڭجۈن

جۇ يۇڭخاڭ شىنجاڭدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي كومىتېت شۇجىچۈسىنىڭ شۇجىسى، دۆلەت كومىسسارى جۇ يۇڭخاڭ 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە قەشقەر ۋىلايىتى بىلەن ئۈرۈمچى شەھىرىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ۋە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى، شىنجاڭدا تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش كۈرۈشى ئەھۋالىنى نەق مەيداندا تەكشۈردى، جامائەت خەۋپسىزلىكى سېپىدىكى قەھرىمان - نەمۇنچىلەر، جامائەت خەۋپسىزلىكى ساھەسىدىكى قەھرىمانلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە كۈرەشنىڭ 1 - سېپىدىكى جامائەت خەۋپسىزلىكى خەلق ساقچىلىرى ۋە قوراللىق قىسىمنىڭ ئوفىتېرى - ئەسكەرلىرىنى يوقلىدى، بىرىقىسىم ۋىلايەت (شەھەر)، ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىلىرىنىڭ باشلىقلىرى بىلەن مۇئەييەنلەشتۈرۈش ئارقىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئالاقىدار خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلىدى. جۇ

قىسمىنىڭ ئوفىتسېر ئەسكەرلىرىنى يوقلىدى، ئاساسىي قانالامدىكى خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋەكىللىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى. ئىسپاتلىق ئەھمىيەت مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ يېڭى دولقۇنىنىڭ مۇھىملىقىنى، تەخىرىسزلىكىنى تولۇق تونۇپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنىڭ نەزەرىيەۋى ماھىيىتىنى چوڭقۇر ئىگىلەپ، ئومۇم ئۈچۈن پارتىيە قۇرۇش، خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش تەلپىنى تۈرلۈك كونكرېت خىزمەتلەردە گەۋدىلەندۈرۈش كېرەك. ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتلىرى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى يېتەكچى قىلىپ، پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇرۇپ، پائال ئىزدەنىپ، يول ئېچىپ يېڭىلىق يارىتىپ، خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىنى يېڭى بىر سەۋىيىگە كۆتۈرۈش كېرەك.

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئىسمائىل ئەھمەت 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى، قەشقەر، خوتەن ۋە ئۇلارغا قاراشلىق ناھىيە، شەھەر، رايونلارغا، زاۋۇت، كان-كارخانىلارغا، مەكتەپلەرگە، دوختۇرخانىلارغا، دېھقانلارنىڭ ئائىلىلىرىگە، قاقاس تاغ ۋە قاقاس ساھىلىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى ئىش ئورنىغا باردى، شۇ يەرنىڭ خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى، يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايوننى قايتا قۇرۇش خىزمىتى، دىن خىزمىتى، «ئۈچ خىل كۈچ» كە زەربە بېرىش، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش، ئىقتىسادنىڭ سىجىل تەرەققىي قىلىشى قاتارلىق مەسىلىلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىدا ئىنتايىن مۇھىم. مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ۋە ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى كۆز قارغۇسىمىزنى ئاسرىغاندەك ئاسراپ، بايراقنى روشەن، مەيداننى مۇستەھكەم قىلىپ، «ئۈچ خىل كۈچ» لەرنى ئەڭ زور دەرىجىدە يېتىم قالدۇرۇپ، «ئۈچ خىل كۈچ» لەرگە ھەر خىل ۋاسىتىلەرنى قوللىنىپ قاتتىق زەربە بېرىپ، شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغدىشىمىز كېرەك.

ۋاڭ لياڭجۈن

ۋەزىيەتتىكى ئىختىساسلىقلار خىزمىتىنى بەنمۇ كۈچەيتىشى ۋە ياغىلىشى لازىم. غې گوپپال مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار خىزمىتىنىڭ ئالاھىدە مۇھىملىقىنى تولۇق تونۇپ، تەرەققىيات نۇقتىسىدا، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش، ئىجتىمائىي ئومۇمىيلىق يۈكەكلىكىدە تۇرۇپ يېڭى ۋەزىيەتتىكى شىنجاڭنىڭ ئىختىساسلىقلار خىزمىتىنى بەنمۇ ياخشى ئىشلەش كېرەك. ھازىر بار ئىختىساسلىقلارنىڭ رولىنى ياخشى جارى قىلدۇرۇش بىلەن ئىختىساسلىقلارنى كىرگۈزۈشنىڭ مۇناسىۋىتىنى، ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تاللاپ يېتىشتۈرۈش بىلەن خەنزۇ كادىرلىرىنىڭ مۇناسىۋىتىنى، يەرلىك ئورۇنلاردىكى كادىرلارنى مۇۋاپىق ھەل قىلىش بىلەن بىخەتەرلىكنىڭ كادىرلىرىنى ئالماشتۇرۇشنىڭ مۇناسىۋىتىنى، ئىختىساسلىقلارنىڭ سانىنى كۈچەيتىش بىلەن ئىختىساسلىقلارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى يېتىشتۈرۈش سالىمىنى ئاشۇرۇپ، ئىچكى ئۆلكىلەر بىلەن كادىر ئالماشتۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يەرلىك ئورۇنلاردىكى، بىخەتەرلىكى كادىرلارنى پىلانلىق تاللاپ دۆلەت ئورگىنى، ئىچكىرىدىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارغا خىزمەتكە ئەۋەتىش بىلەن بىللە ئىچكى ئۆلكىلەردىكى مۇنەۋۋەر ياش كادىرلارنى نۇقتىلىق ھالدا شىنجاڭدا خىزمەت قىلىشقا ئالماشتۇرۇپ، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ كادىرلىرىنى، بىخەتەرلىكنىڭ كادىرلىرىنى ئالماشتۇرۇش سالىمىنى ئاشۇرۇش لازىم.

ۋاڭ لياڭجۈن

ئىسپاتلىق ئەھمەت شىنجاڭنىڭ

خىزمەتلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى

مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئىسمائىل ئەھمەت 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ ئونمۇ، باي، كۇچا، توقمۇ ناھىيىلىرى ۋە ئاقسۇ شەھىرى، تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ چۆچەك شەھىرى، دۆربىلىجىن ناھىيىسى، قاراماي شەھىرىنى كۆزدىن كەچۈردى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكوم بىلەن تارباغاتاي ۋىلايەتلىك پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى خىزمەت كومىتېتى، مەمۇرىي مەھكىمە ۋە قاراماي شەھەرلىك پارتكوم، شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، شەھەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلىدى ھەمدە يېزا، كارخانا، ئورگان، مەكتەپ، مەھەللە ۋە چېگرا مۇداپىئە پونكىتلىرىغا بېرىپ ھەرىمىلەت ئاممىنى ۋە قوراللىق ساقچى

2003 - يىلدىكى چوڭ ئىشلار

1 - ئاي

1 - كۈنى

△ شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ھايۋاناتلارنى كاراتتىن قىلىش ئەھۋالىنى تاختىدا كۆرسىتىش تۈزۈمى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلۇپ، خەلق ئاممىسىنىڭ خاتىرجەم گۆش يېيىشى، خاتىرجەم سۈت ئىچىشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى.

2 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون پۇقراۋى كارخانىلار سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. 20 پۇقراۋى كارخانىنىڭ ۋەكىلى يىغىنغا قاتناشتى. چەكلىمە مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋە لېچۈن مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: پۇقراۋى كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا داۋاملىق مەدەت ۋە ياردەم بېرىپ، پۇقراۋى كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا كۆڭۈل بۆلۈپ، ئۇلارنىڭ قىيىنچىلىقىنى ھەقىقىي تۈردە ھەل قىلىش كېرەك.

△ شىنجاڭ ئۇششاق تاۋارلار سودا شەھەرچىسى تىجارەت باشلىدى. بۇ شەھەرچە ئۈرۈمچى جەنۇبىي سودا چەمبىرىكىگە جايلاشقان.

3 - كۈنى

△ چەكلىمە مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋە لېچۈن مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى «جۇڭگو خەۋەرلىرى» پروگراممىسىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا، مۇخبىرلارنىڭ شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە مەدەنىيەت تەرەققىياتى قاتارلىق جەھەتلەردە سورىغان سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى.

6 - كۈنىدىن 13 - كۈنىگىچە

△ جۇڭگو خەلق سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - قېتىملىق يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا ئەسكەت كەرىمباي شىنجاڭ پارتكومىنىڭ رەئىسلىكىگە، لى دۇڭخۇي، غوپۇر ئابدۇللا، ئابدۇقادىر نەسىردىن، چاڭ گۈپتىلىك، ياۋ يوغىنېڭ، جىياڭ شەن، ھارۇنخان ھاجى، ئابدۇرېھىم ھاجىئىمىن، سەرجە، جۇ جېنجوڭ، چاڭ يۈجۈڭ،

خۇاڭ چاڭيۈەن، شاربېخان قاتارلىقلار مۇئاۋىن رەئىسلىككە سايلاندى.

7 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە

△ مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى ئەۋەتكەن مەركىزىي مىللەتلەر مۇزىكا ئۆمىكى شىنجاڭدا «مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» بويىچە ھال سوراش ئويۇنى قويدى. مەركىزىي مىللەتلەر مۇزىكا ئۆمىكىدىكى ئارتىملار ھەر مىللەت ئاممىسىغا 17 مەيدان ئېسىل ئويۇن قويۇپ بەردى.

8 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە

△ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىغا، ئابدۇرېھىم ھامىت، ۋاڭ خۇەييۈ، خەلچەم ئىسلام، دەلىلقان ماسقان، مەمتىمىن زاكىر، خوجىخان ھاكىمى، ما جىيەنگو، سولۇ رۇڭزۇ، ھەسەنبەك تۇردى، دۇ چىنرۇيلار مۇئاۋىن رەئىسلىككە سايلاندى. ئىمامىل تىلۋالدى ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسلىكىگە، ۋاڭ جىنشياڭ، ئەركىن ئىسرىباقى، شىۋىڭ خۇيىيىن، چاڭ جو، لىۋ يى، نۇرلان ئەبلىمجان، ئامان ھاجى، كۈرەش مەخسۇتلار مۇئاۋىن رەئىسلىككە سايلاندى.

8 - كۈنى

△ دۆلەت نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش مەركىزى (شىنجاڭ) ئۈرۈمچىدە قۇرۇلدى. ئۇنىڭ قۇرۇلۇشى مەملىكەت بويىچە سۈپەت تەكشۈرۈش سىستېمىسىدىكى بىرىنچى دۆلەت دەرىجىلىك نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش مەركىزىنىڭ بارلىققا كەلگەنلىكى ھەمدە ئۇنىڭ شىنجاڭغا ماكانلاشقانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

13 - كۈنى

△ شىنجاڭ پارتكوم ئاپتونوم رايون بويىچە دېموكراتىك پارتىيە گۇرۇھلار، سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ

رايونىدا مۇددەتكە بۆلۈپ قۇرۇلغان، بۇ شىركەتتە كۈنىگە 500 توننا سۇت ياسالغىنى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى قوراشتۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن «جىيالى» ماركىسى تېخىمۇ تونۇلدى.

19 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق تەشۋىقات بۆلۈم باشلىقلىرى يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. شۇ ئارىلىقتا پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋە دۇنخۇ يىغىنىدا تەشۋىقات - ئىدىيىۋى خىزمىتىگە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى ئارقىلىق بىر تۇتاش رەھبەرلىك قىلىپ، شىنجاڭنىڭ تەشۋىقات - ئىدىيىۋى خىزمىتىنى يېڭى بىر سەۋىيىگە كۆتۈرۈش ئۈچۈن تىرىشش كېرەكلىكىنى تەكىتلىدى.

21 - 22 - كۈنلىرى

△ شۇ ئارىلىقتا پارتكوم دائىمىي كومىتېتى ئەزالىرىنىڭ دېموكراتىك تۇرمۇش يىغىنى ئاچتى. يىغىندا ماۋ زېدۇڭ، دېڭ شياۋپىڭ، جياڭ زېمىنلارنىڭ ئىدىيىسى ۋە خۇ جىنتاۋنىڭ «ئىككى بولسۇن» ھەققىدىكى باياناتى ھەمدە مەركەزنىڭ جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇش، ئىسراپچىلىقنى توسۇش توغرىسىدىكى ھۆججەتلىرى ۋە ماقالىلەردىن تاللانمىلار مەركەزلىك ئۆگىنىلدى. يىغىندا قاتناشقان يولداشلار شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتى ۋە ئۆزلىرىنىڭ خىزمەت، ئىدىيە، تۇرمۇش ئىستىلى ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، ئەستايىدىل سېلىشتۇرۇپ تەكشۈرۈپ، چوڭقۇر تەھلىل يۈرگۈزدى.

24 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە

△ جەنۇب مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي كومىتېت شۇجىچۇسىنىڭ شۇجىسى جۇ يوڭكاڭ قەشقەر ۋىلايىتى ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ۋە خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى.

26 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى بەش يولغا بۆلىنىپ مۇئاۋىن ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پېشقەدەم كادىرلارنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى، ئۇلارنىڭ باھار بايرىمىنى تەبرىكلىدى، ئۇلارنىڭ تېنىنىڭ سالامەت بولۇشىنى، كېيىنكى ئۆمرىنىڭ خاتىرجەم ئۆتۈشىنى تىلدى.

29 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون باھار بايرىمىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن مۇتەخەسسسلەر سۆھبەت يىغىنى ئاچتى، شۇ ئارىلىقتا

مەسئۇللىرى ۋە پارتىيە، گۇرۇھسىز زاتلارنى تەكلىپ قىلىپ، مەلۇمات بېرىش، كېڭىشىش يىغىنى ئاچتى، يىغىندا شۇ ئارىلىقتا خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت ۋە شۇ ئارىلىقتا يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقلىرى، شۇ ئارىلىقتا تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشىنىڭ نۆۋەت ئالدىشىغا دائىر، كادىرلار ئىشنى ئورۇنلاشتۇرۇش لايىھىسىنى مەلۇم قىلدى ۋە ئۇلاردىن پىكىر ئالدى.

15 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون ۋىلايەت، ئوبلاست (شەھەر) لىرىنىڭ شۇجىلىرى، ۋالىيلار ۋە ئوبلاست (شەھەر) باشلىقلىرى يىغىنى ئاچتى، يىغىندا جەنۇب مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى خۇ جىنتاۋنىڭ شىبەيپودا ئۆگىنىش، تەكشۈرۈشتە بولغان چاغدا قىلغان مۇھىم سۆزى ئۆگىنىلدى.

△ شىنجاڭنىڭ 3000 يىللىق قەدىمىي، ئۇزاق تارىخى مەدەنىيىتىنى نامايەن قىلىش باش تېمىسى قىلىنغان «تەڭرىتاغ - قەدىمىي يول، شەرق غەرب شامىلى - شىنجاڭ يىپەك يولى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئالاھىدە كۆرگەزمىسى» بېيجىڭدا ئېچىلدى. 145 دانە مەدەنىيەت يادىكارلىقى كۆرگەزمىسىگە قويۇلدى. كۆرگەزمە 3 ئاي داۋاملاشتى.

16 - كۈنى

△ شۇ ئارىلىقتا پارتكوم 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 5 - ئومۇمىي يىغىنى ئاچتى، يىغىندا شۇ ئارىلىقتا پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ 44 - سانلىق يىغىنىدا بېكىتىلىپ كۆرسىتىلگەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىدىن 8نى ۋەزىپىگە قويۇش ئىشى ئاۋازغا قويۇلدى. بۇ شۇ ئارىلىقتا پارتكومنىڭ ئومۇمىي يىغىنىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنى ۋەزىپىگە قويۇشنى تۇنجى قېتىم ئاۋازغا قويۇش ھېسابلىنىدۇ.

17 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت خىزمىتى يىغىنى ئاچتى. ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت خىزمىتىنى نۇقتىلىق قوللاپ، 2003 - يىلدا 350 مىڭ كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش نىشانىنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەك دەپ تەكىتلىدى.

18 - كۈنى

△ شىنجاڭ بىڭتۇەن بىلەن يەرلىك بىرلەشكەن «تېنەنپۇن» سۈتچىلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قۇرۇلدى. بۇ شىركەت شىخەنزە ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات

باشلامچى كارخانىلارنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۈرۈپ، يېزا ئىگىلىكىدە كەسىپلەشكەن ئىگىلىك باشقۇرۇشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، كوللېكتىپنىڭ ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچىنى زورايتىپ، دېھقانلارنىڭ كىرىسىنى ئاشۇرۇش كېرەك.

19 - كۈنى

△ شىنجاڭ قاپلىق قۇرۇت كېسەللىكى ئاساسىي مېدىتسىنا ئىلمى تەجرىبىخانىسى، شىنجاڭ قان كېسەللىكلىرى تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ مېدىتسىنا سايلاندۇرۇش تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ كلىنىكا ئارگوز قىلىش تەتقىقات ئورنى شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارىسىقىدىكى 1 - دوختۇرخانىدا بىرلا ۋاقىتتا قۇرۇلدى.

△ ئاپتونوم رايون كارخانىلار بىلەن ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش خىزمىتى بويىچە سەپەرۋەرلىك يىغىنى ئاچتى. يىغىندا قىيىنچىلىقى بار كارخانىلارغا يەنە بىر قېتىم خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش قارار قىلىندى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسەت كەرىمباي يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

22 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون يىغىن ئېچىپ مۇتەخەسس - مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكىنىڭ مۇنەۋۋەر تەدبىر بەلگىلەش تەتقىقاتى ۋە مەسلىھەت بېرىش نەتىجىسى بويىچە 15 تۈرنى مۇكاپاتلىدى.

23 - كۈنى

△ «تەڭرىتاغ» سېمونت پاي شىركىتىنىڭ قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدا 300 مىڭ توننىلىق سېمونت ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى قۇرۇشقا ئۈل سېلىش مۇراسىمى ئاتۇش شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قۇرۇلۇشقا 100 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى.

24 - كۈنى

△ بېيجىڭ ۋاقتى سائەت 10 دىن 3 مىنۇت ئۆتكەندە مارالبېشى، پەيزاۋاتتا 6.8 بال كۈچلۈك يەر تەۋرىدى. يەر تەۋرەشتە 268 ئادەم ئۆلدى، 4852 ئادەم يارىدار بولدى، 19 مىڭ 899 ئائىلىنىڭ ئۆيى ئۇزۇلۇپ چۈشتى، 22 مىڭ 101 ئاھالىنىڭ ئۆيلىرى ئوخشىمىغان دەرىجىدە ۋەيران بولدى. ئاپت رايونىنىڭ سۇ، توك بىلەن تەمىنلەش، كۆۋرۈك، يول، سۇچىلىق ئىشلىرى، خەۋەرلىشىش قاتارلىق ئاممىۋى ئۈل مۇئەسسەسىلىرى ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى. يەر تەۋرەشتە 1 مىليارد 371 مىليون يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

25 - كۈنى

△ بېيجىڭدا يىغىنغا قاتنىشىۋاتقان ج ك پ مەركىزىي

پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

30 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون باھار بايرىملىق، قۇربان ھېيىتلىق پەتلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

2 - ئاي

1 - كۈنى

△ چاغاننىڭ 1 - كۈنى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى بايرام كۈنىدە ئىش ئورنىدا چىڭ تۇرۇپ ئىشلەۋاتقان كادىر ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى يوقلىدى، ئۇلاردىن سەمىي ھال سورىدى.

4 - كۈنى

△ دۆلەت سۇ تېجەپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى تېخنىكا تەتقىقات مەركىزى شىخەنزە تىيەنپېي (گۇرۇھى) شىركىتىدە قۇرۇلدى. بۇ بېيجىڭ، شىئەنلەردىن كېيىنكى پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكى قۇرغان دۆلەت دەرىجىلىك 3 - سۇ تېجەپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى تېخنىكا تەتقىقات مەركىزىدۇر.

8 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون 10 - نۆۋەتلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ 1 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىنىنى ئاچتى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى. يىغىندا ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، چىڭ تۇتۇپ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ھۆكۈمەت خىزمىتىدە تىرىشىپ يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش كېرەكلىكى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

9 - 10 - كۈنلىرى

△ ئاپتونوم رايون تەشكىلات خىزمىتى يىغىنى ئاچتى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى خۇ جىيايەن، ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى جۇ يەن يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

18 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايون يېزا خىزمىتى يىغىنى ئاچتى. ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: يېزا ئىگىلىك ۋە يېزا ئىقتىسادىي قۇرۇلمىسىدىن ئىبارەت ئىستراتېگىيىلىك تەڭشەشنى قەتئىي تەۋرەنمەستىن ئىلگىرى سۈرۈپ، چوڭ

ئۈنۋېرسىتېتىنىڭ پەن - تېخنىكا، مائارىپ جەھەتتىكى ئومۇميۈزلۈك ھەمكارلىقنى قانات يايدۇرۇش ھەققىدىكى كېلىشىمگە ئىمزا قويۇش مۇراسىمى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى.

10 - كۈنى

△ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى ۋۇ باڭگو مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنىغا قاتناشقان شىنجاڭ ۋەكىللىرى ئۆمىكىنىڭ مۇزاكىرىسىگە قاتناشتى.

11 - كۈنى

△ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يۇقىرى تېخنىكا تەتقىقات تەرەققىيات پىلانى پروگراممىسى (2003 — 2010 - يىلغىچە)» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى.

13 - كۈنى

△ مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئابەت ئابدۇرېشىت مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە سايلاندى.

18 - كۈنى

△ شىنجاڭ نېفىت شۆبە شىركىتىدىن ۋاڭ يىلىن، بىخۇەن يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا ئورنىدىن لى ئېرۋېن، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە ۋە جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىدىن سۇڭ يۇۋاڭ، شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانىدىن ۋېن خاۋ قاتارلىقلار تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ غەربىي ئېچىش بويىچە گەۋدىلىك تۆھپە قوشۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

19 - كۈنى

△ گوۋۇيۈەن ئۈرۈمچى ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونىدا ئۈرۈمچى ئېكسپورت تاۋارلىرىنى پىششىقلاش رايونى قۇرۇشنى تەستىقلىدى. بۇ رايوندىكى كارخانىلار ئىشلەپچىقارغان مەھسۇلاتلارنىڭ %70 ى ئېكسپورت قىلىنىدۇ ۋە پىششىقلاش رايونىغا كىرگۈزۈلىدۇ، ئۇ دۆلەت ۋە شىنجاڭنىڭ ئالاقىدار ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىدىن بەھرىمەن بولىدۇ. پىششىقلاش رايونىنىڭ كۆلىمى 3 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ، 1 - قارارلىق ئېچىشتا بىر كۋادرات كىلومېتىر كۆلەم ئېچىلدى.

20 - كۈنى

△ شىخەنزە دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيە (قەغەزچىلىك) سانائەت باغچىسى تۈرىنىڭ قۇرۇلۇشى

كومىتېتى سىياسىي بۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى ۋە گوۋۇيۈەن خىزمەت گۇرۇپپىسى كېچىلەپ مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونغا بېرىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقتىن سەمىمىي ھال سورىدى، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خادىملىرىنى يوقلىدى.

28 - كۈنى

△ شىنجاڭ ھەربىي رايونى لېي فېڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنىڭ 40 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئىلغارلارنىڭ ئىش - ئىزلىرىنى دوكلات قىلىش يىغىنى ئاچتى.

3 - ئاي

1 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر پارتكوم خىزمەتتىكى ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان مۇئاۋىن ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىرلار يىغىنى ئاچتى، يىغىندا پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 2 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى ئەھۋالى ۋە ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەھۋالى توغرىسىدا مەلۇمات بېرىلدى.

7 - كۈنى

△ مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى بىر قىسىم مەركىزىي ئاخبارات ۋاستىلىرىنىڭ بىرلەشمە زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا: شىنجاڭنىڭ مەملىكەت بىلەن تەڭ قەدەمدە ھاللىق سەۋىيىگە يېتىدىغانلىقىغا ئىشەنچىمىز كامىل دېدى.

8 - كۈنى

△ شىنجاڭ «تۇنخې» پاي چەكلىك شىركىتى 74 مىليون 700 نەچچە مىڭ يۈەن خەلق پۇلىسى مەبلەغ سېلىپ، قىرغىزىستاندا قۇرىدىغان ياۋا ئالما شىرنىسى تۈرىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. بۇ تۈر پۈتكەندىن كېيىن، يىلىغا 30 نەچچە مىڭ توننا ياۋا ئالمنى بىر تەرەپ قىلالايدۇ، يىلىغا 3000 - 4000 توننا ياۋا ئالما شىرنىسى ئىشلەپچىقىرىدۇ، يىللىق سېتىش كىرىمى 20 نەچچە مىليون دوللارغا يېتىدۇ. بۇ مەھسۇلات ئاساسلىقى ئامېرىكا، كانادا، ياپونىيە ۋە ياۋروپادىكى دۆلەتلەرگە سېتىلىدۇ.

9 - كۈنى

△ شىنجاڭ بىلەن جۇڭگو يېزا ئىگىلىك

دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ زۇڭلىسى ۋېن جىياۋ شىنجاڭدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايوندىكى ھەر مىللەت ئاممىسىنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى، ئۇلارغا پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ سەمىمىي غەمخورلۇقىنى يەتكۈزدى، ئاپەت رايونىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈردى ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلدى.

30 - 31 - كۈنلىرى

△ ش ئۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 4 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى.

4 - ئاي

1 - كۈندىن 3 - كۈنگىچە

△ كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - قۇرۇلتىيى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. قۇرۇلتايدا يېڭى بىر نۆۋەتلىك ش ئۇ ئار رەھبەرلىك ئاپپاراتى سايلاپ چىقىلدى، ئەركىنجان تۇراخۇن كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى ش ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىلىقىغا سايلاندى.

2 - كۈنى

△ «ئاق خالالىق پەرىشتە» ۋۇ دېڭىيۇنى ئۈرۈمچى ھەربىي تىببىي ئىنىستىتۇتى پروفېسسورلۇققا تەكلىپ قىلدى.

5 - كۈنى

△ ئۆزگەرتىپ ياسالغان چەرچەن ئاۋىئاتسىيە ئىرودروسدا ئاۋىئاتسىيە قاتنىشى ئەسلىگە كەلدى.

6 - كۈندىن 10 - كۈنگىچە

△ شىنجاڭ ۋەكىللەر ئۆمىكى شىئەندە ئېچىلغان 7 - نۆۋەتلىك جۇڭگو شەرق، غەرب ھەمكارلىقى ۋە مەبلەغ سېلىش، سودا يەرمەنكىسىگە قاتناشتى. «شىئەن يەرمەنكىسى» دە شىنجاڭ ۋەكىللەر ئۆمىكى ئىچكى، تاشقى بىرلەشمە كېلىشىمىدىن 160 نەچچىنى ئىمزالىدى، ئومۇمىي سوممىسى 5 مىليارد 842 مىليون يۈەن.

10 - كۈنى

△ دۆلەتنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلانىدىكى پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش بويىچە چوڭ سۈتچىلىك مەخسۇس تۈرى تەتقىقات تېمىسىنىڭ بىرى — «غەربىي شىمال بويىچە سۈتچىلىكنى زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا توپى ۋە كەسىپلەشتۈرۈش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش» تەتقىقات تېمىسىغا ئۈرۈمچىدە تۇتۇش قىلىندى.

11 - كۈنى

△ مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىدا يىلىغا

باشلاندى. بۇ تۈردە شەھەردىكى يۈندىدىن پايدىلىنىپ، 66 مىڭ 700 گېكتار كۆلەمدىكى چىملىقنى سۇغىرىش پىلانلاندى، 2003 - يىلى 20 مىڭ گېكتار يەرگە چىم تېرىلماقچى.

24 - كۈنى

△ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسىنىڭ بىرلەشمە يىغىنىدا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: ئالاقىدار رايون ۋە تارماقلار رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ، «ئىككى بولسۇن» نىڭ تەلىپىگە ئاساسەن چەكلىك مالىيە كۈچى، ماددىي كۈچنى مەركەزلەشتۈرۈپ، ئاپەت رايونىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشى كېرەك. △ دېھقانچىلىق نازارىتى تۈزۈپ چىققان «شىنجاڭنىڭ ئەۋزەللىككە ئىگە، ئۆزگىچە دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى رايونلار بويىچە ئورۇنلاشتۇرۇش ئومۇمىي پىلان(2003 - 2007)» نى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. كېۋەز، ياغلىق ئاپتاپپەرەس، كورلا نەشپۈتى، ئۈزۈم، قوغۇن، ئۆرۈك، پىششىقلىنىدىغان پەمىدۇر، ئانار، زاراڭزا، پىۋا ئارپىسىدىن ئىبارەت 10 خىل مەھسۇلات يەرلىك ئورۇنلار نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرىدىغان ئەۋزەللىككە ئىگە، ئۆزگىچە دېھقانچىلىق مەھسۇلاتى قىلىپ بېكىتىلدى.

26 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق ھۆكۈمىتى 4 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىپ، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى.

28 - كۈنى

△ جۇڭگو «خۇادىيەن» گۇرۇھىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى قۇرۇلدى. بۇ شىركەت جۇڭگو «خۇادىيەن» گۇرۇھى شىركىتىنىڭ شىنجاڭدىكى ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇش، تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانى، ئېلىپكتر ئېنېرگىيىسى ماركىتىنى مۇلازىمەتنى ماسلاشتۇرۇش قاتارلىق خىزمەتلەرگە مەسئۇل بولىدۇ.

△ جۇڭگو شىنجاڭ قەشقەر ۋىلايەتلىك يولۇچى ترانسپوت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ بىر ئاپتوبۇسى 26 - كۈنى كېچىدە قىرغىزىستاننىڭ پايتەختى بېشكەكتىن قەشقەرگە قايتىش يولىدا قىرغىزىستان تەۋەسىدە كۆيدۈرۈۋېتىلدى، 21 يولۇچىنىڭ ھەممىسى قازا قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو پۇقراسى 19.

28 - كۈندىن 30 - كۈنگىچە

△ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسى

پارتىشتا «شەرق كۈچلۈك، غەرب ئاجىز» بولۇش ۋەزىيىتى شەكىللەنگەن، شىنجاڭ 5 - گۇرۇھ قاتارىدا تۇرغان. مەلۇماتتا جايلارنىڭ يېڭىلىق يارىتىش ئىقتىدارى يوقىرى - تۆۋەنلىكىگە قاراپ 5 گۇرۇھقا بۆلۈندى. 1 - گۇرۇھ: بېيجىڭ، شاڭخەي؛ 2 - گۇرۇھ: گۇاڭدۇڭ، جياڭسۇ؛ 3 - گۇرۇھ: شەندۇڭ، جېجياڭ، تىيەنجىن، لياۋنىڭ؛ 4 - گۇرۇھ: فۇجىيەن، شەنشى، خۇبېي، سەنشى، خېيلۇڭجياڭ، خۇنەن، خېنەن، چۇڭچىڭ، سىچۈەن، جىلىن، خېبېي، ئەنخۇي، گەنسۇ؛ 5 - گۇرۇھ: گۇاڭشى، شىنجاڭ، ئىچكى موڭغۇل، چىڭخەي، جياڭشى، گۇيجۇ، نىڭشيا، يۈننەن، خېنەن، شىزاڭ.

19 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتى تېلېۋىزىيە، تېلېفون يىغىنى ئاچتى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىندا مۇنۇلارنى تەلپ قىلدى: «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى چوقۇم ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ تەن ساغلاملىقى ۋە ھاياتىي بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىش، شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات تەرەققىيات، مۇقىملىقىدىن ئىبارەت ئومۇمىيلىقىنى قوغداش يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ، ئۈنۈملۈك، ياخشى ئىشلەش كېرەك.

△ شىنجاڭ «جۇڭتەي» خىمىيە پاي چەكلىك شىركىتى 60 مىڭ توننىلىق پولىۋىنىل خلورىدلىق دىۋىرقاي ئىشلەش تۈرى، 60 مىڭ توننىلىق ئىئون پەردىلىك ئويغۇچى ناترىي ياساشنى يۈرۈشلەشتۈرۈش تۈرىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. بۇ تۈرگە 230 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ.

21 - كۈنى

△ سەھىيە نازارىتى كىرگۈزۈش خاراكتېرلىك گۇمانىي «سارس» تىن بىرنى بايقىغانلىقىنى ئېلان قىلدى، بۇ شىنجاڭ بويىچە «سارس» دەپ ئېتىراپ قىلىنغان تۇنجى گۇمانىي كېسەلدۇر.

22 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ش ئۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇشنى قارار قىلدى، ئىسمائىل تىلىۋالدى بۇ گۇرۇپپىنىڭ باشلىقى بولدى.

25 - كۈنى

△ 6 - نۆۋەتلىك شىنجاڭ ياشلىرى «4 - ماي» مېدالىنى باھالاش ئاياغلاشتى، ش ئۇ ئار ئىتتىپاق كومىتېتى، ياشلار بىرلەشمىسى مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 12 ياشنى تەقدىرلىدى، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى،

600 مىڭ توننا دەپتىلىلەنگەن ماپھا ھىدروگېن قوشۇپ پارچىلاش قۇرۇلۇشى باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇشقا 430 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ، بۇ قۇرۇلۇشنى 2004 - يىلى 8 - ئايدا پۈتتۈرۈش مۆلچەرلەندى.

△ ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتى يىغىنى ئاچتى، يىغىندا كۆزىتىشنى كۈچەيتىپ، كېسەللىكنىڭ تارقىلىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە توسۇش تەلپ قىلىندى.

12 - كۈنى

△ ئۈرۈمچىدە تۇرۇشلۇق قىسىملارنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرى، قوراللىق ساقچى قىسىمىنىڭ ئوفىستېر، ئەسكەرلىرى ۋە 20 مىڭدىن ئارتۇق ھەر مىللەت ئامما شىنگۇ رايونىدىكى قارلەيلىسى تېغىدا ئورمان بەرپا قىلىش بىرلەشمە جېڭىنى قانات يايدۇرۇپ، ئەتىياز پەسىللىك كۆچەت تىكىشنىڭ مۇقەددىمىسىنى باشلىدى.

△ دۆلەت يولى 314 - لىنىيىسىنىڭ ئانۇش شەھىرىدىن قەشقەر شەھىرىگىچە بولغان 1 - دەرىجىلىك تاشيول بۆلىكىنى ياساش قۇرۇلۇشى باشلاندى، بۇ يولنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 29 كىلومېتىر، بۇ يول قوش يۆنىلىش بويىچە 4 ئاپتومبىل قاتنايدىغان 1 - دەرىجىلىك تاشيول ئۆلچىمى بويىچە ياسىلىدۇ. بۇ قۇرۇلۇشقا 300 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ، 2004 - يىلى 8 - ئايدا پۈتۈپ قاتناش باشلىنىش مۆلچەرلەندى.

15 - كۈنى

△ شىنجاڭ بويىچە 5 - نۆۋەتلىك ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكى مۇنەۋۋەر نەتىجىلەرنى مۇكاپاتلاش يىغىنىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. 267 ئەسەر مۇنەۋۋەر نەتىجە مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى 24.

△ سەھىيە نازارىتى ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، شىنجاڭدا «سارس» نىڭ يوقلۇقى ھەققىدىكى مەلۇماتنى رەسمىي ئېلان قىلدى.

17 - كۈنى

△ سەھىيە نازارىتى «ئاپتونوم رايوننىڭ يۇقۇملۇق «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش لايىھىسى» نى ئېلان قىلدى ھەمدە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئالدىنغان ۋە داۋالايدىغان نۇقتىلىق دوختۇرخانىلارنى بېكىتتى.

△ شىنخۇئا ئاگېنتلىقى بېيجىڭ 4 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىكى تېلېگراممىسىدا: يېقىندا نەشردىن چىققان 2002 - يىللىق جۇڭگودىكى يېڭىلىق يارىتىش ئىقتىدارى مەلۇماتىدا كۆرسىتىلىشىچە، مەملىكىتىمىز بويىچە رايونلار ئارا يېڭىلىق

△ جۇڭگو بويىچە ئەڭ چوڭ ياۋايى ھايۋانات باغچىسى - شىنجاڭ بورتۇ ياۋايى ھايۋانات باغچىسى قۇرۇلۇشقا باشلىدى. بۇ باغچا خوشۇت ناھىيىسىنىڭ بورتۇ چارۋىچىلىق فېرمىسىغا جايلاشقان بولۇپ، 8667 گېكتار يەرنى ئىگىلىگەن، بۇ قۇرۇلۇشقا 360 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى.

6 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئاپتونوم رايون مىقياسىدا بىر قېتىم «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ يۇقۇملۇق كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش قانۇنى» نى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا قارار چىقاردى.

7 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى قارار چىقىرىپ، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا ئىپادىسى كۆرۈنەرلىك بولغان 62 ئىلغار كوللېكتىپ، 113 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار چىقاردى.

△ ئاپتونوم رايونلۇق يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە خۇلاسەلەش - تەقدىرلەش يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن «يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش روھىنى زور كۈچ بىلەن جارى قىلدۇرۇپ، ھەممە بىر نىيەتتە ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىلى» دېگەن تېمىدا مۇھىم سۆز قىلدى.

△ بۇرچىن ناھىيىسىدە شىنجاڭ بويىچە تۇنجى قەدىمىي رەڭلىك تاش جەسەت ساندۇقى بايقالدى، ئۇ ئىنتايىن مۇھىم تەتقىقات قىممىتىگە ئىگە.

8 - كۈنى

تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ياشلار پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن 20 ياشنى ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى تەقدىرلىدى. ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى ئۇلارغا گۈۋاھنامە ۋە مۇكاپات تارقىتىپ بەردى، ھەر بىر ئادەمگە 10 مىڭ يۈەن مۇكاپات بېرىلدى.

14 - كۈنى

△ پۇقراۋى كارخانا 250 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان، زامانىۋى دوختۇرخانا ئۆلچىمىدە سېلىنغان شىنجاڭدىكى تۇنجى يۈرەك، مېڭە قان - تومۇر كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسى تىجارەت باشلىدى. بۇ دوختۇرخانا ئۈرۈمچى يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا كەسپلەر تەرەققىيات رايونىغا جايلاشقان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 36 مىڭ كۋادرات مېتىر، شتاتتىكى كارىۋات 400.

ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەرنى ۋە ئىلغار ياشلار ۋەكىللىرىنى سەمىمىي قوبۇل قىلدى.

△ تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ كارخانا تەرەققىياتى بويىچە چوققا مۇنبىرى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە مۇھىم سۆز قىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ يىغىندا ئالدى بىلەن ئاساسىي تېما ھەققىدە دوكلات بەردى.

26 - كۈنى

△ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن جاك شىۋىمىڭ، نۇر بەكرى ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىلىقىغا تەيىنلەندى.

△ ئاپتونوم رايون رەھبىرىي كادىرلار يىغىنى ئاچتى. يىغىندا كىرىش - چىقىش ئېغىزلىرىنى قاتتىق ئىگىلەپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش بويىچە ئىستېھكامغا ھۇجۇم قىلىش جېڭىنى ياخشى قىلىش تەلەپ قىلىندى.

29 - كۈنى

△ شىنجاڭ سانجى دۆلەت يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا باغچا رايونىنى باشقۇرۇش كومىتېتى قۇرۇش مۇراسىمى سانجى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ شىنجاڭ بويىچە تۇنجى يەرلىك دۆلەت دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا باغچا رايونىدۇر.

△ ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «يەتتە يىلدا 8 مىليون نامرات ئاھالىنى نامراتلىقتىن قۇتقۇزۇش» نامراتلارنى يۆلەشتە ئىستېھكامغا ھۇجۇم قىلىش بويىچە 112 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 176 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلىدى.

5 - ئاي

1 - كۈنى

△ 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن شىنجاڭدا سودا - سانائەتنى باشقۇرۇش بويىچە يېڭى ھەق ئېلىش سىياسىتى يولغا قويۇلدى. ھەق ئېلىش ئۈسۈلى جەھەتتە ئىلگىرىكى ھەق نىسبىتى بويىچە ھەق ئېلىش نورمىلىق ھەق ئېلىش بىلەن ھەق نىسبىتى بويىچە ھەق ئېلىشنى بىرلەشتۈرۈش ئۈسۈلىغا ئۆزگەرتىلدى، ھەق ئېلىش ئۆلچىمى بۇرۇنقىدىن %30 تۆۋەنلىدى.

سەييارە دوكلات بەردى.

20 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە

△ مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئابەت ئابدۇرېشىت قەشقەر ۋىلايىتى، قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىغا بېرىپ ئاپەتتىن كېيىنكى قايتا قۇرۇش خىزمىتى ۋە مىللەت، دىن خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى.

22 - كۈنى

△ شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى يۇمشاق دېتال ئىنستىتۇتى قۇرۇلدى.

23 - كۈنى

△ شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گۈرۈھى شىركىتى بورى تاۋلاش زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. بۇ زاۋۇت كۆكتوقاي ناھىيىسى تەۋەسىدىكى قاراتۇنكى مىس - نىكېل كېنى رايونىغا جايلاشقان، بۇ تۈرگە 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى، بۇ قۇرۇلۇش 2004 - يىلى 5 - ئايدا پۈتۈدۇ. بۇ زاۋۇت دۇنيا بويىچە 5 - بورى تاۋلاش زاۋۇتى بولۇپ قالدۇ.

27 - كۈنى

△ شىنجاڭ پارىتكوم دائىمىي كومىتېتى ئەزالىرى يىغىنى ئېچىپ شىنجاڭ بويىچە يېزىلاردا باج ئىسلاھاتىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇش خىزمىتىنى مۇھاكىمە قىلدى.

△ سانجىدا بىر ئوقۇغۇچىغا گۇمانىي «سارس» دەپ دىئاگنوز قويۇلدى. بۇنىڭدىن ئىلگىرى شىنجاڭدا «سارس» دەپ گۇمان قىلىنغان 5 كىشى بايقالغانىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 3 كىشى گۇماندىن ساقىت قىلىندى. ئۇنىڭدىن باشقا ئېنىق دىئاگنوز قويۇلغان «سارس» كۆرۈلىدى.

28 - كۈنى

△ دېلكس گۈرۈھى شىنجاڭ يولۇچى ترانسپورت شىركىتى بىلەن زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى ئاساسىدا قۇرغان يېڭى تىپتىكى كارخانا - دېلكس شىنجاڭ يولۇچى ترانسپورت گۈرۈھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قۇرۇلدى.

29 - كۈنىدىن 6 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە

△ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي كومىتېت شۇجىچۇسىنىڭ شۇجىسى، مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى خې گوچياڭ شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى. خې گوچياڭ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ھەر دەرىجىلىك پارىتكوم ۋە تەشكىلات تارماقلىرى پارتىيە ئىختىساسلىقلارنى باشقۇرۇش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ئىختىساسلىقلار ئارقىلىق دۆلەتنى قۇدرەت تاپقۇزۇش ئىستراتېگىيىسىنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇپ، يېڭى ۋەزىيەتتىكى ئىختىساسلىقلار خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلىتىشى كېرەك.

△ ئۈرۈمچىنىڭ شىمالىي شەھەر ئەتراپى رايونىدا بۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش دوختۇرخانىسىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلىنىپ، 6 - ئاينىڭ 8 - كۈنى پۈتتى. بۇ قۇرۇلۇشقا 26 مىليون 860 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 120 كاربۇئات نەسسى قىلىندى، جىددىي پەيتتە كاربۇئاتنى 228 گە كۆپەيتكىلى بولىدۇ.

15 - كۈنى

△ شىنجاڭ «تېنەسەي» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى نامىنى شىنجاڭ جۇڭگو رەڭلىك پاختا پاي چەكلىك شىركىتىگە ئۆزگەرتتى. بۇ شىنجاڭدىكى يەرلىك سانائەت كارخانىلىرى ئىچىدىكى تۇنجى «دۆلەت» نامى بار كارخانا. مەزكۇر شىركەت 2002 - يىلى رەڭلىك پاختا كۆلىمىنى 16 مىڭ 700 گېكتارغا يەتكۈزدى، ساپ پاختا ھوسۇلى مىقدارى 18 مىڭ 150 نەچچە توننىغا يەتتى، مەھسۇلات مىقدارى دۇنيا بويىچە %16 نى، دۆلەت ئىچىدە %95 نى ئىگىلىدى.

16 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون نۆۋەتتىكى ئىقتىسادىي خىزمەتتىكى ياخشى ئىشلەش ھەققىدە تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنى ئاچتى، يىغىندا جايلار ۋە تارماقلاردىن بىر قولىدا «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشنى، يەنە بىر قولىدا ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى ھەقىقىي چىڭ تۇتۇپ ئىشلەپ، ئاپتونوم رايونىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئۇدا، تېز، ساغلام تەرەققىي قىلىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش كېرەكلىكىنى تەلەپ قىلدى.

18 - كۈنى

△ سانجى ئىنستىتۇتى قۇرۇلۇش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. سانجى ئىنستىتۇتىنىڭ تەكىتى 1959 - يىلى قۇرۇلغان سانجى پېداگوگىكا مەكتىپى ئىدى، 1981 - يىلى سانجى ئوبلاستلىق مائارىپ ئىنستىتۇتى بىلەن بىرلىشىپ مەكتەپ باشقۇردى، 1985 - يىلى ئۇنىڭ دەرىجىسى سانجى پېداگوگىكا تېخنىكومىغا ئۆستۈرۈلدى، 2001 - يىلى مائارىپ مىنىستىرلىكى ۋە شىنجاڭ خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن سانجى ئىنستىتۇتى قۇرۇلدى، بۇ سانجى ئوبلاستىدىكى بىردىنبىر تولۇق كۇرس ئالىي مەكتىپىدىن ئىبارەت.

20 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ئىلغار ئىش - ئىزلارنى دوكلات قىلىش تۇنجى يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. شىنجاڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بويىچە ئىلغار ئىش - ئىزلارنى دوكلات قىلىش ئۆمىكى يەنە ھەربىي قىسىم، بىڭتۇەن، ئالىي مەكتەپلەرگە بېرىپ دوكلات بەردى، ئارقىدىنلا ئۇلار ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە بېرىپ

7 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار كەلكۈندىن مۇداپىيە كۆرۈش - قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش باش قوماندانلىق شتابى جىددىي ئۆقتۈرۈش چىقىرىپ، جايلاردىن تېزدىن ھەرىكەتكە كېلىپ، كەلكۈن مەزگىلىدە كەلكۈندىن مۇداپىيە كۆرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، خەلق ئاممىسىنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلكىنىڭ ئېغىر زىيانغا ئۇچرىشىدىن ساقلىنىش كېرەكلىكىنى تەلەپ قىلدى.

9 - كۈنى

△ شىنجاڭ «گۈەننوك گونېر» پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 40 مىليون (A پاي) يېپىي شاتخەي ئاكسىيە بازىرىدا رەسمىي بازارغا سېلىندى. بۇ شىركەت ئاساسلىقى كورلا نەشپۈتى، تارسىم بۇغىسى ۋە ئۇنىڭدىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلارنى تىجارەت قىلىدۇ.

10 - كۈندىن 14 - كۈنگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادى تەرەققىياتىنى تېزلىتىش خىزمىتى يىغىنى ئاقسۇ ۋىلايىتىدە ئېچىلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا مۇھىم سۆز قىلدى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى خۇلاسى سۆزى قىلدى. يىغىندا جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىدا تارىخىي خاراكتېرلىك زور ھالقىشنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەكلىكى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

13 - كۈندىن 16 - كۈنگىچە

△ شىنجاڭ بويىچە تۇنجى خۇمۇسىي كارخانىلار كۆرگەزمىسى ۋە ئۇلارنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى كۆرگەزمە قىلىپ سېتىش يەرمەنكىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

15 - كۈنى

△ 6 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن باشلاپ شىنجاڭدا ئاشلىق سېتىۋېلىش قوغدىما باھاسى بىكار قىلىنىپ، ئاشلىق سېتىۋېلىش باھاسى ۋە ئاشلىق سېتىش باھاسى قويۇۋېتىلدى.

△ شىنجاڭ «دېلوڭ» چارۋىچىلىق مەبلەغ سېلىش چەكلىك شىركىتى بىلەن كانادا «ئەيدې» زامانىۋى كالىچىلىق تەرەققىيات گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى بىرلىشىپ قۇرغان شىنجاڭ «دېلوڭ ئەيدې» بىئولوگىيىلىك قۇرۇلۇش چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچىدە قۇرۇلدى.

16 - كۈنى

△ قاتناش نازارىتى دۆلەت تەرەققىيات بانكىسى بىلەن شىنجاڭدىكى ناھىيىلەر ئارا تاشيول قۇرۇلۇشى تۈرىگە 6 مىليارد 600 مىليون يۈەن قەرز ئېلىش توختامى تۈزدى. شۇنىڭ بىلەن شىنجاڭ ناھىيىلەر ئارا تاشيول قۇرۇلۇشى

6 - ئاي

1 - كۈنى

△ لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولىنىڭ شونابۇلاقتىن پارچەساقالغىچە بولغان بۆلۈكىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى باشلاندى. شونابۇلاقتىن پارچەساقالغىچە بولغان بۆلۈكىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 150.5 كىلومېتىر، يەر شەكلى شىمالى ئېگىز جەنۇبى پەس بولۇپ، داڭلىق شامال رايونى. بۇ قېتىمقى ئۆزگەرتىشنىڭ مەزمۇنى مۇنداق: شامالنىڭ زىيىنى ئەڭ ئېغىر بولغان بۆلۈكتە 3 مېتىر ئېگىزلىكتە شامال تومۇش تېمى ياساش، چوڭ رادىئولۇق ئەگرى لىنىيە تاللاش، پويىزنىڭ شامالغا تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارى ۋە يۈرۈش سۈرئىتىنى ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت.

5 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون چوڭ كارخانا ۋە چوڭ گۇرۇھلارنىڭ تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشنى تېزلىتىش ئۈچۈن 30 كۈچلۈك، نۇقتىلىق سانائەت كارخانىسى (گۇرۇھى) غا مەدەت بېرىش سۆھبەت يىغىنى ئاچتى ھەمدە 30 كۈچلۈك، نۇقتىلىق سانائەت كارخانىسى (گۇرۇھى) غا ۋېنۇسكا بەردى. ئاپتونوم رايون بويىچە 30 كۈچلۈك كارخانىنىڭ تەرەققىيات نىشانى مۇنداق: 2005 - يىلغىچە سېتىش كىرىسىنى 8 مىليارد يۈەندىن ئاشۇرغان كارخانىنى 4 كە، 3 مىلياردتىن 8 مىلياردقىچە بولغىنىنى 10 غا، 1 مىلياردتىن 3 مىلياردقىچە بولغىنىنى 16 گە يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت.

△ ئاپتونوم رايون بويىچە «ئۈچ 30 كارخانا» غا مەدەت بېرىش بويىچە نۇقتىلىق سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. «ئۈچ 30 كارخانا» 30 كۈچلۈك، چوڭ كارخانا (گۇرۇھ)، 30 پۇقراۋى كارخانا ۋە 30 يېتىلىۋاتقان كارخانىنى كۆرسىتىدۇ.

5 - كۈنى

△ نىلقا ناھىيىسى بىلەن توققۇزتارا ناھىيىسىدە ئومۇميۈزلۈك قارايامغۇر يېغىپ كەلكۈن كەلدى، 26 ئادەم قازا قىلدى، 3 ئادەم ئېغىر يارىلاندى.

6 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون يېزىلاردىكى باج ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنى ئېچىپ، 6 - ئايدىن باشلاپ يېزىلاردا باج ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇشنى قارار قىلدى.

ئومۇمىيۈزلۈك باشلاندى.

△ ۋاڭ لېچۈن ش ئۇ ئا ر پارتكوم مەركىزىي گۇرۇپپىسىنىڭ ئۆزگىنىش يىغىنىدا مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار مەركەزىنىڭ «ئۇقتۇرۇشى» نىڭ روھىغا ئاساسەن «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆزگىنىش ۋە ئىزچىلاشتۇرۇشتا يېڭى يۇقىرى دولقۇن قوزغىشى كېرەك.

18 - 19 - كۈنلىرى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پورت «چوڭ ئۆتكەل» پورت خىزمىتى يىغىنى ئالاتاۋ پورتىدا ئېچىلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمايىل تىلىۋالدى يىغىندا يۇقىرى ئۈنۈم ۋە چەيدەسلىك بىلەن «چوڭ ئۆتكەل» ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىپ، تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورتى ئۈچۈن تۆھپە قوشۇش كېرەك دەپ تەكىتلىدى.

18 - كۈنى

△ ئازادلىق ئارمىيە 18 - دوختۇرخانىسىنىڭ سېستراسى جىياڭ يۈنيەن 39 - نۆۋەتلىك فرولىس نەندىگېر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئۇ جۇڭگو بويىچە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 10 سېسترانىڭ بىرى.

20 - كۈنى

△ شىنجاڭدىكى «سارس» دەپ گۇمان قىلىنغان 5 كىشى گۇماندىن ساقىت قىلىندى. شۇنىڭ بىلەن شىنجاڭدا بايقالغان 5 گۇمانىي «سارس» پۈتۈنلەي گۇماندىن ساقىت قىلىندى.

23 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى قارار چىقىرىپ، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى قەشقەر ۋىلايەتلىك تارماق ئەترىتى تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتىگە «ئېگىزلىكتە خەلق ئۈچۈن ئىگىلىك ياراتقان نەمۇنە ئوتتۇرا ئەترەت» دەپ نام بەردى، بۇنىڭدىن ئىلگىرى مەزكۇر ئەترەت يەنە قوراللىق ساقچى قىسىم پارتكومى تەرىپىدىن «جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلغان نەمۇنە ئوتتۇرا ئەترەت» دېگەن نامغا ئېرىشكەندى.

24 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق 9 - نۆۋەتلىك ئاياللار قۇرۇلتىيى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. قۇرۇلتايدا يېڭى بىر نۆۋەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەھبەرلىك ئاپپاراتىنى سايلاپ چىقىلدى، رىزۋان ئەبەي ش ئۇ ئا ر 9 - نۆۋەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلاندى.

25 - كۈنى

△ ئۈرۈمچى، سانجى، فۇكاڭ، مىچۈەن، شىخەنزە، تۇرپان، ۋۇجياچۇ شەھەرلىرىنىڭ ۋەكىللىرى كېلىشىمنامىغا

ئىمزا قويۇپ، ئۈرۈمچى شەھەر ئىقتىساد چەمبىرىكى ھەمكارلىق كومىتېتى قۇردى، بۇ 7 شەھەر بىرلىكتە تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي قاپتىلىدىكى ئىقتىساد چەمبىرىكىنى بەرپا قىلىدۇ.

26 - كۈنى

△ قويۇق مىللىي ئۆسۈلۈككە سودا ئىمارىتى - شىنجاڭ خەلقئارا چوڭ بازىرى پۈتتى. خەلقئارا چوڭ بازارنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى ئاز كەم 100 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدۇ؛ بۇ تۈركىيەدىكى چوڭ بازارنىڭ كۆلىمىدىن 9000 كۋادرات مېتىر ئارتۇق بولۇپ، دۇنيا بويىچە 1 - چوڭ بازار ھېسابلىنىدۇ. بۇ بازارنى شىنجاڭ «خۇڭجىڭ» گۇرۇھى، شياڭگاڭ «لەندې» مەبلەغ سېلىش چەكلىك شىركىتى بىرلىكتە 450 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرۇپ چىققان. چوڭ بازاردا ئېگىزلىكى 80 مېتىر كېلىدىغان كۆزىتىش مۇنارى، 3000 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان كۆڭۈل ئېچىش مەيدانى، ئاز كەم 1000 ئادەم غىزالايدىغان تىياتىرخانا شەكلىدىكى چوڭ ئويۇن قويۇش زىياپەت زالى، 55 مال سېتىۋېلىش لېغىتى ۋە 3000 يايما ئورنى بار.

27 - كۈنى

△ 2002 - يىللىق ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە مۇكاپاتلاش يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. گو جىچىن، ۋاڭ يىلىن ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئۇلارنىڭ ھەر بىرى 500 مىڭ يۈەن بىلەن مۇكاپاتلاندى. باشقا 99 تۈر 1 - ، 2 - ، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتلارغا ئېرىشتى.

30 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر پارتكوم تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنى ئېچىپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىدىكى 50 ئىلغار پارتىيە تەشكىلاتى ۋە 100 مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسىنى تەقدىرلىدى.

7 - ئاي

2 - كۈنى

△ شىنجاڭ بويىچە تۇنجى ئەي بولغان بەدەن ھۈجەيرىسىدىن ھاسىل قىلىنغان قوشكېزەك كېلون موزاي شىنجاڭ «ئالتۇن كالا» بىئولوگىيىلىك پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 1 - كالا فېرمىسىدا دۇنياغا كەلدى. بۇ مەملىكىتىمىزنىڭ غەربىي قىسمىدا تۇنجى ئەي بولغان بەدەن ھۈجەيرىسىدىن ھاسىل قىلىنغان كېلون موزايدۇر.

3 - 4 - كۈنلىرى

△ ش ئۇ ئا ر مېھپىلار بىرلەشمىسىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى

ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى.

6 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ياپونىيەلىك دوست شياۋداۋ كاڭيۈ ئەپەندىگە «ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپىنى قوللاش تۆھپە مۇكاپاتى» بەردى. چەت ئەللىك دوستلارغا مۇنداق مۇكاپاتنى بېرىش شىنجاڭ بويىچە تۇنجى قېتىملىق ئىش.

8 - كۈنى

△ 700 مىليون يۈەن خەلق پۇلى مەبلەغ سېلىنغان، ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 1216 كىلومېتىر كېلىدىغان شىنجاڭ يېزا تاشيول قۇرۇلۇشى ئومۇميۈزلۈك باشلاندى.

9 - كۈنى

△ دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسى ئېلان قىلغان ساندا كۆرسىتىلىشىچە، 2002 - يىلى مەملىكەت بويىچە چوڭ سانائەت كارخانىسى 1588 بولۇپ، بۇنىڭ 22 سى شىنجاڭدا ئىكەن، 100 كۈچلۈك كارخانا قاتارىغا كىرگىنى 3 ئىكەن. بۇ 3 كارخانا مۇنۇلار: جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى، بۇ 46 - ئورۇندا؛ جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتى مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى، بۇ 87 - ئورۇندا؛ جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى، بۇ 96 - ئورۇندا تۇرغان.

12 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار پارتكوم «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىلاشتۇرۇشنى يېڭى يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈرۈش بويىچە سەپەرۋەرلىك يىغىنى ئاچتى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋوروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە زىچ بىرلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى كادىرلار ۋە ئاممىنى سەپەرۋەر قىلىپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى چوڭقۇر ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىلاشتۇرۇپ، ئىدىيىنى قوراللاندىرۇش ۋە ئەمەلىيەتكە يېتەكچىلىك قىلىش جەھەتتە يېڭى ئۈنۈمنى قولغا كەلتۈرۈش كېرەك.

15 - 16 - كۈنلىرى

△ ئاپتونوم رايون «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى ھەققىدە نەزەرىيە سۆھبەت يىغىنى ئاچتى.

18 - كۈنى

△ كورلا ئايرودرومىنى يۆتكەش قۇرۇلۇشىغا ئۇل

سېلىندى. يېڭى ئايرودروم كورلا شەھىرىگە 17 كىلومېتىر كېلىدىغان لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ شىنجا بازىرىدا.

18 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە

△ ش ئۇ ئار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ 9 - قۇرۇلتىيى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. قۇرۇلتايدا يېڭى بىر نۆۋەتلىك رەھبەرلىك بەنزىسى سايلاپ چىقىلدى، مەھەممەتجان ئەمەت ش ئۇ ئار باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلاندى.

19 - كۈنى

△ تارىم قۇملۇق تاشيولىنى پۈتۈن مۇساپە بويىچە كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى باشلاندى. ئىھاتە ئورمىنىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 436 كىلومېتىر، كەڭلىكى 72 مېتىردىن 78 مېتىرغىچە، ئورمان بەلۋاغىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 3128 گېكتار، تىكىلىدىغان ئومۇمىي كۆچەت 18 مىليون تۈپتىن ئارتۇق. بۇ قۇرۇلۇش ئىككى باسقۇچقا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلىدۇ. قۇرۇلۇش مۇددىتى 3 يىل، بۇنىڭغا 220 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالىدىغان مەبلەغ 120 مىليون يۈەن.

22 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە

△ شىنجاڭنىڭ 2003 - يىللىق پاختىچىلىق مۇھاكىمە يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى: پاختا ئۆلچىمىنىڭ سىتېمما قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئىشلەپچىقىرىشنى قېلىپلاشتۇرۇپ، سۈپەت بىلەن ئىناۋەتكە كاپالەتلىك قىلىپ، شىنجاڭنىڭ پاختىچىلىقىنى ئەلالاشتۇرۇش ۋە كۈچلۈكلەر قاتارىغا كىرگۈزۈش كېرەك.

24 - كۈنى

△ شىنجاڭ «يېشىل قارىغاي» بىناكارلىق ماتېرىياللىرى خىمىيە سانائەت پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 60 مىليون A يېيى شاخىسى ئاكىمىيە بازىرىدا بازارغا سېلىندى. بۇ شىنجاڭ بويىچە يېيى بازارغا سېلىنغان 25 - شىركەت.

24 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە

△ ش ئۇ ئار «1 - ئاۋغۇست» ھال سوراھ ئۆمىكى شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملاردىكى ئوفىتسېر - ئەسكەرلەردىن ھال سورىدى.

27 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىلاشتۇرۇش ھەققىدە دوكلات يىغىنى ئۇيۇشتۇردى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ لېكسىيە سۆزلەش ئۆمىكىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي كومىتېت ھۆججەت تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن مۇدىرى لىڭ روڭشياڭ يىغىنغا قاتناشقان

تەرەققىياتنى يېڭى بىر تەرەققىيات باسقۇچىغا كۆتۈرۈپ، شىنجاڭدا ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشتىن ئىبارەت كۆرۈش نىشانىنى ئالدى بىلەن ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك.

1 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر قۇتقۇزۇش - باشقۇرۇش پونكىتى قۇرۇلدى.

△ شىنجاڭ «مەبجۇر» يېمەكلىك چەكلىك شىركىتى مەملىكەت بويىچە ئىشەنچلىك ئاي توقاچ ئالتۇن مېداللىق كارخانا بولۇپ باھالاندى.

3 - كۈنى

△ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى بىلەن دۆلەت ئېلېكتر ئېنېرگىيە غەربىي شىمال شىركىتى 750 كىلوۋولتلىق رېئاكتوردىن 4 نى ياساش توختامى ئىمزالىدى، بۇنىڭ بىلەن بۇ كارخانا مەملىكەت بويىچە تۇنجى 750 كىلوۋولتلىق ئالاھىدە يۇقىرى بېسىملىق رېئاكتور ياسىيالايدىغان كارخانا بولۇپ قالدى.

4 - كۈندىن 7 - كۈنگىچە

△ مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى چېڭ سۈيى شىنجاڭدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

7 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش لېكسىيە سۆزلەش ئۆمىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە (شەھەر) لەرگە بېرىپ لېكسىيە سۆزلەيدى.

8 - كۈنى

△ غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفىتلىكىنىڭ كېشپىن 102 قۇدۇقىدىن يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىت گاز ئېقىمى چىقتى.

8 - كۈندىن 11 - كۈنگىچە

△ 6 - نۆۋەتلىك جۇڭگونىڭ غەرب قىسمىدىكى (شىنجاڭ خۇالىڭ) خەلقئارا بىناكارلىق بېزەكچىلىك يەرمەنكىسى يەنى 2003 - يىللىق يېشىل بېزەكچىلىك ماتېرىياللىرى بايرىمى ئۈرۈمچى «خۇالىڭ» گۇرۇھى سودا بازىرىدا ئۆتكۈزۈلدى. يەرمەنكىدە 100 نەچچە تۈرلۈك ئىقتىساد تېخنىكا ھەمكارلىقى ۋە سودا توختامى ئىمزالاندى، پۈتۈشۈش سوممىسى 4 مىليارد 250 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەل بىلەن پۈتۈشۈلگەن سومما 650 مىليون يۈەن.

9 - كۈنى

△ شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارىمىقىدىكى

1700 دىن ئارتۇق كىشىگە تۇنجى مەيدان دوكلات بەردى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ لېكسىيە سۆزلەش ئۆمىكى يەنە شىنجاڭدا 3 مەيدان كونسۇلتاتسىيە دوكلاتى بەرمەكچى.

29 - كۈنى

△ شىنجاڭ بويىچە شەھەرلەشتۈرۈش تەرەققىيات مۇھاكىمە يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ يىغىندا شىنجاڭنىڭ ئەمەلىي كۈچىگە تايىنىپ، پۈتۈن كۈچ بىلەن ئۈرۈمچى ئىقتىساد چەمبىرىكىنى بەرپا قىلىشىمىز كېرەك، دەپ كۆرسەتتى.

△ ئۈرۈمچى رايونىدا تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەپ 8.8℃ چۈشۈپ قالدى، بۇ تېمپېراتۇرا خاتىرىلەنگەندىن بۇيانقى 7 - ئايدىكى ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرا.

30 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېت ئەزاسى، ئاپتونوم رايون رەئىسىنىڭ بىرلەشمە يىغىنى ئېچىلىپ، مەملىكەتلىك «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى.

پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژۇرناللارنى قالايمىقان تارقىتىش ۋە ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ سېلىق سېلىش مەسلىھىتى تەرتىپكە سېلىش - تۈزەش ئىشى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

8 - ئاي

1 - كۈندىن 6 - كۈنگىچە

△ ئاپتونوم رايون شىمالىي شىنجاڭدا ئىقتىسادىي خىزمەت بويىچە نەق مەيداندا تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئاچتى. ج ل ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: شىمالىي شىنجاڭنىڭ ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، «مەھسۇلاتنى مۇۋاپىق دەرىجىدە كۆلەملەشتۈرۈش، كەسىپلەشتۈرۈشنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈش، سانائەتلىشىشنى تېزلىتىش، شەھەرلەشتۈرۈش ۋە بازارلاشتۇرۇشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش» تىن ئىبارەت ئومۇمىي پىكىر يولى ۋە تەلپەك ئاساسەن، تەرەققىيات بوشلۇقىنى ئۈزلۈكسىز كېڭەيتىپ، تەرەققىيات قاتلىمىنى يۇقىرى كۆتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي

ئوقۇغۇچىسى 9 يىللىق مەجبۇرىيەت مائارىپىنى تاماملىغىچە ئىشلىتىشنى قارار قىلدى.

△ شىنجاڭ داڭلىق ماركا ئىستراتېگىيىسىنى ئىلگىرى سۈرۈش كومىتېتى 2003 - يىللىق شىنجاڭدىكى داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلاتلارنى ئېلان قىلدى. 23 كارخانا ئىشلەپچىقارغان 34 مەھسۇلات داڭلىق مەھسۇلات بولدى. شۇنىڭدىن ئېتىۋارەن شىنجاڭدىكى 56 كارخانا ئىشلەپچىقارغان 69 مەھسۇلات شەرەپ بىلەن داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلات دېگەن نامغا ئېرىشتى.

△ شىنجاڭ جۇڭگو «رەڭلىك پاختا» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ «رەڭلىك پاختا» ماركىلىق رەڭلىك پاختا يېپى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۆلك توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتىنىڭ «تەڭرىتاغ» ماركىلىق يۆلك پوپاپكىسى جۇڭگونىڭ داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلاتى دەپ بېكىتىلدى.

29 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون پارتىيە ئىستىلى - پاكلىق قۇرۇلۇشى تەربىيىسى ئېپى سەپەرۋەرلىك يىغىنى ئاچتى، يىغىندا 5 - قېتىملىق پارتىيە ئىستىلى - پاكلىق قۇرۇلۇشى تەربىيىسى ئېپى پائالىيىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

9 - ئاي

1 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە

△ 12 - نۆۋەتلىك ئۈرۈمچى تاشقى ئىقتىساد - سودا يەرمەنكىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ نۆۋەتلىك ئۈرۈمچى تاشقى ئىقتىساد - سودا ئىمپورت - ئېكسپورتىنىڭ پۈتۈشۈش سوممىسى 1 مىليارد 674 مىليون دوللارغا يېتىپ، ئالدىنقى نۆۋەتتىكىدىن %29.9 ئاشتى؛ تاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرى 42 بولۇپ، پايدىلىنىلىدىغان چەت ئەل مەبلىغى 481 مىليون دوللار؛ ئىچكى سودا توختامىدىن 1085 ى ئىمزالاندى، بۇنىڭ پۈتۈشۈش سوممىسى 51 مىليارد 251 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %64.4 ئاشتى؛ ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىشكە دائىر ھەمكارلىق تۈرىدىن 825 ى ئىمزالاندى، پۈتۈشۈش سوممىسى 42 مىليارد 609 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %80.3 ئاشتى.

1 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە

△ مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئىسائىل ئەمەت شىنجاڭدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

1 - كۈنى

△ تۇرپان ۋىلايىتى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، تۇرپاننىڭ ئۈزۈمى، تۇرپان قۇرۇق ئۈزۈمىنىڭ ئەسلى

1 - دوختۇرخانىنىڭ سۆڭەك كېسەللىكلىرى مەخسۇس دوختۇرخانىسى ۋە ش ئۇ ئار سۆڭەك كېسەللىكلىرى تەتقىقات ئورنى قۇرۇلدى.

10 - كۈنى

△ مەملىكەتلىك پارتىيە گېزىتى مۇخبىرلىرىنىڭ تارىمى ئايلىنىپ زىيارەت قىلىش پائالىيىتى باشلاندى، زىيارەت ئۆمىكىگە مەملىكەت بويىچە 28 ئاخبارات ۋاستىسىدىن 60 مۇخبىر قاتناشتى، بۇ پائالىيەتنىڭ مۇددىتى 15 كۈن.

11 - كۈنى

△ مەملىكەتلىك «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش بويىچە قەھرىمان - نەمۇنىچىلارنىڭ ئىش - ئىزلىرىدىن سەييارە دوكلات بېرىش ئۆمىكىنىڭ 2 - شۆبە ئۆمىكى ئۈرۈمچىدە تۇنجى مەيدان دوكلات بەردى.

15 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە

△ ش ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى داغدۇغىلىق باشلاندى. مۇسابىقىدە 5 ئادەم دۆلەتلىك تەنھەرىكەت ماھىرى مەۋجىتىگە، 65 ئادەم 1 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى مەۋجىتىگە يەتتى، 119 ئادەم، 37 كوماندا 225 قېتىمدا 102 تۈردە ئاپتونوم رايوننىڭ رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى.

16 - كۈنى

△ شىنجاڭ چىكاڭ دوكتور خالمۇرات ئۇيغۇر تىبابىتى چەكلىك شىركىتى قۇرۇلدى.

18 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە

△ 2003 - يىللىق خەلقئارا ئۇيغۇر تىبابىتى ئىلمىي يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى.

22 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە

△ تۇرپان ساياھەت مەدەنىيىتى تەشۋىقاتى ۋە تۇرپان ئۈزۈم بايرىسى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى.

26 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە

△ 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى سانجى يەرمەنكىسى سانجى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى.

28 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون بويىچە ھەقسىز مەجبۇرىيەت مائارىپى خىزمىتى باشلاندى. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن ۋە ئاپتونوم رايون 2003 - يىلى كۈزدىن باشلاپ مەركەز مالىيىسىدىن يىلىغا 140 مىليون يۈەن دەرىجىلىك خىراجىتى بېرىشنى، ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن 50 مىليون يۈەن ئوقۇش پۇلى ھەل قىلىپ بېرىشنى، بۇ پۇللارنى 56 ناھىيىدىكى 2 مىليون 50 مىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ

ئەزاسى، شۇ ئارقىلىق پارىكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېجۈن شىنجاڭغا كەلگەن بېيجىڭدا تۇرۇۋاتقان چەت ئەللىك مۇخبىرلار ئۆسكىنىڭ بىرلەشمە زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا: شىنجاڭدا سىياسەت راۋان، كىشىلەر ئىناق، جەمئىيەت مۇقىم، ئىقتىساد تەرەققىي قىلغان دەپدى.

12 - كۈنى

△ جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈر يولىنىڭ كورلىنىڭ غەربىدىن قەشقەرگىچە بولغان بۆلىكىنى تۇتاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىپ، ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسىنىڭ تىجارەت قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بېرىلدى. جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈر يولى غەربىي بۆلىكىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 969.58 كىلومېتىر كېلىدۇ، 1999 - يىلى 12 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ۋاقىتلىق قاتناش يولغا قويۇلغانىدى.

13 - كۈنى

△ مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا شىنجاڭ ماھىرلىرى جەمئىي 3 ئالتۇن مېدال، 8 كۈمۈش مېدال، 5 مىس مېدال ئالدى.

△ بېيتىك تېغى چارۋىچىلىق فېرمىسىدا 150 كىلوۋاتلىق قۇياش ئېنېرگىيىسىلىك فوتوۋولتلىق ئېلېكتر ئىستانسىسى پۈتۈپ توك تارقىتىشقا باشلىدى. ئېلېكتر ئىستانسىسى ئوخشاش قۇرۇلۇش ئورنىدا جەمئىي 46 كۋادرات ماترىسا قۇردى، ئۇنىڭ قۇرۇلۇش كۈلىمى 3000 كۋادرات مېتىر ئەتراپىدا كېلىدۇ، ئۇ جۇڭگو بويىچە ئەڭ چوڭ قۇياش ئېنېرگىيىلىك فوتوۋولتلىق ئېلېكتر ئىستانسىسى.

16 - كۈنى

شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىك تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى. پىلاندا مۇنداق دەپ بېكىتىلدى: 2005 - يىلىغىچە ساياھەتچىلىكنى شىنجاڭنىڭ 3-كەسپىدىكى يېتەكچى كەسپكە ئايلاندۇرۇش، 2010 - يىلىغا بارغاندا ساياھەتچىلىكنى دەسلەپكى قەدەمدە شىنجاڭنىڭ تۈۋرۈك كەسپىگە ئايلاندۇرۇش، 2020 - يىلىغا بارغاندا ساياھەتچىلىكنى شىنجاڭنىڭ تۈۋرۈك كەسپىگە ئايلاندۇرۇش كېرەك.

△ سائەت 11دىن 30 مىنۇت ئۆتكەندە قاناس مەنزىرە رايونىنىڭ ئىشىك بېلىتى ئېلىش پونكىتىغا 3000 مېتىر كېلىدىغان يەردە پەۋقۇلئاددە زور ساياھەت قاتناش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 6 ئادەم قازا قىلدى، 5 ئادەم ئېغىر، 18 ئادەم يېنىك يارىلاندى.

16 - 17 - كۈنلىرى

△ تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ مەدەنىيەت كەسپى مۇھاكىمە

چىققان جايى ۋە مەھسۇلاتىنى قوغداشنى مەلۇم قىلىشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغانلىقىنى ئېلان قىلدى. بۇ شىنجاڭدا تېخى تۇنجى قېتىملىق ئىش.

2 - كۈنى

△ 2003 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە 300 مىڭ توننا ئۇرۇك ئېلىندى، شۇنىڭ بىلەن قەشقەر ۋىلايىتى دۇنيا بويىچە ئاساسلىق ئۇرۇك چىقىدىغان جاي قاتارىغا كىردى.

4 - كۈندىن 9 - كۈنگىچە

△ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى جيا چىڭلىن شىنجاڭدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. جيا چىڭلىن تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ھەر مىللەت ۋە ھەر ساھە خەلق ئاممىسىنىڭ ئەقىل پاراسىتى ۋە كۈچىنى ھەقىقىي ئويۇشتۇرۇپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بىرپا قىلىش قەدىمىنى تېزلىتىش كېرەك.

4 - كۈنى

△ ئەتتىگەن سائەت 4 تىن 50 مىنۇت ئۆتكەندە تارىم قۇملۇق تاشيولىنىڭ 406 كىلومېتىرلىق جايىدا پەۋقۇلئاددە زور قاتناش ۋەقەسى يۈز بېرىپ، 5 ئادەم ئۆلدى، 9 ئادەم ئېغىر، 22 ئادەم يېنىك يارىلاندى.

△ شىنجاڭ شىخۇ پىۋىسى شىركىتى بىلەن سىچۈەن «لەنجىيەن» گۇرۇھى، سىنگاپور ۋاڭ جەمەتى مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى كېلىشىم ئىمزالىدى، ئۈچ تەرەپ مەبلەغ چىقىرىپ جۇڭگو - چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى شىنجاڭ شىخۇ پىۋىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنى قۇردى. يېڭىدىن قۇرۇلغان بۇ شىركەت 3 يىلدا 500 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، شىخۇ پىۋىسىنىڭ يىللىق مەھسۇلاتىنى ھازىرقى 200 مىڭ توننىدىن 500 مىڭ توننىغا، يىللىق سېتىش كىرىمىنى 1 مىليارد يۈەنگە، پايدا ۋە باجنى 300 مىليون يۈەنگە يەتكۈزدى، مەھسۇلاتىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيا بازارلىرىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى %30 كە يەتتى.

4 - كۈنى

△ جەمئىي 370 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش مۆلچەرلەنگەن شىنجاڭ «شىنكۇن» كامىر چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ يىلىغا 1 مىليون دانە گۈللۈك كامىر ئىشلەپچىقىرىش تۈرىدە سودىگەر چاقىرىش - خېرىدار بولۇش جەريانىدا ساختىلىق كۆرۈلگەنلىكتىن تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى.

11 - كۈنى

△ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ

29 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون «يەرلىك دۆلەت دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىنى جەمئىيەتتىن بىرتۇتاش توپلاشقا قاتنىشىشنى يولغا قويۇش چارىسى» نى ئوتتۇرىغا قويدى، قاراردا 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يەرلىك دۆلەت دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىنى جەمئىيەتتىن بىرتۇتاش توپلاشقا قاتنىشىشنى قارار قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك دۆلەت دېھقانچىلىق مەيدانى 226، ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 159 مىڭ 300، دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىم 49 مىڭ 500.

△ ش ئۇ ئا ر قانۇنسىز بۇلغىما قويۇپ بەرگەن كارخانىلارنى ئېنىقلاش، تەرتىپكە سېلىش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، قانۇنسىز بۇلغىما قويۇپ بېرىشكە دائىر 10 چوڭ تىپكە دېلونى ھەمدە قانۇنسىز بۇلغىما قويۇپ بەرگەن 35 كارخانىنى ئاشكارىلىدى.

10 - ئاي

1 - كۈنى

△ ئاڭ سەھەردە ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە رەھبەرلىرى ئۈرۈمچى خەلق مەيدانىدا تۈمەنلىگەن ھەر مىللەت كادىر، ئامما بىلەن بىللە دۆلەت بايرىقى چىقىرىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

△ ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى دۆلەت يولى 315 - لىنىيىسى يەنى چەرچەن - چاقىلىق تاشيولىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. بۇ تاشيولنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 295 كىلومېتىر، بۇنىڭغا 555 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش مۆلچەرلەندى، بۇ قۇرۇلۇش 2005 - يىلى 11 - ئايدا پۈتكۈزۈلمەكچى.

1 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە

△ 2003 - يىللىق «ئاسىيانىڭ جۇغراپىيىلىك مەركىزى» ئاۋشامودېل ئۇچۇرۇش بويىچە ماھارەت كۆرسىتىش بايرىمى ۋە مەملىكەتلىك پاراشوتتىن سەكرەش لەۋھە تاللىش مۇسابىقىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. 13 ئۆلكىدىن كەلگەن 63 نەپەرىگە 17 تۈر بويىچە مۇسابىقىگە قاتناشتى.

2 - كۈنى

△ نەچچە يۈز يىلدىن بېرى كۆيۈۋاتقان شىنجاڭ

يىغىنى ۋە يەرمەنكىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

20 - كۈنى

△ بۇ كۈن مەملىكەت بويىچە تۇنجى پۇقرالار ئەخلاقى تەشۋىقات كۈنى بولۇپ، ئاپتونوم رايون ئۈرۈمچىدە چوڭ تىپتىكى تەشۋىقات پائالىيىتىسى ئۆتكۈزۈلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى نۇر بەكرى مۇھىم سۆز قىلدى.

24 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون نازارەت دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلار قانۇنچىلىق لېكسىيىسى ئۆتكۈزۈلدى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ «خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشتە چىڭ تۇرۇپ، مەمۇرىي ئىشلارنى چوقۇم قانۇن بويىچە يۈرگۈزۈش كېرەك» دېگەن تېمىدا لېكسىيە سۆزلىدى.

△ شىنجاڭنىڭ مېيىپ تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەتلىك 6- نۆۋەتلىك مېيىپلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا 12 ئالتۇن مېدال، 11 كۈمۈش مېدال، 11 مىس مېدال ئالدى.

25 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى شىياڭگاڭ ئاخبارات ئۆمىكىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنۇلارنى بىلدۈردى: شىنجاڭ بىلەن شىياڭگاڭنىڭ كەڭ ھەمكارلىق بوشلۇقى بار، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق شىياڭگاڭ سودا - سانائەت ساھەسىدىكىلەرنىڭ شىنجاڭغا كېلىپ مەبلەغ سېلىپ، ئورتاق تەرەققىي قىلىشنى چىن كۆڭلىدىن ئۈمىد قىلىدۇ.

26 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون جېن تىەنچىۋ، ماۋ زېمىن، دۇ جىڭيۈەن، لىن جىلۇ قاتارلىق ئىمىنقلايى قۇربانلارنىڭ قۇربان بولغانلىقىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۈرۈمچىدە سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

27 - كۈنى

△ جۇڭگو شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار بازىرى قۇرۇلدى. مەملىكەتلىك تۇنجى نۆۋەتلىك ج خ چېگرا مۇداپىئە قىسمىنىڭ «ئون چېگرا مۇداپىيىش قاراۋۇلى» نى تەقدىرلەش يىغىنى بېيجىڭدا ئېچىلدى. شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىيىش باش ئەترىتى جەنۇبىي شىنجاڭ قوماندانلىق شتابىدىن مۇئاۋىن بەنجاڭ قەن شېندېمۇ تەقدىرلەندى.

27 - 28 - كۈنلىرى

△ ئاپتونوم رايون قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى يىغىنى ئاچتى. ۋاڭ لېچۈن، ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە مۇھىم سۆز قىلدى.

كومىتېتىنىڭ شىنجاڭ نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلدى.

22 - كۈنى

△ ش ئۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇڭتىڭى، خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇڭتىڭى «ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت ئارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژۇرناللارنى قالايمىقان تارقىتىش ۋە ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ تارقىتىشنى يەنىمۇ تۈزەپ، ئاساسىي قاتلام ۋە دېھقانلارنىڭ يۈكسىنى يېنىكلىتىشكە دائىر يولغا قويۇش لايىھىسى» نى تارقىتىپ، بۇ خىزمەتنى ھەقىقىي ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى.

25 - كۈنى

△ ئۈرۈمچى شەھىرى تاشقى ئايلانما يولىنىڭ قۇرۇلۇشى پۈتۈپ قاتناش باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇش 2000 - يىل 4 - ئايدا باشلانغانىدى، ئۇنىڭغا 2 مىليارد يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 31.25 كىلومېتىر.

△ شىنجاڭ بويىچە ئەڭ چوڭ كىتاب توپ تارقىتىش، سېتىش بازىرى — شىنجاڭ كىتاب توپ سېتىش بازىرى تىجارەت باشلىدى. بۇ بازارنىڭ تىجارەت كۆلىمى 5000 كۋادرات مېتىر، تىجارەت قىلىنىدىغان كىتاب، ژۇرنال 100 مىڭ خىلدىن ئاشىدۇ.

27 - كۈنى

△ شىنجاڭ گۇاڭخۇي گۇرۇھى 2003 - يىللىق جۇڭگو كارخانا مەدەنىيىتى بويىچە مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇ غەربىي قىسىم رايونى بويىچە مۇشۇنداق شەرەپكە ئېرىشكەن بىردىنبىر كارخانىدۇر.

△ جۇڭگو مىللىي مەدەنىيەت ۋە خەلق مەدەنىيىتىنى قوغداش قۇرۇلۇشى نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان تۇنجى تۈركۈمدىكى 10 تۈر بېكىتىلىپ چىقتى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئون ئىككى مۇقامى مۇشۇنىڭ ئىچىگە كىرگۈزۈلدى.

28 - كۈنى

△ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 941 كىلومېتىر كېلىدىغان غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىنىڭ شىنجاڭ بۆلىكىدىكى تۈرۈپا يولىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى ئومۇميۈزلۈك تاماملاندى.

△ شىنجاڭ گېئولوگىيە قېزىلما بايلىقلار ئىدارىسى بىلەن ئەنگلىيە «لىكو» كانچىلىق قىسىمى تەكشۈرۈش چەكلىك شىركىتى توختام ئىمزالىدى، ئىككى تەرەپ بىرلىكتە تەتقىقاتنىڭ شەرقىدىكى ئالتۇن مىس كېنىنى خەتەرلىك تەكشۈردى.

ليۇخۇاڭگۇ كۆمۈرلۈكىدىكى ئوت پۈتۈنلەي ئۆچۈرۈلدى. ليۇخۇاڭگۇ كۆمۈرلۈكىدە بىلىمغا 1 مىليون 760 مىڭ توننا كۆمۈر كۆيۈپ كېتتى. شىنجاڭدا 88 يەردىكى كۆمۈرلۈك ئىچىدە 42 كۆمۈرلۈك كۆيۈپ تۇرىدۇ، ھازىر 24 يەردىكى كۆمۈرلۈك كۆيۈۋاتىدۇ، ھەر يىلى كۆيۈۋاتقان كۆمۈر تەخمىنەن 10 مىليون توننىغا يېتىدۇ.

10 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق يېتىلىۋاتقان كارخانىلارنى نۇقتىلىق يۆلەپ، تەرەققىياتىنى تېزلىتىش سۆھبەت يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. شىنجاڭ لوپنۇر كۆلى كالىي تۇزى پەن - تېخنىكا تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قاتارلىق 32 كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق يۆلىنىدىغان يېتىلىۋاتقان كارخانا قىلىپ بېكىتىلدى.

13 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايونلۇق پۇقراۋى كارخانىلارنى نۇقتىلىق يۆلەپ، تەرەققىياتىنى تېزلىتىش سۆھبەت يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. شىنجاڭ «تەيچاڭ» ئوقۇتقۇچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قاتارلىق 33 پۇقراۋى كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق يۆلىنىدىغان پۇقراۋى كارخانا قىلىپ بېكىتىلدى.

15 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە

△ ئاپتونوم رايونلۇق سودىگەر چاقىرىش، مەبلەغ كىرگۈزۈش بويىچە نەق مەيداندا تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى.

16 - كۈنى

△ گوۋۇيۈەن تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى شىنجاڭغا كېلىپ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىنى تەكشۈردى ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلدى.

18 — 19 - كۈنلىرى

△ ئاپتونوم رايون پارتىيىلىك رەھبىرىي كادىرلار يىغىنى ئاچتى، يىغىندا پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، ئۆگىنىلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى.

19 - كۈنى

△ ئۈرۈمچى ناھىيىسى سارچوقا توك بىلەن تەمىنلەش بىرلەشمە تىجارەت كۆمۈر كېنىنىڭ شەرقىي قۇدۇقىدا سۇ چىقىپ كېتىش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 7 كان ئىشچىسى قازا قىلدى.

△ خوتەن ئايرودرومىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى پۈتتى، ئاۋىئاتسىيە قاتنىشى نورمال ئەسلىگە كەلدى.

△ جۇڭگو بانكا كەسپىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش

يەنئۇلك شەرەپ قۇچۇپ قايتىپ كەلدى. ۋاللا يەنئۇلك ئاياللارنىڭ ئۆرە تۇرۇپ قارىغا ئېتىش گۇرۇپپىسى بويىچە 1- بولدى ھەمدە 339 ھالقا ۋە 293 ھالقىلىق نەتىجە بىلەن 30 مېتىرلىق، 70 مېتىرلىق دۇنيا رېكورتىنى بۇزدى.

6 - كۈنى

△ شىنجاڭدىكى 13 كارخانا شاخخەيدە ئۆتكۈزۈلگەن خەلقئارالىق سانائەت يەرمەنكىسىدە تۇنجى قېتىم ئوتتۇرىغا چىقتى.

7 - كۈنى

△ شىنجاڭنىڭ ئاخبارات غىزىمەتچىلىرى جەمئىيىتى پاك. دىيانتلىك بولۇش ئەھدىنامىسى تۈزۈپ، ئاخبارات غىزىمەتچىلىرىنىڭ كەسىپ روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، كەسىپ ئەخلاىقىنى ۋە قوشۇننىڭ ئوبرازىنى قوغداشنى تەشەببۇس قىلدى.

9 - كۈنى

△ دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ ناھىيىلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئۈنۈپرسال تەرەققىيات كۆرسەتكۈچىنى مۆلچەرىي باھالىشىغا دائىر ئەڭ يېڭى نەتىجىسىدە كۆرسىتىلىشىچە كورلا شەھىرى بىلەن شىخەنزە شەھىرى 2002 - يىللىق جۇڭگودىكى ئەڭ تەرەققىي قىلغان 100 ناھىيە (شەھەر، رايون) قاتارىغا كىرگەن. بۇنىڭ ئىچىدە كورلا شەھىرى مەملىكەت بويىچە 87 - ئورۇندا تۇرۇپ، غەربىي شىمالدىكى 5 ئۆلكە ئىچىدە 1 - بولغان؛ شىخەنزە شەھىرى مەملىكەت بويىچە 93 - ئورۇندا تۇرغان.

△ مەملىكەت بويىچە 2073 ناھىيە (شەھەر، رايون) ئىچىدە غەربىي شىمال رايونىدىن پەقەت 3 ناھىيە شەرەپ تاختىسىدىن ئورۇن ئالدى، پۈتۈن غەربىي رايون بويىچىمۇ پەقەت 9 ناھىيە 100 كۈچلۈكلەر قاتارىغا كىردى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭدىن 2 ناھىيە، گەنسۇدىن بىر ناھىيە، ئىچكى موڭغۇلدىن 3 ناھىيە، سىچۇەندىن 3 ناھىيە بار.

11 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە

△ تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو خەلقئارا يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى سودا يەرمەنكىسى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى، شىنجاڭ سودا ئۆمىكى پۈتۈشكەن سودا توختام سوممىسى 447 مىليون يۈەندىن ئاشتى.

12 - كۈنى

△ خۇاشيا بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى شۆبىسى قۇرۇلدى. △ 94 - نۆۋەتلىك كۈز پەسىللىك گۇاڭجۇ يەرمەنكىسىدە شىنجاڭ سودا ئۆمىكى پۈتۈشكەن سومما 138 مىليون دوللار (بىخۇنەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) غا يېتىپ، تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيىنى ياراتتى.

29 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ تەپتىش ئەمەلدارى دەي جۇ مەملىكەتلىك 2 - نۆۋەتلىك 10 ياخشى ئەيىبلىگۈچى دېگەن نامغا ئېرىشتى.

31 - كۈنى

△ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدا مەملىكىتىمىز بويىچە ئەڭ چوڭ ئاندالۇرت كان ياتىمىسى بايقالدى، ئۇنىڭ كەلگۈسى بايلىق مىقدارى 213 مىليون توننا. ئاندالۇرت مەملىكىتىمىز ۋە چەت ئەلدە ئالىي دەرىجىلىك ئوتقا چىداملىق غىش ياساشتا كەڭ قوللىنىلدى، ئالىي دەرىجىلىك ئوتقا چىداملىق فارفور ياساش ۋە يېنىك كىرىمىنىلىق ئاليۇمىن قېتىشىمى تاۋلاشتا كەڭ بازار ئىستىقبالىغا ئىگە. ئىنچىكە تاللانغان ئاندالۇرت رۇدىسى مەملىكىتىمىزدە كەمچىل مەھسۇلات بولماقتا.

△ دۆلەت يولى 217 - لىنىيىسىنىڭ قارامايدىن مابىتاغىچە بولغان بۆلىكىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتتى. بۇ يولنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 148.5 كىلومېتىر، بۇ قۇرۇلۇشقا جەمئىي 463 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

11 - ئاي

1 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ھەققىدە جىددىي يىغىن ئېچىپ، زور يوشۇرۇن ئاپەت ساقلانغان، قائىدىگە ۋە قانۇنغا خىلاپ ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللانغان كارخانىلارنى دەرھال تاقاشنى تەلەپ قىلدى.

2 - كۈنى

△ 7 - نۆۋەتلىك «يەر شارى مۇكاپاتى» نى تارقىتىش مۇراسىمى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى، 39 ئادەم مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شىنجاڭدىن لى ۋېيدۇڭ، دەي جياڭنەنلەر مۇشۇ مۇكاپاتقا ئېرىشتى. «يەر شارى مۇكاپاتى» مەملىكىتىمىز بويىچە مۇھىت ئاسراش ساھەسىدىكى ئەڭ ئالىي مۇكاپاتتۇر.

5 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، شىنجاڭ قۇلماقچىلىق پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ باش لىدىرى ئەكرەم ئەيسايوفنىڭ چەتكە چىقىپ كېتىش ۋەقەسىگە ئالاقىدار ئەھۋالنى مەلۇم قىلدى.

△ 2003 - يىللىق دۇنيا مېيىپلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ قارىغا ئېتىش مۇسابىقىسىدا ئەلا نەتىجىگە ئېرىشكەن شىنجاڭلىق مۇنەۋۋەر مېيىپ تەنھەرىكەتچى ۋاللا

14 - كۈنى

△ مەملىكىتىمىز بويىچە شىنجاڭ خەلق ساقچىلىرى بىلەن «شەرقىي تۈركىستان» تېررورچى تەشكىلاتىنىڭ كۈرىشى تەسۋىرلەنگەن تۇنجى رومان — «دۆلەتنىڭ شان - شەرىپى» نى تۇنجى قېتىم تارقىتىش مۇراسىمى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

16 - كۈنى

△ بېيجىڭ «جوڭشېن» مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى 1 مىليارد 300 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىكىنى بېرىكتۈرۈش ھەققىدىكى كېلىشىمنامىگە ئىمزا قويۇش مۇراسىمى قەشقەردە ئۆتكۈزۈلدى. بۇنىڭدىن مەقسەت قەشقەر، قىزىلسۇ، ئاقسۇدىن ئىبارەت ئىككى ۋىلايەت، بىر ئوبلاستقا تايىنىپ، جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىدىن كېسىپ ئۆتۈپ، قىرغىزىستاننىڭ داڭلىق مەنزىرە رايونى بولغان ئىسسىقكۆلدىن ئىبارەت خەلقئارا ساياھەتچىلىكىنىڭ ئالتۇن لىنىيىمىنى بەرپا قىلىشتىن ئىبارەت.

△ شىنجاڭ خەلقئارا ئوقۇتقۇچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى مەبلەغ سېلىپ قۇرغان مىليون توننىلىق كۆمۈرنى كوكىلاشتۇرۇش تۈرىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىغا باي ناھىيىسىدە ئۆل سېلىندى. قۇرۇلۇش 3 قارارغا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلدى. ئاخىرىدا 1 مىليون 500 مىڭ توننىلىق كوكى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى شەكىللەندۈرۈلدى. بۇ مەھسۇلاتنىڭ %80ى ياۋروپا، ياپونىيە، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىگە ئېكىپورت قىلىندۇ، يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 500 مىليون يۈەن ئەتراپىغا يېتىدۇ.

20 - كۈنى

△ جۇڭگو دۆلەت ئېلىكترى قاراشەھەر دەرياسى ۋادىسى سۇ ئېلىكترى تەرەققىيات مەسئۇلىيەت شىركىتىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش باشقارمىسى 20 - كۈنى بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدا قۇرۇلدى. بۇ 15 مىليارد يۈەن مەبلەغ سېلىپ شىنجاڭدا ئەڭ زور يېشىل ئېنېرگىيە بازىسى قۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ باشلىغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

21 - كۈنى

△ تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى مۇنۇلارنى ئېلان قىلدى: ھازىر بۇرغىلىنىۋاتقان ئىلەك رايونىدا 100 مىليون توننىلىق زاپاس كۆلىمىگە ئىگە بىر نېفىتلىك دەسلەپكى قەدەمدە ئىسپاتلاندى، بۇ يەردىكى نېفىتنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسىنىڭ 79 مىليون 427 مىڭ توننا، تەبىئىي گازنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسىنىڭ 100 مىليارد 160 مىليون كۇب مېتىر ئىكەنلىكى مۆلچەرلەندى.

24 - كۈنى

△ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مۇنەۋۋەر

ئەزاسى، سادىق كوممۇنىزم جەڭچىسى، پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ مىللەتلەر خىزمىتىدىكى باشلامچى رەھبىرى، كۆزگە كۆرۈنگەن ئىجتىمائىي، سىياسىي پائالىيەتچى، ئۇيغۇر خەلقىنىڭ مۇنەۋۋەر ئوغلى، ج ك پ 10، 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ كاندىدات ئەزاسى، مەملىكەتلىك 1، 2، 3، 4، 5، 6، 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، جۇڭگو خەلق سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى مەملىكەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى سەيپىدىن ئەزىزى كېسەل سەۋەبىدىن داۋالاش ئۈنۈم بەرمەي 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 24 - كۈنى سائەت 6 دىن 5 مىنۇت ئۆتكەندە بېيجىڭدا 88 يېشىدا ۋاپات بولدى.

27 - كۈنى

△ يولداش سەيپىدىن ئەزىزىنىڭ جەستى ئۈرۈمچى قەھرىمانلار قەبرىستانلىقىغا دەپنە قىلىندى.

29 - كۈنى

△ ئۈرۈمچىدە 1000 پىدائىي قاتناشقان ئۇزۇنغا يۈگۈرۈش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلۈپ، ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشقا دائىر بىلىملەر تەشۋىق قىلىندى. شىنجاڭدا 1995 - يىلى تۇنجى ئەيدىس كېسىلى ۋىروسى بىلەن يۇقۇملانغۇچى بايقالغاندىن بۇيان مەلۇم قىلىنغان ئەيدىس كېسىلى ۋىروسى بىلەن يۇقۇملانغۇچى 7893 كە يەتتى.

30 - كۈنى

△ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلىكتر سانائىتى شىركىتى شېنياڭ ترانسفورماتور چەكلىك شىركىتىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا سېتىۋالدى ھەمدە ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلىكتر سانائىتى شىركىتى بايىنى كونترول قىلىدىغان ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلىكتر سانائىتى شېنياڭ ترانسفورماتور گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى تەشكىل قىلىندى. بۇ بايىنى ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلىكتر سانائىتى شىركىتىنىڭ ترانسفورماتور مەھسۇلاتىنىڭ ئىچكى بازارلاردىكى ئۈلۈشى %6تىن %15كە ئۆستى، يىلىغا ئىشلەپچىقىرىلىدىغان ترانسفورماتور 30 مىليون كلوۋولت ئامپېردىن 60 مىليون كلوۋولت ئامپېرغا يەتتى، دېمەك بۇ شىركەت دۇنيا بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئەڭ چوڭ ترانسفورماتور ياساش كارخانىسى بولۇپ قالدى.

12 - ئاي

1 - كۈنى

△ بېيجىڭ ۋاقتى سائەت 9 دىن 38 مىنۇت ئۆتكەندە

7 - كۈنى

△ «زامانىۋى مال ئوبوروتى، مەدەنىي ئازادە تۇرالغۇ» ئىگىلىك باشقۇرۇش ئېغى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتلىرى ئاساس قىلىنغان، ئۈچۈر ئوبوروتى، ماددىي ئەشيا ئوبوروتى، مەبلەغ ئوبوروتى بىر گەۋدە قىلىنغان زامانىۋى سودا سۈپىسى — گۇاڭخۇي ئازادە تۇرالغۇ ماددىي ئەشيا ئوبوروت باغچىسىدا سىناق تەرىقىسىدە تىجارەت باشلاندى.

گۇاڭخۇي ئازادە تۇرالغۇ ماددىي ئەشيا ئوبوروت باغچىسى قۇرۇش تۈرىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى 2002 - يىل 8 - ئايدا باشلانغانىدى، نۆۋەتتە ئۇنىڭغا 2 مىليارد 600 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، جەمئىي 4653 سودا ئورنى بۇ باغچە رايونىغا ماكانلاشتى، بۇ رايون جەمئىيەتنى ئاز كەم 30 مىڭ ئىش ئورنى بىلەن تەمىنلەيدۇ، يىلىغا يۇقىرىغا 300 مىليون يۈەندىن ئارتۇق باج تاپشۇرىدۇ.

10 - كۈنىدىن 12 - كۈنىگىچە

△ ش ئۇ ئار پارتكوم 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 6 - (ئومۇمىي) كېڭەيتىلگەن يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا ۋاڭ لېچۈەن مۇھىم سۆز قىلدى؛ ئىسمائىل تىلىۋالدى 2003 - يىللىق ئىقتىسادىي خىزمەتلەرنىڭ ئەھۋالىنى خۇلاسەلىدى، 2004 - يىللىق ئىقتىسادىي خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇردى؛ جالڭ شىۋىمىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ مۇقىملىق خىزمىتى توغرىسىدا مەلۇمات بەردى.

13 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار پارتكوم 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 6 - ئومۇمىي يىغىنى ئېچىلدى، ۋاڭ لېچۈەن ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىغا ۋاكالەتەن خىزمەت دوكلاتى بەردى.

14 - كۈنى

△ شىنجاڭ چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلار جەمئىيىتى يىغىن ئېچىپ، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇلك توقۇمىچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى قاتارلىق 2002 - يىللىق مەملىكەت بويىچە چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان «ئىككىدە ئەلا» 6 كارخانا ۋە 7 ئىلغار ئېكسپورت كارخانىسىنى تەقدىرلىدى.

15 - كۈنى

△ ج خ مىنىستىرلىكى بېيجىڭدا ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، تۇنجى تۈركۈمدە رەسمىي ئېتىراپ قىلىنغان «شەرقىي تۈركىستان» نىڭ 4 تېررورلۇق تەشكىلاتىنى ۋە 11 تېررورچى ئۇنسۇرنىڭ ئىسمىلىكىنى ئېلان قىلدى.

△ قەشقەر شەھىرى دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتۈپ، جۇڭگونىڭ مۇنەۋۋەر

جۇڭگو بىلەن قازاقىستان چېگرىلىنىدىغان جايدا 6.1 بال يەر تەۋرىدى. تەۋرەش مەركىزى شىمالىي پاراللېل 43°06'، شەرقىي مېرىدىئان 80°06' ئارىلىقىغا توغرا كېلىدۇ. يەر تەۋرەشنىڭ ئىلى رايونىغا بولغان تەسىرى كۈچلۈك بولدى. يەر تەۋرەشتە موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى تەۋەسىدىكى بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىدا 11 ئادەم قازا قىلدى، 40 نەچچە ئادەم يارىلاندى.

يەر تەۋرىگەندىن كېيىن گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى ۋېن جىباباۋ، مۇئاۋىن زۇڭلىسى غۇي لياڭيۈ دەھال يولىورۇق بېرىپ، ئالاقىدار نارماقلاردىن يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى پۈتۈن كۈچ بىلەن ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى.

△ ش ئۇ ئار پارتكوم يىغىن ئېچىپ، خەلق ئىشچىلىرىنىڭ ئىش ھەققىنى ئارقىغا سۆرەش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنى مەخسۇس مۇھاكىمە قىلدى.

3 - كۈنى

△ شىنجاڭ شەھەر قۇرۇلۇشى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 6 مىليون يۈەنلىك A يېپىي شاخىھى ئاكسىيە بازىرىدا بازارغا سېلىندى. بۇ شىنجاڭدىكى يېپىي بازارغا سېلىنغان 26 - شىركەت. شىنجاڭدىن يېپىي بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ سانى مەملىكىتىمىزدىكى 5 ئاپتونوم رايون ئىچىدە 1 - ئورۇندا، غەربىي رايوندىكى 12 ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەر ئىچىدە 4 - ئورۇندا تۇرىدۇ.

4 - 5 - كۈنلىرى

△ ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى موڭغۇلكۈرەدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونغا بېرىپ، ئاپەت ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىدىن ھال سورىدى.

5 - كۈنى

△ ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى قۇرۇلۇش پۇلىنى ۋە خەلق ئىشچىلىرىنىڭ ئىش ھەققىنى ئارقىغا سۈرگەنلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ھەققىدە مەخسۇس يىغىن ئاچتى، يىغىندا جايلار ۋە ئورۇنلاردىن 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن ئىلگىرى خەلق ئىشچىلىرىنىڭ ئارقىغا سۆرەپ كېلىۋاتقان ئىش ھەققىنى قولغا تەككۈزۈشنى تەلەپ قىلدى.

6 - كۈنى

△ شىنجاڭ «خۇالىڭ» گۇرۇھى بىلەن قىرغىزىستان دورى گۇرۇھى ھەمكارلىشىپ قۇرغان دورى سودا شەھەرچىسى قىرغىزىستاننىڭ پايتەختى بېشكەكتە تىجارەت باشلىدى. بۇ «خۇالىڭ» گۇرۇھىنىڭ ئالمۇتادىن كېيىن چەت ئەلدە قۇرغان 2 - چوڭ سودا شەھەرچىسى ھېسابلىنىدۇ.

ساياھەت شەھىرى قاتارىغا كىردى.

16 - كۈنى

△ شىنخۇئا ئاگېنتلىقىنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، شىنجاڭنىڭ گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش خادىملىرى قۇتۇبى ناھىيىسىدە چوڭ تىپتىكى بىر پۈتۈن كۆمۈرلۈكنى بايقىدى، ئۇنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپاس مىقدارى 1 مىليارد توننىغا يېتىدۇ.

شىنجاڭنىڭ كۆمۈر بايلىقىنىڭ زاپاس مىقدارى مەملىكەت بويىچە %40 نى ئىگىلەيدۇ، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان گېئولوگىيەلىك زاپاس مىقدارى تەخمىنەن 95 مىليارد توننا بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ.

17 - كۈنى

△ شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسىنىڭ ئۇيغۇرچە، قازاقچە خەۋەرلەر تور - بېكىتى ئىشقا كىرىشتى.

18 - كۈنى

△ ئۈرۈمچى تۇنجى نۆۋەتلىك يىپەك يولى قار - مۇز ئۆرپ - ئادەت بايرىمى باشلاندى.

19 - كۈنى

△ «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ باقمىچىلىق نۇقتىسى قەشقەرگە ماكانلاشتى، بۇنىڭ بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىكى ھەر مىللەت ئاممىسى «شىنجاڭ گېزىتى» نى شۇ كۈنى كۆرەلەيدىغان بولدى.

21 - كۈنى

△ 1 مىليارد 400 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈر يولىنىڭ بورانلىق رايونىدا سۈرئەت تېزلىتىش بويىچە ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتتى، بۇنىڭ بىلەن لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈر يولىدىكى نەچچە 10 يىلدىن بۇيانقى 100 چاقىرىملىق شامال رايونى ۋە 30 چاقىرىملىق شامال ئېغىزىدىكى «بوران ئالۋاستى» بويۇندۇرۇلدى.

△ 2001 - يىلدىن 2003 - يىلغىچە شىنجاڭدا

قىيىنچىلىقى ئېغىر 440 مىڭ ئاھالىنىڭ كىيىم پۇتۇن، قورساق توق بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى. 1994 - يىلدىن 2003 - يىلغىچە شىنجاڭدا جەمئىي 1 مىليون 760 مىڭ قىيىنچىلىقى بار ئاھالە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

22 - كۈنى

△ ئاپتونوم رايون شىنجاڭ دېھۋى ئوقىتىش كارخانىسى قاتارلىق 30 پۇقراۋى كارخانىغا 2002 - يىللىق پۇقراۋى كارخانىلار ئارىسىدىكى 30 كۈچلۈك كارخانا دەپ نام بەردى.

△ شىنجاڭ پارىتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى قارار چىقىرىپ، جىڭ يىجىيەن قاتارلىق 81 كىشىگە ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار شەخس دەپ نام بەردى.

29 - كۈنى

△ شىنجاڭ رىياسىي كېڭەش يېڭى يىللىق چاي زىياپىتى ئۆتكۈزدى. جىڭ پەرىزىي كومىتېتى رىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ پارىتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىنغا كېلىپ تەبرىكلىدى.

△ شىنجاڭدىكى 10 ياخشى جىخ خەلق ساقچىسىنى باھالاش خىزمىتى ئاخىرلاشتى.

30 - كۈنى

△ شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەزەرىيەۋى ئىقتىسادشۇناسلىق، جۇڭگو تىل - ئەدەبىياتى پوسدوكتور ئىلمىي پەن تەتقىقات كۆچمە پونكىتى قۇرۇلدى. بۇنىڭغا 2001 - يىلى قۇرۇلغان ماتېماتىكا پەنلىرى بويىچە پوسدوكتورلار كۆچمە پونكىتىنى قوشقاندا، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىدا 3 پوسدوكتورلار پەن تەتقىقات كۆچمە پونكىتى بار.

△ فۇكاڭ شەھەرلىك سىجىل تەرەققىيات تەجرىبە رايونى قۇرۇلدى، بۇ شىنجاڭدىكى تۇنجى سىجىل تەرەققىيات تەجرىبە رايونىدۇر.

شىنجاڭنى ئىپچىش

ئومۇمىي بايان

شىنجاڭدا غەربنى كەڭ ئىپچىش ئىشىنىڭ

ئىلگىرىلەش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا دۆلەتنىڭ غەربنى كەڭ ئىپچىش ئىستراتېگىيىسى پائال ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، ئېلېكتر، سۇچىلىق، قاتناش، غەۋەرلىشىش، شەھەر مەمۇرىي قۇرۇلۇشى قاتارلىق ئاساسىي مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىلدى، قىسمەن ئېكولوگىيىلىك مۇھىت دەسلەپكى قەدەمدە ياخشىلاندى، ئەۋزەل، ئۆزگىچە ئىقتىسادنىڭ تەرەققىيات سۈرئىتى تېزلىتىلدى، ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى تەڭشەشتە دەسلەپكى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى، خەلقنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى داۋاملىق ئۆستى، خەلق ئىگىلىكىدە ياخشى تەرەققىيات ھالىتى بارلىققا كەلدى، ئىجتىمائىي ئىشلار ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلدى. ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 187 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002-يىلىدىكىدىن %10.8 ئاشتى.

1. ئاساسىي مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرى ۋە چوڭ - چوڭ تۈرلەرنىڭ ئىلگىرىلىشى ئوڭۇشلۇق بولۇپ، بىر تۈركۈم يېڭى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى شەكىللەندى.

2003 - يىلى شىنجاڭدا پۈتۈن جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 100 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %23.2 ئاشتى. چوڭ - چوڭ سۇچىلىق قۇرۇلۇشلىرى، ناھىيە ۋە يېزا تاشيوللىرىنى ئۆزگەرتىش، ناھىيە بازارلىرىنىڭ ئېلېكتر تورى قۇرۇلۇشى ۋە ئۇلارنى ئۆزگەرتىش، ناھىيە بازارلىرىنى سۇ بىلەن تەمىنلەش ۋە سۇ چىقىرىۋېتىش قۇرۇلۇشى، شەھەرلەرنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەش تۇرۇبا تورلىرىنى ئۆزگەرتىش، مۇلازىمەتچىلىك قۇرۇلۇشى قاتارلىق زاپوم مەبلەغى سېلىنغان ساھەلەرگە دۆلەت مۇشۇ يىلى تۈر مەبلەغى سۈپىتىدە 8 مىليارد 270 مىليون يۈەن ياردەم بەردى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 860 مىليون يۈەن ئاشتى، زاپوم تۈر مەبلەغىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 80 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، سۇچىلىق قۇرۇلۇشى، قاتناش، ئېنېرگىيە، شەھەر ئاساسىي مۇئەسسەسەلىرى، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش قاتارلىق بىر تۈركۈم

قۇرۇلۇش تۈرلىرى پۈتتى، ئاساسىي مۇئەسسەسەلەر كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى. نۇقتىلىق تۈرلەرنىڭ ئىلگىرىلىشى ئوڭۇشلۇق بولدى. 29 نۇقتىلىق قۇرۇلۇشقا جەمئىي 25 مىليارد 907 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە خوتەن ئايرودرومىنى ئۆزگەرتىش - كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى، ئۈرۈمچى تاشقى ئايلانا يولى قۇرۇلۇشى، خۇڭيەنچى 2 - ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى، شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈر يولىنى كېڭەيتىپ ياساش قۇرۇلۇشى، ئۈرۈمچى ۋوگزالىنى ئۆزگەرتىپ، كېڭەيتىپ ياساش قۇرۇلۇشى، قۇمۇل 2 - ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - قارارلىق كېڭەيتىپ ياساش قۇرۇلۇشى پۈتتۈرۈلۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ شىنجاڭ ئەلا سۈپەتلىك پاختا بازىسى قۇرۇلۇشى، تارىم يېزا ئىگىلىكىدە سۇغىرىش - سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئاسراش 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى، تارىم دەرياسىنى ھەر تەرەپلىسە تۈزەش قۇرۇلۇشى، لوپنۇر كۆلى كالىيلىق ئوغۇت بازىسى قۇرۇلۇشى قاتارلىق داۋاملاشتۇرۇلدىغان تۈرلەردە يەككە تۈر بويىچە ياكى قىسمەن ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈش ئىشقا ئاشۇرۇلدى؛ سانجى ليۇخۇاڭكۇ كان رايونى 3 - نومۇرلۇق قۇدۇقنى ئىپچىش قۇرۇلۇشى، سانجى تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى، ناھىيە تاشيوللىرى قۇرۇلۇشى قاتارلىق قۇرۇلۇشلار يېڭىدىن ئېلىپ بېرىلدى. تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ ئارقىلىق يېڭىدىن ئاشۇرۇلغان ئىقتىدار ئاساسلىقى تۆۋەندىكىچە: سۇ ئامبارلىرىنىڭ سىغىمى 1 مىليارد 117 مىليون كۇب مېتىر، سۇ سىغىمى ئۈستەك 6100 كىلومېتىر، تېجەشلىك سۇغىرىش كۆلىمى 77 مىڭ گېكتار، تاشيول 1660 كىلومېتىر، 4D دەرىجىلىك ئايرودروم بىر، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان نېفىت زاپىسى 152 مىليون توننا، خام نېفىت ئېلىش ئىقتىدارى 3 مىليون 670 مىڭ توننا، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان تەبىئىي گاز زاپىسى 100 مىليارد كۇب مېتىر، تەبىئىي گاز ئېلىش ئىقتىدارى 3 مىليارد كۇب مېتىر، گېنېراتور گۇرۇپپىسى 570 مىڭ كىلوۋات، شەھەرلەرنى سۇ بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى 650 مىڭ كۇب مېتىر، كۈندىلىك ئەخلەت بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى 1635 توننا، كۈندىلىك يۇندا بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى 300 مىڭ كۇب مېتىر، مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش كۆلىمى 13 مىليون 400 مىڭ كۋادرات مېتىر.

18.08% كۆپەيدى. تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇش، تېرىلغۇدىن چارۋىچىلىققا قايتۇرۇش، ئېكولوگىيە بويىچە ئۈلگە ناھىيىلەرنى بەرپا قىلىش قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئىلگىرىلىشى ئوخشاشلۇق بولدى، بىر يىلدا تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان كۆلەم 184 مىڭ گېكتار بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئورمان بەرپا قىلىنغان يەر 91 مىڭ گېكتار، ئورمان بەرپا قىلىنغان قاقاس يەر ۋە قاقاس تاغ 93 مىڭ گېكتار. تېرىلغۇدىن چارۋىچىلىققا قايتۇرۇش قۇرۇلۇشى 427 مىڭ گېكتار ئورۇندالدى، بۇنىڭ ئىچىدە چارۋا بېقىش مەنى قىلىنغان كۆلەم 267 مىڭ گېكتار، ئارام ئالدۇرۇلغان كۆلەم 120 مىڭ گېكتار، نۆۋەتلەشتۈرۈپ چارۋا بېقىشقا ئايرىلغان كۆلەم 40 مىڭ گېكتار، بۇنىڭ بىلەن يەرلەرنىڭ قۇملىشىپ، چۆللۈشۈپ كېتىش ئەھۋالى قىسمەن تىزگىنلەندى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى قاتارلىق رەھبەرلەر 2003-يىلى 5-ئاينىڭ 18-كۈنى غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى (شىنجاڭ بۆلىكى) نىڭ تۈرۈبا ياتقۇزۇش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى.

2. ئىقتىسادىي قۇرۇلما تەخلىلىپ ۋە سەرخىلاشتۇرۇلۇپ، ئۆزگىچە ئىقتىساد ۋە ئەۋزەل كەسىپلەر تەرەققىي قىلدۇرۇلدى.

ۋاڭ ۋېيجۇن فوتوسى

شىنجاڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلمىسىنى تەخلىش ۋە سەرخىلاشتۇرۇشنى ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي تومۇرى قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكى، ئۆزگىچە سانائەتنى، ساياھەتچىلىك، مۇلازىمەتچىلىكنى ۋە يۇقىرى تېخنىكىلىق كەسىپلەرنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇردى. 2003 - يىلى 1 - كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 41 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.2؛ 2 - كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 79 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12.3؛ 3 - كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 66 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.3 ئاشتى؛ ئۈچ كەسىپنىڭ قۇرۇلمىسى 35.5:42.5:22.2 كە تەخلىلدى.

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى ۋە يېزا ئىگىلىكىنىڭ رايونلار بويىچە جايلىشىشىنى تەخلىشتە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى، پاختا، چارۋا مەھسۇلاتلىرى، ئورمانچىلىق - باغۋەنچىلىك مەھسۇلاتلىرى قاتارلىق ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى ئاشتى، يېزا ئىگىلىكىنىڭ كەسىپلىشىش، بازارلىشىش، تەشكىللەش دەرىجىسى يەنىمۇ ئۆستى. ئېلىنغان ئاشلىق 8 مىليون 20 مىڭ توننىغا، پاختا 1 مىليون 600 مىڭ توننىغا، كۆكتات 7 مىليون 610 مىڭ توننىغا، قىزىلچا 3 مىليون 820 مىڭ توننىغا، مېۋە 2 مىليون 180 مىڭ توننىغا يەتتى، ئورمان،

2. ئىمكانىيەتلىك سىجىل تەرەققىيات يولىدا چىڭ تۇرۇلۇپ، ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى ئاسراش ۋە بەرپا قىلىش ئىشى داۋاملىق كۈچەيتىلدى.

شىنجاڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىت بەرپا قىلىش ۋە ئاسراشنى باشتىن - ئاخىر غەربنى كەڭ ئېچىش ئىستراتېگىيىسىنىڭ تۈپ نۇقتىسى ۋە كېسىش نۇقتىسى قىلىپ كەلدى. دۆلەتنىڭ ياردىمىدە تارىم دەريا ۋادىسىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش ئىشى تېزلىتىلدى، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 431 كىلومېتىر ئۆستەڭ سۇ سىڭمەس قىلىندى. 370 كىلومېتىر توغان ياسالدى. ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ مۇھىتىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەش ئىشىنىڭ سالىمىقى زورايىتىلدى، شەھەردە سۇ بىلەن تەمىنلەش، سۇ چىقىرىۋېتىش، يۇندا ۋە ئەخلەتلەرنى بىر تەرەپ قىلىش، مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش قاتارلىق مۇھىت ئاسراش ئاساسىي مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرى كۈچەيتىلدى، شەھەردىكى يۇندىنى مەركەزلىك بىر تەرەپ قىلىش نىسبىتى %45.5 كە يەتتى، تۇرمۇش ئەخلەتلىرىنى زىيانسىزلاشتۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىش نىسبىتى %17.1 كە يەتتى. پاكىز ئېنېرگىيە ئىشلىتىشنى ئومۇملاشتۇرۇش، پار قازانلىرىنى چىقىش ۋە بىرلەشتۈرۈش، سانائەت بۇلغىمىلىرىنى ۋە ماتورلۇق قاتناش ۋاسىتىلىرى چىقىرىدىغان گازلارنى تىزگىنلەش ئارقىلىق ھاۋا سۈپىتى 2 - دەرىجە بولغان ۋە 2 - دەرىجىدىن ياخشى بولغان كۈن سانى 282 كۈنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

باغ كۆلىمى يېتىدىن 132 مىڭ گېكتار كۆپەيدى. چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىياتى تېزلەشتى، ئېلىنغان گۆش 1 مىليون 150 مىڭ توننىغا يېتىپ، %9.1، سۈت 1 مىليون 130 مىڭ توننىغا يېتىپ، %19.1 ئاشتى. چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتىنىڭ پۈتكۈل يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى ئىچىدە ئىگىلىگەن سانىنى %24.5 كە يېتىپ، 1 - كەسىپنىڭ ئېشىشىغا ۋە دېھقان-چارۋىچىلارنىڭ كىرىشىنىڭ كۆپىيىشىگە تۈرتكە بولدى.

سانائەت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش قەدىمى تېزلىتىلىپ، 30 نۇقتىلىق كارخانىنى يۆلەش سانىنى زورايىتىلىپ، بايلىق ئۈستۈنلۈكىنىڭ كەسىپ ئۈستۈنلۈكىگە، ئىقتىسادىي ئۈستۈنلۈكىگە ئايلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت قوشۇلما قىممىتى 57 مىليارد 100 مىليون يۈەن ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.2 ئاشتى. نېفىت خىمىيە سانائىتى پۇختا قەدەم بىلەن ئاشتى، تارس، جۇڭغار، تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقلىرى ۋە باشقا ئويمانلىقلاردىكى نېفىت - گازنى تەكشۈرۈش، ئېچىش ئىشى كۈچەيتىلدى، بىر يىلدا نېفىت 21 مىليون 410 مىڭ توننىغا، تەبىئىي گاز 5 مىليارد 30 مىليون كۇب مېتىرغا يەتتى. تايانچ ئەمەلىي كۈچى بىر قەدەر كۈچلۈك كارخانا گۇرۇھلىرى ۋە يېپىي بازارغا سېلىنغان شىركەتلەر ئۆزگىچە مەھسۇلاتلىرىنىڭ كۆلىمىنى كېڭەيتىپ، ئىچىملىك، ھاراق - شاراپ، مېۋە - كۆكتات كونسېرۋاسى، سۇ يېغى، پەسىدۈز قىيامى قاتارلىق ئۆزگىچە مەھسۇلاتلارنى ئىشلەپچىقىرىدىغان ئۆزگىچە ئالاھىدىلىككە ئىگە كارخانا توپى بولۇپ شەكىللەندى. رايون خاراكتېرلىك ئەمىيەتكە ئىگە رەڭلىك مېتال، قىممەت باھالىق مېتال، كەم ئۇچرايدىغان مېتال، كالىيلىق تۇز قاتارلىق ئۆزگىچە قېزىلما بايلىقلارنى قىدىرىپ تەكشۈرۈش، ئۆزلەشتۈرۈش ئىشى كۈچەيتىلدى، ئاشلىق مىس كېنى ۋە لوپنۇر كۆلى كالىيلىق تۇز كېنىنى قىدىرىپ تەكشۈرۈش، ئېچىش نۇقتىلىق ئىلگىرى سۈرۈلدى. ئىقتىسادىي ئۈنۈم زور ھەجىمدە ئۆستى، سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئۈنۈم-نەتىجىسى %37.8 ئىقتىسادىي ئۈنۈم كۆرسەتكۈچى 175 كە يېتىپ، 37.8 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى؛ مۇئەييەن كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ياراتقان پايدىسى 14 مىليارد يۈەنگە يەتتى.

مۇلازىمەت كەسىپى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ ئومۇمىي تەرەققىيات پىلانى تۈزۈپ چىقىلدى، سىياسەت جەھەتتىن يول كۆرسىتىش ئىشى كۈچەيتىلىپ، ساياھەتچىلىك، يېزا ئىگىلىك مۇلازىمەت

سىستېمىسى، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى سودا بازارلىرى قۇرۇلۇشىغا پائال مەدەت بېرىلدى، ئەنئەنىۋى مۇلازىمەت كەسىپى پۇختا قەدەم بىلەن تەرەققىي قىلدى، زامانىۋى مۇلازىمەت كەسىپى تېز سۈرئەتتە ئاشتى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ساياھەت ئاساسىي مۇئەسسەسىلىرىنىڭ ئەھۋالى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى، ساياھەت مۇلازىمىتىنىڭ سۈپىتى ئۈزلۈكسىز ئۆستى، ساياھەتچىلىك يېڭى ئىقتىسادىي ئېشىش نۇقتىسى بولۇپ قالدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ چېگرىدىن كىرگەن چەت ئەللىك 170 مىڭ 500 ساياھەتچى (قېتىم)، مەملىكەت ئىچىدىن كەلگەن 10 مىليون 115 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى، خەلقئارا ساياھەتچىلىكتىن 48 مىليون 580 مىڭ دوللار تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى، ئىچكى ساياھەتچىلىكتىن 8 مىليارد 869 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى.

4. ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسى يەنىمۇ كېڭەيتىلدى، مەبلەغ سېلىش مۇھىتى ياخشىلاندى.

«ئىشكنى ھەممە تەرەپتىن ئېچىۋېتىش، سىرتتىن كىرگۈزۈپ ئىچكىرى بىلەن بىرلىشىش، شەرق بىلەن بىرلىشىپ غەربكە چىقىرىش» فاڭجېنى داۋاملىق ئىزچىلاشتۇرۇلۇپ، شىنجاڭنىڭ جۇغراپىيىلىك ئۈستۈنلۈكى جارى قىلدۇرۇلۇپ، مەبلەغ سېلىش مۇھىتى يەنىمۇ ياخشىلاندى، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش سانىنى ئاشۇرۇلدى، تاشقى مەبلەغدىن پايدىلىنىش ساھەلىرى ۋە بازارغا كىرىشكە رۇخسەت قىلىش دائىرىسى كېڭەيتىلىپ، چەت ئەل سودىگەرلىرى بىۋاسىتە مەبلەغ سېلىشقا جەلپ قىلىندى، تاشقى سودا پائال كېڭەيتىلدى. 2003 - يىلى تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 4 مىليارد 772 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %77.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورتنىڭ 2 مىليارد 542 مىليون دوللارغا يېتىپ، %94.3 ئاشتى. سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش خىزمىتىدە يېڭى بۆسۈش بولدى. ئىچكى - تاشقى چوڭ-چوڭ شىركەت، كارخانىلار شىنجاڭغا ماكانلىشىشقا باشلىدى، ئاپتونوم رايون سىرتىدىن كىرگۈزۈلگەن مەبلەغ 20 مىليارد يۈەندىن ئېشىپ كەتتى، 173 مىليون دوللار تاشقى مەبلەغدىن پايدىلىنىلدى.

شىنجاڭ ئىشنى ھۆكۈمەت فۇنكسىيىسىنى ئۆزگەرتىش، خىزمەت ئىستىلىنى ياخشىلاش، تەستىقلاش رەسمىيەتلىرىنى ئاددىيلاشتۇرۇش، ئىش بېجىرىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشتىن باشلاپ، ھۆكۈمەت ئىشلىرىنى ئاشكارىلاشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ھازىر يولغا قويۇلۇۋاتقان 1259 تەستىقلاش تۈرىنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاپ چىقىپ، 145 مەمۇرىي تەستىقلاش

كاپالىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغان ئائىلىلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنى دەرىسلىك بىلەن ھەقسىز تەمىنلەيدىغان ھەم ئوقۇش پۇلى ئالمايدىغان بولدى يەنى شۇ دائىرىدە ھەقسىز مائارىپنى يولغا قويىدىغان بولدى.

ئىختىساسلىقلار ئىقتىسادىيىسى پائال تۈردە ئىزچىل يولغا قويۇلدى، ئىختىساسلىقلار قۇرۇلمىسىنى تەشەش خىزمىتى چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى، كادىرلار تۈزۈمى ئىسلاھاتى ئالغا سۈرۈلدى، ئىختىساسلىقلار بازىرى سىستېمىسىنىڭ قۇرۇلۇشى تېزلىتىلىپ، ئىختىساسلىقلارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىگە پايدىلىق بولغان ياخشى شارائىت زور كۈچ بىلەن يېتىلدۈرۈلدى، تۈرلۈك شەكىللەر بىلەن ئىختىساسلىقلار جەلپ قىلىندى.

6. ئادەمنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇلۇپ، خەلقنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاندى ۋە ئۆستۈرۈلدى. سەھىيە، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە، رادىئو قاتارلىق ئىجتىمائىي ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى، كېسەللىكلەرنى تىزگىنلەش مەركىزى، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى (ئاپتونوم رايونلۇق) تېز قۇرۇلۇۋاتىدۇ، ناھىيە دەرىجىلىك مەدەنىيەت سارىيى، كۈتۈپخانىلارنىڭ 2 - تۈركۈمىدىكى تۈرلەرنىڭ قۇرۇلۇشى ئومۇميۈزلۈك باشلاندى. دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش شارائىتى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ كىرىمى ئاشتى، دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىمى 2106 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 244 يۈەن ئاشتى، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلگىرىكىدىكى كىرىم 7220 يۈەنگە يېتىپ، 466 يۈەن ئاشتى. ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسى، داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسى قاتارلىق ئىجتىمائىي سۇغۇرتىلارنىڭ قاپلاش دائىرىسى يەنىمۇ كېڭەيدى، ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچى 1 مىليون 760 مىڭغا يەتتى. ئىجتىمائىي كاپالەت خىزمىتى كۈچەيتىلىپ، تۆۋەن كىرىملىك ئاھالىلەرنىڭ تۇرمۇش مەسىلىسى مۇۋاپىق ھەل قىلىندى، تۇرمۇشتا قىيىنچىلىقى بار 578 مىڭ شەھەر ئاھالىسىغا ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى پۇلى تارقىتىلدى. روناق تاپقۇزۇش تىپىدىكى نامراتلارنى يۆلەش ئۇسۇلى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلۇپ، نامراتلارنى يۆلەش - روناق تاپقۇزۇشنىڭ 3 يىللىق پىلانىدا باسقۇچ خاراكتېرلىك نەتىجە ھاسىل قىلىنىپ، ئاخىرقى تۈركۈمدىكى 190 مىڭ ئادەمنىڭ كىيىم پۈتۈن - قورساق توق بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى.

غەربنى ئېچىش ئىشخانىسى

تۈرىنى ئەمەلدىن قالدۇردى، تەستىقلاشنى باشقۇرۇش تۈرىدىن 70 نى، ھەق ئېلىش (باھا بەلگىلەش) تۈرىدىن 24 خىل، 52 تۈرنى تۆۋەنگە چۈشۈردى.

5. شىنجاڭنى «پەن - مائارىپ ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش» ئىقتىسادىيىسى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىل يولغا قويۇلۇپ، ئىختىساسلىقلار بايلىقىنى ئېچىش ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىلدى.

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ ۋە تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىشنىڭ قەدىمى تېزلىتىلدى. تىزىمغا ئېلىنغان زور پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى 232 گە يەتتى. بىئولوگىيە تېخنىكىسى، ئۇچۇر تېخنىكىسى، يېڭى ئېنېرگىيە، يېڭى ماتېرىيال، زامانىۋى ئۇيغۇر تىبابىتى دورىگەرلىكى ۋە زامانىۋى يېزا ئىگىلىكىگە ئوخشاش يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىسى كەسىپلەشتۈرۈش تۈرلىرىنىڭ يولغا قويۇلۇشى ئوڭۇشلۇق بولدى، ئىلغار ئەمەلىي تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش، پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش كۈچىگە ئايلاندۇرۇش تېزلىتىلىپ، ئۇلارنىڭ ئىقتىسادنىڭ ئېشىشىغا تۈرتكە بولۇش رولى كۈچەيتىلدى. ھەر خىل شەكىلدىكى كەسپىي مائارىپ، چوڭلار مائارىپى ۋە يىراق مۇساپىلىك مائارىپ ئالغا سۈرۈلدى، ئالىي مائارىپ ۋە ئوتتۇرا تېخنىكوم مائارىپى كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تولۇق ۋە مەخسۇس كۇرسلرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 147 مىڭ 600 گە يەتتى. دۆلەتنىڭ ياردىمىدە، مەملىكەت بويىچە نامرات رايونلار مەجبۇرىيەت مائارىپىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ۋە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش دائىرىسىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشىنىڭ ئىلگىرىلىشى ئوڭۇشلۇق بولدى، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى باشلاندى، مىللىي مەكتەپلەر بىلەن خەنزۇ مەكتەپلەرنى قوشۇۋېتىش قۇرۇلۇشى قەدەم قەدەم يولغا قويۇلدى، شىنجاڭدىكى ھەر خىل مەكتەپلەرنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتى يەنىمۇ ياخشىلاندى. نامرات ئائىلىلەر پەرزەنتلىرىنىڭ ئوقۇشقا كىرىش قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، دۆلەت 2003 - يىلى كۈزدىن باشلاپ ھەر يىلى 140 مىليون يۈەن، شىنجاڭ ھەر يىلى 50 مىليون يۈەن ئاجرىتىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىكى ناھىيىلەر ۋە باشقا چېگرا ناھىيىلەر ۋە نامرات ناھىيىلەر بولۇپ جەمئىي 56 ناھىيىنىڭ دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى ھەممە ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنى ۋە شەھەرلەردىكى ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش

شىنجاڭ بىلەن غەربىي قىسىمىدىكى ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلارنىڭ 2003 - يىلىدىكى مالىيە كىرىم - چىقىمىنىڭ سېلىشتۇرمىسى

رايونلار	يەرلىك مالىيە كىرىمى (يۈز مىليون يۈەن)	يەرلىك مالىيە چىقىمى (يۈز مىليون يۈەن)
شىنجاڭ	128.2	368.5
شەنشى	177.3	418.2
گەنسۇ	87.7	300
نېنخۇئا	30	105.8
چىڭخەي	24	122
شىزاڭ	8.1	145.9
ئىچكى موڭغۇل	138.7	447.3
سىچۇەن	336.6	732.3
چۇڭچىڭ	161.6	341.6
گۇيجۇ	124.6	332.4
يۈننەن	229	587.3
گۇاڭشى	203.7	443.7

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى

ئىستانسىمىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى 12 - ئايدا سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ ئىقتىدارىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى، ئۈرۈمچى ۋوگزالىنى ئۆزگەرتىش - كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى ئاساسەن پۈتتى، قۇمۇل 2 - ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 - قارارلىق كېڭەيتىش قۇرۇلۇشىدا قۇراشتۇرۇش ئىشى ئاساسەن تاماملىنىپ، سىستېمىدىكى يەككە گېنېراتورلار سىناق تەرىقىسىدە ھەرىكەتلەندۈرۈلدى.

يەككە تۈر بويىچە قىسمەن ئىشقا كىرىشتۈرۈش پىلانلانغان 8 تۈردىن شىنجاڭ ئېلېكتر تورىنى تۇتاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا كۇچا ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ قۇرۇلۇش سۈرئىتى تەخەللەپكە ئەسلىدە بېكىتىلگەن شۇ يىل ئىچىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈش پىلانى ئورۇندالمىغاندىن باشقا قالغان 7 تۈرلۈك

نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ تاماملىنىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئايلىنىشى ياخشى بولدى، بىر يىلدا سېلىنغان مەبلەغ 28 مىليارد 79 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭى ئىش باشلانغان تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليارد 172 مىليون يۈەن.

تولۇق ئىشقا كىرىشتۈرۈش پىلانلانغان 6 تۈردە ئىشقا كىرىشتۈرۈش نىشانى ئاساسەن ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە خوتەن ئايرودرومىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى قاتناش ئەسلىگە كەلدى، ئۈرۈمچى تاشقى ئايلىنا يولى قۇرۇلۇشى 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدا پۈتۈن لىنىيە بويىچە تۇتاشتۇرۇلدى، خۇجىيەنچىسى 2 - ئېلېكتر

200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 25 ۋاتلىق، 50 ۋاتلىق قۇياش ئېنېرگىيىلىك توك چىقىرىش سىستېمىسىدىن 8110 يۈرۈش ياسالدى؛ دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىنىڭ توقۇندىن خوشۇتقىچە بولغان بۆلىكىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا 438 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، يىللىق پىلان %87.145 ئورۇندالدى؛ كۈيۈڭدىن سايرام كۆلىگىچە بولغان ئالىي تاشيول قۇرۇلۇشىغا 568 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، يىللىق پىلان %81.2 ئورۇندالدى؛ دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىنىڭ خوشۇتتىن كورلىغىچە بولغان بۆلىكىنى يۇقىرى سۈرئەتلىك قىلىپ ياساش قۇرۇلۇشىغا 756 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، يىللىق پىلان %94.5 ئورۇندالدى؛ ئاشلىق مىس كېنى رۇدا تاللاش قۇرۇلۇشىنىڭ ئاساسىي قۇدۇقى 380 مېتىرلىق ئېگىزلىككە قوپۇرۇلدى، قوشۇمچە قۇدۇقى 499 مېتىرلىق ئېگىزلىككە قوپۇرۇلدى. 196 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ كۇچا ئوقۇر بۇلاق كان رايونى 2 - نومۇرلۇق قۇدۇقلۇقىنىڭ ئاساسىي قۇدۇقى 425 مېتىرغىچە قوپۇرۇلدى، شامال قۇدۇقى 970 مېتىر كولاندى، بۇنىڭغا 92 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ «غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش» قۇرۇلۇشى (شىنجاڭ بۆلىكى) غا 2 مىليارد 260 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 599 كىلومېتىر تۈرۈبا ياتقۇزۇلدى، گازلىق قۇرۇلۇشىمۇ 8 - ئايدا باشلاندى؛ شىنجاڭ تەتەربىيە مەركىزىگە 215 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئۈسكۈنىلەرنى قۇراشتۇرۇش ۋە ئىچى - تېشىنى بېزەش ئىشىنىڭ %80 تاماملاندى، 2004 - يىلى پۈتتۈرۈپ ئىشلىتىش پىلانلاندى.

يېڭىدىن ئىش باشلانغان 10 تۈر ئىچىدە، سانجى لىيۇخۇاڭكۇ كان رايونى 3 - نومۇرلۇق قۇدۇقلۇقىنى ئېچىش قۇرۇلۇشى، سانجى تېرىم ئېلېكتر ئىستانسىسىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى، ناھىيە بازارلىرى ئېلېكتر تورى بەرپا قىلىش ۋە ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى، قاراماي، كورلا ئايرودروملىرىنى كۆچۈرۈش قۇرۇلۇشلىرى، ناھىيە تاشيوللىرى قۇرۇلۇشى، گۇاڭخۇي سۇيۇقلاندۇرۇلغان تەبىئىي گاز (LNG) قۇرۇلۇشى، ئاقسۇ خۇاڭجىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ يىلىغا 300 مىڭ توننا بىرىكمە ئامياك، 520 مىڭ توننا ئورپىيا ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇشى قاتارلىق 9 تۈردە پىلان بويىچە ئىش باشلىنىپ، بىر يىلدا 2 مىليارد 172 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. جىڭ - غۇلجا تۆمۈريول تۈرىنىڭ تەكلىپنامىسى دۆلەت تەرەققىيات - ئىسلاھات كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشىغا يوللاندى، بۇ تۈردە 2004 - يىلى ئىش باشلىنىدۇ.

تەييارلىقتىكى 12 نۇقتىلىق تۈرنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق خىزمىتىدە مۇھىم ئىلگىرىلەش بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە شاھەندى

قۇرۇلۇشى يەككە تۈر ۋە قىسمەن تۈرلەر بويىچە ئىشقا كىرىشتۈرۈش ۋەزىپىسى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە تارىم يېزا ئىگىلىكىدە سۇغىرىش - سۇ چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئاسراش بويىچە 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشتا 42 مىڭ گېكتار تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ئۆزگەرتىلدى، 261 كىلومېتىر ئۆستەك سۇ سىڭەسەشتۈرۈلدى؛ شىنجاڭ سۈپەتلىك پاختا بازىسى قۇرۇلۇشىدا يېڭىدىن 10 مىڭ گېكتار ئۇرۇقلۇق ئېتىزى بەرپا قىلىندى، 26 تاۋار ئۇرۇق بازىسى قۇرۇش نىشانى ئورۇندالدى؛ تارىم دەرياسىنىڭ يېقىنقى مەزگىللىك ھەر تەرەپلىمە تۈزەش قۇرۇلۇشىدا 431 كىلومېتىر ئۆستەك سۇ سىڭەسەشتۈرۈلدى، 370 كىلومېتىر توغان سېلىندى؛ 4 چوڭ نېفىتلىك بىر يىلدا 14 مىليارد 700 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، نېفىت ئېلىش ئىقتىدارىنى 4 مىليون 8000 توننا ئاشۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە غەربىي شىمال نېفىت شۆبە شىركىتى (غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسى) نېفىت - گاز تەكشۈرۈش، ئېچىشقا 3 مىليارد 164 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، يىللىق پىلاننى %14.186 ئورۇندىدى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى 1 مىليارد 584 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، يىللىق پىلاننى %3.145 ئورۇندىدى، شىنجاڭ نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش شىركىتى 6 مىليارد 556 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، يىللىق پىلاننى %3.129 ئورۇندىدى.

داۋاملاشتۇرۇلدىغان باشقا 15 تۈر ئىچىدە، كۇچا ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ قۇرۇلۇشىدا ئۈسكۈنە تەمىنلەش ۋاقتى كېچىكتۈرۈلگەچكە، تۈر قانۇنىي ۋەكىلى قۇرۇلۇش سۈرئىتىنى ئاستىلاتتى، شىنجاڭ تېجەشلىك سۇغىرىش قۇرۇلۇشىغا «سارس» تۈپەيلىدىن ۋاقتىدا خېرىدار چاقىرىشقا بولماي، يىللىق مەبلەغ سېلىش پىلانى ئورۇندالماي قالدى، قالغان 13 تۈردە يىللىق قۇرۇلۇش پىلانى ئاساسەن ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە لوپنۇر كۆلى كالىيلىق ئوغۇت بازىسى تەجرىبە زاۋۇتى بىلەن تۈزلۈكنىڭ قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى. قاپچىغاي سۇچىلىق قۇرۇلۇشى تۈگۈنىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىغا 454 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، چوڭ تومىنىڭ سېغىز توپىلىق ئۆزەك تېمى 915 مېتىرلىق ئېگىزلىككە قۇيۇپ چىقىلدى؛ جىرىنتاي 1 - دەرىجىلىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ قۇرۇلۇشىغا 530 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، يىللىق پىلان %85.117 ئورۇندالدى، چوڭ توسا 1365 مېتىر ئېگىزلىككە قۇيۇپ چىقىلدى، تۇرپان ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسى ئاساسىي ئىمتائىنا ئۆيىنىڭ ئاساسى نۇل مېتىرغىچە قۇيۇپ چىقىلدى، تۇرغۇنى-18.2 مېتىرغىچە قۇيۇپ چىقىلدى؛ شىنجاڭ «نۇر قۇرۇلۇشى» غا 34 مىليون

سۇچىلىق تۈگۈننىڭ مۇمكىنچىلىك تەتقىقات دوكلاتى سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتتى، «تۆتىنى راۋانلاشتۇرۇش، بىرنى تەكشۈش» كە ئوخشاش ئالدىنقى باسقۇچلۇق تەييارلىق خىزمەتلىرى ئىشلەندى، 2004 - يىلى ئىش باشلاش پىلانلاندى. قاھىنغا سۇچىلىق تۈگۈنى 2 - قارارلىق قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ تەكلىپنامىسى سۇچىلىق مىنىستىرى.

شىنجاڭ بىلەن غەربىي رايوندىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەرنىڭ 2003 - يىلدىكى ئىمپورت - ئېكسپورت سودىسى ۋە چەت ئەل سودىگەرلىرىنىڭ بىۋاسىتە مەبلەغ سېلىش ئەھۋالىنىڭ سېلىشتۇرمىسى

رايونلار	ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى (يۈز مىليون دوللار)	ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى (يۈز مىليون دوللار)	چەت ئەل سودىگەرلىرى بىۋاسىتە سالغان مەبلەغ (تۈمەن دوللار)
شىنجاڭ	47.7	25.42	4005
شەنشى	27.8	17.35	33190
گەنمۇ	13.3	8.78	2342
نىڭشيا	6.5	5.12	1743
چىڭخەي	3.4	2.74	2522
شىزاڭ	1.6	1.22	
ئىچكى موڭغۇل	28.3	11.56	8854
سىچۈەن	56.4	32.13	41231
چۇڭچىڭ	25.9	15.85	26083
گۇبېيۇ	9.8	5.88	4521
يۈننەن	26.7	16.77	8384
گۇاڭشى	31.9	19.7	41856

شىنجاڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىدا 2003 - يىلى ئىش باشلاش پىلانلاندى. قاناس ئاپتونومى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئالدىنقى قارارلىق خىزمىتىمۇ ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە ئىلگىرىلىدى، 2004 - يىلى ئىش باشلاش پىلانلاندى.

شىنجاڭدىكى نۇقتىلىق تۈرلەر ئارقىلىق يېڭىدىن ئاشقان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئاساسەن مۇنۇلار: ئۆزگەرتىلگەن تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز 42 مىڭ گېكتار، سۇ سىغىمى ئۆستەك 692 كىلومېتىر، كېۋەز تاۋار ئۇرۇقلۇق بازىسى 26، گېنېراتور گۇرۇپپىسى 535 مىڭ كىلوۋات، 4D

شىنجاڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىدا 2003 - يىلى ئىش باشلاش پىلانلاندى. قاناس ئاپتونومى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئالدىنقى قارارلىق خىزمىتىمۇ ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە ئىلگىرىلىدى، 2004 - يىلى ئىش باشلاش پىلانلاندى.

شىنجاڭدىكى نۇقتىلىق تۈرلەر ئارقىلىق يېڭىدىن ئاشقان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئاساسەن مۇنۇلار: ئۆزگەرتىلگەن تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز 42 مىڭ گېكتار، سۇ سىغىمى ئۆستەك 692 كىلومېتىر، كېۋەز تاۋار ئۇرۇقلۇق بازىسى 26، گېنېراتور گۇرۇپپىسى 535 مىڭ كىلوۋات، 4D

شىنجاڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىدا 2003 - يىلى ئىش باشلاش پىلانلاندى. قاناس ئاپتونومى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئالدىنقى قارارلىق خىزمىتىمۇ ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە ئىلگىرىلىدى، 2004 - يىلى ئىش باشلاش پىلانلاندى.

ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسىنى 199 مىليون 670 مىڭ دوللارغا، باج ئومۇمىي سوممىسىنى 610 مىليون يۈەنگە، مالىيە كىرىمىنى 284 مىليون يۈەنگە يەتكۈزدى، بىر يىلدا تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 747 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى. 2003 - يىلى تەرەققىيات رايونىدا يېڭىدىن 282 كارخانا كۆپەيدى، روپىيەتكە ئالدۇرۇلغان مەبلەغ يېڭىدىن 1 مىليارد 410 مىليون يۈەن كۆپەيدى، قانۇنىي ئىگە كارخانا جەمئىي 1036 گە يەتتى، مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا 32 گە، 100 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا 5 گە يەتتى. بىر يىلدا 18 تېخنىكا ھەيكارلىق توختامى ئىمزالاندى، ئومۇمىي پۈتۈشۈش سوممىسى 586 مىليون يۈەن بولدى، 269 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى.

ئايشەم

شىخەنزە ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات

رايونى

بۇ تەرەققىيات رايونى 2003 - يىلى ياخشى باشلىنىشتىن چوڭ تەرەققىياتقا قاراپ بۇرۇلۇش ياشاشنى ئاساسەن ئىشقا ئاشۇردى. يىللىق ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنى 1 مىليارد 108 مىليون يۈەنگە يەتكۈزدى. تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسىنى 102 مىليون دوللارغا يەتكۈزۈپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %69.6 ئاشۇردى. تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغنى 1 مىليارد 134 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، %33.3 ئاشۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي مۇئەسسەسە مەبلەغى 100 مىليون يۈەنگە يېقىنلىشىپ، 2002 - يىلىدىكىنىڭ 4.66 ھەسسىسىگە تەڭ كەلدى. بىر يىلدا سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش سوممىسى 1 مىليارد 324 مىليون يۈەنگە يېتىپ %32 ئاشتى. شۇ يىلى روپىيەتكە ئېلىنغان كارخانا 146 گە، روپىيەتكە ئېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 110 مىليون يۈەنگە يەتتى.

سۇڭ مېيلىك

كۈيتۈڭ ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات

رايونى

2003 - يىلى بۇ تەرەققىيات رايونىنىڭ ئىقتىسادىي ئايلىنىشىنىڭ سۈپىتى ۋە ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، سودىگەر چاقىرىش - مەبلەغ كىرگۈزۈشتە يېڭى سەكرەش ھاسىل قىلدى. ئۇنىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 308 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %26.2 ئېشىپ، پۈتۈن شەھەرنىڭ GDP سىدە ئىگىلىگەن سالمىقى 2002 - يىلىدىكى %17.1 تىن %19.6 گە ئۆزلىدى. سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 561 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %32.2، باج كىرىمى 46 مىليون 960 مىڭ

يىل 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى پۈتتى، بۇ قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي ئۈزۈلۈشى 941 كىلوپېتىر كېلىدۇ.

شىن جېيەن

تەرەققىيات رايونى

ئۈرۈمچى ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات

رايونى

2003 - يىلى - بۇ تەرەققىيات رايونى 2 - قارارلىق ئېچىشنى يولغا قويغان تۇنجى يىلى، تەرەققىيات رايونى تاشقى مەبلەغ كىرگۈزۈشنى، سانائەت تۈزلىرىنى، ئېكسپورت ئارقىلىق تاشقى پېرېۋوت پارىتىشنى ئاساس قىلىش ۋە يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كەسىپلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن كۈچ چىقىرىش فاھجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، ئىقتىسادىي تەرتىپنى راسا تۈزەپ، تەرەققىيات رايونىنىڭ مۇھىتىنى ياخشىلاپ، تەرەققىيات رايونىنىڭ يېڭى ئوبرازىنى پارىتىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە تۈرلۈك ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىدا يېڭى ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلدى. بىر يىلدا ئورۇندالغان ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليارد 490 مىليون يۈەنگە، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 111 مىليون يۈەنگە، مالىيە كىرىمى 469 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە، باج 463 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە، ئىمپورت - ئېكسپورت سودىسى ئومۇمىي سوممىسى 147 مىليون 60 مىڭ دوللارغا، تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 695 مىليون يۈەنگە يەتتى. تەرەققىيات رايونىدا بىر يىلدا يېڭىدىن 245 تۈر تەستىقلاندى، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 2 مىليارد 20 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان تۈر 6 (ئىشقا كىرىشتۈرۈلگىنى بىر)، سېلىنغان مەبلەغ 43 مىليون 917 مىڭ دوللار. ئۈرۈمچى ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى دوكتور ئاشتى پەن تەتقىقات خىزمىتى پونكىتى قۇرۇلدى.

ئايشەم

ئۈرۈمچى يۇقىرى - يېڭى تېخنىكىلىق

كەسىپلەر تەرەققىيات رايونى

2003 - يىلى بۇ رايون يۇقىرى - يېڭى تېخنىكىلىق كەسىپلەرنى راۋاجلاندۇرۇشنى باشلامچى قىلىپ، ئىسلاھاتنى ۋە يېڭىلىق پارىتىشنى ئالغا سۈرۈپ، سودىگەر چاقىرىش، مەبلەغ جەلپ قىلىش سالمىقىنى زورايتتى. بىر يىلدا تېخنىكا، سانائەت، سودا ئومۇمىي كىرىمىنى 11 مىليارد 110 مىليون يۈەنگە، سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتىنى 683 مىليون يۈەنگە،

500 دوللارغا يەتتى.

ھەمكارلىق رايونىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 20 مىڭدىن ئاشتى. تۈرلۈك كارخانا 49غا، كەسپكار 4850كە يەتتى.

جاۋ زېھەن

سانجى يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كەسىپلەر تەرەققىيات رايونى

2003 - يىلى بۇ تەرەققىيات رايونىدىكى ھەر خىل كارخانا 253كە يەتتى، سانائەت تۈرىدىكى كارخانىلار يېمەكلىك، خىمىيە سانائىتى، بىناكارلىق قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى، بىئولوگىيە قۇرۇلۇشى، مۇھىت قاسراش ۋە ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون قاتارلىق ساھەلەرگە چېتىلدى. ئۇنىڭ رايون ئىچىدىكى سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 973 مىليون يۈەنگە، ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 289 مىليون يۈەنگە يەتتى، تەرەققىيات رايونى 6 قۇرۇلۇش ئورنىنىڭ 31 قۇرۇلۇش تۈرىنى قۇرۇپ چىقىدىغانلىقى توغرىسىدىكى ئىلتىماسىنى قوبۇل قىلدى، تەستىقلانغان پىلاندىكى مەبلەغ 100 مىليون 783 مىڭ يۈەن بولدى، ئەمەلىيەتتە ئورۇندالغان تۈرلۈك قۇرۇلۇشلارنىڭ كۆلىمى 61 مىڭ 407.59 كۋادرات مېتىرغا، ئەمەلىيەتتە سېلىنغان مەبلەغ 44 مىليون 33 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تەستىقلانغان تۈرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇشى 24 بولۇپ، ئەمەلىيەتتە پۈتكەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 45 مىڭ 163.59 كۋادرات مېتىرغا، ئەمەلىيەتتە سېلىنغان مەبلەغ 34 مىليون 3800 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلى تەرەققىيات رايونى تۈز توختامىدىن 4نى ئىزالىدى، سودىگەر چاقىرىش، مەبلەغ كىرگۈزۈش سوممىسى 253 مىليون يۈەن بولدى.

دۇ خۇييەن

سانجى دۆلەت يېزا ئىگىلىك پەن -

تېخنىكا باغچىسى

2003 - يىلى بۇ پەن - تېخنىكا باغچىسى يېڭى تېخنىكىدىن 9نى، يېڭى سورتتىن 37نى، يېڭى ئۈمىكىدىن 19 يۈرۈشنى كىرگۈزدى، يېڭى تېخنىكىدىن 12نى، يېڭى سورتتىن 38نى ئومۇملاشتۇردى، يېڭى تۈردىن 12نى كىرگۈزدى، مەبلەغ سېلىنغان تۈرلەر ئاساسلىقى تۆۋەندىكىچە: غەربىي يۇرت ئوقەتچىلىك گۈرۈھى 19 مىليون 230 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان «دۆلەتلىك قوغۇن - تاۋۇز قۇرۇلۇشى تەتقىقاتى» تۈرى، 22 مىليون 80 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان «غەربىي يۇرت، يۈرۈشلۈك سۈپەتلىك قوغۇن - تاۋۇز سورتلىرىنى كەسىپلەشتۈرۈش» تۈرى، 4 مىليون 360 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان «ئۇرۇقسىز تاۋۇز سورتىنى يېتىشتۈرۈش ۋە يۇقىرى ئۈنۈمدە ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى بويىچە ئۆلگە

يۈەنگە يېتىپ، %35، تۇراقلىق مۈلۈك مەبلەغى 275 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %83 ئاشتى. بىر يىلدا 41 نۇرنى تۈز قىلىپ تۇرغۇزۇش تەستىقلاندى. ئۇنىڭغا 1 مىليارد 581 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت تۈرى 29، ئىش باشلانغىنى 24 بولۇپ، جەمئىي 611 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى. بىر يىلدا يېڭىدىن روپىيەتكە ئېلىنغان كارخانا 55كە، روپىيەتكە ئېلىنغان مەبلەغ 225 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ليۇ دۇڭگو

غۇلجا چېگرا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق

رايونى

2003 - يىلى بۇ رايوننىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىدا تەرەققىيات تېز بولۇشتەك ياخشى ھالەت داۋاملىق ساقلاندى، ئىقتىسادىي ھەرىكەتنىڭ سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، سودىگەر چاقىرىش - مەبلەغ كىرگۈزۈشتە كۆزلەنگەن نىشان ئەمەلگە ئاشتى، يۇمشاق، قاتتىق مۇھىت قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىسى تېزلەشتى، تۈرلۈك ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەر زور ھەجىمدە ئاشتى. ئۇنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 132 مىليون 797 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %45.8 ئاشتى؛ سانائەتتىكى سېتىش مەھسۇلات قىممىتى 129 مىليون 25 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %47 ئاشتى. ئىچكى سودىنىڭ سېتىش مەھسۇلات قىممىتى 430 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %102.9؛ ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 56 مىليون 20 مىڭ 700 دوللارغا يېتىپ، %259.3؛ مالىيە كىرىمى 24 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %44.7؛ تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 325 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %91.4؛ ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 69 مىليون 496 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، %182.04 ئاشتى؛ مەبلەغ كىرگۈزۈلگەن تۈر 15كە، توختام سوممىسى 414 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت تۈرى 10، ئىش باشلانغان تۈر 9.

پەن شۇرۇي

چۆچەك چېگرا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق

رايونى

2003 - يىلى بۇ رايوننىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 273 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 2 - كەسىپنىڭ 186 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %4.5، 3 - كەسىپنىڭ 87 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3.8 ئاشتى. بىر يىلدا ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 513 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. چېگرا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 9 مىليون 56 مىڭ

لىنىيىسىدىن 23.8 كىلومېتىر، يۇندا چىقىرىۋېتىش تۈرۈبا لىنىيىسىدىن 21.2 كىلومېتىر، توك سىم يولىدىن 30.8 كىلومېتىر، يېقىلغۇ گاز تۈرۈبا لىنىيىسىدىن 14.4 كىلومېتىر، تېلېۋىزىيە سىم يولىدىن 12 كىلومېتىر، تېلېگراف تۈرۈبا لىنىيىسىدىن 36.7 كىلومېتىر تاماملىدى، «يەتتىنى راۋانلاشتۇرۇش، بىرنى تەڭشەش» ئۆل مۇئەسسە قۇرۇلۇشىدىن 6.37 كۋادرات كىلومېتىرنى ئاساسەن تاماملىدى. 22 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 271.9 گېكتار يەردە ئېكولوگىيەلىك ئىھاتە ئورمىنى بەرپا قىلدى ۋە يول ياقىسىنى كۆكەرتتى.

تەرەققىيات رايونىدا ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشكەن 25 كارخانا 2003 - يىلى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنى 181 مىليون 188 مىڭ 600 يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %167.87، سانائەت مەھسۇلات قىممىتىنى 144 مىليون 580 مىڭ 600 يۈەنگە يەتكۈزۈپ، %228.2؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتىنى 57 مىليون 832 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، %228.3؛ 3 - كەسىپنىڭ كىرىمىنى 36 مىليون 606 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، %55.1؛ مالىيە كىرىمىنى 19 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، %137.5 ئاشۇردى.

سۇلف ۋېيىسىن

پىچان نېفىت خىمىيە سانائەت باغچىسى بۇ رايوننى ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك سانائەت باغچىسى قىلىپ تەستىقلىدى. بۇ باغچىنىڭ پىلانلانغان كۆلىمى 50 كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، 10 كۋادرات كىلومېتىرى قۇرۇلۇپ بولدى. سانائەت باغچىسىدا مېتanol، پاراڭستولىد، ئېرتىكۈچى ماي قاتارلىق نۇقتىلىق نېفىت خىمىيە تۈرىنى باشلامچى قىلغان بىر تۈركۈم نېفىت خىمىيە كارخانىلىرى بار، يەنە نېفىتلىك ئۇچۇن ماددىي ئەشيا پىششىقلاپ بېرىدىغان ۋە ماددىي ئەشيا سودىسى، باشقا سودا كەسپى، بىناكارلىق كەسپى، ترانسپورت كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 1400 نەچچە كارخانا بار، شۇنداق قىلىپ سانائەت باغچىسىدا نېفىت، تەبىئىي گاز كەسىپ سىستېمىسى، ئىككىلەمچى مەھسۇلات يارىتىش كەسىپ سىستېمىسى، يۇقىرى تەرەپتە ماددىي ئەشيا ياساش، ئوبوروت قىلىش - توپلاش تارقىتىش، يېمەكلىك، كۆڭۈل ئېچىش كەسىپ سىستېمىسىدىن ئىبارەت ئۈچ كەسىپ سىستېمىسى شەكىللەندى. پىچان نېفىت خىمىيە سانائەت باغچىسى باشقۇرۇش كومىتېتى بىلەن پىچان ۋوگزالى بازارلىق ھۆكۈمىتى ئىككى ۋىۋىسكا ئاستى، بىر يۈرۈش ئادەم ئىشلىدى.

جياڭ يۈمبىي

كۆرسىتىش» تۈرى، 8 مىليون 570 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان «سۈپەتلىك قوغۇن - تاۋۇزنى كەسىپلەشتۈرۈش ۋە ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى تەتقىقاتى» تۈرى، جياغۇلا ئوقەتچىلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 3 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان «ئىنەكلەرنى يۇقىرى ئۈنۈمدە كۆپەيتىپ يېتىلدۈرۈش» تۈرى، خۇاشىلا دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى 27 مىليون 260 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان «نەسىللىك كالا يېتىشتۈرۈش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش فېرمىسى» تۈرى قاتارلىقلار. 12 مىڭ 400 ھەر خىل كەسپى ئىختىساسلىق خادىم ۋە دېھقان (قېتىم) تەربىيەلەدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىلىم - پەننى ئومۇملاشتۇرۇش بويىچە 26 مۇتەخەسسسى (قېتىم) لېكسىيە سۆزلەشكە ئۇيۇشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 1576 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى، رەھبەرلەرگە 29 قېتىم لېكسىيە ئۇيۇشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 1315 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى، دېھقانلارغا 29 قېتىم لېكسىيە ئۇيۇشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 3156 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

دۇ خۇيەن

چىڭسىخوزا ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى

2003 - يىلى بۇ تەرەققىيات رايونى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنى 480 مىليون يۈەنگە، سانائەت مەھسۇلات قىممىتىنى 179 مىليون يۈەنگە، سانائەت سېتىش كىرىمىنى 28 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە، باج كىرىمىنى 12 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى.

تەرەققىيات رايونى يىلى ئاخىرىغا قەدەر 430 سودىگەر (قېتىم)نى كۈتۈۋالدى، 54 تۈر ئۈستىدە كېڭىشىپ، 27 توختام ئىمزالىدى، 170 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزدى. بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت تۈرى 16، مەبلەغ سوممىسى 129 مىليون يۈەن، 3 - كەسىپ تۈرى 11، مەبلەغ سوممىسى 41 مىليون 320 مىڭ يۈەن.

2003 - يىلى تەرەققىيات رايونى باشقۇرۇش كومىتېتى جۇغراپىيەلىك ئورنى ئەۋزەل بولغان دۆلەت يولى «312» لىنىيىسىنىڭ جەنۇبىنى، دۆلەت يولى «218» لىنىيىسىنىڭ ئىككى تەرىپىنى سانائەت باغچىسى قىلىپ پىلانلاپ، 1 - قارارلىق پىلانلاشنى تاماملىدى، ئىگىلىگەن يېرى 486.7 گېكتار، بۇ رايونغا پىششىقلاش كارخانىسىدىن 5ى ماكانلاشتى. يەن شۆمبىي

كورلا ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى

2003 - يىلى بۇ تەرەققىيات رايونى رايون ئىچى يولىدىن 39.4 كىلومېتىر، سۇ بىلەن تەمىنلەش تۈرۈبا

پارتىيە

ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى، باش كاتىپ، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرى، بەنگۇختىڭنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى

شۇجىسى: ۋاڭ لېچۈەن (ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، شۇجىلىقىنى قوشۇمچە ئۈستىگە ئالغان).

مۇئاۋىن شۇجىلىرى: ئىسمائىل تىلىۋالدى، ئەسقەت كەرىمباي (قازاق)، خۇ جىيايەن (ئايال)، ۋاڭ جىنشياڭ، جاك شىۋىمىڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، نۇر بەكرى (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى: يۈ لىنشياڭ، چېن دېسەن، ۋۇ دۇنقۇ، جاك چىڭلى، جۇ يۈەن، ياك گاڭ، ئەركىن ئىمىر باقى، فۇ چىياڭ.

باش كاتىپ: فۇ چىياڭ (قوشۇمچە).

مۇئاۋىن باش كاتىپلار: لى يى، جىن شېڭخۇي، روزى ئىسمائىل، لى بىن (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جىڭ خەييەن (ئايال، 6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ساۋ مېيشەن، جاك مىڭلى.

بەنگۇختىڭنىڭ مۇدىرى: لى يى (قوشۇمچە)

مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ساۋ مېيشەن (قوشۇمچە)، سىدىق مەتتېيىت، خې شىنلىيەن (ئايال)، ياك ۋېنيۇ (ئايال).

ج ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ 6 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 12 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى ۋە پارتىيە 16 -

قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى يېتەكچى قىلىپ، پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە مەركىزىي كومىتېت ئىقتىسادىي خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئىزچىلاشتۇرۇپ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئومۇمىيلىقنى ئىگىلەپ، مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، يىراققا نەزەر تاشلاپ، مەۋقەنى ھازىرغا قويۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ 2004 - يىللىق ئىقتىسادىي خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي تەلپىنى، ئاساسلىق ۋەزىپىلىرىنى ۋە ئاچقۇچلۇق تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىنى ۋە ھەر مىللەت كادىر، ئاممىنى شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىشتىن ئىبارەت.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن مۇھىم سۆز قىلدى، ئۇ ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەردىن پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە مەركىزىي كومىتېت ئىقتىسادىي خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ ئومۇمىيلىقنى ئىگىلەپ، ئومۇميۈزلۈك، ماسلاشقان سىجىل تەرەققىيات كۆز قارىشىنى پۇختا ئورنىتىپ ۋە ئەستايىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئىسلاھات ۋە تەرەققىيات چارىسى ئارقىلىق گەۋدىلىك مەسىلىلەرنى ھەل قىلىپ، 2004 - يىللىق ئىقتىسادىي خىزمەتنى جاسارەت بىلەن تىرىشىپ ياخشى ئىشلەپ، ئاپتونوم رايون خەلق ئىگىلىكىنىڭ سىجىل، تېز، ساغلام تەرەققىي قىلىشىنى ۋە جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك ئالغا ئىلگىرىلىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇشنى تەلپ قىلدى. سۆز 7 قىسىمغا ئايرىلدى: بىرىنچى، تەرەققىيات بىرىنچى مۇھىم ۋەزىپە دېگەن كۆز قاراشنى پۇختا تۇرغۇزۇپ، شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشتىكى مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە تەخىرىسىزلىك تۇيغۇسىنى كۈچەيتىش؛ ئىككىنچى يېزا ئىگىلىكىگە يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ زامانىۋىلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى تىرىشىپ ئاشۇرۇش؛ ئۈچىنچى، مەۋقەنى شىنجاڭنىڭ رايون ئەھۋالىغا قويۇپ، بايلىق ئەۋزەللىكىنى جارى قىلدۇرۇپ،

ش ئۇ ئار 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 6 -

ئومۇمىي يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئۈرۈمچىدە كېچىلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيورومىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىغا ۋاكالىتەن دائىمىي كومىتېتىنىڭ 2 يىلدىن بۇيانقى خىزمىتى توغرىسىدا تۆۋەندىكى 9 جەھەتتىن دوكلات بەردى: «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى ۋە پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىلاشتۇرۇپ، غەربنى كەڭ ئېچىش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشتىن ئىبارەت پايدىلىق پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى داۋاملىق تېزلىتىش؛ ئىدىيىنى يەنىمۇ ئازاد قىلىپ، كۆز قاراشنى ئۆزگەرتىپ، ئىچكى - تاشقى ئېچىۋېتىش ۋە ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى مەركەز قىلىنغان تۈرلۈك ئىسلاھاتى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈش؛ ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش توغرىسىدىكى بىر قاتار مۇھىم تەدبىرلەرنى ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىقىنى قەتئىي تەۋرەنمەي قوغداش؛ سوتسىيالىتىك سىياسىي مەدەنىيلىك ۋە مەنىۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئىشلىرىنىڭ ماس قەدەمدە تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ ھەر مىللەت خەلقىنىڭ مەنپەئىتىنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇشتا چىڭ تۇرۇپ، قىيىنچىلىقى بار ئاممىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش مەسىلىسىنى ھەقىقىي ياخشى ھەل قىلىش؛ ھەممە بىر نىيەتكە كېلىپ، ئىرادىدىن سېپىل ھاسىل قىلىپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ۋە «مارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش كۈرىشىدە زور غەلبىنى قولغا كەلتۈرۈش؛ پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋە كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، شىنجاڭنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشلىرىنى ئالغا سۈرۈشىنى مۇھىم كاپالەت بىلەن تەمىن ئېتىش؛ ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش خىزمىتىنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك. ئۇ، خەلقنى كۆزدە تۇتۇش، ئەمەلىي ئىش قىلىش، پاك - دىيانەتلىك بولۇش تەلپىگە ئاساسەن، ئىقتىسادىي خىزمەتكە يولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ ۋە ياخشىلاپ، بازار ئىگىلىكىنى يولغا قويۇش ۋە مۇرەككەپ ۋەزىيەتكە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشىنى، خۇجىنتاۋ باش شۇجىلىقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا زىچ

سانائەتلەشتۈرۈش سۈرئىتىنى تېزلىتىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ تۆتىنچى، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىنى چىقىش قىلىپ، شەھەر - بازارلاشتۇرۇشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، 3 - كەسىپنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇش؛ بەشىنچى، ئىدىيىنى يەنىمۇ ئازاد قىلىپ، مۈلۈكچىلىك تۈزۈمى قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنى كۈچەيتىپ، پۇقراۋى ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش؛ ئالتىنچى، غەربكە ئېچىۋېتىش سەۋىيىسىنى تىرىشچان ئۆستۈرۈپ، بىرىكمە ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش؛ يەتتىنچى، ياخشى ئىختىساسلىقلار مۇھىتىنى پائال بەرپا قىلىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىش ئۈچۈن كۈچلۈك مەدەت بېرىش. ۋاڭ لېچۈن ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ھۆكۈمەت ۋە ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلاردىن خەلقنى كۆزلەش، ئەمەلىي ئىش قىلىش، پاك - دىيانەتلىك بولۇش تەلىپى بويىچە، بازار ئىگىلىكىنى يولغا قويۇش ۋە مۇرەككەپ ۋەزىيەتكە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىنى داۋاملىق ئۆستۈرۈشىنى، ئومۇمىيلىقىنى ئىگىلەپ، پۇختا خىزمەت قىلىپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ مەنپەئىتىنى كۆزلەپ ئۇلارغا بەخت يارىتىشىنى تەلەپ قىلدى.

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى 2003 - يىللىق ئىقتىسادىي خىزمەت ئەھۋالىنى خۇلاسەلىدى، 2004 - يىللىق ئىقتىسادىي خىزمەتنى كونكرېت ئورۇنلاشتۇردى. ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، سىياسىي - قانۇن كومىتېتىنىڭ شۇجىسى جاك شىۋىمىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ مۇقىملىق خىزمەت ئەھۋالىدىن مەلۇمات بەردى.

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ ئەزالىرى، كاندىدات ئەزالىرى، ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، بىڭتۇەن رەھبەرلىرى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ بۆلۈم، كومىتېتلىرى، ئاپتونوم رايوننىڭ بۆلۈم، كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، خەلق تەشكىلاتلىرى ۋە ئاپتونوم رايوندىكى 2 - دەرىجىلىك ئىدارىلەردىكى پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە ئالاقىدار مەسئۇل خادىملار، ناھىيە (شەھەر، رايون) لەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانا ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىدىكى ئاساسلىق مەسئۇل خادىملار، بىڭتۇەننىڭ شىلىرىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى، بىڭتۇەن ئورگىنىدىكى تارماقلارنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى يىغىنغا قاتناشتى.

ۋاڭ يۇڭچىڭ

مۇقىملىقىنى قوغداشتا دۇچ كېلىدىغان ۋەزىيەت تەھلىل ۋە مۇزاكىرە قىلىندى، سىياسىي - قانۇن خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بېيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا سۆز قىلىپ ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن مېڭىسىنى سەگەك تۇتۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي مۇقىملىقىنى قوغداشنىڭ ئىنتايىن مۇھىملىقىنى چوڭقۇر تونۇپ، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىق خىزمىتىنى پۈتۈن كۈچ بىلەن ياخشى ئىشلەشنى، قانۇننى ئادىل ئىجرا قىلىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، سىياسىي - قانۇن قوشۇنىنىڭ ئومۇمىي ساپاسىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ۋە غەربىي كەڭ ئېچىشنى كۈچلۈك قانۇن كاپالىتى ۋە ياخشى قانۇن مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىشىنى تەلەپ قىلدى.

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى ئامانلىق ساقلاش مۇھىتىنى ياخشىلاش، قانۇنچىلىق مۇھىتىنى قوغداش، قانۇن مۇلازىمىتى قاتارلىق جەھەتلەردىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا سۆز قىلدى. ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، سىياسىي - قانۇن كومىتېتىنىڭ شۇجىسى جالڭ شىۋىنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ سىياسىي - قانۇن خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى كۈتكۈپ ئورۇنلاشتۇردى.

ش ئۇ ئار پارتكوم خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش ۋە بىخۇتۇن رەھبەرلىرى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ بۆلۈم، كومىتېتلىرى، ئاپتونوم رايونىنىڭ كومىتېتى، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، خەلق تەشكىلاتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە سىياسىي - قانۇن تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايوندىكى چوڭ كارخانىلار، مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنىغا قاتناشتى.

ۋاڭ يۇڭپىڭ
ئاپتونوم رايونلۇق «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش يېڭى دولقۇننى قوزغاش بويىچە سەپەرۋەرلىك يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى خۇجىنتاۋنىڭ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنىڭ

ئۇيۇشۇپ دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەپ، يول ئېچىپ ئالغا ئىنتىلىپ، شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈشنى تەكىتلىدى.

ۋاڭ يۇڭپىڭ
ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيىلىك رەھبىرىي كادىرلار يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 18 - 19 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىننىڭ روھىنى يەتكۈزۈش، ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش، «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى» نى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى ۋە باشقا جەھەتلەردىكى ئىسلاھاتنى يەنىمۇ ئورۇنلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت بولدى.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بېيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا سۆز قىلىپ ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە پارتىيىلىك كادىرلاردىن پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىننىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ئۆز رايونى، ئۆز تارمىقىدىكى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا توسقۇنلۇق قىلىدىغان نۇقتىلارنى توغرا تېپىپ چىقىپ، ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىپ، تۈرلۈك ئىسلاھاتنى نۇقتىلىق، قەدەم باسقۇچلۇق ھالدا ئىلگىرى سۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

ش ئۇ ئار پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش، بىخۇتۇن رەھبەرلىرى، ئاپتونوم رايونىنىڭ بۆلۈم، كومىتېتى، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، خەلق تەشكىلاتلىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر)، بىخۇتۇننىڭ شىلىرىدىكى پارتىيىلىك رەھبىرىي كادىرلار، مۇئاۋىن ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پارتىيىلىك رەھبىرىي كادىرلار يىغىنىغا قاتناشتى.

ۋاڭ يۇڭپىڭ
ش ئۇ ئار پارتكوم سىياسىي - قانۇن خىزمىتى يىغىنى
بۇ يىغىن 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي

جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، 2 ئوبلاستنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلەپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشنىڭ ئۈنۈملۈك تەدبىرلىرىنى مۇزاكىرە قىلىپ، جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىنىڭ يەنە بىر يېڭى بالداققا كۆتۈرۈلۈشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، دېھقانلار كىرىشىنى يېقىنقى يىلدا خېلى زور دەرىجىدە ئاشۇرۇپ، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىنىڭ ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش قەدىمىنى تېزلىتىشتىن ئىبارەت. يىغىن ئېككۇرسىيە قىلىش، تەكشۈرۈش بىلەن يىغىندا سۆزگە چىقىپ نەجربە ئالماشتۇرۇشنى بىرلەشتۈرۈش شەكلىنى قوللىنىپ، يىغىن ۋەكىللىرىنى بايىنغولىن ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتى ۋە بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 1، 2 - شىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىشتىكى ئىلغار تېپلارنى ئېككۇرسىيە قىلىشقا ئۇيۇشتۇرۇپ، يېزا ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا دائىر مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلەرنى ئالماشتۇردى.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا سۆز قىلىپ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، 2 ئوبلاستنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى تۈرلۈك خىزمەتلىرىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى، ئۇ جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشنىڭ مۇھىم ئىستراتېگىيىلىك ئەھمىيەتكە ئىگە ئىكەنلىكىنى تەكىتلىدى، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىنى كۆزدە تۇتۇپ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىشنىڭ زور تەدبىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى، ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلاردىن تەرەققىياتنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسىنى، نىشان ۋەزىپىسىنى ۋە بۇ جەھەتتىكى زور تەدبىرلەرنى يەنىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇپ، مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى ۋە تەخىرىسسىزلىك تۇيغۇسىنى كۈچەيتىپ، ئىشەنچنى چىڭىتىپ، خىزمەتنى پۇختا ئىشلەپ، 3 يىلدا دەسلەپكى ئۈنۈم ھاسىل قىلىشنى، 5 يىلدىن 10 يىلغىچە چوڭ ئۈنۈم ھاسىل قىلىشنى قولغا كەلتۈرۈپ، جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىنىڭ تېز، ساغلام تەرەققىي قىلىشىنى تىرىشىپ ئىلگىرى سۈرۈپ، ھەر مىللەت خەلقىگە بەخت يارىتىشنى تەلپ قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: قۇرۇلمىسى تەشۋىش سالىمىنى ئاشۇرۇپ، ئەۋزەل كەسىپلەرنى كەڭ يولغا قويۇپ ۋە جانلاندىرۇپ، زامانىۋى يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك؛ بىر نەچچە تۈرلۈك ئاچقۇچلۇق تېخنىكا تەدبىرلىرىنى كەڭ دائىرىدە كېڭەيتىشنى ھەققىي چىڭ تۇتۇش لازىم؛ ئېچىۋېتىشنى كېڭەيتىپ، بىرىكىشنى كۈچەيتىپ، ئەۋزەل بايلىققا تايىنىپ 2، 3 - كەسىپنى تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم؛ تۈرلۈك چارە - ئاماللار ئارقىلىق

روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش، «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ پۈتۈن پارتىيىدە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش بويىچە يېڭى دولقۇن قوزغاش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» نىڭ تەلپى بويىچە شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايوندا «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە يېڭى دولقۇن قوزغاشنى ئورۇنلاشتۇرۇش، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى، كادىرلار ۋە ئاممىنى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى چوڭقۇر ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەپ، دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەپ، يول ئېچىپ يېڭىلىق يارىتىپ، شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش ئۈچۈن كۈرەش قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىشتىن ئىبارەت بولدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن سەپەرۋەرلىك سۆزى قىلدى.

ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش ۋە بىڭتۇەن رەھبەرلىرى، ئاپتونوم رايونلۇق «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش مەخسۇس كۇرسىغا قاتناشقان قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيەلەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ بۆلۈم، كومىتېتلىرى، ئاپتونوم رايوننىڭ كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، خەلق تەشكىلاتلىرى، ئاپتونوم رايوندىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار، مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى، ئاپتونوم رايوندىكى 2 - دەرىجىلىك ئىدارە پارتكوم (پارتگۇرۇپپىسى) نىڭ ئەزالىرى ۋە بىڭتۇەن ئورگىنىدىكى تارماقلارنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى يىغىنغا قاتناشتى.

ۋاڭ يۇڭچىڭ

ئاپتونوم رايونلۇق جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىش خىزمىتى يىغىنى
 بۇ يىغىن 2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيى ۋە ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇپ ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشنى نىشان قىلىپ،

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى تىپىك ئورۇنلارنى ئېكسكۇرىيە قىلىشقا، تەجرىبە تونۇشتۇرۇشنى ئاڭلاشقا ئۇيۇشتۇردى.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيوروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا سۆز قىلىپ، شىمالىي شىنجاڭ رايونىنىڭ ئەسلىدىكى ئاساستا، پايدىلىق پەيتىنى قولدىن بەرمەي، ۋەزىيەتنىڭ يۆنىلىشىگە قاراپ ئىلگىرىلەپ، يېڭى نەزەر، يېڭى نىشان، يېڭى تەلەپ بويىچە يېڭى تەرەققىيات تەپەككۈرى ئۈستىدە پىلان تۈزۈپ، يېڭى تەرەققىيات تەدبىرلىرىنى بېكىتىپ، تېخىمۇ تېز، تېخىمۇ ياخشى تەرەققىيات دەۋرگە تىرىشىپ قەدەم قويۇپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ جانلىق ھاياتىي كۈچىنى ۋە ئالدىنقى ئورۇندىكى ئەۋزەللىكىنى ساقلاپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى كۈچلۈك يېتەكلەشنى تەلەپ قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: زامانىۋى يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىنىڭ يۆنىلىشىگە ئاساسەن، قۇرۇلمىنى تەڭشەش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىشقا مۇۋاپىق كېلىدىغان يەر كۆلىمىنى كۆلەملەشتۈرۈپ، كەسىپلەشتۈرۈشنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈش؛ ئەۋزەل بايلىقىنى ئىقتىسادىي بايلىققا ئايلاندۇرۇش ئىستراتېگىيىسىدە چىڭ تۇرۇپ، ئالاھىدىلىكى گەۋدىلەندۈرۈپ، نۇقتىلىق ئالغا سۈرۈپ، سانائەتلىشىش سۈرئىتىنى تېزلىتىش؛ شەھەر - بازارلاشتۇرۇش مۇساپىسىنى تېزلىتىپ، 3 - كەسىپنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش؛ غەربىي ئېچىش پۇرسىتىنى تۇتۇپ، ئۇل مۇئەسسەسە ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قۇرۇلۇشى سالىقىنى ئاشۇرۇش؛ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇش بوشلۇقىنى كېڭەيتىش؛ ئىختىساسلىقلار ئىستراتېگىيىسىنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇپ، ئىختىساسلىقلارنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، ئالغا سۈرۈشتىكى مۇھىم رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش لازىم.

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىننىڭ روھىنى ئىزچىلاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدا كونكرېت تەلەپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە بىڭتۇەن رەھبەرلىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، شىمالىي شىنجاڭدىكى ناھىيە (شەھەر، رايون) لەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، ئاپتونوم رايونىنىڭ بۆلۈم، كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى، بىڭتۇەننىڭ شىلىرىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى

دەپقانلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىپ، نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەش لازىم؛ تەدبىر قوللىنىپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش لازىم.

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىننىڭ روھىنى ئىزچىلاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدا كونكرېت تەلەپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، سىياسىي قانۇن كومىتېتىنىڭ شۇجىسى جالغ شىۋىنىڭ مۇقىملىق خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا سۆز قىلدى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، بىڭتۇەن رەھبەرلىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسمەن ئورۇنلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى، بىڭتۇەننىڭ شىلىرىنىڭ رەھبەرلىرى يىغىنغا قاتناشتى.

ۋاڭ يۇڭپىڭ
ئاپتونوم رايونلۇق شىمالىي شىنجاڭ
ئىقتىسادىي خىزمىتى بويىچە نەق مەيداندا
تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 6 - كۈنگىچە ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى ۋە پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى يېتەكچى قىلىپ، ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىننىڭ روھىنى چوڭقۇر ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، شىمالىي شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش تەجرىبىسىنى ۋە ئۇسۇلىنى يەكۈنلەپ، ئالماشتۇرۇپ، شىمالىي شىنجاڭنىڭ ئەۋزەللىكىنى قانداق قىلىپ تولۇق جارى قىلدۇرۇش، زامانىۋى يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشنى، سانائەتلىشىش ۋە شەھەر - بازارلىشىش سۈرئىتىنى تېزلىتىش ئىقتىسادىنىڭ سىجىل، تېز، ساغلام تەرەققىي قىلىش ۋەزىيىتىنى ساقلاپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى داۋاملىق غەلبىلىك ئالغا ئىلگىرىلىتىشتىن ئىبارەت. يىغىن ئېكسكۇرىيە قىلىش، تەكشۈرۈش ۋە يىغىندا سۆزگە چىقىپ تەجرىبە ئالماشتۇرۇشنى بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، يىغىن ۋەكىللىرىنى ئالتاي، تارباغاتاي، ئىلى، تۇرپان، ئۈرۈمچى، سانجى، شىخەنزە قاتارلىق

يىغىنىغا قاتناشتى.

ۋاڭ يۇڭچىڭ ئاپتونوم رايونلۇق قايتا ئىشقا ئورۇنلاش تۇرۇش خىزمىتى يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 27 - 28 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا تەجرىبىلەرنى تولۇق ئالماشتۇرۇش ۋە ۋەزىيەتنى تەھلىل قىلىش ئاساسىدا، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا ئېنىق تەلەپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

چەك پەرقى مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋوروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئار ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن يىغىندا سۆز قىلىپ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ۋەزىيەتنى ئېنىق تونۇپ، ئىدىيىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى تېخىمۇ گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى تېزلىتىش جەريانىدا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش پىكىر يولىدا يېڭىلىق يارىتىپ، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ساھەسىنى كېڭەيتىپ، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمىتىنى ياخشى قىلىپ، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشتىكى تۈرلۈك تەدبىرلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈشىنى چىڭ تۇتۇپ، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىدە داۋاملىق يېڭى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلىش لازىم.

شۇ ئار ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىن روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشقا ئائىت تۈرلۈك سىياسەت، تەدبىرلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدا ئېنىق تەلەپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش ۋە بىختۈەننىڭ رەھبەرلىرى، ئاپتونوم رايوننىڭ بۆلۈم، كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، خەلق تەشكىلاتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايوندىكى چوڭ كارخانىلار، مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنغا قاتناشتى.

ۋاڭ يۇڭچىڭ

قارارلار

2003 - يىلى شۇ ئار ئار پارتكوم چىقارغان قارارلار (بىر قىسىم):

2 - ئاينىڭ 14 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق

ھۆكۈمىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى «ئاپتونوم رايوندا خەلق ھاۋا مۇداپىئە خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا قارار» نى چىقاردى.

4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «ئاپتونوم رايوندا 7 يىلدا 8 مىليون نامرات ئاھالىنى يۆلەش بويىچە ئىستېھكامغا ھۇجۇم قىلىش پىلانى، ئى ئىجرا قىلىشتىكى ئىلغار كولىكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «2001 - 2002 - يىللىق ناھىيە (شەھەر، رايون) لەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى نىشان مەسئۇلىيەت تۈزۈمى بويىچە ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

7 - ئاينىڭ 24 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە شەھەر (رايون) لەرگە نام بېرىش توغرىسىدا قارار» چىقاردى. 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «ئاپتونوم رايون بويىچە «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش» خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقاردى.

ۋاڭ لياڭجۈن

پىكىرلەر

2003 - يىلى شۇ ئار ئار پارتكوم بېسىپ تارقاتقان پىكىرلەر (بىر قىسىم):

2 - ئاينىڭ 21 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «جەنۇب مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ يېڭى دەۋردىكى تەنتەربىيە خىزمىتىنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش توغرىسىدىكى پىكىر، نىسى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدا پىكىر» نى بېسىپ تارقاتتى.

3 - ئاينىڭ 3 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «2003 - يىلى يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا پىكىر» نى بېسىپ تارقاتتى.

4 - ئاينىڭ 17 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم «جەنۇب شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ «پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي كادىرلىرىنى تاللاپ ۋەزىپىگە قويۇش نىزامى» نى ئىجرا قىلىشقا ئائىت بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا پىكىر» نى بېسىپ تارقاتتى.

5 - ئاينىڭ 12 - كۈنى شۇ ئار ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «جەنۇب مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ يېزا مەھسەبە خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا قارار، نى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى پىكىر» نى بېسىپ

تارقاتتى.

6 - ئاينىڭ 12 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «يېزىلاردا باج ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى ئۈمۈمىيۈزلۈك يولغا قويۇش توغرىسىدا پىكىر» نى بېسىپ تارقاتتى.

7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم «ج ل ك پ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆزگىتىش، ئىزچىلاشتۇرۇش بويىچە يېڭى دولقۇن قوزغاشنى ئورۇنلاشتۇرۇش توغرىسىدا پىكىر» نى بېسىپ تارقاتتى.

9 - ئاينىڭ 10 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ ئىشقا ئورۇنلىشىغا ئىلھاملاندۇرۇش توغرىسىدا پىكىر» نى بېسىپ تارقاتتى. شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى بېسىپ تارقاتقان پىكىرلەر (بىر قىسمى):

4 - ئاينىڭ 28 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى، خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇختىڭى «ئاساسىي قۇرۇلۇشتا يەرلىك دېھقان ئىشچىلارنى ئىشلىتىشكە ئائىت مەسىلىلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدا پىكىر» نى بېسىپ تارقاتتى. ۋالڭ لياڭجۇن

ئۇقتۇرۇشلار

2003 - يىلى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى تارقاتقان ئۇقتۇرۇشلار (بىر قىسمى):

2 - ئاينىڭ 14 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى «دەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ دەن - تېخنىكا بويىچە ئالاھىدە خادىم ئەۋەتىش تۈزۈمىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا پىكىر، نى تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

2 - ئاينىڭ 28 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى، خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇختىڭى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يۇقىرى تېخنىكا تەتقىقات - تەرەققىيات پىلانىسى پروگراممىسى (2003 - يىلدىن 2010 - يىلغىچە) نى بېسىپ تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

3 - ئاينىڭ 3 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دۆلەت كارخانىلىرى، كوللېكتىپ كارخانىلار ۋە پاي كونترول كارخانىلىرىدا زاۋۇت ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش تۈزۈمىنى چوڭقۇر يولغا قويۇش توغرىسىدىكى يولغا قويۇش پىكىرى، نى بېسىپ تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

4 - ئاينىڭ 9 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى، خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇختىڭى «شۇ ئا ر يۇقىرى خەلق

سوت مەھكىمىسى، ئەدلىيە نازارىتىنىڭ يېڭى دەۋردە خەلق مۇرەسسە خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا يولغا قويۇش پىكىرى، نى تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

4 - ئاينىڭ 11 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىلى نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت بويىچە نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى تەكشۈرۈش لايىھىسى، نى بېسىپ تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

4 - ئاينىڭ 18 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى «شۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ 21 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېھىي پائالىيىتىنى ئورۇنلاشتۇرۇش توغرىسىدىكى پىكىرى، نى تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

9 - ئاينىڭ 5 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يەرلىك دۆلەت دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش غەملىشكە قاتنىشىش توغرىسىدىكى يولغا قويۇش چارىسى، نى تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

9 - ئاينىڭ 5 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كارخانىلاردىن پېنىمىگە چىققانلارنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش مۇلازىمەت خىزمىتىنىڭ ۋاقىتلىق چارىسى، نى بېسىپ تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقاتتى.

9 - ئاينىڭ 10 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى، خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇختىڭى «ئىش ئورنىدىن قالغانلار، ئىشچىلارنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈشكە ئائىت سىياسەت تولۇقلىمىسى توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى «شۇ ئا ر پارتكوم يېزا خىزمىتى ئىشخانىسى، شۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ كەنت دەرىجىلىك كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ زورايتىش توغرىسىدىكى پىكىر، نى تارقاتقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكوم بەنگۇختىڭى «شۇ ئا ر ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژۇرناللارنى قالايمىقان تارقىتىش ۋە خىزمەت ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ تارقىتىشنى يەنىمۇ تۈزەپ، ئاساسىي قاتلامنىڭ ۋە دېھقانلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىش توغرىسىدا يولغا قويۇش لايىھىسى، نى

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى قاتارلىق رەھبەرلەر 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 20 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. سۈرەتتە: ۋاڭ لېچۈن قاتارلىقلار گېزىت بېشىش بۆلۈمىدە خىزمەت تەكشۈرمەكتە.

فەن خاۋ فوتوسى

تەكىتلىدى: پارتىيە گېزىتىنى سىياسىي بىۋروسىنىڭ باشقۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، جامائەت پىكرى يۆنىلىشىنىڭ توغرىلىقىغا كاپالەتلىك قىلىش لازىم، شۇنىڭ بىلەن بىللە ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، يول ئېچىپ يېڭىلىق يارىتىپ، دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنى مۇھاكىمە قىلىپ، ياش ئىختىساسلىقلارنى دادىل ئىشلىتىپ، ھەقىقىي ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، پارتىيە گېزىتىنىڭ ئەمەلىي كۈچىنى زورايىتىش لازىم. ئىسمائىل تىلىۋالدى ۋە ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىدىن ۋۇ دۇنقۇ، فۇ چياڭلار تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشتا بىللە بولدى.

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كەرىمباي 1 - ئاينىڭ 23 - كۈنى سانجى، ئۈرۈمچىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىشتە يېڭىلىق يارىتىش پىكىرى يولى بولۇشى كېرەك، دەپ كۆرسەتتى.

ۋاڭ لېچۈن 1 - ئاينىڭ 23 - 24 - كۈنلىرى قۇمۇل ۋىلايىتىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئۆز ئەۋزەللىكىمىزگە تايىنىپ، كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش سالىمىنى ئاشۇرۇپ، پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئەۋزەل كەسىپنى كەڭ يولغا قويۇش، كۈچەيتىش، ئەۋزەل بايلىقىنى ئىقتىسادىي ئەۋزەللىككە ئايلاندۇرۇش

تارقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

11 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ش ئۇ ئار پارتكوم بەنگۇڭتىڭى «ش ئۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە 15 - نۆۋەتلىك پەن - تېخنىكا قىشى پائالىيىتىنى ئورۇنلاشتۇرۇش توغرىسىدىكى پىكىر، نى تارقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

11 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ش ئۇ ئار پارتكوم بەنگۇڭتىڭى «2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، نازارەت، ئىدارە دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ پارتىيە ئىستىلىسى، پاكلىق قۇرۇلۇشى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

12 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ش ئۇ ئار پارتكوم بەنگۇڭتىڭى، خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇڭتىڭى «ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغانلار، ئىشىزىلارغا ئاز سوممىلىق كېپىللىك قەرزى بېرىشكە ئائىت مەسىلە توغرىسىدا تولۇقلىما ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى.

ۋاڭ لياڭجۈن

ش ئۇ ئار پارتكوم رەھبەرلىرىنىڭ كۆزدىن كەچۈرۈش ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش پائالىيەتلىرى

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن ۋە ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ، ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئەركىن ئىمىر باقى، ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ باش كاتىپى فۇ چياڭ قاتارلىقلار 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىغا كېلىپ خىزمەت تەكشۈردى. ۋاڭ لېچۈن ئېلېكتىرلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنى ئاساس قىلىپ، ھەر مىللەت خەلقىگە بەخت يارىتىشنى تەكىتلىدى.

ۋاڭ لېچۈن 1 - ئاينىڭ 20 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىغا كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى (ئوتتۇرىدا) 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى لېۋداۋان كۆمۈر كېنىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا قۇدۇق ئاستىغا چۈشۈپ كۆمۈر قېزىشنىڭ 1 - سېپىدىكى ھەر مىللەت كۆمۈر كان ئىشچىلىرىنى يوقلىدى.

سۇڭ جۇن فوتوسى

ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈن، ئابلەت ئابدۇرېم، شىت، ئىسمائىل تىلىۋالدى، ئەسقەت كەرىمباي، ۋاڭ جىنشياڭ، چېن دېمىن، جاك شىۋىمىڭ، نۇر بەكرى، ئەركىن ئىمىر باقىسى، فۇ چىئاڭلار 2 - ئاينىڭ 10 - كۈنى مۇئاۋىن ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئاز سانلىق مىللەت پېشقەدەم كادىرلاردىن ۋە ۋاپات بولغان پېشقەدەم كادىرلارنىڭ قىسمىغا ئائىلە ئاۋابىئانلىرىدىن ھال سورىدى.

ۋاڭ جىنشياڭ 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى مارالبېشى، بەيزاۋاتتىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونغا بېرىپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى ئۇيۇشتۇردى.

ۋاڭ لېچۈن 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 27 -

كۈنىگىچە بېيجىڭدىن مارالبېشى، بەيزاۋاتتىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئېلىپ بېرىلغان رايونغا كېلىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقتىن ھال سورىدى،

ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قاتناشقان خادىملارنى يوقلىدى. ۋاڭ لېچۈن يەنە قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىدىن مەلۇمات بېرىش يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلىپ، كېيىنكى باسقۇچتىكى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ۋەزىپىسىنى ۋە بۇنىڭدىن كېيىن ئاپەت رايونىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ ۋە ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسسارى يۇ لىنشياڭلار يىغىنغا قاتناشتى.

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇ جىيەن 3 - ئاينىڭ 4 - كۈنى مارالبېشىدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونغا بېرىپ ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ 1 - سېپىدە كۈرەش قىلىۋاتقان ئازادلىق ئارمىيىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرى، قوراللىق ساقچى قىسمىنىڭ ئوفىتېمىر - جەڭچىلىرى، چ خ خەلق ساقچىلىرى، خەلق ئەسكەرلىرى زاپاس قىسمى ۋە دوختۇر، سىمىتېرالاردىن ھال سورىدى.

ۋاڭ لېچۈن 3 - ئاينىڭ 30 - كۈنى قىزىلسۇ ئوبلاستىدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرگەن ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا

ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشنى تېزلىتىپ، سانائەتلەشتۈرۈش تەرەققىيات يولىدا مېڭىپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش ئۈچۈن ياخشى ئاساس سېلىش لازىم. ئۇ كۆزدىن كەچۈرۈش مەزگىلىدە يەنە ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنى ۋە دېھقان، چارۋىچىلارنى يوقلىدى، يېزىلاردىكى پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم كادىرلار ۋە پېشقەدەم ئەمگەك نەمۇنىچىلىرىدىن ھال سورىدى. فو چياڭ ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشتا بىللە بولدى.

ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى جۇ يۈەن 1 - ئاينىڭ 24 - كۈنى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۈرۈھى شىركىتىگە كېلىپ پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم ئەمگەك نەمۇنىچىلىرىدىن ھال سورىدى. ئۇ ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىدىن پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىغا، پېشقەدەم ئەمگەك نەمۇنىچىلىرىغا، بولۇپمۇ قىيىنچىلىقى بار پارتىيە ئەزالىرىغا كۆڭۈل بۆلۈشنى، كۆيۈنۈشنى تەلەپ قىلدى.

ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈن، ئابلەت ئابدۇرېشىت، ئىسمائىل تىلىۋالدى، ئەسقەت كەرىمباي، خۇ جىيەن، ۋاڭ جىنشياڭلار 1 - ئاينىڭ 26 - كۈنى 5 يولغا بۆلىنىپ مۇئاۋىن ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پېشقەدەم كادىرلارنى يوقلىدى

تەتقىق قىلدى.

ئەسقەر كەرسىباي 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئۈرۈمچى ئاشلىق، ياغ سودا بازىرى، شىنجاڭ «ئالتون خەرىپى يۇرت» پەن - تېخنىكا يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات پاي چەكلىك شىركىتىدە ئاشلىق پىششىقلاش، زاپاس ساقلاش ۋە تەمىنلەش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش جەريانىدا ئۇنى 2 - قېتىم بۇلغىنىشقا ئۇچراتماسلىققا كاپالەتلىك قىلىش، پۇقرالارنىڭ يېشىل، بىخەتەر، خاتىرجەم، بۇلغانىغان، سۈپىتى مۇقىم ئون يېيىشىگە كاپالەتلىك قىلىش لازىم.

ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى نۇر بەكرى 5 - ئاينىڭ 9 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمىزىستېتىغا كېلىپ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش غىزىمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

ۋاڭ لېچۈەن 5 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 13 - كۈنىگىچە بايىنغولىن ئوبلاستىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ باغراش، يەنجى، خېجىڭ، لوپنۇر ناھىيىلىرىگە، كورلا شەھىرىگە ۋە بۈگۈر ناھىيىسىگە بېرىپ، ئەۋزەل بايلىقىنى ئىقتىسادىي ئەۋزەللىككە ئايلاندۇرۇش ئىستراتېگىيىسىنىڭ يولغا قويۇلۇشى، يېزا ئىگىلىك كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەشەش، چارۋىچىلىقىنى راۋاجلاندۇرۇش، ئەۋزەل كەسىپنىڭ شەكىللىنىشى ۋە زورىيىشى، تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇش، ئېكولوگىيىنى ياخشىلاش، نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالى ۋە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش قاتارلىق جەھەتلەردىكى غىزىمەتلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: ئىدىيىنى يەنىمۇ ئازاد قىلىپ، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش، يېزا ئىگىلىكىنى كۆلەملەشتۈرۈش ئارقىلىق، يېزا ئىگىلىكىنىڭ كەسىپلىشىشىنى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ بىلىم ئەھلىگە، كەسىپ ئەھلىگە ئايلىنىش مۇساپىسىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئەۋزەل كەسىپنى كەڭ كۆلەمدە يولغا قويۇش ۋە كۈچەيتىش كېرەك.

ۋاڭ لېچۈەن 5 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە، ئاقسۇ ۋىلايىتىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ كۇچا، توقسۇ، باي، ئونسۇ، كەلپىن، ئاۋات، ئۈچتۇرپان ناھىيىلىرىگە ۋە ئاقسۇ شەھىرىگە بېرىپ، يېزا ئىگىلىك كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەشەش، ئەۋزەل بايلىققا تايىنىپ زامانىۋى سانائەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، تارىم دەرياسى ۋادىسىنى ئۈنۈملىك تىزگىنلەش 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالى، دۆلەتنىڭ زاپاس ئاشلىقنى باشقۇرۇش غىزىمىتىنىڭ ئەھۋالى، ساياھەتچىلىك، مەدەنىيەت ۋە باشقا ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئەھۋالىنى

مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى: قىيىنچىلىق ئۈستىدىن تېزىدىن ھەلبە قىلىپ، ئاھەتكە تاقابىل تۇرۇپ ئۆزىمىزنى قۇتقۇزۇشىمىز كېرەك. نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنى چەك تۇتۇپ، كۆپ يوللار ئارقىلىق مەبلەغ ھەملەپ، ئىقتىسادنى ھەقىقىي تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئاممىنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشىلاش لازىم. ئىسائىل تىلىۋالدى، چەك شىۋىمىتلار كۆزدىن كەچۈرۈش، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشتا بىللە بولدى.

ئەسقەر كەرسىباي 4 - ئاينىڭ 2 - كۈنى شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» ئاپتوموبىل زاۋۇتى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۆلك ئوقۇمىچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، ئىسلاھات، قايتا تەشكىللەش، قىيىنچىلىقتىن قۇتۇلۇش، تەرەققىياتنى ئورتاق پىلانلاش قاتارلىق ئالاقىدار ئەھۋاللار توغرىسىدىكى مەلۇماتنى ئاڭلىدى.

ۋاڭ لېچۈەن 4 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 11 - كۈنىگىچە قەشقەر ۋىلايىتىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ يەكەن، پوسكام، قانغىلىق ناھىيىلىرىگە بېرىپ مۇئەسسەسە يېزا ئىگىلىكىنى، باقمىچىلىقتىكى ئۈلگە مىكرو رايونلارنى، پوسكام ناھىيىسىدىكى 1000 مو (66.7 گېكتار) لۇق چىلان بازىسىنى ۋە قانغىلىق ناھىيىسىدىكى 10 مىڭ مو (666.7 گېكتار) لۇق ياڭاق، ئانار، ئۈرۈك بازىسىنى كۆزدىن كەچۈردى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: جايلار ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسىنى تەشەش جەريانىدا، ئۆز يېرىنىڭ شارائىتىغا يارىشا ئىش كۆرۈپ، ئۆزگىچىلىكىنى گەۋدىلەندۈرۈشى كېرەك.

ۋاڭ لېچۈەن 4 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە، خوتەن ۋىلايىتىنىڭ گۇما، چىرا، كېرىيە، لوپ، قاراقاش، خوتەن ناھىيىلىرىدە ۋە خوتەن شەھىرىدە يېزا ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى تەشەش، كوللېكتىپ ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: يېزا ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى تەشەشتە، ھەجىم تەرەققىياتى بىلەن ئىچكى قىسىمدا يوشۇرۇن كۈچنى قېزىشنى بىرلەشتۈرۈش يولغا مېڭىش كېرەك. لېكىن يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيانقى تەرەققىيات جەريانىدا، خوتەن ئىچكى قىسىمدا يوشۇرۇن كۈچنى قېزىشنى ئاساس قىلىش كېرەك. كوللېكتىپ ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا، ئۇنىڭ ئاممىنى بېيىتىپ كىرىمىنى ئاشۇرۇش بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى ياخشى بىر تەرەپ قىلىش، چەكلىك يەر بىلەن سۇ بايلىقىنى ئاممىنىڭ بېيىپ كىرىمىنى ئاشۇرۇشىغا ئىشلىتىش كېرەك.

ئەسقەر كەرسىباي 4 - ئاينىڭ 18 - كۈنى سودىگەر چاقىرىش بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى شۆبىسىگە كېلىپ تەكشۈرۈپ

كادىرلار ساناتورىيىسىگە كېلىپ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش غىزىمىتىنى تەكشۈردى.

نۇر بەكرى 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى غىزىمىتى توغرىسىدا 5 تۈرلۈك تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

ئەسكەت كەرسىياي 6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى، ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىنى باشلاپ شىنجاڭ «ئائىلە شاتلىقى» ماددىي ئەشيا ئوبوروت قىلىش، يەتكۈزۈپ بېرىش زەنجىرىسىمان تاللا بازىرى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىگە كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

ۋاڭ لېچۈن 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە سانجى ئوبلاستىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مورى، گۈچۈك، جىسار، فۇكاڭ، مىچۈن، سانجى قاتارلىق 6 ناھىيە، شەھەرگە بېرىپ، كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەتقىق قىلىش، چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، سانائەتلىشىش مۇساپىسى، ئەۋزەل بايلىقنى ئىقتىسادىي ئەۋزەللىككە ئايلاندۇرۇش ئىمىتراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش، باشلامچى كارخانىلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئۆلگىلىك يېزا ئىگىلىك ۋە ئېكولوگىيىلىك تىزگىنلەش، نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي قاپتىلىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغدىكى ۋىلايەت ئوبلاست، شەھەرلەر كۆڭۈل قويۇپ ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئىنچىكە پىلانلاپ، مۇۋاپىق تەدبىر تۈزۈپ، ئىسلاھات ۋە تۈرلۈك ئىشلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشى كېرەك.

ۋاڭ لېچۈن 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى تارىم نېفىتلىكىنى كۆزدىن كەچۈردى. ئۇ تارىم نېفىتلىكىنى تەكشۈرۈش، ئۆزلەشتۈرۈش، يەرلىك ئىقتىسادنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە ئۇنىڭغا مەدەت بېرىش، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، نامراتلارنى يۆلەش، قىيىنچىلىقى بارلارغا ياردەم بېرىش قاتارلىق جەھەتلەردە ئىشلەنگەن غىزىمەتلەرنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى، ئەۋزەل بايلىققا تايىنىپ ئەۋزەل كەسىپنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئەۋزەل كەسىپكە تايىنىپ شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم دەپ كۆرسەتتى.

ۋاڭ لېچۈن 8 - ئاينىڭ 8 - كۈنى شىنجاڭ خۇاڭنىڭ بازىرىنى ۋە شىنجاڭ خەلقئارا چوڭ بازارىنى كۆزدىن كەچۈردى. خۇ جىيەن ۋە ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى ياك كالىڭ

تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: يېزا ئىگىلىك كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەتقىق قىلىش مەسئۇلىيىتىنى يەنىمۇ ئاشۇرۇش كېرەك، شۇ يەرنىڭ شارائىتىغا يارىشا ئىش كۆرۈپ باشلىنىش نۇقتىسى، ئۈنۈمى يۇقىرى زامانىۋى سانائەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئەۋزەل بايلىقنى ئىقتىسادىي ئەۋزەللىككە ئايلاندۇرۇش ئىمىتراتېگىيىسىنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى تېزلىتىش لازىم.

خۇ جىيەن 5 - ئاينىڭ 13 - 14 - كۈنلىرى، قۇمۇلدا «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش غىزىمىتىنى تەكشۈردى. ئارا يۇلتۇز «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە تەكشۈرۈش پونكىتىنىڭ ئەڭ ئالدىنقى سېپىدە ئىشلەۋاتقان 70 كىشىدىن ھال سورىدى.

فۇ چىياڭ 5 - ئاينىڭ 13 - كۈنى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش، ئايرىپ كۆزىتىش ۋە زىيىنىنى ئۈستىگە ئالغان شىنجاڭ مائارىپ ماركىزىنىڭ «سارس» بىلەن يۇقىرىلانغان دەپ گۇمان قىلىنغانلارنى ئېلىپ قېلىپ تەكشۈرۈش پونكىتى ۋە ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونى دۆلەت مەمۇرلىرىنى تەربىيەلەش مەركىزىنىڭ «سارس» بىلەن يۇقىرىلانغان دەپ گۇمان قىلىنغانلارنى ئېلىپ قېلىپ تەكشۈرۈش پونكىتىغا كېلىپ غىزىمەتلەرنى تەكشۈردى ھەمدە ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋە ش ئۇ ئا ر «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسىغا ۋاكالىتەن بۇ پونكىتتا كۈرەشنى قىلىشى داۋاملاشتۇرۇۋاتقان خادىملاردىن ۋە تىببىي خادىملاردىن سەمىمىي ھال سورىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

نۇر بەكرى 5 - ئاينىڭ 13 - 14 - كۈنلىرى ش ئۇ ئا ر ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى ۋە مەدەنىيەت نازارىتىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شىنجاڭنىڭ مەدەنىيەت ۋە ئاخبارات ۋە نەشرىياتچىلىقىدا توغرا يۆنىلىشتە چىڭ تۇرۇپ، ئاساسىي مېلودىيىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، سەرخىل ئەسەر يارىتىش ئىمىتراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، ئومۇمىيلىق ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش جەريانىدا گۈللىنىش، تەرەققىي قىلىش لازىم.

نۇر بەكرى 5 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ش ئۇ ئا ر تەنتەربىيە ئىدارىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: تەنتەربىيە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ۋە ئىنسانلار ئالغا ئىلگىرىلىشىنىڭ مۇھىم بەلگىسى، تەنتەربىيە ئىشلىرىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتقا ماسلاشتۇرۇش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ئومۇمىي خەلق ساغلاملىق ئېگىنى تۇرغۇزۇپ، خەلقنىڭ تەن ساغلاملىقىنى كۈچەيتىش كېرەك.

جۇ يۈەن 5 - ئاينىڭ 19 - كۈنى، ئۈرۈمچى لاۋمەنچىڭ

ۋە فۇ چىياڭلار كۆزدىن كەچۈرۈشتە بىللە بولدى.

ۋاڭ لېچۈن 8 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ياكى گالا، فۇ چىياڭ ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئالاقىدار رەھبەرلىرىنىڭ ھەمراھلىقىدا، شىنجاڭ «جىنجاڭ» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «چىكالا» خالىمۇرات دوكتور ئويغۇر دورىگەرلىك چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جىرى» بىخەتەر ئەينەك چەكلىك شىركىتى، «گۇاڭخۇي» ئازادە تۇرالغۇ ماددىي ئەشيا ئوبوروت باغچىسى، شىنجاڭ «ئالتۇن كالا» بىئولوگىيە (گۈرۈھى) پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تېنەنمۇ» زامانىۋى يېزا ئىگىلىك باغچىسى، شىنخۇا بىرلەشمە مەبلەغ سېلىش گۈرۈھى شىركىتى قاتارلىق 11 كارخانا ۋە «خۇڭگۇاڭ» تېخنىكىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى، شۇشىگۇ فاڭجىياڭۋاڭ كەنتىدىكى دېھقانلارنىڭ تۇرالغۇ جاي قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئاپتونوم رايونىنىڭ تېز تەرەققىي قىلىش ۋەزىيىتىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن جەمئىيەتتىكى ھەر تەرەپتىكى كۈچلەرنى تۈرلۈك ساھەلەرنى ئېچىش قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلىپ، يۇقىرى پەن - تېخنىكىلىق، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، كۆپ خىل مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدىكى كارخانىلارنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇش كېرەك.

ۋاڭ لېچۈن 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنى مائىتاغا نېفىت خىمىيە سانائىتى چوڭ تۈرىگە تەييارلىق كۆرۈش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: دۆلەتنىڭ مائىتاغا نېفىت خىمىيە سانائىتى چوڭ تۈرى قۇرۇشتە تارىخىي پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ئىلمىي پىلانلاپ، كۈچنى ماسلاشتۇرۇپ، قۇرۇلۇشنى بۇرۇنراق باشلاش ئۈچۈن ئالدىنقى تەييارلىق خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش كېرەك. فۇ چىياڭ ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى كۆزدىن كەچۈرۈشتە بىللە بولدى.

ۋاڭ جىنشياڭ 11 - ئاينىڭ 8 - كۈنى شىنجاڭ قۇلماق پاي چەكلىك شىركىتى قارىمىقىدىكى 3 پاي كوتىرول كارخانىسىغا كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: كارخانا باشقۇرۇش قاتلىمى ۋە ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلار ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ كىشىلەرنى كۆڭلىدىن ئۆيۈشتۈرۈپ، بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ ئىشلەپچىقىرىشنى ياخشى تۇتۇش، تۈرلۈك چارە - ئاماللار ئارقىلىق نورمال تىجارەت تەرتىپىنى ساقلاپ، ئاپتونوم رايون ئىقتىسادىنىڭ سىجىل، مۇقىم، ساغلام تەرەققىي قىلىشىدا ياخشى ۋەزىيەتنى قوغدىشى لازىم.

ۋاڭ لېچۈن 11 - ئاينىڭ 17 - كۈنى شىنجاڭ قۇلماق پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ پاي كوتىرول كارخانىسى - ئۈرۈمچى «شېنپىي» بىئولوگىيەلىك ياسالمىلار چەكلىك

شىركىتىگە كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى يوقلىدى ھەمدە شىركەتنىڭ ئوتتۇرا قاتلامدىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: كارخانا ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلىرى كۈچلۈك ئىجتىمائىي مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى تۇرغۇزۇشى كېرەك. ئالاقىدار تارماق ۋە ئورۇنلار قۇلماق شىركىتىنى كۈچلۈك قوللىشى، كارخانىنىڭ نورمال ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇشىغا كاپالەتلىك قىلىشى، دۆلەت، كارخانا، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ۋە مەبلەغ سالغۇچىنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىشى كېرەك. ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ، فۇ چىياڭلار تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشتا بىللە بولدى.

ۋاڭ لېچۈن 11 - ئاينىڭ 20 - 21 - كۈنلىرى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ، ئىركىن ئىمىر باقى، فۇ چىياڭلار بىلەن بىللە، ش ئۇ ئار يەرلىك باج ئىدارىسى، دۆلەت باج ئىدارىسىغا بېرىپ باج كادىرلىرىنى يوقلىدى، دوكلات ئاڭلىدى ھەمدە ئوتتۇرا قاتلامدىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلار بىلەن سۆھبەتلەشتى. ۋاڭ لېچۈن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: باجنىڭ فۇنكسىيەلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، باجنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىپ، باج باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يوشۇرۇن كۈچلەرنى قېزىپ، يوپۇقلارنى ئېتىپ، باج كىرىمىنىڭ سۈپىتىگە ۋە ئېشىش سۈرئىتىگە كاپالەتلىك قىلىپ، ئاپتونوم رايون مالىيە كىرىمىنىڭ ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ سىجىل، تېز، ساغلام تەرەققىي قىلىشى ئۈچۈن يەنە بىر قېتىم تۆھپە قوشۇش لازىم.

ئەسكەرت كەرىمباي 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئىلى رايونىغا بېرىپ قىيىنچىلىقى ئېغىر كارخانىلاردىكى ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى، شەھەردىكى نامرات ئائىلىلەرنى ۋە پىلچى كۆمۈر كېنىنىڭ باشقا جايغا ئورۇنلاشتۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنى يوقلىدى.

ۋاڭ لېچۈن 12 - ئاينىڭ 19 - كۈنى قەشقەردە «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بېسىش نۇقتىسىنىڭ پۈتۈش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

ۋاڭ لېچۈن 12 - ئاينىڭ 29 - كۈنى «ماركور» مەبلەغ سېلىش گۈرۈھى چەكلىك شىركىتىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە گۈرۈم باش شتابى بىناسىنىڭ پۈتۈش مۇراسىمىغا قاتناشقاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: «ماركور» گۈرۈھى 10 يىل تەرەققىي قىلىش ئارقىلىق، شىنجاڭنىڭ بايلىق ئەۋزەللىكىگە تايىنىپ چوڭ - چوڭ ئىشلارنى قىلىدىغان، ئۆزىنى كۈچەيتىدىغان مۇساپىنى بېسىپ ئۆتتى، ئۇ، تېخىمۇ كۆپ ئەمەلىي كۈچى بار كارخانىلارنىڭ ئۆز تەرەققىياتىنى شىنجاڭنىڭ ئەۋزەل بايلىقىنى ئىقتىسادى

قىلىش، زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش ئۈچۈن تەشكىلى كاپالەت بىلەن تەمىن ئېتىشىنى تەلەپ قىلدى.

ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇ جىيايەن مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: كادىرلارنى تەربىيەلەش، پېتىشتۈرۈش سالىمىنى ئاشۇرۇپ، رەھبەرلىك كولىكتىپى قۇرۇلۇشى ۋە كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىختىساسلىقلارنى يېڭىدىن كۈچەيتىش ئىستراتېگىيىسىنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇپ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتى قۇرۇلۇشىنى ۋە پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش لازىم. ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى جۇ يۈەن تەشكىلات خىزمىتىنى ئەتراپلىق ئورۇنداشقا دائىر تۈرلۈك ۋەزىپىلەرنى ئورۇنلاشتۇردى.

ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش ۋە بىڭتۇەن رەھبەرلىرى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ بۆلۈم، كومىتېتلىرى، ئاپتونوم رايوننىڭ كومىتېتى، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرى ئالىي مەكتەپلەر، خەلق تەشكىلاتلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە سىياسىي - قانۇن تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايوندىكى چوڭ كارخانىلار، مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنىغا قاتناشتى.

ۋاڭ يۇڭچىڭ پارتىيە تەشكىلاتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە پارتىيىنىڭ ھەر دەرىجىلىك يەرلىك كومىتېتى 111 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە، ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىر، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك پارتكوم 2، ۋىلايەتلىك پارتكوم 7، ئاپتونوم ئوبلاستلىق پارتكوم 5، ۋىلايەتكە قاراشلىق شەھەرلىك پارتكوم 17، ناھىيىلىك پارتكوم 62، ئاپتونوم ناھىيىلىك پارتكوم 6، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەردىكى رايونلۇق پارتكوم 11، پارتگۇرۇپپا 1635، بۇنىڭ ئىچىدە، ئۆلكە دەرىجىلىك ئورگان 82، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك ئورگان 557، ناھىيە (شەھەر، رايون) دەرىجىلىك ئورگان 903، 2 - دەرىجىلىك ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەن ئورگان 93. پارتىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتى 65 مىڭ 768، بۇنىڭ ئىچىدە پارتكوم 3569، پارتىيە باش ياچېيكىسى 3522، پارتىيە ياچېيكىسى 58 مىڭ 587. خىزمەت كومىتېتى 244، بۇنىڭ ئىچىدە، ش ئۇ ئا ر پارتكوم ئەۋەتكەن خىزمەت كومىتېتى 3، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوم ئەۋەتكەن خىزمەت كومىتېتى 25، ناھىيىلىك (شەھەرلىك،

ئەۋزەللىككە ئايلاندۇرۇش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، شىنجاڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن تېخىمۇ زور تۆھپە قوشۇشنى ئۈمىد قىلدى.

ۋاڭ لېچۈەن 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ئەسقەت كەرىمباي، ۋاڭ جىنشياڭ، فۇ چىياڭ قاتارلىقلارنىڭ ھەمراھلىقىدا، ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى نېفىت ئايرىش زاۋۇتى، خىيىمىۋى ئوغۇت زاۋۇتىنى كۆزدىن كەچۈردى ھەمدە ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلىدى. ۋاڭ لېچۈەن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شىنجاڭدا نېفىت خىمىيە كەسپىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش روشەن ئەۋزەللىككە ۋە كەڭ ئىستىقبالغا ئىگە. ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، نېفىت خىمىيە سانائىتىنىڭ ئىككىلەمچى مەھسۇلاتىنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، زاۋۇتى جۇڭگو ھەتتا دۇنيا دەرىجىلىك خىمىيە سانائىتى خام ئەشيا بازىسىغا ئايلاندۇرۇشى لازىم. تالڭ جىڭخۇڭ

تەشكىلات خىزمىتى

ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات خىزمىتى يىغىنى

بۇ يىغىن 2002 - يىلى 2 - ئاينىڭ 9 - 10 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايوننىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋە تەشكىلات خىزمىتىگە دائىر تەجرىبىلەر يەكۈنلەندى، نۆۋەتتىكى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىللىك تەشكىلات خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا سۆز قىلىپ ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ئۇنىڭ تەشكىلات تارماقلىرىدىن پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى ئارقىلىق پارتىيە قۇرۇلۇشىغا بىر تۇتاش قوماندانلىق قىلىشنى، دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەشتە، پارتىيىنىڭ ئىلغارلىقىدا، خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشتە چىڭ تۇرۇپ، ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش، رەھبەرلىك قىلىش مەۋزىسىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈشنى، يۇقىرى ساپالىق كادىرلار قوشۇنى قۇرۇشنى، يېڭى ئەسىرنىڭ يېڭى باسقۇچىدا ئاپتونوم رايوننىڭ تەشكىلات خىزمىتى ۋە كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا

دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 113 مىڭ 725، باشلانغۇچ دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 256 مىڭ 164.

شى لىسى

«تەشكىلات خىزمىتى كادىرلىرىنىڭ ئوبرازىنى تىكلەش» مەركەزلىك ئۆگىنىش - تەربىيە پائالىيىتى

مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ۋە ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ تەلپىگە ئاساسەن، 2003 - يىل 7 - ئايدىن 12 - ئايغىچە شىنجاڭدىكى تەشكىلات سىستېمىسىدا ئورۇنلاشتۇرۇش، تونۇشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش، مەسىلىلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇش، تەرتىپكە سېلىپ ئۆزگەرتىپ تۈزۈم تۈرۈلۈشىدىن ئىبارەت 4 باسقۇچ بويىچە، ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئورگىنى، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تەشكىلات كادىرلار تارماقلىرى، نازارەت، ئىدارىلەرنىڭ تەشكىلات، كادىرلار باشقارمىلىرى، ناھىيىلىك، شەھەرلىك تەشكىلات، كادىرلار تارماقلىرىدىن ئىبارەت 4 قاتلامغا ئايرىلىپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ يېڭى يۇقىرى دولقۇنىنى قوزغالدى. ئادىللىق، توغرىلىق ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان «تەشكىلات خىزمىتى كادىرلىرىنىڭ ئوبرازىنى تىكلەش» بويىچە مەركەزلىك ئۆگىنىش - تەربىيە پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. ئۆگىنىش - تەربىيەلەش پائالىيىتى جەريانىدا، ھەر دەرىجىلىك تەشكىلات تارماقلىرى يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، نەزەرىيە ئۆگىنىشنى ئەستايىدىل ئورۇنلاشتۇردى ھەمدە ئۆز - ئۆزىنى تەقدىم قىلىشنى قانات يايدۇردى. خىزمەت ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، كەڭ دائىرىدە پىكىر ئالدى؛ «ئۆزى پاك بولۇش، باشقىلارغا ئادىل مۇئامىلە قىلىش، ئىچكى قىسمىدا قاتتىق بولۇش، تاشقى جەھەتتە باراۋەر بولۇش» تەلپىگە سېلىشتۇرۇپ، ئادىل، توغرا بولۇشتا چىڭ تۇرۇشتا ساقلىغان مەسىلىلەرنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈپ تېپىپ چىقىپ، تەرتىپكە سېلىپ ئۆزگەرتىش تەدبىرلىرىنى نىشانلىق تۈزۈپ چىقتى؛ يىراقنى كۆزلەشتە چىڭ تۇرۇپ، قائىدە - تۈزۈم تۈرۈلۈش تەدبىرلىرىنى گەۋدىلەندۈردى. بۇنىڭ بىلەن، كادىرلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەر يېڭى دەۋردە ئادىل، توغرا بولۇشتا چىڭ تۇرۇشتا چوڭقۇر تەربىيىگە ئىگە بولدى، تەشكىلات تارماقلىرىنىڭ ئىستىلىنى ياخشىلىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. لو يەنلىن

كادىرلار تۈزۈمى ئىسلاھاتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا كادىرلار تۈزۈمى ئىسلاھاتى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى، ش ئۇ ئا ر پارتكوم ۋىلايەت،

رايونلۇق) پارتكوم ئەۋەتكەن خىزمەت كومىتېتى 201، باشقا خىزمەت كومىتېتى 15.

تەن چىڭ

پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

شىنجاڭ بويىچە پارتىيە ئەزاسى 1 مىليون 100 مىڭ 718 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە، رەسمىي پارتىيە ئەزاسى 1 مىليون 59 مىڭ 850، كاندىدات پارتىيە ئەزاسى 40 مىڭ 868، ئايال پارتىيە ئەزاسى 252 مىڭ 512؛ ئاز سانلىق مىللەت پارتىيە ئەزاسى 427 مىڭ 27؛ 35 ياشتىن تۆۋەن پارتىيە ئەزاسى 276 مىڭ 717؛ 36 ياشتىن يۇقىرى پارتىيە ئەزاسى 824 مىڭ بىر؛ دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پارتىيە ئەزاسى 246 مىڭ 400؛ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە ئۇنىۋېرسىتېت يۇقىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگە پارتىيە ئەزاسى 662 مىڭ 590، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە ئۇنىۋېرسىتېت تۆۋەن ئوقۇش تارىخىغا ئىگە پارتىيە ئەزاسى 438 مىڭ 128.

تەن چىڭ

كادىرلار قوشۇنىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، شىنجاڭ بويىچە ھەر خىل كادىر 647 مىڭ 490 غا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئايال كادىر 293 مىڭ 583 بولۇپ، ئومۇمىي كادىرنىڭ %45.34 نى؛ ئاز سانلىق مىللەت كادىر 322 مىڭ 921 بولۇپ، %49.87 نى؛ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئاممىۋى تەشكىلات ئورگىنىدىكى كادىر 154 مىڭ 137 بولۇپ، %23.81 نى؛ دۆلەت كارخانا، كەسپىي ئورۇنلىرىدىكى كادىر 493 مىڭ 353 بولۇپ، %76.19 نى ئىگىلىدى. ئالىي تېخنىكوم ۋە ئۇنىۋېرسىتېت يۇقىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگە كادىر 385 مىڭ 459 بولۇپ، ئومۇمىي كادىرنىڭ %59.53 نى؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم ۋە ئۇنىۋېرسىتېت تۆۋەن ئوقۇش تارىخىغا ئىگە كادىر 262 مىڭ 31 بولۇپ، %40.47 نى؛ 45 ياش ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەن كادىر 552 مىڭ 854 بولۇپ، %85.38 نى ئىگىلىدى.

پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئاممىۋى تەشكىلات ئورگىنىدىكى كادىرلار ئارىسىدا، ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك كادىر (رەھبەرلىك ۋەزىپىسى يوقلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 1131، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر (رەھبەرلىك ۋەزىپىسى يوقلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 10 مىڭ 989، يېزا، بۆلۈم دەرىجىلىك كادىر (رەھبەرلىك ۋەزىپىسى يوقلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 49 مىڭ 538.

دۆلەت كارخانا، كەسپىي ئورۇنلىرىدىكى كادىرلار ئارىسىدا كەسپىي تېخنىكا خادىمى 443 مىڭ 357 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئالىي ئۇنۋانى بارلار 22 مىڭ 568، ئوتتۇرا

تەشكىلاتلىرىنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى غىزىمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلىش سالىمىسى ئاشۇرۇلدى. يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇش نەتىجىسى مۇستەھكەملەندى ۋە كېڭەيتىلدى. يېزىلاردا «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش - تەربىيەلەش پائالىيىتىنى تەرتىپكە سېلىپ ياخشىلاش تەدبىرى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، دېھقانلارنى ئۇزۇن مۇددەت نەپكە ئىگە قىلىش، كادىرلارنى تەربىيەگە ئىگە قىلىشتىن ئىبارەت ئۇزۇن مۇددەتلىك ئۈنۈملۈك مېخانىزم بەرپا قىلىش ئۈستىدە ئىزدىنىلدى. يېزا ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتى قۇرۇلۇشىدا «ئۈچ دەرىجىلىك بىرلەشمە ئۈنۈم يارىتىش» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، پارتىيىنىڭ يېزىلاردىكى ئاجىز، چېچىلاڭغۇ ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرى داۋاملىق تەرتىپكە سېلىندى. «4211» خىزمەت مېخانىزمى بويىچە 3 تۈرلۈك مۇئەسسەسەنى ئۇيۇشتۇرۇپ يولغا قويۇش ئىشى ياخشى ئىشلەندى. دۆلەت كارخانىلىرىدىكى پارتىيە قۇرۇلۇش خىزمىتى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ تۈزۈلمە ئۆزگەرتىش، قايتا تەشكىللەش ۋە قۇرۇلۇشىنى تەكشۈش ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈلۈپ، كارخانا پارتىيە تەشكىلاتىنىڭ سىياسىي يادرو لۇق رولى پائال جارى قىلدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئىشلەپچىقىرىشتىن توختىغان، تاقالغان، ۋەيران بولغان دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ پارتىيە خىزمىتى مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، قىيىنچىلىقى ئېغىر قىسمەن كارخانىلارغا داۋاملىق خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىلىپ خىزمەتلەرگە ياردەم بېرىلدى.

لو يەنلىن
كادىرلارنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈش خىزمىتى

2003 - يىلى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ ئاساسىي بازىلىق رولى پائال جارى قىلدۇرۇلدى. 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ش ئۇ ئا رپارتىيە مەكتىپىدە 10 قارار رەھبىرىي كادىرلارنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە مەخسۇس مۇھاكىمە كۇرسى ئېچىلدى، ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار، ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش، تەشكىلات، تەشۋىقات، سىياسىي - قانۇن سىستېمىسىنىڭ ئاساسلىق رەھبىرىي كادىرلىرى بولۇپ 1695 ئادەم 6 كۈندىن 8 كۈنگىچە ئۆگىنىش ۋە مۇھاكىمىگە قاتناشتى. ش ئۇ ئا ر پارتىيە مەكتىپى يەنە

ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇشتا ئومۇمىي يىغىندا ئاۋازغا قويۇپ قارار قىلىش تۈزۈمىنى يولغا قويدى. نۆۋەت ئالىمىنى تەكشۈرۈش ۋە رەھبەرلىك كولىپكتىپىنى تەكشۈرۈش داۋامىدا، تەكشۈرۈشنى ئالدىن ئۇقتۇرۇش قىلىش، پەرقلق تەكشۈرۈش، دېموكراتىك كۆرسىتىش، دېموكراتىك باھالاش قاتارلىق ئۇسۇللارنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويدى، قىسمەن نازارەت، ئىدارە ئورۇنلاردىكى ئوتتۇرا قاتلام ئىش ئورنىدا رىقابەتلىشىپ ئىش ئورنىغا چىقىش يولغا قويۇلدى. شۇنىڭدەك، كادىرلارنى تاللاپ ۋەزىپىگە قويۇش خىزمىتىنى نازارەت قىلىش كۈچەيتىلدى. «پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي كادىرلارنى تاللاپ ۋەزىپىگە قويۇش خىزمىتى قوللانمىسى» نى يېزىپ چىقىش ئۇيۇشتۇرۇلدى، «كادىرلارنى تاللاپ ۋەزىپىگە قويۇش نىزامى» نىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى تەكشۈرۈش سالىمىقى كۈچەيتىلدى. 2 تۈركۈم بويىچە 4 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 11 ناھىيە، شەھەر ۋە 15 نازارەت، ئىدارە دەرىجىلىك ئورۇننىڭ «كادىرلارنى تاللاپ ۋەزىپىگە قويۇش نىزامى» نى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى ئارىلاپ تەكشۈرۈلۈپ ساقلانغان مەسىلە تۈزۈلدى. ئاپتونوم رايوندا كادىرلارنى نازارەت قىلىش خىزمىتى بويىچە باش قوشۇن يىغىنى تۈزۈمى ئورنىتىلىپ، ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى (مەمۇرىي تەپتىش نازارىتى)، كادىرلار نازارىتى، ئىقتىسادىي تەپتىش نازارىتى، ئەرزىيەت ئىدارىسى تەكلىپ قىلىنىپ كادىرلارنى نازارەت قىلىش خىزمىتى بويىچە باش قوشۇن يىغىنىنىڭ 1 - قېتىملىق يىغىنى ئېچىلدى. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ۋەزىپە ئۆتىگەن مەزگىلدىكى ئىقتىسادىي جاۋابكارلىقىنى مۇبەتتىش قىلىش سالىمىقى ئاشۇرۇلدى، كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ رەھبىرىي كادىرلارنى پاش قىلىشنى قوبۇل قىلىش خىزمىتى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەندى.

لو يەنلىن
پارتىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭدا پارتىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۇيۇشۇش كۈچى، جەڭگىۋارلىقىنى ئاشۇرۇش نىشان قىلىنىپ، مەھەللە، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك تەشكىلاتلىرىنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىلدى. 19 شەھەردىكى 29 مەھەللەدە «ئالتە ياخشى» مەھەللە پارتىيە (خىزمەت) كومىتېتى، مەھەللە پارتىيە باجپېكىسى قۇرۇشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك

ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنىڭ قانات يايدۇرۇلۇشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. سىناق نۇقتىنىڭ دائىرىسىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن تەجرىبە توپلاندى، شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان كادىرلارنى كۈندىلىك باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان قىسمەن كادىرلارنىڭ خىزمەت، تۇرمۇشتىكى قىيىنچىلىقى ماسلاشتۇرۇپ ھەل قىلىندى. شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان كادىرلارنىڭ كۆۋرۈكلۈك، ۋاسىتىلىك رولى ۋە يەتكۈزۈش، ياردەم قىلىش، يېتەكلەش رولى نۇقتىلىق جارى قىلدۇرۇلۇپ، ئۇلارنىڭ يەرلىك ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتتىكى ئەقىل-پاراسىتىنى جارى قىلدۇرۇشى ئۈچۈن شەرت - شارائىت يارىتىلدى. بىر يىلدىن بۇيان، شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان كادىرلارنىڭ يول باشلاپ كۆۋرۈك سېلىشى، شىنجاڭ بىلەن ئىچكى ئۆلكە شەھەرلىك ئىقتىسادىي، تېخنىكا، مائارىپ، سەھىيە قاتارلىق جەھەتلەردە ھەمكارلىشىشى، ئالماشتۇرۇشى ئارقىلىق مول نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. تۈرلۈك ھەمكارلىق كېلىشىمىدىن 292 سى ئىمزالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئەمەلىيلىشىپ مەبلەغ سېلىنغان تۈر 165، سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليارد 213 مىليون يۈەنگە يەتتى. كادىر ئەۋەتكەن مەركەز، دۆلەتنىڭ مىنىستىرلىك كومىتېتلىرى ۋە ئۆلكە، شەھەرلەرنىڭ شىنجاڭغا ھەقسىز بەرگەن مەبلەغى، ماددىي ئەشياسى 271 مىليون يۈەنگە يەتتى، ئىچكى ئۆلكىلەردە شىنجاڭلىق كادىردىن 3336 نى تەربىيەلەپ بېرىش پىلانلانغانىدى، 1611 كادىر تەربىيەلەندى. شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان كادىرلار شىنجاڭدا 716 قارار تۈرلۈك كۇرس ئېچىپ، 43 مىڭ 570 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيەلدى. لو يەنلىن

تەشۋىقات خىزمىتى

ئاپتونوم رايونلۇق تەشۋىقات بۆلۈم باشلىقلىرى يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 19 - 20 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى دېڭىز شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ۋە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى يېتەكچى قىلىپ، پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش، مەملىكەتلىك تەشۋىقات بۆلۈم باشلىقلىرى يىغىنىنىڭ روھىنى، مەملىكەتلىك مەنئىي مەدەنىيلىك ئىشخانىسى مۇدىرلىرى، تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىسى مۇدىرلىرى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش، 2002 - يىللىق خىزمەتلەرنى خۇلاسەلەش، دۈج

بىر قارار ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك كوللېكتىپىغا يېڭىدىن كىرگەن ۋە سوت، تەپتىش مەھكىمىلىرىدىكى ئاساسلىق رەھبىرىي كادىرلاردىن 50 نەچچە كىشى كۈچەيتىش بويىچە تەربىيەلەندى. پارتىيىلىك مۇتەخەسسسلەرنى نەزەرىيە جەھەتتە تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپى ۋە ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئالىي مەكتەپلەردىن يۆتكەپ تەربىيەلەش خىزمىتى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەندى. 703 رەھبىرىي كادىر يۆتكەپ تەربىيەلەندى. ش ئۇ ئا ر پارتىيە مەكتىپى ئاساسىي گەۋدە سىنىپتىن 22 نى ئېچىپ، ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىردىن 1055 نى يۆتكەپ تەربىيەلدى. تەشكىلات بۆلۈمى كادىر تەربىيەلەش مەركىزى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيىلىك، شەھەرلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى باشلىقلىرىنى تەربىيەلەش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى. جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 4 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى باشقا جايدا ۋەزىپە ئۆتەشكە ئەۋەتىش خىزمىتى ياخشى تۇتۇلدى. ئىدىيە - سىياسىي ماسپاسنى ئۆستۈرۈش باشقا جايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغانلارنى تەربىيەلەشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلىپ تۇتۇلدى. 5 - تۈركۈمدە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 4 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 500 كادىرنىڭ باشقا جايدا ۋەزىپە ئۆتۈشىنى قوبۇل قىلىدىغان 69 نۇقتىنىڭ ئۇلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش، باشقۇرۇش خىزمىتى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەندى. تەربىيەلەش يوللىرى تىرىشىپ كېڭەيتىلىپ، دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى ۋە شاڭخەي شەھەرلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ شىنجاڭلىق كادىرلارنى، بولۇپمۇ ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيەلەش خىزمىتىنى قوللىشى پائال قولغا كەلتۈرۈلدى.

لو يەنلىن

شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان كادىرلار خىزمىتى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان كادىرلار سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان كادىرلار غې گۇچياڭنىڭ شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈرگەندە قىلغان سۆزىنىڭ روھىنى ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇلدى، تەجرىبىلەر ئالماشتۇرۇلدى، ئەھۋالدىن خەۋەرلەندۈرۈلدى، پىكىر يوللىرى كېڭەيتىلدى. شىنجاڭغا ياردەم بېرىدىغان كادىرلار ناھىيىلىك (شەھەرلىك) پارتكوم شۇجىلىقىنى ئۈستىگە ئېلىش سىناق نۇقتىسى قىلىنغان قۇمۇل شەھىرى، قورغاس ناھىيىسى بىر - بىرىنى كۆزدىن كەچۈرۈشكە،

كەلگەن ۋەزىيەتنى تەھلىل قىلىش، 2003 - يىللىق تەشۋىقات - ئىدىيە خىزمىتىنى مۇزاكىرە قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت.

ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋە دۇنقۇ يىغىندا سۆز قىلىپ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: 2003 - يىللىق تەشۋىقات ئىدىيە خىزمىتىدە «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيەسىنى ھەممىگە قوماندا قىلىپ، پارتىيە 16- قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئۆگىنىپ، ئىزچىللاشتۇرۇپ، شىنجاڭ بويىچە تەشۋىقات - ئىدىيە خىزمىتىنى تىرىشىپ يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرۈپ، ئىسلاھات، تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشنى كۈچلۈك ئىدىيە كاپالەت، مەنئى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ ۋە ئەقلى مەدەت بىلەن تەمىن ئېتىش كېرەك. «سەككىزدە يېڭى» نىشانى يەنى نەزەرىيە بىلەن قوراللاندىرۇش خىزمىتىدە يېڭى دولقۇن قوزغاش، جامائەت پىكرى ئارقىلىق يېتەكلەش خىزمىتىدە يېڭى سەۋىيە يارىتىش، ئىدىيە - سىياسىي خىزمەتتە يېڭى ئىلگىرىلەشنى قولغا كەلتۈرۈش، ئەدەبىيات - سەنئەت، نەشرىيات خىزمىتىدە يېڭى يورۇق نۇقتا بەرپا قىلىش، مەنئى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىدا يېڭى قىياپەتنى بارلىققا كەلتۈرۈش، تاشقى تەشۋىقات خىزمىتىدە يېڭى تەدبىرلەرنى قوللىنىش، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش خىزمىتىدە يېڭى نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈش، كادىرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىدا يېڭى يۈكلىنىش ھاسىل قىلىش كېرەك.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن يىغىن ئاخىرىدا سۆز قىلىپ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ۋە «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيەسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇشنى تەشۋىقات خىزمىتىدە مۇھىملىق مۇھىم قىلىپ مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، مىللىي روھنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۈرۈپ ۋە جارى قىلدۇرۇپ، تىپلارنى ئوتتۇرىغا چىقىرىپ، پارتىيىنىڭ مەركىزىي خىزمىتىنى چىڭ چۆرىدەپ، شىنجاڭنىڭ دۆلەت ئىچى، خەلقئارادىكى تەسىرىنى يەنىمۇ كېڭەيتىپ، پارتىيە، خەلق ئالدىدا يۈكەك جاۋابكار بولۇش پوزىتسىيىسى ئارقىلىق، قەتئىي، ئەستايىدىل بولۇپ، تىرىشىپ ئىشلەپ، ئىدىئولوگىيە ساھەسىدىكى خىزمەتلەرنى قىلچە بوشاشماستىن ياخشى ئىشلەپ، تەشۋىقات - ئىدىيە خىزمىتىنى سۈپەت ۋە مەۋىيە جەھەتتە چوڭ بىر بالداققا كۆتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوم تەشۋىقات

بۆلۈم باشلىقلىرى، مەنئى مەدەنىيلىك ئىشخانىلىرىنىڭ، تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىلىرىنىڭ مۇدىرلىرى، ناھىيە دەرىجىلىك، شەھەرلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈم باشلىقلىرى، ئاپتونوم رايوننىڭ تەشۋىقات، مەدەنىيەت سىستېمىسى ۋە ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ مەسئۇللىرى يىغىندا قاتناشتى. شىڭ جىيەن

تەشۋىقات - ئىدىيە خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تەشۋىقات - ئىدىيە سېپىدە دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيەسى ئارقىلىق تەشۋىقات ئىدىيە خىزمىتىگە بىر تۇتاش رەھبەرلىك قىلىنىپ 16 - قۇرۇلتاينىڭ روھى مۇھىملىق مۇھىم قىلىنىپ ئۆگىنىلىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ 2003 - يىللىق تەشۋىقات ئىدىيە خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى» دىكى تەلەپكە ئاساسەن تۈرلۈك خىزمەتلەر پۇختا ئىلگىرى سۈرۈلۈپ كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى.

1. «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيەسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ يېڭى يۇقىرى دولقۇنىنى قوزغالدى.

مەركەزنىڭ تەلەپىگە ئاساسەن، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئاساسلىق مۇنۇ 8 تۈرلۈك خىزمەت قانات يايدۇرۇلدى: بىرىنچى، «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ پۈتۈن پارتىيىدە (ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش) مۇھىم ئىدىيەسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە يېڭى يۇقىرى دولقۇن قوزغاش توغرىسىدىكى ئۆتتۈرۈش» نىڭ روھىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايون «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيەسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە يېڭى يۇقىرى دولقۇن قوزغاش سەپەرۋەرلىك يىغىنى ئاچتى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن سەپەرۋەرلىك سۆزى قىلدى. ش ئۇ ئار پارتكوم «ئاپتونوم رايوندا (ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش) مۇھىم ئىدىيەسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە يېڭى دولقۇن قوزغاشنى ئورۇنلاشتۇرۇش توغرىسىدا پىكىر» نى تارقاتتى. ش ئۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى «تەشۋىقات خىزمىتى لايىھىسى» نى تارقاتتى. ئىككىنچى، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيەسىنى ئۆگىنىش تېزىسى» نى تەرجىمە قىلىپ نەشر قىلىش ئەستايىدىل ئۇيۇشتۇرۇلدى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللىنىش ئارقىسىدا، ئەڭ تېز سۈرئەتتە «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيەسىنى ئۆگىنىش تېزىسى ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە تەرجىمە قىلىنىپ تارقىتىلدى؛ مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى

قاتلامنى زىيارەت قىلىش ئۆمىكى ئۇيۇشتۇردى، ئۆمەك ئەزالىرى جەنۇبىي، شىمالىي شىنجاڭ يېزىلىرى، كارخانا، مەھەللە، مەكتەپ قاتارلىق ئورۇنلارغا بېرىپ، ئاساسىي قاتلامدىكى پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ ئومۇم ئۈچۈن پارتىيە قۇرۇش، خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشتىكى يېڭى ئوبرازىنى زىيارەت ۋە خەۋەر قىلدى. بۇ خىزمەتلەر ئارقىلىق، ئاپتونوم رايونىنىڭ جاي جايلىرىدا «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ يېڭى يۇقىرى دولقۇنىنى پۇختا قوزغاش ئىلگىرى سۈرۈلدى.

2. يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش روھى زور كۈچ بىلەن جارى قىلدۇرۇلدى.

2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى، مارالبېشى، پەيزاۋات ناھىيىلىرىدە كۈچلۈك يەر تەۋرەپ، ئېغىر دەرىجىدە ئۆلۈم - يېتىم ھادىسىسى يۈز بەردى ۋە مال - مۈلۈك زىيانغا ئۇچرىدى. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ سەمىمىي غەمخورلۇق قىلىشى ۋە مەملىكەت خەلقىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللىشى ئارقىسىدا، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت كادىر، ئامما بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە قەيەرلىك بىلەن كۈرەش قىلىپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشنىڭ زور غەلبىسىنى قولغا كەلتۈردى. «ھەممە بىر نىيەتتە بولىدىغان، خېيىمخەتەر، جاپا - مۇشەققەتتىن قورقمايدىغان، بىر تەرەپ قىيىنچىلىققا ئۇچرىسا ھەممە تەرەپ ياردەم قىلىدىغان، ئىتتىپاقلىشىپ تۆھپە قوشۇدىغان، غەلبە قىلىشقا جۈرئەت قىلىدىغان» يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزىدىغان روھنى يېتىلدۈردى. جۇڭگو كومپارتىيىسىنىڭ رەھبەرلىكىدە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقىنىڭ ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقىنىڭ يېڭى سەھىپىسىنى ياراتتى. يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش روھى جۇڭخۇا مىللەتلىرى روھىنىڭ كونكرېت ئىپادىسى، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ ئىنتايىن قىممەتلىك مەنئۇ بايلىقى، كادىرلار ئاممىسىغا ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەرگە ۋە تەنپەرۋەرلىك ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېلىپ بېرىشتىكى ئەڭ جانلىق دەرسلىك، شۇنداقلا مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇشتىكى ئەڭ رېئال، ئەڭ قايىل قىلىش كۈچىگە ئىگە دەرسلىك. ئاپتونوم رايون داغدۇغىلىق ھالدا، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى خۇلاسەلەش، تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى ھەمدە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش روھىنى 21 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيىنىڭ ئاساسىي تېمىسى قىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات

تۈزگەن «كادىر، ئامما كۆڭۈل بۆلۈدىغان 25 نەزەرىيەۋى مەسىلە» ۋە گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى نەشر قىلدۇرغان «ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ھەققىدە»، «دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ھەققىدە»، «جاڭ زېمىننىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسى ھەققىدە» ئۇيغۇرچىغا تەرجىمە قىلىنىپ نەشر قىلىنىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا تارقىتىلدى. ئۈچىنچى، ئاپتونوم رايون «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى بويىچە نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى ۋە نەزەرىيە سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. بۇنىڭ بىلەن، بىر تۈركۈم نەزەرىيە نەتىجىسى شەكىللەندى، «راست ئۆگىنىش، راست چۈشىنىش، راست ئىشىنىش، راست ئىشلىتىش» تەك ئورتاق تونۇش ھاسىل قىلىندى. تۆتىنچى، 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە، ش ئۇ ئا ر پارتكوم داۋاملىق 10 قارار رەھبىرىي كادىرلار مەخسۇس مۇھاكىمە كۇرسى ئاچتى، تەربىيەلەش ئوبيېكتى ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر)، ناھىيە (شەھەر، رايون) لىرىنىڭ ئاساسلىق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى شۇجىلىرى، تەشكىلات بۆلۈم باشلىقلىرى، تەشۋىقات بۆلۈم باشلىقلىرى، نازارەت، ئىدارىلەرنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ۋە مائارىپ سىستېمىسىنىڭ رەھبىرىي كادىرلىرى، سىياسىي - قانۇن سىستېمىسىنىڭ رەھبىرىي كادىرلىرى بولۇپ 1695 كىشىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. بەشىنچى، ئاپتونوم رايون «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى تەشۋىق قىلىش ئۆمىكى ئۇيۇشتۇردى. گۇرۇپپا ئەزالىرى 5 گۇرۇپپىغا ئايرىلىپ، 13 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 83 ناھىيە (شەھەر) دە خەنزۇ، ئۇيغۇر، قازاق تىللىرىدا تەشۋىقات ئېلىپ باردى. 192 مەيدان دوكلات يىغىنى ئاچتى، دوكلاتنى ئاڭلىغۇچىلار 100 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن كۆپرەككە يەتتى. ئالتىنچى، ئاپتونوم رايون «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش نەزىسى» بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇردى. بۇنىڭ بىلەن، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنىڭ قاپلاش دائىرىسى كېڭەيدى. يەتتىنچى، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى يېتەكچى قىلىنىپ «شىنجاڭ پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقات ئومۇمىي پىلانى - 2003 - يىللىق تەتقىقات تېما قىيىنلىقىسى» تۈزۈلدى، شىنجاڭنىڭ «ئۈچ مەدەنىيەت» قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تىرىشپ مۇلازىمەت قىلىش مەقسىتىدە، بىر تۈركۈم «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش، شىنجاڭدا زور نەزەرىيە ۋە ئەمەلىي مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىش تېمىسىنى مەلۇم قىلىش ئىشى ئۇيۇشتۇرۇلدى. سەككىزىنچى، ئاپتونوم رايون «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» بويىچە ئاساسىي

بۆلۈمى كۆڭۈل قويۇپ تەشكىللەپ، بىر تۇتاش ماسلاشتۇرۇپ، «بىر گۇرۇپپا تەپسىلىي خەۋەر، بىر گۇرۇپپا ئوبزور، بىر پارچە ئەدەبىي ئاخبارات، بىر قېتىم مەركىزىي ئاخبارات ۋاسىتىلىرى زىيارەت قىلىش، بىر ناخشا، بىر قىسىم تېلېۋىزىيە تىياتىرى، بىر قىسىم رادىئو دراممىسى، بىر دوكلات بېرىش ئۆمىكى، بىر تەربىيە بازىسى، بىر كىتاب» نى رامكا قىلىپ ھەر جەھەتتىكى ماتېرىياللارنى چوڭقۇر قېزىپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش. ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىدە مەيدانغا كەلگەن تەسىرلىك ئىش - ئىزلارنى ئەتراپلىق، ھەقىقىي ئەكس ئەتتۈردى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ئارمىيە - خەلق ئىتتىپاقلىقى ۋە سوتسىيالىستىك چوڭ ئائىلىنىڭ ئىللىقلىقىنى گەۋدىلىك ئىپادىلەپ، شىنجاڭدىن ئىبارەت بۇ كەڭ زېمىندا، «كومپارتىيە ياخشى، سوتسىيالىزم ياخشى، ۋەتەن چوڭ ئائىلىسى ياخشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ياخشى، ئازادلىق ئارمىيە ياخشى» دېگەن ئاساسىي مېلودىيىنى ياغراتتى.

3. «سارس» قا تاقابىل تۇرۇشتىكى تەشۋىقات خىزمىتىنىڭ غەلبىسى قولغا كەلتۈرۈلدى.

ش ئۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىر نەچچە قېتىم تەشۋىقات سىستېمىسى مەسئۇللىرى يىغىنى ئېچىپ، مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش خىزمىتى توغرىسىدىكى يوليۇرۇقلىرىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى ۋە ئۆگەندى. ئاخبارات ۋاسىتىلىرىدىن «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىشقا دائىر تەشۋىقات خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقىنى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» نى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش ۋە 16 - قۇرۇلتاي روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش يۈكسەكلىكىدە، پارتىيە، خەلق ئالدىدا قاتتىق جاۋابكار بولۇش يۈكسەكلىكىدە، ئىقتىساد، جەمئىيەتنى ماسلاشتۇرۇپ تەرەققىي قىلدۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ تونۇش ۋە ياخشى ئىشلەشنى، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىشقا دائىر تەشۋىقات خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى بىر تۈرلۈك ئىنتايىن مۇھىم سىياسىي ۋەزىپە قاتارىدا چىڭ، ياخشى تۇتۇشنى تەلەپ قىلدى. ئاخبارات ئورۇنلىرى مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشتا قوللانغان بىر قاتار چوڭ - چوڭ تەدبىرلىرىنى، ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش خىزمىتىدە قولغا كەلتۈرۈلگەن ئىلگىرىلەش ۋە ئۈنۈمنى، ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش ساۋاتلىرىنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىپ، ۋەھىمىنى تۈگىتىپ، كىشىلەر كۆڭلىنى خاتىرجەم قىلدى. كېسەللىك ئەھۋالىنى ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا خەۋەر قىلدى ھەمدە ئالاقىدار تارماقلار بىلەن ئاقىللىق ماسلىشىپ، مۇتەخەسسسلەرنى كېسەللىك ئەھۋالىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى ۋە ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرىنى سۆزلەپ

بېرىشكە تەكلىپ قىلىپ، ئاممىنىڭ ئۆزىنى قوغداش، ئۆزى ئالدىنى ئېلىش ۋە خەم - ئەندىشىسىنى ئۆزى تۈگىتىش ئىقتىدارىنى كۈچەيتتى. ش ئۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى يەنە مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى بېسىپ تارقانغان «يېزىلاردا» «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش بويىچە پەننىي ساۋاتلارنى ئومۇملاشتۇرۇش ئاساسىي خىزمىتى، «قانۇن بويىچە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشقا ئائىت ئاساسىي ساۋاتلار» نى تارقىتىش ھەمدە بۇ خىزمىتىنى ئۇيغۇرچە ۋە قازاقچىغا تەرجىمە قىلدۇرۇپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا 30 مىڭ پارچە تارقىتتى. «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش تەشۋىقات داغدۇغا پەيدا قىلىش بىلەن بىللە يەنە مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش توغرىسىدىكى چوڭ - چوڭ تەدبىرلىرىنى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ ياخشى ۋەزىيىتىنى، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشتىكى ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى، ھەر ساھە، ھەر كەسپنىڭ نورمال ھەرىكىتىنى ۋە دۆلەتنىڭ «سارس» نىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان ساھەلەرگە زور كۈچ بىلەن مەدەت بەرگەنلىكىنى تولۇق خەۋەر قىلىپ، كادىر، ئاممىنى ھەممە بىر نىيەتتە بولۇپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىپ، قىيىنچىلىقتىن قورقماي، زور قەدەم بىلەن تەرەققىي قىلىپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىي قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت قوش غەلبىنى قولغا كەلتۈرۈشكە يېتەكلىدى.

4. تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشتا بىر تۈركۈم نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى.

ش ئۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، تەپسىلىي تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقىپ، ش ئۇ ئار تەشۋىقات - ئىدىيە خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇردى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى بەلگىلىگەن 15 تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش مۇھىم نۇقتىسىغا ئاساسەن، 46 تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش تېمىسىنى بېكىتىپ، ھەر بىر تېمىغا مەسئۇل ئادەمنى ئەمەلىيلەشتۈردى. ئاپتونوم رايون بويىچە 33 تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللىدى، ئاز كەم 100 ئادەم تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش پائالىيىتىگە قاتناشتى، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىلىرى ئاساسىي قاتلامغا ۋە ئامما ئارىسىغا بېرىپ، ئايرىم زىيارەت قىلىش، نەق مەيداندا تەكشۈرۈش، سۆھبەت ئۇيۇشتۇرۇش قاتارلىق ئۇسۇللار ئارقىلىق، خەلق رايونى سىناش، سوئال - جاۋابلىق تەكشۈرۈش قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىپ، كادىر، ئاممىغا

كۈچلۈكرەك بولغان يېزىلارغا دائىر بەتلەرنى نەشر قىلىپ، ئاساسىي قاتلام ۋە يېزىلار ئۈچۈن ياخشى ئىش، ئەمەلىي ئىش قىلىپ بېرىپ، مەركەزنىڭ تەدبىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشتىن ئىبارەت ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق خەلقنىڭ ئىشەنچىگە ئېرىشىپ، خەلق ئاممىسىنىڭ تۈپ مەنپەئىتىنى ياخشى قوغداش شۇنىڭ بىلەن بىللە پارتىيە گېزىت - ژورناللىرىنىڭ نورمال تارقىتىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىپ، مۇقىم بولۇش ئاساسىدا ئۆستۈرۈشنى قولغا كەلتۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

6. ئەدەبىيات - سەنئەت، نەشرىيات خىزمىتىدە يېڭى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى.

ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى بىلەن «بەش بىر قۇرۇلۇشى» بويىچە مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالىدى، ئىجادىيەتتە «بەش بىر قۇرۇلۇشى»غا ئاساسلىق رەھبەر مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، مەسئۇلىيەت ئېنىق بولۇش، مۇكاپاتلاش بىلەن جازالاشنى ئېنىق ئايرىشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، ئىجادىيەت ئىشلەپچىقىرىشنى رىغبەتلەندۈرۈش مېخانىزمىنى بەرپا قىلدى. 2003 - يىلنىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن 2 يىلدا بىر قېتىم ئۆتكۈزۈلىدىغان «تەڭرىتاغ» ئەدەبىيات - سەنئەت مۇكاپاتىنى باھالاش خىزمىتىنى تاماملىدى. «ئەدەبىيات - سەنئەتتىكى گۈللەندۈرۈپ سەر خىل ئەبەر يارىتىش»تىن ئىبارەت بۇ مەركىزىي ھالقىنى چىڭ تۇتۇپ، ئىدىيىۋىلىكى، بەدئىيلىكى بىرلىككە كەلگەن بىر تۈركۈم مۇنەۋۋەر ئەسەرلەرنى بارلىققا كەلتۈردى. «قۇربان تۇلۇمنىڭ بېيجىڭغا سەپىرى»، «خۇبىياۋ مۇكاپاتى» نىڭ مۇنەۋۋەر ھېكايە فىلىم بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. «ئاغدىكى تاش غارىنىڭ سىرى»، «ئۆيگە قايتىدىغان يول قانچىلىك ئۇزۇن» 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگو تېلېۋىزىيە ئالتۇن بۈركۈت مۇكاپاتىنىڭ مۇنەۋۋەر ئەسەر بويىچە ھېكايە، رومان مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. يەر تەۋرەشكە ئاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش روھى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن رادىئو خەۋىرى دراممىسى «غارابىلىكتىكى توي مۇراسىمى» ۋە تېلېۋىزىيە كىنو ئەسىرى كوئېنلۇنغا مۇجەسسەملەنگەن مۇھەببەت، ناخشا «بىز قېرىنداشلارمىز» قاتارلىق ئەسەرلەر دەۋر روھى قىياپىتىنى ئىپادىلىدى. ئۇيۇشتۇرۇلغان «ئۈچىنچى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش»، مۇزىكانتلار خىسلىتىسى، ياش ناخشىچىلار تېلېۋىزىيە كاتتا مۇكاپات مۇسابىقىسى، «1 - ماي» نى تەبرىكلەش تېلېۋىزىيە ئەدەبىيات - سەنئەت كېچىلىكى، ۋاڭ لوبىڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 90 يىللىقىنى خاتىرىلەش، شىنجاڭ بويىچە 100 كۈنلۈك مەدەنىيەت مەيدانى قاتارلىق پائالىيەتلەردە ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى.

7. مەنىۋى مەدەنىيەتلىك قۇرۇلۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى.

بىۋاسىتە يۈزلەندى، ئوبدانغان ئەھۋال ھەم كەڭ دائىرىلىككە، ھەم ۋەكىللىك خاراكتېرىگە ئىگە بولدى. بۇ قېتىمقى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشتا 46 پارچە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى يېزىلدى. تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئارقىلىق يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيانقى تەشۋىقات - ئىدىيە سېپىدىكى ئاساسلىق تەجرىبىلەر پەكۈنلەندى، تەشۋىقات - ئىدىيە خىزمىتىدە دۇچ كەلگەن يېڭى ئەھۋال، يېڭى مەسىلە ئىلمىي تەھلىل قىلىندى، بۇ يېڭى ۋەزىيەتتە چېگرىدىكى مىللىي رايونلارنىڭ تەشۋىقات ئىدىيە خىزمىتىنىڭ ئاساسىي قانۇنىيىتىنى تىرىشىپ ئىگىلەش خىزمەتتە كۈچەيتىشكە تېگىشلىك ئاجىز ھالقىلارنى توغرا تېپىپ چىقىش، خىزمەتنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاشنىڭ پىكىر يولى ۋە تەدبىرىنى كېنىق ئوتتۇرىغا قويۇشتا ئىجابىي رول ئوينىدى.

5. پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژورناللارنى قالايمىقان تارقىتىش ۋە خىزمەت ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ تارقىتىشنى تىزگىنلەش خىزمىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. مەركەز پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژورناللارنى قالايمىقان تارقىتىشنى تىزگىنلەش خىزمەت يىغىنى ئاچقاندىن كېيىن، ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى يىغىن روھىنى يەتكۈزدى ۋە ئۆگەندى ھەمدە ئىنتىزام تەكشۈرۈش، تەشۋىقات، ئاخبارات - نەشرىيات قاتارلىق تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى ئالاقىلىشىش يىغىنىنى ئېچىپ، يولغا قويۇش لايىھىسىنى مۇزاكىرە قىلدى. مەركەزنىڭ تەلپىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايوندا پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژورناللارنى قالايمىقان تارقىتىشنى ۋە ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ تارقىتىشنى تىزگىنلەش خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە تىزگىنلەش خىزمىتىگە مەسئۇل قىلىندى. ئاپتونوم رايون مەخسۇس ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئالاقىلىشىش يىغىنى ئېچىپ، ئالاقىدار ئەھۋال توغرىسىدىكى مەلۇماتنى ئالغىلىدى، ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش تەدبىرلىرىنى مۇزاكىرە قىلدى، يېزا، بازار، كەنت دەرىجىلىك تەشكىلات، يېزىلاردىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ قاتارلىق ئاساسىي قاتلام ئورۇنلىرىنىڭ نۇقتىلىق پارتىيە گېزىت - ژورناللىرىغا ھۆكۈمەت خىراجىتى بىلەن مۇشتەرى بولۇش دائىرىسىنى بەلگىلىدى، كەنت دەرىجىلىكلەرنىڭ گېزىت - ژورناللارغا مۇشتەرى بولۇشتىكى نورمىلىق ئۆلچىمىنى بېكىتتى. ئاساسىي قاتلام ۋە دېھقانلارنىڭ يۈكىنى ھەقىقىي يېنىكلىتىش ئۈچۈن، «شىنجاڭ گېزىتى» ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى پارتىيە گېزىت، ژورناللىرىدىن بېتى ئازراق، باھاسى تۆۋەنرەك، قاراتمىلىقى ۋە ئەمەلىي قوللىنىشچانلىقى

«پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇش تېزىسى» چوڭقۇر تەشۋىق قىلىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ، ئىدىيىۋى تەربىيە ۋە مەنىۋى مەدەنىيلىك بەرپا قىلىش پائالىيىتىدە يېڭى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. بىرىنچى، «پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيى روھىنى چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇپ، پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى يولغا قويۇش پىكرى» تۈزۈپ تارقىتىلىپ، 2 - قېتىملىق پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى ئېيى پائالىيىتى ۋە 1 - قېتىملىق پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى تەشۋىقات كۈنى پائالىيىتى ئىستايىدىل ئۇيۇشتۇرۇلدى ۋە قانات يايدۇرۇلدى. ئىككىنچى، «ئىشەنچلىك شىنجاڭ» پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلدى. «ئىشەنچلىك» ماركا پۈتۈن كۈچ بىلەن يارىتىلدى. «ئىشەنچلىك شىنجاڭ» بازار ئىگىلىكى تەرتىپىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش پائالىيىتىگە، مەدەنىي شەھەر، مەدەنىي كەنت بازىرى، مەدەنىي كەسىپ، مەدەنىي ئورۇن بەرپا قىلىشنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقا كىرگۈزۈلۈپ، «تېزىسى» نىڭ ئەمەللىنىشى ئىلگىر سۈرۈلدى. ئۈچىنچى، «مىللىي روھنى جارى قىلدۇرۇش ۋە يېتىلدۈرۈش، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش» ئاساسىي تېما قىلىنغان ئىدىيىۋى تەربىيە پائالىيىتى بارلىق بەرپا قىلىش پائالىيىتىنىڭ جەريانىغا سىڭدۈرۈلۈپ، بەرپا قىلىش خىزمىتىنىڭ ھەر قايسى تەرەپلىرىدە ئىپادىلەندى. بۇنىڭ بىلەن، بەرپا قىلىش پائالىيىتى ئىدىيىۋى ئەخلاق تەربىيىسىنىڭ جەريانىغا، ئەخلاق-پەزىلەتنى تاۋلاش، جىسمانىي، روھىي جەھەتتە شادلىنىش جەريانىغا، مەدەنىي تەربىيىلىنىشنى يۈكسەلدۈرۈش جەريانىغا ئايلاندى. تۆتىنچى، ساھنى كېڭەيتىش، مەزمۇنى تولۇقلاش، ئۇمۇلنى ياخشىلاش، سەۋىيىنى ئۆستۈرۈش پىكرى يولغا ئاساسەن، مەدەنىي شەھەر، مەدەنىي كەنت بازىرى، مەدەنىي كەسىپ ۋە مەدەنىي ئورۇن بەرپا قىلىش خىزمىتىنىڭ سالمىتى ئاشۇرۇلدى. تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا 18 كەسىپكە ئاپتونوم رايونلۇق مەدەنىي كەسىپ دەپ، بىر تۈركۈم ئورۇنغا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇن دەپ نام بېرىلدى. «پەن - مائارىپ، مەدەنىيەت - تەنتەربىيە، قانۇن، سەھىيە-نى» مەھەللىلەرگە كىرگۈزۈش، پائالىيىتىنى داۋاملىق قانات يايدۇرۇشنىڭ ئومۇمىي پىلانى» تۈزۈپ چىقىلدى. ئاپتونوم رايونلۇق يېزا مەدەنىي مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى نەق مەيدان يىغىنى ئېچىش ئىشى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، يېزا مەنىۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ما يەنجۇ

تاشقى تەشۋىقات خىزمىتى

1. تاشقى ئىقتىساد تەشۋىقاتى.
- 1) «كۆسەن لوڭقىسى» ئارقىلىق شىنجاڭغا نەزەر -

چوڭ تىپتىكى تېلېۋىزىيە فىلىمى باشقا جايدا زىيارەت قىلىش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلدى. بۇ پائالىيەتنى شۇ ئۇ ئارقىلىق پارتكوم تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىسى ۋە مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىنىڭ چەت ئەل مەركىزى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىرلىشىپ ئۇيۇشتۇردى. قايتا - قايتا ئىسپاتلاش ئارقىلىق، 30 مەخسۇس تېمىنى سۈرەتكە ئېلىش بەلگىلەندى. بۇ تېمىلارنىڭ مەزمۇنى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى، گۈزەل تاغ - دەريالىرى، مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادىتى، رايون مەدەنىيىتى قاتارلىق جەھەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، 23 ئۆلكە دەرىجىلىك تېلېۋىزىيە ئىستانسىدىن 30 سۈرەتكە ئېلىش گۇرۇپپىسى شىنجاڭغا كېلىپ 10 كۈن زىيارەت قىلىشقا تەكلىپ قىلىندى. سۈرەتكە ئېلىپ ئىشلەنگەن مەخسۇس پروگراممىلارنى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ۋە ئۆلكىلىك، شەھەرلىك تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرى كۆرسەتتى. قىسمەن مۇنەۋۋەر پروگراممىلار مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ 4 - يۈرۈش پروگراممىسىدا كۆرسىتىلىپ، ناھايىتى ياخشى تەشۋىقات ئۈنۈمى ھاسىل قىلىندى. 2003 - يىلدىكى ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدىكى تاشقى تەشۋىقات خىزمىتى. ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى مەزگىلىدە شۇ ئارقىلىق تەشۋىقات ئىشخانىسى ئاز كەم 500 جۇڭگولۇق، چەت ئەللىك مۇخبىرنى يەرمەنكىگە قاتنىشىپ خەۋەر قىلىشقا ئۇيۇشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدىكى چوڭ تىپتىكى جۇڭگولۇق، چەت ئەللىك مۇخبىرلار ئۆمىكىدىكى 18 ئادەم ئالاھىدە تەكلىپ قىلىندى، ئۇلار جەنۇبىي شىنجاڭغا بېرىپ زىيارەت قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئېچىلىش مۇراسىمىدا كۆرسىتىلىدىغان ئەدەبىيات - سەنئەت كېچىلىكى كۆڭۈل قويۇپ ئۇيۇشتۇرۇلدى. يېپىلىش مۇراسىمىدا ئەدەبىيات - سەنئەت نومۇرلىرى كۆرسىتىلدى. جۇڭگولۇق، چەت ئەللىك مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنى ئېچىلدى. 3) كۆپ تۈركۈمدىكى جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك مۇخبىرلار ئۆمىكى كۈتۈۋېلىنىپ، شىنجاڭ تەشۋىق قىلىندى ۋە تونۇشتۇرۇلدى. قازاقىستان مېتاللوگىيە سانائىتى پەن - تېخنىكا سودا ۋەكىللەر ئۆمىكى، مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى چەت ئەل مەركىزى، «خەلق گېزىتى» (چەت ئەل بېتى)، «جۇڭگو گېزىتى» قاتارلىق 10 نەچچە ئاخبارات ئورنىنىڭ مۇخبىرلار ئۆمىكى ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنىپ ۋە كۈتۈۋېلىنىپ، تەشۋىقات خىزمىتى پائال ياخشى ئىشلەندى. شۇنىڭ بىلەن بىللە جۇڭگو شىنخۇئا ئاگېنتلىقىنىڭ ئامېرىكا «مۇھاجىرلار گېزىتى»، فرانسىيىنىڭ «ياۋروپا ۋاقىت گېزىتى»، «شىنجاڭغا نەزەر» نىڭ مەخسۇس سەھىپىلىرىنى ياخشى باشقۇرۇشقا داۋاملىق مەدەت بېرىلدى.

2. تاشقى تەشۋىقات خىزمىتىنىڭ ئەمەلىي ئۈنۈمچانلىقى

3. تاشقى مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش كۈچەيتىلدى.
2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 2 - ئاينىڭ 7 - كۈنىگىچە، شىنجاڭ ئاپتونوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋە دۇنخۇ ئۆمەك باشلىقىدىكى شىنجاڭ تاشقى مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش جەمئىيىتىدىكى 23 كىشى مەركىزىي كومىتېت تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىسىنىڭ قولىشى بىلەن فرانسىيە، گوللاندىيە، بېلگىيەدىكى 6 شەھەرگە بېرىپ، 8 مەيدان شىنجاڭ ناخشا - ئۇسۇلى ئاماس قىلىنغان مەدەنىيەت، تاشقى تەشۋىقات پائالىيىتى ئېلىپ باردى. ئويۇن قويۇلغان مەزگىلدە يەنە شىنجاڭنىڭ مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، مىللەتلەرنىڭ ئۆزۈپ - ئادىتى، گۈزەل تاغ - دەريالىرى ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن فوتو سۈرەت ئەسەرلىرى كۆرگەزمە قىلىندى. ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، بېيجىڭدا يەنە 3 مەيدان دوكلات ئويۇنى قويۇلدى. 2003 - يىلى، جايلارمۇ تاشقى مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش پائالىيىتىنى پائال قانات يايدۇردى. ئىلى ئوبلاستى قازاقىستاننىڭ ئالمۇتا شەھىرىدە ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزدى. تېلېۋىزىيە فىلىملىرىنى ۋە مەخسۇس پروگراممىلارنى قازاقچىغا تەرجىمە قىلىپ، جۇڭگونىڭ قازاقىستاندىكى باش ئەلچىخانىسىنىڭ ياردىمى بىلەن قازاقىستان تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ ئاڭلىتىشىغا ئەۋەتىپ بەردى؛ تۇرپان ۋىلايىتى 13 - نۆۋەتلىك ئۈزۈم بايرىمىنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈپ، «جەلپكار» شىنجاڭ - تۇرپاننىڭ ئۈزۈمى پىششىق» دېگەن ئاساسىي تېمىنى بەلگىلەپ، خېلى ياخشى تەشۋىقات ئۈنۈمىگە ئېرىشتى. سانجى ئوبلاستى تۇنجى نۆۋەتلىك تەڭرىتاغ بوغدا كۆلى مۇز - قار ساياھەت بايرىمى ۋە بېشبالىق يېمەك - ئىچمەك مەدەنىيەت بايرىمىدىن پائال پايدىلىنىپ، تاشقى تەشۋىقاتنى قانات يايدۇرۇپ، جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك ئەربابلارنىڭ شىنجاڭ، سانجىغا بولغان دىققىتىنى جەلپ قىلدى.

4. تور تەشۋىقات خىزمىتى. (1) شىنجاڭ بويىچە تور ئاخبارات، تەشۋىقاتنى باشقۇرۇش خىزمىتى تەدرىجىي قېلىپلاشتۇرۇلدى. شىنجاڭ ئېنېرنىت تورىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىندى، تور بېكەتلىرىنىڭ مەزمۇنىنى باشقۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىلدى. ھازىر شىنجاڭ ئېنېرنىت تورىدا نۆمۈر بۇرۇپ تورغا چىقىدىغان ئابونت 448 مىڭغا يەتتى. www بېكىتى - نۇقتىسى 514 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە، خەنزۇچە تور بېكىتى 364، ئۇيغۇرچە تور بېكىتى 150؛ IP ئادرېس بايلىق ئومۇمىي سانى 805 كە يەتتى. بۇ تور بېكەتلىرى ئىچىدە، تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىسى تەستىقلىغان ئاخبارات خەۋەرلىرىنى چىقىرىش سالاھىيىتىگە ئىگە تەڭرىتاغ تورى، يېڭى يىپەك يولى قىزىق لىنىيە تور بېكىتى بار.

تىرىشىپ ئۆستۈرۈلدى. (1) تاشقى تەشۋىقات خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تاشقى تەشۋىقات ئاساسىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش قانات يايدۇرۇلدى، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ «شىنجاڭنىڭ 2003 - 2005 - يىلىغىچە بولغان تاشقى تەشۋىقات ئىشلىرى تەرەققىيات پىلانى» تۈزۈلدى. (2) تاشقى تەشۋىقات ئاپپاراتى تەشۋىقاتنى تولۇقلايدى. شىنجاڭ ئاپتونوم دائىمىي كومىتېتى تەستىق ئارقىلىق، شىنجاڭ ئاپتونوم دائىمىي كومىتېتى تەشۋىقات رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى، شىنجاڭ تاشقى مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش جەمئىيىتى رەھبەرلىك ئاپپاراتى ۋە ئەزا ئورۇنلار تەشۋىقاتنى تولۇقلايدى. (3) تاشقى تەشۋىقاتتا «سەرخىل ئەسەر» قۇرۇلۇشى ۋە «چىراغ ئاستى يورۇق» قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلىپ، تاشقى تەشۋىقات ئەسەرلىرىنى نەشر قىلدۇرۇش پەنسىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە تاشقى تەشۋىقات ئەسەرلىرىنى نەشر قىلدۇرۇش سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى. 2003 - يىلى، شىنجاڭ تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىسى «يىپەك يولىدىكى چەت ئەللىك ئېكسپىدىتسىيەچىلەرنىڭ ئىزلىرى (رەسىملىك قوللانما)»، «2003 - شىنجاڭ»، «شىنجاڭ ساياھەتچىلىكىنىڭ قىيىنچىلىقى» «شىنجاڭغا مەبلەغ سېلىش قىيىنچىلىقى» (رۇسچە) قاتارلىق شىنجاڭ ئومۇميۈزلۈك تونۇشتۇرۇلغان تاشقى تەشۋىقات كىتابلىرى، رەسىملىك قوللانمىلارنى نەشر قىلدۇرۇش خىزمىتىنى يولغا قويدى. «شىنجاڭ مەنزىرىسى» (قارت) نى بېسىپ چىقتى. نۇقتىلىق چېگرا پورتلارنىڭ تاشقى تەشۋىقات مۇئەسسەسەلىرىنى تولۇقلاپ، ياخشىلاپ، تۈرلىرى تولۇق تاشقى تەشۋىقات بويۇملىرى بىلەن تەمىنلىدى. يىلى ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلغان تاشقى تەشۋىقات بويۇملىرىنى كۆرگەزمە قىلىش نۇقتىسى 179 غا يەتتى. (4) يېتىشتۈرۈش سالىمىسى ئاشۇرۇلۇپ، تاشقى تەشۋىقات كادىرلىرىنىڭ ساپاسى ئۆستۈرۈلدى. 8 - ئايدا شىنجاڭ تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىسى 8 - قارار يەر شارى ئاخباراتى بويىچە ئالىي دەرىجىلىك مۇھاكىمە كۇرسى ئېچىشنى ئۈستىگە ئېلىپ، دۆلىتىمىزدىكى ئاتاقلىق ئالىي مەكتەپ ۋە شىنخۇئا ئاگېنتلىقىنىڭ خەلقئارا ئاخباراتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان مۇتەخەسسسى، ئالىملىرىنى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، تاشقى ئىشلارغا مۇناسىۋەتلىك نازارەت، ئىدارە ۋە ئاخبارات ۋاسىتىلىرىدىكى 100 دىن ئارتۇق كۇرسانتقا تاشقى تەشۋىقات تاختىكىسى ۋە تېخنىكىسىنى، ھازىرقى زامان ئاخبارات بىلىملىرىنى سۆزلەپ بېرىشكە تەكلىپ قىلىپ، كۇرسانتلارنىڭ نەزەر دائىرىسىنى كېڭەيتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە يەنە بىر قارار 40 كىشى قاتناشقان تور تەشۋىقات بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى.

ماقالىلىرى ۋاقتىدا ئېلان قىلىندى. ئەتراپتىكى دۆلەتلەرگە قارىتىلغان ئاخبارات، تەشۋىقات، خەۋەر قىلىش سالىقى ئاشۇرۇلۇپ، بىخەتەر، تىنچ بولغان ئەتراپ جامائەت پىكرى مۇھىتى يارىتىلدى.

ۋۇ نۇئا

بىرلىك سەپ خىزمىتى

ش ئۇ ئا ر بىرلىك سەپ بۆلۈم باشلىقلىرى

يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق شەھەرلىك پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقلىرى، ئىشخانا مۇدىرلىرى، بىڭتۇەن پارتكومى بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى، شىنجاڭ سوتسىيالىزم ئىنستىتۇتى، شىنجاڭ ئىسلام ئىنستىتۇتى، ئاپتونوم رايوندىكى ئالىي مەكتەپلەر، چولپ كارخانىلار ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ 90 نەچچە كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئىزچىلاشتۇرۇش، مەملىكەتلىك بىرلىك سەپ بۆلۈم باشلىقلىرى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش، ئۆگىنىش، 2002 - يىللىق خىزمەتلەرنى خۇلاسلاش، ئاپتونوم رايوننىڭ 2003 - يىللىق بىرلىك سەپ خىزمىتىنىڭ ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت.

لېۋ كەي

پارتىيە سىرتىدىكى زاتلار سۆھبەت

يىغىنى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر پارتكوم، ھۆكۈمەت بىر قېتىم پارتىيە سىرتىدىكى زاتلار بىلەن كېڭىشىش يىغىنى، 2 قېتىم سۆھبەت يىغىنى ئاچتى.

ش ئۇ ئا ر پارتكوم 1 - ئاينىڭ 13 - كۈنى دېموكراتىك كېڭىشىش يىغىنى ئېچىپ، دېموكراتىك پارتىيە، گۇرۇھلار، سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى مەسئۇللىرىنى ۋە پارتىيە - گۇرۇھسىز ۋەكىللەرنى ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت ۋە ش ئۇ ئا ر يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى، ش ئۇ ئا ر خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشىنىڭ نۆۋەت ئالماشتۇرۇش كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالىدىن خەۋەرلەندۈردى ھەمدە ئۇلاردىن پىكىر ئالدى. ج ل ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ

مەركەزنىڭ ئاخبارات ئورۇنلىرىنىڭ تور بېكىتىدە شىنخۇا تورى شىنجاڭ قانلىق، جۇڭگو شىنخۇا ئاگېنتلىقى شىنجاڭ ئاخبارات تورى بار. 2) تەڭرىتاغ تورى قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلىپ، ئۇ شىنجاڭنىڭ تاشقى تەشۋىقاتىدىكى مۇھىم يولغا ۋە يېڭى ۋاستىغا ئايلاندۇرۇلدى. تەڭرىتاغ تورىنى داۋاملىق ئۆزگەرتىش، يېڭىلىق يارىتىش ئۆزگىچىلىكىنى گەۋدىلەندۈرۈش، مەزمۇنىنى تولۇقلاش ئارقىلىق، ئاخبارات مىقدارى كۆپەيتىلدى، مەخسۇس پروگراممىلار كۈچەيتىلدى. تور ھەۋەسكارلىرىغا يېقىنلىشىدىغان، ئۇلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدىغان قانال ۋە سەھىپىلەر يولغا قويۇلدى، تورنىڭ رولى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. مەھەللىلەردە «تورداشلارنىڭ ئاخبارات ئوبزورلىرى»، «تورداشلارنىڭ پاراڭلىرى» دا «پۇقرالار سۆز قالدۇرۇش بېتى» قاتارلىق بىر - بىرىگە تۈرتكە بولىدىغان سەھىپە ۋە قاناللار كۆپەيتىلىپ، ئاجىز توپ تورغا قاتنىشىش مەھنىسى بىلەن تەمىن ئېتىلدى، تور ھەۋەسكارلىرىنىڭ قاتنىشىش ئېڭى كۈچەيتىلدى؛ پوچتا ساندۇقى، تەقلىدى ئاساسىي ئاپپارات، قىسقا ئۇچۇر يېغىدىن كۆپەيتىلدى. «تەڭرىتاغ تورى ئەھۋال ئىنكاس قىلىش قىسقا خەۋەرلىرى» نەشر قىلىنىپ، تۆۋەننىڭ ئەھۋالىنى يۇقىرىغا يەتكۈزۈش تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرۇلدى؛ ئاخبارات ۋاستىلىرىنى بىرىكتۈرۈش ۋە ئۆزى خەۋەر توپلاش كۈچەيتىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئاخبارات (خەۋەر) ئۇچۇرلىرى مەنبئىسى مۇقىم يولغا ئىگە بولدى. تەڭرىتاغ تورىنىڭ 3 خىل يېزىقتىكى بېتىدىكى 300 نەچچە خەۋەر كۈنىگە يېڭىلىنىپ تۇرىدۇ، تۈرلۈك ئۇچۇر 1000 دىن ئاشىدۇ، بەت ئاچقۇچلار 500 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن ئاشىدۇ. پۈتۈنلەي يېڭى خەنزۇچە، رۇسچە بەتلەردە خېلى كۈچلۈك دەۋر كەيپىياتى ۋە ئاخبارات تور بېكىتىنىڭ ئۆزگىچىلىكى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن بولۇپ، تور ھەۋەسكارلىرىنىڭ ياخشى كۆرىشىگە ئېرىشتى.

5. ئەتراپتىكى دۆلەتلەرگە بولغان تاشقى تەشۋىقات خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى. ش ئۇ ئا ر تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىسى گوۋۇيۈەن ئاخبارات ئىشخانىسىغا ماسلىشىپ ماتېرىيال توپلاپ ۋە رەتلەپ، «شىنجاڭنىڭ تارىخى ۋە تەرەققىياتى» دېگەن ئاق تاشلىق كىتابنى نەشر قىلدۇردى. مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىنىڭ «قىزىق نۇقتا ھەققىدە سۆھبەت» پروگراممىسىغا شىنجاڭدا مەخسۇس پروگرامما ئىشلەشكە ياردەملەشتى. تەڭرىتاغ تورىدا «ئەتراپنىڭ مۇھىتى ۋە شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقى»، «جۇڭگو ئېلان چىقىرىپ يەر شاردا» (شەرقىي تۈركىستان، چىلارنى تۇتماقچى) قاتارلىق مەخسۇس پروگرامما تەسىس قىلىندى. «شىنجاڭنىڭ تارىخى ۋە تەرەققىياتى» دېگەن ئاق تاشلىق كىتاب قاتارلىقلارنىڭ مەزمۇنى مەخسۇس پروگراممىغا كىرگۈزۈلدى. توردا جامائەت پىكرى كۈرىشى پائال قانات يايدۇرۇلدى، رەددىيە

شەھەرلىك پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈم باشلىقلىرى، مىللەت، دىن ئىشلىرى ئىدارىلىرىنىڭ باشلىقلىرى ۋە ج خ تاشقى ئىشلار تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ مۇشۇ خىزمەتكە مەسئۇل رەھبەرلىرى، ج خ نازارىتى، خەۋپسىزلىك نازارىتى، تاشقى ئىشلار (مۇھاجىرلار) ئىشخانىسى، سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى، ئۈرۈمچى تاموژنىسى، شىنجاڭ ئېمپورت - ئېكسپورت تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى، خەلق ئاۋىئاتسىيە ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنىغا قاتناشتى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى مەملىكەتلىك ھەج - تاۋاپ خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى شىنجاڭ ھەج - تاۋاپ خىزمىتىنىڭ ئەھۋالىنى ئەسلىپ ۋە يەكۈنلەپ، شىنجاڭنىڭ ھەج - تاۋاپ ئىشلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشنى مۇزاكىرە قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇپ، دىن خىزمىتى ۋە ھەج - تاۋاپ خىزمىتى بويىچە رەھبەرلىك قىلىش، ماسلاشتۇرۇش مېخانىزمى بەرپا قىلىپ، پارچە - پۇرات ھەج - تاۋاپ قىلىشنى چەكلەپ، قانۇنسىز تەشكىللىنىپ پارچە - پۇرات ھەج - تاۋاپ قىلىش ھەرىكەتلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىشتىن ئىبارەت. 11 - ئايدا ئاپتونوم رايون «ھەج - تاۋاپ ئىشلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر» نى تۈزۈپ چىقتى.

ئابلز توختى

ئاپتونوم رايونلۇق خىرىستىئان دىنى خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى

ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ش ئۇ ئا ر مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى (دىنىي ئىشلار ئىدارىسى) بىلەن بىرلىكتە ئۈرۈمچىدە خىرىستىئان دىنى خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. خەۋپسىزلىك نازارىتى، ج خ نازارىتى ۋە ئۈرۈمچى، ئىلى، بايىنغولىن، ئاقسۇ، سانجى، شىخەنزە قاتارلىق ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈملىرىنىڭ، دىن ئىشلىرى ئىدارىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشتى. يىغىننىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى مەملىكەتلىك ۋە ئاپتونوم رايونلۇق دىن خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش، شىنجاڭنىڭ خىرىستىئان دىنى جەھەتتە ساقلانغان مەسىلىلەرنى ۋە چەت ئەل دىنىي كۈچلىرىنىڭ شىنجاڭغا سىڭىپ كىرىش مەسىلىسىنى قانداق ھەل قىلىش؛ خىرىستىئان دىنىنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىش؛ ش ئۇ ئا ر خىرىستىئان دىنى

لېھجەن يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇجىيەن ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەتنىڭ نۆۋەت ئالدىشى، كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى. ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى خوجىخان ھاكىمىي، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ مۇدىر ئەزاسى جۇ جېنجۇلا، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ مۇدىر ئەزاسى شۈي جىيەن قاتارلىقلار سۆز قىلدى.

ئاپتونوم رايوندىكى پارتىيە سىرتىدىكى زاتلارنىڭ جۇڭگو كومپارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 82 يىللىقىنى خاتىرىلەش سۆھبەت يىغىنى 6 - ئاينىڭ 29 - كۈنى كوئېنلۇن مېھمانخانىسىدا ئېچىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەسئۇللىرى، پارتىيە - گۇرۇھسىز ۋەكىللەردىن بولۇپ ئاز كەم 100 كىشى يىغىنىغا قاتناشتى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇ جىيەن سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشتى ۋە سۆز قىلدى.

ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى 12 - ئاينىڭ 18 - كۈنى سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ، ئاپتونوم رايوندىكى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ مەسئۇللىرى ۋە ھۆكۈمەت مەسئۇللىرىنىڭ «ھۆكۈمەتنىڭ خىزمەت دوكلاتى» (لايىھە) توغرىسىدىكى پىكىر ۋە تەكىلىپلىرىنى ئاڭلىدى. يىغىنىغا قاتناشقان خادىملار «ھۆكۈمەتنىڭ خىزمەت دوكلاتى» (لايىھە) دىكى ھۆكۈمەتنىڭ فۇنكسىيىسىنى ئۆزگەرتىش، يېزا ئىگىلىكى، يېزا، دېھقانلار مەسىلىسى، ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى، مەدەنىي مىراسلارنى قوغداش، ئىختىساسلىقلارنى يېتىشتۈرۈش، تىببىي داۋالاش، سەھىيە مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى قاتارلىق جەھەتلەرگە چېتىلىدىغان مەسىلىلەر توغرىسىدا پىكىر ۋە تەكىلىپ بەردى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ئاپتونوم رايوننىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ يىغىنىغا قاتناشتى. جاۋ يۈلەن

ئاپتونوم رايونلۇق ھەج - تاۋاپ خىزمىتى بىرلەشمە يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 17 - 18 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق،

ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش كۇرسى ئاچتى. شىنجاڭ گومىنداڭ ئىنقىلابى كومىتېتى، دېموكراتىيە ئىتتىپاقى، دېموكراتىك پارتىيە قۇرۇش، دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش، دېھقان ئىشچىلار پارتىيىسى، «3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ دائىمىي ئەزالىرى ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى مەسئۇللىرى بولۇپ 50 كىشى كۇرسقا قاتناشتى.

جاۋ پۇلەن

جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپى ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ چارۋىچىلىق تەرەققىيات مەسىلىسى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىندى

ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ تەستىقى بىلەن ش ئۇ ئار پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار ۋە پارتىيە سىرتىدىكى زاتلاردىن 30 كىشىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، جەنۇبىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسىغا ئايرىپ، 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن باشلاپ، 18 كۈن ۋاقىت سەرپ قىلىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپىنى ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ چارۋىچىلىق تەرەققىياتى مەسىلىسىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

جەنۇبىي شىنجاڭ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى بايىنغولىن، ئاقسۇ، قەشقەر، قىزىلسۇ، خوتەن قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا بېرىپ، ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپىنى، ئاپتونوم رايونىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادى تەرەققىياتىنى تېزلىتىش خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش قاتارلىق مەسىلىلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. بۇ 3 ۋىلايەتلىك، 2 ئوبلاستلىق پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ ئاساس مائارىپى، كەسپىي مائارىپ قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى. شەھەر (ناھىيە)، يېزا (بازار) دىكى 42 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوم، كەسپىي مەكتەپ ۋە ئوقۇتۇش نۇقتىسىنى نەق مەيداندا تەكشۈردى. مەكتەپ رەھبەرلىرى ۋە ئوقۇتقۇچىلار بىلەن سۆھبەتلەشتى. «جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپى ۋە كەسپىي مائارىپ مەسىلىسى توغرىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى» نى يېزىپ چىقتى.

شىمالىي شىنجاڭ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى ئىلى، بورتالا، تارباغاتاي، ئالتاي، سانجى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا بېرىپ، ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق خىزمىتى

«ئۈچ ئۆز» ۋە تەنپەنرەۋەرلىك دىنى تەشكىلات قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈشتىن ئىبارەت.

ئابلز توختى

دېموكراتىك پارتىيە، گۇرۇھ تەشكىلاتلىرىنىڭ تەرەققىي قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ ئەزاسى 3977 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 143 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى 718 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 2 سى؛ دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئەزاسى 1269 غا يېتىپ، 27 سى؛ دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى 398 گە يېتىپ، 19 سى؛ دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى 637 گە يېتىپ، 56 سى؛ دېھقان - ئىشچى دېموكراتىك پارتىيىسىنىڭ ئەزاسى 355 گە يېتىپ، 13 سى؛ «3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى 600 گە يېتىپ، 26 سى كۆپەيدى. شىنجاڭدىكى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ ئەزالىرى ئىچىدە ئالىي ئۇنۋانى بارلار 1630 بولۇپ، %41 نى؛ ئوتتۇرا ئۇنۋانى بارلىرى 1622 بولۇپ، %40.8 نى؛ ئالىي تېخنىكومدىن يۇقىرى مەلۇماتقا ئىگىلەر 3055 بولۇپ، %76.8 نى ئىگىلىدى؛ ئوتتۇرىچە يېشى 55.3 ياش.

پالڭ جىيىڭ

پارتىيە سىرتىدىكى رەھبىرىي كادىرلارنى ئەمەلىي ۋەزىپىگە ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە سىرتىدىكى كادىرلارنى ئەمەلىي ۋەزىپىگە ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. ئوبلاست (شەھەر) لىق، ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك ھۆكۈمەتنىڭ نۆۋەت ئالمىشىدا پارتىيە سىرتىدىكى 2 كادىر مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىقىغا، بىر نەپىرى ئوبلاست باشلىقى ياردەمچىلىكىگە ئورۇنلاشتۇرۇلدى، پارتىيە سىرتىدىكى 34 كادىر مۇئاۋىن ھاكىم (مۇئاۋىن شەھەر، رايون باشلىقى) لىققا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

تالڭ جاۋ

دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھ مەسئۇللىرىنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش كۇرسى

ش ئۇ ئار پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە دېموكراتىك پارتىيە، گۇرۇھ مەسئۇللىرىنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش،

بۆلۈمى ئۇيۇشتۇرغان، شياڭگاڭ «پېيخۇا» مائارىپ فوندى ئاچقان 16، 17 - قارارلىق ئاز سانلىق مىللەت ئوبلاست باشلىقلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش مۇھاكىمە كۇرسىغا قاتناشتى.

5 - ئاينىڭ باشلىرىدا ئالاقىدار تارماقلارغا ياردەملىشىلىپ، 40 ئاز سانلىق مىللەت كادىرى مەركىزىي دۆلەت ئورگانلىرى، ئىقتىسادىي تەرەققىيات رايونلىرىدا ۋەزىپىلىك چېنىقىشقا كۆرسىتىلدى ۋە ئەۋەتىلدى.

ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك 37 كادىر 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئاز سانلىق مىللەت ئىختىساسلىقلارنى يېتىشتۈرۈش مەركىزى سۇجۇ شۆبىسىدە شىنجاڭ ئۈچۈن ئاچقان ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنىڭ 9 - قارارلىق ئىگىلىك باشقۇرۇش كۇرسىغا قاتناشتى.

ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان 2 رېكتوران باش دىرېكتورى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئاز سانلىق مىللەت ئىختىساسلىقلارنى يېتىشتۈرۈش مەركىزى بىلەن شياڭگاڭ «پېيخۇا» فوندى گۇاڭجۇ جۇڭشەن ئۈنۈپىرىستېتىدا ئاچقان 5 - قارارلىق ئاز سانلىق مىللەت رېكتوران باش دىرېكتورلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش كۇرسىغا قاتناشتى.

11 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگىچە 2 نەپەر ئاز سانلىق مىللەت كادىر مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ بۆلۈمى گېرمانىيىدە ئاچقان 2 - قارارلىق مەملىكەت بويىچە ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى ئالىي دەرىجىلىك مەمۇرىي ئەمەلدارلار تەتقىقات، بىلىم ئاشۇرۇش كۇرسىغا قاتناشتى.

ئەنۋەر جان مەھەممەت ۋە تەنپەرۋەر دىنىي زاتلارنى تەربىيەلەش ئەھۋالى

دىنىي ساھەدىكى ۋەكىللەرنىڭ ئىز باسارى كەم بولۇش مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، 2003 - يىلى شىنجاڭ دىنىي زاتلارنى تەربىيەلەش جەھەتتە يەنە يېڭى بۆسۈش ھاسىل قىلدى. ش ئۇ ئار پارتكوم 2003 - يىلىدىن باشلاپ ئوتتۇرا ياش، ياش دىنىي زاتلار تايانچلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىشنى قارار قىلدى، بۇنىڭ بىلەن دەسلەپكى قەدەمدە بىر قەدەر مۇكەممەل بولغان، ئۈچ قاتلامغا ئايرىپ تەربىيەلەش، ۋە تەنپەرۋەر دىنىي زاتلارنى تەربىيەلەش خىزمەت مېخانىزمى شەكىللىنىپ، تەربىيەلەش، يېتىشتۈرۈش خىزمىتى تەدرىجىي تۈزۈملىشىش، قېلىپلىشىش ئىزىغا چۈشتى. بىرىنچى،

يېغىلى ۋە شىمالىي شىنجاڭ ئىقتىسادىي خىزمەت ئىق مەيداندا تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىنىڭ روھىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، ئەنئەنىۋى چارۋىچىلىقتىن زامانىۋى چارۋىچىلىققا بۇرۇلۇشنى تېزلىتىش ۋە چارۋىچىلىق تەرەققىياتىنى تېزلىتىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. 3 ۋىلايەتلىك، 2 ئوبلاستلىق پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ چارۋىچىلىق تەرەققىياتىنىڭ ھازىرقى ھالىتى، ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق خىزمىتى يىغىنىدىكى ئومۇمىي ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، ئەنئەنىۋى چارۋىچىلىقتىن زامانىۋى چارۋىچىلىققا بۇرۇلۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا دائىر تەدبىر ۋە چارۋىچىلىق تەرەققىياتىنى تېزلىتىش جەريانىدىكى يېڭى ئەھۋال، يېڭى مەسىلىلەر توغرىسىدىكى دوكلاتنى ئاڭلىدى. 15 ناھىيە (شەھەر)، 64 چارۋىچىلىق نۇقتىسىنى كۆزدىن كەچۈردى، 15 قېتىم سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. شىمالىي شىنجاڭ رايونى چارۋىچىلىق تەرەققىياتىنىڭ ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، «شىمالىي شىنجاڭ رايونىنىڭ چارۋىچىلىق تەرەققىيات ئەھۋالى توغرىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى» يېزىپ چىقتى.

جاۋ يۈلەن بىرلىك سەپ ئىككى تارماق قوشۇنىنى

يېتىشتۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى ش ئۇ ئار پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى، ش ئۇ ئار پارتىيە مەكتىپى، شىنجاڭ ئىسلام ئىنىستىتۇتى 11 قارار تۈرلۈك كۇرس ئېچىپ، 1680 كىشىنى تەربىيەلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە دىنىي زاتلار كۇرسى 7 قارار، 1400 كىشى؛ ئىسلام دىنى ئوتتۇرا، ياش تايانچلار كۇرسى بىر قارار، 40 كىشى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە بىرلىك سەپ خىزمىتىگە مەسئۇل يېزا - بازارلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىلىرى كۇرسى 2 قارار، 200 كىشى؛ مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ بۆلۈمى تەربىيەلەش مەركىزى سۇجۇ شۆبىسىدە ناھىيىلىك، شەھەرلىك پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈم باشلىقلىرى كۇرسىدىن بىر قارار ئېچىپ، 30 كىشىنى تەربىيەلىدى؛ پارتىيە سىرتىدىكى مۇئاۋىن نازىر دەرىجىلىك 2 كادىر شياڭگاڭغا بېرىپ تەربىيەلىنىشكە، پارتىيە سىرتىدىكى باشقارما دەرىجىلىك بىر كادىر مەركىزىي سوتسىيالىزم ئىنىستىتۇتىغا بېرىپ تەربىيەلىنىشكە ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

تالڭ چاۋ ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى

تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى 3 - ۋە 10 - ئايلاردا شىنجاڭدىن 7 ئاز سانلىق مىللەت كادىرى مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ

ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلار تالىپلارنى يېتەكلەشكە ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، ئاساسىي قاتلامدىكى دىنىي زاتلار ئىسىز باسارلىرى مەسلىسى ھەل قىلىندى؛ ئىككىنچى، ھازىر بار مۇددەرسلەرنى نۆۋەت بىلەن تەربىيەلەشتە چىڭ تۇرۇلۇپ، ئۇلارنىڭ سىياسىي ساپاسى ۋە دىنىي بىلىمى ئۆستۈرۈلدى؛ ئۈچىنچى، ئالىي مەكتەپ ۋە كۇرسلاردا تەربىيەلەش ئۇسۇلى ئارقىلىق، بىر تۈركۈم ئوتتۇرا ياش، ياش ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلار تايانچلىرى نۇقتىلىق يېتىشتۈرۈلۈپ، دىنىي ساھەدىكى ۋەكىللەرنىڭ ئىز باسار مەسلىسى ھەل قىلىندى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 579 ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زات 1699 تالىپنى يېتىشتۈردى. 2003 - يىلى، ئاپتونوم رايون شىنجاڭ ئىسلام ئىنىستىتۇتىدا 7 قارار ئىسلام دىنى ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلار كۇرسىنى ئاچتى. 6 مىللەتتىن بولغان 1400 دىنىي زات تەربىيەلەشكە قاتناشتى. بىر قارار ئوتتۇرا ياش، ياش دىنىي زاتلار تايانچلىرى كۇرسى ئاچتى، 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 3 مىللەتتىن بولغان ئوتتۇرا ياش، ياش ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلار تەربىيەلىنىشكە قاتناشتى. جايلار ئاپتونوم رايونىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، بىر يىلدا 75 قارار كۇرس ئېچىپ، 6112 ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتنى تەربىيەلىدى.

غالىپ ساۋۇت

ئەرزىيەت خىزمىتى

ئەرزىيەت خىزمىتى توغرىسىدا ئومۇمىي بايان
2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ش ئۇ ئار ئەرزىيەت ئىدارىسى قۇرۇلۇپ ئىش بېجىرىشكە باشلىدى.
2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيىدىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئەرزىيەت تارماقلىرى قوبۇل قىلغان ئەرز دەپلوسى 112 مىڭ 246 قېتىمگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.1، ھال - ئەھۋال ئېيتىپ كەلگۈچى 304 مىڭ 564 كە يېتىپ، %6.4 ئاشتى. ئەرز دە ئىنكاس قىلىنغان مەسلىلەر نىسپىي ھالدا مەركەزلەشكەن، بۇلار كارخانىلارنىڭ تۈزۈلمە ئۆزگەرتىشىگە، ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەتكە، قانۇن ۋە ئۆيلەرنى چىقىش، كۆچۈرۈش، ئورۇنلاشتۇرۇشقا، يېزا ئىگىلىكى، يېزا، دېھقانلار مەسلىسىگە ۋە ئاممىنىڭ جانىجان مەنپەئىتىگە چېتىلىدىغان مەسلىلەردىن ئىبارەت.
مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، 2003 - يىلى ش ئۇ ئار ئەرزىيەت ئىدارىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاساسەن تەكرار ئەرز قىلغان مەسلىلەرنى

مەخسۇس تۈزەشنى قانات يايدۇرۇپ، ئاساسەن تەكرار ئەرز قىلغان 2158 دەپلۇ (قېتىم) نى، ھال - ئەھۋال ئېيتىپ كەلگەن 21 مىڭ 230 ئادەمنى رەتكە تۇرغۇزۇپ ئېنىقلىدى. بۇلاردىن 1896 دەپلۇ (قېتىم) نى، 17 مىڭ 910 ئادەمنىڭ مەسلىسىنى بىر تەرەپ قىلدى ۋە ھەل قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ھەر دەرىجىلىك تارماقلار ئاساس كولىكتىپ ئەرز قىلىشتىن، دەرىجە ئاتلاپ ئەرز قىلىشتىن ۋە يېڭىدىن ئەرز قىلىدىغانلارنىڭ يۈز بېرىشىدىن ماقلىنىدىغان، ئۇزۇنغىچە ئۈنۈم بېرىدىغان مېخانىزىمى ئومۇميۈزلۈك ئورناتتى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى.
بەزى جايلار ۋە تارماقلارنىڭ ئەرز دەپلۇلىرىنى بېجىرىشتە ئىشنى قولنىڭ ئۈچىدىلا قىلىدىغان، مەسئۇلىيەتتىن قېچىپ بىر - بىرىگە ئىتتىرىپ قويۇپ تالاش - تارتىش قىلىدىغان، شۇ سەۋەبتىن ئاساسەن تەكرار ئەرز قىلىدىغان مەسلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، ئەرزىيەت ئىدارىسى «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەرزىيەت ئىشلىرىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى بويىچە ۋاقىتلىق يولغا قويۇش چارىسى» نى تۈزۈپ تارقىتىپ، ئەرزىيەت تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا ئېنىق تەلپىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئەرزىلەرنى بېجىرىش جەھەتتە، تېز كۆرۈش، تېز بېجىرىش، بېجىرىشنى ئاخىرلاشتۇرۇش ۋاقىت چەكلىنىشى ئايدىڭلاشتۇرۇش، بېجىرىشكە ھەيدەكچىلىك قىلىش، بېجىرىشكە ئۆتكۈزۈپ بېرىش ۋە ئىز قوغلاپ ئەمەلىيەلەشتۈرۈش خىزمىتىدە چىڭ تۇرۇلدى. ئەرز قىلغۇچىنى كۈتۈۋېلىش جەھەتتە، ئاساسەن ئىنكاس قىلغان مەسلىلەرنى سىياسەت، قانۇن دائىرىسى ئىچىدە ھەل قىلىشقا بولىدىغانلا بولسا، ئالاقىدار تارماقلارنىڭ ۋاقتىدا ھەل قىلىشقا ھەيدەكچىلىك قىلىندى.
بىر مەھەل ھەل قىلغۇلى بولمايدىغانلىرى بولسا، ئاممىغا چۈشەنچە بېرىلدى ھەمدە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ شەرت - شارائىتى يارىتىپ تېزدىن ھەل قىلىشقا ھەيدەكچىلىك قىلىندى. ئاساسەن يولسىز ئەرز قىلىپ تۇرۇۋالغان بولسا، ئىدىيە جەھەتتە يېتەكلەش خىزمىتى ياخشى ئىشلىنىپ، ئەرز قىلىۋەرمەسلىك توغرىسىدا نەسىھەت قىلىندى.
ش ئۇ ئار ئەرزىيەت ئىدارىسى ئەرز ئۇچۇر خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، چوڭ - چوڭ ئىجتىمائىي ھالەتنى ۋە مۇھىم جەمئىيەت ئەھۋالى، خەلق رايونى ئەستايىدىل تەھلىل قىلىپ، توپلاپ، كۈندىلىك ئەرزىيەت پائالىيەتنىڭ مۇھىم مەزمۇنىنى يۇقىرىغا مەلۇم قىلىپ تۇردى، قىزىق نۇقتا، قىيىن نۇقتا مەسلىلەرنى مەخسۇس يۇقىرىغا مەلۇم قىلدى. ئۆستۈمۈت كۆرۈلگەن، نازۇك مەسلىلەرنى ۋاقتىدا ياكى ئالدىن مەلۇم قىلدى ھەمدە «ئاپتونوم رايون ئەرزىيەت ئۇچۇر خىزمىتىنىڭ ۋاقىتلىق چارىسى» نى تارقىتىپ، جايلار، تارماقلار «چارە» دىكى تەلپىگە ئاساسەن، مەخسۇس، قوشۇمچە ئىشلەيدىغان ئەرزىيەت ئۇچۇر خادىملىرىنى سەپلىدى، توغرا، تىك لىنىيىلىك

ھەزرىيەت ئۈچۈر ئورنى بەرپا قىلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى. 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر ھەزرىيەت ئىدارىسى ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە دۆلەت ھەزرىيەت ئىدارىسىغا «شىنجاڭ ھەزرىيەت ئىشلىرى»، «ھەزرىيەت ئەھۋالى»، «ھەزرىيەتكە دائىر ئۈزۈندىلەر» قاتارلىق 211 پارچە ماتېرىيالنى مەلۇم قىلدى. بۇنىڭ 72 پارچىسىنى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى تەستىقلىدى ۋە دۆلەت ھەزرىيەت ئىدارىسى ئىشلەتتى. بۇ ماتېرىياللار پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ جەمئىيەت ئەھۋالى، خەلق رايىدىن خەۋەردار بولۇش، ئاممىنىڭ ساداسىغا قۇلاق سېلىش جەھەتتە ئىجابىي رول ئوينىدى.

ۋاللىشيا

مەخپىيەتلىكنى ساقلاش خىزمىتى

مەخپىيەتلىكنى ساقلاش خىزمىتى

2003 - يىلى، ش ئۇ ئا ر دۆلەت مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش بويىچە تەشۋىقات - تەربىيە، مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك خادىملارنى تەربىيەلەش، قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى، مەمۇرىيەتنى قانۇن بويىچە يولغا قويۇش، نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش، تېخنىكىلىق تەكشۈرۈش، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلارنىڭ مۇھىم تارماق (ئورۇن) لىرىنى بەلگىلەش، ئېلېكترونلۇق مەمۇرىي ئىشلار قۇرۇلۇشى ۋە قوللىنىش جەريانىدىكى بىخەتەرلىك، مەخپىيەتلىكنى باشقۇرۇش، مەخپىيەتلىكنى ساقلاش تېخنىكا مەھسۇلاتلىرىنى كېڭەيتىش، قوللىنىش ۋە يېڭى ئەھۋال، يېڭى مەسىلىلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش، ئۆز قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش جەھەتلەردە كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى.

1. ش ئۇ ئا ر دۆلەت مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 25 - 26 - كۈنلىرى ئاپتونوم رايونلۇق مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارە باشلىقلىرى، ئىشخانا مۇدىرلىرى يىغىنى ئاچتى. يىغىندا، مەركىزىي مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش كومىتېتى 6 - قېتىملىق يىغىننىڭ روھى ۋە مەملىكەتلىك مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارە باشلىقلىرى، ئىشخانا مۇدىرلىرى يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى. 2002 - يىللىق مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش خىزمىتى خۇلاسەسى، تەجرىبە ئالماشتۇرۇلدى. 2003 - يىللىق مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش خىزمىتى مۇزاكىرە قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

2. مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش تەشۋىقات - تەربىيە خىزمىتى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەندى. بىرىنچى، رەھبىرىي كادىرلار،

مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك خادىملارغا قارىتا مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش تەشۋىقات - تەربىيە خىزمىتى ئىشلەش ۋە ئۇلارنى تەربىيەلەش نۇقتىلىق ياخشى تۇتۇلدى. مەركىزىي گۇرۇپپىدا ئۆگىنىش، پارتىيە مەكتىپىدە تەربىيەلىنىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق، ھەر دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشقا رەھبەرلىك قىلىش جەھەتتە مەسئۇلىيەت ئېڭى كۈچەيتىلدى. بۇنىڭ بىلەن رەھبىرىي كادىرلار مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشقا رەھبەرلىك قىلىش مەسئۇلىيىتىنى ھەقىقىي ئۈستىگە ئالدىغان بولدى. تۈرلۈك كۇرسلارنى ئېچىش ئارقىلىق، مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك خادىملارنىڭ مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشقا بولغان تونۇشى ۋە دۆلەت مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئاخلىقلىقى كۈچەيتىلدى. ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن كېلىدىغان، مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك خادىملارنى تەربىيەلەش ۋە باشقۇرۇش مېخانىزمى تەدرىجىي ئورنىتىلدى. ئىككىنچى، مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ساۋاتلىرى بويىچە 100 سوئاللىق مۇسابىقە ۋە ئاممىۋى خاراكتېرلىك مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش قانۇنچىلىق تەشۋىقات - تەربىيە پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. 9 - ئايدا «مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش قانۇنى» ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ 15 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن، ئاپتونوم رايون بويىچە مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ساۋاتلىرى بويىچە 100 سوئاللىق مۇسابىقە پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمتىھان سوئاللىرىدىن 150 مىڭ نۇسخا تارقىتىلدى، 148 مىڭ 153 پارچە جاۋاب قەغەزى يىغىۋېلىندى. ئورۇنلارنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىلدى. رادىئو تەشۋىقاتى، تېلېۋىزىيە نۇقتى، گېزىت - ژۇرنال مەخسۇس بېتى، تاختاي گېزىتى، باھالاپ سېلىشتۇرۇش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق مەلۇم تەسىر كۈچىگە ئىگە ئاممىۋى مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشقا ئامىت قانۇنچىلىق تەشۋىقات - تەربىيە پائالىيىتى پائال ئۇيۇشتۇرۇلۇپ قانات يايدۇرۇلدى. ئۈچىنچى، مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش تۈزۈم قۇرۇلۇشى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى.

2003 - يىلى بايىنغولىن ئوبلاستلىق مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى ئەن مۇيىڭ كادىرلار مىنىستىرلىكى، دۆلەت مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش خىزمىتى سېتىمىسىدىكى ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ باھالاندى؛ ش ئۇ ئا ر مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى، سانجى ئوبلاستلىق مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى قاتارلىق 8 ئورۇن ۋە سۇڭ شىڭلى، جالڭ چى قاتارلىق 12 كىشى مەركىزىي مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش كومىتېتى ئىشخانىسى، دۆلەت مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش خىزمىتىدىكى ئىلغار

كوللېكتىپ، ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ باھالاندى؛ 103 ئورۇن ۋە 140 كىشى شۇ ئۇ ئار مەخپىيەتلىكنى ساقلاش كومىتېتى ئىشخانىسى، شۇ ئۇ ئار مەخپىيەتلىكنى ساقلاش ئىدارىسى تەرىپىدىن ئاپتونوم رايون بويىچە مەخپىيەتلىكنى ساقلاش خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ باھالاندى.

3. مەخپىيەتلىكنى ساقلاشقا ئائىت قانۇن، قائىدە - نىزام قاتتىق ئىجرا قىلىنىپ، مەخپىيەتلىكنى ساقلاشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ مەۋجىبىيىسى داۋاملىق ئۆستۈرۈلدى. دۆلەت مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسىنىڭ مەخپىيەتلىكىنى ساقلايدىغان مۇھىم تارماق، ئورۇننى بەلگىلەش تەلپىگە ئاساسەن، شۇ ئۇ ئار مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى ئۇقتۇرۇش تارقىتىپ، بەلگىلەش چارىسىنى تۈزۈپ چىقتى. يىل ئاخىرىغىچە، 165 ئورۇندىكى 443 مۇھىم تارماق، 870 مۇھىم ئورۇننى بېكىتتى.

شۇ ئۇ ئار مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى مەركىزىي مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش كومىتېتىنىڭ تەلپىگە ئاساسەن، مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك بولغان كومپيۇتېردا خەلقئارا ئىنتېرنېت تورىنى ئىشلىتىش مەسلىھىتىنى ئەتراپلىق تەكشۈردى. 23 ئورۇندىكى 350 نەچچە كومپيۇتېرنى ئارىلاپ تەكشۈردى. تەكشۈرۈشتە مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك بولغان كومپيۇتېر ئىنتېرنېت تورى ۋە مەخپىيەتلىك ئاشكارىلىنىپ قالدىغان يوشۇرۇن ئاپت ساقلانغان كومپيۇتېردىن 40 نەچچىنى بايقىدى. مەسىلە ساقلانغانلىرىنى تەكشۈرىدىغان ئورۇنغا ۋاقىتدا ئىنكاس قىلدى ھەمدە دەرھال تۈزىتىش تەدبىرى قوللىنىشنى تەلپ قىلدى.

2003 - يىلى شۇ ئۇ ئار مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش ئىدارىسى «ئاپتونوم رايوننىڭ دۆلەت بىر تۇتاش ئىمتىھان ئالدىغان مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقىتىپ، دۆلەت بىر تۇتاش ئىمتىھان ئالدىغان مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشنى باشقۇرۇش تەرتىپىنى قېلىپلاشتۇردى. شۇ ئۇ ئار دۆلەت بىر تۇتاش ئىمتىھان ئالدىغان مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشنى باشقۇرۇش خىزمىتى بويىچە مۇھىبەت يىغىنىنى ئاچتى، تەكشۈرۈش سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، دۆلەت دەرىجىلىك تۈرلۈك ئىمتىھاننىڭ ئوڭۇشلۇق قانات يېيىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

2003 - يىلى مەخپىيەتلىكىنى ئاشكارىلاپ قويۇش دېلوسىدىن 6 سى يۈز بەردى ۋە ھەممىسى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. بارلىق دېلولارنى بېجىرىشكە ھەيدەكچىلىك قىلىندى، ئالاقىدار ئورۇنلاردىن مۇناسىۋەتلىك مەسئۇل خادىملارنى قاتتىق بىر تەرەپ قىلىش تەلپ قىلىندى.

بىر يىلدا مەخپىيەتلىك دەرىجىسى باھالىنىدىغان، تەكشۈرۈلىدىغان ماتېرىيالدىن 7 پارچە قوبۇل قىلىندى، 1 مىليون 250 مىڭ خەت تەكشۈرۈلدى. دۆلەت مەخپىيەتلىكى توشۇغۇچى تەنچىنى نۇقتا بەلگىلەپ قايتا ياسىغان 56 ئورۇن ۋە مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك سىستېما سالاھىيىتىنى توپلانغان 12 كارخانا يىللىق تەكشۈرۈلدى.

4. تېخنىكا تەرەققىي قىلدۇرۇلۇپ، ئىلمىي باشقۇرۇش يولغا قويۇلۇپ، مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشتا تېخنىكىلىق مۇداپىئە كۆرۈش ۋە تەكشۈرۈش ئىقتىدارى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش تېخنىكىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تېزلىتىلىپ، مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش تېخنىكىلىق ۋاستىسىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش مەۋجىبىيىسى تىرىشىپ ئۆستۈرۈلدى، مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشتا تېخنىكىلىق مۇداپىئە كۆرۈش ۋە تەكشۈرۈش ئىقتىدارى كۈچەيتىلدى. مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك بولغان كومپيۇتېر ئۇچۇر سىستېمىسىدىكى سالاھىيىتى توپلانغان ئورۇننىڭ كۈندىلىك مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەندى. مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك سالاھىيىتى بار كارخانىنى باشقۇرۇش يەنىمۇ كۈچەيتىلدى، ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى كارخانىلارنىڭ ئەنگە ئالدۇرۇش تۈزۈمى قاتتىق ئىجرا قىلىندى. مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك سالاھىيىتى بار كارخانىلارنى مەلۇم قىلىش، تەكشۈرۈش خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى. مەمۇرىي ئىشلار ئىچكى تورىدىكى مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش، مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى نۇقتىلىق ياخشى تۈتۈلدى، مەمۇرىي ئىشلار سىرتىدىكى تور ۋە جامائەت ئۇچۇر تورىدىكى مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، مەخپىيەتلىكىنى ئاشكارىلاپ قويۇشتىن قاتتىق ساقلىنىلىپ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگان ۋە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ ئېلېكترونلۇق مەمۇرىي ئىشلار ئىچكى تورىدا قەتئىي مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك تور قۇرۇلۇشى پىرىنسىپى بويىچە ئىش قىلىش بەلگىلەندى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مەخپىيەتلىكىنى ساقلاش خىزمەت تارماقلىرىنىڭ توردا ئۇچۇر تەكشۈرۈشىنى، مەخپىيەتلىككە مۇناسىۋەتلىك كومپيۇتېر تورىدا ئەھۋال تەكشۈرۈشىنى، ئىش بېجىرىشنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش ئۈسكۈنىسىدە تەكشۈرۈشىنى، رەھبەرلىك خىزمەت قىلىدىغان مۇھىتنى تەكشۈرۈشىنى قانات ياپدۇرۇشقا يېتەكچىلىك قىلىندى. كومپيۇتېر ئۇچۇر سىستېمىسىدىكى مەخپىيەتلىكىنى ساقلاشنى قېلىپلاشتۇرۇش تەكشۈرۈلدى.

سىياسىي - قانۇن خىزمىتى

سىياسىي - قانۇن خىزمىتى توغرىسىدا
ئومۇمىي بايان

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سىياسىي - قانۇن تارماقلىرى مەركىزىي كومىتېتى شۇ ئارقىلىق پارتكومنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداشقا مۇناسىۋەتلىك تۈرلۈك فاھجىن، سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، سىياسىي - قانۇن ئورگانلىرىنىڭ فۇنكسىيەلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى قانۇن بويىچە كۈچلۈك ئىدارە قىلىش كاپالىتى بىلەن تەمىنلەپ، مۇقىم ئىجتىمائىي مۇھىت ياراتتى.

1. بۆلگۈنچىلىككە، تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش كۈرىشى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلۇپ، جەمئىيەتنىڭ سىجىل مۇقىملىقى قوغدىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى سىياسىي - قانۇن تارماقلىرى «تەشەببۇسكارلىق بىلەن ھۇجۇم قىلىش، باش كۆتۈرگەن ھامان زەربە بېرىش، ئالدىنلا دۈشەننى ئىسكەنجىگە ئېلىش» فاھجىنىنى قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇپ، «ئۈچ خىل كۈچ» كە يۇقىرى بېسىم قىلىشنى باشتىن ئاخىرغىچە ساقلاپ كەلدى. ج خ، دۆلەت خەۋپسىزلىك ئورگانلىرى قوغلاپ تۇتۇش، قېزىش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، 2003 - يىلى مىللىي بۆلگۈنچى ۋە زوراۋان تېررورلۇق گۇرۇھ تەشكىلاتىدىن 22 نى يوقىتىپ، جىنايەت گۇماندارىدىن 324 نى تۇتتى. بولۇپمۇ دۆلەت بايرىمى مەزگىلىدە، زوراۋانلىق، تېررورلۇق گۇرۇھىدىن 4 نى تارمار قىلىپ، چېگرا ئىچى ۋە سىرتىدىكى «ئۈچ خىل كۈچ» نىڭ بۇزغۇنچىلىق ھەرىكىتى پەيدا قىلىش سۈپەستىنى غەلبىلىك بىتچىت قىلىپ، جەمئىيەتنىڭ سىياسىي مۇقىملىقى ئۈچۈن بىر تۈركۈم زور يوشۇرۇن ئاپەتنى يوقاتتى. ئامېرىكا - ئىراق ئۇرۇشىدىن بۇيان، خەلقئارا ۋەزىيەتتىكى يېڭى ئۆزگىرىشنىڭ شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش خىزمىتىگە ئېلىپ كەلگەن ئېغىر تەسىرى دەل ۋاقىتىدا تەھلىل قىلىندى ۋە توغرا ئىگىلەندى، ئاخبارات ئۇچۇرلىرى ۋە رازۇبىدا قىلىش، تىزگىنلەش كۈچەيتىلدى، تېررورلۇققا قارشى كەسپىي قوشۇن قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. جەمئىيەت دائىرىسىدە تىزگىنلەش ۋە چېگرا مۇداپىئە كۆرۈش، تىزگىنلەش كۈچەيتىلدى. نۇقتىلىق رايون، مۇھىم سورۇن ۋە مۇھىم ئورۇنلارنىڭ ئامانلىقىنى ساقلاش، مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. «قانۇن گۇمبىسى» ۋە باشقا بىردىنبىر تەشكىلاتلىرىنىڭ سىڭىپ كىرىپ بۇزغۇنچىلىق قىلىشىغا قارشى

تۇرۇش كۈرىشىدىمۇ يېڭى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. مەملىكەتلىك «ئىككى يىغىن»، دۆلەت بايرىمى، پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە باشقا مۇھىم تەبرىكلەش پائالىيەتلىرىگە ۋە «مارس» تىن مۇداپىئە كۆرۈش مەزگىلىدىكى بىخەتەرلىككە كاپالەتلىك قىلىندى. ئاپتونوم رايوننىڭ ئىجتىمائىي، سىياسىي ئومۇمىيلىقىنىڭ دائىم مۇقىم بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

2. قاتتىق زەربە بېرىش، تەرتىپكە سېلىپ تۈزەش كۈرىشىنىڭ نەتىجىسى مۇستەھكەملىنىپ، ئامانلىق ساقلاش ئومۇمىيلىقىنىڭ مۇقىملىقى ساقلاپ قىلىندى. 2 يىللىق «قاتتىق زەربە بېرىش»، تەرتىپكە سېلىپ تۈزەش كۈرىشى ئارقىلىق، ئاپتونوم رايوننىڭ ئامانلىق ساقلاش ئەھۋالىدا يېڭى، روشەن ئىلگىرىلەش بولدى. 2003 - يىلى ج خ ئورگانلىرى 35 مىڭ 240 جىنايەت گۇماندارىنى قولغا چۈشۈردى، سوت مەھكىمىلىرى 10 مىڭ 855 جىنايەت ئىشلار جىنايەتچىسىگە قانۇن بويىچە مۇددەتلىك قاماق جازاسىدىن يۇقىرى ھۆكۈم ئېلان قىلدى. جىنايەت ئىشلار دېلولىرىنىڭ يۈز بېرىشى ئۇدا 3 يىل تۆۋەنلىدى. خەلق ئاممىسىنىڭ بىخەتەرلىك تۇيغۇسى يەنىمۇ كۈچەيدى. قالايمىقانچىلىقنى نۇقتىلىق تۈزەش خىزمىتىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. تۈرلۈك ئامانلىق ساقلاشنى باشقۇرۇش خىزمىتى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. ھەر دەرىجىلىك سىياسىي - قانۇن تارماقلىرى ئومۇمىيلىقىنى مۇھىم بىلىپ، «مارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاشقا پائال ماسلىشىپ، ھەر تەرەپلىمە تۈزەش تورىدىن پايدىلىنىپ، كېمەلنى تىزگىنلەشكە ياردەملەشتى. «مارس» تىن پايدىلىنىپ قانۇنغا خىلاپ جىنايەت قىلىش سادىر قىلغانلارغا ۋاقىتدا زەربە بەردى.

3. ئىقتىسادىي جىنايەت قىلمىشلار قاتتىق جازالاندى، بازار ئىگىلىكىنىڭ قانۇن تەرتىپى قوغدىلدى. بازار ئىگىلىكى تەرتىپىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە قېلىپلاشتۇرۇشقا پائال قاتنىشىلىپ، ئەتكەسچىلىككە، يالغان تاۋار ئىشلەپچىقىرىپ سېتىش، قانۇنسىز ھالدا تاشقى پېرېۋوت سودىسى قىلىش، ئالدامچىلىق قىلىش، باج ئوغرىلاش، باج تاپشۇرماسلىق، دۆلەتنىڭ مال - مۈلكىنى يۇتۇۋېلىش قاتارلىق جىنايەت ھەرىكەتلەرگە قانۇن بويىچە قاتتىق زەربە بېرىلدى. ۋەزىيەت ئۆتەۋېتىپ جىنايەت ئۆتكۈزۈشنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. ۋەزىيەت ئۆتەۋېتىپ جىنايەت ئۆتكۈزۈش دېلولىرى قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. چىرىكىلىككە قارشى تۇرۇش خىزمەت سالىقى ئاشۇرۇلدى. قانۇننى ئىجرا قىلىۋېتىپ قانۇنغا خىلاپلىق قىلىدىغان، ئەدلىيە ئىشلىرىدا ئاشكارا بولمايدىغان مەسلىھەت كۆزدە تۇتۇلۇپ، قانۇننىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى نازارەت قىلىش، بولۇپمۇ دەۋانى نازارەت

قىلىش كۈچەيتىلدى، ھەق - تەلەپ، ئەقلىي مۈلۈك ھوقۇقى قاتارلىق دېلولار ۋە چەت ئەلگە چېتىلىدىغان دېلولار مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، ھەق - تەلەپ مەمۇرىي دېلولارنى تەھقىقلەش، سوراق قىلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. قانۇن مۇلازىمىتى يەنىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى، ساھەسى يەنىمۇ كېڭەيتىلدى.

4. مەركەزلەشتۈرۈپ تۈزەش خىزمىتى داۋاملىق قانات يايدۇرۇلۇپ، يېڭى دەۋردە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەشنىڭ يېڭى يولى ئۈستىدە يەنىمۇ ئىزدىنىلدى. يېزىلاردا مەركەزلەشتۈرۈپ تۈزەش نەتىجىلىرىنى مۇستەھكەملەش بىلەن بىللە شەھەر - بازار، شەھەر - يېزا بىرلەشتۈرۈلگەن مەركەزلەشتۈرۈپ تۈزەش سالىمىقى ئاشۇرۇلدى. «ئۈچ خىل كۈچ» ۋە ئېغىر جىنايىتى ئىشلار جىنايەتچىلىرىنىڭ ئايرىم جايلاردىكى ھەرىكىتىنىڭ غالىجىلىشىدىكى ۋەزىيەت ئۆزگەرتىلدى. دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش قانۇن بويىچە زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىلدى. «ئۈچتە بىللە بولۇش»، «خەلق رايىنى قولغا كەلتۈرۈش قۇرۇلۇشى» قاتارلىق تەدبىرلەر داۋاملىق يولغا قويۇلدى. يېزىلاردا نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش، دېھقانلارنىڭ يۈكىنى يېنىكىلىتىپ كىرىمىنى ئاشۇرۇش ۋە ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. جايلار ھەر تەرەپلىمە تۈزەشنىڭ يېڭى چارىسى، يېڭى يولى ئۈستىدە پائال ئىزدىنىپ، نۇرغۇن مۇۋەپپەقىيەتلىك نەتىجىلەرنى يارىتىپ، ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، تىزگىنلەش سىمىمىسى قۇرۇلۇشىنى تەك تۇتۇپ ئورتاق باشقۇرۇش ۋە ھەر تەرەپلىمە تۈزەشنىڭ تۈرلۈك تەدبىرلىرىنىڭ ئاساسىي قاتلامدا ئەمەللىشىشىنى ئىلگىرى سۈردى.

5. سىياسىي - قانۇن خىزمىتىنى ئىسلاھ قىلىش سالىمىقى ئاشۇرۇلۇپ، خەلق ئۈچۈن قانۇن ئىجرا قىلىش مۇلازىمەت سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى. سىياسىي - قانۇن تارماقلىرى «خەلق ئۈچۈن قانۇن ئىجرا قىلىش، تەرەققىيات ئۈچۈن خىزمەت قىلىش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشنى گەۋدە، پۈتۈن جەمئىيەتتە ئادىللىق ۋە ھەققانىيەتنى ئىشقا ئاشۇرۇشنى نىشان، قانۇننىڭ ئادىل ئىجرا قىلىنىشىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ۋە ئاممىنىڭ ئىنكاسى كۈچلۈك بولغان مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، مەسىلىلەرنى ئەستايىدىل ئېنىقلاپ، سىياسىي - قانۇن خىزمىتى ئىسلاھاتىدا بېغىلىق يارىتىشنى پائال، سالىماق ئېلىپ بېرىپ، خەلققە قۇلايلىق يارىتىپ بېرىدىغان ۋە خەلققە پايدىلىق بولغان بىر تۈركۈم تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. سىياسەت ۋە قانۇن، قائىدە نىزاملارنى توغرا تەدبىقلاپ، كۆپلىگەن ھەق - تەلەپ، ئىقتىسادىي، مەمۇرىي ماجىرالارنى ھەل قىلدى. 2003 - يىلى سوت مەھكىمىسى سېستىمىسىلا تۈرلۈك دېلودىن 266 مىڭ

801 نى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭدىن 242 مىڭ 565 نى تەكشۈرۈپ ئاخىرلاشتۇردى. ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى % 92.92 كە يەتتى. پائال ئالدىنى ئېلىش، دەل ۋاقىتدا ھەل قىلىش ئارقىلىق، بىر تۈركۈم كولىكتىپ خاراكتېرلىك ۋەقە مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلىندى. قانۇننى ئىجرا قىلىدىغان تارماقلار خاتا دېلولارنى سۈرۈشتە قىلىش تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈردى، قانۇننىڭ ئىجرا قىلىنىشىنىڭ ئاشكارا بولۇش سالىمىقىنى ئاشۇردى، قانۇننىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى نازارەت قىلىشنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي - قانۇن سىمىمىسى ۋە جايلارنىڭ ئۈرۈمچىدە تۈزۈشلۈك ئىش باشقارمىلىرى ئەرزىيەت خىزمىتى يىغىنى ئېچىلىپ، «قانۇنغا مۇناسىۋەتلىك ئەرزىيەت خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەش ۋە ئالاقىدار مەسىلىلەر توغرىسىدا پىكىر» تۈزۈپ چىقىلىپ، قانۇنغا مۇناسىۋەتلىك ئەرزىيەت خىزمىتى كۈچەيتىلىپ، يۇقىرىغا ئەرز قىلىدىغان، قانۇنغا مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەرنىڭ يۈز بېرىشى ئازايتىلدى.

6. ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ يېڭى يۇقىرى دولقۇنى قوزغىلىپ سىياسىي قانۇن قوشۇنى قۇرۇلۇشى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە سىياسىي قانۇن سىمىمىسىدا ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش مۇھىم ئىدىيىسى، 16 - قۇرۇلتاي، پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش مۇھىم سىياسىي ۋەزىپە قىلىنىپ، ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ يۇقىرى يېڭى دولقۇنى قوزغىلىپ سىياسىي قانۇن خىزمىتىگە ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش مۇھىم ئىدىيىسى ئارقىلىق بىر تۇتاش رەھبەرلىك قىلىش جەھەتتىكى ئاڭلىقلىق ۋە قەتئىيلىك يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. «قانۇننى ئادىل ئىجرا قىلىپ ئوبراز تىكلەش ۋە ئىلغارلىقنى تالىشىش، ئەلالىقنى يارىتىش پائالىيىتى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇلۇپ سىياسىي قانۇن قوشۇنىنىڭ ئومۇمىي ساپاسىنىڭ ئۆسۈشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. بىر يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايون بويىچە 123 كولىكتىپ ۋە 143 شەخس مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ تەقدىرلىشىگە ۋە مۇكاپاتلىشىغا ئېرىشتى.

ماۋ خېيا، ۋاڭ بېيتىڭ

باشقا خىزمەتلەر

ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق خىزمەت كومىتېتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
1. كارخانىلارنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتى

بايدۇرۇلۇپ، كارخانىدىكى پارتىيەلىك كادىرلارنىڭ بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارنىڭ مەسئۇلىيەت ئېغىرى ۋە پارتىيە ئىنتىزامى، دۆلەت قانۇنىغا بويسۇنۇش ئاڭلىقلىقى ئۆستۈرۈلدى. ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دېھلىزى زور كۈچ بىلەن ئېنىقلىنىپ، ئىنتىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان ئۇنۋىرلار قاتتىق جازالاندى. 2003 - يىلى ئاممىدىن كەلگەن ئەرز، پاش قىلىش دېھلىزىدىن 97 مىڭ قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ 18 مىڭ دەسلەپكى قەدەمدە تەكشۈرۈلدى. 8 مىڭ دېھلىزى قىلىپ تۇرغۇزۇلدى، كارخانا رەھبىرىدىن 7 مىڭ بىر تەرەپ قىلىندى.

4. تەكشۈرۈش خىزمىتى. 2003 - يىلى 4 كارخانىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى. ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق 29 كارخانا مەخسۇس تەكشۈرۈلۈپ، كارخانىنىڭ ئاكتىپ - پاسسىپ ئەھۋالى، دۆلەت كاپىتالىنىڭ ئۆزگىرىشى ۋە ئىگىدارلىق قىلغۇچىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتى جەھەتتىكى ھەقىقىي ئەھۋال ئىگىلىدى. مەركىزىي كارخانا تەپتىش كومىتېتىنىڭ مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق مەلۇم كارخانىسىنى تەكشۈرۈشنى تاماملىشىغا ياردەم بېرىلدى.

5. كارخانا ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى قوغداش خىزمىتى. 2003 - يىلى، شىنجاڭ پارتكوم مەسئۇلىيەت زىددىيەت مەركەزلەشكەن، خىزمەتنىڭ قىيىنلىق دەرىجىسى چوڭ 16 كارخانىغا مۇقىملىقنى قوغداش ۋە قىيىنچىلىقنى بارلارغا ياردەم بېرىش خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىشنى قارار قىلدى. كارخانا خىزمەت كومىتېتى خىزمەت گۇرۇپپىسىنىڭ ئومۇمىي خىزمەت لايىھىسىنى تۈزۈشنى ئۈستىگە ئېلىپ، نۇقتىلىق قىيىن مەسئۇلىيەتنى ھەل قىلىشنى ماسلاشتۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ ئۈستىگە ئالغان ئورۇنلارنى تېپىشىغا، كۆلپەكتىپ ھالدا يۇقىرىغا ئەرز قىلىش ۋە قەسنى بىر تەرەپ قىلىشىغا، قىيىنچىلىق بار ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە تۇرمۇش ياردەم پۇلى تارقىتىش قاتارلىق خىزمەت ۋەزىپىسىنى ئورۇندىشىغا ياردەم بېرىپ، مۇقىملىقتىن ئىبارەت ئومۇمىيلىقنى قوغدىدى.

6. شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۇرۇھىنى ئىسلاھ قىلىش، قايتا تەشكىللەش خىزمىتى.

2003 - يىلى كارخانا خىزمىتى كومىتېتى شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۇرۇھىدا ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىيۈزلۈك توختاپ قېلىشتەك جىددىي ۋەزىيەتنى كۆزدە تۇتۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماق ۋە ئورۇنلارنى ماسلاشتۇرۇپ، بىر ئايدىن كۆپرەك ۋاقىتتا، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۇرۇھىنى ئىسلاھ قىلىش، قايتا تەشكىللەش ئىشنى تاماملىدى. بۇنىڭ بىلەن يېڭى «جىنفاڭ» توقۇمىچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى قۇرۇلۇپ ئىش باشلىدى. تۈرلۈك ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك

كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ كارخانىلار خىزمەت كومىتېتى نۇقتىلىق تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنى ئۈنۈملۈك ئۆز ئىچىگە ئالدى. كۈچى مەركەزلەشتۈرۈپ دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتى مۇكەممەل بولماسلىق، پارتىيە تەشكىلاتىنىڭ تارقىلىشى مۇۋاپىق بولماسلىق ۋە ئىسپات - گۇرۇھلاردا پارتىيە ئەزالىرى يوق بولۇش قاتارلىق مەسئۇلىيەتنى ھەل قىلىپ، دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتى قۇرۇلۇشىنى ئاساسىي جەھەتتىن قېلىپلىشىش ئىزىغا سالدى.

ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلار پارتىيە تەشكىلاتى بىلەن ئاخبارات ۋاسىتىلىرى دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى مەركەزلەشكەن تەشۋىق قىلىش، خەۋەر قىلىشقا ئويۇشتۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى ئىسلاھات، تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، پارتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاشنى تەجرىبىلىرى ۋە ئۇسۇللىرى سېستىمىلىق تەشۋىق قىلىندى ۋە تونۇشتۇرۇلدى، خىزمەت تەجرىبىلىرى ئالماشتۇرۇلدى، ئىلغار تىپلار تەقدىرلەندى.

شىنجاڭ پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى بىلەن بىللە 2 - خىل كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىرى خادىم ۋە زاپاس كادىردىن 21 نى، 3 - خىل كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىرىدىن 6 نى تەكشۈردى. 2، 3 - خىل كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىرىدىن 24 نى ۋەزىپىگە تەيىنلىدى ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇردى؛ ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىرىنى تاللاپ ئۆستۈرۈش، ۋەزىپىگە قويۇش خىزمەت تەرتىپىنى تۈزۈپ چىقتى، 2، 3 - خىل كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىرىگە دائىر ئۇچۇر ئامبىرىنى تەشۋىق ۋە تۈزەتتى.

2. تەربىيەلەش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. ئورگاندىكى كادىرلار يېپىق ئۆگىنىشكە ۋە مۇھاكىمىگە ئۇيۇشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش مۇھاكىمە كۇرسى ئېچىلىپ، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ 211 رەھبىرى ۋە سىياسىي خىزمەت كادىرى تەربىيەلەندى. ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىرى كۇرسى ۋە پارتىيە ئىشلىرى، سىياسىي خىزمەت خادىملىرى كۇرسى ئېچىلىپ، 47 كارخانا رەھبىرى ۋە سىياسىي خىزمەت خادىمى پارتىيە قۇرۇلۇشى، ئىگىلىك باشقۇرۇش، قانۇن، تاشقى ئىقتىساد - سودا ۋە دۇنيا سودا تەشكىلاتى پرىنسىپى قاتارلىقلاردا دائىر بىلىم جەھەتتە تەربىيەلەندى.

3. پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى. پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى تەربىيىسى چوڭقۇر قانات

باشقۇرۇش پائالىيەتىنىڭ نورمال ئېلىپ بېرىلىشى ئەسلىگە كەلدى.

كارخانا خىزمىتى كومىتېتى

ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار خىزمىتى كومىتېتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار خىزمىتى كومىتېتى مەركىزىي كومىتېت ۋە شۇ ئورگان پارتكومنىڭ تەلپى بويىچە، ئاساسىي قاندا تەربىيەلەش، ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىش، ھەر خىل شەكىلدىكى دوكلات يىغىنى، سۆھبەت يىغىنى، مۇھاكىمە يىغىنى ئۇيۇشتۇرۇش ئارقىلىق، «ئۆچكە ۋە كىلىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىلاشتۇرۇش يېڭى يۇقىرى دولقۇننى دەسلەپكى قەدەمدە قوزغىدى. 16 - قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىش بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقە پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. پائالىيەتكە 2900 ئورۇندىكى 80 مىڭ پارتىيىلىك كادىر قاتناشتى. 16 - قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىش بويىچە 3 قارار نەزەرىيە تاپانچىلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، 164 كىشىنى تەربىيەلىدى. يەنە نازارەت، ئىدارە رەھبەرلىرىنى ئاپتونوم رايوننىڭ چوڭ تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسى مەسىلىسى توغرىسىدا 3 مەيدان مەخسۇس دوكلات بېرىشكە تەكلىپ قىلدى. ئۆگىنىش، ئىزچىلاشتۇرۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش، ھەيدەكچىلىك قىلىشنى كۈچەيتتى، بۇ ئارقىلىق ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلاردىكى پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ ئىدىيە، سىياسىي ساپاسىنى ۋە كەسپىي ئىقتىدارىنى يەنىمۇ ئۆستۈردى.

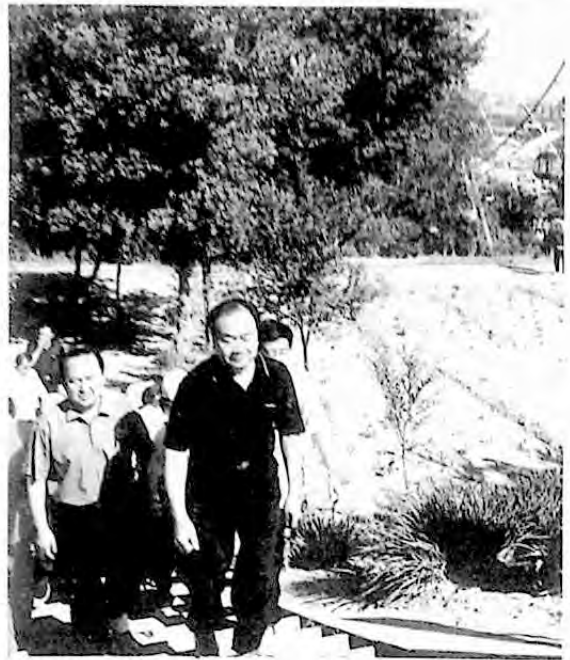
ئاپتونوم رايوننىڭ ھەر قايسى باسقۇچلاردىكى مۇھىم تەربىيە پائالىيەتلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇشنى چۆرىدەپ، ئورگاندىكى پارتىيىلىك كادىرلارنى جېن پېيىمىڭدىن ئۆگىنىش تەربىيە پائالىيىتىنى چوققۇر قانات يايدۇرۇشقا ئەستايىدىل ئۇيۇشتۇردى، «دۆلەت مەمۇرلىرى ۋاقىتلىق نىزامى» ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ 10 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن، نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسى، ناختاي گېزىتى كۆرگەزمىسى ۋە مۇنەۋۋەر مەمۇرلارنىڭ ئىلغار ئىش - پائالىيىتىدىن دوكلات بېرىش يىغىنى ئاچتى. ماۋ زېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن نۇتۇق سۆزلەش، دېكىلماسىيە يىغىنى، پېشقەدەم كادىرلار سۆھبەت يىغىنى، ئاپتونوم رايونلۇق يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپتوتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغارلارنىڭ ئىش - پائالىيىتىدىن دوكلات بېرىش يىغىنى ۋە «پۇقرالار ئەخلاقى تەشۋىقات كۈنى» دە تەشۋىق قىلىش، مەسلىھەت بېرىش قاتارلىق بىر قاتار

مۇھىم تېمىدىكى تەربىيە پائالىيەتلىرىنى ئۆتكۈزۈپ، «ئومۇم ئۈچۈن پارتىيە قۇرۇش، خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش، ئۆزى ئۈلگە بولۇش» تىن ئىبارەت ئاساسىي تېمىنى، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش ئەنئەنىسى جارى قىلدۇرۇشنى كەڭ تەشۋىق قىلدى. بۇلار ئورگاندىكى پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ پاك - دىيانەتلىك بولۇش ئېغىنى تۇرغۇزۇشدا تۈرتكىلىك رول ئوينىدى.

ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار خىزمىتى كومىتېتى ئورگان پارتىيە پاجىيىكىسى شۇجىلىرى ۋە پارتىيىگە كىرىشنى ئىلتىماس قىلغان ئاكتىپلارنى تەربىيەلەشنى كۈچەيتتى، پارتىيە پاجىيىكىلىرىنىڭ تەشكىلىي تۇرمۇش لايىھىسى بويىچە مۇسابىقە پائالىيىتى ئۆتكۈزدى، يېڭى ۋەزىيەتتە ئورگان ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتى قۇرۇلۇشى ۋە پارتىيە ئەزالىرى قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ يېڭى يولى ئۈستىدە ئاكتىپ ئىزدەندى. 2003 - يىلى خىزمەت كومىتېتى 4 ئاساسىي قاتلام پارتكومى قۇرۇشنى تەستىقلىدى، 6 ئورۇننىڭ نۆۋەت ئالمىشىغا يېتەكچىلىك قىلدى، 91 نەپەر ئورگان پارتكومى ئەزاسىنى ۋەزىپىگە تەيىنلىدى، ۋەزىپىسىدىن قالدۇردى. 13 ئورۇندىكى ئورگان پارتكومىنىڭ مەخسۇس مۇئاۋىن شۇجىسىنى تەكشۈردى ھەمدە پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىگە تونۇشتۇردى. «1 - ئىيۇل» ھارپىسىدا، 2001 - 2002 - يىللىق ئىلغارلىقنى بەرپا قىلىپ، ئەللىقنى قولغا كەلتۈرۈش پائالىيىتىدە مەيدانغا كەلگەن 30 ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتىنى ۋە 50 مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسىنى، 20 مۇنەۋۋەر پارتىيە ئىشلىرى خادىمىنى تەقدىرلىدى ۋە مۇكاپاتلىدى. «ئومۇم ئۈچۈن پارتىيە قۇرۇش، خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش» تەلپىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، قانۇن بويىچە مەمۇرىيەت يۈرگۈزۈش يادرو، مەمۇرىي ئىشلاردا ئاشكارا بولۇش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان ئورگان ئىستىلى قۇرۇلۇشىنى ئەتراپلىق ئىلگىرى سۈردى. ئاساسىي قاتلام ۋە ئاساسىي ئىنكاس قىلغان گەۋدىلىك مەسلىھەت بىر - بىرلەپ تەرتىپكە سېلىپ تۈزەتتى، مەمۇرىي ئىشلاردا ئاشكارا بولۇش، ئىش بېجىرىش ۋاقىت چەكلىمىسى توغرىسىدا ۋەدە بېرىش، باشتىلا بېجىرىشكە مەسئۇل بولۇش قاتارلىق تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈردى. مەمۇرىي ئىشلاردا پاك - دىيانەتلىك بولۇش، پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام ۋە ئىبىرەت تەربىيىسىنى چوققۇر ئېلىپ باردى. ئورگانلارنىڭ «جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، خەلق ئۈچۈن تىرىشچان، پاك بولۇش» بويىچە نۇتۇق سۆزلەش پائالىيىتى ۋە مەخسۇس دوكلات يىغىنى ئاچتى. ئورگان پارتىيە تەشكىلىنىڭ نازارەت قىلىش فۇنكسىيىسىنى تولۇق جارى قىلدۇردى. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ پاك - دىيانەتلىك بولۇش،

بىتەكچىلىكىنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلاردىن 97 نى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇن، 20 نى ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق مەدەنىي ئورگان، 13 نى كەسىپتىكى مەدەنىي ئورۇن قىلىپ باھالاپ چىقتى.

ئورگان ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى «ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئائىلىسى» قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، «مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش»، ھال سوراش، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قايتا ئىشقا ئورۇنلىشىغا ياردەم بېرىش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى. ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرلىرىنى شياڭگاڭ، ئاۋمېن قاتارلىق رايونلارغا بېرىپ ئۆگىنىش ۋە تەكشۈرۈشكە ئۇيۇشتۇردى. ئورگانلاردىكى ئىلغار نەمۇنىچىلارنى ۋە مۇنەۋۋەر كادىرلارنى ئىچكى ئۆلكىلەردە داۋالاشنى، دەم ئېلىشقا ئۇيۇشتۇردى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتىنىڭ ساھەسىنى ئۈنۈملۈك كېڭەيتتى. ئورگانلارنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى چۆرىدەپ، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە پائالىيىتىنى ئىدىيىۋى تەربىيە بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، تىكتاك توپ، بولىك توپ مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. بولۇپمۇ «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش مەزگىلىدە، باشلامچى بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي خەلق ماغلاملىقى، «سارس» ئۈستىدىن غەلبە قىلىش ئاساسى تېما قىلىنغان 5 - نۆۋەتلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئاممىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. ۋاڭ لېچۈن، ئىسمائىل تىلىۋالدى قاتارلىق ئاپتونوم رايوننىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى تەشكىلاتى «بىر يۈەن پۇل» ئىشانە قىلىپ قىيىنچىلىقى بارلارنى قۇتقۇزۇش، ئوقۇشىز قالغان بالىلارغا ياردەم بېرىش پائالىيىتىنى داۋاملىق قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق، ياشلار مەدەنىي ئورنى بەرپا قىلىش خىزمىتىنى نۇقتىلىق كۈچەيتتى. ئىتتىپاق كادىرلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ۋە «يېڭى ئەسىردە كىتاب ئوقۇش پىلانى» دوكلات يىغىنى ئاچتى. ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئائىلىسىگە سىياسەت جەھەتتە مەسلىھەت بېرىش، ئىشقا ئورۇنلىشىش ئۇچۇرى بىلەن تەمىنلەش، داۋالاش، ياردەم بېرىش، يۆلەش ۋە كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى شەھەر- يېزىلار ئۆز ئارا ھەرىكەتلىنىپ پەن- تېخنىكا ئۇرۇقى چېچىش ھەرىكىتى قاتارلىق پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى. خىزمەت كومىتېتى ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق 80 ئورگاننىڭ ئورگان پارتىيە خىزمىتى يىغىنى روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، «پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرىنى تاللاپ ۋەزىپىگە قويۇش خىزمىتى نىزامى» نى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، تۈزۈلمە

ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلارنىڭ 5 - نۆۋەتلىك ئاممىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى 2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئۈرۈمچى سۇ ئۈستى باغچىسىدا ئۆتكۈزۈلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدىلار باشلىنىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە باشلامچىلىق بىلەن يۈگۈردى.

ۋاڭ گۈڭ فوتوسى

ئۆزىگە قاتتىق تەلپ قويۇش توغرىسىدىكى تۈرلۈك بەلگىلىمىلەرنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈردى، ئادەم، مال - مۈلۈك ۋە مۇھىم ئىش ئورنى، ئاچقۇچلۇق ھالقىلارنى نازارەت قىلىشنى يەنىمۇ كۈچەيتتى. تارماق ۋە كەسىپتىكى ناتوغرا ئىستىلىنى تۈزىتىشتە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى.

ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار خىزمىتى كومىتېتى «كەسىپ ئەخلاقى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنى يادرو قىلىپ، خەلقنىڭ چاكىرى بولۇش، مەدەنىي ئورۇن بەرپا قىلىش» پائالىيىتىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈردى. ئورگانلارنىڭ مەنۋى مەدەنىيلىك بەرپا قىلىش خىزمىتىنى باشقۇرۇشنى يەنىمۇ قەلبىلاشتۇرۇپ، سان چەكلىمىسى، ئاشكارا تەكشۈرۈپ يوشۇرۇن زىيارەت قىلىش، جەمئىيەتكە ئېلان قىلىش، ئەمەلىيلەشتۈرمىگەنى شاللىۋېتىش قاتارلىق ھالەت باشقۇرۇش مېخانىزمىنى بەرپا قىلدى. ئورۇنلارنىڭ مەنۋى مەدەنىيلىك بەرپا قىلىش خىزمىتىگە بولغان

پائالىيەتلەرگە نورمال قاتنىشىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. جايلار، تارماقلار پېشقەدەم كادىرلار پائالىيەت مەركىزى (ئۆيلىرى) قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى، پېشقەدەم كادىرلارنىڭ بىر تۈركۈم پائالىيەت، ئۆگىنىش سورۇنلىرىنى يېڭىدىن قۇردى ياكى كېڭەيتىپ قۇردى. ئاز كەم 100 مىڭ پېشقەدەم كادىر ئوخشاش بولمىغان شەكىلدەكى ئۆگىنىش ۋە تەربىيىلىنىش پائالىيەتلىرىگە قاتناشتى.

2. «ئۈچ مېخانىزم» بەرپا قىلىش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش غىزىمىتىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. يىل ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر)لەر دەم ئېلىشقا چىققان كادىرلارنىڭ دەم ئېلىش خىراجىتىگە كاپالەتلىك قىلىش مېخانىزمى، تىببىي دورا خىراجىتىگە كاپالەتلىك قىلىش مېخانىزمى ۋە مالىيە قوللاش مېخانىزمىنى ئومۇميۈزلۈك ئورناتتى. بۇ، ئاپتونوم رايوندىكى دەم ئېلىشقا چىققان كادىرلارغا دەم ئېلىش خىراجىتىنى دەل ۋاقتىدا تولۇق تارقىتىشقا ۋە دورا خىراجىتىنى قانچىلىك ئىشلەتسە، شۇنچىلىك ئاتچوت قىلىشقا بەلگىلىسە بويىچە كاپالەتلىك قىلىشتا مۇھىم رول ئوينىدى. جايلار، تارماقلار دەم ئېلىشقا چىققان كادىرلارنىڭ نېسى قالغان «ئىككى خىراجەت» نى ئېنىقلاش غىزىمىتىگە ئەھمىيەت بەردى. ئىلگىرىكى غىزىمەت ئاساسىدا، ئاپتونوم رايون مالىيىسى يەنىلا مەخسۇس پۇل ئاجرىتىپ، 2000 - يىل 3 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 2002 - يىل 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك قىيىنچىلىقى بار، ۋەيران بولغان، تاقالغان، ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن ۋە تۈزۈلۈشى ئۆزگەرتىلگەن دۆلەت كارخانىلىرىدىكى دەم ئېلىشقا چىققان كادىرلارنىڭ نېسى قالغان تىببىي دورا خىراجىتى مەسلىسىنى ھەل قىلدى. ئاپتونوم رايون يەنە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، جايلار، ئورۇنلارنىڭ پېشقەدەم كادىرلار «ئۈچ مېخانىزمى» ئورنىتىش غىزىمىتىنى تەكشۈردى. بىر يىلدا ئورگان، كەسپىي ئورۇندىكى دەم ئېلىشقا چىققان 9755 كادىرنىڭ دەم ئېلىش خىراجىتىنى كۆپەيتىش نەتىجىسىدە، يەنە 764 پېشقەدەم كادىر ئىچكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردا دەم ئېلىپ داۋالاشقا ئۇيۇشتۇرۇلدى.

3. ئەرزىيەت، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ۋە ئۇچۇر ئامبىرى قۇرۇش غىزىمىتىدە يېڭى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك پېشقەدەم كادىرلار غىزىمەت تارماقلىرى پېشقەدەم كادىرلارنىڭ ئەرزىيەت غىزىمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەپ، ھەر بىر ئىشقا جاۋاب قايتۇرۇش، ھەر بىر خەت - چەككى بىر تەرەپ قىلىش نەتىجىسى بولۇشى ئىشقا ئاشۇردى. بەزى چىگىش مەسلىلىرىنى تولۇق ھەل قىلدى. ھەر دەرىجىلىك پېشقەدەم كادىرلار غىزىمەت

ۋە مېخانىزم جەھەتتە پارتىيە قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش تۇغرىسىدا شۇ ئۇ ئار پارتنكومغا تەكلىپ بەردى. غىزىمەت كومىتېتى پارتىيە مەكتىبى ئورگانلاردىكى باشقارما دەرىجىلىك كادىرلارنى ۋە ئوتتۇرا، ياش كادىرلارنى نۆۋەت بىلەن تەربىيەلىنىشىنى نۇقتىلىق تۇتۇپ، بىر يىلدا تۈرلۈك ئۆگىنىش، تەربىيەلىش كۇرسىدىن 30 قارار ئېچىپ، 2300 دىن ئارتۇق پارتىيىلىك كادىرنى تەربىيەلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئورگان پارتىيە قۇرۇلۇشى نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى ۋە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئېچىش ئارقىلىق، ئورگان پارتىيە قۇرۇلۇشى غىزىمىتىگە ئائىت مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالىلەر باھالىنىپ بېسىپ تارقىتىلدى. «ئورگان پارتىيە قۇرۇلۇشى» ژۇرنىلى ۋە ئورگاندىكى پارتىيە ئەزالىرى ئېلېكتىرلەشكەن تەربىيە فىلىمى تارقىتىلدى. ئاساسىي قاتلامدىكى پارتىيە ئىشلىرى كادىرلىرى تەربىيەلىنىشكە، تەكشۈرۈشكە ئۇيۇشتۇرۇلدى. ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتى قۇرۇلۇشىدا ساقلانغان ئەمەلىي مەسلى ماسلاشتۇرۇلۇپ ھەل قىلىنىپ، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ غىزىمەتلىرى قانات يايدۇرۇشى ئۈچۈن پايدىلىق شارائىت يارىتىلدى، ئاساسىي قاتلام پارتىيە ئىشلىرى كادىرلىرىنىڭ ئۇنىۋېرسال ساپاسى يەنىمۇ ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئورگان پارتىيە قۇرۇلۇشى غىزىمىتىنى ماركولۇق پىلانلاش ۋە كەسپىي يېتەكچىلىك يەنىمۇ كۈچەيتىلدى.

پېشقەدەم كادىرلار غىزىمىتى
 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە دەم ئېلىشقا چىققان كادىر 14 مىڭ 130 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە قىزىل ئارمىيىنىڭ پېشقەدەم جەڭچىسى 80. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش دەۋرىدە ئىنقىلابقا قاتنىشىپ دەم ئېلىشقا چىققان كادىر 2366، ئازادلىق ئۇرۇش دەۋرىدە ئىنقىلابقا قاتنىشىپ دەم ئېلىشقا چىققان كادىر 11 مىڭ 684.
 1. پېشقەدەم كادىرلارغا بولغان ئىدىيىۋى - سىياسىي غىزىمەت كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك تەشكىلات، پېشقەدەم كادىرلار غىزىمەت تارماقلىرى پېشقەدەم كادىرلارنىڭ سىياسىي تەمىناتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ئەڭ مۇھىم ۋەزىپە قىلىپ، پېشقەدەم كادىرلارنى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇشقا ئۇيۇشتۇردى، پېشقەدەم كادىرلارغا بولغان ئىدىيىۋى - سىياسىي غىزىمەتنى كۈچەيتتى. جايلار، ئورۇنلار دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلار پارتىيە ياچىيىكىسى قۇرۇلۇشىنى پارتىيە قۇرۇلۇشىنى نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىگە كىرگۈزۈپ، دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ تۈرلۈك تەشكىلى

چىڭ تۈزۈلدى، ئوقۇتۇش بايلىقىدىن تولۇق پايدىلىنىلىپ، ئاسپىرانتلار مائارىپى ۋە جەمئىيەتتىكى تۈرلۈك تەربىيەلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى.

4. ئوقۇتقۇچى تەربىيەلىش خىزمىتىنىڭ سالىمىسى داۋاملىق ئاشۇرۇلدى. قىسمەن ئوقۇتقۇچىلار مەركىزىي پارتىيە مەكتىپى، ئىچكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىكى پارتىيە مەكتىپى، ئالىي مەكتەپلەردە تۈرلۈك تەربىيەلىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇلدى، مەبلەغ غەملىنىپ ئۆمەك تەشكىللىنىپ، ياۋروپادا قىسقا مۇددەتلىك زىيارەتتە بولۇش، ئۆگىنىشكە ئەۋەتىلدى؛ ئوقۇتقۇچىلار كۆپ ۋاستىلىك، زامانىۋى ئوقۇتۇش ماھارىتى، ۋاستىسى بويىچە مەركەزلىك تەربىيەلىندى. ئوقۇتقۇچىلار مەخسۇس تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا ئۇيۇشتۇرۇلدى، جەنۇبىي شىنجاڭدا ۋەزىپىلىك چېنىقىشقا ئەۋەتىلدى.

5. كادىرلار تۈزۈمى، تەقسىمات تۈزۈمى، باشقۇرۇش تۈزۈمى ئىسلاھاتى پائال ئىلگىرى سۈرۈلۈپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، كادىرلارنى تاللاپ ئۆستۈرۈپ، ۋەزىپىگە قويۇش خىزمىتىنىڭ دېموكراتىك ۋە ئاشكارا بولۇش دەرىجىسى يەنىمۇ كېڭەيتىلدى. دېموكراتىك ئۆسۈلدا كۆرسىتىش، خەلق رايى بويىچە باھالاش، دېموكراتىك باھالاش، ۋەزىپىگە قويۇشتىن ئىلگىرى جامائەتكە ئاشكارا ئېلان قىلىش قاتارلىق تۈزۈمدە چىڭ تۇرۇلدى. خادىملارنى تۈرگە ئايرىپ باشقۇرۇش يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى تەكشۈرۈش تۈزۈمى كۈچەيتىلدى.

6. يېڭى ۋەزىيەتتە تۆۋەن دەرىجىلىك پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ كەسپىگە يېتەكچىلىك قىلىش خىزمىتىنىڭ يېڭى يولى ۋە يېڭى چارىسى ئۈستىدە پائال ئىزدىنىلدى. چوڭقۇر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ۋە كەڭ دائىرىدە پىكىر ئېلىش ئاساسىدا، «ش ئۇ ئا ر پارتىيە مەكتىپىنىڭ تۆۋەن دەرىجىلىك پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ كەسپىگە يېتەكچىلىك قىلىش خىزمىتى ھەققىدە (پىكىر ئېلىش نۇسخىسى)» تۈزۈلدى.

ش ئۇ ئا ر پارتىيە مەكتىپى

پارتىيە تارىخى خىزمىتى

1. پارتىيە تارىخى، دۆلەت تارىخىنى تەتقىق قىلىش چوڭقۇرلاشتۇرۇلۇپ، پارتىيە تارىخىنى تەتقىق قىلىش خىزمىتىدە يېڭى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. 2003 - يىل 4 - ئايدا ش ئۇ ئا ر پارتكوم پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە تارىخى تارماقلىرى مەسئۇللىرى يىغىنى ئېچىپ، مەملىكەتلىك پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى مۇدىرلىرى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى، پارتىيە تارىخى خىزمىتىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى ۋە تەجرىبىلەرنى يەكۈنلىدى ۋە ئالماشتۇردى. 2003 - يىللىق خىزمەت

تارماقلىرى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنى كەڭ قانات يايدۇردى. 80 پارچىدىن كۆپرەك تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ئىلمىي ماقالىسى يېزىلدى. 800 دىن كۆپرەك ئۆچۈر يەتكۈزۈلدى. ئۆچۈر ئامبىرى قۇرۇلۇشىغا داۋاملىق ئەھمىيەت بېرىلدى ۋە ئۇ كۈچەيتىلدى.

چالڭ لۇ، پالڭ جۇڭ

ش ئۇ ئا ر پارتىيە مەكتىپى (مەمۇرىي ئىنىستىتۇت) نىڭ خىزمەت ئەھۋالى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر پارتىيە مەكتىپى (مەمۇرىي ئىنىستىتۇت) مەكتەپ (ئىنىستىتۇت) نىڭ ئومۇميۈزلۈك قۇرۇلۇشىدا «ئۈچىنچى ماسلاشتۇرۇش» نى، يەنى مەكتەپ (ئىنىستىتۇت) قۇرۇلۇشى بىلەن ئورنى، رولىنى ماسلاشتۇرۇش، يېڭى ۋەزىيەت، يېڭى ۋەزىپە بىلەن ماسلاشتۇرۇش، يۇقىرى دەرىجىلىك پارتكومنىڭ تەلىپى بىلەن ماسلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى.

1. ئوقۇتۇش خىزمىتى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، ئوقۇتۇش مەزمۇنى تولۇقلاندى، دەرس سىتېمىسى سەرخىللاشتۇرۇلدى، ئوقۇتۇشنىڭ قاراتمىلىقى كۈچەيتىلدى. مۇھاكىمە شەكلىدىكى ئوقۇتۇش ۋە زامانىۋى ئوقۇتۇش ۋاستىسى پائال يولغا قويۇلۇپ، ئوقۇتۇشنىڭ ئەمەلىي ئۈنۈمچانلىقى ئۆستۈرۈلدى، كۇرسانتلارغا پارتىيىۋىلىك تەربىيىسى بېرىشكە ئەھمىيەت بېرىلىپ، پارتىيىۋىلىكنى چېنىقتۇرۇش سالىمىسى ئاشۇرۇلدى، كۇرسانتلارنىڭ سىياسىي ساپاسى ئۆستۈرۈلدى؛ پەن قۇرۇلۇشى لايىھىسى ۋە ئومۇمىي پىلانى پائال تۈزۈلدى، ئوقۇتۇش تەتقىقات بۆلۈمىنىڭ قۇرۇلۇشى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى يازلىق تەتلىدە ئېچىلغان «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش مەخسۇس كۇرسىغا قاتناشقانلارنىڭ سانى ئاز كەم 2000 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى، نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولدى.

2. پەن تەتقىقات خىزمىتىدە زور رېئال مەسىلىلەرنى تەتقىق قىلىش سالىمىسى ئاشۇرۇلدى. پەن تەتقىقات تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش، رىغبەتلەندۈرۈش، چەكلەش مېخانىزمى بەرپا قىلىش ئۈنۋان باھالاش، تەكلىپ قىلىش، يىللىق تەكشۈرۈش، مۇكاپاتلاش، جازالاش، تەقسىم قىلىش بىلەن بىرلەشتۈرۈلۈپ، ئوقۇتقۇچى ۋە ئالاقىدار خادىملارنىڭ پەن تەتقىقات بىلەن شۇغۇللىنىش ئاكتىپلىقى تولۇق ئىشقا سېلىندى.

3. ئوقۇش تارىخى مائارىپىدا باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، سۈپەتنى ئۆستۈرۈش، سالماق تەرەققىي قىلىشنى مەكتەپ باشقۇرۇشنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى ۋە تۈپ پىكىر يولى قىلىشتا

قۇربانلار قەبرىستانلىقىدا قەبرە سۇپۇرۇش تەزىيە بىلدۈرۈش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈن قاتارلىقلار مۇراسىمغا قاتناشتى. ئىسمائىل تىلىۋالدى تەزىيە سۆزى قىلدى. 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنى شىنجاڭ پەن - تېخنىكا سارىيىدا چىن تەنجىۋ، ماۋ زېمىن، دۇ چوڭيۈەن، لىن جىلۇ قاتارلىق ئىنقىلابىي قۇربانلار قۇربان بولغانلىقىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ھۆسنىخەت، گۈزەل سەنئەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. ماۋ زېدۇڭ، دېڭ شياۋپىڭ، جياڭ زېمىن قاتارلىق پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ نۇرغۇن رەھبەرلىرىنىڭ ئوخشاش بولمىغان دەۋردىكى ئىنقىلابىي قۇربانلارغا ئاتاپ يازغان بېغىشلىمىلىرى، ئەينى يىللاردا شىنجاڭدا كۆرۈش قىلغان ئەجداتلارنىڭ بېغىشلىمىلىرى ۋە شىنجاڭدىكى خەتتات، رەسساملارنىڭ بۇ قېتىمقى كۆرگەزمىنىڭ ئاساسىي تېمىنى چۆرىدەپ ئىجاد قىلغان 100 دىن ئارتۇق ئەسىرى كۆرگەزمە قىلىندى.

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ماۋ زېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەش ھارپىسىدا، پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى بىلەن ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىرلىكتە، ئاپتونوم رايون بويىچە ماۋ زېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى. مۇھاكىمە يىغىنى 102 پارچە ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋالدى، بۇنىڭ 64 پارچىسى تاللاندى، 19 مۇتەخەسس، ئالىم چوڭ يىغىندا ئىلىم ئالماشتۇردى. 2003 - يىلى پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى سەيپىدىن ئەزىزنى خاتىرىلەش ماقالىسى — «تەڭرىتاغ ئوغۇل - قىزلىرى چوڭقۇر مۇھەببەت بىلەن سىزنى سېغىنىدۇ» دېگەن ماقالىنى ۋە «پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرىنىڭ شىنجاڭنىڭ خىزمىتى توغرىسىدىكى سۆزلىرى» (ئىچكى ماتېرىيال) نى يېزىپ چىقىشنى ئۈستىگە ئالدى، بۇلار ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشكە ياردەم بېرىشتە خېلى ياخشى رول ئوينىدى. بۇنىڭدىن سىرت يەنە «شىنجاڭ پارتىيە تارىخى»، «پارتىيە تارىخى ماتېرىيالى ۋە تەتقىقات»، «شىنجاڭ گېزىتى»، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى»، «پارتىيە تارىخى كۆرگەزمىسى»، «جۇڭخۇا ئوغۇل - قىزلىرى»، «شەخسلەر» قاتارلىق گېزىت - ژۇرناللاردا، چىن تەنجىۋ، ماۋ زېمىن، لىن جىلۇ ۋە ۋاڭ ئېنماۋ، بۇرھان، تاۋ سىيۋ، سەيپىدىن ئەزىزى قاتارلىقلارنى خاتىرىلەيدىغان نۇرغۇن ماقالىلەر ئېلان قىلىندى. ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىللە خەلق مەيدانىدا، «پارلاق بايراق ئاستىدا - پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 82 يىللىقىنى خاتىرىلەيمىز»، «ئەسىردىكى ئۇلۇغ ئەرباب - يولداش ماۋ زېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەيمىز» ناملىق چوڭ

ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى. نۇقتىلىق تېما تەتقىقاتىنى ئاخىرلاشتۇرۇش، تەكشۈرۈپ بېكىتىش، نەشر قىلدۇرۇش خىزمىتى نۇقتىلىق ياخشى تۈتۈلدى. پارتىيە تارىخى، دۆلەت تارىخىنى تەتقىق قىلىشتا يېڭى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. «زامانىمىزدىكى شىنجاڭنىڭ قىسقىچە تارىخى» ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار رەھبەرلىرى، مۇتەخەسسسلەر تەكشۈرۈپ بېكىتكەندىن كېيىن نەشر قىلىندى. شۇ ئارقىلىق ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ پىلاندىكى نۇقتىلىق تېما تاللاش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. «تەڭرىتاغ تۆھپىكارى - يولداش ۋاڭ ئېنماۋنى خاتىرىلەش ماقالىلەر توپلىمى» 2 يىلدىن كۆپرەك يېزىش، تۈزىتىش ئارقىلىق، يولداش ۋاڭ ئېنماۋ ۋاپات بولغانلىقىنىڭ 2 يىللىقى ھارپىسىدا نەشر قىلىندى. «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىش، ئىزچىللاشتۇرۇشقا ماسلىشىش ئۈچۈن، پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى ئالاقىدار ئورۇنلار بىلەن ھەمكارلىشىپ يېزىپ چىققان سىياسىي تەشۋىقات ماقالىلەر توپلىمى «شانلىق بايراق - ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» نىڭ ئەمەلىيەتچىلىرى» دېگەن كىتاب خېلى ياخشى ئىجتىمائىي تەسىر پەيدا قىلدى. ۋۇ جىيەنچۈننىڭ ھايات ۋاقتىدىكى ئىش - پائالىيىتى ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن «توغرا كەيپىيات - مەڭگۈلۈكتۈر - يولداش ۋۇ جىيەنچۈننى خاتىرىلەش ماقالىلەر توپلىمى» نىڭ دەسلەپكى ئورنىگىنالىنى تۈزۈش خىزمىتى تاماملاندى. «جۇمھۇرىيەتتىكى ئەڭ (شىنجاڭ قىسمى) نىڭ دەسلەپكى ئورنىگىنالى تۈزۈلۈپ بولدى. «جۇڭگو كومپارتىيىسىنىڭ شىنجاڭدىكى تارىخىغا دائىر چوڭ ئىشلار» (3 - قىسمى) نىڭ دەسلەپكى ئورنىگىنالى ئاساسىي جەھەتتىن تۈزۈلۈپ بولدى.

2. پارتىيە تارىخى توغرىسىدىكى تەشۋىقات - تەربىيىنىڭ سالىمى ئاشۇرۇلدى.

2003 - يىلى پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن ھەمكارلىشىپ، چىن تەنجىۋ قاتارلىق ئىنقىلابىي قۇربانلار قۇربان بولغانلىقىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى. 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى خەلق سارىيىدا ئاپتونوم رايون چىن تەنجىۋ، ماۋ زېمىن، دۇ چوڭيۈەن، لىن جىلۇ قاتارلىق ئىنقىلابىي قۇربانلار قۇربان بولغانلىقىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش سۆھبەت يىغىنى ئېچىلدى، ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە ۋە بىخۇەننىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى، ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى قاتارلىق ئالاقىدار خادىملار بولۇپ 80 نەچچە كىشى سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشتى. يىغىندا، چىن تەنجىۋ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئارقىلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەننىڭ يازما سۆزى ئوقۇپ تۈتۈلدى. 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئۈرۈمچى ئىنقىلابىي

ئىسلاھات ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنى يولغا قويغان 50 يىللىق بوران - چاپقۇنلۇق تارىخى مۇساپىسى خاتىرىلەنگەن. شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن بۇيان يۈز بەرگەن غايەت زور ئۆزگىرىشلەر تولۇق ئەكس ئەتتۈرۈلگەن، شۇنداقلا تارىخىي تەجرىبە - ساۋاقلار يەكۈنلەنگەن. بۇ كىتاب ئاز كەم 280 مىڭ خەتلىك بولۇپ، تارىخىي ماتېرىياللار تولۇق، مەزمۇنى مول، بايان قىلىنغان ئىشلار ئويىپىكتىپ، ئوبزورلىرى مۇۋاپىق. زور ۋەقە ۋە مۇھىم ئەربابلارنىڭ بايان قىلىنىشى ئويىپىكتىپ، ئادىل بولۇپ، بۇنىڭدا ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشكە ياردەم بېرىش، تارىخىنى ساقلاش، ئادەم تەربىيەلەش مەقسەت قىلىنغان. ۋاڭ چۇنيا

ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك

ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى، باش كاتىپ، بەنگۇڭتىڭنىڭ مۇدىرى شۇجى: غۇ جىيايەن (ئايال).

مۇئاۋىن شۇجىلار: گو چىڭتەي، ئابدۇراخمان پولات، گو فېڭلەن (ئايال)، دولقۇن ئابدۇرۇمۇن (قازاق).

باش كاتىپ: ياۋ شۈنچىيەن.

بەنگۇڭتىڭنىڭ مۇدىرى: ما شاۋشىن (خۇيزۇ).

چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۇرۇشى

1. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ پاك - دىيانەتلىك بولۇشى، ئۆزىگە قاتتىق تەلپ قويۇشى. 2003 - يىلى شىنجاڭدا رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ بەلگىلىنىشىگە خىلاپ ھالدا قۇرۇلۇشقا خېرىدار چاقىرىشقا، خېرىدار بولۇشقا ئارىلىشىشقا ۋە قول تىقىشقا، تىجارەت خاراكتېرىدىكى يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىنى سېتىشقا، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتى ۋە تىجارىتى قاتارلىق بازار ئىگىلىكى پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ ئۆزى دوست - يارەنلىرى، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ پايدا ئېلىشىغا يول قويماستىن توغرىسىدىكى بەلگىلىمە ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ خوتۇنى، پەرزەنتلىرى ۋە يېنىدىكى خادىملارغا بولغان تەربىيە ۋە ئۇلارنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ خوتۇنى، پەرزەنتلىرىنىڭ كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىشىغا ئامىت بەلگىلىمە ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. جايلار، تارماقلار يېڭىدىن ۋەزىپىگە تەيىنلەنگەن ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ خوتۇنى،

تەپتىكى سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. بىر يىلدا «شىنجاڭ پارتىيە تارىخى» ژۇرنىلى 5 سان تەھرىرلەندى، خەت سانى 430 مىڭ. «شىنجاڭ پارتىيە تارىخى خىزمىتى خەۋەرلىرى» دىن 12 سان تارقىتىلدى، خەت سانى 40 مىڭ. 3. ئاساسىي قاننام پارتىيە تارىخى خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلىش كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى 7، 9، 10 - ئايلاردا 3 قېتىم بايىنغولىن، ئىلى ئوبلاستلىرى ۋە قۇمۇل ۋىلايىتىگە خادىم ئەۋەتىلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىندى، ناھىيىلىك، شەھەرلىك پارتكوم رەھبەرلىرى ۋە پارتىيە تارىخى خىزمىتى خادىملىرى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزۈلدى، ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشكە ياردەم بېرىدىغان، ئادەم تەربىيەلەيدىغان خىزمەتنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەشنىڭ پىكىر يولى ۋە يېڭى ئۇسۇلى ئۈستىدە ئىزدىنىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى پارتىيە تارىخى تارماقلىرىنىڭ ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشكە ياردەم بېرىدىغان، ئادەم تەربىيەلەيدىغان خىزمەت ئەھۋالىنى چۈشىنىش ۋە ئىگىلەش ئۈچۈن، پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى ئۇقتۇرۇش تارقىتىپ، ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشكە ياردەم بېرىدىغان، ئادەم تەربىيەلەيدىغان ماتېرىياللارنى يۇقىرىغا مەلۇم قىلىشنى قانات يايدۇرۇشنى تەلپ قىلدى. نىق مەيداندا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ ۋە يېزىق ئارقىلىق تەكلىپنى ئىگىلەپ، ئاپتونوم رايوندىكى پارتىيە تارىخى تارماقلىرىنىڭ يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان قانات يايدۇرغان ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشىگە ياردەم بېرىش، ئادەم تەربىيەلەش خىزمىتىنىڭ ئەھۋالى بىر قەدەر ئەتراپلىق ئىگىلەندى. 2003 - يىلى پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى «شىنجاڭنىڭ يەرلىك پارتىيە تارىخى مەجمۇئەسىنى يېزىش خىزمىتى توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق چارە» نى تۈزۈپ، ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ پارتىيە تارىخىنى يېزىش خىزمىتىنى قېلىپلىشىش ئىزىغا سالدى.

جالڭ نىڭ

«زامانىمىزدىكى شىنجاڭنىڭ قىسقىچە تارىخى» ناملىق كىتاب نەشرىدىن چىقتى بۇ كىتاب ش ئۇ ئا ر پارتكوم پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە يېزىلىپ، 2003 - يىلى زامانىمىزدىكى جۇڭگو نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. «زامانىمىزدىكى شىنجاڭنىڭ قىسقىچە تارىخى» دا، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىقتا چىڭ تۇرۇپ، بۆلگۈنچىلىككە قارشى تۇرۇش ۋە چېگرا رايونىنى گۈللەندۈرۈشتىكى تارىخىي ئۇلۇغ تۆھپىسى بايان قىلىنغان. جۇڭگو كومپارتىيىسىنىڭ شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە رەھبەرلىك قىلىپ، ئىنقىلاب ۋە قۇرۇلۇش ئېلىپ بارغان،

922. 625 ئادەمگە ئاگاھلاندۇرۇش، 692 ئادەمگە قاتتىق ئاگاھلاندۇرۇش بېرىلدى، 112 ئادەمنىڭ پارتىيە ئىچىدىكى ۋەزىپىسى ئېلىپ تاشلاندى، 316 ئادەم پارتىيە ئىچىدە سىناشقا قالدۇرۇلدى، 327 ئادەم پارتىيىدىن قوغلاندى. 981 ئادەمگە مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك كادىر 6، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 63، يېزا، بۆلۈم دەرىجىلىك كادىر 272، ئادەتتىكى كادىر 596، باشقا خادىم 44؛ 262 ئادەمگە ئاگاھلاندۇرۇش بېرىلدى، 163 ئادەمگە سەۋەنلىك بېرىلدى، 171 ئادەمگە ئېغىر سەۋەنلىك بېرىلدى، 97 ئادەمنىڭ دەرىجىسى تۆۋەنلىتىلدى، 167 ئادەمنىڭ ۋەزىپىسى ئېلىپ تاشلاندى، 26 ئادەم خىزمەتتىن ھەيدىلىپ قالدۇرۇپ ئىشلىتىلدى، 95 ئادەم خىزمەتتىن ھەيدىلدى، 90 ئادەم ئەدلىيە ئورگانلىرىغا يوللاپ بېرىلدى. شۇ ئارقىلىق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئۆزى 7 دېلونى بېجىردى ۋە دېلو قىلىپ تۇرغۇزدى. 11 دېلونى ئاخىرلاشتۇردى، 11 ئادەمگە چارە كۆردى.

3. تارماق ۋە كەسپتىكى ناتوغرا ئىمتىن تۈزىتىلدى. ئاممىنىڭ جانجان مەنپەئىتىگە ئېغىر دەرىجىدە زىيان يەتكۈزۈش مەسىلىسى گەۋدىلىك ھەل قىلىندى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ 860 مىليون يۈەنلىك يۈكى يېنىكلىتىلدى. مائارىپتا قالايمىقان ھەق ئېلىش ئەستايىدىل تىزگىنلەندى، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە، مەكتەپ ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش ۋە ئېلىنغان ھەقنى جامائەتكە ئېلان قىلىش تۈزۈمى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى. ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ھەق ئېلىش ھەرىكىتى قېلىپلاشتۇرۇلدى. كۆپ ئېلىنغان 7 مىليون 897 مىڭ يۈەن ئوقۇغۇچىلارغا قايتۇرۇپ بېرىلدى. تىببىي دورا سېتىۋېلىش، سېتىشنىكى ناتوغرا ئىمتىنلار تۈزىتىلدى، تىببىي دورىلارنى مەركەزلىك ھالدا خېرىدار چاقىرىپ سېتىۋېلىش ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى، سېتىۋېلىنغان تىببىي دورا سوممىسى 576 مىليون يۈەن بولۇپ، ئاغرىقلارغا 107 مىليون يۈەنلىك پايدا ئۆتۈنۈپ بېرىلدى. تاشيولىدىكى «ئۈچ قالايمىقان»نى ئوڭشاش نەتىجىسى داۋاملىق مۇستەھكەملەندى، تاشيولدا قانۇن ئىجرا قىلىش ھەرىكىتى قېلىپلاشتۇرۇلدى. ئايرىم تارماق ۋە جايلارنىڭ قالايمىقان چازا قۇرۇش، قالايمىقان تەكشۈرۈش، قالايمىقان ھەق ئېلىش مەسىلىسى تۈزىتىلدى. مەركەزنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژۇرناللارنى قالايمىقان تارقىتىش ۋە ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ قالايمىقان تارقىتىشنى تىزگىنلەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشنىڭ روھى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 33 خىل گېزىت، قەرەللىك ژۇرنال ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، كەنت دەرىجىلىك

پەرزەنتلىرىنىڭ كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىش ئەھۋالىنى ۋاقتىدا تىزىملىدى. مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ھەشەمەتچىلىك، ئىسراپچىلىق قىلمىشلىرىنى چەكلەش توغرىسىدىكى تۈرلۈك بەلگىلىمىلىرى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، شەكىللۈۋاللىق بېيۇروكراتلىق چەكلەندى ۋە ئۇنىڭغا خاتىمە بېرىلدى. مارالبېشى، پەيزاۋاتتا يەر تەۋرىگەندىن كېيىن، جايلار، تارماقلار شۇ ئارقىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئوتتۇرىغا قويغان «ئۈچكە يول قويماش» تەلپىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈردى. بۇنى 2002 - يىلى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 1805 پىكاپ ئاز سېتىۋېلىندى، بۇ تۈردە 336 مىليون يۈەن تېجەپ قېلىندى؛ چەت ئەلگە چىقىدىغان ئۆمەك، گۈرۈپپىدىن 85 تۈركۈم 269 ئادەم (قېتىم) قىسقارتىلىپ، 785 ئادەم (قېتىم) ئازايتىلدى. بۇ تۈردە 8 مىليون 100 مىڭ يۈەن تېجەپ قېلىندى؛ 130 خىزمەت بىناسى، تەربىيەلەش مەركىزى سېلىش توختىتىلىپ، 145 مىليون يۈەن مەبلەغ تېجەپ قېلىندى. رەھبىرىي كادىرلارنىڭ سوۋغات پۇل ۋە قىممەتكە ئىگە ئاكسىيە قوبۇل قىلىشىغا يول قويماشلىق توغرىسىدىكى بەلگىلىمە داۋاملىق قاتتىق ئىجرا قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيىلىك كادىرلار قوبۇل قىلىپ ئاڭلىق ھالدا يۇقىرىغا تاپشۇرغان سوۋغات پۇل ۋە سوۋغات بۇيۇمىنىڭ قىممىتى 3 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ ئارقىلىق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى تەسىس قىلغان «539» پاكلىق ھېساباتىغا تاپشۇرۇپ ئېلىپ يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان پۇل 703 مىڭ 600 يۈەن. دۆلەت كارخانىلىرىدىكى رەھبىرىي خادىملارنىڭ پاك - دىيانەتلىك بولۇش، ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ قويۇش خىزمىتى ئەستايىدىل ياخشى تۇتۇلۇپ، ئۇلارنىڭ ھەرىكىتى يەنىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى.

2. ئىنتىزامغا، قانۇنغا غىياپلىق قىلىش دېلولىرى بىر تەرەپ قىلىندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى ئامما پاش قىلغان دېلودىن 17 مىڭ 126 پارچە (قېتىم) نى تاپشۇرۇۋېلىپ، 2485 نى دېلو قىلىپ تۇرغۇزدى، بۇنىڭدىن 2457 نى ئاخىرلاشتۇردى، 2671 ئادەمگە پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆردى، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك كادىر 8، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 138، بۇ ئارقىلىق 114 مىليون يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىياننىڭ ئالدى ئېلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2077 ئادەمگە پارتىيە ئىنتىزامى بويىچە چارە كۆرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك كادىر 9، ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 124، يېزا، بۆلۈم دەرىجىلىك كادىر 408، ئادەتتىكى كادىر 614، باشقا خادىم

تەرەپ قىلىندى، 88 ئادەمگە پارتىيە، ھۆكۈمەت ئىنتىزامى بويىچە چارە كۆرۈلدى. ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مەسئۇلى تۆۋەن دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەتلىشىش تۈزۈمى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى. پاك - دىيانەتلىك بولۇش ھەققىدە سۆھبەتلىشىش، ۋەزىپە ئۆتەش ھەققىدە سۆھبەتلىشىش، سەمىيى تىرىشچان بولۇش ھەققىدە سۆھبەتلىشىش قانات يايدۇرۇلدى. 247 نەپەر ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىر يىللىق خىزمەتكە بىرلەشتۈرۈپ ۋەزىپە ئۆتەش ئەھۋالىسى، پاك - دىيانەتلىك بولۇش ئەھۋالىدىن مەلۇمات بەردى. كۆزىتىش تۈزۈمى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلدى. ئاپتونوم رايون 2 كۆزىتىش گۇرۇپپىسىنى ئالتاي ۋىلايىتى ۋە بايىنغولىن ئوبلاستىغا كۆزىتىشكە ئەۋەتتى.

خې شىنپىڭ

ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش

كومىتېتىنىڭ 4 - ئومۇمىي يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 27 - 28 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئەزاسىدىن 35 كىشى يىغىنغا قاتناشتى، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك ئورگانلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايوندىكى تارماقلار ۋە دۆلەت كارخانىلىرىدىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنغا سىرتتىن قاتناشتى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوم شۇجىلىرى يىغىنغا قاتناشتى. ئومۇمىي يىغىندا ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇ جىيايەننىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىغا ۋاكالىتەن بەرگەن «16 - قۇرۇلتاي روھىنى ئەتراپلىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشىنى ۋە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش خىزمىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش» دېگەن تېمىدىكى خىزمەت دوكلاتى ماقۇللاندى. يىغىندا خۇ جىنتاۋنىڭ مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي يىغىنىدا قىلغان مۇھىم سۆزى ۋە مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 2 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى ۋە ئۆگىنىلدى، 2002 - يىللىق خىزمەتلەر خۇلاسەسى، 2003 - يىللىق پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش خىزمەت ۋەزىپىلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيوروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن يىغىندا سۆز قىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق

لەرنىڭ گېزىت - ژۇرناللارغا مۇشەھرى بولۇش «چەكلىك نورما تۈزۈمى» يولغا قويۇلۇپ، يېزا ۋە ئاساسىي قاتلام ئورۇنلارنىڭ يۈكى يېنىكلىتىلدى. كەسىپ ئىستىلى بويىچە ئۈلگە كۆزەتك بەرپا قىلىش پائالىيىتى پائال قانات يايدۇرۇلۇپ، كەسىپ ئىستىلى قۇرۇلۇشىدا بىر تۈركۈم ئىلغار تىپلار مەيدانغا كەلدى. ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ ئىستىلىنى باھالاش ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى، باھالانغان ئورۇن 1587 گە يېتىپ، ئورگان ئىستىلىنىڭ ياخشىلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

4. چىرىكلىكنىڭ ئالدى باشتىلا ئېلىندى ۋە تىزگىنلەندى. ئاپتونوم رايون تەكشۈرۈپ تەستىقلايدىغان تۈردىن 160 نى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، تۆۋەنگە چۈشۈردى. مەمۇرىيەت تۈرلەرنى تەكشۈرۈپ تەستىقلىغاندىن كېيىن داۋاملىق نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. تارماقلار خام چوت قىلىش، باج ئېلىنىپايدىغانلىرىنى باشقۇرۇش ۋە بوغالتىر مەركەزلەشتۈرۈپ ھېسابات قىلىپ دۆلەت خەزىنىسىدىن مەركەزلىك ھالدا ئېلىش، چىقىم قىلىش ئۆتكۈنچى ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار بولۇش تىجارەت خاراكتېرىدىكى يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىنى سېتىشتا خېرىدار چاقىرىش، كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىش، مۈلۈك ھوقۇقى سودىسى ۋە ھۆكۈمەت سېتىۋېلىش قاتارلىق 4 تۈرلۈك تۈزۈم تەدرىجىي يولغا قويۇلدى. نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، بىناكارلىق بازارلىرىنىڭ خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار بولۇش ھەرىكىتى يەنىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى. يەر شەكىللىك بازار قۇرۇلۇشى خىزمىتى پائال قانات يايدۇرۇلدى. تىجارەت خاراكتېرىدىكى يەرلەرنى خېرىدار چاقىرىپ، كىم ئارتۇق قىلىپ، ئېلان چىقىرىپ سېتىش كىرىمى 798 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يەر سېتىش كىرىمىنىڭ %46.5 نى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھۆكۈمەتنىڭ سېتىۋالغىنى 2 مىليارد 200 مىليون يۈەن ئورۇندىلىپ، 200 مىليون يۈەن مەبلەغ تېجەپ قېلىندى. ھۆكۈمەت ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش، زاۋۇت ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش، كەنت ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش خىزمىتى يەنىمۇ چوڭقۇر ئېلىپ بېرىلدى.

5. پارتىيىلىك رەھبىرىي كادىرلارنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈش كۈچەيتىلدى. ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى پارتىيىلىك كادىرلارنىڭ، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارنىڭ سىياسىي ئىنتىزامغا بويسۇنۇش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىشنى داۋاملىق 1- ئورۇندا قويۇپ كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە سىياسىي ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان دەپلۈدىن 78 تۈرگۈزۈلۈپ بىر

قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش ۋە بىڭتۇەننىڭ رەھبەرلىرى يىغىنىغا قاتناشتى.

خې شىنپىڭ

پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى

مەسئۇلىيەت تۈزۈمى

2003 - يىلى شىنجاڭ پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئەتراپلىق ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى مۇشۇ يىللىق خىزمەتكە سىڭدۈرۈلدىغان ئاساسىي لىنىيە قىلىپ چىرىكلىككە قارشى تۇرۇپ، پاك - دىيانەتلىك بولۇشنى تەشەببۇس قىلىش خىزمىتىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈردى. 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون 11 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئەۋەتتى، گۇرۇپپا ئەزالىرى شۇ ئايدا رايون پارتكومنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن شۇجىلىرى، دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، 9 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 15 نازارەت، ئىدارە ۋە قىسمەن ئالىي مەكتەپ، چوڭ، ئوتتۇرا دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى نۇقتىلىق تەكشۈردى ھەمدە تەكشۈرۈشكە دائىر ئەھۋاللارنى ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش قىلدى. نەتىجىدە جايلار، تارماقلارنىڭ مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە بولغان تونۇشى يەنىمۇ ئۆستى، پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش ۋەزىپىسىنى پارچىلاش، تۈزۈم قۇرۇلۇشى قاتارلىق ھالقىلارنى قېلىپلاشتۇردى، مەسئۇلىيەتنى قاتتىق سۈرۈشتە قىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 106 پارتىيەلىك كادىرنىڭ مەسئۇلىيەت سۈرۈشتە قىلىندى، 106 ئادەمگە پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈلدى ۋە تەشكىلىي جەھەتتىن بىر تەرەپ قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىك كادىر 16.

خې شىنپىڭ

پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى

بويىچە تەشۋىقات تەربىيە خىزمىتى

2003 - يىلى 1 - ئايدا شۇ ئايدا رايون پارتكوم مۇئاۋىن ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلارنىڭ رەپىقىلىرىنىڭ ئۆگىنىش، سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ، مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ۋە رەھبىرىي كادىرلارنىڭ پاك - دىيانەتلىك بولۇش، ئۆزىگە قاتتىق تەلپ قۇيۇشقا ئائىت بەلگىلىنىشىنى ئۆگەندى. يېڭى يىل، چاغان، قۇربان ھېيت ھارپىسىدا، شۇ ئايدا ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىشلىك نازارىتى

«ئاپتونوم رايوندىكى رەھبىرىي كادىرلارغا ئوچۇق خەت» تارقىتىپ، ئىنتىزامغا مۇناسىۋەتلىك تەلپلەرنى تەكىتلىدى. جايلار پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى بويىچە تەشۋىقات تەربىيە پائالىيەتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە، باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كادىرلار مۇددەت، تۈركۈمگە ئايرىلىپ، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى مەخسۇس ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىلدى. ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە «جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش» بويىچە نۇتۇق سۆزلەش، دوكلات بېرىش پائالىيەتى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، بىر تۈركۈم ئىشلار تىلار ئوتتۇرىغا چىقىرىلدى. 9 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە «ئومۇم ئۈچۈن پارتىيە قۇرۇش، خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش، ئۆزى ئۈلگە بولۇش» ئاساسىي تېما قىلىنغان 5 - قېتىملىق پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى تەربىيە ئېھىي پائالىيەتى قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 311 مىڭدىن ئارتۇق پارتىيەلىك كادىردىن پاك - دىيانەتلىك بولۇش بىلىملىرىدىن ئىمتىھان ئېلىندى، بۇنىڭ بىلەن پارتىيەلىك كادىرلارنىڭ پاك - دىيانەتلىك بولۇش، ئۆزىگە قاتتىق تەلپ قۇيۇش ئېھىي ئۆستى. ئاپتونوم رايون ۋە جايلار، تارماقلار ئاخبارات - تەشۋىقات سالىمىنى ئاشۇردى. «شىنجاڭ گېزىتى» قاتارلىق 4 ئاخبارات ۋاسىتىسى پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشىغا دائىر مەزمۇندىكى 468 پارچە ماقالىنى گېزىتكە باستى ۋە ئاڭلاتتى، «جۇڭگو ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك گېزىتىسى» 114 پارچە ماقالىنى ئىشلەتتى. دېمەك ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش كۈرىشى كۈچلۈك تەشۋىق قىلىندى.

خې شىنپىڭ

قانۇن ئىجراسىنى تەپتىش قىلىش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك مەمۇرىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى مەبلەغ سېلىش يۇمشاق دېتال مۇھىتىنى ياخشىلاشنى چۆرىدەپ، مەمۇرىي ئۈنۈمنى تەپتىش قىلىشنى قانات يايدۇردى. 8 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە، 53 ناھىيە (شەھەر)دە، مەمۇرىي ئۈنۈم بويىچە ئەرز قىلىش مەركىزى قۇرۇلۇپ، ئەزىلەر ۋاقتىدا قوبۇل قىلىندى. نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە مەبلەغ ئىشلىتىش ئەھۋالىنى ۋە قۇرۇلۇش قىلىش جەريانىدا مەخسۇس تۈر بويىچە قانۇننى ئىجرا قىلىشنى تەپتىش قىلىش كۈچەيتىلدى. شۇ ئايدا تەنتەربىيە مەركىزىي قۇرۇلۇشى، تارىم دەرياسى ۋادىسىنى ئۇنۋېرسال تىزگىنلەش، كۈيتۈڭ - سايرام يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول قۇرۇلۇشى قاتارلىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنى سەييارە تەكشۈرۈش ئاساسىدا، ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق

3 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ش ئۇ ئا ر مىللەتلەر - دىنى ئىشلىرى كومىتېتىنىڭ سابىق مۇدىرى ئابدۇللا ھەمدۇلانىڭ خىيانت قىلىش، پارا ئېلىش، سوۋغات پۇل قوبۇل قىلىش دېلوسى، ئۈرۈمچى يۇقىرى پېغى تېخنىكا كەسىپلەر تەرەققىيات رايونى باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ سابىق مۇدىرى شۈي شىخۋانىڭ پارا ئېلىش، دۆلەت مۈلكىنى شەخسەن بۆلىشىۋېلىش، سوۋغات پۇل قوبۇل قىلىش دېلوسى، ش ئۇ ئا ر پورت باشقۇرۇش كومىتېتى ئىشخانىسىنىڭ سابىق مۇدىرى موخالىت زەينىدىننىڭ خىيانت قىلىش، دۆلەت مالىيە كىرىمىنى يوشۇرۇش، ئۆزىگە قالدۇرۇپ قويۇش، بۇزۇپ - چېچىپ ئىسراپ قىلىش دېلوسى، ش ئۇ ئا ر تاشقى ئىشلار (مۇھاجىرلار ئىشلىرى) ئىشخانىسىنىڭ سابىق مۇئاۋىن مۇدىرى جالغ رېنلىنىڭ ھۆكۈمەت پۇلىنى يۆتكەپ ئىشلىتىش، دۆلەت مالىيە كىرىمىنى يوشۇرۇش، ئۆزىگە قالدۇرۇش، بۇزۇپ - چېچىپ ئىسراپ قىلىش دېلوسى توغرىسىدا ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش تارقىتىلىدۇ.

ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قوشۇمچە شەھەرلىك تەرەققىيات پىلان كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى يۇ جىياۋنىڭ خىزمەت ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ پارا ئېلىش، پايدا ئېلىش خاراكتېرىدىكى تىجارەت پائالىيىتىگە قاتنىشىش، سوۋغات پۇل قوبۇل قىلىش دېلوسى توغرىسىدا ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش تارقىتىلىدۇ.

خى شىنپىڭ

بەلگىلىمە، ئۇقتۇرۇشلار

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىشلىك نازارىتى چىقارغان بەلگىلىمە، ئۇقتۇرۇشلار (بىر قىسمى):

3- ئاينىڭ 27 - كۈنى ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىشلىك نازارىتى «ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام چىقىرىش، ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئىقتىساد قىلىشى قاتتىق يولغا قويۇش، ئاپتوتىن كېيىن قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقىتىدۇ.

4 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىشلىك نازارىتى «ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ 2003 - يىلى پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش خىزمىتى توغرىسىدىكى ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈش

قۇرۇلۇش تۈرلىرىدىكى پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى سۆھبەت يىغىنى ئېچىلىپ، خىزمەت تەرتىپى يەنىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى، ئۈزۈم مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، نازارەت كۈچەيتىلدى. بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈش كۈچەيتىلدى. «19 - مارت» پەۋقۇلئاددە زور ئوت ئاپىتى، «7 - ئاپرېل» ئېغىر ئۆلۈم - يېتىم ھادىسى، «20 - ئاپرېل» پويىز ئاغدۇرۇلۇپ كېتىش ھادىسى، ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يۇندا يولىدا ھىدروگېن سولفىدتىن زەھەرلىنىش ھادىسىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى، ئالاقىدار مەسئۇل خادىملارنىڭ جاۋابكارلىقى سۈرۈشتە قىلىندى. مارالبېشى، پەيزاۋاتتا يەر تەۋرىگەندىن كېيىن، ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىشلىك نازارىتى ئاپتوتىن قۇتۇزۇشقا بېرىلگەن پۇل، ماددىي نەرسىلەرنى باشقۇرۇش، ئىشلىتىش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈشنى مەخسۇس ئورۇنلاشتۇرۇپ، پۇل، ماددىي نەرسىلەرنىڭ يەر تەۋرىشكە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپتوتىن قۇتۇزۇشقا ھەقىقىي ئىشلىتىلىشىگە كاپالەتلىك قىلدى.

«سارس» قا دۇچ كەلگەندە، ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈشنى كۈچەيتتى. ئالاقىدار تارماقلارغا ياردەملىشىپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئالدىغان دورىلارنىڭ ۋە مۇناسىۋەتلىك ماددىي ئەشيا لارنىڭ باھاسىنى تىزگىنلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىشتىن پايدىلىنىپ پايدا ئالغان قىلمىشلارغا قاتتىق زەربە بەردى. بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى قاتتىق بىر تەرەپ قىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە 171 ئورۇن ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەنقىد قىلىندى. 352 ئادەمگە پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈلدى ياكى ئىقتىسادىي جازا بېرىلدى. ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى زايوم مەبلىغى، ئىجتىمائىي كاپالەت مەبلىغى، نامراتلارنى يۆلەش مەبلىغىنى باشقۇرۇش، ئىشلىتىش ئەھۋالى بويىچە قانۇننىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى تەپتىش قىلىش، كادىرلارنى ئاشكارا تاللاپ ئۆستۈرۈش، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش، ئۇنۋان باھالاش، ئىمتىھان ئېلىش قاتارلىق ئاساس كۆڭۈل بۆلىدىغان قىزىق نۇقتا مەسىلىلىرىنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈشنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە تۈرلۈك قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

خى شىنپىڭ

مۇھىم ئومۇمىي ئۇقتۇرۇشلار

ش ئۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى 2003 - يىل

بىرلىككە كەلتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى تەشۋىقات خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەش تەلەپ قىلىندى.

بىر يىلدا كومىتېتنىڭ خىزمەت يىغىنى 8 قېتىم ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسلىق قارارلىرى مۇنداق بولدى: گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش خىزمىتى بويىچە مۇھاكىمە يىغىنى ئېچىپ، گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مەخسۇس كومىتېت تەركىبىدىكى ئەزالارنى قاراپ چىقىپ ماقۇللاش. گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 2 - قېتىملىق دائىمىي كومىتېتىنىڭ يىغىنىنى ئېچىش، گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي يىغىنىنى ئېچىش.

ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى شۇ ئار پارىتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى، سىياسىي كېڭەش ئاچقان كېڭەشچى يىغىنى، سۆھبەت يىغىنى ۋە ئەھۋالدىن خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىغا كۆپ قېتىم قاتناشتى. شۇ ئار سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - يىغىنىدا «سېجىل تەرەققىيات ھازىرقى زاماندىكى ئىنسانلارنىڭ بىردىنبىر تاللىشى» دېگەن تېمىدا چوڭ يىغىندا قىلىنغان سۆز كەڭ دائىرىدە ياخشى باھاغا ئېرىشتى. شۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنىدا، گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى ئەزالىرى ئوتتۇرىغا قويغان «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزىلاردا يەر ھۆددىگەرلىك قانۇنىنى يولغا قويۇش چارىسىنىڭ لايىھىسىنى تېزىدىن تۈزۈپ چىقىش كېرەك» دېگەن تەكلىپ 839 تەكلىپ لايىھىسىدىن تاللىنىپ مەخسۇس كومىتېتىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇلدىغان 7 قارالما لايىھىسىنىڭ بىرى قىلىندى. 2003 - يىلى گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شۇ ئار كومىتېتىنىڭ ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلىرى ۋە شەخسلەر ھەر دەرىجىلىك «ئىككى يىغىن» دا تەكلىپ لايىھىسى، قارالما لايىھىدىن 100 نى ئوتتۇرىغا قويدى. گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ 12 ئەزاسى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، 59 ئەزاسى ھەر دەرىجىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى بولدى. 19 ئەزاسى ھەر دەرىجىلىك ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان تەپتىش، تەكشۈرگۈچى، مائارىپ مۇپەتتىشى ۋە ئىستىل باھالىغۇچى بولدى.

تەشكىلى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى يېڭىدىن 12 ئەزا قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي تېخنىكومدىن يۇقىرى

ئۇچۇن ئىش تەقسىمات پىكرى» نى تۈزۈپ تارققاتتى. 7 - ئاينىڭ 17 - كۈنى شۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىشلىك نازارىتى «ئاپتونوم رايوندىكى ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە يېڭى يۇقىرى دولقۇن قوزغاش، پارتىيە ئىستىلى، پاكلىق قۇرۇلۇشى ۋە چىرىكلىككە قارشى تۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا ئورۇنلاشتۇرۇش پىكرى» نى تۈزۈپ تارققاتتى.

9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىشلىك نازارىتى «شۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە نازارەت، ئىدارە، ئورۇنلاردىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت (مەمۇرىيەت) نىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى بىلەن سۆھبەتلىشىش تۈزۈمى توغرىسىدا پىكر» نى تۈزۈپ تارققاتتى.

خې شىنپىڭ

گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

جۇڭگو گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى

مۇدىر كومىتېت ئەزاسى: لىۋ جىيەن
مۇئاۋىن مۇدىر كومىتېت ئەزالىرى: خۇ شىيېي (ئايال)، يانگ جىيالىن، ۋانگ زەيجىن

گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتى شىنجاڭ رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 3 - ئومۇمىي يىغىنى ئېچىلدى. يىغىنىدا گومىنداڭ ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلىرىدىن ئۆز قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ئاساسىدا، ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش، دېموكراتىك نازارەت قىلىش قاتارلىق تۈرلۈك پائالىيەتلەرنى پائال قانات يايدۇرۇپ، ۋەتەننى

تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى يېزىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئۇيۇشتۇرغان، شىنجاڭدىكى پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ مەسئۇللىرى ۋە ئالاقىدار مۇتەخەسسسى، ئالىملاردىن تەركىب تاپقان جەنۇبىي، شىمالىي شىنجاڭنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسىغا قاتنىشىلىپ، 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگىچە جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئاساس مائارىپى ۋە كەسپىي مائارىپ مەسلىسى، شىمالىي شىنجاڭنىڭ چارۋىچىلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەھۋالى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىندى. ئۆز قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى تۈرلۈك شەكىللەر ئارقىلىق دېموكراتىيە ئىتتىپاقى 9 - نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش ئىشنى تەشكىللىدى. 7 - ئايدا رايونلۇق كومىتېت يېڭى ئەزالار ئۆزگىنىش كۇرسى ئېچىپ، پروفېسسور لى شياڭزۇي، جۇڭ خۇڭجۇلارنى، پەخرى مۇئاۋىن كومىتېت مۇدىرى يې يۇنىڭنى يېڭى ئەزالارغا پارتىيىنىڭ بىرلىك سەپ تارىخىنى، جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقىنىڭ تەرەققىيات تارىخىنى ۋە شىنجاڭ دېموكراتىيە ئىتتىپاقىنىڭ تەرەققىيات تارىخىنى سۆزلەپ بېرىشكە تەكلىپ قىلدى. 10 - ئايدا دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ تەشكىلات خىزمىتى يىغىنى ئېچىلىپ، شىنجاڭ دېموكراتىيە ئىتتىپاقىنىڭ 21 يىلدىن بۇيانقى تەشكىلىي تەرەققىيات ۋە تەشكىلىي قۇرۇلۇش خىزمىتىنى خۇلاسەلەندى، ئىختىساسلىقلارنى تاللاش، يېتىشتۈرۈش، تونۇشتۇرۇش مەسلىسى توغرىسىدا كونكرېت پىكىرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى، تەرەققىيات پىلانى تۈزۈلدى. 9 - ئايدا ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سىجۈەن ئۆلكىسى لېشەن شەھىرىدە ئاچقان ئىتتىپاق ئىجتىمائىي مۇلازىمەت خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىغا قاتنىشىلدى. 10 - ئايدا چىڭدۇدا ئېچىلغان ئىتتىپاق غەربىي قىسمىدىكى ئۆلكە (ئاپتونوم رايون، شەھەر) لەرنىڭ 4 - قېتىملىق ئىتتىپاق ئىشلىرى خىزمىتى يىغىنىغا قاتناشتى. 2003 - يىلى 4 - ئايدا ئورگان كادىرلىرى ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى ۋە شىنجاڭ سوتسىيالىزم ئىنستىتۇتى ئاچقان دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار ئورگان كادىرلىرىنىڭ ئىدىيىۋى ئىستىل قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش كۇرسىغا قاتناشتى.

2003 - يىلى دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونى بويىچە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەشتىكى نەمۇنە ئورۇن بولۇپ باھالاندى. تەشكىلىي قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى يېڭىدىن 38 ئەزا قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە مائارىپ ساھەسىدىكى ئەزا 17

ئوقۇش ئارىسىغا ئىگىلەر 11، ئالىي ئۇنۋانى بار ئەزا بىر، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانى بار ئەزا 3، ئوتتۇرىچە پېشى 36.4، پىل ئاغىرىغىچە ئەزا 718كە، شەھەر دەرىجىلىك كومىتېت 5كە، ئاساسىي قاننام باچىپىكا 27كە، گۇرۇپپا 5كە بەتتى.

لى جېي

دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى

مۇدىر كومىتېت ئەزاسى: جۇ جىنجۇڭ. مۇئاۋىن مۇدىر كومىتېت ئەزالىرى: ۋاڭ جىڭزۇڭ (ئايال)، دۇڭ يۇڭماۋ، چىن چى، جالڭ لىبىن، جىن ماۋچىياڭ.

دېموكراتىك ئىتتىپاقى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش 2003 - يىلى دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى، سىياسىي كېڭەش ئاچقان سۆھبەت يىغىنى ۋە ئەھۋالدىن خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىغا كۆپ قېتىم قاتنىشىپ، كۆپ پارتىيە ھەمكارلىشىش، ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات ۋە سىياسىي كېڭەش خىزمىتىگە پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى بەردى. ئۇلار ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپ ۋە تەكلىپ لايىھىسى 80گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كوللېكتىپ بەرگەن تەكلىپ لايىھىسى 12، شەخس بەرگەن تەكلىپ لايىھىسى 68، چوڭ يىغىندا سۆزگە چىقىپ بېرىلگەن تەكلىپ 4.

8 - ئاينىڭ باشلىرىدا مۇتەخەسسسلەر شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇشىنى ۋە يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەسلىسى ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا ئۇيۇشتۇرۇلدى. «شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى توغرىسىدا تەكلىپ»، «شىنجاڭدا يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەسلىسى توغرىسىدا» ناملىق

(ئالىي مائارىپتىن 3، ئادەتتىكى مائارىپتىن 8)، بۇ يېڭىدىن قوبۇل قىلىنغان ئىتتىپاق ئەزاسىنىڭ %44.6 نى ئىگىلەيدۇ. ھۆكۈمەت ئورگىنىدىكى بىر نەپەر، تىببىي دورا، سەھىيە ساھەسىدىكى 2 نەپەر بولۇپ، %5.2 نى ئىگىلەيدۇ. يېڭى ئەزالارنىڭ ئوتتۇرىچە يېشى 38 ياش. يىلى ئاخىرىغىچە دېموكراتىيە ئىتتىپاقى ئەزاسى 1269 غا يەتتى. ساۋ شياۋيەن

جۇڭگو دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

جۇڭگو دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى مۇدىر كومىتېت ئەزاسى: شې شېنرۇي. مۇئاۋىن مۇدىر كومىتېت ئەزالىرى: دۆڭ شىنگۇاڭ، خەن چياڭ.

دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى بارلىق ئەزالارنى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ھۆججەتلىرىنى ۋە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش تېزىسى» نى ئۆگىنىشكە ئەستايىدىل ئۇيۇشتۇردى. ئەزالار ئارىسىدا «ئۈچى كۈچەيتىش»، «تۆتى قىزغىن سۆيۈش» تەربىيە پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 6 - ئاينىڭ 25 - كۈنى رايونلۇق كومىتېت 1 - ئىيۇل» نى كۈتۈۋېلىش، «تېزىس» نى ئۆگىنىش سۆھبەت يىغىنى ئاچتى، 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى رايونلۇق كومىتېت ئۈرۈمچى شەھىرىدە خۇجىنتاۋنىڭ سۆزىنى ۋە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە رايونلۇق كومىتېت شىخەنزە شەھىرىدە بىر قارار يېڭى ئەزالار ئۆگىنىش كۇرسى ئاچتى. 10 - ئايدا ئەزالارنى ج ك پ 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇردى.

ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش 2003 - يىلى 8 - ئايدا مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى چېڭ سۈيى شىنجاڭغا كېلىپ، شىنجاڭ دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش كومىتېتىنىڭ خىزمەتلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى. چېڭ سۈيى ئاساسىي قاننامغا بېرىپ ئەزالارنىڭ ئەھۋالىنى ئىگىلىدى، سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشتى، شىنجاڭ دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش كومىتېتىنىڭ خىزمەتلىرىنى مۇئەييەنلەشتۈرۈپ، سەمىمىي ئۇمىدىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

ش ئۇ ئار سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - يىغىنىدا، دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى 7 تەكلىپ لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇلار: «ئۈرۈمچى شەھەر ساياھەتچىلىكىنى قانات يايدۇرۇپ، ئۈرۈمچىنىڭ ھالقىسىمان ساياھەت چەمبىرىكى بەرپا قىلىش توغرىسىدا»، «بوغدا چوققىسى دۆلەت مۇزلۇق باغچىسى، بەش ئوبلاست، شەھەرگە تۇتىشىدىغان ئالتۇن ساياھەت لىنىيىسى بەرپا قىلىشنى مەلۇم قىلىش توغرىسىدىكى تەكلىپ لايىھە»، «شىنجاڭدىكى شور ئاپىتىنى تىزگىنلەشكە جىددىي قاراش توغرىسىدا»، «شىنجاڭدىكى پولات - تۆمۈر كارخانىلىرىنىڭ سەۋىيىسى تۆۋەن بولۇش، تەكرار قۇرۇلۇشى ئېغىر بولۇش ھادىسىلىرىگە يۈكسەك دەرىجىدە دىققەت - ئېتىبارنى قوزغاش توغرىسىدا»، «ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ماھارەت ئۆگىنىشىنى كۈچەيتىش، مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش توغرىسىدا»، «بۇلغانمايدىغان قاتناش ۋاسىتىلىرىنى ئىشلىتىشكە ئىلھام بېرىش توغرىسىدا» دىن ئىبارەت. بۇلارنىڭ ئىچىدىكى «بوغدا چوققىسى دۆلەت مۇزلۇق باغچىسى، بەش ئوبلاست، شەھەرگە تۇتىشىدىغان ئالتۇن ساياھەت لىنىيىسى بەرپا قىلىشنى مەلۇم قىلىش توغرىسىدىكى تەكلىپ لايىھە» ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ يۈكسەك دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغىدى. شۇجى ۋاڭ لېچۈن بۇ تەكلىپ لايىھىسىگە 4 قېتىم تەستىق سالدى. ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى بۇ قۇرۇلۇشنى مۇھىم قۇرۇلۇش قاتارىغا كىرگۈزدى، ھەمدە دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل رەئىس ۋاڭ جىنشياڭ ھۆكۈمەت خىزمىتى يىغىنى ئېچىپ كۆنكەپ ئورۇنلاشتۇردى ۋە ئەمەلىيلەشتۈردى. ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى 700 مىليون يۈەن مەبلەغ تەييارلاپ، بۇ قۇرۇلۇشنى قىلىش ئۈچۈن مەبلەغ سالىدىغان بولدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدە بولمىغان ئىگىلىك خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لۇ مىڭ

ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى مەركىزىي كومىتېتىنى تەربىيەلەش بىلەن قىلىپ بېكىتتى. دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى 4 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 11 - كۈنىگىچە، بارلىق ئورگان كادىرلىرىنى تەشكىللەپ، شۇ ئار ئار پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى بىلەن شىنجاڭ سوتسىيالىزم ئىنستىتۇتى بىرلىكتە ئاچقان شىنجاڭدىكى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار ئورگان كادىرلىرىنىڭ ئىدىيەۋى ئىمتىن قۇرۇلۇشى كۇرسىغا قاتناشتۇردى. 7 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 11 - كۈنىگىچە، ئۈرۈمچىدە دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە يېڭى ئەزالار كۇرسى ئاچتى، 150 دىن ئارتۇق ئاساسىي قاتلام ياچېيىكىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى ۋە يېڭى ئەزالار ئۆگىنىشكە قاتناشتى.

ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش رايونلۇق كومىتېت «چارۋىچىلىققا ئائىت 120 مەسىلە» توغرىسىدا تەكلىپ لايىھىسى سۈندى، شۇ ئار ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللىشى ۋە ياردىمى ئارقىسىدا، چارۋىچىلىق نازارىتى پائال ماسلىشىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، چارۋىچىلىق سىستېمىسىدىكى مۇتەخەسس، ئالىملار سۆھبەت يىغىنى ئاچتى، شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىگە چارۋىلاردىكى كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئالدىن سىگنال بېرىش لايىھىسىنى سۈنۈپ، ئاپتونوم رايوندىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ يۈكسەك دىققىتىنى قوزغىدى.

جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، 2 ئوبلاستتىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئاساس مائارىپى ۋە قوش تىللىق ئوقۇتۇش خىزمىتىنى كۆزدە تۇتۇپ، 3 ۋىلايەت، 2 ئوبلاستتىكى 10 ناھىيە، شەھەردىكى 20 نەچچە مەكتەپنىڭ 100 نەچچە سىنىپىغا بېرىپ چوڭقۇر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، شۇ ئار ئار سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - يىغىنىدا سۆزلىنىدىغان «جەنۇبىي شىنجاڭدىكى نامرات رايونلارنىڭ ئاساس مائارىپى، قوش تىللىق ئوقۇتۇش خىزمىتىدە ھەل قىلىشقا تېگىشلىك بىرنەچچە مەسىلە» توغرىسىدىكى سۆزنى شەكىللەندۈرۈپ، ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىنىڭ دىققىتىنى قوزغىدى. شۇ ئار ئار خەلق ھۆكۈمىتىنى جەنۇبىي شىنجاڭ مائارىپى جەھەتتىكى سىياسەتنى بەلگىلەشتە پايدىلىنىدىغان تەدبىر بىلەن تەمىن ئەتتى.

ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئاتموسفېراسىنىڭ بۇلغىنىشىنى تىزگىنلەش خىزمىتى ئەھۋالىدىن خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىغا، ئاپتونوم رايوندىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئاساس مائارىپى تەرەققىيات ئەھۋالىدىن خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىغا، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدە بولىدىغان ئىقتىساد بىلەن ئىقتىسادنى

سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشتى ۋە سۆز قىلدى. ئۇ تەكىتلەپ مۇنۇلارنى كۆرسەتتى: شىنجاڭنىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدە بولىدىغان ئىگىلىكنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشتا غەربىي قىسىمنىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدە بولىدىغان ئىگىلىكنىڭ ئالاھىدىلىكىنى ۋە ئۆزگىچىلىكىنى گەۋدىلىك ئەكىس ئەتتۈرۈش كېرەك. 5 - 6 - ئايلاردا بىر نەچچە قېتىم سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. شۇ ئار ئار سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى، شۇ ئار ئار سودا - سانائەت ئىدارىسىنى زىيارەت قىلىپ، كۆپلىگەن ماتېرىيالغا ئېرىشتى. شىنجاڭنىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدە بولىدىغان ئىگىلىكنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى، قىيىنچىلىق ۋە مەسىلە، تەدبىرلىرىنى بايان قىلدى، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى يازدى.

تەشكىلى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى يېڭىدىن 20 ئەزا قوبۇل قىلىندى، بۇلارنىڭ ئوتتۇرىچە يېشى 37 ياش، ئالىي تېخنىكومدىن يۇقىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگىلەر 18، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 14. يىل ئاخىرىغىچە جەمئىيەت ئەزاسى 398 گە يەتتى.

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 4 - 5 - كۈنلىرى دېموكراتىك دۆلەت قۇرۇش جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى تەشكىلات خىزمىتى يىغىنى ئېچىپ ئىلگىرىكى تەشكىلات خىزمىتىدىكى نەتىجىلەرنى ۋە تەجرىبىلەرنى يەكۈنلىدى، تەشكىلات قۇرۇلۇش خىزمىتىدە ساقلانغان قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنى مۇھاكىمە قىلدى.

ساۋ شىيايەن

دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى مۇدىر كومىتېت ئەزاسى: نىۋ رۇجى. مۇئاۋىن مۇدىر كومىتېت ئەزاسى: شى جىيەنشىن، تۇڭ جاۋلىك (ئايال)، يۈ جېنتىيەن.

دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى ئىدىيەۋى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى دېموكراتىيىنى

ئەزالىرىنى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ۋە باش شۇجى غۇ جىنتاۋنىڭ مۇھىم سۆزىنى، «تەزىس» نىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇردى. ئەزالار ئارىسىدا «ئۈچى كۈچەيتىش»، «تۆتى قىزغىن سۆيۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 8 - ئايدا شۇ ئار پارىتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئاچقان دېموكراتىك پارتىيە گۇرۇھلارنىڭ دائىمىي كومىتېت ئەزالىرىدىن يۇقىرى رەھبەرلىرى قاتناشقان «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى بويىچە نەزەرىيە ئۆگىنىش كۇرسىغا قاتناشتى. دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى ئۈرۈمچى، سانجى، شىخەنزە شەھەرلىك كومىتېتلىرى ۋە رايونلۇق كومىتېتقا قاراشلىق ياپپىكىلار ئۆزى ئۆگىنىش، كونسۇلتاتسىيە دوكلاتى ئاڭلاش، سۆھبەت يىغىنى ئېچىش قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىپ پارتىيە ئەزالىرىنى ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇردى. 11 - ئايدا مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ بۆلۈمى ۋە دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى ئاچقان دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ ئۆلكە دەرىجىلىك رەھبەرلىرىنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، مۇھاكىمە قىلىش كۇرسىغا قاتناشتى.

ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش 2003 - يىلى دېھقان ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى، سىياسىي كېڭەش ئاچقان يىغىنلاردا قارالما لايىھە، تەكلىپ لايىھەدىن 44 نى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇنىڭ ئىچىدىكى «شىنجاڭدىكى ئىككى چوڭ قۇملۇق ئەتراپىدىكى رايونلاردا قۇمدىن مۇداپىئە كۆرۈش، قۇمنى تىزگىنلەش قۇرۇلۇشىنى تېز يولغا قويۇش توغرىسىدىكى تەكلىپ لايىھىسى» مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش يىغىنىدا 30 نەچچە ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، شەھەرلىك كومىتېت ئەزالىرىنىڭ بىرلىشىپ ئاۋاز قوشۇشىغا ئېرىشتى. شۇ ئار پارىتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئۇيۇشتۇرغان، شىنجاڭدىكى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ مەسئۇللىرى ۋە ئالاقىدار مۇتەخەسسسى، ئالىملاردىن تەركىب تاپقان تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسىغا قاتنىشىپ، 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنىگىچە، جەنۇبىي، شىمالىي شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مائارىپ ئەھۋالى ۋە چارۋىچىلىق خىزمىتى ئەھۋالىنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. تەشكىلى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى پارتىيىگە يېڭىدىن 14 ئەزا قوبۇل قىلدى، بۇلارنىڭ ئىچىدە كاندىدات ئالىي ئۇنۋانى بارلىرى 4، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلىرى 9. ئورگان كادىرلىرى بىر، ئوتتۇرىچە يېشى 41 ياش. يىل ئاخىرىغىچە رايونلۇق كومىتېتنىڭ شەھەرلىك كومىتېتى 3كە، بىۋاسىتە قاراشلىق ياپپىكا گۇرۇپپا 12گە، پارتىيە ئەزاسى 355كە، ئالىي ئۇنۋانى بارلار 142گە، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 171گە يەتتى.

ئىجتىمائىي مۇلازىمەت 2003 - يىلى شىنجاڭ

تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەھۋالىدىن خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىغا، ئاپتونوم رايون بويىچە نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت ئەھۋالىدىن خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىغا قاتناشتى. سىياسىي كېڭەش ئۇيۇشتۇرغان تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش پائالىيىتىگە پائال قاتناشتى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بىر ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتا يېزا ئىگىلىكى، يېزا، دېھقانلار مەسلىسىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا، شىنجاڭ شامال كۈچى ئېلبېكتىر ئېنېرگىيىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا، لىۋخۇاڭگو كۆمۈرلۈكىدىكى ئوت ئۆچۈرۈش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش قاتارلىقلارغا قاتناشتى.

2003 - يىلى 10 - 11 - ئايلاردا دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى بىلەن شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ پروفېسسورلىرى جاك يالڭ، ۋاڭ چيەن، ئادىل قاتارلىقلاردىن تەركىب تاپقان ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ غەيرىي ماددىي مەدەنىيىتىنى قوغداشنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى شىنجاڭ تۇرپان، بايىنغولىن، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەن قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلاردا نەق مەيداندا تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى، ئۇيغۇر، موڭغۇل قاتارلىق ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەدەنىي مىراسلىرىنى زىيارەت قىلدى ۋە تەكشۈردى.

تەشكىلى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى 287 كادىر تەربىيىلىدى، يېڭىدىن 67 ئەزا قوبۇل قىلدى. يىل ئاخىرىغىچە ئەزاسى 637 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئايال ئەزا 342، ئالىي ئۇنۋانى بارلار 188، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 352، ئوتتۇرىچە يېشى 50.1 ياش.

ليۇ جياۋېن

دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

جۇڭگو دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى مۇدىر كومىتېت ئەزاسى: سۇ شىۋۇ (مانجۇ). مۇئاۋىن مۇدىر كومىتېت ئەزالىرى: ليۇ يەن، تېڭ يۇفېن (ئايال).

دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى پارتىيە

مۇتەخەسسسى، ئالىمدىن تەركىب تاپقان تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسىغا قاتنىشىپ، 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنىگىچە جەنۇبىي، شىمالىي شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مائارىپ ئەھۋالى ۋە چارۋىچىلىق خىزمىتى ئەھۋالىنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

12 - ئايدا ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 6 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىغا قاتناشتى؛ «تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنىڭ سانائەتلىشىش سۈرئىتىنى تېزلىتىش توغرىسىدا» تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا قاتناشتى؛ ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى باشلامچىلىق قىلىپ ئېلىپ بارغان «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش، بىڭتۇەن ئاساس مائارىپىنى تەكشۈرۈش قاتارلىق خىزمەتلەرگە قاتناشتى.

ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - يىغىنىدا، «3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبىرى چوڭ يىغىنىدا سۆزگە چىقىپ بىر تەكلىپ لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. كوللېكتىپ 4 تەكلىپ لايىھىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. يىغىنغا قاتناشقان كومىتېت ئەزالىرى شەخسەن 13 تەكلىپ لايىھىسى مۇندى.

ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشى «3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى سىياسىي نەزەرىيە ئۆگىنىشىنى كۈچەيتىش، ئىدىيىۋى تونۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشنى ئىدىيىۋى قۇرۇلۇشنىڭ مۇھىم يولى قىلدى. ئەزالار ئارىسىدا «ئۈچىنى كۈچەيتىش، تۆتىنى قىزغىن سۆيۈش» تەربىيە پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 4 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرى ۋە 8 - ئاينىڭ باشلىرىدا، ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئاچقان شىنجاڭدىكى دېموكراتىك پارتىيە گۇرۇھلاردا ئورگان ئىدىيىۋى ئىستىل قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش كۇرسىغا ۋە شىنجاڭدىكى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش كۇرسىغا قاتناشتى. 6 - ئايدا «3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى ئىلىم - پەن ۋە دېموكراتىيە سۆھبەت يىغىنى ۋە جۇڭگو كومپارتىيىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 82 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. يېڭى ئەزالار كۇرسى ئېچىپ، يېڭى ئەزالارغا جەمئىيەت نىزامنامىسى، جەمئىيەت تارىخىنى ئېلان قىلدى.

تەشكىلى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى جەمئىيەتكە يېڭىدىن 27 ئەزا قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە، ئالىي ئۇنۋانى بارلىرى 24، ئايال جەمئىيەت ئەزاسى 11، ئوتتۇرىچە يېشى 38 ياش. ساپ كۆپىيىش نىسبىتى %4.5 كە يەتتى. يىل ئاخىرىغىچە، جەمئىيەت ئەزاسى 584 كە يەتتى. ساۋ شياۋپەن

رايونلۇق كومىتېتى دېھقان - ئىشچىلار دېموكراتىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتىدىن غەربىي قىسىمدىكى ئوقۇش ياردەم فوندىدىن 10 مىڭ يۈەننى قولغا كەلتۈرۈپ، ئۈرۈمچى ناھىيىسىدىكى 12 باشلانغۇچ مەكتەپكە ئىئانە قىلىپ، قىيىنچىلىق تۈپەيلىدىن ئوقۇشىز قالغان 83 ئوقۇغۇچىنىڭ بىر يىللىق ئوقۇش خىراجىتىنى ھەل قىلىپ بەردى ھەمدە ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونغا 4000 يۈەندىن كۆپرەك ئىئانە قىلدى. 15 - نۆۋەتلىك «خەلقئارا ئىلىم - پەن ۋە تىنچلىق ھەپتىلىك» پائالىيىتىدە، شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتى بىر قىسىم تېببىي مۇتەخەسسسلەرنى مورى ناھىيىسىگە بېرىپ پۇقرالارنى داۋالاشقا ۋە تىببىي ساۋاتلارنى سۆزلەش، مەسلىھەت بېرىش، خالىس كېسەل كۆرۈش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشقا ئۇيۇشتۇردى.

خې جۇڭ

«3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

«3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى مۇدىر كومىتېت ئەزاسى: ليۇ داۋخۇ. مۇئاۋىن مۇدىر كومىتېت ئەزالىرى: ۋاڭ دىجى، شىۋاڭ خېيگاڭ، گاۋ شىخېڭ. «3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ھاكىمىيەت ئىشلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش 2003 - يىلى «3 - سېنتەبىر» ئىلمىي جەمئىيىتى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىرى ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە سىياسىي كېڭەش ئاچقان كېڭىشىش يىغىنىغا، سۆھبەت يىغىنىغا ۋە ئەھۋالدىن خەۋەرلەندۈرۈش يىغىنىغا كۆپ قېتىم قاتنىشىپ، كۆپ پارتىيە ھەمكارلىقى، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە سىياسىي كېڭەش خىزمىتى توغرىسىدا پىكىر ۋە تەكلىپ بەردى. ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن بېرىلگەن دوكلاتنى قاراپ چىقىشقا قاتناشتى ھەمدە پىكىر ۋە تەكلىپ بەردى.

جەمئىيەت رەھبەرلىرى ۋە 3 مۇتەخەسسسى، ئالىم ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئۇيۇشتۇرغان، شىنجاڭدىكى پارتىيە گۇرۇھلارنىڭ مەسئۇللىرى ۋە ئالاقىدار

ھاكىمىيەت، سىياسىي كېڭەش

ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى

ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى
دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن
مۇدىرلىرى، باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش
كاتىپلىرى، بەنگۇڭتىڭنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن
مۇدىرلىرىنىڭ ئىسمىلىكى

مۇدىر: ئابلەت ئابدۇرېشىت (1 - ئايدا ۋەزىپىگە
تەيىنلەندى، 5 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)

مۇئاۋىن مۇدىر: ئابدۇرېشىت ھامىت (5 - ئايدا مۇۋەققەت
مۇدىر بولدى)، ۋالىق خۇييۇ، خەلچەم ئىسلام، دەلىلقان
مامقان (قازاق)، مۇھەممەت ئىمىن زاكىر، خوجىخان
ھاكىموف، ما جىيەنگو (خۇيزۇ)، سۇلف رۇگۇ، ئاسانبېك
تۇردى (قىرغىز)، دۇ چىنرۇي (ئايال)

باش كاتىپ: مۇھەممەت رەجەپ؛ مۇئاۋىن باش كاتىپلار:
تىن جىخەي، چېڭ پېڭ (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ۋالىق
جىجۇن (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ بەنگۇڭتىڭنىڭ
مۇدىرى: تىن جىخەي (قوشۇمچە، 11 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن
يۆتكەلدى)، چېڭ پېڭ (قوشۇمچە، 11 - ئايدا ۋەزىپىگە
تەيىنلەندى)؛ بەنگۇڭتىڭنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: يالىق
ماۋچۇەن (11 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، شېي يۈەنىي
(3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋالىق خۇيلىن، لىۋ
يانلىق (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ئەركىن رىشىت
(11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ۋېي گالىق (11 - ئايدا
ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق
قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 16 -
كۈنىگىچە شىنجاڭ خەلق سارىيىدا ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا
ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت بەرگەن
«ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات»، تەرەققىيات پىلان
كومىتېتىنىڭ مۇدىرى خەن شۇچى بەرگەن «ئاپتونوم رايوننىڭ
2002 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات

پىلانىنىڭ ئىجرائىسى ۋە 2003 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى ۋە
ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانى (لايىھە) توغرىسىدا دوكلات»،
ماليە نازارىتىنىڭ نازىرى لى شۆجۇن بەرگەن «ئاپتونوم
رايوننىڭ 2002 - يىللىق ماليە ئومۇمىي خام چۈشۈشىنىڭ
ئىجرائىسى ۋە 2003 - يىللىق ماليە ئومۇمىي خام چۈشۈشىنىڭ
لايىھىسى توغرىسىدا دوكلات»، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى
دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ئابدۇرېشىت ھامىت
بەرگەن «ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ
خىزمەت دوكلاتى»، ش ئۇ ئا ر يۇقىرى خەلق سوت
مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى مۇھەممەت روزى بەرگەن «خەلق سوت
مەھكىمىسىنىڭ خىزمەت دوكلاتى»، ش ئۇ ئا ر خەلق تەپتىش
مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى مۇھەممەت يۈسۈپ بەرگەن
«خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ خىزمەت دوكلاتى» ئاڭلاپ
ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى ھەمدە مۇناسىپ قارارلار
ماقۇللاندى. يىغىندا «ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي
كومىتېتىنىڭ قانۇن چىقىرىش نىزامى» قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى.
2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىكى يىغىندا ئابلەت

ئابدۇرېشىت ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي
كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىغا، ئابدۇرېشىت ھامىت، ۋالىق خۇييۇ،
خەلچەم ئىسلام، دەلىلقان مامقان، مۇھەممەت ئىمىن زاكىر،
خوجىخان ھاكىموف، ما جىيەنگو، سۇلف رۇگۇ، ئاسانبېك
تۇردى، دۇ چىنرۇي ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي
كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىغا، مۇھەممەت رەجەپ ش ئۇ ئا ر
خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ باش كاتىپلىقىغا
سايلاندى؛ ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ
42 ئەزاسى سايلاپ چىقىلدى؛ ئىسمائىل تىلىۋالدى ئاپتونوم
رايوننىڭ رەئىسلىكىگە، ۋالىق جىنشىياڭ، ئەركىن ئىسمىر باقى،
شۇلىق خۇيىيىن، جالىق جۇ، لىۋ يى، نۇرلان ئەبلىمجان، ئامان
ھاجى، كۈرەش مەخۇت ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن
رەئىسلىكىگە سايلاندى؛ مۇھەممەت روزى ش ئۇ ئا ر يۇقىرى
خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقىلىقىغا، مۇھەممەت يۈسۈپ
ش ئۇ ئا ر خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشلىكىگە
سايلاندى؛ ئاپتونوم رايوندىن مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك
خەلق قۇرۇلتىيىغا قاتنىشىدىغان 60 ۋەكىل
سايلاپ چىقىلدى.

جۇ جەنخۇ

قوشۇمچە

ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى

ئابدۇراخمان رەقىمباي (قازاق)، ئابدۇراخمان كېرەم، ئابلەت مامۇت، ئابلەت مەھمەتجان، ئابلەتسۇر ھوشۇر، ئەركىنجان تۇراخۇن، بالدېڭ (موڭغۇل)، پاتەم بارات، تۆلەن مۇقاش (قازاق)، تۇرسۇن توختى، جاك پىڭجۇن، جاك دېنيۇن، جاك لياڭ، جاك مىڭجۇ، چېن چى، چېن زېيۇ، قۇسايىن ۋالىت (قازاق)، روزى ئىسمائىل، رىزۋان ئەبەي، رىشات ئىنايتۇللا، سۇلايمان ئۆمەر (قىرغىز)، سۇلتان مامۇت مۇھەممەت يۈسۈپ، شى رۇنىشك (خۇيزۇ)، قاسم توختى، گو چىنتەي، گۇن جىڭ (ئايال، مانجۇ)، گۈلزەپەر مامۇت، گۈلگىنە نىياز (ئۆزبېك)، ليۇ جىيەنشىڭ، ليۇ يۈجۈ (ئايال)، مۇرات ئەزىز يارى، مىجىت ئابدۇروسۇل، مىرزاي دوست مۇھەممەت (تاجىك)، مى ئېنخۇا (خۇيزۇ)، ۋاڭ تۇڭ، ۋاڭ فۇخېڭ، ۋاڭ ۋېي، ۋۇ جىڭشۈ (شىبە)، ياك جالىن، ياك مېڭەي، يۈ شىۋەڭ، يۈن زېمىڭ.

يېڭىدىن سايلانغان خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى، باش كاتىپىنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالى

ئابلەت ئابدۇرىشىت 1942 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان، غۇلجىدىن، 1960 - يىلى 7 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1965 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ سانائەت ئىنستىتۇتى ئېلېكتر قۇرۇلۇشى فاكۇلتېتىنىڭ ئېلېكتر كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە ئالىي ئىنژېنېر.

1960 - يىلى 9 - ئايدىن 1965 - يىلى 9 - ئايغىچە شىنجاڭ سانائەت ئىنستىتۇتى ئېلېكتر قۇرۇلۇشى فاكۇلتېتىنىڭ ئېلېكتر كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1965 - يىلى 9 - ئايدىن 1983 - يىلى 8 - ئايغىچە شىنجاڭ ئارمىيەسى تەكشۈرۈش - لايىھىلەش يۇرتىنىڭ تېخنىكى، ئىنژېنېرى، مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1983 - يىلى 8 - ئايدىن 1991 -

يىلى 1 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونلۇق پىلان كومىتېتىدا پارتگۇرۇپپىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن مۇدىرى، پارتگۇرۇپپىنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1991 - يىلى 1 - ئايدىن 1993 - يىلى 12 - ئايغىچە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان؛ 1993 - يىلى 12 - ئايدىن 1994 - يىلى 3 - ئايغىچە شىنجاڭ پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇۋەققەت رەئىسى بولغان؛ 1994 - يىلى 3 - ئايدىن باشلاپ شىنجاڭ پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى بولغان. 15 -، 16 - نۆۋەتلىك پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى بولغان.

ئابدۇرېھىم ھامىد 1942 - يىلى 11 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر كونا شەھەردىن، 1965 - يىلى 5 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1964 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ سانائەت ئىنستىتۇتى ماشىنىسازلىق فاكۇلتېتىنىڭ ماشىنىسازلىق ياساش كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1959 - يىلى 8 - ئايدىن 1964 - يىلى 8 - ئايغىچە شىنجاڭ سانائەت ئىنستىتۇتى ماشىنىسازلىق فاكۇلتېتىنىڭ ماشىنىسازلىق ياساش كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1964 - يىلى 8 - ئايدىن 1965 - يىلى 6 - ئايغىچە غۇلجا ناھىيە تۇرپانپۇزى گۇڭشېسىدا سوتسىيالىستىك تەربىيىگە قاتناشقان. 1965 - يىلى 6 - ئايدىن 1966 - يىلى 5 - ئايغىچە غۇلجا ناھىيە تۇرپانپۇزى گۇڭشېسى يۈز دادۇيى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1966 - يىلى 5 - ئايدىن 1971 - يىلى 1 - ئايغىچە غۇلجا ناھىيە تۇرپانپۇزى گۇڭشېسى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1971 - يىلى 1 - ئايدىن 1973 - يىلى 1 - ئايغىچە غۇلجا ناھىيە تىيانشان گۇڭشېسى ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان؛ 1973 - يىلى 1 - ئايدىن 1975 - يىلى 1 - ئايغىچە غۇلجا ناھىيە ئارا ئۆستەڭ گۇڭشېسى پارتكومنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1975 - يىلى 1 - ئايدىن 1977 - يىلى 1 - ئايغىچە غۇلجا ناھىيىلىك پارتكومنىڭ

فاكۇلتېتى پارتىيە تارىخى ئوقۇتۇش - تەتقىقات بۆلۈمىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى بولغان؛ 1984 - يىلى 5 - ئايدىن 1986 - يىلى 6 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پارتكوم - تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 1986 - يىلى 6 - ئايدىن 1988 - يىلى 11 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1988 - يىلى 11 - ئايدىن 1993 - يىلى 3 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان؛ 1993 - يىلى 3 - ئايدىن 1996 - يىلى 4 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پارتكومىنىڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى بولغان. 1996 - يىلى 4 - ئايدىن 2001 - يىلى 1 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان؛ 2001 - يىلى 1 - ئايدىن 2002 - يىلى 5 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان؛ 2002 - يىلى 5 - ئايدىن باشلاپ شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى بولغان (2002 - يىلى 10 - ئايدىن 2002 - يىلى 12 - ئايغىچە جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى دۆلەت مۇداپىئە ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ 24 - قارارلىق دۆلەت مۇداپىئە مۇھاكىمە كۇرسىدا ئوقۇغان).

خەلچەم ئىسلام 1945 - يىلى 12 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر يېڭىشەھەردىن، 1982 - يىلى 1 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1967 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك ئىنستىتۇتى ئاگرونومىيە فاكۇلتېتىنىڭ ئاگرونومىيە كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1962 - يىلى 9 - ئايدىن 1967 - يىلى 9 - ئايغىچە شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك ئىنستىتۇتى ئاگرونومىيە فاكۇلتېتىنىڭ ئاگرونومىيە كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1967 - يىلى 9 - ئايدىن 1968 - يىلى 9 - ئايغىچە مەكتەپتە تەقسىمات كۈتكەن؛ 1968 - يىلى 9 - ئايدىن 1970 - يىلى 9 - ئايغىچە توقسۇ ناھىيە ئىچىرىق گۇڭشېسىدا قايتا تەربىيە ئالغان؛ 1970 - يىلى 9 - ئايدىن 1973 - يىلى 5 - ئايغىچە توقسۇ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى رېمونت زاۋۇتىدا

مۇئاۋىن شۇجىسى، ناھىيىلىك ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى بولغان؛ 1977 - يىلى 1 - ئايدىن 1979 - يىلى 1 - ئايغىچە ئىلغا ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1979 - يىلى 1 - ئايدىن 1981 - يىلى 1 - ئايغىچە شىنجاڭ پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى تەشكىلات باشقارمىسىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 1981 - يىلى 1 - ئايدىن 1983 - يىلى 4 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1983 - يىلى 4 - ئايدىن 1993 - يىلى 3 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1993 - يىلى 3 - ئايدىن 2001 - يىلى 1 - ئايغىچە شىنجاڭ پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان؛ 2001 - يىلى 1 - ئايدىن 2001 - يىلى 10 - ئايغىچە شىنجاڭ پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 2001 - يىلى 10 - ئايدىن باشلاپ شىنجاڭ خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان.

ۋالىك خۇەييۇ 1941 - يىلى 6 - ئايدا تۇغۇلغان، شەنشى سۇيىدىن، 1974 - يىلى 10 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1965 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى سىياسىي تەربىيە فاكۇلتېتىنىڭ سىياسىي تەربىيە كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، پروفېسسور.

1960 - يىلى 9 - ئايدىن 1965 - يىلى 9 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى سىياسىي تەربىيە فاكۇلتېتىنىڭ سىياسىي تەربىيە كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1965 - يىلى 9 - ئايدىن 1975 - يىلى 11 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى سىياسىي تەربىيە فاكۇلتېتى پارتىيە تارىخى ئوقۇتۇش - تەتقىقات بۆلۈمىدە ئوقۇتقۇچى بولغان؛ 1975 - يىلى 11 - ئايدىن 1977 - يىلى 12 - ئايغىچە مىچۈەن ناھىيىسىدە يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بەرگەن؛ 1977 - يىلى 12 - ئايدىن 1984 - يىلى 5 - ئايغىچە شىنجاڭ پارتكوم ئېنىقلاش - تەكشۈرۈش ئىشخانىسىنىڭ خىزمەتچىسى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى سىياسىي تەربىيە

1970 - يىلى 8 - ئايدىن 1973 - يىلى 12 - ئايغىچە بىڭتۇەن خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى بىرىكتۈرۈش سېخىنىڭ تېخنىكى بولغان؛ 1973 - يىلى 12 - ئايدىن 1975 - يىلى 8 - ئايغىچە ئالتاي ۋىلايەتلىك پارتكوم ئىشخانىسىنىڭ كادىرى بولغان؛ 1975 - يىلى 8 - ئايدىن 1977 - يىلى 8 - ئايغىچە ئالتاي ۋىلايەتلىك سانائەت - قاتناش ئىدارىسىنىڭ كادىرى بولغان؛ 1977 - يىلى 8 - ئايدىن 1983 - يىلى 12 - ئايغىچە ئالتاي ۋىلايەتلىك كادىرلار باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1983 - يىلى 12 - ئايدىن 1988 - يىلى 11 - ئايغىچە ئىلى ئوبلاستلىق پىلان كومىتېتىدا پارتگۇرۇپپىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن مۇدىر بولغان؛ 1988 - يىلى 11 - ئايدىن 1990 - يىلى 9 - ئايغىچە ئىلى ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىبى، قوشۇمچە ئىشخانا مۇدىرى بولغان؛ 1990 - يىلى 9 - ئايدىن 1991 - يىلى 1 - ئايغىچە تاشقى ئىقتىساد - سودا نازارىتىدە پارتگۇرۇپپىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن نازىر بولغان؛ 1991 - يىلى 1 - ئايدىن 1994 - يىلى 5 - ئايغىچە شۇ ئىدارە تاشقى ئىقتىساد - سودا كومىتېتىدا پارتگۇرۇپپىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن مۇدىر بولغان؛ 1994 - يىلى 5 - ئايدىن 1996 - يىلى 4 - ئايغىچە شۇ ئىدارە خىمىيە سانائىتى ئىدارىسى (نازارىتى) دە پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىدارە باشلىقى (نازىر) بولغان؛ 1996 - يىلى 4 - ئايدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

مەھمەت زاكىر 1943 - يىلى 9 - ئايدا تۇغۇلغان، كۇچادىن، 1966 - يىلى 1 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1961 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ماتېماتىكا - فىزىكا فاكۇلتېتىنىڭ رادىئو ئېلېكترون كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي ئىقتىسادچى.

1959 - يىلى 9 - ئايدىن 1961 - يىلى 8 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ماتېماتىكا - فىزىكا فاكۇلتېتىنىڭ رادىئو ئېلېكترون كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1961 - يىلى 8 - ئايدىن 1974 - يىلى 11 - ئايغىچە كۇچا ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى سىياسىي قوغداش بۆلۈمچىسىدە كادىر، مۇئاۋىن بۆلۈمچە باشلىقى، بۆلۈمچە باشلىقى بولغان؛ 1974 - يىلى 11 - ئايدىن 1984 - يىلى 4 - ئايغىچە كۇچا ناھىيىلىك ئىتتىپاق

كادىر بولغان؛ 1973 - يىلى 5 - ئايدىن 1981 - يىلى 10 - ئايغىچە توقسۇ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش پونكىتىدا تېخنىك. مۇئاۋىن پونكىت باشلىقى بولغان؛ 1981 - يىلى 10 - ئايدىن 1983 - يىلى 6 - ئايغىچە توقسۇ ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ناھىيىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى بولغان؛ 1983 - يىلى 6 - ئايدىن 1985 - يىلى 11 - ئايغىچە ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيىسى بولغان؛ 1985 - يىلى 11 - ئايدىن 1988 - يىلى 10 - ئايغىچە شۇ ئىدارە پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان؛ 1988 - يىلى 10 - ئايدىن 1998 - يىلى 1 - ئايغىچە شۇ ئىدارە پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئىدارە ئاياللار بىرلەشمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، رەئىسى بولغان؛ 1998 - يىلى 1 - ئايدىن 1998 - يىلى 4 - ئايغىچە شۇ ئىدارە پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئىدارە خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شۇ ئىدارە ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى بولغان؛ 1998 - يىلى 10 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئىدارە خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان.

دەلىلقان مامىقان قازاق، 1945 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، ئالتايدىن، 1973 - يىلى 6 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1970 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، بېيجىڭ خىمىيە سانائىتى ئىنستىتۇتى خىمىيە سانائىتى فاكۇلتېتىنىڭ ئانئورگانىك خىمىيە سانائىتى كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1965 - يىلى 9 - ئايدىن 1970 - يىلى 8 - ئايغىچە بېيجىڭ خىمىيە سانائىتى ئىنستىتۇتى خىمىيە سانائىتى فاكۇلتېتىنىڭ ئانئورگانىك خىمىيە سانائىتى كەسپىدە ئوقۇغان.

ئايدىن 1998 - يىلى 6 - ئايغىچە شۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شىنجاڭ سانائەت ئىنستىتۇتىنىڭ مۇدىرى بولغان؛ 1998 - يىلى 6 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان.

ما جىەنگو غۇيزۇ، 1943 - يىلى 8 - ئايدا تۇغۇلغان، يەنجىدىن، 1966 - يىلى 7 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1961 - يىلى 6 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شۇ ئار پارتىيە مەكتىپىدە ئالىي تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە بولغان.

1961 - يىلى 6 - ئايدىن 1965 - يىلى 8 - ئايغىچە كورلا ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى، دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى زاۋۇتى، تراكتور پونكىتىدا مۇھاپىزەتچى، خەت - چەك تارقاقچى، ستاتىستىكىچى بولغان. 1965 - يىلى 8 - ئايدىن 1972 - يىلى 3 - ئايغىچە بايىنغولىن ئوبلاستلىق نەسىللىك چارۋا فېرمىسىدا ستاتىستىكىچى، يېتەكچى بولغان. 1972 - يىلى 3 - ئايدىن 1974 - يىلى 4 - ئايغىچە باغراش ناھىيىلىك سىياسىي خىزمەت گۇرۇپپىسى، تەشكىلات گۇرۇپپىسى، ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىدە كادىر بولغان. 1974 - يىلى 4 - ئايدىن 1977 - يىلى 11 - ئايغىچە باغراش ناھىيە بۆجىن گۇڭشې پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان. 1977 - يىلى 11 - ئايدىن 1981 - يىلى 10 - ئايغىچە باغراش ناھىيىلىك ئىنقىلابىي كومىتېت مەدەنىيەت - مائارىپ - سەھىيە بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1981 - يىلى 10 - ئايدىن 1985 - يىلى 5 - ئايغىچە باغراش ناھىيىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى بولغان؛ 1985 - يىلى 5 - ئايدىن 1988 - يىلى 5 - ئايغىچە بايىنغولىن ئوبلاستلىق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان (1984 - يىلى 3 - ئايدىن 1986 - يىلى 7 - ئايغىچە شۇ ئار پارتىيە مەكتىپىنىڭ سىياسىي نەزەرىيە كەسپىدە ئوقۇغان). 1988 - يىلى 5 - ئايدىن 1992 - يىلى 10 - ئايغىچە بايىنغولىن ئوبلاستلىق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقى بولغان؛ 1992 - يىلى 10 - ئايدىن 1993 - يىلى 4 - ئايغىچە سانجى ئوبلاستلىق پارتكوم دائىمىي

كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، ناھىيىلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇئاۋىن ھاكىم بولغان (1975 - يىلى 3 - ئايدىن 1976 - يىلى 9 - ئايغىچە شۇ ئار پارتىيە مەكتىپى، مەركىزىي مىللەتلەر ئىنستىتۇتىدا ئوقۇغان)؛ 1984 - يىلى 4 - ئايدىن 1986 - يىلى 10 - ئايغىچە كۇچا ناھىيىلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ھاكىم بولغان؛ 1986 - يىلى 10 - ئايدىن 1992 - يىلى 5 - ئايغىچە ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان (1988 - يىلى 9 - ئايدىن 1989 - يىلى 2 - ئايغىچە مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىدە ئوقۇغان)؛ 1992 - يىلى 5 - ئايدىن 1994 - يىلى 4 - ئايغىچە ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ۋالىي بولغان؛ 1994 - يىلى 4 - ئايدىن 1998 - يىلى 1 - ئايغىچە ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇۋەققەت شەھەر باشلىقى، شەھەر باشلىقى بولغان؛ 1998 - يىلى 1 - ئايدىن باشلاپ ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

خوجىخان ھاكىموڧ 1936 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، غۇلجىدىن، پارتىيە - گۇرۇھسىز، 1960 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، غەربىي شىمال سانائەت ئۈنۋېرسىتېتى ماشىنىسازلىق فاكۇلتېتىنىڭ ماشىنىسازلىق ياساش كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، پروفېسسور.

1955 - يىلى 9 - ئايدىن 1960 - يىلى 9 - ئايغىچە غەربىي شىمال سانائەت ئۈنۋېرسىتېتى ماشىنىسازلىق فاكۇلتېتىنىڭ ماشىنىسازلىق ياساش كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1960 - يىلى 9 - ئايدىن 1962 - يىلى 7 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى ماشىنىسازلىق فاكۇلتېتىدا ئوقۇتقۇچى بولغان؛ 1962 - يىلى 7 - ئايدىن 1981 - يىلى 2 - ئايغىچە شىنجاڭ سانائەت ئىنستىتۇتى ماشىنىسازلىق فاكۇلتېتىدا ئوقۇتقۇچى، لېكتور، ئوقۇتۇش - تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان؛ 1981 - يىلى 2 - ئايدىن 1991 - يىلى 2 - ئايغىچە شىنجاڭ سانائەت ئىنستىتۇتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان؛ 1991 - يىلى 2 - ئايدىن 1993 - يىلى 1 - ئايغىچە شىنجاڭ سانائەت ئىنستىتۇتىنىڭ مۇدىرى بولغان؛ 1993 - يىلى 1 -

مۇئاۋىن مۇدىر بولغان؛ 1993 - يىلى 1 - ئايدىن 1995 - يىلى 12 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئىقتىساد كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر بولغان؛ 1995 - يىلى 12 - ئايدىن 1996 - يىلى 10 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئىقتىساد سودا كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر بولغان؛ 1996 - يىلى 10 - ئايدىن 2000 - يىلى 7 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئىقتىساد سودا خىزمەت كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، شۇ ئۇ ئار ئىقتىساد سودا كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر بولغان؛ 2000 - يىلى 7 - ئايدىن 2001 - يىلى 2 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئىقتىساد سودا كومىتېتى (دۆلەت مۇداپىئە سانائىتى ئىشخانىسى) پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر بولغان؛ 2001 - يىلى 2 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئۇ ئار ئىقتىساد سودا كومىتېتى (دۆلەت مۇداپىئە سانائىتى ئىشخانىسى) پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر بولغان.

ئاسانبېك تۇردى قىرغىز، 1945 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، ئۇلۇغچاتتىن، 1974 - يىلى 8 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1964 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، قىزىلمۇ ئوبلاستلىق پېداگوگىكا مەكتىپى پېداگوگىكا كەسپىدە ئوقۇغان، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1962 - يىلى 9 - ئايدىن 1964 - يىلى 9 - ئايغىچە قىزىلمۇ ئوبلاستلىق پېداگوگىكا مەكتىپىنىڭ پېداگوگىكا كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1964 - يىلى 9 - ئايدىن 1971 - يىلى 4 - ئايغىچە قىزىلمۇ ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى مەدەنىيەت-مائارىپ بۆلۈمىدە ئىشلىگەن؛ 1971 - يىلى 4 - ئايدىن 1980 - يىلى 10 - ئايغىچە ئۇلۇغچات ناھىيىسى ئوقسالور يېزىسىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 1980 - يىلى 10 - ئايدىن 1987 - يىلى 7 - ئايغىچە ئۇلۇغچات ناھىيىلىك مائارىپ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى بولغان (1982 - يىلى 9 - ئايدىن 1983 - يىلى 7 - ئايغىچە مەركىزىي مىللەتلەر ئىنىستىتۇتى كادىرلارنى تەربىيەلەش بۆلۈمىدە ئوقۇغان)؛ 1987 - يىلى 7 - ئايدىن 1990 - يىلى 12 - ئايغىچە ئۇلۇغچات ناھىيىلىك پارتكوم

كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقى، مۇۋەققەت ئوبلاست باشلىقى بولغان؛ 1993 - يىلى 4 - ئايدىن 1998 - يىلى 1 - ئايغىچە سانجى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئوبلاست باشلىقى بولغان؛ 1998 - يىلى 1 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان.

سۇڭ رۇگۇ 1943 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، جېجياڭ لىڭخەيدىن، 1982 - يىلى 3 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1964 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، جۇڭگو خەلق ئۇنىۋېرسىتېتى ماتېرىيال ئارقىلىق ئوقۇتۇش ئىنىستىتۇتىنىڭ سانائەت ئىقتىسادى كەسپىدە ئوقۇغان، ئىشلەپ تۇرۇپ ئالىي تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، ئىنژېنېر

1960 - يىلى 1 - ئايدىن 1964 - يىلى 8 - ئايغىچە ۋەخەن ئاشلىق سانائەت مەكتىپىنىڭ ئاشلىق پىششىقلاش كەسپىدە ئوقۇغان. 1964 - يىلى 8 - ئايدىن 1966 - يىلى 7 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئاشلىق نازارىتى ئاساسىي قۇرۇلۇش بۆلۈمىنىڭ كادىرى بولغان؛ 1966 - يىلى 7 - ئايدىن 1969 - يىلى 7 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئاشلىق مەكتىپىدە ئوقۇتقۇچى بولغان؛ 1969 - يىلى 7 - ئايدىن 1981 - يىلى 3 - ئايغىچە ئاشلىق نازارىتى سانائەت باشقارمىسىنىڭ كادىرى بولغان؛ 1981 - يىلى 3 - ئايدىن 1984 - يىلى 10 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئاشلىق ئىدارىسى سانائەت باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1984 - يىلى 10 - ئايدىن 1986 - يىلى 6 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئاشلىق ئىدارىسى سانائەت باشقارمىسىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 1986 - يىلى 6 - ئايدىن 1991 - يىلى 2 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئاشلىق ئىدارىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى بولغان (1984 - يىلى 9 - ئايدىن 1987 - يىلى 7 - ئايغىچە جۇڭگو خەلق ئۇنىۋېرسىتېتى ماتېرىيال ئارقىلىق ئوقۇتۇش ئىنىستىتۇتىنىڭ سانائەت ئىقتىسادى كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1988 - يىلى 8 - ئايدىن 1989 - يىلى 8 - ئايغىچە مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىدە ئوقۇغان)؛ 1991 - يىلى 2 - ئايدىن 1993 - يىلى 1 - ئايغىچە شۇ ئۇ ئار ئىقتىساد كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى،

ئىگىلىك ماشىنىلىرى بونكىتىدا ئىنژېنېر، ئالىي ئىنژېنېر بولغان؛ 1992 - يىلى 3 - ئايدىن 1993 - يىلى 1 - ئايغىچە ئۈرۈمچى ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 1993 - يىلى 1 - ئايدىن 1999 - يىلى 9 - ئايغىچە ئۈرۈمچى ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان؛ 1999 - يىلى 9 - ئايدىن باشلاپ ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان.

مەھەممەت رەجەپ 1947 - يىلى 11 - ئايدا تۇغۇلغان، تۇرپاندىن. 1976 - يىلى 5 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن. 1967 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، مەركىزىي مىللەتلەر ئىنىستىتۇتىنى پۈتتۈرگەن. ئالىي تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1965 - يىلى 9 - ئايدىن 1967 - يىلى 9 - ئايغىچە مەركىزىي مىللەتلەر ئىنىستىتۇتىدا ئوقۇغان؛ 1967 - يىلى 9 - ئايدىن 1968 - يىلى 8 - ئايغىچە مەكتەپتە تەقسىماتنى كۆتۈپ تۇرغان؛ 1968 - يىلى 8 - ئايدىن 1971 - يىلى 5 - ئايغىچە تۇرپان ناھىيىسى قىزىلبايراق گۇمبىزىدا قايتا تەربىيە ئالغان؛ 1971 - يىلى 5 - ئايدىن 1978 - يىلى 6 - ئايغىچە تۇرپان ناھىيىسى سىڭگىم گۇمبىزىدا كاتىپ، تەرجىمان بولغان؛ 1978 - يىلى 6 - ئايدىن 1984 - يىلى 5 - ئايغىچە تۇرپان ناھىيىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسىدا كادىر، مۇئاۋىن سىياسىي يېتەكچى بولغان؛ 1984 - يىلى 5 - ئايدىن 1984 - يىلى 12 - ئايغىچە تۇرپان شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ناھىيىلىك پارتكوم سىياسىي قانۇن كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1984 - يىلى 12 - ئايدىن 1985 - يىلى 12 - ئايغىچە تۇرپان ۋىلايەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قوشۇمچە ئىنتىزام تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 1985 - يىلى 12 - ئايدىن 1988 - يىلى 11 - ئايغىچە تۇرپان ۋىلايەتلىك دۆلەت خەۋپسىزلىكى باشقارمىسىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 1988 - يىلى 11 - ئايدىن 1989 - يىلى 9 - ئايغىچە تۇرپان ۋىلايەتلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ (خىزمەتكە رىياسەتچىلىك قىلىدىغان) مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1989 - يىلى 9 - ئايدىن 1993 - يىلى 3 - ئايغىچە تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1993 - يىلى 3 - ئايدىن 1993 - يىلى 10 - ئايغىچە تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكوم سىياسىي قانۇن كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيىسى بولغان؛ 1993 - يىلى 10 - ئايدىن 2000 - يىلى 4 - ئايغىچە تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، سىياسىي

دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ھاكىم بولغان؛ 1990 - يىلى 12 - ئايدىن 1992 - يىلى 6 - ئايغىچە قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1992 - يىلى 6 - ئايدىن 1993 - يىلى 4 - ئايغىچە قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقى، مۇۋەققەت ئوبلاست باشلىقى بولغان؛ 1993 - يىلى 4 - ئايدىن 1998 - يىلى 2 - ئايغىچە قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئوبلاست باشلىقى بولغان؛ 1998 - يىلى 2 - ئايدىن 2001 - يىلى 1 - ئايغىچە قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئوبلاستلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى بولغان؛ 2001 - يىلى 1 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان.

دۇ چىنرۇي ئايال، 1942 - يىلى 9 - ئايدا تۇغۇلغان، سەنشى دىڭشياڭدىن، پارتىيە - گۇرۇھسىز، 1966 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك ئىنىستىتۇتىنىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، ئالىي ئىنژېنېر.

1960 - يىلى 9 - ئايدىن 1962 - يىلى 7 - ئايغىچە شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك ئىنىستىتۇتىنىڭ يېزا ئىگىلىك فېزىكىسى كەسپىدە ئوقۇغان. 1962 - يىلى 7 - ئايدىن 1966 - يىلى 9 - ئايغىچە شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك ئىنىستىتۇتىنىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1966 - يىلى 9 - ئايدىن 1975 - يىلى 12 - ئايغىچە بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى رېمونت زاۋۇتىدا تېخنىك، سېخ مۇدىرى بولغان؛ 1975 - يىلى 12 - ئايدىن 1985 - يىلى 1 - ئايغىچە بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پونكىتىدا كادىر بولغان؛ 1985 - يىلى 1 - ئايدىن 1986 - يىلى 12 - ئايغىچە ئىلى ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى پونكىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1986 - يىلى 12 - ئايدىن 1992 - يىلى 3 - ئايغىچە ئۈرۈمچى ناھىيىلىك يېزا

ۋالىيسى بولغان (1987 - يىل 9 - ئايدىن 1988 - يىل 7 - ئايغىچە مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ مەملىكەتلىك ياش، ئوتتۇرا ياش كادىرلارنى تەربىيەلەش كۇرسىدا ئوقۇغان)؛ 1990 - يىل 11 - ئايدىن 1993 - يىل 4 - ئايغىچە قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ۋالىي بولغان؛ 1993 - يىل 4 - ئايدىن 1995 - يىل 10 - ئايغىچە شۇ ئۆز ئارقىلىق ھۆكۈمىتى پارتكومۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، باش كاتىپ، بەنگۇختىك پارتكومۇپپىسىنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1995 - يىل 10 - ئايدىن 1998 - يىل 2 - ئايغىچە بىخۇەن پارتكومى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسار بولغان (1995 - يىل 9 - ئايدىن 1996 - يىل 7 - ئايغىچە مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ مەملىكەتلىك ياش، ئوتتۇرا ياش كادىرلارنى تەربىيەلەش كۇرسىدا ئوقۇغان)؛ 1998 - يىل 2 - ئايدىن 2000 - يىل 12 - ئايغىچە شۇ ئۆز ئارقىلىق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، سىياسىي-قانۇن كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 2000 - يىل 12 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئۆز ئارقىلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ كاندىدات ئەزاسى.

ۋاڭ جىنشياڭ 1947 - يىل 4 - ئايدا تۇغۇلغان، جياڭخۇ يىشىدىن، 1980 - يىل 4 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1969 - يىل 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شاڭخەي قاتناش ئۈنۋېرسىتېتى ماشىنىسازلىق فاكولتېتىنىڭ سۇيۇقلۇق بېسىمى كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1964 - يىل 9 - ئايدىن 1969 - يىل 9 - ئايغىچە شاڭخەي قاتناش ئۈنۋېرسىتېتى ماشىنىسازلىق فاكولتېتىنىڭ سۇيۇقلۇق بېسىمى كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1969 - يىل 9 - ئايدىن 1970 - يىل 8 - ئايغىچە مەكتەپتە تەقسىمات كۈتكەن؛ 1970 - يىل 8 - ئايدىن 1983 - يىل 8 - ئايغىچە 4 - ماشىنىسازلىق مىنىستىرلىكى 879 - زاۋۇتىنىڭ تەشۋىقات بۆلۈمى، ئىشخانىسى، تىجارەت بۆلۈمىدە ئىشلىگەن (1981 - يىل 9 - ئايدىن 1983 - يىل 8 - ئايغىچە ئېلېكتر پەن - تېخنىكىسى ئۈنۋېرسىتېتىدا ئوقۇغان)؛ 1983 - يىل 8 -

قانۇن كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ ۋالىيسى بولغان؛ 2000 - يىل 4 - ئايدىن 2001 - يىل 1 - ئايغىچە شۇ ئۆز ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى پارتىيە گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن باش كاتىپ بولغان؛ 2001 - يىل 1 - ئايدا شۇ ئۆز ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى پارتىيە گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، باش كاتىپ بولغان.

ئاپتونوم رايونىنىڭ يېڭىدىن سايلانغان رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسلىرىنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالى

ئىسمائىل تىلىۋالدى 1944 - يىل 11 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر كونا شەھەردىن، 1973 - يىل 5 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1967 - يىل 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى ماتېماتىكا فاكولتېتىنىڭ ماتېماتىكا كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1962 - يىل 9 - ئايدىن 1967 - يىل 9 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى ماتېماتىكا فاكولتېتىنىڭ ماتېماتىكا كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1967 - يىل 9 - ئايدىن 1968 - يىل 8 - ئايغىچە مەكتەپتە تەقسىمات كۈتكەن؛ 1968 - يىل 8 - ئايدىن 1969 - يىل 1 - ئايغىچە قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى زەمىن گۇڭشېسىدا قايتا تەربىيە ئالغان؛ 1969 - يىل 1 - ئايدىن 1973 - يىل 9 - ئايغىچە قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى تراكتور پونكىتى، تاشمىلىق گۇڭشېسىدا تەرجىمان بولغان؛ 1973 - يىل 9 - ئايدىن 1976 - يىل 11 - ئايغىچە قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىدە ئىشلىگەن؛ 1976 - يىل 11 - ئايدىن 1980 - يىل 4 - ئايغىچە قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىدە ئىشلىگەن؛ 1980 - يىل 4 - ئايدىن 1983 - يىل 10 - ئايغىچە قەشقەر ۋىلايەتلىك كادىرلار باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى بولغان (1982 - يىل 3 - ئايدىن 1982 - يىل 7 - ئايغىچە شۇ ئۆز ئارقىلىق پارتىيە مەكتىپىدە ئوقۇغان)؛ 1983 - يىل 10 - ئايدىن 1990 - يىل 11 - ئايغىچە قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ مۇئاۋىن

شمال يېنىك سانائەت ئىنستىتۇتى يېنىك سانائەت 2- فاكولتېتىنىڭ فىلىكات تۈرلىرى كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1977 - يىل 10 - ئايدىن 1983 - يىل 2 - ئايغىچە ئۈرۈمچى شەھەرلىك فارفور زاۋۇتىنىڭ تېخنىكىسى، سېخ مۇدىرى، مۇئاۋىن باشلىقى، مۇۋەققەت باشلىقى بولغان؛ 1983 - يىل 2 - ئايدىن 1986 - يىل 11 - ئايغىچە ئۈرۈمچى شەھەرلىك سانائەت ئىدارىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى بولغان؛ 1986 - يىل 11 - ئايدىن 1992 - يىل 9 - ئايغىچە ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئىقتىساد كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن مۇدىر بولغان (1989 - يىل 5 - ئايدىن 1992 - يىل 2 - ئايغىچە جۇڭگو - سوۋېت تاشكەنت خەلقئارا تېرموس چەكلىك شىركىتىنىڭ جۇڭگو تەرەپ دىرېكتورى، ۋاقىتلىق پارتىيە يېچىكىسىنىڭ شۇجىسى بولغان). 1992 - يىل 9 - ئايدىن 1994 - يىل 11 - ئايغىچە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەھەر باشلىقى ياردەمچىسى بولغان؛ 1994 - يىل 11 - ئايدىن 1997 - يىل 7 - ئايغىچە شۇ ئا ر ئىقتىساد - ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى نازارىتىسى (دۆلەت مۇداپىئە سانائىتى ئىشخانىسى) پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، نازىر (مۇدىر) بولغان؛ 1999 - يىل 9 - ئايدىن 2001 - يىل 1 - ئايغىچە شۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، باش كاتىپ، بەنگۇختىڭ پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 2001 - يىل 10 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

شىۈڭ خۇيىن 1945 - يىل 9 - ئايدا تۇغۇلغان، خۇبېي خۇاڭپىدىن، 1979 - يىل 3 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1969 - يىل 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى سىياسىي مائارىپ فاكولتېتىنىڭ سىياسىي نەزەرىيە كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1965 - يىل 9 - ئايدىن 1969 - يىل 9 - ئايغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى سىياسىي مائارىپ فاكولتېتىنىڭ

ئايدىن 1985 - يىل 6 - ئايغىچە ماشىنىسازلىق مىنىستىرلىكى 879 - زاۋۇتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1985 - يىل 6 - ئايدىن 1987 - يىل 8 - ئايغىچە سىچۈەن ئۆلكىسى گۇاڭيۈەن شەھىرىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1987 - يىل 8 - ئايدىن 1992 - يىل 12 - ئايغىچە سىچۈەن ئۆلكىسى گۇاڭيۈەن شەھەرلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى بولغان؛ 1992 - يىل 12 - ئايدىن 1993 - يىل 1 - ئايغىچە سىچۈەن ئۆلكىسى گۇاڭيۈەن شەھەرلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن شەھەر باشلىقى بولغان؛ 1993 - يىل 1 - ئايغىچە سىچۈەن ئۆلكىسى گۇاڭيۈەن شەھەرلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شەھەر باشلىقى بولغان (1992 - يىل 9 - ئايدىن 1993 - يىل 7 - ئايغىچە مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ باش، ئوتتۇرا باش كادىرلار كۇرسىدا ئوقۇغان)؛ 1995 - يىل 2 - ئايدىن 1996 - يىل 2 - ئايغىچە سىچۈەن ئۆلكىلىك پىلان كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن مۇدىر بولغان؛ 1996 - يىل 2 - ئايدىن 1997 - يىل 2 - ئايغىچە سىچۈەن ئۆلكىلىك پىلان كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر بولغان؛ 1997 - يىل 2 - ئايدىن 2001 - يىل 9 - ئايغىچە سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 2001 - يىل 9 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

ئەركىن ئىمىرباقى 1953 - يىل 9 - ئايدا تۇغۇلغان، يېڭىسار دىن. 1980 - يىل 6 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1971 - يىل 3 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، غەربىي شىمال يېنىك سانائەت ئىنستىتۇتى يېنىك سانائەت 2 - فاكولتېتىنىڭ فىلىكات تۈرلىرى كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپنىڭ ئادەتتىكى سىنىپى ئوقۇش تارىخىغا ئىگە.

1971 - يىل 3 - ئايدىن 1972 - يىل 9 - ئايغىچە ئۈرۈمچى ناھىيىسى شەرق شامىلى گۇڭشېسىدا زىيالىي باش بولغان؛ 1972 - يىل 9 - ئايدىن 1974 - يىل 4 - ئايغىچە ئۈرۈمچى شەھەرلىك فارفور زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى بولغان. 1974 - يىل 9 - ئايدىن 1977 - يىل 10 - ئايغىچە غەربىي

ئايدىن 1990 - يىلى 11 - ئايغىچە قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسىنىڭ باشلىقى بولغان (1989 - يىلى 10 - ئايدىن 1990 - يىلى 7 - ئايغىچە شۇ ئار پارتىيە مەكتىپىنىڭ باش ئوتتۇرا ياش كادىرلار كۇرسىدا ئوقۇغان)؛ 1990 - يىلى 11 - ئايدىن 1991 - يىلى 12 - ئايغىچە شۇ ئار چارۋىچىلىق - سودا - سانائەت باش شىركىتىنىڭ دىرېكتورى بولغان؛ 1991 - يىلى 12 - ئايدىن 1993 - يىلى 7 - ئايغىچە بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1993 - يىلى 7 - ئايدىن 1995 - يىلى 7 - ئايغىچە بايىنغولىن ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقى بولغان؛ 1995 - يىلى 6 - ئايدىن 1998 - يىلى 1 - ئايغىچە بايىنغولىن ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى بولغان (1996 - يىلى 9 - ئايدىن 1997 - يىلى 7 - ئايغىچە مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ باش ئوتتۇرا ياش كادىرلار كۇرسىدا ئوقۇغان)؛ 1998 - يىلى 1 - ئايدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان (1997 - يىلى 7 - ئايدىن 1999 - يىلى 7 - ئايغىچە مەركىزىي پارتىيە مەكتىپى ئاسپىرانتلار ئىنستىتۇتىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش كەسپىدە ئوقۇغان).

لىۋ يى 1953 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان، خېنەن فەنشىەندىن، 1980 - يىلى 7 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1969 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارخىغا ئىگە، ئالىي ئىقتىسادچى.

1969 - يىلى 8 - ئايدىن 1970 - يىلى 8 - ئايغىچە خېنەن ئۆلكىسى شىۋۇ ناھىيىسى گېجۇلك گۇڭشېسدا زىيالىي ياش بولغان؛ 1970 - يىلى 8 - ئايدىن 1979 - يىلى 6 - ئايغىچە خېنەن ئۆلكىسى شىنشياڭ شەھەرلىك ئاممىباپ ماشىنىسازلىق زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى، ئىتتىپاق ياپپېكىسىنىڭ شۇجىسى، سېخ دىسپېتچېرى بولغان؛ 1979 - يىلى 6 - ئايدىن 1983 - يىلى 9 - ئايغىچە مېتاللۇرگىيە مىنىستىرلىكى بېيجىڭ مېتاللۇرگىيە ئۇسكۇنلىرى تەتقىقات ئورنى كادىرلار بۆلۈمىنىڭ مەسئۇلى، مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1983 - يىلى 9 - ئايدىن 1985 - يىلى 8 - ئايغىچە جۇڭگو خەلق

سىياسىي نەزەرىيە كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1969 - يىلى 9 - ئايدىن 1972 - يىلى 3 - ئايغىچە ئازادلىق ئارمىيە 9901 - قىسىمىنىڭ دېھقانچىلىق مەيدانىدا قايتا تەربىيە ئالغان؛ 1972 - يىلى 3 - ئايدىن 1984 - يىلى 1 - ئايغىچە مىچۇن ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ئوقۇتقۇچىسى، مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان؛ 1984 - يىلى 1 - ئايدىن 1988 - يىلى 4 - ئايغىچە مىچۇن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1988 - يىلى 4 - ئايدىن 1988 - يىلى 12 - ئايغىچە مىچۇن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇۋەققەت شۇجىسى بولغان؛ 1988 - يىلى 12 - ئايدىن 1992 - يىلى 10 - ئايغىچە مىچۇن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1992 - يىلى 10 - ئايدىن 1993 - يىلى 5 - ئايغىچە قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى بولغان؛ 1993 - يىلى 5 - ئايدىن 1993 - يىلى 9 - ئايغىچە قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1993 - يىلى 9 - ئايدىن 1998 - يىلى 1 - ئايغىچە تاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى بولغان؛ 1998 - يىلى 1 - ئايدىن باشلاپ ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

جاڭ جۇ 1954 - يىلى 9 - ئايدا تۇغۇلغان، خېبېي شىنخاڭدىن، 1985 - يىلى 8 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1971 - يىلى 10 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ ئاسپىرانتلىق ئوقۇش تارخىغا ئىگە، ئىنژېنېر.

1971 - يىلى 10 - ئايدىن 1975 - يىلى 11 - ئايغىچە قاغىلىق تاشيول ئاسراش باش ئۇچاستىكىسىنىڭ ئىشچىسى بولغان؛ 1975 - يىلى 11 - ئايدىن 1978 - يىلى 4 - ئايغىچە قەشقەر يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى رېمونت زاۋۇتىنىڭ ئىشچىسى بولغان؛ 1978 - يىلى 4 - ئايدىن 1982 - يىلى 3 - ئايغىچە شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك ئىنستىتۇتى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى فاكۇلتېتىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1982 - يىلى 3 - ئايدىن 1984 - يىلى 8 - ئايغىچە چارۋىچىلىق نازارىتى فېرما باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ كادىرى بولغان؛ 1984 - يىلى 8 - ئايدىن 1987 - يىلى 3 - ئايغىچە قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1987 - يىلى 3 -

نۇرلان ئەبەلمەجىن قازاق، 1962 - يىلى
12 - ئايدا تۇغۇلغان، قورغاستىن، 1985 - يىلى 5 - ئايغا
كومپارتىيەگە كىرگەن، 1985 - يىلى 7 - ئايدا خىزمەتكە
قاتناشقان، بېيجىڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئىدىيىۋى -
سىياسىي كەسپىدە ئوقۇغان، ئىشلەپ تۇرۇپ ئاسپىرانتلىق
ئوقۇش تارىخىغا ئېرىشكەن.

1981 - يىلى 9 - ئايدىن 1985 - يىلى 7 - ئايغىچە
شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى قانۇن فاكولتېتىنىڭ قانۇن كەسپىدە
ئوقۇغان؛ 1985 - يىلى 7 - ئايدىن 1987 - يىلى 3 - ئايغىچە
توققۇزتارا ناھىيىلىك خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ سوتچىسى،
مۇئاۋىن مەھكىمە باشلىقى، سوت كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
بولغان؛ 1987 - يىلى 3 - ئايدىن 1992 - يىلى 1 - ئايغىچە
توققۇزتارا ناھىيىلىك خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى
بولغان (1990 - يىلى 8 - ئايدىن 1991 - يىلى 7 - ئايغىچە
مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ سىياسىي تەزەربە كۇرسىدا
ئوقۇغان)؛ 1992 - يىلى 1 - ئايدىن 1993 - يىلى 5 - ئايغىچە
شۇ ئۇ ئار يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى ئىلى ئوبلاستلىق
شۆبىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، قوشۇمچە جىنايىتى ئىشلار سوت
كوللېگىيىسىنىڭ باشلىقى، سوت كومىتېتىنىڭ ئەزاسى
بولغان؛ 1993 - يىلى 5 - ئايدىن 2001 - يىلى 7 - ئايغىچە
شۇ ئۇ ئار يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى ئىلى ئوبلاستلىق
شۆبىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مەھكىمە
باشلىقى بولغان (1995 - يىلى 5 - ئايدىن 1995 - يىلى 12 -
ئايغىچە ئالىي خەلق سوت مەھكىمىسى بەنگۇڭتىڭدا مۇدىر
ياردەمچىسى ۋەزىپىسى بىلەن چىققان؛ 1998 - يىلى 9 -
ئايدىن 2000 - يىلى 10 - ئايغىچە بېيجىڭ پېداگوگىكا
ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي كەسپىدە
ئاسپىرانتلىقتا ئوقۇغان)؛ 2001 - يىلى 7 - ئايدىن 2002 -
يىلى 2 - ئايغىچە ئىلى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن
شۇجىسى، سوت كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان مۇئاۋىن
ئوبلاست باشلىقى بولغان؛ 2002 - يىلى 2 - ئايدىن 2002 -
يىلى 3 - ئايغىچە ئىلى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن
شۇجىسى، مۇۋەققەت ئوبلاست باشلىقى بولغان؛ 2002 - يىلى
3 - ئايدىن باشلاپ ئىلى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن
شۇجىسى، ئوبلاست باشلىقى بولغان.

ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىنىستىتۇتىدا
ئوقۇغان؛ 1985 - يىلى 8 - ئايدىن 1986 - يىلى 7 - ئايغىچە
مېتاللۇرگىيە مىنىستىرلىكى بېيجىڭ مېتاللۇرگىيە
ئۇسكۇنلىرى تەتقىقات ئورنى ئىنتىزام تەكشۈرۈش
كومىتېتىنىڭ بۆلۈم دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرگۈچىسى
بولغان؛ 1986 - يىلى 7 - ئايدىن 1987 - يىلى 9 - ئايغىچە
مېتاللۇرگىيە مىنىستىرلىكى بېيجىڭ مېتاللۇرگىيە
ئۇسكۇنلىرى تەتقىقات ئورنى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى
بولغان؛ 1987 - يىلى 9 - ئايدىن 1989 - يىلى 12 - ئايغىچە
مېتاللۇرگىيە مىنىستىرلىكى بېيجىڭ مېتاللۇرگىيە
ئۇسكۇنلىرى تەتقىقات ئورنى ئىنتىزام تەكشۈرۈش
كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، قوشۇمچە تەشكىلات -
تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، كادىرلار باشقارمىسىنىڭ
باشلىقى بولغان؛ 1989 - يىلى 12 - ئايدىن 1991 - يىلى 5 -
ئايغىچە مېتاللۇرگىيە مىنىستىرلىكى بېيجىڭ مېتاللۇرگىيە
ئۇسكۇنلىرى تەتقىقات يۇرتى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى
بولغان؛ 1991 - يىلى 5 - ئايدىن 1993 - يىلى 4 - ئايغىچە
مېتاللۇرگىيە مىنىستىرلىكى بېيجىڭ مېتاللۇرگىيە
ئۇسكۇنلىرى تەتقىقات يۇرتى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى
بولغان (خىزمەتلەرگە رىياسەتچىلىك قىلغان)؛ 1993 - يىلى
4 - ئايدىن 1996 - يىلى 10 - ئايغىچە مېتاللۇرگىيە
مىنىستىرلىكى بېيجىڭ مېتاللۇرگىيە ئۇسكۇنلىرى تەتقىقات
يۇرتى پارتكومنىڭ شۇجىسى بولغان (نازىر دەرىجىلىك)،
1994 - يىلى 8 - ئايدىن 1996 - يىلى 10 - ئايغىچە شەندۇڭ
ئۆلكىسى دېجۇ ۋىلايىتىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيىسى، دېجۇ
شەھىرىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ۋەزىپىسىدە چىققان؛ 1993 -
يىلى 8 - ئايدىن 1995 - يىلى 12 - ئايغىچە مەركىزىي پارتىيە
مەكتىپىنىڭ رەھبىرىي كادىرلارنى سىرتتىن ئوقۇتۇش
كۇرسىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش كەسپىدە ئوقۇغان؛
1996 - يىلى 10 - ئايدىن 1997 - يىلى 5 - ئايغىچە شۇ
ئار خەلق ھۆكۈمىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، رەئىس
ياردەمچىسى بولغان؛ 1997 - يىلى 5 - ئايدىن 2001 - يىلى
1 - ئايغىچە شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ
ئەزاسى، رەئىس ياردەمچىسى، تاشقى سودا - ئىقتىساد
ھەمكارلىق نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، نازىر،
جۇڭگو سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ
شۆبىسىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 2000 - يىلى 1 - ئايدىن 7 -
ئايغىچە ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، تاشقى سودا -
ئىقتىساد ھەمكارلىق نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى،
نازىر، جۇڭگو سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ
شۆبىسىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 2001 - يىلى 7 - ئايدىن باشلاپ
ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

1999 - يىلى 9 - ئايدىن باشلاپ قاتناش نازارىتىنى پارىتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، نازىر، قوشۇمچە ش ئۇ ئار ئالىي تاشيول تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى بولغان.

كۈرەش مەخسۇت 1960 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان، گۇمىدىن، 1984 - يىلى 1 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1977 - يىلى 1 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىدە ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئېرىشكەن.

1977 - يىلى 1 - ئايدىن 1977 - يىلى 9 - ئايغىچە شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئۆلچەش - سىزىش چوڭ ئەترىتى سىياسىي يېتەكچىلىك ئەترىتىنىڭ كۇرمانتى بولغان؛ 1977 - يىلى 9 - ئايدىن 1979 - يىلى 2 - ئايغىچە ئازادلىق ئارمىيە جېڭجۇ ئۆلچەش - سىزىش ئىنىستىتۇتىنىڭ ئاۋىئاتسىيە ئۆلچەش فاكۇلتېتىدا ئوقۇغان؛ 1979 - يىلى 2 - ئايدىن 1980 - يىلى 9 - ئايغىچە ئۈرۈمچى ھەربىي رايونى 2 - ئۆلچەش - سىزىش چوڭ ئەترىتى چېرتىوژ سىزىش ئەترىتىنىڭ ئۆلچىگۈچىسى، سىزغۇچىسى بولغان؛ 1980 - يىلى 9 - ئايدىن 1982 - يىلى 2 - ئايغىچە گۇاڭجۇ ھەربىي رايونى ئۆلچەش - سىزىش چوڭ ئەترىتى ئاۋىئاتسىيە ئۆلچەش ئىچكى مەشغۇلات ئەترىتىنىڭ تېخنىكى بولغان؛ 1982 - يىلى 2 - ئايدىن 1986 - يىلى 7 - ئايغىچە ئۈرۈمچى ھەربىي رايونى 2 - ئۆلچەش - سىزىش چوڭ ئەترىتى چېرتىوژ سىزىش ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن ئوتتۇرا ئەترەت باشلىقى بولغان؛ 1986 - يىلى 7 - ئايدىن 1988 - يىلى 5 - ئايغىچە ش ئۇ ئار پارتىيە مەكتىپى ئوقۇتۇش باشقارمىسى، ئىشتىن سىرتقى مائارىپ باشقارمىسىنىڭ كادىرى بولغان؛ 1988 - يىلى 5 - ئايدىن 1992 - يىلى 12 - ئايغىچە مەمۇرىي تەپتىش نازارىتىنىڭ كادىرى بولغان؛ 1992 - يىلى 12 - ئايدىن 1993 - يىلى 2 - ئايغىچە مەمۇرىي تەپتىش نازارىتى 3 - باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1993 - يىلى 2 - ئايدىن 1995 - يىلى 11 - ئايغىچە ش ئۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش - مەمۇرىي تەپتىش 2 - ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان؛ 1995 - يىلى 11 - ئايدىن 1996 - يىلى 1 - ئايغىچە ش ئۇ ئار

ئامان ھاجى 1950 - يىلى 12 - ئايدا تۇغۇلغان، ئاتۇشتىن، 1983 - يىلى 6 - ئايدا كومپارتىيىگە كىرگەن، 1969 - يىلى 2 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىئەن قاتناش ئۇنىۋېرسىتېتى ئېلېكترون - ماشىنىسازلىق كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپنىڭ ئادەتتىكى سىنىپى ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، ئالىي ئىنژېنېر.

1969 - يىلى 2 - ئايدىن 1972 - يىلى 11 - ئايغىچە خېجىڭ ناھىيىسى ئۇلاستاي دېھقانچىلىق مەيداندا زىيالىي ياش بولغان؛ 1972 - يىلى 11 - ئايدىن 1973 - يىلى 9 - ئايغىچە شىنجاڭ يولۇچىلار ترانسپورت شىركىتى 4 - ئەترىتىنىڭ ئىشچىسى بولغان؛ 1973 - يىلى 9 - ئايدىن 1976 - يىلى 12 - ئايغىچە شىئەن قاتناش ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئېلېكترون - ماشىنىسازلىق كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1976 - يىلى 12 - ئايدىن 1979 - يىلى 9 - ئايغىچە قاتناش نازارىتى تەشۋىقات باشقارمىسىنىڭ كادىرى بولغان؛ 1979 - يىلى 9 - ئايدىن 1982 - يىلى 8 - ئايغىچە شىنجاڭ قاتناش پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ تېخنىكى بولغان (1980 - يىلى 9 - ئايدىن 1982 - يىلى 8 - ئايغىچە شىنجاڭ سانائەت ئىنىستىتۇتىدا بىلىم ئاشۇرغان)؛ 1982 - يىلى 8 - ئايدىن 1984 - يىلى 10 - ئايغىچە شىنجاڭ قاتناش پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ ياردەمچى ئىنژېنېرى بولغان؛ 1984 - يىلى 10 - ئايدىن 1992 - يىلى 2 - ئايغىچە قاتناش نازارىتى پىلان باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1992 - يىلى 2 - ئايدىن 1992 - يىلى 8 - ئايغىچە قاتناش نازارىتى پىلان باشقارمىسىنىڭ باشلىقى بولغان؛ 1992 - يىلى 8 - ئايدىن 1995 - يىلى 3 - ئايغىچە شىنجاڭ ئالىي تاشيول تاشيول تۈر ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، قوشۇمچە قاتناش نازارىتى پىلان باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1995 - يىلى 3 - ئايدىن 1996 - يىلى 10 - ئايغىچە ش ئۇ ئار يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، ئىدارە باشلىقى بولغان؛ 1996 - يىلى 10 - ئايدىن 1999 - يىلى 9 - ئايغىچە قاتناش نازارىتى پارتكومىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن نازىر، قوشۇمچە ش ئۇ ئار ئالىي تاشيول تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىدارە باشلىقى بولغان؛

ئاپتونوم شىنجاڭ سىياسىي - قانۇن باشقۇرۇش كادىرلىرى ئىنستىتۇتى پارتكومىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن مۇدىر بولغان؛ 1991 - يىلى 12 - ئايدىن 1998 - يىلى 3 - ئايدىكى شىنجاڭ سىياسىي - قانۇن باشقۇرۇش كادىرلىرى ئىنستىتۇتى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇدىرى، پروفېسسور بولغان؛ 1998 - يىلى 3 - ئايدىن 1998 - يىلى 5 - ئايدىكى شىنجاڭ ئاپتونوم يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان؛ 1998 - يىلى 5 - ئايدىن 1999 - يىلى 1 - ئايدىكى شىنجاڭ ئاپتونوم يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن مەھكىمە باشلىقى، مۇۋەققەت مەھكىمە باشلىقى بولغان؛ 1999 - يىلى 1 - ئايدىن باشلاپ شىنجاڭ ئاپتونوم يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مەھكىمە باشلىقى بولغان.

مۇھەممەت يۈسۈپ 1947 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر كونا شەھىرىدىن، 1974 - يىلى 10 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1969 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، غەربىي شىمالىي سىياسىي - قانۇن ئىنستىتۇتى قانۇن فاكولتېتىنىڭ قانۇن كەسپىدە ئوقۇغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە. 2 - دەرىجىلىك باش پروكتور.

1965 - يىلى 9 - ئايدىن 1969 - يىلى 9 - ئايدىكى غەربىي شىمال سىياسىي - قانۇن ئىنستىتۇتى قانۇن فاكولتېتىنىڭ قانۇن كەسپىدە ئوقۇغان؛ 1969 - يىلى 9 - ئايدىن 1972 - يىلى 3 - ئايدىكى ئازادلىق ئارمىيە 7971 - قىسمىدا قايتا تەربىيە ئالغان؛ 1972 - يىلى 3 - ئايدىن 1975 - يىلى 8 - ئايدىكى قەشقەر شەھەرلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ تەييارلىق سوراقچىسى بولغان؛ 1975 - يىلى 8 - ئايدىن 1984 - يىلى 1 - ئايدىكى شىنجاڭ سىياسىي - قانۇن باشقۇرۇش كادىرلىرى ئىنستىتۇتى قانۇن كەسپىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى بولغان؛ 1984 - يىلى 1 - ئايدىن 1986 - يىلى 6 - ئايدىكى ئەدلىيە نازارىتى تەشۋىقات باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان؛ 1986 - يىلى 6 - ئايدىن 1993 - يىلى 4 - ئايدىكى ئەدلىيە نازارىتى پارتكومىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن نازىرى بولغان؛

ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى ئىنتىزام تەكشۈرۈش - مەمۇرىي تەپتىش 2 - ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان (باشقارما دەرىجىلىك)؛ 1996 - يىلى 1 - ئايدىن 1998 - يىلى 10 - ئايدىكى شىنجاڭ ئاپتونوم تەكشۈرۈش كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان؛ 1998 - يىلى 10 - ئايدىن 2000 - يىلى 4 - ئايدىكى قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيىسى بولغان (1996 - يىلى 8 - ئايدىن 1998 - يىلى 12 - ئايدىكى مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ رەھبىرىي كادىرلارنى سىرتتىن ئوقۇتۇش تولۇق كۇرس سىنىپىدا ئىگىلىك باشقۇرۇش كەسپىنى ئوقۇغان)؛ 2000 - يىلى 4 - ئايدىن باشلاپ قۇمۇل ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ۋالىي بولغان.

شىنجاڭ ئاپتونوم يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ يېڭىدىن سايلانغان باشلىقى، خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باشلىقىنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالى

مەھمەت روزى 1944 - يىلى 7 - ئايدا تۇغۇلغان، قاراقاشتىن، 1971 - يىلى 9 - ئايدا كومپارتىيەگە كىرگەن، 1962 - يىلى 5 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، شىنجاڭ سىياسىي - قانۇن كادىرلار مەكتىپىنىڭ ج خ سىنىپىدا ئوقۇغان، ئالىي تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، پروفېسسور.

1959 - يىلى 9 - ئايدىن 1962 - يىلى 5 - ئايدىكى شىنجاڭ سىياسىي - قانۇن كادىرلار مەكتىپىنىڭ ج خ سىنىپىدا ئوقۇغان؛ 1962 - يىلى 5 - ئايدىن 1976 - يىلى 12 - ئايدىكى غۇلجا شەھەرلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ ساقچىسى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى بولغان؛ 1976 - يىلى 12 - ئايدىن 1986 - يىلى 6 - ئايدىكى شىنجاڭ سىياسىي - قانۇن كادىرلار مەكتىپى ج خ كەسپىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى بولغان؛ 1986 - يىلى 6 - ئايدىن 1991 - يىلى 12 -

1993 - يىلى 4 - ئايدىن 1996 - يىلى 5 - ئايغىچە ئەدلىيە نازارىتى پارتكومۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، نازىرى بولغان، 1996 - يىلى 5 - ئايدىن باشلاپ شۇ ئۇ ئار خەلق تەپتىش مەھكىمىسى پارتكومۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، باش تەپتىش بولغان.

ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى يىغىنلىرى شۇ ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 2003 - يىلى 7 قېتىم يىغىن ئاچتى.

1 - قېتىملىق يىغىن 1 - ئاينىڭ 18 - 19 - كۈنلىرى ئېچىلدى. يىغىنغا مۇدىر ئابلەت ئابدۇرېشىت رىياسەتچىلىك قىلدى، دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكى 51 كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىن باشلىنىشتىن بۇرۇن شۇ ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەركىبىدىكى كىشىلەرنى قوبۇل قىلدى، جەك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيوروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئۇ ئار پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋەكەل لېچۈەن مۇھىم سۆز قىلدى. يىغىنغا شۇ ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئۆز قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدىكى قارار»نى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى. يىغىندا شۇ ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەركىبىدىكى 26 تارماقنىڭ مەسئۇلى ۋەزىپىگە تەيىنلەندى. يىغىن باشلىنىشتىن بۇرۇن، شۇ ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تۇنجى قانۇنچىلىق لېكسىيىسىنى ئۇيۇشتۇردى.

2 - قېتىملىق يىغىن 3 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە ئېچىلدى، دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكى 47 كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ خوجىلىق باشقۇرۇش نىزامى»، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەھەر پىلانلاشنى باشقۇرۇش نىزامى (تۈزىتىلمىسى)»، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ۋەزىپە دائىرىسىدىكى جىنايەتلىك ئالدىنى ئېلىش نىزامى» ۋە «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەھەردە مۇتەپپەق ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش نىزامى»، قا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارار» قاراپ چىقىپ تەستىقلاندى. يىغىندا شۇ ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش كومىتېتى تەسىس قىلىش ۋە ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش كومىتېتىغا مۇدىر، مۇئاۋىن مۇدىر ۋە ئەزا قويۇش توغرىسىدىكى قارار قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى. يىغىندا يەنە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش ئىشلىرى ماقۇللاندى. يىغىن ئاخىرىدا ئابدۇرېھىم ھامىد

مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇش، شۇ ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمىتىنى ياخشىلاش ۋە كۈچەيتىش، شۇ ئۇ ئار پارتكوم خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى داۋاملىق ئىزچىللاشتۇرۇپ، پۈتۈن ئاپتونوم رايوننىڭ خەلق قۇرۇلتىيى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش توغرىسىدا كونكرېت ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ باردى.

3 - قېتىملىق يىغىن 5 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 31 - كۈنىگىچە ئېچىلدى، دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكى 47 كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا «ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەھەر قىياپىتى ۋە مۇھىت تازىلىقىنى باشقۇرۇش نىزامى»، قا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارار»نى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى. ئابلەت ئابدۇرېشىتنىڭ شۇ ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىق ۋەزىپىسىدىن سۈرەنغان ئىستېپاسىنى قوبۇل قىلغانلىقى توغرىسىدىكى قارار، ئابدۇرېھىم ھامىدىنى شۇ ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇۋەققەت مۇدىرلىقىغا كۆرسىتىش توغرىسىدىكى قارار ۋە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش ئىشلىرى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى. يىغىندا شۇ ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى»، نى يولغا قويۇش چارىسى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدىكى دوكلاتى، «ئاپتونوم رايوننىڭ يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش نىزامى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدىكى دوكلاتى، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئۆلچەش - سىزىش قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدىكى دوكلاتى، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەجبۇرىيەت مائارىپى قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدىكى دوكلاتى، شۇ ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى سايلام ئىشخانىسىنىڭ ئاپتونوم رايوندىكى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ھەر دەرىجىلىك يەرلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ 2002 - يىلىدىن 2003 - يىلىغىچە بولغان نۆۋەت ئالماشتۇرۇش، سايلام ئېلىپ بېرىش خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى. يىغىندا شۇ ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ

ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «قېزىلما مەھسۇلاتلار بايلىقى قانۇنى» ۋە «ئاپتونوم رايونىنىڭ قېزىلما مەھسۇلاتلار بايلىقىنى باشقۇرۇش نىزامى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرگەندىن كېيىن ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدىكى دوكلاتى، ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 2 - يىغىنى ساياھەت خىزمىتى ئۈستىدە بەرگەن پىكىرلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش توغرىسىدىكى دوكلات قاراپ چىقىلدى. يىغىندا يەنە ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ پىزاۋات، مارالبېشى ناھىيىلىرىنىڭ يەر تەۋرەشتىن كېيىن يۇرت-ماكانىنى قايتا قۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ «مارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى.

4 - قېتىملىق يىغىن 7 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە ئېچىلدى، دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكى 46 كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىر ئەزامى روزى ئىسمائىلنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سۈتچىلىك نىزامى»، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى» دىن ئىبارەت 3 نىزام لايىھىسىنى قاراپ چىققانلىق نەتىجىسى توغرىسىدىكى دوكلاتى ۋە ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاك لياڭنىڭ يۇقىرىدىكى 3 نىزام لايىھىسىگە تۈزىتىش كىرگۈزگەنلىك توغرىسىدىكى ئىزاھاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ ش ئۇ ئا ر ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى شۇ گوخۇانلىڭ ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى (لايىھە)» توغرىسىدىكى ئىزاھاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ گوۋۇيۈەننىڭ «بۇلغىما قويۇپ بېرىش ھەققى ئېلىش ۋاقىتلىق چارىسى، نى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى كونكرېت بەلگىلىمىسى» نى بىكار قىلىش توغرىسىدىكى تەكلىپى قاراپ چىقىلدى؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق

قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەستىقلىتىش يۈزىسىدىن ئوتتۇرىغا قويغان «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ساياھەت، مەنزىرىلىك رايونلارنى باشقۇرۇش نىزامى» توغرىسىدىكى تەكلىپى قاراپ چىقىلدى. ش ئۇ ئا ر تەرەققىيات - پىلان كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بۇ دەپتىنىڭ ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 2003 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنىڭ 1 - ئايدىن 6 - ئايغىچە ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىدىن بەرگەن دوكلاتى، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى نۇرلان ئەبلىمەننىڭ ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەركىبىدىكىلەرنىڭ «ياشاغانلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ۋە «ئاپتونوم رايونىنىڭ ياشاغانلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش نىزامى» نى يولغا قويۇش توغرىسىدا بەرگەن پىكىرىگە قارىتا تۈزىتىش خىزمىتىنى ئىشلەش ئەھۋالىدىن بەرگەن دوكلاتى، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مالىيە - ئىقتىساد خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى چېن زېيۇنىڭ «خام چوت قانۇنى» ۋە «خام چوت قانۇنى، نى يولغا قويۇش نىزامى» نى تەكشۈرۈش ئەھۋالىدىن بەرگەن دوكلاتى، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى پىزا ئىگىلىك ئىقتىسادى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى يۈەن زىسېننىڭ «ئۈرۈك قانۇنى» نىڭ ئىجراسىنى تەكشۈرۈش ئەھۋالىدىن بەرگەن دوكلاتى، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مىللەتلەر - دىن-تاشقى ئىشلار — جۇڭگولۇق مۇھاجىرلار خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئابدۇراخمان راخمانبايىنىڭ مىللىي پىزا خىزمىتى ئەھۋالىدىن بەرگەن تەكشۈرۈش دوكلاتى، ش ئۇ ئا ر مۇھىت ئاسراش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى ۋېي شەنپېننىڭ ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ 2002 - يىللىق تەڭرىتاغ لوڭقىسى مۇھىت ئاسراش ئەسەر مەپىرى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى» دا ئوتتۇرىغا قويۇلغان تەكلىپلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىدىن بەرگەن دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى. يىغىندا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سۈتچىلىك نىزامى»، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»

دوكلاتى، شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مالىيە ئىقتىساد خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاۋ جىنشىڭنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى كۆزدىن كەچۈرگەنلىك ئەھۋالى توغرىسىدىكى «دوكلاتى، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى يېزا ئىقتىسادى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى يۈەن زېمىننىڭ «سۇ قانۇنى» نىڭ ئىجرائىسى تەكشۈرگەنلىك ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى ۋە شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مۇھىت ۋە بايلىق ئىشلىرى خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئابەت مامۇتنىڭ 2003 - يىللىق «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇھىت ئىشلىرى تەسۋىرى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى.

6 - قېتىملىق يىغىن 11 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە ئېچىلدى، دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكى 48 كىشى يىغىنغا قاتناشتى. شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋاڭ تۇڭنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش - نازارەت قىلىش نىزامى (لايىھە)» نى قاراپ چىققانلىق نەتىجىسى توغرىسىدىكى دوكلاتى ۋە شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاك لياڭنىڭ نىزام (لايىھە) نىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسى) قا تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەنلىك ئەھۋالى توغرىسىدىكى ئىزاھاتى، شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى روزى ئىسمائىلنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى (تۈزىتىلگەن لايىھە)» ۋە «ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەتنىڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش نىزامى (لايىھە)» دەسلەپكى قەدەمدە قاراپ چىقىلدى. يىغىندا مالىيە نازارتىنىڭ نازىرى لى شۇجۇننىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق مالىيە ئومۇمىي نەق چۈشۈمى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق شۇ دەرىجىلىك مالىيە خام چۈشۈمى تەڭشەش تەكلىپى ھەققىدىكى دوكلاتى، شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مالىيە ئىقتىساد خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى چىن زېيۇننىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق شۇ دەرىجىلىك مالىيە نەق چۈشۈمى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ شۇ دەرىجىلىك خام چۈشۈمى تەڭشەشنى تەكشۈرۈش توغرىسىدىكى دوكلاتى، ئىقتىسادىي تەپتىش نازارتىنىڭ نازىرى جۇ دېڭيۇننىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق شۇ دەرىجىلىك خام چۈشۈمى ئىجرائىسى ۋە باشقا مالىيە كىرىم - چىقىم ئەھۋالىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش خىزمىتى توغرىسىدىكى

توغرىسىدىكى قارار ماقۇللاندى؛ يىغىندا يەنە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كۆۋرۈۋېتىش بۆلۈمىنىڭ يېزىش ھەققى ئېلىش ۋاقىتلىق چارىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى كونكرېت بەلگىلىمىسى» نى بىكار قىلىش توغرىسىدىكى قارار ماقۇللاندى، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ساياھەت، مەنزىرىلىك رايونلارنى باشقۇرۇش نىزامى» تەستىقلاندى. يىغىندا يەنە ۋەزىپىگە تەيىنلەش، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇشقا ئالاقىدار ئىشلار ماقۇللاندى. يىغىن ئاياغلاشقاندا ئابدۇرېھىم ھامىد مۇز قىلدى. يىغىن باشلىنىشتىن بۇرۇن شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 4 - قېتىملىق قانۇنچىلىق لېكسىيىسىنى ئۆيۈشتۈردى.

5 - قېتىملىق يىغىن 9 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئېچىلدى، دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكى 45 كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى» «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى» قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى؛ ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق شۇ دەرىجىلىك مالىيە نەق چۈشۈمى تەستىقلاش توغرىسىدىكى قارار، ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق شۇ دەرىجىلىك مالىيە خام چۈشۈمى تەڭشەش لايىھىسىنى تەستىقلاش توغرىسىدىكى قارار ۋە «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يوللىرىنى يورۇتۇش مۇئەسسەسىلىرىنى باشقۇرۇش نىزامى» نى تەستىقلاش توغرىسىدىكى قارار ماقۇللاندى. يىغىندا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى (تۈزىتىلگەن لايىھە)» ۋە «ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەتنىڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش نىزامى (لايىھە)» دەسلەپكى قەدەمدە قاراپ چىقىلدى. يىغىندا مالىيە نازارتىنىڭ نازىرى لى شۇجۇننىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق مالىيە ئومۇمىي نەق چۈشۈمى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق شۇ دەرىجىلىك مالىيە خام چۈشۈمى تەڭشەش تەكلىپى ھەققىدىكى دوكلاتى، شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مالىيە ئىقتىساد خىزمىتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى چىن زېيۇننىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق شۇ دەرىجىلىك مالىيە نەق چۈشۈمى ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ شۇ دەرىجىلىك خام چۈشۈمى تەڭشەشنى تەكشۈرۈش توغرىسىدىكى دوكلاتى، ئىقتىسادىي تەپتىش نازارتىنىڭ نازىرى جۇ دېڭيۇننىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق شۇ دەرىجىلىك خام چۈشۈمى ئىجرائىسى ۋە باشقا مالىيە كىرىم - چىقىم ئەھۋالىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش خىزمىتى توغرىسىدىكى

تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «ئۇرۇق قانۇنى» نى تەكشۈرگەندە ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى ۋە شۇ ئۇ ئارقىلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئۆلچەش - سىزىش قانۇنى» نىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالىنى تەكشۈرگەندە ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى قاراپ چىقىلدى؛ يىغىندا شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ باش كاتىپى مەھمەت رەجەپ بەرگەن شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلار ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىدا ۋەكىللەر بەرگەن تەكلىپ، پىكىرلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلات، شۇ ئۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتى، شۇ ئۇ ئارقىلىق سوت مەھكىمىسى شۇ ئۇ ئارقىلىق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىدا ۋەكىللەر بەرگەن تەكلىپلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى قاراپ چىقىلدى. يىغىندا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 2 - يىغىنىنى ئېچىش توغرىسىدىكى قارارى»، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش - نازارەت قىلىش نىزامى»، شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىدىكى 162 - نومۇرلۇق ۋەكىللەر تەكلىپىنى بىر تەرەپ قىلىش پىكرى توغرىسىدىكى دوكلاتى ۋە شۇ ئۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىدىكى ۋەكىللەر تەكلىپىنى بىر تەرەپ قىلىش پىكرى توغرىسىدىكى دوكلاتى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى. يىغىندا يەنە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش ئىشلىرى ماقۇللاندى. يىغىندا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ھاياتات يۇقىملىق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش نىزامى (لايىھە)»، «ئاپتونوم رايوننىڭ ساياھەتچىلىكىنى باشقۇرۇش نىزامى (تۈزۈلمە لايىھە)» ۋە «ئاپتونوم رايوننىڭ كولىكتىپ توختام نىزامى (لايىھە)» دەسلەپكى قەدەمدە قاراپ چىقىلدى، يىغىندىن كېيىن قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ ئوتتۇرىغا قويۇلغان تەكلىپ، پىكىرلەرگە ئاساسەن تېخىمۇ تۈزىتىش كىرگۈزۈشى قارار قىلىندى.

7 - قېتىملىق يىغىن 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئېچىلدى، دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكى 44

(تۈزۈلمە لايىھە) توغرىسىدىكى ئىزاھاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى. يىغىندا شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى دۇچېنرۇينىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ دورا بويۇملىرىنى باشقۇرۇش قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇشى ئەھۋالىنى تەكشۈرگەنلىك توغرىسىدىكى دوكلاتى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لىيۇ يىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتى ۋاكالىتەن بەرگەن شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «مەجبۇرىيەت مائارىپى قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇشى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش توغرىسىدىكى دوكلاتى» دا ئوتتۇرىغا قويۇلغان تەكلىپلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى نۇرلان ئەبلىمىيىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىگە ۋاكالىتەن بەرگەن شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەركىبىدىكىلەرنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ۋە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى» نى يولغا قويۇش توغرىسىدا بەرگەن تەكلىپلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى. شۇ ئۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «ئاپتونوم رايوننىڭ يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش نىزامى» نى تەكشۈرگەندە ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى، شۇ ئۇ ئارقىلىق مالىيە نازارىتىنىڭ نازىرى لى شۇجۇننىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە بەرگەن شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «خام چوت قانۇنى» ۋە «خام چوت قانۇنى» نى يولغا قويۇش نىزامى» نىڭ ئىجراسىنى تەكشۈرۈش دوكلاتىدا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى، شۇ ئۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى كۆزدىن كەچۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ «ئاپتونوم رايوننىڭ 2003 - يىللىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى كۆزدىن كەچۈرگەنلىك ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى» دا ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى، شۇ ئۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى

سۈنۈش بەلگىلەندى؛ ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 2 - يىغىنى ھەيئەت رىياسىتى ۋە باش كاتىپنىڭ ئىسسىلىكى (لايىھە) ، تەكلىپ تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى، ئەزالىرىنىڭ ئىسسىلىكى (لايىھە) ۋە پىلان - خام چوت تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى، ئەزالىرىنىڭ ئىسسىلىكى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئۇنى ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 2 - يىغىنى تەييارلىق يىغىنىنىڭ سايلىمىغا قويۇش بەلگىلەندى. يىغىندا ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى تەركىبىدىكى تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرىدىن سەھىيە نازارىتىنىڭ نازىرى مۇھەممەت ياسىن، كادىرلار ئىشلىرى نازارىتىنىڭ نازىرى نىجات ماخمۇت، تاشقى سودا - ئىقتىساد ھەمكارلىق نازارىتىنىڭ نازىرى چىيەن يۇڭ، سۇچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى ۋاڭ شىجياڭ، ئەدلىيە نازارىتىنىڭ نازىرى قاسىم مامۇتلار ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بەردى ۋە خىزمىتىنى باھالاشقا جۇجەنخۇ

قانۇن چىقىرىش خىزمىتى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى يەرلىك قانۇن - بەلگىلىمىدىن 6 نى بېكىتتى، 3 كە تۈزىتىش كىرگۈزدى. 7 نى تەستىقلىدى، بىرىنى بىكار قىلدى.

بېكىتكەن يەرلىك قانۇن - بەلگىلىمىلەر: «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ قانۇن چىقىرىش نىزامى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ سۈتچىلىك نىزامى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش، نازارەت قىلىش قانۇنى، نى يولغا قويۇش نىزامى» ۋە «ئاپتونوم رايوننىڭ كوللېكتىپ توختام نىزامى» .

تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەن يەرلىك قانۇن - بەلگىلىمىلەر: «ئاپتونوم رايوننىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تازىباتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى» ۋە «ئاپتونوم رايوننىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى» .

تەستىقلانغان يەرلىك قانۇن - بەلگىلىمە: «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ۋەزىپە دائىرىسىدىكى جىنايەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش

كىشى يىغىنىغا قاتناشتى. يىغىندا ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋاڭ ئۇنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى (تۈزىتىلگەن لايىھىنىڭ ئۆزگەرتىلگەن نۇسخىسى)» نى قاراپ چىققانلىق نەتىجىسى توغرىسىدىكى دوكلاتى ۋە تۈزەتكەنلىكى ئەھۋالى توغرىسىدىكى ئىزاھاتى، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جياڭ لياڭنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كوللېكتىپ توختام نىزامى (لايىھىنىڭ ئۆزگەرتىلگەن نۇسخىسى)» نى قاراپ چىققانلىق نەتىجىسى ۋە تۈزەتكەنلىك ئەھۋالى توغرىسىدىكى ئىزاھاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ خۇيىۋىڭ ئايرىم سايلاندىغان ۋە تولۇقلاپ سايلاندىغان ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىك ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش توغرىسىدىكى دوكلاتى قاراپ چىقىلدى؛ يىغىندا ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 2 - يىغىنىنىڭ ئېچىلىش ۋاقتى توغرىسىدىكى قارار، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كوللېكتىپ توختام نىزامى» ۋە 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئايرىم سايلاندىغان ۋە تولۇقلاپ سايلاندىغان ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىك ۋەكىللىك سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش توغرىسىدىكى دوكلاتى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 2 - يىغىنىغا سىرتتىن قاتنىشىدىغانلارنىڭ ئىسسىلىكى بەلگىلەندى. يىغىندا يەنە كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇشقا ئالاقىدار ئىشلار ماقۇللاندى. ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 2 - يىغىنىنىڭ قارالمىسى (لايىھە) ، تەكلىپ تەكشۈرۈش كومىتېتى ۋە پىلان - خام چوت تەكشۈرۈش كومىتېتى تەسىس قىلىش توغرىسىدىكى قارار (لايىھە) قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئۇنى ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 2 - يىغىنى تەييارلىق يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۈنۈش بەلگىلەندى، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى (لايىھە) قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئۇنى تېخىمۇ تۈزەتكەندىن كېيىن ۋە مۇدىرلار يىغىنى قاراپ چىقىپ ماقۇللانغاندىن كېيىن ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 2 - يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىشىغا

تۈرلىرىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى.

2003 - يىلى يۈز بەرگەن «سارس» قا قارىتا، دائىمىي كومىتېت «يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش قانۇنى» نى ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، موڭغۇل ۋە قىرغىز يېزىقىدا تۈزەپ بېسىپ تېزىدىن ھەر دەرىجىلىك دۆلەت ئورگانلىرى، كەنت ئاھالە كومىتېتلىرى، ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە كىشىلىرىگە تارقىتىپ، ئاپتونوم رايون مىقياسىدا «يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش قانۇنى» نى ئۆزگەرتىش، تەشۋىق قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش مەزگىلىدە يۈز بەرگەن قىممەت دورىلارنىڭ باھاسىنى قالايمىقان ئۆستۈرۈۋېلىش مەسىلىسىگە قارىتا، دائىمىي كومىتېتلىكلەر دورىلارنىڭ باھاسىنى مەخسۇس تەكشۈردى. دائىمىي كومىتېت يەنە ھۆكۈمەتنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى مەخسۇس تاقلاپ ئۆتتى ۋە قاراپ چىقتى. خەلق ئاممىسىنىڭ بىخەتەر دورا ئىشلىتىشىگە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن دائىمىي كومىتېت «دورا بۇيۇملىرىنى باشقۇرۇش قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، سېزىلگەن مەسىلىلەرگە قارىتا ھۆكۈمەتنىڭ ئەستايىدىل تۈزىتىشىنى تەلەپ قىلدى.

جۇ جەنخۇ

ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن

قالدۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى شۇ ئارخەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى پارتىيە كادىر باشقۇرۇش بىلەن كادىرلارنى قانۇن بويىچە ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش بىردەك بولۇش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، دائىمىي كومىتېتنىڭ كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش چارىسىدىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە ئەستايىدىل ئىش كۆرۈپ، كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش ھوقۇقىنى يۈرگۈزدى. بىر يىلدا دۆلەت ئورگانىدىكى خىزمەتچىدىن 349 نى ۋەزىپىگە تەيىنلىدى ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇردى.

جۇ جەنخۇ

ۋەكىللەر خىزمىتى

2003 - يىلى شۇ ئارخەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەكىللەرنىڭ ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشى ئۈچۈن تىرىشىپ مۇلازىمەت قىلدى. يېڭى ۋەكىللەرنى خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ خاراكتېرى، ئورنى، رولى ۋە خىزمەت ئالاھىدىلىكىنى بىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن،

«نزامى»، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەھەردە سۇ تېجەپ ئىشلىتىشى باشقۇرۇش نىزامى»، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ خوجىلىق باشقۇرۇش نىزامى»، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەھەر پىلانلاشنى باشقۇرۇش نىزامى»، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەھەر قىياپىتى ۋە مۇھىت تازىلىقىنى باشقۇرۇش نىزامى»، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ساياھەت، مەنزىرىلىك رايونلارنى باشقۇرۇش نىزامى»، «ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يوللىرىنى يورۇتۇش مۇئەسسەسىلىرىنى باشقۇرۇش نىزامى».

بىكار قىلىنغىنى: «ئاپتونوم رايوننىڭ گوۋۇيۈەننىڭ بۇلغىما قويۇپ بېرىش ھەققى ئېلىش ۋاقتىلىق چارىسى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى كونكرېت بەلگىلىمە.

جۇ جەنخۇ

نازارەت قىلىش خىزمىتى

2003 - يىلى شۇ ئارخەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش، كۆزدىن كەچۈرۈش، خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلاش ۋە قاراپ چىقىش، ۋەزىپىسىدىن مەلۇمات بەرگۈزۈش قاتارلىق كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، نازارەت قىلىش خىزمىتى سالىقىنى ئاشۇرۇپ، مەلۇم ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. 2003 - يىلى ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ 22 قانۇن بەلگىلىمىسىنىڭ ئىجراى تەكشۈرۈلدى، ھۆكۈمەتنىڭ 8 خىزمەت دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى، 6 قېتىم كۆزدىن كەچۈرۈش ۋە تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى، ھۆكۈمەت تەركىبىدىكى 5 نازىر ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بەردى ۋە خىزمىتىنى باھالاشتۇردى.

دائىمىي كومىتېت خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانى، مالىيە خام چۈشۈش ئىجراسىنى نازارەت قىلىشنى خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلدى. مالىيىنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، دائىمىي كومىتېت «خام چۈشۈش قانۇنى» ۋە «خام چۈشۈش قانۇنى» نى يولغا قويۇش نىزامى» نىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، سېزىلگەن مەسىلىلەرگە قارىتا، ھۆكۈمەت ۋە ئالاقىدار تارماقلاردىن تەرتىپكە سېلىش - تۈزىتىش تەدبىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مالىيە باشقۇرۇش تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ خام چۈشۈش باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈشنى تەلەپ قىلدى. دائىمىي كومىتېت ئاپتونوم رايوندىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ يۈرۈشۈش ئەھۋالىغا يېقىندىن ئەھمىيەت بەردى، بىر قىسىم ئەزالارنى مەخسۇس كۆزدىن كەچۈرۈشكە ئۇيۇشتۇردى، ئاز ساندىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ مەبلەغى ۋاقتىدا ئورنىغا كەلمەسلىك، قىممەت نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ يۈرۈشىنى ئاستا بولۇشتەك مەسىلىلەرگە قارىتا، ھۆكۈمەتنىڭ ۋاقتىدا ماسلاشتۇرۇپ ھەل قىلىپ، نۇقتىلىق قۇرۇلۇش

مەسلىھەتلىرىنى ھەل قىلىۋېلىشىغا ياردەملەشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن 3 مىليون 500 مىڭ يۈەن پۇل ھەل قىلىپ 3-4 ناھىيە - شەھەرلىك قاتناش قورالىنى ھەل قىلىپ بەردى ۋە ئىشخانا شارائىتىنى ياخشىلاپ بەردى.

جۇجەنخۇ

تەۋسىيەلەرنىڭ بىر تەرەپ قىلىنىشى

ئەھۋالى

ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1- يىغىنىدا 489 تەۋسىيە ئوتتۇرىغا قويۇلدى. يىغىن ھەيئەت رىياسىتى تەۋسىيە تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈش دوكلاتىغا ئاساسەن بۇنىڭ ئىچىدە 7سنى تەۋسىيە قىلىپ تۇرغۇزۇشنى قارار قىلدى. يىغىندىن كېيىن ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى بۇنىڭ 6سنىنى ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇھاكىمە قىلىشى ھەمدە بىر تەرەپ قىلىش پىكرىنى تەييارلىشىغا تاپشۇردى، بىرىنى ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مائارىپ - ئىلىم - پەن - سەھىيە كومىتېتىنىڭ مۇھاكىمە قىلىشى ھەمدە بىر تەرەپ قىلىش پىكرىنى تەييارلىشىغا تاپشۇردى.

ئۇلار تۆۋەندىكىچە:

1. جاۋ مېيلىك قاتارلىق 10 ۋەكىلنىڭ «ھۆددىگە بېرىلگەن يەرلەرنى مۇۋاپىق ئوبوروت قىلىش چارىسى» نى چىقىرىش توغرىسىدىكى تەۋسىيىسى ۋە ما جايلىك قاتارلىق 11 ۋەكىلنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزىلاردا يەرلەرنى ھۆددىگە بېرىش چارىسى» نى ئىمكەنقەدەر تېز بېكىتىش توغرىسىدىكى تەۋسىيىسى.
2. ۋاڭ گودۇڭ قاتارلىق 12 ۋەكىلنىڭ پۇقراۋى ئىگىلىكنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا مەدەت ۋە ئىلھام بېرىش سىياسىتىنى ئىمكەنقەدەر تېز بېكىتىش توغرىسىدىكى تەۋسىيىسى، مۇراتجان ئەخمەت قاتارلىق 12 ۋەكىلنىڭ يەككە تىجارەتچى ۋە خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا كاپالەتلىك قىلىدىغان قانۇن - بەلگىلىمىلەرنى تېخىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈش توغرىسىدىكى تەۋسىيىسى ۋە باۋ شياۋياڭ قاتارلىق 10 ۋەكىلنىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولسىغان ئىگىلىكنى قوللاش سالىمىنى ئاشۇرۇش توغرىسىدىكى تەۋسىيىسى.
3. ۋاڭ يىلىن قاتارلىق 11 ۋەكىلنىڭ يەرلىكنىڭ قانۇن چىقىرىش قەدىمىنى تەزلىتىپ، نېفىت - تەبىئىي گازنى قىدىرىپ تەكشۈرۈش، ئېچىشقا دائىر قانۇن، بەلگىلىمىلەرنىڭ ئىجراىسىنى قەلبلاشتۇرۇش توغرىسىدىكى تەۋسىيىسى.
4. ۋۇ ۋېنۋۇ قاتارلىق 10 ۋەكىلنىڭ «مەجبۇرىيەت مائارىپى قانۇنى» نى يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي پىرىنسىپىنى

دائىمىي كومىتېت ناھىيىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايى ۋەكىللىرىگە خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىلى ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلىش قوللانمىسى تارقىتىپ بەردى. دائىمىي كومىتېت دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەر خىزمەت كومىتېتىلىرى بىلەن ئالاقە ئورنىتىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، ۋەكىللەرنىڭ پىكىر ۋە تەكلىپلىرىنى ۋاقتىدا ئاڭلىدى ۋە ئىنكاس قىلدى. ۋەكىللەرنى دائىمىي كومىتېت يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتۇرۇش، ۋەكىللەرنى ئاپتونوم رايوننىڭ ۋەزىيىتى ۋە مۇھىم خىزمەتلىرىدىن خەۋەرلەندۈرۈش، ۋەكىللەرنى موت مەھكىمىسى ئاچقان سوتلارغا سىرتتىن قاتناشتۇرۇش ۋە كۆزدىن كەچۈرۈش، تەكشۈرۈش قاتارلىقلارغا تەشكىللەش شەكىللىرى ئارقىلىق ۋەكىللەرنىڭ ئەھۋاللاردىن، ھاكىمىيەت ئىشلىرىدىن خەۋەر تېپىشى ۋە رولىنى جارى قىلدۇرۇشى ئۈچۈن تىرىشىپ شارائىت يارىتىپ بەردى.

دائىمىي كومىتېت ۋەكىللەرنىڭ تەۋسىيە ۋە تەكلىپلىرىنى بېجىرىش خىزمىتىگە يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەر بويىچە بېجىرىشكە تاپشۇرۇش ۋە ھەيدەكچىلىك قىلىش خىزمىتىنى ئوبدان ئىشلىدى. 2003 - يىل 8 - ئايدا دائىمىي كومىتېت قىممەن ۋەكىللەر ۋە ئەزالارنى ھۆكۈمەت بەنگۇڭتىڭى، دېھقانچىلىق نازارىتى قاتارلىق 10 نازارەت، ئىدارىنىڭ ۋەكىللەرنىڭ تەۋسىيە، تەكلىپلىرىنى بېجىرىش ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈرۈشكە ئۇيۇشتۇردى. خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى بېنگۇڭتىڭى تەكلىپ بېجىرىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن ۋە شەخسلەرنى تەقدىرلىدى. ھەر قايسى تەرەپنىڭ پائال تىرىشىشى ئارقىسىدا ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنى مەزگىلىدە ۋەكىللەر ئوتتۇرىغا قويغان تەۋسىيە ۋە تەكلىپلەرنىڭ ھەممىسى بېجىرىلىپ بولدى.

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى كادىرلىرىغا بولغان تەربىيەلەش خىزمىتىنى كۈچەيتتى، 3 قارار خەلق قۇرۇلتىيى كادىرلىرى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ 280 دىن كۆپرەك ئادەمنى تەربىيەلىدى. خىزمەت جەھەتتە، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىلىرىنىڭ قانۇن بويىچە ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشىغا پائال يېتەكچىلىك قىلدى ۋە مەدەت بەردى. ھەمدە ئۇلار بىلەن بولغان ماسلىشىشنى كۈچەيتىپ، ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىلىرىنىڭ بىر پۈتۈن گەۋدىلىك ئىقتىدارىنى جارى قىلدۇردى. ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تۈرلۈك چارە - ئاماللارنى قىلىپ ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىلىرىنىڭ خىزمەتلىرىدىكى قىيىنچىلىقنى ۋە

بېكىتىش توغرىسىدىكى تەۋسىيىسى.

ئەسقىر توختى

ۋەكىللەرنىڭ تەكلىپلىرىنىڭ بېجىرىلىشى

ئەھۋالى

ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1- يىغىنى مەزگىلىدە، ھەر مىللەتتىن بولغان ۋەكىللەر تەقىد، تەكلىپ، پىكىر بولۇپ 875 تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت - قاتناش، مالىيە - سودا، ئاساسىي قۇرۇلۇش، پىلانغا دائىر تەكلىپ 356 ؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىققا دائىر تەكلىپ 171؛ پەن - مائارىپ، مەدەنىيەت، سەھىيە قاتارلىقلارغا دائىر تەكلىپ 187؛ ئەمگەك، كادىرلار ئىشلىرى، مائاش، پاراۋانلىققا دائىر تەكلىپ 55؛ ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتىيى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش ۋە سىياسىي قانۇنغا دائىر تەكلىپ 50؛ ئۈنۈن بىر سال تەكلىپ ۋە باشقا تەرەپلەرگە چېتىلىدىغان تەكلىپ 56. ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋەكىللەر - كادىرلار خىزمىتى كومىتېتى يىغىنى يېپىلغاندىن كېيىن تەكلىپلەرنى مەزمۇنىغا ئاساسەن ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ بېجىرىشىگە تاپشۇرۇپ بەردى. بۇنىڭ ئىچىدە ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كومىتېتى، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلىرىنىڭ بېجىرىشىگە تاپشۇرۇلغىنى 840؛ ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئالاقىدار خىزمەت ئاپپاراتلىرى، ش ئۇ ئا ر يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، ش ئۇ ئا ر خەلق تەپتىش مەھكىمىسى، خەلق تەشكىلاتلىرى، بىڭتۇەننىڭ بېجىرىشىگە تاپشۇرۇلغىنى 35. يىل ئاخىرىغىچە ھەممە تەكلىپ بېجىرىلىپ بولدى. ۋەكىللەر ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپلەردىن قوبۇل قىلىنغىنى، مەسىلىلەر ھەل قىلىنغىنى ۋە ئاساسىي جەھەتتىن ھەل قىلىنغىنى 204، ھەل قىلىنىۋاتقىنى ياكى پىلانغا كىرگۈزۈلۈپ تەدرىجىي ھەل قىلىنىۋاتقىنى 352. شارائىتنىڭ چەكلىمىسى ياكى دۆلەتنىڭ سىياسەت بەلگىلىمىلىرى سەۋەبىدىن كېيىن ھەل قىلىشقا قالدۇرۇلغىنى 253 ، پايدىلىنىشقا قالدۇرۇلغىنى ياكى ئىزاھات بېرىلگىنى 66.

ئەسقىر توختى

ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بەرگۈزۈش ۋە

خىزمىتىنى باھالاش خىزمىتى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى سەھىيە نازارىتى، كادىرلار ئىشلىرى نازارىتى، تاشقى سودا - ئىقتىساد ھەمكارلىق نازارىتى، مۇچىلىق نازارىتى ۋە ئەدلىيە نازارىتىدىن ئىبارەت 5 نازارەتنىڭ نازىرىنى ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بەرگۈزۈش ۋە ئۇلارنىڭ خىزمىتىنى

باھالىدى. بۇ مۇشۇ نۆۋەتلىك كومىتېت تۇنجى قېتىم قانات يايدۇرغان پائالىيەت. ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بېرىش نەزمۇنى: «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش ئەھۋالى؛ ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، پەرلىك بەلگىلىمە - نىزام، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ قارار، بەلگىلىمىلىرىگە رىئايە قىلىش ۋە ئۇلارنى ئىجرا قىلىش، قانۇن بويىچە مەمۇرىيەت يۈرگۈزۈش ئەھۋالى؛ خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالى؛ پاك - دىيانەتلىك بولۇش ئەھۋالى؛ ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تەركىبىدىكىلەر، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىنىڭ تەكلىپ - تەۋسىيىلىرىنى بېجىرىش ئەھۋالى؛ 2004 - يىللىق خىزمەت پىلانى قاتارلىقلار. 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بەرگۈزۈش ۋە خىزمىتىنى باھالاش ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، ئوچۇق - ئاشكارا ھالدا 5 نازىر توغرىلىق جەمئىيەتتىكىلەردىن پىكىر ئالدى ھەمدە پاش قىلىش تېلېفونىنى ئېلان قىلدى. 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنى 5 نازىر قانۇن بىلىملىرى ئىمتىھانىغا قاتناشتى. دائىمىي كومىتېت قىسمەن ئەزا ۋە ۋەكىللەرنى 5 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى قىلىپ تەشكىللەپ، 5 نازىر تۇرۇشلۇق ئورگان ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق ئورۇنلارغا بېرىپ، سەپەرۋەرلىك يىغىنى، سۆھبەت يىغىنى ئېچىش، ئايرىم سۆھبەت ئۆتكۈزۈش، خەلقنىڭ رايىنى سىناش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق كەڭ دائىرىدە ئاممىنىڭ پىكىرىنى ئېلىپ، نازىرلارنىڭ خىزمەت ئەھۋالىنى ئىگىلەپ تەپسىلىي 1 - قول ماتېرىيالغا ئىگە بولدى. ش ئۇ ئا ر 10- نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 7 - يىغىنىدا 5 نازىر ئۆز خىزمىتىدىن دوكلات بەردى. دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەر ئۇلارنىڭ ئۆز خىزمىتىدىن بەرگەن دوكلاتىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن ئۇلارنىڭ خىزمەتلىرىگە ئەستايىدىل باھا بەردى، ھەم نەتىجىلىرىنى ھەقىقەتتىكى ئەمەلىيەتتىن ئىزدىگەن ھالدا مۇئەييەنلەشتۈردى، ھەم ساقلىنىۋاتقان مەسىلە ۋە يېتەرسىزلىكلىرىنى ئوبېيكتىپ، ئادىل ھالدا كۆرسىتىپ بەردى. خىزمەتلىرىنى تېخىمۇ ياخشىلاش توغرىسىدا تەكلىپ - پىكىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. يىغىن ئاياغلىشىدىغان چاغدا، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇۋەققەت مۇدىرى ئابدۇرېھىم ھامىد خىزمىتى باھالانغان 5 نازىردىن دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەرنىڭ قاراپ چىقىش پىكىرى ۋە جەمئىيەتتىكى ھەرقايسى تەرەپتىكىلەرنىڭ پىكىرىگە يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، ئەستايىدىل تەرتىپكە سېلىپ تۈزىتىشنى ھەمدە دائىمىي كومىتېتنىڭ 8 - قېتىملىق يىغىنىدا تەرتىپكە

ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى دەلىلقان ماسقان ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئالتاي، قاراماي، ئۈرۈمچى، بايىنغولىن، ئاقسۇ، قەشقەر ۋە خوتەندىن ئىبارەت 7 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر شۇنىڭدەك ئۇلارغا قاراشلىق 17 ناھىيە (شەھەر، رايون) غا بېرىپ ئۇلارنىڭ «خام چوت قانۇنى» ۋە «خام چوت قانۇنى» نى يولغا قويۇش نىزامى» نى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى نۇقتىلىق تەكشۈردى، ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا 6 تۈرلۈك تەكلىپ بەردى.

جۇ جەنخۇ

«مەجبۇرىيەت مائارىپى قانۇنى» نىڭ يولغا

قويۇلۇش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى

2003 - يىل 4 - ئايدا ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋاڭ خۇەيزۇ، دۇ چىرۇي قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئىلى، قىزىلسۇ، يورتالا، سانجى، قەشقەر، خوتەن، ئاقسۇ، تارباغاتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا بېرىپ ئۇلارنىڭ «مەجبۇرىيەت مائارىپى قانۇنى» نى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا 5 تۈرلۈك تەكلىپ بەردى.

جۇ جەنخۇ

«ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى

كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى

2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ما جەنگو گۇرۇپپا باشلىقلىقىدىكى، سۇلك رۇگۇ مۇئاۋىن گۇرۇپپا باشلىقلىقىدىكى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايوننىڭ «ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ۋە «ئاپتونوم رايوننىڭ (ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى» نى يولغا قويۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىدىكىلەر ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى ئالاقىدار تارماقلىرىنىڭ «ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈش قانۇنى» ۋە «چارە» نى ئىزچىللاشتۇرغانلىق ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، 2 گۇرۇپپىغا بۆلۈنۈپ ئۈرۈمچى، بايىنغولىن، قاراماي، ئاقسۇ، تارباغاتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ بىردىن 2 گىچە ناھىيە، شەھەر (رايون) لىرى شۇنىڭدەك شىخەنزە شەھىرىنىڭ ئىجرا قىلىش

سېلىش - تۈزىتىش ئەھۋالىدىن دوكلات بېرىشنى تەلەپ قىلدى. پەن شىنپىڭ

تەڭرىتاغ مۇھىت ئاسراش ئەسىر سەپىرى

ئەھۋالى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر تەڭرىتاغ مۇھىت ئاسراش ئەسىر سەپىرى تەشكىلى كومىتېتى «بۇلغاشنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تۈزەش، گۈزەل شەھەر - بازارلارنى بەرپا قىلىش» ئاساسىي تېما قىلىنغان تەڭرىتاغ مۇھىت ئاسراش ئەسىر سەپىرى پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 8 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن باشلاپ ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى خەلجەم ئىسلام بىلەن خوجىخان ھاكىمى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى ۋە ئاپتونوم رايون، مەركەز ئاخبارات ئورۇنلىرىنىڭ مۇخبىرلىرىنى باشلاپ ئۈرۈمچى، ئىلى، بايىنغولىن، ئاقسۇ، قەشقەر قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست شۇنىڭدەك ئۇلارغا قاراشلىق 4 شەھەر، 9 ناھىيە ۋە شىخەنزە شەھىرىگە بېرىپ ئۇلارنىڭ «شەھەر پىلانلاش قانۇنى»، «مۇھىت ئاسراش قانۇنى»، «سۇ قانۇنى»، «سۇنىڭ بۇلغىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تۈزەش قانۇنى»، «ئاتموسفېرانىڭ بۇلغىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تۈزەش قانۇنى»، «قاتتىق تاشلاندۇقلارنىڭ بۇلغىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تۈزەش قانۇنى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ (شەھەر پىلانلاش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ داخلىق تارىخىي، مەدەنىي شەھەر، كوچا، قۇرۇلۇشلارنى قوغداش نىزامى» قاتارلىق قانۇن - نىزاملارنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە زىيارەت قىلىپ خەۋەر قىلدى. تەكشۈرۈشتە سېزىلگەن مەسىلىلەرگە قارىتا، تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئالاقىدار ئوبلاستلىق، ۋىلايەتلىك، شەھەرلىك ھۆكۈمەت (مەمۇرىي مەھكىمە) لەرگە يازما شەكىلدە تەرتىپكە سېلىش - تۈزىتىش تەكلىپلىرىنى بەردى ھەمدە ئالاقىدار ئوبلاستلىق، ۋىلايەتلىك، شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىلىرى (خىزمەت كومىتېتى) دىن ئۇلارنىڭ بەلگىلەنگەن مۆھلەت ئىچىدە تەرتىپكە سېلىپ ئۆزگەرتىپ بولۇشىغا ھەيدەكچىلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى. بىرگە بارغان مۇخبىرلار ھەر خىل ئاخبارات ۋاسىتىلىرى ئارقىلىق 80 نەچچە ماقالە ئېلان قىلدى. تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا 7 تۈرلۈك تەكلىپ بەردى.

جۇ جەنخۇ

«خام چوت قانۇنى» نىڭ يولغا قويۇلۇش

ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى

2004 - يىل 6 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە

«ئاپتونوم رايونىنىڭ يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش نىزامى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى

2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە شىنجاڭ خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى دەلىلقان ماسقان، ئاسانبېك تۇردى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ تۇرپان، قۇمۇل، بايىنغولىن، ئاقسۇ، سانجى، ئۈرۈمچى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە بېرىپ «ئاپتونوم رايونىنىڭ يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش نىزامى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا 3 تۈرلۈك تەكلىپ بەردى.

شىنجاڭ خەلق ھۆكۈمىتى

ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرى، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرى، بەنگۇڭتىڭنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى ۋە ھۆكۈمەت تەركىبىدىكى خادىملار

رەئىس: ئىسمائىل تىلىۋالىدى
مۇئاۋىن رەئىسلەر: ۋاڭ جىنشياڭ، ئەركىن ئىمىرباقى، شىۋاڭ خۇيىيىن، جالڭ جۇ، ليۇ يى، نۇرلان ئەبەلمەجىن (قازاق)، ئامان ھاجى، كۈرەش مەخمۇت
باش كاتىپ: ئايۇپ تىيىپ

مۇئاۋىن باش كاتىپلار: يالڭ جاۋجى، لى دېخۇئا، لى شىلې، جاۋ جەنگۇي، ئارپ (قازاق)، يۈسۈپ قاسىم، لېي يىلياڭ، تۇرسۇن ئىبراھىم، جالڭ رىنجىي (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋاڭ شاۋنىڭ، لى فۇيۈەن (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ما چىن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، يۈ جىنگۇي (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

بەنگۇڭتىڭنىڭ مۇدىرى: يالڭ جاۋجى (قوشۇمچە)
مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئابلىز ھوشۇر، ما چىن (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يۈ جىنگۇي (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لى چۇنياڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، يۈ خۇەن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
ۋاڭ خۇڭشىن.

تەرەققىيات - پىلان كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ليۇ بەنلىياڭ (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋاڭ يۇڭنىڭ

ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا 5 تۈرلۈك تەكلىپ بەردى.

جۇ جەنخۇ

«سۇ قانۇنى» نىڭ ئىجراسى تەكشۈرۈلدى
2003 - يىلى 6 -، 7 - ئايلاردا شىنجاڭ خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئىلى، ئالتاي، قاراماي، بايىنغولىن، ئاقسۇ، سانجى قاتارلىق ئوبلاست، ۋىلايەت، شەھەرلەرگە بېرىپ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى» ۋە ئۇنىڭغا يانداشا قائىدە - نىزاملارنىڭ ئىجراسىنى نۇقتىلىق تەكشۈردى. تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىدىكىلەر نەق مەيدانغا بېرىپ قاپچىخاي سۇ قۇرۇلۇشى، 635 سۇ قۇرۇلۇشى، تارىم دەرياسى ئېقىنىنىڭ يېقىنقى مەزگىللىك ئۈنۈمىنى تۈزۈلۈش ئەھۋالى قاتارلىق نۇقتىلىق سۇ قۇرۇلۇشى تۈرلىرىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى، نۇقتىلىق سۇ ئامبارلىرىنىڭ خېيىمخەتىرىنى تۈگىتىپ پۇختىلاش ۋە ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشى ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا 4 تۈرلۈك تەكلىپ بەردى.

بېلىقتۇ

«ئۇرۇق قانۇنى» نىڭ ئىجراسى تەكشۈرۈلدى

2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ۋە 5 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايون خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تۇرپان، سانجى، خوتەن، قەشقەر، ئاقسۇ قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا بېرىپ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئۇرۇق قانۇنى» ۋە ئۇنىڭغا يانداشا قائىدە - نىزاملارنىڭ ئىجراسىنى نۇقتىلىق تەكشۈردى ھەمدە باشقا ئوبلاستلىق (شەھەرلىك) خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىلىرى، ۋىلايەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىسى خىزمەت كومىتېتىغا ھاۋالە قىلىپ مۇناسىپ تەكشۈرۈشلەرنى ئېلىپ باردى. تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى شۇ يەردىكى شىنجاڭ خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىرى ۋە ئوبلاستلىق، ناھىيىلىك، شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ ۋەكىللىرىنىمۇ قاتناشتۇرۇپ 11 ناھىيە، شەھەرنىڭ 25 يېزا - بازىرى ۋە ئاساسىي قاتلام ئۇرۇق باشقۇرۇش تارماقلىرى، ئۇرۇق تەكشۈرۈش تارماقلىرى، ئۇرۇق پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى، ئۇرۇق تىجارىتى بازىرى ۋە سورتلۇق ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش بازىسىغا بېرىپ نەق مەيداندا تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى، ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا 8 تۈرلۈك تەكلىپ بەردى.
بېلىقتۇ

ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى مۇھاكىمە قىلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى سۆز قىلدى.

4 - ئاينىڭ 21 - كۈنى 2 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىن ئېچىپ ئىقتىسادنىڭ 1 - پەسلىدىكى ئايلاننىش ئەھۋالىنى خۇلاسەلەپ ۋە تەھلىل قىلىپ، 2 - پەسلىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات خىزمىتى ۋە ھۆكۈمەتنىڭ باشقا ئاساسلىق خىزمەتلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى. يىغىندا ئىسمائىل تىلىۋالدى سۆز قىلدى.

7 - ئاينىڭ 21 - كۈنى 3 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىن ئېچىپ ئىقتىسادنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىلدىكى ئايلاننىش ئەھۋالىنى ئومۇمىي ئۆزگەرتىش قىلدى. ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى ئەستايىدىل تەھلىل قىلىپ، كېيىنكى يېرىم يىللىق ئىقتىسادىي خىزمەتنى ئورۇنلاشتۇردى. يىغىندا ئىسمائىل تىلىۋالدى سۆز قىلدى.

10 - ئاينىڭ 27 - كۈنى 4 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىن ئېچىپ ھۆكۈمەتنىڭ ئالدىنقى 3 پەسلىدىكى خىزمەتلىرىنى خۇلاسەلەپ، نۆۋەتتىكى ۋەزىيەتنى تەھلىل قىلىپ، كېلەر باسقۇچلۇق خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇردى. يىغىندا ئىسمائىل تىلىۋالدى سۆز قىلدى.

كاۋ شىنىڭ

ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ دائىمىي يىغىنلىرى

2 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 1 - قېتىملىق دائىمىي يىغىن ئېچىلدى. يىغىندا «ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى نىزامى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت كارخانىلىرىدا نازارەت مۇدىرىيىتى تەسىس قىلىش ۋاقتلىق چارىسى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەرلەردە ئۆي چىقىش - كۆچۈرۈشنى باشقۇرۇش نىزامى، نى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى» ۋە «ئاپتونوم رايونىنىڭ كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنىڭ داۋاملىق تەربىيىسى توغرىسىدىكى بەلگىسى» قاتارلىقلار مۇھاكىمە قىلىندى.

5 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 2 - قېتىملىق دائىمىي يىغىن ئېچىلدى. يىغىندا ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۈنۈلدىغان «ئاپتونوم رايونىنىڭ سۈنچىلىك نىزامى (لايىھە)»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ (جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە - تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسىنىڭ تۈزىتىلگەن لايىھىسى

1) - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 مائارىپ نازارىتىنىڭ نازىرى: ساتتار ساۋۇت.
 پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ نازىرى: گۇ جىياۋ.
 مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھاپىز نىياز
 1) - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 مىللەتلەر تىل - يېزىق كومىتېتىنىڭ مۇدىرى:
 مۇھەممەت ئېلى.

جانائەت غەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ نازىرى: ليۇ ياۋخۇا
 6) - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 دۆلەت غەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ نازىرى: لى جىياڭ 1).
 ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 مەمۇرىي تەپتىش نازارىتىنىڭ نازىرى: ئابدۇراخمان پولات.

خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ نازىرى: جاپپار ھەبىبۇللا.
 ئەدلىيە نازارىتىنىڭ نازىرى: قاسىم مامۇت.
 مالىيە نازارىتىنىڭ نازىرى: لى شۇجۇن.
 كادىرلار نازارىتىنىڭ نازىرى: نىجات مەخمۇت.
 ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت نازارىتىنىڭ نازىرى:
 فەيرەت ھەسەن.

زېمىن - بايلىق نازارىتىنىڭ نازىرى: قانىيات سابىكى
 1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

قۇرۇلۇش نازارىتىنىڭ نازىرى: لى جىيەنشەن.
 قاتناش نازارىتىنىڭ نازىرى: مۇتەللىپ قاسىم 1) - ئايدا
 ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 سۇغىچلىق نازارىتىنىڭ نازىرى: ۋاڭ شىجياڭ.
 دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى: ئەزىز قەييۇم 1) - ئايدا
 ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

چارۋىچىلىق نازارىتىنىڭ نازىرى: قۇبايدۇللا قاسىيىن
 (قازاق).
 تاشقى سودا - ئىقتىساد ھەمكارلىق نازارىتىنىڭ نازىرى:
 چىيەن يۇڭ.

مەدەنىيەت نازارىتىنىڭ نازىرى: زۇنۇن قۇتلۇق.
 سەھىيە نازارىتىنىڭ نازىرى: مەمتىمىن ياسىن.
 پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھەسەن ئايۇپ.
 ئىقتىسادىي تەپتىش نازارىتىنىڭ نازىرى: جۇ دېڭيۇن.
 ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئومۇمىي يىغىنلىرى

2 - ئاينىڭ 8 - كۈنى 1 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىننى
 ئېچىپ ش ئۇ ئا ر 6 - نۆۋەتلىك پارتىيە كومىتېتى 4 -
 ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنى ۋە ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك
 خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىلاشتۇرۇش

مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە ئۆمەك قاتناشتۇرۇش مەسلىسى ۋە ۋاللىك پىچىلا قاتارلىق 5 كىشىنى ئىنقىلابىي قۇربان قىلىشقا ئائىت ئىشلار مۇھاكىمە قىلىندى.

4 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 5 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا زۇڭلى ۋېن جىياۋ قەشقەردىكى يەر تەۋرەش رايونىدا قىلغان مۇھىم سۆزى پەتكۈزۈلدى، ئاپتونوم رايونىنىڭ «دەرىجە پەن مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ يېزا سەھىيە خىزمىتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى قارارى، نى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى پىكىر» ۋە سۇيۇقلاندۇرۇلغان نېفىت گازى پىلانى، باھاسغا ئائىت مەسلىسلەر، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تەبىئىي ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش كەسپىي خىراجىتى مەسلىسى ۋە «19 - مارت» پەۋقۇلئاددە زور ئوت ئاپىتىدىكى مۇناسىۋەتلىك جاۋابكارلارنى بىر تەرەپ قىلىش پىكرى مۇھاكىمە قىلىندى.

4 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 6 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئاپپارات شتاتىنى باشقۇرۇش ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى»، «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «گوۋۇيۈەننىڭ ئىسلاھاتى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئاز سانلىق مىللەتلەر مائارىپىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش توغرىسىدىكى قارارى، نى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى پىكىر»، «كەسپىي مائارىپ ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدىكى پىكىر»، «يېزا مەجبۇرىيەت مائارىپىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ياخشىلاش توغرىسىدىكى يولغا قويۇش چارىسى» مۇھاكىمە قىلىندى.

4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى رەئىس ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 7 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا 1 - پەسىلدە ئىقتىسادنىڭ ئايلىنىش ئەھۋالى تەھلىل قىلىنىپ، نۆۋەتتىكى خىزمەتلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ شياۋداۋ كاڭيۈ ئەپەندىگە «ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مائارىپ ئىشلىرىنى قوللىغۇچىلىق تۆھپە مۇكاپاتى» بېرىشكە ئائىت ئىشلار مۇھاكىمە قىلىندى.

5 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 8 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونىنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتنى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى، نۆۋەتتىكى خىزمەتلەر مۇھاكىمە قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ

(لايىھە)»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسىنىڭ تۈزىتىلگەن لايىھىسى (لايىھە)» ۋە ھۆكۈمەت ئېلان قىلماقچى بولغان «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەمگەك توختامىنى باشقۇرۇش چارىسى (تۈزىتىلگەن نۇسخىسى)» مۇھاكىمە قىلىندى. نۆۋەتتىكى ۋەزىيەت تەھلىل قىلىنىپ ئىقتىسادىي خىزمەت ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يىغىندا يەنە ئاسىم ئابدۇللا ئىنقىلابىي قۇربان قىلىشقا ئائىت ئىشلار مۇزاكىرە قىلىندى.

7 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 3 - قېتىملىق دائىمىي يىغىن ئېچىلدى. يىغىندا «ئاپتونوم رايونىنىڭ «يەر تەۋرەش بىخەتەرلىكىنى باھالاپ باشقۇرۇش نىزامى، نى يولغا قويۇشقا ئالاقىدار بىر قانچە بەلگىلىمە»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەرلەردە يۇندا چىقىرىۋېتىشنى باشقۇرۇش چارىسى» ۋە «ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش نىزامى، نى يولغا قويۇش چارىسى» مۇھاكىمە قىلىندى.

گاۋ شىنىڭ

رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنلىرى

2003 - يىلى شۇ ئاينىڭ 10 - نۆۋەتلىك خەلق ھۆكۈمىتى

21 قېتىم رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئاچتى.

1 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 1 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا ھۆكۈمەتنىڭ يېڭى بىر نۆۋەتلىك بەنزە ئەزالىرى بەنگۇڭنىڭ خىزمەتچىلىرى بىلەن يۈز كۆرۈشتى، ئىسمائىل تىلىۋالدى سۆز قىلدى.

1 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 2 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا ھۆكۈمەت رەھبەرلىك بەنزە ئەزالىرىنىڭ ئىش تەقسىماتى مەسلىسى مۇھاكىمە قىلىندى، نۆزلۈك خىزمەتلەرنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا تەلەپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 3 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا نۆۋەتتىكى خىزمەتلەر مۇھاكىمە قىلىندى.

3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 4 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونلارنىڭ يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلات ئاڭلاپ ئۆتۈلدى، ئاپتونوم رايونىمىزدىن

8 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 14 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا شىنجاڭنىڭ كېڭەشچىسى ئاھەتتىن ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلات ئاڭلاپ ئۆتۈلدى. «بۇ يىللىق پاختا سېتىۋېلىش خىزمىتىنى لوبدان ئىشلەش توغرىسىدىكى پىكىر» مۇھاكىمە قىلىندى.

9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 15 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا «ئاپتونوم رايونىڭ «سارى» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش جىددىي تەدبىرلىرى لايىھىسى»، «ئاپتونوم رايونىڭ شەھەر - بازارلىرىدا تىببىي داۋالاش كېرەكسىز بۇيۇملىرىنى ۋە خەتەرلىك بۇيۇملارنى بىر تەرەپ قىلىش ھەم دوختۇرخانىلارنىڭ يۇندىسىنى بىر تەرەپ قىلىش مۇئەسسەسەلىرى تۈزۈلۈشى، ئاپتونوم رايوندىكى كەسپىي ئورۇنلارنىڭ كادىرلار تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى يولغا قويۇش مەسلىھىتى مۇھاكىمە قىلىندى، خەلق ھۆكۈمىتى مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسىنىڭ مەسلىھەتچىلەرنى ۋە مەدەنىيەت-تارىخ يۇرتىنىڭ ئەزالىرىنى تاللاش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى.

9 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 16 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. «ئاپتونوم رايونىڭ تەبىئىي ئايەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى سىناق تەرتىپىدە يولغا قويۇش چارىسى» ۋە جۇڭگو بىلەن قازاقىستاننىڭ دۆلەت چېگرىسى بېكىتىلىگەندىن كېيىن ئېلىسىزگە تەۋە بولغان يەرلەرنى باشقۇرۇش ۋە ئىشلىتىش، ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكلىپلىك مەمۇرىي قانۇن ئىجرائىسى نازارەت قىلغۇچىلارنى تەكلىپ قىلىش مەسلىھىتى مۇھاكىمە قىلىندى، ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ نامىدا شىنجاڭ ياشلار پەن-تېخنىكا مۇكاپاتى تەسىس قىلىشقا قوشۇلدى.

10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 17 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا خەلق ھۆكۈمىتى قانۇنچىلىق ئىشخانىسىنىڭ ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىدىكى ۋەكىللەرنىڭ تەكلىپ - تەۋسىيەلىرىنى بېجىرىش ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى. نۆۋەتتىكى خىزمەتلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

11 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 18 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا «ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات (دەسلەپكى نۇسخىسى)» مۇزاكىرە قىلىندى، نۆۋەتتىكى خىزمەتلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

9 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا مەملىكەتلىك بازار ئىقتىسادىي تەرتىپىنى تۈزۈش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش يىغىنىنىڭ روھى ۋە شىنجاڭنىڭ ئۇنى ئىزچىللاشتۇرۇش پىكرى توغرىسىدىكى دوكلات ئاڭلاپ ئۆتۈلدى، نۆۋەتتىكى خىزمەتلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 10 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ (گوۋۇيۈەن بەنگۇۋىتىنىڭ قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى، ئى ئىزچىللاشتۇرۇش پىكرى» ۋە شىنجاڭنىڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش تەشۋىقات ھەيئەتلىكى پائالىيەتلىرىنى بېكىتىش مەسلىھىتى مۇھاكىمە قىلىندى. 6 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 11 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا مائارىپ نازارىتىنىڭ 2003 - يىللىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتى ۋە ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرىدىغان ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى، نۆۋەتتىكى خىزمەتلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

8 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 12 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى سانجى يەرمەنكىسى، ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى ۋە 2003 - يىللىق خەلقئارا ئۇيغۇر تىبابەت دورىلىرى ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرى توغرىسىدىكى دوكلات ئاڭلاپ ئۆتۈلدى.

8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 13 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا مەھىيە نازارىتىنىڭ مەملىكەتلىك مەھىيە خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھى توغرىسىدىكى دوكلاتى، ئۈرۈمچى تاموۋىنىسىنىڭ مەملىكەتلىك ئەتكەسچىلىككە زەربە بېرىش خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھى توغرىسىدىكى دوكلاتى، خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ مەملىكەتلىك «شەھەرلەردىكى تۇرمۇشتا قارىغۇچىسى يوق سەرگەردان تىلەمچىلەرنى قۇتقۇزۇش - باشقۇرۇش چارىسى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھى ۋە ئۇنى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى، سائەتقىز توختى، يۈ جىيەننىڭ ئىنقىلابىي قۇربان دەپ نام بېرىشكە ئالاقىدار ئىشلار مۇھاكىمە قىلىندى.

12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 19 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا سەھىيە نازارىتىنىڭ «مەملىكەتلىك يېزىلاردا يېڭىچە ھەمكارلىشىپ داۋالاشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى يىغىنى» نىڭ روھى ۋە ئۇنى ئىزچىللاشتۇرۇش پىكرى توغرىسىدىكى دوكلاتى، شۇ ئارقىلىق پىلان كومىتېتىنىڭ «مەملىكەتلىك تەرەققىيات ۋە ئىسلاھات خىزمىتى يىغىنى» نىڭ روھى ۋە ئۇنى ئىزچىللاشتۇرۇش پىكرى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئاڭلاپ ئۆتۈلدى.

12 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 20 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا «ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات» مۇزاكىرە قىلىندى.

12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ رىياسەتچىلىكىدە 21 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا «ئاپتونوم رايوننىڭ 2003 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنىڭ ئىجراىسى ۋە 2004 - يىللىق پىلان لايىھىسى توغرىسىدىكى دوكلاتى»، «ئاپتونوم رايوننىڭ 2003 - يىللىق مالىيە خام چۈشۈشىنىڭ ئىجراىسى ۋە 2004 - يىللىق مالىيە خام چۈشۈشى توغرىسىدىكى دوكلاتى» مۇزاكىرە قىلىندى.

گاۋ شىنىڭ

ھۆكۈمەت پەرمانلىرى

2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ 108 - نومۇرلۇق ھۆكۈمەت پەرمانىغا ئىمزا قويۇپ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنى داۋاملىق تەربىيەلەش بەلگىلىمىسى» نى ئېلان قىلدى.

3 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ 109 - نومۇرلۇق ھۆكۈمەت پەرمانىنى ئېلان قىلىپ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «شەھەر ئۆيلىرىنى چىقىش - كۆچۈرۈشنى باشقۇرۇش نىزامى» نى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى» نى ئېلان قىلدى.

3 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ 110 - نومۇرلۇق ھۆكۈمەت پەرمانىغا ئىمزا قويۇپ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى نىزامى» نى يولغا قويۇش چارىسى» نى ئېلان قىلدى.

5 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ 111 - نومۇرلۇق ھۆكۈمەت پەرمانىغا ئىمزا قويۇپ «شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمەتنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەمگەك توختامىنى باشقۇرۇش چارىسى» غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش

توغرىسىدىكى قارارى» نى ئېلان قىلدى.

7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ 112 - نومۇرلۇق ھۆكۈمەت پەرمانىغا ئىمزا قويۇپ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەر ۋە يۇرتدا چىقىرىۋېتىشنى باشقۇرۇش چارىسى» نى ئېلان قىلدى.

7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ 113 - نومۇرلۇق ھۆكۈمەت پەرمانىغا ئىمزا قويۇپ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «يەر تۈرۈش بىخەتەرلىكى بويىچە باھالاش» باشقۇرۇش نىزامى» نى يولغا قويۇشقا دائىر بىر قانچە بەلگىلىمە نى ئېلان قىلدى.

7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدنىڭ 114 - نومۇرلۇق ھۆكۈمەت پەرمانىغا ئىمزا قويۇپ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ياۋا ئۆسۈملۈكلەرنى قوغداش نىزامى» نى يولغا قويۇش چارىسى» نى ئېلان قىلدى.

ۋۇ لىجىي

قارار، بەلگىلىمىلەر

شۇ ئارقىلىق خەلق ھۆكۈمىتى 2003 - يىلى چىقارغان قارار، بەلگىلىمىلەر (بىر قىسمى)

1 - ئاينىڭ 7 - كۈنى «2002 - يىلى مۇھىت ئاسراش نىشانى مەسئۇلىيەتنامىسى» نى يولغا قويۇشتا نەتىجىسى گەۋدىلىك ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنى تەقدىرلەش ۋە مۇكاپاتلاش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.

3 - ئاينىڭ 5 - كۈنى «شەھەر - يېزىلارنى پىلانلاش خىزمىتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى. 3 - ئاينىڭ 21 - كۈنى «2002 - يىللىق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت نىشانلىق ۋەزىپىسىنى ئورۇنداپ بولغان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ئورۇنلارنى تەقدىرلەش، مۇكاپاتلاش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.

4 - ئاينىڭ 24 - كۈنى «3 - تۈركۈمدە بىكار قىلىنغان مەمۇرىي تەستىقلاش ئىشلىرى توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى. 5 - ئاينىڭ 15 - كۈنى «2002 - يىللىق ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن تۈر ۋە خادىملارنى مۇكاپاتلاش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.

5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى «ئاپتونوم رايوننىڭ مۇھىت تازىلىقى سىستېمىسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىلىرىنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.

5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى «ئاپتونوم رايوننىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىت قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە مۇھىت ئاسراشتىكى ئىلغار كارخانىلارنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.

6 - ئاينىڭ 11 - كۈنى «شياۋداۋكاڭيۇ ئەپەندىگە ئاز

چىقىرىلدى.

- 9 - ئاينىڭ 11 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەرلەردىكى تۇرمۇشتا قارىغۇچىسى يوق سەرگەردان تىلەمچىلەرنى قۇتقۇزۇش - باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش پىكرىنى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سارسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش جىددىي تەدبىرلىرى لايىھىسى، نى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 10 - ئاينىڭ 17 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ تەبىئىي ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى يولغا قويۇش چارىسى، نى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى «گوۋۇيۈەننىڭ [2003] 23 - نومۇرلۇق ھۆججىتىنى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مەمۇرىي ئىجازەت قانۇنى، نى يولغا قويۇشقا دائىر تۈرلۈك خىزمەتلەرنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 11 - ئاينىڭ 10 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇلازىمەتچىلىك تەرەققىياتى پىلانىنى (2003 - يىلدىن 2005 - يىلغىچە) بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «ئارال شەھىرىنى (ناھىيە دەرىجىلىك) تەسىس قىلىشقا دائىر مەسلىھەت توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «تۇمشۇق شەھىرى (ناھىيە دەرىجىلىك) نى تەسىس قىلىشقا ئالاقىدار مەسلىھەت توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «ۋۇجياچۇ شەھىرىنى (ناھىيە دەرىجىلىك) تەسىس قىلىشقا ئالاقىدار مەسلىھەت توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇڭخىنى 2003 - يىلى چىقارغان ئۇقتۇرۇشلار (بىر قىسمى):
- 1 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «كەسىپ سالاھىيىتى گۇۋاھنامىسى ۋە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش تىجارەت تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ 2003 - يىللىق خىزمەتلىرىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرىنى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» ئۇقتۇرۇش چىقىرىلدى.
- 5 - ئاينىڭ 22 - كۈنى «سارس، نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش مەزگىلىدە ئايرىم كەسىپلەردىن ئېلىنىدىغان مەمۇرىي، كەسپىي خىراجەتنى كېمەيتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ خەلق ھاۋا مۇداپىئەسىدىكى نۇقتىلىق شەھەرلەرنىڭ سىگنال خەۋەرلىشىش مۇئەسسەسلىرى قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى (سنىق نۇسخا)، نى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
- 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنى «گوۋۇيۈەننىڭ سارسىنىڭ تەسىرىنى تۈگىتىپ، دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش توغرىسىدىكى پىكرى، نى تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش»

- مانلىق مىللەتلەرنىڭ مائارىپ ئىشلىرىنى قوللىغانلىق تۆھپە مۇكاپاتى بېرىش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.
- 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى «دۆبەنچىشاۋ قاتارلىق 10 مۇدەۋۋەر چەت ئەللىك مۇتەخەسسسكە جۇڭگو تەڭرىتاغ مۇكاپاتى بېرىش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.
  - 11 - ئاينىڭ 24 - كۈنى «ئاپتونوم رايون بويىچە يەر باشقۇرۇشقا دائىر قانۇنلارنى ئىجرا قىلىشتىكى نەمۇنە ناھىيە (شەھەر) لەرنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.
- ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇڭخىنى 2003 - يىلى چىقارغان بىر قىسىم قارار، بەلگىلىمىلەر (بىر قىسمى):
- 10 - ئاينىڭ 14 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەكلىپلىك مەمۇرىي قانۇن ئىجراسىنى نازارەت قىلغۇچىلارنى تەكلىپ قىلىش توغرىسىدىكى قارار» چىقىرىلدى.
  - 10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «ئاپتونوم رايون بويىچە چەت ئەللىك مەدەنىيەت - مائارىپ مۇتەخەسسلىرىنى تەكلىپ قىلىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى.

ۋۇ لىجىي

ئۇقتۇرۇشلار

- ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى 2003 - يىلى چىقارغان ئۇقتۇرۇشلار (بىر قىسمى):
- 1 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «كەسىپ سالاھىيىتى گۇۋاھنامىسى ۋە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش تىجارەت تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
  - 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ 2003 - يىللىق خىزمەتلىرىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرىنى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» ئۇقتۇرۇش چىقىرىلدى.
  - 5 - ئاينىڭ 22 - كۈنى «سارس، نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش مەزگىلىدە ئايرىم كەسىپلەردىن ئېلىنىدىغان مەمۇرىي، كەسپىي خىراجەتنى كېمەيتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
  - 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ خەلق ھاۋا مۇداپىئەسىدىكى نۇقتىلىق شەھەرلەرنىڭ سىگنال خەۋەرلىشىش مۇئەسسەسلىرى قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى (سنىق نۇسخا)، نى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
  - 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنى «گوۋۇيۈەننىڭ سارسىنىڭ تەسىرىنى تۈگىتىپ، دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش توغرىسىدىكى پىكرى، نى تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش»

چىقىرىلدى.

3 - ئاينىڭ 6 - كۈنى «ماتورلۇق قاتناش ۋاسىتىلىرىدىن قالايمىقان ھەق ئېلىشنى تۈزەش ۋە يول بېكەتلىرىنى تەرتىپكە سېلىش غىزىمىتىنى قانات ياپدۇرۇش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ تۇبېركۇلىوزىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش پىلانى (2003 - يىلدىن 2010 - يىلغىچە) نى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

4 - ئاينىڭ 23 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يوللاردا يولۇچىلار ۋە يۈكنى چەكتىن ئاشۇرۇپ توشۇشنى باشقۇرۇش ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى، نى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

5 - ئاينىڭ 12 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئوت ئۆچۈرۈش - ئوت مۇداپىئە غىزىمىتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ بىناكارلىق كارخانىلىرىدىكى ئىشچىلارنىڭ ئىش ھەققىنى كەينىگە سۆرەشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى توسۇشقا دائىر بىر قانچە بەلگىلىمىسى، نى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى «ھەر يىلى 6 - ئاينىڭ 3 - ھەپتىسىنى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش تەشۋىقاتى ھەپتىلىكى قىلىپ بېكىتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

6 - ئاينىڭ 16 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىمىزدىكى شەھەر - بازارلارنىڭ يېرىنى ئىشلىتىشتە ئېلىنىدىغان باجنىڭ دائىرىسى ۋە ئۆلچىمىنى تەشۋىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.
6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى «قىسمەن تۇرالغۇ ئۆيلەرنىڭ قۇرۇلۇش ھەققى تۈرىنى بىكار قىلىش ۋە تۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇش ھەققى مۇندەرجىسى ۋە ئۆلچىمىنى ئېلان قىلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

8 - ئاينىڭ 22 - كۈنى «ئۆتكۈر چاشقان دورىسى ياساشنى مەخسۇس تۈزەش غىزىمىتىنى چوققۇر قانات ياپدۇرۇش ھەققىدىكى ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

8 - ئاينىڭ 25 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەتكەسچىلىككە زەربە بېرىش مەخسۇس كۈرىشىنى چوققۇر قانات ياپدۇرۇش ۋە بىرلەشە ھەرىكەت ئېلىپ بېرىش لايىھىسىنى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا باج ئىسلاھاتىغا يانداشا ھۆججەتلىرىنى بېسىپ تارقاقانلىق

توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئۆلچەش - سىزىش قانۇنى» نى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئۆلچەش - سىزىش غىزىمىتىنى ياخشى ئىشلەشكە دائىر بىر قانچە پىكىرنى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

11 - ئاينىڭ 24 - كۈنى «دۆلەت زېمىنىنىڭ پايدىلىنىش ھوقۇقىنى خېرىدار چاقىرىپ كىم ئارتۇق قىلىپ ۋەبۇسكا ئېسىپ سېتىش غىزىمىتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

12 - ئاينىڭ 5 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىنىڭ گومۇۋىيەنىڭ بۇلغىما قويۇپ بېرىش ھەققى ئېلىش ۋە ئۇنى ئىشلىتىش - باشقۇرۇش نىزاسىنى يولغا قويۇش پىكىرنى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۇششۇمتۇت يۈز بەرگەن ئاسمىۋى تازىلىق ۋەقەلىرىنى جىددىي بىر تەرەپ قىلىش تەدبىرلىرىنى بېسىپ تارقاقانلىق توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» چىقىرىلدى.

ۋۇ لىجىي

تەستىقلاپ تارقىتىلغان دوكلاتلار

ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇختىڭى 2003 - يىلى تەستىقلاپ تارقاقان دوكلاتلار (بىر قىسمى):

1 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «ش ئۇ ئا ر تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش غىزىمىتىگە قاتنىشىش ۋە ئۇنى ئىلگىرى سۈرۈش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

1 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «ش ئۇ ئا ر تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ ئۈچ كوپىراتىپ، زەنجىرسىمان تىجارەت، مۇستەقىل كارخانا قۇرۇش، غىزىمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈش پىكرى ھەققىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى

1 - ئاينىڭ 15 - كۈنى «جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتىنىڭ شىنجاڭ ئوت ئۆچۈرۈش، ئوت مۇداپىئە غىزىمىتىنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان پروگراممىسى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

1 - ئاينىڭ 15 - كۈنى «ئىقتىسادىي تەپتىش نازارىتى بىلەن مالىيە نازارىتىنىڭ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سۇ قۇرۇلۇشى فوندىنى توپلاش، ئىشلىتىش ۋە باشقۇرۇشنى يولغا قويۇش ۋاقىتلىق چارىسىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇش مەخسۇس دوكلاتى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

2 - ئاينىڭ 10 - كۈنى «گومۇۋىيەن بەنگۇختىڭىنىڭ

5 - ئاينىڭ 9 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭى دۆلەت ئىقتىساد - سودا كومىتېتى، مالىيە مىنىستىرلىكى، خەلق بانكىسىنىڭ دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ قەرز ھوقۇقىنى پاي ھوقۇقىغا ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش، نى تارقاقانلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» تارقىتىلدى.

5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى «جامائەت خەۋپسىزلىكى نازارىتى، قۇرۇلۇش نازارىتىنىڭ داپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق تىنچ داغدام يول بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى يولغا قويۇش لايىھىسى، ۋە 2003 - يىلى داپتونوم رايونىدىكى ھەممە شەھەرنىڭ يول قاتناش باشقۇرۇشىدا راۋان قۇرۇلۇش بەرپا قىلىش ئومۇمىي لايىھىسى، توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى «شۇ ئارقىلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ دىئىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانلىق تۇغۇت بويىچە ئەلا مۇلازىمەت بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشنىڭ بەش يىللىق پىلانى، توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى «سەھىيە نازارىتى قاتارلىق 10 تارماقنىڭ شەھەر - بازارلارنىڭ مەھەللە سەھىيە مۇلازىمىتىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشكە دائىر پىكرىنى يولغا قويۇش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى «مالىيە نازارىتى ۋە سەھىيە نازارىتىنىڭ داپتونوم رايونىدىكى دېھقانلار ۋە شەھەر - بازارلاردىكى قىيىنچىلىقى بار ئائىلىدىن سارسقا گېرىپتار بولغانلارنى قۇتقۇزۇش چارىسى، توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى «دۆلەت كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش باش قوماندانلىق شتابىنىڭ ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى مەمۇرىي باش ئەمەلدارلىرىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش - قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش خىزمىتى مەسئۇلىيىتى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى «مالىيە نازارىتىنىڭ قىسمەن ھۆكۈمەت فوندىغا قارىتا سارىنىڭ ئالدىنى ئېلىش يۈزىسىدىن سىياسىي جەھەتتىن كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىشنى يولغا قويۇش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

7 - ئاينىڭ 8 - كۈنى «شۇ ئارقىلىق ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ئىشخانىسىنىڭ 2003 - يىللىق خېرىدار چاقىرىش - مەبلەغ كىرگۈزۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

7 - ئاينىڭ 10 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ

2003 - يىللىق ھەربىي ئېچىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

3 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ دۆلەت ئىقتىساد - سودا كومىتېتى قاتارلىق تارماقلارنىڭ قىيىنچىلىقى بار دۆلەت كارخانىلىرى ۋە ئاۋالغان، ۋەيران بولغان كارخانىلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاساسىي تۇرمۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشقا دائىر بىر نەچچە پىكىر توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشنى تارقاقانلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

3 - ئاينىڭ 3 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ھايۋانلار ئىسمىنى تەكشۈرۈش بىلگىسى تۈزۈمىنى يولغا قويۇش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

3 - ئاينىڭ 5 - كۈنى «مائارىپ نازارىتىنىڭ پېداگوگىكا قۇرۇلمىسىنى تەشەش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

3 - ئاينىڭ 17 - كۈنى «مائارىپ مىنىستىرلىكى قاتارلىق ئۈچ مىنىستىرلىك، كومىتېتنىڭ كەسپ، كارخانىلارنىڭ كەسپىي مائارىپ ۋە تەربىيىسىدىكى رولىنى تېخىمۇ جارى قىلدۇرۇش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

4 - ئاينىڭ 12 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ دېھقانلارنىڭ شەھەرگە كىرىپ ئىش قىلىشى، ئىشقا ئورۇنلىشىشنى باشقۇرۇش ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى. 4 - ئاينىڭ 12 - كۈنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ يەرلىك تەزكىرە، پىلانىمە تۈزۈشنى باشقۇرۇش چارىسى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

4 - ئاينىڭ 24 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ مالىيە مىنىستىرلىكى بىلەن پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكىنىڭ يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا بىلەن شۇغۇللىنىدىغان دۆلەت كارخانىلىرى پاي ھوقۇقىنى رىغبەتلەندۈرۈشنى سىناق قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش پىكرى ھەققىدىكى ئۇقتۇرۇش» نى تارقاقانلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

4 - ئاينىڭ 29 - كۈنى «داپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىلى كەلكۈن مەزگىلىدىكى گېئولوگىيىلىك ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى «مالىيە نازارىتى، كادىرلار نازارىتى شىتات ئىشخانىسى، سودا - سانائەت بانكىسى شۇ ئارقىلىق شۆبىسىنىڭ مالىيىدىن بىر تۇتاش تارقىتىلىدىغان مائاشقا بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى تولۇقلىما بەلگىلىمىسى، نى تارقاقانلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

كۆمۈر كانلىرىنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

7 - ئاينىڭ 14 - كۈنى «مائارىپ نازارىتى قاتارلىق 5 تارماق بىرلىشىپ بېكىتكەن «ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر - بازارلاردىكى ئوقۇتقۇچىلار نامرات جايلاردىكى يېزا مەكتەپلىرىگە بېرىپ ئوقۇتۇشقا ياردەم بېرىش خىزمىتىنى يولغا قويۇش لايىھىسى توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقىتىلدى.

7 - ئاينىڭ 17 - كۈنى «ش ئۇ ئا ر ئا پ پ ا ر ش ت ا تى كومىتېتى ئىشخانىسى، مائارىپ نازارىتى، خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئاپپارات شاتىنى باشقۇرۇش ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى، توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش بويىچە مەخسۇس تەرتىپكە سېلىش - تۈزەش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ سارىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش سەۋەبىدىن كېلىپ چىققان زىددىيەت ۋە ماجرالارنى مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

7 - ئاينىڭ 28 - كۈنى «مائارىپ نازارىتى، مالىيە نازارىتىنىڭ نامرات جايلاردىكى ئوقۇغۇچىلارنى 9 يىللىق مەجبۇرىيەت مائارىپى دەرسلىكلىرى بىلەن ھەقسىز تەمىنلەش ۋە پارچە - پۇرات ھەقلەرنى ئالماستىقى يولغا قويۇش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

9 - ئاينىڭ 18 - كۈنى «دۆلەتنىڭ ئوتتۇرا، ئۇزاق مەزگىللىك ئىلىم - پەن ۋە تېخنىكا تەرەققىياتى پىلانىسى خىزمىتى لايىھىسى، ۋە «دۆلەتنىڭ ئوتتۇرا، ئۇزاق مەزگىللىك ئىلىم - پەن ۋە تېخنىكا تەرەققىياتى پىلانىسى ئىستراتېگىيىلىك تەتقىقات خىزمىتى لايىھىسى، توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقىتىلدى.

9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى «ش ئۇ ئا ر ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ئىشخانىسىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەملىكىتىمىزدىكى مۇھىم ئىقتىساد - سودا كۆرگەزمە پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىش ۋە شىنجاڭدا نۇقتىلىق كۆرگەزمە ئۇيۇشتۇرۇش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

10 - ئاينىڭ 10 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ دائىملىق ئوقۇشقا ياردەم بېرىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى ۋە شەھەرلەردە ئىش قىلىۋاتقان ۋە ئىشقا ئورۇنلاشقان دېھقانلار پەرزەنتلىرىگە قارىتىلغان مەجبۇرىيەت مائارىپى خىزمىتىنى تېخىمۇ ياخشى

ئىشلەش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

10 - ئاينىڭ 24 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ ھەر خىل تەرەققىيات رايونلىرىنى ئېنىقلاپ تەرتىپكە سېلىپ قۇرۇلۇش قىلىنىدىغان يەرلەرنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ يېزا باج ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

11 - ئاينىڭ 13 - كۈنى «ش ئۇ ئا ر كۆمۈر سانائىتى باشقۇرۇش ئىدارىسى قاتارلىق تارماقلارنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ كۆمۈر سانائىتىدە قاتلاق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى بىكار قىلىش خىزمىتىنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

11 - ئاينىڭ 21 - كۈنى «گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭىنىڭ شەھەرلەرنىڭ قۇرۇلغانلىقىنى تەبرىكلەش پائالىيەتلىرىنى قاتتىق كونترول قىلىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

11 - ئاينىڭ 23 - كۈنى «كادىرلار نازارىتى، مالىيە نازارىتىنىڭ 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئاپتونوم رايوندىكى ئورگان، كەسپىي ئورۇنلاردىكى خىزمەتچىلەرنىڭ مائاش ئۆلچىمىنى تەڭشەش ۋە پېنسىيىگە، دەم ئېلىشقا چىققان خادىملارنىڭ دەم ئېلىش، پېنسىيە پۇلىنى كۆپەيتىشكە ئائىت 3 يولغا قويۇش لايىھىسى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

11 - ئاينىڭ 26 - كۈنى «شىنجاڭ تاماكا ئىدارىسىنىڭ قانۇن بويىچە مەخسۇس موخۇركا سېتىشقا بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش پىكرى توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى» تارقىتىلدى.

ۋۇ لىجې

تەستىق جاۋابىلار

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى چۈشۈرگەن تەستىقى جاۋابىلار (بىر قىسمى):

6 - ئاينىڭ 16 - كۈنى «سارىنىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن بىر قىسىم كەسىپلەرنىڭ باج سىياسىتىنى تەڭشەش توغرىسىدا تەستىقى جاۋاب» چۈشۈرۈلدى.

6 - ئاينىڭ 28 - كۈنى «دۆلەت بولسى «312» لىنىيىسىنىڭ ئۈرۈمچىدىن كۈيتۇڭغىچە بولغان بۆلىكىدە پونكىت قۇرۇپ ئۆتكەن ماشىنلاردىن پۇل ئېلىش توغرىسىدا تەستىقى جاۋاب» چۈشۈرۈلدى.

9 - ئاينىڭ 19 - كۈنى «ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەق ئېلىنىدىغان تاشيول قۇرۇلۇشى پىلانى توغرىسىدا تەستىقى جاۋاب» چۈشۈرۈلدى.

ئۆچۈرۈش، ئوت مۇداپىئە بىخەتەرلىك خىزمىتىنى تەكشۈردى.
1 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى قەشقەر ۋىلايىتى ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىدە تېررورلۇققا قارشى كۈرەش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

1 - ئاينىڭ 27 - 28 - كۈنلىرى ئىسمائىل تىلىۋالدى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىنى باشلاپ ئۈرۈمچى شەھىرىگە قاراشلىق قىيىنچىلىقى بار كارخانىلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى ھەمدە قىيىنچىلىقى ئېغىر ئاھالىلەردىن ھال سورىدى.

1 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋالىك جىنشياڭ، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى نۇرلان ئەبلىمىيىن قاتارلىق رەھبەرلەر شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملاردىن ھال سورىدى.

2 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، جالغ جۇ، كۈرەش مەخسۇت قاتارلىق رەھبەرلەر باھار بايرىمى مەزگىلىدە ئىشلەپچىقىرىش ۋە خىزمەت ئورنىدا چىڭ تۇرۇپ كېلىۋاتقان ھەر مىللەت كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى يوقلىدى.

2 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى بايىنغولىن ئوبلاستىغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى. شۇ يەردە تۇرۇشلۇق ھەربىيلەردىن ھال سورىدى.

2 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋالىك جىنشياڭ، ئەركىن ئىمىنبايىقى، جالغ جۇ، نۇرلان ئەبلىمىيىن، كۈرەش مەخسۇت قاتارلىق ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى 5 گۇرۇپپىغا بۆلۈنۈپ ئاپتونوم رايوندا دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان پېشقەدەم رەھبەرلەر، كادىرلاردىن ھال سورىدى.

2 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋالىك جىنشياڭ ئىقتىسادىي تەپتىش نازارىتىدە خىزمەتلەرنى تەكشۈردى ۋە نەق مەيداندا ئىش بېجىردى.

2 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ۋالىك لېچۈن، ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋالىك جىنشياڭ قاتارلىقلار پات ئارىدا مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىغا قاتنىشىدىغان شىنجاڭ ۋەكىللىرىنى يوقلىدى.

3 - ئاينىڭ 8 - كۈنى نۇرلان ئەبلىمىيىن قاتارلىق رەھبەرلەر شۇ ئار خەلق دوختۇرخانىسى، SOS بالىلار كەنتىگە بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

3 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋالىك جىنشياڭ، ليۇ يى قاتارلىقلار بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى جۇڭگو يېزا ئىگىلىك ئۈنۈملىرىنى بىلەن ئاپتونوم رايوندىكى مەكتەپلەر پەن - تېخنىكا، مائارىپ جەھەتتە ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىش - ئىمزا قويۇش رەسمىيىتىگە قاتناشتى.

9 - ئاينىڭ 23 - كۈنى «تەبىئىي ئوتلاقلاردا چارۋىچىلىقتىن ئوتلاققا قايتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇش لايىھىسىگە قوشۇلۇش توغرىسىدا تەستىقلىق جاۋاب» چۈشۈرۈلدى.

11 - ئاينىڭ 19 - كۈنى «دۆلەت يولى 217 لىنىيىسىنىڭ قارامايىدىن مابىتەگىچە بولغان بۆلىكىدە پونكىت قۇرۇپ، ئۆتكەن ماشىنىلاردىن ھەق ئېلىش توغرىسىدا تەستىقلىق جاۋاب چۈشۈرۈلدى.

12 - ئاينىڭ 9 - كۈنى «دۆلەت يولى 314 لىنىيىسىنىڭ چوڭباغ يېزىسىدىن كۇچاغىچە بولغان بۆلىكىدە پونكىت قۇرۇپ ئۆتكەن ماشىنىلاردىن ھەق ئېلىش توغرىسىدا تەستىقلىق جاۋاب» چۈشۈرۈلدى.

ۋۇ لىجىي

رەھبەرلەرنىڭ خىزمەت تەكشۈرۈش كۆزدىن كەچۈرۈش، نەق مەيداندا ئىش بېجىرىش ئەھۋالى

2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئابەلەت ئابدۇرېشىت سىياسىي كېڭەش شۇ ئار 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 1 - يىغىنىغا قاتنىشىدىغان دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، پارتىيە - گۇرۇھسىز زاتلار، دىن ۋە ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىك ساھەسىدىكى سىياسىي كېڭەش ئەزالىرىنى يوقلىدى.

1 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئابەلەت ئابدۇرېشىت بىلەن ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋالىك جىنشياڭ شۇ ئار ستاتستىكا ئىدارىسىدا خىزمەتلەرنى تەكشۈردى ھەمدە كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى يوقلىدى.

1 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى بىلەن مۇئاۋىن رەئىسى ليۇ يى «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» ئىدارىسىدا خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

1 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جالغ جۇ جۇڭگو ئاشلىق زاپىسى شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىگە قاراشلىق ئامبارلارغا، شۇ ئار ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ شىمالىي ۋوگزالدىكى دۆلەت ئاشلىق زاپىسى ئامبىرىغا بېرىپ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلدى.

ليۇ يى ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىنى باشلاپ قىسمەن ئالىي مەكتەپلەرگە بېرىپ مەكتەپلەرنىڭ چاغاندىن ئىلگىرىكى بىخەتەرلىك، قوغداش خىزمىتىنى تەكشۈردى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخسۇت ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرىنى باشلاپ شۇ ئار خەلق دوختۇرخانىسى، «شىنخۇا» كىتابخانىسى، خەلق تىياتىرخانىسى قاتارلىق ئورۇنلارغا بېرىپ ئۇلارنىڭ ئوت

تۇتۇشنى تەلپ قىلدى.

5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى كۈرەش مەخسۇت ئاپتونوم رايونىنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش ئەترىتى تۈرۈمچىدە ئۆتكۈزگەن قەسەم بېرىش يىغىنىغا قاتناشتى ۋە يىغىندا سۆز قىلدى.

5 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى قەشقەر ۋىلايىتى، قىزىلسۇ، بايىنغولىن ئوبلاستلىرىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، نۇرلان ئەبلىمىجىن ھەمراھ بولدى.

5 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ۋاڭ جىنشياڭ سانجى ئوبلاستىدا ئىقتىسادىي خىزمەتنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

5 - ئاينىڭ 15 - كۈنى كۈرەش مەخسۇت تۈرۈمچى شەھىرىدىكى مەخسۇت «سارس» نىڭ ئالدىنى ئالدىغان ۋە ئۇنى داۋالادىغان 3 دوختۇرخانىغا بېرىپ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش تېخنىكا تەييارلىقى ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە 1 - سەپتىكى تىببىي خادىملارنى يوقلىدى.

5 - ئاينىڭ 19 - كۈنى شىۋىڭ خۇيىن ۋاڭ لېجۈنگە ھەمراھ بولۇپ ئاقسۇنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنى تەكشۈردى.

5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ ش ئۇ ئار پىلان كومىتېتىدا مۇقىم مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئەركىن ئىمىرباقى تۈرۈمچى شەھىرىدىكى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش بويۇملىرىنى ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈپ يېتەكچىلىك قىلدى.

5 - ئاينىڭ 24 - 25 - كۈنلىرى ئىسمائىل تىلىۋالدى سانجى ئوبلاستىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، شىۋىڭ خۇيىن ھەمراھ بولدى.

5 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 27 - كۈنىگىچە ۋاڭ جىنشياڭ رەڭلىك مېتال گۇرۇھىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

6 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، كۈرەش مەخسۇت قاتارلىقلار سۇ ئۈستى باغچىسىدا ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلارنىڭ 5 - نۆۋەتلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ باشلىنىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ قاتارلىقلار شىخۇ پىۋىسى چەكلىك شىركىتى، تۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى قاتارلىق نۇقتىلىق كارخانىلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى كۈرەش مەخسۇت قىزىلتاغ تەتتەربىيە مەيدانى، شىسگۇ رايونى تەتتەربىيە مەيدانى قاتارلىق

3 - ئاينىڭ 11 - كۈنى كۈرەش مەخسۇت مەدەنىيەت نازارىتى ۋە ئۇنىڭغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

3 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى قەشقەرگە بېرىپ يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان جايلارنىڭ يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى.

4 - ئاينىڭ 4 - كۈنى شىۋىڭ خۇيىن دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى سۈپىتى بويىچە بىخەتەر تەكشۈرۈش مەركىزىنىڭ ۋىۋىسكا ئېسىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

4 - ئاينىڭ 16 - كۈنى كۈرەش مەخسۇت خەلق باشقۇرۇشىدىكى دوختۇرخانا شىنجاڭ يۈرەك - مېخە - قان تومۇر كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

4 - ئاينىڭ 22 - كۈنى كۈرەش مەخسۇت تۈرۈمچى شەھىرىنىڭ نۇقتىلىق «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش رايونىنى تەكشۈردى.

4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى قاتارلىق رەھبەرلەر تۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى جەنۇبىي ۋوگزالى، مەركىزىي دوختۇرخانا ۋە خەلق ئاۋىئاتسىيە ئۈرۈمچى خەلقئارا ئايرودرومىغا بېرىپ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرىنىڭ ئەمەلىيلىشىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى شىۋىڭ خۇيىن 2003 - يىللىق دۆلەت يېزا ئىگىلىكىنى ئۈنۈملىك ئېچىش، كەسپلەشتۈرۈش بويىچە باشلامچى تۈرلەردە ئىش باشلاش، ئىمزا قويۇش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

5 - ئاينىڭ 1 - كۈنى جالغ جۇ تۈرۈمچى ئاشلىق - ياغ سودا بازىرى، شىنجاڭ ئالتۇن غەربىي دىيار پەن - تېخنىكا يېزا ئىگىلىكى تەرەققىياتى چەكلىك پاي شىركىتىگە بېرىپ ئاشلىق پىششىقلاش، زاپاس ساقلاش ۋە تەمىنلەش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

5 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، كۈرەش مەخسۇت قاتارلىقلار تۈرۈمچى شەھىرىدىكى دوختۇرخانىلارغا بېرىپ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش 1 - سېپىدە ئىشلەۋاتقان دوختۇرخانىنى يوقلىدى، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش تەدبىرلىرىنىڭ ئەمەلىيلىشىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

5 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى شىنجاڭ 1. «ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۇرۇھى، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۇرۇھى قاتارلىق كارخانىلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ كارخانىلاردىن ئىشلەپچىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشنى تەك

جايلارغا بېرىپ ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى مەيدان - سارايلىرىنىڭ قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

6 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى قاتارلىق ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى ئۈرۈمچى غەربىي شەھەر ئەتراپى دوختۇرخانىسىنىڭ پۈتۈش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

6 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى، شىۋاڭ خۇييېن، جالڭ جۇ قاتارلىقلار ئاقسۇ شەھىرىدە جەنۇبىي شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادى خىزمىتى يىغىنىغا قاتناشتى ھەمدە يىغىن ۋەكىللىرىنى باشلاپ ئاقسۇ ۋىلايىتى، بايىنغولىن ئوبلاستى قاتارلىق جايلارنىڭ خىزمىتىنى تەكشۈردى.

6 - ئاينىڭ 13 - كۈنى نۇرلان ئەبلىمىيەن ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئېچىلغان تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ خۇسۇسىي كارخانىلار مەھسۇلاتلار كۆرگەزمىسىنىڭ باشلىنىشى مۇراسىمىغا قاتناشتى.

6 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى، جالڭ جۇ قاتارلىقلار ئالتاۋ پورتىدا ئاپتونوم رايون بويىچە چاقىرىلغان پورت خىزمىتى يىغىنىغا قاتناشتى. يىغىندىن كېيىن ئىسمائىل تىلىۋالدى بورتالا، ئىلى قاتارلىق جايلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە نىلقا كەلكۈن ئاپتىگە ئۇچرىغان ئامبىنى يوقلىدى.

6 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ قاتارلىقلار ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يول ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنى كۆزدىن كەچۈردى.

6 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ۋاڭ جىنشياڭ سانجى ليۇخۇاڭگۇ ئوت رايونى كۆمۈرلۈكى ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالى ۋە شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۇرۇھى شىركىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئايلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

7 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ، كۈرەش مەخسۇت قاتارلىقلار ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ تۈرلۈك تەييارلىق خىزمەتلىرىنى تەكشۈردى ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلدى.

7 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ۋاڭ جىنشياڭ شۇ ئار ئۆلچەش-سىزىش ئىدارىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى ئالتاي، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرى ۋە قاراماي شەھىرىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

7 - ئاينىڭ 9 - كۈنى نۇرلان ئەبلىمىيەن شۇ ئار ئارخىپخانا ياش - ئۆمۈرلەر ۋە تەنھەرىكەتلىك تەربىيە بازىسىنىڭ ۋېبساكا ئېشىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز

قىلدى.

7 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، نۇرلان ئەبلىمىيەن ئاپتونوم رايون ئاچقان ئىسلام دىنىغا ئېتىقاد قىلىدىغان ياش، ئوتتۇرا ياش ۋە تەنھەرىكەت زاتلارنى تەربىيەلەش كۇرسىنىڭ ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

7 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى شۇ ئار پارتىيە مەكتىپىدە ئاپتونوم رايوندىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت كادىرلىرى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش - ئىزچىلاشتۇرۇش مەخسۇس مۇھاكىمە سىنىپىدىكىلەرگە كونسۇلتانتىيە دوكلاتى بەردى.

7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ۋاڭ لېچۈەن، ۋاڭ جىنشياڭ قاتارلىق رەھبەرلەر كورلا ئايروپىلانىنى كۆچۈرۈپ قۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئۈل سېلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

7 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى بېيجىڭدا 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنىغا تەييارلىق كۆردى ۋە ئۇنى ئاچتى.

7 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە نۇرلان ئەبلىمىيەن مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئىسمائىل ئەمەتكە ھەمراھ بولۇپ ئاقسۇ، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرى ۋە قاراماي شەھىرىنى كۆزدىن كەچۈردى.

7 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ۋاڭ جىنشياڭ، ليۇ يى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى ئۈرۈمچى ليۇداۋان كۆمۈر كاندا قۇدۇق ئاستىغا چۈشۈپ كۆمۈر قېزىۋاتقان ئىشچىلارنى يوقلىدى ھەمدە بىخەتەرلىك، مۇداپىئەلىنىش تەدبىرلىرىنى تەكشۈردى.

7 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە ليۇ يى، نۇرلان ئەبلىمىيەن، كۈرەش مەخسۇت قاتارلىقلار جەنۇبىي شىنجاڭ ۋە شىمالىي شىنجاڭغا بېرىپ شۇ يەردە تۇرۇشلۇق قىسىمدىكى كەڭ ئوڭتەپسىز - ئەسكەرلەرنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى.

7 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى بېيجىڭدا مەملىكەتلىك «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنى خۇلاسەلەش يىغىنىغا قاتناشتى.

8 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ۋاڭ جىنشياڭ ئاپتونوم رايون ئاچقان 2003 - يىللىق ئۆزىگە ئۆزى ئىگە بولغان ھالدا كەسىپ تاللاپ كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى تەربىيەلەش كۇرسىنىڭ ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز

قىلدى.

8 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ، جاك جۇ قاتارلىق رەھبەرلەر خۇالەك گۇرۇھى سودا شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن 6 - نۆۋەتلىك جۇڭگو غەربىي قىسىم خەلقئارا بىناكارلىق بېزەكچىلىك كۆرگەزمىسى ۋە 2003 - يىللىق يېشىل بېزەكچىلىك بايرىمىنىڭ باشلىنىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە لېنتا كەستى.

8 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى ش ئۇ ئار پارتىيە مەكتىپىدە ئاپتونوم رايوندىكى رەھبىرىي كادىرلار «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش مەخسۇس مۇھاكىمە سىنىپىدىكىلەرنىڭ ئوقۇش پۈتتۈرۈش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

8 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ۋاڭ جىنشياڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىختىساسلىقلار بازىرىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە كادىرلار نازارىتىنىڭ مۇلازىمەت مەركىزى، ئىستىھان مەركىزى، كادىرلار ئۇچۇر مەركىزى قاتارلىق تارماقلىرىنىڭ خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى.

8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ۋاڭ لېچۈەن، ئىسمائىل تىلىۋالدى، جاك جۇ، نۇرلان ئەبلىمىجىن، كۈرەش مەخسۇت قاتارلىق رەھبەرلەر قىزىلتاغ تەنتەربىيە مەيدانىدا ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ باشلىنىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

8 - ئاينىڭ 18 - كۈنى نۇرلان ئەبلىمىجىن كۇچادا ئۆتكۈزۈلگەن لياۋنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت گۇرۇھى 1 مىليارد 16 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان چوڭ يىرىك خىمىيىۋى ئوغۇت تۈرىنىڭ ئۇل سېلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

8 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى سانجىدا جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى كېڭىشىش يىغىنىدا ئېچىلىش نۇقتى سۆزلىدى. ليۇ يى ئېچىلىش مۇراسىمىغا رىياسەتچىلىك قىلدى.

8 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ليۇ يى چەت - ياقا نامرات جايلارغا ھەقسىز ئوقۇشلۇق ئەۋەتىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

9 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ۋاڭ جىنشياڭ قاتناش نازارىتىگە بېرىپ شىنجاڭنىڭ تاشيول قۇرۇلۇشى تەرەققىياتى ئەھۋالى ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى، نۇرلان ئەبلىمىجىن ئۈرۈمچى SOS بالىلار كەنتىگە بېرىپ بالىلاردىن ھال سورىدى ھەمدە ئۇلارغا ماددىي يۇيۇم تەقدىم قىلدى.

9 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى سانجىغا بېرىپ ئاپتونوم رايون بويىچە چاقىرىلغان مائارىپ تەجرىبە

ئالماشتۇرۇش يىغىنىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى نۇرلان ئەبلىمىجىن ئاپتونوم رايوندىكى 200 دىن ئارتۇق پۇقراۋى كارخانىلاردا ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغانلار ۋە ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىغا ئىش ئورنى تېپىپ بېرىشنى مەقسەت قىلغان «مېھىر - شەپقەت يەتكۈزۈش، ئىش ئورنى تېپىپ بېرىش» پائالىيىتىگە قاتناشتى.

9 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى نۇرلان ئەبلىمىجىننىڭ ھەمراھلىقىدا ش ئۇ ئار مېھىپلار بىرلەشمىسىگە كېلىپ مەملىكەتلىك مېھىپلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىدىغان شىنجاڭ ماھىرلىرىنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى.

9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 9 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى نۇرلان ئەبلىمىجىننىڭ ھەمراھلىقىدا بايىنغولىن ئوبلاستى، خوتەن، قەشقەر ۋىلايەتلىرىگە بېرىپ يېزا ئىگىلىك كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەشەش ئەھۋالى ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

10 - ئاينىڭ 2 - 3 - كۈنلىرى ۋاڭ لېچۈەن شىۋا خۇيىنىنىڭ ھەمراھلىقىدا شىمالىي شىنجاڭنىڭ نۇقتىلىق سۇ قۇرۇلۇش تۈرلىرى ئەھۋالىنى كۆزدىن كەچۈردى.

10 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئەركىن ئىسراپاقى تارىم دەرياسى نېفىتلىكىدىكى 1 مىليون 100 مىڭ توننا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە قۇرۇلۇشنىڭ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

10 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى شىخەنزىدە ئۆتكۈزۈلگەن سودىگەر ۋە - مەبلەغ جەلپ قىلىش تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى، ۋاڭ جىنشياڭ يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى.

10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە تەرجىمە مەركىزىي بىناسىنىڭ پۈتۈش مۇراسىمىدا لېنتا كەستى ھەمدە شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، شىنجاڭ رادىئو ئىستانسىسى، تەڭرىتاغ كىنو ستۇدىيىسىگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

10 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى ش ئۇ ئار قۇتقۇزۇش - باشقۇرۇش پونكىتى، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ماددىي - ئەشيا زاپىسى مەركىزى، خەلق ئىشلىرى ياشانغانلار سانائىتىگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، نەق مەيداندا ئىش بېجىردى.

10 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 12 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى خېنەن، شەندۇڭ ئۆلكىلىرىگە بېرىپ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تەجرىبىلىرى ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئەركىن ئىسرىباقى ئۈرۈمچى ناھىيىسى سارچوقا توكە تەمىنلەش بىرلەشمە كۆمۈركانسغا بېرىپ سۇ ئۆتۈپ كېتىش ۋەقەسىنى تەكشۈردى. ئەق مەيداندا ئىش بېجىردى.

11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ۋاللا جىنىشايلا ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىنى باشلاپ شىنجاڭ قۇلماق چەكلىك پاي شىركىتىگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

11 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئەركىن ئىسرىباقى شاڭخەيدە ئۆتكۈزۈلگەن 5 - نۆۋەتلىك خەلقئارا سانائەت كۆرگەزمىسىگە قاتناشتى ھەمدە شىنجاڭدىن كۆرگەزمىگە قاتناشقان كارخانىلارنىڭ ۋەكىللىرىنى يوقلىدى.

11 - ئاينىڭ 12 - كۈنى شىۋىڭ خۇيىن بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن جۇڭگو خەلقئارا يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى پەرمەنكىسىگە قاتناشتى ھەمدە شىنجاڭ كۆرگەزمە پوكىيىنىڭ ئالدىدا مېھمانلارغا شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى تونۇشتۇردى.

11 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى كۆزەش مەخسۇتنىڭ ھەمراھلىقىدا قۇمۇلغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

12 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى 2003 - يىللىق ئىسلام دىنىدىكى ۋەتەنپەرۋەر زاتلارنى تەربىيەلەش كۇرسىنىڭ ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىغا قاتناشتى. چۈشتىن كېيىن ئاپتونوم رايون بويىچە 3 - قارارلىق ئوتتۇرا مەكتەپ شۇجىلىرى (مۇدىرلىرى) نى تەربىيەلەش كۇرسىغا قاتنىشىدىغان كۇرسانتلارنى يوقلىدى ھەمدە سۆز قىلدى.

12 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى موڭغۇلكۆرەدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان جايلارغا بېرىپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى تەكشۈردى ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلدى.

12 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى نۆۋەتلىك يىپەك يولى قار - مۇز ئۆرپ ئادىتى بايرىمىنىڭ باشلىنىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

12 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە ئىسمائىل تىلىۋالدى تۇرپان ۋىلايىتىدە ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئەھۋالى ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، پارتىيە ئىستىلى پاكلىق قۇرۇلۇشى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنىڭ ئەمەلىيلىشىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

12 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئىسمائىل تىلىۋالدى ئۈرۈمچى ئۆمۈرپول ئىدارىسىدا خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

زېڭا جېي

ھۆكۈمەتنىڭ قانۇن چىقىرىش خىزمىتى

2003 - يىلى ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى قانۇنچىلىق

1. ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 46 قانۇن بەلگىلىمىسىنىڭ پىكىر ئېلىش نۇسخىسىغا جاۋاب قايتۇردى. ئالاقىدار تارماقلار ئەۋەتكەن 11 ھۆججەتنى بېجىردى، خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىلىنىڭ 6 تەكلىپى، سىياسىي كېڭەش ئەزاسىنىڭ 5 تەكلىپىنى بېجىردى. باشقا ئىشلارغا مۇناسىۋەتلىك ئىشتىن 15 نى بېجىردى.

3. قانۇنچىلىق مەسلىھەتى تۈزۈمىنى ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈردى. ئىلگىرى تەكلىپ قىلىنغان 20

24 قانۇن - نىزامنى چىقاردى. 1. ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇلغان يەرلىك قانۇن - نىزام لايىھىسى 8، بىكار قىلىش توغرىسىدا بېرىلگەن تەكلىپ لايىھىسى بىر. بۇلار: 1) «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىستىمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى (تۈزىتىلمىسى)»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش، نازارەت قىلىش نىزامى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىنېرگىيە تېجەش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ (سۇ قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى (تۈزىتىلمىسى)»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ سۈتچىلىكىنى باشقۇرۇش نىزامى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ ساياھەتچىلىكىنى باشقۇرۇش نىزامى (تۈزىتىلمىسى)»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ ھايۋانات يۇقۇملۇق كېسەللىكلىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىش نىزامى»، «بۇلغىسا قويۇپ بېرىش ھەققى ئېلىش ۋاقىتلىق چارىسى، نى بىكار قىلىش توغرىسىدا تەكلىپ لايىھە». 2) ئېلان قىلىدىغان ۋە تۈزىتىلىپ بولغان بەلگىلىمىلەر 14، بىكار قىلىنغان تەكلىپ لايىھە بىر. بۇنىڭ ئىچىدە «ئاپتونوم رايونىنىڭ كەسپىي تېخنىكا خادىملارنى داۋاملىق تەربىيەلەش چارىسى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ (شەھەر ئۆيلىرىنى چىقىش - كۆچۈرۈشنى باشقۇرۇش نىزامى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ (شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى نىزامى، نى يولغا قويۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەمگەك توختامىنى باشقۇرۇش چارىسى (تۈزىتىلمە)»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەردە يۇندا چىقىرىۋېتىشنى باشقۇرۇش چارىسى»، «ئاپتونوم رايونىنىڭ قۇرۇلۇش يەرلىرىنى يەر تەۋرەش بېخەتەرلىكى بويىچە باھالاش - باشقۇرۇش چارىسى (تۈزىتىلمە)» ۋە «ئاپتونوم رايونىنىڭ (ياۋا ئۆسۈملۈكلەرنى قوغداش نىزامى، نى يولغا قويۇش چارىسى» قاتارلىق 7 بەلگىلىمە ھۆكۈمەتنىڭ قاراپ چىقىپ ماقۇللىشىدىن ئۆتتى ھەمدە ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى.

شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسى، چېڭدۇ شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسى ۋە شېنياڭ شەھەرلىك مەدەنىيەت - تارىخ تەتقىقات بۇرتىدىن شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلگەن خادىملارنى كۈتۈۋالدى.

لى شەن شەن

ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى ئاخباراتى

«شىنجاڭ ھۆكۈمەت ئاخباراتى» 2003 - يىلى 1 - ئايدىن باشلاپ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاخباراتى»غا ئۆزگەرتىلدى. بىر يىلدا ئۇيغۇرچىسى ۋە خەنزۇچىسى 24 سان چىقىرىلدى. ش ئۇ ئا ر 10 - نۆۋەتلىك خەلق ھۆكۈمىتى ھۆكۈمەت ئاخباراتىنىڭ قانۇن بويىچە مەمۇرىيەت يۈرگۈزۈش ۋە جەمئىيەت ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش جەھەتتىكى مۇھىم رولىغا ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىپ ھۆكۈمەت ئاخباراتىغا مەسسى ئۈمىد باغلىدى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى 2003 - يىلى 1 - ئايدا بۇ ژۇرنالغا «ھۆكۈمەت ئاخباراتىنى ياخشى چىقىرىپ، سىياسەتنى كەڭ تەشۋىق قىلىپ، قانۇن بويىچە مەمۇرىيەت يۈرگۈزۈپ، ھەر مىللەت خەلقى ئۈچۈن خىزمەت قىلايلى» دەپ بېغىشلىما يېزىپ بەردى. ئاپتونوم رايوننىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋالىك جىنشياڭ «جان - دىل بىلەن ھەر مىللەت خەلقى ئۈچۈن ئوبدان خىزمەت قىلايلى» دەپ بېغىشلىما يېزىپ بەردى. 2003 - يىلى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئاخباراتى» ستون تەسىس قىلىش ۋە مەزمۇن تاللاش جەھەتتە ھۆكۈمەت خىزمىتىنى زىچ چۆرىدەپ، ژۇرنالغا باسقىلىق قانۇن - بەلگىلىمە، مەمۇرىي قائىدە - نىزام، گوۋۇيۈەن ۋە گوۋۇيۈەن بەنگۇڭتىڭى ھۆججىتى، ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى ۋە بەنگۇڭتىڭى ھۆججىتى، بىڭتۇەن ھۆججىتى، ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى تاپشۇرۇۋالغان ۋە تارقاقان ھۆججەتلەر مۇندەرىجىسىنى مەركەزلىك ژۇرنالغا باسقىلىق ھەمدە رەھبەرلىك سۆزى، كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش ئىشلىرى، ھۆكۈمەتنىڭ مۇھىم ئىشلار خاتىرىسى، خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلىرى ۋە ستاتىستىكا سانلىق مەلۇماتلىرى قاتارلىق مەزمۇنلار قوشۇلدى، بېرىلىدىغان ھۆججەتلەرنىڭ ۋاقتى خاراكتېرىگە، نومۇرىغا ۋە ئومۇميۈزلۈك يېتەكچىلىك قىلىش خاراكتېرىگە ئىگە بولۇشىغا ئەھمىيەت بېرىلدى.

فېڭ لى

مەمۇرىي رايونلارنىڭ ئۆزگىرىشى

1. گوۋۇيۈەننىڭ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ناھىيە دەرىجىلىك ئارال، تۇمشۇق ۋە ۋۇجياچۇ شەھەرلىرىنى تەسىس قىلىشىغا قوشۇلۇش توغرىسىدىكى تەستىقى جاۋابىغا

جىنئويۇ، خۇاڭ جۇڭجى قاتارلىق مەسلىھەتچىلەر جىمىسار ناھىيىسىگە بېرىپ يېزا باج ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە «ھەم دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى ھەقىقىي بەلگىلىستىش، ھەم ئىشلەپچىقىرىشنىڭ سىجىل تەرەققىي قىلىشىنى ساقلاش» دېگەن تېمىدىكى تەتقىقات دوكلاتىنى يېزىپ چىقتى. (2) ئاكتىپلىق بىلەن تەكلىپ بەردى. مەسلىھەتچىلەر ئۆز كەسىپ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن جەمئىيەتكە چوڭقۇر چۆكۈپ، جەمئىيەت ئەھۋالى، خەلق رايىنى ئىگىلەپ، ئاپتونوم رايوننىڭ مەركىزىي خىزمىتى ۋە ئاسما كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان قىزىق نۇقتا، قىيىن نۇقتا مەسلىھىتىنى چۆرىدەپ ئىجابىي تەكلىپ - پىكىرلەرنى بەردى. مەسلىھەتچى خۇاڭ جۇڭجى، گۇڭ جىنئىيۇلار «يېشىل يېمەكلىك كەسىپىنى راۋاجلاندۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىز دېھقانلىرىنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇپ يېزا ئىگىلىكىنى يېڭى بىر بالداققا كۆتۈرۈش»، «غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش تەبىئىي گاز تۇرۇبا ترانسپورت شىركىتىنى شىنجاڭدا تىزىغا ئالدۇرۇشنى قولغا كەلتۈرۈپ، بۇ ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ مالىيە كىرىمىنى ئاشۇرۇش» تەكلىپىنى بەردى. خۇاڭ جۇڭجى «خوتەن ۋىلايىتىنىڭ يېزىلىرىدا تۇرمۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان توك مەسلىھىتىنى ھەل قىلىش» تەكلىپىنى بەردى. مەسلىھەتچى لى فاجۇڭ ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى ئۇيۇشتۇرغان شىمالىي شىنجاڭ چارۋىچىلىقىنى راۋاجلاندۇرۇش تەتقىقاتىغا قاتناشتى. (3) ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتى. 2003 - يىلى 1 - ئايدا 6 مەسلىھەتچى ۋە تەتقىقاتچى سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 1 - يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتى. مەسلىھەتچى گۇڭ جىنئىيۇ بىلەن لى فاجۇڭ شەھەر - بازار داۋالانىش ئىسلاھاتى، چارۋىچىلىقىنى راۋاجلاندۇرۇش مەسلىسى توغرىسىدا يىغىندا سۆزگە چىقتى. (4) پارتىيە سىرتىدىكى زاتلار سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشتى. (5) «ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات» نىڭ مۇزاكىرىسىگە قاتناشتى. مەسلىھەتچىلەر ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپ - پىكىرلەرنىڭ كۆپىنچىسى قوبۇل قىلىندى.

3. مەدەنىيەت - تارىخ تەتقىقاتىنى قانات يايدۇردى. ئۇيغۇرچە بىر سان «شىنجاڭ تارىخ - ماتېرىياللىرى»نى تارقاتتى. 4. شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ مەركىزىي كومىتېت بەنگۇڭتىڭىنىڭ 10 - نومۇرلۇق ھۆججىتىنى ئىزچىلاشتۇرۇش پىكىرىنى ۋاكالىتەن تەييارلىدى. 5. مەملىكەتلىك مەسلىھەتچىلەر خىزمىتىنى سۆھبەت يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگەندى ۋە ئىزچىلاشتۇردى. گوۋۇيۈەن مەسلىھەتچىلەر ئىشخانىسى، شاڭخەي

فاكس: 68353040 (010)
 شاخخەي ئىش باشقارمىسى
 مۇدىرى: جالك بىلك
 ئادرېسى: شاخخەي شەھىرى چۇبالا يولى 775 - نومۇر
 پوچتا نومۇرى: 200437
 تېلېفون: 65532387 (021)
 فاكس: 65541474 (021)
 تېلېگرافى: 85705
 تىيەنجىن ئىش باشقارمىسى
 مۇدىرى: جالك دېيىك
 ئادرېسى: تىيەنجىن شەھىرى نەنجىك يولى 305 -
 نومۇرلۇق جىڭليەن بىناسى 13 - قەۋەت
 پوچتا نومۇرى: 300052
 تېلېفون: 27313707، 27313703 (022)
 فاكس: 27313890 (022)
 ئىش باشقارمىسى
 مۇدىرى: ليۇ لىرۇي
 ئىش باشقارمىسى شاخخەي يولى قىزىل كرىست جەمئىيىتى
 كۆچمىسى 3 - نومۇر
 پوچتا نومۇرى: 710004
 تېلېفون: 87681616، 87681660 (029)
 فاكس: 87681616
 شېنجېن ئىش باشقارمىسى
 مۇدىرى: لى خوجۇ
 ئادرېسى: شېنجېن شەھىرى ۋېنجىندۇ چۇنتېڭ يولى
 لىيەنچىك بىناسىنىڭ 7 - قەۋىتى
 پوچتا نومۇرى: 518002
 تېلېفون: 5104186 (0755)
 فاكس: 5104186 (0755)
 شەندۇڭ ئىش باشقارمىسى
 مۇدىرى: لۇ شيەنچى
 ئادرېسى: جىنەن شەھىرى لىشيا رايونى شەرقىي
 مەدەنىيەت يولى 27 - نومۇر
 پوچتا نومۇرى: 250014
 تېلېفون: 8928578 (0531)
 فاكس: 8928516 (0531)
 گۇاڭجۇ ئىش باشقارمىسى
 مۇدىرى: يالك جوجۇن
 ئادرېسى: گۇاڭجۇ شەھىرى شىمالىي تىيەنخې يولى 7 -
 نومۇر
 پوچتا نومۇرى: 510620
 تېلېفون: 38817154، 38817788 (020)

ئاساسەن شۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ
 30 - كۈنى «ئارال شەھىرى (ناھىيە دەرىجىلىك) نى تەسىس
 قىلىشقا ئالاقىدار ئەسلىلەر توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش»،
 «تۇمشۇق شەھىرى (ناھىيە دەرىجىلىك) نى تەسىس قىلىشقا
 ئالاقىدار ئەسلىلەر توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» ۋە «ۋۇجياچۇ
 شەھىرى (ناھىيە دەرىجىلىك) نى تەسىس قىلىشقا ئالاقىدار
 ئەسلىلەر توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقىتىش، ئارال،
 تۇمشۇق ۋە ۋۇجياچۇ شەھەرلىرى ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە
 قارايدۇ، باشقۇرۇش شەكلى شەخەنزە شەھىرىنىڭ باشقۇرۇش
 شەكلى بويىچە بولىدۇ. ئارال شەھەرلىك ھۆكۈمەت ئارالدا،
 تۇمشۇق شەھەرلىك ھۆكۈمەت چىغان چۆلى (بىگتۇەن يېزا
 ئىگىلىك 3 - شى 52 - تۈەن مەيدانى) دە، ۋۇجياچۇ شەھەرلىك
 ھۆكۈمەت ۋۇجياچۇدە تەسىس قىلىنىدۇ.
 2. شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمەتنىڭ قۇشۇلۇشى بىلەن
 خەلق ئىشلىرى نازارىتى 3 يېزىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش، 2
 يېزىلىق ھۆكۈمەتنىڭ تۇرۇشلۇق ئورنىنى كۆچۈرۈشنى
 تەستىقلىدى.
 4 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئۈرۈمچى داۋانچىك رايونى ماييويى
 يېزىسى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى.
 4 - ئاينىڭ 14 - كۈنى قۇمۇل شەھىرى شەھەر ئەتراپى
 يېزىسى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، ئۇنىڭ مەمۇرىي رايونى قۇمۇل
 شەھىرى رايونىغا قوشۇۋېتىلدى.
 12 - ئاينىڭ 17 - كۈنى بۈگۈر ناھىيىسى دادولان يېزىسى
 ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، ئۇنىڭ مەمۇرىي رايونى بۈگۈر بازىرىغا
 قوشۇۋېتىلدى.
 2 - ئاينىڭ 21 - كۈنى فۇكاڭ شەھىرى ئاققۇل قازاق
 يېزىلىق ھۆكۈمەتنىڭ تۇرۇشلۇق ئورنى بەيياڭخې كەنتىدىن
 دۇڭخۇەن كەنتىگە يۆتكەلدى.
 7 - ئاينىڭ 21 - كۈنى بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى
 بۇرچۇنچى يېزىلىق ھۆكۈمەتنىڭ تۇرۇشلۇق ئورنى ئېرغۇڭسەن
 ئاھالە كومىتېتىدىن جىنئېرچۇەن ئاھالە كومىتېتىغا
 يۆتكەلدى.
 شۇ ئارقىلىق خەلق ھۆكۈمەتنىڭ سىرتقى
 جايلىرىدىكى ئىش باشقارمىلىرى
 بېيجىڭ ئىش باشقارمىسى
 مۇدىرى: لى شىلى
 ئادرېسى: بېيجىڭ شەھىرى خەيدىيەن رايونى مەنلىخې
 يولى 7 - نومۇر
 پوچتا نومۇرى: 100044
 تېلېفون: 68332266 (010) (باش ئاپپارات)

جۇڭگو خەلق سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى

سىياسىي كېڭەش شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرى، باش كاتىپى، مۇئاۋىن باش كاتىپلىرى، بەنگۇختىڭنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى

رەئىس: ئەسقەت كەرىمباي (قازاق)

مۇئاۋىن رەئىسلەر: لى دوڭخۇي، غوپۇر ئابدۇللا، ئابدۇقادىر نەسرەدىن، جالڭ گۇيتىڭ (خۇيزۇ)، ياۋ يۇڭفېڭ، جىياڭ شەن، ھارۇنخان ھاجى، ئابدۇرېھىم ھاجى ئىمىن، سەرچە (موڭغۇل)، جۇ جېنجۇڭ، جالڭ يۇجۇڭ، خۇاڭ چاڭيۈەن، شاربېقان (قازاق)

باش كاتىپ: جۇرئەت مۇھەممەتئىمىن

مۇئاۋىن باش كاتىپلار: ۋاڭ جياڭزى (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يۇڭ چىشەن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، دەي دېچىن (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، روزى مامۇت، جۇماقان ئورنىقباي (قازاق، 12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جالڭ زوزۇ (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، تۈكەن سۇلايمان (قازاق، 12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

بەنگۇختىڭنىڭ مۇدىرى: ۋاڭ جياڭزى (قوشۇمچە، 12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يۇڭ چىشەن (قوشۇمچە، 12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)

بەنگۇختىڭنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جالڭ زوزۇ (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، دىلمۇرات مۇسا (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، سالڭ شياۋيۇڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، لېتىپ ھەسەن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش مەملىكەتلىك 10 -

نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شىنجاڭدىكى ئەزالىرى ئەسقەت كەرىمباي (قازاق)، ئابلەت ئابدۇرېشىت، شۈي جاۋ، جۇ جېنجۇڭ، شېي شىڭزۈي، سۇ شۇۋۇ (مانجۇ)، ئابدۇرېھىم ھاجى ئىمىن، تالڭ ۋەنلى، تۇرسۇن يۈنۇس، يې لياڭھەي، خەن شۆچى، لى دېخۇڭ، چېن دېسەن، لىن تىيەشى، ئادالەت ئەخمەتجان، خۇ جىبىن (خۇيزۇ)، ۋاخاپ

سۇلايمان (قازاق)، ئەيسا قارى روزى (قىرغىز)، ئەدبە ئىسماكوۋا (ئايال، تاتار)، روينوي نىكولاي ئىۋانوۋىچ (رۇس)، نىياز پىدا (ئۆزبېك)، قۇربان ئەرشىدىن، قېيۇم باھاۋۇدۇن، روزى ھوشۇر، پاشا ئىشان، جاۋ ئىدىپاڭ (ئايال، شىبە)، مۇنى تابلدى (تاجىك)، ما شۇشىن (خۇيزۇ)، مۇھەممەت سەلەي، ئابدۇلېتىپ ئابدۇرېھىم داموللا، شالۋان (موڭغۇل)، جۇ جىيەنەن، جالڭ يۇجۇڭ، جالڭ گۇۋېن

ۋېن جىجۇن

سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 9 -

نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - يىغىنى

2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 13 - كۈنىگىچە

ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى جانابىلىنىڭ دائىمىي كومىتېت خىزمىتىدىن بەرگەن دوكلاتى ۋە تەكلىپ خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلات ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ۋە قاراپ چىقىلدى؛ ئەزالار ئاپتونوم رايونلۇق 9 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 1 - يىغىنىغا سىرتتىن قاتناشتى. ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات ۋە پىلان، مالىيە دوكلاتى، سوت مەھكىمىسى، تەپتىش مەھكىمىسى خىزمىتى دوكلاتىنى ئاڭلىدى ۋە مۇزاكىرە قىلدى، سىياسىي كېڭەش شۇ ئار 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىنى سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈردى؛ ئەسقەت كەرىمباي رەئىسلىككە سايلاندى، لى دوڭخۇي، غوپۇر ئابدۇللا، ئابدۇقادىر نەسرەدىن، جالڭ گۇيتىڭ، ياۋ يۇڭفېڭ، جىياڭ شەن، ھارۇنخان ھاجى، ئابدۇرېھىم ھاجى ئىمىن، سەرچە، جۇ جېنجۇڭ، جالڭ يۇجۇڭ، خۇاڭ چاڭيۈەن، شاربېقان مۇئاۋىن رەئىسلىككە سايلاندى، جۇرئەت مۇھەممەت ئىمىن باش كاتىپلىققا سايلاندى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ۋە بىڭتۇەن رەھبەرلىرىدىن ئابلەت ئابدۇرېشىت، ئىسائىل تىلىۋالدى قاتارلىقلار يىغىننىڭ ئېچىلىش مۇراسىمى ۋە يېپىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. ۋاڭ لېچۈەن ۋە يېڭىدىن سايلانغان شۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كەرىمباي يىغىننىڭ يېپىلىش مۇراسىمىدا سۆز قىلدى.

ۋېن جىجۇن

شۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ يېڭىدىن

سايلانغان رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسلىرى ۋە باش

كاتىپىنىڭ قىسقىچە تەرجىمىھالى

ئەسقەت كەرىمباي قازاق، 1947 - يىلى 11 -

ئىشلەپچىقىرىش قوماندانلىق گۇرۇپپىسىنىڭ ئىش بېجىرگۈچىسى، كاتىپى، ش ئۇ ئا ر باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىشخانىسىنىڭ كاتىپى، مۇئاۋىن مۇدىرى، ش ئۇ ئا ر باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن رەئىسى، قوشۇمچە شىنجاڭ ئىشچىلار ھەرىكىتى كادىرلار مەكتىپىنىڭ مۇدىرى، ئالتاي ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

غوپۇر ئابدۇللا 1941 - يىلى 9 - ئايدا تۇغۇلغان، لوپنۇر ناھىيىسىدىن، 1969 - يىلى 10 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1974 - يىلى 12 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ ئاسپىرانتى، ئىنژېنېر، سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى.

خوتەن ۋىلايەتلىك دۇۋا سېمونت زاۋۇتىنىڭ تېخنىكى، دۇۋا سېمونت زاۋۇتى ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى، خوتەن ۋىلايەتلىك سانائەت - قاتناش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، دۇۋا سېمونت زاۋۇتىنىڭ باشلىقى، خوتەن ۋىلايەتلىك ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، خوتەن ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيسى، خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ ۋالىيسى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

ئابدۇقادىر نەسىردىن 1944 - يىلى 12 - ئايدا تۇغۇلغان، ئۈرۈمچى شەھىرىدىن، 1967 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1973 - يىلى 6 - ئايدا جۇڭگو

ئايدا تۇغۇلغان، شىنجاڭ غۇلجا ناھىيىسىدىن، 1970 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1975 - يىلى 11 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە. 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتنىڭ كاندىدات ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى.

غۇلجا ناھىيەلىك 1 - فېرما، ناھىيەلىك مەدەنىيەت - مائارىپ ئىدارىسىنىڭ ئىش بېجىرگۈچىسى؛ ئىلى ئوبلاستلىق پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ ئىش بېجىرگۈچىسى، ئىلى ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئىلى ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيسى، ئىلى پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى پارتكومنىڭ شۇجىسى، ئىلى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئوبلاست باشلىقى، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى؛ 15 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتنىڭ كاندىدات ئەزاسى بولغان.

لى دۇڭخۇي 1941 - يىلى 1 - ئايدا تۇغۇلغان، شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ يەتتەي دېگەن يېرىدىن، 1966 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1973 - يىلى 9 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە. سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى.

قەشقەر شەھەرلىك ئۈرۈمچىلىق مەيدانىدا تېخنىك بولغان؛ قەشقەر شەھەرلىك ئىنقىلابىي كومىتېت

ياۋ يۇڭفېڭ 1944 - يىلى 6 - ئايدا تۇغۇلغان، خېبېي ئۆلكىسىنىڭ رېنچيۇ ناھىيىسىدىن، 1966 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1981 - يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، ئالىي مەكتەپ

مەلۇماتىغا ئىگە، قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، كېرىيە ناھىيىلىك ئىنقىلابىي كومىتېت ئىشلەپچىقىرىش قوماندانلىق بۆلۈمى، ناھىيىلىك شېكەر زاۋۇتى، ناھىيىلىك تەنتەربىيە كومىتېتى، ناھىيىلىك ئۈرۈمچىلىك مەيدانى داخىمىدىن ئۆزگىنىش خىزمەت گۇرۇپپىسى، ناھىيىلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ كادىرى، ناھىيىلىك شېكەر زاۋۇتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى؛ كېرىيە ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى؛ قاراقاش ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى، ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيىسى؛ قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان.

جياڭ شەن ئايال، 1946 - يىلى 12 - ئايدا تۇغۇلغان، ئەنخۇي ئۆلكىسىنىڭ خاۋجۇ شەھىرىدىن، 1968 - يىلى 11 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1980 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە؛ ئالىي مەسئۇل سىياسىي خادىم، شىنجاڭ بىڭتۇەن پارتكومى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى.

بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى «ئىتتىپاق» دېھقانچىلىق مەيدانى تەجرىبە پونكىتىنىڭ تېخنىكى، بىڭتۇەن

كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ ئاسپىرانتى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى. پەيزاۋات ناھىيىلىك مائارىپ ئىدارىسىنىڭ كادىرى، مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى، ئىدارە باشلىقى؛ قەشقەر ۋىلايەتلىك مائارىپ باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى؛ قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ ۋالىيىسى بولغان.

جاڭ گۈيتىڭ خۇيزۇ، 1940 - يىلى 11 - ئايدا تۇغۇلغان، خېنەن ئۆلكىسىنىڭ مياڭ ناھىيىسىدىن، 1965 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1973 - يىلى 10 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ ئاسپىرانتى، سىياسىي كېڭەش شۇئارى 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك تەجرىبە ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى، پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك 25 - ئوتتۇرا مەكتەپ پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك 27 - ئوتتۇرا مەكتەپ پارتىيە باش ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن مۇدىرى؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسى سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، رەئىسى، شۇئارى ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن رەئىسى؛ شۇئارى پارتكوم مائارىپ، پەن - تېخنىكا خىزمىتى بۆلۈمىنىڭ باشلىقى؛ شۇئارى ئالىي مەكتەپلەر خىزمىتى كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، شۇئارى مائارىپ كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن مۇدىرى؛ شۇئارى مائارىپ خىزمىتى كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، مائارىپ نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن نازىرى بولغان.

جۇڭگو خەلق بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ بوغالتىرلار باشقارمىسىدا ئىش بېجىرگۈچى، بۆلۈم خادىمى، ئۇنىۋېرسال كۇرۇپپىنىڭ باشلىقى، جۇڭگو خەلق بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى بوغالتىرلار باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، جۇڭگو خەلق بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ مۇئاۋىن باش بوغالتىرى، باش بوغالتىرى؛ شىنجاڭ رىئەسەت سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى؛ مەملىكەتلىك 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى؛ مەملىكەتلىك 8 - نۆۋەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى؛ شىنجاڭ رىئەسەت 5 -، 6 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى؛ شىنجاڭ رىئەسەت 7 - نۆۋەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ باشلىقى؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك 1، 2 - نۆۋەتلىك مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

سەرچە موڭغۇل، 1942 - يىلى 11 - ئايدا تۇغۇلغان، خوشۇت ناھىيىسىدىن، 1959 - يىلى 11 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1960 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، سىياسىي كېڭەش شىنجاڭ رىئەسەت 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى.

شىنجاڭ خوشۇت ناھىيە «قىزىلبايراق» گۇڭشېسى تاغارچى چوڭ ئەترىتىنىڭ كاسسىرى، «قىزىلبايراق» گۇڭشېسى ماشىنىسازلىق زاۋۇتىنىڭ بوغالتىرى؛ خوشۇت ناھىيىلىك تىراكتور پونكىتىنىڭ ستاتىستىكا خادىمى؛ خوشۇت ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتىنىڭ سېخ مۇدىرى، زاۋۇت ئىنقىلابىي

يېزا ئىگىلىك 4 - شى 72 - تۈەن - مەيدان باغ - ئورمان لېيىنىنىڭ تېخنىكى، ئىشلەپچىقىرىش بۆلۈمىنىڭ تېخنىكى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، سىياسىي باشقارمىنىڭ مۇدىرى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شى 72 - تۈەن - مەيدان پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، پارتكومنىڭ شۇجىسى، سىياسىي كومىسسارى؛ بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شى پارتكومى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى؛ بىڭتۇەن ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى؛ بىڭتۇەن پارتكومى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى بولغان.

ھارۇنخان ھاجى 1923 - يىلى 6 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر شەھىرىدىن، جۇڭگو ئىسلام دىنىي جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شىنجاڭ رىئەسەت سىياسىي كېڭەش مۇئاۋىن رەئىسى، شىنجاڭ رىئەسەت سىياسىي جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى.

قەشقەر شەھەر جامەسىنىڭ ئىمامى؛ قەشقەر شەھەرلىك سىياسىي كېڭەش دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، قەشقەر ئىسلام دىنىي جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرى، قەشقەر ھېيتگاھ جامەسىنىڭ ئىمامى؛ سىياسىي كېڭەش شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 -، 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىلىرىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.

ئابدۇرېھىم ھاجى ئىمىن 1943 - يىلى 8 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر شەھىرىدىن، 1962 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، ئالىي بوغالتىر. 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مەملىكەتلىك 9 - نۆۋەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شىنجاڭ رىئەسەت 6 -، 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىلىرىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ رىئەسەت 6 -، 7 - نۆۋەتلىك مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ پەخرىي رەئىسى بولغان.

ئاقسۇ ۋىلايەتلىك سودا ئىدارىسى سىياسىي باشقارمىسىنىڭ ئىش بېجىرگۈچىسى؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ ئىش بېجىرگۈچىسى، كاتىبات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى، ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ باش كاتىپى؛ شۇ ئارىلىقتا پارتكوم بەنگۇڭتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ شۇ ئارىلىقتا پارتكومنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى، بەنگۇڭتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شۇ ئارىلىقتا پارتكومنىڭ باش كاتىپى بولغان.

خۇاڭ چاڭيۈەن 1950 - يىلى 9 - ئايدا تۇغۇلغان، سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ رېنشۈ ناھىيىسىدىن. 1970 - يىلى 11 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1971 - يىلى 8 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ ئاسپىرانتى. سىياسىي كېڭەش ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇ ئارىلىقتا خەلق ھۆكۈمىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى.

ئازادلىق ئارمىيە ۋۇخەن ھەربىي رايونى ھاۋا ئارمىيە قوماندانلىق شتابى «407» خەت سانىدىكى جەڭچىسى، مۇئاۋىن ئەترەت باشلىقى؛ تۇرپان شەھىرى بەشىۋىلتۈز گۇڭشى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى؛ تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ كادىرى، تۇرپان ۋىلايەتلىك ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى، ئەزاسى، ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ باش كاتىپى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى،

كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، خوشۇت ناھىيەلىك ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، خوشۇت ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى؛ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى؛ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى؛ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئوبلاست باشلىقى بولغان.

جۇ جىنجۇڭ 1937 - يىلى 5 - ئايدا تۇغۇلغان، جياڭسۇ ئۆلكىسىنىڭ نەنتۇڭ شەھىرىدىن، 1962 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1984 - يىلى 9 - ئايدا جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقىغا ئەزا بولغان، ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، تەتقىقاتچى، 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، سىياسىي كېڭەش شۇ ئارىلىقتا 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شۇ ئارىلىقتا كومىتېتىنىڭ مۇدىر ئەزاسى.

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى تەتقىقات ئورنىنىڭ كادىرى، تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى؛ جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ رايونلۇق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىر ئەزاسى؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى؛ شۇ ئارىلىقتا 7 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى بولغان.

جاڭ يۈجۇڭ 1941 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ يۇڭجيا ناھىيىسىدىن. 1960 - يىلى 1 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. 1960 - يىلى 8 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، ئالىي تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، سىياسىي كېڭەش شۇ ئارىلىقتا 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇ ئارىلىقتا پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى.

خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن شۇجى، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ ۋالىيىسى، شۇ ئۇ ئارقىلىق سىياسىي كېڭەش پارتكومۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن باش كاتىپ بولغان.

ۋېن جىجۇن

سىياسىي كېڭەش شۇ ئۇ ئارقىلىق 9 - نۆۋەتلىك

كومىتېتى دائىمىي كومىتېتى ئەزالىرى

ئابدۇراخمان پولات، ئابدۇرىشىت زۇنۇن، ئابدۇكېرىم ھاشىم، ئابلىمىت، ئابدۇقادىر، ئابلىمىت داموللا، ئادىل جۈمە تۇردى (قىرغىز)، ئامانتۇر مۇسا (قىرغىز)، ئەبەيدۇللا مۇھەممەتتىياز ھاجى، باتشۇچىر (موڭغۇل)، بەي گاڭ، بوليا ئالبىكاندىر (رۇس)، بۇھەجەر ئابلا، بى نەيلىك (ئايال)، پامىر ئەزارە (تاجىك)، پەرھات ئابدۇرېھىم، توختى تايۇپ، تۇرسۇنئاي ئىبراھىم، تۇرسۇنجان لېتىپ، تۇنا (ئايال)، موڭغۇل)، تىەن گوجۇ، جاك جېڭشى، جاك گوجۇن، جاۋ باۋجۇن، جاۋ جەنگۇي، جۈمە داۋۇت، جۈمە ئۈمىد، (قىرغىز)، چىڭ بىن، چىن چۈنمىن، خالىدە سافىنى (ئايال، تاتار)، خەن يۇڭشى، خۇجىبىك (خۇيزۇ)، دوستان قۇرمانباي (قازاق)، دۇلشەن، دۈەن تۇڭخۇا، رەھىمئۇللا ھىدايەت، زۇڭ جىيەن، زۇنۇن قۇتلۇق، سابىر ئابىتجان (قازاق)، سەدەپقان سەكائاي (ئايال، قازاق)، سۇ دېگۇي، سۇ شېۋۇ (مانجۇ)، سۇن گۇئاڭشىن، شالۋەن (موڭغۇل)، شۇي جاۋ، شۇي يۇيىك (ئايال)، شېرىپجان غوپۇر داموللا، شېي شېڭرۇي، شىۋۇڭ خېيگاڭ، فاڭ يىڭجېڭ (ئايال)، فەن ۋېيدۇڭ، فو باۋتەي (داغۇر)، فېڭ جىمىك، فېڭ دۇڭمىك، قاجىئەكبەر قوڭشەر (قازاق)، قۇرمانبېك ماسىبېك (قازاق)، كاماشيا سابىر (قازاق)، كۇڭ چىڭپىك، كۇڭ چىڭپىك (شېبە)، گاۋ جىخۇڭ، گاۋ گويىك (ئايال)، لى جىمىن (ئايال)، لى جىيەنجۇڭ، لىۋ شىكې، ما ئەنتەي (خۇيزۇ)، ما چاڭفا (خۇيزۇ)، ما گۇيشىيەن (خۇيزۇ)، ما يەنخۇا (ئايال، خۇيزۇ)، مەردانە خانبابا (ئايال، ئۇزبېك)، مۇھەممەت ئابدۇللا، مۇھەممەت روزى، مۇھەممەت ھەسەن، مەمتىمىن روزى، نۇرجان بولەن (قازاق)، نىۋ رۇجى، ھۆرىگۈل مامۇت، ھۆرىيەت مەجىت، ۋاڭ شياۋمىن، ئېلى زاھىد، ياك مىندې (ئايال)، يەن سۇنشىڭ، يۇ داۋخۇ، يىن پىڭ.

ۋېن جىجۇن

سىياسىي كېڭەش شۇ ئۇ ئارقىلىق 9 - نۆۋەتلىك

كومىتېتىنىڭ نۆۋەت ئالدىمىشش ئەۋۋالى

سىياسىي كېڭەش شۇ ئۇ ئارقىلىق 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

قۇمۇل ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى؛ شۇ ئۇ ئارقىلىق خەلق ھۆكۈمىتى پارتكومۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايون رەئىسىنىڭ ياردەمچىسى بولغان.

شارىپقان قازاق، 1943 - يىلى 4 - ئايدا تۇغۇلغان. مورى ناھىيىسىدىن، 1960 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1970 - يىلى 8 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگە. زېمىن بايلىقى نازارىتى پارتكومۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، نازىرى.

شىنجاڭ مورى ناھىيىلىك ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ كادىرى؛ مورى ناھىيىلىك مەدەنىيەت - مائارىپ بۆلۈمى، مورى ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسىنىڭ كادىرى؛ مورى ناھىيىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى؛

ناھىيىلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى؛ مورى ناھىيە چوقبارتاش گۇڭشى پارتكومنىڭ شۇجىسى؛ مورى ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى؛ سانجى ئوبلاستىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى؛ شۇ ئۇ ئارقىلىق يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتكومۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىدارە باشلىقى بولغان.

جۇرئەت مەمتىمىن 1953 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان، لوپ ناھىيىسىدىن. 1975 - يىلى 2 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1971 - يىلى 10 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە ئەزا بولغان، مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ ئاسپىرانتى، سىياسىي كېڭەش شۇ ئۇ ئارقىلىق 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ باش كاتىپى.

مەركىزىي مىللەتلەر ئىنىستىتۇتى كادىرلارنى تەربىيەلەش بۆلۈمىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى، خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ ئىش بېجىرگۇچىسى، خوتەن ۋىلايەتلىك ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكوم ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مەخپىيەتلىكنى ساقلاش كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، قاراقاش ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى، قاراقاش ناھىيىلىك پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇۋەققەت ھاكىم، خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكوم ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 1 - مۇئاۋىن شۇجىسى،

ئوبلاست، شەھەرلەرگە ئەۋەتكەن 6 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى. ئىك تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى مۇزاكىرە قىلىندى، «سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مەخسۇس كومىتېتى تەسىس قىلىش توغرىسىدىكى قارارى»، «سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر كومىتېتىنىڭ دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلارنىڭ ش ئۇ ئا ر كومىتېتلىرى ۋە ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن بولغان ئالاقىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكرى» ۋە «ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزالار بىلەن بولغان ئالاقىنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكرى» ماقۇللاندى، كادىرلار ئىشلىرى كېڭىشىپ ماقۇللاندى. ئەسقەت كەرىمباي يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى ھەمدە سۆز قىلدى.

3 - يىغىنى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا سىياسىي كېڭەش مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتى 2 - يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى؛ ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەش دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ ئومۇمىي مۇلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشقا دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى تەكلىپ لايىھىسى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى. ئەسقەت كەرىمباي «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئومۇمىي مۇلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتەيلى» دېگەن تېمىدا سۆز قىلدى.

4 - يىغىنى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى، دائىمىي كومىتېتىنىڭ 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 1 - يىغىنىدىن بۇيانقى تەكلىپ خىزمىتى ھەۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتنى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئەسقەت كەرىمباينىڭ دائىمىي كومىتېتىغا ۋاكالەتتە خىزمەت دوكلاتى بېرىشىگە، مۇئاۋىن رەئىس ياۋ يۇڭخېڭنىڭ تەكلىپ خىزمىتى ھەۋالىدىن دوكلات بېرىشىگە قوشۇلدى؛ سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 2 - يىغىنىنى چاقىرىش توغرىسىدىكى قارار، قارالما (لايىھە) كۈنتەرتىپ سىرتتىن قاتنىشىش دائىرىسى، گۇرۇپپىلارغا ئايرىش ئۇسۇلى ۋە يىغىن چاقىرغۇچىلىرىنىڭ ئىسمىلىكى قاتارلىقلار قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى؛ 2004 - يىللىق ئاساسلىق ۋەزىپىلەر مۇزاكىرە قىلىندى، 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىغا ئەزالارنى كۆپەيتىپ تولۇقلاش ئىشلىرى كېڭىشىپ بېكىتىلدى؛ كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش ئىشلىرى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى؛ مۇھەممەت

ئەزاسى 470، بۇنىڭ ئىچىدە دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، پارتىيە - گۇرۇھسىز زاتلار ۋە باشقا پارتىيىسىمىز زاتلار 274 نەپەر، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى ئەزاسى 196، ئاز سانلىق مىللەت 246، خەنزۇ 224، ئايال 95 بولۇپ ئالدىنقى نۆۋەتتىكىدىن 13 ى كۆپەيدى؛ ئەزالارنىڭ ئوتتۇرىچە يېشى 49.54 بولۇپ ئالدىنقى نۆۋەتتىكىدىن 2.72 ياش تۆۋەنلىدى؛ ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىدىن يۇقىرىلار %82.34 بولۇپ ئالدىنقى نۆۋەتتىكىدىن 7.34 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى؛ ئالىي ئۇنۋانى بارلار %38.94 كە يېتىپ، ئالدىنقى نۆۋەتتىكىدىن 2.69 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى. 29 ساھەدىكى ئەزالارنىڭ سان نىسبىتى 8 - نۆۋەتلىكىگى بىلەن ئوخشاش بولدى. ئالدىنقى نۆۋەتلىكىدىكى ئەزادىن 138ى 9 - نۆۋەتلىكىنىڭ ئەزالىقىغا سايلاندى.

سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ كۆلىمى ئالدىنقى نۆۋەتلىكىگى بىلەن ئوخشاش بولۇپ يەنىلا 97 دائىمىي كومىتېت ئەزاسىدىن تەركىب تاپتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، پارتىيە - گۇرۇھسىز زاتلار ۋە باشقا پارتىيە سىرتىدىكى زاتلار 57، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى ئەزاسى 40؛ خەنزۇ 41، ئاز سانلىق مىللەت 56، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىدىن يۇقىرىلار 80 بولۇپ، %82.47 نى؛ ئالىي ئۇنۋانى بارلار 43 بولۇپ %44.33 نى ئىگىلىدى؛ ئايال 17 بولۇپ %17.52 نى ئىگىلەپ ئالدىنقى نۆۋەتتىكىدىن بىرى كۆپەيدى. سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىغا 29 ساھەنىڭ ھەممىسىدىن ئەزا سايلاندى.

تالڭ چاۋ
سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 9 - نۆۋەتلىك

كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ يىغىنلىرى
1 - يىغىنى 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ 2003 - يىللىق خىزمەتلىرىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، كادىرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش ۋە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇشقا ئائىت قارارلار كېڭىشىپ ماقۇللاندى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كەرىمباي يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى ھەمدە سۆز قىلدى.

2 - يىغىنى 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا سىياسىي كېڭەش مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 1 - يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەش ۋىلايەت،

ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەش دائىمىي كومىتېتى ئەزالىرى ئۆگىنىش - سۆھبەت يىغىنى بۇ يىغىن 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كەرىمباي يىغىندا سۆز قىلدى. ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى ھەمدە چاڭ پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى خۇ جىنتاۋنىڭ چاڭ پ 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنى يېپىلغاندا قىلغان سۆزىنى يەتكۈزدى. ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئابدۇقادىر نەسرەدىن سىياسىي كېڭەش مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتى 3 - قېتىملىق يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى. يىغىندا يەنە «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە دائىر بىر نەچچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى» ۋە مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيوروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ زۇڭلىسى ۋېن جىياۋنىڭ «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە دائىر بىر نەچچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى (مۇزاكىرە نۇسخىسى)» توغرىسىدا بەرگەن ئىزاھاتى ۋە مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيوروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەننىڭ ئاپتونوم رايون چاقىرىغان پارتىيىلىك كادىرلار يىغىنىدا قىلغان سۆزى يەتكۈزۈلدى. ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىرىدىن جاڭ گۈيتىڭ، ياۋ يۇڭفېڭ، جياڭ شەن، جۇ جېنچۇڭ، جاڭ يۇچۇڭ ۋە شاربېقانلار يىغىنغا قاتناشتى.

ۋېن جىجۈن

ئاپتونوم رايونلۇق ئاساسىي قاتلام

سىياسىي كېڭەش خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى بۇ يىغىن 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 23 - 24 - كۈنلىرى كورلا شەھىرىدە ئېچىلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە قىسمەن ناھىيە (شەھەر، رايون) دىن كەلگەن سىياسىي كېڭەش ۋەكىللىرى تەجرىبە ئالماشتۇردى ھەمدە يېڭى دەۋردە سىياسىي كېڭەش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشنىڭ يېڭى ئۇسۇللىرى، يېڭى تەدبىرلىرى ئۈستىدە ئىزدەندى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كەرىمباي يىغىندا سۆز قىلدى. لى دۇڭخۇي يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى ھەمدە ۋاڭ لېچۈەننىڭ

ئىشىم روزىنىڭ ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسلىق، دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسلىق سالاھىيىتىنى ۋە تەكلىپ كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىق ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇش توغرىسىدا قارار ماقۇللاندى.

ۋېن جىجۈن

تەكلىپ بېجىرىش خىزمىتى

سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئا ر 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 1 - يىغىنىدىن بۇيان تاپشۇرۇۋېلىنغان تەكلىپ 840، تەكلىپ كومىتېتى تەكشۈرۈپ تۇرغۇزغىنى 817. تۇرغۇزۇلمىغانلىرى ئەزالار غەت - چەكلىرى سۈپىتىدە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ پايدىلىنىشىغا ئەۋەتىپ بېرىلدى ھەمدە ئالاقە ئەۋەتىپ تەكلىپ بەرگۈچى غەۋەرلەندۈرۈلدى. تەكلىپ 75 بېجىرگۈچى ئورۇننىڭ بېجىرىشىگە تاپشۇرۇلدى، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر بېجىرىپ جاۋاب قايتۇرۇلغان تەكلىپ 807، بۇنىڭ ئىچىدە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا چېتىلىدىغىنى 385، پەن - تېخنىكا، مائارىپ، مەدەنىيەت، سەھىيە، تەنتەربىيىگە چېتىلىدىغىنى 224، سىياسەت، قانۇن - بەلگىلىمە، ئىجتىمائىي كاپالەت، بىرلىك سېپ قاتارلىقلارغا چېتىلىدىغىنى 208. ئەزالار تەكلىپلەرنىڭ بېجىرىلىش ئەھۋالىدىن رازى ۋە ئاساسىي جەھەتتىن رازى بولدى.

ۋېن جىجۈن

ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ش ئۇ ئا ر

سىياسىي كېڭەش رەئىسلىرى بىرلەشمە يىغىنى بۇ يىغىن 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئېچىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى بىلەن ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كەرىمباي «ھۆكۈمەت قانداق قىلىپ شارائىت يارىتىپ سىياسىي كېڭەشنىڭ خىزمىتىنى قوللاش»، «سىياسىي كېڭەش قانداق قىلىپ ھۆكۈمەتنىڭ خىزمىتى ئۈچۈن چارە - تەدبىر كۆرسىتىش» دېگەن تېمىدا توختالدى. ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ، مۇئاۋىن رەئىس كۈرەش مەخسۇت، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي، ئابدۇقادىر نەسرەدىن، ش ئۇ ئا ر ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەش بەنگۇڭتىڭىنىڭ مۇناسىۋەتلىك رەھبەرلىرى، ش ئۇ ئا ر پىلان كومىتېتى، مالىيە نازارىتى، ئورگان خوجىلىق ئىدارىسى ۋە ھۆكۈمەت قانۇنچىلىق ئىشخانىسىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنغا قاتناشتى.

ۋېن جىجۈن

دىنغا مۇناسىۋەتلىك خىزمەتلەرنى

كۈچەيتىش توغرىسىدىكى تەكلىپ

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە شۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئابدۇقادىر نەسرەدىن شۇ ئار سىياسىي كېڭەش مىللەتلەر - دىن - ئىجتىمائىي قانۇنچىلىق كومىتېتى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ قەشقەر ۋىلايىتى، قىزىلۇ ئوبلاستىغا بېرىپ ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان رەھبىرىي كادىرلار مەسئەتلەر بىلەن ئالاقە باغلاش ۋە دىنىي زاتلار بىلەن سۆھبەتلىشىش تۈزۈمىنىڭ ئەمەلىيلىشىش ئەھۋالى، ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلارنىڭ تالىپلارنى يېتىشتۈرۈش ئەھۋالىنى مەخسۇس تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە 3 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

ما چىنگۈي
شىنجاڭدىكى چەت ئەللىك سودىگەرلەر مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى توغرىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى

2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرى شۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جىياڭ شەن بىر قىسىم سىياسىي كېڭەش ئەزالىرىنى باشلاپ ئۈرۈمچى، شىخەنزە قاتارلىق جايلاردا شىنجاڭدىكى چەت ئەللىك سودىگەرلەر مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىنى مەخسۇس تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتىنى ئوتتۇرىغا قويدى. دوكلاتتا ماقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرگە قارىتا بەزى تەدبىر ۋە تەكلىپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

شۇڭا لىسەڭ
شىنجاڭدىكى پورتلارنىڭ تەرەققىيات مەسىلىسى تەكشۈرۈلدى

2003 - يىلى 8 - ئايدا شۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جىياڭ شەن شياڭگاڭلىق - ئاۋمېنلىق - تەيۋەنلىك قېرىنداشلار ۋە ئاممىۋى تەشكىلاتلار بىلەن ئالاقىلىشىش كومىتېتىنىڭ بىر قىسىم ئەزالىرىنى باشلاپ ئالاتاۋ پورتى، قورغاس، دولاتا پورتى ۋە ئۈرۈمچى خەلقئارا ئايرو پورتىدا مەخسۇس تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

شۇڭا لىسەڭ
شىنجاڭنىڭ پاختىچىلىقىنى راۋاجلاندۇرۇش، پاختا بازىرىنى ئېچىش توغرىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى شۇ ئار سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد - پەن - تېخنىكا

ئاپتونوم رايون پارتىيە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزۈش يۈزىسىدىن ئاچقان پارتىيىلىك رەھبىرىي كادىرلار يىغىنىدا قىلغان سۆزىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى، ئابدۇقادىر نەسرەدىن سىياسىي كېڭەش مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتى 3 - قېتىملىق يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى. سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىرىدىن جالڭ گۈپتىك، ياۋ يۇڭخېيا، جىياڭ شەن، سەرچە، جۇ جېنجۇڭ، شاربېقانلار يىغىنغا قاتناشتى.

ۋېن جىجۈن
دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ داۋالاش - ساقلىقنى ساقلاش خىزمىتى توغرىسىدىكى تەكلىپ

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە شۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ مائارىپ - مەدەنىيەت - سەھىيە - تەنتەربىيە كومىتېتى قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرى داۋالاش، ساقلىقنى ساقلاش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە 8 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

ۋېن جىجۈن
ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا قانۇنچىلىق مۇھىتىنى ياخشىلاش توغرىسىدىكى تەكلىپ

2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە شۇ ئار سىياسىي كېڭەش شۇ ئار سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن بىرلىكتە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ قاراماي شەھىرى، تارباغاتاي ۋىلايىتى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق ناھىيە، شەھەرلەرگە بېرىپ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا قانۇنچىلىق مۇھىتىنى ياخشىلاش كېرەك، دېگەن تېمىدا تەكشۈرۈپ - تەتقىق قىلدى ھەمدە 5 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

جالڭ شۇ
خوتەن ۋىلايىتىنىڭ «قوش تىل» لىق مائارىپىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىندى

شۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئابدۇقادىر نەسرەدىن تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە خوتەن ۋىلايىتى ۋە ئۇنىڭ بىر قىسىم ناھىيە، شەھەرلىرىگە بېرىپ «قوش تىل» لىق مائارىپ خىزمىتى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە 8 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

جالڭ شۇ

سۈتچىلىك ئەھۋالى ۋە تەرەققىيات پىكىر يولى توغرىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى

ش ئۇ ئار سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد - پەن - تېخنىكا كومىتېتى 2003 - يىلى 5 - ئايدىن 10 - ئايغىچە ئەزالارنى تەشكىللەپ شىنجاڭنىڭ سۈتچىلىك تەرەققىياتى مەسىلىسىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە 5 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

يالاك شۇنئۇن

باغۋەنچىلىك ۋە گۈلچىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش توغرىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى

ش ئۇ ئار سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد - پەن - تېخنىكا كومىتېتى 2003 - يىلى 5 - ئايدىن 9 - ئايغىچە ئەزالارنى تەشكىللەپ باغۋەنچىلىك ۋە گۈلچىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش مەسىلىسىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە 8 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

يالاك شۇنئۇن

ئاشلىق، ياغ بازىرىنى ئېچىش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش توغرىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى

ش ئۇ ئار سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد - پەن - تېخنىكا كومىتېتى 2003 - يىلى 6 - ئايدىن 10 - ئايغىچە ئەزالارنى تەشكىللەپ ئاشلىق، ياغ ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاش ۋە بازارغا سېلىش مەسىلىسىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە 8 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

يالاك شۇنئۇن

مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى

مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى يى ليەنئۆلك قاتارلىق 4 كىشى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە تۇرپان، ئىلى قاتارلىق جايلاردا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەش جەمئىيەت ۋە قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ليۇ جياچېن، شياۋ جىيەنجاڭ ۋە ئۇلارنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 18 كىشى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە «ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن ياخشى قانۇنچىلىق مۇھىتى يارىتىش» ۋە «ئەدلىيە تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى» دېگەن ئىككى

كومىتېتى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق گۇرۇپپىسىدىكى قىسمەن ئەزالار 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە سانجى، ماناس، شىخەنزە ۋە ساۋەن قاتارلىق جايلارغا بېرىپ شىنجاڭنىڭ پاختا بازىرى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە 3 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

ناۋا

شىنجاڭنىڭ شامال ئېلېكتىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش توغرىسىدا پىكىر - تەكلىپ

2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ش ئۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى شاربېقان بىر قىسىم ئەزالارنى باشلاپ شامال ئېلېكتىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش مەسىلىسىنى چۆرىدەپ شىنجاڭ شامال ئېلېكتىر شىركىتى، شىنجاڭ شامال ئېنېرگىيىسى شىركىتى ۋە شىنجاڭ جىنغىياڭ پەن - تېخنىكا چەكلىك پاي شىركىتىنى تەكشۈردى ھەمدە كارخانىنىڭ باشقۇرغۇچىلىرى، تېخنىكا خادىملىرى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى. 4 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى بەنگۇڭتىڭى، پىلان كومىتېتى، ئىقتىساد - سودا كومىتېتى، سۇچىلىق نازارىتى، دۆلەت بېجى ئىدارىسى، پەرلىك باج ئىدارىسى قاتارلىق تارماقلارنىڭ مەسئۇللىرىنى تەكلىپ قىلىپ «قانداق قىلىپ شامال ئېنېرگىيىسىدىن پايدىلىنىش شىنجاڭنىڭ شامال ئېلېكتىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش كېرەك» دېگەن مەزمۇندا مەخسۇس سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى ھەمدە 3 تۈرلۈك تەكلىپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

يۈ جىنئەن

تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىساد بەلۋاغىنىڭ سانائەتلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدىكى تەكلىپ - لايىھە

سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي ئىقتىساد - پەن - تېخنىكا كومىتېتىدىكى ئەزالار، دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلاردىكى زاتلار ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ خادىملىرىنى باشلاپ 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىساد بەلۋاغىغا بېرىپ سانائەتلىشىش مەسىلىسى ئۈستىدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە 5 - ئاينىڭ 13 - كۈنى رەئىسلەر يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىپ ماقۇللىشى بىلەن «سىياسىي كېڭەش ش ئۇ ئار 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 8 - قېتىملىق رەئىسلەر يىغىنىنىڭ تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىساد بەلۋاغىنىڭ سانائەتلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدىكى تەكلىپ - لايىھىسى» نى تۈزۈپ چىقتى.

يالاك شۇنئۇن

تېمىنى چۆرىدەپ ئاپتونوم رايونىمىزدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

ۋېن جىجۈن

قىسمەن ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ تەكشۈرۈش ئۆمەكلىرى شىنجاڭدا تەكشۈرۈشتە بولدى

گۇاڭشى جۇاڭزۇ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى پەن غۇلجۇن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 6 كىشى 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە ئىلى، قەشقەر، تۇرپان قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

ئەنخۇي ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ خېلىڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 11 كىشى 8 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە تۇرپان، سانجى، بايىنغولىن، قەشقەر قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

ئەنخۇي ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لىيۇ گۇڭفۇ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 9 كىشى 8 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە تۇرپان، قەشقەر، سانجى قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

8 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە چۇڭچىن شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى بىڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 7 كىشى ئىلى، قەشقەر، تۇرپان، شىخەنزە قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

فۇجىيەن ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى سالف جېنخۇا ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 14 كىشى 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ئىلى، قەشقەر، بايىنغولىن، تۇرپان قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

سىچۈەن ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى سۇن توڭچۈەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 11 كىشى 8 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگىچە ئالتاي، ئىلى، بايىنغولىن، قەشقەر، تۇرپان قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

جياڭشى ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى يىن گوڭۋاڭ، يۇڭ جۇڭچىڭ ۋە ئۇلارنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 14 كىشى 8 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 31 - كۈنىگىچە قەشقەر، ئىلى، تۇرپان قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

خۇنەن ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ تىڭنىڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 7 كىشى 8 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە ئىلى، قەشقەر، تۇرپان قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى

تەكشۈردى.

9 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جۇ تىيەنلۇڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 16 كىشى ئىلى، قەشقەر، تۇرپان، شىخەنزە قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

خېبېي ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاۋ يەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 8 كىشى 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ئىلى، سانجى، تۇرپان، بايىنغولىن، قەشقەر قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

جىلىن ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاۋ جياجى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى 10 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە ئىلى، تۇرپان، قەشقەر قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

10 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە گۇاڭشى جۇاڭزۇ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ سابىق مۇئاۋىن رەئىسى مو شۇگۇاڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 3 كىشى تۇرپان، قەشقەر، ئىلى قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

خېيلۇڭجياڭ ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى چى جىيەنۋ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 9 كىشى 10 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە تۇرپان، سانجى، ئىلى، قەشقەر قاتارلىق جايلارغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى.

ۋېن جىجۈن

تارىخىي ماتېرىياللار خىزمىتى

2003 - يىلى شۇ ئار سىياسىي كېڭەش تارىخىي ماتېرىياللار ۋە ئۆگىنىش كومىتېتى شىنجاڭنىڭ تارىخىي ماتېرىياللار ئالاھىدىلىكىنى گەۋدىلەندۈرۈپ ۋە ساقلاپ، تارىخىي ماتېرىياللار خىزمىتىنى رېئاللىق ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇشنىڭ يېڭى يوللىرى ئۈستىدە ئىزدەندى، ئەزالارنى 3 قېتىم تەشكىللەپ بايىنغولىن، بورتالا ۋە ئالتاي قاتارلىق جايلارغا بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ ئاساسىي قاتلامدىكى سىياسىي كېڭەشلەرنىڭ تارىخىي ماتېرىياللار خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلدى. ئىلى، سانجى ۋە بورتالا ئوبلاستى بىلەن ھەمكارلىشىپ شىنجاڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر مەخسۇس تارىخىي ماتېرىيالى «ئىلى تارىخ ماتېرىياللىرى» (قازاق تارىخىي ماتېرىياللىرى)، «بورتالا تارىخ ماتېرىياللىرى» (موڭغۇل تارىخىي ماتېرىياللىرى)، «سانجى ئوبلاستى تارىخ ماتېرىياللىرى» (خۇيزۇ تارىخىي ماتېرىياللىرى) نى نەشر قىلدى. ئەزالارنى 3 سان (ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە) «ئۆگىنىشتە پايدىلىنىش ماتېرىيالى» بىلەن تەمىنلىدى.

ۋېن جىجۈن

جامائەت خەۋپسىزلىكى، ئەدلىيە

جامائەت خەۋپسىزلىكى

جامائەت خەۋپسىزلىكى مىنىستىرلىكىنىڭ «بەش ماددىلىق مەنى قىلىش بۇيرۇقى» نى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىش

جامائەت خەۋپسىزلىكى مىنىستىرلىكى 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 22 - كۈنى تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنى ئېچىپ، «بەش مەنى قىلىش بۇيرۇقى» نى ئۈزۈپ چىقتى ھەمدە يولغا قويۇشنى باشلىدى. ج خ نازارەتتىكى پارىتكومى 1 - ئاينىڭ 23 - كۈنى يىغىن ئېچىپ، «بەش مەنى قىلىش بۇيرۇقى» نى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى كونكرېت ئورۇنلاشتۇرۇپ، ھەر دەرىجىلىك ج خ ئورگانلىرى ۋە رەھبىرىي كادىرلاردىن ئۆزى تەكشۈرۈش، ئۆزى تۈزىتىشنى ئەستايىدىل قانات يايدۇرۇپ، سېزىلگەن مەسىلىلەرنى دەرھال تۈزىتىشنى تەلەپ قىلدى، جايلاردىكى ج خ ئورگانلىرى «بەش مەنى قىلىش بۇيرۇقى» نى ھەر بىر ساقچىغىچە يەتكۈزۈپ، كەڭ ئاممىنى نازارەتچىلىككە قاتنىشىشقا قوزغىدى. يىغىندا نازارەت پارىتكومىنىڭ 6 ئەزاسىنى ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە بۆلەكلەرگە بۆلۈپ ھۆددەگە ئېلىش - سەييارە تەكشۈرۈشكە ئەۋەتىش، شۇنىڭ بىلەن بىرگە 15 باشقارما دەرىجىلىك رەھبەر باشچىلىقىدا خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە شىخەنزە شەھىرىگە ج خ مىنىستىرلىكىنىڭ تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ ھەيدەكچىلىك قىلىشقا ئەۋەتىش قارار قىلىندى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ج خ ئورگانلىرى ساقچىلارنىڭ «بەش مەنى قىلىش بۇيرۇقى» غا خىلاپلىق قىلغانلىقىغا دائىر 43 دەپلۇدىكى 44 ئادەمنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدىكى 3 ئادەم خىزمەتتىن ھەيدەلدى، 21 ئادەم خىزمەتتىن بوشتىلدى، 17 ئادەمگە پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام بويىچە چارە كۆرۈلدى، 3 ئادەم بىر تەرەپ قىلىنىش ئالدىدا تۇردى، ئۇنىڭدىن باشقا 36 ئادەمنىڭ رەھبەرلىك مەسئۇلىيىتى سۈرۈشتۈرۈلدى.

خۇ بو

يول قاتنىشىنى باشقۇرۇش

بىرىنچى، قاتناش قائىدىسىگە ئېغىر خىلاپ بولغان تۈرلۈك قىلمىشلارغا قارىتىلغان يۇقىرى بېسىم ھالىتى باشتىن - ئاياغ ساقلاپ قېلىنىپ، يول قاتناش تەرتىپى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ج خ قاتناش ساقچى تارماقلىرى 4 قېتىم ئاپتونوم رايون بويىچە قاتناش تەرتىپىنى مەركەزلىك تۈزەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، شەھەر رايونى، شەھەر بىلەن يېزىلار تۇتاشقان جايلار، چوڭقراق سودا بازارلىرى قاتارلىق قاتناش قالايسىقان، ئاسان توسۇلۇپ قالدىغان نۇقتىلار، قاتناش ھادىسى كۆپ يۈز بېرىدىغان نۇقتىلار ۋە دۆلەت - ئۆلكە يوللىرى، يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولىدىكى چەكتىن تاشۇرۇپ ھەيدەش، نورمىدىن تاشۇرۇپ يۈك بېشىش، ھاراق ئىچىپ ماشىنا ھەيدەش، چارچاپ ماشىنا ھەيدەش، زورلۇق بىلەن يانداش ۋە ئۆتۈشۈش، قائىدىگە خىلاپ ماشىنا توختىتىش، شۇنىڭدەك ناھىيە، يېزا يوللىرىدا بىرلىك قىلىنغان ماشىنا، نومۇر تاختىسى يوق، كىنىشكىسىز ماشىنىلارنىڭ مېڭىشى، موتسىكلست، يېزا ئىگىلىك ترانسپورت ماشىنىلىرى، تراكتورلارغا قائىدىگە خىلاپ ئادەم سېلىش قاتارلىق زور، پەۋقۇلئادە زور ھادىسىلەرنى ئاسان كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان قاتناش قائىدىسىگە ئېغىر خىلاپ تۈرلۈك قىلمىشلارنى نۇقتىلىق تۈزدى.

ئىككىنچى، «ئامان - ئېسەن يول» ۋە «راۋانلىق قۇرۇلۇش» بەرپا قىلىش داۋاملىق يولغا قويۇلۇپ، بەرپا قىلىش سەۋىيىسى يېڭى بىر پەللىگە كۆتۈرۈلدى. «ئامان - ئېسەن يول» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنىڭ دائىرىسى يەنىمۇ كېڭىيىپ، «216»، «217» ۋە «218» دۆلەت يولى يېڭىدىن قوشۇلدى، ئومۇمىي مۇساپىسى 3080 كىلومېتىرغا يەتتى، يول بويىدا 22 يول چارلاش خەلق ساقچىلىرى ئوتتۇرا ئەترىتى قۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ دەسلەپكى باھالىشى ۋە ج خ مىنىستىرلىكى، قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكىنىڭ قايتا باھالىشى ئارقىلىق، «راۋانلىق قۇرۇلۇش» شىخەنزە شەھىرىنىڭ 2 - دەرىجىلىك باشقۇرۇش سەۋىيىسىگە يەتكەنلىكى بېكىتىلدى، ئۈرۈمچى، قاراماي، كورلا شەھەرلىرىنىڭ 3 - دەرىجىلىك باشقۇرۇش سەۋىيىسىگە يەتكەنلىكى بېكىتىلدى، ئاپتونوم رايون سانجى شەھىرىنىڭ 3 - دەرىجىلىك باشقۇرۇش سەۋىيىسىگە، تۇرپان، قۇمۇل، غۇلجا، ئاقسۇ شەھەرلىرىنىڭ 4 -

دەرىجىلىك باشقۇرۇش سەۋىيىسىگە يەتكەنلىكىنى بېكىتتى. ئۈچىنچى، قاتناش ساقچىلىرى قوشۇنىنىڭ قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلۇپ، قوشۇننىڭ ئومۇمىي ساپاسى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ج خ قاتناش ساقچىلىرى تارماقلىرى ئىدىيەۋى - سىياسىي قۇرۇلۇش، تەشكىلىي قۇرۇلۇش، رەھبەرلىك بەنزە قۇرۇلۇشى ۋە پارتىيە ئىستىلى - پاكلىق قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتتى، «16 - قۇرۇلتاي» روھى ئاساسىي تېپا قىلىنغان ئۆگىنىش تەربىيىسىنى كەڭ، چوڭقۇر قانات يايدۇردى، قانۇن ئىجرا قىلىش يېتەكچى ئىدىيىسىنى توغرىلاش تەربىيىسى ۋە «چوڭ مۇزاكىرە قىلىش» پائالىيىتىنى ئېلىپ بېرىپ، «بەشىنى مەنىنى قىلىش بۇيرۇقى»نى قاتتىق ئىجرا قىلدى، 3 دەرىجىلىك تەربىيەلەش خىزمىتى تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، تەربىيەلەش - يېتىشتۈرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتتى، قاتناش ساقچى تارماق ئەترەتلىرىنىڭ يىللىق ئۈنۈمى باھالاش خىزمىتىنى ۋە قاتناش ساقچى چوڭ ئەترەتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئەلالاشتۇرۇش، قېلىپلاشتۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قاتناش ساقچىلىرى سىستېمىسىدا 79 كوللېكتىپ 337 خەلق ساقچىسى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەت ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك تارماقلارنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 9 كوللېكتىپ ۋە 31 شەخسكە تۆھپە بېرىلدى. ۋۇ يەنە

قاتناش ھادىسىلىرى

2003 - يىلى، شىنجاڭدا جەمئىي 10 مىڭ 269 قېتىم قاتناش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 2645 ئادەم ئۆلدى، 10 مىڭ 44 ئادەم يارىلاندى، 34 مىليون 720 مىڭ يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى. ھادىسە سانى %1.72، ئۆلگەن ئادەم سانى %3.2، يارىلانغان ئادەم سانى %9.19 كۆپەيدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان %8.14 تۆۋەنلىدى، قاتناش ھادىسىدە 10 مىڭ ماشىنىدىكى ئۆلۈش نىسبىتى ئون مىڭدا 2.2 پونىنت تۆۋەنلىدى، بىر قېتىمدا ئۈچتىن ئارتۇق ئادەم ئۆلگەن پەۋقۇلئاددە زور ھادىسە ئالدىنقى يىلدىكىدىن 15 قېتىم ئازىيىپ، %20 تۆۋەنلىدى، 55 ئادەم ئاز ئۆلۈپ، %19.23 تۆۋەنلىدى، بىر قېتىمدا 10دىن ئارتۇق ئادەم ئۆلگەن ئادەتتىن تاشقىرى پەۋقۇلئاددە زور قاتناش ھادىسىسى يۈز بەرمىدى.

ۋۇ يەنە

بازار ئىگىلىكى تەرتىپىنى تۈزەش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش

بىرىنچى، يالغان، ساختا، ناچار تاۋارلارنى ئىشلەپچىقىرىش، سېتىشتەك قانۇنغا خىلاپ جىنايىتى

ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىش بويىچە مەخسۇس تۈزەش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ج خ ئورگانلىرى ئالاقىدار تارماقلارغا ماسلىشىپ، يالغان، ساختا ناچار تاۋارلارنى ياساپ سېتىشتەك قانۇنغا خىلاپ جىنايەت دېلوسىدىن 17نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، بۇ دېلوالارنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليون 875 مىڭ 700 يۈەن. سارسا تاقابىل تۇرۇش مەزگىلىدە ج خ ئورگانلىرى سەھىيە تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە يالغان، ساختا، ناچار دورا، داۋالاش ئەسۋابلىرى ۋە يېمەكلىك قاتارلىقلارنى ياساپ ساتقان قانۇنغا خىلاپ - قىلمىشلارغا زەربە بېرىشنى تۈزەش خىزمىتىنىڭ ئەڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلىپ، داۋالاش مۇلازىمىتى بازارلىرىنىڭ تەرتىپىنى مەخسۇس تۈزەش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. داۋالاش ئورنىدىن 2728نى تەكشۈرۈپ، قانۇن - بەلگىلىگە خىلاپلىق قىلغان 664 كىشىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، قائىدىگە خىلاپ كەسىپ بىلەن شۇغۇللانغان قىلمىشتىن 438 قېتىمىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، داۋالاش ئاپپاراتىدىن 33 ئورۇننىڭ ئىجازەتنامىسىنى بىكار قىلدى، 278 قېتىملىق قانۇنسىز دوختۇرلۇق قىلمىشنى چەكلىدى، مەمۇرىي چارە كۆرۈلگەن سومما 380 مىڭ يۈەن بولدى، ئەدلىيە ئورگانلىرىغا بىر دېلو ئۆتكۈزۈپ بەردى، جەمئىي 50 توننىدىن ئاشىدىغان «ئۈچ يوق» يېمەكلىكتىن نەچچە يۈز خىلنى قولغا چۈشۈردى، بۇنىڭ بىلەن خەلق ئاممىسىنىڭ تەن ساغلاملىقىغا ۋە ھاياتىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئاپتونوم رايوندىكى ج خ ئورگانلىرى ئورمانچىلىق تارماقلىرىغا ماسلىشىپ، ياۋايى ھايۋانلار بايلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلغان قانۇنغا خىلاپ جىنايەت دېلوسىدىن 58نى تەكشۈرۈپ بېجىرىپ، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان جىنايەت گۇمانداردىن 165 ئادەمنى قولغا چۈشۈردى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تارماقلىرىغا ماسلىشىپ، يالغان يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ياساش - سېتىش قىلمىشلىرىغا زەربە بېرىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، 108 دېلونى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، قىممىتى 1 مىليون 277 مىڭ يۈەنلىك يالغان ساختا، ناچار يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەھسۇلاتلىرىنى تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈردى، ئاپتونوم رايوندىكى ئىقتىساد - سودا، سودا - سانائەت، سۈپەت نازارەتچىلىكى، قۇرۇلۇش قاتارلىق تارماقلارغا ماسلىشىپ، كىچىك پولات زاۋۇتىدىن 32نى ئېنىقلاپ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، پولات ماتېرىياللىرى سېتىش بازىرىدىن 15نى تەكشۈرۈپ، 200 توننىدىن كۆپرەك ناچار پولات ماتېرىياللىرىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ نورمال ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت ئىگىلىكى تەرتىپىنى ئۈنۈملۈك قوغدىدى.

دەرىجىلىك باشقۇرۇش سەۋىيىسىگە يەتكەنلىكىنى بېكىتتى. ئۈچىنچى، قاتناش ساقچىلىرى قوشۇنىنىڭ قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلۇپ، قوشۇننىڭ ئومۇمىي ساپاسى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ج خ قاتناش ساقچىلىرى تارماقلىرى ئىدىيەۋى - سىياسىي قۇرۇلۇش، تەشكىلىي قۇرۇلۇش، رەھبەرلىك بەنزە قۇرۇلۇشى ۋە پارتىيە ئىستىلى - پاكلىق قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتتى، «16 - قۇرۇلتاي» روھى ئاساسىي تېپا قىلىنغان ئۆگىنىش تەربىيىسىنى كەڭ، چوڭقۇر قانات يايدۇردى، قانۇن ئىجرا قىلىش يېتەكچى ئىدىيىسىنى توغرىلاش تەربىيىسى ۋە «چوڭ مۇزاكىرە قىلىش» پائالىيىتىنى ئېلىپ بېرىپ، «بەشىنى مەنىنى قىلىش بۇيرۇقى»نى قاتتىق ئىجرا قىلدى، 3 دەرىجىلىك تەربىيەلەش خىزمىتى تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، تەربىيەلەش - يېتىشتۈرۈش خىزمىتىنى كۈچەيتتى، قاتناش ساقچى تارماق ئەترەتلىرىنىڭ يىللىق ئۈنۈمى باھالاش خىزمىتىنى ۋە قاتناش ساقچى چوڭ ئەترەتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئەلالاشتۇرۇش، قېلىپلاشتۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قاتناش ساقچىلىرى سىستېمىسىدا 79 كوللېكتىپ 337 خەلق ساقچىسى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەت ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك تارماقلارنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 9 كوللېكتىپ ۋە 31 شەخسكە تۆھپە بېرىلدى. ۋۇ يەنە

قاتناش ھادىسىلىرى

2003 - يىلى، شىنجاڭدا جەمئىي 10 مىڭ 269 قېتىم قاتناش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 2645 ئادەم ئۆلدى، 10 مىڭ 44 ئادەم يارىلاندى، 34 مىليون 720 مىڭ يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى. ھادىسە سانى %1.72، ئۆلگەن ئادەم سانى %3.2، يارىلانغان ئادەم سانى %9.19 كۆپەيدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان %8.14 تۆۋەنلىدى، قاتناش ھادىسىدە 10 مىڭ ماشىنىدىكى ئۆلۈش نىسبىتى ئون مىڭدا 2.2 پونىنت تۆۋەنلىدى، بىر قېتىمدا ئۈچتىن ئارتۇق ئادەم ئۆلگەن پەۋقۇلئاددە زور ھادىسە ئالدىنقى يىلدىكىدىن 15 قېتىم ئازىيىپ، %20 تۆۋەنلىدى، 55 ئادەم ئاز ئۆلۈپ، %19.23 تۆۋەنلىدى، بىر قېتىمدا 10دىن ئارتۇق ئادەم ئۆلگەن ئادەتتىن تاشقىرى پەۋقۇلئاددە زور قاتناش ھادىسىسى يۈز بەرمىدى.

ۋۇ يەنە

بازار ئىگىلىكى تەرتىپىنى تۈزەش ۋە

قېلىپلاشتۇرۇش

بىرىنچى، يالغان، ساختا، ناچار تاۋارلارنى ئىشلەپچىقىرىش، سېتىشتەك قانۇنغا خىلاپ جىنايىتى

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شىنجاڭ بويىچە 10 نەسىر ج خ خەلق ساقچىسى مۇكاپاتلاش يىغىنىدا ۋاڭ لىجۈەن، ئىسمائىل ئىلىۋالدى قاتارلىق رەھبەرلەر مۇكاپاتلانغانلارغا مېدال ۋە گۈۋاھنامە تارقىتىپ بەردى.

لى بېيىڭ فونوسى

ئىككىنچى، يالغان تالون ياساش - سېتىش ۋە بىناكارلىق - قوراشتۇرۇش كارخانىلىرى باج ئوغرىلاش قاتارلىق باجغا چېتىشلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايەتلەرگە زەربە بېرىش بويىچە مەخسۇس تۈزەش ھەرىكىتى قانات يايدۇرۇلدى. كېيىنكى يېرىم يىلدا ئاپتونوم رايون مىقياسىدا يالغان تالون ياساش - سېتىش ۋە بىناكارلىق - قوراشتۇرۇش كارخانىلىرى باج ئوغرىلاش قاتارلىق باجغا چېتىشلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايەتلەرگە زەربە بېرىش بويىچە مەخسۇس تۈزەش ھەرىكىتى قانات يايدۇرۇلدى. بۇ ھەرىكەتتە، يالغان تالون ياساش - سېتىش ۋە بىناكارلىق - قوراشتۇرۇش كارخانىلىرى باج ئوغرىلاش قاتارلىق باجغا چېتىشلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايە ھەرىكەتلەرگە مەركەزلىك زەربە بېرىش مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، ساختا قوشۇلما قىممەت بېجى تالونى كېسىش ۋە تامۇزىنىڭ قوشۇلما قىممەت بېجىنى ۋاكالىتەن تۇتۇپ قېلىش ئىمپاتىنى يالغاندىن ياساش قاتارلىق تۇتۇپ قېلىنغان پۇلنى ئالداپ ئېلىۋېلىش، ئېكىپورتتىن قايتۇرغان باجنى ئالداپ ئېلىۋېتىشكە قانۇنغا خىلاپ جىنايەتلەرگە زەربە بېرىش سالىمىنى داۋاملىق زورايىتىلدى. مەخسۇس تۈزەش جەريانىدا، ئاپتونوم رايوندىكى ج خ ئورگانلىرى باجغا چېتىشلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايەت دېلوسىدىن 45 نى قوبۇل قىلدى، دېلوغا چېتىشلىق سومما 100 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ، ئوغرىلىغان، قايتۇرغان، ئالداپ ئېلىۋالغان باج پۇل سوممىسى ھەددىدىن كۆپ بولغان بىر تۈركۈم كارخانىلارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، يالغان

تالۇنلارنى ئېلىپ - سېتىش ھەرىكەتلىرى غالىپلاشقان بىر تۈركۈم سورۇنلارنى تۈزدى. مەركەزلىك تۈزەش ئارقىلىق ئاپتونوم رايوندىكى باجغا چېتىشلىق قانۇنغا خىلاپ جىنايەتلەر توسۇلدى، باج بېغىش تەرتىپى يەنىمۇ ياخشىلاندى. ئۈچىنچى، جاھانەت سورۇنلىرىنىڭ ئوت مۇداپىئە بىخەتەرلىكىنى مەخسۇس تۈزەش ھەرىكىتى قانات يايدۇرۇلدى. ج خ ئوت مۇداپىئە تارماقلىرى باش بولۇپ، ھەر خىل ساقچى تۈرلىرى زىچ ماسلىشىپ، ئادەم زىچ سورانلارنىڭ ئوت مۇداپىئە بىخەتەرلىكى بويىچە تارقاقلاشتۇرۇش يوللىرى ۋە بىخەتەر چىقىش ئېغىزلىرىنى مەخسۇس تۈزەش ھەرىكىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئاۋام تېپىلىدىغان سورۇنلاردىكى ئوت ئاپىتى يوشۇرۇن ئامىللىرىنى ئۆزگەرتىش سالىمىنى ھەقىقىي زورايتىپ، ئۆزۈندىن بۇيان تۈزلەيمە كېلىۋاتقان بىر تۈركۈم كونا، قىيىن مەسىللەر ۋە زور ئوت ئاپىتى يوشۇرۇن ئامىللىرىنى ئۈنۈملۈك ھالدا ئۆزگەرتىپ تۇپتىن تۈزۈپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئوت مۇداپىئە بىخەتەرلىك مۇھىتىنى ئەلالاشتۇردى. مەخسۇس تۈزەشتە ئاپتونوم رايون بويىچە مەخسۇس تۈزەش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىدىن 72 سى قۇرۇلدى، سەپەرۋەرلىك، ئالاقىلىشىش يىغىنىدىن 125 قېتىم ئېچىلىپ، پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى 16 قېتىم سەپەرۋەرلىك سۆزى قىلدى، 480 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىل قىلىنىپ، 6842 ئورۇن (قېتىم) تەكشۈرۈلۈپ، 6197 ئورۇندا ئوت ئاپىتى يوشۇرۇن ئامىللىرى بارلىقى بايقالدى، بۇنىڭدىن 3987 ئورۇندىكى يوشۇرۇن ئاپەت تۈگىتىلدى، جىددىي ئېھتىياج چىرىغى، تارقاقلاشتۇرۇشنى كۆرسىتىش بەلگىسى، ئوتتىن مۇداپىئەلىنىش ئىشكىدىن 859 كۆپەيتىلدى، ج خ ئوت مۇداپىئە تارماقلىرى چەكلىك مۇددەتتە ئۆزگەرتىشكە بۇيرۇش ئۇقتۇرۇشىدىن 978 نى، قايتا تەكشۈرۈش پىكىرنامىسىدىن 471 نى، زور ئوت ئاپىتى يوشۇرۇن ئامىللىرىنى چەكلىك مۇددەتتە تۈزىتىش ئۇقتۇرۇشىدىن 4 نى تارقاتتى، 29 ئورۇننى ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت ۋە ئىشلىتىشنى توختۇتۇشقا بۇيرىدى، 78 مىڭ 300 يۈەن جەرىمانە قويدى.

تۆتىنچى، ساياھەت بازارلىرىنى مەخسۇس تۈزەش ھەرىكىتى قانات يايدۇرۇلدى. ھەر دەرىجىلىك ج خ ئورگانلىرى مەسئۇل تارماقلارغا پائال ماسلىشىپ، ساياھەت بازارلىرىنى مەخسۇس تۈزەش ھەرىكىتىنى ئەستايىدىل قانات يايدۇردى، ساياھەتنى باھانە قىلىپ، ئەمەلىيەتتە ھەج قىلىش

ئامانلىقنى ساقلاش مۇلازىمىتى بازارلىرىنى مەخسۇس تۈزەش خىزمىتىنى قىلىپلاشتۇرۇش

2003 - يىلى ج خ نازارىتى شىنجاڭ بويىچە قانۇنسىز ئامانلىقنى ساقلاش تەشكىلاتلىرىنى ئېنىقلاش، ئامانلىقنى ساقلاش مۇلازىمىتى بازارلىرىنى قىلىپلاشتۇرۇشنى ئاساسىي ۋەزىپە قىلغان مەخسۇس تۈزەش خىزمىتىنى قانات ياپدۇردى. ئېنىقلاش - تۈزەش ئارقىلىق ئاپتونوم رايون بويىچە قانۇنسىز ئامانلىقنى ساقلاش تەشكىلاتىدىن 1597 نى ئېنىقلاپ چىقىپ، قانۇنسىز ئامانلىق ساقلىغۇچىدىن 8451 نى چىكىندۈردى.

«2000 تىپلىك» ئامانلىق ساقلاش كىيىمى ۋە بەلگىسىنى قانۇنسىز ئىشلەپچىقارغان، ساتقان 5 ئورۇننى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، 191 ئامانلىق ساقلاش كىيىمى، 433 ئامانلىق ساقلاش بەلگىسىنى يىغۋالدى.

خۇ بو ج خ نازارىتى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئۆگىنىش يىغىنى ئاچتى

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 12 - كۈنىگىچە ج خ نازارىتى ئۈرۈمچى شەھىرىدە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇش ئۆگىنىش يىغىنى ئاچتى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيە (شەھەر) لىك ج خ ئىدارىلىرىنىڭ باشلىقلىرى، شەھەرلىك ج خ شۆبە ئىدارىلىرىنىڭ باشلىقلىرى ۋە سىياسىي كومىسسارلىرى بولۇپ 260 ئادەم يىغىنغا قاتناشتى.

ج ل ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيوروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا كېلىپ مۇھىم سۆز قىلدى.

يىغىندا يىغىن ئارقىلىق تەربىيەلەش شەكلى قوللىنىلىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىجتىمائىي - سىياسىي مۇقىملىقىغا تەسىر يەتكۈزۈۋاتقان خەلقئارا ۋە ئىچكى ۋەزىيەت تەھلىل قىلىندى، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئۆگىنىش ئايدىنلاشتۇرۇلدى، قانۇننى ئىجرا قىلىش خىزمىتى ۋە قوشۇن قۇرۇلۇشى جەھەتتە ساقلىنىۋاتقان مەسىللەر تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، ئاخىرىدا «ئومۇم ئۈچۈن ساقچى بولۇش، قانۇننى خەلق ئۈچۈن ئىجرا قىلىش» ئىدىيىسىدىن ئىسبارەت تۈپ مەقسەت تۇرغۇزۇلدى ھەمدە كېيىنكى قەدەمدە ئاپتونوم رايوندىكى ج خ

ئۈچۈن ئالداپ پاسپورت ئېلىش قىلىشلىرىغا نۇقتىلىق ھالدا قاتتىق زەربە بېرىپ، ياخشى ساياھەت مۇھىتىنى يارىتىشقا تىرىشتى. ساياھەت بازارلىرىنى مەخسۇس تۈزەش خىزمىتىنى قانات ياپدۇرۇش جەريانىدا پۇقرالارنىڭ چېگرىدىن كىرىپ - چىقىشىنى تەكشۈرۈش خىزمىتىنى نۇقتىلىق كۈچەيتىپ، «ئالامدە ئادەملەر توپى» بىلەن چېگرىدىن چىقىدىغانلارغا قارىتا، دۆلەت قوغداش تارماقلىرىنىڭ سىياسىي تەكشۈرۈشىدىن جەزمەن ئۆتكەن بولۇش، ئاندىن بېجىرىش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، «ئۈچ غىل كۈچ»، «فالىۋن گۇمپىسى» ئۇنىۋېرساللىق يوشۇرۇن كىرىش، يوشۇرۇن چىقىش يوللىرىنى ئەتتى.

بەشىنچى، قانۇنسىز نەشرىياتچىلىققا زەربە بېرىش بويىچە مەخسۇس تۈزەش پائالىيىتىنى قانات ياپدۇرۇلدى. ھەر دەرىجىلىك ج خ ئورگانلىرى ئاخبارات - نەشرىيات، مەدەنىيەت، سودا - سانائەت قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار بىلەن پائال بىرلىشىپ، پامپىشۋازلىقنى چەكلەش، قىمارنى چەكلەش ۋە قانۇنسىز نەشرىياتچىلىققا زەربە بېرىش خىزمىتىنى قانات ياپدۇرۇپ، نەشر ھوقۇقى ئوغرىلانغان لازىر نۇر پلاستىنكىدىن 80 مىڭ 102 نى، شەھۋانى مەزمۇندىكى لازىر نۇر پلاستىنكىدىن 7563 نى، قانۇنسىز نەشر بۇيۇمىدىن 19 مىڭ 96 نۇسخىنى يىغۋالدى. بۇنىڭ ئىچىدە سىياسىيغا چېتىشلىق كىتاب 560 نۇسخا، مىللىي تىلدىكى قانۇنسىز پلاستىنكا 13 مىڭ قاپ، ئۇن لېنتىسىدىن 1680 قاپنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرىنىڭ يامراپ كېتىش ۋەزىيىتىنى ئۈنۈملۈك توستى.

خۇ بو يالغان پۇل جىنايىتىگە زەربە بېرىش جىغىنى قانات ياپدۇرۇش

شىنجاڭدىكى ج خ ئورگانلىرى 2003 - يىلى 9 - ئايدىن 11 - ئايغىچە گوۋۇيۈەننىڭ بازار ئىگىلىكى تەرتىپىنى تۈزەش ۋە قىلىپلاشتۇرۇش خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، يالغان پۇل جىنايىتىگە زەربە بېرىش جىغى بويىچە مەخسۇس ھەرىكەتنى قانات ياپدۇردى. بۇ مەزگىلدە ئاپتونوم رايوندىكى ج خ ئورگانلىرى يالغان پۇل دېلوسىدىن 14 نى پاش قىلىپ، يالغان خەلق پۇلىدىن 54 مىڭ يۈەننى قولغا چۈشۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە يالغان پۇل سېتىش، سېتىۋېلىش، توشۇش دېلوسى 2، يالغان پۇل ئېلىپ يۈرۈش، ئىشلىتىش دېلوسى 12. جىنايەت گۇماندارىدىن 20 ئادەمنى قولغا چۈشۈردى، بۇنىڭ ئىچىدە جىنايى ئىشلار بويىچە تۈتۈپ تۇرۇلغىنى 9، قولغا ئېلىنغىنى 5، كېپىلگە بېرىلىپ سوراقنى كۈتۈپ تۇرغىنى 3، باشقا جازا بېرىلگىنى 3. خۇ بو

جاۋ شىنمىن «جۇڭگونى تەسىرلەندۈرگەن» — 2002 - يىللىق ئون چوڭ شەخسنىڭ بىرى بولۇپ سايلاندى

2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 14 - كۈنى مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى باشقۇرغان «جۇڭگونى تەسىرلەندۈرگەن» — 2002 - يىللىق ئون چوڭ شەخسنى باھالاش پائالىيىتى باشلاندى، ئاسنىڭ توردا بېلەت تاشلىشى ۋە 38 داڭلىق باھالىغۇچىنىڭ سېلىشتۇرۇپ باھالىشى ئارقىلىق جاۋ شىنمىن 180 مىڭ بېلەت بىلەن يۇقىرى ئاۋازغا كېرىشىپ، باشقا ساھەدىكى 9 نەپەر مەشھۇر ۋەكىل بىلەن «جۇڭگونى تەسىرلەندۈرگەن» — 2002 - يىللىق ئون چوڭ شەخس بولۇپ سايلاندى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى شىنمىن ساقچىخانىسىنىڭ سىياسىي يېتەكچىسى جاۋ شىنمىن 2002 - يىل 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شەھەر مەركىزىدىكى ئاۋاز سودا رايونىدا بەدىئىگە پارتلاتقۇچ تېگىپ، قولغا قويۇۋەتتىلا پارتلايدىغان ئېلىكتر كاپوللۇق ۋېكىلچىچاننىڭ ئېلىپ، تەڭرىتاغ تۈرلۈك ماللار سودا بىناسىغا كىرىپ پارتلاتماقچى بولغان بىر جىنايەتچىنى بىر تەرەپ قىلىش جەريانىدا، جىنايەتچى بىلەن ئۇزۇن ۋاقىت ھەپلىشىپ، ئاممىنى يۈتكەش ئۈچۈن قىممەتلىك ۋاقىتنى قولغا كەلتۈرگەن، ئاخىرىدا جىنايەتچى پارتلاتقۇچنى پارتلاتقاندا، جاۋ شىنمىن مەرتلەرچە قۇربان بولغان، مەيداندىكى ئاممىدىن بىرسۇ يارىلانمىغان.

خۇ بو ج خ ئورگانلىرىنىڭ چوڭ مۇھاكىمە پائالىيىتى

2003 - يىلى، شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ج خ ئورگانلىرى «16 - قۇرۇلتاي روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت قۇرۇشتا ج خ ئورگانلىرى نېمە قىلىشى كېرەك» دېگەن تېمىدىكى چوڭ مۇھاكىمە پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. پائالىيەت ئۈچ باسقۇچقا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلدى.

بىرىنچى باسقۇچ، 3 - ئايدىن 6 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە «بەشىنى مەنىنى قىلىش بۇرۇقى»نى ئىزچىل ئىجرا قىلىش بۆسۈش ئېغىزى، سۇن جىگاڭ ۋەقەسى، شىئەندىكى خەلق ئىشچىلىرىنى قانۇنسىز قاماش ۋەقەسى كىرىش نۇقتىسى قىلىنىپ، ساقچى سىستېمىسىدىكىلەر پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ۋە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى سىتېمىلىق ئۆگىنىشكە تۇيۇشتۇرۇلدى، شىنجاڭنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى ج خ خىزمىتى ۋە قوشۇن قۇرۇلۇشى ئەسەپ خۇلاسىلاندى، ئىدىيىۋى كۆز

سىتېمىسىدا «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى تۈگىتىش تەربىيىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش، قانۇننى ئىجرا قىلىش كۆز قارىشىنى ئۆزگەرتىش، قوشۇن قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش قاتارلىق خىزمەتلەر كۈتكۈزۈپ بېرىلدى.

خۇ بو شىنجاڭدىكى ئون نادر ج خ خەلق ساقچىسىنى باھالاش پائالىيىتى 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 8 - كۈنىگىچە ج خ نازارىتى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» ئىدارىسى، شىنجاڭ «تېئەندى» گۇرۇھى بىرلىشىپ باشقۇرغان شىنجاڭدىكى ئون نادر ج خ خەلق ساقچىسىنى باھالاش پائالىيىتىدە 747 مىڭ 81 بېلەت تاپشۇرۇۋېلىندى. باھالاش چىقىلغان ئون نادر ج خ خەلق ساقچىلىرى: قۇمۇل شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى جىنايى ئىشلار چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى لى جىياڭ، قازىلىق ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئەسقەر تۇردى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى چارلاش ساقچىلىرى تارماق ئەترىتى ئايال چارلاش ساقچىلىرى ئەترىتىنىڭ باشلىقى ساۋ يەنلۇن، كۈنەس ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى قاتناش ساقچىلىرى چوڭ ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى مۇقىيات، ئالتاي شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى ئازادلىق يولى ساقچىخانىسىنىڭ باشلىقى شۇي خۇڭبېن، شىخەنزە شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى «بى زىۋۇ» يولى ساقچىخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شۇ فېڭ، مېچۈەن شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى جىنايى ئىشلار چوڭ ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى چاۋ خېچاڭ، غۇلجا شەھەرلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شۇھرەت مەخمۇت، خېجىڭ ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى پويىز ئىستانسىسى ساقچىخانىسىنىڭ باشلىقى لى جىنجۇ، ساۋەن ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ياك چاڭيەن.

12 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شىنجاڭدىكى ئون نادر ج خ خەلق ساقچىلىرىنى مۇكاپاتلاش كېچىلىكىدە، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئار سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەر كەربىي قاتارلىق رەھبەرلەر شىنجاڭدىكى ئون نادر ج خ خەلق ساقچىسىغا مېدال ۋە گۇۋاھنامە بەردى.

خۇ بو

چەقلىدىغان، قانۇنى ئىجرا قاتتىق ئىجرا قىلىنغان، قانۇنى ئادىل ئىجرا قىلىنغان ھەتتا قانۇن ئىجرا قىلغۇچى تۇرۇقلۇق قانۇنغا خىلاپلىق قىلىدىغان مەسىللەرنى مەركەزلىك ھەل قىلدى، ج خ خىزمىتىنى ياخشىلاشنىڭ نۇرغۇن يېڭى تەدبىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

خۇبو

ج خ ساقچىخانىلىرىنىڭ دەرىجىسىنى باھالاپ بېكىتىش خىزمىتى

ج خ ساقچىخانىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك كۈچەيتىش، ج خ ساقچىخانىلىرىنىڭ خىزمىتىنى ئۈنۈملۈك باھالاش ئۈچۈن ج خ نازارىتى 3 تەكشۈرۈپ باھالاش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ج خ ئىدارىلىرى 2003 - يىللىق بىرىنچى، ئىككىنچى دەرىجىلىك ساقچىخانىلىققا يوللانغان 125 ساقچىخانىنى ئەمەلىي تەكشۈرۈپ، بىرىنچى دەرىجىلىك ساقچىخانىدىن 15نى، ئىككىنچى دەرىجىلىك ساقچىخانىدىن 87نى باھالاپ بېكىتتى. بىرىنچى دەرىجىلىك ساقچىخانىلار: ئۈرۈمچى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى تۈگۈك ساقچىخانىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى نەزىگۈ ساقچىخانىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى شىنمىن يولى ساقچىخانىسى، بارىكۆل ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى بازارلىق ساقچىخانىسى، شىخەنزە شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى بىسى زىۋۇ يولى ساقچىخانىسى، سىچۈەن شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى داۋشياڭ يولى ساقچىخانىسى، سانجى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى شەھەر ئەتراپى ساقچىخانىسى، ماناس ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى لوتۇيى ساقچىخانىسى، چۆچەك شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى يېڭى شەھەر ساقچىخانىسى، ئاقتۇ ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى ئۈزۈم يېزىلىق ساقچىخانىسى، كورلا شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى تەڭرىتاغ يولى ساقچىخانىسى، خېجىڭ ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى باغۇنتاي بازىرى ساقچىخانىسى، خېجىڭ ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى پويىز ئىستانسىسى ساقچىخانىسى، كورلا شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى قۇرۇلۇش يولى ساقچىخانىسى، ئونمۇ ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى ئىشلەپچى ساقچىخانىسى.

خۇبو

تەپتىشلىك

ش ئۇ ئا ر خەلق تەپتىش مەھكىمىسى مەسئۇللىرىنىڭ ئىسمىلىكى باش تەپتىش: مۇھەممەت يۈسۈپ.

قاراش، قانۇنى ئىجرا قىلىش خىزمىتى ۋە قوشۇن قۇرۇلۇشى قاتارلىق جەھەتلەردە ساقلىنىۋاتقان گەۋدىلىك مەسىللەر سېلىشتۇرۇپ تەكشۈرۈلدى، «بەشى مەشى قىلىش بۇيرۇقى»، ئىچكى ئۇستابلارنى ئىزچىل ئىجرا قىلىش چىڭ تۇتۇلۇپ، ئىچكى باشقۇرۇش يەنىمۇ كۈچەيتىلدى.

ئىككىنچى باسقۇچ، 6 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن 8 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش پروگراممىسىنى، مەركەز رەھبەرلىرىنىڭ مۇھىم يوليورۇقلىرىنىڭ روھىنى ۋە ج خ مىنىستىرلىكى پارتكومىنىڭ نەزەرىيە ئۆگىنىش مەركىزىي گۇرۇپپىسىنىڭ (كېڭەيتىلگەن) ئۆگىنىش يىغىنى شۇنىڭدەك ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ 27 - قېتىملىق يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايوندىكى ج خ ئورگانلىرىنىڭ «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش مۇھىم نۇقتا قىلىندى، ھەر دەرىجىلىك ج خ ئورگانلىرى نەزەرىيە ئۆگىنىشى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنىڭ ج خ خىزمىتىدىكى يېتەكچى ئورنىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزدى، كەڭ خەلق ساقچىلىرىنىڭ ئۈچ چوڭ سىياسىي ۋە ئىجتىمائىي مەسئۇلىيەت (كومپارتىيىنىڭ ھاكىمىيەت بېشىدىكى ئورنىنى مۇستەھكەملەش، دۆلەتنىڭ ئەدەبىي ئامانلىقىنى قوغداش، خەلقنىڭ خاتىرجەم ياشىشىنى كاپالەتلەندۈرۈش)كە، «بەش ئالڭ» (ئومۇمىيەت ئېڭى، سىياسىي ئالڭ، بالا - قازا ئېڭى، ئاممىۋى ئالڭ، قانۇنچىلىق ئېڭى)غا ۋە قوشۇن قۇرۇلۇشىدىكى «تۆت جۈملە سۆز» (ئادەمدە روھ بولۇش، ماددىي جەھەتتە رەتلىك بولۇش، سۆزدە مۇلايىم بولۇش، ئىش بېجىرىشتە ئادىل بولۇش)گە بولغان چۈشىنىشى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئىدىيىنى يەنىمۇ بىرلىككە كەلتۈرۈپ، پىكىر يوللىرىنى ئېچىپ، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىشنىڭ يېڭى دولقۇنىنى قوزغىدى.

ئۈچىنچى باسقۇچ، 8 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدىن 12 - ئايغىچە ھەر دەرىجىلىك ج خ ئورگانلىرى ج خ مىنىستىرلىكى تۈزگەن خەلققە قولايلىق ۋە پايدىلىق 30 تۈرلۈك تەدبىر ۋە «ج خ ئورگانلىرىنىڭ مەمۇرىي دېلوالارنى بېجىرىش تەرتىپى توغرىسىدىكى بەلگىلىمە» نىڭ ئېلان قىلىنغانلىقى ۋە يولغا قويۇلغانلىقىنى بەلگە قىلىپ، «ئومۇم ئۈچۈن ساقچى بولۇش، خەلق ئۈچۈن قانۇن ئىجرا قىلىش» تىن ئىبارەت يادرونى يېقىندىن چۆرىدەپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ئۆز ئەمەلىيىتىگە زىچ بىرلەشتۈرۈپ، نىشانلىق تەدبىر قوللىنىپ ئاممىنىڭ ئىنكاسى كۈچلۈك بولۇۋاتقان گەۋدىلىك مەسىللەرنى يەنى ئاممىنىڭ دەردىگە دەرىمان بولمايدىغان، ھېسسىياتىغا ئازار بېرىدىغان، مەنپەئەتسىگە

مەسئۇلىيەتسىزلىك، ھوقۇققا دەخلى - تەرۇز قىلىش تەپتىشلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ مەسئۇلىيەتسىزلىك تەپتىشلىكى تارماقلىرى مەسئۇلىيەتسىزلىك، ھوقۇققا دەخلى - تەرۇز قىلىش دېلولىرى يىپ ئۈچىدىن 342 نى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭ 308 نى دەسلەپكى قەدەمدە تەكشۈردى. ۋەقەنى ئاساس قىلىپ 22 دېلو تۇرغۇزدى؛ 131 ئادەمگە چېتىشلىق 107 دېلونى دېلو تۇرغۇزۇپ تەھقىقلەشنى قارار قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ۋەقەنى ئاساس قىلىپ بېكىتىلگەن 9 جىنايەت گۇماندارغا چېتىشلىق 7 دېلو، خىزمەت ھوقۇقىدىن قالايمىقان پايدىلانغان 28 ئادەمگە چېتىشلىق 24 دېلو، خىزمەتتە مەسئۇلىيەتسىزلىك قىلغان 42 ئادەمگە چېتىشلىق 37 دېلو، نەپسانىيەتچىلىك - كۆز بويامچىلىق قىلغان 21 ئادەمگە چېتىشلىق 19 دېلو، پۇقرالىق ھوقۇققا دەخلى - تەرۇز قىلغان 31 ئادەمگە چېتىشلىق 20 دېلو بار. ناھىيە - باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى 12 رەھبىرىي كادىرنىڭ دېلوسى تەكشۈرۈپ بېجىرىلدى. 80 ئادەمگە چېتىشلىق 64 دېلو تەھقىقلەپ ئاخىرلاشتۇرۇلدى، 59 ئادەمگە چېتىشلىق 47 دېلو ئەيىبلەشكە يوللاپ بېرىلدى، 12 ئادەمگە چېتىشلىق 9 دېلو ئەيىبلەشمەسلىككە يوللاپ بېرىلدى، 9 ئادەمگە چېتىشلىق 8 دېلو ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى. دېلو بېجىرىش ئارقىلىق 469 مىڭ 500 يۈەن ئىقتىسادىي زىيان قايتۇرۇۋېلىندى.

جالڭ يى

تۈرمە - سولاقخانا تەپتىشلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ تۈرمە - سولاقخانا تەپتىشلىكى تارماقلىرى قانۇنغا خىلاپ قاماپ قويۇش، بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ ئىجرا قىلىشقا تاپشۇرما سىلىق، بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ سولاقخانىدا جازا ئۆتەشكە قالدۇرۇشقا ئوخشاش ئەھۋاللارغا چېتىشلىق 13 ئادەمنى بايقاپ، 8 ئادەم (قېتىم) ئۈستىدە يازما تۈزىتىش پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، 7 ئادەم (قېتىم) نىڭكىنى تۈزەتتى. بىر يىلدا تۇنجى قېتىم قاماش مۇددىتىدىن ئېشىپ كەتكەن ئادەم 623. (بۇنىڭ ئىچىدە تۇتۇپ تۇرۇش مۇددىتىدىن ئېشىپ كەتكەن ئادەم 109، تەھقىقلەش مۇددىتىدىن ئېشىپ كەتكەن ئادەم 81. تەكشۈرۈپ ئەيىبلەش مۇددىتىدىن ئېشىپ كەتكەن ئادەم 42، سوتلاش مۇددىتىدىن ئېشىپ كەتكەن ئادەم 391)، ئالدىنقى قاراردا تۈزىتىلىگەن ئادەم 157. تەپتىش ئورگانلىرى ئالاقىدار تارماقلارغا يازما تۈزىتىش پىكرى بەرگىنى 683 ئادەم (قېتىم)، تۈزىتىلگىنى 728 ئادەم.

جالڭ يى

مۇئاۋىن باش تەپتىشلەر: لى گۇيماۋ، دۇڭ جېيەن، ئابدۇراخمان مۇھەممەت، لى رۇڭ (ئالال)، ئىسلامبېك ئابدۇلخان (قازاق)، نېي جېيەنخۇا.

تەكشۈرۈپ قولغا ئېلىش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ تەھقىقلەشنى نازارەت قىلىش تارماقلىرى تەھقىقلەش ئورگانلىرى تەكشۈرۈپ قولغا ئېلىشنى تەستىقلاشقا سۇنغان 17 مىڭ 987 ئادەمگە چېتىشلىق 12 مىڭ 213 دېلونى قوبۇل قىلدى. تەكشۈرۈش ئارقىلىق، 11 مىڭ 129 دېلودىكى 16 مىڭ 179 ئادەمنى قولغا ئېلىشنى تەستىقلىدى، 858 دېلودىكى 1454 ئادەمنى قولغا ئېلىشنى تەستىقلىدى.

جالڭ يى

تەكشۈرۈپ ئەيىبلەش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ تەكشۈرۈپ ئەيىبلەش تارماقلىرى تەكشۈرۈپ ئەيىبلەشكە ئۆتكۈزۈپ بەرگەن 22 مىڭ 565 ئادەمگە چېتىشلىق 14 مىڭ 824 دېلونى قوبۇل قىلىپ، سوت مەھكىمىسىگە 11 مىڭ 512 دېلودىكى 17 مىڭ 40 ئادەمنى ئەيىبلدى، 547 دېلودىكى 838 ئادەمنى ئەيىبلىدى.

جالڭ يى

خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق تەپتىشلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇققا قارشى تۇرۇش تارماقلىرى خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق دېلو يىپ ئۈچىدىن 1416 نى قوبۇل قىلىپ، 1095 نى دەسلەپكى قەدەمدە تەھقىقلدى، 609 ئادەمگە چېتىشلىق 537 دېلونى دېلو تۇرغۇزۇپ تەكشۈردى، ۋەقەنى ئاساس قىلىپ 23 دېلو تۇرغۇزدى. دېلو تۇرغۇزۇپ تەھقىقلىگەن دېلولار ئىچىدە خىيانەت قىلغان، پارا ئالغان پۇل 50 مىڭ يۈەندىن كۆپ، يۆتكەپ ئىشلىتىۋالغان ھۆكۈمەت پۇلى 100 مىڭ يۈەندىن كۆپ چوڭ دېلو 176، چېتىلغان ناھىيە - باشقارما دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىر 50 ئادەم (بۇنىڭ ئىچىدە نازارەت دەرىجىلىك كادىر 2، ناھىيە - باشقارما دەرىجىلىك كادىر 48). 484 ئادەمگە چېتىشلىق 434 دېلونى تەھقىقلەپ ئاخىرلاشتۇردى، 390 ئادەمگە چېتىشلىق 354 دېلونى ئەيىبلەشكە ئۆتكۈزۈپ بەردى، 72 ئادەمگە چېتىشلىق 61 دېلونى ئەيىبلەشمەسلىككە ئۆتكۈزۈپ بەردى. 22 ئادەمگە چېتىشلىق 19 دېلونى ئەمەلدىن قالدۇردى. دېلو بېجىرىش ئارقىلىق 32 مىليون 630 مىڭ 900 يۈەن ئىقتىسادىي زىيان قايتۇرۇۋېلىندى.

جالڭ يى

مىليارد يۈەندىن ئاشقان نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلاردا ئالدىنى ئېلىش بويىچە مەخسۇس ئىش كۆردى، بۇنىڭ ئىچىدە 10 مىليون يۈەندىن تۆۋەن قۇرۇلۇش 101 تۈر، 10 مىليون يۈەندىن 50 مىليون يۈەنگىچە بولغان قۇرۇلۇش 31 تۈر، 50 مىليون يۈەندىن 100 مىليون يۈەنگىچە بولغان قۇرۇلۇش 11 تۈر، 100 مىليون يۈەندىن يۇقىرى قۇرۇلۇش 24 تۈر. 141 قۇرۇلۇشنىڭ خېرىدار چاقىرىش ھەرىكىتىنى نازارەت قىلدى ھەمدە 39 نۇسخا تەپتىش تەكلىپى بەردى.

جالگىي

قانۇن - سىياسەت تەتقىقاتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ قانۇن - سىياسەت تەتقىقاتى تارماقلىرى «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى يېتەكچى قىلىپ، مەخسۇس تېمىدىكى تەكشۈرۈپ - تەتقىق قىلىش ماقالىسىدىن 1600 پارچىنى تاماملىدى، تۈرلۈك گېزىت - ژۇرناللار 900 پارچىدىن ئارتۇق ماقالىنى ئىشلەتتى، ئىككى پارچە ماقالە 4-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك تەپتىش نەزەرىيىسى تەتقىقات يىغىنىدا 2 - دەرىجىلىك ۋە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئىككى پارچىسى تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ مەملىكەتلىك مۇنەۋۋەر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش نەتىجىسى بويىچە 2 - دەرىجىلىك، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ قانۇن - سىياسەت تەتقىقاتى خادىملىرى شۇ ئۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قانۇن چىقىرىش مۇزاكىرىسىگە تۆت قېتىم قاتناشتى، شۇ ئارقىلىق پارىكوم سىياسىي - قانۇن كومىتېتىنىڭ «ئاساسىي قانۇن»غا تۈزۈش كىرگۈزۈش مۇھىبەت يىغىنىغا 2 قېتىم قاتناشتى، ئادۋوكاتلارنىڭ مەسئۇلىيىتىنى قانۇن بويىچە ئادا قىلىشنى كاپالەتلەندۈرۈشكە ئائىت مۇھاكىمىگە 3 قېتىم قاتناشتى، ئەدلىيە نازارىتى ۋە شىنجاڭ قانۇنشۇناسلىق جەمئىيىتى ئاچقان «ئادۋوكاتلار قانۇنى»غا تۈزۈش كىرگۈزۈش قاتارلىق ئالاقىدار مەسلىھەتنىڭ مۇھاكىمىسىگە 5 قېتىم قاتناشتى. مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قانۇن چىقىرىش توغرىسىدىكى ئىزاھاتى، ئالىي خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ ئالىي خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ ئەدلىيەلىك ئىزاھاتى ۋە 17 تەستىق جاۋابى تارقىتىلدى. «شىنجاڭ تەپتىشلىكى» (خەنزۇچە) ژۇرنىلى بىر يىلدا 4 سان چىقىرىلدى.

جالگىي

ئىلغارلارنى تەقدىرلەش

2003 - يىلى 10 - ئايدا، شۇ ئارقىلىق تەپتىش مەھكىمىسىدىكى دەپ تۈلك مۇنەۋۋەر ئەيىبلەنگۈچىلەرنى باھالاش

ھەق - تەلەپ، مەمۇرىي ئىشلار تەپتىشلىكى 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ ھەق - تەلەپ، مەمۇرىي تەپتىش تارماقلىرى سوت مەھكىمىسىنىڭ ھۆكۈم - كېسىملىرىگە قايىل بولمىغان ھەق - تەلەپ، ئىقتىسادىي، مەمۇرىي ئىززەت دېلوسىدىن 1713نى قوبۇل قىلدى، 655نى دېلو قىلىپ تۇرغۇزدى، خەلق سوت مەھكىمىسىگە 155 دېلو توغرىسىدا نارازىلىق ئىززەت بەردى، تەكشۈرۈپ ئاخىرلاشتۇرۇلغان دېلو ئىچىدىكى 24 دېلونىڭ ھۆكۈمىنى ئۆزگەرتتى، 6 دېلونىڭ ئەسلى ھۆكۈمىنى ساقلاپ قالدى، 4 دېلونى مۇرەسسە قىلدى.

جالگىي

ئىززەت - شىكايەت ۋە جىنايىتى ئىشلار تۆلەم دېلولىرى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ ئىززەت - شىكايەت تارماقلىرى تۈرلۈك ئىززەت - شىكايەت دېلوسىدىن 3048نى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە شىكايەت 1190، ئىززەت 1858. 2945 دېلونى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. جىنايىتى ئىشلار ئىززەت دېلوسىدىن 196نى قوبۇل قىلىپ، 144نى بېجىرىپ بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېلو تۇرغۇزۇپ قايتا تەكشۈرۈلگىنى 66. قايتا تەكشۈرۈشتە نەتىجىسى چىققان دېلو 45، بۇنىڭ ئىچىدە ئەسلىدىكى قارار ئۆزگەرتىلگىنى 7، ئەسلىدىكى قارار ساقلاپ قېلىنغىنى 34، ئېتىراز بىلدۈرۈش پىكرى بېرىلگىنى 2، ئېتىراز بىلدۈرۈلمىگىنى 2. جىنايىتى ئىشلار تۆلەم ئىززەت دېلوسىدىن 49نى قوبۇل قىلدى، ئېتىراپ قىلىنمىدىغىنى 20 دېلو، بۇنىڭ ئىچىدە ئېتىراپ قىلىنمىدىغىنى 8، ئېتىراپ قىلىنمايدىغىنى 10. باش تەپتىش كۈتۈۋالغان ھال ئېيتىپ كەلگەنلەر 776، قوبۇل قىلغان دېلو 718، بېجىرىشكە تەستىقلىغان دېلو 651، بېجىرىپ ئاخىرلاشتۇرۇلغان دېلو 346.

جالگىي

ۋەزىپە دائىرىسىدىكى جىنايەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ ۋەزىپە دائىرىسىدىكى جىنايەتنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا ئالاقىدار تارماقلىرى 272 يەككە دېلونىڭ ئالدىنى ئېلىش يۈزىسىدىن ئىش كۆرۈپ، ئالدىنى ئېلىش تەپتىش تەكلىپىدىن 480نى ئوتتۇرىغا قويدى، قانۇنغا خىلاپ ئىشتىن 129نى تۈزەتتى، 169 تۈزىدىكى ئىشقا دائىر قائىدە - تۈزۈم تۇرغۇزۇشقا ياردەم بەردى، 146 قېتىم دېلو تەھلىل قىلىش يىغىنى ئاچتى، قانۇنچىلىق بويىچە 60 قېتىم ئىسبەت تەربىيىسى ئېلىپ باردى. سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 10

ئاساسىي قاتلام سوت مەھكىمىسى (بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ئاساسىي قاتلام سوت مەھكىمىسى 96، بىخۇنەن بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونلۇق ئاساسىي قاتلام سوت مەھكىمىسى 25، تۆمۈر يول ترانسپورتى ئاساسىي قاتلام سوت مەھكىمىسى 3) بار. خەلق كوللېگىيىسى 183 كە يەتتى (بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك خەلق سوت كوللېگىيىسى 153، بىخۇنەن بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى خەلق سوت كوللېگىيىسى 30).

ۋېي چۇشيا

جىنايىتى ئىشلار سوتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى 1 - سوتتا قارىلىدىغان جىنايىتى ئىشلار دېلوسىدىن 16 مىڭ 6 نى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭدىن 15 مىڭ 498 دېلونى سوتلاپ ئاغىراشتۇردى، دېلو ئاغىراشتۇرۇش نىسبىتى %83.96 بولدى، ئاغىراشتۇرغان دېلolar ئىچىدە، دۆلەت خەۋپسىزلىكىگە زىيان يەتكۈزگەن 655 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 183؛ پارتىلىتىش، قورال - ياراقتا، ئوق - دورا ۋە پارتىلىتىش بۇيۇملىرىنى قانۇنسىز ياماش ۋە ئېلىپ - سېتىش، قاتناش ھادىسىسى پەيدا قىلىش قاتارلىق جامائەتنىڭ بىخەتەرلىكىگە زىيان يەتكۈزگەن 1309 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 1178؛ توختام ئالداچلىقى، تالون - ھۆججەت ئالداچلىقى، يالغان پۇل سېتىش قاتارلىق سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تەرتىپىگە بۇزغۇنچىلىق قىلغان 337 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 212؛ قەستەن ئادەم ئۆلتۈرۈش، زەخمىلەندۈرۈش قاتارلىق پۇقرالارنىڭ جىسمانىي ھوقۇقىغا، دېموكراتىيە ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز قىلغان 7009 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 5391؛ بۇلاڭچىلىق، ئوغرىلىق قاتارلىق مال - مۈلۈككە دەخلى - تەرۇز قىلغان 11 مىڭ 779 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 7271؛ زەھەر سېتىش، زەھەر ياساش، ۋەزىپە ئىجرا قىلىشقا توسقۇنلۇق قىلىش قاتارلىق جەمئىيەت باشقۇرۇش تەرتىپىگە زىيان يەتكۈزگەن 1383 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 880؛ دۆلەت مۇداپىئەسىگە زىيان يەتكۈزگەن 29 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 13؛ خىيانەتچىلىك، پارىخورلۇق قىلغان 402 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 348؛ خىزمەت ھوقۇقىدىن قالايمىقان پايدىلىنىشقا ئوخشاش مەسئۇلىيەتسىزلىك جىنايىتى ئۆتكۈزگەن 23 ئادەمگە چېتىشلىق جىنايەت دېلوسى 21؛ باشقا جىنايەت ئۆتكۈزگەن بىر ئادەمگە چېتىشلىق دېلو بىر.

ۋېي چۇشيا

پائالىيەتتە، مەملىكەت بويىچە ئون نادر ئەيىبلەنگۈچىنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى، ئوسمان بارات قاتارلىق 4 نەپەر تەپتىش ئەمەلدارى مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئەيىبلەنگۈچى بولۇپ باھالاندى.

جالك يى

جيا چۇنۋاڭ سەپەر ئۈستىدە ئۈرۈمچىدە توختىدى

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - 2 - كۈنلىرى ئالىي خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى جيا چۇنۋاڭ زىيارەتكە چىقىش سەپىرىدە ئۈرۈمچىدە توختاپ، ئۈرۈمچى رايونىدىكى بارلىق تەپتىش كادىر - ساقچىلىرىنى يوقلىدى ھەمدە شىنجاڭ تەپتىش خىزمىتىنىڭ ئەھۋالى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى.

جالك يى

جاۋ دېڭجۇ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى
2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە ئالىي خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باش تەپتىشى جاۋ دېڭجۇ قاتارلىقلار شىنجاڭ تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ قاماش مۇددىتى ئېشىپ كەتكەنلەرنى ئېنىقلاش خىزمىتىنى تەكشۈردى.

جالك يى

سوت

ش ئۇ ئار يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى مەسئۇللىرىنىڭ ئىسسىقلىقى مەھكىمە باشلىقى: مۇھەببەت رۇزى.

مۇئاۋىن مەھكىمە باشلىقلىرى: جاۋ شياڭۋا، جېن جياڭ (ئايال)، سۇن شۆچى (رۇس)، 10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى، لۇ چىفا، خەن دېجياڭ (موڭغۇل)، شاۋكەت ئىدرىس.

سوت ئورگانلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭدا سوت مەھكىمىسى 151 گە يەتتى (ھەربىي سوت مەھكىمىسى بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە بىر يۇقىرى سوت مەھكىمىسى، 2 يۇقىرى سوت مەھكىمىسىنىڭ شۆبىسى (ئىلى - قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق شۆبە سوت مەھكىمىسى ۋە بىخۇنەن شۆبە سوت مەھكىمىسى)، 24 ئوتتۇرا سوت مەھكىمىسى (بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ئوتتۇرا سوت مەھكىمىسى 13، بىخۇنەن ئوتتۇرا سوت مەھكىمىسى 10، تۆمۈر يول ترانسپورتى ئوتتۇرا سوت مەھكىمىسى بىر)، 124

ئەمەلدىن قالدۇرۇلغىنى، ئۆزگەرتىلگىنى 128، دەۋامىر ئەرزىنى قايتۇرۇۋالغىنى 120، ئەرز رەت قىلىنغىنى 39، باشقىلار 121. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك سوت مەھكىمىلىرى يەنە دۆلەت تۆلەم دېلوسىدىن 89نى قوبۇل قىلىپ، 78نى سوتلاپ ئاخىرلاشتۇردى، ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى % 87.64 بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە تۆلەم بېرىش قارار قىلىنغىنى 20 دېلو، قارار قىلىنغان تۆلەم سوممىسى 2 مىليون 706 مىڭ يۈەن، تۆلەم بەرمەسلىك قارار قىلىنغىنى 28 دېلو، باشقا دېلو 30.

1 新疆队 100

ۋېي چۈشيا

ھال ئېيتىش، ئەرز سۈنۈش ۋە سوت نازارەتچىلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى ئاممىدىن كەلگەن 12 مىڭ 97 پارچە خەت (قېتىم)نى بىر تەرەپ قىلدى، ھال ئېيتىپ كەلگەن 68 مىڭ 736 ئادەم (قېتىم)نى كۈتۈۋالدى، بۇنىڭ ئىچىدە ھال ئېيتىپ كەلگەنلەر 29 مىڭ 241، ئەرز قىلىپ، قايتا سوتلاشنى ئىلتىماس قىلىپ كەلگەنلەر 1779، ئىجرا ئىشى بىلەن كەلگەنلەر 12 مىڭ 935، قىلغان ئەرزى ئەرز دائىرىسىگە كىرمەيدىغانلار 3771، باشقىلار 21 مىڭ 10 ئادەم. ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك سوت مەھكىمىلىرى سوت - نازارەتچىلىكىگە دائىر 5048 دېلونى قوبۇل قىلىپ، 4465 دېلونى سوتلاپ ئاخىرلاشتۇردى، ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى % 88.45 بولدى.

ۋېي چۈشيا

ئىجرا قىلىش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سوت مەھكىمىلىرى ئىجرا قىلىش ئىلتىماس قىلىنغان دېلودىن 82 مىڭ 398نى قوبۇل قىلدى، ئىجرا قىلىش ئىلتىماس قىلىنغان نىشاندىكى سومما 10 مىليارد 481 مىليون يۈەن. 67 مىڭ 633 دېلو ئىجرا قىلىنىپ ئاخىرلاشتۇرۇلدى، ئىجرا قىلىپ ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى % 82.08 بولدى، ئىجرا قىلىپ ئاخىرلاشتۇرۇلغان نىشاندىكى سومما 4 مىليارد 827 مىليون يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىجرا قىلىپ ئاخىرلاشتۇرۇلغان ھەق - تەلەپ دېلوسى 60 مىڭ 398، جىنايى ئىشلار دېلوسى 2055، مەمۇرىي ئىشلار دېلوسى 548، باشقا دېلو 4632.

ۋېي چۈشيا

2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 7 - كۈنى شىنجاڭنىڭ ئايال سوتچىلىرى تۇنجى نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئايال سوتچىلارنىڭ قانۇن بىلىملىرىدىن زېھىن سىناش مۇسابىقىسىگە قاتناشتى ھەمدە ئومۇمىي ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىدە 3 - بولدى.

جاڭ ۋېيكي فوتوسى

ھەق - تەلەپ سوتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى 1 - سوتتا قارىلىدىغان ھەق - تەلەپ دېلوسىدىن 140 مىڭ 463نى قوبۇل قىلىپ، 133 مىڭ 72نى سوتلاپ ئاخىرلاشتۇردى، ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى % 94.74 بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە نىكاھ، ئائىلە، مىراس ماجىراسىغا ئائىت 44 مىڭ 965 دېلونى قوبۇل قىلىپ، 43 مىڭ 822نى سوتلاپ ئاخىرلاشتۇردى؛ توختام ماجىراسىغا ئائىت 67 مىڭ 920 دېلونى قوبۇل قىلىپ، 63 مىڭ 680نى سوتلاپ ئاخىرلاشتۇردى؛ ئەقلىي مۈلۈك ھوقۇقىغا ئائىت 114 دېلونى قوبۇل قىلىپ، 101نى سوتلاپ ئاخىرلاشتۇردى؛ ھوقۇق تەۋەلىكى، ھوقۇققا دەخلى قىلىش ماجىراللىرى ۋە باشقا ھەق - تەلەپ دېلوسىدىن 27 مىڭ 464نى قوبۇل قىلىپ، 25 مىڭ 469نى سوتلاپ ئاخىرلاشتۇردى.

ۋېي چۈشيا

مەمۇرىي سوت

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرى 1 - سوتتا قارىلىدىغان مەمۇرىي ئىشلار دېلوسىدىن 839نى قوبۇل قىلىپ (بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن قوبۇل قىلغان دېلو 711)، 766نى سوتلاپ ئاخىرلاشتۇردى، ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى % 91.3 بولدى. سوتلاپ ئاخىرلاشتۇرۇلغان دېلولار ئىچىدە، مەمۇرىي ئورگاننىڭ قارارى ساقلاپ قېلىنغىنى 358؛ مەمۇرىي ئورگاننىڭ قارارى

باشقا دېلولار

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سوت مەھكىمىلىرى جازا كېمەيتىش، شەرتلىك قويۇپ بېرىش دېلوسىدىن 21 مىڭ 715 نى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە جازا كېمەيتىش دېلوسى 18 مىڭ 75، شەرتلىك قويۇپ بېرىش دېلوسى 3640. ئالاھىدە تەرتىپ تەدبىقلىنىدىغان دېلودىن 4540 نى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېلان چىقىرىپ ھەيدەكچىلىك قىلىش تەرتىپى تەدبىقلىنىدىغان دېلودىن 328 نى، تۆلەش بۇيرۇقى چىقىرىشنى ئىلتىماس قىلىش دېلوسىدىن 3408 نى، ۋەيران بولۇش دېلوسىدىن 301 نى، ئەدلىيە ھەمكارلىقى، كېسىم كۈچىنى ئېتىراپ قىلىش قاتارلىق دېلولاردىن 450 نى، ھەرىكەت ئىقتىدارىنى، سايلىغۇچىلار سالاھىيىتىنى، يوقاپ كەتكەنلىكىنى جاكارلاشنى، ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئېلان قىلىش قاتارلىقلارنى بېكىتىش دېلوسىدىن 53 نى قوبۇل قىلدى.

ۋېي چۇشيا

سوت مەھكىمىسى سىستېمىسىدىكى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن ئىلغارلار

2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى سايياغ رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 10 - شى بېيتۇن بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسى مەملىكەت بويىچە سوت مەھكىمىسى سىستېمىسىدىكى ئۆلگىلىك سوت مەھكىمىسى دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ خوتەن ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى جىنايىتى ئىشلار سوت كولىگىيىسى مەملىكەت بويىچە قاتتىق زەربە بېرىپ تۈزەش كۈرىشىدىكى ئىلغار كولىگىيىسى دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ خوتەن ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى جىنايىتى ئىشلار سوت كولىگىيىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى مەمتىمىن ئىبراھىم، فۇكاڭ شەھەرلىك خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى جاۋ بۇنلۇڭ، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 10 - شى بېيتۇن بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى ساۋ جۇڭخۇالار مەملىكەت بويىچە سوت مەھكىمىسى سىستېمىسىدىكى ئۆلگىلىك سودىيە دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى جىنايىتى ئىشلار سوتى 1 - كولىگىيىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئەنۋەر ئىسمايىل مەملىكەت بويىچە قاتتىق زەربە بېرىپ تۈزەش كۈرىشىدىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ ئۆسمۈرلەر دېلولىرى سوت كولىگىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاياللارنىڭ مەدەنىي ئۆلگە كۆزىتىش ئورنى بولۇپ

باھالاندى؛ ئۈرۈمچى يېڭى شەھەر رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسى قاتارلىق 10 سوت مەھكىمىسى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر سوت مەھكىمىسى بولۇپ باھالاندى ھەمدە كولىگىيىسى 2 - دەرىجىلىك تۆھپە بېرىلدى؛ خوتەن ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى جىنايىتى ئىشلار سوت كولىگىيىسىگە كولىگىيىسى 2 - دەرىجىلىك تۆھپە بېرىلدى. قاراماي شەھىرى قاراماي رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ سوتچىسى شۇ پىڭ (ئايال) ئاپتونوم رايون بويىچە ئاياللارنىڭ تۆھپە قوشۇش ئۆلگىسى بولۇپ باھالاندى؛ قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ سوتچىسى مۇھەممەت ياقۇپقا شەخسى 1 - دەرىجىلىك تۆھپە بېرىلدى؛ ئۈرۈمچى شەھىرى سايياغ رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ۋۇ ۋېيدۆڭ قاتارلىق 20 كىشى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر سودىيە دەپ باھالاندى ھەمدە ئۇلارغا شەخسى 2 - دەرىجىلىك تۆھپە بېرىلدى؛ خوتەن ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى سوت نازارەتچىلىكى كولىگىيىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئابدۇللا مەمتىمىن قاتارلىق 3 ئادەمگە شەخسى 2 - دەرىجىلىك تۆھپە بېرىلدى.

ۋېي چۇشيا

تىپىك دېلولاردىن مىساللار

ماجيۇنىڭ خەتەرلىك ماددا تاشلاش دېلوسى ماجيۇ، ھەر، خەنزۇ، 1971 - يىلى 11 - ئايدا تۇغۇلغان، ساۋەن ناھىيە شاڭخۇدى يېزا شېشۇچۇ كەنتىدە دېھقان. ئۇ ئائىلىسىدىكى ئىناقسىزلىقنىڭ سەۋەبىنى شۇ كەنتتىكى ۋاڭ × × (ماجيۇنىڭ باجىسى) ھەر - خوتۇندىن كۆرگەن. ئۇ ئائىلىسىدىكى زىددىيەت شۇلارنىڭ قۇتراتقۇلۇقىدىن كېلىپ چىققان دەپ قاراپ، ئۇلاردىن ئۈچ ئېلىش نىيىتىگە كەلگەن. ئۇ 2002 - يىلى 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى كەچتە ۋاڭ × × نىڭ دادىسىنىڭ قورۇمىدىكى تاۋۇز بېسىلغان كىچىك تۆت چاقلىق تراكتورنى كۆرۈپ، ئىشپىرىسى بىلەن ۋاڭ × × نىڭ تاۋۇزلىرىغا چاشقان دورىسى ئۇرۇۋەتكەن، 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ۋاڭ × × تاۋۇزنى شياڭخۇدى يېزىسىنىڭ چەنجۈەنخۇ مەنزىرىلىك ساياھەت رايونىغا ئېلىپ بېرىپ ساتقان، نەتىجىدە 19 ئادەم يېگەندىن كېيىن زەھەرلەنگەن بۇنىڭ ئىچىدە زىيانلانغۇچى جېي × × ئېغىر زەھەرلەنگەنلىكتىن دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىش يولىدا ئۆلگەن؛ 12 ئادەم زەھەرلىنىش تۈپەيلىدىن دوختۇرخانىدا يېتىپ بىر قانچە كۈن داۋالانغاندىن كېيىن دوختۇرخانىدىن چىققان. قانۇن دوختۇرى باھالاش ئارقىلىق: زىيانلانغۇچى جېي × × ھايات ۋاقتىدا تەركىبىدە چاشقان دورىسى بولغان تاۋۇزنى يەپ جىددىي زەھەرلىنىپ ئۆلگەن دەپ بېكىتكەن. يەنە جاۋابكار ماجيۇنىڭ ئىشتىن ئاۋۋال ۋاڭ × × نىڭ تراكتوردىكى تاۋۇزىنى

شىركىتى دەپ ئاتالدى) سوت مەھكىمىسىگە ئەرز قىلىپ، لى چياڭنىڭ ھوقۇققا دەخلى - تەرۇز قىلىش قىلمىشىنى توختىتىش، «ئىلى . com» دېگەن رايون نامىنى روپىيەتتىن ئۆچۈرۈش، ئىلى ئالاھىدە ھارنى شىركىتىنى «ئىلى . com» دېگەن رايون نامىدىن بەھرىمەن قىلىش توغرىسىدا ھۆكۈم قىلىپ بېرىشنى، ھەمدە لى چياڭنىڭ كەچۈرۈم سوراپ، تەسىرنى تۈگىتىشنى تەلەپ قىلغان. بىرىنچى سوت قىلغۇچى سوت مەھكىمىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئېنىقلىشىچە، 1979 - يىلى ئىلى ئالاھىدە ھارنى شىركىتىنىڭ ئاساسى بولغان ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 72 - تۇەن - مەيدانىنىڭ ھاراق زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «ئىلى» ماركىلىق داچۇ ھاراق بىلەن ئالاھىدە ھاراققا شۇ ئارا سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى تەرىپىدىن «داخلىق ماركا» دېگەن نام بېرىلگەن. شۇنىڭدىن كېيىن، 1979 - يىلىدىن 2001 - يىلىغىچە بولغان ئارىلىقتا، ئىلى ئالاھىدە ھارنى شىركىتى 20دىن ئارتۇق تۈردىكى تاۋارنى «ئىلى» ماركىسى بىلەن روپىيەتكە ئالدۇرۇشنى ئىلتىماس قىلغان. كۆپ يىللاردىن بۇيان، ئىلى ئالاھىدە ھارنى شىركىتى ناھايىتى چىق مەبلەغ سېلىپ، مەملىكەتتىكى نۇرغۇن تەشۋىقات ۋاسىتىلىرى ئارقىلىق كۆپلەپ تەشۋىق قىلىپ، «ئىلى» ماركىسىنى جاي - جايلارغا ئىنتايىن يۇقىرى دەرىجىدە تونۇتقان. 2002 - يىلى 2 - ئاينىڭ 8 - كۈنى دۆلەت سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش باش ئىدارىسىنىڭ تاۋار ماركا ئىدارىسى ئۇقتۇرۇش تارقىتىپ، «ئىلى» ماركىسىنى جۇڭگودىكى مەشھۇر تاۋار ماركىسى دەپ ئېتىراپ قىلغان.

بىرىنچى سوت قىلغۇچى سوت مەھكىمىسى مۇنداق دەپ قارىدى: ئىلى ئالاھىدە ھارنى شىركىتى بىلەن لى چياڭ ئىككىسىلا جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىچىدە روپىيەتكە ئالدۇرۇلغان كارخانا، ياكى جۇڭگو تەۋەلىكىدىكى پۇقرا، ھەر ئىككى تەرەپ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ زېمىنىدا تۇرىدۇ، شۇڭا بۇ دېلو چەتكە چېتىشلىق رايون نامى ماجىراسى دېلوسى ئەمەس. 1 - سوت قىلغۇچى سوت مەھكىمىسىنىڭ بۇ دېلونى قوبۇل قىلىش ھەم باشقۇرۇش ھوقۇقى بار. لى چياڭنىڭ «ئىلى» تاۋار ماركىسىدىن ھېچقانداق ئالدىن بەھرىمەن بولۇش ھوقۇقى يوق، «ئىلى . com» رايون نامىنى روپىيەتكە ئالدۇرۇپ ئىشلىتىدىغان يوللۇق ئاساسى يوق، يەنە كېلىپ ئۇ بۇ نامنى روپىيەتكە ئالدۇرغاندىن كېيىن، ماشىنىغا بىرلەشتۈرۈپ ئىشلەتمىگەن ھەم ماشىنىلارنى بىرلەشتۈرۈش ئادىبىسى سۈپىتىدە ئىشلىتىش تەييارلىقىدىمۇ بولمىغان، بەلكى بۇ رايون نامىنى بىر يىل بېسىپ ياتقاندىن كېيىن، كىم ئارتۇق

مەنزىرىلىك ساياھەت رايونىغا ئېلىپ بېرىپ ساتىدىغانلىقىنى بىلگەنلىكى تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان. تارباغاتاي ۋىلايەتلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسى قاراپ چىقىش ئارقىلىق جاۋابكار ما جىيۇ باشقىلاردىن ئۆچ ئېلىش ئۈچۈن باشقىلارنىڭ ھاياتى ۋە سالامەتلىكى بىلەن ھېسابلاشماي، قەستەن زەھەر سېلىپ، 19 ئادەمنىڭ زەھەرلىنىشى، بۇنىڭ ئىچىدىكى بىر ئادەمنىڭ ئۆلۈشىدەك ئېغىر ئاقسۆۋەتنى كەلتۈرۈپ چىقارغان، قىلمىشى ئالاھىدە قەيەم بولۇپ، جىنايىتى ئىشلار قانۇنى 115 - ماددىسىنىڭ 1 - تارمىقىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، غەتەزلىك ماددا تاشلاش جىنايىتىنى شەكىللەندۈرگەن، دەپ قاراپ، قانۇن بويىچە ما جىيۇنىڭ غەتەزلىك ماددا تاشلاش جىنايىتى ئۈچۈن ئۇنىڭغا ئۆلۈم جازاسى بېرىش، سىياسىي ھوقۇقىدىن ئۆمۈرۋايىت مەھرۇم قىلىشنى؛ ما جىيۇنىڭ قوشۇمچە ھەق - تەلەپ دەۋاسىدىكى دەۋاگەر $X \times X$ (ئۆلگۈچىنىڭ ئوغلى) غا 7159.39 يۈەن ئىقتىسادىي زىياننى تۆلەيدىغانلىقىنى ھۆكۈم قىلغان. ما جىيۇ ھۆكۈمگە قايىل بولماي نازارلىق ئەرز بەرگەن. شۇ ئارا يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى قاراپ چىقىش ئارقىلىق: ئەسلى ھۆكۈمىدىكى پاكىتلار ئېنىق، خاراكتېرنىڭ بېكىتىلىشى جايدا، قانۇننىڭ تەدبىقلىنىشى توغرا، جازا ئۆلچەش مۇۋاپىق، سوت تەرتىپى قانۇنلۇق دەپ قاراپ، قانۇن بويىچە ئەرز رەت قىلىنىپ، ئەسلى ھۆكۈم ماسقلاپ قېلىنىدۇ، دەپ كېسىم قىلدى.

شىنجاڭ ئىلى ئالاھىدە ھارنى ئوقەتچىلىك ھەمسىدارلىق شىركىتى بىلەن لى چياڭ ھېسابلاش ماشىنىسى تور رايون نامى ماجىراسى دېلوسى 2000 - يىلى 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئەركىن كەسىپ بىلەن شۇغۇللانغۇچى لى چياڭ ئىنتېرنېت تور نامى ۋە كود نامى بېرىش تەشكىلاتى ICANN غا «ئىلى . com» رايون نامىنى روپىيەتكە ئالدۇرۇشنى ئىلتىماس قىلغان ھەمدە ICANN ھوقۇق بەرگەن خەلقئارا رايون نامىنى روپىيەتكە ئېلىش سودىگىرى - بېيجىڭ «شىنخەي» پەن - تېخنىكا تەرەققىيات شىركىتى ئارقىلىق خەلقئارا يۇقىرى دەرىجىلىك رايون نامى سانلىق مەلۇمات ئامبىرىغا ئەنگە ئالدۇرۇپ، خەلقئارا رايون نامىنى روپىيەتكە ئالدۇرۇش گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشكەن. لى چياڭ «ئىلى . com» نى روپىيەتكە ئالدۇرغاندىن كېيىن، بۇ نامنى قوللىنىدىغان تور پونكىتى قۇرىمىغان. 2002 - يىلى 5 - ئايدا ئۇ بۇ نامنى 88 مىڭ يۈەنلىك باھانى باشلىنىش نۇقتىسى قىلىپ كىم ئارتۇق قىلىپ ساتماقچى بولغان ھەمدە ئالاقىدار گېزىتلەردە كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىش ھەققىدە ئاشكارا ئېلان بەرگەن. بۇنىڭغا قارىتا، شىنجاڭ ئىلى ئالاھىدە ھارنى ئوقەتچىلىك ھەمسىدارلىق شىركىتى (تۆۋەندە ئىلى ئالاھىدە ھارنىسى

ئەدلىيە مەمۇرىيىتى

ئەدلىيە مەمۇرىي ئورگانلىرىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ناھىيىدىن يۇقىرى ئەدلىيە مەمۇرىي ئورگانلىرى (بىخۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) 114، بۇنىڭ ئىچىدە ئەدلىيە نازارىتى 1، شۇ ئارقىلىق تۈرمە باشقۇرۇش ئىدارىسى 1، ئەمگەك بىلەن تەربىيەلەشنى باشقۇرۇش ئىدارىسى 1، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئەدلىيە ئىدارىسى 14، ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك ئەدلىيە ئىدارىسى 96، ئەدلىيە نازارىتىگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇن 1 (شىنجاڭ ئەدلىيە مەكتىپى)، شىنجاڭدا قانۇن مۇلازىمىتى خادىمىدىن 4852 سى بار.

ما شياڭخۇن

قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش، قانۇن بويىچە

تۈزەش خىزمىتى

2003 - يىلى مەملىكەتلىك يېزا ئاساسىي قاتلام دېموكراتىيە - قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنىنىڭ شىنجاڭ شۆبە مەيدانى يىغىنى ئۇيۇشتۇرۇلدى. سودا سانائەت، باج، سۈپەت نازارەتچىلىكى قاتارلىق تارماقلار ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، ئۈرۈمچى رايونىدىكى يەككە سودا - سانائەتچى، خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ قانۇننى ئۆگىنىش، قانۇننى ئىشلىتىش سۆھبەت يىغىنى ئېچىلىپ، «ئاپتونوم رايوندىكى سودا - سانائەتچىلەر، يەككە تىجارەتچىلەرنىڭ قانۇننى ئۆگىنىش، قانۇننى ئىشلىتىش خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكىر» (مۇزاكىرە نۇسخىسى) تۈزۈپ چىقىلدى. مەملىكەتلىك باج قانۇنىنى تەشۋىق قىلىش خىزمىتى تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنىنىڭ شىنجاڭ شۆبە مەيدانى يىغىنى ئۇيۇشتۇرۇلدى.

«ئاساسىي قانۇن» نى تەشۋىق قىلىش سالىمىقى زورايىتلىدى. «ئاساسىي قانۇنغا ئائىت بىلىملەر قوللانمىسى» تۈزۈلدى ۋە تەرجىمە قىلىندى. 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك قانۇنچىلىق تېما قىلىنغان كىنو - تېلېۋىزىيە نومۇر (تىياتىر) لىرىنى «ئالتۇن شەمشەر مۇكاپاتى» غا كۆرسىتىش، يۇقىرىغا يوللاش خىزمىتى ئىشلىتىلىپ، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ «پۇقرا ۋە قانۇن»، «قانغا بويالغان مۇھەببەت» قاتارلىق 4 سەھىپىسى، 3 مەخسۇس فىلىمى ۋە بىر كۆپ قىسىملىق تېلېۋىزىيە تىياتىرى باھالىنىپ، ئەدلىيە مىنىستىرلىكىگە يوللاندى. قانۇن ئىجرا قىلغۇچى تارماقلاردا

قىلىپ سېتىش يولى بىلەن سېتىپ ئاتوغرا مەنپەئەتكە ئېرىشەلمەي بولغان، لى چىياڭنىڭ توردا ئىلى ئالاھىدە ھازىقى شىركىتىنىڭ داڭلىق تاۋار ماركىسى بىلەن ئوخشاش بولغان رايون نامىنى رويخەتكە ئالدۇرۇش قىلمىشى ئادىل رىقابەتلىشىش، سەمىمىي، ئىشەنچلىك بولۇش ئاساسىي پىرىنسىپىغا خىلاپ، ئۇنىڭ بۇ قىلمىشى ئىلى ئالاھىدە ھازىقى شىركىتىنىڭ قانۇنلۇق ھوقۇق - مەنپەئەتىگە زىيان يەتكۈزگەن، ئاتوغرا رىقابەت شەكىللەندۈرگەن. سوت مەھكىمىسى بۇنىڭغا قارىتا مۇنداق ھۆكۈم چىقارغان: 1. لى چىياڭ بۇ ھۆكۈم كۈچكە ئىگە بولغان كۈندىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە، رويخەتكە ئالدۇرغان «ئىلى.com» رايون نامىنى بىكار قىلسۇن. 2. ئىلى ئالاھىدە ھازىقى شىركىتىنىڭ باشقا دەۋا - تەلەپلىرى رەت قىلىنمىسۇن. لى چىياڭ ھۆكۈمگە قايىل بولماي نازارەتلىق ئەرز بەرگەن، ئەمما شۇ ئارقىلىق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى قاراپ چىقىش مەزگىلىدە، يەنە ئەرزىنى قايتۇرۇۋالدىغانلىقىنى ئوتتۇرىغا قويغان. 2 - سوت قىلغۇچى سوت مەھكىمىسى: نازارەتلىق ئەرز بەرگۈچى لى چىياڭنىڭ نازارەتلىق ئەرزىنى قايتۇرۇۋېلىشىغا رۇخسەت قىلىنىدۇ، ئىككى تەرەپ ئەسلىدىكى سوت ھۆكۈمىنى ئىجرا قىلىشۇن دەپ كېسىم چىقارغان.

ۋېي چۇنشيا

سۇ زېلىن شىنجاڭدا خىزمەتلىرىنى

تەكشۈردى

ئالىي خەلق سوت مەھكىمىسى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى سۇ زېلىن 2003 - يىلى 8 - ئايدا ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئېچىلغان شەرقىي ۋە غەربىي قىسىم رايونىدىكى سوت مەھكىمىسى سىتېمىسى كادىرلىرىنىڭ ساھە بويىچە ۋەزىپە بىلەن چېنىقىش خىزمىتىنى خۇلاسەلەش، تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىغا قاتناشتى ھەمدە قەشقەرگە بېرىپ ئىككى دەرىجىلىك سوت مەھكىمىسىدىكى ھەر مىللەت سودىيەلەرنى يوقلاپ، ئۇلاردىن ھال سورىدى.

11 - ئايدا سۇ زېلىن شىنجاڭغا كېلىپ مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرىدىن سوت مەھكىمىسىنىڭ خىزمىتىنى ئۈستىدە پىكىر ئالدى ۋە ئۇلارنىڭ تەكلىپلىرىنى ئاڭلىدى. ئارىلىقتا تۇرپان ۋىلايىتىدىكى ئىككى دەرىجىلىك سوت مەھكىمىلىرىنىڭ خىزمەتلىرىنى تەكشۈردى، نۇقتىلىق ھالدا ئۆزىنىڭ ئالاقىلىشىش نۇقتىسى بولغان تۇرپان شەھەرلىك خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

ۋېي چۇنشيا

ئىمتىھان ئېلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 300 مىڭدىن ئارتۇق ھەر مىللەت كادىر ئىمتىھانغا قاتناشتى.

«شىنجاڭغا سىرتتىن كەلگەن ئىشلەمچىلەر - نىڭ قانۇن بىلىملىرى ئوقۇشلۇقى»، «4 - بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشتىن سوئال - جاۋاب»، «ئاساسىي قانۇن بىلىملىرى ئوقۇشلۇقى» (ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە) قاتارلىق كىتابلار نەشر قىلىپ تارقىتىلدى؛ باج ئىدارىسى، باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، كارتوگرافىيە ئىدارىسى، دېھقانچىلىق نازارىتى قاتارلىق ئورۇنلار بىلەن بىرلىكتە ھۆججەت تارقىتىپ، ساھەلەرنىڭ قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش، قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش خىزمىتى ئالغا سۈرۈلدى.

2003 - يىلى 9 - ئاي جۇڭگونىڭ تۇنجى پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى تەشۋىقات ئېيى. سۈرەتتە: 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئەدلىيە نازارىتىدىكى ئورگان كادىرلىرى كوچىلارغا چىقىپ قانۇن بىلىملىرىدىن مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتى پائالىيىتىنى يولغا قويدى. سۈرەتنى ئەدلىيە نازارىتى تەمىنلىگەن.

ما شياڭكۈن

خەلق مۇرەسسە خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى (بىخەتەرلىك

بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق خەلق مۇرەسسە ھەيئىتى 16 مىڭ 396، بۇنىڭ ئىچىدە

كەنت ئاھالىلىرى مۇرەسسە ھەيئىتى 10 مىڭ 339، شەھەر ئاھالىلىرى مۇرەسسە ھەيئىتى 1544، زاۋۇت - كارخانا مۇرەسسە ھەيئىتى 2046، بىرلەشمە مۇرەسسە ھەيئىتى 299، سودا بازارلىرى مۇرەسسە ھەيئىتى 52، كۆچمە نوپۇسلار توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايوندىكى مۇرەسسە ھەيئىتى 74، باشقا مۇرەسسە ھەيئىتى 2042، مۇرەسسەچى 72 مىڭ 803. بۇنىڭدىن باشقا، 834 كارخانا مۇرەسسە باشقۇرۇش ئاپپاراتى تەسىس قىلىپ، 3975 ئادەم سەپلىدى؛ 302 كارخانا 706 مەخۇس مۇرەسسە كادىرى سەپلىدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تۈرلۈك مۇرەسسە تەشكىلاتلىرى خەلق ئىچىدىكى تۈرلۈك ماجىرادىن 79 مىڭ 299نى مۇرەسسە قىلدى. مۇرەسسە قىلىش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغىنى 72 مىڭ 974 بولۇپ، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %92 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە، نىكاھ ماجىراسى 23 مىڭ 489، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %92؛ ۋازىرلىق قىلىش ماجىراسى 3617، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %97، بېقىش (يۆلەش، نەپقە بېرىش) ماجىراسى 2845، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %89، نىكاھ - ئائىلە بىلەن مۇناسىۋەتلىك ماجىرا 6511، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %90؛ خولۇم - قوشنىلار ماجىراسى 12 مىڭ 754، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %93، ئۆي ئورنى ماجىراسى 4733، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %90؛ قەرز ماجىراسى 6164، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش

ساقلىنىۋاتقان قانۇن بويىچە ئىش بېجىرمەسلىك، قانۇننى بىلىپ تۇرۇپ قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش مەسلىلىرى كۆزدە تۇتۇلۇپ، «خېيلىۋىجياڭ ئۆلكىسىنىڭ مەمۇرىي قانۇنى ئىجرا قىلغۇچىلارنى يوشۇرۇن زىيارەت قىلىش خاتىرىسى» دىن 2000 پلاستىنكا ئىشلەپ تارقىتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە قانۇنچىلىق ئاخبارات - تەشۋىقات خىزمىتى يىغىنى ئېچىلىپ، «ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قانۇنچىلىق ئاخبارات خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكىر» مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللاندى؛ «ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە ساھەلەرنىڭ قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ئورۇنلارنىڭ خىزمەت ئۆلچىمى» نىڭ پىكىر ئېلىش نۇسخىسى ئوتتۇرىغا چىقىرىلدى ھەمدە سانجى ئوبلاستىنىڭ قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش، قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇنلارنى بەرپا قىلىشتىكى ئىلغار تەجرىبىلىرى تەشۋىق قىلىندى ۋە ئومۇملاشتۇرۇلدى؛ شۇ ئارقىلىقتىن سودا كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە 9 - 10 - ئايلاردا ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىلكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلار ۋە ئالاقىدار ئورۇنلاردا «بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش قانۇنى» بىلىملىرىدىن لېكسىيە سۆزلەش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى؛ نازارەت دەرىجىلىكتىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلارغا قانۇنچىلىق لېكسىيىسى سۆزلەندى. 11 - ئاينىڭ 21 - كۈنى 2003 - يىللىق كادىرلار قانۇن بىلىملىرى ۋە دۆلەت مەمۇرلىرىنىڭ ھەرىكىتىنى قېلىپلاشتۇرۇش بويىچە بىر تۇتاش

37 مىڭ 779 نۇسخا قانۇن ئىشلىرى ھۆججىتى ۋە ئالتەن بېزىپ بېرىلدى، 69 مىڭ 806 ئادەم (قېتىم) نىڭ قانۇن جەھەتتە سورىغان سوئاللىرىغا جاۋاب بېرىلدى، قانۇن جەھەتتەن ياردەم بېرىش ئىشىدىن 3240 بېجىرىلدى، ئەدلىيە مەمۇرىي خىزمىتىگە 6713 ئادەم (قېتىم) قاتنىشىپ، دۆلەت، كوللېكتىپ، پۇقرالارنى 75 مىليون 770 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قالدى، 6 مىليون 252 مىڭ 800 يۈەن كەسپىي ھەق يىغىلدى، 2003 - يىلى ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان ئاساسىي قاتلام قانۇن مۇلازىمىتى ئورنىدىن 2سى، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان خادىمدىن 16سى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، 2003 - يىلى 7 ئاساسىي قاتلام قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى، 79 ئىلغار كوللېكتىپ، 130 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

ماشائۇن

ئەدلىيە جەھەتتە باھالاپ بېكىتىش

خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى جەمئىيەتكە مۇلازىمەت قىلىشقا يۈزلەنگەن ئەدلىيە جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىش ئاپپاراتى 12، ئەدلىيە جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىش خادىمى 225.

2003 - يىلى يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەن ئەدلىيە جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىدىغان ئاپپارات ۋە ئەدلىيە جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىش خادىملىرى ئېلان قىلىندى، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ جەمئىيەتكە مۇلازىمەت قىلىشقا يۈزلەنگەن ئەدلىيە جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىش ئاپپاراتلىرىنى باشقۇرۇش چارىسى»، «جەمئىيەتكە مۇلازىمەت قىلىشقا يۈزلەنگەن ئەدلىيە جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىش ئاپپاراتلىرىنىڭ ئالاقىدار قائىدە - تۈزۈملىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش توغرىسىدىكى بەلگىلىمە» تۈزۈمگە تارقىتىلدى. مەملىكەت بويىچە بىرلىككە كەلگەن ئەدلىيە جەھەتتىن باھالاپ بېكىتىش خادىملىرىنىڭ كەسپىي كىشىلىكى (2004 - يىلى 1 - يانۋاردىن باشلاپ ئىشلىتىلىدىغان) نى ئىشلىتىشنىڭ تەييارلىق خىزمىتى تاماملاندى.

ماشائۇن

ئەدلىيە ئورۇنلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭدا (بىخۇتۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) قۇرۇلغان ئەدلىيە ئورنى 950 گە يېتىپ، يېزا - بازار تۈزۈلمىسى ئومۇمىي سانى (982) نىڭ %97 نى ئىگىلىدى، ئەدلىيە ياردەمچىسى 1624 گە يەتتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەدلىيە ئورۇنلىرى 34 مىڭ 542

نسىبىتى %91؛ ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش ماجىراسى 7894، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %92؛ تۆلەم ماجىراسى 3689، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %90؛ باشقا ماجىرالار 7603، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %92. بىرلەشمە مۇرەسسە ھەپتىلى 1614 نى مۇرەسسە قىلدى، مۇۋەپپەقىيەتلىك نىسبىتى %94 كە يەتتى. مۇرەسسە قىلىش ئارقىلىق خەلق ئىچىدىكى 349 دېلودىكى 465 ئادەمنىڭ ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىشىنىڭ ئالدى ئېلىندى؛ خەلق ئىچىدىكى ماجىرادا 1839 ئادەمگە چېتىشلىق 887 دېلونىڭ جىنايىتى ئىشلار دېلوسىغا ئايلاندى كېتىشىنىڭ ئالدى ئېلىندى؛ 429 قېتىملىق ئاممىۋى سوقۇشۇش تۈسۈپ قېلىندى؛ 661 ماجىرادا 22 مىڭ 317 ئادەمنىڭ يۇقىرىغا كوللېكتىپ تەرز قىلىشىنىڭ ئالدى ئېلىندى. خەلق ئىچىدىكى ماجىرالارنى رەتكە تۇرغۇزۇپ تۈزەش خىزمىتى جەريانىدا، ناھىيە، شەھەر، رايونلار 674 قېتىم رەتكە تۇرغۇزۇپ تۈزەشنى قانات يايدۇردى، 799 ماجىرانى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزدى، جىنايەت يىپ ئۈچىدىن 207 نى پاش قىلدى، 867 دېلونى ئالاقىدار تارماقلارغا ئۆتكۈزۈپ بەردى. 2003 - يىلى 5638 مۇرەسسە ھەپتىلى تەرتىپكە سېلىندى، مۇرەسسە خادىمىدىن 51 مىڭ 275 ى تەربىيەلەندى. بىر يىلدا ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەت ۋە ئەدلىيە مەمۇرىي ئورگانلىرى تەرىپىدىن 548 ئىلغار كوللېكتىپ، 810 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

ماشائۇن

ئاساسىي قاتلام قانۇن مۇلازىمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە (بىخۇتۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) ئاساسىي قاتلام قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 826 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازارلاردىكى قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 669، مەھەللەردىكى قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 92، باشقا قانۇن مۇلازىمىتى ئورنى 65؛ ئاساسىي قاتلام قانۇن مۇلازىمەتچىسى 2312 بولۇپ، ئالىي تېخنىكومدىن يۇقىرى ئوقۇش تارىخىغا ئىگىلەر %72 نى ئىگىلەيدۇ، 31 ئادەم ئادۋوكاتلىق سالاھىيىتىگە ئېرىشتى، 1338 ئادەم ھەرغىل كۆرسىتىكى ئۆگىنىشلەرگە قاتناشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاساسىي قاتلام قانۇن مۇلازىمىتى ئورۇنلىرى 3365 ئورۇنغا قانۇن مەسلىھەتچىسى بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە، قانۇن مەسلىھەتچىسى بولغان كەنت (ئاهالە) كومىتېتىسى 2085، تۈرلۈك كارخانا 670، باشقا تەشكىلات 610. بىر يىلدا 10 مىڭ 148 قېتىملىق دەۋاغا، 3821 قېتىملىق دەۋاغا ياتمايدىغان ئىشقا ۋاكالىتچىلىك قىلىندى، 13 مىڭ 403 ماجىرا مۇرەسسە قىلىندى، 5728 ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ياردەملىشىپ بېجىرىلدى، 21 مىڭ 291 ئىسپات بېجىرىلدى،

ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە چېتىشلىق ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى 40 مىڭ 299، بىر يىلدا ھال ئېيتىپ كەلگەن ئاممىدىن 46 مىڭ 672 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، 1054 پارچە خەت بىر تەرەپ قىلىندى، باشقا جايلاردىكى ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ئورۇنلىرى ھاۋالە قىلغان ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقىدىن 49ى بېجىرىلدى؛ ئالاقىدار ئورۇنلارغا 105 ئەدلىيە (قانۇن) تەكلىپى بېرىلدى، بۇنىڭدىن 59ى قوبۇل قىلىندى. بىر يىلدا ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېجىرىش ئارقىلىق قانۇنسىز ئىقتىسادىي ھەرىكەتتىن 305ى پاش قىلىندى ۋە توسۇپ قېلىندى، بۇنىڭغا چېتىلىدىغان سومما 12 مىليارد 287 مىليون يۈەن. 2003- يىلى ئىمتىھان ئارقىلىق 77 ئادەم كەسپىي ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىملىقىغا تەستىقلاندى. 2003 - يىللىق ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ئورۇنلىرىنى يىللىق تەكشۈرۈش، ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىملىرىنى روختەتكە ئېلىش خىزمىتى قاتتىق تەلەپ بىلەن ئىشلەندى. 2003- يىلى، ئاپتونوم رايونلۇق ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىملىرى جەمئىيىتى تەيۋەن بوغۇزىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكىلەر فوندى جەمئىيىتىگە ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خېتىنىڭ 118 پارچە قوشۇمچە نۇسخىسى ئەۋەتتى. فوندى جەمئىيىتى ئەۋەتكەن ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خېتىنىڭ 90 پارچە قوشۇمچە نۇسخىسى تاپشۇرۇۋالدى.

فېڭ جىيەنجياڭ

ئادۋوكاتلىق خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى (بىڭتۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) ئادۋوكاتلىق ئورنى 241، بۇنىڭ ئىچىدە شېرىكلەشكەن ئادۋوكاتلىق ئورنى 140، ھەمكارلاشقان ئادۋوكاتلىق ئورنى 6، دۆلەت مەبلەغ سالغان ئادۋوكاتلىق ئورنى 95. ئادۋوكات 2006گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئادۋوكات 1899، قوشۇمچە ئادۋوكات 107.

2003 - يىلى يېڭىدىن تەستىقلانغان كەسپىي ئادۋوكات 219، يېڭىدىن تەستىقلانغان ئادۋوكاتلىق ئورنى 2، دۆلەت مەبلەغ سالغان 14 ئادۋوكاتلىق ئورنى شېرىكلەشكەن ئادۋوكاتلىق ئورنىغا ئۆزگەرتىلدى، دۆلەتنىڭ غەربىي رايونلارنى يۆلەش سىياسىتىگە بىناەن ئالاھىدە بېجىرىلگەن كەسپىي ئادۋوكات 56، شەرتكە ئۇيغۇن كەلمەيدىغانلىقى ئېنىقلاپ چىقىلغان قوشۇمچە ئادۋوكات 33. روختەتكە ئېلىنىمىغان ئادۋوكات 32. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئادۋوكاتلار 2628 ئورۇنغا قانۇن مەسلىھەتچىسى بولدى، 6586 جىنايى ئىشلار دەۋا دېلوسىغا ۋاكالىتچى بولدى، 28 مىڭ 694 ھەق - تەلەپ دەۋاسىغا، 12 مىڭ 162 ئىقتىسادىي دەۋا دېلوسىغا، 710 مەمۇرىي دەۋا دېلوسىغا، دەۋاغا ياتمايدىغان 10 مىڭ 156 قانۇن ئىشىغا، چەت ئەللەرگە

مەيدان (قېتىم) قانۇنىنى تەشۋىق قىلدى، 61 مىليون 640 مىڭ ئادەم (قېتىم) تەربىيە ئالدى؛ خەلق ئىچىدىكى تۈرلۈك ماجىرادىن 21 مىڭ 345نى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 16 مىڭ 215نى مۇرەسسە قىلدى، 4024نى بىر تەرەپ قىلىش توغرىسىدا قارار چىقاردى، 517 ماجىرانىڭ بىر تەرەپ قىلىنىشىغا قايىل بولماي ئەرز قىلدى؛ مۇرەسسە ھەيئىتىنىڭ 6052 ماجىرانى مۇرەسسە قىلىشىغا ھەمكارلاشتى؛ ئاممىنىڭ 903 قېتىم يۇقىرىغا ئەرز قىلىشىنى توسۇپ قالدى، 294 قېتىم ئاممىۋى سوقۇشۇشنىڭ ئالدىنى ئالدى، 2477 يېزا - بازار - مەھەللىنى قانۇن بويىچە تۈزدى؛ 2243 قېتىم قانۇن ئىجرائىسىنى تەكشۈرۈشكە قاتناشتى، ئاساسىي قاتلام ھۆكۈمەتلەرگە 2231 ئەدلىيە تەكلىپى بەردى؛ بۇنىڭدىن 1647سى قوبۇل قىلىندى؛ ئاساسىي قاتلام ھۆكۈمەتلىرىنىڭ 1117 پارچە قېلىپلاشقان ھۆججەت تۈزۈشكە ھەمكارلاشتى؛ مەخسۇس تۈزەش، قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىگە 3643 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ 142 كوللېكتىپ، 202 شەخس تەقدىرلەندى.

ماشائۇكۈن

قانۇن مۇلازىمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا تۈرلۈك قانۇن ئىشلىرىدىن 120 مىڭى بېجىرىلدى، تۈرلۈك ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقىدىن 210 مىڭدىن كۆپرەك بېجىرىلدى، چوڭ، ئوتتۇرا شەھەرلەردىكى ئاساسىي قاتلام قانۇن مۇلازىمىتى خىزمىتىنى ئېنىقلاپ تەرتىپكە سېلىش ۋە قېلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، يېزا - بازار ئاساسىي قاتلام قانۇن مۇلازىمىتى ئورۇنلىرى دېھقانلارغا، يېزىلارغا، يېزا ئىگىلىكىگە خىزمەت قىلىشقا پائال يېتەكلىنىپ، يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي جەھەتتىكى ئومۇمىيۈزلۈك تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

ماشائۇكۈن

ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە (بىڭتۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى ئورنى 125كە، ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىمى 401گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىمى 2، 2 - دەرىجىلىك ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىمى 13، 3 - دەرىجىلىك ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىمى 42، 4 - دەرىجىلىك ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىمى 120، ياردەمچى ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى خادىمى 224. بىر يىلدا تۈرلۈك ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقىدىن 210 مىڭ 627سى بېجىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ھەق - تەلەپ تۈرىدىكى ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى 44 مىڭ 384، ئىقتىساد تۈرىدىكى ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى 125 مىڭ 944، چەت ئەللەرگە

سىستېمىسى «تۆتىن خالىي» (قېچىشتىن، بىنورمال ئۆلۈشتىن، چوڭ دېلودىن، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ھادىسىسىدىن خالىي) بولۇش بويىچە باشقۇرۇش نىشانىنى تولۇق ئىشقا ئاشۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىۋاتقانلارنى تەربىيىلەپ تۈزەش نىسبىتى %90كە، «فالۇن گۇمپىسى» بىدئەت تەشكىلاتىدىكى ئەمگەك بىلەن تەربىيىلىنىۋاتقانلارنى تەربىيىلەپ ئۆزگەرتىش نىسبىتى %87كە يەتتى. 2003 - يىلى 49 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، شىخۇ، ئاقسۇ، قۇمۇل، تۈرپان ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئورۇنلىرىنىڭ ئەسلىھىسى يېتىشىپ قۇرۇلدى ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇلدى، قۇرۇلۇش كۆلىمى 54 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىدۇ. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش ئىگىلىكىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 126 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ما شاڭكۈن

قانۇن ياردىمى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر)، ناھىيە (شەھەر، رايون)دىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك قانۇن ياردىمى ئاپپاراتىدىن 77سى قۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىك ھەممىسىدە قانۇن ياردىمى ئاپپاراتى قۇرۇلدى، 96 ناھىيە، شەھەر، رايوندا 61 قانۇن ياردىمى ئاپپاراتى قۇرۇلدى. بىر يىلدا 8000دىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم)گە قانۇن ياردىمى بويىچە مەسلىھەت بېرىلدى، قانۇن ياردىمى بويىچە 2971 دېلو بېجىرىلدى، بۇنىڭدىن 3342 ئادەم مەنپەئەتكە ئېرىشتى.

ما شاڭكۈن

دۆلەتلىك ئەدلىيە ئىمتىھانى

2003 - يىلى دۆلەتلىك ئەدلىيە ئىمتىھانىغا شىنجاڭدىن شەرتكە ئۇيغۇن كېلىدىغان 4750 ئادەم تىزىملىتى، بۇنىڭ ئىچىدە مىللىي يېزىقتا ئىمتىھان بېرىدىغانلار 1298، ئەر 2863، ئايال 1887؛ سوت ئورگانلىرىدىن 1207، تەپتىش ئورگانلىرىدىن 526، ج خ ئورگانلىرىدىن 141، ئەدلىيە مەمۇرىي ئورگانلىرىدىن 208، باشقا دۆلەت ئورگانلىرىدىن 466، ئادۋوكاتلىق كەسپىدىن 109، ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى كەسپىدىن 22، باشقا قانۇن مۇلازىمىتى كەسپىدىن 380، باشقا ساھەلەردىن 1691. ئەمەلىيەتتە ئىمتىھانغا قاتناشقانلار 4188. 137 ئادەمنىڭ نەتىجىسى ئەدلىيە مىنىستىرلىكى بېكىتكەن نومۇر چېكى (240)دىن ئاشتى.

ما شاڭكۈن

ۋە شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە چېتىشلىق 34 دېلۇغا ۋاكالىتچى بولدى. 1817 دېلۇنى قانۇن ياردىمى بىلەن تەمىنلىدى. 2003 - يىلى ئەدلىيە مەمۇرىي سىستېمىسى ئىچكى قىسمىدا 39 ئادەمنى ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى تۈركۈمدىكى جاماەت ئادۋوكاتلىقىغا تەستىقلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاددىي 20دىن ئاشىدىغان ئادۋوكاتلىق ئورنى 20گە، كەسپىي ئىش تەقسىماتى ۋە كەسپىي تەرەققىيات پۈتتىرىش ئېنىق بولغان ئادۋوكاتلىق ئورنى 20گە يەتتى؛ نۇرغۇن ئادۋوكاتلىق ئورنى ئىچكى ئۆلكىلەردىكى ئادۋوكاتلىق ئورۇنلىرى بىلەن ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورناتتى. 2003 - يىلى ئادۋوكاتلارنىڭ قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلىش قىلمىشىدىن 20 نەچچىسى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، 3 ئادۋوكاتقا كەسپتىن توختىتىش چارىسى كۆرۈلدى، 2 ئادۋوكاتنىڭ كەسپى كىنىشكىسى بىكار قىلىندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 17 ئادۋوكات ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرىنىڭ ۋەكىلى، سىياسىي كېڭەشچىلىرىنىڭ تەزاسى بولۇپ سايلاندى. 8 - ئايدا ئەدلىيە نازارىتى بىۋاسىتە باشقۇرۇۋاتقان 28 ئادۋوكاتلار ئورنى پۈتۈن تۈزۈلمىسى بىلەن ش ئۇ ئار ئادۋوكاتلار جەمئىيىتىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى.

ما شاڭكۈن

تۈرمە خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا تۈرمە ئىچىدە پىلانلىنىۋاتقان سۇيىقەست دېلوسىدىن 21ى پاش قىلىندى، جىنايەتچىلەرنى ئىقرار قىلىشقا قوزغاش ئارقىلىق 71 جىنايەت يىپ ئۇچى پاش قىلىندى، ج خ ئورگانلىرىغا ھەمكارلىشىپ چوڭ، پەۋقۇلئاددە چوڭ دېلودىن 13ى پاش قىلىندى، جىنايەتچىلەرنىڭ قېچىش نىسبىتى %0.14كە تۆۋەنلىدى؛ 23 تۈرمە - قاماقخانا ئىچىدە 15 تۈرمە - قاماقخانا «ئۈچتىن خالىي» (قېچىشتىن خالىي، بىنورمال ئۆلۈشتىن خالىي، چوڭ دېلودىن خالىي) بولۇشنى ئەمەلگە ئاشۇردى. تەربىيىلەپ ئۆزگەرتىش ھۇجۇم ئوبيېكتى 395 بولۇپ، ئۆزگىرىش نىسبىتى %58.9 بولدى، 52 جىنايەتچى زور خىزمەت كۆرسەتتى، 6589 جىنايەتچى جازا كېمەيتىش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 52 جىنايەتچى شەرتلىك تويۇپ بېرىلدى. تۈرمىلەرنىڭ ئىقتىسادى يەنىمۇ تەرەققىي قىلدى، يىللىق سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 590 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.7 ئاشتى.

ما شاڭكۈن

ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئەمگەك بىلەن تەربىيىلەش

ئاممىۋى تەشكىلاتلار

ئاپتونوم رايوندىكى ئاممىۋى تەشكىلاتلار مەسئۇللىرىنىڭ ئىسمىلىكى

ش ئۇ ئا ر باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى رەئىسى: مەمەتجان ئەمەت.

مۇئاۋىن رەئىسلەر: لى جىسەڭ (ئايال)، ئۆمەر بەكرى (7 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن ئايرىلدى)، جەي چاڭلى (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن ئايرىلدى)، يالڭ شېڭپىڭ (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ۋالڭ لىيىڭ، خۇالڭ ياجۇن، جىلان ئابدۇللا (7 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، قۇرمانبەي قەدىرموللا (قازاق، 7 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ۋالڭ چۇنخۇي (قوشۇمچە)، شۇ گوخۇا (قوشۇمچە)، جالڭ لىرۇڭ (قوشۇمچە). كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى ش ئۇ ئا ر كومىتېتى شۇجى: ئەركىنجان تۇراخۇن.

مۇئاۋىن شۇجىلار: جالڭ ۋېنچۈەن، تالغات ئۇسۇن (قازاق، 4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن ئايرىلدى)، جالڭ خۇاجۇڭ، ئىلھام ئوسمان (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، سۇي شيا (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، تۇرسۇنجان ئېلى (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، كالىڭ جىسەڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، قارقىن قابدۇكېرىم (قازاق، 4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى رەئىسى: رىزۋان ئەبەي.

مۇئاۋىن رەئىسلەر: جىڭ خەييەن (6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن ئايرىلدى)، تىيەن ۋېن (6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ساتىپقان ساقىتاي (قازاق)، تۇ فېڭپىڭ، گۈلشات ئابدۇقادىر.

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى رەئىسى: ۋالڭ خۇەييۇ.

فەن فاڭپىڭ شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى

2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە ئەدلىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى فەن فاڭپىڭ باشچىلىقىدىكى 5 كىشى شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. فەن فاڭپىڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى كۈنەس تۈرمىسى، ئىلى ئۆسۈر جىنايەتچىلەرنى

مەخسۇس ۋەزىپىلىك مۇئاۋىن رەئىسلەر: جاۋ باۋجۇن، جۇرئەت قادىر، جاقىيا ئىسكەندەر (قازاق)، ۋېي شېڭگۇي، قوشۇمچە ۋەزىپىلىك مۇئاۋىن رەئىسلەر: ساتتار ساۋۇت، جۇ جۇنلىن، گۇ جىياۋ، ۋالڭ يىلىن، تاشپولات تېيىپ، خالىمۇرات غوپۇر، لى شۇشەن، چېن تۇڭ.

شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى رەئىسى: ۋۇ دۇنڧۇ

مۇئاۋىن رەئىسلەر: يالڭ نىچۇ، نۇرپەك (قازاق، 3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن ئايرىلدى)، گې جىشەن، بەختىيار

قوشۇمچە ۋەزىپىلىك مۇئاۋىن رەئىسلەر: **توختى روزى**

ۋۇ فۇخۇەن، جاقىپ مىرزاقان (قازاق)، پەن رېنيۋەن. شىنجاڭ سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى)

بىرلەشمە باشلىقى: ئابدۇرېھىم ھاجى ئىمىن

مۇئاۋىن بىرلەشمە باشلىقلىرى: ما چاڭفا (خۇيزۇ)، چېن جىيەنخۇا، ئەركىن مۇسا، جالڭ پىڭچۈەن، بى نىيلىڭ

(ئايال)، ۋۇ تۇڭجىياڭ، ئەسقەربېك دۇمش (قازاق)، سۇن گۇاڭشىن، تاڭ ۋەنلى، فېڭ دۇڭسەڭ، يالڭ مىندې (ئايال)،

مى ئېنخۇا (خۇيزۇ)، يۇ جىرۇڭ، مايۇڭچۈەن، ئەكرەم ئەيسايوۋ، لى جىيەنخۇا، جاۋ شياۋلىن.

شىنجاڭ ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى رەئىسى: ھېيتەم ھۈسەيىن

مۇئاۋىن رەئىسلەر: لىۋ بىڭ، شامسى قۇمار (قازاق)، لو يىڭفۇ، جۇ تاۋ، پانتخە مالىك (قازاق)، مەمتىمىن

ھوشۇر، تۇيغۇن ئەخمىدى، ئادىل جۈمەتۇردى (قىرغىز)، جاۋ يەنلىياڭ، دەنىي (موڭغۇل).

شىنجاڭ مېيىپىلار بىرلەشمىسى كېڭەش باشلىقى: لىۋ لىنتىڭ

تەربىيەلەش ئورنى ۋە فۇلجا ئەمگەك بىلەن تەربىيەلەش ئورۇنلىرىغا بېرىپ، تۈرمە سىتېمىسى بىلەن قوراللىق

ساقچى قاراۋۇللۇق قىسىمىنىڭ «ئۈچى بىرلىكتە قىلىش» (بىرلىكتە قۇرۇش، بىرلىكتە باشقۇرۇش، بىرلىكتە

بىخەتەرلىككە كاپالەتلىك قىلىش) پائالىيەتىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

ما شاڭخۇن

رايون بويىچە ئىش ئورنىدىن ئايرىلغان، ئىشىز قالغان 18 مىڭ 617 كىشى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كەسپى بويىچە تەربىيىلەندى، ئۇلاردىن 13 مىڭ 213 ى ئىشقا تونۇشتۇرۇلدى، ئىش ئورنىدىن قالغان 13 مىڭ 888 ئىشچى-خىزمەتچىنىڭ قايتا ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا ياردەم بېرىلدى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرلىرى ئىش ئورنىدىن ئايرىلىپ ئىشىز قالغان 2146 كىشى بىلەن جۈپ يولدى.

سۇ فېك

ش ئۇ ئا ر باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ

9 - قۇرۇلتىيى

بۇ قۇرۇلتاي 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 18 - 20 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. قۇرۇلتايغا ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىن كەلگەن ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاق، غۇيزۇ، قىرغىز، موڭغۇل، تاتار، شىبە، مانجۇ، رۇس قاتارلىق 12 مىللەتتىن بولغان 501 ۋەكىل قاتناشتى، ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەشنىڭ رەھبەرلىرى قاتناشتى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن يىغىنغا تەبرىك خېتى ئەۋەتتى؛ ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى خۇ جىيايەن ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىگە ۋاكالەتەن يىغىننىڭ ئېچىلغانلىقىنى تەبرىكلىدى؛ مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇجىسىنىڭ شۇجىسى جۇ يۈچىڭ يىغىندا سۆز قىلدى؛ ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ ئىقتىسادىي ۋەزىيەتتىن دوكلات بەردى. يىغىندا يېڭى بىر نۆۋەتلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كومىتېتى ۋە خىراجەت تەكشۈرۈش كومىتېتى سايلاپ چىقىلدى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىننىڭ بېپىلىش مۇراسىمىدا سۆز قىلدى.

سۇ فېك

«مەملىكەتلىك <1 - ماي> ئەمگەك

تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشكەن ئورۇنلارنى

قىسقىچە تونۇشتۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 9 ئورۇن (سېخ، ئىمپىنا.

گۇرۇپپا) «مەملىكەتلىك <1 - ماي> ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى قۇمۇل شۆبە ئىدارىسى بۇ شۆبە ئىدارە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان غەربنى كەڭ ئېچىشتە تارىخىي پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئۈرۈمچى تۆمۈر يول

مۇئاۋىن كېڭەش باشلىقلىرى: چىڭ جۈزى، خۇ جىبىن (غۇيزۇ)، پەرھات.

شىنجاڭ باشلار بىرلەشمىسى

رەئىس: ئەنۋەر ئابدۇشۈكۈر

شىنجاڭ ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى

رەئىس: قۇربانجان ئالىم

شىنجاڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى

رەئىس: لىياڭ رىسك

شىنجاڭ تەبىئەتلىك قېرىنداشلار دوستلۇق ئۇيۇشمىسى

ئۇيۇشما باشلىقى: جالڭ كوچۇن

غۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى شىنجاڭ ساۋاقداشلار

ئۇيۇشمىسى

ئۇيۇشما باشلىقى: شى جىڭيۈ.

ش ئۇ ئا ر باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى

ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى 23 مىڭ 489 غا، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئەزاسى 2 مىليون 205 مىڭ 500 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان كارخانىلار تەشكىللىگەن ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى 8769، ئۇلار يېڭىدىن قوبۇل قىلغان ئەزا 233 مىڭ 600. ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى تۈزۈمى ئورنىتىلغان ئورۇن 8194، زاۋۇت ئىشلىرىنى ئاشكارىلاش تۈزۈمى ئورنىتىلغان ئورۇن 8542، باراۋەرلىك ئاساسىدا كېڭىشىپ كۆلپىكتىپ توختام تۈزگەن ئورۇن 7905، مائاشنى كۆلپىكتىپ كېڭىشىپ بېكىتىش تۈزۈمى ئورنىتىلغان ئورۇن 5503، كارخانىچە باشقۇرۇلدىغان كەسپىي ئورۇن 253، ئىشچى - خىزمەتچىلەر مۇدىرىيەت تۈزۈمى ئورنىتىلغان شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانا 647، مۇدىرىيەتكە كىرگەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋەكىلى 499. ئىشچى - خىزمەتچىلەر نازارەتچىلىك ھەيئىتى تۈزۈمى ئورنىتىلغان شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانا 706، نازارەتچىلىك ھەيئىتىگە كىرگەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋەكىلى 664. ئاپتونوم رايون بويىچە 1500 كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارا ئىقتىساد - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش قۇرۇلۇشىنى يولغا قويدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر تۈرلۈك مۇسابىقە پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىپ 26 مىڭ 319 مۇۋاپىق تەكلىپ بەردى. ئاپتونوم

مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان خەلقئارا ۋە دۆلەت ئىچىدە ئىلغار 441 دانە (يۈرۈش) ئۈسكۈنىسى بار، غەربىي شىمال رايونى بويىچە يول - كۆۈرۈك قۇرۇلۇشى كارخانىلىرىنىڭ ئالدىنقى قاتارىدا تۇرىدۇ، مەملىكەت بويىچە تاشيول قۇرۇلۇشىنى ئومۇمىي جەھەتتىن ھۆددە ئېلىشتا 1 - دەرىجىلىك سالاھىيەتكە ئىگە چوڭ تاشيول قۇرۇلۇشى كارخانىسى ھېسابلىنىدۇ. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بۇ شىركەت غەربىي كەڭ ئېچىشتەك تارىخىي پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، «مەۋقەنى شىنجاڭغا قارىتىش، غەربىي شىمالغا كېڭىيىش، ئوتتۇرا تۈزلەڭلىككە يۈرۈش قىلىش، پۈتۈن مەملىكەتكە يۈزلىنىش» تىن ئىبارەت تىجارەت ئىستراتېگىيىسىنى تۈزۈپ، ئۈرۈمچى - تۇرپان - داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولى، ئۈرۈمچى - كۈيتۈن تېز سۈرئەتلىك تاشيولى، جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈرىولىنى غەربكە ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى قاتارلىق دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشىغا قاتناشتى. 2002 - يىلى ۋەزىپىدىكى قۇرۇلۇش سوممىسى 740 مىليون يۈەنگە يەتتى، ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 369 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئاساسىي تىجارەت كەسپىدە 34 مىليون 500 مىڭ يۈەن پايدا ياراتتى. شىركەت شىركەتنى ئىدارە قىلىش قۇرۇلمىسىنى بەرپا قىلىش بىلەن بىرگە، جان دەل بىلەن ئىشچىلار سىنىپىغا تايىنىشتىن ئىبارەت تۈپ يېتەكچى ئىدىيىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈردى، ئىچكى ھەرىكەت مېخانىزمى جەھەتتىكى ئىسلاھاتنى پائال يولغا قويۇپ، مۇۋاپىق ئادەم ئىشلىتىش، مۇۋاپىق ئىش تەقسىم قىلىش، مۇۋاپىق مائاش بېرىش تۈزۈمىنى بەرپا قىلىپ، خادىملارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقى ۋە ئەمگەك قىزغىنلىقىنى زور دەرىجىدە قوزغىدى، نەتىجىدە بىر تۈركۈم ئىلغار كولىكتىپ ۋە نەمۇنە شەخىلەر مەيدانغا كېلىپ، شىركەتنىڭ تۈرلۈك نىشانىنىڭ ئەمەلگە ئېشىشى ئۈچۈن پۇختا ئاساس سالدى. شىركەت سۈپەت باشقۇرۇشنى ئىزچىل ئەڭ مۇھىم ئىش قاتارىدا تۇتۇپ، «ئۆرنەك ئىش ئورنى» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى كارخانىنىڭ تىجارەت باشقۇرۇش جەھەتتىكى مۇھىم خىزمەت دائىرىسىگە كىرگۈزدى. 1999 - يىلى بۇ شىركەت شىنجاڭدىكى بىناكارلىق كارخانىلىرى ئارىسىدا ئالدى بىلەن ISO9002 سۈپەت سىستېمىسى گۇۋاھلىقىدىن ئۆتتى. 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك (1 - ماي، ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى بۇ شۆبە بانكا قۇرۇلغاندىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ شۇنداقلا باش بانكا پارتكومىنىڭ ۋە خەلق بانكىسىنىڭ رەھبەرلىكىدە جان دەل بىلەن ئىشچىلار سىنىپىغا تايىنىش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، پارتىيە ۋە

ئىدارىسى كىشىلىرىنىڭ جاپالىق ئىگىلىك تىكلەش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، «سىياسىي جەھەتتە مۇقىم، تۇرمۇشتا خاتىرىجەم، ئىشلەپچىقىرىشتا بىخەتەر» مۇھىت بەرپا قىلىپ، ترانسپورتنىڭ بىخەتەر، راۋان بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىشنى ئىدارىنى روناق تاپقۇزۇشنىڭ ئاساسى قىلىپ، كارخانا ئىچكى ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، 2 - قېتىملىق ئىگىلىك تىكلەشكە ئاتلىنىپ، شىنجاڭغا توشۇلىدىغان ۋە شىنجاڭدىن توشۇلىدىغان ئەشيا لارنىڭ نورمال توشۇلۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. «مۈلۈك ھوقۇقىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش، ھوقۇق بىلەن مەسئۇلىيەتنى ئايدىڭلاشتۇرۇش، مەمۇرىيەت بىلەن كارخانىنى ئايرىش، ئىلمىي باشقۇرۇش» تىن ئىبارەت زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى بەرپا قىلىشنى ئۇزۇن مەزگىللىك نىشان قىلىپ، تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى بېكىتىپ، تەدبىر بەلگىلەش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىپ، تىجارەت ھەرىكىتىنى قېلىپلاشتۇرۇپ، 1999 - يىلى بىر كۈچەپلا ئۇدا بىر نەچچە يىللىق زىيان تارتىش قالمىقىنى چۆرۈۋەتتى. 2002 - يىلى ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى چۈشۈرگەن مۈلۈك باشقۇرۇش نىشانىنى ئومۇميۈزلۈك نورمىدىن ئاشۇرۇپ ئورۇندى. ترانسپورت بىلەن شۇغۇللانمايدىغان كارخانىلارنىڭ تۈزۈمىنى ئۆزگەرتىش، ئۆزگەرتىپ تەشكىللەش ئىشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ئۇيۇشۇشچانلىقى ۋە بازارغا كىرىش ئىقتىدارىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، شۆبە ئىدارىنىڭ نوقۇل ئىشلەپچىقىرىش تىپىدىن ئىقتىسادىي ئۈنۈم تىپىگە ئۆتۈشنى تېزلەتتى. ترانسپورت كۆرسەتكۈچلىرى يىلمۇ يىل ئاشتى. 2002 - يىلى 6 مىليون 49 مىڭ توننا يۈك ماڭدۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە پائال تۆھپە قوشتى. شۆبە ئىدارە يەرلىك ھۆكۈمەت بىلەن بىرگە تۆمۈر يول بويىدا «مىڭ چاقىرىملىق يېشىل كارىدور» بەرپا قىلىش، فۇشېڭ يولىنى ئۆزگەرتىش - كېڭەيتىش، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتى قاتارلىق شەھەر مەمۇرىيىتىنىڭ ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىپ، قۇمۇل شەھىرىنىڭ شەھەرلىشىش سۈرئىتىنى تېزلەتتى. شەھەر قىياپىتىنى ياخشىلىدى. بۇ شۆبە ئىدارە 2001 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ «شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش تەقدىرنامىسى» گە، 2002 - يىلى «مەملىكەتلىك (ئەنگاڭ) لوڭقىسى، مۇسابىقىسىدە مۇنەۋۋەر غالىب كارخانا» دېگەن نامغا ئېرىشكەندى، 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك (1 - ماي، ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

شىنجاڭ بېيىش يول - كۆۈرۈك قۇرۇلۇشى چەكلىك پاي شىركىتى بۇ شىركەت 1995 - يىلى قۇرۇلغان، 2002 - يىلى ئومۇمىي مۈلكى 260 مىليون يۈەنگە، ساپ مۈلكى 102 مىليون يۈەنگە يەتتى، چوڭ - چوڭ تاشيول قۇرۇلۇشىغا

كەسپلەر مۇقىم راۋاجلاندى. نەتىجىدە شۆبە بانكىسىغا شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ۋە ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش جەھەتتىكى مۇلازىمەت ئىقتىدارى ئۈزلۈكسىز ئاشتى. بۇ شۆبە بانكا 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك 1 - ماي» ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

شىنجاڭ نېفىت قۇرۇلۇشى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى بۇ شىركەت 1956 - يىلى قۇرۇلغان، ھازىر 2103 ئىشچى - خىزمەتچىسى بار. بۇ شىركەت يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن ئېچىلغان تۇنجى چوڭ نېفىتلىك - قاراماي نېفىتلىكىنىڭ يەر يۈزى قۇرۇلۇشىنى ئىشلەشكە قاتناشقان ھەم تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالدا پائالىيەت ئېلىپ بارغان. 40 نەچچە يىلدىن بۇيان 10 نەچچە نېفىتلىكىنىڭ يەر يۈزى قۇرۇلۇشىنى ھۆددە ئېلىپ ئىشلىدى. بولۇپمۇ 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىنىڭ نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى، يېزا ئىگىلىكى، بازار بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىشتىن ئىبارەت 4 ئىستراتېگىيىلىك ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىزچىلاشتۇرۇپ، سىجىل، تېز تەرەققىيات مەزگىلىگە كىردى، ئۈرۈمچى - تۇرپان - داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولى، ئۈرۈمچى - كۈيتۇن تېز سۈرئەتلىك تاشيولى، دۆلەت يولى «217»، «218»، «312» لىنىيىلىرى قاتارلىق نۇقتىلىق تاشيول قۇرۇلۇشلىرىنى، قاراماي غەربىي شەھەر ئەتراپى سۇ ئامبىرى، مەنبەك سۇ ئامبىرى، تارىم دەرياسى ۋادىسىنىڭ ئېكولوگىيىسىنى قۇتقۇزۇش قۇرۇلۇشى قاتارلىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنى ئىشلىدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان غەربىي كەڭ ئېچىشتىكى سىموۋوللۇق قۇرۇلۇش - غەربنىڭ گازنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىنىڭ سەنى - شەنشى بۆلىكىگە تۇرۇبا ياتقۇزۇش قۇرۇلۇشى بىلەن قازاقىستاندىكى زانائۇر نېفىتلىكىدە نېفىت - گاز بىر تەرەپ قىلىش پونكىتى قۇرۇلۇشىغا قاتناشتى. ھازىر كارخانىنىڭ ئۈنۈملىك ئەمەلىي كۈچى كۆرۈنەرلىك كۈچىيىپ، دۆلەت ئىچىدىكى داڭلىق قۇرۇلۇش كارخانىلىرىدىن بولۇپ قالدى. شىركەت يىلىغا 500 مىڭ توننىدىن ئارتۇق خام نېفىتنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە پونكىتتىن 10 نى، 1 مىليون 50 مىڭ توننىدىن ئارتۇق خام نېفىت بىر تەرەپ قىلىش پونكىتىدىن 3 نى، دۆلەت بويىچە 2 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تاشيولدىن 1000 نەچچە كىلومېتىر ياسىدى؛ 10 مىڭ كىلومېتىردىن ئارتۇق NE200 دەرىجىلىكتىن يۇقىرى نېفىت تۇرۇپىسىنى پاياتلاپ ئۇلىدى؛ 500 نەچچە كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا 110 كىلوۋولتتىن يۇقىرى ئۆزگىرىشچان توك سىمى تارتتى؛ چوڭ - كىچىك 15 سۇ ئامبىرىنى ياساپ، شىنجاڭنىڭ يەرلىك ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ئۈچۈن مۇھىم تۆھپە قوشتى. 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك

دۆلەتلىك ئىقتىساد، پۇل مۇئامىلە سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈردى، شىنجاڭنىڭ تەرەققىيات ئەمەلىيىتىنى چىقىش قىلىپ، مەبلەغىنى زور كۈچ بىلەن توپلىدى ۋە يۇرۇشلەشتۈردى، مۇلازىمەت ئىقتىدارىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، شىنجاڭ ئىقتىسادىنىڭ گۈللىنىشىنى ۋە تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن پائال تۆھپە قوشتى. 2002 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە خەلق پۇلى ۋە چەت ئەل پۇلى مەبلەغى ئومۇمىي سوممىسى 60 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 37 مىليارد 500 مىليون يۈەن؛ خەلق پۇلى ۋە چەت ئەل پۇلىنىڭ ئاكتىپ - پاسسىپ ئومۇمىي سوممىسى 61 مىليارد يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 56 مىليارد يۈەن. شۆبە بانكا ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى زىچ چۆرىدىگەن ھالدا، يېقىنقى 3 يىلدىن بۇيان 55 مىليارد 600 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى پائال قوللىدى. يېقىنقى 3 يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايونىنىڭ 300 گە يېقىن ئاساسىي قۇرۇلۇش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى تۈرلىرىگە جەمئىي 6 مىليارد 100 مىليون يۈەن قەرز بەردى. ئاپتونوم رايونىنىڭ تاشيول، تۆمۈريول، ئاۋىئاتسىيە، تېلېگراف، ئېنېرگىيە شۇنداقلا ئاممىۋى مۇئەسسەسە قاتارلىق ئۈل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرىنى زور كۈچ بىلەن قوللىدى؛ ئاپتونوم رايون نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرۇۋاتقان ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكىنى پائال قوللاپ، تېرىقچىلىق، سېتىۋېلىش، پىششىقلاش ۋە پاختا تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانىلارغا 1 مىليارد 200 مىليون يۈەن قەرز بېرىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ تاۋار پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇش ئىشىنى قوللاشقا مۇھىم رول ئوينىدى؛ ئالقات، زاراڭزا، شوخلا مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىشنى ئاساس قىلىدىغان قىزىل كەسپنى زور كۈچ بىلەن قوللاپ، شىنجاڭدىكى قىزىل كەسپنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. پائال تۈردە كارخانىلارنىڭ يۈكسىكى يەڭگىلەتتى، ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئۈزۈم ئۆزگەرتىش داۋامىدا، ئۇلارغا تۈرلۈك ئېتىبار سىياسەتلەرنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن كۈچ چىقاردى ۋە بۇ سىياسەتلەرنى جانلىق ئىشلەتتى، بۇ ئارقىلىق دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ يۈكسىكى ئەڭ زور دەرىجىدە يېنىكىلىتىپ، ئۇلارنى يېڭى ھاياتىي كۈچكە ۋە تەرەققىياتقا ئىگە قىلدى. شۆبە بانكىنىڭ تىجارەت ئۈنۈمى مۇقىم ئۆرلىدى، تۈرلۈك ئامانەت پۇل مۇقىم كۆپەيدى، مۈلۈك سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، كىرىدەت قۇرۇلمىسى ئۈزلۈكسىز ئەلالاشتى، خەلقئارا كەسپ، ۋاستىچىلىك كەسپى ۋە يېڭىدىن گۈللەنگەن

1 - ماي، ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق دوختۇرخانىسى بۇ دوختۇرخانا 1934 - يىلى قۇرۇلغان، ئۇ داۋالاش، ئوقۇتۇش، پەن تەتقىقات، ئالدىنى ئېلىش، ساقلىق ساقلاش بىر گەۋدە قىلىنغان 3 - «ئا» دەرىجىلىك دوختۇرخانا بولۇپ، سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ خەلقئارا جىددىي قۇتقۇزۇش مەركىزى بىلەن ئاسىيا جىددىي قۇتقۇزۇش مەركىزى نۇقتا قىلىپ بەلگىلىگەن دوختۇرخانا. بۇ دوختۇرخانىنىڭ تېخنىكا كۈچى زور، 1300 دىن ئارتۇق كارىۋىتى بار. ئامبولاتورىيىدە كېسەل كۆرسىتىدىغانلار يىلىغا 60 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن، كېسەلخانىدا يېتىپ داۋالىنىدىغانلار 26 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن ئاشىدۇ، يىلىغا ئاز كەم 20 مىڭ ئوپېراتسىيە ئىشلىنىدۇ. دوختۇرخانا دۆلەتنىڭ پەن تەتقىقات تۈرى، 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش تۈرى قاتارلىق ھەر دەرىجىلىك پەن تەتقىقات تۈرىدىن يۈزگە يېقىن تۈرنى ئۈستىگە ئالغان، كۆپ قېتىم خەلقئارا، مەملىكەت، سەھىيە مىنىستىرلىكى ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن. شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى بىلەن شىخەنزە تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ كىلىنىكىلىق داۋالاش جەھەتتىكى ئوقۇتۇش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان، نۇقتىلىق پەنلەر ۋە ئەۋزەل كەسىپلەر جەھەتتە ماگىستېر يېتەكچىلىرى غىزەت پونكىتى بار. بۇ دوختۇرخانا شىنجاڭدىكى مۇھىم داۋالاش ئاپپاراتى بولۇش سۈپىتى بىلەن ئۆزىدىكى ئەۋزەللىكلەرنى تىرىشىپ جارى قىلدۇرۇپ، «ئۇچىنى يېزىلارغا يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى داۋاملاشتۇرۇپ، ھەر يىلى جەنۇبىي، شىمالىي شىنجاڭلارغا سەييارە داۋالاش ئەترىتى ئەۋەتىپ، نۇقتا بەلگىلەپ نامراتلارنى يۆلىدى. نامرات رايونلار بىلەن ئاپت رايونلىرىغا پائال تۈردە پۇل ئىشانە قىلدى، 2002 - يىلىلا ئىشانە قىلغان پۇل 1 مىليون 572 مىڭ 296 يۈەنگە يەتتى. شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيىلەردىكى 31 دوختۇرخانا بىلەن تېخنىكىلىق تەربىيەلەش ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورناتتى، ئاساسىي قاتلام داۋالاش ئورۇنلىرىنىڭ قاتتىق دېتال مۇئەسسەسەلىرىنى مۇستەھكەملىشىگە ياردەم بەردى، 2002 - يىلىلا 4 مىليون 150 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى چوڭ داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى ئىشانە قىلدى. ئاپتونوم رايوندا يۈز بەرگەن كۆپ قېتىملىق تۇيۇقسىز ھادىسىلەردە جىددىي ھەرىكەتكە كېلىپ، كېسەل - يارىدارلارنى قۇتقۇزدى، ئىپادىسى كۆرۈنەرلىك بولغاچقا، كۆپ قېتىم ئالاقىدار تارماقلارنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. دوختۇرخانا شىنجاڭ بويىچە تۇنجى «نامراتلارنى يۆلەش كېسەلخانىسى» قۇردى. شىنجاڭنىڭ داۋالاش - سەھىيە ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتى، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ

ساقلىقلىقى ئۈچۈن پائال تۆھپە قوشتى. 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك (1 - ماي)، ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

ش ئۇ ئا ر ئاشيول ئىدارىسى خوتەن ئاشيول باش ئۇچاستىكىسىنىڭ ئەندىر داۋەنىسى بۇ داۋەن خوتەن ۋىلايىتىدىكى نىيە ناھىيىسىنىڭ شەرقىگە 128 كىلومېتىر كېلىدىغان چۆللۈكنىڭ مەركىزىگە جايلاشقان، يىل بويى قۇم - بوران چىقىپ تۇرىدۇ. يول ئاسراشقا كېرەكلىك قۇم ۋە داۋەندىكىلەرنىڭ تۇرمۇش بۇيۇملىرى 100 كىلومېتىر نېرىدىكى ناھىيە بازىرىدىن يۆتكەپ كېلىنىدۇ، مانا بۇلاردىن ئۇلارنىڭ تۇرمۇش، ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنىڭ نەقەدەر جاپالىق ئىكەنلىكىنى بىلىۋالغىلى بولىدۇ. بىراق داۋەندىكى ھەر مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەر جاپا - مۇشەققەتتىن قورقماي، ئىش ئورنىنى سۆيۈپ، كەسپىنى قەدىرلەپ، ئەستايىدىل، قېتىرقىنىپ ئىشلەپ، خالىس تۆھپە قوشۇپ، يول ئاسراش سۈپىتىنى تىرىشىپ ئۆستۈردى، يول ئاسراش كۆرسەتكۈچىلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئورۇنداپ، ئۇچاستىكا قارىسىدىكى يولنىڭ راۋان بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بولۇپمۇ ئۇلار داۋەن باشلىقى سالامەتنىڭ رەھبەرلىكىدە ئاشيول كەسپىي روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ناچار تەبىئىي شارائىتتا كۈرەش قىلىش داۋامىدا، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ، 3.47 گېكتارغا يېقىن بوزيەر ئېچىپ، 24 مىڭ 850 تۈپ كۆچەت ئىككى، 0.67 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلدى، 1.67 گېكتار يەرگە كۆكتات تېرىدى، كۆلىمى 785 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان ئۈزۈم بارىقى، 65 كۋادرات مېتىر باغ بەرپا قىلدى، داۋەننى «تۆت باغ، بىر باراڭ» بار باغچىسىمان داۋەن قىلىپ، مۇھىت قىياپىتىنى ئۈزۈل - كېسىل ئۆزگەرتتى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە 3 - كەسپىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن ئاساس سالىدى. ئىشتىن سىرتقى ۋاقىتلاردا قوي، توخۇ، كەپتەر، توشقان بېقىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىسىنى كۆپەيتىپ، داۋەندىكىلەرنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ياخشىلىدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىي تۇرمۇشىنى بېيىتىپ، ئۇلارنىڭ ئۇيۇشۇشچانلىقى ۋە ئىنتىلىشچانلىقىنى كۆپەيتتى، 2 ئىشچى - خىزمەتچى قاتناش نازارىتى تەرىپىدىن ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى. ھازىر داۋەن قورۇسىدا دەل - دەرەخلەر سايە تاشلاپ تۇرىدۇ، گۈللەر ئېچىلىپ، قۇشلار سايرىشىپ تۇرىدۇ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىشتىن سىرتقى چاغلاردا سەيلە قىلىدىغان جاي، ئۆتكەن - كەچكەنلەر قونىدىغان ياتاق بار بولدى، «ئادەم ياخشى بولۇش، يول ياخشى بولۇش، داۋەن ياخشى بولۇش» نىشانى ئەمەلگە ئاشتى. بۇ داۋەن 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك (1 - ماي)، ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، سىياسىي - ئىدىيىۋى خىزمەتنىڭ كۈچلۈك ھاياتىي كۈچىنى نامايان قىلدى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمەلىي قىيىنچىلىقىنى ھەقىقىي ھەل قىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنىنى مۇقىملاشتۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قوشۇنىدا ياخشى روھىي ھالەت ۋە ئەڭ ياخشى خىزمەت كەيپىياتىنى ساقلاپ كەلدى. بۇ مەشغۇلات رايونى 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك 1 - ماي، ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

شىنجاڭ جۇڭخۇا چەكلىك پاي شىركىتى ئاليۇمىن شىركىتىنىڭ 2 - سېخ ئېلېكترونلۇقلاش 2 - ئۇچاستىكىسى بۇ ئۇچاستىكىدا ھازىر 39 خادىم بار. بۇ ئۇچاستىكا ئاسىمىي تەشكىلات - پاراستى ۋە كۈچىنى جارى قىلدۇرۇشقا، خادىملارنىڭ ئارتۇقچىلىقىدىن پايدىلىنىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، خادىملارنىڭ مۇۋاپىق تەكلىپ - پىكىرلىرىنى قوبۇل قىلىپ، خام ئاليۇمىن ئېلېكترونلۇقلاش كۆرسەتكۈچلىرى جەھەتتە ئالدىنقى قاتاردا تۇرۇشقا ئاساس سالدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاليۇمىن كەسپىدىكى ئۆزى قاقلاپ قۇرۇتۇش ئوقۇرى ئىشلەش بۇ ئۇچاستىكا خام ئاليۇمىننى ئېلېكترونلۇقلاشقا ئىشلەپچىقىرىش، تېخنىكا، ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلىرى جەھەتتە ئاپتونوم رايونىنىڭ 1 - دەرىجىلىك كارخانا ئۆلچىمىگە، دۆلەتنىڭ 2 - دەرىجىلىك كارخانا ئۆلچىمىگە يەتتى. يېڭىلىق ۋە ئۈنۈم يارىتىشتا چىڭ تۇردى، ئۆتكەلگە ھۈجۇم قىلىش گۇرۇپپىسى قۇردى، بۇ گۇرۇپپا خادىملار ئارىسىدا ئىقتىساد، تېخنىكا جەھەتتە يېڭىلىق يارىتىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، «تۆتتە تۆۋەن، بىردە يۇقىرى بولۇش» يېڭى ھۈنرىنى كىرگۈزۈپ، تېخنىكا شارائىتىنى ئەڭ ياخشى گۇرۇپپىلاش لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى، بۇ لايىھە شىركەت بويىچە 1 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە كىرىمىنى ئاشۇرۇپ، چىقىمىنى تېجەش، كۈننى ئوڭشاپ، تاشلاندىقلىرىدىن پايدىلىنىش پائالىيىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، 2002 - يىلىلا 710 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخىنى تېجەپ قالدى. «ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلگىرى سۈرۈش، بىخەتەرلىكنى ساقلاش، ئۈنۈم يارىتىش» ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان يۈز كۈنلۈك ئەمگەك مۇسابىقىسىنى داۋاملىق قانات يايدۇرۇپ، خېلى ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى. ئۇچاستىكا ئىسمىنا - گۇرۇپپا قۇرۇلۇشىنى تايانچ قىلىپ تۇرۇپ، پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشىنى قانات يايدۇردى، ئوبرازلاشقان قۇرۇلۇش بەرپا قىلىپ، خادىملارنىڭ مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈردى. شەپقەت يەتكۈزۈش، ئۆزئارا ياردەم بېرىشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ، خادىملارنىڭ روھى، جىسمانىي ساغلاملىقىغا، تۇرمۇش ۋە ئۆگىنىشىگە كۆڭۈل بۆلۈپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئائىلىسى بەرپا قىلدى. 2003.

ئاسىمىي تەشكىلات شۆبە شىركىتى ئىچىش بۆلۈمىنىڭ ئوتتۇرا ئاسىمىي مەشغۇلات رايونى بۇ مەشغۇلات رايونى تەكلىماكان چۆلىنىڭ ئوتتۇرىسىدا، 1997 - يىلى 6 - ئايدا قۇرۇلغان، ئاساسلىقى ئوتتۇرا ئاسىمىي 4 -، ئوتتۇرا ئاسىمىي 16 - نېفىتلىكلىرىدىن نېفىت ئېلىش، ئوتتۇرا ئاسىمىي تەننەرخىدىكى رايون بۆلەكلىرىدىن سىناق تەننەرخىدە نېفىت ئېلىش، نېفىت، گازنى بىرلەشتۈرۈپ قىلىش قاتارلىق خىزمەتلەرگە مەسئۇل. 7 يىلدىن بۇيان ئوتتۇرا ئاسىمىي نېفىتلىكى 12 مىليون توننىدىن ئارتۇق خام نېفىت ئىشلەپچىقىرىپ، سېتىش كىرىمىنى 10 مىليارد يۈەندىن ئاشۇردى. يەككە قۇدۇقلاردىن كۈنگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 60 توننا نېفىت ئالدى، بۇ مەملىكەت بويىچە قۇرۇقلۇقتىكى نېفىتلىكلەرنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىنىڭ 15 ھەسسىسىگە تەڭ؛ بىر يىلدا كىشى بېشىغا 11 مىڭ توننىدىن نېفىت ئالدى، بۇ مەملىكەت بويىچە قۇرۇقلۇقتىكى نېفىتلىكلەرنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىنىڭ 10 نەچچە ھەسسىسىگە تەڭ. ئوتتۇرا ئاسىمىي نېفىتلىكىنىڭ پادروسى ئوتتۇرا ئاسىمىي بىرلەشمە پونكىتىدىن ئىبارەت. بۇ پونكىتتا نېفىت، گاز، سۇ، ئېلېكتر بىر گەۋدەلەشتۈرۈلگەن، ئاپتوماتلىشىش دەرىجىسى يۇقىرى، پونكىت ئىچىدە ئازراق ئادەم ئىشلەش، پونكىت سىرتىدا ئادەم ئىشلىمەسلىك، ئىشلەپچىقىرىش سانلىق مەلۇماتلىرىنى يىراقتىن تىزگىنلەپ توپلاش ئىشقا ئاشۇرۇلغان بولۇپ، 20 - ئەسىرنىڭ 90 - يىللىرىدىكى دۇنيانىڭ ئىلغار سەۋىيىسىگە يەتكەن. 2002 - يىلى 11 - ئاينىڭ 28 - كۈنى تەكشۈرۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن مەلۇماتقا قارىغاندا، ئوتتۇرا ئاسىمىي 4 - نېفىتلىكى نېفىت ئىشلەپچىقىرىشتا 10 مىليون توننىلىق ئۆتكەنلى بۆسۈپ ئۆتۈپ، مەملىكەت بويىچە جەمئىي ئىشلەپچىقارغان نېفىتنى 10 مىليون توننىدىن ئاشقان 3 - قۇملۇق نېفىتلىكى بولۇپ قالدى. ئوتتۇرا ئاسىمىي مەشغۇلات رايونى زامانىۋى ئىلمىي باشقۇرۇش ئىدىيىسىدە چىڭ تۇرۇپ، باشقۇرۇش تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، «بەشىنى ئومۇميۈزلۈك باشقۇرۇش» سىستېمىسىنى يولغا قويدى. نېفىتلىك ئىچىش - ئىشلەپچىقىرىش ھەرىكىتىنى ئىلمىي ئۆسۈلدا قېلىپلاشتۇرۇپ، پىلاننى ئۈنۈملۈك ئىجرا قىلدى، خىزمەتنى ئۈنۈملۈك قانات يايدۇرۇپ، خىزمەت ئۈنۈمى بىلەن خىزمەت سۈپىتىنى ئەڭ يۇقىرى دەرىجىدە ئۆستۈردى. «بىخەتەر بولسام تۆھپە قوشالايمەن، مۇھىت ئاسسىرىسام مەدەنىيەتلىك بولىمەن، ساغلام بولسام بەختلىك بولىمەن» دېگەن HSE مەدەنىيەت ئۇقۇمىنى بارلىققا كەلتۈرۈپ، «تۆھپە قوشۇش، جان تىكىپ ئىشلەش، ئەمەلىيەتچىل بولۇش، يېڭىلىق يارىتىش» ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان ئوتتۇرا ئاسىمىي روھىنى شەكىللەندۈردى. كارخانا مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى زور

يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە 1870 يۈەن، ئۇچاستىكىدىكى تۇرمۇشتا قىيىنچىلىقى بار، ئېغىر كېسەل بولۇپ قالغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە 1254 يۈەن ئىئانە قىلدى، خادىملار ئارىسىدا قان بىلەن گۆشتەك يېقىن مۇناسىۋەت شەكىللەندۈرۈپ، ئۇلارنى ئىناقلاشتۇردى. بۇ ئۇچاستىكا 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك (1 - ماي، ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

شىنجاڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار ئىدارىسى 6 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ ماشىنارېمونت سېخى بۇ سېخ 1999 - يىلى قۇمۇل ئالتۇن كېنىنىڭ ياساش - رېمونت قىلىش زاۋۇتىنى ھۆددە ۋە ئىجارە ئېلىپ، 6 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى بويىچە باتۇرلۇق بىلەن بازارغا كىرىپ باشقا كارخانىلارنى ھۆددە - ئىجارە ئېلىشتا ئۈلگە ياراتتى. 2001 - يىلى 12 - ئايدا قۇمۇل ئالتۇن كېنىنىڭ ياساش - رېمونت قىلىش زاۋۇتىنى سېتىۋېلىپ، ئۆزىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش داۋامىدا ئالغا قاراپ پۇختا بىر قەدەم تاشلىدى. 2000 - يىلى بۇ سېخ كۆل تۈزى بايلىقىنى ئېچىش تۈرىگە مەبلەغ سېلىپ، پەكلىك پاي شىركىتى بولۇپ قۇرۇلدى. نۆۋەتتە بۇ تۈردىمۇ ماھىيىتى ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلىنماقتا، 2001 - يىلى نومۇمىي كىرىمى 2 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە، باج - پايدىسى 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 2002 - يىلى ئومۇمىي كىرىمى 2 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى، چىقىمىنى تېجەپ 240 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى. بۇ سېخ ياخشى سۈپەت، تېز مۇلازىمەت بىلەن بازار ئىگىلەش ئۇلۇشىنى ئۈزلۈكسىز كېڭەيتىپ، تەرەققىيات داۋامىدا چوڭ قەدەم تاشلىدى. نۆۋەتتە تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىن، چۆل - جەزىرىلەردىكى كانلارغىچە بۇ سېخنىڭ مەھسۇلاتىنى ئۇچراتقىلى بولىدۇ. بۇ سېخ يولغا قويۇلىدىغان مۇكەممەل پىلان تۈزۈپ، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئاسمىۋى خاراكتېرلىك ئىقتىساد، تېخنىكا يېڭىلىق يارىتىش پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇردى، ئەمگەك مۇسابىقىسى پائالىيەتلىرىدە مول نەتىجىلەرگە، ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارەتتە ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى. سېختىكى كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەر «مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش، قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش» پائالىيەتلىرىگە ئاكتىپ قاتنىشىپ، ئىلغار كوللېكتىپنىڭ نەمۇنچىلىقىنى تولۇق نامايەن قىلدى. 2003 - يىلى «مەملىكەتلىك (1 - ماي، ئەمگەك تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.

سۇ فېڭ
«مەملىكەتلىك (1 - ماي، ئەمگەك مېدالى» غا ئېرىشلەنلەرنىڭ ئىش - ئىزلىرىنى قىسقىچە تونۇشتۇرۇش
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 14 كىشى «مەملىكەتلىك

1 - ماي، ئەمگەك مېدالى» غا ئېرىشتى (مۇشۇ يىلنامىنىڭ «شەخىلەر» قىسمىغا قاراڭ).
«شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشكەن ئورۇنلار
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 9 ئورۇن، 10 ئىمپىنا. گۇرۇپپا «شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش تەقدىرنامىسى» گە ئېرىشتى.
ئىلغار كوللېكتىپلار

شىنجاڭ نېفىتلىك شىركىتى تەكشۈرۈش - ئېچىش تەتقىقات يۇرتى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز چەكلىك پاي شىركىتىنىڭ قاراماي نېفىت خىمىيە شۆبە شىركىتى، شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 2 - شى 21 - تۈەن - مەيدانى، شىخەنزە شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسى، جۇڭگو نېفىتى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە شۆبە شىركىتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ (1 - ئاۋغۇست، پولات - تۆمۈر چەكلىك پاي شىركىتى، شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە شىركىتى، شىنجاڭ «تېنەسەي» پەن - تېخنىكا چەكلىك پاي شىركىتى.
ئىلغار ئىمپىنا - گۇرۇپپىلار

ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى تۇرپان ۋوگزالى يۆتكەش- توشۇش سېخىنىڭ 2 - ئىمپىنا 1 - گۇرۇپپىسى، خەلق ئاۋىئاتسىيە ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى خەۋەرلىشىش - يول باشلاش باشقارمىسىنىڭ يەكەن يول باشلاش پونكىتى، شىنجاڭ كانچىلىق گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى لۇداۋان كۆمۈر كېنىنىڭ ماشىنا - ئېلېكتر بۆلۈمى، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۇرۇھى «1 - ئىۋىل» 1 - پاختا توقۇمىچىلىق فابرىكىسى 1- ئىگىرىش مەيدانى ئالدىنقى ئىگىرىش سېخىنىڭ «ب» ئىمپىنا ئۆرنەك گۇرۇپپىسى، شىنجاڭ سەنئەت ئىنستىتۇتى كىنو - تېلېۋىزىيە - تياتىر ئىنستىتۇتىنىڭ تارقىتىش سەنئىتى كادىراسى، بورتالا ئوبلاستلىق يولۇچى توشۇش مۇلازىمەت باش بېكىتى، تاشقورغان تاشيول باش ئۇچاستىكىسىنىڭ قۇنجىراپ يول ئاسراش پونكىتى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى تەتقىقات يۇرتىنىڭ دومىلىتىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش تەتقىقات ئىشخانىسى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گۇرۇھى شىركىتى ئاز ئۇچرايدىغان مېتاللار شىركىتىنىڭ ئاليۇمىن تاۋلاش سېخى، شىنجاڭ 4 - تىرانسپورت گۇرۇھى شىركىتىنىڭ «شەرق شامىلى» ئاپتوموبىلى رېمونت زاۋۇتى.

سۇ فېڭ
«شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش مېدالى» غا ئېرىشكەنلەر
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 29 كىشى «شىنجاڭنى

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرنى تەربىيەلىدى. پەرىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ۋە كەسىپ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى رەھبىرىدىن 18 نى، ئاپتونوم رايون بويىچە 1 -، 2 - خىلدىكى كارخانا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى رەھبىرىدىن 7 نى تاللاپ، جۇڭگو ئەمگەك مۇناسىۋىتى ئىنستىتۇتىغا ئوقۇشقا ئەۋەتتى. سۇ فېڭ

قىيىنچىلىقى بار ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ياردەم بېرىش مەركىزى قۇرۇلدى

2003 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ تەستىقى بىلەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك، بورتالا ئوبلاستلىق، سانجى ئوبلاستلىق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىدا قىيىنچىلىقى بار ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ياردەم بېرىش مەركىزى قۇرۇلۇپ يوپۇقى ئېچىلدى. بۇ مەركەز قىيىنچىلىقى بار ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان، ئىشىز قالغانلارغا مەبلەغ جەھەتتىن دەل ۋاقتىدا ياردەم بېرىش بىلەن بىرگە، يەنە سىياسەت جەھەتتىن مەسلىھەت بېرىش، قانۇن جەھەتتىن ياردەم بېرىش، كەسىپكە تونۇشتۇرۇش، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تەربىيەلەش، ئىش ئورنىدىن قېلىپ ئىشىز قالغانلارنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى زىچ بىرلەشتۈرىدۇ. مەركەزنىڭ ياردەم بېرىش ئۇسۇلى بىلەن تۈزۈمنى جەمئىيەتكە ئېلان قىلىدۇ ۋە ئۇ ھەقتە ۋەدە بېرىدۇ، جەمئىيەتنىڭ نازارەتچىلىكىنى ۋە ياردەم - مەدەتلىرىنى قوبۇل قىلىدۇ.

سۇ فېڭ

لى يۇڭخەن شىنجاڭغا كېلىپ ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن ھال سورىدى

مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى شۇجىچۈسنىڭ شۇجىسى لى يۇڭخەن 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 11 - 15 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى، شىخەنزە شەھەرلىرى ۋە سانجى ئوبلاستىدىكى قىيىنچىلىقى بار 6 كارخانىغا بېرىپ، مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى ھەم قىيىنچىلىقى ئېغىر 16 ئىشچى - خىزمەتچى ۋە ئەمگەك نەمۇنىچىسى ئائىلىسىنى يوقلىدى.

سۇ فېڭ

جۇ يۇچىڭ شىنجاڭغا كېلىپ تەكشۈرۈشتە بولدى مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇجىچۈسنىڭ شۇجىسى جۇ يۇچىڭ 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 18 - 22 - كۈنىگىچە شۇ ئار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ 9 - قۇرۇلتىيىغا قاتنىشىپ يىغىنىنى تەبرىكلىدى ھەم ئىلى ئوبلاستىغا بېرىپ تەكشۈرۈشتە بولدى.

سۇ فېڭ

ئېچىش - گۈللەندۈرۈش مېھالى» غا ئېرىشتى، ئۇلار مۇنۇلار: سۇ لى، جاك پال، سۇلك شياڭسەي، ليۇ چىڭچۈن، باتۇرجان جاھپار، ئاپىگۈل (ئاپال، قازاق)، خالى مەمەت، خۇلك گورۇلك، شۇ شياڭرۇلك، شۇ فۇگۇي، شېن جىنشىڭ، جىياڭ جياڭدەي، زۇلپىيە تۇرسۇن، گۇ يۇڭشۇ، پالكا ۋېيىس، پالكا زىجىڭ، فېڭ جۇڭيىن، لى كالىك، رەيھان راخمان، گۈلزەپەر مامۇت، پالكا جىنشىن، ئادالەت پەنتار، ما لۇڭفالىك، لى شىنىڭ (ئاپال)، ۋالكا جاۋمىلك، جاك خۇاچىياڭ، گو جىيەنجۈن، راخمان تۇرا، جاك سىشىن.

سۇ فېڭ

مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش پائالىيەتلىرىنى داۋاملىق قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 35 كەسىپ، نازارەت، ئىدارە، شىركەت، گۈرۈھلاردىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى 19 مىليون 13 مىڭ يۈەن مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش مەبلىغى (بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى توپلىغىنى 6 مىليون 810 مىڭ يۈەن، ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى توپلىغىنى 7 مىليون 475 مىڭ يۈەن، باشقا تەرەپلەردىن توپلانغىنى 4 مىليون 728 مىڭ يۈەن) توپلاپ، قىيىنچىلىقى بار 1453 كارخانا، 42 مىڭ 645 ئىشچى - خىزمەتچى ۋە ئەمگەك نەمۇنىچىسى ئائىلىسىدىن ھال سورىدى.

سۇ فېڭ

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى دېموكراتىك باشقۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭدا دېموكراتىك باشقۇرۇش ئاساسىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى بىلەن زاۋۇت ئىشلىرىنى ئاشكارىلاش تۈزۈمى داۋاملىق مۇستەھكەملەنگەن ئاساستا يەنىمۇ ياخشىلاندى. ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى تۈزۈمى ئورناتقان دۆلەت، كوللېكتىپ كارخانىسى 2382 گە، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان كارخانا 1578 گە، كەسىپى ئورۇن 2836 گە، ئورگان 1398 گە، زاۋۇت ئىشلىرىنى ئاشكارىلاش تۈزۈمى ئورناتقان دۆلەت، كوللېكتىپ كارخانىسى 2322 گە، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان كارخانا 1269 غا، كەسىپى ئورۇن 3011 گە، ئورگان 1940 قا يەتتى.

سۇ فېڭ

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كادىرلىرىنى تەربىيەلەش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى 46 قارار تۈرلۈك كۇرس ئېچىپ، 3623

جۇڭگو كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى شۇئار كومىتېتى

ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرىنىڭ ئەھۋالى

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ ئاخىرىدىكى 14 ياشتىن 35 ياشقىچە بولغان ياش 3 مىليون 832 مىڭ 718، ئىتتىپاق ئەزاسى 1 مىليون 65 مىڭ 343 (بۇنىڭ ئىچىدە قىزلار 476 مىڭ 899 بولۇپ، % 44.76 نى، ئاز سانلىق مىللەتلەر 589 مىڭ 190 بولۇپ، % 55.31 نى ئىگىلەيدۇ). ئىتتىپاققا 144 مىڭ 371 ئەزا قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە قىزلار 72 مىڭ 336 بولۇپ، % 50.1 نى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2718 ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق كومىتېتى، 2993 ئىتتىپاق باش ياپچىكىسى، 41 مىڭ 543 ئىتتىپاق ياپچىكىسى، 195 ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق خىزمىتى كومىتېتى بار. مەخسۇس ئىتتىپاق كادىرى 3298 (ئايال 994 بولۇپ، % 30.14 نى، ئاز سانلىق مىللەت 1965 بولۇپ، % 59.58 نى، پارتىيە ئەزاسى 2121 بولۇپ، % 64.31 نى، ئالىي مەكتەپتىن يۇقىرى مەلۇماتلىقلار 1942 بولۇپ، % 58.88 نى ئىگىلەيدۇ). 39 مىڭ 198 مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق ئەزاسى پارتىيىگە قوبۇل قىلىش ئوبيېكتلىقىغا تونۇشتۇرۇلدى، ئۇلاردىن 14 مىڭ 653 ى پارتىيىگە كىردى.

شۇئار ئىتتىپاق كومىتېتى

كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى شىنجاڭ

ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - قۇرۇلتىيى بۇ قۇرۇلتاي 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 1 - 3 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ئېچىلىش مۇراسىمىغا چىك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي يۈرۈشىنىڭ ئەزاسى، شۇئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋالىك لېجۈن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى قاتارلىق ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە، بىخەتەر رەھبەرلىرى قاتناشتى، ۋالىك لېجۈن مۇھىم سۆز قىلدى، ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى شۇجىسىنىڭ شۇجىسى جاۋ يۇڭ يىغىنىغا قاتناشتى ھەم سۆز قىلدى. يىغىندا «كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتى توغرىسىدا قارار» ماقۇللاندى؛ ۋالىك يۇۋېي قاتارلىق 55 كىشى كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 -

نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا، مۇرات ئامانتۇر قاتارلىق 12 كىشى كاندىدات ئەزالىقىغا، ئەكبەر تۇرغۇن قاتارلىق 15 كىشى دائىمىي ئەزالىقىغا، ئەركىنجان تۇراخۇن 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىلىقىغا، جالڭ ۋېنچۈن، جالڭ خۇاجۇلك، ئىلھام ئوسمان، سۈي شيا، تۇرسۇنجان ئەلى، كالك جىسەن، قارىن قابدۇكېرىسەر مۇئاۋىن شۇجىلىقىغا، مۇھەببەتقىز ئالىم قاتارلىق 34 كىشى جۇڭگو كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەملىكەتلىك 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىللىكىگە سايلاندى.

شۇئار ئىتتىپاق كومىتېتى

قوشۇمچە

شىنجاڭدىن جۇڭگو كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەملىكەتلىك 15 - قۇرۇلتىيىغا قاتناشقان ۋەكىللەر، ئەركىنجان تۇراخۇن، جالڭ ۋېنچۈن، ئىلھام ئوسمان، ئەكبەر تۇرغۇن، دۇ يۇڭ، قۇلان سەيپخان (ئايال، قازاق)، جالڭ فۇيۇ، جاۋچىن (ئايال)، ساۋ جۇپىن، چيەن خاۋلىياڭ، رىشت راخمان، ئەنۋەر راخمان، ئاينۇر مەخسۇت، قەلبىنۇر ھۈسەن (ئايال، قىرغىز)، ئەكبەر ئابدۇقادىر، قۇرباقۇلى كاماس (تاجىك)، ليۇ يۈەننىڭ، مياۋ شۈيەن (ئايال)، يۈ جىپى (ئايال)، جاۋ جىيەندۇڭ، جالڭ جىڭ (تۇنجى مىللىتى)، نىۋ جېڭيى، جۇ ياۋجى، پەرھات ھۆرمەت، شى جىن (ئايال)، ئەن پىڭ (خۇيزۇ)، جۇ يۇڭزۇ، گۈلجان ھاجى (ئايال، تاتار)، يۇڭ جىيەنخۇڭ (ئايال، شىبە)، چى خۇڭنى (ئايال، رۇس)، بائىزىر (موڭغۇل)، ئابدۇرېشىت ئاسىجان، لى دۇڭجىيى (ئايال)، مۇھەببەتقىز ئالىم (ئايال، ئۆزبېك).

مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى

ئاساسىي تېما قىلىنغان تەربىيە پائالىيىتى 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە مىللىي مەكتەپ ۋە خەنزۇ مەكتەپ بولۇپ يۈز مەكتەپتە «جۈپ بولۇش»، «قولمۇ قول تۇتۇشۇش» پائالىيىتى ئومۇميۈزلۈك باشلاندى، ھەر مىللەت ئوقۇغۇچىلىرى ئارىسىدا «ئۆزئارا زىيارەت قىلىش، ئۆزئارا ئۆگىنىش، ئۆزئارا ياردەم بېرىش، ئۆزئارا ئىلگىرىلەش» ئاساسىي تېما قىلىنغان ئىتتىپاق كۈنى، ئەترەت كۈنى پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلدى ھەم مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتىگە بىرلەشتۈرۈلۈپ، يېڭى بازلار تاپانچ قىلىنىپ، يېڭى ئۇسۇللار قوللىنىلىپ، «قىزىل 5 - ئاي مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى مۇنبىرى» بويىچە توردا ئىتتىپاق كۈنى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى.

شۇئار ئىتتىپاق كومىتېتى

ئۆۋەتلىك ياش ئىشچىلار ماھارەت مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇردى. مۇسابىقە ئاپتوموبىل ھەيدەش ۋە كومپيۇتېردا خەت بېسىشتىن ئىبارەت 2 تۈر بويىچە ئېلىپ بېرىلدى، 40 مىڭدىن ئارتۇق ماھىر 1، 2، 2 - مۇسابىقىلەرگە قاتناشتى، ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە 12 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 32 نازارەت، ئىدارە، كارخانا، بىخۇەن كوماندىلىرىدىن 250 ماھىر قاتناشتى. شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھىدىن دۆلەت يەنجىن، شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىدىن ۋالىي جىيەنجياڭلار شەخىلەر بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، قاتناش نازارىتى ئاپتوموبىل ھەيدەش تۈرى بىلەن كومپيۇتېر تۈرىدە كوللېكتىپ 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىن 2 كىشى مەملىكەت دەرىجىلىك ياشلار ئىش ئورنى ماھىرى، 60 كىشى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ياشلار ئىش ئورنى ماھىرى بولۇپ باھالاندى، 53 ئورۇنغا «ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ياشلار بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئۈلگە ئىش ئورنى» دەپ نام بېرىلدى. ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە شىركىتىدىن ياش ئىشچى جەن جياڭخۇئا «دۆلەت دەرىجىلىك ئون نادر ياشلار ئىش ئورنى ماھىرى» نىڭ بىرى دەپ نام ئالدى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى

يېزا ياشلىرىنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش -

قابىلىيىتىنى يېتىلدۈرۈش قۇرۇلۇشى

يېزا ياشلىرى ئارا بېيىش ئەلۋىلەنلاسى ۋە بېيىش ماھىرىلىرىنى باھالاش پائالىيىتى 2003 - يىلى 5 - ئايدا ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى ش ئۇ ئا ر پارتكوم يېزا خىزمىتى ئىشخانىسى ۋە دېھقانچىلىق نازارىتى، چارۋىچىلىق نازارىتى، ئورمانچىلىق ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە پەن - تېخنىكا ئۆگىنىش، پەن - تېخنىكىدىن پايدىلىنىش ئاساسىي تېمىدا قىلىنغان يېزا ياشلىرىنىڭ بېيىش ئەلۋىلەنلاسى مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىدە ئۆۋەندىن يۇقىرىغا قاتلام قاتلام باھالاش ئۈسۈلى قوللىنىلىپ، تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق، باغ - ئورمان، دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش - سېتىشتىن ئىبارەت 4 چوڭ كەسىپ بويىچە 37 تۈردە 61 بېيىش ئەلۋىلەنلاسى بىلەن 104 بېيىش ماھىرى باھالانچىلىقى.

كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقىنىڭ شەھەر - يېزىلارنىڭ ئۆزئارا تۈرتكە بولۇشى بويىچە پەن - تېخنىكا ئۇرۇقى چېچىش ھەرىكىتى ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى بىلەن ئىتتىپاق ئەزالىرىنىڭ شەھەرلەرنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ۋە يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلمىسىنى ئىستراتېگىيىلىك تەشەببۇسنى تېزلىتىش، شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىكى رولىنى جارى قىلدۇرۇش ئۈچۈن، 2003 -

شەھەر - بازاردىكى ياشلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش - ئۇلارنىڭ قابىلىيىتىنى يېتىلدۈرۈش قۇرۇلۇشى

كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقىنىڭ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ياردىمى . شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار بويىچە ئىختىساسلىقلارنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى بۇ يىغىننى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى، ش ئۇ ئا ر ياشلار بىرلەشمىسى، ش ئۇ ئا ر ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى، ش ئۇ ئا ر ياش كارخانىچىلار بىرلەشمىسى بىرلىكتە ئاچتى، يىغىندا ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار يېزا، ئاساسىي قاتلاملارغا، بىخۇەننىڭ ئىشلەپچىقىرىش سېپىگە، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان كارخانىلارغا ۋە ئۆزى ئىگىلىك تىكلەيدىغان كەڭ زېمىنغا بېرىشقا ئىلھاملاندۇرۇلدى. يىغىنغا 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىن ئادەم ئىشلىتىدىغان 204 ئورۇن قاتنىشىپ، 6209 ئىش ئورنى بىلەن تەمىنلەندى، ئاپتونوم رايون ئىچى - سىرتىدىكى 102 ئالىي مەكتەپ ۋە ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەن 9000 دىن ئارتۇق ئوقۇغۇچى قاتناشتى، 18 مىڭ 231 ئوقۇغۇچى (قېتىم) بىلەن سۆھبەتلىشىلدى، 3616 ئوقۇغۇچى ئادەم ئىشلەتكۈچى ئورۇن بىلەن مۇددىئانامە تۈزدى.

ئائىلە مۇلازىمىتىدە يېڭى ماركا تىكلەش 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى شىنجاڭ ياشلىرى لىنىيەلىك دەۋر ئائىلە مۇلازىمەت چەكلىك شىركىتىنى قۇرۇپ، ياشلار ئىتتىپاقى خىزمىتىنى ئەمەلىي گەۋدىلەشتۈرۈش، كەسىپلەشتۈرۈش، بازارلاشتۇرۇشتا يېڭى قەدەم تاشلىدى. بۇ شىركەت مەھەللە ئائىلە مۇلازىمىتىدىكى تازىلاش ئىشلىرىنى چىقىش قىلىپ تۇرۇپ، ھالىدىن خەۋەر ئېلىش تىپىدىكى ئائىلە ئوقۇتقۇچىلىقى، ئۆيلەرگە نەرسە - كېرەك يەتكۈزۈپ بېرىش قاتارلىق يېڭىچە مۇلازىمەت ساھەسىنى پائال ئېچىپ، مەھەللە مۇلازىمىتىنىڭ سەۋىيىسىنى، دەرىجىسىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈپ، ئائىلە مۇلازىمىتى جەھەتتە داڭلىق ماركا ياراتتى. ئەنئەنىۋى كەسپىي يول ئاساسىدا باشلامچىلىق بىلەن تور بېكىتى قۇرۇپ، ئائىلە مۇلازىمىتىنىڭ ئۆزۈرلىشىش، تۈرلىشىش يۈنلىشىشىگە قاراپ تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈردى.

ياشلار ئىش ئورنى ماھىرىلىرى مۇسابىقىە پائالىيىتى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 20 - 22 - كۈنىگىچە ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى بىلەن ش ئۇ ئا ر كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسى كومىتېتى بىرلىكتە «بىرلەشمە خەۋەرلىشىش لوغقىسى» ناملىق ئاپتونوم رايونلۇق تۇنجى

مەملىكەتلىك تۈر ئىشخانىسىنىڭ تەلپىگە بىنائەن، شىنجاڭدىن شۇ يىلى ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىدىن 100 نى تاللاپ، ئىچكىرىدىكى شۇ يىلى ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىدىن 501 نى قوبۇل قىلىپ، ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ غەربىي رايونغا پىدايى مۇلازىمەت قىلىش پىلانىغا قاتناشتۇردى. شىنجاڭ ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ غەربىي رايونغا پىدايى مۇلازىمەت قىلىش پىلانى تۈرى ئىشخانىسى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 25 - 28 - كۈنىگىچە پىدايىلارنى تەربىيىلىدى. 8 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ غەربىي رايونغا پىدايى مۇلازىمەت قىلىش پىلانى بويىچە شىنجاڭ مۇلازىمەت ئەترىتىنىڭ ئاتلىنىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. چەك مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئۆزگەرتىش پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى پىدايىلار بىلەن كۆرۈشتۈرۈش ھەم خاتىرە سۈرەتكە چۈشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىدىن تەشكىللەنگەن 601 پىدايى 12 ناھىيە، 6 شىدا بىر يىلدىن 2 يىلغىچە بولغان پىدايى مۇلازىمەتنى باشلىۋەتتى.

شۇ ئۆزگەرتىش ئىتتىپاق كومىتېتى

ياش پىدايىلار ھەرىكىتى

2003 - يىلى لېي فېڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنىڭ 40 يىللىقىنى خاتىرىلەش يىلى. شۇ ئۆزگەرتىش ئىتتىپاق كومىتېتى سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈش، لېي فېڭدىن ئۆگىنىشتىكى ئىلغار تىپلارنى تەشۋىق قىلىشقا تەشكىللەش، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونلارغا پۇل، نەرسە - كېرەك ئىشانە قىلىش، دوختۇر ئەۋەتىش، دورا بۇيۇملىرى يەتكۈزۈپ بېرىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق لېي فېڭدىن ئۆگىنىش پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، پىدايىلار روھىنى نامايان قىلدى. قەشقەردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونلار بىلەن ئىلدىكى كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونلارغا 67 مىڭ يۈەن پۇل ئىشانە قىلدى، 57 مىڭ يۈەن ئالاھىدە ئىتتىپاق بەدىلى ئاجرىتىپ بەردى، 240 توننا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش بۇيۇمى يەتكۈزۈپ بەردى، بۇلارنىڭ قىممىتى 8 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ. 7 - ئايدا ياشلار بىرلەشمىسىنىڭ 23 ئەزاسىنى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونلارغا ئەۋەتتى، ئۇلار «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى تەشۋىق قىلدى ۋە «ئۈچىنى يېزىلارغا يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، ئۇلار ئاپەت رايونىدىكى ئاسمىغا 2 مەيدان ئويۇن قويۇپ بەردى، 1000 ئادەم (قېتىم) نىڭ كېسىلىنى خالىسا كۆردى ۋە

يىلى 6 - ئاينىڭ باشلىرىدا بۇ ھەرىكەتنى باشلىدى. ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى شارائىتى بىرقەدەر ياخشى شەھەرلەردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرىنى نامرات كەنتلەردىكى ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى بىلەن جۈپ بولۇپ، تۈر، پەن - تېخنىكا، ئۇچۇر، ئادەم بايلىقى قاتارلىق جەھەتلەردە بىر - بىرىگە تۈرتكە بولۇشقا ئۇيۇشتۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەرلەردىكى 1055 ئىتتىپاق تەشكىلاتى 1056 كەنت دەرىجىلىك ئىتتىپاق تەشكىلاتى بىلەن بىر - بىرىگە تۈرتكە بولۇش بويىچە جۈپ بولۇپ، ئۇلارنى 1 مىليون 355 مىڭ يۈەن قىممىتىدە مەبلەغ ۋە ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلىدى، 38 ئۆزگىچە تۈر بويىچە يۆلىدى، 10 مىڭ 571 كىتاب، 31 كومپيۇتېر، 9 پرىنتېر سوۋغا قىلدى، يېزىلاردىكى 3000 ئېشىنچا ئەمگەك كۈچى (قېتىم) نى شەھەرگە يۆتكىدى.

يېزىلاردىكى ئېشىنچا ئەمگەك كۈچلىرىنى يۆتكەش خىزمىتى شۇ ئۆزگەرتىش ئىتتىپاق كومىتېتى 2003 - يىلى 7 - 10 - ئايغىچە يېزىلاردىكى ئون مىڭلىغان ئېشىنچا ئەمگەك كۈچىنى يۆتكەپ ئۇلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى، ۋىلايەت، ئوبلاستلارنى پاختا تېرىش، بىناكارلىق، سۇچىلىققا ئائىت 168 مىڭ ئەمگەك ئىش ئورنى ئۇچۇرى بىلەن تەمىنلىدى، ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى 9800 دىن ئارتۇق ئەمگەك كۈچىنى بىۋاسىتە يۆتكىدى.

يېزا ئىگىلىك ئەمەلىي تېخنىكىسىغا دائىر يۈرۈشلۈك پىلاستىكا ئىشلەندى 2003 - يىلى 4 - ئايدا شۇ ئۆزگەرتىش ئىتتىپاق كومىتېتىدا ئېلېكتىرلەشكەن ئوقۇتۇش ئىشخانىسى قۇرۇلۇپ، «ياشلار ئىتتىپاقىنىڭ پەن - تېخنىكا ئۇرۇقى چېچىشى» ناملىق يۈرۈشلۈك پىلاستىكىنى ئىشلەپ، يېزا ياشلىرىنى ھەقسىز تەمىنلىدى ھەم ئۇلارنى پەن - تېخنىكا ئۆگىنىش، پەن - تېخنىكىدىن پايدىلىنىش، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق بېيىپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە يېتەكلىدى. بىر يىلدا قوغۇن تېرىش، ئۆرۈك كۆچمىتى، ئۈزۈم تىكىش - پەرۋىش قىلىش، سىيىر بېقىش تېخنىكىلىرىغا دائىر ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە ئېلېكتىرلەشكەن ئوقۇتۇش پىلاستىكىسىدىن 10 نى ئىشلىدى، 30 مىڭدىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا پىلاستىكىسى باشتى.

شۇ ئۆزگەرتىش ئىتتىپاق كومىتېتى

ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ غەربىي رايونغا پىدايى مۇلازىمەت قىلىش پىلانى يولغا قويۇلدى

ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى مائارىپ، كادىرلار، مالىيە مىنىستىرلىكلىرى بىلەن بىرلىكتە ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ غەربىي رايونغا پىدايى مۇلازىمەت قىلىش پىلانىنى يولغا قويدى. شۇ ئۆزگەرتىش ئىتتىپاق كومىتېتى

قوشۇمچە

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «مەملىكەتلىك مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپى» دېگەن نامغا ئېرىشكەن ئورۇنلار ئۈزۈمچى ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى شۇيىڭۇ ساقچىخانىسى، قاراماي شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى قاتناش ساقچى تارماق ئەترىتىنىڭ شەھەر رايونى چوڭ ئەترىتى، پورتالا ئوبلاستلىق ج خ ئىدارىسى زوراۋانلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش چوڭ ئەترىتى، ئالتاي ۋىلايەتلىك ج خ ئىدارىسى زوراۋانلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش چوڭ ئەترىتى، ئىلى ئوبلاستلىق ج خ ئىدارىسى زوراۋانلىقنىڭ ئالدىنى ئېلىش تارماق ئەترىتى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 9 - شى قاماغانسى، شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى قۇمۇل تارماق ئەترىتىنىڭ باي چېگرا مۇداپىئە ساقچىخانىسى، شىخەنزە شەھەرلىك شەھەر قىياپىتى - مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسىنىڭ ئەخلىت توشۇش ئەترىتى، شىخەنزە «تېنچۇ» گۈرۈھىنىڭ تۈر تىجارەت ئورنى، ئۈزۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى پىچان ئىش ئۇچاستىكىسىنىڭ ئوتتۇرا رېمونت ئەترىتى، ئۈزۈمچى شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسىنىڭ ياڭزىجىياڭ يولى تارمىقى، ئۈزۈمچى «تېلى» تېلېگراف شىركىتى تېلېفون مەركىزىنىڭ نومۇر سۈرۈشتۈرۈش ئىستانسىسى، شىنجاڭ كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى ئىلى شۆبىسىنىڭ قورغاس تىجارەت بۆلۈمى، شىنجاڭ «دوستلۇق» گۈرۈھى چەكلىك باي شىركىتى تەڭرىتاغ تۈرلۈك ماللار بىناسىنىڭ 1 - قەۋەت سۇ مەھسۇلاتلىرى گۈرۈپپىسى، شىنجاڭ تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى بىناسى، جۇڭگو نېفىت-تەبىئىي گاز چەكلىك باي شىركىتىنىڭ شىنجاڭدىكى سېتىش شۆبە شىركىتىگە قاراشلىق «قىزىل تاغ» يولى ماي قاچىلاش پونكىتى، شىنجاڭ «ئارمان» ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى، قۇمۇل شەھەرلىك دۆلەت باج ئىدارىسىنىڭ ساقا مەركىزى باج پونكىتى، شىخەنزە يەرلىك باج ئېلىش - باج باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باج مۇلازىمەت زالى، ئۈزۈمچى شەھىرى تىيانشان رايونلۇق يەرلىك باج ئىدارىسىنىڭ «بەخت» يولى باج پونكىتى، ئالتاي چېگرىدىن كىرىش - چىقىشنى تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى، شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى ماشىنا ياساش باش شىركىتىنىڭ سايمان سېخى، شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى نېفىت ئېلىش 3 - زاۋۇتى گېئولوگىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ مەھسۇلات يارىتىش ئىشخانىسى، تارىم نېفىتلىك شۆبە شىركىتى تەكشۈرۈش - ئېچىش تەتقىقات يۇرتىنىڭ تەكشۈرۈش ئورنى، مايتاغ نېفىت خىمىيە شىركىتى تەتقىقات يۇرتىنىڭ بىرىكمە سىمولا ئورنى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابىنىڭ قۇدۇق ئاستىدىن بېسىم بېرىپ قاتلام يېرىش 1 - ئەترىتى، ئۈزۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئۇچۇر - تېخنىكا مەركىزىنىڭ

ئۇلارغا پەن - تېخنىكىدىن مەسلىھەت بەردى، قىممىتى 200 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا كىتابى ۋە دورا سوۋغا قىلدى. 1.، 12 - ئايلاردا ش ئۇ ئار ئىتتىپاق كومىتېتى ش ئۇ ئار ياشلار بىرلەشمىسى، ش ئۇ ئار ياش كارخانىچىلار جەمئىيىتى، مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپى، ياشلار - ئۆسۈرلەرنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش ئورنى قاتارلىق ئورۇنلارنى تەشكىللەپ، «ھەقىقىي مېھرى - مۇھەببەت ئارقىلىق تۈمەنلىگەن ئائىلىلەرگە ياردەم بېرىش» مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇپ، قىيىنچىلىقى ئېغىر 500 ئائىلىدىن ھال سورىدى، ئۇلارغا قىممىتى 90 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق تۇرمۇش بۇيۇمى ۋە دورا ئىشائە قىلدى.

ش ئۇ ئار ئىتتىپاق كومىتېتى

«ئۈمىد» قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە «ئۈمىد» قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 300 مىڭ يۈەن پۇل تەييارلىنىپ، ئاپەت رايونىدىكى ئوقۇشۇز قالغان 1361 ئوقۇغۇچىنىڭ قايتا مەكتەپ قوينىغا كىرىشىگە ياردەم قىلىندى، 48 «ئۈمىد» باشلانغۇچ مەكتىپى ۋە بىر تۈركۈم «ئۈمىد» تور مەكتىپى كۆپ ۋاسىتىلىك سىنىپى سېلىندى، قىيىنچىلىقى ئېغىر 180 ئوقۇغۇچى «ئۈمىد» قۇرۇلۇشىنىڭ تۈرلۈك ئوقۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، ئوقۇشۇز قالغان 424 بالا داۋاملىق «ئۈمىد» قۇرۇلۇشىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشتى.

ش ئۇ ئار ئىتتىپاق كومىتېتى

مەدەنىي ياشلار ئورنى بەرپا قىلىش

پائالىيىتى

ش ئۇ ئار مەدەنىي ياشلار ئورنى تەشكىلى كومىتېتى مەدەنىي ياشلار ئورنىنى نازارەت قىلىش سالىمىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، 2003 - يىلى 4 - ئايدا مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپلىرىنى قايتا تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 609 مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپىنى جەمئىيەتكە ئېلان قىلدى ھەم شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن بىرلىكتە «ئۈلگە بولۇشۇمۇ بىر مودا» دېگەن تېمىدا مەخسۇس پروگرامما ئۇيۇشتۇرۇپ، مەدەنىي ياشلار ئورنىنىڭ جەمئىيەتتىكى تەسىرىنى يەنىمۇ كېڭەيتتى. 33 كوللېكتىپقا «مەملىكەت دەرىجىلىك مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپى»، 82 كوللېكتىپقا «ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپى» دەپ نام بېرىلدى.

ش ئۇ ئار ئىتتىپاق كومىتېتى

قېتىملىق مۇسابىقىلەر ئارقىلىق 259 ماھىر ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتى.

2003 - يىللىق يازلىق تەتلى مەزگىلىدە، ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى بىلەن ش ئۇ ئا ر پېئونېرلار خىزمىتى كومىتېتى «شىنجاڭنى سۆيىمەن» دېگەن تېمىدا «پىدا مېھىر- شەپقەت، قول تۇتۇشۇپ مۇھىت ئاسراش مەدەنىيەت سەپىرى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. پائالىيەتتە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 2 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىن 50 دېھقان پەرزەنتى ئۈرۈمچىنى ئېكسكۇرسىيە قىلىشقا تەكلىپ قىلىندى، ئۇلار ئۈرۈمچىدىكى پېئونېرلار بىلەن «قول تۇتۇشقان دوستەكلەر» دىن بولۇشتى.

2003 - يىل 9 - ئايدا ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى، ش ئۇ ئا ر پېئونېرلار خىزمىتى كومىتېتى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن بىرلىكتە «شىنجاڭنى سۆيىمەن - مېھىر- شەپقەت - قول تۇتۇشۇش، جەنۇبىي شىنجاڭ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ مەدەنىيەت، مۇھىت ئاسراش سەپىرى پائالىيىتى» ناملىق پىلاستىنكىنى ئىشلىدى. 2003 - يىل 10- ئايدا گۈزەلنۇر (بورتالا ئوبلاستلىق 1 - باشلانغۇچ مەكتەپ 6 - يىللىق 5 - سىنىپ ئوقۇغۇچىسى) «مەملىكەت بويىچە ئون نادر پېئونېر» دېگەن نامغا، 5 ئوقۇغۇچى «مەملىكەتلىك يۇلتۇز مەشھۇلى مېدالى»غا ئېرىشتى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى ش ئۇ ئا ر زەھەر چەكلەش ئىشخانىسى بىلەن بىرلىكتە «زەھەردىن يىراقلىشىپ، كەلگۈسىگە كۆڭۈل بۆلەيلى» دېگەن مەزمۇندا زەھەر چەكلەش تەشۋىقات پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى؛ ش ئۇ ئا ر زەھەر چەكلەش ئىشخانىسى، مائارىپ نازارىتى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونلۇق زەھەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەربىيىسى ئۈلگە مەكتىپىسى، مەھەللە ياشلىرى قانۇن مەكتىپىدىن 6 نى قۇردى. شۇ يىلى دۆلەت دەرىجىلىك ياشلار- ئۆسمۈرلەرنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش مۇنەۋۋەر ئورنىدىن 18 ى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش مۇنەۋۋەر ئورنىدىن 108 ى، دۆلەت دەرىجىلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر مەدەنىي مەھەللىسىدىن 2 ى، مەملىكەت بويىچە ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ جىنايەت سادىر قىلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش جەھەتتىكى نۇقتىلىق ئالاقىلىشىش مەھەللىسىدىن بىرى بەرپا قىلىندى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى

بازار بۆلۈمى، شىنجاڭ 1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر چەكلىك پاي شىركىتى توك ئوچاق بىلەن پولات تاۋلاش زاۋۇتىنىڭ ئېلېكتىرىك مەشخۇلات رايونى، شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە فىلىم - تېلېۋىزىيە مەركىزى، ئالاتاۋ پورتى تاموژنا تەكشۈرۈش 2 - بۆلۈمى، تورغات تاموژنىسى، بىگتۇەن ئورگان يەملىسى، شىنجاڭ «تېنەن» تېرمو ئېلېكتىر چەكلىك پاي شىركىتى تېرمو ئېلېكتىر ئىستانسىسىنىڭ خىمىيە شۆبە مەيدانى.

ئانا دەريانى قوغداش ھەرىكىتى

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى 2003 - يىل 9 - ئايدا 21 ياش كادىرنى گەنسۇ، سىچۈەن، چۇڭچىڭ، خۇبېي قاتارلىق جايلارغا ئانا دەريانى قوغداش ھەرىكىتىنى كۆزدىن كەچۈرۈشكە ئەۋەتتى. «پىدا» گۇرۇھى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى بىلەن بىرلىكتە يىپەك يولىنىڭ ئېكولوگىيىسىنى قوغداش ئەھدى پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى ياشلار، ئۆسمۈرلەرنى ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى قوغداش ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىت بەرپا قىلىشقا مەپەزۇر قىلدى، ئۇلارنى ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى قوغداشنى كىچىكىدىن باشلاشقا يېتەكلەپ، ئۇلارنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى قوغداش ئېغىنى كۈچەيتتى، ئۇلاردا «ئادەم بىلەن تەبىئەت ماس ھالەتتە بىللە مەۋجۇت» دېگەن ئۇقۇمنى يېتىلدۈردى. ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى

پېئونېرلار خىزمىتى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر پېئونېرلار خىزمىتى كومىتېتى «ئۆسمۈر بالىلارغا بولغان ئىدىيە - ئەخلاق تەربىيىسىنى كۈچەيتىش، ھىس قىلدۇرۇش تەربىيىسىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا پىكىر» تارقىتىپ، ئەخلاق جەھەتتە ياخشى ئادەت يېتىلدۈرۈش پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇردى. ھەر دەرىجىلىك پېئونېرلار ئەترىتى تەشكىلاتلىرى ھىس قىلدۇرۇش تەربىيىسى جەھەتتىكى پىكىر يولغا ئاساسەن، «ساغلام ئۆسمۈرلەر بىلەن مېھىپ ئۆسمۈرلەر قول تۇتۇشايلى»، «ھەر مىللەت ئۆسمۈرلىرى قول تۇتۇشايلى»، «شەھەر - يېزا پېئونېرلار تەشكىلاتلىرى قول تۇتۇشايلى» دېگەن تېمىلاردا كۆپ خىل ھىس قىلدۇرۇش تەربىيىسى پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى.

2003 - يىل 7 -، 8 - ئايلاردا ش ئۇ ئا ر پېئونېرلار خىزمىتى كومىتېتى ئۈرۈمچى «بىر قەلب» كىتابخانىسى بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭ بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك ئۆسمۈر بالىلار ئېنگىز تىلى مۇسابىقىسىنى ئۇيۇشتۇردى، 1 -، 2 -

ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى

قۇرۇلۇشى

ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرىنىڭ «ئۈچ دەرىجە بىرلىشىپ بەرپا قىلىش» پائالىيىتى 2003 - يىلى شۇ ئايدا ئىتتىپاق كومىتېتى «ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - 2007 - يىلغىچە يېزا ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇشىدا «ئۈچ دەرىجە بىرلىشىپ بەرپا قىلىش» پائالىيىتىنى يولغا قويۇش پىكرى» نى بېسىپ تارقىتىش. ئۇنىڭدا ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، شەھەرلەردىن بىر تۈركۈم كەنت دەرىجىلىك «4 - ماي» قىزىل بايراقدار ئىتتىپاق باجپىكىسى، يېزا - بازار دەرىجىلىك «4 - ماي» قىزىل بايراقدار ئىتتىپاق كومىتېتى، ئىتتىپاق قۇرۇلۇشى بويىچە ئىلغار ناھىيە، شەھەر بەرپا قىلىشتىكى نۇقتىلىق ئورۇنلارنى بېكىتىش، ئىتتىپاقنىڭ ئاساسىي قاتلام تەشكىلى قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇش، ئىتتىپاقنىڭ ئاساسىي قاتلام خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك جانلاندۇرۇش، ئىتتىپاق تەشكىلى قۇرۇلۇشىنى تۇتۇشتا ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت «بەش دەرىجە بىرلىكتە ئىش كۆرۈش»، «ئۈچ دەرىجە بىرلىشىپ بەرپا قىلىش» تەك خىزمەت ۋەزىيىتىنى شەكىللەندۈرۈش تەلپ قىلىندى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىتتىپاق قۇرۇلۇشىدا ئىلغار ناھىيە (شەھەر) دىن 11 ى، «4 - ماي» قىزىل بايراقدار ئىتتىپاق كومىتېتىدىن 11 ى، «4 - ماي» قىزىل بايراقدار ئىتتىپاق باجپىكىسىدىن 9 ى تەقدىرلەندى.

كۆپ خىل يول بىلەن كادىر تەربىيەلەش، چېنىقتۇرۇش ۋە يەتكۈزۈش 2003 - يىلى شۇ ئايدا ئىتتىپاق كومىتېتى شۇ ئايدا ئىتتىپاق مەكتىپى، مەركىزىي ئىتتىپاق مەكتىپى قاتارلىق جايلاردا 4 قارار ئىتتىپاق كادىرلىرى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، 400 دىن ئارتۇق ئىتتىپاق كادىرى (قېتىم) نى تەربىيەلدى؛ 362 ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق كادىرىنى مەركىزىي ئىتتىپاق مەكتىپىگە تەربىيەلەشكە ئەۋەتتى؛ 8 - ئايدا شۇ ئايدا ئىتتىپاق كومىتېتى مەركىزىي ئىتتىپاق مەكتىپىنىڭ غەربىي رايون ئىتتىپاق كادىرلىرى كۇرسى ئاچتى، كۇرسقا غەربىي رايوندىكى 160 ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق كادىرى قاتناشتى. شۇ ئايدا ئىتتىپاق كومىتېتى بىر يىلدا 13 مۇنەۋۋەر ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق كادىرىنى ئاللاپ، شەندۇڭدا ۋە شۇ ئايدا ئىتتىپاق كومىتېتى ئورگىنىدا ۋەزىپە بىلەن چېنىقتۇردى، ئىتتىپاق كومىتېتى ئورگىنىدىن 2 ياش كادىرنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش نۇقتىسى قىلىنغان ئورۇنغا ۋەزىپە بىلەن چېنىقىشقا ئەۋەتتى، ئورگان كادىرىدىن

6 نى ئىش ئورنىنى ئالماشتۇرۇشقا كۇرسىتى. ئىتتىپاق ئەھۋالىنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش 2003 - يىلى 5 - ئايدا شۇ ئايدا ئىتتىپاق كومىتېتى ئاپتونوم رايون تەۋەسىدە ئىتتىپاق ئەھۋالىنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشنىڭ مەزمۇنى ئىتتىپاقنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىگە چېتىلدى. يېڭى رەھبەرلىك بەنزىسىنىڭ ئەزالىرى 6 گۇرۇپپىغا بۆلۈنۈپ، 11 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 39 ناھىيە (شەھەر)، 109 يېزا - بازارغا بېرىپ، كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، ئۇلار 6 پارچە دوكلات تەييارلاپ، ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق خىزمىتىدە يەكۈنلەنگەن تەجرىبە، ساقلانغان مەسىلىلەرنى مەركەزلىك ئەكس ئەتتۈرۈپ، ئاساسىي قاتلام ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرىنىڭ خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈردى.

ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ تور مائارىپى بازىسى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى شىنجاڭ ياشلار تورى قۇرۇلۇشى داۋاملىق چىڭ تۇتۇلۇپ، تور بېكەتلىرىنىڭ مەزمۇنى موللاشتۇرۇلدى ۋە مۇلازىمەت تۈرلىرى كېڭەيتىلدى. يېڭىدىن شىنجاڭ كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى، شىنجاڭ ياش دېھقانلار تورى، شىنجاڭ ياش ئىشچىلار تورى قاتارلىق خىزمەت تور بېكەتلىرى قۇرۇلدى، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى جەھەتتىكى تەمىنلەش - ئېھتىياج ئۇچۇرلىرى، ياش ئىشچىلارنىڭ خىزمەت ئېھتىياجى توغرىسىدىكى ئۇچۇر بىلەن تەمىنلەش قاتارلىق مۇلازىمەت تۈرلىرى ئېچىلىپ، ياشلارنىڭ ئەمەلىي ئېھتىياجىغا مۇلازىمەت قىلىش ۋاسىتىسى موللاشتۇرۇلدى.

شۇ ئايدا ئىتتىپاق كومىتېتى

ياش كارخانىچىلار جەمئىيىتىنىڭ

خىزمىتى

2003 - يىلى شۇ ئايدا ياش كارخانىچىلار جەمئىيىتى مۇلازىمەت فۇنكسىيىسىنى جارى قىلدۇرۇپ، جەمئىيەتنىڭ تۈرلۈك قائىدە - تۈزۈملىرىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈردى. مۆجەبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈش، مۇتەخەسسسى، ئالىملارنى لېكسىيە سۆزلەشكە تەكلىپ قىلىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق ئەزالارنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈردى. جەمئىيەتكە 46 ئەزا قوبۇل قىلدى. ئىقتىساد - سودا جەھەتتىكى كۆزدىن كەچۈرۈش ۋە تەجرىبە ئالماشتۇرۇشنى كۈچەيتتى، 7 ئەزانى ئاللاپ، جۇڭگو ياش كارخانىچىلار جەمئىيىتى 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 2 - قېتىملىق كېڭەش يىغىنىغا ۋە ئىقتىساد - سودا جەھەتتىكى

ئېكسكۇرسىيە، يەرمەنكىلەرگە ئەۋەتتى.

ش ئۇ ئار ئىتتىپاق كومىتېتى

ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى

ئاياللار خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

تەشكىلى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كەنت (ئامالە) ئاياللار قۇرۇلتىيى 10 مىڭ 898، ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئاياللار كومىتېتى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىدىكى ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر كومىتېتى 3477؛ مەھەللە ۋە يېڭى ئىقتىسادىي تەشكىلاتلاردىكى ئاياللار تەشكىلاتلىرى شۇنداقلا ئاياللار كەسپىي جەمئىيىتى، ئايال زىيالىيلار بىرلەشمە دوستلۇق جەمئىيىتى، ئاياللار نەزەرىيە تەتقىقات جەمئىيىتى 1050. قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، شەھەرلەردە ئاياللار قۇرۇلتىيى ئېچىلدى، ئىلى، سانجى، قىزىلمۇ ئوبلاستلىرى بىلەن خوتەن، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرىدىكى ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسى تەشكىلى ۋە تولۇقلاندى.

ئىدىيىۋى تەربىيە 2003 - يىلى ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ماركىسىزىملىق ئاياللار قارشى ۋە دۆلەتنىڭ ئەر - ئاياللار بارەۋەرلىكىدىن ئىبارەت تۈپ سىياسىتى جەھەتتىكى تەشۋىقات، تەربىيىنى قانات يايدۇردى. شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئاياللار نەزەرىيىسى تەتقىقات مەركىزى «ئاياللارنىڭ ئالغا بېشى ۋە تەرەققىياتى» دېگەن تېمىدا نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى، يىغىندا ئاپتونوم رايون ئىچى - سىرتىدىن كەلگەن مۇتەخەسس، ئالىملار يېڭى ئەسردىكى ئاياللار تەرەققىياتى مەسىلىسى ئۈستىدە ئورتاق مۇھاكىمە ئېلىپ باردى. ش ئۇ ئار پارتىيە مەكتىپى ئاساسىي سىنىپلاردا ماركىسىزىملىق ئاياللار قارشى دەرسنى تەسىس قىلدى. 1 - ئايدا ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى 8 - نۆۋەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتىنىڭ 5 - يىغىنى ئېچىلىپ، 8 - نۆۋەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتىنىڭ 4 - يىغىنىدىن بۇيانقى خىزمەتلەر خۇلاسەلەندى، 2003 - يىللىق خىزمەت ۋەزىپىلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 3 - ئايدا شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن بىرلىكتە «8 - مارت» ئاياللار بايرىمىنى تەبرىكلەپ، «پارلاق يېڭى ئەسىر» ناملىق تېلېۋىزىيە سەنئەت كېچىلىكى ئۇيۇشتۇردى. «8 - مارت» خەلقئارا ئەمگەكچى ئاياللار بايرىمىنىڭ 93 يىللىقىنى تەبرىكلەش ۋە ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى، يىغىنغا ئۈرۈمچى رايونىدىكى ھەر

مىللەت - ھەر ساھە ئاياللىرىدىن 600 نەچچە ۋەكىل قاتناشتى. 4 - ئايدا ش ئۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىگە ماسلىشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاياللار بىرلەشمىسى سىمپوزىيىسىدا ئومۇمخەلق كىتاب ئوقۇش ئېيى پائالىيىتى ۋە 21 - نۆۋەتلىك مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيى پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى مەملىكەت بويىچە ئاياللار بىرلەشمىسى كادىرلىرىنىڭ ئىش ئورنىدا كىتاب ئوقۇش پائالىيىتىدە ئەڭ ياخشى تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. 6 - ئايدا ش ئۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن بىرلىكتە 13 ۋىلايەت، 12 نازارەت، ئىدارىدىكى 80 نەچچە ئىلغار ئايالنى ۋە ئۇلارنىڭ ئىلغار ئىش - ئىزلىرىنى ئاخبارات ۋاسىتىلىرى ئارقىلىق ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە 3 خىل تىلدا ئۇدا خەۋەر قىلدى. 7 - ئايدا ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى ئورگاندىكى كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى قاراماي شەھىرى بىلەن ئالتاي، تۇرپان ۋىلايەتلىرىگە شەھەر - يېزا ئاياللار خىزمىتى ۋە ئاياللار تەرەققىياتى ئەھۋالىنى ئۆزگىرتىش ۋە كۆزدىن كەچۈرۈشكە ئەۋەتتى؛ ئۈرۈمچى رايونىدىكى ئاياللار بىرلەشمىسى، مائارىپ، سەھىيە، نەزەرىيە ئىلمى ساھەسىدىكىلەر، قىسىم، قوراللىق ساقچى، كارخانا ۋە دۆلەت ئورگانلىرىدىكى ھەر مىللەت - ھەر ساھە ئاياللار ۋەكىللىرىنى تەشكىللەپ، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆزگىرتىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە يېڭى دولقۇن قوزغاش مۇھىبەت يىغىنى ئاچتى. 12 - ئايدا ماۋ زېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەپ، ئىنقىلابىي ئەنئەنە تەربىيىسى دوكلات يىغىنى ئۇيۇشتۇردى.

مەنىۋى مەدەنىيلىك بەرپا قىلىش خىزمىتى 2003 - يىلى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار بىرلەشمىلىرى پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى پروگراممىسىنى تەشۋىق قىلىش ۋە يولغا قويۇشنى ئىلگىرى سۈرۈشنى چىقىش نۇقتىسى قىلىپ تۇرۇپ، شەھەرلەردە ئۆزگىرتىش تىپىدىكى ئائىلىلەرنى بەرپا قىلىشنى چۆرىدەپ، «بەشتە ياخشى مەدەنىي ئائىلە» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى چوڭقۇرلاشتۇردى. 11 - ئايدا ش ئۇ ئار «بەشتە ياخشى مەدەنىي ئائىلە» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى ماسلاشتۇرۇش گۇرۇپپىسى 3 - قېتىملىق خىزمەت يىغىنى ئاچتى، يىغىندا ئاپتونوم رايوننىڭ يېقىنقى 2 يىلدىن بۇيانقى «بەشتە ياخشى مەدەنىي ئائىلە» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنىڭ ئەھۋالى خۇلاسەلەندى، بۇندىن كېيىنكى بەرپا قىلىش خىزمىتى ئۈستىدە پىكىر - تەلەپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى، گۇرۇپپىنىڭ ئەزا ۋە ئالاقىداشلارنىڭ تىزىملىكى تەشكىلەندى. يېزىلاردا «گۈزەل ئەخلاق دېھقان ئائىلىلىرىدە» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش چۆرىدىلىپ، ئون يۇلتۇزلۇق مەدەنىي ئائىلىلەرنى باھالاش پائالىيىتى چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى، «بېشىل ئائىلە»

نۆۋەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتى سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلدى. 80 كىشى 9 - نۆۋەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا سايلاندى. 9 - نۆۋەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتىنىڭ 1 - يىغىنىدا رىزۋان ئەبەي ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسلىكىگە، تېن ۋېن، ساتىپقان ساقىتاي، تۇ فېڭلىك، گۈلشات ئابدۇقادىرلار مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە، ئامسە ھوشۇر قاتارلىق 21 كىشى دائىمىي ئەزالىقىغا سايلاندى.

ليۇ ۋەنجۈن

شەھەر - يېزىلاردىكى ئاياللار خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار بىرلەشمىسى يېزا - قىشلاق ئاياللىرىنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇپ بېيىشىغا ياردەم بېرىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، «ئاياللارنى پەن- تېخنىكا ئارقىلىق بېيىتىش قۇرۇلۇشى»نى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاياللارنىڭ پەن - تېخنىكا جەھەتتە تەربىيىلىنىشى، مۇلازىمەت قىلىش، ئۆلگە كۆرسىتىش دائىرىسىنى كېڭەيتتى، ئۇلارنى يېزا ئىگىلىك كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەشەببۇس قىلىشقا يېتەكلىدى. دۆلەت ئىچى- سىرتىدىن بېرىلگەن 2 مىليون 396 مىڭ يۈەن تۈر مەبلەغىنى قولغا كەلتۈرۈپ، قەشقەر كونا شەھەر، كۇچا، قورغاس ناھىيىلىرى ۋە ئالتاي شەھىرىدە «زېمىنغا مۇھەببەت . ئانا سۆز» ، ئاز سوممىلىق ئايلانما مەبلەغ، «8 - مارت» يېشىل بازا قاتارلىق تۈرلەرنى يولغا قويۇپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش سالمىقىنى زورايتتى. يېزا ئاياللىرىنى سىرتقا چىقىپ پاختا تېرىشكە ئوخشاش ئەمگەكلەرگە تەشكىللىدى، ئاپتونوم رايون بويىچە 65 مىڭ ئايال (قېتىم) سىرتقا چىقىپ ئىشلەپ، 3 مىليون 697 مىڭ يۈەن نەپ ئالدى. پەن - تېخنىكا بويىچە تەربىيىلەش، پەن - تېخنىكىنى يېزىلارغا يەتكۈزۈش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى، ئاياللارنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان كەسىپى تېخنىكا ھەمكارلىق جەمئىيىتى ۋە كەسىپى ھەمكارلىق تەشكىلاتىدىن 385 نى قۇرۇپ، يېزا ئاياللىرىنىڭ تەشكىللىنىش دەرىجىسى ۋە پەن - تېخنىكا ئارقىلىق بېيىشتىكى ئومۇمىي رىقابەت ئىقتىدارىنى ئۆستۈردى. شەھەر - بازارلاردا ئاياللارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى مۇھىم نۇقتا قىلدى، ش ئۇ ئار نامراتلارنى يۆلەش ئىشخانىسى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان، ئىشسىز قالغان ئاياللارنىڭ ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، ئۇلارنىڭ قايتا ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا ياردەم بېرىش جەھەتتە «ئۈچ ئون مىڭ» نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ھۆججىتىنى تۈزدى. 10 - ئاينىڭ 16 - 23 - كۈنىگىچە مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ تەكشۈرۈپ تەتقىق

بەربا قىلىش پۇرۇشلۇك پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. 8 - ئايدا كۈنەس ناھىيە ئارالتۇپە بازىرىنىڭ ساغائۆتكەل كەنتى بىلەن ئۈچكەتەر كەنتى مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى تەرىپىدىن «گۈزەل ئەخلاق دېھقان ئائىلىلىرىدە» پائالىيىتىدىكى ئۆلگە نۇقتا بولۇپ باھالاندى ھەمدە يۇپۇق ئېچىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. 11 - ئايدا ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى ئۇدا 5 - يىلى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇن، ھەر تەرەپلىمە تۈزەشتە ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

ژۇرنال تەشۋىقاتى 2003 - يىلى «ھەمراھ» ژۇرنىلىدا ئېلان قىلىنغان 5 ماقالە مەملىكەتلىك 6 - نۆۋەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى گېزىت - ژۇرناللىرى ياخشى ئەسەرلىرىنى باھالاشتا 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ژۇرنالنىڭ بىر مەھسۇسى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ليۇ ۋەنجۈن

ئاپتونوم رايونلۇق 9 - نۆۋەتلىك ئاياللار

قۇرۇلتىيى

بۇ قۇرۇلتاي 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 24 - 26 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. چ ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى قاتارلىق رەھبەرلەر ۋە مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى شۇجىچۇسىنىڭ شۇجىسى جاۋ شاۋخۇا قاتارلىقلار ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. قۇرۇلتايغا ئاپتونوم رايوندىكى 13 مىللەت ئاياللىرىدىن 543 ۋەكىل ۋە ئۈرۈمچىدىكى ھەر ساھە، ھەر كەسىپلەردە ئىشلەيدىغان 2000 دىن ئارتۇق ئايال قاتناشتى. ۋاڭ لېچۈەن ش ئۇ ئار پارتكومغا ۋاكالىتەن «ئاپتونوم رايوندىكى ھەر مىللەت ئاياللىرىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەربا قىلىش ئۈچۈن كۈرەش قىلايلى» دېگەن تېمىدا مۇھىم سۆز قىلدى. جاۋ شاۋخۇا مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىگە ۋاكالىتەن قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلغانلىقىنى تەبرىكلىدى. ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى رىزۋان ئەبەي ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى 8 - نۆۋەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتىگە ۋاكالىتەن «16 - قۇرۇلتاي روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر مىللەت ئاياللىرىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ ۋە سەپەرۋەر قىلىپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەربا قىلىش ئۈچۈن كۈرەش قىلايلى» دېگەن تېمىدا خىزمەت دوكلاتى بەردى. . .

قۇرۇلتايدا ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ 9 -

سانىنىڭ %21.6 نى ئىگىلىدى.

ليۇ ۋەنجۈن

ئاپتالار - بالىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتى

ھوقۇق - مەنپەئەتنى قوغداشقا مەنبەدىن ئارىلىشىش 2003 - يىلى 2 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق ئاپتالار - بالىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش ئىشلىرىنى ماسلاشتۇرۇش گۇرۇپپىسىغا ئەزا ئورۇنلارنىڭ رەھبەرلىرى، ئالاقىلاشقۇچىلىرى يىغىنى ئېچىلىپ، ئاپتونوم رايونلۇق ئاپتالار - بالىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش پىدائىيلىرى قوشۇنى بەرپا قىلىش ئىشى مۇھاكىمە قىلىندى. 3 - ئاينىڭ 7 - كۈنى بۇ ئەترەت قۇرۇلدى. تۇنجى پىدائىيلار ئاساسلىقى ج خ، تەپتىش، سوت، ئەدلىيە، خەلق ئىشلىرى، ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت، پىلانلىق تۇغۇت، سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇشتىن ئىبارەت 8 ئورۇندىكى 247 خىزمەتچىدىن تەشكىللەندى. ئۇلارنىڭ ئاساسلىق ۋەزىپىسى قانۇننى تەشۋىق قىلىش، قانۇن جەھەتتىن مۇلازىمەت قىلىش ۋە ياردەم بېرىش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇشتىن ئىبارەت بولدى. 4 - ئايدا ش ئۇ ئا ئاپتالار بىرلەشمىسى ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى بىلەن قانۇن ئىجرائىسى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، 6 ۋىلايەت، 10 ناھىيە (شەھەر رايونى) دە «ئاپتالار قانۇنى» نىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇش، ئىجرا قىلىنىشى ۋە يولغا قويۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. ئاپتالارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا كاپالەتلىك قىلىش، ئۇلارنىڭ ھاكىمىيەت ئىشلىرىغا قاتنىشىش، ئائىلە زوراۋانلىقىغا قارشى تۇرۇش قاتارلىق گەۋدىلىك مەسىلىلەر جەھەتتە تۈزىتىش پىكرى بەردى شۇنداقلا شىنجاڭنىڭ ئائىلە زوراۋانلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - ئۇنى مەنئىي قىلىشقا دائىر قانۇن تۇرغۇزۇش تەكلىپىنى تۈزۈپ چىقتى. ئۈرۈمچى رايونىدا ئائىلە زوراۋانلىقىنى ئەرز قىلىش پونكىتلىرى قۇرۇلدى.

قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات - تەربىيىسى 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ئاپتالار بىرلەشمىسى «زەھەرنى ئۆيۈمگە يولاتمايەن» ۋە «قانۇننى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، مەھەللىلەرگە، تۈرمىلەرگە كىرگۈزۈش» پائالىيەتلىرىنى كەڭ كۆلەمدە قانات يايدۇردى. ئەپدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئائىلە زوراۋانلىقىغا قارشى تۇرۇش تەشۋىقات كۈنىدىن پايدىلىنىپ، شەكلى ھەرخىل بولغان قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى. 1 - ئاينىڭ 6 - 11 - كۈنىگىچە ش ئۇ ئا ئاپتالار بىرلەشمىسى سەھىيە نازارىتىنىڭ نازارەتچىلىك پونكىتى، ئۈرۈمچى ئاپتالارنى ئەمگەك بىلەن تەربىيەلەش ئورنى، شىنجاڭ ئاپتالار تۈرمىسىگە

قىلىش گۇرۇپپىسى شىنجاڭغا كېلىپ، ئىلى، ئۈرۈمچى، سانجى، تۇرپانلاردا ئاپتالارنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىگە دائىر ئەھۋاللارنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، شىنجاڭنىڭ ئاپتالارنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى مۇئەييەنلەشتۈردى ۋە ئۇ ھەقتە تەكلىپ - پىكىرلەرنى بەردى. ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئاپتال ئىشچىلارنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى ۋە ئاپتالارنىڭ مەھەللىلەرگە كىرىش خىزمىتى پائال ئىلگىرى سۈرۈلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە 107 مەھەللىدە ئاپتالار خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى؛ «ئاپتالار مەھەللى مۇلازىمىتى قۇرۇلۇشى» چوڭقۇر يولغا قويۇلۇپ، مەھەللى ۋە ئائىلە مۇلازىمەت كەسىپلىرى تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتالار بىرلەشمىسى سىتېمىسى قۇرغان ۋە ئاپتالار بىرلەشمىسى يۈلەنچۈك قىلغان مەھەللى ئىقتىسادىي گەۋدىسى ۋە ئائىلە مۇلازىمەت شىركىتى 93 كە يەتتى، بۇ ئورۇنلار ئاپتالارنىڭ ئىگىلىك تەكلىشى ۋە ئىش ئورنىدىن قالغان ئاپتال ئىشچىلارنىڭ قايتا ئىشقا ئورۇنلىشىشىنى ئۈچۈر، تەربىيەلەش، مەبلەغ ۋە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى.

ليۇ ۋەنجۈن

ئاپتال كادىرلارنى تەربىيەلەش ۋە تاللاپ

ئۆستۈرۈش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 308 مىڭ 600 ئاپتال كادىر بولۇپ، كادىرلار ئومۇمى سانىنىڭ %46.52 نى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىدىكى ئاپتال ۋەكىل 140 بولۇپ، ئالدىنقى نۆۋەتلىكىدىن 17 سى كۆپەيدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىدىكى ئاپتال ئەزا 95 بولۇپ، ئالدىنقى نۆۋەتلىكىدىن 13 سى كۆپەيدى. ئۆلكە - مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئاپتال كادىر 4؛ نازارەت - ئىدارە دەرىجىلىك ئاپتال كادىر 112 بولۇپ، شۇ دەرىجىلىك كادىرلار ئومۇمى سانىنىڭ %8.3 نى؛ ناھىيە - باشقارما دەرىجىلىك ئاپتال كادىر 2248 بولۇپ، شۇ دەرىجىلىك كادىرلار ئومۇمى سانىنىڭ %14.5 نى ئىگىلىدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك بەنزىسىدىكى ئاپتال كادىر 20، ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك بەنزىسىدىكى ئاپتال كادىر 181. ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت - ئوبلاست، ناھىيە - شەھەر، يېزا - كەنتتىن ئىبارەت 4 دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىسىگە ئاساسىي جەھەتتىن ئاپتال كادىر سەپلەندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاپتال پارتىيە ئەزاسى 225 مىڭ بولۇپ، پارتىيە ئەزالىرى ئومۇمىي

ئارماقلاردىن 150 كە يېقىن رەھبەر قاتناشتى. يىغىنىدىن كېيىن ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، مەنىۋى مەدەنىيلىك ئىشخانىسى، مائارىپ نازارىتى، مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى، رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى قاتارلىق ئورۇنلار كىچىك پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى پىلانى ئۈچۈن 140 مىڭ يۈەن پائالىيەت خىراجىتى ھەل قىلىپ بەردى. 5-ئايدا ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن بىرلىكتە «1 - ئىيۇن» بالىلار بايرىمىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن «لاپاقەتلىك كىچىك پۇقرا بولمىن» ناملىق تېلېۋىزىيە سەنئەت كېچىلىكى ئۆتكۈزدى. يىل ئاخىرىغىچە شىنجاڭدا كىچىك پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى پىلانى پائالىيىتى بويىچە 25 ئۆلگە بازار قۇرۇلۇپ، بۇ پائالىيەتنىڭ چوڭقۇر راۋاجلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

ئائىلە تەربىيىسى خىزمىتى 2003 - يىل 1 - ئايدا ش ئۇ ئا ر ئائىلە تەربىيىسى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ 6 - نۆۋەتلىك يىللىق يىغىنى ئېچىلىپ، 2003 - يىللىق خىزمەت ئۆستىدە تەكلىپ - پىكىر ئوتتۇرىغا قويۇلدى. ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى خەلقئارا بالىلار ئېنگىلىز تىلى، رەسىم سىزىش، سىدام سىزما، ھۆسنەت، مۇزىكا، ئۇسۇل، چامباشچىلىق، ئېلېكترونلۇق رويال، رويال، گارمۇن، كوتو قاتارلىق 15 كەسىپ ئاچتى، سىنىپ 55 كە يەتتى، 2500 دىن ئارتۇق ھەر مىللەت بالا (قېتىم)نى تەربىيىلىدى. 6 قېتىم خەلقئارالىق ۋە مەملىكەتلىك ھۆسنەت مۇسابىقىلىرىگە قاتنىشىشقا تەشكىللىدى، 137 بالا (قېتىم) مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بالىلارنى 2 قېتىم كاتتا ئويۇن قويۇش پائالىيىتىگە قاتناشتۇردى. 3-ئايدا شىنجاڭ بالىلار تەربىيىسى - تەرەققىيات مەركىزى پىسخىك ساغلاملىقتىن مەسلىھەت بېرىش مەركىزى قۇرۇپ، مەسلىھەت بېرىشنى قانات يايدۇردى، بىر يىلدا 60 نەچچە بالا ۋە ئائىلە باشلىقى (قېتىم)نى كۈتۈۋالدى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك 42 - باشلانغۇچ مەكتەپتىكى 110 نەچچە بالىنىڭ ئۆگىنىشكە ماسلىشىشچانلىقىنى سىناق قىلدى. 3 - ئاينىڭ 10 - كۈنى شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزىنىڭ تور بېكىتى (تور ئادرېسى: [HTTP://WWW.Xjchild.org.cn](http://www.xjchild.org.cn)) رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇ تور بېكىتىدە تەرەققىيات مەركىزىنى قىسقىچە تونۇشتۇرۇش، تەربىيىلەش، خەلقئارا تۈر ھەمكارلىقى، پىسخىك ساغلاملىقتىن مەسلىھەت بېرىش، مېھرى - شەپقەت يەتكۈزۈش بويىچە ئىشانە - ياردەم قىلىش قاتارلىق مەزمۇنلار بار. 10 - ئايدا ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى ش ئۇ ئا ر ئائىلە تەربىيىسى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ مۇتەخەسسسلرىنى تەشكىللەپ، پورتالا، سانجى، تۇرپانلاردىكى يەسلى، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرگە

مەخسۇس ئادەم ئەۋەتىپ، «نىكاھ قانۇنى» بويىچە مەخسۇس لېكسىيە ئۇيۇشتۇردى. 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ ئاخبارات مەركىزى بىلەن بىرلىكتە «ئائىلە زوراۋانلىقىغا قارشى تۇرۇش» ناملىق مەخسۇس فىلىم ئىشلىدى، «غەربىي رايون ساقچىلىرىغا نەزەر» پروگراممىسى گۇرۇپپىسى بىلەن بىرلىكتە نارسىدە قىز، ئۆسمۈر قىزلارغا زوراۋانلىق بىلەن جىنسى تاجاۋۇز قىلىش مەسلىسى توغرىسىدا تېلېۋىزىيە مۇنبىرى ئۇيۇشتۇردى. 9 - ئاينىڭ 27-كۈنى قىسمەن ئايال ئادۋوكاتلارنى تەشكىللەپ، شىنجاڭ ئاياللار تۇرمىسىدە جازا ئاستىدىكى 500 جىنايەتچىگە قانۇندىن ساۋات بەردى، ئۇلار ئوتتۇرىغا قويغان گۇمانىي مەسلىلەرگە جاۋاب بەردى. 10 - ئايدا ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ 2 ناھىيە، بىر شەھەر، 6 يېزا - بازىرىدا، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ تياشان، يېڭىشەھەر، سايباغ قاتارلىق 6 رايونىدا ۋە پورتالا ئوبلاستىدا ھەرىملىت ئاممىسىغا 14 مەيدان قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش لېكسىيىسى ئۇيۇشتۇردى، 3100 دىن ئارتۇق ئادەم لېكسىيە ئاڭلىدى. 11-ئاينىڭ 2 - كۈنى ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى خەلقئارا ئاياللارغا بولغان زوراۋانلىقنى تۈگىتىش كۈنى ۋە 12 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىكى مەملىكەتلىك قانۇنچىلىق تەشۋىقات كۈنىنى كۈتۈۋېلىش يۈزىسىدىن ئائىلە زوراۋانلىقىغا قارشى تۇرۇش بويىچە قانۇن - تۈزۈم لېكسىيىسى ئۇيۇشتۇردى.

2003 - يىلى ھەر دەرىجىلىك ئاياللار بىرلەشمىلىرى ئاياللارغا قانۇندىن 1216 قېتىم ياردەم بەردى، ئەرزىيەت ۋە ئائىلە - نىكاھ ماجىراسىدىن 2245 نى بىر تەرەپ قىلدى ۋە ھەل قىلدى. 4 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ش ئۇ ئا ر زەھەر چەكلەش كومىتېتى لوپنۇر ناھىيىسىدە ئاپتونوم رايونلۇق زەھەر چەكلەش خىزمىتى بويىچە نەق مەيداندا تەجرىبە ئالماشتۇرۇش - تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى، ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى «ئاپتونوم رايون بويىچە زەھەر چەكلەش خىزمىتىدە ئىلغار كوللېكتىپ» دېگەن نامغا ئېرىشتى. ليۇ ۋەنجۈن

بالىلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتى

كىچىك پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى پىلانى 2003 - يىل 2 - ئايدا ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونلۇق كىچىك پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى پىلانىنى مەكتەپكە، ئائىلىگە، مەھەللىگە، ئاممىۋى سورۇنلارغا ئېلىپ كىرىش بويىچە تېلېۋىزىيە تېلېفون يىغىنى ئاچتى. يىغىنغا كىچىك پۇقرالار ئەخلاق قۇرۇلۇشى پىلانى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىغا ئەزا 7 ئورۇن ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ رايون، ناھىيە، يېزا، بازار، مەھەللى ئىش باشقارمىلىرى قاتارلىق ئالاقىدار

ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن يەنە 3 يىل ئوقۇشقا ئىمكانىيەت يارىتىپ بەردى. 11 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى ئۈرۈمچى شەھىرى داۋانچىك رايونى دۇڭگۇ يېزىلىق مەركىزى باشلانغۇچ مەكتىپى، سانجى شەھىرى ليۇخۇاڭگۇ مەركىزى باشلانغۇچ مەكتىپى، قاشلى يېزا نۇرجا كەنت باشلانغۇچ مەكتىپى، گۇچۇڭ ناھىيە قوراللىق ساقچى قىسىم غۇنچە قىزلار سىنىپى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 6 - شى ياشلار ئىتتىپاقى دېھقانچىلىق مەيدانى پەرزەنتلەر مەكتىپى غۇنچە قىزلار سىنىپى ۋە مورى ناھىيە دۇڭچىك بازىرى قوراللىق ساقچى قىسىم غۇنچىلار باشلانغۇچ مەكتىپى قاتارلىق تۈرلەرنى تەكشۈرۈپ باھالىدى.

ليۇ ۋەنجۈن

ھەمكارلىق تۈرلىرى خىزمىتى

ئەيدىز كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەربىيىسى تۈرى 2003 - يىلى 3 - 12 - ئايغىچە شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى ئەنگلىيە بالىلارغا ياردەم بېرىش جەمئىيىتىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭنىڭ قىسمەن رايونلىرىدا ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئەيدىز كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەربىيىسى 2 - قارارلىق (2003 - 2004 - يىللىق) تۈرىنى يولغا قويدى. تۈر سوممىسى خەلق پۇلى ھېسابىدا 580 مىڭ يۈەن بولدى، تەربىيەلەش، كۆزدىن كەچۈرۈش، سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈش، IEC ماتېرىيالى تەييارلاش، VCD پىلاستىنكىسى، تېلېۋىزىيە پروگراممىسى ئىشلەش، بايلىق مەركىزى قۇرۇش قاتارلىق شەكىللەر قوللىنىلىپ، شىنجاڭدىكى ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ ئەيدىز كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئېھتى ۋە ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلدى. ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى تۈر سىناق قىلىنىدىغان 5 مەكتەپتە 5 قارار تۈر ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئېھتى ئۆستۈرۈش كۇرسى ئېچىلىپ، 120 دىن ئارتۇق ئوقۇتقۇچى تەربىيەلەندى؛ ئەيدىز كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە ھەمراھ تەربىيەچىلەر كۇرسىدىن 5 قارار ئېچىلىپ، 150 چە ئوقۇغۇچى ھەمراھ تەربىيەچى تەربىيەلەندى؛ بىر قارار تۈر خىزمەتچىلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 30 تۈر خىزمەتچىسى تەربىيەلەندى؛ بىر قارار ئاخبارات ۋاسىتىلىرى خىزمەتچىلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 30 نەچچە ئاخبارات خىزمەتچىسى تەربىيەلەندى. يەنە ئاقسۇ ۋىلايىتى بىلەن ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى تۈر خىزمەتچىسىدىن 11 يۈنەن ئۆلكىسىگە بېرىپ، ئەيدىز كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - غەمخورلۇق قىلىش تۈرىگە دائىر ئەھۋاللارنى كۆزدىن كەچۈردى. 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى كېيەي (جۇڭگو) چەكلىك شىركىتى بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭنىڭ قىسمەن رايونلىرىدىكى ئائىلىلەردە ئەيدىز

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئائىلە تەربىيىسى، ساغلاملىق تەربىيىسى، يەسلى بالىلىرىدا ھەرىكەت ئادىتى يېتىلدۈرۈش قاتارلىق مەزمۇنلاردا مەييارە لېكسىيە سۆزلەشكە ئەۋەتتى، بۇ قېتىمقى پائالىيەتكە 1660 تىن ئارتۇق ھەر مىللەت ئائىلە باشلىقى قاتناشتى. 11 - ئاينىڭ 8 - كۈنى شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى شىنجاڭ رەسىم ئاكادېمىيىسى بىلەن بىرلىكتە بالىلارنىڭ گۈزەل - مەنئەت دەرىجىسىنى سىنىدى، 600 دىن كۆپرەك بالا سىناققا قاتناشتى.

غۇنچىلار پىلانى 2003 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو بالىلار فوندى جەمئىيىتى غۇنچە قىزلار تۈرى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى رېن جىيەن بىلەن ھاۋا ئارمىيە سىياسى بۆلۈم ئاسمۇي خىزمەت ئىدارىسىنىڭ باشلىقى لى يۈەنچۈنلەر مائارىپى، پەيزاۋات ناھىيىلىرىنى كۆزدىن كەچۈرۈپ، بۇ ناھىيەدە كۆك ئاسمان غۇنچىلار مەكتىپىدىن 4 نى قۇرۇشنى قارار قىلدى ھەم بۇ توغرىلىق ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى ۋە قەشقەر ۋىلايەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى بىلەن كېلىشىم تۈزدى. 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە جۇڭگو بالىلار - ئۆسمۈرلەر فوندى جەمئىيىتى غۇنچە قىزلار تۈرى ئىشخانىسىدىن ئۈچەيلىن سانجى، تۇرپان، ئىلى، قەشقەر قاتارلىق جايلارغا بېرىپ، غۇنچە قىزلار سىنىپى ۋە غۇنچىلار «ئۈمىد» مەكتىپىگە دائىر تۈرلەرنىڭ ئىجرا قىلىنىشى ئەھۋالىنى تەكشۈردى، «ئەنكالى پىلانى» نىڭ غەربىي رايوندىكى يولغا قويۇلۇش لىنىيىسىنى نەق مەيداندا كۆزدىن كەچۈردى ھەم قىيىنچىلىق ئېغىر قىز بالىلارغا 20 مىڭ يۈەنلىك ئوقۇش بۇيۇمى ئىشانە قىلدى. 8 - ئايدا مېيلىنكەي شىركىتىنىڭ جۇڭگو رايونىدىكى باش لىدىرى مەيۈىپ شىركەتكە ۋاكالىتەن ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ ساردەۋان يېزىسىدىكى ئاسىيا كىنىدىكى باشلانغۇچ مەكتىپىگە غۇنچىلار پىلانى مەبلەغىدىن 20 مىڭ يۈەن ئىشانە قىلىپ، 50 نامرات بالىنىڭ ئوقۇش، كىتاب پۇلىنى ھەل قىلدى. جۇڭگو روپىتەتتىكى بوغالتىرلار جەمئىيىتى ئىشانە قىلغان 60 مىڭ يۈەن پۇل بىلەن ئاقسۇ ۋىلايىتىدە بىر غۇنچە قىزلار سىنىپى ئېچىلدى، بۇ خىراجەت 3 يىل ئىشلىتىلىدۇ. 9 - ئايدا ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى ئورگىنىدىكى كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەر 10 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇل ئىشانە قىلىپ، بىر غۇنچە قىزلار سىنىپى ئاچتى. 10 - ئاينىڭ باشلىرىدا ش ئۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى قوراللىق ساقچى قىسىم غۇنچە قىزلار ئوقۇش مۇكاپات پۇلىدىن 6000 يۈەن كىرگۈزۈپ، ئۇچتۇرپان، مورى ناھىيىلىرىدىكى 10 ئەلا غۇنچە قىزنىڭ ھەربىرىگە 600 يۈەندىن ياردەم قىلدى؛ ھاۋا ئارمىيە ئەلا غۇنچە قىزلار ئوقۇش مۇكاپات پۇلىدىن 100 مىڭ يۈەن كىرگۈزۈپ، 30 نەچچە غۇنچە قىزنىڭ تولۇقسىز

گۈرۈپپىسى قاراماي شەھەرلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، بىختۇەن يېزا ئىگىلىك 2 - شى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئايال ئىشچى-غىزەتچىلەر كومىتېتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، سانجى شەھەرلىك ئاممىۋى قاتناش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، كورلا پاختا توقۇمىچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدىن ئىبارەت 5 ئورۇنغا «مەملىكەت بويىچە شەھەر - بازار ئاياللىرىنىڭ تۆھپە يارىتىش غىزىمىتىدە ئىلغار كۆلپىكىتىپ»؛ ئىلى ئوبلاستلىق مېھمانخانا، ساۋەن ناھىيىلىك تەجرىبە بالىلار باغچىسى، ئالتاي ۋىلايەتلىك خەلق دوختۇرخانىسى ئاياللار كومىتېتى، جىڭ ناھىيىلىك 1 - باشلانغۇچ مەكتەپ ئاياللار كومىتېتى، مايتاغ نېفىت غىمىيە شىركىتى تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسى كۆل چىقىرىش سېخىنىڭ جاۋ لىجۇ ئىمپىنا - گۈرۈپپىسى، شىنجاڭ «تېنەنۇ» تېرمو ئېلېكتر چەكلىك پاي شىركىتىسى تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسى ئىستىتىش شىركىتىنىڭ ئىستىتىش ھەققىسى يىغىش ئىشخانىسى، ماناس ناھىيىلىك خەلق دوختۇرخانىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك يوللاردا يولۇچى - يۈك توشۇش مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ جەنۇبىي شەھەر ئەتراپى يولۇچى - يۈك توشۇش بېكىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك مەھەللە مۇغۇرتا فوندى مەركىزى ئۇنىۋېرسال تۈلەش بۆلۈمى، پىچان ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسىنىڭ پىلان - بوغالتىرلىق - ھەق يىغىش بۆلۈمى، ئاراتۈرۈك ناھىيىلىك مېھمانخانا، سودا - سانائەت بانكىسى لوپنۇر ناھىيىلىك تارمىقىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى، خېجىك ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسىنىڭ باج مۇلازىمەت زالى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، قىزىلمۇ ئوبلاستلىق تەجرىبە باشلانغۇچ مەكتەپ، قەشقەر ۋىلايەتلىك 1- خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ كۆز كېسەللىكلەر بۆلۈمى، بىختۇەن يېزا ئىگىلىك 5 - شى دوختۇرخانىسىنىڭ ئىچكى كېسەللىكلەر 1 - بۆلۈمى، خوتەن «شاتو» يىپەك شىركىتىنىڭ ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغانلارنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمەت مەركىزى، ئىلى ئالاھىدە ھارنىق پاي شىركىتى 2- ھاراق زاۋۇتىنىڭ ئوراش - قاچىلاش 1 - ئىمپىنىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ ئۆسمۈرلەر سوت كۆلپىكىسى، دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ دېھقانچىلىق مۇلازىمەت شىركىتى، سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى تىجارەت بۆلۈمىنىڭ ھىسابات مەركىزى، ئۈرۈمچى شەھىرى شىسىگۇ قاماقخانىسى، شۇ ئارقىلىق خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ يۇقىرى قان بېسىمى بۆلۈمى، يېزا ئىگىلىك بانكىسى قۇمۇل ۋىلايەتلىك تارمىقىنىڭ غالىبىيەت يولى شۆبە ئىش بېجىرىش ئورنى، شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى قاراماي شۆبىسىنىڭ مەركىزىي تېلېگرافى تىجارەت ئىمپىنىسىدىن ئىبارەت 26 ئورۇنغا «مەملىكەت بويىچە

كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەربىيىسى تۈزىنىڭ باشلىنىش مۇراسىمىنى ئۆتكۈزدى. بۇ تۈرگە 60 مىڭ دوللار مەبلەغ سېلىندى، تۈر مۇددىتى 2 يىل بولىدۇ، بۇ تۈزىنىڭ مەقسىدى شىنجاڭنىڭ قىسمەن رايونىدا ئەپەس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش غىزىمىتىنى قانات يايدۇرۇش بويىچە تەربىيەلەش، بۇ جەھەتتىكى ئىقتىدارنى ئاشۇرۇش، تۈر رايوندىكى ئاياللارنىڭ ئەپەس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا دائىر ئۆچۈر، ماھارەت ۋە مۇلازىمەت ھوقۇقىغا ئېرىشىشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش، ئەپەس كېسىلىنىڭ شۇ يەردىكى ئاياللار ئارىسىدا يۇقۇملىنىش نىسبىتىنى تۆۋەنلىتىشتىن ئىبارەت. بۇ تۈر ئاساسەن ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى 8 ناھىيە، بىر شەھەر بىلەن بۈگۈر ناھىيىسىدە ئىجرا قىلىندۇ.

ئاياللار - بالىلارنى روناق تاپقۇزۇش تۈرى 2003 - يىلى بۇرۇلتوقاي، گۇما ناھىيىلىرىدە پ د ت بالىلار فوندى جەمئىيىتىنىڭ ياردىمى بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان ئاياللارنى روناق تاپقۇزۇش ئايلىنا مەبلەغى تۈرى داۋاملىق ئىجرا قىلىندى ھەم تۈرگە ئالاقىدار تەكشۈرۈش، باھالاش غىزىمىتى ئىشلەندى. 2 - ئايدا مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىگە قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى بىلەن ئالتاي شەھىرىنىڭ «زېمىنغا مۇھەببەت . ئانا سۇ» تۈرى يوللىنىپ، 800 مىڭ يۈەن تەستىقلىتىلدى، ئاپتونوم رايون 1 مىليون 193 مىڭ يۈەن يۈرۈشلەشتۈرۈش مەبلەغى ئاجراتتى. 4 - ئايدا مەملىكەتلىك ئاياللار تەرەققىيات فوندى جەمئىيىتىگە مېلىتەكى ئاياللار ئىگىلىك تىكلەش فوندى تۈرى مەبلەغىدىن 100 مىڭ يۈەن ئىلتىماس قىلىنىپ تەستىقلىتىلدى. مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ خەلقئارا بۆلۈمىدىن 200 مىڭ يۈەن ئاز سوممىلىق ئايلىنا مەبلەغ تۈرى قولغا كەلتۈرۈلۈپ، كۇچا ناھىيىسىدە نامرات يېزا ئاياللىرىنىڭ باقىسچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا ياردەم بېرىش تۈرى يولغا قويۇلدى. مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى بىلەن دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسىگە بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ «8 - مارت» يېشىل نەشپۈتلۈك بازىسى تۈرى بىلەن قورغاس ناھىيىسىنىڭ «8 - مارت» ئىقتىسادىي ئورمان بازىسى تۈرى ئىلتىماس قىلىنىپ، جەمئىي 300 مىڭ يۈەن تەستىقلىتىلدى.

ليۇ ۋەنجۈن

مەملىكەت بويىچە شەھەر - بازار ئاياللىرىنىڭ تۆھپە يارىتىش پائالىيىتىدە مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەر
2003 - يىل 2 - ئايدا مەملىكەتلىك شەھەر - بازار ئاياللىرىنىڭ تۆھپە يارىتىش پائالىيىتى رەھبەرلىك

ئوبلاستلىق «8 - مارت» ئايلار پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىش بازىسى، يەنجى ناھىيىسىدىكى پار تۈمەن مولۇق (667 گېكتار) يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق ئۈزۈم بازىسى قاتارلىق 20 بازىغا «ئاپتونوم رايون بويىچە (8 - مارت)، سۈپەتلىك يېشىللىق قۇرۇلۇشى»؛ پىچان ناھىيە لەمچىن بازىرىدىن پاتەمخان راخمان، بىگتۇەن يېزا ئىگىلىك 5 - شى 90 - تۈەن - مەيدان ئورمانچىلىق پونكىتىدىن جۇ رۇپەن قاتارلىق 30 كىشىگە «ئاپتونوم رايون بويىچە (8 - مارت)، يېشىللىق قۇرۇلۇشى مېدالىغا ئېرىشكەنلەر»؛ غۇلجا ناھىيە بايانداي بازىرىدىن پاتەن، چۆچەك شەھەر ئەرگۈلك بازىرىدىن ما سۈلەين قاتارلىق 100 كىشىگە «ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - قىشلاق ئاياللىرىنىڭ (ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچىنى بەسلىشىش، پائالىيەتتە ئىلغار ئايال ماھىر» ، كۆكتوقاي ناھىيە دېھقانچىلىق تېخنىكا پونكىتىدىن گۈلنار، جىڭ ناھىيە ئاچقى دېھقانچىلىق مەيدانىدىن ليۇ شىنلىن قاتارلىق 30 كىشىگە «ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - قىشلاق ئاياللىرىنىڭ (ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچىنى بەسلىشىش، پائالىيەتتە ئىلغار پەن - تېخنىكا مۇلازىمەتچىسى»؛ شىخەنزە شەھەرلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، خوتەن ۋىلايەتلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ئاياللار كومىتېتى قاتارلىق 20 ئورۇنغا «ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر - بازار ئاياللىرىنىڭ تۆھپە يارىتىش پائالىيەتتە ئىلغار كوللېكتىپ»؛ شى ئۇ ئا ر خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ يۇقىرى قان بېسىم كېسەللىكلىرى بۆلۈمى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك يەرلىك باج ئىدارىسىنىڭ باج مۇلازىمەت زالى قاتارلىق 80 ئورۇنغا «ئاپتونوم رايون بويىچە ئاياللارنىڭ مەدەنىيلىكتە ئۆلگە ئىش ئورنى»؛ شى ئۇ ئا ر تەنتەربىيە ئىدارىسى ئورگان پارتكومىدىكى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغۇچى جاۋ پىڭ قاتارلىق 100 كىشىگە «ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر - بازار ئاياللىرىنىڭ تۆھپە يارىتىش پائالىيەتتىكى ئۆلگە» دەپ نام بەردى.

ليۇ ۋەنجۈن

كادىرلار مىنىستىرلىكى، مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى سىستېمىسىنىڭ ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخس نامىغا ئېرىشكەنلەر

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كادىرلار مىنىستىرلىكى، مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى بىرلىكتە ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، ساۋەن ناھىيىلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، بىگتۇەن 12 - شى ئاياللار بىرلەشمىسىدىن ئىبارەت 4 ئورۇنغا «مەملىكەت بويىچە ئاياللار بىرلەشمىسى سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ»؛ خوتەن شەھىرى شورباغ يېزىلىق ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى خەيرىساخان بىلەن مۇرى

ئاياللارنىڭ مەدەنىيلىكتە ئۆلگە ئىش ئورنى»؛ غۇلجا ناھىيىلىك ئاياللار مەدەنىيلىكى ئائىلە مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ دىرېكتورى جالغ يەن، قوبۇقسار ناھىيىسىدىكى «ئەتكەن چاي شاھى» چايخانىسىنىڭ دىرېكتورى زاۋۇل، ئالتاي شەھەرلىك «جىنشەن» ئىقتىساد - سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ دىرېكتورى پىڭ رۇشيا، سانجى شەھەرلىك ئاياللار «جۇڭشىن» ئائىلە مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ دىرېكتورى سۇ مەن، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئەتلەس ساياھەت خاتىرە بۇيۇملىرى شىركىتىنىڭ دىرېكتورى ۋۇ گۈلىلىك، شىنجاڭ «يېتەنچىلىك» چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ساياھەت خاتىرە بۇيۇملىرى شۆبىسىنىڭ دىرېكتورى دەن شىۋەي، ئۈرۈمچى شەھەرلىك «روشى» پۇت ساغلاملىقى مەركىزىنىڭ دىرېكتورى خې شىنپىڭ، توقسۇن ناھىيە تولۇنئاي پىچىنە - پىرەنىڭ دۈكىنىنىڭ دىرېكتورى گۈلبىرەخان، قۇمۇل شەھىرىدىكى يەككە تاكى شوپۇرى گاۋ خۇشيا، خېجىڭ ناھىيىلىك ئاياللار بىرلەشمىسى ئاياللار ئائىلە مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ دىرېكتورى يالغ سەيلىك، كۇچا ناھىيە ساغلاملىق مەھەللە بالىلار باغچىسىنىڭ باشلىقى ئامىنەگۈل تۇردى، قەشقەر شەھىرىدىكى قەلبداشلار مىللىي تېز تاشقاننىڭ دىرېكتورى ئامىنە ياسىن، خوتەن شەھەرلىك يېڭى قاشتېشى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى گۈلنىياز، شىخەنزە «يالۇڭ» ياغ زاۋۇتىنىڭ باشلىقى يېيۇخۇدىن ئىبارەت 14 ئايالغا «مەملىكەت بويىچە شەھەر - بازار ئاياللىرىنىڭ تۆھپە يارىتىش پائالىيەتتىكى ئۆلگە» دەپ نام بەردى. شىيېيۇخۇغا مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى «مەملىكەتلىك (8 - مارت)، قىزىل بايراقدارى» دەپ نام بەردى.

ليۇ ۋەنجۈن

ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - قىشلاق ئاياللىرىنىڭ «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچىنى بەسلىشىش»، شەھەر - بازار ئاياللىرىنىڭ تۆھپە يارىتىش پائالىيەتتە مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەر

2003 - يىلى 3 - ئايدا شى ئۇ ئا ر يېزا - قىشلاق ئاياللىرىنىڭ «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچىنى بەسلىشىش»، شەھەر - بازار ئاياللىرىنىڭ تۆھپە يارىتىش پائالىيەتتىكى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قەشقەر ۋىلايەتلىك «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچىنى بەسلىشىش» مۇسابىقىسى پائالىيەتتىكى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى، ئۈرۈمچى ناھىيىلىك ئاياللار بىرلەشمىسى قاتارلىق 20 ئورۇنغا «ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - قىشلاق ئاياللىرىنىڭ (ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچىنى بەسلىشىش، پائالىيەتتە ئىلغار كوللېكتىپ»؛ سانجى

تۈتكۈزۈلگەن كاتتا پاراۋانلىق پائالىيىتىنىڭ ئىشانە مۇراسىمىغا قاتناشتى.

ليۇ ۋەنجۈن «ئەنگاڭ پىلاننى غەربىي رايوندا - شىنجاڭدا يولغا قويۇش بويىچە كاتتا پاراۋانلىق پائالىيىتى

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - 8 - كۈنىگىچە مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، تۆمۈريول مىنىستىرلىكى، سەھىيە مىنىستىرلىكى، جامائەت خەۋپسىزلىكى مىنىستىرلىكى، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى ھاۋا ئارمىيە قىسمى، جۇڭگو خەلق قوراللىق ساغىچى قىسمى، جۇڭگو خەلق تاشقىسى دوستلۇق جەمئىيىتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان، جۇڭگو بالىلار - ئۆسمۈرلەر فوندى جەمئىيىتى ئۈستىگە ئالغان 3 - نۆۋەتلىك «ئەنگاڭ پىلاننى غەربىي رايوندا - شىنجاڭدا يولغا قويۇش» بويىچە كاتتا پاراۋانلىق پائالىيىتى شىنجاڭدا ئېلىپ بېرىلدى. بۇ پائالىيەت ئاساسلىقى مۇنداق 3 تۈرنى ئۆز ئىچىگە ئالدى: بىرىنچى، جۇڭگو ھاۋا ئارمىيىسى «غۇنچىلار پىلانى» غا 4 - قېتىم ئىشانە قىلىش؛ ئىككىنچى، جۇڭگو بالىلار - ئۆسمۈرلەر فوندى جەمئىيىتى شىنجاڭغا 100 ئەنگاڭ سىنىپى سېلىپ بېرىش؛ ئۈچىنچى، «پارچە پۇل ساخاۋىتى» - ئەنلى مىليونلىغان شەپقەتچىلەر قول تۇتۇشۇش پاراۋانلىق

ناھىيە جاۋابىدىن بېزىلىق ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى شيا لۇچىنگە «مەملىكەت بويىچە ئاياللار بىرلەشمىسى سىستېمىسىدىكى ئىلغار خىزمەتچى» دەپ نام بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە مەملىكەت بويىچە ئاياللار بىرلەشمىسى سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپلارغا «مەملىكەتلىك (8 - مارت، قىزىل بايراقدار كوللېكتىپ» دەپ ۋە مەملىكەت بويىچە ئاياللار بىرلەشمىسى سىستېمىسىدىكى ئىلغار شەخسلەرگە «مەملىكەتلىك (8 - مارت، قىزىل بايراقدارى» دەپ نام بېرىلدى.

ليۇ ۋەنجۈن مەملىكەت بويىچە ئاياللار - بالىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتىدە ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخس بولغانلار 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 30 - كۈنى مەركەزدىكى ئورۇنلاردىن مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، ج ك پ مەركىزى كومىتېتى تەشۋىقات بۆلۈمى قاتارلىق 14 ئورۇن بىرلىكتە مەملىكەت بويىچە ئاياللار - بالىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتىدە ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخس بولغانلارنى تەقدىرلىدى. شۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى شى چىۋۇڭ، قۇمۇل ۋىلايەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ كادىرى گۈلۈم يۈسۈپ، نىلقا ناھىيىلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى مەجۈدەم ئىنايەتلەر تەقدىرلەنگەنلەر قاتارىدىن ئورۇن ئالدى.

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنى «ئەنگاڭ پىلاننى غەربىي رايوندا يولغا قويۇش» خىزمەت ئۆمىكى خوتەن ناھىيىسىنىڭ تۇساللا يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتىپىدە ئەنگاڭ سىنىپى سېلىشقا ئىشانە بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. سۈرەتنى شۇ ئار ئاياللار بىرلەشمىسى تەمىنلىگەن.

ليۇ ۋەنجۈن خۇاڭ چىڭيى شىنجاڭغا كەلدى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇجىچۇنىڭ 1 - شۇجىسى خۇاڭ چىڭيى شىنجاڭغا كېلىپ، «ئەنگاڭ پىلاننى غەربىي رايوندا يولغا قويۇش» پائالىيىتىنىڭ شىنجاڭغا كىرگەنلىكى مۇناسىۋىتى بىلەن تۈتكۈزۈلگەن كاتتا پاراۋانلىق پائالىيىتىگە قاتناشتى ھەم شىنجاڭنىڭ ئاياللار خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى. 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى خۇاڭ چىڭيى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى خەلق مەيدانىدا «ئەنگاڭ پىلاننى غەربىي رايوندا يولغا قويۇش» پائالىيىتىنىڭ شىنجاڭغا كىرگەنلىكى مۇناسىۋىتى بىلەن

پائالىيىتى. بۇ قېتىمقى پائالىيەتتە شىنجاڭغا 4 مىليون 300 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ ۋە ئەشيا ئىئانە قىلىندى.

9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن بۇ پائالىيەتتىكى باشلىنىش مۇراسىمى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى خەلق مەيدانىدا ئۆتكۈزۈلدى. مۇراسىمغا مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئىسمائىل ئەھمەت، جۇڭگو ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى لى مەيفۇ، مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇجىچۈسنىڭ 1 - شۇجىسى خۇاڭ چىڭيى، شۇ ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، دائىمىي مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جىنشياڭ، مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇجىچۈسنىڭ شۇجىسى، جۇڭگو بالىلار - ئۆسمۈرلەر فوندى جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى مو ۋېنشىۋ، لەنجۇ ھەربىي رايونى ھاۋا ئارمىيە مۇئاۋىن قوماندانى جۇ شىنخۇا، ئەنلى (جۇڭگو) كۈندىلىك بۇيۇملار چەكلىك شىركىتىنىڭ باش لىدىرى خۇاڭ دېيىنلار قاتناشتى.

«ئەنگاڭ پىلانىنى غەربىي رايوندا يولغا قويۇش» خىزمەت ئۆمىكى 9 - ئاينىڭ 4 -، 5 - كۈنلىرى خوتەن ناھىيىسىنىڭ تۇماللا يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتىپىدە ئەنگاڭ سىنىپى سېلىشقا ئىئانە بېرىش مۇراسىمى، مارالبېشى ناھىيە سېرىقئۆيا بازىرى شىتۇپ غۇنچىلار باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ پۈتۈش مۇراسىمىنى ئۆتكۈزدى.

ليۇ ۋەنجۈن

ش ئۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى

ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكا

پائالىيىتى

1. ش ئۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 2003 - يىلى 10 - ئايدىن 11 - ئايغىچە ئاپتونوم رايونىنىڭ 23 - نۆۋەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ ئىلىم - پەننى سۆيۈش ئېيى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشقا تەشكىلاتچىلىق قىلدى، پائالىيەتنىڭ ئاساسىي تېمىسى ھەر يىلى ئۇچقاندەك ئىلگىرىلەش، پەن - تېخنىكا بىلەن بىرلىكتە ئىلگىرىلەشتىن ئىبارەت بولدى. شىخەنزە شەھەرلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى مەكتەپلەردە كومپيۇتېردا سۈرەت لايىھىلەش، كومپيۇتېردا ھەرىكەتلىك سۈرەت لايىھىلەش، پەن - تېخنىكا بويىچە ئىزاھلىق ماقالىلەرنى توپلاش، «قۇملۇقنى چۈشىنىش» بويىچە كىچىك يازما گېزىت مۇسابىقىسى قاتارلىق پائالىيەتلەرنى قانات

يايدۇردى؛ دۆربىلىجىن ناھىيىلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپ «كىلەپچەكتىكى مەن»، «كىلەپچەكتىكى بەر شارى» نى مەزمۇن قىلغان ئىلمىي فانتازىيىلىك سۈرەتلەر مۇسابىقىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى؛ بورئالا شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ «ئىلىم - پەن زېمىنىدا ئەركىن قانات قاقاپلى» دېگەن تېمىدا ئىلمىي فانتازىيىلىك سۈرەت كۆرگەزمىسى ئاچتى؛ تۇرپان ۋىلايىتى ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكا بويىچە يېڭىلىق يارىتىش روھى ۋە ئەمەلىي ئىقتىدارىنى يېتىشتۈرۈپ، ھەر مىللەت ياشلىرى ۋە ئۆسمۈرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى ئاساسىي تېمىغا قىلغان پەن - تېخنىكا بويىچە يېڭىلىق يارىتىشقا دائىر مۇنەۋۋەر ئەسەرلەر مۇسابىقىسى قاتارلىق پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى. ستاتىستىكا مەلۇماتلىرىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە پائالىيەتكە قاتناشقان ياشلار ۋە ئۆسمۈرلەر 400 مىڭ ئادەم (قېتىم) بولغان، پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر 150 مىڭ نۇسخا ماتېرىيال تارقىتىلغان، 180 مەيدان كۇرس، لېكسىيە ئۆتكۈزۈلگەن، 40 مىڭ ئادەم تەربىيەلەنگەن.

2. شاڭخەيدىكى فۇدەن ئۇنىۋېرسىتېتىدا 8 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلگەن 20 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئۇچۇرشۇناسلىق ئولىمپىك مۇسابىقىسىدە شىنجاڭدىن بىرەيلەن 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىرەيلەن 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئىككىيلەن مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ بىلەن كۇچا ناھىيىلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپ مەملىكەتلىك NOIP2002 8 - نۆۋەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئۇچۇرشۇناسلىق ئولىمپىك مۇسابىقىسىدە مۇسابىقىگە قاتناشقۇچى مۇنەۋۋەر مەكتەپ دېگەن نامغا ئېرىشتى.

NOIP2003 مەملىكەتلىك 9 - نۆۋەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئۇچۇرشۇناسلىق (كومپيۇتېر) ئولىمپىك شۆبە رايون بىرلەشمە مۇسابىقىسى شىنجاڭ مۇسابىقە رايونىدىكى دەسلەپكى مۇسابىقە 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى باشلاندى، ئۈرۈمچى، قاراماي، تارباغاتاي، بايىنغولىن قاتارلىق 6 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە بىخەتەرلىك بۆلۈمى 1355 ياش ۋە ئۆسمۈر پائالىيەتكە قاتناشتى، بۇلارنىڭ ئىچىدىن 162 ماھىر 2 - قېتىملىق مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇلدى، بۇ مۇسابىقە 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپتە ئۆتكۈزۈلدى. ئاخىرىدا ئۆستۈرۈش گۇرۇپپىسى بويىچە 8 كىشى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 10 كىشى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 22 كىشى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 9 كىشى مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئومۇملاشتۇرۇش گۇرۇپپىسى بويىچە 11 كىشى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 21 كىشى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 15 كىشى 3 - دەرىجىلىك

مۇكاپاتقا، 6 كىشى مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شىخەنزە شەھەرلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، شىخۇ شەھەرلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، قاراماي شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسى ئوقۇتۇش تەتقىقات ئورنى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 7 - شۆبىسىنىڭ تولۇق ئوتتۇرا مەكتىپى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك 6 - ئوتتۇرا مەكتەپ مۇسابىقىدە مۇنەۋۋەر تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

3. 2003 - يىلى «كومپيۇتېر ماشىنا ئادەم ئىشخانىسى ۋە كەشپ قىلىش - بېھلىق يارىتىش ئىشخانىسى» نىڭ رولى تولۇق جارى قىلدۇرۇلۇپ، «كومپيۇتېر ماشىنا ئادەمىنى تەربىيەلەش» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ياشلار - ئۆسمۈرلەر ۋە پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرى بولۇپ 100دىن ئوشۇق ئادەم (قېتىم) تەربىيەلەندى، 1000 دىن ئوشۇق ياش ۋە ئۆسمۈر «ئىشخانا» دا ئەمەلىي پائالىيەت بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئۇيۇشتۇرۇلدى.

جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ياشلار - ئۆسمۈرلەر خىزمىتى بۆلۈمى، جۇڭگو بالىلار مەركىزى، خېنەن ئۆلكىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى بىرلىكتە ئۆتكۈزگەن 3 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ياشلار - ئۆسمۈرلەر كومپيۇتېر ماشىنا ئادەم مۇسابىقىسى 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە خېنەن ئۆلكىسىنىڭ جېڭجۇ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭ ماھىرلىرى كوللېكتىپى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، باشلانغۇچ مەكتەپ گۇرۇپپىسى كوللېكتىپى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئوتتۇرا مەكتەپ گۇرۇپپىسى كوللېكتىپى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ باشلانغۇچ مەكتەپ گۇرۇپپىسى بىلەن ئوتتۇرا مەكتەپ گۇرۇپپىسى بېھلىق يارىتىش تۈرى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ۋاڭ چاڭفۇ

ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرى پائالىيىتى

جۇڭگو ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرى جەمئىيىتى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا مەملىكەتلىك 5 - نۆۋەتلىك ئەزالار قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزدى. قۇرۇلتايدا بورتالا شەھەرلىك 4 - ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ليۇ نەنبەي قاتارلىق 12 مۇنەۋۋەر ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىسى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىدىكى گۈلى قاتارلىق 6 مۇنەۋۋەر ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇرغۇچى ۋە ئۈرۈمچى شەھەرلىك 11 - ئوتتۇرا مەكتەپ قاتارلىق 4 ئورۇن مۇكاپاتلاندى. شۇ ئارىدا ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرى جەمئىيىتى بۇ

قۇرۇلتايدا ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى.

11 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرىنىڭ ئىلمىي ماقالىلىرىنى توپلاش پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا تەشكىلاتچىلىق قىلىندى. بۇ پائالىيەت داۋامىدا 170 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى، ئاپتونوم رايوندا دەسلەپكى قەدەمدە باھالانغاندىن كېيىن 130 ى مەملىكەت بويىچە تالاشقا قاتناشتۇرۇلدى. شىنجاڭدىن 3 ماقالە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 19 ماقالە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 11 ماقالە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شۇ ئارىدا ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرى جەمئىيىتى بىلەن شۇ ئارىدا كەشپىيات جەمئىيىتى 2002 - يىلى 9 - ئايدا ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرىگە ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرى جەمئىيەتلىرىگە «3 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك مائارىپ خادىملىرىنىڭ كەشپىياتلىرىنى ۋە پەن - تېخنىكا ياساللىرىنى كۆرگەزمە قىلىپ باھالاش پائالىيىتىگە قاتناشتۇرۇلدىغان ئەسەرلەرنى يىغىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» تارقىتىپ، يېرىم يىل داۋام قىلغان يىغىش خىزمىتى ئارقىلىق 2003 - يىلى 3 - ئايدا 42 خىل كەشپىياتنى ۋە پەن - تېخنىكا ياساللىرىنى مەملىكەت بويىچە تالاش پائالىيىتىگە قاتناشتۇردى، ئۇنىڭدىن 21 ى 1 - ، 2 - ۋە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ۋاڭ چاڭفۇ

ئىلمىي مۇنبەر پائالىيىتى

2003 - يىلى شۇ ئارىدا پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 3 قېتىملىق ياش ئالىملىرىنىڭ كەسپىي مۇنبەر پائالىيىتىنى يەنى شىنجاڭ نۇقتىلىق تەجرىبىخانا قۇرۇلۇشى ۋە تەرەققىيات مۇنبىرىنى، ئەمەلىي ئۇچۇر تېخنىكىسى ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش 2003 - يىللىق مۇنبىرىنى، دوختۇرخانا قۇرۇلۇشى ۋە باشقۇرۇش مۇنبىرىنى نۇقتىلىق قوللىدى. 3 قېتىملىق مۇنبەر پائالىيىتىدە ياش مۇتەخەسسسلەر، ئالىملار شۇ ئارىدا پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىگە قىممىتى بار، نىشانلىق تەكلىپلەرنى بېرىپ دىققەت - ئېتىبارغا ئېرىشتى. مۇنبەر پائالىيىتى يەنە بىر تۈركۈم كارخانىلارنى قاتنىشىشقا جەلپ قىلىپ، ئالىملار بىلەن كارخانىچىلارنىڭ قۇندىلىشىشنى ئىلگىرى سۈردى. شۇ ئارىدا پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 16 ياش ئالىمى جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ ھەر قايسى جايلىرىغا پەن - تېخنىكا بويىچە تەكشۈرۈش پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىشقا ئۇيۇشتۇرۇپ، ياش ئالىملىرىنىڭ ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى ئالاقىدار ئورۇنلار، كارخانىلار بىلەن 26 خىل ھەمكارلىق تۈرىنى ئىمزالاشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، پەن - تېخنىكا

تەتقىقاتى تۈرلىرى ئۈچۈن 10 مىليون يۈەندىن ئوشۇقراق خىراجەتنى قولغا كەلتۈرۈپ، كۆرۈنەرلىك ئىجتىمائىي ئۈنۈم ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈم ھاسىل قىلدى.

ۋالڭ چاڭفۇ

تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ياشلار پەن-

تېخنىكا مۇكاپاتى

2003 - يىلى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى مۇھاكىمە قىلىپ، شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ نامىدا شىنجاڭ ياشلار پەن - تېخنىكا مۇكاپاتى تەسىس قىلىپ، يىلىغا بىر قېتىم باھالاپ چىقىش، ھەر قېتىملىق باھالاشتا مۇكاپاتلىنىدىغانلار 20 دىن ئاشماسلىق، ھەر بىر كىشىگە بىر قېتىملىقتىن 10 مىڭ يۈەن مۇكاپات بېرىشنى ماقۇل كۆرگەندى. شۇ ئار پەن- تېخنىكا جەمئىيىتى تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ياشلار پەن- تېخنىكا مۇكاپاتى بويىچە باھالاپ تاللاش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە 69 نامزات مەلۇم قىلىندى، شۇ ئار مۇتەخەسسسلەر باھالاش كومىتېتىنىڭ باھالىشى، رەھبەرلىك گۇرۇپپىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشى، «شىنجاڭ گېزىتى» دە ئېلان قىلىش ئارقىلىق تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ياشلار پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن 20 خادىم تاللاپ چىقىلدى. 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ياشلار پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىنى تارقىتىش يىغىنى ئېچىلدى، جەنۇب مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋالڭ لېچۈن ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمايىل تىلۋالدى قاتارلىق رەھبەرلەر يىغىنغا قاتناشتى ۋە 20 مۇكاپاتقا ئېرىشكۈچىگە گۇۋاھنامە بىلەن مۇكاپات سوممىسىنى تارقىتىپ بەردى.

20 مۇكاپاتقا ئېرىشكۈچى تۆۋەندىكىچە: ۋالڭ نا (ئايال، دوكتور، تەتقىقاتچى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئۈرۈمچى ئاسترونومىيە پونكىتى باشلىقىنىڭ ياردەمچىسى)، ۋالڭ لۇڭپىڭ (دوكتور، ئالىي ئىنژېنېر، دۆلەت تۈر 305 ئۇر ئىشخانىسى مۇدىرىنىڭ ياردەمچىسى، خەلقئارا ھەمكارلىق باشقارمىسىنىڭ باشلىقى)، كۆڭ چىڭپىڭ (باكلاۋر، تەتقىقاتچى، شىنجاڭ بېزا ئىگىلىك ئاكادېمىيىسى ئىقتىساد تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، لۇ شۇۋېن (باكلاۋر، ئومۇملاشتۇرۇش تەتقىقاتچىسى، شۇ ئار دېھقانچىلىق تېخنىكىسى باش پونكىتىنىڭ باشلىقى)، لىۋ كالىڭ (ئاسپىرانت، كاندىدات تەتقىقاتچى، شىنجاڭ ئورمانچىلىق ئاكادېمىيىسى ئورمان بەرپا قىلىپ قۇمنى تىزگىنلەش تەتقىقات ئورنى ئىھتايەت ئورمان ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، لىۋ فۇ (ماگىستىر، ئالىي ئىنژېنېر، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش

ئىدارىسى نېفىت ئېلىش ھۈنەر - سەنئىتى تەتقىقات يۇرتىنىڭ باشلىقى)، لىۋ مىڭگاۋ (دوكتور، ئالىي ئىنژېنېر، شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى قېزىش - ئېچىش تەتقىقات يۇرتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، تۇرسۇن ئۆمەر (باكلاۋر، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا - خىمىيە تېخنىكىسى تەتقىقات ئورنىنىڭ ياردەمچى تەتقىقاتچىسى)، لى زۇڭجېي (ماگىستىر، غەربىي قىسىم نېفىت ئىدارىسىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى)، ئالڭ باۋپىڭ (دوكتور، كاندىدات مۇدىر ۋىراج، شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى قارىسىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا يۈرەك كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسى، شىنجاڭ يۈرەك قان تومۇر كېسەللىكلىرى تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ھاجى ئەكبەر ئەيسا (دوكتور، تەتقىقاتچى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا - خىمىيە تېخنىكىسى تەتقىقات ئورنى ئەمەلىي خىمىيە تەتقىقات بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، چېن تۇڭ (دوكتور، پروفېسسور، شىنجاڭ بېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، چېن چۇاڭفۇ (دوكتور، پروفېسسور، شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، جىن چاڭنىڭ (ماگىستىر، شىنجاڭ قاتناش ئىلمىي تەتقىقات ئورنىنىڭ كاندىدات تەتقىقاتچىسى)، جالڭ شىن (ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتلىق، ئالىي ئىنژېنېر، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى)، جالڭ فۇچۈن (باكلاۋر، ئالىي مال دوختۇرى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئۆپكە تەتقىقات مەركىزىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، گاۋ شاۋلى (ئايال، دوكتور، پروفېسسور، شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى دورىگەرلىك ئىنستىتۇتى دورا كەڭىدىكى مۇدىرى)، رەنا قاسىم (دوكتور، پروفېسسور، شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى پەن تەتقىقات باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، زېڭ فەنجېي (باكلاۋر، ئازادلىق ئارمىيە 69081 قىسىمىنىڭ ئالىي ئىنژېنېرى)، پەن ياۋلىڭ (ئايال، دوكتور، پروفېسسور، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى بايلىق ۋە مۇھىت ئىنستىتۇتىنىڭ باشلىقى).

ۋالڭ چاڭفۇ

ئەلئارا ئالماشتۇرۇش

2003 - يىلى شۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 6 ئۆمەك - گۇرۇپپا، 59 ئادەم (قېتىم) نى ياۋروپا، كورىيە ۋە شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەن قاتارلىق جايلاردا تەكشۈرۈش ۋە ئالماشتۇرۇشقا تەشكىللىدى، 8 تۈركۈمدە زىيارەتكە كەلگەن 48 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى. 12 ئىلمىي جەمئىيەت ئۆمەك تەشكىللىپ ئىچكى ئۆلكىلەردە ۋە چېگرا سىرتىدا تەكشۈرۈش ۋە ئۆگىنىش ئېلىپ باردى.

ۋالڭ چاڭفۇ

قاتارلىق پائالىيەتلەرنى 400 مەيدان (قېتىم) دىن كۆپرەك ئۆتكۈزدى، بۇنىڭدىن مەنپەئەتلەنگەن ئاسا 200 مىڭدىن ئاشتى.

ۋالڭ چاغفۇ

«پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» نى خاتىرىلەش پائالىيىتى

ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 29 - كۈنىنىڭ ئالدى - كەينىدە ئاپتونوم رايون بويىچە «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» نى تەشۋىق قىلىش - خاتىرىلەش پائالىيىتى، «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» ساۋاتلىرىغا دائىر سوئاللارغا جاۋاب بېرىش پائالىيىتى ۋە «ئىلىم - پەن ۋە مەدەنىيلىككە ھۆرمەت قىلىپ، تۇرمۇشتىكى ناچار ئادەتلەرنى چۆرۈپ تاشلاش» ئاساسىي تېما قىلىنغان تەشۋىقات پائالىيىتىنى ئۆتۈشتۈردى.

6 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ باشلامچىلىقى، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ كونكرېت مەسئۇللۇقىدا، ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ئەدلىيە نازارىتى، پەن - تېخنىكا نازارىتى، مائارىپ نازارىتى، مالىيە نازارىتى، ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى، رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى قاتارلىق 22 نازارەت، ئىدارىنىڭ قاتنىشىشى بىلەن «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ بىر يىللىقىنى خاتىرىلەش بويىچە ئاپتونوم رايونلۇق سۆھبەت يىغىنىنى ئۆتكۈزۈلدى.

ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ئۈرۈمچى شەھەرلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى بىلەن بىرلىكتە 6 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدە «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ بىر يىللىقىنى تەبرىكلەش ۋە «29 - ئىيۇن» مەھلىكەت بويىچە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش ھەرىكىتى كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەيداندا چوڭ كۆلەمدە تەشۋىقات پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلمىي جەمئىيەتلەر، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، پەننى ئومۇملاشتۇرۇش كەسپىي ئورۇنلىرى ۋە ئۈرۈمچى شەھەرلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىگە قاراشلىق قىسمەن ئىلمىي جەمئىيەتلەر بولۇپ 47 ئورۇندىن 200 دىن ئوشۇق پەننى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمەتچىسى «ئىلىم - پەن ۋە مەدەنىيلىككە ھۆرمەت قىلىپ، تۇرمۇشتىكى ناچار ئادەتلەرنى چۆرۈپ تاشلاش» ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان پەننى ئومۇملاشتۇرۇش بويىچە تەشۋىقات - مەسلىھەتچىلىك پائالىيىتىگە قاتناشتى.

ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ئاپتونوم رايون

«سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە

پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات پائالىيىتى 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە سەھىيە نازارىتى بىلەن مەسلىھەتلىشىپ، تىببىي داۋالاش سىستېمىدىكى ئىلمىي جەمئىيەتلەرنى ۋە ش ئۇ ئا ر كېسەللىكلەرنى كونترول قىلىش مەركىزى، شىنجاڭ سەھىيە نازارەت قىلىش ئورنى، سەھىيە نازارىتى كېسەللىكلەرنى كونترول قىلىش - باشقۇرۇش ئورنى قاتارلىق تارماقلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش تىبابىتى ساھەسىدىكى ئۇيغۇر، خەنزۇ، قازاقلاردىن بولغان نوپۇزلۇق، مۇتەخەسس - لەرنى جىددىي تەشكىللەپ، «سارس» ۋىرۇسىنىڭ تارقىلىش يوللىرى، جەمئىيەتتىكى ئوخشاش بولمىغان سورۇن، ئوخشاش بولمىغان ئادەم توپىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش ئۇسۇللىرى قاتارلىقلار توغرىسىدا پەننى ئومۇملاشتۇرۇش بىلىملىرى بويىچە رادىئو، تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىدا سۆھبەتلەرنى ئۆتكۈزدى ۋە مەخسۇس لېكسىيەلەرنى ئوقۇدى. ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ كونكرېت ماسلاشتۇرۇشى ئارقىسىدا شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىنىڭ خەنزۇ تىلى قانىلىنىڭ «شىنجاڭ خەۋەرلىرى»، «كۈندىلىك سۆھبەت» پروگراممىسىدا، ئۇيغۇر تىلى قانىلىنىڭ «ئالتۇن كۆزىڭ»، «كۆڭۈلدىكى سۆز» پروگراممىسىدا، قازاق تىلى قانىلىنىڭ «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش كۆزىڭكى» سەھىيە ۋە شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسىنىڭ خەنزۇ تىلى «چۈشلۈك خەۋەرلەر» پروگراممىسى ۋە قازاق تىلىدىكى «دېھقان - چارۋىچىلار زېمىنى» قاتارلىق پروگراممىلاردا زىيارەت ئېلىپ بېرىلىپ ۋە لېنتىغا ئېلىنىپ، 15 سان بېرىلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى سىستېمىسى پەن - تېخنىكا پائالىيىتى ھەپتىلىكىدە خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات ماتېرىيالىدىن 1 مىليون 600 مىڭ نۇسخا بېسىپ تارقىتىش، ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات ئاسا رەسىمىدىن 31 مىڭ نۇسخا، كۆرگەزمە، دوسكا گېزىتىدىن 121 مىڭ سان، تەشۋىقات پلاستىنكىسىدىن 1550 قاپ، ئۇنئالغۇ لېنتىسىدىن 1500 قاپ، رادىئو تەشۋىقات ماتېرىيالىدىن 4000 نەچچە يۈز نۇسخا ئىشلەپ تەييارلىدى، 1000 دىن ئوشۇقراق لوزۇنكا ۋە پلاكاتلارنى ئاستى، مەھەللىلەرگە، يېزا - بازارلاردىكى كەنت - گۈرۈپپىلارغا، كوچا - كويىلاردىكى مەيدانلارغا، سودا بازارلىرىغا، كارخانا، مەكتەپلەرگە بېرىپ لېكسىيە ئوقۇش، مەسلىھەت بېرىش، پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تاختىلىرىنى سەييارە كۆرگەزمە قىلىش، دوسكا گېزىتلىرىدە كۆرگەزمە قىلىپ باھالاش

ئوتتۇرىغا قويۇلدى. مۇتەخەسسسلەر تەكشۈرۈپ باھالاش ھەيئىتى 37 ئىلمىي ماقالىنى تەكشۈرۈپ باھالاپ چىقتى، 3 كىشىنىڭ ماقالىسى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 6 كىشىنىڭ ماقالىسى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 10 كىشىنىڭ ماقالىسى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى ۋە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئاپتورلارغا مۇكاپات تارقىتىپ بېرىلدى.

ۋاڭ چاڭفۇ

مەھەللىلەردە پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيىتى

2003 - يىلى شۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى بىلەن شۇ ئار مەنىۋى مەدەنىيلىك ئىشخانىسى قاتارلىق 9 ئورۇن بىرلىكتە ھۆججەت چىقىرىپ، ئاپتونوم رايون مىقياسىدا پەن-مائارىپ، مەدەنىيەت - تەنتەربىيە، قانۇن، ساقلىقنى ساقلاشتىن ئىبارەت «تۆت ئىشنى مەھەللىلەرگە يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى قوزغىدى. پائالىيەتنىڭ ئاساسىي تېمىسى «ئىلمىي تۇرمۇشقا ئەھمىيەت بېرىش، مەدەنىي مەھەللىلە قۇرالى» دېگەندىن ئىبارەت بولۇپ، جايلاردىن ھەر شەنبە، يەكشەنبە كۈنلىرى، 1 - ماي ۋە 1 - ئۆكتەبىر مۇناسىۋىتى بىلەن قويۇپ بېرىلىدىغان دەم ئېلىش كۈنلىرى، پەن - تېخنىكا پائالىيىتى ھەپتىلىكى، «29 - ئىيۇن» پەننى ئومۇملاشتۇرۇش ھەرىكىتى كۈنى ۋە خەلقئارالىق خاتىرىلەش كۈنلىرى قاتارلىقلاردىن پايدىلىنىپ، ھەر قايسى جەھەتلەردىكى كۈچلەرنى سەپەرۋەر قىلىپ ۋە تەشكىللەپ، مەھەللىلەردە پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر لېكسىيە سۆزلەش، دوكلات بېرىش، كۇرس ئېچىش، مەسلىھەتچىلىك قىلىش، پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر ئاساس مۇرەتلىك سەييارە كۆرگەزمە، بىلىملەر بويىچە مۇسابىقە ئۆتكۈزۈشكە ئوخشاش كۆپ خىل پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىپ، مەھەللىلەردە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش كەمپىياتىنى يېتىلدۈرۈشنى تەلپ قىلدى. پەن - مائارىپنى مەھەللىلەرگە يەتكۈزۈش پائالىيىتى داۋامىدا، ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى سىتېمىسى پەننى ئومۇملاشتۇرۇش يۈزىسىدىن دوكلات بېرىش، مەخسۇس لېكسىيە سۆزلەش، كۇرس ئېچىش، مۇسابىقە ئۆتكۈزۈش، مەسلىھەتچىلىك مۇلازىمىتى قىلىش، كونسېرت ۋە فىلىم قويۇپ بېرىش، سەييارە كۆرگەزمە قىلىش ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ دەرسىن سىرتى پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بولۇپ 8440 مەيدان پائالىيەت ئۆتكۈزدى، بۇلاردىن مەنپەئەت ئالغان ئاساس 1 مىليون 470 مىڭدىن كۆپرەككە يەتتى، پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر ئاساس سۈرەتتىن 97 مىڭ 365 يۈرۈش چاپلاندى، 1725 سان پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تاختىسى، تەشۋىقات سەھىپىسى

بويىچە ئاسمىنى جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ئۆتكۈزگەن «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» بىلىملىرىگە دائىر سوئاللارغا تالىشىپ جاۋاب بېرىش پائالىيىتىگە ۋە «مەن ھەممىدىن بەك ئوچ كۆرىدىغان تۇرمۇشتىكى ناچار ئادەت» دېگەن تېمىدىكى ئاساس باھا بېرىش پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا تەشكىللەندى. شىنجاڭ پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى تەرىپىدىن بېرىلگەن مەملىكەتلىك «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» بىلىملىرىگە دائىر سوئاللارغا تالىشىپ جاۋاب بېرىش پائالىيىتىنى تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

جايلاردىكى پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرىمۇ «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» ئېلان قىلىنغانلىقىنىڭ بىر يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن سۆھبەت يىغىنلىرىنى ئاچتى، «29 - ئىيۇن» مەملىكەت بويىچە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش ھەرىكىتى كۈنىدە تەشۋىقات - مەسلىھەتچىلىك پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى ھەمدە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش پىدايىلىرىنى مەھەللىلە، يېزا - بازار، مەكتەپ، بازىلارغا بېرىپ كۆپ خىل شەكىلدە پەن - تېخنىكىنى تارقىتىش پائالىيىتىنى ئېلىپ بېرىشقا ئەۋەتتى. پائالىيەت داۋامىدا، ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر 200 مىڭ نۇسخىدىن ئارتۇق تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىشى، 2000 پارچىدىن ئارتۇق كۆرگەزمە تاختىسى ئىشلىدى. 100 مىڭدىن ئوشۇق ئاساس پائالىيەتكە قاتناشتى.

ۋاڭ چاڭفۇ

قىشلىق پەن - تېخنىكا پائالىيىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا 14 - نۆۋەتلىك قىشلىق پەن - تېخنىكا پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 30 مىڭ 713 قارار ھەر خىل ئەمەلىي تېخنىكا كۇرسى ئېچىلىپ، 3 مىليون 299 مىڭ دېھقان، چارۋىچى (قېتىم) تەربىيەلەندى. پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر 1 مىليون 327 مىڭ نۇسخا ماتېرىيال بېسىپ تارقىتىلدى، پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر 16 مىڭ مەيدان (قېتىم) فىلىم قويۇپ بېرىلدى. كۇرستا تەربىيەلەش ئارقىلىق يېڭىدىن 3500 دېھقان تېخنىكا باھالاپ چىقىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق قىشلىق پەن - تېخنىكا پائالىيىتى مۇھاكىمە يىغىنى 12 - ئاينىڭ 25 - 26 - كۈنلىرى ئۆتكۈزۈلدى. مۇھاكىمە يىغىنىدا 14 يىل داۋاملاشتۇرۇلغان قىشلىق پەن - تېخنىكا پائالىيىتىدە قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈلۈپ، بۇنىڭدىن كېيىن قىشلىق پەن - تېخنىكا پائالىيىتىنى يەنىمۇ چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا يېتەكچى خاراكتېرلىك پىكىرلەر

ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات - مۇلازىمەت پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى.

يېزىلارنىڭ ئېھتىياجىغا بىرلەشتۈرۈپ پەن - تېخنىكىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيەتىنى قانات يايدۇرۇلدى. ستاتىستىكىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى مەسئۇلى پەن - تېخنىكىسى پەن - تېخنىكىسى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيەتىنى 2207 قېتىم ئېلىپ بارغان، بۇنىڭغا 6390 (قېتىم) پەن - تېخنىكا خادىمى قاتناشقان، 1 مىليون 400 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەك كىتاب، ماتېرىيال يەتكۈزۈپ بېرىلگەن، بۇ پائالىيەت 70 ناھىيە، شەھەرنىڭ 438 يېزا، بازىرىدا ئېلىپ بېرىلىپ، 1 مىليون 100 مىڭ كىشى (قېتىم) مەنپەئەت ئالغان.

ۋالڭ چاڭفۇ

پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش ئاپتوموبىلى

شىنجاڭ پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمەت ئەترىتى، ئىلمىي جەمئىيەتلەر بۆلۈمى ۋە شىنجاڭ سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تىببىي ئىلمى، جەمئىيىتىدىن بولۇپ 10 كىشى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 24 - كۈنگىچە پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش ئاپتوموبىلى بىلەن 3000 كىلومېتىردىن ئوشۇقراق يول بېسىپ، بۇرۇلتوقاي، جېمىنەي ناھىيىلىرى، ئالتاي شەھىرى ۋە قوبۇقار ناھىيىسىدە سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش بويىچە تىببىي ساۋات لېكسىيىسى ئۆتكۈزۈش، تىببىي داۋالاش بويىچە مەسلىھەتچىلىك قىلىش، دىئاگنوز قويۇش ۋە سۈرەتلىك تەشۋىقات ئېلىپ بېرىشقا ئوخشاش پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى. پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش ئاپتوموبىلىدىن پايدىلىنىپ سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش بويىچە تىببىي ساۋات ۋە پەن - تېخنىكا فىلىملىرىنى قويۇپ بەردى، پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر سۈرەتلىك كۆرگەزمە ئاچتى، ئاكوستو ئوپتىكا - ئېلېكترو ماگىنىت پەن - تېخنىكىسى كۆرگەزمە بۇيۇملىرىنى كۆرسەتتى، «پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قانۇنى» ۋە ئېكولوگىيىنى قوغداش بويىچە پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر ئۇنئالغۇ لېنتىلىرىنى قويۇپ بەردى، سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تىببىي ساۋاتلىرى ۋە پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر كىتاب - ماتېرىياللاردىن 20 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەك تارقاتتى.

شىنجاڭ پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمەت ئەترىتى پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش ئاپتوموبىلىدىن پايدىلىنىپ بۇرۇلتوقاي ناھىيىلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپكە،

ئىشلەندى، پەننى ئومۇملاشتۇرۇش يۈزىسىدىن جامائەتكە پايدىلىق 2493 ئېلان ئىشلەندى، ئاخبارات ۋاسىتىلىرى پەننى ئومۇملاشتۇرۇش نومۇرلىرىنى 15 مىڭ 377 قېتىم بەردى، ۋالڭ چاڭفۇ

ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش

پائالىيەتى

ئاپتونوم رايوننىڭ 2003 - يىللىق مەدەنىيەت، پەن - تېخنىكا، سەھىيەدىن ئىبارەت ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش پائالىيەتى داۋامىدا، شىنجاڭ پەننى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمەت ئەترىتى شۇ ئارقىلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ ھاۋالىسىگە ئاساسەن، 1 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن باشلاپ كۇچا ناھىيىسىنىڭ ئالاقاغا بازىرىغا، توقسۇ ناھىيىسىنىڭ تامتوغراق يېزىسى، شايار ناھىيىسىنىڭ شايار بازىرى، باي ناھىيىسىنىڭ سايرام بازىرى، قاقسۇ شەھىرىنىڭ بەشتۈگەن يېزىسى، ئونسۇ ناھىيىسىنىڭ توخولا يېزىسى، ئاۋات ناھىيىسىنىڭ مول ھوسۇل 3 - مەيدانى ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ داۋانچىك رايونى داۋانچىك بازىرىغا بېرىپ پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر كىتاب، ماتېرىياللارنى تارقىتىپ بېرىش (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە بولۇپ 30 مىڭ نۇسخا)، كەڭ ئەنلىك ئاساس سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈش (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە بولۇپ 300 دىن كۆپرەك)، ئۇنئالغۇ لېنتىلىرىنى (خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە) قويۇپ بېرىشكە ئوخشاش پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش بويىچە تەشۋىقات - مۇلازىمەت پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى. 15 كۈندە 3000 كىلومېتىردىن ئوشۇقراق يول بېسىپ، پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش توغرىسىدىكى تەشۋىقات ۋە زېمىنىنى ئورۇندىدى.

شىنجاڭ پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمەت ئەترىتى 11 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 4 - كۈنىگە قەدەر بورىتالا شەھىرى، بىڭتۇەننىڭ 5 - شى 89 - تۇەن - مەيدانىغا ۋە قۇتۇبى ناھىيىسىنىڭ دافېڭ بازىرى، سانجى شەھىرىنىڭ دەنبا يېزىسى، مېچۈەن شەھىرىنىڭ ياڭماۋگۈل بازىرى، ئۈرۈمچى شەھىرى داۋانچىك رايونىنىڭ شىگۇ يېزىسى ۋە ساۋەن ناھىيىسىنىڭ شىگوبى بازىرىغا بېرىپ، پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر كىتاب، ماتېرىياللارنى تارقىتىپ بېرىش (خەنزۇچە، موڭغۇلچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە بولۇپ 20 مىڭ نۇسخا)، ئاساس سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈش (خەنزۇچە، موڭغۇلچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە بولۇپ 300 دىن كۆپرەك)، VCD پلاستىنكىلىرى ۋە ئۇنئالغۇ لېنتىلىرىنى قويۇپ بېرىش (خەنزۇ، ئۇيغۇر، قازاق تىللىرىدا)، پەن - تېخنىكا كۆرگەزمە بۇيۇملىرى (10 بۇرۇش) نى كۆرسىتىشكە ئوخشاش پەن - تېخنىكىسى

جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى بىلەن سانجى ئوبلاستلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ۋە مائارىپ ئىدارىسى سانجى شەھىرىدە بىرلىكتە چوڭ تىپتىكى پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر سۈرەت (700 پارچىدىن كۆپرەك) كۆرگەزمىسى ئېچىش، ئاكوستو ئوپتىكا - ئېلېكترو ماگنىت پەن - تېخنىكىسى كۆرگەزمە بۇيۇملىرىنى (25 يۈرۈش) كۆرسىتىش ۋە پەن - تېخنىكىغا دائىر فىلىملەرنى (18 قىسىم) قويۇش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى، 13 مىڭ ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ۋە 3000 شەھەر ئاھالىسى پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر كۆرگەزمىنى كۆردى، ئاكوستو ئوپتىكا - ئېلېكترو ماگنىت پەن - تېخنىكىسى كۆرگەزمە بۇيۇملىرىنى قولى بىلەن تۇتۇپ مەشغۇلات قىلىپ باقتى، پەن - تېخنىكىغا دائىر فىلىملەرنى كۆردى.

پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئاپتوموبىلى 2003 - يىلى 1 - ئايدا شايار بازىرىدا ھەر مىللەت ئاممىسىغا پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر كىتاب - ماتېرىياللارنى تارقىتىشقا سۈرەتنى شۇ ئارقىلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى تەمىنلىگەن.

ۋاڭ چاڭفۇ

ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىنى

تارقىتىش ھەرىكىتى

شۇ ئارقىلىق ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا مەركىزى، شۇ ئارقىلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ئىلمىي جەمئىيەتلەر بۆلۈمى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى بىرلىكتە 2003 - يىلى 6 - ئايدا «چوڭلار بىلەن كىچىكلەر قول تۇتۇش» — ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشنى مەكتەپلەرگە ئېلىپ كىرىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. پائالىيەتنىڭ ئاساسىي تېمىسى: ئىلىم - پەننى ئۆگىنىش، بىلىش، ئىلىم - پەن ئۈستىدە ئىزدىنىش بولدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 20 ئىلمىي جەمئىيەت بىلەن ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 20 مەكتەپ نىسبىي مۇقىم ئالاقە ئورناتتى، ئىلمىي جەمئىيەتلەردىكى پەن - تېخنىكا مۇتەخەسسسلرى بىلەن پەن - تېخنىكا خادىملىرى مەكتەپلەرگە بېرىپ پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش يۈزىسىدىن دوكلاتلارنى بەردى، ئوتتۇرا ۋە باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ۋە مەكتەپ سىرتىدىكى مائارىپ ئورگانلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا پائالىيەتلىرىگە قاتناشتى. ئوتتۇرا ۋە باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى ھەر مىللەت ياشلار ۋە ئۆسمۈرلەر مۇتەخەسسسلەرنىڭ يېتەكچىلىكىدە، پەن تەتقىقات يۇرتلىرى ۋە ئورۇنلىرىغا، پەن - تېخنىكا، مائارىپ بازىلىرىغا بېرىپ ئىلمىي تەجرىبە، ئىلمىي تەكشۈرۈش ۋە ئىلمىي ئەمەلىيەت پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى. ئالىملار بىلەن ياشلار،

جېمىنەي ناھىيىلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپكە، كۈيتۈڭ شەھىرىدىكى بىر مەكتەپكە، ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 3 مەكتەپكە، سانجى شەھىرىدىكى 5 مەكتەپكە، قۇتۇبى ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپكە ۋە ئۈرۈمچى شەھىرى يېڭىشەھەر رايونى بېيجىڭ يولى ئولتۇراق رايونىغا بېرىپ، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر كىتاب، ماتېرىياللارنى تارقىتىش، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر ئاسسا سۈرەتلەرنى كۆرگەزمە قىلىش، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر VCD پلاستىنكىسى ۋە ئۇنئالغۇ لېنتىسىنى قويۇپ بېرىش، پەن - تېخنىكىغا دائىر كۆرگەزمە بۇيۇملىرىنى كۆرسىتىش قاتارلىق تەشۋىقات، مۇلازىمەت پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى. مۇلازىمەت ئويىپكىتى 20 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

ۋاڭ چاڭفۇ

پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش سەييارە كۆرگەزمە پائالىيىتى

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى — شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى سانجى يەرمەنكىسى داۋامىدا، شىنجاڭ پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمەت ئەترىتى، پەن - تېخنىكا سارىيى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ بىئولوگىيە -

سورۇنلىرىنى، پەن - تېخنىكا ئالاھىدىلىكىگە ئىگە مەكتەپلەرنى ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا مائارىپ بازىسىنى تېكىتورسىيە قىلدى.

ۋاللا چاغۇ

ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش مۇسابىقىە پائالىيىتىگە قاتنىشىش ئەھۋالى

مەملىكەتلىك 18 - نۆۋەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش مۇسابىقىسى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە لەنجۇدا ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭدىن مۇسابىقىگە قاتنىشىشقا 35 تۈر تەۋسىيە قىلىندى. بىر تۈر مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا تۈرى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 4 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ 3 تۈر مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا ئەمەلىيىتى پائالىيىتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 4 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ مۇنەۋۋەر ئۆسمۈرلەر - بالىلار ئىلمىي فاتتازىيە سۈرەتلىرى بويىچە 3 سۈرەت 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 8 سۈرەت 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ بىر تۈر بېغى مايسا رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

10 - ئايدا شىامېن شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك 14 - نۆۋەتلىك كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە چەرچەن ناھىيىلىك 1 - باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى كەشىپ قىلغان «ياخشىلانغاندىن كېيىنكى قىشراق دەستىسى» ئالتۇن مۇكاپاتقا ئېرىشتى ھەمدە گۇاڭخۇا ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا كەشپىياتى مۇكاپاتىغا ۋە 2000 يۈەن مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ توقمۇن ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى كەشىپ قىلغان «ئۆزىرايدىغان - قىسقىرايدىغان نان سويۇش ئىلمىكى» مىس مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ش ئۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، مائارىپ نازارىتى، پەن - تېخنىكا نازارىتى، مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى بىرلىشىپ ئۆتكۈزگەن ئاپتونوم رايونلۇق 18 - نۆۋەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكا يېڭىلىق يارىتىش مۇسابىقىسى 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە شىنجاڭ پەن - تېخنىكا سارىيىدا ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قېتىمقى مۇسابىقىنىڭ ئاساسىي تېمىسى: تەسەۋۋۇر قاننىتىنى كېرىپ، يېڭىلىق يارىتىدىغان ئەسىرگە قاراپ ئۇچايلى، دېگەندىن ئىبارەت بولدى. مۇسابىقىە مۇسابىقىە تۈرلىرى، پەن - تېخنىكا ئەمەلىيىتى پائالىيىتى، ئۆسمۈرلەر - بالىلار ئىلمىي فاتتازىيە سۈرەتلىرىنى كۆرسىتىش، ماھارەتنى سىناش، ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئىلىم - پەن مۇنبىرى قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. مۇسابىقىە تۈرلىرى بولسا كەشپىيات -

ئۆسمۈرلەرنىڭ ئىلىم پەن ئۈستىدە بىرلىكتە سۆزلىشىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. ستاتىستىكىغا قارىغاندا، مائارىپنى يېڭىلاش، ئاسترونومىيە، گىجادىيەت بىلەن مەدەنىيلىك، بىئولوگىيە، ئاۋىئا مودېل، سالامەتلىكنى ئاسراش ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش دوكلاتىدىن 50 مەيدان ئۆتكۈزۈلگەن، ئاڭلىغۇچىلار 15 مىڭغا يەتكەن؛ ئالىملار بىلەن ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئىلىم - پەن ئۈستىدە 10 مەيدان سۆھبەت ئۆتكۈزگەن، سۆھبەتكە 300 پاش - ئۆسمۈر قاتناشقان.

مەملىكەت بويىچە «29 - ئىيۇن» پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش ھەرىكىتى كۈنى پائالىيىتىگە ماسلىشىش يۈزىدىن، ش ئۇ ئار ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا مەركىزى ش ئۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى بىلەن پەن - تېخنىكا نازارىتى بىرلىكتە تەشكىللىگەن ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ «29 - ئىيۇن» پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش ھەرىكىتى كۈنى پائالىيىتىگە قاتناشتى. ھەر مىللەت ئاسمىۋى ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئارىسىدا پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر بىلىملەرنى تەشۋىق قىلىش ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەرگە قارىتىلغان پىسخولوگىيىلىك مەسلىھەتچىلىك پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، «بىلىش، كۆڭۈل بۆلۈش، ئالدىنى ئېلىش - ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ساۋاتى» دېگەن تېمىدا پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر يۈرۈشلۈك كۆرگەزمىلەرنى ئۆتكۈزدى، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر 5 خىل 5000 نۇسخىدىن كۆپرەك تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىش ھەمدە كومپيۇتېر ماشىنا ئادەمنىڭ مەشغۇلاتىنى كۆرسىتىش ۋە ئەقىل سىناش مۇسابىقىە پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى.

3 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ش ئۇ ئار ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا مەركىزى ش ئۇ ئار ئۆسمۈر جىنايەتچىلەرنى باشقۇرۇش ئورنىدا «ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا سىزمۇ، مەنمۇ تەڭ قاتنىشايمىز» دېگەن تېمىدا پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى. تەخمىنەن 600 ئۆسمۈر جىنايەتچى بۇ پائالىيەتكە قاتناشتى. ش ئۇ ئار ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا مەركىزى ش ئۇ ئار ئۆسمۈر جىنايەتچىلەرنى باشقۇرۇش ئورنىغا پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر 100 يۈرۈشتىن كۆپرەك كىتاب ۋە ئاسما سۈرەت تەقدىم قىلدى.

ش ئۇ ئار ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا مەركىزى ئۈرۈمچىدە خوتەن، ئاقسۇ، تۇرپان، تارباغاتاي، ئۈرۈمچى شەھىرى قاتارلىق جايلاردىن كەلگەن 350 ھەر مىللەت ياش - ئۆسمۈر قاتناشقان پەن - تېخنىكا يازلىق لاگېرى پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى. پائالىيەت داۋامىدا ئۇلار پەن - تېخنىكا

ھەر خىل كەسىپى ژۇرناللاردا 20 نەچچە ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلدى، يادرو لۇق ژورنالدا 5 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلدى. ئىلمىي جەمئىيەت 2 قارار پەن - تېخنىكا كۇرسى ئېچىپ، ئاساسىي قاتلامدىن كەلگەن دېھقانچىلىق تېخنىكا خادىملىرى ۋە دېھقان بولۇپ 200 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيەلىدى. ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە پەن - تېخنىكا ماتېرىيالدىن 2000 نۇسخىدىن كۆپرەكىنى تارقىتىتى.

شىنجاڭ تەكشۈرۈش - لايىھىلەش جەمئىيىتى 2003 - يىلى بۇ جەمئىيەتنىڭ كوللېكتىپ ھەزاسى 240قا، رويخەتكە ئېلىنغان شەخسى ئەزا 274كە، جەمئىيەتنىڭ 2 - دەرىجىلىك ئاپپارات تەشكىلى 9غا يەتتى. جەمئىيەتكە 4 قېتىم شۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى تەرىپىدىن ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلغار جەمئىيەت دەپ نام بېرىلدى.

جەمئىيەت 2003 - يىلى تەكشۈرۈش - لايىھىلەش كارخانىلىرىنىڭ سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش، گۇۋاھنامە ئالماشتۇرۇش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. 100 تەكشۈرۈش - لايىھىلەش ئورنى كارخانا تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى تاماملىدى ياكى تۈزۈلمىنى قىسمەن ئۆزگەرتتى، ئۆزگەرتىش دائىرىسى % 70 بولدى.

11 كومپيۇتېر مۇتەخەسسسىنى تەكلىپ قىلىپ، كومپيۇتېر تېخنىكىسى بويىچە 4 مۇلازىمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللىدى، بۇ گۇرۇپپا 8000 كىلو مېتىردىن ئوشۇق يول بېسىپ، 10 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 102 تەكشۈرۈش- لايىھىلەش ئورنىغا بېرىپ ھەقسىز مۇلازىمەت قىلدى، پەن - تېخنىكا بويىچە لېكسىيە ئوقۇدى، ماتېرىيال تارقىتىپ بەردى. 8 قارار قۇرۇلۇشنى تەكشۈرۈش - لايىھىلەش تۈرىنى ھۆددىگە ئالغۇچىلار كۇرسى ئېچىپ، 569 كىشىنى تەربىيەلىدى.

«شىنجاڭ تەكشۈرۈش - لايىھىلەش» قوش ئايلىق ژۇرنالىدىن 6 سان، «شىنجاڭ تەكشۈرۈش - لايىھىلەش ئۇچۇرى» دىن 21 سان، «ئىسلاھات تېز خەۋىرى» دىن 8 سان نەشر قىلدى.

شىنجاڭ ياشانغانلار ساقلىقنى ساقلاش جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە 1 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 2 - قېتىملىق يىغىنى ۋە ئىلمىي تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىنى ئاچتى، يىغىنغا 50 دىن ئارتۇق ۋەكىل قاتناشتى، 16 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىنىپ، ئۇنىڭدىن 14 ى چوڭ يىغىندا ئالماشتۇرۇلدى. يىغىندا 11 ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار كوللېكتىپ ئەزا ئورۇن ۋە ئىلغار پائالىيەت پونكىتى، 63 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى، 10 دائىمىي كېڭەش ھەزاسى، كېڭەش ھەزاسى تولۇقلاپ سايلاندى. ئەزا 1100 دىن 1600گە،

ئىجادىيەت، تېخنىكا يېڭىلاش، يېڭى سورت، ئىلمىي ماقالە، ئۇچۇر تېخنىكىسىنى قوللىنىش مۇۋەپپەقىيەتلىرى قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، ماتېماتىكا، فىزىكا، خىمىيە قاتارلىق 13 پەنگە چېتىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى 13 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە مالىن رايونىدىن كەلگەن ياشلار- ئۆسمۈرلەر بۇ پائالىيەتكە قاتناشتى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر مۇسابىقىگە قاتنىشىشقا تەۋسىيە قىلغان تۈر 741 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا بويىچە مۇسابىقىلىشىش تۈرى 355، مۇنەۋۋەر ئىلمىي ئەمەلىيەت پائالىيىتى 46 تۈر، مۇنەۋۋەر ئۆسمۈرلەر - ياشلار ئىلمىي قاتنازىيە سۈرىتى 340.

مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشى ئارقىلىق مۇنەۋۋەر تۈر بويىچە 21 تۈر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 30 تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 51 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا ئەمەلىيىتى پائالىيىتى بويىچە 4 تۈر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 5 تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 8 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ مۇنەۋۋەر ئۆسمۈرلەر - ياشلار ئىلمىي قاتنازىيە سۈرەتلىرى بويىچە 20 تۈر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 40 تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 62 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 22 تۈر مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. قۇمۇل ۋىلايەتلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، تۇرپان ۋىلايەتلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، ئىلى ئوبلاستلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىك «1 - ئاۋغۇست» ئوتتۇرا مەكتىپى، بايىنغولىن ئوبلاستى كەسىپى تېخنىكا ئىنىستىتۇتى قارىسىدىكى 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ، بورتالا شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپلەر مۇنەۋۋەر تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مۇسابىقە داۋامىدا يەنە ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ماقارىپى تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ماقارىپى بويىچە مەخسۇس دوكلات يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

ۋالڭ چاخفۇ

قىسمەن ئىلمىي جەمئىيەتلەرنىڭ ئاساسلىق پائالىيەتلىرى شىنجاڭ ئاتوم ئېنېرگىيىسى يېزا ئىگىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى

2003 - يىلى ئەزالاردىن 50 نەچچە ئادەم (قېتىم) نى چەت ئەللەرگە چىقىپ تەكشۈرۈش، ئۆگىنىش بىلەن شۇغۇللىنىشقا ۋە دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى ئىلىم ئالماشتۇرۇش پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇردى. ئەزالار

يىغىنىنى ئاچتى، ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمىنى نەشر قىلدۇردى، بۇنىڭغا كىرگۈزۈلگەن ئىلمىي ماقالە 72، بۇنىڭ ئىچىدە 5 ى مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالە بولۇپ باھالاندى.

ئالاقىدار شىركەتلەر بىلەن بىرلىشىپ مەملىكەت ئىچىدىكى ئاتاقلىق مۇتەخەسسىس، ئالىملارنى 4 قېتىم لېكسىيە سۆزلەشكە تەكلىپ قىلدى، 8 مۇتەخەسسىس مەخسۇس تېمىدا لېكسىيە سۆزلەيدى.

2003 - يىلى بىر قېتىم ئەزالار قۇرۇلتىيى، بىر قېتىم كېڭەش ئەزالىرى يىغىنى، 3 قېتىم دائىمىي كېڭەش ئەزالىرى يىغىنى ئاچتى.

شىنجاڭ سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تىببىي ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىلى يۇقىرىنىڭ تەستىقى بىلەن، شىنجاڭ جۇڭگو سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تىببىي ئىلمىي جەمئىيىتى مېڭ قان تومۇر كېسەللىكلىرى بويىچە سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مەخسۇس كومىتېتى قۇرۇلدى، ئۇ لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىسىنى يۆلەنچۈك قىلدى. 5 - ئايدا شىنجاڭ سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تىببىي ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ تور بېتى قۇرۇلدى. ئىچكى ئۆلكە، شياڭگاڭلاردىن سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تىببىي ئىلمى بويىچە يۇقىرى سەۋىيىلىك مۇتەخەسسىسلەر شىنجاڭغا كېلىپ لېكسىيە سۆزلەشكە تەكلىپ قىلىندى، سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تىببىي ئىلمى كۇرسىدا لېكسىيە ئۆتكۈزۈلدى.

شىنجاڭ مىللىي تىبابەتچىلىك - دورىگەرلىك ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىللىق خەلقئارا ئۇيغۇر تىبابەت - دورىگەرلىك ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. جەمئىيەت ئەزالىرىنى ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، ئېنگلىزچە ئىلمىي ماقالىلەرنى يېزىش ۋە نەشر قىلىشقا تەشكىللىدى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇيغۇر تىبابەتچى دائىر ئىلمىي ماقالىلەرنى يېزىشنى مەخسۇس تېما قىلغان كۇرس ئېچىپ، دەرس ئۆتۈشكە مۇتەخەسسىسلەرنى تەشكىللىدى. ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئۇيغۇر تىبابەتچىلىك - دورىگەرلىك شۆبە جەمئىيىتى نۆۋەت ئالماشتۇرۇش سايلام يىغىنى ۋە ئىلمىي ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئۆتكۈزدى.

«ئۇيغۇر تىبابەتچىلىكى - دورىگەرلىكى» ژۇرنىلى پەسىللىك ژۇرنالدىن قوش ئايلىق ژۇرنالغا ئۆزگەرتىلدى، 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا ژۇرنىلى، 2002 - 2003 - يىللىق شىنجاڭ بويىچە 1 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا ژۇرنىلى بولۇپ باھالاندى.

شىنجاڭ ئېكولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت

پائالىيەت پونكىتى 40 نەچچىدىن 80 نەچچىگە، كوللېكتىپ ئەزا 7 دىن 10 غا يەتتى.

2003 - يىلى 64 مەيدان (قېتىم) لېكسىيە ئوقۇلدى، رادىئو ئىستانسىدا 46 قېتىم بىۋاسىتە ئاڭلىتىلدى. ئاڭلىغۇچىلار 6000 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى (بۇنىڭ ئىچىدە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاشقا دائىر لېكسىيە 18 قېتىم). 60 قېتىم ھەر خىل مەدەنىيەت- تەنتەربىيە مۇسابىقە پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى. «ئالتۇن (كۈمۈش) توي» مۇراسىم پائالىيىتى، «تومۇر لوڭقىسى» ياڭگېر ئۇسۇلى ئويناش مۇسابىقىسى، چىنچىياڭ مۇقامى، خېنەن تىياتىرى مۇقامىنى ئېيتىش مۇسابىقىسى قاتارلىق پائالىيەتلەر ئۆتكۈزۈلدى.

شىنجاڭ ئالدىنى ئېلىش تىببىي ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت پائال ئەزا قوبۇل قىلىپ، ئەزاسىنى 2000 ئۇچۇرسىگە يەتكۈزدى، كوللېكتىپ ئەزا ئورۇن 37 گە يەتتى. جەمئىيەت 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدا 2003 - يىللىق ئاپتونوم رايونلۇق ئالدىنى ئېلىش تىببىي ئىلمىي يىللىق يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا 123 ئىلمىي ماقالە قوبۇل قىلىندى. مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك «دورغا تاپىنىپ قېلىش ئىلمىي يىغىنى» نى مۇۋەپپەقىيەتلىك تۈردە ئۈستىگە ئېلىپ ئۆتكۈزدى. مەملىكەتلىك سەھىيە نازارەتچىلىك خىزمىتى بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى، غۇلجا شەھىرىدە شىنجاڭ ئالدىنى ئېلىش تىببىي ئىلمىي جەمئىيىتى 3 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 2 - قېتىملىق خىزمەت يىغىنىنى ئاچتى.

مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى ئاتاقلىق مۇتەخەسسىس، ئالىملارنى شىنجاڭغا ئىلمىي ئالماشتۇرۇشقا ۋە لېكسىيە سۆزلەشكە تەكلىپ قىلدى. سەھىيە نازارىتىنىڭ سەھىيە نازارەتچىلىكى ئورنى بىلەن بىرلىشىپ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە چوڭ تىپتىكى پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات پائالىيىتىنى ئۆتكۈزۈپ، خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە تەشۋىقات ماتېرىيالىدىن 4000 نۇسخىدىن كۆپرەك تارقاتتى. جۇڭخۇا ئالدىنى ئېلىش تىببىي ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇنەۋۋەر شەخسلەرنى باھالاش پائالىيىتىدە، ئاپتونوم رايوندىن «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە 10 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 30 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى.

«شىنجاڭ ئالدىنى ئېلىش تىبابەتى» پەسىللىك ژۇرنىلى 4 سان نەشر قىلىندى، بۇنىڭغا كىرگۈزۈلگەن ماقالە 300 بولۇپ، 560 مىڭ خەتلىك.

شىنجاڭ ئۇلترا ئاۋاز تىببىي قۇرۇلۇشى ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىنجاڭ 4 - نۆۋەتلىك ئۇلترا ئاۋاز تىبابەتى ئىلمىي مۇھاكىمە

ساھەگە مەسئۇل ئورۇنغا ماملىشىپ، شىنجاڭ ئۇچۇر سانائىتى چەكلىك شىركىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ ساھە «ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر تور پونكىتى» نى ئېچىپ، ئالاقىدار ئۇچۇر ۋە سىياسەتلەرنى ئېلان قىلدى.

بىر يىلدا «شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون» ژۇرنىلىدىن 4 سان نەشر قىلدى، «شىنجاڭ ئېلېكترون ئىلمىي جەمئىيىتى ئەھۋالىدىن ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش» نى 6 سان تارقىتىپ.

شىنجاڭ گېئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىلى 3 - ئايدا «شىنجاڭ گېئولوگىيىسى» تەھرىر بۆلۈمى، شىنجاڭ گېئولوگىيە - كان ئىدارىسى ئىتتىپاق كومىتېتى بىلەن بىرلىشىپ ياشلارنىڭ 2 - نۆۋەتلىك گېئولوگىيە پەن - تېخنىكىسى بويىچە مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالىلىرىنى باھالاش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزۈپ، 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا 2 ماقالىنى، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا 4 ماقالىنى، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا 7 ماقالىنى، مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا 5 ماقالىنى باھالىدى. بۇ ماقالىلەرنىڭ ھەممىسى ياشلارنىڭ 2 - نۆۋەتلىك گېئولوگىيە بويىچە مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالىلىرى توپلىسىغا كىرگۈزۈلدى. ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ تەۋسىيە قىلىشى ئارقىلىق، جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسىدىكى لى زۇڭجىي تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ باشلىرى پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

جەمئىيەت 4 - ئايدا «يەر شارى كۈنى» پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات پائالىيىتىنى يولغا قويۇپ، «يەر شارى كۈنى» دېگەن بەلگە چۈشۈرۈلگەن تەشۋىقات بۇيۇمىنى تارقىتىپ، مۇتەخەسسسلەرنى ئۈرۈمچى شەھەرلىك 6 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ 1000 دىن ئوشۇق ئوقۇغۇچىسىغا «شىنجاڭدىكى گېئولوگىيەلىك ئاپەتلەرنىڭ تارقىلىشى ۋە ئۇلارنى ئىدارە قىلىش» دېگەن تېمىدا پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر دوكلات بېرىشكە ئۇيۇشتۇردى. مۇتەخەسسسلەرنى ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىغا پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر 6 قېتىم دوكلات بېرىشكە ئۇيۇشتۇردى، دوكلاتنى ئازكەم 2000 ئوقۇغۇچى ئاڭلىدى. 7 - ئايدا 33 ياش - ئۆسمۈرنى 23 - نۆۋەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر گېئولوگىيە ئىلمى يازلىق لاگېرىغا قاتناشتۇردى.

11 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدە شىنجاڭ گېئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا ئىلىم ئالماشتۇرۇلدى، مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئىلمىي ماقالىلەرنىڭ ئاپتورلىرىغا گۇۋاھنامە ۋە مۇكاپات پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى. «شىنجاڭ گېئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى

«شىنجاڭ مۇھىت ئاسراش ۋە ياۋايى ھايۋانات - ئۆسۈملۈكلەرنى ئاسراشقا دائىر بىلىملەر بويىچە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش ئوقۇشلۇقى» غا تۈزىتىش كىرگۈزۈپ 20 مىڭ نۇسخا تارقىتىپ. 20 مىڭ ھەر مىللەت ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىنى قاتناشتۇرۇپ مۇسابىقە ئۇيۇشتۇردى. 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيەلىك يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش بويىچە پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى، يىغىنغا 80 دىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا خادىمى قاتناشتى. «شىنجاڭ ئېكولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى ئۇچۇر تورى» قۇرۇلدى.

شىنجاڭ يەر ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىلى 8 - ئايدا جۇڭگو يەر ئىلمىي جەمئىيىتى 5 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 3 - قېتىملىق يىغىنىنى ۋە 2003 - يىللىق ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىنى ئۆتكۈزۈشنى ئۈستىگە ئالدى، يىغىنغا ئازكەم 200 ۋەكىل قاتناشتى.

جەمئىيەت ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيە (شەھەر) لىك زېمىن بايلىق تارماقلىرى رەھبەرلىرى ئالىي ئىلمىي مۇھاكىمە كۇرسى ئاچتى، مەملىكەت ئىچى ۋە خەلقئارالىق ئالماشتۇرۇش ۋە تەكشۈرۈش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى.

«21 - ئەسىردىكى جۇڭگو زېمىنى ئىلمى ۋە ئىقتىسادى، ئىجتىمائىي تەرەققىيات» دېگەن تېمىدىكى ماقالىلەر توپلىمىنىڭ 1 - قىسمىنى تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى.

شىنجاڭ ئېلېكترون ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىلى بۇ جەمئىيەت كارخانىلارنىڭ يېڭى مەھسۇلاتلارنى يارىتىش خىزمىتىگە ئاكتىپ قاتناشتى ھەم يېتەكچىلىك قىلدى، ھەر كەسپتىكى كارخانىلارنىڭ CAD/CAM نى يولغا قويۇشقا ئاكتىپ تۈرتكە بولدى. مەسىلەن، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى شىركىتىنىڭ ئەقلىي ئىقتىدارلىق ترانسفورماتورى قاتارلىق مەھسۇلاتلار ئۈستىدە كەشپ قىلىش تەكلىپىنى بەردى ۋە ئۇلارنىڭ بازاردىكى ئورنىنىڭ يۆنىلىشىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى.

ئۇچۇرچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ كومپيۇتېر ئۇچۇر سىستېمىسىنىڭ توپلاشتۇرۇلغان ئىقتىدارغا گۇۋاھلىق بېرىش خىزمىتى توغرىسىدىكى تەلپىگە ماملىشىپ، 10 كارخانىنىڭ تۈر دىرېكتورلىرىنى ئىقتىدارغا گۇۋاھلىق بېرىش خىزمىتىگە قاتنىشىشنى ئىلتىماس قىلىشقا ئۇيۇشتۇردى، ئاخىرىدا كەسپلەر بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلاپ، دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ ئەنگە ئېلىشىغا يوللىدى، شىنجاڭدىن 10 كارخانىنىڭ 63 تۈر دىرېكتورى خىزمەت سالاھىيىتى تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى.

207 ئەزا قوبۇل قىلىپ، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئەزاسىنى 1787 گە يەتكۈزدى.

تۇپراق - ئوغۇتچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى قاتارلىق 7 ئىلمىي جەمئىيەت بىلەن بىرلىكتە 2003 - يىللىق شىنجاڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش ۋە بەرپا قىلىش ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى. «شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش ۋە بەرپا قىلىشقا دائىر ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى» نى نەشر قىلدۇردى.

10 - ئايدا ياپونىيىنىڭ يىتتىڭجۇڭ شىركىتىدىكى دوكتور TODA ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى شىنجاڭنىڭ «PS-7» سۈنى جانلىقلاشتۇرۇش- ساقلاش خۇرۇچى تۈرى ئۈستىدە مۇھاكىمە ۋە تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىشقا تەكلىپ قىلدى، مۇتەخەسسسلەر سۇغىرىشتا سۇ تېجەشكە دائىر يېڭى تەكلىپلەرنى بەردى. 4 ئىتالىيىلىك ئورمان - مېۋە مۇتەخەسسسىنى ۋە جۇڭگو ئورمانچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسىدىكى مۇتەخەسسسلەرنى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ياڭاق، بادام تەجرىبە بازىلىرىنى تەكشۈرۈشكە تەكلىپ قىلدى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى تېخنىكا ھەمكارلىقى توغرىسىدىكى مۇددىئاسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. جۇڭگو ئورمانچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ باشلىقى جياڭ زېخۇي «جۇڭگودا ئورمانچىلىقنى ئىمكانىيەتلىك سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىستراتېگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات» دېگەن تېمىدا دوكلات بەردى، دوكلاتنى 600 دىن ئارتۇق ئادەم ئاڭلىدى.

جەمئىيەت ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ئەمەلىي تېخنىكا بويىچە 30 نەچچە قارار كۇرس ئېچىپ، 3600 دىن كۆپرەك تېخنىكا خادىمىنى تەربىيىلىدى.

«شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكىسى» ژۇرنىلىنى ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە نەشر قىلىپ 5000 نۇسخا تارقىتى. شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتىغا ھاۋالە قىلىپ «شىنجاڭدا ئىقتىسادىي ئورمان يېتىشتۈرۈش تېخنىكىسى قوللانمىسى» نى نەشر قىلدۇرۇپ تارقىتى.

شىنجاڭ فىزىئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىلى بۇ جەمئىيەتتىن 30 ئادەم (قېتىم) دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتنىشىپ، 27 ئىلمىي ماقالىنى ئالماشتۇردى. جەمئىيەت 9 مەيدان ئىلمىي دوكلات ئۆتكۈزدى، بۇنىڭغا 1000 دىن ئوشۇق كىشى قاتناشتى. 15 ئادەم (قېتىم) خەلقئارا پەن - تېخنىكا ئالماشتۇردى. پەن - تېخنىكا توغرىسىدا 17 مەيدان دوكلات ئۆتكۈزدى، ئاڭلىغۇچىلار 1200 ئادەم (قېتىم) غا يەتتى. پەن- تېخنىكا توغرىسىدا پەن - تېخنىكىدىن 130 نەچچە قېتىم ھەقسىز مەسلىھەتچىلىك قىلدى.

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 -

دەرىجىلىك دائىر ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى» نى ئۈزۈپ نەشر قىلدۇردى.

«شىنجاڭ ئېكولوگىيىسى» گېئولوگىيە ئىدارىسى بىلەن ئىلمىي جەمئىيەت بىرلىشىپ چىقىرىدىغان ژورنال بولۇپ، 4 سان نەشر قىلىندى.

شىنجاڭ ئاپتوماتلاشتۇرۇش ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ۋە كارخانىلارنىڭ ئاپتوماتلاشتۇرۇش سىستېمىسىغا دائىر ئالاقىدار تۈرلەر ئۈستىدە مەسلىھەتچىلىك قىلدى، مەسلىھەتچىلىك قىلىنغان تۈر 15. كارخانىلار بىلەن بىرلىشىپ، ئۇچۇر تېخنىكىسى ۋە سانائەتنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش بويىچە 3 قارار كۇرس ئاچتى، كۇرسقا 200 دىن ئوشۇق كىشى قاتناشتى.

شىنجاڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىلى 203 ئەزاسىغا يېڭىلاشتىن جۇڭگو سۇ مەھسۇلاتلىرى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ ئەزالىقى گۇۋاھنامىسىنى، 70 يېڭى، كونا كېڭەش ئەزاسىغا تەكلىپنامە تارقىتىپ بەردى.

3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شىنجاڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ سۇ مەھسۇلاتلىرىغا دائىر ئىلمىي ماقالىلىرىنى ئالماشتۇرۇش مۇھاكىمە قىلىش يىغىنىنى ئاچتى، يىغىنغا 80 دىن ئوشۇق كىشى قاتناشتى، سۇ مەھسۇلاتلىرى پەن - تېخنىكىسىغا دائىر 32 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇشقا قاتناشتۇرۇلدى.

جەمئىيەتنىڭ 2 ئەزاسى جۇڭگو سۇ مەھسۇلاتلىرى ئىلمىي جەمئىيىتى ئۇيۇشتۇرغان ئۆمەك تەركىبىدە جەنۇبىي ئافرىقىغا بېرىپ دۇنيا بېلىقچىلىق يىغىنىغا قاتناشتى.

شىنجاڭ ياۋايى ھايۋانلارنى ئاسراش جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 30 ئورۇننى كوللېكتىپ ئەزالىققا، 660 كىشىنى يېڭى ئەزالىققا قوبۇل قىلدى.

ھەر يىلى بىر قېتىم ئۆتكۈزۈلىدىغان «قۇشلارنى سۆيۈش ھەپتىلىكى» ۋە «ياۋايى ھايۋانلارنى ئاسراش تەشۋىقات ئېيى» قاتارلىقلاردىن پايدىلىنىپ، چوڭ تىپتىكى پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇردى. 2003 - يىلى قوي يىلىغا بېغىشلانغان ئاسما كالىنداردىن 100 مىڭنى باستۇردى.

2003 - يىلى جۇڭگو ياۋايى ھايۋانلارنى ئاسراش جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 20 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى بىلەن بىرلىكتە «قۇشلارنى سۆيۈش ھەپتىلىكى» ۋە تۇنجى نۆۋەتلىك ياۋايى ھايۋانلار ئەۋرىشىكىسى، فوتو سۈرەت، رەسىم كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزدى.

شىنجاڭ ئورمانچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى يېڭىدىن

چىقىش ئالدىدا كۆزەتتى ۋە كۈنىلىك يېرىم تۇتۇلۇشىنى كۆزەتتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ئاسترونومىيە گۇرۇپپىسى كۈنىلىك يېرىم تۇتۇلغانلىقىنى خېلى ئوبدان سۈرەتكە ئېلىۋالدى. 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى نەسەندىكى ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش مائارىپ بازىسىدا ئاسترونومىيە خىزمىتىدىن دوكلات بېرىش يىغىنى ئېچىلدى، كېڭەش باشلىقى جالڭ جىن رادىئو ئاسترونومىيىسى بىلەن رادىئو تېلېسكوپ ھەققىدە ئاممىباب دوكلات بەردى. مۇئاۋىن كېڭەش باشلىقى گاۋ جىيەنگۇڭ شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى قاتارلىق ئورۇنلاردا 3 مەيدان بۈگۈنكى ئاسمان جىسىملىرى فىزىكىسى بويىچە ئالىي پەن - تېخنىكىسى ئومۇملاشتۇرۇش دوكلاتى بەردى، ئۇنىڭغا 1000 دىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى. 10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى جۇڭگونىڭ «ئاسترونومىيە كۈنى» مۇناسىۋىتى بىلەن ئاسترونومىيىلىك ھادىسىلەرنى كۆزىتىش رەسەتخانىسى شەھەرگە قاراشلىق ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە بىر كۈن ئېچىۋېتىلدى.

بۇ جەمئىيەت جۇڭگو ئاسترونومىيىسىنىڭ 9 - نۆۋەتلىك 1 - قېتىملىق تەشكىلى خىزمەت يىغىنىنى ئېچىشنى ئۈستىگە ئالدى.

شىنجاڭ يادرو ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىلى 3 - ئايدا ۋە 11 - ئايدا كېڭەش يىغىنى ئېچىپ، ئاساسەن جەمئىيەتنىڭ 4 - قۇرۇلتىيىسى ۋە نۆۋەت ئالماشتۇرۇشقا دائىر ھەر خىل تەييارلىق خىزمەتلىرىنى مۇھاكىمە قىلىپ ئورۇنلاشتۇردى. 40 نەچچە ئادەمنى يېڭىدىن ئەزالىققا قوبۇل قىلدى.

ئاپتونوم رايون تەۋەسىدە 3 قېتىم دوكلات يىغىنى ئاچتى، يىغىنغا 90 كىشى قاتناشتى. مەملىكەت ئىچىدە ئېچىلغان 2 تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىغا ۋە كۇرسقا قاتناشتى، مېكسىكا، روسىيە قاتارلىق دۆلەتلەرگە 2 يادرو يېزا ئىگىلىك مۇتەخەسسىسى زىيارەتكە بېرىپ ھەمكارلىشىپ تەكشۈرۈشكە قاتناشتى، 2 رادىئو ئىلمىي خىزمەتلىرىنى مۇتەخەسسىسى گوللاندىيىنىڭ RADECS خەلقئارا يىغىنىغا قاتناشتى.

يېزىلارغا يۈزلىنىپ، پەن - تېخنىكا مەسلىھەتچىلىكى ۋە تەربىيىلەش - لېكسىيە ئوقۇش پائالىيىتىنى ئېلىپ باردى، بۇنىڭدىن مەنپەئەتدار بولغان يېزا ئىگىلىك تېخنىكا خادىمى 200 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى، ھەر خىل پەن - تېخنىكىغا دائىر ماتېرىيالدىن 2000 نۇسخىدىن كۆپرەك تارقاتتى.

2003 - يىللىق جۇڭگو يادرو ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 2 - نۆۋەتلىك يادرو ئېنېرگىيىسى بىلىملىرى بويىچە ئېلىپ بېرىلغان مۇسابىقە پائالىيىتىدە، ئىلمىي جەمئىيەت 200 ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى بىلەن 600 ئالىي مەكتەپ

يىلى 3 - ئاينىڭ 22 - 23 - كۈنلىرى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، شىنجاڭ ئوتلاق ئىلمىي جەمئىيىتى، چارۋىچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى، باغۋەنچىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى، زىرائەت ئىلمىي جەمئىيىتى، يېزا ئىقتىسادى ئىلمىي جەمئىيىتى قاتارلىق كۆپ قىسىم تۈرلىرى، كۆپ قىسىم جەمئىيەتلەر بىرلىشىپ يېزا ئىگىلىكىنىڭ قۇرۇلمىسىنى تەتقىقەش، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش ۋە ئىمكانىيەتلىك سىجىل تەرەققىيات مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى. يىغىنغا 120 نەچچە ۋەكىل قاتناشتى، 88 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇلدى، بىر ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى نەشر قىلىندى.

يۇمشاق تۇرۇبا ئارقىلىق ئۆز بېسىمى بىلەن سۇغىرىش تېخنىكىسى مۇھاكىمە يىغىنى ۋە يېزا ئىگىلىك تېخنىكا تەرەققىياتى مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى، تېخنىكىغا دائىر ماتېرىياللاردىن 2 توپلام 23 مىڭ نۇسخا باستۇردى.

ئىلمىي جەمئىيەت تەشكىلىنىڭ تەۋسىيە قىلىشى ئارقىلىق بىر ئورۇن مەملىكەت بويىچە يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇشتا ئىلغار كوللېكتىپ دېگەن نامغا، 3 كىشى مەملىكەت بويىچە يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇشتىكى ئىلغار خىزمەتچى دېگەن نامغا ئېرىشتى، بىر كىشى تۇنجى قېتىملىق شىنجاڭ ياشلار پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

«شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى خەۋەرلىرى» ژۇرنىلى جۇڭگو يېزا ئىگىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى تور بېتىگە كىردى.

شىنجاڭ ئاسترونومىيە ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 27 - كۈنى شىنجاڭ ئاسترونومىيە ئىلمىي جەمئىيىتى 2 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 4 - قېتىملىق دائىمىي كېڭەش يىغىنى ئاچتى، ئاسترونومىيە بويىچە پەننى ئومۇملاشتۇرغۇچى پىداكىدىن 25 نى قوبۇل قىلدى.

1 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 2 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگە قەدەر 2 قارار ئاز سانلىق مىللەت ئاسترونومىيە قىشلىق لاگېرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان 8 قارار ئاسترونومىيە قىشلىق لاگېرىنى تەشكىللىدى. يازلىق تەتلىدە، نەسەندىكى كۆزىتىش بازىسىدا 5 قارار ياشلار - ئۆسمۈرلەر ئاسترونومىيە يازلىق لاگېرىنى ئۆتكۈزدى، ئاسترونومىيە بويىچە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش توغرىسىدا 10 مەيدان دوكلات ئۇيۇشتۇردى. 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنى نەسەندىكى كۆزىتىش پونكىتىدا بىر قارار ئاسترونومىيە بويىچە پەن - تېخنىكا يېتەكچىلىرىنى تەربىيىلەش كۇرسى ئاچتى.

5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى 11 ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ئاسترونومىيە گۇرۇپپىسىنى تەشكىللەپ مېركۇرىيىنى كۈن

مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ئىلمىي جەمئىيەتتىن 72 ئادەم (قېتىم) مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى ئىلمىي پىسخىلارغا قاتناشتى. 45 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى. 15 قېتىم ئىلمىي دوكلات يىغىنى ئېچىلدى. پىسخىغا 1520 كىشى قاتناشتى، 90 دىن ئارتۇق تۈر بويىچە ھەقسىز پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتى قىلىندى ۋە مەسلىھەت بېرىلدى.

شىنجاڭ ئوراش - قاچىلاش تېخنىكا جەمئىيىتى

2003 - يىلى ھەر خىل كوللېكتىپ ئەزا 103 كە يەتتى. شىنجاڭدىكى ئوراش - قاچىلاش كارخانىلىرى تەكشۈرۈپ ستاتىستىكا قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئوراش - قاچىلاش كارخانىسى 357 گە، ئىشچى - خىزمەتچىسى تەخمىنەن 20 مىڭغا، تۇراقلىق مۈلكى 600 مىليون يۈەنگە، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 400 مىليون يۈەنگە، پايدى باج ئازكەم 100 مىليون يۈەنگە يەتتى.

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئىلمىي جەمئىيىتى

2003 - يىلى 430 مىڭ خەتلىك شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ئاخبارات خىزمىتىنىڭ ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتى ئۈچۈن ئەمەلىي ئاساس ماتېرىيال يەتكۈزۈپ بېرىدىغان «شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئىشلىرىنىڭ 40 يىللىقى» ناملىق كىتاب نەشر قىلدى.

جەمئىيەت ئەزالىرىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، ئىلمىي ماقالە

باھالاش خىزمىتىنى ئىشلەپ، 60 نەچچە مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالىنى باھالاپ چىقتى. بۇنىڭدىن 6ى 1 - دەرىجىلىك، 15ى 2 - دەرىجىلىك، 31ى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شىنجاڭ زېمىن - ئىقتىساد تەتقىقات جەمئىيىتى

شىنجاڭنىڭ زېمىن بايلىق مۇھىتىنى تېلېتېخنىكىلىق ئۇنىۋېرسال تەكشۈرۈش تۈرىنى تەتقىق قىلىش - قۇرۇش جەريانىدا، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ مۇتەخەسسسلەردىن تەركىب تاپقان تېخنىكا مەسلىھەتچىلىك گۇرۇپپىسى زېمىن بايلىق مۇھىتىنى تەكشۈردى، تارىم دەرياسىنىڭ غول ئېقىنى، ئېينۇر كۆلى ۋادىسى قاتارلىق جايلارنى نۇقتىلىق تەكشۈرۈپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئۈچۈن بىۋاسىتە خىزمەت قىلدى. تۈرلەر دۆلەت دەرىجىلىك تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتۈپ، خەلقئارالىق ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى.

شىنجاڭ پىلان كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە «شىنجاڭنىڭ رايون ئىقتىسادى ئۈستىدە تەتقىقات»، «شىنجاڭنىڭ يەرلىك ئورۇنلىرى بىلەن بىخەتەرلىك يۇغۇرۇلما تەرەققىياتى ئۈستىدە تەتقىقات» نى يېزىشقا تەشكىلاتچىلىق قىلدى.

شىنجاڭ چۈنچىلىق جەمئىيىتى 2003 - يىلى چوت

ئوقۇغۇچىسىنى مۇسابىقىگە قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇردى.

شىنجاڭ فىزىكا ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت 2003 - يىلى 4 - ئايدا مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئەمەلىي فىزىكا مۇسابىقىسىنىڭ شىنجاڭ رايونى مۇسابىقىسىنى ئۆتكۈزدى، مۇسابىقىگە 14 مىڭ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى قاتناشتى. 9 - 10 - ئايدا جۇڭگو 17 - نۆۋەتلىك تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ فىزىكا مۇسابىقىسىنىڭ شىنجاڭ رايونى مۇسابىقىسىنى ئۆتكۈزدى، 4400 ئوقۇغۇچى تەييارلىق مۇسابىقىگە قاتناشتى، تاللاش ئارقىلىق، ئاپتونوم رايون بويىچە 120 ئەلاچى نەزەرىيە تەكرار مۇسابىقىسىگە ۋە تەجرىبە مۇسابىقىسىگە قاتناشتى. مۇسابىقە رايونىدا 29 ئوقۇغۇچى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 76 ئوقۇغۇچى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 280 ئوقۇغۇچى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 10 - ئايدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك ئومۇمىي ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىدە بىر ئوقۇغۇچى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

8 - ئايدا ئۈرۈمچى شەھىرىدە 2003 - يىللىق مەملىكەتلىك يادرو رېئاكسىيە يىغىنى ئېچىشنى ئۈستىگە ئالدى، پىسخىغا 80 ۋەكىل قاتناشتى، 61 ئىلمىي ماقالە ئالماشتۇرۇلدى.

شىنجاڭ ماتېماتىكا ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ جەمئىيەت جۇڭگو ماتېماتىكا ئولىمپىك كومىتېتى ۋە ئۈرۈمچى شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە جۇڭگونىڭ غەربىي رايونلىرى ماتېماتىكا ئولىمپىك مۇسابىقىسى پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى. 2003 - يىللىق مەملىكەتلىك تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ماتېماتىكا بىرلەشمە مۇسابىقىسى شىنجاڭ مۇسابىقە رايونىنىڭ ئىمتىھاننى ۋە ئىمتىھان قەغەزىنى تەكشۈرۈپ باھالاش خىزمىتىنى ئۇيۇشتۇردى.

شىنجاڭ ماتېماتىكا ۋە سىستېما ئىلمى ئىنىستىتۇتى بىلەن بىرلىكتە 2003 - يىللىق 1 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك گۇرۇپپىلاش ماتېماتىكىسى ۋە سۈرەت - گۇرۇپپا نەزەرىيىسى ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىغا تەييارلىق كۆردى.

شىنجاڭ خىمىيە ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىلى 1 - ئايدا شىنجاڭدىن 5 مۇنەۋۋەر ئوقۇغۇچى خىمىيە بويىچە مەملىكەتلىك ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتى، بىر ئوقۇغۇچى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 4 ئوقۇغۇچى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى جۇڭگو 18 - نۆۋەتلىك تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى خىمىيە مۇسابىقىسى شىنجاڭ مۇسابىقە رايونىنىڭ مۇسابىقە خىزمىتىنى ئۈستىگە ئالدى، 2700 دىن ئارتۇق ئوقۇغۇچى مۇسابىقىگە قاتناشتى، تاللاش ئارقىلىق 172 ئوقۇغۇچى شىنجاڭ مۇسابىقە رايونى بويىچە 1 - ، 2 - ۋە 3 - دەرىجىلىك

چۆرىدەپ «23 - مارت» دۇنيا مېتېئورولوگىيە كۈنىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن سۆھبەت يىغىنى ئېچىلدى، يىغىنغا 60 نەچچە كىشى قاتناشتى. جەمئىيەت جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىلمىي تەتقىقات يۇرتىدىن دوكتور لېۋ زۇڭجىيەن بىلەن ماگىستىر لېۋ يىڭنى شىنجاڭغا كېلىپ ئىلمىي دوكلات بېرىشكە تەكلىپ قىلدى.

«شىنجاڭ مېتېئورولوگىيىسى» ژۇرنىلىنىڭ خەنزۇچىسى 5 سان، ئۇيغۇرچىسى 4 سان نەشر قىلىندى، 2003 - يىلى «شىنجاڭ مېتېئورولوگىيىسى» ژۇرنىلى جۇڭگودىكى ئىلمىي ژۇرناللار ئىچىدە مۇنەۋۋەر ژورنال دېگەن نامغا ۋە ئاپتونوم رايون ئىچىدە پەن - تېخنىكا ژورناللىرى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شىنجاڭ ئاپتەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش جەمئىيىتى، يەر تەۋرەش ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 17 - كۈنى 2003 - يىللىق تەبىئىي ئاپەت يۈزلىنىشى ئۈستىدە كېڭىشىش يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندىن كېيىن ئىلمىي جەمئىيەت «شىنجاڭنىڭ 2003 - يىللىق ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئاپەتنىڭ زىيىنىنى ئازايتىش توغرىسىدىكى ئاق تاشلىق كىتابى» نى بېسىپ تارقاتتى ۋە ئۇنى پارتكوم ھەم ھۆكۈمەتنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىغا يوللىدى.

شىنجاڭ يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە بىر قانچە قېتىم ئىلمىي دوكلات يىغىنى ئاچتى، روسىيە يۇقىرى تېمپېراتۇرا تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى قاتارلىق كىشىلەرنى شىنجاڭغا كېلىپ ئىلمىي ئالماشتۇرۇشقا تەكلىپ قىلدى. يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىنىڭ مۇتەخەسسسلرىنى 2003 - يىلى مارالبېشى ۋە پەيزاۋاتتىكى 6.8 بال يەر تەۋرەش تەرتىپى ۋە يەر تەۋرەش كەلتۈرۈپ چىقارغان زىيانلار توغرىسىدا مەلۇمات ئالماشتۇرۇشقا ئۇيۇشتۇردى. يەر تەۋرەشنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يەر تەۋرەشنىڭ زىيىنىنى ئازايتىش بىلىملىرى توغرىسىدا 20 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەك تەشۋىقات ماتېرىيالى تۈزۈپ بېسىپ تارقاتتى، 4 سان خىزمەت قىمما خەۋىرى بېسىپ تارقاتتى.

شىنجاڭ سۇ كۈچى بىلەن توك ھاسىل قىلىش قۇرۇلۇشى ئىلمىي جەمئىيىتى ئىلمىي تەتقىقات پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇردى ھەمدە جىرىنتاي قۇرۇلۇشى، 500 سۇ ئامبىرىدىكى سۇ بىلەن تەمىنلىنىدىغان رايونلار قۇرۇلۇشى ۋە قۇملۇقتىكى ئۈستى ئوچۇق ئېرىق - ئۈستەڭلەر قۇرۇلۇشى قاتارلىقلارغا ماسلىشىپ پەن - تېخنىكا بويىچە مەسلىھەتچىلىك مۇلازىمەت ئىشنى قىلدى.

2003 - يىلى «شىنجاڭ سۇ - ئېلېكتر ئىشلىرى» ژورنىلى 3 سان چىقىرىلدى، 40 نەچچە ئىلمىي ماقالە بېسىلدى.

بىلەن ھىسابلاش ۋە كۆڭۈلدە ھىسابلاش ئۆگىنىشىگە يېڭىدىن 4416 بالا ۋە ئۆسۈر قاتنىشىپ، قاتناشقانلارنىڭ ئومۇمىي سانى 40 مىڭدىن ئاشتى.

بىر يىلدا چوت بىلەن ھىسابلاش بويىچە دەرىجە بېكىتىشكە 8718 كىشى قاتناشتى، 4806 كىشى لاپاقەتلىك بولۇپ، 4728 كىشىگە گۇۋاھنامە تارقىتىپ بېرىلدى؛ چوت بىلەن ھىسابلاش ۋە كۆڭۈلدە ھىسابلاش بويىچە دەرىجە بېكىتىشكە 341 كىشى قاتناشتى، 225 كىشىگە گۇۋاھنامە تارقىتىپ بېرىلدى. بىر يىلدا 6000 دىن ئارتۇق چوت بىلەن ھىسابلاش تېخنىكا گۇۋاھنامىسى يېڭىدىن تارقىتىلدى ۋە ئالماشتۇرۇپ بېرىلدى.

جەمئىيەت غەربىي شىمالدىكى 5 ئۆلكە، ئاپتونوم رايوننىڭ 8 - نۆۋەتلىك چوت بىلەن ھىسابلاش ۋە كۆڭۈلدە ھىسابلاش مۇھاكىمە يىغىنىنى ئېچىشنى ئۈستىگە ئالدى. غەربىي قىسىمدىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلىك چوت بىلەن ھىسابلاش جەمئىيەتلىرىنىڭ خىزمەت سۆھبەت يىغىنى ئېچىلىپ، غەربىي قىسىمدىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلىك چوتچىلىق جەمئىيەتلىرى يىللىق ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىنىڭ ھەمكارلىق مېخانىزمى بەرپا قىلىندى.

شىنجاڭ تۇپراق - ئوغۇتچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىلى شەخسىي ئەزا 582 گە، كوللېكتىپ ئەزا 38 گە يەتتى.

2003 - يىلى ئوغۇت تىزىملاش - باشقۇرۇش چارىسى بويىچە 54 قارار كۇرس ئېچىپ، 56 مىڭ 453 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى؛ تۇپراقنى ئۆلچەپ نىسبەت بويىچە ئوغۇتلاش تېخنىكىسىنى قوللىنىشنى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە ئوغۇتلاش ئۇچۇر سىستېمىسىنى قوللىنىشنى تەۋسىيە قىلىش بويىچە 31 قارار كۇرس ئېچىپ، 10 مىڭدىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) تەربىيىلىدى.

شىنجاڭ تۇپراق - ئوغۇتچىلىق ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ تور بېكىتى 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن ئېچىلدى. 8 - ئاينىڭ 16 - 17 - كۈنلىرى 8 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 6 - قېتىملىق دائىمىي كېڭەش كېڭەيتىلگەن يىغىنى ئېچىلدى. 8 - ئاينىڭ 27 - كۈنى كېڭەش باشلىقى، باش كاتىپ بىرلەشمە يىغىنى ئېچىلدى.

شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 7 - قۇرۇلتىيى ۋە ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ئېچىلدى. كەسپىي كومىتېتلار ئىلمىي دوكلات بەردى، يىغىن مېتېئورولوگىيە جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمىنى نەشر قىلدى.

«بىزنىڭ كەلگۈسى كىلىماتىمىز» دېگەن ئاساسىي تېمىنى

شىنجاڭ ئاسىۋى بىناكارلىق ئىلمىي جەمئىيىتى
 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 5 - كۈنى 7 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ
 1 - قېتىملىق دائىمىي كېڭەش يىغىنىنى ئاچتى. 1252
 شەخسى ئەزا ئۆزىنى قايتىدىن تىزىملىتى، جەمئىيەت ئۇلارغا
 ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ ئەزالىق كۆۋاھنامىسى تارقىتىپ بەردى.
 ئىلىم ئالماشتۇرۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى،
 مەملىكىتىمىزدىكى ئاتاقلىق مۇتەخەسسسلەرنى شىنجاڭغا
 كېلىپ بىناكارلىقتىكى قىزىق ئىش تۈرلىرىنى ھىسابلاش
 قاتارلىق كەسپىي تېخنىكا ئۈستىدە لېكسىيە ئوقۇشقا تەكلىپ
 قىلدى. «شىنجاڭنىڭ ئاسىۋى بىناكارلىقى» ژۇرنىلىدىن 4
 سان چىقاردى، قوشۇمچە 2 سان ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى چىقاردى.
 شىنجاڭ ھايۋانات ئىلمىي جەمئىيىتى 2003 - يىل 1-
 ئايدا شىنجاڭ ھايۋانات ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ
 40 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن جەمئىيەتنىڭ 9 - قۇرۇلتىيىنى
 ۋە ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىنى ئاچتى، 30 ئىلمىي تەتقىقات
 يۇرتى ۋە ئورنىنىڭ ھەمدە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ 88 ۋەكىلى
 قاتناشتى. «شىنجاڭ ھايۋانات ئىلمىي جەمئىيىتى»
 قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن
 9 - قۇرۇلتاينىڭ ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىدا ئوقۇلغان ئىلمىي
 ماقالىلەردىن قىسقارتىلمىلار» دېگەن توپلامنى نەشر قىلدى،
 ئالاقىدار پەنلەر بويىچە 10 دىن ئوشۇق مۇتەخەسسسى مەخسۇس
 تېمىدا دوكلات بەردى، 28 ۋەكىل مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالە
 مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.
 ئىلمىي جەمئىيەت يۆلەنچۈك ئورۇنلار بىلەن بىرلىكتە
 جۇڭگونىڭ بىئولوگىيەلىك بايلىقلىرى خەلقئارا مۇھاكىمە
 يىغىنىنى ئاچتى، قازاقىستاندا ھايۋانات تەتقىقاتى، ئىلىم
 ئالماشتۇرۇش ئىشلىرىنى قانات يايدۇردى. ياپونىيە بىلەن
 بىرلىكتە تارىم تايغان بۇغىسىنى قوغداش ئۈستىدىكى تەتقىقاتنى
 قانات يايدۇردى. ئامېرىكا، كانادا، ئاۋسترالىيەنىڭ مەشھۇر
 ئالىملىرىنى شىنجاڭغا كېلىپ ھايۋانات ئىلمىي ئۈستىدە
 لېكسىيە ئوقۇشقا ۋە تەربىيەلەش پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىشقا
 تەكلىپ قىلىپ، ھايۋانات ئىلمىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.
 «شىنجاڭ ھايۋانات ئىلمىي جەمئىيىتى خەۋىرى» دىن 14
 سان تۈزۈپ نەشر قىلدى، «شىنجاڭنىڭ بىئولوگىيەلىك
 بايلىقلىرى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش» دېگەن
 بىر مەخسۇس ئەسەرنى تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى.
 شىنجاڭ مىكرو بىئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتى بۇ
 جەمئىيەت 3000 ئەزا قوبۇل قىلدى.
 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى بېيجىڭدا
 ئۆتكۈزۈلگەن 2003 - يىللىق جۇڭگو تېخنىكا بازىرى
 جەمئىيىتىنىڭ يىللىق يىغىنى ۋە «ئالتۇن كۆۋرۈك مۇكاپاتى»
 نى تارقىتىش يىغىنىدا، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ كېڭەش باشلىقى

شىنجاڭ ۋېيىشدا بىئولوگىيە قۇرۇلۇشى ھەكىلىك پاي
 شىركىتى «ئالتۇن كۆۋرۈك مۇكاپاتى» غا ئېرىشكەن ئىلغار
 كوللېكتىپ بولدى؛ كېڭەش باشلىقى ئورنىسى يوللىغان
 «قۇرۇلۇش زەمبۇرۇغىنى مۇقىملاشتۇرۇش ھۆججەتلىرىدىن
 1- مېتېئورنىڭ ئىشلەپچىقىرىش» تۈرى «ئالتۇن كۆۋرۈك
 مۇكاپاتى» بويىچە مۇنەۋۋەر تۈر قىلىپ باھالاندى.
 جەمئىيەت 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ۋېيىشدا شىركىتى
 بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭ مىكرو بىئولوگىيە ئىلمىي
 جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيى ۋە ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىنى
 ئاچتى، يىغىنغا 118 كىشى قاتناشتى. قۇرۇلتايدا شىنجاڭ
 مىكرو بىئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 4 - نۆۋەتلىك
 كېڭەشنىڭ ئەزالىرى سايلاپ چىقىلدى، شىنجاڭ مىكرو
 بىئولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسىغا نۆزىتىش
 كىرگۈزۈلدى ۋە ئۇ ماقۇللاندى، قۇرۇلتايدا 60 نەچچە ئىلمىي
 ماقالە ئالماشتۇرۇلدى.
 شىنجاڭ ماشىنىسازلىق قۇرۇلۇش ئىلمىي جەمئىيىتى
 2003 - يىل 1 - ئايدا 5 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 2 - قېتىملىق
 يىغىنىنى ئاچتى. 9 - ئايدا 5 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 4 -
 قېتىملىق كېڭەيتىلگەن دائىمىي كېڭەش يىغىنىنى ئاچتى.
 ئىلمىي جەمئىيەت ئەزالىرىنى تىزىملاش خىزمىتىنى قانات
 يايدۇرۇپ، ئىختىساسلىقلار ئامبىرى قۇرۇپ، ئاپتونوم
 رايونىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكىلەر بىلەن بولغان
 ھەمكارلىق، ئالماشتۇرۇشنى كۈچەيتتى. 11 - ئايدا شېنچېندا
 ئېچىلغان جۇڭگو ماشىنىسازلىق قۇرۇلۇش ئىلمىي
 جەمئىيىتىنىڭ 2003 - يىللىق يىغىنىدا، بۇ ئىلمىي
 جەمئىيەت 2003 - يىلدىكى مۇنەۋۋەر ئىلمىي جەمئىيەت بولۇپ
 باھالاندى، يوللانغان 3 ئىلمىي ماقالە جۇڭگو ماشىنىسازلىق
 قۇرۇلۇش ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالە
 مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.
 «شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون» ژۇرنىلىدا 20
 نەچچە ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى.
 شىي شۈيەن
 ش ئۇ ئا ر ئىجتىمائىي پەن
 ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى
 ئاپتونوم رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك
 ئىجتىمائىي پەن مۇنەۋۋەر نەتىجىلىرىنى
 مۇكاپاتلاش يىغىنى
 بۇ يىغىن 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئۈرۈمچىدە

مۇنبەرنىڭ ئاساسىي تېمىسى تۈزۈلمىدە، باشقۇرۇشتا، ماركىتىڭدا يېڭىلىق يارىتىشتىن ئىبارەت بولدى. بۇ بىر قېتىملىق «ھۆكۈمەت، ئىشلەپچىقارغۇچىلار، ئالىملار» دىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپ بىر گەۋدە بولغان يۇقىرى قاتلاملىق، يۇقىرى دەرىجىلىك كاتتا مۇنبەر پائالىيىتى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. مۇنبەرگە قاتناشقان ۋەكىللەر نۇرغۇن ياخشى تەدبىر، تەكلىپ، پىكىر يوللىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى، مۇنبەرنىڭ نەتىجىلىرى شىنجاڭ كارخانىلىرىنىڭ يۇقىرى پەسىللىك تۇنجى تەرەققىيات مۇنبىرىگە بېغىشلانغان «شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن مۇنبىرى» ناملىق ژۇرنالنىڭ ئالاھىدە سانىغا بېسىلدى.

فالىڭ ۋېنجىي
«ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» نى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى - تەرەققىياتى ئىشلىرىنىڭ راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش مۇھاكىمە يىغىنى

بۇ يىغىننى ش ئۇ ئا ر ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى بىلەن «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى بىرلىشىپ 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاچتى. ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، تەتقىقات ئورۇنلىرىنىڭ ۋەكىللىرى بولۇپ 40 نەچچە كىشى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا مىللىي روھنى ئۇرغۇتۇپ، مىللەتلەرنىڭ ئورتاق تەرەققىياتىنى ۋە ئورتاق گۈللىنىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئاساسىي تېما قىلىنىپ مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى.

فالىڭ ۋېنجىي
ئاپتونوم رايوندىكى ئاخبارات، نەزەرىيە ساھەسىدىكىلەرنىڭ «چ ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ پۈتۈن پارتىيە بويىچە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ يېڭى يۇقىرى دولقۇنىنى قوزغاش توغرىسىدىكى

ئۇقتۇرۇشى» نى ئۆگىنىش سۆھبەت يىغىنى
 بۇ سۆھبەت يىغىنى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» ئىدارىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى بىرلىشىپ 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاچتى. سۆھبەت يىغىنغا ئاپتونوم رايوننىڭ نەزەرىيە، تەتقىقات ۋە ئىجتىمائىي پەن، پارتىيە تارىخى تەتقىقاتى ساھەسىدىكى رەھبەرلەر ۋە مۇتەخەسسسى، ئالىملار بولۇپ 30 نەچچە كىشى قاتناشتى. يىغىن ئىشتىراكچىلىرى مۇنداق دەپ ھېسابلىدى:

ئېچىلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىن كەلگەن مۇكاپاتقا ئېرىشكۈچىلەر، پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى ۋە ئالىي مەكتەپ ۋەكىللىرى، ئىلمىي جەمئىيەت ۋەكىللىرى بولۇپ 400 نەچچە كىشى يىغىنغا قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق 5 - نۆۋەتلىك ئىجتىمائىي پەن مۇنەۋۋەر نەتىجىلىرىنى باھالاش خىزمىتى 2001 - يىلى 12 - ئايدا باشلانغان، باھالىنىدىغان نەتىجىلەرنىڭ ۋاقت دائىرىسى 1997 - يىلى 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 2000 - يىلى 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگە قەدەر بولۇپ، ئاخىرىدا مۇنەۋۋەر نەتىجىدىن 267 سى باھالاپ چىقىلدى (بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىكى 24، 2 - دەرىجىلىكى 51، 3 - دەرىجىلىكى 98، ياشلار ئادىر ئەسەر مۇكاپاتى 18، مۇنەۋۋەر مۇكاپات 76). بۇ قېتىم مۇكاپاتقا ئېرىشكەن نەتىجىلەرنىڭ 3 روشەن ئالاھىدىلىكى بار، ئۇنىڭ بىرى، رېئال مەسىلىلەر تەتقىق قىلىنغان ئەمەلىي نەتىجىلەر كۆپرەك بولۇپ، مۇكاپاتقا ئېرىشكەن نەتىجىلەرنىڭ %65 نى ئىگىلىدى؛ ئىككىنچىسى، نەتىجىلەرنىڭ مۇپىتى ئومۇميۈزلۈك يۇقىرىراق بولدى؛ ئۈچىنچىسى، مۇكاپاتقا ئېرىشكەن نەتىجىلەرنىڭ تۈرى تولۇق، قاپلاش دائىرىسى كەڭ بولدى.

فالىڭ ۋېنجىي
شىنجاڭ كارخانىلىرىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك تەرەققىيات مۇنبىرى

ش ئۇ ئا ر ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى تەشەببۇس قىلغان، ش ئۇ ئا ر پارتكوم سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسى، ش ئۇ ئا ر ئىقتىساد - سودا كومىتېتى قاتارلىق 12 ئورۇن بىرلىشىپ باشقۇرغان بۇ مۇنبەر 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئالاقىدار پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە كەسپىي خادىملار، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئالىي مەكتەپلەر، ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، تەتقىقات ئورۇنلىرىدىكى يۇقىرى قاتلام مۇتەخەسسسى - ئالىملار، شۇنىڭدەك ھەر خىل كارخانىلارنىڭ يۇقىرى قاتلام باشقۇرۇش خادىملىرى قاتارلىقلار بولۇپ ئازكەم 500 ۋەكىل مۇنبەرگە قاتناشتى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا كېلىپ تەبرىكلىدى ۋە مۇھىم سۆز قىلدى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋالىڭ جىنشياڭ بىرىنچى بولۇپ ئاساسىي گەۋدە دوكلاتى بەردى. بۇ قېتىمقى مۇنبەر پائالىيىتىنىڭ مەقسىتى 16 - قۇرۇلتاي روھىنى يېتەكچى قىلىپ، قىزىق نۇقتا مەسىلىلىرى ئۈستىدە ئىزدىنىش، ئەڭ يېڭى ئۇچۇرلارنى ئالماشتۇرۇش، ئۇچۇر تارقىتىشقا يول كۆرسىتىش، كارخانىلارنىڭ ماددىسىنى ئەكس ئەتتۈرۈش، ئىلغار تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەش تەرەققىيات پىكىر يوللىرى ئۈستىدە ئورتاق ئىزدىنىشتىن ئىبارەت بولدى.

7 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك سىتېمىسىدىن كەلگەن ئەمەلىي خىزمەتچىلەر ۋە پارتىيە قۇرۇلۇشى نەزەرىيە ساھەسىدىكى مۇتەخەسسسلەر، ئالىملار بولۇپ 60 نەچچە ئادەم قاتناشتى.

يىغىن ئىشتراكچىلىرى يىغىننىڭ ئاساسىي تېمىسىنى چۆرىدەپ، ھوقۇق نازارەتچىلىكىنى يولغا قويۇش مېخانىزمى، پارتىيىلىك كادىرلارغا قارىتىلغان نازارەتتىكى قانداق كۈچەيتىش، ئاممىنىڭ دېموكراتىك نازارەتچىلىكىنى، ئاخبارات - جامائەت پىكرى نازارەتچىلىكىنى، نۇقتىلىق ئورۇنلارغا قارىتىلغان باشقۇرۇش ۋە نازارەتچىلىكىنى، دۆلەت كارخانىلىرىنى باشقۇرغۇچىلارغا قارىتىلغان نازارەتچىلىكىنى قانداق كۈچەيتىش ۋە تەدبىر كۆرۈش تەرتىپىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش قاتارلىق مەسىلىلەرنى چوڭقۇر مۇھاكىمە قىلدى ۋە چوڭقۇر قاراش ھەم تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

فالىك ۋېنجىي

مەملىكەت بويىچە ئۆلكىلىك، شەھەرلىك، ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىلىرى ھەمكارلىق يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى

بۇ يىغىن شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ باشقۇرۇشىدا 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. مەملىكەت بويىچە 28 ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ ۋە بىر قىسىم ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ 150 دىن ئارتۇق ۋەكىلى يىغىنغا قاتناشتى. يىغىن ئالماشتۇرۇشقا يوللانغان 30 پارچە ماتېرىيال تاپشۇرۇۋالدى، يىغىندا 24 ئۆلكە (ئاپتونوم رايون، شەھەر) نىڭ ۋەكىلى سۆزگە چىقتى. يىغىندا ئىجتىمائىي پەن - نەزەرىيە ساھەسىدىكىلەرنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆزگىنىش ۋە ئىزچىل ئىجرا قىلىش جەھەتتىكى ئەڭ يېڭى تەسىراتلىرى مەركەزلىك ئالماشتۇرۇلدى، جايلاردىكى ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ 16 - قۇرۇلتاي رولىنى ئۆزگىنىش ۋە خىزمەتلەردە ئۈزلۈكسىز يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش جەھەتتىكى ئۇسۇللىرى ۋە تەجرىبىلىرى تونۇشتۇرۇلدى. يېڭى ۋەزىيەتتە ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەشكە دائىر يېڭى پىكىر يوللىرى ئۈستىدە ئورتاق مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى.

فالىك ۋېنجىي

«ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى ماركسىزم نەزەرىيىسىنىڭ يېڭى مەنزىلىنى ئېچىپ بەردى. ئۇ ماركسىزمىنىڭ جۇڭگوچىلاشتۇرۇلغانلىقىنىڭ يېڭى نەتىجىسى. چىڭ پەرىزىي كومىتېتى چىقارغان «ئۆكتۇرۇش» پۈتۈن پارتىيىنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆزگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ يېڭى يۇقىرى دولقۇنىنى قوزغاشقا يېتەكچىلىك قىلىدىغان پروگرامما خاراكتېرلىك ھۆججەت، پارتىيىنىڭ ئەڭ يېڭى نەزەرىيىۋى نەتىجىسى بىلەن پۈتۈن پارتىيىنى قوراللاندىرىدىغان، خەلقنى تەربىيەلەيدىغان، پارتىيىنىڭ ئىشلىرىنى ئالدىنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ كېيىنكىلەرگە يول ئېچىپ، دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلىشىگە تۈرتكە بولىدىغان زور ئىستراتېگىيىلىك تەدبىر.

فالىك ۋېنجىي

مەملىكەتلىك غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى مۇھاكىمە يىغىنىنى شىنجاڭ غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت تەتقىقات مەركىزى، شىنجاڭ ئۈنۈپىرستېتى ۋە باۋخېڭ گۇرۇمى بىرلىكتە 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئاچتى. يىغىنغا مەملىكەتنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىن كەلگەن 60 نەچچە مۇتەخەسسسلەر، ئالىم قاتناشتى. يىغىندا غەيرىي ماددىي مەدەنىيەتنى قوغداش، قۇتقۇزۇش، ئېچىش، پايدىلىنىش، غەيرىي ماددىي مەدەنىيەت بىلەن پۈتۈن يەر شارىنى بىر گەۋدىلەشتۈرۈش، مەدەنىيەتنىڭ كۆپ خىل بولۇشى قاتارلىق جەھەتلەردىكى مەزمۇنلار بويىچە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى. بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى مائارىپ - پەن - مەدەنىيەت تەشكىلاتىنىڭ بېيجىڭدا تۇرۇشلۇق ۋاكالىتخانىسىنىڭ مەدەنىيەت مىراسلىرىنى قوغداش ۋالىيىسى دوكتور دۇ شياۋفەن، جۇڭگو ئىتتىپاقىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن كېڭەش باشلىقى پروفېسسور ۋۇ بىڭئەن بېيجىڭ پېداگوگىكا ئۈنۈپىرستېتىنىڭ پروفېسسورى ليۇ تىيلىياڭ، جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەدەبىياتى تەتقىقات ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى پروفېسسور لالا يىڭ قاتارلىق 16 مۇتەخەسسسلەر، ئالىم يىغىندا مەخسۇس تېمىدا دوكلات بەردى.

فالىك ۋېنجىي

«ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، ھوقۇقنى چەكلەش، نازارەت قىلىشنى كۈچەيتىش مۇھاكىمە يىغىنى

بۇ يىغىن شىنجاڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىشلىك ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ باشقۇرۇشىدا 2003 - يىلى

چوڭقۇرلاشتۇرۇش، سودىنىڭ غەربىنى كەڭ ئېچىشتىكى رولىنى جارى قىلدۇرۇش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى.

فالڭ ۋېنجېي

ئادەم كۈچى بايلىقىنى ئېچىش ۋە باشقۇرۇش توغرىسىدىكى لېكسىيە

شىنجاڭ MBA كارخانىچىلار جەمئىيىتى بىلەن ش ئۇ ئار ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ ئىلمىي جەمئىيەتلەر بۆلۈمى بىرلىكتە باشقۇرغان بۇ لېكسىيە 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. جۇڭگونىڭ مەشھۇر ئادەم كۈچى بايلىقىنى باشقۇرۇش مۇتەخەسسىسى، چىڭخۇا ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ پروفېسسورى جالڭ شياۋخاۋ ئەڭ يېڭىچە ئادەم كۈچى بايلىقىنى باشقۇرۇش ئىدىيىسى بىلەن ئادەم كۈچى بايلىقىنى باشقۇرۇشنىڭ زامانىۋى ئەندىزىسى، نەزەرىيىۋى ئاساسى، كەسپىي بىلىمى ۋە ئەمەلىي ئىقتىدارى ئۈستىدە سىتېمىلىق لېكسىيە ئوقۇدى. ئاپتونوم رايوندىكى 30 كارخانىدىن كەلگەن 200 دىن ئوشۇق كىشى لېكسىيىنى ئاڭلىدى.

فالڭ ۋېنجېي

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ قانۇنشۇناسلىق ئىنىستىتۇتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 5 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن يۇقىرى قاتلاملىق ئىلمىي مۇھاكىمە مۇنبىرى ئۆتكۈزۈلدى

بۇ مۇنبەر شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى قانۇنشۇناسلىق ئىنىستىتۇتى بىلەن ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ بىرلىشىپ باشقۇرۇشىدا 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايوندىكى ئالىي مەكتەپلەر، ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ۋە تەتقىقات ئورۇنلىرى، ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ ۋەكىللىرى ھەم شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى قانۇنشۇناسلىق ئىنىستىتۇتىنىڭ ئوقۇغۇچىلىرى بولۇپ 400 دىن ئارتۇق كىشى مۇنبەرگە قاتناشتى. شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى قانۇنشۇناسلىق ئىنىستىتۇتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى پروفېسسور دې چۈەنيىڭ ئىنىستىتۇتنىڭ 5 يىلدىن بۇيانقى ئىلمىي تارىخىنى تونۇشتۇردى. يىغىندا ئىنىستىتۇت قۇرۇلغاندىن بۇيان ئىلمىي تەتقىقات جەھەتتە گەۋدىلىك تۆھپە ياراتقان ئوقۇغۇچىلار تەقدىرلەندى. يىغىندا 10 نەچچە مۇتەخەسسىس، ئالىم غەربىي قىسىمدا ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش سوتسىئولوگىيىسى، غەربىي ئېچىش ۋە قانۇننىڭ تەرەققىيات نەزەرىيىسى، غەربىي ئېچىش ۋە ھۆكۈمەتنىڭ تۈزەش نەزەرىيىسى، جۇڭگو

مىللەتشۇناسلىق ئىلمىي يىللىق يىغىنى

بۇ يىغىن شىنجاڭ مىللەتشۇناسلىق ئىلمىي جەمئىيىتى بىلەن شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ بىرلىشىپ باشقۇرۇشىدا 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئالاقىدار 16 ئورۇن، تارماق، ئالىي مەكتەپ ۋە ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى پەن تەتقىقات ئورنىدىكى 60 تىن ئارتۇق مۇتەخەسسىس، ئالىم ۋە ئەمەلىي خىزمەتچى يىغىنغا قاتناشتى.

يىغىننىڭ ئاساسىي تېمىسى: نۆۋەتتە شىنجاڭدىكى مىللىي مۇناسىۋەتنى تەتقىق قىلىش ۋە ئىزدىنىش بولدى. يىغىنغا قاتناشقان ۋەكىللەر ئاساسىي تېمىنى چۆرىدەپ نۆۋەتتە شىنجاڭدىكى مىللىي مۇناسىۋەتنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى، تەرەققىيات پۇرسىتى، خىرىس، قارشى تەدبىر، تەدبىر، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ جارى قىلدۇرۇشقا تېگىشلىك رولى، مىللەتلەر تەتقىقاتى، مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ تېمىسى ۋە يۆنىلىشى قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە يۈرگۈزۈپ، نۇقتىمۇنەزەر ۋە تاقابىل تۇرۇش تەكلىپلىرىنى بەردى.

فالڭ ۋېنجېي

غەربىي ئېچىش ۋە زامانىۋى ئوبوروتتا يېڭىلىق يارىتىش مۇھاكىمە يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى

مۇھاكىمە يىغىنى جۇڭگو سودا - ئىقتىساد ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ باشقۇرۇشى، شىنجاڭ سودا - ئىقتىساد - ئىلمىي جەمئىيىتى بىلەن ئۈرۈمچى سودا - ئىقتىساد ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ ئۈستىگە ئېلىشى بىلەن، 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 14 - 15 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىنغا مەملىكىتىمىزنىڭ ھەر قايسى ئۆلكىلىك، شەھەرلىك سودا - ئىقتىساد ئىلمىي جەمئىيەتلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، ئالاقىدار كارخانىلارنىڭ ۋەكىللىرى ۋە ئىلمىي ماقالىلەرنىڭ ئاپتورلىرى بولۇپ 50 نەچچە كىشى قاتناشتى. جۇڭگو سودا - ئىقتىساد ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ۋالڭ جىنچىن، شۇنىڭدەك ئاپتونوم رايوننىڭ ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئالاقىدار رەھبەرلىرى قاتناشتى. مۇھاكىمە يىغىنى 45 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋالدى.

يىغىن ئىشتراكچىلىرى جۇڭگونىڭ غەربىي ئېچىش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشتىكى يېڭى ۋەزىيەت ۋە غەربىي رايوندىكى سودا تەرەققىياتىنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە ھازىرقى ھالىتىنى ئوخشاش بولمىغان نۇقتىدا تۇرۇپ تەھلىل قىلىپ، غەربىي قىسىمنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا زىچ بىرلەشتۈرۈپ، غەربىي قىسىمنىڭ سودا تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنى

مۇتەخەسسسلەر يىغىنىدا ئۆزى تەتقىق قىلىۋاتقان پەنلەر بويىچە تەتقىقاتنىڭ يېڭى ئەھۋاللىرىنى تونۇشتۇردى، ئەڭ يېڭى ئىلمىي تەتقىقات نەتىجىلىرىنى ئالماشتۇردى، ئىلىم تۈرلىرىنىڭ تەرەققىياتى، ئىلىم تۈرلىرى باشلامچىلىرىنى يېتىشتۈرۈش ۋە ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ خىزمەتلىرى توغرىسىدىكى پىكىرلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە يۈرگۈزدى.

فالڭ ۋېنجىي

ئاپتونوم رايونىمىز ماۋزېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 - يىللىقىنى خاتىرىلەش يۈزىسىدىن ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى بۇ يىغىن 2003 - يىلى 12 - ئايدا ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى.

بۇ يىغىن شۇ ئۇ ئار پارىتوم بېكىتكەن ماۋزېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەش توغرىسىدىكى ئاساسلىق يۈرۈشلۈك پائالىيەتلەرنىڭ بىرى بولۇپ، شۇ ئۇ ئار پارىتوم تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى بىلەن شۇ ئۇ ئار ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكى بىرلەشمىسى بىرلىكتە ئۆتكۈزدى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونىنىڭ پارىتوم، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك تارماقلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ۋە تەتقىقات ئورۇنلىرى، جايلاردىكى پارىتوم تارىخى تەتقىقات ئىشخانىلىرىنىڭ ۋەكىللىرى بولۇپ 120 نەچچە كىشى قاتناشتى. يىغىندا 120 ئىلمىي ماقالە قوبۇل قىلىنغانىدى، ئۇنىڭدىن 64 ى تاللاندى.

يىغىنغا قاتناشقان ۋەكىللەر رەئىس ماۋزېدۇڭنىڭ ئۇلۇغ تارىخىي تۆھپىلىرى، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىنىڭ تەرەققىيات مۇساپىسى، تارىخىي ئورنى، يېتەكچى ئەھمىيىتى توغرىسىدا، خۇسۇسەن ماۋزېدۇڭنىڭ ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي ۋە مەدەنىيەت تەرەققىياتى قاتارلىق جەھەتلەردىكى بايانلىرى توغرىسىدا ئىلمىي پىكىر ئالماشتۇردى.

فالڭ ۋېنجىي

شىنجاڭنىڭ ئەتراپىدىكى دۆلەتلەرنىڭ بىخەتەرلىكىنى تەتقىق قىلىش قاتارلىق مەسىلىلەرنى چۆرىدەپ ئىلمىي پىكىرلەرنى باھان قىلدى.

فالڭ ۋېنجىي

ئاپتونوم رايونلۇق پەلسەپە تەتقىقاتى ۋە ئوقۇتۇش مۇھاكىمە يىغىنى

بۇ يىغىن شۇ ئۇ ئار ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكى بىرلەشمىسى، شۇ ئۇ ئار پارىتوم مەكتىپى، شىنجاڭ پەلسەپە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ باشقۇرۇشىدا 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ پەلسەپە، ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكى ئالاقىدار مۇتەخەسسستىن 50 نەچچىسى يىغىنغا قاتناشتى، 19 ۋەكىل يىغىندا سۆزگە چىقتى.

يىغىندا پارىتومنىڭ 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى قانداق ئىزچىلاشتۇرۇپ، پەلسەپە - ئىجتىمائىي پەن نەزەرىيىسىدە يېڭىلىق يارىتىش سىتېمىسىنى بەرپا قىلىش، قانداق قىلىپ پەلسەپەنىڭ ئۆز تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا ئۆزى جەمئىيەت ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلدۇرۇش قاتارلىق مەسىلىلەر چۆرىدىلىپ مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى.

فالڭ ۋېنجىي

ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكى بىرلەشمىسىنىڭ 2003 - يىللىق ئىلمىي يىللىق يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونىنىڭ پارىتوم، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى، تەتقىقات ئورۇنلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، ئىلمىي تەشكىلاتلار قاتارلىق ئورۇنلار ۋە تارماقلاردىكى مۇتەخەسسسى، ئالىملار بولۇپ 200 دىن ئوشۇق كىشى قاتناشتى. يىغىن 72 ئىلمىي ماقالە ۋە ئالماشتۇرۇش ماتېرىيالى تاپشۇرۇۋالدى.

شىنجاڭدىكى قىسەن ئىجتىمائىي پەن ئىلمىي جەمئىيىتى، تەتقىقات جەمئىيىتى، جەمئىيەتلەرنىڭ ئاساسلىق ئىلمىي پائالىيەتلىرى

ئىلمىي پائالىيەت نامى	ۋاقتى (ئاي)	ئورنى	باشقۇرغان ئورۇن	ئاساسىي مەزمۇنى
شىنجاڭ ئائىلە تەربىيىسى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ يىللىق يىغىنى	1	ئۈرۈمچى	شىنجاڭ ئائىلە تەربىيەسى تەتقىقات جەمئىيەتى، شۇ ئۇ ئار ئاھالىلەر بىرلەشمىسى	2002 - يىللىق خىزمەت خۇلاسەسى ۋە 2003 - يىللىق خىزمەت پىلانى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى

<p>2002 - يىللىق خىزمەت خۇلاسەسى ۋە 2003 - يىللىق خىزمەت پىلانى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى</p>	<p>شىنجاڭ ئاشلىق كەسپىي جەمئىيىتى، ئاشلىق ئىقتىسادى ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>1</p>	<p>شىنجاڭ ئاشلىق كەسپىي جەمئىيىتى 1 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 2 - يىغىنى</p>
<p>بۇ قېتىمقى مۇكاپاتنى باھالاش دائىرىسى پۈتۈن ئاپتونوم رايوندىكى ستاتىستىكا سىستېمىسى ۋە ستاتىستىكا ئىلمىي جەھەتتىكى پەن تەتقىقات نەتىجىلىرى (ئىلمىي ماقالە، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى، ستاتىستىكا يۇمشاق دېتاللىرى، ئەسەر قاتارلىقلار)، ۋاقتى: 1999 - يىلى 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 2002 - يىلى 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگە قەدەر</p>	<p>شىنجاڭ ستاتىستىكا ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>2</p>	<p>تۇنجى نۆۋەتلىك ستاتىستىكا ئىلمىي تەتقىقات نەتىجىلىرى مۇكاپاتىنى باھالاش</p>
<p>3 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ خىزمەت دوكلاتى ۋە مالىيە دوكلاتى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ نىزامنامىسىگە تۈزۈش كىرگۈزۈلدى ۋە ماقۇللاندى، يېڭى بىر نۆۋەتلىك كېڭەش ۋە ئىلمىي جەمئىيەت رەھبەرلىكى سايلاپ چىقىلدى. مۇھاكىمە يىغىنىدا قانداق قىلىپ سودا - سانائەت مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش مالىمىتىنى ۋە بازار نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتىش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى</p>	<p>شىنجاڭ سودا سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>2</p>	<p>شىنجاڭ سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 4 - نۆۋەتلىك كېڭەشى ۋە مەخسۇس تېمىدىكى نەزەرىيە تەتقىقات مۇھاكىمە يىغىنى</p>
<p>پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئۆگىنىش، ئىزچىل ئىجرا قىلىش، مەملىكەتلىك پارتىيە قۇرۇلۇشى تەتقىقات جەمئىيىتى 3 - نۆۋەتلىك كېڭەشى 3 - يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى؛ تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ 2002 - يىللىق خىزمەت خۇلاسەسى ۋە 2003 - يىللىق خىزمەت پىلانى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى</p>	<p>شىنجاڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى تەتقىقات جەمئىيىتى، ش ئۇ ئار پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>3</p>	<p>شىنجاڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى جەمئىيىتى 4 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ 2 - يىغىنى</p>
<p>3 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ خىزمەت دوكلاتى ۋە مالىيە دوكلاتى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ نىزامنامىسىغا تۈزۈش كىرگۈزۈلۈپ ماقۇللاندى. يېڭى بىر نۆۋەتلىك كېڭەش ۋە ئىلمىي جەمئىيەت رەھبەرلىكى سايلاپ چىقىلدى، 2003 - يىللىق ئاساسلىق خىزمەتلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى</p>	<p>شىنجاڭ شېئىرىيەت ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>3</p>	<p>شىنجاڭ شېئىرىيەت ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 4 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ يىغىنى</p>
<p>بىرلەشمىنىڭ 2002 - يىللىق خىزمەت خۇلاسەسى ۋە 2003 - يىللىق خىزمەتلەرنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى. ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى دائىمىي ھەيئەتلىرى تەشكىلدى ۋە تولۇقلاپ سايلاندى، 3 - نۆۋەتلىك ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى 2 - قېتىملىق ئومۇمىي ھەيئەتلەر يىغىنىنى ئېچىشقا دائىر مۇناسىۋەتلىك ئىشلار قارار قىلىندى</p>	<p>ش ئۇ ئار ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>3</p>	<p>ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ 4 - قېتىملىق دائىمىي ھەيئەتلەر يىغىنى</p>

<p>جۇڭگو ئالىي مەكتەپلەر مەكتەپ ئۇرۇنلى جەمئىيىتىنىڭ يىللىق يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 2002 - يىللىق خىزمەت خۇلاسسىسى ۋە 2003 - يىللىق خىزمەت پىلانى مۇزاكىرە قىلىندى</p>	<p>شىنجاڭ ئالىي مەكتەپ-لەر مەكتەپ ئۇرۇنلى ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>4</p>	<p>شىنجاڭ ئالىي مەكتەپلەر مەكتەپ ئۇرۇنلى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ دائىمىي كېڭەش يىغىنى</p>
<p>16 - قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىپ، تەمىنات- سودا كوپىراتىپىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، قانداق قىلىپ تەشكىلى جەھەتتىن تۈرتكە بولۇش بىلەن بازار ھەرىكىتىنى بىرلەشتۈرۈش، قانداق قىلىپ تەمىنات - سودا كوپىراتىپى كارخانىلىرىنى زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى بويىچە ھەرىكەتلەندۈرۈش، ئىچىۋېتىپ كوپىراتىپ باشقۇرۇشنى قانداق ئىشقا ئاشۇرۇش قاتارلىق مەسىلىلەر مۇھاكىمە قىلىندى</p>	<p>شىنجاڭ تەمىنات سودا كوپىراتىپ ئىگىلىكى ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>4</p>	<p>16 - قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىپ، تەمىنات - سودا كوپىراتىپ ئىشلىرىدا يېڭى ۋەزىيەت پارتىشى مۇھاكىمە يىغىنى</p>
<p>ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ نىزامنامىسى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 1- نۆۋەتلىك كېڭىشى، دائىمىي كېڭىشى ۋە رەھبىرىي خادىملىرى سايلاپ چىقىلدى</p>	<p>شىنجاڭ كروران ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>كورولا شەھىرى</p>	<p>5</p>	<p>شىنجاڭ كروران ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 1 - نۆۋەتلىك ئەزالار قۇرۇلتىيى</p>
<p>4 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ خىزمەت دوكلاتى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ نىزامنامىسىغا تۈزىتىش كىرگۈزۈپ ماقۇللاندى، 1 - نۆۋەتلىك كېڭەش، دائىمىي كېڭەش ۋە ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ رەھبەرلىرى سايلاپ چىقىلدى.</p>	<p>شىنجاڭ شەھەر پۇل مۇئامىلە ئىلمىي جەمئىيىتى، سودا سانائەت بانكىسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>7</p>	<p>شىنجاڭ شەھەر پۇل مۇئامىلە ئىلمىي جەمئىيىتى 5 - نۆۋەتلىك ئەزالار قۇرۇلتىيى</p>
<p>«11 - سېنتەبىر» دىن كېيىنكى خەلقئارا ۋەزىيەت بىلەن ئامېرىكىنىڭ يېڭى ئىستراتېگىيىسى شىنجاڭنىڭ تاشقى تەشۋىقات، تاشقى ھەمكارلىق جەھەتتىكى يېڭى ۋەزىيىتى، ئەتراپتىكى رايونلاردىكى داۋالغۇشنىڭ چوڭ ۋەزىيەتكە كۆرسەتكەن تەسىرى قاتارلىق مەسىلىلەرنى چۆرىدەپ مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى. يىغىن نەتىجىسى ئىچكى پايدىلىنىش ماتېرىيالى شەكىلدە پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي ئورگانلىرىنىڭ ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ پايدىلىنىشىغا يوللاپ بېرىلدى</p>	<p>شىنجاڭ ئوتتۇرا ئاسىيا ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>7</p>	<p>شىنجاڭ ئوتتۇرا ئاسىيا ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 2003 - يىللىق ئىلمىي يىللىق يىغىنى</p>
<p>شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون كارخانىلىرىنى ئىسلاھ قىلىش، تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى، مەسىلىلەر، تەجرىبىلەر ۋە كارخانىنىڭ ئۈنۈمدارلىقىنى ئۆستۈرۈشنىڭ يوللىرى ۋە تەدبىرلىرى قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى. يىغىنغا 120 ۋەكىل قاتناشتى، 42 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى.</p>	<p>شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى جەمئىيىتى</p>	<p>قاراماي</p>	<p>8</p>	<p>شىنجاڭ ماشىنىسازلىق- ئېلېكترون سانائىتى كارخانىلىرىنى ئىسلاھ قىلىش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش مۇھاكىمە يىغىنى</p>
<p>ئىچكى كونتروللاش تۈزۈمىدىكى باھالاش، ئىقتىسادىي تەپتىشلىك مەسىلىلىرىنى چۆرىدەپ مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى. يىغىنغا 125 كىشى قاتناشتى، 65 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى</p>	<p>شىنجاڭ ئىچكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك جەمئىيىتى، ش ئۇ ئار ئىقتىسادىي تەپتىش نازارىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>8</p>	<p>شىنجاڭ ئىچكى كونترول- لاش، باھالاش، ئىقتىسادىي تەپتىشلىك مۇھاكىمە يىغىنى</p>

<p>جۇڭگو بىلەن ئەتراپتىكى دۆلەتلەرنىڭ مۇناسىۋەت تارىخى ۋە جۇڭگونىڭ غەربىي شىمال چېگرا رايونلىرىنىڭ جۇڭگو بىلەن چەت ئەللەر مۇناسىۋىتىدىكى ئورنى مۇھاكىمە قىلىندى، 120 ئالاقىدار مۇتەخەسسسى، ئالىم يىغىنىغا قاتناشتى، 75 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى.</p>	<p>شىنجاڭ تارىخى ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى تارىخ تەتقىقات ئورنى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>8</p>	<p>جۇڭگو بىلەن ئەتراپتىكى دۆلەتلەرنىڭ مۇناسىۋەت تارىخى ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى</p>
<p>«ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئىزچىلاشتۇرۇشنى چۆرىدەپ، تەپتىش ئورگانلىرىدا ئادىللىقنى، ئادالەتنى گەۋدىلەندۈرۈشنىڭ يولى، شەكلى، ئۆلچىمى قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى. يىغىنىغا 46 كىشى قاتناشتى، 37 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى</p>	<p>شىنجاڭ تەپتىش ئەمەلدارلىرى جەمئىيىتى، سانجى ئوبلاستلىق تەپتىش مەھكىمىسى</p>	<p>ماناس</p>	<p>8</p>	<p>«ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» نى ئىزچىلاشتۇرۇپ، ئادىللىق ۋە ئادالەتنى قوغداش مۇھاكىمە يىغىنى</p>
<p>ياپونىيەلىك دوستلاردىن جىتەن، جاۋرېن، پىڭ پىيۈڭ ھازىر جۇڭگو پۇلىنىڭ ياپونىيەدە تەتقىق قىلىنىۋاتقان ئەھۋالىنى ۋە شىنجاڭ پۇلىنىڭ ياپونىيەدە تەتقىق قىلىنىۋاتقان ئەھۋالىنى ماقىلىنىۋاتقان ئەھۋالىنى تونۇشتۇردى ھەمدە شىنجاڭدىكى كەسىپداشلىق رى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى ۋە شىنجاڭ پۇل كۆرگەزمىسىنى ئېكىسكۇرسىيە قىلدى</p>	<p>شىنجاڭ پۇل ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>8</p>	<p>جۇڭگو - ياپونىيە پۇل ئالماشتۇرۇش سۆھبەت يىغىنى</p>
<p>داۋاملاشتۇرۇپ تۈزۈلدىغان تەزكىرە خىزمىتىنىڭ ۋەزىپىسى، تەلىپى ۋە مەۋجۇت مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى، 1 - نۆۋەتلىك تەزكىرە تۈزۈشتىكى تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلەش ئاساسىدا، بەزى ئىلمىي قىممىتى بار نەزەرىيە ۋە نۇقتىنەزەرلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى.</p>	<p>شىنجاڭ تەزكىرە كومىتېتى، شىنجاڭ تەزكىرە ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>9</p>	<p>ئاپتونوم رايونلۇق داۋاملاشتۇرۇپ تۈزۈلدىغان تەزكىرە نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى</p>
<p>قۇرۇلتايدا 3 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ خىزمەت دوكلاتى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ نىزامنامىسىغا تۈزىتىش كىرگۈزۈلۈپ ماقۇللاندى، يېڭى بىر نۆۋەتلىك كېڭەش سايلاندى. مۇھاكىمە يىغىنى ئارخىپ خىزمىتىدىكى پۇرسەت، خىرىس، يېڭىلىق يارىتىش، ئارخىپ ئۇچۇرىنى شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات، تەرەققىيات، مۇقىملىق ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى</p>	<p>شىنجاڭ ئارخىپ ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>10</p>	<p>شىنجاڭ ئارخىپ ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 4 - قېتىملىق ئەزالار قۇرۇلتىيى ۋە 9 - قېتىملىق ئارخىپ ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى</p>
<p>لوپنۇرلۇقلارنىڭ فىلولوگىيە، تارىخ ۋە تەبىئىي مۇھىتنىڭ ئۆزگىرىشلىرى، كروران تارىخى، ئىرق، دىن، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ۋە ئېچىش - پايدىلىنىش كروران شۇناسلىقىنىڭ مەزمۇنى ۋە ئۇنىڭ تەرەققىياتى قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى</p>	<p>شىنجاڭ كروران ئىلمىي جەمئىيىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق مەدەنىيەت ئىدارىسى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>10</p>	<p>2003 - يىللىق كروران ئىلمىي مۇنبىرى</p>
<p>يىغىن ئەمگەك تېخنىكىسىنىڭ تەقسىباتىغا قاتنىشىش مەسىلىسى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى</p>	<p>شىنجاڭ ئىشچىلار ھەرىكىتى نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>10</p>	<p>2003 - يىللىق شىنجاڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى مۇنبىرى</p>

<p>ئىچكى كونتروللاش، مالىيە خىزمىتىدە ھۆكۈمەتنىڭ سېتىۋېلىشى، بىر تۇتاش تارقىتىش بويىچە بوغالتىرلىق قوشۇنسى قۇرۇلۇشى، بوغالتىرلىق كەسپىي ئەخلاقى، بوغالتىرلىقتىكى سەمىمىيلىك ۋە بوغالتىرلىق خادىملىرىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى قاتارلىق مەسىلىلەرنى چۆرىدەپ مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى، 59 ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى.</p>	<p>شىنجاڭ بوغالتىرلىق ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>11</p>	<p>2003 - يىللىق بوغالتىر-لىق ئىلمىي جەمئىيىتىدە-نىڭ ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى</p>
<p>ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 6 - نۆۋەتلىك كېڭىشىنىڭ خىزمەت دوكلاتى، مالىيە دوكلاتى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى. 7 - نۆۋەتلىك كېڭەش ۋە يېڭى بىر نۆۋەتلىك ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ رەھبىرىي خادىملىرى سايلاندى.</p>	<p>شىنجاڭ شىبە تىلى ئىلمىي جەمئىيىتى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>11</p>	<p>شىنجاڭ شىبە تىلى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 7 - قېتىملىق ئەزالار قۇرۇل-تىپى</p>
<p>ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 6 - نۆۋەتلىك كېڭىشىنىڭ خىزمەت دوكلاتى قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ نىزامنامىسىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈلۈپ ماقۇللاندى، 1 - نۆۋەتلىك كېڭەش، دائىمىي كېڭەش ۋە ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ رەھبەرلىك ئاپپاراتىنىڭ ئەزالىرى سايلاندى</p>	<p>شىنجاڭ خەنزۇ تىلى ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ مالىيە ئىنىستىتۇتى خەنزۇ تىلى كافىدىراسى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>12</p>	<p>شىنجاڭ خەنزۇ تىلى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ 5 - نۆۋەتلىك ئەزالار قۇرۇل-تىپى</p>
<p>پارتىيىنىڭ 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ھۆججەتلىرىنى ئۆگىنىش تەسراتى ئالماشتۇرۇلدى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 2003 - يىللىق خىزمەتلىرى يەكۈنلەندى، ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ 2004 - يىللىق خىزمەت پىلانى مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللاندى.</p>	<p>شىنجاڭ ئىلمىي سوتسىيالىزم ئىلمىي جەمئىيىتى شۇ ئا ر پارتىيە مەكتىپى</p>	<p>ئۈرۈمچى</p>	<p>12</p>	<p>شىنجاڭ ئىلمىي سوتسىيا-لىزم ئىلمىي جەمئىيىتىدە-نىڭ 2003 - يىللىق يىللىق يىغىنى</p>

فاڭ ۋېنجىي

بازارلىق شۆبىسىنى، 54 كەسپىي سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسىنى ئەسلىگە كەلتۈردى ۋە قۇرۇپ چىقتى، ئەزاسى 19 مىڭ 835 كە يەتتى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ نامراتلارنى يۆلەش خىزمەت گۇرۇپپىسى 2 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 11 - كۈنگە قەدەر يوپۇغا ناھىيىسىنىڭ ئاچچىق يېزىسىغا بېرىپ، 210 دىن ئارتۇق نامرات ئائىلىنى زىيارەت قىلىپ 20 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ھال سوراش بۇيۇمىنى يەتكۈزۈپ بەردى، يوپۇغا ناھىيىسىدىكى يېزا ئىگىلىك، قوشۇمچە كەسپ مەھسۇلاتلىرىنى ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەش، «شىنجاڭ يوپۇغا ئېشىكى» ۋە كىچىك قۇيرۇقلۇق قوي بېقىش، قوغۇنچىلىق، قۇملۇق ساياھەتچىلىكنى ئېچىش، سولفات كىمىئەتلىك كۆمۈرچەك ماددىسىدىن بىئولوگىيىلىك بۇيۇملارنى ئىشلەپچىقىرىش قاتارلىق تۈرلەر ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى)

سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ خىزمەت ئەھۋالى

2003 - يىلغا قەدەر ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە (رايون) لەردە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ 106 تەشكىلىنى (بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت دەرىجىلىكى 14، ناھىيە دەرىجىلىكى 92)، 118 يېزا،

سىياسى كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي، ش ئۇ ئا ر سىياسى كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى جالڭ بۈجۈڭ قاتارلىق رەھبەرلەر 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ ئورگىنىغا خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈش ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلىشقا كەلدى، ئەسقىت كەرىمباي خىزمەتلەردىن بېرىلگەن مەلۇماتنى ئاڭلىغاندىن كېيىن سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ خىزمەتلىرىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى ۋە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىدىن ئۈستۈنلۈكىنى جارى قىلدۇرۇپ، خىزمەتلىرىنى ئىجادكارلىق بىلەن قانات يايدۇرۇشنى تەلەپ قىلدى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) باشقۇرغۇچى ئورۇنلارنىڭ بىرى سۈپىتىدە 4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىيات يۇقىرى پەللىسى مۇنبىرىنى ئۆتكۈزدى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) 5 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئەزا كارخانىلارنىڭ باج قانۇنى ساۋاتلىرى لېكسىيىسىنى ئۆتكۈزدى، 88 ئەزا كارخانىدىن 105 كىشى ئۆگىنىشكە قاتناشتى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) 6 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۈرۈمچى رايونىدىكى ئىجرائىي ھەيئەتلەر (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنى ئېچىپ «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ۋە 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئىجرائىيە كومىتېتىنىڭ 2 - قېتىملىق دائىمىي ھەيئەتلەر يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگەندى ۋە ئىزچىللاشتۇردى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ خىزمەت گۇرۇپپىسى 7 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگە قەدەر ئىلى، بورتالا، تارباغاتاي، ئالتاي قاتارلىق 4 ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە 11 ناھىيە، شەھەرگە بېرىپ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتى ۋە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ خىزمەتلىرىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ئالاقە بۆلۈمىنىڭ كادىرلار كۇرسى 8 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى، بېيجىڭ، جياڭسۇ، شاڭخەي قاتارلىق ئۆلكىلىك، شەھەرلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ئالاقە بۆلۈمىنىڭ 36 كادىرى كۇرسقا قاتناشتى. ئۇلار كۇرسقا ئاساسەن جۇڭگونىڭ تاشقى

ش ئۇ ئا ر ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى، شىنجاڭ سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) 2 - ئاينىڭ 18 - كۈنى «تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈش، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش» سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. يىغىندا ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «تەرەققىياتى، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش» توغرىسىدىكى 10 چوڭ ئېتىبار بېرىش سىياسىتى ئوقۇپ ئۆتۈلدى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ پارتگۇرۇپپىسى 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى 2003 — 2005 - يىلى ئورگاندىكى باشقارما باشلىقى دەرىجىلىك ۋە باشقارما باشلىقى دەرىجىلىكتىن تۆۋەن 30 نەچچە كادىرنى مۇددەتكە ۋە تۈركۈمگە بۆلۈپ كارخانىلارغا ياكى ناھىيە، شەھەرلەرگە ۋەزىپە بىلەن چىقىشقا ئەۋەتىشنى قارار قىلدى، شۇ يىلى 8 كىشى ئەۋەتىلدى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ رەھبەرلىرىدىن 7 كىشى 3 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگە قەدەر پۇقراۋى كارخانىلار ئىشانە قىلغان 1 مىليون 218 مىڭ 900 يۈەن پۇل ۋە قىممىتى 255 مىڭ يۈەنلىك ئىشانە قىلىنغان ئەشيالارنى ئېلىپ ماركېتىنىڭ ۋە پەيزاۋاتنىڭ يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونلىرىغا بېرىپ ئاپىتكە ئۇچرىغان رايون خەلقىدىن ھال سورىدى. ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) ماركېتىنىڭ ناھىيىسىگە 350 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى ئىشانە قىلدى، ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ پەيزاۋات ناھىيىسىگە باشلانغۇچ مەكتىپىنى قۇرۇپ بەردى؛ پەيزاۋات ناھىيىسىگە 400 مىڭ يۈەن ئىشانە قىلدى، ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ ماركور شەرىپ باشلانغۇچ مەكتىپىنى قۇرۇپ بەردى؛ يوپۇغا ناھىيىسىگە 470 مىڭ يۈەن ئىشانە قىلدى، ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ شەرىپ باشلانغۇچ مەكتىپىنى قۇرۇپ بەردى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ رەھبەرلىرى 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگە قەدەر جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، 2 ئوبلاستقا ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا بېرىپ، 6 جەھەتتىكى مەسىلە ئۈستىدە تەكلىپ بەردى.

ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر سىياسى كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقىت كەرىمباي، ش ئۇ ئا ر

سودىسىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى ۋە تەرەققىيات يۈزلىنىشى؛ جۇڭگونىڭ ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلىرىنىڭ توپلىشىپ تەرەققىي قىلىشى ۋە شىنجاڭنىڭ چېگرا سودىسى ئۈستىدە ئۆزگىرىش قىلدى ھەمدە شىنجاڭنىڭ پۇقراۋى كارخانىلىرىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى ۋە ئۇلارنى تەكشۈردى.

مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى رېن ۋېنپەن مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ئىقتىساد - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىنى باشلاپ 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگە قەدەر شىنجاڭنىڭ پۇقراۋى كارخانىلىرىنى تەكشۈردى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگە قەدەر ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيەلەردىكى ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىمىنى شاخخەيگە زاۋۇت باشلىقى، دىرېكتور قاتارلىق ئىختىساسلىق خادىملارنى باشقۇرۇش كۇرسىغا ئەۋەتتى، ئۇلار شاخخەي باۋگاڭ گۇرۇھىدا، خۇجىياۋ تەرەققىيات رايونىدا، پۇدۇڭدىكى ۋە يىگاۋچياۋ باجىدىن خالى رايونىدا تەكشۈرۈشتە بولدى.

10 - ئاينىڭ 17 - 18 - كۈنلىرى قاراماي شەھىرىدە سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ 1 - نۆۋەتلىك قۇرۇلتىيى ئۆتكۈزۈلۈپ، 1 - نۆۋەتلىك رەھبەرلىك ئاپپاراتى سايلاپ چىقىلدى.

10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 45 بىۋاسىتە ئەزا كارخانا، كەسپىي سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى ۋە ئورگان كادىرلىرىدىن بولۇپ 80 نەچچە كىشىنى 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىشكە ئۇيۇشتۇردى، پۇقراۋى كارخانىلاردىن ئەزالارنى «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە دائىر بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى» نى ئۆگىنىشكە تەشكىللەشنى تەلپ قىلدى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ رەھبەرلىرى 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى تۇرپان، قۇمۇل ۋىلايەتلىرىدە ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىنى ۋە ۋىلايەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ خىزمەتلىرىنى تەكشۈردى.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شاخخەي، جېجياڭ، شەندۇڭدىن ئىبارەت 3 ئۆلكىلىك، شەھەرلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن دوست سودىگەرلەر

ئۇيۇشمىسى بولۇشقا كېلىشى.

11 - ئاينىڭ 30 - كۈنى شىنجاڭ گۇاڭدۇڭ سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى قۇرۇلدى، ئېلىنىغان سانلىق مەلۇماتلارغا قارىغاندا، گۇاڭدۇڭلۇق خادىملاردىن شىنجاڭدا مەبلەغ سالغان كارخانا 300 دىن ئاشقان، ئومۇمىي مەبلەغ 6 مىليارد يۈەنگە يەتكەن.

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) 12 - ئاينىڭ 25 - 26 - كۈنلىرى 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 2 - قېتىملىق (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنى ئېچىپ، 2003 - يىللىق خىزمەتلەرنى يەكۈنلەپ، 2004 - يىللىق خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇردى. «ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ 2004 - يىللىق خىزمەتلىرىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى» نى ۋە «ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ بەش يىللىق خىزمەت پىلانى» نى مۇزاكىرە قىلدى ۋە ماقۇللىدى.

دېڭ تىيېپى مېھىر - شەپقەت يەتكۈزۈش، ئىش ئورنى

تېپىپ بېرىش پائالىيىتى

2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) بىختۇەن سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى ۋە ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭدىكى 100 پۇقراۋى كارخانىنىڭ ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشسىزلارغا، ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارغا مېھىر - شەپقەت يەتكۈزۈش، ئىش ئورنى تېپىپ بېرىش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى. ئۈرۈمچى رايونىدىكى 204 پۇقراۋى كارخانا بۇ قېتىمقى پائالىيەتنى 800 خىل خىزمەت تۈرى، ئازكەم 3000 ئىش ئورنى بىلەن تەمىنلەپ، 2808 خادىمىنى تەكلىپ قىلدى. ئىككى تەرەپنىڭ كېڭىشى ئارقىلىق 3871 كىشى مۇددەتتا خاراكتېرلىك كېلىشىم ھاسىل قىلدى.

دېڭ تىيېپى

شەھەرلىك ئىشلار بويىچە جەنۇبىي

شىنجاڭدىكى نامراتلارنى يۈلەش پائالىيىتى

ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ باشلىقى ئابدۇرېھىم ھاجى ئىمىن ئاپتونوم رايوندىكى 11 پۇقراۋى كارخانىنىڭ مەسئۇللىرىنى باشلاپ 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 27 - كۈنىگە قەدەر جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، 2 ئوبلاستتا 2 - قېتىملىق شەھەرلىك ئىشلار تۈرى ئۈستىدە تەكشۈرۈش، كېڭىشىش

پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللاندى.

بۇ قېتىمقى پائالىيەتتە 3 ۋىلايەت، 2 ئوبلاست بىلەن 31 تۈر ئۈستىدە ھەمكارلىشىش مۇددىئاسى بويىچە كېڭىشىلدى، 1 مىليارد يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان بولدى. ئاساسلىق تۈرلەر مۇنداق: خۇاڭچاۋ گۈرۈھى قەشقەر ۋىلايىتى، توقسۇ ناھىيىسى بىلەن 300 مىڭ كالا بېقىش بازىسى قۇرۇش مۇددىئانامە كېلىشىمى ئىمزالىدى، بۇنىڭغا 550 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان بولدى؛ كورلا نەشپۈت پاي شىركىتى بىلەن 300 مىڭ گۆش ئېشىكى بېقىش ھەمكارلىق تۈرى ۋە «خۇاڭچاۋ - 1» ئوت - چۆپىنى جەنۇبىي شىنجاڭدا تېرىش تۈرىنى ئىمزالىدى. ئارمان شىركىتى خوتەندە 1333 گېكتار ياڭاق بازىسى قۇرۇش تۈرىنى ئىمزالىدى. شىنجاڭ خۇجىڭ گۈرۈھى ئاقسۇ، كورلا، خوتەن شەھەرلىرى ۋە قىزىلسۇ ئوبلاستىدا مەبلەغ سېلىپ يۇلتۇز دەرىجىلىك مېھمانساراي قاتارلىق يۈرۈشلەشكەن، ئۈسكۈنىلىرى تەل بولغان گۈلۈك توپ مەيدانى قۇرىدىغان بولدى. شىنجاڭ بەيشاڭ گۈرۈھى كورلا، ئاقسۇ ۋە قەشقەر شەھەرلىرى بىلەن مېتال، قاتناش، ئېلېكتر، خىمىيە بۇيۇملىرى بويىچە زەنجىرسىمان مەبلەش - يوللاش مەركىزى قۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى ھەمدە قەشقەردىكى «7439» زاۋۇتىنى سېتىۋالدى؛ خوتەن ناھىيىسى بىلەن چولپ يوپۇرماقلىق سۆمۈن چېچەكلىك بېدىنى ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى. ئۈرۈمچى دۇجۇ جۇڭخېي دوختۇرخانىسى بايىنغولىن ئوبلاستى ۋە ئاقسۇ ۋىلايىتىدە جۇڭخېي دوختۇرخانىسى قۇرماقچى، خوتەن ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ۋە بايىنغولىن ئوبلاستلىرىنىڭ مىللىي دورىگەرلىكىنى ئېچىش تۈرىگە قاتناشماقچى ۋە ئۆزلىرىنىڭ مەملىكىتىمىزدىكى دورا سېتىش تورلىرىدا مىللىي دورىلارنى پۈتۈن مەملىكەتكە كېڭەيتىمەكچى بولدى.

دېڭ تېجېيى

ش ئۇ ئا ر ياشلار بىرلەشمىسى

مۇنەۋۋەر ياش تىپلارنى تاللاش

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى 2003 - يىلى 5 - ئايدا 6 - نۆۋەتلىك شىنجاڭ ياشلىرىنىڭ «4 - ماي» مېدالى بىلەن مۇكاپاتلاش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈپ «4 - ماي» مېدالىغا ئېرىشكەن 12 ياشنى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 81 مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق ئەزاسىنى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 80 مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق كادىرنى باھالاپ چىقتى. 2003 - يىلى 11 - ئايدا

5 - نۆۋەتلىك شىنجاڭ ھەر مىللەت ياشلىرىنىڭ ئىتتىپاقلىق تەرەققىيات بويىچە باھالاپ تەقدىرلەش پائالىيىتىنى يولغا قويۇپ، 53 ئىلغا كۆلپەكتىپ، 81 ئىلغا شەخسىي باھالاپ چىقتى. 3 - نۆۋەتلىك شىنجاڭ مەشھۇر (مۇنەۋۋەر) ياش قوغدىغۇچىنى تەقدىرلەش پىغىنى ئېچىپ، 10 مەشھۇر ياش قوغدىغۇچىنى، 20 مۇنەۋۋەر ياش قوغدىغۇچىنى تەقدىرلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى مۇنەۋۋەر ياشلارنى مەملىكەت خاراكتېرلىك ھەر خىل تەقدىرلەش پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىشقا پائال تەۋسىيە قىلدى. مۇھەممەت ساۋۇر جۇڭگو ياشلىرى «4 - ماي» مېدالىغا ئېرىشتى، جۇ جۈنپىڭ 14 - نۆۋەتلىك جۇڭگودىكى 10 مەشھۇر ياشنىڭ بىرى بولۇپ سايلاندى، موللاجى سىدىق 8 - نۆۋەتلىك جۇڭگودىكى مەشھۇر ياش دېھقان نامزاتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، چيەن جىننەي جۇڭگونىڭ پۇقراۋى كارخانىلىرىنىڭ مەشھۇر ۋەكىلى بولۇپ سايلاندى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى

ياشلارنىڭ پەن - تېخنىكا بويىچە يېڭىلىق

يارىتىش ھەرىكىتى

پەن - تېخنىكا بويىچە يېڭىلىق يارىتىش مۇنبىرى، ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ «خىرىس لوڭقىسى» بويىچە پەن - تېخنىكا مۇسابىقىسى، يېڭىلىق ياراتقۇچى ياش ماھىرلارنى سېلىشتۇرۇپ باھالاش پائالىيىتى قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق ئىختىساسلىق ياشلارنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەريانىدىكى رولى تولۇق جارى قىلدۇرۇلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىن 7 ياش پەن - تېخنىكا غىزىمەتچىسى جۇڭگو ياش پەن - تېخنىكا غىزىمەتچىلىرى جەمئىيىتىنىڭ ئەزالىقىغا قوبۇل قىلىندى، 46 كىشى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يېڭىلىق يارىتىش ماھىرى بولۇپ باھالاندى، 4 كىشى 6 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ياشلىرىنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. 3 كۆلپەكتىپ ئاپتونوم رايون بويىچە ياشلارنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ئىلغار كۆلپەكتىپى بولۇپ، 4 ئورۇن ياشلارنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىشتىكى ئۈلگە بازى ۋە ياشلارنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش تەلىم - تەربىيە بازىسى بولۇپ باھالاندى. 8 - نۆۋەتلىك «خىرىس لوڭقىسى» مەملىكەتلىك ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ دەرىستىن سىرتقى ئىلمىي پەن - تېخنىكا ئەسەرلىرى مۇسابىقىسىدە شىنجاڭ ئۈلگە دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر ئۇيۇشتۇرغۇچى مۇكاپاتىغا، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ سانائەت ئالىي تېخنىكومىنىڭ 14 ئەسىرى 1، 2، ۋە 3 - دەرىجىلىك

مۇكاپاھا ئېرىشتى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى
ياش ۋە تەنپەرۋەر دىنىي زاتلار گېكسكۇر-
سىيە ۋە ئۆگىنىشتە بولدى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر ياشلار بىرلەشمىسى 23 ياش
ۋە تەنپەرۋەر دىنىي زاتنى بېيجىڭ، تېنچىن قاتارلىق جايلاردا
گېكسكۇر سىيە ۋە ئۆگىنىشتە بولۇشقا ئۇيۇشتۇردى، ئۇلار شۇ
پەلەردىكى ياشلار بىرلەشمىلىرىنىڭ ئەزالىرى، دىنىي
ساھەدىكى زاتلار بىلەن كەڭ تۈردە پىكىر ئالماشتۇرۇپ، نەزەر
داغرىسىنى كېڭەيتتى، تونۇشنى ئۆستۈردى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى
ياشلارنىڭ تاشقى ئىشلار خىزمىتى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر ياشلار بىرلەشمىسى كۆپ خىل
شەكىل، كۆپ خىل يوللار بىلەن شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەن
رايونلىرىنىڭ ۋە ھەر قايسى ئەللەرنىڭ ياشلار تەشكىلاتلىرى
ۋە ياشلار - ئۆسمۈرلەر بىلەن بولغان ئالاقىنى راۋاجلاندۇردى،
شىنجاڭنىڭ ئەتراپىدىكى دۆلەتلەر، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا
ئەللىرى ۋە غەربتىكى تەرەققىي تاپقان ئەللەرنىڭ ياشلىرى ۋە
ئۆسمۈرلىرى بىلەن بولغان ئالماشتۇرۇشنى پۇختا ئىلگىرى
سۈردى، 26 ئادەم (قېتىم) نى شىياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەن
رايونىغا ۋە ياپونىيە، مالايسىيا، ۋېيتنام قاتارلىق ئەللەرگە
ئۆگىنىش - ئالماشتۇرۇشقا، تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىشقا ۋە
بىلىم ئاشۇرۇشقا ئەۋەتتى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى

ش ئۇ ئا ر ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى

ستۇدېنتلارنىڭ ساپاسىنى يېتىلدۈرۈش
پىلانى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى
شىنجاڭ ياشلىرى تورىغا تايىنىپ «ئالىي مەكتەپ ۋە
تېخنىكوملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىشقا
ئورۇنلىشىشىغا يار - يۆلەك بولۇش خىزمىتى»، «كوممومول
ۋە ستۇدېنتلارنىڭ ئۇنىۋېرسال ساپاسىنى يېتىشتۈرۈش»،
«ئالىي مەكتەپلەرنىڭ مەكتەپ ئىستىلى قۇرۇلۇشىنى
كۈچەيتىش، مەدەنىي ستۇدېنتلاردىن بولايلى»،
«ستۇدېنتلارنىڭ دەرىستىن سىرتقى ئىلمىي پەن - تېخنىكا
پائالىيىتى قۇرۇلۇشى ۋە ئۇنىڭغا نەزەر» قاتارلىقلار ئاساسىي

تېپا قىلىنغان ئالىي مەكتەپ - ياشلار ئىتتىپاقى مۇبىرىنى
ئۆتكۈزدى. مەيداندا ۋە مەيدان سىرتىدا كۆز ئارا
رىغبەتلەندۈرۈشتىن ئىبارەت يېڭى شەكىلدە مۇزاكىرىنى قانات
پايدۇردى، 500 دىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) مەيدان
مۇنبىرىگە، 6000 دىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) توردىكى
مۇنبەرگە قاتنىشىپ ياغى ئۆگىنىش ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈمگە
ئېرىشتى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى
ستۇدېنتلارنىڭ ئەھۋالى تەكشۈرۈپ
تەھلىل قىلىندى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ستۇدېنتلارنىڭ
ھازىرقى ئۇنىۋېرسال ئەھۋالىنى ئىگىلەش ئۈچۈن، ش ئۇ ئا ر
ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ
يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ پېداگوگىكا
ئۇنىۋېرسىتېتى قاتارلىق 11 ئالىي مەكتەپنىڭ 2000 دىن
ئوشۇقراق مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچىسى ئىچىدە سوئال - جاۋابلىق
تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. سوئال - جاۋابلىق تەكشۈرۈشنىڭ
مەزمۇنى سىياسىي - ئىدىيە، ئىجتىمائىي قىزىق نۇقتىلار،
مەكتەپ تەربىيىسى، مىللەت - دىن، ئۇنىۋېرسىتېت
تۇرمۇشى، ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە
ئالدى. بىرى، 2400 نۇسخا تەكشۈرۈش سوئالى تارقىتىلدى.
يەنە بىرى، سۆھبەت ئۆتكۈزۈش، زىيارەت قىلىش، تېلېفوندا
تەكشۈرۈش قاتارلىق ئۇسۇللار سوئال - جاۋابلىق
تەكشۈرۈشنىڭ تولۇقلىما شەكلى قىلىندى، 1000 دىن ئوشۇق
ھەر مىللەت ستۇدېنتى بىۋاسىتە زىيارەت قىلىندى ۋە ئۇلاردىن
ئەھۋال ئىگىلەندى. تەكشۈرۈپ ئىگىلەنگەن ئەھۋاللار شىنجاڭ
ستۇدېنتلىرىنىڭ ئوبيېكتىپ ئەھۋالىنى ئاساسىي جەھەتتىن
ئەكس ئەتتۈرۈپ بەردى.

ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى

ئالىي مەكتەپ ۋە تېخنىكوملارنى
پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش
رۇش ۋە زىيىتى توغرىسىدىكى دوكلات يىغىنى
ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى، ئوقۇغۇچىلار
بىرلەشمىسى ش ئۇ ئا ر ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئىشخانىسى
بىلەن بىرلىكتە 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 22 -
كۈنىگە قەدەر ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى ئالىي مەكتەپلەر
بىلەن بىرلىشىپ ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنى ئىشقا
ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە زىيىتى توغرىسىدا سەييارە دوكلات
يىغىنلىرىنى ئاچتى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەھبەرلىرىنى تەكلىپ
قىلىپ ۋە 20 - ئەسىرنىڭ 80 - يىللىرىدىن بۇيان ئاپتونوم
رايوندىكى ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرۈپ ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك

«كۆرۈش سېزىمى بىرىنچى - جۇڭگو ھەرىكىتى» شىنجاڭ نۇر قۇرۇلۇشى 2 - قارارلىق تۈرىنى يولغا قويىدۇ. شۇ ئارقىلىق تۈر ئىشخانىسى كۆزگە چۈشكەن ئافىنى ئوپېراتسىيە قىلىپ كۆزنى روشەنلەشتۈرۈش ئۈچۈن نۆۋەنگە 7 تۈركۈم داۋالاش ئەترىتى ئەۋەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 2 تۈركۈمنى ئاپتونوم رايون تەشكىللەپ ئەۋەتتى، بۇ داۋالاش ئەترەتلىرى غوتەن، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرىگە بېرىپ، كۆزىگە ئاق چۈشكەنلەرنىڭ كۆزىنى ئوپېراتسىيە قىلدى؛ ئىلى، بايىنغولىن، سانجى ئوبلاستلىرى، تۈرپان ۋىلايىتى، شىخەنزە شەھىرى ئۆزلىرى كۆزىگە ئاق چۈشكەنلەرنىڭ كۆزىنى ئوپېراتسىيە قىلىشقا 5 تۈركۈم داۋالاش ئەترىتى ئەۋەتتى. بىر يىلدا كۆزىگە چۈشكەن ئافىنى ئوپېراتسىيە قىلىپ كۆزىنى روشەنلەشتۈرۈش ئوپېراتسىيىسىدىن 8300 قىلىنىپ ۋەزىپە %103 ئورۇندالدى. قىلىنغان ئوپېراتسىيىدە ئەمالىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى %94.6 كە، مېيىپىلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى %90.1 كە، مۇئىسى كرىستال كىرگۈزۈش نىسبىتى %75 كە، نامرات بىمارلارغا قىلىنغان ياردەم %55 كە يەتتى. كۆرۈش ئىقتىدارى ئاجىزلىرىنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش پونكىتىدىن بىرى قۇرۇلۇپ، كۆرۈش ئىقتىدارى ئاجىز بىمارنىڭ ئائىلە باشلىقىدىن 106 مى تەربىيەلەندى، كۆرۈش ئىقتىدارى ئاجىز 200 كىشىگە كۆرۈش ئاپپاراتى سەپلەپ بېرىلدى ھەمدە ئۇلار كۆرۈش ئىقتىدارى بويىچە مەشىق قىلدۇرۇلۇپ، ۋەزىپە %111 ئورۇندالدى.

2003 - يىللىق مېيىپىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، شۇ ئارقىلىق مېيىپىلار بىرلەشمىسى 2 شەھەر، 7 ناھىيىنى مېيىپىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش بويىچە مەشىق قىلدۇرۇش ۋە مۇلازىمەت بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش رايونى قىلىپ بەلگىلەندى. بىر يىل ئىچىدە پۈت-قولى مېيىپى 446 كىشى سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش بويىچە مەشىق قىلدۇرۇلۇپ، ۋەزىپە %297 ئورۇندالدى؛ ئەقلىي قابىلىيىتى ئاجىز بالىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش بويىچە 126 بالا مەشىق قىلدۇرۇلۇپ، ۋەزىپە %105 ئورۇندالدى؛ مېڭە پالەچلىكى كېسىلىگە گىرىپتار بولغان بالىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش بويىچە 95 بالا مەشىق قىلدۇرۇلۇپ، ۋەزىپە %316 ئورۇندالدى.

2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق مېيىپىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مۇلازىمەتچىلىك يېتەكچىلىك مەركىزى ئاپتونوم رايونىمىزدا قۇرۇلغان 10 ئاساسىي قاتلام گاز بالىلارنىڭ نىل مەشىق بۆلۈمىدە مەشىق قىلدۇرۇلۇۋاتقان 120 دىن ئارتۇق گاز بالىنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئەھۋالى ئۈستىدە تەشكۈرۈش ئېلىپ بېرىپ ئۇلارنىڭ ئاڭلاش

تىكلەنگەن 7 مۇنەۋۋەر ۋەكىلدىن تەركىب تاپقان ئوتتۇرا ياش ۋە ياش ئىگىلىك تىكلەنگۈچىلەرنىڭ ئالىي مەكتەپ تەشۋىقات لېكسىيە ئۆمىكىنى تەشكىللەپ، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ مالىيە ئىنىستىتۇتى، شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى، سانجى ئىنىستىتۇتى قاتارلىق 7 مەكتەپتە لېكسىيە ئۇيۇشتۇرۇپ مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلىشىش ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىش توغرىسىدا تەربىيەلەندۈردى ۋە شۇنىڭغا يېتەكلىدى ھەمدە چوڭ ئاخبارات ۋاسىتىلىرىدا ياش ئىگىلىك تىكلەش تېپىلىرىنى تەشۋىق قىلىپ، پۈتكۈل جەمئىيەتتە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشقا ياخشى يول كۆرسىتىش ھالىتىنى شەكىللەندۈردى. شۇ ئارقىلىق ئىتتىپاق كومىتېتى يەنە «ئىدىيىنى ئۆزگەرتىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرغۇچىلىق - ئاپتونوم رايوندا 2003 - يىلى ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋەزىيىتى توغرىسىدىكى دوكلات يىغىنلىرىنىڭ ھۆججەت - ماتېرىياللىرى توپلىمى» دېگەن كىتابنى باستۇردى.

شۇ ئارقىلىق ئىتتىپاق كومىتېتى قۇياش نۇرى ھەرىكىتى

2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق ئىتتىپاق كومىتېتى ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن بىرلىشىپ «مېھىر - شەپقەت، ياردەم، ئۈمىد» ئاساسىي تېما قىلىنغان «قۇياش نۇرى ھەرىكىتى» تېلېۋىزىيە پروگراممىسىنى يولغا قويۇپ، ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا قىزغىن كۆڭۈل بۆلۈشكەن كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنى قىيىنچىلىقتا قالغان ياش ئىشچىلار، قىيىنچىلىقى ئېغىر ئوقۇغۇچىلار، مېيىپى خادىملارغا نەق پۇل، ماددىي بۇيۇم ئىئانە قىلىش، مۇلازىمەت قىلىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق ياردەم بېرىشكە مەپەزەت قىلدى. تېلېۋىزىيە نومۇرلىرى كۆرسىتىلگەندىن كېيىن جەمئىيەتتە كۈچلۈك ئىنكاس قوزغاپ، 6120 يۈەن ئىئانە توپلاندى، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان 28 ياش ئىشچىغا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن ئىش ئورنى ئۇقۇشۇلدى.

شۇ ئارقىلىق ئىتتىپاق كومىتېتى

شۇ ئارقىلىق مېيىپىلار بىرلەشمىسى

مېيىپىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش 2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق مېيىپىلار بىرلەشمىسى

مېيىپلارنى كەسىپ جەھەتتىن تەربىيەلەش
 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ مېيىپلار كەسىپى
 تېخنىكوم مەكتەپلىرىدە ئوقۇپ ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى
 86 بولۇپ، قوش گۇۋاھنامىگە ئېرىشىش نىسبىتى %100
 بولدى؛ 105 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي
 تېخنىكومغا 20 نەپەر، تېخنىكومغا 65 نەپەر قوبۇل قىلىندى.
 ئەقلى يېتىشتۈرۈلدىغان ئوقۇغۇچىدىن 20سى قوبۇل
 قىلىندى. ئوقۇتۇش ئىشلىرىنى ياخشىلاش بىلەن بىر ۋاقىتتا،
 بىر يىلدا 7 قارار قىسقا مۇددەتلىك كۇرس ئېچىلىپ 260
 كۇرسانت تەربىيەلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە 2 كىشى ئۇۋىلاش
 بويىچە ئالىي دەرىجىلىك كەسىپ ماھارەت سالاھىيىتىگە، 41
 كىشى ئۇۋىلاش، سېرىش بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسىپى
 ماھارەت سالاھىيىتىگە، 137 كىشى باشلانغۇچ دەرىجىلىك
 كەسىپى ماھارەت سالاھىيىتىگە، 80 كىشى يېمەك - ئىچمەك
 مۇلازىمىتى بويىچە كۇرس تاماملاش گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى.
 2003 - يىلى مەكتەپ بويىچە 2 قېتىم ئوقۇتۇش
 مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسى ئېچىلدى، مائارىپ نازارىتى
 بىلەن ش ئۇ ئا ر مېيىپلار بىرلەشمىسى ئۇيۇشتۇرغان تۇنجى
 نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئالاھىدە مائارىپ مەكتەپلىرى
 ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ گۈزەل مەنئەت مۇسابىقىسىگە
 قاتناشتۇرۇلغان 51 ئەسەرنىڭ 22 سى مەملىكەتلىك مۇسابىقىگە
 قاتنىشىشقا ئەۋەتىلدى. ش ئۇ ئا ر مېيىپلار كەسىپى تېخنىكوم
 مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى جالغ يىك مائارىپ مىنىستىرلىكى
 ۋە جۇڭگو مېيىپلار بىرلەشمىسىدىن بېرىلگەن «جىياڭ مىن
 ئالاھىدە مائارىپ باغۋىنى مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى.

ۋالڭ گوساڭ

ش ئۇ ئا ر مېيىپلار بىرلەشمىسىنىڭ 4 -

قۇرۇلتىيى

بۇ قۇرۇلتاي 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن
 5 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. قۇرۇلتاي ئۆتكەن 5
 يىل ئىچىدىكى خىزمەتلەرنى خۇلاسەلدى ۋە ئەسلىدى، 5 يىل
 ئىچىدە مېيىپلار بىرلەشمىسىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى 5 يىللىق
 ئاساسىي ۋەزىپىلىرىنى ئايدىڭلاشتۇردى؛ 1 - نۆۋەتلىك
 ئىجرائىيە كېڭىشىنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى مائارىپ
 چىقتى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى
 ش ئۇ ئا ر مېيىپلار بىرلەشمىسىنىڭ پەخرىي رەئىسى بولدى.
 ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى نۇرلان ئەبلىمەجىن
 ش ئۇ ئا ر مېيىپلار بىرلەشمىسى 4 - نۆۋەتلىك ھەيئەت
 رىياسىتىنىڭ رەئىسلىكىگە مائارىپ مەكتەپلىرىگە مائارىپ مەكتەپلىرى

ۋالڭ گوساڭ

ئىقتىدارىنى ئۆلچەپ تەكشۈردى. گاس بالىلارنى تىل مەشىقى
 قىلدۇرىدىغان ئوقۇتقۇچىلاردىن ۋە ئاساسىي قاتلام
 مەھەللىلەردىكى سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش
 پىتىكىسىدىن 36 نى، ئاساسىي قاتلامدىكى گاس بالىلارنى تىل
 مەشىقى قىلدۇرىدىغان ئوقۇتقۇچىدىن 5 نى تەربىيەلدى. 3-
 قېتىملىق مەملىكەتلىك قۇلاقنى ئاسراش كۈنى ۋاقتىدا
 تەشۋىقات ماتېرىيالىدىن 8000 نۇسخا تارقىتىلدى، نامرات
 گاس بالىلارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ياردەم ھېسابىدا 70
 تاڭلاتقۇ تارقىتىلدى، نامرات گاس بالىلاردىن 80 بالىغا
 ياردەم بېرىش ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، گاس بالىلارنىڭ ئاتا -
 ئانىلىرىدىن 105 ى تەربىيەلەندى، مۇلازىمەت يۈزىسىدىن 200
 ئادەم (قېتىم) مەسلىھەتچىلىك قىلىندى. ئائىلىدە
 سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش بويىچە 300 گاس بالا مەشىق
 قىلدۇرۇلدى، 3 ياشتىن تۆۋەن 10 گاس بالا بالدۇر
 سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مەشىقىنى قوبۇل قىلدى،
 50 گاس بالىنىڭ تاڭلاش ئىقتىدارى تەكشۈرۈلدى، 30
 تاڭلاتقۇ تەكشۈرۈپ سەپلەپ بېرىلدى، 50 قۇلاق پەردىسى
 ياسالدى.

ۋالڭ گوساڭ

مېيىپلارنى تەربىيەلەش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 807 ھەر خىل مېيىپ كىشى
 تەربىيەلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - بازاردا 2514 مېيىپ
 تەربىيەلەندى، 1508 مېيىپ كەسىپى سالاھىيەت
 گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە
 242 ئەمما ئۇۋىلاش بويىچە تەربىيەلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە
 ساقلىق ساقلاش بويىچە تەربىيەلەنگىنى 150، تىببىي داۋالاش
 بويىچە تەربىيەلەنگىنى 92، ھازىر ئاپتونوم رايون بويىچە
 ئەمما ساقلىق ساقلاش - ئۇۋىلاش ئورنىدىن 31ى، ئەمما
 تىببىي داۋالاش - ئۇۋىلاش ئورنىدىن 12سى (دوختۇرخانىلار -
 دىكى ئەمما ئۇۋىلاش بۆلۈملىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) بار.

ۋالڭ گوساڭ

مېيىپلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلۇش

ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندا 2279 مېيىپ ئىشقا
 ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە نىسبەت بويىچە ئىشقا
 ئورۇنلاشتۇرۇلغان مېيىپ 896، مەركەزلىك ئىشقا
 ئورۇنلاشتۇرۇلغان مېيىپ 318، يەككە ئوقەت قىلغىنى
 1065. ئاپتونوم رايون بويىچە 66 مىليون 180 مىڭ يۈەن
 مېيىپلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش كاپالەت پۇلى
 يىغىۋېلىندى.

ۋالڭ گوساڭ

يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانغا قاتناشقان مېھىپ ئوقۇغۇچى 91 بولۇپ، قوبۇل قىلىش نومۇر چىكىگە يەتكىنى 64، ئەمەلىيەتتە قوبۇل قىلىنغىنى 48. بېيجىڭ بىرلەشمە ئۈنۋېرسىتېتىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە، شىنجاڭدىن گاس بالىلارنىڭ سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش كەسپىگە بىر ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى.

ۋالڭ گوساڭ

مېھىپلارغا كېرەكلىك بۇيۇم بىلەن تەمىنلەش مۇلازىمىتى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر مېھىپلار بىرلەشمىسى 10 مىڭ 987 دانە مېھىپلار بۇيۇمى بىلەن تەمىنلەپ، ۋەزىپىنى %156 ئورۇندىدى، تەمىن ئەتكەن تۈر 99 غا يەتتى. بېڭىدىن بۇيۇم تەمىنلەش، مۇلازىمەت قىلىش پونكىتىدىن 4ى قۇرۇلدى. ھازىرقىچە ئاپتونوم رايون بويىچە تەمىنلەش، مۇلازىمەت قىلىش پونكىتىدىن 29 ى قۇرۇلدى. بىر يىلدا بۇيۇم بىلەن تەمىنلەش، مۇلازىمەت قىلىش ئاپپاراتلىرىغا 24 مىڭ 400 يۈەن ياردەم پۇل بېرىلدى. يەنە 51 مىڭ 500 يۈەن سىياسەت خاراكتېرلىك ياردەم پۇل بېرىلدى، 76 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلىندى، ش ئۇ ئا ر تەمىنلەش پونكىتى ئۆز مەبلەغىدىن 9700 يۈەن ياردەم پۇلى بەردى. بۇنىڭدىن 1511 مېھىپ بەھرىمەن بولدى. بىر يىلدا 281 سۈنئىي پۇت - قول سېلىنىپ، ۋەزىپە %122 ئورۇندالدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇملاشتۇرۇش تىپىدىكى سۈنئىي پاچاق 169، قول ۋە يوتا 112.

ۋالڭ گوساڭ

«مېھىپلارغا مېھىر - شەپقەت يەتكۈزۈش» ياردەم بېرىش» بويىچە ئىئانە قىلىش خىزمىتى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر مېھىپلار بىرلەشمىسىنىڭ پاراۋانلىق فوند جەمئىيىتى «مېھىپلارغا ياردەم بېرىش كۈنى» پائالىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 10 ۋىلايەت، ئوبلاستنىڭ 60 ناھىيىسىدىكى مېھىپلارغا 11 مىڭ 204 چاقلىق ئورۇندۇق تارقىتىپ، بۇنىڭ ئىچىدە تەبىئىي شەھىرى ساۋجۇڭجى فوند جەمئىيىتى ئىئانە قىلغان 2 مىليون 428 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 5567 چاقلىق ئورۇندۇق بار. جۇڭگو كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى شىنجاڭ شۆبە شىركىتى «ئەمالارغا ياردەم بېرىش فوندى» قۇرۇش ئۈچۈن 700 مىڭ يۈەن چىقاردى. شياڭگاڭلىق لۇڭ فېڭشياڭ خانىم مارالبېشى، پەيزاۋانلاردىكى يەر تەۋرىگەن رايونلاردىكى مېھىپلارغا 2 قېتىم 800 مىڭ يۈەن ئىئانە قىلدى. پاراۋانلىق فوند جەمئىيىتى جەمئىيەتتىكى ھەر ساھەدىكى ئىئانە قىلغان 240 مىڭ قۇردىن كۆپرەك كىمىم - كېچەك تاپشۇرۇۋالدى،

نامرات مېھىپلارنى يۆلەش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى نامرات مېھىپلارنى يۆلەشتە ئاز مىقدارلىق كېرەتتە ئارقىلىق بىۋاسىتە ئائىلىلەرگىچە يۆلەش بىلەن «شىركەتكە دېھقان ئائىلىلىرىنى قوشۇپ بېرىش» ئۈنۈمىنى ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش بىرلەشتۈرۈلگەن ئۇسۇل قوللىنىلىپ، سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، نامراتلارنى يۆلەش بويىچە 25 مىليون 980 مىڭ يۈەن قەرز پۇل ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. ساۋەن، يەنجى ناھىيىلىرى، شىخۇ شەھىرى يېزىلاردىكى مېھىپلار ئۈچۈن ئەمەلىي تېخنىكا كۇرسى ئېچىپ، 950 مېھىپنى تەربىيىلىدى. مالىيە جەھەتتىن نامراتلارنى يۆلەش خىراجىتى قولغا كەلتۈرۈلۈپ، خېجىڭ ناھىيىسىدىكى 100 ئائىلىلىك مېھىپنىڭ توك مەسىلىسى ھەل قىلىندى. مېھىپلارنىڭ تۇرالغۇ ئۆي ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى. باج پۇلىنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش جەھەتتىكى ئېتىبار بېرىشتىن بەھرىمەن بولىدىغان نامرات مېھىپ 64 مىڭ 770 بولۇپ، 5 مىليون 570 مىڭ يۈەن باج پۇلى كېمەيتىلدى ۋە كەچۈرۈم قىلىندى. بىر يىلدا 13 مىڭ 834 نامرات مېھىپ يۆلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە 8235 كىشىنىڭ كىيىنىش - تويۇنۇش مەسىلىسى ئاساسىي جەھەتتىن ھەل بولدى. ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى تۈزۈمى شەھەر، بازارلاردىكى شەرتكە تولىدىغان مېھىپلارغىمۇ قوللىنىلىپ 17 مىڭ 688 مېھىپنىڭ ئاساسىي تۇرمۇشى كاپالەتكە ئىگە قىلىندى، 6535 مېھىپ ئىجتىمائىي سۇغۇرتىغا قاتناشتى.

ۋالڭ گوساڭ

مېھىپلارنى يۆلەش - ئوقۇشقا ياردەم

بېرىش

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر مېھىپلار بىرلەشمىسى يېڭى ئوقۇش مەۋسۈمىدىكى «مېھىپلارنى يۆلەش - ئوقۇشقا ياردەم بېرىش» مەبلەغىنى تۆۋەنگە چۈشۈرۈپ بەردى، «مېھىپلارنى يۆلەش، ئوقۇشقا ياردەم بېرىش» قوللانمىسىنى تولدۇردى، تۈرلەر سانلىق مەلۇمات ئامبىرىنى قۇردى. بىر يىلدا 202 نامرات مېھىپ ئوقۇغۇچىنىڭ مەجبۇرىيەت مائارىپىنى قوبۇل قىلىشىغا پۇل ياردەم قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئەمما بالا 101، گاس بالا 60، ئاقساق - چولاق بالا 41. ش ئۇ ئا ر مېھىپلار بىرلەشمىسى ئۇقتۇرۇش تارقىتىپ جايلاردىن مېھىپ بالىلارنى ئاپتونوم رايوننىڭ نامرات رايونلار ۋە چېگرىغا جايلاشقان دېھقانچىلىق مەيدانلىرى، چارۋىچىلىق فېرمىلىرىدىكى مېھىپ ئوقۇغۇچىلارغا قارىتىلغان مەجبۇرىيەت مائارىپىنى ھەقسىز يولغا قويۇش توغرىسىدىكى خىزمەت پىلانىغا كىرگۈزۈپ، مېھىپ ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەجبۇرىيەت مائارىپىنى قوبۇل قىلىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى. 2003 -

ھېكايەچىلىق ئىجادىيەتتىنمۇ ھازىرقى ئەھۋالى ۋە ئۇنىڭ تەرەققىيات ئىستىقبالى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى. 4- ئايدا جۇڭگو سېرىكچىلار جەمئىيەتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شىنجاڭ سېرىكچىلار ئۆمىكى داۋازلار تەرتىپىنىڭ باشلىقى ئادىل ھوشۇر جۇڭگو ئەلئارا ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى «جۇڭگو ئەلئارا مەدەنىيەت مىراسلىرىنى قۇتقۇزۇش قۇرۇلۇشى» نىڭ ئوبراز ئەلچىسى بولدى ھەمدە بۇ پائالىيەت ئارقىلىق مەبلەغ توپلاپ قۇرۇلۇشنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى. 4- ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 27- كۈنىگىچە شىنجاڭ ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى 6- نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 3- ئومۇمىي يىغىنىنى ئۆتكۈزدى. 6- ئاينىڭ 19 - كۈنى شىنجاڭلىق يازغۇچى دۆلەت لىبونىڭ «ئاق پۇرچاق» دېگەن رومانى ئۈستىدىكى مۇھاكىمە يىغىنى خەلق ئەدەبىياتى نەشرىياتىدا ئېچىلدى، لېي دا، لى جىڭزې، مېڭ فەنخۇا قاتارلىق نۇرغۇن ئاتاقلىق ئوبزورچىلار ۋە ئالىملار يىغىنغا قاتناشتى ۋە سۆز قىلدى. 6 - ئايدا شىنجاڭ يازغۇچىلار جەمئىيىتى ئۆز رايونىمىزدىكى ياش يازغۇچىلارغا قارىتىلغان «سېرىق ئەتىرگۈل يازغۇچىلار مەجمۇئەسى» بويىچە 12 توم نەشر قىلدۇردى. 6 - ئايدا «چولپانلار دەۋرى» تەھرىراتى «تەتقىقات ۋە ئىزدىنىش» دېگەن نامدا سەنئەت نەزەرىيىسى ماقالىلەر توپلىمىنى نەشر قىلدۇردى. 7 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن ش ئۇ ئا ر ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى بىرلىكتە ئاپتونوم رايوندىكى مۇزىكىتارلارنى بورتالا ئوبلاستىغا بېرىپ خەلق مۇزىكا. قوشاقلىرىنى توپلاشقا ئۇيۇشتۇردى. 7 - ئاينىڭ 10- كۈنى ش ئۇ ئا ر يازغۇچىلار جەمئىيىتى بىلەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتى بىرلىكتە، شىنجاڭنىڭ خەنزۇچە ھېكايەچىلىق ئىجادىيىتى بويىچە «نەنەندە ياز» مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى، جۇڭگونىڭ مەشھۇر ئەدەبىيات - سەنئەت ئوبزورچىسى، «خەلق ئەدەبىياتى» نىڭ مۇئاۋىن باش مۇھەررىرى لى جىڭزې جۇڭگو ھېكايەچىلىق ئىجادىيەتتىنمۇ ھازىرقى ئەھۋالى، بولۇپمۇ غەربىي قىسىم ئەدەبىي ئىجادىيىتىنى بوغۇپ تۇرغان ھازىرقى ئەھۋال ۋە تەرەققىيات، يازغۇچىلارنىڭ بەدىئىي بايلىقى، يازغۇچى ۋە بازار دېگەنگە ئوخشاش مەسىلىلەر توغرىسىدا يىغىنغا قاتناشقان شىنجاڭلىق يازغۇچىلار بىلەن چوڭقۇر مۇھاكىمە ئېلىپ باردى. 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى گۇاڭدۇڭ - شىنجاڭ قۇمۇل سەنئەتكارلىرىنىڭ «تەڭرىتاغقا سەپەر ناملىق» دوستلۇق پائالىيەتىنىڭ پەردىسى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، دائىمىي مۇئاۋىن رەئىس چىن جۇڭجىيۇ يول باشلىغان گۇاڭدۇڭ ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ 40 ئاتاقلىق

سالامەتلىكىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش يېتەكچىلىك مەركىزىگە ۋە بۇيۇم بىلەن تەمىنلەش پونكىتىغا 220 مىڭ يۈەن قىممىتىدە بىر بولىكۇي ۋە بىر پىكاپ، 118 مىڭ يۈەنلىك ئومۇمىي خەلق ساغلاملىق ئۈسكۈنىسى ئىئانە قىلدى. 80 مىڭ مېيىپىنى ئوغشاش بولمىغان دەرىجىدە قۇتقۇزدى.

ۋاڭ گوساڭ

2 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك مېيىپىلار كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىش ئەھۋالى

2003 - يىل 8 - ئايدا 2 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك مېيىپىلار كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسىگە شىنجاڭدىن 36 مېيىپ قاتناشتۇرۇلدى، ئۇلاردىن بىرى 1 -، بىرى 2 -، ئىككىسى 3 -، ئىككىسى 4 - ۋە تۆتى 5 - بولدى، كولىپكتىپ بويىچە ئومۇمىي نومۇردا 4 - بولۇشتەك ياخشى نەتىجىگە ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە خەن لىڭغا مەملىكەتلىك تېخنىكا ماھىرى دېگەن نام بېرىلدى. 11 - ئايدا خەن لىڭ دۆلەتكە ۋەكىل بولۇپ ھىندىستاندا ئۆتكۈزۈلگەن خەلقئارا مېيىپىلار كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ كەشتىچىلىك بويىچە 4 - بولۇشتەك ياخشى نەتىجىگە ئېرىشتى.

ۋاڭ گوساڭ

ش ئۇ ئا ر ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى

ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى يېتەكچى قىلىپ، «ئىككىگە خىزمەت قىلىش» يۈنلىشىدە ۋە «ئىككى ھەممە» فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، «ئالاقىلىشىش، ماسلاشتۇرۇش، مۇلازىمەت قىلىش» فۇنكسىيىسىنى ياخشى ئادا قىلىپ ئەدەبىيات - سەنئەت ئىجادىيىتىدە يېڭى يورۇق نۇقتىلارنى بەرپا قىلىپ، ئەدەبىيات - سەنئەت نەشرىياتچىلىقىدا يېڭى نەتىجىلەرنى بارلىققا كەلتۈرۈپ، سوتسىيالىستىك ئىلغار مەدەنىيەتنىڭ تەرەققىياتى ۋە گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن يېڭى تۆھپە ياراتتى.

2 - ئاينىڭ 19 - كۈنى شىنجاڭ يازغۇچىلار جەمئىيىتى شىنجاڭ ھېكايەچىلىقى سۆھبىتىنى ئۆتكۈزۈپ شىنجاڭ

سەنئەتكارى ئۈرۈمچىگە بېتىپ كەلدى ھەمدە ئالتاي ۋىلايىتى، قاراماي شەھىرى، تۇرپان ۋە قۇمۇل ۋىلايەتلىرىگە بېرىپ خەلق مۇزىكا - قوشاقلىرىنى توپلىدى. 9 - ئايدا شىنجاڭ ئۆسۈلچىلار جەمئىيىتى باشقۇرغان شىنجاڭنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك كەسپىي ئۆسۈلچىلىق مۇسابىقىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. 12 - ئايدا جۇڭخۇا ئەدەبىيات - سەنئەت ئۈن - سىن نەشرىياتى ئۆسۈلچىلار جەمئىيىتى تۈزگەن، شىنجاڭنىڭ 80 ئېسىل ئۆسۈل ئەسىرىدىن تۈزۈلگەن 3 يۈرۈش، 6 تەخە VCD پلاستىنكىسىنى ئىشلەپ نەشر قىلدى. شىنجاڭ كىنوچىلار جەمئىيىتى ۋە ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كىنو - تېلېۋىزىيە فىلىمى ئىشلەش مەركىزى ئۆزى مەبلەغ توپلاپ سۈرەتكە ئالغان «ئادەم دېگەندە ياغشى بىر نام بولۇش كېرەك» ناملىق تېلېۋىزىيە كىنو فىلىمى مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ 6 - قانىلى تەرىپىدىن سېتىۋېلىندى، ئۇ 2004 - يىلى قويۇلدى. شىنجاڭ كىنوچىلار جەمئىيىتى بىلەن شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىرلىكتە «پوقرالار مۇزىكىسى» ناملىق تېلېۋىزىيە سەھىپىسىنى ئاچتى. شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى جۇڭگوچە رەسىم، ماي بويلاق رەسىم، سۇ بويلاق رەسىم سەنئەت كومىتېتىنى قۇردى. «شىنجاڭ ماي بويلاق رەسىملەر توپلىمى»، «شىنجاڭ جۇڭگوچە رەسىملەر توپلىمى» نى نەشر قىلدى. 8 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگە قەدەر شۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن شىنجاڭ مۇزىكا ئۆزى جەمئىيىتىنىڭ باشقۇرۇشىدا شىنجاڭ مۇزىكا ئۆزى جەمئىيىتىنىڭ رويال ئىلمىي جەمئىيىتى، «دۇخوۋوي مۇزىكا ئىلمىي جەمئىيىتى بىلەن ئۈرۈمچى (شىياڭگاڭ) باس مۇزىكاچىلىق چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان ئاسىيا 2 - نۆۋەتلىك TOYAMA لوڭقىسى ياشلار - ئۆسمۈرلەر مۇزىكا مۇسابىقىسىنىڭ شىنجاڭ مۇسابىقە رايونىدا بولىدىغان مۇسابىقە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. 8 - ئاينىڭ 15 - 16 - كۈنلىرى شىنجاڭ يازغۇچىلار جەمئىيىتى، «شىنجاڭ قىرغىز ئەدەبىياتى» تەھرىر بۆلۈمى، قىزىلۇ ئوبلاستلىق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى بىرلىكتە ئاچقى ناھىيىسىدە قىرغىز شائىرى، دراماتورگ جۇزقۇن مەمبەت ئەسەرلىرى مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى. 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 12 - كۈنىگە شۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى «ئەدەبىي تەرجىمىلەر» تەھرىر بۆلۈمى شىنجاڭ بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك ئوتتۇرا، ياش ئەدەبىي تەرجىمانلار كۇرسى ئاچتى. 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنى شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتىنىڭ تەكلىپىگە بىناەن، جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ خەتتاتلار تەجرىبە ئالماشتۇرۇش ئۆمىكى تەركىبىدىكى 9 كىشى شىنجاڭغا كېلىپ خەتتاتلىق تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇردى. 9 - ئاينىڭ 11 - كۈنى

ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى ئۇيۇشتۇرغان ئىلغار غىزىمەتچىلەردىن تەركىب تاپقان خەلق ناخشا - قوشاقلىرىنى ئۆگىنىش - توپلاش ئۆمىكى جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭغا خەلق ناخشا - قوشاقلىرىنى توپلاشقا ماڭدى. 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مەسئۇل بولۇپ باشقۇرۇشىدا، شىنجاڭدىن پۈتۈن مەملىكەتكە يۈزلەنگەن ژۇرنال «چولپانلار دەۋرى» تەھرىر بۆلۈمى بېيجىڭدا 2003 - يىللىق ئىستراتېگىيىلىك تەرەققىيات مۇھاكىمە يىغىنىنى ئاچتى. «چولپانلار دەۋرى» يەنە پۈتۈن يەر شارى بويىچە ئەڭ چوڭ خەنزۇچە ژۇرنال تورى — «ئەجدىھا مەنبەسى خەلقئارا ئاتاقلىق ژۇرناللار تورى» بىلەن ھەمكارلىشىپ تور ئېلېكترون نۇسخىسىنى ئىشلەشكە باشلىدى. 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگە قىزىلۇ ئوبلاستىنىڭ ئاچقى ناھىيىسىدە ماناس داستانى بويىچە غەزەلخان ئۇستاز يۈسۈپ ماماي تەۋەللۇتىنىڭ 85 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى. 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى نامىنى ئاتاپ تەكلىپ قىلغان 14 ماي بويلاق رەسامىنىڭ ئەسەرلىرى قاتناشتۇرۇلغان شىنجاڭنىڭ كۈچلۈك ياش ماي بويلاق رەساملىرىنىڭ ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى گۈزەل سەنئەت كۆرگەزمە زالىدا كۆرگەزمە قىلىندى. شىنجاڭ فوتوگرافلار جەمئىيىتى بىلەن تۇنخې گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى بىرلىشىپ ئۆتكۈزگەن «تۇنخې لوڭقىسى» شىنجاڭ 13 - نۆۋەتلىك فوتو سۈرەت سەنئەت كۆرگەزمىسى 11 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئېچىلدى، 57 كىشىنىڭ 53 (يۈرۈش) ئەسىرى ئالتۇن، كۈمۈش، مىس مېدال مۇكاپاتىغا، 114 ئاپتورنىڭ 169 (يۈرۈش) ئەسىرى مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 12 - ئاينىڭ 23 - كۈنى شۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن شۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ باشقۇرۇشىدا شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى، شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتكارلار جەمئىيىتى ئۈستىگە ئېلىپ ئۆتكۈزگەن ماۋزېدۇلك تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەش خەتتاتلىق، گۈزەل سەنئەت كۆرگەزمىسى شىنجاڭ مىللەتلەر كوچىسىدا ئۆتكۈزۈلدى.

شۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى ۋە ئالاقىدار سەنئەتكارلار جەمئىيەتلىرى بىر يىلدا 34 قېتىم سەنئەت كۆرگەزمىسى، 13 مەيدان كونسېرت ئۆتكۈزدى، بۇ پائالىيەتلەر ئاپتونوم رايوننىڭ ئەڭ يېڭى سەنئەت ئىجادىيەت مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى نامايەن قىلىپ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ مەنئىۋى مەدەنىيەت تۇرمۇشىنى بېيىتتى. ئالاقىدار سەنئەتكارلار جەمئىيەتلىرى بىر يىلدا مۇزىكا، ئۆسۈل، تىياتىر قاتارلىق

سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ، ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 50 يىللىقىنى تەبرىكلەدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋالىك لېجۈن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلمۇئالىدى يىغىنغا قاتناشتى ۋە سۆز قىلدى.

ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى 1953-يىلى 10 - ئايدا قۇرۇلغانىدى. 50 يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت ئىشلىرى ئاجايىپ مۇساپىلەرنى بېسىپ ئۆتتى، ھەر مىللەت كەسپىي ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىلىرى قوشۇنى 25 مىڭ كىشىدىن ئاشتى. ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى 11غا يەتتى، خىزمەت ئورنىدا ئىشلەۋاتقان كەسپىي خىزمەتچى 200 دىن ئاشتى؛ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك جەمئىيەتلەرگە قاتناشقان يازغۇچى، سەنئەتكارلار ۋە ئەل ئارا ئەدەبىيات - سەنئەتچى ئازىمەت 10 مىڭغا يەتتى؛ ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىلىرى ۋە ئاپتونوم رايون خاراكتېرلىك كەسپىي ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىلىرىنىڭ ھەممىسى ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ كولىكتىپ ئەزاسى بولدى؛ چوڭ ئەدەبىيات - سەنئەت ژۇرنىلى 3 تىن كۆپىيىپ 11غا يەتتى ۋە ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە بولۇپ 5 خىل تىل يېزىقتا نەشر قىلىپ تارقىتىلماقتا. ھەر مىللەت ئەدەبىيات - سەنئەتچىلىرى ئىجاد قىلغان مۇنەۋۋەر ئەدەبىيات - سەنئەت ئەسەرلىرى «بەش بىر قۇرۇلۇشى مۇكاپاتى»، «پەرۋاز مۇكاپاتى»، «تاش تۇۋرۇك مۇكاپاتى»، «نېلۇقەر مۇكاپاتى»، «لۇشۇن ئەدەبىيات مۇكاپاتى» قاتارلىق دۆلەت دەرىجىلىك مۇكاپاتلارنى باھالاشتا خۇشاللىنارلىق نەتىجىلەرگە ئېرىشتى، زور بىر تۈركۈم ئىستېداتلىق يازغۇچى، سەنئەتكارلار يېتىشىپ چىقتى.

شۇ كۈنى ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى شىنجاڭ مىللەتلەر كوچىسىدا «تۇنخې لوڭقىسى» بويىچە شىنجاڭنىڭ 13 - نۆۋەتلىك فوتو سۈرەت سەنئەت ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسىنى ئاچتى.

15 - كۈنى ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ «1 - ئاۋغۇست» كۈلۈبىدا شىنجاڭ ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 50 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن كونسېرت ئۆتكۈزدى.

16 - كۈنى ھۈسەنجان جامىسى، مۇساجان روزى، غىياسىدىن بارات، داۋۇت ئاۋۇت، خارىس ئاشروفلارنىڭ

سەنئەت تۈرلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان 10 تۈرلۈك چوڭ تىپتىكى سەنئەت مۇسابىقىسىنى ئۆتكۈزدى، مۇسابىقىگە قاتناشقانلار 4000 دىن ئاشتى. ئۇلار كەسپىي سەنئەتكارلار بىلەن ئىشلىتىش سىرتقى سەنئەتكارلارغا تەڭ ئېتىبار بېرىش، ئومۇملاشتۇرۇش بىلەن ئۆستۈرۈشنى بىرلەشتۈرۈش، كىشىلەرنىڭ ئۆز ئارا ئىلھام بېرىشىنى نامايەن قىلىش بىلەن يېڭىلىق يارىتىش، ياش ۋە ئۆسمۈرلەر بىلەن بالىلارنىڭ ساپا تەربىيىسىگە ئەھمىيەت بېرىشتەك ئالاھىدىلىكلىرىنى گەۋدىلەندۈردى.

ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى بىلەن سەنئەتكارلار جەمئىيەتلىرى ھەم بەزى ژۇرناللارنىڭ تەھرىر بۆلۈملىرى 2003 - يىلى 14 قېتىم ھەر خىل لېكسىيە ۋە كۇرس ئۇيۇشتۇردى، يېڭىدىن 9 تەربىيەلەش مەركىزى قۇردى. 23 قېتىم سەنئەت مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. بۇ يىغىنلاردا يازغۇچىلار ۋە ئەسەرلەر ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى، يىغىن مەزمۇنى يەنە خەتتاتلىق، فوتو سۈرەت، مۇزىكا، ئۇسسۇل، كىيىم - كېچەك مەدەنىيىتى، ژۇرناللارنىڭ ئورنى ۋە تەرەققىياتى، ئەل ئارا ئەدەبىيات مىراسلىرى ئۈستىدىكى تەكشۈرۈش ۋە نەزەرىيە بايان قىلىش قاتارلىق كۆپ خىل سەنئەت تېمىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ ئەدەبىيات - سەنئەتچىلىرى ئىجاد قىلغان فىلىم، تىياتىر، مۇزىكا، ئۇسسۇل، گۈزەل سەنئەت، فوتو سۈرەت، سېرىك بويىچە مۇنەۋۋەر ئەسەرلەردىن 45ى مەملىكەت بويىچە ئېلىپ بېرىلغان «بەش بىر قۇرۇلۇشى مۇكاپاتى»، جۇڭگو ئەلنەغىلىرى بويىچە «خۇڭمېي مۇكاپاتى»، جۇڭگو تېلېۋىزىيە تىياتىرلىرى بويىچە «تاش تۇۋرۇك مۇكاپاتى»، جۇڭگو تېلېۋىزىيە فىلىملىرى بويىچە «ئالتۇن بۈركۈت مۇكاپاتى»، جۇڭگو رادىئو - تېلېۋىزىيە ئاخبارات مۇكاپاتىنى باھالاش ۋاقتىدا مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتىغا، ئەڭ ياخشى فوتو سۈرەت مۇكاپاتىغا، ئەڭ ياخشى ماقالە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. خەلقئارا ۋە مەملىكەت ئىچىدە ئېلىپ بېرىلغان چوڭ سەنئەت مۇسابىقىلىرىدە 5 ئالتۇن مېدال، 3 كۈمۈش مېدال، 4 مىس مېدال، بىر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپات، 15 مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جياڭ لىن
ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 50 يىللىقى تەبرىكلەندى

ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى 2003-يىلى 12 - ئاينىڭ 14 - كۈنى شىنجاڭ «خەلق» سارىيىدا

سەنئەت ھاياتى ئۈستىدە مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى.

جىياڭ لىن

«شوغىلا» ژۇرنىلى چىقىرىلغانلىقىنىڭ

50 يىلى

قازاقچە ئەدەبىي ژۇرنال «شوغىلا» چىقىرىلغانلىقىنىڭ 50 يىللىقىنى تەبرىكلەش پائالىيىتى 2003 - يىلى 10 - ئايدا ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. 1953 - يىلى 10 - ئايدا «شوغىلا» ژۇرنىلى چىقىرىلىپ 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 480 مان نەشر قىلىندى. بۇ ژۇرنال مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا بىردەك تارقىتىلدى. ئوقۇرمەنلىرى 30 دۆلەت ۋە رايونغا تارقالغان. شېئىر، ھېكايە، نەسر، ئوبزورلار ئېلان قىلىنىشتىن باشقا يەنە «ياشلار يېزىقىچىلىق باغچىسى»، «بالىلار ئەدەبىياتى» قاتارلىق سەھىپىلىرى بولۇپ، يايلاق مەدەنىيىتى ئالاھىدىلىكىگە ۋە قازاق تۇرمۇش پۇرىقىغا ئىگە.

جىياڭ لىن

جۇ تاۋنىڭ نەسرېي ئەسەرلىرى مۇھاكىمە

يىغىنى ۋە دېكلاماتسىيە يىغىنى

شىنجاڭلىق مەشھۇر يازغۇچى جۇ تاۋنىڭ نەسرېي ئەسەرلىرى مۇھاكىمە يىغىنى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. مەشھۇر ئالىم، نەسرېي ئەسەر يازغۇچى يۇ چىيۇ، شەنشى ئۆلكىلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى گاۋ جىيەنچۈن، «خەلق ئەدەبىياتى» ژۇرنىلىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن باش مۇھەررىرى خەن زورۇڭ، نەنجىڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى گۈزەل سەنئەت ئىنىستىتۇتىنىڭ پروفېسسورى، مەشھۇر ئالىم چىن چۈەنشى قاتارلىق مەملىكىتىمىزنىڭ مەدەنىيەت ساھەسىدىكى 20 نەچچە ئاتاقلىق زات جۇ تاۋ ئەسەرلىرىنىڭ ئالاھىدىلىكى، مەدەنىيەت ۋارىسلىقى قاتارلىق جەھەتلەردە پىكىر بايان قىلدى. جۇ تاۋ زامانىمىزدىكى ئاتاقلىق شائىر، نەسرېي ئەسەر يازغۇچى، ئۇنىڭ شېئىرلار توپلىمى، نەسرلەر توپلىمى بولۇپ 40 كىتابى نەشرىدىن چىققان. 2، 3، 7 - نۆۋەتلىك جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى ئەدەبىيات مۇكاپاتىغا، مەملىكەتلىك شېئىرلار توپلىمى، نەسرلەر توپلىمى مۇكاپاتىغا، لۇشۈن ئەدەبىيات مۇكاپاتىغا ۋە يەنە كۆپ خىل مۇكاپاتلارغا ئېرىشكەن. ئۇ ھازىر جۇڭگو يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، لەنجۇ ھەربىي رايونى ئىجادىيەت ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى قوشۇمچە شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئىجادىيەت ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، 1 - دەرىجىلىك يازغۇچى.

بۇ قېتىمقى پائالىيەتنى ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۆلۈمىنىڭ تەشۋىقات بۆلۈمى، لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي بۆلۈمى، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي بۆلۈمى، مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسى، شۇ ئۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى بىرلىكتە ئۆتكۈزدى.

22 - كۈنى كەچتە «بىراقىتىكى دىئالوگ — جۇ تاۋ ئەسەرلىرى دېكلاماتسىيە يىغىنى» ئۈرۈمچىدىكى 1 - ئاۋغۇست» تىياتىرخانىسىدا ئۆتكۈزۈلدى. مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسىنىڭ دىكتور سەنئەتكارى فالگ مىڭ، يا كۈن، ياۋ كې قاتارلىقلار جۇ تاۋنىڭ «باتۇر»، «قېرىلىققا جاۋاب»، «ئىپتىدائىي توغراقلىق» قاتارلىق ۋەكىل خاراكتېرلىك ئەسەرلىرىنى دېكلاماتسىيە قىلدى.

جىياڭ لىن

ليۇ شياۋۋۇ ئىجادىيىتىنىڭ 70 يىللىقى

مۇھاكىمە يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت ساھەسىدىكى پېشقەدەملەر، ئوتتۇرا ياشلىقلار ۋە ياشلار بولۇپ ھەر مىللەتتىن بولغان ئۈچ ئەۋلاد ئەدەب ۋە سەنئەتكارلىرى مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشتى.

ليۇ شياۋۋۇ (1913 -) يازغۇچى، بېيجىڭلىق، ج ك پ ئەزاسى، ئىلگىرى ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ھەربىي مەمۇرىي ئۈنۋېرسىتېت 2 - شۆبە مەكتەپ ئەدەبىيات - سەنئەت ئۆمىكى ئەدەبىيات - سەنئەت گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، «دۈشمەنگە قارشى كۈرەش» تىياتىر ئۆمىكىنىڭ سىياسىي يېتەكچىسى، «ئاناكا» تىياتىر ئۆمىكىنىڭ باشلىقى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى 6 - كورپۇس ئەدەبىيات - سەنئەت ئۆمىكىنىڭ باشلىقى ۋە مەدەنىيەت بۆلۈمىنىڭ باشلىقى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان. 1938 - يىلى 4 - ئايدا «مۇداپىئە ئۇرۇشى ئەدەبىيات سەنئىتى» دە ئۇنىڭ 2 ھېكايىسى ئېلان قىلىنغان، ئۇ شۇنىڭدىن ئېتىبارەن يېڭى ئەدەبىيات - سەنئەت ئىجادىيىتىگە قەدەم قويغان. «تۈن» ناملىق بىر پەردىلىك درامما، «مول ھوسۇل»، «بىزنىڭ يېزىلىرىمىز»، «ئىككى يىل ئىچىدە»، «لى دېنېسلىڭ» قاتارلىق كۆپ پەردىلىك دراممىلارنى ئىجاد قىلغان ۋە ئۇلارنىڭ ھەممىسى سەنئىتى، چاخار، خېبېيلاردا قويۇلغان. جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغاندىن كېيىن ج ك پ شىنجاڭ شۆبە بىۋىرو تەشۋىقات بۆلۈمى ئەدەبىيات - سەنئەت باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، شۇ ئۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات

مۇسابىقىسىنىڭ 2003 - يىللىق باش بېكەت مۇسابىقىسىدە «زامانىمىز» دىكى ئەڭ ياخشى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشقان كىشىلەر دۆڭ لىبونىڭ ئەسەرلىرىدە بوز پەر ئۆزلەشتۈرگۈچى جەڭچىلەرنىڭ مۇھەببىتى باھان قىلىنىپلا قالماي، ئىنسان تەبىئىتى چوڭقۇر ئېچىپ بېرىلىپ، ئادالەت، قەدىر - قىممەت، دېموكراتىيە، كىشىلىك ھوقۇققا بولغان ئىنتىلىش ئىپادىلەنگەن، دەپ قاراقتى. جىياڭ لىن

بېيىسەنباي دۆنەنباي تۇغۇلغانلىقىنىڭ 200 يىللىقىنى خاتىرىلەش ۋە ئۇنىڭ ئەسەرلىرىنى مۇھاكىمە قىلىش يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 10 - كۈنى بۇرچىن ناھىيىسىدە ئېچىلدى. مۇھاكىمە يىغىنىنى ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى باشقۇردى، ش ئۇ ئار مۇزىكانتلار جەمئىيىتى بىلەن بۇرچىن ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ئۈستىگە ئالدى. ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى 300 دىن ئارتۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچى مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشتى. بېيىسەنباي دۆنەنباي يېقىنقى زامان شىنجاڭ تارىخىدىكى داڭدار كىشى، مەشھۇر ئەلنەغمىچى، چالغۇچى، ۋەتەنپەرۋەر ئىلغار زات.

يىغىن ئىشتىراكچىلىرى بېيىسەنباي دۆنەنباينىڭ ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، چېگرا رايونىنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش يولىدىكى ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىغا يۇقىرى باھا بېرىپ، شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت مۇزىكا ئىشلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش يولىدا كۆرسەتكەن ئاكتىپ تۆھپىسىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈردى. يىغىندىن كېيىن بېيىسەنباي دۆنەنباي ئەسەرلىرى مۇزىكا كېچىلىكى ئۆتكۈزۈلدى.

شىنجاڭ مۇزىكانتلار جەمئىيىتى شىنجاڭ مۇزىكانتلار جەمئىيىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى روسسىيىدە تەكشۈرۈشتە بولدى شىنجاڭ مۇزىكانتلار جەمئىيىتىنىڭ 24 كىشىدىن تەركىب تاپقان ۋەكىللەر ئۆمىكى 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە روسسىيىدە مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش - تەكشۈرۈشتە بولدى. ۋەكىللەر ئۆمىكى چاپكۆۈسكى مۇزىكا ئىنىستىتۇتى، تېلېچىياكوۋ رەسىملەر دەھلىزى، موسكۋا قىزىل مەيدانىدىكى كرېمىل سارىيى، قىشلىق ساراي، يازلىق ساراي، لېنىنگراد مۇداپىئە ئۇرۇشى خاتىرە سارىيى، لېنىن مەقبەرىسى قاتارلىقلارنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى ۋە ئۇ يەرلەردە تەكشۈرۈشتە بولدى ھەمدە روسسىيە مۇزىكانتلىرى بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى. شىنجاڭ مۇزىكانتلار جەمئىيىتى

بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ پەخرىي رەئىسى بولغان. قاسالىق ئەسەرلىرىدىن: ئوپېرا «ئۆگەن دەرھاسى»، كىنو سىنارىيىسى «پىراقتىكى ئۇچقۇنلار»، تارىخىي دراما «مەلىكە جىيى پۇ»، نەسرلەر توپلىمى «قاراماي خاتىرىلىرى»، «تەڭرىتاغ باغرىدىن باشلاپ»، «ماي ئەجدىھاسىنىڭ قاسرىقى ۋە پەنجىسى»؛ ھېكايە، نەسر، دراممىلىرى بىر قىلىپ ئىشلەنگەن «ئۇپۇلتاش» ناملىق ئەسەرلىرى بار. تارىخىي دراما «مەلىكە جىيى پۇ» مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن بېرىلگەن مۇنەۋۋەر دراما بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 5 چوڭ دراما، 4 نەسر - ھېكايىلەر توپلىمى، 1000 پارچىدىن كۆپرەك شېئىردىن تۈزۈلگەن بىر شېئىرلار توپلىمى ئىجاد قىلغان، خەت سانى 1 مىليون 500 مىڭدىن ئاشىدۇ.

يىغىنغا قاتناشقانلار: ليۇ شياۋۋۇ قاتارلىق ئەجداتلارنىڭ ئىنتىلابى ئەدەبىيات - سەنئەت ئەنئەنىلىرىگە ئەستايىدىل ۋارىسلىق قىلىپ، ئۇنىڭ ئالدىغا ئەدەبىي ئىستىلىنى، ئەدەبىي ئەخلاقىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ھەر مىللەت ئەدەبىيات - سەنئىتىنىڭ گۈللەپ ياشىنىشىنى تىرىشىپ ئىلگىرى سۈرسىز، دېيىشتى.

جىياڭ لىن دۆڭ لىبو ئەسەرلىرى مۇھاكىمە يىغىنى بۇ يىغىن 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. مۇھاكىمە يىغىنىنى ش ئۇ ئار ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى نەزەرىيە تەتقىقات ئىشخانىسى، ش ئۇ ئار يازغۇچىلار جەمئىيىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى، «شەھەر ئىستېمالچىلىرى سەھەر گېزىتى» بىرلىشىپ ئۆتكۈزدى. دۆڭ لىبو شەندۇڭ ئۆلكىسىنىڭ رۇڭجياڭ شەھىرىدىن. بىڭتۇەندە چوڭ بولغان، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىنى پۈتتۈرگەن. ئۇ دېھقانچىلىق مەيدانىدا ئىشچى، ئوقۇتقۇچى، تەھرىر، مۇخبىر بولغان، ھازىر ئۈرۈمچى شەھەرلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى، شىنجاڭ يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ باش كاتىپى بولۇپ ئىشلەۋاتىدۇ، ئۇ شىنجاڭدىكى ئاتاقلىق ھېكايە - رومان يازغۇچى. ئەسەرلىرىنىڭ تولىمى ئۆزىنىڭ تۇغۇلغان يېرى — بىڭتۇەننىڭ دېھقانچىلىق مەيدانىدىكى تۇرمۇشىنى ئارقا كۆرۈنۈش قىلغان، 20 - ئەسىرنىڭ 80 - يىللىرىدا بىر تۈركۈم مۇنەۋۋەر ئەسەرلەرنى ياراتقان. 21 - ئەسىرنىڭ باشلىرىدا 5 رومان ۋە كۆپلىگەن پوۋېستلارنى يازدى، بۇلارنىڭ ئىچىدە «ئاق پۇرچاق» رومانى مەملىكەت بويىچە ھېكايە - رومان يازغۇچىلىرىنىڭ دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغىدى ۋە «زامانىمىز» ئەدەبىيات

ئاپتونوم رايون بويىچە 2003 - يىلى ئۆتكۈزۈلگەن ئاساسلىق گۈزەل - سەنئەت، خەتتاتلىق، فوتو سۈرەت كۆرگەزمىلىرى

ۋاقتى	كۆرگەزمە نامى	كۆرگەزمە ئورنى	باشقۇرغان ئورۇن
3 - ئاي	شىنجاڭ باھارى گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى	شىنجاڭ مائارىپ ئىنستىتۇتى، شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى	شىنجاڭ سەنئەت ئىنستىتۇتى كۆرگەزمە زالى
3 - ئاي	تۇرپان ۋىلايىتى تۇنجى نۆۋەتلىك «8 - مارت» نى تەبرىكلەش، گۈزەل ھويلا - ئارام قۇرۇش، ئاياللارنىڭ سالاپىتىنى نامايەن قىلىش بويىچە ئاياللارنىڭ خەتتاتلىق - رەسىم كۆرگەزمىسى	تۇرپان ۋىلايىتى	تۇرپان ۋىلايەتلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى، تۇرپان ۋىلايەتلىك خەتتاتلار جەمئىيىتى، تۇرپان ۋىلايەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى
5 - ئاي	تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ھاشارات سەنئەت كۆرگەزمىسى پائالىيەتلىرى فوتو سۈرەت ئەسەرلىرى مۇسابىقىسى	ئۈرۈمچى باغ - ئورمان ئىدارىسى، شىنجاڭ فوتوگرافلار جەمئىيىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ساياھەت ئىدارىسى، شىنجاڭ تەنتەربىيە باش جەمئىيىتى	ئۈرۈمچى ئۆسۈملۈكلەر باغچىسى
7 - ئاي	8 - نۆۋەتلىك تەقلىد قىلىپ يېزىش، تەقلىد قىلىپ تامغا ئويۇش كۆرگەزمىسى	شىنجاڭ مائارىپ ئىنستىتۇتى كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى
8 - ئاي	خۇاڭ چۈن خەتتاتلىق، ئويمىكەش-لىك كۆرگەزمىسى	شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى تى گۈزەل سەنئەت ئىنستىتۇتى كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى تى گۈزەل سەنئەت ئىنستىتۇتى
8 - ئاي	فۇتېن، قەن شىۋاڭ (ياپون) ئەسەرلىرى تەكلىپ كۆرگەزمىسى	ئۈرۈمچى، قاراماي	شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى، شىنجاڭ مائارىپ ئىنستىتۇتى
9 - ئاي	چېن تەنچىۋ قاتارلىق ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ قۇربان بولغانلىقىنىڭ 60 يىللىق مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن خەتتاتلىق گۈزەل سەنئەت كۆرگەزمىسى	ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا سارىيى	چېن تەنچىۋ قاتارلىق ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ قۇربان بولغانلىقىنىڭ 60 يىللىق مۇناسىۋىتى بىلەن تەييارلىق كۆرۈش ھەيئىتى ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا سارىيى
10 - ئاي	شىنجاڭ كۈچلۈك ياش ماي بوياق رەساملارنىڭ ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى	شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى تى گۈزەل سەنئەت ئىنستىتۇتى كۆرگەزمە زالى	شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى
11 - ئاي	ئارقا ھويلىدىكى دىئالوگ - گېرمانىيە، جۇڭگو بېيجىڭ، شاڭخەي، شىنجاڭ زامانىمىزدىكى سەنئەتكارلارنىڭ ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى	سانجى ئىنستىتۇتى	سانجى ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى، بېيجىڭ ماكان رەسىم دەھلىزى
12 - ئاي	«تۇنخى لوڭقىسى» شىنجاڭ 13 - نۆۋەتلىك فوتو سۈرەت بەدئىيى كۆرگەزمىسى ئەسەرلىرى	شىنجاڭ مىللەتلەر كوچىسى	شىنجاڭ فوتو سۈرەتچىلەر جەمئىيىتى
12 - ئاي	شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت، خەتتاتلىق ئەسەرلىرى تەكلىپ كۆرگەزمىسى	شىنجاڭ مىللەتلەر كوچىسى	شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى، شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى
12 - ئاي	ئەسەرلىك ئۇلۇغ زات ماۋ زېدۇڭ — ماۋ زېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەش پۇرسىتىدىن ئۆتكۈزۈلگەن چوڭ تىپتىكى سۈرەتلەر كۆرگەزمىسى	ئۈرۈمچى خەلق مەيدانى	ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ش ئۇ ئا ر پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسى، ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى، مائارىپ نازارىتى

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتچىلەر جەمئىيىتى، شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى	شىنجاڭ مىللەتلەر كوچىسى	ماۋ زېدۇڭ تۇمۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى مائارىپلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت، خەتتاتلىق ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى	12 - ئاي
--	-------------------------	---	----------

جىياڭ لىن

شىنجاڭ خەتتاتلار ۋەكىللەر ئۆمىكى سىنگاپوردا زىيارەتتە بولدى

شىنجاڭ خەتتاتلار ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 5 كىشى سىنگاپور خەتتاتلار جەمئىيىتىنىڭ تەكلىپىگە بىناەن 2003-يىلى 2 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە سىنگاپوردا زىيارەتتە بولدى ھەمدە «سىنگاپور - جۇڭگو شىنجاڭ خەتتاتلىق ئالماشتۇرۇش كۆرگەزمىسى» ئاچتى. ۋەكىللەر ئۆمىكى زىيارەت داۋامىدا يەنە تەكلىپكە بىناەن سىنگاپورنىڭ 12 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەتتاتلىق مۇسابىقىسىنىڭ باھالاش ھەيئىتىنىڭ غىزەتلىرىنى ئۈستىگە ئالدى، سىنگاپور دۆلەت سەنئەت كېڭىشى، نەيياڭ سەنئەت ئىنىستىتۇتى، دۆلەت سەنئەت مۇزېيى قاتارلىقلارنى ئېمىكۇرسىيە قىلدى، سىنگاپورنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت ساھەسىدىكىلەر بىلەن كەڭ ئۇچراشتى.

شىنجاڭ خەتتاتلار جەمئىيىتى

ش ئۇ ئا ر ۋەتەنگە قايتقان جۇڭگو مۇھاجىرلىرى بىرلەشمىسى

ش ئۇ ئا ر مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 5 - نۆۋەتلىك (كېڭەيتىلگەن) ئومۇمىي يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 4 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئېچىلدى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوم، ھۆكۈمەت، سىياسىي كېڭەشنىڭ مەسئۇل رەھبەرلىرى، تاشقى ئىشلار (مۇھاجىرلار ئىشلىرى) ئىشخانىسىنىڭ رەھبەرلىرى، ش ئۇ ئا ر مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى، كومىتېت ئەزالىرى ۋە مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ كادىرلىرى بولۇپ 100 دىن كۆپرەك كىشى يىغىنغا قاتناشتى. ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كەرىمباي

ئەلنەغمە بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك «خۇغمېي مۇكاپاتى» ياشلار، ئۆسمۈرلەرنىڭ ئېيتىشىش مۇسابىقىسىنىڭ شىنجاڭ رايونى «شىنجاڭ پىۋىسى» لوڭقىسى تاللاش مۇسابىقىسى

بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 27 - 28 - كۈنلىرى ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىگە جىڭجۇي تىياتىرى، چۈيزى تىياتىرى، چىنچياڭ مۇقامى ۋە غىنەن تىياتىرىدىن ئىبارەت 4 تۈر قاتناشتى. مۇسابىقىگە قاتناشقان 20 نەچچە كىشى جىددىي ئېلىشىش ئارقىلىق ئۈرۈمچى شەھەرلىك جىڭجۇي تىياتىرى ئۆمىكىدىكى ۋۇ جياڭ، بەن يىڭلار ئورۇندىغان جىڭجۇي تىياتىرىنىڭ «فېڭخۇەن چاڭگىسى» بۆلىكى كەسىپى گۇرۇپپا بويىچە 1 - لىككە ئېرىشتى؛ تارباغاتاي ۋىلايەتلىك ئاممىۋى سەنئەت سارىيى تاللاپ ئەۋەتكەن شېڭ لى ئورۇندىغان چىنچياڭ مۇقامى «خۇڭخۇ قىزىل قوغدىغۇچىلار ئەترىتى» دىن تاللانما «جاھاندىكى ئەمگەكچى خەلقلەرنىڭ ئازادلىققا ئېرىشكەنلىكىنى كۆرسەتمە» ئىشتىن سىرتقى گۇرۇپپا بويىچە 1 - لىككە ئېرىشتى. بۇ قېتىمقى تاللاش مۇسابىقىسى جۇڭگو تىياتىرچىلىرى جەمئىيىتىنىڭ «كىچىك مېيخۇا» يېشى بۆلىكىدىن يۇقىرى بولغان ھەر ساھەنىڭ بوشلۇقىنى تولدۇرۇش ئۈچۈن تەسى قىلغان تېخىمۇ كەڭ ئومۇملاشتۇرۇش ھەيئىتىگە ئىگە تىياتىر سەنئىتى مۇسابىقىسى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

جىياڭ لىن

جۇ ۋېيجى شىنجاڭغا كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى

جۇڭگو ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ رەئىسى جۇ ۋېيجى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 18 - 19 - كۈنلىرى ئۈرۈمچى ۋە ئىلىدا تەكشۈرۈشتە بولدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۇەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى جۇ ۋېيجى بىلەن كۆرۈشتى ۋە شىنجاڭنىڭ ئەدەبىيات - سەنئىتىنىڭ پەرەققىياتى ئۈستىدە سەمىمىي سۆھبەتلەشتى.

ش ئۇ ئا ر ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى

قاتارلىق رەھبەرلەر يىغىنىغا قاتناشتى.

يىغىندا مەركىزىي كومىتېت شۇجىچۈسنىڭ مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ يېڭى دەۋردىكى خىزمەتلىرى توغرىسىدىكى مۇھىم يوليورۇقلىرى يەتكۈزۈلدى ۋە ئۆگىنىلدى، ش ئۇ ئا ر مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ 2 يىلدىن بۇيانقى خىزمەتلىرى يەكۈنلەندى. يىغىندا جايلاردىن ئاپتونوم رايوننىڭ 5 - نۆۋەتلىك ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى قۇرۇلتىيىنى ۋە مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى قۇرۇلتىيىنى كۈتۈۋېلىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ئالاقىدار خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلەش تەلپ قىلىندى.

سقات

گو لىنگۇڭ شىنجاڭدا تەكشۈرۈشتە بولدى
جۇڭگو مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى گو لىنگۇڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى شىنجاڭغا كېلىپ 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە كورلا شەھىرىدە ئېچىلغان مۇھاجىرلار خىزمىتى يىغىنىغا قاتناشتى ۋە يېتەكچىلىك قىلدى. گو لىنگۇڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى يەنە شىنجاڭنىڭ مۇھاجىرلار ئىشلىرى، سودا، ساياھەتچىلىك خىزمىتى ۋە مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى تەكشۈردى؛ ئاۋسترالىيە قىتئەسى تىنچ يول بىلەن بىرلىككە كەلتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۇيۇشمىسىنىڭ قەشقەرنىڭ يەر تەۋرىگەن رايونىدىكى «مۇھاجىرلار قەلبى» ناملىق 2 باشلانغۇچ مەكتەپكە ئېلېكترونلۇق ئەسۋابلىرىنى ئىشەنچ بىلەن قىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

سقات

مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى خىزمەت يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە كورلا شەھىرىدە ئېچىلدى. يىغىندا ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ «ئاپتونوم رايوننىڭ يېڭى دەۋردىكى مۇھاجىرلار خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكرى» يەتكۈزۈلدى، ئۆگىنىلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى، ش ئۇ ئا ر مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 5 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنىڭ جايلاردىكى ئىزچىللاشتۇرۇلۇش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى، ئاساسىي قاتلامدىكى مۇھاجىرلار بىرلەشمىلىرىنىڭ تەشكىلى قۇرۇلۇشى جەھەتتىكى تەجرىبىلىرى ئالماشتۇرۇلدى، مۇھاجىرلار بىرلەشمىسىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىللىك مەركىزىي خىزمەتلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

سقات

ئاۋسترالىيە قىتئەسى تىنچ يول بىلەن بىرلىككە كەلتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۇيۇشمىسىنىڭ قەلب ئىنھار قىلىشى

ئاۋسترالىيە قىتئەسى تىنچ يول بىلەن بىرلىككە كەلتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۇيۇشمىسى چەت ئەلدىكى مۇھاجىر قېرىنداشلىرىسىزنىڭ تەشكىلاتى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ مارالبېشى، پەيزاۋات ناھىيىلىرىدە قاتتىق يەر تەۋرىگەندىن كېيىن بۇ ئۇيۇشما دەرھال چەت ئەلدىكى مۇھاجىر قېرىنداشلىرىسىزىدىن خەلق پۇلى ھېسابىدا 400 مىڭ يۈەن پۇل ئىشانە توپلاپ، جۇڭگو مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى ئىقتىساد - مەدەنىيەت فوندى جەمئىيىتى ئارقىلىق 2 ناھىيىگە 2 «مۇھاجىرلار قەلبى» باشلانغۇچ مەكتىپى قۇرۇپ بېرىشنى ئۈستىگە ئالدى.

سقات

ش ئۇ ئا ر تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى

شىنجاڭ تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى ئوتتۇرا ۋە غەربىي ئاسىيا رايونىغا قارىتىلغان تاشقى دوستلۇق خىزمىتىنى نۇقتىلىق ياخشى ئىشلەپ، ئوتتۇرا ئاسىيادىكى 4 دۆلەت، تۈركىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىكى جۇڭگو مۇھاجىرلىرى ۋە جۇڭگولۇقلار تەشكىلاتلىرى بىلەن دوستلۇق مۇناسىۋىتى ئورناتتى، تەسىرگە ئىگە بىر تۈركۈم جۇڭگو مۇھاجىرلىرى، جۇڭگولۇقلار ۋەكىللىرى بىلەن ئالاقە ئورناتتى.

2 - ئايدا زىيارەتكە كەلگەن تاجىكىستانلىق دوست سودىگەر رەخىمتۇللا ئەپەندى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى كۈتۈۋالدى.

3 - ئايدا تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى تۈركىيىدىكى جۇڭگولۇقنىڭ پۇشتى ساپىر ئەپەندىنىڭ مارالبېشىدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونغا تەقدىم قىلغان ئىئانىنى قوبۇل قىلدى؛ ئامېرىكا «جۇڭگو تىنچ يول بىلەن بىرلىككە كەلتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۇيۇشمىسى» نىڭ مارالبېشىدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونغا ئىشانە قىلىپ دېڭىز يىزى ئۈمىد باشلانغۇچ مەكتىپىنى قۇرۇپ بېرىشىگە ياردەملەشتى.

4 - ئايدا شياڭگاڭ خۇش خەۋەر ئىشلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۇيۇشمىسى تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكىلەرنىڭ

مارالبېشىدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان رايونغا بېرىپ ئىشلەپ بېرىپ ياردەم قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشقا ھەسراھ بولدى.

7 - ئايدا شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلگەن شياڭگاڭ يۇ جىدۇئال باشلار ئۇيۇشمىسى تەكشۈرۈش ئۆمىكىنى كۈتۈۋالدى.
8 - ئايدا شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە كەلگەن قىرغىزىستان جۇڭگولۇقلار پۇشتى جەمئىيىتىنىڭ تەكشۈرۈش ئۆمىكىنى كۈتۈۋالدى.

10 - ئايدا قىرغىزىستان جۇڭگولۇقلار پۇشتى جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى شى زوشەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى كۈتۈۋالدى.

ليۇ كەي

ش ئۇ ئا ر خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى

شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئورگىنى 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 3 - كۈنى سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ ماۋ زېدۇڭ قاتارلىق پېشقەدەم ئىنقىلابچىلارنىڭ «يولداش لېي فېڭدىن ئۆگىنەيلى» دېگەن چا قىرىقى ئوتتۇرىغا قويغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى خاتىرىلىدى.
شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى ئورگىنىنىڭ خادىملىرى 4 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 11 - كۈنىگىچە ش ئۇ ئا ر پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمى بىلەن شىنجاڭ سوتسىيالىزم ئىنقىلابىنى بىرلىشىپ ئۆتكۈزگەن 16. قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىپ، دېموكراتىك پارتىيە، گۇرۇھلار ۋە خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى ئورگىنىنىڭ ئىدىيە - ئىستىل قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش كۇرسىغا قاتناشتى ھەمدە ئۆگىنىش تەسىراتلىرىنى يېزىپ چىقتى.

7 - ئايدا شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە ئورگان خادىملىرى ھەم ئۇيۇشما ئەزالىرى «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش»، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش پروگراممىسى» نى شۇنىڭدەك خۇ جىڭئاۋنىڭ «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنىدا قىلغان سۆزىنى ئۆگىنىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايوننىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى ئالاقە باغلاش گۇرۇپپىلىرى ھەر خىل شەكىلدىكى

ئۆگىنىش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى.
شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى دۆلەت بايرىمى تەبرىكلىشى، تاۋۇز چاھىنىشى ئۆتكۈزۈش پۇرسىدىن 9 - ئاينىڭ 11 - كۈنى سۆھبەت يىغىنى ئاچتى، سۆھبەت يىغىنىغا ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى كېڭەش ئەزالىرى، خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپىدە ئوقۇغان ھەر مىللەت ساۋاقداشلار ۋە ئۇلارنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى بولۇپ 80 دىن كۆپرەك كىشى قاتناشتى.

خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى (باش ئۇيۇشما) نىڭ 3 - نۆۋەتلىك ئەزالار ۋەكىللىرى يىغىنى 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگە قەدەر بېيجىڭدا ئېچىلدى، شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسىدىن يەن چاۋ، سى بەيشىڭ، چېن شېجۇنلەر ۋەكىل بولۇپ يىغىنغا قاتناشتى.

شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى سى بەيشىڭ قاتارلىق 4 كىشى 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 11 - كۈنىگىچە بايىنغولىن ئوبلاستى، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەن ۋىلايەتلىرى ۋە سانجى ئوبلاستى، كۈيتۇڭ، شىخەنزە شەھەرلىرىگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسىنىڭ كېڭەش ئەزالىرىنى، جايلاردىكى ئالاقە باغلاش گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزالىرىنى، ئېغىر كېسەللىك سەۋەبىدىن دوختۇرخانىلاردا يېتىپ داۋالانىۋاتقان ساۋاقداشلارنى ۋە بىر قىسىم مەرھۇم ساۋاقداشلارنىڭ يەسدەلىرىنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى.

شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 30 - كۈنى خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتەپتە ئوقۇغان تەيۋەنلىك ساۋاقداش شى شاۋدەننى كۈتۈۋالدى، شى شاۋدەن خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپىنىڭ 16 - قارارىنى پۈتتۈرگەن.

8 - ئاينىڭ 31 - كۈنى شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى سانجى يەرمەنكىسىگە قاتناشقلى كەلگەن، 20 - قارار خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپىدە ئوقۇغان تەيۋەنلىك ساۋاقداش ياك شىخاۋ ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسىنى كۈتۈۋالدى.

شىنجاڭ خۇاڭچۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار ئۇيۇشمىسى 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنى تەيۋەندىن زىيارەتكە كەلگەن ساۋاقداش سو جىيىڭ ۋە قىزى سو چىڭپىنى كۈتۈۋالدى. سو جىيىڭ تەيۋەن فېڭشەن ھەربىي مەكتىپىنى (خۇاڭچۇنىڭ 29 - قارارىنى) پۈتتۈرگەن.

سۇن كالاڭ

تاشقى ئىشلار ، مۇھاجىرلار ئىشلىرى ، شياڭگاڭ ، ئاۋمېن ، تەيۋەنگە چىتىشلىق ئىشلار

نادوسىل ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 6 كىشى 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 11 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى . 10 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ جۇ نادوسىل ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى .
گۈلنۇر سۇلايمان

ئاۋستىرالىيە فېدېراتسىيىسى پارلامېنت ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
ئاۋستىرالىيە لىبېرالسىتلار پارتىيىسى فېدېراتىپ ئاۋام پالاتاسىنىڭ ئەزاسى ، ئاستىرالىيە - جۇڭگو دوستلۇق گۇرۇپپىسىنىڭ رەئىسى جۇدى موررون خانىم باشچىلىقىدىكى ئاۋستىرالىيە فېدېراتسىيىسى پارلامېنت ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 7 كىشى 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 7 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى . ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى دۇ چىنرۇي ، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخسۇت ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى بىلەن ئايرىم كۆرۈشتى . زىيارەت مەزگىلىدە ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر جۇڭگو - ئاۋستىرالىيە -

تاشقى ئىشلار

ياپونىيەنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ئەلچىخانىسىنىڭ ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
ياپونىيەنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ئەلچىخانىسىنىڭ ئەلچىسى گاۋ چياۋباڭفۇ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھى 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 16 - 17 - كۈنلىرى شىنجاڭغا كېلىپ ياپونىيە ھۆكۈمىتى بۇرچىن ناھىيىسىنىڭ ئاپەتتىن كېيىن مەكتەپلەرنى قايتىدىن قۇرۇش ، قورغاس ناھىيىسىنىڭ سارىيۇلاق بازىرى مەركىزىي مەكتىپىنى قۇرۇش تۈرىگە ياردەم بېرىش توغرىسىدا ئۆتكۈزۈلگەن ئىمزا قويۇش مۇراسىمىغا قاتناشتى .
گۈلنۇر سۇلايمان

كاسترو شىنجاڭدا توختاپ ئۆتتى
كۇبا دۆلەت ئىشلىرى كومىتېتىنىڭ رەئىسى قوشۇمچە مىنىستىرلار ھەيئەت رىياسىتىنىڭ رەئىسى كاسترو ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 150 كىشى 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 21 - كۈنى مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن ۋېيتنامغا زىيارەتكە بېرىش سەپىرىدە ئۈرۈمچىدە قىسقا ۋاقىت توختاپ ئۆتتى .
گۈلنۇر سۇلايمان

قازاقىستان قوستاناي ئوبلاستى
نىڭ باشلىقى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
قازاقىستان قوستاناي ئوبلاستىنىڭ باشلىقى شۇغايوپ ئۆمۈرزاق باشچىلىقىدىكى ئىقتىساد - سودا ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 15 كىشى 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 27 - 28 - كۈنلىرى جۇڭگو شىنجاڭنى زىيارەت قىلىپ ئالاقىدار تارماقتىكىلەر بىلەن ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سۆھبىتى ئۆتكۈزدى . 27 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ جۇ ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى .
گۈلنۇر سۇلايمان

مالايسىيا ساياھەت مىنىستىرلىك
كىنىڭ مىنىستىرى شىنجاڭنى
زىيارەت قىلدى
دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن مالايسىيانىڭ ساياھەت مىنىستىرى

كۇبا دۆلەت ئىشلىرى كومىتېتىنىڭ رەئىسى قوشۇمچە مىنىستىرلار ھەيئەت رىياسىتىنىڭ رەئىسى كاسترو ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ۋېيتنامدىكى زىيارىتىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ دۆلىتىگە قايتىش سەپىرىدە 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئۈرۈمچىدە توختاپ ئۆتتى .
سۈرەتنى تاشقى ئىشلار (مۇھاجىرلار) ئىشخانىسى تەمىنلىگەن .

ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقى، مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە پىكىر ئالماشتۇردى.

گۈلنار سۇلايمان

نىگېرنىڭ ھاكىمىيەت بېشىدىكى پارتىيىسىنىڭ شۇجىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

نىگېرنىڭ ھاكىمىيەت بېشىدىكى پارتىيىسىنىڭ «مەملىكەتلىك ئىجتىمائىي تەرەققىيات ھەرىكىتى ناسارا» نىڭ باش شۇجىسى جابى ماھامادۇ سالو ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 11 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. 8 - كۈنى شۇ ئار پارىكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنار سۇلايمان

قىرغىزىستاننىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

قىرغىزىستاننىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ئەبۇدۇبېق ۋە ئۇنىڭ رەبىقىسى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. 7 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ باش ئەلچى ۋە ئۇنىڭ رەبىقىسى بىلەن كۆرۈشتى. ئىككى تەرەپ شىنجاڭ بىلەن قىرغىزىستاننىڭ ئۆز

شىنجاڭ ئەيدىس كېيىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلۈش تۈرى كۆرۈۋېيىشىدىكىلەر بىلەن سۆھبەتلەشتى ھەمدە شىنجاڭ كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش مەركىزى ئەيدىس كېيىلى ھەققىدە مەسلىھەت بېرىش ۋە تەكشۈرۈش مەركىزىنى ئېكىكۇرسىيە قىلدى.

گۈلنار سۇلايمان

ئاۋسترالىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ئەلچىخانىسىنىڭ ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

ئاۋسترالىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ئەلچىخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئەلچىخانىسىنىڭ ئەلچىسى مورت خانىم 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاۋسترالىيە ھۆكۈمىتىگە ۋاكالەتەن شىنجاڭغا خەلق پۇلى ھېسابىدا 454 مىڭ يۈەنلىك «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش، داۋالاشنىڭ ماددىي بۇيۇملىرى تەقدىم قىلدى. زىيارەت مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخمۇت مورت خانىم ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە تەقدىم قىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

گۈلنار سۇلايمان

ئىسرائىلىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ئەلچىسى، مەسلىھەتچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

ئىسرائىلىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ئەلچىخانىسىنىڭ ئەلچىسى، مەسلىھەتچىسى ئومرەن 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. 18 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى شىۈڭ خۇيىن ئومرەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنار سۇلايمان

ئافغانىستان ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

ئافغانىستان زۇڭتۇڭىنىڭ شەرقىي شىمالدا تۇرۇشلۇق ۋەكىلى قوشۇمچە 6 - ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانى مۇھەممەت داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 8 كىشى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. 7 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى. ئىككى تەرەپ

شۇ ئار پارىكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 8 - كۈنى نىگېرنىڭ مەملىكەتلىك ئىجتىمائىي تەرەققىيات ھەرىكىتى ناسارا ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى. سۈرەتنى تاشقى ئىشلار مۇھاجىرلار ئىشخانىسى تەمىنلىگەن.

باشچىلىقىدىكى ئامېرىكا پارلامېنتىنىڭ ئالىي ياردەمچىلىرى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 19 كىشى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 21 - 22 - كۈنلىرى شىنجاڭ ئۈرۈمچى، تۇرپان قاتارلىق جايلارنى زىيارەت قىلدى. شۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى مەمتىمىن زاكىر 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

كۈلنۇر سۇلايمان موڭغۇلىيە بايان ئۆلگىچى ئۆلكىسى ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
 موڭغۇلىيە بۈيۈك خۇلارنىڭ ئەزاسى ساڭدالغان باشچىلىقىدىكى بايان ئۆلگىچى ئۆلكىسى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 7 كىشى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە شىنجاڭ ئۈرۈمچى، تۇرپان قاتارلىق جايلارنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جالغۇ 26 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.
 كۈلنۇر سۇلايمان

ئاۋسترالىيە فېدېراتسىيىسى دۆلەت مەجلىسى ئەزاسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
 ئاۋسترالىيە فېدېراتسىيىسى لور سايلام رايونى دۆلەت مەجلىسى ئەزاسى جون مورفى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 12 كىشى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 31 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالى 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنى جون مورفى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

كۈلنۇر سۇلايمان ئىسرائىلىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
 ئىسرائىلىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ھايمىندا ۋە ئۇنىڭ ھەمراھى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى ھەمدە 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىگە قاتناشتى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالى 8 - ئاينىڭ 27 - كۈنى باش ئەلچى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.
 كۈلنۇر سۇلايمان

چەت ئەلدە تۇرۇشلۇق ئەلچىلەر تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
 ئاپتونوم رايونىنىڭ تەكلىپىگە بىناەن جۇڭگونىڭ ئەنگىلىيە، فرانسىيە ۋە ياۋروپا ئىتتىپاقىدا تۇرۇشلۇق ئەلچىلىرى قاتارلىقلاردىن تەركىب تاپقان تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكى 10 كىشى 2003 -

ئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش ئاساسىدىكى ھەمكارلىقنى تېخىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر ئالماشتۇردى.

كۈلنۇر سۇلايمان ياپونىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
 ياپونىيىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ئانەنۇباۋ ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى بولۇپ 3 كىشى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە شىنجاڭ ئۈرۈمچى، كورلا، قەشقەر، خوتەن قاتارلىق جايلارنى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى قاتارلىق ئالىي مەكتەپلەرنى زىيارەت قىلدى. جەنۇب مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئارقىلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋالىك لېچۈەن باش ئەلچى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

خەلقئارا ئالماشتۇرۇش باشقارمىسى تۈرۈك مەنەستان دۆلەت نېفىت تەكشۈرۈش ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

تۈرۈك مەنەستان دۆلەت نېفىت تەكشۈرۈش ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جىمبالوف قۇربان مۇھەممەت ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 8 كىشى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. شۇ ئارقىلىق سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى ئەسقەت كېرىمباي، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جالغۇ 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى مۇئاۋىن مىنىستىر ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

كۈلنۇر سۇلايمان ئەزەربەيجاننىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
 ئەزەربەيجاننىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ياشار ئېلىيوف ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 5 كىشى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 5 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالى 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنى باش ئەلچى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

كۈلنار سۇلايمان ئامېرىكا پارلامېنتىنىڭ ئالىي ياردەمچىلەر ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
 مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تاشقى ئىشلار كومىتېتىنىڭ تەكلىپىگە بىناەن ئامېرىكا ئامېرىكا ئاسىيا فوند جەمئىيىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى روبېرت ۋاللاتىي

بازمۇھەممەت خان ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 2 كىشى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 4 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى ھەمدە 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى پەرمەنكىسىگە قاتناشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

ۋېيتنام كوممۇنىستىك پارتىيىسى سېكرېتارىياتىنىڭ سېكرېتارى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

جۇڭگو چەت ئەللەر بىلەن ئالاقىلىشىش بۇسىنىڭ تەكلىپىگە بىناەن ۋېيتنام كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى سېكرېتارىياتىنىڭ سېكرېتارى، مىللىي ھەرىكەت مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى سۇڭ شىفاڭ خانىم ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 9 كىشى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن 9 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

چاۋشيەن ئەمگەك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى خەلقئارا بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

چاۋشيەن ئەمگەك پارتىيىسى خەلقئارا بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جىن تەيجۇڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 5 كىشى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى 9 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن ئايرىم كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭلىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

گوۋۇيۈەننىڭ زۇڭلىسى ۋېن جىياۋنىڭ تەكلىپىگە بىناەن قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭلىسى نىكولاي تانايېۋ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 35 كىشى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى.

گۈلنۇر سۇلايمان

زامبىيە ئېلېكتر مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

زامبىيە دۆلەتلىك ئېلېكتر مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى ناكسى مانگىما ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 12

يىلى 8 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا تەكشۈرۈشتە بولۇپ شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي، مەدەنىيەت تەرەققىيات ئەھۋالىنى ئىگىلىدى ھەمدە 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى پەرمەنكىسىگە قاتناشتى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى 8 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

لائوسنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

لائوسنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى قوشۇمچە تاشقى ئىشلار مىنىستىرى سومماۋات لېكساۋا ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 7 كىشى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 31 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى 8 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

فىلىپپىننىڭ باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

فىلىپپىننىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ۋېي خىشى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنىگىچە شىنجاڭ ئۈرۈمچى، قەشقەر، تۇرپان قاتارلىق جايلارنى زىيارەت قىلدى ھەمدە 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى پەرمەنكىسىگە قاتناشتى. ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

بەھرەين پادىشاھلىقىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

بەھرەين پادىشاھلىقىنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى كەرم شاكىر 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە شىنجاڭ ئۈرۈمچى، ئالتاي قاتارلىق جايلارنى زىيارەت قىلدى ھەمدە ئالتاي شەھىرى خۇڭدۇن يېزىسى «باھار غۇنچىلىرى» باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ ئوقۇش باشلاش مۇراسىمىغا قاتناشتى. 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى خۇ جىيايەن باش ئەلچى بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

پاكىستاننىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

پاكىستاننىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى

ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 7 كىشى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 11 - ئاينىڭ 11 - كۈنلىرى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخسۇت ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ 1 - مۇئاۋىن زۇڭلىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى ئەدلىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى جالغۇبېنىڭ تەكلىپىگە بىنائەن قىرغىزىستان جۇمھۇرىيىتىنىڭ 1 - مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە ئەدلىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى ئوسمانوۋ قۇرمانبېك ئېرگېرشېۋېچ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 6 كىشى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 7 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا دوستانە زىيارەتتە بولدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بېۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل ئىلىۋالدى، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانى جۇڭجىياڭ چىۋەنخەن ئۇلار بىلەن ئايرىم كۆرۈشتى. زىيارەت مەزگىلىدە ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر يەنە ئەدلىيە نازارىتىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن ئىككى تەرەپنىڭ خىزمەت قىلىشى، كەسپىي خىزمەت ئەھۋالى توغرىسىدا سۆھبەت ئۆتكۈزدى.

ماشائىكۇن، گۈلنۇر

ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن چەت ئەلگە (چېگرا سىرتىغا) چىقىش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ 3409 ئۆمەك - گۈرۈپپا، 14 مىڭ 938 ئادەمنىڭ ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن چەت ئەلگە (چېگرا سىرتىغا) چىقىش رەسمىيىتىنى بېجىردى، 6650 چەت ئەلگە (چېگرا سىرتىغا) چىقىش كىنىشكىسىنى تارقىتى. 1026 ئۆمەك، گۈرۈپپىدىكى 3557 ئادەمنىڭ چەت ئەلگە چىقىش ۋىزىسىنى بېجىردى. بۇنىڭ ئىچىدە قازاقىستانغا چىقىش ئۈچۈن ۋىزا بېجىرگىنى 417 ئۆمەك، گۈرۈپپا، 1359 ئادەم؛ شىياڭگاڭ، ئاۋمېنغا چىقىش ئۈچۈن ئىلاۋە قىلىش كىنىشكىسىنى بېجىرگىنى 896 ئادەم. 2003 - يىلى تارقىتىلغان پاسپورت، يول خېتىنىڭ مىقدارى تۆۋەنلەشكە قاراپ يۈزلەندى، پاسپورت، يول خېتىنىڭ مىقدارى 2002 - يىلىدىكىدىن %15، ۋىزىنىڭ مىقدارى %14.8 تۆۋەنلىدى.

كونسۇل باشقارمىسى

5 - نۆۋەتلىك «تەڭرىتاغ مۇكاپاتى» باھالاندى
2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىق

كىشى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 27 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئەركىن ئىمىر باقى 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى مىنىستىر ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

ئەنگىلىيەنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى ئەنگىلىيەنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى خەن كۇي ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 3 كىشى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى باش ئەلچى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

كورىيەنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى كورىيەنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى جىن شاجۇڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە شىنجاڭ ئۈرۈمچى، تۇرپان، قاتارلىق جايلارنى زىيارەت قىلدى، ئۈرۈمچى ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنى باش ئەلچى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

ئۆزبېكىستان سودا - سانائەتچىلەر ئۇيۇشمىسىنىڭ باشلىقى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى ئۆزبېكىستان سودا - سانائەتچىلەر ئۇيۇشمىسىنىڭ باشلىقى سابىروف باشچىلىقىدىكى ھۆكۈمەت ئىقتىساد - سودا ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 9 كىشى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئەركىن ئىمىر باقى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جالغۇ 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئۇلار بىلەن سۆھبەت ئۆتكۈزدى.

گۈلنۇر سۇلايمان

ئەنگىلىيەنىڭ كىشىلىك ھوقۇق ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى ئەنگىلىيە تاشقى ئىشلار ۋەزىرىنىڭ ئالاھىدە مەسلىھەتچىسى مىخائېل ۋىليامس باشچىلىقىدىكى ئەنگىلىيە كىشىلىك ھوقۇق

2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى دۆلەت بايرىمى مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن چەت ئەللىك مۇتەخەسسسلەرنى كۈتۈۋېلىش باغىنىدا شۇ ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى 8 چەت ئەللىك مۇتەخەسسسلەرگە «جۇڭگو تەڭرىتاغ مۇكاپاتى» بەردى. سۈرەتتە: ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى مۇكاپاتقا ئېرىشكەن مۇتەخەسسسلەرگە مۇكاپات تارقىتىۋاتقاندا.

سۈرەتتى تاشقى ئىشلار (مۇھاجىرلار ئىشلىرى) ئىشخانىسى تەمىنلىگەن.

لىشى بىلەن شۇ ئۇ ئار تاشقى ئىشلار ئىشخانىسى ئاپتونوم رايون بويىچە 5 - نۆۋەتلىك «جۇڭگو تەڭرىتاغ مۇكاپاتى» نى باھالاش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. باھالاش چىقىلغان 8 دۆلەتتىن كەلگەن 10 مۇتەۋۋەر چەت ئەللىك مۇتەخەسسسلەر شۇ ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى «تەڭرىتاغ مۇكاپاتى» نى بەردى. ئۇلار لىن جون (ئاۋسترالىيە)، روللېن (ئامېرىكا)، دۇبېنچىگاۋا (ياپونىيە)، مورا ساندىرا (فىلىپپىن)، ئالىكاڭغال كوۋامبۇ (ئوكرائىنا)، پاروئاسەيۇپى (ھىندىستان)، دوفقېن (ئىتالىيە)، ماسايۇچ (ئۆزبېك)، شاختىيەنشىيەنى (ياپونىيە)، شاختىيەنچىڭ (ياپونىيە). ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىرى دۆلەتنىڭ «دوستلۇق مۇكاپاتى» غا يوللاشقا كۆرسىتىلدى.

گۇمبى

شىنجاڭ تاشقى دوستلۇق

جەمئىيىتىنىڭ 6 - نۆۋەتلىك مۇدىرىيەت يىغىنى بۇ يىغىن 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 21 - 22 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. شۇ ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە مۇھىم سۆز قىلدى، ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار نازارەت، ئىدارىلار، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار، ئالىي مەكتەپلەر، كارخانىلار ۋە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تاشقى ئىشلار ئىشخانىلىرى كۆرسەتكەن دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرىيەت ئەزالىرىدىن بولۇپ 90 دىن ئارتۇق كىشى يىغىنغا قاتناشتى، مەملىكەتلىك تاشقى دوستلۇق جەمئىيىتى ۋە پۈتۈن مەملىكەتتىكى 20 نەچچە ئۆلكىلىك، شەھەرلىك، ئاپتونوم رايونلۇق دوستلۇق جەمئىيىتى تەبرىك تېلېگراممىسى ئەۋەتتى.

مۇدىرىيەت يىغىنى شۇ ئۇ ئار پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى، ئەسقەت كەرىمباي، خۇجىيەن ۋە ۋاڭ جىنشياڭلارنى مۇدىرىيەتنىڭ پەخىرى باشلىقىلىقىغا، نىشان ئىبراھىمنى باشلىقىلىققا كۆرسەتتى.

يىغىندا نىشان ئىبراھىم بەرگەن خىزمەت دوكلاتى ۋە يېڭىدىن تۈزۈلگەن دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسى ماقۇللاندى.

جاڭ خۇڭۋېي

تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى لى جاۋشىڭ شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈردى

تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى لى جاۋشىڭ تاجىكىستاندىن بېيجىڭغا قايتىش سەپىرىدە 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئۈرۈمچىدە توختىدى ھەمدە 2003 ' ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

گۈلنۇر سۇلايمان

مۇھاجىرلار ئىشلىرى

ھىندونېزىيىدىكى جۇڭگولۇق سودىگەر ۋۇگوفۇ شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

ھىندونېزىيىدىكى جۇڭگولۇق سودىگەر ۋۇگوفۇ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. شۇ ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، سىياسىي قانۇن كومىتېتىنىڭ شۇجىسى جاڭ شۇمىڭ 3 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ئۇلار بىلەن كۆرۈشتى ۋە ئۇلارغا زىيارەت بەردى. شىنجاڭدا تۇرغان مەزگىلدە ئۇلار ئۈرۈمچى، شىخەنزە شەھەرلىرىگە

گوشىك ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى لىن گوشىك ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 7 - كۈنىگىچە ئاراتۇرۇك ناھىيىسىنىڭ نوم شىمالىي تاغ ئالتۇن كاندا تەكشۈرۈشتە بولدى ھەمدە ئاراتۇرۇك ناھىيىسى بىلەن نوم كانېلىق تەرەققىياتى ھەمكارلىقى كېلىشىمىنى ئىمزالاپ 200 مىليون يۈەن خەلق پۇلى مەبلەغ سالماقچى بولدى. تەكشۈرۈش مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخسۇت ئۇلار بىلەن كۆرۈشتى.

شاك بۆيەك

شىنجاڭدىن چىقىپ چەت ئەلدە تۇرۇپ قالغان جۇڭگولۇق مۇھاجىرلار، جۇڭگولۇقلار جۇڭگودا زىيارەتتە بولدى

شى ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەلپىگە بىنائەن مەزۇدى ئەرەبىستان، تۈركىيە، ئۆزبېكىستان، قىرغىزىستان، پاكىستان، تاجىكىستاندىكى شىنجاڭدىن چىقىپ تۇرۇپ قالغان جۇڭگولۇق مۇھاجىرلار ۋە جۇڭگولۇقلار بولۇپ 13 كىشى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگىچە جۇڭگودا زىيارەتتە بولدى. شىنجاڭدا ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى نۇرلان ئەبلىمىمىن شىنجاڭ خەلق سارىيىدا ئۇلار بىلەن سەمىمىي كۆرۈشتى ھەمدە ئۇلارغا شىنجاڭنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئەھۋالى پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ مىللىي سىياسىتىنى تونۇشتۇردى. ئۇلاردىن شىنجاڭنىڭ ئەتراپتىكى دۆلەتلەر بىلەن دوستانە ھەمكارلىق ۋە ئالماشتۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈشتە كۆزۈرۈك ۋە تۈگۈن بولۇشنى ئۈمىد قىلدى. ئۇلار شىنجاڭدا زىيارىتىنى ئاخىرلاشتۇرغاندىن كېيىن بېيجىڭ، شاڭخەي ۋە جياڭسۇنىڭ سۇجۇ دېگەن يېرىنى زىيارەت قىلىشقا كەتتى.

شى يۇ

مەملىكەتلىك مۇھاجىرلار خىزمىتى

كادىرلىرى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلدى
34 - نومۇرلۇق مەملىكەتلىك مۇھاجىرلار خىزمىتى كادىرلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. كۇرسنى گوۋۇيۈەن مۇھاجىرلار ئىشخانىسى، مۇھاجىرلار ئىشلىرى كادىرلىرى مەكتىپى ئۇيۇشتۇردى. شى ئۇ ئار تاشقى ئىشلار (مۇھاجىرلار ئىشلىرى) ئىشخانىسى ھەمكارلاشتى، شەرقىي قىسىمدىكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار (شەھەرلەر) دىكى مۇھاجىرلار ئىشخانىلىرى، شىنجاڭنىڭ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلىرىدىكى تاشقى ئىشلار ئىشخانىلىرى، مۇھاجىرلار ئىشخانىلىرىنىڭ مەسئۇلى بولۇپ 75 كىشى

بېرىپ ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى ۋە چولك كارخانىلارنى كۆزدىن كەچۈردى.

شى يۇ

لىن بوگۇي پۇل ئىئانە قىلىپ ئوقۇشقا

ياردەم بەردى

ياپونىيىدە ئولتۇراقلىشىپ قالغان جۇڭگولۇق مۇھاجىر لىن بوگۇي 2003 - يىلى 5 - ئايدا ئۇلۇغچات ناھىيىسى جىغىن يېزىسىنىڭ باشلانغۇچ مەكتىپىگە مەكتەپ سېلىش ئۈچۈن 250 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى تەقدىم قىلدى.

شى يۇ

تايلاندىكى جۇڭگولۇقلار شىنجاڭنى

زىيارەت قىلدى

تايلاندىكى جۇڭگولۇق كارخانىچى، تايلاندا «خۇڭدا» كارخانا گۇرۇھى، يەر شارى مەۋە، كۆكتات، يېمەكلىك (تايلاندا) چەكلىك شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى راۋ پېيجۇڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 5 كىشى 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا سودا تەكشۈرۈشى ئېلىپ باردى ۋە كېڭەشمە پائالىيەتلىرى بىلەن شۇغۇللاندى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى شىۈڭ خۇيىن 6 - ئاينىڭ 27 - كۈنى كەچتە مېھمانلار بىلەن كۆرۈشتى ۋە ئۇلارغا زىيارەت بەردى. شىنجاڭدىكى مەزگىلىدە راۋ پېيجۇڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىخۇتەننىڭ نەشپۈت، ئۈزۈم ھارقى، قوغۇن ئىشلەپچىقىرىشى، پىششىقلاپ ئىشلىشى، ساقلىشى قاتارلىق جەريانلىرىنى نەق مەيداندا كۆزدىن كەچۈردى ھەمدە ئۇزاق مۇددەت ئۆز ئارا ياردەم بېرىش ئاساسىدا ھەمكارلىشىش كېلىشىمى ۋە 2 تۈرلۈك مەھسۇلاتنى ھەر يىلى سىناق تەرتىمىدە 10 مىڭ توننا سېتىش كېلىشىمىنى ھاسىل قىلدى.

شاك بۆيەك

چىۋ ۋېي يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان

رايونلارغا پۇل ئىئانە قىلدى

ئامېرىكىدىكى دۇنيا جۇڭخۇا مىللەتلىرى فوندى جەمئىيىتىنىڭ قۇرغۇچىسى - ئامېرىكا تەۋەلىكىدىكى جۇڭگولۇق چىۋ ۋېي ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 3 كىشى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە قەشقەردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان جايلارغا بېرىپ 400 نەپەر ئاپەتكە ئۇچرىغۇچى ئۈچۈن 82 مىڭ 800 يۈەن خەلق پۇلى ئىئانە قىلدى.

ئەلى

ئارگېنتىنادىكى جۇڭگولۇقلار شىنجاڭنى

زىيارەت قىلدى

ئارگېنتىنا تەۋەلىكىدىكى جۇڭگولۇق، ئارگېنتىنا

ئەھۋالىنى ئىگىلەش تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكى 30 كىشى 2003-يىلى 9 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى، سانجى، شىخەنزە، كۈيتۈڭ ۋە مايتاغ قاتارلىق جايلارنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋالىك جىنشىياڭ 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

كۈلنۇر سۇلايمان

ئاۋمېن ئالاھىدە مەمۇرىي رايونى ئىجتىمائىي مەدەنىيەت ۋازارىتىنىڭ ۋازىرى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

ئاۋمېن ئالاھىدە مەمۇرىي رايونى ئىجتىمائىي مەدەنىيەت ۋازارىتىنىڭ ۋازىرى سۈي شىئەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى ئۇلار بىلەن كۆرۈشتى.

كۈلنۇر سۇلايمان

تەيۋەن خەير - ساخاۋەت فوندى جەمئىيىتى مەكتەپلەرگە پۇل ئىئانە قىلدى

تەيۋەن خەير - ساخاۋەت فوندى جەمئىيىتىنىڭ مۇدىرى شيې جىڭدا ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە تۇرپان، شىخۇ شەھەرلىرى، جىڭ ناھىيىسى ۋە بورتالا شەھىرىگە بېرىپ فوندى جەمئىيىتى پۇلى ئىئانە قىلىپ مالغان 5 خەيرى - ساخاۋەت باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ پۈتۈش مۇناسىۋىتى بىلەن لېنتا كېشىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. مەزكۇر فوندى جەمئىيىتى 5 مەكتەپنىڭ ھەر بىرىگە 150 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى ئىئانە قىلدى.

ئىلى

شياڭگاڭ يىدا گۇرۇھى نامرات ئوقۇغۇچىلارغا ياردەم قىلدى

شىنجاڭ سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شياڭگاڭ يىدا گۇرۇھىنىڭ رەئىسى يان مىندې 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئاقسۇ ۋىلايىتى ۋە خوتەن ۋىلايىتىدىكى 400 باشلانغۇچ مەكتەپكە 1 مىليون 370 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 145 مىڭ پارچە كىتابنى تەقدىم قىلدى. شياڭگاڭ يىدا گۇرۇھى «يىدا كىتابلىرى تورى» نى قۇرۇپ، ئىلى ئوبلاستى ۋە ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى 265 ئۇيغۇر - خەنزۇ باشلانغۇچ مەكتەپكە 700 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 70 مىڭ دانە كىتابنى ئىئانە قىلدى. بۇلاردىن باشقا، يىدا گۇرۇھى يولغا قويۇۋاتقان جەنۇبىي شىنجاڭ باشلانغۇچ مەكتەپلىرىنى كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشىدا 2 باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ قۇرۇلۇشى تاماملاندى.

كۇرسقا قاتناشتى. گوۋۇيۈەن مۇھاجىرلار ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جاۋ يالدا، ش ئۇ ئار پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئەركىن ئىمىرباقى، گوۋۇيۈەن مۇھاجىرلار ئىشخانىسى مۇھاجىرلار ئىشلىرى كادىرلىرى مەكتىپىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋالىك يىن قاتارلىق رەھبەرلەر قېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

ۋۇ ۋېيجىي

لوڭ فېڭشياڭ ئاپتەكە ئۇچرىغانلارغا پۇل ئىئانە قىلدى

ئاۋسترالىيەلىك جۇڭگولۇق، خەلق ئىچىدىكى خەير - ساخاۋەتچى لوڭ فېڭشياڭ خانىم 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى ھەمدە شياڭگاڭلىق قېرىنداشلار ۋە چەت ئەللەردىكى مۇھاجىر قېرىنداشلارغا ۋاكالىتەن قەشقەردىكى يەر تەۋرەش ئاپتەكە ئۇچرىغان جايلارغا 349 مىڭ يۈەن شياڭگاڭ پۇلى، 59 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى، 12 مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، 100 دانە چاقىلىق ئورۇندۇق ۋە قىسمەن دورا بۇيۇملارنى ئىئانە قىلدى. لوڭ فېڭشياڭ خانىم ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى 10 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە يەنە شىنجاڭنى زىيارەت قىلىپ قەشقەر شەھىرى ۋە يەنجى ناھىيىسىدىكى گاس - گاچىلار مەكتىپىگە 30 مىڭ يۈەندىن خەلق پۇلى ئىئانە قىلدى. بۇگۇر ناھىيىسىدىكى مېيىپىلارغا 30 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى، 150 خالتا ئۇن ۋە 100 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى كىيىم - كېچەك، ئەدىيال ۋە دورا بۇيۇملىرىنى ئىئانە قىلدى. يوپۇغا ناھىيىسىدىكى 2 كەنت باشلانغۇچ مەكتىپىگە 50 مىڭ يۈەندىن خەلق پۇلى ئىئانە قىلدى، ش ئۇ ئار مېيىپىلار بىرلەشمىسىگە 100 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى ئىئانە قىلدى.

ۋالىك مىن

شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنگە چېتىشلىق ئىشلار

شياڭگاڭ ئالاھىدە رايونى ھۆكۈمىتى تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى شياڭگاڭ ئالاھىدە رايونى ھۆكۈمىتى كەسىپلەر مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى گۈەن شىنىڭ خانىم باشچىلىقىدىكى شياڭگاڭ ئالاھىدە رايونى ھۆكۈمىتى ئىچكى ئۆلكىلەرنىڭ

تەيۋەنلىك قېرىنداشلار ئالاقىدار ئورۇنلارغا 4 نۇر بويىچە پۇل ئىشانە قىلدى، ئىشانە قىلىنغان پۇل 1 مىليون 200 نەچچە مىڭ يۈەنگە يەتتى.

زىيارەتكە كەلگەن تەيۋەن يۇقىرى قاتلام زاتلىرى: تەيۋەن «يىڭيىدا» گۇرۇھىنىڭ مۇئاۋىن باش مۇدىرى ۋېن شىرېن باشچىلىقىدىكى 2003 - يىللىق غەربىي قىسىم پەرمەنكىسى تەيۋەن ئۆمىكىدىكى 25 كىشى. تەيۋەن دېموكراتىيىسى ئىلگىرى سۈرۈش پارتىيىسىنىڭ سابىق رەئىسى شۇ شىنلىياڭ، گومىنداڭنىڭ «قانۇن چىقىرىش ھەيئىتى» جۇڭخۇا، جالڭ رىنۋېي، شى چىدا، تەيۋەننىڭ ئاتاقلىق ئالىمى شى زىيى، تەيۋەن خەلققە يېقىنلىشىش پارتىيىسىنىڭ «قانۇن چىقىرىش ھەيئىتى» شېن جىخۇي قاتارلىقلار. تەيۋەن يىراق شەرق گۇرۇھى، دۇڭخۇەن تەيۋەنلىك سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى، تەيۋەن «ۋاڭخۇاڭ» گۇرۇھىنىڭ ئېكىكۇرسىيە ئۆمىكىلىرى شىنجاڭغا كېلىپ تەكشۈرۈشتە بولدى ۋە ئالماشتۇرۇش ئېلىپ باردى.

2003 - يىلى شىنجاڭدا يېڭىدىن كۆپەيگەن تەيۋەنلىكلەر مەبلەغ سېلىپ قۇرغان كارخانا 11 بولدى. سېلىنما 40 مىليون 543 مىڭ 500 دوللار بولۇپ تىزىملىغان مەبلەغى 29 مىليون 966 مىڭ 600 دوللارغا يەتتى. تەيۋەنلىك سودىگەرلەرنىڭ 20 نەچچە ئەرزى قۇبۇل قىلىندى. كېلىشتۈرۈش ۋە كۆپ تەرەپ تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىسىدا ئەرزە ئىنكاس قىلىنغان مەسىلىلەرنىڭ كۆپ قىسمى مۇۋاپىق ھەل قىلىندى.

تەيۋەن سەنئىيە تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىكى 6 كىشى 9 - ئايدا شىنجاڭغا كېلىپ 15 كۈن ئېكىكۇرسىيە ۋە زىيارەتتە بولدى. ئۇلار ئۈرۈمچى، تۇرپان، قەشقەر ۋە قىزىلسۇ قاتارلىق جايلارغا بېرىپ سېلىپ ئۆرپ - ئادەتلەرگە دائىر كۆرۈنۈشلەرنى سۈزەتكە ئالدى. مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسى ئاڭلىتىش بۆلۈمى، دېڭىز بوغۇزى ئاۋازى رادىئو ئىستانسىسى «100 تەيۋەنلىك سودىگەر چوڭ قۇرۇقلۇقتا» ناملىق مەخسۇس پروگرامما ئىشلەش ئۈچۈن شىنجاڭدىكى تەيۋەنلىك سودىگەرلەرنى زىيارەت قىلدى.

2003 - يىلى ئۇ ئارقىلىق تەيۋەن ئىشلىرى ئىشخانىسى تەيۋەنگە دائىر ئىشلار توغرىسىدا 7 قېتىم تەشۋىق - تەربىيە لېكسىيىسى ئورۇنلاشتۇردى، 2000 دىن كۆپرەك ئادەم لېكسىيە ئاڭلىدى، بۇ ئارقىلىق ھەر مىللەت خەلقى تەيۋەننىڭ ئىچكى «سايلام» ۋەزىيىتى ۋە مەركەزلىك تەيۋەنگە قاراتقان قانچىن، سىياسەتلىرىنى ئىگىلەش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولدى. ئاساسىي قاتلامدىكى ئورۇنلارغا 800 دىن ئارتۇق تەيۋەنگە قارىتىلغان تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىلدى، تەيۋەنگە بېرىپ ئالماشتۇرۇش ئېلىپ بېرىش يوللىرى ئارقىلىق شىنجاڭ

6 باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلىۋاتىدۇ. پىدا گۇرۇھىنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلىرى 120 مىڭ يۈەن پۇل ئىشانە قىلىپ ئاقسۇ ۋىلايىتى ۋە خوتەن ۋىلايىتىدىكى ئوقۇشتىن توختاپ قالغان 400 نامرات ئوقۇغۇچىسىنى ئوقۇشىنى داۋاملاشتۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى.

دېڭىز تېجىيى

شىياڭگاڭدىكى مۇھاجىر سودىگەر جەن جاۋلىن شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى
شىياڭگاڭدىكى ئاتاقلىق مۇھاجىر سودىگەر جەن جاۋلىن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 13 كىشى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخسۇت 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى كەچتە شىنجاڭ خەلق سارىيىدا ئۇلار بىلەن كۆرۈشتى ۋە ئۇلارغا زىيارەت بەردى. 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنى قۇمۇلغا بېرىپ ئۆزلىرى 1 مىليون يۈەن خەلق پۇلى ياردەم قىلغان قۇمۇل ۋىلايەتلىك دوختۇرخانا كۆز كېسەللىكلىرى مەركىزى ۋە 370 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى ياردەم قىلغان ئاراتۈرۈك ناھىيىسىدىكى جەن جاۋلىن باشلانغۇچ مەكتىپى قۇرۇلۇشىنى كۆزدىن كەچۈردى.

شەك يۆيەك

شىياڭگاڭ «جېنتەي» گۇرۇھىنىڭ پەخىرىي مۇدىرى شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى

شىياڭگاڭ «جېنتەي» گۇرۇھىنىڭ پەخىرىي مۇدىرى، خەير - ساخاۋەت فوندى جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى لى جىيۈەن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە شىنجاڭنى زىيارەت قىلدى، قەشقەرگە بېرىپ «جېنتەي» گۇرۇھى پۇل ئىشانە قىلىپ سالدۇرغان يېڭىشەھەر جېنتەي باشلانغۇچ مەكتىپىنى كۆزدىن كەچۈردى. ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخسۇت 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئۇلار بىلەن كۆرۈشتى.

شى يۆ

تەيۋەنگە چېتىشلىق ئىشلار

2003 - يىلى شىنجاڭغا ئېكىكۇرسىيە، ساياھەت، زىيارەت قىلىش، ئىقتىساد - سودا تەكشۈرۈشى ئېلىپ بېرىش، تۈرلۈك ئالماشتۇرۇش پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن كەلگەن تەيۋەنلىك قېرىنداش 7865 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. تەكلىپكە بىنائەن ئاپتونوم رايونىمىزدىن مۇناسىۋەتلىك زاتلار تەيۋەنگە بېرىپ ئۆتكۈزگەن ئالماشتۇرۇش پائالىيىتى 26 گە، بارغانلار 92 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. تەيۋەندىن مۇناسىۋەتلىك زاتلار شىنجاڭغا كېلىپ ئۆتكۈزگەن مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش پائالىيىتى 12 گە، كەلگەنلەر 318 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

ھەربىي ئىشلار

شىنجاڭ ھەربىي رايونى

شىنجاڭ ھەربىي رايونى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسمىلىكى

پارتكومنىڭ 1 - شۇجىسى: ۋالىك لېجۈن (قوشۇمچە) .
قوماندان: چۈ يەنخەن (جۇڭجياڭ) .
سىياسى كومىسسار: يۈ لىنشياڭ (جۇڭجياڭ) .
مۇئاۋىن قوماندانلار: قۇربان ئەرشىدىن (شاۋجياڭ) ،
جالق تۇڭجىن (شاۋجياڭ) ، 6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى ، جاۋ
ۋېنلۇڭ (شاۋجياڭ) ، 6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى ، لى
شىنگۋاڭ (شاۋجياڭ) ، لىيۇ يۇڭ (شاۋجياڭ) ، 6 - ئايدا
ۋەزىپىگە تەيىنلەندى ، لى شىڭ (شاۋجياڭ) ، 6 - ئايدا
ۋەزىپىگە تەيىنلەندى .

مۇئاۋىن سىياسى كومىسسارلار: يۈ بىڭلىي (شاۋجياڭ) ،
12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى ، ئىبراھىم سۇلايمان
(شاۋجياڭ) ، 6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى ، ۋالىك خۇەنشەن
(شاۋجياڭ) ، 6 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى ، لىيۇ جۇكۈي
(شاۋجياڭ) ، 6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى ، مەمەت ھەسەن

تونۇشتۇرۇلغان لازىرنۇر دېكىسى ، سودىگەر چاقىرىش
تۈرلىرى ، ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرى قاتارلىقلار بولۇپ
200 دىن كۆپرەك ماتېرىيال تەيۋەندىكى مۇناسىۋەتلىك زاتلارغا
ھەدىيە قىلىندى .

شىنجاڭ تەيۋەنلىكلەر مەبلەغ سېلىپ قۇرغان
كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش
ئۇيۇشمىسى ش ئۇ ئا ر تەيۋەن ئىشلىرى ئىشخانىسىنىڭ
ماسلاشتۇرۇشى ۋە يېتەكلىشى ئارقىسىدا خىزمەتلەرنى پائال
قانائ ياپدۇرۇپ ، تەيۋەنلىك سودىگەرلەر ھۆكۈمەت تارماقلىرى
بىلەن ئالاقە ئورنىتىش جەھەتتە رولىنى جارى قىلدۇردى ،
تەيۋەنلىك سودىگەرلەرنىڭ مەبلەغ سېلىش جەھەتتىكى
ئىشلىرىغا 30 قېتىمدىن كۆپرەك مەسلىھەت بەردى .

ۋۇ چۈەنقۇ
تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق بىرلەش-
مىسى خىزمىتى
شىنجاڭ تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق بىرلەشمىسى .

(شاۋجياڭ) ، 6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى ، ۋالىك جىيەنمىن
(شاۋجياڭ) ، 12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى) .
شەناب باشلىقى: جالغ شىمىڭ (شاۋجياڭ) .

سىياسى بۆلۈم مۇدىرلىرى: لىيۇ جۇكۈي (شاۋجياڭ) ، 6 -
ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى) ، ۋالىك جىيەنمىن (شاۋجياڭ) ، 6 -
ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەنپ 12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى) ،
جۇ يىمىن (شاۋجياڭ) ، 12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)
بىرلەشمە لاۋازىمات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى: جالغ ۋەنلۇڭ
(داشياۋ) .

قورال - جابدۇق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى: يالغ فۇشياڭ
(شاۋجياڭ) .

ھەربىي تەلىم - تەربىيە

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى قىسىملىرىدىن
تولۇق تەلىم - تەربىيە ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان
ئورۇنلارنىڭ تەلىم - تەربىيە قاتنىشىش نىسبىتى %85 تىن
ئاشتى . ھەر دەرىجىلىك باشلىق ئورگانلار 390 سائەت ، شۆبە
قىسىم ، ئوقۇتقۇچىلىرى 315 سائەت ، تولۇق تەلىم - تەربىيە
لەيندۇلىرى 994 سائەت (95 سائەتلىك كېچىلىك تەلىم -
تەربىيىسى شۇنىڭ ئىچىدە) تەلىم - تەربىيىگە قاتناشتى . 6 -

نىڭ مۇدىرى سۇڭ ياڭنىڭ 2003 - يىلى 1 - ئايدا تەيۋەنلىك
قېرىنداشلار ۋەكىلى بولۇش سۈپىتى بىلەن بېيجىڭغا بېرىپ
تەيۋەن ئۆلكىسىنىڭ مەملىكەتلىك 10 - نۆۋەتلىك خەلق
قۇرۇلتىيىغا قاتنىشىدىغان ۋەكىللىرىنى كېڭىشىپ سايلاش
يىغىنىغا قاتناشتى .

مەملىكەتلىك تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق
بىرلەشمىسى سىجۇەننىڭ چىڭدۇ شەھىرىدە 3 - ئايدا ھەربىي
قىسىمدىكى 11 ئۆلكە ، ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ياش ،
ئوتتۇرا ياش تەيۋەنلىك قېرىنداشلارنى تەربىيىلەش كۇرسىنى
ئاچتى . شىنجاڭدىن چېن خۇيمېي ، ۋۇ شىنلۇڭ ، سۇڭ ياڭنىڭ
كۇرسقا قاتناشتى .

ش ئۇ ئا ر تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق بىرلەشمىسى .
نىڭ مەخسۇس مۇئاۋىن باش كاتىپى خې شياۋپىڭ 5 - ئايدا
مەملىكەتلىك تەيۋەنلىك قېرىنداشلار دوستلۇق بىرلەشمىسىنىڭ
شاڭخەيدە ئاچقان خىزمەت يىغىنىغا قاتناشتى .

خې شاۋپىڭ

قىسىملىرىنىڭ باشلىق ئورگانلىرىنى تەشكىللەپ «تېررورلۇققا قارشى ھەربىي كۈرەش نەزەرىيىسى مۇھاكىمە ھەرىكىتى» نى قانات يايدۇردى. بىر يىلدا قىسىملارغا 50 مىڭ دانە مەشىق سايمانى، 20 مىڭدىن ئارتۇق دەرىزىلىك ماتېرىيال تەقسىملەپ بەردى، ئىلتىماس قىلىش ئارقىلىق 10 مىليون پۇەندىن ئارتۇق خىراجەتنى، 100 نەچچە توننا مەشىق ئوقىسى ۋە پارىلمىش سايمانىنى قىسىملارغا چۈشۈرۈپ بەردى. ھەربىي رايون 4 بىرلەشمە تەكشۈرۈش - سىناش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ شى، لۈي، چىگرا مۇداپىئە شۆبە ھەربىي رايونلىرى، بىرلەشمە لاۋازىمات شۆبە بۆلۈملىرى ۋە بىۋاسىتە قاراشلىق تۈەن (دۈي) لەرنىڭ يىللىق ھەربىي تەلىم - تەربىيىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ سىندى. ۋاڭ گۇاڭمىڭ

ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارمىيىنىڭ «ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى پروگراممىسى» نى ئۆزگىتىش ۋە تەربىيەلەش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ قىسىملارنىڭ «ئارمىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى پروگراممىسى» نى ئۆزگىتىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشى ئۈستىدە ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ باردى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدا لۈي، تۈەنلەرنىڭ مەسئۇل ئوفىتېرلىرى ۋە قىسمەن شى دەرىجىلىك رەھبەردىن 178 كىشىنى يىغىپ تەربىيەلىدى. «ئارمىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى پروگراممىسى» نى ۋە ئالاقىدار ئۆزگىتىش ماتېرىياللىرىنى بېسىپ تارقىتىش. رەھبەرلەر ۋە ئورگان كادىرلىرىنى شى، لۈيدىن يۇقىرى ئورۇنلارغا بېرىپ قىسىملارنىڭ ئۆزگىتىشكە ھەيدەكچىلىك قىلىشقا تەشكىللىدى، تۈەن دەرىجىلىك بىر ئورۇننى سىناق نۇقتىسى قىلىپ تۇتتى. ھەر قايسى ئورۇنلار «ئارمىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى پروگراممىسى» بويىچە تەربىيەلەشنى تۇتتى، تۈەندىن يۇقىرى كادىرلار، ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى، ئەسكەرلەردىن ئىبارەت 3 قاتلام بويىچە ئۆزگىتىش تەربىيىسىنى يولغا قويدى. لۈي، تۈەن دەرىجىلىك ئورۇنلارنى ئاساس قىلىپ، ئاساسىي قاتلام پارتىيە ياچېيكىلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈردى، نۇقتىلىق ياردەم بېرىلگەن 521 ئاساسىي قاتلام پارتىيە ياچېيكىسى، 168 ئورۇن ئىلغارلار قاتارىدىن ئورۇن ئالدى. شى، تۈەن دەرىجىلىك قىسمەن ئورۇنلارنىڭ «تۆت نېگىز» (نېگىزلىك تەربىيە، نېگىزلىك تۈزۈم، نېگىزلىك قوشۇن، نېگىزلىك مۇھىمسەد) قۇرۇلۇشى تەجرىبىسىنى يەكۈنلەپ كېڭەيتتى، ئاساسىي قاتلامدىكى ئورۇن ۋە شەخسلەرنىڭ ئىلغار ئىش - ئىزلىرىنى دوكلات قىلىش يىغىنى ئاچتى. «ئىككىدە بەسلىشىش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشىدا ئىلغار بولغان 24 لۈي، تۈەن دەرىجىلىك

ئاينىڭ ئوتتۇرىسى ۋە 7 - ئاينىڭ باشلىرىدا 2 قېتىم ھەربىي رايون قىسىملىرىنىڭ تەلىم - تەربىيە ۋەزىيىتىنى ئانالىز قىلىش يىغىنى ئۇيۇشتۇرۇلدى. 1 - ئايدا ھەربىي رايون يىراق مۇساپىلىك تورلاشقان كۆرۈش سىستېمىسىغا تايىنىپ، تۈەندىن يۇقىرى باشلىق ئورگاندىكىلەرنى يىغىپ ھەربىي تەلىم - تەربىيە يېڭى ئۇمىتابىنى ئۆزگىتىش بويىچە كونسۇلتانتسىيە ئۇيۇشتۇردى. 9 - ئايدا جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى، چىگرا مۇداپىئە شۆبە ھەربىي رايونلىرى، تۈەنلەرنىڭ تەلىم - تەربىيە مەسئۇل رەھبەرلىرى، مەشىق باشقارما، بۆلۈم (بۆلۈمچە) لىرىنىڭ باشلىقلىرى ھەمدە ھەربىي رايون ئورگاندىكى كەسپىي باشقارمىلارنىڭ رەھبەرلىرىدىن بولۇپ 74 كىشىنى تەشكىللەپ، بورتالا شۆبە ھەربىي رايونىدا چىگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ ھەربىي تەلىم - تەربىيىسىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. «چىگرا مۇداپىئە تۈەنلىرىدە ھەربىي تەلىم - تەربىيىنى يولغا قويۇش چارىسى» ۋە «چىگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ ھەربىي تەلىم - تەربىيەگە كاپالەتلىك قىلىش ئەسلىھەلىرىنىڭ قۇرۇلۇش ئۆلچىمى» نى مۇھاكىمە قىلىپ تۈزدى. مەلۇم قىسىمغا يېتەكچىلىك قىلىپ باش شتاب تاپشۇرغان «ھەربىي تەلىم - تەربىيەگە يېتەكچىلىك قىلىش چارىسى» نىڭ يەككە ئەسكەرلەرگە ئائىت قىسمىنى سىناق مەشىقى ئارقىلىق دەلىللەش ۋە ھەربىي رايون تاپشۇرغان «ھەربىي تەلىم - تەربىيە نىزامى» نى نۇقتىدا سىناق قىلىش ۋەزىيىتىنى تاماملىدى. كوماندىرلىققا ئۆستۈرۈلدىغان كەنجى ئوفىتېرلار ۋەزىپىدىكى كوماندىر كەنجى ئوفىتېرلارنى ئۇيۇشتۇرۇپ 50 قارار تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ كوماندىر كەنجى ئوفىتېرلاردىن 3408 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيەلىدى. ھەربىي رايوندىكى ئالاقىدار شى، لۈي، تۈەن دەرىجىلىك قوماندىرلىق شتابلىرىنىڭ شتاب باشلىقلىرى، مەشىق بۆلۈم (بۆلۈمچە) لىرىنىڭ باشلىقلىرى، شتاب ئوفىتېرلىرىدىن 352 كىشىنى تەشكىللەپ قوماندىرلىق شتاب كەسپىي بىلىم مۇساپىسىگە قاتناشتۇردى. ھەربىي رايون ھاۋا مۇداپىئە قىسىملىرى لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۇيۇشتۇرغان پلانېرچىلارنى يىغىپ تەربىيەلەشكە قاتنىشىپ، ئاخىرىدا ئۆتكۈزۈلگەن سىناش مۇسابىقىسىدە پلانېرچىلار گۇرۇپپىسى بويىچە 1 -، 2 -، 3 - بۆلۈشتەك ئەلا نەتىجىگە ئېرىشتى. 8 - 9 - ئايلاردا قىسىملار 30 - 40 كۈنگىچە دالا تەلىم - تەربىيىسى ئۇيۇشتۇردى. ھەربىي رايون توپچى قىسىملار، ھاۋا مۇداپىئە (شۆبە) قىسىملىرىنى تەشكىللەپ يىللىق راست ئوق تاكتىكا مانېۋىرى ئۆتكۈزدى. ئالاقىدار قىسىملارنى 30 چاقىرىملىق گازارما رايونغا ئېلىپ بېرىپ، ئېگىز، سوغۇق رايوندا 28 نۇقتىلىق قىيىن تەلىم - تەربىيە تېمىسىنى مۇھاكىمە ۋە مەشىق قىلدۇردى. باشلىق ئورگان بىلەن قىسمەن

ئاپتوماتىلاشتۇرۇش سىستېمىسىغا ئۈنۈملىك سىم تارتىش خىزمىتىنى تاماملىدى. ئېلېكترونلۇق قارشىلىق كۆرسىتىش (شۆبە) قىسمى لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ «ئۆچلەشتۈرۈش» قۇرۇلۇشىدا ئۆلچەمگە يەتكەن ئورۇنلارنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. سەددىچىن تورى شىنجاڭ پونكىتى ۋە 4 - ئالاقە باش پونكىتى، قۇرۇقلۇق ئارمىيە ئىنستىتۇتى قاتارلىق 5 سەددىچىن تورى كەڭ بەلۋاغ رايونى ئېچىلدى. بىرلەشمە خەۋەرلىشىش شىركىتى بىلەن بىۋاسىتە ئالاقە لىنىيىسى بەرپا قىلىپ ھەربىي تېلېفون بىلەن CDMA كۆچمە تېلېفوننى ئوتتۇرىسىدىكى بىۋاسىتە ئالاقىنى ئىشقا ئاشۇردى. مۇن چىچاۋ، لى فېنجۈن

قىسىملارنى باشقۇرۇش

شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ 4 چوڭ بۆلۈمى 2003 - يىلى 2 - ئايدا شتاتتىن ئېشىپ كەتكەن 112 كەنجى ئوفىتېرنى ئۆزۈش قىلغۇچى قىسىملارغا تولۇقلاش ئارقىلىق كەنجى ئوفىتېر شتاتىنىڭ تولۇق بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. ئەسكەر يۆتكەشنى چىڭىتتى، ئەسكەر يۆتكەش 2002 - يىلىدىكىدىن %52 ئازايدى. تۈزۈلمىسى، شتاتى تەڭشەلگەن ئورۇنلارنىڭ ئەسكەر يۆتكەش خىزمىتىنى تاماملاپ، 319 ئەسكەرنى يۆتكىدى. «كەنجى ئوفىتېرلارنى تەربىيەلەش پىلانى» نى تۈزۈپ، كەنجى ئوفىتېرلىققا ئالدىن تاللانغانلارنى تەربىيەلەش، داۋاملىق تەربىيەلەش ۋە خىزمەتتە تەربىيەلەش مېخانىزمىنى بەرپا قىلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى، ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلار كەنجى ئوفىتېرلارنى تەربىيەلەش خىزمىتىنى پىلان بويىچە تۈتتى. ئارمىيىدىكى ماس ساھەلەرنىڭ مەكتەپلىرى ۋە 2 دەرىجىلىك ھەربىي رايوننىڭ تەلىم - تەربىيە ئاپپاراتى تېخنىكا ئۆگەنگۈچى ئەسكەرلەرنى قوبۇل قىلىش ۋەزىپىسىنى تاماملىدى. مەكتەپكە ئېلىنىدىغان كەنجى ئوفىتېرلارنى مەدەنىيەت دەرسلىرى بويىچە بىر تۇتاش ئىمتىھانغا تەشكىللەش خىزمىتىنى تاماملىدى، 213 كىشى ئارمىيىدىكى كەنجى ئوفىتېر تەربىيەلەيدىغان ئالىي مەكتەپلەرگە قوبۇل قىلىندى. ھەربىي رايون «جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ بىخەتەرلىك خىزمىتى نىزامىسى» ھەققىدە مەخسۇس كونسۇلتاتسىيە ئۇيۇشتۇردى. لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۇيۇشتۇرغان «نىزام» بىلىملىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى پائالىيىتىگە قاتناشتى، پائالىيەتتە 3 ئورۇن تەشكىللەش مۇكاپاتىغا، 12 كىشى 1 - دەرىجىلىك، 19 كىشى 2 - دەرىجىلىك، 31 كىشى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ھەربىي رايون 48 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن ئارتۇق تەكشۈرگۈچى، تەرتىپ ساقلىغۇچى ئەسكەر چىقىرىپ يالغان ھەربىيىدىن 13نى، يالغان ھەربىي ئاپتوموبىلدىن 10نى، يالغان گۇۋاھنامىدىن 8نى، يالغان ھەربىي كىيىمىدىن 6 يۈرۈشنى،

ئورۇننى، 74 ئۆلگىلىك لىيەندۈپنى ۋە ھەربىي رايون ئورگىنىدىكى 14 ئىلغار بۆلۈم، باشقارما (ئورۇن) نى تەقدىرلىدى. ئورگان كادىرلىرىنى چېگرا مۇداپىئە 1 - سېپىدىكى لىيەندۈپلەرگە بېرىپ نۇقتىدا تۇرۇشقا، مۇۋەققەت ۋەزىپە ئۆتەشكە تەشكىللىدى. 11 مىليون يۈەن مەبلەغ جۇغلاپ، ئاساسىي قاتلامغا ئەمەلىي ئىش قىلىپ بەردى، ئاساسىي قاتلامنىڭ بولۇپمۇ چېگرا مۇداپىئە 1 - سېپىدىكى لىيەندۈپلەرنىڭ سۇ، توك، مۇنچا، پار، ئۆي قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەمەلىي قىيىنچىلىقنى نۇقتىلىق ھەل قىلدى. چېڭ بىڭ

ئالاقە خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى زور ئالاقە كاپالەت ۋەزىپىسىنى 76 قېتىم ئورۇندىدى، تېلېۋىزىيە - تېلېفون بىخىزمىتى 35 قېتىم كاپالەتلىك قىلدى. شاخخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر قوراللىق كۈچلىرىنىڭ تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىرىنىڭ ئالاقىسىغا كاپالەتلىك قىلىش ۋەزىپىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇندىدى. 5 - 7 - ئايغىچە ھەربىي رايون «69016» قىسىم قاتارلىق 12 ئورۇننى ئارمىيىنىڭ سىمسىز راتسىيە تەلىم - تەربىيە تورىدا پراكتىكا قىلىشقا تەشكىللىدى، باش شتاب ئۇيۇشتۇرغان سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا 13 سىمسىز راتسىيە قىزىلبايراقدار راتسىيە، 31 كىشى مۇنەۋۋەر رادىست بولۇپ باھالاندى. «69220» ۋە «69006» قىسىملارنىڭ ئالاقە شۆبە قىسىملىرىنىڭ 2 مەشوق تېمىسى ھەققىدىكى مۇھاكىمىنى تاماملىشىغا يېتەكچىلىك قىلدى. نەزەرىيەدە يېڭىلىق يارىتىش جۈملىسىگە كىرىدىغان «جۇڭگوچە ئالاھىدىلىككە ئىگە ھەربىي ئۆزگىرىش ۋە ئالاقە قىسىملىرىنىڭ قۇرۇلۇشى»، «يېڭى دەۋردىكى دۆلەت مۇداپىئە ئالاقىسى زاپاس كۈچلىرى قۇرۇلۇشى»، «ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تەتقىقاتى» قاتارلىق پائالىيەتلەرنى تاماملىدى. ئارمىيە دەرىجىلىك مەتبۇئاتلاردا ئالاقە ئىلىمىگە ئائىت 27 پارچە مۇھاكىمە ماقالىسى ئېلان قىلدى، 5 پارچە ئىلمىي ماقالە ئارمىيە بويىچە مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ھەربىي رايون ئالاقە باشقارمىسى باش شتاب تەرىپىدىن ئۇدا 19 يىل ھەربىي ئالاقە ئىلمىي تەتقىقاتىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. ھەربىي رايون بىر يىلدا 2500 كىلومېتىردىن ئارتۇق ئوپتىك كابېل لىنىيىسىنى بىرلىكتە بەرپا قىلدى. ھەربىي رايون شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى بىلەن ئاپتونوم رايون تەۋەسىدە ئالاقە ھەمكارلىقى ئورنىتىش ھەققىدە 11 - ئاينىڭ 16 - كۈنى رەسمىي كېلىشىم ئىمزالىدى. ھەربىي رايون چېگرا مۇداپىئە تۈەنلىرىنىڭ ھەممىسى يەتكۈزۈشنى ئوپتىك كابېللاشتۇرۇش، ئالماشتۇرۇشنى پروگراممىلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. ھەربىي رايون ئۇرۇشقا قوماندانلىق قىلىش مەركىزى

يالغان، ۋاقتى ئۆتكەن ھەربىي ئاپتوموبىل نومۇر تاختىسىدىن 18نى، تېررورگى ئىسۋابىدىن 11نى قولغا چۈشۈردى. ۋەزىپە ئىجرا قىلغۇچى ئەسكەرلەرنىڭ سانى 2002 - يىلىدىكىدىن %3.8 ئاشتى، ئىنتىزامغا، بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىش ئەھۋالى %11 ئازايدى. يېڭى ئەسكەرلەرنى تولۇقلاش، كونا ئەسكەرلەرنى قايتۇرۇش ۋە كەنجى ئوقىتىپلارنى تاللاش خىزمىتىنى تاماملىدى.

لۇ دېچېڭ، جاۋ لۇڭخاڭ، چىن يادۇڭ

ھەربىي ئەسلىھەلەرنى ئاسراش

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى شىنجاڭ تەۋەسىدىكى بارلىق ھەربىي ئىشلار بويىچە چەكلەنگەن رايون، ھەربىي باشقۇرۇش رايونى، مۇداپىئە قۇرۇلۇشلىرى، ھەربىي سىم يوللىرىنى ھەمدە ھەربىي ئىشلار بويىچە چەكلەنگەن رايونلارنىڭ سىرتىدىكى بىخەتەرلىكنى قوغداش - تىزگىنلەش دائىرىسىنى ئېنىقلاش خىزمىتىنى تاماملىدى. ئاپتونوم رايون ۋە ئالاقىدار يەرلىك ھۆكۈمەتلەرنى ماسلاشتۇرۇپ، ھەربىي ئەسلىھەلەرنىڭ بىخەتەرلىكى ۋە مەخپىيەتلىكىنى قوغداشقا تەسىر يەتكۈزىدىغان، زىيان سالىدىغان 8 مەسىلىنى ھەل قىلدى، يېڭىدىن قۇرۇلغان ھەربىي ئىشلار بويىچە چەكلەنگەن رايون، ھەربىي باشقۇرۇش رايونلىرىنى ھەمدە ھەربىي ئىشلار بويىچە چەكلەنگەن رايونلارنىڭ ئەتراپىدىكى بىخەتەرلىك - تىزگىنلەش دائىرىسىنى يېڭىتىشنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش خىزمىتىنى تاماملىدى.

چىياۋ كۈن، سۈن مىڭجۇڭ

شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ قوراللىق كۈچلىرى تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىر ئۆتكۈزدى

شىنجاڭ ھەربىي رايونى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 11 - 12 - كۈنلىرى ئىلىدا شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر قوراللىق كۈچلىرىنىڭ تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىرىنىڭ 2 - باسقۇچلۇق مانېۋىرىنى ئۆتكۈزدى. مانېۋىرىدا «تېررورلۇق-قا، بۆلگۈنچىلىككە ئېكىستىرمىزىمىزغا قارشى تۇرۇش شاڭخەي ئەھدىنامىسى» ئاساس قىلىنىپ، نۆۋەتتىكى خەلقئارا ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا رايونىنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ۋەزىيىتى ئارقا كۆرۈنۈش قىلىنىپ، «ئۈچ خىل كۈچ» زەربە بېرىش ئوبيېكتى قىلىنىپ، «شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر قوراللىق

كۈچلىرىنىڭ تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىرى» تېما قىلىنىپ، شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ باشلىقلىرى ھاسىل قىلغان ئورتاق تونۇش ۋە ھەربىي مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ 3 قېتىملىق مۇھىبەت خاتىرىسىنىڭ روھىغا ئاساسەن، ئەزا دۆلەت ئارمىيىلىرىنىڭ تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە ھەربىي ھەرىكەتتىكى بىرلەشمە قوماندانلىق، ماسلىشىپ ئىش كۆرۈش، كۈچلەرنى ئىشقا سېلىش، تاكتىكىنى تەدبىقلاش قاتارلىق جەھەتلەردىكى ماھارىتى گەۋدىلىك كۆرەك قىلىندى. مانېۋىر 2 باسقۇچقا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلدى. 1 - باسقۇچ قازاقىستان ئاساس قىلىنىپ ئېلىپ بېرىلىپ، بىرلەشمە قوماندانلىق شتاب قۇرۇش، بۇلانغان ئايروپىلاننى توسۇش، تۇتقۇن قىلىنغانلارنى قۇتقۇزۇش، چېگرىدىن ئوغرىلىقچە ئۆتكەن تېررورچىلارنى قورشاپ يوقىتىش قاتارلىق مەزمۇنلار بويىچە مانېۋىر قىلىندى. 2 - باسقۇچ شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئاساس قىلىنىپ ئېلىپ بېرىلدى، ئاساسلىقى زال ئىچى تېمىسى بويىچە «ئۆز ئارا ئەھۋال مەلۇم قىلىش، قەتئىي نىيەتكە كېلىش، ھەرىكەتنى ماسلاشتۇرۇش» ۋە ئىككى ھەقىقىي ئەسكەر تېمىسى بويىچە «شەھەر - بازارلاردا تازىلاش ئېلىپ بېرىش، تۇتقۇن قىلىنغانلارنى قۇتقۇزۇش ۋە بازىغا ھۇجۇم قىلىش، بىرلىكتە قورشاپ يوقىتىش» مەزمۇنىدا مانېۋىر ئېلىپ بېرىلدى. قازاقىستان، قىرغىزىستان، روسىيە، تاجىكىستانلار ئەۋەتكەن ھەربىي ۋەكىللەر ئۆمىكى، ھەربىي مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسى، بىرلەشمە قوماندانلىق شتابىنىڭ كوماندىر شتاب

2003 - يىلى 8 - ئايدا شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە مانېۋىرى ئۆتكۈزۈلۈپ دۈشمەن ئەھۋالى بىرلىكتە مۇھاكىمە قىلىندى. سۈرەتنى شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەمىنلىگەن.

پونكىتىنىڭ تۇرمۇش مۇئەسسەسەلىرىنى رېمونت قىلىپ ئۆزگەرتىش، پارتلىتىش - كۆيدۈرۈش مەيدانىنى بېگىلاش، كۆيدۈرۈش بېجى مەشغۇلات رايونىنى ئۆزگەرتىپ قۇرۇش ۋە تېخنىكىلىق ئوق - دورىلارنى بىر تەرەپ قىلىش - كۆيدۈرۈش ئورنى ئۆيلەرنىڭ چېرتىۋېتىشنى لايىھىلەش ۋە زەپىسىنى تاماملىدى، بىراق قىلىنغان 5000 پاي زەمبىرەك ئوقىنى كۆيدۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى.

سۈي مەينىڭ، جاۋ جىخۇڭ

قورال - جابدۇق كاپالىتى خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى قورال - جابدۇق تارماقلىرى ئىلگىرى - كېيىن 200 نەچچە ئادەم (قېتىم) ئاجرىتىپ، ئۇلارنى قىسىملارغا نۇقتىدا تۇرۇپ ياردەم بېرىشكە ئەۋەتتى. قورال - ياراغ، رادار تاكتىكا زاپاس سايمانلىرىنى تولۇقلاپ بەردى، ئوق - دورا، ئۇرۇش ئوق - دورىسى، قورال - سايمانلار زاپىسىنى تەشەشنى تەدرىجىي ئەمەلىيلەشتۈردى. ھەربىي رايون چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىغا قورال - ياراغ رادارلارنى رېمونت قىلىش، تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ئۈسكۈنىلىرى سېلەپ بەردى، 14 ئورۇننىڭ رېمونتخانىسى ۋە ئاپتوموبىل ماتېرىياللىرى ئامبىرىنى يېڭىدىن سېلەپ بەردى ياكى ئۆزگەرتىپ بەردى. ئېگىزلىك، موغۇق تاغلىق رايونلاردىكى لەخىمە ئۇرۇشنىڭ كاپالەت كۈچى، كاپالەت ئۈسۈلى ۋە كاپالەت قورال - جابدۇقلىرى تەتقىقاتىنى دەلىللەش تەجرىبىسىنى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى تاماملىدى. مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى «24 - فېۋرال» يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش-ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، «2003 - بىرلەشمە» مانېۋىرى، ئارمىيە بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ھەربىي تەلىم - تەربىيە مۇھاكىمە پائالىيىتىسى ۋە موخۇلكۈرەدىكى «1 - دېكابىر» يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش-ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى قورال - جابدۇق كاپالىتى بىلەن تەمىنلەش ۋە زەپىسىنى ئورۇندىدى. «قورال - جابدۇقلارنى تۈزەشكە يېتەكچىلىك قىلىش قوللانمىسى» نى تۈزدى ۋە ئۇنى دەلىللەش يۈزىسىدىن نۇقتىدا سىناق ئېلىپ باردى. برونېۋىك قورال - جابدۇق تېخنىكىسى تايانچلىرى، زەمبىرەك، دىزېل ئاپتوموبىلى تېخنىكا تايانچلىرىنى تەربىيەلەشنى ماسلاشتۇردى. خىمىيىۋى قوراللاردىن مۇداپىئە كۆرۈش خەتەرلىك بۇيۇملىرىنى ۋە بىراق قىلىنغان ئوق - دورىلارنى كۆيدۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشقا تەشكىلاتچىلىق قىلىپ، 45 خىل، 439 توننا كېرەكسىز، كونا پارتلىتىش سايمىنى، 6 خىل، 20.2 توننا خىمىيىۋى قوراللاردىن مۇداپىئە كۆرۈشتە خورايدىغان سەپلىمە سايمانلارنى كۆيدۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش ۋە زەپىسىنى تاماملىدى. 10 ئورۇننىڭ 13 خىل 15 مىڭ 268 پاي 02.108 توننا بىراق قىلىنغان

ئوڭىتىشلىرى ۋە مۇخبىرلار، ھۆرمەت قاراۋۇللىرى ۋە ئالاھىدە ئۇرۇش شۆبە قىسىملىرى قاتناشتى ۋە مانېۋىرىنى كۆردى، ئاغىرلىشىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، مەركىزىي ھەربىي كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، دۆلەت كومىسسارى قوشۇمچە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى ساۋ كاڭچۈن شاڭجىيالا ۋە قىرغىزىستاننىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى توپپىيى شاڭجىيالا، تاجىكىستاننىڭ دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى غەپرۇللايېۋى شاڭجىيالا، قازاقىستاننىڭ مۇئاۋىن دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى بوسېپروۋى شاۋجىيالا، روسىيە فېدىراتسىيىسى ۋولگا دەرياسى قىرغىقى - ئۇرال ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانى بارانوفى شاڭجىيالا 2 - باسقۇچتىكى مانېۋىرىنى كۆردى ھەمدە ئاغىرلىشىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

چىياۋ كۈن، شاۋ شياڭ، جۇ جىنجى

قورال - جابدۇق خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى قورال - جابدۇق خىزمىتىدە «69220» قىسمىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ھازىرقى قورال - جابدۇقلارنى شىتاتلاشتۇرۇش، سىتېمىلاش-تۇرۇش، ئۇرۇش ئىقتىدارى، كاپالەت ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈش قۇرۇلۇشىنى نۇقتىلىق تۈتتى. قورال - ياراغ بويىچە 5 كەسىپتىكى 72 ئۆگەنچى ئەسكەرنى تەربىيەلەش ۋە زەپىسىنى تاماملىدى. قىسىملاردىن 361 ئادەمنى تاللاپ باش قورال - جابدۇق بۆلۈمىگە، باشقا ھەربىي رايونلارغا تەربىيەلىنىشكە ئەۋەتتى. شىدىن يۇقىرى 31 ئورۇندىكى بۆلۈم (باشقارما) باشلىقى، ئامبار مۇدىرىدىن 74 كىشىنى خەلق ئەسكەرلىرى، زاپاس قىسىملارنىڭ قورال - جابدۇق ئۆگىنىش بويىچە يىغىپ تەربىيەلەش كۇرسىغا قاتناشتۇردى. بىر يىلدا زەمبىرەك، ئوپتىك ئەسۋابلار، رادار ئۈسكۈنىسى قاتارلىق قورال - جابدۇقلارنى چوڭ رېمونت قىلىش ۋە زەپىسىنى تاماملىدى. «چېگرا مۇداپىئە، دېڭىز مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ قورال - ياراغ ۋە رادار ئۈسكۈنىلىرىنى رېمونت قىلىش - باشقۇرۇش چارىسى» نى ۋە 6 خىل قورال، 4 خىل رادار ئۈسكۈنىسىنى قىسىملاردا رېمونت قىلىش قوللانمىسىنى تۈزۈش ۋە زەپىسىنى تاماملىدى. «7324» زاۋۇتنىڭ ج خ نازارىتى تاپشۇرغان 11 خىل 5097 دانە سۇ يۇقماس قورالنى تېخنىكىلىق ئاسراش ۋە پېچەتلەپ بىر تەرەپ قىلىش ۋە زەپىسىنى ئورۇندىشىغا يېتەكچىلىك قىلدى. جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى ۋە 5 ئارقا سەپ ئامبىرىنىڭ 1230 توننا بىراق ئوق - دورىنى يۇقىرىغا تاپشۇرۇش - يۆتكەش ۋە زەپىسىنى ئورۇندىشىغا تەشكىلاتچىلىق قىلدى. ئاشقان، بىراق قىلىنغان 819 توننا ئوق - دورىنى يۇقىرىغا تاپشۇردى. بىراق قىلىنغان ئوق - دورىنى كۆيدۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش

400 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق ئىقتىسادىي زىياننى قايتۇرۇۋالدى. قىسىملاردا 39 مەيدان (قېتىم) قانۇنچىلىق تەربىيىسى دەرسى ئۆتتى، دېلو يۈز بەرگەن ئورۇنلارغا 10 نەچچە تەپتىشلىك تەكلىپى بەردى، ئوفىتسېر - ئەسكەرلەرنىڭ قانۇنغا چېتىشلىق 100 نەچچە قېتىملىق سوئالغا جاۋاب بەردى، «ھوقۇقنى قەدىرلەش - ۋەزىپىسىدىن پايدىلىنىپ جىنايەت ئۆتكۈزۈشنىڭ ئالدىنى ئېلىش قوللانمىسى» نى قىسىملاردىكى لىيەندىن يۇقىرى كادىرلار ۋە پۇل، مال تۇتىدىغان كەنجى ئوفىتسېرلارنىڭ ئۆگىنىشىگە تارقىتىپ بەردى. 8 ئادەم (قېتىم) نى ئارمىيە بويىچە مۇنەۋۋەر ئەيىبلەشچىلەرنى باھالاپ سېلىشتۇرۇشقا، دۆلەتلىك ئەدلىيە ئىمتىھانغا ۋە سىرتقا چىقىپ تەربىيىلىنىشكە قاتناشتۇردى. ھەربىي رايون يازغان «يېقىنقى ئۈچ يىلدىن بۇيان شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملاردا كۆرۈلگەن خىزمىتىدىن پايدىلىنىپ جىنايەت ئۆتكۈزۈش دېلولىرىنى تەكشۈرۈش ۋە مۇلاھىزە قىلىش»، «ئەيىبلەش دېلولىرىدا سوت ئېچىشتىن ئاۋۋال دەلىل - ئىسپاتلارنى كۆرسىتىش ھەققىدە مۇلاھىزە»، «ئىراق ئۇرۇشىنىڭ ئۇرۇش مەزگىلىدىكى سىياسىي قانۇن خىزمىتىگە بولغان ئىلھامى» قاتارلىق مۇھاكىمە ماقالىلەرنى ئازادلىق ئارمىيە ھەربىي تەپتىش مەھكىمىسى ۋە لەنجۇ ھەربىي رايونى كۆچۈرۈپ تارقاتتى.

لى شياۋتىڭ

ھەربىي سوت مەھكىمىسى خىزمىتى
 2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى 6 ئادەمگە چېتىلىدىغان، 1 - سوتقا قارىلىدىغان 6 جىنايىتى ئىشلار دېلوسىنى تەكشۈرۈپ ئاغىرلاشتۇردى، ھەق - تەلەپ دېلوسىدىن 2 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، جازا يېنىكلىتىلىدىغان دېلودىن 8 نى بېجىردى. 800 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك ئىقتىسادىي زىياننىڭ ئورنىنى تولدۇردى. 130 نەچچە مىڭ خەتلىك قانۇنچىلىق تەربىيىسى لېكسىيىسىدىن 11 نى تۈزدى، قانۇن ئىنتىزام تەربىيىسىگە ئائىت كۆپ ۋاستىلىك دەرسلىك دېتالىدىن 1620 قاپنى قىسىملارغا تارقىتىپ بەردى، 7 لېكسىيە سۆزلەش گۇرۇپپىسى قۇردى، بۇ گۇرۇپپىلار 17 مىڭ كىلومېتىر يول يۈرۈپ، شى، تۈەن دەرىجىلىك ئورۇنلارغا بېرىپ قانۇنچىلىق تەربىيىسىگە ئائىت 62 مەيدان لېكسىيە سۆزلىدى، بۇنىڭدىن 36 مىڭ ئوفىتسېر - ئەسكەر تەربىيە ئالدى. 26 مىڭ يۈەن مەبلەغ ھازىرلاپ «ئاچكۆزلۈك جىنايىتى» دېگەن ماتېرىيالنى تۈزۈپ لېنتىغا ئالغاندىن كېيىن ھەربىي رايوندىكى لىيەندىن يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلارغا تارقىتىپ بەردى، ئوفىتسېر - ئەسكەرلەرنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن قانۇن - بەلگىلىمە بىلىملىرىگە ئائىت 180 مىڭ خەتلىك سوئال - جاۋاب تۈزۈپ چىقتى. قىزىق لىنىيىلىك تېلېفوندىن 4 نى ئېچىپ، ئوفىتسېر - ئەسكەرلەرنىڭ قانۇنغا ئائىت 1300

ئوق - دورا ۋە ئۇنىڭ دېتاللىرىنى كۆيدۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش ۋەزىپىسىنى تاماملىدى. ھەربىي رايون بىرلا ئوق - دورىلارنى كۆيدۈرۈش پونكىتىنىڭ تۇرمۇش ئەسلىھەلىرىنى رېمونت قىلىش - ئۆزگەرتىش ۋە ئوق - دورا رېمونت قىلىش - كۆيدۈرۈش ئورنىنىڭ ئۆيلىرىگە ئورۇن تاللاش، قۇرۇلۇش لايىھىسىنى دەلىللەش، چېرتىۋېتىشنى لايىھىلەش ئىشنى تاماملىدى. ھەربىي رايون خەلق ئەسكەرلىرى قورال - جابدۇقلىرى، زاپاس قىسىملارنىڭ تەلىم - تەربىيە قورال - جابدۇقلىرىنىڭ سانى ۋە سۈپىتىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئىشنى ئۇيۇشتۇردى. 3930 تۈرلۈك 207 مىڭ 281 دانە برونېۋىك رېمونت سايمىنى، 714 دانە رېمونت ئۈسكۈنىسى بىلەن تەمىنلىدى. ئوبوروتقا سالىدىغان ئۆلچەملىك زاپاس سايمانلارنى تەييارلىدى. قىسىملارغا قۇرۇلۇش قورال - جابدۇقلىرىنى رېمونت قىلىش سايمىنى، خىمىيىۋى قوراللاردىن مۇداپىئە كۆرۈش قورال - جابدۇقلىرىنى رېمونت قىلىش سايمىنى يەتكۈزۈپ بەردى، كەسپىي كادىر ۋە رېمونتچىلارنى تەربىيەلەپ بەردى.

ۋېي مەنخۇ، ياكى يۇڭشياۋ

چېگرا مۇداپىئە ئۇل مۇئەسسەسەلەر قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى 389 كىلومېتىر ئاپتوموبىللىق چارلاش يولى ياسىدى، 179.5 كىلومېتىر چېگرىغا تىكەنلىك سىم تارتتى، 25 كىلومېتىرلىق پىيادە چارلاش يولى ياسىدى، چېگرىغا 188 دانە چېگرا باشقۇرۇش قوشۇمچە بەلگىسى ۋە 3 يۈرۈش چېگرا باشقۇرۇش نازارەت ئەسلىھەسى ئورناتتى. بارلىق قۇرۇلۇش ۋەزىپىسى 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن بۇرۇن تاماملاندى. لەنجۇ ھەربىي رايونى چېگرا مۇداپىئە كومىتېتى بۇ قۇرۇلۇشلارنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، 11 قۇرۇلۇش ئورنى قىلغان قۇرۇلۇشنىڭ ھەممىسى ئەلا باھالاندى، تېخنىكىلىق كۆرسەتكۈچلىرى دۆلەت بەلگىلىگەن ئۆلچەمگە يەتتى ياكى ئېشىپ كەتتى. ھەر قايسى مۇداپىئە رايونلىرى 2003 - يىللىق ئەسلىھە قۇرۇلۇشىنى باشلىدى ھەمدە يىللىق ۋەزىپە مىقدارىنىڭ %50 تىن كۆپرەكىنى ئورۇنداپ بولدى.

ۋاڭ چىبو

ھەربىي تەپتىشلىك خىزمىتى
 2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى 6 قېتىمدا 7 كىشىنى قولغا ئېلىشنى تەستىقلىدى، 4 قېتىمدا 4 كىشىنى قولغا ئېلىشنى قارار قىلدى، 10 قېتىمدا 12 كىشىنى تەكشۈرۈپ ئەيىبلىدى. ھەربىي رايون بويىچە خىيانەتچىلىك، پارخورلۇق دېلولىرىنى قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ،

تەربىيىسى ۋە «ئايدا بىر دەرس» يۈرۈشلۈك تەربىيىسى داۋاملىق ئېلىپ باردى. 10 كادىرلار دەم ئېلىش ئورنىنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەشكىللىدى. ئارىسىنى قاتتىق تۈزۈش ۋە تەرتىپكە سېلىشنى كۈچەيتتى، بەلگىلىمە، تۈزۈملەر ئەمەلىيەتتە سېلىنك، ئادەم ۋە ئاپتوموبىللار باشقۇرۇشىمىز، تىزگىنىمىز قېلىشقا ئوخشاش مەسىلىلەرنى زور كۈچ بىلەن تۈزەتتى. ھەربىي رايون كادىرلار دەم ئېلىش ئورنى 10 مىليون 960 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ پېشقەدەم كادىرلارغا ئەمەلىي ئىش، ياخشى ئىش قىلىپ بەردى، يەتتەي كادىرلار دەم ئېلىش ئورنىنى باش ئارقا سەپ - تەسنىت بۆلۈمى ھويلا - ئارام ۋە گازارما باشقۇرۇشتىكى ئىلغار ئورۇن دەپ تەقدىرلىدى، شۇنىڭ كادىرلار 3 - دەم ئېلىش ئورنىنىڭ يېمىر خوتۇنلارنىڭ مۇلازىمەت خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىگەنلىك تەجرىبىسىنى لەنجۇ ھەربىي رايونى كۆچۈرۈپ تارقاتتى. 4 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدا ئۈرۈمچى «شەرق شامىلى» يولى، «قىزىلتاغ» يولىغا جايلاشقان كادىرلار دەم ئېلىش ئورۇنلىرىدىكى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان 306 كادىرنىڭ تەسنىنەش مۇناسىۋىتىنى ئۆتكۈزۈپ بەردى. 5 - تۈركۈمدە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان 21 كادىرنى تارقاقلاشتۇرۇپ ئۆتكۈزۈپ بېرىش ۋەزىپىسىنى ۋە بىرلەشە لاۋازىمات بۆلۈمىگە قاراشلىق 13 ئائىلىلىك دەم ئېلىشقا چىققان كادىر ۋە يېمىر خوتۇننى كادىرلار 7 - دەم ئېلىش ئورنىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىش خىزمىتىنى تاماملىدى. 5 - تۈركۈمدە پېنسىيىگە چىققان 107 كادىرنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش، ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئىشلىدى. «1 - ئاۋغۇست» بايرىمى، باھار بايرىمى قاتارلىق چوڭ بايراملاردا ھال سوراش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، كادىرلار دەم ئېلىش ئورۇنلىرى ۋە پېشقەدەم كادىرلار تۇرمۇشتا يولۇققان قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا ماسلاشتۇرۇپ ھەل قىلدى. شىنجاڭ ھەربىي رايونى بىر قېتىمدىلا 3 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىپ، كادىرلار دەم ئېلىش ئورۇنلىرىغا 30 نەچچە پىكاپ ئېلىپ بەردى، 6 ئاپتوموبىل تولۇقلاپ بەردى، 100 توننىدىن ئارتۇق ماي ياردەم قىلدى، 6 مىليون يۈەندىن ئارتۇق خىراجەتنى ياردەم سۈپىتىدە تولۇقلاپ بەردى ھەمدە يىللىق ھال سوراش خىراجىتىنى 500 مىڭ يۈەندىن 1 مىليون يۈەنگە ئۆستۈردى. ھەربىي رايون ئۈرۈمچى شەھىرى بىلەن بىرلىكتە 600 نەچچە مىڭ يۈەن مەبلەغ تەييارلاپ، شەرقىي «قىزىلتاغ» يولىدىكى مەبلەغ توپلاپ قۇرۇلغان مەھەللىدە مەركەزلىك ئولتۇراقلاشقان، ئورۇنلاشتۇرۇشنى كۈتۈپ تۇرغان پېنسىيىگە چىققان كادىرلارغا 3 قەۋەتلىك كۆپ ئىقتىدارلىق بىر پائالىيەت ئۆيى سېلىپ بەردى.

ياڭ تۇڭخۇي

دىن ئارتۇق سوئالغا جاۋاب بەردى. ش ئۇ ئار يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى بىلەن بىرلىكتە مۇھاكىمە يۈرگۈزۈپ «ھوقۇقنى قوغداش» خىزمىتىگە ئالاقىدار مەسىلىلەرنى ھەل قىلدى. پەزىلىتىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق سوت مەھكىمىلىرىنىڭ ئۇزۇندىن بۇيان ھەل بولمىغان ھەربىيلەرگە چېتىشلىق 24 دەپلۇنى بىر تەرەپ قىلىشقا ھەيدەكچىلىك قىلدى. ھەر دەرىجىلىك «ھوقۇقنى قوغداش» تەشكىلاتلىرى ھەربىيلەر ۋە ھەربىيلەر ئائىلە - تاۋابىئاتلىرىدىن 41 ئادەم (قېتىم) نىڭ قانۇنغا چېتىشلىق مەسىلىسىنى بىر تەرەپ قىلىپ، ھەربىيلەر ۋە ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ 3 مىليون 210 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىيىنىنى تۆلىتىۋالدى. ئارىيە بىلەن پەزىلىك «ھوقۇقنى قوغداش» تىكى ئىلغار ئورۇندىن 28 نى، ئىلغار شەخىستىن 25 نى بىرلىكتە باھالاپ چىقتى.

پېڭ بو

پېشقەدەم كادىرلار خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلارنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئىزچىلاشتۇرۇش تەربىيىسىنى يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈرۈش سەپەرۋەرلىك چوڭ يىغىنى ئاچتى. ھەربىي رايون پېشقەدەم كادىرلار سىستېمىسىدىكى خىزمەتتىن ئايرىلىپ دەم ئېلىۋاتقان 1500 دىن ئارتۇق كادىرنى جۇڭگو ياشانغانلار كومىتېتى، مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمى، «جۇڭگو ياشانغانلار گېزىتى» تەھرىراتى قاتارلىق ئورۇنلار بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھى ۋە «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىگە ئائىت بىلىملەر بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسىگە ھەمدە لەنجۇ ھەربىي رايونى يولغا قويغان ماقالە قوبۇل قىلىش - باھالاش پائالىيىتىگە قاتناشتۇردى. مۇسابىقىدە ئۈرۈمچى 2 -، 5 - كادىرلار دەم ئېلىش ئورۇنلىرى ئىلغار كولىلېكتىپ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ 17 كادىرلار دەم ئېلىش ئورنىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى، ئۈرۈمچى 5 -، 7 -، 8 -، شۇنىڭ 1 - كادىرلار دەم ئېلىش ئورۇنلىرى، جىننەن، يەتتەي دەم ئېلىش ئورۇنلىرىدىكى پارتكوم رەھبەرلىك بەنزىلىرىگە نۇقتىلىق ياردەم بەردى. كادىرلار دەم ئېلىش ئورۇنلىرى قۇرۇلۇشى بويىچە سۆھبەت يىغىنى چاقىرىپ، پارتكوم رەھبەرلىك بەنزىلىرى قۇرۇلۇشى ۋە ئومۇمىي قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى باھالىدى. 3 - ئايدا 7 كۈن ۋاقىت چىقىرىپ، پارتكوم رەھبەرلىك بەنزىلىرى ۋە كادىرلار قوشۇنىدا «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» نى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش، «بەشتە نەمۇنىچى» بولۇش تەربىيىسىنى قانات يايدۇردى، «پەسىلدە بىر قېتىم» پارتىيە دەرسى ئۆتۈش

ئەسكەر ئېلىش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ ئەسكەر ئېلىش خىزمىتى 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى باشلىنىپ 12 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئاخىرلاشتى. ئەسكەر بولۇش بېشىدىكى ياشلاردىن 22 مىڭ 729 كىشى ئەسكەرلىككە تىزىملىتىلدى، 4678 تىببىي سالامەتلىك تەكشۈرۈش پونكىتى قۇرۇلدى، خادىم ئاجرىتىلدى. ئېلىنغان ئەسكەرلەر ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر %21 نى، ئايال ئەسكەرلەر %5.5 نى ئىگىلىدى. شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى قاتارلىق 9 ئالىي مەكتەپتە سۆزبەنچىلەرنى ئەسكەرلىككە ئېلىش خىزمىتى نۇقتىدا سىناق قىلىندى. ئالتاي ۋىلايىتى، بايىنغولىن ئوبلاستى ۋە بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 6 - شىسىدا ئەسكەر ئېلىش خىزمىتى ئىسلاھاتى نۇقتىدا سىناق قىلىندى.

ما شاۋجۈن

خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ ئىدىيەۋى - سىياسىي قۇرۇلۇشى، تەشكىلى قۇرۇلۇشى، ھەربىي تەلىم - تەربىيىسى، قورال - جابدۇق باشقۇرۇش قاتارلىق تۈرلۈك خىزمەتلەرنىڭ ئەمەللىشىشىنى چىڭ تۇتتى. خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش - جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش شۆبە ئىترىتى قۇردى. زاپاس قىسىملار يىللىق تەلىم - تەربىيە ۋەزىپىسىنىڭ %115 نى، خەلق ئەسكەرلىرى جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش شۆبە ئىترىتى يىللىق تەلىم - تەربىيە ۋەزىپىسىنىڭ %122.9 نى، تايانچ خەلق ئەسكەرلىرى يىللىق تەلىم - تەربىيە ۋەزىپىسىنىڭ %126 نى تاماملىدى، ھەربىي رايون بىر ئاي ۋاقىت چىقىرىپ، خەلق ئەسكەرلىرى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش - جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش شۆبە ئىترىتىنىڭ كۈچەيتىش تەلىم - تەربىيىسىنى ئېلىپ باردى، لەنجۇ ھەربىي رايونى دۆلەت مۇداپىئە سەپەرۋەرلىك كومىتېتىنىڭ 3 - ئومۇمىي يىغىنى ۋە ئاپتونوم رايون، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتى يىغىنىدا بىڭتۇەن ھەربىي بۆلۈمى، ئۈرۈمچى گارنىزونى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ خەلق ئەسكەرلىرى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش تەلىم - تەربىيىسى تۈرلىرى بويىچە ماھارەت كۆرسەتتى. ھەربىي رايون 4 - ئاينىڭ 19 - 20 - كۈنلىرى خەلق ئەسكەرلىرى قورال - جابدۇقلىرىنى، زاپاس قىسىملارنىڭ تەلىم - تەربىيە قورال - جابدۇقلىرىنى باشقۇرىدىغان شتاب ئوفىتسېرلىرى ۋە ياردەمچىلىرىنى يىغىپ تەربىيىلىدى. 4 ئاي ۋاقىت سەرپ قىلىپ خەلق

ئەسكەرلىرىنىڭ قورال - جابدۇقلىرىنى، زاپاس قىسىملارنىڭ تەلىم - تەربىيە قورال - جابدۇقلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، قورال - جابدۇق باشقۇرۇشتا ھادىسە كۆرۈلمەسلىكىنى ئىشقا ئاشۇردى. شۇ ئارقىلىق پارتكوم خەلق قوراللىق كومىتېتى ۋە شۇ ئارقىلىق دۆلەت مۇداپىئە سەپەرۋەرلىك كومىتېتى 4 - ئاينىڭ 18 - كۈنى 7 - قېتىملىق ئومۇمىي يىغىن ئېچىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتىنى تەكشۈرۈش - ئىسلاھ قىلىشنى چوقۇملاشتۇرۇش لايىھىسىنى، لەنجۇ ھەربىي رايونى دۆلەت مۇداپىئە سەپەرۋەرلىك كومىتېتىنىڭ 3 - ئومۇمىي يىغىنىغا تەييارلىق كۆرۈش ھەققىدىكى پىكىر، ئاساسىي قاتلام قوراللىق خىزمەت ئاپپاراتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى ھەققىدىكى پىكىر، شەھەر خەلق ئەسكەرلىرى زاپاس خادىملىرىنىڭ تەلىم - تەربىيە خىراجىتىگە كاپالەتلىك قىلىش تەدبىرى ۋە شىنجاڭ خەلق قوراللىق كۈچلىرى مەكتىپىنىڭ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنى تەقسىم قىلىش ھەققىدىكى پىكىر قاتارلىق ئالاقىدار مەسىلىلەرنى مۇھاكىمە قىلىپ بېكىتتى.

رىن فېڭلى

زاپاس قىسىملار قۇرۇلۇشى

لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى زۇ جېڭرېن ئورگان بىرلەشمە خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە شىنجاڭ ھەربىي رايونى زاپاس قىسىملىرىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى، زاپاس قىسىملار ئالاقە تۈەننىڭ قۇرۇلۇشىغا نۇقتىدا تۇرۇپ نۇقتىلىق ياردەم بەردى. ھەربىي رايوننىڭ سىياسىي كومىسسارى يۈ لىنشياڭ خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ 5 - ئاينىڭ 20 - 29 - كۈنىگىچە زاپاس قىسىم مەلۇم پىيادە ئەسكەرلەر شىسىغا بېرىپ ئۇنىڭ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بەردى. ھەربىي رايون 8 - ئاينىڭ 12 - كۈنى زاپاس قىسىملار بىلەن خەلق ئەسكەرلىرى تەشكىلاتىنىڭ ئەسكەرلەرنى كىرىشتۈرۈپ گۇرۇپپىلاش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش يۈزىمىدىن سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. يىڭ، لىيەنلەرنىڭ مەسئۇل ئوفىتسېرلىرى پىيادە ئەسكەرلەر مەلۇم قىسىمىنىڭ دالا مەشقىگە ۋە يىڭ، لىيەن ئەسكەرلىرىنىڭ ئەمەلىي تاقىتىدا مائۇنۇرىغا قاتناشتى. شىنجاڭ ھەربىي رايونى زاپاس خەلق ئەسكەرلىرىدىن 10 مىڭغا يېقىن ئادەم (قېتىم) نى شتاب بويىچە ئاجرىتىپ يەرلىكتىكى ج خ، قوراللىق ساقچى قىسىملىرىنىڭ مىللىي بۆلگۈنچىسى كۈچلەر، تېررورلۇق ھەرىكەتلىرى ۋە بىدئەت تەشكىلاتلارغا زەربە بېرىشىگە ماسلاشتى. 7 - ئايدا بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 5 - شىسىنىڭ خەلق ئەسكەرلىرى جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش شۆبە ئىترىتى ج خ تارماقلىرىغا ماسلىشىپ 82 - تۈەن - مەيداندا «ئەمەلىي ئىلاھ» ناملىق بىدئەت تەشكىلاتىنى بىتچىت قىلىپ،

خىزمىتىنى تاماملىدى. 4 - پەسىلدە شىنجاڭ ھەربىي رايونى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش بويىچە «ئۈچتىن مۇداپىئەلىنىش» (يادرو قوراللىرىدىن، بىئولوگىيىلىك قوراللاردىن، خىمىيىۋى قوراللاردىن مۇداپىئەلىنىش) كەسپىي كۈچلىرىنى تەشكىللەش - تەڭشەش لايىھىسىنى بېكىتتى. 12 - ئاينىڭ 22 - 23 - كۈنلىرى تەشكىللەپ تەڭشەلگەندىن كېيىنكى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇپ خىمىيىۋى قوراللاردىن مۇداپىئەلىنىش شۆبە قىسمى ۋە «ئۈچتىن مۇداپىئەلىنىش» داۋالاش - قۇتقۇزۇش شۆبە قىسمىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. ھەربىي رايوننىڭ تېررورلۇققا قارشى تۈرلۈك شۆبە قىسىملىرى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش بويىچە نىشانلىق تەلىم - تەربىيە ۋە پاراشوت بىلەن سەكرەش، ئايروپىلاننى قوندۇرۇش مەشىقى ھەمدە تېررورلۇققا قارشى ئۈنۈملىك مائىپۇرىنى تاماملىدى. جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى ۋە ئىلى، قەشقەر، خوتەن، ئاقسۇ شۆبە ھەربىي رايونلىرى قاتارلىق نۇقتىلىق ئورۇنلار يەرلىك پارتكوم، ھۆكۈمەت ھەمدە قوراللىق ساقچى، جامائەت خەۋپسىزلىكى، دۆلەت بىخەتەرلىكى قاتارلىق تارماقلارنى ماسلاشتۇرۇپ ئارمىيە بىلەن يەرلىك تېررورلۇققا قارشى تۇرۇشتا بىرلىكتە قوماندانلىق قىلىش، بىرلىكتە ھەرىكەت قىلىش ۋە ماسلىشىپ ئىش كۆرۈش ئۇسۇلىنى مۇھاكىمە قىلىپ چوڭ، ئوتتۇرا شەھەرلەردىكى مۇھىم نىشانلار تېررورلۇق ھۇجۇمىغا ئۇچرىغاندا بىرلىكتە ھەرىكەت قىلىش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقتى.

بى خېجۇن، گو ۋېي

ئىدىيىۋى - سىياسىي تەربىيە

شىنجاڭ ھەربىي رايونى 2003 - يىلى 5 - 10 - ئايغىچە يىراق مۇساپىلىك ئوقۇتۇش، يىغىپ ئۆگىنىشكە سېلىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، شى، تۈەن كادىرلىرىنىڭ پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيىيى دوكلاتى ۋە جىياڭ زېمىننىڭ دۆلەت مۇداپىئەسى ۋە ئارمىيە قۇرۇلۇشى ئىدىيىسى قاتارلىق مەزمۇنلار ئاساس قىلىنغان نەزەرىيە كىتاب ئوقۇش كۇرسىنى 2 قارار ئاچتى. تۈەندىن يۇقىرى 539 كادىر تەربىيەلەشكە قاتناشتى، ھەر دەرىجىلىك ئورگان كادىرىدىن 2700 دىن ئارتۇق كىشى دەرسنى تولۇق ئاڭلىدى. 6 - ئايدىن باشلاپ ھەربىي رايون قىسىملىرى «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش، ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈشنى يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈرۈش پائالىيىتىنى يولغا قويدى. ھەربىي رايون قىسىملىرىنىڭ تەربىيىنى قانات يايدۇرۇش ئەھۋالىنى 4 قېتىم ئارىلاپ تەكشۈردى ياكى تەكشۈردى، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىپ ۋە ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش

ئۇنىڭ مۇھىم ئەزاسىدىن 4 نى، جىنايەت گۇماندارىدىن 5 نى تۈتتى، بىدەتچىلىك تەرىغىپ قىلىنغان ئۇن - سىن بۇيۇمى، كىتاب، نەشۋىيات بۇيۇمىدىن 191 نى قولغا چۈشۈردى.

رىن فېڭلى
زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتى يىغىنى

ش ئۇ ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە شىنجاڭ ھەربىي رايونى بىرلىكتە 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 26 - 27 - كۈنلىرى زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتى يىغىنى ئاچتى، يىغىنغا ئاپتونوم رايون، ھەربىي رايون، بىڭتۇەن، جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ رەھبەرلىرى، ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار بۆلۈم (كومىتېت)، نازارەت (ئىدارە) لىرىنىڭ رەھبەرلىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لەر، شۆبە ھەربىي رايونلار ۋە ھەربىي رايون ئورگىنىنىڭ رەھبەرلىرىدىن بولۇپ 160 نەچچە كىشى قاتناشتى. يىغىندا ئاپتونوم رايونىنىڭ زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتىنى تەڭشەش - ئىسلاھ قىلىشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش ھەققىدىكى كۆنكۈپت پىكىر، تەدبىرلىرى مۇھاكىمە قىلىپ بېكىتىلدى، «تۇرۇش ئۈچۈن تۇرۇش، ئىشلىتىش ئۈچۈن قۇرۇش» پىرىنسىپىغا ئاساسەن، تاپانچ خەلق ئەسكەرلىرىنىڭ سانىنى ئۆزگەرتىشكە ئاساسدا «5 خىل كۈچ» قۇرۇلۇشىنىڭ ئەندىزىسى بەلگىلەندى، «زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى خىزمىتىنى تەڭشەش، ئىسلاھ قىلىشنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش ھەققىدىكى پىكىر»، «خەلق قوراللىق بۆلۈم مەخسۇس كادىرلىرى قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش ھەققىدىكى پىكىر» تۈزۈپ چىقىلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇرۇشنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېجۇن، باش شتاب سەپەرۋەرلىك بۆلۈمىنىڭ باشلىقى فەن شاۋگۇاڭ، لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى زۇ گېڭرېن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانى چىۋ يەنخەن قاتارلىقلار يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە مۇھىم سۆز قىلدى.

رىن فېڭلى

تېررورلۇققا قارشى كۈرەش تەييارلىقى شىنجاڭ ھەربىي رايونى 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە باشلىق ئورگان ۋە قىسىملارنى تەشكىللەپ «تەڭرىتاغ - 0.3» ناملىق تېررورلۇققا قارشى ھەربىي كۈرەش بويىچە نەزەرىيىۋى مۇھاكىمە پائالىيىتى ئۆتكۈزۈپ، بىر تۈركۈم نەتىجىگە ئېرىشتى. 4 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن بۇرۇن تېررورلۇققا جىددىي تاقابىل تۇرۇش (شۆبە) قىسمىنى تەشكىللەش

ئۈچۈن تۆھپە قوشۇش تەربىيىسىنى يەنىمۇ ياخشى ئېلىپ بېرىش ھەققىدە پىكىر» تارقىتى. «ياپە يەلگىنىنى تىكلەش» نى ئاساسلىق دەرىجىلىك ماتېرىيال قىلىپ، ئەسكەرلەر ئارىسىدا «ئايدا بىر دەرس» تەربىيىسىنى كەڭ قانات يايدۇردى. «فۇنكسىيە تەربىيىسى مەخسۇس دەرسى»، «ئايدا بىر دەرس تەربىيىسى دەرسلىكى» ۋە «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىپ ۋە ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش ئۈچۈن تۆھپە قوشۇش تەربىيىسى دەرسلىكى» نى ھەرقايسى ئورۇنلارغا تارقىتىپ بەردى، شى (لۇي)، تۈەن دەرىجىلىك 18 ئورۇننىڭ تەربىيىسى قانات يايدۇرۇش تەجرىبىسىنى كېڭەيتتى، ئاساسىي قاتلامدىكى 74 مۇنەۋۋەر سىياسىي ئوقۇتقۇچىنى ئومۇمىي ئۆقتۈرۈش چىقىرىپ تەقدىرلىدى.

جىياڭ يۇخۇا، بى بىن

ئارقا سەپ تەمىناتىنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى شىدىن يۇقىرى ئورۇنلارنىڭ يىللىق خام چوتىنى تەكشۈرۈپ 7 مىليون يۈەندىن كۆپرەك نامۇۋاپىق چىقىمىنى ئازايتتى، شتاتلىق تۈەندىن يۇقىرى ئورۇنلاردىن %95 نىڭ كىرىم - چىقىمى تەڭپۇڭلاشتى. ھەر قايسى ئورۇنلارنىڭ بانكا ھېسابى ئېنىقلىنىپ، 6 ھېساب بىكار قىلىندى. ھەربىي رايون مەلۇم ئاپتوموبىل تۈەندە دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇشنى نۇقتىدا سىناق قىلدى ۋە ئۇنىڭ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بەردى، بۇ تۈەننىڭ يەر، مۇقىم مۈلۈك، زاپاس ئەشيا، پۇل مەبلەغ، خىراجەتلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاپ ۋە سېلىشتۇرۇپ، دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇشنىڭ قىسىملارنىڭ ئەمەلىيەتكە بىر قەدەر ماس كېلىدىغان چارىسى ۋە تۈزۈم، تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقتى. 10 ئىقتىسادىي تەپتىشلىك گۇرۇپپىسى تەشكىللىپ، تۈەندىن يۇقىرى ئورۇنلار ۋە 1123 ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلدى، قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلار يۇقىرىغا يوللىغان 71 مىليون 570 مىڭ يۈەن نامۇۋاپىق خىراجەتنى تەكشۈرۈپ كېمەيتتى، مالىيە، تەپتىش ۋە قۇرۇلۇش ئورنى ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى بىرلىشىپ تەكشۈرۈش بەلگىلىمىسىنى تۇرغۇزدى، ھۆددىگە بېرىلگەن 290 تۈرلۈك قۇرۇلۇشنىڭ نەق چوتىنى تەكشۈرۈپ 21 مىليون 680 مىڭ يۈەن قۇرۇلۇش خىراجىتىنى كېمەيتتى، كېمەيتىلىش نىسبىتى %20.23 كە يەتتى. ھەربىي رايوننىڭ شتاتلىق لۇي، تۈەنلىرىگە 20 نەچچە خىل، 1000 دانىدىن ئارتۇق چولپ ئاشخانا سايىمىنى، 3000 دانىدىن ئارتۇق تەمىنات سايىمىنى ئاجرىتىپ بەردى، كۆكتاتلارنى يېڭى پىتى ساقلاش ئامبىرىدىن 4 نى سالىدى. ماي ئىسكىلات - پونكىتلىرىنىڭ بىخەتەرلىك قائىدە - تۈزۈملىرىنى ئۆگىنىش ئېيى پائالىيىتىنى ۋە ماي

بىلەن تەمىنلەشنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاش ئىشنى قانات يايدۇرۇپ، 4 ماي قاچىلاش پونكىتىنى تاقىدى، ئارقا سەپ ماي ئىسكىلاتى 16 -، قىسىم ماي ئىسكىلات - پونكىتلىرى 13 - بىخەتەرلىك پىلىنى ئىشقا ئاشۇردى. دورا ماتېرىياللىرى بىلەن تەمىنلەشتە مەركەزلەشتۈرۈپ خېرىدار چاقىرىپ سېتىۋېلىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، ھەربىي ئاپتوموبىللارنىڭ يۈرۈش تەرتىپىنى قېلىپلاشتۇردى. چېگرا مۇداپىئە گازارمىلىرىنىڭ مۇئەسسەسە - ئەسلىھەلىرىنى قۇرۇش بىلەن رېمونت قىلىش، مۇئەسسەسەلەرنى ئىشلىتىش بىلەن ئاسراش ھالقىلىرى ئايرىلىپ كېتىش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى، 4 دەرىجىلىك رېمونت پونكىتىنى قۇردى، چېگرا مۇداپىئە لىيەندۈزۈلۈشنىڭ گازارما مۇئەسسەسە - ئەسلىھەلىرىنى ئاسراش فوندى تەسىس قىلدى، ئۇچۇر تورىنى چېگرا مۇداپىئە گازارما مۇئەسسەسەلىرىنى باشقۇرۇش دائىرىسىگە كىرگۈزدى، تار دائىرىلىك توردىن پايدىلىنىپ، چېگرا مۇداپىئە گازارما مۇئەسسەسەلىرىنى ئىشلىتىش ۋە ئاسراش ئەھۋالىنى ماكرۇ جەھەتتىن ئىگىلەپ تۇردى ۋە كونترول قىلدى. ھەربىيلەر سۇغۇرتىمىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ قانۇنىيىتى ئۈستىدە ئىزدىنىپ، مەلۇم شىدا ھەربىيلەر سۇغۇرتىمىنى قېلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇشنى نۇقتىدا سىناق قىلدى، ھەربىيلەر سۇغۇرتىمىنى قېلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش تەجرىبىلىرىنى خۇلاسلاپ كېڭەيتتى.

يۇچاۋ

بىرلەشمە لاۋازىمات مۇلازىمىتى كاپالىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ بىرلەشمە لاۋازىمات بۆلۈمى كاپالەت مۇناسىۋىتىنى تەڭشىدى، شىنجاڭ ھەربىي رايون قىسىملىرىنىڭ يىللىق خىراجىتىگە كاپالەتلىك قىلىنىش نىسبىتى %100 كە يەتتى، تەمىنات ئۈزۈلۈپ قېلىش، نېسى قېلىش، ئۆتۈلۈپ قېلىش ئەھۋالى كۆرۈلمىدى. ھەربىي رايون قىسىملارنى 4 مىليون 400 نەچچە مىڭ قۇر يوتقان - كۆرپە بىلەن تەمىنلىدى، يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونغا 5500 قۇر كىيىم - كېچەك ئىئانە قىلدى، 28 مىليون 145 مىڭ 500 كىلوگرام ھەربىي ئاشلىق بېلىتى بىلەن تەمىنلىدى، ئېگىزلىكتىكى چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىغا 20 مىڭ توننىغا يېقىن ئاساسلىق ۋە قوشۇمچە يېمەكلىك يەتكۈزۈپ بەردى، قىسىملارنى 10 مىليون 983 مىڭ 900 يۈەن قىممىتىدىكى 58 مىڭ 700 توننا ھەر خىل ماي، 1856 توننا پولات ماتېرىيال، 15 مىڭ 400 توننا سېمونت، 62 مىڭ كۆپ مېتىر ياغاچ ماتېرىيال بىلەن تەمىنلەپ، 840 مىڭ يۈەن خىراجەتنى تېجەپ قالدى. كۆمۈرنى خېرىدار چاقىرىپ مەركەزلەشتۈرۈپ سېتىۋېلىشنى تۇتتى. بىر يىلدا 8 چولپ تۈردىكى ماددىي ئەشيانىدىن 60 نەچچە خىلنى سېتىۋالدى،

ئارقا سەپ تەمىنات كاپالىتىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇش ئىسلاھاتىنى ئايدىنلاشتۇردى. شىنجاڭ ھەربىي رايونى شى، لۇيېدىن يۇقىرى 12 ئورۇندا ماددىي ئەشيا سېتىۋېلىش مەركىزى قۇردى، نۆۋەدىن يۇقىرى 15 ئورۇندا يېمەك - ئىچمەك كاپالىتىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇشنى يولغا قويدى، 11 ئورۇندا گازارما كاپالىتىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى، 7 ئورۇننى يەرلىك شەھەر مەمۇرىيىتىنىڭ پار بىلەن تەمىنلەش تورىغا كىرگۈزدى. 11 ئورۇندا ماي بىلەن پۇللاشتۇرۇپ تەمىنلەشنى يولغا قويدى، 4023 ئىشچى - خىزمەتچى ئارىسىدا داۋالاش كاپالىتىنى ئىجتىمائىيلاشتۇردى، ئارىمىيىنىڭ داۋالاش ئاپپاراتلىرىدىن يىراققا جايلاشقان 134 ئورۇندا ئامبولاتورىيىدە كېسەل كۆرسىتىش بويىچە ئىجتىمائىيلاشقان كاپالىتىنى يولغا قويدى. شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ ئۈرۈمچى قاتارلىق چوڭ، ئوتتۇرا شەھەرلەردە تۇرۇشلۇق 82 ئورۇننىڭ يېمەك - ئىچمەك، سودا مۇلازىمىتى، سۇ، توك، گاز، پار بىلەن تەمىنلەش، گازارما كاپالىتى، ئومۇمىي ئىشقا ئاپتوموبىل ئىشلىتىش ۋە كوچا ئاپتوبۇسى بېكىتى قۇرۇش كاپالىتىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇش قاتارلىق 9 تۈرنىڭ پىلانىنى ستاتىستىكىلاپ يۇقىرىغا يوللىدى.

يۆ چاۋ

ئېگىزلىكتىكى چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ ئارقا - سەپ تەمىنات كاپالىتى
 2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى 11 مىليون 70 مىڭ يۈەن خىراجەت ئاجرىتىپ چېگرا مۇداپىئە ئاساسى قاتلام ئوقىتىپ - ئەسكەرلىرىنىڭ سۇ، ياتاق، داۋالاش، توك، پار، مۇنچا قاتارلىق جەھەتلەردىكى قىيىن مەسىلىلىرىنى ھەل قىلدى. ئېگىزلىكتىكى قىسىملار چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىغا 600 توننا گۆش، كۆكتات، مېۋە، سېرىق پۇرچاق، شېكەر، خامساق مېغىزى، ئېگىزلىكتە ئىشلىتىلىدىغان 2059 يۈرۈش (دانە) ئالاھىدە ئاشخانا سايمىنى ۋە سەپلىسى، 41 مىڭ 700 دانە ئاشلىق خالتىسى يەتكۈزۈپ بەردى، 3253 ئادەم توشۇدى، بۇنىڭغا جەمئىي 5100 نەچچە ئاپتوموبىل (قېتىم) ئاجراتتى، يۈرگەن ئومۇمىي مۇساپە 30 مىليون كىلومېتىرغا يېتىدۇ. چېگرا مۇداپىئە 1 - سېپىدىكى لىيەندۇيلەرگە 69 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 15 خىل يېغى، ئالاھىدە دورا ھەل قىلىپ بەردى. كۆكتاتلارنى يېغى پېتى ساقلايدىغان 4 ئامبار ياساپ بەردى. چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ گازارما قۇرۇلۇشى پىلانى ئۈچۈن 25 مىليون 130 مىڭ يۈەن خىراجەت ئاجرىتىپ، چېگرا مۇداپىئە لىيەندۇيلەرنىڭ ئۆيلىرىنى يېڭىلىدى، كونا ئۆيلىرىنى تۈزەشتۈردى، سۇ، توك، پار ئەسلىھەلىرىنى يېڭىلىدى.

ئۇلارنىڭ ئىچىدە خام ئەشيا، ماتېرىيال، ماشىنا - ئېلېكترون ئۈسكۈنىسى ۋە ئىشخانا بۇيۇمى بار بولۇپ، قىممىتى 60 مىليون 292 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىدۇ، بۇنىڭ بىلەن 8 مىليون 229 مىڭ 500 يۈەن خىراجەت تېجەپ قېلىندى، ئوتتۇرىچە تېجىلىش نىسبىتى %12.01 بولدى. ھەربىي رايون ئۆزى مەبلەغ توپلاپ شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ ھەر خىل چوڭ پائالىيەتلىرى، ئاساسىي قاتلام قىسىملىرىغا 735 مىڭ 700 يۈەن قىممىتىدىكى دورا بۇيۇمى ۋە ئۈسكۈنىسى ھەل قىلىپ بەردى. بىر يىلدا قىسىملارغا 360 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى دورا ۋە داۋالاش سايمىنى يەتكۈزۈپ بەردى. 350 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ۋاقتى ئۆتكەن دورا ۋە داۋالاش سايمىنى بىر تەرەپ قىلدى ۋە كۆيدۈردى. ئېگىزلىكتىكى قىسىملارغا 18 مىڭ 800 توننا ھەر خىل ئەشيا يەتكۈزۈپ بەردى. 11 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، كادىرلار ئۆيى، دوختۇرخانا، ئارقا سەپ ئىسكىلاتىنى تۈزەش قاتارلىق گازارما قۇرۇلۇشىدىن 10 مىڭ 236 كۇۋادرات مېتىرنى پۈتتۈردى. 5 مىليون 990 مىڭ يۈەن چوڭ رېمونت خىراجىتى ئاجرىتىپ، 26 ئورۇننىڭ 37 تۈرلۈك گازارما رېمونت قىلىش، سۇ، ئېلېكتر، پار ئۈسكۈنىلىرىنى يېڭىلاش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى. 25 مىليون 130 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، قىسمەن چېگرا مۇداپىئە شۆبە رايونلىرى، تۈەنلەرگە بىۋاسىتە قاراشلىق شۆبە قىسىملار ھەمدە 4 چېگرا مۇداپىئە يىغى، 25 چېگرا مۇداپىئە لىيەننىڭ تۇرالغۇ ئۆيلىرىنى يېڭىلىدى، كونا ئۆيلىرىنى تۈزىدى، سۇ، توك، پار قاتارلىق ئەسلىھەلىرىنى يېڭىلىدى. ئۈرۈمچى شەھىرى سۇ مۇنارى تېغىدىكى 730 يۈرۈش ئەرزان، قۇلايلىق ئۆي قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. بوز يەر ئاچقۇچى قىسىملارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغان 19 ئورۇندىن 17 مىڭ ئاساسىي گەۋدە قىسمىنىڭ قۇرۇلۇشى پۈتتى، قىسمەن ئورۇنلار يېڭى گازارمىلارغا ئورۇنلاشتى.

يۆ چاۋ

ئارقا سەپ تەمىنات كاپالىتىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇش ئىسلاھاتى
 2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلارنى ماسلاشتۇرۇپ، «2003 — 2005 - يىلغىچە ھەربىي رايوننىڭ ئارقا سەپ تەمىنات كاپالىتىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇش خىزمىتىنى يولغا قويۇش لايىھىسى ۋە پىكرى»نى تۈزۈپ چىقتى، چوڭ، ئوتتۇرا شەھەرلەردە تۇرۇشلۇق 45 ئورۇننىڭ يېمەك - ئىچمەك كاپالىتى، گازارما كاپالىتى، ئومۇمىي ئىشقا ئاپتوموبىل ئىشلىتىش، داۋالاش كاپالىتى، يوتقان - كۆرپە تەييارلاش، ماي كاپالىتى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشقۇرۇش قاتارلىق 7 جەھەتتىكى

شىنجاڭ ھەربىي رايونى 7 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ تەييارلاپ ئاساسىي قاتلام قىسىملىرىنىڭ گازارما ئەسلىھىلىرى قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىپ 3035 كۋادرات مېتىر گازارمىنى يېڭىلىدى ۋە يېڭىدىن سالىدى. گازارما رېمونت قىلىش، ئۇنۋېرسال تۈزەش تۈرىدىن 16 نى تاماملىدى، 96 سۇ، توك، پار ئەسلىھىسىنى ئۆزگەرتتى. باش ئارقا سەپ - تەسىنات بۆلۈمىنىڭ بىناكارلىق تەتقىقات ئورنى بىلەن بىرلىكتە ئېلىپ يۈرۈشكە ئەپلىك مۇنچا ئۆسكۈنىسىدىن 20 نى تەتقىق قىلىپ ياسىدى ۋە چېگرا مۇداپىئە لىيەندۈيلىرىگە تارقىتىپ بېرىپ چېگرا مۇداپىئە قاراۋۇلخانىلىرى (پەسىللىك قاراۋۇلخانىلار) نىڭ يازلىق يۇيۇنۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى.

جالڭ خۇڭيىڭ

ئېگىزلىكتىكى قوشۇمچە يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇلۇشى

شىنجاڭ ھەربىي رايونى قاراقۇرۇم ئېگىزلىكىدىكى چېگرا مۇداپىئە ئوفىتېرى - ئەسكەرلىرىنى ئۆزى تېرىغان يېڭى كۆكتاتلارنى يېيىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن يەرنى چوڭقۇر كولاپ توپىسىنى قاقلاش، ئورگانىك ئوغۇت بېرىش ۋە توپا ئالماشتۇرۇش قاتارلىق ئۇسۇللار ئارقىلىق تۇپراقنى ياخشىلىدى، چەت ئەلدىن ئېگىزلىككە ماس كېلىدىغان سوغۇققا چىداملىق، ئەلا سۈپەتلىك كۆكتات سورتلىرىنى كىرگۈزدى، كۆكتات ئىشلەپچىقىرىشتىكى مايا ئۆستۈرۈش، تېرىش ۋە پەرۋاش قىلىش قاتارلىق ئاچقۇچلۇق تېخنىكىلار بويىچە نەق مەيداندا يېتەكچىلىك قىلىشقا مول تەجرىبىلىك ئاگرانوملارنى تەكلىپ قىلدى. 2002 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا كۆلىمى 14.67 گېكتار كېلىدىغان ئارمىيە بويىچە تۇنجى دېڭىز يۈزىدىن ئالاھىدە ئېگىز قوشۇمچە يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قاراقۇرۇم ئېگىزلىكى رايونىدا بارلىققا كەلدى، 2003 - يىلى 6 - ئايدا 5 توننا كۆكتات ئېلىندى. ھەربىي رايون 1 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېقىن مەبلەغ سېلىپ، بەزى چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىدا كۆكتاتنى يېڭى پېتى ساقلاش ئامبىرى قۇرۇشنى نۇقتىدا سىناق قىلىپ، كۆكتاتنى يېڭى پېتى ساقلاش ئامبىرى (ئورمىسى) دىن 6 نى قۇردى.

جالڭ خۇڭيىڭ

ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى 600 مىڭ يۈەن خىراجەت ئاجرىتىپ، تۈەن دەرىجىلىك 3 ئورۇن، يىڭ دەرىجىلىك بىر ئورۇن ۋە 49 لىيەندۈيگە ئائىلىۋى كىنوخانا بىرىكمە ئىشكاپى، تىك - تاك توپ شىرەسى، جالڭ ۋە دۇمباق ساندۇقى ھەمدە قىسمەن چېنىقىش - كۆڭۈل ئېچىش سايبىنى سەپلەپ بەردى. ئارمىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت

قۇرۇلۇشى يېغىنىدا ھەربىي رايون ئاساسىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ تەجرىبىلىرى تونۇشتۇرۇلدى، بىر تۈەن ۋە بىر چېگرا مۇداپىئە لىيەنى ئارمىيە بويىچە ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ تەقدىرلەندى. 7 - ئايدا ھەربىي رايون 2003 - يىللىق شىتاتلىق لۇي، تۈەنلەرنىڭ ۋاسكىتبول مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈپ، باش سىياسىي بۆلۈم تەشۋىقات بۆلۈمى تەرىپىدىن ئارمىيە بويىچە ئەلەر ۋاسكىتبول خەۋەرلىشىش مۇسابىقىسىدە غەلبە قىلغان ئورۇن بولۇپ تەقدىرلەندى. 7 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ھەربىي رايوندىكى ھەر قايسى ئىشتىن سىرتقى ئويۇن قويۇش ئەترەتلىرى ئارمىيە بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئىشتىن سىرتقى ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى ۋە لەنجۇ ھەربىي رايونى بويىچە 14 - قېتىملىق ئىشتىن سىرتقى ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكىگە قاتناشتى، 61 نومۇر، 47 ئارتىمى مۇكاپاتلاندى. ھەربىي رايون 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ماۋزېدۇڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇزىكا كېچىلىكى ئۆتكۈزدى. بىر يىلدا 4 پوۋېست، بىر ئوچىرىك، 70 نەچچە پارچە نەسر، 289 پارچە فوتو سۈرەت ئەسىرى، 50 نەچچە پارچە گۈزەل سەنئەت ئەسىرى ئېلان قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە 48 ئەسەر خەلقئارا، مەملىكەت ۋە ئارمىيە بويىچە مۇكاپاتلاندى. باش سىياسىي بۆلۈم، تەشۋىقات بۆلۈمى، لەنجۇ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمى، مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسى، شىنجاڭ تەشۋىقات بۆلۈمى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى قاتارلىق 7 ئورۇن 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى بىرلىكتە ئۈرۈمچىدە جۇئاۋ ئەسەرلىرى مۇھاكىمە يىغىنى ۋە يىراقتىن سۆزلىشىش - جۇئاۋ ئەسەرلىرى دېكلىماتسىيە يىغىنى ئۆتكۈزدى، بۇ قېتىمقى پائالىيەتكە 100 دىن ئارتۇق يازغۇچى، ئوبزورچى، سەنئەتكار قاتناشتى، مەملىكەتنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىن 100 دىن ئارتۇق ئاخبارات ۋاستىسى بۇ قېتىمقى پائالىيەتنى خەۋەر قىلدى.

خەن شۈەنجۇ، خەي جىڭ

ئاخبارات، تەشۋىقات خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى «ئازادلىق ئارمىيە گېزىتى» قاتارلىق مەركەز دەرىجىلىك ئاخبارات ۋاستىسىدا 2944 پارچە ئەسەر ئېلان قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - بەتنىڭ باش تەرىپىگە بېرىلگىنى 93 پارچە. «خەلق ئارمىيىسى گېزىتى» ۋە يەرلىكتىكى ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئاخبارات ۋاستىسىدا 2790 پارچە ئەسەر ئېلان قىلدى. شى دەرىجىلىك 3 ئورۇننىڭ نۇقتىلىق خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرغانلىقى يولىنى نۇقتىلىق تەشۋىق قىلدى؛ شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەر ئۆتكۈزگەن تېررورلۇققا

ئىشلىدى، 100 دىن ئارتۇق ئېغىر يارىدارنى، 1600 دىن ئارتۇق كېسەل، يارىدارنى قۇتقۇزدى ۋە داۋالىدى. 6200

2003 - يىلى 2 - ئايدا شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مەلۇم پىيادە ئەسكەرلەر شىسى مارالبېشى، پەيزاۋاتنىڭ يەر تەۋرىگەن رايونلىرىدا ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىسى قۇتقۇزدى.

جېن شۆخەي فوتوسى

نەچچە ئادەم (قېتىم) نىڭ كېسىلىنى سەييارە تەكشۈرۈپ داۋالىدى. 2 كىلوپېتىر سۇ ئامبىرى تومسىنى پۇختىلاپ، 420 نەچچە يەردىكى چوڭ - كىچىك تۆشۈكنى ئەتتى. جۇ يۈجۈن، گو ۋېي

خەلق ئەسكەرلىرى زاپاس قىسىملىرىنىڭ

خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا 6.8 بال قاتتىق يەر تەۋرىدى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى خەلق ئەسكەرلىرى زاپاس قىسىملىرىدىكى ئوفىتېر-ئەسكەردىن 14 مىڭ 976 ئادەم (بۇنىڭ ئىچىدە خەلق قوراللىق بۆلۈم كادىرى ۋە مەخسۇس كادىرى 447) نى تەشكىللەپ، ھەر خىل قۇرۇلۇش ماشىنا - ئاپتوموبىلىدىن 200 نەچچىنى ئاجرىتىپ، ئاپەت رايونىغا ئەۋەتىپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە قاتناشتۇردى. ئاپەتكە ئۇچرىغانلاردىن 822 ئائىلىنى كۆچۈردى، 4840 نەچچە ئېغىز خەتەرلىك ئۆيىنى ئالدى، 320 نەچچە چېدىر تىكتى، 290 نەچچە تەۋرىنىشكە چىداملىق لاپاس ياسىدى، 2000 دىن ئارتۇق ئادەمنى قۇتقۇزدى، 100 نەچچە يارىدارنى يۆتكىدى.

12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدە 6 بال يەر تەۋرىدى. ئىلى شۆبە ھەربىي رايونى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شىسىنىڭ خەلق قوراللىق بۆلۈمى زاپاس خەلق ئەسكەرلىرىدىن 2593 ئادەم (قېتىم) نى، 150 ئاپتوموبىلنى تەشكىللەپ ئاپەت رايونىغا ئەۋەتىپ، خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە قاتناشتۇردى. ئۇلار ئاپەتكە يولۇققان، يارىلانغان ئىشچى - خىزمەتچى، ئاممىدىن 54 كىشىنى

قارشى بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىرى، ھەربىي رايون قىسىملىرىنىڭ مارالبېشى، پەيزاۋات ۋە موڭغۇلكۈرەلەردە يەر تەۋرىشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا دائىر كەۋەپلىك ئىشلارنى تەشۋىق قىلدى. بېيجىڭغا بېرىپ سارسقا تاقابىل تۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلغان 34 دوختۇر، سېستىرانىڭ پائالىيىتىنى ئىز قوغلاپ خەۋەر قىلدى، ئارمىيە ۋە يەرلىكتىكى ئاخبارات ئورۇنلىرىدا 6 مەخسۇس سەھىيە ئاجرىتىپ 10 سائەتكە يېقىن مەخسۇس خەۋەر ئاخباراتى ۋە 80 نەچچە پارچە ماقالە ئېلان قىلدى. مەركەزدىكى ئاخبارات ئورۇنلىرىدا ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ ئىككىنى ھىمايە قىلىش، بىرلىكتە بەرپا قىلىش پائالىيىتى ۋە ياك مىڭجۈن، لىيۇ چاڭفېڭ، شۇ خۇاڭۋېن قاتارلىق كىشىلەرنىڭ تىپىك ئىش - ئىزلىرىنى تونۇشتۇردى. «چېگرىدا بار شۇنداق بىر ناخىشام» ناملىق 10 قىسىملىق تېلېۋىزىيە فىلىمى ۋە «مۇزتاغ ئېتىكىدە» ناملىق 7 قىسىملىق مەخسۇس فىلىم ئىشلىدى ھەمدە مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىدا كۆرسەتتى.

بى يىن، ۋېي چۈن خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى قىسىملىرى 21 مىڭ كىشىلىك ئەسكەرى كۈچ ئاجرىتىپ يەر تەۋرىشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئوخشاش زور خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ۋەزىپىلىرىنى ئىجرا قىلىشقا 25 قېتىم قاتناشتى. بولۇپمۇ «24 - فېۋرال» مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا 6.8 بال قاتتىق يەر تەۋرىگەن، «2 - سېنتەبىر» ئاقتۇدا يەر تەۋرىگەن، «1 - دېكابىر» موڭغۇلكۈرەدە 6 بال يەر تەۋرىگەن، «21 - سېنتەبىر» شىزاڭنىڭ شىمالىدىكى ئادىمىزاتسىز رايوندا جۇڭگو مۇخبىرلىرى تەكشۈرۈش ئەترىتى قېيىنچىلىققا يولۇققان زور ئاپەتلەر يۈز بەرگەندىن كېيىن، ھەربىي رايون 2404 ئوفىتېر - ئەسكەر، 5551 خەلق ئەسكەرى، 300 دىن ئارتۇق ئاپتوموبىل، 2 تىك ئۇچار ئايروپىلان ئاجرىتىپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قاتناشتۇردى. ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىغا 13 مىڭ 14 چېدىر تىكتى، 23 مىڭ 470 ئېغىز ئورۇدلۇپ چۈشكەن ئۆيىنى ئالدى، 197 مىڭ 400 يۈەن نەق پۇل (پۇل چېكى)، 400 نەچچە دانە (يۈرۈش) قىممەتلىك بۇيۇم، 355.55 توننا ئاشلىق، 700 نەچچە يۈرۈش پارتا - ئورۇندۇق، 40 مىڭ پارچىدىن ئارتۇق كىتاب ۋە 70 نەچچە مىڭ دانە باشقا بۇيۇمنى تاپتى. 2153.35 توننا ماددىي ئەشيا توشۇدى، 17 مىڭ نەچچە دانە چېدىر، 15 مىڭ نەچچە دانە چىراغ، 7000 توننىدىن ئارتۇق كۆمۈر يەتكۈزۈپ بەردى. ئاپەتكە ئۇچرىغان 23 باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 207 مىڭ كۆادرات مېتىر يېرىنى تۈزلەپ بەردى. 36 چوڭ ئوپېراتسىيە

شەرققە يەتكۈزۈش» ، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش باغچىسى قۇرۇلۇشى قاتارلىق 29 تۈرلۈك نۇقتىلىق قۇرۇلۇشقا ياردەم بەردى ، بەرلىك ئورۇنلارغا 7000 ئىش ئورنى ھەل قىلىپ بەردى ، ئاز كەم 10 مىليون يۈەن مەبلەغ تېجەپ قالدى .

قىسىملارنى تەشكىللەپ تەكلىماكان قۇملۇقىنى بويلاپ قۇمدىن مۇداپىئە كۆرۈش - كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى ، يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى قاتارلىق چوڭ كۆكەرتىش قۇرۇلۇشلىرىغا قاتناشتى ، 2 مىليون 640 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكتى ، كۆكەرتكەن كۆلەم 67.67 گېكتارغا يەتتى .

9 مىليون يۈەندىن كۆپرەك پۇل ئىشانە قىلىپ ، 2380 نەچچە ئائىلىدىكى 38 مىڭ نامرات ئائىمىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇردى . 10 «ئۈمىد» باشلانغۇچ مەكتىپىگە ياردەم بېرىپ 2800 دىن ئارتۇق ئوقۇشتىن قالغان ئوقۇغۇچىنى مەكتەپكە قايتىپ ئوقۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى . مارالبېشى ، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونلارغا 5 مىليون يۈەندىن كۆپرەك پۇل ئىشانە قىلىپ 8 خەلقنى سۆيۈش «ئۈمىد» باشلانغۇچ مەكتىپى قۇرۇپ بەردى .

ئاممىۋى خاراكتېرلىك ئارمىيە - خەلق بىرلىكتە بەرپا قىلىش ، ئىككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنىچى شەھەر (ناھىيە)لەرنى بەرپا قىلىش ۋە ئارمىيە - خەلق بىرلىكتە سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى . مەملىكەتلىك ئىككىنى ھىمايە قىلىش ئىشخانىسىغا كۆرسەتكەن 12 ناھىيە (شەھەر) گە نام بېرىلدى ۋە تەقدىرلەندى . ھەربىي رايوننىڭ 1286 ئارمىيە - خەلق بىرلىكتە بەرپا قىلىش نۇقتىسىنىڭ %90 نى ناھىيىدىن يۇقىرى ئورۇنلار مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ئورۇن دەپ باھالىدى .

چۈەن بىڭ

تۆمۈريول قوغداش بويىچە بىرلەشمە مۇداپىئە خىزمىتى تەقدىرلەش يىغىنى ئېچىلدى
 ئاپتونوم رايون 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شىنجاڭدا تۆمۈريول قوغداش بىرلەشمە مۇداپىئەسى يولغا قويۇلغانلىقىنىڭ 10 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن خىزمەتلەرنى خۇلاسەلەش ، تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى ، يىغىنغا ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە ، ھۆكۈمەت ، ئارمىيە ، بىڭتۇەن رەھبەرلىرى ، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ، خەلق ئەسكەرلىرى تۆمۈريول قوغداش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان ۋىلايەت (ئوبلاست ، شەھەر) لەر ، شۆبە ھەربىي رايونلارنىڭ رەھبەرلىرى ، بىڭتۇەننىڭ شى (ئىدارە) لىرى ، ناھىيە (شەھەر) لەردىكى خەلق قوراللىق

قۇتقۇزدى ، 329 چېدىر تىكتى ، 477 مەش ئورناتتى ، 609 ئائىلىنىڭ ئۆرۈلۈپ چۈشكەن 1842 ئېغىز ئۆيىنى ئادالدى ، 32 مىڭ 705 يۈەن نەق پۇلنى كولاپ تاپتى ، 670 نەچچە مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ماددىي ئەشياىنى قۇتقۇزدى ، 1300 توننا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ماددىي ئەشياىسىنى توشۇدى ، 173 ئىسسىق قوتان ياسدى .

6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى كەچتە نىلقا ناھىيىسىنىڭ كېلەك يېزىسى ، نىلقا بازىرىدا تۇيۇقسىز قارا يامغۇر يېغىپ چوڭ كەلكۈنگە ئايلاندى ، 540 كەنت ئاھالىسى ئاپەتكە ئۇچرىدى ، 19 ئادەم ئۆلدى ، 1390 نەچچە ئېغىز ئۆي خەتەرلىك ئۆيگە ئايلاندى ، 420 ئېغىز ئۆي ئۆرۈلۈپ چۈشتى ، 1600 گېكتار ئېتىز ۋەيران بولدى ، 1560 تۇياق چارۋا ، 18 مىڭ 131 ئۆي قۇشى ئۆلدى ، «315» - ئۆلكە تاشيولىنىڭ 6 كىلومېتىر قىسمىنىڭ يۈزى ۋەيران بولدى . نىلقا ناھىيىلىك پارتكوم ، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە خەلق قوراللىق بۆلۈمى خەلق ئەسكەرلىرى جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش شۆبە ئىترىتىدىن 122 ئادەم (قېتىم) ، 18 چوڭ - كىچىك ئاپتوموبىل (قېتىم) ئاجرىتىپ ئۇدا 21 سائەت ئېلىشىش ئارقىلىق 500 نەچچە ئائىلىدىكى 2000 دىن ئارتۇق ئائىمىنى يۆتكىدى ، قاپىلىپ قالغان 437 ئائىمىنى قۇتقۇزدى ، 1300 نەچچە ھەر خىل ئەشياىنى قۇتقۇزۇۋالدى ، كەلكۈندىن ۋە ئۆرۈلۈپ چۈشەي دەپ قالغان ئۆيلەردىن 23 ئادەمنى قۇتقۇزۇپ چىقتى .

رېن فېڭلى

ئاممىۋى خىزمەت

شىنجاڭ ھەربىي رايونى 2003 - يىلى ھەربىي قىسىم ۋە زاپاس خەلق ئەسكەرلىرىدىن 940 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) ، 23

2003 - يىلى 1 - ماي بايرىمى مەزگىلىدە جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى مەلۇم قىسىمىنىڭ ئامبۇلاتورىيىسىدىكى دوختۇر - سېستىرالار شۇ جايدىكى دېھقان ، چارۋىچىلارنىڭ سالامەتلىكىنى تەكشۈردى .
 چىن شۆخەي فوتوسى
 مىڭ ئاپتوموبىل (قېتىم) ئاجرىتىپ «غەربنىڭ گازىنى

سىستېمىنى قۇراشتۇردى ۋە ئىشلىتىشكە باشلىدى. ئارمىيىنىڭ يىراق مۇساپىلىك مېدىتسىنا ئۈچۈر تورى سىستېمىسى پۈتۈپ ئېچىلغاندىن كېيىن، مۇشۇ سىستېما ئارقىلىق 4 قېتىم يىراقتىن دىئاگنوز قويۇلدى، 20 نەچچە قېتىم يىراقتىن لېكسىيە سۆزلەندى، يىراقتىن دەرس ئاڭلاش 40 قېتىمدىن ئاشتى. ئامبۇلاتورىيە دوختۇرلىرى غىزمەت پونكىتىنىڭ ئايلىنىش ئەھۋالى نۇقتىدا سىناق قىلىندى، دوختۇرخانىنىڭ تور سىستېمىسى ۋە سانلىق مەلۇمات ئامبىرى، كادىرلار كېسەل رايونى دوختۇرلار غىزمەت پونكىتى دېتالىنىڭ دەرىجىسى ئۆستۈرۈلدى، سۈپەت باشقۇرۇش بۆلۈمى، كېسەللىك ئارخىپىنىڭ سۈپىتىنى تەكشۈرۈش بۆلۈمىگە كېسەللىك ئارخىپىنىڭ سۈپىتىنى تەكشۈرۈش پروگراممىسى ئورنىتىلىپ، كېسەللىك ئارخىپىنىڭ سۈپىتىنى ھەر ۋاقىت توردا كۆزىتىپ تۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ھەربىي رايون ئاپتونوم رايون، ئۈرۈمچى شەھىرى ۋە بىڭتۇەننىڭ ئىجتىمائىي داۋالنىش سۇغۇرتىسى ئاپپاراتلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ داۋالنىش سۇغۇرتىسى يۇمشاق دېتال پروگراممىسىنى يېڭىلىدى.

يالڭ زىڭبېك

ئېگىزلىكتە ئىشلىتىلىدىغان يېڭى تىپلىق ھەربىي قۇرۇلۇش ماشىنىسىنىڭ

ماسلىشىشچانلىقى سىناق قىلىندى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى نۇقتىلىق يۆنىلىشتىكى قۇرۇلۇش جابدۇقلىرىنىڭ ئېگىز، سوغۇق جايلاردا تۇرۇش قىلىش ئېھتىياجىغا ماسلىشىشقا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدا ئېگىزلىكتە ئىشلىتىلىدىغان يېڭى تىپلىق قۇرۇلۇش ماشىنىسىنىڭ ماسلىشىشچانلىقىنى سىناق قىلدى. باش قورال- جابدۇق بۆلۈمى ۋە لەنجۇ ھەربىي رايونى غىزمەت گۇرۇپپىسى بىلەن بىرلىكتە قونجىراپ، قاراچى جىلغىسى ۋە 30 چاقىرىملىق گازارما رايونىدا تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ئارقىلىق يولغا قويۇش لايىھىسىنى بېكىتتى. دېڭىز يۈزىدىن 5000 مېتىر ئېگىز جايدا 15 غىل تىپتىكى 31 دانە چوڭ تىپلىق قۇرۇلۇش ماشىنىسىنى سىناق قىلىش ۋەزىپىسىنى تاماملىدى. يالڭ خۇڭلى

ئىلمىي تەتقىقات ۋە تېخنىكا يېڭىلاش

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى قورال - جابدۇق تېخنىكىسىنى يېڭىلاش غىزمىتىدە زور بۆسۈش ھاسىل قىلدى. 28 تۈر ئارمىيىنىڭ 3 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. 2 تۈر ئارمىيىنىڭ 2 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا كۆرسىتىپ

بۆلۈملىرىنىڭ رەھبەرلىرى، تۆمۈرىول قوغداش ئىشخانىلىرىنىڭ رەھبەرلىرى ھەمدە تۆمۈرىول قوغداش غىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن، ئىلغار شەخسلەرنىڭ ۋەكىللىرىدىن بولۇپ 300 دىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى. يېقىندا 10 يىلدىن بۇيانقى تۆمۈرىول قوغداش بىرلەشمە مۇداپىئە غىزمىتىنىڭ تەجرىبىلىرى خۇلاسەلەندى، تۆمۈرىول قوغداش بىرلەشمە مۇداپىئە غىزمىتىنىڭ ۋەزىپىلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، تۆمۈرىول قوغداش غىزمىتىدىكى 20 ئىلغار ئورۇن ۋە 100 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېت سىياسىي بىيۇرۇسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋالڭ لېچۈن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسائىل تىلىۋالدى، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانى چيۇ يەنخەن قاتارلىق رەھبەرلەر يېقىنغا قاتناشتى، ۋالڭ لېچۈن مۇھىم سۆز قىلدى.

رېن فېڭلى

ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى كۆكەرتىش غىزمىتى بويىچە تېلېۋىزىيە - تېلېفون يېقىن ئېچىپ، شىنجاڭ ھەربىي رايونى قىسىملىرىنىڭ يەرلىكىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قۇرۇلۇشى غىزمىتىگە قاتنىشىش ۋە ياردەم بېرىش ۋەزىپىسىنى ئورۇنلاشتۇردى، «ئۈچ قاقاس» نى ئۆزگەرتىپ ئورمان بەرپا قىلىشقا 684 مىڭ يۈەن، كۆكەرتىشكە 540 مىڭ يۈەن يىللىق خىراجەت ئاجرىتىپ بەردى، ۋەزىپىنى 230 گېكتار قىلىپ بەلگىلىدى. «يېشىل گازارما رايونى» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى يولغا قويدى، تۈەندىن يۇقىرى %90 ئورۇن مەملىكەت بويىچە باغۋارانلىق گازارما، ئارمىيە بويىچە گۈلزارلىق گازارما ۋە كۆكەرتىشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. شىنجاڭ ھەربىي رايونى قىسىملىرىنىڭ كۆكەرتكەن گازارما كۆلىمى 3066.7 گېكتارغا يەتتى، 80 نەچچە غىل گۈل - گىياھ، كۆچەت ئۆستۈردى. گازارما ئەتراپىغا 5 مىليون 130 نەچچە مىڭ تۈپ كۆچەت تىكتى، شىدىن يۇقىرى 3 ئورۇننىڭ گازارمىسى ئارمىيە بويىچە 2003 - يىللىق «يېشىل گازارما» ئورۇن دەپ تەقدىرلەندى.

جالڭ خۇڭلىڭ

ئارمىيىنىڭ يىراق مۇساپىلىك مېدىتسىنا

ئۈچۈر تورى سىستېمىسى قۇرۇلدى لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىسى 2000 ~ 2003 - يىلىغىچە 6 مىليون 300 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ ئارمىيە داۋالنىش ئىسلاھاتىنى كارتۇچكىسى بىلەن دوختۇرخا كۆرۈنۈش يۇمشاق دېتال قوللاش

ئىنژېنېرى دۇڭ سۇمىڭ، ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانا سېستىرالار بۆلۈمىنىڭ ياردەمچىسى ۋالىك ئەي، «69028» قىسمىنىڭ سىياسىي يېتەكچىسى فېڭ شاۋجۇڭ، «69008» قىسمىدىن جۇ يىڭجىي، «69009» قىسمىدىن لى فۇچياڭ، ھەربىي رايون قوماندانلىق شتابىنىڭ تەشۋىقات خادىمى جيا چىلۇڭ، ھەربىي رايون سىياسىي بۆلۈمى تەشۋىقات باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن تۈەن دەرىجىلىك خادىمى لى شياڭ، ھەربىي رايون بىرلەشمە لاۋازىمات بۆلۈمى ئاپتوماتلاشتۇرۇش خىزمىتى پونكىتىنىڭ ياردەمچى ئىنژېنېرى دالىك چىڭخۇا، ھەربىي رايون قورال - جابدۇق بۆلۈم قۇرۇلۇش ئەسكەرلىرى بىرلىك قىلىنغان تىزگىنلەپ پارتلىتىش سايمانلىرىنى كۆيدۈرۈپ يوقىتىش پونكىتىنىڭ باشلىقى خەن بومىڭلارغا 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى.

بى ئاڧىڭ

يېڭىدىن ئۆلچەنگەن دۆلەت چېگرىسى بويىچە ئىگىلىك ھوقۇق ۋە باشقۇرۇش ھوقۇقى يۈرگۈزۈلدى

دېپلوماتىيە مىنىستىرلىكى، باش شتابنىڭ «جۇڭگو - قازاقىستان چېگرىسىدا يېڭىدىن ئۆلچەنگەن دۆلەت چېگرىسى بويىچە ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە باشقۇرۇش ھوقۇقى يۈرگۈزۈش ھەققىدىكى ئۇقتۇرۇش»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى بىلەن قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتىنىڭ جۇڭگو - قازاقىستان دۆلەت چېگرىسىنى ئۆلچەش كېلىشىمى» نىڭ روھىغا ئاساسەن شىنجاڭ ھەربىي رايون ئورگىنى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە شىنجاڭ جۇڭگو - قازاقىستان چېگرىسىنى ئۆلچەش ئىشخانىسىنىڭ چاغانكوبى، تارباغاتاينىڭ غەربى، ئالائۇ ئېغىزى قاتارلىق ئىلگىرىكى تالاش - تارتىشتىكى رايونلاردا دۆلەت چېگرىسىنى يېڭىدىن ئۆلچەشكە ئادەم قاتناشتۇردى. 10 - ئاينىڭ باشلىرىدا ھەربىي رايوننىڭ مۇئاۋىن قوماندانى لى شىنگۇاڭ خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئىلى شۆبە ھەربىي رايونىغا بېرىپ، يېڭى دۆلەت چېگرىسى بويىچە ئىگىلىك ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈش ۋە چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرىنىڭ نۇقتا بەلگىلەپ ئورۇنلىشىش ئەھۋالىنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈپ يېتەكچىلىك قىلدى. 9 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە جۇڭگو - قازاقىستان بۆلۈشىدىكى چېگرا ئۆچرىتىش - سۆھبەتلىشىش پونكىتىدا قازاقىستان تەرەپنىڭ چېگرا مۇداپىئە ۋەكىللىك ئاپپاراتى تەكلىپ قىلىنىپ، ئىككى تەرەپنىڭ يېڭى دۆلەت چېگرىسى بويىچە ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە باشقۇرۇش ھوقۇقى يۈرگۈزۈش ئىشى ھەققىدە 15 قېتىم ئۆچرىتىش ۋە سۆھبەتلىشىش جۇڭگو - قازاقىستان

بوللانىدى. باش شتاب 5 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەتقىق قىلىپ ياسىغان GY6730X تىپلىق چېگرا چارلاش ئاپتوموبىلىنى ئاز مىقداردا تۈركۈملەپ ئىشلەپچىقاردى ھەمدە جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ چېگرا مۇداپىئە 1 - سېپىدىكى قىسىملارغا سەپلەپ بەردى. شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئالاقە ئۈسكۈنىلىرىنى رېمونت قىلىش ئورنى تەتقىق قىلىپ ياسىغان چېگرا، دېڭىز مۇداپىئەسىدە ئىشلىتىلىدىغان قىسقا دولقۇنلۇق تېلېگراف ئاپپاراتىنى كۆپ كەسىپ بويىچە ئۇلاش ئېغىزىنى ئالماشتۇرۇش ئەسۋابى، ھەربىي رايون خىمىيىۋى قوراللاردىن مۇداپىئە كۆرۈش تېخنىكىسى چوڭ ئەترىتى تەتقىق قىلىپ ياسىغان تەقلىدىي ئېگىزلىكتە مەشىق قىلىش ئەسۋابى لەنجۇ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن كېڭەيتىپ سىناق قىلىنىدىغان ۋە ئومۇملاشتۇرۇلىدىغان مەھسۇلات قىلىپ بېكىتىلدى.

دۇ سۇڭيۇڭ، دىڭ شېڭخۇا

خىزمەت كۆرسەتكەن ئورۇن ۋە شەخسلەر 2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى مائارىپ، تەلىم - تەربىيە، خىزمەت قاتارلىق تۈرلۈك ۋەزىپىلەردە نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغان ئورۇن ۋە شەخسلەرگە تۆھپە يازدى. بۇنىڭ ئىچىدە مارالبېشى ناھىيىلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش لىيىنى، «69234» قىسمىنىڭ 76 - شۆبە قىسمى، «69240» قىسمىنىڭ 13 - شۆبە قىسمى، «69245» قىسمىنىڭ 53 - شۆبە قىسمى، «69348» قىسمىنىڭ 57 - شۆبە قىسمىغا كوللېكتىپ 1 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى. «69225» قىسمىنىڭ 52 - شۆبە قىسمى، «69220» قىسمىنىڭ 51 - شۆبە قىسمى، «69243» قىسمىنىڭ 58 - شۆبە قىسمى، «69250» قىسمىنىڭ 71 - شۆبە قىسمى، «69006» قىسمىنىڭ 66 - شۆبە قىسمى، «69223» قىسمىنىڭ 84 - شۆبە قىسمى، «69231» قىسمىنىڭ 72 - شۆبە قىسمى، «69230» قىسمىنىڭ 43 - شۆبە قىسمى، «69340» قىسمىنىڭ 73 - شۆبە قىسمى، «69009» قىسمىنىڭ 64 - شۆبە قىسمى، «69028» قىسمىنىڭ 2 - شۆبە قىسمى، «69349» قىسمىنىڭ 64 - شۆبە قىسمىغا كوللېكتىپ 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى. ئالى شۆبە ھەربىي رايونىدىكى لىيىنجاڭ لىيۇ چاڭفېڭ، ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىنىڭ ۋىراپى ۋالىك چېنىشى، «69246» قىسمىدىكى لىيەن دەرىجىلىك مۇدىر ما لېيىغا 1 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى. «69230» قىسمىنىڭ مۇئاۋىن شتاب باشلىقى شىن خۇڭجىو، مارالبېشى ناھىيىلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى لىيۇ يۈچىڭ، شىنجاڭ ھەربىي رايونى قورال - جابدۇق بۆلۈمى قورال - ياراغ باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى سۇ تاۋ، ھەربىي رايون قوماندانلىق شتاب مەخپىي رېمونتخانىسىنىڭ

باھان قىلىنغان قىسمى تەكشۈرۈلدى ۋە ئىسزا قوبۇلدى، جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىنىڭ 10 ئۆلگە خەرىتىسىنىڭ باسما نۇسخىسى ئالماشتۇرۇلدى. جۇڭگو - قىرغىزىستان ۋەكىللەر ئۆمەكلىرى بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ 9 - ئاينىڭ 5 - 12 - كۈنىگىچە چېگرا ئۆلچەشنىڭ دالا خىزمىتىنى نۇقتىلىق ھالدا ئارىلاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، 17 چېگرا بەلگىسى، 20 قوزۇق تەكشۈرۈلدى. 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 10 - كۈنىگىچە جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرا ئۆلچەش بىرلەشمە ھەيئىتىنىڭ 6 - قېتىملىق مۇتەخەسسسلەر يىغىنى بېشكەكتە ئۆتكۈزۈلدى، يىغىندا جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىنىڭ ئۆلگە خەرىتىسىنىڭ باسما نۇسخىسى داۋاملىق تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى ھەمدە مۇناسىپ ھالدا «جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىنى ئۆلچەش كېلىشىمى» يېزىپ چىقىلدى. 12 - ئايدا جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرا ئۆلچەش بىرلەشمە ھەيئىتىنىڭ 8 - قېتىملىق يىغىنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى، يىغىندا مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ خىزمەت نەتىجىلىرى تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى.

جىن لېي

تاشقى ئىشلار ئالاقىسى

شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن شتاب باشلىقى چېڭ بىڭ جۇڭگو تەرەپ ھەربىي مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ 8 ئەزاسى بىلەن بىرگە قازاقىستانغا بېرىپ، 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 14 - 18 - كۈنىگىچە شاخخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەت قوراللىق كۈچلىرىنىڭ بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىرىنىڭ 1 - قېتىملىق مۇتەخەسسسلەر مۇھىبىتىگە قاتناشتى.

شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن شتاب باشلىقى چېڭ بىڭ جۇڭگو تەرەپ ھەربىي مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ 9 ئەزاسى بىلەن بىرگە 8 - ئاينىڭ 4 - كۈنى، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ قومانداى چيۇ يەنخەن لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ قومانداى لى چيەنيۈەن باشچىلىقىدىكى 5 كىشىلىك كۆرەك ئۆمىكى تەركىبىدە قازاقىستانغا بېرىپ 8 - ئاينىڭ 5 - 8 - كۈنىگىچە «بىرلەشمە - 2003» مانېۋىرىنىڭ 1 - باسقۇچلۇق مانېۋىرىغا قاتناشتى.

شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسسارى يۇ لىنشياڭ باش سىياسىي بۆلۈم دوستلۇق ئېكسكۇرسىيە ئۆمىكى تەركىبىدە 9 - ئاينىڭ 2 - 15 - كۈنىگىچە بىلوروسىيە، ۋىنگرىيەلەردە زىيارەتتە بولدى.

شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ شتاب باشلىقى چاڭ شىياڭ شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ چېگرا مۇداپىئە ۋەكىللىرى ئۆمىكىنى باشلاپ 11 - ئاينىڭ 17 - 21 - كۈنىگىچە

يۆنىلىشىدىكى چېگرا مۇداپىئە شۆبە ھەربىي رايونى، چېگرا مۇداپىئە تۈەنلىرىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ئادەم باشلاپ، مۇداپىئە رايونىدىكى يېڭى دۆلەت چېگرىسىدا تۇنجى قېتىم تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى ۋە جۇڭگو تەرەپنىڭ ئىگىلىك ھوقۇق يۈرگۈزۈشنى باشلىغانلىقىغا سىمۋول بولىدىغان چېگرا مۇداپىئە چارلىشى ئېلىپ باردى. قورغاس دەرياسى مەنبەسى ۋە ئاققابا دەرياسى مەنبەسى ئەتراپىدىكى تالاش - تارتىشتا قالغان رايونلاردا يول يوقلۇقى تاغنى قېلىن قار قاپلىۋالغانلىقى سەۋەبىدىن كىرىش مۇمكىن بولمىغاننى ھېسابقا ئالمىغاندا قالغان تالاش - تارتىشتىكى رايونلاردا دوستانە، تىنچ ئۆتكۈزۈۋېلىش، بۆلەكلەرگە ئايرىپ، تېز باشقۇرۇش، تىزگىنلەش ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

ۋاڭ جياڭبىڭ

جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىنى ئۆلچەش خىزمىتى

جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرا ئۆلچەش بىرلەشمە ھەيئىتىنىڭ 5 - قېتىملىق مۇتەخەسسسلەر يىغىنى 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 11 - 25 - كۈنىگىچە قىرغىزىستان پايتەختى بېشكەك شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىنىڭ قىسمەن ئۆلگە خەرىتىسىنىڭ باسما نۇسخىسى تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى. جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرا ئۆلچەش بىرلەشمە ھەيئىتىنىڭ 1 - گۇرۇپپىسى 6 - ئاينىڭ 23 - 28 - كۈنىگىچە قىرغىزىستان چېگرىسىدىن ئىلگىرى تالاش - تارتىشتا قالغان ئۇزۇنتۇش دەرياسى مەنبەسى رايونىغا كىرىپ، بۇ رايوننىڭ دالىدا قوزۇق قېقىش خىزمىتىنى ئەق مەيداندا ئالدىنلا قەدەملەپ ئۆلچەپ ھەر خىل تەييارلىقلارنى ئالدىن ئىشلىدى. جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرا ئۆلچەش بىرلەشمە ھەيئىتىنىڭ 1 - گۇرۇپپىسى ئۇزۇنتۇش دەرياسىنىڭ مەنبە رايونىغا كىرىپ 7 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە قوزۇق قېقىش مەشغۇلاتى ئېلىپ بېرىپ، 9 چېگرا بەلگىسى ئورناتتى، 20 قوزۇق قاقتى. بۇنىڭ بىلەن 2001 - يىلى باشلانغان جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىنى دالىدا ئۆلچەش مەشغۇلاتى ۋەزىپىسى تولۇق ئورۇندىلىپ 105 چېگرا بەلگىسى ئورنىتىلدى، 121 قوزۇق قېقىلدى. 8 - ئاينىڭ 15 - 29 - كۈنىگىچە جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرا ئۆلچەش بىرلەشمە ھەيئىتىنىڭ 7 - قېتىملىق يىغىنى بېشكەكتە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىنىڭ 5 پارچە ئۆلگە خەرىتىسىنىڭ باسما نۇسخىسى (ئوتتۇرا بۆلەك قىسمى) ھەمدە «جۇڭگو - قىرغىزىستان چېگرىسىنى ئۆلچەش ھەققىدىكى كېلىشىم» نىڭ دۆلەت چېگرىسىنىڭ يۆنىلىشى ۋە چېگرا بەلگىسىنىڭ ئورنى

شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن شتاب باشلىقى چىياڭ بىڭ باش ئارقا سەپ - تەمىنات بۆلۈمى تاشقى ئىشلار ئىشخانىسى ئۈنۈپۇرسال ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ۋالىك شىيىن بىلەن بىرلىكتە 9 - ئاينىڭ 5 - 7 - كۈنىگىچە ئالانۇ ئېغىزىدا قازاقىستان ئارمىيىسىگە ياردەم بېرىش ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلدى.

شىنجاڭ ھەربىي رايون قوماندانلىق شتابى ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لى يۈبىڭ قاتارلىق 5 كىشى باش شتاب تاشقى ئىشلار ئىشخانىسى ۋە لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسەن، جۇڭگو دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىگە ۋاكالىتەن تاجىكىستانغا بېرىپ 9 - ئاينىڭ 27 - 29 - كۈنىگىچە ھەربىي ياردەم بېرىش ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلدى. شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن شتاب باشلىقى ۋالىك بېيخۇي جۇڭگو دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىگە ۋاكالىتەن 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى تورغات ئېغىزىغا بېرىپ قىرغىزىستانغا ھەربىي ياردەم بېرىش ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلدى.

ساۋ يۈڭۋاڭ

بوز يەر ئاچقۇچى قىسىملار قۇرۇلۇشى
2003 - يىلى شىنجاڭ ھەربىي رايونى دۆلەت ۋە ئارمىيە قۇرۇلۇشىنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلانغا تۈر قىلىپ كىرگۈزۈلگەن «بوز يەر ئاچقۇچى قىسىملارنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە تەرەققىيات مەسىلىسى ھەققىدىكى تەتقىقات» تېمىسىنى تاماملاپ، 19 ئورۇندىكى ئۈل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىنى ئورۇنلاشتۇردى. ئۇنىڭ 17 سىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى تاماملاندى، قىسمەن ئورۇنلار يېڭى گازارمىلارغا كۆچۈپ كىردى. گازارمىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 44 مىڭ 564 كۋادرات مېتىر، قۇرۇلۇش مەبلەغى 70 مىليون 950 مىڭ يۈەن بولۇپ، 7 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن بۇرۇن خېرىدار چاقىرىش- خېرىدار چىقىش خىزمىتى تاماملاندى، 8 - ئاينىڭ باشلىرىدا ئومۇميۈزلۈك قۇرۇلۇش باشلاندى، 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى تولۇق پۈتتى. 2004 - يىلى 6 - ئايدا ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇش پىلانلاندى. جۇ شۇشەڭ

شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قوراللىق ساقچى قىسىملىرى

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسمىلىكى
باش ئەترەت باشلىقى: مېي شىڭزۇن (شاۋجياڭ، 11 -

قازاقىستاندا زىيارەتتە بولدى.

شىنجاڭ ھەربىي رايونى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە قازاقىستان دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكى خەلقئارا ھەربىي ھەمكارلىق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ئېشىنچارىيىق شاۋشياۋ باشچىلىقىدىكى 8 كىشىلىك ئوفىتېرلار دەم ئېلىش ئۆمىكىنى كۈتۈۋالدى. «بىرلەشمە - 2003» ھەربىي مانېۋىرىنىڭ 3 - قېتىملىق مۇتەخەسسسلەر يىغىنى 7 - ئاينىڭ 10 - 12 - كۈنىگىچە جۇڭگو شىنجاڭ ئىلىدا ئۆتكۈزۈلدى، يىغىنغا قازاقىستان شەرق ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى گۇئاتوفى شاۋجياڭ باشچىلىقىدىكى 2 كىشى، قىرغىزىستان دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن باش شتاب باشلىقى مولدشېق شاۋشياۋ باشچىلىقىدىكى 3 كىشى، روسىيە فېدىراتسىيىسى باش شتاب ئۇرۇش قىلىش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ئىلىياسوف شاۋشياۋ قاتارلىق كىشىلەر قاتناشتى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە يەر شەكلىنى بىرلىكتە ئۆلچەش خىزمىتى ئېلىپ بېرىلدى.

قازاقىستان دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى بوسېروف شاۋجياڭ قازاقىستان تەرەپنىڭ ئالاقىدار خادىملىرىدىن 26 كىشىنى، قىرغىزىستان دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى توپويىق شاۋجياڭ قىرغىزىستان تەرەپنىڭ ئالاقىدار خادىملىرىدىن 49 كىشىنى، روسىيە فېدىراتسىيىسى ۋولگا بويلىرى ئۇرال ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانى بارانوف شاۋجياڭ روسىيە تەرەپنىڭ ئالاقىدار خادىملىرىدىن 16 كىشىنى، تاجىكىستان دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى خەيرۇللايىق شاۋجياڭ تاجىكىستان تەرەپنىڭ ئالاقىدار خادىملىرىدىن 9 كىشىنى باشلاپ جۇڭگوغا كېلىپ 8 - ئاينىڭ 9 - 13 - كۈنىگىچە «بىرلەشمە - 2003» مانېۋىرىغا قاتناشتى.

2003 - يىلى 10 - ئايدا شىنجاڭ ھەربىي رايونى مەلۇم چېگرا مۇداپىئە تۈەننىڭ ئالانۇ چېگرا مۇداپىئە لىيەن يېشى بېكىتىلگەن جۇڭگو - قازاقىستان چېگرىسىدا ئىگىلىك ھوقۇقى يۈرگۈزۈش بويىچە تۇنجى تەكشۈرۈش - چارلاش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. سۈرەتنى شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەمىنلىگەن.

ۋەزىپە ئىجرا قىلىش خىزمىتىنى بىر - بىرلەپ تەكشۈردى ۋە يېتەكلىدى. «24 - فېۋرال» ماراتىپى، پەيزاۋاتتىكى يەر تەۋرەشكە ئاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا 650 نەچچە ئەسكىرى كۈچ ئاجرىتىپ، ئۇرۇلۇپ چۈشكەن 872 ئېغىز ئۆيىنى ئادالدى. 100 دىن ئارتۇق چېدىر تىكتى، 140 نەچچە توننا ماددىي ئەشيا توشۇدى. «29 - ئاپرېل» ش ئۇ ئار پاختا-چېگە ئىسكىلاتىدا ئوت ئۆچۈرۈش ۋە سارس مەزگىلىدىكى خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، تەسادىپىي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش، جىنايەت گۇماندارلىرىنىڭ قېچىشىنى توسۇش قاتارلىق ۋەزىپىلەرنى ئورۇندىدى.

شاخخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ «بىرلەشمە - 2003» تېررورلۇققا قارشى مائىپۇرى ۋە ئارمىيىنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش تەلىم - تەربىيە دەرسى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مائىپۇرىغا قاتنىشىپ، ئازادلىق ئارمىيە باش شتابى، قوراللىق ساغچى قىسىم باش شتابى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى. مەركەز رەھبەرلىرى ۋە چەت ئەل دۆلەت باشلىقلىرى شىنجاڭغا كەلگەندىكى زور قوغداش ۋەزىپىلىرى ۋە ئېتىش، يالاش، يالاپ توشۇش، چارلاش قاتارلىق ۋاقىتلىق ۋەزىپىلەرنى ئورۇندىدى. ۋەزىپە ئىجرا قىلىش خىزمىتىدە ئۇدا 6 يىل ھادىسە سادىر قىلمىدى.

لۇ جىجياڭ

باشقۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى قوراللىق ساغچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ باشلىقى مېي شىڭرۇن، سىياسىي كومىسسارى شۇ تېنچىلار ھەر دەرىجىلىك مەسئۇل ھەربىي، مەمۇرىي ئوفىتسىرلار بىلەن شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ «بەش نۇقتىلىق مەسئەلە» سىنى چوڭقۇر ھەل قىلىش خىزمىتى بويىچە مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالىدى. باش ئەترەت «مەڭگۈ پارتىيە ۋە خەلقنىڭ سادىق قوغدىغۇچىسى بولۇش» ئاساسىي تېما قىلىنغان تەربىيە پائالىيىتى ۋە «ئەسكەرلەرگە ھەقىقىي كۆيۈنۈش، مەدەنىي يېتەكلەش، قانۇن بويىچە باشقۇرۇش» پائالىيىتى ئېلىپ باردى. باش ئەترەتنىڭ بەلگىلىمىسىنى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ قورال - ئوقلارنى بىخەتەر باشقۇرۇش ۋە ئاپتوموبىللارنى بىخەتەر باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتتى. كۇرس ئېچىپ قىسىملاردىكى ئوتتۇرا ئەترەت باشلىقلىرى ۋە قورال-ياراغ باشقۇرغۇچىلارنى تەربىيلىدى، 32 لايىقەتسىز قورال-ياراغ باشقۇرغۇچىنى ئالماشتۇردى. شوپۇرلارنى 20 كۈن مەخسۇس تۈزۈپ تەرتىپكە سېلىپ، 26 لايىقەتسىز شوپۇرنىڭ پراۋىنىنى بىكار قىلدى. 6 - ئاينىڭ ئاخىرىدا باش ئەترەت «بىخەتەرلىك خىزمىتى قوللانمىسى» نى تۈزۈپ تارقىتى. 3 - پەسلىدە ئاسان ھادىسە كۆرۈلىدىغان ئالاھىدىلىككە ئاساسەن، 100 كۈنلۈك بىخەتەرلىك مۇسابىقىسى پائالىيىتىنى يولغا

ئايدا ۋەزىپىسىدىن بۆتكەلدى. پەن چاڭجىي (داشياۋ، 11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

1 - سىياسىي كومىسسارى: جياڭ شىۋىمياڭ (قوشۇمچە، 9 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن بۆتكەلدى). لىۋ ياۋخۇا (قوشۇمچە، 9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كومىسسار: شۇ تېنچىۋ (شاۋجىياڭ). مۇئاۋىن ئەترەت باشلىقلىرى: ئېزىز ھېيىت (داشياۋ).

سۈي شياڭزۇڭ (داشياۋ، 1 - ئايدا ئومۇمىنىڭ ئىشى بىلەن

قۇربان بولدى)، لى يياڭ (داشياۋ، 10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن بۆتكەلدى)، چى باۋۋېن (داشياۋ)، سۈي شولى (داشياۋ)، ئەنۋار ھۈسەن (داشياۋ، 10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى). مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: گو جىيافا (داشياۋ)، تاڭ ۋەنشۈن (داشياۋ)، جۇ جىيەنپىڭ (داشياۋ).

ئۇرۇش تەييارلىقى - ۋەزىپە ئىجرا قىلىش 2003 - يىلى قوراللىق ساغچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى ئۇرۇش تەييارلىقى - ۋەزىپە ئىجرا قىلىش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى. «ئۈچ خىل كۈچ» نىڭ يېڭى يۈزلىنىشىگە يېقىندىن دىققەت قىلىپ تەسادىپىي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ۋە تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش كۈرىشىنىڭ تەييارلىقىنى ياخشى ئىشلەپ، نىشانلارنىڭ بىخەتەرلىكى ۋە مەركىزىي ۋەزىپىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇندىلىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى. 3 - ئاينىڭ 10 - كۈنى باش ئەترەت 12

2003 - يىلى 8 - ئايدا قوراللىق ساغچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ قىسمەن ئوفىتسىر - ئەسكەرلىرى شاخخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە ھەربىي مائىپۇرىغا قاتناشتى. سۈرەتنى قوراللىق ساغچى قىسىم باش ئەترىتى تەمىنلىگەن.

تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ ئۇرۇمچىدە تۇرۇشلۇق قىسىملار ۋە زاپاس (شۆبە) قىسىملارنىڭ ئۇرۇش تەييارلىقىنى تەكشۈردى ۋە ئۇلارنى مەشىق قىلدۇردى. 5 -، 7 -، 9 -، 11 - ئايلاردا شىدىن يۇقسىرى رەھبەرلەر بىرلەشمە خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئاساسىي قاتلام ئوتتۇرا ئەترەتلەرنىڭ

قاتارلىق 4 تۈر بويىچە ئېلىپ بېرىلغان مابىئىسى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى.

لو جىنچۈەن

ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى ئاساسىي قاتلامدىكى ئۆستۈرۈلدىغان ۋە يېڭىدىن ۋەزىپىگە تەيىنلەنگەن مەسئۇل ئوفىتسېرلارنى تەربىيەلەش كۇرسى، ئىككى دەرىجىلىك پارتكوم ئورگان كادىرلىرىنى «پروگرامما» بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى. باش ئەترەتكە قاراشلىق تارماق ئەترەتلەرنىڭ ھەممىسى چوڭ (ئوتتۇرا) ئەترەتلەردىكى مەسئۇل ئوفىتسېرلارنى نۆۋەت بىلەن تەربىيەلىدى. باش ئەترەت 2 - تارماق ئەترەتتە قوشۇننى دېموكراتىك يول بىلەن قۇرۇش بويىچە «تۆتى ئاشكارىلاش» (پارتىيە، ھۆكۈمەت، ساقچى، مالىيە ئىشنى ئاشكارىلاش) نى نۇقتىدا سىناق قىلدى ھەمدە ئاپتونوم رايوندىكى قىسىملار ئارىسىدا كېڭەيتتى. باش ئەترەت شىدىن يۇقىرى رەھبەرلەر باشلامچى بولغان 4 بىرلەشە خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللىدى، بۇ خىزمەت گۇرۇپپىلىرى تارماق ئەترەت دەرىجىلىك بارلىق ئورۇنلار، ئاساسىي قاتلامدىكى ئوتتۇرا ئەترەتلەردە نۇقتىدا تۇرۇپ، ئۇلارنىڭ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بەردى، 4 ئورۇندىكى ئاساسىي قاتلام خىزمىتىنى ياخشى تۇتىمىغان 6 ئورگان كادىرنىڭ مەسئۇلىيىتىنى سۈرۈشتە قىلدى.

باش ئەترەت ھەر پەسىلدە پارتكوم خىزمىتىدىن يوليورۇق تارقىتىپ، باش شتاب پارتكومى، باشلىقلارنىڭ «ئىككىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش» ۋە «بىخەتەر، مۇقىم بولۇش - كاپالەت قۇرۇلۇشى» دېگەن تەلىپىنى ئومۇميۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈردى، «بەش نۇقتىلىق مەسئەلە» نى راسا تۈزەتتى، تەكشۈرۈش ۋە ئايرىم كىشىلەرنىڭ ئەھۋالىنى ئىگىلەپ، رەتكە تۇرغۇزۇش سالمىقىنى ئاشۇردى. 100 كۈنلۈك بىخەتەرلىك مۇسابىقىسى پائالىيىتىنى يولغا قويدى. 12 قېتىمدا ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان 18 كادىرنى قاتتىق بىر تەرەپ قىلدى. كەنجى ئوفىتسېرلارنى ئادىل تاللىدى، باش ئەترەتنىڭ كونا ئەسكەرلەرنى قىسىمدىن چېكىندۈرۈپ يۈرتىغا قايتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى تەشكىللەش تەجرىبىسىنى باش شتاب كۆچۈرۈپ تارقاتتى. ئاساسىي قاتلامنىڭ پارتىيە ئەزالىرىنى دېموكراتىك باھالاش، كادىرلارنىڭ كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپە دەرىجىسىنى باھالاپ بېكىتىش خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلىش تەجرىبىسىنى باش سىياسىي بۆلۈم ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى.

باش ئەترەت قۇرۇلغاندىن بۇيان يىل بويى ۋەزىپە ئىجرا قىلىش ھادىسىسى تۇغۇلماستىن، مەمۇرىي مەسئۇلىيەت

قويدى. 10 - ئايدا باش ئەترەت 3 كۈن ۋاقىت سەرپ قىلىپ باشقۇرۇش تەربىيىسى يىغىنى ئېچىپ، باش شتاب باشقۇرۇش تەربىيىسى خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى يەتكۈزدى، قىسىم باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ ۋەزىيىتىنى تەھلىل قىلدى، باشقۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. بىر يىلدا 3 قېتىم خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ بىخەتەرلىك خىزمىتىنى تەكشۈردى. گارنىزون تەرتىپ ساقلاش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغان 45 كىشىنى، 40 نەچچە ئاپتوموبىل (قېتىم) نى تەكشۈردى، بىر ساختا قوراللىق ساقچىنى ئېنىقلاپ بىر تەرەپ قىلدى. كەنجى ئوفىتسېرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، 4500 دىن ئارتۇق كەنجى ئوفىتسېرنى تەربىيەلىدى.

ۋاڭ لىگۇي

ھەربىي تەلىم - تەربىيە

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى تېزىسى بويىچە تەلىم - تەربىيە ئېلىپ بېرىشنى چىڭ تۇتتى، ۋەزىيىتى باشلامچى قىلىپ قىسىملارنىڭ تەلىم - تەربىيىنى تەشكىللەش، ۋەزىپە ئىجرا قىلىش ۋە قوماندانلىق قىلىش، تاساددىپىي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش، تېررورلۇققا قارشى ئۇرۇش قىلىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈردى. ۋەزىپە ئىجرا قىلغۇچى قىسىملار ۋەزىپە ئىجرا قىلىش بىلەن تەلىم - تەربىيىنى ئالماشتۇرۇپ ئېلىپ بېرىشنى داۋاملىق تۇتتى. زاپاس قىسىملار تاساددىپىي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ۋە تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش تەلىم - تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، قىسىمنىڭ ۋەزىپە ئىجرا قىلىش ئىقتىدارىنى ئاشۇردى. 2 - 9 - ئايغىچە ئايروپىلان بۇلاشقا قارشى تۇرۇش ئوتتۇرا ئەترەتلىرىنى يىغىپ تەربىيەلىدى، بۇ ئوتتۇرا ئەترەتلەر باش شتابنىڭ سىنىقىدا ئەلا نەتىجىگە ئېرىشتى. ئالاھىدە ئۇرۇش قىلغۇچى «ئىككى پەي» مەشىق قىلدۇرۇش - مۇسابىقىلەشتۈرۈش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى، يەنە ئالاھىدە خادىملار قورال - جابدۇقى بويىچە يىغىپ تەربىيەلەش، 3 بۇرچەكلىك قاناتلىق رازۋېدكا ئايروپىلانلىرىنىڭ ئۇچقۇچىلىرىنى يىغىپ تەربىيەلەش، قۇرۇلۇش قىسىم جەڭچىلىرى (پارتلاتقۇچىلىرى) نى يىغىپ تەربىيەلەش، يامىش ئايانچىلىرىنى يىغىپ تەربىيەلەش كۇرسلىرىنى ئېچىپ، قىسىملارغا ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيەلەپ بەردى. 1 - ئايدا دۆلەت مۇداپىئە ئۈنۈپرستېتىدىن 3 مۇتەخەسسىسنى باش ئەترەتكە كېلىپ مەخسۇس نەزەرىيە لېكسىيىسى سۆزلەپ بېرىشكە تەكلىپ قىلدى. ئايروپىلان بۇلاشقا قارشى ئۇرۇش، قوغدىلىدىغان مۇھىم نىشانلاردا تۇيۇقسىز ھۇجۇمغا قارشى ئۇرۇش، مەھەللىلەردە «نۇقتا ئاقتۇرۇش» ئۇرۇشى، ئايروپىلان بۇلاشقا قارشى ئۇرۇش

ئاخبارات خىزمىتى

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم باش ئەترىتى ئاخبارات تاپانچىلىرىنى تەربىيەلەشنى كۈچەيتىپ، «ئادىر ھەسر يارىتىش» ئېغىنى ئاشۇرۇشقا ئەھمىيەت بەردى. مەركەز دەرىجىلىك ئاخبارات ۋاسىتىلىرىدا 483 پارچە، ئۆلكە دەرىجىلىك گېزىت - ژۇرناللاردا 900 نەچچە پارچە ماقالە ئېلان قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ «مەملىكەت خەۋەرلىرى ۋە خەلقئارا خەۋەرلەر» پروگراممىسىدا كۆرسىتىلگىنى 13 پارچە، «خەلق قوراللىق ساقچىلىرى گېزىتى» نىڭ باش بېتىگە بېرىلگىنى 12 پارچە. باش ئەترەتنىڭ «ئازادلىق ئارمىيە گېزىتى» نىڭ باش بېتى ۋە باشقا بەتلەردە ئېلان قىلغان ماقالىلىرىنىڭ سانى جەھەتتە قوراللىق ساقچى قىسىم بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى. شۇڭا قوراللىق قىسىم باش شتابى تەرىپىدىن ئاخبارات خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن دەپ تەقدىرلەندى. «يىراق جايدا» ناملىق تېلېۋىزىيە مەخسۇس فىلىمىدىن 19 قىسىم ئىشلەندى. قوراللىق ساقچى قىسىم تارىخ - مەدەنىيەت يۇرتى، قانۇن - ئىنتىزام تەربىيىسى، قىسىم ئىشلىرىنى ئاشكارىلاش قاتارلىق مەزمۇنلار بويىچە 60 نەچچە قىسىم ئىچكى فىلىم ئىشلەندى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق ئەترەت قوراللىق ساقچى قىسىم بويىچە ئاخبارات «زەيتۇن لوغىسى» غا ئېرىشتى.

بىيەن باۋمىن

كادىرلار خىزمىتى

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى «تۈەن دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلارنى تاللاپ ئۆستۈرۈشتىكى ساپا ئىمتىھانى تەكرارلاش تېزىسى» نى تارقىتىپ ئومۇميۈزلۈك سىناش، ساپا ئىمتىھانى ئېلىش، ئەللىرىنى تاللاپ سەپلەشتىن ئىبارەت «ئەللارنى تاللاشنىڭ ئۈچ باسقۇچلۇق چارىسى» قاتارلىق تۈزۈملەرنى سىتېمىلىق قەبىلىپلاشتۇرۇپ ھەققانىي، ئاشكارا، ئادىل بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، كادىر ئۆستۈرۈشنىڭ ئاشكارىلىق دەرىجىسىنى ئاشۇردى، ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ مەنۇن بولۇش نىسبىتى %99 كە يەتتى. بىر يىلدا 174 كۇرسانت قوبۇل قىلىندى، 21 ئەسكەر كاپالەت بىلەن ئوقۇشقا ئەۋەتىلدى، يەرلىكتىكى ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىدىن 53 قوبۇل قىلىندى، يىلك، تۈەن دەرىجىلىك 43 كادىر تىيەنچىن كوماندىرلار ئىنستىتۇتىغا بېرىپ ئوتتۇرا دەرىجىلىك تەربىيىلىنىشكە قاتنىشىشقا تاللاندى. لېيەن دەرىجىلىك 28 مۇنەۋۋەر كادىر مەكتەپلەرگە ئوقۇشقا ئەۋەتىلدى، ئوقۇش پۈتتۈرگەن نەچچە 100 كۇرسانت ۋە نەچچە ئون ئاساسىي قاتلام كادىرى شتابى خېلىلا كەمچىل تارماق ئەترەتلەرگە بېرىپ

تۈپەيلىدىن ئادەم ئۆلۈش ھادىسىسى تۇغۇلماسلىق، دېلو سادىر بولماسلىق تۈنجى قېتىم ئىشقا ئاشتى.

پاللا يۇڭخۇلك

سىياسىي تەربىيە

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى 2003 - يىلى 2 - ئايدا 3 - تارماق ئەترەتتە 16 - قۇرۇلتاي روھى تەربىيىسىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش ۋە تەربىيە تەييارلىقى يىغىنى خىزمىتىنى تۈزۈپ، لازىم نۇر پىلاستىكىسى، 80 نەچچە مىڭ خەتلىك 7 دەرىجىلىك لېكسىيىسى تۈزۈپ تارقىتىپ، 7 قېتىم خىزمەت گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، ئۇلارنى يېڭى ئەسكەرلەر مەشىق نۇقتىلىرىغا ۋە جەنۇبىي، شىمالىي، شەرقىي شىنجاڭلاردىكى قىسىملارغا بېرىپ سەييارە قانۇنچىلىق تەربىيىسى ئېلىپ بېرىشقا ئەۋەتتى. 3 - ئايدا 2 دەرىجىلىك پارتكوم ئورگىنىدا مەركەزلىك ھالدا «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش»، «بەشتە نەمۇنچى بولۇش» تەربىيىسى پائالىيىتىنى ئېلىپ باردى. تار دائىرىلىك تور ئارقىلىق 2 قارار شى، تۈەن دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ نەزەرىيە ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىپ، باش ئەترەتتىكى شى، تۈەن دەرىجىلىك كادىرلارنىڭ %99 نى نۆۋەت بىلەن بىر قېتىم تەربىيىلىدى. 9 - ئايدا ھەر قايسى تارماق ئەترەت سىياسىي باشقارمىلىرىنىڭ مۇدبىرلىرى، تەشۋىقات بۆلۈمچىلىرىنىڭ باشلىقلىرى، قوغداش بۆلۈمچىلىرىنىڭ باشلىقلىرى قاتناشقان دائىملىق ئىدىيىۋى تەربىيە خىزمىتى ۋە ئايرىم كىشىلەرگە قارىتىلغان خىزمەت تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئاچتى، يىغىن ئارقىلىق 60 نەچچە ئايرىم كىشىنىڭ ئىدىيىسىدە ئۆزگىرىش بولدى.

بىيەن باۋمىن

مەدەنىيەت - تەشۋىقات خىزمىتى

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى 3 - تارماق ئەترەتتە ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت ھەسلىھەلىرىنى قەبىلىپلاشتۇرۇش ۋە بىرلىككە كەلتۈرۈش، ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت ئۆسكۈنىلىرىنى رېمونت قىلىشنى تۈتتى. باش ئەترەت سەنئەت ئۆمىكى قوراللىق ساقچى قىسىم باش شتابى تۈيۈشتۈرغان ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكىگە قاتناشتى ھەمدە كۆپ قېتىم ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ ئويۇن قويۇپ قىسىملاردىن ھال سورىدى. «ئارمىيىنىڭ 2001 - 2005 - يىلىغىچە خىزمەتتىكى پەن - مەدەنىيەت خىزمەتچىلىرىنى تەربىيەلەش خىزمىتى ھەققىدىكى پىكىر» نى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈردى. 1410 جەڭچى سىرتتىن ئوقۇشقا قاتناشتى، ئەسكەرلەرنىڭ «قىسىمغا كىرگەن ھامان ئوقۇش، قىسىمدىن قايتقاندا ئوقۇش پۈتتۈرۈش» ئارزۇسى رېئاللىققا ئايلاندى، باش ئەترەت ئۆگىنىش جەھەتتىكى بىر تۈركۈم تىپىك شەخسلەرنى تەقدىرلىدى.

ۋاللىك كېخۇلك

ۋەزىپە ئۆتەشكە تەكشۈلدى، ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنى «يەشلەشتۈرۈش» خېلى ياخشى ئەمەلىيلەشتى. كەسپىي تېخنىكا كادىرلىرىنى ۋەزىپە ئۆتكەن مەزگىلدە سىناش -

2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 26 - كۈنى قوراللىق ساغچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى 3 - تارماق ئەترىتىنىڭ ئوفىستى - ئەسكەرلىرى يامالىق تېغىدا كۆچەت تىكتى. سۈرەتنى قوراللىق ساغچى قىسىم باش ئەترىتى تەمىنلىگەن.

باھالاش تۈزۈمىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشتا چىڭ تۇرۇلدى. كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش نىسبىتى %100 كە، قىسىمدىن ئايرىلىپ تىزىمغا ئالدۇرۇش نىسبىتى %100 كە يەتتى. باش ئەترەت كادىرلار باشقارمىسى قوراللىق ساغچى قىسىم باش شتابى تەرىپىدىن ھەربىيىدىن كەسىپ ئالماشتۇرۇش خىزمىتىنى تەشۋىق قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن، كادىر ۋاڭ شىنگاڭ گوۋۇيۈەن ھەربىيلەر كەسىپ ئالماشتۇرۇش ئىشخانىسى تەرىپىدىن ھەربىيىدىن كەسىپ ئالماشتۇرۇش خىزمىتىنى تەشۋىق قىلىشتىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى. يەرلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ قىسىم بىلەن بىللە يۈرىدىغان ھەربىي ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشى ئۈچۈن پائال تىرىشچانلىق كۆرسىتىلدى. قىسىم بىلەن يۈرىدىغان 63 ئائىلە تاۋابىئات قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بىر يىلدا كادىرلارنىڭ خىزمەتسىز جۆرلىرىگە 3 مىليون 600 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك تۇرمۇش قىيىنچىلىقى ياردەم پۇلى تارقىتىلدى، جۆرىسىدىن ئايرىلىپ تۇرۇۋاتقان كادىرلارغا 90 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق تۇرمۇش ياردەم پۇلى تارقىتىلدى.

چىن ۋېنكى

ئارقا سەپ تەمىنات قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى قوراللىق ساغچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى «24 - فېۋرال» يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتۇلۇش، «مارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش، بىراك قىلىنغان ئوق - دورىلارنى بىر تەرەپ قىلىش، باش شتابنىڭ تېررورلۇققا قارشى ھەربىي مانېۋىرىنى كاپالەتلەندۈرۈش

قاتارلىق جىددىي كاپالەت ۋەزىپىلىرىنى 10 نەچچە قېتىم ئورۇندىدى. 3 مىليون 800 نەچچە مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ قىسمەن ئورۇنلارغا رېمونتخانا، ماي ئىسكىلاتى، ماي قاچىلاش پونكىتى قۇرۇپ بەردى، 1 مىليون 800 نەچچە مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ ئاساسىي قاتلام سەھىيە ئەترەت (ئورۇن) لىرىنىڭ داۋالاش شارائىتىنى ياخشىلىدى. 65 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئىللىقلىق قۇرۇلۇشى بويىچە 124 يۈرۈش ياتاق ئۆي سالدى، 754 يۈرۈش ياتاق ئۆيىنى تۈزەشتۈردى ۋە ئۆزگەرتتى، چەت، يىراق، جاپالىق رايونلاردىكى 27 ئوتتۇرا ئەترەتكە 54 يۈرۈش ياتاق ئۆي سېلىپ بەردى، 23 يۈرۈش ياتاق ئۆيىنى تۈزەشتۈردى ۋە ئۆزگەرتتى؛ «دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش - ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى» دا 8 تارماق ئەترەتنىڭ 15 مىڭ 693 كۋادرات مېتىرلىق كونا خىزمەت بىناسىنى رېمونت قىلىپ ئۆزگەرتتى؛ «قىيىنچىلىقتىن قۇتۇلۇش قۇرۇلۇشى» دا تەربىيىچىلەر ئەترىتىدىن 3نى، كۆلۈپتىن 3نى قۇردى. تۈرمىدە تۇرۇشلۇق قىسىملارغا سۇ تازىلاش ماشىنىسىدىن 19نى، سۇ تازىلاش ماشىنىسىنىڭ سۈزگۈچىدىن 100 يۈرۈش ئورنىتىپ بېرىپ كۆل سۈيىنى ئىچىش تارىخىغا خانىمە بەردى.

باش ئەترەت بىر يىلدا قىسىملارغا 510 مىليون يۈەن كاپالەت خىراجىتى، 48 مىليون 690 مىڭ يۈەن قۇرۇلۇش خىراجىتى ئاجرىتىپ بەردى، تەمىنات كاپالىتى نىسبىتىنى %100 كە يەتكۈزدى. باش ئەترەت يەنە قىسىملارغا 4 مىليوندىن ئارتۇق يوقان - كۆرپە تارقىتىپ بەردى، 2000 قۇردىن ئارتۇق كىيىمنى ئالماشتۇردى، كىيىم - كېچەكلەرنىڭ ئوفىستى - ئەسكەرلەرگە باب كېلىش نىسبىتىنى %98 تىن ئاشۇردى؛ قىسىملارغا بىر قىسىم قورال ۋە ئوق - دورىنى بىخەتەر تەكشۈپ تارقىتىپ بەردى؛ بىر يىلدا 21 مىڭ قېتىمدىن ئارتۇق ئاپتوموبىل ئاجرىتىپ 37 مىڭ ئادەم (قېتىم) نى، 80 مىڭ توننىدىن ئارتۇق ئەشيا ۋە قورال- جابدۇقنى بىخەتەر توشۇدى، «كارۋان مۇلازىمەت ئەترىتى» 17 مىڭ كىلومېتىر يول بېسىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى قىسىملارغا 137 خىل 194 مىڭ دانە ماددىي ئەشيا يەتكۈزۈپ بەردى. مەملىكەتلىك «ئەنگاڭ پىلانى بويىچە غەربكە سەپەر - شىنجاڭغا سەپەر» پائالىيىتىنىڭ ترانچىپورت كاپالىتى ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى. باش ئەترەت ۋەزىپە ئىجرا قىلىدىغان 167 ئوتتۇرا ئەترەتكە مىكرو دولقۇنلۇق ئوچاق سەپلەپ بەردى، ئوتتۇرا ئەترەتلەرنىڭ ۋەزىپە ئىجرا قىلىدىغان 184 نۇقتىسىغا داتلاشماس پولاتتىن ياسالغان، تاماقنى ئىسسىق ساقلايدىغان كۆپ ئىقتىدارلىق تاماق قاچىسى سەپلەپ بەردى؛ ئاساسىي قاتلام قىسىملىرىغا 1600 دانە گازارما سايىمىنى، 260 يۈرۈش چېنىقىش سايىمىنى ياساپ بەردى. خىراجەت، ماددىي ئەشيا،

قەشقەر ۋىلايەتلىك تارماق ئەترىتىنىڭ تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتىگە «جاھاغا چىداپ كۆرەش قىلغان نەمۇنچى ئوتتۇرا ئەترەت» دەپ شەرەپلىك نام بەردى. شۇ ئارقا ر پارتكوم، شۇ ئارقا خەلق ھۆكۈمىتى 6 - ئاينىڭ 23 - كۈنى قارار چىقىرىپ، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى قەشقەر ۋىلايەتلىك تارماق ئەترىتىنىڭ تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتىگە «ئېگىزلىكتە خەلق ئۈچۈن ئىگىلىك تىكلەشتىكى نەمۇنچى ئوتتۇرا ئەترەت» دەپ شەرەپلىك نام بەردى. 6 - ئاينىڭ 23 - كۈنى باش ئەترەت نام بېرىش يىغىنى ئاچتى. ۋۇ گۇاڭبىن

خىزمەت كۆرسىتىش - نەمۇنچى بولۇش

ئەھۋالى

قوراللىق ساقچى قىسىم قوماندانى ۋۇ شۇاڭجەن، 1 - سىياسىي كومىسسارى جۇ يۇڭكاڭ، سىياسىي كومىسسارى شۇ يۇڭچىڭلار 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 7 - كۈنى، 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى، 12 - ئاينىڭ 23 - كۈنى 3 قېتىم بۇيرۇققا ئىمزا قويۇپ، قوراللىق ساقچى قىسىم ئۈرۈمچى ھەربىي سوت مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى جالڭ يۈەنگە 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، باش ئەترەت ئارقا سەپ - تەمىنات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى چۈ ۋېيسۇڭغا 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى؛ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا ئىپادىسى كۆرۈنەرلىك بولغان باش ئەترەت جەنۇبىي شىنجاڭ قوماندانلىق ئورنىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ما تېڭغا 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى؛ شىنجاڭ باش ئەترىتى 2 - تارماق ئەترىتىنى ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ دەپ تەقدىرلىدى ھەمدە ئۇنىڭغا كوللېكتىپ 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، شىنجاڭ باش ئەترىتى ئىلى ئوبلاستلىق تارماق ئەترىتى غۇلجا ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ باشلىقى لياڭ يۈەندىڭنى ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ ئۈلگىسى دەپ تەقدىرلىدى ھەمدە ئۇنىڭغا 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى. قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ باشلىقى مېي شىڭرۇن، 1 - سىياسىي كومىسسارى جالڭ شىۈمكاڭ، سىياسىي كومىسسارى شۇ تىيەنيۇلار 3 - ئاينىڭ 24 - كۈنى، 6 - ئاينىڭ 8 - كۈنى، 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنى 3 قېتىم بۇيرۇققا ئىمزا قويۇپ، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش خىزمىتىگە قاتنىشىش جەريانىدا ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان 4 - تارماق ئەترەتنىڭ 2 - ئوتتۇرا ئەترىتى، 6 - تارماق ئەترەتنىڭ 1 - ئوتتۇرا ئەترىتىگە كوللېكتىپ 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، جەنۇبىي شىنجاڭ دوختۇرخانىسىنىڭ تاشقى كېسەللىكلەر بۆلۈمىگە كوللېكتىپ 3 - دەرىجىلىك

گازارما قۇرۇلۇشىغا دائىر 10 نەچچە تۈرلۈك بەلگىلىمىنى تۈزدى، «قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ ئارقا سەپ تەمىناتىغا ئائىت قائىدە - تۈزۈملەر توپلىمى» نى تۈزۈپ باستۇرۇپ قىسىملارغا تارقىتىپ بەردى. ئۆي تۈزۈمى، ماددىي ئەشيا سېتىۋېلىش، خىراجەت باشقۇرۇش، داۋالاش كاپالىتى، ئارقا سەپ - تەمىنات كاپالىتىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت 5 تۈرلۈك ئىسلاھاتنى يولغا قويدى، ئارقا سەپ - تەمىنات قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، 18 قارار ھەر خىل كۇرس ئېچىپ، ئارقا سەپ - تەمىنات كادىرى ۋە كەسپى ئەسكەردىن 1150 كىشىنى تەربىيىلىدى.

ليۇ يۇڭجۈن

رەھبەرلەر قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە ھال سورىدى

شىنجاڭدا خىزمەتلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈۋاتقان ج ل ك پ سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۈمىنىڭ شۇجىسى، ج خ مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى، قوشۇمچە قوراللىق ساقچى قىسىم باش شتابىنىڭ 1 - سىياسىي كومىسسارى جۇ يۇڭكاڭ 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 26 - كۈنى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى ئورگىنىدىكى ئوفىستېر - ئەسكەرلەرنى يوقلىدى ھەمدە مۇھىم سۆز قىلدى. ج ل ك پ سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئارقا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن 1 - ئاينىڭ 15 - كۈنى باش ئەترەت پارتكومى 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 8 - قېتىملىق كېڭەيتىلگەن يىغىنىغا كەلدى. 1 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ۋاڭ لېچۈەن ئاپتونوم رايونىنىڭ باھار بايرىمىلىق ھال سوراش ئۆمىكىنى باشلاپ باش ئەترەتكە كېلىپ ئوفىستېر - ئەسكەرلەرنى يوقلىدى ھەمدە ئۇلاردىن ھال سورىدى.

مەركىزىي ھەربىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، باش شتاب باشلىقى لياڭ گۇاڭليې شاڭجياڭ 8 - ئاينىڭ 23 - كۈنى باش ئەترەتنىڭ نەنلىڭدىكى تەلىم - تەربىيە بازىسىدا باش ئەترەت قاتناشقان ئارمىيىنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش تەلىم - تەربىيىسى مۇھاكىمە پائالىيىتىنى ۋە نۇقتىلىق مۇداپىئەلىنىش دەرسى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مائىپۇرنى كۆردى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە باش ئەترەت رەھبەرلىرىنى قوبۇل قىلدى.

ياڭ يۇڭخۇڭ

شەرەپلىك نام بېرىش ئەھۋالى قوراللىق ساقچى قىسىم قوماندانى ۋۇ شۇاڭجەن، 1 - سىياسىي كومىسسارى جۇ يۇڭكاڭ، سىياسىي كومىسسارى شۇ يۇڭچىڭلار 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى بۇيرۇققا ئىمزا قويۇپ، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى

ئورۇن، ئىلغار پارتكوم دەپ تەقدىرلىدى؛ تەلىم - تەربىيە، ساقچى جابدۇقلىرى، بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار خىزمىتى، تەشكىلات، تەشۋىقات، ئۇرۇش ۋەزىپىسى، مالىيە، ھەربىي تەمىناتتىن ئىبارەت 8 باشقارمىنى ئىلغار ئورگان باشقارمىسى دەپ تەقدىرلىدى؛ 2 - تارماق ئەترەتنىڭ 6 - ئوتتۇرا ئەترىتى، 8 - تارماق ئەترەتنىڭ 8 - ئوتتۇرا ئەترىتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك تارماق ئەترەتنىڭ مارالبېشى ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتى، ئىلى ئوبلاستلىق تارماق ئەترەتنىڭ 2 - ئوتتۇرا ئەترىتى، 5 - تارماق ئەترەتنىڭ 4 - ئوتتۇرا ئەترىتى، 6 - تارماق ئەترەتنىڭ ئالاھىدە ۋەزىپە ئىجرا قىلغۇچى ئوتتۇرا ئەترىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق ئەترەتنىڭ 4 - ئوتتۇرا ئەترىتى، ئارقا سەپ - تەمىنات بازىسىنىڭ ترانسپورت 2 - ئوتتۇرا ئەترىتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك تارماق ئەترەتنىڭ 7 - ئوتتۇرا ئەترىتىنى ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگىلىك ئوتتۇرا ئەترەت دەپ تەقدىرلىدى ھەمدە ئۇلارغا 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، ئوتتۇرا ئەترەتلەرنىڭ مەسئۇل ئوفىتسېرلىرىغا 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى؛ 1 - تارماق ئەترەتنىڭ 4 - ئوتتۇرا ئەترىتى قاتارلىق 84 ئوتتۇرا ئەترەتنى ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ئوتتۇرا ئەترەت (ئورۇن) دەپ تەقدىرلىدى؛ ئىلغار تارماق ئەترەتلەر ئىچىدىكى 7 جۈپ مەسئۇل ئوفىتسېرنى ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشىدىكى «بىر جۈپ ياخشى ئوفىتسېر» دەپ تەقدىرلىدى؛ 1 - تارماق ئەترەت 5 - ئوتتۇرا ئەترەتنىڭ سىياسىي يېتەكچىسى ۋاڭ جىيەنجۈن قاتارلىق 20 ئوتتۇرا ئەترەت مەسئۇل ئوفىتسېرنى ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنىڭ ئۈلگىسى دەپ تەقدىرلىدى ھەمدە ئۇلارغا 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى؛ تىك ئۇچار ئايروپىلان چوڭ ئەترىتى ئايروپىلان ئىشلىرى ئوتتۇرا ئەترىتىگە 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى؛ يىللىق خىزمەتلەردە ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان 1 - تارماق ئەترەت كەنجى ئوفىتسېرى لو لىيۈين، 2 - تارماق ئەترەت كەنجى ئوفىتسېرى جۇ جۇڭخۇا ھەمدە تاساددىپى ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتىدە ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان ئاقسۇ ۋىلايەتلىك تارماق ئەترەتنىڭ كۇچا ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتىدىكى بەنجالىق سۇن ۋېيگە 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى؛ يىللىق خىزمەتلەردە ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان 2 - تارماق ئەترەت سىياسىي كومىسسارى مالىك، تەشكىلات باشقارمىسىنىڭ باشلىقى بىيەن باۋمىن ھەمدە يەككە خىزمەتتە ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان 2 - تارماق ئەترەت قوماندانلىق شتابىنىڭ مۇئاۋىن يىك دەرىجىلىك شتاب ئوفىتسېرى شاۋيەن قاتارلىق 67 يىك، تۈەن دەرىجىلىك كادىرغا 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، باش ئەترەتنىڭ مۇئاۋىن شتاب باشلىقى، قوشۇمچە ئىلى ئوبلاستلىق تارماق ئەترەتنىڭ باشلىقى مىك دېڭىھىي قاتارلىق شى، تۈەن دەرىجىلىك 7 كادىرنى

تۆھپە يازدى، 4 - تارماق ئەترەت 1 - ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ باشلىقى بەي مىگە 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، 4 - تارماق ئەترەتنىڭ باشلىقى لى جىيەنخۇا قاتارلىق 6 كىشىگە 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، جەنۇبىي شىنجاڭ قوماندانلىق شتابى ھەربىي باشقارمىسىنىڭ باشلىقى موجولنى قاتارلىق 3 كىشىنى مۇكاپاتلىدى، كەسپىي قۇرۇلۇشتا گەۋدىلىك نەتىجە ياراتقان ئارقا سەپ - تەمىنات بازىسى ئۈنۈپرسال ئامبىرىغا كۆلپەكتىپ 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، ئۈنۈپرسال ئامبىرىنىڭ مۇدىرى لى چىڭگوغا 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى؛ تەساددىپى ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتىدە ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان خوتەن ۋىلايەتلىك تارماق ئەترەتنىڭ كېرىيە ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق تارماق ئەترەتكە بىۋاسىتە قاراشلىق چوڭ ئەترەتنىڭ 1 - ئوتتۇرا ئەترىتى ھەمدە ئاخبارات خىزمىتىدە ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان ئۈرۈمچى شەھەرلىك تارماق ئەترەتنىڭ تەشۋىقات بۆلۈمچىسىگە 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، خوتەن ۋىلايەتلىك تارماق ئەترەت كېرىيە ناھىيىلىك ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بەي يۈنقىغا 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، ئوتتۇرا ئەترەت سىياسىي يېتەكچىسى جىياڭ جىشىغا 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى؛ «بىرلەشمە — 2003» ناملىق تېررورلۇققا قارشى مانېۋىر ۋە ئارمىيىنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش تەلىم - تەربىيىسى مۇھاكىمە پائالىيىتىگە قاتنىشىش جەريانىدا ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان 3 - تارماق ئەترەتنىڭ 3 - ئوتتۇرا ئەترىتى، 5 - تارماق ئەترەتنىڭ 6 - ئوتتۇرا ئەترىتى، 7 - تارماق ئەترەتنىڭ ماددىي ئەشيا لاۋازىمات ئوتتۇرا ئەترىتىگە 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، 5 - تارماق ئەترەتنىڭ 8 - ئوتتۇرا ئەترىتىدىكى بەنجالىق ۋۇ گەيىنگە 1 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، 3 - تارماق ئەترەت 1 - چوڭ ئەترەتنىڭ ئايروپىلان بۇلاشقا قارشى تۇرۇش ئوتتۇرا ئەترىتىدىكى بەنجالىق جالڭ چىڭجى قاتارلىق 6 كىشىگە 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، 3 - تارماق ئەترەتنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى شاۋ يۈنخۇا قاتارلىق 14 كىشىگە 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، باش ئەترەتنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئېزىز ھېيت قاتارلىق 8 كىشىنى مۇكاپاتلىدى. قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىنىڭ باشلىقى پەن چاڭجىي، 1 - سىياسىي كومىسسارى لىۋ ياۋخۇا، سىياسىي كومىسسارى شۈ تىيەنيۇلار 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى بۇيرۇققا ئىمزا قويۇپ، 2 - تارماق ئەترەت، قەشقەر ۋىلايەتلىك تارماق ئەترەت، تۇرپان ۋىلايەتلىك تارماق ئەترەت، 8 - تارماق ئەترەت، تىك ئۇچار ئايروپىلان چوڭ ئەترىتى، ئىلى ئوبلاستلىق تارماق ئەترەت، ئارقا سەپ - تەمىنات بازىسى، قاراماي شەھەرلىك تارماق ئەترەت قاتارلىق تارماق ئەترەت دەرىجىلىك 8 ئورۇننى ۋە ئۇلارنىڭ پارتكومىنى ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار

مۇكاپاتلىدى.

ۋۇ گۇاڭجىڭ

خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى 2003 - يىلى خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا 193 قېتىم قاتناشتى، 4350 ئەسكىرى كۈچ، 470 ئاپتوموبىل ئاجرىتىپ 890 توننا ھەر خىل ئەشيا توشۇدى، خەتەرگە يولۇققان ئامبىدىن 2750 كىشىنى قۇتقۇزدى. ئاپەت رايونىغا 390 مىڭ يۈەن پۇل، 4 توننا ئۇن، 400 كىلوگرام سۇ يېغى، 300 پار ئايماق، 300 پاхта يوقان، 300 پاختا كۆرپە ئىشان قىلدى، خەتەردىن قۇتقۇزغۇچى قىسىملار ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش نەق مەيدانىدا ئاپەتكە ئۇچرىغان ئامبىغا 20 نەچچە مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى دورا، يېمەكلىك ئىشان قىلدى. شۇ ئارقىلىق پارىكوم، خەلق ھۆكۈمىتى باش ئەترەت 4 - تارماق ئەترىتىنىڭ 2 - ئوتتۇرا ئەترىتى، 6 - تارماق ئەترەتنىڭ 1 - ئوتتۇرا ئەترىتىنى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغار كولىكتىپ، 4 - تارماق ئەترەتنىڭ باشلىقى لى جىيەنخۇا، 1 - ئوتتۇرا ئەترەتنىڭ باشلىقى بەي مى، 6 - تارماق ئەترەت كەنجى ئوفىستېرى لو شىڭشىڭ قاتارلىق 3 كىشىنى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغار شەخس دەپ تەقدىرلىدى.

لەي گۇيچىڭ

ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى

سۆيۈش

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى يەرلىكنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا پائال ياردەم بەردى، ئۇلار ئۈرۈمچى قار لەيلىسى تېغىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى، ياماللىق تېغىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى، ئاقسۇ كۆكيار 3 - قارارلىق كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى، تارباغانايدىكى شامال ئۆتەڭ ئىھاتە ئورمان بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى قاتارلىق 40 يەرلىك قۇرۇلۇش تۈرىگە قاتناشتى، 110 نەچچە مىڭ ئەمگەك كۈنى سەرپ قىلدى، 4000 دىن ئارتۇق ئاپتوموبىل (قېتىم) ئاجراتتى، 500 نەچچە مىڭ تۈپ كۆچەت تىكتى. قىسىملارنى ئۆزى تۇرۇشلۇق جايلارنىڭ مۇھىتىنى تۈزەش، ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرىغا دائىر 100 دىن ئارتۇق ئىشقا ياردەم بېرىشكە تەشكىللىدى. باش ئەترەت نامراتلارنى يۆلەش-قېيىنچىلىقتىن قۇتقۇزۇش پائالىيىتىنى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇردى، 120 مىڭ يۈەن پۇل چىقىرىپ ساھە بويىچە يۆلەيدىغان نامرات ئورۇن چاغاتوقاي ناھىيىسى ئالتۇنئىمىل يېزىسىغا ئىچكىلىك سۇ قۇرۇلۇشى ياساپ بەردى. باش ئەترەت ئورگىنى ۋە ئۈرۈمچىدە تۇرۇشلۇق قىسىملاردىكى كادىرلار

4000 قۇردىن ئارتۇق كىيىم، 8010 يۈەن قىممىتىدىكى ئۇن-باغ، 6990 يۈەنلىك كىتاب قاتارلىق ھال سوراش بۇيۇمىنى يېزىلىق ھۆكۈمەتكە يەتكۈزۈپ بەردى، ئالتۇنئىمىل يېزىسىدىكى ئالاھىدە قىيىنچىلىقتا قالغان 90 ئائىلىدىن ھال سورىدى ھەمدە ھەر بىر ئائىلىگە 20 يۈەنلىك ھال سوراش بۇيۇمى سېتىۋالدى. باش ئەترەتتىكى شىدىن يۇقىرى 23 رەھبەرلىك ھەر بىرى ساھە بويىچە ياردەم بېرىش يۈزىسىدىن بىردىن نامرات مىللىي ئوقۇغۇچىنىڭ ئوقۇشىغا ياردەم بەردى. سىياسىي بۆلۈم ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ بەنفاڭگۇ يېزىسىدىكى قىيىنچىلىق ئېغىر 10 مىللىي ئوقۇغۇچىغا داۋاملىق ياردەم بەردى. 4، 5، 6، 8 - تارماق ئەترەتلەر، شىخەنزە تارماق ئەترىتى ۋە تارباغاناي، ئالتاي، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەن ۋىلايەتلىك تارماق ئەترەتلەر نامرات كەنت، نامرات ئائىلىلەر بىلەن «بىرى بىرگە ياردەم بېرىش»، «بىرى بىرگە يۆلەك بولۇش» مەزمۇنىدىكى نامراتلارنى يۆلەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، ئوفىستېر - ئەسكەرلەرنى ئاز سانلىق مىللەت قىرلاردىن، يېتىم - يېسىرلاردىن، «بەشتە كاپالەتلەندۈرۈ-لىدىغان ئائىلە» لەردىن ۋە نامرات ئائىلىلەردىن ھال سوراشقا ئۇيۇشتۇردى.

ئەسقەر

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ

بىڭتۇەن قوماندانلىق شتابى

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن
قوماندانلىق شتابى رەھبەرلىرىنىڭ
ئىسمىلىكى

مۇدىر: لى چاڭيۇڭ (داشياۋ).

1 - سىياسىي كومىسسار: يالڭ سى (قوشۇمچە).

سىياسىي كومىسسار: جاۋ فۇدۇڭ (داشياۋ).

مۇئاۋىن مۇدىرلار: يالڭ جېڭچىڭ (داشياۋ)، جالڭ
شىنرۇي (داشياۋ)، لى شېڭلى (داشياۋ).

مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: ۋالڭ گۇاڭجىڭ
(داشياۋ)، خاۋ ۋېنشياڭ (داشياۋ)، ۋالڭ جىيەنشىن (داشياۋ).

ئۇرۇش تەييارلىقى - ۋەزىپە ئىجرا قىلىش
2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن

قوماندانلىق شتابى تەساددېي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش،
تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش كۈچ سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش،
تەساددېي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش، تېررورلۇققا قارشى
تۇرۇش ئىقتىدارىنى ئاشۇردى. «مۇنتىزىم ۋەزىپە ئىجرا

ئايرىپ قومانداڭلىق قىلىش مەشىقى تېمىسىنى سىستېمىلىق مۇھاكىمە قىلىپ، «ئەترەتكە ئايرىپ قومانداڭلىق قىلىش مەشىقىگە يېتەكچىلىك قىلىش ئۇسۇلى»نى تۈزۈپ چىقتى، ئەترەتكە ئايرىپ قومانداڭلىق قىلىشنى سىناق تەرىقىسىدە مەشىق قىلىشنى تەشكىللەپ، ئەترەتكە ئايرىپ قومانداڭلىق قىلىش مەشىقىنىڭ سۈپىتىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈردى. كالا يۇڭىنى

ئارقا سەپ تەمىنات كاپالىتى

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن قومانداڭلىق شتابى مالىيە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. خام چوت ئورۇنلىرى كىرىم - چىقىمىنى ھەر تەرەپلىمە تەڭپۇڭلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. قومانداڭلىق شتاب ئورگىنىنىڭ كەسپى خىراجىتى 2002 - يىلىدىكىدىن %8، قىسىملارنىڭ يىغىن خىراجىتى %4.5، كۈتۈۋېلىش خىراجىتى %2.1 ئازايدى، ھەر دەرىجىلىك قالدۇرۇلغان زاپاس خىراجەت خام چوت كىرىمىنىڭ %25نى ئىگىلىدى. قومانداڭلىق شتابى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارەتچىلىك خىزمىتىنى كۈچەيتتى، يىللىق خام چوت نەق چوت، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئىقتىسادىي مەسئۇلىيىتى، ئاساسىي قۇرۇلۇشلارنىڭ پۈتۈش نەق چوتى قاتارلىق تۈرلەرنى تەپتىش قىلىشنىڭ قاپلاش نىسبىتىنى %100كە يەتكۈزدى.

ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، يىللىق ئىشلەپچىقىرىش كىرىمىنى 4 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى، ئاشخانىلارنىڭ %89دە ئالا تاماق تۈزۈمىنى يولغا قويدى. تارقىتىلغان يوتقان - كۆرپە، كىيىم - كېچەكلەرنىڭ دەل كېلىش نىسبىتىنى %99.8كە يەتكۈزدى. 25 مىليون 540 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ 7666 كۋادرات مېتىرلىق گازارما سالىدى، 15 مىڭ 342 كۋادرات مېتىرلىق گازارمىنى رېمونت قىلدى. سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، قىسىملاردا 24 سائەت ئىچىدە كېسەل كۆرۈلۈش نىسبىتىنى %1تىن، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ تارقىلىشىنى %0.6تىن تۆۋەن دائىرىدە تىزگىنلىدى. ترانسپورت بىخەتەرلىكى بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، ئاپتوموبىللارنىڭ ساق تۇرۇش نىسبىتىنى %96كە يەتكۈزدى، شاپتۇرلارنىڭ %80نى ئۆز ئالدىغا ۋەزىپە ئىجرا قىلالايدىغان دەرىجىگە يەتكۈزدى. ئاپتوموبىللار بىر يىلدا 16 مىڭ 200 توننا ماددىي ئەشيا توشۇدى، 180 مىڭ كىلومېتىر مۇساپىنى بىخەتەر باشتى. قومانداڭلىق شتاب «ھەمىيەت قورال - ياراغ، ساقچى ئەسۋابلىرى بىلەن تېخنىكىلىق ۋەزىپە ئىجرا قىلىش بەلگىلىمىسى»، «قورال - ياراغ، ئوق - دورىلارنى بىخەتەر باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» ۋە «قورال - ياراغ ئامبىرىنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى»نى ئەمەلىيلەشتۈردى، قورال -

قىلىشنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۆلچىمى»نى ۋە «ۋەزىپە ئىجرا قىلىش دەرىجىسىنى باھالاش بېكىتىش چارىسى»نى يولغا قويۇپ، ۋەزىپە ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى ئايدا دوكلات قىلىش ۋە ئومۇمىي ئۆلتۈرۈش قىلىش تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈردى. مەشغۇلات رايونىدا يالاش ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلىشنىڭ خەتىرى كۆپ بولۇشتەك ئەمەلىي ئەھۋالغا ئاساسەن، ئوخشىمىغان يەر شەكىللىرىدىكى يالاش مەپ شەكلى ۋە ئۇسۇلى ئۈستىدە ئىزدەندى، مەشغۇلات رايونىدا قاراۋۇللۇق ئورۇنلىرىنى تاللاش ۋە قاراۋۇللارنىڭ ئەسەدەپىي ۋەقەلەرنى ھەمكارلىشىپ بىر تەرەپ قىلىش لايىھىسى بويىچە مەشىق ئېلىپ باردى، كادىرلار مەشغۇلات رايونىدا ۋەزىپە ئىجرا قىلىشقا باشلامچىلىق قىلىش يېڭى ئەسكەرلەرنى قاراۋۇللۇققا چىقىشتىن ئاۋۋال تەربىيەلەش، ۋەزىپە ئۈستىدە سىناپ مەشىق قىلدۇرۇش، كونا ئەسكەرلەر قاراۋۇللۇق ئورنىدا يېڭى ئەسكەرلەرنى يېتەكلەش قاتارلىق تۈزۈملەرنى يولغا قويۇپ، ۋەزىپە ئىجرا قىلغۇچى ئوفىتېر - ئەسكەرلەرنىڭ روھلۇق بولۇشىغا، مەشغۇلات رايونىنىڭ بىخەتەر بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بىر يىلدا 1350 ئادەم (قېتىم) ئەسكەرىي كۈچ ئاجرىتىپ قوغداش، ئېتىش، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش قاتارلىق ۋاقىتلىق ۋەزىپىنى 25 قېتىم ئىجرا قىلدى، ۋەزىپە ئىجرا قىلىشتا يىلبويى ھادىسە كۆرۈلمىدى.

كالا يۇڭىنى

ھەربىي تەلىم - تەربىيە

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن قومانداڭلىق شتابى «ھەربىي تەلىم - تەربىيە ۋە سىناق تېزىمىنى يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي قائىدىسى»نى تۈزدى، قارىغا ئېتىش، بەن - گۈرۈپپا تاكتىكىسى ۋە ئەترەتكە ئايرىپ قومانداڭلىق قىلىشتىن ئىبارەت «ئۈچ چوڭ بۆسۈش»نى يىللىق تەلىم - تەربىيە نىشانى قىلىپ بېكىتتى. «ۋەزىپە بىلەن تەلىم - تەربىيەنى نۆۋەتلەشتۈرۈش»، «ۋەزىپە بىلەن تەلىم - تەربىيەنى يۇغۇرۇش» ۋە «تەقلىدىي قارشىلىق»تىن ئىبارەت 3 خىل تەلىم - تەربىيە ئۇسۇلىنى ئومۇملاشتۇردى، مەشغۇلات رايونىدا قېچىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە قېچىشنى توسۇشتا قورال ئىشلىتىدىغان ئەھۋال كۆپ بولۇشتەك ئالاھىدىلىككە بىرلەشتۈرۈپ، «تۇنجى ئوقنى نىشانغا تەڭگۈزۈش»نى قارىغا ئېتىش مەشىقىدە مۇھىم نۇقتا قىلىپ، تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشقا يېتەكچىلىك قىلدى، قىسىملارنىڭ قارىغا ئېتىش نەتىجىسى ئومۇمىي باھالاشتا ئەلا دەرىجىگە يەتتى. مەشغۇلات رايونىدا ئەترەتكە ئەگىشىپ يالاش ۋەزىپىسىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، قاچقانلارنى قوغلاش كۈرىشىنى ئارقا كۆرۈنۈش قىلىپ، بەن - گۈرۈپپىلارنىڭ تاكتىكا تەلىم - تەربىيىسىنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈردى. قىسىملارنى ئەترەتكە

ھابدۇقلارنىڭ ساق تۇرۇش نىسبىتىنى بەلگىلەنگەن ئۆلچەمگە يەتكۈزدى.

كالا يۇغىن

«24 - فېۋرال» يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش

2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى شىنجاڭ پەيزاۋات ناھىيىسىدە 6.8 بال قاتتىق يەر تەۋرىدى. يەر تەۋرىگەندىن كېيىن قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن قوماندانلىق شتابى 4 قېتىمدا 550 كىشىلىك ئەسكەرىي كۈچ، 32 ئاپتوموبىل ئاجراتتى. ئۇلار ئاپەت رايونىغا بېرىپ، ئۇدا 14 كۈن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا قاتنىشىپ، 800 دىن ئارتۇق يارىدار - كېسەلنى داۋالدى، ئاپەتكە ئۇچرىغان 3000 نەچچە ئائىلىلىك كىشىنى قۇتقۇزدى، 2000 نەچچە ئېغىز خەتەرلىك ئۆيىنى چاقىتى، 2200 دانە چېدىر تىكتى، 3280 گەمە ياسدى، 200 توننىدىن ئارتۇق ئاشلىق، چىگىت، خىمىيىۋى ئوغۇت قاتارلىق ئەشيا لارنى قۇتقۇزدى ۋە بىخەتەر جايغا يۆتكىدى، ئائىلە ئېلېكتر سايمىنى، ئائىلە جابدۇقى، يوتقان - كۆرپە، كىيىم - كېچەك قاتارلىق تۇرمۇش بۇيۇمىدىن 37 مىڭنى قۇتقۇزۇۋالدى، 70 نەچچە توننا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەشياسىنى توشۇدى. بارلىق ئوفىستېر - ئەسكەرلەر ئاپەت رايونىغا 254 مىڭ يۈەن پۇل، 3000 نەچچە يۈز قۇر كىيىم ئىئانە قىلدى.

كالا يۇغىن

ياڭ خۇچياڭ جۇڭگودىكى 10 نادىر ياش قوغدىغۇچىنىڭ بىرى دېگەن نامغا ئېرىشتى

2003 - يىلى 12 - ئايدا قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن قوماندانلىق شتابىغا قاراشلىق 7 - تارماق ئەترەتنىڭ 4 - ئوتتۇرا ئەترىتىدىكى بەنجاڭ ياك خۇچياڭ كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى، مەركىزىي ھەر ئەرەپلىمە تۈزەش كومىتېتى ئىشخانىسى قاتارلىق مەركەزدىكى 12 دۆلەت ئورگىنى ۋە قوراللىق ساقچى قىسىم باش شتابى تەرىپىدىن بىرلىكتە 4 - نۆۋەتلىك جۇڭگودىكى 10 نادىر ياش قوغدىغۇچىنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى.

ياڭ خۇچياڭ، ئەر، خەنزۇ، شەندۇڭنىڭ فېيشىيەن ناھىيىسىدىن، 1978 - يىلى 9 - ئايدا تۇغۇلغان، 1997 - يىلى 12 - ئايدا ھەربىي سەپكە كىرگەن، 2000 - يىلى 6 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، ئۇ 2002 - يىلى 8 - ئايدا زوراۋان، تېررورچىلار گۇرۇھىنىڭ 3 تايانچ ئەزاسىنى قورشاپ تۇتۇش جېڭىگە قاتنىشىش جەريانىدا، پىششىق تاختىكىلىق ھەرىكىتى ۋە پايدىلىق يەر شارائىتىدىن پايدىلىنىپ، تېررورچىلار

ئىگىلىۋالغان ئۆيىنىڭ كەينى دېرىزىسىگە تېز يېقىنلىشىپ، ئۆيگە ياش ئاققۇزۇش بومبىسى تاشلاپ، تېررورچىلارنى قورال تاپشۇرۇپ تەسلىم بولۇشقا مەجبۇرلىغان، 2002 - يىلى ياك خۇچياڭ بىڭتۇەن تەرىپىدىن مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق ئەزاسى بولۇپ باھالاندى، قوراللىق ساقچى قىسىم پارتكومى ئۇنىڭغا 1 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى. 2003 - يىلى 4 - ئايدا ئۇ بىڭتۇەن تەرىپىدىن بىڭتۇەن بويىچە 10 نادىر ياش قوغدىغۇچىنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى.

كالا يۇغىن

ليۇ چاۋجى جۇڭگودىكى مۇنەۋۋەر ياش قوغدىغۇچى دېگەن نامغا ئېرىشتى

2003 - يىلى 12 - ئايدا قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن قوماندانلىق شتابى 3 - تارماق ئەترىتى سەھىيە ئەترىتىنىڭ مۇۋەققەت باشلىقى ليۇ چاۋجى كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى، مەركىزىي ھەر ئەرەپلىمە تۈزەش ئىشخانىسى قاتارلىق مەركەزدىكى 12 دۆلەت ئورگىنى ۋە قوراللىق ساقچى قىسىم باش شتابى تەرىپىدىن 4 - نۆۋەتلىك جۇڭگودىكى مۇنەۋۋەر ياش قوغدىغۇچى بولۇپ باھالاندى.

ليۇ چاۋجى، ئەر، خەنزۇ، خېنەننىڭ شاڭخەي ناھىيىسىدىن، 1966 - يىلى 8 - ئايدا تۇغۇلغان، 1984 - يىلى 8 - ئايدا ھەربىي سەپكە كىرگەن، 1986 - يىلى 9 - ئايدا پارتىيىگە كىرگەن. 2001 - يىلى 10 - ئايدا قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىڭتۇەن قوماندانلىق شتابى 3 - تارماق ئەترىتى سەھىيە ئەترىتىنىڭ مۇۋەققەت باشلىقى بولغان، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، شاڭخەي ئۇنۋانى ئالغان. ئۇ 2003 - يىلى شىنجاڭ مارالبېشى ناھىيىسىدە يۈز بەرگەن «24 - فېۋرال» يەر تەۋرەش ئاپىتىدىن قۇتقۇزۇشقا داۋالاش ئەترىتىنى باشلاپ، كۆپ قېتىملىق قالدۇق يەر تەۋرەشنىڭ خەتىرىگە قارساي، 100 دىن ئارتۇق ئېغىر يارىدارنى قۇتقۇزدى ھەمدە يەرلىكتىكى داۋالاش تارماقلىرىغا پائال ماسلىشىپ 700 نەچچە ئېغىر يارىدارنى قۇتقۇزدى، قوراللىق ساقچى قىسىم پارتكومى 2003 - يىلى 5 - ئايدا ئۇنىڭغا 2 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى.

كالا يۇغىن

3 - تارماق ئەترەتنىڭ 19 - ئوتتۇرا ئەترىتى كوللېكتىپ 1 - دەرىجىلىك تۆھپە ياراتتى

قوراللىق ساقچى قىسىم باش شتابىنىڭ قوماندانى ۋۇ شۇاڭجەن، 1 - سىياسىي كومىسسارى جۇ يۇڭكاڭ، سىياسىي كومىسسارى شۇ يۇڭجىڭلار 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئومۇمىي بۇيرۇققا ئىمزا قويۇپ، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا

گەۋدىلىك نەتىجە ياراتقان قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ بىخۇەن قوماندانلىق شتابى 3 - تارماق ئەترىتىنىڭ 19 - ئوتتۇرا ئەترىتىگە كۆلىپكىتىپ 1 - دەرىجىلىك تۆھپە بازىدى. كالا يۇقىن

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئورمان باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئورمان باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسمىلىكى پارتكومنىڭ 1 - شۇجىسى، باش ئەترەتنىڭ 1 - سىياسى كومىسسارى شىۋاڭ خۇيىن (قوشۇمچە). پارتكومنىڭ 2 - شۇجىسى: لى شياڭلىن (قوشۇمچە). باش ئەترەت باشلىقى: گو شىخۇي (داشياۋ). سىياسى كومىسسارى: شۇ شۇشۇ (داشياۋ). مۇئاۋىن باش ئەترەت باشلىقلىرى: ۋاڭ لىۋېي (داشياۋ)، مۇئاۋىن تۇڭخىن (داشياۋ).

ھەربىي خىزمەت

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئورمان باش ئەترىتىنىڭ باشلىق ئورگىنى 32 كۈن، شۆبە ئەترەت ساقچى ئوفىتسېرلىرى 25 كۈن، شۆبە ئەترەتلەر 79 كۈن، كوماندىرلىققا ئۆستۈرۈلدىغان كەنجى ئوفىتسېرلار 48 كۈن تەلىم - تەربىيە ۋەزىپىسىنى تاماملىدى، قىسىملارنىڭ تەلىم - تەربىيىگە قاتنىشىش نىسبىتى %90 تىن ئاشتى. 6 - ئايدا باش ئەترەتنىڭ يېتەكلەش - بەلگىلەش تارماق ئەترىتى باشلىق ئورگاننىڭ ئەسكەر باشلاپ ئوت ئۆچۈرۈش ئۇرۇشى قىلىش مائىپۇرىنى ئېلىپ باردى. باش ئەترەت شۇ ئۇ ئار ئوت مۇداپىئەسى قوماندانلىق شتابىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، نۇقتىلىق ئورمان رايونلىرىغا كىرىپ ئورمان ئىشلىرى بويىچە ۋەزىپە ئىجرا قىلدى. تاغ تازىلاش، چارلاپ ئاسراش، تەكشۈرۈش، تەشۋىق قىلىش، قانۇنسىز ئوۋ ئوۋلاشقا، قالايمىقان دەرەخ كېسىشكە زەربە بېرىش ھەمدە ياۋايى ھايۋانلارنى قوغداش قاتارلىق ھەرىكەتلەرنى پائال قانات يايدۇرۇپ، 7 قېتىم تاغ تازىلىدى، 2100 كىلومېتىر ئارىلىقنى چارلاپ ئاسرىدى، قالايمىقان ئوۋ ئوۋلىغان 45 كىشىنى توسىدى، قالايمىقان دەرەخ كېسىش دېلوسىدىن بىرنى پاش قىلدى. بىر يىلدا 2044 ئادەم (قېتىم) ئەسكىرىي كۈچ ئاجرىتىپ، ئورمانلىقتا يۈز بەرگەن 4 قېتىملىق ئوت ئاپىتىنى يوقاتتى، ئوتنى شۇ كۈنى ئۆچۈرۈش نىسبىتىنى %25كە،

مۇستەقىل ئوت ئۆچۈرۈش نىسبىتىنى %100كە يەتكۈزدى، ئالتاي كۆكۈن ئەملىكىنى قوغداش رايونىدا يۈز بەرگەن «27 - ئاپرېل» قومۇش بازىسى ئوت ئاپىتىسى، تېكەس ناھىيىسىدىكى «13 - ماي» ئورمان ئوت ئاپىتىسى، قاناس كۆلىدىكى شېياڭنىڭ شىمالىي تەرىپىدىكى رايوندا يۈز بەرگەن «7 - ئۆكتەبىر» ئورمان ئوت ئاپىتى ۋە شىخۇ شەھىرى بەنجيا ئېلىش بېشى ئورمان باشقۇرۇش پونكىتىدا يۈز بەرگەن «20 - ئۆكتەبىر» ئورمان ئوت ئاپىتىنى يوقاتتى. باش ئەترەت بويىچە تەلىم - تەربىيە مەيدانلىرىنى بىر تۇتاش قېلىپلاشتۇرۇپ، ئاپتوماتىك قارىغا ئېتىش مەيدانى، تاكتىكا مەشىقى مەيدانى، 100 مېتىرلىق توساق مەيدانى، قورال - سايمان مەشىقى مەيدانى، ستروپ مەشىقى مەيدانى قاتارلىق ئۈنۈملىك تەلىم - تەربىيە مەيدانلىرىنى قۇردى.

ليۇ پېڭشۇن

ئىدىيىۋى - سىياسىي قۇرۇلۇش

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئورمان باش ئەترىتى 66 تەربىيە كۈنىنى تاماملىدى. تۈەندىن يۇقىرى كادىرلارنىڭ نەزەرىيە ئۆگىنىش - كىتاب ئوقۇش كۇرسى ئاچتى، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى مەدھىيەلەيدىغان ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. «تېزىس» نى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، «ئىككىدە بەسلىشىش، پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشنى باھالاش لايىھىسى»، «30 ماددا» نى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈش ھەققىدىكى پىكىر»، «ئاساسىي قاتلام ئوتتۇرا ئەترەتلىرىدە «ئىككىدە بەسلىشىش» پائالىيىتىنى تەشكىللەش چارىسى» قاتارلىق 3 ھۆججەت ۋە 2 باھالاش قائىدىسىنى بېسىپ تارقاتتى. باش ئەترەت رەھبەرلىرى ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ نۇقتىدا تۇرۇپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ۋە ئۇلارغا يار - يۆلەك بولدى. بىر تۇتاش پىلانلاش، تەربىيەلەش، ئارخىپ تۇرغۇزۇش، خۇلاسەلەپ باھالاش ۋە نۇقتىدا تۇرۇپ دوكلات قىلىش قاتارلىق تۈزۈملەرنى يولغا قويدى. بىر يىلدا باش ئەترەتنىڭ تارماقتىن يۇقىرى رەھبەرلىرى ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ 60 كۈندىن ئارتۇق نۇقتىدا تۇردى. «ئىككىدە بەسلىشىش» پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇردى. 2 چوڭ ئەترەت، 4 ئوتتۇرا ئەترەت ئىلغار چوڭ (ئوتتۇرا) ئەترەت بولۇپ باھالاندى.

ليۇ پېڭشۇن

قىسىملارنى مۇنتىزىملاشتۇرۇش

قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئورمان باش ئەترىتى قوراللىق ساقچى قىسىملارنى مۇنتىزىملاشتۇرۇپ

ئاپتوموبىللىرى ۋە قومانداڭلىق ئاپتوموبىللىرىنىڭ تېخنىكىسىنى يېڭىلىدى ۋە ئۆزگەرتتى. قىسىملارنىڭ خىزمەت، تۇرمۇش ئۈل مۇئەسسەسەلىرى، گازارما سايمانلىرى، ماددىي ئەشياسى قاتارلىقلارنى باشقۇرۇشنى بىرلىككە كەلتۈردى ۋە قېلىپلاشتۇردى.

ليۇ پېڭشۈن

شىنجاڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى

شىنجاڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسمىلىكى

- باش ئەترەت باشلىقى: جاۋ شىجۈڭ (داشياۋ).
- سىياسى كومىسسار: سۈي ياجو (داشياۋ).
- مۇئاۋىن باش ئەترەت باشلىقلىرى: لى نېڭخېي (داشياۋ)، ليۇ شۆيىن (داشياۋ)، ساۋ شۈيچىڭ (داشياۋ)، جىڭ جىڭيۈەن (داشياۋ)، مەخمۇت (داشياۋ).
- مۇئاۋىن سىياسى كومىسسار: ما شياۋئەن (داشياۋ).

چېگرا باشقۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى مىللىي بۆلگۈنچىلەر، زوراۋان تېررورچىلار، چېكىدىن ئاشقان دىنىي كۈچلەرنىڭ چېگرىدىن ئوغرىلىقچە كىرىش - چىقىش، ئوغرىلىقچە قورال يۆتكەش قىلىشىغا ۋە ئۇشتۇمتۇت قوراللىق ھۇجۇم قىلىشىغا زەربە بېرىش ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، ۋەزىپە ئىجرا قىلىش لايىھىسىنى ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ۋەزىپە ئىجرا قىلىش ئۈسۈلىنى ئۆزگەرتىپ، ئۆز ئارا تەسىر كۆرسىتىش، ياخشى مۇپەتلىك تۈرتكە بولۇش ئاساسىدىكى ئاممىۋى ئالدىنى ئېلىش، ئاممىۋى تۈزەش تورىنى شەكىللەندۈرۈپ، نازۇك مەزگىللەردە چېگرىنىڭ نۇقتىلىق بۆلەك، نۇقتىلىق ئورۇنلىرىغا ۋە نۇقتىلىق ئادەملەرگە قارىتىلغان باشقۇرۇش - تىزگىنلەشنى نىشانلىق ھالدا كۈچەيتىپ، چېگرىنى باشقۇرۇش، تىزگىنلەش ئىقتىدارىنى ئاشۇردى. چېگرا مۇداپىئە ساقچىخانىلىرىنىڭ دەرىجىسىنى بېكىتىش خىزمىتىنى يولغا قويدى. چېگرا رايونلاردىكى قانۇنسىز جىنايىتى ھەرىكەتلەرگە ھەمدە چېگرىدىن ئوغرىلىقچە ئۆتۈشكە زەربە بېرىش ۋە «ئۇۋىسىنى بىت - چىت قىلىش، نەق جىنايىتى ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىش، ئالدىنى ئېلىشنى ئىلگىرى سۈرۈش» تىن ئىبارەت 2 تۈرلۈك مەخسۇس ھەرىكەتنى چوققۇر

باشقۇرۇش بەلگىلىنىشىدىكى تەلەپكە ئاساسەن بايىنغولىن ئوبلاستلىق تارماق ئەترەتتە بىخەتەرلىك ۋەزىيىتىنى تەھلىل قىلىش ۋە ئۈل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى، ويىچە نەق مەيدان يىغىنى ئاچتى. ئورگان باشقۇرۇشتا كادىرلار ئەسكەرلىك تۇرمۇشى، ئورگانلار قىسىم تۇرمۇشىنى باشتىن كەچۈرۈش تۈزۈمىنى داۋاملاشتۇردى، ئادەم، ئاپتوموبىل باشقۇرۇش تۈزۈمىنى چىڭىتتى. ئىچكى ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، قىسىملارنىڭ ئىچكى جەھەتتە ئىتتىپاق، تاشقى جەھەتتە ئىناق بولۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى. رەھبەرلەر ئاساسىي قاتلامغا چوققۇر چۆكۈپ بىخەتەرلىك خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ باھالىدى، دەرىجىسى دەرىجە بىخەتەرلىك مەسئۇلىيەتئاسىسى ئىمزالىدى، «بىر يىلدا 365 كۈننى، بىر كۈندە 24 سائەتنى ياخشى تۇتۇش، ھەر كۈنى ئىشنى ئۆلدىن باشلاش» دېگەن خىزمەت تەپەككۈرىگە ئاساسەن، قىسىملارنىڭ بىخەتەرلىك - مۇقىملىق خىزمىتىنى زور كۈچ بىلەن ياخشى تۇتتى. ھەر دۈشەنبە كۈنى چۈشتىن كېيىن ئۇستاپ، نىزام ئۆگىنىشنى داۋاملاشتۇردى، «100 كۈنلۈك بىخەتەرلىك مۇسابىقىسى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. بارلىق قىسىملاردا بىر ھەپتىلىك بىخەتەرلىك باشقۇرۇش تەربىيىسى پائالىيىتىنى يولغا قويدى. ساقچىلارنى قاتتىق باشقۇرۇش بويىچە تەربىيەلەش، نۇزەش پائالىيىتىنى مەركەزلىك يولغا قويۇپ، چوڭ - چوڭ ۋەزىپىلەرنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇنداشقا، قىسىملاردا ھېچقانداق ھادىسە، دېلو سادىر بولماسلىققا كاپالەتلىك قىلدى.

ليۇ پېڭشۈن

ئارقا سەپ تەمىنات كاپالىتى

2003 - يىلى قوراللىق ساغىچى قىسىم شىنجاڭ ئورمان باش ئەترىتى گازارما قۇرۇلۇشى ۋە ئۈل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، گازارما قۇرۇلۇشىنىڭ سۈپىتى ۋە سۈرئىتىنى چىڭ تۇتتى. يېڭى گازارما 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنى تولۇق پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى، باش ئەترەت ئورگىنى 11 - ئاينىڭ 18 - كۈنى يېڭى خىزمەت بىناسىغا كۆچۈپ كىردى. خىزمەت، تېلېفون، تەربىيەلەش، كۈتۈۋېلىش كەسپىي خىراجەتلىرىنى نورمىلىق باشقۇرۇش مېخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۈردى، ئىش ھەققىنى بانكا ۋاكالىتەن تارقىتىش كەسپىنى يولغا قويدى. باش ئەترەت 5 - ئايدا تۆۋەنگە خىزمەت گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ مالىيە خىزمىتىنى مەخسۇس تۈزدى. ھەربىي ئاشلىق بىلەن تەمىنلەش يوللىرىنى راۋانلاشتۇرۇپ، ئايرىم تاماق ۋە تاللا تاماق تۈزۈمىنى ئەمەللىيەشتۈردى، ئارقا سەپ تەمىناتى بويىچە ھەر دەرىجىلىك، ھەر خىل كەسپىي تەربىيەلەش، يىغىپ تەربىيەلەش كۈرسىلىرىنى ئاچتى. ئەسكەر توشۇش

«باشلامچى»غا قانۇن بويىچە زەربە بەردى، قانۇن - بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلغان باشقا كىشىلەردىن 547 ئادەم (قېتىم) نى تۇتتى. باش ئەترەت 3 قېتىم يۇقىرى قاتلامدىكىلەر سۆھبىتى ئۆتكۈزدى، ھەر قايسى چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈش پونكىتلىرى ئەتراپتىكى دۆلەتلەرنىڭ چېگرا تەكشۈرۈش (كۆچمەنلەر) ئاپپاراتلىرى بىلەن 4 قېتىم سۆھبەتلەشتى، 148 قېتىم ئۇچراشتى.

دۆلك جېنچۈن

ھەربىي تەلىم - تەربىيە

2003 - يىلى شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى قىسىملارنىڭ ئاساس تەلىم - تەربىيىسى، تاكتىكا - تېخنىكا تەلىم - تەربىيىسى ۋە باشلىق ئورگان تەلىم - تەربىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك كۈچەيتتى، باسقۇچقا ئايرىلغان يىللىق ھەربىي كەسپىي تەلىم - تەربىيە غىزىمەت پىلانىنى تۈزدى، تارماق ئەترەتلەر، چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈش پونكىتلىرى، چوڭ ئەترەتلەر، چېگرا مۇداپىئە ساقچىخانىلىرى، زاپاس ئوتتۇرا ئەترەتلەر ۋە ۋەزىپە ئىجرا قىلغۇچى ئوتتۇرا ئەترەتلەرنىڭ تەلىم - تەربىيە ۋاقتى، تەلىم - تەربىيىگە قاتنىشىدىغان ئەسكىرى كۈچى، تەلىم - تەربىيە مەزمۇنى ۋە سۈپەت كۆرسەتكۈچ نەتىجىسىنى باھالاش ئۆلچىمى ھەققىدە كونكرېت بەلگىلىمە چىقاردى. تەقلىدىي تەلىم - تەربىيىدە تاسادىپىي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ۋە تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش لايىھىسىنى ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈردى. نەزەرىيە سۆزلەش بىلەن نەق مەيدان مەشغۇلاتىنى بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى قىسىملاردا تۈيۈقسىز ھۇجۇمغا قارشى جەڭنى ئۇيۇشتۇرۇپ ۋە ئۇنىڭغا قوماندانلىق قىلىپ، تەسادىپىي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىشقا تەشكىلاتچىلىق قىلىش بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى. زاپاس ئوتتۇرا ئەترەتلەر چېگرا رايونلاردا يۈز بەرگەن تاسادىپىي ۋەقەلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ۋە دۈشمەن كۈچلەرنىڭ تۈيۈقسىز قوراللىق ھۇجۇمىدىن ساقلىنىش تەلىم - تەربىيىسىنى كۈچەيتتى. 9 - ئايدا رايون بويىچە چېگرا مۇداپىئە قىسىم زاپاس ئوتتۇرا ئەترەتلىرىنىڭ ھەربىي كەسپ بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. ئوقۇتۇش مېتودى ئاساسىي مەزمۇن قىلىنغان تەربىيەلەش كۇرسلىرى كۆپ خىل شەكىلدە ئېلىپ بېرىلىپ، 480 نەچچە ھەربىي تايانچ تەربىيەلەندى. يېڭى ئەسكەرلەر تەلىم - تەربىيىسى ۋەزىپىسى تاماملاندى. ئاپشاركىلارنى باشقۇرۇش، ئىشلىتىش ۋە مەشىق قىلدۇرۇش غىزىمىتىگە ئەھمىيەت بېرىلىپ، ئاپشاركىچىلارنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلدى، ئاپشاركىغا ئائىت ئۇچۇرلارنى باشقۇرۇش سىستېمىسى ئېچىلدى، بۇ سىستېما ج خ مىنىستىرلىكى چېگرا مۇداپىئە باشقۇرۇش ئىدارىسى تەرىپىدىن

قانداق پايدۇردى. بىر يىلدا 25 مىڭ 73 ئادەم (قېتىم) ئاجرىتىپ، چېگرىنى 4868 قېتىم چارلىدى، 377 قېتىم تاغ تازىلىدى، 498 قېتىم پىستىرما قۇردى، 653 قېتىم چازا قۇردى، چېگرىغا يېقىنلاشقان كىنىشكىسىز كىشىدىن 3518 نى ئېنىقلىدى، چېگرىدىن ئوغرىلىقچە ئۆتۈشكە ئۇرۇنغان 209 كىشىنى توسۇۋالدى، بۇنىڭ ئىچىدە گۇمانىي مىللىي بۆلگۈنچى 7. چېگرىدىن قانۇنسىز ئۆتكەنلەر سانى 2002 - يىلدىكىدىن 12 قېتىم 7 كىشى ئازايدى، پۇقرالار ئىچىدىكى 122 ئال ھەر خىل قورال، 4334 پاي ئوق، 550 كىلوگرام پارىلاتقۇچ دورا، 11 مىڭ 234 دانە كاپسۇل، 7186 مېتىر پىلتىنى يىغىۋالدى. مەخپىي دىنىي ئوقۇتۇش نۇقتىسىدىن 17 نى بىكار قىلدى، يوشۇرۇن تالىپتىن 188 گە زەربە بەردى. زەھەرگە چېتىشلىق دېلودىن 22 نى پاش قىلدى، 43 كىلوگرام نەشە، 9 كىلوگرام ئەپيۇننى قولغا چۈشۈردى. جىنايى ئىشلار دېلوسىدىن 875 نى پاش قىلدى، پاش قىلىنغان جىنايى ئىشلار دېلوسى 2002 - يىلدىكىدىن 149 ى كۆپەيدى؛ ئامانلىق ساقلاش دېلوسىدىن 2638 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، بۇنداق ئامانلىق ساقلاش دېلوسى 2002 - يىلدىكىدىن 660 گە كۆپەيدى؛ مىللىي بۆلگۈنچىلىك گۇماندارىدىن 30 نى، قاچقۇن جىنايەتچىدىن 19 نى تۇتتى، بۇنىڭ ئىچىدە توردا تۇتۇش بۇيرۇقى چىقىرىلىپ تۇتۇلغىنى 7.

دۆلك جېنچۈن

چېگرا مۇداپىئەسى بويىچە تەكشۈرۈش

2003 - يىلى شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى قىرغىزىستان، موڭغۇلىيە ۋە قازاقىستانلارنىڭ چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈش ئورگانلىرى بىلەن نۇقتىلىق ھالدا «ئۈچ خىل ئۆسۈر»غا بىرلىكتە زەربە بېرىش، ئۇچۇر مەلۇم قىلىشنى كۈچەيتىش، قورال - ياراغ، ئوق - دورا قاتارلىق چەكلەنگەن بۇيۇملارنىڭ سىڭىپ كىرىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ھەققىدە ئورتاق تونۇش ھاسىل قىلدى. شاڭخەي ھەمكارلىق تەشكىلاتىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىرى ۋە قىرغىزىستاننىڭ چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈشىگە ياردەم بېرىش ۋەزىپىسىنى تاماملىدى. رايون بويىچە 9 چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈش پونكىتىنى ئاپتونوم رايون «چوڭ ئۆتكەل»دىكى ئىلغار ئورۇن دەپ تەقدىرلىدى. باش ئەترەت بىر يىلدا چېگرىدىن كىرگەن - چىققانلاردىن 416 مىڭ 516 ئادەم (قېتىم)نى، 81 مىڭ 527 قاتناش - ترانسپورت قورالىنى تەكشۈردى. ھەر خىل كونتروللاش ئوبېيكتىدىن 44 ئادەم (قېتىم)نى تۇتتى، بۇنىڭ ئىچىدە «ئۈچ خىل ئۆسۈر» 22 ئادەم (قېتىم)؛ كونتروللاش ئوبېيكتى بولمىغان «ئۈچ خىل ئۆسۈر» دىن 21 نى تۇتتى، 118 ئادەمگە چېتىشلىق ئوغرىلىقچە ئۆتۈش دېلوسىدىن 44 نى پاش قىلدى، 8

رايون تەرىپىدىن مەخپىيەتلىكنى ساقلاش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

دۆڭا جېنچۈەن

سىياسىي تەربىيە

2003 - يىلى شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى، 16 - قۇرۇلتاينىڭ ۋە 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «ئارىيىنىڭ ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى پروگراممىسى» نى چوڭقۇر ئۆگەندى، ئاپتونوم رايون بويىچە سىياسىي - ئىدىيىۋى خىزمەت سۆھبەت يىغىنى ئاچتى، «ئاپتونوم رايون بويىچە قىسىملارنىڭ ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا پىكىر» تارقاتتى، «تۈەندىن يۇقىرى پارتكوم مەركىزىي ئۆگىنىش گۇرۇپپىسىنىڭ ئۆگىنىشىنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» چىقاردى، «پارتىيىنى خاتىرجەم قىلىش، خەلقنى رازى قىلىش» ئاساسىي تېما قىلىنغان تەربىيە، تور تەربىيىسى، «تۆت تەربىيە»، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» نى پۇختا ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «بەشتە نەمۇنچى بولۇش» بويىچە ئۆگىنىش تەربىيىسى پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ئىلغار ئورۇن (شەخس) لارنىڭ تىپىك ئىش - پائالىيەتلىرىدىن سەييارە دوكلات بېرىش يىغىنلىرىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، سىياسىي - ئىدىيىۋى تەربىيىنىڭ قاراتىلىقى ۋە ئۈنۈمىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتتى. «ئەسكەرلەرگە ھەقىقىي كۆيۈنۈش، ئەسكەرلەرنى مەدەنىي يېتەكلەش، قانۇن بويىچە باشقۇرۇش» ئاساسىي تېما قىلىنغان كادىرلارنى ھۆرمەتلەپ، ئەسكەرلەرنى سۆيۈش تەربىيىسىنى پائال قانات يايدۇردى، «كادىرلارنى ھۆرمەتلەپ، ئەسكەرلەرنى سۆيۈش تەربىيىسى ماتېرىيالى» نى رەتلەپ تۈزۈپ چىقتى، «يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش روھىنى جارى قىلدۇرۇش» ئاساسىي تېما قىلىنغان مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى قانات يايدۇردى، شۇنىڭ بىلەن تەڭ قانۇنچىلىق تەشۋىقاتى تەربىيىسىنى ۋە ھەربىي ئەخلاق مىزانى تەربىيىسىنى قانات يايدۇردى. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار «ھەر دەرىجىلىك پارتكوملارنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكىر» نى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈردى ۋە ئورۇنلاشتۇردى، مەركىزىي نەزەرىيە ئۆگىنىش گۇرۇپپىسىنىڭ ئۆگىنىش نۆزۇمىنى قەتئىي داۋاملاشتۇردى. باش ئەترەت 8 - ئايدا باش ئەترەت پارتكومى مەركىزىي نەزەرىيە ئۆگىنىش گۇرۇپپىسىنىڭ (كېڭەيتىلگەن) ئۆگىنىش يىغىنىنى ئېچىپ، ئاپتونوم رايوندىكى قىسىملارنىڭ «ئۈچ يىغىن» نىڭ روھىنى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، «قانۇننى خەلق ئۈچۈن ئىجرا قىلىش»

ئومۇملاشتۇرۇلدى. ج خ مىنىستىرلىكى چېگرا مۇداپىئە باشقۇرۇش ئىدارىسى چۈشۈرگەن «چېگرا مۇداپىئە تەكتىكا دەرسلىكى» نىڭ قىسمىن مەزمۇنىنى يېزىش ۋەزىپىسى تاماملاندى. مەخپىي تېلېفونىست، سانىتتار، شوپۇر، ئاشپەزلەرنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلدى.

دۆڭا جېنچۈەن

قىسىم قۇرۇلۇشى

شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى 2003 - يىلى دېموكراتىيە - مەركەزلەشتۈرۈش تۈزۈمى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى، 16 - قۇرۇلتاي نەزەرىيىسىنى ئۆگىنىش كۇرسى ۋە پارتكوم شۇجىلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى، قىسمىن تارماق ئەترەتلەرنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسىنى تەشكىلدى ۋە تولۇقلىدى، 2 -، 3 - خىلدىكى بەنزىلەرنى يۆلەش - ياردەم بېرىش خىزمىتىنى كۈچەيتتى، «ئۆچكە ۋەكىللىك قىلىش» نى ئەمەلگە ئاشۇرۇش، «بەشتە نەمۇنچى» بولۇش بويىچە ئۆگىنىش- تەربىيەلەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، 47 ئىلغار پارتىيە ياپيېقىمى، 41 مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى، 20 مۇنەۋۋەر پارتىيە خىزمەتچىسى ۋە 225 مۇنەۋۋەر كادىر، ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشىدىكى 9 ئۆلكىلىك ئورۇن، تارماق ئەترەت دەرىجىلىك 9 ئىلغار ئورۇن ۋە 8 ئىلغار پارتكوم، 32 ئىلغار باشقارما (بۆلۈم)، چوڭ ئەترەت دەرىجىلىك 13 ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى. قورغاش پورتى چېگرا مۇداپىئە ساقچىخانىسى، قونجىراپ چېگرا مۇداپىئە تەكشۈرۈش پونكىتىنىڭ نازارەت قىلىش - قوغداش ئوتتۇرا ئەترىتىگە ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى، ج خ مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە ياشلار مەدەنىي كوللېكتىپى دەپ نام بېرىلدى، باي چېگرا مۇداپىئە ساقچىخانىسى ج خ مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە ج خ سىتېمىسىدىكى مۇنەۋۋەر ئاساسىي قاتلام ئورۇن، 1 - دەرىجىلىك چېگرا مۇداپىئە ساقچىخانىسى بولۇپ باھالاندى، 2 - كىشى مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر خەلق ساقچىسى بولۇپ باھالاندى، جەنۇبىي شىنجاڭ قوماندانلىق شتابى زاپاس ئوتتۇرا ئەترىتىدىكى مۇئاۋىن بەنجاڭ پەن شېڭدى تۇنجى نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ج خ چېگرا مۇداپىئە قىسىملىرى بويىچە ئون مۇنەۋۋەر چېگرا مۇداپىئە قوغدىغۇچىسى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى، بىر كىشى شىنجاڭدىكى ئون مۇنەۋۋەر ياش قوغدىغۇچىسى بولۇپ باھالاندى. باش ئەترەت مەخپىي ئىشلار باشقارمىسى ج خ مىنىستىرلىكى ۋە ئاپتونوم

ئوڭىتىش - ئەسكەر قار لەپىسى تېخنىكى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىپ مەجبۇرىيەت كۆپىتىش كىشىسى. مارالبېشى، پەيزاۋات ناھىيىلىرىدە پەر تەۋرەشكە قارشى تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇندىدى. باش ئەترەتلىك خەتەردىن قۇتقۇزۇش زەربىدارلار ئەترىتى 668 چېدىر ئىككى، 21 توننا ئاشلىقنى كولىۋالدى، 460 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 1200 دىن ئارتۇق ئائىلە ئېلېكتىر سايمانىنى توشۇدى، 160 يارىدارنى، 69 چارۋا مالنى، 500 نەچچە مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى مال - مۈلۈكنى قۇتقۇزۇۋالدى. ئاپەت رايونىدىكى 1200 كۋادرات مېتىر يەرنى دېزىنڧىكسىيەلىدى، 520 نەچچە كۆب مېتىر توپا - تاش توشۇدى، 1 مىليون 180 مىڭ يۈەن پۇل، 100 نەچچە مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ماددىي ئەشيا ئىشائە قىلدى. 1000 دىن ئارتۇق ئاممىنى ئورۇنلاشتۇردى. 85 توننا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئەشياسى توشۇدى، نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەش خىزمىتىنى داۋاملىق ئەمەلىيلەشتۈردى، باش ئەترەت ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن 7 يىلدا 80 مىليون نامراتنى يۆلەش جېڭى قىلىشتىكى ئىلغار كولىكتىپ بولۇپ باھالاندى. دۆڭ جېنچۈەن

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئوت مۇداپىئە باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ئوت مۇداپىئە باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسمىلىكى

باش ئەترەت باشلىقى: لىدىن يۈ (داشياۋ).
 سىياسىي كومىسسار: مى شىيەنلىن (داشياۋ).
 مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسار: ئوسمان سىدىق (داشياۋ).
ئوت ئاپىتى ھادىسىلىرى
 2003 - يىلى شىنجاڭدا 3455 قېتىم ئوت ئاپىتى يۈز بېرىپ، 50 ئادەم ئۆلدى، 88 ئادەم يارىلاندى، 20 مىليون 319 مىڭ يۈەنلىك مال - مۈلۈك بىۋاسىتە زىيانغا ئۇچرىدى، بۇنى 2002 - يىلدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا ئوت ئاپىتىنىڭ قېتىم سانى %9.9، ئۆلگەنلەر سانى %13.6 ئاشتى، يارىلانغانلار سانى %16.9، بىۋاسىتە مال - مۈلۈك زىيىنى %43.5 ئازايدى.

ئوت ئاپىتى يۈز بېرىشتىكى سەۋەبلەردىن قارىغاندا، ئوت ئىشلىتىشتىكى بىخەتەرلىكتىن كېلىپ چىققان ئوت ئاپىتى 1453 قېتىم، ئېلېكتىر سايمانىدىن كېلىپ چىققىنى 645 قېتىم، تاماكا چېكىش سەۋەبىدىن كېلىپ چىققىنى 307

تەربىيىسى بويىچە تۈزەش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. 16 - قۇرۇلتاينىڭ روھىنى ئۆگىنىش كۇرسى ۋە پارتكوم شۇجىلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، تۈەندىن يۇقىرى رەھبىرىي كادىرلارنى نۆۋەت بىلەن تەربىيەلىدى. چېگرا مۇداپىئە كەسپى، نەزەرىيە ساپاسى ۋە ئۇنىۋېرسال ساپا بويىچە تەربىيەلەش كۇرسىدىن 4 قارار ئېچىپ، تۈەندىن يۇقىرى 115 كادىرنى ۋە يىڭدىن تۆۋەن 275 كادىرنى تەربىيەلىدى.

دۆڭ جېنچۈەن

ئارقا سەپ تەمىنات كاپالىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى «ئۆچكە كاپالەتلىك قىلىش» پىرىنسىپى (مەركەزگە، مۇھىم نۇقتىغا، جىددىي ئېھتىياجغا كاپالەتلىك قىلىش) دا چىڭ تۇردى، خىراجەت خام چوتى تۈزۈش، ئىجرا قىلىشنى چىڭىتتى، خىراجەت ئىشلىتىش ئۆلچىمىدە چىڭ تۇردى، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ ئىقتىسادىي مەسئۇلىيىتىنى تەپتىش قىلىش ۋە نازارەت قىلىشنى كۈچەيتتى، تەمىناتنى مۇۋاپىق ئەمەلىيلەشتۈردى، ئارقا سەپ تەمىناتىنى كۈچلۈك كاپالەتكە ئىگە قىلدى.

بىر يىلدا 29 ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى، 12 تولۇقلىما تۈر چۈشۈرۈلدى، بۇلارنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 14 مىڭ 355 كۋادرات مېتىرغا، سېلىنغان مەبلەغ 20 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 360 مىڭ دانە تۈرلۈك يوتقان - كۆرپە ۋە باشقا ئەشيا تەييارلىنىپ، 300 مىڭ تارقىتىلدى، بىر تۈردىكى 6000 دانە ئەشيا يېڭىدىن كۆپەيتىلدى، 58 ئورۇننىڭ يورۇتۇش توكى، پار، سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى. بىۋاسىتە قاراشلىق 5 ئورۇندا تار دائىرىلىك تور ۋە 31 چېگرا مۇداپىئە چوڭ ئەترىتى، 40 چېگرا مۇداپىئە ساقچىخانىسىدا كەڭ دائىرىلىك تور قۇرۇلۇشى تاماملاندى. جەنۇبىي شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملارغا 20 يۈرۈش قۇياش ئېنىرگىيىسى ئۈسكۈنىسى ئورنىتىپ بېرىلدى. قىسىملار 69 دانە ھەر خىل ئاپتوموبىل بىلەن قوراللاندى. سارستىن ساقلىنىش ئۈچۈن 80 يۈرۈش مۇداپىئە كىيىمى، ئايرىش كىيىمى ۋە مۇداپىئە كۆز ئەينىكى سېتىۋېلىندى.

دۆڭ جېنچۈەن

ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش - خەلقنى سۆيۈش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئۇدا 5 يىل ئىككىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنچى شەھەر بەرپا قىلىش پائالىيىتىگە قاتناشتى. ئۈرۈمچىدە تۇرۇشلۇق قىسىملاردىكى 600 دىن ئارتۇق

مەزگىلىدە 185 قېتىم سەپەرۋەرلىك يىغىنى، بىرلەشمە يىغىن ئېچىلدى. پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى 26 قېتىم سەپەرۋەرلىك سۆزى قىلدى، 31 قارار تۈرلۈك كۆرس ئۆيۈشتۈرۈلۈپ 3800 دىن ئارتۇق ئادەم تەربىيەلەندى. رادىئو-تېلېۋىزىيە، گېزىت - ژۇرناللاردا 430 خەۋەر بېرىلدى، 17 سان مەخسۇس فىلىم ئىشلەندى، تەشۋىقات ۋەرىقى قاتارلىق تەشۋىقات ماتېرىيالدىن 75 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەك تارقىتىلدى، جايلار ئامبىنىڭ 150 نەچچە قېتىملىق پاش قىلىش مەلۇماتىنى قوبۇل قىلدى. 56 ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك خەلق ھۆكۈمىتى رادىئو - تېلېۋىزىيە، گېزىت، تور قاتارلىق ۋاسىتىلەردە مەخسۇس تۈزەش ئېلانى بەردى. مەخسۇس تۈزەش مەزگىلىدە، 72 مەخسۇس تۈزەش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى 1181 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى، 7365 تەكشۈرۈش خادىمى (قېتىم) تەشكىللىنىپ، 10 مىڭ 273 ئورۇن تەكشۈرۈلۈپ، يوشۇرۇن ئوت ئاپىتى ئامبىلىدىن 9256 سى بايقالدى، بۇنىڭ 8715ى بىر تەرەپ قىلىندى. ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ج خ ئوت مۇداپىئە تارماقلىرى «چەكلىك مۇددەتتە تۈزەشكە بۇيرۇش ئۇقتۇرۇشنامىسى» دىن 2530 نى، «قايتا تەكشۈرۈش پىكرنامىسى» دىن 2257 نى، «زور ئوت ئاپىتى يوشۇرۇن ئامبىللىرىنى چەكلىك مۇددەتتە تۈزىتىشكە بۇيرۇش ئۇقتۇرۇشنامىسى» دىن 15 نى، «مەمۇرىي جازا قارارنامىسى» دىن 87 نى تارقاقىتى، 139 مىڭ 400 يۈەن جەرسانە قويدى، 88 ئورۇننى ئىشلەپچىقىرىشتىن، تىجارەتتىن توختاتتى، سودا - سانائەت تارماقلىرى 50 تىجارەت كىنىشكىسىنى بىكار قىلدى، 33 كىنىشكىنىڭ ئىشلىتىش خاراكتېرىنى ئۆزگەرتتى. مەخسۇس تۈزەش داۋامىدا بايقالغان يوشۇرۇن ئوت ئاپىتى ئامبىلىنىڭ %94.2 تولىق تۈزىتىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە يوشۇرۇن ئوت ئاپىتى ئامبىللىرىنى تۈزىتىشكە ئىشلىتىلگەن مەبلەغ 17 مىليون يۈەندىن ئاشتى.

جالڭ خاۋ، جالڭ شىخەي

ئىلغارلارنى تەقدىرلەش

2003 - يىلى ج خ مىنىستىرلىكى مارالبېشىدىكى «24-فېۋرال» يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا خىزمەت كۆرسەتكەن قەشقەر ۋىلايەتلىك ئوت مۇداپىئە تارماق ئەترىتىنىڭ مارالبېشى ناھىيىلىك ئوت مۇداپىئە چوڭ ئەترىتىگە كوللېكتىپ 2 - دەرىجىلىك، قەشقەر ۋىلايەتلىك ئوت مۇداپىئە تارماق ئەترىتىگە كوللېكتىپ 3 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى. مارالبېشى ناھىيىلىك ئوت مۇداپىئە چوڭ ئەترىتى ۋە تىيەن چىڭ، گەن روڭگۇي، لى جياڭلار ئاپتونوم رايون بويىچە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى. «20-

قېتىم، ئوت ئويناش سەۋەبىدىن كېلىپ چىققىنى 305 قېتىم، باشقا سەۋەبلەردىن كېلىپ چىققىنى 249 قېتىم، ئوت

2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 20 - كۈنى مايناغ نېفىت خىمىيە شۈبە شىركىتىدە ماي پويىزى ئاغدۇرۇلۇپ كېتىپ ئوت ئاپىتى يۈز بەردى. ئوت مۇداپىئە ئوقسىنېر - ئەسكەرلىرى نەق مەيدانغا تېز يېتىپ بېرىپ ئوتنى ئۆچۈرۈۋالدى.

جالڭ شىخەي فوتوسى

قۇيۇشتىن كېلىپ چىققىنى 177 قېتىم، بەلگىلىمىگە خىلاپ مەشغۇلات قىلىشتىن كېلىپ چىققىنى 163 قېتىم، سەۋەبى نامەلۇم ئوت ئاپىتى 127 قېتىم، ئۆزلۈكىدىن ئوت ئېلىپ كېتىشتىن كېلىپ چىققىنى 27 قېتىم، چاقماق چۈشۈشتىن كېلىپ چىققىنى 2 قېتىم.

جالڭ خاۋ، ۋالڭ جىچېڭ

ئوت ئۆچۈرۈش ۋە خېيىمخەتەردىن

قۇتقۇزۇش

2003 - يىلى قوراللىق ساچقى قىسىم شىنجاڭ ئوت مۇداپىئە باش ئەترىتى 4412 قېتىم ۋەزىپە ئىجرا قىلىشقا چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوت ئۆچۈرۈشكە 3990 قېتىم، خەتەردىن قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىشكە 115 قېتىم، ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇشقا 237 قېتىم چىقتى، چوڭ پائالىيەتلەردە ۋەزىپە ئىجرا قىلىشقا 49 قېتىم چىقتى، يالغان مەلۇماتقا ئاساسەن چىققىنى 21 قېتىم بولدى، بۇلارغا 8216 ئاپتوموبىل (قېتىم)، 49 مىڭ 110 ئادەم (قېتىم) ئاجرىتىپ، 206 ئادەمنى، 679 مىليون 255 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى مال - مۈلۈكنى قۇتقۇزدى.

جالڭ خاۋ، ۋالڭ جىچېڭ

ئادەم زىچ سورۇنلاردىكى تارقاقلاشتۇرۇش

يولى، بىخەتەر ئېغىزلارنى مەخسۇس تۈزەش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئادەم زىچ سورۇنلاردىكى تارقاقلاشتۇرۇش يولى، بىخەتەر ئېغىزلارنى مەخسۇس تۈزەش

ئىلمەكلىك شوتتا بىلەن مۇسابىقە مۇنارىغا چىقىش، 100 مېتىر ئارىلىقتىكى ئوت مۇداپىئە توسقىدىن ئاتلاشتىن ئىبارەت، ئەمەلىي تۈر 2 بولۇپ، ئۇلار: ئېغىر تىپلىق سۇ ناسوسلۇق ئاپتوموبىلىنى قوش لىنىيە بويىچە ھەرىكەتلەندۈرۈپ سۇ زەمبىرىكىنى توغرىلاش گىمناستىكىسى، چېقىپ كۈچ ئۇلاپ ئوت ئۆچۈرۈش گىمناستىكىسىدىن ئىبارەت.

جالڭ خاۋ، جالڭ شىخەي

قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش
2 - باش ئەترىتى

قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتى رەھبەرلىرىنىڭ ئىسمىلىكى
باش ئەترەت باشلىقى: خو غەنىشېڭ (داشياۋ).
سىياسى كومىسسار: شۇ ماۋ (داشياۋ)، 12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى.

مۇئاۋىن باش ئەترەت باشلىقلىرى: چىن يۇڭخۇ (داشياۋ)، ليۇلىشەن (داشياۋ)، خې جۇنسەي (داشياۋ).
مۇئاۋىن سىياسى كومىسسارلار: ۋالڭ شىسېڭ (داشياۋ)، يۈەن جەنۋېن (داشياۋ)، ۋېي جىيەنخۇا (داشياۋ).

قۇرۇلۇش ۋەزىپىسى

قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتى (شىنجاڭ كوئېنلۇن يول - كوچا قۇرۇلۇشى شىركىتى) ئاساسلىقى تاشيول ۋە كۆۋرۈك قۇرۇلۇشى، شەھەر مەمۇرىيىتى قۇرۇلۇشى، ئايرودروم ئۇچۇش - قونۇش يولى سۇجىلىق قۇرۇلۇشى، پارتلىتىش ۋە چېقىش قاتارلىق قۇرۇلۇش ۋەزىپىلىرىنى ھەمدە شىنجاڭ - شىزاڭ تاشيولىنىڭ شىزاڭ بۆلىكىنى ئاسراش ۋە باشقۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان. باش ئەترەت قارىمىقىدىكى 4 تارماق ئەترەت 8 ئۆلكە - رايونغا تارقىلىپ، 34 قۇرۇلۇش تۈرىنى ياساش ۋە ئاسراش تۈرىنى ئۈستىگە ئالدى. 2003 - يىلى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشكەن تۈر 9، پۈتكەن مۇساپە 202 كىلومېتىر، پۈتكەن قۇرۇلۇشنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 834 مىليون 660 مىڭ يۈەن بولدى. مۇشۇ يىلدا ئورۇندالغان توپا تاش قۇرۇلۇشى 10 مىليون كۇب مېتىر، ئىھاتە قۇرۇلۇشى 410 مىڭ كۇب مېتىر، سۇڭگۈچ 475، ئۈزۈنلۈقى 7658 مېتىر، كۆۋرۈك 61، ئۈزۈنلۈقى 1883 مېتىر، دەرىجىلىك ئاسفالىت يول يۈزى 5 مىليون 250 مىڭ كۋادرات مېتىر، ئورۇندالغان قۇرۇلۇش مەھسۇلات

ئاپرېل» كۈيتۇندا ماي پويىزى ئاغدۇرۇلۇپ ئوت ئاپىتى يۈز بەرگەندە، ئوتتىن، خەتەردىن قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش كۈرىشىگە قاتناشقان كۈيتۇن شەھەرلىك ئوت مۇداپىئە چوڭ ئەترىتى شەرەپ بىلەن كوللېكتىپ 3 - دەرىجىلىك تۆھپە ياراتتى، ۋا جىيەنجياڭ قاتارلىق 3 كىشى شەرەپ بىلەن 2 - دەرىجىلىك تۆھپە ياراتتى؛ ج غ نازارتى بايىنغولىن ئوبلاستلىق ئوت مۇداپىئە تارماق ئەترىتىنىڭ جەڭچىسى فۇ جېنخۇاغا 1 - دەرىجىلىك تۆھپە يازدى، ش ئۇ ئار ئىتتىپاق كومىتېتى ئۇنىڭغا ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ئىتتىپاق ئەزاسى دەپ نام بەردى.

جالڭ خاۋ، جالڭ شىخەي

ئەسكەرلەرنى ئىش ئورنىدا مەشىق

قىلدۇرۇش خىزمىتى

قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ شۇشىگو يېزىسىدىكى تەلىم - تەربىيە بازىسىدا 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 1 - 3 - كۈنىگىچە ۋەزىپە ئىجرا قىلىش بويىچە ئىش ئورنى مەشىقى مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايوندىكى 27 ج غ ئوت مۇداپىئە كوماندىسى، 5 كارخانا مەخسۇس ئوت مۇداپىئە كوماندىسىدىن 320 تەنھەرىكەتچى 11 مۇسابىقە تۈرى بويىچە مۇسابىقىگە چۈشتى. سانجى ئوبلاستلىق ئوت مۇداپىئە تارماق ئەترىتى 1 - كوماندىسى ج غ سىستېمىسى بويىچە كوللېكتىپ 1 -، شىنجاڭ نېفىتلىك شىركىتى ئوت مۇداپىئە كوماندىسى كارخانىلار سىستېمىسى بويىچە كوللېكتىپ 1 - بولدى. ئۈرۈمچى ئوت مۇداپىئە تارماق ئەترىتىدىن مۇختار، سانجى ئوبلاستلىق ئوت مۇداپىئە تارماق ئەترىتىدىن يۈەن شىڭۋېي قاتارلىق 8 كىشى شەخسلەر تۈرى بويىچە 1 - بولدى.

بۇ قېتىمقى مۇسابىقىدە ج غ كوماندىلىرى ئۈچۈن 6 مۇسابىقە تۈرى تەسىس قىلىنغان، بۇنىڭ ئىچىدە تېخنىكا تەلىم - تەربىيە تۈرى 3 بولۇپ، ئۇلار: 6 مېتىرلىق مۇسابىقە مۇنارىغا شوتتا بىلەن چىقىش، مۇسابىقە مۇنارىغا ئىلمەكلىك شوتتا بىلەن چىقىش، 100 مېتىر ئارىلىقتىكى ئوت مۇداپىئە توسقىدىن ئاتلاش؛ يەنە 3 ئەمەلىي تۈر بار، بۇلار: كۈرەشچى بەننىڭ 15 مېتىرلىق مېتال شوتتا بىلەن سۇ تاسمىسى ياتقۇزۇش گىمناستىكىسى، بىنالاردا ئوت ئۆچۈرۈپ ئادەم قۇتقۇزۇش گىمناستىكىسى، چېقىپ كۈچ ئۇلاپ ئوت ئۆچۈرۈش گىمناستىكىسىدىن ئىبارەت. كارخانا مەخسۇس ئوت مۇداپىئە كوماندىسى ئۈچۈن 5 مۇسابىقە تۈرى تەسىس قىلىنغان، بۇنىڭ ئىچىدە تېخنىكا تۈرى 3 بولۇپ، ئۇلار: 6 مېتىر - ۋېگنلىكتىكى مۇسابىقە مۇنارىغا شوتتا بىلەن يامىشىپ چىقىش،

بېجىرىپ بېرىلدى. باش ئەترەت ئورگىنى ئۈرۈمچى شەھىرى تەرىپىدىن باغچىسىمان ئورۇن ۋە كۆكەرتىشتىكى ئىسلاھات ئورۇن بولۇپ باھالاندى؛ ماشىنا - ئۆسكۈنىلەر ئارخىپىنى قەبىلەشتۈردى. قورال - جابدۇق، ماددىي ئەشيا ئۆچۈر ئامبىرى قۇردى؛ قوماندانلىق شتابىغا ماسلىشىپ باش ئەترەتكە قاراشلىق 15 ئاساسىي قاتلام ئورۇننىڭ قورال - جابدۇق، ماددىي ئەشيا ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈردى، ئاساسىي قاتلام ئورۇنلىرى ئۈچۈن 13 مىليون 220 مىڭ يۈەن قىممىتىدە ماشىنا - ئۆسكۈنە سېتىۋالدى. ئاشكارا خېرىدار چاقىرىپ سېتىۋېلىشنى يولغا قويۇپ، ھەربىيلەر ئىشلىتىدىغان 4688 توننا مايىنى سېتىۋېلىشنى ئالاقىلىشىپ بېجىرىپ، خىراجەتنى تېجەپ قالدى؛ جۇڭگو قاتناش ئىقتىسادىي تەپتىشلىكى ئىلمىي جەمئىيىتى قۇرۇلۇش كەسپىي ھەيئىتىنىڭ 2003 - يىللىق يىللىق يىغىنىنى ئۇيۇشتۇرۇپ، 29 تەپتىشلىك تۈرنى تاماملاپ، 690 مىليون يۈەن مال - مۈلۈكنى تەپتىش قىلدى. ئوفتېبىر - ئەسكەرلەر ۋە ئائىلە تاۋابىئاتلارنىڭ ئاغرىق - سىلاقتىن ۋە يۇقۇمدىن ساقلىنىش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلىدى؛ پىلانلىق تۇغۇتتىكى «بەش نىسبەت» بەلگىلىمىدىكى ئۆلچەمگە يەتتى؛ بىرلىك قىلىنغان ئوق - دورىلارنى توشۇش، ئۆتكۈزۈپ بېرىش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى.

ليۇ خەيىن، دىڭ جىيەنشىن
ئۇرۇش تەييارلىقى - ۋەزىپە ئىجرا قىلىش
 2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتى «مەسئۇل ئوفتېبىر ئاساسلىق تۇتۇش، ئىش تەقسىم قىلىۋالغانلار ئۆز ئىشىغا مەسئۇل بولۇش، ئورگان بويىچە ھەمكارلىشىش» دېگەن تەلەپكە بىنائەن ئۇرۇش تەييارلىقى تەربىيىسىنى، ئىستىل قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى. باش ئەترەت بىر يىلدا 24 قېتىم ھەر خىل قوغداش ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 5 - تارماق ئەترەت سەنشيا مەخسۇس تاشيولىنى 5 قېتىم 1 - دەرىجىلىك، 6 قېتىم 2 - دەرىجىلىك، 9 قېتىم ئادەتتىكى قوغدىدى؛ باشقا ئورۇنلار 4 قېتىم قوغداش ۋەزىپىسىنى ئىجرا قىلدى، باش ئەترەتكە قاراشلىق قىسىملار قورال - جابدۇق، رايون ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا پائال ئاتلاندى. بىر يىلدا شىنجاڭ - شىزاڭ تاشيولىدا خەتەردىن قۇتقۇزۇش - قاتناشقا كاپالەتلىك قىلىشقا 4 قېتىم قاتنىشىپ، خەتەرگە يولۇققان 236 ئاممىنى، قاپسىلىپ قالغان 113 ئاپتوموبىلنى قۇتقۇزۇپ، قاتناش مىنىستىرلىكى،

قىممىتى 1 مىليارد 50 مىليون يۈەن، 2003 - يىلى باش ئەترەت 17 قۇرۇلۇش تۈرىگە خېرىدار بولدى، خېرىدار بولۇش باھاسى 1 مىليارد 110 مىليون يۈەنگە يەتتى.

چېن جىيەنلۇي، سۈن چىيەنسىن

ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتى تېزىس بويىچە ئەترەت قۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، قىسىمنىڭ ئاساسىنى پۇختىلىدى، «1 - سەپ قوماندانلىق شتابى» قۇرۇلۇشىدا خىزمەت كۆرۈپچىسى ئەۋەتىپ ئاساسىي قاتلامدا نۇقتىدا تۇرۇش ئارخىپى تۇرغۇزدى. باش ۋە تارماق ئەترەتلەرنىڭ رەھبەرلىرى ۋە ئورگانلار ئوتتۇرا ئەترەتلەر بىلەن ئۇلارنىڭ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىش بويىچە جۈپ تۇرۇپ، ئاساسىي قاتلامنىڭ ئەمەلىي مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشقا ياردەم بەردى. «1 - سەپ ئۇرۇش ئىستىھكامى» نىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇشتا، «بەنزىنى كۈچەيتىش، ساپانى ئۆستۈرۈش، رولىنى جارى قىلدۇرۇش» نى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ئوتتۇرا ئەترەت پارتىيە ياچېيكلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، ھەر تەرەپلىمە باھالاپ، بىر بىرلەپ يۆلەپ، پارتىيە ياچېيكلىرىنىڭ ئۆزىدىكى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ئىقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈردى. «1 - سەپتە ئەسكەر يېتەكلىگۈچى» لەرنىڭ ئىقتىدارى ۋە ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىنى تەربىيەلەش كۈرسى ئاچتى. «ئاساسىي قاتلامدا خەلق ئۈچۈن ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، 2 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ ئاساسىي قاتلام ئۈچۈن 10 ئەمەلىي ئىش قىلىپ بېرىپ، ئاساسىي قاتلامنىڭ ئۈل مۇئەسسەسەلىرىنى ياخشىلىدى، ماددىي، مەدەنىي تۇرمۇش سەۋىيىسىنى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈردى.

جيا چۈن، تىيەن چىشېڭ

ئارقا سەپ تەمىناتى كاپالىتى

2003 - يىلى قوراللىق ساقچى قىسىم قاتناش 2 - باش ئەترىتى ئارقا سەپ تەمىناتىغا ئائىت قائىدە - تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈردى، «مالىيە باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى»، «قورال - جابدۇق باشقۇرۇش چارىسى» قاتارلىق 7 بەلگىلىمە خاراكتېرلىك ھۆججەتنى تۈزۈپ تارقاتتى، ئارقا سەپ تەمىناتى قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىيات يۈزلىنىشىگە بىرلەشتۈرۈپ «ئارقا سەپ تەمىنات قۇرۇلۇشىنىڭ 3 يىللىق پىلانى» نى تۈزدى. قىسىملارنىڭ خېرىدار بولۇشى ۋە ۋەزىپە ئېلىشى ئۈچۈن 77 نۇسخا كاپالەت خېتى، 187 نۇسخا كىرىدەت ئىسپاتى

قوراللىق ساقچى قىسىم باش شتابنىڭ كۆپ قېتىم ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. جىياڭ جىنشۈي، ۋاڭ ۋۇ

خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى

ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون خەلق ھاۋا مۇداپىئەسىدىكى 4 نۇقتىلىق شەھەردە خەلق ھاۋا مۇداپىئە ئاپپاراتىنى مۇستەقىل تەسىس قىلىش مەسلىسىنى ھەل قىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە سىمسىز كودلۇق خەلق ھاۋا مۇداپىئە ئالاقە تورى بەرپا قىلدى، خەلق ھاۋا مۇداپىئە تېررۇگى سىگنالنىڭ قاپلاش دائىرىسى %65 كە يەتتى. تەكشۈرۈپ تەستىقلانغان يېڭىدىن ياسىلىدىغان ۋە چالسى ئىشلىنىدىغان خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى 209 مىڭ كۋادرات مېتىر بولدى، تىنچ مەزگىلىدە، ئۇرۇش مەزگىلىدە ئىشلەتكىلى بولىدىغان قۇرۇلۇشلارنىڭ پايدىلىنىش نىسبىتى 12 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى. مالىيەنى نازارەت قىلىش ۋە قېلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەردە خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسىگە ئائىت سىياسەت خاراكتېرلىك ھۆججەت ئېلان قىلىندى. قانۇنچىلىق، قوماندانلىق ئالاقىسى، قۇرۇلۇش قىلىش ۋە باشقۇرۇش، مالىيەنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش قاتارلىقلار بويىچە ھەر خىل تەربىيەلەش كۇرسلىرى ئېچىلدى. شۇ ئارقىلىق خەلق ھاۋا مۇداپىئە ئىشخانىسى دۆلەت ھاۋا مۇداپىئە ئىشخانىسى ئورگىنى تەرىپىدىن «ئىجازەتلىك ھەربىيەلەشتۈرۈش» قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

لۇ جىيې

قۇرۇلۇش قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى قۇرۇلۇشىدىن 200 نەچچىنى، يېڭىدىن ياسىلىدىغان، چالسى ئىشلىنىدىغان قۇرۇلۇش كۆلىمىدىن 209 مىڭ كۋادرات مېتىرنى تەستىقلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە بەككە خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى 41 مىڭ كۋادرات مېتىر، قۇرۇلۇش ئاخىرلاشقان خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى 168 مىڭ كۋادرات مېتىر.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى 1 مىليون كۋادرات مېتىردىن ئېشىپ كەتتى. 3960 كۋادرات مېتىرلىق خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشى پۇختىلاندى ۋە ئۆزگەرتىلدى، 64 مىڭ كۋادرات مېتىرلىق خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشى ئاسرايدى ۋە باشقۇرۇلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تىنچ مەزگىلىدە، ئۇرۇش مەزگىلىدە ئىشلىتىلىدىغان قۇرۇلۇش كۆلىمى 409 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، بۇ خىل قۇرۇلۇشنىڭ ھازىر بار قۇرۇلۇش كۆلىمىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %39 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 12 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى. تىنچ مەزگىلىدە، ئۇرۇش مەزگىلىدە ئىشلىتىلىدىغان قۇرۇلۇشلارنىڭ مەھسۇلات قىسمىنى (تىجارەت سوممىسى) 150 مىليون يۈەنگە، ئاپشۇرغان بېجى 10 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە، يىللىق ساپ پايدىسى 9 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغان ئادەم 15 مىڭ 555 كە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 3 - ئاينىڭ 17 - كۈنى خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشىنى نازارەت قىلغۇچى ئىنژېنېرلاردىن مەملىكەتلىك 1 - قارارلىق سالاھىيەت ئىمتىھانى ئېلىندى. 190 نەچچە نازارەتچى ئىمتىھاندىن ئۆتۈپ، خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشلىرىنى نازارەت قىلىش سالاھىيىتىگە ئېرىشتى؛ 3 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايوندىكى ئا، ب دەرىجىلىك لايىھىلەش ئورۇنلىرىدىن 83 كىشى قاتناشقان خەلق ھاۋا مۇداپىئە قۇرۇلۇشى لايىھىچىلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلدى، قاتتىق سىناش ئارقىلىق نەتىجىسى لايىھەتلىك بولغانلارغا خەلق ھاۋا مۇداپىئە كەسپى خادىملىرىنىڭ قايتا تەربىيەلىگەنلىك گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بېرىلدى.

لۇ جىيې

قوماندانلىق ئالاقە - تېررۇگى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ ھاۋا ھۇجۇمىدىن مۇداپىئەلىنىش لايىھىسىنى تۈزۈش پىلانىغا ئاساسەن، شىخەنزە، ئاقسۇ شەھەرلىرى ھاۋا ھۇجۇمىدىن مۇداپىئەلىنىش لايىھىسىنى تۈزۈش خىزمىتىنى دەسلەپكى قەدەمدە تاماملىدى. غۇلجا، كورلا، قەشقەر شەھەرلىرى لايىھىسىنى تۈزۈش خىزمىتىنى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملىدى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھاۋا مۇداپىئە ئىشخانىسى رايون (ناھىيە) دەرىجىلىك ھاۋا ھۇجۇمىدىن مۇداپىئەلىنىش لايىھىسىنى تۈزۈشكە كىرىشىپ، شەھەر، رايون، مەھەللىدىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى بويىچە سترېتېئولوگ ھاۋا ھۇجۇمىدىن مۇداپىئەلىنىش سىستېمىسىنى تەدرىجىي بەرپا

65% كە ئۆستى.

لۇ جىيى
خەلق ھاۋا مۇداپىئە تەشۋىقات -

تەربىيىسى

ئاپتونوم رايون 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 10 - كۈنىگىچە خەلق ھاۋا مۇداپىئە تەشۋىقات ئېيى پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. تەشۋىقات ئېيىدا جايلار خەلق ھاۋا مۇداپىئە تەشۋىقات فىلىمى — «تىنچلىق قالغىنى بەرپا قىلىش» نى قايتا - قايتا كۆرسەتتى ھەمدە تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرى ئارىسىغا خەلق ھاۋا مۇداپىئەسىگە ئائىت جامائەت پاراۋانلىق ئېلانلىرىنى قىستۇرۇپ كۆرسەتتى. شىنجاڭ ئىقتىساد رادىئو ئىستانسىسى خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى بويىچە مەخسۇس زىيارەت پروگراممىسى ئىشلىدى. ئۈرۈمچى، غۇلجا شەھەرلىرى ئاۋات رەستورانىگە ئېلان تاختىسى ئورنىتىپ خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى سىياسىتى ۋە قۇرۇلۇش نەتىجىلىرىنى تەشۋىق قىلدى. مائارىپ نازارىتى، شۇ ئارقىلىق خەلق ھاۋا مۇداپىئە ئىشخانىسى، بىخۇەن مائارىپ كومىتېتى بىرلىكتە «ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەردە خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى تەربىيىسىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» تارقىتىپ، خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى بىلىملىرى تەربىيىسىنى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ يىللىق ئوقۇتۇش پىلانىغا كىرگۈزۈشنى ئايدىنلاشتۇردى. شىخەنزە شەھىرىدىكى 4 ئوتتۇرا مەكتەپ جۇڭگو خەلق ھاۋا مۇداپىئە تەربىيىسى بازىسى قىلىپ بېكىتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە بىر يىلدا 129 مەكتەپ، 841 سىنىپ خەلق ھاۋا مۇداپىئە بىلىملىرى تەربىيىسىنى قانات يايدۇردى، تەربىيە ئالغانلار 46 مىڭ 682 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %55 ئاشتى.

لۇ جىيى

قىلدى. خەلق ھاۋا مۇداپىئەسى ئالاقە قوماندانلىق قۇرۇلۇشىغا سېلىنىدىغان مەبلەغ سالماقى داۋاملىق ئاشۇرۇلدى، 80 مىڭ يۈەن مەبلەغ تەييارلىنىپ، قىسقا دولقۇنلۇق كودلۇق ماسلىشىشچان سىمسىز راتىيىدىن 7 يۈرۈش سېتىۋېلىنىپ، دۆلىتىمىزدىكى نۇقتىلىق شەھەرلەردە قىسقا دولقۇنلۇق كودلۇق سىمسىز ئالاقە تورى قۇرۇلۇشى تاماملاندى.

جىددىي ئەھۋالدىكى قوماندانلىق ئورۇنلىرىنىڭ ئاپتوماتلاشتۇرۇش سىستېمىسى ۋە قوماندانلىق مەركىزىي شتاب ئوفىستېرلىرى مەشغۇلات ئۆيىنىڭ قۇرۇلۇشى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. كورلا شەھەرلىك ھاۋا مۇداپىئە قوماندانلىق ئورنىنىڭ توپا - تاش قۇرۇلۇشى پۈتتى ھەمدە ئۈسكۈنىلەر سېتىۋېلىندى ۋە ئورنىتىلدى. تىبېتقا تورىنى بەرپا قىلىش، ئاسراش، باشقۇرۇش ۋە نورمال ئىشلىتىشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتى بىلەن شىنجاڭ ھەربىي رايونى بىرلىكتە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ خەلق ھاۋا مۇداپىئە نۇقتىلىق شەھەرلىرىدە تىبېتقا - ئالاقە مۇئەسسەسەلىرى قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» نى تۈزۈپ تارقىتىپ، بىر يىلدا 900 نەچچە مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئېلېكترونلىق تىبېتقا ئاپپاراتىدىن 26سى، ئۆزگىرىشچان توك ۋە تۇراقلىق توك ئىشلىتىلىدىغان ئېلېكترونلىق تىبېتقا ئەسۋابىدىن 63ى، تىبېتقا كونترول سىستېمىسىدىن 2 يۈرۈش 48 دانە سېتىۋېلىندى ۋە ئورنىتىلدى، كورلا، غۇلجا شەھەرلىرىدە ھاۋا مۇداپىئە تىبېتقا سىنىنى يىراقتىن كونترول قىلىپ ياغرىتىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. خەلق ھاۋا مۇداپىئەسىدىكى نۇقتىلىق شەھەرلەردە تىبېتقا سىنىنى تۈزۈمى بەرپا قىلىندى، تىبېتقا ئاۋازىنىڭ قاپلاش نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى %40تىن

يېزا ئىگىلىكى

ئومۇمىي بايان

يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادى

تەرەققىياتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىكى، يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتى خېلى تېز بولدى ۋە دېھقانلارنىڭ كىرىمى بىرقەدەر تېز ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك قوشۇلما قىسمى 41 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.2 ئاشتى. دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2106.19 يۈەنگە يېتىپ، %13 كۆپىيىپ، ئېشىش ھەجىمى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى. يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنىڭ 2003 - يىلىدىكى ئاساسلىق ئالاھىدىلىكلىرى:

بىرىنچى، يېزا ئىقتىسادى قۇرۇلمىسى يەنىمۇ تەخلىپ سەرخىلاشتى. تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنىڭ ئاشلىق، ئىقتىسادىي زىرائەت، ئوت - چۆپتىن ئىبارەت ئۈچ مەنبەلىك قۇرۇلمىسىغا ئۆزگىرىش تېزلىتىلدى. ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىش مۇقىم تەرەققىي قىلدى، پاختىچىلىقنىڭ ئەۋزەللىكى يەنىمۇ جارى قىلدۇرۇلدى، پاختا ئومۇمىي مەھسۇلاتى 1 مىليون 600 مىڭ توننىغا يەتتى، شوخلا، زاراڭزا، قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات، ئالقات، زىرە قاتارلىق ئالاھىدە ئىقتىسادىي زىرائەتلەرنىڭ كۆلىمى داۋاملىق كېڭەيدى. ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك تېرىلغۇ كۆلىمى 667 مىڭ گېكتارغا يەتتى. زامانىۋى چارۋىچىلىق تېز تەرەققىي قىلىپ، دېھقانلار كىرىمىنىڭ ئېشىشىدىكى ئاساسلىق ئېشىش نۇقتىسىغا ئايلاندى. ئۆزگىچە ئورمانچىلىق، باغۋەنچىلىكنىڭ تەرەققىياتىدا ئۇدا يۈكسىلىش ۋەزىيىتى ساقلاپ قېلىندى. بىر يىلدا 97 مىڭ گېكتار يەرگە كۆچەت تىكىلىپ، مېۋىلىك دەرەخ ئومۇمىي كۆلىمى 501 مىڭ گېكتارغا يەتتى. يېزا ئەمگەك كۈچلىرىنى يۆتكەش جەھەتتە بىرقەدەر زور بۆسۈش بولۇپ، دېھقانلار كىرىمىنى ئاشۇرۇشنىڭ يېڭى يولى ئېچىلدى. بىر يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە سىرتقا چىقىپ ئەمگەك مۇلازىمىتى بىلەن شۇغۇللانغان دېھقان 542 مىڭ 500 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 195 مىڭ 800 ئادەم كۆپەيدى، ئەمگەك مۇلازىمىتىدىن قىلىنغان كىرىم 930 مىليون يۈەنگە يەتتى، دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە

ئەمگەك مۇلازىمىتى كىرىمى 38 يۈەن كۆپەيدى.

ئىككىنچى، يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇشتا يېڭى ئىلگىرىلەشلەر بولدى. چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى، ئورمانچىلىق، باغۋەنچىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ۋە ئۆزگىچە دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان بىر تۈركۈم باشلامچى كارخانىلار ئۈزلۈكسىز زورايدى، بۇ قۇرۇلمىنىڭ تەخلىپلىشىگە تۈرتكە بولۇپ، دېھقانلار كىرىمىنىڭ ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى 87 نۇقتىلىق باشلامچى كارخانا، دۆلەت دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى 11 نۇقتىلىق باشلامچى كارخانا بار بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي مال - مۈلكى 100 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا 66. ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ زاكاز كۆلىمى تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ %50 دىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى، بىر قىسىم ناھىيە، شەھەرلەردە %70 تىن ئېشىپ كەتتى. دېھقانلارنىڭ كەسپىي ھەمكارلىق ئىقتىسادىي تەشكىلاتى ئازكەم 700 گە يېتىپ، زور بىر تۈركۈم مەخسۇس سېتىۋېلىش، يۆتكەپ سېتىش قاتارلىق ۋاسىتىچى پائالىيەتلەر بىلەن شۇغۇللىنىدىغان دېھقان ۋاسىتىچىلار مەيدانىغا كەلدى. ئۈچىنچى، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنىڭ كېڭەيتىپ قوللىنىلىشى يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى ۋە كىرىمىنىڭ ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈردى. سۇ تېجەپ سۇغىرىش، مۇھاپىزەتلىك يەردە ئۆستۈرۈش، يۇقىرى مەھسۇلاتلىق قېلىپلاشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش قاتارلىقلارنى ئاساس قىلغان دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى تېرىقچىلىقىدىكى يېڭى تېخنىكىلار، توغلىتىلغان ئىسپىرما ئارقىلىق ئەسلىلەندۈرۈش، سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇش ۋە تۈرلەپ كۆچۈرۈش قاتارلىقلارنى ئاساس قىلغان چارۋىنىڭ سۈپەتلىك نەسلىنى يېتىشتۈرۈش تېخنىكىسى ۋە باقمىچىلىق تېخنىكىسى، سۈپەتلىك كۆچەت يېتىشتۈرۈش ۋە پاكلاشتۇرۇپ زىچ ئۆستۈرۈشنى ئاساس قىلغان ئورمانچىلىق، باغۋەنچىلىك تېخنىكىسىنىڭ ئومۇميۈزلۈك كېڭەيتىلىشى يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتىنىڭ پەن - تېخنىكا سەۋىيىسىنى ۋە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەركىبىنى يۇقىرى كۆتۈردى. بىئولوگىيەلىك ئۇسۇلدا ئالدىنى ئېلىش، يوقىتىش، يېزا

مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي يېۋروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمايىل تىلىۋالدى يىغىنىغا كېلىپ سۆز قىلدى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ يېزا ئىگىلىكىگە مەسئۇل پارتىيە ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى، پارتكوم يېزا خىزمىتى ئىشخانىلىرىنىڭ مۇدىرلىرى، بىر قىسىم ناھىيىلىك، شەھەرلىك پارتكوملارنىڭ يېزا ئىگىلىكىگە مەسئۇل مۇئاۋىن شۇجىلىرى (مۇئاۋىن ھاكىم، مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى)، ئاپتونوم رايوننىڭ يېزا ئىگىلىك سىستېمىسىدىكى ئورۇنلار ھەم يېزا ئىگىلىكىگە چېتىلىدىغان تارماقلارنىڭ مەسئۇلىرى يىغىنىغا قاتناشتى.

يىغىندا مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى: شىنجاڭ يېزىلىرىدا ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش نىشانى مۇنداق: 2020 - يىلىغا بارغاندا يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي قىممىتىنىڭ %4 تىن يۇقىرى سۈرئەتتە ئېشىشىنى ساقلاپ، %5 كە يەتكۈزۈشكە تىرىشىش، دېھقانلارنىڭ ساپ كىرىمىنى مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىگە يېقىنلاشتۇرۇش ياكى يەتكۈزۈش، ناسرات ئاھالىلەرنى ھاللىق تۇرمۇشقا يەتكۈزۈش، يېزىلاردىكى تۈرلۈك ئىجتىمائىي كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىگە يېقىنلاشتۇرۇش ياكى يەتكۈزۈش. يېزىلاردا ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشتا مۇنۇ 5 ھالقىنى چىڭ ئىگىلەش لازىم: بازارنى يۆنىلىش قىلغان يېزا ئىسلاھاتىدا باشتىن - ئاخىر چىڭ تۇرۇش؛ يېزا ئىقتىسادىي قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ۋە ياخشىلاشتا باشتىن - ئاخىر چىڭ تۇرۇش؛ يېزا ئىگىلىكىنىڭ رىقابەت كۈچىنى پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ يۇقىرى كۆتۈرۈشتە باشتىن - ئاخىر چىڭ تۇرۇش؛ شەھەر - يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشتا باشتىن - ئاخىر چىڭ تۇرۇش؛ دېھقانلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاش، جارى قىلدۇرۇش ۋە قوغداشتا باشتىن - ئاخىر چىڭ تۇرۇشتىن ئىبارەت. يىغىندا 2003 - يىلى تۆۋەندىكى 9 تۈرلۈك خىزمەتنى نۇقتىلىق ياخشى تۇتۇش تەكىتلەندى: بىرىنچى، دېھقانلار كىرىمىنى ئاشۇرۇشنى چۆرىدەپ، يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىي قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈش. ئىككىنچى، يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇشنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇش. ئۈچىنچى، يېزىلاردىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ يۆتكىلىشىنى تېزلىتىش. تۆتىنچى، يېزا ئىگىلىك سۈپەت ئۆلچىمى سىستېمىسى، يېزا ئىگىلىك مەسئۇلتلىرىنىڭ سۈپىتىنى تەكشۈرۈش، پىرىيوم قىلىش سىستېمىسى ۋە بازار ئۈچۈرى سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش. بەشىنچى، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىدا يېڭىلىق يارىتىشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، يېزا ئىگىلىك پەن -

ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەشغۇلاتى قاتارلىق تېخنىكىلار ۋە پەزىلەتلىك تەدبىرلىرىنىڭ كېڭەيتىلىپ قوللىنىلىشى يېزا ئىگىلىك مەسئۇلىنى ۋە كىرىمىنى ئاشۇرۇشتا ئۈنۈملۈك رول ئوينىدى.

تۆتىنچى، يېزا ئىگىلىك ئۇل مۇئەسسەسەلىرى ۋە ئېكولوگىيەلىك مۇھىت قۇرۇلۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. سۇچىلىق قۇرۇلۇشنى ئاساس قىلغان يېزا ئىگىلىك ئاساسىي قۇرۇلۇش سېلىنىمى 5 مىليارد يۈەنگە يەتتى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سۇچىلىق، سۇ ئېلىكتىرى، ئادەم، چارۋىلارنىڭ ئىچىملىك سۇ قۇرۇلۇشى، سۇغىرىش رايونىنى ئۆزگەرتىش، سۇ ئامبىرىنىڭ خەتىرىنى تۈگىتىپ، مۇستەھكەملەش، كىچىك ۋادىلارنى تىزگىنلەش قۇرۇلۇشىنىڭ ئۈنۈمى گەۋدىلىك بولدى. ئورمانچىلىقتىكى 5 چوڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش مۇقىم ئىلگىرى سۈرۈلدى. دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى ئۈزۈمچىلىكى، ئۆمۈملۈك ئاسراش، تۇپراقنى مۇنبەتلەشتۈرۈش، يېزا ئېنېرگىيىسى ۋە مۇھىتىدىن ئىبارەت 4 چوڭ قۇرۇلۇشقا ھەمدە سۈپەتلىك پاختا بازىسى، تۇپراقنى ياخشىلاش تۈرى قاتارلىق ئۇل قۇرۇلۇشلارغا سېلىنىم سېلىش سالىمى ئاشۇرۇلدى. ئوتلاققا چارۋا بېقىشنى توختىتىپ ئوت - چۆپ تېرىش قۇرۇلۇشى 20 ناھىيىدە باشلاندى.

بەشىنچى، پارتىيىنىڭ يېزا سىياسىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، يېزا ئىسلاھاتى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى. يېزا يەر ھۆددىگەلىك سىياسىتى يەنىمۇ ئەمەلىيلەشتى ۋە مۇكەممەللەشتى. يېزا باج ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك ئېلىپ بېرىلدى، بۇنىڭ بىلەن دېھقانلارنىڭ سېلىقى %40 يېنىكلىدى. كولىكتىپ ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىغا ئەھمىيەت بېرىلدى. ئاشلىق ئوبوروتى تۈزۈلمە ئىسلاھاتى، يېزا ئامانەت - قەرز كوپراتىيى تۈزۈلمە ئىسلاھاتى، نوپۇس تەۋەلىكى تۈزۈلمە ئىسلاھاتى قاتارلىقلار ئۈزلۈكسىز ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىغا ھاياتىي كۈچ قوشۇلدى.

شۇ تاۋ

ئاپتونوم رايونلۇق يېزا خىزمىتى يىغىنى بۇ يىغىن 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسىي ۋەزىپىسى — مەركەز يېزا خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھى ۋە ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتى 4 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈش، تەجرىبىلەرنى خۇلاسلاش ۋە ئالماشتۇرۇش، 2003 - يىللىق ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىللىك يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى مۇھاكىمە قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت. ج ك پ

22 مىليارد 640 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.6 ئاشتى. سېلىنىمى ھاسىلات نىسبىتى 1:0.9 بولدى.

(3) دېھقانلارنىڭ سىرتقا چىقىپ ئەمگەك مۇلازىمىتى بىلەن شۇغۇللىنىشتىن قىلغان كىرىمى. 2003 - يىلى شىنجاڭ دېھقانلىرىدىن سىرتقا چىقىپ ئەمگەك مۇلازىمىتى بىلەن شۇغۇللانغانلارنىڭ كىرىمى 930 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %65.3 ئاشتى.

(4) دېھقانلارنىڭ ئىگىلىك تاپاۋىتى ھەم ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى. 2003 - يىلى شىنجاڭ دېھقانلىرى ئىگىلىك تاپاۋىتى 21 مىليارد 720 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.7 ئاشتى.

ئىككىنچى، يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئېشىش ئامىللىرى توغرىسىدا تەھلىل.

(1) تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسى تەڭشىلىپ، ياخشى ئاساس قىلغان ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش باھاسىنىڭ ئۆزلىشى شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىنىڭ زور ھەجىمدە ئېشىشىنىڭ ئاساسلىق سەۋەبى بولۇپ قالدى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىدا ئومۇمىي ھەھەتتىن «تۆت ئېشىش، ئۈچ كېمىشىش» كۆرۈلدى، يەنى كېۋەز، ياغلىق دان، يەم - خەشەك زىرائىتى، ئۆزگىچە زىرائەتلەرنىڭ كۆلىمى ئاشتى، ئاشلىق زىرائىتى، قىزىلچا، قوغۇن - تاۋۇز قاتارلىقلارنىڭ كۆلىمى كېمەيتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلغۇ كۆلىمى 2002 - يىلىدىكىدىن 144 مىڭ 500 گېكتار كېمەيدى، ھوسۇلى 427 مىڭ توننا ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە كۆمسوقناقتىن باشقا بۇغداي، شال قاتارلىقلارنىڭ كۆلىمى، ھوسۇلى، كىرىمى تەڭ قەدەمدە تۆۋەنلىدى، كېۋەز كۆلىمى، پاختا ھوسۇلى، كىرىمى ئاشتى. كېۋەز كۆلىمى 71 مىڭ 300 گېكتار كۆپەيدى. پاختا ھوسۇلى 840 مىڭ توننا بولۇپ، كىرىمى 2 مىليارد 360 مىليون يۈەن ئاشتى.

(2) چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىياتى تېزلىشىپ، يېزا ئىقتىسادىنىڭ يېڭى ئېشىش نۇقتىسىغا ئايلاندى. شىنجاڭنىڭ چارۋىچىلىق كىرىمى 9 مىليارد 430 مىليون يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي كىرىمنىڭ %19.1 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1.7 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى. يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا 2002 - يىلىدىكىدىن 1 مىليون 60 مىڭ تۇياق كۆپەيدى، تاۋار نىسبىتى %48.3 بولدى.

(3) يېزىلاردىكى 2، 3 - كەسىپ مۇقىم، ساغلام تەرەققىي قىلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى ئاساس قىلغان يېزا 2، 3 - كەسىپلىرى ياخشى ئىقتىسادىي ئايلىنىش ۋەزىيىتىنى ماقلاپ قالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردىكى 2 - كەسىپ

تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش سالىمىنى ئاشۇرۇش. ئالتىنچى، يېزا ئىگىلىك ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى ۋە ئېكولوگىيىلىك قۇرۇلۇشنى تېزلىتىش. يەتتىنچى، يېزا پۇل مۇئامىلىسى، يېزا بېجى، ئاشلىق، پاختا ئوبوروت تۈزۈلمىسى ۋە كوللېكتىپ ئىقتىسادىنىڭ ئەمەلىي كۈچىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ زورايتىپ، كوللېكتىپنىڭ مۇلازىمەت فۇنكسىيىسىنى كۈچەيتىش قاتارلىقلارنى ئاساسىي مەزمۇن قىلغان يېزا ئىسلاھاتىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش. سەككىزىنچى، كەتلىر ۋە دېھقان ئائىللىرىنى چۆرىدەپ شىنجاڭنىڭ نامراتلارنى يۆلەپ روناق تاپقۇزۇش سۈرئىتىنى تېزلىتىش. توققۇزىنچى، ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەرنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش.

چىن چاڭخۇ

يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئايلىنىشى توغرىسىدا

تەھلىل

بىرىنچى، يېزا ئىقتىسادىدىكى ھەرقايسى كەسىپلەرنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى.

(1) يېزا ئىقتىسادىي كىرىمى. دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ مەلۇماتىغا قارىغاندا (تۆۋەندىمۇ شۇنداق) 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە (يەرلىك ئورۇنلار، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) يېزا ئىقتىسادىي كىرىمى 49 مىليارد 390 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ كىرىمى 32 مىليارد 40 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14 (دېھقانچىلىق كىرىمى 21 مىليارد 550 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11؛ ئورمانچىلىقنىڭ 950 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.5؛ چارۋىچىلىقنىڭ 9 مىليارد 430 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %21.8 ئاشتى؛ بېلىقچىلىقنىڭ 110 مىليون يۈەن بولۇپ، %2 ئازايدى)؛ 2 - كەسىپنىڭ كىرىمى 8 مىليارد 150 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %4.7؛ 3 - كەسىپنىڭ كىرىمى 9 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.2 ئاشتى. يېزا ئىقتىسادىي كىرىمىدە 1 - كەسىپنىڭ كىرىمى يەنىلا ئاساسلىق يېتەكچى ئورۇندا تۇردى، ئومۇمىي كىرىمدە 1 - كەسىپنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى %64.9، 2 - كەسىپنىڭ %16.5، 3 - كەسىپنىڭ %18.6 بولدى.

(2) يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىي خىراجىتى ۋە ساپ كىرىمى. 2003 - يىلى شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىي خىراجىتى 26 مىليارد 750 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.9 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش خىراجىتى 22 مىليارد 340 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.1، يېزا ئىقتىسادىنىڭ ساپ كىرىمى

2003 - يىللىق شىنجاڭ بېزا ئىقتىسادىي دارامەت تەقسىماتىنىڭ ۋاساسلىق كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ ستاتىستىكىلىق يىغىندىسى

بىرلىكى: تۈمەن يۈەن

57.97	939.85	2311	2171795	2150583	53201	80301	2358519	93432	2263930	2674704	919969	814593	11054	942606	94949	2155467	2991330	4938634	تاپتۇرۇم رايون بويىچە جەمئىي
26.11	369.61	3236	1195996	1182608	23307	62508	1328158	58487	1268514	1942826	779241	726404	8922	607238	14739	1074797	1915682	3211340	شىمالىي شىنجاڭ بويىچە جەمئىي
0.67	12.52	4132	51736	48619	2787	13822	76968	4894	72045	327512	211198	138933	1728	19570	112	28016	166112	399557	ئۈرۈمچى شەھىرى
0.01	0.20	4356	882	868	14	125	1659	30	1629	1582	442	1388	4	484	31	1186	2626	3211	قاراماي شەھىرى
0.06	1.87	4928	9230	9178	47	581	9806	261	545	10892	8627	420	4	10872	10872	10640	20437	20437	شىنخېز، شەھىرى
4.48	38.88	3119	121255	120632	1820	3458	126406	4103	122203	117928	36096	34789	55	36419	1454	131318	171879	240131	تۈرپان ۋىلايىتى
2.67	17.79	2445	43501	41998	511	2176	46579	3440	43139	68359	30422	21477	71	21737	147	37644	57586	111498	قۇمۇل ۋىلايىتى
7.33	70.41	4256	299679	296887	7074	21099	353967	16802	337164	738460	213231	310919	4337	233372	4865	308900	710100	1075624	سامىي ۋىلايىتى
6.37	132.52	2473	327737	324953	4561	8823	349430	16256	332224	315108	157436	123011	1808	143121	6380	215576	343378	647332	ئىلى ۋىلايىتىغا بىۋاسىتە قارايدىغان قۇرۇلار
1.99	49.07	4007	196638	194967	5274	8174	210669	8005	202587	209221	67006	51813	672	73346	843	218128	279076	411808	ئارىستان ۋىلايىتى
1.94	29.18	2909	84887	84475	397	1409	86723	2670	84053	60475	33925	11948	131	56984	578	40963	67569	144528	ئاتلار ۋىلايىتى
0.59	17.16	3523	60451	60031	822	2842	65951	2026	63925	93289	20859	31706	116	22009	329	82195	106717	157214	بورتالا ۋىلايىتى
31.85	570.23	1711	975799	967975	29893	17792	1030362	34946	995416	731878	140728	88189	2132	335365	80210	1080670	1075647	1727294	جەنۇبىي شىنجاڭ بويىچە جەمئىي
1.62	37.56	3518	132148	130830	2865	3936	142552	4646	137907	148675	11081	32725	535	50199	4681	167361	194104	286582	بايىنغولىن ۋىلايىتى
5.30	121.04	2508	303620	302069	5363	5264	321579	6068	315511	243145	34741	14482	1425	99557	15837	392614	379151	558656	ئاقۇ ۋىلايىتى
2	33.08	1322	43710	43448	650	595	45223	2033	43190	195760	6474	2776	5	20795	1737	30963	23354	62750	قىزىلئۆي ۋىلايىتى
13.24	239.16	1482	354464	353029	14862	5988	373879	12197	361682	223765	44613	20570	36	123300	44925	352003	361154	585447	ئاقشۇر ۋىلايىتى
9.70	139.40	1018	141857	138599	6154	2010	147128	10002	137126	96733	23819	17636	131	41514	13030	137729	117884	231859	تۈمەن ۋىلايىتى

مەنبەسى: بېزا ئىقتىسادىي خىزمەت بۆلۈمى

75 يۈەن بولۇپ، ئاشقان كىرىمىنىڭ %27.9 نى ئىگىلىدى. (4) 2 - 3 - كەسىپلەردە دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ئاشقان

كىرىمى 19 يۈەن بولۇپ، ئاشقان كىرىمىنىڭ %7.1 نى ئىگىلىدى.

(5) دېھقانلارنىڭ سىرتقا چىقىپ ئەمگەك مۇلازىمىتىدىن قىلغان كىرىمى 38 يۈەن بولۇپ، ئاشقان كىرىمىنىڭ %14.1 نى ئىگىلىدى.

دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمىدە ھەرقايسى كەسىپلەرنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى مۇنداق بولدى: تېرىقچىلىقتا ئوتتۇرىچە ساپ كىرىم 1069 يۈەن بولۇپ، %46.3 نى؛ ئورمانچىلىق، بېلىقچىلىق كىرىمى 58 يۈەن بولۇپ، %2.5 نى؛ چارۋىچىلىق كىرىمى 505 يۈەن بولۇپ، %21.8 نى؛ 2 - 3 - كەسىپ كىرىمى 580 يۈەن بولۇپ، %25.1 نى؛ دېھقانلارنىڭ سىرتقا چىقىپ ئەمگەك مۇلازىمىتىدىن قىلغان كىرىمى 99 يۈەن بولۇپ، %4.3 نى ئىگىلىدى.

غالىپ مەشرەپ، لۇ بىن

يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش

خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ 48 كارخانىنى 2 - تۈركۈمدىكى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى نۇقتىلىق باشلامچى كارخانا قىلىپ بېكىتتى. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشكە 11 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەخسۇس تۈر مەبلىغى ئورۇنلاشتۇرۇپ، باشلامچى كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش، يېڭى مەھسۇلاتلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە خام ئەشيا بازىسى قۇرۇلۇشى قاتارلىق 44 يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش قۇرۇلۇش تۈرىگە ياردەم بەردى. پۇل - مۇئامىلە تارماقلىرى قەرز بېرىش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان باشلامچى كارخانىلارنى ئالدى بىلەن قوللىدى. ئاپتونوم رايون دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى 35 باشلامچى كارخانىنى بېيجىڭدا ئېچىلغان تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو خەلقئارا يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى يەرمەنكىسىگە قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇردى.

يەرمەنكىدە شىنجاڭ كارخانىلىرىنىڭ توختام سودا سوممىسى 450 مىليون يۈەنگە، مۇددىئا سودا سوممىسى 80 مىليون يۈەنگە، نەق مال سېتىش سوممىسى 1 مىليون يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش، ئوبوروت بىلەن شۇغۇللىنىدىغان يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش كارخانىلىرى ئىچىدە ئومۇمىي مال - مۈلكى 100 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا 66، 50 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان

كىرىمى 2002 - يىلىدىكىدىن %4.7 ئاشتى، 3 - كەسىپ كىرىمى %8.2 ئاشتى.

(4) ئەمگەك مۇلازىمىتى ئارقىلىق كىرىم قىلىش دېھقانلار كىرىمىنى ئاشۇرۇشنىڭ يېڭى يورۇق نۇقتىسىغا ئايلاندى. بىر يىلدا سىرتقا چىقىپ ئەمگەك مۇلازىمىتى بىلەن شۇغۇللانغان دېھقان 542 مىڭ 500 گە، كىرىمى 930 مىليون يۈەنگە يەتتى، دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك مۇلازىمىتى كىرىمى 99 يۈەن بولۇپ، 38 يۈەن كۆپەيدى.

(5) يېزا باج ئىسلاھاتىنىڭ يولغا قويۇلۇشى دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكەتتى. 2003 - يىلى شىنجاڭدا يېزا باج ئىسلاھاتى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلغان تۇنجى يىل. ئاپتونوم رايوندا باج ئىسلاھاتىدىن كېيىن دېھقانلار ئۈستىگە ئالغان يېزا ئىگىلىكىدىكى 3 باجنىڭ قوشۇمىسى ۋە بىر ئىشنى بىر مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق توپلانغان مەبلەغ 290 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلى دېھقانلار ئۈستىگە ئالغان ئۈچ قالدۇرۇق، بەش بىر تۇتاشقا قارىغاندا 220 مىليون يۈەن ئازىيىپ، كېمىيىش ھەجىمى %44 بولدى.

ئۈچىنچى، دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمىنىڭ قۇرۇلمىسى ئۈستىدە تەھلىل

2003 - يىلى شىنجاڭ دېھقانلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2311 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 269 يۈەن كۆپەيدى. شىمالىي شىنجاڭدا دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 3236 يۈەنگە يېتىپ، 316 يۈەن؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 1711 يۈەنگە يېتىپ، 231 يۈەن ئاشتى، جەنۇبىي شىنجاڭ دېھقانلىرى بىلەن شىمالىي شىنجاڭ دېھقانلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى ئارىسىدىكى پەرق بارغانسېرى روشەنلەشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 85 ناھىيە، شەھەر ئىچىدە دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 5000 يۈەندىن ئاشقان ناھىيە 3 كە، ئاپتونوم رايوننىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن ئاشقان ناھىيە 47 گە يەتتى. ماناس ناھىيىسىدە دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 6186 يۈەن بولۇپ، 1 - ئورۇندا تۇردى، ئەڭ تۆۋەن بولغىنى چىرا ناھىيىسى بولۇپ 905 يۈەن بولدى.

دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمىنىڭ 2003 - يىلىدىكى ئېشىشىنى كەسىپ بويىچە تۆۋەندىكىدەك ئايرىشقا بولىدۇ:

(1) تېرىقچىلىقتا ئوتتۇرىچە كىرىمىنىڭ ئېشىشى 122 يۈەن بولۇپ، ئاشقان كىرىمىنىڭ %45.3 نى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە پاختىچىلىقتىن ئاشقان كىرىم 150 يۈەن، باشقا تېرىقچىلىقتىن كېمەيگەن كىرىم 28 يۈەن.

(2) ئورمانچىلىق، بېلىقچىلىقتىن ئوتتۇرىچە ئاشقان كىرىم 15 يۈەن بولۇپ، ئاشقان كىرىمىنىڭ %5.6 نى ئىگىلىدى.

(3) چارۋىچىلىقتا دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ئاشقان كىرىمى

كارخانا 108، 40 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا 120؛ ئاپتونوم رايون بويىچە بېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى نۇقتىلىق باشلامچى كارخانا 87، بېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى دۆلەتلىك نۇقتىلىق باشلامچى كارخانىسى 10. ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانلار كەسپى ھەمكارلىق ئىقتىسادى تەشكىلاتى 731، مەخسۇس بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش قاتارلىق ۋاستىچىلىك پائالىيەتلىرى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان بىر تۈركۈم دېھقان ۋاستىچىلار قوشۇنى بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە بېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش ئارقىلىق يېتەكلەنگەن تېرىلغۇ كۆلىمى 775 مىڭ 300 گېكتارغا يەتتى، يېتەكلەنگەن دېھقان ئائىلىسى 1 مىليون 500 مىڭ بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقان ئائىلىسىنىڭ %50 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى. ئائىلىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 800 يۈەن كۆپەيدى.

مەخمۇت ئابدۇللا

شىنجاڭ بويىچە 2 - تۈركۈمدىكى بېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى نۇقتىلىق باشلامچى كارخانىلار

2003 - يىلى شۇ ئار بېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى يىغىنىنىڭ تەكشۈرۈپ ماقۇللىشى، شۇ ئار غەلىق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق شىنجاڭ بويىچە 48 كارخانا بېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى نۇقتىلىق باشلامچى كارخانا دەپ ئېتىراپ قىلىندى. ئۇلار: شىنجاڭ شىخۇ پىۋا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى. شىنجاڭ «مەرۋايىت» گۈل - گىياھ چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، ئالتۇن غەربىي يۇرت پەن - تېخنىكا - بېزا ئىگىلىك تەرەققىيات پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ تەڭرىتاغ يۇڭ توقۇمىچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى، ئۈرۈمچى «لىڭخۇئا» تېتىقتۇ چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «لۇجيا» قۇلماق چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «ئالتۇن كالا» بىئولوگىيە پاي چەكلىك شىركىتى، قاراماي «لۇچىڭ» بېزا ئىگىلىك تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «يۇڭشىڭ» قۇرۇلۇش تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ جۇڭغار ئېكولوگىيە قۇرۇلۇشى پاي چەكلىك شىركىتى، بۇرچىن ناھىيىسى «خۇيچاڭ» پۇرچاقچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، ئالتاي «مېيلى» قەغەز بوتقىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، بورتالا ئوبلاستلىق پاختا توقۇمىچىلىق گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «سەنتەي» ھاراقچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، سانجى ئوبلاستى ئاشلىق - ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش گۇرۇھى مېچۈەن چەكلىك

مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «تۇڭخۇي» بازار چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «يېشىل تۇغ» كارخانا (گۇرۇھ) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «ئاسىيا كىندىكى» (گۇرۇھ) چەكلىك شىركىتى، مېچۈەن شەھەرلىك تەمىنات - سودا كوپىراتىپى تەمىنات - سودا ھەمكارلىق باش شىركىتى، سانجى شەھىرى «چاڭدىك» سانائەت - سودا چەكلىك شىركىتى، «دېلۋاڭ» چارۋىچىلىق مەبلەغ سېلىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ ئاسىيا - ياۋروپا داچىڭ مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھ) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «شىنشى» مۇپەتلىك ئۇرۇق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، سانجى شەھىرى «چاڭزۇن» كۆكتات - ئۆزچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، سانجى شەھىرى «جياخۇڭ» ئوقەتچىلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ پىۋا گۇرۇھى گۇچۇڭ «جىسەي» چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «خۇاشى» ئۇرۇقچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، سانجى شەھىرى «خۇاشىڭ» دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، تۇرپان شەھىرى كېچىك باغۋەنچىلىك مەيدانى، تۇرپان ۋىلايىتى «ئالتۇن كىروران» ئۈزۈم - مېۋىچىلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، تۇرپان شەھىرى «شېڭدا» سودا چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ قۇمۇل «چاڭلىيەن» ئۈچەي چەكلىك شىركىتى، قۇمۇل شەھىرى «فېڭشىڭ» بېزا ئىگىلىك - قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى ئۈنۈمبەرئال توپ سېتىش بازىرى، شىنجاڭ «توپۇ» بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ بۈگۈر «خۇالوڭ» دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ خۇشۇت «دېڭدىك» يېمەكلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «چىڭخې» ئېكولوگىيىلىك بېزا ئىگىلىكى (گۇرۇھ) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، خېجىڭ «لەنپىڭ» ھاراقچىلىق چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تەيچاڭ» ئوقەتچىلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ دۆلەت دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى ئەسلى ئۇرۇق مەيدانى، شىنجاڭ قاراشەھەر سەنيو ئوقەتچىلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، كورلا «رۇيكالو» تەبىئىي جانلىقلار تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ قاراشەھەر «شياڭدۇ» ھاراقچىلىق چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «لۈتەي» مول ھوسۇل پاختىچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك «1 - ئاۋغۇست» ئاشلىق - ياغ سانائەت سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، يەرلىك دۆلەت ئىلكىدىكى پوسكام باغۋەنچىلىك مەيدانى، شىنجاڭ پوسكام دېھقانچىلىق مەيدانى، خوتەن پىيالما ئانار - ھاراقچىلىق چەكلىك شىركىتى.

مەخمۇت ئابدۇللا

شىنجاڭ بىلەن غەربىي قىسىمدىكى ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلارنىڭ يېزا ئىگىلىك ئەھۋالىنىڭ 2003 - يىلىدىكى سېلىشتۇرمىسى

رايون	دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى (يۈەن)	دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى (يۈەن)	دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى (100 مىليون يۈەن)	2002 - يىلىدىكىدىن ئاشقىن (%) نى	ئېلىنغان ئاشلىق (تۈمەن توننا)	ئېلىنغان پاختا (تۈمەن تا)	ئېلىنغان ياغلىق دان (تۈمەن تا)
شىنجاڭ	2106.19	1465.3	688.3	6.3	801.6	160	50.1
شەنشى	1675.7	1455.4	535	6.4	968.4	5.3	41.3
گەنسۇ	1673.1	1336.9	400.8	5.9	789.3	8.7	46
نېنخۇئا	2043.3	1637.1	103.4	6	270.2		13.2
چىڭخەي	1794.1	1563.2	76.9	3	86.8		26.2
شىزاڭ	1691	1030.1	58.6	5	96.6		4.9
ئىچكى موڭغۇل	2267.7	1770.6	666.4	6.2	1360.7	0.5	102.3
سىچۈەن	2229.9	1747	1784.5	6.2	3054.1	2.5	217.1
چۇڭچىڭ	2214.6	1583.3	488.6	6.7	1087.1		38.3
گۇيجۇ	1564.7	1185.2	466.7	5.4	1104.3	0.1	72.3
يۈننەن	1697.1	1405.7	799.3	6.6	1471		29.7
گۇاڭشى	2094.5	1751.2	1030.9	4.3	1465.1	0.1	55.7

ش ئۇ ئار ستاتىستىكا ئىدارىسى

ئوتتۇرىسىدا كۆلەملىك، پىلانلىق، تەشكىللىك ھالدا «كۈزلۈك ھوسۇل يىغىۋېلىشتا يۆتكەش» يەنىمۇ مۇقىملاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە پاختا يىغىش بىلەن شۇغۇللىنىشقا تەشكىللەنگەن دېھقان ئەمگەك كۈچى 173 مىڭ 800 گە يەتتى. ئۈچىنچى، مەۋقەنى ئۆز جايىنىڭ بايلىق مەنبەسىگە قويۇپ، ئەمگەك كۈچىنى كۆپ تەلپ قىلىدىغان كەسىپلەر (مەسىلەن: چارۋىچىلىق، زەمبۇرۇغ - ئوت - چۆپ كەسىپى، ئورمانچىلىق - باغۋەنچىلىك) نى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، دېھقانلارنى ئۆز جايىدا يۆتكىلىشكە يېتەكلىدى. تۆتىنچى، رايون ئەۋزەللىكىنى جارى قىلدۇرۇپ، ساياھەتچىلىك ئارقىلىق كىرىم قىلدى.

ھىمىت نىياز

يېزا ئىگىلىكىدە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا

قىلىش خىزمىتى

بىرىنچى، يېزا ئىگىلىكىدە قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە قانۇن ئىجراى بويىچە تەربىيەلەش خىزمىتىنى ياخشى

يېزا ئەمگەك كۈچلىرىنى يۆتكەش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ دېھقانلىرىدىن سىرتقا چىقىپ ئەمگەك مۇلازىمىتى بىلەن شۇغۇللانغانلار 542 مىڭ 500 گە، ئەمگەك مۇلازىمىتىدىن قىلىنغان كىرىم 930 مىليون يۈەنگە يەتتى. دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك مۇلازىمەت كىرىمى 99 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 38 يۈەن كۆپەيدى.

2003 - يىلى جايلار دۆلەت غەربىنى كەڭ ئېچىش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويغان پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، يېزىلاردىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرىنى يۆتكەش ساھەسىنى تىرىشىپ كېڭەيتتى. بىرىنچى، ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا ئاكتىپ قاتناشتى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېزا ئىگىلىك قۇرۇلۇش تۈرلىرىدە ئىشلىتىلگەن دېھقان ئىشلەمچى 258 مىڭغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئىچىدە ئىشلىتىلگەن دېھقان ئىشلەمچى 173 مىڭ بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %97.4 كۆپەيدى. ئىككىنچى، جەنۇبىي شىنجاڭ بىلەن شىمالىي شىنجاڭ ئارىسىدا بىخەتەر بىلەن يەرلىك

3 باج قوشۇلمىسى 102 مىليون 23 مىڭ يۈەن، يېزا مەجبۇرىيەت ئەمگىكى 28 مىليون 310 مىڭ كۈن بولۇپ، 2002 - يىلىدىن 8 مىليون 190 مىڭ كۈن ئازايدى. ھەر بىر ئەمگەك كۈچىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 7.5 كۈندىن توغرا كەلدى؛ جۇغلانما ئەمگەك 53 مىليون 260 مىڭ كۈن بولۇپ، 8 مىليون 560 مىڭ كۈن ئازايدى، ھەر بىر ئەمگەك كۈچىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 14.2 كۈندىن توغرا كەلدى. «ئىككى ئەمگەك» نىڭ يىغىندىسى بىر ئەمگەك كۈچىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 21.7 كۈندىن توغرا كېلىپ، 5.5 كۈن ئازايدى. ئەمگەك ئورنىغا پۇل چىقارغان ئىش كۈنى 4 مىليون 10 مىڭ كۈنگە، ئەمگەك ئورنىغا چىقىرىلغان پۇل 34 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقان - چارۋىچىلار ئۈستىگە ئالغان ئىجتىمائىي سېلىق سوممىسى 38 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 12 مىليون 380 مىڭ يۈەن ئاشتى، كىشى بېشىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 4.1 يۈەندىن توغرا كەلدى. بۇنىڭدىكى ئاساسلىق سەۋەب يېزىلاردىكى يېڭى تىپتىكى ھەمكارلىشىپ داۋالاشنىڭ يولغا قويۇلغانلىقى بولدى، نەتىجىدە 14 مىليون 920 مىڭ يۈەن ھەق ئارتۇق يىغىلدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ سېلىقى 860 مىليون يۈەن ئازىيىپ، ئوتتۇرىچە 92 يۈەن يېنىكلىدى. 2003 - يىلى كۆپ يىللاردىن بۇيان سېلىق ئەڭ كۆپ يېنىكلىتىلگەن بىر يىل بولدى. (1) يېزا باج ئىسلاھاتى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلۇپ، دېھقانلارنىڭ باج سېلىقى 587 مىليون 850 مىڭ يۈەن يېنىكلىتىلدى. (2) يېزا ئىگىلىكىگە چېتىلىدىغان ھەق ئېلىشنى ئېنىقلاش ۋە يېزىلاردىكى «ئۈچ قالايمىقان» مەسلىسىنى مەخسۇس تۈزەش پائال قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 45 چوڭ تۈردىكى 400 نەچچە تۈرلۈك يېزا ئىگىلىكىگە چېتىلىدىغان مەمۇرىي، كەسپىي خاراكتېرلىك ھەق ئېلىش تۈرى ئېنىقلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە يولغا قويۇلغان «سۇنى ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈش» كۆلىمى 1 مىليون 709 مىڭ 100 گېكتار بولۇپ، ئومۇمىي سۇغىرىلغان ئېتىز كۆلىمىنىڭ %80 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭدىن 8 مىليون 560 مىڭ ئادەم نەپ ئالدى، بۇ ئارقىلىق دېھقانلار سېلىقى 115 مىليون يۈەن يېنىكلىدى. يېزا ئېلېكتر تورىنى ئۆزگەرتىش تاماملانغان رايونلاردىكى دېھقانلارنىڭ تۇرمۇش، ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىدىغان توك خىراجىتى كۆرۈنەرلىك ئازايدى. ئاقسۇ ۋىلايىتى ئالدى بىلەن ئوخشاش تۈردىكى توك باھاسىنىڭ ئوخشاش بولۇشىنى يولغا قويدى، يورۇتۇشقا ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ بىر تۇتاش باھاسى بىر كىلوۋات سائەتنىڭ 0.55 يۈەن قىلىپ بېكىتىلدى. (3) ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئوتتۇرا،

ئىشلەندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا ئىگىلىكىدە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش تارماقلىرى يېڭىدىن تۈزىتىش كىرگۈزۈلگەن «يېزا ئىگىلىك قانۇنى» ۋە «يېزا يەر ھۆددىگەرلىك قانۇنى» نى تەشۋىق قىلىش خىزمىتىنى كۈچەيتتى. بىر قىسىم يېزا ئىگىلىك تارماقلىرىدىكى كادىرلارنى «دېھقانلار گېزىتى» ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان «يېزا ئىگىلىك قانۇنى»، «يېزا يەر ھۆددىگەرلىك قانۇنى» ۋە «ئوتلاق قانۇنى» غا دائىر زېھىن سىناش مۇسابىقىسىغا قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇردى. 3 - ئاينىڭ 1 - ھەپتىسىنى «يېزا يەر ھۆددىگەرلىك قانۇنى» نى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش ھەپتىلىكى قىلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا ئىگىلىك سىستېمىسىدا 4 - بەش يىللىق قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش ئەھۋالى جەھەتتە ئۆزى ئۆزىنى تەكشۈرۈش ۋە ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى. قەشقەر، ئۈرۈمچى شەھەرلىرىدە يېزا ئىگىلىكىدە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش بويىچە 3 قارار كۆرسىتىپ، 240 ئادەم تەربىيەلەندى.

ئىككىنچى، يېزا ئىگىلىكىدىكى ئۈنۈملىك قانۇن ئىجرا قىلىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش يەنىمۇ كېڭەيتىلدى. تۇرپان، قۇمۇل شەھەرلىرى، بارىكۆل، ئاراتۈرۈك ناھىيىلىرى، سانجى، قۇكاڭ شەھەرلىرى، قورغاس، غۇلجا ناھىيىلىرى، ئالتاي شەھىرى، كۆكتوقاي ناھىيىسى، بورتالا شەھىرى، جىڭ، ئارشاڭ ناھىيىلىرى، كورلا شەھىرى، يەنجى ناھىيىسى، ئاقسۇ شەھىرى، ئونسۇ، كۇچا، پوسكام، قانلىق، مەكىت ناھىيىسىدىن ئىبارەت 21 ناھىيە (شەھەر) ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - تۈركۈمدىكى يېزا ئىگىلىك مەمۇرىيىتىدە ئۈنۈملىك قانۇن ئىجرا قىلىش نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان ناھىيە (شەھەر) قىلىپ بېكىتىلدى، شۇنىڭ بىلەن شىنجاڭدا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك مەمۇرىيىتىدە ئۈنۈملىك قانۇن ئىجرا قىلىش نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان ناھىيە (شەھەر) 22 گە، ۋىلايەت (ئوبلاست) 4 گە، مەملىكەت بويىچە يېزا ئىگىلىك ئۈنۈملىك قانۇن ئىجرا قىلىش نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان ئورۇن 2 گە يەتتى. ۋەن جىڭسەن

دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ سېلىقىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭدا يېزا باج ئىسلاھاتى يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، دېھقان - چارۋىچىلار يۇقىرىغا تاپشۇرغان دۆلەت بېجى 538 مىليون 398 مىڭ يۈەن بولۇپ، كىشى بېشىغا 57.29 يۈەندىن توغرا كەلدى. يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان ئۈچ خىل يېزا ئىگىلىك بېجىنىڭ قوشۇلمىسى ۋە توپلانغان مەبلەغ 185 مىليون 461 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە

كۆپەيدى؛ مۇرەسسە قىلىنغان توختام ماجىراسى 1619 قېتىم بولۇپ، %61 ئازايدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ھۆددىگەرلىك توختامنى باشقۇرۇش - كېسىم قىلىش ئاپپاراتى 529 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 443 ى ئازايدى.

ئەركىن ھۈسەن

دېھقانلار كەسپىي ھەمكارلىق ئىقتىسادىي

تەشكىلاتلىرى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە دېھقانلار كەسپىي ھەمكارلىق ئىقتىسادىي تەشكىلاتى 1155 كە، ئەزاسى 43 مىڭ 190 گە يەتتى. تەشكىلاتلارنىڭ كەسپلەر بويىچە تارقىلىش ئەھۋالى مۇنداق: تېرىقچىلىقتىكىسى 533، باقمىچىلىقتىكىسى 390، پىششىقلاش، توشۇش كەسپى ھەم باشقا كەسپلەردىكىسى 232؛ ئەزالار تۇرۇشلۇق رايونلار بويىچە قارىغاندا يېزا تەۋەسىدىكى دېھقانلار كەسپىي تەشكىلاتى 1124، يېزا، ناھىيە ھالقىغان دېھقانلار كەسپىي تەشكىلاتى 31؛ مۇلازىمەت شەكلىدىن قارىغاندا بۇ كەسپىي ھەمكارلىق ئىقتىسادىي تەشكىلاتلىرى مەھسۇلات بىلەن تەمىنلەشنى ئاساس قىلغان بولۇپ، ئىشلەپچىقىرىشتىن ئىلگىرىكى، ئىشلەپچىقىرىش جەريانىدىكى ۋە ئىشلەپچىقىرىشتىن كېيىنكى پۈتكۈل جەرياندا مۇلازىمەت قىلىدۇ.

چاڭ شيا

كەنت دەرىجىلىك مالىيەنى ئاشكارىلاش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كەنت دەرىجىلىك مالىيەنى ئاشكارىلاشنى قېلىپلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى خىزمىتى داۋاملىق كۈچەيتىلدى. ئاشكارىلاش مەزمۇنى يېزا سىياسىتى، يەر ھۆددىگەرلىكى، ئۆيلۈك يەرنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، پىلانلىق تۇغۇت، ھەق ئېلىش ئۆلچىمى، مالىيە چىقىمى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كەنت مالىيە ھېساباتىنى يېزا ۋاكالىتىن باشقۇرۇشنى يولغا قويغان يېزا - بازار %66 نى ئىگىلىدى. مۇتلەق كۆپ قىسىم مەمۇرىي كەنتلەردە مالىيەنى ئاشكارىلاش، دېموكراتىك باشقۇرۇش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە تۈزۈلمىسى قېلىپلاشقان ۋە بىرقەدەر قېلىپلاشقانلىرى %90 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى.

ئىسرائىل ئابباس

ساختا يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياسىرىغا

زەربە بېرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ساختا يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياسىرىغا زەربە بېرىشتە قانۇن - نىزاملارغا خىلاپ بولغان

باشلانغۇچ مەكتەپلىرىدىكى 2 مىليون 50 مىڭ ئوقۇغۇچىنىڭ كىتاب - دەپتەر پۇلى ۋە ئوقۇش پۇلى 2003 - يىلى كۈزلۈك ئوقۇش مەۋسۈمىدىن باشلاپ كەچۈرۈم قىلىندى. مۇشۇ بىر تۈردىلا دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ سېلىقى 140 مىليون يۈەن يېنىكلىدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانلار سېلىقىنى يېنىكلىتىش ئەھۋالى 6 قېتىم تەكشۈرۈلدى.

لېي جۇن

يېزا ھۆددىگەرلىك توختامىنى باشقۇرۇش

ئەھۋالى

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ يېزا يەر ھۆددىگەرلىك قانۇنى» 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلدى. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ بېشىدا شىنجاڭدا «يېزا يەر ھۆددىگەرلىك قانۇنى» تەشۋىقات ھەپتىلىكى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئائىلە ھۆددىگەرلىكى يولغا قويۇلغان يەر كۆلىمى 1 مىليون 816 مىڭ گېكتارغا، ئائىلە ھۆددىگەرلىكىنى يولغا قويغان دېھقان ئائىلىسى 1 مىليون 990 مىڭغا، تارقىتىلغان يېزا يەر ھۆددىگەرلىك ھوقۇقى گۇۋاھنامىسى 1 مىليون 870 مىڭ پارچىگە يەتتى. كەنت (ئەسلىدىكى ئىشلەپچىقىرىش چوڭ ئەترىتى) ئىگىدارچىلىقىدا بولغان يەر 995 مىڭ گېكتارغا، گۈرۈپپا (ئەسلىدىكى ئىشلەپچىقىرىش ئەترىتى) ئىگىدارچىلىقىدا بولغان يەر 384 مىڭ گېكتارغا يەتتى. دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ھۆددىگە ئالغان يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقى ئوبوروت قىلىنغان يەر 74 مىڭ 400 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ھۆددە ئېلىنغان يەر باشقىلارغا ھۆددىگە بېرىلگەن كۆلەم 37 مىڭ 800 گېكتار، ئۆتۈنۈپ بېرىلگەن كۆلەم 7200 گېكتار، ئۆزئارا ئالماشتۇرۇلغان كۆلەم 11 مىڭ 600 گېكتار، ئىجارىگە بېرىلگەن كۆلەم 15 مىڭ 800 گېكتار، پاي قىلىپ قوشۇلغان كۆلەم 250 گېكتار، باشقا شەكىلدە ئوبوروت قىلىنغان كۆلەم 1600 گېكتار، زاپاس يەر كۆلىمى 137 مىڭ 600 گېكتار.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمزالانغان يېزا ئىگىلىك ھۆددىگەرلىك توختامى 1 مىليون 990 مىڭ پارچىگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.8 ئاشتى؛ دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ھۆددىگە ئالغان يەرلەرنى ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئوبوروت قىلىش توختامى 42 مىڭ 700 پارچىگە يەتتى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ھۆددىگەرلىك توختامى ماجىراسى 2194 قېتىم يۈز بېرىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %47.1 ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە كېسىم قىلىنغان توختام ماجىراسى 575 قېتىم بولۇپ، %40.6

ئىقتىسادىي زىياننىڭ ئالدى ئېلىندى.

جېن شياۋ

يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا پائالىيىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا «يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا

يىلى پائالىيىتى» پائال قانات يابدۇرۇلدى. بىرىنچى، پاختا ئىشلەپچىقىرىش چۆرىدىلىپ ئۈستۈنلۈككە ئىگە دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ رىقابەت كۈچىنى يۇقىرى كۆتۈرىدىغان پەن-تېخنىكا ھەرىكىتى يولغا قويۇلدى. ئىككىنچى، مەملىكەت بويىچە دېھقانلار پەن - تېخنىكا بىلىملىرى مۇسابىقىسى شىنجاڭ رايونىنىڭ مۇسابىقىسىغا قاتنىشىش خىزمىتى ئۇيۇشتۇرۇلدى، شىنجاڭ كوماندىسى غەربىي شىمال مۇسابىقى رايونىنىڭ تەييارلىق مۇسابىقىسىدا 2 - بولدى. ئۈچىنچى، شىنجاڭ دېھقانلار پەن - تېخنىكا كىتابخانىسى قۇرۇلۇشىنى ئىلتىماس قىلىپ يوللاش خىزمىتى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، 52 كەنتتە دېھقانلار كىتابخانىسى قۇرۇش خىزمىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. تۆتىنچى، شىنجاڭ بويىچە يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنى يېزىلارغا يەتكۈزۈش پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇلدى. بەشىنچى، ئېكولوگىيىلىك ھويلا - ئارام بەرپا قىلىپ دېھقانلارنى بېيىتىش پىلانى ۋە زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى ھەرىكەت پىلانى پائال ئىلگىرى سۈرۈلدى ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. يېزا ئاھالىلىرى ئىشلىتىدىغان پاتاق گازى كۆلچىكىدىن 1179 سى ياسالدى، زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىدىن 50 سى، زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتىدىن 67 سى يېڭىدىن ئېتىراپ قىلىنىپ بېكىتىلدى.

چيۇ جىيەنمىن

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىدىكى داڭلىق

ماركىلىق مەھسۇلاتلار

2003 - يىلى شىنجاڭ داڭلىق ماركىلىق يېزا ئىگىلىك

مەھسۇلاتلىرىنى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش كومىتېتى باھالاش ئارقىلىق چاقىلىق ناھىيىسى «سەنخەي» قوغۇن - باغۋەنچىلىك چەكلىك شىركىتىنىڭ «سەنخەي» ماركىلىق قوغۇنى قاتارلىق 10 خىل مەھسۇلات شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىللىق داڭلىق ماركىلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى بولۇپ باھالاندى. 2000 -، 2001 - يىلى ئېتىراپ قىلىنىپ بېكىتىلىپ، مۇددىتى توشقان ئەمەلىدىكى شىنجاڭ بويىچە داڭلىق ماركىلىق 10 خىل يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى قايتا باھالاش ئارقىلىق داۋاملىق شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىللىق داڭلىق ماركىلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى دەپ ئېتىراپ قىلىنىپ بېكىتىلدى.

چيۇ جىيەنمىن

تۆۋەندىكىدەك 9 خىل قىلىشقا نۇقتىلىق زەربە بېرىلدى. بىرىنچى، كىشىشىكىسىز، گۇۋاھنامىسىز تىجارەت قىلغان، تىجارەت دائىرىسىدىن ھالقىپ تىجارەت قىلغانلار؛ ئىككىنچى، ۋاقتى ئۆتكەن، ئۈنۈمىنى يوقاتقان، سۈپىتى ئۆزگەرگەن ۋە تاۋار بەلگىسى تولۇق بولمىغان لايىھەسىز ۋە دۆلەت ئىشلىتىشنى مەنئى قىلغان يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياىلىرىنى ئىشلەپچىقارغان، ساتقانلار؛ ئۈچىنچى، تىزىملىتىلغان گۇۋاھنامىسى (پاكى كېڭەيتىش ئىجازەتنامىسى) تەستىق ھۆججەت نومۇرى، سورتلىرى تەكشۈرۈپ بېكىتىش، ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى، تىجارەت ئىجازەتنامىسى، مەھسۇلات سۈپىتى لايىھەتلىك گۇۋاھنامىسى بولمىغان يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياىلىرىنى ئىشلەپچىقارغانلار، ساتقانلار؛ تۆتىنچى، باشقا نەرسىلەرنى ئارىلاشتۇرۇپ ساختىلىق قىلغان، ناچار مالىنى ياخشى مال ئورنىغا دەسەتكەن ساختا، ناچار يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياىلىرىنى ئىشلەپچىقارغان، ساتقانلار؛ بەشىنچى، باشقىلارنىڭ تاۋار ماركىسى، نامى، ئوراسى، زىننەتلىشى، زاۋۇت نامى، زاۋۇت ئادرېسى قاتارلىقلارنى ئوغرىلىقچە ئىشلەتكەن، تۈرلۈك يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياىلىرىنى ئىشلەپچىقارغان، ساتقانلار؛ ئالتىنچى، ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت ئىجازەتنامىسى، تەستىق ھۆججەت نومۇرى ياكى مەھسۇلاتنىڭ تىزىملاش گۇۋاھنامىسى، لايىھەت گۇۋاھنامىسىنى ساختا ياسىغان، ئۆزگەرتىپ ياسىغان ياكى ساتقان، سېتىۋالغانلار؛ يەتتىنچى، مەھسۇلاتنى ئىشلەپچىقارغان، تىجارەت قىلغان ئورۇننىڭ نامى، ئادرېسى، ئۈنۈملۈك ۋاقتى ۋە ئالاقىدار سۈپەت بەلگىلىرىنى ساختا ياسىغان ۋە ئۆزگەرتكەنلەر؛ سەككىزىنچى، تۈرلۈك ئېلان ياكى ئاخبارات ۋاسىتىلىرىدىن پايدىلىنىپ، يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياىلىرىنىڭ سۈپىتى، مۇلازىمىتى، ئۈنۈمى، ئىشلىتىلىش دائىرىسى قاتارلىقلارنى ساختا ئېلان قىلغان ۋە تەشۋىق قىلغانلار؛ توققۇزىنچى، يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش، سېتىشقا ئۆلچەم مىقدارى جەھەتتە قانۇنغا خىلاپلىق قىلغانلار.

بىر يىلدا ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىك سىستېمىسىدا 3458 قانۇن ئىجراچىسى (قېتىم) ئەۋەتىلىپ، 1324 ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت ئورنى (قېتىم) تەكشۈرۈلدى. 452 بازار (قېتىم) تەرتىپكە سېلىندى، 314 دېلو دېلو تۇرغۇزۇلۇپ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، 62 مىليون 269 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ساختا، ناچار يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشياىسى تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈرۈلدى. قىممىتى 50 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىغان چوڭ دېلو، مۇھىم دېلودىن 18 سى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىپ، 9 مىليون يۈەن قىممىتىدىكى

شىنجاڭنىڭ 2003 - يىللىق داڭلىق ماركىلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى

مەھسۇلات نامى	تاۋار ماركىسى نامى	ئورۇن نامى
قوغۇن	سەنخەي	چاقىلىق ناھىيىلىك «سەنخەي» قوغۇن - باغۋەنچىلىك چەكلىك شىركىتى
چىلان	كىروران	چاقىلىق ناھىيىلىك «كىروران» چىلانچىلىق تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى
پاختا (ئىنچىكە تالالىق پاختا)	تەڭرىتاغ كۈمۈش پاختا-تىسى	شىنجاڭ ئاقسۇ تارىم پاختىچىلىق (گۈرۈھى) ئونسۇ چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
سۈت گۈلى چىپار پۇرچىقى	ئاشەن	قانا ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى
قەلەي قۇتلىق شوخلا قىياسى، شوخلا توغراقلىقى، پۈتۈن شوخلا	پەنپەي	شىنجاڭ بەيفۇ بېيىتەك يېمەكلىك چەكلىك شىركىتى
ئالاھىدە 1 - دەرىجىلىك بۇغداي ئۇنى، ئالاھىدە 2 - دەرىجىلىك بۇغداي ئۇنى	تيەنجيا	چاپچال تيەنجيا ئاشلىق - ياغ چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
ئېسىل زاراڭزا مېيى	كەيتو	جىمىسار ناھىيىلىك جۇاڭزى ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى
ئۈزۈم ھارنىقى	قەدىسى يول	قۇمۇل شەھىرى «قەدىسى يول» ھاراقچىلىق چەكلىك شىركىتى
ئۈزۈك خورمىسى	خۇشاللىق	بۈگۈر ناھىيىسى شىنجاۋ مېۋە مەھسۇلاتلىرى سانائەت - سودا چەكلىك شىركىتى
تۈزلانغان ئۇچەي	چاخخې	شىنجاڭ قۇمۇل «چاخخې» ئۇچەي مەھسۇلاتلىرى چەكلىك شىركىتى
قوغۇن، تاۋۇز ئۇرۇقى	خۇاشى	شىنجاڭ «خۇاشى» ئۇرۇقچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
ئۈزۈن تالالىق پاختا	فېخخەي	شىنجاڭ «لۈتەي» مول ھوسۇل پاختىچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
شېنپىي ماركىلىق يۈرۈشلەشكەن مەھسۇلاتلار	شېنپىي	شىنجاڭ «شېنپىي» بىئولوگىيىلىك ياسالما چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
بەيلىياڭچى، ئاق قوناق ئالاھىدە ھارنىقى	شىنچۈچۈن	تۇرپان «بەيلىياڭچى» ھاراقچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
ئالاھىدە 1 - دەرىجىلىك بۇغداي ئۇنى	شۈەيچى	شىنجاڭ گۈچۈك ناھىيىلىك يېڭى ئەسىر چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
تەڭشەلگەن زاراڭزا يېغى	كاڭخۇبېيۈەن	شىنجاڭ «كاڭخۇبېيۈەن» ئاشلىق - ياغ چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
يۈرۈشلەشكەن زاراڭزا يېغى، ئاپتاپپەرەس يېغى، قىچا يېغى	تايۈەن	شىنجاڭ «تايۈەن» زاراڭزا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
زاراڭزا ساغلاملىق سالات يېغى، تەڭشەلگەن زاراڭزا ساغلاملىق يېغى، ئاپتاپپەرەس سالات يېغى	يەنلېينياۋ	شىنجاڭ «بوستان» زاراڭزا تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى
قۇلماق دانچىسى	«زاى» (SA-1)	شىنجاڭ فۇبېي سەنباۋلى قۇلماق چەكلىك شىركىتى
قۇلماق دانچىسى	شىنرۇي	شىنجاڭ «لۈيچىن» قۇلماق ياسالما شىركىتى

چىۋ جېنمىن

كەسپلەردە ئۇدا ئېشىش بولدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە سانائەت شوخلىسى تېرىلغۇ كۆلىمى 50 مىڭ گېكتارغا يەتتى، ھوسۇلى 3 مىليون توننىغا

قىزىل كەسپ

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى پىششىقلاپ ئىشلەندىغان

سانائەت شوخلىسى، ھاراق ئۈزۈمى قاتارلىق قىزىل

يۇقىرى ھوسۇلۇق ئۆستۈرۈش، كېسەللىك، ھاشارات زىيانداشلىقىنىڭ ئۈنۈمىنى ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۈنۈمى يوقىتىش، تۇپراقنى نىسبەت بويىچە ئوغۇتلاش، سۇلياۋ يويۇق ئاستىدىن ئۆز بېسىملىق تېمىتىپ سۇغىرىش قاتارلىق ئىشلار، ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكىلار كېڭەيتىلىپ، پىششىقلاپ ئىشلىتىدىغان سانائەت شوغلىمىنىڭ بىرلىك مەھسۇلات سەۋىيىسى ۋە مۇپەت ئۆلچىمى يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى تۆۋەنلىتىلىپ، ئۈنۈمى ئاشۇرۇلدى. دىك كاجۇ

شىنجاڭنىڭ يېشىل يېمەكلىك تەرەققىيات

ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە يېشىل يېمەكلىك كارخانىسى 63 كە، يېشىل يېمەكلىك بەلگىسى ئۈنۈملۈك ئىشلىتىلگەن مەھسۇلات 87 گە يەتتى، يېشىل يېمەكلىكلەرنى ئۆلچەشتىكى نۇقتىلىق ئورۇن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېشىل يېمەكلىك مەھسۇلاتلىرىنى يىللىق نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈپ ئۆلچىدى، تەكشۈرۈپ ئۆلچەشتە لايىھە تىلەك نىسبىتى %97 بولدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ يېشىل يېمەكلىك تەرەققىيات مەركىزى 21 كارخانىنىڭ 32 مەھسۇلاتىنى يېشىل يېمەكلىك مەھسۇلاتقا يوللاش ئىلتىماسىنى قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 6 كارخانىنىڭ 12 مەھسۇلاتى داۋاملاشتۇرۇپ يوللانغان مەھسۇلات. جۇڭگو يېشىل يېمەكلىك مەركىزىنىڭ تەكشۈرۈشى ئارقىلىق، 13 كارخانىنىڭ 14 مەھسۇلاتى يېشىل يېمەكلىك بەلگىسىگە ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە بىر مەھسۇلات AA دەرىجىلىك يېشىل يېمەكلىك بەلگىسىگە ئېرىشتى. ئابلېكىم

يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20 پىششىقلاپ ئىشلەنگەن شوغلا ياسالغىلىرى 500 مىڭ توننىغا يېتىپ، %2.8 ئاشتى، مەملىكەت بويىچە پىششىقلاپ ئىشلەنگەن شوغلا ياسالغىلىرىنىڭ %90 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەش ھالىتى داۋاملىق ساقلاپ قېلىندى، ھاراق ئۈنۈمى كۆلىمى 12 مىڭ گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8، ئېلىنغان ھاراق ئۈنۈمى 90 مىڭ توننىغا يېتىپ، %14، ئىشلەنگەن ئۈزۈم ھاراقى 63 مىڭ توننىغا يېتىپ، %14.5 ئاشتى. «شىنتەين» ھاراقچىلىقى، «شياڭدۇ» ھاراقچىلىقى قاتارلىق باشلامچى كارخانىلار ھاراق ئۈزۈمى ئىشلەش كەسپىنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى. تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكى، ئىلى دەرياسى ۋادىسى، قاراشەھەر ئويمانلىقىدىن ئىبارەت 3 چوڭ ھاراق ئۈزۈمى كەسپ رايونى شەكىللەندى. ئالقات تېرىلغۇ كۆلىمى 11 مىڭ 600 گېكتارغا يەتتى، ھوسۇلى 20 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، 7300 توننا ئاشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە سانائەت شوغلىمى ياسالغىلىرىنىڭ ئېكسپورت مىقدارى 348 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.4، ئېكسپورتتىن يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت 175 مىليون 760 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %9.01 ئاشتى، بىرىكتۈرۈش ۋە مەبلەغ سېلىپ زاۋۇت قۇرۇش ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ شوغلا ياسالغىلىرى ئىشلەش كارخانىلىرىدىن شىنجاڭ «تۇنخې»، «شىنچۇڭجى» ۋە شىنجاڭ «تېنەيى» دىن ئىبارەت شوغلا پىششىقلايدىغان 3 چوڭ باشلامچى كارخانا بارلىققا كەلدى، شىنجاڭ بويىچە سانائەت شوغلىمىنى زىيانسىز ئىشلەپچىقىرىشنى كەسىپلەشتۈرۈش قاتارلىق تۈر مەبلەغىدىن تولۇق پايدىلىنىلىپ، سۈپەتلىك،

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېشىل يېمەكلىك بەلگىسىگە ئېرىشكەن كارخانىلار ۋە مەھسۇلاتلار

كارخانا نامى	مەھسۇلات نامى	تاۋار ماركىسى
شىنجاڭ ئارمان ئوقەتچىلىك كەسپى چەكلىك شىركىتى	نوقۇت تالقىنى	ئارمان
شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئەنەنجۈي تەجرىبە دېھقانچىلىق مەيدانى	قومۇش	سۈيى تېنەنيۈەن
شىنجاڭ ئالتاي مۇتچىلىكى قاناس مۇت مەھسۇلاتلىرى زاۋۇتى	تولۇق مايلىق سۈت پاراشوكى	قاناس
شىنجاڭ ئىلى سىفاڭ ئوقەتچىلىك پاي چەكلىك شىركىتى	ئاق شېكەر	سىفاڭ
«تۇنخې» مەبلەغ سېلىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	ئاق شېكەر	تۇنخې
«تۇنخې» مەبلەغ سېلىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	ئاق شېكەر	تۇنخې
شىنجاڭ فۇبېي سەنباۋلې قۇلماق چەكلىك شىركىتى	قۇلماق دانچىسى	جىيايى
شىنجاڭ يەكەن ناھىيىلىك زەرەپشان گۈرۈچچىلىك چەكلىك شىركىتى	گۈرۈچ	زەرەپشان

شىنجاڭ بۈگۈر ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمى تەرەققىيات شىركىتى	ئاق كىشىش	جەنۇبىي بۈگۈر
شىنجاڭ ئىلى خۇاڭ يۈەنۈك ئۈزۈمزارلىقى	قىزىل شار ئۈزۈم	يۈەنۈك
شىخۇ پىۋا گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى	پىۋا	شىخۇ
شىنجاڭ تەيكۈن گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى	تەڭرىتاغ يەرلىك توخوسى	تەيكۈن
شىنجاڭ «لېچۈن» شوخلا ياساللىرى چەكلىك شىركىتى	شوخلا قىيامى	لېچۈن
شىنجاڭ «تەنرۈن» سايرام كۆلى بېلىقچىلىق شىركىتى	ئاق سالمون بېلىقى	سايرام كۆلى

ئابلېكىم

ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە تۇنجى تۈركۈمدىكى دۆلەت دەرىجىلىك زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش بازى ناھىيىلىرى (ئۈرۈمچى ناھىيىسى ۋە تۇرپان شەھىرى) قۇرۇلۇشىنى مۇستەھكەملەش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق 2 - تۈركۈمدىكى دۆلەت دەرىجىلىك زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش بازى ناھىيىلىرى (ئاقسۇ شەھىرى ۋە قەشقەر شەھىرى) قۇرۇلۇشى تەشكىللەپ يولغا قويۇلدى، ئاقسۇ قەشقەر شەھەرلىرىنىڭ يېزا ئىگىلىك مۇھىت سۈپىتىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ۋە زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرلىرىنى تۈزۈپ يوللاش خىزمىتى ئورۇندالدى. 2003 - يىلى 1 - ئايدىن 2004 - يىلى 3 - ئايغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىدىن 69 ى بېكىتىلدى (بېكىتىلگەن بازى 179 غا يەتتى)، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى، تۇرپان، ئالتاي، قۇمۇل قاتارلىق ۋىلايەت دەرىجىلىك بازى 4، ئاقسۇ، قەشقەر شەھەرلىرى، ئونسۇ، توقسۇن، گۇچۇك ناھىيىلىرى قاتارلىق ناھىيە دەرىجىلىك بازى 20، ئاپتونوم رايون بويىچە زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىسى كۆلىمى 314 مىڭ 400 گېكتار (بېكىتىلگەن بازىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 614 مىڭ 400 گېكتار) غا يەتتى.

ئىككىنچى، زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش، ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش ۋە باشقۇرۇش. شىنجاڭدا نۇقتىلىق ئۆستۈرۈلدىغان 15 خىل كۆكتات، قوغۇن-تاۋۇز، مېۋىنى زىيانسىز مەھسۇلات قىلىپ ئۆستۈرۈشتىكى ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا قائىدىسى ياكى ئۆلچىمى مۇزاكىرە قىلىنىپ تۈزۈپ چىقىلدى ھەمدە زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىدا ئۈلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىلدى، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون

جۇڭلۇي خۇاشيا ئورگانىك يېمەكلىكلەر-نى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش مەركىزىنىڭ شىنجاڭ شۆبە مەركىزى قۇرۇلدى

جۇڭگو يېشىل يېمەكلىك تەرەققىيات مەركىزى قۇرغان جۇڭلۇي خۇاشيا ئورگانىك يېمەكلىكلەرنى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش مەركىزى (قىسقارتىلىپ ئاتىلىشى COFCC) دۆلەت ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىشنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن تەسىس قىلىنغان دۆلەت ئىچىدىكى ئورگانىك يېمەكلىكلەرنى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىدىغان تۇنجى ئاپپارات. 2003 - يىلى شۇ ئار بېشىل يېمەكلىك تەرەققىيات مەركىزى تەرىپىمەش ۋە سىناشقا ئادەم ئەۋەتىپ قاتناشتۇردى، ئۇلار ئورگانىك يېمەكلىكلەرنى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش سالاھىيىتىگە ئېرىشتى، جۇڭگو يېشىل يېمەكلىك تەرەققىيات مەركىزىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق شىنجاڭدا جۇڭلۇي خۇاشيا ئورگانىك يېمەكلىكلەرنى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش مەركىزىنىڭ شۇ ئار شۆبىسى قۇرۇلدى، بۇ مەركەز ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك سىتېمىسىدىكى ئورگانىك يېمەكلىكلەرنى كەشىپ قىلىش، ئېتىراپ قىلىش - بېكىتىش، باشقۇرۇش، تەشۋىق قىلىش قاتارلىق خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇشقا مەسئۇل بولىدۇ، بۇ مەركەز شىنجاڭ سايرام كۆلى «سالمون بېلىقى» غا قارىتا ئورگانىك يېمەكلىكنى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىشنى ئېلىپ باردى، 10 - ئايدا بۇ مەھسۇلات تەكشۈرۈشتىن ئۆتۈپ، ئورگانىك يېمەكلىك بەلگىسى ئىشلىتىش تەستىقلاندى، بۇ ئارقىلىق شىنجاڭدا ئورگانىك يېمەكلىكنى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتكىلى بولماسلىق تارىخىغا خاتىمە بېرىلدى.

ئابلېكىم

زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەھۋالى
بىرىنچى، زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى

شەھەرلەردىكى ئاساسلىق زىرائەتلەردە زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىنى يولغا قويۇش تەشكىللەندى. پىل ئاخىرىغىچە زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىدىن 40 ى قۇرۇلدى، كۆلىمى 66 مىڭ 700 گېكتاردىن ئاشىدۇ. «بېدىگەن تۈرىدىكى كۆكتاتلار»، «يوپۇرمىقى ئىستېمال قىلىنىدىغان كۆكتاتلار»، «پىلتىزسىمان غول تۈرىدىكىلەر»، «پىمەكلىك زەمبۇرۇغ تۈرىدىكىلەر» نى زىيانسىز ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا قائىدىسى بويىچە پەن - تېخنىكا، تەربىيەلەش فىلىملىرى ۋە 15 زىيانسىز كۆكتات، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا قائىدىسى، ئۆلچىمى دەسلەپكى قەدەمدە ئورۇندالدى.

بەشىنچى، زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى (بازىلىرى) نى قېلىپلاشتۇرۇپ ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىشنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش. 2003 - يىلى «ئاپتونوم رايونىڭ زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئومۇمىي ئۆلتۈرۈش قىلىش تۈزۈمى» تۈزۈپ چىقىلدى. شۇ ئارقىلىق زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىلغان جايدا ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش كومىتېتى قايىتىدىن قۇرۇلدى، زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى (بازىلىرى) دىن نۇسخا ئېلىش، پىرىيوم قىلىش، ئۆلچەش، باھالاش - تەكشۈرۈش، ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىشنى باشقۇرۇش قاتارلىق خىزمەتلەرنىڭ تۈرلۈك قائىدە تۈزۈملىرى ئورنىتىلىپ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى.

ياقۇبجان تۇرسۇن

بويىچە ئېتىراپ قىلىنىپ بېكىتىلگەن زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى 92 گە، ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى 159 مىڭ 800 گېكتار (ئېتىراپ قىلىنىپ بېكىتىلگەن مەھسۇلات 234، ئومۇمىي ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى 361 مىڭ 800 گېكتار) غا يەتتى. ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى بەلگىسىگە ئېرىشكەن زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ بازارغا كىرگەندىكى باھاسى ئادەتتىكى بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسىدىن 20% - 40% يۇقىرى بولدى.

ئۈچىنچى، مەملىكەت بويىچە بىر تۇتاش بەلگىسى بولغان زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى كۆرسىتىش، بېكىتىش خىزمىتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، شىنجاڭ بويىچە تۇرپان، ئاقسۇ شەھەرلىرى، ئونسۇ ناھىيىسى قاتارلىق جايلاردىكى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېتىراپ قىلىنىپ بېكىتىلگەن زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى يوللاش ۋە كۆرسىتىش ئىشى تەشكىللەندى، 15 مەھسۇلات دۆلەت دەرىجىلىك زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش لايىھەلىك گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشىپ، مەملىكەت بويىچە زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ بىر تۇتاش بەلگىسىنى ئىشلىتىش ھوقۇقىغا ئېرىشتى.

تۆتىنچى، زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىلىرىنى قۇرۇش ۋە ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش. ئۈرۈمچى، تۇرپان، ئاقسۇ، قەشقەر، بايىنغولىن، سانجى، ئىلى، خوتەن، قۇمۇل، تارباغاتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلار تۈرۈشلۈك

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئېتىراپ قىلىنغان، گۇۋاھنامە بېرىلگەن زىيانسىز بېزا

ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى مۇندەرىجىسى

زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتىنى ئىلتىماس قىلغان ئورۇن	ئېتىراپ قىلىنغان، گۇۋاھنامە بېرىلگەن مەھسۇلات	زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتىنى ئىلتىماس قىلغان ئورۇن	ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى (گېكتار)	ئېتىراپ قىلىنغان، گۇۋاھنامە بېرىلگەن مەھسۇلات	زىيانسىز بېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتىنى ئىلتىماس قىلغان ئورۇن
ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەندىچۆي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	ئۈزۈم	توقسۇ ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى	166.7	بۆلجۈرگەن	ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەندىچۆي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى
ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەندىچۆي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	«خۇەنجياڭ» مار-كىلىق ئۇن	كۇچا ناھىيىلىك ئۇن زاۋۇتى	40	سەي كاۋىسى	ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەندىچۆي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى
توقسۇن ناھىيىسى ئىلانلىق يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى	قەغەز ياخاق	توقسۇ ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى	393.3	كىشىمىش ئۈزۈم	توقسۇن ناھىيىسى شاھ يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى
توقسۇن ناھىيىسى شاھ يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى	ئۆرۈك	توقسۇ ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى	766.7	كۈدە	توقسۇن ناھىيىسى شاھ يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى

120	نەشپۈت	ئونسۇ ناھىيىلىك شالچىلىق مەيدانى	3266.7	خاسلىق	توقسۇن ناھىيىسى غۆلبويى يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى
21.3	ئۈزۈم	ئونسۇ ناھىيىلىك شالچىلىق مەيدانى	133.3	چىلان	توقسۇن ناھىيىسى بوستان يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى
1666.7	ئۆرۈك	باي ناھىيىسى ياتۇر يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى	666.7	نوقۇت	ئۆچتۇرپان ناھىيىلىك ئۆرۈك باشقۇرۇش پودىكىسى
666.7	سامساق	باي ناھىيىلىك دېھقانچىلىق چارۋىچىلىق ئىدارىسى	1200	بۇغداي	ئۆچتۇرپان ناھىيىلىك ئاشلىق - ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
113.3	تەرغەمەك	باي ناھىيىسى باي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	200	مۇچ	باي ناھىيىسى مىچىق يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى
333.3	ياغىۋ	باي ناھىيىسى چوڭ كۆۋرۈك يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى	3000	ئۆرۈك	كەلپىن ناھىيىلىك دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق چارۋىچىلىق ئىدارىسى
200	سەۋزە	باي ناھىيىسى سايرام بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	3000	چامغۇر	كەلپىن ناھىيىلىك دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق چارۋىچىلىق ئىدارىسى
133.3	ئۈزۈم	جىمىسار ناھىيىلىك «كېلۇ» پىزا ئىگىلىك جەمئىيىتى	20	بۆلجۈرگەن	پوسكام ناھىيىلىك باغۋەنچىلىك مەيدانى
666.7	ئۆرۈك	جىمىسار ناھىيىلىك «كېلۇ» پىزا ئىگىلىك جەمئىيىتى	8733.3	پەيزاۋات ئۆرۈكى	پەيزاۋات ناھىيىلىك پەيزاۋات ئۆرۈك ئىش - لەپچىقىرىش - سېتىش جەمئىيىتى
1000	ياغىۋ	ماناس ناھىيىسى چىڭشۈيخې يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى	15666.7	ھەك موگۇسى	گۇچۇڭ ناھىيىسى كوناگۇچۇڭ بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى
66.7	مۇچ	مىچۈن شەھەرلىك ياشلار - بېشىل دېھقانچىلىق مەھسۇلاتى جەمئىيىتى	146.7	ياغىۋ	ماناس ناھىيىسى لەنجۇۋەن بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى
7666.7	تاۋۇز	قۇتۇبى ناھىيىسى ۋۇگۇڭخەي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	1000	ھەك موگۇسى	ماناس ناھىيىسى چىڭشۈيخې بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى
7666.7	ئاتلىق ياغىۋ	قۇتۇبى ناھىيىسى ۋۇگۇڭخەي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	33.3	قوغۇن	جىمىسار ناھىيىسى جىمىسار بازىرى دۇڭجياۋەن كەنت كۆمىتى
6666.7	ئۆرۈك خورمىسى	بۈگۈر ناھىيىلىك شىنجاۋ مېۋە مەھسۇلات - لىرى سانائەت - سودا چەكلىك شىركىتى	333.3	تاۋۇز	جىمىسار ناھىيىسى جىمىسار بازىرى دۇڭجياۋەن كەنت كۆمىتى

180	مۈچ	خوشۇت ناھىيىلىك «كاغىنۇلك» مېۋە - كۆكتات چەكلىك مەس- ئۇلىيەت شىركىتى	200	ئۈزۈم	شىنجاڭ جىرۇپىيالىك مەبلەغ سېلىش شىركىتى تى دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى
180	پېدىگەن	خوشۇت ناھىيىلىك «كاغىنۇلك» مېۋە - كۆكتات چەكلىك مەس- ئۇلىيەت شىركىتى	180	چىپار پۇرچاق	خوشۇت ناھىيىلىك «كاغىنۇلك» مېۋە - كۆكتات چەكلىك مەس- ئۇلىيەت شىركىتى
180	سەي كاۋىسى	خوشۇت ناھىيىلىك «كاغىنۇلك» مېۋە - كۆكتات چەكلىك مەس- ئۇلىيەت شىركىتى	180	تەرەمەك	خوشۇت ناھىيىلىك «كاغىنۇلك» مېۋە - كۆكتات چەكلىك مەس- ئۇلىيەت شىركىتى
1000	شوخلا	نىيە ناھىيىسى نىيە يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى	7333.3	ئۆرۈك قىيامى	بۈگۈر ناھىيىلىك «خۇالۇك» دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى
1000	مۈچ	نىيە ناھىيىسى نىيە يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى	3053.3	ياڭاق	چىرا ناھىيە چىرا يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى
3000	قوغۇن	نىيە ناھىيىسى ئەندىر يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى	1073.3	ئۈزۈم	خوتەن ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى
466.7	شوخلا	كېرىيە ناھىيىسى مۇئەسسەسە يېزا ئىگى- لىكى پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	18280	ياڭاق	خوتەن ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسى
266.7	پېدىگەن	كېرىيە ناھىيىسى مۇئەسسەسە يېزا ئىگى- لىكى پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	1533.3	چىلان	خوتەن شەھىرى ئاقچال باشقۇرۇش رايونى كومىتېتى
333.3	تەرەمەك	كېرىيە ناھىيىسى مۇئەسسەسە يېزا ئىگى- لىكى پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	400	قوغۇن	خوتەن شەھىرى ئاقچال باشقۇرۇش رايونى كومىتېتى
333.3	مۈچ	كېرىيە ناھىيىسى مۇئەسسەسە يېزا ئىگى- لىكى پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	373.3	تەرەمەك	خوتەن شەھىرى گۇجان- باغ يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى
200	سەي كاۋىسى	كېرىيە ناھىيىسى مۇئەسسەسە يېزا ئىگى- لىكى پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	373.3	مۈچ	خوتەن شەھىرى گۇجان- باغ يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى

200	قوغۇن	كېرىيە ناھىيىسى مۇئەسسەسە يېزا ئىگىلىكى پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	1000	تەرخىمەك	نىيە ناھىيىسى نىيە يېزىلىق خەلق ھۆكۈمەتى
200	تاۋۇز	كېرىيە ناھىيىسى مۇئەسسەسە يېزا ئىگىلىكى پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	1000	سەي كاۋىسى	نىيە ناھىيىسى نىيە يېزىلىق خەلق ھۆكۈمەتى
333.3	ئاچچىق كاۋا	تارباغاتاي ۋىلايەتلىك فېئىيون يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى	1000	پېدىگەن	نىيە ناھىيىسى نىيە يېزىلىق خەلق ھۆكۈمەتى
106.7	كۈدە	ساۋەن ناھىيىسى ئۇلاشۇس بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	240	قىزىلگۈل	لوپ ناھىيىسى يورۇتقاش بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى
1000	ئالقات	ساۋەن ناھىيىسى قورغاس بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	840	ئۆرۈك	لوپ ناھىيىسى چارباغ يېزىلىق خەلق ھۆكۈمەتى
33.3	قۇلماق	ساۋەن ناھىيىسى قورغاس بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	26.7	شاپتۇل قىياسى	شىنجاڭ تېنچ ئوكيان يېزا ئىگىلىك بايلىقى رنى ئېچىش چەكلىك شىركىتىنىڭ لوپ شۆبىسى
1333.3	مۈچ	ساۋەن ناھىيىسى بەنمىخەي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	3000	ياخاق	لوپ ناھىيىسى چارباغ يېزىلىق خەلق ھۆكۈمەتى
666.7	غول پىياز	ساۋەن ناھىيىسى بەنمىخەي بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	640	چىلان	لوپ ناھىيىسى بەشتوغراق يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى
200	ئۈزۈم	غۇلجا ناھىيىلىك كۆك - تاق قۇرۇلۇشى ئىشخا - نىسى	1000	كىشىش ئۈزۈم	قۇمۇل شەھىرى قارادۆ - ۋە يېزىلىق خەلق ھۆكۈ - مىتى
66.7	پىياز	غۇلجا ناھىيىلىك كۆك - تاق قۇرۇلۇشى ئىشخا - نىسى	1000	قۇمۇل چىلىنى	قۇمۇل شەھىرى قارا دۆۋە يېزىلىق خەلق ھۆكۈمىتى
666.7	ياغچۇ	توققۇزتارا ناھىيىلىك كۆك - تاق قۇرۇلۇشى ئىشخانىسى	200	پېدىگەن	بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مەركىزى
66.7	سەي كاۋىسى	قورغاس ناھىيىسى چىڭسوخوزا بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	200	تەرخىمەك	بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مەركىزى
333.3	ئالقات	جىڭ ناھىيىسى تولى يېزىلىق خەلق ھۆكۈمەتى	200	شوخلا	بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مەركىزى
200	سەي كاۋىسى	بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مەركىزى	200	خام كۆكتات	بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مەركىزى

66.7	تەرخەمەك	قورغاس ناھىيىسى چىڭسەنخوزا بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	666.7	سامماق	ئالغى ناھىيىلىك سامماقچىلىق جەمئىيەتى
800	سەۋزە	قورغاس ناھىيىسى كۈرە بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى	66.7	شوخلا	قورغاس ناھىيىسى چىڭسەنخوزا بازارلىق خەلق ھۆكۈمىتى
26.7	ئۈزۈم	كۆرۈمچى شەھەرلىك كانچىلىق گۈرۈھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى — ئىلى جىنچۈن ئۈزۈمزارلىقى	666.7	يالپۇز	قورغاس ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئوت - چۆپ تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى

ياقۇپجان تۇرسۇن

ئورۇنلاشتۇردى، ئۈلگە كۆرسىتىش كۆلىمى 360 گېكتاردىن ئاشتى. مەھسۇلاتنى ئۆلچەپ ھېسابلاشقا ئاساسلانغاندا، ئۈلگە كۆرسىتىش رايونىدا مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلى 150 كىلوگرامغا يەتكەن كۆلەم 330 گېكتاردىن ئاشقان، بۇنىڭ ئىچىدە مو بېشى ساپ پاختا ھوسۇلى 200 كىلوگرامغا يەتكەن نۇقتا 2 بولۇپ، كۆلىمى 6.7 گېكتار؛ مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلى 180 كىلوگرامغا يەتكەن نۇقتا 4 بولۇپ، كۆلىمى 120 گېكتار؛ مو بېشى ساپ پاختا ھوسۇلى 30 كىلوگرام ئەتراپىدا ئاشقان. 3. كۆپ قېتىم ھوسۇل ئېلىش تۈزۈمىدىكى ئۈنۈم بىر ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىلدى. جەنۇبىي شىنجاڭدا قوللىنىلغان ئەندىزە ئاساسلىقى: بۇغداي ئارىسىغا مەخسۇس ئىشلىتىلدىغان سۈپەتلىك كۆممىقوناقنى كىرىشتۈرۈپ تېرىش — پۇرچاق تۈرىدىكىلەر (مەخسۇس ئىشلىتىلدىغان سۈپەتلىك كۆممىقوناق، سېرىق پۇرچاق، سۈپەتلىك ئوت - چۆپ، بېدە، يەم - خەشەك قىلىنىدىغان قىچا قاتارلىقلار). شىمالىي شىنجاڭدا قوللىنىلغان ئەندىزە ئاساسلىقى: ئارپا، قىچىلارنى يىغۇۋالغاندىن كېيىن، ئېگىزغا مەخسۇس ئىشلىتىلدىغان سۈپەتلىك كۆممىقوناق تېرىپ سېلىش، شۇنىڭ بىلەن بىللە ئوت - چۆپ تېرىشقا بىرلەشتۈرۈپ دېھقانچىلىق رايونلىرىدا سلولاش ۋە شاخ - شۇمبىنى سېرىق پېتى ساقلاش تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى. 2003 - يىلى جەنۇبىي شىنجاڭدا بىر يىلدا 3 قېتىم ھوسۇل ئېلىش بويىچە يۇقىرى ھوسۇلۇق ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى 67 مىڭ گېكتاردىن ئارتۇق يەرگە كېڭەيتىلدى، شىمالىي شىنجاڭدا بىر پەسىللىك سېلىش كۆممىقوناقنى ئېگىزغا تېرىش 6700 گېكتار يەرگە كېڭەيتىلدى.

4. باغۋەنچىلىك تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش خىزمىتى ئوخشۇشلۇق قانات يايىدۇرۇلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم

دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش

خىزمىتى

1. كېۋەزنى يۇقىرى زىچلىقتا ئۆستۈرۈپ مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلىنى 150 كىلوگرامغا يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت يۇقىرى ھوسۇل ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يەرلىك ئورۇنلاردا ئەمەلىي تېرىلغان كېۋەز كۆلىمى 570 مىڭ 700 گېكتار بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى زىچلىقتا ئۆستۈرۈلگەن كېۋەز كۆلىمى %77.1 نى ئىگىلىدى. يەرلىك ئورۇنلاردا مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلى 200 كىلوگرامدىن ئاشقان كۆلەم 1400 گېكتار، مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلى 180 - 200 كىلوگرامغا يەتكەن كۆلەم 7200 گېكتار، مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلى 150 - 180 كىلوگرامغا يەتكەن كۆلەم 77 مىڭ 600 گېكتار، مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلى 120 - 150 كىلوگرامغا يەتكەن كۆلەم 217 مىڭ 800 گېكتار. يۇقىرى زىچلىقتا ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى كېۋەزدىن كەڭ كۆلەمدە يۇقىرى ھوسۇل ئېلىشنى ئىلگىرى سۈردى.

2. ئۆز بېسىملىق كىچىك تۆشۈكلۈك سۇلياۋ تۇرۇبا ئارقىلىق تېمىتىپ سۇغىرىش تېخنىكىسى ئۈلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىلدى. بۇ 2001 - يىلى بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 8 - شى 148 - تۈەن - مەيداندا سىناق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغان، شىنجاڭدا كەڭ كۆلەمدە كېڭەيتىشكە ماس كېلىدىغان، ئىنقىلابىي خاراكتېرگە ئىگە تېجىپ سۇغىرىش يېڭى تېخنىكىسىدىن ئىبارەت. 2003 - يىلى دېھقانچىلىق نازارىتى 10 - بەش يىللىق پىلاندىكى سۈپەتلىك پاختا بازىلىرىنىڭ كېۋەزنى سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇلۇق، يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئۆستۈرۈش ئۈنۈم بىرلەشتۈرۈش تېخنىكىسى بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش رايونلىرىدىكى 8 ناھىيە (شەھەر) دە ئۈلگە كۆرسىتىشنى

ئادەتتىكى ئۇسۇلدا سۇغارغاغا قارىغاندا مو بېشى ھوسۇلى 2 توننا ئەتراپىدا ئاشتى. (2) يۇقىرى ھوسۇل ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش كەلگ دائىرىدە قانات يايىدۇرۇلدى. يۇقىرى ھوسۇل ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش كۆلىمى 6666.67 گېكتار بولۇپ، بىر قىسىم يۇقىرى ھوسۇلۇق تىپلار بارلىققا كەلدى. بىگتۇن يېزا ئىگىلىك 6-شى 102 - تۇن - مەيدانى 2- لىيەندە تېمىتىپ سۇغىرىش تېخنىكىسى قوللىنىلغان 80 مو (5.33 گېكتار) ئۆلگە كۆرسىتىش ئېتىزىنىڭ ئوتتۇرىچە مو (0.07 گېكتار) بېشى ھوسۇلى 19.04 توننىغا يېتىپ، 2003 - يىللىق رېكورتى ياراتتى. (3) 2003 - يىلى «1 - 98» يېشى سورتىنى كېڭەيتىش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىلدى. 2003 - يىلى كېڭەيتىلگەن كۆلەم 6666.67 گېكتار بولۇپ، ئوتتۇرىچە مو (0.07 گېكتار) بېشى ھوسۇلى 6 توننا ئەتراپىدا بولدى. بۇ سورتنىڭ قىزىل پىگمېنت تەركىبى يۇقىرى، بېسىلشقا چىداملىق، يۆتكەش ئاسان بولۇش، سېتىۋېلىش يۇقىرى پەللە مەزگىلىدىن باشقا چاغلاردىمۇ ساتقىلى بولۇشتەك ئالاھىدىلىكلىرى بار.

گې جۈن
 ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك دېھقانچىلىق ئىشلىرى بويىچە پەن - تېخنىكا مەسلىھەتچىلىكى 110 مۇلازىمەت تېلېفونى يولغا قويۇلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭدا دېھقانچىلىق ئىشلىرى بويىچە 110 مۇتەخەسسسلەر قىزىق لىنىيىسىنى يولغا قويغان ئورۇنلار: قۇمۇل، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرى، بايىنغولىن ئوبلاستى، تارباغاتاي ۋىلايىتى، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار، ناھىيە، شەھەرلەردىن سانجى، فۇكاڭ، شىخۇ شەھەرلىرى، قورغاس، توقسۇن، پىچان ناھىيىلىرى، كورلا شەھىرى، بۈگۈر، لىپنۇر، كۇچا ناھىيىلىرى، ئاقسۇ شەھىرىدىن ئىبارەت 11 ناھىيە، شەھەر.

گې جۈن
 يېشى سورتلارنى باھالاپ بېكىتىش

ئەھۋالى
 2003 - يىلى شىنجاڭدا 6 خىل زىرائەتنىڭ 37 يېشى سورتى باھالاپ بېكىتىش (ئېتىراپ قىلىش) تىن ئۆتتى. ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن باھالاپ بېكىتىلگەن (ئېتىراپ قىلىنغان) سورتلارغا قايتا نام بېرىلدى.
 كېۋەز: «شىنجاڭ رەڭلىك كېۋىزى - 5» (زۇڭ 1 - 204)، «شىنخەي - 22» (14 - 1 - 85A)، «شىنخەي - 23 (2430)»، «شىنلۇزاۋ - 17» (شىن B₁)، «شىنلۇزاۋ - 18» (8 - 69118)، «شىنلۇزاۋ - 19» (شى K₆)، «شىنلۇجۇڭ 19» (ND9804)، «جۇڭ 287»، «شىنلۇجۇڭ - 20» (60 - 98)، «شىنلۇجۇڭ - 21»

رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكا تارماقلىرى قىزىل شار ئۇزۇمنى سۈپەتلىك، ئۇنىۋېرسال، يۇقىرى ھوسۇلۇق ئۆستۈرۈش، ھۆل ئىستېمال قىلىنىدىغان ئۇزۇم ۋە نەشپۈتكە خالتا كىيىدۈرۈش تېخنىكىسى، تۇرپان ئۇزۇمىنىڭ دەپنى تۆكۈلۈش مەسلىسى، قوغۇننى ئۇنىۋېرسال ئۆستۈرۈش، كورلا نەشپۈتىنى پاكىز، زىچ ئۆستۈرۈش، بالدۇر يېتىلدۈرۈش ئۇنىۋېرسال تېخنىكىسى ۋە ئۇزۇمنى ھۆل پېتى ساقلاش، توشۇش ۋە ئىنچىكىلەپ پىششىقلاپ ئىشلەش مەسلىسى قاتارلىقلارنى نۇقتىلىق چۆرىدەپ باغۋەنچىلىك پەن- تېخنىكىسى ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشنى تەشكىللەپ قانات يايىدۇردى.

5. 10 - بەش يىللىق پىلاندىكى سۈپەتلىك پاختا بازىسى قۇرۇلۇشى تۈرىنىڭ كېۋەزنى سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇلۇق، يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئۆستۈرۈش ئۇنىۋېرسال تېخنىكىسى بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش رايونلىرى قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ يولغا قويۇلۇش ئۈنۈمى ياخشى بولدى. ئۆلگە كۆرسىتىش رايونىدا يۇقىرى زىچلىقتا يۇقىرى ھوسۇلۇق قېلىپلاشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش ئۇنىۋېرسال تېخنىكىسى، سۇ تېجەپ سۇغىرىش يېشى تېخنىكىسى، ئىلمىي ئوغۇنلاش تېخنىكىسى، كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئۇنىۋېرسال ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش تېخنىكىسى، سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇلۇق يېشى سورتلارنى كېڭەيتىش قاتارلىق سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇلۇق ئۆستۈرۈش ئۇنىۋېرسال تېخنىكىلىرى بويىچە ئومۇميۈزلۈك ئۆلگە كۆرسىتىلدى. 2003 - يىلى ئۆلگە كۆرسىتىش رايونلىرىدا 6660 گېكتار يەرگە كېۋەز تېرىلدى. ئۆلگە كۆرسىتىش رايونىدا كەلگەن كۆلەمدە مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلىنى 150 كىلوگرامغا يەتكۈزۈش ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. كىچىك كۆلەمدە ساپ پاختا ھوسۇلى 180 - 200 كىلوگرامغىچە يەتتى.

6. سانائەت شوخلىسىنى سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇلۇق زىيانسىز ئۆستۈرۈپ، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇنىۋېرسال تېخنىكىسى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىلدى. 2003- يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت شوخلىسى تېرىلغان كۆلەم 49 مىڭ 800 گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن ئازكەم بىر ھەسسە ئاشتى. ئاساسلىقى تۆۋەندىكى بىرنەچچە تۈرلۈك تېخنىكا كېڭەيتىلدى: (1) سانائەت شوخلىسى مايسىسىنى يېتىشتۈرۈپ كۆچۈرۈپ تىكىش تېخنىكىسى ۋە تېمىتىپ سۇغىرىش تېخنىكىسى. 2003- يىلى مايسا يېتىشتۈرۈش كېڭەيتىلگەن كۆلەم 660 گېكتاردىن ئارتۇق، كۆچۈرۈپ تىكىش كۆلىمى 2666.7 گېكتار بولۇپ، خام ماتېرىيالىنى ماشىنىغا كىرگۈزۈپ شوخلا ياسالماسى ئىشلەپچىقىرىش ۋاقتى ئالدىغا سۇرۇلۇپ، شوخلىنىڭ مەركەزلىك بازارغا كىرىش زىددىيىتى پەسەيتىلدى. 6666.67 گېكتار يەردە تېمىتىپ سۇغىرىش تېخنىكىسى قوللىنىلدى ۋە كېڭەيتىلدى، ئوتتۇرىچە مو (0.07 گېكتار) بېشى ھوسۇلى 8 توننا ئەتراپىدا بولۇپ،

1906.67 گېكتار ئاشتى؛ ئارپا كۆلىمى 10 مىڭ 800 گېكتار؛ قارا ئاشلىق (ئاساسلىق پۇرچاق تۈرىدىكىلىرى) كۆلىمى 57 مىڭ 200 گېكتار بولدى.

ئىقتىسادىي زىرائەت ئەلا سورتلىرى كېڭەيتىلگەن كۆلەم 615 مىڭ 800 گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 98 مىڭ 80 گېكتار ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە كېۋەز كۆلىمى 547 مىڭ 600 گېكتارغا يېتىپ، 103 مىڭ گېكتار ئاشتى، ئەلا سورت نىسبىتى %92 بولدى؛ قىزىلچا كۆلىمى 35 مىڭ 700 گېكتار بولۇپ، 12 مىڭ 700 گېكتار كېمەيدى.

ياغلىق دان زىرائىتى ئەلا سورتلىرى كېڭەيتىلگەن كۆلەم 122 مىڭ 800 گېكتار بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 22 مىڭ 600 گېكتار ئازايدى.

قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات تۈرىدىكى زىرائەت ئەلا سورتلىرى كېڭەيتىلگەن كۆلەم 2002 - يىلىدىكى بىلەن ئاساسىي جەھەتتىن تەڭلىشىپ، 128 مىڭ گېكتار بولدى. باشقا زىرائەت ئەلا سورتلىرى كېڭەيتىلگەن كۆلەم 104 مىڭ 800 گېكتار. بۇنىڭ ئىچىدىكى ئاساسلىق سورت قاشقا بېدىدىن ئىبارەت.

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئەلا سورتلارنىڭ كېڭەيتىلىشىدە ئومۇمىي جەھەتتىن قارىغاندا «ئىككى ئازىيىش، بىر ئېشىش، بىر تەڭلىشىش» يۈزلىنىشى كۆرۈلدى، يەنى ئاشلىق زىرائىتى بىلەن ياغلىق دان زىرائىتى ئازايدى، ئىقتىسادىي زىرائەت كۆپەيدى، قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات زىرائەتلىرى تەڭلەشتى.

ئىككىنچى، سۈپەتلىك ئۇرۇق كۆپەيتىش ئەھۋالى 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇرۇق ئېتىزى كۆلىمى 135 مىڭ 700 گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 15 مىڭ 700 گېكتار ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ھەر دەرىجىلىك ئۇرۇقچىلىق شىركەتلىرى (پونكىتلىرى) نىڭ ئۇرۇق ئېتىزى كۆلىمى 76 مىڭ 900 گېكتار بولۇپ، 20 مىڭ 500 گېكتار ئازايدى؛ يېزا، كەنتلەرنىڭ ئۇرۇق ئېتىزى كۆلىمى 58 مىڭ 800 گېكتارغا يېتىپ، 36 مىڭ 900 گېكتار كۆپەيدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلەپچىقىرىلغان تۈرلۈك زىرائەت ئۇرۇقى 344 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 59 مىڭ 300 توننا ئاشتى.

ئاساسلىق زىرائەتلەرنىڭ سۈپەتلىك ئۇرۇقچىلىقى ئىشلەپچىقىرىش ھەم سورت ئەھۋالى: 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە بۇغداي ئۇرۇقى تەييارلاش ئېتىزى كۆلىمى 18 مىڭ 800 گېكتار، ئىشلەپچىقىرىلغان ئۇرۇق 95 مىڭ 716 توننا، بۇنىڭ ئىچىدە كۈزگى بۇغداي ئۇرۇقى 71 مىڭ 787 توننا، ئاساسلىق سورتلىرى: «شىنجاڭ كۈزگىسى - 20»، «شىنجاڭ كۈزگىسى - 18»، «شىنجاڭ كۈزگىسى - 17»، «خەندەن 5316» قاتارلىقلار؛ يازغى بۇغداي ئۇرۇقى

(S - 206145)؛ بۇغداي: «شىنجاڭ يازغىسى - 14» (16 - 98)، «شىنجاڭ يازغىسى - 15» (9811)، «شىنجاڭ يازغىسى - 16» (9710)، «شىنجاڭ كۈزگىسى - 26» (شورفا چىداملىق 101)؛ شال: چۈنئەن - 39، «شىنجاڭ شېلى - 10» (چولدا دانلىق سۆسۈن بېپىشقا كۈرۈچ)؛ ئاپتاپپەرەس: «شىنجاڭ ئاپتاپپەرەس - 9» (ARO - a1)، «شىنئىن HX55» (HX55)، «شىنجاڭ ئاپتاپپەرەس - 10» (BKZ9806)، «شىنجاڭ يېمەكلىك ئاپتاپپەرەس - 4» (كاڭدې 206)، «شىنئىن - 765C»، «يۈنشۈكۈي - 02»؛ قىچا: «شىنجاڭ قىچىسى - 16» (SWH97SN056)؛ كۆممىقوناق: «شىنجاڭ كۆممىقوناق - نىقى - 15» (شزاۋ 02)، «شىنئىن KX9384» (KX9384)، «شىنجاڭ كۆممىقوناقى - 16» (2181)، «شىنجاڭ كۆممىقوناقى - 17» (شىنشزاۋ - 3)، «يۈنئۆي - 1»، «شىنجاڭ كۆممىقوناقى - 18» (15 - 35)، «شىنئىن KX1566» (KX1566)، «شىنئىن KX1568» (KX1568)، «جاڭيۈي 1233»، «شىنجاڭ يەم - خەشەك كۆممىقوناقى - 1» (كاڭدې 1551)، «شىنجاڭ يەم - خەشەك كۆممىقوناقى - 2» (يەم - خەشەك 2001)، «شىنجاڭ يەم - خەشەك كۆممىقوناقى - 3» (شىنچىڭ 01)، «شىنجاڭ يەم - خەشەك كۆممىقوناقى - 4» (شىنچىڭ - 1)، «شىنجاڭ يەم - خەشەك كۆممىقوناقى - 5» (شىنشۇدۇ - 1).

چا چۈنخۇڭ دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ سۈپەتلىك سورتلىرىنى يېتىشتۈرۈش، كېڭەيتىش ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يەرلىك ئورۇنلاردا تۈرلۈك زىرائەت ئۇرۇقلىرى ئىشلىتىلگەن كۆلەم 1 مىليون 927 مىڭ 300 گېكتار، ئاساسلىق دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى ئەلا سورتلىرىنىڭ قاپلاش نىسبىتى %93.5 بولدى. بىرىنچى، ئەلا سورتلارنى كېڭەيتىش ئەھۋالى ئاشلىق زىرائىتى كۆلىمى 955 مىڭ 600 گېكتار بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 78 مىڭ 200 گېكتار ئازايدى، بۇنىڭ ئىچىدە بۇغداي كۆلىمى 468 مىڭ 200 گېكتار بولۇپ، 55 مىڭ گېكتار ئازايدى. نۇقتىلىق كېڭەيتىلگەن بۇغداي سورتى 14 بولۇپ، بۇغداي ئومۇمىي تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ %73 نى ئىگىلىدى، ئاساسلىق سورتلىرى «شىنجاڭ كۈزگىسى - 20»، «شىنجاڭ كۈزگىسى - 17»، «شىنجاڭ كۈزگىسى - 18»، «لۈمەي - 23» ۋە «شىنجاڭ يازغىسى - 6»، «شىنجاڭ يازغىسى - 8»، «شىنجاڭ يازغىسى - 11» قاتارلىقلار بولۇپ، ئەلا سورت نىسبىتى %42 بولدى. شالغۇت كۆممىقوناق كۆلىمى 371 مىڭ 900 گېكتار بولۇپ، 15 مىڭ 700 گېكتار ئازايدى، ئەلا سورت نىسبىتى %93 بولدى؛ شال كۆلىمى 47 مىڭ 400 گېكتار بولۇپ،

2003 - يىلى سۈپەتلىك پاختا بازىسى قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى يەنىلا سورتلارنى سەرغىللاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئەسلى ئۇرۇق، تاۋار ئۇرۇق بازىسى - سورتلارنى سەرغىللاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى ۋە بەلگە خاراكتېرلىك قۇرۇلۇشى قىلىندى. 2003 - يىلى شۇ ئار تەرەققىيات - پىلان كومىتېتى ھەرقايسى تۈر رايونلىرىغا 56 مىليون 440 مىڭ يۈەن مەبلەغ چۈشۈردى، 5 رايون خاراكتېرلىك ئەسلى ئۇرۇق بازىسى ۋە 21 تاۋار ئۇرۇق بازىسى قۇرۇلدى، ھەر بىر بازىغا 3 مىليون يۈەن ئەتراپىدا مەبلەغ سېلىندى. بۇ تۈرنىڭ يولغا قويۇلۇشى ئارقىلىق دۆلەت ئىچىدە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان ئۇرۇق پىششىقلاش ئۈسكۈنىلىرى ۋە ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى، رەڭلىك پولات تاختىلىق ئامبار ۋە زاۋۇت ئۆيلىرى قۇرۇلدى ھەمدە بىر قىسىم پىرىيوم ئۈسكۈنىلىرى سېتىۋېلىندى، بۇ ئارقىلىق ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش، كۆپەيتىش، كېڭەيتىش بىر گەۋدە قىلىنغان سىستېما شەكىللەندى، نۆۋەتتە بۇ تۈرنىڭ قۇرۇلۇشى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتى ھەم ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

چا چۈنخۇاڭ

23 مىڭ 929 توننا، ئاساسلىق سورتلىرى: «شىنجاڭ يازغىسى - 6»، «شىنجاڭ يازغىسى - 8»، «شىنجاڭ يازغىسى - 11» قاتارلىقلار. شالغۇت كۆممىقوناق ئۇرۇقى تەييارلاش كۆلىمى 18 مىڭ 800 گېكتار. ئىشلەپچىقىرىلغان ئۇرۇق 95 مىڭ 510 توننا، ئاساسلىق سورتلىرى: SC704، «دۇڭدەن - 7»، «دېڭخەي - 1»، «خۇدەن - 4»، «شىنجاڭ كۆممىقونىقى - 9» قاتارلىقلار. ئۇرۇقلۇق چىگىت ئېتىزى كۆلىمى 92 مىڭ 300 گېكتار، ئىشلەپچىقىرىلغان ئۇرۇق 136 مىڭ 657 توننا، ئاساسلىق سورتلىرى: «جۇڭمىيەن - 35»، «يۈيىيەن - 15»، «شىنخەي - 14»، «شىنلۇزاۋ - 12، 13» قاتارلىقلار، ياغلىق دان، قىزىلچا قاتارلىق باشقا زىرائەت ئۇرۇقى 16 مىڭ 104 توننا.

چا چۈنخۇاڭ

سۈپەتلىك پاختا بازىلىرىدىكى سورتلارنى سەرغىللاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى
10 - بەش يىللىق پىلاندىكى سۈپەتلىك پاختا بازىلىرى قۇرۇلۇش تۈرى شىنجاڭنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرى بولۇپ، 2001 - يىلىدىن باشلاپ يولغا قويۇلۇشقا باشلىغان.

قىسقا ماتېرىيال

شىنجاڭنىڭ زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بەلگىسى

ئۆسۈملۈك بوراندىن مۇداپىئە - ئە كۆرۈپ قۇمنى تۇراقلاش - تۈرۈشتىكى يېشىل توماقىنى ئىپادىلەيدۇ؛ ئىچكى ۋە تاشقى ئىككى ھالقا مۇھىتىنى ئاسراشقا ۋەكىللىك قىلىدۇ.

2. ئىچكى ھالقىدىكى

مايما بارلىق زىيانسىز يېزا

ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىغا سىموۋۇل قىلىندۇ. ئۇنىڭدىن باشقا بۇ مايسىنىڭ ئىككى يوپۇرمىقى بۈركۈتىنىڭ ئىككى قانتىغا ئوخشىتىلغان بولۇپ، زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى كەسپىنىڭ گۈللىنىشىگە ۋەكىللىك قىلىدۇ.

3. يۇقىرى ھالقىدىكى ئېنگىلچە pollutionfree دېگەن

سۆز زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتىنى ئىپادىلەيدۇ. XJ خەنزۇچە پىنيىن ھەرپى بولۇپ شىنجاڭنى بىلدۈرىدۇ، ھەمدە ساغىتلىقتىن ساقلىنىش خۇسۇسىيىتى رولىغا ئىگە.

ياقۇپجان تۇرسۇن

زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى دېگەندە ئىشلەپچىقىرىلغان جاينىڭ مۇھىتى، ئىشلەپچىقىرىش جەريانى، مەھسۇلات سۈپىتى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار ئۆلچەم ۋە قېلىپلاشتۇرۇش تەلپىگە ئۇيغۇن بولغان، ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىشتە لايىقەتلىك بولۇپ ئېتىراپ قىلىپ بېكىتىش گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشكەن ھەمدە زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى بەلگىسىنى ئىشلىتىشكە رۇخسەت قىلىنغان، پىششىقلاپ ئىشلەنمىگەن ياكى دەسلەپكى قەدەمدە پىششىقلاپ ئىشلەنگەن يېمەكلىك قىلىنىدىغان يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى كۆرسىتىدۇ.

شىنجاڭنىڭ زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى بەلگىسى 20 سانتىمېتىرلىق (پۈكەيگە قويۇلدى)، 8 سانتىمېتىرلىق (پەشككە ئىشلىتىلدى)، 5 سانتىمېتىرلىق (كىچىك پەشككە ئىشلىتىلدى) 2 سانتىمېتىرلىق (يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىغا ئىشلىتىلدى) دىن ئىبارەت 4 خىل قىلىپ ئىشلەنگەن.

بەلگىدىكى رەسىمنىڭ مەزمۇنى:

1. بەلگىدىكى ئىچكى ھالقا ۋە تاشقى ھالقىدىكى يېشىل

6 كارخانا مەملىكەت بويىچە ئۈرۈمچىلىق تىكى 50 كۈچلۈك كارخانا قاتارىدىن ئورۇن ئالدى

يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە جۇڭگو ئۈرۈمچىلىق جەمئىيىتى 50 ئۈرۈمچىلىق كارخانىسىنى 2003 - يىللىق مەملىكەت بويىچە ئۈرۈمچىلىقتىكى 50 كۈچلۈك كارخانا دەپ باھالىدى. شىنجاڭدىكى غەربىي يۇرت ئۈرۈمچىلىقى، «تيەنخې» ئۈرۈمچىلىقى، «كاڭدى» ئۈرۈمچىلىقى، «جىنبو» ئۈرۈمچىلىقى، «خۇاشى» ئۈرۈمچىلىقى، ۋە «تيەنسى» پەن - تېخنىكىسى قاتارلىق كارخانىلار بۇ نامغا ئېرىشتى.

چا چۈنخۇلا دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ ئۆسۈملۈك كارانتىنى

بىرىنچى، يېزا ئىگىلىك ئۆسۈملۈكلىرى زىيانلىق جانلىقلىرىنىڭ يۇقۇم ئەھۋالى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى، 2003 - يىل مەملىكەت بويىچە 3 يىل داۋاملاشقان يېزا ئىگىلىك ئۆسۈملۈكلىرى زىيانلىق جانلىقلىرىنىڭ يۇقۇم ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشنىڭ ئەڭ ئاخىرقى يىلى، شىنجاڭ بويىچە 1390 يېزا - بازار (بىگىتۇەننىڭ تۈەن - مەيدانلىرى)، 2410 مەمۇرىي كەنت (بىگىتۇەننىڭ لىيەندۈيلىرى) ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى، تەكشۈرۈلگەن يېزا - بازار (تۈەن - مەيدان) ئاپتونوم رايوندىكى يېزا - بازار (تۈەن - مەيدان) نىڭ %81 نى، تەكشۈرۈلگەن مەمۇرىي كەنت %27 نى ئىگىلىدى. 67 خىل زىرائەت ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە كېۋەز، بۇغداي، شال، پۇرچاق، بېدە قاتارلىق ئاشلىق زىرائەتى ۋە ئىقتىسادىي زىرائەت 26 خىل، نەشپۈت، ئالما، ئۈزۈم، كۆكتات، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە 34 خىل، گۈل - گىياھ 7 خىل، ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلگەن كۆلەم 2 مىليون 672 مىڭ 700 گېكتار (قېتىم) غا يەتتى. ئاپتونوم رايوندا تارقىلىپ يۈرگەن زىيانلىق جانلىقلاردىن 198 خىل ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن تارقىلىپ كىرگىنى 14 خىل، پەيدا بولغانلىقى ئىسپاتلانغىنى 10 خىل، تەكشۈرۈشتە قولغا كەلتۈرۈلگەن كېسەللىك ئەھۋالىغا دائىر مەلۇمات 60 مىڭ دانە بولۇپ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىدىكى زىيانلىق جانلىقلار كېسەللىك ئەھۋالىنىڭ ھازىرقى ھالىتى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاندى.

ئىككىنچى، يېزا ئىگىلىك ئۆسۈملۈكلىرىنى يۆتكەپ توشۇشتا كارانتىن قىلىش. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 25 مىڭ 103 تۈركۈم (قېتىم) يۆتكەپ توشۇلدىغان ئۆسۈملۈك

كارانتىن قىلىندى، شىنجاڭدىن يۆتكەپ چىقىرىلغان تۈرلۈك ئۈرۈك، كۆچەت ھەم كارانتىن قىلىشقا تېگىشلىك يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتى 374 مىڭ 500 توننىغا، 50 نەچچە مىڭ تۈپكە يەتتى.

ئۈچىنچى، يېزا ئىگىلىك ئۆسۈملۈكلىرىنى ئىشلەپچىقىرىلغان جايىدا كارانتىن قىلىش. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئەسلى ئىشلەپچىقىرىلغان جايىدا ئۆسۈملۈكلەرنى كارانتىن قىلىش مەنبەسىدىن چىك تۈتۈلدى، دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىلغان جايىدا كارانتىن قىلىش يولغا قويۇلغان كۆلەم 91 مىڭ 300 گېكتارغا يەتتى، دۆلەتنىڭ كارانتىن قىلىش تەلپىگە ئۇيغۇن بولغان سۈپەتلىك ئۈرۈقتىن 294 مىڭ 100 توننا، كېسەللىك ۋە ھاشاراتتىن خالى كۆچەتتىن 17 مىليون 100 مىڭ تۈپ تەمىنلەندى. ما دېچىك

دېھقانچىلىق دورىلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ دېھقانچىلىق دورىلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتىدە ئۆتكۈر زەھەرلىك چاشقان يوقىتىش دورىسى، يۇقىرى زەھەرلىك دېھقانچىلىق دورىسى، دېھقانچىلىق دورىلىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتى ۋە بەلگىسى، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىدىكى دېھقانچىلىق دورىسى قالدۇقىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش سالمىقىنى تۈتۈش مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، قانۇن - نىزام سىستېمىسى، تەكشۈرۈش سىستېمىسى ۋە باشقۇرۇش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى.

2003 - يىلى ئۆتكۈر زەھەرلىك چاشقان يوقىتىش دورىسى، يۇقىرى زەھەرلىك دېھقانچىلىق دورىسىنى مەخسۇس تىزگىنلەش پائالىيىتى ۋە دېھقانچىلىق دورىلىرى بازارلىرىدىكى مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتى، بەلگىسىنى مەخسۇس تۈزەش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە 400 نەچچە خىل، 8000 توننىدىن ئارتۇق دېھقانچىلىق دورىسى تەكشۈرۈلدى، دېھقانچىلىق دورىلىرىغا ئائىت دەلودىن 134 دەلو تۇرغۇزۇلۇپ بىر تەرەپ قىلىندى، 2.76 توننا دېھقانچىلىق دورىسى مۇسادىرە قىلىندى، ۋاقتى ئۆتكەن 4.59 توننا دېھقانچىلىق دورىسى تەكشۈرۈپ پېچەتلەندى، جەرىمانە سوممىسى 162 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى. 142 دېھقانچىلىق دورىسىنىڭ بەلگىسى ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە لايىقەتلىك بەلگە 79، ئېغىر لايىقەتسىز بەلگە 59، دېھقانچىلىق دورىسى تىزىملىتىش ساختا گۇۋاھنامىسى بارلىرى ياكى گۇۋاھنامىسى يوقلىرى 4.

بىر يىلدا «دېھقانچىلىق دورىسى تىجارىتى ئىجازەتنامە»

تېرىلغۇ رايونلىرىدا كەك دائىرىدە تارقالدى، ئېتىزلاردىكى چېكىتكە زىيانداشلىقى ئاساسلىقى تارباغاناي ۋىلايىتى، پورتالا ئوبلاستى، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار قاتارلىق جايلاردىكى دېھقانچىلىق ئېتىزلاردا ھەم دېھقانچىلىق رايونلىرى بىلەن چارۋىچىلىق رايونلىرى گىرەلەشكەن جايلاردا مەركەزلىك كۆرۈلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كېسەللىك، ھاشارات، ئوت - چۆپ زىيانداشلىقىنىڭ ئالدى ئېلىنغان، يوقىتىلغان كۆلەم 3 مىليون 2700 گېكتار (قېتىم) بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق زىرائىتىنىڭ 346 مىڭ 700 گېكتار (قېتىم)، كېۋەزنىڭ 710 مىڭ 700 گېكتار (قېتىم)، ئېتىزلاردىكى چېكىتكە يوقىتىلغان كۆلەم 912 مىڭ گېكتار (قېتىم)، غىسىلىك ئۈسۈلدا ئوت - چۆپ يوقىتىلغان كۆلەم 1 مىليون 33 مىڭ 300 گېكتار (قېتىم). ئاپتونوم رايون بويىچە ئالدىنى ئېلىش، يوقىتىشقا سېلىنغان سېلىنىم ئازىدىن 40 مىليون يۈەنگە، بۇ ئارقىلىق ئالدى ئېلىنغان زىيان تەخمىنەن 1 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يەتتى.

مەختۇمگۈل

يېزا ئېنېرگىيە قۇرۇلۇشى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېزىلاردا ئائىلىلەردە ئىشلىتىلىدىغان پاتاق گازى كۆلچىكى 1207 ئائىلىگە يەتتى، شامال كۈچى گېنېراتورىدىن 776 سى، قۇياش ئېنېرگىيىلىك سۇ ئىستىقۇچىتىن 22 مىڭ كۋادرات مېتىر ئورنىتىلدى، قۇياش ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق ئىستىتىلىدىغان 1000 كۋادرات مېتىرلىق ئۆي ياسالدى، ئوتۇن كۆمۈر تېجەيدىغان ئوچاق 8700 ئائىلىگە كېڭەيتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يېزىلاردا ئائىلىلەردە ئىشلىتىلىدىغان پاتاق گازى كۆلچىكى 48 مىڭ ئائىلىگە كېڭەيتىلدى، كىچىك تىپتىكى شامال گېنېراتورىدىن 3633 سى، قۇياش ئېنېرگىيىلىك سۇ ئىستىقۇچىتىن 297 مىڭ 200 كۋادرات مېتىر ئورنىتىلدى، قۇياش ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق ئىستىتىلىدىغان 96 مىڭ كۋادرات مېتىرلىق ئۆي ياسالدى، ئوتۇن - كۆمۈر تېجەيدىغان ئوچاق 1 مىليون 450 مىڭ ئائىلىگە كېڭەيتىلدى، بۇ ئارقىلىق ھەر يىلى 2 مىليون 200 مىڭ توننا ئۆلچەملىك كۆمۈر تېجەپ قېلىندى. يېزا ئېنېرگىيىسى بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش رايونىدىكى دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ يىللىق كىرىسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 360 يۈەن ئاشتى.

چاڭ فۇيەن

يەرلىك دۆلەت دېھقانچىلىق، باغۋەنچىلىك

مەيدانلىرى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يەرلىك دۆلەت دېھقانچىلىق

سەدىن 38 ى تارقىتىلدى، دېھقانچىلىق دورىسىغا دائىر 49 ئېلان تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى، 2 تۈرلۈك دېھقانچىلىق دورىسى ماتېرىيالى تىزىملىنىدى ھەم تەجرىبە قىلىنىپ دەسلەپكى قەدەمدە تەكشۈرۈلدى، 61 تۈر بويىچە دېھقانچىلىق دورىلىرىنىڭ ئېتىزدىكى دورا ئۈنۈمى سىناق قىلىنىپ، مەملىكەت بويىچە يېڭى دېھقانچىلىق دورىلىرىنى تىزىملاش ئىلمىي ئاساس بىلەن تەمىنلەندى. شىنجاڭدىكى ئاساسلىق كۆكتات ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىنىڭ دېھقانچىلىق دورىلىرىنىڭ قالدۇق ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك ئىگىلەش ئۈچۈن، 3000 نۇسخا كۆكتاتتىكى دېھقانچىلىق دورىسى قالدۇقىنى تېز ئۆلچەش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى.

سۈي جىيەنجۈڭ

دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىدىكى

كېسەللىك، ھاشارات زىيانداشلىقىنىڭ يۈز بېرىشى ۋە ئۇلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش، يوقىتىش 2003 - يىلى شىنجاڭدا دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىدىكى ئاساسلىق كېسەللىك، ھاشارات، ئوت - چۆپ زىيانداشلىقىنىڭ يۈز بېرىشى ئوتتۇرا ھالدىن سەل ئېغىر بولدى، ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىدە كېسەللىك، ھاشارات، ئوت - چۆپ زىيانداشلىقى كۆرۈلگەن كۆلەم 3 مىليون 782 مىڭ 400 گېكتار (قېتىم) غا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق زىرائەتلىرىدە كېسەللىك، ھاشارات زىيانداشلىقى كۆرۈلگەن كۆلەم 527 مىڭ 800 گېكتار (قېتىم)، كېۋەزدە 838 مىڭ 700 گېكتار (قېتىم)، مېۋىلىك دەرەخلەردە 180 مىڭ گېكتار (قېتىم)، كۆكتاتلاردا 129 مىڭ 300 گېكتار (قېتىم)؛ ئېتىزلاردا چېكىتكە زىيانداشلىقى يۈز بەرگەن كۆلەم 993 مىڭ 300 گېكتار (قېتىم)، ئېتىزلاردا ئوت - چۆپ زىيانداشلىقى يۈز بەرگەن كۆلەم 1 مىليون 113 مىڭ 300 گېكتار (قېتىم) بولدى. كېۋەزدە كېسەللىك، زىيانداش ھاشاراتلار ئوتتۇراھالدىن سەل ئېغىر كۆرۈلدى، كېۋەز غوزا قۇرتى كۆرۈلگەن كۆلەم 328 مىڭ گېكتار (قېتىم) كېۋەز كۆك پىتى كۆرۈلگەن كۆلەم 127 مىڭ 500 گېكتار (قېتىم)، ئاساسلىقى سانجى ئوبلاستى، تارباغاناي ۋىلايىتىنىڭ ئاساسلىق كېۋەز ئۆستۈرۈلىدىغان ناھىيىلەردە مەركەزلىك كۆرۈلدى، كېۋەز يوپۇرماق كانىسى كۆرۈلگەن كۆلەم 55 مىڭ 700 گېكتار (قېتىم)، كېۋەز سولشىپ قۇرۇش كېسىلى كۆرۈلگەن كۆلەم 140 مىڭ گېكتار (قېتىم) كېۋەزنىڭ مايسا مەزگىلىدىكى كېسەللىك زىيانداشلىقى كۆرۈلگەن كۆلەم 69 مىڭ 700 گېكتار (قېتىم) بولدى. بۇغداي يوللۇق دات كېسىلى ئېغىر كۆرۈلدى، كۆرۈلگەن كۆلەم 226 مىڭ گېكتار (قېتىم) بولۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى ئاساسلىق بۇغداي

سېلىنغىنى 90 مىليون 670 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 27 مىليون 590 مىڭ يۈەن. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يەرلىك دۆلەت دېھقانچىلىق مەيدانلىرى يەر تەۋرەش، كەلكۈن، قۇرغاقچىلىق، كېسەللىك، ھاشارات زىيانداشلىقى، ئۇششۇك ۋە مۆلدۈر قاتارلىق ئاپەتلەرگە ئۇچرىدى، ئاپەتكە ئۇچرىغان كۆلەم 3379 گېكتارغا، ھوسۇل ئېلىنمىغان كۆلەم 871 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاشلىق زىرائەتلىرىنىڭ كۆلىمى 868 گېكتار بولۇپ، ھوسۇلى 980 توننا؛ پاختا 899 گېكتار بولۇپ، ھوسۇلى 1069 توننا؛ ياغلىق دان 266 گېكتار بولۇپ، ھوسۇلى 155 توننا؛ قىزىلچا 50 گېكتار بولۇپ، ھوسۇلى 1300 توننا كېمەيدى. 1780 تۇياق چارۋا ئۆلدى، 120 ئېغىز ئۆي ئۆرۈلۈپ چۈشتى، 10 مىڭ 231 كىشى ئاپەتكە ئۇچرىدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 49 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ساقلىغان ئاساسلىق مەسىلىلەر: بىرىنچى، سىياسەت، باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى قاتارلىق جەھەتلەردىكى تەسىرلەر تۈپەيلىدىن، دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ ئىسلاھات سۈرئىتى ئاستا بولدى، زامانىۋى كارخانا تۈزۈمىنى يولغا قويۇش قىيىن بولدى. ئىككىنچى، بازارغا ماسلىشىش ئىقتىدارى كۈچلۈك ئەمەس، مەھسۇلات قۇرۇلمىسى نوقۇل، سۈپەت ۋە دەرىجىسى بىردەك ئەمەس. ئۈچىنچى، دۆلەت ئوتتۇرىغا قويغان سىياسەتلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنىڭ قىيىنلىقى دەرىجىسى چوڭ. دېھقانچىلىق مەيدانلىرىنىڭ سېلىقى يەنىلا ناھايىتى ئېغىر. تۆتىنچى، باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى راۋان ئەمەس، دېھقانچىلىق مەيدانلىرىغا قارىتىلغان سېلىق بارغانسېرى ئازايماقتا.

مەخەت

تېرىقچىلىق

ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 330 مىڭ 900 گېكتار بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 163 مىڭ 100 گېكتار ئازايدى، ئومۇمىي ھوسۇلى 8 مىليون 160 مىڭ توننا (143 مىڭ 600 توننا ياڭيۇ تۈرىدىكىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) بولۇپ، 598 مىڭ 700 توننا ئازايدى؛ ئوتتۇرىچە گېكتار بېشى بىرلىك ھوسۇلى 6131.2 كىلوگرامغا يېتىپ، 268.45 كىلوگرام ئاشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق سېتىۋېلىش باھاسى ئومۇميۈزلۈك قويۇۋېتىلىپ، ئىچكى ئۆلكىلەردىكى

مەيدانلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 978 مىليون 670 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.4 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 622 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.2؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 198 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %14.2؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 157 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %4.4 ئاشتى؛ 1، 2، 3 - كەسىپلەر نىسبىتى 16.1:20.3:63.6 بولدى. يارىتىلغان پايدا 32 مىليون يۈەن بولۇپ، كىشى بېشىغا 4871 يۈەنلىك ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى توغرا كەلدى، ئوتتۇرىچە ساپ كىرىم 3360 يۈەنگە يېتىپ، 550 يۈەن كۆپەيدى. 2003 - يىلى دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ تېرىلغۇ كۆلىمى 69 مىڭ 605 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق زىرائىتى 22 مىڭ 331 گېكتار، كېۋەز 32 مىڭ 609 گېكتار، قىزىلچا 2128 گېكتار، ياغلىق دان 3190 گېكتار، قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات 2337 گېكتار، كەندىر تۈرىدىكىلەر 381 گېكتار، دورىلىق ئۆسۈملۈك تۈرىدىكىلەر 393 گېكتار، باشقا زىرائەتلەرنىڭ تېرىلغۇ كۆلىمى 6236 گېكتار، 161 مىڭ 946 توننا ئاشلىق، 51 مىڭ 359 توننا پاختا، 5871 توننا ياغلىق دان، 82 مىڭ 992 توننا قىزىلچا، 81 مىڭ 847 توننا قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات، 1298 توننا كەندىر ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا 71 مىڭ 400 تۇياق چولپان چارۋا، 39 مىڭ 800 تۇياق چوشقا، 518 مىڭ 400 تۇياق قوي، 1 مىليون 972 مىڭ دانە ئۆي قۇشى قالدى، 11 مىڭ 564 توننا گۆش، 14 مىڭ 202 توننا سۈت، 1029 توننا يۇڭ، 13 مىڭ 177 توننا تۇخۇم، 1148 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. باغ - ئورمان كۆلىمى 14 مىڭ 523 گېكتارغا، ئېلىنغان مېۋە 87 مىڭ 85 توننىغا يەتتى. ئورمان يېرى كۆلىمى 42 مىڭ 67 گېكتار، شۇ يىلى 3249 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، پارچە - پۇرات يەرلەرگە 5 مىليون 100 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى، 232 گېكتار يەردە كۆچەت يېتىشتۈرۈلدى.

2003 - يىلى سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 455 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.7 ئاشتى. 123 مىڭ 710 توننا كۆمۈر، 11 مىڭ 579 توننا بۇغداي ئۇنى، 8225 توننا مۇ يېغى، 8683 توننا شوغلا قىيامى، 25 مىڭ 612 كۇب مېتىر پەنەركە، 144 مىليون 200 مىڭ دانە غىش، 18 مىليون 500 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. يىل ئاخىرىدىكى بىناكارلىق ئورنى 19 بولۇپ، بىر يىلدا 190 مىڭ كۋادرات مېتىر ئۆي - ئىمارەت قۇرۇلۇشى قىلدى.

2003 - يىلى تۇراقلىق مۈلۈككە 118 مىليون 260 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا

ھوسۇلغا قارىتىش مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، بۇغداي، شالىك سورت سۈپىتى ۋە بىرلىك ھوسۇلى ئۈنۈملۈك بۇقىرى كۆتۈرۈلدى. يەم - خەشەك كۆممىقونقىسى، پۇرچاق ھەم سۈپەتلىك ئۆزگىچە قارا ئاشلىق زىرائىتى كۆلىمى پائال كېڭەيتىلدى، ئاشلىقنى زاكاز بويىچە ئىشلەپچىقىرىش پەنسىۋ تەرەققىي قىلدى.

رەپەت ئابەت

بازار ئاشلىق باھاسى بىلەن تۇتاشتۇرۇلدى، سانجى، ئىلى، تارباغاتاي، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەن قاتارلىق 6 ئاساسلىق ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىلىدىغان رايونلاردا 774 مىڭ توننا بۇغداي سېتىۋېلىش ئورۇنلاشتۇرۇلدى، سېتىۋېلىش باھاسىغا بازار باھاسى ئاساسدا ھەر كىلوگرامغا 0.1 يۈەن قوشۇلدى. ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشىدا بازارغا ماسلىشىپ تەڭشەپ سەرخىللاشتۇرۇش، ئاساسىي ھۇجۇمنى سورت، بىرلىك

2001 - يىلدىن 2003 - يىلغىچە شىنجاڭ دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ ھوسۇلى

كۆرسەتكۈچ نامى	2001 - يىلى	2002 - يىلى	2003 - يىلى	2002 - يىلىدىكىدىن ئاشۇ قىنى، كېمە يېڭىنى (%)
جەمئىي	808	875.87	802.20	-9.18
1. دانلىق زىرائەت	767.53	850.48	774.62	-9.79
(1) شال	56.79	60.62	50.73	-19.49
(2) بۇغداي	374.14	386.44	335.67	-15.12
(3) كۆممىقوناق	318.41	379.05	366.25	-3.49
(4) چۈچۈكۈن قوناق	0.21	0.31	0.21	-48.95
(5) ئاققوناق	5.51	9.35	5.48	70.58
(6) ئارپا	11.86	13.78	14.06	1.99
(7) باشقىلار	12.47	0.93	16.38	94.32
2. پۇرچاق تۈرىدىكىلەر	28.47	26.39	27.62	4.45
بۇنىڭ ئىچىدە باقىلە	21.91	18.59	19.28	3.58
3. تاتلىق ياڭيۇ تۈرىدىكىلەر	12	62.41	14.36	-334.61

رەپەت ئابەت

كارخانىلىرى سېتىۋالغان پاختا 691 مىڭ توننا، بىڭتۇەن تەمىنات - سودا كوپىراتىپى پاختا - چىگە كارخانىلىرى سېتىۋالغان پاختا 600 مىڭ توننا، باشقا تىجارەت يوللىرى ئارقىلىق سېتىۋېلىنغان پاختا تەخمىنەن 370 مىڭ توننا.

رەپەت ئابەت

قىزىلچا ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 67 مىڭ 300 گېكتار يەرگە قىزىلچا تېرىلدى، ھوسۇلى 3 مىليون 816 مىڭ 500 توننا بولۇپ، %18.1 ئازايدى، ئاپتونوم رايون بويىچە 3 گۈرۈھنىڭ 14 شېكەر ئىشلەش كارخانىسى 2003 - 2004 - يىللىق شېكەر ئىشلەش پەسلىدە 370 مىڭ توننا شېكەر ئىشلەپچىقاردى. 2002 - 2003 - يىللىق شېكەر ئىشلەش پەسلىدە سېتىۋېلىنغان قىزىلچا خام ماتېرىيالى 4 مىليون 300 مىڭ توننا بولۇپ، 522 مىڭ 400 توننا شېكەر ئىشلەپچىقىرىلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ قىزىلچا ئىشلەپچىقىرىشىدا زاكاز بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ئاساسىي جەھەتتىن ئەمەلگە

پاختا ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 37 مىڭ 100 گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 93 مىڭ 100 گېكتار ئاشتى، ھوسۇلى 1 مىليون 600 مىڭ توننىغا يېتىپ، %6.67 ئاشتى، كېۋەزنى يۇقىرى زىچلىقتا ئۆستۈرۈپ مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلىنى 120 كىلوگرام ۋە 150 كىلوگرامغا يەتكۈزۈش بويىچە ئۈنۈۋېرسال ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئومۇميۈزلۈك كېڭەيتىلدى، كەڭ سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى چىڭ تۇتۇلدى، سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن تېمىتىپ سۇغىرىش، تەڭپۇڭلاشتۇرۇپ ئوغۇتلاش، كېمەللىك - ھاشارات زىيانداشلىقىنىڭ ئۈنۈۋېرسال ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش قاتارلىق ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكىلارنى كېڭەيتىش چىڭ تۇتۇلدى. 2002 - 2003 - يىللىق پاختا يىلىدا ئاپتونوم رايون بويىچە سېتىۋېلىنغان ساپ پاختا 1 مىليون 661 مىڭ 600 توننىغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تەمىنات - سودا سىستېمىسى پاختا - چىگە

كىرىمىنىڭ يېڭى ئېشىش نۇقتىسىغا ئايلاندى. زىغىر تېرىلغۇسىدا ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلار ئاساس قىلىنىپ، سانجى ئوبلاستىنىڭ شەرقىدىكى بىر قىسىم ناھىيە، شەھەرلەرگە كېڭەيدى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ زىغىر تېرىلغۇ كۆلىمى 28 مىڭ 400 گېكتارغا، ھوسۇلى 133 مىڭ 100 توننىغا، ھەر گېكتارنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 4683 كىلوگرامغا يەتتى. ئاساسلىق كېڭەيتىلگەن سورتلاردىن «فەنى»، «ۋەيكە» قاتارلىقلار بار، ھەر گېكتارنىڭ ياغلىق دان ھوسۇلى 900 كىلوگرامدىن 1000 كىلوگرامغىچە، ھەر كىلوگرام زىغىرنىڭ غولىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى 1.2 يۈەندىن 1.3 يۈەنگىچە، زىغىر ئۇرۇقىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى ھەر كىلوگرامنىڭ 2.5 يۈەن، ھەر گېكتار زىغىرنىڭ ساپ كىرىمى 2000 يۈەن ئەتراپىدا بولدى.

رەپقەت ئابلىت

قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە قوغۇن - تاۋۇز، مېۋىلىك دەرەخ ئومۇمىي كۆلىمى 407 مىڭ 200 گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 32 مىڭ 600 گېكتار ئاشتى؛ ھوسۇلى 4 مىليون 83 مىڭ توننىغا يېتىپ، 13.3 مىڭ توننا ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مېۋىلىك دەرەخ 344 مىڭ 200 گېكتارغا يېتىپ، 52 مىڭ 100 گېكتار، ھوسۇلى 2 مىليون 183 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، 201 مىڭ 400 توننا ئاشتى. مېۋىلىك دەرەخلەر ئىچىدە ئۈزۈم 91 مىڭ 700 گېكتار، ھوسۇلى 1 مىليون 66 مىڭ 300 توننا؛ نەشپۈت 47 مىڭ 700 گېكتار، ھوسۇلى 249 مىڭ 500 توننا؛ ئالما 27 مىڭ 800 گېكتار، ھوسۇلى 263 مىڭ 400 توننا؛ شاپتۇل 8900 گېكتار، ھوسۇلى 31 مىڭ 900 توننا؛ قوغۇن - تاۋۇز كۆلىمى 63 مىڭ گېكتار (بۇنىڭ ئىچىدە قوغۇن كۆلىمى 32 مىڭ 800 گېكتار)، ھوسۇلى 1 مىليون 899 مىڭ 600 توننا (بۇنىڭ ئىچىدە قوغۇن 776 مىڭ 100 توننا) بولۇپ، 334 مىڭ 400 توننا ئازايدى.

تۈرلۈك قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە ھەم ئۈزۈمگىچە مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش ئەھۋالىدىن قارىغاندا مال باھاسى مۇقىملىق ئىچىدە ئۆزگەرمىدى، ئومۇمىي ۋەزىيىتى 2002 - يىلىدىكىدىن ياخشى بولدى.

2003 - يىلى قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئاساسلىق ئالاھىدىلىكلىرى:

بىرىنچى، 7 چوڭ ئۈستۈنلۈككە ئىگە قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە ئىشلەپچىقىرىش رايونى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. (1) قەشقەر، خوتەن، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرىنى ئاساس قىلغان ئۆرۈك ئىشلەپچىقىرىش رايونى بولۇپ، ئۆرۈك مۇرابباسى، ئۆرۈك خورمىسى، ئۆرۈك شىرنىسى، ئۆرۈك قېقى قاتارلىق

ئاشۇرۇلدى، تېرىلغۇ كۆلىمى زاكاز بويىچە تەڭشىلىپ، باھا بازار ئارقىلىق بېكىتىلدى. ئاساسلىق تېرىلىدىغان سورتلاردىن «ياغشىلانغان شىنجاڭ قىزىلچىسى - 6» «KWS5075»، «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 8»، «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 10»، «خۇادەن - 1»، «سۈكىن - 8301»، «تېيەندەن - 3» قاتارلىقلار بار.

قىزىلچىنى شېكەر تەركىبى ۋە ھوسۇلى يۇقىرى، سۈپەتلىك قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى پائال كېڭەيتىلىپ، كارخانىلارنىڭ خام ماتېرىيالغا بولغان ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىندى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە قىزىلچا سېتىۋېلىش باھاسى جەھەتتە 2002 - يىللىق سېتىۋېلىش ئۆلچىمى ساقلاپ قېلىنىپ، ھەر توننا قىزىلچىنىڭ باھاسى 210 يۈەن بولدى، لېكىن قەنت تەركىبى %15 قىلىپ تەڭشەلدى، جايلارنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا قاراپ %10 ئۆزگەرتىشى ياكى چۈشۈرۈشىگە رۇخسەت قىلىندى، ھەر توننىسىنىڭ ئەمەلىي سېتىۋېلىنىش باھاسى ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 20 يۈەن يۇقىرى بولدى.

رەپقەت ئابلىت

ياغلىق دان ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ياغلىق دان تېرىلغۇ كۆلىمى 226 مىڭ 400 گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 11 مىڭ 300 گېكتار، ھوسۇلى 501 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %12.95 ئاشتى. ياغلىق دان زىرائىتى ئىچىدە قىچا تېرىلغۇ كۆلىمى 74 مىڭ 500 گېكتار، ھوسۇلى 154 مىڭ 300 توننا؛ ئاپتاپپەرەس تېرىلغۇ كۆلىمى 101 مىڭ گېكتار، ھوسۇلى 358 مىڭ توننا، بازار ئېھتىياجىغا ئاساسەن، «ئىككى تۆۋەن» قىچا ھەم يۇقىرى ھوسۇللۇق مايلىق ئاپتاپپەرەس زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىلدى. جايلارنىڭ ئەمەلىي شارائىتىغا قاراپ زاراڭزا، زىغىر، خاسىك، كۈنجۈت قاتارلىق ئۆزگىچە ياغلىق دان زىرائەتلىرى زور كۈچ بىلەن مۇقىم تەرەققىي قىلدۇرۇلدى.

رەپقەت ئابلىت

كەندىر تۈرىدىكى زىرائەتلەر ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

شىنجاڭنىڭ كەندىر تۈرىدىكى زىرائەتلەر بايلىق مەنبەسى مول بولۇپ، زىغىردىن باشقا يەنە لوپنۇر ياۋا كەندىرى، ھەم ياغ ھەم تالا ئېلىنىدىغان زىغىر، ئابدسىلىك ھەم ئاز مىقداردىكى دورىلىق كەندىر قاتارلىقلار بار. بۇنىڭ ئىچىدە زىغىر پىششىقلاش كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىياتى شىمالىي شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ زىغىر تېرىلغۇ كۆلىمىنى يىلمىۋېلىپ كېڭەيتىشىگە تۈرتكە بولدى، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى بىرقەدەر ياخشى بولۇپ، سوغۇق رايونلاردىكى دېھقانلار

ئازىدى، ھوسۇلى 7 مىليون 610 مىڭ توننىغا يېتىپ، %12.74 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە پارنىك، چولپان ۋە كۆلىمى 12 مىڭ 300 گېكتارغا يېتىپ، %32.26 ئاشتى، ئىشلەپچىقىرىلغان يېغى، يازلىق كۆكتاتلار ئازىدى 74 مىڭ توننىغا يېتىپ، %5.7 ئاشتى. ئېلىنغان گۆش 1 مىليون 150 مىڭ توننىغا يېتىپ، %19.1 تۇخۇم 236 مىڭ توننىغا يېتىپ، %4.2 سۈت 1 مىليون 130 مىڭ توننىغا يېتىپ، %19.1؛ سۇ مەھسۇلاتى 67 مىڭ توننىغا يېتىپ، %4.9 ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرىچە كۆكتات 393.5 كىلوگرامغا، گۆش 59.46 كىلوگرامغا، تۇخۇم 12.2 كىلوگرامغا، سۈت 58.43 كىلوگرامغا، سۇ مەھسۇلاتى 3.46 كىلوگرامغا يەتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭدا «كۆك - ئاق» قۇرۇلۇشى مەھسۇلاتلىرى بىلەن تەمىنلەش ئومۇمىي جەھەتتىن يېتەرلىك بولدى. «مارس» نىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن ئەتىيازدا يېغى كۆكتاتلارنىڭ باھاسى ئىزچىل يۇقىرى بولدى، ياز پەسلىدىن باشلاپ باھاسى چۈشتى، لېكىن پۈتۈن يىلدىكى كۆكتات باھاسى 2002 - يىلدىكىدىن %31.2 يۇقىرى بولدى؛ گۆش، ئۆي قۇشلىرى ۋە ئۇلاردىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلارنىڭ باھاسى %1.9، تۇخۇمنىڭ باھاسى %2.2، سۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ باھاسى %7 چۈشتى.

ياڭ گۈەنيۇڭ

كۆك تاماكا ئىشلەپچىقىرىشى

2003 - يىلى شىنجاڭدا تاماكا تېرىلغۇ كۆلىمى زور ھەجىمدە قىسقارتىلدى، 349 گېكتار يەرگە تاماكا تېرىلىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 900 گېكتار ئازىدى، 485 توننا كۆك تاماكا سېتىۋېلىندى، 1775 توننا پۇراقلىق تاماكا سېتىلدى (ئېكىپورت قىلىنغىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). كۆك تاماكا ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 3 يىللىق تەڭشەش نىشانى تۈزۈپ چىقىلىپ، «بازارنى يېتەكچى، سۈپەتلىك پۇراقلىق تاماكانى نىشان، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى مەركەز قىلىش» تىن ئىبارەت كۆك تاماكانىڭ تەرەققىيات يۆنىلىشى ۋە خىزمەت پىكىر يولى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، «تاماكىچى دېھقانلار قوشۇنىنى مۇقىملاشتۇرۇش، تەقسىمات مۇناسىۋىتىنى تەڭشەش، ئىشلەپچىقىرىش سېلىنىمىنى كۆپەيتىش، تېرىقچىلىق ئەندىزىسىنى ئىسلاھ قىلىش، پەن - تېخنىكا تەركىبىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش» قاتارلىق بىر يۈرۈش يېڭى تەدبىرلەر قوللىنىلىپ، شىنجاڭنىڭ پۇراقلىق تاماكانى بويىچە ماركا يارىتىش ئىستراتېگىيىسىگە كۈچ سەرپ قىلىنىپ، كۆك تاماكا ئىشلەپچىقىرىش تۈزۈلمىسى دەسلەپكى قەدەمدە راۋانلاشتۇرۇلدى، ئىش بىلەن ئۈنۈمنى چېتىش يولغا قويۇلۇپ، كۆك تاماكا ئىشلەپچىقىرىشى تەدرىجىي ياخشى تەرەققىيات ئىزىغا سېلىندى.

جاڭ شۇۋېن

بىر تۈركۈم مەھسۇلاتلار ئىشلەپچىقىرىلدى؛ (2) بايىنغولىن ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرىنى ئاساس قىلغان نەشپۈت ئىشلەپچىقىرىش رايونى؛ (3) خوتەن، قەشقەر، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرىنى ئاساس قىلغان ياڭاق ئىشلەپچىقىرىش رايونى؛ (4) خوتەن، قەشقەر ۋىلايەتلىرىنى ئاساس قىلغان ئانار ئىشلەپچىقىرىش رايونى؛ (5) تۇرپان، قۇمۇل، قەشقەر ۋىلايەتلىرىنى ئاساس قىلغان تاۋار قوغۇن ئىشلەپچىقىرىش رايونى؛ (6) تۇرپان، قۇمۇل ۋىلايەتلىرىنى ئاساس قىلغان قۇرۇق ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىش رايونى؛ (7) سانجى ئوبلاستىنى ئاساس قىلغان يۇقىرى دەرىجىلىك ھاراق ئىشلىنىدىغان ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىش رايونى.

ئىككىنچى، زىيانسىز ۋە يېشىل باغۋەنچىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە كەسپىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى يېڭى يۈرۈك نۇقتىسىغا ئايلاندى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە (يەرلىكتە) زىيانسىز باغۋەنچىلىك مەھسۇلاتلىرى كۆلىمى 252 مىڭ گېكتارغا يەتتى، 154 مەھسۇلات زىيانسىز مەھسۇلات گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى، ئۇلار ئاساسلىقى ئۆرۈك، قوغۇن، چىلان، قۇرۇق ئۈزۈم، نەشپۈت، ياۋا قارا ئۆرۈك، ئانار قاتارلىق مەھسۇلاتلاردىن ئىبارەت.

ئۈچىنچى، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋىلەرنى زاكاز بويىچە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ تەرەققىياتى تېز بولدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە باغۋەنچىلىك زىرائەتلىرىنىڭ زاكاز كۆلىمى 186 مىڭ 700 گېكتارغا يەتتى. زاكاز قىلىشتا ئۆرۈك، ئانار، ھاراق ئۈزۈمى ئاساس قىلىندى.

تۆتىنچى، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە مەھسۇلاتلىرىنى ئېكىپورت قىلىپ تاشقى پېرېۋوت يارىتىشنىڭ ئېشىش يۈزلىنىشى كۆرۈنەرلىك بولدى. 2003 - يىلى 1 - ئايدىن 10 - ئايدىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 29 مىڭ توننا نەشپۈت، ئۈزۈم ئېكىپورت قىلىنىپ، بۇنىڭ يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت سوممىسى 7 مىليون 773 مىڭ دوللارغا يەتتى. ئالىنىڭ ئېكىپورت سوممىسى 2002 - يىلدىكىدىن %159.59 يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت سوممىسى %196.2 ئاشتى، نەشپۈتنىڭ ئېكىپورت سوممىسى 2002 - يىلدىكىدىن %187 يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت سوممىسى %172 ئاشتى، ھۆل ئۈزۈمنىڭ ئېكىپورت سوممىسى 20 ھەسسە، يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت سوممىسى 17.5 ھەسسە ئاشتى؛ قۇرۇق ئۈزۈمنىڭ ئېكىپورت سوممىسى 2002 - يىلدىكىدىن %9.86 يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت سوممىسى %4.11 ئاشتى؛ ئالقاتتىن يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت سوممىسى %5.2 ئاشتى.

خالزات

كۆك - ئاق قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كۆكتات تېرىلغۇ كۆلىمى 163 مىڭ 800 گېكتار بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %0.24

چارۋىچىلىق

چارۋىچىلىق ھەققىدە ئومۇمىي بايان

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە قولدا قالغان چارۋا 50 مىليون 265 مىڭ 400 تۇياققا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.5؛ بىر يىلدا قولدىن چىقىرىلغان چارۋا 32 مىليون 19 مىڭ 900 تۇياققا يېتىپ، %24.11؛ ئېلىنغان گۆش 1 مىليون 150 مىڭ توننىغا يېتىپ، %9.07؛ سۈت 1 مىليون 130 مىڭ توننىغا يېتىپ، %19.11؛ يۇڭ 78 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %5.37؛ ئۆچكە تۈۋىتى 1142.81 توننىغا يېتىپ، %10.57، تۇخۇم 236 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %4.34 ئاشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كۆپەيگەن ئوتتۇرىچە كىرىسى ئىچىدە چارۋىچىلىقنىڭ 103 يۈزەن كۆپىيىپ، %42.91 نى، چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليارد 198 مىليون 225 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، يىرىك يېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىممىتىنىڭ %23.53 نى ئىگىلىدى.

ۋاڭ لىجىن

چارۋىچىلىقنى كەسىپلەشتۈرۈش خىزمىتى

1. ئۈستۈنلۈككە ئىگە چارۋىچىلىق مەھسۇلاتى ئۇدا زور ھەجىمدە ئاشتى. 2003 - يىلى شىنجاڭدا سۈت 1 مىليون 130 مىڭ توننىغا يېتىپ، تۇنجى قېتىم 1 مىليونلۇق ئۆتكەلنى بۆسۈپ ئۆتتى، گۆش، يۇڭ، ئۆچكە تۈۋىتى، تۇخۇم ئومۇميۈزلۈك ئاشتى.

2. پادا، چارۋا نەسلى قۇرۇلمىسى يەنىمۇ ياخشىلاندى. 2003 - يىلى قولدا قالغان چارۋا سەل كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە كالا 4 مىليون 530 مىڭ 600 گە يېتىپ، 2002-يىلىدىكىدىن %9.4، نەسلىلىك سىيىر ۋە نەسلى ياخشىلانغان سىيىر 1 مىليون 724 مىڭ 300 گە يېتىپ، %20.11؛ قوي 41 مىليون 43 مىڭ تۇياققا يېتىپ، %5.02؛ ئىنچىكە يۇڭلۇق ۋە نەسلى ياخشىلانغان قوي 12 مىليون 102 مىڭ 400 تۇياققا يېتىپ، %3.17 ئاشتى.

3. ئۈستۈنلۈككە ئىگە چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى رايونلىرىنىڭ جايلىشىشى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاندى. 2003 - يىلى سۈتچىلىك، سۈپەتلىك كالا - قوي گۆشى ۋە سۈپەتلىك ئىنچىكە يۇڭدىن ئىبارەت «ئۈچ چوڭ» كەسىپ بەلۋاغى قۇرۇلۇشى ئۈزلۈكسىز ئالغا سىلجىتىلدى. سۈپەتلىك چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىش نۇقتىسى قىلىنغان سانجى ئوبلاستى، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار ۋە قەشقەر ۋىلايىتىدە بىر يىلدا ئېلىنغان سۈت 661 مىڭ 300

توننىغا يېتىپ، شىنجاڭ بويىچە ئېلىنغان سۈتنىڭ %58.52 نى، ئېلىنغان گۆش 526 مىڭ 800 توننىغا يېتىپ، %45.81 نى ئىگىلىدى. 2 ئوبلاست، بىر ۋىلايەتتە قولدا قالغان چارۋا 17 مىليون 546 مىڭ 400 تۇياققا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە قولدا قالغان چارۋىنىڭ %34.91 نى ئىگىلىدى. تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغ رايونلىرىدا كەسىپ قۇرۇلمىسى تەڭشىلىپ، سۈتچىلىك ھالقىش شەكلىدە تەرەققىي قىلدى، سۈپەتلىك كالا - قوي گۆشى ئىشلەپچىقىرىش بەلۋاغى رايونلىرى شىنجاڭنىڭ يەرلىك ئالاھىدىلىكىگە ئىگە سۈپەتلىك گۆش چارۋىلىرىنى تايانچ قىلىپ، باشباي قويى، ئالتاي قويى، تۈزكۆل قويىنى ئۆلچەملىك بېقىش ئارقىلىق، گۆش قويى ماركىسىنى رويخەتكە ئالدۇرۇپ، كىچىك خالتىلىق ئېسىل قوي گۆشى مەھسۇلاتىنى ئىشلەپچىقاردى. بۇ مەھسۇلاتنىڭ سۈپىتى ۋە ئۆلچىمى خەلقئارا بازارغا كىرىش شەرتىگە توشتى. ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي كەسىپى بەلۋاغى رايونلىرى «ساپالى» ماركىسىغا تايىنىپ، ئىلى دەرياسى ۋادىسى، تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكى قاتارلىق جايلاردا ئىنچىكە يۇڭلۇق قويىنى ئىلمىي بېقىپ، مەملىكەت ئىچىدىكى قوي يۇڭىنى كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىش بازىرىدا يۇقىرى شۆھرەت قازاندى.

4. باشلامچى كارخانىلار چارۋىچىلىقنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش داۋامىدا يادرولۇق رول ئوينىدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى نۇقتىلىق باشلامچى كارخانىدىن 97 سى بار بولدى، چارۋىچىلىقنى ئاساسىي كەسىپ قىلغان 22 كارخانا چارۋىچىلىقنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش داۋامىدا مۇھىم رول ئوينىدى.

5. سىرتقا يۈزلەنگەن چارۋىچىلىق تەرەققىياتىدا مۇھىم بۆسۈش ھاسىل قىلىندى. 2003 - يىلى قۇمۇل «چاڭخې» سودا - سانائەت گۇرۇھى شىركىتى سىرتقا قوي ئۇچىمى ۋە تېرە پىششىقلاپ ئىشلەشنى باشلامچى، تۆرەلە كۆچۈرۈش، نەسلى ياخشىلاش، ئوت - چۆپ تېرىش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش، چارۋا مەھسۇلاتلىرى سودىسى قىلىش، كالا - قوي بورداش ۋە سويۇش، كالا - قوي گۆشى ۋە تېرە ئېكىپورت قىلىشنى بىر گەۋدە قىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش ئەندىزىسىنى يولغا قويۇپ، ئۈزلۈكسىز خەلقئارا بازار ئېچىپ، يىللىق ئېكىپورت سوممىسىنى 21 مىليون دوللارغا يەتكۈزۈپ، شىنجاڭنىڭ چارۋىچىلىقنى سىرتقا يۈزلەندۈرۈشنىڭ تىپىك ۋەكىلىگە ئايلاندى. ش ئۇ ئار ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇشى جەمئىيىتى «ساپالى» ماركىسى ئىمتىزاتىگىيىسىنى يولغا قويۇپ، ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇڭىنى خەلقئارا ئۆلچەم بويىچە ئىشلەپچىقىرىپ

ۋە تەكشۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ سۈپەتلىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇڭىنى ياۋروپا ئىتتىپاقىغا ئەزا دۆلەتلەرگە ئېكسپورت قىلىپ، جۇڭگونىڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇڭى ئېكسپورت قىلمايدىغان ھالىتىنى ئۆزگەرتتى.

فېك دۇخىي

ئوتلاق قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 134 مىڭ گېكتار يەرگە ئوت - چۆپ تېرىلدى. 200 مىڭ گېكتار ئوتلاق قاشالنىپ ياخشىلاندى، 5300 گېكتار يەرگە ئايروپىلان بىلەن ئوت - چۆپ تېرىلدى، ئازكەم 267 مىڭ گېكتار يەردىكى ئوتلاقتا چارۋا بېقىش چەكلەندى، ھەرخل ئوت - چۆپ تۇرۇقىدىن 3500 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى. 5000 ئائىلىلىك چارۋىچى مۇكەممەل ئولتۇراقلاشتۇرۇلدى.

جى خۇڭلياڭ

ئوتلاق ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى 2 - قارارلىق تەبىئىي ئوتلاقلىرىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە بەرپا قىلىش ۋەزىپىسى پىلان بويىچە ئورۇندىلىپ، 23 مىڭ 133 گېكتار يەم - بوغۇز تېرىش بازىسى قۇرۇلدى، 29 مىڭ 67 گېكتار ئوتلاق قاشالنىپ ياخشىلاندى. 1329 گېكتار ئاساسىي ئوتلاق بەرپا قىلىندى. مەركەز سالغان 53 مىليون 360 مىڭ يۈەن مەبلەغ تۈز يولغا قويۇلغان ناھىيىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتى، يەرلىك يۈرۈشلەشتۈرگەن 5 مىليون 36 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ ۋە 6 مىليون 650 مىڭ يۈەن باشقا مەبلەغنى ئەمەلىيلەشتى. 3 - قاراردا 4 تۈر بويىچە 4167 گېكتار ئوتلاق بەرپا قىلىندى، 12 مىڭ 533 گېكتار ئوتلاق قاشالنىپ ياخشىلاندى. مەركەز سالغان 30 مىليون 860 مىڭ يۈەن مەبلەغ تۈز يولغا قويۇلغان ناھىيىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتى. ناھىيە دەرىجىلىك ئورۇنلار يۈرۈشلەشتۈرگەن 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ ۋە 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن باشقا مەبلەغنى ئەمەلىيلەشتى.

10 ئورۇندىكى ئوتلاق قاشالاش ۋەزىپىسى ئاساسىي جەھەتتىن ئورۇندالدى. 100 مىليون يۈەن مۇكاپات ئەمەلىيلەشتى، ئەمەلىيەتتە 72 مىليون 610 مىڭ يۈەن چىقىم قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە قاشالاش ماتېرىيالى سېتىۋېلىش ئۈچۈن چىقىم قىلىنغىنى 56 مىليون 210 مىڭ يۈەن، ئۈسكۈنە سېتىۋېلىش ئۈچۈن چىقىم قىلىنغىنى 3 مىليون يۈەن، قاشالاش ھەققى ئۈچۈن چىقىم قىلىنغىنى 8 مىليون 530 مىڭ يۈەن، تۈز لايىھىلەش ھەققى قاتارلىقلار ئۈچۈن چىقىم قىلىنغىنى 4 مىليون 870 مىڭ يۈەن. قاشالانغان كۆلەم 213 مىڭ 870 گېكتارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە چارۋا بېقىش چەكلەنگەن كۆلەم 134 مىڭ 470 گېكتار،

نۆۋەتلىشتۈرۈپ چارۋا بېقىلىدىغان كۆلەم 79 مىڭ 400 گېكتار. نازارەت قىلىش ئۈسكۈنىسىدىن 135 ى سېتىۋېلىندى.

جى خۇڭلياڭ

ئوتلاق نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ۋە ئوت

مۇداپىئەسى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئوتلاقتىكى ياۋا دورىلىق ئۆسۈملۈكلەرنى يىغىش كىنىشكىسىدىن 42 سى بېجىرىلدى، 5200 توننا چاكاندا، 7170 توننا چۈچۈكبۇيا يىغىش تەستىقلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتلاق نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى ئوتلاق قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 1048 نى بىر تەرەپ قىلىپ، 66 مىڭ 200 گېكتار ئوتلاقنى قوغداپ قېلىپ، 24 مىليون يۈەن ئىقتىسادىي زىياننىڭ ئورنىنى تولدۇرۇۋالدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتلاقتا 18 قېتىم ئوت ئاپىتى يۈز بەردى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوت ئاپىتى تروۋوگاسى 13 قېتىم، ئادەتتىكى ئوت ئاپىتى 4 قېتىم، ئېغىر ئوت ئاپىتى بىر قېتىم، 3786 گېكتار ئوتلاق ئاپەتكە ئۇچرىدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليون 141 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

جى خۇڭلياڭ

ئوت - چۆپ ئۇرۇقى بازىسى قۇرۇلۇشى

2000 .، 2001 .، 2002 - يىللىرى دۆلەت شىنجاڭغا ئورۇنلاشتۇرغان ئوت - چۆپ ئۇرۇقى بازىسى قۇرۇلۇشى ئەھۋالى تۆۋەندىكىچە:

1. 2000 - يىل

1) شىنجاڭ شالغۇت بېدىسى قاتارلىق ئوت - چۆپلەرنى كۆپەيتىش بازىسى قۇرۇلۇشى تۈرى. بۇ تۈرگە 10 مىليون يۈەن مەبلەغ ئەمەلىيلەشتى، 8 مىليون 886 مىڭ 700 يۈەن چىقىم قىلىندى. يېڭىدىن 18 مىڭ 128 مېتىر سۇ سىغىمىس سۇغىرىش ئۆستىڭى، 14 مىڭ 100 مېتىر سۇغىرىش ئېرىقى ياسالدى، بىر توما، 86 تاقاق، 23 كۆۋرۈك سۇڭگۈچ ياسالدى، ئۇلامتاي دەرياسىنىڭ كەلكۈن ئاققۇزۇش تومىسىنىڭ 31 يېرىگە تاش بىلەن ئېقىن توسۇش تومىسى ياسالدى. تومىنىڭ كەينى تەرىپىگە بىر كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش تومىسى ياسالدى. 24 مىڭ 434 مېتىر زەپكەش چېپىلدى، 3405 مېتىر زەپكەش لايدالدى، بۇ زەپكەشلەرنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 27 مىڭ 839 مېتىر. 780 كۋادرات مېتىرلىق ئامبار، 1500 كۋادرات مېتىرلىق قۇرۇتۇش مەيدانى، 292 كۋادرات مېتىرلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۆيى، 322 مېتىر قورۇق تام سېلىندى. 14 مىڭ مېتىر قاشا ياسالدى، 271 گېكتار يەر تۈزلەندى.

مىلك 732 تۈپ ئەسلى ئۇرۇق يېتىشتۈرۈلدى. 3.33 گېكتار يەردىكى ئۇرۇق ئەي بولدى، 200 كۋادرات مېتىر ئۇرۇق ئامبىرى ۋە قوشۇمچە ئۆي سېلىندى، 1300 كۋادرات مېتىر قۇرۇتۇش مەيدانى ياسالدى. ئوت - چۆپ ئۇرۇقى تەكشۈرۈش ئۈچۈن ئىشلىتىلمىدىغان ئىشخانىلار ئۆزگەرتىلدى ۋە رېمونت قىلىندى. ئەسلى ئۇرۇق تېرىشقا ئاجرىتىلغان 33.3 گېكتار يەر تۈزلەندى ۋە ئورمان بەلبېغى يۈرۈشلەشتۈرۈلدى. ئۇرۇق كۆپەيتىش بازىسى قىلىپ ئاجرىتىلغان 526.67 گېكتار يەر تۈزلەندى، 433.33 گېكتار يەرگە ئۇرۇق تېرىلدى، يېڭىدىن 2 كىلومېتىر غول ئۆستەك، 6.6 كىلومېتىر تارماق ئۆستەك، 4 كىلومېتىر ئوق ئېرىق چېپىلدى. 32 تاقاق ياسالدى، 9 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى.

3. 2002 - يىل

خوتەن چولغا يوپۇرماقلىق بېدىسى ئۇرۇقى بازىسىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى تۈرى. بۇ تۈر يولغا قويۇلغان نۇقتىلارغا 8 مىليون يۈەن مەبلەغ ئەمەلىيلەشتى، 3 مىليون 139 مىلى يۈەن چىقىم قىلىندى. 2002 - يىلى داۋاملاشتۇرۇلۇۋاتقان تۈر بويىچە 33.3 گېكتار يەرگە ئەسلى ئۇرۇق تېرىلدى، ئۇرۇق كۆپەيتىش بازىسى قىلىپ ئاجرىتىلغان 600 گېكتار يەر ئىچىدە 333.33 گېكتار يەر تۈزلەندى.

4. 2003 - يىل

دۆلەت شىنجاڭغا ئوت - چۆپ ئۇرۇقى بازىسىدىن 3 نى ئورۇنلاشتۇردى. ئۇلار سانجى ئوبلاستىدىكى سۇدان ئاق قونىقى، قىلىتىرىمسىز بۇغداي ئۇرۇقى يېتىشتۈرۈپ كۆپەيتىش بازىسى، شىنجاڭ 1، 2 - نومۇرلۇق ئوت - چۆپ ئۇرۇقى يېتىشتۈرۈپ كۆپەيتىش بازىسى ۋە قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى قىزىل پۇرچاق ئۇرۇقى يېتىشتۈرۈپ كۆپەيتىش بازىسىدىن ئىبارەت. بۇ تۈرلەرنىڭ كۆلىمى 1666.67 گېكتار بولۇپ، جەمئىي 135 مىليون 400 مىلى يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەزنىڭ مەخسۇس تۈر مەبلىغى 108 مىليون 100 مىلى يۈەن، يەرلىك يۈرۈشلەشتۈرگەن مەبلەغ 27 مىليون 300 مىلى يۈەن، بۇ قۇرۇلۇش 2003 - 2004 - يىللىرى پۈتدۇ. جى خۇڭلياڭ

ئوت - چۆپ ئۇرۇقى تەكشۈرۈش ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئوت - چۆپ ئۇرۇقى ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىدىن 33 ى، ئوت - چۆپ ئۇرۇقى تىجارەت كىنىشكىسىدىن 130 ى بېجىرىلدى. شىنجاڭ ئوت - چۆپ ئۇرۇقى سۈپىتىنى تەكشۈرۈش مەركىزى 660 خىل تۈرلۈك ئوت - چۆپ ۋە چىم ئۇرۇقىنى ئەۋرىشكە ئېلىپ تەكشۈردى، ۋەكىللىك مىقدارى 1000 توننىدىن ئاشىدۇ. مەركەز 5 يىللىق قەرەلى توشقان ئىجازەتنامىلارنى قايتا تەكشۈردى. لايىقەتسىز ئوت - چۆپ ئۇرۇقى تىجارىتى بىلەن

(2) شىنجاڭ باغاچسىمان ياۋا مېۋىگە قاتارلىق ئوت - چۆپ يېتىشتۈرۈش بازىسى قۇرۇلۇشى تۈرى. بۇ تۈر ئۈچۈن 17 مىليون 400 مىلى يۈەن مەبلەغ ئەمەلىيلەشتى، 13 مىليون 877 مىلى يۈەن چىقىم قىلىندى. 10 قۇدۇق قېزىلدى. 25 مىلى 604 مېتىر تۇرۇبا ياتتۇزۇلدى، 10 پومپا ئۆيى سېلىندى. 16.5 كىلومېتىر 10 كىلوۋولتلىق توك سىسى تارتىلدى، 1.1 كىلومېتىر توك تەقسىملەش سىسى تارتىلدى، 7 كىلومېتىر قاشا ياسالدى، 1182 كۋادرات مېتىر ئوت - چۆپ ئۇرۇقى پىششىقلاش ئۆيى، 1200 كۋادرات مېتىر ئۇرۇق ئامبىرى سېلىندى، 2000 كۋادرات مېتىر قۇرۇتۇش مەيدانى ياسالدى، 100 كۋادرات مېتىر قوشۇمچە ئۆي سېلىندى.

(3) شىنجاڭ تەسكەن قاتارلىق قۇرغاقچىلىققا چىداملىق ئوت - چۆپ ئۇرۇقى بازىسى قۇرۇلۇشى تۈرى. بۇ تۈرنىڭ مەخسۇس ھېساباتىدىن 11 مىليون 650 مىلى يۈەن چىقىم قىلىندى، 2749 كۋادرات مېتىر توپا - تاش قۇرۇلۇشى تاماملاندى. بۇنىڭ ئىچىدە، ئوت - چۆپ ئۇرۇقى ئامبىرى 496 كۋادرات مېتىر، دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى ئامبىرى 267 كۋادرات مېتىر، توڭلىتىش ئامبىرى، مۇپەت تەكشۈرۈش ئۆيى، ئۇرۇق ئۆزلەشتۈرۈش ئۆيىدىن 476 كۋادرات مېتىر، قوشۇمچە ئۆي 260 كۋادرات مېتىر، رېمونت قىلىنغان كونا ئۆي 1250 كۋادرات مېتىر. 558 كۋادرات مېتىر قورۇق تام سېلىندى، 3800 كۋادرات مېتىر قۇرۇتۇش مەيدانى، 7000 كۋادرات مېتىر كۆكۈلمەيدان ياسالدى. 3 قۇدۇق ئۆيى سېلىندى، 12 كۆلچەك ياسالدى. 2 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 3 ماشىنىلاشقان كونا قۇدۇق رېمونت قىلىندى. 13.8 كىلومېتىر توك سىسى تارتىلدى، 11 مىلى 500 مېتىر تاشيول ۋە ماشىنا مەشغۇلاتى يولى ياسالدى، 7.3 كىلومېتىر سۇ بىلەن تەمىنلەش تۈرۈپىسى، 1.92 كىلومېتىر پۈركۈپ سۇغىرىش تۈرۈپىسى ئورنىتىلدى.

2. 2001 - يىل

(1) قۇرغاقچىلىققا چىداملىق باشاقلىقلار ئائىلىسىدىكى ئوت - چۆپ ئۇرۇقى بازىسى قۇرۇلۇشى تۈرى. بۇ تۈرگە 12 مىليون يۈەن مەبلەغ ئەمەلىيلەشتى، ئەمەلىيەتتە 11 مىليون 920 مىلى يۈەن چىقىم قىلىندى. بۇ تۈر تولۇق پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. شىركەتلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش ئەھۋالى ياخشى بولۇۋاتىدۇ، 2003 - يىلى 400 توننا ھەرخىل ئۇرۇق ئىشلەپچىقىرىلدى.

(2) خوتەن چولغا يوپۇرماقلىق بېدىسى ئۇرۇقى بازىسى قۇرۇلۇشى تۈرى. بۇ تۈر يولغا قويۇلغان نۇقتىلارغا 4 مىليون 290 مىلى يۈەن مەبلەغ ئەمەلىيلەشتى، 3 مىليون 60 مىلى يۈەن چىقىم قىلىندى. 2001 - يىلى بۇ تۈر بويىچە 6.67 گېكتار تۇنجى ئەسلى ئۇرۇق ئېتىزى قاشالىنىپ، 19

دەرىجىلىك ناچار ئوتلاق %34 نى ئىگىلەيدۇ. ئوتلاق بايلىقى ئىنتايىن مول بولۇپ، ئۆسۈملۈكلەردىن 108 تائىلە، 687 ئۇرۇقداش، 3270 خىلى بار. چارۋا ماللار بېسە بولىدىغان تەبىئىي ياۋا ئوت - چۆپلەردىن 2930 خىلى بار. بۇنىڭ ئىچىدە، بىرقەدەر كەڭ تارقالغان، يەم - خەشەك قىلىش قىممىتى يۇقىرى بولغان سۈپەتلىك ئوت - چۆپ نۇرى 382 خىلغا يېتىدۇ، ئوتلاقتىكى دورىلىق قىممىتى بار ياۋا ئۆسۈملۈك 2014 خىلغا يېتىدۇ، دورىغا ئىشلىتىلىدىغان تۈر 125 خىلغا يېتىدۇ. ئاساسلىقى چۈچۈكبۇيا، چاكاندا، توشقان زەدىكى، پەربۇن، سوغىگۈل قاتارلىقلار.

شۇغۇللانغان 9 ئورۇننى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. GB6141-85 «بۇرچاق ئائىلىسىگە كىرىدىغان ئاساسلىق ئوت-چۆپ ئۇرۇقلىرىنى يېتىشتۈرۈش سۈپەت دەرىجىسى» ئۆلچىمىنى تۈزۈپ چىقتى. ھازىر ئۇنىڭ تەستىقلاشقا يوللىنىدىغان ئورگىنالى پۈتتى.

جى خۇڭلياڭ

تەبىئىي ئوتلاق بايلىقى

شىنجاڭدىكى ئوتلاقلارنىڭ كۆپ قىسمىنىڭ سۈپىتى خېلى ياخشى. 1.، 2. - دەرىجىلىك سۈپەتلىك ئوتلاق %36 نى، 3. - دەرىجىلىك ئوتتۇراھال ئوتلاق %30 نى، 4.، 5. -

شىنجاڭدىكى تەبىئىي ئوتلاق بايلىقى

شىنجاڭدىكى تەبىئىي ئوتلاق	ئومۇمىي كۆلىمى (تۈمەن گېكتار)	پايدىلىنىشقا بولىدىغان كۆلەم (تۈمەن گېكتار)
جەمئىي	5725.88	4800.68
بۇنىڭ ئىچىدە تاغلىق رايون ئوتلىقى	3324.52	2901.16
تۈزلەڭلىك ئوتلىقى	2401.36	1899.52
بۇنىڭ ئىچىدە بېرىم چۆل ئوتلاق	2686.79	2047.10
ئوتلۇق يەر	1660.42	1517.92
چىملىق ئوتلاق	1352.01	26.22
سازلىق ئوتلاق	1211.22	24.44

نۆۋەت بىلەن چارۋا بېقىلىدىغان كۆلەم 240 مىڭ گېكتار. بۇنىڭغا 316 مىليون 810 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ، مەركەز سالىدىغان مەبلەغ 225 مىليون 100 مىڭ يۈەن، يەرلىك يۈرۈشتۈرىدىغان مەبلەغ 91 مىليون 710 مىڭ يۈەن. 2003 - يىلى خېرىدار چاقىرىش ئارقىلىقى، تور قاشا سېتىۋېلىش خىزمىتى تاماملاندى، سېتىۋېلىش سوممىسى 117 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇ سېلىنىدىغان مەبلەغنىڭ %37 نى ئىگىلەيدۇ.

جى خۇڭلياڭ

ئوتلاقتا ھاشارات، چاشقان ئاپىتىنىڭ يۈز بېرىشى ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 2 مىليون 110 مىڭ 900 گېكتار ئوتلاقتا ھاشارات ئاپىتى يۈز بەردى، ئېغىر ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 936 مىڭ 900 گېكتارغا يەتتى. ئاپەت يۈز بەرگەن ئوتلاق ئىچىدە چېكەتكە ئاپىتى يۈز بەرگەن كۆلەم 1

ئوتلاقتا چارۋا باقمىي ئوت - چۆپ تېرىش

قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى دۆلەت 1 - قارارلىق ئوتلاقتا چارۋا باقمىي ئوت - چۆپ تېرىش قۇرۇلۇش تۈرىنى يولغا قويدى، بۇ تۈرنى شىنجاڭدىكى جىڭ، ئارشاڭ، قورغاس، كۈنەس، موڭغۇلكۈرە، چاپچال، توققۇزتارا، تېكەس، قابا، بۇرچىن، جېمىنەي، بۇرۇلتوقاي، كۆكتوقاي، چىڭگىل، مورى، گۇچۇڭ، تولى، دۆربىلجىن، چاغاتوقاي، قوبۇقساردىن ئىبارەت 20 ناھىيىگە ئورۇنلاشتۇردى. قۇرۇلۇشنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى چارۋا بېقىشنى مەنى قىلىش، ئوتلاقنى ئارام ئالدۇرۇش ۋە رايونغا ئايرىپ نۆۋەت بىلەن چارۋا بېقىشنى يولغا قويۇشتىن ئىبارەت بولدى. تۈر يولغا قويۇلغان كۆلەم 1 مىليون 373 مىڭ گېكتار، بۇنىڭ ئىچىدە چارۋا بېقىش مەنى قىلىنغان كۆلەم 573 مىڭ گېكتار، قاشالىنىپ ياخشىلىنىدىغان كۆلەم 560 مىڭ گېكتار، رايونغا ئايرىپ

دېھقانچىلىق دورىسى يۆتكەپ كەلدى، چوڭ تىپتىكى ئۆزى بۈرەر، سىغىمچانلىقى تۆۋەن، ئېلېكتىرستانىك تۇمانلىتىش ئاپتوموبىلىدىن 5 نى ئىشقا سالىدى، ئاپتوئوم رايون بويىچە 250 مىڭ كۈن ئەمگەك كۈچى سەرپ قىلىندى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئەتىياز پەسلىدە 877 مىڭ 700 گېكتار يەردىكى چاشقان يوقىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 204 مىڭ 700 گېكتار يەرگە ئايروپىلان بىلەن دورا چېچىلىپ يوقىتىلدى، 339 مىڭ 700 گېكتار يەردە ماشىنا مەشغۇلاتى ئارقىلىق يوقىتىلدى، 333 مىڭ 300 گېكتار يەردە چاشقانسىز ئۈلگە رايون قۇرۇلدى.

شۈڭ لىڭ

شاخ - شۈمبا بىلەن چارۋا بېقىشتىكى دۆلەت دەرىجىلىك ئۈلگە ناھىيە (شەھەر) تۈرى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى چارۋىچىلىق نازارىتى بىلەن شۇ ئار بېزا ئىگىلىكىنى ئۈنۈپرسال تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىشخانىسى بىرلىكتە بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، 1999 - يىلىدىن بۇيان شىنجاڭدىكى غۇلجا، چاپچال ناھىيىلىرى، بورتالا، شىخۇ، تۇرپان، كورلا شەھەرلىرى، يەنجى، كۇچا ناھىيىلىرى، ئاقسۇ شەھىرى، ئاۋات، ئۈچتۇرپان، يوپۇغا، مەكىت ناھىيىسىدىن ئىبارەت شاخ - شۈمبا بىلەن چارۋا بېقىشتىكى دۆلەت دەرىجىلىك 13 ئۈلگە ناھىيە (شەھەر) دە تۈرنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى ۋە مەبلەغنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈردى. بۇنىڭ ئىچىدە 1999 - يىلى ۋە 2000 - يىلى بۇ تۈرنى يولغا قويغان چاپچال ناھىيىسى، بورتالا، كورلا شەھەرلىرى، كۇچا

مىليون 890 مىڭ 200 گېكتار، ئېغىر ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 817 مىڭ گېكتار (بۇنىڭ ئىچىدە ئاسىيا كۆچمەن چېكەتكىسى ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 57 مىڭ 200 گېكتار، ئېغىر ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 26 مىڭ 500 گېكتار)؛ باشقا ھاشارات ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 220 مىڭ 700 گېكتار، ئېغىر ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 119 مىڭ 900 گېكتار.

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئوتلاقلاردا چاشقان ئاپەت ئېغىر بولدى. ئاپتوئوم رايون بويىچە چاشقان ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 5 مىليون گېكتارغا، چۆل چاشقىنى، توشقان قۇيرۇق سېرىق چاشقان ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 3 مىليون 333 مىڭ 300 گېكتارغا، ئېغىر ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 1 مىليون 492 مىڭ 700 گېكتارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالتاي، نارباغاتاي ۋىلايەتلىرىدە توشقان قۇيرۇق سېرىق چاشقان ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم ئازىم 2 مىليون گېكتار. سانجى ئوبلاستىدىكى قۇربان نۇغۇت قۇملۇقىنىڭ شەرقىي، غەربىي چېتىدە چۆل چاشقىنى ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 1 مىليون 666 مىڭ 700 گېكتارغا، ئېغىر ئاپەت يۈز بەرگەن كۆلەم 666 مىڭ 700 گېكتارغا يەتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ھاشارات ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش ۋەزىپىسى 672 مىڭ 200 گېكتار ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە چېكەتكە ئاپەتنىڭ ئالدى ئېلىنغان - تىزگىنلەنگەن كۆلەم 619 مىڭ 500 گېكتار (ئاسىيا كۆچمەن چېكەتكىسى ئاپەتنىڭ ئالدى ئېلىنغان - تىزگىنلەنگەن 8900 گېكتار كۆلەمىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ماشىنا ۋە ئادەم ئارقىلىق چېكەتكە ئاپەتنىڭ ئالدى ئېلىنغان - تىزگىنلەنگەن كۆلەم 178 مىڭ 400 گېكتار، ئوتلاققا 331

مىڭ 700 توخۇ قويۇپ بېرىلىپ، 120 مىڭ 700 گېكتار يەردىكى چېكەتكە، 77 مىڭ 500 ئۆردەك قويۇپ بېرىلىپ، 53 مىڭ گېكتار يەردىكى چېكەتكە، ئادەم كۈچى ئارقىلىق 2 مىليون 560 مىڭ 500 قىزىل قارىغوجا جەلپ قىلىنىپ، 260 مىڭ 700 گېكتار يەردىكى چېكەتكە، مېتارزىئوم باكتېرىيىسى ئارقىلىق 6700 گېكتار يەردىكى چېكەتكىنىڭ، 52 مىڭ 700 گېكتار يەردىكى ئوتلاق ھاشاراتىنىڭ ئالدى ئېلىندى ۋە تىزگىنلەندى (43 مىڭ 300 گېكتار يەردىكى يايلاق پەرۋانسى، 7400 گېكتار يەردىكى مالا كوزوما يوپۇرماق تۈكلۈك پەرۋانسى، 2000 گېكتار يەردىكى يېپىشقاق قۇرتنىڭ ئالدى ئېلىندى ۋە تىزگىنلەندى). شۇ ئارقىلىق چېكەتكە يوقىتىش ئىشخانىسى 148 توننا (4 مىليون 500 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى)

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى شىنجاڭ بويىچە تۇنجى كىلون موزاي شىنجاڭ ئالتۇن كالا گۇرۇھى كىلون كالا بازىسىدا مۇۋەپپەقىيەتلىك تۇغۇلدى، 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگىچە 12 كىلون موزاي ئەي بولدى. سۈرەتتە: كىلون موزاي ۋە ئۇلارنىڭ ئانىلىرى. سۈرەتنى ئالتۇن كالا شىركىتى تەمىنلىگەن.

ئۈسۈلى قوللىنىلىپ توغلىتىلغان سېپىرىمىنىڭ ھاياتى كۈچى 6 پىرسەنت پونىنتى يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ، %36 كە يەتكۈزۈلدى. ئۈنۈملۈك سېپىرما سانى 231 مىڭ دانە تۈۋەنلىدى. فەيرى تۆرەلەم نىسبىتى %4.8 چۈشتى، توغلىتىلغان سېپىرىمىنىڭ ھايات تۇرۇش ۋاقتى ئۇزاردى، ئەسلىگە كېلىش نىسبىتى %17 - %23 كىچە بولدى، 666 مىڭ تۇياق چارۋا ئۇرۇقلاندۇرۇلۇپ، 266 مىڭ تۇياق چارۋا ئارتۇق ئۇرۇقلاندۇرۇلدى؛ ئوتتۇرىچە بوغاز بولۇش نىسبىتى %73.8 كە يەتتى (ئەڭ يۇقىرى بولغان گۈرۈپپىلارنىڭ %90 تىن ئاشتى)؛ ئىنچىكە سۇلياۋ نەپچە بىلەن توغلىتىلغان سېپىرما كىرگۈزۈش تېخنىكىسىنىڭ قاپلاش نىسبىتى %80 تىن ئاشتى. 3 يىلدىن بېرى 5 ۋىلايەت، ئوبلاست 63 قارار يەرلىك كالىنىڭ نەسلىنى توغلىتىلغان سېپىرما ئارقىلىق ياخشىلاش كۈرسى ۋە ئىنچىكە نەپچە بىلەن توغلىتىلغان سېپىرما كىرگۈزۈش تېخنىكا كۈرسى ئېچىپ، 8256 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى، بۇ ئارقىلىق 160 مىليون يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىلدى.

تالڭ مىڭ

نەسىل بايلىقىنى قوغداش ئەھۋالى

2003 - يىلى چارۋىچىلىق نازارىتى «10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭدىكى چارۋا، ئۆي قۇشلىرى نەسىل بايلىقىنى قوغداش ئومۇمىي پىلانى» ۋە ئۇنىڭ كاتولوگىنى تۈزۈپ چىقتى. نۇقتىلىق بايلىق قاتارىدا قوغدىلىدىغان چارۋا ۋە ئۆي قۇشلىرى نەسلى 23 خىل: ئۇلار قازاق قويى، باشباي قويى، بايىنبۇلاق قويى، شىنجاڭ كۆرپە قويى، قىرغىز قويى، دولان قويى، تاشقورغان قويى، خوتەن قويى، چىرا قارا قويى، شىنجاڭ ئۆچكىسى، قازاق كالىسى، موڭغۇل كالىسى، ئاق باش ئالتاي كالىسى، شىنجاڭ قوتىزى، قازاق ئېتىسى، قاراشەھەر ئېتىسى، بارىكۆل ئېتىسى، ئىلى ئېتىسى، شىنجاڭ غازى (ئىلى غازى)، تۇرپان توخوسى، شىنجاڭ بۇغىسى، شىنجاڭ قوش لوكىلىق تۆگىسى، باي توخوسى. شۇنىڭ بىلەن بىللە شىنجاڭ غازى ۋە تۇرپان خورىزنىڭ نەسىل بايلىقى ھەرىكەتچان تەكشۈرۈلدى.

جىڭ جياڭپىڭ

نەسىل ياخشىلاشتىكى ئۈلگە ناھىيە

قۇرۇلۇشى

شىنجاڭدىكى ئۆي چارۋىلىرىنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ، ئاپتونوم رايون چارۋىچىلىقىنىڭ زامانىۋىلىشىش مۇساپىسىنى ھەقىقىي ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون 2003 - يىلى 5 مىليون يۈەن نەسىل ياخشىلاش مەخسۇس مەبلەغى ئورۇنلاشتۇردى، بۇ قۇرۇلۇش

ناھىيىسى، ئاقسۇ شەھىرى ۋە ئۆچتۇرپان ناھىيىسىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، بۇلارنىڭ ھەممىسى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

2003 - يىلى شاخ - شۇمبا بىلەن چارۋا بېقىشتىكى 13 ئۈلگە ناھىيە (شەھەر) دە قولدا قالغان چارۋا 6 مىليون 926 مىڭ 100 تۇياققا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %4.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە قولدا قالغان كالا 772 مىڭ 800 گە يېتىپ، %15.5؛ قوي 5 مىليون 497 مىڭ 500 تۇياققا يېتىپ، %3.5 ئاشتى. بىر يىلدا قولدىن چىقىرىلغان چارۋا 4 مىليون 340 مىڭ 300 تۇياققا يېتىپ، %10.75 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە قولدىن چىقىرىلغان كالا 374 مىڭ 600 گە يېتىپ، %9.5؛ قوي 3 مىليون 561 مىڭ 100 تۇياققا يېتىپ، %10.3 ئاشتى. ئېلىنغان گۆش 198 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، %12.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە كالا گۆشى 61 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %15.4؛ قوي گۆشى 87 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %11 ئاشتى. ئېلىنغان گۆش ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلىنغان گۆشنىڭ %19 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە كالا گۆشى %22.6 نى، قوي گۆشى %18.9 نى ئىگىلىدى. شاخ - شۇمبالاردىن ئىشلەنگەن يەم - خەشەك 1 مىليون 452 مىڭ 700 توننىغا يېتىپ، %13.75 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە %26.3 نى ئىگىلىدى.

شۈڭ بىن

كالىغا ئىنچىكە نەپچە بىلەن توغلىتىلغان ئىسپىرما كىرگۈزۈپ، ئىنەكلەرنىڭ بوغاز بولۇش نىسبىتىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى

بۇ تۈر 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنى شۇ ئار يېزا ئىگىلىكى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى بىلەن پەن-تېخنىكا نازارىتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ۋە باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تۈرنى 2000 - يىلى شۇ ئار چارۋا ۋە ئۆي قۇشلىرىنى يېتىشتۈرۈش - نەسلىنى ياخشىلاش باش پونكىتى ئۈستىگە ئېلىپ يولغا قويغان، ئىجرا قىلىش مۇددىتى 3 يىل قىلىپ بېكىتىلگەندى. بۇ تۈرنى ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار، ئاقسۇ، قەشقەر ۋىلايەتلىرى، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى، خوتەن ۋىلايىتى كونكرېت يولغا قويغان.

تۈر گۇرۇپپىسى ۋە 5 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ 3 يىل تەجرىبە قىلىشى ۋە ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈشى ئارقىلىق، ئىككى قەدەمگە بۆلۈپ سۇيۇقلاندۇرۇش

بىئوقۇرۇلۇشى بازىسى، شىنجاڭ سانجى داچىڭ ئۆي قۇشلىرى چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ ئاسىيا - ياۋروپا داچىڭ مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، ئۈرۈمچى «تېئىنكاڭ» چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكا تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى «جۇنخۇ» شۆبە شىركىتى، تۇرپان نەسىللىك توخو فېرمىسىدىن ئىبارەت 5 ئورۇن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقا ئۈيۈشتۈرۈلدى ھەمدە ئۇلارغا نەسىللىك چارۋا ۋە ئۆي قۇشلىرى ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت قىلىش ئىجائەتنامىسى تارقىتىپ بېرىلدى.

جىڭ جياڭپىڭ يەرلىك كالىنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 1 مىليون 506 مىڭ يەرلىك كالا نەسىللەندۈرۈلدى، بۇ كۆپەيتىشكە بولىدىغان ئومۇمىي سىمىرنىڭ %75.1 نى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە 809 مىڭ كالا سۈنئىي ئۇسۇلدا توغلىتىلغان سىپېرما ئارقىلىق نەسىللەندۈرۈلۈپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20 ئاشتى؛ 55 مىڭ 400 تۇپاق كالا نورمال تېمپېراتۇرىدا نەسىللەندۈرۈلدى. 7900 يەرلىك كالىغا تۈرلەپ كۆچۈرۈلۈپ، %29.4 ئاشتى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە نەسلى ياخشىلانغان كالا نىسبىتى %54 كە يەتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ چارۋا، ئۆي قۇشلىرى بېتىشتۈرۈش، نەسىل ياخشىلاش باش پونكىتى توغلىتىلغان لايىھەلىك سېپىرىمىدىن 1 مىليون 365 مىڭ دوزا تەييارلىدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 119 مىڭ دوزا كۆپ بولۇپ، يەرلىك كالىنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش خىزمىتىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

ۋېي شىنپۇ قوي ۋە ئۆچكىنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 15 مىليون 200 مىڭ تۇپاق قوي نەسىللەندۈرۈلدى. بۇ كۆپەيتىشكە بولىدىغان قوينىڭ %80.9 نى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە 2 مىليون 506 مىڭ تۇپاق قوي سۈنئىي ئۇسۇلدا ئۇرۇقلاندۇرۇلدى. 2 مىليون 400 مىڭ تۇپاق تۆت ئۆچكىنىڭ نەسلى ياخشىلاندى، بۇ كۆپەيتىشكە بولىدىغان ئۆچكىنىڭ %66 نى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە 365 مىڭ تۇپاق ئۆچكە سۈنئىي ئۇسۇلدا ئۇرۇقلاندۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە %62 قوي، %48 ئۆچكىنىڭ نەسلى ياخشىلاندى.

ۋېي شىنپۇ

قورغاس، تېكەس ناھىيىلىرى، شىخۇ، ئالتاي شەھەرلىرى، قايا، ماناس، يەكەن، بارىكۆل، پەنجى ناھىيىلىرى ۋە فۇكاڭ شەھىرىدىن ئىبارەت نەسىل ياخشىلاشتىكى 10 ئۆلكە ناھىيە (شەھەر) دە، شۇنىڭدەك قۇمۇل ۋىلايىتى لوكدازېي چوشقا فېرمىسى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك نەسىللىك چوشقا فېرمىسى، جىمسار ناھىيىلىك نەسىللىك چوشقا فېرمىسىدا يولغا قويۇلدى. نەسىل ياخشىلاشتىكى ئۆلكە ناھىيە قۇرۇلۇشىغا ئاجرىتىلغان مەبلەغ ئاساسلىقى پىزا، بازارلاردىكى چارۋىچىلىق مال دوختۇرلۇق پونكىتى ۋە نەسىللەندۈرۈش پونكىتى قۇرۇلۇشىغا، ئۆي چارۋىلىرىنىڭ نەسلىنى ياخشىلاشقا كېرەكلىك ئاپتوموبىل، ماشىنا - ئۈسكۈنە سېتىۋېلىشقا ئىشلىتىلدى. نەسىللىك چوشقا فېرمىسى قۇرۇلۇشىغا ئاجرىتىلغان مەبلەغ ئاساسلىقى نەسىللىك چوشقا كىرگۈزۈشكە قوشۇمچە ياردەم بېرىلدى.

ۋېي شىنپۇ نەسىللىك چارۋا، ئۆي قۇشلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە نەسىللىك چارۋا ئىمپورت قىلىدىغان 10 تۈركۈم رەسمىيەت تەكشۈرۈلدى. بۇلار ئاساسەن خىروستال كالىسى، شىۋېتسارىيە قوڭۇر كالىسى ۋە ساخفولك قوي ئىمپورت قىلىش رەسمىيىتىدىن ئىبارەت. شىنجاڭغا نەسىللىك چارۋا ۋە ئۆي قۇشلىرى كىرگۈزۈلىدىغان ۋە شىنجاڭدىن چىقىرىلىدىغان 62 تۈركۈم رەسمىيەت تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە نەسىللىك قويدىن بىر تۈركۈمدە 1200 تۇپاق، نەسىللىك كالىدىن 2 تۈركۈمدە 52 سى، نەسىللىك چوشقىدىن 3 تۈركۈمدە 77 سى، ئاتلىق - ئاتلىق نەسىللىك گۆش توخوسى چۈمىسىدىن 37 تۈركۈمدە 198 مىڭ 400 يۈرۈش، نەسىللىك گۆش توخوسى تۇخۇمىدىن 2 تۈركۈمدە 250 مىڭ دانە، ئاتلىق - ئاتلىق تۇخۇم تۇغىدىغان نەسىللىك توخو چۈمىسىدىن 15 تۈركۈمدە 70 مىڭ 600 يۈرۈش، ياۋا غازدىن بىر تۈركۈمدە 18 دانە، نەسىللىك غازدىن بىر تۈركۈمدە 1200 دانە كىرگۈزۈلدى.

2003 - يىلى بايىنغولىن ئوبلاستلىق نەسىللىك چارۋا فېرمىسى، شىنجاڭ پىزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى نەسىللىك چارۋا ۋە ئۆي قۇشلىرى تەجرىبە مەيدانى، ئۈرۈمچى نەسىللىك كالا فېرمىسى، شىنجاڭ «تەيكۇن» گۇرۇھى شىركىتىدىن ئىبارەت ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىجائەتنامىسىنىڭ مۇددىتى توشقان 4 ئورۇننىڭ ئىجائەتنامىسى تەكشۈرۈلدى ۋە يەڭگۈشلەندى. ئالاقىدار مۇتەخەسسسلەر شىنجاڭ «تەينكاڭ» چارۋىچىلىق بىئوتېخنىكىسى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ تۈرلەپ

قىشلىق تۆل ئېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ بويىچە 8 مىليون 536 مىڭ 900 تۇياق قىشلىق تۆل ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە 8 مىليون 363 مىڭ تۇياق تۆل ئەي بولدى. قوزا باسقۇچىدا ئەي بولۇش نىسبىتى % 97.96 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 214 مىڭ 500 تۇياق كۆپ ئەي بولدى.

بى شىنپۇ

چارۋىچىلىقنى ئۆلچەملەشتۈرۈش

خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا «شىنجاڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قويى»، «شىنجاڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينىڭ نەسلىنى بېكىتىش تۈرى، بەلگىسى، ئاتالغۇسى» دىن ئىبارەت دۆلەت ئۆلچىمىنى تۈزۈش خىزمىتى ئىشلەندى، بۇ تۈرلەر يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. «شىنجاڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي ئۆلچىمى سىستېمىسىنىڭ ئومۇمىي پرىنسىپى»، «نەسلىلىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينى باھالاپ بېكىتىش»، «ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇڭىنى دەرىجىگە ئايرىپ رەتلەش قائىدىسى»، «يۇڭىنى يۇيۇپ تازىلاش، قاقلاپ قۇرۇتۇش ئۇسۇلى»، «سۈت پاراشوكى ئۆلچىمى»، «سۈت سېتىۋېلىش ئۆلچىمى»، «ئوغۇز سۈتى سېتىۋېلىش ئۆلچىمى» قاتارلىق 16 يەرلىك ئۆلچەم تۈزۈپ چىقىلدى. ۋىلايەت دەرىجىلىك 6 يەرلىك ئۆلچەم تۈزۈپ چىقىلدى.

2003 - يىلى يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىدىغان 68 كارخانىنىڭ ئۆلچىمى تەكشۈرۈلدى، 151 كارخانىنىڭ ئۆلچىمى ئەنگە ئېلىندى.

2003 - يىلى «نەسلىلىك چارۋا، ئۆي قۇشلىرىنى باشقۇرۇش نىزامى»، «ئوتلاق قانۇنىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي پرىنسىپى»، «يەم - خەشەك ۋە يەم - خەشەك غۇرۇچىنى باشقۇرۇش چارىسى»، «سۈتچىلىكنى باشقۇرۇش نىزامى» ۋە «ھايۋانات كارانتىن قىلىشنى يولغا قويۇش چارىسى» قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك سۈپەت بىخەتەرلىككە دائىر قائىدە - نىزاملار تۈزۈپ چىقىلدى، 50 پارچە مەمۇرىي تەستىق، 2 پارچە يەرلىك نىزام، 8 پارچە يەرلىك قائىدە، 10 مىڭ 65 پارچە سىياسەت خاراكتېرلىك يەرلىك ھۆججەت ئېنىقلاپ بىكار قىلىنىپ، چارۋىچىلىقنى ئۆلچەملەشتۈرۈش خىزمىتىنى ۋە زىيانسىزلاشتۇرۇش خىزمىتىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

تالڭ مىڭ

چارۋىچىلىقتا قىشتىن ئۆتۈشكە تەييارلىق

كۆرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ئوبلاستلار ئۆز

جاينىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك تەييارلاش ۋە قوتان قۇرۇلۇشى خىزمىتىنىڭ سالىقىنى ئومۇميۈزلۈك ئاشۇرۇپ، قىشلاققا كىرىدىغان چارۋىلارنىڭ سانىنى ئىلمىي بېكىتىپ، قىشتىن ئۆتۈشكە چارۋىلار تۇرىدىغان ئوتلاقنى مۇۋاپىق ئەڭشەپ، چارۋىچىلار ۋە چارۋىلارنىڭ قىشتىن بىخەتەر ئۆتۈشكە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن ياخشى ئاساس سالدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 16 مىليون 159 مىڭ توننا ئوت - چۆپ، يەم - خەشەك يىغىۋېلىنىپ (تاغ باغرىدىكى ئوت - چۆپ، زىرائەت شاخ - شۈببىسى، بېدە قاتارلىقلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 2002 - يىلىدىكىدىن % 4.62 ئاشتى، ھەر بىر چارۋىغا 328.10 كىلوگرامدىن ئوت - چۆپ توغرا كەلدى. 1 مىليون 713 مىڭ 900 توننا بوغۇز تەييارلىنىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 5.99 ئېشىپ، ھەر بىر چارۋىغا 34.8 كىلوگرامدىن توغرا كەلدى. يېڭىدىن 39 مىڭ 406 قوتان سېلىندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن % 7.4 كۆپ، بۇنىڭ ئىچىدە ئىسسىق سۇلياۋ قوتان 27 مىڭ 478 بولۇپ، % 8.1 كۆپەيدى. 69 مىڭ قوتان رېبونت قىلىنىپ، 2002 - يىلىدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 40 مىڭدىن ئارتۇق ھەرخىل ئوت - چۆپ ئورۇش، توشۇش، توغراش ماشىنىسى ۋە باشقا ماشىنا - ئۈسكۈنىلەر سېتىۋېلىندى.

ۋېي شىنپۇ

قوي يۇڭى، تىۋىت ۋە چارۋا ئوبوروتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئېلىنغان يۇڭ 78 مىڭ 419 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 5.37 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىنچىكە قوي يۇڭى 28 مىڭ 287 توننا بولۇپ، % 1.89 ئازايدى؛ تىۋىت 1142.81 توننىغا يېتىپ، % 10.57 ئاشتى.

2003 - يىلى ئىنچىكە قوي يۇڭىنىڭ بازىرى جانلاندى، سېتىۋېلىنغان قوي يۇڭى زور ھەجىمدە ئاشتى. ئىنچىكە قوي يۇڭىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ باھاسى 15 - 18 يۈەن ئەتراپىدا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 2 - 3 يۈەن ئۆزلىدى. شىنجاڭ سۈپەتلىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇڭى ئىشلەپچىقىرىش جەمئىيىتى «ساپالى» ماركىلىق يۇڭدىن 548 توننا سېتىۋېلىپ، نەتىجىلىك بازىرىدا كىم ئارتۇق قىلىپ ساتتى، ھەر كىلوگرامىنىڭ باھاسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 51.11 يۈەنگە چىقىپ، 15 يىلدىن بۇيان قوي يۇڭى بازىرىدىكى ئەڭ يۇقىرى باھا يارىتىلىپ، ئاۋسترالىيە قوي يۇڭى باھاسى بىلەن تەڭلەشتى. تىۋىتنىڭ باھاسى زور ھەجىمدە چۈشۈپ، ھەر كىلوگرامى 180 - 220 يۈەن ئەتراپىدا بولۇپ، 40 يۈەن تۆۋەنلەپ كەتتى.

باھاسىنىڭ ياخشى بولۇشىدىكى سەۋەب شۇكى، يۇغىنىڭ ئومۇمىي سۈپىتى 2002 - يىلدىكىدىن زور دەرىجىدە يۇقىرى بولدى. كۆپ قىسىم چارۋىچىلىق فېرمىلىرى يۇڭ ئىشلەپچىقىرىشقا بولغان ئىلمىي باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، نەسلىنى ياخشىلاش، ئىلمىي بېقىش ۋە قويغا بېيىنچا بېقىش قاتارلىق ئىشلار تېخنىكىلارنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتتى. يۇڭ بىلەن يۇغىنىڭ ئىنچىكىلىك دەرىجىسى، ئۇزۇنلۇقى، پاكىزلىق نىسبىتى 2002 - يىلدىكىدىن غەلبە يۇقىرى بولدى. گۈلزار

چوشقا بېقىش ۋە سېتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا قولدا قالغان چوشقا 2 مىليون 277 مىڭ 100 گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %3.94، قولدىن چىقىرىلغان چوشقا 3 مىليون 77 مىڭ 400 گە يېتىپ، %18.8، ئېلىنغان چوشقا گۆشى 224 مىڭ 100 توننىغا يېتىپ، %13.73 ئاشتى. 2003 - يىلى بازاردا چوشقىنىڭ باھاسى بىرقەدەر زور دەرىجىدە تۆۋەنلەپ كەتتى. بىر يىلدا چوشقىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ بازاردىكى ئوتتۇرىچە باھاسى 5.7 يۈەن بولۇپ، %11، چوشقا كۈچۈكىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ ئوتتۇرىچە باھاسى 8 يۈەن بولۇپ، %33.33 تۆۋەنلىدى. چوشقا گۆشىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ باھاسى 9.11 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن تۆۋەن بولدى. بىر يىللىق بازار ئەھۋالىدىن قارىغاندا، 1 - ئايدىن 9 - ئايغىچە چوشقىنىڭ بازاردىكى سېتىش ئەھۋالى ياخشى بولسىدى، باھاسى 2002 - يىلدىكىدىن تۆۋەن بولدى، لېكىن 10 - ئايدىن كېيىن چوشقا باھاسى ئۆزلەشكە باشلاپ، ھەر كىلوگرامىنىڭ باھاسى 6.8 يۈەنگە چىقتى، چوشقا گۆشىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ ئوتتۇرىچە باھاسى 11 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى. چوشقىنىڭ بازار باھاسىنىڭ ئۆزگىرىشىدىكى ئاساسلىق سەۋەب ئالدىنقى 3 يەسىلدە ئاپتونوم رايون بويىچە بېقىلغان چوشقىنىڭ سانى كۆپ بولۇپ، تەمىنلەش ئېھتىياجىدىن ئېشىپ كەتكەنلىكىدە، 4 - يەسىلدە يەم - خەشەكنىڭ باھاسى ئۆزلىگەچكە، چوشقىنىڭ باھاسىمۇ ئۆزلىدى.

جەڭ جياڭچىڭ

ئۆي قۇشلىرىنى بېقىش ۋە سېتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە قولدا قالغان ئۆي قۇشى 55 مىليون 540 مىڭغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %10.01، قولدىن چىقىرىلغان ئۆي قۇشى 74 مىليون 705 مىڭغا يېتىپ، %37.44، ئېلىنغان ئۆي قۇشى گۆشى 111 مىڭ 700 توننىغا يېتىپ، %17.58، تۇخۇم 236 مىڭ 200

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سېتىلغان ھەر خىل چارۋا 32 مىليون 19 مىڭ 900 تۇپاققا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %11.24، ئېلىنغان گۆش 1 مىليون 150 مىڭ توننىغا يېتىپ، %9.07 ئاشقان. بىر يىلدا چارۋا ۋە گۆش بازىرى ئاۋات، سېتىش راۋان، تەمىنلەش يېتەرلىك بولدى. ئاپتونوم رايوندىكى «دېلۇك»، «مەيجۇر»، «ۋېيۋېي» گۈرۈھلىرى، «ۋۇخۇا» چارۋىچىلىقى قاتارلىق سۈت پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان باشلامچى كارخانىلارنىڭ سۈتى تالىشىپ سېتىۋېلىشى، ئاپتونوم رايون سۈتچىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. سۈتنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ سېتىش باھاسى 1.5 - 2.2 يۈەن ئەتراپىدا بولۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى ھەمدە سەل - پەل ئۆزلىدى.

تېن فېڭ

شىنجاڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇغىنىسى كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىش باھاسى ئۆزلىدى 2003 - يىلى نەنجىڭدا كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىشقا قاتناشتۇرۇلغان قوي يۇغى ئاساسلىق باي، ئونسۇ، ئارشاڭ ناھىيىلىرى ۋە بىڭتۇەننىڭ يېزا ئىگىلىك 4، 5 - شىلىرىدىن كەلتۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە كۆپ قىسىم نەسلىلىك قوي فېرمىسى، نەسلىلىك چارۋا فېرمىسى ۋە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرىدىن كەلتۈرۈلدى. خېلى بىر قىسىم بېيىنچا بېيىلغان قويلاردىن ئېلىندى. يۇغىنىڭ پاكىزلىق نىسبىتى %58.97 كە، ئەڭ يۇقىرىسىنىڭ %68.57 كە يەتتى؛ ئۇزۇنلۇقى 7.5 مىللىمېتىردىن ئاشىدىغان يۇڭ %65 نى ئىگىلىدى، يۇڭ تالاسىنىڭ ئىنچىكىلىك دەرىجىسى ئاساسەن 21 مىكرومېتىر ئىچىدە بولدى. 2003 - يىلى كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىشقا قاتناشتۇرۇلغان قوي يۇغىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ ئوتتۇرىچە پۈتۈشۈش باھاسى 51.11 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %9.55 يۈەن يۇقىرى بولۇپ، %23 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە كۈنەس نەسلىلىك قوي فېرمىسىنىڭ قويلارىدىن ئېلىنغان يۇغىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ پۈتۈشۈش باھاسى 56.8 يۈەن، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى 77 - تۈەن - مەيدانىنىڭ قويلارىدىن ئېلىنغان يۇغىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ پۈتۈشۈش باھاسى 37.02 يۈەن بولدى. باي ناھىيىلىك نەسلىلىك قوي فېرمىسىنىڭ قويلارىدىن ئېلىنغان بىر تۈركۈم سۈپەتلىك ئىنچىكە قوي يۇغى گېرمانىيىگە ئېكسپورت قىلىندى. بۇ دۆلىتىمىزدىن چىققان قوي يۇغىنىڭ تۇنجى قېتىم ئېكسپورت قىلىنىشى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. 2003 - يىلى شىنجاڭدىن كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىشقا قاتناشتۇرۇلغان يۇغىنىڭ

برۇتوئىچىلىك ئىشلەپچىقىرىش كۈچىنى كېسىلنى كاراتتىن قىلىش. ئاپتونوم رايون بويىچە 3 مىليون 251 مىڭ 800 چارۋا ئىممۇنتىپتلايدى، 191 مىڭ 994 چارۋا كاراتتىن قىلىندى، 934 ى مۇسبى چىقتى، بۇنىڭ ئىچىدە كاراتتىن قىلىنغان قوي 88 مىڭ 952 تۇپاق، مۇسبى چىققىنى 206 تۇپاق، كاراتتىن قىلىنغان كالا 101 مىڭ 367، مۇسبى چىققىنى 727. كاراتتىن قىلىنغان چوشقا 1675، بۇنىڭ ھەممىسى مەنپى چىقتى. 5 ۋىلايەت، ئوبلاستىكى 21 ناھىيە (شەھەر) دە ئىممۇنتىپت ئۈنۈمىنى باھالاش ۋە باكتېرىيە تەكشۈرۈش خىزمىتى ئىشلىنىپ، 4385 پارچە كېسەللىك ماتېرىيالى توپلاندى، يېتىشتۈرۈش ئارقىلىق كۆمۈنلىق باكتېرىيىدىن 25 ئايرىۋېلىندى، باكتېرىيە چىقىش نىسبىتى %0.57 بولدى. ماڭقا كېسەلنى كاراتتىن قىلىپ تازىلاش. ئاپتونوم رايون بويىچە 5500 ئات كاراتتىن قىلىندى، بۇلاردا مۇسبەتلىك كۆرۈلدى.

كالىدا بولىدىغان سىل كېسەللىك ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش. ئاپتونوم رايون بويىچە 95 مىڭ 658 تۇپاق كالا كاراتتىن قىلىندى، بۇنىڭ 375 ى مۇسبى، 183 ى كۆمۈنلىق چىقتى.

سايقات

ھايۋانلاردا بولىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى نازارەت قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 84 ناھىيە (شەھەر)، 841 بېزا (بازار)، 8101 كەنت، 116 مەيدان - فېرمىدا ھايۋانلارغا ئىممۇنتىپتلاش بەلگىسى ئېشىش يولغا قويۇلدى. ئىممۇنتىپتلاشقا تېگىشلىك ھايۋان (قوي، كالا، چوشقا) 40 مىليون 977 مىڭ 500 بولۇپ، 38 مىليون 670 مىڭ 500 نىڭ قۇلىقىغا بەلگە ئېسىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە كالىغا بەلگە ئېشىش نىسبىتى %91.7 كە، قويغا بەلگە ئېشىش نىسبىتى %94.9 كە، چوشقىغا بەلگە ئېشىش نىسبىتى %82 كە يەتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ھايۋانلارنى كاراتتىن قىلىش ئىسپاتىدىن 24 مىڭ 611 ى، ھايۋانلاردا بولىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش لايىھە تەتقىقاتىدىن 9780 ى، ھايۋانلارنى ئىممۇنتىپتلاش ئىسپاتىدىن 17 مىڭ 900 ى، ھەر خىل بەلگە، كىتابچىدىن 4290 ى تارقىتىلدى. چېگرادىكى كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى، يۇڭ زاۋۇتى ۋە مال مەيدانىنىڭ ھايۋانلاردا بولىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش شارائىتىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى كۈچەيتىلدى، 10 كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى، بىر يۇڭ زاۋۇتى، بىر مال مەيدانى

تونىغا يېتىپ، %4.33 ئاشتى. بىر يىلدا ئۆي قۇشى مەھسۇلاتلىرى مەنبەسى تولۇق بولدى، لېكىن بازار باھاسى بىرقەدەر زور دەرىجىدە داۋالغۇپ تۇردى. توخۇ تۇخۇمىنىڭ ئالدىنقى يېرىم يىلدىكى باھاسى سەل تۆۋەن بولۇپ، يەرلىك تۇخۇمىنىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ توپ سېتىلىش باھاسى 3 يۈەندىن تۆۋەن بولدى، پارچە سېتىلىش باھاسى 3.8 يۈەن ئەتراپىدا بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %15.6 تۆۋەنلىدى. 7 - ئايدىن كېيىن تۇخۇمىنىڭ بازار باھاسى ئۆزلەشكە باشلىدى، 11 - ئايدا كەلگەندە، توپ سېتىش باھاسى 5.5 يۈەنگە، پارچە سېتىلىش باھاسى 6 يۈەنگە چىقتى. گۆش توخوسىنىڭ بازار باھاسىمۇ خېلى داۋالغۇپ تۇردى. بىر يىلدا گۆش توخوسى چۈچىمىنىڭ ھەربىرىنىڭ باھاسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1.8 يۈەن بولدى. 7 - 9 - ئايلاردا ھەر بىرىنىڭ باھاسى 2 يۈەن بولدى، قالغان ئايلاردا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1.5 يۈەن بولدى. گۆش توخوسىنىڭ باھاسى 2002 - يىلدىكىدىن %28 تۆۋەنلەپ كەتتى. بىر يىلدا توخونىڭ ھەر كىلوگرامىنىڭ باھاسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 6.5 يۈەن (ئەڭ يۇقىرى بولغاندا 7.5 يۈەن، ئەڭ تۆۋەن بولغاندا 4 يۈەن) بولۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى. بازار باھاسىنىڭ ئۆزگىرىپ تۇرۇشىدىكى ئاساسلىق سەۋەب، مەملىكەت بويىچە «مارس» نىڭ تارقىلىشى ۋە يەم - بوغۇز باھاسىنىڭ ئۆزلەپ كەتكەنلىكىدىن ئىبارەت بولدى.

جىلگە جايلاش

ھايۋانلاردا بولىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش يۈزىدىن 148 مىليون 339 مىڭ 800 تۇپاق چارۋا ۋە ئۆي قۇشى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە تەكشۈرۈلدى. 18 مىليون 337 مىڭ 900 ھايۋانات كاراتتىن قىلىندى. 30 مىليون 755 مىڭ 300 ھايۋاندىكى قۇرت يوقىتىلدى. 29 مىليون 177 مىڭ 400 ھايۋان دورا بىلەن يۇيۇلدى. 16 خىل ھەر خىل ۋاكسىنا، دىئاگنوز قويۇش سۇيۇقلۇقىدىن 50 مىليون 926 مىڭ 800 مىللىلىتىر يەنى 239 توننا ئىشلىتىلدى.

ئاتتا بولىدىغان يۇقۇملۇق قان ئازلىق كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش. كاراتتىن قىلىش، كېسەل چارۋىلارنى شاللىۋېتىشتەك ئۇنىۋېرسال ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش تەدبىرلىرى قوللىنىلىپ، ئات ئائىلىسىدىكى ھايۋاندىن 632 مىڭ 44 ى كاراتتىن قىلىندى، 39 ھايۋان مۇسبى چىقتى، بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆلتۈرۈۋېتىلدى.

تەكشۈرۈلدى. « ھايۋانلاردا بولىدىغان پۇقۇملۇق كېسەللىكلەر - ئىك ئالدىنى ئېلىشقا دائىر ھۆججەتلەر توپلىمى » دىن 1000 پارچە (ئۇيغۇرچە) تارقىتىلدى.

ساياقات

ھايۋانات دورىسىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 1789 تۈركۈم (قېتىم) ھايۋانات دورىسى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈلدى، 1586 تۈركۈم (قېتىم) پېرىيوم قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش پىلانىدىكىسى 776 تۈركۈم (قېتىم)، ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ نازارەت قىلىش، ئارىلاپ تەكشۈرۈش پىلانىدىكىسى 810 تۈركۈم (قېتىم)، ئارىلاپ تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %83 كە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھايۋانات دورىسى ئىشلەپچىقىرىدىغان ۋە تىجارەت قىلىدىغان كارخانىلارنى نازارەت قىلىش ئۈچۈن 633 قانۇن ئىجرا قىلغۇچى (قېتىم) چىقىرىلىپ، 276 ھايۋانات دورىسى بازىرى ئېنىقلىنىپ تەرتىپكە سېلىندى، ئەرز دېلوسىدىن 16 سى قوبۇل قىلىندى، يالغان دورا ياساش ئۇۋىسىدىن 4 سى بىتچىت قىلىندى، بۇ ئارقىلىق 1 مىليون 560 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىياننىڭ ئورنى تولدۇرۇۋېلىندى، بىر يىلدا ھايۋانات دورىسى دېلوسىدىن 133 سى دېلو قىلىپ تۇرغۇزۇلۇپ، تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلىندى، بۇنىڭ 132 سى ئاخىرلاشتۇرۇلدى. 815 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى يالغان، ناچار 1600 پەشەك ھايۋانات دورىسى تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈرۈلدى. دېلوغا چېتىشلىق خادىم 188 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. O تىپلىق ئاقسىل كېسەللىكى، A تىپلىق تىرىك ۋاكسىنا ۋە ئۆچكە چېچىكى تىرىك ۋاكسىنىنىڭ 10 تۈرى بويىچە 117 تۈركۈم (قېتىم)، ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى.

2003 - يىلى قوي مۈسكۈلى توقۇلمىلىرىدىكى سولفا دورىسى قالدۇقى، غلورامفىنىكول قالدۇقى ۋە چوشقا جىگىرىدىكى β - روھلاندۇرغۇچى دورا قالدۇقى 154 تۈركۈم (قېتىم) ئۆلچەندى ۋە تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قوي مۈسكۈلى توقۇلمىسىدىكى سولفا دورىسىنىڭ ئۆلچەمدىن ئېشىپ كېتىشى 4 تۈركۈم (قېتىم)، چوشقا جىگىرىدىكى β - روھلاندۇرغۇچى دورىنىڭ ئۆلچەمدىن ئېشىپ كېتىشى 5 تۈركۈم (قېتىم).

بىر يىلدا ئاپتونوم رايوندىكى ھايۋان دورىسى ئىشلەپچىقىرىدىغان 22 كارخانىنىڭ 670 خىل دورىسىنىڭ بەلگىسى، چۈشەندۈرۈشى تەكشۈرۈلدى، تۈزىتىلدى ۋە ئېلان قىلىندى.

ليۇ ئەيرۇڭ

يەم - خەشەك سانائىتى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، شىنجاڭدىكى تۈرلۈك يەم - خەشەك كارخانىسى 324 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەم - خەشەك پىششىقلاپ ئىشلەش كارخانىسى 166 (سائەتلىك ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 524 توننا)، بەككە ھالدا پانچىش تىپىدىكى ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 158. يەم - خەشەك پىششىقلاپ ئىشلەش كارخانىلىرى مەھسۇلات تۈرى بويىچە تۆۋەندىكىدەك ئايرىلدى (تەكرار ھېسابلانغانلىرىمۇ بار): بىرىكە يەم - خەشەك كارخانىسى 119، قوبۇلدۇرۇلغان يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 40 (قوشۇمچە ئىشلەپچىقىرىدۇ)، خۇرۇچ قوشۇلغان ئارىلاشما يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 25، يەم - خەشەك خۇرۇچى ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 19 (بۇنىڭ ئىچىدە بىر كارخانا 2 كىنىشكا ئالغان). كارخانىلارنىڭ رويخەتكە ئالدۇرغان تىپى بويىچە تۆۋەندىكىدەك ئايرىلدى: دۆلەت كارخانىسى 31، كوللېكتىپ كارخانا 47، خۇسۇسىي كارخانا 106، پاي ھەمكارلىقىدىكى كارخانا 22، جۇڭگو - چەت ئەل شېرىكچىلىكىدىكى كارخانا 3، باشقا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 115.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلەپچىقىرىلغان يەم - خەشەك 1 مىليون 207 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاشما يەم - خەشەك 1 مىليون 79 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.19؛ قوبۇقلاندۇرۇلغان يەم - خەشەك 118 مىڭ 800 توننىغا يېتىپ، %25.32؛ خۇرۇچ قوشۇلغان ئارىلاشما يەم - خەشەك 9100 توننىغا يېتىپ، %2.25 ئاشتى. تۈرلۈك يەم - خەشەكلەر ئىچىدە تاۋار يەم - خەشەك %59.35 نى ئىگىلىدى. ئارىلاشما يەم - خەشەك ئىچىدە، چوشقا يەم - خەشەكى %14.9 نى، تۇخۇم قۇشلىرى دېنى %21.52 نى، گۆش قۇشلىرى دېنى %33.4 نى، بېلىق يېمى %10.44 نى، كۆشگۈچى ھايۋانلار بوغۇزى %12.84 نى، باشقا يەملەر %7.81 نى ئىگىلىدى. قوبۇلدۇرۇلغان يەم - خەشەك ئىچىدە، چوشقا يەم - خەشەكى %45.17 نى، تۇخۇم قۇشلىرى دېنى %32.53 نى، گۆش قۇشلىرى دېنى %18.99 نى، بېلىق يېمى %0.4 نى، كۆشگۈچى ھايۋانلار بوغۇزى %2.01 نى، باشقا يەملەر %0.9 نى ئىگىلىدى. خۇرۇچ قوشۇلغان ئارىلاشما يەم - خەشەك ئىچىدە، چوشقا يەم - خەشەكى %27.76 نى، تۇخۇم قۇشلىرى دېنى %24.98 نى، گۆش قۇشلىرى دېنى %16.75 نى، بېلىق يېمى %7.81 نى، كۆشگۈچى ھايۋانلار بوغۇزى %16.2 نى، باشقا يەملەر %6.5 نى ئىگىلىدى. خۇرۇچ ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرى 32 مىڭ توننا كالتىسى

كاربونات، بىر توننا مىكرو سىلوس تىرىك تاپاچە باكتېرىيىسى، 8.1 توننا ۋېتامىن C، 25.45 توننا كالىتسىيە بىفوسفات، 13 مىك توننا سۇغەك، گۆش - سۇغەك پاراشوكى ئىشلەپچىقاردى. ئاپتونوم رايون بويىچە 537 مىك 3 توننا ھەرخىل تىرىپ ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە پۇرچاق تىرىپى 45 مىك 238 توننا، چىگىت تىرىپى 413 مىك 570 توننا، قىچا تىرىپى 31 مىك 990 توننا، باشقا تىرىپلار 46 مىك 205 توننا.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يەم - خەشەك سانائىتىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 212 مىليون يۈەنگە، يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 5659 غا يەتتى.

ليۇ جۇنچيەن

يەم - خەشەك كەسىپىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى
 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يەم - خەشەك خۇرۇچى ۋە خۇرۇچ قوشۇلغان ئارىلاش يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىدىغان 5 كارخانا ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئالدى، تەستىقى ھۆججەتتىن 16 سى بېجىرىلدى ۋە قوشۇلدى. ئارىلاش يەم - خەشەك، قويۇلدۇرۇلغان يەم - خەشەك، خىل تولۇقلىما يەم - خەشەك ۋە يەككە كۆپ مىقدارلىق يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىدىغان 51 كارخانىنىڭ كارخانا قۇرۇش شارائىتى تەكشۈرۈلۈپ لايىھەلىك گۇۋاھنامىسى ئالدى، يەم - خەشەك مەھسۇلاتلىرىنى تىزىملاش نومۇرىدىن 431 ى تارقىتىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى يەم - خەشەك كەسىپىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى 84 كارخانىنىڭ يەم - خەشەك مەھسۇلات بېجىنى كەچۈرۈم قىلىش رەسمىيىتىنى بېجىردى ۋە يېڭىدىن بېجىردى. مۇتەخەسسسلەرنى يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىدىغان 68 كارخانىنىڭ مەھسۇلات ئۆلچىمىنى تەكشۈرۈشكە ئۇيۇشتۇردى، 151 يەم - خەشەك مەھسۇلاتى ئۆلچىمى تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون يەم - خەشەك لايىھىسى، يەم - خەشەك زاۋۇتى مەركىزىي كونترول قىلىش ئۆيى مەشغۇلاتچىسى، يەم - خەشەك پىششىقلاپ ئىشلەش ئۈسكۈنىسى رېمونتچىلىرىنى كەسپىي ماھارەت جەھەتتىن سىناش بويىچە كۇرس ئۇيۇشتۇردى، كۇرسقا 94 ئادەم (قېتىم) قاتنىشىپ، 80 كىشى دەرىجە سالاھىيەتنامىسىغا ئېرىشتى.

ليۇ جۇنچيەن

يەم - خەشەكلەرنى مەمۇرىي تەپتىش

قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى شىنجاڭدا يەم - خەشەكلەرنىڭ سۈپەت بىخەتەرلىكىنى 120 تۈركۈم (قېتىم) تەكشۈرۈشنى ئورۇنلاشتۇردى، ئەمەلىيەتتە 224

قېتىم نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 193 ى لايىھەلىك، 31 ى لايىھەسىز بولدى.

بىر يىلدا تۈرلۈك يەم - خەشەك مەھسۇلاتى 667 تۈركۈم (قېتىم) تەكشۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە باجنى كەچۈرۈم قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈلگىنى 201 تۈركۈم (قېتىم)، لايىھەلىك بولغىنى 174 تۈركۈم (قېتىم)، لايىھەسىز بولغىنى 27 تۈركۈم (قېتىم). 286 تۈركۈم (قېتىم) ھاۋالە بويىچە تەكشۈرۈلدى، لايىھەلىك بولغىنى 91 تۈركۈم (قېتىم)، لايىھەسىز بولغىنى 37 تۈركۈم (قېتىم)، قالغانلىرىنىڭ تەركىبى يەككە تۈر بويىچە تەكشۈرۈلدى، 99 تۈركۈم (قېتىم) قەرەللىك تەكشۈرۈلدى، تەكشۈرۈشتە ھەممىسى لايىھەلىك بولدى، كەسىپ بويىچە 67 تۈركۈم (قېتىم) تەكشۈرۈلدى، لايىھەلىك بولغىنى 63 تۈركۈم (قېتىم)، لايىھەسىز بولغىنى 4 تۈركۈم (قېتىم)؛ يوللاش ئارقىلىق 12 تۈركۈم (قېتىم) ئارىلاشما تەكشۈرۈلدى، لايىھەلىك بولغىنى 8 تۈركۈم (قېتىم)، لايىھەسىز بولغىنى 4 تۈركۈم (قېتىم)؛ 2 تۈركۈم (قېتىم) توختام بويىچە تەكشۈرۈلدى، لايىھەلىك بولغىنى بىر تۈركۈم (قېتىم)، مىقدارى ئۆلچەپ بېكىتىلگىنى بىر تۈركۈم (قېتىم).

ۋاڭ ۋېيگو

يەرلىك دۆلەت چارۋىچىلىق فېرمىلىرى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يەرلىك دۆلەت چارۋىچىلىق فېرمىسى 134 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك نامرات چارۋىچىلىق فېرمىسى 15. چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنىڭ ئومۇمىي نوپۇسى 367 مىك 500، كەسپكار 157 مىك 500، يىل ئاخىرىدىكى ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 112 مىك 400، دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچى 14 مىك.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە دۆلەت چارۋىچىلىق

فېرمىلىرىدىكى ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىنى جەمئىيەتتىن بىرتۇتاش توپلاشقا قاتناشقان كارخانا 45 بولۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى ئومۇمىي كارخانىنىڭ % 33.58 نى ئىگىلىدى. ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىنى جەمئىيەتتىن بىرتۇتاش توپلاشقا قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچى 11 مىك 500 بولۇپ، كارخانا ئومۇمىي ئىشچى - خىزمەتچىسىنىڭ % 19.10 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى يەرلىك دۆلەت چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنىڭ

ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى (ئۆزگەرمەس باھا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) 1 مىليارد 117 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 18.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 868 مىليون يۈەنگە يېتىپ، % 27.86، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 124

ئاۋسترالىيە، قازاقىستان قاتارلىق دۆلەتلەر ۋە دۇنيا بانكىسى، باشقا ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار، سودا تەشكىلاتلىرىدىن كەلگەن 19 ۋەكىللەر ئۆمىكىدىكى 80 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى. تۆۋەندىكى 5 تۈر بويىچە چارۋىچىلىق تاشقى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تۈرى قانات يايدۇرۇلدى:

1. ياپونىيە بېشىل مەبلەغ شىركىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ ئېلىپ بېرىلغان «ئاسىيا رايونىدا قۇملىشىپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەدبىرىنى دەلىللەش توغرىسىدىكى تەكشۈرۈش تۈرى»، 2003 - يىل بۇ تۈر يولغا قويۇلغان 3- يىل. 2003 - يىلى ياپونىيە تەرەپ خام چۈتىنى %15 ئازايتتى. خىزمەت پىلانىغا ئاساسەن، ياپونىيە تەرەپ 1 مىليون 700 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى مەبلەغ سېلىپ، 46 ئائىلىلىك چارۋىچىنى ئولتۇراقلاشتۇردى، 25.3 كىلومېتىر ئۆستەك چاپتى، 36 تاقاق، 3 كۆۋرۈك، 2.52 كىلومېتىر يول ياسىدى، 306.67 گېكتار ئېتىز - ئېرىق ئاچتى، 27.6 گېكتار ئورمان بەلۋىشى بەرپا قىلدى، دېھقان، چارۋىچى ۋە يەرلىك تېخنىكلاردىن 155 كىشىنى تەربىيەلىدى، بىر يىلدا ياپونىيەدىن 14 مۇتەخەسس (قېتىم) كېلىپ ئەمەلىي دەلىللەش ئېلىپ باردى، ئاساسلىقى تۇپراق، مېتېئورولوگىيە، گىدرولوگىيە، يېتىشتۈرۈش، ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە ئەنئەنىۋى كۆچمە چارۋىچىلىقتىن ئولتۇراقلاشقان چارۋىچىلىققا ئۆتۈش ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلدى. بۇ تۈر ئالتاي شەھىرى ئالاقاق يېزىسى ۋە قاپا ناھىيىسى قىردالا رايونىدا يولغا قويۇلغان بولۇپ، مۇددىتى 5 يىل، 2006 - يىل 3 - ئايدا ئاخىرلىشىدۇ.

2. دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇل تۈرى - شىنجاڭ چارۋىچىلىقىنى ئۈنۈپرسال تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرى. 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 9 - كۈنى دۇنيا بانكىسى مۇدىرىيىتى دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇل تۈرى - شىنجاڭ چارۋىچىلىقىنى ئۈنۈپرسال تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرىنى تەستىقلىدى. بۇ تۈرگە 48 مىليون 430 مىڭ دوللار مەبلەغ سېلىندۇ، بۇنىڭ ئىچىدە دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلى 28 مىليون دوللار، يەر شارى مۇھىت فوندىنىڭ ئىئانە پۇلى [GEF] 5 مىليون 250 مىڭ دوللار، دۆلەت ئىچىدە يۈرۈشتۈرۈلىدىغىنى 15 مىليون 180 مىڭ دوللار، دۆلەت ئىچىدە يۈرۈشتۈرۈلىدىغان مەبلەغ سېلىنىدىغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %31.4 نى ئىگىلەيدۇ. دۆلەت ئىچىدە يۈرۈشتۈرۈلىدىغان مەبلەغنى مەركەز، ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيە (شەھەر) لەر ئورتاق غەملىيدۇ، بۇ مەبلەغ تۈرنىڭ ئىجرا قىلىنىشىغا قاراپ 6 يىلدا توپلىنىدۇ، دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇل مۇددىتى 20 يىل (5 يىل كەڭچىلىك قىلىش مۇددىتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)؛ دېھقان، چارۋىچىلارغا بېرىلگەن قەرز پۇلىنىڭ مۇددىتى 10

مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.6، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىسمى 125 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.3 ئاشتى. بىر يىلدا 190 مىڭ 300 توننا ئاشلىق ئېلىنىپ، %29.8 تۆۋەنلىدى، ئېلىنغان پاختىلىق دان 31 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، %31.25 ئاشتى، ئېلىنغان پاختا 15 مىڭ توننا بولۇپ، %50.66، شېكەر ماتېرىيالى 84 مىڭ 300 توننا بولۇپ، %38.7 تۆۋەنلىدى. ئېلىنغان گۆش 55 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، سۈت 85 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، %4.3، يۇلك 5334 توننىغا يېتىپ، %0.7، تىۋىت 205 توننىغا يېتىپ، %28.93 ئاشتى. يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا 4 مىليون 304 مىڭ 600 تۇپاققا يېتىپ، %4.5 كۆپەيدى.

2003 - يىلى يەرلىك دۆلەت چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىسمى 190 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %32.1 تۆۋەنلىدى، بىناكارلىق مەھسۇلات قىسمى 25 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.11 ئاشتى. 3 - كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىسمى 131 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. 2003 - يىلى يەرلىك دۆلەت چارۋىچىلىق فېرمىلىرى تۇراقلىق مۈلۈككە سالغان مەبلەغ 222 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %218.4 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 28 مىليون 780 مىڭ يۈەن بولۇپ، %56.6 ئازايدى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ئىشلىرىغا سېلىنغىنى 164 مىليون 770 مىڭ يۈەن بولۇپ، سېلىنغان مەبلەغنىڭ %74 نى، سانائەت، بىناكارلىققا سېلىنغىنى 25 مىليون 970 مىڭ يۈەن بولۇپ، %11.7 نى ئىگىلىدى. سودا، ترانسپورت، پوچتا - تېلېگرافقا سېلىنغىنى 2 مىليون 770 مىڭ يۈەن. يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن تۇراقلىق مۈلۈككە 203 مىليون 220 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېڭىدىن كۆپەيگەن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى مۇنۇلار: 1800 گېكتار ئوتلاق ياغىشلانغان، 150 چولك تراكتور، 8 يۈك ئاپتوموبىلى، 151 يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى سېتىۋېلىندى. 80 مىڭ كۋادرات مېتىرلىق ئۆي قۇشلىرى كاتكى، 200 مىڭ كۋادرات مېتىرلىق ھەرخىل ئامبار، 17 مىڭ 800 كۋادرات مېتىرلىق مەدەنىيەت، سەھىيە ئۆيى سېلىندى. 860 كىلومېتىر توك سىمى، 850 كىلومېتىر تېلېفون سىمى تارتىلدى، 166 مىڭ 400 كۋادرات مېتىر ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۆيى سېلىندى.

ليۇ يەن
چارۋىچىلىق تاشقى ئىقتىسادىي ھەمكارلىقى
 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ياپونىيە، ئامېرىكا،

53. 7262 گېكتار ئوتلاق ياغىلاندى، 1589 سىلوس ئورنى ياسالدى، ئوت - چۆپ يىغىش، پىششىقلاپ ئىشلەش ماشىنىسىدىن 376 سى سېتىۋېلىندى، 9501 دېھقان، چارۋىچى (قېتىم) تەربىيەلەندى. 8520 دېھقان، چارۋىچى بۇ تۈردىن نەپ ئالدى. 2003 - يىلى 1 - ئايدا بۇ تۈر باھالاشتىن ئۆتتى.

5. ب د ت ئاشلىق، دېھقانچىلىق تەشكىلاتى تېخنىكا ھەمكارلىق پىلان مەھكىمىسىنىڭ (FAO) شىنجاڭنىڭ ئوت - چۆپ ئۇرۇقى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىغا ھەقسىز ياردەم بېرىش تۈرى. بۇ تۈر 2000 - يىلى 4 - ئايدا يولغا قويۇلدى، FAO بۇ تۈرنى يولغا قويۇش مەزگىلى (2000 - يىلى 4 - ئايدىن 2002 - يىلى 12 - ئايغىچە) دە 297 مىڭ دوللار مەبلەغ سالىدۇ. دەسلەپكى مەزگىلدە 66.67 گېكتار بېدە ئۇرۇقى ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇلدى، 2 يىلدىن كېيىن 200 گېكتارغا يەتكۈزۈلدى. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 30 - 31 - كۈنلىرى، FAO ئەمەلدار ۋە مۇتەخەسسسلەرنى ئەۋەتىپ، بۇ تۈرنى باھالىدى، بۇ تۈر باھالاشتىن ئۆتتى.

ئابلەت

ئورمانچىلىق

ئورمانچىلىق ھەققىدە ئومۇمىي بايان

2003 - يىلى شىنجاڭ ئورمانچىلىقى ھالقىش شەكلىدە تەرەققىي قىلغان ھالقىلىق بىر يىل. بىر يىلدىن بۇيان شىنجاڭدىكى ئورمانچىلىق سىستېمىسى ئاپتونوم رايون ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي پىكىر يولىنى چۆرىدەپ، ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەپ، ئورمانچىلىقنىڭ ئېكولوگىيەلىك قۇرۇلۇش قەدىمىنى تېزلىتىش، بەرپا قىلىنغان ئورمانلارنىڭ سۈپىتىنى باشقۇرۇشنى ئومۇميۈزلۈك كۈچەيتىش، 5 چولغا ئورمان قۇرۇلۇشىنىڭ چوڭقۇرلۇققا قاراپ تەرەققىي قىلىشىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش، 5 چولغا تارىخىي بۇرۇلۇشنى تېز ئىشقا ئاشۇرۇش، ئورمان بايلىقىنى قوغداش، باشقۇرۇش سالىقىنى ئاشۇرۇش، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئورمانچىلىقنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش قاتارلىق جەھەتلەردە يېڭى بۆسۈش ھاسىل قىلدى. «سەجىل تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى ئىزچىلاشتۇرۇش داۋامىدا، ئورمانچىلىقنى مۇھىم ئورۇنغا قويۇش، ئېكولوگىيەلىك قۇرۇلۇشتا ئورمانچىلىقنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش، غەربنى كەڭ ئېچىشتا ئورمانچىلىقنى ئاساسىي ئورۇنغا قويۇش» تىن ئىبارەت بۇ يېڭى

يىلدىن ئېشىپ كەتتىدۇ. بۇ تۈردە تۇراقسىز قەرز پۇل ئۆسۈمى تاللانغان بولۇپ، قەرز پۇل ئۆسۈمى يېرىم يىلدا بىر قېتىم بېكىتىلدى. بۇ تۈر كۈنەس ناھىيىسىدىن ئىبارەت 24 ناھىيە (شەھەر) دە ۋە كۈنەس نەسىللىك قوي فېرمىسى، بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق نەسىللىك قوي فېرمىسى، تارباغاتاي نەسىللىك قوي فېرمىسىدىن ئىبارەت 3 نەسىللىك قوي فېرمىسىدا يولغا قويۇلدى. بۇ تۈر ئوتلاق ياغىلاش ۋە بەرپا قىلىش، چارۋىچىلىق، بازار ماركىتىلىك سىستېمىسى بەرپا قىلىش، تەتقىقات ئېلىپ بېرىش، تەربىيەلەش، پەن تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە تېخنىكا جەھەتتىن ياردەم بېرىش، تۈر باشقۇرۇش ۋە نازارەت قىلىشتىن ئىبارەت 5 چولغا جەھەتتىكى 5 بالا تۈر بويىچە ئېلىپ بېرىلدى. بۇ تۈردە ئاساسلىقى يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىشنى كۆپەيتىپ، ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي ۋە گۆش قوينى (يەككە ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش) نۇقتىلىق كۆپەيتىش ئارقىلىق، تۈر يولغا قويۇلغان رايوندىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش مەخەت قىلىنغان.

3. GEF يەر شارى مۇھىت فوندى پۇل ئىئانە قىلىش تۈرى. ئۇ دۇنيا بانكىسى قەرز پۇلىغا تايىنىدىغان شىنجاڭ چارۋىچىلىقىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرىدۇر. بۇ تۈرگە 5 مىليون 250 مىڭ دوللار مەبلەغ سېلىندۇ، ئۇنىڭ ھەممىسى ئىئانە قىلىندۇ، بۇ تۈر 6 يىل ئېلىپ بېرىلدى. بۇ تۈردە قۇملاشقان ئوتلاقلىرىنى ئۈنۈپسالى تۈزەش ئارقىلىق، تەبىئىي ئوتلاقلىرىنى قۇملاش كېتىشى، چېكىنىپ كېتىشىنىڭ ئالدى ئېلىندۇ ھەمدە ئوتلاقلىرىنى جانلىقلارنىڭ كۆپ خىللىقى قوغداپ قېلىندۇ. بۇنىڭ ئۈچۈن 10 ناھىيە GEF نىڭ نامزاتى قىلىپ بېكىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 5 ناھىيە سىناق نۇقتىسى قىلىندى.

4. دۇنيا بانكىسى قەرز پۇلى — قار ئاپىتى بولغاندا جىددىي ياردەم بېرىش تۈرى. بۇ تۈر 2001 - يىلى 7 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن تارتىپ باشلانغان بولۇپ، 2002 - يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرى تاماملاندى. بۇ تۈرگە 60 مىليون 396 مىڭ 900 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلى 40 مىليون 465 مىڭ 900 يۈەن، دۆلەت ئىچىدە يۈرۈشلەشتۈرۈلگىنى 19 مىليون 931 مىڭ يۈەن. بۇ تۈر يولغا قويۇلغان مەزگىلدە، ئومۇمىي كۆلىمى 246 مىڭ 276.5 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان 2711 قوتان رېمونت قىلىندى. ئومۇمىي كۆلىمى 187 مىڭ 324 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان 1660 قوتان يېڭىدىن سېلىندى، ئومۇمىي كۆلىمى 26 مىڭ 246 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان 354 چارۋىچىلار ئۆيى سېلىندى. يېڭىدىن 3812.87 گېكتار ئوتلاق بەرپا قىلىندى،

كۆتۈرۈلدى. تەبىئىي ئورمانلارنى قوغداش قۇرۇلۇشىدا «ئورماننى قاتتىق باشقۇرۇش، پۇلنى ئېھتىياتچانلىق بىلەن ئىشلىتىش، سۈپەتنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش» تەلىپى بويىچە، قۇرۇلۇش ۋە مەبلەغنى باشقۇرۇش بىرلىككە كەلتۈرۈلۈپ ۋە قېلىپلاشتۇرۇلۇپ ئورمان باشقۇرۇش - مۇھاپىزەت قىلىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئومۇميۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. 45 قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇن، تاغلىق رايوندىكى 1 مىليون 978 مىڭ گېكتار تەبىئىي ئورمانلىق 95 ئورمان رايونى، 6225 ئورمان ئەترىتى، 60 نەچچە مىڭ گۈرۈپپىغا ئايرىلىپ، باشقۇرۇش - مۇھاپىزەت قىلىش مەسئۇلىيەت پۈتۈنلەي تاغ، بۆلەك ۋە مۇھاپىزەتچىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. ياۋايى ھايۋان، ئۆسۈملۈكلەرنى قوغداش ۋە تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى قۇرۇلۇشىنىڭ سالمىقى يەنىمۇ ئاشۇرۇلۇپ، 3 رايوننىڭ دەرىجىسىنى دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىغا كۆتۈرۈش يۇقىرىغا يوللاندى. ئورمانچىلىق سىستېمىسى باشقۇرىدىغان تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 20 گە يەتتى، تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونلىرىنىڭ كۆلىمى ئاپتونوم رايون يەر كۆلىمىنىڭ %5.7 نى ئىگىلىدى. تېز ئۆسىدىغان، ماتېرىيال ئورمىنى ئاساس قىلىنغان ئورمانچىلىق كەسىپ بازىسى قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىمى تېزلىتىلدى. ئىلى، بايىنغولىن ئوبلاستى، ئاقسۇ، قاراماي قاتارلىق جايلاردا تېز ئۆسىدىغان، مول ھوسۇللۇق ماتېرىيال ئورمىنى قۇرۇلۇشىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەھۋالى ياخشى بولدى.

3. ئورمانچىلىققا سېلىنغان مەبلەغ ئۈزلۈكسىز كۆپەيدى. 2003 - يىلى دۆلەت، ئاپتونوم رايون تۈرلۈك ئورمانچىلىق ئىشلىرىغا 820 مىليون يۈەن مەبلەغ سالىدى. جەمئىيەتتىكى ھەر ساھەلەر ئورمان بەرپا قىلىش ۋە كۆكتەرتىشكە 1 مىليارد 534 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىشقا يېتەكلىدى. ئورماننىڭ ئېكولوگىيەلىك ئۈنۈمىگە قوشۇمچە ياردەم بېرىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى پۇختا قەدەم بىلەن ئىلگىرى سۈرۈلدى، 41 نۇقتىدا سىناق قىلىش ئورنىدا مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئورنىتىلىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى قېلىپلاشتۇرۇلدى.

4. ئورمان بايلىقىنى قوغداش، باشقۇرۇش خىزمىتى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. ئورمان مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى ئورماننى قانۇن بويىچە قوغداش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، نورما بويىچە كېشىش تۈزۈمىنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، ئورمان ھوقۇقىنى باشقۇرۇشنى قېلىپلاشتۇرۇپ، ياغاچ ماتېرىياللىرى ئوبوروت بازىرىنى ئېنىقلاپ ۋە تەرتىپكە سېلىپ، ئورمان ھوقۇقىنى مۇقىملاشتۇرۇپ، ئورمانلىق، ئورمان ئىگىلىرى ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلانغۇچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق مەنپەئىتىنى

ئورۇن بەلگىلەنگەندىن كېيىن، جەمئىيەتتىكى ھەر ساھە ۋە ئاخبارات ۋاسىتىلىرىنىڭ ئورمانچىلىق ئىشلىرىغا بولغان دىققەت ئېتىبارىنى قوزغىدى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئورمانچىلىق تەرەققىياتىنىڭ ئاساسلىق ئالاھىدىلىكلىرى مۇنداق بولدى:

1. ئورمان بەرپا قىلىش، كۆكەرتىش ئىشلىرىدا يېڭى بۆسۈش ھاسىل قىلىندى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 306 مىڭ 900 گېكتار (بىڭتۇەن بۇنىڭ سىرتىدا) يەرگە ئورمان بەرپا قىلىندى. پىلاننىڭ %118.94 ى ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 69 مىڭ 200 گېكتار ئاشتى. 346 مىڭ 700 گېكتار تۈزلەڭلىكتىكى تەبىئىي ئورمان قورشالدى، تۈزلەڭلىكتىكى 66 مىڭ 700 گېكتار تەبىئىي ئورمان كەلكۈن سۈيى بىلەن سۇغىرىلدى، 26 مىڭ 700 گېكتار يەردىكى ئوتتۇراھال ئورمان ۋە كۆچەت ئاسرالدى. 8800 گېكتار يەردە كۆچەت يېتىشتۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 5300 گېكتار يەردە يېڭىدىن كۆچەت يېتىشتۈرۈلدى. 122 مىليون تۈپ مەجبۇرىيەت كۆچمىتى تىكىلدى، مەجبۇرىيەت كۆچمىتى تىكىش بازىسىدىن 507 مى بەرپا قىلىندى، 44 مىڭ 900 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 2657.83 كىلومېتىر ئۈزۈنلۈكتىكى تۆمۈريول، تاشيول، دەريا ۋە ئۆستەك بويلىرى كۆكەرتىلدى. شىنجاڭدىكى شەھەر - بازارلارنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %28.10 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر تەسىس قىلىنغان 19 شەھەرنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %31.84، ئامسۇي كۆكۈلمەيدان كىشى بېشىغا 6.74 كۋادرات مېتىردىن توغرا كەلدى. ئورمانچىلىق كۆلىمىنىڭ زور ھەجىمىدە كۆپىيىشىگە ئەگىشىپ، بىرمۇنچە جايلاردا مەركەزلىك تۇتاش كەتكەن، كۆلىمى خېلى چوڭ، ئورمانلىق شەكىللەندى، بۇ شۇ جاينىڭ ئېكولوگىيەسىنى ياخشىلاشتا مۇھىم رول ئوينىدى.

2. ئورمانچىلىقتىكى 5 چوڭ قۇرۇلۇش چوڭقۇرلۇققا قاراپ ئىلگىرىلدى. 184 مىڭ 700 گېكتار تېرىلغۇ يەر بوشتىلىپ ئورمان بەرپا قىلىنىپ، پىلان %115.4 ئورۇندالدى، تېرىلغۇ يەرنى بوشتىپ ئورمان بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشىنىڭ يولغا قويۇلۇشى بىلەن، شۇ جاينىڭ ئېكولوگىيەلىك قۇرۇلۇش مۇساپىسى تېزلىتىلىپ، يېزا كەسىپ قۇرۇلۇشىنى تەڭشەش ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، دېھقانلارنىڭ كىرىمى ئۈنۈملۈك ئاشۇرۇلدى. مۆلچەرىي ھېساباتقا قارىغاندا دېھقانلارنىڭ كىرىمى تېرىلغۇ يەرنى بوشتىپ ئورمان بەرپا قىلىش ئارقىلىق 40 يۈەن كۆپەيگەن. ئۈچ شىمال ئىھاتە ئورمىنىنىڭ 4 - قارارلىق قۇرۇلۇشىدا 178 مىڭ 700 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىنىپ، پىلان %123.6 ئورۇندالدى، قۇرۇلۇش سۈپىتى يەنىمۇ يۇقىرى

قوغدىدى. ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش - ئوت مۇداپىئەسى خىزمىتىگە يۈكسەك ئەھمىيەت بەردى. بىر يىلدا 25 قېتىم ئورمان ئوت تروۋوگاسى يۈز بەردى، بۇ 2002 - يىلدىكىدىن 13 قېتىم ئاز، زور ئورمان ئوت ئاپىتى يۈز بەرمىدى. ئورماندا بولىدىغان كېسەللىك، زىيانداش ھاشارات ۋە چاشقان ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش، كارانتىن قىلىش خىزمىتىدە دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ئالدىنى ئېلىش، تىزگىنلەش نىشان، ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. تۈرلۈك كۆرسەتكۈچلەر دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ تەلپىگە يەتتى. ئورمان كۆزىتىش خىزمىتىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، يېڭىدىن دۆلەت دەرىجىلىك مەركىزىي كۆزىتىش مەلۇمات بېرىش پونكىتىدىن 16 سى قۇرۇلدى. شىنجاڭ ئورمانلىرىدا بولىدىغان كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشاراتلار ئاپىتىدىن ئالدىن سىگنال بېرىش سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلىندى. ئورمان ج خ ئورۇنلىرى شىنجاڭ بويىچە «تېبەت بۆكىنىنى قوغداش بويىچە 2 - نومۇرلۇق ھەرىكەت»، «باھار گۈلدۈرمامىسى ھەرىكىتى»، «يېشىل شەمىر ھەرىكىتى» قاتارلىق مەخسۇس قاتتىق زەربە بېرىش، تۈزەش ھەرىكەتلىرىنى قانات يايدۇرۇپ، ئورمان بايلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىشتەك قانۇنغا خىلاپ جىنايى قىلىشلارغا قاتتىق زەربە بېرىپ، ئورمانچىلىق رايونىنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى ئۈنۈملۈك قوغدىدى.

5. ئورمانچىلىقنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يۆلەش سەۋىيىسى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈلۈپ، ئورمانچىلىقنى كەسپلەشتۈرۈشنىڭ تەرەققىيات قەدىمى تېزلىتىلدى. 2003 - يىلى يېڭىدىن پەن تەتقىقات، كېڭەيتىش، ئەقلىي ئىقتىدار كىرگۈزۈش تۈرىدىن 24 يولغا قويۇلدى، 5 مىليون 580 مىڭ يۈەن پەن تەتقىقات مەبلەغى نەقلەشتى. ئورمانچىلىق پەن تەتقىقات تۈرىدىن 6 سى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ۋە باھالاپ بېكىتىلدى، 2 پەن تەتقىقات نەتىجىسى ئاپتونوم رايونىمىزغا تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، ئەقلىي ئىقتىدار كىرگۈزۈشكە دائىر 3 تۈر ۋە «پىستەننىڭ سورتلۇق ئۇرۇقىنى يېتىشتۈرۈش بازىسى» غا ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن ئەقلىي ئىقتىدار كىرگۈزۈشتىكى مۇنەۋۋەر ئۈلگە بازىسى دېگەن نام بېرىلدى. باغ - ئورمان كەسپىدە تېز تەرەققىي قىلىشتەك ياخشى ۋەزىيەت ساقلاپ قېلىندى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 96 مىڭ 700 گېكتار يەرگە مېۋە كۆچتى تىكىلىپ، ئۇدا 3 يىل 66 مىڭ 700 گېكتاردىن ئارتۇق يەرگە مېۋىلىك كۆچەت تىكىشتىن ئىبارەت تەرەققىيات سۈرئىتى ساقلاپ قېلىندى، بىر يىلدا 1 مىليون 609 مىڭ توننا مېۋە ئېلىنىپ، مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 996 مىليون يۈەنگە يەتتى. دېمەك، باغ - ئورمان كەسپى تەدرىجىي

شىنجاڭ يېزا ئىقتىسادىنىڭ تۈۋرۈك كەسپىگە ئايلاندى. ئورمان باغچىسى قۇرۇلۇشى ۋە ئورمان ساياھەتچىلىكى مۇقىم تەرەققىي قىلدى، يېڭىدىن ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورمان باغچىسىدىن 3 ى قۇرۇلدى، 4 ئورمان باغچىسىنىڭ دەرىجىسى دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىسىغا كۆتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايوندا تۈرلۈك ئورمان باغچىسى 49 غا، كۆلىمى 756 مىڭ گېكتارغا يەتتى. ئورمان باغچىلىرى يىلدا 700 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) نى كۆتۈرۈلدى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 15 مىليون يۈەنگە يەتتى. ياۋايى ھايۋانلارنى كۆندۈرۈش، بېقىش، كۆپەيتىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش كۆلىمى ئۈزلۈكسىز كېڭەيدى، ئاپتونوم رايون بويىچە كۆندۈرۈلگەن بۇغا 40 مىڭدىن ئاشتى. مەھسۇلات پىششىقلاپ ئىشلەش ئىنچىكىلىك ۋە چوڭقۇرلۇققا قاراپ تەرەققىي قىلدى. ياغاچ ماتېرىيال تىجارىتى ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش ساغلام، تەرتىپلىك ئېلىپ بېرىلدى، مەھسۇلات قىممىتى 404 مىليون يۈەنگە يەتتى، تىجارەت ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇن 3804 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت كارخانىسى 45، كۆللىكتىپ كارخانا 16، پاي تۈزۈمىدىكى كارخانا 77، خۇسۇسىي كارخانا 3666، ئۇلارنىڭ رويخەتكە ئالدۇرغان مەبلەغى 750 مىليون يۈەن، بىر يىلدا بۇ كارخانىلار 1 مىليون 166 مىڭ كۇب مېتىر ياغاچ ماتېرىيالنى پىششىقلاپ ئىشلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئورمانچىلىق زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇلدى، ئۇلار بەزى جايلاردا شۇ جاينىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىدىكى ئاساسلىق كۈچلەرنىڭ بىرى بولۇپ قالدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭدا ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئورمانچىلىق كارخانىسى 50 نەچچىگە، كەسپكارى 1800 دىن كۆپرەككە، ئۇلار بەرپا قىلغان ئورمان كۆلىمى 12 مىڭ 300 گېكتارغا يەتتى، ئۇلار سالغان مەبلەغ كۆپ، بەرپا قىلغان ئورماننىڭ سۈپىتى ياخشى، باشقۇرۇش سەۋىيىسى يۇقىرى. بۇ تارىختىكى ئەڭ ياخشى مەزگىل ھېسابلىنىدۇ. ئىلى ئوبلاستىدىكى ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئورمانچىلىق كارخانىلىرى 283 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 25 مىڭ گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلدى.

لېي خۇا

ئورمان كۆچتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە تەمىنلەنگەن ئومۇمىي كۆچەت 601 مىليون تۈپكە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىقتىسادىي ئورمان كۆچتى 83 مىليون تۈپ، ئىھاتە ئورمىنى كۆچتى 518 مىليون تۈپ. ئۆلكە، رايون ئاتلاپ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ياخشىلاشقا مۇ باپ كېلىدىغان ۋە بوراندىن مۇداپىئەلىنىپ قۇمنى تىزگىنلەيدىغان كۆكەرتىش

قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈچ شىمال ئىھاتە ئورمىنىڭ 4 قارارلىق قۇرۇلۇشى بويىچە بەرپا قىلىنغان ئورمان 122 مىڭ 200 گېكتار، قۇم قورشىلىپ بەرپا قىلىنغان ئورمان 46 مىڭ 700 گېكتار، ئايروپلان ئارقىلىق ئۇرۇق چېچىپ بەرپا قىلىنغان ئورمان 10 مىڭ گېكتار.

ش ئۇ ئا ر ئورمانچىلىق ئىدارىسى دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى غەربىي شىمال لايىھىلەش مەھكىمىسىگە ماسلىشىپ شايار قاتارلىق 18 ناھىيە، شەھەرلىك ئورمان بەرپا قىلىش ئەمەلىي نەتىجىسىنى تەكشۈردى. دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى بەرپا قىلىنغان ئورمانلارنىڭ سۈپىتىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىغا ماسلىشىپ، شايار، چاپچال قاتارلىق 18 ناھىيە، شەھەرنى ۋە بەرپا قىلىنغان ئورماننىڭ سۈپىتىنى تەكشۈردى ۋە ئارىلاپ تەكشۈردى. تەكشۈرۈلگەن چاپچال قاتارلىق 4 ناھىيە، شەھەرلىك ئورمان بەرپا قىلىشتىكى ئەمەلىي نەتىجىسى ۋە مەشغۇلات سۈپىتىگە دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى يۇقىرى باھا بەردى.

لېي خۇا
لاياقەتلىك ئاساسىي قاتلام ئورمانچىلىق پونكىتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئورمانچىلىققا مەسئۇل تارماقلار «ئۆلچەملەشكەن يېزا، بازار ئورمانچىلىق پونكىتلىرى بويىچە لايىقەتلىك ناھىيە بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى قەدىمىنى تېزلىتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقاتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە بۇرۇلتوقاي، بۇرچىن، قابا، قۇتۇبى، مىچۈەن، مورى، كېرىيە، خوتەن، قاراقاش، پىچان ناھىيىسىدىن ئىبارەت 10 ناھىيە دەسلەپكى قەدەمدە ئۆلچەمگە يەتتى. ماناس ناھىيىلىك يېزا ئورمانچىلىق پونكىتى ئورمانچىلىق پونكىتى قۇرۇلۇشىنى ئۆلچەملەشتۈرۈشتىكى ئۆلگە ناھىيە سۈپىتىدە دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

لېي خۇا
باغ - ئورمان قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېڭىدىن 96 مىڭ 700 گېكتار لايىقەتلىك ئىقتىسادىي ئورمان كۆپەيتىلدى. ئىقتىسادىي ئورمان كۆلىمى 502 مىڭ 700 گېكتارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە داڭلىق، سۈپەتلىك، ئۆزگىچە يېڭى سورت كۆلىمى 287 مىڭ 200 گېكتار. شۇ يىلى 23 مىڭ 600 گېكتار تۆۋەن ھوسۇللۇق مېۋىلىك باغ كۆلىمى ياخشىلاندى، مېۋىگە كىرگەن كۆلەم 194 مىڭ گېكتارغا، ھوسۇلى 1 مىليون 603 مىڭ توننىغا، پىششىقلانغان مېۋە 632 مىڭ توننىغا، مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 970 مىليون يۈەنگە،

كۆچەتلىرىدىن 80 مىليون تۈپ پۈتكەپ كېلىنىپ، شىنجاڭ بويىچە 300 مىڭ گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىش ۋەزىپىسى ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى كۆچەت باشقۇرۇش تارماقلىرى تۇنجى بولۇپ «بىر بەلگە، ئىككى ئىجازەتنامە» تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، «ئىككى ئىجازەتنامە» دىن 2199 يۈرۈش تارقاتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇرۇق ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى 1247 يۈرۈش، ئۇرۇق تىجارىتى ئىجازەتنامىسى 952 يۈرۈش. 1 مىليون 800 مىڭ كۆچەت بەلگىسى، 75 مىڭ نۇسخا كۆچەت تەكشۈرۈش كىنىشكىسى تارقىتىلدى. دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ شىمالىي تەكشۈرۈش مەركىزىگە ماسلىشىلىپ ئاپتونوم رايوندىكى ئورمان كۆچەتلىرىنىڭ سۈپىتى ۋە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش ئەھۋالى ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى ۋە تەكشۈرۈلدى. %60 تىن ئارتۇق ناھىيە، شەھەر ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، تەكشۈرۈلگەن كۆچەت مىقدارى ئاپتونوم رايون بويىچە كۆچەتخانىدىن چىقىرىلغان كۆچەتنىڭ %80 نى ئىگىلىدى. كۆچەتنىڭ سۈپىتىنى يىلتىزى، غولى، كۆچەت ئېگىزلىكى بويىچە ئۆلچەنگەندە، ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى %59 بولدى، كۆچەت غولى، كۆچەت ئېگىزلىكىدىن ئىبارەت 2 كۆرسەتكۈچ بويىچە ئۆلچەنگەندە ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى %85 تىن ئاشتى.

لېي خۇا
ئورمان بەرپا قىلىش ئەھۋالى

2002 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 306 مىڭ 900 گېكتار (بىخۇنەن بۇنىڭ سىرتىدا) يەردە ئورمان بەرپا قىلىنىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 69 مىڭ 200 گېكتار كۆپەيدى. تۈزلەڭلىكتىكى 346 مىڭ 700 گېكتار تەبىئىي ئورمان قورشالدى، تۈزلەڭلىكتىكى 66 مىڭ 700 گېكتار تەبىئىي ئورمان كەلكۈن سۈيى بىلەن سۇغىرىلدى، 26 مىڭ 700 گېكتار ئوتتۇراھال ۋە ئوتا ئورمان پەرۋىش قىلىندى. بەرپا قىلىنغان ئورماننىڭ زور ھەجىمىدە كۆپىيىشىگە ئەگىشىپ، نۇرغۇن جايلاردا مەركەزلىك تۇتاش ئورمان، كۆلىمى بىرقەدەر چوڭ بولغان يېڭى ئورمان بارلىققا كەلدى، بۇ شۇ جاينىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى ياخشىلاشتا مۇھىم رول ئوينىدى. 2003 - يىلى دۆلەت شىنجاڭغا ئۈچ شىمال ئىھاتە ئورمىنىنىڭ 4 - قارارلىق قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 144 مىڭ 700 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىش ۋەزىپىسىنى چۈشۈردى، بۇنىڭ ئىچىدە بەرپا قىلىنىدىغىنى 85 مىڭ گېكتار، ئايروپلان ئارقىلىق ئۇرۇق چېچىلىپ بەرپا قىلىنىدىغىنى 13 مىڭ گېكتار، قۇم قورشىلىپ ئورمان ۋە ئوت - چۆپ بەرپا قىلىنىدىغان يەر 46 مىڭ 700 گېكتار. يىل ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ بويىچە 178 مىڭ 900 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا

يېزىلاردا ئوتتۇرىچە باغ - ئورمان كىرىمى 248 يۈەنگە، ئىقتىسادىي ئورمانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش - سېتىلىش نىسبىتى %76.7 كە يەتتى.

2003 - يىلى يۇقىرى ھوسۇللۇق ئىقتىسادىي ئورمان رايونلىرى يېڭى ئىقتىسادىي ئورمان بازىسى قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش بىلەن بىرگە، پائال تۈردە مەبلەغ كىرگۈزۈپ، ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان باشلامچى كارخانىلارنى قۇرۇپ، ئىقتىسادىي ئورمان كەسپىنىڭ تەرەققىياتىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە مەبلەغ كىرگۈزۈش ئارقىلىق قۇرۇلغان ئىقتىسادىي ئورمان كەسپى بويىچە پىششىقلاپ ئىشلەش، ساقلاش، يېڭى يېتى ساقلاش، سېتىش، كۆچەت يېتىشتۈرۈش كارخانىلىرى 118 گە يەتتى، بۇ كارخانىلار بىر يىلدا ھەر خىل ئىقتىسادىي ئورمان مېۋىسىدىن 635 مىڭ توننا پىششىقلاپ ئىشلىدى، بۇنىڭ بىلەن ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاش، سېتىش بىر گەۋدە قىلىنغان كەسپ زەنجىرى ۋە كەسپلەشكەن ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەندىزىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى.

لېي خۇا
ئورمان بايلىقىنى قوغداش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالى

1. دەل - دەرەخلەرنى كېسىش، ئورمانچىلىق ۋە ئورمان ھوقۇقىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش. 2003 - يىلى دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى شىنجاڭغا 322 مىڭ كۇب مېتىر تاۋار دەل - دەرەخ ئۆستۈرۈش پىلانىنى چۈشۈردى، بۇنىڭ ئىچىدە تۈزلەڭلىكتە بەرپا قىلىنىدىغان ئورمان 242 مىڭ كۇب مېتىر، مۇھاپىزەت رايونىدىكى تەبىئىي ئورمان 80 مىڭ كۇب مېتىر. تاغلىق رايونلاردا ئورمان كېسىشتە، كېسىلىدىغان دەرەخلەرگە نومۇر قويۇش تۈزۈمى، كېسىش رايونى يۆتكەپ تاپشۇرۇش تۈزۈمى، سىتېما بويىچە باشقۇرىدىغان ئورمان نازارەت قىلىش تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇلدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئورمان بايلىقىنى باشقۇرۇشتا دەل - دەرەخلەرنى كېسىش، ياغاچ ماتېرىياللىرى ئوبوروتى ۋە ئورمانلىقنى ئىگىلىۋېلىش جەھەتتە زىددىيەت كەسكىن بولۇش ئەھۋالى كۆزدە تۇتۇلۇپ، دەل - دەرەخلەرنى كېسىشنى باشقۇرۇش ئەھۋالى تەكشۈرۈلۈپ، ئورمان مەمۇرىيىتى دېلوسىدىن 40 نەچچىسى تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلىندى ۋە بېجىرىشكە ھەيدەكچىلىك قىلىندى. 100 مىڭ پارچە ئورمان ھوقۇقى كىنىشكىسى تارقىتىپ بېرىلدى. ئورمانلىقنى ئىشلىتىش رەسمىيىتىدىن 9 ى بېجىرىلدى، ئۇنىڭ كۆلىمى 4.95 گېكتار بولۇپ، ئۇنىڭدىن 355 مىڭ 300 يۈەن ئورمان يېپىنچىلىرىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ھەققى قىلىندى.

2. دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق جامائەت پاراۋانلىقى ئېكولوگىيىلىك ئورمىنىنى باشقۇرۇش ۋە مۇھاپىزەت قىلىش. 2003 - يىلى شىنجاڭ دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق جامائەت پاراۋانلىقى ئېكولوگىيىلىك ئورمىنىنى باشقۇرۇش، مۇھاپىزەت قىلىش سالىقىنى ئاشۇرۇش يۈزىسىدىن، 100 نەچچە ئورۇنغا باشقۇرۇش - مۇھاپىزەت قىلىش پونكىتى قۇردى، 30 نەچچە ئورۇندا كۆزىتىش مۇنارى ياسىدى، 300 نەچچە بەلگە تاختىسى، 400 نەچچە تەشۋىقات تاختىسى ئورناتتى. كەلكۈن باشلاش ئۆستىڭى چېپىپ، كەلكۈن توسۇش توسىسى ياساپ، چۆللۈكتىكى 266 مىڭ 700 گېكتار ئىككىلەمچى ئورماننى كەلكۈن سۈيى بىلەن سۇغىرىپ، ئەسلىدە ئادەم باشقۇرمايدىغان دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق جامائەت پاراۋانلىقى ئېكولوگىيىلىك ئورمىنىنى دەسلەپكى قەدەمدە قوغدىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى.

3. ياغاچ ماتېرىياللىرى ئوبوروتىنى باشقۇرۇش ۋە تەرتىپكە سېلىش. 2003 - يىلى شىنجاڭ ئورمان مەمۇرىيىتىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى جايلاردىكى ئورمان مەمۇرىيىتىنى باشقۇرۇش تارماقلىرىنى تەشكىللەپ، ياغاچ ماتېرىياللىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ۋە پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان ئورۇنلارنى يېڭىۋاشتىن تىزىملاپ چىقتى ۋە شارائىتىنى تەكشۈردى. ئاپتونوم رايون بويىچە ياغاچ ماتېرىياللىرى تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ۋە پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان ئورۇندىن 3804 ى بار بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت كارخانىلىرى 45، كولىكتىپ كارخانا 16، پاي تۈزۈمىدىكى كارخانا (چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى) 77، خۇسۇسىي كارخانا 3666. رويخەتكە ئالدۇرغان مەبلەغى 752 مىليون 760 مىڭ يۈەن. ئۇلار يىلدا 1 مىليون 615 مىڭ كۇب مېتىر ياغاچ ماتېرىيال سەرپ قىلىپ، 1 مىليون 166 مىڭ كۇب مېتىر ياغاچ ماتېرىيال پىششىقلاپ ئىشلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغان ياغاچ ماتېرىيال 400 نەچچە مىڭ كۇب مېتىر. يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 403 مىليون 770 مىڭ يۈەن، باج 24 مىليون 430 مىڭ يۈەن.

لېي خۇا

ئورمانچىلىق ئېكولوگىيىسى (زېمىننى كۆكەرتىش) قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 122 مىليون تۈپ مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىلدى، بۇنىڭغا 7 مىليون 407 مىڭ 600 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىش نىسبىتى %77 بولدى. يېڭىدىن 507 مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىش بازىسى كۆپەيتىلدى، 44 مىڭ 900 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىنىپ كۆكەرتىلدى.

مىليون كۆپ مېتىردىن 2002 - يىلى 213 مىليون كۆپ مېتىرغا يەتتى، تەبىئىي ئورماننى مۇھاپىزەت قىلىش قۇرۇلۇشى رايونىنىڭ ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 1997 - يىلىدىكى % 25.33 تىن 2002 - يىلى % 27.24 كە يەتتى. ئىككىنچىدىن، ئورمان كۆلىمىنىڭ، بولۇپمۇ تەبىئىي ئورمان كۆلىمىنىڭ كۆپىيىشىگە ئەگىشىپ، ياغاچ غوللۇق ئورمان، چاتقال ۋە ئوت - چۆپ قۇرۇلمىسى يېڭىلىنىپ، ياخشىلىنىپ، تۈرلىرى موللىشىپ، جانلىقلار كۆپىيىپ، ياۋايى ئۆسۈملۈكلەر، ھايۋاناتلار ئۈچۈن ياخشى ياشاش شارائىتى يارىتىلدى، بۇنىڭ بىلەن ئەتىۋارلىق ياۋايى ھايۋانات ۋە ئۆسۈملۈكلەرنىڭ تۈرى كېڭەيدى، سانى كۆپەيدى. ئۈچىنچىدىن، تاغلىق رايوندىكى سۇ ۋە تۇپرانىڭ ئېقىپ كېتىشى ئازايتىلىپ، ھاۋا كىلىماتى، يەر ئۈستى ۋە يەر ئاستى سۈيىنىڭ ئېقىشى تەڭشىلىپ سۇ مەنبەسى تولۇقلاندى، تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى قۇرۇپ قالغىنىغا 40 نەچچە يىل بولغان ماناس كۆلىدە يېقىنقى 2 يىلدىن بۇيان سۇ پەيدا بولۇشقا باشلىدى.

لېي خۇا

تېرىلغۇ يەرنى بوشتىتىپ، ئورمان بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى دۆلەت شىنجاڭغا 160 مىڭ گېكتار تېرىلغۇ يەرنى بوشتىتىپ ئورمان بەرپا قىلىش ۋەزىپىسى چۈشۈردى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇ يەر بوشتىتىلىپ بەرپا قىلىنغان ئورمان 80 مىڭ گېكتار، ئورمانغا باب چۆللۈكتە بەرپا قىلىنغان ئورمان 80 مىڭ گېكتار. 2003 - يىلى 12 - ئايدا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە 184 مىڭ 700 گېكتار (2002 - يىلى قېپقالغان 13 مىڭ 300 گېكتار ئورمانمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان يەر 91 مىڭ 400 گېكتار (ئېكولوگىيە ئورمىنى 82 مىڭ 700 گېكتار، ئىقتىسادىي ئورمان 8700 گېكتار)، ئورمانغا باب چۆللۈكتە بەرپا قىلىنغان ئورمان 93 مىڭ 300 گېكتار (ئېكولوگىيە ئورمىنى 89 مىڭ 300 گېكتار، ئىقتىسادىي ئورمان 4000 گېكتار). بۇ قۇرۇلۇشقا 76 ناھىيە، شەھەر، رايون، 645 يېزا، 3315 كەنت، 106 مىڭ 486 ئائىلە چېتىلىدۇ، يېرىنى بوشتىتىپ بەرگەن دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 40 يۈەن ئاشتى. 2003 - يىلى 2002 - يىللىق تېرىلغۇ يەرنى بوشتىتىپ ئورمان بەرپا قىلىش ئۈچۈن تولۇقلاپ بېرىلىدىغان 64 مىڭ 600 توننا ئاشلىق نەقلەشتۈرۈلدى، كۆچمە ۋە ئورمان بەرپا قىلىشقا تولۇقلاپ بېرىش ئۈچۈن 120 مىليون يۈەن ئاجرىتىلدى. 2003 - يىلى 7 - ئايدىن 10 - ئايغىچە، ئاپتونوم رايون

291 مىڭ 400 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، دېمەك ئاپتونوم رايونىنىڭ ئورمان بەرپا قىلىش تارىخىدا يېڭى بىر ئېھتىش بارلىققا كەلدى. پېشىل كارىدور قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىسى ئېزىلىنىپ، بىر يىلدا 380.83 كىلومېتىر تاشيول (دۆلەت، ئۆلكە تاشيولى) بويى كۆكەرتىلدى، ئۇنىڭ كۆلىمى 780 گېكتار كېلىدۇ. تۆمۈر يول لىنىيىسىدە 41 كىلومېتىر بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش - قۇمىنى تۇراقلاشتۇرۇش ئورمىنى بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ كۆلىمى 102 گېكتار كېلىدۇ. سۇچىلىق تارماقلىرى 24 مىليون گېكتار كېلىدىغان كۆل ۋە سۇ ئامبىرى ئەتراپىنى كۆكەرتتى، دەريا ئېقىنلارنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى 580.12 كىلومېتىر يەرنى كۆكەرتتى، ئۇنىڭ كۆلىمى 8 مىليون 700 مىڭ گېكتار، خول ۋە تارماق ئۆستەڭ بويلىرىدىن 1655.88 كىلومېتىر يەرنى كۆكەرتتى، ئۇنىڭ كۆلىمى 26 مىليون گېكتار.

لېي خۇا

تەبىئىي ئورمانلارنى مۇھاپىزەت قىلىش قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تەبىئىي ئورمانلارنى مۇھاپىزەت قىلىش قۇرۇلۇشى دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى (غەربىي شىمال ئورمانچىلىق پىلان مەھكىمىسى) نىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى. تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن قارىغاندا، شىنجاڭ مەملىكەتتىكى تەبىئىي ئورمانلارنى قوغداش قۇرۇلۇشى يولغا قويۇلغان 19 ئۆلكە (ئاپتونوم رايون) ئىچىدە 3 - ئورۇندا تۇردى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ئاپتونوم رايون بويىچە 3 دەرىجىلىك ئورمان باشقۇرۇش مۇھاپىزەت قىلىش تورى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى، قۇرۇلۇش يولغا قويۇلغان رايونلاردىكى 2 مىليون 93 مىڭ 900 گېكتار ئورمان بايلىقى ئارام ئالدۇرۇلدى، ئورمان زاپىسى ۋە كۆلىمى تەڭ ئاشتى، ئورمانلىقتىكى يېپىنچا ئۆسۈملۈك ۋە ياۋايى ھايۋاناتلار ئۈنۈملۈك قوغدالدى. بىر قىسىم رايونلاردىكى ئورمانلارنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتى ئەمەلىگە كېلىپ، ئېكولوگىيەلىك شارائىتى كۆزۈنەرتىلىپ ياخشىلاندى، دەل - دەرەخلەرنى ئوغرىلىقچە كېسىشتەك ئورماننى ۋەيران قىلىش دەپلوسى ئازايدى.

تەبىئىي ئورماننى مۇھاپىزەت قىلىش قۇرۇلۇشىدا كۆزۈنەرتىلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. بىرىنچىدىن، ئورمان بايلىقى ئۈزلۈكسىز كۆپەيدى. باراقسانلىق دەرىجىسى 0.4 تىن يۇقىرى بولغان ئورمان كۆلىمى 1997 - يىلىدىكى 1 مىليون 73 مىڭ 700 گېكتاردىن 2002 - يىلى 1 مىليون 176 مىڭ 800 گېكتارغا يەتتى، ئورمان زاپىسى 1997 - يىلىدىكى 196

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنى نارىم قۇملۇق تاشيولىنى پۈتۈن مۇساپە بويىچە كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى باشلاندى. ئىھاتە ئورمىنىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 436 كىلومېتىر، كەڭلىكى 72 - 78 كىلومېتىر، ئورمان بەلبۇغىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 3128 گېكتار، تىكىلىدىغان كۆچەت 18 مىليون تۈپتىن ئارتۇق. قۇرۇلۇش 2 باسقۇچقا بۆلۈپ يولغا قويۇلدى، قۇرۇلۇش مۇددىتى 3 يىل. سۈرەتتە: نارىم قۇملۇق تاشيولى بويىدا بۇتكەن كۆكەرتىش بەلبۇغى.

ياۋ شىنىشك فوتوسى

ئورمان جامائەت خەۋپسىزلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئورمان جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورۇنلىرى «شىنجاڭدا تىبەت بۆكىنىنى قوغداش بويىچە 2 - نومۇرلۇق ھەرىكەت»، «باھار گۈلدۈرۈمىسى ھەرىكىتى»، «يېشىل شەمشەر ھەرىكىتى» قاتارلىق مەخسۇس قاتتىق زەربە بېرىش - تۈزەش ھەرىكەتلىرىنى قانات يايدۇردى، ئورمان ۋە ياۋايى ھايۋان، ئۆسۈملۈكلەرگە دائىر تۈرلۈك دېلودىن 1978 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئورمان ياۋايى ھايۋان ۋە ئۆسۈملۈككە دائىر جىنايىتى ئىشلار دېلوسى 44، ئورمان مەمۇرىيىتىگە دائىر دېلو 1934، 2620.42 كۇب مېتىر ياغاچ، 7407 تۇياق ياۋايى ھايۋان يىغىۋېلىندى، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان جىنايەت گۇماندارىدىن 2767 سى قولغا چۈشۈرۈلدى، دۆلەت ئۈچۈن 1 مىليون 413 مىڭ 200 يۈەن ئىقتىسادىي زىيان قايتۇرۇپ كېلىندى.

لېي خۇا

تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونلىرى

2003 - يىلى شىنجاڭ ئورمانچىلىق ئىدارىسى 3 تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنىڭ دەرىجىسىنى دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىغا كۆتۈرۈش توغرىسىدا يۇقىرىغا مەلۇمات بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىبنۇر كۆلى نەملىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ دەسلەپكى تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى، شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايوندىكى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 27 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 7. ئاپتونوم رايوندىكى ئورمانچىلىق سىستېمىسى باشقۇرىدىغان تەبىئىي مۇھاپىزەت

2002 - يىلىنىڭ ئاخىرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىمىغان تېرىلغۇ يەرنى بوشىتىپ ئورمان بەرپا قىلىش يولغا قويۇلغان ناھىيىسى، سىناق نۇقتىسى قىلىنغان 39 ناھىيىنىڭ ۋە 2003 - يىلى مۇشۇ قۇرۇلۇشنى يولغا قويغان 24 ناھىيىنىڭ قۇرۇلۇشىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. تەكشۈرۈشتە ئاپتونوم رايون بويىچە 140 مىڭ 200 گېكتار كۆلەم لايىقەتلىك بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇ يەر بوشىتىلىپ ئورمان بەرپا قىلىنغان لايىقەتلىك كۆلەم 71 مىڭ 500 گېكتار (ئېكولوگىيە ئورمىنى 67 مىڭ 400 گېكتار، ئىقتىسادىي ئورمان 3800 گېكتار، ئوت - چۆپ تېرىلغان يەر 200 گېكتار)، دېمەك پىلاننىڭ %89 ى ئورۇندالدى. ئورمانغا باب چۆللۈكتە بەرپا قىلىنغان لايىقەتلىك ئورمان 68 مىڭ 700 گېكتار (ئېكولوگىيە ئورمىنى 65 مىڭ 800 گېكتار، ئىقتىسادىي ئورمان 2900 گېكتار)، دېمەك پىلاننىڭ %86 ى ئورۇندالدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ ئورمانچىلىق ئىدارىسى 13 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرنىڭ مەسئۇل رەھبەرلىرى بىلەن قۇرۇلۇش نىشانى مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزالىدى، قۇرۇلۇش يولغا قويۇلغان ناھىيىلەر يۇقىرىدىن تۆۋەنگىچە ئاساسلىق رەھبەر مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، ۋىلايەت، ناھىيە، يېزىلاردىكى تېرىلغۇ يەرنى بوشىتىپ بەرگەن دېقانلار بىلەن قاتلام قاتلام مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالاپ، كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نىسبىتى ۋە ساقلىنىپ قېلىش نىسبىتىنى ئۆستۈردى. ئورماننىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىگە قاراپ قوشۇمچە ياردەم بېرىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئورماننىڭ ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىگە قاراپ قوشۇمچە ياردەم بېرىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش ۋەزىپىسى 1 مىليون گېكتار، قوشۇمچە ياردەم بېرىش مەبلەغى 75 مىليون يۈەن قىلىپ بېكىتىلدى، بۇنىڭ 52 مىليون 500 مىڭ يۈەننى ئەمەلىيلەشتى. بۇ قۇرۇلۇش نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان 41 ئورۇنغا چېتىلدى. شىنجاڭ ئورمانچىلىق ئىدارىسى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، مەخسۇس مەبلەغنىڭ ئىشلىتىلىشى بىخەتەرلىكى ۋە ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈمىگە قاراپ بېرىلىدىغان قوشۇمچە ياردەم پۇلىنىڭ ئەمەلىي ئۈنۈمىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى.

لېي خۇا

15 ى قۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە خەلقئارالىق كوۋ مەيدانى 11، ئىچكى كوۋ مەيدانى 4. دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى ۋە شۇ ئارقىلىق خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلاش ئارقىلىق تىجارەت باشلىغىنى 4. خەلقئارالىق 11 كوۋ مەيدانىدا دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ رۇخسىتى ئېلىنغاندىن كېيىن سىناق تەرىقىسىدە خەلقئارالىق كوۋ ئوۋلاش ئېلىپ بېرىلىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى ۋە ياغشى ئىقتىسادىي ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى.

لېي خۇا

ئورمان ئوت مۇداپىئەسى

2003 - يىلى شىنجاڭدا 9 قېتىم ئورمان ئوت ئاپىتى، 16 قېتىم ئورمان ئوت تروۋوگاسى يۈز بەردى. ئاپىتكە ئۇچرىغان ئورمان كۆلىمى 129.27 گېكتار بولۇپ، ئورمان ئوت ئاپىتىنىڭ يۈز بېرىش نىسبىتى 0.78 قېتىم (ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر 100 مىڭ گېكتاردا) بولدى، 78.2 گېكتار ئورمان زاپىسى، 7549 تۈپ ئوتا ئورمان زىيانغا ئۇچرىدى، ئورماننىڭ ئوت ئاپىتىگە ئۇچراش نىسبىتى %0.0405 بولدى. 2002 - يىلىدىكى سېلىشتۇرغاندا، ئوت تروۋوگاسى ۋە ئوت ئاپىتى 13 قېتىم، زىيانغا ئۇچرىغان ئورمان كۆلىمى 1126.93 گېكتار، زىيانغا ئۇچرىغان ئورمان زاپىسى 9.3 كۇب مېتىر، زىيانغا ئۇچرىغان ئوتا ئورمان 4 مىليون 804 مىڭ 500 تۈپ ئازايدى.

2003 - يىلى 6 - ئايدا، شۇ ئارقىلىق ئورمانچىلىق ئىدارىسى قارىسىدىكى غەربىي شىمال ئورمان ئوت ئاپىتىنى كۆزىتىش شۈبھە مەركىزىدە VSAT (سۈنئىي ھەمراھتىن سۈرەت قوبۇل قىلىش) كىچىك پونكىتى سىستېمىسى قۇرۇلۇپ، كۈنىگە سۈنئىي ھەمراھدىن 15 چە سۈرەت قوبۇل قىلدى. بۇ مەركەز غەربىي شىمالدىكى 5 ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ۋە شىزاڭنىڭ غەربىي قىسمىدىكى ئورماندا ئوت ئاپىتىنى كۈندىلىك كۆزىتىش ۋە زىيىنىنى ئۈستىگە ئالدى، ھەر كۈنى ئوت مۇداپىئە ئۇچۇر تورىدا ئەسلىدىكى كۆزىتىش سۈرئىتىدىن 2 نى ۋە ئوت ئاپىتىنى كۆزىتىش نەتىجىسىنى ئېلان قىلىپ تۇردى.

لېي خۇا

ئورماندا بولىدىغان كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشارلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش، ئورمان كارانتىن قىلىش ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئورماندا بولىدىغان كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشار ئاپىتى يۈز بەرگەن كۆلەم 631 مىڭ گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كېسەللىك، ھاشار ۋە چاشقان ئاپىتى يۈز بەرگەن تۈزلەڭلىكتە بەرپا قىلىنغان

رايونى 20، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىكى 5، ئۆلكە دەرىجىلىكى 14، ناھىيە دەرىجىلىكى بىر. تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى ئاپتونوم رايون ئومۇمىي يەر كۆلىمىنىڭ %13.2 نى، ئورمانچىلىق سىستېمىسى باشقۇرىدىغان تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنىڭ كۆلىمى %5.7 نى ئىگىلەيدۇ.

لېي خۇا

ھايۋانلارنى قوغداش ئەھۋالى

شىنجاڭدا تارقالغان ئومۇرتىلىق ھايۋانلارنىڭ تۈرى ئازىكەم 700 خىل بولۇپ، مەملىكەت بويىچە تەخمىنەن %11 نى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇقلۇقتا ياشايدىغان ئومۇرتىلىق ھايۋان تۈرى 644 خىل بولۇپ، مەملىكەت بويىچە %24 نى ئىگىلەيدۇ. ياۋايى ھايۋان تۈرىدىكى 168 خىل بولۇپ، تۇپاقلىقلار، چىشلىق ۋە گۆشخور ھايۋانلار ئەڭ كۆپ. چىشلىق ھايۋانلار مەملىكەت بويىچە تەخمىنەن %40 نى ئىگىلەيدۇ. قۇش 428 خىل، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ قۇشى 31 خىل، لەيلەك ئايغىلىق قۇش ۋە تۇغىدىغان قۇش 21 خىل، توخۇ، پاختەك ۋە كەپتەر 25 خىل، يىرتقۇچ قۇش 48 خىل، سايرايدىغان قۇش 241 خىل، يەر باغىرلىغۇچىلار 41 خىل، قوش ماكانلىقلار 7 خىل، يەرلىك بېلىق 53 خىل. شىنجاڭدا ئومۇرتىسىز ھايۋانلارنىڭ تۈرى 15 مىڭ خىلدىن ئاشىدۇ، ھاشارات تۈرىدىكى ئەڭ كۆپ بولۇپ، بايقالغانلىرى 7000 - 8000 خىلدىن ئاشىدۇ، قالغان تۈرىدىكى 1200 خىلغا يېتىدۇ. دۇنيا بويىچە نەسلى قۇرۇپ كېتىش گىردابىغا بېرىپ قالغان ھايۋانلاردىن: موڭغۇل ياۋا ئېتى، شىزاڭ ياۋا ئېشىكى، تىبەت بۆكىنى، يىلپىز، قوڭۇر ئېيىق، ئاق يەلكە بۈركۈت، تىبەت قىرغاۋۇلى، قارا قاشقا تۇرنا، ئاق تۇرنا قاتارلىقلار بار، پەقەت شىنجاڭدىلا بار بولغان ھايۋانلاردىن: تۆت پەنجىلىك قۇرۇقلۇق تاشپاقىسى، شىنجاڭ سالاماندىراسى، تارىم توشقىنى، شىنجاڭ غاپان باش بېلىقى قاتارلىقلار بار.

شىنجاڭدا دۆلەت تەرىپىدىن نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان ھايۋاندىن 116 خىل بار بولۇپ، مەملىكەت بويىچە شۇ خىلدىكى ھايۋانلارنىڭ تەخمىنەن ئۈچتىن بىرىنى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغانلار قاتارىغا كىرىدىغىنى 28 خىل (ياۋايى ھايۋان تۈرىدىكىسى 14 خىل، قۇش تۈرىدىكىسى 12 خىل، يەر باغىرلىغۇچىلار ۋە بېلىق تۈرىدىكىسى 2 خىل). 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغانلار قاتارىغا كىرىدىغىنى 87 خىل (ياۋايى ھايۋان تۈرىدىكىسى 18 خىل، قۇش تۈرىدىكىسى 68 خىل، ھاشارات بىر خىل).

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، شىنجاڭدا خەلقئارالىق ۋە مەملىكەت دائىرىسىدىكى ياۋايى ھايۋان ئوۋلاش مەيدانىدىن

زىمىنى كۆرۈنەرلىك ئازايتىلدى، قۇرۇتتىلىك زىچلىقى روشەن تۆۋەنلىدى، غۇلجا شەھىرىدە يۈز بەرگەن سېرىق داغلىق ئۇزۇن بۇرۇتلۇق قوغغۇز ئاپىتىگە نىسبەتەن، قورشاپ يوقىتىش تېخنىكا تەلپى بويىچە، تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئاپەت يۈز بەرگەن 1500 گېكتار دائىرىدىكى دەل - دەرەخلەرنىڭ ھەممىسى كېسىپ كۆيدۈرۈلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 5900 گېكتار يەردىكى كۆچەت كارانتىن قىلىندى، سىرتتىن 224 مىليون 620 مىڭ 100 تۈپ كارانتىن قىلىنغان كۆچەت يۆتكەپ كېلىندى، 279 مىليون 514 مىڭ 500 تۈپ كۆچەت قايتا كارانتىن قىلىندى، سىرتتىن كارانتىن قىلىنغان 287.79 توننا ئۇرۇق، 42 مىڭ 553.92 كۈب مېتىر پاناچ ماتېرىيال، 3.4816 توننا مېۋە، 56 مىڭ 600 تال گۈل، 3.2044 توننا دورا ماتېرىياللىرى يۆتكەپ كېلىندى ۋە كارانتىن قىلىندى.

لېي غۇا

جۇڭگو - كورىيە ھەمكارلىشىپ شىنجاڭ تۇرپاندا قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش ئورمىنى بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى

بۇ تۈر 2002 - يىلى 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئىمزالاندى، كورىيە ھۆكۈمىتى ھەقسىز 1 مىليون دوللار چىقىرىپ، جۇڭگو تەرەپ 801 مىڭ 700 دوللارنى يۈرۈشتۈرۈپ، ئىككى تەرەپ ھەمكارلىشىپ شىنجاڭ تۇرپان شەھىرىدە 1200 گېكتار يەردە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش - قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش ئورمىنى بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى تۈرىنى يولغا قويدى. 2003 - يىلى بۇ تۈر يولغا قويۇلدىغان رايونلاردا ئورمان بەرپا قىلىشقا ئىشلىتىلىدىغان ئاساسلىق سۇ ئامبارلىرى مۇستەھكەملەندى، يېڭىدىن 2 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 17.5 كىلو مېتىر يول ياسالدى، 7.5 كىلو مېتىر يۇقىرى بېسىملىق توك سىمى تارتىلدى، 100 كۋادرات مېتىرلىق بىر ئورمان مۇھاپىزەت پونكىتى قۇرۇلدى. 400 گېكتار يەردە قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش ئورمىنى بەرپا قىلىندى، 4 مىليون تۈپتىن ئارتۇق سۆكسۆك، جىگدە تىكىلدى. كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %85 كە يەتتى، شۇ يىلى كۆچەتلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئېگىزلىكى بىر مېتىرغا، ئەڭ ئېگىزى 2 مېتىرغا يەتتى. دەل - دەرەخلەر ياخشى ئۆستى. قىشتا يەر سۇغىرىلغاندىن كېيىن، ئورمان بەرپا قىلىنغان يەرلەرنىڭ تۈپرىقى ۋە سۇ تەركىبى ياخشىلىنىپ، قۇملۇقتىكى يېپىنچا ئۆسۈملۈكلەرنىڭ تەبىئىي ئەسلىگە كېلىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى، شۇ يىلى يېپىنچا ئۆسۈملۈكلەر بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %30 كە يەتتى. بۇ تۈر يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئېكولوگىيەلىك ئۈنۈمى ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈمى

ئورمان كۆلىمى 187 مىڭ 600 گېكتار، ئورماننىڭ كېسەللىك، ھاشارات ئاپىتىگە ئۇچراش نىسبىتى %2.35، ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش نىسبىتى %91.45، كۆزىتىشنىڭ قاپلاش نىسبىتى %86.61، كۆچەتنى چىققان يېرىدە كارانتىن قىلىش نىسبىتى %9.67 بولدى، تۈرلۈك كۆرسەتكۈچلەر دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى چۈشۈرگەن نىشانلىق باشقۇرۇش ئۆلچىمىگە يەتتى.

شىنجاڭدا دۆلەت دەرىجىلىك مەركىزىي كۆزىتىش - مەلۇمات بېرىش نۇقتىسىدىن 33 ى قۇرۇلدى، شىنجاڭ ئورمانلىرىدا كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشاراتلار ئاپىتىدىن ئالدىن سىگنال بېرىش تور سىستېمىسى شەكىللەندى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئورمان ئوت مۇداپىئە تارماقلىرى دۆلەت دەرىجىلىك ئورمانلىقلاردا چاشقان ئاپىتىنى تىزگىنلەش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش تۈرى، قەدەمچە قۇرتىنى ئۇنىۋېرسال تىزگىنلەش قۇرۇلۇش تۈرى، ئالتاي تېغىدىكى تەبىئىي ئورمانلاردا بولىدىغان بال قارىغاي قاپلىق پەرۋانىسى ۋە قارىغاي پەرۋانىسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش قاتارلىق نۇقتىلىق تىزگىنلەش قۇرۇلۇش تۈرلىرى تەشكىللەپ يولغا قويۇلدى. دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ قوللىشى ئارقىسىدا، تىرەكتە بولىدىغان كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشاراتنى تىزگىنلەش، ئىلى ياۋا ئالما دەرىخىدە بولىدىغان ئالتۇن قوغغۇزنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش ئاساس تەتقىقاتى ۋە ئۇنىۋېرسال تىزگىنلەش خىزمىتى شۇنىڭدەك جەنۇبىي شىنجاڭدىكى توغراقلاردا بولىدىغان كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش خىزمىتى باشلاندى. 2003 - يىلى كۆچەت يېتىشتۈرۈش تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە دەل - دەرەخ ۋە ئۆسۈملۈكلەرنى كارانتىن قىلىش «بىر بەلگە، ئىككى ئىجازەتنامە» تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. شىنجاڭ ئورمانلىرىدا بولىدىغان ئاساسلىق كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشارات، چاشقان ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش ئومۇمىي پىلانى تۈزۈپ چىقىلدى، قۇتۇبى، ماناس، قوبۇقسار، غۇلجا ناھىيىلىرى شۇ يىلى چاشقان ئاپىتى تىزگىنلىنىدىغان نۇقتىلىق ناھىيە، جىڭ ناھىيىسى گەنجاخۇ ئاق سۆكسۆك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى ۋە فۇكاڭ شەھىرى، جىمىسار ناھىيىسى، تارباغاتاي ۋىلايىتى شامال ئۆتەڭ ئېكولوگىيەلىك ئورمان قۇرۇلۇشى رايونى چاشقان ئاپىتىنى تۈگىتىشتىكى نۇقتىلىق رايون قىلىندى، بىئولوگىيەلىك ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش كۆلىمى 21 مىڭ 700 گېكتارغا يەتتى. خوتەن ۋىلايىتىدە بىئولوگىيەلىك ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ تېخنىكىلىق تەلپى قاتتىق ئىجرا قىلىنىپ، قەدەمچە قۇرۇتتىنى يوقىتىش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلىپ، خوتەن ۋىلايىتىگە كەلتۈرىدىغان

ياۋايى ھايۋانلارنى كۆندۈرۈش، بېقىش ۋە كۆپەيتىش

شىنجاڭنىڭ ئورمانچىلىق رايونلىرىدىكى مول ياۋا ھايۋان ۋە ئۆسۈملۈك بايلىقى ئالاھىدە باقمىچىلىقى تەرەققىياتىنى سىلىسىز ئەۋزەل شارائىت بىلەن تەمىن ئەتتى. بۇغا قاتارلىق ياۋايى ھايۋانلارنى بېقىش تەدرىجىي تەرەققىي قىلىپ كېڭەيدى، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، شىنجاڭ بويىچە ئورمانچىلىق سىستېمىسىدا بېقىلغان ياۋا 1646 غا يەتتى. بۇندىن ئىبارەت بايلىق ئۈستۈنلۈكى ئىقتىسادىي ئۈستۈنلۈككە ئايلاندۇرۇلۇپ، بىر يىلدا 60 مىليون يۈەن كىرىم قىلىنىپ، 10 مىليون يۈەن پايدا پارىتىلدى.

لېي خۇا

ئورمان باغچىسى قۇرۇلۇشى ۋە ئورمان ساياھەتچىلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 4 ئورمان باغچىسىنىڭ دەرىجىسى دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىسىغا كۆتۈرۈلدى (گۈچۈك نەنەن دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىسى، تاڭبۇرا دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىسى، كېسالك ئۆڭكۈرى دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىسى، ئالتۇن توغراق دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىسى). 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك ئورمان باغچىسىدىن 49 ى قۇرۇلدى، بۇنىڭ 10 ى دۆلەت دەرىجىلىك، 26 ى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك، 13 ى ناھىيە دەرىجىلىك. ئورمان باغچىسىنىڭ كۆلىمى 838 مىڭ 600 گېكتار، ئورمان باغچىسىنى باشقۇرۇش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار ۋە مۇلازىمەتچىلەردىن 750 ى بار. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ئورمان باغچىلىرى 700 مىڭ ساياھەتچى (قىتىم) نى كۈتۈۋالدى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 15 مىليون يۈەنگە، پايدا 3 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

لېي خۇا

كۈنسىرى ياغىش بولدى، ئىلگىرى قۇم بېسىپ كېتىپ تاشلىنىپ قالغان نەچچە يۈز گېكتار يەر تەدرىجىي ئەسلىگە كەلدى، ئىبنۇر كۆلى ئەتراپىدىكى ئەسلىدە بۇغدايلا تېرىشقا بولىدىغان رايونلارنىڭ سۇ - تۇپراق شارائىتى ياخشىلانغاچقا، ئىقتىسادىي زىرائەتلەرنىمۇ تېرىشقا بولىدىغان بولدى.

لېي خۇا

گۈلچىلىك ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا 1043 گېكتار يەرگە گۈل تېرىلدى، سېتىش سوممىسى 33 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاساسلىق گۈل تۈرلىرىدىن: مودەنگۈل، چولا گۈللۈك پاكار پىچان گۈل، كاككۈك گۈلى، توشقان گۈل، شامزادەگۈل، ئېۋفوربىيە چاتقىلى، رەڭلىك تاقاگۈل، كۈركۈم گۈلى قاتارلىقلار بار. شىنجاڭنىڭ يەرلىك ئەتىرگۈلى تۈنجى بولۇپ روسىيە ۋە ئوتتۇرا ئاسىيادىكى 5 دۆلەتكە سېتىلدى. يېڭىدىن كىرگۈزۈلگەن، سانائەت، پەسەكلىك ۋە دورىلىق قىممىتىگە ئىگە ئەتىرگۈل، كىنگو گۈلى، سەبە گۈل، قار لەيلىسى، زاراڭزا قاتارلىق گۈل - گىياھلارنى ئۆستۈرۈش، پەرۋىش قىلىش، ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى كۆرۈنەرلىك يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. كۈركۈم گۈلى، ئۈستىمۇددۇم قاتارلىق يېڭى سورتلار كۆپلەپ ئۆزۈلۈگىدىن يېتىلىپ چىقتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە گۈل - گىياھ بازىرىدىن 162 سى قۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى، سانجى، كۈيتۈك، قەشقەر قاتارلىق شەھەرلەردىكى گۈل - گىياھ بازارلىرىدا ئاپتوماتىك تېمپېراتۇرا تەڭشەش ئۈسكۈنىسى بار بولۇپ، كۆلىمى چوڭ، ئۈسكۈنىلىرى يۈرۈشلەشكەن. چوڭ، ئوتتۇرا شەھەرلەردىكى توپ سېتىش بازارلىرى ۋە جايلاردىكى كۆلىمى كىچىكرەك بازارلار ئۆزئارا ماسلاشتۇرۇلۇپ، شىنجاڭ رايونىدا گۈل - گىياھ ئوبوروتى تورى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى.

لېي خۇا

شىنجاڭدىكى دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىلىرىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

باغچا نامى	مەسئۇل ئورۇن	باغچا كۆلىمى (گېكتار)	قۇرۇلغان ۋاقتى (يىل، ئاي)
جاۋبىسەن دۆلەت ئورمان باغچىسى	ئۈرۈمچى بەنفاڭگۇ ئورمانچىلىق مەيدانى	82394.33	1993.5
بوغدا كۆلى دۆلەت ئورمان باغچىسى	فۇكاڭ تەجرىبە ئورمان مەيدانى	44627	1994.12
نارات دۆلەت ئورمان باغچىسى	غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى كۈنەس ئورمانچىلىق مەيدانى	6025	2001.11

1999.5	48376	ئالتاي تېغى ئورمانچىلىق ئىدارىسى قاپا ئورمانچىلىق مەيدانى	ئاققاپا دۆلەت ئورمان ساياھەت باغچىسى
2000.8	38985	ئالتاي تېغى ئورمانچىلىق ئىدارىسى بۇرچىن ئورمانچىلىق مەيدانى	جادىگىيۇ دۆلەت ئورمان ساياھەت باغچىسى
2001.11	73104	بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى كۈنەس ئورمانچىلىق مەيدانى	شىنجاڭ كۈنەس دۆلەت ئورمان باغچىسى
1993.2	29306	گۇچۇڭ ئورمانچىلىق مەيدانى	گۇچۇڭ نەنسەن دۆلەت ئورمان باغچىسى
1999.10	34237	غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى نىلقا ئورمانچىلىق مەيدانى، نىلقا ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى	تاڭجورا دۆلەت ئورمان باغچىسى
2001.1	16400	غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى تېكەس ئورمانچىلىق مەيدانى	كېسالك ئۇڭكۈرى دۆلەت ئورمان باغچىسى
2003.5	2000	پوسكام ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى	ئالتۇن توغراق دۆلەت ئورمان باغچىسى

قوغداش ئۈچۈن ئاھالە كۆچۈرۈش قۇرۇلۇشى بۇگۈر، لوپنۇر ناھىيىسىدە باشلاندى، 1 - تۈركۈمدە 100 دىن ئارتۇق ئائىلە توغراقلىق رايونىدىن كۆچۈپ چىقتى. تارىم دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا ئېقىم رايونىدا 98 مىڭ گېكتار تەبىئىي توغراقلىق ۋە چاتقاللىق بار بولۇپ، ئۇ شۇ جايدىكى يېشىللىق ئېكولوگىيىسىنىڭ بىخەتەرلىك توسقى، شۇڭا، ئائىلەلەرنى ئېكولوگىيىلىك نۇقتىسىدىن كۆچۈرگەندە، سۇ بايلىقىنى تېجەپ توغراقنى قوغداپ قالغىلى بولىدۇ.

لېي خۇا

ئىككى چوڭ ئورمانچىلىق كارخانىسى كەسپىي ئورۇن قاتارىدا باشقۇرۇلىدىغان بولدى 2003 - يىلى 11 - ئايدا شۇ ئارخىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن، شىنجاڭدىكى ئەڭ چوڭ 2 ئورمانچىلىق كارخانىسى — غەربىي تەڭرىتاغ ئورمانچىلىق ئىدارىسى، ئالتاي تېغى ئورمانچىلىق ئىدارىسى كەسپىي ئورۇن قاتارىدا خام چوت بويىچە باشقۇرۇلىدىغان بولدى، بۇنىڭ بىلەن كۆپ يىلدىن بېرى بۇ 2 ئىدارىنىڭ تەبىئىي ئورمان بايلىقىنى قوغداش قۇرۇلۇشىنى نورمال ئېلىپ بېرىشقا توسالغۇ بولغان بىرمۇنچە مەسىلىلەر ھەل بولدى.

لېي خۇا

ئورمانچىلىق خىزمىتىدىكى ئىلغار كولىكتىپ ۋە شەخسلەر 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە دۆلەت تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن ئىلغار كولىكتىپ ۋە شەخسلەر مەملىكەت بويىچە كۆكرەتتىش مېدالىغا ئېرىشكەنلەر تەخمىنەن نۇر (ئاقسۇ شەھىرىدىن، دېھقان)، سۈي پېيىسى

تارىم قۇملۇق تاشيولى يېشىل كارىدورى قۇرۇلۇشى باشلاندى

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنى تارىم قۇملۇق تاشيولىنى پۈتۈن لىنىيە بويىچە كۆكرەتتىش قۇرۇلۇشى باشلاندى. 2 يىلدا دۇنيا بويىچە كۆچمە قۇمنى كېسىپ ئۆتىدىغان ئەڭ ئۇزۇن يېشىل كارىدور ھاسىل بولىدۇ. تارىم قۇملۇق تاشيولى ئىھاتە ئورمىنى ئېكولوگىيىلىك قۇرۇلۇشى شىمالدا تارىم قۇملۇق تاشيولىنىڭ 118.9 كىلومېتىرلىق جايىدىن باشلىنىپ، جەنۇبتا تارىم قۇملۇق تاشيولىنىڭ 561.4 كىلومېتىرلىق جايىدا ئاخىرلىشىدۇ، ئورمان بەرپا قىلىشقا باب كېلىدىغان يەرنىڭ ئۇزۇنلۇقى 436 كىلومېتىر، كەڭلىكى 72 - 78 مېتىر بولۇپ، ئورمان بەلۋېغى كۆلىمى 3128 گېكتار.

لېي خۇا

قاناس دۆلەت دەرىجىلىك گېئولوگىيىلىك باغچىغا ئايلاندى

2003 - يىلى 12 - ئايدا شىنجاڭدىكى قاناس زېمىن - بايلىق مىنىستىرلىكى تەشكىللىگەن گېئولوگىيە مۇتەخەسسسلرى گۇرۇپپىسىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ، شىنجاڭ بويىچە تۇنجى دۆلەت دەرىجىلىك گېئولوگىيىلىك باغچىغا ئايلاندى.

لېي خۇا

تارىم دەرياسى ئېكولوگىيىسىنى قوغداپ قېلىش ئۈچۈن ئاھالە كۆچۈرۈش قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى تەخمىنەن 110 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، تارىم دەرياسىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى

شەھەرلىك ئورمانچىلىق ج خ ئىدارىسى، بەنفاڭگۇ ئورمانچىلىق رايونى ساقچىخانىسى، بورتالا ئوبلاستى ئورمانچىلىق ج خ ئىدارىسى، شىخەنزە شەھىرى ئورمانچىلىق ج خ ئىدارىسى؛

ئىلغار شەخسلەر خەن شېڭچىن (ئۈرۈمچى شەھىرى ئورمانچىلىق ج خ ئىدارىسىدىن)، يالڭ چىلىن (بەنفاڭگۇ ئورمانچىلىق مەيدانى ساقچىخانىسىدىن)، ئىمام (بورتالا ئوبلاستلىق ئورمانچىلىق ج خ ئىدارىسىدىن)، جالڭ لىن (شىخەنزە ئورمانچىلىق ج خ ئىدارىسىدىن).

مەملىكەت بويىچە دەل - دەرەخ، كۆچەت جەھەتتە مەمۇرىي قانۇننى ئىجرا قىلىش ۋە سۈپەت نازارەت قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇنلار بايىنغولىن ئوبلاستلىق دەل - دەرەخ، كۆچەت باشقۇرۇش پونكىتى، ئىلى ئوبلاستلىق دەل - دەرەخ، كۆچەت باشقۇرۇش پونكىتى؛

ئىلغار شەخسلەر دۇڭ لى (ش ئۇ ئا ر دەل - دەرەخ، كۆچەت باشقۇرۇش باش پونكىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، گو چىڭجۈن (ئالتاي ۋىلايەتلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ليۇ ۋېنگو (ئىلى ئوبلاستلىق دەل - دەرەخ، كۆچەت باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى). مەملىكەت بويىچە ئورمان ئوت مۇداپىئە خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇنلار ش ئۇ ئا ر ئورمانچىلىق ئىدارىسى قۇمۇل ئورمانچىلىق مەيدانى؛

ئىلغار شەخسلەر تالڭ يۆۈز (ش ئۇ ئا ر ئورمان قوغداش، ئوت مۇداپىئە قوماندانلىق شتابى ئىشخانىسىدا بۆلۈم باشلىقى)، مىرانبېك قابلا (ئالتاي تېغى ئورمانچىلىق ئىدارىسى بۇرچىن ئورمانچىلىق مەيدانى پارتكومىنىڭ شۇجىسى)، رېھىم مامۇت (شايار ناھىيىلىك ئورمانچىلىق مەيدانى جەنۇبىي تارىم ئورمان قوغداش پونكىتىنىڭ باشلىقى).

مەملىكەت بويىچە ئورمان ئوت مۇداپىئە خىزمىتىدە (20 يىلدىن ئاشقانلار) خاتىرە مېدالىغا ئېرىشكەنلەر جۇ بىن (ش ئۇ ئا ر ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، تالڭ يۆۈز (ش ئۇ ئا ر ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، يېڭ جىجۇڭ (گۇچۇڭ ناھىيىلىك ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، جىڭ سى (سانجى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى ئورمانچىلىق ساقچىخانىسىدىن)، پالڭ شۆجۇ (سانجى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى ئورمانچىلىق ساقچىخانىسىدىن)، يالڭ گويۇ (سانجى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى ئورمانچىلىق ساقچىخانىسىدىن)، لى جاۋجىياڭ (مىچۈەن شەھەرلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسىدىن)، دۇڭ شىڭنېڭ (مىچۈەن شەھەرلىك ئورمانچىلىق

(شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ باشلىقى)، جالڭ جىنيۇ (قابا ناھىيىلىك پارتكومنىڭ سابىق شۇجىسى)، جالڭ جېنيېن (قارىقاش ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، لى شۇبېن (قورغاس ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى)، سۇن چىڭجىياڭ (ئىلى ئوبلاستلىق ئورمانچىلىق ئىدارىسىدا باشقارما باشلىقى)، لىيالڭ مېڭكەي (تارباغاتاي ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، شېن جۇنگاڭ (كورلا شەھەرلىك باغۋەنچىلىك باشقارمىسىنىڭ باشلىقى)، ليۇ خۇڭجى (ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى كۆكەرتىش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، لى دۇڭجىيى (فۇكاڭ شەھىرى چىڭگۇەن بازىرىدىن، دېھقان)، يۇ لېي (قارسابى شەھىرى شەرقىي شىنجاڭ نېفىت قوماندانلىق شتابى كۆكەرتىش ئىترىتىنىڭ باشلىقى).

مەملىكەت بويىچە كۆكەرتىشتىكى نەمۇنە ئورۇنلار ئاقسۇ ۋىلايىتى كۆكيار ئورمان باشقۇرۇش پونكىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم «8660» قىسمى، بورتالا تاشيول باش ئوچاستىكىسى، قەشقەر تۈرمىسى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريول شىركىتى، ئالتاي شۆبە ھەربىي رايونى، تارىم نېفىتلىكى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى چىگرا مۇداپىئە مەلۇم تۈەنى.

مەملىكەت بويىچە ئورمانچىلىققا ئائىت ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇنلار ش ئۇ ئا ر ئورمانچىلىق ئىدارىسى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى رېۋىزىيە ئىشخانىسى. ئىلغار شەخسلەر يەن شياۋشۇ (ش ئۇ ئا ر ئورمانچىلىق ئىدارىسى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى)، جۇ پىڭ (ش ئۇ ئا ر ئورمانچىلىق ئىدارىسى قۇتۇبى ئورمانچىلىق مەيدانى ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى).

مەملىكەت بويىچە تەبىئىي ئورمانلارنى قوغداش قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ئورۇنلار ش ئۇ ئا ر ئورمانچىلىق ئىدارىسى ئالتاي تېغى ئورمانچىلىق ئىدارىسى، بەنفاڭگۇ ئورمانچىلىق مەيدانى، ساۋەن ئورمانچىلىق مەيدانى؛ ئىلغار شەخسلەر: چېن جۇنرولڭ (تېيەنباۋ مەركىزىي نېيەنباۋ قۇرۇلۇش باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، جۇ جېنشۆ (ئالتاي تېغى ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، لى جىڭبىن (بەنفاڭگۇ ئورمانچىلىق مەيدانىنىڭ باشلىقى)، گو جىيەنگو (ساۋەن ئورمانچىلىق مەيدانىنىڭ باشلىقى).

مەملىكەت بويىچە ئورمانچىلىقتا قاتتىق زەربە بېرىش - نۆزەش كۈرىشىدىكى ئىلغار كوللېكتىپلار ئۈرۈمچى

مەملىكەت بويىچە كادىرلار مىنىستىرلىكى، دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن ئورمانچىلىق سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپلار ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسى، قۇتۇبى ئورمانچىلىق مەيدانى، ئىلغار خىزمەتچىلەر لى ۋېنخۇا (پورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئورمانچىلىق ئىدارىسىدىن)، ھەبىيۇل سادىق (تۇرپان شەھەرلىك ئايدىلا كۆل بېزىلىق ئورمانچىلىق پونكىتىدىن)، لى گۇيخۇا (ماناس تۈزلەڭلىك ئورمانچىلىق مەيدانىدىن)، شۇ گو (شىخۇ ئورمانچىلىق مەيدانىدىن).

ساقىخاننىسىدىن)، ما يەنجۇن (سەچۈن شەھەرلىك ئورمانچىلىق ساقىخاننىسىدىن)، ۋاڭ شىۋخۇا (ماناس ناھىيىلىك ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، سۇڭ يۇۋۇ (ماناس ناھىيىلىك ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، جالڭ ۋېنپىڭ (كۈنەس ناھىيىلىك ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، تۇرسۇن قادىر (ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، ۋۇ يەنشىن (ئالتاي ۋىلايەتلىك ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، ئىدمان (بايىنغولىن ئوبلاستلىق ئورمان قوغداش ئىشخانىسىدىن)، ھۈسەن (خېجىڭ ناھىيىلىك ئورمانچىلىق ئىدارىسىدىن).

قىسقا ماتېرىيال

سىلىتسىيلاشقان ياغاچ

ماددىلارنىڭ ئورنىنى سىلىتسىي ئوكسىد ياكى كالتسىي، تۆمۈر ماددىلار ئىگىلىگەندىن كېيىن، ئۆسۈملۈكلەرنىڭ پۈتۈن تەركىبى مىنېرال ماددىلارغا ئايلىنىپ كەتكەن. سىلىتسىيلاشقان (كالتسىيلاشقان، تۆمۈرلەشكەن) دىن كېيىنكى دەرىجە سىلىتسىيلاشقان دەرىجە ياكى كالتسىيلاشقان، تۆمۈرلەشكەن دەرىجە دەپ ئاتالغان. ھالبۇكى ئۇنىڭ سىرتى شەكىلدە قىلچە ئۆزگىرىش بولسىمۇ، لېكىن ئىنتايىن قاتتىق، ئېغىر بولۇپ، ھەقىقىي تاش دەرىجە (سىلىتسىيلاشقان ياغاچ) كە ئايلانغان، كېيىن يەر يۈزى كۆتۈرۈلۈپ، سۇ قاتارلىق تاشقى كۈچنىڭ چىرىتىشى، سۈركۈلۈشى بىلەن، يەر ئاستىدا قالغان سىلىتسىيلاشقان ياغاچ ئېچىلىپ، ھازىرقى سىلىتسىيلاشقان ياغاچقا ئايلانغان.

سىلىتسىيلاشقان ياغاچنى قوغداش ئۈچۈن، 1996 - يىلى دۆلەت نۇرغۇن مەبلەغ ئاجرىتىپ، شىنجاڭنىڭ گۈچۈڭ ناھىيىسىدىكى تاش دەرىجە جىلغىسىدا مەملىكەت بويىچە بىرىنچى بىر سىلىتسىيلاشقان ياغاچ باغچىسى قۇردى. سىلىتسىيلاشقان ياغاچ باغچىسىدا 1000 دىن ئارتۇق سىلىتسىيلاشقان ياغاچ بار بولۇپ، دەرىجە پوستىدىكى تالالارنى، دەرەخنىڭ يىل ھالقىسىنى ئېنىق پەرق ئەتكىلى بولىدۇ، ئۇنى تۇتىشىش مۇزدەك سوغۇق تۇيۇلىدۇ ۋە ئىنتايىن قاتتىق. ئۇنىڭ ئىچىدىكى بىر تۈپ ياغاچنىڭ ئېگىزلىكى 26 مېتىر، دىئامېتىرى 2.25 مېتىر كېلىدۇ. 5 ئادەمنىڭ غۈلچى ئاران يېتىدۇ، بۇ ياغاچ تاش دەرىجە (سىلىتسىيلاشقان ياغاچ) پادىشاھى دەپ ئاتالغان.

لېي خۇا

سىلىتسىيلاشقان ياغاچ «قەدىمىي تاشقاتما. دەرىجە»، «تاش دەرىجە» دەپمۇ ئاتىلىدۇ. ئۇ 137 - 195 مىليون يىل ئىلگىرىكى يۇرا دەۋرىدە قېپقالغان، قايتا ئېرىشكىلى بولمايدىغان ئىنتايىن قىممەتلىك نەرسە بولۇپ، يۈز مىليون يىل ئىلگىرىكى يەر قۇرۇلمىسىنىڭ ئۆزگىرىشى ۋە ھاياتلىقنىڭ داۋاملىشىشىنىڭ ئىسپاتىدۇر. ئۇنىڭ بەھىر ئېلىش، ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ۋە پەننىي ئومۇملاشتۇرۇش قىممىتى ئىنتايىن يۇقىرى. سىلىتسىيلاشقان ياغاچنىڭ سانى ئىنتايىن ئاز، دۇنيا بويىچە پەقەت ئېلىمىز بىلەن ئامېرىكىدىلا بار. ئېلىمىزدە ئاساسلىقى شىنجاڭنىڭ گۈچۈڭ، جىمىسار، مورى ناھىيىلىرىگە مەركەزلەشكەن، بۇنىڭ ئىچىدە گۈچۈڭ ناھىيىسىدىكى سىلىتسىيلاشقان ياغاچنىڭ سانى ئەڭ كۆپ، دائىرىسى ئەڭ كەڭ، سۈپىتى ئەڭ ياخشى.

سىلىتسىيلاشقان ياغاچ دېگىنىمىز قەدىمكى زاماندا دېڭىز قولىقى ياكى كۆل ئەتراپىدىكى بۇكىراققان ئورمانلار يەر پوستى تۆۋەنلىگەنلىكتىن، لاي - لاقىلار ئاستىدا قېلىپ، ھاۋا ئۆتۈشمەي، يۇقىرى يەر قاتلىمىنىڭ ئېغىر بېسىمى ئاستىدا، تەركىبىدە سىلىتسىي ئوكسىد (ياكى كالتسىي، تۆمۈر تەركىبلىك شىلىسىمان ياۋا سۇيۇقلۇقى) كۆپ بولغان يەر ئاستى سۈيى ۋە سىلىتسىي كىسلاتاسى ئېرىتمىسىدا ئۇزۇن مۇددەت چىلىنىپ تۇرۇپ، مۇرەككەپ يەر شارى خىمىيە رىئاكسىيىسى يۈز بېرىپ، دەرىجە تەركىبىدىكى كاربون ماددىلىرىنىڭ ئورنىنى سىلىتسىي ئوكسىد (ياكى كالتسىي، تۆمۈر ماددىلىرى) ئىگىلىگەن، ئەسلىدىكى ئورگانىك

دېھقانچىلىق ۋە چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش

دېھقانچىلىق ۋە چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇشنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە (بىخۇنۇن بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 7 مىليون 528 مىڭ 900 كىلوۋاتقا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.89 ئاشتى. تراكتور 337 مىڭغا يېتىپ، %7.26 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا تراكتور 56 مىڭ 753 بولۇپ، %12.86، تراكتورغا سۆرتىلىدىغان چوڭ، ئوتتۇرا دېھقانچىلىق سايبىنى 124 مىڭ 500 بولۇپ، %5.96 كۆپەيدى، يۈرۈشلەشتۈرۈلۈش نىسبىتى 1:2.19 بولدى. قۇۋۋىتى 73.55 كىلوۋاتتىن يۇقىرى تراكتور 833 كە يەتتى. كىچىك تراكتور 280 مىڭ 200 بولۇپ، %6.18، سۆرتىلىدىغان كىچىك دېھقانچىلىق سايبىنى 390 مىڭ 400 بولۇپ، %6.67 كۆپەيدى، يۈرۈشلەشتۈرۈلۈش نىسبىتى 1.39 : 1 بولدى. تېرىقچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ قۇۋۋىتى 891 مىڭ 800 كىلوۋاتقا يېتىپ، %1.08 ئاشتى؛ زەي چىقىرىش، سۇغىرىش ماشىنىلىرىنىڭ قۇۋۋىتى 632 مىڭ 900 كىلوۋاتقا يەتتى. يېزا ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى تەكشۈرۈشنىڭ چوڭقۇرلۇشى بىلەن چارۋىچىلىق، باغۋەنچىلىك، ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكى قاتارلىق كەسىپلەرنىڭ ماشىنىلىشىش تەرەققىيات قەدى تېزلىشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ قۇۋۋىتى 73 مىڭ 300 كىلوۋاتقا يېتىپ، %20.76 ئاشتى، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرى 61 مىڭ 700 گە يەتتى؛ ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكى مەشغۇلات ماشىنىسى 3463 كە يېتىپ، 2398 كۆپىيىپ، 2.25 ھەسسە ئاشتى؛ ئورمانچىلىق ماشىنىلىرى 871 گە يېتىپ، 583 كۆپىيىپ، 2.02 ھەسسە ئاشتى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 مىليون 155 مىڭ 400 گېكتار يەر ماشىنا بىلەن ئاغدۇرۇلدى، ماشىنا بىلەن ئاغدۇرۇش سەۋىيىسى %94.66 كە يېتىپ، 1.7 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى؛ 2 مىليون 65 مىڭ گېكتار يەر ماشىنا بىلەن تېرىلدى، ماشىنا بىلەن تېرىش سەۋىيىسى %80.75 بولۇپ، 2.25 پىرسەنت پوئېنتى كېمەيدى؛ 691 مىڭ 900 گېكتار يەرنىڭ ھومۇلى ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىندى، ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىش سەۋىيىسى %28 كە يېتىپ، 2 پىرسەنت پوئېنتى

ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ماشىنا بىلەن ئورۇلغان بۇغداي كۆلىمى 332 مىڭ 100 گېكتار، رايون ھالقىپ ماشىنا بىلەن ئورۇۋېلىنغان بۇغداي كۆلىمى 119 مىڭ 700 گېكتار، شال 9600 گېكتار، كۆممىقوناق 2700 گېكتار. ماشىنا بىلەن سۈلياۋ بوپۇق يېپىلغان كۆلەم 790 مىڭ گېكتار بولۇپ، %13.04 كۆپەيدى؛ ماشىنا بىلەن كۈلتۈۋاتسىيە قىلىنغان كۆلەم 826 مىڭ 900 گېكتار، ماشىنا بىلەن دېنى ئايرىلغان ئاشلىق 7 مىليون 252 مىڭ 300 توننا، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ترانسپورت مىقدارى 1 مىليارد 238 مىليون 428 مىڭ 100 توننا - كىلومېتىرغا يېتىپ، ھەممىسى زور مىقداردا كۆپەيدى؛ 401 مىڭ 900 قوينىڭ يۇڭى ماشىنا بىلەن قىرغىلىدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %45 مىڭ 900 ئاز؛ 1 مىليون 246 مىڭ 400 گېكتار يەر ماشىنا بىلەن چوڭقۇر ئوغۇتلاندى؛ تۈجۈپىلەپ ياكى يېرىم تۈجۈپىلەپ تېرىلغان كۆلەم 1 مىليون 106 مىڭ 300 گېكتارغا يېتىپ، %8.89 كۆپەيدى؛ 696 مىڭ 600 گېكتار ئېتىز ماشىنا بىلەن سۇ تېجەپ سۇغىرىلدى؛ 30 مىڭ 100 گېكتار يەر ئاغدۇرۇلماي تېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاغدۇرماي تېرىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلگەن كۆلەم 3600 گېكتار؛ 296 مىڭ 900 گېكتار ئېتىزدىكى شاخ - شۇمبا ماشىنا بىلەن ئېتىزغا ياتقۇزۇلدى؛ 7 مىليون 655 مىڭ 100 توننا شاخ - شۇمبا ماشىنا بىلەن سىلوسلاندى؛ 8 مىليون 970 مىڭ 700 توننا دېھقانچىلىق-قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتى ماشىنا بىلەن پىششىقلاندى؛ 102 مىڭ 100 گېكتار يەرگە ماشىنا بىلەن ئوت - چۆپ تېرىلدى؛ 303 مىڭ 400 گېكتار يەردىكى ئوت - چۆپ ماشىنا بىلەن ئورۇۋېلىندى؛ 77 مىڭ 100 گېكتار يەردىكى سىلوسلىنىدىغان شاخ - شۇمبا ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىندى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەشغۇلاتىغا 361 مىڭ 200 توننا دىزېل سەرپ قىلىندى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تۇراقلىق مۈلكىنىڭ ئەسلى قىممىتى 6 مىليارد 687 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.61؛ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئەسلى قىممىتى 6 مىليارد 41 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.7؛ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ تىجارەت كىرىمى 5 مىليارد 63 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.79 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ مەشغۇلات كىرىمى 4 مىليارد 600 مىليون يۈەن، رېمونت كىرىمى 133 مىليون يۈەن، باشقا كىرىم 330 مىليون يۈەن. ئومۇمىي پايدىسى 1 مىليارد 736 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.53 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بار ئائىلىلەرنىڭ پايدىسى 1 مىليارد 489 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %6.51 ئاشتى.

ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇشقا مۇلازىمەت قىلىش تەشكىلاتى 345 مىڭ 700 (پاي تۈزۈمىدىكىسى 18)، خادىمى 384 مىڭ 400 (پەن - تېخنىكا خادىمى 1699)، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى (ناھىيە دەرىجىلىكىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) مۇلازىمەت تەشكىلاتى 19، يېزا - بازار دەرىجىلىك مۇلازىمەت تەشكىلاتى 191، كەنت دەرىجىلىك مۇلازىمەت تەشكىلاتى 2241، يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى بار ئائىلە 342 مىڭ 700، ئادەم 375 مىڭ 100. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى رېمونت زاۋۇتى ۋە رېمونت نۇقتىسى 2660، ئادىسى 4371، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك رېمونت نۇقتىسى 11، 2 - دەرىجىلىك رېمونت نۇقتىسى 87، 3 - دەرىجىلىك رېمونت نۇقتىسى 1818، كەسپىي رېمونت نۇقتىسى 576. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئوبوروت كارخانىسى 312 (پاي تۈزۈمىدىكىسى 5)، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ماي بىلەن تەمىنلەش پونكىتى (نۇقتىسى) 301، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بىلەن تەمىنلەش نۇقتىسى 943، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى سىستېمىسىدىكى باشقا كارخانا تەشكىلاتى 299. يېزا - كەنتلەردىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى خادىمى 396 مىڭ 700 (تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە ئۇنىۋېرسىتېتتىن يۇقىرى مەلۇماتلىقلار 294 مىڭ 100)، بۇنىڭ ئىچىدە تراكتور شوپۇرى 251 مىڭ 600، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان ترانسپورت ئاپتوموبىلى شوپۇرى 27 مىڭ، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى رېمونتچىسى 5374.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تىجارىتى جەھەتتىكى مۇلازىمەت تەشكىلاتلىرى جەمئىيىتى 83 كە، خادىمى 2840 قا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلكە دەرىجىلىكى بىر، ناھىيە دەرىجىلىكى 11، يېزا - بازار دەرىجىلىكى 60، كەنت دەرىجىلىكى 11.

خۇاڭ جىبىڭ

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ

بىخەتەرلىكىنى نازارەت قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە ئەنگە ئېلىنغان يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى 371 مىڭ 644، ئۇلاردىن تەكشۈرۈشكە تېگىشلىكى 313 مىڭ 730، تەكشۈرۈلگىنى 296 مىڭ 990؛ ئەنگە ئېلىنغان يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شوپۇرى ۋە مەشغۇلات خادىمى 271 مىڭ 647، ئۇلاردىن تەكشۈرۈشكە تېگىشلىكى 243 مىڭ 288، تەكشۈرۈلگىنى 230 مىڭ 365.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېتىز ۋە بوللاردا 1 مىليون 550 مىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى (قېتىم) تەكشۈرۈلدى، 180 مىڭ ئادەم (قېتىم) نىڭ قائىدىگە خىلاپلىق

2003 يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تەربىيەلەنگەن يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى خادىمى 370 مىڭ 400 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 32.19 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە باشقۇرغۇچى 8258 ئادەم (قېتىم)، تېخنىكا خادىمى 20 مىڭ 900 ئادەم (قېتىم)، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى نازارەت قىلىش خادىمى 1823 ئادەم (قېتىم)، مەشغۇلات خادىمى 338 مىڭ 900 ئادەم (قېتىم). يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى كەسپىي ماھارىتى بويىچە 1742 ئادەم (قېتىم) باھالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە رېمونتچى 728 ئادەم (قېتىم)، ماركېتىڭ خادىمى 642 ئادەم (قېتىم)، شوپۇر 370 ئادەم (قېتىم).

خۇاڭ جىبىڭ، ئايقىن

يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش

سىستېمىسى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە (بىگۇنەن بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇشنى باشقۇرۇش ئاپپاراتى 878 گە، غىزەتچى خادىم 7377 (پەن - تېخنىكا خادىمى 4876) گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلكە دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئاپپاراتى بىر، ۋىلايەت - شەھەر دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئاپپاراتى 13، ناھىيە دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئاپپاراتى 92، يېزا - بازار دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئاپپاراتى 772 (بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازارلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باشقۇرۇش مۇلازىمەت ئاپپاراتى 709). يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش جەھەتتىكى مائارىپ - تەربىيەلەش ئاپپاراتى 83، ئىشچى - غىزەتچى 743 (ئوقۇتقۇچى 543)، ئاپپاراتلار ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تېخنىكومى بىر، يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش مەكتىپى 82. يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش پەن تەتقىقات ئاپپاراتى بىر، خادىمى 27 (پەن - تېخنىكا خادىمى 25)، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ۋىلايەت - شەھەر دەرىجىلىك. ئۆلكە دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇشنى تەجرىبە قىلىش - بېكىتىش ئاپپاراتى بىر، خادىمى 39. يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش ئاپپاراتى 90، خادىمى 899 (پەن - تېخنىكا خادىمى 619)، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلكە دەرىجىلىكى بىر، ۋىلايەت - شەھەر دەرىجىلىكى 12، ناھىيە دەرىجىلىكى 77. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ بىخەتەرلىكىنى نازارەت قىلىش ئاپپاراتى 96، خادىمى 1381 (پەن - تېخنىكا خادىمى 849)، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلكە دەرىجىلىك نازارەت قىلىش ئاپپاراتى بىر، ۋىلايەت - شەھەر دەرىجىلىك نازارەت قىلىش ئاپپاراتى 13، ناھىيە دەرىجىلىك نازارەت قىلىش ئاپپاراتى 82. يېزا

ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى كېڭەيتىش ئىجازەتنامىسى ئالغان كارخانىلارنىڭ تىزىملىكى 2 تۈركۈمگە بۆلۈپ ئېلان قىلىندى. شۇ ئارقىلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش تېخنىكىسى كومىتېتى قۇرۇلدى. دېھقانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ ماھىرلەر بويىچە ئۆلچەملەشتۈرۈش تۈرىدىن «پاختا يىغىش ماشىنىسىنىڭ مەشغۇلات سۈپىتى»، «قالدۇق سۇلياۋ يوپۇقنى يىغىۋېلىش ماشىنىسىنىڭ سۈپىتىنى باھالاش» دېگەن 2 تۈر، ئاپتونوم رايونىنىڭ يەرلىك ئۆلچەم تۈرىدىن «تراكتور زەنجىرتاپان چۆلۈكى»، «تراكتور زەنجىرتاپىنى» دېگەن 2 تۈر تاماملاندى.

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ سۈپىتىنى تەزى قىلىش - نازارەت قىلىش پونكىتى شۇ يىلى دېھقانلارنىڭ 63 ئەرزىنى، 120 مەسلىھەتنى قوبۇل قىلىپ، دېھقانلارنى 896 مىڭ يۈەنلىك زىياندىن ساقلاپ قالدى. دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى چوڭ - چوڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى كارخانىلىرىنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئەرز ئىشلىرىنى ئالاقىلىشىش پونكىتى قۇرۇلدى. چەت ئەللەرنىڭ يۇقىرى قۇۋۋەتلىك تراكتورلىرىنىڭ سۈپىتىنى ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىلدى.

باۋ ۋېي

يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش ئەھۋالى چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە چارۋىچىلىق ماشىنىسى 61 مىڭ 707 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 7219 گە كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوت - چۆپ ئورۇشقا ئىشلىتىلىدىغان ماشىنا 8172 بولۇپ، 1205 گە كۆپەيدى. ئوت - چۆپ ئورۇش ماشىنىسى ئىچىدە ئوت توغراش ماشىنىسى 7890، سىلوس يىغىش ماشىنىسى 169، ئوت - چۆپ تاپلاش ماشىنىسى 93. 2003 - يىلى 733 مىڭ 300 گېكتار يەرگە سىلوسلىنىدىغان كۆمساقوناق، ماش - پۇرچاق، بېدە تېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ماشىنا بىلەن تېرىلغان كۆلەم %80 تىن ئاشىدۇ. ئاز كەم 17 مىليون توننا ئوت - چۆپ، يەم-خەشەك تەييارلاندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 3 مىليون توننا كۆپ، بۇنىڭ ئىچىدە كۆك سىلوس، سېرىق سىلوس 8 مىليون 530 مىڭ توننا بولۇپ، 2 مىليون 420 مىڭ توننا كۆپەيدى. 259 مىڭ 900 گېكتار يەردىكى ئوت - چۆپ ماشىنا بىلەن ئورۇۋېلىندى.

ئېتىز - ئېرىقلارنى ماشىنىلاشتۇرۇپ سۇ تېجەپ سۇغىرىش يېڭى تېخنىكىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش تۈرى بولغان «سانجى شەھىرىنىڭ كېۋەزنى سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن تېمىتىپ سۇغىرىش تېخنىكىسى بىلەن يۈرۈشلەشكەن ماشىنىلاشتۇرۇش

قىلىش ئەھۋالى تۈزىتىلدى. 143 قېتىم يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 80 ئادەم ئۆلدى، 55 ئادەم ئېغىر يارىلاندى، 229 مىڭ 200 يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى. 2002 - يىلىغا سېلىشتۇرغاندا ھەر 1000 ماشىنا بويىچە ھادىسە كۆرۈلۈش نىسبىتى %11.6، ئادەم ئۆلۈش نىسبىتى %18.5، ئادەم ئېغىر يارىلىنىش نىسبىتى %6.3، ئىقتىسادىي زىيان كۆرۈلۈش نىسبىتى %28.7 تۆۋەنلىدى. بىر نۆۋەتتە 3 تىن ئارتۇق ئادەم ئۆلۈشتەك پەۋقۇلئاددە زور يېزا ئىگىلىك ماشىنىسى ھادىسىسى بىرەر قېتىم كۆرۈلمىدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى جەھەتتە بىخەتەر كەنت» بەرپا قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، مۇشۇنداق كەنتتىن 245 يەرپا قىلىندى. سۇن يەن

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى باھالاپ بېكىتىش ۋە مەھسۇلات سۈپىتىنى نازارەت قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەھسۇلاتىنى قەرەللىك نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش، ھاۋالە ئارقىلىق تەكشۈرۈش تۈرىدىن 266 سى تاماملاندى. ئەتىيازلىق تېرىلغۇدىن بۇرۇن ئاپتونوم رايون بويىچە سۇلياۋ يوپۇق يېپىش سېپاللىقى بىر تۇتاش تەكشۈرۈلدى، 48 كارخانا تەكشۈرۈلدى، تەكشۈرۈلۈش نىسبىتى %95 تىن يۇقىرى بولدى. 10 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان پىرىتىمپ ۋە ئوت - چۆپ توغراش - يانچىش ماشىنىسى بىر تۇتاش تەكشۈرۈلدى. چوڭ، ئوتتۇرا تراكتور، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان پىرىتىمپ، سېپاللىق، ئوت - چۆپ توغراش - يانچىش ماشىنىسى قاتارلىق مەھسۇلاتلارغا دائىر كېڭەيتىش ئىجازەتنامىسى تەكشۈرۈلۈپ، مۇشۇ جەھەتتە 28 تۈر تاماملاندى.

سۇلياۋ يوپۇق يېپىش سېپاللىقىنىڭ سۈپىتى ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈلگەندىن سىرت، يېڭىدىن كۆپەيگەن تراكتور ۋە يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان ئاپتوموبىللارنىڭ سۈپىتىمۇ ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈلدى.

باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىن يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەھسۇلاتىنى كېڭەيتىش ئىجازەتنامىسى ئالغان كارخانا ۋە ئۇلارنىڭ مەھسۇلاتلىرى تەستىقلىنىپ ئەنگە ئېلىنىپ، ئۇلارغا ئېتىراپ قىلىنىپ ئەنگە ئېلىنغانلىق گۇۋاھنامىسى بېرىلدى، ئەنگە ئالدىرۇشقا ئىلتىماس قىلىنغان مەھسۇلاتتىن 84ى قوبۇل قىلىنىپ بىر تەرەپ قىلىندى. «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش» ژۇرنىلىدا يېزا

تېخنىكىسىنى كىرگۈزۈش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش تۈرى» دە كۆزەلەنگەن ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى. 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە سانجى شەھىرىدە ئاز كەم 667 گېكتار يەردە سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن نورمال بېسىم بىلەن ئاز - ئازدىن سۇغىرىش ۋە يۈرۈشلەشكەن ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ ھەم ئىشلىتىلىپ، دېھقانلار ئۈچۈن 564 مىڭ يۈەن تەننەرخ تېجەپ قېلىندى، 2 مىليون 580 مىڭ يۈەنلىك ئۈنۈم ئاشۇرۇلدى. 2 مىليون كۈپ مېتىر سۇ تېجىلىپ، تېجىلىش نىسبىتى %50 كە يەتتى؛ ھەر گېكتار يەردىن 285 كىلوگرام ھوسۇل كۆپ چىقتى، ھوسۇلنىڭ كۆپ چىقىش نىسبىتى %19.4 ئاشتى؛ %20 ئوغۇت، %37.5 دېھقانچىلىق دورىسى تېجەلدى. دېھقانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى 2 - تۈركۈم قۇرغاق يەردە سۇ تېجەش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش بازىسى قۇرۇلۇشى تۈرى بولغان «سانجى شەھىرىنىڭ قىيام شۇغلىسىنى سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن تېمىتىپ سۇغىرىش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش بازىسى قۇرۇلۇشى تۈرى» دە ئىش باشلاندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك سىستېمىلاردا سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن تېمىتىپ سۇغىرىلغان كۆلەم ئاز كەم 3000 گېكتارغا، سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن نورمال بېسىم بىلەن ئاز - ئازدىن تېمىتىپ سۇغىرىلغان كۆلەم 4533 گېكتارغا يەتتى. قوغداش خاراكتېرلىك تېرىقچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى ش ئۇ ئا ر يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى كېڭەيتىش باش پونكىتى ئۈستىگە ئالغان بۇ تۈر جەھەتتە يېڭىمار، مورى، ئۆچتۈرپان ناھىيىلىرى بىلەن ئالتاي، چۆچەك شەھەرلىرىدە 133 مىڭ 300 گېكتار يەردە سېلىشتۇرما تەجرىبە ئىشلەندى، بۇلاردىن يېڭىمار ناھىيىسى دېھقانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ قوغداش خاراكتېرلىك تېرىقچىلىق مەشغۇلات تەجرىبىسىدە ئۆلگە تۈرى ياراتقان ناھىيە قاتارىغا كىردى. 2003 - يىلى يېڭىمار ناھىيىسى قوغداش خاراكتېرلىك تېرىقچىلىق ماشىنا - سايمانىدىن 63 دانە (يۈرۈش) كىرگۈزۈپ، ئېڭىز ئورنىغا تېرىلىدىغان 1067 گېكتار كۆمسۇقوناقنى ئاغدۇرماي تېرىدى، بۇنى ئادەتتىكى مەشغۇلات بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر مو (0.07 گېكتار) يەردىن ئېلىنغان ھوسۇل 13 كىلوگرام ئېشىپ، 85.9 يۈەن تەننەرخ تېجەپ قېلىندى، تۈر رايونىدا 1 مىليون 607 مىڭ يۈەن ئۈنۈم ئاشۇرۇلدى. ئالتاي شەھىرى بىلەن مورى ناھىيىسى يەرنى چوققۇر يۇمشىتىش ماشىنىسى، ئوتلاقنىڭ توپىسىنى يۇمشىتىپ تولۇقلاپ تېرىش سېپالىكىسى ۋە يەرنى بىرلىشىپ رەتلەپ تېرىش سېپالىكىسىنى كىرگۈزۈپ، يەرنى چوققۇر يۇمشىتىش، ئوتلاقنىڭ توپىسىنى يۇمشىتىپ تولۇقلاپ تېرىش ۋە يەرنى بىرلىشىپ رەتلەپ تېرىش

تېخنىكىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان قوغداش خاراكتېرلىك تېرىقچىلىق تېخنىكىسىغا دائىر تەجرىبىلىرىنى داۋاملىق ئىشلەپ، 1947 گېكتار ئوتلاقنىڭ توپىسىنى يۇمشىتىپ تولۇقلاپ تېرىدى، 333 گېكتار يەرنى بىرلىشىپ رەتلەپ تولۇقلاپ تېرىدى. قىيام شۇغلىسى تېرىشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى 2003 - يىلى بايىنغولىن ئوبلاستى بىلەن ماناس ناھىيىسىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى كېڭەيتىش تارماقلىرى چۆنەك تارتىپ ئوغۇتلاش - سۇلياۋ يوپۇق يېپىش ماشىنىسىدىن 89 نى، مايا كۆچۈرۈش ماشىنىسىدىن بىرنى ياساپ ياكى ئۆزگەرتىپ ياساپ، يېڭى ماشىنا - سايماندىن 129 نى كىرگۈزۈپ، سۇلياۋ يوپۇق يېپىش بىلەن ماشىنىدا مايا تىكىشنى تەڭلا ئىشلەشنى ئەمەلگە ئاشۇردى. بىر يىلدا 8133 گېكتار يەردە قىيام شۇغلىسىنى ماشىنىدا تېرىشنى كېڭەيتىپ، توختامدىكى ۋەزىپىنى %122 ئورۇندىدى، بۇنىڭ ئىچىدە باغراش ناھىيىسى 33.33 گېكتار يەرگە تەخمىنەن مايا يېتىشتۈرۈپ كۆچۈرۈپ تىكتى. قىيام شۇغلىسىنىڭ ئوتتۇرىچە مو (0.07 گېكتار) بېشى مەھسۇلاتى 6.53 توننا (باغراش ناھىيىسىنىڭ 6.86 توننا، ماناس ناھىيىسىنىڭ 6.2 توننا) غا يەتتى، شۇغلا مەھسۇلاتى 796 مىڭ 700 توننىغا يېتىپ، 3 مىليون 965 مىڭ يۈەن تەننەرخ تېجەپ قېلىندى. ئۆزگىچە دېھقانچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى 2003 - يىلى ئۈرۈمچى، جىمىسار، نىلقا، بارىكۆل ناھىيىلىرىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تارماقلىرى ياڭيۇ تېرىش سېپالىكىسى بىلەن ياڭيۇ كۆلەش ماشىنا - سايمانىدىن 24 نى كىرگۈزۈپ، 160 گېكتار يەرگە سېپالكا بىلەن ياڭيۇ تېرىدى، 70 گېكتار يەردىكى ياڭيۇنى ماشىنا بىلەن كولىدى. سېپالكا بىلەن تېرىش جەھەتتە تەننەرخنى ئازايتىپ ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش قىممىتى 592 مىڭ 800 يۈەنگە، ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىش جەھەتتىكى تەننەرخنى ئازايتىپ ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش قىممىتى 137 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى، بۇ 2 تۈرنى قوشقاندا 730 مىڭ 400 يۈەن بولدى. بۇ تېخنىكىنى قوللىنىش بىلەن ياڭيۇنى ئۇزۇندىن بۇيان ئادەم كۈچى بىلەن تېرىش - كۆلەش مەسىلىسى ئۆزگەرتىلدى. جاك يۇتېك يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش جەھەتتىكى پەن - تېخنىكا خىزمىتى 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇشقا دائىر پەن - تېخنىكا تۈرىدىن 10 نى ئۈستىگە ئېلىپ يولغا قويدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تۈرى 6 (يېڭىدىن تۇتۇش

بەردى، ئىلھام ساپىر، پىمىت روزى، ما جۇنگۇي، جۇڭا يۇنىڭ، چىن جۇڭشىندىن ئىبارەت 5 كىشى مەملىكەت بويىچە بېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى بىلى پائالىيەتتىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

بى خۇيىڭ

پەن - تېخنىكىدا ھالقىش پىلانى تۈرى 2003 - يىلى شۇ ئا ر بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسى دېھقانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ «بېزا ئىگىلىك پەن- تېخنىكىسىدا ھالقىش پىلانى» جەھەتتىكى مەخسۇس مەبلەغ تۈرى بولغان «ئاپتوماتىك قوش تىخ سۇپىلىق ئوت - چۆپ ئورۇش ماشىنىسى ئارىلىقتا سىناش» تۈرىنى ئۈستىگە ئالدى. بۇ تۈر شىنجاڭ ماشىنىمازلىق تەتقىقات يۈرتى ئىشلەپچىقارغان قوش تىخ سۇپىلىق ئوت - چۆپ ئورۇش ماشىنىسى (سەلۇس ئورۇش سۇپىسىغا چېتىلىدىغان 92QS - 3000 تىپلىق، بېدە ئورۇش سۇپىسىغا چېتىلىدىغان 9GSZ - 4500 تىپلىق) دا ئارىلىقتا سىناش ئارقىلىق ماشىنىنىڭ ئىقتىدارى ۋە ئىشەنچلىك دەرىجىسى تەكشۈرۈپ ئىسپاتلاندى، لايىھىسىنى ئۆزگەرتىش ئارقىلىق تۈركۈمىلەپ يېڭى مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلغار، ئىشلەپچىقىرىشقا باب كېلىدىغان ماشىنا - ئۈسكۈنە بىلەن تەمىنلەش مەقسىتىگە يەتكىلى بولىدۇ، شىنجاڭ شۇنداقلا مەملىكەت بويىچە بېزا ئىگىلىك رايونلىرىدا كېڭەيتىپ ئىشلىتىلە، چارۋا ۋە ئۆي قۇشلىرى جەھەتتىكى كۆلەملەشكەن، ساغلام باقمىچىلىقنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

بۇ تۈرنى 2 يىل ئىجرا قىلىش داۋامىدا 15 - 20 گىچە ماشىنا - سايمان ئىشلەپچىقىرىش ۋە سېتىش پىلانلاندى. بى خۇيىڭ

سۇچىلىق

سۇچىلىق، سۇ ئېلىپكىتىر قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ سۇچىلىق قۇرۇلۇشىدا «ئۈچ دەريا، بىر رايون، بىر بەلۋاغ» مۇھىم نۇقتا قىلىنىغان سۇچىلىق قۇرۇلۇشى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. بىر يىلدا 6 مىليارد 600 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ سۇچىلىق قۇرۇلۇشى ئومۇمىي پىلانى بىلەن يولغا قويۇش لايىھىسى تۈزۈلدى؛ شىمالىي شىنجاڭدىكى بىر تۈركۈم نۇقتىلىق دەريا - ئېقىنلارنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى تۈزۈش خىزمىتى تاماملاندى ھەم سۇچىلىق مىنىستىرلىكىگە يوللاندى؛ «شىنجاڭنىڭ سۇ - تۇپراقىنى

قىلىنىشى 3، داۋاملاشتۇرۇلدىغىنى 3)، ئاپتونوم رايونىڭ پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش تۈرى بىر، دېھقانچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ «پەن - تېخنىكىدا ھالقىش پىلانى» تۈرى بىر، «948» تۈرى بىر، بېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىدا ئۈلگە مەيدان قۇرۇش تۈرى بىر. ھەر دەرىجىلىك بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى تارماقلىرى تۈرلەرنى يولغا قويۇش داۋامىدا چوڭقۇر ئوخشاش، تۈجۈپلەپ ئاز مىقداردا تېرىش، كېۋەزنى زىچ تېرىش، سۇلياۋ بوپۇق ئاستىدىن تېپىتىپ سۇغىرىش قاتارلىق بىر تۈركۈم ئىلغار، ئەسقاتىدىغان، ماشىنىلاشقان يۈرۈشلۈك تېخنىكىلارنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىپ، بېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇشنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا «ئۈچ چولپا ھەرىكەت پىلانى» (چارۋىچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ھەرىكەت پىلانى، سۇ تېجەش، مۇھىم ئاسراشنى ماشىنىلاشتۇرۇشنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ھەرىكەت پىلانى، ئۆزگىچە دېھقانچىلىقنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ھەرىكەت پىلانى) نى تەشكىللەپ يولغا قويۇپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى. 2003 - يىلى مىليون مو (66 مىڭ 700 گېكتار) كېۋەزدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى، مىليون مو (66 مىڭ 700 گېكتار) ئاشلىقتىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى، ئوتلاقنىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى، ئۈنۈپرسال سۇ تېجەشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسىدىن ئىبارەت بېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۈرىگە دائىر 4 تۈر شۇ ئا ر بېزا ئىگىلىكىنى پەن- تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى تەشكىللەنگەن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. «ئۈنۈپرسال سۇ تېجەشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى» تۈرى ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۆھپە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «مىليون مو (66 مىڭ 700 گېكتار) كېۋەزدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى» بىلەن «يەرنى بىرلىشىپ تۈجۈپلەپ رەتلەشنى ماشىنىلاشتۇرۇش تېخنىكىسى» نى كېڭەيتىش تۈرى ئاپتونوم رايونىنىڭ بېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتە مۇنەۋۋەر تۈر بولۇپ باھالاندى.

بېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى بىلى پائالىيەتى بىلەن بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى بويىچە تەربىيەلەش پائالىيەتىدە دېھقانچىلىق مىنىستىرلىكى شۇ ئا ر بېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى ئىدارىسىگە «مەملىكەت بويىچە بېزا ئىگىلىك پەن- تېخنىكىسى بىلى پائالىيەتىدە ئىلغار كۈللەپكىت» دەپ نام

ساقلاش ئېكولوگىيىسىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئومۇمىي پىلانى، ئېپىئور كۆلىنىڭ ئېكولوگىيىسىنى قوغداش قۇرۇلۇشى تۈرىگە دائىر تەۋسىيەنامە قاتارلىقلار تۈزۈلدى. بىر تۈركۈم نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە دائىر تەۋسىيەنامە دەسلەپكى لايىھە قاتارلىقلار سۇچىلىق مىنىستىرلىكى، خۇاڭخې سۇچىلىق كومىتېتى قاتارلىق تارماقلارنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى قىسمەن ۋىلايەت، ناھىيەلەردە كەلكۈن، قۇرغاقچىلىق ئاپىتى بىرقەدەر ئېغىر بولدى، كەلكۈن ئاپىتىنىڭ زىيىنىنى ئازايتىش ئۈچۈن، بىر يىلدا 69 مىليون يۈەن مەبلەغ ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. يەكەن، ئىلى، ئاقسۇ دەريالىرىنىڭ قىسمەن بۆلەكلىرىدە جىددىي ئەھۋالدا ئىشلىتىلىدىغان 4 يەككە تۈرلۈك قۇرۇلۇش ياسالدى. قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش مەزگىلىدە، سۇچىلىق تارماقلىرى قۇرغاقچىلىقنى پەسەيتىپ، 1 مىليارد 200 مىليون يۈەن ئەتراپىدىكى ئىقتىسادىي زىياننىڭ ئالدىنى ئالدى.

2003 - يىلى تارىم دەرياسىنى يېقىنقى مەزگىللىك ئۈنۈملىك تۈزەش قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى. تارىم دەرياسىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى 3 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ 11 - كۈنىگىچە تارىم دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىنىدىكى يېشىل كارىدورغا 5 - قېتىم جىددىي پەيتتە سۇ قويۇپ بېرىشنى تەشكىللىدى، شۇنىڭ بىلەن تېتىما كۆلىدە 200 كۋادرات كىلومېتىر ئەتراپىدا سۇ يۈزى شەكىللىنىپ، يېقىنقى يۈز يىلدىن بۇيانقى تارىخىي رېكورد يارىتىلدى. تارىم دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىنىدىكى يېشىل كارىدورغا 5 قېتىم سۇ قويۇپ بېرىش ئارقىلىق 18 مىڭ گېكتار دائىرىدە تەبىئىي يېپىنچا ئۆسۈملۈك ئەسلىگە كەلتۈرۈلۈپ، ئېكولوگىيە جەھەتتە دەسلەپكى ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى. شىمالىي شىنجاڭدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلار ئومۇمىيۈزلۈك باشلاندى، يىل ئاخىرىغىچە بۇ قۇرۇلۇشلارغا 3 مىليارد 335 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سۇ تېجەش مەركەز قىلىنغان سۇچىلىق قۇرۇلۇشلىرىغا بىر يىلدا 1 مىليارد 400 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ (دۆلەت سالغىنى، ۋىلايەت، ناھىيە ۋە ئامما تەييارلىغىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) سېلىنىپ، 4000 كىلومېتىردىن ئارتۇق سۇ سىڭىس ئۆستەك ياسالدى، 2 مىليون 400 مىڭ گېكتار دائىرىدە يۇقىرى ئۈنۈملۈك سۇ تېجەش يولغا قويۇلۇپ، 900 مىليون كۇب مېتىر سۇ تېجەپ قېلىندى.

2003 - يىلى سۇچىلىق قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليارد 270 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %20.4 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق

قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 66 مىليون 980 مىڭ يۈەن، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، توسا پاشاشقا سېلىنغانى 37 مىليون 260 مىڭ يۈەن، سۇچىلىق ئاساسى قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 3 مىليارد 852 مىليون يۈەن. سۇچىلىق ئاساسى قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە مەركەز سالغىنى 2 مىليارد 793 مىليون يۈەن، يەرلىك سالغىنى 1 مىليارد 59 مىليون يۈەن. سۇچىلىق ئاساسى قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغدىن سۇ ئامبىرى ۋە سۇ تۈگۈنى قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگىنى 533 مىليون يۈەن، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگىنى 293 مىليون يۈەن، سۇغىرىش قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگىنى 351 مىليون يۈەن، سۇ بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگىنى 1 مىليارد 395 مىليون يۈەن، سۇ ئېلېكتىر قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگىنى 16 مىليون يۈەن، سۇ - توپراقنى ساقلاپ قېلىش، ئېكولوگىيە قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگىنى 1 مىليارد 232 مىليون يۈەن، ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگىنى 4 مىليون يۈەن، ئالدىنقى قارارلىق تۈرلەرگە ئىشلىتىلگىنى 27 مىليون يۈەن.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە سۇ ئېلېكتىر قۇرۇلۇشىدا يېزىلىرى ئېلېكتىرلەشكەن ناھىيە قۇرۇش ۋە يېقىلغۇ كۆيدۈرۈشنىڭ ئورنىغا سۇ بىلەن توك چىقىرىدىغان كىچىك سۇ ئېلېكتىر ئىستانسىسى قۇرۇشتا ئۈلگە كۆرسىتىش قۇرۇلۇشى بەرپا قىلىش مالىسى ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلېكتىرلەشكەن ناھىيەلەردە ئوتتۇرىچە ئىشلىتىلگەن توك 356 كىلوۋات سائەتكە يەتتى، ئۆيلەرگە توك ئۆلىنىش نىسبىتى %93 تىن ئاشتى.

لىۋ ۋېنپېن، دۆڭ خەييەن سۇ مەمۇرىيىتى خىزمىتى

1. سۇچىلىققا دائىر قانۇن تۈرۈلۈش ئىشلىرى. 2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ش ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 7 - يىغىنىدا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ (سۇ قانۇنى) نى يولغا قويۇش چارىسى» ماقۇللاندى، ئۇ 2004 - يىل 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن يولغا قويۇلدى. سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ 13 - نومۇرلۇق پەرمانىغا ۋە شىنجاڭنىڭ سۇ مەمۇرىيىتى جەھەتتىكى قانۇن ئىجرا قىلىش ئىشلىرىنى قېلىپلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، «ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ مەمۇرىيىتى جەھەتتىكى قانۇن ئىجرا قىلىش مەسئۇلىيىتىگە دائىر ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» بىلەن «ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ مەمۇرىيىتى جەھەتتە قانۇن ئىجرا قىلىشتا كۆرۈلگەن خاتالىق مەسئۇلىيىتىنى سۈرۈشتۈرۈش ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» تۈزۈپ تارقىتىلدى. 6 - 8 - ئايغىچە ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «سۇ قانۇنى»

مەنبەسىنىڭ سۇ بايلىقىنى دەلىللەش دوكلاتى» تەكشۈرۈلدى.
 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەممە ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ بازار - يېزىلىرىدا بىر ئۇتاش سۇ ئېلىش ئىجازەتنامىسى تارقىتىلدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭىدىن 1245 سۇ ئېلىش ئىجازەتنامىسى تارقىتىلدى، ئىجازەتنامە 27 مىڭ 581 گە يەتتى، 32 مىليارد 38 مىليون كۇب مېتىر سۇ ئېلىش تەستىقلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ بىلەن توك چىقىرىشقا تەستىقلانغىنى 9 مىليارد 304 مىليون كۇب مېتىر. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك سۇ مەمۇرىيىتىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى ۋە ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى يىغقان سۇ بايلىقى ھەققى 21 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 3 مىليون 100 مىڭ يۈەن ئاشتى؛ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلار يىغقان ۋە جايلاز يۇقىرىغا تاپشۇرغان سۇ بايلىقى ھەققى 3 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليون 670 مىڭ يۈەن كۆپەيدى.

2002 - يىلى سۇ ئېلىش ئىجازەتنامىسىنى يىللىق تەكشۈرۈش يىلى بولۇپ، 25 مىڭ 890 ئىجازەتنامە يىللىق تەكشۈرۈلدى، بۇ شۇ يىلى بار بولغان ئىجازەتنامىنىڭ %96.7 نى ئىگىلەيدۇ.

3. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قۇدۇق قېزىش مەشغۇلاتى جەھەتتىكى A دەرىجىلىك سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىدىن 24 ى، B دەرىجىلىك سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىدىن 131 ى يېڭىلاشتىن تەكشۈرۈپ تارقىتىلدى، بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە قۇدۇق قېزىش ئورنى ئەسلىدىكى 400 نەچچىدىن 155 كە چۈشۈپ، قۇدۇق قېزىش بازىرى قېلىپلاشتۇرۇلدى.

4. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق دەريا، كۆل، سۇ ئامبارلىرىنىڭ سۇ سۈپىتىنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش قانات ياپدۇرۇلۇپ، ھەر پەسىلدە ئۇلار توغرىسىدا «سۇ سۈپىتى ئەھۋالىغا دائىر ئانالىز» ناملىق قىسقا خەۋەرلەر گېزىتى ئىشلەندى. 200 مىڭدىن ئارتۇق نوپۇسى بار 9 نۇقتىلىق شەھەرنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەشتىكى سۇ مەنبەسىنىڭ سۇ بايلىقى سۈپىتى ئەھۋالىغا دائىر ئايلىق مەلۇمات تۈزۈپ تارقىتىش ئىشى داۋاملىق تەشكىللەندى. «شىنجاڭدىكى يەر ئاستى سۇ بايلىقى زىيادە ئېچىلغان رايونلارنى ئايرىش - بېكىتىش خىزمىتىنىڭ تېخنىكىلىق قائىدىسى» نى تۈزۈش تاماملاندى. شىنجاڭدىكى يەر ئاستى سۈيى زىيادە ئېچىلغان رايونلارنى بېكىتىش ۋە بۇ رايونلارنى تىزگىنلەش ئومۇمىي پىلاننى تۈزۈش خىزمىتى باشلاندى.

5. 2003 - يىلى «ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ ئىشلىتىش نورمىسى» نى تۈزۈش خىزمىتى قانات ياپدۇرۇلدى. ئۈرۈمچى شەھىرى، قۇمۇل ۋىلايىتى ۋە بايىنغولىن ئوبلاستى 50 نەچچە

ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىغا ماسلىشىلىپ، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭدىكى 5 ۋىلايەت، ئوبلاست، 15 ناھىيە، شەھەردە ۋە تارىم دەرياسى قاتارلىق 7 دەريا - ئېقىنىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى.

2. سۇ مەمۇرىيىتى جەھەتتىكى قانۇن ئىجرا قىلىش ئىشلىرى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 10 ناھىيە، شەھەر ۋە ۋادا ئاپپاراتى ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ مەمۇرىيىتى مەمۇرىي تەپتىشلىكىنى قېلىپلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى بويىچە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى، ئۇلاردىن بورتالا ئوبلاستى بىلەن قۇمۇل ۋىلايىتى ئالدى بىلەن سۇ مەمۇرىيىتى تەپتىشلىك قوشۇنىنى قېلىپلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ھەممىسىدە ئۆلچەمگە يېتىپ ئاخىرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى ۋە دەريا. ئېقىن جەھەتتىكى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈشنى ئەمەلگە ئاشۇردى.
 باشىن

سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇش

1. 2003 - يىلى «قەشقەر دەرياسى ۋادىسىنىڭ سۇ بايلىقىنى قوغداش ئومۇمىي پىلانى»، «يەكەن دەرياسى ۋادىسىنىڭ سۇ بايلىقىنى قوغداش ئومۇمىي پىلانى»، «تارىم دەرياسى (قۇرۇق دەريا) ۋادىسىنىڭ سۇ بايلىقىنى قوغداش ئومۇمىي پىلانى»، «قاراشەھەر - كۆنچى دەريالىرى ۋادىسىنىڭ سۇ بايلىقىنى قوغداش ئومۇمىي پىلانى»، «ئاقسۇ دەرياسى ۋادىسىنىڭ سۇ بايلىقىنى قوغداش ئومۇمىي پىلانى» سۈجىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى؛ «ئىلى دەرياسى ۋادىسىنىڭ سۇ بايلىقىنى قوغداش ئومۇمىي پىلانى» پىرىنسىپ جەھەتتىن سۈجىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى؛ ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ يەر ئاستى سۇ بايلىقىنى ئېچىش، پايدىلىنىش ئومۇمىي پىلاننى تۈزۈش خىزمىتى داۋاملىق قانات ياپدۇرۇلدى، 9 ناھىيە، شەھەرنىڭ ئومۇمىي پىلانى دەسلەپكى تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى. «شىنجاڭ سۇ بايلىقى ئاخباراتى»، «شىنجاڭ سۇ بايلىقى قىسقا خەۋەرلىرى»، «شىنجاڭ سۇ بايلىقى يىللىق مەلۇماتى»، «يەر ئاستى سۈيى ھەققىدە ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش» (3 سان) نى تۈزۈش تەشكىللەندى ھەم تۈزۈشكە قاتنىشىلدى. گۇچۇڭ ناھىيىسىدە يەر ئاستى سۇ ئورنىنىڭ ئۇدا تۆۋەنلەش، مۇھىتى ناچارلىشىش ۋەزىيىتىنىڭ كۆرۈنەرلىك بولۇش مەسىلىلىرىگە قارىتا «گۇچۇڭ ناھىيىسىنىڭ سۇ بايلىقىدىن سىجىل پايدىلىنىش تەتقىقاتى» نى تۈزۈش قانات ياپدۇرۇلدى.

2. 2003 - يىلى «ئاۋات ناھىيىسىنىڭ يېڭىمېرىق سۇ مەنبەسىدىكى سۇ بايلىقىنى دەلىللەش دوكلاتى»، «كۇچا ناھىيىسىنىڭ ئۆگەن دەريا سۇغىرىش رايونى سۇ مەنبەسىدىكى سۇ بايلىقىنى دەلىللەش دوكلاتى»، «شايار ناھىيىسىنىڭ تىك قۇدۇق ئارقىلىق زەي چىقىرىۋېتىش - سۇغىرىش قۇرۇلۇشى سۇ

ئاساسىي قۇرۇلۇش

ئۇلۇغشانا سۇ تۈگۈنلۈك قۇرۇلۇشى بۇ قۇرۇلۇش خوتەن دەرياسىنىڭ تارماق ئېقىنى بولغان قاراقاش دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا ئېقىنىغا جايلاشقان تۈگۈنلۈك قۇرۇلۇشى غاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇش بولۇپ، سۇغىرىش، توك چىقىرىش، ئېكولوگىيىنى ياخشىلاش، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش قاتارلىق ئۈنۈمىزگە ئىگە چوڭ سۇ تۈگۈنلۈك قۇرۇلۇشى. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى. 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 8 - كۈنى غۇاڭخې دەرياسى سۇچىلىق كومىتېتى سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن قۇرۇلۇش پۈتكۈزۈلگەن دەسلەپكى قەدەمدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى.

سۇ ئابىرىنىڭ لايىھىدىكى سىغىمى 347 مىليون كۇب مېتىر، ئېلېكتر ئىستانسىسى گېنېراتورلار گۇرۇپپىسىنىڭ سىغىمچانلىقى 60 مىڭ كىلوۋات كېلىدۇ، 16 مىڭ 500 كىلوۋات ئېنېرگىيە چىقىرىشقا كاپالەتلىك قىلىش بولىدۇ، كۆپ يىللاردىن بۇيانقى ئوتتۇرىچە توك چىقىرىش مىقدارى 197 مىليون كىلوۋات سائەت بولدى، بۇ ئامبار بىلەن سۇغىرىش كۆلىمىنى 46 مىڭ گېكتار كېڭەيتكىلى، 75 مىڭ گېكتار يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلىغىلى بولىدۇ. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە سۇ ئابىرىغا 500 مىليون كۇب مېتىردىن كۆپرەك سۇ قاچىلاندى، 200 مىليون كىلوۋات سائەت توك چىقىرىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، تۆۋەن ئېقىندىكى قاراقاش، بەيزاۋات سىرغىم ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ ئۈنۈملۈك توك چىقىرىش مىقدارى يىلىغا 45 مىليون كىلوۋات سائەت كۆپەيتىلدى؛ سۇ ئابىرىدا سۇنى تەڭشەش ئارقىلىق خوتەن دەرياسىدىن تارىم دەرياسىغا يىلىغا 1 مىليارد 57 مىليون كۇب مېتىر سۇ يەتكۈزۈلگىلى، خوتەن دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىنىدىكى يېشىل كارىدورنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى قوغداپ قالغىلى، يەنە پەسىللىك كەلكۈن پەللىسىنىڭ ئېقىم مىقدارىنى سېكۇنتىغا 500 كۇب مېتىرغا چۈشۈرگىلى، قاراقاش دەرياسىغا 50 يىلدا بىر كېلىدىغان كەلكۈن پەللىسىنىڭ ئېقىم مىقدارىنى سېكۇنتىغا 890 كۇب مېتىرغا چۈشۈرۈپ، تۆۋەن ئېقىندىكى دەريا قىنىغا بىخەتەر چۈشۈرگىلى بولىدۇ.

تارىم دەرياسىنى ئۈنۈملىك تۈزەش تۈرى 2002 - يىلى 6 - ئاينىڭ 27 - كۈنى گوۋۇيۈەن «تارىم دەرياسى ۋادىسىنى يېقىنقى مەزگىللىك ئۈنۈملىك تۈزەش ئومۇمىي پىلان دوكلاتى» نى تەستىقلاپ، تارىم دەرياسى ۋادىسىنى تۈزەش سالىقىنى ئاشۇرۇشنى كۈچەيتىشنى ئوتتۇرىغا قويدى. 2003 - يىلى 6 - ئايدا سۇچىلىق نازارىتى بىلەن شەنشى ئۆلكىسى تەكشۈرۈش-لايىھىلەش بۇرتى تارىم دەرياسىنىڭ غول ئېقىنى قۇرۇلۇشى بولغان شىياپەندى سۇ تۈگۈننىڭ «تۆتىنچى راۋانلاشتۇرۇش» بىرىنى تەكشۈرۈش» قۇرۇلۇشىنىڭ دەسلەپكى لايىھىسىنى

كارخانىنى تەشكىللەپ، سۇ تەڭپۇڭلۇقىنى سىنىدى، ئۈرۈمچى شەھىرى بىلەن قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى 49 كارخانىنىڭ سىنىقى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. قۇمۇل ۋىلايىتىدە سۇ تېجەش تېپىدىكى ئىجتىمائىي قۇرۇلۇشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى باشلاندى. 2002 - يىلىدىكى پىلان بويىچە سۇ ئىشلىتىش، سۇنى تېجەپ ئىشلىتىش ئىشى تەكشۈرۈلدى، 2002 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 31 مىليارد 330 مىليون كۇب مېتىر سۇ ئىشلىتىش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە 30 مىليارد 530 مىليون كۇب مېتىر سۇ ئىشلىتىلدى.

باشىن

سۇ ئىشلىرىنى پىلانلاش

ئۈنۈملىك ئومۇمىي پىلان 2003 - يىلى «ئىلى دەرياسى ۋادىسىنى ئۈنۈملىك پىلانلاش دوكلاتى» بىلەن «ئېرتىش دەرياسى ۋادىسىنى ئۈنۈملىك پىلانلاش دوكلاتى» ۋە ئۇلار ھەققىدىكى مەخسۇس تېپىدىكى تەتقىقات دوكلاتى تاماملاندى. «ئىلى دەرياسى ۋادىسىنى ئۈنۈملىك پىلانلاش دوكلاتى» سۇچىلىق مىنىستىرلىكى سۇ ئىشلىرىنى پىلانلاش باش ئاكا دەپنەسىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى. «ئېرتىش دەرياسى ۋادىسىنى ئۈنۈملىك پىلانلاش دوكلاتى» سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈشىگە يوللاندى.

2003 - يىلى دۆلەت تەرەققىيات - ئىسلاھات كومىتېتى بىلەن سۇچىلىق مىنىستىرلىكى ئورۇنلاشتۇرغان «مەملىكەت بويىچە سۇ بايلىقىنى ئۈنۈملىك پىلانلاش» خىزمىتىنىڭ 1 - باسقۇچىدىكى سۇ بايلىقىنى تەكشۈرۈپ باھالاش ۋە سۇ بايلىقىنى ئېچىش، ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش جەھەتتىكى ھازىرقى ئەھۋالنى تەكشۈرۈپ باھالاش خىزمىتى تاماملاندى ھەم سۇچىلىق مىنىستىرلىكىگە يوللاندى.

كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش ئىشلىرىنى پىلانلاش (1) دەريا - ئېقىنلاردا كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش ئومۇمىي پىلانى. 2003 - يىلى قاراشەھەر، يورتالا، قىزىل دەريالىرى، خوتەن دەرياسىنىڭ 2 تارماق ئېقىنى، چاقىلىق، بوغۇز، چاقماق دەريالىرىدا كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىشنى پىلانلاش قاتارلىق تۈرلەرنى تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى.

(2) شەھەرلەرنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئومۇمىي پىلانى. 2003 - يىلى ئۈرۈمچى، سانجى، قۇمۇل، ئالتاي شەھەرلىرى ۋە بۇرچىن ناھىيىسى قاتارلىق 17 نۇقتىلىق شەھەر ۋە ناھىيە بازارلىرىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئومۇمىي پىلانىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى.

(3) نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنى پىلانلاش. 2003 - يىلى ئېپتۇر كۆلى ۋادىسىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى قوغداش قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى پىلانلاش خىزمىتى تاماملاندى.

لى خۇڭجىن

كەلكۈن ئارقىلىق قۇم ئاققۇزۇلىدىغان تۆشۈك دامبا، سۇغىرىشقا سۇ قويۇپ بېرىلىدىغان تۆشۈك دامبا بار. بۇ قۇرۇلۇشتا سۇغىرىش ئاساس، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، سۇ مەھسۇلاتلىرى بېقىش، سەپلە - ساپاھەت قاتارلىق ئۈنۈنلەر ئۈنۈم قوشۇمچە قىلىنغان. چارۋىچىلارنى ئولتۇراقلاشتۇرۇش ئۈچۈن، 3300 گېكتار بوز يەر ئېچىش پىلانلاندى، بۇ ئارقىلىق ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى ياخشىلاپ، تۆۋەن ئېقىندىكى 13 مىڭ 300 گېكتار ئوتلاقنى كەلكۈننىڭ زىيىنىدىن ساقلاپ قالغىلى بولىدۇ. 2003 - يىلى 8 - ئايدا سۇ ساقلاشتىن بۇرۇنقى قۇرۇلۇشى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

ئادەم ۋە چارۋىلارنىڭ ئىچىلىك سۈيى قۇرۇلۇشى شىنجاڭدا 11 مىليون 960 مىڭ يېزا ئاھالىسى بىلەن 43 مىليون 590 مىڭ چارۋىنىڭ ئىچىلىك سۈيى قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئادەم ۋە چارۋىنىڭ ئىچىلىك سۈيى قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىشقا 150 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغىنى 76 مىليون 100 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ناھىيەلەر يۈرۈشلەشتۈرگىنى ۋە ئۆزلىرى تەييارلىغىنى 74 مىليون يۈەن. 197 سۇ زاۋۇتى ياسالدى، 159 قۇدۇق كۆلەندى، 729 كىلومېتىر سۇ تۈرۈبىسى ياتقۇزۇلدى، بۇ ئارقىلىق 410 مىڭ 800 ئادەمنىڭ ئىچىلىك سۇ قىيىنچىلىقى ھەل قىلىندى.

لى خۇڭخېن، لى فۇشېڭ
چەت ئەل مەبلەغىدىن پايدىلىنىش تۈرلىرى

دۇنيا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىپ ئېلىپ بېرىلىدىغان تارىم ئويمانلىقىدىكى يېزا ئىگىلىكىدە سۇغىرىش-زەي چىقىرىۋېتىش ۋە مۇھىت ئاسراش 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى تۈرى بۇ قۇرۇلۇشقا 2 مىليارد 361 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۇنيا بانكىسى قەرز پۇلى 150 مىليون دوللار. بۇ تۈر رايونى جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، 2 ئوبلاستنىڭ 22 ناھىيە - شەھەرگە جايلاشقان بولۇپ، كۆلىمى 892 مىڭ كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. بۇ تۈر 1998 - يىلى 8 - ئايدىن باشلاپ يولغا قويۇلغاندى، 2003 - يىلى 10 - ئايدا پىلاندىكى تەلپ بويىچە 740 كىلومېتىر سۇ سىغىمى ئۈستەك ياسالدى، 850 كىلومېتىر زەيەكش چېپىلدى، يەنە سۇ ئامبىرى، سۇ مەنبەسى ياسالدى، ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى ۋە ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلدى، 75 مىڭ 300 گېكتار بوز يەر ئېچىلدى، 105 مىڭ 300 گېكتار تۆۋەن ھوسۇللۇق يەر ئۆزگەرتىلدى. 5 يىلدىن بېرى ئەمەلىيەتتە 2 مىليارد 162 مىليون 200 مىڭ يۈەن

تەكشۈرۈشى ئۈيۈشتۈردى، قۇرۇلۇشقا 7 - ئاينىڭ 10 - كۈنى خېرىدار چاقىرىلدى، 8 - ئايدا كىشى باشلاندى.

پىچان ناھىيىسىدىكى كەرچى سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشى كەرچى سۇ ئامبىرى پىچان ناھىيىسىدىكى كەرچى دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا ئېقىنىغا جايلاشقان. ئامبارنىڭ لايىھىدىكى سىغىمى 11 مىليون 800 مىڭ كۇب مېتىر كېلىدۇ، تۈگۈن قۇرۇلۇشى ئاساسلىقى دەريا ئوسىسى، سۇ چىقىرىش قوشۇمچە ئېقىن باشلاش تونىلى، پەسىلسىز كەلكۈن چۈشۈرگىسىدىن تەركىب تاپقان. ئەڭ چوڭ تومىنىڭ ئېگىزلىكى 51.3 مېتىر كېلىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش سۇغىرىش، كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش، بازار - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ تۇرمۇشىنى كېرەكلىك سۇ بىلەن تەمىنلەش، تۆمۈر يول ۋە نېفىت سانائىتىنى سۇ بىلەن تەمىنلەش، ئېكولوگىيىنى قوغداش قاتارلىق ئۈنۈنلەر ئۈنۈم بىر گەۋدە قىلىنغان ئوتتۇراھال سۇ تۈگۈنلۈك قۇرۇلۇشى ھېسابلىنىدۇ. ئۇنىڭ بىلەن 2000 گېكتار يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلىغىلى، كۈنگە 15 مىڭ كۇب مېتىر سۇ بىلەن تەمىنلىگىلى بولىدۇ. 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە بۇ قۇرۇلۇش تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، قۇرۇلۇش سۈپىتى ئەلا بولدى. جىمسار ناھىيىسىدىكى شەرقىي دالوڭكۇ سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشى بۇ سۇ ئامبىرى جىمسار ناھىيىسىدىكى شەرقىي دالوڭكۇ دەرياسىنىڭ تاغ ئالدىدىكى ئېدىرلىقتىن چىقىش ئېقىزىغا جايلاشقان. لايىھىدىكى سىغىمى 11 مىليون 500 مىڭ كۇب مېتىر. بۇ قۇرۇلۇش ئاساسلىقى توسما، سۇ قويۇپ بېرىش قوشۇمچە كەلكۈن قويۇۋېتىش تونىلى، كەلكۈن چۈشۈرگىسىدىن تەركىب تاپقان. ئەڭ چوڭ تومىنىڭ ئېگىزلىكى 31.5 مېتىر كېلىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش ئاساسلىقى سۇغىرىشنى ئاساس قىلىدۇ، قوشۇمچە كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئۈنۈمىگە ئىگە. سۇ ئامبىرى پۈتكەندىن كېيىن يېقىنقى مەزگىلدە 10 مىڭ 300 گېكتار يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلىغىلى، سۇغىرىش كۆلىمىنى 2000 گېكتار كېڭەيتكىلى ھەمدە ناھىيە بازىرىنى 50 يىلدا بىر قېتىم كۆرۈلىدىغان كەلكۈن ئاپىتىنىڭ زىيىنىدىن ساقلاپ قالغىلى بولىدۇ. 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 20 - 23 - كۈنىگىچە سۇ ئامبىرىنىڭ سۇ باشلاشتىن ئاۋۋالقى باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

ئالتاي شەھىرىدىكى چىيىلىك سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشى بۇ سۇ ئامبىرى ئالتاي شەھىرىدىكى ئالاق دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىنىدىكى ئارغاتى، ئاڭساتى تارماق ئېقىنلىرى قوشۇلىدىغان يەرگە جايلاشقان. سىغىمى 26 مىليون كۇب مېتىر. ئاساسلىق ئىنشائاتلاردىن تاش بىلەن قوپۇرۇلغان كۆچلۈك توسما (ئېگىزلىكى 34 مېتىر)، تاشقىن دامبىسى،

كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىدى. بىر يىلدا 321 مىڭ 900 ئادەم ئاپەتكە ئۇچرىدى، 56 ئادەم ئۆلدى، 343 مىليون يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇجىلىق مۇئەسسەسىلىرى زىيىنى 104 مىليون يۈەن، ئىلى، قەشقەر، قىزىلسۇ، پورتالا، سانجى، ئالتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلار بىرقەدەر ئېغىر ئاپەتكە ئۇچرىدى.

قۇرغاقچىلىق ئەھۋالى ۋە قۇرغاقچىلىق ئاپىتى 2003-يىلى ئەتىيازدا جەنۇبىي شىنجاڭ، شەرقىي شىنجاڭ، شىمالىي شىنجاڭدىكى قىسمەن كىچىك دەريا بىلەن سۇغىرىلىدىغان رايونلاردا ئوخشىمىغان دەرىجىدە قۇرغاقچىلىق كۆرۈلدى. يازدا جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ھاۋا تېمپېراتۇرىسىنىڭ ئۆرلىشى ئاستا بولغانلىقتىن، كۆپىنچە دەريا - ئېقىنلارغا كەلگەن سۇنىڭ مىقدارى ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىن %20 - 40 ئەتراپىدا ئازراق بولدى؛ شىمالىي شىنجاڭدىكى قىسمەن ناھىيە، شەھەرلەردە ھۆل - يېغىن ئازلاپ كەتتى؛ قەشقەر، خوتەن، بايىنغولىن، سانجى، ئالتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ قىسمەن ناھىيە، شەھەرلىرىدە قۇرغاقچىلىق كۆرۈلدى. بىر يىلدا 22 مىڭ 100 گېكتار يەردىكى دېھقانچىلىق زىرائىتى قۇرغاقچىلىق ئاپىتىگە، 188 مىڭ 800 گېكتار يەردىكى زىرائەت ئاپەتكە ئۇچرىدى، قۇرغاقچىلىق ئاپىتى تۈپەيلى 138 مىڭ توننا ئاشلىق، 420 مىليون يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىرائەت زىيان بولدى، قۇرغاقچىلىق ئاپىتىدە كۆرۈلگەن ئىقتىسادىي زىيان 575 مىليون يۈەنگە يەتتى.

كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كەلكۈن ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش خىزمىتى نۇقتىلىق كۈچەيتىلىپ، ئاپەت خاراكتېرلىك دەريا - ئېقىنلارنى تىزگىنلەش سالمىتى ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە قىيان ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش جەھەتتە ئومۇمىي پىلان تۈزۈش خىزمىتى بىلەن كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىدىغان مەزمۇت قۇرۇلۇش قىلىش ئىشى باشلاندى. كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش جەھەتتە 4 نۇقتىلىق جىددىي قۇرۇلۇش ئىشلىنىپ، 5 شەھەردىكى 500 مىڭ نوپۇس، 130 مىڭ گېكتاردىن ئارتۇق تېرىلغۇ يەر ۋە دۆلەتنىڭ بىر تۈركۈم نۇقتىلىق ئۇل مۇئەسسەسىلىرى ئاپەت خەتىرىدىن ساقلاپ قېلىندى. بىر يىلدا قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ئارقىلىق 310 مىڭ توننا ئاشلىق زىياندىن ساقلاپ قېلىندى، ئىقتىسادىي زىرائەتتىن كۆرۈلىدىغان 760 مىليون يۈەنلىك زىيان ئازايتىلدى، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش ئۈنۈمى 1 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يەتتى. 11 - ئايدا شىنجاڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش - قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش قوماندانلىق سىستېمىسىنىڭ ش ئۇ ئار ئورۇنلاشتۇرۇش مەركىزى بىلەن

مەبلەغ سېلىندى، بۇ ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %92 نى ئىگىلەيدۇ. قالغان ۋەزىپىلەر 2004 - يىلى 6 - ئاينىڭ 30-كۈنىدىن بۇرۇن تاماملىنىدۇ.

ياپونىيە خەلقئارا ھەمكارلىق بانكىسىنىڭ قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىپ ئېلىپ بېرىلىدىغان سۇ تېجەپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى بۇ تۈر 2001 — 2006 - يىلغىچە ئىجرا قىلىنىدۇ. بۇ تۈر رايونى تارباغاتاي، پورتالا، سانجى، قۇمۇل، ئۈرۈمچى، بايىنغولىن، ئاقسۇ، قەشقەردىن ئىبارەت 9 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 33 ناھىيە (شەھەر) گە جايلاشقان. قۇرۇلۇشتا ئېرىق - ئۈستەڭلەرنى سۇ سىغىمەسەشتۈرۈش، ئېتىز ئارىلىرىغا تېجەپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى قىلىش ئاساس قىلىنىدۇ. 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە بۇ تۈردە ھۆددە ئېلىنغان 11 بۆلەك بويىچە خېرىدار چاقىرىش خىزمىتى ئاياغلاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېرىق - ئۈستەڭ قۇرۇلۇشى 7 بۆلەك، پۈركۈپ سۇغىرىش، تېمىتىپ سۇغىرىش، تۇرۇبا ئارقىلىق تېجەپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى 4 بۆلەك. بۇ تۈرگە 210 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە 60 مىليون يۈەن ئەتراپىدا مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تۈرنىڭ ئالدىنقى قارارلىق خىراجىتى 30 مىليون يۈەن، قۇرۇلۇش خىراجىتى 30 مىليون يۈەن. كۆك شياڭيۇي

كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش، قۇرغاقچىلىققا تاقابىل تۇرۇش

كەلكۈن ۋە ئاپەت ئەھۋالى 2003 - يىلى قىشتا قەشقەر ۋىلايىتى بىلەن قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ تاغلىق رايونلىرىدا يىغىندى قار ماتېرىيال خاتىرىلەنگەن 13 يىلدىن بۇيانقى ئەڭ قېلىن توپلانغان يىل بولدى. 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24-كۈنى پەيزاۋات، مارالبېشى ناھىيىلىرىدە 6.8 بال يەر تەۋرەپ، قىسمەن سۇ ئىنشائاتلىرىنى زىيانغا ئۇچراتتى. ئەتىيازدا ئىلى، پورتالا، تارباغاتاي، ئۈرۈمچى، قۇمۇل، بايىنغولىن، قىزىلسۇ، قەشقەر قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلاردا قار ئېرىش ۋە قارا يامغۇر سەۋەبىدىن ئوخشىمىغان دەرىجىدە كەلكۈن ئاپىتىسى بولدى. كۈنەس، توققۇزتارا، قورغاس ناھىيىلىرىدە ئۇدا بىرنەچچە قېتىم تاغ گۈمۈرۈلۈپ چۈشتى، 7 قېتىملىق خېلى ئېغىر بولۇپ، كۆپ ئادەم ئۆلدى ۋە يوقاپ كەتتى. 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى نىلقا، توققۇزتارا ناھىيىلىرىدە كەڭ دائىرىلىك قارا يامغۇر يېغىپ قىيان كەلگەنلىكتىن 26 ئادەم ئۆلدى. كەلكۈن مەزگىلى كىرگەندىن كېيىن، قورغاس دەرياسىغا 100 يىلدا بىر كېلىدىغان قارا يامغۇرلۇق قىيان كەلدى، قاش دەرياسىغا تارىختا 3 - ئورۇندا تۇرىدىغان زور قىيان كەلدى. ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، سانجى، قەشقەر، پورتالا، قۇمۇل، ئۈرۈمچى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارمۇ

قىلدۇرۇشتىكى ئاھالىچ قۇرۇلۇش بولغان قاراشەھەر دەرياسىنىڭ 1- سۇ تەقسىملىش تۈگۈنىنىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى غول ئۆستىگىنى سۇ سىڭمەسلىكتە قۇرۇلۇش تۈرى پۈتتى. بۇ تۈرگە 7 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. جەنۇبىي قىرغاقتىكى 1.69 كىلومېتىر باش غول ئۆستىگىنى، 10.66 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى 1 - تارماق غول ئۆستىگىنى ۋە 14.85 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى 2 - تارماق غول ئۆستىگىنى سۇ سىڭمەسلىكتە قۇرۇلۇش پۈتتى.

پىلك جۈن

سۇ - تۇپراقنى ساقلاش قۇرۇلۇشى

1. زايوم تۈرىدىكى ئېقىن ۋادىلىرىدا سۇ - تۇپراقنى ساقلاپ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈلگە قۇرۇلۇشى. 2003 - يىلى 1 - ئايدا مۇتەخەسسسلەر تەشكىللىنىپ، شىنجاڭ (يەرلىك) نىڭ مەركەز خام چوتى ئىچىدىكى مەخسۇس تۈر مەبلەغدىن پايدىلىنىپ ئېلىپ بېرىلىدىغان سۇ - تۇپراقنى ساقلاش تۈرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. بىر يىلدا سۇ - تۇپراق ئېقىپ كەتكەن 125 كۋادرات كىلومېتىر كۆلەم تۈزۈلۈپ، سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

2003 - يىلى 7 - 9 - ئايغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 2002 - يىلى مەركەز خام چوتى ئىچىدىكى مەخسۇس تۈر مەبلەغدىن پايدىلىنىپ ئېلىپ بېرىلغان سۇ - تۇپراقنى ساقلاش تۈرلىرى نەق مەيداندا تەكشۈرۈلدى ۋە بۇ تۈرلەرگە يېتەكچىلىك قىلىندى. تۈرلەرگە چۈشۈرۈلگەن يىللىق قۇرۇلۇش ۋەزىپىسى ۋە مەبلەغ بىر نەملىيەشتۈرۈلدى. بۇ تۈرلەر بويىچە ناھىيە، شەھەرلەردە سۇ - تۇپراق ئېقىپ كەتكەن 180 كۋادرات كىلومېتىر كۆلەم تىزگىنلەندى.

2. سۇ - تۇپراقنى ساقلاشقا دائىر يۈرۈشلەشكەن قائىدە-قانۇنلارنى مۇكەممەللەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى. 2003 - يىلى «شىنجاڭنىڭ سۇچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش قۇرۇلۇشى تۈرلىرىدىن سۇ - تۇپراقنى ساقلاش لايىھىسىنى باشقۇرۇش چارىسى» تۈزۈپ چىقىلىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ سۇچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش قۇرۇلۇشى تۈرلىرى ئىچىدىكى سۇ - تۇپراقنى ساقلاش خىزمىتى قېلىپلاشتۇرۇلدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 125 چولپا سۇغىرىش رايونىدىكى سۇ تېجەشنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى، ياپونىيىنىڭ ھەمكارلىق فوندىدىن پايدىلىنىپ ئېلىپ بېرىلغان سۇ تېجەشنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سۇچىلىق قۇرۇلۇشى، تارىم دەرياسى ۋادىسىنى ئۇنىۋېرسال تۈزەش تۈرى ۋە سۇ ئامبارلىرىنىڭ خەتىرىنى تۈگىتىپ مۇستەھكەملەش قۇرۇلۇشلىرىنىڭ سۇ - تۇپراقنى ساقلاش لايىھىسى مۇتەخەسسسلەر تەشكىللىنىپ تەكشۈرۈلدى. تەستىقلانغان

قەشقەر دەرياسى شۆبە مەركىزىدە سۈنئىي ھەمراھتا تاۋۇش ئارقىلىق ئالاقىلىشىش سىستېمىسى پۈتۈپ سىناق تەرتىپىدە ئېچىۋېتىلدى.

ئاۋ جىگالا

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سۇچىلىق قۇرۇلۇشى

2002 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىگىچە شىنجاڭ بويىچە ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 42 مىليون 794 مىڭ كۈن ئەمگەك، 1 مىليارد 431 مىليون 470 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سەرپ قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 791 مىليون 427 مىڭ 400 يۈەن، ۋىلايەت، ناھىيە، يېزىلار تەييارلىغان مەبلەغ 216 مىليون 402 مىڭ يۈەن، ئامما تەييارلىغان مەبلەغ 423 مىليون 641 مىڭ 400 يۈەن. 4056.45 كىلومېتىر سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ، سۇغىرىش رايونلىرىدا 20 مىڭ 604 يۈرۈشلەشكەن ئىنشائات ياسالدى؛ ئېتىزلاردا 240 مىڭ گېكتار يۇقىرى ئۈنۈملۈك سۇغىرىش كۆلىمى كۆپەيتىلدى؛ 525 ماشىنىلاشقان قۇدۇق، 6444 يۈرۈشلەشكەن ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، 5695 ماشىنىلاشقان قۇدۇق رېمونت قىلىندى ۋە ئۆزگەرتىلدى؛ 35 مىڭ 600 كىلومېتىر ئېرىق - ئۆستەڭ، زەيكەش رېمونت قىلىندى؛ 1163.15 كىلومېتىر دامبا رېمونت قىلىنىپ مۇستەھكەملەندى؛ يېزا - بازارلاردا 369 سۇ تەمىنلەش پونكىتى قۇرۇلۇپ، 970 مىڭ 900 ئادەم، 2 مىليون 229 مىڭ 100 چارۋىنىڭ ئىچىلىك سۈيى ھەل قىلىندى؛ 29 مىڭ گېكتار يەردە يەم - خەشەك بازىسى بەرپا قىلىندى؛ سۇغىرىش كۆلىمى 27 مىڭ گېكتار كۆپەيتىلدى، 155 مىڭ گېكتار يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتى ياخشىلاندى؛ ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق 101 مىڭ گېكتار يەر ئۆزگەرتىلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭدىن سۇ تېجەپ سۇغىرىشتا ئۈلگە كۆرسىتىش تۈرىدىن 7-سى، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ سۇچىلىق قۇرۇلۇشىدا ئۈلگە كۆرسىتىش تۈرىدىن 5- مەركەزدە تۈر قىلىپ تۇرغۇزۇلۇپ، دۆلەتنىڭ 17 مىليون يۈەن ھەقسىز مەبلەغى قولغا كەلتۈرۈلدى، بۇ تۈرلەر يولغا قويۇلۇشقا باشلىدى.

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە تارىم دەرياسى ۋادىسىنى ئۇنىۋېرسال تۈزەش تۈرىدىن 14-ى يولغا قويۇلدى، بۇ تۈرلەرگە 2 مىليارد 451 مىليون 730 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 170 كىلومېتىر ئېرىق - ئۆستەڭ سۇ سىڭمەسلىكتە تۈزۈلۈپ تېجەپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى قىلىندى. 2003 - يىلى يېزا ئىگىلىكىنى ئۇنىۋېرسال تەرەققىي

شىنجاڭ بويىچە يىللىق ئېقىم مىقدارى 1 مىليارد كۇب مېتىردىن ئاشىدىغان دەريا - ئېقىنلار

ۋادا نامى	دەريا نامى
ئېرتىش دەرياسى	قۇئېرتىش دەرياسى
	قارائېرتىش دەرياسى
	بۇلغۇن دەرياسى
قاپا دەرياسى	
ئۈلۈنگۈر دەرياسى	ئۈلۈنگۈر دەرياسى
ئىلى دەرياسى	قاش دەرياسى
	كۈنەس دەرياسى
	تېكەس دەرياسى
ماناس دەرياسى	ماناس دەرياسى
قاراشەھەر دەرياسى	قاراشەھەر دەرياسى
ئۆگەن دەرياسى	مۇزارت دەرياسى
ئاقسۇ دەرياسى	قۇمئېرىق دەرياسى
	توشقان دەرياسى
قەشقەر دەرياسى	قىزىل دەرياسى
	گەز دەرياسى
يەكەن دەرياسى	يەكەن دەرياسى
خوتەن دەرياسى	قاراقاش دەرياسى
	يۇرۇتقاش دەرياسى
تارىم دەرياسى	تارىم دەرياسى

شەھەر - يېزىلارنى سۇ بىلەن تەمىنلەش 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە سۇچىلىق قۇرۇلۇشلىرى ئارقىلىق 36 مىليارد 204 مىليون كۇب مېتىر سۇ بىلەن تەمىنلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىكىگە تەمىنلەنگىنى 35 مىليارد 426 مىليون كۇب مېتىر، سانائەتكە تەمىنلەنگىنى 309 مىليون كۇب مېتىر، شەھەر - بازار ئىستېمالىغا تەمىنلەنگىنى 469 مىليون كۇب مېتىر؛ قۇرۇلۇش تۈرلىرى بويىچە ئايرىغاندا، سۇ ساقلاش قۇرۇلۇشلىرى تەمىنلىگىنى 8 مىليارد 553 مىليون كۇب مېتىر، سۇ باشلاش قۇرۇلۇشلىرى تەمىنلىگىنى 23 مىليارد 690 مىليون كۇب مېتىر، ماشىنلاشقان قۇدۇقلار تەمىنلىگىنى 3 مىليارد 55 مىليون كۇب مېتىر، توك ئارقىلىق سۇ چىقىرىش پونكىتلىرى ۋە سۇ پومپىلىرى تەمىنلىگىنى 172 مىليون كۇب مېتىر، باشقا

لايىھىلەرگە 60 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىنىپ، 106 كۋادرات كىلومېتىرلىق مەسئۇلىيەت دائىرىسىدە سۇ - تۇپراق ئېقىپ كېتىشنىڭ ئالدى ئېلىندى.

3. دۆلەت، ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىدىن سۇ - تۇپراقنى ساقلاش ئىشلىرىنى نازارەت قىلىش ۋە ئۇ ھەقتىكى قانۇن ئىجرا قىلىش خىزمىتى. 2003 - يىلى غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى بىلەن كۈيتۇڭ - سايرام ئالىي تاشيولى قۇرۇلۇشىنىڭ توپا ئېلىش مەيدانى، داشقال تۆكۈش مەيدانى ۋە قۇرۇلۇش يوللىرىدا سۇ - تۇپراقنى ساقلاش جەھەتتىكى قانۇن ئىجرا قىلىش خىزمىتى تەكشۈرۈلدى. قانۇن ئىجرا قىلىش تەكشۈرۈلگەندىن كېيىن، يۇقىرىقى قۇرۇلۇشلارنىڭ ھەرقايسى توختام بۆلەكلىرىدە سۇ - تۇپراقنى ساقلاش لايىھىسىنىڭ دەسلەپكى لايىھىسى بىلەن يەر شەكلىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش لايىھىسى تۈزۈپ چىقىلدى. 10. ئايدا سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ سۇ - تۇپراقنى ساقلاشنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش مەركىزى بىلەن ھەمكارلىشىلىپ، «غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىنىڭ تۈرۈبا ياتقۇزۇش قۇرۇلۇشى (شىنجاڭ بۆلىكى) دە سۇ - تۇپراقنىڭ ئېقىپ كېتىشىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش لايىھىسى» تۈزۈپ چىقىلدى. بۇ لايىھىنىڭ تەلىپى بويىچە، دۆلەت سۇ - تۇپراقنىڭ ئېقىپ كېتىشىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش نۇقتىسىدىن 3ى، ۋاقىتلىق تەكشۈرۈپ ئۆلچەش نۇقتىسىدىن 12 مىسى قۇرۇلدى. دۆلەت، ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىدىكى سۇ - تۇپراقنى ساقلاش مۇئەسسەسلىرى تۆلەم ھەققىنى يىغىش قانات يايدۇرۇلدى. غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى (شىنجاڭ بۆلىكى)، كۈيتۇڭ - سايرام ئالىي تاشيولى قۇرۇلۇشىدا سۇ - تۇپراقنى ساقلاش مۇئەسسەسلىرى بويىچە 8 مىليون يۈەندىن كۆپرەك تۆلەم ھەققى يىغىلىپ، ھەممىسى ئاپتونوم رايون مالىيىسىگە تاپشۇرۇلۇپ مەغمۇس تۈرلەر ھېساباتىغا كىرگۈزۈلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ سۇ - تۇپراقنى ساقلاش بويىچە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش باش تور پونكىتى سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن سۇ - تۇپراقنى ساقلاش بويىچە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەشتە «ئا» دەرىجىلىك سالاھىيەتتە مە ئالدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ فېڭچىڭ سۇ ئامبىرى بىلەن غەربىي غول ئۆستەڭنىڭ سۇ - تۇپراقنى ساقلاش مۇئەسسەسلىرى سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

بى يۈنپېڭ

ناھىيىلەردە گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 234 مىڭ 700 كىلوۋاتقا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ ئېلېكترىنىڭ 181 مىڭ 200 كىلوۋات. 9 - ئايدا سۇچىلىق مىنىستىرلىكى يېڭىمار ناھىيىسىنى 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېزىلىرى ئېلېكترلەشتۈرۈلدىغان ناھىيە قىلىپ تولۇقلاشنى تەستىقلىدى. بىر يىلدا بۇرچىن قاتارلىق 12 ناھىيە كىچىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنى يېقىلغۇ ئىشلىتىلدىغان ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ ئورنىغا دەستىش تۈرى جەھەتتىكى يولغا قويۇش لايىھىسى ئىشلىنىپ بولدى.

خۇ يەن

شامال ئارقىلىق توك چىقىرىش

زاپوم بىلەن كېڭەيتىپ قۇرۇلغان شامال كۈچى ئارقىلىق توك چىقىرىش مەيدانى تۈرى 2003 - يىلى شىنجاڭ شامال ئېنېرگىيىسى شىركىتى زاپوم بىلەن كېڭەيتىپ قۇرۇلدىغان تۈرلەردىن 110 كىلوۋاتلىق بېسىم ئۆزلىتىش پونكىتىنىڭ قۇرۇلۇشىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىپ، سىمىنى ئۆلدى ھەم 10 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئېلېكتر تورىغا كىرگۈزدى. پۈتكەن تۈرلەر ئىچىدە 19 دانە شامال گېنېراتورى (8ى 600 كىلوۋاتلىق، 11ى 660 كىلوۋاتلىق) نى مۇنارغا ئورۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى بار، ئۇلاردىن 8ى ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى تورغا تۇتاشتۇرۇلۇپ توك چىقىرىلدى. يەنە 750 كىلوۋاتلىق 2 گېنېراتور ۋە ئۇنى يۈرۈشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى 12 - ئاينىڭ 4 - كۈنى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. 16 گېنېراتور مۇنارى ئۇلى ۋە مەيداندىكى يۈرۈشلەشكەن توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىنىڭ داۋامى پۈتكۈزۈلدى.

مەملىكىتىمىزدە ئىشلەنگەن شامال گېنېراتورىنى سېتىش ۋە قۇراشتۇرۇش 2003 - يىلى شىنجاڭ جىنپىڭ شىركىتى مەملىكىتىمىزدە ئىشلەنگەن شامال گېنېراتورىدىن 55 نى (53ى 600 كىلوۋاتلىق، 2سى 750 كىلوۋاتلىق) سېتىش توختامى تۈزدى، ئۇنىڭ 20سى خېجېي چېڭدې شەھىرىنىڭ، 17سى ئىچكى موڭغۇل چىڭپاڭ شەھىرىنىڭ، 18ى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ، 33 گېنېراتور (31ى 600 كىلوۋاتلىق، 2سى 750 كىلوۋاتلىق) نى قۇراشتۇردى، ئۇنىڭ 17سى ئىچكى موڭغۇلنىڭ، 10ى شىنجاڭنىڭ (2سى 750 كىلوۋاتلىق)، 6سى دالىيەنىڭ.

جۇڭگو - گېرمانىيە فوتوۋولت ئېلېكتر ئىستانسىسى تۈرى شىنجاڭ شامال ئېنېرگىيىسى شىركىتى جۇڭگو - گېرمانىيە فوتوۋولت ئېلېكتر ئىستانسىسى تۈرىنى ئىجرا قىلغۇچى ئورۇن بولۇش سۈپىتى بىلەن 2003 - يىلى 6 - ئايدا فوتوۋولت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 1 - قارارلىق يېزا - قىشلاقلاردا تۆۋەن بېسىملىق ئېلېكتر تورىنى يولغا قويۇش

سۇچىلىق قۇرۇلۇشلىرى تەمىنلىگىنى 734 مىليون كۇب مېتىر. 2000 - يىلى 4 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە سۇغىرىش رايونلىرىدا سۇنى ئائىلىلەرگىچە تەمىنلەش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، بۇنداق كۆلەم 1 مىليون 720 مىڭ گېكتارغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 2000 - يىلىدىكى سۇغىرىش كۆلىمىنىڭ %80 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭدا 1 مىليارد 500 مىليون كۇب مېتىر سۇ تېجىلىپ، ھەر گېكتار يەرگە 570 كۇب مېتىردىن توغرا كەلدى، سۇ ھەققى ھەر گېكتار يەردىن 67.5 يۈەن ئازايدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يىغىۋېلىشقا تېگىشلىك سۇ ھەققى 1 مىليارد 431 مىليون 834 مىڭ 900 يۈەن (يەرلىكنىڭ 769 مىليون 674 مىڭ 900 يۈەن) ئىدى، ئەمەلىي يىغىۋېلىنغىنى 1 مىليارد 226 مىليون 900 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 21 مىليون 684 مىڭ 100 يۈەن ئارتۇق يىغىۋېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ يىغىۋالغىنى 635 مىليون 110 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 74 مىليون 144 مىڭ 100 يۈەن ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە سۇ ھەققىدىن قۇرۇلۇشلارنى رېمونت قىلىشقا 224 مىليون 306 مىڭ 300 يۈەن قايتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ سۇ ھەققىدىن قايتۇرۇلغىنى 144 مىليون 710 مىڭ 700 يۈەن.

چاڭ رۆلك

يەرلىك سۇ ئېلېكتر ئىشلىرى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭنىڭ يەرلىك سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىدا گېنېراتورلارنىڭ سىغىمچانلىقى 583 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى، بىر يىلدا 1 مىليارد 840 مىليون كىلوۋات سائەت توك چىقىرىلدى.

سۇچىلىق نازارىتى 2003 - يىلى 9 - 12 - ئايغىچە ئالاقىدار نازارەت، ئىدارىلەر بىلەن بىرلىشىپ، تۈر، لايىھە تۇرغۇزۇلغان، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنىمىغان، باشقۇرۇلغان سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلىدى. 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنى شۇ ئار تەرەققىيات - پىلان كومىتېتى غوتەن ئۇلۇغئاتا سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 2004 - يىلى 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يېڭى باھا ھۆججىتىنى يولغا قويۇپ، تورلاشتۇرۇلغان توكنىڭ ھەر كىلوۋات سائىتىنىڭ باھاسىنى ئەسلىدىكى 0.09 يۈەندىن 0.15 يۈەنگە ئۆستۈرۈشنى تەستىقلىدى.

10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېزىلىرى ئېلېكترلەشتۈرۈلدىغان ناھىيىلەر قۇرۇلۇشىدا ئوڭۇشلۇق ئىلگىرىلەش بولدى، بىر يىلدا 216 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېزىلىرى ئېلېكترلەشتۈرۈلدىغان

ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي جەھەتتىن تەكشۈرۈش ئىشلىرىنى تۈگەتتى، بېيجىڭدىكى ئالاقىدار تارماقلارغا ھەمكارلىشىپ، 2- قاراردا تاللىنىدىغان ئىستانسا نۇقتىلىرىنى تەكشۈرۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، گېرمانىيە تەرەپكە بۇ جەھەتتىكى تىزىملىكنى ۋە تېخنىكا ماتېرىيالنىڭ تەپسىلاتىنى تاپشۇردى. 11 - ئايدا گېرمانىيە تەرەپ بىلەن توختام تۈزدى. جالڭ شۈجۈن

بويىچە خېرىدار چاقىرىش، توختام تۈزۈش ئىشلىرىنى تاماملىدى، 6 - ئايدا گېرمانىيە تەرەپنىڭ مەسلىھەت بېرىش مۇتەخەسسسلەرگە ماملىشىپ، 1 - قاراردىكى قىسمەن ئىستانسا نۇقتىلىرىنىڭ يېزا - قىشلاقلاردا بەرپا قىلىنىدىغان تۆۋەن بېسىملىق ئېلېكتر تورى قۇرۇلۇشىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى ۋە فوتوۋولت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 2 - قارارلىق ئىستانسا نۇقتىلىرىنى ئېكسكۇرسىيە قىلىش، باھالاش،

شىنجاڭدىكى كۆلىمى 5 كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدىغان كۆللەر

كۆل نامى	تەۋە ناھىيە	كۆلىمى (كۋادرات كىلومېتىر)	دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى (مېتىر)	مىنېراللىشىش دەرىجىسىنىڭ تۈرى
باغراش كۆلى	باغراش ناھىيىسى	972	1048	سەل شورلۇق
بۇرۇلتوقاي كۆلى	بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى	736	478	شورلۇق
ئاياغقۇمكۆل	چاقىلىق ناھىيىسى	570	3867	شورلۇق
ئېيىنۇر كۆلى	جىڭ ناھىيىسى	522	189	تۈزلۈق
سايرام كۆلى	بورتالا شەھىرى	454	2073	شورلۇق
ئاچچىقكۆل	چاقىلىق ناھىيىسى	345	4250	شورلۇق
جىڭيۇ كۆلى	چاقىلىق ناھىيىسى	267	4708	شورلۇق
جىلىكۆل	بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى	160	480	تۈزسىز
ئاقايچىن كۆلى	خوتەن ناھىيىسى	158	4963	شورلۇق
ئەشمە كۆلى	ئاقسۇ شەھىرى	150	1100	شورلۇق
بارىكۆل	بارىكۆل ناھىيىسى	88	1582	تۈزلۈق
سارىجىلغا كۆلى	خوتەن ناھىيىسى	43	5200	تۈزلۈق
قاناس كۆلى	بۇرچىن ناھىيىسى	45	1370	ئاتلىق
ئەبىرىك كۆلى	قاراماي شەھىرى	43	279	تۈزلۈق
سايىوېو كۆلى	ئۈرۈمچى ناھىيىسى	29	1092	شورلۇق
ئايدىڭكۆل	تۇرپان شەھىرى	23	154 -	تۈزلۈق
قۇمكۆل	چاقىلىق ناھىيىسى	22		
بۇلاقلىق كۆلى	چاقىلىق ناھىيىسى	21	4850	
كىچىك قۇمكۆل	چاقىلىق ناھىيىسى	19	4107	
بايىزكۆل	كۇچا ناھىيىسى	18	950	
چاڭخۇڭخۇ كۆلى	چەرچەن ناھىيىسى	17	4912	
نامسىز كۆل	لوپنۇر ناھىيىسى	17		
ئۇلۇغكۆل	كېرىيە ناھىيىسى	15		

تۈزكۈل	ئۈرۈمچى ناھىيىسى	15	1072	تۈزلۈك
ئىشەنچلىك كۆلى	چاقىلىق ناھىيىسى	15	3889	
ئاچچىقكۆل	كېرىيە ناھىيىسى	12		تۈزلۈك
ئەشە كۆلى	ئاۋات ناھىيىسى	11	1045	
گىرسىكەتەي كۆلى	لوپنۇر ناھىيىسى	11		
تاشكۆل	چەرچەن ناھىيىسى	11	4244	
بەنداقۇغۇ كۆلى	چەرچەن ناھىيىسى	11	4935	
سىيىتكۆل	لوپنۇر ناھىيىسى	10		
يېڭىكۆل	چاقىلىق ناھىيىسى	10		شورلۇق
لىتىڭگە كۆلى	خوتەن ناھىيىسى	9.3		
ئاقكۆل	بۇرچىن ناھىيىسى	9.1	1954	شورلۇق
ئېلىش سۇ ئامبىرى	يەكەن ناھىيىسى	8.8	1021.8	
سولۇقۇ كۆلى	گۇما ناھىيىسى	8.7		
كىچىك ئېرىق كۆلى	قاراماي شەھىرى	8.7		
سايئېرىق كۆلى	ئاقسۇ شەھىرى	8.2	807	
تاغارجى سۇ ئامبىرى	يەكەن ناھىيىسى	7.5	1200	
چولك كۆلباش	ئاقسۇ ناھىيىسى	7.2	3200	
نامسىز كۆل	چاقىلىق ناھىيىسى	6.4		
شوركۆل	ئاتۇش شەھىرى	6.1	1570	
سېرۋى سۇ ئامبىرى	يەكەن ناھىيىسى	6	1197	
كۆكتوقاي كۆلى	كۆكتوقاي ناھىيىسى	6		تۈزسىز
ئاگۇسەن كۆلى	لوپنۇر ناھىيىسى	5.3		
تۈزكۆل	بۇرچىن ناھىيىسى	5.1		

ئىزاھ: شىنجاڭدا كۆلىمى بىر كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدىغان كۆلدىن 138، 5 كۋادرات كىلومېتىردىن ئاشىدىغان كۆلدىن 46سى بار.

سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭنىڭ يەرلىك سىستېمىسى بويىچە ياسالغان سۇ ئامبىرى 393كە، ئامبار سىغىمى 4 مىليارد 984 مىليون كۇب مېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە چولك سۇ ئامبىرى 9، سىغىمى 2 مىليارد 50 مىليون كۇب مېتىر؛ ئوتتۇراھال سۇ ئامبىرى 80، سىغىمى 2 مىليارد 298 مىليون كۇب مېتىر؛ كىچىك سۇ ئامبىرى 304، سىغىمى 636 مىليون كۇب مېتىر. ياسىلىپ بولغان سۇ ئامبارلىرى ئىچىدە خەتەرلىك سۇ ئامبىرى 201 بولۇپ، %54نى ئىگىلەيدۇ. 1999 - 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە

42 چولك، ئوتتۇراھال، كىچىك سۇ ئامبىرىنىڭ خەتەرى تۈگىتىلىپ مۇستەھكەملەندى، بۇنىڭغا 887 مىليون 60 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە زايوم مەبلەغى 577 مىليون 160 مىڭ يۈەن، يەرلىكنىڭ يۈرۈشلەشتۈرۈمە مەبلەغى 309 مىليون 900 مىڭ يۈەن، ھازىرغىچە 523 مىليون 890 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ بولدى. بۇ قۇرۇلۇشلار پۈتكەندىن كېيىن، تەمىنلىنىدىغان سۇ 444 مىليون كۇب مېتىر، سۇغىرىش كۆلىمى 45 مىڭ 400 گېكتار كۆپىيىدۇ، 202 مىڭ 200 گېكتار يەرنىڭ سۇغىرىش كۆلىمى ياخشىلىنىدۇ. 2003 - يىلى ئەتىيازدا يەرلىك سىستېمىنىڭ سۇ

ئومۇميۈزلۈك سۇغىرىشقا كەتكەن سۇ (ئومۇمىي سۇغىرىش نورمىسى) 2265 كۇب مېتىر، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 2355 كۇب مېتىر. دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى ئوتتۇرىچە 4.68 قېتىم سۇغىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 4.48 قېتىم.

جال رۇلك

سۇ تېجەپ سۇغىرىش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 1 مىليون 407 مىڭ 800 گېكتار يەرنىڭ نەملىكى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ ساقلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 870 مىڭ 600 گېكتار. 689 مىڭ 400 گېكتار يەر سۇلياۋ يوپۇق ئۈستىدىن سۇغىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 565 مىڭ 400 گېكتار. ئاپتونوم رايون بويىچە سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ نەملىكى ساقلانغان كۆلەم شۇ يىلى ئەمەلىي سۇغىرىلغان 2 مىليون 946 مىڭ 200 گېكتار كۆلەمنىڭ %47.78 نى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1 مىليون 564 مىڭ 600 گېكتار يەر چۆنەكلەپ سۇغىرىلدى، 1 مىليون 578 مىڭ 100 گېكتار يەر تاختلاپ سۇغىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلچەملىك تاختلاپ سۇغىرىلغان يەر 703 مىڭ 700 گېكتار. ئاپتونوم رايون بويىچە ئېرىق - ئۆستەڭلەرنىڭ سۈيىدىن پايدىلىنىش كولىفېنسىپىتى 0.52 بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 0.49.

جال رۇلك

پەن - تېخنىكا تۈرلىرىنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭ سۇچىلىق سىستېمىسى بويىچە پەن - تېخنىكا ئارقىلىق سۇچىلىقنى گۈللەندۈرۈش تۈرىدىن 75 مۇتەخەسسسلەرنىڭ قاراپ چىقىشىدىن ئۆتتى، ئۇلاردىن 38 ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق پەن - تېخنىكا ئارقىلىق سۇچىلىقنى گۈللەندۈرۈش تۈرى پىلانغا كىرگۈزۈلدى. 2003 - يىلى سۇچىلىق نازارەت سۇچىلىق پەن - تېخنىكىسى جەھەتتىكى مۇۋەپپەقىيەتلەرنى ئىشلەپچىقىرىشتا ئىشلىتىش ۋە تېخنىكا كېڭەيتىش خىزمىتىنى باشلاشقا 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى. شۇ يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ 620 مىڭ يۈەن پەن - تېخنىكا خىراجىتىنى قولغا كەلتۈردى ھەم سۇچىلىق پەن - تېخنىكىسى تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا دائىر تۈرلەرنى يوللاش خىزمىتىنى پىلان بويىچە تاماملىدى. 2003 - يىلى ئۇلۇغئاتا سۇ ئامبىرىنى قۇرۇش - باشقۇرۇش ئىدارىسى قاتارلىق ئورۇنلار ئىشلىگەن «ئالىي بېتون يۈزلۈك شېخىل تاش توماس ياشاشتىكى ھالقىلىق تېخنىكا تەتقىقاتى» دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. «ئېرىتىش دەرياسىنىڭ جۇڭگو بۆلىكىدىكى بېلىق بايلىقى تەتقىقاتى ۋە ئۇنى ئېچىش تەجرىبىسى» تۈرى بىلەن

ئامبارلىرىغا 2 مىليارد 541 مىليون كۇب مېتىر سۇ قاچىلاندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 242 مىليون كۇب مېتىر ئاز.

جال رۇلك

سۇغىرىش رايونلىرىنى سۇ تېجەيدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىش

2003 - يىلى «شىنجاڭنىڭ ئوتتۇراھال سۇغىرىش رايونلىرىنى يۈرۈشلەشكەن، سۇ تېجەيدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىش ئومۇمىي پىلانى» تۈزۈپ چىقىلدى، 73 ئوتتۇراھال سۇغىرىش رايونىنىڭ ئومۇمىي پىلانى سۇچىلىق سىستېمىلىرىگە يوللاندى، ئۇلارنى مەملىكەت بويىچە ئوتتۇراھال سۇغىرىش رايونلىرىنىڭ ئومۇمىي پىلانغا كىرگۈزۈش قولغا كەلتۈرۈلدى. 1998 - 2003 - يىلغىچە شىنجاڭ بويىچە يەرلىك سىستېمىدىن 27 چوڭ سۇغىرىش رايونىنىڭ 86 تۈرى دۆلەتنىڭ چوڭ سۇغىرىش رايونلىرىدىكى داۋاملاشتۇرۇلدىغان يۈرۈشلەشتۈرۈش تۈرلىرىگە مەبلەغ سېلىش پىلانغا كىرگۈزۈلۈپ، 701 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە زايوم مەبلەغى 446 مىليون يۈەن، يەرلىكنىڭ يۈرۈشلەشتۈرۈش مەبلەغى 255 مىليون يۈەن، ھازىرغىچە 480 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ بولدى.

جال رۇلك

سۇغىرىشنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئەمەلىي سۇغىرىلىدىغان كۆلەم 4 مىليون 700 مىڭ 300 گېكتار (ئېتىز - ئېرىق، باغ، سۇغىرىلىدىغان ئوتلاقلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 13 مىڭ گېكتار كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 3 مىليون 13 مىڭ 500 گېكتار. ئېغىزغا تېرىلغان زىرائەت كۆلىمى 369 مىڭ 100 گېكتار بولۇپ، 27 مىڭ گېكتار كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 323 مىڭ 500 گېكتار. ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانچىلىققا 43 مىليارد 306 مىليون كۇب مېتىر سۇ باشلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ باشلىغىنى 31 مىليارد 873 مىليون كۇب مېتىر. ئاپتونوم رايون بويىچە 19 مىليون 68 مىڭ 100 گېكتار (قېتىم) يەر سۇغىرىلدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 65 مىڭ گېكتار (قېتىم) ئاز، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 13 مىليون 512 مىڭ 600 گېكتار (قېتىم). ئەتىيازدا سۇغىرىلغان يەر 5 مىليون 909 مىڭ 300 گېكتار (قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 4 مىليون 303 مىڭ 400 گېكتار (قېتىم). ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر گېكتار يەرگە 10 مىڭ 635 كۇب مېتىر سۇ ئىشلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 10 مىڭ 575 كۇب مېتىر. ھەر گېكتار (قېتىم) زىرائەتنى

لوپ، بەكەن، ئافچى، باي ناھىيىلىرى، كورلا شەھىرى.

ليۇ ۋېنپېن
چيەن جېڭيىڭ شىنجاڭدا تەكشۈرۈشتە بولدى

جۇڭگو قۇرۇلۇش ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاكادېمىكى، فەرىي شىمال سۇ بايلىقى تۈرى گۈرۈپپىسىنىڭ باشلىقى چيەن جېڭيىڭ باشچىلىقىدىكى 11 كىشى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 5 - كۈنىگىچە تارىم دەرياسىنى ئۈنۈپىرسال تۈزۈش تۈرىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى ۋە تۆۋەن ئېقىننىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قۇرۇلۇشىغا دائىر ئەھۋاللارنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

ليۇ ۋېنپېن

يېزا - بازار كارخانىلىرى

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تىجارەت كىرىمى 42 مىليارد 764 مىليون يۈەن (بىگىنۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.36 قوشۇلما قىممىتى 10 مىليارد 248 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.25 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت قوشۇلما قىممىتى 4 مىليارد 535 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.63، ساپ پايدىسى 2 مىليارد 647 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.28، يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان باج 1 مىليارد 378 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.76 ئاشتى، كەسپكار 880 مىڭ 900 گە يېتىپ، 14 مىڭ 200 كۆپەيدى. دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنىڭ يېزا - بازار كارخانىلىرىدىن كەلگەن قىسمى 508 يۈەنگە يېتىپ، %24.13 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 59 يۈەن كۆپىيىپ، دېھقانلار ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنىڭ يېڭىدىن كۆپەيگەن قىسمىنىڭ %24.38 نى ئىگىلىدى.

جالگ جىەنسو

تۈر قۇرۇلۇشى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا يېزا كوللېكتىپ ئىقتىسادىي تەشكىلاتلىرى ياكى دېھقانلار مەبلەغ سېلىشنى ئاساس قىلىش مەبلەغ سېلىش ئاساسىي گەۋدىسىنى كۆپ خىللاشتۇرۇش، مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش يوللىرىنى خىلمۇ

«چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئارتىزىيان قۇدۇقى تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش» تۈرىدىن ئىبارەت 2 تۈرلۈك پەن تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتى ئاپتونوم رايونىدا پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

مۇختار خوجا

مەملىكەت بويىچە ئىلغار شەخس، ئىلغار

كوللېكتىپلار

2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 9 - كۈنى سۇچىلىق مىنىستىرلىكى 2002 - يىلى مەملىكەت بويىچە يېزىلاردىكى ئىچىلىك سۇ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىشتىكى ئىلغار شەخس ۋە ئىلغار كوللېكتىپلارنىڭ تىزىملىكىنى ئېلان قىلدى. شىنجاڭدىن پاتىخان (بورتالا ئوبلاستلىق سۇچىلىق ئىدارىسىدىن)، ۋالڭ يەنيۇلك (قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك سۇچىلىق ئىدارىسىدىن)، مىجىت فوپۇر (غۇلجا ناھىيىلىك سۇچىلىق ئىدارىسىدىن)، ئابلەز ھەسەن (توقسۇن ناھىيىلىك سۇچىلىق ئىدارىسىدىن)، يىلك خۇي (بىگىنۇەن يېزا ئىگىلىك 1 - شىسىدىن)، يەن خىجىيالىك (بىگىنۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شىسىدىن)، ۋالڭ لىپىلك (بىگىنۇەن يېزا ئىگىلىك 5 - شىسىدىن) لار ۋە قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك سۇچىلىق ئىدارىسىنىڭ يېزىلارنى سۇ بىلەن تەمىنلەش پونكىتى، غۇلجا ناھىيىلىك سۇچىلىق ئىدارىسى، بىگىنۇەن يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى تىزىملىكتىن ئورۇن ئالدى.

ليۇ ۋېنپېن

ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق ئاساسىي قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىمىسى» مۇسابىقىسى

2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 21 - كۈنى شۇ ئارخىلىق ھۆكۈمىتى ئۆتۈرۈش چىقىرىپ، 2002 - يىللىق ئاپتونوم رايونلۇق ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىمىسى» مۇسابىقىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 30 ناھىيە (شەھەر) نى تەقدىرلىدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 6 بولۇپ، ئۇلار مۇنۇلار: فۇكالا شەھىرى، غۇلجا ناھىيىسى، شىخۇ شەھىرى، بورتالا شەھىرى، قانغىلىق ناھىيىسى، يەنجى ناھىيىسى؛ 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 12 بولۇپ، ئۇلار مۇنۇلار: تۇرپان شەھىرى، ئاراتۇرۇك، گۇچۇلك، كۈنەس، ساۋەن، قابا، ئارشاڭ، قاراقاش، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىرى، ئاتۇش شەھىرى، ئونسۇ، خوشۇت ناھىيىلىرى؛ 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 12 بولۇپ، ئۇلار مۇنۇلار: سانجى شەھىرى، تېكەس، دۆربىلجىن ناھىيىلىرى، ئالتاي شەھىرى، جىلك، توقسۇن ناھىيىلىرى، قۇمۇل شەھىرى،

مەملىكەتلىك يېزا - بازار كارخانىلىرى شەرق - قەدىمىي ھەمكارلىقى ئىختىساس سودا يەرمەنكىسىگە قاتناشتۇردى. يەرمەنكىدە 9 تۈرلۈك كېلىشىم ئىمزالاندى، كېلىشىم بويىچە سېلىنىدىغان مەبلەغ 300 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە كىرگۈزۈلىدىغان مەبلەغ 150 مىليون يۈەن. 9 - ئاينىڭ ئاخىرىدا فۇجىيەن ئۆلكىسىنىڭ يېزا - بازار كارخانىلىرى (پۇقراۋى كارخانىلار) تەشكىللىگەن ئۆمەك شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈرۈشكە تەكلىپ قىلىندى، 15 ھەمكارلىق تۈرى بويىچە دەسلەپكى قەدەمدە كېلىشىم ھاسىل قىلىندى، كېلىشىم بويىچە سېلىنىدىغان مەبلەغ 3 مىليارد 692 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت باغچا رايونى تۈرى 2، سېلىنىدىغان مەبلەغ 2 مىليارد 500 مىليون يۈەن. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئۆمەك تەشكىللىنىپ فۇجىيەن ئۆلكىسىگە بېرىپ ئىز قوغلاپ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى سانائەت رايونى قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئاساس سېلىندى. بىر يىلدا 1 مىليارد 89 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە كىرگۈزۈلگەن چەت ئەل مەبلەغى 198 مىليون يۈەن بولۇپ، كىرگۈزۈلگەن ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %17.18 نى ئىگىلىدى. جياڭ جىيەنسۇ

قالايمقانچىلىقنى ئوڭشاش، يۈكنى

يېنىكىلىتىش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرى سىستېمىسىدا قالايىمقانچىلىقنى ئوڭشاش، يۈكنى يېنىكىلىتىش خىزمىتىدە ئارقىغا قاراپ بېقىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، شىنجاڭ بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ يۈكنى نازارەت قىلىش بويىچە ئالاقە باغلاش نۇقتىسىدىن 16 سى قۇرۇلۇپ 60 نازارەتچى تەكلىپ قىلىندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىدىن ئېلىنىدىغان 76 تۈرلۈك نامۇۋاپىق ھەق ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، ئۇنىڭ سوممىسى 59 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ، بەلگىلىمگە ۋە ئىنتىزامغا خىلاپ ھالدا كارخانىلارنىڭ يۈكنى كۆپەيتىۋېتىش دېلوسىدىن 68 ى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، ئۇنىڭغا چېتىلىدىغان سومما 9 مىليون 660 مىڭ يۈەن.

جياڭ جىيەنسۇ

بېلىقچىلىق

بېلىقچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە سۇ مەھسۇلات

بورتالا، بايىنغولىن، ئاقسۇ قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرگە مەركەزلەشتى، بىر يىلدا پارتىلىغان قوشۇمچە قىممەت 986 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %40.91 ئاشتى، ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى 87 نۇقتىلىق باشلامچى كارخانا ئىچىدە يېزا - بازار كارخانىسىدىن 29 ى بار.

جياڭ جىيەنسۇ
كۆلەمدىن يۇقىرى يېزا - بازار كارخانىلىرى
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كۆلەمدىن يۇقىرى يېزا - بازار كارخانىسى 336 فا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تىجارەت كىرىسى 5 مىليون يۈەندىن 10 مىليون يۈەنگىچە بولغىنى 162، 10 مىليون يۈەندىن 50 مىليون يۈەنگىچە بولغىنى 167، 50 مىليون يۈەندىن 100 مىليون يۈەنگىچە بولغىنى 23، 100 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغىنى 14. كۆلەمدىن يۇقىرى كارخانىلارنىڭ يىللىق قوشۇمچە قىممىتى 3 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يېزا - بازار كارخانىلىرى قوشۇمچە قىممىتىنىڭ %30.25 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %40 كېشىپ، تېرەكلىك ۋە تۈرتكىلىك رولىنى كۈچەيتتى.

جاڭ جىيەنسۇ
يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىسلاھاتى
2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى مۈلۈك ھوقۇقى تۈزۈمى يادرو قىلىنغان ئىسلاھاتنى پائال، مۇقىم ئىلگىرى سۈردى. ئاپتونوم رايوندىكى يېزا - بازار كارخانىلىرى مەسئۇلىيەت شىركىتىدىن 474 نى، پاي چەكلىك شىركىتىدىن 46 نى قۇردى، %80 تىن ئارتۇق يېزا - كەنتتىكى كوللېكتىپ كارخانا مۈلۈك ھوقۇقى ئاساسىي گەۋدىسىنى پاي تۈزۈمىگە ئۆزگەرتىشنى ئىشقا ئاشۇردى، كۆلەمدىن يۇقىرى كارخانىلار زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى رامكىسىنى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلدى. ئىسلاھات ئارقىلىق يېزا - بازار كارخانىلىرى كوللېكتىپ ئىقتىساد ئاساس قىلىنغان كۆپ خىل مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدىكى ئىگىلىك تەڭ مەۋجۇت بولغان ئارىلاشما مۈلۈكچىلىك ۋە ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولىدىغان ئىگىلىك ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان تەرەققىيات ئەندىزىسىگە قاراپ بۇرۇلۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. جياڭ جىيەنسۇ

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش ئەھۋالى
2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ باشلىرىدا شۇ ئار يېزا - بازار كارخانىلىرى ئىدارىسى ئۆمەك تەشكىللىپ مەنشى ئۆلكىسىنىڭ تەييۈەن شەھىرىدە ئېچىلغان 2003 - يىللىق

غا يېتىپ، 639 كىشى كۆپەيدى، قوشۇمچە ئەمگەك كۈچى 5363 بولۇپ، 23 كىشى ئازايدى. بېلىقچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3387 يۈەنگە يېتىپ، 160 يۈەن كۆپەيدى. بېلىقچىلىق ئىگىلىكىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 390 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 100 مىليون يۈەن ئاشتى (ھازىرقى باھا بويىچە، بىگۇئەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا). بېلىقچىلىقتا ئاپەت يۈز بېرىپ 7 مىليون 835 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىياننى كەلتۈرۈپ چىقاردى، ئاپەت ئاساسلىقى كېسەللىك زىيانداشلىقى، قۇرغاقچىلىق، بۇلغىغا قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن پەيدا بولدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە سۈپەتلىك سۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى 10 مىڭ 705 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1247 توننا كۆپىيىپ، ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارىنىڭ %16 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە رايون، قىسقىچ پاقىنىڭ مەھسۇلات مىقدارى 148 توننىغا يەتتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە كىشى بېشىغا 3.7 كىلوگرامدىن سۇ مەھسۇلاتى توغرا كەلدى.

يەرلىك سىستېمىدا ئومۇمىي سۇ مەھسۇلات مىقدارى 4000 توننىدىن ئاشقان ۋىلايەت، ئوبلاست: 6 سانجى ئوبلاستىنىڭ 12 مىڭ 100 توننا، ئىلى ئوبلاستىنىڭ 8480 توننا، بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ 6803 توننا، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ 5008 توننا، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ 4694 توننا، ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ 4067 توننا. مەھسۇلات مىقدارى 2000 توننىدىن ئاشقان ناھىيە، شەھەر: 8 سانجى شەھىرىنىڭ 7139 توننا، باغراش ناھىيىسىنىڭ 4900 توننا، غۇلجا ناھىيىسىنىڭ 4527 توننا، بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ 3421 توننا، غۇلجا شەھىرىنىڭ 2485 توننا، ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ 2470 توننا، قۇتۇبى ناھىيىسىنىڭ 2300 توننا، باي ناھىيىسىنىڭ 2150 توننا.

پالەك شياۋلېي

يەرلىك بېلىقچىلىقنىڭ تەرەققىيات

ئەھۋالى

1. سۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇقىم ئاشتى. 2003 - يىلى يەرلىك سۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى 2002 - يىلىدىكىدىن %5.5 ئاشتى، ئاساسلىقى كۆلچەكتە بېقىلغىنىنىڭ مەھسۇلات مىقدارى خېلى زور دەرىجىدە ئاشتى. سانجى ئوبلاستىنىڭ كۆلچەكتە بېقىلغىنىنىڭ مەھسۇلات مىقدارى 792 توننا، بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ 396 توننا، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ 476 توننا ئاشتى. سۇ ئامبىرى، ئازگال-كۆلچەكلەردە (دەريا جىلغىلىرىدا) بېقىلغىنىنىڭ مىقدارى ئازىيىپ كەتتى، بۇنىڭدىكى ئاساسلىق سەۋەب سۇ ئامبىرىنىڭ

مىقدارى 66 مىڭ 756 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.8 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك سىستېمىنىڭ 50 مىڭ 148 توننىغا يېتىپ، %5.8؛ بىگۇئەننىڭ 16 مىڭ 608 توننىغا يېتىپ، %1.9 ئاشتى. سۇ مەھسۇلاتى ئىچىدە باقىمچىلىقنىڭ 55 مىڭ 771 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.5؛ تەبىئىي كۆل-دەريالاردىن تۇتۇلغىنى 10 مىڭ 985 توننىغا يېتىپ، %10 ئېشىپ، باقىمچىلىق مەھسۇلات مىقدارىنىڭ %84 نى ئىگىلىدى.

يەرلىك سىستېمىنىڭ باقىمچىلىق مەھسۇلات مىقدارى 41 مىڭ 486 توننىغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە بېلىق كۆلچەكلىرىدە بېقىلغىنى 33 مىڭ 659 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.1؛ كۆللەردە بېقىلغىنى 512 توننىغا يېتىپ، %36.7 ئاشتى؛ سۇ ئامبىرىدا بېقىلغىنى 4131 توننا بولۇپ، %9.3؛ ئازگال - كۆلچەكلەردە (دەريا جىلغىلىرىدا بېقىلغىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) بېقىلغىنى 2872 توننا بولۇپ، %17.5؛ باشقا ئۇسۇلدا بېقىلغىنى 312 توننا بولۇپ، %36.7 ئازايدى.

يەرلىك سىستېمىنىڭ سۇ مەھسۇلاتى باقىمچىلىق كۆلىمى 38 مىڭ 554 گېكتار بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.5 ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە بېلىق كۆلچىكى 6584 گېكتارغا يېتىپ، %3.8؛ كۆل 4809 گېكتارغا يېتىپ، %4.4؛ سۇ ئامبىرى 20 مىڭ 197 گېكتارغا يېتىپ، %5.4 ئاشتى؛ دەريا - جىلغىسى (ئازگال - كۆلچەك) 6926 گېكتار بولۇپ، %24؛ باشقا باقىمچىلىق كۆلىمى 38 گېكتار بولۇپ، %69.3 ئازايدى. ھەر گېكتار باقىمچىلىق سۇ كۆلىمىنىڭ ئوتتۇرىچە يەرلىك مەھسۇلاتى 1.07 توننىغا يەتتى.

2003 - يىلى 623 مىليون دانە بېلىجان يېتىشتۈرۈلۈپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 123 مىليون دانە كۆپەيدى.

يەرلىك سىستېمىدا سۇ مەھسۇلاتىنى پىششىقلاش كارخانىسىدىن 5 بار، ئۇلار توغلىتىلغان سۇ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاشنى ئاساس قىلىدۇ، ھەم ئاز مىقداردىكى قۇرۇتۇلغان مەھسۇلات ۋە كونسېرۋاننىمۇ پىششىقلايدۇ.

يەرلىك سىستېمىدىكى بېلىقچىلىق كەسپىي ئائىلىسى 3184 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 3 ئائىلە كۆپەيدى. بېلىقچىلىق نوپۇسى 14 مىڭ 991 گە يېتىپ، 567 كىشى كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئەنئەنىۋى بېلىقچىسى 3824 (بېلىقچىلىقتىن قىلىنغان كىرىمىنى ئاساس قىلىدۇ). بېلىقچىلىق ئەمگەك كۈچى 11 مىڭ 773 كە يېتىپ، 616 كىشى كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي ئەمگەك كۈچى 6410

ساھىسى بويىچە بېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ئىشخانىسى چۈشۈرگەن 4 تۈر ئورۇندالدى، بۇ 4 تۈر: ئالائىت بېلىق باقمىچىلىقىنى كېڭەيتىش، سېرىق كۆمچا بېلىق بىلەن تاغ تىزىمىنى سىناق قىلىپ بېقىش، ئوكۇن بېلىقىنى يۇقىرى زىچلىقتا بېقىش، قۇمۇل شەھىرىدە داغلىق، ئۆزگىچە، سۈپەتلىك مۇ مەھسۇلاتلىرىنى بېقىش ۋە ئۇنى كېڭەيتىشتىن ئىبارەت. قۇمۇل شەھىرى داغلىق، ئۆزگىچە، سۈپەتلىك مۇ مەھسۇلاتلىرى باقمىچىلىقىدا كالىفورنىيە بېلىقى ۋە ئوڭى بېلىقىنى كۆپەيتىش تېخنىكىسىنى ئىگىلەپ، غەربىي شىمال رايونى بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى، كۆپەيتىلگەن يېلىنچانلارنىڭ كۆپىنچىسىنى شىنجاڭنىڭ خوتەن، قەشقەر ۋىلايەتلىرىگە ۋە گەنۇ قاتارلىق جايلارغا ساتتى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇ مەھسۇلاتلىرىنى ستاتىستىكىلىغاندا، شىنجاڭدا باقمىچىلىق كۆلىمى شەكىللەنگەن بولسىمۇ، گەمما تۈركۈملەپ بازارغا سېلىنغان تىرىك بېلىق تۈرىنىڭ 10 غىلىدىن ئاشمايدىغانلىقى ئىسپاتلاندى، بۇ خىل ۋەزىيەتنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، باقمىچىلىق تۈرىنىڭ قۇرۇلمىسىنى جەزمەن تەڭشەش كېرەك، شۇنىڭ بىلەن بىرگە بېلىقچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مۇلازىمەت سىستېمىسى قۇرۇلۇشى ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى تۇتۇپ، ئىلغار ئىشلەپچىقىرىش باقمىچىلىق تېخنىكىسىنى تەشۋىق قىلىش، ئۆلگە كۆرسىتىش، كېڭەيتىش ۋە ئۇنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىش كېرەك.

ياڭ شياۋبېي

تەبىئىي بېلىقچىلىق بايلىق مەنبەلىرىنى قوغداش ۋە مۇۋاپىق راۋاجلاندۇرۇش ئەھۋالى
2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى سايرام كۆلىگە 7 مىليون دانە قاڭشارلىق كورېگون بېلىقى قويۇپ بېرىلدى ھەمدە خېيلوڭجياڭ 800 مىڭ دانە بېلىجان بىلەن تەمىنلەندى.
2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 19 توننا قاڭشارلىق كورېگون بېلىقى، بىر توننا ئويمان كۆزلۈك كورېگون بېلىقى تۇتۇلدى، بازاردا ھەرىكەتلىگۈچى 40 يۈەندىن سېتىلدى. سايرام كۆلىنىڭ تەبىئىي ئېكولوگىيەلىك ئەھۋالىغا ۋە قاڭشارلىق كورېگون بېلىقى، ئويمان كۆز كورېگون بېلىقىنى سۈنئىي ئۇسۇلدا قويۇپ بېرىپ تەبىئىي ئۇسۇلدا بېقىش سۈپىتىگە ئاساسەن، بۇ 2 خىل كورېگون بېلىقى 2003 - يىل 10 - ئايدا جۇڭگو يېشىل يېپەكلىكلىرى «خۇاشيا» ئورگانىك يېپەكلىكلەرنى دەلىللەش مەركىزىنىڭ ئورگانىك يېپەكلىكلەرنى دەلىللىشىدىن ئۆتۈپ، شىنجاڭ بويىچە تۇنجى بولۇپ دۆلەتنىڭ نويۇزلۇق ئاپپاراتى دەلىللىگەن مەھسۇلات

مەنبەسى تۈگىتىپ مۇستەھكەملەش داۋامىدا مۇ ئامبىرىدا باقمىچىلىق توختىتىلغاندىن باشقا، يەنە مەبلەغىنىڭ قىسلىقىدىن ئۇرغۇن مۇ ئامبىرى، ئازگال - كۆلچەكلەرگە بېلىجان قويۇپ بېرىشكە ئامال بولسىغانلىقتىن بولدى، نەتىجىدە ئامبار، كۆلچەكلەر قانچىسى كەتتى.

تۇتۇلغان بېلىق 2002 - يىلىدىكىدىن 331 توننا ئاشتى، ئاساسلىقى قاراماي شەھىرىنىڭ 142 توننا، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ 545 توننا، باغراش ناھىيىسىنىڭ 242 توننا ئاشتى. باقمىچىلىق مەھسۇلات مىقدارى خېلى زور ھەجىمدە ئاشقان قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ 314 توننا، باغراش ناھىيىسىنىڭ 893 توننا ئاشتى.

2. مۇھىم نۇقتا گەۋدىلەندۈرۈلۈپ، باقمىچىلىق سورتىنىڭ قۇرۇلمىسى تەڭشەلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ مۇ مەھسۇلاتلىرى قۇرۇلمىسىدا كارپ بېلىقى، لاقتا بېلىق، خاپان باش بېلىق قاتارلىق تۆۋەن سۈپەتلىك بېلىق نىسبىتى %84 نى ئىگىلىدى، باھاسى سەل تۆۋەنلىدى. بېلىق سورتىنىڭ بىرلا خىل بولۇشى بېلىقچىلىق كەسپىنى تۆۋەن باھا ھالىتىدە توختىتىپ قويدى. ئىلى ئوبلاستلىق مۇ مەھسۇلاتلىرى تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتى ئىچكىرى ئۆلكىلەردىن قىسقۇچپاقا، كالىفورنىيە ئوكۇن بېلىقى، مازلىق تاپان بېلىق قاتارلىق يېڭى سورتلارنى كىرگۈزۈپ، داغلىق، ئۆزگىچە، سۈپەتلىك مۇ مەھسۇلاتلىرى سورتىنىڭ سالىمىنى ئاشۇردى. قەشقەر ۋىلايىتى ئىچكىرى ئۆلكىلەردىن قىسقۇچپاقا، سېرىق كۆمچا بېلىق، تىلپىيە بېلىقى، يېشىل قۇيرۇقلۇق رايون، كالىفورنىيە ئوكۇن بېلىقى قاتارلىقلارنى كىرگۈزۈپ بېقىپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى ھەمدە بۇ سورتلارنى كېڭەيتتى، بولۇپمۇ قىسقۇچپاقىنى 2002 - يىلىدىكى 14.7 توننىدىن 2003 - يىلى 34 توننىغا كۆپەيتتى. ئۈرۈمچى شەھىرى ئوكۇن بېلىق، قارا بېلىق، روسىيە ئاتسېپىنېر بېلىقى قاتارلىق 11 خىل سورتىنى كىرگۈزدى، بولۇپمۇ «خۇڭيەن» مۇ مەھسۇلاتلىرى شىركىتى ئوكۇن بېلىقىنى بېقىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىپ، ئالاھىدە مۇ مەھسۇلاتلىرى باقمىچىلىق يېڭى ساھەسىنى ئاچتى. ئالتاي ۋىلايىتى يېڭى سورت كىرگۈزۈش ئىشنى ياخشى ئىشلەش بىلەن بىر ۋاقىتتا، مۇشۇ ۋىلايەتتە بار بولغان ئۆزگىچە فوكسىن بېلىقىنى، لۇستىئوپېركا بېلىقى، ئالائىت بېلىق بايلىقىنى قوغداش ۋە ئۇنى ئېچىش - پايدىلىنىشنى شىنجاڭدىكى نۇقتىلىق تۈرلەر قاتارىغا كىرگۈزدى. ئاپتونوم رايون بويىچە مۇ مەھسۇلاتلىرى باقمىچىلىق سىستېمىسىدا، داغلىق، سۈپەتلىك سورت باقمىچىلىقىدا كۈچلۈك كۆپىيىش ۋەزىيىتى كۆرۈلدى.

3. پەن - تېخنىكىدا ئۆلگە كۆرسىتىلىپ، كېڭەيتىش رولى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى مۇ مەھسۇلاتلىرى

تەلپىگە يەتمىگەنلىكى ئۈچۈن ئاساسلىقى مەملىكىتىمىز ئىچىدىلا سېتىلدى. يەنە بىر چوڭراق كارخانا - بۇرۇلتوقاي ناھىيىلىك سۇ مەھسۇلاتلىرى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدىن ئىبارەت، بۇ كارخانا سۇ مەھسۇلاتلىرىنى توغلىتىپ پىششىقلاشنى ئاساس قىلىدۇ، 2003 - يىلى 1000 توننا توغلىتىلغان سۇ مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقاردى، بۇلار ئاساسلىقى كارپى بېلىقى، ئالاچىپار ئىتبېلىقى، شەرقىي يارروپا ياپىلاق بېلىقى ۋە سزالىق بېلىقىدىن ئىبارەت، قىسقىسى، شىنجاڭنىڭ سۇ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش ئىشى بىرقەدەر ئارقىدا قالغان، كەسىپلىشىش سۈرئىتىنىڭ تەرەققىياتى ئاستا، باشلامچى كارخانىلار كەمچىل، ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش ئايرىۋېتىلگەن، كەسىپ زەنجىرى شەكىللەنمىگەن، بازار رىقابەت كۈچى كەمچىل، شۇڭا سۇ مەھسۇلاتلىرى بازىرىنىڭ ھەر تەرەپلىمە تەرەققىياتى چەكلىمىگە ئۇچرىماقتا.

ياڭ شياۋلېي

بولۇپ قالدى. ئۇلۇڭگۈز كۆلىدىكى سۇدا ياشايدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى قۇتقۇزۇش مەركىزى تۈرىنىڭ يولغا قويۇلۇشى، كۆل رايونىدىكى بېلىقچىلىق ئاساسىي مۇئەسسەسىلىرىنىڭ ئادەملىقنى ئۆزگەرتىش بىلەن بىللە قۇتقۇزۇش مەركىزىنى يەرلىك بېلىق تۈرىنى كۆپەيتىش بازىسىغا ئايلاندۇرىدۇ، سۈنئىي ئۇسۇلدا كۆپەيتىپ قويۇپ بېرىش ئارقىلىق بېلىقچىلىق تەرەققىياتى كۈچەيتىلىپ، يېشىل يېمەكلىك ئورنىدا بازارغا يۈزلەندۈرۈلىدۇ. باغراش كۆلىدە بېلىجان كۆپەيتىش مەركىزىنىڭ قۇرۇلۇشى بىلەن باغراش كۆلىنى بېلىجان بىلەن تەمىنلەش ئېھتىياجى قاندۇرۇلۇپ، بۇرۇنقىدەك باشقا جايلاردىن بېلىجان سېتىۋېلىش مەسىلىسى ھەل قىلىندى ھەمدە بېلىق تۈرلىرى توپىنىڭ قۇرۇلمىسى ئىلمىي تەكشۈلۈپ، بايلىق مۇھىتى قوغدىلدى. باغراش كۆلىنىڭ بېلىقچىلىق مەنبەسىگە مۇقىم كاپالەتلىك قىلىنىپ، ماس تەرەققىي قىلدۇرۇلدى.

ياڭ شياۋلېي

سۇ مەھسۇلاتلىرى بازىرى ۋە كەسىپلەر تەرەققىيات ئەھۋالى

شىنجاڭنىڭ ئۆزىدە ئىشلەپچىقىرىلغان سۇ مەھسۇلاتلىرى ئاساسلىقى شىنجاڭ رايونىدا سېتىلىدۇ، ياز ۋە كۈز پەسىللىرىدە 300 توننا ئەتراپىدىكى سۇ مەھسۇلاتى نىڭشيا، گەنسۇ قاتارلىق ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارغا سېتىلىدۇ. ھەر يىلى يۆتكەپ كېلىنىدىغان سۇ مەھسۇلاتى تەخمىنەن 40 مىڭ توننىغا يېتىدۇ، ئۇنىڭ ئىچىدە 2 توننىسى ئاساسلىقى تاتلىق سۇ راكى، قىسقىچاقا، ئوكۇن بېلىق، يىلانبېلىق قاتارلىق يېڭى سۇ مەھسۇلاتلىرىدىن ئىبارەت. كۈز ۋە قىش پەسىللىرى يۆتكەپ كېلىنىدىغان 20 مىڭ توننا سۇ مەھسۇلاتى ئاساسلىقى توغلىتىلغان دېڭىز مەھسۇلاتىدىن ئىبارەت. 2002 - يىلى شىنجاڭدىكى چوڭراق سۇ مەھسۇلاتى پىششىقلاش كارخانىسى بولغان «لەنشياڭ» سۇ مەھسۇلاتلىرى شىركىتى مۈلۈك ھوقۇقىنى پۇقراۋى كارخانىغا ئۆتۈنۈپ بەرگەنلىكتىن تۇنجى يىللىق مەشغۇلاتتا ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاشنى ماسلاشتۇرۇش راۋان بولمىدى، نەتىجىدە نۇرغۇن سزالىق ئەركەك بېلىقىنى يېڭى پېتى ساقلاش مەزگىلىدە ئېكسپورت مەھسۇلاتى قىلىپ ئىشلەنمىدى، ئۇ پەقەت مەملىكەت ئىچىدىلا سېتىلدى، بۇنىڭ بىلەن مەھسۇلات قىممىتى تۆۋەنلەپ كەتتى. 2003 - يىلى يەنىلا توغلىتىلغان سۇ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش ئاساس قىلىنىپ، سزالىق ئەركەك بېلىقىدىن 750 توننا توغلىتىلدى، 260 توننا قۇرۇتۇلغان بېلىق مەھسۇلاتى ۋە كونسېرۋا ئىشلەپچىقىرىلدى، 5 مىليون 760 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، مەھسۇلاتلارنىڭ ئۆلچىمى ئېكسپورت قىلىش

نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش

نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىنىڭ باسقۇچ خاراكتېرلىك نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى

شىنجاڭنىڭ يېڭى باسقۇچتىكى نامراتلارنى يۆلەپ، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتى ئالدىنقى 3 يىل (2001 - يىلىدىن 2003 - يىلىغىچە) ۋە كېيىنكى 7 يىل (2004 - يىلىدىن 2010 - يىلىغىچە) دىن ئىبارەت ئىككى باسقۇچقا بۆلۈپ تەشكىللىك ئېلىپ بېرىلدى. 2003 - يىلغا كەلگەندە نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتى كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى، ئالدىنقى باسقۇچلۇق (3 يىللىق) نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتى نىشانى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشتى. 1. كىيىم پۈتۈن، قورساق توق بولۇش پىلانى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشتى. 3 يىلدا قىيىنچىلىقى ئېغىر 436 مىڭ ئاھالىنىڭ كىيىمى پۈتۈن، قورساق توق بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىنىپ، پىلانىنىڭ %98.9 نى ئورۇندالدى؛ كىرىمى تۆۋەن 697 مىڭ نامرات ئاھالىنىڭ نامراتلىقتىن مۇقىم قۇتۇلۇشىغا ياردەم بېرىلدى، بۇنىڭ بىلەن كىرىمى تۆۋەن نامرات ئاھالە 2000 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى 3 مىليون 290 مىڭدىن 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا 2 مىليون 590 مىڭغا

2. 2003 - يىلى نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىدىكى نۇقتىلىق 30 ناھىيىنىڭ بېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىسمى 7 مىليارد 550 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.9 ئاشتى. ئېلىنغان ئاشلىق %3.6 تۆۋەنلىدى، پاختا %16 ئاشتى، ياغلىق دان %31.4 تۆۋەنلىدى، يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا %3.3 كۆپەيدى.

3. 2003 - يىلى نامرات رايونلاردا 5400 گېكتار ئاساسلىق دېھقانچىلىق ئېتىزى كۆپەيتىلدى، 30 مىڭ 200 گېكتار ئوتلاق كۆپەيتىلدى ۋە ياخشىلاندى، 1486 كىلومېتىر غول، تارماق، ئوق ئېرىق سۇ سىڭمەسلەشتۈرۈلدى، 3597 كۆۋرۈك، سۇڭگۈچ، تاقاق ياسالدى، 1351 كىلومېتىر بېزا، كەنت تاشيولى تۇتاشتۇرۇلدى، 17 مىڭ 900 يۈرۈش تۇرالغۇ ئۆي ئۆزگەرتىلدى، 47 مىڭ 600 ئائىلىگە تۇرۇبا سۈيى كىرگۈزۈلدى، 4403 ئائىلىگە توك ئۇلاندى. نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىدىكى 30 نۇقتىلىق ناھىيىنىڭ 194 كەنتىدە سۇ ئىچىش قىيىن بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى، 34 كەنتكە تاشيول تۇتاشتۇرۇلدى، 22 كەنتكە توك ئۇلاندى، 56 كەنتكە تېلېفون تۇتاشتۇرۇلدى، 44 كەنتكە رادىئو - تېلېۋىزىيە يەتكۈزۈلدى، 18 كەنتتە شىپاخانا، 12 كەنتتە پەن - تېخنىكا مەدەنىيەت ئۆيى قۇرۇلدى.

نېۋ لىنكاڭ

نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغى تۇرنىسى

باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون نامراتلارنى يۆلەشكە 1 مىليارد 249 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشنى پىلانلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز مالىيىسىدىن ئاجرىتىلىدىغان مەبلەغ 298 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 68 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئاشتى؛ ئىش تېپىپ بېرىش يولى ئارقىلىق ياردەم بېرىش مەبلەغى 311 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 32 مىليون يۈەن ئاشتى؛ نامراتلارنى يۆلەش ياردەم ئۇسۇملۇك قەرز پۇلى 520 مىليون يۈەنگە؛ ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن يۈرۈشلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ 120 مىليون يۈەنگە يەتتى. نامراتلارنى يۆلەشكە مەبلەغ سېلىش جەھەتتە، 3 تۈرلۈك نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغىنىڭ %80 نى نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىدىكى نۇقتىلىق ناھىيىلەرگە، %20 نى غەيرىي نۇقتىلىق ناھىيىلەرنىڭ نامرات بېزا، كەنتلىرىگە ئىشلىتىش تەلپىگە قاتتىق ئەمەل قىلىنىپ، مۇۋاپىق تەقسىم قىلىنىپ ئىشلىتىلدى. نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغىنى تەقسىملەش جەھەتتە، جايلاردىكى نامرات ئاھالىلەرنىڭ سانى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى،

ئازايىدى، نىسپىي نامراتلىشىش نىسبىتى %36 تىن %27 كە چۈشتى.

2. ئىشلەپچىقىرىش تۈرمۈش شارائىتى ياخشىلاندى. نامرات بېزا، كەنتتىكى 910 مىڭ كىشىنىڭ ۋە 2 مىليون 510 مىڭ تۇپاق چارۋىنىڭ ئىچىملىك سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىدىكى نۇقتىلىق كەنتلەردە توك يەتكۈزۈلۈش نىسبىتى %90 كە، يول ياسىلىش نىسبىتى %85 كە، تېلېفوننىڭ ئۇلىنىش نىسبىتى %57 كە، رادىئو - تېلېۋىزىيىنىڭ يەتكۈزۈلۈش نىسبىتى %83 كە يەتتى.

3. كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش كۆرۈنەرلىك ئېزىلتىلدى. 30 نۇقتىلىق ناھىيىدە ئوتتۇرىچە ئاشلىق مىقدارى 500 كىلوگرامدىن يۇقىرى بولۇش ھالىتى ساقلاپ قېلىندى؛ دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق كەسىپ قۇرۇلمىسىنىڭ نىسبىتى 2000 - يىلىدىكى 27 : 3 : 70 دىن 2003 - يىلى 30 : 4 : 66 غا تەڭشەلدى؛ دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىقنىڭ مەھسۇلات قىسمى 2003 - يىلى 2002 - يىلىدىكىدىن %10.4 ئاشتى، بۇ ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن 4.1 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى.

4. دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى ئومۇميۈزلۈك ئاشتى. 2003 - يىلى 30 نۇقتىلىق ناھىيىدە دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1342 يۈەنگە يېتىپ، 2000 - يىلىدىكىدىن 362 يۈەن كۆپىيىپ، يىلىغا %11 تىن ئاشتى. بۇ ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن 1.8 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى.

نېۋ لىنكاڭ

2003 - يىللىق نامراتلارنى يۆلەش،

روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىنىڭ ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى

2003 - يىلى شىنجاڭدا نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتى كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى.

1. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 186 مىڭ نامرات ئاھالىنىڭ كىيىمى پۈتۈن، قورساقى توق بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىنىپ، يىللىق خىزمەت پىلانىنىڭ %97.2 ى ئورۇندالدى؛ كىرىم تۆۋەن 262 مىڭ نامرات ئاھالە كىرىمى تۆۋەن نامراتلىق سىزىقىدىن ئېشىپ كەتتى، بۇنىڭ بىلەن نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىدە كىيىم پۈتۈن، قورساق توق بولۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتىن كىيىم پۈتۈن، قورساق توق بولۇشنى مۇستەھكەملەشتەك تارىخىي غاراكتېرلىك ھالقىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

يېزا ئىگىلىك بېجى كەچۈرۈم قىلىندى، 4788 توننا ئاشلىقنى ۋەزىپە بەلگىلەپ سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى بىكار قىلىندى، نامرات ئائىلىلەردىكى بالىلارنىڭ 57 مىليون 794 مىڭ يۈەنلىك ئوقۇش خىراجىتى كەچۈرۈم قىلىندى. نامرات ئائىلىلەرنىڭ 900 مىڭ مەجبۇرىيەت ئەمگەك كۈنى ۋە 4 مىليون 634 مىڭ يۈەنلىك كوللېكتىپ قالدۇرۇقى كەچۈرۈم قىلىندى.

نيۇ لىنكاڭ

نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەش ئۈنۈملۈك قانات يايدۇرۇلۇپ، ھاياتىي كۈچى ئاشۇرۇلۇپ، جۇش ئۇرۇپ راۋاجلىنىش ۋەزىيىتى شەكىللەندۈرۈلدى. بىرىنچىدىن، نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەيدىغان ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 150 ئورۇندىكى نازارەت-ئىدارە دەرىجىلىك ۋە باشقارما دەرىجىلىك 1129 كادىر نامرات يېزا، كەنتلەرگە بېرىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، 99 كادىر دائىم نامرات يېزا، كەنتلەردە تۇرۇپ نامراتلارنى يۆلەش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. بىر يىلدا نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەيدىغان ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلار 35 مىليون 588 مىڭ 700 يۈەن نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغى، 16 مىليون 612 مىڭ 500 يۈەن قىممىتىدىكى ماددىي ئەشياىنى ئىشەن قىلدى، 15 مىليون 186 مىڭ يۈەن نامراتلارنى يۆلەش تۈرى مەبلەغى كىرگۈزدى، 9 مەكتەپ ئۇيى سېلىپ بەردى، 2080 نامرات ئوقۇغۇچىنىڭ ئوقۇشىغا پۇل ياردەم قىلدى، يېزا، كەنت كادىرى ۋە دېھقان، چارۋىچىدىن 9223 ئادەم (قېتىم)نى تەربىيەلىدى. ئىككىنچىدىن، نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەيدىغان ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلار «نامراتلارنى يۆلەپ ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، نامرات دېھقان، چارۋىچىلارغا 4 مىليون 782 مىڭ 700 يۈەن پۇل ۋە ماددىي بۇيۇم ئىشانە قىلدى. ئۈچىنچىدىن، جايلارنىڭ نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەش خىزمىتىگە بولغان ھەيدەكچىلىك، تەكشۈرۈش كۈچەيتىلدى. ۋىلايەت (ئوبلاست)، ناھىيە (شەھەر) لەردىكى نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەيدىغان 2390 ئورۇن 2232 نامرات كەنتى يۆلەندى. بۇ ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق يۆلەندىغان كەنتنىڭ %61.89 نى ئىگىلەيدۇ. ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك 3827 رەھبەر يېزا، كەنتلەرگە بېرىپ نامراتلارنى يۆلەش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، 61 مىڭ كادىر نامرات كەنت، ئائىلىلەرنى ھۆددىگە ئېلىپ بىر كادىر بىر ئائىلىگە ياردەم بېرىشتەك جۈپ بولۇپ ياردەم بېرىش پائالىيىتىنى قانات

ئىشلەپچىقىرىش تۈرمۈش شارائىتى (رايونلار بويىچە تۈرگە ئايرىلىدۇ)، نۇقتىلىق كەنتلەر سانىنىڭ 1 : 1 : 2 : 6 نىسبىتى بويىچە، ناھىيىلەر بىرلىك قىلىنىپ مەبلەغ كۆلىمى بېكىتىلدى. تۈر باشقۇرۇشتا، تۈر پىلانغا ئەگىشىپ مېخىش، نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇش مەبلەغىگە ئەگىشىپ مېخىش، مەبلەغ تۈرگە ئەگىشىپ مېخىش قاتتىق يولغا قويۇلۇپ، ئاممىنىڭ نازارەتچىلىكى قوبۇل قىلىنىپ، نامرات ئائىلىلەرنىڭ مەنپەئىتىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى.

نيۇ لىنكاڭ

نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش

خىزمىتىنى كەنت ۋە ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش شىنجاڭدا نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىنى كەنت ۋە ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش باشتىن - ئاخىر مۇھىم ھالغا سۈپىتىدە تۈتۈلدى، «بەشىنى كەنت، ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش» تەدبىرى (نامراتلارنى يۆلەش ئومۇمىي پىلاننى كەنتلەرگىچە يەتكۈزۈش، كىسىم پۈتۈن، قورساق توق بولۇشنى تولۇق ھەل قىلىش مەسئۇلىيىتىنى ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش؛ تۈر مەبلەغىنى كەنتلەرگىچە يەتكۈزۈش؛ ئۈنۈمنى ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش؛ سىياسەت، تەدبىرلەرنى كەنتلەرگىچە يەتكۈزۈش، سېلىقنى يەڭگىلەشتۈرۈش ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش؛ نۇقتا بەلگىلەپ نامراتلارنى يۆلەشنى كەنتلەرگىچە يەتكۈزۈش، كادىرلارنىڭ نامراتلارنى يۆلەشكە ياردەملىشىشىنى ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇشنى كەنتلەرگىچە يەتكۈزۈش، تەربىيەلەش ۋە مۇلازىمەتنى ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش) ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، بۇنىڭ بىلەن نامرات دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ مەنپەئىتى كاپالەتكە ئىگە قىلىندى. 2003 - يىلى مالىيىدىن ئاجرىتىلغان نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش مەبلەغىدىن كەنت، ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش تۈرىگە ئىشلىتىلگەن مەبلەغ 227 مىليون يۈەنگە، ئىش تېپىپ بېرىش ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغىدىن كەنت، ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈشكە ئىشلىتىلگەن تۈر مەبلەغى 105 مىليون يۈەنگە، نامراتلارنى يۆلەش ياردەم ئۆسۈملۈك قەرز پۇلىدىن كەنت، ئائىلىلەرگىچە يەتكۈزۈش تۈرىگە ئىشلىتىلگەن مەبلەغ 311 مىليون يۈەنگە يەتتى. نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش تۈرى 3434 نۇقتىلىق كەنتنى قاپلىدى، قىيىنچىلىقى ئېغىر 43 مىڭ 700 ئائىلىدىكى 191 مىڭ 700 ئادەمگە ئۈنۈملۈك يار - يۆلەك بولۇندى، بۇ خىزمەت كىرىمى تۆۋەن 86 مىڭ 800 نامرات ئائىلىدىكى 374 مىڭ 400 ئادەمنى قاپلىدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە نامرات ئائىلىلەردىن ئېلىنىدىغان 31 مىليون 983 مىڭ 500 يۈەنلىك ئۈچ خىل

مىليون يۈەن ئاجراتتى. شىنجاڭ يەنە 10 مىليون يۈەننى پەن-تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش بويىچە 30 ئۆلكە تۈرگە ئىشلىتىشكە ئورۇنلاشتۇردى، بۇ پۇللار نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىدىكى 19 نۇقتىلىق ناھىيىگە ئىشلىتىلدى. شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئارقىلىق تەربىيەلەشنى كۈچەيتىشنى نامراتلارنى يۆلەپ، روناق تاپقۇزۇشتىكى بىر تۈرلۈك ئاساس خىزمىتى سۈپىتىدە تۇتۇپ، 8 مىليون 890 مىڭ يۈەن تەربىيەلەش خىراجىتى ئورۇنلاشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئورۇنلاشتۇرغىنى 790 مىڭ يۈەن، ۋىلايەت(ئوبلاست)لەر ئورۇنلاشتۇرغىنى 1 مىليون 400 مىڭ يۈەن، ناھىيە(شەھەر)لەر ئورۇنلاشتۇرغىنى 6 مىليون 700 مىڭ يۈەن، نامرات رايونلاردىكى كادىر، دېھقان، چارۋىچىلارنى كەڭ كۆلەمدە تەربىيەلەش قانات يايدۇرۇلدى. بىر يىلدا تۈرلۈك تەربىيەلەش كۇرسىدىن 6042 قارار ئېچىلىپ، 1 مىليون 140 مىڭ 349 كادىر ۋە دېھقان، چارۋىچى(قېتىم) تەربىيەلەندى، ئۈچتىن بىر قىسىم نامرات ئائىلىدىكى ئەمگەك كۈچى تەربىيەلەندى. بىر يىلدا ئەمگەك كۈچى قىلىپ چىقىرىلغان خادىملارنى كەسپىي ماھارەت جەھەتتىن تەربىيەلەشكە 1 مىليون 601 مىڭ يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە دەرىجىلىك تەربىيەلەش خىراجىتىنىڭ %7.23 نى ئىگىلىدى، 86 مىڭ 760 ئەمگەك كۈچى (قېتىم) تەربىيەلەندى.

نيۇ لىنكالىف

بايدۇردى. 20 مىليون 920 مىڭ يۈەن پۇل ۋە ماددىي ئەشيا ئىشانە قىلىندى. تۆتىنچىدىن، مەركەزدىكى ئورۇنلارنىڭ نامراتلارنى نۇقتا بەلگىلەپ يۆلەش خىزمىتى تەدرىجىي قانات يايدۇرۇلدى. دۆلەت ئىقتىساد - سودا كومىتېتى، تۆمۈريول مىنىستىرلىكى، خەلق ئاۋىئاتسىيە باش ئىدارىسى، جۇڭگو يۈرۈشلۈك مۇئەسسەسەلەرنى ئېكسپورت قىلىش(گۈرۈھى) باش شىركىتى، جۇڭگو ئۆي - زېمىن تەرەققىيات گۈرۈھى شىركىتى، جۇڭگو تاشقى سودا ترانسپورت(گۈرۈھى) باش شىركىتى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز گۈرۈھى شىركىتى نامراتلارنى يۆلەش رەھبەرلىك گۈرۈھى قۇرۇپ، نامراتلارنى يۆلەش پىلانى ۋە تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقتى. بۇنىڭ ئىچىدە 5 ئورۇن نامراتلارنى يۆلەش بويىچە ئەمەلىي خىزمەت باسقۇچىغا كىردى. جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز گۈرۈھ شىركىتى ئەۋەتكەن باشقارما دەرىجىلىك 12 كادىر شىمالىي شىنجاڭدىكى 6 نۇقتىلىق ناھىيىگە بېرىپ ۋەزىپە بىلەن چىقىقتى. 2003 - يىلى مەركەزدىكى نامراتلارنى يۆلەيدىغان ئورۇنلار 8 مىليون 528 مىڭ يۈەن نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغى ئاجراتتى. 585 مىڭ 400 يۈەن پۇل ۋە ماددىي ئەشيا ئىشانە قىلدى.

نيۇ لىنكالىف

نامراتلارنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يۆلەش تۈرى بويىچە تەربىيەلەش ئەھۋالى
2003 - يىلى دۆلەت شىنجاڭ مالىيىسىنىڭ نامراتلارنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يۆلەشكە مەدەت بېرىش تۈرىگە 17

دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىدىكى نۇقتىلىق ناھىيە، شەھەرلەردىكى دېھقانلارنىڭ 2000 - يىلىدىن 2003 - يىلىغىچە بولغان ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىگە دائىر مەلۇمات

بىرلىكى: يۈەن/ئادەم

2003 - يىلى	2002 - يىلى	2001 - يىلى	2000 - يىلى	ناھىيە، شەھەر نامى	2003 - يىلى	2002 - يىلى	2001 - يىلى	2000 - يىلى	ناھىيە، شەھەر نامى
929	850	641	577	تاشقورغان ناھىيەسى	2927	2395	2036	1750	قوبۇقار ناھىيەسى
1155	1005	905	811	ئاقتۇ ناھىيىسى	2266	1939	1602	1295	چاغونتوقاي ناھىيىسى
2002	1841	1766	1686	نلقا ناھىيىسى	1858	1596	1385	1250	تولى ناھىيىسى
1009	898	791	713	گۇما ناھىيىسى	1441	1250	1024	901	يوپۇغا ناھىيىسى
1473	1293	1167	1191	ئۈچتۇرپان ناھىيىسى	2480	2248	2097	1944	چىڭگىل ناھىيەسى
1086	950	848	841	لوپ ناھىيىسى	2168	1972	1804	1640	چاپچال ناھىيىسى

906	805	744	666	قاراقاش ناھىيىسى	2186	1978	1826	1670	جېمىنەي ناھىيە-سى
1087	981	901	870	خوتەن ناھىيىسى	1440	1248	1048	947	چىرا ناھىيىسى
959	839	778	748	كېرىيە ناھىيىسى	1968	1735	1530	1498	بارىكۆل ناھىيىسى
1572	1320	1155	1380	كەلپىن ناھىيىسى	2032	1666	1355	1562	ئاراتۇرۇك ناھىيە-سى
1047	942	888	860	ئاقچى ناھىيىسى	1403	1215	1013	938	قاسلىق ناھىيىسى
1212	1100	1018	1115	ئۇلۇغچات ناھىيە-سى	1412	1202	1099	966	نىيە ناھىيىسى
905	775	715	896	چىرا ناھىيىسى	1549	1357	1213	1123	يەكەن ناھىيىسى
1326	1166	1034	973	دۆلەت بويىچە 27 نۇقتىلىق ناھىيە	1330	1161	1005	908	پەيزاۋات ناھىيە-سى
1342	1178	1043	980	30 نۇقتىلىق ناھىيە	1332	1148	986	927	قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى
2105	1863	1710.44	1618.08	ئاپتونوم رايون	1094	944	792	730	يېڭىسار ناھىيىسى
					1538	1363	1260	1179	ئاتۇش شەھىرى

ئىزاھ: ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنىڭ 3 يىللىق ئوتتۇرىچە كۆپەيگەن سوممىسى كۆپتىن ئازقا قاراپ تىزىلدى.

نېۋ لىنكاڭ

سانائەت

ئومۇمىي بايان

سانائەت توغرىسىدا ئومۇمىي بايان
2003 - يىلى شىنجاڭدا كارخانا ئىسلاھاتى ۋە تېخنىكا تەرەققىياتى خىزمىتىنىڭ سالمىقى يەنىمۇ زورايتىلىپ، تۈۋرۈك كەسىپلەر گەۋدىلىك ھالدا تەرەققىي قىلدۇرۇلدى، ئۈچ 30 نۇقتىلىق كارخانا (يەنى 30 كۈچلۈك كارخانا، 30 «يېتىلىش تىپىدىكى» كارخانا، 30 نۇقتىلىق پۇقراۋى كارخانا) چىڭ تۇتۇلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت ئىقتىسادىنىڭ قۇرۇلمىسى يەنىمۇ ياخشىلىنىپ، ئىقتىسادى ھەرىكەتنىڭ سۈپىتى ۋە ئۈنۈمى ئالدىنقى يىللاردىكىدىن كۆرۈنەرلىك ئۆستى.

1. سانائەت ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئېشىش كۈچى كۈچلۈك بولدى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 57 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.2 ئېشىپ، 2.6 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى. بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 8 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %7.1 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت قوشۇلما قىممىتىنىڭ %15.4 نى ئىگىلىدى؛ ئىغىر سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 48 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12 ئېشىپ، %84.6 نى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش - سېتىلىش نىسبىتى %98.6 بولدى. 12 ئاساسلىق ساھە ئىچىدە توقۇمىچىلىق ساھەسىدىن باشقىلىرىنىڭ ھەممىسىدە بىر قەدەر يۇقىرى ئېشىش سۈرئىتى بارلىققا كەلدى. نېفىت، تەبىئىي گاز، پولات - تۆمۈر سانائىتى پۇختا قەدەم بىلەن ئاشتى، پەمىدۇر ياسالمىسى، سۈت ياسالمىسى قاتارلىق ئۆزگىچە مەھسۇلاتلار تېز سۈرئەتتە ئاشتى، سېمونت، كۆيدۈرگۈچى ئىشقار، ساپ شۇلتا، ئوربىيە، فابرىكا قەغىزى، سۇلياۋ ياسالمىسى قاتارلىقلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىشىمۇ، سېتىلىشىمۇ ياخشى بولدى. قاراماي شەھىرى، قۇمۇل ۋىلايىتى، سانجى ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، قەشقەر، ئالتاي ۋىلايەتلىرى ۋە بىخۇئەندە سانائەت ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئېشىش سۈرئىتى ئاپتونوم رايوننىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن يۇقىرى بولدى.

2. ئىقتىسادىي ئۈنۈم كۆرۈنەرلىك يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. بىر يىلدا سانائەتتىن ئېلىنغان پايدا 13 مىليارد 971 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %69.8 ئاشتى. كۆلەمدىن يۇقىرى بولغان سانائەتنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ ئۈنۈمى بېرىمى ئىندىكىسى 172.72 گە يېتىپ، 35.6 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. 12 ساھە ئىچىدە 10 ساھە پايدا ئالدى. بۇنىڭ ئىچىدە نېفىت ساھەسىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈم سەۋىيىسى زور ھەجىمدە يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، خىمىيە سانائىتى، مېتاللۇرگىيە، رەڭلىك مېتال، كۆمۈر قاتارلىق ساھەلەردىكى پايدىنىڭ ئېشىش ھەجىمى %50 تىن يۇقىرى بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 9 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە بىخۇئەن ساپ پايدا ئالدى.

3. تېخنىكا يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش قەدىمى يەنىمۇ تېزلىشتى. 2003 - يىلى پۈتكۈل جەمئىيەت بويىچە تېخنىكا يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 12 مىليارد 743 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، %50 ئېشىپ، پۈتكۈل جەمئىيەت بويىچە تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %40 تىن ئېشىپ كەتتى. ئەلئارا مەبلەغ سېلىش تېز سۈرئەتتە ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان ئىگىلىكنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %36 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغنىڭ ئوتتۇرىچە ئېشىش سۈرئىتىدىن 16 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى.

دېڭ شۇچى

سانائەت قۇرۇلمىسىنىڭ تەخىشلىش

ئەھۋالى

1. مۇھىم نۇقتا گەۋدىلەندۈرۈلۈپ، ئەلالىرىغا، كۈچلۈكلىرىگە مەدەت بېرىلدى. 2003 - يىلى نېفىت خىمىيە سانائىتىنىڭ تۈۋرۈكلۈك رولىنى تېخىمۇ جارى قىلدۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايوندا نېفىت خىمىيە سانائىتى تەرەققىياتى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، نېفىت خىمىيە سانائىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى يەنىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇلدى، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىن مەشھۇر

قوشۇمچە

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون نۇقتىلىق مەدەت بەرگەن 30

كۈچلۈك سانائەت كارخانىسى (گۈرۈھى)

جۇڭگو نېفىت پاي شىركىتىنىڭ شىنجاڭ نېفىتلىكى شۆبىسى، جۇڭگو نېفىت پاي شىركىتىنىڭ ماپتاغ نېفىت خىمىيە شۆبىسى، جۇڭگو نېفىت پاي شىركىتىنىڭ ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە شۆبىسى، شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» مەبلەغ سېلىش (گۈرۈھى) شىركىتى، جۇڭگو نېفىت پاي شىركىتىنىڭ تارىم نېفىتلىكى شۆبىسى، شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۈرۈھى شىركىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى، شىنجاڭ «1. ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۈرۈھى شىركىتى، جۇڭگو نېفىت پاي شىركىتىنىڭ قاراماي نېفىت خىمىيە شۆبىسى، جۇڭگو نېفىت پاي شىركىتىنىڭ تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبىسى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى، شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتى، شىنجاڭ «تۇنخې» مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتى، جۇڭگو نېفىت خىمىيە پاي شىركىتىنىڭ نېفىت خىمىيە فەربىي شىمال شۆبە شىركىتى، ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى، «شىنئەن» خەلقئارا ئىقتىساد - سودا گۈرۈھى شىركىتى، شىنجاڭ دورىگەرلىك گۈرۈھى، تارىم نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى، شىنجاڭ «تيەنپې» گۈرۈھى شىركىتى، «تەڭرىتاغ» بىناكارلىق ماتېرىياللىرى گۈرۈھى شىركىتى، شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى گۈرۈھى شىركىتى، «ماركور» گۈرۈھى شىركىتى، خەلقئارا ئوقەتچىلىك پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى گۈرۈھى شىركىتى، «تيەنلى» يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى، قۇلماق پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «شىنشىن» ئوقەتچىلىك گۈرۈھى شىركىتى، ئىلى ئالاھىدە ھارقى ئوقەتچىلىك پاي چەكلىك شىركىتى، ئىلى «سفال» شېكەرچىلىك گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى، قۇمۇل كۆمۈرچىلىك گۈرۈھى شىركىتى، «گېنېرال» گۈرۈھىنىڭ شىنجاڭ پاپىرۇس زاۋۇتى، شىخۇ پۇا گۈرۈھى شىركىتى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون نۇقتىلىق مەدەت بەرگەن

يېتىلىش نېسبىدىكى 30 كارخانا

لوپنۇر كۆلى كالىپ تۈزى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، يېڭى ئېنېرگىيە پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «يىدا» توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى، «مەيچۈر» گۈرۈھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، «جىنغېلىك» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى، جۇڭگو رەڭلىك پاختا پاي چەكلىك شىركىتى، «شىنئىيى» پاي چەكلىك شىركىتى، بىرلىككە كەلگەن كارخانىلار يېمەكلىك

مۇتەخەسسسلەر ۋە كەسپىي مەسلىھەتچىلىك ئاپپاراتلىرى تەكلىپ قىلىنىپ، شىنجاڭ نېفىت خىمىيە سانائىتى تەرەققىياتىنىڭ ئوتتۇرا ۋە ئۇزاق مۇددەتلىك ئومۇمىي پىلانى تۈزۈلۈپ، بىر تۈركۈم نۇقتىلىق تۈرلەر بېكىتىلىپ، نېفىت خىمىيە سانائىتىنىڭ زور تەرەققىياتى ئۈچۈن شەرت - شارائىت يارىتىلدى.

2. نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ مال - مۈلكىنى قايتا تەشكىللەش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلۇپ، ئىشلەپچىقىرىش ئاساسلىرىنىڭ ئۈستۈنلۈككە ئىگە كارخانىلارغا مەركەزلىشىش ئىلگىرى سۈرۈلدى. شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۈرۈھى شىركىتىنىڭ پاختا توقۇمىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشىغا، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» ئاپتوموبىل زاۋۇتىنى سېتىۋېلىشىغا؛ شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى ھەمسىدارلىق شىركىتىنىڭ شىنجاڭ «جۇنخې» پېيىنى كوتىرول قىلىشىغا، «تەڭرىتاغ» قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى گۈرۈھى شىركىتىنىڭ دۆلەت ئىلكىدىكى پاي ھوقۇقىنى تۈتۈنۈپ بېرىشىگە؛ ئۈرۈمچى كۆمۈرچىلىك گۈرۈھىنىڭ دۆلەت مال - مۈلكى بىلەن تىجارەت قىلىشقا ھوقۇق بېرىشىگە مەدەت بېرىلدى. شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گۈرۈھى، شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتى، شىنجاڭ كانچىلىق گۈرۈھى قاتارلىق نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ پاي ھوقۇقىنى كۆپ مەنبەلەشتۈرۈش ئىلگىرى سۈرۈلدى. دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان ئىگىلىكنىڭ دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئۆزگەرتىپ تەشكىل قىلىنىشى، تېخنىكا ئۆزگەرتىشىگە ئىشتراك قىلىشىغا ئىلھام بېرىلدى. «دېلكس» گۈرۈھىنىڭ شىنجاڭ يولۇچى ترانىپورت شىركىتىنى ئۆزگەرتىپ تەشكىل قىلىشىغا، شىنجاڭ «بەيجىڭ» مەبلەغ سېلىش گۈرۈھى شىركىتىنىڭ شىنجاڭ كۈندىلىك ئەينەك بۇيۇملىرى زاۋۇتىنى سېتىۋېلىشىغا، شىنجاڭ تۈرلۈك ماللار سودا گۈرۈھىنىڭ شىنجاڭ ئاشلىق-ياغ ترانىپورت شىركىتىنى سېتىۋېلىشىغا مەدەت بېرىلدى.

3. نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، كارخانا قۇرۇلمىسىنىڭ تەكشى ئىلگىرى سۈرۈلۈشىگە مەدەت بېرىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندا نۇقتىلىق مەدەت بېرىلىدىغان ئۈچ 30 كارخانا بېكىتىلدى («قوشۇمچە» گە قارالمۇن) ھەمدە نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشكە مەدەت بېرىش رەھبەرلىك گۈرۈپپىسى قۇرۇلۇپ، ئۈچ 30 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشكە مەدەت بېرىشنىڭ سىياسەت، تەدبىرلىرى تۈزۈلۈپ، ماسلاشتۇرۇش، مۇلازىمەت قىلىش ۋە قوللاش سالمىقى يەنىمۇ زورايتىلدى.

دېلك شۇجى

قەدەمدە ئورۇندالدى. چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ئاساسلىقلىرى بىلەن ياردەمچىلىرى ئايرىۋېتىلدى. ياردەمچىلىرىنىڭ تۈزۈلمە ئىسلاھاتى خىزمىتى پۇختا ئالغا سۈرۈلدى. شىنجاڭ لىتىيلىق تۈز زىۋۇتى، ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى قاتارلىق بىر تۈركۈم كارخانىلارنىڭ ئاساسلىقلىرى بىلەن ياردەمچىلىرىنى ئايرىۋېتىش خىزمىتىنىڭ ئىلگىرىلىشى بىر قەدەر تېز بولدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئايرىۋېتىلىپ تارقاقلاشتۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچى 14 مىڭغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار 8200. كارخانىلارنىڭ «جەمئىيەت باشقۇرۇش» فۇنكسىيىسىنى ئايرىشنى ئىلگىرى سۈرۈش تېزلىتىلدى، كارخانىلاردىكى مەكتەپ، دوختۇرخانىلارنى ئايرىش خىزمىتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئۆتكۈزۈپ بېرىش تىزىملىكىگە كىرگۈزۈلگەن 35 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 12سى ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى، تارقىتىلدى ۋە قوشۇۋېتىلدى؛ ئايرىۋېتىش تىزىملىكىگە كىرگۈزۈلگەن 14 كارخانا دوختۇرخانىسى، شىپاخانىسىنىڭ 6سى ئايرىۋېتىلىپ تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئوتتۇرا، كىچىك دۆلەت كارخانىلىرىدا تۈزۈلمە ئۆزگەرتىش ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى، ئاپتونوم رايون «ئاپتونوم رايوننىڭ ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتى توغرىسىدىكى بىر قانچە پىكىرى» نى تۈزۈپ چىقتى. ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ ئىناۋەتلىك كېيىللىك سىستېمىسىنىڭ قۇرۇلۇشى پائال ئىلگىرى سۈرۈلدى، 11 ۋىلايەت، ئوبلاستتا ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ ئىناۋەتلىك كېيىللىك ئاپپاراتى قۇرۇلدى، ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ ئىناۋەتلىك كېيىللىك ئاپپاراتىدىن 27سى بارلىققا كەلدى، بىر يىلدا تەخمىنەن 550 مىليون يۈەنگە كېيىللىك قىلىندى.

دېڭ شۇچى

چەكلىك شىركىتى، ئىلى «تېنېس» ئوقەتچىلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، كورلا «داغۇا» ئوقەتچىلىك تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، «شىپىلى» توقۇمىچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى، قاراماي «كاڭجيا» ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى، «شاتو» پاي چەكلىك شىركىتى، «جۇڭتەي» خىمىيە پاي چەكلىك شىركىتى، «شىنىيىڭيۇ» مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى، قاراماي «بودا» ساناھت - سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، «تەڭرىتاغ» توقۇمىچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، «شەرق شامىلى» شىنجاڭ ئاپتوموبىل چەكلىك شىركىتى، «يۇڭچاڭ» بىرىنچە ماتېرىياللار پاي چەكلىك شىركىتى، «تۇنخې» ساناھت - سودا چەكلىك شىركىتى، «زۇڭخېن» پاي چەكلىك شىركىتى، «خۇاڭشەندەن» دورىگەرلىك چەكلىك شىركىتى، «تېنەنلۇڭ» كانچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى، «تېنەنكاڭ» بىئو تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى، «چىكالاڭ دوكتور خالىمۇرات» ئۇيغۇر دورىگەرلىكى چەكلىك شىركىتى، «جۇڭجى» ئوقەتچىلىك پاي چەكلىك شىركىتى، ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زىۋۇتى، «خۇشپۇراق» ئۆسۈملۈك تېخنىكا تەرەققىياتى پاي چەكلىك شىركىتى، «دېلۇڭ» چارۋىچىلىققا مەبلەغ سېلىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، كورلا نەشپۈتى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جۇڭخې» پاي چەكلىك شىركىتى، «كېفالاڭ» پاختىچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون نۇقتىلىق مەدەت بەرگەن پۇقراۋى كارخانا (ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىك تارمىقى» غا قارالسۇن).

كارخانا ئىسلاھاتى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ يەرلىك دۆلەت چوڭ، ئوتتۇرا ساناھت كارخانىلىرىنىڭ شىركەت تۈزۈمى ئىسلاھاتى دەسلەپكى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئاساسلىق ساناھت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى

مەھسۇلات نامى	2002	2003
كۆمۈر (توننا)	30986743	34828620
تەبىئىي خام نېفىت (توننا)	20361899	21413933
تەبىئىي گاز (تۈمەن كۇب مېتىر)	485237	502942
تۆمۈر رۇدىسى (توننا)	2248601	2690758
ئېسىل مىس كېنىدىكى مىس تەركىبى مىقدارى (توننا)	6295	7530

53137	98239	سولفاتلىق تۆمۈر رۇدىسى (سولفات %35 لىك) (توننا)
527087	507471	خام تۇز (توننا)
2346221	2122431	ھاسىل قىلىنغان توك (تۈمەن كىلوۋات سائەت)
1962827	1757322	ئوت ئېلېكتىرى
361980	346739	سۇ ئېلېكتىرى
9240	7791	ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش مىقدارى (10 مىليارد كىلوچوئۇل)
153316	127873	گۈرۈچ (توننا)
292	233	بۇغداي ئۇنى (تۈمەن توننا)
603859	552383	سۇ يېغى (توننا)
454256	518425	ماشىنا شېكىرى (توننا)
1180284	929061	ئارىلاشما يىم - خەشەك (توننا)
3536	2794	كەمپۇت (توننا)
14846	12473	سۈت ياسالغىلىرى (توننا)
474825	414878	كونىمېرۇزا (توننا)
6693	6725	تېتتقۇ (توننا)
317260		ئىچىملىك - ھاراق (1000 لىتىر)
56449		ئاق ھاراق
229497		پىۋا
30290		ئۈزۈم ھارىقى
147405	112385	يۇمشاق ئىچىملىك (توننا)
10952	12369	توڭلىتىلغان ئىچىملىك (توننا)
625000		پاپىروس (تۈمەن دانە)
292713	316095	يىپ (توننا)
15239	20679	رەخت (تۈمەن مېتىر)
15239	20667	پاختا رەخت
460	732	بويلاق رەخت (تۈمەن مېتىر)
744	811	تېۋىت يىپ (يۈك يىپ) (توننا)
206	265	يۈك توقۇلما (تۈمەن مېتىر)
110	201	يىپەك (توننا)
193	205	يىپەك توقۇلما (تۈمەن مېتىر)
1168	1241	كىيىم - كېچەك (تۈمەن قۇر)
44	45	خۇرۇم ئاياغ (تۈمەن پار)

37125	31840	غۇرۇم كىيىم - كېچەك (دانە)
136458	93175	سۈنئىي تاختاي (كۆپ مېتىر)
44534	32868	پەنەرگە
48268	21653	پرسلانغان تاختاي
38211	38448	قىرىندى تاختاي
2966417	2439310	ئۆي سايمانلىرى (دانە)
2422745	2151815	پانچا ئۆي جاھازىلىرى
440498	1200	مېتال ئۆي جاھازىلىرى
233365	226950	فابرىكا قەغىزى ۋە ماترىتسا (توننا)
132.950	122944	فابرىكا قەغىزى
100415	104006	ماشىنىدا ئىشلەنگەن قەغەز تاختاي
11339137	10586796	پىششىقلاپ ئىشلەنگەن نېفىت (توننا)
2208756	1983104	بېنزىن (توننا)
192997	153322	ئېرىتكۈچى ماي (توننا)
195600	195335	كىرىسەن (توننا)
4474525	4318279	دىزېل (توننا)
494488	483817	سلىقلاش مېيى (توننا)
274849	387772	يېقىلغۇ ماي (توننا)
1009077	855225	نېفىت ئاسفالتى (توننا)
475658	423834	سۇيۇقلاندۇرۇلغان نېفىت گازى (توننا)
1286538	1063398	كوكس (توننا)
267494	245094	كۆمۈر گازى (تۈمەن كۆپ مېتىر)
85322	70407	سولفات كىسلاتاسى (% 100 لىك) (توننا)
87467	76297	تۇز كىسلاتاسى (تەركىبى % 30دىن يۇقىرى) (توننا)
114110	93362	ناترىي گىدروكسىدى (كۆيدۈرگۈچى ئىشقار) (% 100 لىك) (توننا)
95919	85263	ناترىي كاربونات (ساپ شۇلتا) (توننا)
147682	130078	گۈڭگۈرتلۈك شۇلتا (توننا)
1082601	956732	سېنتېتىك ئاممىيەك (توننا)
854530	766291	يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان ئازوت، فوسفور، كالىي خىمىيەۋى ئوغۇتتاڭ جەمئىيىسى (ساپ ھېسابدا) (توننا)
845828	748602	ئازوت ئوغۇتى (N تەركىبى % 100 لىك)
827841	732202	ئوربېە
1599	13151	فوسفورلۇق ئوغۇت (P_2O_5 تەركىبى % 100 لىك)

235921	157409	ئېتىلېن (توننا)
13417	9748	سىر (توننا)
533534	338966	سۇلياۋ سېمولا ۋە ئورتاق پولىمېرلىنىدىغان ماددا (توننا)
87	339	كىر سوپۇن (توننا)
26915	19811	سىنتېتىك يۇيۇش رېئاكتىپى (توننا)
209877	255728	سەرەڭگە (بولاق)
300	590	خىمىيەۋى خام ئەشيانىق دورىلار (توننا)
4380	2936	تەييار جۇڭمىچە دورا (توننا)
696026	753852	بالون تاشقى كامېرى (دانە)
16	97	رېزىنكا ئاياغ (تۈمەن پار)
314891	230729	سۇلياۋ ياسالمىلىرى (توننا)
99729	89489	سۇلياۋ يوپۇق
78125	68270	يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق
31914	5166	سۇلياۋ تىپىدىكى ماتېرىياللار (تاختاي ماتېرىياللارنى ئىچىگە ئالىدۇ)
1129	1030	سېمونت (تۈمەن توننا)
877997	812390	خىش (ئۆلچەملىك خىش ھېسابىدا) (تۈمەن دانە)
8322	492	كاھىش (تۈمەن پارچە)
117306	34185	مەرمەر تاش تاختا (كۆادرات مېتىر)
2449083	1489088	گرانت تاش تاختا (كۆادرات مېتىر)
675987	916210	تۈز تاختا ئەينەك (ساندۇق)
63074	87642	كۈندىلىك ئەينەك ياسالمىلىرى (توننا)
392	452	كۈندىلىك فارفور (تۈمەن دانە)
52510	36711	ئوتقا چىداملىق ماتېرىياللار ياسالمىلىرى
1448577	1227836	چوپۇن (توننا)
2041153	1754534	ئىشلەنمىگەن پولات (توننا)
	719812	ئادەتتىكى تۆۋەن قېتىشمىلىق پولات (توننا)
	25007	قېتىشما پولات (توننا)
2031049	1730741	پولات ماتېرىيال (توننا)
2559		چوڭ تىپتىكى شەكىللىك پولات
75761		ئوتتۇرا، كىچىك تىپتىكى شەكىللىك پولات
9919521		پولات چىۋىق
807151	530952	يۆگەلمە چىۋىق (سىم)

27521	21545	تۆمۈر قېتىشمىسى (توننا)
2894	8115	مىس (توننا)
2050	1981	نىكېل (توننا)
50171	39060	ئاليۇمىن (توننا)
18392	12185	ئاليۇمىن ماتېرىيال (توننا)
	2916	چوپۇن تۈرۈپا (توننا)
13	10	قول ھۈندەر سايمىنى (تۈمەن دانە)
555	894	سانائەت پار قازىنى (پار تارقىتىش مىقدارى توننا)
5		مېتال قىرىش ئىستانوكى (دانە)
4330	5047	ناسوس (دانە)
2663	2335	شامالدىرغۇچ (دانە)
121	100	ئوق قازان (تۈمەن يۈرۈش)
	4019	كېچىك تراكتور (دانە)
3625	4339	ئورۇش - يىغىش ماشىنىسى (دانە)
1615	3875	ئاپتوموبىل (دانە)
1280	1980	ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغان ئاپتوموبىل (دانە)
28100	22800	توك چىقىرىش ئۈسكۈنىسى (كىلوۋات)
31300	46000	ئۆزگىرىشچان ئېلېكترو دىۋىنگاتېل (كىلوۋات)
11738706	11968321	ترانسفورماتور (1000 ۋولت - ئامپېر)
36660	24608	ئېلېكتر كابېل (1000 مېتىر)
5666	6657	خەۋەرلىشىش كابېلى (1000 مېتىر)
22213	23647	پولات ئۈزەكلىك ئاليۇمىن يىلىملىق سىم (توننا)
204903	97034	ئاككۇمولىاتور (1000 ۋولت - ئامپېر سائەت)
3646	3873	قۇرۇق باتارىيە (1 - نومۇرلۇق باتارىيە ھېسابدا) (تۈمەن دانە)
496	920	نۇر مەنبەسى (لامپۇچكا) (تۈمەن دانە)

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى
 مىڭ 600 توننا نېفىت (نېفىتلىكلەر جەملىگەن سان،
 تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، 4 مىليارد 992 مىليون كۇب مېتىر
 تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقاردى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ نېفىتلىك
 شۆبە شىركىتى ئىشلەپچىقارغان نېفىت 10 مىليون 601 مىڭ
 توننا، تەبىئىي گاز 2 مىليارد 210 مىليون كۇب مېتىر؛ تارىم
 نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى ئىشلەپچىقارغان نېفىت 5 مىليون
 250 مىڭ توننا، تەبىئىي گاز 1 مىليارد 100 مىليون كۇب
 مېتىر؛ تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى

نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى ئومۇمىي بايان

نېفىت سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى نېفىتلىكلەر 21 مىليون 209

گېئولوگىيەلىك زاھىسى 21 مىليون 650 مىڭ توننىغا، قازغىلى بولىدىغان زاھىسى 5 مىليون 168 مىڭ توننىغا يەتتى؛ قېزىش تەس بولغان زاھىسى باھالاشتا پۈتكەشكە بولىدىغان قېزىش تەس زاھىسىنىڭ 6 مىليون 980 مىڭ توننا ئىكەنلىكى ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، شۇ يىلى 4 مىليون 740 مىڭ توننىسى يۈتكەپ ئىشلىتىلدى.

جۇ ۋېييا

نېفىت - گاز ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى بويىچە ئىشلەپچىقىرىلغان نېفىت 10 مىليون 601 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 498 مىڭ توننا ئاشتى، نېفىتنىڭ زاھاس بىلەن ئېلىش نىسبىتى 9.6 بولدى؛ ئىشلەپچىقىرىلغان تەبىئىي گاز 2 مىليارد 210 مىليون كۇب مېتىرغا يېتىپ، 190 مىليون كۇب مېتىر ئاشتى، يېڭىدىن بارلىققا كەلتۈرۈلگەن نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليون 840 مىڭ 100 توننىغا، تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 445 مىليون كۇب مېتىرغا يەتتى. سۇ بېرىش، گاز بېرىشنى ئەلاشتۇرۇش ئارقىلىق ئېلىنىدىغان نېفىت مىقدارى 111 مىڭ توننا كۆپىيىپ، چىقىدىغان سۇ مىقدارى 184 مىڭ كۇب مېتىر ئازايدى، پۈتۈن نېفىتلىكنىڭ سۇ تەركىبى ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىملاشتى، قويۇق نېفىتتا نېفىت بىلەن گازنىڭ نىسبىتى 0.2دىن يۇقىرى بولدى. كونا قۇدۇقلاردا مەھسۇلات ئاشۇرۇشنىڭ تۈرلۈك تەدبىرلىرى 4963 قۇدۇق - قېتىم ئورۇندىلىپ، بىر يىلدا كۆپەيگەن نېفىت مىقدارى 953 مىڭ توننىغا يەتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى — «ئوبىيالىق 5 - گازلىقى» نى ئېچىش لايىھىسى 4 - ئايدا جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىدىكى مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ، كۆلىمى كۈنگە 1 مىليون 500 مىڭ كۇب مېتىر قىلىپ بېكىتىلدى، 7 - ئاينىڭ 29 - كۈنى قۇرۇلۇش پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، كۈنگە ئىشلەپچىقىرىلغان تەبىئىي گاز 1 مىليون 367 مىڭ كۇب مېتىر، يېنىك ھىدروكاربون 290 نەچچە توننا بولدى، بىر يىلدا سىرتقا 143 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز يۈتكەلدى. قويۇق نېفىتنى قىزىتىپ ئېلىشتا ئىشلىتىلىدىغان گاز مىقدارى 2002 - يىلىدىكىدىن 200 مىليون كۇب مېتىر كۆپەيدى، كۆيدۈرۈلىدىغان مازۇت 132 مىڭ توننا ئازايدى. يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان 8 - رايون ئورخۇ 600 مىڭ كۇب مېتىرلىق تەبىئىي گاز بىر تەرەپ قىلىش پونكىتى، ئۆزگەرتىلىدىغان قاراماي 75 - قۇدۇق تەبىئىي گاز بىر تەرەپ قىلىش پونكىتى قاتارلىق قۇرۇلۇشلار ئۆز ۋاقتىدا ئىشلەپچىقىرىشقا

ئىشلەپچىقىرىلغان نېفىت 2 مىليون 350 مىڭ توننا، تەبىئىي گاز 1 مىليارد 230 مىليون كۇب مېتىر؛ غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى (ئىدارىسى) ئىشلەپچىقىرىلغان نېفىت 3 مىليون 8600 توننا، تەبىئىي گاز 452 مىليون كۇب مېتىر. شىيۇ

شىنجاڭ نېفىتلىكى

نېفىت، گاز تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى جۇڭغار ئوبىيالىقلىقنىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى تاغ ئالدى بەلۋاغىنىڭ يېڭى دائىرىسى، يېڭى قاتلام سىستېمىسىدىكى قورغاس تۈزۈلمىسىدە ئېلىپ بارغان دەسلەپكى تەكشۈرۈشتە زور بۆسۈشلەرگە ئېرىشتى، قورغاس 10 - قۇدۇقنى نۇقتىلىق تەكشۈرۈشتە يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىت، گاز ئېقىمى تېپىلدى، بۇنىڭدىن كۈنگە 44.5 كۇب مېتىر خام نېفىت، 30 مىڭ كۇب مېتىر تەبىئىي گاز ئالغىلى بولىدۇ، يېڭىدىن كۆپەيگەن كونترول قىلىشقا ھەم ئالدىن مۆلچەرلەشكە بولىدىغان نېفىت - گاز ئېكۋىۋالېنتى 218 مىليون توننىغا يەتتى، جۇڭغار ئوبىيالىقلىقنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى ئوبىيالىق 1 - قۇدۇقنىڭ غەربىي ئوبىيالىقنىڭ شەرقىي ئايلىما بەلۋاغىنى دەسلەپكى تەكشۈرۈشتە يېڭى بايقاشقا ئېرىشىلدى؛ موسۇۋەن 8 - ۋە موسۇۋەن 11 - قۇدۇقلىرىنى نۇقتىلىق تەكشۈرگەندە سانائەتكە ئىشلىتىلىدىغان يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىت، گاز ئېقىمى ئېتىلىپ چىقتى، شىمالىي موسۇۋەندىن موسۇۋەنگىچە بولغان ئارىلىقتا ئېنىقلانغان نېفىت زاھىسى 50 مىليون توننىغا يېتىدۇ؛ داباسۇڭ كۆتۈرۈلمىسىدىكى داباسۇڭ 1 - قۇدۇقى، غەربىي شىمالىي گىرۋەكنىڭ ئۇشا ئۈزۈلمىسىدىكى يازلىق 72 - قۇدۇق، ئوبىيالىقنىڭ شەرقىي قىسمىنىڭ فۇكاڭ تۈزۈلمىسىدىكى چارۋىچىلىق 7 - قۇدۇقىنى بۇرغىلاپ تەكشۈرۈش جەريانىدا ياخشى نېفىت، گاز نامايەندىسى كۆرۈلدى. نېفىت ئۇۋىسىنى باھالاش ۋە ئالدىن تەكشۈرۈش، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشىنى زىچ ئۇلاشتۇرۇش ئارقىلىق تەكشۈرۈش - ئېچىش تەننەرخى تۆۋەنلىتىلدى، قۇرۇلۇش مۇددىتى قىسقارتىلدى، تەكشۈرۈش - ئېچىشنىڭ ئومۇمىي ئۈنۈمى ئۆستۈرۈلدى، يېڭى نېفىت رايونى ۋە كونا نېفىت رايونىنى دۈملىما چارلاشتا مۇھىم ئىلگىرىلەش بولدى. يېڭى رايوندا نېفىتنىڭ باھالاپ ئېنىقلانغان گېئولوگىيەلىك زاھىسى 26 مىليون 960 مىڭ توننىغا، قازغىلى بولىدىغان زاھىسى 7 مىليون 818 مىڭ توننىغا؛ كونا نېفىت رايونى نېفىتنىڭ دۈملىما چارلاشتا ئېنىقلانغان

يىلىدىن 2007 - يىلىغىچە بولغان كارخانا تەرەققىيات پىلانى تۈزۈپ چىقىلدى، نۇقتىلىق ھالدا نېفىت، گازنى توپلاپ يەتكۈزۈش، سۇ بېرىش، توك بىلەن تەمىنلەش، تەبىئىي گازدىن پايدىلىنىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى مەخسۇس تېمىلىق تەتقىقات قانات يايدۇرۇلدى، ئۈنۈمنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش، دۆملىتىشنى يولغا قويۇش تەسەۋۋۇرىغا ئاساسەن، «كونا نېفىتلىكلەرنى تەشەش، ئۆزگەرتىش كومۇمىي پىلانى» تۈزۈپ چىقىلدى. مەبلەغ سېلىش قۇرۇلمىسى ۋە مەبلەغ سېلىش كۆلىمى ئەلاشتۇرۇلۇپ، نۇقتىلىق تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ ئۈنۈمى ئۆستۈرۈلدى، بىر يىلدا تەكشۈرۈش، ئېچىشقا بىۋاسىتە سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليارد 602 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 970 مىليون يۈەن كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالدىن تەكشۈرۈشكە سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 275 مىليون يۈەن، نېفىت ئۇۋىسىنى باھالاشقا سېلىنغان مەبلەغ 620 مىليون يۈەن بولدى. ئېچىشقا سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليارد 250 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 706 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بىر يىلدا 339 مىليون 690 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، «ئۈچ چوڭ ئۈنۈم قۇرۇلۇشى» ئېلىپ بېرىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە «نېفىت ئورنىغا گاز ئىشلىتىش» قۇرۇلۇشىغا 289 مىليون 390 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ قۇرۇلۇش پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، نەتىجىدە كۆيدۈرۈلدىغان قويۇق نېفىت 130 مىڭ توننا ئازايتىلىپ، ئېچىش خىراجىتى 40 مىليون يۈەندىن كۆپرەك تېجەپ قېلىندى، تەبىئىي گازنىڭ سىرتقا سېتىش مىقدارى 220 مىليون كۇب مېتىر كۆپىيىپ، 100 مىليون يۈەن كۆپ كىرىم قىلىندى؛ 9 - رايوندىكى يۈندىنى بىر تەرەپ قىلىدىغان «يۈندىنى پاكىز سۇغا ئايلاندۇرۇش» قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇنىڭغا 16 مىليون 280 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ ئارقىلىق كۈنىگە بىر تەرەپ قىلىپ قايتا پايدىلىنىلىدىغان يۇندا مىقدارى 10 مىڭ توننا كۆپىيىپ، مۇھىت قوغداپ قېلىندى، بۇنىڭدا يەنە يىلىغا سۇ پۇلىدىن 18 مىليون يۈەن، يېقىلغۇ پۇلىدىن 10 مىليون يۈەن تېجەپ قالغىلى بولىدۇ؛ مەينەندىكى تەبىئىي گاز ئىشلىتىلىدىغان ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ «توك ئورنىغا گاز ئىشلىتىش» قۇرۇلۇشىغا 34 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ قۇرۇلۇشنىڭ «ئۈچىنى راۋانلاشتۇرۇش، بىرنى تەكشۈرۈش» خىزمىتى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى، بىر قىسىم ئۈسكۈنىلەرگە خېرىدار چاقىرىلىپ، مال زاكاز قىلىندى.

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتىنىڭ ئەمەلىي كاپىتال چىقىمى 6 مىليارد 575 مىليون يۈەن، ئاساسىي تىجارەت كەسپىدىن قىلغان كىرىمى 14 مىليارد 837

كىرىشتۈرۈلۈپ، قىش پەسلىدە قويۇق نېفىت ئېلىشقا خام نېفىت كۆپەيتۈرۈش مەسلىسى ھەل قىلىندى، 6، 7 - ئايلاردىن باشلاپ مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى بىلەن ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى تەبىئىي گاز بىلەن تەمىنلەندى، كۈنىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن سىرتقا 700 مىڭ كۇب مېتىر گاز پۈتكەلدى. سىرتقا پۈتكەلگەن تەبىئىي گاز 87 مىليون كۇب مېتىرغا يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتىدە يېڭىدىن 1431 قۇدۇق قېزىلدى، قېزىلغان قۇدۇقلارنىڭ مېترى 1 مىليون 750 مىڭ مېتىرغا يەتتى، 1 مىليون 841 مىڭ توننا نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى، 445 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بارلىققا كەلتۈرۈلدى، يېڭى قۇدۇقلارنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى نېفىت بېرىش سەۋىيىسى 5730 توننا بولدى. يېڭىدىن قۇرۇلدىغان ياكى چوقۇم قۇرۇلدىغان نېفىت بىر تەرەپ قىلىش پونكىتىدىن 2 سى، تەبىئىي گاز بىر تەرەپ قىلىش پونكىتىدىن 2 سى، قويۇق نېفىتنى قىزىتىپ ئېلىشنى ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش پونكىتىدىن 7 سى، ئۆلچەم پونكىتىدىن 83 تاماملاندى؛ تۈرلۈك تۇرۇبا لىنىيىسىدىن 580.25 كىلومېتىر، خەۋەرلىشىش نۇر كابېلىدىن 93.11 كىلومېتىر ياتقۇزۇلدى؛ يېڭىدىن بىر ترانسفورماتور پونكىتى قۇرۇلدى، ستولبا جازىلىق ترانسفورماتوردىن 475 قوراشتۇرۇلدى، ئېلېكتر سىمىدىن 365.39 كىلومېتىر تارتىلدى، نېفىتلىك تاشپولىدىن 58.46 كىلومېتىر ياسالدى. بىر يىلدا 1 مىليون 799 مىڭ 400 مېتىر قۇدۇق بۇرغىلاندى، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە 1410 قۇدۇق بۇرغىلاندى، بىر يىلدا 1395 يېڭى قۇدۇق ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، يېڭى قۇدۇقلارنىڭ مەمۇلاتى 1 مىليون 76 مىڭ توننىغا، يىلى ئاخىرىدىكى سەۋىيىسى 4511 توننىغا يەتتى. يىلى ئاخىرىغا قەدەر بارلىققا كەلگەن نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 10 مىليون 875 مىڭ 900 توننا، بۇنىڭ ئىچىدە سۇيۇق نېفىت 7 مىليون 290 مىڭ توننا، قويۇق نېفىت 3 مىليون 585 مىڭ 900 توننا؛ تەبىئىي گاز قاتلىمىنىڭ گاز ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليارد 389 مىليون كۇب مېتىرغا يەتتى.

جۇ ۋېيىيا

ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتىدە كومۇمىي پىلان ۋە مەبلەغ سېلىش پىلانىنى باشقۇرۇش ۋە تۈر باشقۇرۇش سىستېمىسى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، كارخانا تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات كۈچەيتىلىپ، شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتىنىڭ 2003 -

مۇلازىمىتى ئورۇنلىرى، ھۆددىگەر سودىگەرلەر بىلەن 1037 پارچە بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش توختامىنى ئىمزا لاندى. بىخەتەرلىك توختامىنىڭ ئالاقىدار ماددىلىرىغا خىلاپلىق قىلغان 12 مەشغۇلات قوشۇنىغا ئىشتىن توختىتىپ تەرتىپكە سېلىش، ئىقتىسادىي جازا بېرىش قاتارلىق تەدبىرلەر قوللىنىلدى. بىخەتەرلىك، سۈپەت، ئۆلچەم، مۇھىت ئاسراش قاتارلىق جەھەتلەردىكى 22 قائىدە - تۈزۈم ئېنىقلاندى، «قۇدۇق بۇرغىلاشتا قۇدۇق كونترول قىلىشنى يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي قائىدىسى»، «قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتىدا قۇدۇق كونترول قىلىشنى يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي قائىدىسى» تۈزۈپ چىقىلدى، «قانناش بىخەتەرلىكىنى باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» گە تۈزىتىش كىرگۈزۈلدى، شىركەتكە قاراشلىق ئورۇنلار ئالاقىدار قائىدە - تۈزۈمدىن 188گە تۈزىتىش كىرگۈزدى ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈردى. نېفىتلىك بازىرىغا كىرگۈزۈلدىغان مەھسۇلاتلار قاتتىق تەكشۈرۈلدى، قۇدۇق بۇرغىلاشقا ياردەم بەرگۈچى دورا قاتارلىق مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتى ۋە بېسىملىق تۇرۇبا قاتارلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ قۇرۇلۇشنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش سالىمىسى كۈچەيتىلدى، ئىشلەپچىقىرىش ئورۇنلىرى بىلەن ئۇچۇر ئالاقىسى ساقلاپ قېلىندى، ساختا، يالغان، ناچار مەھسۇلاتلارنىڭ ۋە قۇرۇلۇش قىلىشقا كاپالەتلىك قىلالمايدىغان قوشۇنلارنىڭ نېفىتلىك بازىرىغا كىرىشىنىڭ ئالدى ئېلىندى. ئىشلەپچىقىرىش مۇتەسسەسلىرى ۋە ئوت ئۆچۈرۈش سىستېمىسىغا 40 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ ئۆزگەرتىش ئېلىپ بېرىلدى، 5 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، بىخەتەرلىكنى ئۆلچەش سايمانى ۋە ئۈسكۈنىسى سېتىۋېلىندى ۋە يېڭىلاندى. بىر يىلدا 819 دانە ئالاھىدە ئۈسكۈنە، 255 دانە نېفىتلىكتە مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان قاچا، ئومۇمىي ئۈزۈنلۈكى 170 مىڭ 400 مېتىر كېلىدىغان 149 تال بېسىملىق تۇرۇبا تەكشۈرۈلدى. تەكشۈرۈپ تېپىلغان ئېغىر نۇقسانلار تۈزىتىلىپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتىكى يوشۇرۇن ئاپەت تۈگىتىلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شىركىتى ئاپتونوم رايون بويىچە بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتىكى ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى.

جۇ ۋېييا

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتىنىڭ پەن تەتقىقات تۈرى 48 تۈر، 221 تېما، بۇنىڭ ئىچىدە تەكشۈرۈش پەن - تېخنىكىسى تۈرى 11، ئېچىش پەن - تېخنىكىسى تۈرى 11، تەكشۈرۈپ ئېچىش قۇرۇلۇشى پەن - تېخنىكىسى تۈرى 13، ئۇچۇر پەن - تېخنىكىسى تۈرى 8، باشقا پەن - تېخنىكا تۈرى 5 بولۇپ، بۇلارغا سېلىنغان پەن تەتقىقاتى ئومۇمىي

مىليون يۈەن، تەكشۈرۈپ ئەمەلىيلەشتۈرگەن پايدىسى 1 مىليارد 757 مىليون يۈەن بولدى. بىر يىلدا تەكشۈرۈش تەننەرخى 0.94 دوللار/تۈلك ئېكۋىۋالېنت بولۇپ، خام چوتتىكى كۆرسەتكۈچتىن 0.07 دوللار/تۈلك ئېكۋىۋالېنت تۆۋەن بولدى؛ بىر يىلدا نېفىت، گازنىڭ بىرلىك مەشغۇلات تەننەرخى 4.06 دوللار/تۈلك بولدى؛ نېفىت، گازنىڭ بىرلىك زاپاس بايقاش تەننەرخى 1.55 دوللار/تۈلك بولۇپ، تەكشۈرۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن كۆرسەتكۈچتىن 0.19 دوللار/تۈلك تۆۋەن بولدى؛ نېفىت، گازنىڭ بىرلىك ئېچىش تەننەرخى 2.81 دوللار/تۈلك بولۇپ، تەكشۈرۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن كۆرسەتكۈچتىن 0.41 دوللار/تۈلك تۆۋەن بولدى.

جۇ ۋېييا

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش نەتىجىسىنى تەكشۈرۈشتە قوللىنىدىغان 7 كۆرسەتكۈچنى، يەنى «خادىملاردا زور ئۆلۈش - يارىلىنىش ھادىسىسى بولماسلىق، پەۋقۇلئاددە ئوت ئاپىتى، پارتلاش ھادىسىسى بولماسلىق، قۇدۇق فونتانلاش تىزگىنسىز قېلىش ۋە قۇدۇق فونتانلاپ ئوت كېتىش ھادىسىسى بولماسلىق، پار قازان بېسىم قاچىسى پارتلاپ كېتىش ھادىسىسى بولماسلىق، بىر قېتىملىق ۋەقەدە ئىقتىسادىي زىيان 300 مىڭ يۈەنگە يېتىدىغان ھادىسە بولماسلىق، بىر قېتىمدا ئېقىپ كېتىدىغان نېفىت 10 توننىغا يېتىپ مۇھىتىنى يۇلغايدىغان ھادىسە بولماسلىق» نى ئىشقا ئاشۇردى، «ئىشلەپچىقىرىشتا زور ئۆلۈم ھادىسىسى سادىر قىلماسلىق» نىشانىنى ئۇدا 3 يىل ئەمەلگە ئاشۇردى.

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتىدە نېفىتلىكتە قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلارنى بىخەتەرلىك بويىچە تەكشۈرۈش ئارخىبى تۇرغۇزۇلدى، نېفىتلىكنىڭ بىناكارلىق بازىرىغا كىرىپ قۇرۇلۇش قىلىشنى ئىلتىماس قىلغۇچى ئورۇنلارنىڭ بىخەتەرلىك جاۋابكارلىقىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالى ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈلۈپ، بىخەتەرلىك تەلپىگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلار تازىلەۋېتىلدى. بىر يىلدا تۈرلۈك قۇرۇلۇش قىلغۇچى قوشۇنلارنىڭ 528 بىخەتەرلىك ئىجازەتنامىسى بېجىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قۇدۇق بۇرغىلاش، قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتىنىڭ 189، قانناش - ترانسپورتىنىڭ 58، باشقا نېفىتلىك مەشغۇلاتى سالاھىيىتىگە ئىگىلەرنىڭ 281، 2002 - يىلى يولغا قويۇلغان 23 بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش توختامى يېڭىۋاشتىن تۈزىتىلدى، يېڭىدىن ئېلىپكىتر رېمونتچىلىقى، گاز بىلەن تەمىنلەش جەھەتتىكى 2 پارچە توختام كۆپەيتىلدى. بىر يىلدا تېخنىكا

تەتقىق قىلىش خىزمىتى كۆپەيتىلدى، كونا نېفىتلىكىنىڭ يوشۇرۇن كۈچىنى قېزىش، ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ۋە زاھاس مەھسۇلاتىنى كۆپەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىلىپ، نېفىتلىك - گازلىقنى ئېچىشتا پۈتۈن گەۋدە بويىچە يۆتكەپ ئىشلىتىش دەرىجىسى ۋە ئېچىش سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى. نېفىت، گاز ئېچىش جەھەتتە «شىنجاڭ نېفىت شىركىتىنىڭ دۆملىمىسى تەكشۈرۈش - ئېچىش تېخنىكىسى» قاتارلىق ئاچقۇچلۇق تېخنىكىلاردا ئۆتكەلگە مۇجۇم قىلىش ئىشى نۇقتىلىق قانات ياپدۇرۇلۇپ، پەن تەتقىقات ئارقىلىق نېفىت مەھسۇلاتى 300 مىڭ توننا كۆپەيتىلدى.

جۇ ۋېييا

يەرلىكىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا ياردەم

بېرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى مارالبېشى، پەيزاۋانلاردىكى يەر تەۋرەشتە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا 400 مىڭ يۈەن، نامراتلارنى يۆلەش قۇرۇلۇشىغا 450 مىڭ يۈەن پۇل، ئەتراپىدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ يوللىرىغا 490 توننا ئاسفالت، ئۇلارنىڭ ئىشلىتىشىگە 16.6 توننا كونا پولات تۇرۇبا، 10 توننا دىزېل، 2 دانە پار قازىنى ياردەم بەردى، يەنە نېفىتلىكتىكى «ئۆمىد» باشلانغۇچ مەكتىپىگە كۆمۈر، كومپيۇتېر، ئوقۇش بۇيۇملىرى قاتارلىق ماددىي ئەشيا لارنى ياردەم قىلدى.

جۇ ۋېييا

شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز گۇرۇھى شىركىتىگە قاراشلىق يەرلىك ئۇنىۋېرسال مۇلازىمەت شىركىتى بولۇپ، ئاساسلىقى نېفىت، تەبىئىي گاز قۇدۇقلىرىنى بۇرغىلاش، قۇدۇق خاتىرىلەش، قۇدۇق ئۆلچەش، نېفىت سىناش، قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى، بۇرغىلاش - قېزىش قۇرۇلۇش تېخنىكىسى مۇلازىمىتى ۋە بىناكارلىق قۇرۇلۇشى، ماشىنىخالىق، تاشيول ترانسپورتى، توك چىقىرىش، توك بىلەن تەمىنلەش، سۇ چىقىرىۋېتىش، سۇ بىلەن تەمىنلەش، خەۋەرلىشىش قاتارلىق كەسىپلەر بىلەن شۇغۇللىنىدۇ. ئىدارە شتابى قاراماي شەھىرىگە تەسىس قىلىنغان. نېفىت قۇرۇلۇشى تېخنىكا قوشۇنىدىن 309 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە بۇرغىلاش ئەترىتى 83، قۇدۇق خاتىرىلەش ئەترىتى 47، قۇدۇق ئاستى مەشغۇلات ئەترىتى 100، نېفىت سىناش ئەترىتى 22، قۇدۇق ئۆلچەش ئەترىتى 57. پۈتۈن ئىدارە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 55 مىڭ 586، تۈرلۈك كەسىپى تېخنىكا خادىمى 19 مىڭ 569، بۇنىڭ

غىراجىتى 145 مىليون يۈەن. دۆلەت باي شىركىتى دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا ۋە ئۇچۇر تۈرلىرى پىلاندىكى ۋەزىپىنىڭ ئورۇندىلىشى %100 بولدى، نېفىتلىك شۆبە شىركىتى دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا ۋە ئۇچۇر تۈرلىرى پىلاندىكى ۋەزىپىنىڭ ئورۇندىلىشى نىسبىتى %95 تىن، پەن - تېخنىكا ۋە ئۇچۇر تۈرلىرىنىڭ سەر خىللىق نىسبىتى %60 تىن، پەن - تېخنىكا ۋە ئۇچۇر تۈرلىرىگە دائىر مۇۋەپپەقىيەتلەرنىڭ قوللىنىلىشى نىسبىتى %90 تىن يۇقىرى بولدى. شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى قاتارلىق 7 ئورۇن بىرلىكتە ئورۇندىغان «تۆۋەن سىڭىشلىك نېفىتلىكىنى يۇقىرى ئۈنۈملۈك قېزىشنىڭ يۈرۈشلەشكەن تېخنىكىسى» دۆلەتنىڭ 2003 - يىللىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ نېفىتلىك شىركىتىنىڭ 13 تۈردىكى مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە «قورام تاشلىق نېفىت ئۆۈسنى سۇ تەركىبى يۇقىرى مەزگىلدە ئېچىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش تەتقىقاتى» تۈرى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «شىمالىي موسۇۋەن نېفىت - گازلىقىدىكى شىمالىي موسۇۋەن 2 - قۇدۇق رايونىنىڭ سەنگۈڭ دەرياسى بەلۋاغىدىكى نېفىت ئۆۈسنى گاز بىلەن ئىتتىرىش تېخنىكىسىنى يارىتىش»، «نېفىت - گاز تەكشۈرۈش - ئېلىش ئۇچۇرى سىستېمىسى» دىن ئىبارەت 2 تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، «جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ يۇرا سىستېمىسىدىكى نېفىت گاز ئۆۈسنىڭ شەكىللىنىش شەرتى ۋە ئۇنى تەكشۈرۈش ئىستراتېگىيىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات» قاتارلىق 10 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ۋاڭ يىلىن ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى نېفىت - گاز تەكشۈرۈش جەھەتتە «جۇڭغار ئويمانلىقىدىكى نېفىت - گاز تەركىبلىك سىستېما ئۈستىدە تەتقىقات» قاتارلىق ئاچقۇچلۇق تېخنىكىلاردا ئۆتكەلگە مۇجۇم قىلىش ۋە ئۇنى كېڭەيتىش، قوللىنىش ئىشنى نۇقتىلىق قانات ياپدۇرۇپ، يەككە تۈردىكى پىششىق يېتىلگەن تېخنىكىلارنىڭ توپلىشى ۋە يۈرۈشلەشنى ۋۇجۇدقا چىقاردى. نېفىت، گازلىقنى ئېچىش، ئىشلەپچىقىرىشتا تەكشۈرۈش بىلەن ئېچىشنى بىرلەشتۈرۈش، تەكشۈرۈش بىلەن ئېچىشنى بىر گەۋدەلەشتۈرۈش، ئېچىش تەتقىقاتىغا ئالدى بىلەن تۇتۇش قىلىش خىزمەت ئۇسۇلىدا چىڭ تۇرۇلۇپ، يېڭى رايونلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىسادى قۇرۇلۇشى تېزلىتىلدى. ئېچىلغان نېفىتلىكى ئىز قوغلاپ تەتقىق قىلىشتا، نېفىت كۆپەيتىشنىڭ يۇقىرى ئۈنۈملۈك، پاراملىق يېڭى تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى، زاھاس ساقلاش تېخنىكىسىنى

ئىچىدە ئالىي ئۇنۋانى بارلار 1203.

شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىنىڭ 2003 - يىلى ئاخىرىدىكى مۈلۈك سوممىسى 13 مىليارد 953 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە تۇراقلىق مۈلۈكنىڭ ئەسلى قىسمى 10 مىليارد 344 مىليون يۈەن، ساپ قىسمى 6 مىليارد 788 مىليون يۈەن، ساپ سوممىسى 6 مىليارد 160 مىليون يۈەن. بار بولغان ئاساسلىق كەسپىي تېخنىكا جابدۇقلىرى 5000 دانە (يۈرۈش)دىن ئارتۇق، بۇنىڭ ئىچىدە بۇرغا 90 دانە (يۈرۈش)، قۇدۇق ئۆلچەش ئۈسكۈنىسى 58 دانە (يۈرۈش)، ئۈنۈپرسال قۇدۇق خاتىرىلەش ئۈسكۈنىسى 35 دانە (يۈرۈش)، قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى ئۈسكۈنىسى 171 دانە (يۈرۈش)، بىناكارلىق قۇرۇلۇش ماشىنا - ماپانلىرى 407 دانە (يۈرۈش)؛ ئۆزى قۇرغان ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ گېنېراتور سىغىمچانلىقى 171 مېگاۋات؛ پىروگراممىلىق خەۋەرلىشىش كومپۇتاتورىنىڭ ئومۇمىي سىغىمچانلىقى 110 مىڭ توپكا؛ 3 سۇ ئامبىرى بولۇپ، سۇ سىغىمچانلىقى 113 مىليون 100 مىڭ كۇب مېتىر.

شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىنىڭ 2003 - يىلىدىكى كىرىمى 8 مىليارد 594 مىليون يۈەنگە، كارخانا قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 120 مىليون يۈەنگە، ھەربىر ئادەمنىڭ بىر يىللىق قوشۇلما قىممەتتىكى ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 56 مىڭ 100 يۈەنگە يەتتى، بىر يىلدا بۇرغىلانغان قۇدۇق مېتىراژى 2 مىليون 26 مىڭ مېتىرغا يەتتى، 132 قاتلام نېفىت سىنالىدى، 8650 قېتىم قۇدۇق ئۆلچەندى، 1722 گېئولوگىيىلىك قۇدۇق خاتىرىلەندى، قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتىدا 3408 ئۆلچەملىك قۇدۇق - قېتىم چوڭ رېمونت، 45 مىڭ 692 ئۆلچەملىك قۇدۇق - قېتىم كىچىك رېمونت قىلىندى. شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ تۆۋەن ئۈنۈملۈك نېفىت - گاز بايلىقى ئاچتى، بىر يىلدا ئىدارە بويىچە 360 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يېڭىدىن 138 مىڭ توننىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بارلىققا كەلتۈرۈلدى، 267 مىڭ 400 توننا نېفىت ھەمكارلىشىپ ئىشلەپچىقىرىلدى.

چېن پىڭ

پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى 90 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنى قولغا كەلتۈردى، 42 تۈر جۇڭگو نېفىت گۇرۇھ شىركىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 40 تۈردە يېڭى تېخنىكا، يېڭى مەھسۇلات يارىتىلدى، 20 تۈردە پاتېنت

ئىلتىماس قىلىندى، پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنىڭ قوللىنىلىش نىسبىتى %95كە يەتتى، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ ئۈمىد قوشۇش نىسبىتى %50كە، پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنىڭ مەھسۇلاتقا ئايلىنىش نىسبىتى %75كە يەتتى. جەنۇبىي قىسىمدىكى مۇرەككەپ گېئولوگىيىلىك قۇدۇق بۇرغىلاشتا مۇھىم بۆسۈش ھاسىل قىلىندى، بۇرغىلاش ھۆددە ئېلىنغان شەرقىي قولتۇق 1 - قۇدۇقنىڭ تۈرلۈك كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ ھەممىسىدە مۇشۇ رايون بويىچە ئەڭ ياخشى رېكورت يارىتىلدى؛ قۇدۇق ئۆلچەشتە مۇرەككەپ تۈزۈلمىدە قۇدۇق ئۆلچەشنى ئىزاھلاش ۋە سەۋىيىلىك قۇدۇق، كىچىك كۆزلۈك قۇدۇق قاتارلىق ئالاھىدە قۇدۇقلارنى ئۆلچەش ئىقتىدارى ھازىرلاندى، ئىزاھلاشنىڭ ئۇيغۇن كېلىش نىسبىتى %86كە يېتىپ، ساھە ئۆلچىمىدىن 11 پىرسەنت پوئىنتى ئېشىپ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى؛ غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈشنىڭ تۈرۈپا قۇرۇلۇشىدا قوللىنىلغان ئۇزاققا ئاققۇزۇش تۈرۈپىسىنى پۈتۈنلەي ئاپتوماتىك كەپشەرلەش ھۈنەر - سەنئەت تېخنىكىسى دۆلەت ئىچىدىكى بوشلۇقنى تولدۇردى.

قۇرۇلۇش تېخنىكىسى مۇلازىمىتىدىكى قورال - سايمان، تېخنىكا سەۋىيىسى يەنىمۇ يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. بىر يىلدا 400 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ZJ70DB چاستوتىسى ئېلېكترونلۇق ئۆزگەرتىلىدىغان بورىۋاي، 2000 تىپلىق بېسىم ئارقىلىق قاتلام بېرىش ماشىنا گۇرۇپپىسى، ZJ40DBT چاستوتىسى ئېلېكترونلۇق ئۆزگەرتىلىدىغان بورىۋاي، ھاۋا تۇمانلىتىپ قۇدۇق بۇرغىلاش ئۈسكۈنىسى قاتارلىق بىر تۈركۈم ئىلغار ئاچقۇچلۇق ئۈسكۈنىلەر سەپلىنىپ، بىر تۈركۈم سەرىپىياتى يۇقىرى، ھۈنەر - سەنئىتى قالاق، يوشۇرۇن خەۋىپ بار قۇرۇلمىلار بىراققا چىقىرىلىپ، ئاساسلىق قۇرۇلمىلارنىڭ يېڭىلىنىش كوئېففىتسېنتى بىر ئاز يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. قۇدۇق سۈپىتىنى مۇستەھكەملەشنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى %98.9 تىن %99.2 كە، قۇدۇق ئۆلچەشنىڭ ئەلالىشىش نىسبىتى %98.6 تىن %99.1 كە، قۇدۇق تەكشۈرۈشنى ئىزاھلاشنىڭ ئۇيغۇن كېلىش نىسبىتى %87.7 تىن %91.8 كە كۆتۈرۈلدى.

چېن پىڭ

ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەھۋالى

1. 2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىدا مەبلەغنى مەركەزلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش، مەبلەغنى مۇۋاپىق ئىشلىتىش داۋاملىق يولغا قويۇلۇپ، 26 مىليون 500 مىڭ يۈەن مالىيە خىراجىتى تېجەپ قېلىندى. مۇئامىلىدىكى قەرز پۇلىنى ئېنىقلاش سالىمىنى زورايتىلىپ، نېفىت ئىدارىسىنىڭ ھەقدارلىق، قەرزدارلىق ئەھۋالى

پارچىلايدىغان گازلىقنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى دۆلەتنىڭ سۈپەتلىك قۇرۇلۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

چېن پېڭ

بازار ئېچىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىنىڭ نېفىتلىك رايونى ئىچىدە بازار ئىگىلەش نىسبىتى مۇقىم ئۆرلىدى، سىرتقى بازار كىرىمى مۇقىم ئاشتى.

نېفىتلىك رايونى ئىچىدىكى بازارلار بىرلىكتە تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش ۋە سىتېمما بويىچە مۇلازىمەت قىلىش قاتارلىق تەدبىرلەر ئارقىلىق، شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتىگە ماسلىشىپ جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ ئوتتۇرا، غەربىي شىمال قىسمى قاتارلىق نۇقتىلىق رايون بۆلەكلىرىدىكى تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ۋە كونا رايونلارنىڭ مەھسۇلاتىنى مۇقىملاش، يېڭى رايونلاردا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بەرپا قىلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى. قۇدۇق بۇرغىلاش، قۇدۇق ئۆلچەش، قۇدۇق خاتىرىلەشنىڭ ئىچكى بازارلاردا ئىگىلىگەن نىسبىتى مۇقىم ھالدا 90% تىن يۇقىرى بولدى. قۇدۇق ئورنى سىناش، تۆشۈك ئېچىش، بېسىم ئارقىلىق قاتلام يېرىش، نېفىت سىناشتا 100% لىك نىسبەت داۋاملىق ساقلاپ قېلىندى. بىر يىلدا باغلىنىشلىق سودىدىن 5 مىليارد 436 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى.

دۆلەت ئىچى بازارلىرىدا تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىدىكى بازارلار نۇقتا قىلىنىپ، تارىم، تارىم دەرياسى، چىڭخەي، چاڭچىڭ قاتارلىق نېفىتلىك بازارلىرى پۇختا قەدەم بىلەن ئېچىلدى، غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش، جۇڭخۇا لىنىيىسى قاتارلىق تۇرۇبا يولى قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىلدى، بىر يىلدا سىرتقى بازارلارنىڭ دۆلەت ئىچى قىممىدا 545 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىدا قىلىنغان كىرىم 305 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %29.2 ئاشتى.

چەت ئەل بازارلىرىدا قۇدۇق بۇرغىلاش ۋە قۇرۇلۇش قىلىش، لايىھىلەش باشلاپ قىلىنىپ، ئوتتۇرا ئاسىيا، ئوتتۇرا شەرق، جەنۇبىي ئامېرىكا، ئافرىقا قاتارلىق 4 رايوندىكى 9 دۆلەتتە تېخنىكا مۇلازىمىتى ۋە قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىلدى. چەت ئەل بازارلىرىدا قىلىنغان كىرىم 336 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %112 ئاشتى.

2003 - يىلى سىرتقى بازارلاردا قىلىنغان كىرىم 881 مىليون يۈەن بولۇپ، ئاساسىي تىجارەت كەسپىدە قىلىنغان كىرىمنىڭ %10.3 نى ئىگىلىدى.

چېن پېڭ

ئابدۇغلاشتۇرۇلدى. ھازىر بار مۈلۈك ئۈزۈل - كېسىل ئېنىقلىنىپ، مۈلۈك باشقۇرۇش چارىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، مۈلۈك سۈپىتى ئۈزلۈكسىز ئۆسۈش، مۈلۈك ساقلاش پەندىمۇ ئەلالىشىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىندى.

2. مەبلەغ باشقۇرۇش، خېرىدار چاقىرىش - خېرىدار بولۇشنى باشقۇرۇش قاتارلىقلارغا دائىر قائىدە - تۈزۈملەر مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، مەبلەغ سېلىشنى باشقۇرۇش تەرتىپى قېلىپلاشتۇرۇلدى. تۈرلەرنى قارار قىلىشتا ئىقتىساد، تېخنىكا جەھەتتىن قاتتىق دەلىللەش تۈزۈمى يولغا قويۇلۇپ، گۈرۈھ شىركىتى، نېفىت ئىدارىسىنىڭ مەمۇرىيەت پىخنىسى، باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ كەسپىي تەكشۈرۈش پىخنىسىدىن ئىبارەت «ئىككى قاتلام، ئۈچ دەرىجىلىك» قارار چىقىرىش تۈزۈمى بەرپا قىلىندى؛ سېلىنغان مەبلەغقە جاۋاب قايتۇرۇش تۈزۈمى قاتتىق يولغا قويۇلۇپ، تۈر باشقۇرۇش جاۋابكارلىقى يەنىمۇ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، مەبلەغ سېلىش ئۈنۈمى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

3. باغلىنىشلىق سودىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى بىلەن قەرەلى 3 يىللىق بولغان باغلىنىشلىق سودىنىڭ تۈرگە ئايرىلغان كېلىشىمى ئىمزالىنىپ، يېڭى ئىستراتېگىيىلىك ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىلدى.

4. قانۇن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش تورى قۇرۇلۇپ، قانۇنىي ئېھتىيات سىتېمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. بىر يىلدا بىر قەدەر چوڭ ئەرەز - شىكايەت دېلوئىسىدىن 7 مى بىر تەرەپ قىلىندى، دېلو نىشانغا چېتىلمىدىغان پۇل 80 مىليون يۈەندىن ئاشىدۇ. ئىدارىگە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ چەتكە چېتىشلىق ئىقتىسادىي ماجىرا دېلوئىسىدىن 10 نەچچىسى بىر تەرەپ قىلىندى. 2003 - يىلى باشقۇرۇش ئىدارىسى دۆلەت سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش باش ئىدارىسى ۋە سودا مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «توغخامغا رىئايە قىلغان، ئىناۋەتنى ساقلىغان كارخانا» ۋە «جۇڭگودىكى ئىناۋەت سىستېمىسى بويىچە بەلگىلەنگەن 500 ئىناۋەتلىك ئۆلگە ئورۇن» نىڭ بىرى دېگەن نامغا ئېرىشتى.

5. سۈپەت باشقۇرۇش سەۋىيىسى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈلدى. 19 ئورۇن سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ گۇۋاھلىقىدىن ئۆتتى، قۇدۇق بۇرغىلاش قۇدۇق گەۋدىسىنىڭ لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %100 كە يەتتى. قۇرۇلۇش شىركىتىنىڭ غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىدىكى كەينى - كەينىدىن كەپشەرلەنگەن 1205 ئاچال ئېغىزىنىڭ بىر قېتىمىدىلا لېنتىغا ئېلىنىشنىڭ لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %100 كە يېتىپ، قۇرۇلۇش سۈپىتى بويىچە يېڭى رېكورت يارىتىلدى؛ قۇرۇلۇشقا قاتناشقان ياقا قېتىمدا

4.6% بولۇپ، %50 تۆۋەنلىدى. نېفىت ئىدارىسىگە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن 2003 - يىللىق بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتا ئىلغار ئورۇن، گۈرۈھ شىركىتى تەرىپىدىن گۈرۈھ شىركىتى بويىچە 2003 - يىللىق بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش، مۇھىت ئاسراشتىكى ئىلغار كارخانا دەپ نام بېرىلدى.

چېن پېلا

تارىم نېفىتلىكى

تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت ئەھۋالى
2003 - يىلى تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى بويىچە ئېنىقلىنىپ تىزگىنلەنگەن نېفىت زاپىسى 145 مىليون توننىغا، تەبىئىي گاز 25 مىليارد 749 مىليون كۇب مېتىرغا، 3 - دەرىجىلىك زاپاس ئېكۋىۋالېنتى 317 مىليون توننىغا يەتتى. بىر يىلدا ئىشلەپچىقىرىلغان نېفىت 5 مىليون 250 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 230 مىڭ توننا ئاشتى، 4 مىليون 980 مىڭ توننا نېفىت سېتىلدى، 1 مىليارد 100 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىلدى، 320 مىڭ توننا نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەندى، 420 مىڭ توننا ئورپىيە ئىشلەپچىقىرىلدى. سېتىشتىن قىلىنغان كىرىم 8 مىليارد 945 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %34، ئېلىنغان پايدا 3 مىليارد 508 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %94.9، تاپشۇرۇلغان باج 1 مىليارد 136 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %60 ئاشتى، نېفىت، گازنىڭ بىرلىك مەشغۇلات نەتىجىسى 2.65 دوللار/تۇڭ بولدى.

لى پېيۇ

نېفىت، گاز تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتىدە 14 قۇدۇقتا يېڭىدىن سانائەتكە كېرەكلىك نېفىت، گاز ئېقىمى تېپىلدى، قۇدۇق بۇرغىلاشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %43.75 بولدى. ئۇچتۇرپان پارامېتىر 1 - قۇدۇقىنىڭ بور سىستېمىسىنى ئۆلچەشتە يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نېفىت، گاز ئېقىمى تېپىلدى، 6 مىللىمېتىرلىق شوتتوس بىلەن مەھسۇلات ئىزدىگەندە، كۈنلۈك مەھسۇلاتى 3.173 كۇب مېتىر نېفىت، 196 مىڭ كۇب مېتىر تەبىئىي گاز بولدى، 100 مىليون توننا دەرىجىلىك نېفىت، گاز ئۇۋىسى بايقىلىپ، ئۇچتۇرپان ئوبۇلىمىدىكى نېفىت، گازنى تەكشۈرۈشتە زور بۆسۈش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. شەرقىي مانجىر 1 - قۇدۇقىنى چوڭقۇرلىتىپ بۇرغىلىغاندا، سانائەتكە ئىشلىتىلىدىغان گاز

بىخەتەرلىك، مۇھىت ئاسراش ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسىدا 12 ئورۇن HSE باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ ۋە كەسپىي بىخەتەرلىك، ساغلاملىق سىستېمىسىنىڭ گۇۋاھلىقىدىن ئۆتۈپ، 5 ئورۇن مۇھىت باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ گۇۋاھلىقىدىن ئۆتۈپ، مۇكەممەل بولغان بىخەتەرلىك باشقۇرۇش تورى بەرپا قىلىندى. قۇدۇق بۇرغىلاشتا «يەككە قۇدۇق بويىچە نازارەت قىلىش»، قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتىدا «سەييارە نازارەت قىلىش»، قۇرۇلۇش ئىشلىرىدا «تۈرلەر بويىچە نازارەت قىلىش»، ترانسپورتتا «ھەرىكەتلىك نازارەت قىلىش»، ئېلېكتر ئىستانسىلىرىدا «بىخەتەر ھەرىكەت ئانالىزىنى نازارەت قىلىش» تىن ئىبارەت 5 خىل نازارەت ئەندىزىسىنى يولغا قويۇش ئۈستىدە ئىزدىنىلدى. 2003 - يىلى نېفىت ئىدارىسى قۇدۇق بۇرغىلاش، قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى، نېفىت سىناش، نېفىتلىك قۇرۇلۇش قاتارلىق 14 قۇرۇلۇش مەشغۇلاتى قوشۇنى ئىچىدە «يېشىل» مەشغۇلاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلدى. كەڭ ۋە چوڭقۇر بولغان پاكىز ئىشلەپچىقىرىش ۋە يېشىل مەشغۇلات قىلىش تەربىيىسى قانات يايدۇرۇلدى، كونكرېت يولغا قويۇش جەريانىدا، يېشىل مۇھىت ئاسراش ئۇقۇمى ۋە تۈرلۈك مۇھىت ئاسراش تەدبىرلىرى «ئىككى كىتاب، بىر جەدۋەل» گە سىڭدۈرۈلدى، تېخىمۇ ئىلگىرىلەپ ھەربىر قۇرۇلۇش، ھەربىر مەشغۇلات ۋە ھەربىر قۇرۇلۇش ھالقىسىغا ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى.

بۇرغىلاش شىركىتى ئالىي مەكتەپلەر بىلەن ھەمكارلىشىپ، مۇھىت ئاسراش تىپىدىكى سېغىز بۇتقىنى تەتقىق قىلىپ ياساپ، يەر قاتلىمى ۋە يەر پوستىدا كېلىپ چىقىدىغان بۇلغىنىش مەسىلىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن ھەل قىلدى. «قۇدۇق بۇرغىلاشتا جىنىس ئۇۋىقىنى بىر تەرەپ قىلىشنى سەرغىللاشتۇرۇش، سېغىز بۇتقىلىق كېرەكسىز سۇيۇقلۇقنى يىغىۋېلىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشنى باشقۇرۇش لايىھىسى» يولغا قويۇلۇپ، كېرەكسىز سۇيۇقلۇقنىڭ يىغىۋېلىنىش نىسبىتى %60 تىن %80 گە ئۆستۈرۈلدى.

2003 - يىلى نېفىت ئىدارىسى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۈرۈپ، مەخسۇس تۈرلەر بويىچە تۈزەش، بىخەتەرلىكنى تەكشۈرۈشنى 10 قېتىم ئېلىپ بېرىپ يوشۇرۇن ھادىسىنى ئۆز ۋاقتىدا تۈگەتتى.

2003 - يىلى نېفىت ئىدارىسى زور، ئالاھىدە ھادىسىلەرنىڭ يۈز بېرىشىنى ئۈنۈملۈك ھالدا تىزگىنلىدى، ئادەتتىكى ئىشلەپچىقىرىش ھادىسىسى 2002 - يىلىدىكىدىن %17 ئازايدى، مىڭ ماشىنا بويىچە ئۆلۈش نىسبىتى

ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى تېزلىتىلىپ، خادا دۆڭنىڭ مەھسۇلات ئىقتىدارى كۆلىمى 800 مىڭ توننىدىن 1 مىليون 300 مىڭ توننىغا كۆپەيتىلدى، شۇ يىلى 1 مىليون 140 مىڭ توننا نېفىت ئېلىندى؛ قەدىسى بۈگۈرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى كۆلىمى 250 مىڭ توننىدىن 350 مىڭ توننىغا كۆپەيتىلدى، شۇ يىلى 290 مىڭ توننا نېفىت ئېلىندى.

لى پېيىۋ

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى

2003 - يىلى تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى 33 تېمىنى يولغا قويۇپ، 8 تۈردە ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا، 4 تۈردە گۇرۇھ شىركىتىنىڭ تېخنىكا يېغىلاش مۇكاپاتىغا، 2 تۈردە دۆلەتنىڭ يېڭى تېخنىكىنى ئىشلىتىش پائىتىغا ئېرىشتى. گېئولوگىيەلىك ئۈنۈمى ئېشىپ كەتتى. تەتقىقات جەھەتتە مانجىر ئويمانلىقى ۋە ئۇنىڭ چۆرىسىدىكى شەرقىي ئۆستەك قۇمناشلىقى، ئۇچتۇرپان ئويمانلىقى، ئوتتۇرا تارىم سلور سىستېمىسى، قەدىسى بۈگۈر يوشۇرۇن تېغىنىڭ كارىست سىستېمىسىنى تەتقىق قىلىشتا يېڭى ئىلگىرىلەشلەر بولدى. تەكشۈرۈش - ئېچىشنىڭ يۈرۈشلەشمە تېخنىكىسى جەھەتتە ئۈستۈن قاتلامنى ئىنچىكە تەكشۈرۈش كۈچەيتىلىپ، قوزغىتىش ئۇسۇلى ۋە كۆزىتىش سىستېمىسى سەرخىللاشتۇرۇلۇپ، ئىزاھلاشنىڭ ئىنچىكەلىكى ئۆستۈرۈلدى، ئۇچتۇرپان، غەربىي جەنۇبىي تارىم، ئوتتۇرا تارىم، چۆل قاتارلىق رايونلاردا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىشنىڭ نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولدى، يەر تەۋرىتىش ماتېرىياللىرىنىڭ سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى؛ قىشقىرلىقتىن ساقلىنىپ پارچىلاش تېخنىكىسى، يۇقىرى بېسىم ئارقىلىق كۆز پەرقەندۈرۈشنى ئۆلچەش - سىناش تېخنىكىسى، ئادەتتىن تاشقىرى چوڭقۇر كىچىك كۆزلۈك قۇدۇقتىن كېرىن ئېلىش تېخنىكىسى قاتارلىقلارنىڭ قوللىنىلىش ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى، ئادەتتىن تاشقىرى چوڭقۇر گوريزونتال قۇدۇقلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشنى ئۆلچەش - سىناش تېخنىكىسى دۆلەت ئىچىدە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى. 10 - بەش يىللىق پىلاندىكى دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىشتىكى نۇقتىلىق تېمىسى — «تارىم ئويمانلىقىدىكى ئوتتۇرا، چوڭ گازلىقنى تەكشۈرۈش - ئېچىشنىڭ ئاچقۇچلۇق تېخنىكىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات» تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ھەمدە A دەرىجىلىك باھاغا ئېرىشتى، تەبىئىي گازنى يۇقىرى تېمپېراتۇرا، يۇقىرى بېسىملىق ئىسسىقلىقتا تەقلىدى سىناش قۇرۇلمىسى، يۇقىرى سۈرئەتتە قاتلام قوزغىتىش قاتارلىقلاردا مۇھىم نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى؛ رەقەملىك نېفىتلىك قۇرۇلۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەشلەر بولۇپ، رامكا سىستېمىسىنى لايىھىلەش ۋە

ئېلىمى تېپىلىپ، مانجىر ئويمانلىقى ۋە ئۇنىڭ چۆرىسىدىن سلور سىستېمىسىغا دائىر زور بۆسۈش بولغانلىقىدىن دېرەك بەردى. خادا دۆڭ نېفىتلىكىنى دۇملىما تەكشۈرۈشتە مۇھىم ئىلگىرىلەش بولدى، نېفىتنىڭ يېڭىدىن ئېنىقلانغان زاپىسى 28 مىليون 900 مىڭ توننا بولۇپ، جەمئىي ئېنىقلانغان زاپاس 77 مىليون 590 مىڭ توننىغا يەتتى. جەنۇبىي بۈگۈر ئوردوۋىك سىستېمىسىغا تەۋە يوشۇرۇن تاغنى تەكشۈرۈپ بىر گەۋدىلەشتۈرۈپ ئېچىشتا مۇھىم ئىلگىرىلەش قولغا كەلدى، قەدىسى بۈگۈر 15 - قۇدۇق رايونى ۋە جەنۇبىي ساغماننىڭ شەرقىي رايون بۆلىكىنى تەكشۈرۈش، قەدىسى بۈگۈر 40 - ۋە قەدىسى بۈگۈر 2 - قۇدۇق رايونىنى تىزگىنلەشتە يېڭىدىن كۆپەيگەن نېفىت، گاز زاپىسىنىڭ ئېكۋىۋالېنتى 87 مىليون 280 مىڭ توننا بولدى. ئوتتۇرا تارىم سلور سىستېمىسىنى ئالدىن ئۆلچەشتە يېڭىدىن كۆپەيگەن نېفىت زاپىسى 63 مىليون 810 مىڭ توننا بولۇپ، بۇ جاي يېقىنقى مەزگىلدە نېفىت تەكشۈرۈشتىكى مۇھىم دائىرە بولۇپ قالدى. كۆكيار قېتىشما پارچىلاش گازلىقى ئاستىدىكى 3 - دەۋرنى باھالاپ تەكشۈرۈشتە مۇھىم ئىلگىرىلەش بولدى، ئېنىقلىنىپ تىزگىنلەنگەن نېفىت، گاز ئېكۋىۋالېنتى ئاز كەم 20 مىليون توننىغا يەتتى. جەنۇبىي بۈگۈرنىڭ شەرقىي يانتۇلۇقىدىكى جەنۇبىي بۈگۈر 62 - قۇدۇقنىڭ تاش كۆمۈر دەۋرىدە، شەرقىي تارىم رايونىنىڭ شەرقىي يېڭىسۇ 2 - قۇدۇقىنىڭ كېسىرى سىستېمىسىدا ياخشى نامايەندە كۆرۈلۈپ، تەكشۈرۈشنىڭ يېڭى دائىرىسى ئېچىلدى.

لى پېيىۋ

نېفىتلىك ئېچىش ئەھۋالى

2003 - يىلى تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتىدە يېڭىدىن كۆپەيگەن ئىشلىتىشكە بولىدىغان نېفىتنىڭ ئېلىشقا بولىدىغان زاپىسى 5 مىليون 700 مىڭ توننىغا يەتتى، نېفىتلىكنىڭ تەبىئىي تەدرىجىي كېمىيىش نىسبىتى %11.01، ئۇنىۋېرسال تەدرىجىي كېمىيىش نىسبىتى %6.04، ئۇنىۋېرسال سۇ تەركىبلىك نىسبىتى %53 بولۇپ، نېفىتلىك ئېچىشنىڭ يۇقىرى سەۋىيىسى ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئوتتۇرا تارىم 4 -، جەنۇبىي بۈگۈر، شەرقىي ئۆستەك قاتارلىق كونا نېفىتلىكلەردە نېفىت ئۆزۈسىنى ئىنچىكە تەسۋىرلەش ئاساس، مەھسۇلاتنىڭ سۇيۇقلۇق قۇرۇلمىسىنى تەشەش ئاساسى لىنىيە قىلىنىپ، ئۇنىۋېرسال تۈزەش ئېلىپ بېرىلىپ، سۇ تەركىبىنىڭ تېز ئۆرلەپ كېتىش ۋەزىيىتى كونترول قىلىنىپ، مەھسۇلاتنىڭ مۇقىم بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىندى. بىر يىلدا 86 قۇدۇق - قېتىم نېفىت ئاشۇرۇش تەدبىرى قوللىنىلدى، تەدبىرنىڭ ئۈنۈملۈك بولۇش نىسبىتى %86 بولۇپ، 254 مىڭ 400 توننا نېفىت كۆپەيدى. يېڭى رايونلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش

ئۇنى يولغا قويۇش لايىھىسى تاماملاندى.

لى پېيىۋ

كارخانا باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى «ئىلمىي باشقۇرۇش يىلى» پائالىيىتىنى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇپ، باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈردى، باشقۇرۇش ئەندىزىسىدە يېڭىلىق ياراتتى. پىلانلىق باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مالىيىنى مەركەزلەشتۈرۈپ ھېسابلاپ بارلىق خادىملار بويىچە تەننەرخ سەرپىياتىنى تىزگىنلىدى، قانۇن - تۈزۈملەرنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، ئۇچۇر ئارقىلىق باشقۇرۇشنى ئىلگىرى سۈردى. تەكشۈرۈش - ئېچىشنىڭ 1 - مېھىدىكى ئورۇنلار ئىمتىرانتېگىيلىك بىرلىشىش ۋە يۇغۇرۇلما باشقۇرۇشنى يولغا قويۇپ، «ئا»، «ب» تەرەپلەرنىڭ خىزمەت ئاكتىپلىقىنى ئىلگىرى سۈردى. 13 ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەردىكى 133 قۇدۇق بۇرغىلاش سۇيۇقلۇقى ماتېرىياللىرى زاۋۇتى، سودىگەرلىرى نەق مەيداندا تەكشۈرۈلۈپ، 55 شاللىۋېتىلدى. ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش ھەققىدە 22 تۈزۈم تۈزىتىلدى ۋە يېڭىدىن تۇرغۇزۇلدى.

لى پېيىۋ

بىخەتەرلىك ۋە مۇھىت ئاسراش ئەھۋالى

2003 - يىلى تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتىدە زور ھادىسە كۆرۈلمەي، ئۇدا 5 يىل بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. مۇھىم ئاسراش سېلىنىشى ۋە مۇھىت بۇلغاشنى تىزگىنلەش سالىقى زورايىتىلىپ، مۇھىتنى ئېغىر دەرىجىدە بۇلغاش ھادىسىسى تۈگىتىلدى. «يۇقىرى خەتەرلىك كېرەكسىز سانائەت سۈيىنى COD ئۆلچەپ بېكىتىش ئۈسۈلى ئۈستىدىكى تەتقىقات» دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى ھەمدە دۆلەت ئۆلچىسى قىلىندى. ياقا، خادا دۆڭلەردىكى 4 ئېچىش قۇرۇلۇشى دۆلەتنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك مۇھىت ئاسرىشىدىكى 100 ياخشى قۇرۇلۇش بولۇپ باھالاندى. قۇملۇق تاشيولىدىكى ئىھاتە ئورمانلىقىدىن ئىبارەت ئېكولوگىيىلىك قۇرۇلۇشتا ئومۇميۈزلۈك ئىش باشلاندى. ئىشلەپچىقىرىش سورۇنلىرىدىكى زەھەرلىك، زىيانلىق ئېلېمېنتلارنى پەرقلىنىدۇرۇش ۋە باھالاپ بېكىتىش مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، تەكشۈرۈپ ئۆلچەش نىسبىتىسى %92.8 كە يەتكۈزۈلدى؛ ساغلاملىق جەھەتتىن بەدەن تەكشۈرۈش دائىرىسى كېڭەيتىلدى، بەدەن تەكشۈرۈش نىسبىتى %98.6 كە يېتىپ، كەسپىي كېسەللىك ۋە كەسپىي كېسەللىك ھادىسىسى تۈگىتىلدى.

لى پېيىۋ

نېفىتلىك بىلەن يەرلىكىنىڭ ئورتاق

قۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى يەرلىكىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا پائال ياردەم بېرىپ، قىيىنچىلىقى بارلارغا ياردەم بېرىش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئىشلىرى قانات يايدۇردى. 550 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان خوتەن دەرياسى گازلىقىنىڭ گاز بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشىدا ئومۇميۈزلۈك ئىش باشلاندى. بۇ قۇرۇلۇش كەلگۈسىدە خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ۋە پۈتكۈل جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى كەمچىل بولۇش ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىپ، شۇ يەردىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى يۇقىرى كۆتۈرىدۇ. 30 نەچچە مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان كورلا شەھىرىدىكى كۈنچى دەرياسىنىڭ جەنۇبىي قىرغىقىغا سېلىنغان قۇرۇلۇش پۈتەي دەپ قالدى. 218 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان تارىم قۇملۇق تاشيولى ئىھاتە ئورمانلىقىدىن ئىبارەت ئېكولوگىيىلىك قۇرۇلۇشنىڭ سۈرئىتى تېزلىتىلدى. بۇ قۇرۇلۇش شىمالدا قۇملۇق تاشيولىنىڭ شورتاڭ ئۇچاستىسىدىن باشلىنىپ، جەنۇبتا دۆلەت يولى «315» لىنىيىسىگە بارىدۇ، ئۇزۇنلۇقى 436 كىلومېتىر، كەڭلىكى 72 - 78 مېتىر. بۇ قۇرۇلۇش ئۈچۈن سۇ پۈركۈش قۇدۇقىدىن 114 نى بۇرغىلاشقا، گېنېراتور، ناسوس ۋە سۇ بىلەن تەمىنلەشنىڭ باش قىسىم سىستېمىسىنىڭ ھەر قايسىسىدىن 114 يۈرۈش ئورنىتىشقا، ئاز كەم 20 مىليون تۈپ ھەر خىل كۆچەت تىكىشكە توغرا كېلىدۇ، بۇ قۇرۇلۇش پىلان بويىچە 2005 - يىلى پۈتۈدۇ.

2003 - يىلى شۆبە شىركەت 7 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ چىقىرىپ يەرلىكىنىڭ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىشكە، نامراتلارنى يۆلەش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ۋە ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇشقا ئىشلەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاقسۇنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇشىغا بېرىلگەن ياردەم 2 مىليون يۈەن، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى بولغان رايونلارغا قىلىنغان ئىشانە 2 مىليون يۈەندىن كۆپ، بۈگۈر، نىلقا، لوپ، قاراقاش ناھىيىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا بېرىلگەن ياردەم 2 مىليون 500 مىڭ يۈەندىن كۆپ، كورلا شەھىرى تېكىچى يېزىسى تۆۋەن چارچى كەنتىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپتە «بىرى - بىرىگە ياردەم بېرىش» تىن ئىبارەت ئوقۇش ياردەم پۇلى پائالىيىتى يولغا قويۇلۇپ، قىيىنچىلىقى بار 40 ئوقۇغۇچىنىڭ 9 يىللىق مەجبۇرىيەت ماڭارپىنى تاماملىشىغا ياردەم بېرىلدى.

لى پېيىۋ

تارىم نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت ئەھۋالى

2003 - يىلىغا كەلگەندە تارىم نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 2120 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كادىر 1019، ئىشچى 1101، كۆلەپلىكتىكى ئىگىلىكتىكى ئائىلە ئاۋابىئات ئىشچى 834، ئورگاندىكى باشقارما، ئىشخانا 10، ئاساسىي قاتلام ئورۇن 16. تىجارەت كىرىمى 1 مىليارد 617 مىليون يۈەن، تىجارەت پايدىسى 46 مىليون 20 مىڭ يۈەن بولدى.

خاۋ كۇيىپىلا

كارخانا باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى تارىم نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى كەسىپلەرنىڭ ئورنىنى بەلگىلەش لايىھىسىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئىچكى جەھەتتە كەسىپلەرنى بىرلەشتۈرۈش ۋە قايتا تەشكىللەشنى پائال يولغا قويدى. قۇرۇلۇش تېخنىكىسى مۇلازىمىتى كەسىپنى كۈچەيتىش، ماددىي ئەشيا، ئۆي خوجىلىقى مۇلازىمىتى كەسىپنى سەرغىللاشتۇرۇش، ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش مۇلازىمىتى كەسىپنى مەخسۇسلاشتۇرۇش ئارقىلىق كەسىپ قۇرۇلمىسىنى ئەلالاشتۇردى؛ باغلىنىشلىق بازار سودىسىنى مۇستەھكەملەش، نېفىتلىككە مۇلازىمەت قىلىش بازىرىنى كېڭەيتىش، سىرتقى نېفىت بازارلىرىنى ئېچىش، كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى بازارلارنى قېلىپلاشتۇرۇش ئارقىلىق، بازارلارنى ئېچىش سالىقىنى زارايتىپ، كارخانىنىڭ تەرەققىيات ماكانىنى كېڭەيتتى؛ يېڭى تۈرلەرنى ئېچىش، تۈر دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش ۋە قۇرۇلمىلارنى يېڭىلاش، شۇنىڭدەك تۈر ۋە كاپىتال باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئارقىلىق، ئىقتىسادنىڭ يېڭى ئېشىش نۇقتىسىنى يېتىلدۈردى؛ ئىستراتېگىيىلىك باشقۇرۇش، تەدبىر باشقۇرۇش، مالىيە باشقۇرۇش، سۈپەت باشقۇرۇش ۋە بىخەتەرلىك باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئارقىلىق، كارخانا باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى يەنىمۇ ئۆستۈردى؛ ئادەم كۈچى بايلىقىنى تەقسىملەشنى سەرغىللاشتۇرۇش، ئىختىساسلىقلارنى يېتىشتۈرۈش مېخانىزمىنى ساغلاملاشتۇرۇش، ئىختىساسلىقلار بۇلىقىنى ئېچىش سىياسىتىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئارقىلىق، ئادەم كۈچى بايلىقىنىڭ ئېچىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، كارخانىنىڭ تەرەققىياتىغا كاپالەتلىك قىلدى.

مالىيە باشقۇرۇش جەھەتتە، تارىم نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى مالىيە - بوغالتىرلىق خادىملىرى، ئىقتىسادىي تەپتىشلىك خادىملىرىنى كارخانا بوغالتىرلىق

كەسىپ بويىچە تەربىيىلدى؛ مالىيىنى تەكشۈرۈش ۋە كىرىم چىقىم ئىقتىسادىي تەپتىشلىكىنى كۈچەيتىپ، تىجارەت ئەھۋالىنى ئويىپكىتىپ ئىنكاس قىلىشتا چىلا تۈردى؛ نورما ئۆلچىمىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈپ، مۇۋاپىق باھا سىستېمىسىنى تۈزۈپ چىقتى؛ تەننەرخ كونترول قىلىش ۋە مەبلەغ باشقۇرۇش تەدبىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مەبلەغنىڭ ئىشلىتىلىشى ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. سۈپەت باشقۇرۇش جەھەتتە، سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسى ساغلاملاشتۇرۇلدى، سۈپەت قوللانمىسىغا تۈزىتىش كىرگۈزۈلدى، سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ماقۇللاندى؛ سۈپەت ۋە ئۆلچەمنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ۋە كونترول قىلىش ئۈسكۈنىسى سەپلەندى، جەريان سۈپەتسىنى باشقۇرۇش، تىزگىنلەش كۈچەيتىلدى؛ سۈپەت گۇۋاھلىقى ئاكتىپ يولغا قويۇلۇپ، ISO9000 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسىغا گۇۋاھلىق بېرىش خىزمىتى تاماملىنىپ، مەھسۇلات سۈپىتى ۋە مۇلازىمەت سۈپىتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. بىخەتەرلىك باشقۇرۇش جەھەتتە، رەھبىرىي كادىرلارنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى؛ كەسىپى ساغلاملىق، بىخەتەرلىك، مۇھىت باشقۇرۇش سىستېمىسىغا گۇۋاھلىق بېرىش تۈزۈمى ئورنىتىلدى، HSE باشقۇرۇش سىستېمىسى پائال يولغا قويۇلۇپ، بىخەتەر تەرتىپكە سېلىش، ئۆزگەرتىش كۈچەيتىلىپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش، زور ھادىسە سادىر بولماسلىق ئىشقا ئاشۇرۇلدى، قوشۇن قۇرۇلۇشنى كۈچەيتىش جەھەتتە، 34 ئاساسىي قاتلام ئەترەت، پونكىت ئۆلچەمگە يېتىش بويىچە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى.

خاۋ كۇيىپىلا

بازار ئېچىش ئەھۋالى

2003 - يىلى تارىم نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى بازار ئېچىش سالىقىنى زورايتتى. (1) باغلىنىشلىق سودا بازىرى مۇستەھكەملەندى. ئىتتىپاقلىشىش، بىرلىكتە راۋاجلىنىش پىرىنسىپى بويىچە، باغلىنىشلىق سودا توختامى ئادا قىلىنىپ، سۈپەت ئۆلچىمى قاتتىق ئىجرا قىلىنىپ، نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈش سالىقى زورايتىلدى. باغلىنىشلىق سودا مۇلازىمىتى سۈپىتى كۆرۈنەرلىك يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ، نېفىتلىكتىكى تەكشۈرۈش - ئېچىشنىڭ ئېھتىياجى قاندۇرۇلدى. (2) نېفىتلىكتىكى مۇلازىمەت تۈرلىرى كۆپەيتىلدى. ئادەم كۈچى، تېخنىكا، مەبلەغ سېلىنىمى زورايتىلىپ، كالون بېشى، ئارماتورا ۋە كىرىش ئېغىزى بېسىمىنى سىناش بويىچە يۈرۈشلەشكەن مۇلازىمەت قاتارلىق نېفىتلىك مۇلازىمەت تۈرلىرى كۆپەيتىلدى؛ غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش تىجارەت ئورنى بىلەن مۇلازىمەت

500 توننا خام نېفىت، 6 مىليارد 980 مىليون كۇب مېتىر گاز ئىشلەپچىقىرىلدى.

زەي خۇڭگو، جۇ شياۋلۇك، پۇ يۇخۇا

نېفىت، گاز تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى ئىككى ئۆلچەملىك يەر تەۋرىتىشى 2306.01 كىلومېتىر، ئۈچ ئۆلچەملىك يەر تەۋرىتىشى 403 كۋادرات كىلومېتىر ئورۇندى، تەكشۈرۈش قۇدۇقىدىن 46 نى بۇرغىلىدى، ئۇلارنىڭ مېترى 137 مىڭ 477 مېتىر. 22 قورشالسىنى ئالدىن تەكشۈردى ۋە باھالىدى، 4 قورشالسىدىكى 4 قۇدۇقتا سانائەتكە كېرەكلىك نېفىت، گاز ئېقىمىغا ئېرىشتى، قۇدۇق تەكشۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى 21.1%، قورشالسىنى ئالدىن تەكشۈرۈشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى 22.2% بولدى. بىر يىلدا نېفىتنىڭ يېڭىدىن تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان گېئولوگىيەلىك زاپىسى 13 مىليون 630 مىڭ توننا؛ تەبىئىي گازنىڭ يېڭىدىن تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان گېئولوگىيەلىك زاپىسى 7 مىليارد 884 مىليون كۇب مېتىر. بىرىنچىدىن، شىمالىي سىڭگم مول نېفىت ئويۇلمىسىنىڭ يانتۇ بەلۋاغىدىكى يوشۇرۇن نېفىت، گاز ئۆزۈسىنى تەكشۈرۈشتە، نېفىت، گاز تەكشۈرۈشنىڭ يېڭى ساھەسى ئېچىلدى. ئىككىنچىدىن، شىمالىي سىڭگم ئويۇلمىسىنىڭ جەنۇبىي يانتۇلۇقىدىكى تۇمشۇقىمان تۈپلىكىگە جايلاشقان 3 نېفىت - گاز ئۆزۈسىغا باھا بېرىش ۋە ئۇنى بىلىشتە شەرت - شارائىت شەكىللىنىپ، 3 ئىستراتېگىيەلىك تەكشۈرۈش قۇدۇقى ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ «شىمالىي يالقۇند تاغ - 1»، «سۇ بېشى قۇملۇقى - 1» قۇدۇقلىرىدا نېفىت، گاز قاتلىمى بايقالدى، «ئۈزۈمچىلىك قۇملۇقى - 2» قۇدۇقىدىن يۇقىرى مەھسۇلاتلىق سانائەت نېفىتى گاز ئېقىمى تېپىلدى، يالقۇنتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىدە 30 مىليون توننا دەرىجىلىك مول نېفىت، گاز يىغىلىش رايونى شەكىللىنىشتىن ئۈمىد بار، خۇڭتەي رايونىنىڭ ئوتتۇرا، شىمالىي يۇرا دەۋرىدىكى تۇتاشما جىنىس قاتلىمىغا جايلاشقان گاز ئۆزۈسىغا ئومۇمىي جەھەتتىن باھا بېرىلىپ، جىنىس قاتلىمىدىكى نېفىت، گاز ئۆزۈسىنى تەكشۈرۈش تەسەۋۋۇرىغا ئاساسەن، خۇڭتەي يانتۇلۇقىنى بويلاپ پەسكە سىيرىلىپ گاز ئىزدەلدى، جىنىس قاتلىمىدىكى نېفىت ئۆزۈسىنى تەبىئىي تەسۋىرلەش ۋە گاز ئۆزۈسىنى ئالدىن مۆلچەرلەش ئارقىلىق، تەكشۈرۈش قۇدۇقىدىن 4 ئورۇنلاشتۇرۇلدى، «خۇڭتەي - 204»، «ھۈرەك - 8» قۇدۇقلىرىدىن يۇقىرى مەھسۇلاتلىق گاز ئېقىمى تېپىلدى، خۇڭتەي رايونىدا تەبىئىي گازنىڭ 3 - دەرىجىلىك زاپىسى 21 مىليارد 300 مىليون كۇب مېتىرغا يېتىدىكەن. ئۈچىنچىدىن، تۇرپان - قۇمۇل ئويۇملىقىنىڭ

كېلىشىمى ئىمزالىنىپ، قارا 2 - گازلىقنىڭ يەر ئۈستى قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان مەخسۇس يول قۇرۇلۇشىنىڭ 1.، 2 - توختام بۆلىكىدىكى 4.9 كىلومېتىر، يانداش لىنىيە يول قۇرۇلۇشىنىڭ 4 - توختام بۆلىكىدىكى 31 كىلومېتىر يول قۇرۇلۇشى ئۈيۈشتۈرۈلدى. (3) نېفىتلىك سىرتىدىكى بازارلار كېڭەيتىلدى. ئاساسلىقى جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسى بازىرى، جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى غەربىي شىمال يېڭى رايونىنى ئېچىش قوماندانلىق شتابى بازىرى كېڭەيتىلدى ۋە چاڭچىڭ نېفىتلىكى، غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قاتارلىق بازارلارغا كىرىشىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ۋە ئالدىنقى تەييارلىق خىزمەتلىرى ئىشلەندى. بۇرغىلاش سايمانلىرىنى ئىجارىگە بېرىش مۇلازىمىتى، سېغىز بۇقا تېخنىكىسى مۇلازىمىتى، ماددىي ئەشيا ۋە كالا تېجىلىكى مۇلازىمىتى، ئۆي خوجىلىقى باشقۇرۇش مۇلازىمىتى، تۇرمۇش مۇلازىمىتىنىڭ جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى بازىرىدىكى ئۆلۈشى يىلدىن يىلغا كېڭىيىپ قوماندانلىق شتابى ئومۇمىي كىرىمىنىڭ 3.12% نى ئىگىلىدى. (4) كارخانىنىڭ ئىچكى بازارلىرى قېلىپلاشتۇرۇلۇپ، قوماندانلىق شتاب بازىرىغا كىرىدىغان سىرتقى قوشۇنلارنىڭ سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش كۈچەيتىلدى، خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار بولۇش تەرتىپى چىڭىتىلدى. بىر يىلدا تۈرلۈك قۇرۇلۇش قىلىش، لايىھىلەش قوشۇنىدىن 125 تەكشۈرۈلۈپ، 73 قوشۇنغا بازارغا كىرىش ئىجازەتنامىسى بېرىلدى، 52 قوشۇننىڭ بازارغا كىرىش سالاھىيىتى بىكار قىلىندى.

خاۋ گۇيېڭ

تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى

تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 271 مىليون 980 مىڭ توننا نېفىت، 38 مىليارد 121 مىليون كۇب مېتىر گاز زاپىسى ئېنىقلىدى. گېئولوگىيەلىك نېفىت زاپىسىدىن 193 مىليون 670 مىڭ توننىنى يۆتكەپ ئىشلەتتى، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ پىچان، ۋېنى، چيۇلىڭ، خۇڭليەن، شىمالىي ئۈزۈمچىلىك قاتارلىق 16 نېفىتلىك، گازلىقنى يۈرۈشلەشتۈرۈپ پۈتتۈردى، نېفىتلىكتە ھازىر بىرلەشمە پونكىتتىن 6سى، گاز بىر تەرەپ قىلىش قۇرۇلمىسىدىن 7 يۈرۈش، نېفىتلىك سۇ قۇدۇقىدىن 1660 بارلىققا كەلدى؛ بىر يىلدا 27 مىليون 680 مىڭ

كېمىيىشى %28.7، سۇ تەركىبىنىڭ ئۆزگىرىشى نىسبىتى %5.5، تۇرپان نېفىتلىكىدە ئۇنىۋېرسال تەدرىجىي كېمىيىشى %3.3، سۇ تەركىبىنىڭ ئۆزگىرىشى نىسبىتى %5.5 ئىچىدە تىزگىنلەندى، پىچان نېفىتلىكىدىكى ئاساسىي رايون بۆلىكىنىڭ قاتلام بېسىمى 0.66 مېگا پاسكال، ۋېنىسى نېفىتلىكىدىكىسىنىڭ 0.56 مېگا پاسكالغا ئەسلىگە كەلدى. باھالاش قۇدۇقىدىن 28ى بۇرغىلاندى، 21 قۇدۇقتا سودىغا كېرەكلىك نېفىت، گاز ئېقىمى تېپىلىپ، ۋىنجىسالك، يەشى نېفىتلىكىنىڭ زاپاس كۆلىمى كېڭەيتىلدى، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان يېڭىدىن كۆپەيگەن زاپاس 13 مىليون 630 مىڭ توننا بولدى، ئالدى بىلەن يەشى، شەرقىي ۋىنجىسالك 5 - بۆلىكى ۋە جەنۇبىي ۋىنجىسالك 3 - رايون بۆلىكى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى باسقۇچغا كىردى، بۇلارنىڭ بەرپا قىلىنىدىغان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 100 مىڭ توننا بولۇپ، يىلىغا 51 مىڭ توننا خام نېفىت ئىشلەپچىقىرىلىدۇ.

شەرقىي چىۋىلىك، «غەربىي ۋىنجىسالك - 10»، «ۋىنجىسالك - 8» رايون بۆلىكىدە ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى تاماملاندى، 3 مىليارد 840 مىليون كۇب مېتىر گېئولوگىيىلىك زاپاس يۆتكەپ ئىشلىتىلدى، يېڭىدىن بەرپا قىلىنغان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 280 مىليون كۇب مېتىر بولۇپ، نېفىتلىكنىڭ يىللىق سانائەت گازى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليارد 450 مىليون توننىغا يەتتى. تەبىئىي گازنىڭ يەر ئۈستى قۇرۇلۇشىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش قەدىمى تېزلىتىلدى، «غەربىي ۋىنجىسالك - 10» گاز توپلاش پونكىتى، ئىلاھ بۇلاقتىكى 200 مىڭ كۇب مېتىر گاز بىر تەرەپ قىلىش قۇرۇلمىسى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

زەي خۇڭگۇ، جۇ شياۋلۇڭ، پۇ يۇخۇا پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ئەھۋالى 2003 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى ئاساسىي نەزەرىيە تەتقىقاتىنى ۋە ئاچقۇچلۇق تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىشنى كۈچەيتىپ، تېخنىكا ئالماشتۇرۇش پائالىيىتىنى كەڭ قانات يايدۇرۇپ، ئىلغار، ياراملىق يېڭى ھۈنەر - سەنئەت، يېڭى تېخنىكىنى كېڭەيتىپ، نېفىتلىكنى تەكشۈرۈش، ئېچىش ۋە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ يېتەكچى تېخنىكىسىدا مۇھىم ئىلگىرىلەشلەرگە ئېرىشتى، قىسمەن تېخنىكىدا مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى قاتاردىكى سەۋىيىگە يەتتى.

تەكشۈرۈشنىڭ ئاچقۇچلۇق تېخنىكىسى نۇقتىلىق ساھەلەردە ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتى. 3 چوڭ تەكشۈرۈش ساھەسىدە يەر تەۋرىتىش تېخنىكىسى بويىچە ئۆتكەلگە ھۇجۇم

2، 3 - قەۋەت سىستېمىسى ئالدىن تەكشۈرۈلدى ۋە بۆسۈش ھاسىل قىلىندى، ئاساسلىقى قۇم - لەمچىن قەدىمىي كۆتۈرۈلمىسى ئوپېراتسىيە قىلىنىپ، غەربىي يۇرمن - 1، غەربىي يۇرمن - 2، غەربىي يۇرمن - 101 قۇدۇقلىرىنىڭ ھەممىسىدىن قوبۇق نېفىت ئېلىندى، شۇنىڭ بىلەن يېڭىدىن كۆپەيگەن ئالدىن مۆلچەرلەنگەن نېفىت تەركىبلىك كۆلەم 12.8 كۇادرات كىلومېتىر، يېڭىدىن كۆپەيگەن قوبۇق نېفىت زاپىسى 36 مىليون 420 مىڭ توننا بولدى، لۈكچۈندىكى قوبۇق نېفىت مول يىغىلما بەلۋاغىنىڭ كۆلىمى يەنىمۇ كېڭەيدى.

زەي خۇڭگۇ، جۇ شياۋلۇڭ، پۇ يۇخۇا نېفىتلىك، گازلىقلارنى ئېچىش ئەھۋالى 2003 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىدە 2 مىليون 350 مىڭ توننا خام نېفىت، 1 مىليارد 230 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز ئېلىندى.

150 تەڭشەش قۇدۇقى بۇرغىلاندى، 57 قۇدۇق ئۆزگەرتىشكە تاپشۇرۇلدى، 8 رايون بۆلىكى تەڭشەلپ، مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، تەڭشەلگەن رايون بۆلىكىدە ئاساسىي جەھەتتىن 5 نۇقتىلىق ئۆسۈل كۆلىمى بويىچە سۇ بېرىش ۋەزىيىتى شەكىللەندى، يېڭىدىن كۆپەيگەن قېزىشقا بولىدىغان زاپاس 1 مىليون 950 مىڭ توننا بولدى، تەڭشەلگەن قۇدۇقلارنىڭ ھەر بىرىدە يېڭىدىن كۆپەيگەن قېزىشقا بولىدىغان ئوتتۇرىچە زاپاس 15 مىڭ 500 توننا، تەڭشەلگەن رايون بۆلىكىنىڭ مەھسۇلات بەرپا قىلىش ئىقتىدارى 250 مىڭ توننا بولدى.

264 قۇدۇقتا سۇنى كۆپەيتىپ بېرىش تەدبىرى يولغا قويۇلدى، كۆپەيتىپ بېرىلگەن سۇ 473 مىڭ كۇب مېتىر بولدى؛ 92 قۇدۇق - قېتىمدا سۇ بېرىش - نېفىت ئېلىش مۇناسىۋىتىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش تەدبىرى يولغا قويۇلدى، 254 قۇدۇق - قېتىمدا قۇدۇقلار گۇرۇپپىلاشتۇرۇلۇپ سۇ بېرىش سەپلەندى، كۈنگە 6100 كۇب مېتىر سۇ كۈچەيتىپ بېرىلدى، كۈنگە 3800 كۇب مېتىر سۇ تىزگىنلەپ بېرىلدى؛ نېفىت قۇدۇقلىرى بويىچە 480 قۇدۇق - قېتىم تەدبىر كۆرۈلۈپ، مەھسۇلات 237 مىڭ توننا كۆپەيتىلدى، 604 قۇدۇق - قېتىمدا قۇدۇق ئاستىدا پارامېتىر تەڭشەش ئېلىپ بېرىلىپ، ئىش ئەھۋالى پارامېتىرى سەرخىللاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن مەھسۇلات 11 مىڭ توننا كۆپەيتىلدى.

ئۇنىۋېرسال نۆزەش ئارقىلىق بىر يىلدا پىچان نېفىتلىكىدە ئۇنىۋېرسال تەدرىجىي كېمىيىشى %1.7، ۋېنىسى نېفىتلىكىدە ئۇنىۋېرسال تەدرىجىي كېمىيىشى %18.3، سۇ تەركىبىنىڭ ئۆزگىرىش نىسبىتى %1.9، چىۋىلىك نېفىتلىكىدە ئۇنىۋېرسال تەدرىجىي

پۈتۈن جەرياننى ئاپتوماتىك نازارەت قىلىش، تىزگىنلەش ئىشقا ئاشۇرۇلدى، نېفىت، گازنى توپلاپ ماغدۇرۇشنىڭ ھىملىق نىسبىتى، تەبىئىي گازدىن پايدىلىنىش نىسبىتى، خام نېفىتنىڭ خوراش نىسبىتى، پاسكىنا سۈنى قايتا بېرىش نىسبىتى قاتارلىق 7 تۈردە ئاساسلىق تېخنىكا كۆرسەتكۈچى دۆلەت ئىچىدىكى ساھەلەر بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

زەي خۇڭگو، جۇ شياۋلۇڭ، پۇ يۇڭخۇا

كارخانا باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى

ئىچكى ئىسلاھات مۇساپىسىنى تېزلىتىپ، باشقۇرۇشتا بېلىڭلىق يارىتىشنى سىجىل يولغا قويۇپ، تۇرپان - قۇمۇل باشقۇرۇش ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىشتا، مۇنداق 5 جەھەتتىن يېڭى ئىلگىرىلەش ھاسىل قىلدى:

1. ئىش ئورنىدا خىزمەتكە ئىشلىتىلدىغان ئاپتوموبىللار خىراجىتىگە قوشۇمچە ياردەم بېرىش ئىسلاھاتى تاماملاندى. بۇ ئىسلاھاتتىن كېيىن، مەخسۇس شۇپۇردىن 114 ئازايتىلدى، خىزمەتكە ئىشلىتىلدىغان ئاپتوموبىل خىراجىتى 2002 - يىلىدىكىدىن 10 مىليون 60 مىڭ يۈەن ئازايدى.

2. كەڭ دائىرىلەشكە ئەمگەك تەشكىلى قۇرۇلمىسى ئومۇميۈزلۈك ئورنىتىلدى. نېفىتلىك شۆبە شىركىتىدىكى بارلىق ئورۇنلار ئەمگەك تەشكىلى قۇرۇلمىسىنى كەڭ دائىرىلەشتۈرۈپ ئۆزگەرتىشنى تاماملاپ، «نېفىتلىك شۆبە شىركىتى — نېفىت ئېلىش زاۋۇتى — ئاساسىي قاتلام ئىسپات - گۇرۇپپا» تەشكىلى قۇرۇلمىسىنى شەكىللەندۈرۈپ، ئوتتۇرىدىكى باشقۇرۇش قاتلامىنى ئازايتىش، ئۇچۇر يوللىرىنى قىسقارتىش، ئادەم ئىشى ۋە باشقۇرۇش تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىش، باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش مەقسىتىگە يەتتى.

3. مالىيە ئىشلىرىدا بىر تۇتاش ھېسابات قىلىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. مەركەزلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش ئارقىسىدا مالىيە باشقۇرۇش خىراجىتى ئازايتىلدى، بۇنىڭ بىلەن بوغالتىرىيلىك ھېساباتى تېخىمۇ قېلىپلاشتى، يىغىن ئۇچۇرى ئىنكاسى تېخىمۇ تېز، توغرا بولدى، خام چوت باشقۇرۇش سەۋىيىسى ئۈزلۈكسىز ئۆستى، مەبلەغىنى مەركەزلەشتۈرۈپ بىر تۇتاش باشقۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى، مالىيە ھەرىكىتىنى كونترول قىلىش ئىقتىدارى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

4. ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئالغا ئىلگىرىلدى. تور ئۇل مۇھەسسەسىلىرى قۇرۇلۇشى، سانلىق مەلۇمات ئامبىرى قۇرۇلۇشى ۋە توپلاشتۇرۇش، قوللىنىش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. تەكشۈرۈش، كىرىپ ئېلىش بويىچە گېئولوگىيىلىك خىزمەت سانلىق مەلۇمات ئامبىرى، يەر تەۋرىتىش سانلىق مەلۇمات ئامبىرى، قۇدۇق

قىلىشتا بۆسۈش بولدى. تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقىنىڭ 2، 3 - قەۋەت سىستېمىسى، مىخى ئويمانلىقىدا تۈزۈلمىنى چۈشەندۈرۈشنى قانائەتلىەندۈرەلەيدىغان يەر تەۋرىتىش ماتېرىيالى قولغا كەلتۈرۈلدى؛ شىمالىي مىڭگىم 2 - ئويمانلىقى، تىياۋخۇ ئويمانلىقىدا تۇنجى قېتىم كەڭ ئازمۇتلۇق 3 ئۆلچەملىك يەر تەۋرىتىش تېخنىكىسى قوللىنىلىپ، يۇقىرى سۈپەتلىك يەر تەۋرىتىش ماتېرىيالى قولغا كەلتۈرۈلدى. تېگىدىن تۆشۈك تېشىپ سۇ سىڭدۈرۈپ نېفىت، گاز قاتلىمىنى قوغداش، پەرقلەندۈرۈش ۋە بېسىم ئارقىلىق قاتلام يېرىشنى ئۆزگەرتىش تېخنىكىسى، كىچىك كۆزلۈك قۇدۇقلارنى ياخشى ۋە تېز بۇرغىلاش تېخنىكىسى، تېگىدىن تۆشۈك تېشىپ سۇ سىڭدۈرۈپ زاپاس قاتلامنى ئۆلچەش قاتارلىق تەجرىبىلەردە ئىلگىرىلەش بولدى؛ پۈتۈن جەريانغا سۇيۇقلاندۇرۇلغان ئازوت بېرىپ چوڭ تىپتىكى بېسىم ئارقىلىق يېرىق يېرىش تېخنىكىسى مەملىكەت ئىچىدە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

نېفىتلىك ئېچىش تېخنىكىسى جەھەتتە تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان تېخنىكا سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. كىچىك كۆزلۈك گورنىزوتال قۇدۇق، مۇقىم يۈنلىشلىك قۇدۇقلارنى كۆزنەك ئېچىپ ياندىن بۇرغىلاش تېخنىكىسى قانات يايدۇرۇلدى، ياندىن بۇرغىلانغان گورنىزوتال قۇدۇقلارنىڭ يەككە قۇدۇق مەھسۇلاتى تىك قۇدۇقلارنىڭ 2.5 ھەسسىسىگە توغرا كەلدى. ئىككى دەرىجە ئىككى بۆلەكلىك ۋە ئىككى دەرىجە ئۈچ بۆلەكلىك قاتلام بويىچە سۇ بېرىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ، 3000 مېتىر چوققۇرلۇقتىكى قۇدۇققا قاتلام بويىچە مىقدارلاشتۇرۇپ سۇ بېرىش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان ماشىنا تىرىكىنى ناسوس ئارقىلىق ئەلالاشتۇرۇش، نېفىت ئېلىنىدىغان قۇدۇقتا گازدىن مۇداپىئەلىنىش، پلاستىك تىرەكلەرگە سۇ بېرىشتە پارافىننىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئىش كۆرسىتىش خىزمىتىنى يىراقتىن تارقىتىش تېخنىكىسى يۈرۈشلەشتۈرۈلدى، نېفىتلىكلەرگە ئوتتۇرىچە چېتىلىدىغان ناسوس 2173 مېتىرغا، ئوتتۇرىچە ناسوس ئۈنۈمى %40كە، ناسوسلارنىڭ تەكشۈرۈلۈش مۇددىتى 413 كۈنگە يەتتى، ناسوس ئارقىلىق ماي ئېلىش دۆلەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. شىمالىي ئۈزۈمچىلىك نېفىتلىكىدە گاز بېرىپ نېفىت ئېلىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى جۇڭگونىڭ گاز بېرىپ ئارىلاشما فازىلىق نېفىت ھەيدەش كان مەيدانى ئەمەلىيىتى ساھەسىدىكى بوشلۇقنى تولدۇردى، ۋىنجىسالىق 5 - رايون بۆلىكىدە تەبىئىي گاز بېرىپ ئارىلاشما فازىسىز نېفىت ھەيدەش ئارقىلىق نېفىت ئېلىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش ئالدىن سىناق قىلىندى.

نېفىتلىكنىڭ يەر يۈزى سىستېمىسىدا ئىشلەپچىقىرىشنىڭ

2003 - يىلى قوماندانلىق شتابى 230 قۇدۇق بۇرغىلاشنى باشلاپ، 220نى بۇرغىلاپ بولدى، بۇلارنىڭ مېترى 671 مىڭ 818 مېتىر؛ 94 قەۋەت نېفىت سىنىدى، قۇدۇق ئاستىدا 1834 قۇدۇق - قېتىم مەشغۇلات قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەر ئۈستىدە بېسىم ئارقىلىق قاتلام يېرىلغىنى، كىسلاتالاشتۇرۇلغىنى 462 قۇدۇق - قېتىم؛ خانىرىلەنگەن قۇدۇق 393 قۇدۇق - قېتىم؛ قوماندانلىق شتابىدا نېفىتلىك قۇرۇلۇشى، بىنا، يوللارنىڭ قۇرۇلۇشىغا كەتكەن خىزمەت مىقدارىنىڭ قىسمى 356 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ تەمىنلەنگەن توك 355 مىليون 730 مىڭ كىلوۋات سائەت؛ تەمىنلەنگەن سۇ 21 مىليون 280 مىڭ كۇب مېتىر، ماددىي ئەشيا بىلەن تەمىنلەشتە تەمىنلەنگەن ماددىي ئەشيا مىقدارى 1 مىليارد 290 مىليون 840 مىڭ يۈەن بولدى؛ يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 108 مىليون 450 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 116 مىليون 340 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا يەتتى؛ ماشىنىسازلىق ۋە رېمونتچىلىقتا ئورۇندالغان سانائەت مەھسۇلات قىسمى 197 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە، سېتىلغان مەھسۇلات قىسمى 198 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى؛ 8177 توننا بىرىكمە ئانگىرىد ئىشلەپچىقىرىلىپ، 7085 توننىسى سېتىلدى.

خەن جىيەنقىيا، چىن لەيجۈن

بازار ئېچىش ئەھۋالى

2003 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش ئىستراتېگىيىسىنى چۆرىدەپ، نېفىت مەھسۇلاتىنى ئۆستۈرۈش ھەل قىلغۇچ جېڭىگە ماسلىشىپ، ئەمگەك مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش تەشكىلاتلىرىنى كۈچەيتىپ، ئومۇمىي گەۋدە ئەۋزەللىكىنى جارى قىلدۇرۇپ، سۈپەتلىك، قىممەتتىن تاشقىرى مۇلازىمەت بىلەن تەمىن ئېتىپ، ئالدى بىلەن ئىچكى بازار قوشۇنىغا ۋە قۇرۇلما ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلدى. سىرتقى بازاردا قۇرۇلۇشنى تەشەشنى ئاساس قىلىپ، شەرقىي قىسىمىدىكى بازارلاردا مەشغۇلات قىلىدىغان ئېنېرگىيىنى مۇۋاپىق ئازايتىپ، غەربىي قىسىمىدىكى بازارلارنى ئېچىش سالىقىنى زورايتتى، قۇدۇق بۇرغىلاش، قۇدۇق ئاستىدا مەشغۇلات قىلىش قوشۇنىدىن 6نى كۆپەيتىپ، ئومۇمىي سانىنى 30غا يەتكۈزدى. غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش، يەرلىك ئۇل مۇئەسسەسە ۋە شەھەر مەمۇرىيىتى قۇرۇلۇشى قاتارلىق ئىجتىمائىي بازارلارنى كېڭەيتتى. ماددىي ئەشيا تەمىناتىنى يەرلىك ماددىي ئەشيا ماركېتىنىڭ بازىرىغا كىرىشىگە يول ئېچىپ، ئامبار زاپىسىنىڭ مۇلازىمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. ترانسپورت شىركىتى قۇدۇق بۇرغىلىغۇچىلارنى يۆتكەپ

ئۆلچەش سانلىق مەلۇمات ئامبىرى قۇرۇلۇشىدا ئىلگىرىلەش بولدى؛ تەرەققىيات سانلىق مەلۇمات ئامبىرىدا ئېچىش، ئىشلەپچىقىرىش ئۇچۇرلىرىنى يىغىش سىستېمىسىنىڭ قۇرۇلۇشى تاماملاندى، «سىفىرلىق نېفىتلىك» تە ئىشلىتىلىدىغان سىتېمىدا قۇرۇلۇشى قانات يايدۇرۇلدى ھەمدە پىچان نېفىت ئېلىش زاۋۇتىدا سىناق تەرىقىسىدە ھەرىكەتلەندۈرۈلدى؛ كادىر باشقۇرۇش سانلىق مەلۇمات ئامبىرى قۇرۇلۇشى پۈتتى ھەمدە ھەرىكەتكە كىرىشتۈرۈلدى؛ يېڭىدىن قۇدۇق مەيدانىدىكى سانلىق مەلۇماتلارنى يىغىش ۋە ئۇزۇن مۇساپىلىك يەتكۈزۈش سىستېمىسى، ساقلاش، توشۇش، سېتىش، ئىشلەپچىقىرىش، سەپلەش سىستېمىسى قۇرۇلدى؛ بارلىق نۇقتىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئورۇنلىرىنىڭ سانائىتىنى تېلېۋىزوردا نازارەت قىلىش سىستېمىسى ئومۇميۈزلۈك قۇرۇلدى.

5. بازار باشقۇرۇش ئۈزلۈكسىز قېلىپلاشتۇرۇلدى. بىر تۇتاش باشقۇرۇش، سىستېمىلار بويىچە تەكشۈرۈش، دەرىجىگە ئايرىپ مەسئۇل بولۇشتىن ئىبارەت توختام باشقۇرۇش سىستېمىسى قۇرۇلدى، بازارنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش سالىقى زورايتىلدى، خېرىدار پاقىرىش - خېرىدار بولۇش دائىرىسى كېڭەيتىلدى، بىر يىلدا 35 قېتىم خېرىدار چاقىرىش ئۇيۇشتۇرۇلدى، 30 نەچچە مىليون يۈەن خېرىدار چاقىرىش مەبلىغى تېجەپ قېلىندى. ماددىي ئەشيا سېتىۋېلىش ۋە سودا ئىشلىرىنى ئېلېكترونلۇق باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، خېرىدار چاقىرىش - خېرىدار بولۇش، سۈپەتنى، باھانى سېلىشتۇرۇش ۋە بازاردا باھا سۈرۈشتۈرۈش ئارقىلىق 14 مىليون 560 مىڭ يۈەن سېتىۋېلىش خىراجىتى تېجەپ قېلىندى، توردا سېتىۋېلىش 212 مىليون يۈەن ئورۇندىلىپ، يىللىق پىلان %133 ئورۇندالدى. بىر يىلدا 357 تۈر ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ بېرىلىپ، ئىقتىسادىي تەپتىشلىكتە كېمەيگەن سومما 27 مىليون 640 مىڭ يۈەن بولدى.

زەي خۇڭگو، جۇ شياۋلۇڭ، پۇ يۇخۇا
تۇرپان - قۇمۇل نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر تۇرپان - قۇمۇل نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ «قوماندانلىق شتابى» دېيىلىدۇ) ئىگە بولغان مال - مۈلۈك سوممىسى 6 مىليارد يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە تۇراقلىق مۈلۈكىنىڭ ئەسلى قىسمى 4 مىليارد 880 مىليون يۈەن، ساپ قىسمى 2 مىليارد 900 مىليون يۈەن. 2003 - يىلدىكى كىرىم 2 مىليارد 900 مىليون يۈەن.

شىركىتى كىچىك كۆزلۈك قۇدۇق بىلەن كۆزىدەك ئېچىپ ياندىن بۇرغىلاشتا يەنە يېڭى سەۋىيە پاراقتى، چوڭ ئىپتىكى گاز ئارىلاشتۇرۇپ بېسىم ئارقىلىق قاتلام بېرىش تېخنىكىسىدا مەملىكەت بويىچە 5 تۈرلۈك يېڭى رېكورت پاراقتى، يۇقىرى قۇم نىسبىتىدە بېسىم ئارقىلىق قاتلام بېرىش تېخنىكىسى ئارقىلىق پىچان نېفىتلىكىدە قاتلام بېرىلغاندىن كېيىن، ئوتتۇرا ھېسابتا كۈنىگە 6.7 توننا نېفىت كۆپەيدى، بىر تۈركۈم كاچالكىلىق قۇدۇقلارغا بېسىم بېرىلگەندىن كېيىن نېفىت ئېقىلىپ چىقىدىغان بولدى. ژانانور ماركىلىق ھىدرو سولفىدنىڭ ئالدىنى ئېلىپ گاز بىلەن كۆتۈرۈش قوراللىنى تەتقىق قىلىپ ياساش ۋە گاز بىلەن كۆتۈرۈپ نېفىت ئېلىش قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇش لايىھىسىنى تۈزەش تاماملاندى ھەمدە 10 قۇدۇقتا گاز بىلەن ئۇدا كۆتۈرۈش سىناق قىلىندى. قىسقا بېرىم دىئامېتىرلىق گورىزونتال قۇدۇق بۇرغىلاش تېخنىكىسى جەنۇبىي پىچان IC قۇدۇقى نەق مەيداندا سىناق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى. نېفىت ئۇنىۋېرسىتېتى، ۋۇخەن خىمىيە سانائىتى ئاكادېمىيىسى، CGG شىركىتى بىلەن بىرلىكتە 3 ھەمكارلىق تەرەققىيات تېخنىكىسى بىرلەشمىسى قۇرۇلۇپ، ئەمەلىي تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىشتىن مۇستەقىل بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىغا ئىگە ئۆزگىچە تېخنىكىنى تەتقىق قىلىپ يارىتىشقا قاراپ بۇرۇلۇش ياساش پەيدىنپەي ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

خەن جىيەنڧىڭ، چىن لىجۇن

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابىدا ئادەم ئۆلۈش - يارىلىنىش ھادىسىسى 2002 - يىلىدىكىدىن ئازايدى. بىخەتەرلىك بىلىملىرى مۇسابىقىسى، بىخەتەرلىك تەربىيىسى بويىچە سەييارە كۆرگەزمە، ساغلاملىق، بىخەتەرلىك مۇھىتىنى ئاسراش، باشقۇرۇش سىستېمىسى بويىچە تەربىيىلەش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، بارلىق خادىملارنىڭ بىخەتەرلىك ئېڭى كۈچەيتىلدى، كۈندىلىك نەق مەيداننى نازارەت قىلىش ۋە ئارىلاپ تەكشۈرۈش كۈچەيتىلىپ، زور قاتناش ۋەقەسى تۈگىتىلدى. قۇدۇق كونتروللىنى باشقۇرۇش تۈزۈمى قاتتىق ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، قۇدۇق بۇرغىلاش، قۇدۇق كونترول قىلىش سېخنى قېلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش خىزمىتى ۋە قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى جەريانىدىكى قۇدۇق كونترول قىلىش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىك شۆبە شىركىتى بىلەن بىرلىكتە قۇدۇق كونتروللىنى ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلىپ، تەرتىپكە سېلىش، ئۆزگەرتىش تەدبىرى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى.

خەن جىيەنڧىڭ، چىن لىجۇن

ئورۇنلاشتۇرۇش، خام نېفىتنى يۆتكەپ توشۇش ۋە يولۇچىلار قاتنىشىغا ماسلىشىپ، غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈشكە ۋە ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك، شىمالىي جۇڭگودىكى قۇدۇق بۇرغىلىغۇچىلارنى يۆتكەپ ئورۇنلاشتۇرۇشقا مۇلازىمەت قىلىپ، سىرتقى بازارنى كېڭەيتتى. ماشىنىسازلىق زاۋۇتى بازار ئېچىش ئىستراتېگىيىسىنى تەڭشەپ، ئىچكى بازارلاردىكى خىزمەت مىقدارىنى %31 كە ئۆستۈردى. سۇ، توك بىلەن تەمىنلەش باشقارمىسى، تېخنىكا مۇلازىمىتى شىركىتى، قۇمۇل ئۆي خوجىلىقى شىركىتى سىرتقى بازارلاردا بۆسۈش ھاسىل قىلدى. سۇ، توك بىلەن تەمىنلەش باشقارمىسى «غالبىيەت» نېفىتلىكىنىڭ دەريا ئاغزىدىكى 110 كىلوۋولتلىق ترانسفورماتور پونكىتى قۇرۇلۇشىنى تاماملىدى. تېخنىكا مۇلازىمىتى شىركىتى قاراماي قىزىتىپ تازىلاش بازىرىغا كىردى، قۇمۇل ئۆي خوجىلىقى شىركىتى ئۈرۈمچىنىڭ تاز كەم 100 مىڭ كۇۋادرات مېتىر ئۆي خوجىلىقى باشقۇرۇش تۈرىنى ھۆددىگە ئېلىپ، گۈل - گىياھ، گۆش يېسەكلىكى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى قاتارلىق مەھسۇلاتلارنى ئىجتىمائىي بازارلارغا كىرگۈزدى.

2003 - يىلى يېڭىدىن ئەزەربەيجان ۋە ھىندونېزىيە بازارلىرىغا كىردى، شۇنداق قىلىپ چەت ئەللەردىكى بازار 7 دۆلەتكە كېڭەيدى؛ مۇلازىمەت قوشۇنىدىن 7سى كۆپەيتىلىپ، 24كە يەتكۈزۈلدى.

خەن جىيەنڧىڭ، چىن لىجۇن

تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى تۇرپان - قۇمۇل نېفىت تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش ۋە يېڭى تېخنىكا قوللىنىش بويىچە 41 تۈرنى يولغا قويدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك يېڭىلىق يارىتىش تۈرى 2، گۇرۇھ شىركىتى دەرىجىلىك نۇقتىلىق ھالدا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش تېمىسى 3 بولۇپ، تۈرلەرنىڭ ئورۇندىلىش نىسبىتى %95.7 كە يەتتى، 5 تۈر ئۆلكە، مىنىستىرلىك دەرىجىلىك نەتىجىگە ئېرىشتى، 5 تۈرگە دۆلەت ئەمەلىي يېڭى تىپ پاتېنت ھوقۇقى بەردى، پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنىڭ قوللىنىلىش نىسبىتى %90 كە يېتىپ، پەن - تېخنىكىدا 150 مىليون يۈەنلىك ئۈنۈم يارىتىلدى. مۇرەككەپ قۇدۇق بۇرغىلاش تېخنىكىسى، PDC بۇرغا بېشى بىلەن ياخشى ھەم تېز بۇرغىلاش تېخنىكىسى، يېڭى تىپتىكى قۇدۇق بۇرغىلاش سۈيۈقلۈكى سىستېمىسى ۋە قۇدۇق مۇستەھكەملەش، قۇدۇق مۇكەممەللەشتۈرۈش تېخنىكىسى قاتارلىق ئالاھىدە تېخنىكىلار بەرپا قىلىندى، ماشىنىلارنىڭ ئوتتۇرىچە قۇدۇق بۇرغىلاش سۈرئىتى %10 - %40 ئۆسۈپ، قۇدۇق بۇرغىلاش دەۋرىيلىكى %20 قىسقاردى. قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى

تېپىلدى. 3 ئۆلچەملىك پەر تەۋرىتىپ 807 كۋادرات كىلومېتىر دائىرىدىن تەۋرىشكە يىغىش خىزمىتى تاماملاندى. نېفىت، گاز تەكشۈرۈشتە بىر چوڭ بۆسۈش ۋە 3 مۇھىم ئىلگىرىلەش بولدى. بىر چوڭ بۆسۈش شۇكى، تارىم دەرياسى رايونىنىڭ تاش كۆمۈر سىستېمىسىنىڭ تۈز ئاستى ئوردوۋىك سىستېمىسىدىكى زاپاس قاتلىمىنىڭ يېتىلىش ئالاھىدىلىكىنى تەكشۈرۈش يۈزىدىن تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ ئوردوۋىك سىستېمىسىدىكى نېفىت ئۆزىمىنىڭ كۆلىمى كېڭەيتىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنى پۈتۈن گەۋدە بويىچە تەكشۈرۈشكە ئېتىبار بېرىلىپ، تۈز ئۈستى تۆۋەن ھەممىلىك ئانتىكىلىنال قورشالما ۋە تۈز ئاستى دېۋون سىستېمىسىدىكى ئۆزىمىنىڭ قۇم جىنىمىنىڭ نېفىت، گاز تەركىبلىك خاراكتېرى تەكشۈرۈلدى، غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ تارىم پېزا 7 - نومۇرلۇق تۈزۈلمىسىنىڭ شەرقىي قاتنىدا قۇملۇق 106 - قۇدۇقنى تەكشۈرۈشنى ئورۇنلاشتۇردى، قۇدۇقنىڭ لايىھىدىكى چوڭقۇرلۇقى 6230 مېتىر بولۇپ، ئوردوۋىك سىستېمىسىدىكى 241 مېتىرغا كىرگەندە بۇرغىلاش تاماملاندى، 8 قېتىم كىرىپ ئېلىندى. بۇرغىلاش 2002 - يىل 12 - ئاينىڭ 13 - كۈنى باشلىنىپ، 2003 - يىل 10 - ئايدا تاماملاندى. يۇقىرىقى ئوردوۋىكىنىڭ ساڭخامغا تۇتاشقان گۇرۇپپىسىدا ياخشى نېفىت، گاز نامايەندىسى كۆرۈلۈپ، دەرىجىسى پارىقراق - نېفىت چىلانمىسى نامايەندە قىلىندى، نېفىت دېغى - نېفىت چىلانمىسىنىڭ نامايەندە قاتلىمى قېلىنلىقىنىڭ 3.97 مېتىر ئىكەنلىكى بايقالدى، نورمالسىز قاتلام قېلىنلىقىنىڭ 11 مېتىر ئىكەنلىكى ئۆلچەندى، 5 فورماتلىق بۇرغىلاش ئوردوۋىك سىستېمىسىنىڭ 5909.55 مېتىر چوڭقۇرلۇقىغا بارغاندا قۇدۇق بۆلىكىدە قۇدۇق بۇرغىلاش سۇيۇقلۇقى ئېقىپ كېتىش يۈز بېرىپ، 100 كۇب مېتىردىن كۆپ سۇيۇقلۇق ئېقىپ كەتتى. 5863.68 مېتىردىن 5911.5 مېتىرغىچە بولغان قۇدۇق بۆلىكىدە (ئوردوۋىك سىستېمىسىنىڭ لاڭخايتاغ گۇرۇپپىسى - بىر ئېغىزلىق ئۆي گۇرۇپپىسى) DST بويىچە ئۆلچەش - سىناش ئېلىپ بېرىلدى، 6 مىللىمېتىرلىق شوتتسىر بىلەن ئۆلچەپ سىنالغاندىن كېيىن، سۇندۇرۇپ ھېسابلانغان كۈنلۈك نېفىت مەھسۇلاتى 270 توننا، زىچلىق دەرىجىسى 0.86 گرام/كۇب سانتىمېتىر، كۈنلۈك تەبىئىي گاز مەھسۇلاتى 22 مىڭ 600 كۇب مېتىر بولۇپ چىقتى. شايار 106 - قۇدۇقىدا بۆسۈش ھاسىل قىلىنىپ، يېڭى تەكشۈرۈش ساھەسى ئېچىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، تارىم دەرياسى نېفىتلىكى ئاساسىي گەۋدەسىدە ئېغىر نېفىت ئاساس قىلىنغان نېفىت ئۆزىمىنىڭ سىرتىدا نورمال قارا نېفىت ئۆزىمى بايقالدى، تۈز ئاستىدىكى

غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسى، غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى

ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسى، غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى 3 مىليون 8600 توننا نېفىت، 452 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىپ، 4 مىليارد 295 مىليون يۈەن كىرىم قىلدى، پايدا - باج سوممىسى 1 مىليارد 493 مىليون يۈەنگە، پايدا سوممىسى 1 مىليارد 238 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە غەربىي شىمال شۆبە شىركىتىنىڭ كىرىمى 2 مىليارد 975 مىليون يۈەن، پايدىسى 1 مىليارد 198 مىليون يۈەن، پايدا - باج سوممىسى 1 مىليارد 283 مىليون يۈەنگە يەتتى، ئوتتۇرىچە 530 مىڭ يۈەن پايدا - باج يارىتىلدى، ئومۇمىي مۈلكى 7 مىليارد 159 مىليون يۈەنگە، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 969 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت كىرىمى 1 مىليارد 320 مىليون يۈەن، پايدا سوممىسى 39 مىليون 750 مىڭ يۈەن، پايدا - باج سوممىسى 210 مىليون يۈەن بولدى، ئوتتۇرىچە 448 مىڭ 900 يۈەن پايدا - باج يارىتىلدى، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 323 مىليون يۈەنگە يەتتى.

چېن لەنقىيا، ۋاڭ ئەيمىن

نېفىت، گاز تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى «ئاساسىي ھۇجۇمى تارىم دەرياسى نېفىت رايونىنىڭ جەنۇبى قىسمىغا قارىتىپ، كۆپ قاتلاملىق، كۆپ ساھەلىك سىرتىشولۇق باھالاش - تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىش؛ تارىم دەرياسى نېفىت رايونىنىڭ غەربىي قىسمىنى ئېچىش، تارىم دەرياسى نېفىت رايونىنىڭ شىمالىي قىسمىدا ئىزدىنىش، يېڭى ئېچىش رايون بۆلىكىنى ئوتتۇرىغا قويۇش» تىن ئىبارەت ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە، تەكشۈرۈش رىتىمىنى تېزلىتىپ، بىر يىلدا تەكشۈرۈش قۇدۇقى، باھالاش قۇدۇقىدىن 23 نى، ياندىن بۇرغىلاش قۇدۇقىدىن 2 نى ئورۇنلاشتۇردى. قۇدۇق بۇرغىلاش مېترى 162 مىڭ 700 مېتىر بولدى (ئۆتكۈزۈۋېلىنغان 20 مىڭ 200 مېتر ئۆزىنىڭ ئىچىدە) تارىم دەرياسى رايونىدىكى 21 قۇدۇقتا 35 گېئولوگىيەلىك قاتلامدا تەكشۈرۈش - سىناش ئېلىپ بېرىلىپ، 10 قۇدۇقتىن سانائەت نېفىتى، گاز ئېقىمى

تەكشۈرۈشكە بولىدىغان كۆلىمى 1500 كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، زاپىسىنىڭ 500 مىليون توننىدىن ئاشىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى. 3 مۇھىم ئىلگىرىلەش شۇنىڭدىن ئىبارەتتىكى، بىرىنچىدىن، يور سىستېمىسىنى بۇرغىلىغاندا، نېفىت، گاز نامايەندىسى ئۇچراپ، تىكلەك جەھەتتە يېڭى تەكشۈرۈش قاتلام سىستېمىسى كۆپەيدى. ئىككىنچىدىن، 3 بىرىكمە سىستېمىسى قاتارلىق تۆۋەن ھەجىملىك قورشالمىدا نېفىت، گاز تەكشۈرۈشنىڭ يوشۇرۇن كۈچى بىر قەدەر كۆپ ئىكەنلىكى بايقالدى. ئۈچىنچىدىن، تارىم دەرياسى رايونىنىڭ غەربىي جەنۇب قىسمىدىكى قەدىمكى ھاياتلىق گۇرۇپپىسىنىڭ ئۇۋاق جىنىسلىرىدا نېفىت، گاز قاتلىمى بايقىلىپ، غەيرىي ئانتىكلىنال قورشالمىدىكى گاز ئۇۋىسىنى تەكشۈرۈش يۆنىلىشىنى كۆرسىتىپ بەردى.

چېن لەنڧەك، ۋاڭ ئەيىبى
نېفىتلىك، گازلىقلارنى ئېچىش ئەھۋالى
 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى ئىگە بولغان كان تەكشۈرۈش رايونى 9 بولۇپ، كۆلىمى 12 مىڭ 400 كۋادرات كىلومېتىر، بۇلار ئاساسلىقى كۇچا ئولتۇرۇشمىسىنىڭ شەرقىي جەنۇب قىسمى، شايار قۇرۇقلۇقىنىڭ ياقىلا، ئاقكۆل كۆتۈرۈلىشىگە جايلاشقان. بۇ شۆبە شىركەتتە ئېنىقلانغان نېفىت، گازلىق (ئۇۋا) 14 بولۇپ، ئېنىقلانغان نېفىتنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 321 مىليون توننا، ئېرىگەن گازنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 27 مىليارد 730 مىليون كۇب مېتىر، تەبىئىي گازنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 35 مىليارد كۇب مېتىر، قېتىشما پارچىلاش مېيىنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 10 مىليون 216 مىڭ توننا؛ يۆتكەپ ئىشلىتىلىدىغان نېفىتنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 184 مىليون توننا، يۆتكەپ ئىشلىتىلىدىغان ئېرىگەن گازنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 13 مىليارد 861 مىليون كۇب مېتىر، يۆتكەپ ئىشلىتىلىدىغان تەبىئىي گازنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 1 مىليارد 381 مىليون كۇب مېتىر، يۆتكەپ ئىشلىتىلىدىغان قېتىشما پارچىلاش مېيىنىنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 460 مىڭ توننا؛ قېزىشقا بولىدىغان زاپاس 25 مىليون 418 مىڭ توننا بولۇپ، قېزىلىش نىسبىتى %13.8 بولدى.

2003 - يىلى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتىدە ئۆزلەشتۈرۈلۈشكە باشلىغان نېفىت، گازلىق (ئۇۋا) 9 (بۇنىڭ ئىچىدە مەھسۇلات بېرىش باسقۇچىدا تۇرغىنى 3؛ تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ 2 - رايونى، 7 - رايونىدىكى ئوردوۋىك سىستېمىسى نېفىت ئۇۋىسى، تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ 9 - رايونىدىكى تىرىقاس سىستېمىسى نېفىت ئۇۋىسى؛ مۇقىم مەھسۇلات باسقۇچىدا تۇرغىنى 2؛ تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ

1 - ، 6 - رايونىدىكى نېفىت ئۇۋىلىرى؛ تەدرىجىي كېسىش باسقۇچىدا تۇرۇۋاتقان سىناپ قېزىلغان نېفىت، گازلىق 14 غەربىي دەريا نېفىت ئۇۋىسى، تارىم دەرياسى 2 - رايونى تىرىقاس سىستېمىسى نېفىت ئۇۋىسى، تارىم دەرياسى 3 - ، 4 - رايونىدىكى ئوردوۋىك سىستېمىسى نېفىت ئۇۋىسى) 1 سىناپ قېزىش رايونىدىكى نېفىت، گازلىق (ئۇۋا) 2 (ياقلا قېتىشقان گازلىق، چۆلشاۋات قېتىشقان گازلىق)؛ باھالاش رايونىدىكى نېفىت، گازلىق (ئۇۋا) بىر (تارىم دەرياسى 8 - رايونىدىكى ئوردوۋىك سىستېمىسى نېفىت ئۇۋىسى)؛ ۋاقىتلىق تاقالغان، ھىساپتىن كۆتۈرۈۋېتىلىدىغان نېفىت، گازلىق (ئۇۋا) 2 (ياسىندى گازلىق، باشتوغراق نېفىت - گازلىق). يېڭىدىن بۇرغىلاپ ئۆزلەشتۈرۈلگەن قۇدۇق 71 (ياندىن بۇرغىلانغان 12 قۇدۇقمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، بۇلارنىڭ مېترى 305 مىڭ 600 مېتىر. بۇرغىلاپ بولۇنغانى 66، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگىنى 43، يېڭىدىن بارلىققا كەلتۈرۈلگەن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليون 156 مىڭ 800 توننا.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە نېفىتلىك بويىچە ئېلىنغان نېفىت 12 مىليون 982 مىڭ توننا، قېزىشقا بولىدىغان ئېشىنچا نېفىت زاپىسى 12 مىليون 436 مىڭ توننا. بۇنىڭ ئىچىدە 2003 - يىلى ئېلىنغان نېفىت 3 مىليون 8600 توننا، يۆتكەپ ئىشلىتىلىدىغان نېفىتنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 48 مىليون 130 مىڭ توننا، ھىساپتىن ئۆچۈرۈلىدىغان، يۆتكەپ ئىشلىتىش تەس بولغان زاپاس 1 مىليون 130 مىڭ توننا. تەرەققىيات رايونىدىكى گېئولوگىيەلىك زاپاسنىڭ قېزىلىش دەرىجىسى %3.47، يۆتكەپ ئىشلىتىلىدىغان زاپاسنىڭ قېزىلىش دەرىجىسى %6.54، قېزىشقا بولىدىغان زاپاسنىڭ قېزىلىش دەرىجىسى %47.3؛ تەرەققىيات رايونىدىكى يۆتكەپ ئىشلىتىلىدىغان گېئولوگىيەلىك زاپاسنىڭ قېزىلىش سۈرئىتى %1.55، قېزىشقا بولىدىغان زاپاسنىڭ قېزىلىش سۈرئىتى %11.2، قېزىشقا بولىدىغان ئېشىنچا زاپاسنىڭ قېزىلىش سۈرئىتى %21.3 بولدى.

چېن لەنڧەك
تارىم دەرياسى نېفىتلىكىدىكى مىليون توننىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى
 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ مىليون توننىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى، تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ 2 - نومۇرلۇق بىرلەشمە پونكىتى ۋە قويۇق، ئېغىر نېفىتنى سىرتقا ئاققۇزۇش سىستېما قۇرۇلۇشىنى كۇچا ناھىيە ياقىلا ماشىنىغا قاچىلاش

قۇدۇق 1290، ئېلىنغان نېفىت 10 مىليون 440 مىڭ توننا.

چېن لەشېڭ

پەن - تېخنىكا خىزمىتى

2003 - يىلى جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى شىركىتى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى پەن - تېخنىكا تۈرىدىن 30 نى تۇرغۇزدى، بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى شىركىتىنىڭ تۈرى 8، «شىنشىڭ» شىركىتىنىڭ تۈرى 8، غەربىي شىمال شۆبە شىركىتىنىڭ تۈرى 14. مەلۇم قىلىنغان قېزىلما بايلىقلارنى قوغداش تۈرى بىر، قېزىلما بايلىقلار تولۇقلىما خىراجىتى تۈرى بىر. 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۆججۈم قىلىش بويىچە 1 - قارارلىق ۋەزىپىسى ۋە 2 - قارارلىق دۆلىمىلىك تۈرىنى تۇرغۇزۇش تاماملاندى. 9 - ئايدا پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكى بىلەن جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى شىركىتى بىرلىكتە 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۆججۈم قىلىشتىكى مەخسۇس تېمىسى (1 - قارارلىق) نى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشنى ئۈمىد قىلىدۇ، غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «شىمالىي تارىمىدىكى كاربونات جىنىسلىق چوڭ نېفىتلىكى تەكشۈرۈش - ئېچىشنىڭ ئاچقۇچلۇق تېخنىكىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات» تېمىسى ۋە ئۇنىڭغا تەۋە 3 مەخسۇس تېما A دەرىجىلىك ئەڭ يۇقىرى باھاغا ئېرىشتى.

ھەر قايسى تەرەپلەرنىڭ تېخنىكا بايلىقى بىرىكتۈرۈلۈش ئارقىلىق ئۆزگىچە ئالاھىدىلىككە ئىگە پەۋقۇلئادە چوڭقۇرلۇقتىكى كاربونات جىنىسلىق نېفىت ئۈۋىسىنى تەكشۈرۈش، ئۆزلەشتۈرۈش ۋە 3 چوڭ تېخنىكا سىتېمىسى شەكىللەندۈرۈلدى، بۇ 3 چوڭ تەكشۈرۈش، 4 چوڭ ئۆزلەشتۈرۈش، 4 چوڭ قۇرۇلۇش قاتارلىق 11 تۈرلۈك يادرولۇق تېخنىكا ۋە مەخسۇس تېخنىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

3 چوڭ تەكشۈرۈش تېخنىكىسى: 3 ئۆلچەملىك يەر تەۋرىتىش ماتېرىياللىرى بىر تۇتاش بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسى، زاپاسلىق قاتلامنى پەرقلەندۈرۈش تېخنىكىسى، ئالدىن ئۆلچەش تېخنىكىسىدىن ئىبارەت.

4 چوڭ ئۆزلەشتۈرۈش تېخنىكىسى: نېفىت ئۈۋىسىنى ئىنچىكە تەسۋىرلەش تېخنىكىسى، زاپاسلىق قاتلامدا ئەندىزە تۇرغۇزۇش تېخنىكىسى، زاپاسلىق قاتلامنى ئۆزگەرتىش تېخنىكىسى، ئۈچ ياقلىما ۋاسىتىلىك سىناق قۇدۇقلىرىنى ئىزاھلاش تېخنىكىسىدىن ئىبارەت.

4 چوڭ قۇرۇلۇش تېخنىكىسى: تەڭپۇڭسىز قۇدۇق

ئاغىرقى پونكىتىدا بىر قېتىملىق پۈتكەشكە ئۆتكۈزۈش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى.

تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ 1 مىليون توننىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشى جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتىنىڭ يۇقىرى تەرىپىدىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى بولۇپ، 1 - قارارنىڭ يىللىق مەھسۇلاتى 1 مىليون 500 مىڭ توننا. تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ يەر ئۈستى قۇرۇلۇشى تارىم دەرياسى نېفىتلىكىنىڭ 2 - نومۇرلۇق بىرلەشمە پونكىتى، ھېسابلاپ ئالماشتۇرۇش پونكىتى، تارىم دەرياسى 6 - رايونىدىكى 47 نېفىت قۇدۇقى (42 سى تىك قۇدۇق، 5 گورىزونتال قۇدۇق) دىكى نېفىت، گازلارنى توپلاپ ئاققۇزۇش، خام نېفىتنى بىر تەرەپ قىلىش، يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىش ۋە ئېلېكتر قۇۋۋىتى، خەۋەرلىشىش، يول - كۆۋرۈك قۇرۇلۇشى، توپا قۇرۇلۇشى، ئىسسىقلىق قۇرۇلۇشى، پار يەتكۈزۈش، چىرىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئاپتوماتىك تىزگىنلەش قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، بۇنىڭغا 270 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ ئېغىر، قويۇق نېفىتنى سىرتقا ئاققۇزۇش قۇرۇلۇشى تارىم نېفىتلىكىگە جايلاشقان 2 - نومۇرلۇق بىرلەشمە پونكىتنى باشلىنىش نۇقتىسى قىلغان ماي ئاققۇزۇش باش پونكىتى، ئوتتۇرا پونكىت، تۇتاش تۈرۈپا يولى، ھەتتا كۇچا تارىم خىمىيە زاۋۇتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، پىلاندىكى يىللىق نېفىت ئاققۇزۇش كۆلىمى 3 مىليون توننا (بۇنىڭ ئىچىدە يىلىغا 800 مىڭ توننا نېفىت ياقىلا ماشىنىغا قاچىلاش ئاغىرقى پونكىتىدىن تۆمۈر يولغا يۆتكىلىپ سىرتقا توشۇلىدۇ؛ يىلىغا 2 مىليون 200 مىڭ توننىسى تۈرۈپا ئارقىلىق كۇچا تارىم خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىغا يەتكۈزۈلۈپ پىششىقلاپ ئىشلىنىدۇ، بۇ قۇرۇلۇش ھازىر قۇرۇلۇۋاتىدۇ)، بۇنىڭغا 340 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

ۋاڭ ئەيسىن

تارىم دەرياسى نېفىتلىكى

2003 - يىلى تارىم دەرياسى نېفىتلىكىدە يېڭىدىن 77 مىليون 910 مىڭ توننا نېفىت زاپىسى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. يىللىق نېفىت مەھسۇلاتى 2 مىليون 880 مىڭ توننا. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە تارىم نېفىتلىكىدە تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان رايون بۆلەكلىرىنىڭ بىرىكىش كۆلىمى 422.8 كۋادرات كىلومېتىر، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان نېفىتنىڭ گېئولوگىيىلىك زاپىسى 312 مىليون توننا، گاز زاپىسى 30 مىليارد 388 مىليون كۇب مېتىر؛ كونترول قىلىنغان كاپالەتلىك نېفىت زاپىسى 193 مىليون توننا، تەبىئىي گاز زاپىسى 54 مىليارد 888 مىليون كۇب مېتىر؛ ئالدىن تەكشۈرۈلگەن كاپالەتلىك نېفىت زاپىسى 169 مىليون توننا. ئىشلەپچىقىرىدىغان

كەلتۈردى.

2003 - يىلى غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسى يىلىغا 100 مىڭ توننا ۋە 50 مىڭ توننا نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان قۇرۇلمىسى ئۆزگەرتىپ، ئىش باشلاش دەۋرىنى ئىلگىرىكى 10 كۈندىن 30 كۈنگە ئۇزارتتى، مەھسۇلاتنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش- سېتىلىش نىسبىتىنى %98 ئەتراپىدا ساقلىدى. بىر يىلدا 640 مىڭ توننا نېفىت پىششىقلاپ ئىشلىدى، 295 مىڭ توننا ئاسفالت، 170 مىڭ توننا دىزېلېن، 170 مىڭ توننا باشقا يېقىلغۇ ماي ئىشلەپچىقاردى؛ 188 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گازنى بىر تەرەپ قىلدى، 17 مىڭ 500 توننا سۇيۇقلاندۇرۇلغان

2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى تارىم دەرياسى نېفىتلىكىدىكى 998 مىليون يۈەنگە، پايدا - باج سوممىسى 82 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى. قۇدۇق ئەترىتىنىڭ 132 قۇدۇقىنى كۆچۈرۈش، 567 مىڭ مېتىر قاپلىما تۈرۈپنى يۆتكەش ۋە زەربىسى ئورۇندالدى، باغلىنىشلىق سودا كىرىمى 59

شى بۇشك فونوسى

بۇرغىلاش تېخنىكىسى، ئوتتۇرا، قىسقا، يېرىمدىن كۆپ دىئامېتىرلىق قۇدۇق تېگىنى بۇرغىلاش تېخنىكىسى، قۇدۇق گەۋدەسىنىڭ قۇرۇلمىسىنى ئاددىيلاشتۇرۇش تېخنىكىسى، مەلەملەشكەن تۇز قاتلىمىدا قۇدۇق بۇرغىلاش ھۈنەر - سەنئەت تېخنىكىسىدىن ئىبارەت.

2003 - يىلى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتىنىڭ پەن - تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىشى ئارقىلىق يېڭىدىن تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان زاپاس 36 مىليون 998 مىڭ توننىغا، قېزىشقا بولىدىغان زاپاس 4 مىليون 810 مىڭ توننىغا، نېفىت مەھسۇلاتى 740 مىڭ 800 توننىغا يەتتى، تەننەرخ 12 مىليون يۈەن تۆۋەنلىدى، يېڭىدىن كۆپەيگەن مەھسۇلات قىممىتى 519 مىليون يۈەنگە، پايدا 111 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ۋاڭ ئەيمېن

ساقلىنىپ قالغان كارخانىلارنىڭ ئىگىلىك

باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسى «نېفىت، تەبىئىي گاز خىمىيە سانائىتىنى ئاساسىي كەسىپ، نېفىتلىككە مۇلازىمەت قىلىشنى تۈۋرۈك قىلىپ، نېفىت، گازغا باغلىنىشلىق بولغان كۆپ مەنبەلىك كەسىپلەرنى مۇۋاپىق تەرەققىي قىلدۇرۇش» تىن ئىبارەت تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، بار يوشۇرۇن كۈچلەرنى قېزىپ، ئىچكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەتنى چىڭ تۇتۇپ، ياخشى تەرەققىيات ۋەزىيىتىنى بارلىققا

مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ۋاڭ ئەيمېن

تارىم دەرياسى نېفىتلىكى بۈگۈر

بازىسىنىڭ ئەھۋالى

بۇ بازار 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى، بۇ - غەربىي شىمال نېفىت ئىدارىسى، غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى بويىچە ئەڭ چوڭ ئالدىنقى سەپ خىزمەت، تۇرمۇش بازىسى. بۇ بازىنىڭ ئىگىلىگەن كۆلىمى 746 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، بىر كورپۇس بىرلەشمە ئىشخانا بىناسى (كۆلىمى 7920 كۋادرات مېتىر)، 4 كورپۇس ئىشچى - خىزمەتچىلەر ياتاق بىناسى (كۆلىمى 11 مىڭ 900 كۋادرات مېتىر)، بىر كورپۇس ئۆي خوجىلىقى بىناسى (كۆلىمى 1227 كۋادرات مېتىر)، بىر كورپۇس ئاشخانا (كۆلىمى 950 كۋادرات مېتىر)، 24 ئېغىز كىچىك ماشىنا ئۆيى (كۆلىمى 688 كۋادرات مېتىر)، بىر كورپۇس ئۈنۈپىرسال تەجرىبە بىناسى (كۆلىمى 2890 كۋادرات مېتىر)، بىر ئېنېرگىيە پونكىتى (كۆلىمى 1220 كۋادرات مېتىر)، بىر ئېچىش - يېپىش ئورنى (كۆلىمى 212 كۋادرات مېتىر) سېلىندى، 3 سانئۇقىسىمان ترانسفورماتور ئورنىتىلدى، 7.2 كىلومېتىر 10 كىلوۋولتلىق مەخسۇس ئېلېكتر سىمى تارتىلدى، 5517 مېتىر يولغا ئاسفالت ياتقۇزۇلدى، 4090 مېتىر ئۈنۈپىرسال تۇرۇبا خەندىكى، 3344 مېتىر يۇندا چىقىرىۋېتىش تۇرۇبا يولى ياسالدى، ئومۇمىي قۇرۇلۇش

گەۋدەسى پۇتتىسى، 130 نەچچە ھەرىكەتچان ۋە قوزغالماي ئۆسكۈنە، 70 نەچچە كىلومېتىر تېخنىولوگىيەلىك تۈرۈپا لىنىيىسى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 350 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىنىڭ 4 - نومۇرلۇق پار تۈرپىنىلىق گېنېراتور تۈرىدە ئۆسكۈنە ۋە ماتېرىياللارنى زاكاز قىلىش تاماملاندى، بىناكارلىق قۇراشتۇرۇش خىزمىتى باشلاندى. قۇرغاق گازدىن كۆرۈنۈش ئاجرىتىش - سولفىد يىغىۋېلىش قۇرۇلمىسىدىن لايىھەلىك مەھسۇلات چىقتى. DPG بۆلەكلەرنىڭ قايتىلانا سىستېمىنى ئاجرىتىپ ئۆزگەرتىش قاتارلىق قىسقا مۇددەتتە تېز پۈتتۈرۈلدىغان 10 قۇرۇلۇش تۈرىدە شۇ يىلى ئىش باشلىنىپ، شۇ يىلى ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، شۇ يىلى 22 مىليون يۈەن ئۈنۈم يارىتىلدى. ئېتىلپن زاۋۇتىنى كىچىك رېمونت قىلىش تاماملىنىپ، كېڭەيتىپ قۇرۇشتا قېپالغان مەسىلىلەر ھەل قىلىنىپ، بىخەتەرلىك بىلەن ئۈنۈم جەھەتتىكى بوغما ھالەت تۈگىتىلىپ، قۇرۇلمىلار ھەرىكەتسىزلىك ئىشەنچلىك بولۇش، جانلىق بولۇش دەرىجىسى ئۆستۈرۈلدى، تىجارەت تەننەرخى تۆۋەنلىتىلدى.

لى چۈەنۋېن

كارخانا باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى باشقۇرۇشتا يېڭىلىق يارىتىشنى پائال يولغا قويۇپ، كەسپىي نەتىجە توختامىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچىنى ئىلمىي ئورۇنلاشتۇرۇپ، پۈتۈن شىركەتنى قاپلىغان نەتىجە ۋە ئۈنۈمنى تەكشۈرۈپ باھالاش سىستېمىسىنى شەكىللەندۈردى. مالىيىنى مەركەزلەشتۈرۈپ باشقۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. ئېلېكترونلۇق سودا قانات يايدۇرۇلۇپ، توردا سېتىۋېلىش سالىمىنى زورايىتىلدى، بىر يىلدا توردا 55 مىليون يۈەنلىك سودا قىلىنىپ، سېتىۋېلىش تەننەرخى تۆۋەنلىتىلدى. 4000 تۈردىن ئارتۇق تۈرلۈك مەسىلىلەر تېپىپ چىقىلىپ تۈزىتىلدى، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى ئۈنۈملۈك كونترول قىلىندى، نېفىتنىڭ نەق پۇل ھېسابىدىكى پىششىقلاپ ئىشلىتىش بىرلىك تەننەرخى 2002 - يىلىدىكىدىن ھەر توننىسىغا 7.5 يۈەن، خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ نەق پۇل ھېسابىدا پىششىقلاپ ئىشلىتىش تەننەرخى ھەر توننىسىغا 188.6 يۈەن تۆۋەنلىتىلدى. بىر يىلدا شىركەت ئورگىنىدا كونترول قىلىشقا بولىدىغان خىراجەت %10 تۆۋەنلىدى.

2003 - يىلى مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى ISO9001، ISO14001 ۋە HSE (ساغلاملىق، بىخەتەرلىك، مۇھىت) ئۆلچىسى بويىچە گۇۋاھلىقتىن تولۇق ئۆتتى.

لى چۈەنۋېن

كۆلىمى 27 مىڭ كۋادرات مېتىر، بۇنىڭغا 104 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

جېن لەنڧىڭ

مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى

مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

2003 - يىلىغا قەدەر مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ مۈلۈك سوممىسى 12 مىليارد يۈەنگە يەتتى، خىزمەتچىسى 5800دىن ئاشتى. يىلىغا بىر قېتىمدا 6 مىليون توننا خام نېفىتنى بىرلەمچى پىششىقلاش ئىقتىدارىنى ۋە يىلىغا 250 مىڭ توننا ئېتىلپن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ھازىرلىدى. سىستېمىلىرى مۇكەممەل يۈرۈشلەشتۈرۈلدى، گېنېراتور سىغىمچانلىقى 135 مىڭ كىلوۋاتقا، پار بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى سائىتىگە 1400 توننىغا، سۇ بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى سېكۇنتىغا 3.3 كۇب مېتىرغا يەتتى. 2003 - يىلى مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شىركىتىنىڭ پىششىقلاپ ئىشلىگەن خام نېفىتى 4 مىليون توننىدىن ئارتۇق بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12 ئېشىپ كەتتى؛ دىزېلېن پىلاندىكىدىن %4.6، بېنزول %22.6، پارافىن %64 ئاشتى. دىزېلېن بىلەن بېنزولنىڭ نىسبىتى 2.21، ئۆزگەرمەس گۈنۈبىرسال تاۋارنىڭ يىغىۋېلىنىش نىسبىتى %94.18، يېنىڭ ماينىڭ يىغىۋېلىنىش نىسبىتى %79.36 بولدى. ئىشلەپچىقىرىلغان ئېتىلپن 236 مىڭ توننىغا يېتىپ، لايىھىدىكى ئىقتىدارىدىن %7 ئېشىپ كەتتى. بىر يىلدا ھاسىل قىلىنغان توك 850 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ %31، ئىشلەپچىقىرىلغان بېنزول 6 مىليون 240 مىڭ توننىغا يېتىپ %26 ئاشتى. بىر يىلدا شىركەتنىڭ سېتىش كىرىمى 10 مىليارد 900 مىليون يۈەنگە، تىجارەت پايدىسى 570 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە نېفىت چەككەلەش (ئايرىش) پايدىسى 360 مىليون يۈەن، خىمىيە سانائىتىنىڭ پايدىسى 210 مىليون يۈەن بولدى.

لى چۈەنۋېن

نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئەھۋالى

2003 - يىلى مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ يىلىغا 600 مىڭ توننا چەككەلەنمە ماينىسى ھىدروگېن قوشۇپ پارچىلاش قۇرۇلۇشىنىڭ توپا - تاش قۇرۇلۇشى تولۇق تاماملاندى، 6 قىزىتىش پېچىنىڭ ئاساسىي

پەن - تېخنىكا نەرەققىياتى ئەھۋالى
 2003 - يىلى مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى ئۈستىگە ئالغان دۆلەتنىڭ ئۈچ «863» ئېچىش تۈرىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. پاي شىركىتى دەرىجىلىك 13 پەن تەتقىقاتى تۈرى ئومۇميۈزلۈك تاماملىنىپ، 9 تۈردە پاتېنت ئىلتىماس قىلىندى. نېفىت چەككەلەشتە دائىملىق 3 - لىنىيىدىن پايدىلىنىش، ئېتىلپن خام ئەشياسىدىن ئارىسىن ئاجرىتىش قاتارلىق شىركەت دەرىجىلىك 12 تۈرلۈك ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش تۈرى تاماملاندى. كاتالىزلاپ ئېلىنىغان بېنزىندىن ھىدروگېن قوشۇپ گۇڭگۇرت ئاجرىتىش، ئولفىمىنى تۆۋەنلىتىش ھۈنەر - سەنئىتى ۋە تېخنىكىسىنى قوللىنىش جەھەتتىكى تەتقىقات خىزمىتى تاماملاندى، پروپاننى ئالدىن پارچىلاش تېخنىكىسى پەيدىنپەي مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. 3 قېتىم چەككەلەپ چىرىشنىڭ ئالدىنى ئېلىشتا يېڭى ماتېرىيال سىنىقى ئېلىپ بېرىلدى، كوكلاشتۇرۇشنىڭ يۈرۈشلەشكەن قىزىتىش بېجىدا ئىقتىدارنى كېڭەيتىش - ئۆزگەرتىش ئىشى تاماملاندى. ئۆچۈرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. «ئىشلەپچىقىرىشنى توپلاشتۇرۇش سىستېمىسى» نىڭ قاتتىق دېتال قۇرۇلۇشى تاماملاندى، ئېلېكترونلۇق سودا - ماددىي ئەشيا باشقۇرۇش سىستېمىسى، خام نېفىت باھالاشنىڭ سانلىق مەلۇمات ئامبىرى تۈرى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

2003 - يىلى مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى 28 مىليون 460 مىڭ كۇب مېتىر سۇ، 780 مىليون كىلوۋات سائەت توك بىلەن بىخەتەر تەمىنلىدى، سۇ بىلەن تەمىنلەش ئۆلچىمىنىڭ تەڭپۇڭلىشىش نىسبىتى %97.8، توك بىلەن تەمىنلەش ئۆلچىمىنىڭ تەڭپۇڭلىشىش نىسبىتى %97.5 كە يەتتى.

لى پىلا

قۇرۇلۇش قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئىشتراك قىلغان ۋە ئۈستىگە ئالغان مايتاغنىڭ نېفىت خىمىيە سانائىتى جەھەتتىكى نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرى ئومۇميۈزلۈك تاماملاندى. ئېتىلپن زاۋۇتىنى كىچىك رېسوت قىلىش ئۆز قەرىلىدە تاماملاندى، 600 مىڭ توننا چەككەلەنە ماينى ھىدروگېن قوشۇپ كىرىكىنلەش تۈرىنىڭ قۇرۇلۇشى ئوخشۇشلۇق ئىلگىرىلىدى. ئىسسىقلىق بىلەن مەركەزلەشتۈرۈپ تەمىنلەش پار قازىنىنىڭ 2 - قارارلىق كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ تۆتىنچى سۇ مەنبەسىنى تەكشۈرۈش ۋە كۆپلەپ سۇ تارتىش سىنىقى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى؛ 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنى باش زاۋۇتنىڭ تۇنجى نېفىت خىمىيە تۈرى بولغان، ئاز كەم 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، يىلىغا 30 مىڭ توننا مېتانول ئىشلەش تۈرىدە ئىش باشلاندى؛ كىمىلاتا سۈزۈلدۈرۈش تۈرىنىڭ ئىلگىرىلىشى ئوخشۇشلۇق بولدى، پىلان بويىچە 2004 - يىلى 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنى لايقەتلىك مەھسۇلات چىقىدۇ. «تەينىلى» ئوقەتچىلىك شىركىتىنىڭ يىلىغا 120 مىڭ توننا كاربونات ئىشلەش زاۋۇتىنىڭ كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، 41 مىڭ 359 توننا قىزدۇرۇش كوكسى ئېكىپورت قىلىندى؛ «تەينىلى» يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا شىركىتىنىڭ يىلىغا 10 مىڭ توننا چاڭ - توزانسىز تارقاقچۇ ئاگېنت ئىشلەش تۈرىدە

لى چۈەنۋېن

مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى

مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ ئاساسى ئەھۋالى

2003 - يىلى مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى جۇڭگو نېفىت گۇرۇھى شىركىتى 60 مىليون يۈەن ئىقتىسادىي ياردەم بەرگەن ئاساستا، تۈرلۈك كەسپىي كىرىمىنى 271 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈپ، ئومۇمىي گەۋدە جەھەتتە پايدا - زىياننى تەڭلەشتۈردى، ئىش ھەققى ئۆسۈش ئامىلى كەلتۈرۈپ چىقارغان 9 مىليون 520 مىڭ يۈەننى ھەزىم قىلدى؛ ئاساسىي تىجارەت كىرىمى 237 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ پاسسىپ 360 مىليون يۈەن بولدى، ئاكتىپ - پاسسىپ نىسبىتى %36 بولۇپ، يىلى بېشىدىكىدىن 3 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى. يىلى ئاخىرىغا كەلگەندە مال - مۈلۈك قىممىتى 1 مىليارد 20 مىليون يۈەنگە يەتتى. تىجارەت خاراكتېرلىك 8 ئورۇننىڭ

سەرھىياتلىق ئەق پۇل ھېسابدا پىششىقلاپ ئىشلىنىش بىرلىك خىراجىتى 247.66 يۈەن بولدى؛ بىر توننا نېفىتنى چەكلىگەنلىكى ئېنېرگىيە فاكىتورىنىڭ سەرھىياتى 10.9122 كىلوگرام ئۆلچەملىك نېفىت فاكىتورى بولدى. پاي شىركىتىنىڭ چەكلىگەن كارخانىلىرى ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىنى ئىگىلىدى؛ تاۋار مىقدارى 2 مىليون 337 مىڭ 600 توننىغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە بېنزين، دىزېلېن، كۆمۈر گازى 1 مىليون 587 مىڭ 900 توننا، سىلىقلاش مېيى ۋە ئاساس ماي 331 مىڭ 600 توننا؛ ئاسفالت 430 مىڭ 200 توننا، تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسى بىر يىلدا 166 مىليون كىلوۋات سائەت توك ھاسىل قىلدى، 719 مىڭ توننا پار بىلەن تەمىنلىدى. ۋاڭ جىنپىڭ

تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى 38 پەن - تېخنىكا تۈرىنى يولغا قويدى. بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو نېفىت - گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ نۇقتىلىق نېفىت چەكلىگەن جەھەتتىكى پەن تەتقىقاتى تۈرى 19، شىركەت دەرىجىلىك پەن-تېخنىكا تۈرى 19. بىر يىلدا 11 تۈردە پاتېنت ئىلتىماس قىلىندى. تەييار مەھسۇلات SBS نىڭ خاراكتېرىنى ئاسفالتقا ئۆزگەرتىش تەتقىقاتى، مىكرو ئورگانىزىمى سۇ ئارقىلىق ھەيدەپ نېفىت ئېلىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى قوللىنىش تەتقىقاتى، KIO2831 رەڭلىك مەتبە مېيىنى ئېرتكۈچى ماينى تەتقىق قىلىپ ئىشلەش، K-24B ئاپتوموبىلىنىڭ تەۋرىنىشىنى پەسەيتكۈچى ماينى تەتقىق قىلىپ ئىشلەش، NS-1 خوراشنى ئاستىلاشتۇرۇش نېيتراللاشتۇرۇش دورىسىنى تەتقىق قىلىپ ئىشلەش، يول ئاسفالتى خالتىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساشتىن ئىبارەت 6 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتى بويىچە سېلىشتۇرۇپ باھالاشقا مەلۇم قىلىندى.

2003 - يىلى قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتى بويىچە باھالانغان سېلىشتۇرۇش ئېلىپ باردى، ئالاھىدە مۇكاپات بېرىلدىغان تۈردىن بىرى، 1 - دەرىجىلىك مۇكاپات بېرىلدىغان تۈردىن 12سى، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپات بېرىلدىغان تۈردىن 16سى، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپات بېرىلدىغان تۈردىن 11ى، رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتى بېرىلدىغان تۈردىن 15ى باھالانغان چىقىلدى.

ۋاڭ جىنپىڭ

ئاساسىي قۇرۇلۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى 9 - ئايدا قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ قويۇق نېفىتنى مەركەزلەشتۈرۈپ

ماشىنا 1 - قېتىم ھەرىكەتلەندۈرۈلگەندەلا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلماي، لاپاقەتلىك مەھسۇلات چىقىرىلدى.

لى پىڭ

كارخانا باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ماپتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىدا ئاساسىي باشقۇرۇش خىزمىتى پىلان تۈتۈلدى، باشقۇرۇش تەرتىپى قېلىپلاشتۇرۇلدى، قائىدە - تۈزۈملەر مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. 6 ئورۇننىڭ كىرىم ئەھۋالى ۋە كىرىم-چىقىمىنى ئىككى لىنىيەلىك ئىجرا قىلىش ئەھۋالى ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى. خام چوت تەكشۈرۈش - باشقۇرۇش ۋە ھەرىكەتلىك باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، مەبلەغ سېلىش پىلانى، تەكشۈرۈش، ئاسراش خىراجىتى، كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى خىراجىتى، ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىيات فوندىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى تەپسىلىي ستاتىستىكا قىلىندى، قۇرۇلۇۋاتقان بارلىق تۈرلەرنىڭ لايىھىسى تەكشۈرۈلدى. مۈلۈك تىجارىتى مەركىزى قۇرۇلۇپ، مۈلۈك باشقۇرۇش تەرتىپى قېلىپلاشتۇرۇلۇپ، باش زاۋۇتنىڭ مال - مۈلكى جانلاندىرۇلدى. تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلگەن ئورۇنلار بىلەن رەھبەرلىك نەتىجىسى مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزالاندى ھەمدە يۇقىرىغا خەۋپ - خەتەر رەنە سوممىسى تاپشۇرۇلدى. 100 كۈنگىچە بىخەتەر بولۇش، ھادىسە كۆرۈلمەسلىك ۋە بىخەتەرلىك ئېيى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتا چوڭ ھادىسە كۆرۈلۈشىنىڭ ئالدى ئېلىندى. بىر يىلدا 5 قېتىم ھادىسە كۆرۈلۈپ، 2002 - يىلدىكىدىن %54.5 ئازايدى، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىيىتى مۇقىم بولدى.

لى پىڭ

قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى

شۆبە شىركىتى

قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە

شىركىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت ئەھۋالى

2003 - يىلى قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى 2 مىليون 504 مىڭ 600 توننا نېفىت پىششىقلاپ ئىشلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە قويۇق نېفىت 1 مىليون 175 مىڭ توننا بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %5.69 ئاشتى؛ ئاساسىي تىجارەت كەسپىدىن 4 مىليارد 684 مىليون يۈەن كىرىم قىلدى؛ بىر توننا نېفىتنىڭ ئەق پۇل ھېسابدا پىششىقلاپ ئىشلىنىش بىرلىك خىراجىتى 181.61 يۈەن، مەزگىل

800 مىڭ توننىدىن، سېتىشتىن قىلغان كىرىمى 8 مىليارد يۈەندىن ئېشىپ، تارىختا يېڭى يۇقىرى سەۋىيە پاراقتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ مال - مۈلۈك سوممىسى 6 مىليارد 472 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۇراقسىز مۈلكىنىڭ قىممىتى 2 مىليارد 395 مىليون 870 مىڭ يۈەن، ئۇزاق مۇددەتلىك سېلىنغان مەبلەغ 158 مىليون 90 مىڭ يۈەن، تۇراقلىق مۈلۈكىنىڭ ئەسلى قىممىتى 8 مىليارد 184 مىليون يۈەن، ساپ قىممىتى 3 مىليارد 845 مىليون يۈەن، كارخانا قەرزى 2 مىليارد 80 مىليون 510 مىڭ يۈەن، ئاكتىپ - پاسسىپ نىسبىتى %32.14، ئىگىدارلىق قىلغۇچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتى 4 مىليارد 391 مىليون 580 مىڭ يۈەن. شىركەتنىڭ ھازىر بار بولغان خادىمى 4544، بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي تېخنىكا خادىمى 911. نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ لايىھىدىكى يىللىق نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەش ئىقتىدارى 5 مىليون توننا، خىمىيەۋى ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ئوربىيە ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليون 100 مىڭ توننا، خىمىيەۋى تالا زاۋۇتىنىڭ ھازىر 4 يۈرۈش ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى بار، تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ گېنېراتور سىمىچانلىقى 100 مىڭ كىلوۋات سائەت، پار چىقىرىش ئىقتىدارى 850 توننا/سائەت. شىركەت 9 چوڭ تۈر بويىچە 56 خىل نېفىت خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتى، خىمىيەۋى تالا مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرايدۇ. سۇن جىڭ

ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئۈنۈم كۆرسەتكۈچى

ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى 3 مىليون 550 مىڭ 500 توننا نېفىت، 411 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز كىرگۈزۈپ، 3 مىليون 803 مىڭ توننا نېفىت ۋە خام ئەشيا نېفىتى پىششىقلاپ ئىشلىدى. 2 مىليون 740 مىڭ 900 توننا يېنىك ماي ئىشلەپچىقاردى، بۇنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %100 كە يەتتى. 55 مىڭ 900 توننا P - دىمېتىل بېنزول ئىشلەپچىقاردى، بۇنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %100 بولدى. 1 مىليون 131 مىڭ 200 توننا ئوربىيە ئىشلەپچىقاردى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - خىمىيەۋى ئوغۇت زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغىنى 544 مىڭ 600 توننا بولۇپ، بۇنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %100. 2 - خىمىيەۋى ئوغۇت زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغىنى 586 مىڭ 600 توننا بولۇپ، بۇنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %100 بولدى. 75 مىڭ 700 توننا چەكلىمىگەن P - فئالسىن كىمىياتى ئىشلەپچىقاردى، بۇنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %100

پىششىقلاپ ئىشلەش تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش ۋە يۈرۈشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى تۈرى جۇڭگو نېفىت پاي شىركىتىنىڭ تۈر تۇرغۇزۇش جەھەتتىكى تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىدىن ئۆتتى، 12 - ئايدا دەسلەپكى لايىھىسى تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى. پىلان بويىچە 2004 - يىلى 9 - ئايدا پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. بۇ قۇرۇلۇشتا ئاساسلىقى 3 يۈرۈش ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلمىسى ۋە ئۇنىڭ يانداشما جامائەت قۇرۇلۇشى، ساقلاش - توشۇش مۇئەسسەلىرى قۇرۇلدى. بۇ يىلىغا 1 مىليون 500 مىڭ توننىلىق كېچىكتۈرۈپ كوكلاشتۇرۇش قۇرۇلمىسى، يىلىغا 900 مىڭ توننىلىق بېنزين، دىزېلنى ھىدروگېن قوشۇپ ئىنچىكلەپ ئىشلەش قۇرۇلمىسى ۋە $12000\text{Nm}^3/\text{h}$ ھىدروگېن ئىشلەش قۇرۇلمىسى قۇرۇلۇشى ئۆز ئىچىگە ئالدى. تۈر پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلسە شىركەتنىڭ يىللىق نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەش ئىقتىدارى 3 مىليون 500 مىڭ توننىدىن 5 مىليون توننىغا ئۆسىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە قويۇق نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەش ئىقتىدارى 3 مىليون توننىغا يېتىدۇ.

ۋاڭ جىنپىڭ

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ چەكلىنىش - ئىشلەپچىقىرىشتىكى ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلمىسى ئۇدا 13 يىل بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش، زور ئۆلۈم - يېتىم ھادىسىسى بولماسلىقىنى ئىشقا ئاشۇردى، قاتناش جەھەتتە ئۇدا 5 يىل بىخەتەر قاتناش، زور قاتناش ھادىسىسى بولماسلىقى ئىشقا ئاشۇرۇلدى، شىركەت 4904 كۈن بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىپ، ش ئۇ ئا ر باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ۋە ش ئۇ ئا ر بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش نازارەتچىلىكى ئىدارىسى بىرلىكتە تارقاتقان 2003 - يىللىق «بىخەتەرلىك - ساغلاملىق لوڭقىسى» بويىچە بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش مۇسابىقىسىدىكى غالىب ئورۇن مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ۋاڭ جىنپىڭ

ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى

شۆبە شىركىتى

ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە

شىركىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ نېفىت ۋە خام ئەشيا نېفىتى پىششىقلاپ ئىشلەش مىقدارى 3 مىليون

پايدۇرۇش، كېرەكسىز گاز، كېرەكسىز تىرىپلارنى تىزگىنلەش ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى.

2003 - يىلى شىركەت داڭلىق ماركا پارتىشى پائالىيىتىنى قانات پايدۇرۇپ، سۈپەت باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۈنۈملۈك ئۆستۈرۈپ، شىنجاڭ سۈپەت باشقۇرۇش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ «بوغدا» ماركىلىق يېنىك دىزېل 2003 - يىللىق شىنجاڭ داڭلىق مەھسۇلاتى نامىغا ئېرىشتى؛ «بوغدا» ماركىلىق ئوربىيە 2003 - يىللىق جۇڭگو بازارلىرىدىكى خىمىيە سانائىتى ساھەسى بويىچە رىقابەت كۈچى ئەڭ كۈچلۈك 10 چوڭ داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلات نامىغا ئېرىشتى. پەن تەتقىقات ئورنى دۆلەت تەجرىبىخانىسى ئېتىراپ قىلىدىغان قايتا تەكشۈرۈش ۋە نۇسخا ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى تاماملىدى. ھېسابلاپ كونترول قىلىش مەركىزى شىنجاڭدا بىرىنچى بولۇپ قانۇندا بەلگىلەنگەن ئۆلچەمنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش ئاپپاراتىنى تەكشۈرۈپ گۇۋاھلىق بېرىشنى تاماملىدى.

سۇن جېڭ

تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 221 مىليون 40 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالىدى. بىرىنچى خىمىيە ئوغۇت زاۋۇتىدا نېفىت ئورنىغا ئىشلىتىش ئاروماتىك كاربون گىدرىد ئىزومېر ئېلېمېنتىنى يېڭى تىپتىكى كاتالىزاتورغا ئالماشتۇرۇش ئارقىلىق خام ئەشيا، مەھسۇلات قۇرۇلمىسى سەرخىللاشتۇرۇلۇپ، بايلىق مەنبەسىدىن تولۇق پايدىلىنىلدى؛ كېچىكتۈرۈپ كوكىلاشتۇرۇش ئارقىلىق مىقدارنى كۆپەيتىش، خىمىيە ئوغۇتى پۇراقسىزلاندۇرۇش قۇرۇلمىسىنى ئۆزگەرتىش قاتارلىق ئىشلارنى قانات پايدۇرۇش ئارقىلىق، ئىشلەپچىقىرىشنىڭ كۆتۈرۈش مىقدارى ئۆستۈرۈلدى، قۇرۇلمىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش مۇكەممەللەشتۈرۈلدى؛ 1 - خىمىيە ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ كاربونسىزلاندۇرۇش قۇرۇلمىسىدىكى گىدرو سۇلفىد بىلەن قويۇلۇپ كەتكەن كېرەكسىز گازنى كاربون (IV) ئوكسىدى بىلەن يىغىۋېلىش، 1 - خىمىيە ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ ھۈنەر - سەنئىتىدىكى سوغۇقتىن قاتقان سۇيۇقلۇقنى يىغىۋېلىش قاتارلىق تۈرلەرنى يولغا قويۇش ئارقىلىق، ماددىي سەرپىيات، ئېنېرگىيە سەرپىياتى تۆۋەنلىتىلىپ، مۇھىت ياخشىلاندى؛ شىركەت ئېلېكتر تورىدىكى 35 كىلوۋولتلىق ئاسراش سىستېمىسىنى ئۆزگەرتىش ئارقىلىق، ئېلېكتر تورى ھەرىكىتىنىڭ بىخەتەرلىكى، ئىشەنچلىكلىكى ئاشۇرۇلدى.

سۇن جېڭ

بولدى. 52 مىڭ 800 توننا پولى ئېستېر ئىشلەپچىقاردى، بۇنىڭ لايھەلىك بولۇش نىسبىتى %100 بولدى. 5619 توننا ئۇزۇن ئالاق تىرپىن ئىشلەپچىقاردى، بۇنىڭ لايھەلىك بولۇش نىسبىتى %100 بولدى. 20 مىڭ 700 توننا قىسقا ئالاق تىرپىن ئىشلەپچىقاردى، بۇنىڭ لايھەلىك بولۇش نىسبىتى %100 بولدى. 797 مىليون كىلوۋات سائەت توك چىقاردى، 8 مىليون 923 مىڭ توننا پار بىلەن تەمىنلىدى. «شىنجاڭ» پاي شىركىتى يېڭى تېخنىكا، يېڭى ھۈنەر - سەنئەت قوللىنىش ئارقىلىق پولى پروپېلىن قۇرۇلمىسى مەھسۇلاتىنى 34 مىڭ 800 توننىغا يەتكۈزدى.

بىر يىلدا سېتىلغان بېنزېن - دىزېل مىقدارى 2 مىليون 312 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 2000 توننا ئاشتى. 1 مىليون 60 مىڭ توننا ئوربىيە، 90 مىڭ 800 توننا خىمىيەلىك تالا مەھسۇلاتى سېتىلدى.

2003 - يىلى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 201 مىليون يۈەنگە يەتتى (1990 - يىلىدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە). باج سوممىسى 788 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىچكى قىسىدا تەكشۈرۈلگەن پايدا 338 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 84 مىليون 840 مىڭ يۈەن كۆپەيدى.

سۇن جېڭ

سۈپەت، ساغلاملىق، بىخەتەرلىك،

مۇھىت باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى 64 مىليون 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئوت ئۆچۈرۈش سۈيى سىستېمىسىنى ئۆزگەرتىش، نېفىت ئايرىش زاۋۇتىنىڭ سۇيۇقلۇق ئورنى تىزىۋىگە سىستېمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، 2 - خىمىيە ئوغۇت زاۋۇتى كونترول ئىشخانىسىدىكى پارتلاشنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلمىسىنى ئۆزگەرتىش قاتارلىق يوشۇرۇن ئاپەت ئاسلى بار 9 تۈرنى تۈزەش خىزمىتىنى تاماملىدى. سۇ زاۋۇتىنى پاكلاشتۇرۇش يۈزىدىن يۈزىدىكى مەركەزلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، مۇھىت ئاسراش مۇئەسسەسەلىرى ئۈنۈملۈك پايدىلىنىلدى، يۇندا چىقىرىۋېتىشنىڭ لايھەلىك بولۇش نىسبىتى، ئۇنى يىغىپ پايدىلىنىش نىسبىتى بىر ئاز يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. ئىشلەپچىقىرىش زاۋۇتلىرىنىڭ ھۈنەر - سەنئەتسى پائال سەرخىللاشتۇرۇش، تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىشنى قانات

ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى

ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىدىكى 2 - دەرىجىلىك ئورۇن 20، بىۋاستە قاراشلىق ئورۇن 3، ئىشچى - خىزمەتچى 7998. مال - مۈلۈك قىممىتى 1 مىليارد 395 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە تۇراقلىق مۈلۈكنىڭ ئەسلى قىممىتى 1 مىليارد 511 مىليون يۈەن، ساپ قىممىتى 1 مىليارد 5 مىليون يۈەن. بۇنىڭ ئىچىدە ئۆي، بىنا، يەر %64.06 نى ئىگىلەيدۇ. ئىگىدارلىق قىلغۇچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتى 878 مىليون يۈەن، ئاكتىپ - پاسسىپ نىسبىتى %36.85.

2003 - يىلى باش زاۋۇت ئىشلەپچىقارغان تۈرلۈك ئۆلچەمدىكى خالتا 31 مىليون 798 مىڭ 200 دانە، ئىشلەپچىقارغان يېڭى تىپتىكى سۇ 29 مىليون 965 مىڭ 500 توننا، ئۇلاپ تەمىنلىگەن توك 184 مىليون 843 مىڭ 800 كىلوۋات سائەت، تەمىنلىگەن ئىسسىقلىق 206 مىڭ 100 مىگاۋات، ئىشلەپچىقارغان لايقەتلىك فورمالدېگ 5418.88 توننا، مېلامىن 8097 توننا.

بىر يىلدا قۇرۇلۇش ئىشىغا 91 مىليون 900 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 5 يۈرۈش قۇرۇلما قۇرۇلۇش باشلاش، ماشىنلارنى سىناش، داۋاملاشتۇرۇپ قۇرۇش ۋە ئالدىنقى تەييارلىق باسقۇچىغا كىردى. نېفىت مەھسۇلاتلىرىنى سېتىش قۇرۇلمىسىدا جەنۇبىي ماي ئامبىرى ۋە 7، 5 - نومۇرلۇق ماي قاچىلاش پونكىتلىرىنى قۇرۇش تاماملاندى؛ سىمولا قۇرۇلمىسى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى تاپشۇرۇلۇپ، سىناق تەرىقىمىدە ئىشلەپچىقىرىش باسقۇچىغا كىردى؛ يىلىغا 300 مىڭ توننا يۇقىرى قويۇقلۇقتىكى بىرىكمە ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش تۈرى قۇرۇلۇشنىڭ نەق مەيدانىدىكى 3 نى راۋانلاشتۇرۇش، بىرنى تەكشۈش قۇرۇلۇشى ۋە تۆمۈريول مەخسۇس لىنىيىسىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشى پىلان بويىچە تاماملاندى.

ليۇ ۋېنشىڭ

سۈپەت باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ 8 - ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ئورنى ISO9001 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسى ۋە كەسپىي بىخەتەرلىك، ساغلاملىقىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى، ISO14001 مۇھىت

باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ بىرلەشمە گۇۋاھلىقىدىن ئۆتتى، زاۋۇتتا «ئۈچ نىشانى بىرگەۋدىلەشتۈرۈش» ئەندىزىسى ئاساسىدىكى بىخەتەرلىك، مۇھىت ئاسراش، ساغلاملىقىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى بەرپا قىلىندى.

2003 - يىلى باش زاۋۇتتا روپىخەتكە ئېلىنغان سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى 69 بولۇپ، 4 گۇرۇپپا ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر سۈپەت باشقۇرۇش گۇرۇپپىسى دېگەن نامغا ئېرىشتى. توقۇلغان خالتا مەھسۇلاتىنىڭ لايقەتلىك بولۇش نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى %97.1 نىڭ %98 كە كۆتۈرۈلدى، ئۇنىڭ ئىچكى سۈپىتى شۇ ئارقىلىق سۈپەت نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئورنىنىڭ كۆپ قېتىملىق خالىغان چاغدىكى ئارىلاپ تەكشۈرۈشىدە دۆلەت ئۆلچىمىگە يەتتى ياكى ئۇنىڭدىن ئېشىپ كەتتى.

ليۇ ۋېنشىڭ

پەن - تېخنىكا باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ ئاساسلىق پەن - تېخنىكا ئېچىش تۈرى مۇنداق 3 چوڭ سىستېمىدىن ئىبارەت بولدى: مىلامىن ئىشلەپچىقىرىش باشلامچى قىلىنىپ، مىلامىن - فورمالدېگىد - سىمولا ئىسسىقلىق تەقلىدىي پىلاستىك پاراشوك، مىلامىن - فورمالدېگىدلىق سۇلياۋ كۆپۈك چىقىرىش ماتېرىيالى، يېڭى تىپتىكى مىلامىنلىق يېنىشقا قارشى دورا (MBFR) يارىتىلدى، مىلامىن - فورمالدېگىد - سىمولا ئىسسىقلىق تەقلىدىي پاراشوك تۈرى سانائەتلەشتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىش باسقۇچىغا كىردى؛ باش زاۋۇت بىرىكمە ئوغۇتنى ئاساس قىلىپ ۋە ئۆز جايىدىكى يەرلىك ئوغۇت ئىلمىي تەتقىقات ئورۇنلىرى بىلەن بىرلىشىپ، يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يەرلىك ئوغۇت تەتقىقات ئورنىنىڭ شىنجاڭدىكى يەرلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئەھۋالىغا ئاساسلىنىپ، يۇقىرى، مۇقىم ھوسۇل ئالغىلى بولىدىغان يېڭى تىپتىكى ئوغۇتنى نىشانلىق ئىشلەپچىقاردى، ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ يىلىغا 300 مىڭ توننا يۇقىرى قويۇقلۇقتىكى بىرىكمە ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش تۈرىدە 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 28 - كۈنى قۇرۇلۇش باشلاندى؛ بېنزول، پروپىلېن ئاساسىي خام ئەشيا قىلىنغان پولى گىدروكسىلىق بېنزول مەھسۇلاتىنى تەتقىق قىلىپ يارىتىش جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز گۇرۇھ شىركىتىنىڭ كىچىك دائىرىدە سىناپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. 2003 - يىلى باش زاۋۇت ئورۇنلاشتۇرغان پەن - تېخنىكا بويىچە ئېچىش تۈرى 13 بولۇپ، بۇنىڭغا 5 مىليون 530 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ليۇ ۋېنشىڭ

جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز ترانسپورت شىركىتى

جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز ترانسپورت شىركىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز ترانسپورت شىركىتىنىڭ 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىسى 6790، دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققانلار 1526، تۈرلۈك ئاپتوموبىلى 1703. شىركەت ئورگىنىدا 13 بۆلۈم، باشقارما، ئىشخانا تەسىس قىلىنغان. بۇلار ئاساسەن شىنجاڭدىكى 3 چوڭ نېفىتلىك، 4 چوڭ نېفىت چەكلىنىش زاۋۇتى ۋە نېفىت سېتىش شىركىتىگە مۇلازىمەت قىلىدۇ. شىركەتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش نۇقتىسى ئاساسلىقى شىنجاڭدىكى ئۈرۈمچى، سانجى، قاراماي، مائتاغ، كۇچا، كورلا، بېچان نېفىتلىكى قاتارلىق جايلارغا تارقالغان. بېيجىڭ، تېيەنجىن، شاڭخەي، شىئەن، چوڭچىڭ، ۋۇخەن، گۇاڭجۇ قاتارلىق شەھەرلەردە ماددىي ئەشيا ئوبوروت تور - نۇقتىلىرىنى تەسىس قىلغان. ترانسپورت شىركىتىنىڭ 2003 - يىللىق ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت كۆرسەتكۈچىنى ئورۇنداش ئەھۋالى مۇنداق:

يۈك ئوبوروت مىقدارى 452 مىليون 110 مىڭ توننا - كىلومېتىر؛ سېتىش كىرىمى 755 مىليون 120 مىڭ يۈەن؛ بىخەتەر قاتنىغان ئارىلىق مۇساپە 14 مىليون 567 مىڭ 800 ئاپتوموبىل - كىلومېتىر؛ ھەر 100 كىلومېتىرغا سەرپ قىلىنغان يېقىلغۇ 34.23 كىلوگرام، ھەر بىر بالوننىڭ ئىشلەش مۇساپىسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 79 مىڭ 16 كىلومېتىر؛ ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى ئوتتۇرىچە 120 مىڭ توننا - كىلومېتىر؛ ئاپتوموبىللارنىڭ بىجىرىملىق نىسبىتى %91.97، ئىشلەش ئۈنۈمى %78.43 بولدى.

ليۇ شۇ

كۆمۈر سانائىتى

كۆمۈر سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئىشلەپچىقىرىلغان كۆمۈر 32 مىليون 893

مىڭ 100 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.15 ئاشتى؛ سېتىلغان كۆمۈر 32 مىليون 1700 توننا بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈر كانلىرى ئىشلەپچىقارغان كۆمۈر 8 مىليون 932 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %20.89؛ ساتقان كۆمۈر 8 مىليون 595 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %33.55 ئاشتى.

زىيانى تۈگىتىپ، پايدىنى ئاشۇرۇش شىنجاڭ ئۈرۈمچى كانچىلىق (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قۇمۇل كۆمۈرچىلىك (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ كوكس كۆمۈرى (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدىن ئىبارەت 3 نۇقتىلىق كۆمۈر كان تولۇقلىما ئالغاندىن كېيىن 24 مىليون 670 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 794 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.4 ئاشتى (ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى). نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈر كانلىرىنىڭ مۇشۇ يىلدىكى كەسپكارى 24 مىڭ 325 بولۇپ، ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئىش ئۈنۈمدارلىقى كۈنىگە 3.64 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.02 ئاشتى.

كارخانا ئىسلاھاتى 2003 - يىلى 2 - ئايدا سابىق كۆمۈر سانائىتى مىنىستىرلىكىنىڭ ئۈرۈمچى لايىھىلەش - تەتقىقات يۇرتىنىڭ تۈزۈلمىسى شىنجاڭ كۆمۈر لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىگە ئۆزگەرتىلىپ، پۇقراۋى كارخانا قىلىندى؛ شىركەتتە پايچىكلار ھەيئىتى، مۇدىرىيەت ھەيئىتى، نازارەتچىلەر ھەيئىتى ۋە دىرېكتورلار قاتلىمى قاتارلىقلار تەسىس قىلىندى، 2003 - يىلى لايىھىلەش كىرىمى 11 مىليون 200 مىڭ يۈەن، پايدىسى 670 مىڭ يۈەن بولدى.

ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت ئىشلىرى نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈر كان كارخانىلىرىدا قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مەركىزىدىن 3ى قۇرۇلدى، 214 ئىشچى - خىزمەتچى تارقاقلاشتۇرۇلدى ۋە ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلدى، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغانلارنىڭ ھەممىسى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمەت مەركىزى ۋە ئاساسىي تۇرمۇش كاپالىتى سوممىسىنى ئالدى. پۈتۈن سىستېمىدىكى كارخانا ئورۇنلىرىنىڭ ھەممىسىدە ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش غەمەش يولغا قويۇلدى، بۇنىڭغا 40 مىڭ 902 ئادەم قاتناشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ياشانغاندا كۈتۈنۈش سوممىسى ئالدىغان دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىم 14 مىڭ 752 گە يەتتى، كۈتۈنۈش سوممىسىنىڭ جەمئىيەتتىن تارقىتىلىش نىسبىتى %100كە يەتتى.

ئادەم بولۇپ، 42 ئادەم ئازايدى، مىليون توننا بويىچە ئۆلۈش نىسبىتى 6.6 بولدى.

جىن يۇڭشياڭ

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندا كۆمۈر كانلارنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى.

1. كۆمۈر كانلاردا بىخەتەرلىكنى چوڭ تەكشۈرۈش قانات يايدۇرۇلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى كۆمۈر كان باشقۇرۇشقا مەسئۇل رەھبەر قوشۇن باشلاپ، كان رايونلىرى، قۇدۇق ئاستىغا چوڭقۇر چۆكۈپ، نۇقتىلىق تەكشۈرۈش، نۇقتىلىق نازارەت قىلىش - تىزگىنلەش ئېلىپ بېرىپ، يوشۇرۇن خەۋپلەرنى ئۆز ۋاقتىدا تۈگىتىپ، ھادىسىلەردىن ئۈنۈملۈك ھالدا ساقلىنىپ، يىلبويى بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشقا كاپالەتلىك قىلدى.

2. بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئېيى پائالىيىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلدى. كان رايونلىرىغا چوڭقۇر چۆكۈپ، كۆمۈر كانلىرىنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشقا ئالاقىدار قانۇن - قائىدىلەر تەشۋىق قىلىندى ۋە چۈشەندۈرۈلدى، ئوخشاش بولمىغان شەكىلدە 89 قارار لېكسىيە سۆزلەش ۋە تەشۋىق قىلىش - چۈشەندۈرۈش كۇرسى ئېچىلىپ، بۇنىڭغا كان باشلىقلىرى، قۇرۇلۇش تېخنىكىسى خادىملىرى، باشقۇرغۇچىلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن 2546 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

3. بىخەتەرلىكتە سۈپەتنى ئۆلچەملەشتۈرۈش چىڭ تۇتۇلدى. ئۆلچەم مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، تەكشۈرۈش كۈچەيتىلدى. «شىنجاڭدىكى كىچىك كۆمۈر كانلىرىنىڭ سۈپىتىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش ئۆلچىمى» تۈزۈپ چىقىلىپ، 2000 نۇسخىدىن كۆپرەك تارقىتىلدى ھەمدە كىچىك كۆمۈر كانلىرىنىڭ سۈپىتىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش بويىچە 2 قارار كۇرس ئېچىلىپ، 221 ئادەم تەربىيەلەندى. نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈر كانلىرىنى يىلدا 2 قېتىم تەكشۈرۈش ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش تۈزۈمى داۋاملاشتۇرۇلدى، ھەرىكەتلىك باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى، نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈر كانلىرىنىڭ سۈپىتىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش سۆھبەت يىغىنى ئېچىلدى. يىل ئاخىرىدا تەكشۈرۈپ دەرىجىسىنى بېكىتىشتە 4 كان ساھە دەرىجىسىگە، 6 كان ئۆلكە دەرىجىسىگە يەتتى.

4. تەربىيەلەش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك تەربىيەلەش ئاپپاراتىدىن بىرى، 3 -

كۆمۈر كانلىرىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش 2003 - يىلى نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈر كانلىرىدا كۆمۈر ئېلىشنىڭ ماشىنىلىشىش دەرىجىسى % 84.18 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1.42 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلەپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈنۈملىك ئېلىشنىڭ % 84.18، ئۈنۈملىك قېزىشنىڭ % 44.16.

قۇرۇلمىنى تەخەش «ئاپتونوم رايونىنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە كۆمۈر كان سانائىتى قۇرۇلمىسىنى تەخەش ئومۇمىي پىلانى» ئومۇميۈزلۈك باشلاندى. 2003 - يىلى تۈز تۇرغۇزۇش تەستىقلانغان كۆمۈر كېنى 90، كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 19 مىليون 20 مىڭ توننا، يۈرۈشلەشتۈرۈشكە ۋەدە بەرگەن تاقىلىپ قالغان قۇدۇق 119، ئۇلارنىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 4 مىليون 670 مىڭ توننا. «چوڭلىرىنى قۇرۇش، كىچىكلىرىنى تاقاش» خىزمىتىدە ئىلگىرىلەش بولدى. كورلا «جىنچۈەن» كۆمۈر كېنى پۈتۈپ سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، كۇچادىكى ئوقۇر بۇلاق كۆمۈر كېنى يېقىن كەلگۈسىدە پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، قۇمۇل بوغاز كۆمۈرلۈكى 1 - رايونىنىڭ گېئولوگىيەلىك تەپسىلىي تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملىنىپ، تۈرلەرنىڭ قۇرۇلۇشى ئوڭۇشلۇق ئىلگىرىلىمەكتە.

جىن يۇڭشياڭ

كۆمۈر كانلارنىڭ بىخەتەرلىك ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر خىل كۆمۈر كانلاردا 108 قېتىم ئۆلۈش - يارىلىنىش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 41 قېتىم ئازايدى، قازا قىلغان ئادەم 138 بولۇپ، 59 ئادەم ئازايدى. ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك كۆمۈر كانلاردا مىليون توننا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشتا ئۆلگەنلەرنىڭ نىسبىتى 4.29 بولۇپ، % 20 ئازايدى. 10 دىن ئارتۇق ئادەم ئۆلگەن پەۋقۇلئاددە زور ۋەقە يۈز بەرمىدى. بۇنىڭ ئىچىدە نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈر كانلىرىدا 5 قېتىم ئۆلۈش - يارىلىنىش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن بىر قېتىم كۆپەيدى، قازا قىلغان ئادەم 6 بولۇپ، 2 ئادەم كۆپەيدى، مىليون توننا بويىچە ئۆلۈش نىسبىتى 0.46 بولدى؛ دۆلەت يەرلىك كۆمۈر كانلىرىدا 23 قېتىم ئۆلۈش - يارىلىنىش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 6 قېتىم كۆپەيدى، قازا قىلغانلار 27 بولۇپ، 2 ئادەم ئازايدى، مىليون توننا بويىچە ئۆلۈش نىسبىتى 3.79 بولدى؛ يېزا - بازار كوللېكتىپ كۆمۈر كانلىرىدا 80 قېتىم ئۆلۈش - يارىلىنىش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 34 قېتىم ئازايدى، قازا قىلغانلار 105

ۋاقتىدا «شىنجاڭ كۆپچىلىك ئاپتونوم رايونىنىڭ كۆمۈر كانلارنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشىنىڭ ئاساسىي شەرتى توغرىسىدىكى بەلگىلىمە، نى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى» (28 ماددا) تۈزۈپ چىقىلىپ، ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق جايلارنىڭ ئىجرا قىلىشىغا تارقىتىپ بېرىلدى.

4. سېلىنما كۆپەيتىلىپ، شارائىت ياخشىلاندى. مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش جەريانىدا جايلار بىخەتەرلىك سېلىنىمىنى كان قۇدۇقلىرىدىكى بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى ياخشىلاش، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈشنىڭ ئۈنۈملۈك تەدبىرى قىلىپ، سېلىنىمىنى يەنىمۇ كۆپەيتتى. بىر يىلدا 400 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىنىپ، تۈرلۈك كۆمۈر كانلىرىنىڭ بىخەتەرلىك شارائىتى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى.

5. ئۆتكەل چىڭ ئىگىلىنىپ، ئەمەلىي ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بېرىلدى. كۆمۈر كانلارنىڭ بىخەتەرلىكىنى مەمۇرىي تەپتىشلەش ئاپپاراتى كۆمۈر كانلارنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتكەن كۆمۈر كانلارنى قايتا تەكشۈرۈپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلدى. 2003 - يىلى بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئاساسىي شەرتىنى ھازىرلىمىغان 67 كان تاقالدى. يىل ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە بار بولغان تۈرلۈك كان قۇدۇقى 652. ئاپتونوم رايون بويىچە 652 كان قۇدۇقى كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بويىچە يىللىق تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ 612سى يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى، 4 كان قۇدۇق نەق مەيداندا تەكشۈرگەندە شەرتكە ئۇيغۇن كەلمىگەنلىكتىن يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتەلمىدى، 36 كان قۇدۇقى تېخنىكا ئۆزگەرتىش قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن يىللىق تەكشۈرۈلمىدى. كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنىڭ مۇددىتىنى ئۇزارتىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلغان 450 كۆمۈر كان كارخانىسى ئۈستىدە تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭدىن 370سى تەكشۈرۈلدى ۋە ئۇلارغا ئىجازەتنامە بېرىلدى. مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش ئارقىلىق، بىخەتەرلىك شەرتى ناچار، قۇرۇلمىلىرى ئاددىي، ھادىسە كۆپ يۈز بەرگەن بىر تۈركۈم كان قۇدۇقلىرى شاللىۋېتىلدى، ساقلىنىپ قالغان كان قۇدۇقلىرى بىخەتەرلىك سېلىنىمىنى ئۆزلىكىمىز كۆپەيتىپ، بىخەتەرلىك مۇئەسسەسەلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئۈچۈن مۇستەھكەم ئاساس سالدى.

جىن يۇڭشياڭ

دەرىجىلىك تەربىيەلىش ئاپپاراتىدىن 11، 4 - دەرىجىلىك تەربىيەلىش ئاپپاراتىدىن 10 قۇرۇلدى، 2003 - يىلى كان باشلىقلىق سالاھىيىتى بويىچە 369 ئادەم، كۆمۈر كانلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرغۇچىسىدىن 820 ئادەم، كۆمۈر كانلىرىنىڭ بىخەتەرلىك باشقۇرغۇچىسىدىن 242 ئادەم، ئالاھىدە مەشغۇلات خادىمىدىن 10 مىڭ 738 ئادەم تەربىيەلەندى.

جىن يۇڭشياڭ
مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەشنى قانات يايدۇرۇش ۋەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ كۆمۈر كان بىخەتەرلىكىنى مەمۇرىي تەپتىشلەش ئاپپاراتى ۋە ش ئۇ ئار كۆمۈر سانائىتى باشقۇرۇش ئارماقلىرى كۆمۈر كان بىخەتەرلىكىنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەشنى قانات يايدۇردى.

1. ئۆلچەم تۈزۈلۈپ، رەھبەرلىك كۈچەيتىلدى. يىل بېشىدا «مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەشنى يولغا قويۇش لايىھىسى» تۈزۈپ چىقىلىپ، ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكۈزۈلۈپ، پۈتۈن شىنجاڭ بويىچە جايلارنىڭ ئىجرا قىلىشىغا تارقىتىپ بېرىلدى. «كۆمۈر كانلارنىڭ بىخەتەرلىك قائىدىسى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە بىرلەشتۈرۈپ، «شىنجاڭدىكى كىچىك كۆمۈر كانلارنىڭ ئاساسىي بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش نىزامى» تۈزۈپ چىقىلىپ، تۈزەشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشنىڭ ئۆلچىمى ئايدىڭلاشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە جايلارنىڭ ھەممىسى تەلەپكە ئاساسەن، مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش سالىمىنى زورايتتى.

2. كان قۇدۇقلىرىنى تاقاش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى. نازارەت قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، جايلاردىكى كۆمۈر كانلىرىغا بېرىپ ھەيدەكچىلىك قىلىنىپ، تەكشۈرۈلۈپ، ئۆزگەرتىش تەلپى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش خىزمىتىنىڭ چوڭقۇر قانات يېيىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. ھەيدەكچىلىك قىلىش، تەكشۈرۈش كۈچەيتىلىپ، يەرلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئاساسىي شەرتلىرىنى ھازىرلىمىغان كىچىك كۆمۈر كانلىرىنى تاقىشىغا ھەيدەكچىلىك قىلىندى.

3. ئۆلچەم چىڭىتىلىپ، تەرتىپكە سېلىش، ئۆزگەرتىش چىڭ تۇتۇلدى، دۆلەت كۆمۈر كان بىخەتەرلىكىنى مەمۇرىي تەپتىشلەش ئىدارىسى تۈزگەن «كۆمۈر كانلارنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئاساسىي شەرتى توغرىسىدىكى بەلگىلىمە» گە ئاساسەن، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ئۆز

شىنجاڭدىكى كۆمۈر كانلارنىڭ 2003 - يىلدىكى ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى ستاتىستىكىسى

تۈرى	2 غىل كىنىشكى بار كان قۇدۇقى (دانە)	يىللىق ئەمەلىي مەھسۇلات مىقدارى (تۈمەن توننا)	ئاپتونوم رايون بويىچە يىللىق مەھسۇلاتتا ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)
ئاپتونوم رايون (ئۆلكە) بويىچە جەمئىي	652	3289.31	100
ئاپتونوم رايون (ئۆلكە) غا قاراشلىق كۆمۈر كان ئۆزىنىڭ ئىچىدىكى نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈركېنى	13	1282.63	38.99
		893.22	27.16
ۋىلايەت، ئوبلاستقا قاراشلىق كۆمۈر كان		130.98	3.98
ناھىيىگە قاراشلىق كۆمۈر كان		400.87	12.19
يېزا - بازار ۋە باشقىلارغا قاراشلىق كۆمۈر كان		1474.83	44.84

ئىزاھ: نۇقتىلىق دۆلەت كۆمۈركېنى: شىنجاڭ ئۈرۈمچى كانچىلىق (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قۇمۇل كۆمۈرچىلىك (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ كوكس كۆمۈر (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدىن ئىبارەت.

ئۆزگەرتىش قارارنامىسى چۈشۈرۈلدى، 166 پارچە مەمۇرىي چارە كۆرۈش ئالدىن ئۇقتۇرۇشنامىسى ۋە مەمۇرىي چارە كۆرۈش قارارنامىسى چۈشۈرۈلدى، 3 مىليون 238 مىڭ 500 يۈەن جەرىمانە قويۇلدى.

3. ھادىسىلەر قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. 2003 - يىلى يۈز بەرگەن 108 قېتىملىق ئۇلۇش - يارىلىنىش ھادىسىنىڭ ھەممىسى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، دېلوالارنىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن ۋاقىت ئىچىدە تاپاڭلاشتۇرۇلۇش نىسبىتى %100 بولدى.

جىن يۇڭشياڭ

كۆمۈرلۈكلەرنى گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى كۆمۈرلۈكلەرنى گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈشتە نۇرلۇك گېئولوگىيىلىك دوكلاتتىن 35 تاپشۇرۇلدى، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان كۆمۈر بايلىقى مىقدارى 11 مىليارد 555 مىليون توننىغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە تاپشۇرۇلغان «قۇمۇل بوغاز كۆمۈرلۈكىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشنىڭ گېئولوگىيىلىك دوكلاتى»، «غۇلجا پەنجىم يېزىسى شولساي كۆمۈر كېنىنى تەكشۈرۈشنىڭ گېئولوگىيىلىك دوكلاتى»، «ليۇخۇاڭگۇ 3 - قۇدۇقىنى

كۆمۈر كان بىخەتەرلىكىنى مەمۇرىي تەپتىشلەش، قانۇن ئىجرا قىلىش ئەھۋالى

1. كۆمۈر كانلارنىڭ بىخەتەرلىك دەرىجىسى ئۈستىدە باھالاش ئېلىپ بېرىلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ كۆمۈر كان بىخەتەرلىكىنى مەمۇرىي تەپتىشلەش ئاپپاراتى ئاپتونوم رايون بويىچە 568 كان قۇدۇقىنىڭ بىخەتەرلىك دەرىجىسى ئۈستىدىكى باھالاشنى تاماملىدى، بۇنىڭ ئىچىدە A تۈر بولۇپ باھالانغىنى 35، B تۈر بولۇپ باھالانغىنى 289، C تۈر بولۇپ باھالانغىنى 145، D تۈر بولۇپ باھالانغىنى 99. تۈرگە ئايرىپ قوماندانلىق قىلىش، نۇقتىلىق مەمۇرىي تەپتىشلەش ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

2. بىخەتەرلىكىنى مەمۇرىي تەپتىشلەش قانات يايدۇرۇلدى. بىر يىلدا 4858 ئادەم (قېتىم) ئىشقا سېلىنىپ، كان قۇدۇقلىرى ئۈستىدە 1312 قېتىم مەمۇرىي تەپتىشلىك قىلىندى، يوشۇرۇن خەۋپ ئامىلىدىن 14 مىڭ 621 تېپىپ چىقىلىپ، 13 مىڭ 692 سى ئۆزگەرتىلدى، ئۆزگەرتىلىش نىسبىتى %94 كە يەتتى. مەمۇرىي تەپتىشلىك قىلىش، قانۇن ئىجرا قىلىش جەريانىدا 13 مىڭ 126 نۇسخا قانۇن ئىجرا قىلىش ھۆججىتىنى چۈشۈرۈلدى، 492 كان (قېتىم) مەشغۇلاتنى توختىتىش ياكى مۆھلەت بەلگىلەپ

كورلا «جىنچۈەن» كۆمۈر كېنى پۈتۈپ

ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى

2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 16 - كۈنى شىنجاڭ ئۈرۈمچى كانچىلىق (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ كورلا «جىنچۈەن» كۆمۈر كېنى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى. بۇ كاننىڭ لايىھىدىكى يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 600 مىڭ توننا، ئەمەلىيەتتىكى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليون 200 مىڭ توننىغا يېتىدۇ، بۇ تۈرگە 139 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر - سەنئىتىدە دۆلەت ئىچىدە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان، ئۇزۇن دەۋارغا يۈزلەنگەن ئۇنىۋېرسال ماشىنىلاشقان ئۇسۇل بىلەن تورۇس پۇختىلاش، كۆمۈرنى چوڭ يانتۇ بولۇشۇق كۈچلۈك ماگنىتلىق تاسما بىلەن ماشىنىغا يوللاش ئۇسۇلى قوللىنىلغان، ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئوت ئۆچۈرۈش ھۈنەر - سەنئىتىدە ئىلغار بولغان ئازوت گازى بىلەن ئوت ئۆچۈرۈش ئۇسۇلى قوللىنىلغان، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى نازارەت قىلىش - كونترول قىلىشتا پۈتۈن جەرياننى كومپيۇتېر بىلەن كۆزىتىش - ئۆلچەش سىستېمىسى ئارقىلىق باشقۇرۇش ئۇسۇلى قوللىنىلغان. بۇ كان شىنجاڭدىكى مەبلەغ سېلىش ئۈنۈمى ئەڭ ياخشى بولغان، زامانىۋىلىشىش دەرىجىسى ئەڭ يۇقىرى بولغان يۇقىرى مەھسۇلات، يۇقىرى ئۈنۈملۈك كان بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئوخشاش تۈردىكى كان قۇدۇق قۇرۇلۇشىدا قۇرۇلۇش مۇددىتى ئەڭ قىسقا بولۇش رېكوردىنى ياراتقان.

جىن يۇڭشياڭ

ليۇخۇاڭكۇ ئوت رايونىدىكى كۆمۈرلۈكتە

ئوت ئۆچۈرۈش ئەھۋالى

ليۇخۇاڭكۇ ئوت رايونى سابىق كۆمۈر سانائىتى مىنىستىرلىكى 1997 - يىلى «شىنجاڭ كۆمۈرلۈكلىرىدىكى ئوت رايونىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش دوكلاتى» نى تەكشۈرگەندە بېكىتكەن ئوت ئۆچۈرۈش تۈرى، شىنجاڭ كۆمۈرلۈكلىرىنىڭ ئوتنى ئۆچۈرۈش ئىچىدىكى ئومۇمىي پىلانى ئەڭ چوڭ ئوت رايونى. ئوت رايونىنىڭ كۆلىمى 1 مىليون 830 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، ھەر قېتىم يانغاندا 1 مىليون 760 مىڭ توننا كۆمۈر زىيانغا ئۇچرايتتى، ئوت يانغاندا چىققان زىيانلىق گاز ئۈرۈمچىنىڭ ئاتموسفېراسى ۋە تەبىئىي مۇھىتىغا بىۋاسىتە تەسىر يەتكۈزەتتى. ليۇخۇاڭكۇ كۆمۈرلۈكىدە ئوت ئۆچۈرۈش تۈرىنى 1999 - يىلى دۆلەت پىلان كومىتېتى تەستىقلاپ تۇرغۇزغان، ئۇنىڭغا 98 مىليون 720 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 2000 - يىلى تىزگىنلەش قۇرۇلۇشى باشلاندى، قۇرۇلۇش مۇددىتى 4 يىل قىلىپ

ئىنچىكىلەپ تەكشۈرۈشنىڭ گېئولوگىيەلىك دوكلاتى، «شىنجاڭ خوتەندىكى بۇيانىڭ جەنۇبىي قىسمىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش»، «شىنجاڭ توقسۇن ناھىيە بۇرجەن كۆمۈر كېنىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش» قاتارلىق دۆلەت خام چوتى بىلەن باشقۇرۇلىدىغان 5 گېئولوگىيەلىك تۈر بار. شىنجاڭ كۆمۈرچىلىك گېئولوگىيە ئىدارىسى بىلەن شىنجاڭ 1 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى قاتارلىق ئورۇنلار قۇمۇل بوغاز كۆمۈرلۈكىدىكى 80 كۋادرات كىلومېتىرلىق گېئولوگىيەلىك تەپسىلىي تەكشۈرۈش خىزمىتىنى تاماملاپ بولۇپ، تۈزۈپ يوللىغان «قۇمۇل بوغاز كۆمۈرلۈكى 1 - رايونىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈشنىڭ گېئولوگىيەلىك دوكلاتى» زېمىن بايلىق مىنىستىرلىكىنىڭ زاپاس باھالاش - تەكشۈرۈش مەركىزىنىڭ باھالاپ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى.

2003 - يىلى دۆلەتنىڭ خام چوت بويىچە باشقۇرۇشقا ئېرىشكەن گېئولوگىيە خىزمىتى تۈرى 16، تەكشۈرۈش خىراجىتى 17 مىليون 410 مىڭ يۈەن؛ ئىمزالانغان ئىجتىمائىي گېئولوگىيەلىك تۈز توختامى 50، توختام سوممىسى 14 مىليون 50 مىڭ يۈەن. گېئولوگىيە خىزمىتىنىڭ كىرىمى 2002 - يىلىدىكىدىن بىر قاتلاندى. مېخانىكىلىق كرىپىن يۇرغىلاپ تەكشۈرۈش خىزمەت مىقدارى 31 مىڭ 243 مېتىر ئورۇندالدى، خام چوت بويىچە باشقۇرۇلىدىغان تۈرلەردىن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغان يۇرغىلانغان تۆشۈك 33، ئالاھىدە «ئا» دەرىجىلىك تۆشۈك نىسبىتى %100 بولدى؛ 6326 فىزىكىلىق نۇقتا ئېلېكتىر ماگنىتلىق ئۇسۇل بىلەن تەكشۈرۈلدى، 59 كۋادرات كىلومېتىر يەرنىڭ شەكلى ئۆلچەندى، 181 كۋادرات كىلومېتىر يەرنىڭ ئۇنىۋېرسال گېئولوگىيەلىك خەرىتىسى تولۇقلاندى، 5822 كۆپ مېتىرلىق ئوقۇرلاپ تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى.

جىن يۇڭشياڭ

كۆمۈر كان لايىھىلەش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ كۆمۈرلۈك لايىھىلەش - تەتقىقات يۈرتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 117 تۈرلۈك توختام ئىمزالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە چارلاش - لايىھىلەش توختامى 107، نازارەت توختامى 10. توختام سوممىسى 18 مىليون 784 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە كۆمۈر ساھەسىنىڭ 16 مىليون 107 مىڭ يۈەن؛ ئورۇندالغان مەھسۇلات قىسمى 13 مىليون 943 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە نازارەت قىلىنغان مەھسۇلات قىسمى 1 مىليون 938 مىڭ يۈەن؛ ئورۇندالغان ھۆججەت لايىھىسى 57، قۇرۇلۇش خەرىتىسى (1) - نومۇرلۇق خەرىتىگە سۇندۇرۇلغىنى) 3087.

جىن يۇڭشياڭ

تارقىتىش كارخانىلىرى تارقاقان توك 2 مىليارد 747 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (%11.63 نى ئىگىلەپ)، %19.96 بىلگۈن سىستېمىسى تارقاقان توك 1 مىليارد 922 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (%8.14 نى ئىگىلەپ)، %14.6 نېفىت خىمىيە سانائىتى سىستېمىسى تارقاقان توك 3 مىليارد 341 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (%14.15 نى ئىگىلەپ)، %12.5 يەرلىكتىكى مۇستەقىل ئېلېكتر ئىستانسىلىرى ۋە باشقا كارخانىلار ئۆزى قۇرغان ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ تارقاقان توك مىقدارى 4 مىليارد 51 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (%17.16 نى ئىگىلەپ)، %13 ئاشقان.

بىر يىلدا سېتىلغان توك 19 مىليارد 940 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتىگە قاراشلىق ئورۇنلار (پاي كونترول شىركەتلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ساتقان توك 13 مىليارد 135 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (ئاپتونوم رايون بويىچە بازار ئۆلۈشىنىڭ %65.9 نى ئىگىلەپ)، %8.7 بىلگۈن سىستېمىسىنىڭ ساتقان توكى 2 مىليارد 15 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (%10.1 نى ئىگىلەپ)، %14.7 نېفىت - نېفىت خىمىيە سانائىتى سىستېمىسىنىڭ ساتقان توكى 3 مىليارد 38 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (%15.2 نى ئىگىلەپ)، %12.6 يەرلىكتىكى مۇستەقىل ئېلېكتر ئىستانسىلىرى ۋە كارخانىلار قۇرغان ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنىڭ ساتقان توكى 1 مىليارد 752 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (%8.8 نى ئىگىلەپ)، %13 ئاشتى.

دېڭىز شۇچى

شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتىنىڭ 2003 - يىلى ساتقان توكى 13 مىليارد 102 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.63 ئاشتى؛ لىنىيىدىكى ئۈنۈن بىر سال زىيان نىسبىتى %9.38 بولۇپ، %0.13 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى؛ ئاساسىي كەسىپ كىرىمى 5 مىليارد 380 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.6 ئاشتى؛ تاپشۇرۇلغان باج 622 مىليون يۈەن، ئېلىنغان پايدا مىنۇس 198 مىليون يۈەن بولدى. بىر يىلدا پەۋقۇلئادە زور ھادىسە، زور ئۆلۈم - يېتىم ھادىسىسى، زور ۋە ئۇنىڭدىن يۇقىرى ئېلېكتر تورى ھادىسىسى، زور ئوت ئاپىتى ھادىسىسى ۋە خادىملار جاۋابكار بولىدىغان زور ئۈسكۈنە ھادىسىسى كۆرۈلدى. ئادەتتىكى ئۈسكۈنە ھادىسىسى ۋە ئادەتتىكى ئېلېكتر تورى ھادىسىسى 32

بېكىتىلدى. 2003 - يىلى ليۇخۇاڭكۇ كۆمۈرلۈكىدىكى ئوت رايونىنىڭ ئوتنى ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشىدىكى ئاچقۇچلۇق يىل بولدى، بۇ يىلدىكى ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشىدا 8 -، 9 -، 10 -، 11 - نومۇرلۇق 4 بالا ئوت رايونىدىكى ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك تاماملاش ۋەزىپىسى بېكىتىلگەن. بۇ 4 بالا ئوت رايونى ليۇخۇاڭكۇدىكى 18 بالا ئوت رايونى ئىچىدە دائىرىسى ئەڭ چوڭ، خىزمەت مىقدارى ئەڭ كۆپ، قىيىنلىق دەرىجىسى ئەڭ ئېغىر ئوت رايونى. شىنجاڭ كۆمۈرلۈكلىرىدىكى ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشى باشقارمىسى ئوت ئۆچۈرۈش قۇرۇلۇشىغا قارىتا مىقدارلىق ھۆددىگەلىكىنى يولغا قويدى ھەمدە ھۆددىگەلىك ئاساس سانىنى ئۈزلۈكسىز تەكشۈپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقىنى ئۆستۈردى، بۇرغىلاپ تەكشۈرۈپ، توشۇش ۋە ئاجرىتىشتىن ئىبارەت يەككە تۈرلەردە تارىختىكى ئەڭ ياخشى سەۋىيىنى ياراتتى. پۈتكۈل قۇرۇلۇش 2004 - يىلى تاماملىنىپ چىقتى.

جىن يۇڭشياڭ

ئېلېكتر سانائىتى

ئېلېكتر ئىشلەپچىقىرىش ۋە تەمىنلەش

ئەھۋالى

شىنجاڭ ئىقتىساد - سودا كومىتېتىنىڭ پۈتۈن ئاپتونوم رايوندىكى توك تارقىتىش كارخانىلىرى ئۈستىدىكى ستاتىستىكىغا قارىغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭدا تارقىتىلغان توك 23 مىليارد 610 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10 ئاشقان، بۇنىڭ ئىچىدە ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 19 مىليارد 834 مىليون كىلوۋات سائەت بولۇپ %11.6؛ سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 3 مىليارد 570 مىليون كىلوۋات سائەت بولۇپ، %2.3؛ شامال ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 210 مىليون كىلوۋات سائەت بولۇپ، %9.6 ئاشقان. سىستېمىلار بويىچە قارىغاندا، شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتىگە قاراشلىق ئورۇنلار (پاي كونترول شىركەتلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) نىڭ تارقىتىش توكى 7 مىليارد 76 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (ئاپتونوم رايون بويىچە تارقىتىلغان توكنىڭ %29.97 نى ئىگىلەپ)، %3.7؛ «خۇادېن» گۇرۇھىنىڭ شىنجاڭدىكى توك تارقىتىش كارخانىلىرى تارقىتىش توك 4 مىليارد 473 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ (%18.95 نى ئىگىلەپ)، %14.5؛ دۆلەت توك گۇرۇھىنىڭ شىنجاڭدىكى توك

قاتارلىقلاردا شەھەر - يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن ئوخشاش تورنىڭ توكىغا ئوخشاش باھا قويۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئائىلىلەرگە يۈرۈتۈش ئۈچۈن بېرىلگەن ھەر كىلوۋات سائەت توكىنىڭ باھاسى 0.65 يۈەندىن 0.592 يۈەنگە چۈشۈرۈلدى. «بىۋاسىتە تەسلىش، بىۋاسىتە باشقۇرۇش، بىۋاسىتە خاتىرىلەش، بىۋاسىتە پىغىش» ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈلگەن توكنىڭ باھاسىدا يېڭى توك باھاسى ئەڭ يۇقىرى چەك قىلىنىدىغان بولدى؛ چوڭ سانائەتكە ئىشلىتىلىدىغان توكتا ئەڭ چوڭ ئېھتىياج مىقدارى بويىچە ھەر كىلوۋات سائەت توكنىڭ ھەر ئايلىق ئاساسىي باھاسى 22 يۈەن؛ ترانسفورماتور سىغىمچانلىقى بويىچە ھەر كىلوۋات ئامپېر توكنىڭ ھەر ئايلىق ئاساسىي باھاسى 15 يۈەن بولدى. 8 - ئاينىڭ 25 - كۈنى سانجى ئوبلاستىنىڭ مىچۈەن، فۇكاڭ شەھەرلىرى، جىنسىمار، گۇچۇڭ، مورى ناھىيىلىرى ۋە بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 6 - شىسىنىڭ 108، 109، 110 - تۇەن - مەيدانلىرى، گۇچۇڭ دېھقانچىلىق مەيدانىدا شەھەر - يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن ئوخشاش تورنىڭ توكىغا ئوخشاش باھا قويۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى، تۇرمۇشتا يورۇتۇش ئۈچۈن ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈلگەن ھەر كىلوۋات سائەت توكنىڭ باھاسى 0.626 يۈەندىن 0.084 يۈەن چۈشۈرۈلدى؛ ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈلگەن توكنىڭ باھاسى 0.543 يۈەندىن 0.057 يۈەن چۈشۈرۈلدى؛ سودا يورۇتۇش ئۈچۈن ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈلگەن ھەر كىلوۋات سائەت توكنىڭ باھاسى 0.866 يۈەندىن 0.064 يۈەن چۈشۈرۈلدى. 5 - ئاينىڭ 25 - كۈنى بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ چەرچەن، چاقىلىق ناھىيىلىرىدىن باشقا ناھىيە، شەھەرلىرىدە شەھەر - يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن ئوخشاش تور توكىغا ئوخشاش باھا قويۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئاھالىلەرنىڭ يورۇتۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان ھەر كىلوۋات سائەت توكنىڭ باھاسى 0.56 يۈەن، سانائەتكە ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ باھاسى 0.54 يۈەن، سودا ۋە مۇلازىمەت كەسپىگە ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ باھاسى 0.78 يۈەن، يېزا ئىگىلىكىدە سۇغىرىش ۋە زەي چىقىرىۋېتىشكە ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ باھاسى 0.34 يۈەن بولدى. بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 2 - شىسىنىڭ تۇەن - مەيدانلىرىدا يېزىلاردىكى تۆۋەن بېسىمىنى ئاسراش ھەققى ئېلىنىدى، ئاھالىلەرنىڭ يورۇتۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان ھەر كىلوۋات سائەت توكنىڭ باھاسى 0.475 يۈەن، سانائەتكە ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ 0.515 يۈەن، سودا ۋە مۇلازىمەتكە ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ 0.595 يۈەن، يېزا ئىگىلىكىگە ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ 0.269 يۈەن بويىچە ئاتچوت قىلىنىدىغان بولدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە ئاپتونوم رايون بويىچە 57 ناھىيە، شەھەردە (2003 - يىلى يېڭىدىن كۆپەيگەن 22) شەھەر - يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن

قېتىم كۆرۈلۈپ، %25 ئازايدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتى يېزا ئېلېكتر تورى قۇرۇشقا ۋە ئۇنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا 174 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى، بۇنىڭ ئىچىدە 3 - قارارلىق ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى - ناھىيە بازارلىرى ئېلېكتر تورىنى ئۆزگەرتىشكە 39 مىليون 970 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، 1 -، 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشقا 7 مىليارد 542 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭدىكى ئاساسىي ئېلېكتر تورى ئۈرۈمچى، شىخەنزە، قاراماي، كۈپتۇڭ شەھەرلىرى ۋە ئالتاي، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرى، بورتالا، سانجى ئوبلاستلىرى، تۇرپان، قۇمۇل ۋىلايەتلىرى، بايىنغولىن ئوبلاستى ۋە ئاقسۇ ۋىلايىتىنى قاپلىدى.

كۆڭلۈمىن

4 ۋىلايەت، ئوبلاستتا شەھەر - يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن ئوخشاش تورنىڭ توكىغا ئوخشاش باھا قويۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى

2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى يېزىلاردا ئېلېكتر تورى قۇرۇلۇشىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ئارقىلىق، ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ 5 ناھىيە، بىر شەھەردە، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق 8 ناھىيە، بىر شەھەردە شەھەر - يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن ئوخشاش توردىكى توكنىڭ باھاسى ئوخشاش بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ شەھەر - يېزىلىرىدا ئاھالىلەر تۇرمۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان ھەر كىلوۋات سائەت توكنىڭ باھاسى 0.49 يۈەن (كۆكتوقاي ناھىيىسىدە 0.492 يۈەن)، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ 0.3 يۈەن، شەھەر - يېزىلاردىكى سانائەت، سودىغا ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ 0.55 يۈەن (كۆكتوقاي ناھىيىسىدە 0.512 يۈەن) بولدى. ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ناھىيە - شەھەرلەردە ئاھالىلەرنىڭ تۇرمۇشىغا ئىشلىتىلىدىغان ھەر كىلوۋات سائەت توكنىڭ باھاسى 0.55 يۈەن، سانائەتكە ئىشلىتىلىدىغان ھەر كىلوۋات سائەت توكنىڭ باھاسى 0.55 يۈەن، سانائەتكە ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ 10 كىلوۋولتتىن يۇقىرى بولسا 0.53 يۈەن، 10 كىلوۋولت ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەن بولسا 0.55 يۈەن، سودىغا ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ 0.75 يۈەن، يېزا ئىگىلىكىدە زەي چىقىرىش ۋە سۇغىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان توكنىڭ 0.316 يۈەن بولدى. 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنى سانجى ئوبلاستىنىڭ سانجى شەھىرى، قۇتۇبى، ماناس ناھىيىلىرى ۋە بىڭتۇەننىڭ يېزا ئىگىلىك 6 - شىسىغا قاراشلىق قاغاساۋخۇ دېھقانچىلىق مەيدانى، «شىنخۇ» دېھقانچىلىق مەيدانى

توك ئىشلىتىش كىنىشكىسى» بويىچە باشقۇرۇش تۈزۈمى بىررۇزراقى يولغا قويۇلۇپ، ئەنئەنىۋى «توك پۇلى ئۆلتۈرۈش قەغىزى» ئىشلىتىشنىڭ ئورنىغا دەستلىدى.

كۆڭلۈمىن

شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتى توك ئىشلىتىش ئۈستىدە ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى

2003 - يىلى 8 - ئايدا شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتى سىستېمىسى توك ئىشلىتىش تەرتىپىنى قېلىپلاشتۇرۇش يۈزىدىن توك ئىشلىتىش ئۈستىدە ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، قائىدىگە خىلاپ توك ئىشلىتىش، توك ئوغرىلاش قىلىشىنى ۋە ئۆلچەم قۇرۇلمىسىنى ئورۇنلاشتۇرۇش، ھەرىكەتلەندۈرۈش شۇنىڭدەك قوغۇشۇن بېجەتنى ئىشلىتىشنى قېلىپلاشتۇرۇش قاتارلىق مەسىلىلەرنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈردى، تەكشۈرۈش جەريانىدا 3364 ئورۇننىڭ 9 مىليون 950 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى 24 مىليون 630 مىڭ كىلوۋات سائەت توكنى قائىدىگە خىلاپ ئىشلەتكەنلىكى ۋە ئوغرىلانغانلىقى تەكشۈرۈپ تېپىلدى.

كۆڭلۈمىن

پولات - تۆمۈر سانائىتى

شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ

ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۈرۈھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ئىشلەپچىقارغان كوكسى 575 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.83 ئاشتى؛ ئەسلى مىنېرال تۆمۈر رۇدىسى 1 مىليون 129 مىڭ 200 توننا بولۇپ، %21.15؛ ساپ تۆمۈر رۇدىسى 970 مىڭ 400 توننا بولۇپ، %7.39؛ كالىك رۇدا 791 مىڭ توننا بولۇپ، %1.28 ئازايدى؛ كۆيدۈرۈلگەن رۇدا 941 مىڭ توننىغا يېتىپ، %16.26؛ چوپۇن 1 مىليون 388 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %18.4؛ پولات 1 مىليون 973 مىڭ 100 توننىغا يېتىپ، %17.87؛ پولات ماتېرىيال 1 مىليون 874 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %18.5 ئاشتى. ئىشلەپچىقىرىلغان رېسور 10 مىڭ 500 توننا بولۇپ، %3 ئازايدى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (1990 - يىلىدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە) 3 مىليارد 927 مىليون يۈەنگە

ئوخشاش تور توكىغا ئوخشاش باھا قويۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. كۆڭلۈمىن

شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتىدە تور بىلەن زاۋۇتىنى ئايرىۋېتىش ئىسلاھاتى يولغا قويۇلدى 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 17 - كۈنى شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتىگە قاراشلىق جۇڭخەنچى 2 - توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، ۋېيخۇيالىك توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى (تۇرپان توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، مانجى تېرمو ئېلېكتر چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قۇمۇل «تېنەنگۇلك» توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى (قۇمۇل 2 - ئېلېكتر ئىستانسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، قەشقەر توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدىن ئىبارەت 5 توك چىقىرىش كارخانىسى جۇڭگو «خۇادېن» گۈرۈھ شىركىتىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى. 1 - ئاينىڭ 20 - كۈنى شىنجاڭ ئېلېكتر شىركىتىگە قاراشلىق جىرىنتاي پەلەمپەيسىمان سۇ ئېلېكتر تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، خۇڭخەنچى 1 - توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى (قۇرۇلۇۋاتقان كۇچا توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، چۆچەك تېپچاڭكۇ توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى (تېپچاڭكۇ ئېلېكتر ئىستانسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، جىڭ توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شامال كۇچى ئارقىلىق توك چىقىرىش شىركىتى («تېنەنباڭ» پاي چەكلىك شىركىتى، شامال ئېلېكتر ئىستانسىسى، داۋانچىڭ شامال ئېلېكترى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، «تېنەنشى» يېقىلغۇ گاز بىلەن توك چىقىرىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدىن ئىبارەت 6 توك چىقىرىش كارخانىسى جۇڭگو «دۆلەت توكى» گۈرۈھى شىركىتىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى.

كۆڭلۈمىن

ئۈرۈمچى شەھىرى ئاھالىلىرى ئارىسىدا «خېرىدارلار توك ئىشلىتىش كىنىشكىسى»

بويىچە باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئۈرۈمچى توك ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ خېرىدارلار مۇلازىمەت مەركىزى يىراق مۇساپىلىك ستوتچىك خاتىرىلەشنى يولغا قويغان شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۈرۈھىنىڭ 2 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىگە قاراشلىق ئۆي خوجىلىقى مەھەللىسىگە «خېرىدارلار توك ئىشلىتىش كىنىشكىسى» تارقاتتى. ئۈرۈمچى شەھىرى ئاھالىلىرى ئارىسىدا «خېرىدارلار

235 مىڭ توننا ساپ تۆمۈر رۇدىسى يەتكۈزۈپ بېرىدۇ؛ 4 - نومۇرلۇق دومنا پېچ ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق مۇئەسسەسەلەر قۇرۇلۇشىدا 2003 - يىلى 7 - ئايدا ئىش باشلىنىپ، توپا قۇرۇلۇشى ۋە ئاساسىي گەۋدىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشى پۈتتى؛ ئالانئۇ ئېغىزى توك ئوچقىنىڭ قۇرۇلۇشى تۈرىدە 2003 - يىلى 8 - ئايدا ئىش باشلاندى، يىلى ئاخىرىدا ئاساسىي زاۋۇت ئۆيى ۋە قوشۇمچە مۇئەسسەسەلىرى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتۈپ، ئۈسكۈنە قۇراشتۇرۇش باسقۇچىغا كىرىدۇ. ئۇنىڭغا بىر يىلدا 3 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

لو يىڭچىڭ

كۆپ مەنبەلىك مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى تاختايىمىن بەلۋاغ تۈرى قۇرۇلۇشىنى يادرو قىلىپ، گۈرۈھ شىركىتىنىڭ ئومۇمىي تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويدى. بايلىق مەنبەسىنى ئېچىش، تىزگىنلەش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، فۇكاڭ رايونىنىڭ مول كۆمۈر بايلىقىدىن پايدىلىنىپ، 1 مىليون توننىلىق تاش كۆمۈرنى كوكىلاشتۇرۇش تۈرىنى قۇردى، قۇمۇل، پىچان، كۆكتوقاي قاتارلىق جايلاردىكى مول تۆمۈر رۇدىسى بايلىقىغا تايىنىپ 1 مىليون توننىلىق كۈمۈلچ رۇدا تۈرىدىن 2نى قۇرۇشنى پىلانلىدى. قازاقىستاندىن 543 مىڭ 300 توننا كۈمۈلچ رۇدا ئىمپورت قىلدى. شىنجاڭ ئالتۇنچىلىق بىراك ئاپتوموبىللارنى يىغىۋېلىش (چۇۋۇش) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ مەبلەغىنى كۆپەيتىپ، پېيىنى كېڭەيتىپ ۋە تىزگىنلەپ، ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى كېرەكسىز پولات بايلىقى ۋە باشقا كېرەكسىز، كونا ماددىي ئەشياىلار بايلىقىنى ئۈنۈملۈك تەڭشەش ۋە كونترول قىلىشنى پەيدىنپەي ئىشقا ئاشۇردى. شىنجاڭ بايىخۇ «لىڭخۇەن» تۇرۇبا ياساش چەكلىك شىركىتىنىڭ مەبلەغىنى كۆپەيتىپ، پېيىنى كېڭەيتىپ ۋە نىسپى تىزگىنلەپ شىنجاڭنىڭ تۇرۇبا كەپشەرلەش بازىرىنى پەيدىنپەي ئىگىلىدى ۋە تىزگىنلىدى. قۇمۇل پولات - تۆمۈر زاۋۇتىنىڭ ۋەيران بولغان مال - مۈلكىنى پۈتۈنلەي سېتىۋېلىپ، قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى ئۈستۈنلۈكىدىن پايدىلىنىپ، تۆمۈر قېتىشمىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، گۈرۈھ شىركىتىگە يېڭى ئىقتىسادىي ئېشىش نۇقتىسى بەرپا قىلدى. شىخەنزە «تەڭرىتاغ» توك كەپشەر چوكىسى زاۋۇتىغا مەبلەغ سېلىپ ۋە ئۇنىڭ پېيىنى تىزگىنلەپ، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ ۋەيران بولغان مال - مۈلكىنى سېتىۋېلىپ ۋە قوبۇل قىلىپ، «تەڭرىتاغ» خۇاڭخې ئاپتوموبىل چەكلىك شىركىتى بىلەن بىرىكتۈرۈپ ئېغىر تېپتىكى يۈك ئاپتوموبىلىنى ئۆزگەرتىش -

يېتىپ، %33.71؛ ھازىرقى باھا بويىچە 6 مىليارد 943 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %53.02؛ ساتقان مەھسۇلات قىممىتى (ھازىرقى باھا بويىچە) 7 مىليارد 241 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %47.04؛ ساناھت قوشۇلما قىممىتى (ئىشلەپچىقىرىش ئۈسۈلى بويىچە) 1 مىليارد 838 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.42 ئاشتى. مۈلۈك قىممىتى 10 مىليارد 105 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.23 ئاشتى (بۇنىڭ ئىچىدە تۇراقسىز مۈلۈك 3 مىليارد 822 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %0.53 ئاشتى). بىر يىلدا سېتىلغان پولات ماتېرىيالى 2 مىليون 5600 توننىغا يېتىپ، %24.25 ئاشتى؛ ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش نىسبىتى %104.3 بولدى؛ مەھسۇلات سېتىش كىرىسى 5 مىليارد 657 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %53.54؛ مەھسۇلات سېتىش خىراجىتى 327 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %53.51؛ باشقۇرۇش خىراجىتى 642 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %49.74 ئاشتى؛ مالىيە خىراجىتى 164 مىليون يۈەن بولۇپ، %8.43 ئازايدى. پايدا - باج سوممىسى 1 مىليارد 33 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %87.7 ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە ساپ پايدا 81 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %33.15 ئاشتى.

لو يىڭچىڭ

ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەر-
تىش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش پىلانىدا تۇرغۇزۇلغان تۈر 409 (داۋاملاشتۇرۇلدىغان 10 تۈر شۇنىڭ ئىچىدە) بولۇپ، سالغان مەبلەغى 1 مىليارد 6 مىليون يۈەن. چوڭ، ئوتتۇرا رېمونت تۈرى 451 بولۇپ، سالغان مەبلەغى 28 مىليون 390 مىڭ يۈەن.
ئاساسلىق تۈرلەرنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى مۇنداق: 3- نومۇرلۇق ئايلانما پېچ پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۇرۇھى شىركىتىنىڭ يىلىغا 2 مىليون توننا پولات ئىشلەپچىقىرىش نىشانىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتا مۇھىم رولىنى جارى قىلدۇردى؛ 3 - نومۇرلۇق كوكس پېچى قۇرۇلۇشى پۈتۈپ، ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ ئىسسىقلىق بىلەن توكنى بىرلىكتە ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇشىنىڭ پار قازان ۋە ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش سىستېمىسى ئىشقا سېلىندى. مېڭكۇ تۆمۈر رۇدىسى كېنىنىڭ يىلىغا 800 مىڭ توننا رۇدا ئىشلەپچىقىرىش لايىھىسى ئومۇمىي پىلانى تاماملاندى، بۇ كان يىلىغا 417 مىڭ توننا ئەسلى مىنېرال رۇدا ئىشلەپچىقىرىپ،

قۇراشتۇرۇش كەسپىنى تەرەققىي قىلدۇردى.

لو يىڭچىڭ

يېڭى مەھسۇلاتلارنى تەتقىق قىلىپ ياساش

ۋە يارىتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى يېڭى مەھسۇلات يارىتىش تۈرىدىن 3نى، تۈرلۈك پەن - تېخنىكىدا ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش تۈرىدىن 6نى تاماملىدى. بۇنىڭ ئىچىدە «800MPa دەرىجىلىك تەڭشەلمىگەن پولاتنى تەتقىق قىلىپ ياساش» ئاپتونوم رايوندىكى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، بۇ نېفىت سانائىتىنىڭ كاپالكا پولات دەستىگە بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇرۇشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە بولۇپ، بازار ئىستىقبالى ياخشى «پولات - تۆمۈر ياسالغىلىرى بازىرىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش ۋە ناتۇرال كەسىپ ياسالغىلىرىنى سېتىش ئىستراتېگىيىسى تەتقىقاتى» «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۈرۈھى شىركىتىنىڭ ياسالغىلىرى كەسپىنى راۋاجلاندۇرۇشتا مۇھىم يېتەكچىلىك ۋە تۈرتكىلىك رول ئوينىدى.

لو يىڭچىڭ

رەڭلىك مېتال سانائىتى

شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت ئومۇمىي ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭ رەڭلىك مېتال سانائىتى (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ 10 خىل رەڭلىك مېتال مەھسۇلات مىقدارى 15 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %24 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە مىس 2801 توننا، نىكېل 2050 توننا، ئاليۇمىن 10 مىڭ 171 توننا، ئالتۇن 1756 كىلوگرام، لىتىيلىق تۇز 5626 توننا، گۈرۈھنىڭ پايدىسى 30 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %85 ئاشتى. ئاماسلىق زاۋۇت، كان ۋە بالا شىركەتلەرنىڭ ھەممىسى پايدا ئالدى.

2003 - يىلى مىس تاۋلاشتا ئومۇمىي يىغىۋېلىنىش نىسبىتى %96.1 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 0.4 پىرسەنت پوچىنتى تۆۋەن بولدى. ئاليۇمىن تاۋلاشتا ئۈنۈمۈرسال ئۆزگىرىشچان توك سەرپىياتى 16 مىڭ 31.07 كىلوۋات سائەت / توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە

سەۋىيىسىدىن 669.11 كىلوۋات سائەت / توننا يۇقىرى بولدى. ئاليۇمىنى ئوكسىلاش پەككە سەرپىياتى 1933.35 كىلوگرام / توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 11.19 كىلوگرام/توننا ئازايدى. نىكېل تاۋلاشتا ئومۇمىي يىغىۋېلىش نىسبىتى %96 بولۇپ، 7.29 پىرسەنت پوچىنتى يۇقىرى بولدى.

2003 - يىلى ئاليۇمىن ئىشلەش تەننەرخى 10 مىڭ 979 يۈەن / توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى پۈتۈن مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 1216 يۈەن / توننا، مىس ئىشلەش تەننەرخى 18 مىڭ 628 يۈەن/توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 5884 يۈەن/توننا، نىكېل ئىشلەش تەننەرخى 57 مىڭ 621 يۈەن/توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 24 مىڭ 851 يۈەن/توننا يۇقىرى بولدى، مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن زور دەرىجىدە ئېشىپ كەتتى.

2003 - يىلى رەڭلىك مېتال گۈرۈھىنىڭ تۇراقلىق مۈلۈككە سالغان مەبلىغى 330 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن بىر ھەسسە ئاشتى. رەڭلىك مېتال مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى يېڭىدىن 1100 توننا كۆپەيدى. راۋ ۋېنتىيەن

ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى

ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتىنىڭ

ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون ئۈچۈر مەھسۇلاتى ياساش كەسپىدىكى دۆلەت كارخانىلىرى ۋە كۆلەمدىن يۇقىرى دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان 146 سانائەت كارخانىسىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 160 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.4 ئاشتى. ئېلىنغان پايدا 13 مىليون يۈەن (يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى شىركىتى مەركەزلەشتۈرۈپ ساتقان ئىلگىرىكى بىللاردىن قېلىپ قالغان پاسسىپ ھېساب 128 مىليون يۈەن) گە، ئېلىنغان پايدا - باج 200 مىليون يۈەنگە، ئومۇمىي خادىملارنىڭ يىللىق ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 45 مىڭ 585 يۈەنگە يەتتى.

چالغ خەنجىن

قۇرۇلمىنى تەڭشەش ئەھۋالى

2003 - يىلى 10 - ئايغىچە شىنجاڭ ماشىنىسازلىق -

تېخنىكا ئۆزگەرتىش گەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون ساھەسىدە ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 4 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ «يېڭى ئېنېرگىيە» پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ CAD لايىھىسى ۋە ERP باشقۇرۇش تۈرىگە سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون يۈەن، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 330 كىلوۋولتلۇق ترانسفورماتور تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرىگە سېلىنغان 1 مىليون يۈەن، شىنجاڭ «خۇاڭكەي» ئېلېكتر چەكلىك شىركىتىنىڭ يۇقىرى - تۆۋەن بېسىملىق ۋىكىلوچاڭبىل ئىشكەپ تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان 1 مىليون يۈەن، شىنجاڭ ماشىنىسازلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ بېدە ئورۇش ماشىنىسى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان 1 مىليون يۈەن.

ئۇچۇرچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ ئېلېكترون تەرەققىيات فوندىدىن 4 مىليون يۈەن بېرىش ئىلتىماس قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ يېڭى ئېنېرگىيە شىركىتىنىڭ 50 كىلوۋاتلىق قۇياش ئېنېرگىيىسى - ئېلېكتر تورى - دىزېل ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىش، توك بىلەن ئۇنىۋېرسال تەمىنلەشنى كونترول قىلىش ئۈسكۈنىسىنى كەسىپلەشتۈرۈشكە ئىلتىماس قىلىنغان 1 مىليون يۈەن. شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ ئېلېكترونلۇق ترانسفورماتورنىڭ لىيىنىدىكى ھالىتىنى كۆزىتىپ دىئاگنوز قويدىغان مۇتەخەسسسلەر سىستېمىسىغا ئىلتىماس قىلىنغان 1 مىليون يۈەن، شىنجاڭ «جىنڧىڭ» پەن - تېخنىكا شىركىتىنىڭ شامال كۈچى گېنېراتورلار گۇرۇپپىسىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش سىستېمىسىغا ئىلتىماس قىلىنغان 1 مىليون يۈەن، شىنجاڭ «خۇڭليەن» يۇمشاق دېتال شىركىتىنىڭ يېزا ئىگىلىك بېجى يىغىش - باشقۇرۇشقا دائىر ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە ئۇچۇر سىستېمىسىغا ئىلتىماس قىلىنغان 1 مىليون يۈەن.

2003 - يىلى تاماملانغان تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىدىن شىنجاڭ «قىزىلبايراق» ماشىنىسازلىق چەكلىك شىركىتىنىڭ ئوتتۇرا، كىچىك تىپتىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش لىيىنىسىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى شىركىتىنىڭ 35 كىلوۋولتلۇق ئۆزگەرتىشچان توك كاپېل تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرى، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى ئۈرۈمچى ئېلېكتر سايمانلىرى ياساش چەكلىك شىركىتىنىڭ 720 كىلوۋولتلۇق ترانسفورماتور قېبى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرىدىن ئىبارەت 3 تۈر تەكشۈرۈلدى.

جالڭ خەنجىن

ئېلېكترون ساھەسىدىكى كۆلەمدىن بۇلغىرى كارخانىلار ئىچىدە، دۆلەت كارخانىسى 1998 - يىلىدىكى 206 دىن 66 گە ئازايتىلدى، دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ شۇ ساھە مال - مۈلكىدە ئىگىلىگەن سانىنى %80 17.4 كە تۆۋەنلىدى. دۆلەت پاي كونترول كارخانىلىرى سىرتىدىكى كۆپ مەنبەلىك مۈلۈك ھوقۇقىغا ئىگە كارخانىلار ۋە دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان كارخانىلارنىڭ سانى ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىدە ئىگىلىگەن سانىنى %87.2 بولدى، باج - پادىكىسى سانىنى %95 تىن ئاشتى، كۆپ خىل ئىگىلىك تەركىبلىك كارخانىلار ۋە دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان كارخانىلار ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون ساھەسىدە يېتەكچى ئورۇننى ئىگىلىدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» ئاپتوموبىل زاۋۇتىنىڭ ۋەيران بولۇش - ھىساپات قىلىش خىزمىتى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تىببىي دورا خىراجىتى ۋە داۋالىنىش سۇغۇرتىسى خىراجىتى ھەل قىلىپ بېرىلدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ھەقدارلىقى بېكىتىلدى ۋە ئالدىنقى ھەققى بېرىلدى، ياشانغاندا كۈتۈنۈشكە ئالاقىدار ئىشلار بېجىرىلدى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر دوختۇرخانىسى، بالىلار باغچىسىنىڭ مال - مۈلكىنى باھالاش ۋە ئۆتكۈزۈپ بېرىش خىزمىتى تاماملاندى، بىر قىسىم ياتاق بىنالىرىنىڭ قىشلىق ئىسسىتىش ئۈسكۈنىلىرىنى رېمونت قىلىش مەسىلىسى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قايتا ئىشقا ئورۇنلىشىشىدا يولۇققان مەسىلىلەر ھەل قىلىندى. مالىيە نازارىتى بىلەن كېڭىشىپ، 22 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇش خىراجىتى ئاجرىتىپ بېرىش ئىلتىماس قىلىندى. 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 18 - كۈنى شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» ئاپتوموبىل زاۋۇتىنى ئۆتكۈزۈۋېلىپ، ئۇنى «تەڭرىتاغ خۇاڭخې» ئاپتوموبىل چەكلىك شىركىتى قىلىپ قايتا تەشكىللىشىگە قوشۇلۇپ تەستىق سالىدى.

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى مالىيە نازارىتى، دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش مەركىزىنىڭ تەستىق ئارقىلىق، شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنى شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنى چەكلىك شىركىتىگە ئۆزگەرتىلدى، شىركەتنىڭ رويخەتكە ئالدۇرغان كاپىتال سوممىسى 1 مىليون 786 مىڭ 650 يۈەن بولۇپ، ئۇنى 12 تەبىئىي شەخس چىقاردى ھەمدە كاپىتالغا ئىگىدارلىق قىلدى، بۇ كاپىتالنىڭ خاراكتېرى خۇسۇسىيەت كاپىتالى بولدى، شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنىنىڭ دۆلەت مال - مۈلكىگە بولغان مۈلۈك ھوقۇقى بىكار قىلىندى.

جالڭ خەنجىن

يېڭى پەن - تېخنىكا مەھسۇلاتلىرى

2003 - يىلى شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون ساھەسىنىڭ 47 تۈرلۈك يېڭى مەھسۇلاتى شۇ ئار ئىقتىساد - سودا كومىتېتى ئۈيۈشتۈرۈش باھالاشتىن ئۆتتى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ تۆمۈريولدا ئىشلىتىلىدىغان SF9-QY-31500/110 تىپلىق تەڭپۇڭلاشتۇرۇپ سۆرەيدىغان ترانسفورماتورى، شىنجاڭ 3 - ئىستانوئەك زاۋۇتىنىڭ ئۆزگىرىشچان موبىنتىنى يېقىلغۇ گاز ۋە ئېلېكتر قۇۋۋىتىدىن پايدىلىنىپ تەڭشەپ ئېنېرگىيە تېجىدىغان GYJ12-5-53HYIIR تىپلىق كاجالكىسى، شىنجاڭ «جىرۇي يىشاي» ئائىلە سايبانلىرى چەكلىك شىركىتىنىڭ 3 ئايلىنىملىق كېسەل كۈتۈش كارۋىتىدىن ئىبارەت 3 تۈرلۈك مەھسۇلاتنىڭ تېخنىكا سەۋىيىسى مەملىكەت ئىچىدە ئالدىنقى سەۋىيىگە، 20 خىل مەھسۇلات مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون ساھەسىدە يارىتىلغان يېڭى مەھسۇلاتلار: ISQ5320GYG تىپلىق ماي توشۇش ماشىنىسى، بېكىتىلگەن توك بېسىمى 8:7/10 كىلوۋولتلىق، كۆمۈركاندا ئىشلىتىلىدىغان بىرىكتۈرۈلگەن پولىۋېنىل خىلورىد بىلەن ئىزولىيەسىلەنگەن پولات تاسما يۆگەلگەن ۋە پولىۋېنىل خىلورىد بىلەن قاپلانغان ئېلېكتر كابىلى، بېكىتىلگەن توك بېسىمى 0.38/0.66 كىلوۋولتلىق، كۆمۈركاندا ئىشلىتىلىدىغان يوشۇرۇن ياندىغان رېزىنە قاپلىق كۆچمە يۇمشاق كابىل، 0.6 / كىلوۋولتلىق، كۆمۈركاندا ئىشلىتىلىدىغان پولىۋېنىل خىلورىد بىلەن ئىزولىيەسىلەنگەن پولات تاسما يۆگەلگەن ۋە قۇرۇلغىلىرى پولىۋېنىل خىلورىد بىلەن قاپلانغان ئېلېكتر كابىلى، TSQ5208GYG تىپلىق ماي توشۇش ۋاگونى، EQ4150G تىپلىق يېرىم پىرىتىمىلىق سۆرەش ئاپتوموبىلى، مەشادا ئىشلىتىلىدىغان ACSR-72050 پولات ئۈزەكلىك ئەشمە ئايلىۋىمىن سىم، تۆمۈريولدا ئىشلىتىلىدىغان SF9-QY-31500/110 تىپلىق تەڭپۇڭلاشتۇرۇپ سۆرەيدىغان ترانسفورماتور، توك بېسىمى يۈك ئاپتوموبىلى، TSQ1100 تىپلىق يۈك ئاپتوموبىلى، TSQ5230GYG تىپلىق يۈك ئاپتوموبىلى، TSQ5194GYG تىپلىق ماي توشۇش ۋاگونى، EQ3195GX24D1 تىپلىق موللاچى ئاپتوموبىل، EQ1170GX2 تىپلىق يۈك ئاپتوموبىلى، بوغدا XQD5100ZBS تىپلىق بىلەكلىك ئەخلەت ماشىنىسى، بوغدا ماركىلىق XZC5193TLY تىپلىق ئالاھىدە ساياھەت ئاپتوموبىلى، سۇيۇقلاندۇرۇلغان نېفىت گازى توشۇيدىغان باكلىق ۋاگون، TSQ9170 تىپلىق يېرىم پىرىتىمىلىق يۈك ئاپتوموبىلى، يېقىلغۇ گاز ۋە ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئارقىلىق

موبىنتىنى تەڭشەپ ۋە ئۆزگەرتىپ ئېنېرگىيە تېجىدىغان 53HYIIR-5-GYJ12 تىپلىق كاجالكا، SK6928 تىپلىق ئاپتوموبىل، TSQ9230GYG تىپلىق ماي توشۇيدىغان يېرىم پىرىتىمىلىق ئاپتوموبىل، TSQ9370GYG تىپلىق ماي توشۇيدىغان يېرىم پىرىتىمىلىق ئاپتوموبىل، بېكىتىلگەن توك بېسىمى 1500 ۋولتلىق سۇلياۋ ئېزولىيە تورلۇق (پەككە ئۈزەكلىك) تۇراقلىق توك ئېلېكتر كابىلى، بېكىتىلگەن توك بېسىمى 450/750 ۋولتلىق ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەن بولغان، پولىۋېنىل خىلورىد بىلەن ئىزولىيەسىلەنگەن فىلۇن قاپلىق ئېلېكتر سىمى ۋە ئېلېكتر كابىلى، EQ1185GX7AD2 تىپلىق يۈك ئاپتوموبىلى، SQD9140TGC تىپلىق ئاپتوماتىك قاقچىلاپ - چۈشۈرىدىغان تۇرۇبا ماتېرىياللىرى ترانسپورت ۋاگونى، يورۇقلۇق تارقىتىدىغان، بىرىكتۈرۈلگەن، ئىسى گاز- گالوگىنىز بولغان ۋە تويۇنىغان گىدروكاربون بىلەن ئىزولىيەسىلەنگەن ئوتقا چىداملىق، پولات ئۈزەكلىك مۇھىت ئاسراش كابىلى، يورۇقلۇق تارقىتىدىغان، بىرىكتۈرۈلگەن، ئىسى گاز - گالوگىنىز بولغان ۋە تويۇنىغان گىدروكاربون بىلەن ئىزولىيەسىلەنگەن، يوشۇرۇن ياندىغان، پولات ئۈزەكلىك مۇھىت ئاسراش كابىلى، بېكىتىلگەن توك بېسىمى 250 ۋولتلىق پولىۋېنىل خىلورىد بىلەن ئىزولىيەسىلەنگەن پاراخوتقا ئىشلىتىلىدىغان كونترول كابىلى، بېكىتىلگەن توك بېسىمى 0.6/1 ۋولتلىق بىرىكتۈرۈلگەن پولىۋېنىل خىلورىد بىلەن پاراخوتقا ئىشلىتىلىدىغان ئىزولىيەسىلەنگەن كابىل، تارماق كابىلغا سۇلياۋ بېرىشكە ئىشلىتىلىدىغان 90 گرادۇسلىق يۇمشاق پولىۋېنىل خىلورىدلىق سۇلياۋ، TSQ5382GYG تىپلىق ماي توشۇش ۋاگونى، 3 ئايلىنىملىق كېسەل كۈتۈش كارۋىتى، XJ6107 تىپلىق ئاپتوموبىل، EQ2120GX تىپلىق موللاچى ئاپتوموبىل، 4LZY-4 تىپلىق كومبايىن، NOMAX تىپلىق قەغەز ئورالغان پىسى سىم مەھسۇلاتلىرى، قەغەز ئورالغان يۇمىلاق سىم مەھسۇلاتلىرى، -FAC 2000 تىپلىق رەقەملىك توك تەقسىملىكىنىڭ ئاپتوماتىك تېرىمىنالى ئورالغان يۇمىلاق پىسى مەھسۇلاتلىرى، XNY-DDK50/380 I تىپلىق قۇياش ئېنېرگىيەلىك توك مەنبەسىنى كونترول قىلىش سىستېمىسى، 150KVA قۇياش ئېنېرگىيەلىك توك مەنبەسىنى كونترول قىلىش سىستېمىسى، XNY-TJX تىپلىق قۇياش ئېنېرگىيەلىك يول قاتنىشى سىگنال چىرىغى، XNY-BYK15/3801 تىپلىق قۇياش ئېنېرگىيەلىك ئۆزگىرىشچان چاستوتىلىق سۇ تارتىشنى كونتروللىغۇچ، XNY-TB10/2201 تىپلىق قۇياش ئېنېرگىيەلىك تورغا ئۇلاپ توك ھاسىل قىلىش سىستېمىسى، XNY-TJB تىپلىق قۇياش ئېنېرگىيەلىك يول قاتنىشى بەلگىسى، XNY-DSZ/12 تىپلىق توك مەنبەسىنى ماسلاشتۇرغۇچ.

جالڭ خەنجىن

شىنجاڭنىڭ ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون ياسىمىچىلىقى كەسپىدىكى دۆلەت كارخانىلىرى ۋە
دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان كۆلەمدىن يۇقىرى كارخانىلارنىڭ 2003 - يىللىق ئەھۋالى

پايدا سوممىسى (تۈمەن يۈەن)	مەھسۇلات سېتىش كىرىمى (تۈمەن يۈەن)	كومۇسى خا- دىلارنىڭ ئەمگەك ئۆز- نۇمدارلىقى (يۈەن)	مەھسۇلات سې- تىش بېجى ۋە قوشۇمچە ھەق (تۈمەن يۈەن)	ساناھت قوشۇلما قىممىتى (تۈمەن يۈەن)	كارخانا (سانى)	نامى
1260	448547	45585	2663.3	116188	146	جەمئىي
6038	54793	19184	335.3	14791	52	بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت كارخانىلىرى
2717	24858	29030	456.1	7377	11	كوللېكتىپ كارخانا
901	11231	56185	58.9	2613	4	پاي ھەمكارلىق كارخا- نىسى
13727	159082	36409	1069.3	32881	42	چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
12655	127966	277913	481.4	44466	1	پاي چەكلىك شىركىتى
2507	57694	28886	260.1	10355	30	خۇسۇسىي كارخانا
102	2705	55009	2.2	1287	1	شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەن سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانا
2144	10217	75109	0	2419	5	چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانا
6839	201694	74803	780.2	57209	10	چوڭ، ئوتتۇرا كارخانا
8099	246583	33060	1883.1	58979	136	كىچىك كارخانا
1113	415571	46016	2159.7	108211	136	ماشىنىسازلىق ياسىمىچىلىق كەسپى
18966	11703	9116	39.4	2261	20	دېھقانچىلىق، ماشىنى- سازلىق سانائىتى كەسپى
261	4903	18735	73.4	1463	4	قۇرۇلۇش ماشىنىساز- لىقى سانائىتى كەسپى
1710	6948	82380	86.1	2298	2	ئەسۋاب - پىرىيورچىلىق سانائىتى كەسپى

2611	33357	43019	68.7	9606	16	نېفىت خىمىيە ھەممىباب ماشىنىماز- لىق سانائىتى كەسپى
204	5791	12046	34.3	711	5	ئېغىر تىپتىكى كان ماشىنىمازلىق سانائىتى كەسپى
15312	209430	95117	814.3	61702	33	توك ئىشلىرى، ئې- لىپىتىر سايمانلىرى سانائىتى كەسپى
431	6585	27932	54.9	2048	3	ماشىنىمازلىق ئاماس زاپچاسلىرى سانائىتى كەسپى
656	9273	31470	98	3515	3	يېمەكلىك ۋە ئوراش - قاچىلاش ماشىنىلىرى كەسپى
905	70247	22557	225.9	9068	13	ئاپتوموبىل سانائىتى كەسپى
1632	57336	32523	664.5	15179	37	باشقا ئۇششاق كەسپ- لەرنىڭ جەمئىيىسى
149	32975	40451	503.6	7977	10	ئېلېكترون ياسىغىچىلىق- قى كەسپىنىڭ جەمئىيىسى- سى

جىياڭ خەنجىن

شىنجاڭنىڭ ماشىنىمازلىق - ياسىغىچىلىق كەسپىدىكى دۆلەت كارخانىلىرى ۋە دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان
كۆلەمدىن يۇقىرى كارخانىلارنىڭ ئاساسلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ 2003 - يىلدىكى ئىشلەپچىقىرىلىش -
سېتىلىش ئەھۋالى

سېتىلىش مىقدارى		ئىشلەپچىقىرىش مىقدارى		بىرلىكى	مەھسۇلات نامى
مىقدارى	2002 - يىلدىكىدىن ± %	مىقدارى	2002 - يىلدىكىدىن ± %		
46	70.4	46	70.4	دانە	شامال گېنېراتورى
1853	260.5	1919	198.9	دانە	يېزا ئىگىلىك ناسوسى
710	-12.6	657	-25.5	پار توننا	سانائەت پارقازىنى

تۈمەن كىلوۋات	3.1	32.6	3.8	32.1	ئۆزگىرىشچان توك دېۋېگانىلى
تۈمەن كىلوۋولت ئامپېر	1159.4	0.9	993.4	5.5	ترانسفورماتور
دانە	1158	52.2	1155	38.5	يۇقىرى بېسىملىق ۋىكىچۇچاتېل تاختىسى
دانە	20828	10.8	17411	17.1	تۆۋەن بېسىملىق ۋىكىچۇچاتېل تاختىسى
توننا	19717	17	19121	21.5	پولات ئۆزەكلىك ئەشمە ئاليۇمىن سىم
كىلوپېتىر	18152	31.4	18660	42.5	ئېلېكتر كابېلى
كىلوپېتىر	5667	82.8	4601	68.5	خەۋەرلىشىش كابېلى
تۈمەن يۈرۈش	120.9	20.4	115.8	77.6	ئوققازان
دانە	1614	58.3	1808	50.3	ئاپتوموبىل
دانە	1081	41.2	971	45.2	ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغان ئاپتوموبىل
دانە	389	67.1	311	72.4	بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغان موللاقچى ئاپتوموبىل
دانە	165	22.5	171	17.8	ئاپتوبۇس (قۇراشتۇرۇلغان)
تۈمەن يۈەن	6434.7	21.6	6978	86.5	ئاپتوموبىل سەپلىمىلىرى
دانە	1752	18	1612	13.6	كاچالكا
توننا	4288		3714	29	ئېلېكترونلۇق ئاليۇمىن ياپراقچە
تۈمەن دانە	11.3	865.8	11.3	3714	IC كارتوچكىلىق ستوتچىك
دانە	9144	1198.9	6160	568.8	ئېلېكترونلۇق مىكروپ ئۆلتۈرگۈچ
كىلوۋات	1716	98.5%	1716	98.5	قۇياش ئېنېرگىيىلىك توك ھاسىل قىلىش قۇرۇلمىسى

جالغ خەنجىن

11.5% ئاشتى؛ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (ھازىرقى باھا بويىچە) 7 مىليارد يۈەنگە يەتتى؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12.5 ئاشتى. ستاتىستىكا قىلىنغان ئاساسلىق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتىدىن قارىغاندا، يېتەكچى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتى بولغان سېمونت ۋە ئۆزگىچە بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، يېڭى تىپتىكى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى داۋاملىق ئاشتى، ئايرىملىرىنىڭ مەھسۇلات مىقدارى كېمەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە سېمونت 11 مىليون 290 مىڭ توننىغا يېتىپ، %9.6، گرانت تاختا ماتېرىيال 2 مىليون 450 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %64.4، مەرمەر تاختا ماتېرىيال 117 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 2.4 ھەسسە؛ ئەينەك

بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتى

بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىنىڭ

ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى پۈتۈن سىستېما بويىچە ھېسابلىغاندا، شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە) 4 مىليارد 900 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

مەھسۇلات قىممىتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە) 4 مىليارد 756 مىليون يۈەن، سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (ھازىرقى باھا بويىچە) 6 مىليارد 558 مىليون يۈەن، ئىشلەپچىقىرىش-سېتىش نىسبىتى %95.6 بولدى.

2003 - يىلى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان دۆلەت كارخانىسى ۋە سېتىش كىرىمى 5 مىليون يۈەندىن يۇقىرى بولغان بىناكارلىق ماتېرىياللىرى كارخانىسى 125 بولۇپ، بۇ كارخانىلارنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە) 3 مىليارد 250 مىليون يۈەن، سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (ھازىرقى باھا بويىچە) 4 مىليارد 806 مىليون يۈەن، ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش نىسبىتى %97.7، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 1 مىليارد 622 مىليون يۈەن، سېتىش كىرىمى 4 مىليارد 404 مىليون يۈەن، پايدىسى 793 مىليون يۈەن، پايدا - باج سوممىسى 1 مىليارد 87 مىليون يۈەن بولدى.

دۆڭ لياۋيۈەن

پولات ياسالغىلىرى 29 مىڭ 520 توننىغا يېتىپ، %25؛ تاۋار بېتون 2 مىليون 380 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %25.3؛ PCCP چوڭ ئېغىزلىق پولات كانايلىق بېسىملىق بېتون تۇرۇبا 4058 گە يېتىپ، 1.2 ھەسسە؛ نام ۋە يەرگە چاپلىنىدىغان چاقچوق 14 مىليون 160 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 6.4 ھەسسە؛ گەج تاختا 4 مىليون 560 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 1.8 ھەسسە؛ ئوتقا چىداملىق ساتېرىيال 52 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، %43.1؛ سېمونت يۇندا تۇرۇبىسى 836 كىلومېتىرغا يېتىپ، %13؛ بېسىملىق سېمونت تۇرۇبا 15.25 كىلومېتىرغا يېتىپ، %25؛ خىش (ئۆلچەملىك خىش ھېسابدا) 8 مىليارد 7800 مىليون دانىگە يېتىپ، %8.1 ئاشتى؛ تاختا ئەينەك 680 مىڭ ساندۇق بولۇپ، %25؛ سېمونت ستوليا 200 مىڭ 500 دانە بولۇپ، %17.05 تۆۋەنلىدى.

2003 - يىلى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سانائىتى بويىچە يېزا ۋە يېزىدىن يۇقىرى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى كارخانىسى 1042، كەسىپكارى 72 مىڭ 600، بۇ كارخانىلارنىڭ سانائەت

شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ
2003 - يىلىدىكى مىقدارى

مەھسۇلات نامى	ئۆلچەم بىرلىكى	يىللىق مەھسۇلات مىقدارى
سېمونت	تۈمەن توننا	1129
بېسىملىق سېمونت تۇرۇبا	كىلومېتىر	1015
سېمونت يۇندا تۇرۇبىسى	كىلومېتىر	836
سېمونت ستوليا	دانە	200512
سېمونت قۇيۇلما	مېتىر	388866
خىش (ئۆلچەملىك)	تۈمەن دانە	877997
مەرمەر تاختا	كۋادرات مېتىر	117305
گرانت تاختا	كۋادرات مېتىر	2449083
گەج تاختا	كۋادرات مېتىر	4559862
فارفور خىش	تۈمەن كۋادرات مېتىر	5.39
تامغا، يەرگە چاپلىنىدىغان چاقچوق	تۈمەن كۋادرات مېتىر	1416.3
تازىلىق فارفورلىرى	تۈمەن دانە	4.72
تاشپاختا ياسالغىلىرى	توننا	85
گرافىت ۋە كاربون ياسالغىلىرى	توننا	22474

675987	ساندۇق	تاختا ئەينەك
29500	توننا	ئەينەك پولات ياساللىملىرى
63075	توننا	كۈندىلىك ئەينەك بۇيۇم
391.9	تۈمەن دانە	كۈندىلىك فارفور بۇيۇم
52510	توننا	ئوتقا چىداملىق ماتېرىيال ياساللىملىرى
50100	توننا	تاشپاختا
4058	دانە	PCCP بېسىملىق تۇرۇبا
238	تۈمەن كۇب مېتىر	تاۋار بېتون
12787	توننا	بىناكارلىق سۇۋالغۇلىرى

پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى). بۇنىڭغا 92 مىليون 560 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

جاڭ يىنكۈي

سۈپەت باشقۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىن سۈپەت باشقۇرۇش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 9 گۇرۇپپا مەملىكەت بويىچە بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىكى مۇنەۋۋەر QC گۇرۇپپا، 4 گۇرۇپپا ئىشەنچلىك گۇرۇپپا، 2 ئادەم سۈپەت باشقۇرۇش پائالىيىتىدىكى كۆزگە كۆرۈنگەن رەھبەر، 3 كارخانا سۈپەت باشقۇرۇش پائالىيىتىدىكى مۇنەۋۋەر كارخانا دېگەن نامغا

تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسىدىن 14 تۈر ئابتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش پىلانىغا كىرگۈزۈلدى، پىلان بويىچە سېلىنىدىغان مەبلەغ 860 مىليون 570 مىڭ يۈەن، شۇ يىللىق پىلاندا سېلىنىدىغان مەبلەغ 458 مىليون 810 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئەمەلىيەتتە سېلىنغىنى 156 مىليون 890 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىغا قەدەر قۇمۇل كۆمۈرچىلىك گۇرۇھى قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى شىركىتىنىڭ ئاشلىق كۆمۈر سېمونتى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنىڭ تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش، شىنجاڭ «رېشېڭ» تۇرۇبچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت

شىركىتىنىڭ تۇرۇبا ماتېرىياللىرى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش ۋە كېڭەيتىپ قۇرۇش قۇرۇلۇشى، خوتەن دۇۋا سانائەت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى سېمونت زاۋۇتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش، «غەربىي دىيار» سېمونت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى شىخۇ شۆبە سېمونت زاۋۇتىنىڭ ئوتتۇرىسى كاۋاك خۇمىنىنى ئۆزگەرتىپ، خۇمدان سىرتىدا پارچىلاپ كۆيدۈرۈش تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» سېمونت ياساللىملىرى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ قاتتىق پولىۋېنىل خلورىد (UPVC) لىق سۇ بىلەن تەمىنلەش تۇرۇبىسى ۋە پولى ئېتىلېن (HDPE) لىق قوش دىۋارلىق دولقۇنسىمان سۇ چىقىرىش تۇرۇبىسى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىشتىن ئىبارەت 5 تۈر تاماملاندى (بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسى ئىشخانىسى تۈر تۇرغۇزۇپ تەكشۈرۈش

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ گىرانت تاختا ماتېرىيال مەھسۇلاتى 2 مىليون 450 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %64.4 ئاشتى.

سۈرەتنى گىرانت تاختا ماتېرىيال سودا بازىرى تەمىنلىگەن. جاۋ جۇنئەن فوتوسى

مەھسۇلاتلىرىدىن فورمالدېگىد ۋە ھالون تاش كامپرى مەھسۇلاتى سەل - پەل تۆۋەنلەپ كەتكەنلىكىنى ھېسابقا ئالغاندا، باشقا مەھسۇلاتلارنىڭ مىقدارى 2002 - يىلىدىكىدىن ئاشتى. جۇڭگو نېفىت پاي چەكلىك شىركىتى ماپتاغ نېفىت غىمىيە شۆبە شىركىتىنىڭ ئېتىلپن قۇرۇلمىسىنى ئۆزگەرتىپ كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈش بىلەن ئېتىلپن ئىشلەش ئىقتىدارى 140 مىڭ توننىدىن 220 مىڭ توننىغا كېڭەيدى. بۇ قۇرۇلمىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلۈشى پولىسى ئېتىلپن، پولى پروپىلېن، مالىئات كاۋچۇكى ۋە گلىكولى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى زور ھەجىمدە ئۆستۈردى. بىر يىلدا شىنجاڭدىكى نېفىت غىمىيە ۋە غىمىيە سانائىتى كارخانىلىرى ئىشلەپچىقارغان پولى ئېتىلپن 190 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %52.51؛ پولى پروپىلېن 237 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %77.83؛ پولىئېتىل 105 مىڭ 800 توننىغا يېتىپ، %31.17 ئاشتى.

لى شىچۈەن

تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ غىمىيە سانائىتى سىستېمىسىدىكى كارخانىلارنىڭ قۇرۇلۇشى داۋاملاشتۇرۇلغان ۋە يېڭىدىن ئىش باشلىغان ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى 7 بولۇپ، دەسلەپكى ستاتىستىكىغا قارىغاندا، تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 590 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %53.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇش جەھەتتىكى ئاساسلىق تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 340 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %41.5؛ تېخنىكا ئۆزگەرتىش جەھەتتىكى ئاساسلىق تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 250 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %171.7 ئاشتى. ئاساسلىق تۈرلەر مۇنۇلار: شىنجاڭ «جوڭتەي» غىمىيە پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 50 مىڭ توننىلىق پولىئېتىل خىلورىد ۋە 60 مىڭ توننىلىق ئىئون پەردىلىك كۆيدۈرگۈچى ئىشقا قۇرۇلۇشنى كېڭەيتىش تۈرى يولغا قويۇلماقتا، مۆلچەر بويىچە بۇ قۇرۇلۇش 2004 - يىلى 1 - پەسلىدە پۈتۈپ ئىشقا كىرىشىدۇ، شۇ چاغدا پولىئېتىل خىلورىد ۋە ئىئون پەردىلىك كۆيدۈرگۈچى ئىشقا قۇرۇلۇشنىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 120 مىڭ توننىغا يېتىدۇ؛ شىنجاڭ «شىنخۇا» غىمىيە ئوغۇت چەكلىك شىركىتىنىڭ 100 مىڭ توننىلىق NPK بىرىكمە ئوغۇت تۈرىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى؛ تۇرپان 3 ئۆلچەملىك كالىي تۈزى شىركىتىنىڭ 50 مىڭ توننىلىق ناترىي نىترات، (كالىي

ئېرىشتى. سۈپەت باشقۇرۇش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 10 گۇرۇپپا ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر QC گۇرۇپپا، بىر كارخانا مۇنەۋۋەر كارخانا دېگەن نامغا ئېرىشتى. سۈپەت باشقۇرۇش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 7 گۇرۇپپا ئاپتونوم رايوننىڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھەسى بويىچە مۇنەۋۋەر QC گۇرۇپپا، 8 ئادەم سۈپەت باشقۇرۇش پائالىيىتىدىكى كۆزگە كۆرۈنگەن رەھبەر، 9 ئادەم سۈپەت باشقۇرۇش پائالىيىتىدىكى مۇنەۋۋەر ئالغا سۈرگۈچى دېگەن نامغا ئېرىشتى.

پىڭ شياۋتېن

غىمىيە سانائىتى

غىمىيە سانائىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىت، نېفىت غىمىيە ۋە غىمىيە سانائىتى ساھەسىدىكى (نېفىت ۋە تەبىئىي گاز ئېلىش، نېفىت پىششىقلاش ۋە كوكس كۆيدۈرۈش، غىمىيە خام ئەشيارلىرى ياساش ۋە كاۋچۇك ياسالغۇلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) كۆلەمدىن يۇقىرى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان كارخانا 122 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانا 26. بۇ كارخانىلارنىڭ ھازىرقى باھا بويىچە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 63 مىليارد 345 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28.06؛ سانائەت قوشۇمما قىممىتى 31 مىليارد 289 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %35.54؛ پايدىسى 12 مىليارد 765 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %96.60؛ پايدا - بېجى 18 مىليارد 477 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %64.17 ئاشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ غىمىيە سانائىتى سىستېمىسىدىكى كۆلەمدىن يۇقىرى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان كارخانا 75 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا كارخانا 14. بۇ كارخانىلارنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (1990 - يىلىدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە) 3 مىليارد 715 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.72؛ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (ھازىرقى باھا بويىچە) 4 مىليارد 364 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %40.14؛ سانائەت قوشۇمما قىممىتى 1 مىليارد 249 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %23.91 ئاشتى؛ غىمىيە سانائىتى سىستېمىسى بويىچە كۆلەمدىن يۇقىرى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان كارخانىلارنىڭ پايدىسى 264 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1.06 ھەسسە؛ پايدا - باج سوممىسى 502 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %65.13 ئاشتى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئاساسلىق غىمىيە سانائىتى

مۇنۇلار: شىنجاڭ «مىندا» چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ دىزېلېن قەتئىيىمىنى يۇمشىتىش دورىسى، قۇمۇل «بىخې» ئاليۇمىنلىق تۇز چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ بىللىق مەھسۇلاتى 3000 توننىلىق ئاليۇمىن سۇلفات يېڭى مەھسۇلاتنى يارىتىش تۈرى، شىنجاڭ «دېڭتا - تۇنخې» سۇۋالغۇ چەكلىك شىركىتىنىڭ سىرتقى تامغا ئىشلىتىلىدىغان مۇرەككەپ پىروپىلىنلىق چىداملىق سۇۋالغۇ تۈرى، شىنجاڭ «تۇنخې» پولى ئېستېر چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ كاربونات كىسلاتا بوتۇلكىسىغا ئىشلىتىلىدىغان PET سىمۇلانىنى يارىتىش تۈرى، شىنجاڭ «مىلەن» خىمىيە سانائىتى چەكلىك شىركىتىنىڭ پولى ئامىياك ئېستېرلىق نەملىكتىن ساقلايدىغان سۇۋالغۇسى، قۇمۇل شەھەرلىك ئورگانىك خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى ئىجاد قىلىپ ئىشلەپچىقارغان ئۆي زىننەتلەشكە ئىشلىتىلىدىغان ھەمىياپ يىلىم تۈرى، ئۈرۈمچى «باۋلتۇڭ» نېفىت خىمىيە ياردەمچى خۇرۇچلىرىنى ياساش چەكلىك شىركىتىنىڭ غەيرىي ھىدروگىنلىق كوتەك ئىزومېرلاشقان كاتالىزاتورىنى يارىتىش-ئىشلىتىش تۈرى، شىنجاڭ «كوئېنلۇن» پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 15 — 8.25 تېپلىق سانائەت بالونى، قۇرۇلۇش بالونى، زاۋۇت - كانلاردا ئېغىرلىق كۆتۈرىدىغان بالون ۋە يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان بالون يېڭى مەھسۇلاتلىرى، شىنجاڭ لوپنۇر كۆلى كالىي تۇزى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ گالوگىن ئۆتكۈزۈش ناسوسىنىڭ نەيچىسىدە تۇز قېتىپ قېلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش تۈرى، شىنجاڭ «شىنخۇا» خىمىيە ئوغۇت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ بۇتقا ئېتىلدۈرۈپ دانىچىلاش ئۆسۈلى ئارقىلىق نىترو NPK بىرىكمە ئوغۇتى ئىشلەش تۈرى.

لى شىچۈەن

نىترات) تۈرىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى بىللىق مەھسۇلاتى 15 مىڭ توننىلىق ناترىي نىترات تۈرى 9 - ئاينىڭ ئاخىرى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى؛ لوپنۇر كۆلى كالىي تۇزى پەن - تېخنىكا تەرەققىيات شىركىتىنىڭ 20 مىڭ توننىلىق كالىي سۇلفات سانائىتى خاراكتېرلىك سىناق تۈرى 8 - ئايدا پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى ۋە لاپاقەتلىك مەھسۇلات ئىشلەپچىقاردى؛ شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» شىركىتىنىڭ 500 مىليون كۇب مېتىرلىق تەبىئىي گاز سۇيۇلدۇرۇش (LNG) قۇرۇلۇشى قۇرۇلۇش قىلىش باسقۇچىغا كىردى، كۆپ قىسىم توپا - تاش قۇرۇلۇشى ۋە قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تاماملاندى؛ كۇچادىكى 300 مىڭ توننىلىق سىنتېتىك ئامىياك، 520 مىڭ توننىلىق ئورپىدىن ئىبارەت چوڭ خىمىيە ئوغۇت تۈرىنىڭ «ئۇچىنى راۋانلاشتۇرۇش، بىرىنى تەكشىلەش» خىزمىتى باشلاندى؛ شىنجاڭ «شىنكۇن» شىركىتىنىڭ 300 مىڭ يۈرۈش ئېغىرلىق كۆتۈرىدىغان مېرىدشانلىق بالون تۈرىنىڭ ئايلانما باھالاش خىزمىتى ئاخىرلاشتى.

لى شىچۈەن

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرىنىڭ تاماملانغان ھەمدە ئاپتونوم رايونىنىڭ يېڭى مەھسۇلات ۋە تېخنىكا نەتىجىلىرىنى باھالاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتكەن تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش تۈرلىرى مۇنۇلار: تۇرپان 3 ئۆلچەملىك كالىي تۇزى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ تۇز كۆلىنىڭ گالگۇنلۇق سۈيىدىن يىلىغا 10 مىڭ توننا دانىچە ناترىي نىترات ئېلىش تۈرى، شىنجاڭ «تۇنخې» پولى ئېستېر چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ چايدان شىشىسىگە ئىشلىتىلىدىغان PET سىمۇلانى. 2003 - يىلى شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرى تاماملانغان ياكى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملانغان تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش تۈرلىرى

شىنجاڭدىكى ئاساسلىق خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ 2003 - يىلدىكى مىقدارى

مەھسۇلات نامى	بىرلىكى	مىقدارى	2002 - يىلدىكىدىن ±%
گۇڭگۇرت كىسلاتاسى (100% لىك)	توننا	85322	21.18
تۇز كىسلاتاسى (31% تىن يۇقىرى)	توننا	87467	14.64
كۆيدۈرگۈچى ئىشقار (100%)	توننا	114110	22.22
ساپ ئىشقار	توننا	95920	12.50

13.53	147682	توننا	گۈڭگۈرتلۈك ئىشقار
11.37	82057	توننا	كالتىسى كاربىد (300 لىتىر/كىلوگرام)
22.62	5429	توننا	خروم يېشىلى
13.16	1082602	توننا	بىرىكمە ئاممىياك
13.34	1785013	توننا	ئوربىيە (ئاتۇرالىق مىقدار)
11.52	854530	توننا	دېھقانچىلىق خىمىيىۋى ئوغۇتى (%100لىك)
12.99	845828	توننا	بۇنىك ئىچىدە ئازوتلۇق ئوغۇت (%N100 لىك)
5.47	289	توننا	خىمىيىلىك دېھقانچىلىق دورىسى
49.88	235921	توننا	ئېتىلېن
42.85	213439	توننا	پروپىلېن
82.29	33116	توننا	بۇتادېئېن
31.39	82694	توننا	ساپ بېنزول
4.80	55908	توننا	P- دىسېتىل بېنزول
11.3	56385	توننا	چەكلىمىگەن مېتىل ئالكوكول
12.45	10305	توننا	فورمالدېگىد
37.63	13416	توننا	سىر
10.97	12787	توننا	بىناكارلىق سۇۋالغۇسى
31.17	105840	توننا	پولىئېتىل خلورىدلىق سىمولا
52.51	190327	توننا	پولى ئېتىلېنلىق سىمولا
77.83	237367	توننا	پولى پروپىلېنلىق سىمولا
92.14	32152	توننا	پولى بۇتادېئېن كاۋچۇك
8.75	98741	توننا	پولى ئېستېر
7.68	69.6	تۈمەن دانە	بالون تاش كامىرى

لى شىچۈەن

يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق بولۇپ،
2002- يىلىدىكىدىن %1.64 ئازلاپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە
پاختا توقۇمىچىلىقنىڭ 3 مىليارد 494 مىليون يۈەن
بولۇپ، %3.4؛ يۇلك توقۇمىچىلىقنىڭ 164 مىليون يۈەن
بولۇپ، %22.27 ئازايدى. سانائەت قوشۇلما قىممىتى 1
مىليارد 381 مىليون يۈەن بولۇپ، %2.81 ئازايدى. بۇنىڭ
ئىچىدە پاختا توقۇمىچىلىقنىڭ 1 مىليارد 140 مىليون يۈەن

توقۇمىچىلىق سانائىتى

توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ
مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 431 مىليون يۈەن (1990 -

2003 - يىلى شىنجاڭ توقۇمىچىلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى تۆۋەنلەپ كېتىپ، زىيان ئېغىر بولدى. چوڭ 9 تۈردىكى ئاساسلىق مەھسۇلاتلارنىڭ مىقدارى ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە تۆۋەنلەپ كەتتى. بۇنىڭ ئىچىدىكى يېتەكچى مەھسۇلات بولغان پاختا يېنىڭ مەھسۇلات مىقدارى 2002 - يىلىدىكىدىن %7.4 تۆۋەنلىدى. ساھەنىڭ ئىقتىسادىي ھەرىكەت سۈپىتى تۆۋەن، ئۈنۈمى ناچار، پاختا باھاسى مەسىلىسى گەۋدىلىك بولدى، كارخانا بەرداشلىق بېرەلمەيدىغان بولۇپ قالدى. ئىسلاھات قەدىمىنىڭ ئاستا، تۈزۈلمە مېخانىزىمىنىڭ جانسىز بولۇشى شىنجاڭنىڭ توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ ماقلام راۋاجلىنىشىنىڭ ئاساسلىق توسالغۇسى بولۇپ قالدى.

گاۋ جياڭ

بولۇپ، %6.33 ئازايدى. سېتىشتىن قىلىنغان كىرىم 5 مىليارد 116 مىليون يۈەن بولدى، پايدا سوممىسى مىنۇس 380 مىليون يۈەن بولۇپ، زىيان 33 مىليون يۈەن كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە پاختا توقۇمىچىلىقىنىڭ پايدىسى مىنۇس 147 مىليون يۈەن بولۇپ، زىيان 101 مىليون يۈەن ئازايدى. پايدا - باج سوممىسى مىنۇس 169 مىليون يۈەن بولۇپ، %39.67 ئازايدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ ئېكسپورتقا تاپشۇرغان مال قىممىتى 726 مىليون يۈەن خەلق پۇلى بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 39 مىليون يۈەن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە پاختا توقۇمىچىلىقىنىڭ ئېكسپورت سوممىسى 500 مىليون يۈەن بولۇپ، ئېكسپورت سوممىسىنىڭ %68.87 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ توقۇمىچىلىق سانائىتىدە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى

تۈرى	بىرلىكى	2003 - يىلى	2002 - يىلىدىكىدىن ئاشقىنى (%)
سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (ساھە بويىچە)	100 مىليون يۈەن	44.31	-1.64
سانائەت قوشۇمما قىممىتى	100 مىليون يۈەن	13.81	-2.81
خىمىيەۋى تالا	توننا	23219	-2.02
يىپ	توننا	292713	-7.40
رەخت	تۈمەن مېتىر	15239	-26.31
بۇنىڭ ئىچىدە بويالغان رەخت	تۈمەن مېتىر	460	-41.10
يۈك توقۇلما	تۈمەن مېتىر	206	-28.22
بۇنىڭ ئىچىدە سېپتا ئېگىزلىگىنى	تۈمەن مېتىر	206	-28.22
تەۋىت يىپ	توننا	744	-14.68
پاختا ئىلمە توقۇلمىسىنىڭ يىپقا سۇندۇرۇلۇشى	توننا	1132	-40.23
مەشۇت	توننا	110	-45.27
يىپەك توقۇلما	تۈمەن مېتىر	193	-5.39
چىگە يىپ	تۈمەن توننا	762	-261.14
كىمىم - كېچەك	تۈمەن قۇر	1168	-5.96
ئېكسپورتقا تاپشۇرۇلغان مال قىممىتى	100 مىليون يۈەن	7.26	5.68

يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %32.8 ئاشتى. نۇقتىلىق تۈرلەر: تەڭرىتاغ توقۇمىچىلىق (گۈرۈھى) چەكلىك شىركىتى كىرگۈزگەن 36 دانە گاز ئېقىملىق يىپ ئېگىزلىش ماشىنىسى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى، شىنجاڭ «جىنفاڭ»

تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ يەرلىك توقۇمىچىلىق سانائىتى بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 425 مىليون

كارخانىلار تېخنىكا مەركىزىنىڭ باھالىشىدىن ئۆتكەنلىرى شىنجاڭ «كېفالك» پاختىچىلىق كارخانىسى تېخنىكا مەركىزى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» توقۇمىچىلىق گۇرۇھى كارخانا تېخنىكا مەركىزى، شىنجاڭ «تيەنچۈەن» يۇلك توقۇمىچىلىق گۇرۇھى كارخانا تېخنىكا مەركىزى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يۇلك توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى كارخانا تېخنىكا مەركىزى ۋە ئۈرۈمچى «يۇڭخۇلك» ئىلمە توقۇلما باش زاۋۇتى كارخانا تېخنىكا مەركىزىدىن ئىبارەت.

نەپىيە

يېنىك سانائەت

يېنىك سانائەتنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كۆلەمدىن يۇقىرى 316 مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان يېنىك سانائەت كارخانىسىنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليارد 80 مىليون يۈەنگە يېتىپ (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە)، 2002 - يىلدىكىدىن %20.1؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 354 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.4؛ ئېكسپورتقا تاپشۇرۇلغان مال قىممىتى 1 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16 ئاشتى؛ مەھسۇلاتنىڭ ئىشلەپچىقىرىلىش - سېتىش نىسبىتى %98.2 بولدى. بىر يىلدا پايدا 554 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %82.2؛ پايدا - باج 1 مىليارد 430 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %23.3 ئاشتى.

جياۋ ۋېنخاۋ

نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ يېنىك سانائىتىدە سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش، تېخنىكا يېڭىلاش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش خىزمىتى ئارقىلىق، بىر تۈركۈم يېڭى ئىقتىسادىي ئېشىش نۇقتىسى شەكىللەندۈرۈلدى. تەخمىنەن ھېسابلاش ئارقىلىق، 50 نۇقتىلىق تۈر پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشىپ لايىھىدىكى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا يەتسە، يىلىغا يېڭىدىن كۆپىيىدىغان سانائەت قوشۇلما قىممىتى 300 مىليون يۈەنگە يېقىنلىشىدۇ، سېتىش كىرىسى 2 مىليارد 469 مىليون يۈەن، پايدا - باج 576 مىليون يۈەن بولىدۇ. بايىنغولىن ئوبلاستىدىكى «كەيچىن» قومۇشچىلىق تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ 50 مىڭ توننىلىق ئاقارتىلغان قومۇش بوتقا تاختىسى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرىگە سېلىنىدىغان مەبلەغ 199 مىليون 470 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2003 - يىلى 48 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئۆز پۈتكەندىن كېيىن، يىلىغا يېڭىدىن كۆپىيىدىغان سېتىش

پاي چەكلىك شىركىتى كىرگۈزگەن 22 دانە تولۇق ئاپتوماتىك گاز ئېقىملىق يىپ ئېگىرىش ماشىنىسى تۈرى، شىنجاڭ پاختا توقۇمىچىلىق گۇرۇھى قەشقەر توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتىنىڭ 70 مىڭ ئۇرچۇقلۇق ئىنچىكە تاراش ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى، «كېفالك» پاختا توقۇمىچىلىق (گۇرۇھى) سانجى پاختا توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى كىرگۈزگەن 50 مىڭ ئۇرچۇقلۇق «كامو» يىپ ئېگىرىش ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى، «زۇڭخېلك» پاختا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ كېڭەيتىپ قۇرۇلدىغان 35 مىڭ ئۇرچۇقلۇق تۈرى، «شىيلى» توقۇمىچىلىق پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 19 مىڭ ئۇرچۇقلۇق ئىنچىكە تاراش ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى ۋە 2 دانە تولۇق ئاپتوماتىك گاز ئېقىملىق يىپ ئېگىرىش ماشىنىسى، شىنجاڭ «فۇلۇن» يۇقىرى، يېڭى ماتېرىيال پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 2000 توننىلىق ئارال يېپىكى تۈرى، ماناس «ئاۋيالك» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ يېڭىدىن قۇرغان 30 مىڭ توننىلىق يېپىشقا يىلىم ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

«كېفالك» پاختا توقۇمىچىلىق (گۇرۇھى) سانجى پاختا توقۇمىچىلىق شىركىتىنىڭ 50 مىڭ ئۇرچۇقلۇق «كامو» يىپ ئېگىرىش تۈرىدە 10 مىڭ ئۇرچۇقنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى شەكىللەندى؛ «تەڭرىتاغ» توقۇمىچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى كىرگۈزگەن 36 دانە تولۇق ئاپتوماتىك گاز ئېقىملىق يىپ ئېگىرىش ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىدە ئومۇميۈزلۈك قۇراشتۇرۇش، تەڭشەش، سىناش باشلاندى (ئومۇمىي كۆلىمى 50 دانە بولۇپ، ئاسىيا بويىچە ئەڭ چوڭ تولۇق ئاپتوماتىك گاز ئېقىملىق يىپ ئېگىرىش ئىشلەپچىقىرىش بازىسى ھېسابلىنىدۇ).

فەن جىخۇلك

تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ۋە ئىلمىي

تەتقىقات خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ توقۇمىچىلىق ساھەسىدىن ئاپتونوم رايوننىڭ تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش تۈرىگە 18 تۈر كىرگۈزۈلدى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك يېڭى مەھسۇلاتلارنى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتكەنلىرى شىنجاڭ «پىدا» توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتىنىڭ «كامو» يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتى، «جىنتا» يۇلك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ لوپنۇر كەندىرى، يۇلك، يىپەك ئارىلاشتۇرۇلغان يىپ مەھسۇلاتى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. «جىنتا» يۇلك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ لوپنۇر كەندىرى، يۇلك - يىپەك ئارىلاشتۇرۇلغان يىپى پەن - تېخنىكا نەتىجىسىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. ش ئ ئ ئ ئ

قوبۇق مېۋە مۇرابباسى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىدىن 2 مى كىرگۈزۈۋالدى، يۇ، لايىھىدىكى ئىقتىدارى بويىچە كۈنگە 400 توننا تۈرۈك بىر تەرەپ قىلالايدۇ؛ ئىلى «ئاۋاقدۇ» بېمەكلىك چەكلىك شىركىتى غۈلجىنىڭ چېگرا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق رايونىغا 45 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، يېڭىدىن تەييار چۆپ ئىشلەپچىقىرىش زاۋۇتى قۇردى، بۇ زاۋۇت يىلىغا 3 مىليون 300 مىڭ خالتا قۇلايلىق چۆپ ئىشلەپچىقىرىدۇ، بۇنىڭدىن 3 مىليون خالىمى ئېكىپورت قىلىندۇ، سېتىش سوممىسى 7 مىليون 200 مىڭ دوللار بولۇپ، پايدا نىسبىتى %5 بولدى؛ ئىلى «خالىم» باغچىلىق شىركىتىنىڭ ئوتتۇراھال پەنەركە ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى تۈرىگە 40 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ، ئۇ يىلىغا 80 مىڭ كۆپ مېتىر پەنەركە ئىشلەپچىقىرىدۇ، مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەن بولدى، 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 30 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىندى. قۇمۇل شەھىرىدىكى «چاڭلىم» ئۈچەي شىركىتىنىڭ يىلىغا 1 مىليون دانە خۇرۇم پىششىقلاپ ئىشلەش تۈرىگە 60 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ، كالا، قوي تېرىسىدىن خۇرۇم ئىشلەپچىقىرىش سېخى ئىشقا كىرىشتى، بۇنىڭغا 60 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

جيا ۋېنخاۋ

كىرمى 175 مىليون يۈەن، پايدا - باج 34 مىليون يۈەن بولدى؛ «داغۋا» ئوفتەنچىلىك شىركىتىنىڭ يىللىق مەھسۇلاتى 100 مىڭ توننا بولغان سۇيۇق سۈت تۈرىگە تەخمىن چوت بويىچە 88 مىليون 480 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ، 2003 - يىلى 28 مىليون 480 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، تۈر پۈتكەندىن كېيىن، يېڭىدىن سېتىش كىرمى 97 مىليون يۈەن، پايدا - باج 23 مىليون يۈەن كۆپەيىشى مۇمكىن؛ شىنجاڭ غۇشپۇراق ئۆسۈملۈك باي چەكلىك شىركىتىنىڭ ياغنى قوبۇق، سۈزۈك پىششىقلاپ ئىشلەش لىنىيىسىنىڭ تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرى، بۇ تۈردە يىلىغا تۈرلۈك غۇشپۇراق ئۆسۈملۈكتىن 40 مىڭ توننا پىششىقلاپ بىر تەرەپ قىلىندۇ. يىلىغا تۈرلۈك غۇشپۇراق قوبۇق مايدىن 172 توننا، سۈزۈك مايدىن 28 توننا، قۇرۇتۇلغان گۈلدىن 10 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ تۈرىگە سېلىنىدىغان مەبلەغ 134 مىليون 760 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2003 - يىلى 126 مىليون 760 مىڭ يۈەن سېلىندى، تۈر پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشكەندىن كېيىن، يىلىغا يېڭىدىن كۆپەيدىغان سېتىش كىرمى 99 مىليون 760 مىڭ يۈەن، پايدا - باج 32 مىليون 190 مىڭ يۈەن، پايدا 32 مىليون 100 مىڭ يۈەن بولدى؛ شىنجاڭ «تۇنخې» گۈرۈھىنىڭ ئاقسۇدىكى مېۋىچىلىك شىركىتىگە 34 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئىتالىيەنىڭ

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېنىك سانائەت ماھەمىدە ئىشلەپچىقىرىلغان ئاساسلىق مەھسۇلاتلارنىڭ مىقدارى

مەھسۇلات نامى	مىقدارى (تۈمەن توننا)	2002 - يىلىدىكىدىن % ±
فابرىكا قەغىزى ۋە قەغەز پەنەركە	24.34	7.27
زاۋۇت شېكىرى	45.4	-12.42
كونتېرۋا	47.5	14.49
سۈت مەھسۇلاتى	15.91	122.20
ئاق ھاراق (تۈمەن لىتىر)	5600	
پىۋا (تۈمەن لىتىر)	22900	
سۇلياۋ ياسالمىلار	31.50	36.54
بۇنىڭ ئىچىدە سۇلياۋ يوپۇق	9.97	11.40

جيا ۋېنخاۋ

مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېنىك سانائەت ساھەسىدىكى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 1 مىليارد 27 مىليون 80 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغان، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون خام چوتىدىن سېلىنىدىغان مەبلەغ 12 مىليون 170 مىڭ يۈەن، پىلانغا كىرگۈزۈلگەن تۈر 20 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە داۋاملاشتۇرۇلىدىغان تۈر 5، يېڭىدىن ئىش باشلانغان تۈر 13، تەييارلىقتىكى تۈر 2. 2003 - يىلى تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە

1 مىليارد 658 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغان. پىلانغا كىرگۈزۈلگەن تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى 30 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە داۋاملاشتۇرۇلىدىغان تۈر 4، بۇنىڭغا سېلىش پىلانلانغان مەبلەغ 104 مىليون 500 مىڭ يۈەن؛ 1 - تۈركۈمدە ئىش باشلانغان تۈر 17، بۇنىڭغا سېلىش پىلانلانغان مەبلەغ 980 مىليون 40 مىڭ يۈەن؛ 2 - تۈركۈمدىكى تۈر 9. بۇنىڭغا سېلىش پىلانلانغان مەبلەغ 574 مىليون 260 مىڭ يۈەن.

جيا ۋېنخاۋ

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېنىك سانائەت ساھەسىدىكى ئاساسلىق كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات سېتىش كىرىمى تەرتىپى

بىرلىكى: تۈمەن يۈەن

كارخانا نامى	سېتىش كىرىمى
«تۇنخې» مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتى	107461.4
«جۇڭجى» پەمدۇر ياسالغىلىرى چەكلىك شىركىتى	58987.7
ئىلى ئالاھىدە ھارقى گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى	54325.8
«جياڭجۈن» گۈرۈھى شىنجاڭ پاپىروس زاۋۇتى	52933.6
«شىنتىيەن» خەلقئارا ئۈزۈم ھاراقچىلىقى چەكلىك شىركىتى	31151.9
«ماركو» خەلقئارا ئۆي جاھازىلىرى چەكلىك پاي شىركىتى	30450.7

جيا ۋېنخاۋ

سانائىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى كۈنگە 32 مىڭ 700 توننا قىزىلچا پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان بولۇپ، يىللىق شېكەر ئىشلەش ئىقتىدارى 600 مىڭ توننىغا يەتتى. شىنجاڭ «تۇنخې» شېكەرچىلىكى، شىنجاڭ «سفال» شېكەرچىلىكى ۋە شىنجاڭ ئىلى ئالاھىدە ھارقى شېكەرچىلىكىدىن ئىبارەت 3 چوڭ شېكەرچىلىك گۈرۈھى شەكىللەندى. شېكەر ئىشلەش كارخانىلىرى توغراش، ئۇدا چىلاش، سۈزۈش، ئاجرىتىش قاتارلىق شېكەر ئىشلەشنىڭ ئاچقۇچلۇق ئىش تەرتىپلىرىنىڭ ھەممىسىگە دۇنيانىڭ ئىلغار ئۈسكۈنىلىرىنى كىرگۈزدى، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا بىلەن قوراللىنىش جەھەتتىكى ئومۇمىي سەۋىيىسى قىزىلچىدىن شېكەر ئىشلەش جەھەتتە مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى. 2002 — 2003 - يىللىق شەرىپەت سىقىپ چىقىرىش مەزگىلىدە، ئاپتونوم رايون بويىچە شېكەر ئىشلەش كەسپىدە 4 مىليون 270 مىڭ توننا قىزىلچا

پەن - تېخنىكا سۈپىتى خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ يېنىك سانائەت كەسپىي ئىشخانىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ يېنىك سانائەت تېخنىكا تەرەققىيات پىلانىنى تۈزۈپ تارقاتتى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مۇتەخەسسسلەرنى تەشكىللەپ بىر قىسىم يېڭى مەھسۇلات ئۈستىدە دەلىللەش ۋە باھالاش خىزمىتىنى ئېلىپ باردى، يۇقىرىغا مەلۇم قىلىنغان بىر قىسىم يېنىك سانائەت يېڭى مەھسۇلاتلىرىنى ئېچىش تۈرىنى تەكشۈردى. 40 نەچچە تۈرلۈك كارخانا ئۆلچىمىنى ئەنگە ئېلىپ تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى.

جيا ۋېنخاۋ

شېكەر ئىشلەش كەسپىنىڭ ئاساسىي

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە شېكەر ئىشلەش

شىنجاڭغا مەركەزلەشكەن، ئاساسلىق پىششىقلايدىغان كارخانىلار شىنجاڭ «تۇنخې» مېۋىچىلىك شىركىتى، بۈگۈر ناھىيىلىك «خۇالۇڭ» دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. 2003 - يىلى ئىشلەپچىقىرىلغان قويۇلدۇرۇلغان ئۆرۈك مۇرابباسى تەخمىنەن 24 مىڭ 500 توننا بولۇپ، مەھسۇلاتنىڭ ھەممىسى ئېكسپورت قىلىندى.

جيا ۋېنخاۋ

قەغەز ياساش كەسپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرى ئىچىدە قەغەز ياساش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانا 22، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 10 مىڭ توننىدىن يۇقىرى كارخانا 5، ئۇلار شىنجاڭ باغراش قومۇشچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «شاتو» پاي چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «تېنەخۇڭ» قەغەزچىلىك پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» قەغەز زاۋۇتى، شىنجاڭ ئالتاي «مېيلى» قەغەز بوتقىسى چەكلىك شىركىتى، بۇ 5 كارخانىنىڭ يىللىق مەھسۇلاتى ئاپتونوم رايون بويىچە پۈتتۈرۈلگەن. قەغەز ياساش كەسپىنىڭ %80 تىن ئارتۇقىنى پۈتتۈرۈش ۋە قەغەز پەنەركە مەھسۇلاتى 243 مىڭ 400 توننىغا، سانائەت مەھسۇلات قىسمى 900 مىليون يۈەنگە، سانائەت قوشۇمما قىسمى 301 مىليون يۈەنگە يەتتى.

جيا ۋېنخاۋ

سۇلياۋ كەسپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

شىنجاڭنىڭ سۇلياۋ سانائىتى سۇلياۋ پىششىقلاپ ئىشلەشنى ئاساسىي گەۋدە قىلىپ شەكىللەنگەن يېڭىچە كەسپ، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ياسالما پىششىقلاپ ئىشلەش، سىمولا بىرىكتۇرۇش، قوشۇمچە ماتېرىيال ئىشلەپچىقىرىش، قېلىپ ۋە ئۆسكۈنە ياساش، پەن تەتقىقاتى ۋە ئىجادىيەت قاتارلىقلار بىرگەۋدە قىلىنغان ئىسپىي مۇكەممەل بولغان سۇلياۋ سانائىتى سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللىنىپ، سۇلياۋ ياسالغۇلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە بىرىكمە سىمولا ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتە دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولدى. بىرىكمە سىمولا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 540 مىڭ توننىغا، ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 6 گە يەتتى. سۇلياۋ ياسالغۇلىرىنىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 500 مىڭ توننىدىن ئېشىپ كەتتى، يېزا ۋە يېزىدىن يۇقىرى بولغان سۇلياۋ ياسالغۇلىرى ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانا 268، ئاساسلىق مەھسۇلاتلار يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ

پىششىقلاپ ئىشلىنىپ، 518 مىڭ توننا شېكەر ئېلىندى، بۇنىڭ مەھسۇلات قىسمى 1 مىليارد 465 مىليون يۈەن. مەھسۇلات مىقدارى مەملىكەت بويىچە قىزىلچىسىدىن شېكەر ئىشلەيدىغان ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار ئارا 1- بولۇپ، مەملىكەت بويىچە قىزىلچا شېكەرى ئومۇمىي مىقدارىنىڭ %42 نى ئىگىلىدى.

جيا ۋېنخاۋ

كونسېرۋا كەسپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

شىنجاڭنىڭ كونسېرۋاچىلىق كەسپى پەسىدۇر ياسالغۇلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتىنى ئاساس قىلىدىغان ئەنئەنىۋى كەسپ، شىنجاڭ جۇڭگو بويىچە سانائەت پەسىدۇرىنى ئېرىش، پىششىقلاپ ئىشلەش كۆلىمى ئەڭ زور، ئېكسپورتى ئەڭ كۆپ بولغان رايون ھېسابلىنىدۇ. 2003 - يىلىغا قەدەر شىنجاڭ 800 مىڭ توننا پەسىدۇر ياسالغۇلىرى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ھازىرلىدى، بۇنى ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانا 51 گە يېتىپ، تۇنخې، جۇڭجى، تېنەيىدىن ئىبارەت 3 چوڭ پەسىدۇر پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان كارخانا گۇرۇھى شەكىللەندى. بۇنىڭ ئىچىدە «تۇنخې» بىلەن «جۇڭجى» نىڭ ھەر قايسى 300 مىڭ توننىدىن ئارتۇق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا، «تېنەيى» 60 مىڭ توننا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە. پىششىقلاپ ئىشلەش ئىقتىدارى دۇنيا بويىچە ئامېرىكا، ئىتالىيەلەردىن قالسىلا 3- ئورۇندا تۇرىدۇ. 2003 - يىلى 50 مىڭ گېكتار يەرگە پەسىدۇر تېرىلىپ، 3 مىليون 300 مىڭ توننا پەسىدۇر پىششىقلاپ ئىشلەندى، ئىشلەپچىقىرىلغان پەسىدۇر ياسالغۇسى 460 مىڭ توننىغا، مەھسۇلات قىسمى 1 مىليارد 840 مىليون يۈەنگە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە پەسىدۇر ياسالغۇلىرى ئومۇمىي مەھسۇلاتىنىڭ %92 نى ئىگىلىدى. 340 مىڭ توننا پەسىدۇر قىيامى ئېكسپورت قىلىنىپ، 176 مىليون دوللار تاشقى پېرېۋوت يارتىلىپ، مەملىكەت بويىچە پەسىدۇر قىيامى ئېكسپورت سوممىسىنىڭ %88 نى ئىگىلىدى. شىنجاڭنىڭ پەسىدۇر ياسالغۇلىرى پىششىقلاپ ئىشلەش سانائىتى مەھسۇلات مىقدارى، سۈپىتى، ئېكسپورت مىقدارى، ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى جەھەتلەرنىڭ ھەممىسىدە مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدۇ، قوراللىنىش سەۋىيىسى خەلقئارانىڭ 90 - يىللاردىكى سەۋىيىسىگە يەتكەن، ئۇ شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق تاشقى پېرېۋوت تاپىدىغان ئۆزگىچە كەسپى بولۇپ قالدى.

شىنجاڭنىڭ قويۇلدۇرۇلغان ئۆرۈك مۇرابباسى پىششىقلاش كەسپىنىڭ تەرەققىياتى بىر قەدەر تېز بولۇپ، كونسېرۋا ساھەسىدىكى يېڭىدىن گۈللەنگەن كەسپ بولۇپ قالدى. مەملىكەت ئىچىدىكى چوڭ كۆلەملىك قويۇلدۇرۇلغان ئۆرۈك مۇرابباسى ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى ئاساسلىق

سېلىش چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ ئىلى تاڭبۇزا سۇت مەھسۇلاتلىرى گۇرۇھى شىركىتى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت، سۇت ياسالغۇچىلىرى ئىشلەش كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكىلىق قوراللىنىش سەۋىيىسى مەملىكەت بويىچە ئوتتۇراھال سەۋىيىدە، سۇيۇق سۇت جەھەتتىكى تېخنىكىلىق جابدۇق سەۋىيىسى مەملىكەت ئىچىدە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى، خەلقئارادىكى ئىلغار سەۋىيىگە ئۇلاشتى.

جيا ۋېنخاۋ
ئۆي جاھازىلىرى كەسپىنىڭ
ئاساسىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، شىنجاڭ بويىچە ئۆي جاھازىلىرى ياساش كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان دۆلەت ئىلكىدىكى ۋە كۆلمىدىن يۇقىرى دۆلەت ئىلكىدە بولىدىغان كارخانا 15كە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 2643كە يەتتى. 2003 - يىلى ئۇلارنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى ھازىرقى باھا بويىچە 665 مىليون يۈەنگە، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 182 مىليون يۈەنگە، ئېكسپورتقا تاپشۇرۇلغان مال قىممىتى 419 مىليون 747 مىڭ يۈەنگە، مۈلۈك سوممىسى 1 مىليارد 127 مىليون يۈەنگە، مەھسۇلات سېتىش كىرىمى 681 مىليون يۈەنگە، پايدا - باج سوممىسى 94 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئۆي جاھازىلىرى ياساش كەسپىدە 2 مىليون 966 مىڭ دانە ئۆي جاھازى ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ياغاچتىن ياسالغىنى 2 مىليون 422 مىڭ، مېتالدىن ياسالغىنى 441 مىڭ. ئىشلەپچىقىرىلغان سۈنئىي تاختاي 136 مىڭ كۇب مېتىر، بۇنىڭ ئىچىدە پەنەركە 44 مىڭ 500 كۇب مېتىر، تالالىق پەنەركە 48 مىڭ 300 كۇب مېتىر، قىرىندى پەنەركىسى 38 مىڭ كۇب مېتىر. شىنجاڭدىكى ئۆي جاھازىلىرى كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانىلارنىڭ ئوتتۇرىچە مەھسۇلات مىقدارى، مەھسۇلات قىممىتى، سانائەت قوشۇلما قىممىتى، ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى، كارخانا تۆھپىسى قاتارلىق كۆرسەتكۈچلەرنىڭ ھەممىسى مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە سەۋىيىدىن يۇقىرى بولدى.

جيا ۋېنخاۋ

كۆن - خۇرۇم كەسپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كۆن - خۇرۇم مەھسۇلاتى 4 مىليون 932 مىڭ كۇب مېتىرغا، خۇرۇم كىيىم - كېچەك 37 مىڭ قۇرغا، خۇرۇم ئاياغ 439 مىڭ پارغا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 275 مىليون يۈەن، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 47 مىليون يۈەن بولدى. بىر يىلدا شىنجاڭدىكى پورتلاردىن 5 مىليون 620 مىڭ پارچە نەمدەلگەن تېرە، 2 مىليون 260 مىڭ پارچە خام تېرە ئىمپورت قىلىندى، بۇنىڭ

ئاپتونوم رايون 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە شىمالىي شىنجاڭ ئىقتىسادىي خىزمەت نەق مەيدان تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنى ئاچتى، يىغىن مەزگىلىدە يىغىن ۋەكىللىرى «مىخىيۇ» سۈتچىلىكى شىنجاڭ «تېيەنشۈ» يېمەكلىك چەكلىك شىركىتىنى كۆزدىن كەچۈردى. جاۋ جۈنشىن فوتوسى

ياسالغۇچىلىرى، ئوراش - قاچىلاشقا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ ياسالغۇچىلىرى، بىناكارلىقتا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ ياسالغۇچىلىرى، كۈندىلىك تۇرمۇشقا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ ياسالغۇچىلىرى، سانائەتنى يۈرۈشلەشتۈرۈشكە ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ ياسالغۇچىلىرىدىن ئىبارەت 5 چوڭ تۈردىن ئىبارەت. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلەپچىقىرىلغان سۇلياۋ ياسالغۇچىلىرى مەھسۇلاتى 315 مىڭ توننىغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇلياۋ يوپۇق 99 مىڭ 700 توننا، تۇرۇبا ماتېرىيالى 136 مىڭ توننا، سۇلياۋ توقۇلما 29 مىڭ 100 توننا، تۈرلۈك ماتېرىيال 32 مىڭ توننا. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 795 مىليون يۈەنگە، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 420 مىليون يۈەنگە يەتتى.

جيا ۋېنخاۋ
سۈت ياسالغۇچىلىرى كەسپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ سۈت مەھسۇلاتى 1 مىليون 71 مىڭ توننىغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كالا سۈتى 948 مىڭ 700 توننا، 159 مىڭ 100 توننا سۈت ياسالغۇچىلىرى ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇيۇق سۈت 144 مىڭ توننا. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 586 مىليون يۈەنگە، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 157 مىليون يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە ئاپتونوم رايون بويىچە يىلىغا 150 مىڭ توننا سۈت ياسالغۇچىلىرى (سۇيۇق سۈتمۈ شۇنىڭ ئىچىدە) ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى بارلىققا كەلدى. ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىلار شىنجاڭ «مەيچۈر» گۇرۇھى شىركىتى، شىنجاڭ «تېيەنيۈەن» سۈتچىلىك شىركىتى، شىنجاڭ بايىنغولىن ئوبلاستى «رۇيىيۇرۇنچىلىققا مەبلەغ

ئىچىدە كالا تېرىسى ئەخمىنەن 2 مىليون پارچە، قوي تېرىسى ئەخمىنەن 4 مىليون 500 مىڭ پارچە. شىمالدا شىنجاڭ ئالتاي كۆن - غۇرۇم گۇرۇھى، غەربتە قورغاس كۆن - غۇرۇم چەكلىك شىركىتى، جەنۇبتا قىزىلسۇ «شىنرۇلك» كۆن - غۇرۇم چەكلىك شىركىتى، شەرقتە قۇمۇل «چاڭلېن» شىركىتىنىڭ «چاڭجۇ» كۆن - غۇرۇم زاۋۇتىدىن ئىبارەت كۆن - غۇرۇم سانائىتى يېڭى قۇرۇلمىسى شەكىللەندى، يىلىغا 4 مىليون پارچە كالا تېرىسى، 10 مىليون پارچە قوي تېرىسىنى بىر تەرەپ قىلالايدىغان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ھازىرلاندى.

جيا ۋېنخاۋ

ھاراقچىلىق كەسپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى
ھاراقچىلىق كەسپى شىنجاڭنىڭ ئەنئەنىۋى كەسپلىرىنىڭ بىرى بولۇپ، يىلىغا 150 مىڭ توننا ئاق ھاراق، 100 مىڭ توننا ئۇزۇم ھارىقى، 400 مىڭ توننا پىۋا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى شەكىللەندى. 113 كارخانا ئۈستىدە قىلىنغان ستاتىستىكىغا ئاساسلانغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 315 مىڭ 300 توننا تاۋار ھاراق ئىشلەپچىقىرىلغان، ھازىرقى باھا بويىچە مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 530 مىليون يۈەنگە، سېتىش كىرىمى 1 مىليارد 532 مىليون يۈەنگە، تاپشۇرۇلغان باج 450 مىليون يۈەنگە، ئېلىنغان پايدا 54 مىليون يۈەنگە يەتكەن.

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى پىۋا ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 6 بولۇپ، ئىشلەپچىقىرىلغان پىۋا 229 مىڭ توننىغا، مەھسۇلات قىممىتى 435 مىليون يۈەنگە، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 182 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ پىۋا گۇرۇھىنىڭ يىللىق پىۋا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 150 مىڭ توننا، سۈپەتلىك مەھسۇلات بولغان بۇغداي ئۈندۈرمىسى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 40 مىڭ توننا، ئەينەك ياسالغىلىرى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 20 مىڭ توننا. شىخۇ پىۋا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 200 مىڭ توننا. 2003 - يىلى «لەنپىڭ» ھاراقچىلىق چەكلىك شىركىتى مەبلەغ سېلىپ، يىللىق مەھسۇلاتى 50 مىڭ توننىلىق پىۋا كارخانىسى قۇردى، بۇ كارخانا شۇ يىلى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى.

شىنجاڭ بويىچە ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 160 تىن ئاشىدۇ، ئىلى ئالاھىدە ھارىقى، شىنئەن، ئاق تېرەك، سەنتەي، شوربۇلاقتىن ئىبارەت 5 كارخانىنىڭ ئومۇمىي ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 65 مىڭ توننىغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاق ھاراق كارخانىلىرى ئومۇمىي ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنىڭ %43 نى ئىگىلىدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 56 مىڭ 700 توننا ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىلىپ، مەھسۇلات قىممىتى 666 مىليون يۈەنگە، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 328 مىليون يۈەنگە

يەتتى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇزۇم ھارىقى مەھسۇلاتى 30 مىڭ 300 توننا، مەھسۇلات قىممىتى 429 مىليون يۈەن، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 84 مىليون يۈەن بولدى. تولۇقسىز ستاتىستىكىغا قارىغاندا، شىنجاڭدا ھازىر بار بولغان ئۇزۇم ھارىقى زاۋۇتى 40 تىن ئارتۇق بولۇپ، ئاساسلىق كارخانا «شىنئەن» خەلقئارا ئۇزۇم ھاراقچىلىقى شىركىتى، «كروران» ھاراقچىلىق شىركىتى، «غەربىي دىيار» ئۇزۇم ھاراقچىلىقى شىركىتى، شىنجاڭ «شياڭدۇ» ھاراقچىلىق شىركىتى، ئىلى ئۇزۇم ھازىرقى زاۋۇتى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. بۇنىڭ ئىچىدە «شىنئەن» خەلقئارا ئۇزۇم ھاراقچىلىقى شىركىتى فرانسىيە، ئىتالىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن كىرگۈزگەن سانىتىگە 7000 ۋە 4000 بوتۇلكا تولۇق ئاپتوماتىك قاچىلايدىغان 2 يۈرۈش لىنىيىگە، 200 دىن ئارتۇق 120 كۈپ مېتىرلىق زامانىۋىلاشقان گېچىتىش كومپلېكىتىگە، 10 مىڭ كۋادرات مېتىردىن ئارتۇق زامانىۋىلاشقان ئىشلەپچىقىرىش سېخىغا ئىگە، ئۇنىڭ يىللىق ھاراق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 80 مىڭ توننا بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارىنىڭ يېرىمىدىن كۆپرەكىنى ئىگىلەپ، ئاسىيادىكى ئەڭ چوڭ ئۇزۇم ھارىقى ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى بولۇپ قالدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ھاراق ئىشلەش ئۈچۈن ئۆستۈرۈلگەن ئۇزۇم ئاز كەم 15 مىڭ گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە «شىنئەن» خەلقئارا ئۇزۇم ھاراقچىلىقى چەكلىك شىركىتىنىڭ ئۆستۈرگىنى 10 مىڭ گېكتار.

جيا ۋېنخاۋ

خىمىيە سانائىتى تۇرمۇش بۇيۇملىرى

كەسپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە خىمىيە سانائىتى تۇرمۇش بۇيۇملىرى كەسپىنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 76 مىليون يۈەن بولدى (4 كارخانا ستاتىستىكا قىلىندى). ئاساسلىق مەھسۇلات مىقدارى: بىرىكمە سوپۇن پاراشوكى 23 مىڭ توننا، بىرىكمە سۇيۇق سوپۇن 26 مىڭ توننا، باتارپە 28 مىليون دانە، سەرەڭگە 209 مىڭ 900 بولاق، كىر سوپۇنى 865 توننا، گىرىم بۇيۇملىرى مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون 530 مىڭ يۈەن. ئاپتونوم رايون بويىچە مۇئەتتەر - پۇراقلىق ماتېرىياللار كەسپىنىڭ باشلامچى كارخانىسى بولغان شىنجاڭ خۇشپۇراق ماتېرىيال پەن - تېخنىكا تەرەققىيات پاي شىركىتى 2000 گېكتار يەرگە خۇشپۇراق ئۆسۈملۈك تېرىدى، ئاساسلىقى ئۆستىقۇددۇس، چۆل رەيھىنى، چۆل يالپۇزى، جەمبىل، مەستانگۈل، غەربىي ئوكيان تاتلىق زەنجىۋىلى، لىسۇن، دورىلىق تىزىمگۈل قاتارلىق تۈرلەردىن ئىبارەت. ئۇنىڭ ئاپتوماتىك كۆچەت يېتىشتۈرۈش زاۋۇتىدا يىلىغا 15 مىليون تۈپ خۇشپۇراق ئۆسۈملۈك، گۈل - گىياھ، مېۋە

كۆچتى قاتارلىقلار يېتىشتۈرۈلدى، يەنە تېز سۈرئەتتە كۆچەت كۆپەيتىدىغان قۇياش نۇرلۇق پارنىكتىن 156نى ياسىدى. بۇ شىركەتنىڭ قويۇق ۋە سۈزۈك ماي پىششىقلاپ ئىشلەش لىنىيىسىدە يىلىغا 40 مىڭ توننا تۈرلۈك خۇشپۇراق ئۆسۈملۈك بىر تەرەپ قىلىنىدۇ، يىلىغا خۇشپۇراق قويۇق مايدىن 172 توننا، سۈزۈك مايدىن 28 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى. دۇ، 10 توننا گۈل - چېچەك قۇرۇتۇلدى.

جيا ۋېنخاۋ

تۈزچىلىق

تۈزچىلىق كەسپىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 520 مىڭ 600 توننا خام تۈز ئىشلەپچىقىرىلدى. پىششىقلاپ ئىشلەنگەن يودلۇق تۈز 140 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.8 ئاشتى، يودلۇق تۈزنىڭ سېتىلىشىدا ئېشىش ۋەزىيىتى كۆرۈلدى. 484 مىڭ توننا تۈز مەھسۇلاتى سېتىلدى، بۇنىڭدىن ئاپتونوم رايون ئىچىدە سېتىلغىنى 450 مىڭ 700 توننا (سېتىلغان يېمەكلىك تۈزى 105 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %13.22، باشقا سانائەت تۈزى 85 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %11.07؛ ئاپتونوم رايوندىكى 2 ئىشقا سانائەتتىگە ئىشلىتىلدىغان تۈز 258 مىڭ توننىغا يېتىپ، %17.09 ئاشتى)، ئاپتونوم رايون سىرتىغا يۆتكەلگەن يېمەكلىك تۈزى 33 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %21.01 ئاشتى.

2003 - يىلى ساھە بويىچە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (ئۆزگەرمەس باھا بويىچە) 201 مىليون يۈەنگە، مەھسۇلات سېتىش كىرىمى 250 مىليون يۈەنگە، پايدا - باج سوممىسى 50 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە، پايدا 14 مىليون 170 مىڭ

قىسقا ماتېرىيال

يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تۈزچىلىقىدا ساقلانغان ئاساسلىق مەسىلىلەر:

1. پىلاننىڭ ئورۇندىلىشى تەكشى ئەمەس، رايونلار ئارا، كارخانىلار ئارا پەرق كۆرۈنەرلىك، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم رايونلار يەنىلا تۆۋەن سەۋىيىدە ئايلىنىپ تۇرماقتا.
2. ئايرىم كارخانىلارنىڭ تەلەپچانلىق ئېشى تۆۋەن، بولۇپمۇ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى بىر قىسىم رايونلارنىڭ تۈز پۇلىنى ئوراش - قاچىلاش پۇلىنى كەينىگە سۆرەش ھادىسىسى يەنىلا بەك گەۋدىلىك.

3. تۈز مەمۇرىيىتىدە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ۋە باھالاش - تەكشۈرۈش تۈزۈمى ياخشى ئەمەلىيلەشمىگەن، تۈز مەمۇرىيىتىدىكى باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى رەھبەرلىرىنىڭ تۈز مەمۇرىيىتىدىكى قانۇن ئىجرا قىلىش خىزمىتىگە كۆڭۈل بۆلۈشى يېتەرسىز، بىر قىسىم خادىملارنىڭ تۈز مەمۇرىيىتىدىكى قانۇن - نىزاملارغا بولغان چۈشەنچىسى چوڭقۇر ئەمەس، تونۇشى يېتەرسىز.

4. ساھەنىڭ ئاساسىي باشقۇرۇش سەۋىيىسى تۆۋەن، ئىسلاھات - تەرەققىيات، يول ئېچىش - يېڭىلىق يارىتىشقا بولغان ئېشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشكە توغرا كېلىدۇ.

تۈزچىلىق ئىدارىسى

ساھە باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تۈزچىلىقىدا نۇقتا قىلىپ بېكىتىلگەن ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرىغا بولغان باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، «شىنجاڭنىڭ تۈزچىلىقىدا نۇقتا قىلىپ بېكىتىلگەن ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرىنى باشقۇرۇش چارىسى» تۈزۈپ چىقىلدى، نۇقتا قىلىپ بېكىتىلگەن ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، يۆتكەش، ساقلاش، ئاساسىي قۇرۇلۇش، سېتىشتىن كېيىنكى مۇلازىمەت، ئوراش - قاچىلاش بەلگىسى، سېتىۋېلىش -

يېنىك سانائەت

يېنىك سانائەت دېگەندە ئاساسلىقى تۇرمۇش ئىستېمال بۇيۇملىرى بىلەن تەمىنلەيدىغان ۋە قول ھۈنەر سايمىنى ياسايدىغان سانائەت كۆزدە تۇتۇلدى. ئۇنى ئىشلىتىلدىغان خام ئەشيانىڭ ئوخشاشمىلىقىغا قاراپ مۇنداق 2 چوڭ تۈرگە بۆلۈشكە بولىدۇ: (1) يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى خام ئەشيا قىلىنىدىغان يېنىك سانائەت، بۇ يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بىۋاسىتە ياكى ۋاسىتىلىك ئاساسىي خام ئەشيا قىلىنىدىغان يېنىك سانائەتنى كۆرسىتىدۇ. ئۇ ئاساسلىقى يېمەكلىك، ئىچىملىك ئىشلەش، تاماكا پىششىقلاش، توقۇمىچىلىق، تىككۈچىلىك، كۆن - خۇرۇم ۋە يۇڭ - تېرە بۇيۇملىرى ئىشلەش، قەغەز ياساش ۋە باقمىچىلىق قاتارلىق سانائەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. (2) يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىدىن باشقا مەھسۇلاتلار خام ئەشيا قىلىنىدىغان يېنىك سانائەت، بۇ سانائەت بۇيۇملىرى خام ئەشيا قىلىنىدىغان يېنىك سانائەتنى كۆرسىتىدۇ. ئۇ ئاساسلىقى مەدەنىيەت - مائارىپ - تەنتەربىيە بۇيۇملىرى، خىمىيىۋى دورا ئىشلەش، بىرىكمە تالا ئىشلەش، خىمىيىۋى تۇرمۇش بۇيۇملىرى، گەينەك تۇرمۇش بۇيۇملىرى، مېتال تۇرمۇش بۇيۇملىرى، قول ھۈنەر سايمانلىرى ياساش، داۋالاش سايمانلىرى ياساش، مەدەنىيەت ۋە ئىشخانا ماشىنىلىرى ياساش قاتارلىق سانائەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

تەمىنلەش، راسچوت قىلىش، ستاتىستىكىلاش قاتارلىق خىزمەتلىرى قىلىپلاشتۇرۇلۇپ، ساھە باشقۇرۇش سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە تۈز تىجارىتى قىلىدىغان كارخانىلارنىڭ كۆپ قىسمى سۈپەت دەرىجىسىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 88 دەرىجىلىك ئۆلچەمگە يەتكىنى 31، 8 دەرىجىلىكى 39.

تۈزچىلىق ئىدارىسى
تۈز مەمۇرىيەتتە قانۇن ئىجرا قىلىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تۈز مەمۇرىيەتتە قانۇن ئىجرا قىلىش خادىملىرى تۈزچىلىق قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 2983 نى تەكشۈرۈپ، بۇنىڭدىن 2920 نى ئاياغلاشتۇردى، شەخسلەر ئىگىلىۋالغان 2783 توننا تۈز قولغا چۈشۈرۈلۈپ، تۈزچىلىق كەسپىنىڭ نورمال ئىشلەپچىقىرىش-سېتىش تەرتىپى قوغداپ قېلىندى.

تۈزچىلىق ئىدارىسى

تېببىي دورا سانائىتى

تېببىي دورا سانائىتىنىڭ ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە تېببىي دورا سانائىتىدە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 400 مىليون 500 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە) بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %5.8؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 108 مىليون 340 مىڭ يۈەن بولۇپ، %46.8، سېتىش كىرىمى 362 مىليون 330 مىڭ يۈەن بولۇپ، %5.5 تۆۋەنلەپ كەتتى؛ پايدا سوممىسى 7 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.74 ئاشتى. ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش نىسبىتى %91.5 كە يېتىپ، %0.4 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى. باج - پايدا 31 مىليون 360 مىڭ يۈەن بولۇپ، %23.99 تۆۋەنلىدى.

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تېببىي دورا سانائىتىدە ئېكسپورتقا تاپشۇرۇلغان مال قىممىتى 16 مىليون 200 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %4.59 تۆۋەنلىدى.

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تېببىي دورا سانائىتى مەھسۇلات قىممىتىنىڭ تۆۋەنلەپ كېتىشىدىكى ئاساسلىق سەۋەبلەر: بىرىنچىدىن، «سارس» نىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن ئېغىردىن ۋە چۈچۈكبۇيا ياسالغىلىرىنىڭ ئېكسپورتى تۆۋەنلەپ كەتتى؛ ئىككىنچىدىن، تېببىي دورا سانائىتى كارخانىلىرى GMP گۇۋاھلىقىدىن ئۆتۈش ئۈچۈن تېخنىكا ئۆزگەرتىش سېلىنىشىنى زورايتقانلىقتىن، كارخانىنىڭ نورمال

ئىشلەپچىقىرىشىغا تەسىر يەتتى.

ۋاڭ كەيشۈن

تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تېببىي دورا ساھەسىدە ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىدىن 9 ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭدىن 3ى داۋاملاشتۇرۇلىدىغان تۈر، 6 سى يېڭىدىن يولغا قويۇلغان تۈر. يېڭىدىن يولغا قويۇلغان تۈرلەر: شىنجاڭ خەلقئارا ئوقۇتقۇچىلىق پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ ئېغىردىن ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنىڭ تېخنىكىسىنى GMP ئۆلچىمى بويىچە ئۆزگەرتىش تۈرى، شىنجاڭ شىركىتىنىڭ GMP ئۆلچىمى بويىچە باشقا جايدا ئېلىپ بارىدىغان تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى، شىنجاڭ ئۇيغۇر دورىگەرلىكى چەكلىك شىركىتىنىڭ GMP ئۆلچىمى بويىچە باشقا جايدا ئېلىپ بارىدىغان تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى، شىنجاڭ ئوسا بىئولوگىيە پەن - تېخنىكىسى شىركىتىنىڭ دورا زاۋۇتىنى GMP ئۆلچىمى بويىچە ئۆزگەرتىش تۈرى، شىنجاڭ بىئو - غىمىيە دورىگەرلىك چەكلىك شىركىتىنىڭ دورا زاۋۇتىنى GMP ئۆلچىمى بويىچە ئۆزگەرتىش تۈرى، شىنجاڭ «تېئىنكاڭ» چارۋا بىئولوگىيە چەكلىك شىركىتىنىڭ چارۋا دوختۇرلۇقىدا ئىشلىتىلىدىغان بىئولوگىيە ياسالغىلىرى تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرى. تۈرلەرگە پىلان بويىچە سېلىنغان مەبلەغ 397 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %58.8 ئاشتى، 9 تۈر ئىچىدە 5 تۈر پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى.

ۋاڭ كەيشۈن

پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تېببىي دورىگەرلىك ساھەسىدە دورىلىق ئۆسۈملۈك ئىشلەپچىقىرىشىغا ياردەم بېرىلىدىغان 3 تۈر دۆلەت تەرەققىيات - ئىملاھات كومىتېتى تەرىپىدىن تەستىقلاندى ھەمدە يولغا قويۇلدى. بۇ تۈرلەر: شىنجاڭ دورىگەرلىك گۇرۇھىنىڭ شىنجاڭنىڭ خەۋپ ئاستىدا قالغان دورىلىق ئۆسۈملۈكلەرنى ئۆلچەملەشتۈرۈپ ئۆستۈرۈش تېخنىكا تەتقىقاتى ۋە ئىشلەپچىقىرىش بازىسىنىڭ قۇرۇلۇشى، خوتەن «تېئىنلى» قۇملۇقتا ئۆسدىغان دورىلارنى ئېچىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ توشقان زەدىكىنى تېرىپ ئۆستۈرۈش بازىسى قۇرۇلۇشى، بۇرۇلتوقاي «يېڭى دىيار» چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ شىنجاڭنىڭ ئۆزگىچە دورىلىق ئۆسۈملۈكلەرنى بولغان چۈچۈكبۇيىنى ئۆلچەملەشتۈرۈپ تېرىش - يېتىشتۈرۈش بازىسى قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت. بۇ تۈرلەرگە سېلىنىدىغان مەبلەغ 22 مىليون 330 مىڭ يۈەن،

ماتېرىياللىرى شىركىتى بىرلەشتۈرۈلۈپ، شىنجاڭ دورىگەرلىك گۇرۇھىنىڭ كورلا تىببىي دورا چەكلىمە مەسئۇلىيەت شىركىتى قىلىپ تەشكىللەندى. شىنجاڭ دورا زاۋۇتى بىلەن شىنجاڭ جۇڭخىي دورىسى باش زاۋۇتى بىرلەشتۈرۈلۈپ قايتا تەشكىللەندى، 2 زاۋۇتىنىڭ دورا تۈرلىرى، تېخنىكىسى، ئادەم كۈچى، مال - مۈلكى قاتارلىق بايلىقلىرىنىڭ بىرلىشىشى نەتىجىسىدە كۆلەملەشكەن ئىشلەپچىقىرىش تەشكىللەندى.

ۋاڭ كەيشۈن

تاماكچىلىق سانائىتى

پاپىروس سانائىتىنىڭ ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ پاپىروس زاۋۇتى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق ھالدا «ئەللارغا، كۈچلۈكلىرىگە مەدەت بېرىلىدىغان» 30 كۈچلۈك كارخانا قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. 4-ئايدا شاڭخەي سۈپەت سىستېمىسى تەكشۈرۈپ بېكىتىش مەركىزىنىڭ گۇۋاھلىق بېرىشىنى ئۆزگەرتىش يۈزىسىدىن ئېلىپ بارغان تەكشۈرۈپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. ISO9000 ئۆلچىمىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇش ئارقىلىق، ھەر دەرىجىلىك سۈپەت كاپالىتى سىستېمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. يېڭىدىن نەشر قىلىنغان «پاپىروس ھۈنەر - سەنئىتى ئۆلچىمى» دىكى تەلپەرگە ئاساسەن، ھۈنەر - سەنئەت كۆرسەتكۈچى قۇرۇپ چىقىلىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر - سەنئىتىنى باشقۇرۇش قېلىپلاشتۇرۇلدى، تۈرلۈك كۆرسەتكۈچلەرنى تەكشۈرۈش ۋە تىزگىنلەش كۈچەيتىلدى، ھۈنەر - سەنئەتنى تەكشۈرۈش ۋە سىناش سالىمى ئاشۇرۇلدى، مەھسۇلاتنىڭ پەن - تېخنىكا تەركىبى ئۆستۈرۈلدى. يېڭىدىن ياسالغان «ئۈچ يۇلتۇزلۇق قار لەيلىسى» نىڭ يۈزلىنىشى مۇقىم بولۇۋاتىدۇ، ئۆزىمىزدە ئىشلەپچىقىرىلغان پاپىروسلارنىڭ قۇرۇلمىسى كۆرۈنەرلىك ئۆزگەردى، 3 - خىلدىن يۇقىرى بولغان ئۆزىمىزدە ئىشلەپچىقىرىلغان تاماكنىڭ نىسبىتى %33 كە يەتتى. 2003 - يىلى ئىشلەپچىقىرىلغان پاپىروس 125 مىڭ يەشىككە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.6 سېتىلغان پاپىروس 125 مىڭ يەشىككە يېتىپ، %4.57، باج سوممىسى 250 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.94 ئاشتى.

جالڭ شۇۋېن

بۇنىڭدىن دۆلەت ئاجرىتىپ بېرىدىغان مەخسۇس مەبلەغ 1 مىليون 300 مىڭ يۈەن. 2003 - يىلى تىببىي دورا ساھەسىدە تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش (يېڭى مەھسۇلات كەشىپ قىلىش، يېڭى تېخنىكىلارنى كېڭەيتىش) تۈرىدىن 15 يولغا قويۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭى مەھسۇلات تۈرى 6. ئۇلار: چۈچۈكبۇيا سىنىڭ كاربازول جاراھەت ساقايتىش كاپىۋولى، پولى ساغاردىلىق ئالقات تاپلىتىكىسى ۋە كاپىۋولى، دورا ئارىلىق ماددىسى - شىنجاڭ دورىلىرىغا ئىشلىتىلىدىغان زاراڭزا ئاجرىتىلمىسىنى كەشىپ قىلىش ۋە ئىشلەپچىقىرىش، مېتىل بېنزول - كاربوزول كاپىۋولى (قاتتىق ئۇۋاق دورا كاپىۋولى) نى كەشىپ قىلىش، مۇرەككەپ ئازغان - قىزىلمارال شەرىپىتىنى كەشىپ قىلىش، ئىشەك يىلىمىسى - ئويىتېر قۇلۇمى شۇمۇرمىسىنى كەشىپ قىلىش.

ۋاڭ كەيشۈن

كارخانا تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش

ئىسلاھاتى

شىنجاڭ دورىگەرلىك گۇرۇھى شىنجاڭ يېڭى، ئالاھىدە دورا - مىللىيچە دورا شىركىتىنى ئاساسىي گەۋدە قىلىپ، گۇرۇھ شىركىتىنىڭ كەسپىي بۆلۈمى، قاراماي شەھەرلىك تىببىي دورا شىركىتى، قەشقەر تىببىي دورا ماتېرىياللىرى گۇرۇھى شىركىتى، بىرلەشمە 2 «دېلۇڭ» كەسپىي مەبلەغ باشقۇرۇش چەكلىمە شىركىتى، شاڭخەي «جياڭزۇ» مەبلەغ باشقۇرۇش شىركىتى بىلەن بىرلىكتە مەبلەغ سېلىپ، شىنجاڭ يېڭى، ئالاھىدە دورا - مىللىيچە دورا چەكلىمە مەسئۇلىيەت شىركىتىنى تەشكىللىدى ھەمدە سانجى ئوبلاستلىق دورىگەرلىك چەكلىمە شىركىتىنى تولۇق سېتىۋالدى. بايلىقنىڭ بىرىكتۈرۈلۈشى، ئۈستۈنلۈكنىڭ ئۆز ئارا تولۇقلىنىشى ئارقىسىدا، شىنجاڭ يېڭى، ئالاھىدە دورا - مىللىيچە دورا چەكلىمە مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ بازاردىكى رىقابەت ئىقتىدارى، مەبلەغ ھەرىكىتى ئىقتىدارى ۋە مەبلەغ باشقۇرۇش ئىقتىدارى كۈچەيدى ۋە ئۆستى. 2003 - يىلى شىنجاڭ يېڭى، ئالاھىدە دورا - مىللىيچە دورا چەكلىمە مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ سېتىش كىرىمى (باج شۇنىڭ ئىچىدە) 1 مىليارد 68 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20.79، پايدىسى 31 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %40.1 ئاشتى، سەرپىيات نىسبىتى %5.5 بولۇپ، %1.8 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى، ئۈنۈمى ئۆزۈمۈز مەملىكەت بويىچە ئوخشاش ساھەلەر ئىچىدە ئالدىنقى 20 - ئورۇنغا تىزىلدى. كورلا تىببىي دورا پونكىتى بىلەن بايىنغولىن ئوبلاستلىق دورا

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك

كوللېكتىپ كارخانا 19 بولۇپ، %2.5 نى، پاي ھەمكارلىق كارخانىسى 5 بولۇپ %0.7 نى، چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 560 بولۇپ، %73 نى، پاي چەكلىك شىركىتى 21 بولۇپ، %2.7 نى، خۇسۇسى كارخانا 106 بولۇپ، %13.8 نى، شياڭگاڭلىق، ئاۋمېنلىق، تەيۋەنلىك سودىگەرلەر ۋە چەت ئەللىك سودىگەرلەر مەبلەغ سالغان كارخانا 9 بولۇپ %1.2 نى، باشقا ئىگىلىك تىپىدىكى كارخانا 20 بولۇپ %2.6 نى ئىگىلىگەن.

2003 - يىلى پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مۈلكىنىڭ قىسمى 20 مىليارد 462 مىليون 261 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە مۈلۈك قىسمى 1 مىليون يۈەندىن تۆۋەن كارخانا 455، 1 مىليون يۈەندىن 10 مىليون يۈەنگىچە بولغان كارخانا 209، 10 مىليون يۈەندىن 100 مىليون يۈەنگىچە بولغان كارخانا 80، 100 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا 23. كارخانىلارنى ئىگىلىك تىپى بويىچە ئايرىغاندا: دۆلەت كارخانىلىرى مۈلكىنىڭ قىسمى 138 مىليون 358 مىڭ يۈەن بولۇپ كارخانا ئومۇمىي مۈلۈك

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭدىكى خۇسۇسى كارخانا 36 مىڭ 617 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %31.1 كۆپەيدى، كەسىپكار 491 مىڭ 700 گە يېتىپ، %27 كۆپەيدى، تىزىمغا ئالدۇرغان مەبلەغى 49 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %45.7 يەككە سودا. سانائەت ئورنى 449 مىڭ 911 گە يېتىپ، %4.2 كەسىپكار 706 مىڭ 600 گە يېتىپ %7.7 ئاشتى، تىزىمغا ئالدۇرغان مەبلەغى 7 مىليارد 989 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.1 ئاشتى.

دۆڭ جياڭ

يېزا - بازارلاردىكى ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يەككە ئىگىلىكتىكىلەر ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىپ قۇرغان يېزا - بازار كارخانىسى 322 مىڭ 700 گە يېتىپ، شىنجاڭدىكى ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكتىكى كارخانىلار ئومۇمىي سانىنىڭ %71.71 نى، خۇسۇسى ئىگىلىكتىكى يېزا - بازار كارخانىسى 11 مىڭ 100 گە يېتىپ، %30 نى ئىگىلىدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك قوشۇلما قىسمى 7 مىليارد 525 مىليون يۈەنگە يېتىپ، شىنجاڭنىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك مىقدارىنىڭ تەخمىنەن %20 نى ئىگىلىدى.

جاڭ جىيەنىو

پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭدىكى پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىسى 966 گە يەتتى. ستاتىستىكىلىق جەدۋىلى يۇقىرىغا يوللانغان 767 پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىسىنىڭ ئەھۋالىنى ستاتىستىكا قىلغاندا، دۆلەت كارخانىسى 27 بولۇپ، %3.5 نى،

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شۇ ئار يەككە، خۇسۇسى ئىگىلىكنى ماسلاشتۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى 2002 - يىلى شىنجاڭدىكى 30 كۈچلۈك پۇقراۋى كارخانىغا نام بېرىش يىغىنى ئاچتى. سۈرەتتە ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى 30 كۈچلۈك پۇقراۋى كارخانىغا تەقدىرنامە بەرمەكتە.

سۈرەتنى سودا - سانائەت ئىدارىسى تەمىنلىگەن.

ئاشىدىغان كارخانىلار تۈەندىكىچە: شىنجاڭ «گۇاڭشيا» ئۆي. زېمىن سودا تورى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «خوڭجىن» مەبلەغ سېلىش شىركىتى، «ماركور» خەلقئارالىق ئۆي جاھازىلىرى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ جۇڭگو رەڭلىك پاختا پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «ماركور» ئۆي جاھازىلىرى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» توقۇمىچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «مەيپۇر» گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» ئوقۇتقۇچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تېنەك» چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكىسى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ يېڭى «خۇاليەن» مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قاراماي «تالىن» سانائەت - سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ پىۋا (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قاراماي شەھەرلىك «سەند» چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «ئالتۇن كالا» بىئولوگىيە پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «غەربىي يۇرت» يېزا - ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قاراماي «ئۈمىد» چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «جىنشى» ئۆي سېتىۋېلىش گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جىنپىڭ» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى، قاراماي شەھەرلىك «ئالتۇن كالا» قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «يېڭى ئۈمىد» يەم - خەشەك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «جىرۇشياڭ» مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ قاراماي «رۇڭچاڭ» چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى.

پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ يىللىق چىقىمى 8 مىليارد 609 مىليون 553 مىڭ يۈەنگە يەتتى، پەن - تېخنىكا پائالىيىتى خىراجىتى 277 مىليون 650 مىڭ يۈەن (پەن تەتقىقاتى تەجرىبە تەرەققىيات خىراجىتى 134 مىليون 414 مىڭ يۈەن) بولدى. پەن - تېخنىكا پائالىيىتى خىراجىتىنى كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي خاراكتېرى بويىچە ئايرىغاندا: دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ سېلىنىمى 18 مىليون 648 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.7 نى، كۆپلىكتىن كارخانىلارنىڭ 5 مىليون 628 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %2 نى، چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركەتلىرىنىڭ 164 مىليون 847 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %59.4 نى، پاي چەكلىك شىركەتلىرىنىڭ 68 مىليون 452 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %24.7 نى، خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ 11 مىليون 365 مىڭ يۈەنگە يېتىپ %4.1 نى، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك سودىگەرلەر، چەت ئەللىك

قىممىتىنىڭ %0.7 نى، كۆپلىكتىن كارخانىلارنىڭ 113 مىليون 849 مىڭ يۈەن بولۇپ %0.6 نى، چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركەتلىرىنىڭ 9 مىليارد 424 مىليون 944 مىڭ يۈەن بولۇپ %46 نى، پاي چەكلىك شىركەتلىرىنىڭ 8 مىليارد 87 مىليون 980 مىڭ يۈەن بولۇپ %39.5 نى، خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ 2 مىليارد 407 مىليون 197 مىڭ يۈەن بولۇپ %11.8 نى، شياڭگاڭلىق، ئاۋمېنلىق، تەيۋەنلىك سودىگەرلەر ۋە چەت ئەللىك سودىگەرلەر مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ 211 مىليون 10 مىڭ يۈەن بولۇپ %1 نى، باشقا كارخانىلارنىڭ 78 مىليون 917 مىڭ يۈەن بولۇپ %0.4 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ كەسپكارى 32 مىڭ 946 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %26.9 ئاشتى. كەسپكارلار ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار 5166، تەتقىقات ۋە تەجرىبە تەرەققىياتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار 2751؛ ئالىي ئۇنۋانى بارلار 1934، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 4273، تۆۋەن دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 6484؛ ئوقۇش تارىخى بويىچە ئايرىغاندا دوكتور 105، ماگىستراسپىرانتى 512، ئۈنۋېرسىتېتنى پۈتتۈرگەنلەر 5660، ئالىي تېخنىكومنى پۈتتۈرگەنلەر 8358، ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەنلەر 4917، ئۇنۋانى بارلار ئومۇمىي ساننىڭ %38.5 نى، ئالىي مەكتەپ ۋە تېخنىكوم ئوقۇش تارىخىغا ئىگىلەر %59.3 نى ئىگىلەيدۇ.

2003 - يىلى پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرىنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليارد 451 مىليون 815 مىڭ يۈەنگە، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 907 مىليون 792 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئومۇمىي كىرىم 10 مىليارد 404 مىليون 156 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېخنىكىدىن قىلىنغان كىرىم 577 مىليون 694 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئومۇمىي كىرىمنىڭ %5.5 نى، مەھسۇلات سېتىش كىرىمى 5 مىليارد 886 مىليون 67 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %56.6 نى، تاۋار سېتىش كىرىمى 2 مىليارد 860 مىليون 317 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %27.5 نى، باشقا كىرىم 1 مىليارد 80 مىليون 78 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.4 نى ئىگىلىدى. بۇ كارخانىلار بىر يىلدا 545 مىليون 37 مىڭ يۈەن باج تاپشۇردى، 1 مىليارد 141 مىليون 899 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى، 140 مىليون 857 مىڭ دوللار تاشقى پېرېۋوت ياراتتى. كارخانىلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئىگىدارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتى قىممىتى 9 مىليارد 838 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە، كارخانا مۈلكىنىڭ ئوتتۇرىچە قەرزدارلىق نىسبىتى %52 كە يەتتى. تېخنىكا، سودا - سانائەت كىرىمى 100 مىليون يۈەندىن

سودىگەرلەر قۇرغان كارخانىلارنىڭ 8 مىليون 2000 يۈەنگە يېتىپ، %2.9 نى، باشقا كارخانىلارنىڭ 708 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.2 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرى 111 تۈرلۈك پاتېنتنى قوبۇل قىلىشنى، 89 تۈرلۈك پاتېنتقا ھوقۇق بېرىشنى ئىلتىماس قىلدى، 94 تۈرلۈك پاتېنت يولغا قويۇلدى.

دېكېر

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ تەرققىيات ئەھۋالى ھەققىدىكى تەكشۈرۈش ۋە تەكلىپ

ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) 2003 - يىلى 3 - ئايدا ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىلىرى ھەمدە بىۋاسىتە قاراشلىق ئەزا كارخانىلارنى تەشكىللەپ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، يىلى ئاخىرىغا قەدەر 23 پارچە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش دوكلاتى تاپشۇرۇۋالدى. بۇ ماقالىلەرنىڭ ئىچىدىكى «يالغۇز گۈل ئېچىلسا ئەمەس ئۇ باھار، ئېچىلسا بارچە گۈللەر كېلىدۇ شۇ باھار» ناملىق ماقالە مەملىكەتنىڭ بىرلىك سەپ سىستېمىسىدىكى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش نەتىجىلىرى بويىچە مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، ئاپتونوم رايوننىڭ بىرلىك سەپ سىستېمىسىدىكى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش نەتىجىلىرى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) «ئاپتونوم رايوننىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش ھەققىدە بىر قانچە تەكلىپ» نى ئوتتۇرىغا قويدى، بىرىنچى، ئاپتونوم رايونلۇق ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئېچىپ تونۇشنى ئۆستۈرۈپ، تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلەپ ۋە ئومۇملاشتۇرۇپ، ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى تۈزۈپ چىقىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش. ئىككىنچى، ئاپتونوم رايوننىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشكە ئائىت سىياسەت جەھەتتە يۆلەش مېخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىكى ئىگىلىك بىلەن ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىككە، تاشقى مەبلەغ بىلەن ئىچكى مەبلەغكە ئوخشاش مۇئامىلە قىلىش، ھەممىسىنى خەلق ئىگىلىكى تەسىناتىدىن بەھرىمەن قىلىش. ئۈچىنچى، ئاپتونوم رايوننىڭ شەرەپلىك

ئىشلار پائالىيىتىنىڭ قانات يايدۇرۇلۇشىغا يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، مەملىكەتنىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى پۇقراۋى كارخانىچىلارنى شىنجاڭنىڭ شەرەپلىك ئىشلىرىغا قاتنىشىشقا جەلپ قىلىش. تۆتىنچى، ئاپتونوم رايوندا ھەق ئېلىش ئېنىق كارتۇچكىسى تۈزۈمىنى بىر تۇتاش يولغا قويۇپ، كەسىپ ۋە مەبلەغ سىياسىتىنى ئېلان قىلىش تۈزۈمىنى ئورنىتىش. بەشىنچى، ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ قەرز ئېلىش رەسىمىيىتىنى ئاددىيلاشتۇرۇش. ئالتىنچى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 2 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتا ئالاھىدە يۆلەش سىياسىتى يولغا قويۇش. يەتتىنچى، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكتىكى كارخانىلارنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشىغا بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش.

دېڭ تىيېپى

33 پۇقراۋى كارخانا نۇقتىلىق يۆلىنىد

غان ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى

ئاپتونوم رايوننىڭ 2003 - يىلى 10 - ئايدا ئېچىلغان نۇقتىلىق يۆلىنىدىغان پۇقراۋى كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش سۆھبەت يىغىنىدا 33 پۇقراۋى كارخانا 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق يۆلىنىدىغان ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى ھەمدە ئۇلارغا لەۋھە تارقىتىپ بېرىلدى. ئۇلار تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت: «تەيچاڭ» ئوقەتچىلىكى، «يەتتە يۇلتۇز» بىناكارلىق گۇرۇھى، «تەيەندى» گۇرۇھى، «بەيشاڭ» گۇرۇھى، تەڭرىتاغ ئۇنى (گۇرۇھى)، «تەيكۈن» گۇرۇھى، «جىنتا» مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى، قاراماي يېڭى «كېشاۋ» خىمىيە سانائىتى، «كاڭيۈمبې» دادۇرچىلىقى، «يېڭى ئۈمىد» يەم - بوغۇزچىلىقى، كۈيتۈلك «يۈنەن» توقۇمىچىلىقى، «جىرۇيشياڭ» مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى، «توقباڭ» پاختىچىلىقى، «جىيايۇ» سودا - سانائەت گۇرۇھى، سەتتەي ھاراقچىلىقى، شوربۇلاق ھاراقچىلىقى، شىخۇ چىگشور كۆمۈرچىلىكى، «دېخۇي» ئۆي سېتىۋېلىشى، «خوڭشاڭ» شىركىتى، «تەينىڭ» خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى، «شياڭدۇ» ھاراقچىلىقى، «تېڭشاڭ» دورىگەرلىكى، «لۈچى» كارخانىسى، قۇمۇل «چاڭليەن» ئۈچەيچىلىكى، «شىنتېشۈن» ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى شىركىتى، «دامىڭ» ئوقەتچىلىكى، «لۇدادى» پولات ئىلمەكچىلىكى، «جىنىشى» ئۆي سېتىۋېلىشى، مېچۈەن توك سايمانلىرى زاۋۇتى، «خۇڭتەي» كانچىلىقى، «بولەن» سېمونتچىلىقى، «سەنۋېي» كانچىلىقى، «ئارمان» ئوقەتچىلىكى.

دېڭ تىيېپى

شىنجاڭدىكى 30 كۈچلۈك پۇقراۋى كارخانا

ش ئۇ ئا ر يەككە - خۇسۇسىي ئىگىلىكنى ماسلاشتۇرۇش

شەھىرى «ياخفەن» ئۆي سېتىۋېلىش تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، ئىلى «پىنگىيەن» ئۆي - زېمىن تەرەققىياتى چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «خۇڭشەي» بىناكارلىق (گۇرۇھى) شىركىتى، شىنجاڭ كۈيتۈڭ «يۈنپەن» توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ ئاقسۇ «يۇڭشەن» ئاساسىي قۇرۇلۇش (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «ئارمان» ئوقۇتقۇچىلىق چەكلىك شىركىتى.

دېڭ تېيىپى

3 پۇقراۋى كارخانا مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىگە ئەزا 500 كۈچلۈك پۇقراۋى كارخانا قاتارىغا كىردى

2003 - يىلى مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى 2002 - يىللىق كۆلىمى زور 500 كۈچلۈك پۇقراۋى ئەزا كارخانىنى باھالاش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى. 500 كارخانىنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ «دېلۇڭ» (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 10 -، شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» ئوقۇتقۇچىلىق مەبلەغ سېلىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 13 -، شىنجاڭ «خۇڭدا» مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى 407 - بولدى.

دېڭ تېيىپى

2 پۇقراۋى كارخانا جۇڭگو خۇسۇسىي كارخانىلىرى ئىچىدىكى 50 كۈچلۈك باج تاپشۇرغۇچى كارخانا قاتارىغا كىردى

دۆلەت باش باج ئىدارىسى بىلەن - ستاتىستىكا مەھكىمىسى 2003 - يىلى 10 - ئايدا «جۇڭگو باج ئىشلىرى» ژۇرنىلى ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە جۇڭگودىكى خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ ئىچىدىكى باج تاپشۇرغۇچى 50 كۈچلۈك

رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 22 - كۈنى 2002 - يىلى شىنجاڭدىكى 30 كۈچلۈك پۇقراۋى كارخانىغا نام بېرىش يىغىنى ئاچتى. شىنجاڭدىكى 30 كۈچلۈك پۇقراۋى كارخانا تۆۋەندىكىچە: شىنجاڭ «دېلۇڭ» (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» ئوقۇتقۇچىلىق مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «خۇالىڭ» سودا - سانائەت (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ ئالتاي ياۋا ئات ئوقۇتقۇچىلىق چەكلىك شىركىتى، «ماركو» خەلقئارا ئۆي جاھازىلىرى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ سەتتەي ھاراقچىلىق چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «يەتتە يۇلتۇز» بىناكارلىق (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، ئۈرۈمچى «تېلى» تېلېگرافى ئوقۇتقۇچىلىق چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «دېخۇي» ئوقۇتقۇچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ يېڭى «خۇالىيەن» مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تېڭباڭ» دورىگەرلىك پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تېيەنلۇڭ» كانچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «خۇايۈەن» ئوقۇتقۇچىلىق (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ سانجى شەھىرى «خۇەنيۇ» غوجىلىق تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «توڭخۇي» قۇرۇلۇش (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «يۇڭچاڭ» بىرىكمە ماتېرىياللار پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «شىندا» سودا چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «خۇاباڭ» ئوقۇتقۇچىلىقى (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «خوڭجياڭ» مەبلەغ سېلىش چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تېيەندى» (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «بەيشاڭ» مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، تارباغاتاي ۋىلايىتى «جېڭتا» بىناكارلىق قۇرۇلۇش چەكلىك شىركىتى، ئالاناتۇ پورتى «يالىيەن» سودا چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ جۇڭگو رەڭلىك پاختا پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ كورلا

شىنجاڭنىڭ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىرىدىكى يەككە سودا - سانائەت ئورۇنلىرىنىڭ

2003 - يىلدىكى ئاساسىي ئەھۋالى

تۈرى	ئورۇن	كەسىپكار	تىزىملىتىلغان مەبلەغ (تۈمەن يۈەن)	مەھسۇلات قىممىتى (تۈمەن يۈەن)	تىجارەت كىرىمى (تۈمەن يۈەن)	پارچە سېتىش سوممىسى (تۈمەن يۈەن)
جەمئىي	449911	706556	798906	650109	6291935	2217088
ئۈرۈمچى شەھىرى	62495	118814	196190	19123	692666	285118
قاراماي شەھىرى	14328	22842	61548	9528	97147	65677

6730S	91069	7943	47653	32745	20648	شىخەنزە شەھىرى
25911	35583	4190	25035	33309	21269	تۇرپان ۋىلايىتى
5796S	68188	10073	32066	19434	13547	قۇمۇل ۋىلايىتى
82166	138942	31683	70040	64775	34574	سانجى ئوبلاستى
18S687	264462	33238	143588	132248	91384	ئىلى ئوبلاستى
99581	124236	16635	72564	75695	47746	ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار
52270	92012	11602	53667	38756	30097	ئارباغاناتى ۋىلايىتى
36836	48214	5001	17357	17797	13541	ئالتاي ۋىلايىتى
23994	36845	4755	22980	18437	12902	بورتالا ئوبلاستى
135166	175577	25523	89774	61046	40092	بايىنغولىن ئوبلاستى
73608	107296	26762	44296	59539	39304	ئاقسۇ ۋىلايىتى
7145	11656	1361	5208	10440	6371	قىزىلسۇ ئوبلاستى
86742	95275	23854	40653	76650	52906	قەشقەر ۋىلايىتى
22654	26921	3424	19875	56277	31091	خوتەن ۋىلايىتى

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى
ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتىنىڭ ئېكىپورت سوممىسى 250
مىليون دوللارغا، ئىمپورت سوممىسى 15 مىليون دوللارغا،
تاپشۇرغان بېجى 8 مىليون 800 مىڭ يۈەن خەلق پۇلىغا
يېتىپ، شىنجاڭدىكى تاشقى سودا كارخانىلىرى ئىچىدە
نەتىجىسى 1 - بولدى.

دېڭ تىيېيى
2 نەتىجە ئاپتونوم رايونىنىڭ بوشلۇقىنى

تولدۇردى

شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلىكتر سانائىتى پاي
چەكلىك شىركىتى تەتقىق قىلىپ ياسىغان ZHSFPTB -
10800 كىلوۋولت/220 كىلوۋولتۇق چوڭ ھەجىملىك توك
توغرىلىغۇچلۇق ترانسفورماتور 2003 - يىلى 4 - ئايدا
مۇۋەپپەقىيەتلىك سىناق قىلىنىپ، دۆلەتلىك ترانسفورماتور
سۈپىتىنى تەكشۈرۈش - سىناش مەركىزىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن
ئۆتتى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئېلىكترلىك شىكەن
تۆمۈرىيولدا ئىشلىتىلىدىغان SF9 - QY - 31500/110
تىپلىق سۆرتىلىدىغان تۈز ترانسفورماتور مۇۋەپپەقىيەتلىك
تەتقىق قىلىپ ياسىلىپ، مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن
ئۆتتى. بۇ 2 تۈرلۈك نەتىجە شىنجاڭنىڭ شۇ
خىلدىكى مەھسۇلاتلىرى جەھەتتىكى بوشلۇقىنى
تولدۇردى.

دېڭ تىيېيى

كارخانىنىڭ رەت تەرتىپىنى تۇرغۇزدى. شىنجاڭ «گۇاڭشيا»
ئۆي - زېمىن سودا تورى چەكلىك شىركىتىنىڭ تاپشۇرغان
بېجى 23 مىليون 10 مىڭ يۈەن بولۇپ، 16 - شىنجاڭ
«خۇالىڭ» گۇرۇھى «خۇالىڭ» ئۈنۋېرسال بازىرىنىڭ
تاپشۇرغان بېجى 10 مىليون 640 مىڭ يۈەن بولۇپ 35 -
بولدى.

دېڭ تىيېيى

ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلىكتر سانائىتى
تى جۇڭگونىڭ ماشىنىسازلىق ساھەسىدىكى
500 كۈچلۈك كارخانا قاتارىغا كىردى

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 9 - كۈنى جۇڭگو ماشىنىسازلىق
سانائىتى كارخانىلىرىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتى تەشكىللىگەن،
دۆلەتلىك ماشىنىسازلىق تورى ئۆتكۈزگەن جۇڭگونىڭ
ماشىنىسازلىق ساھەسىدىكى 500 كۈچلۈك كارخانىنى باھالاش
پائالىيىتىدە شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلىكتر سانائىتى
83 - بولدى.

دېڭ تىيېيى

ئالتاي ياۋا ئات ئوقەتچىلىك چەكلىك
شىركىتىنىڭ تاشقى سودا نەتىجىسى شىنجاڭ
بويىچە 1 - بولدى
2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ ئالتاي ياۋا ئات

تۇنجى نۆۋەتلىك خۇسۇسىي كارخانىلار

مەھسۇلاتلىرى يەرمەنكىسى

شىنجاڭ 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 16 - كۈنىگىچە تۇنجى نۆۋەتلىك خۇسۇسىي كارخانىلار كۆرگەزمىسى ۋە مەھسۇلاتلار يەرمەنكىسى ئۆتكۈزدى. يەرمەنكىدە 208 يايما ئورنى تەسىس قىلىندى، شىنجاڭدىكى 8 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىككە تەۋە 180 نەچچە كارخانا يەرمەنكىگە قاتناشتى. يەرمەنكىدە ماشىنىسازلىق، ئېلېكترون، بىئولوگىيە قۇرۇلۇشى، چارۋىچىلىق، ساياھەتچىلىك ۋە ئۆي - زېمىن قاتارلىق كەسىپلەرگە دائىر تۈرلەر كۆرگەزمە قىلىندى. يەرمەنكىدە 176 مىليون يۈەن قىممىتىدىكى 19 تۈر ئىمزالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە قىممىتى 10 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان تۈر 9، 5 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان تۈر 4.

دېڭىز تىببىي

ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى غەربىي شىمال 750 كىلوۋولتلىق ئۆزگىرىش چان توك يەتكۈزۈش ئۈلگە قۇرۇلۇشىغا خېرىدار بولدى

2003 - يىلى شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى پاي شىركىتىنىڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى خېجياڭ ترانسفورماتور چەكلىك شىركىتى غەربىي شىمال 750 كىلوۋولتلىق ئۆزگىرىش چان توك يەتكۈزۈش ئۈلگە قۇرۇلۇشىغا خېرىدار بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 750 كىلوۋولتلىق رېئاكتىۋ ئۈسكۈنىسى ئىشلەپچىقىرىۋالغان تۇنجى كارخانىغا ئايلاندى.

دېڭىز تىببىي

«ئالاھىدە ترانسفورماتور» ماركىلىق ئېلېكتر سىم - كابىل مەھسۇلاتلىرى دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈشى كەچۈرۈم قىلىش گۇاھنامىسىگە ئېرىشتى

دۆلەت سۈپەت تەكشۈرۈش - نازارەت قىلىش باش ئىدارىسى 2003 - يىلى 12 - ئايدا بېيجىڭدا 2003 - يىللىق دۆلەت سۈپەت تەكشۈرۈش كەچۈرۈم قىلغان مەھسۇلات ۋە ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرىنىڭ ئىسسىقلىقنى ئېلان قىلدى، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى ئىشلەپچىقارغان «ئالاھىدە ترانسفورماتور» ماركىلىق ئېلېكتر سىم - كابىل مەھسۇلاتلىرى دۆلەتنىڭ سۈپەت تەكشۈرۈش كەچۈرۈم قىلىش گۇاھنامىسىگە ئېرىشتى، كەچۈرۈم قىلىش مۇددىتى 2003 - يىلى 12 - ئايدىن 2006 - يىلى 12 - ئايغىچە بولدى.

دېڭىز تىببىي

«گۇاڭخۇي» ئېنېرگىيە شىركىتى سۈپەت

باشقۇرۇش گۇۋاھلىقىدىن ئۆتتى

2003 - يىلى 5 - ئايدا شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» ئېنېرگىيە شىركىتى ISO9001، 2000 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسى 3 - تەرەپنىڭ گۇۋاھلىق بېرىشىدىن ۋە تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى. بۇ كارخانا شىنجاڭنىڭ ئىسسىقلىق ئېنېرگىيە كەسپىدە تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەن تۇنجى كارخانا بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. «گۇاڭخۇي» ئېنېرگىيە شىركىتىنىڭ ئىسسىقلىق بىلەن ئەمىنلەش كۆلىمى ئاز كەم 6 مىليون كۋادرات مېتىرغا يېتىدۇ. دېڭىز تىببىي

شىنجاڭ جۇڭگو رەڭلىك پاختا پاي

چەكلىك شىركىتى قۇرۇلدى

دۆلەت سودا - سانائەت ئىدارىسىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن شىنجاڭ «تيەنسەي» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى 2003 - يىلى 6 - ئايدا ئۆز نامىنى شىنجاڭ جۇڭگو رەڭلىك پاختا پاي چەكلىك شىركىتى دەپ ئۆزگەرتتى، بۇ شىنجاڭنىڭ يەرلىك سانائەت كارخانىلىرى ئىچىدە تۇنجى شىركەت نامىنىڭ بېشىغا «جۇڭگو» دېگەن سۆزنى ئىشلەتكەن كارخاندۇر. بۇ شىركەت شىنجاڭنىڭ رەڭلىك پاختىچىلىقىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى باشلامچى كارخانا بولۇپ، رەڭلىك پاختا تېرىلغۇ كۆلىمى 16 مىڭ 700 گېكتارغا، ساپ پاختا ھوسۇلى 18 مىڭ 150 توننىغا يەتتى، مەھسۇلات مىقدارى دۇنيا مەھسۇلات مىقدارىنىڭ %16 نى، مەملىكىتىمىز مەھسۇلات مىقدارىنىڭ %95 نى ئىگىلىدى، رەڭلىك پاختىنىڭ ئاخىرقى مەھسۇلاتى 9 تۈر 400 نەچچە خىلغا يەتتى ھەمدە تۈركىيىگە رەڭلىك پاختا يېپى ئېكسپورت قىلىپ جۇڭگو رەڭلىك پاختىلىرى ئېكسپورت قىلىنماسلىقتەك تارىخقا خاتىمە بەردى. 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنى «تيەنسەي» ماركىلىق رەڭلىك پاختا يېپى جۇڭگونىڭ داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلاتى دېگەن نامغا ئېرىشتى.

دېڭىز تىببىي

«دېلۇك» گۈرۈھى «مىيۇل» شىركىتىنى

سېتىۋالدى

شىنجاڭ «دېلۇك» گۈرۈھىنىڭ 80 مىليون دوللار مەبلەغ سېلىپ ئامېرىكىنىڭ «مىيۇل» شىركىتىنى سېتىۋېلىش لايىھىسى 2003 - يىلى 10 - ئايدا دۆلەت تەرەققىيات - ئىسلاھات كومىتېتى تەرىپىدىن تەستىقلاندى. شىركەت سېتىۋېلىنغاندىن كېيىن دۇنيادىكى باغۋەنچىلىك ماشىنىلىرىنىڭ 3 - چوڭ مەھسۇلات نامى «دېلۇك» گۈرۈھىنىڭ پاي كونترول شىركىتىگە تەۋە شېنياڭ بىرىكمە مېتال مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ تولۇق

مەبلەغلىك شىركىتىگە ئەۋەتۈلدى. بۇ جۇڭگو پۇقراۋى كارخانىلىرىنىڭ تۇنجى قېتىم چەت ئەلگە مەبلەغ سېلىشى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

دېڭىز تېجىيى

شىنجاڭدىكى شەھەر - يېزا سودا بازارلىرىنىڭ 2003 - يىلدىكى سودا ئەھۋالى

كۆرسەتكۈچ	2003 - يىل	2002 - يىلدىكىدىن ئاشقىنى - كېمىگىنى %
بازار سانى	1163	-0.43
شەھەر	659	-0.75
يېزا	504	0
سودا بازىرىدا پۈتۈشۈلگەن سومما (تۈمەن يۈەن)	1977458	2.40
شەھەر	1584550	2.50
يېزا، كەنت	392908	2
پۈتۈشۈلگەن سومما ئىچىدە (تۈمەن يۈەن)		
ئاشلىق تۈرى	177499	38.46
گۆش - تۇخۇم تۈرى	475692	9.13
سۇ مەھسۇلاتلىرى تۈرى	98837	32.46
كۆكتات تۈرى	266319	5.44
ھۆل - قۇرۇق مېۋە تۈرى	119452	-1.04
چولپان چارۋا تۈرى	48799	-7.29

شىنجاڭ ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى پۈتۈنچىلىق خۇلجا چەكلىك شىركىتى، ئاقسۇ «شېنخۇي» گۇرۇھى، تۇرپان «رۇنئېل» سانائەت - سودا مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ خوشۇت «دېڭىز» يېمەكلىكلەر چەكلىك شىركىتى، جىڭ ناھىيىسى «رۇنخەي» چەكلىك شىركىتى قاتارلىق ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكتىكى 10 كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكتىكى كارخانىلارنىڭ 2003 - يىللىق ئىككىنچى سۆيۈش، ئىككىنچى باھالاش پائالىيىتىدە ئىلغار كارخانا دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ «تۇنخې» پاي شىركىتى پەمىدۇر كەسپى بۆلۈمىنىڭ دىرېكتورى دېڭىز شېڭلىن، «خۇالىك» سودا بازىرى «تېڭدا» ياغاچچىلىق زاۋۇتىنىڭ باشلىقى جالڭ ۋېن، پەيزاۋات ناھىيىسى قىزىلبويى يېزىسىدىكى دېھقان كارخانىچى موللىھاجى سىدىقار شىنجاڭ ياشلىرى 4-ماي مېدالىغا ئېرىشتى؛ شىنجاڭ «دېخۇي» ئوقەتچىلىك گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى ئاپتونوم رايون بويىچە سودىگەر ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشتا ئىلغار ئورۇن بولدى، ئۈرۈمچى

شىنجاڭنىڭ پۇقراۋى كارخانىلىرى مۇكاپاتلاندى

2003 - يىلى شىنجاڭ سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) گە بىۋاسىتە قاراشلىق ئەزا كارخانا - شىنجاڭ «تېنەي» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، شىنجاڭ «تېنەي» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتىدىن لى مىن مۇنەۋۋەر ئىشچى - خىزمەتچى دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ شىنجاڭ «خۇالىك» سانائەت - سودا (گۇرۇھى) چەكلىك شىركىتى، قۇمۇل «چاڭلىين» ئۈچەي زاۋۇتى، قەشقەر ۋىلايىتى «1 - ئاۋغۇست» ئاشلىق - ياغ سانائەت - سودا چەكلىك شىركىتى، قاراماي «ئەتەي» نېفىت ئايرىش - خىمىيە سانائىتى قۇرۇلۇشى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «تۇنخې» مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتى «كېلىن» پەمىدۇر قىيامى شىركىتى، شىنجاڭ شىخو

3 كارخانا مەملىكەتلىك ياشلار پەن -

تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ دېگەن نامغا ئېرىشتى

كومۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى، مەملىكەتلىك ياشلار بىرلەشمىسى 2003 - يىلى 12 - ئايدا «جۇڭگو ياشلىرىنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ھەرىكىتى» پائالىيىتىنى يولغا قويۇشتا نەتىجىسى گەۋدىلىك بولغان 84 ئورۇن ۋە كوللېكتىپنى تەقدىرلىدى. شىنجاڭ «دېخۇي» ئوقەتچىلىك گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «ئارمان» ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى شۇ قاتاردا تەقدىرلەندى.

دېڭ تىيېپى

«گۇاڭخۇي» گۇرۇھى كارخانا مەدەنىيىتى

مۇنەۋۋەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 27 - كۈنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگو كارخانىلار مەدەنىيىتى يىللىق يىغىنىدا شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى جۇڭگو كارخانا مەدەنىيىتى مۇنەۋۋەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

دېڭ تىيېپى

مى ئېنخۇا جۇڭگو شەرەپلىك ئىشلار

مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

شىنجاڭ سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) نىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شىنجاڭ «خۋالىك» گۇرۇھىنىڭ باش مۇدىرى مى ئېنخۇا جۇڭگو شەرەپلىك ئىشلار مېدالىغا ئېرىشتى.

دېڭ تىيېپى

چيەن جىننەي جۇڭگو پۇقراۋى كارخانى

چىلىرىنىڭ مۇنەۋۋەر ۋەكىلى بولۇپ سايلاندى

«كارخانا باشقۇرۇش» ژۇرنىلى رېداكسىيىسى، جۇڭگو كارخانىچىلار بىرلەشمىسى، جۇڭگو كارخانىچىلار جەمئىيىتى 2003 - يىلى 9 - ئايدا بىرلىكتە پۇقراۋى كارخانىچىلارنىڭ مۇنەۋۋەر ۋەكىلىدىن 50 نى باھالاپ چىقتى، جۇڭگودىكى شىنجاڭ «دېخۇي» ئوقەتچىلىك گۇرۇھى چەكلىك شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى چيەن جىننەي جۇڭگو پۇقراۋى كارخانىچىلىرىنىڭ ۋەكىلى بولۇپ سايلاندى.

دېڭ تىيېپى

دۇ شۇنگۇاڭ ئۆزىنى قۇدرەت تاپقۇزۇش

نەمۇنىچىسى دېگەن نامغا ئېرىشتى

2003 - يىلى 9 - ئايدا شىخۇ شەھەرلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شىخۇ

داۋەن ئۆي - زېمىن تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «دوستلۇق» (گۇرۇھى) پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «ئارمان» چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «خوڭجىلىك» ئالاقىلىشىش چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «كاڭپۇ» قۇرۇلۇش تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جىرۇيىياڭ» گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى ئاپتونوم رايون بويىچە 2003 - يىللىق ئىستىمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

دېڭ تىيېپى

«دېخۇي» ئوقەتچىلىك گۇرۇھى مەملىكەت

بويىچە ئىناۋەتلىك كارخانا دېگەن نامغا

ئېرىشتى

2003 - يىلى جۇڭگو كارخانىلارنىڭ ئىناۋىتىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتى تۇنجى نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئىناۋەتلىك كارخانا، ئىناۋەتلىك كارخانىچىلارنى باھالاش پائالىيىتىنى يولغا قويدى. بۇ قېتىمقى پائالىيەتتە شىنجاڭ «دېخۇي» ئوقەتچىلىك گۇرۇھى مەملىكەت بويىچە ئىناۋەتلىك كارخانا، گۇرۇھىنىڭ باش مۇدىرى قوشۇمچە باش لىدىرى چيەن جىننەي مەملىكەت بويىچە ئىناۋەتلىك كارخانىچى دېگەن نامغا ئېرىشتى.

دېڭ تىيېپى

ماركور خەلقئارالىق ئۆي جاھازىلىرى پاي

چەكلىك شىركىتى توختامغا، ۋەدىگە ئەمەل

قىلىدىغان كارخانا دېگەن نامغا ئېرىشتى

2003 - يىلى دۆلەت سودا - سانائەتتىكى مەمۇرىي باشقۇرۇش باش ئىدارىسى توختامغا، ۋەدىگە ئەمەل قىلىدىغان كارخانىلارنى تەقدىرلىدى، ماركور خەلقئارالىق ئۆي جاھازىلىرى پاي چەكلىك شىركىتى شۇ قاتاردا تەقدىرلەندى.

دېڭ تىيېپى

«مەيچۈر» يېمەكلىك چەكلىك شىركىتى

ئالتۇن ۋىۋىسكىلىق كارخانا دېگەن نامغا

ئېرىشتى

جۇڭگو قاقلاپ پىشۇرۇلىدىغان يېمەكلىكلەر، شېكەر ياسالغىلىرى سانائىتى جەمئىيىتى بىلەن جۇڭگو يېمەك - ئىچمەك تەرەققىيات مەركىزى 2003 - يىلى 8 - ئايدا مەملىكەت بويىچە خاتىرجەم ئاپتوقاچ ئالتۇن ۋىۋىسكىلىق كارخانىلارنى باھالاش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى، شىنجاڭ «مەيچۈر» يېمەكلىكلەر شىركىتى ئالتۇن ۋىۋىسكىلىق كارخانا دېگەن نامغا ئېرىشتى.

دېڭ تىيېپى

35.17% ئاشتى؛ پايدىسى 506 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.4؛ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 150 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %7.92؛ خىزمەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق كىرىمى 13 مىڭ 376.3 يۈەنگە يېتىپ، %4.1؛ يۇقىرىغا تاپشۇرغان بېجى 341 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %78 ئاشتى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئۇدا 4 يىل «باچ تاپشۇرۇشتا خىزمەت كۆرسەتكەن كارخانا» دەپ نام بەردى. 2003 - يىلى «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى شىركىتى جۇڭگودىكى 500 كۈچلۈك كارخانىنىڭ 203 - سى، جۇڭگودىكى يېتىلىۋاتقان 100 كۈچلۈك كارخانىنىڭ 86 - سى، جۇڭگو بىناكارلىق ماتېرىيالچىلىقىدىكى 100 كۈچلۈك كارخانىنىڭ 1 - سى، جۇڭگو داڭلىق ئۆي - زېمىن كارخانىلىرى ئىچىدىكى 50 كۈچلۈك كارخانىنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى. «گۇاڭخۇي پېيى» 2003 - يىلى «يېڭى بايلىق» ژۇرنىلى تەرىپىدىن رەتكە تۈرۈۋۈلدى، ئۇ پېيى بازارغا سېلىنغان، تېز يېتىلىۋاتقان كارخانىلارنىڭ ئىچىدە 11 - بولۇپ باھالاندى، ئۇنىڭغا دۆلەت باش باج ئىدارىسى، جۇڭخۇا مەملىكەتلىك سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى تەرىپىدىن «باچ تاپشۇرۇشتىكى ئىناۋەتلىك كارخانا» دەپ نام بېرىلدى، بۇ ئورۇنغا يەنە دۆلەت، ئاپتونوم رايون، ئۈرۈمچى شەھىرى

شەھىرى ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون چەكلىك شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى قوشۇمچە باش دىرېكتورى دۇ شۇنگۇاڭغا كادىرلار مىنىستىرلىكى، مەملىكەتلىك مېيپىلار بىرلەشمىسى ئۆزىنى قۇدرەت تاپقۇزۇش نەمۇنىچىسى دەپ نام بەردى.

دېڭ تېيېي

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك كارخانىلىرىدىن چەت ئەلگە چىقىدىغانلارنى سىياسىي جەھەتتىن تەكشۈرۈش ۋە ئۇنۋانىنى باھالاش خىزمىتى ئىشلەندى

2003 - يىلى شىنجاڭ سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى (سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى) ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك كارخانىلىرىدىن چەت ئەلگە چىقىدىغانلارنىڭ 201 پارچە ھۆججىتىنى، 162 نۇسخا سىياسىي جەھەتتىن تەكشۈرۈش ماتېرىيالىنى، 483 ئادەم (قېتىم) نىڭ چەت ئەلگە چىقىش رەسمىيىتىنى بېجىرىپ بەردى. 2000 دىن ئارتۇق ئادەمنىڭ 18 كەسىپ بويىچە كەسپى تېخنىكا سالاھىيەت ئىمتىھانغا قاتنىشىش ئىشنى بېجىردى، 2003 - يىللىق كەسپى تېخنىكا سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىدىن 300 نى، 2003 - يىللىق ئالىي، ئوتتۇرا، تۆۋەن دەرىجىلىك كەسپى تېخنىكا ۋەزىپىسى سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىدىن 96 نى بېجىردى، 2003 - يىللىق ئالىي، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ دەرىجىلىك كەسپى تېخنىكا ۋەزىپىسى سالاھىيىتىنى باھالاش رەسمىيىتىدىن 120 نى بېجىردى.

دېڭ تېيېي

«گۇاڭخۇي» گۇرۇھى شىركىتى

نىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» ئوقەتچىلىك مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ مەبلەغى 10 مىليارد 550 مىليون يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىسى 23 مىڭ 276 گە يەتتى، قارىمىقىدا 26 مۇستەقىل قانۇنىي ئىگە شىركىتى بار، سۇيۇقلاندۇرۇلغان تەبىئىي گاز، ماددىي ئەشيا ئوبوروتى، ئاپتوموبىل، ئۆي - زېمىن، ئىجتىمائىي مۇلازىمەت قاتارلىق 7 چوڭ كەسپىنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان زامانىۋى چوڭ كارخانا گۇرۇھىغا ئايلاندى.

2003 - يىلى «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى شىركىتىنىڭ تىجارەت كىرىمى 9 مىليارد 437 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

ئۈرۈمچى «گۇاڭخۇي» شىركىتىنىڭ «ئازادە تۇرالغۇ ئۆي» ئەشيا ئوبوروت باغچىسىدا 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 7 - كۈنى سىناق تەرىقىسىدە تىجارەت باشلاندى. بۇ باغچىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىغا 2 مىليارد 600 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان بولۇپ، ھازىر بۇ يەردە 4653 تىجارەتچى تىجارەت قىلىدۇ. سۈرەتتە: «ئازادە تۇرالغۇ ئۆي» ئەشيا ئوبوروت باغچىسىنىڭ ئومۇمىي كۆرۈنۈشى.

شىن جىيەن فوتوسى

كۈندىلىك بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى 1 مىليون 500 مىڭ كۇب مېتىرغا يەتتى. «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى شىركىتى بايى كونترول قىلىش، پاي قوشۇشقا قاتنىشىش، ۋاكالىتەن گاز سېتىش سودىگىرى، ئىككىلەمچى مەھسۇلات بازىرىدىكى ھۆكۈمەت ھەمدە ئالاقىدار تارماقلار بىلەن ھەمكارلىشىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق فۇجىيەن، گۇاڭدۇڭ، جياڭسۇ، شاڭخەي، ئەنخۇي، جېجياڭ، خۇنەن، گەنسۇ، شىنجاڭ قاتارلىق جايلار بىلەن سۇيۇقلاندۇرۇلغان تەبىئىي گاز بىلەن تەمىنلەش مۇددەتنامىسى، كېلىشىمى ۋە توختامى ئىمزالىدى، كۈندىلىك گاز بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 5 مىليون كۇب مېتىرغا يەتتى.

گۇاڭخۇي «ئازادە تۇرالغۇ ئۆي» ئەشيا ئوبوروت باغچىسى بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتلىرىنى ئاساس، ئۇچۇر، ئەشيا، مەبلەغ ئوبوروتى بىر گەۋدە قىلىنغان زامانىۋى ئەشيا ئوبوروتى سۇپىسى بولۇپ ئۇنىڭدا ئۇچۇر تېخنىكىسى ۋە زامانىۋى ماددىي ئەشيا ئوبوروتى تىرىك قىلىنغان مالىسى ۋاكالىتەن يەتكۈزۈپ بېرىش، بىۋاسىتە يەتكۈزۈپ بېرىش، ماركىلىق مەھسۇلاتلارنى مەخسۇس سېتىش، ئامباردا ساقلاش-سېتىش، تورا سودا قىلىش ۋە ئېلېكترونلۇق سودا قاتارلىق يېڭى ئوبوروت ئەندىزىسى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن، ئۇ دۆلەتنىڭ «863» پەن - تېخنىكا پىلانىدىكى تۈرلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. 2003 - يىلى گۇاڭخۇي «ئازادە تۇرالغۇ ئۆي» ئەشيا ئوبوروت باغچىسى 1 - قارارلىق ئاساسىي سودا رايونىنىڭ 713 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرلىق قۇرۇلۇشى پۈتتۈرۈلدى ۋە 4653 دۇكانغا خېرىدار چاقىرىش خىزمىتى تاماملاندى، بازار قۇرۇلمىسى ۋە ئەندىزىسى خەلقئارالىق ئۆلچەمگە تولۇق يەتكۈزۈلدى.

گۇاڭخۇي گۇرۇھى

2003 - يىللىق جۇڭگو كارخانا مەدەنىيىتى ئەلا نەتىجە مۇكاپاتى، مەملىكەت بويىچە شەرەپلىك ئىشلار چولپانلىقى، ئاپتونوم رايون بويىچە چولپان كارخانا، شىنجاڭدىكى 10 كۈچلۈك كارخانىنىڭ بىرى، ئاپتونوم رايوندىكى 30 كۈچلۈك سانائەت كارخانىسى (گۇرۇھى) نىڭ بىرى، شىنجاڭدىكى 30 كۈچلۈك پۇقراۋى كارخانىنىڭ بىرى قاتارلىق 10 نەچچە تۈرلۈك نام بەردى، «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى مەبلەغ سېلىپ تەشكىللىگەن شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» ئەرلەر ۋاسىكېتبول كوماندىسى 2002 — 2003 - يىللىق «ئا» دەرىجىلىك كوماندىلارنىڭ بىرلەشمە مۇسابىقىسىنىڭ ئادەتتىكى مۇسابىقىسىدە 4 -، پەسىللىك مۇسابىقىسىدە 5 - بولدى، مەملىكەتلىك ئەرلەر ۋاسىكېتبول كۇلۇبى لوڭقىسى بىرلەشمە مۇسابىقىسى ۋە شىنجاڭ خەلقئارالىق ۋاسىكېتبول تەكلىپ مۇسابىقىسىدە چىمپىيون بولدى.

2003 - يىلى «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى شىركىتى سۇيۇقلاندۇرۇلغان تەبىئىي گاز كەسپى ۋە زامانىۋى ماددىي ئەشيا ئوبوروتى قۇرۇلۇش قەدىمىنى تېزلىتىپ، گۇاڭخۇي «ئازادە تۇرالغۇ» ئەشيا ئوبوروت باغچىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى، سۇيۇقلاندۇرۇلغان تەبىئىي گاز پىششىقلاش زاۋۇتىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى ھەمدە قىسمەن ئىككىلەمچى مەھسۇلات بازىرىنى ئېچىش قاتارلىق خىزمەتلەرنى تاماملىدى. ئىككى نۇقتىلىق تۈرگە 3 مىليارد 760 مىليون يۈەن مەبلەغ سالىدى.

2003 - يىلى «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى شىركىتى سۇيۇقلاندۇرۇلغان تەبىئىي گاز قۇرۇلۇشىغا 1 مىليارد 160 مىليون يۈەن مەبلەغ سالىدى، سۇيۇقلاندۇرۇلغان تەبىئىي گاز زاۋۇتىنىڭ قۇرۇلۇشى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولدى، 1 - قارارلىق سۇيۇقلاندۇرۇلغان تەبىئىي گاز قۇرۇلۇشىنىڭ

شىنجاڭنىڭ شەھەر - يېزىلىرىدىكى يەككە سودا - سانائەت كەسپىنىڭ 2003 -

يىلدىكى ئاساسىي ئەھۋالى

تۈرى	ئورۇن	كەسپكار	تىزىملاشقان مەبلەغى (تۈمەن يۈەن)	مەھسۇلات قىممىتى (تۈمەن يۈەن)	تىجارەت كىرىمى (تۈمەن يۈەن)	پارچە سېتىش سوممىسى (تۈمەن يۈەن)
جەمئىي	449911	706556	798906	650109	6291935	2217088
دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق	1484	2816	8229	176682	220489	
قازىمچىلىق	454	2116	5351	27789	25150	
ياسىمىچىلىق	40740	75866	73850	438468	396828	

	2619	7170	524	571	180	بىناكارلىق
	354791		287847	58957	43002	قاتناش - ترانسپورت، ساقلاش
2217088	4813607		286301	438054	283593	توپ، پارچە سېتىش سودىسى، يېمەك - ئىچمەك
1684643	4169426		2117748	300741	218978	بۇنىڭ ئىچىدە توپ، پارچە سېتىش سودىسى
	413531		109625	111720	69335	ئىجتىمائىي مۇلازىمەت
	64920		27179	16456	11123	باشقا كەسىپلەر

ش ئۇ ئار ستاتىستىكا ئىدارىسى

شىنجاڭنىڭ شەھەر - بازارلىرىدىكى يەككە سودا - سانائەت كەسپىنىڭ 2003 - يىلدىكى ئاساسىي ئەھۋالى

تۈرى	ئورۇن	كەسپكار	تىزىملىغان مەبلەغى (ئۈمىد يۈەن)	مەھسۇلات قىممىتى (ئۈمىد يۈەن)	تېجارت كىرىمى (ئۈمىد يۈەن)	پارچە سېتىش سوممىسى (ئۈمىد يۈەن)
جەمئىي	327292	519813	650000	139635	1504125	841770
دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق	660	1436	3552	3585	1401	1364
قازىمچىلىق	183	996	2878	5034		797
ياسىمچىلىق	26145	48406	41519	128700		17347
بىناكارلىق	130	416	407	2315		114
قاتناش - ترانسپورت، ساقلاش	36239	50330	261905		136894	23571
توپ، پارچە سېتىش سودىسى، يېمەك - ئىچمەك	204444	323062	225364		1191348	716382
بۇنىڭ ئىچىدە توپ، پارچە سېتىش سودىسى	161271	225827	172259		920122	363445
ئىجتىمائىي مۇلازىمەت	51848	83983	91738		154374	75396
باشقا كەسىپلەر	7643	11184	22636		20107	6799

ش ئۇ ئار ستاتىستىكا ئىدارىسى

قاتناش، ئۇچۇر كەسىپى

تۆمۈر يول

تۆمۈريول ھەققىدە ئومۇمىي بايان

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ تۇراقلىق مۈلكىنىڭ ئەسلى قىممىتى 26 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە، تۇراقلىق مۈلكىنىڭ ساپ قىممىتى 19 مىليارد 900 مىليون يۈەنگە يەتتى. تىجارەت مۇساپىسى 3008.5 كىلومېتىر بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1.2 كىلومېتىر ئازايدى؛ تۆمۈريول لىنىيە ئۇزۇنلۇقى 5065.1 كىلومېتىرغا يېتىپ، 24.8 كىلومېتىر كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە غول لىنىيە 3979.6 كىلومېتىر بولۇپ، 16.1 كىلومېتىر ئازايدى؛ يول ئېغىزى 324، بۇنىڭ ئىچىدە ئادەم قارايدىغان يول ئېغىزى 17. ئىدارە بويىچە تىجارەت لىنىيىسى ئىچىدە قوش لىنىيە 985.1 كىلومېتىر بولۇپ، %32.7 نى ئىگىلىدى؛ ئىچىدىن ياندىغان دېۋىكاتىللىق پاراۋۇز سۆرەيدىغان لىنىيە 3008.5 كىلومېتىر بولۇپ، %100 نى ئىگىلىدى؛ ئۇلاقسىز لىنىيە 1382.7 كىلومېتىرغا يەتتى. تىجارەت لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقىنى ئۆلكىلەر بويىچە ئايرىغاندا، گەنسۇ تەۋەسىدىكىسى 235.2 كىلومېتىر، شىنجاڭ تەۋەسىدىكىسى 2773.3 كىلومېتىر. ئىدارە بويىچە ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 59 مىڭ 340.8 مېتىر كېلىدىغان 1620 كۆۋرۈك، ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 43 مىڭ 378 مېتىر كېلىدىغان 55 تونېل بار. مىنگال بىلوكى ئۈسكۈنىسى 3060 كىلومېتىر، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتوماتىك بىلوك 988 كىلومېتىر، يېرىم ئاپتوماتىك توساق ئۈسكۈنىسى 1993 كىلومېتىر. سەپلەنگەن ئىچىدىن ياندىغان دېۋىكاتىللىق پاراۋۇز 487 گە يېتىپ، 23 ى كۆپەيدى. سەپلەنگەن يولۇچىلار ۋاگونى 1347 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە قوش

قەۋەتلىك ۋاگون 75، يۇمشاق، قاتتىق كارىۋاتلىق ۋاگون 598، يۇمشاق، قاتتىق ئورۇندۇقلۇق ۋاگون 447، ئاشخانا ۋاگونى 72، ھۆكۈمەت ئىشلىرى ۋاگونى 2، تەجىربىە ۋاگونى 9، رېمونت ۋاگونى 37، ھاۋا تەڭشەش ئۈچۈن توك چىقىرىش ۋاگونى 48، ئالاھىدە ۋاگون 14، باشقا ۋاگونلار 45. ۋوگزال 157، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك ۋوگزال 5، 2 - دەرىجىلىك ۋوگزال 5، گۈرۈپپىلاش ۋوگزالى بىر.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا، ئىدارىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 59 مىڭ 581 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 55 مىڭ 314.

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى بويىچە توشۇلغان يۈك 46 مىليون 16 مىڭ توننىغا، يولۇچى 8 مىليون 788 مىڭغا، ئوبوروت مىقدارى 58 مىليارد 780 مىليون توننا - كىلومېتىرغا، ترانسپورت كىرىمى 5 مىليارد 520 مىليون يۈەنگە، ئالاتاۋ پورتىدىن ئۆتكۈزۈلگەن يۈك 7 مىليون 521 مىڭ توننىغا، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 690 مىليون يۈەنگە، يېتىش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 730 مىليون يۈەنگە، تاشقى ئىقتىساد - سودا تىجارەت كىرىمى 2 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يەتتى، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ۋاقتى 600 كۈندىن ئاشتى.

2003 - يىلى ئىدارە بويىچە كۆپ خىل ئىگىلىك سىستېمىسىنىڭ سېتىش كىرىمى 6 مىليارد 84 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %90.8 ئاشتى، 203 مىليون يۈەن پايدا ئېلىندى. كولىكتىپ ئىگىلىك بويىچە ئورۇندالغان مەھسۇلات قىممىتى 362 مىليون يۈەنگە، ئېلىنغان پايدا 6 مىليون 527 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى.

لى شياۋۋېن

ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ 2003 - يىللىق ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلەرنى

ئورۇنداش ئەھۋالى

تۈرلەر	بىرلىكى	ئورۇندالغىنى	2002 - يىلىدىكىدىن ئاشقى - خى - كەملىگىنى (%)
ئوبوروت مىقدارى	100 مىليون توننا/كىلومېتىر	587.8	9.3

0.1	106.1	100 مىليون ئادەم - كىلومېتىر	بولۇچى ئوبوروت مىقدارى
11.7	475	100 مىليون توننا - كىلومېتىر	يۈك ئوبوروت مىقدارى
-7.5	878.8	تۈمەن ئادەم	توشۇلغان يولۇچى
11.7	4601.6	تۈمەن توننا	توشۇلغان يۈك
10.7	2281	ۋاگون	كۈنگە ئوتتۇرىچە يۈك قاچىلانغان ۋاگون
12.2	15073	ۋاگون	كۈنگە ئوتتۇرىچە يۈك توشۇلغان ۋاگون
	5.23	كۈن	يۈك پويىزىنىڭ ئوبوروت كۈن سانى
-0.2	96.7	تۈمەن توننا - كىلومېتىر	يۈك پاراۋوزى كۈنىگە توشۇلغان يۈك
0.5	2342	توننا	يۈك پاراۋوزىنىڭ ئوتتۇرىچە سۈرەش مىقدارى
-0.3	30.5	كىلوگرام	پاراۋوزغا تۈمەن توننا - كىلومېتىردا سەرپ بولغان ماي
7.5	552881	تۈمەن يۈەن	ترانسپورت كىرىمى
	18.99	سۇندۇرۇپ ھېسابلانغان تۈمەن توننا - كىلومېتىر/ ئادەم / يىل	ترانسپورت بويىچە ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئەمگەك ئۈنۈم- دارلىقى
	97.2	%	يولۇچى پويىزىنىڭ ۋاقتىدا يولغا چىقىش نىسبىتى
	97.2	%	يولۇچى پويىزىنىڭ ۋاقتىدا قاتناش نىسبىتى
	98.5	%	يۈك پويىزىنىڭ ۋاقتىدا يولغا چىقىش نىسبىتى
	92	%	يۈك پويىزىنىڭ ۋاقتىدا قاتناش نىسبىتى
	16.9	100 مىليون يۈەن	ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىن- غان مەبلەغ
	7.3	100 مىليون يۈەن	يېتىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ

لى شياۋۋېن

فوندى).

ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىن 18 ئەگرى لىنىيە ياسالدى، ئەڭ كىچىك لىنىيىنىڭ رادىئوسى 400 مېتىردىن 2200 مېتىرغا ئۆزگەرتىلدى؛ 1538 كىلومېتىر + 153.405 كىلومېتىردىن 1539.87 كىلومېتىرغىچە (پارچەساقال) 682 مېتىرلىق قوش لىنىيىلىك تونپىل ياسالدى؛ ئۆزگەرتىلگەن يول بۆلىكى 6 بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى 45.56 كىلومېتىر، بۈگۈنگىچە پايدىلىنىلغان لىنىيە 10.65 كىلومېتىر، قىسقارتىلغان لىنىيە 3.54 كىلومېتىر، ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىنكى لىنىيىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى

لەنجۇ - شىنجاڭ لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش ۋە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش، سۈرگەت تېزلىتىش قۇرۇلۇشى
لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ سەنجاپاردىن پارچەساقالغىچە بولغان قىسمىنى ئۆزگەرتىش ۋە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش، سۈرگەت تېزلىتىش قۇرۇلۇشى
ئۆزگەرتىلدىغان لىنىيە ۋە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 59.7 كىلومېتىر، بۇ قۇرۇلۇشقا 2003 - يىلى، 500 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى (تۆمۈريول

21. 56 كىلومېتىر.

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنى قۇرۇلۇش باشلىنىپ، يىلى ئاخىرىغىچە ۋوگزال مەيدانىنى ئۆزگەرتىش، ۋوگزالدىن باشقا جايدىكى خەۋەرلىشىش، ئېلېكتر قۇۋۋىتى قۇرۇلۇشى ۋە سۇ بىلەن تەمىنلەش، سۇ چىقىرىۋېتىشى يۈرۈشلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى، بوران توسۇش تېمى قۇرۇلۇشى (47.1 كىلومېتىر) پۈتۈنلەي تاماملاندى.

لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ شونابۇلاقتىن سەنجاپارغىچە بولغان قىسمىنى ئۆزگەرتىش ۋە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى ئۆزگەرتىلدىغان لىنىيە ۋە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 77.68 كىلومېتىر، تۆمۈريول مىنىستىرلىكى تەستىقلىغان، قۇرۇلۇشقا سېلىنىدىغان ئومۇمىي مەبلەغ 408 مىليون 150 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈريول ئاساسى قۇرۇلۇش فوندى 295 مىليون 30 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى غەمبەيدىغىنى 113 مىليون 120 مىڭ يۈەن.

ھازىرغىچە ئىشلىتىلمىۋاتقان لىنىيە 16.58 كىلومېتىر، قىسقارتىلغان لىنىيە 3.174 كىلومېتىر، ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىنكى ئۇزۇنلۇقى 54.68 كىلومېتىر. ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىن 33 ئورۇندا ئەگرى لىنىيە ياسالدى، ئەڭ كىچىكىنىڭ رادىئوسى 400 مېتىر بولۇپ، 2200 مېتىرغا چوڭايتىلدى. قۇرۇلۇش 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى باشلىنىپ، يىلى ئاخىرىدا پۈتۈن لىنىيە تۇتاشتۇرۇلدى، يېڭىدىن 31 مىڭ 651.3 مېتىر بوران توسۇش تېمى ياسالدى.

لەنجۇ - شىنجاڭ لىنىيىسىنىڭ 30 چاقىرىملىق بوران ئېغىزىدىكى لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش ۋە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشى ئۆزگەرتىلدىغان لىنىيە ۋە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش قۇرۇلۇشىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 40.3 كىلومېتىر، ئۆزگەرتىلگەن لىنىيە 34.1 كىلومېتىر.

تۆمۈريول مىنىستىرلىكى تەستىقلىغان ئومۇمىي مەبلەغ 286 مىليون 890 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈريول فوندى 200 مىليون 820 مىڭ يۈەن، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى غەمبەيدىغىنى 86 مىليون 70 مىڭ يۈەن. 2003 - يىلى تۆمۈريول مىنىستىرلىكى مەبلەغ سېلىش پىلانىدىن چۈشۈرۈپ بېرىدىغىنى 180 مىليون يۈەن (تۆمۈريول فوندى).

قۇرۇلۇش 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 28 - كۈنى باشلىنىپ، يىلى ئاخىرىغىچە پۈتۈن لىنىيە پۈتتۈرۈلدى، يېڭىدىن 21 مىڭ 629 مېتىرلىق بوران توسۇش تېمى ياسالدى.

لى شياۋۋېن

لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولى غەربىي بۆلىكىنىڭ ئىقتىدارىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ غەربىي

بۆلىكىنىڭ ئىقتىدارىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشىدا قارىباغاج كۆلى، سۇۋان، گەنغېزى، گاۋچۈەن، كۈرتۈ، ساچۋەنزىدىن ئىبارەت 6 يول بېرىش ۋوگزالى قۇرۇلدى، يېڭىدىن 36.78 كىلومېتىر ۋوگزال رېلىسى، 97 گۈرۈپپا ئاچال رېلىسى ياتقۇزۇلدى (يەككە ئاچال 90 گۈرۈپپا، ئالاھىدە ئاچال 7 گۈرۈپپا)؛ يول ئۇلىغا 102 مىڭ 300 كۇب مېتىر شېغىل ياتقۇزۇلدى. كۈيتۈك رايونى ۋوگزال بۆلىكى بىلەن ئالاتاۋ ۋوگزال رايونىنىڭ ئىقتىدارىنى كېڭەيتىش ۋە پۈتۈن لىنىيىنىڭ خەۋەرلىشىش، سېگنال چىراغ، ئېلېكتر قۇۋۋىتىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى تاماملاندى.

لى شياۋۋېن

جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ كورلىدىن قەشقەرگىچە بولغان بۆلىكى دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى

ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 969.58 كىلومېتىر كېلىدىغان جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ كورلىدىن قەشقەرگىچە بولغان بۆلىكى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 10 - 12 - كۈنىگىچە دۆلەت تەرەققىيات ۋە ئىسلاھات كومىتېتى، تۆمۈريول مىنىستىرلىكى، دۆلەتنىڭ ئالاقىدار مىنىستىرلىك، كومىتېتلىرى ۋە ئاپتونوم رايوندىن تەركىب تاپقان دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى ھەمدە ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى.

لى شياۋۋېن

لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ 100 چاقىرىملىق بوران رايونىدىكى قىسمى تاقالدى 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 2 - كۈنى سائەت 23 تىن 53 مىنوت ئۆتكەندە بوراننىڭ تەسىرىدە لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ 100 چاقىرىملىق بوران رايونى تاقالدى، بۇنىڭ بىلەن 10 يولۇچىلار پويىزى كېچىكتى، 28 يولۇچىلار پويىزى، 18 مىڭ يولۇچى، 3 يۈك - تاق پويىزى توختاپ قالدى، 4 يولۇچىلار پويىزى توختىتىلدى، 38 يۈك پويىزى ۋاقىتلىق توختىتىلدى، 64 پويىزنىڭ پاسىل ئالماشتۇرۇش ئېغىزىدا ئالماشتۇرۇلۇشىغا تەسىر يەتتى، بۇنىڭدىن كېلىپ چىققان ئىقتىسادىي زىيان 185 مىڭ 409 يۈەنگە يەتتى.

لى شياۋۋېن، سەي مەن

لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ غەربىي بۆلىكىدە 6 ۋوگزال يېڭىدىن ياسالدى، 4 ۋوگزال ئۇزارتىلدى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 30 - كۈنى لەنجۇ - شىنجاڭ

تۆمۈريول شىركىتى كۈنتېيىنېردا سۇيۇق جىسىم توشۇش كەسپىدە تۇنجى قېتىم سۇيۇق جىسىم توشۇشتا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. 7 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ئىلى ئۈزۈم ھارىقى زاۋۇتىنىڭ ھارىقى قاچىلىنىپ، 7 - ئاينىڭ 7 - كۈنى كۈپتۇلك ۋوگزالغا يەتكۈزۈلدى، 7 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاخىرقى نۇقتا شىمىننىڭ ۋوگزالغا يەتكۈزۈلدى.

لى شياۋۋېن، سەي مەن

خەلقئارا بىرلەشمە يۈك ترانسپورتى

2003 - يىلى ئالاتاۋ پورتىدىن كىرگۈزۈلگەن يۈك 112 مىڭ 200 ۋاگونغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %29، ئېغىرلىقى 6 مىليون 582 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %27.7 ئاشتى. ئىمپورت قىلىنغان ئاساسلىق ماللار پولات - تۆمۈر 3 مىليون 386 مىڭ توننىغا يېتىپ، 148 مىڭ توننا، نېفىت 1 مىليون 497 مىڭ توننىغا يېتىپ، 698 مىڭ توننا، مېتال رۇدىسى 1 مىليون 5000 توننىغا يېتىپ، 400 مىڭ توننا ئاشتى؛ خىمىيىۋى ئوغۇت 144 مىڭ توننا بولۇپ، 47 مىڭ توننا ئازايدى؛ ياغاچ ماتېرىيال 99 مىڭ 400 توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى؛ غەيرىي مېتال رۇدىسى 114 مىڭ توننىغا يېتىپ، 31 مىڭ توننا ئاشتى؛ ئىمپورت قىلىنغان كۈنتېيىنېر 5405 (بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇق كۈنتېيىنېر 3227، يۈك قاچىلانغان كۈنتېيىنېر 1188) كە يېتىپ، 1312 كۈنتېيىنېر كۆپەيدى. قازاقىستاندىن كىرگەن يۈك - مال 6 مىليون 98 مىڭ توننا بولۇپ، ئىمپورت قىلىنغان ئومۇمىي مىقدارنىڭ %92.6 نى ئىگىلىدى، 3 - دۆلەتنىڭ قازاقىستان ئارقىلىق جۇڭگوغا كىرگۈزگەن مېلى 484 مىڭ 200 توننا بولۇپ، %7.4 نى ئىگىلىدى. چاق ئالماشتۇرۇلغان پويىز ئارقىلىق ئىمپورت قىلىنغان مال 1 مىليون 118 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %20 نى ئىگىلەپ، %35.5 ئاشتى.

ئالاتاۋ پورتى ئارقىلىق ئېكىسپورت قىلىنغان مال 25 مىڭ 62 ۋاگونغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %51.7، يۈك ئېغىرلىقى 938 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %43 ئاشتى. ئېكىسپورت قىلىنغان ماللار كوكس 395 مىڭ 600 توننىغا يېتىپ، 162 مىڭ توننا، خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتى 79 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، 14 مىڭ 600 توننا، سانائەت ماشىنىلىرى 66 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، 12 مىڭ 500 توننا، ئېكىسپورت كۈنتېيىنېرى 16 مىڭ 641 گە يېتىپ، 8005 كۆپەيدى. ئېكىسپورت قىلىنغان ماللار ئىچىدە جۇڭگودىن قازاقىستانغا توشۇلغىنى 546 مىڭ 900 توننا بولۇپ، ئېكىسپورت قىلىنغان ئومۇمىي مىقدارنىڭ %58.3 نى، قازاقىستان ئارقىلىق 3 - دۆلەتكە ئېكىسپورت قىلىنغان

تۆمۈريولىنىڭ غەربىي بۆلىكىنىڭ ئىقتىدارىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشىدىكى يېتىدىن ياسالغان 6 ۋوگزال، ئۇزارتىلغان 4 ۋوگزال پۈتۈپ، ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. يېتىدىن ياسالغان 6 ۋوگزال: شياۋتۇڭكۈلى ۋوگزالى، كەبەكچى ۋوگزالى، گەنەبىزى ۋوگزالى، گاۋچۈن ۋوگزالى، گۈرتۈ ۋوگزالى، شاپچۈن ۋوگزالى. ئۇزارتىلغان 4 ۋوگزال: چىگشور ۋوگزالى، گۇخې ۋوگزالى، توتو ۋوگزالى، پىلىشېك ۋوگزالى. ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىنكى لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ غەربىي بۆلىكىدىكى 38 ۋوگزالنىڭ ھەممىسى پۈتتى، كۈنگە ئوتتۇرىچە پويىز ئۆتۈش ئىقتىدارى ئىلگىرىكى 20.5 توننىدىن 27.06 توننىغا ئۆستى، ئالاتاۋ ۋوگزالىنىڭ يىللىق يۈك ئۆتكۈزۈش مىقدارى ئەسلىدىكى 5 مىليون توننىدىن 8 مىليون توننىغا يەتتى.

لى شياۋۋېن، سەي مەن

K890/K889 - قېتىملىق پويىزنىڭ باش

بېكىتى بىلەن ئاخىرقى بېكىتى ئۆزگەردى
2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن باشلاپ ئۈرۈمچىدىن يولغا چىقىدىغان K890 - قېتىملىق پويىزنىڭ ئاخىرقى بېكىتى قۇمۇلدىن دۇنخۇاڭغا ئۇزارتىلدى، 7 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن باشلاپ K889 - قېتىملىق پويىزنىڭ باش بېكىتى قۇمۇلدىن دۇنخۇاڭغا ئۆزگەرتىلدى.

لى شياۋۋېن، سەي مەن

چوڭ تىپتىكى رېلىس سىلىقلاش پويىزى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئامېرىكىدىن كىرگۈزۈلگەن، دۇنيا بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن چوڭ تىپتىكى رېلىس سىلىقلاش پويىزى ئۈرۈمچى تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسىنىڭ ماشىنىلاشقان چوڭ رېمونت يول ئىشلىرى ئۈچۈمىتىسىدا ئىشلىتىلدى. رېلىس سىلىقلاش پويىزى 3 ۋاگوندىن تەركىب تاپقان بولۇپ، پويىزدا 48 سىلىقلاش بېشى بار، مەشغۇلات ۋاقتىدىكى ئەڭ يۇقىرى سىلىقلاش سۈرئىتى سائىتىگە 12 كىلومېتىرغا يېتىدۇ، سىلىقلاش مەشغۇلاتى پۈتۈنلەي كومپيۇتېر ئارقىلىق تىزگىنلىنىدۇ، بۇ پويىز ئارقىلىق پويىز قاتنىشىغا تەسىر يەتكۈزۈشكە ئەھۋالدا رېلىس يۈزىدىكى دولقۇنسىمان ئۇرىغان، شەكلى ئۆزگەرگەن جايلارنى ۋە باشقا يېتەرسىزلىكلەرنى تۈگەتكىلى بولىدۇ، بۇ رېلىس تۈزەشنىڭ ماشىنىلاشقانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

لى شياۋۋېن

كۈنتېيىنېردا سۇيۇق جىسىم توشۇش

كەسپى
2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 12 - كۈنى شىمالىي شىنجاڭ

مال 392 مىڭ توننا بولۇپ، %41.7 نى ئىگىلىدى.

لى شياۋۋېن

خەلقئارا بىرلەشمە يولۇچى ترانسپورتى

2003 - يىلى 180 يولۇچىلار پويىزى (قېتىم) قاتناپ، جۇڭگولۇق، چەت ئەللىك ساياھەتچىدىن 27 مىڭ بىرنى توشۇدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 6376 ئادەم ئاز، بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو تەرەپنىڭ پويىزدا توشۇلغان يولۇچى 19 مىڭ 179 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، توشۇلغان ئومۇمىي يولۇچىنىڭ %71 نى ئىگىلىدى.

لى شياۋۋېن

قۇمۇل تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسى 12 يىل

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى ئىشقا ئاشۇردى
2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 19 - كۈنى قۇمۇل تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسى 12 يىل بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، مەملىكەت بويىچە تۆمۈريول شۆبە ئىدارىلىرى ئارا بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتا 3 - بولدى.

لى شياۋۋېن، سەي مەن

جۇڭگو - قازاقىستان چېگرىسى

تۆمۈريولى بىرلەشمە ھەيئىتىنىڭ 12 - يىغىنى ئېچىلدى

جۇڭگو بىلەن قازاقىستان 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئالمۇتدا چېگرا تۆمۈريولى بىرلەشمە ھەيئىتىنىڭ 12 - يىغىنىنى ئاچتى. ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ باشلىقى ياك جىگو ئۆمەك باشلىقلىقىدىكى جۇڭگو تۆمۈريول ۋەكىللەر ئۆمىكى قازاقىستان دۆلەت تۆمۈريول پاي شىركىتىنىڭ لىدىرى ئاتامگۈلوۋ ئۆمەك باشلىقلىقىدىكى قازاقىستان تۆمۈريول ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن جۇڭگو - قازاقىستاننىڭ 2004 - يىللىق ئالاقىدا ۋوگزالى - دوستىق پورتى (دروژبا) دىن ئۆتىدىغان تۆمۈريولغا دائىر 4 تۈرلۈك مۇھاكىمە قىلىنىدىغان مەسىلە ئۈستىدە ئورتاق تونۇش ھاسىل قىلدى.

لى شياۋۋېن

تۆمۈريول سىستېمىسىدىكى ئىلغارلار

2003 - يىلى جۇڭخۇا مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇمۇل تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسىغا «1 - ماي» ئەمگەك تەقدىرنامىسى، كۈيتۈڭ پاراۋۇز ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى پاراۋۇز شوپۇرى ئەن شۇچۈنگە «1 - ماي» تامگەك مېدالى بەردى. شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريول شىركىتىنىڭ باش دىرېكتورى چى يۇڭشياڭ، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ سەھىيە ۋە تىببىي داۋالاش

سۇفۇرتىنى باشقۇرۇش مەركىزىنىڭ مۇدىرى فەن تېنەن، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى تەتقىقات ئورنىنىڭ ئالىي دەرىجىلىك ئىنژېنېرى جالڭ شياۋيۇڭ، قۇمۇل تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسى ترانسپورت شۆبە باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى لياۋ يۇڭ، ئۈرۈمچى ئىش ئۇچاستىكىسى تۈزگۈل يول ئاسراش ئىش رايونىنىڭ باشلىقى، كورلا پاراۋۇز ئۇچاستىكىسى يۇڭرۇ پاراۋۇز شۆبە ئۇچاستىكىسىنىڭ پاراۋۇز غىزەتچىسى ما يۇلىن، ئۈرۈمچى ۋوگزالى يولۇچى توشۇش ئىسپىنىنىڭ نۆۋەتچىسى موۋياڭ چياۋيەن، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى يولۇچى ترانسپورت شىركىتى بېيجىڭ پويىز ئەترىتى 8 - يولۇچى ئورنىنى كۆتۈرگە ئېلىش كۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى پىڭ شۇڭ، لىيۇيەن پاراۋۇز ئۇچاستىكىسىنىڭ ئوڭشاپ تەييارلاش ئىشچىسى ۋاڭ ئەيشياڭ، تۆمۈريول قۇرۇلۇشىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش چەكلىك شىركىتى تۈر بۆلۈمىنىڭ باش نازارەتچىسى ۋاڭ كېچىن، ئۈرۈمچى يولۇچى پويىزنى تەكشۈرۈپ رېمونت قىلىش مەركىزى كورلا تەكشۈرۈش سېخىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ شىنگاڭ، كۈيتۈڭ ئىش ئۇچاستىكىسى گۇخې يول ئاسراش ئىش رايونىنىڭ باشلىقى جالڭ فۇجۇن، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى قۇرۇلۇش (گۇرۇھى) شىركىتى قۇمۇل شۆبە شىركىتىنىڭ دىرېكتورى جاۋ چىڭگۈيلەرگە تۆمۈريول مىنىستىرلىكى پاراۋۇز مېدالى بەردى؛ قۇمۇل پويىز تەكشۈرۈش ئورنى، ئۈرۈمچى توك ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى خۇڭجىكەن سېگنال ئىش رايونى، قۇمۇل تۆمۈريول دوختۇرخانىسى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر بۆلۈمىگە تۆمۈريول مىنىستىرلىكىسى پاراۋۇز تەقدىرنامىسى بەردى. ئۈرۈمچى توك ئىشلىرى ئۇچاستىكىسىدىن جالڭ خۇاڭا كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى مۇنەۋۋەر كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى ئەزاسى دەپ نام بەردى.

لى شياۋۋېن

12 كولىپكتىپ ياشلار مەدەنىي ئورنى

دېگەن نامغا ئېرىشتى

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 5 - كۈنى قۇرۇلۇش (گۇرۇھى) تېجىڭ شۆبە شىركىتىنىڭ 3 - تۈر بۆلۈمى، كۈيتۈڭ پاراۋۇز ئۇچاستىكىسىنىڭ «9475» پاراۋۇزنىڭ يولۇچى ئورنىنى كۆتۈرگە ئېلىش گۇرۇپپىسىغا كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى، تۆمۈريول مىنىستىرلىكى مەملىكەتلىك ياشلار مەدەنىي ئورنى دەپ نام بەردى. تۇرپان ۋوگزالى ھەرىكەت سېخى 2 - ئىمپىنىنىڭ 1 - ئورۇنلاشتۇرۇش ئورنى، قۇمۇل ئىش ئۇچاستىكىسى خۇڭگۇڭ يول ئاسراش ئىش رايونى، كۈيتۈڭ پويىز

مەنئى مەدەنىيلىك خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى.

لى شياۋۋېن، سەي مەن
سۇن يوڭفۇ يۈز چاقىرىملىق بوران رايونىغا كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى
تۆمۈريول مىنىستىرلىكى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن مىنىستىر مۇن يوڭفۇ 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 22 - 23 - كۈنلىرى لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ يۈز چاقىرىملىق بوران رايونىغا كېلىپ، لىنىيىنى ئۆزگەرتىش لايىھىسىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ھەمدە ئۈرۈمچى ۋوگزالىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشىنى تەكشۈردى.

لى شياۋۋېن
لۇ دوڭفۇ ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى
تۆمۈريول مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى لۇ دوڭفۇ 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ لىنىيىسى، لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريولىنىڭ غەربىي بۆلىكى قاتارلىق جايلاردا تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى ۋە خىزمەتلەرگە يېتەكچىلىك قىلدى، قۇرۇلۇۋاتقان ئۈرۈمچى ۋوگزالىنىڭ يولۇچى توشۇش مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى ئىش ئورنىنى كۆزدىن كەچۈردى ھەمدە ئالاتاۋ پورتىغا بېرىپ پورتىنى كېڭەيتىش، ئۆزگەرتىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

لى شياۋۋېن
پىڭ كەيجۇ ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى
تۆمۈريول مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى پىڭ كەيجۇ 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 28 - 30 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. پىڭ كەيجۇ قۇمۇل، پىچان، ئۈرۈمچى غەربىي ۋوگزالى قاتارلىق رايونلاردىكى بىرقىسىم ئورۇنلاردا ۋە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش، سۈرئەت تېزلىتىش بويىچە ئۆزگەرتىش ئىش ئورنىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى.

لى شياۋۋېن
خېڭ سىچۈەن ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىدا خىزمەتلەرنى تەكشۈردى
تۆمۈريول مىنىستىرلىكى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، جۇڭخۇا مەملىكەتلىك تۆمۈريول باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى خېڭ سىچۈەن 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 22 - 27 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسىدا تەكشۈرۈپ تەتقىق

ئۇچاستىكىسى ئالاتاۋ پورتى بويىچە تەكشۈرۈش ئورنى، قۇمۇل بويىچە ئۇچاستىكىسى لېيۋەن بويىچە تەكشۈرۈش ئورنى، خېجىڭ بويىچە ئۇچاستىكىسى شاڭشىنگۇئاڭ ۋوگزالى، كورولا يولۇچى توشۇش ئۇچاستىكىسى ساپاھەت بويىچە تەتقىق، شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريول شىركىتى ئالاتاۋ پورتى ئالماشتۇرۇپ قاچىلاش مەشغۇلاتى ئورنى كىران ئىسپىنى، قۇمۇل پاراۋۇز ئىشلىرى ئۇچاستىكىسى تەكشۈرۈپ رېمونت قىلىش سېخى رېمونتى ھۆددىگە ئېلىش 1 - گۇرۇپپىسى، ترانسپورت شىركىتى T53/54 - قېتىملىق تېز بويىچە 8 - بويىچە خىزمەتچىلىرى گۇرۇپپىسى، ۋە T69/70 - قېتىملىق تېز بويىچە 3 - بويىچە خىزمەتچىلىرى گۇرۇپپىسى مەملىكەت بويىچە ياشلار مەدەنىي ئورنى بولدى.

لى شياۋۋېن
T69/70 - قېتىملىق پويىز «قىزىل بايراقدار پويىز» دېگەن نامغا ئېرىشتى
2003 - يىلى تۆمۈريول مىنىستىرلىكىنىڭ 2002 - يىللىق بېيجىڭ، شاڭخەيلەرگە بىۋاسىتە قاتنايدىغان يولۇچىلار تېز پويىزلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالىشىدا ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى بويىچە مۇلازىمەتچىلىكىنى ئۈستىگە ئالغان ئۈرۈمچىدىن بېيجىڭ غەربىي ۋوگزالىغا بارىدىغان T69/70 - قېتىملىق پويىز 14 - قېتىم مەملىكەت بويىچە تۆمۈريولىدىكى «قىزىل بايراقدار پويىز» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

لى شياۋۋېن، سەي مەن
T53/54(52/51) - قېتىملىق پويىز «قىزىل بايراقدار پويىز» دېگەن نامغا ئېرىشتى
2003 - يىلى تۆمۈريول مىنىستىرلىكىنىڭ 2002 - يىللىق بېيجىڭ، شاڭخەيلەرگە بىۋاسىتە قاتنايدىغان يولۇچىلار تېز پويىزلىرىنى سېلىشتۇرۇپ باھالىشىدا ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى بويىچە مۇلازىمەتچىلىكىنى ئۈستىگە ئالغان ئۈرۈمچىدىن شاڭخەيگە قاتنايدىغان T53/54(52/53) - قېتىملىق پويىز 7 - قېتىم مەملىكەت بويىچە تۆمۈريولىدىكى «قىزىل بايراقدار پويىز» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

لى شياۋۋېن، سەي مەن
3 ئورۇن مەملىكەت بويىچە ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى
2003 - يىلى جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈر يولى ۋاقىتلىق باشقارمىسى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى يولۇچى ترانسپورت شىركىتى شاڭخەي پويىز ئەترىتى مەملىكەتلىك مەدەنىي ساھە بەرپا قىلىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا، تۆمۈر يول ترانسپورتى ئوتتۇرا سوت مەھكىمىسى مەملىكەتلىك

(قېتىم) گە، چىقىرىلغان - كىرگۈزۈلگەن بۆلەك 1 مىليون 107 مىڭ توننىغا يەتتى. خەلقئارا يول ترانسپورت لىنىيىسىدىن 61 ى بار.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 2 مىليارد 480 مىليون يۈەن قاتناش قاندىسى ھەققى (بېجى) ئېلىندى. جال پىك

يول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى

2003 - يىلىدىن باشلاپ شىنجاڭنىڭ يول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى «سىستېمىلار بىلەن بۆلەكلەرنى بىرلەشتۈرۈش، بۆلەكلەرنى ئاساس قىلىش» تىن «سىستېمىلار بىلەن بۆلەكلەرنى بىرلەشتۈرۈش، سىستېمىلارنى ئاساس قىلىش» قا ئۆزگەرتىلدى. شۇ ئارقىلىق تاشيول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى يول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىنى بىۋاسىتە باشقۇرىدىغان بولدى؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى يول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى بىلەن شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتى تەستىقلىغان دۆلەت يولى، ئۆلكە يولىدىكى يول ترانسپورتىنى تەكشۈرۈش پونكىتلىرىنىڭ ترانسپورت مەمۇرىيىتى، مالىيىسى ۋە كەسپى قاتارلىق خىزمەتلەرنى شۇ ئارقىلىق يول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى بىر تۇتاش باشقۇرىدىغان بولدى.

2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى سابىق شىنجاڭ يولۇچى ترانسپورت شىركىتى بىلەن پۇقراۋى كارخانا دېلكس گۇرۇھى مۈلۈكىنى قايتا تەشكىللەپ، دېلكس گۇرۇھى %70 پايىنى كونترول قىلىدىغان دېلكس شىنجاڭ يولۇچى ترانسپورت گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنى قۇردى. جال پىك

يېزا تاشيولى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە تاشيول ستاتىستىكىسىغا كىرگۈزۈلگەن يېزا تاشيولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 40 مىڭ 676.4 كىلومېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك تاشيول 31.9 كىلومېتىر، 2 - دەرىجىلىك تاشيول 366.6 كىلومېتىر، 3 - دەرىجىلىك تاشيول 6134.1 كىلومېتىر، 4 - دەرىجىلىك تاشيول 21 مىڭ 72.3 كىلومېتىر، دەرىجىگە توغرايىدىغان تاشيول 13 مىڭ 71.5 كىلومېتىر؛ يول يۈزى مۇساپىسى 33 مىڭ 284.7 كىلومېتىر، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىك يول يۈزى 573 كىلومېتىر، 2 - دەرىجىلىك يول يۈزى 12 مىڭ 507.6 كىلومېتىر، ئوتتۇرا دەرىجىلىك يول يۈزى 8137.7

قىلدى. خېلى سېچۈەن لىنىيە - شىنجاڭ تۆمۈر يولىنىڭ يۈز چاقىرىملىق بوران رايونىدىكى بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش، سۈرئەت تېزلىتىش بويىچە ئۆزگەرتىش نەق مەيدانىدا قۇرۇلۇش قىلىۋاتقان خادىملاردىن ھال سورىدى، ئۈرۈمچى شۆبە ئىدارىسى، ئالاتاۋ پورتى ۋوگزالغا بېرىپ ئىشلەۋاتقان كادىر ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن ھال سورىدى. لى شياۋۋېن، سەي مىن

تاشيول

تاشيول ترانسپورتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە قاتناش تۇراقلىق مۈلكىگە سېلىنغان مەبلەغ 10 مىليارد يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە بىگتۈەننىڭ 2 مىليارد يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %53.8 ئاشتى. تاشيول قۇرۇلۇش تۈرىدىن 28 ى تاماملاندى، 2419 كىلومېتىر تاشيول يېڭىدىن ياسالدى ۋە ئۆزگەرتىلدى (يېزا تاشيولى بۇنىڭ ئىچىدە). يىلى ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئاپتوموبىل قاتناۋاتقان تاشيول مۇساپىسى 84 مىڭ 116 كىلومېتىرغا يەتتى (بىگتۈەننىڭ 24 مىڭ 206 كىلومېتىر يولىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول 431 كىلومېتىر، 1 - دەرىجىلىك تاشيول 352 كىلومېتىر، 2 - دەرىجىلىك تاشيول 6163 كىلومېتىر، 3 - دەرىجىلىك تاشيول 21 مىڭ 407 كىلومېتىر، 4 - دەرىجىلىك تاشيول 37 مىڭ 535 كىلومېتىر، دەرىجىگە توغرايىدىغان تاشيول 18 مىڭ 228 كىلومېتىر. 4622 كۆۋرۈك بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى 117 مىڭ 458.6 مېتىر. دۆلەت، ئۆلكە يولى غول لىنىيىسىدىكى تاشيوللارنىڭ ساق تۇرۇش نىسبىتى %77 بولدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە دەرىجىلىك يولۇچى توشۇش بېكىتىدىن 169 ى قۇرۇلدى، ئاھالىلەر ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان ئاپتوموبىل 500 مىڭدىن ئاشتى. بىر يىلدا تىجارەت خاراكتېرلىك يول ترانسپورتى بويىچە توشۇلغان يولۇچى 170 مىليون ئادەم (قېتىم) گە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 16 مىليارد 130 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا؛ توشۇلغان يۈك 230 مىليون توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 25 مىليارد 390 مىليون توننا - كىلومېتىرغا يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە توشۇلغان چىگىرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 109 مىڭ ئادەم

بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي مۇساپىسى 2228 كىلومېتىر كېلىدىغان ناھىيىلەرنى تۇتاشتۇرىدىغان 15 ئاسفالت يول پۈتكۈزۈلدى. جاك پىك

2003 - يىلى پۈتۈپ ئاپتوموبىل قاتنىغان قۇتۇبى ناھىيىسى دافىك بازىرى خۇغلىبەنشەن تاشيولى.

تاشقى ترانسپورت
2003 - يىلى شىنجاڭدا چەت ئەلگە چېتىلىدىغان 5 ترانسپورت لىنىيىسى ئېچىلدى، يىل ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى چەت ئەلگە چېتىلىدىغان ترانسپورت لىنىيىسى 61 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يولۇچى ترانسپورت لىنىيىسى 31، يۈك ترانسپورت لىنىيىسى 30. چەت ئەلگە چېتىلىدىغان ترانسپورت بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانا 32. چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 109 مىڭ 600 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.4 كۆپەيدى، چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن ۋە چىقىرىلغان يۈك 1 مىليون 107 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %57.6 ئاشتى.

لى گەنچىك فوتوسى

كىلومېتىر، تۆۋەن دەرىجىلىك يول يۈزى 12 مىڭ 66.4 كىلومېتىر، يول يۈزى يوق مۇساپە 7391.6 كىلومېتىر. كۆۋرۈكتىن 1356 سى بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى 30 مىڭ 784 مېتىر، سۇڭگۈچ 46 مىڭ 522. 2003 - يىلى يېزا تاشيول قۇرۇلۇشىغا 850 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 1940 كىلومېتىر يېڭى يول ياسالدى ۋە ئۆزگەرتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 857 يېزا - بازار ئىچىدە تاشيول تۇتاشتۇرۇلغىنى 854 بولۇپ، ئومۇمىي يېزا - بازارنىڭ %99.65 نى ئىگىلىدى (بۇنىڭ ئىچىدە ئاسفالت يول تۇتاشتۇرۇلغان يېزا 798، شېغىل يول تۇتاشتۇرۇلغان يېزا 56)، تاشيول تۇتاشتۇرۇلمىغىنى 3. ئاپتونوم رايون بويىچە 9593 مەمۇرىي كەنت ئىچىدە تاشيول تۇتاشتۇرۇلغىنى 8449 بولۇپ، ئومۇمىي مەمۇرىي كەنتنىڭ %88.1 نى، تاشيول تۇتاشتۇرۇلمىغىنى 1144 بولۇپ، %11.9 نى ئىگىلىدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت يولى، ئۆلكە يولى غول لىنىيىسى ئاساس، يېزا تاشيولى تارماق لىنىيە قىلىنغان، ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، يېزا - بازار، كەنتلەرگە تۇتاشقان، ئۆزئارا گىرەلىشىپ كەتكەن يېزا تاشيول تورى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى. جياۋ يۈك

جاك نەن

خوشۇت - كورلا يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولى قۇرۇلۇشى باشلاندى

2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 18 - كۈنى دۆلەت يولى 314 لىنىيىسىنىڭ خوشۇتتىن كورلىغىچە بولغان يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول قۇرۇلۇشى باشلاندى. خوشۇت - كورلا يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولى جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدىكى تۇنجى يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ھېسابلىنىدۇ. بۇ يولنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 92.4 كىلومېتىر، قۇرۇلۇش مۇددىتى 3 يىل.

جاك پىك

چەرچەن - چاقىلىق تاشيولىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى باشلاندى

2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى دۆلەت يولى 315 لىنىيىسىنىڭ چەرچەندىن چاقىلىققىچە بولغان بۆلىكىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى باشلاندى. چەرچەن - چاقىلىق تاشيولىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 309 كىلومېتىر، قۇرۇلۇش قىلىش مۇددىتى 25 ئاي. بۇ قۇرۇلۇش پۈتكەندىن كېيىن ترانسپورت مۇساپىسىنى 70 كىلومېتىر قىسقارتقىلى بولىدۇ

ناھىيىلەرنى تۇتاشتۇرىدىغان ئاسفالت يول قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ناھىيىلەرنى تۇتاشتۇرىدىغان 4 ئاسفالت يول قۇرۇلۇشىنىڭ چالىسى پۈتتۈرۈلدى، ياسالغان يول 758 كىلومېتىرغا يەتتى. بۇنىڭ

تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى

پارچە ساقالدىن توقسۇنغىچە بولغان ۋە ئالاقىدار تاشيوللارنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتكۈزۈلۈپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 4 - 5 - كۈنلىرى دۆلەت يولى 314 - لىنىيىسىنىڭ پارچە ساقالدىن توقسۇنغىچە بولغان ۋە ئالاقىدار تاشيوللارنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتكۈزۈلۈپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. بۇ تاشيولنىڭ دەرىجىسى ئەلا بولدى.

تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى تۇرپان - ئۈرۈمچى - داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولى مۇكاپاتقا ئېرىشتى

2003 - يىلى تۇرپان - ئۈرۈمچى - داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولى قاتناش مىنىستىرلىكىنىڭ 2002 - يىللىق تاشيول قۇرۇلۇشى بويىچە «ئۈچتە ئەلا» نى باھالاش پائالىيىتىدە سۈپەتلىك لايىھىلەش بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، سۈپەتلىك قۇرۇلۇش بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شىنجاڭ تاشيول پىلانلاش - لايىھىلەش يۇرتى تەكشۈرۈپ لايىھىلىگەن تۇرپان - ئۈرۈمچى - داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولى قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكىنىڭ 10 - نۆۋەتلىك مۇنەۋۋەر قۇرۇلۇشلارنى لايىھىلەش بويىچە مىس مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى تاشيول قۇرۇلۇشىنىڭ سۈپىتى تەكشۈرۈلدى

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 23 - كۈنى قاتناش نازارىتى تەشكىللىگەن ھەيدەكچىلىك قىلىش گۇرۇپپىسىدىكىلەر جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭدىكى ئىش ئورنىغا بېرىپ خىزمەتلەرنى تەكشۈردى. ئۇلار بىر ئورۇنغا قىزىل تاختا بېرىپ، قۇرۇلۇشتىن توختىتىش، بۇنىڭدىن كېيىن شىنجاڭ تەۋەسىدىكى تاشيول قۇرۇلۇشى بازىرىغا كىرگۈزمەسلىكىنى، 7 ئورۇننى سېرىق تاختا بېرىپ ئاگاھلاندۇرۇپ، بۇ ئورۇنلارنى بۇنىڭدىن كېيىنكى 2 يىلدا شىنجاڭ تەۋەسىدىكى تاشيول قۇرۇلۇشى تۈرىگە خېرىدار قىلىپ چاقىرماسلىقىنى بۇيرۇدى، 35 ئورۇننى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەھدىلدى.

جالڭ پىڭ
ئىستىتىل تۈزۈتىش خىزمىتى
2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ قاتناش سىستېمىسىدا 14 قېتىملىق قائىدىگە خىلاپ يولغا چىقىش ھەرىكىتى توسۇپ

قېلىندى. تاشيولدا ھەق ئېلىش پونكىت - نۇقتىلىرىنى تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، يۈكلى ئارتۇق بېسىپ، يولۇچىنى ئارتۇق سېلىپ يول ترانسپورتى بىلەن شۇغۇللىنىشنى تۈزەشكە دائىر مەمۇرىي قانۇننىڭ ئىجراسىنى نازارەت قىلىش تەكشۈرۈش كۈچەپتىلىپ، بەلگىلىمىگە خىلاپ قىلىشلار قاتتىق بىر تەرەپ قىلىنىپ، تاشيولدىكى «ئۈچ قالايمىقان» مەسىلىسىنىڭ يۈز بېرىشى مەنبەسىدىن توسۇلدى، ئاپتونوم رايوندىكى تاشيوللارنىڭ ھەممىسىدە «ئۈچ قالايمىقان» ئاساسىي جەھەتتىن يوق بولدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 26 ئاساسىي قاتلام كۆزنەك ئورۇن قاتناش سىستېمىسى بويىچە ئىستىتىل تۈزۈتىش خىزمىتىدىكى مەدەنىي پونكىت، مەدەنىي ئورۇن ۋە مەدەنىي ئەترەت، 36 كۆزنەك ئورۇن كەسىپ ئىستىتىلى قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە كۆزنەك ئورۇن، 8 كۆزنەك ئورۇن ئاپتونوم رايون بويىچە كەسىپ ئىستىتىلى قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە كۆزنەك ئورۇن بولۇپ باھالاندى. مەمۇرىي، كەسپىي خاراكتېرلىك ھەق ئېلىش ۋە جەرسانە قويۇش، مۇسادىرە قىلىشتا «كىرىم بىلەن چىقىم ئىككى لىنىيە بىلەن مېڭىش» بەلگىلىمىسى يولغا قويۇلدى. جەمئىيەتنىڭ قاتناش جەھەتتە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش قوشۇنىدىن رازى بولۇش نىسبىتى %89.8 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 4.8 پىرسەنت پوئېنتى بۇقىرى بولدى.

گاۋ كې
پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرى
2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ قاتناش سىستېمىسى 3 تەتقىقات تېمىسىنى تاماملىدى.
ئېگىزلىكتىكى سوغۇق رايون چېگرا مۇداپىئەسىدە مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان سەييارە ساقچى ئاپتوموبىلىنى تەتقىق قىلىپ ياساش ۋە كەشىپ قىلىش بۇ شىنجاڭ ئاپتوبۇس زاۋۇتى ئورۇندىغان، قاتناش مىنىستىرلىكى غەربىي قىسىم قاتناش قۇرۇلۇشى پەن - تېخنىكىسى تۈرى بولۇپ، ئۇ 2003 - يىلى قاتناش مىنىستىرلىكى ئۇيۇشتۇرغان مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. بۇ تۈر شىنجاڭ ۋە غەربىي قىسىمدىكى ئېگىزلىكلەردە ئوكسىگېن كەمچىل بولۇش، سوغۇق رايون، چۆللۈك، تاغلىق يەر كۆپرەك بولۇشتەك ئالاھىدىلىككە ئاساسەن كەشىپ قىلىنغان يېڭى تېپتىكى، ئىران مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان چارلاش ئاپتوموبىلى بولۇپ، ئۇنىڭغا خەۋەرلىشىش، يول باشلاش ۋە كۆزىتىش قاتارلىق ئىشلار پەن - تېخنىكا مۇجەسسەملەشكەن، ئاپتوموبىل گەۋدىسى، ئىسسىنىش ۋە ئوكسىگېن بىلەن تەمىنلەش

ترانسپورت بېكىتىدىن ما جۈەن، قۇمۇل تاشيول باش ئۇچاستىكىسى باركۆل تاشيول ئۇچاستىكىسىنىڭ باشلىقى چى يۈنچۈن، بىڭتۇەن شىخەنزە ئاپتوموبىل ترانسپورت شىركىتىنىڭ شوپۇرى لى خۇڭۋېي، بىڭتۇەن پېزا ئىگىلىك 7- شى 2 - بىناكارلىق شىركىتى تاشيول قۇرۇلۇشى بۆلۈمىنىڭ تۈر درېكتورى جالڭ توڭجىيې، بىڭتۇەن «تۇڭليەن» ماددىي ئەشيا ئوبوروتى چەكلىك مەشئۇلىيەت شىركىتىنىڭ شوپۇرى جالڭ زېيەنلەرگە قاتناش سىمپتىسىدىكى مەملىكەتلىك باشلار ئىش ئورنى ماھىرى دەپ نام بەردى.

تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى
ۋېن مېڭيۇڭ شىنجاڭغا كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى

قاتناش مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى ۋېن مېڭيۇڭ 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا قاتناش مىنىستىرلىكىنىڭ غەربىي قىسىم قاتناش قۇرۇلۇشى پەن - تېخنىكا ئورنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ۋە تەكشۈردى.

جالڭ پىڭ

خەلق ئاۋىئاتسىيىسى

خەلق ئاۋىئاتسىيىسى خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

2003 - يىلى جۇڭگو خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى ھەرخىل ئايروپىلانلارنىڭ 84 مىڭ 864 قېتىم قونۇپ - ئۇچۇشقا، 15 مىڭ 473 قېتىم ئۇچۇپ ئۆتۈشكە، 80 قېتىم ئۇچۇپ - قونۇشى، 93 قونۇپ - ئۇچقان ئايروپىلاننىڭ مۇھاپىزەت خىزمىتىگە، 41 مىڭ 217 قېتىم ترانسپورت ئايروپىلاننىڭ قونۇپ - ئۇچۇشقا كاپالەتلىك قىلدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %79.7 كۆپ؛ ئايروپىلان ئارقىلىق كىرگەن - چىققان يولۇچى 3 مىليون 379 مىڭ 20 گە يېتىپ، %58.4 كۆپەيدى. پوچتا يوللانمىسى 74 مىڭ 569.6 توننىغا يېتىپ، %23.3 ئاشتى. ترانسپورت ھاۋامۇداپىئەسى بويىچە 49 يىل بىخەتەر ئۇچۇش ۋە ھاۋادىن مۇداپىئە كۆرۈش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. 22 ئاۋىئاتسىيە شىركىتى شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە بازىرىغا كىردى. ئۈرۈمچى ئايروپىلاندىن ئۇچقان نۆۋەتچى ئايروپىلانلارنىڭ نورماللىق نىسبىتى 2002 - يىلىدىكىدىن %31.48 ئۆستى، شىنجاڭ رايونىدا ئاۋىئاتسىيە ترانسپورتى بويىچە ۋاكالىتەن سېتىش كەسپى جەمئىيىتى قۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى 10 ئايروپىلاننىڭ نورمال

سىمپتىسى ئىجادىي لايىھىلەنگەن، بۇ ئاپتوموبىلنىڭ ئىقتىدارى مۇكەممەل، ماسلىشىشچانلىقى كۈچلۈك.

مۇز (قار) ئېرىتىش خۇرۇچىنىڭ كەشىپ قىلىنىشى ۋە ئىشلىتىلىشى بۇ تۈرنى شىنجاڭ تاشيول پىلانلاش - تەكشۈرۈش - لايىھىلەش يۈرتى تاماملىدى. شىنجاڭدا قىشتا مۇز ئوڭلاپ قالغان يوللارنى ئاسراشتا ساقلانغان مەسىلىلەر كۆزدە تۇتۇلۇپ، مۇھىت ئاسراش تىپىدىكى مۇز - قار ئېرىتىش خۇرۇچىنى كەشىپ قىلىپ ياساش ئىشى قانات يايدۇرۇلدى. شىنجاڭنىڭ ئالاھىدە جۇغراپىيىلىك شارائىتى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىيات مەۋجىسى چىقىش قىلىنىپ، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى بىرقىسىم زاۋۇتلارنىڭ مەھسۇلاتلىرى سېلىشتۇرما قىلىنىپ، ئارتۇقچىلىقلىرى قوبۇل قىلىنىپ، كەمچىللىكلىرى تولۇقلىنىپ، يەرلىك ئالاھىدە ياردەمچى خۇرۇچىنىڭ تەنتەرخى تۆۋەنلىتىلىپ ۋە شۇ يەرنىڭ بايلىقىدىن تولۇق پايدىلىنىش نۇقتىلىق كۆزدە تۇتۇلۇپ، يېڭى تىپتىكى تەركىبىدە ناتىرىيلىق تۈز بولمىغان مۇھىت ئاسراش تىپىدىكى مۇز - قار ئېرىتىش مەھسۇلاتىنىڭ ئېرىتىش ۋە ئاسان قېتىشىۋېلىشتەك تېخنىكىلىق قىيىن مەسىلىلەر ھەل قىلىنغان.

شىنجاڭ تاشيول قۇرۇلۇشى تېخنىكا سىياسىتى بۇ تۈرنى شىنجاڭ تاشيول ئىلمىي جەمئىيىتى تاماملىدى، ئۇ ئومۇمىي پىرىنسىپ، تاشيول قۇرۇلۇشىنى پىلانلاش، تاشيول ئۆلچەش - لايىھىلەش، يول ئۆلى، يول يۈزى، كۆۋرۈك - سۇڭگۈچ، قاتناش قۇرۇلۇشى، ئالاھىدە زىيانداشنى بىرتەرەپ قىلىش، قاتناش مۇھىتىنى ۋە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى قاتارلىق كۆپ تەرەپنى ئۆز ئىچىگە ئالغان، ئۇ كۆپ يىللاردىن بۇيانقى تاشيول قۇرۇلۇشىغا دائىر ئەمەلىي تەجىربىلەرنىڭ ئىلغانىسى ۋە يەكۈنى. بۇ تېخنىكا سىياسىتى ئەمەلىيەت ئاساسىغا ئىگە بولۇپ، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيەتكە مۇۋاپىق كېلىدۇ، مەشغۇلاتچانلىقى كۈچلۈك. ئۇنىڭ ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلۇشى شىنجاڭ تاشيول قۇرۇلۇشىنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، قۇرۇلۇشنىڭ تەنتەرخىنى تۆۋەنلىتىشكە پايدىلىق.

لى يۇڭ

ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر
 2003 - يىلى 7 - ئايدا قاتناش مىنىستىرلىكى شىنجاڭ قاتناش قۇرۇلۇش ئىدارىسى ئۇلامباي باشقارمىسى تۇرپان ھەق جېلىش پونكىتى، شىنجاڭ تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى ئىلى باش ئۇچاستىكىسى زىكتەي يول ئاسراش پونكىتى، بىڭتۇەن كۆينۇڭ يولۇچى ترانسپورت شىركىتى پىكاپ رېمونت زاۋۇتى ئالاھىدە مۇلازىمەت پونكىتىغا 2001 - 2002 - يىللىق قاتناش سىمپتىسىدىكى مەملىكەتلىك باشلار مەدەنىي ئورنى دەپ نام بەردى؛ شىنجاڭ يولۇچى ترانسپورت شىركىتى يولۇچىسى

تجارەت قىلىشقا كاپالەتلىك قىلىندى. بىر يىلدا تۇراقلىق مۈلۈككە 166 مىليون 320 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 114 مىليون 920 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 51 مىليون 400 مىڭ يۈەن. خوتەن ئايرودرومىنىڭ ئۇچۇش رايونىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى، تارباغاتاي ئايرودرومىنىڭ ئۇچۇش - قونۇش يولىنى رېمونت قىلىش قۇرۇلۇشى، ئۈرۈمچى ئايرودرومىنىڭ قۇتقۇزۇش مەركىزى بىناسى قاتارلىق 12 نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرى پۈتكۈزۈلدى.

2003 - يىلى جۇڭگو جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتىنىڭ ئايرودروملىرى 60 مىڭ 390 سائەت ئۇچتى، بۇ 2002 - يىلدىكىدىن %2.2 كۆپ، ئايرودروملىرى 52 مىڭ 392 قېتىم ئۇچتى، بۇ 2002 - يىلدىكىدىن %6.10 كۆپ، بۇنىڭ ئىچىدە ترانسپورت ئۈچۈن ئۇچقىنى 59 مىڭ 981 سائەت بولۇپ، %2.2 كۆپ. بۇنىڭ بىلەن ئۇچۇش دەرىجە ھادىسىسى، ھاۋا مۇداپىئە ھادىسىسى، زور ئاۋىئاتسىيە يەر يۈزى ھادىسىسىنىڭ مۇتلەق ئالدى ئېلىندى، شىركەتنىڭ سەۋەبىدىن كېلىپ چىقىدىغان ھادىسە يۈز بەرمىدى. ترانسپورت ئوبوروت مىقدارى 430 مىليون توننا بولۇپ، %0.4 تۆۋەنلىدى؛ توشۇلغان يولۇچى 2 مىليون 148 مىڭغا يېتىپ، %18 كۆپەيدى، توشۇلغان يۈك ۋە پوچتا يوللانمىسى 21 مىڭ 600 توننا بولۇپ، %19.9 ئازايدى؛ بىر يىلدا رويخەتتىكى ھەرغىل تىپتىكى ئايرودروملىرىدىن پايدىلىنىش نىسبىتى 8.38 سائەت بولدى. ئاساسىي تىجارەت كەسپى كىرىسى 2 مىليارد 148 مىليون يۈەنگە، ئاساسىي تىجارەت كەسپى تەننەرخى 1 مىليارد 642 مىليون يۈەنگە، ئېلىنغان پايدا 10 مىليون 397 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 10 مىليون 20 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە 22 مىليون 230 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يۇقىرىغا 28 مىليون 238 مىڭ 100 يۈەن خەلق ئاۋىئاتسىيە فوندى، 73 مىليون 120 مىڭ يۈەن باج تاپشۇرۇلدى.

2003 - يىلى جۇڭگو ئاۋىئاتسىيە شىركىتى يېقىلغۇ ماي شىركىتىنىڭ شىنجاڭ شىركىتى 105 مىڭ 404 توننا ئاۋىئاتسىيە كىرىسىنى ساتتى، مېتىش كىرىسى 284 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئاۋىئاتسىيە شىركىتىنىڭ ھەرغىل ئايرودروملىرىغا 19 مىڭ 919 قېتىم ماي قاچىلىدى، مەسئۇلىيەت جەھەتتىكى كېچىكتۈرۈش نىسبىتى نۆل، تۈمەن ئايرودروم (قېتىم) بويىچە مەسئۇلىيەت خاتالىقى نۆل، تۈمەن توننا ماي بويىچە مەسئۇلىيەت خاتالىقى نۆل، ئابونتلارنىڭ رازى بولۇش نىسبىتى %100، ماي مەسئۇلاتىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %100، ئۈسكۈنىلەرنىڭ ساقلىق

نىسبىتى %95 تىن يۇقىرى بولدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ ھەمىسباب ئاۋىئاتسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ھاۋا مەشغۇلاتىغا ماسلىشىشلايدىغان ئايرودروملىرىدىن 34 ئى چىقىرىپ، 17 ئايرودروم گۇرۇپپىسى تەشكىللىدى، بۇ گۇرۇپپا 5117.96 سائەت، 22 مىڭ 785 ئايرودروم (قېتىم) ئۇچتى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت ئۈچۈن ئۇچقىنى 333 سائەت، 147 ئايرودروم (قېتىم)، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق ئۈچۈن ئۇچقىنى 4213.64 سائەت، 20 مىڭ 30 ئايرودروم (قېتىم)، بىر تەرەپ قىلىنغان يەر كۆلىمى 305 مىڭ 500 گېكتار (قېتىم)، مەشىق ئۈچۈن ئۇچقىنى 260.48 سائەت، 1868 ئايرودروم (قېتىم)، ئوتلاق كۆچۈش ئۈچۈن ئۇچقىنى 122.21 سائەت، 69 ئايرودروم (قېتىم)، سىناق تەرتىپىدە ئۇچقىنى 78.1 سائەت، 360 ئايرودروم (قېتىم)، باشقا ئىشلار ئۈچۈن ئۇچقىنى 110.53 سائەت، 311 ئايرودروم (قېتىم).

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى خەينەن ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىركىتى شىنجاڭ رايونى ئىچىدىكى ئاۋىئاتسىيە ترانسپورتى بازىرىغا كىردى، يىل ئاخىرىغىچە خەينەن ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىركىتى شىنجاڭ رايونىدا ترانسپورت ئۈچۈن 2649.58 سائەت ئۇچتى، ترانسپورت ئوبوروت مىقدارى 22 مىليون 496 مىڭ 600 توننا - كىلومېتىرغا يەتتى، نۆۋەتچى ئايرودرومى 1696 قېتىم ئۇچۇپ، 70 مىڭ 515 ئادەم (قېتىم) يولۇچى، 1283.021 توننا يۈك ۋە پوچتا يوللانمىسى توشۇدى.

فۇ يىڭجى، زېڭ چىچىن، جاك جۇنڭ، ياۋ شىنگو، خې چۈنڭ

خەلق ئاۋىئاتسىيەسىنى باشقۇرۇش

ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو خەلق ئاۋىئاتسىيە ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى ھۆكۈمەتنىڭ فونكىسىيەلىك تارمىقىلىق رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئۆز تەۋەسىدىكى خەلق ئاۋىئاتسىيەسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى.

ھاۋا مەشغۇلاتىغا ماسلىشىشنى باشقۇرۇش تارماقلىرى ھازىر بار بولغان رېمونت ئورۇنلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاپ تەرتىپكە سالدى، يېڭىدىن كۆپەيتىلدىغان رېمونت تۈرلىرىنى قاتتىق تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى. جەنۇب ئاۋىئاتسىيەسى گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتىنىڭ 43 ھاۋا لىنىيىسى ۋە باشقا 14 ئاۋىئاتسىيە شىركىتىنىڭ 14 خىل ئايرودروم ئۈچىدىغان ھاۋا لىنىيىسىنى رېمونت قىلىشنى تەكشۈردى؛ يېڭىدىن 55 قوشۇمچە دېتال رېمونت تۈرىنى، 6 ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى

بېرىلدى، 5 ئادەم (قېتىم) دىن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى كىنىشكىسى بويىچە نەزەرىيە ئىمتىھانى ئېلىندى ھەمدە ئۇلارغا كىنىشكا تارقىتىپ بېرىلدى، 43 ئۇچۇش ئوقۇتقۇچىسى (قېتىم) نەزەرىيە ئىمتىھانىغا تەشكىللەندى ھەمدە ئۇلارغا كىنىشكا تارقىتىپ بېرىلدى؛ 150 ئۇچۇچى (قېتىم) دىن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى بويىچە ئېنگىز تىلى ئارقىلىق سىمسىز خەۋەرلىشىش ئىمتىھانى ئېلىندى ھەمدە ئۇلار تەكشۈرۈلدى. ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. شىنجاڭ ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ئەتىيازلىق تەربىيەلەشتە ئايروپىلانغا چىقىشنى تەكشۈردى. شىنجاڭ «كەيپۈن» ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە شىركىتىنىڭ مەشغۇلات قوللانمىسىنى تەكشۈرۈپ بېكىتتى، بىرقىسىم ئاۋىئاتسىيە خادىملىرىنىڭ سالامەتلىكىنى تەكشۈرۈپ بېكىتتى.

شىنجاڭنىڭ ئاۋىئاتسىيە بازارلىرى پائال ئېچىلىپ، ئۆزىگە قاراشلىق رايون تەۋەسىدىكى ئايروپىلانلارنىڭ كاپالىتى ۋە مۇلازىمەت ئىقتىدارى ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. 2003 - يىلى دۆلەت ئىچىدىكى 17 ئاۋىئاتسىيە شىركىتى ۋە دۆلەت سىرتىدىكى 2 ئاۋىئاتسىيە شىركىتى شىنجاڭنىڭ ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسىدە تىجارەت قىلدى.

لى ۋېنچىۋ

ئايرودروم كاپالىتى ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى ئۆزىگە قاراشلىق ئايروپىلانلارنىڭ ئۇچۇش رايونىنىڭ ئۇچۇشقا مۇۋاپىق كېلىش ئەھۋالىنى بىخەتەرلىك جەھەتتىن كەڭ كۆلەمدە تەكشۈردى، تەكشۈرۈشتە قەشقەر، كۇچا، ئالتاي، غۇلجا ئايروپىلانلىرى نۇقتىلىق تەكشۈرۈلدى ھەمدە «ئۈرۈمچى دىۋوپو خەلقئارا ئايروپىلاننىڭ جىددىي پەيتتە قۇتقۇزۇش پىلانى» تۈزۈپ چىقىلدى، ئايروپىلاننىڭ ئۈمۈمىي گەۋدە پىلانى، ئايروپىلان ئورنىنى تاللاش، مۇھىت ئاسراش ۋە ئىشلىتىلدىغان يەرنى بۆلۈش خىزمىتى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

دۆلەت ئىچىدىكى ئاۋىئاتسىيە شىركەتلىرى بىلەن يەر يۈزى مۇلازىمىتى بويىچە 10 كاپالەت كېلىشىمى، بىنورمال نۆۋەتچى ئايروپىلان كاپالەت كېلىشىمىدىن 5 ى، ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى رېمونتىنى ھاۋالە قىلىش مۇلازىمىتى كېلىشىمىدىن 5 ى، يولۇچى توشۇش، يۈك توشۇش ۋە سېتىش ۋاكالەت كېلىشىمىدىن بىرى، زاپاس ئايروپىلان كېلىشىمىدىن 5 ى ئىمزالاندى. دۆلەت سىرتىدىكى 2 ئاۋىئاتسىيە شىركىتى بىلەن يەر يۈزى مۇلازىمىتى بويىچە ۋاكالەت كېلىشىمى ئىمزالاندى.

جاڭ چاۋ

رېمونت نۇرىنى تەستىقلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە بولپىن 757 - 200 تىپلىق ئايروپىلان سىستېمىسىدىكى 4C تەكشۈرۈشى (چولك رېمونتقا تەك) ۋە بولپىن 737، بولپىن 757 تىپلىق ئايروپىلانلارنىڭ جىددىي پەيتتە ئىشلىتىلىدىغان سىيرىلغۇچىنى رېمونت قىلىش نۇرى قاتارلىقلار بار.

پۈتۈن ئۈسكۈنىنى ئۆتكۈزۈشكە رۇخسەت قىلىش خادىمىدىن 180 ى يىللىق تەكشۈرۈلدى، يېڭىدىن 3 رېمونتچىغا كىنىشكا تارقىتىلدى، 132 رېمونتچىنىڭ كىنىشكىسىگە ئايروپىلان تىپى بويىچە تەستىق سېلىندى، بىر رېمونتچىنىڭ كىنىشكىسى تۈتۈپ قېلىندى؛ ئاۋىئاتسىيە باش ئىدارىسى چۈشۈرگەن ئامېرىكا، سىنگاپور قاتارلىق دۆلەتلەردىكى 16 رېمونت ئورنىنىڭ رېمونت ئىجازەتنامىسىنى تەكشۈرۈش ۋەزىپىسى تاماملاندى؛ يېڭىدىن 9 رېمونت ئورنى تەستىقلاندى، بۇ شىنجاڭ كەيپۈن ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى بىلەن ئاپتونوم رايون تەۋەسىدىكى 8 تارماق لىنىيە ئايروپىلاننى ئۆز ئىچىگە ئالدى.

ئىق مەيداننى تەكشۈرۈش ۋە ھەرغىل ئۇچۇرلار ئارقىلىق، ئاۋىئاتسىيە شىركەتلىرىنىڭ ئاۋىئاتسىيە ئۈسكۈنىلىرىنىڭ ئايلىنىشىنى نازارەت قىلىش كۈچەيتىلدى. 39 ئايروپىلاننى يىللىق تەكشۈرۈش ئىشى تاماملاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ترانسپورت ئايروپىلانى 20، ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە ئايروپىلانى 19؛ شىنجاڭ ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە شىركىتىنىڭ چولك رېمونت قىلىنغان ئايروپىلانلىرى پۈتۈن مۇساپە بويىچە نازارەت ۋە كونترول قىلىنىپ، ئايروپىلانلارنىڭ چولك رېمونت سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىندى. ھاۋا مەشغۇلاتقا ماسلىشىش بۇيرۇقنامىسىدىن 4 نۇسخا تارقىتىلدى، 60 نۇسخا كۆچۈرۈپ تارقىتىلدى.

ئۇچۇش ئۆلچىسى قېلىپلاشتۇرۇلۇپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈش ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى. ئۇچۇش ئۆلچىسىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى 608 ئۇچۇچى (قېتىم) غا كىنىشكا (تېخنىكا تەستىقنامىسى) بېجىرىپ بېرىلدى؛ ئۆزىگە قاراشلىق رايون تەۋەسىدىكى ئاۋىئاتسىيە باشقۇرۇش خادىملىرى، ئۇچۇشقا قول قويغۇچى ۋە جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتىنىڭ ھەرغىل ئۇچۇچىلىرىنىڭ سالامەتلىكىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش ۋە كىنىشكا تارقىتىش خىزمىتى تاماملاندى؛ 40 ئۇچۇچى (قېتىم) نىڭ ئايروپىلان تىپىنى ئۆزگەرتىش ۋە تېخنىكا ئۆلچىمىنى ئۆستۈرۈش رەسمىيىتى بېجىرىلدى، 64 ئۇچۇچى (قېتىم) ئېنگىز تىلى بويىچە قوش گۇۋاھنامە ئىمتىھانىغا تەشكىللەندى؛ 78 ئادەم (قېتىم) گە ئېنگىز تىلى لايىھەتنامىسى تارقىتىپ بېرىلدى، 26 ئادەم (قېتىم) گە ئۇچۇش سودا ئىشلىرى كىنىشكىسى بېجىرىپ

مەخسۇس ئايروپىلانغا 378.15 سائەت مۇلازىمەت قىلىندى.

خەۋەرلىشىش تورى سىستېمىسىنىڭ خىزمەت ۋاقتى 156 مىڭ 904 سائەتكە، سىستېمىنىڭ نورمال خىزمەت قىلىش نىسبىتى %99.99 كە، خەۋەرلىشىش تېرمىنالىنىڭ ئابونتىلارغا خىزمەت قىلىش ۋاقتى 106 مىليون 845 مىڭ 216 سائەتكە، نورمال مەشغۇلات نىسبىتى %99.98 كە؛ ئۈسكۈنىلەرنىڭ مەشغۇلات ۋاقتى 1 مىليون 188 مىڭ 710 سائەتكە، ئۈسكۈنىلەرنىڭ ساقلىق نىسبىتى %99.98 كە يەتتى؛ بىر يىلدا 8 مىليون 573 مىڭ 966 پارچە تېلېگرامما قوبۇل قىلىندى ۋە تارقىتىلدى، 8934 خانا تېلېگرامما بىر تەرەپ قىلىندى؛ پروگراممىلىق تېلېفون ئابونتىسى 5469 غا يېتىپ، 184 ى كۆپەيدى، ADSL ئابونتى 395 كە يېتىپ، 308 ى كۆپەيدى، چاقىرىش كەسپى مىقدارى 710 مىڭ (قېتىم) غا يەتتى، تېلېفوندا 310 مىڭ قېتىم ئىش سوردى.

چۈجىيەنىڭ

ئايرودرومىنىڭ بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈش ۋە ئۇچۇشقا نازارەتچىلىك قىلىش ئەھۋالى 2003 - يىلى جۇڭگو خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ بىخەتەرلىك تەكشۈرۈش تارماقلىرى 1 مىليون 297 مىڭ 715 يولۇچىنى تەكشۈردى، بۇنىڭ ئىچىدە مۇھىم يولۇچى 15 مىڭ 993 ئادەم (قېتىم). 3 مىليون 504 مىڭ 209 بولاق يۈك - تاق، 17 مىڭ 960 توننا يۈك تەكشۈرۈلدى، تەكشۈرۈشتە رەسمىيىتى نامۇۋاپىق يولۇچىدىن 406 ئادەم (قېتىم) تېپىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆزىنى باشقىلارنىڭ ئورنىدا كۆرسەتكەنلەر 48 ئادەم (قېتىم)، كىملىكى ساختا ياسالغان، ئۆزگەرتىلگەنلەر 358 ئادەم (قېتىم). 144 ھەرخىل تاپانچا، 24 مىڭ 778 پاي ھەرخىل ئوق، 205 ساقچى سايمىنى، 21 مىڭ 491 دانە پىچاق، 3419 ئاسان ياندىغان، ئاسان پارتلايدىغان بۇيۇم تەكشۈرۈپ تېپىلدى. 29 مىڭ 57 ئايروپىلان (قېتىم) قوغدىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ھۆددە ئېلىنغان يۈك ئايروپىلانى 1334 ئايروپىلان (قېتىم).

چۈجىيەنىڭ

ئايرىپىلان رېمونت قىلىش ئەھۋالى 2003 - يىلى جۇڭگو جەنۇب ئاۋىئاتسىيىسى گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتىنىڭ ئايروپىلان رېمونت قىلىش بازىسى ھەرخىل تېپتىكى ئايروپىلانلارنىڭ 56 مىڭ 481 سائەت 48

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى خەينەن ئاۋىئاتسىيە جەكلىك شىركىتى باشقۇرىدىغان ئۈرۈمچى - غۇلجا ھاۋا لىنىيىسى ئېچىلدى. خې جۇەنفاڭ فوتوسى

ئۇچۇشقا مېتېئورولوگىيە جەھەتتىن كاپالەتلىك قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئۇچۇش مېتېئورولوگىيىسى تارماقلىرى 84 مىڭ 864 ئايروپىلان (قېتىم) نىڭ ئۇچۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى، باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ نۆۋەتچى ئايروپىلانلارنىڭ نورمال ئۇچۇش نىسبىتى دۆلەت ئىچىدە %85.78، خەلقئارادا %58.08 بولدى. ئۇچۇش رايونىدا كۈنگە 215 ئايروپىلان (قېتىم) ئۇچۇشتەك ئۇچۇشقا كاپالەتلىك قىلىش تارىخى رېكورتى يارىتىلدى. مۇھىم ھاۋارايى مەلۇماتىنىڭ توغرىلىق نىسبىتى %85.3 كە يەتتى، مېتېئورولوگىيىلىك كۆزىتىشنىڭ خاتالىق نىسبىتى 10 مىڭدىن 0.09 بولدى؛ ئاۋىئاتسىيە ئۇقتۇرۇشى، ئاۋىئاتسىيە ئاخباراتى ماتېرىيالىدىن 274 مىڭ 441 پارچە تاپشۇرۇۋېلىندى، تارقىتىلدى ۋە بىر تەرەپ قىلىندى.

چۈجىيەنىڭ

خەۋەرلىشىش، يول باشلاش ۋە خەۋەرلىشىش تورىغا كاپالەتلىك قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى خەۋەرلىشىش، يول باشلاش، رادار، كۆزىتىش خىزمىتىنى 110 مىڭ 775.13 سائەت ئىشلىدى، سىستېمىنىڭ نورمال ئايلىنىش نىسبىتى %100، ئۈسكۈنىلەرنىڭ ساقلىق نىسبىتى %99.59، ئۈسكۈنىلەرنىڭ ئومۇمىي ئايلىنىش ۋاقتى 578 مىڭ 640 سائەت بولدى. 80 مەخسۇس ئايروپىلان (قېتىم) غا كاپالەتلىك قىلىندى،

- كىلومېتىر.
- 1 - ئاينىڭ 16 - كۈنى بويىچە 700 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ شىنجاڭ - گۇاڭجۇ - شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 2150 كىلومېتىر.
- 3 - ئاينىڭ 30 - كۈنى بويىچە 700 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - جېڭجۇ - شىامېن - جېڭجۇ - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 4059 كىلومېتىر.
- 3 - ئاينىڭ 30 - كۈنى بويىچە 200 - 757 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - لەنجۇ - خاڭجۇ - لەنجۇ - ئۈرۈمچى لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 3533 كىلومېتىر.
- 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنى بويىچە 700 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - يىڭجۈەن - نەنجىڭ - يىڭجۈەن - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 3389 كىلومېتىر.
- 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنى بويىچە 700 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - لەنجۇ - جىنەن - لەنجۇ - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 3331 كىلومېتىر.
- 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنى بويىچە 200 - 757 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - شىئەن - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 2306 كىلومېتىر.
- 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ATR72 - 210A تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - كورلا - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 373 كىلومېتىر.
- 4 - ئاينىڭ 3 - كۈنى بويىچە 700 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - يىڭجۈەن - ۋۇخەن - يىڭجۈەن - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 2988 كىلومېتىر.
- 4 - ئاينىڭ 11 - كۈنى بويىچە 700 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - چاڭشا - گۈيلىن - چاڭشا - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 3723 كىلومېتىر.
- 6 - ئاينىڭ 12 - كۈنى بويىچە 300 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ شىئەن - ۋۇخەن - شىئەن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 735 كىلومېتىر.
- 8 - ئاينىڭ 6 - كۈنى بويىچە 300 - 737 تىپلىق

مىنوت بىخەتەر ئۇچۇشىغا كاپالەتلىك قىلدى، 137 ئايروپىلان (قېتىم) نى تەكشۈرۈپ، 9922 كاشلىنى تۈگەتتى، 2884 تۈزلۈك رەتكە تۇرغۇزۇش خىزمىتىنى تاماملىدى. 5423 ئايروپىلان (قېتىم) نى ئۇچۇشتىن ئاۋۋال ئاسراشقا، 5411 ئايروپىلان (قېتىم) نى ئۇچقاندىن كېيىن ئاسراشقا، 5075 ئايروپىلان (قېتىم) نى قىسقا ۋاقىت توختىتىپ ئاسراشقا كاپالەتلىك قىلىندى، سىرتتىن كەلگەن 4610 ئايروپىلان (قېتىم) ئاسرالدى، ھەرغىل تىپتىكى ئايروپىلانلاردىن كۈنگە ئوتتۇرىچە پايدىلىنىلىش نىسبىتى 7.47% ساتت، ئايروپىلانلارنىڭ بىجىرىملىق نىسبىتى %90.18، نۆۋەتچى ئايروپىلاننىڭ نورمالسىزلىق نىسبىتى %7.3 بولدى.

زېڭا چىچىن

ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسىنى باشقۇرۇش

ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو جەنۇب ئاۋىئاتسىيىسى گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى 66 ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسىنى باشقۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىچىدىكى لىنىيە 60، خەلقئارا لىنىيە 6. ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 91 مىڭ 735 كىلومېتىر (تەكرارلانمىغان ئارىلىق بويىچە ھېسابلاندى، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىچىدىكى لىنىيە 79 مىڭ 568 كىلومېتىر، خەلقئارا لىنىيە 12 مىڭ 167 كىلومېتىر. ئايروپىلان قاتنايدىغان دۆلەت ۋە رايون 4، ئايروپىلان قاتنايدىغان شەھەر 51، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىچىدىكى ئايروپىلان قاتنايدىغان شەھەر 45، دۆلەت سىرتىدا ئايروپىلان قاتنايدىغان شەھەر 6. خەينىن ئاۋىئاتسىيە شىركىتى دۆلەت ئىچىدە باشقۇرغان لىنىيە 6.

زېڭا چىچىن، خې چۈەنفاڭ

يېڭىدىن ئېچىلغان ئاۋىئاتسىيە

لىنىيىلىرى

2003 - يىلى جۇڭگو جەنۇب ئاۋىئاتسىيىسى گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى يېڭىدىن 16 يولۇچىلار ترانسپورت ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئاچتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى 12، ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى 4.

1 - ئاينىڭ 16 - كۈنى بويىچە 700 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - شىنجاڭ - شاڭخەي - شىنجاڭ - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 3565 كىلومېتىر.

1 - ئاينىڭ 16 - كۈنى بويىچە 700 - 737 تىپلىق ئايروپىلان ئىشلىتىلىپ شىنجاڭ - بېيجىڭ - شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 1780

ئايرىپىلان ئىشلىتىلىپ شىئەن - گۈيلىن - شىئەن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 1100 كىلومېتىر.

8 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ATR - 72A تىپلىق ئايرىپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - ئالتاي - غۇلجا - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 1689 كىلومېتىر.

8 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ATR - 72A تىپلىق ئايرىپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - غۇلجا - ئالتاي - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 1689 كىلومېتىر.

9 - ئاينىڭ 5 - كۈنى بوئېن 700 - 737 تىپلىق ئايرىپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - قەشقەر - غۇلجا - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى، بۇ لىنىيىنىڭ ئارىلىقى 2786 كىلومېتىر.

خەينەن ئاۋىئاتسىيە پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭدىكى بازىمدا 6 ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئاچتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى لىنىيە 5، ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى لىنىيە بىر.

9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى دونىر 300 - 328 تىپلىق ئايرىپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - غۇلجا - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى.

شۇ كۈنى ئۈرۈمچى - ئالتاي - ئۈرۈمچى، ئۈرۈمچى - كۇچا - ئۈرۈمچى، ئۈرۈمچى - ئاقسۇ - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىلىرى ئېچىلدى.

9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى دونىر 300 - 328 تىپلىق ئايرىپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - دۇنخۇاڭ - لەنجۇ - شىئەن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى.

10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى دونىر 300 - 328 تىپلىق ئايرىپىلان ئىشلىتىلىپ ئۈرۈمچى - چۆچەك - ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئېچىلدى.

زېڭ چىچىن، شېن خۇڭجېي، خېجۇەنفاڭ جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى شىنجاڭ تەۋەسىدە ئايلانما ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئاچتى

2003 - يىلى جۇڭگو جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى «كىچىك تىپتىكى ئايوپىلان بىلەن كەڭ دائىرىنى قاپلاش» تىن ئىبارەت رايون ئىچى ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش ئارقىلىق كورلا، غۇلجا، قەشقەر ئارىلىقىدا ئايلانما نۆۋەتچى ئايرىپىلان قاتنىشىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك يولغا

قويدى، ئۈرۈمچى - غۇلجا - ئالتاي - ئۈرۈمچى، ئۈرۈمچى - ئالتاي - غۇلجا - ئۈرۈمچىدىن ئىبارەت شىمالىي شىنجاڭ ئايلانما لىنىيىسى ۋە ئۈرۈمچى - قەشقەر - غۇلجا - ئۈرۈمچىدىن ئىبارەت جەنۇبىي، شىمالىي شىنجاڭ ئايلانما لىنىيىسىنى ئېچىپ، غۇلجا - قەشقەر، قەشقەر - ئالتاي، ئالتاي - غۇلجىدىن ئىبارەت جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭ ئارىلىقىدا شۇ ئايرىپىلاندا، شۇ كۈندە ئارىلىقتا ئالمىشىدىغان ئاپتونوم رايون ئىچى ۋە سىرتىدىكى بىرلەشمە مۇساپىلىك ترانسپورتىنى يولغا قويدى.

ۋاڭ چىڭ، شېن خۇڭجېي

ترانسپورت ئايرىپىلانلىرى ئەتىرىتى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە جۇڭگو جەنۇب ئاۋىئاتسىيىسى گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتىنىڭ باشقۇرۇشىدىكى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسىدە ترانسپورتقا ئاجراتقان ئايرىپىلان 20، بۇنىڭ ئىچىدە بوئېن 200 - 757 تىپلىق ئايرىپىلان 9، بوئېن 700 - 737 تىپلىق ئايرىپىلان 4، بوئېن 300 - 737 تىپلىق ئايرىپىلان 2، ATR72 - 210A تىپلىق ئايرىپىلان 5. ترانسپورت ئايرىپىلانلىرىدىكى ئورۇن 3024، توشۇش تونناۋى 352 توننا.

خەينەن ئاۋىئاتسىيە شىركىتى ئۈرۈمچى ئايرودرومىدا توختىتىپ قويغان ئايرىپىلان 5، بۇنىڭ ئىچىدە دونىر 300 - 328 تىپلىق ئايرىپىلان 4، بوئېن 767 تىپلىق ھەشەتلىك كەڭ گەۋدىلىك يولۇچىلار ئايرىپىلانى بىر.

زېڭ چىچىن، شېن خۇڭجېي، خې چۇەنفاڭ

جەنۇب ئاۋىئاتسىيىسى گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى بىلەن جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى نۆۋەتچى ئايرىپىلانلارنىڭ ۋاكالىت نومۇرى، ۋاكالىت رەقىمى ۋە بەلگىسىنى بىرلىككە كەلتۈردى

2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىركىتىنىڭ دۆلەت ئىچىدىكى نۆۋەتچى ئايرىپىلانلىرىغا بىرلىككە كەلگەن ۋاكالىت نومۇرى، ۋاكالىت رەقىمى ئىشلىتىشكە باشلىدى؛ 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنىدىن باشلاپ جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىركىتىنىڭ خەلقئارا نۆۋەتچى ئايرىپىلانلىرى بىلەن شياڭگاڭ نۆۋەتچى ئايرىپىلانلىرىغىمۇ بىرلىككە كەلگەن ۋاكالىت نومۇرى، ۋاكالىت رەقىمى ئىشلىتىلدى؛ 5 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن باشلاپ جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھىنىڭ ئايرىپىلانلىرىدىكى «قىزىل رەڭلىك

يىل 9 - ئاينىڭ 13 - كۈنى پۈتتى ھەمدە خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

ليۇ مىڭھەي

جەنۇب ئاۋىئاتسىيە شىركىتى شىنجاڭ شىركىتى ترانسپورت مۇلازىمىتى

بويىچە يېڭى تۈرنى يولغا قويدى

2003 - يىلى جۇڭگو جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى ساياھەتچىلەرنىڭ ئوخشاش بولمىغان ئېھتىياجىغا ئاساسەن، «بۆلۈت ئارىسىدا سەيلە قىلىش»، «ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانى ئۈچۈن بەخت تىلەش بېلىتى»، كۆك ئاسماندىكى ساھىبجامالار سەپىرى»، «بوشلۇقتىكى توي مۇراسىمى»، «تۇغۇلغان كۈن ساياھىتى» قاتارلىق ئۆزگىچە مۇلازىمەت تۈرلىرىنى يولغا قويدى. پوچتا ئىدارىسى بىلەن ھەمكارلىشىپ يولۇچى، يۈك يەتكۈزۈپ بېرىش كەسپىنى يولغا قويۇپ، ئىشك ئالدىغىچە بىۋاسىتە مۇلازىمەتنى ئىشقا ئاشۇردى؛ ئايروپىلان كۈتۈش زالىدا شىركەتنىڭ خېرىدارلارغا مۇلازىمەت قىلىش پونكىتى خېرىدارلار ۋە سىرتتىكى كوللېكتىپ بىلەن زاكاز قىلغۇچىلارنىڭ بېلەت سېتىۋېلىشىغا ئىمكانىيەت يارىتىپ بەردى. «ھەر كۈنى بىر قەدەم ئىلگىرىلەش، مەڭگۈ سەمىمىي مۇلازىمەت قىلىش» نى مۇلازىمەت شوئارى قىلدى، بېلەت سېتىش زالىدا ئىچكىلىك سۇ، كۆزگەينەك، قەلەم، گاس - گاچىلار سۆزلىشىش دەپتىرى، كۆپ تىللىق ئىش ئورنى قاتارلىق يولۇچىلار مەركەز، سۈپەت يادرو قىلىنغان ئىنسانلارغا خاس مۇلازىمەتلەرنى يولغا قويدى؛ مىقدارى كۆپ يۈكلەرنى ئىشك ئالدىغا ئاپىرىپ بېرىش، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئۆچۈرنى بېرىش، قېرى، ئاجىز، كېسەل، مېيىپلارغا ئالدىن مۇلازىمەت قىلىش، 24 سائەت مال تاپشۇرۇۋېلىش كەسپىنى يولغا قويدى ھەمدە يېڭى، تىرىك، ئاسان چىرىپ كېتىدىغان يۈك، ھايۋانلارغا قارىتا «يېشىل يول» ۋە «ئارزۇلۇق ھايۋانلار دۇنياسى» قاتارلىق مۇلازىمەتلەرنى يولغا قويدى.

زېڭا چىچىن

جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتىنىڭ بېلەت سېتىش تورى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولدى

2003 - يىلى جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى ئۈرۈمچى بېلەت سېتىش تورى قۇرۇلۇشى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولدى. بىر يىلدا شىركەت 6 بىۋاسىتە بېلەت سېتىش ئورنىنى قۇرۇشنىڭ تەييارلىق خىزمىتىنى تاماملىدى. شىركەت يىل ئاخىرىغىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى بېيىسەن،

بومباكىس گۈلى» شىنجاڭ شىركىتىنىڭ ئايروپىلانلىرىدىكى «ئاق قۇ، تولۇن ئاي» بەلگىسىنىڭ ئورنىنى ئالدى؛ 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ شىنجاڭ شىركىتىنىڭ ئۈچۈنچىلىرى، ئايروپىلان خادىملىرىنىڭ فورمىسىمۇ جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھىنىڭكى بىلەن بىرلىككە كەلتۈرۈلدى.

زېڭا چىچىن

شىنجاڭ ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى بىر قېتىم ئادەتتىكى ئۇچۇش ھادىسىسى سادىر قىلدى

2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى شىنجاڭ ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى بىر قېتىم ئادەتتىكى ئۇچۇش ھادىسىسى سادىر قىلدى. شىنجاڭ ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە شىركىتىنىڭ Y11 تىپلىق 3890 - نومۇرلۇق ئايروپىلانى بىگتۇن يېزا ئىگىلىك 6 - شىسىنىڭ فاڭئاۋخۇ دېھقانچىلىق مەيدانىدا كېۋەزگە خىمىيىلىك تىزگىنلەش دورىسى چېچىش مەشغۇلاتى ئېلىپ بېرىۋاتقاندا ئايروپىلان گۇرۇپپىسىدا ئېغىر دەرىجىدە قائىدىگە خىلاپ مەشغۇلات ئېلىپ بېرىلغاچقا، مەسئۇلىيەت ھادىسىسى كېلىپ چىقتى، ئايروپىلان يەرگە چۈشۈپ كېرەكتىن چىقتى، خادىملار يارىلاندى.

ليۇ مىڭھەي

شىنجاڭ «كەييۈەن» ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قۇرۇلدى

2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنى شىنجاڭ «كەييۈەن» ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە شىركىتى ئۈرۈمچىدە قۇرۇلدى. بۇ شىركەت A خىلىدىكى ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە شىركىتى بولۇپ، ئاساسەن بوشلۇق ساياھىتى كەسپى تىجارىتىنى بىلەن شۇغۇللىنىدۇ.

يىل ئاخىرىغىچە بۇ شىركەت روسىيىدىن كىرگۈزۈلگەن ھەم يولۇچى، ھەم يۈك توشۇشقا بولىدىغان 26 كىشىلىك 8T - M تىپلىق تىك ئۇچاردىن 4 كە ئېگە بولدى. 10 - ئاينىڭ 24 - كۈنى بۇ شىركەت مەزكۇر ئايروپىلانى ئىشلىتىپ ئۈرۈمچى - ئالتاي - قاناس كۆلى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسىدە مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۇچتى.

ليۇ مىڭھەي

قاناس ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە تىك ئۇچار ئايروودرومى

بۇ ئايروودرومى «كەييۈەن» ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە چەكلىك شىركىتى مەبلەغ سېلىپ قۇردى، ئۇ شىنجاڭ بويىچە تۇنجى ئاساسلىق بوشلۇق ساياھىتى تىجارىتى قىلىدىغان ھەممىباب ئاۋىئاتسىيە ئايروودرومىدۇر. ئايروودرومى شىنجاڭ ئايروپورت لايىھىلەش يۇرتى لايىھىلىدى، ئايروودروم 2003 -

قىزىلتاغ، بېيجىڭ يولى، ئىتتىپاق يولى، دوستلۇق يولى، جۇڭخەن يولى، چيەنتاڭجياڭ يولىدا 7 بېلەت سېتىش ئورنى تەسىس قىلدى؛ كورلا، غۇلجا، قەشقەر، ئاقسۇلارغا ماركېتىنغا مەسئۇل ۋاكالەتچىلەرنى ئەۋەتتى؛ كورلا شەھىرىدە بىۋاسىتە بېلەت سېتىش ئورنى، ۋاكالەتچىلەر كۈلۈپى قۇرۇپ، كۆلىمى كىچىكرەك سېتىش شۆبە، تارماق ئاپپاراتىدىن 15 نى تەسىس قىلدى؛ ئېلېكترونلۇق يولۇچىلار بېلىتى سىستېمىسى رەسمىي ئىشقا كىرىشتى؛ «بانكا ئايروپىلان بېلىتى» جۇڭگو قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ 97 تىجارەت تور نۇقتىسىدا يولغا قويۇلدى.

2003 - يىلى جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى ئۆزى باشقۇرۇۋاتقان مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىگە، ياۋروپا، ئاسىياغىچە بولغان لىنىيىلەر ۋە جۇڭگو جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى باشقۇرۇۋاتقان شەرقىي - جەنۇبىي ئاسىيا، ئامېرىكا قىتئەسى لىنىيىلىرىدىن پايدىلىنىپ، شىركەتنىڭ ئىچكى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىلىرى بىلەن چەت ئەلنىڭ ئۈستۈنلۈكىگە ئىگە ئاۋىئاتسىيە لىنىيىلىرى باغلانغان خەلقئارا بىرلەشمە ترانسپورت كەسپىنى يولغا قويدى ھەمدە ئافغانىستاننىڭ ئاليانا ئاۋىئاتسىيە شىركىتى بىلەن ئۇلارنىڭ بېلىتىنى ۋاكالەتەن سېتىپ بېرىش كەسپىنى يولغا قويۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى.

گۇرۇھنىڭ ئۈستۈنلۈكىدىن پايدىلىنىپ CZ يۈك توشۇش تورىنى بەرپا قىلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى. 10 - ئايدا گۇاڭجۇ ئۆلىنىش نۇقتىسى قىلىنغان CZ تور ترانسپورتى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ئۈرۈمچى باشلىنىش نۇقتىسى، جېڭجۇ، چاڭشا، ۋۇخەن ئارىلىقتىكى ئۆلىنىش نۇقتىسى قىلىنىپ شەرقىي شىمال، شىمالىي جۇڭگو، شەرقىي جۇڭگو، شەرقىي جەنۇب قاتارلىق رايون ۋە شەھەرلەرگە CZ تور ترانسپورتى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى ئاۋىئاتسىيە شىركىتى بىلەن ئىسلامئاباد ئۆلىنىش نۇقتىسى قىلىنغان SPA كېلىشىمى ئىمزالىنىپ، بىر بېلەت بىلەن ئاخىرقى مەنزىلگە يېتىپ بارىدىغان خەلقئارا يۈك ترانسپورت مۇلازىمىتى ئىشقا ئاشتى؛ 4 - ئايدا خەلقئارا يۈك ترانسپورت تاموژنىدا نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش مەركىزىنىڭ ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈشى بىلەن مال ئۇچۇن بۆلمە زاكاز قىلىش، مال باغلاش، توشۇش، تالون ئىشلەش، تاموژنىغا، تەكشۈرۈشكە يوللاش، ئامباردا ساقلاش، ئايروپىلانغا قاچىلاش، توشۇش بىر گەۋدەلەشكەن مۇلازىمەت ئىشقا ئاشتى، بۇنىڭ بىلەن خەلقئارالىق ماللارنىڭ تاموژنىدىن ئۆتۈشى تېزلەشتى، شىركەتنىڭ خەلقئارا يۈك ترانسپورت كەسپىنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

زېڭا چىچىن

جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شۆبىسى ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى ئاۋىئاتسىيە لىنىيىلىرىگە نام بەردى

2003 - يىلى 9 - ئايدا جەنۇب ئاۋىئاتسىيە گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى ئۆزى باشقۇرىدىغان 9 ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسىگە نام بەردى ھەمدە تىزىمغا ئالدۇرۇشقا ئىلتىماس قىلدى. نام بېرىلگەن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىلىرى تۆۋەندىكىچە:

- ھاۋادىكى يىپەك يولى (ئۈرۈمچى - قەشقەر ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى)، يۇفۇ ماداسى (ئۈرۈمچى - كۇچا ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى)، ئىلى تېز لىنىيىسى (ئۈرۈمچى - غۇلجا ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى)، قاناس مەخسۇس لىنىيىسى (ئۈرۈمچى - ئالتاي ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى)، خوتەن قاشتېشى ساياھىتى (ئۈرۈمچى - خوتەن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى)، تارىم دەرياسىدىكى ئۇچار قېيىق (ئۈرۈمچى - ئاقسۇ ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى)، چېگرا شەھەرلىكى سېھىرلىك بۈركۈت (ئۈرۈمچى - چۆچەك ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى)، نەشپۈت شەھىرى تېز لىنىيىسى (ئۈرۈمچى - كورلا ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى)، كرورانغا ساياھەت (ئۈرۈمچى - چەرچەن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى). بۇلارنىڭ ئىچىدە ئىلى تېز لىنىيىسى، قاناس مەخسۇس لىنىيىسى ۋە كرورانغا ساياھەت ئاۋىئاتسىيە لىنىيىلىرى تېخى تەستىقلىنىپ تىزىمغا ئېلىنمىدى.

زېڭا چىچىن، شېن خۇئېي

ئۈچۈرلاشتۇرۇش خىزمىتى

ئېلېكترونلۇق مەمۇرىيەت

2003 - يىلى شۇ ئارخەلق ھۆكۈمىتى گوۋۇيۈەن بەنگوڭتىڭى، ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە بارلىق نازارەت - ئىدارىلەر بىلەن ھۆكۈمەت ئالاقىلىرىنى قەغەزسىز يەتكۈزۈشنى ئىشقا ئاشۇرۇدى، بىرقىسىم پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرى ۋە %60 ۋىلايەت، ئوبلاست (شەھەر) لار ھۆكۈمەت ھۆججەتلىرىنى باشقۇرۇش، ئارخىپ باشقۇرۇش، ئۈچۈر تەكشۈرۈش قاتارلىقلاردا ئېلېكترونلۇق مەمۇرىيەت قوللانما سىستېمىسىنى كەشىپ قىلدى ۋە قوللاندى. شۇ ئارخەلق ھۆكۈمىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ھۆكۈمەت قاتارلىقلار ھۆكۈمەتنىڭ ئۇنىۋېرسال ئۈچۈر تورىنى ئاچتى. ئىلى، بايىنغۇلىن، سانجى ئوبلاستلىرى، ئۈرۈمچى، قاراماي شەھەرلىرى ۋە قىسەن

قاتناش نازارىتى تاشيول كەسپىنى باشقۇرۇش ئۇچۇر سىستېمىسى، تاشيول، ترانسپورت سانلىق مەلۇمات ئامبىرى ۋە يول مەمۇرىيىتىنى باشقۇرۇش سىستېمىسىنى بەرپا قىلدى، بەلگىلىمە بويىچە ھەق ئېلىش ئۇچۇرى سىستېمىسى يولىنى ئېچىپ، دائىرىسىنى كېڭەيتىۋاتىدۇ. ئاپتونوم رايوننىڭ مائارىپ سىستېمىسىدا ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ھەممىسىنى تۇتاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى باشلاندى، ئىجتىمائىيلاشقان، ئېچىۋېتىلگەن يىراق مۇساپىلىك مائارىپ سىستېمىسى قۇرۇلۇۋاتىدۇ.

چاڭ دېھن

كارخانىلارنىڭ ئۇچۇرلاشتۇرۇش خىزمىتى شىنجاڭدا كارخانىلارنىڭ ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى كېيىنرەك باشلانغان بولۇپ، سىستېمىلارغا تايىرىپ قوللىنىش باسقۇچىدا تۇرماقتا. 2003 - يىلى كومپيۇتېر ئارقىلىق لايىھىلەش، كومپيۇتېر ئارقىلىق ياساش، ئاپتوماتىك نازارەت قىلىش - تىزگىنلەش، MIS، ERP، نۇقتىلىق كەسىپ ۋە كارخانىلار تەرىپىدىن قوللىنىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى نۇقتىلىق ۋە يېتىلش بىرقەدەر ياخشى كارخانىلارنىڭ ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئەھۋالىدىن قارىغاندا، ھەممىسى مالىيە باشقۇرۇشنى كومپيۇتېرلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرغان، %90 كارخانا مالىيە باشقۇرۇشتا تار دائىرىلىك تور، %80 تىن ئارتۇق كارخانا كارخانىنىڭ ئىچكى تورىنى ئاچقان ھەمدە تورنى ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇش، بازار ماركىتىنى، مەھسۇلاتلارنى ئامباردا ساقلاش، خېرىدارلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى باشقۇرۇش قاتارلىقلارنى ئىشقا ئاشۇرغان، تەخمىنەن %70 كارخانا ئۆزىنىڭ تور بېكىتىنى قۇرغان ھەمدە ئېنېتىرنى تەمىن بىلەن تۇتاشتۇرغان، %70 كارخانا ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىغا دائىر سانلىق مەلۇمات، ئىشلەپچىقىرىش جەريانىنى تىزگىنلەش ۋە كومپيۇتېر ئارقىلىق لايىھىلەشتە توردىن پايدىلانغان. بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، ماشىنىسازلىق، توقۇمىچىلىق، مېتاللوگىيە، نېفىت قاتارلىق ساھەلەردە ئۇچۇر تېخنىكىسىنىڭ قوللىنىلىشى ئەنئەنىۋى خىزمەت ئۈنۈمىنى كۆرۈنەرلىك ئۆزگەرتتى. CAD نى قوللىنىش جەھەتتە، CAD نى قوللىنىشتىكى ئۈلگە كارخانىدىن 15 ى قۇرۇلدى، CAD نىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %97 كە، ئاساسلىق مەھسۇلاتلاردا CAD ئارقىلىق سىخىما چىقىرىش نىسبىتى %94 كە يەتتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ ئۇچۇرلاشتۇرۇش ئىشخانىسى 10 ھەسسەلەنە پىلان تۈرى (ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر تېخنىكىسىنى قوللىنىپ ئەنئەنىۋى كەسپنى ئۆزگەرتىش تۈرى) نى ئۇيۇشتۇرۇپ، مەملىكەتلىك ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر سىستېمىسىنى كېڭەيتىش ئىشخانىسىنىڭ تۈز قىلىپ

ناھىيە، شەھەرلەرمۇ شۇ دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ تار دائىرىلىك تورىنى قۇرۇپ چىقتى.

12 ئېلېكترونلۇق مەمۇرىيەت كەسپى سىستېمىسىدىكى بەزى سىستېمىلار يولغا قويۇلۇشقا باشلىدى. شىنجاڭ دۆلەت باج ئىدارىسى پىلىغا ئوتتۇرىچە 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، تار دائىرىلىك توردىن 133 نى قۇردى، كەڭ دائىرىلىك تور مەخسۇس لىنىيىسىدىن 135 نى ئاچتى. «شىنجاڭ دۆلەت بېجى ئېلىش - باشقۇرۇش ئۇچۇر سىستېمىسى» دىن پايدىلىنىپ كەسىپ باشقۇردى. شىنجاڭ دۆلەت باج ئىدارىسى شىنجاڭ پەرىلىك باج باشقۇرۇش ئۇچۇر سىستېمىسىنى كەشىپ قىلىش - قوللىنىشنى يادرو قىلىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە كەڭ دائىرىلىك تور بىلەن تار دائىرىلىك تورنى ئومۇملاشتۇرۇپ، باش ئىدارە — ئاپتونوم رايونلۇق ئىدارە — ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق ئىدارە — ناھىيەلىك ئىدارە — باج پونكىتىدىن ئىبارەت 5 دەرىجىلىك ئۇچۇر تورى سىستېمىسىنى بەرپا قىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى تاشقى سودا، تاموژنا، تاۋار تەكشۈرۈش، سودا - سانائەت، باج قاتارلىق تارماقلار ھەمكارلىشىپ، دەسلەپكى قەدەمدە تاشقى سودا ئۇچۇر تورى مۇلازىمەت سىستېمىسى بەرپا قىلىپ، تاموژنا چوڭ ئۆتكىلى ئۇچۇر سىستېمىسى سۇپىسى قۇرۇپ، تاشقى سودا، تاموژنا، تاۋار تەكشۈرۈش، باج، بانكىلار ئوتتۇرىسىدىكى تور سانلىق مەلۇماتىنى ئالماشتۇرۇشنى دەسلەپكى قەدەمدە ئىشقا ئاشۇردى. ئالتۇن قالغان قۇرۇلۇشى پۈتتى، ئاپتونوم رايون بويىچە ج خ خەۋەرلىشىش تورى ۋە سىستېمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. دېھقانچىلىق نازارىتىنىڭ ئىچكى تورى ۋە تاشقى تورىنىڭ ئايلىنىش مۇھىتى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتۈپ، نازارەتنىڭ تار دائىرىلىك تورى 14 ۋىلايەتلىك (ئوبلاستلىق) دېھقانچىلىق ئىدارىسى، ئازكەم 20 ناھىيەلىك (شەھەرلىك) دېھقانچىلىق ئىدارىلىرى بىلەن تۇتاشتۇرۇلدى. شىنجاڭ مۇھىت ئىدارىسى ئىدارىسى سۈنئىي ھەمراھ خەۋەرلىشىش تورى ئارقىلىق دۆلەت مۇھىت ئىدارىسى باش ئىدارىسى بىلەن ئۇچۇر يەتكۈزۈش مەخسۇس يولىنى ئېچىپ، ئىچكى قىسىمدا كومپيۇتېر تورى قوللىنىش سۇپىسى ۋە مۇھىت ئىدارىسى ئۇنىۋېرسال تور بېكىتى قۇرۇپ، ئىچكى قىسىمدا ئۇچۇر يەتكۈزۈش ۋە توردا ئىش بېجىرىشنى دەسلەپكى قەدەمدە ئىشقا ئاشۇردى. ئاپتونوم رايوننىڭ ئەمگەك كاپالىتى سىستېمىسى 12 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە تار دائىرىلىك تور قۇردى، ئىجتىمائىي كاپالەت كومپيۇتېر ئۇچۇرىنى باشقۇرۇش تور سىستېمىسى ۋە ئالاقىدار سانلىق مەلۇمات ئامبىرى قۇرۇلۇپ ۋە يولغا قويۇلۇپ، ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسى، ئىشىزلىق سۇغۇرتىسى ۋە داۋالىنىش سۇغۇرتىسىنى كومپيۇتېر ئارقىلىق بىر گەۋدەلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلۇۋاتىدۇ.

ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر مەھسۇلاتلىرىنى سېتىش، تېخنىكىلىق قوللاش ۋە تېخنىكا مۇلازىمىتى گەۋدىلەندۈرۈلگەن ئۇچۇر مۇلازىمەتچىلىكى تەدرىجىي شەكىللەندى، كومپيۇتېر ئۇچۇر تورى سىستېمىسى ئاساس قىلىنغان سىستېما توپلاشتۇرۇش كەسپى، رادىئو - تېلېۋىزىيە توردا قىممەت ئاشۇرۇش مۇلازىمىتى، كومپيۇتېرنى قوللىنىش تېخنىكىسى بويىچە تەربىيەلەش، ئۇچۇر قۇرۇلۇشىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ۋە تەكشۈرۈش، ئۇچۇر قۇرۇلۇشى تۈرى تەتقىقاتى ۋە لايىھىلەش ئۇچۇر مۇلازىمەتچىلىكىنىڭ ئاساسىي ئېقىمىغا ئايلاندى.

جالل دېشىن

ئۇچۇر تېخنىكىسى بويىچە ئىختىساسلىقلار رىنى تەربىيەلەش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئۇچۇر جەھەتتە ئەسقاتىدىغان تېخنىكا بويىچە 11 قېتىم مەركەزلىك ئىمتىھان، 70 نەچچە ئادەم (قېتىم) تارقاق ئىمتىھان ئۆتۈشتۈرۈلدى، 47 مىڭ ئادەم تەربىيەلەندى ۋە ئۇلاردىن ئىمتىھان ئېلىندى. ئاز كەم 10 يىلدىن بۇيان 630 مىڭ ئادەم تەربىيەلەندى ۋە ئۇلاردىن ئىمتىھان ئېلىندى. جايلار ۋە ئورۇنلار 269 تەربىيەلەش نۇقتىسى قۇردى، تەربىيەلەنگەن ئوقۇتقۇچىسى 460 تىن ئاشتى، كومپيۇتېر تەخمىنەن 15 مىڭغا يەتتى، بۇلارغا ئاز كەم 100 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئۇچۇرلاشتۇرۇش ئىشخانىسى شىنجاڭ دۆلەت باج ئىدارىسى، يەرلىك باج ئىدارىسى، نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى، سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى، تاشقى سودا نازارىتى قاتارلىق تارماقلار بىلەن بىرلىكتە يۇمشاق دېتال كارخانىلىرىنى يۇقىرى دەرىجىلىك باشقۇرۇش ۋە مالىيە خادىملىرى كۇرسى، شىنجاڭ ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ ئەسلى نەشرلىك يۇمشاق دېتالنى قوللىنىش بىلىملىرى كۇرسى، كومپيۇتېر ئۇچۇر سىستېمىسى بويىچە ئۇنىۋېرسال سىم ئورۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى باشقۇرغۇچىلار ۋە تېخنىكا خادىملىرى كۇرسى، شىنجاڭ تۈر دېرىكتورلىرى كۇرسى، ئېلېكترونلۇق سودا ئىشلىرى كۇرسى قاتارلىق كۇرسلارنى ئېچىپ، 450 نەچچە ئادەمنى تەربىيەلەندى.

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئۇچۇرلاشتۇرۇش ئىشخانىسى يىللىق مەملىكەتلىك كومپيۇتېر يۇمشاق دېتال كەسپى سالاھىيەت ۋە سەۋىيە ئىمتىھانى خىزمىتىنى تاماملىدى، ئىمتىھانغا 1250 كىشى قاتناشتى، 208 كىشى ئىمتىھاندىن ئۆتتى. يىلى ئاخىرىغىچە 18 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم ئىمتىھانغا قاتناشتى.

جالل دېشىن

تۇرغۇزۇشقا يوللىدى، بۇ تۈرگە 51 مىليون 660 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ ئۇچۇرلاشتۇرۇش ئىشخانىسى توپلايدىغان مەبلەغ 16 مىليون 210 مىڭ يۈەن، قەرز پۇل 35 مىليون 450 مىڭ يۈەن، ھازىر 8 تۈر يولغا قويۇلدى. يىلى ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندا دۆلەتنىڭ ھەمسەلمانە پىلانى تۈرىدىن 250 مىليون يولغا قويۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە كومپيۇتېر ئارقىلىق تىزگىلەش تۈرى 95، كومپيۇتېر ئارقىلىق لايىھىلەش (CAD) تۈرى 33، كارخانا ئۇچۇرىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى تۈرى 60، تور ئارقىلىق خەۋەرلىشىش تۈرى 35، كومپيۇتېر ئارقىلىق توپلاشتۇرۇپ ياساش سىستېمىسى تۈرى (CIMS) تۈرى ۋە ERP تۈرى 12، باشقا تۈر 15، بۇلارغا 1 مىليارد 200 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئاپتونوم رايوننىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرى، پەن-تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش فوندى، «ئۇچقۇن» پىلانى قاتارلىقلار ئارقىلىق، 100 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تۈرىگە ياردەم قىلىندى.

جالل دېشىن

يۇمشاق دېتال كەسپى ۋە ئۇچۇر مۇلازىمەتچىلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئىسپات ئامبۇ ئۇچۇر كەسپى شىركىتى، شىنجاڭ ئامبۇ ئۇچۇر كەسپى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تېننى» رەقەملىك پەن - تېخنىكا مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «جىنتەيلىك» يۇمشاق دېتال پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «شىنجاڭ» ئۇچۇر تېخنىكىسى چەكلىك شىركىتى قاتارلىق يۇمشاق دېتال كارخانىلىرى بارلىققا كەلدى، ئۇلار خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە يۇمشاق دېتال مەھسۇلاتلىرىنى كەشىپ قىلدى.

يۇمشاق دېتال كارخانىلىرى ۋە يۇمشاق دېتال مەھسۇلاتلىرىنى ئېتىراپ قىلىش خىزمىتى ئوڭۇشلۇق قانات يايدۇرۇلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 7 يۇمشاق دېتال كارخانىسى ئېتىراپ قىلىندى، يىلى ئاخىرىغىچە 36 كارخانا ئېتىراپ قىلىندى. يېڭىدىن 14 يۇمشاق دېتال تىزىمىغا ئېلىنىپ ئېتىراپ قىلىندى، يىلى ئاخىرىغىچە 68 يۇمشاق دېتال تىزىمىغا ئېلىنىپ ئېتىراپ قىلىندى. 54 كارخانىنىڭ ئۇچۇر قۇرۇلۇشى سىستېمىسىنى توپلاشتۇرۇپ كەشىپ قىلىدىغان ئورۇنلۇق سالاھىيەت دەرىجىسىنى ئېتىراپ قىلىش خىزمىتى ئىشلەندى، 195 كارخانا يىللىق تەكشۈرۈلدى. يىلى ئاخىرىغىچە 195 كارخانا سالاھىيەت دەرىجە گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە A دەرىجىلىك ئورۇن 11، B دەرىجىلىك ئورۇن 55، C دەرىجىلىك ئورۇن 79، ۋاقىتلىق ئورۇن 23، رۇخسەت قىلىنغان ئورۇن 27.

غاز سانلىق مىللەت تىل - يېزىق ئۇچۇر تېخنىكىسىنى كەشىپ قىلىش ۋە قوللىنىش

شىنجاڭ كۆپ مىللەتلىك رايون، غاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى ئومۇمىي نوپۇسنىڭ %60 دىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ. 20 - ئەسىرنىڭ 80 - يىللىرىدىن باشلاپ، غاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ تىل - يېزىقىنى ئۇچۇرلاشتۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسى شىنجاڭنىڭ ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدىكى مۇھىم مەزمۇن قىلىنىپ كەلدى. ئۇ مەلۇم دائىرە ۋە تېخنىكا قاتلىمى جەھەتتە كەشىپ قىلىندى ۋە قوللىنىلدى ھەمدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 80 - يىللاردا تۈزۈلگەن ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە يېزىقنىڭ دۆلەتلىك ئۆلچىسى شىنجاڭدا غاز سانلىق مىللەت يېزىقىنى كومپيۇتېر ئۇچۇرى ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسىنى كەشىپ قىلىش ۋە قوللىنىشتا مۇھىم رول ئوينىدى. 2003 - يىلى شىنجاڭدا «Linux ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە مەشغۇلات سىستېمىسى ۋە ئۇنى كەسىپلەشتۈرۈش» ۋە «شىنجاڭ غاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكى ئۇچۇرلارنى بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش تەتقىقاتى» قاتارلىق تۈرلەر باشلاندى. بۇ تۈرلەر تاماملانغاندىن كېيىن، كود بىرلىككە كەلمەسلىك، سىستېمىلار ئارا قوبۇل قىلىنمىسىلىق مەسىلىسى تۈپتىن ھەل قىلىنىپ، يۇمشاق دېتال كەشىپ قىلىش سەۋىيىسى تۆۋەن بولۇش، تەكرار كەشىپ قىلىنىپ قېلىش قاتارلىق قالاق ئەھۋاللار ئۆزگەرتىلىپ، شىنجاڭنىڭ غاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكى ئۇچۇرلارنى بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسىنى كەشىپ قىلىش ۋە قوللىنىش سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى.

جالغ دېھشەن

پوچتا

شىنجاڭ پوچتىسىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتىسىنىڭ كەسپىي كىرىمى 760 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.8 ئاشتى؛ چىقىم 153 مىليون يۈەن بولۇپ، 15 مىليون يۈەن ئازابىدى؛ ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 60 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، %11.4 ئاشتى. جۇڭگو پوچتىسى بويىچە مەخسۇس ئېلان يوللاشتا ئاپتونوم رايون بويىچە تورلىشىش ئىشقا ئاشتى، 18 مىليون 650 مىڭ نۇسخا ئېلان تارقىتىلدى؛ «ئاسىيا كىنىدىكى مۇنارى - ئۈرۈمچى» قاتارلىق ھەقلىق پوچتا

ماركىسىدىن 2 مىليون 40 مىڭ دانە تارقىتىلدى؛ كارخانا ئالتۇن كارتىسى، ئىسىم كارتىسىدىن 5 مىليون 820 مىڭ تاپشۇرۇۋېلىندى؛ تېز يەتكۈزۈلدىغان پوسۇلكىدىن 480 مىڭ كۆپەيتىلىپ، كىرىم نىسبىتى 7 پىرسەنت پوچتىسى ئاشۇرۇلدى؛ شۇ جايدىكى تېلېگرافى تىجارەت ئورۇنلىرى بىلەن ئومۇميۈزلۈك ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىلىپ، 32 بىرلەشمە تىجارەت زالى، 256 تېلېگرافى تېلېفونخانىسى ۋە 4 تېلېگرافى ھەق تاپشۇرۇش مۇپسى قۇرۇلدى؛ 8 سۇغۇرتا شىركىتى بىلەن ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىلىپ، 20 خىل سۇغۇرتا ۋاكالەتەن بېجىرىلدى؛ ئاۋىئاتسىيە ئارقىلىق مال تاپشۇرۇۋېلىش، مال يوللاش ۋە تەقسىم قىلىش، يەتكۈزۈش، ئايروپىلان بېلىتىنى ۋاكالەتەن سېتىش قاتارلىق كەسىپلەر يولغا قويۇلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتىسى ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئۈرۈمچى ۋە كورلا مەركىزىي ئىدارىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش مەشغۇلاتى ۋە پوچتا ترانسپورتىغا قوماندانلىق قىلىش ۋە ئۇنى باشقۇرۇش سىستېمىسى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، پوچتا يوللانمىلىرىنى ئىچكى قىسىمدا بىر تەرەپ قىلىشنى ئۇچۇرلاشتۇرۇش، تورلاشتۇرۇش مەشغۇلاتى دەسلەپكى قەدەمدە ئىشقا ئاشۇرۇلدى؛ كېزىت - ژۇرنال تارقىتىش ئىشنى كومپيۇتېردا بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى 5 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 42 تور - نۇقتىدا سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى پوچتا ماركىسى توپلاش شىركەتلىرى ۋە 26 تور - نۇقتىدا پوچتا ھەققىگە دائىر تالون سىستېمىسىنىڭ يېڭى يۇمشاق دېتالنى قۇرۇشتۇرۇش خىزمىتى تاماملاندى؛ ئۈنۈملىك تور ۋە تار دائىرىلىك تور ئۈسكۈنىلىرىنىڭ سىغىمىنى كېڭەيتىش ۋە زاپاسلاشتۇرۇش ئىشى تاماملاندى؛ رايونلۇق بىر تەرەپ قىلىش مەركىزى بىلەن بانكا بىرلەشمە كارتىسى قۇرۇلۇشى دەسلەپكى تەكشۈرۈشتىن ئۆتۈپ، 24 سائەتلىك يېشىل كارتا مۇلازىمىتى يولغا قويۇلدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلېكترونلۇق پېرېۋوت تور - نۇقتىسىدىن 40 ى، تورلاشقان پوچتا پۇل ئاماننى تور - نۇقتىسىدىن 22 سى، POS ئاپپاراتىدىن 60 ى كۆپەيتىلدى. ئۈرۈمچى، كورلا 2 - دەرىجىلىك پوچتا رايونى مەركىزىي ئىدارىسىنىڭ پوچتا يوللانمىلىرىنى توپلاش، تارقىتىش ئىقتىدارى كۈچەيتىلىپ، 3 - دەرىجىلىك پوچتا رايونى مەركىزىي ئىدارىسىنىڭ چىقىرىش، بېجەتلىش - تارقىتىش ئىقتىدارى ئاجىزلاشتۇرۇلدى. ئۈرۈمچى پوچتا رايونى مەركىزىي ئىدارىسىنىڭ 2 - تۈگۈنىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، كورلا مەركىزىي ئىدارىسىنىڭ ھۈنەر - سەنئەت ئۈسكۈنىلىرىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى تاماملاندى.

بىر يىلدا 65 مىليون 900 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلدىغان 28 مىڭ 800 كۋادرات مېتىر ئۆي كۆپەيتىلدى، ئىشلەپچىقىرىشقا ئىشلىتىلدىغان 63 ئاپتوموبىل كۆپەيتىلدى ۋە يېتىلدى.

كالا يەن

يېڭى پوچتا كەسپى ئېچىلدى

2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتىسى يېڭى كەسپ ئېچىش سالمىقىنى ئاشۇردى. قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە گېزىت - ژۇرناللارنى توپ ۋە پارچە سېتىش مەركىزى قۇردى، پارچە سېتىش كىرىمى گېزىت - ژۇرنال كىرىمىنىڭ %65.25 نى ئىگىلىدى. ئىككى سائەتتە تېگىدىغان ئېلېكترونلۇق پۇل پېرىۋوت كەسپىنى، ۋاقتىدا تېگىدىغان ئېلېكترونلۇق پۇل پېرىۋوت كەسپىنى يولغا قويۇپ، ئېلېكترونلۇق پېرىۋوت كەسپىنىڭ تۇرنى كۆپەيتتى، ئىككى يۈرۈش «شىنجاڭغا سەپەر» ناملىق يۈرۈشلۈك ھەقىلىق كارتا (قار لەيلىسى ھەقىلىق كارتىسى) نى لايىھىلىدى، سۇغۇرتا كارتىسى، شەھەرنىڭ ئىقتىسادى تەرەققىيات ئەھۋالىنى ئەكىس ئەتتۈرىدىغان كارتا، يۈرۈشلۈك ۋە خاسلىققا ئىگە مەخسۇس تېمىدىكى نەپىس كارتىنى كەشىپ قىلدى، ساياھەت ئىشك بېلىتى كارتىسى كەسپىنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇردى، بۇنىڭ بىلەن تۈرلىرى بىرقەدەر تولۇق، ئۆزگىچە خەت - چەك كەسپى توپى شەكىللەندى.

كالا يەن

خەت - چەك كەسپى

2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتىسى ئورۇندىغان خەت - چەك كەسپى مىقدارى 59 مىليون 872 مىڭ دانە بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.1 ئازايدى؛ پوچتا ئارقىلىق ئېلان يەتكۈزۈش كەسپى مىقدارى 21 مىليون 291 مىڭ دانە بولۇپ، %11.9 تۆۋەنلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېلان پوچتا كارتىسى 4 مىليون 680 مىڭ دانە؛ ئىشلەنگەن كارخانا يېڭى يىل تەبرىك كارتىسى 3 مىليون 214 مىڭ دانە بولۇپ، %13.8 ئازايدى؛ مۇكاپاتلىق يېڭى يىلنى تەبرىكلەش پوچتا كارتىسى 3 مىليون 305 مىڭ دانىگە يېتىپ، %4.6 كۆپەيدى. كىرىم 53 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %0.46 ئاشتى.

كالا يەن

پوچتا خەۋەرلىشىش مۇلازىمىتىنىڭ سۈپىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتىسى قېلىپلاشقان مۇلازىمەت ئۈلگە كۆزنىكىدىن 125 نى ئاچتى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك پوچتا ئىدارىسى «ياخىزىچىلىك يولى» تارماق ئىدارىسى قاتارلىق 16 كولىكتىقىدا ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا قېلىپلاشتۇرۇپ

مۇلازىمەت قىلىشتىكى ئۈلگە كۆزىك دەپن نام بېرىلدى. 11 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ مۇلازىمەت مۇئەسسەسەلىرى ئۆزگەرتىلدى، مۇلازىمەت تور - نۇقتىسىدىن 157 سى كۆپەيتىلدى. پوچتىنىڭ تېز يەتكۈزۈشتىكى ئومۇمىي مۇلازىمەت سەۋىيىسى سەل ئۆستى، ئالاھىدە تېز پوچتا يوللانمىسىنى يەتكۈزۈش ئۈچۈرنىڭ قاپتاش نىسبىتى %90 تىن ئاشتى، ئابونتىلارنىڭ پوچتا مۇلازىمىتىدىن رازى بولۇش دەرىجىسى 2002 - يىلدىكى 84.5 نومۇردىن 86 نومۇرغا يەتتى.

كالا يەن

پوسۇلكا كەسپى

2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتىسى بويىچە پوسۇلكا كەسپى مىقدارى 1 مىليون 832 مىڭغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.69، پوسۇلكا كەسپى كىرىمى 57 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.17 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تېز يەتكۈزۈلگەن پوسۇلكا 482 مىڭ دانىگە يېتىپ، %37.32 نى ئىگىلەپ، پوسۇلكا كەسپى مىقدارىنىڭ %26.3 نى، كىرىم 16 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، پوسۇلكا كىرىمىنىڭ %29.2 نى ئىگىلىدى.

كالا يەن

تېز يەتكۈزۈش كەسپى

2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتىسىنىڭ تېز يەتكۈزۈش كەسپى مىقدارى 1 مىليون 988 مىڭ دانىگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.8، كىرىمى 55 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.33 ئاشتى. دۆلەت ئىچىدىكى شۇ شەھەرلەرنىڭ ئۆزىدە تېز يەتكۈزۈش نىسبىتى %61.7 ئاشتى.

كالا يەن

پوچتا پۇل ئاماننىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتا پۇل ئاماننىتىنىڭ يېڭىدىن كۆپەيگەن قالدۇقى 2 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە، جەمئىي ئامانەت پۇل 12 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ ئامانەت كەسپى كىرىمى 282 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.8 ئاشتى، كىرىمىنىڭ تۆھپە نىسبىتى %53.94 بولدى. بىر يىلدا دۆلەت ئىچىدە 5 مىليون 579 مىڭ 400 پوچتا پېرىۋوتى يوللاندى، 7 مىليارد 262 مىليون يۈەنلىك پېرىۋوت تاپشۇرۇۋېلىندى، كەسپى كىرىم 47 مىليون 82 مىڭ يۈەنگە يەتتى. خەلقئارا پېرىۋوت كەسپىدە خەرب بىلەن بىرلىشىشكە دائىر پېرىۋوت كەسپى تېز تەرەققىي قىلدى، 1850 پېرىۋوت تالونى تاپشۇرۇۋېلىندى ۋە يوللاندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت 2 مىليون 4000، خەلق پۇلى 2 مىليون 285 مىڭ يۈەن؛ ئادەتتىكى خەلقئارا پوچتا پېرىۋوت كەسپى

ئىچىدە سۇفۇرتىنى ۋاكالىتەن بېجىرىش كەسپى كىرىمى 2 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يەتتى. تېلېگراف كەسپىنى ۋاكالىتەن بېجىرىش كەسپى كىرىمى 20 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يەتتى، % 28.35 ئاشتى. قانناش بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى شۆبىسى، سودىگەر چاقىرىش بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى شۆبىسى بىلەن ھەمكارلىشىپ تور - نۇقتا، ATM، POS قاتارلىق بايلىقلاردىن ئورتاق بەھرىمەن بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

كالا يەن

پوچتا ماددىي ئەشيا ئوبوروتى كەسپى
2003 - يىلى شىنجاڭ جۇڭگو پوچتىسى ماددىي ئەشيا ئوبوروتى شىركىتىنىڭ ماددىي ئەشيا ئوبوروتى كەسپى كىرىمى 29 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن % 86.36 ئاشتى. پوچتا ماددىي ئەشيا ئوبوروتى ئادەتتىكى تارقاق مەھسۇلات ترانسپورتىدىن، يۇقىرى قوشۇلما قىممەتلىك «ئالىي، خىل، ئېسىل» ۋە داڭلىق مەھسۇلاتلار ترانسپورتىغا كېڭەيدى، بىر تۈركۈم خېلى يۇقىرى قوشۇلما قىممەتكە ۋە پوچتا ئالاھىدىلىكىگە ئىگە ماددىي ئەشيا ئوبوروتى، ئۈچۈر ئوبوروتى ۋە مەبلەغ ئوبوروت قىلىش بىر گەۋدەلىك «ئۈچ ئوبوروتى بىرلەشتۈرۈش» كەسپى دەسلەپكى قەدەمدە يولغا قويۇلدى.

كالا يەن

بېيجىڭدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگە يۈك - تاق مەخسۇس پويىزى قاتنىدى
2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 7 - كۈنى بېيجىڭدىن ئۈرۈمچىگە قاتنايدىغان 81207 - قېتىملىق تۇنجى يۈك - تاق مەخسۇس پويىزى توشۇغان 478 خالتا پوچتا يوللانمىسى ئۈرۈمچى شەھىرىگە يېتىپ كەلدى، بۇ بېيجىڭدىن ئۈرۈمچىگە يۈك - تاق مەخسۇس پويىزىنىڭ رەسمىي قاتنىغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ. بۇ يۈك - تاق مەخسۇس پويىزىغا پۈتۈن مۇساپىلىك ترانسپورت شەكلى قوللىنىلغان، ئۇ ئاساسەن بېيجىڭدىن ئۈرۈمچىگە ئەۋەتىلدىغان باسما بۇيۇمى ۋە ئادەتتىكى پوسۇلكلارنى توشۇيدۇ، كۈن ئارىلاپ بېيجىڭدىن يولغا چىقىدۇ، پۈتۈن مۇساپىگە 114 سائەت ۋاقىت كېتىدۇ، پويىز 1 - دەرىجىلىك پوچتا يولى بويىچە باشقۇرۇلدى.

كالا يەن

تېلېگراف

شىنجاڭ تېلېگراف كەسپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە تېلېگراف كەسپى مىقدارى

بويىچە 258 پېرېۋوت چېكى تاپشۇرۇۋېلىندى، 179 مىڭ دوللار پېرېۋوت قىلىندى. 2003 - يىلى تاپتونوم رايون بويىچە % 99 تىن ئارتۇق ناھىيە، شەھەردە قەرەلسىز پوچتا پۇل ئاماننىڭ خالىغان جايدا پۇل ئامانەت قويۇپ، خالىغان جايدا پۇل ئېلىش تۈرى يولغا قويۇلدى. ئېلېكترونلۇق پېرېۋوت نەقەشتۈرۈش بىرلەشمە تور - نۇقتىسى 562 گە يەتتى. ئاپتوماتىك پۇل ئېلىش ئاپپاراتى (ATM) 118 گە يەتتى، بانكا بىرلەشمە كارتىسى بەلگىسى بار پوچتا پېشىل كارتىسى 129 مىڭ 700 پارچىگە يەتتى. پوچتا پۇل ئاماننى بويىچە خالىغان جايدا پۇل ئامانەت قويۇپ، خالىغان جايدا ئېلىش سودا سوممىسى 4 مىليارد 572 مىليون يۈەنگە يەتتى، 931 مىڭ 800 قېتىم سودا قىلىندى.

كالا يەن

گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتا ئىدارىسى 8000 خىل گېزىت - ژۇرنال تارقىتتى، تارقىتىلغان گېزىت - ژۇرنال 320 مىليون نۇسخىغا يەتتى، گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش كەسپىدىن قىلىنغان كىرىم 89 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن % 2.32 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە گېزىت - ژۇرنالنى پارچە سېتىش كەسپىدىن قىلىنغان كىرىم 22 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى، % 7.5 ئاشتى. گېزىت - ژۇرنال يەتكۈزۈش مەركىزى ۋە تورىدىن 5 يېڭىدىن قۇرۇلۇپ، گېزىت - ژۇرنال يەتكۈزۈش سۈرئىتى تېزلىتىلدى، خېرىدارلىق گېزىت - ژۇرناللارنى سېتىش تېزلىتىلىپ، پارچە سېتىش كەسپىنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

كالا يەن

پوچتا ماركىسى توپلاش كەسپى
2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتا ئىدارىسىنىڭ پوچتا ماركىسى توپلاش كەسپى مىقدارى 31 مىليون 124 مىڭ دانىگە، پوچتا ماركىسى توپلاش بۇيۇمى 1 مىليون 27 مىڭغا يەتتى، كىرىم 91 مىليون 870 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 7.67 تۆۋەنلىدى.

كالا يەن

ۋاكالىتەنلىك كەسپى

2003 - يىلى شىنجاڭ پوچتا ئىدارىسى ۋاكالىتەن يىغقان ھەر خىل سۇغۇرتا ھەققى 69 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن % 15.6 ئاشتى؛ ياشانغانلار كۆتۈرۈش پۇلىنى ۋاكالىتەن تارقىتىش ۋە باشقا ھەر خىل ۋاكالىتەن يىغىش، ۋاكالىتەن بېرىش كەسپى كىرىمى مۇقىم ئاشتى. ھەر خىل ۋاكالىتەن باشقۇرۇش تۈرىدىكى كەسپلەردىن قىلىنغان كىرىم 21 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ

كۆپەيدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ ئىنتېرنېت تورىدا ئوردا قىسقان ئابونتتىن 160 مىڭ كۆپەيىپ، ئومۇمىي ئابونت 608 مىڭغا يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن %35.7 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە كەڭ بەلۋاغ كەسپى ئابونتتىن 8800 ي كۆپەيىپ، ئومۇمىي سانى 876 مىڭغا يەتتى.

يېڭى كەسپ ئاپتونوم رايون تېلېگرافى كەسپى كىرىمىنىڭ يېڭى ئېشىش نۇقتىسى بولۇپ قالدى. يېڭىدىن كۆپەيگەن كۆچمە خەۋەرلىشىش قىسقا ئۇچۇر كەسپى مىقدارى 772 مىليون 220 مىڭ بولۇپ، بۇنىڭ بىلەن ئومۇمىي قىسقا ئۇچۇر 1 مىليارد 147 مىليون 900 مىڭغا يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن %206 كۆپەيدى. شەھەر تېلېفونى سىمسىز ئايلانما يول ئابونتتىن يېڭىدىن كۆپەيگەن مۇقىم تېلېفون ئابونتتىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى يەنىمۇ ئۆسۈپ، %45.8 كە يەتتى. كەڭ بەلۋاغ كەسپى ئابونتتى ئېسىغا 6700 دىن كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ADSL ئابونتتى ئومۇمىي كەڭ بەلۋاغ ئابونتتىنىڭ %84.6 نى ئىگىلىدى. بۇنىڭدىن باشقا شىنجاڭ تېلېگرافى يولغا قويغان «ئالاقە بوشلۇقى»، «IP يېڭى سىن يولى»، «جىياچى e»، شىنجاڭ كۆچمە خەۋەرلىشىش يولغا قويغان «ھېسسىيات بەلۋاغى»، «e فا ئەگىشىپ ھەرىكەت قىلىش»، جۇڭگو بىرلەشمە خەۋەرلىشىش شىنجاڭ شۆبىسى ئوتتۇرىغا قويغان «گۆھەر سىن يولى»، «چەكسىز بىرلەشمە خەۋەرلىشىش» قاتارلىق يېڭى كەسپلەر تېلېگرافى يېڭى كەسپ ساھەسىدىكى يورۇق نۇقتىغا ئايلاندى. 2003 - يىلى 1 - ئايدا جۇڭگو تور ئالاقىسى شىنجاڭ خەۋەرلىشىش شىركىتى قۇرۇلدى، 6 - ئاينىڭ 25 - كۈنى شىنجاڭ سۈنئىي ھەمراھ ئالاقە شىركىتى قۇرۇلدى. شۇنىڭ بىلەن شىنجاڭدا ئاساس تېلېگرافى تىجارەت ئورنىدىن 6 مى، 9 چاقىرغۇ ئىستانسىسى، 15 مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان تېلېگرافى تورى ئورنى، SP12 ئورنى، CP77 ئورنى، ICP 234 ئورنى، 6 چاقىرغۇ مەركىزى، 7 ئۇچۇر ئىستانسىسى بار بولدى.

يىل ئاخىرىغىچە شىنجاڭ تېلېگرافى كەسپى كىرىمىنىڭ بازار ئىگىلىش نىسبىتىدە يېڭى ئۆزگىرىش بولدى. شىنجاڭ تېلېگرافى كەسپى كىرىمىنىڭ سالىقى 2002 - يىلىدىكى %53 تىن %47.1 كە چۈشتى، شىنجاڭ كۆچمە خەۋەرلىشىشنىڭ %31 تىن %31.6 كە، شىنجاڭ بىرلەشمە خەۋەرلىشىش شۆبە شىركىتىنىڭ %15 تىن %17.7 كە، شىنجاڭ تۆمۈرىيول ئالاقە شىركىتى ۋە باشقا شىركەتلەرنىڭ %1 تىن %3.48 كە ئۆزلىدى.

شىنجاڭ تېلېگرافى ساھەسى تەرەققىيات جەريانىدا دۇچ كەلگەن مەسىلىلەر: (1) شەھەر بىلەن يېزا ئوتتۇرىسىدىكى مۇلازىمەت پەرقى يەنىلا خېلى زور، يېزا خەۋەرلىشىشى

10 مىليارد 730 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.1، تېلېگرافى كەسپىنىڭ قوشۇلما قىسمىنى 3 مىليارد 920 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %25.6 ئاشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە تېلېگرافى كەسپى كىرىمى 6 مىليارد 740 مىليون يۈەنگە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە تېلېگرافى كەسپى كىرىمىنىڭ %1.46 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.3 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە كۆچمە خەۋەرلىشىش تورىدىن قىلىنغان كىرىم 3 مىليارد 176 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %26.5 ئېشىپ، تېلېگرافى كەسپى كىرىمىنىڭ %47.1 نى ئىگىلىدى؛ يەرلىك مۇقىم تېلېفون تورىدىن قىلىنغان كىرىم 2 مىليارد 148 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.8 ئېشىپ، %31.9 نى ئىگىلىدى؛ ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون تورىدىن قىلىنغان كىرىم 1 مىليارد 61 مىليون يۈەن بولۇپ، %3 تۆۋەنلەپ، %15.7 نى ئىگىلىدى؛ سانلىق مەلۇمات خەۋەرلىشىش تورىدىن قىلىنغان كىرىم 311 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %48.1 ئېشىپ، %4.6 نى ئىگىلىدى؛ سىمسىز چاقىرىش تورىدىن قىلىنغان كىرىم 44 مىليون يۈەن بولۇپ، %42.9 تۆۋەنلەپ، %0.7 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تېلېفون ئابونتتى 8 مىليون 522 مىڭغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 2 مىليون 177 مىڭ كۆپەيدى.

مۇقىم تېلېفون كەسپى مۇقىم كېڭەيدى. 2003 - يىلى مۇقىم تېلېفون ئابونتتىدىن 935 مىڭ كۆپەيدى، بۇنىڭ بىلەن مۇقىم تېلېفون ئابونتتى 4 مىليون 310 مىڭغا يېتىپ، %27.7 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس تېلېگرافى تورى ئابونتتى 190 مىڭ، يېزا، كەنت تېلېفون ئابونتتىدىن 140 مىڭ كۆپەيدى، بۇنىڭ بىلەن ئومۇمىي تېلېفون 935 مىڭغا يېتىپ، %17.6 كۆپەيدى؛ شەھەر تېلېفونى ئابونتتىدىن 802 مىڭ كۆپەيدى، بۇنىڭ بىلەن ئومۇمىي تېلېفون 3 مىليون 185 مىڭغا يېتىپ، %33.7 كۆپەيدى. يېزا، كەنت تېلېفون ئابونتتى مۇقىم تېلېفون ئابونتتىنىڭ %22.7 نى، شەھەر تېلېفونى ئابونتتى %77.3 نى ئىگىلىدى.

كۆچمە خەۋەرلىشىش كەسپىنىڭ ئېشىش ۋەزىيىتى تەدرىجىي مۇقىملاشتى. 2003 - يىلى كۆچمە تېلېفون ئابونتتىدىن 1 مىليون 242 مىڭ كۆپەيدى، بۇنىڭ بىلەن ئومۇمىي ئابونتتى 4 مىليون 212 مىڭغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %41.8 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە GSM ئابونتتىدىن 897 مىڭ كۆپەيدى، ئۇنىڭ ئومۇمىي ئابونتتى 3 مىليون 722 مىڭغا يەتتى، CDMA ئابونتتىدىن 345 مىڭ كۆپەيدى، ئۇنىڭ ئومۇمىي سانى 490 مىڭغا يەتتى. سانلىق مەلۇمات كەسپى ئابونتتى داۋاملىق تېز

ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 300 نەچچە كىرا ئاپتوموبىلغا رادىئو ئورۇنلاشتۇرۇش رەسمىيىتى بېجىرىپ بەردى. رادىئو ئىستانسى كېنىشكىسىدىن 13 مىلك 84 نى تەكشۈرۈپ ئارقا ئارقىسى (قەرەلى توشۇپ ئالماشتۇرۇلغانلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە).

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭ بويىچە ھەر خىل سىمسىز رادىئو تارقىتىش ئۈسكۈنىسى 3 مىليون 500 مىڭغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %24.6 كۆپەيدى.

شىي نەن

ئىنتىرنېت تورى ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىن سىرتقا چىقىرىلغان كەڭ بەلۋاغ تورى M 4475 كە يەتتى.

جۇڭگو ئىنتىرنېت تورىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىغا دائىر ستاتىستىكىلىق مەلۇماتقا قارىغاندا، 2004 - يىلى 1 - ئايغىچە شىنجاڭدىكى تور ئابونتى 1 مىليون 178 مىڭغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 78 مىلك 500 ئابونت كۆپىيىپ، مەملىكەت بويىچە تور ئابونتىنىڭ %1.5 نى، ئاپتونوم رايون نوپۇسىنىڭ %6.2 نى ئىگىلىگەن. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئىنتىرنېت تورى ئابونتىدىن 160 مىڭ كۆپىيىپ، ئومۇمىي ئابونت 607 مىلك 600 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %35.7 كۆپەيگەن، بۇنىڭ ئىچىدە نومۇر بۇرۇپ تورغا چىقىدىغان ئابونت 520 مىلك، كەڭ بەلۋاغ ئارقىلىق تورغا چىقىدىغان ئابونت 87 مىلك 600 (شىنجاڭ تېلېگرافى %93.60 نى، شىنجاڭ تۆمۈريول خەۋەرلىشىش %6.39 نى، شىنجاڭ تور ئالاقىسى %0.01 نى ئىگىلەيدۇ)، كەڭ بەلۋاغ ئابونتى ئىچىدە ADSL كەسپى ئابونتىنىڭ نىسبىتى %84.6 نى ئىگىلىدى.

شىي نەن

شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى ھەققىدە

ئومۇمىي بايان

2003 - يىلى شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتىنىڭ مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3 مىليون 800 مىڭغا يەتتى (سىمسىز تېلېفون ۋە ئاممىۋى تېلېفونۇ شۇنىڭ ئىچىدە). ئاساسىي لىنىيىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 100 ئادەمگە 20 دىن توغرا كەلدى؛ 2003 - يىلى شۇ جاينىڭ ئۆز تېلېفون ئالاقىسى 11 مىليارد 300 مىليون قېتىمغا، سۆزلىشىش ۋاقتى 1 مىليارد 290 مىليون مىنۇتقا، دۆلەت ئىچىدىكى ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون ئالاقىسى 470 مىليون قېتىمغا، سۆزلىشىش ۋاقتى 1 مىليارد 869 مىليون مىنۇتقا يەتتى (17909، 17908 ئارقىلىق بېرىلگەنلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). 2003 - يىلى شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى تۇراقلىق

كۆرۈنەرلىك ئارقىدا، ئومۇملىشىش نىسبىتى بەك تۆۋەن. (2 يېڭى كەسپ ئېچىش ھازىرقى بازار شارائىتىدا بازارنىڭ تەمىنلىشى بازار ئېھتىياجىدىن زور بولۇۋاتىدۇ، ئابونتلار ۋە جەمئىيەتتىكى ھەر ساھەدىكىلىرىنىڭ ئېھتىياجىدىن ئالغاندا پەرق مەۋجۇت، قاراملىققا ئىگە مۇلازىمەت كەمچىل. (3 تېلېگرافى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش پەنلا ئاجىز.

شىي نەن

شىنجاڭدا تېلېفوننىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى غەربىي قىسىمىدىكى ئۆلكە - ئاپتونوم رايونلار بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە مۇقىم تېلېفون ئۇلانغان كەنت 6592 گە يەتتى، كۆچمە تېلېفون تورى 85 ناھىيە - شەھەرنى قاپلىدى، سانلىق مەلۇمات ئالاقە تورى پۈتكۈل ناھىيە - شەھەر، زور بىر قىسىم يېزا - بازار، تۈەن مەيدانلارنى قاپلىدى. مۇقىم تېلېفوننىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى ھەر 100 ئادەمگە 18 دىن توغرا كېلىشتىن 22.32 گە يېتىپ، مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 1.13 پىرسەنت پوڭىنى ئېشىپ، مەملىكەت بويىچە 12 - ئورۇندا، غەربىي قىسىمىدىكى 12 ئۆلكە - ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى. كۆچمە تېلېفوننىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى 100 ئادەمگە 15.6 دىن توغرا كېلىشتىن 21.88 گە يېتىپ، مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 0.86 پىرسەنت پوڭىنى ئېشىپ، مەملىكەت بويىچە 11 - ئورۇندا، غەربىي قىسىمىدىكى 12 ئۆلكە - ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى.

شىي نەن

سىمسىز رادىئو باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ سىمسىز رادىئو باشقۇرۇش ئىشخانىسى خەلق ئاۋىئاتسىيىسىدە مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان چاستوتىنى مەخسۇس تۈزەش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى، چاقۇرغۇ چاستوتىسىدىن 13 نى قايتۇرۇۋالدى، تارقىتىش ئاپپاراتىدىن 40 نەچچىنى چۆۋۈۋەتتى ۋە ئىشلىتىشتىن توختىتىۋەتتى، 150MHz چاستوتا بۆلىكىنىڭ ئېلېكتر ماگنىتلىق شارائىتىنى خېلى تەپسىلىي ئۆلچىدى. ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى سىمسىز رادىئو باشقۇرۇش تارماقلىرى رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىستانسا (رادىئو ئۈزۈلۈپ) لىرىنى تەكشۈرۈپ، قۇۋۋىتى يۇقىرى سىمسىز تېلېفونلارنى ئېنىقلاپ، خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ كاشىلىغا ئۇچرىماسلىقىغا كاپالەتلىك قىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 907 سۈنئىي ھەمراھ يەر يۈزى قوبۇللاش پونكىتى تىزىملىتىش رەسمىيىتىنى بېجىردى. كىرا ئاپتوموبىلى رادىئوسىنى باشقۇرۇشنى قېلىپلاشتۇرۇپ،

ئۇلانغان توك يولىدىكى توسالغۇنىڭ مەلۇم قىلىنىش نىسبىتى %4.45، ئىنتىرنېت تورىدىكى ۋاقىت گۈزىرىشى %98.06، يۈتۈپ كېتىش نىسبىتى %0.194 بولدى. شۇ لايىھە

شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتىنىڭ ئاساسلىق خەۋەرلىشىش ئىقتىدارى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە كوممۇناتورنىڭ ئومۇمىي سىغىمى 5 مىليون 375 مىڭ 300 توچكىغا، ئۇلانغان تورنىڭ ئومۇمىي سىغىمى 796 مىڭ 800 توچكىغا، 1 - دەرىجىلىك غول ئوپتىك كابېل 3670.36 كىلومېتىرغا، 2 - دەرىجىلىك غول ئوپتىك كابېل 6373.14 كىلومېتىرغا، يەرلىك توردىكى ئوپتىك كابېل 23 مىڭ 208.96 كىلومېتىرغا، غول لىنىيىدىكى رەقەملىك مىكرو دولقۇننىڭ ئۇزۇنلۇقى 3314.3 كىلومېتىرغا، يەرلىك توردىكى مىكرو دولقۇن پونكىتى 150 كە، سۈنئىي ھەمراھ يەر يۈزى پونكىتى 10 غا، VSAT (ناھايىتى كىچىك ئانتېننىلىق يەر يۈزى پونكىتى) كىچىك پونكىتى 435 كە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئېچىلغان ئۇزۇن يوللۇق تېلېفون توك يولى 18122×2M گە يەتتى. شۇ لايىھە

شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتىنىڭ يېڭى كەسپى

2003 - يىلى شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى «ئائىلە e»، تېلېگرافى قىممەت تولۇقلاش كارتىسى (بىر كارتا ئارقىلىق تولۇقلىنىدۇ)، كىچىك زېرەككە ئالدىن پۇل تاپشۇرۇش، مۇقىم تېلېفونغا ئالدىن پۇل تاپشۇرۇش، بىر نومۇر بىلەن كۆپ خىل تېلېفون ئىشلىتىش، ئۆچۈرلۈك ئاممىۋى تېلېفون، تېلېفون يۆتكەلسىمۇ نومۇر ئۆزگەرتەلمەسلىك، بىر ئائىلىدىكىلەر ئالاقىسى، ئەقلىي ئىقتىدارلىق ئاممىۋى تېلېفون قاتارلىق يېڭى كەسپلەرنى يولغا قويدى. سانلىق مەلۇمات خەۋەرلىشىش ساھەسىدە IP يېڭىچە سىن يولى كەسپى، ئىنتىرنېت بوشلۇق كەسپى، شىنجاڭ ئىنتىرنېت تورى سانلىق مەلۇمات مەركىزى ئاساسىي ئاپپارات ۋاكالىتەن باشقۇرۇش كەسپى (IDC)، يۇلتۇز ھەرىكىتى ئالاھىدە رايونى قاتارلىق يېڭى كەسپلەر يولغا قويۇلدى. شۇ لايىھە

شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى خېرىدارلار ئۈچۈن 10000 نومۇرلۇق مۇلازىمەت لىنىيىسىنى ئاچتى

2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 13 - كۈنى شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى مەبلەغ سېلىپ قۇرغان بىر تۇتاش نومۇر، بىر تۇتاش

مۈلۈككە 1 مىليارد 760 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى. جۇڭگو تېلېگرافى گۇرۇھى شىركىتى چۈشۈرگەن لەنجۇ - ئۈرۈمچى، شىنجاڭ - گېرمۇ - ئۈرۈمچى 1 - دەرىجىلىك غول لىنىيىسىدە دولقۇن ئايرىپ تەكرار پايدىلىنىش سىستېمىسىنىڭ سىغىمچانلىقىنى كېڭەيتىش، ئۆزگەرتىش قاتارلىق تاپانچ بەتكۈزۈش تورى قۇرۇلۇشى تاماملاندى؛ IP كەڭ بەلۋاغ تورى شەھەر تورىنىڭ سىغىمچانلىقىنى كېڭەيتىش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ۋە يەرلىك تورلاردىكى سىمىز تېلېفون تورىنى ياخشىلاش ۋە 36 ناھىيىلىك ئىدارىنى يېڭىدىن قۇرۇش قۇرۇلۇشى تاماملاندى. پۈتۈن تورنىڭ ئۈنۈمىنى پەسەلاندۈرۈش ۋە خەۋەرلىشىش ئىقتىدارى ۋە بىخەتەرلىكى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىلدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 1، 2 - دەرىجىلىك غول لىنىيە ئوپتىك كابېلنىڭ ئىشلىتىلىشى نىسبىتى %99.97 كە يەتتى، كاشلا نىسبىتى 0.0873 قېتىم بولدى.

شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتىنىڭ مەشغۇلاتىنى قوغداش كۆرسەتكۈچى

ئوپتىك كابېلنى قوغداش 2003 - يىلى شىنجاڭ تېلېگرافى ئوپتىك كابېلنىڭ 1 - دەرىجىلىك غول لىنىيىسى 2 قېتىم تولۇق توسۇلۇپ قالدى، توسۇلۇش ۋاقتى 263 مىنوت، ئوپتىك تالانىڭ ئىشلىتىشكە بولۇش نىسبىتى %99.984 بولدى؛ 2 - دەرىجىلىك ئوپتىك كابېل غول لىنىيىسى 3 قېتىم تولۇق توسۇلۇپ قالدى، توسۇلۇش ۋاقتى 421 مىنوت، ئوپتىك كابېلنىڭ راۋانلىق نىسبىتى %99.996 بولدى. يەرلىك توردىكى ئوپتىك كابېل بىر يىلدا 7 قېتىم تولۇق توسۇلۇپ قالدى، توسۇلۇش ۋاقتى 1574 مىنوت، راۋانلىق نىسبىتى %99.999 بولدى. 1 - دەرىجىلىك غول لىنىيىدىكى سۈنئىي ھەمراھ توك يولىنىڭ راۋانلىق نىسبىتى %99.94 بولدى؛ غول لىنىيىلىك مىكرو دولقۇن ئۈزۈلۈپ قالمايدى.

يەرلىك تور سىم يولى يەرلىك توردىكى شەھەر تېلېفونى سىم يولىنىڭ لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %86، ئابونتىلارنىڭ توسالغۇنى مەلۇم قىلىش نىسبىتى %1.28، 100 توچكىنىڭ توسۇلۇش ۋاقتى 400.4 مىنوت، ۋاقتىدا ئەسلىگە كەلتۈرۈش نىسبىتى %99.06 بولدى.

ئاسراش مۇلازىمىتى ئۈچتىن ئۈچقا ئۇلانغان توك يولىنىڭ ۋاقتىدا ئېچىلىش نىسبىتى %100، ئۈچتىن ئۈچقا ئۇلانغان توك يولىدىكى توسالغۇنىڭ ۋاقتىدا رېمونت قىلىنىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈلۈش نىسبىتى %100، ئۈچتىن ئۈچقا

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى سانلىق مەلۇمات ئۇلاش (DSLAM) ئۈسكۈنىسىنىڭ سىغىمىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى تاماملاندى. بۇ قۇرۇلۇشتا يېڭىدىن 110 مىڭ 544 تال ئۈچ ئېغىزى كېڭەيتىلدى، بۇنىڭ بىلەن ADSL ئاخىرقى ئۈچ ئېغىزى سانى 151.552 لىنىيىگە يەتتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك توردىكى سىمىز شەھەر تېلېفونى تورىنى ياخشىلاش ۋە 36 ناھىيىلىك ئىدارىنى يېڭىدىن قۇرۇش قۇرۇلۇشى تاماملاندى، بۇ قۇرۇلۇشقا 480 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ بىلەن يېڭىدىن كۆپەيگەن خەۋەرلىشىش ئىقتىدارى 803 مىڭ لىنىيىگە يەتتى. تۇرپان - كورلا ئوپتىك كابېل سىم يولى قۇرۇلۇشى تاماملاندى، بۇ قۇرۇلۇشقا 13 مىليون 520 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ قۇرۇلۇشتا 36 ئۆزەكلىك ئوپتىك كابېلدىن 420 كىلومېتىر (15 مىڭ 120 ئۆزەك كىلومېتىر) ياتقۇزۇلدى.

ئۈنۈملىك ھەق ھېسابلاش، راسچوت قىلىش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى تاماملاندى، بۇ قۇرۇلۇشقا 16 مىليون 940 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ سىستېمىدا مەملىكەت بويىچە بىرلىككە كەلگەن يۇمشاق دېتال نۇسخىسى قوللىنىلدى، بۇ سىستېما تور ئارىلىقىدىكى، تور ئىچىدىكى كەسپى راسچوت ئىقتىدارىنى ئۆستۈردى، تىجارەت ئورۇنلىرى ئارىسىدىكى راسچوت ۋە راسچوت تەھلىلىنى پايدىلىق ئاساس بىلەن تەمىنلىدى.

شۇ يىلى

شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى كەڭ بەلۋاغ

ئابونتىنى تور بېكىتى قۇردى

2003 - يىلىنىڭ بېشىدا شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى يېڭى يىپەك يولى كەڭ چاستوتىلىق تور بېكىتى (<http://vod.xj.cninfo.net>) دە ئىككى مۇۋەپپەقىيەت كىنو خانىسىنىڭ كەڭ بەلۋاغ مۇپسى VOD قوللىنىش سىستېمىسىنى كىرگۈزۈش بىلەن بىللە شىنجاڭ ئىنتېرنېت بوشلۇقى تور بېكىتى (<http://www.xj.chunawnet.com>) نى قۇرۇش خىزمىتىنى تاماملىدى ھەمدە مول تور مەزمۇنلىرىنى كىرگۈزدى. 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە يۇقىرىدىكى 2 تور بېكىتى جەمئىيەتكە يۈزلىنىپ، كىنو - تېلېۋىزىيە، مۇزىكا، تېلېۋىزىيە قانىلى، كۆڭۈل ئېچىش مەسلىھىتى، قىسقا ئۇچۇر، شىنجاڭ ساياھەتچىلىكى، يۇمشاق دېتالنى توردىن چۈشۈرۈش، يىراق مۇساپىلىك مائارىپ قاتارلىق مەھسۇلاتلار بىلەن تەمىنلىدى، تور مەزمۇنى ئۈزلۈكسىز بېيىتىلدى، ئەمەلىي قوللىنىلىشچانلىقى يەنىمۇ كۈچەيدى، تور بېكىتكە كىرىش نىسبىتى ئۈزلۈكسىز

كۆرۈنمە يۈز، بىر تۇتاش ئىقتىدار، بىر تۇتاش ئۆلچەمدىكى 10000 نومۇرلۇق ئۈنۈملىك مۇلازىمەت سۇپىسى رەسىمى ئىشقا سېلىندى. بۇ سۇپىدا 189، 180، 112، 170 قاتارلىق ئالاھىدە مۇلازىمەت نومۇرلىرى بىر گەۋدە قىلىنغان، ئادەم مەشغۇلاتى ۋە ئاپتوماتىك مۇلازىمەت بولغا قويۇلغان بولۇپ، ئاپتونوم رايوندىكى خېرىدارلارنى 24 سائەت مەسلىھەت مۇلازىمىتى، كەسپ قوبۇل قىلىش، كەسپتىن مەسلىھەت بېرىش، ئەرز قوبۇل قىلىش، توسالغۇنى مەلۇم قىلىش قاتارلىق خەۋەرلىشىش مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلەيدۇ. سۇپا مەشغۇلاتقا كىرىشكەن دەسلەپكى مەزگىلدە ئاپتونوم رايون مەركىزىدە 120 ئورۇن، باشقا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە 65 يىراق مۇساپىلىك كەسپ ئورنى تەمىن قىلىندى.

شۇ يىلى

شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتىنىڭ نۇقتىلىق

قۇرۇلۇشلىرىنىڭ ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو تېلېگرافىنىڭ تايانچ يەتكۈزۈش تورى لەنجۇ - ۋۇۋېي - ئۈرۈمچى 1 - دەرىجىلىك غول لىنىيىسىدىن دولقۇن ئايرىپ تەكرار پايدىلىنىش سىستېمىسىنىڭ سىغىمىنى كېڭەيتىش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى (شىنجاڭ بۆلىكى) تاماملاندى، بۇ قۇرۇلۇشقا 6 مىليون 650 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ قۇرۇلۇشتا لەنجۇ - ئۈرۈمچى ئارىلىقىدا يېڭىدىن بىر يۈرۈش $2.5G \times 32$ لىك دولقۇن ئايرىپ تەكرار پايدىلىنىش (WDM) سىستېمىسى بەرپا قىلىنغان، $2.5G/s$ يولىدىن 5 ى ئېچىلغان، بۇنىڭ ئىچىدە بىرى قوغداش يولى، يەنە بىرى زاپاس يول.

جۇڭگو تېلېگرافى تايانچ يەتكۈزۈش تورى لەنجۇ - شىنجاڭ گېرۇم - ئۈرۈمچى 1 - دەرىجىلىك غول لىنىيىسىدىن دولقۇن ئايرىپ تەكرار پايدىلىنىش سىستېمىسىنىڭ سىغىمىنى كېڭەيتىش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى (شىنجاڭ بۆلىكى) تاماملاندى، بۇ قۇرۇلۇشقا 6 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ قۇرۇلۇشنىڭ گېرۇم - ئۈرۈمچى ئارىلىقىدا يېڭىدىن بىر يۈرۈش $2.5G \times 32$ لىك WDM سىستېمىسى قۇرۇلدى، بۇ سىستېمىدا $2.5G/s$ يولىدىن 4 ى ئېچىلدى.

جۇڭگو تېلېگرافى تايانچ يەتكۈزۈش تورى لەنجۇ - ئۈرۈمچى ماس قەدەملىك يەتكۈزۈش تورى (SDH) سىستېما قۇرۇلۇشى (شىنجاڭ بۆلىكى) تاماملاندى، بۇ قۇرۇلۇشقا 1 مىليون 570 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ قۇرۇلۇشتا لەنجۇ - ئۈرۈمچى ئارىلىقىدا پايدىلىنىلىدىغان $2.5G \times 32$ لىك WDM سىستېمىسىدىن بىرى، SDH $(1 + 1) \times 2.5G/s$ سىستېمىسىدىن 3 ى قۇرۇلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە IP كەڭ بەلۋاغلىق شەھەر تورىنىڭ

يەتتى.

2003 - يىلى كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى پۈتكۈل تور قۇرۇلمىسىنى مۇۋاپىق تەكشۈپ ۋە ياخشىلاپ، تور بايلىقىدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ۋە تور سۈپىتىنى ئۆستۈردى. GPRS، PDP نى ئاكتىپلاشتۇرۇشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %87.83 تىن %96.67 كە، رەڭلىك ئۈچۈرنىڭ ئۆلچىمى نىسبىتى %85 تىن %90 كە، قىسقا ئۈچۈرنىڭ ئۆلچىمى نىسبىتى %91.91 تىن %97.91 كە، WAP كەسپىنىڭ ئۆلچىمى نىسبىتى %95 تىن %100 كە يەتتى. GPRS، WLAN 2 - قارارلىق سىغىم كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى يولغا قويۇلدى، نومۇر بۇرۇپ تورغا چىقىش بويىچە 17200 كەسپىنىڭ دەلىللەنگەن ئۆلچىمىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %90 تىن %100 كە، WLAN كەسپىنىڭ دەلىللەنگەن ئۆلچىمىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %82 تىن %100 كە يەتتى.

شىيەن

جۇڭگو بىرلەشمە خەۋەرلىشىش گۇرۇھى شىنجاڭ شۆبە شىركىتىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى 2003 - يىلى جۇڭگو كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى شىنجاڭ شۆبە شىركىتىنىڭ ئاساسلىق تىجارەت كەسپى كىرىمى 2002 - يىلىدىكىدىن %26.7، پايدىسى %42.7 ئاشتى. بىر يىلدا 670 مىڭ ئابونت ساپ كۆپىيىپ، ئومۇمىي ئابونت 1 مىليون 860 مىڭغا يەتتى.

2003 - يىلى بىرلەشمە خەۋەرلىشىش شىركىتى خەۋەرلىشىش بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 830 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى. شىركەتنىڭ كۆچمە خەۋەرلىشىش بويىچە يېڭىدىن كۆپەيگەن تور سىغىمى 1 مىليون 110 مىڭ توچكىغا، يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي سىغىمى 3 مىليون 320 مىڭ توچكىغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە C تورىدا يېڭىدىن كۆپەيگەن 510 مىڭ، سىغىمى 1 مىليون 430 مىڭ توچكا؛ G تورىنىڭ سىغىمى 600 مىڭ توچكا كۆپەيدى، بۇنىڭ بىلەن ئومۇمىي سىغىمى 1 مىليون 890 مىڭ توچكىغا يەتتى. بىر يىلدا IP كوممۇتاتورىنىڭ ئاخىرقى ئۈچ سانى E1 936 گە، IP تېلېفون تورىنىڭ كېڭەيتىلگەن سىغىمى E1 41 گە يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە كەڭ بەلۋاغلىق سىنلىق خەۋەرلىشىش تورى ئېچىلدى. يېڭىدىن كۆپەيگەن يەرلىك يەتكۈزۈش تورىدىكى ئوپتىك كابىلىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 3700 كىلومېتىردىن ئاشتى، غۇلجا - كورلا 705 كىلومېتىرلىق ئوپتىك كابىل قۇرۇلۇشى پۈتتى. يېڭىدىن 382 كىلومېتىر شەھەر تۇرۇبا لىنىيىسى كۆپەيدى، بۇنىڭ بىلەن تۇرۇبا لىنىيىسى 977 كىلومېتىرغا يەتتى.

ئۆزلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە شاخىھى «شېڭدا» شىركىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ «رىۋايەت» تۈسىدىكى ئوبۇنلارنى كىرگۈزدى ھەمدە دۆلەت ئىچىدە تونۇلغان شاھىمات، قارتا تۈرىدىكى ئوبۇن تور بېكىتى - جۇڭگو تور ئوبۇنى مەركىزى بىلەن ھەمكارلىشىپ شىنجاڭدا شۆبە بېكەت قۇرۇپ، شىنجاڭ ئوبۇن تور بېكىتىنىڭ مەزمۇنى ۋە ئىقتىدارىنى ئاشۇردى. شۇ يىلى

شىنجاڭ تېلېگراف شىركىتى سىستېمىسىدىكى دىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخىسلەر 2003 - يىلى شىخەنزە شەھەرلىك تېلېگراف شۆبە شىركىتى مەملىكەتلىك ئۈچۈر كەسپى سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ، قەشقەر ۋىلايەتلىك تېلېگراف شۆبە شىركىتى مارالبېشى ناھىيىلىك تېلېگراف ئوقۇتقۇچى شىركىتىدىن ئەمەت ھاجى، ئىلى ئوبلاستلىق تېلېگراف شۆبە شىركىتىدىن ۋاڭ لى مەملىكەتلىك ئۈچۈر كەسپى سىستېمىسىدىكى ئىلغار شەخىس بولۇپ باھالاندى. ئىلى ئوبلاستلىق تېلېگراف شۆبە شىركىتى «جەنۇبىي ئازادلىق يولى» تىجارەت زالى شۇ ئار باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەرىپىدىن «1 - ماي مەدەنىي ئۆلگە ئورۇن» بولۇپ باھالاندى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف شۆبە شىركىتى «غالبىيەت يولى» شۆبە ئىدارىسى، تۇرپان تېلېگراف سودا ماركىتى، قاراماي شەھەرلىك تېلېگراف شۆبە شىركىتى تىجارەت زالى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك تېلېگراف شۆبە شىركىتى ئارال تېلېگراف ئىدارىسىنىڭ تىجارەت زالى مەملىكەتلىك ياشلار مەدەنىي ئورنى بولۇپ باھالاندى.

شۇ يىلى

شىنجاڭ كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى نىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو كۆچمە خەۋەرلىشىش گۇرۇھىنىڭ شىنجاڭ شىركىتى ھەرخىل قۇرۇلۇشلارغا 1 مىليارد 147 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى. كىرىمى %16 ئاشتى. دۆلەتكە 140 مىليون يۈەن ھەرخىل باج تاپشۇردى؛ بىر يىلدا 550 مىڭ ئابونت ساپ كۆپەيدى، ئومۇمىي ئابونت سانى 2 مىليون 330 مىڭغا، تىجارەت تور - نۇقتىسى 612 گە يەتتى. 2003 - يىلى پۈتۈن تورنىڭ كوممۇتاتور سىغىمى 2 مىليون 908 مىڭغا يەتتى. 2 - غول يەتكۈزۈش تورى ئاساسەن پۈتۈپ 14 ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە شىخەنزە شەھەرگە تۇتاشتۇرۇلدى، ئوپتىك كابىلىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 5113 كىلومېتىرغا يېتىپ، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭ قوغداش ئايلاسا يولى شەكىللەندى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە 14 شەھەر تورى بەرپا قىلىندى، 15 يەرلىك يەتكۈزۈش تورى بەرپا قىلىندى، ئوپتىك كابىلىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 8525 كىلومېتىرغا

2003 - يىلى شىركەتنىڭ ئاساسىي ئوردا يەتكۈزۈش لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 113 مىليون كىلومېتىرغا يەتتى. شىيەن نەن

تۆمۈريول خەۋەرلىشىش گۈرۈھى شىنجاڭ شۆبە شىركىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلى تۆمۈريول خەۋەرلىشىش گۈرۈھى شىنجاڭ شىركىتىنىڭ خەۋەرلىشىش جەھەتتىكى ئاساسىي تىجارەت كىرىمى 2002 - يىلىدىكىدىن %19.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېلېگراف بازىرى كىرىمى ئومۇمىي كىرىمنىڭ %64 نى ئىگىلەپ، %101 ئاشتى؛ تۆمۈريول راسچوت كىرىمى %36 نى ئىگىلىدى. توردىكى ئاۋاز كەسپى كىرىمى %70.9، ئاممىۋى تېلېفون كىرىمى %536، ئىنتېرنېت كەسپى كىرىمى %346، شىركەتتىكى كەسپكارلارنىڭ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى %37.9 ئاشتى.

2003 - يىلى تۆمۈريول خەۋەرلىشىش گۈرۈھى شىنجاڭ شىركىتى كەڭ بەلۋاغلىق سانلىق مەلۇمات كەسپى، ئاممىۋى تېلېفون زەنجىرىسىمان دۇكىنى، سانلىق خەۋەرلىشىش كەسپى، 17991 چاقىرغۇچىنى تىزىملاش كەسپى، قېلىپلاشقان كارتا تۈرىدىكى ماركىتىڭ قاتارلىقلارنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇردى، تور ئويىنى، VOD كەسپى، ناخشا تەلەپ قىلىش كارتىسى، ئۇچۇر سۈرۈشتۈرۈش، بىر نومۇر ئارقىلىق ھەرغىل تېلېفون ئىشلىتىش قاتارلىق يېڭى كەسپلەرنى كېڭەيتتى. بىر يىلدا ADSL ئابونتىدىن 5422 سى كۆپەيدى، ئاممىۋى تېلېفون زەنجىرىسىمان دۇكىنى 1400 گە يەتتى.

2003 - يىلى تۆمۈريول خەۋەرلىشىش شىركىتى 1000 كىلومېتىر يەرلىك تور ئوپتىك كابېل لىنىيىسى بەرپا قىلىپ، لەنجۇ - شىنجاڭ لىنىيىسى، جەنۇبىي شىنجاڭ لىنىيىسىدىكى ئەسلىدىكى M622 سىستېمىسىنىڭ دەرىجىسىنى G2.5 غا ئۆستۈردى؛ شەھەر تورى قۇرۇلۇشى جەھەتتە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى تۈرۈپا لىنىيىسى قۇرۇلۇشىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ئابونتىلار تورغا كىرىش جەھەتتىكى سەزگۈرلۈكنى ۋە تېزلىكىنى گەۋدەلەندۈرۈپ، بىرپۈتۈن ئۆلىنىش ئىقتىدارىنى ئاشۇردى. تورنىڭ قاپلاش سەۋىيىسىنى زور ھەجىمدە ئۆستۈردى؛ ئىنتېرنېت تورى، سانلىق خەۋەرلىشىش، ئەقلىي ئىقتىدارلىق تور كەسپىگە سالدىغان مەبلەغنى تېخىمۇ كۆپەيتىپ ئىشلىتىشكە باشلىدى، ھەق ھېسابلاش سىستېمىسىنىڭ 2، 3 - قارارلىق تېخنىكا دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش - ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنى تاماملاپ، سانلىق خەۋەرلىشىشنىڭ سىغىمىنى كېڭەيتىش ئۆلچىمىنى ئاۋارلىشىش تەلپىگە يەتكۈزدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە تۆمۈريول خەۋەرلىشىش گۈرۈھى شىنجاڭ شىركىتى ئاساسىي يەتكۈزۈش، كەسپىي كۆتۈرۈش ۋە باشقۇرۇش ئاساسىدىن ئىبارەت 3 ئاساسىي تورنىڭ ئاپتونوم رايون دائىرىسىدىكى ئومۇمىي ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىنى تاماملىدى، بۇنىڭ بىلەن ئۆلكە دەرىجىلىك غول لىنىيىدىكى ئوپتىك كابېلنىڭ ئۇزۇنلۇقى 6400 كىلومېتىرغا، خەۋەرلىشىش تۈرۈپىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 2250 تۆشۈك كىلومېتىرغا يەتتى، تۆمۈريول خەۋەرلىشىشنىڭ تور ئارقىلىق يەتكۈزۈش ئىقتىدارى كۈچىيىپ، جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭغا تۇتاشقان، شىنجاڭدىكى ئاساسلىق ئىقتىسادىي رايونلارنى قاپلىغان ئۆلكە دەرىجىلىك غول لىنىيە ئارقىلىق يەتكۈزۈش تورى شەكىللەندى.

تۆمۈريول خەۋەرلىشىش شىركىتى جۇڭگو تور ئارقىلىق خەۋەرلىشىش گۈرۈھى شىنجاڭ خەۋەرلىشىش شىركىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو تور ئارقىلىق خەۋەرلىشىش گۈرۈھىنىڭ شىنجاڭ شىركىتى يەرلىك تور، ئۇزۇن يوللۇق تور، ئۆلىنىدىغان تور قاتارلىق قۇرۇلۇش تۈرىدىن 205 نى تۈر قىلىپ تەستىقلىدى، بۇ تۈرلەرگە 300 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ 589.68 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا تۈرۈپا ياتقۇزى، تۆشۈك ئۇزۇنلۇقىنى 1282 كىلومېتىرغا يەتكۈزدى؛ ئاپتونوم رايوندىكى شۆبە شىركەتلەرنىڭ ئابونتىنى 61 مىڭ 88 گە يەتتى، سانلىق مەلۇمات نۇقتىسىدىن 37 مىڭ 100 ى، ئاۋازلىق خەۋەرلىشىش نۇقتىسىدىن 61 مىڭ 88 ى قۇرۇلدى؛ گۈرۈھ شىركەت تەقسىملىپ بەرگەن تالا ئۆزۈكتەن پايدىلىنىلىپ ئۈرۈمچى - غۇلجا غول لىنىيىسىدىكى زىچ دولقۇننى بۆلۈپ تەكرار پايدىلىنىش سىستېمىسى، ئۈرۈمچى - تۇرپان SDH يەتكۈزۈش سىستېمىسىنى بەرپا قىلدى؛ باشقا تىجارەت ئورۇنلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ جەنۇبىي شىنجاڭ، شەرقىي شىنجاڭدىكى غول لىنىيىدە يەتكۈزۈش مەسلىسىنى ھەل قىلدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئەقلىي ئىقتىدارلىق تور، ئۇزۇن يوللۇق ئۈنۈپرسال ئىدارە ۋە 12 ۋىلايەتلىك، شەھەرلىك ئۈنۈپرسال ئىدارە، بۆلەك ئىدارە قۇرۇش ئىشنى تاماملاپ، باشقا تىجارەت ئورۇنلىرىنىڭ يەرلىك تورى بىلەن بىرلىشىشى ئاساسەن ئىشقا ئاشۇردى؛ مەملىكەتلىك IP تورى، ATM تايانچ تورى شىنجاڭغىچە ئۇزارتىلدى، 11 ۋىلايەت، شەھەرلىك IP شەھەر تورى ئارقا - ئارقىدىن پۈتتى، مەملىكەتلىك ATM تايانچ تورىنىڭ ئۈرۈمچىدىكى ئۆلىنىش نۇقتىسىنى ئاخىرقى تەكشۈرۈش ۋە مەملىكەتلىك IP تايانچ تورىنىڭ ئۈرۈمچى، كورلىدىكى ئۆلىنىش نۇقتىلىرىنى دەسلەپكى تەكشۈرۈش تاماملاندى، ئاپتونوم رايون بويىچە كەسپى ئاساس تورى بەرپا قىلىندى.

شىيەن نەن

شەھەر - يېزا قۇرۇلۇشى

شەھەر قۇرۇلۇشى

شەھەر قۇرۇلۇشىدا تۇراقلىق مۈلۈككە

مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەرنىڭ شەھەر مەمۇرىيىتى جامائەت مۇئەسسەسىلىرى قۇرۇلۇشىدا تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 5 مىليارد 925 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1 مىليارد 815 مىليون 460 مىڭ يۈەن ئاشتى. سېلىنغان مەبلەغنى كەسىپلەر بويىچە ئايرىغاندا: شەھەرنى سۇ بىلەن تەمىنلەشكە 421 مىليون 660 مىڭ يۈەن، شەھەردىكى ئامسۇ قاتناش ئىشلىرىغا 150 مىليون 720 مىڭ يۈەن، شەھەرنى مەركەزلەشتۈرۈپ ئىستىشقا 856 مىليون 980 مىڭ يۈەن، شەھەرنى يېقىلغۇ گاز بىلەن تەمىنلەشكە 714 مىليون 910 مىڭ يۈەن، شەھەرنىڭ يول - كۆۋرۈك قۇرۇلۇشىغا 2 مىليارد 334 مىليون 820 مىڭ يۈەن، شەھەرلەردە يۇندا چىقىرىۋېتىشكە 422 مىليون 360 مىڭ يۈەن، شەھەرلەردە كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈشكە 11 مىليون 60 مىڭ يۈەن، شەھەرلەرنى باغۋارلاناشتۇرۇش - كۆكەرتىشكە 350 مىليون 300 مىڭ يۈەن، شەھەر مۇھىت تازىلىقىغا 246 مىليون 980 مىڭ يۈەن، باشقا ئىشلارغا 415 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئەمەلىيەتتە ئەمەلىيلەشكەن مەبلەغ 5 مىليارد 413 مىليون 100 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئەمەلىيلەشكەن مەبلەغ ئورۇندالغان خىزمەت مىقدارىنىڭ %91.1 نى ئىگىلىدى. شۇ يىلى 3 مىليارد 134 مىليون 500 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۈلۈك كۆپەيدى.

شۇي يۇڭجۈن

شەھەرلەرنى سۇ بىلەن تەمىنلەش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەرنى كۈنلۈك تۇرۇبا سۈيى بىلەن تەمىنلەش ئىقتىدارى يېڭىدىن 181 مىڭ كۇب مېتىر ئاشتى، يېڭىدىن كۆپەيگەن سۇ تۇرۇبا يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 169.43 كىلومېتىرغا يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەرلەرنىڭ ئۈنۋېرسال سۇ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى كۈنگە 3 مىليون 507 مىڭ كۇب مېتىرغا، سۇ بىلەن تەمىنلەش تۇرۇبا

يولىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 3670.19 كىلومېتىرغا، يىللىق سۇ بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 766 مىليون 850 مىڭ كۇب مېتىرغا، تۇرۇبا سۈيى ئىشلىتىدىغان ئادەم 4 مىليون 778 مىڭ 700 گە، تۇرۇبا سۈيىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %94.11 كە يەتتى، تۇرۇبا ئىشلىتىلىدىغان سۇ ئوتتۇرىچە كۈنگە 171.04 لىتىردىن توغرا كەلدى. 66 ناھىيە بازىرىنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەشتىكى ئۈنۋېرسال ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى كۈنگە 610 مىڭ 800 كۇب مېتىرغا، سۇ بىلەن تەمىنلەش تۇرۇبا يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 2964 كىلومېتىرغا يەتتى. يىللىق سۇ بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 91 مىليون 570 مىڭ كۇب مېتىرغا، تۇرۇبا سۈيى ئىشلىتىدىغان ئادەم 1 مىليون 795 مىڭ 100 گە، تۇرۇبا سۈيى ئىشلىتىشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %87.83 كە يەتتى. تۇرۇبا ئىشلىتىلىدىغان سۇ ئوتتۇرىچە كۈنگە 103.14 لىتىردىن توغرا كەلدى.

شۇي يۇڭجۈن

شەھەرلەرنى مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەرنىڭ پار بىلەن مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش ئىقتىدارى سائىتىگە 120 توننا، ئىسسىق سۇ بىلەن ئىسسىتىش ئىقتىدارى 614 مېگاۋات ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەرلەرنىڭ پار بىلەن ئىسسىتىش ئىقتىدارى سائىتىگە 1396 توننىغا، ئىسسىق سۇ بىلەن ئىسسىتىش ئىقتىدارى 8951 مېگاۋاتقا يەتتى. يىللىق ئىسسىتىش مىقدارى پارنىڭ 8 مىليون 560 مىڭ جوئۇلغا، ئىسسىق سۇنىڭ 86 مىليون جوئۇلغا يەتتى. مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش كۆلىمى 89 مىليون 385 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆي 67 مىليون 145 مىڭ 300 كۋادرات مېتىر. 59 ناھىيە بازىرىدا مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش يولغا قويۇلۇپ، پار بىلەن ساھەلىك ئىسسىتىش ئىقتىدارى 50 توننىغا، ئىسسىق سۇ بىلەن ئىسسىتىش ئىقتىدارى 2142 مېگاۋاتقا يەتتى، يىللىق پار بىلەن ئىسسىتىش مىقدارى 360 مىڭ جوئۇلغا، ئىسسىق سۇ بىلەن ئىسسىتىش ئىقتىدارى 21 مىليون 110 مىڭ جوئۇلغا يەتتى. مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش كۆلىمى 14 مىليون 402 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆي 9 مىليون 220

مىلك 500 كۋادرات مېتىر.

شۇي يۇڭجۈن

شەھەرلەرنىڭ يېقىلغۇ گازى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەردە يېڭىدىن 484.9 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا تەبىئىي گاز تۇرۇپسى ياتقۇزۇلۇپ، تەبىئىي گاز تۇرۇبا يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1362.55 كىلومېتىرغا يەتتى. تەبىئىي گاز ساقلاش ئىقتىدارى 276 مىلك كۇب مېتىرغا، يىللىق تەبىئىي گاز بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 167 مىليون 337 مىلك 100 كۇب مېتىرغا، گاز ئىشلىتىدىغان ئادەم 1 مىليون 360 مىلك 400 گە يەتتى. سۈنئىي كۆمۈر گاز تۇرۇبا يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 61 كىلومېتىرغا، سۈنئىي كۆمۈر گاز ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى كۈنگە 6 مىليون 240 مىلك كۇب مېتىرغا، گاز ساقلاش ئىقتىدارى 90 مىلك كۇب مېتىرغا، يىللىق گاز بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 406 مىليون 500 مىلك كۇب مېتىرغا، گاز ئىشلىتىدىغان ئادەم 58 مىلك 600 گە يەتتى. سۇيۇقلاندۇرۇلغان نېفىت گازىنى ساقلاش ئىقتىدارى 13 مىلك 485 توننىغا، يىللىق گاز بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 171 مىلك 867 توننىغا، گاز ئىشلىتىدىغان ئادەم 2 مىليون 862 مىلك 400 گە، گاز ئىشلىتىشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %87.84 گە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە بازارلىرىنىڭ سۇيۇقلاندۇرۇلغان نېفىت گازىنى ساقلاش ئىقتىدارى 6556.21 توننىغا، يىللىق گاز بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 30 مىلك 669 توننىغا، گاز ئىشلىتىدىغان ئادەم 1 مىليون 136 مىلك 100 گە، گاز ئىشلىتىشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %62.75 گە يەتتى.

شۇي يۇڭجۈن

شەھەرلەرنىڭ ئاممىۋى قاتناش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەردە 631 كوچا ئاپتوبۇسى كۆپىيىپ، 6300 گە يېتىپ، ھەر 10 مىلك ئادەمگە 12.75 تىن كوچا ئاپتوبۇسى توغرا كەلدى. ترانسپورت تىجارەت لىنىيىسى تۈرىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 2283 كىلومېتىرغا، كوچا ئاپتوبۇسلىرىنىڭ يولۇچى توشۇش ئومۇمىي مىقدارى 838 مىليون 810 مىلك ئادەم (قېتىم) گە، شەھەرلەردىكى كىرا ئاپتوموبىلىسى (تاكسى) 23 مىلك 422 گە يەتتى. 56 ناھىيە بازىرىدا ئاممىۋى قاتناش كەسپى يولغا قويۇلۇپ، كوچا ئاپتوبۇسى 1264 كە يېتىپ، ھەر 10 مىلك ئادەمگە 4.6 دىن توغرا كەلدى، بىر يىلدا 37 مىليون 120 مىلك يولۇچى (قېتىم) توشۇلدى. 49 ناھىيە بازىرىدىكى كىرا ئاپتوموبىلىسى (تاكسى) 8902 گە يەتتى.

شۇي يۇڭجۈن

شەھەر يوللىرى ۋە كۆۋرۈكلەر

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەردە يېڭىدىن كېڭەيتىپ ياسالغان يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 257.09 كىلومېتىرغا، كېڭەيتىپ ياسالغان يول كۆلىمى 5 مىليون 293 مىلك 700 كۋادرات مېتىرغا، شەھەرلەردىكى يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 3481.99 كىلومېتىرغا، كۆلىمى 51 مىليون 248 مىلك كۋادرات مېتىرغا يەتتى. ئوتتۇرىچە 10.37 كۋادرات مېتىردىن يول توغرا كەلدى. پۇختا كۆۋرۈكتىن 8 ى كۆپىيىپ 288 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تۆتۈشمە كۆۋرۈك 21. ئورنىتىلغان يول چىرىسى 158 مىلك 580. ناھىيە بازىرىدىكى يوللارنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1705.93 كىلومېتىرغا، كۆلىمى 31 مىليون 413 مىلك كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، ئوتتۇرىچە 15.37 كۋادرات مېتىردىن يول توغرا كەلدى، كۆۋرۈك 345 كە، يول چىرىسى 65 مىلك 669 غا يەتتى.

شۇي يۇڭجۈن

شەھەرلەردە يۇندا چىقىرىۋېتىش ۋە كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەردە 96 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا يۇندا تۈزۈپسى ياتقۇزۇلدى، يۇندا تۈزۈبا يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 2460.52 كىلومېتىرغا، يۇندا تۈزۈبا يولىنىڭ زىچلىقى 4.36 كىلومېتىر/كۋادرات كىلومېتىرغا يەتتى. يۇندا بىر تەرەپ قىلىش زاۋۇتى 33 كە، كۈنگە يۇندا بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى 1 مىليون 228 مىلك 300 كۇب مېتىرغا، يىللىق يۇندا بىر تەرەپ قىلىش مىقدارى 243 مىليون 124 مىلك 800 كۇب مېتىرغا، يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىش نىسبىتى %57.05 كە يەتتى. كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش تۈسىمى 169.04 كىلومېتىرغا يەتتى. ناھىيە بازارلىرىدىكى يۇندا تۈزۈبا يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1087.91 كىلومېتىرغا، يۇندا تۈزۈبا يولىنىڭ زىچلىقى 2.9 كىلومېتىر/كۋادرات كىلومېتىرغا يەتتى. يۇندا بىر تەرەپ قىلىش زاۋۇتى 20 گە، يىللىق يۇندا بىر تەرەپ قىلىش مىقدارى 20 مىليون 429 مىلك 800 كۇب مېتىرغا، يۇندا بىر تەرەپ قىلىش نىسبىتى %41.52 كە يەتتى. كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش تۈسىمىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 219.69 كىلومېتىرغا يەتتى.

شۇي يۇڭجۈن

شەھەرلەرنى باغۋارلاشتۇرۇش - كۆكەر-

تىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر قىلىپ تەسىس

يەتتى. ئەمەلىيەتتە تازىلانغان كۆلەم 21 مىليون 100 مىڭ كۋادرات مېتىر بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ماشىنا بىلەن تازىلانغان كۆلەم 964 مىڭ كۋادرات مېتىر. بىر يىلدا 1 مىليون 961 مىڭ توننا تۇرمۇش ئەخلىتى، 121 مىڭ توننا گەندە توشۇلدى. ئاممىۋى ھاجەتخانا 944 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ بىلەن يۇيۇلدىغىنى 655.

شۇي يۇڭجۈن

2 تۈر «جۇڭگو ئولتۇراقلىشىش مۇھىتى ئۈلگە مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى

قۇرۇلۇش سىنىستىرىلىكى ئۇيۇشتۇرغان 2003 - يىللىق «جۇڭگو ئولتۇراقلىشىش مۇھىتى ئۈلگە مۇكاپاتى» نى باھالاش پائالىيىتىدە شىنجاڭدىن 2 تۈر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇلار: قاراماي شەھىرىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ۋە شەھەرنى كۆكتىرتىش قۇرۇلۇشى، كۈيتۈڭ شەھىرىنىڭ شەھەرنى كۆكتىرتىش قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت.

زو شۇشياڭ

مۇھىت تازىلىقى سىستېمىسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىلىرى

ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇھىت تازىلىقى سىستېمىسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىلىرىنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار چىقىرىپ، 20 كىشىگە ئاپتونوم رايون بويىچە مۇھىت تازىلىقى سىستېمىسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىسى دەپ نام بەردى. ئۇلار: جېڭ جىيەن (كۈيتۈڭ شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسىنىڭ شوپۇرى)، باقسقان (ئايال، قازاق، چاغاتوقاي ناھىيىلىك شەھەر مەمۇرىيىتى مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسىنىڭ تازىلىقچىسى)، زو بىڭخېڭ (ئايال، قابا ناھىيىسى شەھەر ئاسراش شىركىتىنىڭ تازىلىقچىسى)، نۇر (بورتالا شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسىنىڭ شوپۇرى)، شې يۇڭشېڭ (ماناس ناھىيىلىك مۇھىت تازىلىق باشقارمىسىنىڭ شوپۇرى)، ئەركىن توختىنىياز (لوپ ناھىيىلىك قۇرۇلۇش ئىدارىسى مۇھىت تازىلىق ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، مەھمەت قۇربان (مارالبېشى ناھىيىلىك باغۋاران - تازىلىق ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، ئابلىز قۇربان (يەكەن ناھىيىلىك مۇھىت تازىلىقى چوڭ ئەترىتىنىڭ تازىلىقچىسى)، يېڭ جىنلەن (ئايال، ئاتۇش شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى ئىدارىسى تازىلىقچىسى باشلىقى)، قىيۇم ئەمرۇللا (ئۈنسۇ ناھىيىلىك مۇھىت تازىلىقى ئەترىتىنىڭ ئىشچىسى)، لۇ جىيەنجى (ئاقسۇ شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسى ئاپتوموبىل ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، چىن لياڭسەي (كورلا شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى

قىلىنغان شەھەرلەرنىڭ پۈتكەن رايونلىرىنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش كۆلىمى 17 مىڭ 356.4 گېكتارغا، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %30.73 كە يەتتى؛ پۈتكەن رايونلارنىڭ باغۋاران - كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 15 مىڭ 268.6 گېكتارغا، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %27.03 كە يەتتى؛ ئاممىۋى كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 3124.57 گېكتارغا يېتىپ، ئوتتۇرىچە 7.8 كۋادرات مېتىردىن توغرا كەلدى. ناھىيە بازارلىرىنىڭ پۈتكەن رايونلىرىنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش كۆلىمى 9141.9 گېكتارغا، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %24.36 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1.49 پىرسەنت پوئېنتى ئۆرلىدى؛ پۈتكەن رايونلارنىڭ باغۋاران - كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 7322.6 گېكتارغا، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %19.51 كە يېتىپ، 1.66 پىرسەنت پوئېنتى ئۆرلىدى؛ ئاممىۋى كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 1487.88 گېكتارغا يېتىپ، ئوتتۇرىچە 7.28 كۋادرات مېتىردىن توغرا كەلدى.

شۇي يۇڭجۈن

شەھەر ئومۇمىي پىلانى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يېڭى بىر نۆۋەتلىك شەھەرلەرنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى تەستىقلاش خىزمىتىنىڭ مالىمىتى ئاشۇرۇلدى. چۆچەك، قەشقەر، فۇكاڭ، تۇرپان، خوتەندىن ئىبارەت 5 شەھەر ۋە بۇرچىن، كۆكتوقاي، بۇرۇلتوقاي، چىڭگىل، مارالبېشى، قەشقەر يېڭىشەھەر، يېڭىسار، مۇڭغۇلكۆرە، غۇلجا، ئۈنسۇ، كەلپىن، كېرىيە، قاراقاش، گۇما، چىرا، لوپنەن ئىبارەت 16 ناھىيە بازىرىنىڭ ئومۇمىي پىلانىنى ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلىدى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى 16 شەھەر ۋە 39 ناھىيە بازىرىنىڭ ئومۇمىي پىلانى گىوۋۇيۈەن ياكى ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق يولغا قويۇلدى.

زو شۇشياڭ

شەھەرلەرنىڭ مۇھىت تازىلىقى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەردىكى تۈرلۈك مۇھىت ئاسراش ماشىنىلىرى 882 گە يەتتى. ئەمەلىيەتتە 47 مىليون 904 مىڭ كۋادرات مېتىر يەر تازىلاپ تۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ماشىنا بىلەن تازىلانغان كۆلەم 9 مىليون 244 مىڭ كۋادرات مېتىر. بىر يىلدا 3 مىليون 340 مىڭ توننا تۇرمۇش ئەخلىتى، 84 مىڭ توننا گەندە توشۇلدى. ئاممىۋى ھاجەتخانا 2047 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ بىلەن يۇيۇلدىغان ھاجەتخانا 1393. ناھىيە بازارلىرىدىكى تۈرلۈك مۇھىت تازىلىق ماشىنىسى 343 كە

پىلاننى تۈزگەن كەنت 7177، بۇ ئومۇمىي كەنتنىڭ %32.35 نى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە (شەھەر) لەردە كەنت - بازار قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇدىغان 66 ئاپپارات تەسىس قىلىنىپ، 224 خادىم سەپلەندى؛ يېزا - بازار دەرىجىلىك كەنت - بازار قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇدىغان 466 ئاپپارات تەسىس قىلىنىپ، 1115 خادىم سەپلەندى. ئاپتونوم رايون بويىچە كەنت - بازار قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇدىغان خادىمدىن 2368 ى تەربىيەلەندى.

شياۋ چۈنجاڭ

كەنت - بازار قۇرۇلۇشىغا مەبلەغ سېلىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا كەنت - بازار قۇرۇلۇشىغا 3 مىليارد 400 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇشىغا سېلىنغانى 1 مىليارد 744 مىليون يۈەن، بۇ ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %51.29 نى ئىگىلىدى. ھەر كۆادرات مېتىرغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 275.95 يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ جامائەت قۇرۇلۇشىغا سېلىنغانى 652 مىليون يۈەن، بۇ ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %19.18 نى ئىگىلىدى، ھەر كۆادرات مېتىر يەرگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 487.65 يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 424 مىليون يۈەن بولۇپ، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %12.47 نى ئىگىلىدى. ھەر كۆادرات مېتىرغا 360.53 يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ جامائەت مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا سېلىنغانى 580 مىليون يۈەن، بۇ ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %17.06 نى ئىگىلىدى. جامائەت مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ ئىچىدە، تۇرۇبا سۈيى قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 200 مىليون يۈەن، يول قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 380 مىليون يۈەن.

شياۋ چۈنجاڭ

كەنت - بازارلارنىڭ ئۆي قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كەنت - بازارلاردىكى ئۆي سالغان ئائىلە 87 مىڭ 600 گە يېتىپ، كەنت - بازارلاردىكى ئومۇمىي ئائىلە سانىنىڭ %3.21 نى ئىگىلىدى. 6 مىليون 318 مىڭ 800 كۆادرات مېتىر تۇرالغۇ ئۆي پۈتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاشما قۇرۇلمىلىق ۋە خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق تۇرالغۇ ئۆيلەرنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 5 مىليون 431 مىڭ 300 كۆادرات مېتىر. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كەنت - بازارلاردىكى تۇرالغۇ ئۆيلەرنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 188 مىليون 473 مىڭ 700 كۆادرات مېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاشما قۇرۇلمىلىق ۋە خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق

باشقارمىسىنىڭ شوپۇرى)، توختى سېپىت (يەنجى ناھىيىلىك مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسىنىڭ رېمونتچىسى)، مەھەممەت ئەلى (قۇمۇل شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسىنىڭ توكچىسى)، فېنى (تۇرپان شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسىنىڭ شوپۇرى)، جۇ جېئەنشىن (ئۈرۈمچى شەھىرى يېڭىشەھەر رايونلۇق مۇھىت تازىلىقى ئەخەت توشۇش ئەترىتىنىڭ شوپۇرى)، ۋاللا شىن (ئۈرۈمچى شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى ماشىنىلىرىنى رېمونت قىلىش ئورنىنىڭ كەپشەرچىسى)، ليۇ ۋېي (ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئالاھىدە ئاپتوموبىللار ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، شۇلا (ئايال، موڭغۇل، قاراماي شەھىرى مايتاغ رايونلۇق زاۋۇت مۇھىتىنى كۆكەرتىش مەركىزىنىڭ ئىشچىسى)، چېن گويۇ (شىخەنزە شەھەرلىك مۇھىت تازىلىقى باشقارمىسى رېمونت زاۋۇتىنىڭ ئىسپىنا باشلىقى).

زو شۇشياڭ

كەنت - بازار قۇرۇلۇشى

كەنت - بازارلارنى پىلانلاش

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە ناھىيە بازىرىدىن باشقا شتاتلىق بازار 163، بازار 628، كەنت 22 مىڭ 187، بۇنىڭ ئىچىدە كەنت ئاھالە كومىتېتى (مەركىزىي كەنت) 9298، ئاپتونوم رايون بويىچە كەنت - بازارلاردا تۇرۇشلۇق ئائىلە 2 مىليون 727 مىڭ 300، ئومۇمىي نوپۇس 11 مىليون 667 مىڭ 500، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 10 مىليون 224 مىڭ 100، غەيرىي يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 1 مىليون 443 مىڭ 400، شتاتلىق بازارلاردا تۇرۇشلۇق ئائىلە 283 مىڭ 200، نوپۇسى 1 مىليون 57 مىڭ 700؛ بازارلاردا تۇرۇشلۇق ئائىلە 360 مىڭ 300، نوپۇس 1 مىليون 545 مىڭ 200؛ كەنتلەردە تۇرۇشلۇق ئائىلە 2 مىليون 83 مىڭ 800، نوپۇس 9 مىليون 64 مىڭ 600. ئاپتونوم رايون بويىچە كەنت - بازارلارنىڭ ھازىرقى ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 983 مىڭ گېكتار، بۇنىڭ ئىچىدە شتاتلىق بازارلارنىڭ ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 23 مىڭ 100 گېكتار، بازارلارنىڭ ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 58 مىڭ 700 گېكتار، كەنتلەرنىڭ ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 901 مىڭ 200 گېكتار. ئاپتونوم رايون بويىچە ئومۇمىي پىلان تۈزگەن شتاتلىق بازار 155، بۇ ئومۇمىي شتاتلىق بازارنىڭ %95.09 نى ئىگىلىدى، ئومۇمىي پىلان تۈزگەن بازار 384، بۇ ئومۇمىي بازارنىڭ %61.15 نى ئىگىلىدى؛ كەنت قۇرۇلۇش

كۆكۈلمەيدان توغرا كەلدى، مۇھىت تازىلىقى ماشىنىسى 46 گە، ئاممىۋى ھاجەتخانا 1320 گە يەتتى.

شياۋ چۈنجياڭ

ئۆي - زېمىن كەسىپى

ئۆي - زېمىن تەرەققىياتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا 9 مىليارد 850 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11 ئاشۇرۇلدى ۋە تارىختىكى ئەڭ يېڭى سەۋىيە يارىتىلدى. شەھەر - بازار تۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 11 مىليارد يۈەنگە يېتىپ، %10 ئاشتى. ئۆي قۇرۇلۇشىدا قۇرۇلۇش قىلىنغان كۆلەم 13 مىليون 574 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %11 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن ئىش باشلانغان كۆلەم 7 مىليون 742 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %26 ئاشتى؛ پۈتتۈرۈلگەن ئۆي كۆلىمى 6 مىليون 670 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %17 ئاشتى. سېتىلغان تاۋار ئۆي كۆلىمى 5 مىليون 160 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %22 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شەخەرگە سېتىلغان ئۆي 4 مىليون 897 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %23؛ ئەرزان، قۇلايلىق ئۆيىنىڭ سېتىلىش مىقدارى %25، ئىشخانا بىناسىنىڭ %72 ئاشتى.

زو شۇشياڭ

2 - دەرىجىلىك تۇرالغۇ ئۆي بازىرى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 2 - دەرىجىلىك تۇرالغۇ ئۆي بازىرلىرى بارغانسېرى ئاۋاتلاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - دەرىجىلىك بازارلارنىڭ سودا سوممىسى 3 مىليارد 167 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1.25 ھەسسە؛ سودىلاشقان ئۆي 65 مىڭ يۈرۈشكە يېتىپ، 1.5 ھەسسە؛ سودىلاشقان كۆلەم 4 مىليون 6700 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 1.31 ھەسسە ئاشتى.

زو شۇشياڭ

تۇرالغۇ رايونلارنىڭ ئۆي خوجىلىقىنى

باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 1407 مەھەللە (تۈر) نىڭ ئۆي خوجىلىقىنى باشقۇرۇش ھاۋالە قىلىندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %9 ئاشتى؛ ئۆي خوجىلىقى باشقۇرۇلغان ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 51 مىليون 680 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %28 ئاشتى. قۇرۇلۇش نازارىتى ئۆيۈشتۈرۈلگەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆي خوجىلىقىنى باشقۇرۇشتىكى

تۇرالغۇ ئۆي قۇرۇلۇش كۆلىمى 62 مىليون 749 مىڭ 600 كۋادرات مېتىر. تۇرالغۇ ئۆيلەرنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 16.15 كۋادرات مېتىر، ئىشلىتىلىش كۆلىمى 12.65 كۋادرات مېتىر، ئولتۇراقلىشىش كۆلىمى 10.47 كۋادرات مېتىر بولدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كەنت - بازارلاردا يېڭىدىن سېلىنغان جامائەت قۇرۇلۇش كۆلىمى 1 مىليون 336 مىڭ 800 كۋادرات مېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاشما قۇرۇلمىلىقى 837 مىڭ 700 كۋادرات مېتىر. جامائەت قۇرۇلۇش ئەمەلىي كۆلىمى 25 مىليون 979 مىڭ 500 كۋادرات مېتىر، بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاشما قۇرۇلمىلىقى 10 مىليون 49 مىڭ كۋادرات مېتىر. يېڭىدىن سېلىنغان ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى قۇرۇلۇش كۆلىمى 1 مىليون 178 مىڭ كۋادرات مېتىر، بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاشما قۇرۇلمىلىقى 489 مىڭ 500 كۋادرات مېتىر. ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى ئەمەلىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 14 مىليون 250 مىڭ 300 كۋادرات مېتىر، بۇنىڭ ئىچىدە ئارىلاشما قۇرۇلمىلىقى 4 مىليون 619 مىڭ كۋادرات مېتىر.

شياۋ چۈنجياڭ

كەنت - بازارلارنىڭ جامائەت مۇئەسسەسە

قۇرۇلۇشى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە 7477 كەنت - بازار تۇرۇبا سۈيىدىن بەھرىمەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە شاتالىق بازار 157، بازار 526، كەنت 6794. تۇرۇبا سۈيىدىن بەھرىمەن بولغان نوپۇس 7 مىليون 188 مىڭ 300، تۇرۇبا سۈيى ئىشلىتىشنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %61.61 كە يەتتى. توك تارتىلغان كەنت - بازار 14 مىڭ 34 كە يەتتى، شاتالىق بازارلارنىڭ ھەممىسىگە، %93.59 بازارغا، %59.9 كەنتكە توك تارتىلدى. كەنت - بازار يوللىرىنىڭ ئەمەلىي ئۇزۇنلۇقى 55 مىڭ 49 كىلومېتىر بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي دەرىجىلىك، 2 - ئالىي دەرىجىلىك يولنىڭ ئۇزۇنلۇقى 7526 كىلومېتىر. ئاپتونوم رايون بويىچە شاتالىق بازارلارنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش ئەمەلىي كۆلىمى 5505 گېكتارغا، باغۋارلىق كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 3186 گېكتارغا، ئاممىۋى كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 525 گېكتارغا يەتتى، ئوتتۇرىچە 4.96 كۋادرات مېتىردىن ئاممىۋى كۆكۈلمەيدان توغرا كەلدى، مۇھىت تازىلىقى ماشىنىسى 162 گە، ئاممىۋى ھاجەتخانا 960 قا يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە بازارلارنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش ئەمەلىي كۆلىمى 18 مىڭ 664 گېكتارغا، باغۋارلىق كۆكۈلمەيدان كۆلىمى 7237 گېكتارغا يەتتى، ئوتتۇرىچە 3.57 كۋادرات مېتىردىن ئاممىۋى

قىلىش، پەرقلىق مۇئامىلە قىلىش پىرىنسىپى بويىچە، تۇرالغۇ ئۆيىنى پۇللاشتۇرۇش تۈزۈمىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى مۇقىم ئىلگىرىلىدى. قاراماي شەھىرى، قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى ۋە قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسى سىتېمىدا تۇرالغۇ ئۆيىنى پۇللاشتۇرۇپ تەقسىم قىلىش تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى ھەممىدىن بۇرۇن يولغا قويۇلدى. قاراماي شەھىرى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە پۇللاشتۇرۇلغان تۇرالغۇ ئۆي تۈزۈمىگە مەبلەغىدىن 180 مىليون يۈەن تارقىتىلىپ، ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى شەھەر دەرىجىلىك مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ تۇرالغۇ ئۆيىنى پۇللاشتۇرۇپ تەقسىم قىلىش تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش لايىھىسى مۇزاكىرە قىلىنىۋاتىدۇ، ئاپتونوم رايوندىكى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ تۇرالغۇ ئۆيىنى پۇللاشتۇرۇپ تەقسىم قىلىش تۈزۈمى بويىچە ئېنىقلاش - ھېسابلاش خىزمىتى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى. ئىجارە ھەققى ئىسلاھاتىنىڭ قەدىسى تېزلىتىلدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر قىلىپ تەسىس قىلىنغان شەھەرلەردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئائىلىسىنىڭ ئايلىق ئىجارە چىقىمى ئەر - ئايال ھەر ئىككىسى ئىشلەيدىغان ئائىلىلەر ئايلىق ئوتتۇرىچە مائاشىنىڭ %4.85 نى ئىگىلىدى. تۇرالغۇ ئۆي پۇل مۇئامىلىسى يەنىمۇ راۋاجلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە سودا بانكىسى شەخىلەرگە 18 مىليارد 300 مىليون يۈەن تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلى تارقىتىپ، 2002 - يىلىغا سېلىشتۇرغاندا ساپ ئاشقان قەرز پۇل سوممىسى 2 مىليارد يۈەنگە يەتتى.

زو شۇشياڭ

ئۆي - زېمىن بازىرى تەرتىپىنى تۈزەش ۋە

قېلىپلاشتۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئۆي - زېمىن بازىرىنى تۈزەش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش خىزمىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلۇپ، باسقۇچلۇق نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. قۇرۇلۇش نازارىتى پىلان، مالىيە، يەر بايلىقى، سودا - سانائەت، ئىقتىساد - سودا، مەمۇرىي تەپتىش قاتارلىق ئورۇنلار بىلەن بىرلىشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆي - زېمىن بازارلىرىدا قانۇنلارنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى، ئۆي - زېمىن بازارلىرىدىكى قانۇن - نىزاملارغا خىلاپ قىلمىشلارنى قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا دائىر قانۇن - نىزاملارغا خىلاپ دېلودىن 69 نى تەكشۈرۈپ، 47 سىنى بىر تەرەپ قىلدى، دېلو ئاياغلاشتۇرۇلۇش نىسبىتى %68 كە يەتتى؛ ئۆي خوجىلىقىنى باشقۇرۇش جەھەتتە قانۇن - نىزاملارغا خىلاپ دېلودىن 20 نى

مۇنەۋۋەر تۇرالغۇ رايون (بىنا، سانائەت رايونى) تۈرىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش پائالىيىتىدە، ئىلى «ئەسىر باھىچى» قاتارلىق 35 مەھەلە (تۈر) ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆي خوجىلىقىنى باشقۇرۇشتىكى مۇنەۋۋەر تۈر بولۇپ باھالاندى. ئۈرۈمچى «شانلىق باھىچى»، «لىيۇشەن باھىچى» ۋە سانجى «ئەسىر باھىچى» قاتارلىقلارغا قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئۆلگە مەھەلە دەپ نام بەردى. مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئۆلگە مەھەلە بولغان قاراماي شەھىرى جەنۇبىي ئورمان مەھەللىسى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىت بازىسى تۇرالغۇ مەھەللىسى، كورلا شەھىرى تارىم نېفىتلىكى قوماندانلىق شتابى تۇرالغۇ مەھەللىسى، ئۈرۈمچى شەھىرى «شىخوڭ» يولى تېلېگرافى تۇرالغۇ مەھەللىسى قاتارلىق 4 مەھەلە قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكىنىڭ قايتا تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى.

زو شۇشياڭ

تۇرالغۇ ئۆي جامائەت فوندىنى باشقۇرۇش

ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدا تۇرالغۇ ئۆي جامائەت فوندىنى باشقۇرۇش مەركىزىدىن 14 ى، تارماق مەركىزىدىن 7 ى، باشقۇرۇش ئورنىدىن 79 ى قۇرۇلدى. قەشقەر، خوتەن ۋىلايەتلىرىدىن باشقا جايلاردا قۇرۇلمىسى تەكشۈرۈش خىزمىتى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى، مۈلۈكىنى ئېنىقلاش ۋە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك خىزمىتى پۈتۈنلەي تاماملاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە تۇرالغۇ ئۆي جامائەت فوندىنىڭ قاپلاش نىسبىتى %79.5 كە، توپلانغان قالدۇق سومما 8 مىليارد 987 مىليون يۈەنگە يەتتى، بىر يىلدا شەخىلەرگە تارقىتىلغان تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلى 1 مىليارد 557 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %48 ئاشتى؛ شەخىسىي تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلىنىڭ قالدۇقى 1 مىليارد 58 مىليون يۈەنگە يېتىپ، توپلانغان قالدۇق سوممىنىڭ %11.78 نى ئىگىلىدى، 66 مىڭ 400 ئائىلىلىك ئىشچى - خىزمەتچىنىڭ ئۆي سېتىۋېلىش ۋە سېلىشىغا ياردەم بېرىلدى. تۇرالغۇ ئۆي فوندى تۈرىدىن ئېلىنغان قەرز پۇل ۋە ئىگىلىۋېلىنغان، ئىشلىتىۋېلىنغان مەبلەغنى ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش خىزمىتىدە ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى، ئاپتونوم رايون بويىچە 56 مىليون 650 مىڭ يۈەن ئىگىلىۋېلىنغان، ئىشلىتىۋېلىنغان مەبلەغ يىغىۋېلىندى.

زو شۇشياڭ

شەھەر - بازارلاردىكى تۇرالغۇ ئۆي

تۈزۈمى ئىسلاھاتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا تۈرلەرگە ئايرىپ يېتەكچىلىك

19.5%؛ پۈتكەن قۇرۇلۇشنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 26 مىليارد 550 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.07، بىناكارلىق كەسپىنىڭ قۇشۇلما قىممىتى 6 مىليارد 716 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.6 ئاشتى. شۇ يىلى ئۆي قۇرۇلۇشى قىلىنغان كۆلەم 30 مىليون 710 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ يىلى يېتىدىن قۇرۇلۇش قىلىنغان كۆلەم 18 مىليون 910 مىڭ كۋادرات مېتىر. پۈتتۈرۈلگەن ئۆي كۆلىمى 16 مىليون 180 مىڭ كۋادرات مېتىر، بۇنىڭ ئىچىدە نۇرغۇن ئۆيىنىڭ كۆلىمى 8 مىليون 640 مىڭ كۋادرات مېتىر. يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 375 مىڭ 700 كەسىپكار ئىشلىدى، بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى بويىچە ھېسابلانغان ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى بىر ئادەمگە 94 مىڭ 225 يۈەندىن توغرا كەلدى، يىل ئاخىرىدىكى كەسىپكار 282 مىڭ 800 گە يەتتى. 2003 - يىلى بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ تىجارەت سوممىسى 38 مىليارد 398 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش راسچوت كىرىمى 34 مىليارد 95 مىليون يۈەن. پايدا سوممىسى 928 مىليون يۈەنگە يەتتى. زىيان تارتقان كارخانا 236 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 58 ى كۆپەيدى؛ زىيان تارتقان كارخانىلارنىڭ زىيان سوممىسى 237 مىليون 930 مىڭ يۈەن، كۆپەيگەن زىيان 164 مىليون 450 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كەينىگە سۆرەلگەن قۇرۇلۇش پۇلى 9 مىليارد 25 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە پۈتتۈرۈلگەن قۇرۇلۇشنىڭ كەينىگە سۆرەلگەن پۇلى 5 مىليارد 475 مىليون يۈەن.

زو شۇشياڭ

قۇرۇلۇش تۈرلىرىدە قانۇن ئىجراسىنى تەپتىش قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك قۇرۇلۇشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىللە، ئاپتونوم رايون بويىچە بىناكارلىق بازارلىرىنى ھەر تەرەپلىمە تۈزەپ، تەرتىپكە سېلىپ، قېلىپلاشتۇرۇپ، قۇرۇلۇش تۈرلىرىدە قانۇننىڭ ئىجراسىنى تەپتىش قىلىش خىزمىتىنى گەۋدىلىك تۇتۇپ، باسقۇچلۇق نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. قۇرۇلۇش نازارىتى مەمۇرىي تەپتىش نازارىتى بىلەن بىرلىكتە، ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلۇش تۈرلىرىدە قانۇننىڭ ئىجراسىنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈشنى قانات يايدۇرۇپ، قانۇن - نىزامغا خىلاپلىق قىلغان بىر تۈركۈم ئورۇنلارنى تەكشۈرۈپ چىقتى. 270 خىل قۇرۇلۇش تۈرىنى تەكشۈردى، سۈپەت - بىخەتەرلىك مەسىلىسى ساقلانغان ۋە قانۇن - نىزامغا خىلاپلىق قىلىنغان قۇرۇلۇشتىن 82 نى بايقىدى، بۇ

تەكشۈرۈپ، 14 نى بىر تەرەپ قىلدى، دېلو ئاياغلاشتۇرۇلۇش نىسبىتى %70 كە يەتتى؛ ئۆي - زېمىننى باھالاش، كۆچۈرۈش، ئۆلچەش قاتارلىق ۋاستىچىلىك ھالقىلىرىدىكى قانۇن - نىزاملارغا خىلاپ دېلودىن 28 نى تەكشۈرۈپ، 27 نى بىر تەرەپ قىلدى، دېلو ئاياغلاشتۇرۇلۇش نىسبىتى %96.4 كە يەتتى. ئۆي - زېمىن بازىرى ئىجازىتى تۈزۈمى چىقىتىلدى، ئۆي - زېمىن تەرەققىيات كارخانىسىدىن 57 مى قانۇق بويىچە رويخەتتىن ئۆچۈرۈۋېتىلدى، 22 مىنىڭ دەرىجىسى تۆۋەنلىتىلدى؛ مۇناسىۋەتتى ئۈزۈپ تۈزۈلۈشى ئۆزگەرتىلگەن 5 ئۆي - زېمىن باھالاش كارخانىسىنىڭ مالاھىمىتى بىكار قىلىندى. قۇرۇلۇش نازارىتى ئۆي - زېمىن ئەرزىيەت ئىشخانىسى تەسىس قىلىپ، ئەرز قىلىپ كەلگەن ئاممىدىن 1586 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى، پاش قىلىش ئەرزىدىن 176 پارچە قوبۇل قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە %94 ى ماسلاشتۇرۇلۇپ بىر تەرەپ قىلىندى.

زو شۇشياڭ

سانجى «ئەسىر باغچىسى» مەھەللىسى جۇڭگونىڭ 2003 - يىللىق بىناكارلىق پەن - تېخنىكىسى بويىچە 10 چوڭ مۇۋەپپەقىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تۇرالغۇ ئۆيلەرنى كەسىپلەشتۈرۈش خىزمىتى ياخشى باشلاندى. مەملىكەت بويىچە ماكانلاشتۇرۇش ئۈلگە قۇرۇلۇشلىرىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا، سانجى «ئەسىر باغچىسى» مەھەللىسىنىڭ باھالاش ئومۇمىي نەتىجىسى مەملىكەت بويىچە 1 - بولدى، تېجەشلىك مەھەللى بولۇش جەھەتتىمۇ مەملىكەت بويىچە 1 - بولدى. «ئەسىر باغچىسى» جۇڭگو ئۆي - زېمىن كەسىپىدىكى بىردىنبىر تۈر بولۇش سۈپىتى بىلەن، جۇڭگونىڭ 2003 - يىللىق قۇرۇلۇش پەن - تېخنىكىسى بويىچە 10 چوڭ مۇۋەپپەقىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

زو شۇشياڭ

بىناكارلىق

بىناكارلىق كارخانىلىرى تىجارىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ستاتىستىكىلاش دائىرىسىگە كىرگۈزۈلگەن دەرىجىسى بار 924 قۇرۇلۇش قىلىش كارخانىسىنىڭ بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليارد 450 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

تېگىشلىك ئۆي ۋە شەھەر مەمۇرىيىتى قۇرۇلۇش تۈرى 1706 گە يەتتى، خېرىدار چاقىرىلغان قۇرۇلۇش تۈرى 1647 بولۇپ، خېرىدار چاقىرىش نىسبىتى %96.54 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاشكارا خېرىدار چاقىرىلغان قۇرۇلۇش تۈرى 1073 كە، ئاشكارا خېرىدار چاقىرىش نىسبىتى %65.15 كە، تەكلىپ بويىچە خېرىدار چاقىرىلغان قۇرۇلۇش تۈرى 574 كە، تەكلىپ بويىچە خېرىدار چاقىرىش نىسبىتى %34.85 كە يەتتى.

شەكىللىك قۇرۇلۇش بازارلىرىنىڭ ھەرىكەت مېخانىزمى تېخىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلغان 15 شەكىللىك قۇرۇلۇش بازىرىنىڭ 13 ى خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار چىقىشىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى ۋە خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار چىقىشىنى ۋاكالىتەن باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىدىن تامامەن ئايرىلىپ چىقتى. كومپيۇتېر سىستېمىسىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، شىنجاڭ قۇرۇلۇش تۈرى بىلەن تۇتاشتۇرۇلۇپ، شەكىللىك قۇرۇلۇش بازارلىرى ۋە مۇلازىمەت ئىقتىدارى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى.

زو شۇشياڭ

قۇرۇلۇش سۈپىتىنى نازارەت قىلىش -

باشقۇرۇش

2003 - يىلى قۇرۇلۇش نازارىتى يېڭى ئۆلچەم، يېڭى قائىدىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، تاۋار بېتون ئىشلەپچىقىرىش، قۇرۇلۇش سۈپىتىنى تەكشۈرۈش ئاپپاراتى، قۇرۇلۇشنىڭ سىرتقى تېسى، ئىشىك - دېرىزىلىرىنىڭ ئورنىتىلىشى قاتارلىق ھەر خىل مەخسۇس تۈرلەر بويىچە تەكشۈرۈشنى ئۇيۇشتۇردى. 4 ، 5 - ئايلاردا قۇرۇلۇش نازارىتى سېلىنىۋاتقان قۇرۇلۇشلارنىڭ سۈپىتىنى مەخسۇس تۈرلەر بويىچە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللىدى، بۇ گۇرۇپپا 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 31 ناھىيە (شەھەر) دىكى سېلىنىۋاتقان قۇرۇلۇشلار ئۈستىدە بىر ئاي تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، 96 قۇرۇلۇش تۈرىنى تەكشۈردى، بۇلارنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 1 مىليون 552 مىڭ 500 كۋادرات مېتىر. سۈپەت ھادىسىسىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان يوشۇرۇن خەۋپتىن 10 نى بايقىدى، بۇنىڭ ئىچىدە سۈپەت مەسىلىسىنى تۈزەش ۋە ئۆزگەرتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش چۈشۈرۈلگىنى 3، شۇ يەردىكى سۈپەت نازارەتچىلىكى تارماقلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇلغىنى 7. يولغا قويۇلغان «سۈپەت ئېيى» پائالىيىتىدە قۇرۇلۇش نازارىتى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە، بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللىپ، قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى قۇرۇلۇش قىلىنىۋاتقان نىق مەيداندا بىنالارنىڭ ئورنىتىلىۋاتقان ياكى ئورنىتىلىش

تەكشۈرۈلگەن ئومۇمىي قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ %30.4 نى ئىگىلىدى، قۇرۇلۇش قىلىشتا قانۇن - نىزامغا خىلاپلىق قىلىش مەسىلىسى ساقلانغان 76 ئورۇننى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەنقىد قىلدى ۋە ئاشكارىلىدى. بۇ بىر يىلدا جايلار قۇرۇلۇۋاتقان 3124 قۇرۇلۇشنى تەكشۈردى، قانۇن - بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغان 481 قۇرۇلۇشنى بايقىدى، بۇ تەكشۈرۈلگەن ئومۇمىي قۇرۇلۇش سانىنىڭ %15.4 نى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە قانۇندا بەلگىلەنگەن تەرتىپنى ئىجرا قىلىنغان قۇرۇلۇش تۈرى 195، مەجبۇرىي ئۆلچەمگە خىلاپلىق قىلغان قۇرۇلۇش تۈرى 181، خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار چىقىش جەريانىدا قانۇن - بەلگىلىمىگە خىلاپ قىلىشلارنى سادىر قىلغان قۇرۇلۇش تۈرى 48. ھۆددىگەزلىكى قانۇنسىز ئۆتۈنۈپ بېرىلگەن ۋە قانۇنغا خىلاپ بۆلۈشۈپ ھۆددىلىنىۋالغان، گۇۋاھنامىسىز ياكى دەرىجە ئاتلاپ ئۈستىگە ئالغان قۇرۇلۇش تۈرى 57. ھەر دەرىجىلىك قۇرۇلۇشقا مەسئۇل مەمۇرىي تارماقلار قانۇن بويىچە مۇددەت بەلگىلەپ تۈزىتىشكە بۇيرىغان تۈر 361، ئىشنى توختىتىپ تۇرۇپ ئۆزگەرتىشكە بۇيرىغان تۈر 14، دېلو تۇرغۇزۇپ بىر تەرەپ قىلغان تۈر 108، بۇلارغا 5 مىليون 703 مىڭ 600 يۈەن جەرسانە قويۇلدى. جايلار ئومۇميۈزلۈك ھالدا پاش قىلىش تېلېفونىنى ئىشقا كىرىشتۈرۈپ، ئىجتىمائىي نازارەتچىلىك يوللىرىنى كېڭەيتتى. ئاممىنىڭ تۈرلۈك پاش قىلىش خېتىدىن 374 پارچە قوبۇل قىلىپ، 334 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. زو شۇشياڭ

شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش (گۇرۇھى)

چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ

ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى دۆلەت مۈلكىنىڭ قىسمىتىنى ساقلاپ ۋە ئاشۇرۇپ %105.5 كە يەتكۈزدى، تىجارەت قىممىتىنى 5 مىليارد 108 مىليون يۈەنگە، پايدىسىنى 124 مىليارد يۈەنگە يەتكۈزدى. يىل ئاخىرىغىچە كارخانىنىڭ ئومۇمىي مەبلەغى 6 مىليارد 642 مىليون يۈەنگە يەتتى، شۇ ئارقىلىق پارىكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ نەدەت بېرىشى بىلەن تەرەققىي قىلغان 30 چوڭ، كۈچلۈك كارخانىنىڭ ئىچىدە 6- ئورۇندا تۇردى. بۇ بىر يىلدا دۆلەتكە 142 مىليون يۈەن باج تاپشۇردى.

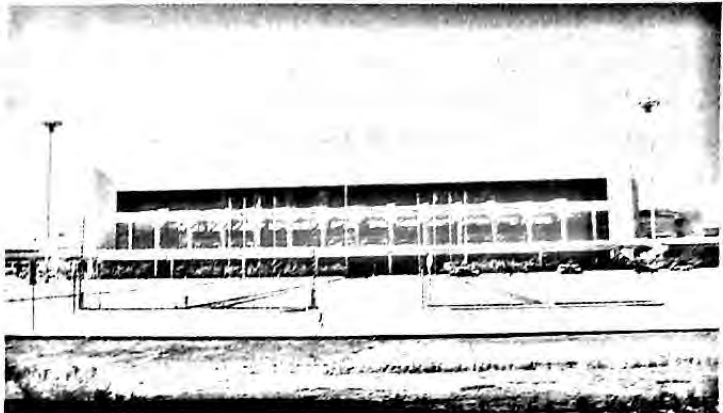
شۇ خەيرۇك

قۇرۇلۇشقا خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار

چىقىش ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە خېرىدار چاقىرىشقا

800 كۋادرات مېتىر كېلىدۇ، تەكشۈرۈشتە ئىش توختىتىشقا بۇيرۇلغان قۇرۇلۇش تۈرى 10، يوشۇرۇن خەۋپنى تۈگىتىش ئۆقتۈرۈشنامىسى تارقىتىلغىنى 22. كىشىلەر زىچ توپلىشىدىغان ئورۇنلارنىڭ ئوت مۇداپىئە بىخەتەرلىك بولسى، بىناكارلىق بىخەتەرلىكى مۇھاپىزەت بۇيۇملىرى، كران ماشىنىلىرىنىڭ قۇراشتۇرۇلۇش ۋە ئىشلىتىلىش، بىناكارلىق قۇرۇلۇشىدا ئېگىزدىن چۈشۈپ كېتىش ۋە غۇلاپ كېتىش ھادىسىلىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىش قاتارلىقلارنى مەخسۇس تۈزەپ، بىخەتەرلىككە تەھدىت سالىدىغان نۇرغۇن يوشۇرۇن خەۋپلەرنى تۈگەتتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 22 قېتىم 4 - دەرىجىلىك بىناكارلىق بىخەتەرلىك ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.5 ئازايدى، 24 ئادەم قازا قىلىپ، %20 ئازايدى.

شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى 1 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ئۈستىگە ئالغان ئۈرۈمچى خەلقئارا ئايرودرومىنىڭ يېڭى ئايرودروم بىناسى 2003 - يىللىق جۇڭگو بىناكارلىق قۇرۇلۇشى لۈپەن مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. سۈرەتنى شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى تەمىنلىگەن.

ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىي ئىش ئورنى بەرپا قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. 32 قۇرۇلۇش كارخانىسى قۇرۇلۇش قىلىۋاتقان 49 نەق مەيدان 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتىكى مەدەنىي قۇرۇلۇش ئورنى بولۇپ باھالاندى. بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش تەربىيىسى كۈچەيتىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە 35 قارار بىخەتەرلىك كۈرسى ئېچىلىپ، 6822 ئادەم تەربىيەلەندى، بىخەتەرلىك تەربىيىسى ئالغان ھەر خىل خادىملارنىڭ قاپلاش نىسبىتى %90 تىن يوقىرى بولۇپ، پۈتۈن قوشۇننىڭ بىخەتەرلىك ئېغى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. بىناكارلىق بويىچە كۈتۈلمىگەن زىيان - زەخمەت سۇغۇرتىمىنى بېجىرىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، 1301 تۈردە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۈچۈن كۈتۈلمىگەن زەخمەت سۇغۇرتىمى بېجىرىپ بېرىلدى، بۇ ئاپتونوم رايوندىكى قۇرۇلۇۋاتقان تۈرلەرنىڭ %35.5 نى ئىگىلىدى، 61 مىڭ 860 ئادەم سۇغۇرتىلاندى، 4 مىليون 240 مىڭ يۈەن سۇغۇرتا ھەققى يىغىۋېلىنىپ، 1 مىليون 815 مىڭ يۈەن تۆلەم بېرىلدى. زو شۇشياڭ

ئالدىدا تۇرغان ئىشك - دېرىزىلىرىنىڭ سۈپىتىنى ۋە ئورنىتىلىش، ئىشلىتىلىش ئەھۋالىنى مەخسۇس تۈرلەر بويىچە تەكشۈردى. 64 قۇرۇلۇش تۈرىنى، 58 قۇرۇلۇش قىلىش ئورنىنى، 49 ئىشك - دېرىزە ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسىنى، 30 نازارەت قىلىش ئورنىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈپ، تۈزەش - ئۆزگەرتىش ئۆقتۈرۈشنامىسىدىن 47 نۇسخا تارقاتتى. پۈتكەن قۇرۇلۇشنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىپ ئەنگە ئېلىش تۈزۈمىنى پائال يولغا قويدى. پۈتكەن قۇرۇلۇشنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىپ ئەنگە ئېلىش نىسبىتى %70 كە يەتتى. يېڭىدىن قۇرۇلۇۋاتقان قۇرۇلۇشنىڭ سۈپىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۆلچىمى ۋە ئۇنى قېلىپلاشتۇرۇش بويىچە كۇرس ئاچتى، قۇرۇلۇش نازارىتى تەربىيەلىگەن تايانچ تېخنىكا خادىمى 1700 دىن ئاشتى، ئاپتونوم رايون بويىچە تەربىيەلىگەن باشقۇرغۇچى ۋە كەسپىي تېخنىكا خادىمى 60 مىڭدىن ئاشتى.

خو لۇڭ
بىناكارلىق بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشىنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى قۇرۇلۇش نازارىتى بىناكارلىق بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشىغا بولغان نازارەتچىلىك ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈش ۋە مەخسۇس تۈرلەر بويىچە تۈزەش پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇردى. ھەر خىل شەكىلدىكى بىخەتەرلىك تەكشۈرۈشنى 8 قېتىم ئۇيۇشتۇرۇپ، قۇرۇلۇش قىلىۋاتقان 128 كارخانا، قۇرۇلۇش قىلىنىۋاتقان 390 نەق مەيداننى تەكشۈردى، بۇلارنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 4 مىليون 187 مىڭ

بىناكارلىق كەسپىدە ئەمگەك سۇغۇرتا فوندىنى بىر تۇتاش غەملەش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ بىناكارلىق كەسپىدە ئەمگەك سۇغۇرتا فوندىنى بىر تۇتاش غەملەيدىغان 31 خىراجەت يىغىش- باشقۇرۇش پونكىتى 284 مىليون يۈەن ئەمگەك سۇغۇرتا فوندى خىراجىتى يىغىپ، يىللىق پىلانىنى %118.3 ئورۇندىدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىغا 220 مىليون 280 مىڭ يۈەن بۇيرۇپ بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايوننىڭ قۇرۇلۇش

2003 - يىلى ۋاقتىدا بېرىلمىگەن ئىش ھەققىنى ھەل قىلىش نىشانى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

زو شۇشياڭ

بىناكارلىقتا ئېنېرگىيە تېجەش بويىچە

ئۈلگە قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 2 قۇرۇلۇش (مەھەللە) قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكىنىڭ 2003 - يىللىق بىناكارلىق قۇرۇلۇشىدا ئېنېرگىيە تېجەش پەن - تېخنىكىسى بويىچە ئۈلگە قۇرۇلۇشى (مەھەللە) قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. بۇلار: شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور - ئېلېكتر سانائىتى ئۆي - زېمىن تەرەققىيات شىركىتى سالغان سانجى «ئەسىر باغچىسى» تۇرالغۇ مەھەللىسىدىكى 1 - 6 - نومۇرلۇق بىنالار، بۇنىڭدا ئېنېرگىيە تېجەشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش كۆلىمى 15 مىڭ 500 كۋادرات مېتىر كېلىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش 2003 - يىلى 8 - ئايدا قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى ئۇيۇشتۇرغان تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتۈپ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىشلار سەۋىيىگە، قاتتىق سوغاق يولىدىغان رايونلار بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى؛ شىنجاڭ «خۇايزۇ» ئۆي - زېمىن تەرەققىيات شىركىتى سالغان ئۈرۈمچى «خۇا مېي» ۋېنئۇن باغچىسى» تۇرالغۇ مەھەللىسىدىكى 28 - 36 - نومۇرلۇق بىنالار، بۇنىڭدا ئېنېرگىيە تېجەشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش كۆلىمى 181 مىڭ 600 كۋادرات مېتىر كېلىدۇ، 2 بىنا 65% ئېنېرگىيە تېجەش ئۈلگە قۇرۇلۇشى ئىشلىنىپ، مەملىكەت ئىچىدىكى ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى.

لى يىپەك

قۇرۇلۇش پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى

ئومۇملاشتۇرۇش تۈرلىرى

2003 - يىلى تېخنىكىدا يۆلەنچۈك بولغان 88 ئورۇننىڭ 66 تۈرلۈك تېخنىكىسى ش ئۇ ئا ر قۇرۇلۇش پەن - تېخنىكىسى مۇتەخەسسسلەر ھەيئىتىنىڭ ئالدىن تاللاپ دەلىللىشىدىن ئۆتكەندىن كېيىن، قۇرۇلۇش نازارىتى بۇ تۈرلەرنى شىنجاڭنىڭ قۇرۇلۇش ساھەسىدە ئومۇملاشتۇرۇلدى. دىغان 2003 - يىللىق پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى تۈرى دەپ ئېلان قىلدى. بۇلار: پولات چىۋىقى تۈز رىزىبلىق كىيىدۈرمە بىلەن ئۇلاش ئەمەلىي تېخنىكىسى، زىچقا ئايرىۋېتىلىپ دولمىسا پىرسىلانغان تۈز رىزىبلىق ئۇلاش ئەمەلىي تېخنىكىسى، پولات چىۋىق بىلەن قىسىپ تۈزۈپ ئۇلاش ئەمەلىي تېخنىكىسى، C - M بېتوندىن سۇ ئۆتكۈزۈمەس خۇرۇچنى قوللىنىش تېخنىكىسى، يۇقىرى ئۈنۈملۈك سۇ ئۆتكۈزۈمەس خۇرۇچنى قوللىنىش تېخنىكىسى، پولات - ئاليۇمىن بىرىكىملىك ئىسسىقلىق تارقاقۇچنى قوللىنىش تېخنىكىسى،

سىستېمىسىدىكى بىناكارلىق كارخانىلىرىغا 149 مىليون يۈەن، باشقا ئۆلكىلىرىنىڭ بىناكارلىق كارخانىلىرىغا 2 مىليون 100 مىڭ يۈەن، باشقا بىناكارلىق كارخانىلىرىغا 69 مىليون 180 مىڭ يۈەن بۇيرۇپ بېرىلدى. قۇرۇلۇش نازارىتى ئىجتىمائىي سۇغۇرتا خىراجىتىنى تاپشۇرۇشتا قىيىنچىلىقى بار 160 تىن ئارتۇق قۇرۇلۇش كارخانىسىغا ئەگەشكەن سۇغۇرتا خىراجىتىدىن 30 مىليون 710 مىڭ يۈەننى تەشەببۇس تۇلۇقلاپ بەردى. بىناكارلىق كارخانىلىرىدىن 20 - ئەسىرنىڭ 60 - يىللىرىدا ئىشچانلانغان خادىملارغا 1 مىليون 260 مىڭ يۈەن تۇرمۇش خىراجىتى تارقىتىپ بەردى، بىر يىلدا 31 مىليون 970 مىڭ يۈەن تەشەببۇس تۇلۇقلاپ بېرىلدى. 5 بىناكارلىق كارخانىسىدىكى دەم ئېلىشقا، پېنىسىيەگە چىققان 180 نەچچە خادىمغا 620 مىڭ يۈەن ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ياردەم پۇلى تارقىتىپ بەردى. قىيىنچىلىقى ئېغىر قىسمەن بىناكارلىق كارخانىلىرىدىكى قىيىنچىلىقى بار ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە 300 مىڭ يۈەن پاغانلىق، قۇربان ھېيئەتلىق تۇرمۇش ياردەم پۇلى تارقىتىپ بەردى.

لى شاڭچۈن

قۇرۇلۇش قىلىش چېرتىۋىزىنى تەكشۈرۈش

ئەھۋالى

2003 - يىلى قۇرۇلۇش نازارىتى قۇرۇلۇش قىلىش چېرتىۋىزىنى تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى داۋاملىق مۇكەممەللەشتۈرۈپ ۋە يولغا قويۇپ، پۇقراۋى قۇرۇلۇشلارنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش لايىھىسىگە بولغان تەكشۈرۈشنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايوندىكى 17 قۇرۇلۇش چېرتىۋىزىنى تەكشۈرۈش ئاپپاراتى تەكشۈرگەن قۇرۇلۇش تۈرى 3358 گە، قۇرۇلۇش كۆلىمى 14 مىليون 888 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 11 مىليارد 769 مىليون يۈەنگە يەتتى.

زو شۇشياڭ

دېھقان ئىشچىلارنىڭ ۋاقتىدا بېرىلمىگەن

ئىش ھەققىنى ئېنىقلاپ بىر تەرەپ قىلىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە دېھقان ئىشچىلارنىڭ ۋاقتىدا بېرىلمىگەن 938 مىليون 830 مىڭ يۈەن ئىش ھەققى ئېنىقلاپ چىقىلدى، 714 مىليون 864 مىڭ 300 يۈەن تۆلەندى. تۆلەش نىسبىتى %76.14 بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە 2003 - يىلى دېھقان ئىشچىلارنىڭ ۋاقتىدا بېرىلمىگەن ئىش ھەققى 451 مىليون 306 مىڭ 900 يۈەن بولۇپ، 444 مىليون 116 مىڭ 900 يۈەن تۆلەندى، تۆلەش نىسبىتى %98.41 كە يەتتى، بۇنىڭ بىلەن دېھقان ئىشچىلارنىڭ

ئىشلىتىلىدىغان ئۆزەك قەۋىتى كۆپتۈرۈلگەن قاتتىق پولىمىرلارنىڭ غلورىد تۇرۇبا ماتېرىياللىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، تۆۋەن بېسىملىق سۇيۇقلۇق يەتكۈزۈپ بېرىدىغان سۇلياۋ ئەستىرىكە ئاليۇمىن قېتىشىملىق تۇرۇبا ۋە تۇرۇبا سەپلىمىلىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، پولات - سۇلياۋ بىرىكمىلىك سۇ تۇرۇبىسى ۋە تۇرۇبا سەپلىمىلىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئۆتۈشتۈرۈپ بىرلەشتۈرۈلگەن پولىئېتىلېنلىق تۇرۇبا ماتېرىياللىرى ۋە تۇرۇبا سەپلىمىلىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، تورسىمان پولاتلىق بىرىكمە سۇلياۋ تۇرۇبىنى ئىشلىتىش تېخنىكىسى، سۇ بىلەن تەمىنلەشكە ئىشلىتىلىدىغان پولىئېتىلېنلىق تۇرۇبا ماتېرىياللىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، تۆۋەن بېسىملىق سۇيۇقلۇق ھالقا بېسىم شەكىللىك داتلاشما پولات تۇرۇبا ماتېرىياللىرى ۋە تۇرۇبا سەپلىمىلىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، سۇلياۋ تۇرۇبا ماتېرىياللىرىنى تۇتاشتۇرىدىغان تەك دىئامېتىرلىق دېتاللار ۋە كىلاپاننى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئېلاستىك ئۆزگىرىشچان ئاسفالتلىق سۇ ئۆتەس ئورام ماتېرىيالى، سۇلياۋسىمان ئۆزگىرىشچان ئاسفالتلىق سۇ ئۆتەس ئورام ماتېرىيالى، غەيرىي كوكس مېپىلىق پولىئۇرېتان سۇ ئۆتكۈزۈمەس سۇۋالغۇنىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئېلاستىك سۇ ئۆتەس سۇۋالغۇنىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئاكرىلىك كىسلاتا بىرىكمىلىك سۇ ئۆتەس سۇۋالغۇنىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، JS بىرىكمىلىك سۇدىن ساقلىغۇچى سىڭىشكە تاقابلىچان ئورام ماتېرىيالنى قوللىنىش تېخنىكىسى، كۆپ قاتلاملىق يۇقىرى مولېكۇلىلىق بىرىكمە سۇ ئۆتەس ئورام ماتېرىيالنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بوتىل كاۋچۇك سۇ ئۆتەس ئورام ماتېرىيالنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئۈچ ئاساسلىق ئېتىل سۇ ئۆتەس ئورام ماتېرىيالنى قوللىنىش تېخنىكىسى، نېئوپرېن سۇ ئۆتەس ئورام ماتېرىيالنى قوللىنىش تېخنىكىسى، SY - PET پولىئېتىلېنلىق سۇ ئۆتەس بىرىكمە ماتېرىيالنى قوللىنىش تېخنىكىسى، VAS يېپىشقاق كاۋچۇكتىن ياسالغان سۇ ئۆتەس ئورام ماتېرىيالنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئاقارتىش گېپسىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، پولىئېتىلېنلىق يوپۇقنى قوللىنىش تېخنىكىسى، توقۇلغان بىرىكمە يوپۇقنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئەينەك تالالىق كۈچەيتىلگەن سۇلياۋدىن ياسالغان (ئەينەك پولات) تىن ئىشلەنگەن قۇدۇق قاپقىمىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بىناكارلىق قۇرۇلۇشىدا تەكشۈرۈپ ئۆلچەشنى باشقۇرۇش ئۈچۈن سىستېمىسى، كىچىك تىپتىكى توك ئۆزگۈچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، توك قاچقاندا توك ئۆزگۈچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، سۇلياۋ قاپلىق توك

ئاليۇمىندىن ياسالغان تۇرۇكسىمان ئىسسىقلىق تارقاقچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئاليۇمىندىن ياسالغان چىرىتىشكە چىداملىق تۇرۇكسىمان ئىسسىقلىق تارقاقچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، XPS قىستۇرما سۇلياۋلىق شەكىللىك پولىمېرېن ئىسسىقلىق ساقلاش سىستېمىسىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، STO سىرتقى تامنىڭ سىرتىدا ئىسسىقلىق ساقلاش سىستېمىسىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، EPS تاختا تام سىرتىدىكى ئىسسىقلىق ساقلاش سىستېمىسىدا يېپىشتۇرغۇچى خۇرۇچنى قوللىنىش تېخنىكىسى، EPS تاختا تام سىرتىدىكى ئىسسىقلىق ساقلاش سىستېمىسىدا ئەينەك تالالىق تور رەختىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، فېنىل تاختىغا مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان يېپىشتۇرغۇچى قۇم لايىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، فېنىل تاختىغا مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان يۈزىنى قاپلاپ مۇستەھكەملەيدىغان قۇم لايىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، GRC يېنىك، كۆپ كاۋچۇكلىق تاختىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئىشىك - دېرىزە رامكىسىغا ئىشلىتىلىدىغان غەيرىي شەكىللىك قاتتىق پولىمېرلار غلورىد ماتېرىيالنى قوللىنىش تېخنىكىسى، فارفور خىش چاپلاش خۇرۇچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بېسىمى ئۆزگەرتىش ئارقىلىق گاز چىقىرىش تۇرۇبىسىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، CYD قىستۇرما سۇ بۇس چىقىرىش تۇرۇبىسىنى تۇرالغۇ ئۆيلەرنىڭ ئاشخانا، ھاجەتخانىلىرىدا قوللىنىش تېخنىكىسى، ئىسسىق سوغاق سۇغا ئىشلىتىلىدىغان 3 تىپلىق پولىپروپىلېنلىق تۇرۇبا ۋە تۇرۇبا سەپلىمىلىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئىسسىق، سوغاق سۇغا ئىشلىتىلىدىغان ئاليۇمىن - سۇلياۋ بىرىكمىلىك تۇرۇبىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بىناكارلىقتا سۇ بىلەن تەمىنلەشكە ئىشلىتىلىدىغان قاتتىق پولىمېرلار غلورىدلىق تۇرۇبا ماتېرىياللىرى ۋە تۇرۇبا سەپلىمىلىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بىناكارلىقتا يۇندا چىقىرىۋېتىشكە ئىشلىتىلىدىغان پولىپروپىلېنلىق كاۋچۇك قوش دىۋارلىق تۇرۇبىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بىناكارلىقتا يۇندا چىقىرىۋېتىشكە ئىشلىتىلىدىغان زىچلىق دەرىجىسى يۇقىرى چوڭ دىئامېتىرلىق قوش دىۋارلىق دولقۇنسىمان پولىئېتىلېن نەيچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بىناكارلىقتا يۇندا چىقىرىۋېتىشكە ئىشلىتىلىدىغان قاتتىق پولىمېرلار غلورىد تۇرۇبا ماتېرىيالى ۋە تۇرۇبا سەپلىمىلىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بىناكارلىقتا يۇندا چىقىرىۋېتىشكە ئىشلىتىلىدىغان قاتتىق پولىمېرلار غلورىد تۇرۇبا ماتېرىياللىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بىناكارلىقتا يۇندا چىقىرىۋېتىشكە ئىشلىتىلىدىغان قاتتىق پولىمېرلار غلورىد كاۋچۇك دىۋارلىق ئىچى بۇرمىلىق تۇرۇبا ماتېرىياللىرىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، بىناكارلىقتا يۇندا چىقىرىۋېتىشكە

مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر قۇرۇلۇش كارخانىلىرى، كارخانىچىلار ۋە بىناكارلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ مۇنەۋۋەر دىرېكتورلىرى جۇڭگو قۇرۇلۇش كارخانىلىرىنى باشقۇرۇش جەمئىيىتى مەملىكەت بويىچە 2003 - يىللىق مۇنەۋۋەر قۇرۇلۇش كارخانىلىرى، مۇنەۋۋەر قۇرۇلۇش كارخانىچىلىرى ۋە بىناكارلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ مۇنەۋۋەر دىرېكتورلىرىنى باھالىدى ۋە تەقدىرلىدى. شىنجاڭدىن مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر قۇرۇلۇش كارخانىسى بولۇپ تەقدىرلەنگەن كارخانىلار: شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى 4 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «يەتتە يۇلتۇز» قۇرۇلۇش گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى 1 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى. مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر قۇرۇلۇش كارخانىچىلىرى: ۋاڭ باۋلۇڭ (شىنجاڭ بىڭتۇەن قۇرۇلۇش گۇرۇھى 1 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش - قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ باش دىرېكتورى)، جالڭ جىيەنچاڭ (شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى «جۇڭجىيەن» قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ باش دىرېكتورى)، جالڭ يۈەنچىڭ (شىنجاڭ «يۇڭشېڭ» قۇرۇلۇش تەرەققىيات چەكلىك شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى). مەملىكەت بويىچە قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ مۇنەۋۋەر دىرېكتورلىرى: جۇ جىنجياڭ (شىنجاڭ بىڭتۇەن 6 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش - قۇرۇلۇش شىركىتى)، لى مىڭچۈەن (شىنجاڭ «جىيۇجۇ» قۇرۇلۇش گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى)، گو شياڭياڭ (شىنجاڭ 3 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى)، گاۋ خۇپىڭ (شىنجاڭ «ئۈچ بىرلەشمە» بىناكارلىق قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى).

زو شۇشياڭ

مەملىكەت بويىچە بىناكارلىق بازارلىرىنى باشقۇرۇشتىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەر

2003 - يىل 11 - ئايدا قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بىناكارلىق بازارلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتىدە نەتىجە ياراتقان 88 ئىلغار ئورۇن، 117 ئىلغار شەخسنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقدىرلىدى. شىنجاڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرىدە قانۇننىڭ ئىجرائىسىنى تەپتىش قىلىش ئىشخانىسى، قاراماي شەھەرلىك خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار چىقىشىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك قۇرۇلۇش سودا مەركىزى ۋە نيۇ جۇنمىن (شىنجاڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرىدە

ئۈزگۈچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئۈنۈملۈك توك ئۈزگۈچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، قوش ئېلېكتر مەنبەلىك ئالماشتۇرۇش قۇرۇلمىسىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، يۇقىرى ھېسىملىق ۋاكوتۇم توك ئۈزگۈچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، HYP يۈرۈشلۈك مىكرو كومپيۇتېر توك يولىنى ئاسراش قۇرۇلمىسىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، تولۇق ئاپتوماتىك توك ھېسىمىنى ئۈزۈن ۋاقىت قوغدىغۇچىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئوت ئاپىتى ۋە توك قېچىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش تىرىۋوگا ئاپپاراتىنى قوللىنىش تېخنىكىسى، پەككە فازىلىق ئېلېكترونلۇق ئىسپاتلىقنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ئالدىن ھەق تۆلەيدىغان پەككە فازىلىق ئېلېكترونلۇق ئىسپاتلىقنى قوللىنىش تېخنىكىسى، ZR ئېلېكترونلۇق ئىسپاتلىقنى تۈزۈش (DN20) نى قوللىنىش تېخنىكىسى.

لى يىپىڭ

7 تۈر قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكىنىڭ پەن - تېخنىكا پىلانى تۈرىگە كىرگۈزۈلدى
2003 - يىلى شىنجاڭدىكى كۆپ مىللەت توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايونلارنىڭ شەھەر سودا ماكانى تەرەققىيات تەتقىقاتى، كۆكۈلەيدانلارنىڭ جايلىشىش قۇرۇلمىسىنىڭ شەرقىي شىنجاڭ رايونىنىڭ ئوتتۇرا، كىچىك كىلىمات موھىتىغا بولغان تەسىرى، پولىئۇرېتانلىق سۇۋالغۇنى نەق مەيداندا تامنىڭ سىرتىغا پۈركۈپ ئىسسىقلىق ساقلاش ئەمەلىي تېخنىكىسى، شىنجاڭنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ۋە ئۇنىڭ قوللىنىلىش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭ 9 - ترانسپورت شىركىتىدە كوپا - بازار قۇرۇلۇشى پەن - تېخنىكىسى بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش، ئۈرۈمچى «خۇا مېي . ۋېنشىن باغچىسى» 28 - 36 - نومۇرلۇق بىنالاردا ئېنېرگىيە تېجەشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش تۈرى، شىنجاڭ سانجى «ئەسىر باغچىسى» تۇرالغۇ مەھەللىسىدىكى 1 - 6 - نومۇرلۇق بىنالاردا ئېنېرگىيە تېجەشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش تۈرى قاتارلىق 7 تۈر قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكىنىڭ 2003 - يىللىق پەن - تېخنىكا پىلانى تۈرىگە كىرگۈزۈلدى.

لى يىپىڭ

بىناكارلىق كەسپىدىكى ئىسلاھات
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 1 ، 2 - دەرىجىلىك 144 تەكشۈرۈش - لايىھىلەش ئورنىدىن 100 ئورۇن تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش ياكى تۈزۈلمىسىنى قىسمەن ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى تاماملىدى، تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش دائىرىسى % 69.4 كە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1293 قۇرۇلۇش كارخانىسىدىن 1116 سىنىڭ تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلدى، تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش دائىرىسى % 86.3 كە يەتتى.
زو شۇشياڭ

2003- يىللىق بىناكارلىق بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجە ياراتقان 118 ئىلغار كوللېكتىپ، 150 ئىلغار خىزمەتچىنى تەقدىرلىدى. شىنجاڭ «يوڭشېڭ» قۇرۇلۇش تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جىيۇجۇ» قۇرۇلۇش گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ بىڭتۇەن قۇرۇلۇش ئىدارىسى ۋە جېڭ سەنچېن (شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، دىڭ چىڭچاڭ (شىنجاڭ «ئۈچ يۇلتۇز» بىناكارلىق يېڭى تېخنىكا چەكلىك شىركىتى)، چېن دېھې (شىنجاڭ قۇرۇلۇش بىخەتەرلىكىنى نازارەت قىلىش باش پونكىتى)، گو خۇڭفۇ (شىنجاڭ بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 5 - شى قۇرۇلۇش سۈپىتى ۋە بىخەتەرلىكىنى نازارەت قىلىش پونكىتى) مۇشۇ قاتاردىن.

ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەر - يېزىلىرىدىكى يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان تۇرالغۇ قۇرۇلۇشى

قاراقاش، گۇما ناھىيىلىرى؛ غەربىي تەڭرىتاغنىڭ شىمالىدىكى نۇقتىلىق رايونلار: ئۈرۈمچى شەھىرى، ماۋەن ناھىيىسى، شىخۇ شەھىرى، ئىلى ئوبلاستى ۋە شىخەنزە شەھىرى قاتارلىق جايلاردىن ئىبارەت.

ئاپتونوم رايونىنىڭ شەھەر - بازار ۋە يېزا تۇرالغۇ ئۆيلىرىنى قايتىدىن سېلىش - ئۆزگەرتىش ئۆلچىمى پىرىنسىپ جەھەتتىن ھەر بىر ئائىلىنىڭ 50 كۋادرات مېتىردىن تۆۋەن بولمايدۇ، يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرىش ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىنىدۇ، ھۆكۈمەت مەبلىغى ئاساسەن يېزىلاردىكى قىيىنچىلىق ئېغىر ئائىلىلەر ۋە نامرات ئائىلىلەرنىڭ ئۆي سېلىشىغا ياردەم بېرىدىغان ماتېرىيال پۇلى قىلىپ ئىشلىتىلىدۇ. يېزىلاردىكى قىيىنچىلىق ئېغىر ئائىلىلەر ۋە نامرات ئائىلىلەرنىڭ ئۆي سېلىشىغا ياردەم بېرىشتە ھەر بىر ئائىلىگە 50 كۋادرات مېتىر بويىچە ياردەم بېرىلىدۇ. ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن ھەر يىلى 100 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ، دۆلەتتىن ھەر يىلى 100 مىليون يۈەن قوشۇمچە ياردەم پۇلى قولغا كەلتۈرۈلىدۇ، بۇ پۇل يېزىلاردىكى قىيىنچىلىق ئېغىر ئائىلىلەر ۋە نامرات ئائىلىلەرنىڭ ئۆي سېلىشىغا مەخسۇس ئىشلىتىلىدۇ؛ ئاپتونوم رايون يېزىلارنىڭ يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان تۇرالغۇ قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇشىغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن ھەر يىلى نامراتلارنى يۆلەش مەبلىغىدىن 67 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرىدۇ.

زو شۇشياڭ

قانۇننىڭ ئىجرائىسىنى تەپتىش قىلىش ئىشخانىسى)، ۋۇ يادۈڭ (ئۈرۈمچى شەھەرلىك قۇرۇلۇش سودا مەركىزى)، دىڭ ۋۇجۇن (ئىلى ئوبلاستلىق قۇرۇلۇشقا خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار چىقىشى باشقۇرۇش ئىشخانىسى)، خۇ جىلياڭ (شىخەنزە شەھەرلىك قۇرۇلۇش تۈرلىرىدە قانۇننىڭ ئىجرائىسىنى تەپتىش قىلىش ئىشخانىسى) مۇشۇ قاتاردىن ئورۇن ئالدى.

زو شۇشياڭ
مەملىكەت بويىچە بىناكارلىق بىخەتەر
ئىشلەپچىقىرىشىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ،
ئىلغار شەخسلەر
2003 - يىلى قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى 2002 —

قىسقا ماتېرىيال

شەھەر - يېزىلارنىڭ يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان تۇرالغۇ قۇرۇلۇشى بىر مۇرەككەپ سىستېما قۇرۇلۇشى، ئۇنىڭدا ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر - يېزىلارنىڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپتۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىقتىدارىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈپ، يەر تەۋرەش ئاپىتى پەيدا قىلغان زىياننى ئەڭ زور دەرىجىدە ئازايتىپ، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلكىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش، ئاپتونوم رايون ئىقتىسادىنىڭ ئېشىشىغا تۈرتكە بولۇش، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش مەقسەت قىلىنغان.

شەھەر - يېزىلارنىڭ يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان تۇرالغۇ قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي نشانى 2004- يىلىدىن 2008 - يىلىغىچە بولغان 5 يىل ئىچىدە، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش يۈزىسىدىن مۇستەھكەملەش، كۆچۈرۈپ قايتىدىن قۇرۇش قاتارلىق ئۇسۇللار ئارقىلىق، ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر - يېزا تۇرالغۇ ئۆيلىرىنىڭ يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرىش، يەر تەۋرەشتىن مۇداپىئەلىنىش سەۋىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت.

شەھەر - يېزىلارنىڭ يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان تۇرالغۇ قۇرۇلۇشىدا يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى يۇقىرى بولغان يەر تەۋرەش ھەرىكىتى بىرقەدەر كۆپ بولىدىغان رايونلار مۇھىم نۇقتا قىلىنىدۇ ۋە بۇنىڭ ئىچىدە غەربىي تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىدىكى نۇقتىلىق رايونلار: قەشقەر ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، ئۆچتۇرپان، كەلپىن،

ساياھەتچىلىك

ئومۇمىي بايان

ساياھەتچىلىكنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش

خىزمىتى

2003 - يىلى 7 - ئايدا «سارس» مەزگىلى ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن، شىنجاڭدا پۈتۈن كۈچ بىلەن ساياھەتچىلىكنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە تەييارلىق كۆرۈلدى ۋە يېتەكچىلىك قىلىندى. بۇنىڭ بىلەن دۆلەت ئىچىدىكى ساياھەتچىلىك بازارلىرى تېز ھەرىكەتكە كەلدى. ساياھەتچىلىكنىڭ قىسقا مۇددەت ئىچىدىكى تەرەققىياتى ئىنتايىن تېز بولدى، شىنجاڭغا كېلىپ ساياھەت قىلىدىغانلارنىڭ سانى ئۈزلۈكسىز كۆپەيدى. 5 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئاپتونوم رايون مىقياسىدا «شىنجاڭلىقلارنىڭ شىنجاڭنى ساياھەت قىلىش» پائالىيىتى مۇۋاپىق پەيتتە باشلاندى، شىنجاڭ تەۋەسىدىكى ساياھەتچىلىكنى قانات يايدۇرۇش تەشەببۇس قىلىنىپ، ساياھەت كارخانىلىرىنىڭ تىجارىتىنىڭ بارا - بارا ئەسلىگە كېلىشىگە ئىلھام بېرىلدى.

ما رۇي، لى فېي

ئاپتونوم رايونلۇق ساياھەتچىلىك

خىزمىتى يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئېچىلدى. يىغىندا دەۋر بىلەن تەڭ ئىلگىرىلەپ، يول ئېچىپ يېڭىلىق يارىتىپ، شىنجاڭنىڭ ساياھەت ئىگىلىكىنىڭ تېز سۈرئەتتە راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش

قۇرۇلۇشى.

زو شۇشياڭ

شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇشى «تەڭرىتاغ

مۇكاپاتى»

2003 - يىلى شىنجاڭ بىناكارلىق جەمئىيىتى شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىللىق بىناكارلىق قۇرۇلۇشى «تەڭرىتاغ مۇكاپاتى» نى باھالاش خىزمىتىنى ئۇيۇشتۇردى. شۇ ئارقىلىق خەلق سوت مەھكىمىسىنىڭ سوت قىلىش ئۈنۈمى بىناسى (شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى 1 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى سالغان) قاتارلىق 31 تۈرلۈك قۇرۇلۇش مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

زو شۇشياڭ

ساياھەتچىلەرنى كۈتۈۋېلىش ۋە

ساياھەتچىلىك كىرىمى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىن 10 مىليون 285 مىڭ 500 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، 48 مىليون 576 مىڭ 300 دوللار تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى، ساياھەتچىلىكتىن قىلىنغان كىرىم 9 مىليارد 272 مىليون يۈەن خەلق پۇلىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.56 ئاشتى.

ما رۇي، لى فېي

ساياھەت كوپىراتىپلىرىنىڭ يۈكى

يېنىكلىتىلدى

2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق ساياھەت ئىدارىسى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش مەزگىلىدە ساياھەت تىجارەتچىلىرىنىڭ زىيان تارتىش ئەھۋالىنىڭ تەكتىنى ئېنىقلىدى. دۆلەت ساياھەت ئىدارىسى، مالىيە مىنىستىرلىكىنىڭ «ساياھەت كوپىراتىپلىرىنىڭ بىر قىسىم سۈپەت كاپالەت سوممىسىنى ۋاقتىنچە قايتۇرۇپ بېرىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» غا ئاساسەن ساياھەت كوپىراتىپلىرىنىڭ 20 مىليون يۈەن سۈپەت كاپالەت سوممىسى قايتۇرۇپ بېرىلدى.

ما رۇي، لى فېي

ئورۇن ئالدى.

زو شۇشياڭ

2 تۈرلۈك قۇرۇلۇش «لۈبەن مۇكاپاتى» غا

ئېرىشتى

شىنجاڭ بويىچە 2 تۈرلۈك قۇرۇلۇش 2003 - يىللىق جۇڭگو بىناكارلىق قۇرۇلۇشى «لۈبەن مۇكاپاتى» (دۆلەتنىڭ سۈپەتلىك قۇرۇلۇش مۇكاپاتى) غا ئېرىشتى. ئۇلار: شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى 1 - بىناكارلىق قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ئۈستىگە ئالغان ئۈرۈمچى خەلقئارا ئايرودرومىنىڭ يىڭى ئايرودروم بىناسى، شىخەنزە شەھەرلىك «تەيەن» بىناكارلىق قۇرۇلۇش شىركىتى سالغان «دۇڭيۈەن چۇنداۋ» باغچىسىنىڭ 1 - باسقۇچلۇق تۇرالغۇ ئۆي

1113 ئادەم (قېتىم) ، گوللاندىيىدىن كەلگىنى 1073 ئادەم (قېتىم) ، سىنگاپوردىن كەلگىنى 708 ئادەم (قېتىم) ، شۋېتسارىيىدىن كەلگىنى 556 ئادەم (قېتىم) ، ئايلاندىن كەلگىنى 490 ئادەم (قېتىم) . كۈتۈۋالغان ۋىلايەت ، ئوبلاست ، شەھەرلەر بويىچە ئايرىغاندا: ئۈرۈمچى شەھىرى 78 مىڭ 666 ئادەم (قېتىم) ، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار 30 مىڭ 263 ئادەم (قېتىم) ، قەشقەر ۋىلايىتى 18 مىڭ 975 ئادەم (قېتىم) ، ئالتاي ۋىلايىتى 15 مىڭ 732 ئادەم (قېتىم) ، تۇرپان ۋىلايىتى 15 مىڭ 203 ئادەم (قېتىم) ، بايىنغولىن ئوبلاستى 2898 ئادەم (قېتىم) ، ئاقسۇ ۋىلايىتى 2281 ئادەم (قېتىم) ، قۇمۇل ۋىلايىتى 2017 ئادەم (قېتىم) ، خوتەن ۋىلايىتى 1540 ئادەم (قېتىم) ، قىزىلسۇ ئوبلاستى 1365 ئادەم (قېتىم) ، سانجى ئوبلاستى 485 ئادەم (قېتىم) ، تارباغاتاي ۋىلايىتى 386 ئادەم (قېتىم) ، قاراماي شەھىرى 382 ئادەم (قېتىم) ، شىخەنزە شەھىرى 245 ئادەم (قېتىم) ، بورتالا ئوبلاستى 107 ئادەم (قېتىم) .

ما رۇي ، لى فېي

تەڭرىتاغدىكى سىرلىق چوڭ جىلغا كۇچا ناھىيىسى تەۋەسىدە بولۇپ ، كۇچا ناھىيە بازىرىغا 70 كىلومېتىر كېلىدۇ . جىلغىنىڭ جىلغا ئېغىزىدىن ئاخىرقى ئۇچىغىچە بولغان ئۇزۇنلۇقى تەخمىنەن 5000 مېتىر كېلىدۇ . بۇ جىلغا نەچچە مىڭ يىللاردىن بۇيان كەلكۈننىڭ يالشى بىلەن يەر يۈزىدە شەكىللەنگەن تېز لەيلەپ كېتىۋاتقان ئەجدىھادەك تەبىئىي مەنزىرىنى ھاسىل قىلغان ، جىلغا ئىچىدە تەڭداشسىز جىلغا ، سىرلىق يىلان جىلغىسى ، پەلەك ئۆڭكۈرى جىلغىسىدىن ئىبارەت 3 تارماق جىلغا بار ، بۇنىڭدىن باشقا يەنە خۇددى ھازىرلا چۈشۈپ كېتىدىغاندەك ئېسىلىپ تۇرغان تاش ، پىنگۈيىن چوققىسى قاتارلىق داڭلىق مەنزىرە نۇقتىلىرى بار ، بۇ خۇددى كىشىگە مەنزىرىلىك جايلار بىلەن ئاسارەتلىقلەر گىرەلىشىپ كەتكەندەك تۇيغۇ بېرىدۇ .

سۇ خاۋفا فوتوسى

كېرەكلىكى ئوتتۇرىغا قويۇلدى . ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا قاتناشتى ھەمدە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بىرىنچىدىن ، ئومۇمىي ئىستراتېگىيىلىك يۈكسەكلىكىنى چىقىش قىلىپ ، ساياھەتچىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ مۇھىم ئورنى ۋە رولىنى تولۇق تونۇش كېرەك . ئىككىنچىدىن ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش نىشانىنى چۆرىدەپ ، شىنجاڭ ساياھەتچىلىك تەرەققىياتىنىڭ پىكىر يولىنى قەدەم قەدەم ئايدىڭلاشتۇرۇش كېرەك . ئۈچىنچىدىن ، مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈپ ، سالماقنى ئاشۇرۇپ ، شىنجاڭ ساياھەتچىلىكىنىڭ تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلىتىش كېرەك . تۆتىنچىدىن ، ساياھەتچىلىك خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى ، كەسپىي باشقۇرۇشنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ ، مۇلازىمەت سۈپىتى ۋە سەۋىيىسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش كېرەك .

ما رۇي ، لى فېي

چېگرىدىن كىرىش ساياھەت-چىلىكى ئەھۋالى

چېگرىدىن كىرگەن ساياھەتچى

لەرنى كۈتۈۋېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كۈتۈۋېلىنغان چېگرىدىن كىرگەن ساياھەتچى 170 مىڭ 545 ئادەم (قېتىم) بولۇپ ، 2002-يىلىدىكىدىن %38 ، تاشقى پېرېۋوت 48 مىليون 576 مىڭ 300 دوللار بولۇپ ، 2002 - يىلىدىكىدىن %51 ئازايدى . چەت ئەللەردىكى ئاساسلىق ساياھەتچى مەنبەسى بولغان دۆلەتلەر بويىچە ئايرىغاندا: مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەردىن كەلگىنى 91 مىڭ 732 ئادەم (قېتىم) ، ياپونىيىدىن كەلگىنى 16 مىڭ 309 ئادەم (قېتىم) ، پاكىستاندىن كەلگىنى 5932 ئادەم (قېتىم) ، ئامېرىكىدىن كەلگىنى 5225 ئادەم (قېتىم) ، كورىيىدىن كەلگىنى 3392 ئادەم (قېتىم) ، گېرمانىيىدىن كەلگىنى 2757 ئادەم (قېتىم) ، ئەنگلىيىدىن كەلگىنى 2150 ئادەم (قېتىم) ، ئاۋسترالىيىدىن كەلگىنى 2134 ئادەم (قېتىم) ، فرانسىيىدىن كەلگىنى 1968 ئادەم (قېتىم) ، مالايسىيادىن كەلگىنى 1715 ئادەم (قېتىم) ، ئىتالىيىدىن كەلگىنى 1236 ئادەم (قېتىم) ، كانادادىن كەلگىنى

ساياھەتچى مەنبەسى بازىرىنى ئېچىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار ئار ساياھەت ئىدارىسى تەشۋىق قىلىپ سېتىشنى ئىلگىرى سۈرۈش پائالىيىتىنى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇپ، شىنجاڭدا «كەڭ كۆلەملىك، سىرتلىق، ساغلام، بىخەتەر» ساياھەتچىلىك يېڭى ئوبرازىنى تىكلەپ، تۈزلۈك ۋاسىتىلەرنى قوللىنىپ، ساياھەتچىلىك بازىرىنى ئەسلىگە كەلتۈردى.

(1) 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ سۈرەتكە ئېلىنغان چوڭ تىپتىكى ساياھەتچىلىك مەخسۇس فىلىمى «سېھرىي كۈچكە تولغان شىنجاڭ» ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىك ئوبرازى تەشۋىق قىلىندى.

(2) 8 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شۇ ئار ئار ساياھەت ئىدارىسى بىلەن تۇرپان ۋىلايەتلىك ۋالىي مەھكىمىسى بىرلىكتە بېيجىڭ شەھىرىنىڭ ۋاڭفۇجىڭ كوچىسىدا «سېھرىي كۈچكە تولغان شىنجاڭ - تۇرپاننىڭ ئۈزۈمى پىشتى» ئاساسىي تېما قىلىنغان چوڭ تىپتىكى ساياھەتچىلىك بويىچە تەشۋىق قىلىپ سېتىشنى ئىلگىرى سۈرۈش پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇپ، بېيجىڭدىكى ھەر ساھە ۋە ساياھەتچىلەرنىڭ كەڭ دىققەت ئېتىبارىنى قوزغىدى.

(3) 9 - ئايدا شۇ ئار ئار ساياھەت ئىدارىسى بىلەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى ئورتاق تەشكىللىگەن «يىپەك يولىدىكى قار - مۇز ئۆرپ - ئادەت ساياھەتى» سېتىشنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۆمىكى شەرقىي جەنۇبىي دېڭىز بويىدىكى 10 شەھەرگە بېرىپ، تەشۋىقات ئارقىلىق سېتىشنى ئىلگىرى سۈرۈپ، گۇاڭجۇ، شېنچېن، شىياڭگاڭ، ئاۋمېن قاتارلىق جايلاردىكى كەڭ ئاخبارات ۋاسىتىلىرى، ساياھەت تىجارەتچىلىرى ۋە ساياھەتچىلەرنىڭ كۈچلۈك قىزىقىشىنى قوزغىدى.

(4) 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنى كۈنىڭدا ئېچىلغان 2003 - يىللىق جۇڭگو خەلقئارا ساياھەت يەرمەنكىسىگە قاتنىشىش ئىشى ئۇيۇشتۇرۇلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر، جايلاردىكى ساياھەت كارخانىسى قاتارلىق 20 نەچچە ئورۇندىكى 200 نەچچە ئادەم يەرمەنكىگە قاتناشتى. شىنجاڭ ساياھەت يەرمەنكىسىدە دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىن كەلگەن سودىگەر ۋە ساياھەتچىدىن 260 مىڭ ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى، 420 مىڭ پارچە تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىپ، 800 نەچچە نۇسخا مۇددەتنامە خاراكتېرلىك كېلىشىم ئىمزالىدى. تەشكىلىي ھەيئەتنىڭ باھالاپ چىقىشى ئارقىلىق شىنجاڭ بۇ يەرمەنكىدە ئەڭ ياخشى كۆرگەزمە سۈپىسى ۋە مۇنەۋۋەر تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

(5) 6 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 7 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە ئىلى ئوبلاستى ئاز كەم 100 شەندوڭلۇق مۇخبىرلاردىن ئۆمىك تەشكىللىپ، ئىلىدا «شەندوڭ مۇخبىرلىرىنىڭ ئەزىزىدىكى ئىلى» ناملىق زىيارەت پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ ياخشى ساياھەت بايلىقىنى تونۇشتۇردى.

(6) ئۈرۈمچى شەھىرى «ئون مەنزىرىلىك جاي» نى باھالاش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، شەھەر خەلقىنىڭ بۇ پائالىيەتكە كەڭ كۆلەمدە قاتنىشىشى قىزغىنلىقىنى قوزغىدى. «ئۆكتەبىر» ئالتۇن ساياھەت ھەپتىلىكى مەزگىلىدە ئۈرۈمچى ئاسىيا مەركىزى مەنزىرە رايونىدا 2003 - يىللىق ئاسىيا مەركىزى مەملىكەتلىك پاراشوتتىن سەكرەش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى.

(7) ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەت، ئوبلاستلار «2003 - يىللىق جۇڭگو ئاشپەز پادىشاھلىقى ساياھەتى» ئاساسىي تېما قىلىنغان يىللىق پائالىيەتنى قانات يايدۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ مىللىي ئۆرپ - ئادىتى، داڭلىق، مول يېمەكلىكلىرىنى ساياھەتچىلەرگە نامايەن قىلدى.

ما رۇي، لى فېي

ئىچكى ساياھەتچىلىك

ئەھۋالى

ئىچكى ساياھەتچىلەرنى كۈتۈۋېلىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ كۈتۈۋالغان ئىچكى ساياھەتچى 10 مىليون 115 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.5، ساياھەتچىلىك كىرىمى 8 مىليارد 870 مىليون يۈەن خەلق پۇلىغا يېتىپ، %5.7 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ 3 مىليون 304 مىڭ 700 ئادەم (قېتىم)، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ 887 مىڭ 700 ئادەم (قېتىم)، ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ 823 مىڭ 400 ئادەم (قېتىم)، خوتەن ۋىلايىتىنىڭ 798 مىڭ 200 ئادەم (قېتىم)، بورتالا ئوبلاستىنىڭ 766 مىڭ 900 ئادەم (قېتىم)، سانجى ئوبلاستىنىڭ 747 مىڭ 500 ئادەم (قېتىم)، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ 432 مىڭ 500 ئادەم (قېتىم)، تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ 410 مىڭ 500 ئادەم (قېتىم)، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ 384 مىڭ 500 ئادەم (قېتىم)، قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ 372 مىڭ 800 ئادەم (قېتىم)، قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ 283 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم)، قاراماي شەھىرىنىڭ 276 مىڭ 800 ئادەم (قېتىم)، شىخەنزە

قويۇلۇش باسقۇچىغا كىردى. 17 ساياھەت رايونى (نۇقتىسى) «ئا» دەرىجىلىك مەنزىرە رايون (نۇقتا) قىلىپ بېكىتىلدى. 28 مېھمانخانا يېڭىدىن يۇلتۇز دەرىجىلىك ساياھەت مېھمانخانىسى بولۇپ باھالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە كۆمۈش يۇلتۇز مېھمانخانىسى بىلەن تارىم مېھمانخانىسى دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ، دەرىجىسى بەش يۇلتۇزلۇق مېھمانخاناغا كۆتۈرۈلدى. قەشقەر شەھىرى دۆلەت ساياھەت ئىدارىسىنىڭ جۇڭگونىڭ مۇنەۋۋەر ساياھەت شەھەرلىرىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتۈپ، شىنجاڭ بويىچە جۇڭگودىكى 4 - مۇنەۋۋەر ساياھەت شەھىرىگە ئايلاندى. بۇنىڭدىن ئىلگىرى تۇرپان، كورلا، ئۈرۈمچى شەھەرلىرىگە جۇڭگونىڭ مۇنەۋۋەر ساياھەت شەھىرى دېگەن نام بېرىلگەنىدى.

تۈز مەدەنىيىتى، تۈز بىلەن داۋالاش، ساقلىق ساقلاش يادرو قىلىنغان يېڭى ساياھەت تۈرى - تۈزكۆل ساياھەتچىلىكى. جاۋ جۇنشىن فوتوسى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ساياھەت بازارلىرىنىڭ تەرتىپى قەدەم قەدەم تەرتىپكە سېلىندى ۋە قېلىپلاشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايوندىكى 233 ساياھەت كوپىراتىپى يىللىق تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 39 خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى، 185 ئىچكى ساياھەت كوپىراتىپى يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى، 9 ئىچكى ساياھەت كوپىراتىپى تەكشۈرۈشتىن ئۆتەلمىدى. 43 يېڭى ساياھەت كوپىراتىپى بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك ساياھەت سۈپەت تەكشۈرۈش ئورۇنلىرى ساياھەتكە دائىر ئەرز-شكايەتتىن 1982 پارچىنى قوبۇل قىلدى، 1820 ئەرز دېلوپسىنى ھەل قىلدى، 62 مىڭ 380 يۈەن تۆلەم تۆلەندى. ما رۇي، لى فېي

ساياھەتچىلىك بويىچە تەربىيەلەش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كۆپ قاتلاملىق، پۈتۈن كەسىپ بويىچە تەربىيەلەش قانات يايدۇرۇلۇپ، ساياھەتچىلىك مۇلازىمىتىنىڭ سۈپىتى ۋە باشقۇرۇش سەۋىيىسى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. يول باشلىغۇچىلارنى، ساياھەت كارخانا دىرېكتورلىرىنى، ساياھەتچىلىكتە قانۇن ئىجرا قىلغۇچىلارنى، ساياھەت ئەرز - شكايەتتىن بىر تەرەپ قىلغۇچىلارنى، مەنزىرە رايونىنى باشقۇرغۇچىلارنى تەربىيەلەش بويىچە 26 قارار كۇرس ئېچىلىپ، 4722 ئادەم تەربىيەلەندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 3180 ئادەم 2003 - يىللىق يول باشلىغۇچىلىق سالاھىيەت ئىمتىھانىغا قاتناشتى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %15 كۆپ. ما رۇي، لى فېي

شەھىرىنىڭ 248 مىڭ ئادەم (قېتىم)، بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ 243 مىڭ 600 ئادەم (قېتىم)، تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ 134 مىڭ 600 ئادەم (قېتىم).

ما رۇي، لى فېي

قىشلىق قار - مۇز ساياھەتچىلىكى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى، سانجى ئوبلاستى قاتارلىق جايلار «قار - مۇز ئۆرپ - ئادەت ساياھەت بايرىمى» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە قىشلىق قار - مۇز ساياھەتچىلىكىنى باھار بايرىمىدىكى ئالتۇن ھەپتە مەزگىلىدە يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈردى. ئۈرۈمچى شەھىرى سانجى، فۇكاڭ، مىچۈەن، تۇرپان، قۇمۇل شەھەرلىرى بىلەن بىرلىكتە، تۇنجى نۆۋەتلىك قار - مۇز ئۆرپ - ئادەت ساياھەت بايرىمى ئۆتكۈزۈپ، تۈمەنلىگەن ساياھەتچىنى جەلپ قىلدى. ما رۇي، لى فېي

ساياھەتچىلىكنى باشقۇرۇش

ساياھەتچىلىكنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا «ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىلىدىن 2020 - يىلىغىچە بولغان ساياھەتچىلىك تەرەققىياتىنىڭ ئومۇمىي پىلانى» تاماملاندى. ئاپتونوم رايونىنىڭ ساياھەت ھاجەتخانىسى سېلىش نۇقتىلىرى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىندى ۋە دەلىللەندى. «ھاجەتخانا قۇرۇلۇشى» ئومۇميۈزلۈك يولغا

بازىسى قاناستا دۇنيا دەرىجىلىك ساياھەت مەنزىرە رايونى بەرپا قىلىشقا ئاساس سالدى. بايىنغولىن ئوبلاستى تارىم دەرياسى توغراقلىق باغچىسى، بورتۇ ياۋايى ھايۋانات باغچىسى، باغراش كۆلى ئايلانما مەنزىرە رايونى قاتارلىق تۈرلەرنىڭ قۇرۇلۇشىنى تېزلىتى. بۇنىڭ ئىچىدە تارىم دەرياسى توغراقلىق باغچىسى تۈرىگە 13 مىليون 500 مىڭ يۈەن زايوم مەبلەغى قولغا كەلتۈرۈلدى. سايرام كۆلى مەنزىرە رايونىنى قۇرۇشقا 12 مىليون يۈەن زايوم مەبلەغى ئىلتىماس قىلىندى. ئالاتاۋ پورتى باشقۇرۇش كومىتېتى بىلەن جىڭ ناھىيىسى مەبلەغ سېلىپ ئاچقان ئېچىنۇر كۆلى تۈرى، «كۆلنى كۆزىتىش راۋىقى» پۈتۈپ، ساياھەتچىلەر كۈتۈۋېلىنىشقا باشلىدى. «بوغدا چوققىسى دۆلەت دەرىجىلىك مۇزلۇق باغچىسى» بىلەن بېيجىڭ «جوڭكۇن» مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى مەبلەغ سالغان قىزىلسۇ ئوبلاستى، قەشقەر، ئاقسۇ قاتارلىق ۋىلايەتلەردىكى ساياھەتچىلىك تۈرلىرىنىڭ ئالدىنقى قارارلىق تەييارلىق خىزمىتى تاماملاندى.

2003 - يىلىنىڭ بېشىدا شۇ ئايدا ساياھەت ئىدارىسى بىلەن شىنجاڭ ساياھەتچىلەر جەمئىيىتى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنى دۆلەت ساياھەت ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو خەلقئارا ساياھەت مەبلەغ سېلىش تۈرى يەرىمەنكىسىگە قاتنىشىشقا تەشكىللىدى، 56 ساياھەت تۈرىدە مۇددەتتا خاراكتېرلىك كېلىشىم ھاسىل قىلىندى، پۈتۈشۈش سوممىسى 500 مىليون يۈەن خەلق پۇلىغا يەتتى. بىر يىلدا 7 تۈرگە مەبلەغ سېلىش ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، بۇنىڭغا 840 مىليون يۈەن خەلق پۇلى مەبلەغ سېلىندى. شۇ ئايدا ساياھەت ئىدارىسى بىلەن شۇ ئايدا تەرەققىيات پىلان كومىتېتى بىرلىشىپ تاماملىغان 2003 - يىللىق ساياھەت زايومى بويىچە مەدەت بېرىلىدىغان 7 تۈر (92 مىليون يۈەن) پۈتۈنلەي ئەمەلىيلەشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 مىليارد 197 مىليون يۈەن ساياھەتچىلىك مەبلەغى نەقلەشتى.

مارۇي، لى فېي شىنجاڭدىكى «ئا» دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ساياھەت مەنزىرە نۇقتىلىرى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدا 4 «ئا» دەرىجىلىك ساياھەت مەنزىرە نۇقتىسىدىن 3، 3 «ئا» دەرىجىلىكتىن 12سى، 2 «ئا» دەرىجىلىكتىن 22سى، بىر «ئا» دەرىجىلىكتىن 8ى بار بولدى.

4 «ئا» دەرىجىلىكى: شىنجاڭ تەڭرىتاغ بوغدا كۆلى داڭلىق مەنزىرە رايونى، شىنجاڭ تۇرپان بۇيۇق شادلىق باغچىسى، شىنجاڭ قاناس داڭلىق مەنزىرە رايونى.

3 «ئا» دەرىجىلىكى: شىنجاڭ ئالتۇن ماھىل ساياھەت

«ئۆمۈر سۇغۇرتىسى لوڭقىسى» بويىچە ساياھەتچىلىك كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق «ئۆمۈر سۇغۇرتىسى لوڭقىسى» بويىچە ساياھەتچىلىك كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسى ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 69 مېھمانساراي، 24 ساياھەت كوپىراتىپىدىن 379 ماھىر ئالدىنقى زال مۇلازىمىتى، ياتاق مۇلازىمىتى، جۇڭگوچە تائاملار زىياپىتى مۇلازىمىتى، غەرىپچە تائاملار زىياپىتى مۇلازىمىتى، ھاراق تەڭشەش ۋە پۈتۈنلەش، ئېنگىلىز تىلى، ياپون تىلى بويىچە ساياھەتكە يول باشلاش قاتارلىق 8 تۈر بويىچە مۇسابىقىگە قاتناشتى.

ما رۇي، لى فېي

ساياھەتچىلىك رايون (نۇقتا) لىرى ۋە ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى

ساياھەتچىلىك ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ساياھەت بايلىقىنى ئېچىش ۋە مەنزىرە رايونلىرىنى قۇرۇش خىزمىتى پائال ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، نۇقتىلىق ساياھەت تۈرلىرى قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىسى تېزلىتىلدى. كانادا «دادۇخۇي» گۇرۇھى، شياڭگاڭ «جۇڭتو» گۇرۇھى ۋە شىنجاڭ «خۇڭجياڭ» گۇرۇھى 2 مىليارد يۈەن خەلق پۇلى مەبلەغ سېلىپ بىرلىكتە ئاچقان ئۈرۈمچى شەھىرى نەنەن ئېكولوگىيىلىك باغچىسى ساياھەت تۈرىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى؛ شىنجاڭ «خۇڭجياڭ» گۇرۇھى، شىنجاڭ «باۋخېڭ» گۇرۇھى، شىنجاڭ «چۈاڭتېيەن» گۇرۇھى قاتارلىق پۇقراۋى كارخانىلار ئاز كەم 1 مىليارد يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان شىنجاڭ خەلقئارا چولغا بازىرى، شىنجاڭ مىللەتلەر كوچىسى، دۆڭكۆۋرۈك ساياھەت قىلغۇچ مال سېتىۋېلىش بازىرى ئاقا - ئارقىدىن تىجارەت باشلىدى؛ داۋانچىڭ ئىسپىچاپ قەدىمىي قورغىنى، تۈزكۆل مەنزىرە رايونى، يامالىق تېغى باغچىسى، قىزىلنۇر تېغى باغچىسى ھەمدە بوغدا تېغىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىدىكى ياۋايى ھايۋانات باغچىسى قاتارلىق تۈرلەر ئۈرۈمچىنى خەلقئارا مەركىزىي بازار قىلىپ قۇرۇپ چىقىشقا كۆپ تۈس قوشتى؛ قاناس ئايروودرومى قۇرۇلۇشى ۋە جىبجياڭ ۋېنجو سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسىنىڭ 450 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىشى بىلەن قۇرۇلۇۋاتقان قاناس مەنزىرە رايونى جىياڭگۇ كۈتۈۋېلىش

رايونى، شىنجاڭ شىخەنزە يېزا ئىگىلىك يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا باغچا رايونى، شىنجاڭ شىخەنزە شەھىرى جۇ ئېنلەي خاتىرە سارىيى، ئۈرۈمچى شەھىرى سۇ ئۈستى باغچىسى، شىخەنزە شەھىرى بايىن تاغلىق كەنتى، شىخەنزە شەھىرى يۈر يەر ئۆزلەشتۈرۈش تۇنجى ساپىنى، ئۈرۈمچى شەھىرى ئۆسۈملۈك باغچىسى، ئۈرۈمچى شەھىرى كۈمۈش ئاستانە ئارامگاھى، سانجى شەھىرى خەلق باغچىسى، قۇمۇل تەڭرىتاغ يازلىق ئوۋچىلىق مەيدانى، بارىكۆل ناھىيىسى غەلىتە تاش تېغى ساياھەت ئارامگاھى، قەشقەر پەنتۇ شەھىرى.

بىر «ئا» دەرىجىلىكى: چۆچەك شەھىرى بېلىق تۇتۇش باغچىسى، شىنجاڭ سانجى دۇ جەمەتى ساياھەت ئارامگاھى، شىنجاڭ بورتالا ئوبلاستى غەلىتە تاش جىلغىسى داغلىق مەنزىرە رايونى، شىنجاڭ بورتالا ئوبلاستى چىڭگىل ساياھەت ئارامگاھى، سانجى ئوبلاستى ماناس ناھىيىسى شىمالىي باغچا، سانجى شەھىرى سۈزۈك بۇلاق ساياھەت ئارامگاھى، ساۋەن ناھىيىسى سەندوغوزا ئورمانچىلىق مەيدانى ئورمان باغچىسى، بارىكۆل ناھىيىسى قەدىمىي ئاھالە ئولتۇراق رايونى.
ما رۇي، لى فېي

ئارامگاھى، شىنجاڭ باغراش كۆلى ئاخۇنكۆل ساياھەت مەنزىرە رايونى، شىنجاڭ بۇرۇلتوقاي ئالتۇن قىرغاق ئارامگاھى، شىنجاڭ نارات يايلىقى ساياھەت رايونى، شىنجاڭ قۇمۇل تەڭرىتاغ داغلىق مەنزىرە رايونى، ئۈرۈمچى شەھىرى خەلق باغچىسى، ئۈرۈمچى ناھىيىسى بېدىلىك ئېكولوگىيىلىك باغچىسى، قۇمۇل ئالتۇن ۋاقىت ئارامگاھى، ئاقسۇ تەڭرىتاغ سىرلىق چوڭ جىلغىسى، ئاقسۇ كۈمۈش ساۋەن ساياھەت ئارامگاھى، قەشقەر يوپۇغا ناھىيىسى داۋاكۆل قۇملۇق ساياھەت مەنزىرە رايونى، ئۈرۈمچى شىڭگۇ باغچىسى.

2 «ئا» دەرىجىلىكى: شىنجاڭ ساۋەن ناھىيىسى ئارىشاڭ ساياھەت رايونى، شىنجاڭ ئۈرۈمچى شەھىرى قىزىلتاغ باغچىسى، شىنجاڭ كاڭجۇرا ئاقتاش سالىقىنداش ئارامگاھى، شىنجاڭ ئىلى نىلقا ئىككىلەمچى ئورمان ئارامگاھى، شىنجاڭ نارات دۆلەت ئورمان باغچىسى، شىنجاڭ بۆگدۈر ئارشىڭى ئارامگاھى، شىنجاڭ قەشقەر ئىپارخان مەقبەرىسى، شىنجاڭ ئالتاي قېيىن دەرىخى باغچىسى، شىنجاڭ قاراكۆل مەنزىرە رايونى، شىنجاڭ ئونسۇ تەڭرىتاغ سىرلىق ئورمان باغچىسى، شىنجاڭ شىخەنزە شەھىرى شىمالىي كۆل ساياھەت مەنزىرە

شىنجاڭدىكى 3 يۇلتۇزلۇقتىن يۇقىرى مېھمانسارايىلار

مېھمانخانا نامى	يۇلتۇز دەرىجىسى	ئادرېسى	تېلېفون نومۇرى	فاكىس نومۇرى
ئۈرۈمچى كۈمۈش ئاستانە مېھمانسارىيى	5	ئۈرۈمچى شەھىرى غەربىي شىمال يولى 39 - نومۇر	0991 - 4536688	0991 - 4517166
شىنجاڭ «خەيدې» مېھمانسارىيى	5	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرق شامىلى يولى 1 - نومۇر	0991 - 2322828	0991 - 2321818
شىنجاڭ «خۇڭفۇ» مېھمانسارىيى	5	ئۈرۈمچى شەھىرى خۇاڭخې يولى 26 - نومۇر	0991 - 5881588	0991 - 5823188
شىنجاڭ «گۈزەل جۇڭخۇا» مېھمانسارىيى	5	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي شىنخۇا يولى 5 - نومۇر	0991 - 2825888	0991 - 2846666
شىنجاڭ كۈمۈش يۇلتۇز مېھمانسارىيى	5	ئۈرۈمچى شەھىرى چىتەي يولى 134 - نومۇر	0991 - 5888888	
تارىم مېھمانسارىيى	5	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي بېيجىڭ يولى 24 - نومۇر	0991 - 6630101	0991 - 6621684
شىنجاڭ يەر شارى مېھمانسارىيى	4	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى 2 - نومۇر	0991 - 3836400	0991 - 3836399
شىنجاڭ مەشەل مېھمانسارىيى	4	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى ئالماس شەھەرچىسى 18 - نومۇر	0991 - 3836699	0991 - 3835999
نۇرباغ يېڭى دەۋر مېھمانسارىيى	4	ئۈرۈمچى شەھىرى دوستلۇق شىمالىي يولى 7 - نومۇر	0991 - 4818688	0991 - 4818088
تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى مېھمانسارىيى	4	ئۈرۈمچى شەھىرى جياڭخۇ يولى 9 - نومۇر	0991 - 6610066	0991 - 6639519
تۇنجى خۇامبېدا مېھمانسارىيى	4	ئۈرۈمچى شەھىرى چاڭجياڭ يولى 52 - نومۇر	0991 - 5876688	0991 - 5876685

0996 - 2173167	0996 - 2170888	كورلا شەھىرى نېفىت خىمىيە يولى	4	تارىم نېفىت مېھمانىيىسى
	0991 - 2301688	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي ئازادلىق يولى 61 - نومۇر	4	شىنجاڭ «خوشىن» مېھمان-خانىسى
		ئۈرۈمچى شەھىرى جۇڭمەن يولى 159 - نومۇر	4	شەرق خاندانلىقى مېھمانىيەسى
		كۈيتۈك شەھىرى جەنۇبىي ئىتتىپاق يولى 46 - نومۇر	4	كۈيتۈك شەرق خەلقئارا مېھمانىيىسى
		كورلا شەھىرى شەرقىي خەلق يولى 36 - نومۇر	4	كورلا كۈمۈش يۇلتۇز مېھمانىيىسى
		فۇلجا شەھىرى ستالىن كوچىسى	4	ئىلى گېنېرال شۇاڭچېن مېھمانىيىسى
0991 - 2811513	0991 - 2811017	ئۈرۈمچى شەھىرى جۇڭمەن يولى 22 - نومۇر	3	ئىسلام مېھمانىيىسى
0991 - 2825109	0991 - 2828368	ئۈرۈمچى شەھىرى قۇرۇلۇش يولى 3 - نومۇر	3	لەييۈەن مېھمانىيىسى
0991 - 2826031	0991 - 2822911	ئۈرۈمچى شەھىرى دېموكراتىيە يولى 57 - نومۇر	3	شىنجاڭ ئېلىكتر ئېنېرگىيە مېھمانىيىسى
0991 - 2301818	0991 - 2309911	ئۈرۈمچى شەھىرى قىزىلباغ-ئارقا يولى 119 - نومۇر	3	شەھەر مېھمانىيىسى
0991 - 2557788	0991 - 2558899	ئۈرۈمچى شەھىرى يەنەنەن يولى 52 - نومۇر	3	شىنجاڭ يىپەك يولى مېھمانخانىسى
0991 - 4536222	0991 - 4539999	ئۈرۈمچى شەھىرى غەربىي شىمال يولى 65 - نومۇر	3	«لىخۇا» مېھمانىيىسى
0991 - 2618390	0991 - 2635555	ئۈرۈمچى شەھىرى بەشپۇلتۇز يولى 17 - نومۇر	3	بەشپۇلتۇز مېھمانىيىسى
0991 - 4826519	0991 - 4836888	ئۈرۈمچى شەھىرى دوستلۇق يولى 14 - نومۇر	3	دوستلۇق مېھمانىيىسى
0991 - 4517780	0991 - 4547788	ئۈرۈمچى شەھىرى غەربىي قاراماي يولى 20 - نومۇر قوشۇمچە 1 - نومۇر	3	«يىلۇڭ» مېھمانىيىسى
0991 - 2840902	0991 - 2841166	ئۈرۈمچى شەھىرى خەلق يولى 20 - نومۇر	3	«شىنرولك» مېھمانىيىسى
0991 - 2833163	0991 - 2826788	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي شىنخۇا يولى 80 - نومۇر	3	ئۈرۈمچى «ئالتۇن دان» مېھمانىيىسى
0991 - 3821998	0991 - 3831188	ئۈرۈمچى شەھىرى ئالتاي يولى 15 - نومۇر	3	شىنجاڭ «گوتەي» مېھمان-خانىسى
0991 - 4530180	0991 - 4533116	ئۈرۈمچى شەھىرى غەربىي قاراماي يولى 20 - نومۇر قوشۇمچە 4 - نومۇر	3	مايتاغ مېھمانىيىسى
0991 - 4520742	0991 - 4524123	ئۈرۈمچى شەھىرى غەربىي شىمال يولى 10 - نومۇر	3	شىخەنزە مېھمانىيىسى
0991 - 4522708	0991 - 4529922	ئۈرۈمچى جەنۇبىي دوستلۇق يولى 23 - نومۇر	3	«خۇادۇ» مېھمانىيىسى
0991 - 2844465	0991 - 2305678	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي شىنخۇا يولى 9 - نومۇر	3	شىنجاڭ «خۇييۈەن» مېھمان-خانىسى
0991 - 5851999	0991 - 5836666	ئۈرۈمچى شەھىرى خېيلوڭ جىياڭ يولى 23 - نومۇر	3	ئۈرۈمچى «ۋېنجۇ» مېھمان-خانىسى
0991 - 5815815	0991 - 5850666	ئۈرۈمچى شەھىرى لۈيۈەن كوچىسى 100 - نومۇر	3	شىنجاڭ «خۇەنتوڭ» مېھمان-خانىسى
0991 - 3815515	0991 - 3422856	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي بېيجىڭ يولى 1 - نومۇر	3	ئۈرۈمچى قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى مېھمانىيىسى

0991 - 2815769	0991 - 2823910	ئۈرۈمچى شەھىرى نۇرلۇق يولى 10 - نومۇر	3	بوغدا مېھمانخانىسى
0991 - 5852668	0991 - 5856888	ئۈرۈمچى شەھىرى چاڭجىياڭ يولى 80 - نومۇر	3	ئىلى مېھمانسارىيىسى
2659999 - 6201	0991 - 2659999	ئۈرۈمچى شەھىرى بەشۋىلتۈز يولى 21 - نومۇر	3	خۇارۋى مېھمانسارىيىسى
	0991 - 2830808	ئۈرۈمچى شەھىرى خەلق يولى 86 - نومۇر	3	شىنجاڭ جىنشىن مېھمانسارىيىسى
	0991 - 4814068	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي قاراماي يولى 3 - نومۇر	3	شىنجاڭ گۆدەر زېمىن مېھمانسارىيىسى
	0991 - 3422856	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي بېيجىڭ يولى 1 - نومۇر	3	قۇرۇقلۇق مېھمانسارىيىسى
0995 - 8523348	0995 - 8522491	تۇرپان شەھىرى ياشلار يولى 41 - نومۇر	3	يىپەك يولى بوستان مېھمانسارىيىسى
0995 - 8553908	0995 - 8553888	تۇرپان شەھىرى ئىدىقۇت يولى 20 - نومۇر	3	تۇرپان مېھمانسارىيىسى
0995 - 8523262	0995 - 8522562	تۇرپان شەھىرى جەنۇبىي ياشلار يولى 2 - نومۇر	3	تۇرپان مېھمانسارىيىسى
0902 - 2234345	0902 - 2233140	قۇمۇل شەھىرى مەرھابا يولى 4 - نومۇر	3	قۇمۇل مېھمانخانىسى
0902 - 2259573	0902 - 2259581	قۇمۇل شەھىرى شىمالىي ۋەتەنپەرۋەرلىك يولى 18 - نومۇر	3	قۇمۇل ئېلېكتر مېھمانخانىسى
0902 - 2235070	0902 - 2233346	قۇمۇل شەھىرى شىمالىي ۋەتەنپەرۋەرلىك يولى 8 - نومۇر	3	قۇمۇل شەھەرلىك «جاغدا» مېھمانخانىسى
0996 - 2024007	0996 - 2022248	كورلا شەھىرى شەرقىي خەلق يولى	3	بايىنغولىن مېھمانخانىسى
0997 - 2141418	0997 - 2123366	ئاقسۇ شەھىرى غەربىي شىنخۇا يولى 9 - نومۇر	3	ئاقسۇ مېھمانخانىسى
0997 - 2513511	0997 - 2513043	ئاقسۇ شەھىرى مەرھابا يولى 65 - نومۇر	3	ئاقسۇ ۋىلايەتلىك «دوست-لىق» مېھمانخانىسى
0994 - 2330666	0994 - 2339110	سانجى شەھىرى شەرقىي نىنجىيەن يولى 28 - نومۇر	3	«باغ» مېھمانخانىسى
0993 - 2017177	0993 - 2012587	شىخەنزە شەھىرى شەرقىي ئايلانما يولى 4 - نومۇر	3	شىخەنزە مېھمانخانىسى
0999 - 8021819	0999 - 8035600	غۇلجا شەھىرى غالىبىيەت كوچىسى 98 - نومۇر	3	ئىلى ئالاھىدە ھارقى مېھمانسارىيىسى
0992 - 3222121	0992 - 3226368	كۈيتۈك شەھىرى جەنۇبىي ئىتتىپاق كوچىسى 46 - 1 - نومۇر	3	كۈيتۈك «شەرق» خەلقئارا مېھمانسارىيىسى
0992 - 3222886	0992 - 3222886	كۈيتۈك شەھىرى شەرقىي ئىتتىپاق يولى 12 - نومۇر	3	كۈيتۈك ھەربىيلىك بوزىر ئۆزلەشتۈرۈش مېھمانخانىسى «مەرۋايىت» بىناسى
0992 - 3423796	0992 - 3422311	كۈيتۈك شەھىرى ۋوگزال مەيدانىنىڭ غەربىي تەرىپىدە	3	كۈيتۈك تۆمۈربول مېھمانسارىيىسى
0999 - 8328317	0999 - 8325300	غۇلجا شەھىرى ئىلى دەرياسى يولى 100 - نومۇر	3	ئىلى «شاپتۇللۇق» مېھمانسارىيىسى
0906 - 2127519	0906 - 2127588	ئالتاي شەھىرى ئازادلىق يولى 1 - نومۇر	3	«ئالتۇن كۆزۈك» مېھمانسارىيىسى

0990 - 6222798	0990 - 6221919	قاراماي شەھىرى تارىم دەرياسى يولى 58 - نومۇر	3	«خەيتال» مېھمانخانىسى
0990 - 6223587	0990 - 6883597	قاراماي شەھىرى دوستلۇق يولى 96 - نومۇر	3	قاراماي مېھمانخانىسى
0992 - 3872458	0992 - 3866571	قاراماي شەھىرى مايتاغ رايونى داچىك يولى 15 - نومۇر	3	مايتاغ مېھمانخانىسى
0999 - 8036077	0999 - 8031800	غۇلجا شەھىرى ئەخمەتجان قاسىمى كوچىسى 7 - كوچا 5. نومۇر	3	ئىلى «گۈل شەھىرى» مېھمانخانىسى

شىنجاڭدىكى خەلقئارالىق ساياھەت كوئىرانتېلىمى

فاكىس نومۇرى	تېلېفون نومۇرى	ساياھەت كوئىرانتېلىمى نامى
0991 - 2821445	0991 - 2821446	شىنجاڭ تاشقى ساياھەت باش شىركىتى
0991 - 2331714	0991 - 2322251	شىنجاڭ جۇڭگو تەبىئەت خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 2810689	0991 - 2823176	شىنجاڭ جۇڭگو خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 2862131	0991 - 2866210	شىنجاڭ جۇڭگو ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 2817078	0991 - 2818451	جۇڭگو ياشلار ساياھەت كوئىرانتېلىمى شىنجاڭ خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
0998 - 2823087	0998 - 2823624	شىنجاڭ قەشقەر جۇڭگو خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0999 - 8024939	0999 - 8023535	شىنجاڭ ئىلى خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 2839746	0991 - 2335197	شىنجاڭ غەربىي دىيار خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى چەكلىك شىركىتى
0999 - 8120298	0999 - 8121133	غۇلجا خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 3810878	0991 - 3810878	شىنجاڭ خەلقئارا تەنتەربىيە ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 2854721	0991 - 2857891	شىنجاڭ مەدەنىيەت ساياھەت شىركىتى
0991 - 3822953	0991 - 3448693	ئۈرۈمچى تۆمۈريول خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 2576320	0991 - 2576268	ئۈرۈمچى تەڭرىتاغ خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0995 - 8522786	0995 - 8532286	تۇرپان جۇڭگو خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0996 - 2024341	0996 - 2024341	شىنجاڭ بايىنغولىن خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0903 - 2512846	0903 - 2516090	شىنجاڭ خوتەن خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 4517401	0991 - 4522946	شىنجاڭ بوستان جۇڭگو ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 5835727	0991 - 5833535	شىنجاڭ غەربىي قىسىم خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى چەكلىك شىركىتى
0991 - 2835767	0991 - 2325221	شىنجاڭ ئالتۇن كۆۋرۈك ئۆرپ - ئادەت خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى
0991 - 2818439	0991 - 8623308	شىنجاڭ كاڭخۇي خەلقئارا ساياھەت كوئىرانتېلىمى

0991 - 3804746	0991 - 3804746	شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0991 - 3835939	0991 - 3840899	شىنجاڭ يەر - زېمىن خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
0991 - 5883896	0991 - 5883356	شىنجاڭ مىللەتلەر خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0991 - 3816289	0991 - 3818135	ئۈرۈمچى شىنجاڭ تۆمۈريول خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0991 - 2630124	0991 - 2629902	ئۈرۈمچى «شۇندا» خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى چەكلىك شىركىتى
0998 - 2822552	0998 - 2822262	قەشقەر جۇڭگو ساياھەت كوپىراتىپى چەكلىك شىركىتى
0991 - 3719839	0991 - 3710172	شىنجاڭ شىنچېڭ خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى چەكلىك شىركىتى
	0994 - 3233306	شىنجاڭ نەخىرتاغ بوغدا كۆلى خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0901 - 6229796	0901 - 6229796	شىنجاڭ تارباغاتاي ۋىلايەتلىك خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0901 - 6223198	0901 - 6234789	جۇڭگو شىنجاڭ چۆچەك «ياۋروپا - ئاسىيا» خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0991 - 4552208	0991 - 4550288	شىنجاڭ ئىقتىساد - سودا خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0991 - 5851898	0991 - 5825188	شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0991 - 5851986	0991 - 5831247	شىنجاڭ «غۇپتۇڭ تۇلپار» خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى چەكلىك شىركىتى
0997 - 7122524	0997 - 7122524	كۇچا خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى چەكلىك شىركىتى
0906 - 6522652	0906 - 6524934	شىنجاڭ قاناس خەلقئارا ساياھەت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
0991 - 4843306	0991 - 4834741	شىنجاڭ «دېڭىز بوغۇزى» ساياھەت كوپىراتىپى چەكلىك شىركىتى
0999 - 8021817	0999 - 8040329	غۇلجا «تۇلپار» خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى
0909 - 6993265	0909 - 6993422	شىنجاڭ ئالتايۇ خەلقئارا ساياھەت كوپىراتىپى

سودا

ئومۇمىي بايان

سودىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

11% تىن يۇقىرى بولغان ئۆزلەش سۈرئىتى ساقلاپ قېلىندى. 2. باھا سەۋىيىسىدە تەدرىجىي ئۆزلەش ھالىتى كۆرۈلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال باھا كۆرسەتكۈچى 2002 - يىلىدىكىدىن 0.4% ئۆرلىدى. يېمەكلىك بىلەن تۇرالغۇ ئۆي تۈرىدىكى تاۋارلارنىڭ باھاسىنىڭ ئۆزلىشىنىڭ تۈرتكىسى ۋە ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى شۇنىڭدەك خام ماتېرىياللار باھاسىنىڭ ئۆزلىشىنىڭ تەسىرى بىلەن، 9 - ئايدىن كېيىن ئاپتونوم رايون بويىچە بازارلاردىكى تاۋارلارنىڭ باھاسى ئايدىن ئايغا ئازراق ئۆرلىدى، باھانىڭ مۇقىم ئۆزلىشى قۇرۇلمىدىكى تەمىنات ئېھتىياجىدىن ئېشىپ كېتىشتەك زىددىيەتنى مەلۇم دەرىجىدە پەسەيتىپ، مەبلەغ سېلىش بىلەن ئىستېمال جەھەتتىكى ئېھتىياجنى ئۈنۈملۈك ئاشۇردى.

3. شەھەر - يېزا بازارلىرىنىڭ تەرەققىياتى تەڭپۇڭ بولمىدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە شەھەرلەردە ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 31 مىليارد 134 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 12.9% ئېشىپ، داۋاملىق تېز سۈرئەتتە ئۆزلەش ھالىتىنى ساقلىدى؛ دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 10 مىليارد 983 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 6.5% ئاشتى، بۇ، شەھەر ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىنىڭكىدىن 6.4% پەرقلىنىپ تۇرۇپ، ئۆز ئىچىگە كىرگەندە 9.1% لىك ئەڭ تۆۋەن نۇقتىغا چۈشتى، 6 - ئايدىن باشلاپ ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىنىڭ ئۆزلەش سۈرئىتى تېزلىشىشكە باشلىدى، كېيىنكى يېرىم يىلنىڭ ھەر ئېيىدا

2003 - يىلى شىنجاڭ ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىنىڭ تاۋارلار بىلەن تەمىنلىنىشى يېتەرلىك، بازاردىكى ماللارنىڭ باھاسى مۇقىم، سېتىۋېلىش بىلەن سېتىش ئاساسەن تەڭپۇڭ بولۇپ، ئومۇمىي جەھەتتە بىر قەدەر تېز بولغان تەرەققىيات ۋەزىيىتىنى ساقلاپ كەلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 42 مىليارد 117 مىليون يۈەنگە (يېڭى ئۆلچەم بويىچە ستاتىستىكىلاندۇ) يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 11.1% ئاشتى.

1. ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىنىڭ ئايلىنىشىدا V شەكىللىك ھالەت شەكىللەندى. بازارنىڭ ئايلىنىش ھالىتىدىن قارىغاندا، ئالدىنقى يېرىم يىلدا «سارس» نىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغاچقا، 2003 - يىلى شىنجاڭ ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىنىڭ ئۆزلىشىدە V شەكىللىك ھالەت كۆرۈلدى. 1 - ئايدىن 5 - ئايغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسىنىڭ ئۆزلىشى % 12.5 لىك يۇقىرى نۇقتىدىن تەدرىجىي تۆۋەنلەپ 5 - ئايغا كەلگەندە % 9.1 لىك ئەڭ تۆۋەن نۇقتىغا چۈشتى، 6 - ئايدىن باشلاپ ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىنىڭ ئۆزلەش سۈرئىتى تېزلىشىشكە باشلىدى، كېيىنكى يېرىم يىلنىڭ ھەر ئېيىدا

شىنجاڭدىكى تىجارەت نورمىسى بەلگىلەنگەن نورمىدىن يۇقىرى يېمەك - ئىچمەك كارخانىلىرىنىڭ 2003 - يىللىق ئاساسلىق مالىيە كۆرسەتكۈچلىرى

بىرلىكى: تۈمەن يۈەن

تىجارەت پايدىسى	تىجارەت بېجى ۋە قوشۇمىسى	تىجارەت خىراجىتى	تىجارەت تەننەرخى	تىجارەت كىرىمى	كۆرسەتكۈچلەر
2454	1571	8771	12131	24926	جەمئىي
282	90	844	478	1693	دۆلەت كارخانىسى
21	27	114	369	531	كوللېكتىپ كارخانا

73	56	229	251	609	بىرلەشمە كارخانا
892	369	2340	2720	6321	چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
165	41	391	160	757	پاي چەكلىك شىركىتى
1209	973	4540	8028	14750	خۇسۇسىي كارخانا
-188	15	313	125	265	شاڭگاڭلىق، ئاۋمېنلىق، تەيۋەنلىك سودىگەرلەر مەبلەغ سالغان كارخانىلار

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى

ئۈسكۈنىلىرىنى سېتىشتا تەدرىجىي ئاساسلىق ئورۇننى ئىگىلىدى. ساياھەت ئىگىلىكى، ئىستىراھەت ئىگىلىكى، يەرمەنكە ئىگىلىكى ئۈزلۈكسىز جانلاندى. 2003 - يىلى باھار بايرىمى، قۇربان ھېيت، ئۆكتەبىر بايرىمى قاتارلىق بايرام، دەم ئېلىش كۈنلىرىدىكى ئىستېمال پائالىيەتلىرى، قىشلىق قار - مۇز ئۆزگىچە ساياھەت پائالىيەتلىرى، ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى يەرمەنكىسى، ئاپتوموبىل يەرمەنكىسى قاتارلىق بىر يۈرۈش يەرمەنكە پائالىيەتلىرى، قاتناش، يېمەك - ئىچمەك، ياتاق، سودا، كۆۋلۈك ئېچىش قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك كەسىپلەرنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىغا تۈرتكە بولدى.

6. يېڭىچە ئوبوروت كەسپىنىڭ تەرەققىياتى تېز بولدى. تاللا بازار، قۇلايلىق دۇكان، مەخسۇس سېتىش دۇكىنى قاتارلىقلار ۋەكىللىكىدىكى زەنجىرسىمان تىجارەتلىك تەرەققىياتى خېلى تېز بولدى، زەنجىرلىشىش دائىرىسى تۈرلۈك ماللار، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمەت كەسپىدىن كىتاپ، تىببىي دورا، نېفىت خىمىيە، خەلق ئاۋىئاتسىيەسى، پوچتا - تېلېگراف قاتارلىق ساھەلەرگە كېڭەيدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە زەنجىرسىمان تىجارەت تور نۇقتىسى 2200 دىن كۆپرەككە يەتتى، سېتىش كىرىمى 7 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرى پارچە سېتىش سوممىسىنىڭ %18 نى ئىگىلىدى. پىرماست، كەررېفور، پاركون قاتارلىق دۇنيا بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان پارچە سېتىش سودىگەرلىرى ۋە چوڭ كۆلەملىك مال سېتىۋېلىش مەركەزلىرى شىنجاڭغا كىردى. ماددىي ئەشيا ئوبوروتى تەقسىملەش، يەتكۈزۈش، ئېلېكترونلۇق سودا، كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىش، كونا ماللار ئوبوروتى قاتارلىق كۆپ خىل كەسىپلەردە تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلىشتەك ياخشى ۋەزىيەت كۆرۈلدى.

ليۇ بىن

4. توپ ۋە پارچە سېتىش كەسپى، يېمەك - ئىچمەك كەسپى بازار تەرەققىياتىنىڭ باشلامچىسى بولدى. كەسىپلەر قۇرۇلمىسىدىن قارىغاندا، توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كەسپى بىلەن يېمەك - ئىچمەك كەسپى يەنىلا ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىنىڭ ئۆزلىشىدىكى ئاساسلىق كۈچ بولدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كەسپىنىڭ ئىستېمال بۇيۇملىرىنى پارچە سېتىش سوممىسى 34 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.3 يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ ئىستېمال سوممىسى 6 مىليارد 60 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.3 ئاشتى.

5. ئىستېمال قۇرۇلمىسىنىڭ دەرىجىسى ئۆرلەپ يېڭى ئىستېمال قىززىق نۇقتىسى شەكىللەندى. ئىستېمال قۇرۇلمىسىنىڭ ئۈزلۈكسىز ئالمىشىپ دەرىجىسىنىڭ ئۆسۈشىگە ئەگىشىپ، تۇرالغۇ ئۆي، خەۋەرلىشىش، ئاپتوموبىل، ساياھەتچىلىك، مائارىپ قاتارلىق يېڭىدىن گۈللەنگەن ئىستېمال قىززىق نۇقتىلىرى شەكىللەنىپ، ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىنىڭ تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلىشىغا تۈرتكە بولدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تاۋار ئۆيلەرنىڭ سېتىش سوممىسى 10 مىليارد 666 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.31 ئاشتى. تۇرالغۇ ئۆي ئىستېمالىنىڭ ئۆزلىشى زىننەتلەش ماتېرىياللىرى، ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرى، ئۆي جاھازىلىرى قاتارلىق تاۋارلارنىڭ سېتىلىشىغا مۇناسىپ ھالدا تۈرتكە بولدى. ئائىلە ماشىنىلىرى ئىستېمالى %20 تىن يۇقىرى ئېشىش سۈرئىتىنى ساقلاپ، ئاپتوموبىل مۇلازىمىتى كەسپى، يېقىلغۇ ماي قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك كەسىپلەر مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئىزچىل ياخشى سېتىلىشى ۋە تەرەققىي قىلىشىغا تۈرتكە بولدى. كۆچمە تېلېفون تېز سۈرئەتتە ئومۇملىشىپ، بازار ئىستېمالى كۈنسېرى جانلىنىپ، ئالاقە

دۆلەت سودىسى

گۆش تىجارىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ قوشۇمچە يېمەكلىكلەر گۈرۈھى يېمەكلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ئاپتونوم رايون سىرتىدىن 1459 توننا توغلىتىلغان گۆش سېتىۋالدى، بۇنىڭ ئىچىدە چوشقا گۆشى 706 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11 ئاشتى؛ كالا گۆشى 167 توننا بولۇپ، %44 ئازايدى؛ قوي گۆشى 586 توننىغا يېتىپ، %169 ئاشتى. دۆلەتنىڭ زاپاس ساقلايدىغان گۆش تۈرى كالا، قوي گۆشىنى ساقلاشتىن قوي گۆشىنى ساقلاشقا ئۆزگەرگەچكە قوي گۆشى سېتىۋېلىش زور ھەجىدە ئاشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ يەرلىك گۆشنىڭ باھاسى بەك يۇقىرى، نەنەرخى ئۈستۈن بولغاچقا توغلىتىلغان گۆشلەرنىڭ ھەممىسى گەنسۇ، چىڭخەي، سىچۈەن قاتارلىق جايلاردىن سېتىۋېلىندى، ھەر كىلوگرام گۆشنىڭ كىرگۈزۈلۈش باھاسى چوشقا گۆشنىڭ 8 يۈەندىن، كالا گۆشنىڭ 12 يۈەندىن، قوي گۆشنىڭ 12 يۈەندىن بولدى. يەرلىك گۆشنىڭ كىرگۈزۈلۈش باھاسى سىرتتىن كىرگۈزۈلگەن كالا، قوي گۆشنىڭكىدىن %20 يۇقىرى بولدى.

2003 - يىلى شىنجاڭ قوشۇمچە يېمەكلىك گۈرۈھى يېمەكلىك شىركىتى 1807 توننا گۆش ساتتى، بۇنىڭ ئىچىدە چوشقا گۆشى 855 توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %48؛ كالا گۆشى 281 توننا بولۇپ، %51 ئازايدى؛ قوي گۆشى 671 توننىغا يېتىپ، %26 ئاشتى.

2003 - يىلى سودا مىنىستىرلىكى، مالىيە مىنىستىرلىكى، يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى بىرلىشىپ دۆلەتنىڭ زاپاس گۆش ساقلاش پىلانىنى چۈشۈردى. شىنجاڭغا 500 توننا توغلىتىلغان قوي گۆشى، 20 مىڭ تۇياق چوشقا (گۆشكە سۇندۇرغاندا 1000 توننا) زاپاس ساقلاش ۋەزىپىسى تەقسىملەندى، توغلىتىلغان گۆشنى زاپاس ساقلاش ئامبىرى يەنىلا شىنجاڭ قوشۇمچە يېمەكلىك گۈرۈھى گۆش پىششىقلاش چەكلىك شىركىتى بولدى؛ بىگتۇەن يېزا ئىگىلىك 8 - شى 132 - تۈەن - مەيدانىنىڭ چوشقا فېرمىسى (400 توننا) بىلەن ئاقسۇ سەنچىڭ باقمىچىلىق فېرمىسى (600 توننا) چوشقىنى زاپاس ساقلاش بازىسى قىلىندى.

ساۋ شياۋلىڭ

شىنجاڭ قوشۇمچە يېمەكلىكلەر گۈرۈھىنىڭ تىجارەت ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ قوشۇمچە يېمەكلىكلەر

گۈرۈھىنىڭ تاۋار سېتىش ۋە تىجارەت كىرىمى 80 مىليون 600 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28.7، گۆش سېتىش كىرىمى 18 مىليون 486 مىڭ يۈەن بولۇپ، %33.2، ھاراق سېتىش كىرىمى 26 مىليون 149 مىڭ يۈەن بولۇپ، %37.4 تۆۋەنلىدى، ماۋتەي، ۋۇلياڭيېدىن ئىبارەت دۆلەتنىڭ داڭلىق ھاراقلىرىنىڭ تۆۋەنلەش ھەجىمى %50 تىن ئېشىپ كەتتى. باشقا قوشۇمچە يېمەكلىكلەرنىڭ سېتىلىشى 17 مىليون 103 مىڭ يۈەن بولۇپ، %32 تۆۋەنلىدى.

ۋاڭ جۈن

ئىلمە توقۇلما بۇيۇملىرى، كىيىم -

كېچەك تىجارىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ئىلمە توقۇلما بۇيۇملىرى، كىيىم - كېچەك بازىرىنىڭ سېتىش ۋەزىيىتى مۇقىم، مال مەنبەسى مول، تۈرى كۆپ بولدى. دۆلەت سودىسى داۋاملىق پەسەيدى، پۇقرالار، خۇسۇسىيەت سودىسى ئۈزلۈكسىز كېڭىيىپ، بازاردىكى رىقابەت كۈنسېرى كەسكىنلەشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ توقۇمىچىلىق مەھسۇلاتلىرى بازىرىنىڭ ئېھتىياجى مۇقىملىق ئىچىدە ئاشتى، رەختنىڭ سېتىلىشى 2002 - يىلىدىكىدىن %8.6، پارچە سېتىلىشى %14.75 ئاشتى. ئاساسلىقى ئېنى كەڭ، گۈللۈك، رەڭلىك، سىزىقلىرى ھەر خىل بولغان ساپ پاختىدىن ئىشلەنگەن كىرىك قىلىنىدىغان رەختلەرنىڭ سېتىلىشى ياخشى بولدى، شۇنىڭ بىلەن تەڭ ئۆي ئىچىنى «يۇمشاق بېزەش» بارغانسېرى كىشىلەرنىڭ دىققەت ئېتىبارىنى قوزغىماقتا. كىيىم - كېچەك تاللاش، سۈپەت بىلەن رەڭ تاللاشتىن مودا ۋە ماركا قوغلىشىشقا، پاسون بىلەن مودىغا ئەھمىيەت بېرىشتىن مەدەنىيەت تۈسى ۋە خاس گۈزەللىكنى قوغلىشىشقا ئۆتتى، كىيىم - كېچەك تىجارىتى ئازادە كىيىم - كېچەك تىجارىتىگە يۈزلەندى، بۇنداق كىيىم - كېچەكلەرنىڭ سېتىلىش نىسبىتى باشقا كىيىم - كېچەكلەرنىڭكىدىن كۆرۈنەرلىك يۇقىرى بولدى، بولۇپمۇ ئازادە ئىچ مايكىنىڭ سېتىلىشى 2002 - يىلىدىكىدىن %25.62، تالاستوپكىنىڭ %38.73 ئاشتى. لېكىن ئىستېمال قاتلىمىنىڭ ئوخشاشمىسى سەۋەبىدىن، ئالىي داڭلىق كىيىم - كېچەك ئىستېمالچىلار توپى شەھەر - بازار ئاھالىسىنىڭ %0.62 نى؛ ئوتتۇرا دەرىجىلىك كىيىم - كېچەك ئىستېمالچىلار توپى شەھەر - بازار ئاھالىسىنىڭ %70 - %75 نى، يېزا نوپۇسىنىڭ %26 نى؛ تۆۋەن دەرىجىلىك كىيىم - كېچەك ئىستېمالچىلار توپى يېزا نوپۇسىنىڭ %65 نى ئىگىلىدى. ئايرىلىپ چىققان يۈرۈشلۈك ئازادە كىيىم - كېچەكلەر كاستيوم - بۇرۇلكا، كەسپىي فورمىلارنىڭ كۆرۈمىسىز

8 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 7 مى كۆپەيدى. يىلى ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كىم ئارتۇق سودىسى ئۈستىسى 108 گە يەتتى، 500 نەچچە ئادەم جۇڭگو كىم ئارتۇق سودىسى كەسىپكارى سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. جېن چاڭشەن

سودا ساھەسىنىڭ ئاساسىي قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ سودا ساھەسىگە دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون خام چوت ئىچىدىكى ئاساسىي قۇرۇلۇش پىلان تۈرىدىن 29 نى تەستىقلاپ چۈشۈردى، بۇلارغا سېلىنىدىغان مەبلەغ 528 مىليون يۈەن (ھۆكۈمەتنىڭ يېتەكچىلىك خاراكتېرىدىكى مەبلەغى 21 مىليون 60 مىڭ يۈەن)، قۇرۇلۇش كۆلىمى 1 مىليون 620 مىڭ كۋادرات مېتىر. بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك تېمپىراتۇرىسى تەشكىللىدىغان يېڭى يېتى ساقلاش ئامبىرىدىن 4 ى پۈتكۈزۈلدى، كۆلىمى 19 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، 96 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ ئورنى بەلگىلەپ بېرىلگەن كالا، قوي قۇشخانىسىدىن 5 ى ئۆزگەرتىلدى، ئۇنىڭغا 24 مىليون 630 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ ھەر خىل بازاردىن 17 ى پۈتكۈزۈلدى، كۆلىمى 810 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، 450 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى؛ زامانىۋى ماددىي ئەشيا ئوبوروتى تەقسىملەش-يەتكۈزۈش مەركىزى، تاللا بازاردىن 3 ى پۈتكۈزۈلدى، كۆلىمى 810 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، 180 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. سودا ئوبوروت كەسىپىدە زايوم، ياردەم ئۆسۈملۈك تۈرىدىن 2 ى دۆلەتكە ئىلتىماس قىلىنىپ تەستىقلىتىلدى، يەنى شىنجاڭ «جىيايۇ» سانائەت - سودا (گۇرۇھى) نىڭ 500 قۇلايلىق دۈكىنى ۋە چوڭ كۆلەملىك ماددىي ئەشيا ئوبوروت مەركىزىنىڭ 50 مىليون يۈەنلىك زايوم، ياردەم ئۆسۈملۈك تۈرى بىلەن شىنجاڭ «ياجولك» ماشىنا - ئېلېكتر بازىرىنىڭ ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى زەنجىرىسىمان دۈكىنى ۋە تور نۇقتا قۇرۇلۇشىنىڭ 60 مىليون يۈەنلىك زايوم، ياردەم ئۆسۈملۈك قۇرۇلۇش تۈرى.

ئۈرۈمچى شەھىرىنى زامانىۋىلاشتۇرغان خەلقئارا سودا شەھىرى قىلىپ قۇرۇپ چىقىشتىن ئىبارەت تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى چۆرىدەپ، شىنجاڭدا ئوبوروتىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلدى، 5000 كۋادرات مېتىردىن ئاشىدىغان ئوبوروت كەسىپىگە تەۋە چوڭ، يېڭى تاللا بازار ۋە مال سېتىۋېلىش مەركىزىدىن 34 ى سېلىندى. شىنجاڭ گۇاڭخۇي ئازادە تۇرالغۇ ئۆي ئەشيا ئوبوروت باغچىسى، «گۇاڭخۇي» ئەسىر مەيدانى،

بولۇشىدەك ئەندىزىنى بۇزۇپ تاشلاپ بارغانىمىزى بازار تاپتى. يۈرۈشلۈك ئازادە كىيىملىرىنىڭ سېتىلىشى كاستىيۇم - بۇرۇلكىسىنىڭ %50 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى. سۈپىتى بىر قەدەر ياخشى، باھاسى مۇۋاپىق بولغان ئەرەنچە، ئايالچە پاختا، يۇلكە مايكا - ئىستان قاتارلىق ئىلمە توقۇلما ئىچ كىيىملىرىنىڭ سېتىلىشى 2002 - يىلىدىكى بىلەن تەڭلەشتى. كۈز ۋە قىش كىرىگەندىن بۇيان، تاش پوپايكا بىر قەدەر ئومۇملاشتى، ماركىلىق ئىنچىكە يۇلكە مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىشى 2002 - يىلىدىكىدىن %12.62 ئاشتى. بالىلار كىيىملىرى ئىستېمالى تەدرىجى دەۋر ئالاھىدىلىكىگە ئىگە ئېقىمغا قاراپ يۈزلەندى، بالىلارغا خاس غەيرىيلىككە ئىگە كىيىملەر بىلەن مودا كىيىملىرىنى كىيىش ئۇسلۇبىنى قوغلىشىش، بالىلار كىيىملىرىنىڭ يوشۇرۇن تەرەققىيات يۈزلىنىشى بولۇپ قالدى.

ليۇ شۇدۇڭ

كىم ئارتۇق سودىسى ساھەسىنىڭ تىجارەت

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كىم ئارتۇق سودىسى ساھەسىدە تىزىمغا ئالدۇرۇلغان كارخانا 53، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى شەھىرىدىكىسى 29، كەسىپكار 600 دىن ئارتۇق. بىر يىلدا 700 مەيدان كىم ئارتۇق سودىسى قىلىندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 146 مەيدان ئارتۇق. پۈتۈشۈش سوممىسى 2 مىليارد 144 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %58.7 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە نەنەت بۇيۇمىنىڭ 66 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ مۈلكىنىڭ 81 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %22.02 ئۆي - زېمىننىڭ 978 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1.72 ھەسسە؛ كارخانا مۈلۈك ھوقۇقىنىڭ 152 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %40.74 ئاشتى؛ ۋەيران بولغان كارخانىلارنىڭ 450 مىليون يۈەن بولۇپ، %4.66 ئازايدى؛ شەكىلسىز مۈلۈكىنىڭ 68 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1.92 ھەسسە، باشقىلارنىڭ 348 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %37 ئاشتى.

2003 - يىلى «شىنفا» كىم ئارتۇق سودىسى چەكلىك شىركىتى جۇڭگو كىم ئارتۇق سودىسى ساھەسى «AAA» دەرىجىلىك سالاھىيەتكە ئېرىشتى؛ 5 كىم ئارتۇق سودىسى كارخانىسى «AA» دەرىجىلىك سالاھىيەتكە ئېرىشتى؛ شىنجاڭ بويىچە 8 كىم ئارتۇق سودىسى كارخانىسى «A» دەرىجىلىك سالاھىيەتكە ئېرىشتى. يىللىق پۈتۈشۈش سوممىسى 100 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان كىم ئارتۇق سودىسى كارخانىسى

كېلىدىغان جىناڭ ناھىيىسى ئالقات توپ سېتىش بازىرى؛ 6 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، 100 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدىغان مارالبېشى ناھىيىسى سېرىقئۆيا يېزا ئىگىلىك سودا ئۇنىۋېرسال بازىرى؛ 70 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 15 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدىغان كورلا شەھەرلىك نەشپۈت توپ سېتىش بازىرى؛ 30 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 69 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدىغان ئۈرۈمچى شەھەرلىك قۇشخانا؛ 150 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 25 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدىغان ئۈرۈمچى شەھىرى بېيىۋەنچۈن يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسپ توپ سېتىش بازىرىدىن ئىبارەت.

جياڭ لىڭ

تېببىي دورا سودىسى

تېببىي دورا سودىسى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە تېببىي دورا سودىسىنىڭ سېتىش سوممىسى 2 مىليارد 762 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە (باجمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.7 پارچە سېتىش سوممىسى 1 مىليارد 279 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.34؛ سودا پايدىسى 41 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1.21 ھەسسە ئاشتى؛ سودىدىكى پايدا - بېجى 46 مىليون 860 مىڭ يۈەن بولۇپ، %37.3 ئازايدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە تېببىي دورىلارنى پارچە سېتىش كارخانىسى 3385 كە، زەنجىرسىمان دۇكان 657 گە؛ تېببىي داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى 30 غا، توپ سېتىش كارخانىسى 389 غا، پارچە سېتىش كارخانىسى 1570 كە يەتتى. ۋاڭ كەيشۈن

تاماكى سېتىش

پاپىروس سېتىش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 370 مىڭ پېشك پاپىروس سېتىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.6؛ سودا پايدىسى 312 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %22.1 ئاشتى؛ سودا - سانائەت كارخانىلىرىنىڭ باج سوممىسى 455 مىليون يۈەنگە يېتىپ،

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرىدا تاۋار تەمىناتى يېتەرلىك، مال باھاسى مۇقىم، سېتىۋېلىش بىلەن سېتىش ئاساسىي جەھەتتىن تەڭپۇڭ بولدى. سۈرەتتە: دوستلۇق سودا سارىيى مال سېتىۋېلىش زالىدىن بىر كۆرۈنۈش.

لى ياڭ فوتوسى

شىنجاڭ «ياجولڭ» ماشىنا - ئېلېكتر ماددىي ئەشيا ئوبوروت باغچىسى، شىنجاڭ «دوستلۇق پاركوم» سودا سارىيى، شىنجاڭ مىللەتلەر كوچىسى «كەررېغور» سودا سارىيى، شىنجاڭ «بەيشاڭ» گۈرۈھى قاتارلىقلار مۇشۇ يىل ئىچىدە پۈتۈپ تىجارەتكە كىرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدىكى تۇرمۇش ۋاسىتىلىرى، ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى، ئىشلەپچىقىرىش ئامىللىرى بىر گەۋدە قىلىنغان شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ۋاسىتىلىرى (گۈرۈھى) نىڭ «دېھقانلار شادلىقى» زەنجىرسىمان تىجارەت بازىرىنىڭ تور قۇرۇلۇشى شىنجاڭدىكى 61 ناھىيە، شەھەرگە تارقىلىپ، قۇرۇلغان زەنجىرسىمان تور نۇقتىسى 476 گە (12 تەقسىملەش - يەتكۈزۈش مەركىزى، 270 بىۋاسىتە تىجارەت دۇكىنى، 143 ئەزا دۇكانىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) يەتتى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ھەر خىل يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسپ مەھسۇلاتلىرىنى توپ سېتىش بازىرىدىن 17 مىڭ تۈرلۈك، 2002 - يىلىدىكىدىن %70 ئاشتى. ئاساسلىقلىرىدىن 100 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 18 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدىغان تۇرپان ئۈزۈم توپ سېتىش بازىرى؛ 22 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، قۇرۇلۇش كۆلىمى 13 مىڭ كۋادرات مېتىر

غىلاپ ھەر خىل دەپلۇدىن 11 مىللىن 270 ى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، 3637 يۈرۈش قانۇنسىز ھەر خىل پاپىروس، 1602 يۈرۈش ساختا پاپىروس، 79 يۈرۈش ئەنگەس پاپىروس تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈرۈلدى. ساختا تاماكا ياسايدىغان 6 كۈرۈپپا تاماكا ماشىنىسى، 13 توننا قانۇنسىز كۆك تاماكا تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈرۈلدى. 21 جىنايەت گۇماندارى قانۇن بويىچە ئەدلىيە ئورگانلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 6 ئادەمنىڭ جىنايىتى ئىشلار جاۋابكارلىقى سۈرۈشتە قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2000 دىن ئارتۇق ئادەم مەملىكەت بويىچە تاماكا كەسپىدىكى ئىگىلىك باشقۇرغۇچى خادىملارنىڭ قانۇن بىلىملىرى بىر تۇتاش ئىمتىھانغا قاتناشتۇرۇلدى.

جالڭ شۇۋېن

تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سودىسى

تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى سېتىۋالغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 18 مىليارد 319 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %23.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە سېتىۋېلىنغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 12 مىليارد 673 مىليون يۈەن (يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ سوممىسى 11 مىليارد 132 مىليون يۈەن). سېتىش سوممىسى 22 مىليارد 222 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە سېتىلغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 14 مىليارد 61 مىليون يۈەن، دېھقانلارغا سېتىپ بېرىلگەن يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ سوممىسى 1 مىليارد 935 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا ئامباردا ساقلانغان تاۋارلارنىڭ سوممىسى 3 مىليارد 781 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %3.4 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە پاختىنىڭ سوممىسى 2 مىليارد 736 مىليون يۈەن، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ سوممىسى 853 مىليون يۈەن. ياراتقان پايدا 237 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %42.77، دۆلەتكە تاپشۇرغان باج سوممىسى 194 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %41.61 ئاشتى. شۇ ئارقىلىق تەمىنات - سودا كوپىراتىپىغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانىلارنىڭ ھەممىسى پايدا ئالدى، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك 15 تەمىنات - سودا كوپىراتىپى ئىچىدە 2 سى بىر ئاز زىيان تارتقاندىن

%51 ئاشتى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئاپتونوم رايوندىكى پاپىروس سېتىۋېلىش - سېتىش ئىشلىرىنى مەركەزلىك بىر تۇتاش باشقۇرۇش يولىغا قويۇلۇپ، ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن يۆتكەش باھاسى ۋە بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن توپ سېتىش باھاسى تۈزۈپ چىقىلدى ھەمدە توردىكى نازارەت قىلىش - تىزگىنلەش سىستېمىسى ئارقىلىق سودا ئورۇنلىرىنىڭ پاپىروس باھاسى تىزگىنلەندى ۋە تەكشۈرۈلدى، ماکرولۇق تىزگىنلەش ئىقتىدارى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. مال مەنبەسى جەھەتتە تاماكا زاۋۇتلىرى بىلەن پائال ئالاقە ئورنىتىلدى ھەمدە بازار ئېھتىياجى ۋە باھانىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالىغا ئاساسەن، تاماكنىڭ بازارغا سېلىنىش قۇرۇلمىسى تەڭشىلىپ، مۇۋاپىق بولغان بازارغا سېلىش پەيتى ۋە مىقدارى ئىگىلىنىپ، تاماكا مەنبەسىنىڭ ۋاقتىدا تېز تەقسىملىنىشىگە ۋە تاماكا ترانسپورتىنىڭ راۋان بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىندى. ئاپتونوم رايون سىرتىدىن تاماكا سېتىۋېلىش ئۆتكىلى قاتتىق تۈتۈلۈپ، داڭلىق تاماكلارنى بازارغا سېلىش نىسبىتى ئاشۇرۇلۇپ، باھا پەرقى بىرقەدەر چوڭ، پايدىسى بىرقەدەر كۆپ بولغان داڭلىق تاماكا يېتىشتۈرۈلۈپ، پايدىنىڭ ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلىندى. 2003 - يىللىق مەملىكەت بويىچە توردە مەركەزلىك ھالدا تاماكا سودىسى قىلىش خىزمىتى تاماملاندى. يەرلىك تاماكنىڭ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش خىزمىتى ياخشى ئىشلىنىپ، يەرلىك تاماكنىڭ بازارنى تەمىنلىشى ۋە بازارغا مۇۋاپىق سېلىنىشى كاپالەتلەندۈرۈلدى.

جالڭ شۇۋېن

تاماكا ئىمپورت - ئېكسپورت سودىسى

2003 - يىلى شىنجاڭ تاماكا شىركىتى ئېكسپورت قىلغان كۆك تاماكا 4364 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.37 ئاشتى، 103 مىليون 290 مىڭ تال پاپىروس ئېكسپورت قىلىندى، 100 مىليون تال پاپىروس ئىمپورت قىلىندى، 4 مىليون دوللارلىق تاشقى پېرېۋوت يارىتىلدى، 4 مىليون يۈەن پايدا ئېلىندى.

جالڭ شۇۋېن

مونوپوللۇق سېتىشنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون تاماكنى مونوپوللۇق باشقۇرۇشتا كەسپنى قېلىپلاشتۇرۇش ۋە قانۇن - تۈزۈم قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى كۈچەيتتى، كەسپ ئىچىدە قانۇنلۇق تىجارەت قىلىش ئىدىيىسى كۆرۈنەرلىك ئۆستى، بازارنىڭ تىجارەت تەرتىپى يەنىمۇ ياخشىلاندى. مونوپوللۇق سېتىشتىكى قانۇننى ئىجرا قىلىش ھەرىكىتى بىلەن كەسپتىكى تىجارەت ھەرىكىتى قېلىپلاشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە قانۇنغا

سرت، قالغانلىرى ئاساسەن پايدا ئالدى.

يىل ئاخىرىغىچە سىستېما بويىچە كارخانا قانۇنىي ئىگە ئورۇن 1380 گە، كەسپىي پائالىيەت بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇن 5351 گە، كەسپىي ئورۇن 7 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە مەكتەپ 3. كارخانا قانۇنىي ئىگە ئورۇنلار ئىچىدە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 247، پاي كونترول شىركىتى 121، شېرىكىسىز كارخانا 708، پاي قوشقان كارخانا 69؛ يۇلتۇز دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مېھمانخانا 7 (5 يۇلتۇزلۇق مېھمانخانا 2). سىستېما بويىچە 8 زەنجىرسىمان كارخانا قۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىستېمال بۇيۇملىرىنى ساتىدىغىنى 4، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنى ساتىدىغىنى 4. زەنجىرسىمان تىجارەت دۇكانى 1877، بۇنىڭ ئىچىدە بىۋاسىتە تىجارەت قىلىدىغىنى 459، ئەزا دۇكان 1328. زەنجىرسىمان كارخانا بىلەن زەنجىرسىمان دۇكانلارنىڭ سېتىش سوممىسى 1 مىليارد 780 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىغىچە تەمىنات - سودا كوپىراتىپىدىكى كەسپكار 35 مىڭ 733 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كوپىراتىپىنى ئېچىۋېتىش ئارقىلىق قوبۇل قىلىنغان ھەر خىل خادىم 6648، دەم ئېلىشقا، پېنىسىيەگە چىققانلار 17 مىڭ 166، بۇنىڭ ئىچىدە ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىمىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش غەمەشكە قاتناشقانلار 16 مىڭ 75.

شيا جېڭياۋ

تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇشقا قاتنىشىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش تۈرىگە 1 مىليارد 137 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى، يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش ئارقىلىق ياراتقان پايدا 79 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە، دۆلەتكە تاپشۇرغان باج سوممىسى 32 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يەتتى، پايدىنى قايتۇرۇش، ئىشلەپچىقىرىشنى سۇغۇرتىلاش قاتارلىق كۆپ خىل شەكىللەر ئارقىلىق دېھقانلارغا ئۆتۈنگەن ۋە قايتۇرغان پايدا 200 نەچچە مىليون يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى بويىچە تۈرلۈك باشلامچى كارخانا 118 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 13 كارخانا مەملىكەت بويىچە تەمىنات - سودا سىستېمىسىدىكى باشلامچى كارخانا، 4 كارخانا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق باشلامچى كارخانا بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق باشلامچى كارخانا - شىنجاڭ مېرىتۇس ئىنچىكە يۇڭلۇق قوبى پەن - تېخنىكا

تەرەققىيات شىركىتى پەن - تېخنىكا بويىچە 6 ئۆلگە كۆرسىتىدىغان كۆپەيتىش بازىسى ۋە 8533 گېكتارلىق ئوت، چۆپ، يەم - خەشەك بازىسى قۇرۇپ، ئەلا نەسىللىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوبى بېقىش كۆلىمىنى 13 مىڭ 200 تۇپاققا يەتكۈزۈپ، مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ ئەلا نەسىللىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوبى بازىسىغا ئايلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسىدا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك باشلامچى كارخانا ۋە يۇلتۇز دەرىجىلىك باشلامچى كارخانىلارنى باھالاش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك باشلامچى كارخانىدىن 8 ى، يۇلتۇز دەرىجىلىك باشلامچى كارخانىدىن 17 ى باھالاپ چىقىلدى. تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسىدىكى باشلامچى كارخانىلار سېتىشتىن 5 مىليارد 336 مىليون يۈەن كىرىم قىلدى، 1 مىليون 187 مىڭ 200 دېھقان ئائىلىسىگە يېتەكچىلىك قىلدى، دېھقانلارنىڭ 4 مىليارد 168 مىليون يۈەن كىرىم قىلىشىغا ياردەم بەردى.

2003 - يىلى سىستېما بويىچە تۈرلۈك كەسپىي كوپىراتىپتىن 168 ى قۇرۇلدى، كوپىراتىپقا 4145 دېھقان ئائىلىسى ئەزا بولدى، 4 مىليون 140 مىڭ يۈەن پۇل ياي قىلىپ قوشۇلدى، بۇ ئارقىلىق دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى 71 مىليون 340 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇشقا ياردەم بېرىلدى؛ تۈرلۈك تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق تاۋار بازىسىدىن 197 ى قۇرۇلدى، تېرىقچىلىق كۆلىمى 34 مىڭ 800 گېكتارغا، بىرلەشمە دېھقان ئائىلىسى 245 مىڭ 400 گە يەتتى، دېھقانلارنىڭ 99 مىليون 660 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىشىغا ياردەم قىلىندى؛ تۈرلۈك كەسپىي جەمئىيەتتىن 15 ى تەشكىللەندى؛ ناھىيە، يېزا، كەنت دەرىجىلىك ئۈنۈپرسال مۇلازىمەت پونكىتى (كوپىراتىپى) دىن 1573 ى قۇرۇلدى، يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرى ئاساس قىلىنغان تۈرلۈك سودا بازىرىدىن 108 ى قۇرۇلدى، يىللىق تاۋار سودا سوممىسى 1 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يەتتى.

شيا جېڭياۋ

پاختا تىجارىتى

2003/2004 پاختا يىلىدا شىنجاڭنىڭ كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 34 مىڭ 600 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 577 مىڭ 100 گېكتار، بىخۇنۇننىڭ 457 مىڭ 500 گېكتار. 2004 - يىلى 3 - ئاينىڭ 11 - كۈنىگىچە شىنجاڭ بويىچە 1 مىليون 673 مىڭ 100 توننا پاختا (ساپ پاختا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) سېتىۋېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ ئۇ ئار تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى سېتىۋالغىنى 690 مىڭ 800 توننا، بىخۇنۇن تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى سېتىۋالغىنى 612 مىڭ توننا، باشقا

پاختىنىڭ بازاردىكى سېتىلىش باھاسى 17 مىڭ 650 يۈەندىن 17 مىڭ 850 يۈەنگىچە بولدى.

لى كې

ئاساسىي قاتلام تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئاساسىي قاتلام تەمىنات - سودا كوپىراتىپى 415 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مەركىزىي كوپىراتىپ بولۇپ قۇرۇلغىنى 30، بىر ناھىيىدە بىر كوپىراتىپ بولۇش بويىچە قۇرۇلغىنى 17، بىر كوپىراتىپتا 2 خىل تۈزۈم يولغا قويۇلۇۋاتقىنى 34. 2003 - يىلى ئاساسىي قاتلام كوپىراتىپى، كەسپىي ھەمكارلىق كوپىراتىپى، ئۈنۈملىك مۇلازىمەت كوپىراتىپى تەرەققىي قىلدۇرۇش، تاۋار تىجارىتىنى زەنجىرسىمانلاشتۇرۇش، يەككە ئەمەلىي كارخانا تەشكىللەش مەزمۇن قىلىنغان ئىسلاھات يۈرگۈزۈلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاساسىي قاتلام تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرىدا تەشكىل قىلىنغان تۈرلۈك كەسپىي ھەمكارلىق كوپىراتىپى 29 غا، ئۈنۈملىك مۇلازىمەت كوپىراتىپى 790 گە، زەنجىرسىمان دۇكان 243 كە، يەككە ئەمەلىي كارخانا 68 گە يەتتى.

مۇھىمەت ئىسھاق

يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى تەمىناتى ۋە يۈرۈشلەشكەن مۇلازىمەت ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى سىستېمىسى دېھقانلارنى 992 مىڭ توننا خىمىيىۋى ئوغۇت (بۇنىڭ ئىچىدە ئازوتلۇق ئوغۇت 453 مىڭ توننا، فوسفورلۇق ئوغۇت 523 مىڭ توننا، كالىيلىق ئوغۇت 15 مىڭ توننا)، 25 مىڭ توننا سۇلياۋ يوپۇق، 4900 توننا دېھقانچىلىق دورىسى بىلەن تەمىنلىدى. ئامېرىكا، فىلىپپىن، ۋېيتنام، نېپال، ھىندىستان قاتارلىق دۆلەت ۋە رايونلارغا 114 مىڭ 200 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئېكىپورت قىلىپ، 18 مىليون دوللار تاشقى پېرېۋوت يارىتىپ، شىنجاڭنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇتى ئېكىپورت قىلىنىۋاتقانلىقتەك ھالەتكە خاتىمە بەردى.

2003 - يىلى ئالاقىدار تارماقلارغا پائال ماسلىشىپ، بازار باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى بازىرىنىڭ تەرتىپىنى رەتكە سالدى ۋە قىيىنلاشتۇردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر دۆلەتتىن 275 مىڭ توننا قۇرۇلدى، «دېھقانلار شادلىقى» بىر نۇتاش ماركا قىلىنغان زەنجىرسىمان تىجارەت تور - نۇقتىسىدىن 838 مىڭ توننا قۇرۇلدى، «دېھقانلار شادلىقى» ماركىسى دۆلەت سودا -

تىجارەت يوللىرى ئارقىلىق سېتىۋېلىنغىنى 370 مىڭ 300 توننا. يەرلىك بىلەن بىگۇن تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ پاхта سېتىۋېلىش مىقدارى ئاپتونوم رايون بويىچە پاختا سېتىۋېلىش مىقدارىنىڭ %77.9 نى ئىگىلەپ، ئاساسىي يوللۇق رولىنى داۋاملىق جارى قىلدۇردى. ئاپتونوم رايون ۋە بىگۇننىڭ تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى 865 مىڭ توننا پاхта ساتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايوننىڭ ساتقىنى 461 مىڭ توننا، بىگۇننىڭ ساتقىنى 404 مىڭ توننا. ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنىڭ سىرتىغا 942 مىڭ 500 توننا پاختا توشۇلدى.

مەزكۇر پاختا يىلىدا دۆلەت ئىچى پاختا بازىرىنىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن، جايلارنىڭ پاختا سېتىۋېلىش باھاسى ۋە بازاردىكى پاختا سېتىش باھاسى تۆۋەندىكىدەك 4 باسقۇچنى بېسىپ ئۆتتى: 1 - باسقۇچ، 2003 - يىلى 9 - ئايدىن 10 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە بولغان يېڭى پاختا بازارغا سېلىنىشقا باشلىغان مەزگىلدە، پاختا باھاسى تەدرىجىي تۆرلەش مەزگىلىدە تۇردى، چىگىتلىك پاختىنىڭ باھاسى ئاينىڭ بېشىدىكى 5 يۈەندىن 6.8 يۈەنگە تۆرلدى، ھەر بىر توننا پاختىنىڭ بازاردىكى سېتىلىش باھاسى 16 مىڭ يۈەندىن 17 مىڭ 500 يۈەنگە تۆرلدى؛ 2 - باسقۇچ، 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە چىگىتلىك پاختىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى مۇقىم بولدى، ھەر كىلوگرامى 6.2 يۈەندىن 6.8 يۈەن ئارىلىقىدا بولدى، ھەر توننا پاختىنىڭ بازاردىكى سېتىلىش باھاسى 16 مىڭ 500 يۈەندىن 17 مىڭ 800 يۈەنگىچە بولدى؛ 3 - باسقۇچ، 2003 - يىلى 12 - ئايدىن 2004 - يىلى 1 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە، چىگىتلىك پاختىنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى سەل تۆۋەنلەپ، ھەر كىلوگرامى 4.5 يۈەندىن 6.5 يۈەنگىچە (ئاساسلىقى 4 - دەرىجىدىن تۆۋەنلىرى) بولدى، ھەر توننا پاختىنىڭ بازاردىكى سېتىلىش باھاسى 16 مىڭ 700 يۈەندىن 17 مىڭ 400 يۈەنگىچە بولدى؛ 4 - باسقۇچ، باھار بايرىمىدىن كېيىنكى ۋاقىتتىن 2 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە، پاختا سېتىش باھاسى مۇقىم تۆرلدى، ئۆلچەملىك ھەر توننا پاختىنىڭ بازاردىكى سېتىلىش باھاسى 17 مىڭ 400 يۈەندىن 17 مىڭ 600 يۈەنگىچە، يۇقىرى دەرىجىلىك پاختىنىڭ 17 مىڭ 900 يۈەندىن 18 مىڭ 300 يۈەنگىچە بولدى، يۇقىرى دەرىجىلىك پاختا بىلەن ئوتتۇرا، تۆۋەن دەرىجىلىك پاختىنىڭ سېتىلىش باھاسى ئوتتۇرىسىدىكى پەرق بارغانسېرى چوڭايىدى. 3 - ئايدىن باشلاپ خەلقئارا ۋە دۆلەت ئىچىدىكى پاختىنىڭ بازاردىكى سېتىلىش باھاسىنىڭ چۈشۈپ كەتكەنلىكى ۋە ئىمپورت قىلىنغان پاختىلارنىڭ پورتلارغا بىراقلا توپلىنىشىنىڭ تەسىرىگە ئۇچراپ، ئاپتونوم رايون بويىچە پاختا سېتىش باھاسى چۈشتى، ھەر توننا

ساناھەت ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ تىزىمغا ئالدۇرۇلدى.

جۇڭگو يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى شىنجاڭ تەقسىملەش مەركىزى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنى قۇرۇلدى. ھەر دەرىجىلىك تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى شىركىتى ئالدىن مال زاكاز قىلىش، مالىيە تەككۈزۈپ بېرىش بىلەن تەڭ، مۇتەخەسسسلەر تېلېفونى تەسىس قىلىش، مۇتەخەسسسلەر بىلەن سۆھبەتلىشىش، سەييارە تەكشۈرۈش ئارقىلىق دېھقانلارنى كېسەللىك ۋە ھاسارات زىيانداشلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش قاتارلىق ھەر خىل مۇلازىمەتلەر بىلەن تەمىنلىدى. ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ يېڭى مەھسۇلات، يېڭى تېخنىكىنى تەجرىبە قىلىش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش مۇلازىمىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، 1923 گېكتارلىق تەجرىبە ئۈلگە ئېتىزى بەرپا قىلدى، 237 مىڭ 182 ئادەمنى پەن - تېخنىكا بويىچە تەربىيەلەش، مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى، توپراقنى ئۆلچەپ 21 مىڭ 257 گېكتار يەرنى نىسبەت بويىچە ئوغۇتلىدى، 20 مىڭ پارچىدىن ئارتۇق پەن - تېخنىكا قىسقا خەۋىرى تارقىتى. شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى گۇرۇھى شىركىتى شىخەنزە قۇملۇق قۇرغاقچىلىق تەتقىقات ئورنى بىلەن بىرلىكتە تەتقىق قىلىپ ياساپ چىققان «مەنجاخوڭ» ماركىلىق ئوغۇت ئۈنۈمىنى كۈچەيتىش دورىسى، 2003 - يىلىنىڭ بېشىدا دۆلەت دەرىجىلىك «ئۇچقۇن پىلانى» تۈرىگە ۋە پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەزكۇر مىنىستىرلىكنىڭ نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرىگە كىرگۈزۈلدى، 2003 - يىلى 4 - ئايدا بۇ تۈر ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا مەھسۇلاتلىرى نەتىجىلىرىنى بېكىتىشىدىن ئۆتۈپ شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا تۈرى جەھەتتىكى بوشلۇقىنى تولدۇردى.

چاڭ شىۋىفاڭ

تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرىنىڭ زىيانىنى تۈگىتىپ پايدىنى ئاشۇرۇش خىزمىتى 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى 237 مىليون يۈەن پايدا ياراتتى، دۆلەتكە 194 مىليون يۈەن باج تاپشۇردى. 15 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك تەمىنات - سودا كوپىراتىپى ئىچىدە 13 ى پايدا ئالدى، 2 سى ئازراق زىيان تارتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسى زىيانىنى تۈگىتىپ پايدىنى ئاشۇرۇش نەتىجىسىنى مۇستەھكەملەش داۋامىدا تۆۋەندىكى خىزمەتلەرنى كۈچەيتتى: (1) يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇشقا پائال

قاناشتى. (2) تور قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، يېزىلاردىكى ئوبوروتنى زامانىۋىلاشتۇرۇشتا يېڭى قەدەم تاشلىدى. ئاپتونوم رايوننىڭ تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسىدا يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى، پاختا، كۈندىلىك ئىستېمال بۇيۇملىرى، پوجاڭزا، قايتا ھاسىل بولىدىغان بايلىق ۋە دورىگەرلىكتىن ئىبارەت 6 چوڭ تىجارەت مۇلازىمەت تورى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلىندى، زەنجىرىسىمان تىجارەت تورى - نۇقتىسىدىن 1970 ى قۇرۇلدى. بولۇپمۇ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى زەنجىرىسىمان تىجارىتى ناھايىتى تېز تەرەققىي قىلدى، خىمىيىۋى ئوغۇت بازىرىنىڭ ئىگىلەش نىسبىتى %90 تىن كۆپرەككە يەتتى. (3) مۇلۇك ھوقۇقى تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى يادرو قىلىپ، كوپىراتىپنى ئېچىۋېتىپ قۇرۇشنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويدى. شۇ ئار تەمىنات - سودا كوپىراتىپىدىكى شۇ دەرىجىلىك كارخانىلارنىڭ مۇلۇك ھوقۇقى تۈزۈمى ئىسلاھاتى ئومۇميۈزلۈك ئاخىرلىشىپ، يېڭى بىر نۆۋەتلىك كارخانا ئىچكى قىسمىنىڭ تۈزۈلمە ئىسلاھاتىغا قەدەم قويدى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق (شەھەرلىك) تەمىنات - سودا كوپىراتىپىغا قاراشلىق %60 تىن ئارتۇق كارخانىنىڭ تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلىپ، كوپىراتىپ قارىمىقىدىكى كارخانىلارنىڭ ھاياتىي كۈچى ئۇرغۇتلىدى. پۇقرالار كاپىتالى، ئىگىلىك باشقۇرۇش مۇتەخەسسسلرى، ئىلغار باشقۇرۇش قارشى ۋە باشقۇرۇش ئەندىزىسى پائال كىرگۈزۈلۈپ، تىجارەت قىلغۇچىلار چوڭ پايدا ئىگە بولۇش بىلەن يىللىق مائاش تۈزۈمى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇلۇپ، كارخانا ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ ئۈزلۈكسىز ياخشىلىنىشىغا شارائىت يارىتىپ بېرىلدى. (4) كوپىراتىپ مۇلكىنى نازارەت قىلىش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. قائىدە - تۈزۈم تۇرغۇزۇش ئارقىلىق، مەبلەغ چىقارغۇچىنىڭ باشقۇرغۇچىلىق ئورنى ھەقىقىي ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. شۇنىڭ بىلەن تەڭ كىرىمنى كۆپەيتىپ، چىقىمىنى ئازايتىش خىزمىتى چىڭ تۇتۇلدى، يىللىق چىقىم 1 مىليارد 341 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.25 ئازايدى. (5) كارخانىنىڭ ئىچكى قىسمىدا بوغالتىرلىق تىزگىنلەش تۈزۈمىنى تۇرغۇزۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، بوغالتىرلىق ئۇچۇرىنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈردى. (6) مۇپەتتىشلىك، نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىپ، خىمىيەتەردىن ساقلىنىش مېخانىزمىنى تۇرغۇزدى، كارخانىنىڭ قەرز ھوقۇقى قەرز ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ۋە ئېنىقلاشنى كۈچەيتتى ھەمدە مەبلەغ خىمىيەتەرنى تىزگىنلەش مېخانىزمىنى تۇرغۇزدى.

خو لىپىڭ

شىنجاڭ تەمىنات - سودا كوپىراتىپى سىستېمىسىنىڭ 2003 - يىللىق ئاساسلىق
ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلىرى

بىرلىكى: تۈمەن يۈەن

تۈرى	سىستېما بويىچە	ئاساسىي قاتلام كوپىراتىپلىرى
ئاساسىي تىجارەت كەسپىدىن قىلىنغان كىرىم	1659269	48693
ئاساسىي تىجارەت كەسپىنىڭ تەننەرخى	1509286	46217
تىجارەت خىراجىتى	58171	1308
باشقۇرۇش خىراجىتى	57489	2621
مالىيە خىراجىتى	23381	148
باشقا كەسپلەرنىڭ پايدىسى	10813	1157
ئومۇمىي پايدا	23689	- 627
ئومۇمىي مۈلۈك سوممىسى	2566803	55290
ئىگىدارلىق قىلغۇچىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتى	265767	17932
دۆلەتكە تاپشۇرغان باج	19450	83

خو لىپىڭ

2003 - يىللىق ئاشلىق يىلىدا ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەتنىڭ ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرى ساتقان ئاشلىق 1 مىليون 462 مىڭ توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 92 مىڭ 800 توننا ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە بۇغداي 1 مىليون 294 مىڭ توننىغا يېتىپ، 250 مىڭ توننا كۆپەيدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ئامباردا ماقلانغان ئوبوروت ئاشلىقى 2 مىليون 675 مىڭ توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 292 مىڭ توننا ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە بۇغداي 2 مىليون 564 مىڭ توننا بولۇپ، 274 مىڭ توننا؛ كۆممىقوناق 65 مىڭ 900 توننا بولۇپ، 18 مىڭ 700 توننا؛ گۈرۈچ 8860 توننا بولۇپ، 10 مىڭ 700 توننا ئازايدى. ئامبار زاپىسىنىڭ ئازىيىپ كېتىشىگە شۇ يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدە سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىنىڭ ئاشلىق سېتىش مىقدارى سېتىۋېلىش مىقدارىدىن كۆپ بولغانلىقى سەۋەبى بولدى.

2003 - يىللىق ئاشلىق يىلىدا ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەتنىڭ ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرى سېتىۋالغان سۇ يېشى 32 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىللىق ئاشلىق يىلىدىكىدىن 2300 توننا ئاشتى. ساتقان سۇ يېشى 11 مىڭ توننا بولۇپ، 1500 توننا ئازايدى. يىل ئاخىرىغىچە

ئاشلىق - ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش

ئاشلىق - ياغ ئوبوروتى

2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 2004 - يىل 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە شىنجاڭنىڭ دۆلەت ئىلكىدىكى ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرى سېتىۋالغان ئاشلىق 1 مىليون 103 مىڭ توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 394 مىڭ توننا ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە بۇغداي 970 مىڭ توننا بولۇپ، 444 مىڭ توننا ئازايدى؛ كۆممىقوناق 103 مىڭ توننىغا يېتىپ، 417 مىڭ توننا ئاشتى. ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلار، سانجى، تارباغاتاي، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەندىن ئىبارەت 6 ۋىلايەت، ئوبلاست 761 مىڭ 500 توننا بۇغداي سېتىۋېلىپ، پىلاننىڭ % 98.6 نى ئورۇندىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلار، سانجى ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتى سېتىۋېلىش ۋەزىپىسىنى % 100 ئورۇندىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەتنىڭ ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرى بازاردىن 341 مىڭ توننا ئاشلىق سېتىۋالدى.

مۇۋاپىق ئوبوروت قىلىنىدىغان ئامبار زاھىسى ئاساسى سانى تەشكىلىدى. دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىنىڭ يۈكلىنى يېنىكلىتىش ئۈچۈن، شۇ ئارقىلىق خەلق ھۆكۈمىتى ئىلى ئوبلاستى قاتارلىق ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىدىغان 9 ئاساسلىق رايوننىڭ ئامباردىكى كونا بۇغدىيىدىن، 484 مىڭ توننىسىنى تاۋار ئاشلىق قاتارىدا ئوبوروت ئاساسى سانى قىلىپ، ئارتۇق ماقلاشنىغا ياردەم بېرىش سىياسىتىنى داۋاملىق ئىجرا قىلىشنى، 2003 - يىلدىن باشلاپ يېڭىدىن ئامبارغا كىرگۈزۈلگەن ئاشلىقنىڭ ئارتۇق قىسمىغا قوشۇمچە ياردەم بەرمەسلىكىنى قارار قىلدى. بەشىنچىدىن، كونا - يېڭى ئاشلىق ۋە كونا - يېڭى ھېسابات ئايرىۋېتىلدى. كونا ئاشلىق بىلەن كونا ھېسابات يەنىلا كونا ئۆسۈل بويىچە بىر تەرەپ قىلىندى. 2003 - يىلى يېڭى ئاشلىق سېتىپ بەرگۈچىلەر قوشۇمچە ياردەم پۇلى ئېلىش سىياسىتىدىن بەھرىمەن بولمايدىغان، كارخانا ئۆز ئالدىغا تىجارەت قىلىپ، پايدا - زىيىنىغا ئۆزى ئىگە بولىدىغان بولدى.

لى شياۋ

ئاشلىق تېرىيدىغان دېھقانلارغا بىۋاسىتە قوشۇمچە ياردەم پۇلى بېرىلدى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئاشلىق قوشۇمچە ياردەم سىياسىتى زور دەرىجىدە ئىسلاھ قىلىنىپ، ۋاسىتىلىك ياردەم بېرىش ئاشلىق دېھقانلىرى ۋە ئىشلەپچىقىرىش ئورۇنلىرىغا بىۋاسىتە ياردەم بېرىشكە ئۆزگەرتىلدى، يەنى 772 مىڭ 400 توننا بۇغداي سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى ئىچىدىكى ھەر كىلوگرام بۇغدايغا 0.10 يۈەن ياردەم بېرىلدى، بۇنى دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرى باھا سىرتىدىن ياردەم بېرىش ئۆسۈلى بويىچە نەقلەشتۈردى. بۇنىڭ ئاساسلىق ئۆسۈلى مۇنداق: دېھقان ئاشلىقىنى سېتىپ بەرگەندە، ئاشلىق پونكىتى (يىغىپ ساقلاش شىركىتى) سېتىپ بەرگەن بۇغداينىڭ مىقدارى بويىچە سېتىۋالغانلىق راسچوت تالونى ياكى ئامبارغا كىرگۈزگەنلىك تالونى كېسىپ بېرىدۇ، تالوندىكى جەدۋەلدە سېتىۋالغان ئاشلىق مىقدارى ۋە 0.1 يۈەنلىك باھا سىرتىدىكى قوشۇمچە ياردەم پۇلى سانى، سومما كاتەكچىسى بولىدۇ، دېھقانلار بۇ تالوننى راسچوت ئورنىغا ئاپىرىپ ئاشلىق ساتقان پۇلنى ۋە باھا سىرتىدىكى ياردەم پۇلنى ئالدىۋەمدە تالونغا قول قويدۇ. 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرى نەقلەشتۈرگەن قوشۇمچە ياردەم پۇلى 76 مىليون 150 مىڭ يۈەن بولدى.

لى شياۋ

ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىنىڭ ئامباردىكى سۇ يېغى زاھىسى 23 مىڭ توننىغا يېتىپ، 14 مىڭ توننا ئاشتى.

لى شياۋ

ئاشلىقنى بازارلاشتۇرۇش ئىسلاھاتى

1999 - يىلى كۆمىسقوناق قويۇۋېتىلگەن، 2001 - يىلى گۈرۈچ قويۇۋېتىلگەن، 2002 - يىلى ئۈرۈمچى قاتارلىق 6 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە بۇغداي سېتىۋېلىش قويۇۋېتىلگەن ئاساستا، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون ئاشلىق سېتىۋېلىشنى بازارلاشتۇرۇش قەدىمىنى تېزلەتتى. بىرىنچىدىن، 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن باشلاپ، ئاشلىق سېتىۋېلىشتىكى قوغدىما باھا ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇپ، ئاشلىق سېتىۋېلىش باھاسى بىلەن ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش بازىرى قويۇۋېتىلدى. ئاپتونوم رايون ئاشلىقىنى بەلگىلەپ سېتىۋېلىش باھاسى ۋە قوغدىما باھاسى قايتا بېكىتىلدى، ئاشلىق سېتىۋېلىش باھاسى ئومۇميۈزلۈك قويۇۋېتىلىپ بازار ئەھۋالى بويىچە بولدى. بەلگىلىك شارائىتىنى ھازىرلىغان ھەر خىل مۈلۈكچىلىكتىكى ئىقتىسادىي گەۋدىلەر، ئاشلىقنى مەمۇرىي جەھەتتىن باشقۇرۇدىغان ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تارماقلارغا ئاشلىق تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتىنى تەكشۈرتۈپ، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرىغا تىزىمغا ئالدۇرغاندىن كېيىن، دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىلىرى بويىچە ئاشلىق سېتىۋېلىش قاتارلىق كەسىپلەر بىلەن شۇغۇللانما بولىدىغان بولدى. دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرى بازار باھاسى بويىچە ھەدەپ ئاشلىق سېتىۋېلىپ، ئۆز ئالدىغا تىجارەت قىلىپ، پايدا - زىيىنىغا ئۆزى ئىگە بولدى. ئىككىنچىدىن، 2003 - يىلى 772 مىڭ 400 توننا بۇغداي سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى داۋاملىق ساقلاپ قېلىندى. سېتىۋېلىش ۋەزىپىسى ئىچىدىكى بۇغدايغا قارىتا، ئاشلىق سېتىپ بەرگەن دېھقانلارغا سېتىۋېلىش باھاسىدىن سىرت، ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن بىر كىلوگرام بۇغدايغا 0.1 يۈەن ئۆلچەم بويىچە (ئىشلەپچىقىرىلغان رايون، سۈپەت ۋە دەرىجە دەپ ئايرىلمايدۇ) يەنە ياردەم بېرىلدى. بۇ ياردەم دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىنىڭ تەننەرخىگە كىرگۈزۈلۈشى، بۇ پۇلنى ئاپتونوم رايون مالىيىسى ئاشلىق خېمىخەتەر فوندىدىن چىقىم قىلدى. ئۈچىنچىدىن، يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر كىلوگرامغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1.1 يۈەندىن (رايونلارنىڭ ئوخشاشمىلىقىغا قاراپ يۇقىرىسىمۇ، تۆۋىنىمۇ بار) «قەرز بېرىش پايدىلىنىش باھاسى» بويىچە، دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىغا شۇ يىللىق سېتىۋېلىش مەبلىغىنى ئورۇنلاشتۇردى. تۆتىنچىدىن،

دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىنىڭ زىيانى تۈگىتىپ پايدىنى ئاشۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىنىڭ تارتقان زىيىنى 47 مىليون 780 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %68 ئازايدى. ئىلگىرىكى سىياسەت غاراكتېرلىك كونا ئاشلىق، كونا ھېساباتنىڭ تەسىرىنى چىقىرىۋەتكەندە، دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرى يېڭى ئاشلىق بويىچە چۈشۈرۈلگەن پايدا ئېلىش نىشانىنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، 23 مىليون 810 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى، بۇ، 1998 - يىلىدىكى ئاشلىق ئىسلاھاتىدىن بۇيان ساھە بويىچە تۇنجى قېتىم پايدا ئېلىش بولدى، شۇنىڭ بىلەن مەملىكەت بويىچە زىياننى ئازايتقان 12 ئۆلكە، ئاپتونوم رايوننىڭ بىرى بولدى. سانجى ئوبلاستى، ئۈرۈمچى، قاراماي شەھەرلىرى، بورتالا ئوبلاستى ئۇدا 3 يىل پايدا ئالدى. زىيان تارتىپ كېلىۋاتقان ئاقسۇ ۋىلايىتى 2002 - يىلى بىراقلا پايدا ئالدى. خوتەن ۋىلايىتى زىياننى %82، تارباغاتاي ۋىلايىتى %64، بايىنغولىن ئوبلاستى %53، قىزىلۇ ئوبلاستى %47، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلار %41، قەشقەر ۋىلايىتى %24، قۇمۇل ۋىلايىتى %10 ئازايتتى.

لى شياۋ

ئاشلىقنى ماكرولۇق تەڭشەش

2003 - يىلى شىنجاڭ ئاشلىقنى ماكرولۇق تەڭشەش سالمىقىنى يەنىمۇ ئاشۇردى. (1) بۇغداي ئىشلەپچىقىرىشتا 3 قەدەم بويىچە مېڭىشتىن ئىبارەت خىزمەت ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى بېكىتتى. 1 - قەدەمدە، 2004 - يىلى بۇغداي تېرىلغۇ كۆلىمىنى 533 مىڭ 300 گېكتارغا يەتكۈزۈش ھەمدە كۆپ مەھسۇلات ئېلىش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىپ، 600 مىڭ گېكتارلىق يەرنىڭ مەھسۇلات مىقدارىنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈرۈش. 2 - قەدەمدە، 2005 - يىلى بۇغداي تېرىلغۇ كۆلىمىنى 666 مىڭ 700 گېكتاردىن ئاشۇرۇش. 3 - قەدەمدە، بىرقانچە يىللىق تىرىشىش ئارقىلىق، ئاپتونوم رايون بويىچە ئاشلىق تېرىلغۇ كۆلىمىنى تەدرىجىي 1 مىليون 466 مىڭ 700 گېكتارغا يەتكۈزۈش، ئومۇمىي ھومۇلنى 8 مىليون 500 مىڭ توننىدىن 8 مىليون 600 مىڭ توننا ئارىلىقىدا ساقلاش. (2) ئاشلىق - ياغ بازىرىنى نازارەت قىلىشنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايون تەۋەسىدە ئاشلىقنىڭ تەمىنات بىلەن ئېھتىياج تەڭپۇڭلۇقى ستاتىستىكا قىلىنىپ تەكشۈرۈلدى، تەكشۈرۈش دېھقانلار ئائىلىسى، شەھەر - بازار ئاھالىلىرى، ئاشلىق پىششىقلاش كارخانىلىرى، ئاشلىقنى مەھسۇلاتقا

ئايلىنىدۇرۇش كارخانىلىرى، ئاشلىق ئوبوروت قىلىش كارخانىلىرى ۋە زىيان بولۇش، خوراشلارغا چىقىلدى. (3) ئىشلەپچىقىرىش بىلەن سېتىشنى ئۆز ئارا باغلاشنى كۈچەيتتى. ئىشلەپچىقىرىش رايونىدىكى ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ سېتىش رايونلىرىغا بېرىپ بازار ئېچىشقا، باشقا جايلاردا ۋاكالىتەن ئاشلىق ساقلاپ، بازار تەمىناتىغا كاپالەتلىك قىلىشقا ئىلھام بېرىلدى؛ سېتىش رايونىدىكى ئاشلىق كارخانىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىغا بېرىپ ئاشلىق بازىسى، پىششىقلاش نۇقتىسى، شىركەتلەرنى قۇرۇشقا، «ئامبار بىلەن زاۋۇت بىرلىشىش»، «زاكاز قىلىش» قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق، ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرى بىلەن پايدىدىن ئورتاق بەھرىمەن بولۇش، خېيىمخەتەرنى ئورتاق ئۈستىگە ئېلىشتەك باغلىنىشلىق مېخانىزمىنى بەرپا قىلىشقا ئىلھام بېرىلدى. (4) ئاشلىق سېتىشنى تەڭشەش - تىزگىنلەشنى كۈچەيتتى. ئاپتونوم رايون ھەر دەرىجىلىك ئاشلىقنى مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرىدىن دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىنىڭ ئاشلىق سېتىشنى تەڭشەشنى كۈچەيتىشنى، سېتىشتىكى يېتەكچى پىلانى تۈزۈپ چىقىشنى، ئاشلىق سېتىش باھاسىنى مۇۋاپىق تۈزۈشنى، بۇغداينى شىنجاڭنىڭ سىرتىغا يۆتكەشتىكى ئىلتىماس رەسمىيىتىنى چىڭىتىشنى تەلپ قىلدى. (5) سېتىش ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش تايانچ كارخانىلىرىنى تەڭشەش، تىزگىنلەش سالمىقىنى ئاشۇردى. بىر تۈركۈم تايانچ پىششىقلاپ ئىشلەش كارخانىلىرى نۇقتىلىق تاللاپ چىقىلىپ، دۆلەت پېيىنى كونترول قىلىش ياكى پاي قوشۇش يولغا قويۇلۇپ، مەھسۇلات ئاشلىقى ئىشلەپچىقىرىلىپ بازار ئېھتىياجى قانداقلىقى. (6) ئاشلىق ئاگاھلاندۇرۇش سىستېمىسى ۋە بىخەتەرلىك تەييارلىق لايىھىسى تۈرگۈزۈلدى.

لى شياۋ

تاشقى ئىقتىساد - سودا

تاشقى ئىقتىساد - سودا

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 4 مىليارد 771 مىليون 980 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %77.3 ئاشتى. ئېكسپورت سوممىسى 2 مىليارد 542 مىليون 210 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %94.3 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ %11.22 نى، مەملىكەت بويىچە ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي

ئىمپورت تاۋارلىرىنىڭ قۇرۇلمىسى مۇنداق بولدى: دەسلەپكى مەھسۇلاتلارنىڭ ئىمپورت سوممىسى 417 مىليون 280 مىڭ دوللار بولۇپ، ئىمپورت سوممىسىنىڭ %18.71 نى؛ سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئىمپورت سوممىسى 1 مىليارد 812 مىليون 470 مىڭ دوللار بولۇپ، ئىمپورت سوممىسىنىڭ %81.29 نى ئىگىلىدى.

ئىمپورت تاۋارلىرى 60 دۆلەت ۋە رايوندىن كىرگۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە قازاقىستاندىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 1 مىليارد 273 مىليون 100 مىڭ دوللار، روسىيە فېدېراتسىيەسىدىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 219 مىليون 930 مىڭ دوللار، ياپونىيىدىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 109 مىليون 420 مىڭ دوللار، چىلىدىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 91 مىليون 200 مىڭ دوللار، ئامېرىكىدىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 87 مىليون 950 مىڭ دوللار، قىرغىزىستاندىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 68 مىليون 280 مىڭ دوللار، ئىتالىيىدىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 67 مىليون 830 مىڭ دوللار، گېرمانىيىدىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 57 مىليون 700 مىڭ دوللار، ئۆزبېكىستاندىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 29 مىليون 740 مىڭ دوللار، فىلىپپىننىدىن ئىمپورت قىلىنغىنىنىڭ سوممىسى 22 مىليون 40 مىڭ دوللار. ۋاڭ يۈەنشۈن

2003 - يىللىق ئۈرۈمچى تاشقى ئىقتىساد.

سودا يەرمەنكىسى بۇ يەرمەنكىگە 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. 41 دۆلەت ۋە رايون شۇنىڭدەك دۆلىتىمىزدىكى 17 ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەردىن بولۇپ 50 مىڭدىن ئارتۇق جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك سودىگەر، ھۆكۈمەت ئەربابلىرى يەرمەنكىگە قاتناشتى. يەرمەنكىدە ئىمزالانغان تاشقى ئىقتىساد - سودا توختام سوممىسى 2 مىليارد 156 مىليون دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تاشقى سودا ئىككىپورتى بويىچە پۈتۈشۈش سوممىسى 688 مىليون دوللار، ئىمپورت بويىچە زاكاز قىلىنغان ماللارنىڭ سوممىسى 986 مىليون دوللار، تاشقى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرلىرى بويىچە پۈتۈشۈش سوممىسى 482 مىليون دوللار بولدى. ئىچكى سودا ۋە ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرلىرى بويىچە پۈتۈشۈش سوممىسى 51 مىليارد

2003 - يىللىق ئۈرۈمچى تاشقى ئىقتىساد - سودا يەرمەنكىسى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. بۇ قېتىمقى يەرمەنكىدە 2 مىليارد 156 مىليون دوللارلىق تاشقى ئىقتىساد - سودا توختامى ئىمزالاندى. سۈرەتتە يەرمەنكىگە زالىدىن بىر كۆرۈنۈش.

سۇڭ جۈن فوتوسى

قىممىتىنىڭ %0.58 نى ئىگىلىدى.

ئىككىپورت تاۋارلىرىنىڭ قۇرۇلمىسى: دەسلەپكى مەھسۇلاتلارنىڭ ئىككىپورت سوممىسى 357 مىليون 370 مىڭ دوللار بولۇپ، ئىككىپورت سوممىسىنىڭ %14.1 نى؛ سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئىككىپورت سوممىسى 2 مىليارد 184 مىليون 840 مىڭ دوللار بولۇپ، ئىككىپورت سوممىسىنىڭ %85.9 نى ئىگىلىدى.

ئىككىپورت تاۋارلىرى 135 دۆلەت ۋە رايونغا سېتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قازاقىستانغا 1 مىليارد 272 مىليون 930 مىڭ دوللارلىق، پاكىستانغا 250 مىليون 670 مىڭ دوللارلىق، قىرغىزىستانغا 162 مىليون 660 مىڭ دوللارلىق، ئەزەربەيجانغا 152 مىليون 220 مىڭ دوللارلىق، ئامېرىكىغا 106 مىليون 760 مىڭ دوللارلىق، ئىتالىيىگە 75 مىليون 400 مىڭ دوللارلىق، شىئاڭگاڭغا 71 مىليون 940 مىڭ دوللارلىق، روسىيە فېدېراتسىيىسىگە 54 مىليون 600 مىڭ دوللارلىق، ياپونىيىگە 41 مىليون 440 مىڭ دوللارلىق، كورىيىگە 30 مىليون 290 مىڭ دوللارلىق، تۈركمەنىستانغا 23 مىليون 970 مىڭ دوللارلىق، گېرمانىيىگە 23 مىليون 540 مىڭ دوللارلىق، ھىندونوزىيىگە 20 مىليون 910 مىڭ دوللارلىق تاۋار سېتىلدى.

ئىمپورت سوممىسى 2 مىليارد 229 مىليون 770 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %61.2 ئاشتى.

خىل قەلەم، ئاشخانا سايمانلىرى، رەڭلىك رەخت، ئائىلە سايمانلىرىغا ئىشلىتىلىدىغان مېتال سەپلىمە، گىرانت تاش، تېلېفونلار، چىراغ، كوكىس، گۈرۈچ، سۇلياۋ ياسالما، قۇياش كۆزئەينىكى، ئائىلە جاھازىلىرى، ئالما، مال ئوراش خالىتىسى، سائەت قاتارلىقلار. ئىمپورت سوممىسى 1 مىليارد 435 مىليون 40 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %33.92 ئاشتى. ئىمپورت قىلىنغان ئاساسلىق تاۋارلار مۇنۇلار: مىس ماتېرىيال، كېرەكسىز پولات - تۆمۈر، نوکچە سىنىك، ئاليۇمىن قېتىشىمىسى، نېفىت، پولات ماتېرىيال، مىس رۇدىسى، تۆمۈر رۇدىسى، پولىئېتىلېن، كېرەكسىز ئاليۇمىن، ئوكسىدلانغان ئاليۇمىن، خىمىيەۋى ئوغۇت، كېرەكسىز مىس، نىكېل سولفونى، بۇتىل ئالكوكول، يۇلك، خروم رۇدىسى، قىسقا تىۋىت، قېلىن ياغاچ، ياغاچ بوتقىسى قاتارلىقلار. ۋالڭ يۈەنشۈن

251 مىليون يۈەن خەلق پۇلىغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىچكى سودا پۈتۈشۈش سوممىسى 8 مىليارد 642 مىليون يۈەن خەلق پۇلى، ئىچكى ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىق تۈرلىرى بويىچە پۈتۈشۈش سوممىسى 42 مىليارد 609 مىليون يۈەن خەلق پۇلى بولدى. ۋالڭ يۈەنشۈن

چىگرا سودىسى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ چىگرا سودىسى بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليارد 39 مىليون 150 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %96.87 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسىنىڭ %63.69 نى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليارد 604 مىليون 110 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %239.72 ئاشتى. ئېكسپورت قىلىنغان ئاساسلىق مەھسۇلاتلار مۇنۇلار: ئاياغ كىيىم، كىيىم - كېچەك، ھەر

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئېكسپورت سوممىسى 20 مىليون دوللاردىن يۇقىرى تاۋارلارنىڭ ئەھۋالى

سومما تۈرى	تاۋار نامى	ئېكسپورت سوممىسى (تۈمەن دوللار)	ئېكسپورت سوممىسىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)
100 مىليون دوللاردىن يۇقىرىسى (5 خىل)	كىيىم - كېچەك، ئاياغ كىيىم، ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرى، پەمدۈر قىيامى، توقۇمىچىلىق يېپى ۋە توقۇلما بۇيۇملار	187823	73.88
60 مىليوندىن 100 مىليون دوللارغىچە (2 خىل)	سۇلياۋ بۇيۇملار، ئۆي جاھازىلىرى	15794	6.21
20 مىليوندىن 60 مىليون دوللارغىچە (3 خىل)	پاختا، يۇقىرى يېڭى تېخنىكا مەھسۇلاتلىرى، ئاليۇمىن قېتىشىمىسى	10977	4.32
جەمئىي	10 خىل	214594	84.41

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئىمپورت سوممىسى 20 مىليون دوللاردىن يۇقىرى تاۋارلارنىڭ ئەھۋالى

سومما تۈرى	تاۋار نامى	ئىمپورت سوممىسى (تۈمەن دوللار)	ئىمپورت سوممىسىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)
100 مىليون دوللاردىن يۇقىرىسى (4 خىل)	مىس ۋە مىس ماتېرىيال، پولات ماتېرىيال، ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرى، كېرەكسىز پولات	155291	69.64
20 مىليوندىن 60 مىليون دوللارغىچە (5 خىل)	دەسلەپكى سۇلياۋ، نېفىت، يۇقىرى يېڭى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلار، مىس رۇدىسى، ئاليۇمىن ماتېرىيال	29093	13.05
جەمئىي	9 خىل	184384	82.69

ۋالڭ يۈەنشۈن

قازاقىستان بىلەن بولغان سودا

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ قازاقىستان بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 2 مىليارد 546 مىليون 30 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %86.45 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسىنىڭ %53.35 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سودا سوممىسى 1 مىليارد 272 مىليون 930 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %188.01 ئاشتى. ئېكسپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: كىيىم - كېچەك، ئايپاخ كىيىم، ئاشخانا سايمانلىرى، گىرانت تاش، تېلېفون، كوكس، چىراغ، رەڭلىك رەخت، سۇلياۋ خىش، بۇرغىلاش ماشىنىسى سايمانلىرى، تام قەغەزى، گۈرۈچ، ئالما. ئىمپورت سودا سوممىسى 1 مىليارد 273 مىليون 100 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %37.84 ئاشتى. ئىمپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: مىس ماتېرىيال، كېرەكسىز پولات - تۆمۈر، نوپۇس سىنىك، تاختا ماتېرىيال، نېفىت، ئاليۇمىن قېتىشىمىسى، مىس رۇدىسى، تۆمۈر رۇدىسى، ئوكسىدلانغان ئاليۇمىن، توك بىلەن ھەل بېرىلگەن تاختا، خروم رۇدىسى قاتارلىقلار.

ۋاڭ يۈەنشۈن

روسىيە بىلەن بولغان سودا

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ روسىيە بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 274 مىليون 530 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.45 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسىنىڭ %5.75 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سودا سوممىسى 54 مىليون 600 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %15.73 ئاشتى. ئېكسپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: پەمىدۇر كونسېرۋاسى، ئۆزۈك قىيامىسى، كۆك تاماكا، نېفىت كوكسى، پولى تېرى قىلىنغان كىمىلەت، كىيىم - كېچەك، ئايپاخ كىيىم، ئۆرلىتىش - تۆۋەنلىتىش قۇرۇلمىسى قاتارلىقلار. ئىمپورت سودا سوممىسى 219 مىليون 930 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %30.74 ئاشتى. ئىمپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: مىس ماتېرىيال، پولىئېتىلېن، سوغۇق پروكاتلانغان تاختا، نېكىل سولفونىسى، بۇتۇل ئالكولى، خىمىيەۋى ئوغۇت، ياغاچ بوتقىسى، قېلىن ياغاچ، ئاخبارات قەغەزى قاتارلىقلار.

ۋاڭ يۈەنشۈن

قىرغىزىستان بىلەن بولغان سودا

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ قىرغىزىستان بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 230 مىليون 940 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %50.09 ئېشىپ،

ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسىنىڭ %4.84 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سودا سوممىسى 162 مىليون 660 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %63.48 ئاشتى. ئېكسپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: ئايپاخ كىيىم، رەڭلىك رەخت، ئۆي جاھازىلىرى، خىمىيەۋى تالالىق رەخت، ئاشخانا سايمانلىرى، تېلېفون، گۈرۈچ، كالىي سىئانت، سائەت قاتارلىقلار. ئىمپورت سودا سوممىسى 68 مىليون 280 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %25.58 ئاشتى. ئىمپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: كېرەكسىز پولات - تۆمۈر، كېرەكسىز ئاليۇمىن، كېرەكسىز مىس، ئاليۇمىن قېتىشىمىسى، يۇڭ، مىس ماتېرىيال قاتارلىقلار.

ۋاڭ يۈەنشۈن

پاكىستان بىلەن بولغان سودا

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ پاكىستان بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 255 مىليون 390 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %268.16 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسىنىڭ %5.35 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سودا سوممىسى 250 مىليون 670 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %276.61 ئاشتى. ئېكسپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: كىيىم - كېچەك، ئايپاخ كىيىم، قۇياش كۆزئەينىكى، رەڭلىك رەخت، كۆزئەينەك جازىسى، ھەر خىل قەلەم قاتارلىقلار. ئىمپورت سودا سوممىسى 4 مىليون 720 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %67.97 ئاشتى. ئىمپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: تېرى قىلىنغان كىمىلەت، خورما، بىخەتەر بېرىتۇئا، قۇرۇق مېۋە، توڭلىتىلغان يېلىق قاتارلىقلار.

ۋاڭ يۈەنشۈن

موڭغۇلىيە بىلەن بولغان سودا

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ موڭغۇلىيە بىلەن بولغان ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 8 مىليون 780 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %109.04 ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسىنىڭ %0.18 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سودا سوممىسى 4 مىليون 830 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %56.82 ئاشتى. ئېكسپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: بېنىزىن، كالىي سىئانت، تاختا ماتېرىيال، ئاسفالت قاتارلىقلار. ئىمپورت سودا سوممىسى 3 مىليون 950 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %249.56 ئاشتى. ئىمپورت قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر: مۇنۇلار: مۇنۇلار: مىس رۇدىسى، كېرەكسىز تۆمۈر، يۇڭ، كېرەكسىز ئاليۇمىن، ئۆچكە تۇتى قاتارلىقلار.

ۋاڭ يۈەنشۈن

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىللىق ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى ئالدىنقى 10 - ئورۇنغىچە تۇرىدىغان كارخانىلار

ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى (تۈمەن دوللار)	كارخانا نامى
47365	چۆچەك شەھەرلىك خەلقئارا چېگرا سودا شەھەرچىسى ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى
33097	ئالتاي ياۋا ئات ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى
17858	شىنجاڭ چۆچەك سەنباۋ مىللىي سودا ئوقەتچىلىك ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى
15151	ئىلى ئوبلاستلىق لوڭخۇئا ئىمپورت - ئېكسپورت سودا چەكلىك شىركىتى
14827	قورغاس تاشقى ئىقتىساد - سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى
12431	شىنجاڭ «تۇنخې» مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتى
9516	شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريولى ئوقەتچىلىك تەرەققىيات باش شىركىتى
6528	شىنجاڭ ماشىنىسازلىق ئۈسكۈنىلىرى ئىمپورت - ئېكسپورت چەكلىك شىركىتى
5285	شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى تاشقى ئىقتىساد - سودا شىركىتى
4938	قورغاس يېشىن چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى

ۋالڭ يۈەنشۈن

غەربىي شىمالدىكى 5 ئۆلكە، ئاپتونوم رايونىنىڭ 2003 - يىللىق ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسىنىڭ سېلىشتۇرمىسى

2002 - يىلدىكىدىن ئاشقىنى، كېمىگىنى (%)			ئىمپورت سوممىسى	ئېكسپورت سوممىسى	ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى	رايون
ئىمپورت	ئېكسپورت	ئىمپورت - ئېكسپورت				
61.2	94.3	77.3	222977	254221	477198	شىنجاڭ
23.6	26.1	25.2	104848	173538	278386	شەنشى
3	59.9	51.3	45000	87758	132758	گەنسۇ
23.1	56	47.5	14128	51195	65323	نۇڭشيا
43	81.4	72.5	6526	27388	33914	چىڭخەي

ۋالڭ يۈەنشۈن

پۇقراۋى كارخانىنى تەشكىللەپ، مالايسىيانىڭ كۇتالالۇمپۇردا ئۆتكۈزۈلگەن 10 - نۆۋەتلىك ئىسلام ئىتتىپاقى باشلىقلىرى يىغىنىنىڭ سودا مۇنبىرى ۋە كۆرگەزمىسىگە قاتناشتى. 2003 - يىلى شۆبە جەمئىيەت پاكىستان، قازاقىستان، روسىيە، سىنگاپور، ئەنگلىيە، ئۆزبېكىستان، بىرۇنېي، تۈركىيە قاتارلىق 14 دۆلەت ۋە رايوندىن كەلگەن 29 ئۆمەك كۆرۈپىدىكى 133 ئادەم (قېتىم) نى تەكلىپ قىلدى ۋە كۈتۈۋالدى.

2. كۆرگەزمە خىزمىتى. 2003 - يىلى شۆبە جەمئىيەت

جۇڭگو سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى

1. تاشقى ئالاقە خىزمىتى. 2003 - يىلى شىنجاڭ شۆبە جەمئىيىتىنىڭ رەھبەرلىرى لىۋان، سۈرىيە، ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى ۋە پاكىستان قاتارلىق دۆلەتلەرنى زىيارەت قىلدى ھەمدە ئاۋسترالىيە - جۇڭگو سودا جەمئىيىتى ۋە پاكىستان لاھور سودا - سانائەت جەمئىيىتى بىلەن ھەمكارلىق ئەسلىتىشى ئىمزالىدى. شۆبە جەمئىيەت شىنجاڭدىكى 4

رايون بويىچە تاشقى ئىقتىساد - سودا سىستېمىسىنىڭ ئىسپات چىقىرىش، دەلىللەش خىزمىتى يىغىنى ۋە ئەسلى چىققان ئورنىنى دەلىللەش كىنىشكىسى كەسپى بويىچە كۇرس ئاچتى، 60 كارخانىدىن 72 ئادەم كۇرسقا ۋە باھالاشقا قاتناشتى.

2003 - يىلى شۆبە جەمئىيەتنىڭ مۇرەسسە مەركىزى جۇڭگو بىلەن چەت ئەل شېرىكلەشكەن كارخانىلارنىڭ ئىقتىسادىي ماجىراسىنى مۇرەسسە قىلىش دېلوستىدىن 11نى ھەقسىز قوبۇل قىلىپ بېجىردى. بۇنىڭدىن باشقا، قاراماي كېسىم كومىتېتى شىنجاڭ سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى ئالاقە باشقارمىسى كېسىم قىلغان ھەر خىل ئىقتىسادىي ماجىرا دېلوستىدىن 46 نى، تالاش - تارتىش قىلىنغان 2 مىليون 970 مىڭ يۈەننى ھەقسىز قوبۇل قىلىپ بېجىردى.

4. تەشۋىقات - ئۇچۇر خىزمىتى. 2003 - يىلى شۆبە جەمئىيەت «شىنجاڭدا سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئەھۋالى» دىن 12 ساننى تۈزۈپ تارقاتقاندىن سىرت، يەنە سانجى ئوبلاستلىق تارماق جەمئىيەت بىلەن بىرلىشىپ «سودا كۆۋرۈكى» دېگەن چوڭ ھەجىملىك ھەپتىلىك ئۇچۇر گېزىتىنى چىقاردى، بۇ گېزىت ھەپتىدە بىر سان، يىلىغا 96 مىڭ پارچە تارقىتىلدى.

2003 - يىلى 9 - ئايدا جۇڭگو سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىگە ياردەملىشىپ ئۈرۈمچىدە جۇڭگو سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش تورى شىنجاڭ سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش سىستېمىسى تورى بويىچە كۇرس ئاچتى، 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىك تارماق جەمئىيىتى ۋە شۆبە جەمئىيىتى ئورگىنىدىن كەلگەن 30 نەچچە ئادەم كۇرسقا قاتناشتى.

لياڭ جىيەنپىڭ

ما يۆ شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە جۇڭگو سودىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ما يۆ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ئۈرۈمچى شەھىرى، ئالتاي ۋە تۇرپان ۋىلايەتلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى. لياڭ جىيەنپىڭ

ئۆز ئالدىغا پاكى بىرلىشىپ 4 قېتىم خەلقئارا ۋە ئىچكى كەسپىي خاراكتېرلىك كۆرگەزمە ئۆتكۈزدى، يەنى 3 - نۆۋەتلىك شىنجاڭ خەلقئارا ئاپتوموبىل سانائىتى كۆرگەزمىسى، شىنجاڭ (پېشىل) يېمەكلىك كۆرگەزمىسى ۋە يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش تېخنىكىسى - ئۈسكۈنىلىرى كۆرگەزمىسى، 4 - نۆۋەتلىك شىنجاڭ خەلقئارا يېزا ئىگىلىكى يۇقىرى يېڭى پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى كۆرگەزمىسى، 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى كۈزلۈك سودا ئاپتوموبىلار كۆرگەزمىسى. كۆرگەزمىنىڭ پۈتۈشۈش سوممىسى 350 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئۇنىڭدىن باشقا شۆبە جەمئىيەت ئالاقىدار ئورۇنلارغا ياردەملىشىپ جۇڭگو شىنجاڭ خەلقئارا گىلەم ۋە ئۆي ئىچى زىننەتلەش بۇيۇملىرى كۆرگەزمىسىنى ئۇيۇشتۇردى، ئۆمەك تەشكىللەپ 4 - نۆۋەتلىك جۇڭگو غەربىي قىسىم خەلقئارا كۆرگەزمىسىگە قاتناشتى.

2003 - يىلى شۆبە جەمئىيەت پاكىستان، قىرغىزىستان، ئاۋسترالىيە، قازاقىستان، سىنگاپور قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ 6 ئىقتىساد - سودا ئۆمىكىدىكى 58 سودىگەرنى ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىگە قاتنىشىشقا تەكلىپ قىلدى ۋە ئۇلارنى كۈتۈۋالدى.

3. قانۇنچىلىق خىزمىتى. 2003 - يىلى شۆبە جەمئىيەت ئەسلى چىققان جاي ئىسپاتىدىن 1667 نى چىقىرىپ بەردى، ئۇلار چېتىشلىق ئېكىپورت سوممىسى 280 مىليون دوللارغا يەتتى؛ سودا تالونى، باھا جەدۋىلى، سۇغۇرتا تالونى قاتارلىق تالونلاردىن 480 نى دەلىللىدى.

شۆبە جەمئىيەت يەنە كارخانىلار ئۈچۈن كونسۇل ئىسپاتى كەسپىنى يولغا قويدى. بىر يىلدا كونسۇل ئىسپاتىدىن 100 نى ۋاكالىتەن بېجىردى، تالون - ئىسپاتلار ئاساسلىقى سودا تالونى، ساغلاملىق كىنىشكىسى، توختام سۇغۇرتا تالونى، رادىئوئاكتىپلىق كىنىشكىسى قاتارلىقلار بولۇپ، ئاساسلىقى مىسىر، سەئۇدى ئەرەبىستانى، ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى، ئومان قاتارلىق دۆلەتلەردىكىلەرنىڭ بولدى.

2003 - يىلى 7 - ئايدا شۆبە جەمئىيەت قەشقەردە ئاپتونوم

ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە نازارەتچىلىك

ماكرولۇق تەكشۈش ۋە تىزگىنلەش

خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدا ئالدىن كۆزلىگەن ئاساسلىق نىشان مۇنداق بولدى: ئىقتىسادنى 9% ئاشۇرۇش، بۇنىڭ ئىچىدە 1- كەسىپنىڭكى 4.4%، 2- كەسىپنىڭكى 10.3% (بۇنىڭ ئىچىدە مانائەتلىككى 10% ئاشۇرۇش)، 3- كەسىپنىڭكى 10% ئاشۇرۇش؛ جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنىدىغان مەبلەغىنى 15% ئاشۇرۇش؛ يەرلىك مالىيە كىرىمىنى 12% ئاشۇرۇش؛ تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسىنى 10% ئاشۇرۇش؛ ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسىنى 9% ئاشۇرۇش؛ ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال باھا سەۋىيىسىنى 1% ئاشۇرۇش؛ شەھەر - بازارلاردا ئىشقا ئورۇنلىشىدىغان ئىش ئورنىدىن 350 مىڭنى كۆپەيتىش. شەھەر - بازارلاردا تىزىملىغان ئىشسىزلىق نىسبىتىنى 4% ئەتراپىدا تىزگىنلەش. نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتىنى 14.48% ئىچىدە تىزگىنلەش.

2003 - يىلى شىنجاڭ غەربىي كەڭ ئېچىشنى پائال ئىلگىرى سۈردى، ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى زور كۈچ بىلەن تەكشۈدى، تۈرلۈك ئىسلاھاتنى سالماق قەدەمدە يولغا قويدى، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنى تىرىشىپ كېڭەيتتى، خەلق ئىگىلىكىدە ئېشىش سۈرئىتى تېز بولۇش، قۇرۇلما ياخشىلىنىش، ئۈنۈم ئۆسۈشتەك ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى، ئىجتىمائىي ئىشلار ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلدى. بىر يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 187 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ (ھازىرقى باھا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلىغاندا، 2002 - يىلىدىكىدىن 10.8% ئاشتى، ئېشىش ھەجىمى 2.7 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ 8.2%، 2 - كەسىپنىڭ 12.3%، 3 - كەسىپنىڭ 10.3% ئاشتى؛ جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 100

مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 23.2% ئاشتى؛ يەرلىك مالىيەنىڭ ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 12 مىليارد 740 مىليون يۈەنگە يەتتى، ئوخشاش ئۆلچەم بويىچە 15% ئاشتى؛ تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 4 مىليارد 772 مىليون دوللارغا يېتىپ، 77.3% ئاشتى؛ ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 42 مىليارد 117 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 11.1% ئاشتى؛ ئاھالىلەر ئىستېمال باھاسىنىڭ كۆرسەتكۈچى 100:4 بولدى؛ 370 مىڭ ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردا تىزىملىغان ئىشسىزلىق نىسبىتى 3.8% بولدى؛ نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى 10.8% بولدى.

ياڭ يېمۇ، لى ئەنچۈەن

بازار ئىگىلىكى تەرتىپىنى تەرتىپكە

سېلىش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ مەركەزلىك ھالدا ئاپتوموبىل، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى قاتارلىق 7 مەخسۇس تۈر بويىچە تەرتىپكە سېلىش، تۈزۈش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. «مارس» نىڭ ئالدىنى ئالدىغان بۇيۇملار، دورىلارنى ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش، پولات ماتېرىيال بازارلىرىنى تەكشۈردى ۋە يېمەكلىك بىخەتەرلىكى، ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، بىخەتەرلىك ئاساس قىلىنغان بايرام كۈنلىرىدىكى بازارلارنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈش قاتارلىق تۈرلۈك مەخسۇس تۈرلەر بويىچە تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. چوڭ، مۇھىم دېلوالارنى بېجىرىشكە ھەيدەكچىلىك قىلىش سالمىقى يەنىمۇ ئاشۇرۇلدى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك دېلودىن 51 مىڭ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. دېلو قىممىتى 1 مىليارد 400 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ. يالغان، ساختا بۇيۇم ياسايدىغان نۇقتىدىن 450 ى بىتچىت قىلىندى، شۇنىڭ بىلەن بىللە تەييار ماي، چېگرىدا سېتىلىدىغان چاي قاتارلىق مۇھىم تاۋار بازارلىرىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ۋە چارۋا، ئۆي قۇشلىرىنى بەلگىلەنگەن نۇقتىدا سويۇشنى باشقۇرۇش خىزمىتى كۈچەيتىلدى.

كارخانىلارغا قالايمىقان سېلىق سېلىشنى تىزگىنلەپ ئۇلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىش خىزمىتى داۋاملىق ياخشى ئىشلىنىپ، ياخشى ئىگىلىك باشقۇرۇش تەرتىپى يارىتىلدى.

كارخانا سالماق قەدەم بىلەن تەرەققىي قىلدى. شىنجاڭ «بەيشال» گۇرۇھى قاتارلىق 4 كارخانىنىڭ ئوبوروتىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش تۈرى دۆلەتنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشىدىكى «قوش يۇقىرى، بىر ئەلا» بويىچە نۇقتىلىق يۆلەش تۈرىگە كىرگۈزۈلدى. جايلار ئوبوروتىنى زامانىۋىلاشتۇرۇشنى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى پائال قانات يايدۇردى. گۇرۇمچى شەھىرى، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار، ئاقسۇ، قەشقەر، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرىدىكى زەنجىرسىمان تىجارەت تور - نۇقتىسى 50 تىن ئېشىپ كەتتى؛ نېفىت، نېفىت خىمىيە، تۆمۈريول، خەلق ئاۋىئاتسىيەسى، قاتناش، پوچتا - تېلېگرافى، يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيالىرى، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمەت كەسپى قاتارلىق نۇقتىلىق كەسىپلەر زەنجىرسىمان تىجارەتنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئىقتىسادىداش تور - نۇقتىدىن 200 نەچچىگە ئالاھىدە ئىجازەت بەردى. يىل ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك زەنجىرسىمان تىجارەت تور - نۇقتىسى 1800 دىن كۆپرەككە يەتتى.

2003 - يىلى ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەت ۋە ئالاقىدار تارماقلار ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، بىر تۈركۈم ئۆزگىچە سودا كوچا رايونلىرىنى ۋە يېمەك - ئىچمەك تور - نۇقتىلىرىنى قۇرۇپ، «ئۈچ يېشىل» (يېشىل كۆكتات، يېشىل يول، يېشىل ئىستېمال سورۇنى) قۇرۇلۇشىنى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى تېزلىتى. يېزا بازارلىرىنى ئېچىپ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيا تارمىقىدا گۇرۇھنىڭ ناھىيە، يېزا، بازار زەنجىرسىمان تور - نۇقتىلىرىغىچە كېڭىيىپ، يېزا ئىگىلىك ماددىي ئەشيا تارمىقىدا ۋە يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئوبوروتىنى جانلاندۇرۇشنى زور كۈچ بىلەن قوللىدى.

كارخانىلارنىڭ سىرتقا يۈزلىنىش ئىستراتېگىيەسىنى يولغا قويۇش ئىلگىرى سۈرۈلدى. ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتىر سانائىتى شىركىتى، «ماركور» شىركىتى، «تەخىرتاغ» بىناكارلىق ماتېرىياللىرى گۇرۇھى، شىخۇ پىۋا شىركىتى قاتارلىق كارخانىلارنىڭ چەت ئەللەردە مەبلەغ سېلىپ زاۋۇت قۇرۇشىغا، بازاردىكى ئۇلۇشنى كېڭەيتىشىگە مەدەت بېرىلدى. سودىگەر چاقىرىپ مەبلەغ جەلپ قىلىش ئالدىنقى ئاشۇرۇلدى، 50 نەچچە كارخانا شېنىڭ ياسىمىچىلىق كۆرگەزمىسى، شاخىي سانائەت كۆرگەزمىسىگە قاتنىشىشقا تەشكىللەندى، توختام 100 مىليون يۈەندىن كۆپرەك خەلق پۇلىغا يەتتى؛ شەرت - شارائىتى يار بەرگەن ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ شەكلى ھەرخىل، ئۆزگىچە بايراملارنى ئۇيۇشتۇرۇپ، يەرلىك مەھسۇلاتلىرىنى سېتىشقا مەدەت بېرىلدى. شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن كېلىدىغان بازار ئەھۋالىدىن ئالدىن سىگنال بېرىش مېخانىزمى بەرپا قىلىنىپ،

10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون «سارس» نىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان قىسمەن كەسىپلەردىن ھەق ئېلىش تۈرىدىن 38 نى ئەمەلدىن قالدۇردى ياكى ئېلىنىدىغان ھەقىي كېمەتتى، بۇنىڭغا چېتىلىدىغان سومما 160 مىليون يۈەن.

دېڭ شۇچى

كارخانىلارنىڭ تېخنىكا تەرەققىيات

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 28 تۈر دۆلەتنىڭ 3 - تۈركۈمىدىكى «قوش يۇقىرى، بىر ئەلا» نۇقتىلىق تۈرنىڭ يېتەكچى پىلانغا كىرگۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدىكى 14 رايون تۈرىدە ئىش باشلىنىپ قۇرۇلۇش قىلىندى، 10 تۈرلۈك رايون مەبلىغى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەخسۇس مەبلىغى 65 تۈرنىڭ ئالدىنقى قارارلىق خىزمىتىگە ۋە ياردەم ئۆسۈمگە قوشۇپ بېرىشكە نۇقتىلىق ئىشلىتىلىپ، نۇقتىلىق تۈرلەرنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى ئۈنۈملۈك ئىلگىرى سۈردى، بۇنىڭ ئىچىدە «تۇنخې» پاي پەمىدۇر پىششىقلاپ ئىشلەش تۈرى، «دېلوڭ» چارۋا، سۈت ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى قاتارلىق 17 تۈر پۈتتۈرۈلۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون 2003 - يىللىق تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش تۈرىدىن 318 نى تۈزۈپ تۆۋەنگە تارقاتتى. دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش تۈرىدىن 32 نى، دۆلەتنىڭ زور تېخنىكا ئۆسكۈنىسى تۈرىدىن 3 نى، دۆلەت دەرىجىلىك يېڭى مەھسۇلات تۈرىدىن 5 نى مەلۇم قىلىش ئىشى ئۇيۇشتۇرۇلدى. «ئۈچ ئوتتۇز» كارخانىنىڭ تېخنىكا مەركىزى قۇرۇلۇشى نۇقتىلىق تۈنۈلدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك كارخانىلارنىڭ تېخنىكا مەركىزى تەكشۈرۈلدى ۋە ئۇلارغا باھا بېرىلدى. يىلى ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك كارخانىلارنىڭ تېخنىكا مەركىزى 60 قا، دۆلەت بېكىتكەن كارخانا تېخنىكا مەركىزى 3 كە يەتتى. بايلىقنى تېجەپ ئۇنىڭدىن ئۇنىۋېرسال پايدىلىنىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. 35 كارخانىنىڭ 41 تۈرى (مەھسۇلاتى) ئاپتونوم رايوننىڭ بايلىقتىن ئۇنىۋېرسال پايدىلىنىش تۈرى بويىچە بېكىتىشتىن ئۆتتى. بىر تۈركۈم كارخانا دۆلەتنىڭ باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىدىن بەھرىمەن بولدى.

دېڭ شۇچى

ئوبوروتىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىلگىرى

سۈرۈلدى

2003 - يىلى شىنجاڭ بېكىتكەن ئوبوروتىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلىدىغان 10 نۇقتىلىق

كارخانىلارنىڭ خەلقئارا رىقابەتكە قاتنىشىش ۋە ئۆزگىرىشكە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلدى.

دېڭ شۇچى

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىنىڭ سالىمىنى يەنىمۇ ئاشۇرۇپ، خەتەرلىك خىمىيىۋى بۇيۇملار، غەيرىي كۆمۈرگان، جامائەت توپلاشقان سورۇن، ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - ئوت ئۆچۈرۈش بىخەتەرلىكى، يول بىخەتەرلىكى، قاتناش - ترانسپورت، كۆمۈرگان بىخەتەرلىكى، بىئىنسانكارلىق - قۇرۇلۇش بىخەتەرلىكى، پۇقراۋى پارتلىتىش ئۈسكۈنە - ماتېرىيال بىخەتەرلىكى، ساليوت - پوجاڭزا بىخەتەرلىكى قاتارلىق بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى مەخسۇس تۈر بويىچە تەرتىپكە سېلىش، تۈزەش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، بىر تۈركۈم تەسىرى كەڭ، زىيىنى چوڭ يوشۇرۇن ئاپەت، ھادىسىلەرنى تىزگىنلىدى.

ھېيت، بايرام، دەم ئېلىش كۈنلىرى ۋە مۇھىم مەزگىلدىكى بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈش ۋە بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش تەشۋىقات - تەربىيە پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى ۋە ئۇيۇشتۇردى، بۇنىڭ بىلەن بۇ يىل بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىيىتى ئاساسىي جەھەتتىن تۇراقلىق بولدى، زور ھادىسىلەرنىڭ يۈز بېرىشى تىزگىنلەندى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك ئۆلۈم - يېتىم ھادىسىسىدىن 14 مىڭ 412 قېتىم يۈز بېرىپ، 2002-يىلىدىكىدىن %2.95 ئۆزگەردى؛ 3248 ئادەم ئۆلۈپ، %1.47 كۆپەيدى؛ بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 78 مىليون 711 مىڭ 900 يۈەن بولۇپ، %19 ئازايدى. بىر قېتىمدا 3 - 9 غىچە ئادەم ئۆلگەن زور ھادىسە خېلى زور دەرىجىدە ئازايدى، بىر قېتىمدا 10 دىن ئارتۇق ئادەم ئۆلگەن ھادىسە يۈز بەرمىدى. دېمەك، ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن «ئالاھىدە چوڭ ھادىسىنى تۈگىتىش، زور ھادىسىنىڭ يۈز بېرىشىنى تىزگىنلەش، ئادەتتىكى ھادىسىلەرنى ئازايتىش» تىن ئىبارەت بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش نىشانى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشتى.

دېڭ شۇچى

شىنجاڭدىكى كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ

تەرەققىيات ئەھۋالى

شىنجاڭ كارخانا تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئاپتونوم رايون، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ھۆكۈمەت ۋە مەسئۇل تارماقلار تەكشۈرۈپ تەستىقلىغان ھەمدە يىل ئاخىرىدىكى

مۈلكى، تىجارەت كىرىسى 500 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان تۈرلۈك كارخانا گۇرۇھلىرىنى ئىز قوغلاپ نازارەت قىلىش، ستاتىستىكىلاش، تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن مەلۇم بولۇشىچە، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى كارخانا گۇرۇھى 2002 - يىلىدىكى 72 دىن 79 غا يەتكەن. يىل ئاخىرىدىكى مۈلكى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا گۇرۇھى 1998-يىلىدىكى 8 دىن 23 كە، يىللىق سېتىش كىرىسى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا گۇرۇھى 2001 - يىلىدىكى 8 دىن 11 گە يەتكەن. چوڭ كارخانا (گۇرۇھ) لارنىڭ باشلانچىلىقىدا شەكىللەنگەن كۆلەملىك ئۈنۈم شىنجاڭدىكى كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئومۇمىي تەرەققىيات مەۋجىتىنى ئۆستۈرگەن. كارخانا گۇرۇھلىرىدا بۆسۈش خاراكتېرلىك، ھالقىش شەكىللىك تەرەققىيات ئالاھىدىلىكى مەيدانغا كەلگەن.

1. گۇرۇھ ئانا شىركەتنىڭ ئىسلاھات قەدىسى تېزلىتىلدى، دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان پاي كونترول گۇرۇھىنىڭ ئىقتىسادىي ئومۇمىي مىقدارىنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى تۇنجى قېتىم دۆلەت كارخانىسى ۋە دۆلەت ئىلكىدىكى پاي كونترول كارخانىسىدىن ئېشىپ كەتتى، پۇقراۋى كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچى ئاشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى كارخانا گۇرۇھلىرى ئىچىدە ئانا شىركەتنى ئىسلاھ قىلىش، ئۆزگەرتىپ تەشكىللەش ئارقىلىق شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانا گۇرۇھىغا ئايلاندۇرۇش نىسبىتى داۋاملىق ئۆسۈپ، ئىقتىسادىي ئومۇمىي مىقدارى مۇتلەق يېتەكچى ئورۇننى ئىگىلىدى. ئانا شىركەت شىركەت تۈزۈمىدىكى 74 كارخانا گۇرۇھىغا ئۆزگەرتىلدى، بۇ بارلىق كارخانا گۇرۇھىنىڭ %93.7 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 0.7 پىرسەنت پوڭىت ئۆستى.

2003 - يىلى دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان پاي كونترول گۇرۇھىنىڭ ئىقتىسادىي ئومۇمىي مىقدارىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە كارخانا گۇرۇھىدا ئىگىلىگەن ئۈلۈشى تۇنجى قېتىم دۆلەت كارخانىسى ۋە دۆلەت ئىلكىدىكى پاي كونترول كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭكىدىن ئېشىپ، پۇقراۋى كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئەمەلىي كۈچىنىڭ ئاشقانلىقىنى ئەكىس ئەتتۈردى. 2003 - يىلى ئانا شىركەت 35 دۆلەت كارخانىسى ۋە دۆلەت ئىلكىدىكى پاي كونترول كارخانا گۇرۇھىغا ئۆزگەرتىلىپ، بارلىق كارخانا گۇرۇھىنىڭ %44.3 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 4.3 پىرسەنت پوڭىتتى تۆۋەنلىدى. دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان پاي كونترول كارخانىسى %55.7 نى ئىگىلەپ، 7.1 پىرسەنت پوڭىتتى ئۆستى. كوللېكتىپ، كارخانا گۇرۇھى ۋە كوللېكتىپ باشقا پاي

ئۈنۈمى 2002 - يىلىدىكىدىن ياخشى بولدى. ئومۇمىي مۈلۈكتىن ئۈندۈرۈلگەن پايدا نىسبىتى %3.58 كە يېتىپ، 0.21 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى.

2003 - يىلى 79 كارخانا گۇرۇھىنىڭ تىجارەت كىرىمى 61 مىليارد 60 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي تىجارەت كىرىمى 59 مىليارد 436 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %30 ئاشتى. ئېكىپورت قىلىپ سېتىش سوممىسى 7 مىليارد 129 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %61.6 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ياسىمىچىلىقنى ئاساس قىلغان سانائەت كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئېكىپورت قىلىپ سېتىش سوممىسى 6 مىليارد 686 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %51.1؛ شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئېكىپورت سوممىسى 7 مىليارد 94 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %64.6 ئاشتى.

3. ئاساسلىق كەسىپنىڭ پايدا ئېلىش سۈرئىتى تېزلىشى. پايدا ئېلىش ئىقتىدارى كۆرۈنەرلىك كۈچەيدى. ئەمگەك كۈچى بايلىقىنى سەرخىللاشتۇرۇپ ئورۇنلاشتۇرۇش، كارخانا ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت قوش پايدا ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

1) ئاساسلىق كەسىپنىڭ پايدا ئېلىش سۈرئىتى تېزلىشى. ئىقتىسادىي ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. 2003 - يىلى 79 كارخانا گۇرۇھى ئالغان پايدا سوممىسى 2 مىليارد 617 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %41.1 ئاشتى. پايدا سوممىسى 100 مىليون يۈەندىن ئاشقان كارخانا 7 گە يېتىپ، 2 سى كۆپەيدى. 56 كارخانا گۇرۇھى پايدا ئالدى، بۇنىڭ ئىچىدە زىيان تارتىشتىن پايدا ئېلىشقا ئۆزگەرگەن كارخانا گۇرۇھى 4، پايدا سوممىسى 2002 - يىلىدىكىدىن ئاشقنى 40 بولۇپ، بارلىق كارخانا گۇرۇھىنىڭ %50.6 نى ئىگىلىدى، كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ سېتىش پايدا نىسبىتى %4.29 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 0.42 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى، تەننەرخ خىراجىتى نىسبىتى %4.59 كە يېتىپ، 0.38 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى.

كەسىپتىن قارىغاندا، ياسىمىچىلىقنى ئاساسلىق تىجارەت پائالىيىتى قىلغان سانائەت كارخانا گۇرۇھلىرى پايدا ئالغان چوڭ گۇرۇھ بولۇپ، ئالغان پايدىسى 1 مىليارد 719 مىليون يۈەنگە يېتىپ، بارلىق كارخانا گۇرۇھى پايدىسىنىڭ %65.7 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %54.9 توپ، پارچە ساتىدىغان يېمەك - ئىچمەك كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ پايدىسى 301 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.50؛ ئۆي - زېمىن كەسىپى گۇرۇھىنىڭ پايدىسى 529 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %30.3 ئاشتى. «مارس» نىڭ تەسىرىدە، ياتاق ۋە يېمەك -

كوتىرول كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى مۈلكىنىڭ قىممىتى 60 مىليارد 541 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئىگىلىگەن نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى %48.3 تىن %55.1 كە ئۆستى؛ تىجارەت كىرىمى 34 مىليارد 568 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئىگىلىگەن نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى %48 تىن %56.6 كە ئۆستى.

كارخانا گۇرۇھلىرى مەبلەغ سالدىغان ئاساسىي گەۋدىنىڭ كۆپ مەنبەلىشىگە قاراپ يۈزلىنىشى كۈچەيدى. كارخانا گۇرۇھىغا ئەزا كارخانىلار رويخەتكە ئالدۇرغان مەبلەغ مەنبەسىدىن قارىغاندا، بىر خىللا مەبلەغ سالدىغان سويىپىكت گۇرۇھنىڭ كۆپ مەنبەلەشكەن تىجارىتى ئېلىپ كەلگەن كۆلىمى كېڭەيگەن ئېھتىياجىدىن چىقالمايدىغان بولۇپ قالدى. كۆپ مەنبەلىك مەبلەغ سالدىغان سويىپىكت تەرەققىيات يۈزلىنىشى بولۇپ قالدى. 2003 - يىلى كارخانا گۇرۇھىغا ئەزا كارخانىلار رويخەتكە ئالدۇرغان كاپىتال ئىچىدە دۆلەت كاپىتالىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان كارخانا 29 غا، قانۇنىي ئىگە كاپىتالىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان كارخانا 44 گە، كوللېكتىپ كاپىتالىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان كارخانا 18 گە، شەخسىي كاپىتالىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان كارخانا 48 گە، چەت ئەل سودىگەرلىرى كاپىتالىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان كارخانا 11 گە يەتتى.

2. مۈلۈك قىممىتى 100 مىليارد يۈەنلىك چوڭ ئۆتكەنلى بۆسۈپ ئۆتتى، كاپىتالنىڭ ئايلىنىش سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ئۆستى؛ ئىشلەپچىقىرىش تىجارەت ئومۇمىي مىقدارى تېز كۆپەيدى، تەرەققىيات ئىقتىدارى كۆرۈنەرلىك كۈچەيدى.

2003 - يىلى 79 كارخانا گۇرۇھىنىڭ مۈلۈك سوممىسى 109 مىليارد 929 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 50 گۇرۇھنىڭ يىل ئاخىرىدىكى مۈلكى 2002 - يىلىدىكىدىن ئاشتى. شىنجاڭ «دېلۇڭ» گۇرۇھىدىن كېيىن، شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» كەسىپى مەبلەغ سېلىش (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «1 - تاۋغۇست» پولات - تۆمۈر (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ مۈلكى 10 مىليارد يۈەنلىكلەر قاتارىدىن ئورۇن ئالدى. كارخانا گۇرۇھلىرى تۇراقلىق مۈلۈككە سالغان مەبلەغ 5 مىليارد 299 مىليون يۈەنگە يېتىپ %80.8؛ سېلىنغان مەبلەغدىن ھاسىل قىلىنغان دارامەت 370 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.2 ئاشتى. 79 كارخانا گۇرۇھى خوجايىنلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى مەبلەغى 35 مىليارد 559 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.8 ئاشتى. كاپىتالنىڭ قىممىتى ساقلىنىپ قېلىش، ئېشىش نىسبىتى %114.8 كە يەتتى. مۈلۈكتىن پايدىلىنىش

سۈرۈشنى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ قىلغان ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مېخانىزمىنى كارخانىدىكى ئارتۇق خادىملارنىڭ تەدرىجىي تونۇپ يەتكەنلىكىنى ۋە قوبۇل قىلغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. مەلۇماتقا قارىغاندا، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا كارخانا گۇرۇھلىرىدىكى كەسپكار 221 مىڭ 200 گە يېتىپ، %1.66 كۆپەيگەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 204 مىڭ 300 بولۇپ، %2.5 كۆپەيگەن، باشقا خادىم 16 مىڭ 900 بولۇپ، %4.75 ئازايغان.

تەكشۈرۈشكە قارىغاندا %97 كارخانا گۇرۇھى ئەمگەك توختامى تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويغان؛ %82 كارخانا گۇرۇھى خادىملارنىڭ رىقابەتلىشىپ ئىش ئورنىغا چىقىشنى يولغا قويغان؛ %80 كارخانا كادىرلار بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ سالامىيەت چەك - چېگرىسىنى تۈگەتكەن؛ %89 كارخانا ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرغۇچى خادىملارنى تاشكارا تەكلىپ قىلغان؛ %92 كارخانا گۇرۇھى ئىش ئورنى مائاشى ئاساس قىلىنغان مائاش تۈزۈمىنى يولغا قويغان؛ %47 كارخانا پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ مائاش كىرىمىنى تەقسىم قىلىشتا رىغبەتلەندۈرۈش مېخانىزمىنى يولغا قويغان؛ %92 كارخانا ئىجتىمائىي سۇغۇرتا ھەققىنى تولۇق تاپشۇرغان. رىغبەتلەندۈرۈش مېخانىزمى ۋە ھوقۇق - مەنپەئەتنى قوغداش كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئىجادىيەت جەھەتتىكى يوشۇرۇن ئىقتىدارىنى ۋە ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىنى زور دەرىجىدە قوزغىغان. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 275 مىڭ 400 يۈەندىن توغرا كېلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.1 ئاشتى. كەسپكارلارنىڭ ئىش ھەققى 3 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %23.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ 3 مىليارد 338 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %25.1، باشقا خادىملارنىڭ %3.2 ئاشتى.

4. بىر تۈركۈم كارخانا گۇرۇھىدىن ئىبارەت «ئاۋىئاتىكا» نىڭ قوزغىلىشى كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئومۇمىي تەرەققىيات سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشتە غايەت زور تۈرتكىلىك رول ئوينىدى.

مەلۇماتقا قارىغاندا، 79 كارخانا گۇرۇھى ئىچىدە، يىل ئاخىرىدىكى مۈلكىنىڭ قىممىتى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغىنى 23 بولۇپ، ئۇلار تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي قاپتىلىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغقا تارقالغان، ئاساسلىقى ئۈزۈمچى، سانجىغا مەركەزلەشكەن، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانا ۋە دۆلەت ئىلكىدىكى پاي كوتترول كارخانا گۇرۇھى 13، پۇقراۋى كارخانا گۇرۇھى 10؛ شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانا

ئىچىدە كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانا گۇرۇھلىرى 20 مىليون يۈەن؛ قاتناش - ترانسپورت، ساقلاش ۋە پوچتا كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانا گۇرۇھلىرى 5 مىليون 730 مىڭ يۈەن زىيان تارتتى. رويخەتكە ئالدۇرغان تۈردىن قارىغاندا، شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانا گۇرۇھلىرى پايدا ئالغان چوڭ گۇرۇھ بولۇپ، ئالغان پايدىسى 2 مىليارد 689 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %37.1 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە باشقا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركەتلىرى ئالغان پايدا 2 مىليارد 325 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %65.7 ئاشتى. دۆلەت ئىلكىدىكى شېرىكىسىز كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ پايدىسى 274 مىليون يۈەن بولۇپ، %19.3، پاي چەكلىك شىركەتلىرىنىڭ پايدىسى 89 مىليون 990 مىڭ يۈەن بولۇپ، %59.1 تۆۋەنلىدى. پاي كوتترول ئەھۋالىدىن قارىغاندا، دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان پاي كوتترول كارخانا گۇرۇھلىرى پايدا ئالدىغان چوڭ گۇرۇھ بولۇپ، ئۇلار ئالغان پايدا بارلىق كارخانا گۇرۇھى ئالغان پايدىنىڭ %84.4 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە كوللېكتىپ كارخانا ۋە كوللېكتىپ پاي كوتترول كارخانا گۇرۇھلىرى ئالغان پايدا سوممىسى 1 مىليارد 239 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %51.3؛ باشقا كارخانا گۇرۇھلىرى ئالغان پايدا سوممىسى 971 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %41.1؛ دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانا ۋە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى پاي كوتترول كارخانا گۇرۇھلىرى ياراتقان پايدا سوممىسى 409 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.2 ئاشتى.

2) ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى كۆرۈنەرلىك ئۆستى. كارخانا گۇرۇھى ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئايرىپ چىقىشتا، ئىلگىرىكى كارخانا گۇرۇھىنىڭ ئىچكى قىسمىدا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئاساسلىق يول قىلىدىغان بىرلا غىل ئۈسۈلنى بۇزۇپ تاشلاپ، كۆپ شەكىل، كۆپ يول ئارقىلىق ئايرىپ چىقىشنى يولغا قويدى. تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئايرىپ چىقىپ كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئاساس قىلىشى 2002 - يىلىدىكىدىن 9.1 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىگەن. ئارتۇق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئايرىپ چىقىپ گۇرۇھ سىرتىدىكى كارخانا ياكى ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇشى 2002 - يىلىدىكىدىن 11.6 پىرسەنت پوئېنتى ئۆسكەن. بۇ، كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ كەسپ تاللاش كۆز قارىشىدا تۈپ ئۆزگىرىش بولغانلىقى، كارخانا ئىسلاھاتىنى تېزلىتىشتە ئېلىپ كەلگەن «تولۇق» قا تەدرىجىي ماسلاشقانلىقىنى، ئەمگەكچىلەر ئۆز ئالدىغا ئىش تېپىپ ئىشقا ئورۇنلىشىشنى يېتەكچى، بازار ئارقىلىق تەڭشىپ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئاساس، ھۆكۈمەتنىڭ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىلگىرى

پەن تەتقىقات تەرەققىياتى توغرىسىدا بىر تۇتاش تەدبىر تۈزلەيدىغان بولدى.

مەبلەغ چىقارغۇچىنىڭ ھوقۇقى كاپالەتكە ئىگە بولدى. كارخانىنىڭ ئۆز - ئۆزىگە خوجا بولۇش ھوقۇقى كېڭەيدى. %98.7 گۈرۈھ ئانا شىركەتنىڭ مەبلەغ چىقارغۇچىسى ئايدىنلاشتى، %93.7 بالا شىركەتنىڭ مەبلەغ چىقارغۇچىسى تولۇق ئايدىنلاشتى، %84.8 كارخانا كارخانا ئىگىلىك باشقۇرغۇچىسىنى تاللىيالايدىغان بولدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 12.6 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى؛ %72.2 ئانا شىركەتنىڭ مەبلەغ چىقارغۇچىسى مۈلۈك داراستىنى ئېلىشقا ھوقۇقلۇق بولدى، بۇ %8.3 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى؛ %89.9 ئانا شىركەت مەبلەغ چىقارغۇچىسى كارخانىنىڭ چولپ - چولپ ئىگىلىك باشقۇرۇش تەدبىرلىرىنى بەلگىلەشكە قاتنىشىش ھوقۇقىغا ئېرىشتى.

ھوقۇق، تەدبىر، ئىجرا قىلىش، نازارەت قىلىشتىن ئىبارەت بىر - بىرىنى چەكلەپ تۇرىدىغان قانۇنىي ئىگىلىك ئىدارە قىلىش رامكىسى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى. %72.2 گۈرۈھتا پايچىكلار ئۇيۇشمىسى، %96.2 گۈرۈھتا مۇدىرىيەت، %84.8 گۈرۈھتا تەپتىش ھەيئىتى قۇرۇلدى. مۇدىرىيەت ئەزالىرى مەبلەغ چىقارغۇچى ئەۋەتكەنلەرنىڭ %68.1 نى ئىگىلىدى؛ %30.4 كارخانا مۇدىرىيەتتە مۇستەقىل مۇدىر تەسىس قىلدى؛ %65.3 كارخانا شىركەت قانۇنىدىكى تەلەپ بويىچە باش مۇدىر ۋە باش دېرىكتور ۋەزىپىسىنى ئايرىم تەسىس قىلدى. %70 تىن ئارتۇق كارخانا گۈرۈھى پايچىكلار ئۇيۇشمىسى، مۇدىرىيەت ۋە تەپتىش ھەيئىتىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى خېلى ياخشى ئادا قىلالايدىغان بولدى. خۇاڭ لىڭتى

كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ كۆپ مەنبەلىك ئىگىلىك باشقۇرۇش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەش قولغا كەلتۈرۈلدى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى كارخانا گۈرۈھلىرى قوشۇۋېلىش، قايتا تەشكىللەش سالىمىنى ئاشۇردى، 32 كارخانا قوشۇۋېلىش، قايتا تەشكىللەشنى يولغا قويدى. قوشۇۋېلىش، قايتا تەشكىللەش ئۇسۇلىنى تاللاشتىن قارىغاندا، كارخانا گۈرۈھىدىن ئۆز ئالدىغا ھەرىكەت قىلغىنى 15 بولۇپ، بۇلار ئاساسلىقى باشقا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركەتلىرىگە مەركەزلەشتى. %60 ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانا گۈرۈھى بۇنىڭغا مايىل بولدى؛ كارخانا ئاساسىي گەۋدە قىلىنغان، ھۆكۈمەت ياردەم بەرگىنى 12، بۇلار ئاساسلىقى دۆلەت ئىلكىدىكى شېرىكسىز كارخانا ۋە چولپ كارخانا گۈرۈھىدىن

گۈرۈھى 22؛ 2003 - يىلى 23 كارخانا گۈرۈھىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى مۈلكىنىڭ قىسمى 89 مىليارد 588 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14 ئېشىپ، بارلىق كارخانا گۈرۈھى مۈلكىنىڭ ئومۇمىي قىسمىنىڭ %81.5 نى ئىگىلىدى؛ تىجارەت كىرىمى 50 مىليارد 748 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %29.3 ئېشىپ، %83.1 نى؛ پايدىسى 2 مىليارد 309 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %24.9 ئېشىپ، %88.2 نى ئىگىلىدى. 2003 - يىلى 23 كارخانا گۈرۈھىنىڭ مۈلكىنىڭ قىسمى 3 مىليارد 895 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 79 كارخانا گۈرۈھى ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىنىڭ %2.8 ھەسسىگە توغرا كەلدى؛ بۇ كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ تىجارەت كىرىمى 2 مىليارد 206 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 79 كارخانا گۈرۈھى ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىنىڭ %2.85 ھەسسىگە توغرا كەلدى؛ بۇ كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ پايدىسى 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىنىڭ %3.03 ھەسسىگە توغرا كەلدى. 79 كارخانا گۈرۈھى ئىچىدە يىل ئاخىرىدىكى مۈلكىنىڭ قىسمى ۋە تىجارەت كىرىمى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشقنى 11.

خۇاڭ لىڭتى

كارخانا گۈرۈھى ئانا شىركەتلەرنىڭ زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى بەرپا قىلىش قەدىمى تېزلىتىلدى

2003 - يىلى شىنجاڭ كارخانا گۈرۈھىدىكى 74 كارخانا گۈرۈھى ئانا شىركەتنىڭ تۈزۈلمىسى شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانىغا ئۆزگەرتىلدى، بۇ كارخانا گۈرۈھىنىڭ %93.7 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.7 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى، بۇنىڭ ئىچىدە ئانا شىركەتتىن دۆلەت ئىلكىدىكى شېرىكسىز شىركەتكە ئۆزگەرتىلگىنى 20 بولۇپ، %27 نى؛ ئانا شىركەتتىن باشقا چەكلىك شىركەتكە ئۆزگەرتىلگىنى 48 بولۇپ، %65 نى ئىگىلىدى.

ئانا - بالا شىركەت تۈزۈلمىسى ئورنىتىلىپ، ئانا شىركەتنىڭ فۇنكسىيىسى كۈچەيتىلدى. %91.1 كارخانىدا ئانا - بالا شىركەت تۈزۈلمىسى ئورنىتىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 3.6 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى. بارلىق گۈرۈھ ئىچىدە %90 تىن يۇقىرى گۈرۈھ ئانا شىركەت گۈرۈھ تەرەققىياتىنىڭ ئىستراتېگىيىسى، چولپ - چولپ مەبلەغ سېلىش - يۈرۈشتۈرۈش تۈرلىرى، مالىيە باشقۇرۇش تۈزۈمى قاتارلىق ئىشلاردا بىر تۇتاش تەدبىر تۈزلەيدىغان بولدى، %70 گۈرۈھ ئانا شىركەت تاشقى سودا ۋە ئىقتىسادىي تېخنىكا ھەمكارلىق توغرىسىدا بىر تۇتاش تەدبىر تۈزلەيدىغان بولدى، يەنە %60 تىن كۆپرەك ئانا شىركەت

كارخانا گۈرۈھلىرىغا ئالاقىدار پۇرۇشلەشكەن سىياسەتلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، 70 كارخانا مەبلەغ سېلىشتا ئۆز - ئۆزىگە خوجا بولۇش ھوقۇقىغا، 58 كارخانا سىرتقا قارىتا كېپىل بولۇش ھوقۇقىغا، 42 كارخانا سىرتقا قارىتا قۇرۇلۇش ھۆددىگە ئېلىش ۋە ئەمگەكتە ھەمكارلىشىش ھوقۇقىغا، يەنە 36 كارخانا ئۆز ئالدىغا ئىسپورت - ئېكىپورت قىلىش ھوقۇقىغا، 31 كارخانا بىرلىشىپ باج تاپشۇرۇش ھوقۇقىغا ئىگە بولغان.

خۇاڭ لىڭتى

كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش قاتلىمىنىڭ ئومۇمىي ساپاسى ئومۇميۈزلۈك ئۆستى

ماتېرىيالدىن مەلۇم بولۇشىچە، شىنجاڭدىكى 79 كارخانا گۈرۈھى ئىچىدە گۈرۈھ باش دىرېكتورلىرىدىن مۇدىرىيەت تەكلىپ قىلىپ ۋەزىپىگە قويغىنىنى %61 نى؛ باش دىرېكتورلارنىڭ يېشى 41 ياشتىن 50 ياشقىچە بولغىنىنى %57 نى؛ خىزمەت ئىستازى 20 يىلدىن ئاشقىنىنى %72.2 نى؛ كارخانا باشقۇرۇش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان ۋاقتى 10 يىل ئەتراپىدا بولغىنىنى %54.4 نى، دوكتور، ماگىستىر %22.8 نى، ئالىي مەكتەپنىڭ تولۇق كۇرسىنى پۈتتۈرگىنىنى %32.9 نى ئىگىلىگەن. كارخانا باشقۇرۇش قاتلىمىدىكى خادىملارنىڭ يېشى، بىلىمى، كەسپى ۋە ئىقتىدار قۇرۇلمىسى خېلى مۇۋاپىق بولغان. باش مۇدىرلار ئىچىدە ئالىي مەكتەپتىن يۇقىرى مەلۇماتقا ئىگىلەر %51.4 نى، كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ دىرېكتور قاتلىمىدا ئالىي مەكتەپنىڭ تولۇق كۇرسىدىن يۇقىرى مەلۇماتقا ئىگىلەر %43 نى، ئالىي مەكتەپنىڭ مەخسۇس كۇرس مەلۇماتىغا ئىگىلەر %55.7 نى؛ دىرېكتورلار قاتلىمىدا خەلقئارا سودا ئىشلىرىنى پىششىق بىلىدىغان سەۋىيىگە يەتكەن %50 تىن كۆپرەك خادىمدىن باشقۇرغۇچى ئىختىساسلىق. لار %10 نى ئىگىلىگەن. ئىختىساسلىقلار باسقۇچىنىڭ تەسى قىلىنىشى مۇۋاپىق بولغان باشقۇرۇش قاتلىمىدىكى توپ كارخانىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن ئۆزلىرىنىڭ ئەقىل - پاراسىتىنى تەقدىم قىلدى ھەمدە كارخانىنىڭ كۆپلەپ ئېتىبار بېرىشىگە ۋە ئېتىراپ قىلىشىغا ئېرىشتى. 2003 - يىلى شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانا گۈرۈھلىرى رىغبەتلەندۈرۈش مېخانىزمىنى يولغا قويۇش سالمىقىنى ئاشۇردى، 32 كارخانا گۈرۈھى ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلارغا قارىتا يىللىق مائاش تۈزۈمىنى يولغا قويدى، 24 كارخانا گۈرۈھى ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلارغا قارىتا پاي ھوقۇقى، پاي قەرەللىك ھوقۇقىنى تەقسىم قىلىش چارىسىنى يولغا قويدى. ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلارنىڭ يوشۇرۇن قابىلىيىتىنى ئىشقا سېلىپ،

ئىبارەت؛ ھۆكۈمەت مەمۇرىي بۇيرۇق چۈشۈرۈش شەكلىدىكى - 3، باشقا شەكلىدىكىسى 2. مۈلۈك ۋە ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇش كۆلىمىنى كېڭەيتىش يولىدىن قارىغاندا، تېخىمۇ كۆپ كارخانا بازار شەكلى بويىچە قوشۇۋېلىش، سېتىۋېلىشنى تاللىدى. بانكىدىن قەرز ئېلىپ، يېڭى تۈرلەرنى تۇرغۇزۇش ئارقىلىق كۆلەمنى كېڭەيتكەن كارخانا گۈرۈھى كۆپەيدى. مۈلۈك ھوقۇقىنى ئايرىپ بېرىش شەكلى بويىچە قوشۇۋېلىش، سېتىۋېلىشنى يولغا قويغان كارخانا كۆپەيدى. قوشۇۋېلىش، سېتىۋېلىش نەتىجىسىدىن قارىغاندا، %65.6 كارخانا مەبلەغ سېلىپ يېڭىدىن بالا شىركەت قۇردى، %28 كارخانا سېتىۋېلىش، قوشۇۋېلىش ئارقىلىق بالا شىركەتنى كۆپەيتتى، %25 كارخانا بالا شىركەتنى قوشۇۋالدى. 79 كارخانا گۈرۈھىغا ئەزا كارخانا 612 گە يېتىپ، ھەربىر كارخانا گۈرۈھىغا ئەزا كارخانا ئوتتۇرىچە 7.7 دىن توغرا كەلدى. 24 كارخانا گۈرۈھىدىكى بالا شىركەت 10 دىن ئېشىپ كەتتى. ئەزا كارخانىلار 3 كەسپنى قاپلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپكە تارقالغىنى 31، 2 - كەسپكە تارقالغىنى 229، 3 - كەسپكە تارقالغىنى 352. 2003 - يىلى 79 كارخانا گۈرۈھى ئىچىدە 54 كارخانا گۈرۈھى 2 خىلدىن يۇقىرى ئوخشاش بولمىغان كەسپتىكى چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىغا مەبلەغ سېلىپ تىجارەت قىلدى. 2003 - يىلى 34 كارخانا گۈرۈھى يېڭى كەسپ ساھەسىدىكى كەسپنى كېڭەيتتى، 17 كارخانا گۈرۈھى مەلۇم كەسپ ساھەسىدىن چېكىنىپ چىقىشنى تاللىدى.

خۇاڭ لىڭتى

ھۆكۈمەت كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ

تەرەققىي قىلىشىنى قوللىدى

2003 - يىلى كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ چوڭ ئىشلارنى قىلىپ ئۆزىنى كۈچەيتىشى ئۈچۈن، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا داۋاملىق مەدەت بېرىپ، كارخانا گۈرۈھلىرىنىڭ مەبلەغىنى كۆپەيتىپ، قەرزنى ئازايتىشنى مەبلەغ جەھەتتىن قوللىدى. تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، 79 كارخانا گۈرۈھى ئىچىدە 52 كارخانا دۆلەتنىڭ سىياسەت جەھەتتە قوللىشىدىن بەھرىمەن بولۇپ، دۆلەتنىڭ كاپىتال فوندىنى ئۈنۈملۈك كۆپەيتكەن. كاپىتال فوندىنى كۆپەيتىش يولىدىن قارىغاندا، 14 كارخانا تىجارەت خاراكتېرىدىكى فوندىنى ئايرىپ بېرىشتىن، 10 كارخانا قەرز پۇلىنى مەبلەغ سېلىشقا ئۆزگەرتىشتىن، 13 كارخانا قەرز ھوقۇقىنى پاي ھوقۇقىغا ئۆزگەرتىشتىن، يەنە 7 كارخانا مەركىزىي ھۆكۈمەتنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش كرىدىتى بۇيرۇپ بېرىشىدىن، 8 كارخانا يەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش كرىدىتىنى بۇيرۇپ بېرىشىدىن بەھرىمەن بولغان.

بۇنىڭ ئىچىدە يىللىق سېتىش كىرىمى 10 مىليارد يۈەندىن ئاشقىنى بىر، 3 مىليارد يۈەندىن 10 مىليارد يۈەنگىچە بولغىنى 4، 1 مىليارد يۈەندىن 3 مىليارد يۈەنگىچە بولغىنى 6. ئومۇمىي نىشاننى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى پەرق پەنلا ناھايىتى زور. تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، 60% كارخانا دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ئارقىدا قالدى دەپ قارىغان؛ %44.3 كارخانا كاپىتال بازىرى، مۈلۈك سوقۇقى سودا بازىرى مۇكەممەل ئەمەس دەپ قارىغان، %39.9 كارخانا قوشۇۋېلىنغان كارخانىنىڭ بانكىدىن بۇرۇن ئالغان قەرزىنى قايتۇرۇشقا ۋە ئۇلارنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇشقا ئامال يوق دەپ قارىغان. قوشۇۋېلىش، قايتا تەشكىللەشتىكى كۆپ سوممىلىق تەننەرخ تۈپەيلىدىن، كۆلمىنى كېڭەيتىشكە بولغان بەزى كارخانىلار رېتىمىنى ئاستىلىتىشقا مەجبۇر بولدى، بەزى كارخانىلار تەرەققىياتنىڭ نۇرغۇن ياخشى پۇرسىتىنى قولدىن بېرىپ قويدى. دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىشنى تېزلىتىش، مۇكەممەل مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش يولى بەرپا قىلىش، ئادىل بازار مۇھىتى يارىتىش كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىنىڭ مۇھىم كاپالىتى.

2. پەن تەتقىقات ۋە كەشپىياتقا سېلىنىدىغان سېلىنىما ئازىيىپ، ھاسىلات ئۈنۈمى تۆۋەنلەپ كەتتى، ئەقلىي مۈلۈك سوقۇقىغا ئۆزى ئىگە بولۇپ تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىقتىدارى ئاجىز، كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ سىجىل تەرەققىي قىلىشتىكى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى يېتەرسىز.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا 33 كارخانا گۇرۇھى تېخنىكا مەركىزى قۇردى، بۇ بارلىق گۇرۇھنىڭ %41.8 نى ئىگىلەيدۇ، تەتقىقات، كەشپ قىلىش خىراجىتى 95 مىليون 940 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.1 كېمەيدى. يېڭى مەھسۇلات سېتىش كىرىمى 1 مىليارد 347 مىليون يۈەن بولۇپ، %24.6 ئازايدى، تەتقىقات، كەشپ قىلىش خىراجىتىنىڭ تىجارەت كىرىمىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %0.2 بولۇپ، 0.1 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى. ھالبۇكى، خەلقئارا كارخانا ساھەسى ئومۇميۈزلۈك مۇنداق دەپ قارىدى: تەتقىقات، كەشپ قىلىش خىراجىتى تىجارەت كىرىمىنىڭ %5 دىن كۆپرەكىنى ئىگىلىگەندىلا، ئاندىن رىقابەت كۈچىگە ئىگە بولىدۇ، %2 نى ئىگىلىسە، پەقەت مەۋجۇت بولۇپ تۇرالايدۇ، %1 كە يەتمەسە، مەۋجۇت بولۇپ تۇرالمىدۇ.

كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ تەتقىقات، تېخنىكا مەركىزى جارى قىلدۇرغان رولىدىن قارىغاندا، %72.7 كارخانا ھازىر گۇرۇھنىڭ تېخنىكا مەركىزىدىكى پەن تەتقىقات، كەشپ قىلىش مۇئەسسەسەلىرى، تەتقىقات خىراجىتى ۋە تېخنىكا

كارخانا گۇرۇھىنىڭ تەرەققىي قىلىشى ئۈچۈن كۈچ توپلاپ، باشقۇرۇش سەرىكىلىرى بىلەن تەمىنلىدى.

غۇلا لىڭنى

كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ چوڭ ئىشلارنى قىلىپ ئۆزىنى كۈچەيتىشتە دۇچ كەلگەن چەكلەش ئامىللىرى

1. ئومۇمىي مۈلۈك كۆلىمى كىچىك، چوڭ كارخانا گۇرۇھى ئاز، مەھسۇلاتلارنىڭ رىقابەت كۈچى ئاجىز، قوشۇۋېلىش، قايتا تەشكىللەشنى يولغا قويۇشتا قىيىنچىلىق زور، ئومۇمىي تەرەققىيات نىشان ۋە زېمىنى ئىشقا ئاشۇرۇش مۇشكۈل.

مۇشۇ يىللاردىن بۇيان، يېتىلدۈرۈش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئارقىلىق، شىنجاڭدىكى كارخانا گۇرۇھلىرى تېز تەرەققىي قىلدى، لېكىن گۇرۇھلار ئوتتۇرىسىدىكى پەرق كۈنسېرى زورايىدى. مەلۇماتقا قارىغاندا، 79 كارخانا گۇرۇھى ئىچىدە مۈلكىنىڭ قىممىتى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغىنى 23 بولۇپ، %29.1 نى؛ 500 مىليون يۈەندىن 1 مىليارد يۈەنگىچە بولغىنى 18 بولۇپ، %22.8 نى؛ 500 مىليون يۈەندىن تۆۋەن بولغىنى 38 بولۇپ، %48.1 نى ئىگىلىگەن.

بارلىق گۇرۇھنىڭ ئوتتۇرىچە مۈلكىنىڭ قىممىتى 1 مىليارد 392 مىليون يۈەن بولۇپ، 21 گۇرۇھنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن ئېشىپ كەتكەن؛ ئوتتۇرىچە تىجارەت كىرىمى 772 مىليون يۈەن بولۇپ، 14 گۇرۇھنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن ئېشىپ كەتكەن، خېلى بىر قىسىم گۇرۇھنىڭ مۈلۈك كۆلىمى كىچىك، ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچى ئاجىز.

كارخانا گۇرۇھلىرى ئېلىپ كەلگەن چوڭ مەھسۇلات، چوڭ بازارنىڭ ئېغىبىكىتى روشەن ئەمەس، ئاساسلىق مەھسۇلات (مۇلازىمەت تۈرى) نىڭ ئىچكى بازارنى ئىگىلەش نىسبىتى تۆۋەن، ئازكەم %50 كارخانا گۇرۇھنىڭ بازارنى ئىگىلەش نىسبىتى %1 كىمۇ يەتمەيدۇ.

تەرەققىيات جەريانىدا تەڭپۇڭسىزلىق كۆرۈلۈپ، نۇقتىلىق يېتىشتۈرۈلگەن چوڭ كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئۈنۈمىگە ۋە رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا تەسىر يەتتى. شىنجاڭ 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، يىللىق سېتىش كىرىمى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغان 30 چوڭ كارخانا (گۇرۇھ) نى نۇقتىلىق يېتىلدۈرۈشنى قارار قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يىللىق سېتىش كىرىمى 10 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغىنى 4 - 5، 3 مىليارد يۈەندىن 10 مىليارد يۈەنگىچە بولغىنى 10، 1 مىليارد يۈەندىن 3 مىليارد يۈەنگىچە بولغىنى 15؛ 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى يىللىق سېتىش كىرىمى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا گۇرۇھى 11 گە يەتتى،

52.9% كېڭەيگەن. تۇراقسىز مەبلەغ ئېغىر دەرىجىدە يېتەرسىز بولغان، قىسقا مۇددەتلىك قەرزنى قايتۇرۇش خەۋى كۆپەيگەن.

كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ قەرزى كۆپەيگەن، ئۇزۇن مۇددەتكىچە قەرز قايتۇرۇش ئىقتىدارى 2002 - يىلىدىكىدىن ئاجىز بولغان. مەلۇماتقا قارىغاندا، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا، كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئومۇمىي قەرزى 74 مىليارد 370 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.4 كۆپەيگەن؛ مۇلۇكىنىڭ قەرزدارلىق نىسبىتى %67.7 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.7 پىرسەنت پوئېنتى ئۆسكەن، مۇلۇك ھوقۇقى نىسبىتى (قەرز ئومۇمىي ئىگىدارلىك ھوقۇق - مەنپەئىتى) 2.09 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 0.07 پىرسەنت پوئېنتى ئۆسكەن؛ ئۇزۇن مۇددەتلىك قەرزنىڭ ئومۇمىي مۇلۇكتە ئىگىلىگەن نىسبىتى %12 كە يېتىپ، 1.24 پىرسەنت پوئېنتى ئۆسكەن.

خۇاڭ لىڭتى

نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى شىنجاڭ كارخانا تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ شىنجاڭنىڭ دۆلەت 520 نۇقتىلىق ئالاقە باغلايدىغان كارخانا قاتارىغا كىرگۈزگەن 5 كارخانىنىڭ، دۆلەت نۇقتىدا سىناق قىلىدىغان 2 كارخانىنىڭ، دۆلەت نۇقتىدا سىناق قىلىدىغان بىر گۇرۇھ ئانا شىركەتنىڭ، ئاپتونوم رايون نۇقتىدا سىناق قىلىدىغان 14 كارخانىنىڭ ۋە ئالاقىدار تارماقلار بېكىتكەن 56 كارخانىنىڭ زامانىۋى كارخانا تۈزۈمى بەرپا قىلىش ئەھۋالىنى ئۇدا 7 يىل ئىز قوغلاپ نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن مەلۇم بولۇشىچە، 2003 - يىلى نۇقتىلىق كارخانىلار مۇلكىنىڭ كۆلىمى داۋاملىق ئاشقان، تىجارەت كىرىمى ئېشىپ، كۈچىيىشكە يۈزلەنگەن، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى زور ھەجىمدە ئۆسۈپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىرىمى ئاشقان، تۈزۈمدە يېڭىلىق يارىتىش قەدىسى تېزلىشىپ.

56 نۇقتىلىق كارخانا خەلق ئىگىلىكىنىڭ 6 چوڭ كەسىپگە مۇناسىۋەتلىك بولغان. كەسىپ بويىچە ئايرىغاندا، 2 - كەسىپكە تارقالغان كارخانا 48 (سانائەت كارخانىسى 45، بىناكارلىق كارخانىسى 3) بولۇپ، %85.7 نى؛ 3 - كەسىپكە تارقالغىنى 7 بولۇپ، %12.5 نى؛ 1 - كەسىپكە تارقالغىنى بىر بولۇپ، %1.8 نى ئىگىلىگەن. نۇقتىلىق كارخانىلار يەنىلا دۆلەت مۇتلەق پاي كونترول كارخانىلىرى ۋە نىسپىي پاي كونترول كارخانىلىرىنى ئاساس قىلغان، بۇنىڭ ئىچىدە، دۆلەت مۇتلەق پاي كونترول كارخانىسى 40 بولۇپ، %71.4 نى؛ دۆلەت نىسپىي پاي كونترول كارخانىسى 3 بولۇپ، %5.4 نى؛ كوللېكتىپ مۇتلەق پاي كونترول كارخانىسى 4 بولۇپ، %7.1 نى؛ باشقا پاي كونترول

خادىملىرى ئاساسىي ئېھتىياجىنى قاندۇرالايدۇ دەپ قارىغان، %24.2 كارخانا ئېھتىياجىنى قاندۇرالمىدۇ دەپ قارىغان، ئېھتىياجىنى تولۇق قاندۇرىدۇ دەپ قارايدىغانلار يوق. كارخانىلارنىڭ يېڭى مەھسۇلات، يېڭى تېخنىكا قاتارلىق پەن-تېخنىكا نەتىجىسىنى قولغا كەلتۈرۈش يوللىرىنى تاللىشىدىن قارىغاندا، ئۆز ئالدىغا ئەقلىي مۇلۇك ھوقۇقىغا، كەشىپ قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە بولۇشى ئاجىزراق، ئۆز ئالدىغا كەشىپ قىلىدىغان كارخانا گۇرۇھى %44.3 نى ئىگىلەيدۇ، دۆلەت ئىچىدە پاتېنتنى ئىلتىماس قىلىش ھوقۇقىغا ئېرىشكەن كارخانا گۇرۇھى ئاران 12، ئاران %27.9 كارخانا گۇرۇھى ئالىي مەكتەپ، تەتقىقات ئاپپاراتلىرى بىلەن تەتقىقات، كەشىپ قىلىش توختامى ئىمزالىدى. مۇتلەق كۆپ ساندىكى كارخانا گۇرۇھى ئىشلەپچىقىرىش، ئۆزگىنىش، تەتقىقاتتىن ئىبارەت بىر يۈرۈش تەتقىقات، كەشىپ قىلىش سىستېمىسىغا يېتەرلىك ئەھمىيەت بەرمىدى. ھازىر بار كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ تېخنىكا مەركەزلىرى كارخانا پەن تەتقىقاتىنىڭ ئاساسىي ئېھتىياجىنى ئاران قاندۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات كەشىپ قىلىش دەۋرىنى كېچىكتۈرۈپ قويدى، پەن تەتقىقات، كەشىپ قىلىش نەتىجىسىنى ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئايلاندۇرۇش ئاستا، كارخانىلارنىڭ مەھسۇلاتلىرىنىڭ رىقابەت كۈچى تۆۋەنلەپ كەتتى، %34.2 كارخانا گۇرۇھى مەھسۇلاتلىرىدىن مۇستەقىل رىقابەت كۈچى كەمچىل دەپ قارىدى.

3. مەبلەغ قىسى، قەرز كۆپ، قەرز قايتۇرۇش ئىقتىدارى ئاجىز بولۇش كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇشىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئەڭ مۇھىم ئامىل بولۇپ قالدى.

تەكشۈرۈش جەريانىدا، %82 كارخانا گۇرۇھى مەبلەغنىڭ قىسلىقىنى كارخانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇشىغا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئەڭ مۇھىم ئامىل قاتارىغا كىرگۈزگەن، قەرزنىڭ كۆپلىكىنى 2 - ئورۇنغا قويغانلىرى %36.7 نى ئىگىلىگەن. قەرزنىڭ كۆپلىكىدىن كېلىپ چىققان مەبلەغنىڭ قىسى بولۇشى كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ مەبلەغ ئوبوروتىغا بىۋاسىتە تەسىر يەتكۈزۈپ، مەبلەغ ئوبوروتى 2002 - يىلىدىكىدىن ئاستا بولغان. قىسقا ۋاقىتتا قەرز قايتۇرۇش ئىقتىدارى ئاجىز بولغان، تۇراقسىزلىق نىسبىتى (تۇراقسىز مۇلۇك، تۇراقسىز قەرز) 0.89، تېز ھەرىكەتلىنىش نىسبىتى 0.61 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 0.03 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىگەن، ئۇنىڭ ئۈستىگە كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ نورمال ئىشلەپچىقىرىشىنى قامداشقا لازىملىق مەبلەغۇ جىددىي بولغان. كارخانىنىڭ تىجارەت مەبلەغى (تۇراقسىز مۇلۇك، تۇراقسىز قەرز) 6 مىليارد 636 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

كونترول كارخانىلىرىنىڭ كاپىتال قىممىتىگە كاپالەتلىك قىلىش، قىممەت ئاشۇرۇش نىسبىتى %112.4 كە، كوللېكتىپ پاي كونترول كارخانىلىرىنىڭ %102.9 كە، باشقا كارخانىلارنىڭ %127.8 كە يەتتى.

2. كارخانىلارنىڭ ئومۇمىي پايدىسى تېز ئاشتى، پايدا ئېلىش ئىقتىدارى كۈچەيدى.

1) تىجارەت كىرىسى تېز ئاشتى، ئېكىپورت قىلىپ سېتىش سوممىسى كۈچەيدى. 2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ تىجارەت كىرىسى 108 مىليارد 85 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.5 دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ تىجارەت كىرىسى 17 مىليارد 20 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %26.6؛ شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانىلارنىڭ تىجارەت كىرىسى 91 مىليارد 65 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %35 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى شېرىكىز شىركەتنىڭ تىجارەت كىرىسى %80.6، پاي چەكلىك شىركەتنىڭ %33.6 ئاشتى. 2003 - يىلى نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ ئېكىپورت قىلىپ سېتىش سوممىسى 2 مىليارد 130 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %30.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ياسىمىچىلىقنىڭ ئېكىپورت قىلىپ سېتىش سوممىسىنىڭ ئېشىش ھەجىمى %30.5 كە يەتتى.

2) پايدا سوممىسى تېز ئاشتى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ پايدىسى 14 مىليارد 98 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %82.7 ئاشتى. 43 كارخانا پايدا ئالدى، 12 كارخانىنىڭ پايدىسى 100 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 4 كارخانىنىڭ پايدىسى 1 مىليارد يۈەندىن يۇقىرى بولدى. جۇڭگو نېفىت، تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبە شىركىتى ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى.

3) كارخانىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنى ئەكىس ئەتتۈرىدىغان كۆرسەتكۈچ ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە ئۆستى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ ئومۇمىي مۈلۈكىنى ئىشلىتىش نىسبىتى %55.2 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 11.5 پىرسەنت پوئېنتى؛ مۈلۈكىنىڭ پايدا، باج نىسبىتى %12.5 كە يېتىپ، 4.13 پىرسەنت پوئېنتى؛ سېتىش پايدا نىسبىتى %13.04 كە يېتىپ، 9 پىرسەنت پوئېنتى؛ ساپ مۈلۈكىنىڭ دارامەت نىسبىتى %3.45 كە يېتىپ، 5.41 پىرسەنت پوئېنتى؛ ئومۇمىي مۈلۈك ھەق نىسبىتى %8.21 كە يېتىپ، 3.08 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى.

3. تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ئىقتىدارى ئۆستى، تەرەققىيات ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى ئاشتى.

2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ 36 مىندە

كارخانىسى 9 بولۇپ، %16.1 نى ئىگىلىگەن. نۇقتىلىق كارخانىلارغا كەلسەك، بۇنىڭدا ئاساسلىقى چوڭ كارخانىلار ئاساس قىلىنغان، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ كارخانا 41 بولۇپ، %73.2 نى؛ ئوتتۇرا تىپتىكى كارخانا 14 بولۇپ، %25 نى؛ كىچىك كارخانا بىر بولۇپ، %1.8 نى ئىگىلىگەن. نۇقتىلىق كارخانىلاردىن تۈزۈلمە ئۆزگەرتىشنى تاماملىغىنى 49 بولۇپ، تۈزۈلمە ئۆزگەرتىش دائىرىسى %87.5 بولغان، بۇنىڭ ئىچىدە پاي تۈزۈمىدىكى كارخانا 23 بولۇپ، %41.1 نى، دۆلەت ئىلكىدىكى شېرىكىز شىركەت 15 بولۇپ، %26.8 نى، باشقا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 11 بولۇپ، %19.6 نى، دۆلەت كارخانىسى 7 بولۇپ، %12.5 نى ئىگىلىگەن.

چېن كۆي

نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ ئايلىنىش

ئەھۋالى

1. كارخانا مۈلكىنىڭ كۆلىمى كېڭەيدى، ئومۇمىي گەۋدە جەھەتتە قىممەتنى ساقلاپ قېلىش، قىممەتنى ئاشۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ ئومۇمىي مۈلكى 190 مىليارد 579 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.6 ئاشتى، ھەربىرىنىڭ مۈلكىنىڭ قىممىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 3 مىليارد 403 مىليون يۈەن بولۇپ، 170 مىليون يۈەن ئاشتى. مۈلۈك كۆلىمى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانا 35 كە يەتتى، 4 نېفىت كارخانىسىنىڭ مۈلكىنىڭ قىممىتى 13 مىليارد يۈەندىن ئاشتى. پاي كونترول ئەھۋالىدىن قارىغاندا، دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانا ۋە دۆلەت ئىلكىدىكى پاي كونترول كارخانىلىرىنىڭ مۈلكىنىڭ قىممىتى 168 مىليارد 694 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 56 نۇقتىلىق كارخانا مۈلۈك قىممىتىنىڭ %88.5 نى ئىگىلىگەن، رويخەتكە ئېلىنغان كارخانا تۈرىدىن قارىغاندا، پاي چەكلىك شىركەتلەرنىڭ مۈلۈك كۆلىمىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى خېلى تېز بولۇپ، %5.3 كە يەتكەن.

2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ ئومۇمىي قەرزى 96 مىليارد 718 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.5 ئازايدى؛ مۈلكىنىڭ قەرزدارلىق نىسبىتى %50.8 بولۇپ، 5 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى. يىل ئاخىرىدا ئىگىدارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتى 93 مىليارد 861 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14 ئاشتى، كاپىتالنىڭ قىممىتىگە كاپالەتلىك قىلىش، قىممەت ئاشۇرۇش نىسبىتى %114 كە يەتتى. دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانا ۋە دۆلەت ئىلكىدىكى پاي

كۆپەيدى؛ ئىش ھەققى 150 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئازراق ئاشتى.

يېن كۇي

نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ ئىسلاھاتى

تەدرىجىي چوڭقۇرلاشتى

1. شىركەت تۈزۈمىگە ئۆزگەرتىش قەدىسى تېزلىتىلدى، قانۇنىي ئىگىلىك ئىدارە قىلىش قۇرۇلمىسى ئاساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى.

2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ تۈزۈلمە ئۆزگەرتىش دائىرىسى %85.7 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1.8 پىرسەنت پوئىنتى ئۆستى. 55 كارخانا مەبلەغ چىقارغۇچىنى ئايدىنلاشتۇردى، مەبلەغ چىقارغۇچىنىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن ئادەم سانى 5 تىن يۇقىرى بولغان كارخانا 12 گە، 2 دىن 5 كىچە بولغان كارخانا 20 گە، بىر بولغىنى 23 كە يەتتى. مۇدىرىيەت قۇرۇلغان كارخانا 44 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 17 كارخانا مۇستەقىل مۇدىرىيەت قۇردى. %50 تىن ئارتۇق كارخانىدا پايچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇلدى، تەپتىش ھەيئىتى قۇرۇلغان كارخانا 40 قا يەتتى؛ %90 تىن ئارتۇق كارخانا مۇدىرىيەت، پايچىكلار ئۇيۇشمىسى، تەپتىش ھەيئىتىنىڭ فۇنكسىيىسىنى تولۇق يۈرگۈزەلەيدىغان بولدى. بىر - بىرىنى چەكلەپ تۇرىدىغان قانۇنىي ئىگىلىك ئىدارە قىلىش قۇرۇلمىسى شەكىللەندى.

2. كارخانىنىڭ ئۆز - ئۆزىگە خوجا بولۇش ھوقۇقى يەنىمۇ كېڭەيدى، مەمۇرىي كادىرلار تەدرىجىي ئازايدى.

ئىسلاھاتنىڭ چوڭقۇرلىشىغا ئەگىشىپ، ھۆكۈمەتنىڭ كارخانىلارنى ماكرولۇق تەڭشەپ تىزگىنلىشى كۈچەيتىلدى، كارخانىغا مىكرولۇق ئارىلىشىشى تەدرىجىي ئازايتىلدى. بۇنىڭ ئاساسلىق ئىپادىسى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: بىرىنچى، ئاپتونوم رايون بويىچە %40 تىن كۆپرەك كارخانىنىڭ باش دىرېكتورىنى مۇدىرىيەت تەكلىپ قىلىپ ئىشلەتتى. مەسئۇل تارماق ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك تەشكىلات تارماقلىرى ۋەزىپىگە تەيىنلىگەنلىرى 2002 - يىلىدىكى %41.4 تىن %37.5 كە تۆۋەنلىدى. ئىككىنچى، %91.1 كارخانىنىڭ باش دىرېكتورلىرى كارخانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇشىغا رىياسەتچىلىك قىلالايدىغان بولدى، %94.6 ى مەبلەغ سېلىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش لايىھىسىنى يولغا قويۇشنى ئۇيۇشتۇرالايدىغان ۋە شىركەت باشقۇرۇش تۈزۈمى، ئاپپارات تەسىس قىلىش لايىھىسىنى بېكىتىش قاتارلىق جەھەتلەردە قارار قىلىش ھوقۇقىغا ئىگە بولدى. ئۈچىنچى، %30.4 كارخانا باش دىرېكتورلىرىنىڭ ئوتتۇرا قاتلام باشقۇرۇش خادىملىرىنى تاللاپ ئىشلىتىشى شىركەتنى بىر

تېخنىكا مەركىزى قۇرۇلۇپ، %64.3 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك دەپ ئېتىراپ قىلىنغىنى 4، ئۆلكە دەرىجىلىك دەپ ئېتىراپ قىلىنغىنى 24، باشقا دەرىجىلىك دەپ ئېتىراپ قىلىنغىنى 8. تېخنىكا مەركىزىنىڭ مۇئەسسەسىلىرى، خىراجىتى ۋە خادىملىرى ئېھتىياجىنى تولۇق ياكى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇرالايدىغىنى %53.6 نى ئىگىلىدى. نۇقتىلىق كارخانىلار ئاساسلىقى تۆۋەندىكى يوللار ئارقىلىق يېڭى مەھسۇلات، يېڭى تېخنىكىغا ئېرىشتى؛ يېڭى تېخنىكىنى كىرگۈزۈپ ۋە ئۇنى ئۆزلەشتۈرۈپ يېڭىلىق ياراتقىنى بارلىق نۇقتىلىق كارخانىنىڭ %75 نى؛ ئۆز ئالدىغا كەشىپ قىلغىنى %71.4 نى؛ ئالىي مەكتەپ، پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى بىلەن بىرلىشىپ كەشىپ قىلىشنى ئاساس قىلغىنى %53.6 نى؛ تېخنىكا نەتىجىسىنى قوبۇل قىلىش ئارقىلىق ئۆتۈنۈپ بەرگىنى %39.3 نى؛ ھاۋالە بويىچە كەشىپ قىلغىنى %35.7 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ تەتقىقات، كەشىپ قىلىش خىراجىتى 494 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.4، شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانىلارنىڭ تەتقىقات كەشىپ قىلىش خىراجىتى 471 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە پاي چەكلىك شىركەتنىڭ تەتقىقات، كەشىپ قىلىش خىراجىتى 429 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.2؛ باشقا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركەتلىرىنىڭ 28 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.9 ئاشتى.

4. ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى ئۆستى، كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ مەنپەئىتى كاپالەتكە ئىگە بولدى.

2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 2002 - يىلىدىكى ئوتتۇرىچە 280 مىڭ يۈەندىن 376 مىڭ يۈەنگە ئۆسۈپ، %34.3 ئاشتى. تىزىملىنىپ روپىخەتكە ئېلىنغان كارخانا تۈرلىرىدىن قارىغاندا، پاي چەكلىك شىركەتلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 814 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %34.1، دۆلەت ئىلكىدىكى شېرىكىمىز شىركەتلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 245 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %76.8، دۆلەت - كارخانىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 192 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.6، باشقا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركەتلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 266 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.6 ئاشتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا 56 نۇقتىلىق كارخانىدىكى كەسىپكار 287 مىڭ 800 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5 ئازايدى؛ كەسىپكارلارنىڭ ئىش ھەققى 6 مىليارد 10 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %2.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تەتقىقات كەشىپ قىلىش خادىمى 6178 گە يېتىپ، %1.9

2. كارخانىدا خەلقئارا سودا ئىشلىرىنى پىششىق بىلىدىغان خادىملارنىڭ نىسبىتى تۆۋەنرەك. تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن مەلۇم بولۇشىچە، نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ دىرېكتورلۇق قاتلىمىدا خەلقئارا سودا ئىشلىرىنى پىششىق بىلىدىغان خادىملارنىڭ نىسبىتى تۆۋەنرەك بولۇپ، بازارنىڭ يەر شارلىشىش، رىقابەتلىك خەلقئارالىشىش ۋە زىيىتىگە ماسلىشالماي بولغاچقا، شىنجاڭدىكى كارخانىلارنىڭ دۆلەت دەرۋازىسىدىن چىقىپ، دۇنياغا يۈزلىنىشىگە قەدەم تاشلىشىغا تەسر يەتكەن.

3. مەھسۇلاتنىڭ بازار ئىگىلىش نىسبىتىنى تۆستۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ. 2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانا ئىچىدە ئاساسلىق مەھسۇلاتى (مۇلازىمەت) نىڭ ئىچكى بازارنى ئىگىلىش نىسبىتى %50 كە يەتكىنى ۋە ئۇنىڭدىن ئاشقىنى ئاران 2 گە، ئىگىلىش نىسبىتى %20 - %50 كىچە بولغان كارخانا 22، ئىگىلىش نىسبىتى %10 - %20 كىچە بولغان كارخانا 17 گە، ئىگىلىش نىسبىتى %10 تىن تۆۋەن بولغىنى 15 كە يەتتى.

4. شىركەت تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى قېلىپلاشتۇرۇشقا ۋە چوڭقۇرلاشتۇرۇشقا توغرا كېلىدۇ. پاي ھوقۇقى قۇرۇلمىسى جەھەتتىن قارىغاندا، 56 نۇقتىلىق كارخانا ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى مۇتلەق پاي كوتىرول كارخانىسى 40 قا يېتىپ، يەنىلا يېتەكچى ئورۇندا تۇرغان، 49 شىركەت تۈزۈمىدىكى كارخانىنىڭ 13 دىن مۇدىرىيەت قۇرۇلمىسى، مۇدىرىيەت قۇرۇلغان 36 كارخانىنىڭ 9 دىن باش مۇدىرلىق بىلەن باش دىرېكتورلۇقنى بىرلا ئادەم قوشۇمچە ئۈستىگە ئالغان. «شىركەت قانۇنى» دىكى بەلگىلىمە بويىچە دۆلەت ئىلكىدىكى شېرىكىز شىركەتلەردە پايچىكلار جەمئىيىتى قۇرۇلمايدىغانلىقىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، يەنە 5 كارخانىدا پايچىكلار جەمئىيىتى قۇرۇلمىسى، شىركەت قانۇنى ئىگىسىنىڭ ئىدارە قىلىش قۇرۇلمىسى قېلىپلاشمايچا، كارخانىنىڭ تىجارەت ۋە باشقۇرۇش ئىشلىرىدا نازارەت قىلىش، چەكلەش رولىنى جارى قىلدۇرۇش تەس بولۇپ، مەلۇم دەرىجىدە نۇقتىلىق كارخانا ئاساسىي گەۋدىسى رولىنىڭ زورىيىشىغا ۋە ئۆسۈشىگە تەسر يەتكەن.

چېن كۇي

دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

تۈركۈم ئەخلاق، قابىلىيەتتە تەك پەيتلىگەن تاپانچ كۈچكە ئىگە قىلدى.

3. ئەمگەك، كادىرلار ۋە تەقسىمات تۈزۈمى ئىسلاھاتىدا يېڭى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى.

2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ 55 دىن ئەمگەك توختامى تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. 44 كارخانا بارلىق خادىملار رىقابەتلىشىپ ئىش ئورنىغا چىقىش تۈزۈمىنى، 45 كارخانا ئىچكى قىسىمىدىكى باشقۇرۇش خادىملىرىنى ئاشكارا تەكلىپ قىلىشنى يولغا قويدى. كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ مائاشىنى تەقسىم قىلىش جەھەتتە، 50 كارخانا ئىش ئورنى مائاشى ئاساس قىلىنغان مائاش تۈزۈمىنى يولغا قويدى. 31 كارخانا ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلارنىڭ يىللىق مائاش تۈزۈمىنى، 31 كارخانا پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ كىرىمىنى تەقسىم قىلىشتا رىقابەتلەندۈرۈش مېخانىزمىنى، 20 كارخانا مائاشنى كۆلەپكەسىپ كېڭەيتىش تۈزۈمىنى يولغا قويدى. 52 كارخانا ئىجتىمائىي سۇغۇرتا خىراجىتىنى ۋاقتىدا، تولۇق تاپشۇرىدىغان بولدى.

4. كارخانىلارنىڭ سۈپەت باشقۇرۇشى كۈچەيتىلدى، خەلقئارا بازار بىلەن ئۇلىشىش قەدىمى تېزلىتىلدى.

2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ ISO9000 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ ئېتىراپ قىلىشىدىن ئۆتتى، 15 كارخانا ISO14000 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ ئېتىراپ قىلىشىدىن ئۆتتى. خەلقئارا بازار بىلەن ئۇلىشىش قەدىمىنى تېزلىتىش بىلەن بىللە، ئەقلىي مۈلۈكنى قوغداشنى كۈچەيتىشكە ئەھمىيەت بېرىلدى. دۆلەت ئىچىدە پاتېنتقا ئىلتىماس قىلىپ ھوقۇق بېرىلگەن تۈر 146 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشلەپچىقىرىشتا ئىشلىتىلگەن تۈر 98. ئامېرىكا پاتېنتىغا ئىلتىماس قىلىپ ھوقۇق بېرىلگەن تۈر 2. 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ 19 دىن سودا تور - پونكىتى قۇرۇلدى.

چېن كۇي

نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىدا

ساقلىغان ئاساسلىق مەسىلىلەر

1. مەبلەغ قىس، خام ئەشيا باھاسى يۇقىرى بولدى. تەكشۈرۈش نەتىجىسىدىن مەلۇم بولۇشىچە، 2003 - يىلى 56 نۇقتىلىق كارخانىنىڭ 33 دىن ئىشلەپچىقىرىش - ئىگىلىك باشقۇرۇشنىڭ راۋان بولماسلىقى مەبلەغنىڭ قىس بولغانلىقىدىن بولغان. 25 كارخانا خام ئەشيا باھاسىنىڭ يۇقىرى بولۇشى 2 - ئورۇندا تۇرىدۇ دەپ قارىغان. بۇنىڭدىن سىرت 24 كارخانا بازار ئېھتىياجى تولۇق ئەمەس دەپ قارىغان؛ 13 كارخانا كارخانىدا ئارتۇق خادىملار كۆپ، تېخنىكا، ئۈسكۈنىلەر كونا دەپ قارىغان.

دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭدىكى مالىيە تارماقلىرى

كارخانىلارنىڭ ئىسلاھاتى، تۈزۈلمە ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى ئاكتىپ قوللىدى. 2002 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلاردىكى دۆلەت مۈلكى ھوقۇقىنى تىزىملاپ يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى. تېگى - تەكتى ئاساسىي جەھەتتىن ئىگىلەندى. مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلاردىكى دۆلەت مۈلكى ئاساسىنى ۋە مۈلك ھوقۇقىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارغا مۈلك ئايرىپ بېرىش، مۈلك ھوقۇقىنىڭ مۇۋاپىق يۆتكىلىپ تۇرۇشى ۋە سەرخىل ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى.

جالگ شۇيخۇا

دۆلەت مۈلكىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

2002 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە دۆلەت مۈلكىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى 74 مىليارد 770 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلاردىكى دۆلەت مۈلكى 25 مىليارد 642 مىليون يۈەن بولۇپ، % 29.34 نى؛ مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلاردىكى دۆلەت مۈلكى 49 مىليارد 128 مىليون يۈەن بولۇپ، % 71.71 نى ئىگىلىدى. ئاپتونوم رايوندىكى دۆلەت مۈلكى ئىچىدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك دۆلەت مۈلكى 42 مىليارد 678 مىليون يۈەن بولۇپ، % 57 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلارنىڭ 18 مىليارد 244 مىليون يۈەن، مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ 24 مىليارد 434 مىليون يۈەن؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى دۆلەت مۈلكى 32 مىليارد 92 مىليون يۈەن بولۇپ، % 43 نى ئىگىلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلارنىڭ 7 مىليارد 398 مىليون يۈەن، مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ 24 مىليارد 694 مىليون يۈەن. 2002 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە مۈلك ھوقۇقى تىزىملىنىپ يىللىق تەكشۈرۈش دائىرىسىگە كىرگۈزۈلگەن 1814 دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانا ۋە دۆلەت پاي كوتىرول، پاي قوشقان كارخانىلارنىڭ مۈلك سوممىسى 88 مىليارد 751 مىليون يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت مۈلكىنىڭ سوممىسى 25 مىليارد 642 مىليون يۈەن) گە، قەرز سوممىسى 61 مىليارد 644 مىليون يۈەنگە، ئىگىدارلىق قىلغۇچىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەت سوممىسى 27 مىليارد 106 مىليون يۈەنگە، مۈلكىنىڭ قەرزدارلىق نىسبىتى % 46.69 كە يەتتى. كارخانىلارنىڭ تەۋەلىك مۇناسىۋىتى بويىچە ئايرىغاندا، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك كارخانا 438 بولۇپ، مۈلك سوممىسى 52 مىليارد 225 مىليون يۈەنگە (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت مۈلكى سوممىسى 18 مىليارد 244 مىليون يۈەن)، قەرز سوممىسى 32 مىليارد 966 مىليون يۈەنگە، ئىگىدارلىق قىلغۇچىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتى 19 مىليارد 259 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى كارخانا 1376 بولۇپ، مۈلك سوممىسى 36 مىليارد 526 مىليون يۈەنگە (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت مۈلكى 7 مىليارد 398

مىليون يۈەن)، قەرز سوممىسى 28 مىليارد 678 مىليون يۈەنگە، ئىگىدارلىق قىلغۇچىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتى 7 مىليارد 847 مىليون يۈەنگە يەتتى. كارخانا ئىقتىسادىنىڭ تۈرى بويىچە ئايرىغاندا، دۆلەت ئىلكىدىكى شېرىكىسىز كارخانا 1569 بولۇپ، مۈلك سوممىسى 54 مىليارد 850 مىليون يۈەنگە (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت مۈلكىنىڭ سوممىسى 14 مىليارد 491 مىليون يۈەن)، قەرز سوممىسى 40 مىليارد 729 مىليون يۈەنگە، ئىگىدارلىق قىلغۇچىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتى 14 مىليارد 121 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ دۆلەت ئىلكىدىكى پاي كوتىرول كارخانىسى 191 بولۇپ، مۈلك سوممىسى 32 مىليارد 863 مىليون يۈەنگە (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت مۈلكىنىڭ سوممىسى 10 مىليارد 812 مىليون يۈەن)، قەرز سوممىسى 20 مىليارد 409 مىليون يۈەنگە، ئىگىدارلىق قىلغۇچىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتى 12 مىليارد 454 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ دۆلەت ئىلكىدىكى پاي قوشقان كارخانا 54 بولۇپ، مۈلك سوممىسى 1 مىليارد 38 مىليون يۈەنگە (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت مۈلكىنىڭ سوممىسى 339 مىليون يۈەن)، قەرز سوممىسى 506 مىليون يۈەنگە، ئىگىدارلىق قىلغۇچىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتى 531 مىليون يۈەنگە يەتتى. 2002 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە مۈلك ھوقۇقىنى تىزىملاپ يىللىق تەكشۈرۈش دائىرىسىگە كىرگۈزۈلگەن 9927 مەمۇرىي، كەسپىي ئورۇننىڭ ئومۇمىي مۈلك ئەھۋالى مۇنداق بولدى: مۈلك سوممىسى 63 مىليارد 410 مىليون يۈەن، قەرز سوممىسى 14 مىليارد 282 مىليون يۈەن، دۆلەت مۈلكىنىڭ سوممىسى 49 مىليارد 128 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىكى 1122 بولۇپ، مۈلك سوممىسى 31 مىليارد 712 مىليون يۈەن، قەرز سوممىسى 7 مىليارد 278 مىليون يۈەن. دۆلەت مۈلكىنىڭ سوممىسى 24 مىليارد 434 مىليون يۈەن؛ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكىسى 8805 بولۇپ، مۈلك سوممىسى 31 مىليارد 698 مىليون يۈەن، قەرز سوممىسى 7 مىليارد 40 مىليون يۈەن، دۆلەت مۈلكىنىڭ سوممىسى 24 مىليارد 694 مىليون يۈەن.

جالگ شۇيخۇا

دورا نازارەت قىلىش - باش - قۇرۇش ئەھۋالى

«سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش مەزگىلىدىكى دورىلارنى نازارەت قىلىش خىزمىتى 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك دورا

ئىشلەپچىقىرىپ تەكشۈرۈلگەن ئورۇن قىلىپ بەلگىلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ش ئۇ ئار سۈپەت نازارەتچىلىكى ئىدارىسى بىلەن بىللە «داۋالاشتا ئىشلىتىلدىغان مايسىزلاندۇرۇلغان داكا ماسكا ئۆلچىمى» نى ۋاقتىدا تۈزۈپ چىقتى. «يېشىل يول» ئېچىپ، تېز تەكشۈرۈپ تەستىقلاپ، داۋالاشتا ئىشلىتىلدىغان مايسىزلاندۇرۇلغان داكا ماسكا ئىشلەپچىقىرىدىغان 3 كارخانىنى رويخەتكە ئالدى.

2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ش ئۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىدىغان خادىملارنى ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى خەلق مەيدانىدا دورىغا ئائىت قائىدە - نىزاملارنى تەشۋىق قىلىپ، ھەر مىللەت ئاممىسىگە ئالاقىشىغا ئېرىشتى. سۈرەتنى دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى تەمىنلىگەن.

لى ۋېيدۆڭ
يالغان دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى ياساپ سېتىش قىلمىشلىرىغا زەربە بېرىلدى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك دورا نازارەتچىلىكى ئورگانلىرى دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى بازارلىرى تەرتىپىنى تەرتىپكە سېلىش، تۈزەشنىڭ سالمىقىنى داۋاملىق ئاشۇردى. ئالدىنقى يېرىم يىلدا، دۆلەت دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى، ج خ مىنىستىرلىك-نىڭ ئۆتۈرۈشىنىڭ روھىغا ئاساسەن، ج خ تارماقلىرى بىلەن بىرلىكتە قانۇننى ئىجرا قىلىشنى كۈچەيتىپ، يالغان، ناچار دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى ياسايدىغان قانۇنغا خىلاپ جىنايى ھەرىكەتلەرگە قاتتىق زەربە بەردى. 7 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا مەملىكەتلىك، ئاپتونوم رايونلۇق يېمەكلىك، دورا خاتىرجەم قۇرۇلۇشى بويىچە تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنى ئېچىلغاندىن كېيىن، ش ئۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى ئاپتونوم رايون بويىچە دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى بازارىنىڭ تەرتىپىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش پائالىيىتىنى پىلانلىق قانات يايدۇردى. مەلۇماتقا قارىغاندا 1 - ئايدىن 11 - ئايغىچە سىتېمبا بويىچە قانۇننى ئىجرا قىلىدىغان خادىمدىن 46 مىڭ 755 ئادەم (قېتىم) ئىشقا سېلىنىپ، 4912 دېلو بىر تەرەپ قىلىنغان، قىممىتى 14 مىليون 490 مىڭ يۈەنلىك دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىسى قولغا چۈشۈرۈلگەن، 4 مىليون 600 مىڭ يۈەن جەرىمانە قويۇلغان؛ ساختا دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىسى ياسايدىغان نۇقتىدىن 123 ى بىتچىت قىلىنغان. 13 دېلو ئەدلىيە ئورگانلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا يوللاپ بېرىلگەن. ساختا، ناچار، ۋاقتى ئۆتۈپ كۈچتىن قالغان دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىسىدىن 9403 ى كۆيدۈرۈلگەن، بۇنىڭ قىممىتى 28 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. كىنىشكىسىز تىجارەت قىلغان 490 تىجارەتچىنىڭ تىجارەت قىلىشى ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان. يېمەكلىك، دورا خاتىرجەم قۇرۇلۇشى يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، قانۇن ئىجرا قىلىدىغان خادىمدىن 13 مىڭ

نازارەتچىلىكى ئىدارىلىرى دورا باھاسىنى ئۆستۈرۈش، يالغان ئېلان تەشۋىقاتىنى تىزگىنلەش، دورا ۋە داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى بازارىنىڭ تەرتىپىنى قوغداشنى خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلىپ، باھا، سودا - سانائەت، سەھىيە، ج خ قاتارلىق فۇنكسىيەلىك تارماقلار بىلەن زىچ ماسلىشىپ، تەڭ تۇتۇپ ئورتاق باشقۇرۇپ، قانۇننى بىرلىكتە ئىجرا قىلدى. 4 - ئايدىن 6 - ئايغىچە دورا ۋە داۋالاش ئۈسكۈنىسى ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىدىن 36 نى، تىجارەت كارخانىسىدىن 2120 نى، داۋالاش ئاپپاراتىدىن 270 نى، يەككە شېپاخانىدىن 1650 نى تەكشۈردى. قانۇنغا خىلاپ ئېلاندىن 38 نى، يالغان، ناچار دورا دېلوسىدىن 78 نى، يالغان، ناچار داۋالاش ئۈسكۈنىسى دېلوسىدىن 45 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى. بۇلارنىڭ قىممىتى 870 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش جەريانىدىكى دورا رېتسېپلىرى تۈرلۈك ئاخبارات ۋاسىتىلىرىدا ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، ش ئۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى ۋاقتىدا سەھىيە نازارىتى بىلەن بىللە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش جەريانىدىكى دورا رېتسېپلىرىنى دەلىللەش يىغىنى ئېچىپ، شىنجاڭنىڭ ئۆزگىچە جۇغراپىيىسى، كىلىمات ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، جامائەتكە باب كېلىدىغان دورا رېتسېپلىرىنى بېكىتتى ھەمدە شىنجاڭ جۇڭخى دورا زاۋۇتى قاتارلىق دورا ئىشلەپچىقىرىدىغان 10 كارخانىنى ۋە 6 داۋالاش ئاپپاراتىنىڭ دورا ياساش بۆلۈمىنى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش جەريانىدىكى دورا

287 ئادەم (قېتىم) ئىشقا سېلىنىپ، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 961 ى بىرتەرەپ قىلىندى، بۇنىڭ سوممىسى 1 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. 850 مىڭ يۈەن جەرىمانە قويۇلدى، يالغان دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىسى ياسايدىغان نۇقتىدىن 10 ى بىتچىت قىلىندى. 3 دېلو ئەدلىيە ئورگانلىرىنىڭ بىرتەرەپ قىلىشىغا يوللاپ بېرىلدى، يالغان، ناچار، ۋاقتى ئۆتۈپ كۈچتىن قالغان دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىسىدىن 1240 ى كۆيدۈرۈۋېتىلدى. بۇلارنىڭ قىممىتى 6 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ؛ كىنىشكىسىز تىجارەت قىلغان 107 تىجارەتچىنىڭ تىجارەت قىلىشى ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى. بۇنىڭدىن سىرت، شۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى قېرىنداش ئۆلكىلەردىكى دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىلىرى بىلەن بولغان ئالاقىنى ۋە ھەمكارلىشىپ دېلو بېجىرىش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، ئىچكى ئۆلكىلەردىن كەلگەن يالغان، ساختا دورىلارنى، شىنجاڭنىڭ ماركىسىنى سۈيىمىتال قىلىپ ئىشلەپچىقىرىلغان 14 خىل دورىنى دۆلەت دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسىغا ۋاقتىدا مەلۇم قىلدى ھەمدە ئالاقىدار ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، شەھەرلىك دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىلىرى بىلەن بىرلىكتە، ئىچكى ئۆلكە، ئاپتونوم رايوندىن شىنجاڭغا ئېقىپ كەلگەن 103 خىل يالغان، ناچار دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىسىنى ھەمكارلىشىپ تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ دورا نازارەتچىلىكى سىستېمىسى «دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى بازىرى تەرتىپىنى قېلىپلاشتۇرۇش، بىخەتەر، ساغلام ئىستېمال مۇھىتىنى يارىتىش» ئاساسىي تېما قىلىنغان تەشۋىقات، مەسلىھەت بېرىش، مۇلازىمەت قىلىش پائالىيىتىنى تەڭلا قانات يايدۇرۇپ، مەسلىھەت سوراپ كەلگەن ئاممىدىن 800 مىڭدىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى؛ 100 مىڭ پارچىدىن ئارتۇق تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقاتتى.

لى ۋېيدۆڭ
 يېزىلارنى دورا بىلەن تەمىنلەش، تور قۇرۇلۇشىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك دورا نازارەتچىلىكى ئورگانلىرى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنى دورا بىلەن تەمىنلەش تورى، تور قۇرۇلۇشىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشنىڭ ئۈنۈملۈك يوللىرى ۋە ئۆسۈللىرى ئۈستىدە پائال ئىزدىنىپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. بىرىنچى، دورا ئىشلىرىغا ئائىت قانۇن، قائىدە - نىزام ساۋاتلىرى زور كۈچ بىلەن ئومۇملاشتۇرۇلدى، دېھقان، چارۋىچىلارغا دورا ئىشلىرىغا ئائىت قانۇن، قائىدە - نىزام ساۋاتلىرى تەشۋىق قىلىندى، بۇنىڭ بىلەن بىۋاسىتە نەپ

لى ۋېيدۆڭ
 دورا سۈپىتىنى تېخنىكىلىق نازارەت قىلىش كۈچەيتىلدى
 2003 - يىلى 1 - ئايدىن 11 - ئايغىچە شۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى 4914 تۈركۈم (قېتىم) دورىنى ئارىلاپ تەكشۈردى، لايىقەتسىز چىقىش نىسبىتى %15 بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت پىلانى بويىچە ئارىلاپ تەكشۈرۈلگىنى

ئېلاننى ئەنگە ئالدى، 97 نى قايتۇرۇۋەتتى؛ داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى ئېلاندىن 95 نى قوبۇل قىلىپ، 92 نى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى، 3 نى قايتۇرۇۋەتتى؛ قانۇنغا خىلاپ دورا ئېلاندىن 97 نى سودا - سانائەت تارماقلىرىنىڭ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشىغا يوللاپ بەردى.

لى ۋېبىدۇك

ئىجازەتنامىنى يىللىق تەكشۈرۈش

ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ باشلىرىدا شۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىدىغان، تىجارەت قىلىدىغان كارخانىلارنى ۋە داۋالاش ئاپپاراتلىرىدىكى دورا ياسايدىغان ئىشخانىلارنىڭ «ئىجازەتنامىسى» نى يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. دورا، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاشتىكى 5 تۈرلۈك خىزمەت تەرتىپىنى ۋە مەمۇرىي تەكشۈرۈپ تەستىقلاش مۇلازىمىتى قىلىنماستىن تۈزۈپ چىقتى. يىللىق تەكشۈرۈش ئارقىلىق لايىھەلىك بولغان دورا ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانا 58 گە، داۋالاش ئاپپاراتى 100 گە، دورىلارنى تۈپ ساتىدىغان كارخانا 97 گە، پارچە ساتىدىغان زەنجىرىسىمان كارخانا 27 گە، پارچە ساتىدىغان كارخانا 2033 گە يېتىپ، يىللىق تەكشۈرۈشكە قاتنىشىشقا تېگىشلىك بولغان كارخانىلارنىڭ %99 نى ئىگىلىدى. 2002 - يىلى داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت قىلىش تەكشۈرۈپ تەستىقلانغان 1552 كارخانىنى يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى.

لى ۋېبىدۇك

يېڭىدىن قۇرۇلغان كارخانىلارنى

تەكشۈرۈپ تەستىقلاش يولغا قويۇلدى

2003 - يىلى شۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى يېڭىدىن قۇرۇلغان دورىلارنى پارچە ساتىدىغان زەنجىرىسىمان باش تىجارەت ئورنىدىن 6 نى، پارچە سېتىش دۇكىنىدىن 1250 نى، داۋالاش ئۈسكۈنىسى ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىدىن 9 نى، توپ سېتىش كارخانىسىدىن 97 نى، زەنجىرىسىمان ساتىدىغان باش تىجارەت ئورنىدىن 3 نى، پارچە سېتىش كارخانىسىدىن 1062 نى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى.

لى ۋېبىدۇك

دورىلارنى رويخەتكە ئالدۇرۇشنى باشقۇرۇش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى 9 تۈرلۈك يېڭى دورىنى رويخەتكە ئېلىش توغرىسىدىكى ئىلتىماسنى قوبۇل قىلىپ، دۆلەت دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسىغا 9 تۈرلۈك يېڭى دورىنى مەلۇم قىلدى؛ ئۆلچىمى

782 تۈركۈم، لايىھەسىز چىقىش نىسبىتى %10.13، (دۆلەت ئېلاندىكى تۈرى 292 تۈركۈم، لايىھەسىز چىقىش نىسبىتى %3.08؛ دۆلەت پىلانى بويىچە تەشەببۇسلىك دورا تۈرى 197 تۈركۈم، لايىھەسىز چىقىش نىسبىتى %4.06؛ مەملىكەت بويىچە جۇڭخۇا دورا ماتېرىياللىرى كەسپىي بازارلىرى 249 تۈركۈم ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، لايىھەسىز چىقىش نىسبىتى %24.9؛ دۆلەتنىڭ «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش مەخسۇس تۈرى بويىچە ئارىلاپ تەكشۈرۈلگىنى 44 تۈركۈم ھەممىسى لايىھەلىك بولدى؛ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پىلان بويىچە ئارىلاپ تەكشۈرۈلگىنى 233، لايىھەسىز چىقىش نىسبىتى %8.58؛ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نازارەت قىلىنىپ ئارىلاپ تەكشۈرۈلگىنى 375 تۈركۈم، لايىھەسىز چىقىش نىسبىتى %20؛ ۋىلايەت، ئوبلاستلار ئارىلاپ تەكشۈرۈلگىنى 3524 تۈركۈم، لايىھەسىز چىقىش نىسبىتى %16.43 بولدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە دورا سۈپىتى توغرىسىدا بىر قېتىم ئېلان چىقىرىلدى، قانۇنغا خىلاپ دېلوئالار توغرىسىدا 4 قېتىم ئېلان چىقىرىلدى. 6 - ئايدا شۇ ئار داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى بويىچە ناچار ھادىسىلەرنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش مەركىزى قۇرۇلدى، «ئاپتونوم رايون بويىچە داۋالاش ئۈسكۈنىلىرىنى باھالاپ تەكشۈرىدىغان مۇتەخەسسسلەرنى باشقۇرۇش توغرىسىدا بەلگىلىمە» چىقىرىلدى. 46 مۇتەخەسسس مۇتەخەسسسلەر ئامبىرىنىڭ ئەزالىقىغا تاللاندى. «ئۈچ ئا» دەرىجىلىك 2 دوختۇرخانىنى كىلىنىكىدا تەجرىبە قىلىش بازىسى قىلىش بېكىتىلدى، ناچار ھادىسىلەرنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، دورىلارنىڭ ناچار رىئاكتسىيىسىنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش مەركىزى دۆلەت دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسىغا ناچار رىئاكتسىيە توغرىسىدا 27 پارچە دوكلاتنى مەلۇم قىلدى.

لى ۋېبىدۇك

ئالاھىدە دورىلارنى ۋە دورىلارنى، داۋالاش

ئۈسكۈنىلىرى ئېلانلىرىنى نازارەت قىلىپ

باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى دورىلارنى توپ سېتىش كارخانىسىدىن 60 نى، دورىلارنى پارچە ساتىدىغان كارخانىلاردىكى 2 - تۈردىكى روھىي دورا تىجارىتى قىلىدىغان ئورۇندىن 154 نى بېكىتتى، ئالاھىدە دورىلارنى سېتىۋېلىش گۇۋاھنامىسىدىن 59 نى تەكشۈرۈپ بېجىردى. قائىدىگە خىلاپ ھالدا ئېغىزىدىن سېتىش دېلوئاللىرى بىر تۈرۈپ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى؛ دورا ئېلاندىن 445 نى قوبۇل قىلىپ، 32 ئورۇننى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى، 316

يۈەن.

1. سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشتىكى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقىدا مۇھىم نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. بىرىنچى، مەبلەغ كىرگۈزۈلۈپ، مەبلەغ سېلىش كېڭەيتىلدى، تۈرلەر يېڭىدىن يولغا قويۇلدى، شىخەنزە شەھىرى كىرگۈزگەن «كالا ئۇستام»، «ۋاخاخا»، ئىلى كىرگۈزگەن 88 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان جېيىلا كاسىن خرومى، تىيەنجىدىن كىرگۈزۈلگەن، گۇاڭجې گۇرۇھى 45 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان قۇلايلىق يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش، بايىنغولىن، سانجى كىرگۈزگەن جياڭسۇنىڭ «ۋېيۋېي»، ئالتاي كىرگۈزگەن فۇجىيەنىڭ «زىجىن»، لياۋنىڭ غۇمبەن گۇرۇھى ئاقسۇدا 1 مىليارد يۈەن مەبلەغ سالغان كۇچا يىرىك خىمىيە ئوغۇت زاۋۇتى قاتارلىق بىر تۈركۈم تۈرلەر داۋاملىق قۇرۇلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە باشقا ئۆلكىلەردىن كىرگۈزۈلۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ تۇنجى قېتىم 20 مىليارد يۈەندىن ئېشىپ كەتتى. ئىككىنچى، ئىلغار تېخنىكا كىرگۈزۈلۈپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىش تېزلىتىلدى، دۆلەت كارخانىلىرى ئىسلاھاتى، سانائەتلەشتۈرۈش سۈرئىتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش ئارقىلىق، كۈپتۈك «يۈنپىن» توقۇمىچىلىقى، «دېخۇي» ئۆي سېتىۋېلىش كەسپى، ئىلى «ئالتۇن يۈرۈك» كەندىر توقۇمىچىلىقى قاتارلىق كارخانىلار دۆلەت كارخانىلىرى ئىسلاھاتىغا قاتناشتى ھەمدە نەتىجە ھاسىل قىلىندى، كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش، مەھسۇلات مىقدارىنى ئاشۇرۇش، مەھسۇلات دەرىجىسى، سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئىلگىرى سۈرۈلدى؛ ئىلى ئوبلاستى قاتارلىق جايلار تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە مەبلەغ سېلىش جەريانىدا، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشتا سېلىنغان مەبلەغ %70 تىن ئاشتى، جايلار %70 تىن يۇقىرى يېڭىدىن قۇرۇلغان سانائەت تۈرلىرىنى سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش ئارقىلىق تاماملىدى. سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش تۈرى يەرلىك ئىقتىسادنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشتىكى يېڭى ئۆسۈش نۇقتىسى بولۇپ قالدى. ئۈچىنچى، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى بىر تۈركۈم داخلىق كارخانىلار شىنجاڭدا ماكانلىشىشقا جەلپ قىلىندى. ئەۋزەل بايلىقى ئېچىش تېزلىتىلدى، ئۆزگىچە كەسپنىڭ گۈللىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، شىنجاڭنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى تەرەققىياتىنى تېزلىتىشى ئۈچۈن ئاساس سېلىندى. 1 - ئايدىن 9 - ئايغىچە شىخەنزە 71 تۈرنى كىرگۈزدى، ئەمەلىيلەشكەن مەبلەغ 1 مىليارد 925 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايوندىن كىرگۈزۈلۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ 1 مىليارد 563 مىليون يۈەن بولۇپ، يېشىل

بار دورا توغرىسىدىكى 4 ئىلتىماسنى قوبۇل قىلدى، يۇقىرىغا 3 نى مەلۇم قىلدى، 21 تۈرلۈك تولۇقلىما ئىلتىماسنى قوبۇل قىلدى. دۆلەت 4 تۈرلۈك دورىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى، شۇ ئارقىلىق دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى 12 تۈرلۈك دورىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى؛ دورا ئوراش ماتېرىيالىدىن 4 نى قوبۇل قىلىندى. شۇ ئارقىلىق دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى 3 نى تەستىقلىدى، بىرى دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ تەستىقلىشىغا مەلۇم قىلىندى. دۆلەت دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى يېڭى دورىدىن 4 تۈركۈمنى، كىلىنىكىدا تەتقىق قىلىنىدىغان يېڭى دورىدىن 9 تۈركۈمنى تارقىتىش، دۆلەت جۇڭخى دورا تۈرلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىش كومىتېتى ئۇيغۇر تىبابىتى دورىلىرىدىكى جۇڭخى دورىلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىش تۈرىدىن 2 نى تەستىقلىدى.

2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق دورا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى داۋالاش ئاپپاراتلىرىنىڭ 49 تۈرلۈك دورا ياساشنى رويخەتكە ئېلىش توغرىسىدىكى ئىلتىماسنى قوبۇل قىلىپ، 27 تۈرلۈكنى تەستىقلىدى. 291 تۈرلۈك دورىنى ئوراش، قاچىلاش، بەلگىسى ۋە چۈشەندۈرۈشنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاپ ئەنگە ئالدى، داۋالاش ماشىنا - ئۈسكۈنىلىرىنى رويخەتكە ئېلىش ماتېرىيالىدىن 18 نى قوبۇل قىلدى، داۋالاش ماشىنا - ئۈسكۈنىلىرىنى رويخەتكە ئېلىش گۇۋاھنامىسىدىن 18 نى تەكشۈرۈپ تەستىقلاپ تارقىتىش.

لى ۋېيدۇڭ

ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىقى

توغرا لىنىيىلىك بىرلىشىش ۋە ئىقتىساد -

تېخنىكا ھەمكارلىقى

2003 - يىلى شىنجاڭ سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشتا دۆلەت ئىچىدىكى ئىقتىساد - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرىدىن 2221 نى ئىجرا قىلدى. ئىجرا قىلىنغان تۈر سوممىسى 51 مىليارد 887 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە باشقا ئۆلكىلەردىن كىرگۈزۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ 26 مىليارد 539 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ئورۇنلار باشقا ئۆلكىلەردىن كىرگۈزۈپ ئەمەلىيلەشتۈرگەن مەبلەغ 19 مىليارد 579 مىليون يۈەن، بىگتۇەن باشقا ئۆلكىلەردىن كىرگۈزۈپ ئەمەلىيلەشتۈرگەن مەبلەغ 2 مىليارد 620 مىليون يۈەن، باشقا نېفىت، نېفىت خىمىيە كارخانىلىرى باشقا ئۆلكىلەردىن كىرگۈزۈپ ئەمەلىيلەشتۈرگەن مەبلەغ 4 مىليارد 340 مىليون

شاخىھى خەلقئارا سانائەت كۆرگەزمىسى قاتارلىق دۆلەت ئىچىدىكى چوڭ - چوڭ ئىقتىساد - سودا پەرىمىگە پائالىيەتلىرىگە قاتناشتى. 7 - نۆۋەتلىك جۇڭگونىڭ شەرق، غەرب قىسىم ھەمكارلىقى ۋە مەبلەغ سېلىش سودا پەرىمىگىگە شىنجاڭ داخلىق، ئالاھىدە يېڭى ئاۋاردىن 100 نەچچە خىلنى قاتناشتۇردى، ئۇنىۋېرسال كۆرگەزمە ئورنىدىن 26 نى ئۇيۇشتۇردى. «لىنىيىدىكى غەربىي قىسىم پەرىمىگى» تور - پونكىتى ئارقىلىق سودىگەر چاقىرىش مەبلەغ جەلپ قىلىش تۈرىدىن 218 نى ئېلان قىلدى. بۇ تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 38 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇ تۈرلەر دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، يېنىك سانائەت، يېمەكلىك، تىببىي دورا، خىمىيە سانائىتى ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتى، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، توقۇمىچىلىق، ماشىنىسازلىق، ئېلېكترون، ساياھەتچىلىك، ئۇل مۇئەسسە قۇرۇلۇشى قاتارلىق ساھەلەرگە تارقالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك ھەمكارلىق تۈرىدىن 168 نى ئىمزالاندى، تۈر سوممىسى تەخمىنەن 5 مىليارد 842 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىچكى قىسىمدا بىرلىشىپ ھەمكارلىشىش تۈر توختامى 54، سوممىسى 1 مىليارد 823 مىليون يۈەن، كېلىشىم 81، سوممىسى 2 مىليارد 875 مىليون يۈەن؛ چەت ئەل مەبلەغىدىن پايدىلىنىش تۈر توختامى كېلىشىمىدىن 6 نى ئىمزالاندى، سوممىسى 50 مىليون 880 مىڭ دوللار. يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا نەتىجىسى سودا تۈرى توختامى، كېلىشىمىدىن 3 نى ئىمزالاندى، سوممىسى 38 مىليون يۈەن؛ ئىچكى سودا توختامىدىن 24 نى ئىمزالاندى، پۈتۈشۈلگەن سومما 683 مىليون يۈەن.

ۋۇ ماۋشىۈڭ

تاشقى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق

قۇرۇلۇشنى ھۆددىگە ئېلىش ۋە ئەمگەك مۇلازىمىتى ھەمكارلىقى 2003 - يىلى شىنجاڭ ئىمزالانغان چەت ئەل قۇرۇلۇشنى ھۆددىگە ئېلىش ۋە ئەمگەك مۇلازىمىتى ھەمكارلىق توختامىدىكى سومما 153 مىليون 760 مىڭ دوللارغا يېتىپ، % 732.49؛ ئورۇندالغان تىجارەت سوممىسى 61 مىليون 400 مىڭ دوللارغا يېتىپ، % 55.05 ئاشتى.

چەت ئەلگە مەبلەغ سېلىش 2003 - يىلى شىنجاڭ قازاقىستان، ئۆزبېكىستان، روسىيە فېدېراتسىيىسى، قىرغىزىستان، ئافغانىستاندا 11 تۈرنى يولغا قويۇشنى تەستىقلىدى، بۇ تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 15 مىليون 818 مىڭ دوللار، بۇنىڭ ئىچىدە، جۇڭگو تەرەپ سالدىغان مەبلەغ 14 مىليون 610 مىڭ دوللارغا يېتىپ، % 464.09 ئاشتى.

ۋالڭ يۈەنشۈن

يېمەكلىك، توقۇمىچىلىق كەسپىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى، نەتىجىدە شىنجاڭ بويىچە باشقا جايلاردىن مەبلەغ كىرگۈزۈشتىكى تېمەك رايونلارنىڭ بىرى بولۇپ قالدى. جېيپاڭدىكى «ئالتۇن بۈركۈت»، سەندۇڭدىكى «لۇنىڭ»، گۈزەل قەغەزچىلىك، «بايلاقنى گۈللەندۈرۈش» قاتارلىق بىر تۈركۈم كۈچلۈك كارخانىلار شىنجاڭدا ماكانلاشتى. بورتالا، ئاقسۇ، قىزىلسۇ، سانجى، ئىلى، ئۈرپان، تارباغاتاي، قەشقەر قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشىدا يېڭى بۆسۈش ھاسىل قىلىندى. سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىچكى قىسىمدا بىرلىشىش، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش خىزمىتىنىڭ ۋەزىيىتى ياخشى بولدى.

2. مەبلەغ سېلىش مۇھىتى يەنىمۇ ياخشىلاندى، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش خىزمەت تەدبىرى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتى. جايلار فۇنكسىيىسىنى ئۆزگەرتتى، مۇلازىمەتنى كۈچەيتتى، مەبلەغ سېلىشتىكى يۇمشاق مۇھىتنى ياخشىلىدى، مەبلەغ سالغۇچىلار ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىدىغان تەشكىلى باشقۇرۇش ئەندىزىسىنى بەرپا قىلدى، سودىگەرلەرگە يېقىنچىلىق قىلىش، ئېتىبار بېرىش، سودىگەرلەرنى بېيىتىشتەك ياخشى مۇھىت ياراتتى. سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشنى تەكشۈرۈپ مۇكاپاتلاش تۈزۈمى، چوڭ - چوڭ تۈرلەرگە رەھبەرلىك مەسئۇل بولۇش تۈزۈمى ئومۇميۈزلۈك ئورنىتىلىپ، «بىر پونكىت شەكىلدىكى» مۇلازىمەت ۋە «بىر زال شەكىلدىكى» خىزمەت قىلىش يولغا قويۇلدى، ھەق ئېلىنمايدىغان سانائەت باغچە رايونى قۇرۇلدى، مەبلەغ سېلىش مۇھىتى توغرىسىدا ئەرز قىلىدىغان تېلېفون ئورنىتىلدى. سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشتا ئائىت ئېتىبار بېرىش سىياسىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، ياخشى مەبلەغ سېلىش مۇھىتى ۋە ئۈنۈملۈك خىزمەت تەدبىرى سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشتا ئەمەلىي ئۈنۈمى قولغا كەلتۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلدى.

3. كارخانىلارنى ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى كۆرگەزمىگە قاتنىشىشقا نۇقتىلىق ئۇيۇشتۇرۇشتا ئىجابىي ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ئۆمەك تەشكىللەپ شىئەن 7 - نۆۋەتلىك جۇڭگونىڭ شەرق، غەرب ھەمكارلىقى ۋە مەبلەغ سېلىش سودا پەرىمىگىگە، شىامېن 7 - نۆۋەتلىك جۇڭگو مەبلەغ سېلىش سودا پەرىمىگىگە، 10 - نۆۋەتلىك تېنچىن مەملىكەتلىك گەتياز پەسىللىك ئاۋاز سودا پەرىمىگىگە، 2003 - يىللىق گۇاڭجۇ پەرىمىگىگە، 2003 - يىللىق (چىڭخەي) جۇڭگونىڭ شەرقىي قىسمىدىكى كارخانىلار قاتناشقان غەربىي قىسىم قۇرۇلما تەڭشەش، مەبلەغ سېلىش سودا پەرىمىگىگە،

چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ چەت ئەل مەبلىغىدىن پايدىلىنىش توختامى بويىچە 59 تۈرنى تەستىقلىدى، سوممىسى 145 مىليون 760 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شېرىك مەبلەغ سالغان كارخانا 28 تۈر، سوممىسى 64 مىليون 760 مىڭ دوللار؛ ھەمكارلاشقان كارخانا 9 تۈر، سوممىسى 50 مىليون 250 مىڭ دوللار؛ چەت ئەل مەبلەغ سالغان كارخانا 22 تۈر، سوممىسى 29 مىليون 910 مىڭ دوللار؛ چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان پاي تۈزۈمىدىكى سومما 840 مىڭ دوللار. ئەمەلىيەتتە پايدىلىنىلغان چەت ئەل مەبلىغى 23 مىليون 260 مىڭ دوللارغا يەتتى.

چەت ئەل سودىگەرلىرى بىۋاسىتە مەبلەغ سالغان 59 تۈر ئىچىدە، ئىشلەپچىقىرىش تىپىدىكى تۈر 30، ئىشلەپچىقىرىش تىپىدە بولمىغان تۈر 29. كەسپلەر بويىچە ئايرىغاندا، ياسىمىچىلىقنىڭ 30 تۈر، ئىجتىمائىي مۇلازىمەت كەسپىنىڭ 10 تۈر، يېزا ئىگىلىكىنىڭ 9 تۈر، قازمىچىلىقنىڭ 3 تۈر، بىناكارلىق كەسپىنىڭ 2 تۈر، باشقا كەسپنىڭ 5 تۈر.

چەت ئەل سودىگەرلىرى بىۋاسىتە سالغان مەبلەغ 16 دۆلەت ۋە رايوندىن كەلگەن. ئاساسلىقى، جۇڭگو شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ 27 تۈر، سوممىسى 73 مىليون 240 مىڭ دوللار؛ ئەنگلىيىگە قاراشلىق ۋېلجىن تاقىم ئارىلىنىڭ 6 تۈر، سوممىسى 36 مىليون 120 مىڭ دوللار؛ كايپان تاقىم ئارىلىنىڭ بىر تۈر، سوممىسى 7 مىليون 400 مىڭ دوللار؛ قازاقىستاننىڭ بىر تۈر، سوممىسى 4 مىليون 600 مىڭ دوللار؛ جۇڭگو تەيۋەن ئۆلكىسىنىڭ بىر تۈر، سوممىسى 3 مىليون 950 مىڭ دوللار؛ سىنگاپورنىڭ بىر تۈر، سوممىسى 3 مىليون 190 مىڭ دوللار؛ جۇڭگو ئاۋمېن ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ بىر تۈر، سوممىسى 3 مىليون دوللار، گېرمانىيە فېدېراتسىيىسىنىڭ بىر تۈر، سوممىسى 2 مىليون 760 مىڭ دوللار؛ مالايسىيانىڭ 2 تۈر، سوممىسى 2 مىليون 540 مىڭ دوللار؛ ئەنگلىيىنىڭ بىر تۈر، سوممىسى 2 مىليون 420 مىڭ دوللار؛ ئاۋسترالىيىنىڭ 2 تۈر، سوممىسى 1 مىليون 600 مىڭ دوللار؛ گوللاندىيىنىڭ بىر تۈر، سوممىسى 1 مىليون 590 مىڭ دوللار؛ ئامېرىكىنىڭ 6 تۈر، سوممىسى 1 مىليون 420 مىڭ دوللار؛ كورىيىنىڭ 2 تۈر، سوممىسى 1 مىليون 20 مىڭ دوللار؛ كانادانىڭ 2 تۈر، سوممىسى 650 مىڭ دوللار؛ تۈركىيىنىڭ 2 تۈر، سوممىسى 170 مىڭ دوللار؛ قىرغىزىستاننىڭ 2 تۈر، سوممىسى 70 مىڭ دوللار؛ ھىندونوزىيىنىڭ كۆپەيتكەن مەبلىغى 20 مىڭ دوللار.

ۋاڭ يۈەنشۈن

تېخنىكا ئىمپورت - ئېكسپورت ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ ئىمزالانغان تېخنىكا كىرگۈزۈش ۋە ئۈسكۈنە ئىمپورت قىلىش توختام تۈرى 14 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 4 تۈر كۆپەيدى، توختامدىكى سومما 7 مىليون 50 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %21.55 ئاشتى. كىرگۈزۈلگەن تېخنىكا ۋە ئۈسكۈنە ئىسرائىلىيە، گېرمانىيە، ئەنگلىيە، ئىتالىيە، ئوكراىنا، ئامېرىكا قاتارلىق دۆلەت ۋە رايونلاردىن كەلدى. بۇ تېخنىكىلار چېتىلىدىغان تۈرلەر دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، نېفىت ۋە تەبىئىي گاز ئېچىش كەسپى، يېمەكلىك پىششىقلاش سانائىتى، مېتال ياسالغىلىرى كەسپى، ئېلېكتر ئۈسكۈنە - ماشىنىلىرى ۋە ياسىمىچىلىق قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

ۋاڭ يۈەنشۈن

ستاتىستىكا

ستاتىستىكىلىق ئانالىز خىزمىتى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ ستاتىستىكا سىتېمىسىدا ستاتىستىكىلىق ئانالىز قىلىش، تەتقىق قىلىش خىزمىتى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى. «يېتىشىۋېلىش تىپىدىكى ئىستراتېگىيىنى يولغا قويۇپ، ئېشىپ كېتىش شەكلىدىكى تەرەققىياتنى ئىخچا ئاشۇرايلى» دېگەن ماقالە 2003 - يىللىق مەملىكەت بويىچە ستاتىستىكىلىق ئانالىز دوكلاتىنى سېلىشتۇرۇپ باھالاشتا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇ ماقالىدە يەر شارىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات يۈزلىنىشى ۋە شىنجاڭنىڭ مەملىكەتنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدا تۇتقان ئورنى چىقىش قىلىنىپ، شىنجاڭنىڭ ئەۋزەللىكى ۋە ساقلانغان ئاجىز ھالقىلىرى ئانالىز قىلىنىپ، ناھايىتى چۈشىنىشلىك ئىستراتېگىيىلىك تەرەققىيات تەسەۋۋۇرى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، ھۆكۈمەت ئىلمىي تەدبىر بەلگىلەش ۋە ماكرولۇق تەكشۈش - تىزگىنلەش ئۈچۈن پايدىلىنىش ئاساسى بىلەن تەمىن ئېتىلگەن. «ئۆي - زېمىن كەسپىنىڭ تۈۋەنلەش ھادىسىسىگە ئىلمىي مۇئامىلە قىلىپ، ئۆي - زېمىن بازىرىنىڭ ئايلىنىش قانۇنىيىتىنى يەكۈنلەش ئۈستىدە ئىزدىنىش» دېگەن ماقالە شىنجاڭنىڭ ئۆي - زېمىن بازىرىغا ئۆيىيەكتىپ باھا بېرىشتە مۇئەييەن پايدىلىنىش قىممىتىگە ئىگە. «چولپ كەسپ، چولپ تۈرلەرنى يولغا قويۇپ، شىنجاڭنىڭ يېڭى شەكىلدىكى سانائەتلىشىشنى ئىلگىرى سۈرەيلى» دېگەن ماقالىدە شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتى ئاساس قىلىنىپ، دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى يېڭى تىپتىكى سانائەتلىشىش تەرەققىياتىنىڭ

OPEN - MAIL، تۇتاشتۇرۇلدى؛ شىنجاڭنىڭ ئاھالە، جۇغراپىيە ئۇچۇر سىستېمىسى قۇرۇلۇشى ۋە ئۇنى قوللىنىش خىزمىتى نامىلانى؛ «ستاتىستىكا گۇۋاھنامىسىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى» ئىشقا سېلىندى، شىنجاڭدىكى ستاتىستىكا خادىملىرىنىڭ سانلىق مەلۇمات ئامبىرى قۇرۇلدى.

فېي يۇ
ستاتىستىكا جەھەتتە قانۇندا ئىجرا قىلىش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ستاتىستىكا سىستېمىسىدا ستاتىستىكا قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىش قىلمىشىدىن 750 ى تەكشۈرۈپ تېپىلدى، 311 دېلو تۇرغۇزۇلدى، 271 دېلو ئاياغلاشتۇرۇلدى.

فېي يۇ
ئىقتىسادىي تەپتىشلىك

ئىقتىسادىي تەپتىشلىك خىزمىتى توغرىسىدا ئومۇمىي بايان

شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى 2003 - يىلى 13 مىڭ 90 ئورۇن ئۈستىدىن ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىپ، بەلگىلىمىگە خىلاپ ئىشلىتىۋېلىنغان 6 مىليارد 106 مىليون يۈەن پۇلنى ئېنىقلاپ چىقتى. ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىنىپ بىر تەرەپ قىلىنغاندىن كېيىن، 100 مىليون يۈەن مالىيىگە تاپشۇرۇلدى، 86 مىليون 640 مىڭ يۈەن ئەسلىدىكى مەبلەغ يولغا قايتۇرۇلدى. يۇقىرىغا مۇھىم ئىقتىسادىي تەپتىشلىك دوكلاتى، ئۇچۇرىدىن 624 ى تاپشۇرۇلدى، بۇنىڭ 392 سى ئىشلىتىلدى. 52 دېلو ئەدلىيە، ئىنتىزام تەكشۈرۈش ۋە مەمۇرىي تەپتىشلىك ئورگانلىرىغا يوللاپ بېرىلدى، بۇنىڭدىن 27 سىنىڭ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش نەتىجىسى چىقتى. لۇ يازۇ، شاڭ يادۇڭ

مالىيە ئۈستىدىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى مالىيە، باج، دۆلەت خەزىنىسى ۋە خام چوت ئىجرا قىلىش قاتارلىق 818 ئورۇن ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ بېرىپ، بەلگىلىمىگە خىلاپ ئىشلىتىلگەن 1 مىليارد 788 مىليون يۈەننى ئېنىقلاپ چىقتى، ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىنىپ بىر تەرەپ قىلىنغاندىن كېيىن، 53 مىليون 770 مىڭ يۈەن مالىيىگە تاپشۇرۇلدى، 20 مىليون 350 مىڭ يۈەن ئەسلىدىكى مەبلەغ يولغا قايتۇرۇلدى. خام

تەجرىبىلىرى قوبۇل قىلىنىپ، شىنجاڭنىڭ سانائەت ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ پىكىر بولى، سىياسىتى، قەدەم - باسقۇچلىرى ۋە تەدبىرلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلغان، بۇ ماقالە مۇھىم پەتەكچى ئەھمىيەتكە ئىگە.

ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەرنىڭ ۋە جەمئىيەتتىكى ھەرقايسى ساھەنىڭ شىنجاڭنىڭ ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش مۇساپىسى ۋە ئۇنى ئىشقا ئاشۇرۇش دەرىجىسىنىڭ ئېھتىياجىنى چۈشىنىشنى قانائەتلەندۈرۈش، شىنجاڭنىڭ ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشنىڭ ئىستراتېگىيىلىك ئومۇمىي پىلانىنى تەتقىق قىلىپ تۇرۇشى ۋە ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشنىڭ ستاتىستىكىلىق كۆزىتىش كۆرسەتكۈچى سىستېمىسى ۋە ئۇنى ھىسابلاش ئۇسۇلىنى ئۆزۈپ چىقىشنى پايىدلىنىش ئاساسى بىلەن تەسەن ئېتىش ئۈچۈن، 16 ئاساسىي كۆزىتىش كۆرسەتكۈچى ۋە ھاللىق جەمئىيەتنىڭ كىرىتىك قىممىتى بويىچە، ئۈنۈم بىر سال باھالاپ نومۇر قويۇش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، شۇ رايون، شۇ سىستېمىنىڭ 16 خىل كۆرسەتكۈچى ئۈستىدە ھىسابلاش ئېلىپ بېرىلدى.

فېي يۇ
ستاتىستىكا تۈزۈمى ۋە ئۇسۇلىنىڭ ئىسلاھ قىلىنىشى

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ يەككە، خۇمۇسى ئىگىلىك ستاتىستىكىسىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈش خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى، بۇ، ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى، ستاتىستىكا ئىدارىسى بىرلىكتە قانات يايدۇرغان بىر تۈرلۈك يەرلىك ستاتىستىكا تەكشۈرۈش خىزمىتى. 2003 - يىلى چېگرا سىرتىدىن جۇڭگو چوڭ قۇرۇقلۇقىغا خىزمەتكە كەلگەن مۇتەخەسسسلەرنى ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى ھەمدە مۇنتىزىم ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش تۈزۈمى ئورنىتىلىپ، چېگرا سىرتىدىن جۇڭگو چوڭ قۇرۇقلۇقىغا خىزمەتكە كەلگەن مۇتەخەسسسلەرنىڭ ئەھۋالى قەرەللىك ستاتىستىكىلاندى؛ يېڭى سانائەت تەرەققىياتى سۈرئىتىنى ھىسابلاش ئۇسۇلى يولغا قويۇلۇپ، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى؛ يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات سۈرئىتىنى سىناق تەرىقىسىدە ھىسابلاش خىزمىتى ئىشلىندى؛ «جۇڭگو خەلق ئىگىلىكى ھىسابات سىستېمىسى (2002)» 2003 - يىلىدىن باشلاپ مەملىكەت بويىچە پەيدىنپەي يولغا قويۇلدى.

فېي يۇ
ستاتىستىكا ئۇچۇرلىرىنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ستاتىستىكا ئۇچۇر تورى تۇتاشتۇرۇلدى ھەمدە ئىچكى تور

ئىگىلىكنى ئۈنۈپرسال ئېچىش مەبلەغى، نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغى، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاھتەتتىن قۇتۇلدۇرۇش مەبلەغى، «سارس» مەخسۇس مەبلەغى، ئىجتىمائىي كاپالەت مەبلەغى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ باردى. ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىنغان مەخسۇس مەبلەغ 6 مىليارد 900 مىليون يۈەن بولۇپ، بۇ ئارقىلىق تارماقلار، ئورۇنلارنىڭ مەخسۇس مەبلەغىنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى كۈچەيتىشكە ھەيدەكچىلىك قىلىنىپ، مەبلەغنىڭ ئىشلىتىلىش ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈلدى. قەشقەر ۋىلايىتى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغىنى تەقسىم قىلىش، باشقۇرۇش ۋە ئىشلىتىش ئەھۋالى ئۈستىدە نۇقتىلىق ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ بېرىلىپ، ئايرىم ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغىنى قىسىپ قېلىپ يۆتكەپ ئىشلەتكەنلىكىدەك گەۋدىلىك مەسىلىلەر پاش قىلىندى ۋە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى مائارىپ مەبلەغىنى باشقۇرۇشنى ۋە مائارىپتىكى قالايمىقان ھەق ئېلىش خىزمىتىنى ئېنىقلاشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن نازارەت قىلىش ۋە تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى، ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارىتى 10 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرىنى بىر تۇتاش تەشكىللەپ، 64 مائارىپنى باشقۇرۇش تارمىقى، 6 ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتىپى ۋە 136 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 2002 - يىللىق مائارىپ خىراجىتىنى كىرىم - چىقىم قىلىش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالىنى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلدى. مائارىپ سىتېمىسىدىكى بەزى ئورۇنلاردا ساقلانغان خام چوت سىرتىدىكى مالىيە ئىسچوتىغا تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك مەبلەغنى تاپشۇرماستىن، ھەق ئېلىش ۋە ئېكىسلىنى قائىدىگە خىلاپ ئىشلىتىش، ھۆكۈمەت ئۈچۈن نەرسە سېتىۋېلىشنى بەلگىلىمە بويىچە ئېلىپ بارماستىن، ھۆكۈمەت پۇلىنى شەخسىي ئامانەت قويۇش، خۇسۇسىي «كىچىك خەزىنە» تەسىس قىلىش، ئۆز ئالدىغا ھەق ئېلىش ۋە تۇراقلىق مۈلۈكنى باشقۇرۇش ئاجىز بولۇش قاتارلىق مەسىلىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ، ش ئۇ ئا ر پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىگە «ئالىي مەكتەپلەرنىڭ مالىيە كىرىم - چىقىمى ۋە باشقۇرۇشتا ساقلانغان مەسىلىلەر شۇنىڭدەك ئۇنى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىش توغرىسىدا تەكلىپ» نى سۇندى، ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئالاقىدار تارماقلارنى 10 تۈرلۈك ئۆزگەرتىش تەدبىرى تۈزۈپ چىقىپ، تەرتىپكە سېلىش، ئۆزگەرتىش ئېلىپ بېرىشقا بۇيرىدى.

ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارىتى دۆلەت ئىقتىسادىي تەپتىشلىك مەھكىمىسىنىڭ بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشىغا

چوت ئىجرائىسى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىشتا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى، ھەر دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى يەنە تۆۋەن دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەرنىڭ مالىيە نەق چوتى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىكنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇپ، خام چوت كىرىمىنى قالدۇرۇپ قېلىش، يوشۇرۇش، چىقىمىنى يالغان يېزىش، مالىيە قىزىل رەقىمىنى يالغان مەلۇم قىلىش، مەخسۇس مەبلەغنى قىسىپ قېلىپ يۆتكەپ ئىشلىتىش قاتارلىق مەسىلىلەرنى تەكشۈرۈپ چىقتى ۋە تۈزەتتى، مالىيە باشقۇرۇش جەھەتتىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىكنى كۈچەيتىش تەكلىپىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

لۇ يازۇ، شاك يادۇك

كارخانىلار ئۈستىدىكى ئىقتىسادىي

تەپتىشلىك ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى 159 دۆلەت كارخانىسى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىپ، قانۇن - بەلگىلىمىگە خىلاپ ئىشلىتىلگەن 347 مىليون يۈەننى، زىيانغا ئۇچرىتىلغان، كىرپ قىلىنغان 13 مىليون 470 مىڭ يۈەننى ئېنىقلاپ چىقتى. ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارىتى شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە شىركىتىنىڭ مۈلۈكىنىڭ قەرزدارلىقى بويىچە پايدا-زىيان ئەھۋالى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ بېرىپ، ئېنېرگىيە كارخانىلىرىنى ئۆزگەرتىپ تەشكىللەشنى مۇھىم تەدبىر ئاساسى بىلەن تەمىن ئەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەتلىك، ناھىيىلىك ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى كارخانىلار ئۈستىدىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىكنىڭ تەسەۋۋۇرى ۋە ئۇسۇلىنى پائال ياخشىلاپ، مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلدىغان كارخانىلارنىڭ مال - مۈلۈك كۆلىمى، ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەھۋالى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك يۈزىدىن تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، كارخانىلارنىڭ تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش جەريانىدىكى مالىيەگە ئالاقىدار ئىشلار ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىش جەھەتتىن ئىسپات تەكشۈرۈشى ئېلىپ باردى. دۆلەت مۈلكىنىڭ زىيانغا ئۇچرىماسلىقىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىپ، كارخانىلارنىڭ تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش خىزمىتىدە ئىجابىي رولىنى جارى قىلدۇردى.

لۇ يازۇ، شاك يادۇك

مەخسۇس مەبلەغ ۋە ساھەلەر ئۈستىدىكى

ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئەھۋالى

2003 - يىلى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارىتى بىر قىسىم ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرىنى تەشكىللەپ، يېزا

مىليون يۈەن، مالىيىدىن ئاجرىتىلىدىغان 2 مىليون 460 مىڭ يۈەن ئازاپتىلىدى، 1 مىليون 70 مىڭ يۈەن قۇرۇلۇش مەبلەغى قايتۇرۇۋېلىندى.

لۇ يازۇ، شاڭ يادۇڭ

چەت ئەل مەبلەغى، پۇل مۇئامىلە كارخانىلىرى ۋە ھوقۇق بېرىلگەن تۈرلەرنىڭ

ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىنىش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارىتى ۋىلايەت،

ئوبلاست، شەھەرلەردىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرىنى جۇڭگو ئۆمۈر سۇغۇرتىسى شىركىتى شىنجاڭ شۆبە شىركىتىنىڭ 28 ئاپپاراتىنىڭ 2002 - يىللىق مۈلۈك قەرزدارلىقى جەھەتتىكى پايدا - زىيان ئەھۋالىنى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىشقا بىر تۇتاش ئۇيۇشتۇرۇپ، سۇغۇرتا ھەققىنى باشقۇرۇشتا ساقلىغان مەسلىھەتلىرىنى پاش قىلدى ۋە تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلدى.

ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارىتى دۆلەت ئىقتىسادىي

تەپتىشلىك مەھكىمىسى بەرگەن ھوقۇققا ئاساسەن، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ 9 دۇنيا بانكىسى تۈرى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ بېرىشنى ئۇيۇشتۇردى، ئاپتونوم رايوندىكى ھۆكۈمەت تاشقى قەرز تۈزۈلمىسى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ باردى، شىنجاڭدىكى 2 ئېلېكتر قۇۋۋىتى ئورنىنىڭ چەت ئەل مەبلەغىنى ئىشلىتىش ئەھۋالى ئۈستىدە داۋاملاشما ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ باردى. «دۇنيا بانكىسى قەرز بەرگەن تارمىم يېزا ئىگىلىك تۈرىنىڭ 2- قارارلىق قۇرۇلۇش» تۈرىنى مەۋسۇم ئوتتۇرىسىدا ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىش داۋاملىق كۈچەيتىلىپ، «دۇنيا بانكىسى تۈرىگە تەكلىپ قىلىنغان ئىجتىمائىي ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىدىغان ۋاستىچى ئاپپاراتلارنىڭ ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىش سۈپىتى نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈلۈپ، تۈر، مەبلەغ ۋە مالىيە باشقۇرۇشتا ساقلىنىۋاتقان قىيىنچىلىق مەسلىسى ۋە ۋاستىچى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئاپپاراتىنىڭ ئىقتىسادىي تەپتىشلىك دوكلاتى قىيىنچىلىق مەسلىسى، توختامنى تولۇق ئادا قىلىش مەسلىسى پاش قىلىندى، مۇناسىپ ھالدىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك تەكلىپى ۋە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك پىكرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. لۇ يازۇ، شاڭ يادۇڭ

ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەت ئۈستىدىكى

ئىقتىسادىي تەپتىشلىك

2003 - يىلى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارىتى ئاپتونوم

رايون دەرىجىلىك ئورۇنلاردىن ئېرتىش دەرياسى باشقۇرۇش ئىدارىسى، قۇمۇل ۋىلايىتى، شىنجاڭ ئاخبارات - نەشرىيات

ئاساسەن، 10 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرىنى جىخ سىستېمىسىنىڭ 2002 - يىللىق مالىيە كىرىم - چىقىمىنى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىشقا ئۇيۇشتۇرۇپ، بىر قىسىم جىخ ئورگانلىرىدا ساقلىغان كىرىمنى ئاز مەلۇم قىلىش، ۋېكىسلىنى قائىدىگە خىلاپ ئىشلىتىش ۋە ئاز ساندىكى ئورۇنلار غۇسۇسى «كىچىك خەزىنە» نەسى قىلىش، ھېساب سىرتىدا ھېساب بولۇش، دېلو پۇلىنى ئىگىلىۋېلىش، يۆتكەپ ئىشلىتىش قاتارلىق مەسلىھەتلىرىنى پاش قىلدى.

لۇ يازۇ، شاڭ يادۇڭ

تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغىنى

ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نازارىتى بىر قىسىم

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرىنى 11 تاشيول قۇرۇلۇشى تۈرى ئۈستىدە نۇقتىلىق ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ بېرىشقا ئۇيۇشتۇردى. ئىقتىسادىي تەپتىشلىك جەريانىدا بايقالغان تاشيول قۇرۇلۇشىدا ساقلىنىۋاتقان تۈر تۈرۈمۈشنى ۋە تەخمىن چوتنى تەكشۈرۈپ تەستىقلىتىش قاتتىق بولماسلىق، قۇرۇلۇش مەبلەغىنى تۇتۇپ قېلىش، قۇرۇلۇش راسچوتى ھەققى بولماسلىق، ئايرىم تۈرلەرگە بەلگىلىمە بويىچە خېرىدار چاقىرماستىن، خېرىدار بولماسلىق قاتارلىق گەۋدىلىك مەسلىھەت كۆزدە تۇتۇلۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى ۋاقتىدا ئىقتىسادىي تەپتىشلىك نۇقتىسىدىن دەلىللەش ئېلىپ بېرىشقا ماسلاشتۇرۇلدى ھەمدە شىنجاڭ خەلق ھۆكۈمىتىگە مەخسۇس تۈر بويىچە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىش دوكلاتى سۇنۇلۇپ، ھۆكۈمەتنىڭ ئەھمىيەت بېرىشى، قاتناش تارماقلىرىنىڭ ئەستايىدىل ئۆزگەرتىشىگە ھەيدەكچىلىك قىلىش تەكلىپ قىلىندى. ۋىلايەتلىك، ناھىيىلىك ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى يەنە ئۆز يېرىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى ئاساس قىلىپ، شەھەرلەردىكى ئاساسىي مۇئەسسەسە قاتارلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىشنى قانات يايدۇردى، تۈرلۈك 168 قۇرۇلۇش تۈرى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ بېرىلدى، ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىنغان تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 855 مىليون يۈەن، بۇنىڭدىن 339 مىليون يۈەننىڭ قۇرۇلۇش راسچوتى ھەققى بولماسلىق، قۇرۇلۇش مەبلەغىنى ئىگىلىۋېلىش، يۆتكەپ ئىشلىتىش، زىيانغا ئۇچرىتىش، ئىسراپ قىلىش قاتارلىق ئۇسۇللار بىلەن قائىدىگە خىلاپ ئىشلىتىلگەنلىكى تەكشۈرۈپ چىقىلدى. ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىنىپ بىرتەرەپ قىلىنغاندىن كېيىن، قۇرۇلۇشقا سېلىنىدىغان مەبلەغ 110

ھەممىنىڭ بىرقەدەر چوڭ بولۇشى ئىنتايىن ئېلىق بولغان يۈزلىنىش خاراكتېرىلىك ئالاھىدىلىكىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى، بىر يىلدا يېمەكلىك باھاسى %3 ئۆزلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭى كۆكتات باھاسى %20.5، كۆش قۇشلىرىنىڭ ۋە ئۇنىڭدىن ياسالغان مەھسۇلاتلارنىڭ باھاسى %2.5 ئۆزلىدى. ئائىلە ئۈسكۈنىلىرىنىڭ باھاسى %2.6، قاتناش ۋە ئالاقىلىشىش قوراللىرىنىڭ باھاسى %2.2، كىيىم - كېچەك تۈرىدىكى تاۋارلارنىڭ باھاسى %2.3، ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرى تۈرىدىكىلەرنىڭ باھاسى %5.9 تۆۋەنلىدى.

(3) يېزىلاردا ئاھالىلەر ئىستېمال باھاسىنىڭ ئۆزلىشى ھەجىمى شەھەرلەردىكىدىن چوڭ بولدى، نەتىجىدە شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ تۇرمۇش جەھەتتىكى پەرقى كېڭەيدى. يېزا ئاھالىلىرى ئىستېمالىنىڭ باھاسى %1.3، شەھەر ئاھالىلىرى ئىستېمالىنىڭ باھاسى %0.8 ئۆزلىدى. ئاشلىق، يېڭى كۆكتات، سۇ مەھسۇلاتلىرى ۋە تۇرالغۇ ئۆي باھاسىدىن ئىبارەت 4 تۈردىكى ئىستېمالنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى شەھەرلەردە يېزىلاردىكىدىن يۇقىرى بولغانىسى ھېسابقا ئالمىغاندا، باشقا تۈرلۈك ئىستېمال باھاسى كۆرسەتكۈچى يېزىلاردا شەھەرلەردىكىدىن يۇقىرى بولدى.

(4) ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ سېتىلىش باھاسى خېلى زور ھەجىمدە ئۆزلىدى. بايلىق مەنبەسى بىلەن تەمىنلەشنىڭ يېتەرسىز بولۇشى پولات ماتېرىيال، خام نېفىت، تەييار نېفىت باھاسىنى ئۆزلىتىۋەتتى، خام نېفىت، تەييار نېفىت باھاسىنىڭ ئۆزلىشى ئاساسلىقى خەلقئارا بازارنىڭ تەسىرىدىن، پولات ماتېرىيال باھاسىنىڭ ئۆزلىشى ئاساسلىقى ئىچكى مەبلەغ سېلىشنىڭ تەسىرىدىن بولدى.

(5) ئاشلىق، پاختا، ياغنىڭ باھاسى ئۈشتۈم تۈت ئۆزلىپ كەتتى، 10 - ئايدا 2002 - يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىگە قارىغاندا، ئاق بۇغداينىڭ باھاسى %11.54، ئارىلاش بۇغداينىڭ باھاسى %9.13 ئۆزلىدى، 10 - ئايدىن باشلاپ دۆلەت ئىچىدە پاختا باھاسى ئۆزلىدى، يېڭى پاختىنىڭ ھەر توننىسىنىڭ باھاسى 14 مىڭ يۈەندىن 18 مىڭ يۈەنگىچە ئۆزلىپ، 2002 - يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 5000 يۈەن ئەتراپىدا يۇقىرى بولدى. پاختا سېتىۋېلىش بازىرىدا باھا چوڭ ئۆزۈشى يۈز بەردى، نۇرغۇن جايلاردا «باھا بار، بازار يوق» بولدى. ئاشلىق، پاختا، ياغ باھاسىنىڭ ئۆزلىشىگە ئاساسلىقى مەھسۇلاتنىڭ كەملىپ كەتكەنلىكى سەۋەب بولدى، قورۇمىچىلىق، ھايانكەشلىكمۇ بۇنىڭدىكى بىر مۇھىم سەۋەب. (6) مۇلازىمەت باھاسى مۇقىم ئۆزلىدى، كۈندىلىك سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى سىجىل تۆۋەنلەپ، باھا ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆزلىشى بېسىمىنى يېنىكەتتى. مۇلازىمەت باھاسىنىڭ ئۆزلىشى ھەجىمى %2.2 تۆۋەن بولۇپ، باھا

ئىدارىسى، شىنجاڭ مائارىپ ئىنىستىتوتىدىن ئىبارەت 4 ئورۇندىكى ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي كادىرلىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتىگەن مەزگىلىدىكى ئىقتىسادىي مەسئۇلىيىتى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئېلىپ بېرىلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيەلەردىكى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك ئورگانلىرى ناھىيە، شەھەرلەردىكى پارتىيە، ھۆكۈمەتنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرىنىڭ ئىقتىسادىي مەسئۇلىيىتىنى ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى قانات يايدۇرۇش ئاساسىدا، ناھىيىدىن تۆۋەن پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي كادىرلىرىنىڭ ئىقتىسادىي مەسئۇلىيىتى ئۈستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىشنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبىرىي كادىرىدىن 735 ئۇستىدە ئىقتىسادىي تەپتىشلىك قىلىنىپ، بەلگىلىمىگە خىلاپ ئىشلىتىلگەن 755 مىليون يۈەن تەكشۈرۈپ تېپىلدى، 33 ئادەمگە چارە كۆرۈلدى، 19 ئادەم ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ۋە ئەدلىيە ئورگانلىرىنىڭ تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بېرىلدى.

لۇ يازۇ، شالڭ يادۇڭ

باھا خىزمىتى

باھا خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ بازار باھاسى كۆرسەتكۈچى تەدرىجىي تۆۋەن خانلىق ئايلىنىشتىن قۇتۇلۇپ، ئايمۇ ئاي ئۆزلىدى، ئاھالىلەرنىڭ ھەر ئايلىق ئىستېمال باھاسى ئومۇمىي كۆرسەتكۈچى (2002 - يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىسى بىلەن سېلىشتۇرغاندا) 1 - ئايدا %0.9-، 2 - ئايدا %0.5-، 3 - ئايدا %0.1-، 4 - ئايدا %0.3-، 5 - ئايدا %0.1-، 6 - ئايدا %0.6-، 7 - ئايدا %0.4-، 8 - ئايدا %0.4-، 9 - ئايدا %0.3-، 10 - ئايدا %0.8-، 11 - ئايدا %2.7-، 12 - ئايدا %3 بولۇپ، مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن %0.8 پىرسەنت بويىنچى تۆۋەن بولدى.

- (1) ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال باھاسى سىجىل ئۆزلىدى، باھانىڭ ئېشىش ھەجىمى ئىلگىرى تۆۋەن، كېيىن يۇقىرى بولدى، يىل ئاخىرىدا كۆرۈنەرلىك كۆپەيدى.
- (2) ئاساسىي لازىمەتلىكلەر باھاسىنىڭ ئۆزلىشى ھەجىمى غەيرىي ئاساسىي لازىمەتلىكلەرنىڭ باھاسىدىن چوڭ بولۇپ، يۇقىرى - تۆۋەن كىرىملىك تەبىقىلەرنىڭ تۇرمۇش پەرقى كېڭەيدى، تۇرمۇش لازىمەتلىكلىرى باھاسىنىڭ ئۆزلىشى

باھا ۋە ھەق ئېلىشنى تەرتىپكە سېلىش،

تىزگىنلەش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك باھا باشقۇرۇش تارماقلىرى مەمۇرىي، كەسپىي خاراكتېرلىك ھەقدىكى تەرتىپكە سېلىش ۋە «ئىجازەتنامە» نى يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. 499 تۈرلۈك ھەق تەرتىپكە سېلىنىپ ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇپ ۋە تۆۋەنلىتىلىپ، 91 مىليون 60 مىڭ يۈەن ئىجتىمائىي سېلىق يېنىكىلىتىلدى، تۈرلۈك ئۆي قۇرۇلۇشىغا چېتىلىدىغان 11 تۈرلۈك ھەق ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشقا چېتىلىدىغان تۈرلۈك ھەقدى، 7 تارماققا چېتىلىدىغان 27 تۈرلۈك مەمۇرىي، كەسپىي خاراكتېرلىك ھەق ۋە ۋاستىچى ئاپپاراتلارغا ئالىدىغان مۇلازىمەت خاراكتېرلىك ھەق ئومۇمىي تۈرلۈك تەرتىپكە سېلىندى، ئالاقىدار ئېتىبار بېرىش سىياسىتى تۈزۈلدى ھەمدە ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر ۋاكالىتىن ئالىدىغان ھەق، ئوقۇشلۇق ئارىيەت ئېلىش ھەققى نۇقتىلىق تەرتىپكە سېلىندى، يېزىلار، نامرات رايونلاردىكى مەجبۇرىيەت مائارىپىدا ھەق ئالماسلىق سىياسىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇش پۇلى ۋە ياتاق پۇلى ئېلىش ھەرىكىتى قېلىپلاشتۇرۇلدى. سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش سىستېمىسى ئالىدىغان مەمۇرىي، كەسپىي خاراكتېرلىك ھەقدى ئېنىقلاندى ۋە قېلىپلاشتۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە ئارقا - ئارقىدىن يېزا ئىگىلىك خاراكتېرلىك خىراجەت ۋە دېھقانلاردىن ئېلىنىدىغان ئۆي سېلىش ھەققى، مائارىپ ھەققى، پورت ھەققى، دېھقانلارنىڭ شەھەرگە كىرىپ ئىشلەش ھەققى، شەھەرلەردىكى ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغانلارنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ھەققى، توك باھاسى، كۆمۈر باھاسى قاتارلىقلارنى مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈرۈش قانات يايدۇرۇلدى؛ ھوقۇق دائىرىسىدىن ھالقىپ باھا بېكىتىش ھەرىكىتىنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش قانات يايدۇرۇلۇپ، ھوقۇق دائىرىسىدىن ھالقىپ باھا بېكىتىشكە دائىر 1029 پارچە ھۆججەت تەكشۈرۈپ تېپىلدى؛ 12358 باھا پاش قىلىش تېلېفونى ئارقىلىق، پاش قىلىش ئەرزىدىن 7650 ى قوبۇل قىلىنىپ، بىر تۈركۈم باھا ئالدامچىلىقى قىلىش، باھا ئارقىلىق كۆپ پايدا ئۈندۈرۈۋېلىش قاتارلىق تۈرلۈك ناتوغرا باھا رىقابىتى ھەرىكەتلىرى قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. يېزىلاردا باھا نازارەتچىلىك تورى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندۈرۈلۈپ، دېھقانلارغا چېتىلىدىغان ئاممىغا بىلدۈرۈلىدىغان، ئەمەلىيلەشتۈرۈلىدىغان ئەھۋاللارنى نازارەت قىلىش،

ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆرلەپ كېتىشى جەھەتتىكى بېسىمنى يېنىكلەتتى. ئاپتوموبىل، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى، ئالاقىلىشىش مەھسۇلاتلىرى، كىيىم - كېچەككە ئوخشاش كۈندىلىك سانائەت بۇيۇملىرى قاتارلىق مۇھىم تاۋارلارنىڭ باھاسىدا تۆۋەنلەش پۈزۈلۈشى كۆرۈلدى.

باھا

باھا باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا باھا شەكىللەندۈرۈش مېخانىزمى مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، باھا پىشاقى قوللىنىلىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتقا مەدەت بېرىلدى، تارباغاتاي، قۇمۇل، ئالتاي ۋىلايەتلىرى، سانجى ئوبلاستىدا شەھەر - بازارلاردا ئوخشاش باھادا توك ئىشلىتىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە 58 ناھىيە، شەھەردە يەرلىك ئېلېكتر تورىدا ئاھالىلەر ئىشلىتىدىغان توك باھاسىنى ئوخشاش قىلىش خىزمىتى تاماملىنىپ، يېزىلاردىكى توك باھاسى تۆۋەنلىتىلدى؛ تۆمۈرىولدا ئۆز ۋاگوندا ماي يۆتكەشنىڭ كىجارە ھەققىنى ھېسابلاپ ئېلىش ۋە باشقۇرۇش چارىسى ئىسلاھ قىلىندى؛ نۇقتىلىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەش باھاسى تۈزۈپ چىقىلدى ۋە تەكشۈلدى، سۇغىرىش رايونلىرىدا دېھقانچىلىق تەمىنلىنىدىغان سۇنىڭ باھاسى تەكشۈلدى؛ شەھەرلەردە سۇ بىلەن تەمىنلەش ۋە ئەخەت بىر تەرەپ قىلىش باھاسىنى باشقۇرۇش چارىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. يۇندا بىر تەرەپ قىلىش ھەققى ئېلىش ۋە ئۇنى ئىشلىتىش ھەرىكىتى قېلىپلاشتۇرۇلدى، 6 شەھەردە يۇندا بىر تەرەپ قىلىش ھەققىنىڭ ئۆلچىمى تۈزۈپ چىقىلدى، ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئاھالىلەر تۇرمۇش ئەخلىتىنى بىر تەرەپ قىلىش ھەققى ئېلىش يولغا قويۇلۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ يۇندا ۋە ئەخەتلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش قۇرۇلۇشى ئىلگىرى سۈرۈلدى؛ دورا باھاسىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، قىسمەن دورىلارنىڭ چاپلىما يۇقىرى باھاسى تۆۋەنلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە باھاسىنى ئاپتونوم رايون بېكىتكەن 543 خىل، 1619 ئۆلچەملىك دورىنىڭ ئوتتۇرىچە باھاسى %15 چۈشۈرۈلدى، دورىغا خېرىدار چاقىرىش، تاللاپ سېتىۋېلىش ۋە داۋالاش ئورۇنلىرى ئۆزى ياسىغان دورىنىڭ باھاسىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە داۋالاش ئورۇنلىرى ئۆزى ياسىغان دورىغا 17 قېتىم خېرىدار چاقىرىلدى؛ داۋالاش مۇلازىمىتى تۈرلىرىنى تەرتىپكە سېلىش، بىرلەشتۈرۈش خىزمىتى تاماملىنىپ، دەسلەپكى قەدەمدە ئاپتونوم رايون بويىچە 3716 تۈرلۈك داۋالاش مۇلازىمىتى باھاسى شەكىللەندۈرۈلدى.

باھا

سېتىش ئۇۋىسىدىن 88 نى بىتچىت قىلدى. ساقلىق ساقلاش يېمەكلىكى، ئىچىملىكى، دورا، يېزا ئىگىلىك ۋاسىتىلىرى، دېھقانچىلىق دورىسى قاتارلىق خەلق ئاممىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى، تۇرمۇش بىخەتەرلىكىگە مۇناسىۋەتلىك تاۋارلارنى نۇقتا قىلىپ، مەخسۇس تۈرلەر بويىچە تۈزەش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، تۈرلۈك ساختا تاۋار ئىشلەش، سېتىش ھەرىكەتلىرىگە قاتتىق زەربە بەردى. يېڭى يىل، باھار بايرىمى، قۇربان ھېيتلاردا بازارلارنى تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى، «1 - ماي»، «1 - ئۆكتەبىر» ئالتۇن ھەپتىلىكىدە ساياھەت بازارلىرىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، بايرام كۈنلىرىدە بازارلارنىڭ ئاۋات، مۇقىم بولۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى. كۈچلۈك رېتىمىنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەشنى قانات يايدۇردى. 11 مىڭ 277 ئادەم (قېتىم) قانۇن ئىجرا قىلغۇچىنى، 2165 ئاپتوموبىل (قېتىم) نى ئىشقا سېلىپ، بازارلاردىكى 1076 ئادەم، 22 مىڭ 95 تىجارەت يايىمىنى تەكشۈرۈپ، كىنىشكىسىز چاشقان دورىسى تىجارىتى قىلغان 274 يايىمى ئەمەلدىن قالدۇردى، 315.2 كىلوگرام زېتىم قاتارلىق ئۆتكۈر چاشقان دورىسىنى مۇسادىرە قىلدى. خەرىتە بازارلىرىنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەشنى قانات يايدۇردى. شۇ ئارقىلىق سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىگە مەسلىكەت بويىچە خەرىتە بازارلىرى تەرتىپىنى تۈزەش ۋە قېلىپلاشتۇرۇشنى ئىلغار كۆللىكتىپ دەپ نام بېرىلدى. يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىشى، تىجارىتىنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، يېمەكلىكتىن خاتىرجەم بولۇش قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇپ، كىنىشكىسىز تىجارەت قىلغان 245 ئورۇننى تەكشۈرۈپ تاپتى، كىنىشكىسىز يېمەكلىك تىجارىتى قىلغان 167 يايىمى ئەمەلدىن قالدۇردى، تۈرلۈك دېلودىن 336 نى تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلدى، بۇنىڭ دېلو قىسمىنى 5 مىليون 910 مىڭ يۈەن. ئاپتوموبىل بازارلىرىنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەشنى قانات يايدۇرۇشقا تۈتۈش قىلىپ، بۇنىڭغا ئالاقىدار 113 دېلونى دېلو تۈرگۈزۈپ تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلدى، نەتىجىدە قانۇنسىز يىغىۋېلىنغان كېرەكسىز ئاپتوموبىلدىن 112 نى، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان ترانسپورت ئاپتوموبىلىدىن 23 نى، مۆتىدىللىكتىن 34 نى قولغا چۈشۈردى، كېرەكسىز ئاپتوموبىلنى قانۇنسىز سېتىۋېلىپ چۈۋۈپ - قۇراشتۇرۇش ئۇۋىسىدىن 12 نى ئەمەلدىن قالدۇردى. ياۋايى ھايۋانلارنى قانۇنسىز تۈتۈش، كوۋلاش ۋە سېتىشقا مەخسۇس تۈر بويىچە مەركەزلىك زەربە بېرىش ھەرىكىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ياۋايى ھايۋان تىجارىتى قىلىدىغان 269 بازارنى تەكشۈرۈپ تاپتى، 17 دېلونى تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلدى، تۈرلۈك ياۋايى ھايۋاندىن

تەكشۈرۈش قانات يايدۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە باھا قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 2395 نى تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلىنىپ، 22 مىليون 672 مىڭ 700 يۈەن ئىقتىسادىي جازا قوللىنىلدى، بۇنىڭدىن 10 مىليون 612 مىڭ 800 يۈەن مۇئامىلىدارلار ۋە ئىستېمالچىلارغا قايتۇرۇپ بېرىلدى.

باھا

سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش

تىزىملاپ روپخەتكە ئېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، شىنجاڭدا تىزىملاپ روپخەتكە ئېلىنغان تۈرلۈك ئىچكى مەبلەغلىك كارخانا 47 مىڭ 149 غا، ئۇلارنىڭ روپخەتكە ئالدۇرغان مەبلەغى 151 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت كارخانىسى 19 مىڭ 485، كۆللىكتىپ كارخانا 10 مىڭ 35، بىرلىكتە تىجارەت قىلىدىغان كارخانا 103، پاي ھەمكارلىق تۈزۈمىدىكى كارخانا 437، شىركەت 15 مىڭ 732. تىزىملاپ روپخەتكە ئېلىنغان چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانا 342؛ 2003 - يىلى يېڭىدىن تىزىملاپ روپخەتكە ئېلىنغان تۈرلۈك ئىچكى مەبلەغلىك كارخانا 6733، چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانا 62.

ئاپتونوم رايوندىكى تۈرلۈك بازار 1272، ئۇلارنىڭ پۈتۈشۈش سوممىسى 29 مىليارد 280 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە ئىستېمال بۇيۇملىرى بازىرى 1163، پۈتۈشۈش سوممىسى 19 مىليارد 770 مىليون يۈەن؛ ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى بازىرى 83، پۈتۈشۈش سوممىسى 4 مىليارد 40 مىليون يۈەن؛ ئىشلەپچىقىرىش ئامبىللىرى بازىرى 26، پۈتۈشۈش سوممىسى 5 مىليارد 470 مىليون يۈەن.

دۆڭ جىياڭ

مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى تۈرلۈك ساختا تاۋار ئىشلەش، سېتىش، سودا ئالدامچىلىقى قىلىش قاتارلىق ھەرىكەتلەرگە قاتتىق زەربە بەردى، ساختا تاۋار ئىشلەش، سېتىش دېلوسىدىن 1236 نى تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلدى، دېلو قىسمىنى 66 مىليون 790 مىڭ يۈەن، جەرىمانە قويغان، مۇسادىرە قىلغان پۇل 3 مىليون يۈەن، ساختا تاۋار ئىشلەش،

1467 نى قولغا چۈشۈردى.

دۆڭ جىياڭ

ئاساسلىق تاۋار بازارلىرىنى نازارەت

قىلىش - باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى ئاشلىق بازارلىرىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، قانۇن، ئىنتىزامغا خىلاپ تىجارەت قىلىش ھەرىكەتلىرىگە قاتتىق زەربە بەردى، كىنىشكىسىز، دائىرە ھالقىپ تىجارەت قىلغان ئورۇندىن 970 نەچچىنى ئەمەلدىن قالدۇردى، ئاشلىق تىجارىتىدە قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دەپلوسىدىن 467 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، 1686 توننا ئاشلىقنى تۇتۇپ قالدى، 900 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق جەرىمانە قويدى ۋە مۇسادىرە قىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە پاختا پىششىقلاش كارخانىلىرىنى 2 قېتىم ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ ئېنىقلىدى، بىر قېتىم مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈردى، 585 دەپلۇنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، قانۇنسىز پىششىقلاش ئۈۋىسىدىن 110 نى، كىنىشكىسىز تىجارەت قىلىش ئورنىدىن 631 نى ئەمەلدىن قالدۇردى، كىچىك پاختا چىقىرىش ماشىنىسىدىن 142 نى، يەرلىك تاپلاش ماشىنىسىدىن 29 نىنى قولغا چۈشۈردى، 4773 توننا چىگىتلىك پاختىنى، 318 توننا ساپ پاختىنى تۇتۇپ قالدى.

دېھقانچىلىق ۋاسىتىلىرى بازىرىنى 100 كۈن مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش ھەرىكىتىنى قانات يايدۇرۇپ، دېھقانچىلىق ۋاسىتىلىرى تىجارىتى قىلىدىغان 7068 ئورۇننى تەكشۈرۈپ، قانۇنسىز تىجارەت قىلىدىغان 224 ئورۇننى ئەمەلدىن قالدۇردى، دېھقانچىلىق ۋاسىتىلىرىغا چېتىشلىق دېلۇدىن 302 نى بېجىرىپ، قانۇنسىز تىجارەت قىلىنغان 12 مىڭ 42 توننا خىمىيە ئوغۇت، 976 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 18.1 توننا دېھقانچىلىق دورىسى، 175.4 توننا ئۇرۇقنى قولغا چۈشۈردى، دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ 233 پارچە ئەرزىنى قوبۇل قىلىپ، دېھقانلارنى ئازكەم 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قالدى. ماي قاچىلاش پونكىتلىرى نۇقتا قىلىنغان مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش ھەرىكىتىنى قانات يايدۇرۇپ، 1628 ماي قاچىلاش پونكىتىنى تەكشۈردى، 39 دەپلۇنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، قانۇنسىز ماي قاچىلايدىغان پونكىتتىن 6 نى، يەرلىك ماي ئايرىش زاۋۇتىدىن 21 نى ئەمەلدىن قالدۇردى، 352 توننا تەييار مايىنى تۇتۇپ قالدى.

دۆڭ جىياڭ

چوڭ، مۇھىم دېلۇلارنى تەكشۈرۈپ

بىر تەرەپ قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سودا - سانائەتنى مەمۇرىي

باشقۇرۇش سىستېمىسى دەپلۇ تۈزۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىنغان تۈرلۈك قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دەپلۇسى 28 مىڭ 782 گە، دەپلۇ قىسمىنى 1 مىليارد 144 مىليون يۈەنگە، جەرىمانە قوبۇلغان، مۇسادىرە قىلىنغان پۇل 44 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە، قولغا چۈشۈرۈلگەن قانۇنغا خىلاپ تىجارەت قىلغان ماددىي ئەشيا نىشان قىسمىنى 78 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دەپلۇ قىسمىنى 10 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىغان چوڭ، مۇھىم دەپلۇ 4944 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %57.1 ئېشىپ، ئومۇمىي دەپلۇنىڭ %17.2 نى ئىگىلەپ، 9 پىرسەنت پوئېنتى كۆپەيدى. 14 دەپلۇ ئادەم (قېتىم) ئەدلىيە ئورگانلىرىغا يوللاپ بېرىلدى.

دۆڭ جىياڭ

توختام باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا -

سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى توختامنىڭ ئۈلگە نۇسخىسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، بىر يىلدا كارخانا توختامىدىن 20 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەكىنى تەكشۈردى. توختام ماجىراسىنى مەمۇرىي جەھەتتىن مۇرەسسە قىلىش، رەنە بۇيۇملىرىنى تىزىلاپ باشقۇرۇش، توختامغا گۇۋاھلىق بېرىش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. بىر يىلدا توختام قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىش دەپلوسىدىن 131 نى بېجىردى، بۇ دەپلۇلارغا چېتىلىدىغان سومما 9 مىليون 918 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە توختام ئالدامچىلىقى دەپلۇسى 61، سوممىسى 5 مىليون 972 مىڭ 500 يۈەن)، جەرىمانە قوبۇلغان، مۇسادىرە قىلىنغان پۇل 302 مىڭ 900 يۈەن. توختام ماجىراسىدىن 325 نى مۇرەسسە قىلىپ، تالاش - تارتىشتا قالغان 2 مىليون 401 مىڭ 300 يۈەننى ھەل قىلدى، كارخانىلارنىڭ 602 قېتىملىق رەنە بۇيۇمىنى تىزىملىدى، بۇ رەنە بۇيۇملىرىنىڭ قىممىتى 6 مىليارد 189 مىليون 970 مىڭ يۈەن، 52 قېتىملىق رەنە بۇيۇمىنىڭ تىزىمىنى ئۆزگەرتتى، بۇنىڭدىكى رەنە بۇيۇمىنىڭ قىممىتى 1 مىليارد 25 مىليون 67 مىڭ 400 يۈەن. 130 رەنە بۇيۇمىنىڭ تىزىمىنى ئەمەلدىن قالدۇردى، رەنە بۇيۇمىنىڭ قىممىتى 1 مىليارد 637 مىليون 483 مىڭ 600 يۈەن. تۈرلۈك توختامدىن 16 مىڭ 527 سىگە گۇۋاھلىق بەردى، تۈرلۈك توختامدىن 30 مىڭ 488 نى تەكشۈردى، 7899 كارخانىنىڭ توختام ئىمزالاش - ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى؛ 120 قېتىملىق كىمىئارتۇق قىلىپ سېتىشنى ئەنگە ئېلىش - تىزىملىشى بېجىردى، 91 قېتىملىق كىمىئارتۇق قىلىپ سېتىشنى نەق مەيداندا نازارەت قىلدى؛ 515 قېتىملىق خېرىدار چاقىرىش - خېرىدار بولۇشنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشقا قاتناشتى.

دۆڭ جىياڭ

تاۋار ماركىسى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى تاۋار ماركىسى قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دەپلوسىدىن 786 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىپ، 1 مىليون 780 مىڭ يۈەن جەرسانە قويدى، تاۋار ماركىسى ۋە تاۋار بەلگىسىدىن 1 مىليون 958 مىڭ 967 نى يىغىۋالدى ۋە بىكار قىلدى. 2.16 توننا ماددىي بۇيۇمنى كۆيدۈرۈۋەتتى. تاۋار ماركىسى ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، مەشھۇر، داڭلىق تاۋار ماركىلىرىنى پائال يېتىشتۈردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭدا جۇڭگو بويىچە 2 داڭلىق تاۋار ماركىسى، مەھسۇلاتنىڭ ئەسلى چىققان يېرىنى ئىسپاتلايدىغان 10 تاۋار ماركىسى، شىنجاڭ بويىچە 67 داڭلىق تاۋار ماركىسى بارلىققا كەلدى، رويخەتكە ئېلىنىپ كۈچكە ئىگە بولغان تاۋار ماركىسى 14 مىڭدىن ئاشتى. 2003 - يىلى ئىلتىماس قىلىنغان تاۋار ماركىسى ئازكەم 4000 غا يەتتى. دۆڭ جياڭ

ئېلان باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى داۋالاش، دورا، ساغلاملىق يېمەكلىكلىرى ئېلانى بازارلىرى تەرتىپىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە قېلىپلاشتۇرۇشنى قانات يايدۇرۇپ، ساختا، قانۇنغا خىلاپ ئېلانلارغا زەربە بەردى، تاۋار (مۇلازىمەت) ئېلانلىرىنى نۇقتىلىق نازارەت قىلىپ، باشقۇرۇپ، قانۇنسىز تىجارەت ئېلانلىرىنى ئەمەلدىن قالدۇردى. ئاپتونوم رايون بويىچە 1718 ئېلان دەپلوسى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىپ، 3 مىليون 267 مىڭ 500 يۈەن جەرسانە قويۇلدى ۋە مۇسادىرە قىلىندى. تۈرلۈك ئېلاندىن 545 مىڭ 988 ى كۆزىتىلىپ، قانۇنغا خىلاپ بولغان ياكى قانۇنغا خىلاپلىقى ھەققىدە گۇمان بولغان ئېلاندىن 9819 ى بايقالدى، بۇ ئومۇمىي ئېلاننىڭ %1.8 نى تەشكىل قىلىدۇ. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئېلان تىجارىتى قىلىدىغان ئورۇن 1740 قا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.2 كەسپكار 13 مىڭ 113 كە يېتىپ، %17 ئېلان تىجارىتى سوممىسى 1 مىليارد 140 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %62.7 ئاشتى. دۆڭ جياڭ

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا

ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى
2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى فۇنكسىيىسىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىگىلىكنىڭ، بولۇپمۇ يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ تېز، ساغلام تەرەققىي

قىلىشىنى ئىلگىرى سۈردى. 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ، ئاپتونوم رايوندا سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش بويىچە ھەق ئېلىش سىياسىتى تەڭشىلىپ، خەلققە پايدا يەتكۈزۈلدى، «ئىككى خىل ھەق» ئوتتۇرىچە %30 ئەتراپىدا تۆۋەنلىتىلدى، تۆۋەنلىتىلگەن سومما 100 مىليون يۈەندىن ئاشتى. مۇشۇ ئاساستا، «سارس» نىڭ تەسىرىگە بىرقەدەر ئېغىر ئۇچرىغان ئاشخانا، مېھمانخانا، ساياھەتچىلىك قاتارلىق ساھەلەردىكى يەككە، خۇسۇسىي كارخانىلاردىن ئېلىنىدىغان ھەق %10 تۆۋەنلىتىلىپ، يەككە، خۇسۇسىي كارخانىلارنىڭ يۈكى ئۈنۈملۈك يېنىكىلىنىپ، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ تەرەققىيات مۇھىتى يەنىمۇ سەرخىللاشتۇرۇلدى. ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى ماسلاشتۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسىنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ تەرەققىيات جەريانىدىكى «ئۈچ قىيىن» ۋە «ئۈچ قالايمىقان» مەسىلىسىنى ماسلاشتۇرۇپ ۋە ھەل قىلىپ، يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ ساغلام تەرەققىياتىنى تىرىشىپ ئىلگىرى سۈردى. ئالاقىدار تارماقلار بىلەن ماسلىشىپ، يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلارنىڭ قەرز پۇل ئېلىشىغا كېپىل بولۇش شىركىتىدىن 22 نى، يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك تەرەققىيات باغچا رايونىدىن 46 نى تەشكىللىدى، 1300 دىن ئارتۇق يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك كەسپكارغا سودا ئىشلىرى يۈزىسىدىن چەت ئەلگە چىقىش رەسمىيىتى بېجىرىپ بەردى. يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى كارخانىلارنىڭ ھوقۇقىنى قوغداش مەركىزىدىن 132 نى قۇرۇپ، ھال ئېيتىپ كەلگەنلەر ۋە خەت - چەكتمىن 4820 نى قوبۇل قىلدى، 1541 ئەرزىنى قوبۇل قىلىپ، 1467 نى ماسلاشتۇردى ۋە ھەل قىلدى. «ھەق ئېلىشتا ئېنىق كارتا بولۇش» تۈزۈمىنى داۋاملىق يولغا قويۇپ، پاش قىلىش تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈردى، «ئۈچ قالايمىقان» نى پائال تۈزەتتى. يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىك كەسپكارلىرى ئارىسىدا كەسپىي ئىقتىدار جەھەتتىن تەربىيەلەش ۋە سىناشنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇپ، كەسپىي سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ۋە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشقا رۇخسەت قىلىش تۈزۈمىنى ئەمەلىيلەشتۈردى، بىر يىلدا 23 مىڭ 724 ئادەم تەربىيەلەندى، 11 مىڭ 948 ئادەم كەسپ دەرىجىسى گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى. دۆڭ جياڭ

كارخانا ئىناۋىتى سىستېمىسىنىڭ قۇرۇلۇش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا -

قادىل سودا ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى رايونلار قاسىلى ۋە ساھەلەر مونوپوللۇقىنى بۇزۇپ تاشلاشنى نۇقتا، رىقابەتنى چەكلەش ھەرىكىتىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشنى بۆسۈش ئېغىزى قىلىپ، تەقلىد قىلىشقا، خاتا يېتەكلەشكە قارشى تۇرۇش بويىچە مەخسۇس تۈردە قانۇن ئىجرا قىلىش ھەرىكىتىنى قانات يايدۇرۇپ، بانكا، پوچتا، خەلق ئاۋىئاتسىيىسى، تۆمۈريول، سۇ، توك، گاز بىلەن تەمىنلەش قاتارلىق بازارغا تەئەللۇق مونوپول ساھەلەرنى تۈزەش سالىمىقىنى ئاشۇرۇپ، ناتوغرا رىقابەتلىشىش ھەرىكىتىنى ئۈنۈملۈك چەكلىدى، بازار رىقابەتى تەرتىپىنى يەنىمۇ ياخشىلىدى. بىر يىلدا ناتوغرا رىقابەتلىشىش دېلوئوسىدىن 511 ى تەكشۈرۈلدى، دېلو قىسمى 225 مىليون 290 مىڭ يۈەن بولۇپ، 5 مىليون 600 مىڭ يۈەن جەرىمانە قويۇلدى ۋە مۇسادىرە قىلىندى.

دۆڭ جياڭ

ئەتكەس ماللارنى سېتىشقا زەربە بېرىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى چېگرا پورتنىلىرى تۇرۇشلۇق جاي، تاشيول، تۆمۈريول، ھاۋا يولى ۋە ئېغىز گۇمان بار چوڭ تىپتىكى يۈك ئاپتوموبىلى، يۈك ساندۇقىنى تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىپ، ئىمپورت - ئېكسپورتتىكى ترانچىپورت تەرتىپىنى تەرتىپكە سېلىپ، ئەتكەس ماللارنىڭ ئىچكىرىگە ئېقىش ۋە ئىچكىرىدىكى ئەتكەس ماللارنىڭ شىنجاڭغا كىرىش يوللىرىنى ئۈزۈپ تاشلىدى. نۇقتىلىق رايون، نۇقتىلىق تاۋارلارنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى، سىستېما بويىچە ئەتكەس مال سېتىش دېلوئوسىدىن 23 ى تەكشۈرۈلدى، دېلو قىسمى 2 مىليون 240 مىڭ يۈەن، 160 مىڭ يۈەن جەرىمانە قويۇلدى ۋە مۇسادىرە قىلىندى.

دۆڭ جياڭ

شاخلىتىپ سېتىشقا زەربە بېرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى شاخلىتىپ سېتىش ئۇۋىسىدىن 4 نى تارمار قىلدى، 12 قېتىملىق، 180 ئادەم قاتناشقان شاخلىتىپ سېتىش گۇمانى بار «دەرس»، «ئائىلە يىغىلىشى» نى تارقىتىۋەتتى، شاخلىتىپ سېتىش بۇيۇمىدىن 10 خىلىنى قولغا چۈشۈرۈپ، بىر دېلونى ئەدلىيە ئورگىنىغا يوللاپ بەردى. سىستېما بويىچە گېزىتتىن پايدىلىنىپ 32 قېتىم مەخسۇس تەشۋىقات سەھىپىسى ئېچىلىپ، كوچىلاردا 15

سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى كارخانا ئىناۋىتى سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى پائال يولغا قويۇپ، «ئىناۋەتلىك كارخانا بولۇشنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈرۈش»، «ھەممە شەھەر - ھەممە دۇكاندا ساغنا مال بولماسلىق»، «ئىستېمالچىلار رازى بولىدىغان رەستە» بەرپا قىلىش، «توغناما رىئايە قىلىپ، ئىناۋەتنى ساقلاش» قاتارلىق بىر قاتار پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇرۇپ، كارخانىلارنى قانۇن بويىچە تىجارەت قىلىشقا، ئىناۋەت تىكلەشكە يېتەكلىدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 503 كارخانا AA دەرىجىلىك ئىناۋەتلىك كارخانا، 263 كارخانا AAA دەرىجىلىك ئىناۋەتلىك كارخانا بولۇپ باھالاندى. 344 كارخاناغا ۋىلايەت-ئوبلاست دەرىجىلىك «توغناما رىئايە قىلىپ، ئىناۋەتنى ساقلىغان» كارخانا، 426 كارخاناغا ناھىيە دەرىجىلىك «توغناما رىئايە قىلىپ، ئىناۋەتنى ساقلىغان» كارخانا دەپ نام بېرىلدى.

دۆڭ جياڭ

مەنئىي ئەخلەتلەرنى تازىلاش، قانۇنسىز

نەرسىلەرگە زەربە بېرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى نەشر بۇيۇملىرى بازىرى تەرتىپىنى مەركەزلىك تۈزىدى، سىستېما بويىچە مەتبەئە كارخانىسىدىن 995 ى، كىتاب، گېزىت - ژۇرنال تىجارىتى تور - نۇقتىسىدىن 1321 ى، ئۇن - سىن تىجارىتى تور - نۇقتىسىدىن 2196 سى، «تورخانا» دىن 3652 سى، ئېلېكترونلۇق ئويۇنچۇق زالىدىن 2862 سى، ھور مۇنچا - ئۇۋىلاش ئورنىدىن 1200 ى تەكشۈرۈلدى. قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دېلوئوسىدىن 154 ى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، تىجارەت مەزمۇنىدا شەھۋانچىلىق، ئىشقى - مۇھەببەت، قىمار بار دەپ گۇمان قىلىنغان 2 «تورخانا» ج غ ئورگانلىرىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بېرىلدى، دائىرىدىن ھالقىپ تىجارەت قىلغان 102 يەككە سودا - سانائەتچىگە چەكلىك مۇددەت ئىچىدە ئۆزگەرتىش بۇيرۇقى چۈشۈرۈلدى، كىنىشكىسىز تىجارەت قىلغان 134 ئورۇن ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، 78 تىجارەتچىنىڭ تىجارەت كىنىشكىسى بىكار قىلىندى، ئوغرىلىقچە نەشر قىلىنغان 29 مىڭ 700 دانە VCD پىلاستىكىسى، 6470 دانە ئويۇنچۇق يۇمشاق دېتالى، 463 دانە شەھۋانى مەزمۇندىكى پىلاستىكىكا، كومپيۇتېرنىڭ 26 كاساسى ماشىنىسى، ئوغرىلىقچە نەشر قىلىنغان 4557 پارچە كىتاب، قانۇنسىز نەشر قىلىنغان 158 پارچە سىياسىي كىتاب تەكشۈرۈپ يىغىۋېلىندى.

دۆڭ جياڭ

سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى

سۈپەت باشقۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا شەھەر (ناھىيە) نى، كارخانىنى سۈپەت ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتى داۋاملىق قانات يايدۇرۇلدى. شىخەنزە، كۈيتۈك شەھەرلىرىگە دۆلەت سۈپەت تەكشۈرۈش باش ئىدارىسى مەملىكەت بويىچە شەھەرنى سۈپەت ئارقىلىق گۈللەندۈرگەن ئىلغار شەھەر - ناھىيە دەپ نام بەردى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە مۈلۈك كۆلىمى 1 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان 1291 كارخانىدا سۈپەت ئارخىبى تۇرغۇزۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە 1239 كارخانىدا مەخسۇس (قوشۇمچە) سۈپەت باشقۇرۇش ئاپپاراتى تەسىس قىلىندى، ئۇلارنىڭ كەسپكارى 17 مىڭ 398؛ كارخانىلارنىڭ ھەممىسىدە تەكشۈرۈش (تەجرىبە قىلىش) ئاپپاراتى تەسىس قىلىندى، ئۇلارنىڭ كەسپكارى 8146؛ 351 كارخانا ISO9001 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ گۇۋاھلىقىدىن ئۆتتى، 83 كارخانا دۆلەت، ئاپتونوم رايون بويىچە سۈپەت باشقۇرۇشتىكى ئىلغار كارخانا بولۇپ باھالاندى؛ 56 كارخانىنىڭ 71 مەھسۇلاتى جۇڭگو ۋە شىنجاڭنىڭ داڭلىق مەھسۇلاتى بولۇپ باھالاندى؛ مەھسۇلات سۈپىتىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %92.4 كە يېتىپ، شىنجاڭدىكى بارلىق سانائەت كارخانىلىرى مەھسۇلات سۈپىتىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈشتىكى لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتىدىن 13 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى.

جاۋ شاۋشۈاڭ

داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلاتلارنى

كۆرسىتىش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 23 كارخانا ئىشلەپچىقارغان 34 ماركىلىق مەھسۇلات شىنجاڭنىڭ 2003 - يىللىق داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلاتى قىلىپ بېكىتىلدى («قوشۇمچە» گە قاراڭ). شىنجاڭ جۇڭگو رەڭلىك پاختا پاي چەكلىك شىركىتى ئىشلەپچىقارغان «تېنەنەي» ماركىلىق رەڭلىك پاختا يىپ، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇڭ توقۇمىچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى ئىشلەپچىقارغان «تەڭرىتاغ» ماركىلىق پوپايكا دۆلەت تەرىپىدىن جۇڭگونىڭ داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلاتى قىلىپ بېكىتىلدى. يىل ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى 54 كارخانىنىڭ 69 مەھسۇلاتى شىنجاڭنىڭ داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلاتى دېگەن نامغا ئېرىشتى.

جاۋ شاۋشۈاڭ

مىڭ نۇسخا تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىلىپ، شاخلىتىپ سېتىش ۋە شەكلى ئۆزگەرگەن شاخلىتىپ سېتىشنىڭ ئالدامچىلىق خاراكتېرى ۋە خەتەرلىكلىكى پاش قىلىندى، دۆلەتنىڭ ئالاقىدار قانۇن، قائىدە - نىزامى تەشۋىق قىلىنىپ، ئاممىغا قانۇن ئېڭىنى ۋە ئۆز - ئۆزىنى قوغداش ئىقتىدارىنى كۈچەيتىش توغرىسىدا تەربىيە بېرىلىپ، شاخلىتىپ سېتىش ھەرىكىتىنىڭ ياسراپ كېتىشى توسۇلدى.

دۆڭ جىياڭ

ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى

قوغداش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى «12315» پاش قىلىش - ئەرز قىلىش تورى ۋە ئىستېمالچىلارنىڭ ئاساسىي قاتلام تور قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتتى. ھوقۇق - مەنپەئەتنى قوغداش، ئالدامچىلىققا قارشى تۇرۇش مەخسۇس تۈرى ھەرىكىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، تاۋار سۈپىتىنى بازاردا نازارەت قىلىش، ئارىلاپ تەكشۈرۈش خىزمىتىنى يولغا قويدى. بىر يىلدا تىجارەت ئورنىدىن 24 مىڭ 500 تەكشۈرۈلۈپ، 1619 تەرتىپكە سېلىشقا بۇيرۇلدى، 2949 تۈركۈم (قىيىم) تاۋار تەكشۈرۈلدى، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دەپلوسىدىن 1016 سى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. شەكلى ھەرغىل، مەزمۇنى مول بولغان «15 - مارت» يۈرۈشلۈك پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، نشان قىممىتى 10 مىليون 165 مىڭ 400 يۈەنلىك ساختا، ناچار تاۋارلار بىر تۇتاش كۆيدۈرۈۋېتىلدى. «ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلغانلىقىنىڭ 10 يىللىقىنى خاتىرىلەش، يېڭىدىن تۈزۈتىپ ئېلان قىلىنغان «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى، نى يولغا قويۇش چارىسى» نى زور كۈچ بىلەن تەشۋىق قىلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتىگە ياخشى ئىجتىمائىي مۇھىت يارىتىپ بېرىلدى. ھەر دەرىجىلىك ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى تەشكىلاتلىرى بىخەتەر، ساغلام ئىستېمال مۇھىتى يارىتىش ئاساسىي تېمىسىنى چىڭ تۇتۇپ، ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇردى. بىر يىلدا ھەر دەرىجىلىك ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى تەشكىلاتلىرى 11 مىڭ 527 پارچە ئەرز قوبۇل قىلىپ، ئىستېمالچىلارنى 8 مىليون 445 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قالدى.

دۆڭ جىياڭ

قوشۇمچە

شىنجاڭنىڭ 2003 - يىللىق داھىلىق ماركىلىق مەھسۇلاتلىرى (كارخانىلىرى)

«تەڭرىتاغ» ماركىلىق 32.5 ئادەتتىكى سىلىكانلىق سېمونت، «تەڭرىتاغ» ماركىلىق 42.5 ئادەتتىكى سىلىكانلىق سېمونت (شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» سېمونت پاي چەكلىك شىركىتى)، «تۇنخې» ماركىلىق 32.5 ئادەتتىكى سىلىكانلىق سېمونت، «تۇنخې» ماركىلىق 42.5 ئادەتتىكى سىلىكانلىق سېمونت (شىنجاڭ «تۇنخې» سېمونت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، «خۇبچاڭ» ماركىلىق سالات يېغى، «خۇبچاڭ» ماركىلىق ئالىي دەرىجىلىك تەڭشەلمە ياغ (شەخەنزە «خۇبچاڭ» ياغ چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، «مىچۈن» ماركىلىق گۈرۈچ (سانجى ئوبلاستلىق ئاشلىق - ياغ سېتىۋېلىش - سېتىش گۈرۈھى مىچۈن چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، «تەڭرىتاغ» ماركىلىق دىزېلېن، «لاچىن» ماركىلىق پولى ئېتىلېن سمولاسى، «لاچىن» ماركىلىق پولى پروپېلېن سمولاسى، «لاچىن» ماركىلىق پولى بۇتارنىن كاۋچۇكى (جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى)، «بوفدا» ماركىلىق دىزېلېن (جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى)، «پىتېروزاۋر» ماركىلىق نېفىت ئاسفالىتى (جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى)، «يېشىل چوققا» ماركىلىق پولى ۋىنىل خلورىد سمولاسى، «يېشىل چوققا» ماركىلىق ئىئون پەردىلىك كۆيدۈرگۈچى ئىشقار (شىنجاڭ «جۇڭخەي» خىمىيە سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى)، «قىزىلتاغ» ماركىلىق سىر (ئۈرۈمچى شەھەرلىك سىر زاۋۇتى)، «سېفاڭ» ماركىلىق ئاق شېكەر (شىنجاڭ «سېفاڭ» ئوقەتچىلىك پاي چەكلىك شىركىتى)، «تېنەنپى» ماركىلىق سۇلياۋ سۇ تېجەش مايمىنى (شەخەنزە شەھەرلىك «بوستان» سۇ تېجەش سۇغىرىش چەكلىك شىركىتى)، «تۇنخې» ماركىلىق تېستىپ سۇغىرىش سۇلياۋ تاسمىسى (تۈرۈبىسى)، (شىنجاڭ «تۇنخې» سۇ تېجەش پەن - تېخنىكىسى چەكلىك شىركىتى)، «شىنجاڭ» ماركىلىق پىۋا (شىنجاڭ پىۋا گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى)، «شىخۇ» ماركىلىق پىۋا (شىنجاڭ شىخۇ پىۋا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، «تەڭرىتاغ» ماركىلىق تېستىتۇ (شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» تېستىتۇ چەكلىك شىركىتى)، «خۇلى» ماركىلىق رېسور پۇرۇنى (شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۈرۈھى چەكلىك شىركىتىنىڭ يېمى پۇرۇنى چەكلىك شىركىتى)، «بولالاڭ» ماركىلىق رېزىنكا باسما قەغىزى

(شىنجاڭ باغراش قومۇشچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى)، «تەڭرىتاغ» ماركىلىق يۇلك پوپايكا، «تەڭرىتاغ» ماركىلىق تىۋىت پوپايكا (شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» يۇلك توقۇمىچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى)، «تېنەنپى» ماركىلىق رەڭلىك پاختا يىپ، «تېنەنپى» ماركىلىق قوڭۇر رەڭلىك پاختىدىن توقۇلغان كىچ كىيىم، «تېنەنپى» ماركىلىق تەبىئىي رەڭلىك ساپ پاختا (شىنجاڭ «جۇڭگو رەڭلىك پاختا پاي چەكلىك شىركىتى)، «شىننۇڭ» ماركىلىق ساپ پاختا (بىختۇن پىزا ئىگىلىك 1 - شى پاختا - چىگە شىركىتى)، «ساڭخۇ» ماركىلىق قۇياش ئېنېرگىيىلىك فوتوۋولت ئېلېكتر ئىستانسىسى، «ساڭخۇ» ماركىلىق ئائىلىدە ئىشلىتىلىدىغان فوتوۋولت ئېلېكتر مەنبەسى سىستېمىسى (شىنجاڭ «يېڭى ئېنېرگىيە» پاي چەكلىك شىركىتى)، «جېنېفېڭ» ماركىلىق شامال كېنېراتورى گۈرۈپپىسى (شىنجاڭ «جېنېفېڭ» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى)، «ماركور» ماركىلىق ياغاچ ئۆي جاھازىلىرى («ماركور» خەلقئارا ئۆي جاھازىلىرى پاي چەكلىك شىركىتى).

ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىن 33 ئادەم دۆلەتنىڭ رويخەتكە ئېلىنغان تەكشۈرۈپ ئېنىقلىغۇچىلىق سالامىيەت گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە گۇۋاھنامىغا ئېرىشكەن خادىم 113 كە يەتتى. 191 كارخانا مەملىكەت بويىچە سانائەت مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىگە ئېرىشتى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 1199 كارخانا دۆلەت سۈپەت تەكشۈرۈش باش ئىدارىسى تارقاتقان سانائەت مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىگە ئېرىشتى. 2003 - يىلى يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى تەكشۈرگۈچىدىن 110 ى، كارخانا باشقۇرغۇچىدىن 117 سى تەربىيەلەندى. دۆلەت سۈپەت تەكشۈرۈش باش ئىدارىسىنىڭ ھاۋالىسى بويىچە، يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى تارقىتىش ۋە ئۇنى تەكشۈرۈشنى ئۈستىگە ئالغان 4 ئاپپارات ۋە ھاۋالىلىك تەكشۈرۈشنى ئۈستىگە ئالغان 14 ئاپپارات تەكشۈرۈپ ئېتىراپ قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە بۇغداي ئۇنى، گۈرۈچ، سۇ يېغى، جياڭيۇ، ئاچچىقۇ قاتارلىق 5 تۈرلۈك يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىدىغان 560 كارخانا يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بېرىش يۈزىسىدىن ئېلىپ بېرىلغان تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى، 533 كارخانا دۆلەت سۈپەت تەكشۈرۈش باش ئىدارىسى تارقاتقان يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىگە ئېرىشتى. يىل ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون

مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %72.76، يەككە ئىگىلىكتىكى كارخانا مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %61.67 بولدى. جاۋ شاۋشۋاڭ

بىرتۇتاش نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى ئۇيۇشتۇرغان يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق، بىرىكە ئوغۇت، يوپۇق بېپىپ تېرىش سېپاللىقى، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان پىرىتىپ، ئوت توغراش ماشىنىسى، تورت، گۆش ياساللىقى، سۈت ياساللىقى، بالقاق، بوتولكىلىق سۇ، ئىچىملىك، سۈت تالقىنى، توك سىمى - ئوپتىك كابېل، سۇ ئۆتمەس ئورام ماتېرىيال، ئاپتوموبىل دىزېلىنى، سۇلياۋ ئىشك - دېرىزە، سېمونت، ئاق ھاراق، مېۋە ھارقى، بۇغداي ئۇنى، گۈزۈچ، يېمەكلىككە ئىشلىتىلىدىغان سۇ يېغى، جىياڭيۇ، ئاچچىقۇ قاتارلىق 5 تۈردىكى 26 خىل مەھسۇلاتنى بىرتۇتاش نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش تامانلىدى، 2199 كارخانا ئىشلەپچىقارغان 2604 تۈركۈم (قېتىم) مەھسۇلات تەكشۈرۈلدى، لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %80.99 بولدى. جاۋ شاۋشۋاڭ

سۈپەت نازارەت قىلىش - ئارىلاپ تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى سىستېمىسى ئوبوروت ساھەسىدىكى 67 تۈردىكى تاۋارنى نازارەت قىلدى ۋە تەكشۈردى. بۇ تاۋارلار سېتىش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 6832 كارخانىغا چېتىلىدۇ، تەكشۈرۈلگەن تاۋارلار 16 مىڭ 908 تۈركۈم (قېتىم) بولۇپ، لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %84.6 بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوبوروت ساھەسىدىكى 6 تۈر بويىچە 33 خىل تاۋار ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن نازارەت قىلىندى ۋە تەكشۈرۈلدى، بۇ تاۋارلار سېتىش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 1893 ئورۇنغا چېتىلىدۇ، ئارىلاپ تەكشۈرۈلگەن تاۋارلار 2696 تۈركۈم (قېتىم) بولۇپ، لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %72.66 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 10.71 پىرسەنت پەرقىنى ئۆستى. ھېيت - بايرام مەزگىللىرىدە، غەيرىي يېمەكلىك ماتېرىياللىرىدىن پىششىقلاپ ئىشلەنگەن يېمەكلىكلەر، دۆلەت ئاشكارا پەرمان چۈشۈرۈپ مەنئى قىلغان يېمەكلىككە ئىشلىتىلمەيدىغان ماددىي ئەشيا، پاختىلىشىپ قالغان، سۈپىتى ئۆزگەرگەن خام ئەشيا ۋە ۋاقتى ئۆتۈپ سۈپىتى ئۆزگەرگەن يېمەكلىكتىن پىششىقلاپ ئىشلەنگەن يېمەكلىكلەر،

بويىچە دۆلەت سۈپەت تەكشۈرۈش ئىدارىسى تارقاقان يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىگە ئېرىشكەن كارخانا 581 گە يەتتى.

جاۋ شاۋشۋاڭ قەرەللىك نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى ئىشلەپچىقىرىش ساھەسىدىكى 15 مىڭ 328 كارخانىنى قەرەللىك نازارەت قىلدى ۋە تەكشۈردى، مەھسۇلاتلارنى 21 مىڭ 144 تۈركۈم (قېتىم) ئارىلاپ تەكشۈردى، 16 مىڭ 793 تۈركۈم (قېتىم) لايىھەلىك تەكشۈردى، لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %79.42 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 3.74 پىرسەنت پەرقىنى ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %83.78، يېمەكلىكلەرنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %79.70، يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %66.70، توقۇلما بۇيۇم، ئاياغ كىيىم مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %51.98، خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %80.06، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %81.62، ماشىنا - ئېلېكتر سايمانلىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %85.29، مېتاللۇرگىيە مەھسۇلاتلىرى، مېتال ياساللىقلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %92.25، ئېنېرگىيە مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %83.66، باشقا مەھسۇلاتلارنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %87.38 بولدى. چوڭ كارخانا مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %96.83، ئوتتۇرا كارخانا مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %93.62، كىچىك كارخانا مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %77.12؛ دۆلەت كارخانىلىرى مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %88.95، پاي ئۈزۈمىدىكى كارخانا مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %88.75، چەكلىك مەسئۇلىيەت ئۈزۈمىدىكى كارخانا مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %86.12، كوللېكتىپ كارخانا مەھسۇلاتلىرىنىڭ تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %79.37، خۇسۇسىي كارخانا

تالا تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى سىستېمىسىدا تىجارەت خاراكتېرلىك پاختىغا گۇۋاھلىق بېرىش ۋە ئۇنى تەكشۈرۈشنى ئۈستىگە ئالغان ئاپپارات 38 بولۇپ، 10 مىڭ 432 تۈركۈم (قېتىم) ياكى 215 مىڭ 99 توننا تىجارەت خاراكتېرلىك پاختىغا گۇۋاھلىق بېرىش ۋە ئۇنى تەكشۈرۈشنى تاماملىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىنچىكە تالالىق پاختا 9952 تۈركۈم، 201 مىڭ 580 توننا، ئۇزۇن تالالىق پاختا 480 تۈركۈم، 13 مىڭ 519 توننا؛ ھاۋالە بويىچە تەكشۈرۈلگەن پاختا 1823 تۈركۈم (قېتىم)، 45 مىڭ 609 توننا، بۇنىڭ ئىچىدە ئىنچىكە تالالىق پاختا 1589 تۈركۈم، 38 مىڭ 354 توننا، ئۇزۇن تالالىق پاختا 234 تۈركۈم، 7255 توننا؛ نازارەت قىلىش ئۈچۈن تەكشۈرۈلگەن پاختا 1699 تۈركۈم، 36 مىڭ 425 توننا (بۇنىڭ ئىچىدە رەڭلىك پاختا 5858 توننا)؛ كېسىم قىلىش ئۈچۈن تەكشۈرۈلگەن پاختا 216 تۈركۈم، 4908 توننا، تەكشۈرۈلگەن پىلە غوزسى 57 تۈركۈم، 500 توننا، 853 تۈركۈمدە تۆت تىپىدىكى 8451 توننىلىق تالا ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى بېرىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈلدى؛ 130 تۈركۈمدىكى 1908 توننا تالا ھاۋالە بويىچە تەكشۈرۈلدى. 1772 تۈركۈمدە چىگە تىپىدىكى 6334 توننا تالا ھاۋالە بويىچە تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ 1768 تۈركۈمدىكى 6334 توننىسى ئوتتۇرا ئاسىيا چىگىسى تالاسى، قالغانلىرى لوپنۇر كەندىرى نۇسخىسى. 14 ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە ئۈرۈمچى رايونىنىڭ 6 تۈردىكى توقۇلما بۇيۇملىرى قەرەللىك نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈلدى. 4717 تۈركۈم (قېتىم) دىكى توقۇلما بۇيۇملار ھاۋالە بويىچە تەكشۈرۈشكە قوبۇل قىلىندى؛ پاختا تىجارىتىدە ئىشلىتىلىدىغان 4650 دانە ئۆلچەش سايىنىسى تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى. پاختىنى دەرىجىگە ئايرىشنىڭ 3560 يۈرۈش ناتۇرال ئۆلچىسى تەقلىدى ياسالدى ۋە تارقىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىنچىكە تالالىق ھەرە چىشلىق پاختا ئۆلچىسى 2250 يۈرۈش، تۈزۈندى پاختا ئۆلچىسى 600 يۈرۈش، ئۇزۇن تالالىق پاختا ئۆلچىسى 210 يۈرۈش، رەڭلىك پاختا ئۆلچىسى 100 يۈرۈش، مەملىكەت بويىچە پاختا پېرىيوم قىلىش ئۈستىلىرىنى سىنايدىغان پاختا ئەۋرىشكىسى 400 يۈرۈش، زىغىر ناتۇرال ئۆلچىسىدىن 21 يۈرۈش، يۇڭنىڭ ئىنچىكىلىك ئەۋرىشكىسىدىن 100 يۈرۈش ياسالدى. پاختا سېتىۋېلىپ پىششىقلايدىغان 774 كارخانىنىڭ سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش ئىقتىدارى تەكشۈرۈلدى. «قارا نىيەتلىك ماتراس» ياساش - سېتىشقا زەربە بېرىشتىن ئىبارەت مەخسۇس تۈر بويىچە ساختىلىققا زەربە بېرىش ھەرىكىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئىشلەپچىقىرىدىغان، ساتىدىغان ۋە گۇرۇھلىشىپ

ئىشلەپچىقىرىلغان ۋاقىتنى ياكى سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش ۋاقىتىنى ئۆزگەرتىش، سۈپەت بەلگىسىنى يالغاندىن ياساش، قارىمىغا ئىشلىتىش قاتارلىق قانۇنغا خىلاپ ھەرىكەتلەر ئۈستىدە مەخسۇس قانۇن ئىجرا قىلىنىپ ۋە تەكشۈرۈش كېلىپ بېرىلىپ، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 1536 سى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈرۈلگەن ساغتا، يالغان، ناچار يېمەكلىكلەرنىڭ قىممىتى 12 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئەتىيازلىق تېرىلغۇ مەزگىلىدە، دېھقانچىلىق دورىسى، خىمىيەۋى ئوغۇت، سۇلياۋ يوپۇق قاتارلىق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى نازارەت قىلىنىپ، ئارىلاپ تەكشۈرۈلۈپ، بۇ جەھەتتە قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 774 سى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈرۈلگەن ساغتا، يالغان، ناچار يېزا ئىگىلىك ۋاسىتىلىرىنىڭ قىممىتى 16 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ.

جاۋ شاۋشۋاڭ

مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نازارەتچىلىكى ئىدارىسى مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش گۇۋاھنامىسىدىن 352 نى، قانۇن ئىجرا قىلىش لايىھەنامىسىدىن 187 نى تارقاتتى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايونىنىڭ سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى سىستېمىسىدا مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش گۇۋاھنامىسى بارلار 1146 گە، قانۇن ئىجرا قىلىش لايىھەنامىسى بارلار 1282 گە يەتتى. 2003 - يىلى بازار ئىگىلىكى تەرتىپىنى تەرتىپكە سېلىش چۆرىدىلىپ ساغتا، يالغان، ناچار مەھسۇلاتلارنى ياساش - سېتىش ھەرىكىتىگە زەربە بېرىش قانات يايدۇرۇلۇپ، يەرلىك پولات تاۋلاش، نېفىت ئايرىش، يېمەكلىك پىششىقلاش خۇرۇچى ياساش قاتارلىق كىشىلەرنىڭ سالامەتلىكىگە، بىخەتەرلىكىگە چېتىلىدىغان ساغتا، يالغان، ناچار مەھسۇلاتلار مەسىلىسى ھەل قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 53 مىڭ 672 ئادەم (قېتىم) قانۇن ئىجرا قىلغۇچى ئىشقا سېلىنىپ، دېلو قىممىتى 196 مىليون يۈەنگە يېتىدىغان ساغتا، يالغان، ناچار مەھسۇلات تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈرۈلدى. بىر يىلدا دېلو تۈرگۈزۈپ تەرگەۋ قىلىنغان دېلو 9968 بولۇپ، 9400 گە مەمۇرىي جازا بېرىلدى، 3953 دېلوغا نەق مەيداندا جازا بېرىلدى، 196 دېلو ئۈستىدە سوت مەھكىمىسىنىڭ مەجبۇرىي ئىجرا قىلدۇرۇپ بېرىشى ئىلتىماس قىلىندى، بىر دېلو باشقا تارماقلارغا يوللاپ بېرىلدى. 18 مىليون 560 مىڭ 400 يۈەن ئىقتىسادىي زىياننىڭ ئورنى تولدۇرۇۋېلىندى، 13 مىليون 43 مىڭ 900 يۈەن قىممىتىدىكى مۈلۈك جەرىمانە قويۇلدى ۋە مۇسادىرە قىلىندى.

جاۋ شاۋشۋاڭ

سېتىۋالدىغان ئورۇندىن 521 ى تەكشۈرۈلۈپ، «قارا نىيەتلىك پاختا» ۋە «قارا نىيەتلىك ماتراس» ياساش - سېتىش دېلوسىدىن 56 سى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. «سارس» تىن مۇداپىئە كۆرۈش مەزگىلىدە، مۇداپىئە ماسكىسى ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش ئورنىدىن 30 ى تەكشۈرۈلۈپ، 4908 دانە لايىقەتسىز ماسكا مۇسادىرە قىلىندى. ئاپتونوم رايونىنىڭ كەسپىي تالا تەكشۈرۈش سىستېمىسى سۈپەت جەھەتتە قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 587 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، جەرىمانە قويۇلغان، مۇسادىرە قىلىنغان پۇل 5 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلى مەملىكەت بويىچە پاختا سۈپىتىنى نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن بىر تۇتاش قانات ياپدۇرۇلغان تەكشۈرۈشتە، تالا تەكشۈرۈش ئاپپاراتلىرى يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسىدا ئىچچوت ئاچقان بارلىق پاختا پىششىقلاش كارخانىلىرى ۋە ھۆكۈمەت گۇۋاھلىق بېرىش تەكشۈرۈشىگە قاتناشمىغان پاختا ئىشلىتىدىغان كارخانىلارنىڭ پاختىلىرىنى نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈشنى ئورۇنلاشتۇرۇپ، ھۆكۈمەت گۇۋاھلىق بېرىش تەكشۈرۈشىگە قاتناشمىغان پاختا ئىشلىتىدىغان 7 كارخانا، تايلاپ قويۇلغان 70 تۈركۈمدىكى 1535 توننا ساپ پاختىنى تەكشۈردى. يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسىدا ئىچچوت ئاچقان پاختا پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان 52 كارخانا، تايلاپ قويۇلغان 227 تۈركۈمدىكى 4238 توننا پاختا تەكشۈرۈلدى. پاختا سېتىۋېلىش مەزگىلىدە 11 مىڭ 350 ئادەم (قېتىم) قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش خادىمى ئىشقا سېلىنىپ، 2822 سېتىۋالدىغان زاۋۇت، پونكىت تەكشۈرۈلدى، پاختىكارلار ساقتان 3 مىليون 710 مىڭ توننا چىكىتلىك پاختىغا چېتىلىدىغان 5885 كىچىك ئەۋرىشكە ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈلدى. 881 چىكىتلىك پاختا دۆۋىسى تەكشۈرۈلدى، سۈپەت جەھەتتە قانۇنغا خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 339 ى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، مۇھىم دېلو 19. قانۇنسىز سېتىۋېلىپ پىششىقلاپ ئىشلەش ئۇۋىسىدىن 23 ى بىتچىت قىلىندى، «ئىككى كىچىك، بىر يەرلىك» قانۇنسىز پىششىقلاش ئۈمكىسىدىن 27 سى (يۈرۈش) بېجەتلىدى ۋە كۆيدۈرۈۋېتىلدى.

جاۋ شاۋشۈاڭ، ۋاڭ لىيى

ئالاھىدە ئۈسكۈنىلەرنىڭ بىخەتەرلىكىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارقازان بېسىم قاچىسىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئورنى ش ئۇ ئا ر شتات كومىتېتىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق شىنجاڭ پارقازان بېسىم قاچىسىنىڭ سۈپەت بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش

ئورنى بىلەن بىرلەشتۈرۈلدى. بىر يىلدا 8 قارار ئالاھىدە ئۈسكۈنىلەرنى تەكشۈرۈش خادىملىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 500 نەچچە ئادەم تەربىيەلەندى؛ 5 قارار زىيان - زەخمەتسىز تەكشۈرۈش - ئۆلچەش بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 300 نەچچە ئادەم تەربىيەلەندى. 55 ئادەم بىخەتەرلىكىنى نازارەت قىلغۇچىسى - تەكشۈرگۈچىلىك سالاھىيىتىنى ھازىرلىدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى بىخەتەرلىكىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش خادىمى 58 گە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە بېسىملىق تۇرۇبا يولى ئېلىمېنتلىرىنى بىخەتەر روپىيەتكە ئېلىش ۋە بېسىملىق تۇرۇبا لايىھىلەش ئورنىغا سالاھىيەت ئىجازەتنامىسى بېرىش خىزمىتى تۇنجى قېتىم قانات ياپدۇرۇلۇپ، بېسىملىق تۇرۇبا لايىھىلەيدىغان 6 ئورۇننىڭ لايىھىلەش سالاھىيىتى، بېسىملىق تۇرۇبا دېتاللىرىنى ياسايدىغان 3 ئورۇننىڭ ياساش سالاھىيىتى باھالاپ تەكشۈرۈشكە قوبۇل قىلىندى. ئالاھىدە ئۈسكۈنىلەرنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئاپپاراتلىرىنىڭ ئەقلىي قابىلىيىتىنى ئېتىراپ قىلىش ئېلىپ بېرىلىپ، تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئاپپاراتىدىن 6 سىنىڭ ئەقلىي قابىلىيىتى تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى ھەمدە ئۇلار خىزمەتلەرنى قانات ياپدۇردى. بىر يىلدا پارقازان لايىھىلەش چېرتىۋىزىدىن 103 يۈرۈش، ئۆزگەرتىش لايىھىسىدىن 16 سى، ئىسپورت قىلىنغان بېسىم قاچىسىنى تەكشۈرۈش دوكلاتىدىن 25 ى، بېسىم قاچىسىنى قۇراشتۇرۇش، شارسىمان باكنى نەق مەيداندا قۇراشتۇرۇش لايىھىسىدىن 43 ى، لېفىت، كران، چوڭ تىپتىكى ساياھەت-كۆڭۈل ئېچىش مۇئەسسەسەلىرى، بېسىملىق تۇرۇبا قۇراشتۇرۇش، ئۆزگەرتىش، رېمونت قىلىش لايىھىسىدىن 986 سى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى. پار قازىنى ياسايدىغان 17 ئورۇننىڭ ياساش سالاھىيىتى، خىمىيەلىك تازىلاش، سۇ سۈپىتىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 6 ئورۇننىڭ تەكشۈرۈش - ئۆلچەش سالاھىيىتى، بېسىم قاچىسى ياسايدىغان 2 ئورۇننىڭ ياساش سالاھىيىتى، بېسىم قاچىسى لايىھىلەيدىغان 3 ئورۇننىڭ لايىھىلەش سالاھىيىتى، 12 يۈرۈش لايىھە چېرتىۋىزى، سۇيۇقلاندۇرۇلغان نېفىت گازى، تەبىئىي گاز قاچىلايدىغان 32 ئورۇننىڭ قاچىلاش سالاھىيىتى تەكشۈرۈلۈپ، 49 ئىجازەتنامە يەڭگۈشلەپ تارقىتىلدى، 35 ئورۇننىڭ لېفىت، كران قۇراشتۇرۇش، ئۆزگەرتىش، رېمونت قىلىش سالاھىيىتى، بېسىملىق تۇرۇبا قۇراشتۇرىدىغان 19 ئورۇننىڭ قۇراشتۇرۇش سالاھىيىتى تەكشۈرۈلدى. لېفىت، كران قۇراشتۇرۇش، ئۆزگەرتىش، رېمونت قىلىش سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىدىن 268 ى، تۆمۈر يولدا باكىلىق ۋاگون ئىشلىتىش گۇۋاھنامىسىدىن 522 سى، ئاپتوموبىل باكىلىق ۋاگونى ئىشلىتىش گۇۋاھنامىسىدىن 206 سى

تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى قوبۇل قىلغىنى 350. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كارخانىلارنىڭ ئۈنۈملۈك ئۆلچىمىدىن 8957 مىڭ تىنچە ئېلىندى. پاختا دەرىجىسىنىڭ ناتۇرال ئۆلچىمىدىن 2908 يۈرۈشى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، دۆلەتنىڭ زىغىر پاختىلى ناتۇرال ئۆلچىمىدىن 20 يۈرۈشى تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى.

جاۋ شاۋشۈاڭ

خەلقئارا ئۆلچەمنىڭ قوللىنىلىشى ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى «خەلقئارا ئۆلچەمنى ۋە چەت ئەللەرنىڭ ئىلغار ئۆلچەملىرىنى قوللىنىش بويىچە تەكلىپ مۇندەرىجىسى» نى تۈزۈپ چىقتى، بىر يىلدا 68 كارخانىنىڭ 104 خىل مەھسۇلاتىدا ئۆلچەم قوللىنىشنى باھالاپ بېكىتىش تاماملاندى، بۇنىڭ ئىچىدە 50 كارخانىنىڭ 78 خىل مەھسۇلاتى خەلقئارا ئۆلچەملىك مەھسۇلات بەلگىسىنى ئىشلىتىش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىپ، خەلقئارا ئۆلچەملىك مەھسۇلات بەلگىسىنى ئىشلىتىش گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى («قوشۇمچە» گە قاراڭ). يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 482 خىل مەھسۇلات خەلقئارا ئۆلچەملىك مەھسۇلات بەلگىسىنى ئىشلىتىش گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى.

جاۋ شاۋشۈاڭ

قوشۇمچە

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ خەلقئارا ئۆلچەم بەلگىسىنى ئىشلەتكەن مەھسۇلاتلىرى ئادەتتىكى تاق ئۆزۈمكىلىك قاتتىق ئۆتكۈزۈلۈك ئاسراش قېپى يوق كابېل (بايىنغولىن ئوبلاستلىق «خۇەنلەين» توك سىمى - كابېل چەكلىك شىركىتى)، پولى ۋىنىل خلورىدلىق ئىزولىياتورلۇق توك سىمى (كورولا «شۈتۈڭ سىم كابېل ياساش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى»، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (يەنجى ناھىيە «خۇڧېڭ» سانائەت - سودا چەكلىك شىركىتى)، ئېرىتىش ئاتىمېتېلىنى (شىنجاڭ كورولا «يۇچياڭ» ئاتىمېتېلىن ياساش چەكلىك شىركىتى)، ۋېرمىكۇتت (لوپنۇر «شىنلۇڭ» ۋېرمىكۇتت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، تۆۋەن بېسىملىق توك تەقسىملەش ساندۇقى (بايىنغولىن ئوبلاستلىق «شىنلېي» ماشىنا - ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى ۋىكىليۇچانېل زاۋۇتى)، گىدروخلورىدلىق ئېفېدىرىن، گىدروخلورىدلىق ساختا ئېفېدىرىن (خوشۇت ئېفېدىرىن ياسالغۇلىرى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، CC40 دىزېل ماتور مېيى، CD40 دىزېل ماتور مېيى (ئۈرۈمچى شەھەرلىك «لۇڭچياڭ» ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى)، J5.9tex ساپ پاختا سېپتا يىپ، J7.3tex ساپ پاختا سېپتا يىپ، J9.8tex ساپ پاختا

داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن ئوبۇمىنى ئىشلىتىش گۇۋاھنامىسىدىن 19 ى تەكشۈرۈلدى. قۇرۇلۇش نازارىتى بىلەن بىرلىكتە كران بىخەتەرلىكى بويىچە مەخسۇس تۈزۈش قانات بايدۇرۇلۇپ، 4425 دانە كران تەكشۈرۈلدى، ئارىلاپ تەكشۈرۈش نىسبىتى %65 بولدى. گاز تۇقى، بېسىملىق تۈزۈشنى مەخسۇس تۈز بويىچە ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش - تۈزۈش ئېلىپ بېرىلىپ، بېسىملىق تۈزۈش 200 مىڭ مېتىر، گاز تۇغىدىن 1 مىليون 380 مىڭ دانە تەكشۈرۈلدى. بايرام، دەم ئېلىش كۈنلىرى ۋە «1 - ماي»، «1 - ئۆكتەبىر» ئالتۇن ھەپتە مەزگىللىرىدە، ئاپتونوم رايون بويىچە 456 دانە ساياھەت - كۆڭۈل ئېچىش مۇئەسسەسى دەرىجىگە ئايرىپ تەكشۈرۈلدى. بىر يىلدا ئالاھىدە ئۈسكۈنىلەر زور ۋەقەسى كۆرۈلدى، ئېغىر ۋەقە 4 قېتىم، ئادەتتىكى ۋەقە 3 قېتىم يۈز بەردى، ۋەقە سانى 2002 - يىلىدىكىدىن %63 تۆۋەنلىدى.

جاۋ شاۋشۈاڭ

ئۆلچەم بېكىتىش (تۈزىتىش كىرگۈزۈش)

ۋە ئەنگە ئېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى «تەبىئىي رەڭلىك ئىنچىكە تالالىق پاختا»، «ئۇزۇن تالالىق پاختا» ۋە «ئاق كىشىش ئۇزۇم» دىن ئىبارەت 3 تۈردە دۆلەت ئۆلچىمىنى بېكىتىشنى ئۈستىگە ئالدى. «ئالقات»، «تۈرپان ئۇزۇمى»، «تۈرپان قۇرۇق ئۇزۇمى» ۋە «يانۇچان تىپلىق دېۋىگاتېل ماتورنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەشتە ئىشلىتىلىدىغان ئۆلچەملىك ماينىڭ دۆلەت ناتۇرال ئۆلچىمى ئەۋرىشىكىسى» دىن ئىبارەت 4 تۈردە دۆلەت ئۆلچىمىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىشكە قاتناشتى. «قۇلماق»، «ئۇيغۇر يېزىقى، قازاق يېزىقىنىڭ ھەرپ شەكلى» قاتارلىق 38 تۈردە دۆلەت ئۆلچىمىنى مەلۇم قىلىشنى ئۈيۈشتۈردى، دۆلەت «رەڭلىك پاختا ئۇرۇقى»، «خوتەن قاشتېشىنىڭ ناتۇرال ئۆلچىمى ئەۋرىشىكىسى» ۋە «زاراڭزا» دىن ئىبارەت 3 تۈردە دۆلەت ئۆلچىمىنى تۈزۈش پىلانىنى چۈشۈردى. ئاپتونوم رايون يەرلىك ئۆلچەمدىن 90 نى، ۋىلايەت، ئوبلاستلار 78 نى، ناھىيە، شەھەرلەر 88 نى تۈزدى. يىل ئاخىرىغىچە، ئاپتونوم رايون بويىچە بار بولغان كۈچكە ئىگە يەرلىك ئۆلچەم 248 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك ئۆلچەم 49، كۆرسىتىش خاراكتېرلىك ئۆلچەم 199. يەرلىك ئۆلچەمدىن ئەنگە ئېلىنغىنى 70، يىل ئاخىرىغىچە يەرلىك ئۆلچەمدىن 228 ى ئەنگە ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك ئۆلچەم 41، كۆرسىتىش خاراكتېرلىك ئۆلچەم 187. كارخانىلارنىڭ مەھسۇلات ئۆلچىمىدىن 1473 ى قوبۇل قىلىنىپ ئەنگە ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ ئار سۈپەت -

توك تەقسىملەش ساندۇقى (ئىلى «جىنچىڭ» ئېلېكتر سايمانلىرى ياساش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، يورۇتۇش توك تەقسىملەش ساندۇقى (ئىلى «نېغۇن» ئېلېكتر كونترول ئۈسكۈنىلىرى زاۋۇتى)، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ترانسفورماتور، توك كۈچى ترانسفورماتورى (شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ ترانسفورماتور زاۋۇتى)، سىپتا يۇلك توقۇلما تۈت يىپى (شىنجاڭ «شۇرۇك» يۇلك توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى)، داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (ئالتاي شەھەرلىك «دۇڭخۇا» ئوكسىگېن ئىشلەش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، تۆۋەن بېسىملىق يۈرۈشلەشكەن ۋىكىليۇچاتېل ئۈسكۈنىسى (شەخەنزە شەھەرلىك «فۇيۇ» ئېلېكتر سايمانلىرى - ئۈسكۈنىلىرى زاۋۇتى)، ۋىكىليۇچاتېل ساندۇقى (شەخەنزە شەھەرلىك «شىنشىڭ» ئېلېكتر سايمانلىرى - ئۈسكۈنىلىرى زاۋۇتى)، توك تەقسىملەش ساندۇقى (شەخەنزە تەرەققىيات رايونى «فۇشۇن ئەنڭاڭ» ئېلېكتر سايمانلىرى پەن - تېخنىكىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، ئېرتىش ئاتىتىلىپنى (شەخەنزە شەھەرلىك «تېنڭگاڭ» ئاتىتىلىپن زاۋۇتى)، داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (شەخەنزە تەرەققىيات رايونى «شىنتەي» گاز ئىشلەپچىقىرىش چەكلىك شىركىتى)، داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (شەخەنزە شەھەرلىك «يىلى» سودا مۇلازىمىتى چەكلىك شىركىتىنىڭ داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن زاۋۇتى)، تۆۋەن بېسىملىق يۈرۈشلۈك ۋىكىليۇچاتېل ئۈسكۈنىسى (شەخەنزە شەھەرلىك «ياۋشياڭ» ئىشك - دېرىزە ياساش چەكلىك شىركىتى)، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان كالىتسىي غلورىد، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان سۇيۇقلاندۇرۇلغان خلور (شىنجاڭ «تېننېي» پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ شەخەنزە خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى)، «شۈەنفۇفا» ھەممىباب پولسى ۋىنىئىل غلورىد (شەخەنزە «جۇڭفا» خىمىيە سانائىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (ئاقسۇ ئېلېكتر قۇۋۋىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ۋىكىليۇچاتېل زاۋۇتى)، داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (ئاقسۇ ئېلېكتر قۇۋۋىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى ۋىكىليۇچاتېل زاۋۇتى)، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (ئاقسۇ شەھەرلىك «شېندۇ» ئوكسىگېن ئىشلەش زاۋۇتى)، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (كۇچا ناھىيىلىك «ياشى» ئوكسىگېن ئىشلەش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (قۇمۇل «چاڭخۇڭ» ئوكسىگېن ئىشلەش زاۋۇتى)،

سىپتا يىپ (شىنجاڭ «يىدا» توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى)، يۇلك ئىلمە - توقۇلما بۇيۇملىرى (شىنجاڭ «مەنۇيې» يۇلك توقۇمىچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، ئادەتتىكى قاتتىق ئۆتكۈزگۈچلۈك ئاسراش قېپى يوق توك سىمى، ئېلېكتر كابېل (ئۈرۈمچى «رۇڭجياڭ» ماشىنا - ئېلېكتر چەكلىك شىركىتىنىڭ «رۇڭجياڭ» ئېلېكتر سىمى - كابېل زاۋۇتى)، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان مىلا ئامىن (شىنجاڭ «شىنخۇا» خىمىيە ئومۇم چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (بىگۇنەن يېزا ئىگىلىك 5 - شى ماشىنىسازلىق - رېمونتچىلىق زاۋۇتى)، 90 - نومۇرلۇق ئاپتوموبىلغا ئىشلىتىلىدىغان قوغۇشۇنسىز بېنزىن (غەربىي - جەنۇبىي تارىم تەكشۈرۈش - ئېچىش شىركىتىنىڭ پوسكام نېفىت خىمىيە سانائىتى زاۋۇتى)، داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (قەشقەر شەھەرلىك خىمىيە سانائىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (قەشقەر «چاڭيۈەن» ئوكسىگېن ئىشلەش چەكلىك شىركىتى)، CD40 دىزېل ماتور مېپى (قاراماي شەھەرلىك «بىدې» خىمىيە سانائىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، 3 - نومۇرلۇق رېئاكتىپ يېقىلغۇ (جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ مائىتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى)، بېنزىن ماتور مېپى SF، بېنزىن ماتور مېپى SD، دىزېل ماتور مېپى CC، دىزېل ماتور مېپى CD (كۈيتۇڭ «جۈيچى» خىمىيە سانائىتى ياسالغۇلىرى چەكلىك شىركىتى)، دىزېل ماتور مېپى CC، دىزېل ماتور مېپى CD، بېنزىن ماتور مېپى SC، بېنزىن ماتور مېپى CE، بېنزىن ماتور مېپى SD (كۈيتۇڭ «مەنىلىك» نېفىت خىمىيە سانائىتى چەكلىك شىركىتى)، دىزېل ماتور مېپى CC، دىزېل ماتور مېپى CD (كۈيتۇڭ «ۋېيكوت» خىمىيە سانائىتى چەكلىك شىركىتى)، دىزېل ماتور مېپى CD، دىزېل ماتور مېپى CC، بېنزىن ماتور مېپى SF، بېنزىن ماتور مېپى SD، بېنزىن ماتور مېپى SE، بېنزىن ماتور مېپى SC (كۈيتۇڭ «يۈلى» ئالاھىدە ماي مەھسۇلاتلىرى چەكلىك شىركىتى)، ئېرتىش ئاتىتىلىپنى (غۇلجا ناھىيىلىك «فۇدا» سانائەت - سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، ئوتتۇراھال زىچلىقتىكى تالا تاختا (شىنجاڭ «ئىمام» مەھسۇلات تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى)، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن (ئىلى «خاۋفېڭ» سانائەت - سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، «جاۋمىڭ» توك تەقسىملەش ساندۇقى (ئىلى بىناكارلىق ۋىكىليۇچاتېل زاۋۇتى)، «جاۋمىڭ» توك تەقسىملەش ساندۇقى (ئىلى «خۇڭچاڭ» تۆۋەن بېسىملىق ئېلېكتر سايمانلىرى - ئۈسكۈنىلىرى زاۋۇتى)، «جاۋمىڭ»

ئىدارىسى «داكىدىن ئىشلەنگەن مۇداپىئە ماسكىسى» ، «داۋالاشتا ئىشلىتىلىدىغان ياغسىزلاندۇرۇلغان داكا ماسكا» دىن ئىبارەت 2 تۈرنىڭ پەرلىك ئۆلچىمىنى بېكىتتى ۋە ئېلان قىلدى. ماسكا، ئاتىپات پېروكسىد قاتارلىق 10 تۈرنىڭ دۆلەت ئۆلچىمىنى تەشۋىق قىلدى ۋە ئىزچىلاشتۇردى. ئىلى، بورتالا، تارباغاتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلاردا «شېكەر قىزىلچىسىنى سېتىۋېلىش ئۆلچىمى» نىڭ يولغا قويۇلۇش ئۈنۈمى نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈلۈپ، قىزىلچا ئىشلەپچىقىرىش يۇقىرى قەد تەركىبلىك، يۇقىرى ھوسۇللۇق بولۇشقا يېتەكلىدى، كارخانىلارغا قىزىلچا توغراشنىڭ ئۆلچەملىك رەڭدار خەرىتىسى ئىشلەپ بېرىلىپ، سېتىۋېلىشتىكى سۈپەت ماجىراسى ئازايتىلدى. ماياھەتچىلىك ساھەسىدە «ئۈنچە - مەرۋايىتى تونۇش» ئۆلچىمىنى ئىزچىل يولغا قويۇش كۈچەيتىلىپ، ئۈنچە - مەرۋايىت زىننەت بۇيۇملىرىنى تونۇشتىن ئىبارەت مەخسۇس تۈر بويىچە نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش قانات يايدۇرۇلۇپ، ئۈنچە - مەرۋايىت زىننەت بۇيۇملىرى بازىرى قېلىپلاشتۇرۇلدى.

جاۋ شاۋشۋاڭ

ئۆلچەملەرنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ ئۆلچەم سىناق تەتقىقات ئورنى ئەڭ يۇقىرى ئۆلچەملىك ئۆلچەمدىن بىر تۈرنى يېڭىدىن بەرپا قىلدى. جەمئىيەتتە ئورتاق قوللىنىلىدىغان ئۆلچەملىك ئۆلچەمدىن 22 تۈرنى، تەكشۈرۈپ بېجەتلىپ ساقلاش ئۆلچەملىك ئۆلچىمىدىن 4 تۈرنى، 151 تۈرنى يېڭىدىن تۇرغۇزدى. سېلىشتۇرۇپ توغرىلانغان 238 تۈر دۆلەت تەجرىبە ئىشخانىسىنىڭ ئېتىراپ قىلىشىدىن ئۆتۈپ، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. بىر يىلدا 942 مىڭ 20 ئۆلچەم ئەسۋابى تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈزۈنلۈك ئۆلچىگۈچ 19 مىڭ 331، تېمپېراتۇرا ئۆلچىگۈچ 13 مىڭ 984، مېخانىكىلىق ئۆلچىگۈچ 517 مىڭ 270، ئېلېكتر ماگنىتلىق ئۆلچىگۈچ 341 مىڭ 814، ئوپتىك ئۆلچىگۈچ 9707، ئاكوستىكىلىق ئۆلچىگۈچ 1199، خىمىيىلىك ئۆلچىگۈچ 3749، ئىئون رادىئاتسىيىسىنى ئۆلچىگۈچ 1096، رادىئو ئۆلچىگۈچ 1718، ۋاقىت چاستوتىسىنى ئۆلچىگۈچ 22 مىڭ 926، باشقىلار 9226. مەجبۇرىي تەكشۈرۈپ بېكىتىلگەن ئۆلچەملىك ئۆلچەم سايمىنى 4926، مەجبۇرىي تەكشۈرۈپ بېكىتىلگەن خىزمەت ئۆلچىمى سايمىنى 49 تۈر، 94 خىل، 853 مىڭ 878 دانە، بۇنىڭ ئىچىدە سودا راسچوت ئۆلچىمى سايمىنى 736 مىڭ 386، بىخەتەرلىك - مۇداپىئە كۆرۈش ئۆلچەم سايمىنى 88 مىڭ 602، داۋالاش - ساقلىق

27.8tex ئادەتتىكى ساپ پاختا يېپ، 18.2tex ئادەتتىكى ساپ پاختا يېپ، گاز ئېقىملىق ئېگىزلىگەن ئۆز رەڭلىك پاختا يېپ (شىنجاڭ «شىيېلى» توقۇمىچىلىق پاي چەكلىك شىركىتى) ، تۆۋەن بېسىملىق ۋىكىلچۇپاتېلىنىڭ يۈرۈشلۈك ئۆسكۈنىلىرى (شىنجاڭ «سېڭىڭ» ئېلېكتر ئۆسكۈنىلىرى چەكلىك شىركىتى) ، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان ئوكسىگېن، ھىدروگېن، ساپ نىتروگېن، ساپ ھىدروگېن (شىنجاڭ «1-ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ ئېنېرگىيە مەركىزىدىكى ئوكسىگېن ئىشلەش شۆبە زاۋۇتى) ، ئېرىتىش ئاتىتىلىنى (قۇتۇبى ناھىيىلىك «دۇڭجۈەن» ئاتىتىلىپ زاۋۇتى) ، يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان بالون (شىنجاڭ «كوئېنلۇن» پاي چەكلىك شىركىتى) .

يېزا ئىگىلىكىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش

خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ نازارەتچىلىكى ئىدارىسى «ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىك مەسئۇلىتىرى بويىچە سۈپەت بىخەتەرلىك ئۆلچىمى سىستېمىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئومۇمىي پىلانى» نى تۈزۈپ چىقتى. شىنجاڭ خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك مەسئۇلىتىرى كاتالوگى» بېسىپ تارقىتىلدى. «يېزا ئىگىلىكىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش بويىچە ئۆلگە رايونلارنى باشقۇرۇش چارىسى» گە ئاساسەن، تۇرپان ئۈزۈمى، چىڭگىل تۆتىلىك ئۆچكىسى، جىڭ ئالغىتىسى، ساۋەن ئېكولوگىيىلىك ئورمىنى، چاپچال «تەڭرىتاغ» بۇغىسى، ئاۋات پاختىسى قاتارلىق يېزا ئىگىلىكىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش بويىچە 6 ئۆلگە تۈر تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. شۇ يىلى يەنە «شىنجاڭ بايىنغولىن ئوبلاستى قوتىزى»، «قۇمۇل چولك چىلىنى»، «دۆربىلجىن زاراڭزىسى»، «گۇما ئانىرى»، «پەيزاۋات قوغۇنىسى» دىن ئىبارەت 5 تۈر جۇڭگو ئۆلچەملەشتۈرۈش كومىتېتى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە يېزا ئىگىلىكىنى ئۆلچەملەشتۈرۈشتە ئۆلگە رايون تۈرى قىلىپ بېكىتىلدى. «شىنجاڭ سۈپەتلىك ئىنچىكە قوي يۇڭىنىڭ ئۆلچەم سىستېمىسى»، «شىنجاڭ ئۈزۈن تاللىق پاختىسىنىڭ ئۆلچەم سىستېمىسى»، «تۇرپان ئۈزۈمىنىڭ ئۆلچەم سىستېمىسى»، «كورلا نەشپۇتىنىڭ ئۆلچەم سىستېمىسى» قاتارلىق 19 ئۆلچەم سىستېمىسىنىڭ قۇرۇلۇشى تاماملاندى.

جاۋ شاۋشۋاڭ

ئۆلچەملەرنىڭ يولغا قويۇلۇش ۋە نازارەت

قىلىنىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ نازارەتچىلىكى

ساقلاش ئۆلچەم مايمىنى 27 مىڭ 673، مۇھىت تەكشۈرۈش- ئۆلچەش ئۆلچەم مايمىنى 1217. يىل ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ بويىچە 1242 ئادەم ئۆلچەم تەكشۈرۈپ بېكىتىش خادىمى گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە قانۇندا بېكىتىلگەن ئۆلچەم تەكشۈرۈپ بېكىتىش ئاپپاراتىدىكىسى 493، ھوقۇق بېرىلگەن ئورۇندىكىسى 749.

جاۋ شاۋشاڭ

ئىجتىمائىي ئادىل ئۆلچەم ئاپپاراتلىرىنىڭ ئەھۋالى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى 158 ئادىل ئۆلچەم تەكشۈرۈش خادىمىدىن ئىمتىھان ئېلىپ، ئۇلارغا كىنىشكا تارقىتىپ بەردى. 21 ئىجتىمائىي ئادىل ئۆلچەم ئورنى (پونكىتى) دا ئۆلچەم گۇۋاھلىقى ئېلىپ باردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 53 ئىجتىمائىي ئادىل ئۆلچەم ئورنى (پونكىتى) بارلىققا كەلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېغىرلىق ئۆلچىمى پونكىتى 49، ئۆي - زېمىن ئادىل ئۆلچەم پونكىتى بىر، مىقدارلىق ئورالما تاۋارلار ئۆلچەم پونكىتى 3.

جاۋ شاۋشاڭ

ئۆلچەم ئەسۋابلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى تارماقلىرى ئۆلچەم ئەسۋابلىرى ياسايدىغان 7 كارخانىنى تەكشۈرۈپ، ئۇلارنىڭ 5 گە ئۆلچەم ئەسۋابلىرى ياساش ئىجازەتنامىسى بەردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر 28 كارخانا ئۆلچەم ئەسۋابلىرى ياساش گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى. 4 كارخانىغا ئۆلچەم ئەسۋابلىرىنى رېمونت قىلىش گۇۋاھنامىسى بېرىلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر 23 كارخانا ئۆلچەم ئەسۋابلىرىنى رېمونت قىلىش گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى. ش ئۇ ئا ر سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى 12 كارخانىنىڭ ئۆلچەم مايمىنى ئەۋرىشىكىنى سىناپ كۆرۈشنى تاماملىدى ھەمدە ئۇلارغا ئەۋرىشكە سىنقى لايىقەتنامىسى بەردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 76 خىل ئۆلچەم ئەسۋابىنىڭ يېڭى مەھسۇلات ئەۋرىشىكى سىناپ كۆرۈلدى ھەمدە ئۇلار گۇۋاھنامىگە ئېرىشتى.

جاۋ شاۋشاڭ

كارخانىلارنىڭ ئۆلچەم خىزمىتى ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى ئۆلچەم سىناش سىستېمىسى بويىچە قەرەلى توشقاندىن كېيىنكى قايتا تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى ھەمدە ئۇلارنىڭ گۇۋاھنامىسى يەڭگۈشلەپ بېرىلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە 18 چوڭ، ئوتتۇرا كارخانا ئۆلچەم سىناش

سىستېمىسىنى مۇكەممەللەشتۈردى؛ 103 كارخانا ئۆلچەملىك لايىقەتلىك بولۇشىنى ئېتىراپ قىلىش گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى؛ 665 كارخانا ئۆلچەملىك لايىقەتلىك بولۇشىنى ئېتىراپ قىلىشتىن ئۆتتى. 2 كارخانا مىقدارلىق ئورۇندىغان تاۋار ئىشلەپچىقىرىدىغان كارخانىلارنىڭ ئۆلچەمگە كاپالەتلىك قىلىش ئىقتىدارىنى باھالاشتىن ئۆتتى، بىرىنچى تۈردىكى 16 خىل مىقدارلىق ئورۇندىغان مەھسۇلاتتا «C» بەلگىسىنى ئىشلىتىشكە رۇخسەت قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 11 كارخانا سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش ئىقتىدارىنى باھالاشتىن ئۆتتى، 8 تۈردىكى 59 خىل مىقدارلىق ئورۇندىغان مەھسۇلاتتا «C» بەلگىسىنى ئىشلىتىشكە رۇخسەت قىلىندى.

جاۋ شاۋشاڭ

تۇرغۇزۇلغان ئۆلچەملىرىنى سىناش ۋە تەكشۈرۈپ بېكىتىشكە ھوقۇق بېرىش ئەھۋالى 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى 41 ئورۇننىڭ 359 تۈردىكى ئۆلچەملىك ئۆلچىمىنى ئۆلچەملىك ئۆلچەم بويىچە سىناپ كۆردى (قايتا تەكشۈردى). ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ئۆلچەم پونكىتى ئۆلچەمگە ھوقۇق بېرىش يۈزىسىدىن سىناپ كۆرۈلدى. يىل ئاخىرىغىچە شىنجاڭدا قانۇندا بېكىتىلگەن ئۆلچەم ئاپپاراتلىرىدا جەمئىيەت ئورتاق قوللىنىدىغان ئۆلچەملىك ئۆلچەمدىن 763 تۈر تۇرغۇزۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىكى 151 تۈر، ۋىلايەت دەرىجىلىكى 383 تۈر، ناھىيە دەرىجىلىكى 229 تۈر. جەمئىيەتتە ئورتاق قوللىنىلىدىغان 25 ئۆلچەملىك ئۆلچەملىك تۇرغۇزۇلۇشىغا ھوقۇق بېرىلدى. سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى تارماقلىرىنىڭ لايىقەت سىناش ئارقىلىق تارماقلار، كارخانىلار، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ ئىك يۇقىرى ئۆلچەملىك ئۆلچىمىدىن 1094 تۈر تۇرغۇزۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايوننىڭ 795، ۋىلايەتلەرنىڭ 253، ناھىيىلەرنىڭ 46، قانۇندا بېكىتىلگەن ئۆلچەم تېخنىكىسىنى قوللىنىشقا ھوقۇق بېرىلگەن ئاپپارات 4؛ يەككە تۈر بويىچە ھوقۇق بېرىلگەن ئاپپارات 124، ھوقۇق بېرىلگەن تۈر 331.

جاۋ شاۋشاڭ

ئۆلچەملىرىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى 1 - ئايدا شىنجاڭدىكى سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى تارماقلىرى 416 سودا بازىرىنى سۈپەت نازارەتچىلىكى يۈزىسىدىن تەكشۈردى، 14 مىڭ 765 ئۆلچىگۈچنى ئارىلاپ تەكشۈردى، ئۇلارنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %91 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 10 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى. 1 - ئايدىن 3 - ئايغىچە ئۈرۈمچى رايونى نۇقتا قىلىنىپ كۆرۈچ، بۇغداي ئۇنى، سۇ يېشى قاتارلىق 10 خىل

كۆپەيتىلدى، يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە تەرەققىي قىلدۇرۇلغان تاياق كود سىستېمىسى ئەزاسى 1037 گە يەتتى. يەنە 48 كارخانا تاياق كودنى ئۇزارتىشتىن ئۆتتى، تاياق كودنىڭ ئۇزارتىلىش نىسبىتى %81 بولدى. بىر يىلدا 5945 تۈرلۈك ئۆلچەم يېڭىدىن سېتىۋېلىندى، كېرەكسىز بولغان 16 مىڭ 390 تۈرلۈك ئۆلچەم بىكار قىلىندى، يىل ئاخىرىدا ساقلىنىپ قالغان ئۈنۈملۈك ئۆلچەم 44 مىڭ 255. بىر يىلدا مەسلىھەت سوراپ كەلگەن 5838 كارخانا، 10 مىڭ 530 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، 9999 تۈرلۈك ئۆلچەم مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىلدى، 6750 تۈرلۈك ئۆلچەم تەقلىد قىلىپ ياسالدى.

جاۋ شاۋشۈاڭ

گۇۋاھلىق بېرىش ۋە تەكشۈرۈش -
ئۆلچەش تەجرىبىخانىلىرىنىڭ باھالاش -
باشقۇرۇلۇش ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، شىنجاڭدا 814 كارخانا سۈپەت سىستېمىسىنىڭ گۇۋاھلىقىدىن ئۆتتى ھەمدە سۈپەت سىستېمىسىغا گۇۋاھلىق بېرىش گۇۋاھنامىسىغا ئېرىشتى. 9 تەكشۈرۈش - ئۆلچەش تەجرىبىخانىسى جۇڭگو دۆلەتلىك تەجرىبىخانىسىنىڭ ئېتىراپ قىلىشىدىن ئۆتتى. ئاپتونوم رايون سۈپەتكە گۇۋاھلىق بېرىشنى ئىلتىماس قىلغان تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئاپپاراتلىرىنى باھالىدى، 51 تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئاپپاراتى سىناشتا لايىقەتلىك بولۇپ، سۈپەتكە گۇۋاھلىق بېرىش لايىقەتنامىسىغا ئېرىشتى ھەمدە ئۇلارنىڭ دۆلەت بىر تۇتاش بەلگىلىگەن سۈپەتكە گۇۋاھلىق بېرىش بەلگىسى CMA نى ۋە رەت نومۇرىنى ئىشلىتىشكە رۇخسەت قىلىندى («قوشۇمچە - 1» گە قاراڭ). شۇنىڭ بىلەن بىللە 7 تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئاپپاراتىنىڭ سۈپەتكە گۇۋاھلىق بېرىش لايىقەتنامىسى بىكار قىلىندى. يىل ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭدا ئۈنۈملۈك گۇۋاھنامىسى بار تەجرىبىخانىدىن 226 سى بار بولدى. 15 مەھسۇلات سۈپىتىنى تەكشۈرۈش ئاپپاراتىنى سالامىيەت تەكشۈرۈپ ئېتىراپ قىلىش «تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش» تىن ئۆتۈپ، مۇناسىپ ھالدىكى مەھسۇلات تەكشۈرۈشنى ئۈستىگە ئېلىش سالاھىيىتىنى ھازىرلاپ، مەھسۇلات سۈپىتىنى تەكشۈرۈش ئورنى (پونكىتى) نى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش (ئېتىراپ قىلىش) جەھەتتە لايىقەتنامىسىگە ئېرىشتى، CML شەرتلىك بەلگىسىنى ئىشلىتىشكە ئىجازەت ئالدى («قوشۇمچە - 2» گە قاراڭ).

جاۋ شاۋشۈاڭ

مىقدارلىق ئورنىدىغان تاۋارنىڭ ساپ مىقدارى دۆلەتتىكى مەخسۇس تۈرى بويىچە تەكشۈرۈلدى. 23 ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسىنىڭ 70 تۈركۈم (قېتىم) دىكى مەھسۇلاتى ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %85.7 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتىدىن 9.5 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى بولدى. 4 - 5. ئايلاردا ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە گۈرۈچ، بۇغداي ئۇنى، سۈت قاتارلىق 10 خىل مىقدارلىق ئورنىدىغان تاۋارنىڭ ساپ مىقدارى مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈرۈلدى. 576 ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسىنىڭ 843 تۈركۈم (قېتىم) دىكى مەھسۇلاتى ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %67 بولدى. 9 - ئايدا سودا ئورۇنلىرىنىڭ ئۆلچىگۈچ ئۆلچەملىرى نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈلدى. سودا سارىيى (دۇكان)، سودا بازىرى، توپ سېتىش بازىرى، مېھمانخانا، مەيخانا قاتارلىق 5005 ئورۇن تەكشۈرۈلدى، سودا ئۆلچىگۈچىدىن 22 مىڭ 22 مى تەكشۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %92.6 كە يەتتى. 10 - ئايدا 14 خىل مىقدارلىق ئورنىدىغان يېمەكلىكنىڭ ساپ مىقدارى نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈلدى، 305 كارخانىنىڭ 462 تۈركۈم (قېتىم) دىكى مىقدارلىق ئورنىدىغان تاۋارلىرى ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %83.1 بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 280 كۆزەينەك ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش ئورنىنىڭ كۆزنىڭ كۆرۈش ئىقتىدارىنى تەكشۈرۈش، ئەينەك مەپلەشكە ئىشلىتىلىدىغان 1155 ئۆلچەم سايىمىنى نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى، تەكشۈرۈلۈش نىسبىتى %96، تەكشۈرۈپ باھالاشتا لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %99 بولدى. كۆزەينەك ئوپتىكا كۆرسەتكۈچىنىڭ نازارەت قىلىش يۈزىسىدىن ئارىلاپ تەكشۈرۈشتىكى لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %92 بولۇپ، 2001 - يىلىدىكىدىن 18.4 پىرسەنت پوئېنتى ئۆستى.

جاۋ شاۋشۈاڭ

ئۆلچەم ئۇچۇرى خىزمىتى ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭدا يېڭىدىن تەشكىلى ئاپپاراتلارنىڭ كود كىنىشكىسىدىن 42 مىڭ يۈرۈش بېجىرىلدى، IC كارتوچكىسىدىن 39 مىڭ تارقىتىلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئۈنۈملۈك تەشكىلى ئاپپارات كود كىنىشكىسى بېجىرىلگەن ئورۇن 185 مىڭغا يەتتى. 80 كارخانىنىڭ رەت نومۇرىنى ئۆلچەملىك قوللىنىشىغا ياردەم بېرىلدى. تاياق كود تېخنىكىسى بويىچە 5 قارار تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 200 نەپەر تاياق كود باشقۇرۇش خادىمى تەربىيەلەندى. يېڭىدىن 250 تاياق كود سىستېمىسى ئەزاسى

قوشۇمچە 1

ئۆلچەم گۇۋاھلىقىدا لايىقەتنامىگە ئېرىشكەن تەكشۈرۈش-ئۆلچەش ئاپپاراتلىرى

ئىلى ئوبلاستلىق سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى، قاراماي «يۇڭيۈەن» تەكشۈرۈش - ئۆلچەش تېخنىكىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، بورتالا ئوبلاستلىق سۈپەت ۋە ئۆلچەم تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئورنى، شىخەنزە سۈپەت ۋە ئۆلچەم تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئورنى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال - گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسىنىڭ سىناش مەركىزى، تۇرپان ۋىلايەتلىك بىناكارلىق- قۇرۇلۇش سۈپىتىنى نازارەت قىلىش پونكىتىنىڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى تەجرىبىخانىسى، ئاتۇش شەھەرلىك كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش مەركىزى، بىخۇەن بىناكارلىق گۇرۇھى 1 - بىناكارلىق مەركىزى تەجرىبىخانىسى، بىخۇەن يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش پونكىتىنىڭ مەركىزىي لابوراتورىيەلىك تەكشۈرۈش ئىشخانىسى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك تالا تەكشۈرۈش ئورنى، شىخۇ شەھەرلىك تالا پىرىيوم قىلىش پونكىتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك تالا تەكشۈرۈش ئورنى، سانجى ئوبلاستلىق تالا تەكشۈرۈش ئورنى، قەشقەر ۋىلايەتلىك تالا تەكشۈرۈش ئورنى، ئىلى ئوبلاستلىق تالا تەكشۈرۈش ئورنى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك تالا تەكشۈرۈش ئورنى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق تالا تەكشۈرۈش ئورنى، ئالتاي ۋىلايەتلىك تالا تەكشۈرۈش ئورنى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك يەم - خەشەك نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش پونكىتى، ئاقسۇ شەھەرلىك سۇ بىلەن تەمىنلەش، يۇندا چىقىرىۋېتىش ۋە سۇ سۈپىتىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش پونكىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى نېفىت ئېلىش ھۈنەر - مەنئەت تەتقىقات ئاكادېمىيىسى نېفىت ئېلىش قوراللىرى ئىقتىدارىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش پونكىتى، جۇڭگو خەلق قوراللىق ساقچى قىسىملىرى «ئالتۇن» 8 - تارماق ئەترىتىنىڭ لابوراتورىيەلىك تەكشۈرۈش ئىشخانىسى، يەنجى ناھىيەلىك «تېيەنيۇ» بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش چەكلىك شىركىتى، شىخەنزە شەھەرلىك قۇرۇلۇش مەركىزى تەجرىبە پونكىتى، سانجى ئوبلاستلىق «تېيەنلى» قۇرۇلۇش سۈپىتىنى تەكشۈرۈش-ئۆلچەش مەركىزى، بورتالا شەھەرلىك قۇرۇلۇش سۈپىتىنىڭ بىخەتەرلىكىنى نازارەت قىلىش پونكىتىنىڭ تەكشۈرۈش - ئۆلچەش تەجرىبىخانىسى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى خىمىيەلىك تالا مەسئۇلاتلىرى سۈپىتىنى تەكشۈرۈش پونكىتى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى

خىمىيە ئوفۇت مەسئۇلاتلىرى سۈپىتىنى تەكشۈرۈش پونكىتى، شىنجاڭ سۇت سۈپىتىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش مەركىزى، قەشقەر ۋىلايەتلىك چارۋىچىلىق دورىلىرى ۋە يەم-خەشەكنى نازارەت قىلىش پونكىتى، بورتالا شەھەرلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى، شىنجاڭ «شىنجاڭ» تەكشۈرۈش - ئۆلچەش تېخنىكىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ ئوت - چۆپ ئۇرۇشى سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش پونكىتى، شىنجاڭ قېزىلما بايلىقلار ئىدارىسى 2 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ تەجرىبىخانىسى، شىنجاڭ قېزىلما بايلىقلار ئىدارىسى 3 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ تەجرىبىخانىسى، فۇكاڭ شەھەرلىك «جۈنتەي» قىزىقلىق - خىمىيەلىك زىيانسىز تەكشۈرۈش - ئۆلچەش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «رۇڭدا» ئاپتوموبىل مۇلازىمىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ «رۇڭدا» ئاپتوموبىل مۇلازىمىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ يەنجى شۆبە شىركىتى، ئالتاي ۋىلايەتلىك دورا تەكشۈرۈش ئورنى، قاراماي شەھەرلىك مۇھىت تەتقىق قىلىش ۋە تەكشۈرۈش - ئۆلچەش مەركىزى، بورتالا ئوبلاستلىق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش مەركىزى، قاراماي شەھەرلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك سۈپەت ۋە ئۆلچەم تەكشۈرۈش-ئۆلچەش ئورنى، جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى نېفىت - گاز مەسئۇلاتلىرى سۈپىتىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش پونكىتى، سانجى ئوبلاستلىق مۇھىت تەكشۈرۈش - ئۆلچەش پونكىتى، شىنجاڭ نېفىت قۇدۇقى بۇرغىلاشقا ياردەم بەرگۈچى خۇرۇچ مەسئۇلاتلىرى سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش پونكىتى، خوتەن ۋىلايەتلىك دورا تەكشۈرۈش ئورنى، پىچان ناھىيەلىك بىناكارلىق ماتېرىياللىرى تەجرىبىخانىسى، ئالتاي ۋىلايەتلىك سۈپەت ۋە ئۆلچەم تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئورنى، شىنجاڭ قېزىلما بايلىقلار ئىدارىسى 7 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى تەجرىبىخانىسى، قەشقەر شەھەرلىك سۇ بىلەن تەمىنلەش سۇ سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - ئۆلچەش پونكىتى.

قوشۇمچە 2

تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا (ئېتىراپ قىلىشتا) لايىقەتنامىگە ئېرىشكەن مەسئۇلات سۈپىتىنى تەكشۈرۈش ئاپپاراتلىرى

تارباغاتاي ۋىلايەتلىك تالا تەكشۈرۈش ئورنى، شىخۇ شەھەرلىك تالا تەكشۈرۈش پونكىتى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك تالا تەكشۈرۈش ئورنى، سانجى ئوبلاستلىق تالا تەكشۈرۈش ئورنى، قەشقەر ۋىلايەتلىك تالا تەكشۈرۈش ئورنى، ئىلى ئوبلاستلىق

قىلىش باش ئىدارىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى لى جۇنچىڭ قاتارلىق 7 كىشى 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 13 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى، قەشقەر، قىزىلسۇ قاتارلىق جايلارنى كۆزدىن كەچۈردى ھەمدە ئاساسىي قاتلامدىكى كادىرلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى يوقلىدى.

جاۋ شاۋشۋاڭ

پورت خىزمىتى

شىنجاڭدىكى پورتلارنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

شىنجاڭ بويىچە 2002 - يىلىغىچە گۈۋۈبۇەننىڭ تەستىقى ئارقىلىق سىرتقا ئېچىۋېتىلگەن 1 - خىلدىكى پورت 16، ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق سىرتقا ئېچىۋېتىلگەن 2 - خىلدىكى پورت 11.

1 - خىلدىكى پورتلار ئىچىدە ئايروپورت 2، قۇرۇقلۇق چېگرا پورتى 14. ئايروپورتلار ئۈرۈمچى ئايروپورتى، قەشقەر شىنجاڭ - موڭغۇلىيە چېگرا پورتى 4، يەنى تېمىرات پورتى (قۇمۇل ۋىلايىتىدە)، ئۇلاستاي پورتى (سانجى ئوبلاستىدا)، تايكېشكېن پورتى (ئالتاي ۋىلايىتىدە) ۋە قىزىلتاغ ئېغىزى پورتى (ئالتاي ۋىلايىتىدە)؛ شىنجاڭ - قازاقىستان چېگرا پورتى 7، يەنى ئاقتۆبەك پورتى (ئالتاي ۋىلايىتىدە)، جېمىنەي پورتى (ئالتاي ۋىلايىتىدە)، باقتۇ پورتى (تارباغاتاي ۋىلايىتىدە)، ئالتاۋ ئېغىزى پورتى (بورتالا ئوبلاستىدا)، قورغاس پورتى (ئىلى ئوبلاستىدا)، دولاتا پورتى (ئىلى ئوبلاستىدا)، مۇزارت پورتى (ئىلى ئوبلاستىدا)؛ شىنجاڭ قىرغىزىستان چېگرا پورتى 2، يەنى تورغات پورتى (قىزىلسۇ ئوبلاستىدا)، ئەرەشتام پورتى (قىزىلسۇ ئوبلاستىدا)؛ شىنجاڭ - پاكىستان چېگرا پورتى بىر، يەنى خونجىراپ پورتى (قەشقەر ۋىلايىتىدە).

2 - خىلدىكى 11 پورت مۇنۇلار: ئۈرۈمچى شەھىرى نەزىگۇ يولۇچىلار بېكىتى، چېگرا رايون مېھمانخانىسى، ئۈرۈمچى ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى، سودا شەھەرچىسى، «خۇالىك» بازىرى، كۈيتۈڭ پويىز ئىستانسىسى، غۇلجا پورتى، ئىلى بايانداي پورتى، چۆچەك ئاپتوموبىل - يولۇچىلار بېكىتى، سانجى شەھىرى «ياجۇڭ» سودا شەھەرچىسى ئۈنۈڧرسال توپ سېتىش بازىرى، قەشقەر شىنجاڭ 2 - خىل پورتى.

1 - خىلدىكى 16 پورت ئىچىدە ھازىر رەسمىي ئېچىلىپ

ئالا تەكشۈرۈش ئورنى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك ئالا تەكشۈرۈش ئورنى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق ئالا تەكشۈرۈش ئورنى، ئالتاي ۋىلايەتلىك ئالا تەكشۈرۈش ئورنى، بورتالا ئوبلاستلىق سۈپەت ۋە ئۆلچەم تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئورنى، شىخەنزە سۈپەت ۋە ئۆلچەم تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئورنى، ئالتاي ۋىلايەتلىك سۈپەت ۋە ئۆلچەم تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ئورنى، شىنجاڭ نېفىت قۇدۇقى بۇرغىلاشقا ياردەم بەرگۈچى غۇرۇچ مەھسۇلاتلىرى سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش پونكىتى، شىنجاڭ ئوت - چۆپ ئۈزۈقى سۈپىتىنى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش پونكىتى.

«15 - مارت» تەشۋىقات پائالىيىتى

ئەھۋالى

2003 - يىلى 3 - ئايدا شىنجاڭدىكى سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى سىستېمىسى «سۈپەت، پىسخەتەرلىك، ساغلاملىق» نى ئاساسىي تېما قىلىپ، مەجبۇرىي تەكشۈرۈلىدىغان ئۆلچەم ئەسۋابلىرى، مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك ئۆلچەم، ئالاھىدە ئۈسكۈنە، ئالا ياسالغىلىرى، تاۋار تاياق كودى ۋە ئىستېمالچىلارنىڭ ھاياتىي بىخەتەرلىكى، جىسمانىي ساغلاملىقىغا مۇناسىۋەتلىك بولغان تاۋارلار ئۈستىدە مەخسۇس تۈر بويىچە قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈردى. «شىنجاڭ گېزىتى»، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» قاتارلىق ئاخبارات ۋاسىتىلىرى ئىز قوغلاپ زىيارەت قىلىپ خەۋەر بەردى ۋە مەخسۇس خەۋەر ئىشلىدى. ئۇلار 134 پارچە خەۋەرنى باسقى ۋە ئېلان قىلدى. 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ش ئۇ ئا ر سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى قاتارلىق 8 ئورۇن ئۈرۈمچى شەھىرى شياۋشىمېندىكى «مۇۋەپپەقىيەت» مەيدانىدا «15 - مارت» ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش تەشۋىقات پائالىيىتى ئۆتكۈزدى، 25 مەسلىھەت بېرىش سۇپىسى، 63 داڭلىق كارخانىلارنى تونۇشتۇرۇش سۇپىسى، 5 راست، ساختا تاۋارلارنى پەرقلەندۈرۈش سۇپىسى، 2 تەكشۈرۈش - ئۆلچەش بويىچە مۇلازىمەت قىلىش، پاش قىلىش ۋە ئەرز - شىكايەت قىلىش سۇپىسى تەسىس قىلىنىپ، ئىستېمالچىلارغا راست، ساختا مەھسۇلات (تاۋار) لار ھەققىدىكى بىلىم تونۇشتۇرۇلدى، نەق مەيداندا ئەرز - شىكايەت قىلىش، تەكشۈرۈش - ئۆلچەش مەسلىھەتچىلىكى، مۆلچەرلەش مۇلازىمىتى قانات يايدۇرۇلدى.

جاۋ شاۋشۋاڭ

لى چۈەنچىڭ شىنجاڭنىڭ سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى خىزمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى

دۆلەت سۈپەت نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش - كاراتتىن

قېتىم) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئايروپىلان 2358 قېتىم، بويىز 5982 قېتىم، ئاپتوموبىل 97 مىڭ 443 قېتىم.

ئاپتونوم رايون بويىچە پورتلاردىن ئىمپورت- ئېكسپورت قىلىنغان مال 8 مىليون 525 مىڭ 800 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %29.3 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغىنى 6 مىليون 882 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %28.2، ئېكسپورت قىلىنغىنى 1 مىليون 643 مىڭ 600 توننا (ئادەتتىكى سودا ئېكسپورتى 1 مىليون 416 مىڭ توننا، چېگرا ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزئارا بازىرىدا ئېكسپورت قىلغىنى 159 توننا، ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋېلىپ ئېكسپورت قىلغىنى 68 مىڭ 600 توننا) غا يېتىپ، %34.3 ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە پورتلاردا قىلىنغان سودا سوممىسى 3 مىليارد 665 مىليون دوللارغا يېتىپ، %70 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى 2 مىليارد 114 مىليون دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليارد 551 مىليون دوللار (ساياھەت قىلغۇچى سېتىۋېلىنغان مال سوممىسى 97 مىليون 968 مىڭ دوللار، چېگرا ئاھالىلىرى ئۆزئارا سودا سېتىق قىلغان 180 مىليون دوللارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە).

ئاپتونوم رايون بويىچە پورتلاردىن ئىمپورت قىلىنغان ماللار ئاساسلىقى: پولات ماتېرىيال، خام نېفىت، يۈك ساندۇقى، خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرى، غەيرىي مېتال رۇدىسى، ماشىنا سەپلىمىلىرى، ماشىنا - ئۈسكۈنە، ماشىنا- ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى، تاختاي، ياغاچ ماتېرىيال، مېتال رۇدىسى، چارۋا مەھسۇلاتلىرى، ئىچىملىك، يېمەكلىك ۋە كۆك تاماكا، مېنېرال بىناكارلىق ماتېرىيال قاتارلىقلار. ئېكسپورت قىلىنغان ماللار: كوكس، نېفىت، پولات ماتېرىيال ۋە رەڭلىك مېتال، مېنېرال بىناكارلىق ماتېرىيال، خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرى، سانائەت ماشىنىلىرى، يۈك ساندۇقى، ئىچىملىك، يېمەكلىك ۋە كۆك تاماكا، ئاشلىق، يېڭى، تىرىك مال، كىيىم - كېچەك، تۈرلۈك مال، ئاياغ كىيىم، باش كىيىم، بىناكارلىق ماتېرىيال، ماشىنا - ئۈسكۈنە، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى، يېمەكلىك، ئېلېكتر سايمانلىرى، مېۋە - چېۋە، فارفور، توقۇلما بۇيۇم قاتارلىقلار.

ھەرقايسى پورتلارنىڭ ئەھۋالى:

ئالاتاۋ ئېغىزى پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 3 - كۈنى سائەت 18 دىن 30 مىنۇت ئۆتكەندە ئالاتاۋ ئېغىزى تۆمۈريول پورتىدىن ئۆتكەن يۈك 7 مىليون توننىلىق چوڭ ئۆتكەلدىن ئۆتتى. سۈرەتتە پورتتا يۈك قاچىلانماقتا ۋە چۈشۈرۈلمەكتە.

دا. جوركتاي فوتوسى

ئىشلىتىلىۋاتقىنى 12، يەنى ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە پورتى، تېمىراتام، ئۇلاستاي، تايېكشېكىن، قىزىلتاغ ئېغىزى، ئالاتاۋ ئېغىزى، قورغاس، باقتۇ، جېسەنەي، تورغات، خۇنجىراپ، ئەركەشتام پورتللىرى. ۋاقىتلىق مال ئۆتكۈزۈلىدىغىنى دولا پورتى (چېگرا ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزئارا بازىرى)، يۇقىرىدىكى پورتلار ئىچىدە قورغاس، ئالاتاۋ ئېغىزى، باقتۇ، خۇنجىراپ، ئەركەشتام پورتللىرى ۋە ئۈرۈمچى ئاۋىئاتسىيە پورتى 3 - دۆلەتكە ئېچىۋېتىلدى.

ئابباس ئابدۇللا

پورت خىزمىتىنىڭ ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى پورتلاردا چېگرىدىن كىرگەن- چىققانلاردىن 586 مىڭ 164 ئادەم (قېتىم) تەكشۈرۈلدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %9.3 كۆپ، بۇنىڭ ئىچىدە يولۇچى 376 مىڭ 968 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، %8.7، ئۆزئارا بازارغا كىرگەن چېگرا ئاھالىسى 29 مىڭ 464 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، %144.6، ئىشچىلار ۋە خىزمەتچىلەر 155 مىڭ 679 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، %8.3 كۆپەيدى، ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋالغۇچىلار 24 مىڭ 53 ئادەم (قېتىم) بولۇپ، %28.4 ئازايدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە پورتلاردا تەكشۈرۈلگەن چېگرىدىن كىرگەن - چىققان قاتناش ۋاسىتىسى 105 مىڭ 783 دانە

(ئىمپورت سوممىسى 2 مىليون 719 مىڭ 400 دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليون 729 مىڭ 900 دوللار، ساياھەت قىلغۇچى سېتىۋېلىپ ئېكسپورت قىلىش سوممىسى 9 مىليون 696 مىڭ 600 دوللار).

باقى پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 11 مىڭ 386 ئادەم - قېتىم، بۇنىڭ ئىچىدە كىرگىنى 5615 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 5771 ئادەم - قېتىم (ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋالغان 2531 ئادەم - قېتىم شۇنىڭ ئىچىدە)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 99 مىڭ 244 توننا (ئىمپورت قىلىنغان 18 مىڭ 872 توننا، ئېكسپورت قىلىنغان 57 مىڭ 879 توننا، ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋېلىپ ئېكسپورت قىلغىنى 22 مىڭ 493 توننا). سودا سوممىسى 118 مىليون 835 مىڭ 600 دوللار (ئىمپورت سوممىسى 2 مىليون 556 مىڭ دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 65 مىليون 4600 دوللار، ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋېلىپ ئېكسپورت قىلىش سوممىسى 51 مىليون 275 مىڭ دوللار).

دولانا پورتى چېگرا ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزئارا بازاردا ئېكسپورت قىلغىنى 20 مىڭ 564 توننا، سودا سوممىسى 41 مىليون 865 مىڭ 100 دوللار.

تېمىر پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 889 ئادەم - قېتىم (كىرگىنى 469 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 420 ئادەم - قېتىم)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 7073 توننا (ئىمپورت قىلىنغان 1666 توننا، ئېكسپورت قىلىنغان 5343 توننا، ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋېلىپ ئېكسپورت قىلغىنى 64 توننا). سودا سوممىسى 5 مىليون 884 مىڭ دوللار (ئىمپورت سوممىسى 4 مىليون 628 مىڭ 300 دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليون 226 مىڭ 200 دوللار، ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋېلىپ ئېكسپورت قىلىش سوممىسى 29 مىڭ 500 دوللار).

ئۇلاستاي پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 5368 ئادەم - قېتىم، بۇنىڭ ئىچىدە كىرگىنى 2671 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 2697 ئادەم - قېتىم؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 2031 توننا (ئىمپورت قىلىنغان 1370 توننا، ئېكسپورت قىلغىنى 661 توننا). سودا سوممىسى 3 مىليون 835 مىڭ 800 دوللار (ئىمپورت سوممىسى 1 مىليون 813 مىڭ 600 دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 2 مىليون 22 مىڭ 200 دوللار).

تايېكشېن پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 400 ئادەم - قېتىم، بۇنىڭ ئىچىدە كىرگىنى 220 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 180 ئادەم - قېتىم؛ ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋالغىنى 20 مىڭ 3 ئادەم - قېتىم. ئىمپورت -

يولۇچى 28 مىڭ 980 ئادەم - قېتىم، (كىرگىنى 15 مىڭ 13 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 13 مىڭ 967 ئادەم - قېتىم)، بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈريول ئارقىلىق كىرگەن - چىققان يولۇچى 27 مىڭ 762 ئادەم - قېتىم (كىرگىنى 14 مىڭ 330 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 13 مىڭ 432 ئادەم - قېتىم)، تاشيول ئارقىلىق كىرگەن - چىققان يولۇچى 1218 ئادەم - قېتىم (كىرگىنى 683 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 535 ئادەم - قېتىم)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 7 مىليون 559 مىڭ 215 توننا (ئىمپورت قىلىنغان 6 مىليون 582 مىڭ 728 توننا، ئېكسپورت قىلىنغان 976 مىڭ 487 توننا)، بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈريول ئارقىلىق ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 7 مىليون 521 مىڭ 126 توننا (ئىمپورت قىلىنغان 6 مىليون 582 مىڭ 194 توننا، ئېكسپورت قىلىنغان 932 مىڭ 932 توننا)، تاشيول ئارقىلىق ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 38 مىڭ 89 توننا (ئىمپورت قىلىنغان 534 توننا، ئېكسپورت قىلىنغان 37 مىڭ 555 توننا)، سودا سوممىسى 2 مىليارد 267 مىليون دوللار (ئىمپورت سوممىسى 1 مىليارد 834 مىليون دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 433 مىليون دوللار).

قورغاس پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 139 مىڭ 147 ئادەم - قېتىم، بۇنىڭ ئىچىدە كىرگىنى 65 مىڭ 994 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 73 مىڭ 153 ئادەم - قېتىم (ئۆزئارا بازارغا كىرگەن 29 مىڭ 139 ئادەم - قېتىم چېگرا ئاھالىسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 418 مىڭ 514 توننا (ئىمپورت قىلىنغان 50 مىڭ 698 توننا، ئادەتتىكى ئېكسپورت قىلىنغان 196 مىڭ 10 توننا، ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋېلىپ ئېكسپورت قىلغىنى 33 مىڭ 380 توننا، چېگرا ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزئارا بازاردا ئېكسپورت قىلغىنى 138 مىڭ 426 توننا). سودا سوممىسى 638 مىليون دوللار، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى 47 مىليون دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 591 مىليون دوللار (ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋالغان 34 مىليون 391 مىڭ 500 دوللار، چېگرا ئاھالىلىرى بازاردا مال سېتىۋالغان 138 مىليون دوللارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە).

جېمىنەي پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 9658 ئادەم - قېتىم، بۇنىڭ ئىچىدە كىرگىنى 4036 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 5622 ئادەم - قېتىم (ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋالغان 875 ئادەم - قېتىم شۇنىڭ ئىچىدە)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 21 مىڭ 414 توننا (ئىمپورت قىلىنغان 6010 توننا، ئېكسپورت قىلىنغان 9517 توننا، ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋېلىپ ئېكسپورت قىلغىنى 5887 توننا). سودا سوممىسى 16 مىليون 140 مىڭ 900 دوللار

مىڭ 36 توننا). سودا سوممىسى 352 مىليون دوللار (ئىمپورت سوممىسى 155 مىليون دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 197 مىليون دوللار).

ئاباس ئابدۇللا

ئالاتاۋ ئېغىزىدىكى تۆمۈريول پورتى ئارقىلىق ئۆتكۈزۈلگەن مال 7 مىليون توننىلىق ئۆتكەلدىن ئۆتتى

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 3 - كۈنى سائەت 18 دىن 30 مىنۇت ئۆتكەندە، ئالاتاۋ ئېغىزىدىكى تۆمۈريول پورتىدىن ئۆتكۈزۈلگەن مال 7 مىليون توننىلىق چوڭ ئۆتكەلدىن ئۆتۈپ، 2002 - يىلىنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %31 ئېشىپ، يىل بېشىدا تۈزۈلگەن 7 مىليون توننا مال ئۆتكۈزۈش پىلانى مۇددەتتىن 28 كۈن بۇرۇن ئورۇندالدى.

ئاباس ئابدۇللا

ئالاتاۋ ئېغىزى پورتى مەملىكەت بويىچە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش قىلىنىدىغان ۋە ئالدىن تەرەققىي قىلدۇرۇلىدىغان پورت قىلىپ بېكىتىلدى

2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنى بېيجىڭدا ئېچىلغان 5 - قېتىملىق پورتلار ئارا ئالاقىلىشىش - ماسلاشتۇرۇش مېخانىزمى بويىچە ئالاقىلىشىش ھەيئىتى يىغىنىدا تاموژنا باش مەھكىمىسى، ج خ مىنىستىرلىكى، تۆمۈريول مىنىستىرلىكى، سودا ئىشلىرى مىنىستىرلىكى، سۈپەت تەكشۈرۈش باش ئىدارىسى، خەلق ئاۋىئاتسىيە باش ئىدارىسى قاتارلىق دۆلەتنىڭ 7 مىنىستىرلىك، كومىتېتى ئالاتاۋ ئېغىزى پورتىنى مەملىكەت بويىچە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش قىلىنىدىغان ۋە ئالدىن تەرەققىي قىلدۇرۇلىدىغان پورت قىلىپ كۆپەيتىشنى قارار قىلدى. ئالاتاۋ ئېغىزى پورتى مەملىكەت بويىچە نۇقتىلىق قۇرۇلۇش قىلىنىدىغان ۋە ئالدىن تەرەققىي قىلدۇرۇلىدىغان پورت قىلىپ بېكىتىلگەندىن كېيىن، دۆلەتنىڭ ئالاقىدار مىنىستىرلىك، كومىتېتلىرى سىياسەت، مەبلەغ، تېخنىكا جەھەتلەردە قوللاش سالىمىنى ئاشۇرىدۇ.

ئۇنىۋېرسال باشقارما

تاموژنا

ئۈرۈمچى تاموژنىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
ئۈرۈمچى تاموژنىسى دۆلەت شىنجاڭغا ئەۋەتكەن ئىمپورت-

ئېكسپورت قىلىنغان مال 34 مىڭ 977 توننا (ئىمپورت قىلىنغىنى 14 مىڭ 728 توننا، ئېكسپورت قىلىنغىنى 13 مىڭ 491 توننا، ساياھەت قىلغۇچى سېتىۋالغان مال 6758 توننا). سودا سوممىسى 8 مىليون 489 مىڭ 100 دوللار (ئىمپورت سوممىسى 2 مىليون 600 مىڭ 500 دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليون 338 مىڭ 800 دوللار، ساياھەت قىلغۇچى سېتىۋالغان مال سوممىسى 2 مىليون 549 مىڭ 800 دوللار). قىزىلتاغ ئېغىزى پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 14 ئادەم - قېتىم، بۇنىڭ ئىچىدە كىرگىنى 9 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 5 ئادەم - قېتىم؛ ساياھەت قىلغۇچى مال سېتىۋالغىنى 557 ئادەم - قېتىم، ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 66 توننا، سودا سوممىسى 26 مىڭ 100 دوللار.

تورغات پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 7965 ئادەم - قېتىم (كىرگىنى 3943 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 4022 ئادەم - قېتىم)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 112 مىڭ 918 توننا (ئىمپورت قىلىنغىنى 94 مىڭ 681 توننا، ئېكسپورت قىلىنغىنى 18 مىڭ 237 توننا). سودا سوممىسى 39 مىليون 381 مىڭ 300 دوللار (ئىمپورت سوممىسى 27 مىليون 245 مىڭ 500 دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 12 مىليون 135 مىڭ 800 دوللار).

ئەركەشتام پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 4800 ئادەم - قېتىم (كىرگىنى 2287 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 2513 ئادەم - قېتىم)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 182 مىڭ 521 توننا (ئىمپورت قىلىنغىنى 105 مىڭ 828 توننا، ئېكسپورت قىلىنغىنى 76 مىڭ 693 توننا). سودا سوممىسى 146 مىليون دوللار (ئىمپورت سوممىسى 34 مىليون دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 112 مىليون دوللار).

خونجىراپ پورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 11 مىڭ 630 ئادەم - قېتىم (كىرگىنى 5360 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 6270 ئادەم - قېتىم)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 44 مىڭ 604 توننا (ئىمپورت قىلىنغىنى 2008 توننا، ئېكسپورت قىلىنغىنى 42 مىڭ 596 توننا). سودا سوممىسى 28 مىليون 231 مىڭ دوللار (ئىمپورت سوممىسى 2 مىليون 104 مىڭ دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 26 مىليون 127 مىڭ دوللار).

ئۈرۈمچى ئايروپورتى چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 156 مىڭ 731 ئادەم - قېتىم (كىرگىنى 75 مىڭ 899 ئادەم - قېتىم، چىققىنى 80 مىڭ 832 ئادەم - قېتىم)؛ ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان مال 22 مىڭ 658 توننا (ئىمپورت قىلىنغىنى 3622 توننا، ئېكسپورت قىلىنغىنى 19

كېمەيتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش ئىسپاتىدىن 17 مىڭ 190 نى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى، تەكشۈرۈپ تەستىقلانغان مال قىممىتى 1 مىليارد 902 مىليون 270 مىڭ دوللار بولۇپ، كېمەيتىشكە ۋە كەچۈرۈم قىلىشقا تېگىشلىك تاموژنا بېجى 389 مىليون 450 مىڭ يۈەن، ئىمپورت ھالقىسى بېجى 1 مىليارد 641 مىليون 900 مىڭ يۈەن. ئەمەلىي ئىمپورت قىلىنغان مال قىممىتى 1 مىليارد 613 مىليون 40 مىڭ دوللار، ئەمەلىي كېمەيتىلگەن، كەچۈرۈم قىلىنغان تاموژنا بېجى 352 مىليون 370 مىڭ يۈەن، ئىمپورت ھالقىسى بېجى 1 مىليارد 422 مىليون 490 مىڭ يۈەن، 2 تۈرلۈك باجنى قوشقاندا 1 مىليارد 774 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18 ئاشتى.

ۋالڭ چۈنچىي

يۈك ترانسپورتىنى نازارەت قىلىپ

باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تاموژنىسىنىڭ تاموژنا رايونىدا ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان يۈك 7 مىليون 982 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %31.7، مال قىممىتى 4 مىليارد 770 مىليون دوللارغا يېتىپ، %77.3 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغان يۈك 6 مىليون 638 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %26.2، مال قىممىتى 2 مىليارد 230 مىليون دوللارغا يېتىپ، %61.2 ئاشتى؛ ئېكسپورت قىلىنغان يۈك 1 مىليون 343 مىڭ 100 توننىغا يېتىپ، %67.1، مال قىممىتى 2 مىليارد 540 مىليون دوللارغا يېتىپ، %94.3 ئاشتى. ئالاتاۋ پورتىدىن ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان يۈك 6 مىليون 900 مىڭ توننىغا يېتىپ، تاموژنا رايونىدىكى ئىمپورت - ئېكسپورت قىلىنغان يۈكنىڭ %86.48 نى، ئۈرۈمچى پورتىنىڭ 310 مىڭ توننىغا يېتىپ، %3.88 نى، قورغاس پورتىنىڭ 265 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، %3.33 نى، ئەرەكەشتام پورتىنىڭ 191 مىڭ 100 توننىغا يېتىپ، %2.39 نى، تورغات پورتىنىڭ 135 مىڭ 600 توننىغا يېتىپ، %1.70 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تاموژنىسىنىڭ تاموژنا رايونى نازارەت قىلىپ باشقۇرغان ترانسپورت قورالى 337 مىڭ 583 دانە (قېتىم) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتوموبىل 85 مىڭ 985 (قېتىم) گە يېتىپ، %15.1، پويىز 249 مىڭ 222 (قېتىم) غا يېتىپ، %109.1، ئايروپىلان 2376 (قېتىم) گە يېتىپ، %2.1 كۆپەيدى. نازارەت قىلىنغان ۋە باشقۇرۇلغان

ئېكسپورت تاموژنا چېگىرىسى پائالىيىتىنى نازارەت قىلىدىغان ۋە باشقۇرىدىغان مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىدىغان ئورگان، ئۇنىڭ باشقۇرۇش دائىرىسى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى تەۋەسىدىن ئىبارەت. 2003 - يىلى ئۈرۈمچى تاموژنىسىدا ھەر خىل ئاپپاراتتىن 27 سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئىچكى قىسىمدا تەسىس قىلىنغان ئاپپارات 13، كەسپىي ئورۇن 2، ۋاكالىت ئاپپاراتى 3، قاراشلىق تاموژنا 9.

ۋالڭ چۈنچىي

باج ئېلىش ۋە باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تاموژنىسى تاموژنا رايونىدا ئالغان باج 2 مىليارد 519 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %61.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە تاموژنا بېجى 408 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %50.6، ئىمپورت ھالقىسى بېجى 2 مىليارد 111 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %63.4 ئاشتى. ئالغان باج سوممىسى ئالدىنقى 5 - ئورۇندا تۇرغان تاموژنا ۋە ئۇلارنىڭ باج سوممىسى تۆۋەندىكىچە: ئالاتاۋ پورتى تاموژنىسى ئالغان باج 2 مىليارد 118 مىليون يۈەن، ئۈرۈمچى تاموژنىسىنىڭ 182 مىليون يۈەن، قورغاس تاموژنىسىنىڭ 50 مىليون يۈەن، تورغات تاموژنىسىنىڭ 28 مىليون يۈەن، ئەرەكەشتام تاموژنىسىنىڭ 15 مىليون يۈەن.

2003 - يىلى ئېلىنغان باج سوممىسى ئالدىنقى 5 - لىككە بولغان تاۋارلار مۇنۇلار: پولات - تۆمۈرنىڭ 945 مىليون 620 مىڭ يۈەن، مىس ۋە مىس ياسالمىلىرىنىڭ 520 مىليون 810 مىڭ يۈەن، قېزىلما مەھسۇلاتلارنىڭ 356 مىليون 690 مىڭ يۈەن، سىنىك ۋە سىنىك ياسالمىلىرىنىڭ 68 مىليون 680 مىڭ يۈەن، ئاليۇمىن ۋە ئاليۇمىن ياسالمىلىرىنىڭ 54 مىليون 660 مىڭ يۈەن.

سودا شەكلى بويىچە ستاتىستىكىلىغاندا، ئادەتتىكى سودا شەكلى بويىچە ئېلىنغان باج 940 مىليون 680 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئېلىنغان ئومۇمىي باجنىڭ %37.3 نى، ئاز سوممىلىق چېگرا سودىسى شەكلى بويىچە ئېلىنغان باج 1 مىليارد 355 مىليون 430 مىڭ يۈەن بولۇپ، %54 نى، ماتېرىيال كىرگۈزۈپ پىششىقلاش ۋە باشقا سودا شەكلى بويىچە ئېلىنغان باج 4 مىليون 620 مىڭ يۈەن بولۇپ، %0.18 نى ئىگىلىدى.

ۋالڭ چۈنچىي

باج كېمەيتىش ۋە كەچۈرۈم قىلىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تاموژنىسى تاموژنا رايونىدا باج

20.4% ئاز، مال قىممىتى 16 مىليون 847 مىڭ 124 دوللارغا يېتىپ، %142.7 ئاشتى. مانېرىيال كىرگۈزۈلۈپ پىششىقلىغان مال 20 مىڭ 116 توننا بولۇپ، %37.7 ئازايدى، مال قىممىتى 10 مىليون 224 مىڭ 146 دوللارغا يېتىپ، %145 ئاشتى.

ۋالڭ چۈەنجىي

ئەتكەسچىلەرنى تۇتۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تاموۋنىسى ئەتكەسچىلىككە دائىر بەلگىلىنىگە خىلاپلىق قىلىش دېلوسىدىن 51 نى تەكشۈرۈپ قولغا چۈشۈردى، دېلو قىممىتى 56 مىليون 34 مىڭ 600 يۈەن، جىنايەت گۇماندارىدىن 92 نى قولغا چۈشۈردى، 13 ئادەم قولغا ئېلىشقا تەستىقلاندى. 4641.8 گرام خىروئىن، 268.3 كىلوگرام بۆكەن مۇڭگۈزى، 22 ئەتكەس ئاپتوموبىلىنى قولغا چۈشۈردى. بىر يىلدا 17 كارخانىسى تەكشۈردى، تەكشۈرۈش ئارقىلىق 412 مىڭ 224 يۈەن باجنى تولۇقلىدى. بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىغا ياتىدىغان دېلودىن 5 نى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، دېلو قىممىتى 394 مىڭ 296 يۈەن.

ۋالڭ چۈەنجىي

تاموۋنىنىڭ تاموۋنا ئۇنۋانى بېرىش

مۇراسىمى

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئۈرۈمچى تاموۋنىسى تۇنجى قېتىم تاموۋنا ئۇنۋانى بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈپ، 505 تاموۋنا خادىمىغا تاموۋنا ئۇنۋانى بەردى.

ۋالڭ چۈەنجىي

ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر

2003 - يىلى تورغات تاموۋنىسى مەملىكەتلىك مەدەنىي ساھە بەرپا قىلىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن، ئۈرۈمچى تاموۋنىسى ئەتكەسچىلەرنى تۇتۇش ئىدارىسىنىڭ رازۇبىتكا باشقارمىسى مەملىكەتلىك ئەتكەسچىلەرگە زەربە بېرىش خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ، ئالاتاۋ پورتىسى مەملىكەتلىك تاموۋنا ساھەسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ، تاموۋنا باشقارمىسىنىڭ ئۇنىۋېرسال كەسپىي بۆلۈمى مەملىكەتلىك تاموۋنا بېجى ئېلىشى باشقۇرۇشتىكى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى.

تورغات تاموۋنىسىدىن چالڭ تى، ئۈرۈمچى تاموۋنىسى ئەتكەسچىلەرنى تۇتۇش ئىدارىسىدىن جۈرەت جۇڭگونىڭ مۇنەۋۋەر ياش قوغدىغۇچىسى، قورغاس تاموۋنىسىدىن سەن ۋىنجۈن، تورغات تاموۋنىسى ئەتكەسچىلەرنى تۇتۇش شۆبە

كوتېپىنىر (ئۆلچەملىك كوتېپىنىر بويىچە ھېسابلاندى) 10 مىڭ 995 كە يېتىپ، %200.7، كوتېپىنىردا توشۇلغان يۈك 100 مىڭ 305 توننىغا يېتىپ، %228.8 ئاشتى.

2003 - يىلى تاموۋنا رايونىدا نازارەت قىلىنغان ۋە باشقۇرۇلغان چېگرىدىن كىرگەن - چىققان خادىم 519 مىڭ 619 (قېتىم) غا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.6 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن كىرگەن - چىققان يولۇچى 378 مىڭ 974 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، %5.2، چېگرىدىن كىرگەن - چىققان ترانسپورت قوراللىرى مۇلازىمەتچىسى 140 مىڭ 645 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، %23.5 كۆپەيدى.

ۋالڭ چۈەنجىي

يۈك - تاق ۋە پوچتا يوللانمىلىرىنى

نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تاموۋنىسىنىڭ تاموۋنا رايونىدا نازارەت قىلىنغان ۋە باشقۇرۇلغان ياسا بۇيۇم ۋە ئۈن - سىن بۇيۇمى 116 مىڭ 553 دانە (قاپ) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %54.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغىنى 101 مىڭ 444 دانە (قاپ) گە يېتىپ، %62.3، ئېكىپورت قىلىنغىنى 15 مىڭ 109 دانە (قاپ) گە يېتىپ، %18.4 ئاشتى. تۇتۇپ قېلىنغان ۋە قايتۇرۇۋېتىلگەن ياسا بۇيۇمى 5549 دانىگە يېتىپ، %21.1 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغىنى 5496 دانىگە يېتىپ، %22.2 ئاشتى، ئېكىپورت قىلىنغىنى 53 دانە بولۇپ، %38.4 ئازايدى. تۇتۇپ قېلىنغان، قايتۇرۇۋېتىلگەن ئۈن - سىن بۇيۇمى 1523 كە يېتىپ، %127.7 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت قىلىنغىنى 1513 دانىگە يېتىپ، %158.6 ئاشتى، ئېكىپورت قىلىنغىنى 10 بولۇپ، %88.1 ئازايدى.

ۋالڭ چۈەنجىي

پىششىقلاش سودىسى ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى تاموۋنىسىنىڭ تاموۋنا رايونىدىكى پىششىقلاش سودىسى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كارخانا 53 بولۇپ، 165 پىششىقلاش توختامىنى ئەنگە ئالدۇردى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %37.5 كۆپ، مال قىممىتى 61 مىليون 401 مىڭ 78 دوللارغا يېتىپ، %31.8 ئاشتى. ئىچكى قىسىمدا سېتىلىپ تولۇقلانغان باج 12 مىليون 110 مىڭ 615 يۈەنگە يېتىپ، %115.2 ئاشتى. 169 توختام تەكشۈرۈشكە يوللاندى. باجىدىن خالى ئامبار 9 بولۇپ، بۇ ئامبارلارغا 28 مىڭ 864 توننا مال كىرگۈزۈلدى، بۇ

قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى، نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش، قانۇن ئىجرا قىلىش مۇھىتىنى ياخشىلاش ۋە خادىملارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت بەش تەرەپتىكى خىزمەتنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەپ، ئۈرۈمچى تاموژنىسىنىڭ ئومۇمىي خىزمەت سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

ۋاڭ چۈنجىي

ياڭ گوشۈن ئۈرۈمچى تاموژنىسىدىكى
لەردىن ھال سورىدى

تاموژنا باش مەھكىمىسى پانگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى ياڭ گوشۈن 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە ھال سوراش ئۆمىكىنى باشلاپ ئۈرۈمچى تاموژنىسىغا كېلىپ تاموژنا خادىملىرىدىن ھال سورىدى. ھال سوراش ئۆمىكىدىكىلەر تاموژنىنىڭ ئىش بېجىرىش سورۇنى ۋە تۇرمۇش مۇئەسسەسەلىرىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى، ئالاقىلىق پورتىغا بېرىپ تاموژنا كەسپىنىڭ 1 - سېپىدە ئىشلەۋاتقان تاموژنا خادىملىرىدىن ھال سورىدى.

ۋاڭ چۈنجىي

چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن - چىقىد -
رىلغان نەرسىلەرنى كاراتتىن
قىلىش

تەكشۈرۈش - كاراتتىن قىلىش ئەھۋالى
شىنجاڭ چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن - چىقىرىلغان
نەرسىلەرنى تەكشۈرۈش - كاراتتىن قىلىش ئىدارىسى 2003 -
يىلى چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن - چىقىرىلغان ماللارنى 105
مىڭ 555 تۈركۈم تەكشۈردى ۋە كاراتتىن قىلدى، بۇ
ماللارنىڭ قىممىتى 3 مىليارد 61 مىليون دوللارغا يېتىپ،
2002 - يىلىدىكىدىن چېگرىدىن چىقىرىلغىنى %15.8،
چېگرىدىن كىرگۈزۈلگىنى %23.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە
تەكشۈرۈلۈپ - كاراتتىن قىلىنىپ چېگرىدىن چىقىرىلغان مال
15 مىڭ 207 تۈركۈم بولۇپ، مال قىممىتى 602 مىليون
100 مىڭ دوللار؛ تەكشۈرۈلۈپ - كاراتتىن قىلىنىپ
چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن مال 90 مىڭ 348 تۈركۈم بولۇپ،
مال قىممىتى 2 مىليارد 458 مىليون 790 مىڭ دوللار.
چېگرىدىن چىقىرىلىدىغان 382 تۈركۈم لايىقەتمىز مال

ئىدارىسىدىن قەدەم (تاجىك) مەملىكەتلىك ئەتكەسپىلىككە
زەربە بېرىش خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخس، تورغات
تاموژنىسىدىن ئەركىن مەملىكەتلىك تاموژنا ساھەسىدىكى
ئىلغار خىزمەتچى، تاموژنا باشقارمىسىدىن لى يىڭ
مەملىكەتلىك تاموژنا بېجى ساھەسىدىكى ئىلغار شەخس بولۇپ
باھالاندى.

ۋاڭ چۈنجىي

لى كېنۇڭ شىنجاڭنى كۆزدىن كەچۈردى
تاموژنا باش مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى لى كېنۇڭ
ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن
26 - كۈنىگىچە گۇۋۇبۇەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى ۋۇ يىنىڭ
ھاۋالىسى بىلەن 6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئالاقىلىق پورتىدا
ئېچىلغان ئاپتونوم رايونلۇق پورت چوڭ ئۆتكىلى بويىچە نەق
مەيداندا تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىغا قاتناشتى. لى كېنۇڭ
6 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى
تاموژنىسىنىڭ ئاساسىي قاتلام قۇرۇلۇشى نەق مەيدان يىغىنىغا
قاتناشتى، ئالاقىلىق، غۇلجا، قورغاس، چۆچەك، ئالتاي
پورتلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى.

ۋاڭ چۈنجىي

ليۇ ۋېنجىي شىنجاڭنى كۆزدىن
كەچۈردى

تاموژنا باش مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ليۇ ۋېنجىي
شىنجاڭغا كېلىپ، 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن
30 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى تاموژنىسىنىڭ تاموژنا ئۇنۋانى بېرىش
مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە مەملىكەتلىك تاموژنا قانۇنى بويىچە
زېھىن سىناش مۇسابىقىسىنىڭ ئۈرۈمچى مۇسابىقى رايونىدىكى
مۇسابىقىنى كۆردى ھەمدە خۇنجىراپ تاموژنىسىنى
تەكشۈردى.

ۋاڭ چۈنجىي

دۈەن مۇجۇن ئۈرۈمچى تاموژنىسىنى
كۆزدىن كەچۈردى

تاموژنا باش مەھكىمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى
دۈەن مۇجۇن 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 9 -
كۈنىگىچە ئۈرۈمچى تاموژنىسىنىڭ خىزمەتلىرىنى كۆزدىن
كەچۈردى، دۈەن مۇجۇن باش تاموژنا ئورگىنى، ئالاقىلىق،
چۆچەك، ئالتاي پورتلىرىنىڭ خىزمەتلىرىنى كۆزدىن
كەچۈردى، ئۈرۈمچى تاموژنىسىدىن ئۇزۇن مۇددەت ئۈنۈم
بېرىدىغان ئىچكى كونترول قىلىش مېخانىزمىنى يەنىمۇ
كۈچەيتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تۈزۈم قۇرۇلۇشى،

دانه (قېتىم). كارانتىن قىلىنغان بۆك ساندۇقى 2272
ئۆلچەملىك ساندۇق، چېگرىدىن كىرگۈزۈلگىنى 750
ئۆلچەملىك ساندۇق.

تەكشۈرۈلۈپ - كارانتىن قىلىنىپ چېگرىدىن
كىرگۈزۈلگەن - چىقىرىلغان يېمەكلىك ۋە گىرىم بۇيۇمى
2970 تۈركۈم بولۇپ، مال قىممىتى 226 مىليون 50 مىڭ
دوللار. بۇنىڭ ئىچىدە چېگرىدىن چىقىرىلغان يېمەكلىك ۋە
گىرىم بۇيۇمى 2847 تۈركۈم بولۇپ، مال قىممىتى 222
مىليون 950 مىڭ دوللار، تەكشۈرۈپ تېپىلغان
لاياقەتسىزلىرى 25 تۈركۈم بولۇپ، مال قىممىتى 600 مىڭ
دوللار؛ چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن يېمەكلىك ۋە گىرىم
بۇيۇملىرى 123 تۈركۈم بولۇپ، مال قىممىتى 3 مىليون 100
مىڭ دوللار، تەكشۈرۈپ تېپىلغان لايىقەتسىزلىرى بىر
تۈركۈم.

چېگرىدىن چىقىرىلغان 915 تۈركۈم، 393 مىڭ 565
دانه ياغاچ ئورالمىلىق مال (ياغاچ پەتنۇسى 539، ياغاچ
ساندۇق 128 مىڭ 907، باشقىلىرى 264 مىڭ 119) نازارەت
قىلىندى ۋە كارانتىن قىلىندى، بۇنىڭغا چېتىشلىق مال
قىممىتى 88 مىليون 290 مىڭ دوللار. چېگرىدىن
كىرگۈزۈلگەن 1444 تۈركۈم، 25 مىڭ 531 دانه ياغاچ
ئورالمىلىق مال نازارەت قىلىندى ۋە كارانتىن قىلىندى،
بۇنىڭغا چېتىشلىق مال قىممىتى 198 مىليون 770 مىڭ
دوللار.

چېگرىدىن چىقىرىشنى تاموژنىغا ئۇقتۇرۇش قىلىش
تالونىدىن 15 مىڭ 452 پارچە كېسىلدى، بۇنىڭ سوممىسى
415 مىليون دوللار بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن تالون
%37، سوممىسى %37.47 ئاشتى؛ چېگرىدىن
كىرگۈزۈشنى تاموژنىغا ئۇقتۇرۇش قىلىش تالونىدىن 87 مىڭ
112 پارچە كېسىلدى، بۇنىڭ سوممىسى 2 مىليارد 133
مىليون 310 مىڭ دوللار بولۇپ، تالون %16.84،
سوممىسى %47.68 ئاشتى؛ كېسىلگەن ئادەتتىكى مۈلۈك
گۇۋاھنامىسى 1476 پارچە بولۇپ، %52.37 كېسىلگەن
ئادەتتىكى ئېتىبارلىق مۈلۈك گۇۋاھنامىسى 2982 پارچە
بولۇپ، %63.88 ئاشتى.

لى رۇيشن

سۈپەتنى تۇتۇپ، ئىمپورت - ئېكسپورتنى
ئىلگىرى سۈرۈش ئەھۋالى
شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى 2003-
يىلى شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشنى

تەكشۈرۈپ تېپىلدى، بۇ ماللارنىڭ قىممىتى 10 مىليون 750
مىڭ دوللار؛ چېگرىدىن كىرگۈزۈلۈشىدىن 2169 تۈركۈم
لاياقەتسىز مال تەكشۈرۈپ تېپىلدى، بۇ ماللارنىڭ قىممىتى 35
مىليون 430 مىڭ دوللار.

كارانتىن قىلىنىپ چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن -
چىقىرىلغان ھايۋانات ۋە ھايۋانات مەھسۇلاتى 1599 تۈركۈم
بولۇپ، مال قىممىتى 49 مىليون 110 مىڭ دوللار، بۇنىڭ
ئىچىدە كارانتىن قىلىنىپ چېگرىدىن چىقىرىلغان ھايۋانات ۋە
ھايۋانات مەھسۇلاتى 161 تۈركۈم بولۇپ، مال قىممىتى 13
مىليون 220 مىڭ دوللار؛ كارانتىن قىلىنىپ چېگرىدىن
كىرگۈزۈلگەن ھايۋانات ۋە ھايۋانات مەھسۇلاتى 1438 تۈركۈم
بولۇپ، مال قىممىتى 35 مىليون 880 مىڭ دوللار.

كارانتىن قىلىنىپ چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن -
چىقىرىلغان ئۆسۈملۈك ۋە ئۆسۈملۈك مەھسۇلاتى 6999
تۈركۈم بولۇپ، مال قىممىتى 124 مىليون 30 مىڭ دوللار،
بۇنىڭ ئىچىدە كارانتىن قىلىنىپ چېگرىدىن چىقىرىلغان
ئۆسۈملۈك ۋە ئۆسۈملۈك مەھسۇلاتى 4030 تۈركۈم بولۇپ،
مال قىممىتى 97 مىليون 820 مىڭ دوللار؛ كارانتىن
قىلىنىپ چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن ئۆسۈملۈك ۋە ئۆسۈملۈك
مەھسۇلاتى 2969 تۈركۈم بولۇپ، مال قىممىتى 26 مىليون
210 مىڭ دوللار. 13 تۈركۈم (قېتىم) دىكى 10 غىل
زىيانلىق ئۆسۈملۈك تەكشۈرۈپ تېپىلدى.

چېگرىدىن كىرگەن - چىققان 42 مىڭ 576 ئادەم
(قېتىم) نىڭ كۆزىتىش يۈزىسىدىن كېسىلى تەكشۈرۈلۈپ،
تۈرلۈك كېسىللىكتىن 2209 ى تەكشۈرۈپ چىقىلدى، بۇنىڭ
ئىچىدە ئەيدىس كېسىلى ۋېرۇسى بىلەن يۇقۇلغانىنى 31،
جىنسى كېسىللىك 109، ھەرىكەتچان ئۆپكە تۇبېرىكۇلىۋىزى
2، ئاۋسترالىيە ئانتىگېنى مۇسبىتى 515، ۋىرۇسلۇق جىگەر
ياللۇغى 304، باشقا كېسىللىك 1248؛ 45 مىڭ 288 ئادەم
(قېتىم) ئەيدىس كېسىلىنى كۆزىتىش يۈزىسىدىن
تەكشۈرۈلدى؛ 41 مىڭ 601 ئادەم (قېتىم) گە مۇداپىئە
ۋاكسىنىسى ئەمەلدى، بۇنىڭ ئىچىدە خولېرا باكتېرىيىسى
ۋاكسىنىسى ئەمەلدىگىنى 9555 ئادەم (قېتىم)، سېرىق
قىزىتما كېسىلى ۋاكسىنىسى ئەمەلدىگىنى 288 ئادەم (قېتىم)،
باشقا ۋاكسىنا ئەمەلدىگىنى 31 مىڭ 758 ئادەم
(قېتىم).

كارانتىن قىلىنىپ، تەكشۈرۈلۈپ چېگرىدىن
كىرگۈزۈلگەن - چىقىرىلغان قاتناش ۋاسىتىسى 193 مىڭ 104
قېتىم، بۇنىڭ ئىچىدە پويىز 118 مىڭ 741 بۆلەك (قېتىم)،
ئاپتوموبىل 72 مىڭ 85 دانه (قېتىم)، ئايروپىلان 2278

مەخسۇس دوكلات يېزىپ، خىلورومىتىن، فۇران تىپىدىكى دورىلارنى سېتىش ۋە ئىشلىتىشنى مەنبەسىدىن كونترول قىلىش تەكلىپىنى بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئۈچەي ئېكسپورت قىلىدىغان كارخانىلارنىڭ ئەۋرىشكە ئېلىش نىسبىتى ۋە تەكشۈرۈش دائىرىسىگە قارىتا خىلورومىتىننى تۈركۈملەپ تەكشۈرۈش سالىقىنى ئاشۇردى؛ ئىشلەپچىقىرىش كارخانىلىرىنىڭ پۈتۈن جەريانىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، شىنجاڭ ئۈچەيلىرىنىڭ راۋان ئېكسپورت قىلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بىر يىلدا 63 تۈركۈمدە 3445 تۈلك، 12 مىليون 250 مىڭ دوللارلىق ئۈچەي ئېكسپورت قىلىندى.

شىنجاڭنىڭ نەسلىك تۇخۇمى، چۈچىسى قىرغىزىستانغا ئېكسپورت قىلىنىشقا باشلىدى، شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى توخۇ فېمىلىرىنىڭ پۈتۈن ئىشلەپچىقىرىش - باشقۇرۇش جەريانىنى كونترول قىلىپ، ئەنگە ئېلىش تۈزۈمى ۋە فېرمىدا تۇرۇشلۇق مال دوختۇرلىرى ئېتىراپ قىلىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، ئېكسپورت قىلىنىدىغان نەسلىك تۇخۇم، چۈچىنىڭ كېسەللىك خەۋپ - خەتىرىنى تۆۋەنلەتتى، كارخانىلارنىڭ خادىملارنى تەربىيىلىشىگە، مال دوختۇرلۇق - سەھىيىلىك باشقۇرۇش سىستېمىسىنى ئورنىتىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشىگە ياردەم بەردى. قىرغىزىستانغا 270 مىڭ دانە چۈچە، 260 مىڭ دانە نەسلىك تۇخۇم ئېكسپورت قىلىندى. ئامېرىكىنىڭ شىنجاڭ كورلا نەشپۈتىنى ئىمپورت قىلماقچى بولۇۋاتقانلىق مۇددىئاسى مەلۇم بولغاندىن كېيىن، شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى ئىشلەپچىقارغۇچى، ساتقۇچى تەرەپلەرنى پائال ماسلاشتۇرۇپ، مېۋىلىك باغلارغا دېھقانچىلىق دورىسى ئىشلىتىلىش ئەھۋالىنى ئامېرىكا، كانادالارنىڭ دېھقانچىلىق دورىسى قالدۇقىنى ۋە كېسەللىك - ھاساراتلارنى تىزگىنلەش تەلىپى بويىچە نۇقتىلىق ئىز قوغلاپ خاتىرىلىدى، مېۋىلىك باغلاردىكى كېسەللىك، ھاساراتلارنى تىزگىنلەشنى 3 قېتىم ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، كورلا نەشپۈتىنىڭ ئامېرىكىدا بازار تېپىشىغا ياخشى شارائىت يارىتىپ بەردى.

لى رۇيشىن

ئىمپورت قىلىنىدىغان تاۋارلارنى

تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئەھۋالى

شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى ئىمپورت قىلىنىدىغان نۇقتىلىق، سەزگۈر تاۋارلارنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش سالىقىنى ئاشۇرۇش، بىخەتەرلىك،

باشلامچى قىلغان ئېكسپورت تاۋارلىرى پىششىقلاپ ئىشلەيدىغان كارخانىلىرىغا پار - بۆلەك بولۇپ، پەرلىك مەھسۇلاتلارنىڭ ئېكسپورت قىلىنىدىغان تاۋار قۇرۇلمىسىنى تەتقىق قىلىپ، بىخەتەرلىك، سەھىيە ئىشلىرىغا چېتىلىدىغان نۇقتىلىق تاۋارلارنىڭ سۈپىتىنى مەنبەسىدىنلا چىك تۇتۇپ، ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاش، ساقلاشنىڭ پۈتۈن جەريانىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى قانات يايدۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ يېمەكلىك، پىششىقلاپ ئىشلەنگەن يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى ئېكسپورت قىلىشنى تېزەلتتى. چەت ئەللەردىكى شىنجاڭنىڭ ئېكسپورت قىلغان پەمىدۇر قىياسى قاتارلىق يېمەكلىكلىرىگە قارىتىلغان تېخنىكىلىق ئىستېھكاملىرىنى بۇزۇپ تاشلاش ئۈچۈن، ئېكسپورت قىلىدىغان كارخانىلارنىڭ خەلقئارا ئۆلچەم بويىچە ئىشلەپچىقىرىشنى تەشكىللىشى ۋە تەكشۈرۈشىگە ياردەم بېرىلدى، ئېكسپورت قىلىنىدىغان پەمىدۇر قىياسىغا قارىتا ئىلمىي تۈرگە ئايرىپ باشقۇرۇش ۋە تۈر بويىچە باشقۇرۇشتىن ئىبارەت تەكشۈرۈش - باشقۇرۇش ئەندىزىسى قوللىنىلىپ، ئېكسپورت قىلىدىغان كارخانىلارنىڭ ISO9000 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسى ۋە HACCP بىخەتەرلىك باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ قۇرۇلۇشى تېزلىتىلدى، ئېكسپورت تاۋارلىرى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىنىڭ قۇرۇلۇشىغا مەدەت بېرىلدى؛ پەمىدۇر قىيامى، سەۋزە مەھسۇلاتى، سۈسزىلاندۇرۇلغان كۆكتات، ھەسەل قاتارلىق زور تۈركۈمدە ئېكسپورت قىلىنىدىغان يېمەكلىكلەردىكى دېھقانچىلىق دورىسى قالدۇقى، مال دوختۇرلۇق دورىسى قالدۇقى، نىترات، تۆۋەن ۋالېنتلىق نىترات ۋە گېن ئۆزگىرىشنى نازارەت قىلىش - كونترول قىلىش سىستېمىسى ئورنىتىلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى؛ سۈپەت خەۋپ - خەتىرىدىن ئالدىن سىگنال بېرىش مېخانىزمى ۋە تېز ئىنكاس قايتۇرۇش مېخانىزمى بويىچە شىنجاڭ تاۋارلىرىنىڭ سىرتقا چىقىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ 6 تۈرلۈك تەدبىرى ئورنىتىلدى.

شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى شىنجاڭنىڭ ئۈچەي، ھەرە مەھسۇلاتىدىن ئىبارەت دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق قالدۇقلىرىنى ئېكسپورت قىلىشقا بولغان نازارەتچىلىك، تىزگىنلەشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، خادىملارنى تەشكىللىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە مال دوختۇرلۇق دورىلىرى بازىرى ۋە قىسمەن باقمىچىلىق مەيدانلىرىنىڭ خىلورومىتىن، فۇران تىپىدىكى دورىلارنى ئىشلىتىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىگە ۋاقتىدا

كۈچەيتىلدى، بىر يىلدا سىرتقا ئىمپورت قىلىنىدىغان كونا ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرىنى ئەنگە ئېلىش خىزمىتى بويىچە ئالاقىلىشىش تالونىدىن 9 پارچە چىقىرىلدى، كونا ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرىدىن 17 تۈركۈمى ئەنگە ئېلىندى، بۇنىڭ مال قىممىتى 9 مىليون 310 مىڭ دوللار، 2 تۈركۈمدىكىسى ئەنگە ئېلىنىدى، بۇنىڭ مال قىممىتى 2 مىليون 840 مىڭ دوللار، شۇنداق قىلىپ كونا ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرىنىڭ قارىغۇلارچە ئىمپورت قىلىنىشى ئۈنۈملۈك تىزگىنلەندى.

ئوتتۇرا ئاسىيادىن ئىمپورت قىلىنىدىغان تېرىلەردىكى ئاقسىل كېسىلى ئەھۋالىنى ۋاقىتدا ئىگىلەش ئۈچۈن، «2003- يىلى ئوتتۇرا ئاسىيادىكى 5 دۆلەتتىن ئىمپورت قىلىنىدىغان تېرىلەردىكى ئاقسىل كېسىلى ۋېروسىنى تەكشۈرۈش لايىھىسى» تۈزۈپ چىقىلدى، «شىنجاڭنىڭ ئىمپورت قىلىنىدىغان يۇڭلارنىڭ ماي تەركىبىنى تازىلاش نىسبىتىنى تەكشۈرۈش ئۇسۇلىغا ئالاقىدار ئىشلار توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» تارقىتىلدى، ئىمپورت قىلىنىدىغان يۇڭنىڭ ماي تەركىبىنى تازىلاش نىسبىتىنى تەكشۈرۈش ئۇسۇلى بىرلىككە كەلتۈرۈلدى. ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاش نۇقتىسى قىلىپ بېكىتىلگەن كارخانىلارنى سىناش، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشنىڭ تۈر تەرتىپى ئايدىنلاشتۇرۇلدى. يىلى ئاخىرىغا قەدەر دۆلەت سۈپەت نازارەتچىلىكى باش ئىدارىسىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق پىششىقلاش نۇقتىسى قىلىپ بېكىتىلگەن 2 كارخانا 1 مىليون 400 مىڭ دانە كالا تېرىسى، 560 مىڭ دانە قوي تېرىسى، 680 توننا يۇڭ ئىمپورت قىلدى. موڭغۇلىيە پورتلىرىدىن كىرگۈزۈلىدىغان ھايۋانات مەھسۇلاتلىرىنى كارانتىن قىلىشقا قاتتىق تەلەپ قويۇلۇپ، «ئالدىن خەۋەر بېرىش» تۈزۈمى قەتئىي يولغا قويۇلۇپ، تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش، تاموژنا، چېگرىدا تەكشۈرۈش ئورگانلىرى بىرلىكتە تەكشۈرۈپ گۇۋاھلىق بەرگەن ھەمدە پىكرىنى يازغاندىن كېيىن، ئاندىن مالنى چېگرىدىن كىرگۈزۈشكە ئۇقتۇرۇش قىلىندى. چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن ئۇرۇقلار ئىچىدىن گىمىرودېرا يىپچە قۇرتى ئۇرۇقدىشى، يىلتىز تۈگۈنلۈك يىپچە قۇرت ئۇرۇقدىشى، خەنجەرسىمان يىپچە قۇرت ئۇرۇقدىشى، قىزىلچا دات كېسىلى قاتارلىق يوشۇرۇن خەۋپ - خەتەرلىك زىيانلىق جانلىقلار تېپىپ چىقىلىپ، 24 قېتىم ئېتىزلار بويىچە ئايرىپ كارانتىن قىلىش ۋە نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى، كارانتىن قىلىنغان كۆلەم 1436 گېكتارغا يەتتى.

لى رۇيشىن

تازىلىق، مۇھىت ئاسراش، ساغلاملىق، ئالدامچىلىققا قارشى تۇرۇشقا چېتىلىدىغان تاۋارلارنى تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىشنى نۇقتىلىق ياخشى ئىشلىدى. خام نېفىت ئىمپورت قىلىشتا ئېغىرلىق، مۇپەت جەھەتتىكى ۋە تاموژنىدىن ئۆتكۈزۈشتە ساقلانغان مەسىلىلەر كۆزدە تۇتۇلۇپ، ئاقابىل تۇرۇش تەدبىرى قوللىنىلدى. بىرىنچىدىن، تۆمۈربول ئېغىزلىرىدىكى كەڭ رېلىستى ئالماشتۇرۇپ قاچىلاشتا «تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىشتىكى تەكشۈرۈش تامغىسى بولۇش» ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇپ، «ئاۋۋال تەكشۈرۈش، ئاندىن مەلۇم قىلىش»، يەنى ئالدى بىلەن تەكشۈرۈش، ئالماشتۇرۇپ قاچىلاش، تۈركۈملەشتۈرۈپ تەكشۈرۈشكە مەلۇم قىلىش خىزمەت تەرتىپى يولغا قويۇلدى. ئىككىنچىدىن، پورتلاردىكى 1 - مەپتە ئىشلەيدىغان تەكشۈرۈش خادىملىرىنى تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيەلەش كۈچەيتىلىپ، ئۇلارغا خام نېفىتنىڭ ئېغىرلىقىنى ھېسابلاش ئۇسۇلى ۋە خام نېفىتنىڭ سۈپەت كۆرسەتكۈچىنى تەكشۈرۈش ئۆلچىمى قاتارلىق تېخنىكىلار پىششىق ئىگىلىتىلدى. ئۈچىنچىدىن، پورتلارنىڭ تەكشۈرۈش ئىقتىدارى ۋە مەۋجىسى ئۆستۈرۈلۈپ، تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىندى. بىر يىلدا 1274 تۈركۈم، 986 مىڭ 500 توننا خام نېفىت تەكشۈرۈلدى، بۇنىڭ قىممىتى 173 مىليون 363 مىڭ 300 دوللار، بۇ جەرياندا 481 تۈركۈمدە كەم قاچىلانغان 1922 توننا نېفىت تەكشۈرۈپ تېپىلدى، بۇنىڭ قىممىتى 309 مىڭ 400 دوللار بولۇپ، ۋاقىتدا ئېغىرلىق تەكشۈرۈش گۇۋاھنامىسى كېسىپ بېرىلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە پورتلاردىكى تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئاپپاراتلىرى قەتئىي ھالدا كېرەكسىز نەرسىلەرنى ئىمپورت قىلىش بەلگىلىمىسى ۋە ئۆلچىمى بويىچە، كېرەكسىز، كونا مېتاللار، رادىئاتسىيىلىك بۇلغىسىلارنى تەكشۈرۈش، ئاسان ئوت ئالىدىغان، ئاسان پارتلايدىغان، ھىم ئېتىلگەن قاچا قاتارلىق زىيانلىق نەرسىلەرنى تەكشۈرۈش سالىمىنى ئاشۇردى. بىر يىلدا ئىمپورت قىلىنىدىغان 30 مىڭ 671 تۈركۈم، 1 مىليون 160 مىڭ توننا كېرەكسىز، كونا مېتال تەكشۈرۈلدى، بۇ جەرياندا 346 تۈركۈمدىكى رادىئاتسىيىلىنىش ئۆلچىمىدىن ئېشىپ كەتكەن، زىيانلىق نەرسىلەر قىستۇرۇلغان 14 مىڭ 708 توننا كېرەكسىز، كونا مېتال تەكشۈرۈپ تېپىلىپ، ۋاقىتدا چېگرىدىن چىقىرىۋېتىلدى. ئىمپورت قىلىنىدىغان كونا ماشىنا - ئېلېكتر مەھسۇلاتلىرىنى قاچىلاپ توشۇشتىن ئىلگىرى ئالدىن تەكشۈرۈش ۋە مال يېتىپ كەلگەندە تەكشۈرۈش

باردى. چوڭ سودا ساراھلىرى ساتىدىغان ئىمپورت مەھسۇلاتلىرىنىڭ ھەممىسىگە مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك گۇۋاھلىق بېرىش بەلگىسى چاپلاندى. مەھسۇلاتلارغا مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك گۇۋاھلىق بېرىش تەشۋىقاتىنى قانات يايدۇرىدىغان سودا ساراھلىرى ۋە تىجارەت سورۇنلىرىغا تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىپ بېرىلدى. شىنجاڭدىكى 8 توك سىمى - كابېل، تۆۋەن بېسىملىق ئىشكەپلىق ۋىكىليۇچاتېل كارخانىسىنىڭ مەھسۇلاتىغا مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك گۇۋاھلىق بېرىش خىزمىتى تەكشۈرۈلۈپ، مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك گۇۋاھلىق بېرىش تۈزۈمى ئاپتونوم رايون مىقياسىدا ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى.

لى رۇيشىن

گۇۋاھلىق بېرىش - ئېتىراپ قىلىشنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئەھۋالى

شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كاراتىن قىلىش ئىدارىسى 2003-يىلى گۇۋاھلىق بېرىش - ئېتىراپ قىلىشنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئېكسپورت قىلىنىدىغان يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىدىغان 48 كارخانىنى تازىلىق جەھەتتىن روپىختە ئېلىپ تىزىملىدى، بۇنىڭ ئىچىدە تازىلىق بويىچە روپىختە ئېلىنغىنى 42، تازىلىق بويىچە تىزىملىنىشى 6؛ ئېكسپورت ئورالىمى كارخانىسىدىن 9 ى ئېكسپورت ئورالىمى سۈپەت ئىجازەتنامىسىگە ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە خەتەرلىك ئورالما كارخانىسى 3، ئادەتتىكى ئورالما كارخانىسى 6؛ 123 كارخانىغا ISO بويىچە گۇۋاھلىق بېرىش ئىشى تاماملاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ISO9000 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسى بويىچە روپىختە ئېلىنىپ تەكشۈرۈلگەن كارخانا 84، ISO9000 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسى قايتا تەكشۈرۈپ گۇۋاھنامىسى يەڭگۈشلەنگەن كارخانا 15، يېمەكلىك بىخەتەرلىكىدە HACCP گۇۋاھلىقى بېرىلگەن كارخانا 10، مۇھىت باشقۇرۇش سىستېمىسى بويىچە ISO14001 گۇۋاھلىقى بېرىلگەن كارخانا 8، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ساغلاملىقى، بىخەتەرلىكىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى بويىچە OHS18000 گۇۋاھلىقى بېرىلگەن كارخانا 6. قىرغىزىستاندا بىر يېمەكلىك كارخانىسىنىڭ ISO9000، HACCP نى بىرلەشتۈرۈش سىستېمىسىنى تەكشۈرۈش تاماملاندى.

لى رۇيشىن

ئوبوروت ساھەسىدىكى ئىمپورت تاۋارلىرىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئەھۋالى

شىنجاڭ چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن - چىقىرىلغان ماللارنى تەكشۈرۈش - كاراتىن قىلىش ئىدارىسى ئىمپورت قىلىنغان گىرىم بۇيۇملىرىنى 3 قېتىم مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈرۈپ، كېمەللىك رايونىدىن كەلگەن گىرىم بۇيۇملىرىنى سېتىشقا بىردەك رۇخسەت قىلىندى؛ چوڭ - چوڭ بايرام كۈنلىرىدىن بۇرۇن ئۈرۈمچىدىكى ئاساسلىق سودا ساراھلىرى، تاللا بازارلىرى، توپ سېتىش بازارلىرى ۋە يۇلتۇز دەرىجىلىك مېھمانخانىلار ئىمپورت قىلغان يېمەكلىكلەرنى مەخسۇس تۈر بويىچە نازارەت قىلدى ۋە تەكشۈردى، بىخەتەر تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە تەكشۈرۈش - كاراتىن قىلىش ئاپپاراتى تەسىس قىلىنىدىغان كۈيتۈك، مايتاغ رايونلىرىدىكى ئىمپورت قىلىنغان يېمەكلىكلەرنىڭ ئەھۋالىنى مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈرۈپ، ساختا، يالغان «ئىمپورت قىلىنغان يېمەكلىكلەر بەلگىسى» تەكشۈرۈپ ئەمەلىيلەشتۈرۈش گۇۋاھنامىسى» دىن 19 نى تاپتى، تەكشۈرۈپ تېپىلغان لايىقەتسىز يېمەكلىك ۋە ساختا، يالغان گۇۋاھنامىلەرنى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بەردى.

2003 - يىلى شۆبە - تارماق ئاپپاراتلار شۇ يەردىكى سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى تارماقلىرى بىلەن بىرلىشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 30 نەچچە گۇۋاھلىق يېمەكلىكلىرىنى سوغۇق ساقلاش ئامبىرىنى مەركەزلىك ھالدا قانۇن ئىجرائى نۇقتىسىدىن مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈردى. ئۈرۈمچى شەھىرى، ئىلى رايونىدا برازىلىيە، كانادالاردىن كىرگۈزۈلگەن، ئاقسىل كېسىلى بار رايونلارغا چېتىلىدىغان، شۇنىڭدەك تەلپەك ئۇيغۇن كەلمەيدىغان 980 كىلوگرام چوشقا، توغۇ مەھسۇلاتى تەكشۈرۈپ تېپىلىپ، پۈتۈنلەي كۆيدۈرۈۋېتىلدى.

لى رۇيشىن

مەھسۇلاتلارغا مەجبۇرلاش خاراكتېرلىك گۇۋاھلىق بېرىش ئەھۋالى

شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كاراتىن قىلىش ئىدارىسى 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 13 - كۈنىگىچە باشقۇرۇش تەۋەلىكىدىكى 150 چوڭ تىپتىكى سودا سارىيى ۋە مەخسۇس سېتىش دۇكىنىنىڭ 6 غىل مەھسۇلاتىغا گۇۋاھلىق بېرىشنى يولغا قويۇش ئەھۋالى ئۈستىدە قانۇن ئىجرائىنى تەكشۈرۈش ئېلىپ

ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى نۇقتىسىدىن باھالاپ

بېكىتىش ئەھۋالى

شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى 2003-يىلى 1458 تۈركۈمدىكى 1 مىليون 166 مىڭ 200 توننا ئىمپورت قىلىنغان خام نېفىتنىڭ ئېغىرلىقىنى باھالىدى، 739 تۈركۈمدىكى نېفىتنىڭ ئېغىرلىقىدىن 2658.47 توننا كەم چىقتى؛ ئىمپورت قىلىنغان 631 مىڭ توننا كان رۇدىسى (شارسىمان تۆمۈر رۇدىسى، ئاليۇمىن رۇدىسى) نى باھالىدى؛ 1936 تۈركۈمدىكى 116 مىڭ 30 كۇب مېتىر ياغاچ ماتېرىيالنىڭ ھەجىمىنى باھالىدى؛ 1151 تۈركۈمدىكى 7 مىليون 717 مىڭ 190 ئېكپورت قىلىنىدىغان تاۋار ئورالمىسىنى باھالىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى ئورالما ئىقتىدارى بويىچە باھالانغىنى 992 تۈركۈم، 6 مىليون 536 مىڭ 282 دانە، بۇنىڭدىن 11 تۈركۈمدىكى 81 مىڭ 200 دانىسى لايىقەتسىز بولۇپ چىقتى؛ خەتەرلىك مال ئورالمىسى ئىقتىدارى بويىچە باھالانغىنى 62 تۈركۈم، 1 مىليون 44 مىڭ 29 دانە؛ خەتەرلىك مال ئورالمىسىنىڭ ئىشلىتىلىشى بويىچە باھالانغىنى 97 تۈركۈم، 136 مىڭ 879 دانە.

لى رۇيشىن

تەجرىبىخانا قۇرۇلۇشى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسىنىڭ پاختا ياسالسى تەجرىبىخانىسى بىلەن پەمدۇر ياسالسى تەجرىبىخانىسى دۆلەت دەرىجىلىك تەكشۈرۈشتىكى نۇقتىلىق تەجرىبىخانا قىلىپ بېكىتىلدى، خىمىيە كېنى، مېتال ماتېرىيال، ھايۋانات كارانتىن قىلىش، ئۆسۈملۈك كارانتىن قىلىش، ئورالما، ۋاستىچى جانلىقلار ۋە تۇپرىق كۆلچۈك كېمىلى، ئەيدىس كېمىلىدىن ئىبارەت 8 تەجرىبىخانا تېرىتورىيىلىك مەركىزى تەجرىبىخانا قىلىپ بېكىتىلدى. قەشقەر تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسىدە كۆمۈر تەجرىبىخانىسى، ئالاتاۋ پورتى تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسىدە كۆمۈر تەجرىبىخانىسى، ئالاتاۋ پورتى تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسىدە خام نېفىت تەجرىبىخانىسى قۇرۇلدى. نۇقتىلىق تەجرىبىخانىلارغا يېڭىدىن گاز سۇپىتىنى تۇتاش ئۆلچەش بايىمىنى قاتارلىق 246 دانە (يۈرۈش) تەجرىبىخانا سايمىنى كۆپەيتىپ بېرىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 14 تەجرىبىخانىنىڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش بويىچە ئېتىراپ قىلىش/روپىختەكە ئېلىشنى دۆلەتنىڭ ئۆلچەمگە گۇۋاھلىق بېرىشىگە ئۆزگەرتىش ۋە شۇ بويىچە تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملىنىپ، ئۇلار دۆلەت گۇۋاھلىق

بېرىشكە نازارەت قىلىش كومىتېتىنىڭ ئۆلچەمگە گۇۋاھلىق بېرىش گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى.

لى رۇيشىن

«ئىمپورت قىلىنغان كېرەكسىز، كونا نەرسىلەردىكى رادىئاتسىيەلىك بۇلغىمىلارنى تەكشۈرۈش ۋە تەتقىق قىلىش» دۆلەتنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى

شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى بىلەن جۇڭگو سودا تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش ئورنى ئۈستىگە ئالغان دۆلەت پىلانى كومىتېتىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى زور پەن تەتقىقات ئۆتكىلىگە مۇجۇم قىلىش تۈرى - «ئىمپورت قىلىنغان كېرەكسىز، كونا نەرسىلەردىكى رادىئاتسىيەلىك بۇلغىمىلارنى تەكشۈرۈش ۋە تەتقىق قىلىش» 2003 - يىلى 2 - ئايدا بېيجىڭدا دۆلەت دەرىجىلىك باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. بۇ تۈر جۇڭگونىڭ ئىمپورت قىلىنغان كېرەكسىز، كونا نەرسىلەردىكى رادىئاتسىيەلىك بۇلغىمىلارنى تەكشۈرۈشنىڭ مۇكەممەل سىستېمىسىنى ئورنىتىشى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشى، دۆلەتنىڭ ئىمپورت قىلىشنى چەكلىگەن خام ئەشيا قىلىپ ئىشلىتىشكە بولىدىغان كېرەكسىز، كونا نەرسىلەردىكى رادىئاتسىيەلىك بۇلغىمىلارنى چىگرىدىن كىرگەندە پورتتا تەكشۈرۈش، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈشنى سىناش كۆرسەتكۈچى، تەكشۈرۈش ئۈسۈلىنى بېكىتىش ۋە باشقۇرۇش تەرتىپى، باشقۇرۇش چەكلىمىسىنى تېخنىكىلىق ئاساس ۋە قوللاش بىلەن تەمىن ئەتتى. بۇ تۈردە بېكىتىلگەن 3 تۈرلۈك سىناش كۆرسەتكۈچى ۋە ئۇنى تەكشۈرۈش - باشقۇرۇش چەكلىمىسى دۆلەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم ئوتتۇرىغا قويۇلغان، جۇڭگونىڭ ئىمپورت قىلىنغان كېرەكسىز، كونا نەرسىلەردىكى رادىئاتسىيەلىك بۇلغىمىلارنى كونترول قىلىش ۋە بىر تەرەپ قىلىشنىڭ بىردىنبىر ئاساسى بولۇپ، جۇڭگونىڭ بۇ جەھەتتىكى بوشلۇقىنى تولدۇردى، خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە ئىگە بولدى. 7 يىلدىن بۇيان مەملىكەت بويىچە پورتلاردا قوللىنىلىش ئارقىلىق، ئامېرىكا، ياپونىيە، روسىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن كەلگەن 590 نەچچە مىڭ تۈركۈمدىكى، 10 مىليارد 600 مىليون دوللار قىممىتىگە ئىگە 137 مىليون 680 مىڭ توننا كېرەكسىز خام ئەشيا تەكشۈرۈلۈپ، ئۇنىڭ ئىچىدىكى 845 تۈركۈمدىكى رادىئاتسىيەلىك بۇلغىما كۆرسەتكۈچتىن ئېشىپ كەتكەن 31 مىڭ 208 توننا ماددى ئەشيا دۆلەت چىگرىسىدىن چىقىرىۋېتىلدى.

لى رۇيشىن

مالىيە ، باج

مالىيە

كسىمى 26 مىليارد 448 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.15 ئاشتى.

3. مالىيە چىقىمىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى. 2003 -

يىلى شىنجاڭنىڭ مالىيە چىقىمى 39 مىليارد 480 مىليون 80 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 36 مىليارد 846 مىليون 760 مىڭ يۈەن، فوندى خام چوت چىقىمى 2 مىليارد 633 مىليون 320 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.62 ئاشتى.

4. ئاپتونوم رايوننىڭ مالىيە كىرىم - چىقىمىنىڭ تەڭپۇڭلىشىش ئەھۋالى.

ئادەتتىكى خام چوتنىڭ كىرىم - چىقىم ئەھۋالى ئومۇمىي كىرىم 37 مىليارد 9 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ يىلىدىكى كىرىم 12 مىليارد 822 مىليون 180 مىڭ يۈەن، مەركەز قوشۇمچە ياردەم بەرگەن كىرىم 23 مىليارد 777 مىليون 990 مىڭ يۈەن، زايومنى قەرز پۇلغا يۆتكەشتىن قىلىنغان كىرىم 451 مىليون يۈەن، 2002 - يىلى زايومنى قەرزگە يۆتكەشتىن قالغان قالدۇق 57 مىليون 120 مىڭ يۈەن؛ 2002 - يىلىدىكىنىڭ قالدۇقىدىن قىلىنغان كىرىم مىنوس 242 مىليون 420 مىڭ يۈەن، يۆتكەلگەن مەبلەغ 143 مىليون 300 مىڭ يۈەن. چىقىم 37 مىليارد 588 مىليون 230 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ يىللىق چىقىم 36 مىليارد 846 مىليون 760 مىڭ يۈەن، مەركەزگە تاپشۇرۇلغان چىقىم 228 مىليون 650 مىڭ يۈەن؛ كۆپەيتىلگەن خام چوت ئوبوروت سوممىسى 7 مىليون يۈەن، زايومنى قەرزگە يۆتكەش كىرىمىدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغان چىقىم

مالىيە كىرىم - چىقىم ئەھۋالى

1. مالىيە كىرىمىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ مالىيە كىرىمى 15 مىليارد 771 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، خام چوتنىڭ (تەڭشەلگەن خام چوت، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) %106.42 نى ئىگىلەپ، ئوخشاش ئۆلچەمدە 2002 - يىلىدىكىدىن %17.24 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 12 مىليارد 822 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.77؛ فوندى خام چوت كىرىمى 2 مىليارد 948 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %24.09 ئاشتى.

2. مەركەزگە يوللىنىدىغان باج كىرىمىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ مەركەزگە يوللىنىدىغان باج كىرىمى 10 مىليارد 677 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.21 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە قىممەت ئېشىش بېجى (%75 قىسمى) 7 مىليارد 555 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19 ئاشتى؛ ئىستېمال بېجى 1 مىليارد 389 مىليون 350 مىڭ يۈەن بولۇپ، %6.93 تۆۋەنلىدى؛ مەركەزگە يوللانغان كارخانا تاپاۋەت بېجى 780 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.34؛ مەركەزگە يوللانغان شەخسى تاپاۋەت بېجى 951 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.72 ئاشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ پۈتۈن ئۆلچەم بويىچە مالىيە

چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن كۆچەتلەردىن 3 خىل يوشۇرۇن خەتەرلىك يىپچە قۇرت تېپىلدى

2003 - يىلى 5 - ئايدا شىنجاڭدىكى مەلۇم شىركەت گېرمانىيىدىن 79 خىل مەنزىرە كۆچىتى كىرگۈزۈپ، شىنجاڭدا سىناپ تىكەكچى، گېرمانىيە شىركىتى ئادەم ئەۋەتىپ يېتەكچىلىك قىلماقچى بولغانىدى. شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى بۇ كۆچەتلەرنى نەق مەيداندا كارانتىن قىلىش ۋە تەجرىبىخانىدا كارانتىن قىلىش ئارقىلىق پىرىمە قاتارلىق 18 خىلدا گىتېرودىرا يىپچە قۇرتى

ئۇرۇقىدىشى، يىلتىز تۈگۈنلۈك يىپچە قۇرت ئۇرۇقىدىشى، خەنجەرسىمان يىپچە قۇرت ئۇرۇقىدىشىدىن ئىبارەت 3 خىل يوشۇرۇن خەتەرلىك يىپچە قۇرتنى تېپىپ چىقتى. بۇ، شىنجاڭ تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسىنىڭ گېرمانىيىدىن كىرگۈزۈلگەن كۆچەتلەردىن بۇنداق زىيانلىق جانلىقلارنى تۇنجى قېتىم تېپىپ چىقىشى. يۇقىرىدا بايان قىلىنغان كۆچەتلەر ئىلمان سۇدا يۇيۇش ۋە دورىلاش ئارقىلىق بىرتەرەپ قىلىندى ھەمدە قىسمەن ئاچمىز كۆچەتلەر كۆيدۈرۈۋېتىلدى.

لى رۇيشىن

شەھەرلەرنىڭ مالىيە كىرىمى 12 مىليارد 145 مىليون 780 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 11 مىليارد 83 مىليون 480 مىڭ يۈەن، فوند خام چوتى كىرىمى 1 مىليارد 62 مىليون 300 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.6 ئاشتى، مالىيە چىقىمى 23 مىليارد 931 مىليون 510 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 23 مىليارد 3 مىليون 280 مىڭ يۈەن، فوند خام چوتى چىقىمى 928 مىليون 230 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %97.1 ئورۇندىلىپ، %16.1 ئاشتى.

2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى، دائىمىي مۇئاۋىن رەئىس ۋاڭ جىنشياڭ مالىيە نازارىتىغا بېرىپ غەيرىي باج كىرىمىنى يىغىش - باشقۇرۇش ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر سىستېمىسىنى قوللىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ۋېن جۇنگۇي فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ مالىيە كىرىمى 4 مىليارد 615 مىليون 480 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 4 مىليارد 91 مىليون 190 مىڭ يۈەن، فوند خام چوتى كىرىمى 524 مىليون 290 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %101.5 ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.1 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 3 مىليارد 955 مىليون 140 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 3 مىليارد 495 مىليون 550 مىڭ يۈەن، فوند خام چوتى چىقىمى 459 مىليون 590 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %95.8 ئورۇندىلىپ، %9.2 ئاشتى.

قاراماي شەھىرىنىڭ مالىيە كىرىمى 1 مىليارد 370 مىليون 70 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 1 مىليارد 308 مىليون 350 مىڭ يۈەن، فوند خام چوتى كىرىمى 61 مىليون 720 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %102 ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.4 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 477 مىليون 190 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 1 مىليارد 441 مىليون 910 مىڭ يۈەن، فوند خام چوتى چىقىمى 35 مىليون 280 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %99.9 ئورۇندىلىپ، %14.1 ئاشتى.

شەننەزە شەھىرىنىڭ مالىيە كىرىمى 369 مىليون 20 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 306 مىليون 420 مىڭ يۈەن، فوند خام چوتى كىرىمى 62 مىليون 600 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %100 ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.6 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 464 مىليون 830 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 402 مىليون 570 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 62 مىليون 260 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %100.1 ئورۇندىلىپ، %16.1

485 مىليون 120 مىڭ يۈەن، زاپىمى قەرزگە يۆتكەش كىرىمىنىڭ قالدۇقى 23 مىليون يۈەن. كىرىم - چىقىمى بالانس قىلغاندا، يىلى ئاخىرىدىكى دومىلىما قالدۇق مىنۇس 597 مىليون 60 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە كېيىنكى يىلغا ئاغدۇرۇلغان تۈرلۈك چىقىم 1 مىليارد 267 مىليون 300 مىڭ يۈەن، ساپ قالدۇق 1 مىليارد 864 مىليون 360 مىڭ يۈەن قىزىل رەقەم (2002 - يىلى ھېسابتا ئېسىلىپ قالغان قىزىل رەقەم 1 مىليارد 796 مىليون 420 مىڭ يۈەن، شۇ يىلى يېتىدىن كۆپەيگەن قىزىل رەقەم 49 مىليون 940 مىڭ يۈەن).

فوند خام چوتى كىرىم - چىقىم ئەھۋالى كىرىم 3 مىليارد 643 مىليون 870 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ يىللىق كىرىم 2 مىليارد 948 مىليون 940 مىڭ يۈەن، 2002 - يىلىنىڭ قالدۇقىدىن قىلىنغان كىرىم 622 مىليون 450 مىڭ يۈەن، مەركەز قوشۇمچە ياردەم بەرگەن كىرىم 67 مىليون 520 مىڭ يۈەن، يۆتكەپ كىلىنكەن مەبلەغ 4 مىليون 960 مىڭ يۈەن؛ چىقىم 2 مىليارد 641 مىليون 340 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ يىللىق چىقىم 2 مىليارد 633 مىليون 320 مىڭ يۈەن، يۆتكەپ كېتىلگەن مەبلەغ 8 مىليون 20 مىڭ يۈەن. كىرىم - چىقىمى بالانس قىلغاندا، يىلى ئاخىرىدىكى دومىلىما ئامانەت قالدۇقى 1 مىليارد 2 مىليون 530 مىڭ يۈەن بولدى.

جاڭ شۇخۇا

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر مالىيىسىنىڭ

كىرىم - چىقىم ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست،

100 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %103.2ى ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %16.4 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 609 مىليون 620 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 599 مىليون 430 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 10 مىليون 190 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %95.9ى ئورۇندىلىپ، %14 ئاشتى. سانجى ئوبلاستىنىڭ مالىيە كىرىمى 913 مىليون 780 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 874 مىليون 670 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 39 مىليون 110 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %110.1ى ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %22.1 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 711 مىليون 400 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 1 مىليارد 672 مىليون 620 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 38 مىليون 780 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %94.5ى ئورۇندىلىپ، %27.3 ئاشتى.

بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ مالىيە كىرىمى 957 مىليون 900 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 942 مىليون 260 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 15 مىليون 640 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %106ى ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %11.3 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 854 مىليون 740 يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 1 مىليارد 841 مىليون 800 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 12 مىليون 940 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %102.8ى ئورۇندىلىپ، %14.5 ئاشتى.

قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ مالىيە كىرىمى 63 مىليون 120 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 57 مىليون 400 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 5 مىليون 720 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %103.8ى ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %15.3 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 815 مىليون 740 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 810 مىليون 320 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 5 مىليون 420 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %98.8ى ئورۇندىلىپ، %9.8 ئاشتى.

ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ مالىيە كىرىمى 768 مىليون 710 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە، ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 685 مىليون 210 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 83 مىليون 500 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %109.2ى ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %24 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 2 مىليارد 106 مىليون 620 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 2 مىليارد 29 مىليون

ئاشتى.

ئىلى ئوبلاستىنىڭ ئوبلاست بويىچە مالىيە كىرىمى 1 مىليارد 440 مىليون 110 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 306 مىليون 210 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 133 مىليون 900 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %108.7ى ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %20.4 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 4 مىليارد 975 مىليون 900 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 4 مىليارد 852 مىليون 960 مىڭ يۈەن، فوند خام چوتى چىقىمى 122 مىليون 940 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %96.6ى ئورۇندىلىپ، %16.2 ئاشتى.

ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ مالىيە كىرىمى 752 مىليون 570 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 679 مىليون 620 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 72 مىليون 950 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %102.7ى ئورۇندىلىپ، %18.5 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 2 مىليارد 480 مىليون 170 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 2 مىليارد 410 مىليون 770 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 69 مىليون 400 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %97.1ى ئورۇندىلىپ، %17.6 ئاشتى.

تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ مالىيە كىرىمى 485 مىليون 680 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 437 مىليون 50 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 48 مىليون 630 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %121.9ى ئورۇندىلىپ، %24.3 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 368 مىليون 510 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 1 مىليارد 323 مىليون 690 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 44 مىليون 820 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %97ى ئورۇندىلىپ، %12.5 ئاشتى.

ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ مالىيە كىرىمى 201 مىليون 860 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 189 مىليون 540 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 12 مىليون 320 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %104ى ئورۇندىلىپ، %18.5 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 127 مىليون 220 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 1 مىليارد 118 مىليون 500 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 8 مىليون 720 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %95.2ى ئورۇندىلىپ، %18 ئاشتى.

بورتالا ئوبلاستىنىڭ مالىيە كىرىمى 201 مىليون 500 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 187 مىليون 400 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 14 مىليون

مەخسۇس تۈر بويىچە پۇل ئاجرىتىش

ئەھۋالى

1. مالىيە سىياسىتى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. 2003 - يىلى مەركەز شىنجاڭغا 4 مىليارد 535 مىليون 800 مىڭ يۈەن زايوم مەبلىغى ئورۇنلاشتۇرۇپ بېرىپ (بۇنىڭ ئىچىدە زايوم مەخسۇس مەبلىغى 3 مىليارد 945 مىليون 680 مىڭ يۈەن، زايومدىن قەرزگە يۆتكىگەن مەبلەغ 451 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىش زايوم مەبلىغى 139 مىليون 120 مىڭ يۈەن)، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.

2. يېزىلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنى مۇستەھكەملەندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون مالىيىسى 755 مىليون 887 مىڭ يۈەن يېزا ئىگىلىك مالىيە چىقىمى مەبلىغى ئورۇنلاشتۇرۇپ (مەركەزنىڭ مەبلىغىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساس مۇئەسسە قۇرۇلۇشىغا، يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ تىجارەت قىلىش، يېزا ئىگىلىكىنىڭ تۈزۈلمىسىنى تەڭشەش، ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قۇرۇلۇشى، تېرىلغۇدىن ئورمان (ئوتلاق) غا قايتۇرۇش قاتارلىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇش ۋە تۈرلەرنىڭ ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلۇشىغا مەدەت بەردى.

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىكىنى ئۈنۈن بېرىش تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن 310 مىليون 510 مىڭ يۈەن مالىيە مەبلىغى توپلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز مالىيىسىنىڭ مەبلىغى 249 مىليون 530 مىڭ يۈەن، يەرلىك مالىيىدىن بۇرۇشلەشتۈرۈپ بەرگەن مەبلەغ 60 مىليون 980 مىڭ يۈەن. ئاپتونوم رايون بويىچە مالىيىنىڭ نامراتلارنى يۆلەش مەبلىغى چىقىمى 624 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 190 مىڭ ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى.

3. كارخانىلارنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون مالىيىسى 60 مىليون يۈەن كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش مەخسۇس مەبلىغى ئورۇنلاشتۇردى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %20 ئاشتى؛ 41 مىليون يۈەن پەن - تېخنىكا 3 تۈرلۈك خىراجىتى ئورۇنلاشتۇردى، بۇ ئازىكىمە %70 ئاشتى. تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا ئاپتونوم رايون بېكىتكەن نۇقتىلىق كارخانىلارنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرلىرى گەۋدىلەندۈرۈلۈپ، مالىيە كىرىمىنىڭ ئېشىشى ئۈچۈن يېڭى مالىيە مەنبەسى يېتىشتۈرۈلدى. پەن - تېخنىكا 3 تۈرلۈك خىراجىتى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش زور تۈرلىرىگە نۇقتىلىق

660 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 76 مىليون 960 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %95.1 ئورۇندىلىپ، %15.9 ئاشتى.

قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ مالىيە كىرىمى 524 مىليون 490 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 445 مىليون 840 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 78 مىليون 650 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %111.4 ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.7 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 2 مىليارد 842 مىليون 410 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 2 مىليارد 767 مىليون 340 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 75 مىليون 70 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %95.1 ئورۇندىلىپ، %20.5 ئاشتى.

خوتەن ۋىلايىتىنىڭ مالىيە كىرىمى 181 مىليون 530 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 166 مىليون 150 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 15 مىليون 380 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %113 ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.1 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 634 مىليون 710 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 1 مىليارد 618 مىليون 490 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 16 مىليون 220 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %103.2 ئورۇندىلىپ، %25.7 ئاشتى.

تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ مالىيە كىرىمى 475 مىليون 250 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 460 مىليون 790 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 14 مىليون 460 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %100.5 ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.4 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 788 مىليون 740 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 788 مىليون 40 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 700 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %93.6 ئورۇندىلىپ، %16.1 ئاشتى.

قۇمۇل ۋىلايىتىنىڭ مالىيە كىرىمى 264 مىليون 820 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 251 مىليون 590 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت كىرىمى 13 مىليون 230 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %109.7 ئورۇندىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.3 ئاشتى؛ مالىيە چىقىمى 694 مىليون 470 مىڭ يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 682 مىليون 590 مىڭ يۈەن، فوند خام چوت چىقىمى 11 مىليون 880 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، خام چوتنىڭ %97.3 ئورۇندىلىپ، %11.5 ئاشتى.

جالغ شۇخۇا

ئىشلىتىلىپ، شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ئاھالىسى تەرەققىي قىلىشى ۋە دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشنى كۈچلۈك تېخنىكا يۈكسىكىگە ئىگە قىلدى.

4. مائارىپ، ئىلىم - پەن، مەدەنىيەت ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرى مائارىپ، ئىلىم - پەن، مەدەنىيەت ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا كۈچلۈك مەدەت بەردى، ئاپتونوم رايون بويىچە مائارىپ چىقىمى 6 مىليارد 986 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە، ئىلىم - پەن چىقىمى 429 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە، رادىئو كەسپى خىراجىتى چىقىمى 1 مىليارد 286 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

جياڭ شۇخۇا

ئاپتەتتىن قۇتۇلدۇرۇش ۋە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش مەبلىغى

2003 - يىلى مەركەز ۋە ئاپتونوم رايون قەشقەرگە 428 مىليون يۈەن يەر تەۋرەش ئاپتەتتىن قۇتۇلدۇرۇش مەبلىغى، 196 مىليون يۈەن «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش مەبلىغى ئاجرىتىپ بېرىپ، ئاپتەتتىن كېيىنكى قايتا قۇرۇش خىزمىتى ۋە ئامبۇۋى تازىلىق مۇلازىمىتى سىستېمىسى قۇرۇلۇشىغا مەدەت بەردى.

جياڭ شۇخۇا

مالىيە ئىسلاھاتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ تارماقلار خام چوتى، خەزىنە باشقۇرۇش تۈزۈمى، غەيرىي باج كىرىمى، يېزىلارنىڭ باج ھەققى ئىسلاھاتى، ھۆكۈمەتنىڭ مال سېتىۋېلىشى، «ئالتۇن مالىيە قۇرۇلۇشى» قاتارلىق جەھەتلەردىكى مالىيە ئىسلاھاتىدا يېڭى يۈكسىلىش بولدى. (1) تارماقلارنىڭ خام چوت باشقۇرۇش ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش دائىرىسى كېڭەيتىلدى. 2003 - يىلى 15 تارماقنىڭ تارماق خام چوتىنى چۈشۈرۈش ئاساسىدا، 2004 - يىلى تارماقلارنىڭ خام چوتى ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش لايىھىسى تۈزۈپ چىقىلىپ، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 61 تارماقتا تارماقلارنىڭ خام چوت ئىسلاھاتىنى سىناق قىلىش نۇقتىسى قىلىپ بېكىتىلدى، نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان تارماقلارنىڭ خام چوتىنىڭ نورما ئۆلچىمىنى ھېسابلاش خىزمىتى ئورۇندالدى.

(2) غەيرىي باج كىرىمىنى باشقۇرۇش ئىسلاھاتى سالمىقى ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 67 تارماقتىكى 220 ئورۇن ۋە بايىنغولىن ئوبلاستىدىن باشقا 13 ۋىلايەت، ئوبلاست شەھەر ۋە شىخەنزە شەھىرىنىڭ شۇ دەرىجىلىك ئورۇنلىرىدا ھۆكۈمەتنىڭ غەيرىي باج كىرىمىنى يىغىش، باشقۇرۇش

يەرلىك باج

يەرلىك باج كىرىمى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يەرلىك باج سىستېمىسى ئۈنۈملۈك تۈرلۈك كىرىم 8 مىليارد 551 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.64 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە باج كىرىمى 8 مىليارد 10 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15 ئاشتى؛ مائارىپ خىراجىتى قوشۇمچە كىرىمى 359 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %37.94 ئاشتى؛ خەلق مائارىپ فوندى كىرىمى 109 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %18 ئاشتى؛ مەدەنىيەت كەسپى قۇرۇلۇشى خىراجىتى كىرىمى 68 مىليون 590 مىڭ يۈەن؛ باشقا كىرىم 2 مىليون 840 مىڭ يۈەن.

ما خۇاليياڭ

باجنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ يەرلىك باج سىستېمىسى خەزىنىگە يىلدا 1 مىليون يۈەندىن ئارتۇق تىجارەت بېجى تاپشۇرىدىغان نۇقتىلىق كارخانىلارغا باج مەنبەسى سانلىق

ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ، يەر ئىشلىتىش بېجى ئېلىش دائىرىسى بىلەن باج نورىسى ئۆلچىمى بىر تۇتاش تەڭشەلدى. كېيىنكى يېرىم يىلدا قان بېجى ئېلىش توختىتىلدى. يۈك توشۇش ساھەسىنىڭ ئۆزى ھۆججەت يازغان باج تاپشۇرغۇچى، ۋاكالىتەن ھۆججەت يازغان باج تاپشۇرغۇچى ۋە ۋاكالىتەن ھۆججەت يازغان ۋاستىچى ئاپپاراتنى ئېتىراپ قىلىش قانات يايدۇرۇلۇپ، ناھىيە (شەھەر، رايون) لىك دۆلەت بېجىسى، يەرلىك باج ئىدارىلىرى ئارىسىدا يۈك توشۇش ھۆججىتى ئۈچۈرى سانلىق مەلۇماتلىرىنى توپلاش، جەملەش، يەتكۈزۈش ۋە سېلىشتۇرۇش خىزمىتى ئىشلەندى. تاشيول، سۇجىلىق، نېفىتلىك - گازلىقنى ئېچىش قاتارلىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ باج مەنبەسىنى تىزگىنلەپ، باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، بىر يىلدا باج مەنبەسىنى تىزگىنلەپ، باشقۇرۇش ئارقىلىق 153 مىليون يۈەن باج پۇلى ۋاكالىتەن يىغىۋېلىندى ھەم جايلارغا يۆتكەپ بېرىلدى. 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ، ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يېمەك - ئىچمەك، كۆڭۈل ئېچىش كەسىپلىرىدە مۇكاپاتلىق ھۆججەت يولغا قويۇلۇپ، باجنى ھۆججەت ئارقىلىق باشقۇرۇش يەنىمۇ كۈچەيتىلدى.

ما خۇاليياڭ

مەلۇماتلىرى ئامبىرى بەرپا قىلدى ھەم ئەھۋالىنى نازارەت قىلىپ، تىزگىنلەشنى يولغا قويدى. بىر يىلدا تىجارەت بېجى كىرىمى 3 مىليارد 962 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.56 ئاشتى. 2000 (ئائىلە) شەخسى تاپاۋەت بېجى تاپشۇرىدىغان نۇقتىلىق باج تاپشۇرغۇچىغا كومپيۇتېردا نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش سىستېمىسى ئورنىتىپ، شەخسلەر شېرىكىسىز مەبلەغ سالغان ۋە شېرىكلەشكەن كارخانىلار، ئالىي مەكتەپلەر، دوختۇرخانا قاتارلىق ساھەلەردىكى شەخسى تاپاۋەت بېجىسى مەخمۇس تەكشۈرۈلدى، قوشۇلما قىممەت بېجىنىڭ باشلاش نۇقتىسى 5000 يۈەنگە، تىجارەت بېجىنىڭ 1000 يۈەنگە تەڭشەلدى قاتارلىق باجنى كېمەيتىش ئامىللىرىنىڭ تەسىرىدە، بىر يىلدا شەخسى تاپاۋەت بېجى كىرىمى 1 مىليارد 235 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.27 ئاشتى. يەرلىكنىڭ «توققۇز باج، بىر خىراجەت» كۈندىلىك كىرىمىنى تەھلىل قىلىپ، ئالدىن مۆلچەرلەش كۈچەيتىلىپ، يەرلىك باج مەنبەسىدىن باج ئېلىش، باشقۇرۇش چىڭ تۇتۇلۇپ، ئۆي - زېمىن بېجى 2002 - يىلىدىكىدىن 112 مىليون 260 مىڭ يۈەن كۆپ يىغىلىپ، %27.71؛ شەھەر قۇرۇلۇشى بېجى 172 مىليون 250 مىڭ يۈەن كۆپىيىپ، %22.25؛ ماركا بېجى %40.85؛ يەر قوشۇلما قىممەت بېجى 4.9 ھەسسە ئاشتى.

شىنجاڭ يەرلىك باج سىستېمىسىنىڭ 2003 - يىلىدىكى رايونلار بويىچە باج كىرىمىنى ئورۇنداش ئەھۋالى

رايونلار	جەمئىي كىرىم (تۈمەن يۈەن)	2002 - يىلىدىكىدىن % ±
جەمئىي	801095	15
ئۈرۈمچى شەھىرى	289797	15
قاراماي شەھىرى	81836	15.9
شىخەنزە شەھىرى	20847	23.1
سانجى ئوبلاستى	58624	18
قۇمۇل ۋىلايىتى	18200	16
ئىلى ئوبلاستى	89217	18
ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار	51811	17.6
تارباغاتاي ۋىلايىتى	25000	17.2
ئالتاي ۋىلايىتى	12406	22

11.8	68001	بايىنغولىن ئوبلاستى
29.5	44557	ئاقسۇ ۋىلايىتى
18.7	3310	قىزىلسۇ ئوبلاستى
17.9	28202	قەشقەر ۋىلايىتى
16.2	10801	خوتەن ۋىلايىتى
4.5	26768	تۇرپان ۋىلايىتى
23.5	11885	بورتالا ئوبلاستى
11	49000	بىۋاسىتە قاراشلىق باج ئىدارىسى
99.1	50	تەپتىش ئىدارىسى

ما خۇاليياڭ

يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىغا ئىلھام بېرىش، يېزا ئىگىلىكىنىڭ كەسىپلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە قارىتىلغان ئېتىبار بېرىش سىياسىتى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، يەر ئىشلىتىش بېجى، ئۆي - زېمىن بېجى، ئاپتوموبىل - كېمە بېجى، بايلىق بېجىدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغانلارنى تەكشۈرۈش تەرتىپى ئاددىيلەشتۈرۈلۈپ، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئىدارىلەرگە مەلۇم تەكشۈرۈش ھوقۇقى بېرىلىپ، باج تاپشۇرغۇچىلارغا قۇلايلىق يارىتىلدى. بولۇپمۇ، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشقانلارغا باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە بولغان رەھبەرلىك كۈچەيتىلىپ، مەخسۇس كۆزەتكە تەسى قىلىنىپ، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچىلارغا سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك مۇلازىمەت قىلىندى. 12 - ئايغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىدىن بەھرىمەن بولغان ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى 42 مىڭ 500 گە يەتتى، 181 مىليون يۈەن باج كېمەيتىلدى ۋە كەچۈرۈم قىلىندى.

ما خۇاليياڭ

باج تەپتىشلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك يەرلىك باج تارماقلىرى شەخسى تاپاۋەت بېجى، بىناكارلىق ساھەسىنىڭ تىجارەت بېجى، كارخانا تاپاۋەت بېجىنى مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈرۈشنى قانات يايدۇرۇپ، باجغا چېتىشلىق قانۇنسىز ھەرىكەتلەرگە قەتئىي زەربە بەردى. ھۆججەتسى مەخسۇس تەكشۈرۈش ۋە ساختىلىققا زەربە بېرىش ھەرىكىتى

باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالى

(1) ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلۇپ، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشقانلارغا باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، قوشۇلما قىممەت بېجى (دۆلەت بېجى تارماقلىرىنىڭمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، تىجارەت بېجىنىڭ باجنى باشلاش نۇقتىسى ئۆستۈرۈلۈپ، شىنجاڭنىڭ 2003 - يىلدىكى 150 مىليون يۈەن كىرىمىگە تەسىر كۆرسەتتى.

(2) «مارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، داۋالاشتا بىر قىسىم ساھەلەرنىڭ بېجىنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش سىياسىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، 100 مىليون يۈەن باج كېمەيتىلدى ۋە كەچۈرۈم قىلىندى.

(3) غەربىي كەڭ ئېچىشتا باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتى داۋاملىق ئىجرا قىلىندى ھەم تاپاۋەت بېجىدىن تەڭ بەھرىمەن بولۇش تۈزۈلمىسى ئىسلاھ قىلىنغاندىن كېيىن، يېڭىدىن تىزىملاپ، ئەنگە ئېلىنغان كارخانا كەسپى ئورۇنلارنىڭ كارخانا تاپاۋەت بېجى دۆلەت بېجى ئېلىش دائىرىسىگە كىرگۈزۈلۈپ، 60 مىليون يۈەن كارخانا تاپاۋەت بېجى كېمەيتىپ ئېلىندى.

(4) ئۈرۈمچى ئىقتىسادىي تەرەققىيات رايونى ئىچىدىكى كارخانىلار بەھرىمەن بولىدىغان ئېتىبار بېرىش سىياسىتىدە ئەسلىدىكى يىللىق باجنى ئاۋۋال ئېلىپ، كېيىن قايتۇرۇپ بېرىش ئۇسۇلى بىۋاسىتە كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىشقا ئۆزگەرتىلىپ، شۇ يىلى 35 مىليون يۈەن باج كىرىمى كېمەيتىپ ئېلىندى.

ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، ئادەتتىكى ھۆججەت ۋە ۋاكالەتەن يېزىلغان ھۆججەتلەرنى باشقۇرۇش تېخىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك باج تەپتىش تارماقلىرى باج قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغان 24 مىڭ 248 قېتىملىق دېلونى تەكشۈرۈپ، بىر تەرەپ قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېلو تۇرغۇزۇپ تەكشۈرۈپ، بىر تەرەپ قىلىنغىنى 3561، جىنايەت گۇماندارى ئەدلىيە ئورگانلىرىنىڭ تەكشۈرۈپ، بىر تەرەپ قىلىشىغا يوللاپ بېرىلگىنى 5، تەكشۈرۈپ، بىر تەرەپ قىلىنغان سومما 390 مىليون يۈەن.

ما خۇاليياڭ

دۆلەت بېجى

دۆلەت بېجىنىڭ ئورۇندىلىش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ دۆلەت بېجى سىستېمىسىنىڭ تۈرلۈك كىرىمى 14 مىليارد 341 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.2 ئاشتى. پىلاندىكى سىناق قىلىنغان باج كىرىمى 13 مىليارد 151 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىللىق كىرىم پىلانىنىڭ %108 نى ئىگىلەپ، %13.1 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە «ئىككى باج» كىرىمى 11 مىليارد 566 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىللىق كىرىم پىلانىنىڭ %107.9 نى ئىگىلەپ، %13.9 ئاشتى.

گۈەن پىڭ، بى ماۋ

باج باشقۇرۇش ئەھۋالى

1. ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىمى تېزلىتىلىپ، باج باشقۇرۇش ۋاسىتىلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەركىبى كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ دۆلەت بېجى سىستېمىسى شىنجاڭنىڭ دۆلەت بېجىنى يىغىش - باشقۇرۇش يۇمشاق دېتالىنى ئەلالاشتۇرۇش، مۇكەممەللەشتۈرۈش، كېڭەيتىش خىزمىتىنى تاماملاپ، باج ئېلىش، باشقۇرۇشتا CTAIS نى قوللىنىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلىدى، ئۈرۈمچى، شىخەنزىدىكى ئىككى ئاساسىي قاتلام ئىدارە مۇۋەپپەقىيەتلىك لىنىيىگە چىقىپ، باج ئېلىش، باشقۇرۇش ئەمەلىي يۇمشاق دېتالىنى ئىشلىتىپ،

ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت بېجى سىستېمىسىنىڭ باج ئېلىش، باشقۇرۇش ئىسلاھاتىنى چوققۇرلاشتۇردى. قوشۇلما قىممەت بېجىنى «بىر كۆزىدە شەكىللىك» باشقۇرۇش ئەندىزىسى يولغا قويۇلۇپ، ئادەتتىكى قوشۇلما قىممەت بېجى تاپشۇرغۇچىلارنىڭ باج تاپشۇرۇش مەلۇماتىنى ئۈنۈملۈك نازارەت قىلىپ، تىزگىنلەش ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

(2) باج تاپشۇرغۇچىلارغا ئەلا مۇلازىمەت قىلىندى. باج بېجىرىش رەسمىيىتى قىسقارتىلىپ، ئىش بېجىرىش تەرتىپى ئاددىيلاشتۇرۇلدى؛ ئۇچۇر تورى مۇلازىمەت پۈكۈيى قۇرۇلۇپ، باج تاپشۇرغۇچى تور ئارقىلىق باجنى مەلۇم قىلىش، سىياسەتتىن مەسلىھەت سوراڭ، سۇرۇشتۇرۇش قاتارلىق باجغا مۇناسىۋەتلىك ئىشلارنى تۈگىتەلەيدىغان بولدى، «12366» مۇلازىمەت لىنىيىسى ئېچىلدى.

(3) باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقى ۋە ئىقتىسادنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى دۆلەت بېجى سىستېمىسى قوشۇلما قىممەت بېجىنىڭ باشلىنىش نۇقتىسىنى ئەڭ يۇقىرى چەك بويىچە ئىجرا قىلىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 160 مىڭ يەككە سودىگەرنى باج سېلىقىدىن خالاس قىلىپ، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچىلارنىڭ قايتا ئىشقا ئورۇنلىشىشىنى ئىلگىرى سۈردى. غەربنى كەڭ ئېچىشتا باجدا ئېتىبار بېرىش سىياسىتى ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 4385 كارخانا باجنى كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىش سىياسىتىدىن بەھرىمەن بولدى، ئازكەم 1 مىليارد 200 مىليون يۈەن كارخانا تاپاۋەت بېجى كېمەيتىلدى ۋە كەچۈرۈم قىلىندى، ئىچكى مەبلەغ كارخانىلىرىنىڭ 88 مىليون يۈەندىن ئارتۇق تاپاۋەت بېجى كەچۈرۈم قىلىندى، چەت ئەللەر بىلەن ئالاقىدار كارخانىلارنىڭ 3 مىليون يۈەندىن ئارتۇق تاپاۋەت بېجى كەچۈرۈم قىلىندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېكسپورتتىن 944 مىليون يۈەن باج قايتۇرۇلۇپ (كەچۈرۈم قىلىنىپ)، 2002 - يىلىدىكىدىن (2002) - يىلى ئېكسپورتتىن ئەمەلىي قايتۇرۇلغان (كەچۈرۈم قىلىنغان)، باج 495 مىليون يۈەن) %90.7 ئاشتى.

گۈەن پىڭ، بى ماۋ

بانكا، سۇغۇرتا، ئاكسىيە

بانكا

خەلق بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى مەركىزىي تارماق بانكىسى

پۇل مۇئامىلە خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
شىنجاڭدىكى پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرى 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ ماكرولۇق ئىقتىسادى تەرەققىي قىلدۇرۇش نىشانى زىچ چۆرىدەپ، پۇل مۇئامىلە مۇلازىمىتىنى ياخشىلاپ، كرىدېت سېلىنىمىنى زورايتىپ، كرىدېت ماركىتىنى كۈچەيتىپ، پۇل مۇئامىلىدە يېڭىلىق يارىتىشنى تىزلىتىپ، پۇل مۇئامىلىنىڭ ئىقتىسادنى قوللاش رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلىشىنى ئىستراتېگىيەلىك تەشۋىشنى ئىلگىرى سۈردى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ خەلق پۇلى بويىچە تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 26 مىليارد 617 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىلى بېشىدىكىدىن %18.5 ئاشتى. خەلق پۇلى بويىچە تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 20 مىليارد 991 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە قىسقا مۇددەتلىك قەرز پۇل 7 مىليارد 649 مىليون يۈەن، ئوتتۇرا، ئۇزۇن مۇددەتلىك قەرز پۇل 16 مىليارد 798 مىليون يۈەن ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ نەق پۇل كىرىم-چىقىمىنى بالانس قىلغاندىن كېيىنكى، ساپ تارقاقان پۇلى 8 مىليارد 140 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1 مىليارد 350 مىليون يۈەن ئاشتى.

1. مۇقىم، ساغلام پۇل سىياسىتى ئىجرا قىلىنىپ، كۈزەتكە يىتەكچىلىكى سالىمىقى ئاشۇرۇلۇپ، كرىدېت قۇرۇلىشىنى تەشۋىش ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى ئەلالاشتۇرۇپ، دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش ئىلگىرى سۈرۈلدى. شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيەتتىكى بىرلەشتۈرۈپ « شىنجاڭدىكى بانكا كەسپىدە 2003 - يىلى كرىدېتنى ئاشۇرۇش توغرىسىدىكى يېتەكچى پىكىر » ۋە ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارغا، غەيرىي ئومۇمىي خەلق مۈلۈكچىلىكىدىكى ئىگىلىككە، قايتا ئىشقا ئورۇنلىشىش قۇرۇلۇشىغا، جەنۇبىي شىنجاڭ يېزىلىرىنىڭ

ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا پۇل مۇئامىلە ئارقىلىق مەدەت بېرىش قاتارلىق تەدبىرلەر تۈزۈپ چىقىلىپ، يېزا ئىگىلىكى، يېزا، دېھقانلارغا پۇل مۇئامىلە ئارقىلىق مەدەت بېرىش خىزمىتىنى ماسلاشتۇرۇش ۋە ئۇنىڭغا يەتكۈچىلىك قىلىش كۈچەيتىلىپ، پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرى سانائەت قەرز پۇلى، چەككە دىسكونت قىلىش قەرز پۇلى، ئىستېمال قەرز پۇلى، ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇلى قاتارلىقلارنى تارقىتىشقا يەتكۈزۈلۈپ، رايونىنىڭ ئەۋزەل كەسىپلىرى، تايانچ كارخانىلار ۋە نۇقتىلىق كەسىپلەر، شۇنداقلا، ئاساس مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرىغا مەدەت بېرىلدى. 1) ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكى، يېشىل يېزا ئىگىلىكى، پەن - تېخنىكا تىپىدىكى يېزا ئىگىلىكى، يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى باشلامچى كارخانىلارغا پۇل مۇئامىلە ئارقىلىق مەدەت بېرىش سالىمىقى ئاشۇرۇلدى. يىلى ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئىگىلىك قەرز پۇل قالدۇقى 12 مىليارد 303 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 858 مىليون يۈەن ئاشتى. 2) غەربىي كەڭ ئېچىش ۋە تەجرىبىنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشكە مەدەت بېرىپ، تۇراقلىق مۈلۈك، دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە ۋە شەھەر ئاساس مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا مەدەت بېرىش سالىمىقى ئاشۇرۇلدى. يىلى ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئاساسىي قۇرۇلۇش قەرز پۇل قالدۇقى 36 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 8 مىليارد 469 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەرز پۇل قالدۇقى 3 مىليارد 333 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 506 مىليون يۈەن ئاشتى. 3) توقۇمىچىلىق، پولات - تۆمۈر، ماشىنا - ئېلېكتر، نېفىت، خىمىيە سانائىتى قاتارلىق نۇقتىلىق كەسىپلەرگە كرىدېت ئارقىلىق مەدەت بېرىش زورايتىلدى. يىلى ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە قىسقا مۇددەتلىك سانائەت تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى قالدۇقى 31 مىليارد 951 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 843 مىليون يۈەن ئاشتى. 4) پۇل مۇئامىلە مەھسۇلاتلىرى پائال يېڭىلىنىپ، ئىستېمال كرىدېتىنىڭ تۈرى كۆپەيتىلىپ، تۇرالغۇ ئۆي، ئاپتوموبىل قەرز پۇلىنى ئاساس قىلغان ئىستېمال كرىدېتى كەسىپنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. يىلى ئاخىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە شەخسىي ئىستېمال قەرز پۇلى قالدۇقى 25 مىليارد 989 مىليون يۈەنگە

يېتىپ، 6 مىليارد 995 مىليون يۈەن ئاشتى. (5) ئىناۋەتلىك، تىجارىتى نورمال، دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان، خەلق باشقۇرۇشىدىكى كارخانىلارنى كرىدىتتە قوللاش كۈچەيتىلدى. يىل ئاخىرىدا يېتىپ، %68.38 ئاشتى.

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرى ۋە خادىملار

تجارەت تور - نۇقتىلىرى		ناھىيە دەرىجىلىك		ۋىلايەت دەرىجىلىك		ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك		جەمئىي		نۇرى
خادىم	ئاپپارات	خادىم	ئاپپارات	خادىم	ئاپپارات	خادىم	ئاپپارات	خادىم	ئاپپارات	
14753	2627	17208	983	9486	108	3186	15	44633	3733	ئومۇمىي
		1550	62	1402	14	338	1	3290	77	خەلق بانكىسىنىڭ ئۈرۈمچى مەركىزى تارماق بانكىسى
		248	62	479	14	126	1	853	77	بانكا نازارەتچىلىك كومىتېتى شىنجاڭ نازارەتچىلىك ئىدارىسى
		1327	72	469	16	164	2	1960	90	سىياسەت خاراكتېرلىك بانكا
		1327	72	469	16	118	1	1914	89	يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
						46	1	46	1	تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
9286	1517	7414	287	6596	60	2033	5	25329	1868	دۆلەت ئىگىلىكى مۇستەقىل مەبلەغ سودا بانكىسى
3516	392	1782	68	2041	15	335	1	7674	476	سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
2070	478	2597	89	1340	14	342	1	6349	582	يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
1390	287	718	24	207	3	184	1	2449	315	يېزا ئىگىلىك بانكىسى بىخۇئۇن شۆبىسى
592	116	866	49	828	13	665	1	2951	179	جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
1718	244	1451	57	2180	14	507	1	5856	316	قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى
214	19	239	10			332	3	785	32	باشقا سودا بانكىلىرى
155	17	114	6			196	1	465	24	قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسى
32	1	125	4			77	1	234	6	خېرىدار چاقىرىش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسى
27	1					59	1	86	2	خۇاشيا بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسى
813	69			231	1			1044	70	شەھەر سودا بانكىسى
813	69			231	1			1044	70	ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا بانكىسى
145	15	318	11	33	1			496	27	شەھەر ئامانەت - قەرز كوپىراتىپى
2854	425	5522	479					8376	904	يېزا ئامانەت - قەرز كوپىراتىپى
427	12	37	1					464	13	ئۈرۈمچى ناھىيىلىك بىرلەشمە كوپىراتىپ
						115	3	115	3	مەبلەغ باشقۇرۇش شىركىتى

					37	1	37	1	شىندا شىركىتى
					41	1	41	1	خوارزىك شىركىتى
					37	1	37	1	سەددىچىن شىركىتى
				197	2		197	2	ھاۋالا مەبلەغ شىركىتى
				132	1		132	1	جىنىش ھاۋالا شىركىتى
				65	1		65	1	خەلقئارا ھاۋالا شىركىتى
				79	1		79	1	پۇل مۇئامىلە ئىجارە شىركىتى
1441	582	590			78		2109	582	پوچتا ئامانەت - پېرېۋوتى

يەن كەي

قىلىپ باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش خىزمەت مەسئۇلىيىتىنى قانۇن بويىچە ئادا قىلىپ، نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ، قاراشلىق رايونلاردىكى بانكا كەسپىنىڭ بىخەتەر، مۇقىم، ساغلام ئايلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

1. خېيىمخەتەرنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، ناچار قەرز پۇلىنى «قوش تۆۋەنلىتىش» چىك تۈزۈلدى. 2003 - يىلى قاراشلىق رايونلاردىكى ھەر دەرىجىلىك بانكىلارنىڭ نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرى ناچار قەرز پۇللارنىڭ ئۆزگىرىشىنى ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈش ۋە نىشانلىق سىناق قىلىش، خېيىمخەتەردىن ئاگاھلاندۇرۇش ۋە نەق مەيداندا تەكشۈرۈش قاتارلىق ئۈنۈملۈك ئۇسۇللار ئارقىلىق قاراشلىق رايونلاردىكى پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ كېڭەيتىش باشقۇرۇشى كۈچەيتىشگە ھەيدەكچىلىك قىلىپ، يىل بېشىدا بەلگىلەنگەن ناچار قەرز پۇل قالدۇقى ۋە نىسبىتىنى «قوش تۆۋەنلىتىش» نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇردى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى بانكا كەسپىنىڭ پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ناچار قەرز پۇل قالدۇقى يىل بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 876 مىليون يۈەن، نىسبىتى 3.61 پىرسەنت پوئېنتى ئازىلىدى. ناچار قەرز پۇلنىڭ نىسبىتى % 48.13 بولدى.

2. نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش سالىمىنى ئاشۇرۇلۇپ، پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ تىجارەت ھەرىكىتى قەيلىلاشتۇرۇلدى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنى غەيرىي نەق مەيداندا نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ۋە نەق مەيداندا تەكشۈرۈش داۋاملىق كۈچەيتىلىپ، پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ تىجارەت پائالىيىتى، خېيىمخەتەر ئەھۋالى ۋە ئىچكى باشقۇرۇش ئەھۋالى غەيرىي نەق مەيداندا نازارەت قىلىنىپ، پەسىل بويىچە تۈرگە ئايرىپ نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش دوكلاتى يېزىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە نەق مەيداندا تەكشۈرۈش سالىمىنى ئاشۇرۇلۇپ، بىر

2. پۇل سىياسىتى قوراللىرىنىڭ فۇنكسىيەسى كۈچەيتىلىپ، قايتا قەرز بېرىش رولى جارى قىلدۇرۇلۇپ، قاراشلىق رايونلاردىكى ئوتتۇرا، كىچىك پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ كېڭەيتىش ئارقىلىق يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىش ۋە باشقا مۇۋاپىق مەبلەغ ئېھتىياجى ۋاقتىدا تەمىنلىنىپ، پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ ساغلام تەرەققىي قىلىشى ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، شىنجاڭدىكى ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ ۋە يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلدى. بىر يىلدا قايتا بېجىرىلگەن تۈرلۈك قەرز پۇل 4 مىليارد 70 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىكىگە قايتا بېرىلگەن قەرز پۇل 160 مىليون يۈەن، قىسقا مۇددەتلىك قايتا بېرىلگەن قەرز پۇل 3 مىليارد 730 مىليون يۈەن، قايتا بېرىلگەن جىددىي قەرز پۇل 180 مىليون يۈەن. قايتا دىسكونت قىلىش قورالىدىن پايدىلىنىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەشەببۇسكە مەدەت بېرىلىپ، سودا بانكىسىنىڭ چەك ئارقىلىق مەبلەغنى يۈرۈشتۈرۈشى ئىلگىرى سۈرۈلدى، كېڭەيتىش مەبلەغىنىڭ سۈپىتى ياخشىلاندى، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، بىر يىلدا 1 مىليارد 380 مىليون يۈەن قايتا دىسكونت قىلىندى. قاراشلىق رايونلاردىكى مەملىكەت بويىچە بانكىلار ئارا كەسىپداشلار قەرز ئېلىش بازىرىغا ئەزا بولۇش سالاھىيىتىنى ھازىرلىغان پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتى 5 بولۇپ، بىر يىلدا پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرى كېچە ئارىلاپ قەرز ئېلىشقان 43 ھېسابتىكى 4 مىليارد 328 مىليون يۈەن تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى.

يەن كەي
پۇل مۇئامىلىسى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش
 2003 - يىلى ھەر دەرىجىلىك بانكا كەسپىنى نازارەت

يىلدا قاراشلىق رايونلاردا 23 تۈر بويىچە تۈرلۈك نەق مەيدان تەكشۈرۈلدى، تۈرلۈك پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىن 176 سى تەكشۈرۈلدى. سودا بانكىسىنىڭ قەرز پۇلىنى 5 دەرىجە بويىچە تۈرگە ئايرىپ ئىجرا قىلىش ئەھۋالى، يېڭىدىن كۆپەيگەن قەرز پۇلىنىڭ سۈپىتى، غەيرىي كىرىپ مەبلەغىنىڭ زىيىنى ۋە جەدۋەل سىرتىدىكى كەسىپى خېمىمىخەتەر، ئىچكى جەھەتتە تىزگىنلەش ئەھۋالى، شۇنىڭدەك غەيرىي بانكا پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ ئاساسىي ئەھۋاللىرى تەكشۈرۈش مەزمۇنى قىلىندى، بايقالغان مەسىلىلەرنى تۈزىتىش پىكرى ۋاقتىدا ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، ئۇلارنى تۈزىتىش تەدبىرلىرىنىڭ ئەمەلىيلىشىگە ھەيدەكچىلىك قىلىندى، پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ قانۇن بويىچە قائىدىگە ئۇيغۇن تىجارەت قىلىش ئېھتى كۈچەيتىلدى.

3. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرى ۋە ئالىي دەرىجىلىك باشقۇرغۇچىلارنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرى ۋە پۇل مۇئامىلە كەسىپلىرىنىڭ بازارغا كىرىشى ۋە چېكىنىپ چىقىشى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى، بىر يىلدا 171 ئاپپاراتنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش، 9 نىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش، 5 ئاپپاراتنى يېڭىدىن قۇرۇش تەستىقلاندى؛ دۆلەت سودا بانكىسىنىڭ 11 تۈرلۈك يېڭى كەسىپنى يولغا قويۇشى تەستىقلاندى؛ پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى 80 ئالىي دەرىجىلىك باشقۇرغۇچىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش سالاھىيىتى تەستىقلاندى، 6 كىشىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش سالاھىيىتى ئېلىۋېتىلدى.

4. تەشكىلى جەھەتتە ماسلاشتۇرۇش كۈچەيتىلىپ، يېزا ئامانەت - قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش غىزىمىتى قانات يايدۇرۇلدى. غۇلجا، سانجى، كورلا شەھەرلىرى، كۇچا، مارالبېشى، يەكەن ناھىيىلىرىدە يېزا ئامانەت - قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ بىر تۇتاش قانۇن ئىگىلىرى ئىسلاھاتى نۇقتىدا سىناق قىلىنىپ، ئىسلاھاتنىڭ ئەھۋالى ۋاقتىدا ئىگىلىنىپ، ئىسلاھات غىزىمىتىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئىشلىنىشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى.

5. نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش تۈزۈلمە ئىسلاھاتى ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش ئاپپاراتىنىڭ تەشكىلى سىستېمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى ۋە ياخشىلاندى. 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 19 - كۈنى جۇڭگو بانكا كەسىپىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش كومىتېتى شىنجاڭ نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلۇپ، ئىلگىرى جۇڭگو خەلق بانكىسى شىئەن شۆبە بانكىسى ئۈرۈمچى پۇل مۇئامىلە نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئىش باشقارمىسى بىلەن ئۈرۈمچى مەركىزىي تارماق بانكا ئادا قىلىۋاتقان نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش غىزىمەت مەسئۇلىيىتىنى قانۇن بويىچە ئادا قىلىشقا

باشلىدى. ئۇنىڭ ئاساسلىق غىزىمەت مەسئۇلىيىتى مۇنداق: دۆلەتنىڭ پۇل مۇئامىلە غىزىمىتىگە ئالاقىدار قانۇن، نىزاملارنى ئىزچىل ئىجرا قىلىش، بانكا نازارەتچىلىكى كومىتېتى بەرگەن ھوقۇقىغا ئاساسەن نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش، قانۇن - نىزاملارنى، تۈزۈملەرنى ئىجرا قىلىشنىڭ تەپسىلىي پىرىنسىپى ۋە بەلگىلىمىلىرىنى تۈزۈش، ئالاقىدار بانكا پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرى ۋە ئۇنىڭ تارماق ئاپپاراتلىرىنى تەسىس قىلىش، ئۆزگەرتىش، توختىتىش ۋە كەسىپى پائالىيەتلەرنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش، پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ قانۇن - نىزامغا خىلاپ قىلمىشلىرىنى تەكشۈرۈپ، بىر تەرەپ قىلىش، ئالىي دەرىجىلىك باشقۇرغۇچىلارنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈپ، تەستىقلاش، ئالاقىدار سانلىق مەلۇماتلارنى ۋە ئۇچۇرلارنى توپلاش، ئىدارە ئورگىنى ۋە سىستېمىنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش ۋە كادىرلارنى باشقۇرۇش غىزىمەتلىرىگە مەسئۇل بولۇش.

دۈەن خېمىلا

پۇل مۇئامىلە مۇلازىمىتى

1. پۇل مۇئامىلىنى ئېلېكترونلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تىزلىتىلىپ، بىر قاتار زور قۇرۇلۇش تۈرلىرى تاماملاندى. 2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى زامانىۋى چىقىم قىلىش سىستېمىسى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، ئاپتونوم رايون ئىچىدە تورلاشتۇرۇش، دەرىجىسىنى كۆتۈرۈش، سىغىمىسى ئاشۇرۇش، مەركىزى بانكا بوغالتىرىيە ھېساباتى سىستېمىسى، بانكا كرىدىتىنى تىزىلاشقا مەسئۇل بېرىش سىستېمىسىنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش، پۇل مۇئامىلە قائىدە - نىزاملارنى ئۇنىۋېرسال ئىش بېجىرىش سىستېمىسى، تاشقى پېرېۋوت ھېسابى ئۇچۇرلىرىنى باشقۇرۇش، تاشقى قەرز ستاتىستىكىسىنى نازارەت قىلىش، بانكا كارتىسىنى تورلاشتۇرۇپ بىر تۇتاش ئىشلىتىش، ئېلېكترونلۇق بىرلەشمە بانكا سۈنشى ھەمراھ كىچىك پونكىتى، دۆلەت غەزىنىسى ھېسابات سىستېمىسى قاتارلىق تۈرلەرنىڭ قۇرۇلۇشى تاماملاندى ۋە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

2. پۇل مۇئامىلە ستاتىستىكا سىستېمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، سودا بانكىسىنىڭ ۋاستىچىلىك كەسىپى، تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي قاپتىلىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنىڭ ئاساسلىق ئىقتىسادىي، پۇل مۇئامىلە ئەھۋالى ستاتىستىكىسى قاتارلىق تۈرلەر يېڭىدىن كۆپەيتىلدى.

3. تارقىتىلىدىغان فوندى مۇۋاپىق تەكشۈرۈپ بۇيرۇپ بېرىلىپ، نەق پۇل بىلەن نورمال تەمىنلەشكە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە تارقاقتۇچى خەزىنىنىڭ بىخەتەرلىكىنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈش قانات

بانكىلارنى ئاساسىي گەۋدە قىلغان خەلقئارا كىرىم - چىقىم ۋاسىتىلىك مەلۇماتىنى تىك يۆنىلىشتە باشقۇرۇش مېخانىزمى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى ھەم نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش سالىقى تېخىمۇ ئاشۇرۇلدى. تاشقى پېرېۋوتسى مەخسۇس تەكشۈرۈش قانات پەيدۇرۇلۇپ، كۆپ سوممىلىق ۋە گۇمانلىق تاشقى پېرېۋوت مەبلىغى سودىسىنى دوكلات قىلىش تۈزۈمى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، قانۇنسىز تاشقى پېرېۋوت سودىغا زەربە بېرىلدى. بىر تۈركۈم كارخانىلارنىڭ قەرزدارلىق مەجبۇرىيىتى قايتىدىن ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، كارخانىلارنىڭ قەرزدارلىق مەجبۇرىيىتى قۇرۇلمىسى ئەلاشتۇرۇلدى. قاراشلىق رايونلاردىكى چەت ئەللەرگە مەبلەغ سالغان كارخانىلارنى تۇنجى قېتىم بىرلەشمە يىللىق تەكشۈرۈش ۋە ئۇنىۋېرسال قەرز ئۈنۈمىنى باھالاش خىزمىتى تاماملاندى. ئالاقىدار تارماقلارغا ماسلىشىپ ئېكىسپورت سانلىق مەلۇماتلىرى سېلىشتۇرۇپ ئېنىقلىنىپ، كارخانىلارنىڭ ياردەم ئۆسۈملۈك مەبلەغىگە ۋاقىتدا ئىگە بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىندى. شىنجاڭنىڭ ئالاھىدىلىكىگە مۇۋاپىق كىلىدىغان ئاز سوممىلىق چېگرا سودىسى ئېكىسپورتىنى تەكشۈرۈپ ھېسابتىن كۆتۈرۈۋېتىش باشقۇرۇش چارىسى يولغا قويۇلۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئېكىسپورت سودىسى شىددەت بىلەن يۇقىرى ئۆرلدى. ئەۋەلىك بويىچە ئىچكى تىزگىنلەش تۈزۈمىنى تەكشۈرۈش ۋە تاشقى مەبلەغ، تاشقى قەرز، چەت ئەللەرگە مەبلەغ سېلىش قاتارلىقلارنى باشقۇرۇش خىزمىتى كۈچەيتىلىپ، كارخانىلارنىڭ دۆلەتنىڭ تاشقى قەرز سىياسىتىدىن تولۇق، ياخشى پايدىلىنىپ، قەرزدارلىق مەجبۇرىيىتىنى قايتىدىن تەشكىللەش ۋە قەرزدارلىق مەجبۇرىيىتىنى ئالماشتۇرۇشنى پائال يولغا قويۇشىغا ياردەم بېرىلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ ھەر خىل تاشقى پېرېۋوت ئامانەت پۇل قالدۇقى 585 مىليون 590 مىڭ دوللارغا يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 13 مىليون 330 مىڭ دوللار كۆپەيدى. تۈرلۈك تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇل قالدۇقى 624 مىليون 430 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 54 مىليون 300 مىڭ دوللار كۆپەيدى. قاراشلىق بانكىلارنىڭ راسچوت قىلىپ، ساتقان تاشقى پېرېۋوت سوممىسى 5 مىليارد 295 مىليون دوللارغا يېتىپ، % 16.80 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە، راسچوت قىلىنغىنى 2 مىليارد 966 مىليون دوللارغا يېتىپ، % 58.81؛ سېتىلغان تاشقى پېرېۋوت 2 مىليارد 329 مىليون دوللارغا يېتىپ، % 39.78 ئاشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك تاشقى پېرېۋوت قەرز قالدۇقى 1 مىليارد 438 مىليون 460 مىڭ 600 دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە بىۋاسىتە تاشقى قەرز 130 مىليون 13 مىڭ دوللار، تاشقى قەرزىدىن كېرىت

پەيدۇرۇلۇپ، خەزىنىدىكى پۇلنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 13 مىليارد 400 مىليون يۈەن زەخمىلەنگەن پۇل كۆپەيتۈرۈلدى. ساختا پۇلغا قارشى تۇرۇش توغرىسىدا تەشۋىقات قانات پەيدۇرۇلۇپ، ساختا پۇل ياساش، سېتىش جىنايى ھەرىكەتلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىلدى.

4. دۆلەت خەزىنىسىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت خەزىنىسى بوغالتىرىيە ھېسابات سىستېمىسى (2-نۇسخىسى) نى ئىشلىتىش ئومۇملاشتۇرۇلۇپ، خەزىنە مەبلىغى ھېساباتى ئېنىق بولۇش بىلەن كۆپ سوممىلىق چىقىم قىلىش سىستېمىسىنى چىقىش ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇپ، خام چوت مەبلىغى ۋاقىتدا خەزىنىگە كىرىش ۋە بۇيرۇپ بېرىلگەن، خەزىنىگە قايتۇرۇلىدىغان مەبلەغلەرنىڭ ۋاقىتدا ئەقىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىندى. دۆلەت خەزىنىسى بوغالتىرلىق كەسىپىنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈش قانات پەيدۇرۇلۇپ، مالىيە، باج تارماقلىرى بىلەن بولغان ئالاقە، ماسلىشىش كۈچەيتىلىپ، ئالاقىلىشىش يىغىنى تۈزۈمى ئورنىتىلدى، بىرلا خىل ھېسابات ئىسلاھاتى نۇقتىدا سىناق قىلىندى. ھەر دەرىجىلىك خەزىنىلەر 8 مىليارد 900 مىليون يۈەن مەركەز خام چوتى كىرىمىنى، 12 مىليارد 800 مىليون يۈەن يەرلىك خام چوت كىرىمىنى، 28 مىليارد 600 مىليون يۈەن يەرلىك خام چوت چىقىمىنى بىجىردى. 4 - قارارلىق دوكۇمېنت شەكلىدىكى 4 مىليارد 630 مىليون يۈەنلىك زايوم تارقىتىلدى، 2 مىليون 340 مىڭ يۈەنلىك ناتۇرال زايوم نەقەشتۈرۈلدى.

يەن كەي

تاشقى پېرېۋوت باشقۇرۇش

2003 - يىلى دۆلەت تاشقى پېرېۋوت باشقۇرۇش ئىدارىسى شىنجاڭ شۆبىسى دۆلەت ۋە شىنجاڭنىڭ يېڭىدىن ئوتتۇرىغا قويغان تۈرلۈك تاشقى پېرېۋوت سىياسەتلىرىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ خەلقئارا رىقابەتكە قاتنىشىشىغا مەدەت بەردى، خەلقئارا كىرىم - چىقىمدا داۋاملىق ياخشى تەرەققىيات ۋەزىيىتى بارلىققا كەلدى. تاشقى پېرېۋوتنى غەيرى نەق مەيداندا ۋە نەق مەيداندا نازارەت قىلىپ، باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2002 - يىلىدىن 2003 - يىلى 11 - ئايغىچە بولغان 120 مىڭغا يېقىن ھېسابتىكى خەلقئارا كىرىم - چىقىمنىڭ ۋاسىتىلىك يوللانغان سانلىق مەلۇماتلىرى ۋە چېگرا ھالقىغان تاشقى پېرېۋوت چىقىمى مەلۇماتلىرىدىكى ئۆزگىرىش چوڭراق بولغانلىرى ھەم خۇسۇسىي مەۋەب بىلەن چەت ئەللەرگە پۇل تۆلەش قاتارلىق تۈرلەردىكى سانلىق مەلۇماتلار غەيرى نەق مەيداندا بىر - بىرلەپ تەكشۈرۈلدى؛ تاشقى پېرېۋوت بېجىرىش بەلگىلەنگەن

قەرزىگە يۆتكەلگىنى 989 مىليون 256 مىڭ 100 دوللار، شەخسى ئىگىلىكنىڭ تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى 319 مىليون 191 مىڭ 500 دوللار؛ تاشقى قەرزنىڭ 557 مىليون 742 مىڭ 400 دوللار دەرى بىلەن ئۆسۈمى قايتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دەرى 517 مىليون 88 مىڭ 400 دوللار، ئۆسۈمى 40 مىليون 654 مىڭ دوللار.

يەن كەي

يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى

جۇڭگو يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى ئاشلىق، ياغ سېتىۋېلىشقا 1 مىليارد 83 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، كارخانىلارنىڭ 1 مىليون 135 مىڭ توننا ئاشلىق، 42 مىڭ توننا ياغ سېتىۋېلىشقا مەدەت بەردى؛ پاختا سېتىۋېلىشقا 4 مىليارد 496 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقىتىپ، كارخانىلارنىڭ 366 مىڭ توننا پاختا سېتىۋېلىشقا مەدەت بەردى، بۇ مەملىكەت بويىچە %26.5 نى ئىگىلىدى. پاختا بازىرى ئومۇمىيۈزلۈك قويۇۋېتىلگەنلىكى، سېتىۋالغۇچىلار كۆپەيگەنلىكى ئۈچۈن، 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە شىنجاڭدىكى شۆبە بانكا 2003 - يىللىق پاختا سېتىۋېلىش قەرز پۇلىدىن 3 مىليارد 100 مىليون يۈەن تارقاتتى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %64 تۆۋەنلەپ كەتتى، يېڭى پاختا سېتىۋېلىش قەرز پۇلىنىڭ تارقىتىلىش مىقدارى ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىن ئەڭ تۆۋەن بولدى.

2003 - يىلى بانكا بويىچە قەرز پۇلىنى ئوننۆۋېرسال يىغىۋېلىش نىسبىتى %100.17 كە، ئۆسۈمى ئۇننۆۋېرسال يىغىۋېلىش نىسبىتى %126.98 كە يەتتى، بىر يىلدا ئالغان پايدا 266 مىليون يۈەنگە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسىنىڭ پايدىسىنىڭ %21 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى شۆبە بانكا ناھىيە دەرىجىلىك تارماق بانكىلارنى قېلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش قۇرۇلۇشىنى مەركەزلىك ئېلىپ باردى، ناھىيە دەرىجىلىك 58 تارماق بانكا ئۆلچەمگە يەتتى، بۇ ناھىيە دەرىجىلىك تارماق بانكىلار ئومۇمىي سانىنىڭ %78 نى ئىگىلىدى.

سالڭ شىنجاڭ

ئاشلىق، پاختا سېتىۋېلىش، سېتىش كرىدىتى سىياسىتىنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى 2003 - يىلى 6 - ئايدا شىنجاڭدا يېڭى ئاشلىق ئىسلاھاتى سىياسىتى ئوتتۇرىغا قويۇلدى، ئاشلىق سېتىۋېلىشتىكى قوغدىما باھا ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، ئاشلىق سېتىۋېلىش، سېتىش بازىرى ۋە سېتىۋېلىش، سېتىش باھاسى قويۇۋېتىلدى، ئاشلىق سېتىۋېلىش، سېتىش كارخانىلىرى بازار باھاسى بويىچە ئاشلىق سېتىۋالدى، ئاشلىق سېتىۋېلىش، سېتىش بازىرى ئۈزۈل - كېسىل قويۇۋېتىلدى. ئاشلىق ئىسلاھاتى سىياسىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە ماسلىشىش ئۈچۈن يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر كىلوگرامغا 1.1 يۈەندىن قەرز بېرىش پايىدلىنىش باھاسى بويىچە دۆلەت ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش كارخانىلىرىغا سېتىۋېلىش مەبلەغى ئورۇنلاشتۇرۇپ بەردى، سېتىشقا قاراپ، قەرز بېرىشنى بەلگىلەش، ئۈنۈمگە قاراپ، قەرز بېرىشنى بەلگىلەش پىرىنسىپى بويىچە كارخانىلارنىڭ سېتىۋېلىشقا مەدەت بەردى. يۇقىرىقى كرىدىت سىياسىتى ئاپتونوم رايوننىڭ ئاشلىق ئوبوروت تۈزۈلمىسىنى بازارلاشتۇرۇش ئىسلاھاتىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈپ، سىياسەت خاراكتېرلىك بانكا رولىنى تولۇق جارى قىلدۇردى.

2003 - يىلى مەملىكەت بويىچە پاختا مەنبەسى جىددىي بولۇپ، شىنجاڭدا يېڭى پاختىنىڭ سېتىۋېلىش، سېتىش باھاسى 10 يىلدىن بۇيانقى ئەڭ يۇقىرى دەرىجىگە كۆتۈرۈلدى. بۇنىڭغا نىسبەتەن دۆلەت پاختا سېتىۋېلىش، سېتىش بازىرىنى ماكرولۇق تىزگىنلەشنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ سىياسەتنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن 9 - ئاينىڭ ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى باش بانكىنىڭ قارارىغا ئاساسەن، يېڭى پاختىنى سېتىۋېلىش قەرز پۇلىنى تارقىتىشنىڭ «قوش چەكلەش» تىزگىنلەش سىياسىتىنى يولغا قويدى، يەنى، شىمالىي شىنجاڭدا ئۆلچەملىك ساپ پاختىنىڭ ھەر كىلوگرامىغا ئەڭ يۇقىرى بولغاندا 8.4 يۈەن سېتىۋېلىش قەرز پۇلى بېرىش، سېتىۋېلىش باھاسىدا ئەڭ يۇقىرى بولغاندا ھەر كىلوگرامىغا 9.4 يۈەندىن ئېشىپ كەتمەسلىك؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا ئەڭ يۇقىرى بولغاندا ھەر كىلوگرامىغا 8 يۈەن سېتىۋېلىش قەرز پۇلى بېرىش، سېتىۋېلىش باھاسىدا ھەر كىلوگرامىغا 9 يۈەندىن ئېشىپ كەتمەسلىك؛ باھانىڭ يۇقىرى چېكىدىن ئاشۇرۇپ سېتىۋالغانلارنى، كارخانىنىڭ ئۆزى تەييارلىغان مەبلەغى بولسىمۇ، يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى قەرز پۇلىدا قوللىماسلىق يولغا قويۇلدى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدا «قوش چەكلەش» چېكى ئۆستۈرۈلدى، يەنى،

شىنجاڭنىڭ ئېلېكتر تورىنى تۇتاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى، جىرىنتاي سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى دەرىجە بويىچە تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئاساس مۇئەسسەسەلىرى، شىنجاڭ بىرلەشمە ئالاقە شىركىتىنىڭ GSM 4 - قارارلىق قۇرۇلۇشى قاتارلىق زور بىر تۈركۈم مۇھىم تۈرلەرنىڭ قۇرۇلۇشىغا نۇقتىلىق مەدەت بەردى.

تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى 2003 - يىلى ئامانەت - قەرز قۇرۇلمىسى، مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش ئاساسىي گەۋدىسى ۋە ئامانەت - قەرز تۈزۈلمىسى قۇرۇلۇشىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، يەرلىك ھۆكۈمەت بىلەن ئېچىش خاراكتېرلىك پۇل مۇئامىلە ھەمكارلىقىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن يولغا قويۇپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن «ئېچىش خاراكتېرلىك پۇل مۇئامىلە كېلىشىمى» ئىمزالاپ، بىخۇەنگە ۋاقىتدا ئېچىش خاراكتېرلىك پۇل مۇئامىلە نەزەرىيىسىنى تەشۋىق قىلىپ، ئېچىش خاراكتېرلىك پۇل مۇئامىلە ھەمكارلىقىنى تېخىمۇ كۈچەيتىپ، ئېچىش خاراكتېرلىك پۇل مۇئامىلە ھەمكارلىقى كېلىشىمى ئىمزالاش ۋە ئۇنى يولغا قويۇشنى بىرلىكتە ئىلگىرى سۈردى.

شۆبە بانكا 2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى بىلەن بىرلىكتە ئامانەت - قەرز قۇرۇلۇشى خىزمىتى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، ئامانەت - قەرز قۇرۇلۇشى بويىچە ئالاقىلىشىش يىغىنى تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، «ئامانەت - قەرز ھەمكارلىق كېلىشىمى» ئىمزالدى، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ كەلگۈسى 5 يىلدىكى شەھەر ئاساس مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى تۈرلىرىگە بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇلدىغان قەرز پۇل ئارقىلىق مەدەت بەردى.

خاۋ كالىڭ

سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى

سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلنىڭ ئاخىرىدا سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ خەلق پۇلى بويىچە تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 63 مىليارد 862 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 5 مىليارد 905 مىليون يۈەن؛ خەلق پۇلى بويىچە تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 40 مىليارد 680 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 3 مىليارد 467 مىليون يۈەن كۆپەيدى. خەلق پۇلى بويىچە يېغىدىن 34 مىليارد 190

شىمالىي شىنجاڭدا ھەر كىلوگرامغا 9.4 يۈەندىن 10.4 يۈەنگىچە؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا 9 يۈەندىن 10 يۈەنگىچە ئۆستۈرۈلدى. بۇ قەرز پۇل سىياسىتى پاختا سېتىۋېلىش قەرز پۇلىنىڭ تارقىتىلىشىنى ئازايتىپ، پاختا باھاسىنىڭ داۋاملىق يۇقىرى ئۆزلىشىنى تىزگىنلەپ، بازار ئارقىلىق سېتىۋېلىش ھەرىكىتىنى مۇقىملاشتۇرۇشنى پاكال يەتكەنلەپ، شىنجاڭنىڭ پاختا بازىرىنىڭ تەرتىپىنى قوغداپ، سىياسەت خاراكتېرلىك بانكىنىڭ كىرىدەت پىشاخى ئارقىلىق تەڭشەش رولىنى تولۇق جارى قىلدۇردى.

سالماق شىنجاڭ

تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى

تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلى دۆلەت تەرەققىيات بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى 6 مىليارد 200 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقاتتى. يىل ئاخىرىدا قەرز پۇل قالدۇقى 15 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 4 مىليارد 400 مىليون يۈەن كۆپەيدى. يېغىدىن ۋەدە بېرىلگەن تۈر 11 گە، ۋەدە بېرىلگەن قەرز پۇل 26 مىليارد 150 مىلىگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىنىڭ 3.52 ھەسسىسىگە تەڭلەشتى.

شۆبە بانكا قۇرۇلغاندىن بۇيان، شىنجاڭنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلانى ۋە غەربنى كەڭ ئېچىش ئىستراتېگىيىسىنى زىچ چۆرىدەپ، ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى، تاشيول، خەلق ئاۋىئاتسىيىسى، تۆمۈر يول، تېلېگراف ۋە شەھەر ئاساس مۇئەسسەسەلىرى قۇرۇلۇشى قاتارلىق ساھەلەرنى بۆسۈش نۇقتىسى قىلىپ، تەرەققىيات خىزمەت گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، تەرەققىيات لايىھىسىنى تۈزۈپ، تەرەققىيات مۇھىم نۇقتىلىرىنى بەلگىلىدى. شىنجاڭغا 130 نەچچە تۈرگە تەخمىنەن 37 مىليارد يۈەن قەرز پۇل تارقاتتى. شىنجاڭدىكى 3 چوڭ نېفىتلىكنى ئاساس قىلغان نېفىت بازىسى قۇرۇلۇشىغا، ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنى ئاساس قىلغان نېفىت خىمىيە سانائىتى بازىسى قۇرۇلۇشىغا، خۇشەنچى 2 - ئېلېكتر ئىستانسىسىنى يادرو قىلغان تايانچ ئېلېكتر مەنبەسى قۇرۇلۇشىغا، ئۈرۈمچى خەلقئارا ئايرودرومىنى كېڭەيتىپ ياساشنى يادرو قىلغان ئاۋىئاتسىيە تۈگۈنى قۇرۇلۇشىغا، دۆلەت يولى 314 ، 312 - لىنىيىلىرىنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشىنى يادرو قىلغان ئاپتونوم رايون بويىچە يول تورى قۇرۇلۇشىغا، شۇنىڭدەك،

34 مىليارد 471 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 3 مىليارد 627 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، %11.76 ئاشتى. پۇقرالار ئامانەت پۇلىنىڭ ئوتتۇرىچە كۈنلۈك قالدۇقى 32 مىليارد 560 مىليون يۈەنگە يېتىپ، كۈنگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 1 مىليارد 716 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، ۋاقىت نۇقتىسىدا ئېشىش مىقدارىنىڭ %47.31 نى ئىگىلىدى. دۇ خەيتاڭ

كەسىپداشلار ئارا پۇل ئامانەت

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ كەسىپداشلار ئارا پۇل ئامانەت قالدۇقى 2 مىليارد 367 مىليون يۈەن بولۇپ، ئامانەت پۇل يىل بېشىدىكىدىن 385 مىليون يۈەن كېمەيدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان كەسىپداشلار ئارا پۇل ئامانەتىنىڭ چۈشۈپ كېتىشىدىكى ئاساسىي سەۋەب، پاي بازىرى چۈشۈپ كەتتى، زايوم سودىگەرلىرىنىڭ ئامانەت مىقدارى كۈندىن كۈنگە ئازىيىپ كەتتى.

دۇ خەيتاڭ

شىركەت قەرز پۇلى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ شىركەت قەرز پۇلى قالدۇقى 32 مىليارد 720 مىليون يۈەن (تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلى بۇنىڭ سىرتىدا) گە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 520 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە تۇراقسىز مەبلەغ قەرز پۇلى قالدۇقى 22 مىليارد 870 مىليون يۈەن بولۇپ، يىل بېشىدىكىدىن 280 مىليون يۈەن كېمەيدى؛ تۈر قەرز پۇل قالدۇقى 9 مىليارد 850 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 800 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بانكا بويىچە قەرز پۇلىنىڭ مۇددىتى ئۇزاق مۇددەتلىككە يۈزلىنىپ، قەرز پۇلىنىڭ ئوتتۇرىچە كۈنلۈك قالدۇقى 39 مىليارد 52 مىليون يۈەنگە يېتىپ، كۈنگە 1 مىليارد 964 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، ۋاقىت نۇقتىسى ئېشىش مىقدارىنىڭ %54.74 نى ئىگىلىدى، بۇ، قەرز پۇل تارقىتىشنىڭ تەكشىلىكىنىڭ روشەن يۇقىرى كۆتۈرۈلگەنلىكىنى چۈشەندۈرىدۇ.

دۇ خەيتاڭ

تۇرالغۇ ئۆي پۇل مۇئامىلە كەسىپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ھاۋالە خاراكتېرلىك تۇرالغۇ ئۆي ئامانەت پۇلى قالدۇقى 1 مىليارد 740 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 111 مىليون 230 مىڭ يۈەن كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆي جامائەت فوندى ئامانەت قالدۇقى 962 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 151 مىليون 920

مىليون يۈەن تۈرلۈك قەرز پۇل تارقىتىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 9 مىليارد 420 مىليون يۈەن كۆپەيدى. تەكشۈرۈپ ھېسابتىن كۆتۈرۈۋېتىلگەن ئامىللارنى چىقىرىۋەتكەندە، تۈرلۈك قەرز پۇل يىل بېشىدىكىدىن 4 مىليارد 299 مىليون يۈەن كۆپەيدى. مۇددىتى ئۆتۈپ كەتكەن، كېچىكىپ تۇرۇپ قالغان، ھېسابتا ئېسىلىپ قالغان قەرز پۇللىرىنىڭ ستاتىستىكىسىغا ئاساسەن، خەلق پۇلى بويىچە 3 تۈرلۈك ناچار قەرز پۇل 4.69 پىرسەنت پوئىنتى تۆۋەنلىدى. «بەش دەرىجە بويىچە تۈرگە ئايرىش» (بانكىلارنى نەق پۇل مۇئامىلىسى بويىچە تۈرگە ئايرىش ئۇسۇلى) ئۆلچىمى بويىچە تەكشۈرگەندە، 6.24 پىرسەنت پوئىنتى تۆۋەنلىدى. بىر يىلدا يىغىۋېلىنغان، يۆتكەپ بىر تەرەپ قىلىنغان ناچار قەرز پۇل 2 مىليارد 28 مىليون يۈەن. 5 دەرىجە بويىچە تۈرگە ئايرىلغان ناچار قەرز پۇل قالدۇقى يىل بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 385 مىليون يۈەن ئازىيىپ، 5.45 پىرسەنت پوئىنتى تۆۋەنلەپ، %18.48 كە چۈشتى. غەيرىي كرىدىت خېمىيىخەتلىرى بار مەبلەغ 232 مىليون يۈەن تۆۋەنلەپ، تۆۋەنلەش نىسبىتى %16.22 بولدى. تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلىنىڭ ناچارلىق نىسبىتى %1.11 بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە شەخسى تۇرالغۇ ئۆي قەرزلىك قەرز پۇلىنىڭ ناچارلىق نىسبىتى %0.11 بولدى. شەخسلەرنىڭ باشقا ئىستېمال قەرز پۇلىنىڭ ناچارلىق نىسبىتى %0.46 بولدى، 1999 - يىلىدىن بۇيان شىركەت خېرىدارلىرىنىڭ يېڭىدىن كۆپەيگەن قەرز پۇلىنىڭ ناچارلىق نىسبىتى %0.9 بولدى. شۇ يىلى بانكا پېرېۋوت چېكىنى نەقلەشتۈرۈپ ئىزلاش نىسبىتى ئۆل بولدى، شۇ يىلى بېجىرىلگەن 228 مىليون يۈەن غەيرىي يۈرۈشلەشتۈرۈش مەبلەغىنىڭ كاپالەت ئالاقىسىدا مەبلەغىنى ئىزلاش شەكىللەنمىدى. قەرز پۇلىنىڭ ئۆسۈمىنى يىغىش نىسبىتى %78.13 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 2.29 پىرسەنت پوئىنتى يۇقىرى بولدى.

دۇ خەيتاڭ

ھۆكۈمەت پۇل ئامانەتى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ھۆكۈمەت پۇل ئامانەت قالدۇقى 27 مىليارد 919 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 791 مىليون يۈەن كۆپەيدى. ھۆكۈمەت پۇل ئامانەتىنىڭ كۈنلۈك ئوتتۇرىچە قالدۇقى 27 مىليارد 321 مىليون يۈەنگە يېتىپ، كۈنگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 2 مىليارد 193 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، ۋاقىت نۇقتىسىدا ئېشىش مىقدارىنىڭ %78.57 نى ئىگىلىدى.

دۇ خەيتاڭ

پۇقرالار پۇل ئامانەتى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ پۇقرالار پۇل ئامانەتى قالدۇقى

چەك - ھۆججەت كەسىپى بېجىرىلىپ، 2002 - يىلىدىكىنىڭ 3.4 ھەسسىسىگە تەڭلەشتى. ئېلېكترونلۇق بانكا كەسىپى سودا سوممىسى 129 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە تور بانكىسى سودا سوممىسى 125 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يەتتى، 2002 - يىلىدىكىنىڭ 6 ھەسسىسىگە تەڭلەشتى؛ تېلېفون بانكىسى سودا سوممىسى 500 مىليون يۈەنگە يەتتى، 2002 - يىلىدىكىنىڭ 4 ھەسسىسىگە تەڭلەشتى. دۇ خەيتاڭ

مۇدەن كارتىسى كەسىپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ مۇدەن كارتىسى كەسىپى كىرىسى 46 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن 19 مىليون 490 مىڭ يۈەن كۆپىيىپ، %73.2 ئاشتى؛ 31 مىڭ 777 دانە كارىتا كۆپەيدى.

دۇ خەيتاڭ

خەلقئارالىق كەسىپ

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تاشقى پېرېۋوت مەبلەغ سوممىسى 146 مىليون دوللارغا يەتتى، يىل بېشىدىكىدىن 16 مىليون دوللار كۆپەيدى. تاشقى پېرېۋوت پۇل ئاماننىتى قالدۇقى 102 مىليون 890 مىڭ دوللارغا يەتتى، يىل بېشىدىكىدىن 11 مىليون 500 مىڭ دوللار كۆپەيدى؛ تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇل قالدۇقى 55 مىليون 380 مىڭ دوللارغا يەتتى، يىل بېشىدىكىدىن 15 مىليون 830 مىڭ دوللار كۆپەيدى. بېجىرگەن خەلقئارا راسچوت كەسىپى 1 مىليارد 196 مىليون دوللارغا يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن 526 مىليون دوللار كۆپەيدى؛ راسچوت قىلىپ سېتىلغان تاشقى پېرېۋوت 1 مىليارد 367 مىليون دوللارغا يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن %141.16 ئاشتى. بىر يىلدا تاشقى پېرېۋوتتىن 640 مىڭ دوللار پايدا يارىتىلدى.

دۇ خەيتاڭ

يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ

شۆبىسى

يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ

شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ خەلق پۇلى ئامانەت قالدۇقى 37 مىليارد 520 مىليون يۈەنگە يەتتى، يىل بېشىدىكىدىن 6 مىليارد 850 مىليون يۈەن كۆپەيدى. خەلق پۇلى بويىچە تۈرلۈك قەرز

مىڭ يۈەن كۆپەيدى. ھاۋالە خاراكتېرلىك تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلى قالدۇقى 315 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يىل بېشىدىكىدىن 141 مىليون 730 مىڭ يۈەن كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇ ئۆي جامائەت فوندى قەرز پۇلى قالدۇقى 298 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 144 مىليون 440 مىڭ يۈەن كۆپەيدى. شەخسىي ئىگىلىك خاراكتېرلىك تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇل قالدۇقى 5 مىليارد 77 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

دۇ خەيتاڭ

شەخسىي ئىستېمال قەرز پۇلى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ شەخسىي ئىستېمال قەرز پۇل قالدۇقى 2 مىليارد 846 مىليون يۈەنگە يەتتى، يىل بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 506 مىليون يۈەن، بىر يىلدا تارقاقان شەخسىي ئىستېمال قەرز پۇلى 2 مىليارد 853 مىليون يۈەنگە يەتتى، %112 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شەخسىي ئاپتوموبىل ئىستېمال قەرز پۇلى قالدۇقى 1 مىليارد 104 مىليون يۈەنگە يەتتى، يىل بېشىدىكىدىن 642 مىليون يۈەن، بىر يىلدا تارقاقان قەرز پۇل 1 مىليارد 82 مىليون يۈەنگە يەتتى، %139 ئاشتى.

دۇ خەيتاڭ

ۋاستىچىلىك كەسىپى

2003 - يىلى سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ۋاستىچىلىك كەسىپى كىرىسى 134 مىليون يۈەنگە يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن 51 مىليون 150 مىڭ يۈەن كۆپىيىپ، %61.7 ئاشتى. ۋاستىچىلىك كەسىپى كىرىسى ئومۇمىي كىرىمىدە %5.78 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1.82 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى؛ ۋاستىچىلىك كەسىپى كىرىسى ئۆسۈم پەرقى كىرىمىنىڭ %14.42 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 3.36 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. ۋاستىچىلىك كەسىپى كىرىسى ئوتتۇرىچە 14 مىڭ 600 يۈەندىن توغرا كىلىپ، 6100 يۈەن كۆپەيدى. خەلق پۇلى بويىچە راسچوت قىلىش مىقدارى 152 مىليون يۈەنگە يەتتى، 26 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، %20.63 ئاشتى. خەلقئارا راسچوت كەسىپى مىقدارى 1 مىليارد 196 مىليون دوللارغا يەتتى، 526 مىليون دوللار كۆپىيىپ، %78.51 ئاشتى. راسچوت قىلىپ سېتىلغان تاشقى پېرېۋوت 1 مىليارد 367 مىليون دوللارغا يەتتى، 800 مىليون دوللار كۆپىيىپ، %141.16 ئاشتى. بانكا كارتىسى ئارقىلىق بىۋاسىتە ئىستېمال قىلىش سوممىسى 429 مىليون يۈەنگە يەتتى، %171.2 ئاشتى. 6 مىليارد 367 مىليون يۈەنلىك

ۋاقىتتا، كرىدېت كەسپىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇقىغا چەك قويۇش تەدبىرى قوللىنىلدى. (4) قەرز پۇلىنىڭ سۈپىتىنى 5 دەرىجە بويىچە تۈرگە ئايرىش سانلىق مەلۇماتلىرىنى يۇقىرىغا يوللاش ۋە تەھلىل قىلىش خىزمىتى ئەتراپلىق ياخشى ئىشلەندى.

دۆلەت شىياۋجۈەن

خەتەرلىك مەبلەغىنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى ناچار مەبلەغ تىجارىتىنى باشقۇرۇش مېخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، كەسىپلەشكەن ئېنىقلاپ، يىغىۋېلىش سالىمىنى ئاشۇردى. (1) ناچار مەبلەغى مەركەزلەشتۈرۈپ ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش، ھېسابقا ئايرىپ تىجارەت قىلىشنى ئاساس قىلىش بىلەن ئۆزىگە تەۋە جايدا ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش، مەسئۇلىيەت يۈكلەپ ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش، ئىچكى - تاشقى قىسمىدىن خېرىدار چاقىرىپ ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش، ھاۋالە قىلىپ ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش بىرلەشتۈرۈلگەن ناچار قەرز پۇلىنى ستورلۇق تىجارەت قىلىپ، باشقۇرۇش ئەندىزىسى ۋە ئېنىقلاپ يىغىۋېلىشتا مۇكاپاتلاش، جازالاش مېخانىزمى ئۈزلۈكسىز يېڭىلاندى، مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. بانكا بويىچە ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش ئاپپاراتى 71 گە، مەخسۇس خادىمى 800 نەچچىگە يەتتى. 2 - دەرىجىلىك 13 بانكا خېيىمىخەتەرلىك مەبلەغىنى تەكشۈرۈپ باشقۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. (2) نۇقتىلىق خېرىدارلار تۇتۇلۇپ، ئاز سوممىلىق خېرىدارلار ئېنىقلىنىپ، ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش، مەبلەغى جانلاندىرۇشنىڭ يېڭى يولى كېڭەيتىلدى. بىر تەرەپتىن كارخانا تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىشنىڭ پۈتۈن جەريانىغا قاتنىشىپ، قايتا تەشكىللەش شەكلىدىكى، مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئېلىش شەكلىدىكى مەبلەغى جانلاندىرۇش ئۇسۇللىرى ئۈنۈملۈك قوللىنىلىپ، ناچار قەرز پۇل ئازلىتىلدى، يەنە بىر تەرەپتىن، ئىلگىرىكى، قەرزنى تۆلىمەي تۇرۇۋالغان نۇقتىلىق، قىيىن خېرىدارلارغا قوللانغان جەمئىيەتتىن خېرىدار چاقىرىپ، ھەقىلىق، مۇكاپاتلىق، ھاۋالە قىلىپ قەرزنى يىغىۋېلىش ئۇسۇلى ئاساسدا، ھەقىلىق ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش يولى داۋاملىق كېڭەيتىلدى. تىجارەت بۆلۈمى 122 ئاساسلىق قەرزدار، 99 كېسىللىك بەرگۈچى ئۈستىدىكى 322 مىليون 500 مىڭ يۈەن قەرز پۇلىنى دەرى، ئۆسۈمى بىلەن ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ يىغىۋالدى، تۆلىتىۋالدى، بۇنىڭ ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى. (3) چارە كۆرۈپ، نەقلەشتۈرۈش قەدىمى تېزلىتىلىپ، قەرزگە تۇتۇپ بېرىلگەن مۈلۈكنى باشقۇرۇش قەيلىپلاشتۇرۇلدى. بانكا بويىچە قەرزگە تۇتۇپ بەرگەن مۈلۈكى مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان 10 چوڭ قەرزدار ئورۇن قەرزگە تۇتۇپ بەرگەن 135 مىليون 460 مىڭ يۈەنلىك مۈلۈك

پۇل قالدۇقى 29 مىليارد 190 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىلى بېشىدىكىدىن 2 مىليارد 490 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بانكا بويىچە يارىتىلغان ئەمەلىي پايدا 191 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

دۆلەت شىياۋجۈەن

كرېدېت باشقۇرۇش

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى كرىدېت باشقۇرۇش تەرتىپىنى چىڭىتىپ، باشتىنلا كرىدېت خېيىمىخەتەرلىك ئالدىنى ئالدى. (1) كرىدېتنى تەكشۈرۈشنىڭ سۈپىتى ۋە ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈپ، خېرىدارلار ئۆتكىلىنى چەك تۈتتى. كرىدېت تەكشۈرۈش مەركىزى قۇرۇلغاندىن كېيىن، تۈرلۈك كرىدېت كەسپىدىن 1369 نى بېجىردى، تەييارلىقنى مەلۇم قىلىش كەسپىدىن 527 نى تەكشۈردى، بۇنىڭ سوممىسى 1 مىليارد 22 مىليون 750 مىڭ يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە رەت قىلىنغىنى 17، سوممىسى 34 مىليون 580 مىڭ يۈەن. بىر يىلدا AAA دەرىجىلىك خېرىداردىن 87 نى، AA دەرىجىلىك خېرىداردىن 219 نى، AA+ دەرىجىلىك خېرىداردىن 2 نى باھالاپ بېكىتتى. سوممىسى 13 مىليارد 610 مىليون 320 مىڭ يۈەنلىك 410 ئىشەنچلىك تۈر تەكشۈرۈلدى. (2) قەرز بېرىلگەندىن كېيىنكى تەكشۈرۈش خىزمىتى تېخىمۇ كۈچەيتىلدى، تەكشۈرۈش ۋە جازالاش سالىمى ئاشۇرۇلدى. كرىدېت باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ ئىلغار ئۇسۇللىرى قوللىنىلىپ، قەرز بېرىلگەندىن كېيىنكى باشقۇرۇش خىزمىتى كۈچەيتىلدى، كرىدېت كەسپىنىڭ خېيىمىخەتەردىن ئاگاھلاندۇرۇش ئومۇمىي ئۇقتۇرۇشى چىقىرىش تۈزۈمى ئورنىتىلدى، لىنىيىدە نازارەت قىلىپ، تىزگىنلەش مەركىزى قۇرۇلدى. 18 زور خېيىمىخەتەر بايقىلىپ، ئالدىن ئاگاھلاندۇرۇش بېرىلىپ، كرىدېت خەتەرلىك ئۈنۈملۈك ئالدى ئېلىندى. (3) ناچار قەرز پۇلىنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈش سالىمى ئاشۇرۇلدى. 2 - دەرىجىلىك شۆبە بانكىلارنىڭ ناچار قەرز پۇلىنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالى ئايىم ئاي تەكشۈرۈلۈپ، نازارەت قىلىندى، ھەر ئايدا سىناق قىلىنىپ، ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش قىلىندى، ناچار قەرز پۇل كۆپىيىپ كەتكەن بانكىلاردىن يازما مۇلاھىزە دوكلاتى يېزىپ، سەۋەبىنى مەلۇم قىلىش، ئېنىقلاپ يىغىۋېلىش پىلانى ۋە يىغىۋېلىش تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقىش تەلەپ قىلىندى؛ ناچار قەرز پۇلىنىڭ كۆپىيىش سالىمى زور بولغان بانكىلاردىن ناچار قەرز پۇلىنىڭ كۆپىيىپ كېتىش سەۋەبى، قەرز پۇلىنىڭ تىزىمى، ئاساسلىق مەسئۇل كىشىلەرنىڭ ئىسمىلىكى، كاپالەتلىك قىلىش تەدبىرى، ئېنىقلاپ، يىغىۋېلىش تەدبىرلىرى قاتارلىقلارنى مۇلاھىزە قىلىپ، ئىزاھلاپ، شۆبە بانكىغا مەلۇم قىلىش تەلەپ قىلىندى، شۇنىڭ بىلەن بىر

بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ پۇقرالار پۇل ئامانەت قالدۇقى 20 مىليارد 718 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 4 مىليارد 478 مىليون يۈەن كۆپەيدى، پۇقرالار پۇل ئامانەتنىڭ ئېشىش مىقدارى، ئېشىش ھەجىمى، بازار ئۇلۇشى جەھەتتە تارىختىكى يېڭى رىكوردنى ياراتتى. شىنجاڭدىكى 5 چوڭ دۆلەت سودا بانكىسىنىڭ پۇقرالار پۇل ئامانەتى بويىچە ئامانەت پۇل مىقدارىنىڭ %20.2 نى، ئېشىش مىقدارىنىڭ %17.28 نى ئىگىلىدى (1 - ئورۇندا تۇردى). بىر يىلدا 2 مىليارد 49 مىليون يۈەن شەخسى ئىستېمال قەرز پۇلى تارقىتىلدى، 1 مىليارد 202 مىليون يۈەن يىغىۋېلىندى، قالدۇقى 3 مىليارد 203 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 862 مىليون يۈەن كۆپەيدى. 2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك بانكىسى يېڭىدىن 3 پۇل مۇئامىلە تاللا بازىرىنى كۆپەيتىپ، 16 پۇل مۇئامىلە تاللا بازىرىنى ئاچتى. شەخسى تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلى، مۇددەتكە بۆلۈپ تۆلەيدىغان ئاپتوموبىل قەرز پۇلى كەسپى، ئوقۇش ياردەم قەرز پۇلى، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغانلارنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئاز سوممىلىق كېپىللىك قەرز پۇلى، ئۈنۈمىزى ئىستېمال قەرز پۇلى، شەخسى مالىيە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش كەسپى قاتارلىقلارنى پائال كېڭەيتتى.

دۆڭ شياۋجۈەن

يېزا ئىگىلىك كرىدىتى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ يېزا ئىگىلىك ساھەسىگە بەرگەن قەرز پۇل قالدۇقى 6 مىليارد 768 مىليون يۈەنگە يەتتى (يېزا ئىگىلىك ئېلېكتر تورى قەرز پۇلى بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە نامراتلارنى يۆلەش قەرز پۇلى قالدۇقى 2 مىليارد 187 مىليون يۈەن. بىر يىلدا تارقىتىلغان يېزا ئىگىلىكى تۈرىدىكى قەرز پۇل 3 مىليارد 159 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى باشلامچى كارخانىلارنىڭ قەرز پۇلى 1 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 330 مىليون يۈەن كۆپەيدى. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشتىكى 27 باشلامچى كارخانىسى شۆبە بانكا ۋە 2 - دەرىجىلىك شۆبە بانكىنىڭ بىۋاسىتە ماركىتىلىك نۇقتىسى قىلىپ بېكىتىلىپ، يەرلىك ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا مەدەت بېرىلدى. نامراتلارنى يۆلەش ياردەم ئۆسۈملۈك قەرز پۇلى قالدۇقى يىل بېشىدىكىدىن 310 مىليون يۈەن كۆپەيدى، تارقىتىلغىنى، قالدۇقى ئوخشاشلا ئاشتى. 527 مىليون يۈەن نامراتلارنى يۆلەش قەرز پۇلى تارقىتىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 50 مىليون يۈەن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سوممىلىق ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈپ بېرىلگەن

تاپشۇرۇپ ئېلىنىپ، چارە كۆرۈلۈپ، 73 مىليون يۈەن نەق پۇلغا ئايلاندۇرۇلدى، قەرزگە تۇتۇپ بېرىلگەن مۈلۈكىنىڭ بەككە تۈز بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىش نىسبىتى باش بانكا بەلگىلىگەن %40 تىن يۇقىرى بولدى. بىر يىلدا نەقلەشتۈرۈشتىن قىلىنغان كىرىم 68 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، نەقلەشتۈرۈش نىسبىتى %66 كە يەتتى. دۆڭ شياۋجۈەن

شىركەت ئاپپاراتى كەسپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ھۆكۈمەت پۇل ئامانەتى قالدۇقى 16 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 2 مىليارد 370 مىليون يۈەن كۆپەيدى؛ كەسىپداشلار ئارا ئامانەت پۇل قالدۇقى 770 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ، بايىنغولىن ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى، غۇلجا شەھەرلىك ھۆكۈمەت، سانجى ئوبلاستلىق ھۆكۈمەت، قەشقەر ۋىلايىتى مەمۇرىي مەھكىمىسى بىلەن ھەمكارلىق مۇددەتنامىسى ئىمزالىدى. 12 مىليارد يۈەنگە ئۈنۈمىزى ئىناۋەت بەردى. سىتېمبا خاراكتېرلىك، گۈرۈھ خاراكتېرلىك، مالىيە خاراكتېرلىك مەبلەغىنى پائال ماركىتىلىك قىلىپ، 1 مىليارد يۈەنگە يېقىن ئامانەت پۇل قوبۇل قىلدى. ئاپتونوم رايون مالىيىسىنىڭ غەيرىي باج ئىسلاھاتى كەسپىگە پۈتۈن مۇساپە بويىچە ئەگىشىپ، ش ئۇ ئا ر ھۆكۈمەتنىڭ غەيرىي باج كىرىسىگە ۋاكالەتلىك قىلغۇچى بانكا سالاھىيىتىگە ئېرىشتى، 2 ئاي ئىچىدە 59 مىليون يۈەن غەيرىي باج كىرىسى قىلدى. ئۈرۈمچى تاموۋىنىسى بىلەن «تورلاشتۇرۇپ تاموۋىنىغا مەلۇم قىلىش» ۋە «توردا باج تۆلەش» كېلىشىمى ئىمزالاپ، ئىككى تەرەپنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورت كارخانىلىرى توردا باج تاپشۇرۇش ۋە تاموۋىنىغا ئېلېكترونلۇق مەلۇمات يوللاش كەسپى ساھەسىدە ئومۇميۈزلۈك ھەمكارلىشىشنى ئەمەلگە ئاشۇردى. 1 - ئاپتوموبىل سودا شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسى ۋە ئۇنىڭ ئۈرۈمچىدىكى 4 سېتىش ئورنى بىلەن «ئاپتوموبىل سېتىشقا پۇل مۇئامىلە مۇلازىمىتى قىلىشتا تور ئارقىلىق بېقىنىش كېلىشىمى» ئىمزالىدى. شىنجاڭ ياجۇڭ ماشىنا - ئېلېكتر ماددىي ئەشيا ئوبوروتى باغچىسى چەكلىك شىركىتىنىڭ زەنجىرىسىمان تىجارەت قىلىش تېخنىكا ئىسلاھاتى تۈرىگە ئاكتىپ قاتنىشىپ، 12 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك بانكىسىدا پۇل ئامانەت ھېسابى ئېچىپ، ئەتراپلىق كەسپى ھەمكارلىقىنى ئەمەلگە ئاشۇردى.

دۆڭ شياۋجۈەن

شەخسى پۇل ئامانەت كەسپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، يېزا ئىگىلىك

سومىسى 13 مىليون 70 مىڭ يۈەن كۆپەيدى، بىر يىلدا ۋاستىچىلىك كەسپى كىرىمى 40 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

دۆڭ شياۋجۈەن

بانكا كارتىسى كەسپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى 1 مىليون 783 مىڭ پارچە بانكا كارتىسى تارقىتىپ، بۇ يىل بېشىدىكىدىن 674 مىڭ پارچە كۆپەيدى؛ بانكا كارتىسىدىن شۇ يىلى ئىستېمال قىلىنغان سومما 320 مىليون يۈەنگە يەتتى. بانكا كارتىسىغا قويۇلغان ئامانەت پۇل قالدۇقى 4 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 2 مىليارد 360 مىليون يۈەن ساپ ئاشتى؛ بانكا كارتىسى رەسمىيەت ھەققىدىن 5 مىليون 290 مىڭ يۈەن ساپ كىرىم قىلىندى. بۇنىڭدىن باشقا، تور بانكىسى كەسپى سودا مىقدارى 1 مىليارد 840 مىليون يۈەنگە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 38 شۆبە بانكا ئىچىدە 10 - ئورۇندا تۇردى ھەم بانكا ئاتلاپ سودا قىلىشتىكى تۆل ھالەت بۇزۇپ تاشلاندى. دۆڭ شياۋجۈەن

خەلقئارالىق كەسپ

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ھەر خىل تاشقى پېرېۋوت ئامانەت قالدۇقى 18 مىليون 280 مىڭ دوللارغا يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 7 مىليون 260 مىڭ دوللار كۆپەيدى؛ تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى 17 مىليون 360 مىڭ دوللارغا يەتتى. بانكا بويىچە 1439 خەلقئارا راسچوت كەسپى بېجىرىلىپ، سوممىسى 330 مىليون 970 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 134 مىليون 290 مىڭ دوللار كۆپەيدى. تاشقى پېرېۋوتنى راسچوت قىلىپ سېتىش كەسپىدە 307 مىليون 130 مىڭ دوللار بېجىرىلىپ، 148 مىليون 760 مىڭ دوللار كۆپەيدى. بىر يىلدا 499 مىليون دوللار تاشقى پېرېۋوت مەبلەغى ئېنىقلاندى. تاشقى پېرېۋوتنى ئاشكارا تىزگىنلەش باش بانكا تەكشۈرۈپ بېكىتكەن چەك ئىچىدە بولدى، ئىناۋەتلىك كارتىغا ئىزلاپ بېرىش نىسبىتى تۆل بولدى.

دۆڭ شياۋجۈەن

جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى

جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ

ئومۇمىي ئەھۋالى

جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى 2003 - يىلى 373 مىليون يۈەن تىجارەت پايدىسى يارىتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

نامراتلارنى يۆلەش قەرز پۇلى 383 مىليون يۈەنگە يەتتى، كرىپىت ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش تۈرىدىن 28 تۈر يولغا قويۇلۇپ، 188 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقىتىلدى. مەركەز مالىيىسى بىلەن ئاپتونوم رايون مالىيىسى بەرگەن ياردەم ئۆسۈم 42 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22 ئاشتى.

دۆڭ شياۋجۈەن

ئۆي - زېمىن كرىپىت كەسپى

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى تارقىتىلغان ئۆي - زېمىن تەرەققىياتى قەرز پۇلىنىڭ %90 دىن ئارتۇقى AA درىجىلىكتىن يۇقىرى سۈپەتلىك خېرىدارلارغا بېرىلدى. يىل ئاخىرىدا ئۆي - زېمىن قەرز پۇلى قالدۇقى 2 مىليارد 913 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شەخسى تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلى 386 مىليون 200 مىڭ يۈەن كۆپەيدى.

دۆڭ شياۋجۈەن

ۋاستىچىلىك كەسپى

2003 - يىلى يېزا ئىگىلىك بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى سۇغۇرتىنى ۋاكالىتەن بېجىرىش، فوندىنى ۋاكالىتەن سېتىپ بېرىش قاتارلىق ۋاستىچىلىك كەسپلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇردى. سۇغۇرتىنى ۋاكالىتەن بېجىرىش كەسپى سىستېمىسىنىڭ رامكا قۇرۇلمىسىنى بەرپا قىلىپ، ئۆزىنىڭ مەبلەغىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، سۇغۇرتىلاشتىن ئىلگىرىكى بارلىق تەييارلىق خىزمەتلىرىنى تاماملىدى. ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ تەيكاڭ سۇغۇرتا شىركىتى، تىنچ ئوكيان ئۆمۈر سۇغۇرتى شىركىتى، تىنچ ئوكيان مال - مۈلۈك سۇغۇرتا شىركىتى بىلەن سۆھبەتلىشىپ، «كەسپى ھەمكارلىق كېلىشىمى» ئىمزالىدى؛ باش بانكا يولغا قويغان نەق پۇل باشقۇرۇش سۈپىسى، شەھەر بويىچە قەرز بېجىرىش، كارخانا مالىيىسىنى باشقۇرۇش، ھەممە بانكىدا ئۆتىدىغان كۈمۈش كارتا قاتارلىق مۇلازىمەت تۈرلىرى ۋە مەھسۇلاتلىرىنى پائال ئومۇملاشتۇردى، شەخسلەر مەبلەغ سالغان مالىيىسىنى باشقۇرۇش كەسپىنى يادرو قىلىپ، شەخسلەرگە ۋاستىچىلىك قىلىش كەسپىنىڭ مەھسۇلات تۈرلىرىنى يېتىلدۈردى ۋە قازدى، تۈرلۈك فوندى، زايوم، شەخسى نەق ئىدىتلايدىغان تاشقى پېرېۋوت سودىسى قاتارلىق كەسپلەرنى يولغا قويدى.

بىر يىلدا ئېچىۋېتىش شەكلىدىكى 4 فوندىنىڭ 51 مىليون 560 مىڭ يۈەن پۇلى ۋاكالىتەن سېتىلدى، فوندى سېتىش تور نۇقتىسى 290 گە يەتتى؛ 520 مىليون يۈەنلىك زايوم سېتىلدى؛ يېڭىدىن 7047 ھېسابتا ئامانەت قويۇپ سۇغۇرتىلاش كەسپى يولغا قويۇلدى، بىر يىلدا ئامانەت

22.69% ئاشۇردى.

تەن سۇغلىغۇ

خېيىمىخەتەرنى باشقۇرۇش

جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى 2003 - يىلى مەبلەغ سۈپىتىنى ياخشىلاشنى يادرو قىلىپ، تەۋەسىدىكى خېيىمىخەتەرنى باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ۋە خېيىمىخەتەرنى تىزگىنلەش قابىلىيىتىنى ئۆستۈرۈشنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويدى، سىياسەتنى تەشەببۇس قىلىش، ھوقۇق بېرىش سىياسىتىنى ۋاقىتدا تۈزىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ھوقۇق بېرىش ئوبېيكتى ۋە دائىرىسىنى مۇۋاپىق كېڭەيتتى، قەرز پۇل تارقىتىش كەسپىدە تۇنجى ئالغان قەرزنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇقى ۋە بانكا چېكى بىلەن تۇنجى ئالغان قەرزنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ھوقۇقىنى مۇۋاپىق كەڭ قويمۇ بېرىلدى؛ كەسپنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئىناۋەت بېرىپ تارقىتىش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، ئىناۋەت بېرىلىدىغان كەسپ تۈرىنى كۆپەيتتى، شەھەر رايونىدىكى تارماق ۋە شۆبە بانكىلارنىڭ تىجارەت بۆلۈملىرىگە شىركەتلەرنىڭ ئىناۋەت بېرىش كەسپىنى بېجىرىش ھوقۇقىنى چۈشۈرۈپ بەردى، بىر قىسىم 2 - دەرىجىلىك شۆبە (تارماق) بانكىلاردا بىخەتەرلىك ئىشەنچلىك خېرىدارلارنى كۆپەيتتى.

شۆبە بانكا بۇ يىل خەلق پۇلى ھېسابىدا 32 مىليارد 82 مىليون يۈەنلىك 540 ئىشەنچلىك تۈرنى تەستىقلىدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %37.79 كۆپ. سوممىسى 260 مىليون دوللارلىق 74 تاشقى پېرېۋوت ئىناۋەتلىك تۈرنى تەستىقلىدى، بۇ %57.58 كۆپ. يىل ئاخىرىغىچە تەۋەلىك بويىچە خەلق پۇلى ھېسابىدىكى تۈرلۈك ئىناۋەتلىك قالدۇق 19 مىليارد 99 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %24.84 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە شىركەتلەرنىڭ ئىناۋەتلىك قالدۇقى 12 مىليارد 715 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.79؛ پارچە سېتىش قەرز پۇل قالدۇقى 6 مىليارد 384 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %24.47 ئاشتى. تۈرلۈك تاشقى پېرېۋوت ئىناۋەتلىك قالدۇقى 482 مىليون دوللارغا يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن ئازراق تۆۋەنلىدى. بىر يىلدا تەۋەلىكتىكى شەرتكە ئۇيغۇن كېلىدىغان 431 خېرىدار شىركەتنىڭ ئىناۋەت دەرىجىسى باھالاندى ۋە خېيىمىخەتەر چەك نورمىسى تەكشۈرۈپ بېكىتىلدى، دېمەك، 2002 - يىلىدىكىدىن 85 شىركەت كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە A دەرىجىلىك شىركەت %39.68 نى ئىگىلەپ، يىل بېشىدىكىدىن 8.18 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى؛ B دەرىجىلىكى %50.35 نى ئىگىلەپ، 4.28 پىرسەنت پوئېنتى؛ C دەرىجىلىكى %6.50 نى ئىگىلەپ، 5.64 پىرسەنت پوئېنتى؛ D دەرىجىلىكى %0.70 نى ئىگىلەپ، 1.03 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى؛ دەرىجە باھالاش شەرتىگە

توشمىغانلار %3.47 نى ئىگىلىدى.

بىر يىلدا نەق پۇل شەكلىدە 271 مىليون يۈەن ناچار قەرز پۇل ئېنىقلاپ يىغىۋېلىنىپ، مەملىكەت بويىچە 32 شۆبە بانكا ئىچىدە 2 - بولدى. قەرزگە تۇتۇپ بېرىلگەن 47 مىليون 826 مىڭ 800 يۈەنلىك مۇلۈك بىر تەرەپ قىلىندى؛ تەكشۈرۈپ ھېسابتىن كۆتۈرۈۋېتىلگەن، ھېسابتا ئېسىپ قويۇلغان ۋە ئىشەنچسىز بولۇپ زىيان سالغان خېرىدار 209، خەلق پۇلى ھېسابىدا زىيانلىق دەرى بىلەن ئۆسۈمى 227 مىليون يۈەن بولدى. يىل ئاخىرىدا، ناچار، ئىشەنچسىز قەرز پۇل قالدۇقى يىل بېشىدىكىدىن 137 مىليون يۈەن ئازلىدى، ئىشەنچ بېرىش ناچار بولۇش نىسبىتى 5 دەرىجە بويىچە تۈرگە ئايرىش ئۆلچىمى بويىچە ھېسابلىغاندا يىل بېشىدىكىدىن 1.67 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى، «بىرى ئۆتۈپ كېتىش، ئىككىسى ئېسىلىپ قېلىش» ئۆلچىمى بويىچە ھېسابلىغاندا 1.12 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى. ئىشەنچ بېرىش ناچار بولۇش نىسبىتى مەملىكەت بويىچە جۇڭگو بانكىسى سىستېمىسىنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 17 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەن بولدى.

تەن سۇغلىغۇ

شىركەت قەرز پۇلى

2003 - يىلى جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى خەلق پۇلى بويىچە شىركەت قەرز پۇلى كەسپىدە خېرىدارلار قۇرۇلمىسىغا قاراپ قەرز بېرىشتە، نۇقتىلىق خېرىدارلارغا قەرز بېرىش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، نۇقتىلىق خېرىدارلارنىڭ قەرز پۇلىنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتىنى يۇقىرى كۆتۈردى. يىل ئاخىرىغىچە A دەرىجىلىك كارخانىلارنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى 5 مىليارد 704 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن %35.94 كۆپەيدى. B دەرىجىلىك كارخانىلارنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى 2 مىليارد 740 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %38.59 ئاشتى. C دەرىجىلىك كارخانىلارنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى 377 مىليون يۈەن بولۇپ، %34.66، D دەرىجىلىك كارخانىلارنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى 8 مىليون 710 مىڭ يۈەن بولۇپ، %40.63 تۆۋەنلىدى. يېڭى قۇرۇلغان كارخانىلارنىڭ (كەسپى ئورۇنلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) قەرز پۇل قالدۇقى 2 مىليارد 353 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %48.93 ئاشتى. ئاخىرىغىچە ئىشەنچ بېرىلىدىغان خېرىدارلارنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى 347 مىليون يۈەن بولۇپ، %32.75 تۆۋەنلىدى. B دەرىجىدىن (يېڭى قۇرۇلغان كارخانىلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) يۇقىرى كارخانىلارنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى 10 مىليارد 784 مىليون يۈەنگە يېتىپ، قەرز پۇل ئومۇمىي قالدۇقىنىڭ %93.64 نى ئىگىلەپ، يىل بېشىدىكىدىن 5.68 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى.

رايون ئىچىدە قەرز پۇل تارقىتىشتا مۇھىم نۇقتا

بايىنغولىن ئوبلاستلىق سەھىيە ئىدارىسى، ئىلى ئوبلاستلىق سەھىيە ئىدارىسى، تۇرپان خەلق دوختۇرخانىسى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ 9 مىليون 780 مىڭ دوللارنى قەرز پۇلغا يۆتكەش تۈرىنى باھالاش ۋە مەبلەغ توپلاش ھاۋالە ئالاقىسىنى يۇقىرىغا يوللاش خىزمىتىنى ئورۇندىدى.

بىر يىلدا 166 مىليون دوللار تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى تارقىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە شىركىتىگە بېرىلگەن قەرز پۇل 62 مىليون دوللار بولۇپ، تارقىتىلغان پۇلنىڭ %37.35 نى؛ شىنجاڭ گۇاڭخۇي تەبىئىي گاز تەرەققىيات چەكلىك شىركىتىگە بېرىلگىنى 36 مىليون 970 مىڭ دوللار بولۇپ، %22.27 نى؛ شىنجاڭ شىنئەين خەلقئارا سودا پاي ھەسسىدارلىق شىركىتىگە بېرىلگىنى 28 مىليون 430 مىڭ دوللار بولۇپ، %17.13 نى؛ شىنجاڭ ماركور خەلقئارا ئۆي جاھازىلىرى (تېنەنجىن) نى ياساش چەكلىك شىركىتىگە بېرىلگىنى 15 مىليون دوللار بولۇپ، %9.04 نى؛ شىنجاڭ تېلېگراف شىركىتىگە بېرىلگىنى 13 مىليون 580 مىڭ دوللار بولۇپ، %8.18 نى ئىگىلىدى. يىل ئاخىرىدا تاشقى پېرېۋوت ناچار قەرز پۇلى نىسبىتى يىل بېشىدىكىدىن 0.24 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى.

تەن سۇڭلىۋ

پارچە سېتىش قەرز پۇلى

جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى 2003 - يىلى شەخسى تۇرالغۇ ئۆي قەرەللىك قەرز پۇلى، ئاپتوموبىل قەرەللىك قەرز پۇلىنى نۇقتىلىق مەھسۇلات تۈرى قىلغان ئاساستا، شەخسى مەبلەغ سېلىپ تىجارەت قىلىش قەرز پۇلى ۋە شەخسى ئۈنۈنپىر مال ئىستېمال قەرز پۇلى كەسىپىنىڭ يېڭى مەھسۇلات تۈرلىرىنى تەرەققىي قىلدۇردى. ئۆز ئالدىغا «شىنجاڭ 3 - نۆۋەتلىك خەلقئارا ئاپتوموبىل يەرمەنكىسى ۋە جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئىستېمال كرىدىتىنى تونۇشتۇرۇش يىغىنى» ئاچتى؛ شىنجاڭ بويىچە تۇنجى يولۇچىلار ئاپتوموبىلى ئىستېمال كرىدىتى كەسىپىنى يولغا قويدى؛ تەۋەلىكىدە «خېرىدارلارغا چىن مېھرىمىز بىلەن جاۋاب قايتۇرۇپ، بىرلىكتە كۆڭۈلدىكىدەك تۇرمۇش يارىتايلى» دېگەن تېمىدا پارچە سېتىش قەرز پۇلى ماركىتىنى پائالىيەتتىكى قانات يايدۇردى؛ ئۆزى ئىشلىتىدىغان ئىستېمال خاراكتېرىدىكى ئاپتوموبىل سېتىۋېلىش قەرز پۇلىدا ۋاقىت چەكلىمىسى، ئۆسۈم نىسبىتى جەھەتتە ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى يولغا قويدى. پارچە سېتىش قەرز پۇلى داۋاملىق تىز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلماقتا.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە پارچە سېتىش قەرز پۇل قالدۇقى 6 مىليارد 384 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 255 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بۇنىڭ

ئىقتىسادى تېز سۈرئەتتە ئېشىۋاتقان رايونلار بىلەن ئىقتىسادى بىر قەدەر تەرەققىي قىلغان رايونلارغا قارىتىلىپ، كرىدىت مەبلەغىنىڭ ئۈنۈملۈك سېلىنىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى. يىل ئاخىرىغىچە خەلق پۇلى ھېسابىدىكى شىركەت قەرز پۇلى يىل بېشىدىكىدىن 2 مىليارد 314 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، %90 تىن ئارتۇقى ئۈرۈمچى، سانجى، شىخەنزە، بايىنغولىن، قاراماي، ئاقسۇ، ئىلى، قەشقەر قاتارلىق ئىقتىسادى تېز ئېشىۋاتقان رايونلار ۋە ئىقتىسادى بىر قەدەر تەرەققىي قىلغان رايونلارغا تارقىتىلدى.

كەسىپلەرگە قەرز پۇل تارقىتىشتا، مۇھىم نوقتا ئەمەلىي كۈچى كۈچلۈك، ئۈنۈمى ياخشى، تەرەققىيات ئىستىقبالى كەڭ بولغان ئېلىكتر ئېنېرگىيىسى، خەلق ئاۋىئاتسىيىسى، تۆمۈر يول، ئالاقىلىشىش، نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى، خىمىيە سانائىتى قاتارلىق ئاساس كەسىپلەرگە قارىتىلدى. يىل ئاخىرىغىچە يۇقىرىقى ساھەلەرنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى يىل بېشىدىكىدىن 703 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، %46.13 ئاشتى، بۇ ئوتتۇرىچە ئېشىش سەۋىيىسىدىن ئازكەم 21 پىرسەنت پوئېنتى كۆپىيىپ، بىر يىلدا يېڭىدىن كۆپەيگەن ئومۇمىي سوممىنىڭ %38.30 نى ئىگىلىدى.

يىل ئاخىرىغىچە خەلق پۇلى ھېسابىدىكى شىركەت قەرز پۇلى قالدۇقى 11 مىليارد 517 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن %25.14 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە كەسىپى تاشقى سودا كارخانىلىرىنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى 386 مىليون يۈەن بولۇپ، يىل بېشىدىكىدىن %39.02 چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ قەرز پۇل قالدۇقى 822 مىليون يۈەن بولۇپ، %6.48 تۆۋەنلىدى.

تەن سۇڭلىۋ

تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى

2003 - يىلى جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى يىلدىن يىلغا زور دەرىجىدە چۈشۈپ كېتىۋاتقان ۋەزىيىتى تىزگىنلەندى. يىل ئاخىرىغىچە تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇل قالدۇقى 482 مىليون دوللار بولۇپ، يىل بېشىدىكىدىن %1.63 تۆۋەنلىدى. تاشقى پېرېۋوت قەرز پۇلى كەسىپىنى كېڭەيتىشتە شىنجاڭ تېلېگراف ئىدارىسىنىڭ 2 ھېسابىتىكى قەرزگە يۆتكىلىدىغان پۇلنى ئالماشتۇرۇش كەسىپىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇنداپ، ئاپتونوم رايوننىڭ تاشقى پېرېۋوتنى ئالماشتۇرۇش كەسىپىدىكى نۆل ھالەتتىكى بۇزۇپ تاشلىدى؛ ياپونىيىنىڭ سەنجىن جۇيۇ بانكىسى باشلاپچىلىق قىلغان شىنجاڭ شىنمېي تۇرۇبا يولغا بانكا گۇرۇھىنىڭ قەرز پۇل بېرىشىگە ئاكتىپ قاتناشتى؛ سانجى ئوبلاستلىق خەلق دوختۇرخانىسى بىلەن 2 مىليون 800 مىڭ ياۋرۇنى قەرز پۇلغا يۆتكەش كېلىشىمى ئىمزالاندى،

سېتىش كەسپىنى بېجىردى، بۇ، يىل بېشىدىكىدىن %39.71 ئاشتى، كەسىپداشلار ئارا %39.86 نى ئىگىلىدى. سودا تۈرىدە خەلقئارا راسچوت كەسپى ئومۇمىي مىقدارى 1 مىليارد 740 مىليون دوللارغا يېتىپ %67.95 ئاشتى. خەلقئارا راسچوتنىڭ ئەمەلىي نورمىسى %39.03 (پىششىقلاش سودىسىنىڭ 290 مىليون دوللار چىقىرىۋېتىلدى) كە يېتىپ، 0.55 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت نورمىسى %35.75 (پىششىقلاش سودىسىنىڭ 220 مىليون دوللار چىقىرىۋېتىلدى)، ئىمپورت نورمىسى %42.20 (پىششىقلاش سودىسىنىڭ 70 مىليون دوللار چىقىرىۋېتىلدى).

بىر يىلدا ئىمپورتقا 1172 ھېابتا 86 مىليون 10 مىڭ دوللار مەبلەغ تەلپىنىپ چىقىم قىلىندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %31.19؛ 356 ھېابتىكى 41 مىليون 340 مىڭ دوللار ۋاكالىتەن يىغىۋېلىنىپ، %30.43 تۆۋەنلىدى؛ 9940 ھېابتىكى پېرېۋوت قىلىنىپ كىرگۈزۈلگەن تاشقى پېرېۋوت 468 مىليون دوللارغا يېتىپ، %90.24 ئاشتى؛ ئېكسپورتتىن كىرىم قىلىنغان تاشقى پېرېۋوت 740 مىليون دوللارغا يېتىپ، %78.31 ئاشتى. بىر يىلدا 1148 ھېابتا 726 مىليون دوللارلىق ئىمپورت گۇۋاھنامىسى بېجىرىلىپ، %68.84 ئاشتى؛ 144 ھېابتا 3 مىليون 290 مىڭ دوللار ۋاكالىتەن تاپشۇرۇۋېلىنىپ، %57.93 تۆۋەنلىدى؛ 2608 ھېابتا 233 مىليون دوللار پېرېۋوت قىلىنىپ، %95.80؛ 4176 ھېابتا ئىمپورتقا 851 مىليون دوللار تاشقى پېرېۋوت چىقىم قىلىنىپ، %98.83 ئاشتى.

بىر يىلدا سوممىسى 15 مىليون 630 مىڭ دوللارلىق 30 تاشقى پېرېۋوت كاپالەت ئالاقىسى چىقىرىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 1.26 ھەسسە ئاشتى؛ سوممىسى 329 مىليون يۈەنلىك 411 خەلق پۇلى ھېسابىدىكى كاپالەت ئالاقىسى چىقىرىلدى، بۇ %1.54 ئاشتى. دۆلەت ئىچىدە مالىيەگە كاپالەتلىك قىلىش بويىچە 63 مىليون 940 مىڭ يۈەن بېجىرىلىپ، %37.31 تۆۋەنلىدى؛ خەلقئارا مالىيەگە كاپالەتلىك قىلىش بويىچە 53 مىليون 840 مىڭ دوللار بېجىرىلىپ، 9.14 ھەسسە ئاشتى. دۆلەت ئىچىدە 80 مىليون 490 مىڭ يۈەنلىك كرىدېت كىنىشكىسى بېجىرىلىپ، 12.77 ھەسسە ئاشتى. 8 مىليون 990 مىڭ دوللار پاراۋانلىق خىراجىتى داۋاملىق بېجىرىلىپ، نۆل ھالەت بۇزۇپ تاشلاندى. بىر يىلدا سودا مەبلەغىنى يۈرۈشتۈرۈش كەسپىي سوممىسى 162 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 5.89 ھەسسە ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت رەنە پېرېۋوتى 21 مىليون 430 مىڭ دوللار، ئىمپورت رەنە پېرېۋوتى 141 مىليون دوللار.

تەن سۇغۇلىۋ

ئىچىدە شەخسى تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلى قالدۇقى 3 مىليارد 566 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 638 مىليون يۈەن؛ ئاپتوموبىل ئىستېمال قەرز پۇلى قالدۇقى 905 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 124 مىليون يۈەن؛ مەبلەغ سېلىپ تىجارەت قىلىش قەرز پۇلى قالدۇقى 1 مىليارد 702 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 346 مىليون يۈەن كۆپەيدى. شەخسى ئۈنۈملىك ئىستېمال قەرز پۇلى 152 مىليون يۈەنگە يەتتى. ناچار قەرز پۇل نىسبىتى %1 ئىچىدە تىزگىنلەندى، مەبلەغ سۈپىتى ياخشى سەۋىيىنى ساقلىدى. تەن سۇغۇلىۋ

پۇل ئاماننىتى كەسپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تۈرلۈك خەلق پۇلى ئامانەت قالدۇقى 21 مىليارد 44 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 3 مىليارد 14 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، %18.86 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلارنىڭ پۇل ئامانەت قالدۇقى 10 مىليارد 432 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليارد 256 مىليون يۈەن (يىل بېشىدىكى كارخانا پۇل ئاماننىتى ئىچىدە پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ 680 مىليون يۈەن ئامانەت پۇلىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)؛ ئاھالىلەرنىڭ پۇقرالار پۇل ئاماننىتى قالدۇقى 9 مىليارد 418 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليارد 583 مىليون يۈەن؛ پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ پۇل ئامانەت قالدۇقى 1 مىليارد 194 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 175 مىليون يۈەن ساپ ئاشتى. تۈرلۈك تاشقى پېرېۋوت پۇل ئامانەت قالدۇقى 376 مىليون دوللار بولۇپ، يىل بېشىدىكىدىن 32 مىليون 470 مىڭ دوللار (ستاتىستىكا ئۆلچىمى ئۆزگەرگەنلىكتىن، يىل بېشىدىكى پۇل ئامانەت قالدۇقى پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنىڭ 19 مىليون 980 مىڭ يۈەن ئامانەت پۇلى بۇنىڭ سىرتىدا) تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەل پۇلى پۇقرالار پۇل ئاماننىتى قالدۇقى 310 مىليون دوللار بولۇپ، 25 مىليون 260 مىڭ دوللار چۈشتى، ئۇ كەسىپداشلار ئىچىدە %75.81 نى ئىگىلەپ، يىل بېشىدىكىدىن 0.53 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى.

تەن سۇغۇلىۋ

خەلقئارا راسچوت

2003 - يىلى جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى سودا مەبلەغىنى يۈرۈشتۈرۈش، خەلقئارا، دۆلەت ئىچىدە مالىيەگە كاپالەتلىك قىلىش، دۆلەت ئىچىدىكى كرىدېت كىنىشكىسى، پاراۋانلىق خىراجىتىنى داۋاملاشتۇرۇش، خەلق پۇلى ۋە چەت ئەل پۇلى سۇغۇرتا ئالاقىسى قاتارلىق ئۈستۈنلۈككە ئىگە كەسىپ تۈرلىرىنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتتى. بىر يىلدا 2 مىليارد 111 مىليون دوللارلىق پېرېۋوتنى راسچوت قىلىش،

مىليون يۈەنگە بەتتى. پۈتۈن سىستېما بويىچە پۇل ئامانەت قالدۇقى 56 مىليارد 967 مىليون يۈەنگە يېتىپ، پىل بېشىدىكىدىن 7 مىليارد 7 مىليون يۈەن كۆپىيىپ، %14.03 ئاشتى. ئادەتتىكىچە ئامانەت پۇل قالدۇقى 49 مىليارد 245 مىليون يۈەنگە يېتىپ، شۇ يىلى 6 مىليارد 336 مىليون يۈەن كۆپەيدى. قەرز پۇل سۈپىتى تېخىمۇ يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، 5 دەرىجىگە ئاساسەن تۈرگە ئايرىش ئۆلچىسى بويىچە ناچار قەرز پۇلنىڭ مۇتلەق سوممىسى 589 مىليون يۈەن كېمىيىپ، ناچار قەرز پۇل نىسبىتى %6.17 تۆۋەنلەپ، پىل بېشىدىكىدىن 3.24 پىرسەنت پوئېنتى چۈشتى. 2003 - يىلى سىياسەت پۇرسىتى تۇتۇلۇپ، تارىختىن قالغان 928 مىليون يۈەن يۈك ئاكتىپ ھەزم قىلىندى.

خۇ يۈيجىن

شىركەت بانكا كەسپى

2003 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى نۇقتىلىق تۈرلەر ۋە سۈپەتلىك خېرىدارلارنىڭ ماركىتىلىك سالىقىنى ئاشۇرۇپ، قەرز پۇل تارقىتىش مۇھىم نۇقتىسىنى نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى، تۆمۈر يول، قاتناش، ئۇچۇر كەسپى، ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى، نۇقتىلىق شەھەرلەرنىڭ ئاساس مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى ۋە مەدەنىيەت، مائارىپ، سەھىيە قاتارلىق نۇقتىلىق ساھەلەرگە قاراتتى. ئامانەت مىقدارى، قەرز پۇل قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ياخشى تۇتۇلۇپ، ئاشقان كرىدىت مەنبەسى نۇقتىلىق خېرىدارلار ۋە نۇقتىلىق رايونلارغا مايىللاشتى. تۇراقلىق مۈلۈك قەرز پۇلى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇلۇپ، 2 - دەرىجىلىك شۆبە بانكىلارنىڭ باھالاش ھوقۇقى كېڭەيتىلىپ، ئىلتىماس قىلىنىدىغان تۈرلەرنىڭ سۈپىتى ۋە تۈرلەرنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئۈنۈمى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. بىر يىلدا تۇراقلىق مۈلۈك قەرز پۇلى 3 مىليارد 100 مىليون يۈەن كۆپەيدى، تۇراقلىق مۈلۈك قەرز پۇلنىڭ نىسبىتى 2002 - يىلىدىكىدىن 6 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى. چەك - ھۆججەتلەرنى دىسكونت قىلىش كەسپى خىزمىتىنىڭ جەريانى ئاددىيلاشتۇرۇلۇپ، چەك - ھۆججەت كەسپى تەرەققىي قىلدۇرۇلدى، يېڭى كەسپ تۈرلىرى سىناق قىلىپ يولغا قويۇلۇپ، بىر قىسىم سۈپەتلىك خېرىدارلارغا ئېتىراپلىق پۇل بېرىلىدىغان پېرېۋوت چېكى تارقىتىپ بېرىلدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بانكا بويىچە تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 35 مىليارد 540 مىليون يۈەنگە يېتىپ، شۇ يىلى 5 مىليارد 969 مىليون يۈەن كۆپەيدى.

خۇ يۈيجىن

سەددىچىن كرىدىت كارتىسى كەسپى
2003 - يىلى جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى خۇڭفۇ مېھمانسارىيى، كۆمۈش ئاستانە مېھمانسارىيى، گۈزەل جۇڭخۇا مېھمانسارىيى قاتارلىق 3 تاشقى پېرېۋوت كارتىسى سودىگىرىنى تۇنجى BMP كومپيۇتېرغا كىرگۈزۈش سىناق نۇقتىسى قىلدى. ۋېنجۇ سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسى بانكا كارتىسى ئالىي خېرىدارى قىلىپ بېكىتىلدى، سودىگەرلەر ئۇيۇشمىسىنىڭ ئەزالىرى قاراشلىق كارخانىلار ئالاھىدە توختاملىق سودا خېرىدارى قىلىپ قوبۇل قىلىنىپ، بىرلىكتە قولدا كارتىسى بار كىشىلەرگە ئېتىبار بىلەن مۇلازىمەت قىلىندى. مۇلازىمەتسىز بانكا، يانفون بانكىسى ۋە شەخس تور بانكىسى يولغا قويۇلدى. تەۋەلىكىگە 107 دانە ATM پۇل ئېلىش ماشىنىسى ۋە 4 دانە CDM پۇل ئامانەت قويۇش ماشىنىسى ئورنىتىلدى.

2003 - يىلى جۇڭگو بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى 118 مىڭ 200 پارچە بانكىلار ئارا تورلاشقان سەددىچىن كارتىسىنى تارقىتىپ، 3479 پارچە خەلقئارالىق كارتا تارقىتىپ، دېمەك، يىل بېشىدىكىدىن 2354 ى كۆپەيدى. بانكا كارتىسى ئارقىلىق بىۋاسىتە ئىستېمال قىلىش سودا سوممىسى 245 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.38 ئاشتى، بازىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى %13.69 بولدى. ۋاكالىتەن بېجىرىلگەن تاشقى پېرېۋوت كارتىسى سودا سوممىسى 21 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە، بازىدا ئىگىلىگەن نىسبىتى %72.83 كە يەتتى. ئالاھىدە توختاملىق سودا ئورنى 1407 گە يېتىپ، 241 سودا ئورنى كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە تاشقى پېرېۋوت كارتىسى بار سودا ئورنى 49 غا يېتىپ، يېڭىدىن 10 ى كۆپەيدى. تەۋەلىكتە كرىدىت كارتىسىدىن ئارتۇق چىقىم قىلىنغان سومما 18 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە ياخشى نىيەت بىلەن ئارتۇق چىقىم قىلىنغىنى 13 مىليون 910 مىڭ يۈەن، يامان نىيەت بىلەن ئارتۇق چىقىم قىلىنغىنى 4 مىليون 90 مىڭ يۈەن.

تەن سۇڭلىيۇ

قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ

شۆبىسى

جۇڭگو قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ پۇل ئاجرىتىشقا تەييارلىق كۆرۈشتىن ئىلگىرىكى پايدىسى 1 مىليارد 20 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %44 ئاشتى، ھېساب يۈزىدىكى پايدىسى 249

شەخسى بانكا كەسىپى

2003 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ خەلق پۇلى ھېسابىدىكى پۇقرالار پۇل ئامانەت قالدۇقى 24 مىليارد 418 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 3 مىليارد 50 مىليون يۈەن كۆپەيدى.

خۇ بۇيىچىن

تۇرالغۇ ئۆي پۇل مۇئامىلە كەسىپى

2003 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ شەخسى تۇرالغۇ ئۆي قەرز پۇلى ۋە يېڭىدىن كۆپەيگەن قەرز پۇلى ئاپتونوم رايوندىكى 4 چوڭ دۆلەت سودا بانكىسى ئىچىدە 1 - ئورۇندا تۇرۇپ، مۇقىم ئاشتى ھەم ياخشى رايون قۇرۇلمىسىنى ساقلىدى. ئۆي - زېمىن شىركىتى تۈرىدىكى قەرز پۇل رايونى قەرز پۇل تەستىقلاش ھوقۇقى بېرىلگەن بانكا بار 5 شەھەرگە مەركەزلىشىپ، قەرز پۇلىنىڭ يېڭىدىن ئېشىش كۆلىمى كېڭەيدى، 2002 - يىلى بىلەن سېلىشتۇرغاندا %61 ئاشتى. شىركەت قەرز پۇلى بىلەن شەخسى ئىستېمال قەرز پۇلى ماس قەدەمدە ئاشتى. قەرز پۇلىنىڭ ئاچارلىق نىسبىتى داۋاملىق تۆۋەنلىدى، ھاۋالە غاراكتېرلىك تۇرالغۇ ئۆي پۇل مۇئامىلىسى كەسىپى مۇقىم تەرەققىي قىلدى.

خۇ بۇيىچىن

بانكا كارتىسى كەسىپى

2003 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى 3 مىليون 776 مىڭ 500 پارچە «ئەجدىدا كارتىسى» تارقاتتى. بۇ، يىل بېشىدىكىدىن 610 مىڭ 400 پارچە كۆپەيدى؛ بانكا كارتىسىغا قويۇلغان ئامانەت پۇل قالدۇقى 6 مىليارد 432 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليارد 203 مىليون يۈەن كۆپەيىپ، بانكا بويىچە يېڭىدىن كۆپەيگەن شەخسى ئامانەت پۇلىنىڭ %39.46 نى ئىگىلىدى.

خۇ بۇيىچىن

تور بانكىسى كەسىپى

2003 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئېلېكترون بانكىسى B2B نىڭ كارخانا سودىسى 120 مىليارد 347 مىليون يۈەنگە يېتىپ، مەملىكەت بويىچە قۇرۇلۇش بانكىسى سىستېمىسىدا 2 - رەتكە ئۆتۈپ، سودا مىقدارى 100 مىليارد يۈەندىن ئاشقان 2 - بانكا بولۇپ قالدى.

خۇ بۇيىچىن

ۋاستىچىلىك كەسىپى

2003 - يىلى قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى ۋاستىچىلىك كەسىپىدىن 113 مىليارد يۈەن كىرىم قىلىپ، كىرىم ئومۇمىي مىقدارىدا شىنجاڭدىكى 6 چوڭ سودا بانكىسى ئىچىدە ئالدىنقى قاتاردا تۇردى.

خۇ بۇيىچىن

قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسى

قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ

ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ خەلق پۇلى ۋە ئەل پۇلى ئومۇمىي مەبلەغى 9 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليارد 384 مىليون يۈەن، تۈرلۈك ئامانەت پۇل 8 مىليارد 796 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليارد 428 مىليون يۈەن، تۈرلۈك قەرز پۇل 5 مىليارد 477 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليارد 88 مىليون يۈەن كۆپەيدى. ئامانەت پۇلىنىڭ بازاردا ئىگىلىگەن نىسبىتى %8.68 نى ئىگىلەپ، 0.18 پىرسەنت پوئېنتى؛ پۇقرالار پۇل ئامانىتىنىڭ نىسبىتى %5.64 نى ئىگىلەپ، 0.14 پىرسەنت پوئېنتى؛ تۈرلۈك قەرز پۇلىنىڭ نىسبىتى %6.04 نى ئىگىلەپ، 0.5 پىرسەنت پوئېنتى ئورلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە تۈرلۈك ئامانەت پۇلىنىڭ ئېشىش مىقدارى شەھەر بويىچە ئېشىش مىقدارىنىڭ %9.7 نى، پۇقرالار پۇل ئامانىتىنىڭ ئېشىش مىقدارى %6.36 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا بانكا بويىچە ھۆكۈمەتنىڭ خەلق پۇلى ھېسابىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇلى 6 مىليارد 320 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 996 مىليون يۈەن؛ ھۆكۈمەت قەرز پۇلى 5 مىليارد 95 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليارد 38 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بىر يىلدا دىسكونت قىلىش مىقدارى 1 مىليارد 126 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا پۇقرالار پۇل ئامانىتى 2 مىليارد 319 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 434 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بىر يىلدا 332 مىليون دوللار خەلقئارا راسچوت قىلىندى. بانكا بويىچە ۋاستىچىلىك كەسىپى كىرىمى 14 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %11.7 ئاشتى.

بىر يىلدا بانكا بويىچە خەلق پۇلى، چەت ئەل پۇلىدىن 134 مىليون يۈەن پايدا يارىتىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 20 مىليون 680 مىڭ يۈەن كۆپەيدى. پايدا ئوتتۇرىچە 275 مىڭ 300 يۈەندىن توغرا كىلىپ، 51 مىڭ 500 يۈەن كۆپەيدى. خەلق پۇلى، چەت ئەل پۇلى بويىچە يىغىۋېلىنغان ئۆسۈم نىسبىتى %103.45 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 5.7 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

شۇ شىنىيۇي

شىركەت پۇل مۇئامىلە كەسىپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ھۆكۈمەت پۇل ئامانىتىنىڭ ۋاقتى نۇقتىسى

پېرېۋوتنى ستاتىستىكا قىلىپ، ئانالىز قىلغان سىناق نەتىجىسى توغرىسىدىكى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇشىدا 8 بانكا ئىچىدە 2 - ئورۇندا تۇردى.

شۇ شىيۇي

خېيىمخەتەرلىك مەبلەغىنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسى كىرىدەت خېيىمخەتەرنى باشقۇرۇش، تىزگىنلەش، ئالدىن ئاگاھلاندۇرۇش ۋە مېخانىزم قۇرۇلۇشىغا تاقابىل تۇرۇشنى كۈچەيتىپ، دۇنيا بانكىسى تۈرى مەشغۇلات جەريانىنى چوڭقۇر يولغا قويدى. «شىنجاڭ قۇلماق پېيى» ۋەقەسىدە شۆبە بانكا ئاپتونوم رايون بويىچە نۇرغۇن كەسىپداش ھەقدار بانكىلار ئىچىدە تۇنجى بولۇپ نەق مەيدانغا يېتىپ كىلەلگەن ئەۋزەللىكىگە تايىنىپ، ئەڭ دەسلەپ سودىنىڭ ھۆكۈمىگە ئېرىشىپ، شىركەتنىڭ 140 مىليون يۈەنلىك چەت ئەللەرگە مەبلەغ سالغان پاي ھوقۇقىنى تەكشۈرۈپ بېجەتلىپ، شۆبە بانكىنىڭ 50 مىليون يۈەنلىك كىرىدەت مەبلەغىنىڭ ھەقدارلىقىغا تولۇق كاپالەتلىك قىلىپ، قاتناش بانكىسىنىڭ قانۇنىي ھوقۇقىنى قوغدىدى.

شۇ شىيۇي

سۇغۇرتا

شىنجاڭنىڭ سۇغۇرتا بازىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ سۇغۇرتا بازىرىدا سۇغۇرتا ئاساسىي گەۋدىسى كۆپىيىپ، تارماق ئاپپاراتلار تېخىمۇ كەڭ تارقالدى. 2003 - يىلى تىيەن شىن سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچىدە شۆبە شىركەت تەسىسى قىلدى. شۇنىڭغىچە شىنجاڭنىڭ سۇغۇرتا بازىرىدا 10 سۇغۇرتا شىركىتى، 72 ۋىلايەت دەرىجىلىك مەركىزىي تارماق شىركەت، 305 ناھىيە دەرىجىلىك تارماق شىركەت، 381 ماركىتىڭ مۇلازىمەت پونكىتى، ئازكەم 40 مىڭ كەسىپكار خادىمى بار بولدى.

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سۇغۇرتا ئاپپاراتلىرىنىڭ سۇغۇرتا كەسپى كىرىمى 6 مىليارد 218 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىنىڭ كىرىمى 2 مىليارد 25 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %22.95؛ جىسمانىي سۇغۇرتا كىرىمى 4 مىليارد 193 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.92، سۇغۇرتا شىركىتىنىڭ مەبلەغى 9 مىليارد 895 مىليون يۈەنگە يېتىپ،

قالدۇقى 6 مىليارد 480 مىليون يۈەن (كەسىپداشلار ئامانەت پۇلىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە يېتىپ، يىلى بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 20 مىليون يۈەن كۆپەيدى. ھۆكۈمەت پۇل ئامانەتنىڭ ئوتتۇرىچە كۈندىلىك قالدۇقى 6 مىليارد 100 مىليون يۈەن بولدى. يىلى ئاخىرىدىكى ھۆكۈمەت قەرز پۇلى قالدۇقى 5 مىليارد 90 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىلى بېشىدىكىدىن 1 مىليارد 30 مىليون يۈەن كۆپەيدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە بانكىنىڭ ئېتىراپلىق پۇل بېرىلىدىغان پېرېۋوت چېكى قالدۇقى 850 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 340 مىليون يۈەن كۆپەيدى؛ كېپىللىك كەسپىي قالدۇقى 410 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىلى بېشىدىكىدىن 150 مىليون يۈەن كۆپەيدى. ئامانەت بىلەن قەرز پۇل كەسىپلىرى تەكشى راۋاجلاندى، ئامانەت بىلەن قەرز پۇلىنىڭ نىسبىتى %62.92، ناچار قەرز پۇلىنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى %3.21 بولدى.

شۇ شىيۇي

شەخسى پۇل مۇئامىلە كەسپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ شەخسى پۇل ئامانەتى يىلى بېشىدىكىدىن 441 مىليون 590 مىڭ يۈەن كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە «تىنچ ئوكيان كارتىسى» غا ئامانەت قويۇلغان پۇل 727 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، يىلى بېشىدىكىدىن 96 مىليون 740 مىڭ يۈەن، 443 مىڭ دانە «تىنچ ئوكيان كارتىسى» تارقىتىلىپ، يىلى بېشىدىكىدىن 83 مىڭ دانە، شەخسى قەرز پۇل 340 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، يىلى بېشىدىكىدىن 50 مىليون 260 مىڭ يۈەن كۆپەيدى. بانكا بويىچە ھەر خىل مۇلازىمەتچىسىز ئۆسكۈنە 403 كە يېتىپ، يىلى بېشىدىكىدىن 110 ى كۆپەيدى، بىر يىلدا «تىنچ ئوكيان كارتىسى» مۇلازىمەتچىسىز ئۆسكۈنىدىن 8 ى كۆپەيدى، «تىنچ ئوكيان كارتىسى» ئالاھىدە توختاملىق سودىگىرى 340 قا يېتىپ، ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ئوتتۇرا ھال، ئالىي ئىستېمال سورۇنلىرىنى قاپلىدى.

شۇ شىيۇي

خەلقئارالىق كەسپ

2003 - يىلىنىڭ بېشىدا قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ خەلقئارا راسچوت مىقدارى مۇددەتتىن 3 ئاي بۇرۇن ئورۇندالدى، تاشقى پېرېۋوت كەسپىنىڭ سودا سوممىسى 37 مىليون 130 مىڭ دوللارغا يەتتى، 15 مىليون 600 مىڭ دوللار تۈرلۈك تاشقى پېرېۋوت پۇل ئامانەتى قوبۇل قىلىندى. دۆلەت تاشقى پېرېۋوت باشقۇرۇش ئىدارىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ 2003 - يىللىق خەلقئارا كىرىم - چىقىم ۋە تاشقى

سۇغۇرتا شىركىتىنىڭ تۈزۈلمىسى ئىسلاھ قىلىنىپ، نامى جۇڭگو خەلق مال - مۈلۈك سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتىگە ئۆزگەرتىلدى. شىنجاڭ شۆبىسى بىلەن ۋىلايەتلىك (ئوبلاستلىق)، شەھەرلىك شۆبە شىركەتلەر پاي شىركىتىنىڭ قۇرۇلغانلىقىنى تەبرىكلەش يىغىنلىرىنى ئۆتكۈزدى.

2003 - يىلى جۇڭگو خەلق مال - مۈلۈك سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 307 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كەسپى كىرىمى 1 مىليارد 107 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.71 ئاشتى. 560 مىليون يۈەن تۆلەم بېرىلدى، ئۈنۈپىرل تۆلەم نىسبىتى %50.72 كە يەتتى.

بىر يىلدا ئاپتوموبىل سۇغۇرتىسى ئىسلاھاتى ئوڭۇشلۇق بولدى. كەسپى مەشغۇلات تەدرىجىي قېلىپلاشتى، پىلان، ستاتىستىكىنى باشقۇرۇشنىڭ ئۈنۈپىرسال يېتەكچىلىك رولى ئۈزلۈكسىز كۈچەيدى. كەسپ تەكشى مۇقىم راۋاجلاندى، سۇغۇرتا تۈرى قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشتە روشەن ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى، ئاددىي تۆلەم نىسبىتى 2002 - يىلىدىكىدىن بىر ئاز تۆۋەنلىدى.

خۇ خۇارۇي

جۇڭگو ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى جۇڭگو ئۆمۈر سۇغۇرتىسى شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تۈزۈلمىسى ئىسلاھ قىلىنىپ، نامى جۇڭگو ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسىگە ئۆزگەرتىلدى ھەم تەبرىكلەش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.

2003 - يىلى جۇڭگو ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ سۇغۇرتا كەسپى كىرىمى 2 مىليارد 866 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20.02 ئاشتى. شىركەتنىڭ ئومۇمىي مەبلەغ كۆلىمى ئازكەم 7 مىليارد يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى باش شىركەت تەرىپىدىن «ئا» تۈردىكى AAA دەرىجىلىك شىركەت بولۇپ باھالاندى. شىنجاڭدىكى 5 مىليون ئادەم (قېتىم) ئۈچۈن 109 مىليارد 100 مىليون يۈەنلىك خېيىمخەتەر مەسئۇلىيىتىنى ئۈستىگە ئالدى. بىر يىلدا 604 مىليون يۈەن تۆلەم بېرىلدى ۋە چىقىم قىلىندى، تۆلەم ۋە چىقىم نىسبىتى %20.9 كە يەتتى.

2003 - يىلى شەخسلەر كەسپىدە سانلىق مەلۇماتلار مەركەزلەشتۈرۈپ باشقۇرۇلۇپ، بىر تۇتاش سىناق قىلىنىپ، شىرىنكەن ۋە قوشۇمچە ياردەم ئۆلچىمى بىرلىككە كەلتۈرۈلدى، پىلان بويىچە ئېلىش ۋە تارقىتىش بىرلىككە

%12.61 ئاشتى. تۈرلۈك تۆلەم ۋە چىقىم قىلىپ بېرىلگىنى 1 مىليارد 745 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىدىن 1 مىليارد 17 مىليون يۈەن تۆلەم بېرىلىپ، تۆلەم نىسبىتى %50.22 بولدى؛ جىمىنىسى سۇغۇرتىدىن 728 مىليون يۈەن تۆلەم بېرىلدى ۋە چىقىم قىلىپ بېرىلدى، چىقىم قىلىش نىسبىتى %17.36 بولدى. 2003 - يىلى شىنجاڭدا سۇغۇرتىنىڭ زىچلىقى 323 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 50.02 يۈەن كۆپەيدى؛ سۇغۇرتىنىڭ چوققۇرلۇقى %3.36 كە يېتىپ، 0.12 پىرسەنت پوئىنتى ئۆرلىدى. مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى بازىرىدا، جۇڭگو خەلق مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسى %54.68 نى، جۇڭخۇا بىرلەشمە مال - مۈلۈك سۇغۇرتا شىركىتى (شىنجاڭ رايونى) %36.41 نى، جۇڭگو تىنچ ئوكيان مال - مۈلۈك سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسى %4.43 نى، جۇڭگو ئامانلىق مال - مۈلۈك سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسى %2.55 نى، يۇڭشەن مال - مۈلۈك سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسى %1.86 نى، تېنەن سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسى %0.07 نى ئىگىلىدى. ئۆمۈر سۇغۇرتىسى بازىرىدا، جۇڭگو ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسى %68.36 نى، جۇڭگو ئامانلىق ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسى %19.34 نى، جۇڭگو تىنچ ئوكيان ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسى %10.01 نى، شىنخۇا ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسى %1.41 نى، جۇڭخۇا بىرلەشمە مال - مۈلۈك شىركىتى (شىنجاڭ رايونى) %0.88 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى جۇڭگو سۇغۇرتىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ تەستىقى بىلەن 14 كەسپىي سۇغۇرتا ۋاستىچىلىك شىركىتى كەينى - كەينىدىن ئىش باشلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ۋاكالىتچى شىركەت 12، ھۆكۈمەت مۆلچەرلەش شىركىتى بىر، ۋاستىچىلىك شىركىتى بىر، بىر يىلدا ۋاستىچىلىك كەسپىي كىرىمى 73 مىليون يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى 13 ۋىلايەت (ئوبلاست)، شەھەردە سۇغۇرتا جەمئىيىتى قۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە كەسپىي جەمئىيەت سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى.

شى شياۋجۈن

جۇڭگو خەلق مال - مۈلۈك سۇغۇرتا پاي چەكلىك شىركىتى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى جۇڭگو خەلق

نىڭ ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلۇشىغا، مۇقىم ئايلىنىشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى. مۇلازىمەت ئىدىيىسى، مۇلازىمەت ئېھتىياجى ئۈزلۈكسىز يېتىلىشىپ، «ئاپتوموبىل سۇغۇرتىسىنى ياخشى يولغا قويۇپ، پارلاق نۇر چاچقۇزۇش» بۇرۇشلۇك مۇلازىمەتنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، مۇلازىمەت سۈپىتىنى ئېھتىياجىمۇ يۇقىرى كۆتۈردى.

لياۋ غۇلجىزىلا

جۇڭگو تىنچ ئوكيان ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو تىنچ ئوكيان ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 35 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كەسپى كىرىمى 420 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.05 ئاشتى. 27 مىليون يۈەن تۆلەم بېرىلىپ، تۆلەم (چىقىم) نىسبىتى %6.45 بولدى.

2003 - يىلى شۆبە شىركەت كەسپى تۈزۈلمىسىنى ئىستراتېگىيىلىك تەڭشەشنى يولغا قويۇپ، تەكشۈرۈپ سۇغۇرتىلاش، تەكشۈرۈپ تۆلەم بېرىش سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى پائال ئىلگىرى سۈردى. سېتىشنى مەركەز قىلىشتىن، خېرىدارلارغا مۇلازىمەت قىلىشنى مەركەز قىلىشقا بۇرالدى، قەرەلى داۋاملاشما ھەق تاپشۇرۇش، قەرەلى توشا ئالدىن ئاگاھلاندۇرۇش، ئىشك ئالدىغا بېرىپ ھەق ئېلىش، خېرىدارلارغا ياردەملىشىپ خېيىمخەتەر چىققاندا دېلو مەلۇم قىلىش، تۆلەم بېرىش رەسمىيىتىنى بېجىرىش، خېرىدارلارغا ياردەملىشىپ سۇغۇرتىنى ئۆزگەرتىش رەسمىيىتىنى بېجىرىش، سۇغۇرتا كەسپىدىن مەسلىھەت بېرىش قاتارلىق مۇلازىمەتلەر بىلەن تەمىنلىدى.

ۋاڭ چىڭجۇ

جۇڭگو ئامانلىق مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو ئامانلىق مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 10 مىليارد 378 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىللىق سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 51 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19 تۆۋەنلىدى. تۆلەم پۇلى چىقىمى 34 مىليون يۈەنگە يېتىپ، تۆلەم بېرىش نىسبىتى %66.7 بولدى.

2003 - يىلى شۆبە شىركەت سۇغۇرتا تۈرى قۇرۇلمىسىنى تەرتىپكە سالدى ھەم زىيان تارھان خېرىدارلارنى ئېنىقلاپ، كەسپى ئورۇن بىلەن مەسلىھەتلىشىپ،

كەلتۈرۈلدى، سانلىق مەلۇمات يادرو قىلىنغان تىجارەت نەتىجىسى ۋە ئۈنۈمنى باھالاش سىستېمىسى بەرپا قىلىندى. كوللېكتىپ سۇغۇرتىلاش كەسپى، قىسقا مۇددەتلىك سۇغۇرتا كەسپىنى سىناق قىلىپ مۇكاپاتلاش چارىسى تۈزۈپ چىقىلدى. بانكا پوچتا ۋاكالەتچىلىكى كەسپى ئومۇميۈزلۈك ئىشقا چۈشتى.

جەن رۇنتاۋ

جۇڭخۇا بىرلەشمە مال - مۈلۈك سۇغۇرتا شىركىتى (شىنجاڭ رايونى) نىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭخۇا بىرلەشمە مال - مۈلۈك سۇغۇرتا شىركىتى (شىنجاڭ رايونى) نىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 225 مىليارد 170 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كەسپى كىرىمى 774 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.93 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىنىڭ سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 737 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %49.49 ئاشتى؛ جىسمانىي سۇغۇرتىنىڭ كىرىمى 37 مىليون يۈەن بولۇپ، %66.96 تۆۋەنلىدى. چىقىم قىلىنغان ۋە تۆلەم بېرىلگەن پۇل 392 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئۈنۈم سالى تۆلەم بېرىش نىسبىتى %50.58 بولدى. شىنجاڭدىكى ۋىلايەتلىك (ئوبلاستلىق) شۆبە شىركەتلەرنىڭ يىللىق سۇغۇرتا كىرىمى شىركەتنىڭ بارلىق كەسپى كىرىمىنىڭ %40.5 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە پايدىسى 10 مىليون يۈەندىن ئېشىپ كەتكەن شىركەت 5.

جۇڭخۇا سۇغۇرتىسى

جۇڭگو تىنچ ئوكيان مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو تىنچ ئوكيان مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 28 مىليارد يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 89 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.01 ئاشتى. تۆلەم پۇل چىقىمى 39 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، تۆلەم بېرىش نىسبىتى %43.58 بولدى.

2003 - يىلى شۆبە بانكا جۇڭگو تىنچ ئوكيان سۇغۇرتا گۇرۇمى شىركىتى ئوتتۇرىغا قويغان كەسپى تۈزۈلمىسىنى ئىستراتېگىيىلىك تەڭشەشنى يولغا قويۇش بويىچە تەكشۈرۈپ سۇغۇرتىلاش، تەكشۈرۈپ تۆلەم بېرىش سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، «ئىككىنى تەكشۈرۈش»

شىنخۇا ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنخۇا ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 200 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كەسپى كىرىمى 59 مىليون يۈەنگە، تۆلەم بەرگەن، چىقىم قىلىپ بەرگەن سوممىسى 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، تۆلەم (چىقىم) نىسبىتى %1.11 بولدى.

2003 - يىلى شۆبە شىركەت ئىلھاملاندۇرۇش لايىھىسىنى تۈزۈپ، قوشۇننىڭ ساقلىنىش نىسبىتى ۋە مەشغۇلات ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈردى. كەسىپ باشقۇرۇشتا جەمئىيەتكە بەرگەن قەسمنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ، قوشۇمچە قىممەت مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى، يۇقىرى دەرىجىلىك كەسپى خادىملار ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك خېرىدارلارنى پەرقلىق مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەپ، شىركەت ئوبرازىنى تىكلدى. شىلى

تيەنئەن سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

تيەنئەن سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى قۇرۇلغان. يىلى ئاخىرىغىچە شۆبە شىركەتنىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 800 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتىلاش كىرىمى 1 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم چىقىمى 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى، تۆلەم نىسبىتى %7.28 بولدى.

شۆبە شىركەت ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى مەركەز قىلىپ، ئىشنى قېلىپلاشتۇرۇپ، قائىدە تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، شىركەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئارىسىدا خېرىدارلارغا مۇلازىمەت قىلىش ياخشى كۆزقاراشنى تىكلدى. ئىشخانا

ئاكسىيە

پېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى پېيى بازارغا سېلىنغان شىركەت 27 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ 16، بىخۇەننىڭ 11. قاراشلىق رايوندا گۇەننۇڭ پاي شىركىتى، يېشىل قارىغاي بىناكارلىق خىمىيە سانائىتى شىركىتى، شەھەر

يىغىۋېلىشقا تىگىشلىكىنى ئېنىقلاش بىلەن كەسپىي خادىملارنىڭ نەتىجە، ئۈنۈمىنى باغلاپ، شىركەتنىڭ يىغىۋېلىشقا تىگىشلىك نىسبەت كۆرسەتكۈچىنىڭ ئۆلچەمگە يېتىشىگە داۋاملىق كاپالەتلىك قىلدى. دېلو مەلۇم قىلىش، كەسپىي جەھەتتىن مەسلىھەت بېرىش بىر گەۋدە قىلىنغان، مەملىكەت بويىچە بىرلىككە كەلگەن خېرىدارلار مۇلازىمەت قىزىق لىنىيىسى 95512 نى يولغا قويدى.

ۋالدا دۇڭخېي

جۇڭگو ئامانلىق ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى جۇڭگو ئامانلىق ئۆمۈر سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 10 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كەسپى كىرىمى 810 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %38.25 ئاشتى. 78 مىليون يۈەن ھەر خىل تۆلەم بېرىلدى ۋە چىقىم قىلىندى، تۆلەم (چىقىم) بېرىش نىسبىتى %9.61 گە يەتتى.

2003 - يىلى شۆبە شىركەت خۇڭشىن يۇقىرى ھەسسىلىك كاپالەتلىك جىسمانىي سۇغۇرتا ۋە شىنخۇا شىياڭ (2003 - يىلى نۇسخىسى) نى ئوتتۇرىغا قويۇپ، سۇغۇرتىلاش سانلىق مەلۇماتلىرى، سۇغۇرتىلاش توختامى مۇلازىمەت سۈپىتى، باشقۇرۇش سىستېمىسىنى ئورنىتىپ، ئەتراپلىق ئەلا مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلىدى.

ئەي جۈن

يۇڭخەن مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى يۇڭخەن مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈرۈمچى شۆبىسىنىڭ سۇغۇرتىلاش سوممىسى 7 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كەسپى كىرىمى 37 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %135.5 ئاشتى. تۆلەم چىقىمى 9 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئۈنۈمۈرئامال تۆلەم نىسبىتى %26.2 بولدى.

2003 - يىلى شۆبە شىركەت قائىدە - تۈزۈملەرنى ئورنىتىپ، كادىرلار خىزمىتى ئىسلاھاتىنى، تەقسىمات تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى چوققۇرلاشتۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تەكلىپ قىلىش ئۆلچىمىنى قېلىپلاشتۇردى، تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈشنى كۈچەيتىپ، مۇلازىمەت سۈپىتىنى يۇقىرى كۆتۈردى. يالڭ لى

پايدا ئالدى، پايدا سوممىسى 22 مىليون 385 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى، پايدا بىلەن زىياننى بالانس قىلغاندا ئومۇمىي زىيان 3 مىليون 674 مىڭ 500 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن زىيان 2 مىليون 45 مىڭ 400 يۈەن كېمەيدى.

خې جىي قەرەللىك مال بازىرىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ تەۋەسىدىكى 4 قەرەللىك مال ۋاستىچى شىركىتىنىڭ ئومۇمىي سودا سوممىسى 40 مىليارد 822 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %144 ئېشىپ، غەربىي شىمال بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى. 4 قەرەللىك مال شىركىتىنىڭ ھەممىسى پايدا ئالدى، پايدا ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليون 373 مىڭ 700 يۈەنگە، سودىلىشىش مىقدارى 504 مىڭ 200 قېتىمغا، ھېساب ئاچقان ئادەم 1290 گە يېتىپ، %14.2 ئاشتى.

خې جىي ۋاستىچىلىك ئاپپاراتلىرىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئاكسىيە كەسپى بىلەن شوقۇللىنىش سالاھىيىتىگە ئىگە ۋاستىچىلىك ئاپپاراتى 15 كە، كەسىپكار 300 نەچچىگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە تىنچىن ۋۇجۇ بىرلەشمىسى، شاڭخەي لىشىن باش بوغالتىرلار ئىش ئورنى شىنجاڭ شۆبىسىدىن ئىبارەت 2 ئورۇن، 2 مەبلەغى باھالاش ئاپپاراتى، 3 يەر باھاسىنى مۆلچەرلەش ئورنى، 8 ئادۋوكاتلىق ئورنى بار.

خې جىي يېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنى

نازارەت قىلىپ، باشقۇرۇش

(1) نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ئوبيېكتلىرىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى ۋاقتىدا ئىگىلەش. 2003 - يىلى جۇڭگو ئاكسىيە نازارەتچىلىكى جەمئىيىتىنىڭ ئۈرۈمچىدىكى ئالاھىدە ئەۋەتىلگەن ئىشخانىسى شىنجاڭ جۇڭخې شىركىتى، «تەڭرىتاغ» توقۇمىچىلىق گۇرۇھى، «1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر شىركىتى، خەلقئارا ئوقەتچىلىك شىركىتى، تىيەنفۇ تېرىمۇ ئېلىكتىر ئىستانسىسى، شىنتيەن خەلقئارا شىركىتى، شىنچۇڭجىدىن ئىبارەت 7 شىركەتكە بېرىپ، شىركەتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تىجارىتى قاتارلىق ئەھۋاللىرىنى نەق مەيداندا ئىگىلەپ، شىركەتنىڭ قائىدە بويىچە ئىشلىشى ۋە ئىشلەپچىقىرىش تىجارىتى ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. (2) يىللىق دوكلات قىلىنغاندىن كېيىن، ئارقىدىن تەكشۈرۈش غىزىمىتىنى ياغشى ئىشلەش. يېيى بازارغا

قۇرۇلۇشى پاي شىركىتى، شىنەي پاي شىركىتىدىن ئىبارەت 4 شىركەت تۇنجى قېتىم پاي تارقاتتى، خۇڭيۇەن ئاكسىيىسى يېيىنى كۆپەيتىپ تارقاتتى (بۇنىڭ ئىچىدە شىنەي يېيى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 19 - كۈنى تارقىتىلىپ، 2004 - يىلى 1 - ئاينىڭ 7 - كۈنى بازارغا سېلىنغان). 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا يېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ بازار قىممىتى 58 مىليارد 449 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ GDP سىنىڭ %31.17 نى ئىگىلىدى؛ مەبلەغ ئومۇمىي سوممىسى 58 مىليارد 585 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.99؛ پايچىكلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتى 18 مىليارد 612 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %7.7؛ ئاساسلىق تىجارەت كەسپى كىرىسى 27 مىليارد 464 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %27.86 ئاشتى؛ ساپ پايدىسى 204 مىليون يۈەن بولۇپ، %86.71 كېمەيدى؛ تىجارەت پائالىيىتىدىكى نەق پۇل مۇئامىلە مىقدارىنىڭ ساپ سوممىسى 2 مىليارد 393 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %39.54 ئاشتى، ھەر بىر پاينىڭ تىجارەت پائالىيىتىدىكى نەق پۇل مۇئامىلە مىقدارى 0.33 يۈەن بولدى.

خې جىي ئاكسىيە تىجارىتى ئاپپاراتلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ تەۋەسىدىكى ئاكسىيە شىركىتى 2، ئۇلارنىڭ تىزىملىغان كاپىتالى 1 مىليارد 94 مىليون يۈەن، ئومۇمىي مەبلەغى 9 مىليارد 42 مىليون يۈەن، ساپ مەبلەغى 1 مىليارد 345 مىليون يۈەن؛ ئاكسىيە تىجارەت بۆلۈمى 31 (بۇنىڭ ئىچىدە شۇجايدىكى ئاكسىيە سودىگىرىگە قاراشلىق تىجارەت بۆلۈمى 19، باشقا جايلاردىكى ئاكسىيە سودىگىرىگە قاراشلىق تىجارەت بۆلۈمى 12)، ئاكسىيە مۇلازىمەت بۆلۈمى 18، مەبلەغ سېلىشقا مەسلىھەت بېرىش ئاپپاراتى 2. كەسىپكار 700 نەچچە. تەۋەلىكىدە ئاكسىيە ھېسابى ئاچقانلار 521 مىڭ، شىنجاڭ تەۋەسىدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىن خوتەن ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستىدىن باشقىلىرىنىڭ ھەممىسىدە ئاكسىيە تىجارىتى ئاپپاراتلىرى تەسىس قىلىندى، ئاكسىيە تىجارىتى ئاپپاراتلىرىنىڭ سانى غەربىي شىمالدىكى 5 ئۆلكە، ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - ئورۇندا تۇردى، ئاكسىيە سودىسى سوممىسى بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى، بىر يىلدا ئاكسىيە سودىسى سوممىسى 192 مىليارد 952 مىليون يۈەن (B پاينىڭ سودا سوممىسى بۇنىڭ سىرتىدا) گە يەتتى. بارلىق تىجارەت بۆلۈملىرى ئىچىدە 18 ئاكسىيە تىجارەت بۆلۈمى زىيان تارتتى، زىيان سوممىسى 26 مىليون 60 مىڭ 100 يۈەن بولدى، 13 ي

يېتەكچىلىك ئەق مەيداننى باھالاش، يېتەكچىلىك ئاخىرلاشقاندىن كېيىنكى نازارەتچىلىك، باشقۇرۇشنى داۋاملاشتۇرۇش غىزىمەتلىرى توغرىسىدا بىر قەدەر تەپسىلىي بەلگىلىمە چىقاردى. غەربىي شىمال قۇرۇلۇشى قاتارلىق يېيىنى بازارغا سالماقچى بولغان 4 شىركەتنىڭ يېيىنى بازارغا سېلىش يېتەكچىلىكىنى ئەق مەيداندا باھالىدى؛ تېنەي پەن-تېخنىكا شىركىتى قايتىدىن يوللىغان پاي تارقىتىش توغرىسىدىكى ماتېرىياللارنى ئەق مەيداندا تەكشۈردى. شىلۇڭ توپا قۇرۇلۇشى قاتارلىق يېيىنى بازارغا سالماقچى بولغان 6 شىركەت يوللىغان يېتەكچىلىك دوكلاتىنى تەكشۈرۈپ، ساقلانغان مەسىلىلەر توغرىسىدا پىكىر بەردى. يېيىنى بازارغا سالماقچى بولغان شىركەتلەرنى ئەنگە ئېلىش ئۆتكىلىنى چىڭىتىپ، كۈنىننۇڭ قاتارلىق 7 شىركەتنى ئەنگە ئېلىشنى قوبۇل قىلدى، تاغ ئېغىزى ياغاچچىلىق كەسپى قاتارلىق 6 شىركەتنىڭ ئەنگە ئالدۇرۇش سالاھىيىتىنى توختاتتى.

خې جىي

ئاكسىيە تىجارىتى قىلغۇچى ئاپپاراتلارنى

نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش

(1) 2003 - يىلى جۇڭگو ئاكسىيە نازارەتچىلىكى جەمئىيىتىنىڭ ئۈرۈمچىدىكى ئالاھىدە ئەۋەتىلگەن ئىشخانىسى تەۋەلىكىدىكى 31 ئاكسىيە تىجارەت بۆلۈمى ۋە 2 ئاكسىيە شىركىتىنىڭ ئاكسىيە تىجارىتى ئاپپاراتلىرىنىڭ كۈندىلىك غىزىمەتلىرىنىڭ قائىدىگە ئۇيغۇنلىقى، خېيىمخەتەر ئەھۋالىنىڭ تەكتىنى ئېنىقلىدى ۋە ئەق مەيداندا تەكشۈردى. ئاكسىيە تىجارىتى ئاپپاراتلىرىنىڭ ئىچكى تىزگىنلەشنى بەلگىلىشى ۋە ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى، خېرىدارلار سودىسىدا راسچوت قىلىنغان مەبلەغ، زاىوم، كارخانا زاىومى قاتارلىق خېرىدارلار مەبلەغىنىڭ بىخەتەرلىكى ۋە ئىشلىتىۋېلىش ئەھۋالىنى، ھاۋالىنى قوبۇل قىلغان سېلىنىمى باشقۇرۇش كەسپى، شەخسى تىجارەت كەسپىنىڭ كۆلىمى، پايدا - زىيان ۋە قائىدە بويىچە ئىش قىلىش ئەھۋالى، شىركەتنىڭ كەسپىي سېلىنما ئەھۋالى، شىركەتنىڭ پايچىكلار بىلەن باغلىنىشى ۋە پايچىكلارنىڭ شىركەت مەبلەغىنى ئىگىلەش ئەھۋالى، ئۈچ تەرەپنىڭ نازارەت قىلىپ، باشقۇرۇش كېلىشىمى، ھېساب ئېچىش ۋە خېرىدارلارنىڭ ماتېرىيالنى باشقۇرۇش ئەھۋالى، شىركەتنىڭ سىرتقا كېپىل بولۇش ۋە دەۋا قاتارلىق ئەھۋاللىرىنى ئۇزۇل - كىسىل تەكشۈردى. ئەق مەيداندا تەكشۈرۈش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، بايقالغان مەسىلىلەر ھەققىدە «بەلگىلەنگەن قەرەل ئىچىدە تەرتىپكە سېلىپ، تۈزىتىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» تارقىتىش ھەم ئاپپاراتلارنىڭ تەرتىپكە سېلىش، تۈزىتىش نەتىجىسىگە ئاساسەن، قايتا

سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ پايدا قۇرۇلمىسى ۋە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئۆزگىرىش سەۋەبى، باغلىنىشلىق سودا قىلىش، چوڭ پايچىكلار ۋە باغلىنىشلىق تەرەپنىڭ يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتنىڭ مەبلەغىنى ئىگىلەش ئەھۋالى، ئۆچۈرنى ئاشكارىلاشنىڭ قېلىپلىشىش ئەھۋالى، يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتنىڭ خېيىمخەتەر ئېھتىمالى، قانۇنىي ئىگىنىڭ تۈزۈش قاتارلىق جەھەتلەردىن نۇقتىلىق تەكشۈرۈلدى، 238 ئىنكاس پىكىر چۈشۈپ، شىركەتنىڭ ئىزاھات بېرىشى ۋە جاۋاب بېرىشى تەلەپ قىلىندى.

(3) مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈرۈپ، نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش مۇھىم نۇقتىلىرىنى ئىگىلەش. 2003 - يىلى يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ سىرتقا قارىتا كېپىل بولۇش، باغلىنىشلىق ئورۇنلارنىڭ يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتنىڭ مەبلەغىنى ئىگىلىشى، توپلانغان مەبلەغىنىڭ ئىشلىتىلىشى، باغلىنىشلىق سودا قىلىش، پايچىكلارنىڭ پاي ھوقۇقىنى رەنگە قويۇشى، يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتنىڭ دەۋا ئىشلىرى قاتارلىقلار مەخسۇس تەكشۈرۈلدى.

(4) يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتنىڭ خېيىمخەتەرنى تۈرگە ئايرىپ، نازارەت قىلىپ باشقۇرۇلدىغان خېيىمخەتەرنى تۈۋەنلىتىش. تەۋەلىكتىكى يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتنىڭ خېيىمخەتەرنى قايتىدىن تۈرگە ئايرىلدى ۋە بايان قىلىندى. 5 شىركەت يۇقىرى خېيىمخەتەرلىك شىركەت، 5 شىركەت 2 - دەرىجىلىك خېيىمخەتەرلىك شىركەت، 3 شىركەت دىققەت قىلىشقا تىگىشلىك شىركەت، 10 شىركەت ئادەتتىكىچە نازارەت قىلىپ، باشقۇرۇلدىغان شىركەت دەپ ئايرىلدى.

(5) تەدبىر قوللىنىلىپ، قانۇنىي ئىگىنىڭ تۈزۈش قۇرۇلمىسى قۇرۇلۇشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. «يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتتە مۇستەقىل مۇدىرىيەت تۈزۈمىنى ئورنىتىش توغرىسىدىكى يېتەكچى پىكىر» دىكى تەلەپكە ئاساسەن، مۇستەقىل مۇدىر مەبلەغى تەلەپكە يەتمىگەن شىركەتلەرگە ئاگاھلاندۇرۇش، دىققەت قىلىش توغرىسىدا ئالاقە تارقىتىلدى. دەسلەپكى قەدەمدە مۇستەقىل مۇدىر ئىختىساسلىقلار ئامبىرى بەرپا قىلىندى. يېيىنى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ مۇدىرى قوش ۋەزىپە ئۆتەش مەسىلىسىگە نىسبەتەن ئاكسىيە نازارەتچىلىكى ئىشخانىسى 5 شىركەتكە نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش ئالاقىسى تارقىتىش.

(6) يېيىنى بازارغا سالماقچى بولغان شىركەتلەرنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش غىزىمىتى كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى ئاكسىيە نازارەتچىلىكى ئىشخانىسى يېيىنى بازارغا سالماقچى بولغان شىركەتلەرنىڭ يېتەكچىلىك قىلىش، ئەنگە ئالدۇرۇش، تىزىملىتىش، يېتەكچىلىك قىلىش باسقۇچى،

قىلىپ، تەكشۈرۈپ تاماملىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ھېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ 2، ئاكسىيە تىجارەت بۆلۈملىرىنىڭ 17، قەرەللىك مال ۋاسىتىچىلىك شىركەتلىرىنىڭ 14، مەسلىھەت - تەكلىپ 19، قانۇنسىز سودا 3 قېتىم، 2 سان ئەرزىيەت قىسقا خەۋىرى چىقىرىلدى.

2003 - يىلى قاراشلىق رايوندا 4 قېتىملىق قانۇنسىز ئاكسىيە، قەرەللىك مال تىجارىتى پائالىيىتى بايقالدى، بۇنىڭ ئىچىدە، 2 قېتىملىق چەت ئەلدە تاشقى پېرېۋوت قەرەللىك مال سودىسى ۋە تاشقى پېرېۋوتنى ئالتۇن بويىچە سودىلىشىش قانۇنسىز پائالىيىتى.

خې جېي
ئاكسىيە بازىرىنىڭ خېيىمخەتىرىدىن ساقلىنىش ۋە ئۇنى پەسەيتىش

2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 30 - كۈنى شىنجاڭ قۇلماق پاي چەكلىك شىركىتى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ شىركەت، دەپ ئاتىلىدۇ) نىڭ مۇدىرى ئەكرەم ئەيسايوف رۇخسەتمىز كېتىپ قېلىپ، ئىز - دېرەكسىز يوقاپ كېتىپ، شىركەتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تىجارىتى ۋە ئاكسىيە بازىرىغا بىر قەدەر كۈچلۈك سەلبىي تەسىر كۆرسەتتى. ئاكسىيە نازارەتچىلىكى ئىشخانىسى تېز ئىنكاس قايتۇرۇپ، ئۆز ۋاقتىدا خېيىمخەتەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى پەسەيتىشنىڭ بىر قاتار تەدبىرلىرىنى قوللاندى.

1. تەۋەلىكتىكى ھېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرگە شىركەتنىڭ ئىچكى باشقۇرۇشىنى كۈچەيتىش، مالىيە خېيىمخەتەرنىڭ قاتتىق ئالدىنى ئېلىش توغرىسىدا ئاگاھلاندۇرۇش ئالاقىسى تارقىتىش؛ ھېيى بازارغا سېلىنغان 7 شىركەتكە باغلىنىشلىق تەرەپ ئىگىلىگەن مەبلەغىنى ۋە سىرتقا كېپىللىك قىلىش مەسلىھىتىنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاپ، ھەل قىلىشنى تەلەپ قىلىپ نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش ئالاقىسى چۈشۈردى؛ ھېيى بازارغا سېلىنغان 5 شىركەتكە مۇدىر قوش ۋەزىپە ئۆتەشنى ھەل قىلىشنى تەلەپ قىلىپ، نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش، دىققەت قىلىش ئالاقىسى تارقىتىش.

2. تەۋەلىكتىكى ھېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ ئالىي باشقۇرغۇچىلىرىغا ئىبىرەت تەربىيىسى بېرىلدى. تەۋەلىكتىكى ھېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەردىن خېيىمخەتەر نۇقتىسىنى ئۆزى تەكشۈرۈپ، خېيىمخەتەرنى تەدرىجىي پەسەيتىش تەلەپ قىلىندى؛ ھېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ خېيىمخەتەرى رەتكە تۇرغۇزۇپ تەكشۈرۈلدى، تاللاپ نەق مەيدانغا بېرىپ، مەخسۇس تۈر بويىچە تەكشۈرۈلدى.

3. قۇلماق ھېيىنى ئالغانلار كۆپرەك بولغان ئاكسىيە

كۆزدىن كۆچۈردى ۋە نەق مەيداندا ئارىلاپ تەكشۈردى. (2) خېرىدارلار كاپالەت سوممىسىنى نازارەت قىلىش، تىزگىنلەش سىستېمىسىدىن پايدىلىنىپ، ئاكسىيە تىجارىتى ئاپپاراتلىرىنىڭ كاپالەت سوممىسى قانۇن بويىچە نازارەت قىلىنىپ، تىزگىنلىنىپ، خېرىدارلار مەبلەغىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى. كاپالەت سوممىسى مەخسۇس ھېسابنى يوللاش تەييارلىقىنى بېجىرىش، ئېتىراپ قىلىش، ھېسابتىن كۆتۈرۈۋېتىش قاتارلىق ھېساباتنى ئاساس خاراكتېرلىك باشقۇرۇش خىزمىتى تاماملىنىپ، كاپالەت سوممىسىنى نازارەت قىلىپ، تىزگىنلەش سىستېمىسىدىن پايدىلىنىپ، كاپالەت سوممىسى ھەپتىدە تەپتىش قىلىنىپ، نازارەت قىلىپ، تەكشۈرۈلۈپ، خېرىدارلار مەبلەغىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندى.

خې جېي
قەرەللىك مال ۋاسىتىچىلىك شىركەتلىرىنى نازارەت قىلىپ، باشقۇرۇش

(1) 2003 - يىلى جۇڭگو ئاكسىيە نازارەتچىلىكى جەمئىيىتىنىڭ ئۈرۈمچىدىكى ئالاھىدە ئەۋەتىلگەن ئىشخانىسى تەۋەلىكىدىكى 4 قەرەللىك مال ۋاسىتىچىلىك شىركىتىنى يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتىنى تاماملىدى. جۇڭگو ئاكسىيە نازارەتچىلىكى جەمئىيىتى شىنجاڭ خۇيخې قەرەللىك مال ۋاسىتىچىلىك چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ شىنشىن قەرەللىك مال ۋاسىتىچىلىك چەكلىك شىركىتى، شىنتيەن قەرەللىك مال ۋاسىتىچىلىك چەكلىك شىركىتىنىڭ يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەنلىكىنى ئېلان قىلدى.

(2) شىنجاڭ تەۋەلىكىدىكى 4 قەرەللىك مال ۋاسىتىچىلىك شىركىتى قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى، قاتناش بانكىسى ئۈرۈمچى تارماق بانكىسى بىلەن كاپالەت سوممىسىنى بىكىنمە ھالەتتە باشقۇرۇش توغرىسىدا كىلىشىم ئىمزالىدى ھەم مەخسۇس مەبلەغ ھېسابى ئېچىشنىڭ تەييارلىق خىزمىتىنى تاماملىدى، شىركەتلەر كاپالەت سوممىسىنىڭ بىكىنمە چەمبىرىكىنى سىناق شەكلىدە ھېسابلاپ، تەڭپۇڭلاشتۇرۇش باسقۇچىغا كىردى، 4 شىركەت كاپالەت سوممىسىنى بىكىنمە ھالەتتە ئىشلىتىشكە باشلىدى.

خې جېي
تەپتىشلىك خىزمىتى

2003 - يىلى جۇڭگو ئاكسىيە نازارەتچىلىكى جەمئىيىتىنىڭ ئۈرۈمچى ئالاھىدە ئەۋەتىلگەن ئىشخانىسى مەخسۇس تەكشۈرۈش دېلوسى ۋە تۈرلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتىدىن 12 نى تاماملىدى. 55 ئەرزىيەت ئىشنى قوبۇل

ئاپپاراتلىرىنى نازارەت قىلىپ، باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، ئاكسىيە نازارەتچىلىكى ئىشخانىسى جامائەت خەۋپسىزلىكى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە بىخەتەرلىكنى قوغداش خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، تۈپقىسىز ۋەقەلەرنىڭ يۈز بېرىشىنىڭ ئالدىنى ئالدى. خې جىيى

شىنجاڭدىكى پېيى بازارغا سېلىنغان شىركەتلەرنىڭ 2003 - يىلدىكى ئاساسىي گەۋالى

2003 - يىلى يە - خىلغان جەمئىي مەبلەغ (تۈمەن يۈەن)	2003 - يىلى ئاخىرىدىكى پاي دەسمايىسى (تۈمەن پاي)		تارقىتىپ يىغىلغان مەبلەغ (تۈمەن يۈەن)	تارقىتىلغان چاغدىكى پاي دەسمايىسى (تۈمەن پاي)		بازارغا سالغان سودا ئورنى	بازارغا سالغان ۋاقتى	شىركەت نامى
	ئوبوروت قىلىنغان پاي دەسمايىسى	ئومۇمىي پاي دەسمايىسى		ئوبوروت پاي دەسمايىسى	ئومۇمىي پاي دەسمايىسى			
1043886	289172	741158	725288	125785	341668			ئومۇمىي جەمئىي
76971	24246	60875	10550	4500	17500	شىنچېن سودا ئورنى	1994	خۇجۇيۈەن ھاۋالە شىركىتى
9450	2925	10340	9450	2025	7953	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1996	شىنجاڭ جۇڭخې شىركىتى
19500	4650	9480	10800	2700	6128	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1996	بەيخۇاسۇڭ
17270	9596	23318	7062	1250	5000	شىنچېن سودا ئورنى	1996	خۇيتۈڭ سۇچىلىق
51157	17131	31149	10607	2700	10700	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1996	دوستلۇق گۇرۇ- ھى
44400	40629	80560	9400	1750	7000	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1997	شىنجاڭ تۇنخې
24877	17412	36792	11523	3000	8000	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1997	قۇلماق شىركىتى
43482	9720	22680	16896	2430	6300	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1997	شىنجاڭ تيەنيې
55830	13043	25949	14820	3000	8168	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1997	ئالاھىدە ترانسفور- ماتور سانائىتى
32887	8923	23518	24071	2700	8600	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1997	شىنئەن خەلقئارا شىركىتى
40571	10998	36346	20783	4230	18782	شىنچېن سودا ئورنى	1998	تەڭرىتاغ توقۇمى- چىلىقى
44044	7800	17335	26394	4500	12946	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1999	تەڭرىتاغ پاي ھەسسىدارلىقى
63420	11700	32100	32905	9000	29400	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1999	شىنئۇڭ تەرەققى- ياتى
45375	7500	22050	45375	7500	22050	شاڭخەي سو- دا ئورنى	1999	ئىلى ئالاھىدە ھارېقى
21011	4500	12459	21011	4500	12459	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2000	شىنچۇڭجى
31652	20400	72172	31652	5000	35378	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2000	گۇاڭخۇي پاي ھەسسىدارلىقى
39837	7000	17179	39837	7000	17179	شىنچېن سودا ئورنى	2000	خەلقئارا ئوقۇتقۇ- لىك

50923	4800	11050	50923	4000	9208	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2000	ماركور پاي ھەس- سەدارلىقى
42653	12600	35700	42653	6000	17000	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2000	تېيەنلى يۇقىرى تېخنىكىسى
16633	3000	8016	16633	3000	8016	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2001	شىنجاڭ تېيەنخۇڭ شىركىتى
23141	5000	16050	23141	5000	16050	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2001	نەشپۇت پاي ھەس- سەدارلىقى
42000	9000	25363	42000	6000	16909	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2002	تېيەنخۇ تېرمو ئې- لېكتىر
95940	15600	49131	95940	13000	40943	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2002	«1 - ئاۋغۇست» پولات - تۆمۈر شىركىتى
21610	4000	12000	21610	4000	12000	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2003	گۈەنخۇڭ پاي ھەسەدارلىقى
24265	6000	18493	24265	6000	18493	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2003	بېشىل قارىغاي بىناكارلىق خىمىد- يە سانائىتى شىركىتى
33546	6000	16054	33546	6000	16054	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2003	شىنجاڭ شەھەر قۇرۇلۇشى
31441	5000	15000	31441	5000	15000	شاڭخەي سو- دا ئورنى	2003	شىنئەي پاي ھەسەدارلىقى

خې جىيې

مۇھىت ئاسراش

مۇھىت باشقۇرۇش

پىلانى تۈزۈشكە تەشكىلاتچىلىق قىلىندى، ئېكولوگىيەلىك مۇھىت تەكشۈرۈشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. پاكىز ئىشلەپچىقىرىش سىناق قىلىنىدىغان كارخانىلاردىن شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات- تۆمۈر (گۇرۇھى) شىركىتى بىلەن «تۇنخې چاقتۇڭ» شوخلا مەھسۇلاتلىرى شۈبە شىركىتى بۇ جەھەتتە باسقۇچ خاراكتېرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى. جايلار «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىشنى ئاچقۇچ قىلىپ تۇرۇپ، داۋالاشتىن چىققان بۇلغىما - ئەخلەتلەرنى بىرتەرەپ قىلىشنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ۋە يېزىلاردىكى ئىچىملىك سۇ مەنبەسى بىلەن دېھقانچىلىق رايونلىرىدىكى باقمىچىلىقنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. ليۇ جىڭ

مۇھىتقا دائىر سىياسەت تەتقىقاتى ۋە قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شۇ ئۇ ئارخەلق ھۆكۈمىتى «ئاپتونوم رايونىنىڭ گوۋۇيۈەننىڭ بۇلغىما چىقىرىۋېتىش خىراجىتىنى يىغىش - ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش نىزامى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش ۋە ئىجرا قىلىش توغرىسىدىكى يولغا قويۇش پىكرى» نى تەستىقلاپ ئارقا ئارقىسى، «ئاپتونوم رايونىنىڭ تەبىئىي بايلىقنى ئېچىشتا مۇھىت ئاسراشنى باشقۇرۇش نىزامى» بىلەن «لوپنۇر ياۋا تۆگىسى دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنى باشقۇرۇش چارىسى» نى تۈزۈپ چىقتى. شۇ يىلى مۇھىت ئاسراش جەھەتتە مەمۇرىي جازا بېرىلگەن دېلو 872 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 564 كۆپەيدى؛ جازا بېرىلگەن دېلولارنىڭ جەرىمانە سوممىسى 3 مىليون 196 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 1 مىليون 784 مىڭ 300 يۈەن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى شەھىرى بىر تەرەپ قىلغان دېلو 411 بولۇپ، بىرتەرەپ قىلىنغان دېلولارنىڭ %47.1 نى ئىگىلىدى؛ جەرىمانە سوممىسى 1 مىليون 159 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، ئومۇمىي جەرىمانە سوممىسىنىڭ %3.3 نى ئىگىلىدى. مۇھىت مەمۇرىيىتى جەھەتتە قايتا قاراپ چىقىدىغان دېلودىن 6سى قوبۇل قىلىندى.

قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ مۇھىتىنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 2074 قۇرۇلۇش تۈرى

مۇھىت ئاسراش ھەققىدە ئومۇمىي بايان ئاپتونوم رايون 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 13 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونلۇق مۇھىت ئاسراش خىزمىتى يىغىنى ئېچىپ، ئۆتكەن 5 يىللىق مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنى خۇلاسەلىدى؛ چوڭ - چوڭ ئېكولوگىيە تۈرلىرى ئارقىلىق ھەل قىلىنىدىغان گەۋدىلىك مۇھىت مەسىلىلىرىنى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى 5 يىللىق مۇھىت ئاسراش خىزمىتى ھەققىدىكى پىكىر يولىنى ئوتتۇرىغا قويدى؛ 2003 - يىلى نۇقتىلىق ئىلگىرى سۈرۈلىدىغان 10 تۈرلۈك خىزمەت بىلەن مۇھىت ئاسراشقا دائىر 10 تۈرلۈك تۈزۈمنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ۋە زىيىنىنى بېكىتتى؛ 2002 - يىلى مۇھىت ئاسراش بويىچە نىشانلىق مەسئۇلىيەتنامە يولغا قويۇشتا نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغان بايىنغولىن ئوبلاستى بىلەن ئاقسۇ، ئالتاي ۋىلايەتلىرىنى تەقدىرلىدى. جۇڭگو مۇھىت ئاسراش ئىشلىرىنىڭ 30 يىللىق خاتىرىلەش سۆھبەت يىغىنى ئېچىلدى. 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى 2002 - يىللىق شىنجاڭنىڭ مۇھىت سۈپىتى ئەھۋالىغا دائىر ئاخبارات ئېلان قىلىندى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە دەرىجىلىك مۇھىت ئۆلچەش - تەكشۈرۈش كەسپىگە ئىشلىتىلىدىغان ئۆي قۇرۇلۇشى تۈرى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىياتقا مەبلەغ سېلىش پىلانىغا كىرگۈزۈلۈپ، شۇ يىلى 37 تۈردە قۇرۇلۇش باشلاندى.

مەملىكەتنىڭ بىرتۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، قانۇنسىز بۇلغىما قويۇپ بېرىدىغان كارخانىلارنى ئېنىقلاش ۋە تەرتىپكە سېلىش، ئاممىنىڭ ساغلاملىقىغا كاپالەتلىك قىلىش بويىچە مۇھىت ئاسراش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇلدى، تەشۋىقات ۋاسىتىلىرىدا كارخانىلارنىڭ قانۇنغا خىلاپ بۇلغىما قويۇپ بېرىشىگە دائىر 10 چوڭ تىپكە دېلو ئاشكارىلاندى، رادىئاكتىپ مەنبەسىنى تەكشۈرۈش قانات يايدۇرۇلۇپ، 3 قانۇنسىز كارخانا بىلەن 2 رادىئاكتىپلىق بۇلغاش ھادىسىسى قانۇن بويىچە بىرتەرەپ قىلىندى. ئورگانىك يېمەكلىك بازىسى بەرپا قىلىش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش خىزمىتىنى يولغا قويدى، شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيەلىك ئىقتىدار رايونىنى

خەلق رادىئو ئىستانسىسى، «شىنجاڭ گېزىتى»، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» شىنجاڭدىكى ئاساسلىق شەھەرلەرنىڭ ھاۋا سۈپەت ئەھۋالىنى كۈن ئارىلاپ مەلۇم قىلدى. مۇھىت تارماقلىرى «شىنجاڭ گېزىتى»، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى»، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى بىلەن بىرلىشىپ، «ھويلا - ئارامنى قوغدايلى»، «بىرلا پەرشارى بار»، «60 مىنۇتلۇق خەۋەردە مۇھىت ئاسراشقا نەزەر»، «مۇھىت ئاسراشقا قاتنىشايلى» قاتارلىق مەخسۇس پروگراممىلارنى يولغا قويدى. ئاپتونوم رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك مۇھىت ئاسراش بويىچە ياخشى خەۋەرلەرنى باھالاش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى، 109 ئەسەر بۇ پائالىيەتكە قاتناشتۇرۇلدى، 34 مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئۇلاردىن 3 مەملىكەتلىك 6 - نۆۋەتلىك «دۇبلك لوغقىسى» مۇھىت ئاسراش بويىچە ياخشى خەۋەرلەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش مەزگىلىدە مۇھىت ئاسراش تارماقلىرى، دوختۇرخانىلار، يېزا - كەنتلەر ئۈچۈن «ئىككىلەمچى بۇلغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە تىزگىنلەش بويىچە مۇھىت ئاسراش ئۆلچىمى تەشۋىقات قوللانمىسى» نى تۈزۈپ، ئاساسىي قاتلامدىكى مۇھىت ئاسراش تارماقلىرىغا ۋە 50 تىن ئارتۇق كارىۋىتى بار دوختۇرخانىلارغا تارقىتىپ بەردى. «مۇھىت تەسىرىنى باھالاش قانۇنى»، «پاكىزە ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلگىرى سۈرۈش قانۇنى» ۋە «بۇلغىما قويۇپ بېرىش ھەققىنى يىغىش ۋە ئۇنى ئىشلىتىشنى باشقۇرۇش نىزامى» نى تەشۋىق قىلدى. «يېشىل مەكتەپ» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى داۋاملىق قانات يايدۇردى، دۆلەت مۇھىت ئاسراش باش ئىدارىسى بىلەن مائارىپ مىنىستىرلىكى 3 مەكتەپكە «ئىلغار مەكتەپ» دەپ، 3 خىزمەتچىگە «ئىلغار خىزمەتچى» دەپ، 3 ئوقۇتقۇچىغا «باغۋەن» دەپ نام بەردى. ئايگۈل

ئىلغار ئورۇنلارنى تەقدىرلەش

2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى شۇ ئارخەلق

ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ئاسراش قۇرۇلۇشىدىكى 4 ئىلغار ئورۇن، يەنى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە شامالئۆتەك ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش مەركىزى، ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، قاراماي شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى (ئاھالىلەر تۇرالغۇ رايونىنىڭ مۇھىت قۇرۇلۇشىدا ئىلغار شەھەر) بىلەن مۇھىت ئاسراشتىكى 5 ئىلغار كارخانا، يەنى مائارىپ نېفىت خىمىيە شۆبە شىركىتى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى ۋېنى بىرلەشمە پونكىتى، شىنجاڭ پاپىروس زاۋۇتى، تۇنخې دۆربىلجىن شۆبە سېمونت زاۋۇتى، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتر سانائىتى پاي چەكلىك

مۇھىت تارماقلىرىغا مەلۇم قىلىپ تەستىقلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە مۇھىت تەسىرىگە دائىر دوكلاتنامە تۈزۈلگىنى 100 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %29.9، دوكلات جەدۋىلى تۈزۈلگىنى 404 بولۇپ، %52.5، تىزىملاش جەدۋىلى تۈلدۈرۈلگىنى 1570 بولۇپ، %74.4 كۆپەيدى. يولغا قويۇلدىغان تۈرلەردىن مۇھىت ئاسراشقا 1 مىليارد 290 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن %15 كۆپ بولۇپ، مەلۇم قىلىنغان تۈرلەرگە سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %4.68 نى ئىگىلىدى.

2003 - يىلى 60 چوڭ، ئوتتۇرا قۇرۇلۇش تۈرى مۇھىت ئاسراش جەھەتتىن ئالدىن تەكشۈرۈلدى، 2 تۈر تەستىقلاندى. 85 ئېكولوگىيىلىك قۇرۇلۇش تۈرى مۇھىت ئاسراش تارماقلىرىغا مەلۇم قىلىنىپ تەستىقلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دوكلات جەدۋىلى 56، دوكلاتنامە 18، تىزىملاش جەدۋىلى 11. يولغا قويۇلدىغان تۈرلەرگە 1 مىليارد 908 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، مۇھىت ئاسراشقا 63 مىليون 921 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

دۇڭ ياسىڭ، شىيې دۇڭخېڭ

مۇھىت تەپتىشلىكى

2003 - يىلى شۇ ئارخەلق كومىتېتى شۇ ئار مۇھىت تەپتىشلىك پونكىتىنىڭ نامىنى شۇ ئار مۇھىت تەپتىشلىكى باش ئەترىتى قىلىپ ئۆزگەرتىشنى تەستىقلىدى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرمۇ شۇ بويىچە ئۆزگەرتتى. بۇ ئەترەت شۇ يىلى غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى، تارىم دەرياسىنى ئۈنۈملىك تۈزەش تۈرى قاتارلىق دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق تۈرىدىن 4 تۈر، 23 تاشيول قۇرۇلۇشى تۈرى ئۈستىدە تەپتىشلىك قىلدى.

ليۇ خەنڭ

بۇلغىما قويۇپ بېرىشتىن ھەق ئېلىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە بۇلغىما قويۇپ بېرىشتىن ئېلىنغان ھەق 120 مىليون 239 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %31 ئاشتى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلار شۇ يىلى بىۋاسىتە ئالغان ھەق 31 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 4 مىليون 880 مىڭ يۈەن ئاشتى. ئاپتونوم رايوندىكى ھەردەرىجىلىك مالىيىلەر بۇلغىما قويۇپ بېرىش ھەققىدىن 27 مىليون 955 مىڭ 800 يۈەن تۈزەش خىراجىتى ئاجرىتىپ، ئۇنى 98 تۈزەش تۈرىگە ئىشلەتتى.

جىڭ چېن

مۇھىت تەشۋىقاتى ۋە تەربىيىسى

2003 - يىلى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، شىنجاڭ

شىركىتىنى تەقدىرلىدى. 2003 - يىلى شۇ ئۇ ئار مۇھىت ئاسراش پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى جالڭ پېڭئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار شەخس بولدى. شۇ ئۇ ئار مۇھىت ئاسراش پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ كاندىدات تەتقىقاتچىسى لى ۋېيدۇڭ شياڭگاڭ «پەر شارى دوستى» جەمئىيىتى تارقاتقان 7 - نۆۋەتلىك «پەر شارى مۇكاپاتى» نىڭ مائارىپ مۇكاپاتىغا، «شەھەر كىمىيەلىك سەھەر گېزىتى» نىڭ مۇخبىرى دەي جياڭنەن «پەر شارى مۇكاپاتى» نىڭ ئاخبارات مۇكاپاتىغا، بىڭتۇەن 2 - ئوتتۇرا مەكتەپ «كىچىك مۇھىت ئاسرىغۇچىلار» ئەترىتى «پەر شارى مۇكاپاتى» نىڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ئاڭگۈل

مۇھىت ئاسراشقا مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى
 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە مۇھىت بۇلغىنىشى تۈزەشكە 4 مىليارد 81 مىليون 407 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ شۇ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ %2.21 نى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە كونا سانائەتنىڭ بۇلغىما مەنبەسىنى تۈزەشكە سېلىنغانى 265 مىليون 88 مىڭ يۈەن، «ئۈچىنى بىرلا ۋاقىتتا ئېلىپ بېرىش» تۈزىدىكى مۇھىت ئاسراشقا سېلىنغانى 689 مىليون 209 مىڭ يۈەن، بۇ 2 تۈر شۇ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنىڭ %0.52 نى ئىگىلىدى؛ شەھەرلەرنىڭ مۇھىت ئۆل مۇئەسسە قۇرۇلۇشىغا 3 مىليارد 127 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ شۇ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنىڭ %1.69 نى ئىگىلەيدۇ. مۇھىت ئاسراشقا سېلىنغانى تۈزەشكە سېلىنغان مەبلەغدىن كېرەكسىز گازنى بىرتەرەپ قىلىشقا سېلىنغانى 2 مىليارد 598 مىليون 994 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %63.68 نى ئىگىلىدى؛ يۈندىنى بىرتەرەپ قىلىشقا سېلىنغانى 784 مىليون 798 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %19.23 نى ئىگىلىدى؛ كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنى بىرتەرەپ قىلىشقا سېلىنغانى 165 مىليون 450 مىڭ يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %4.05 نى ئىگىلىدى. سانائەت بۇلغىمىلىرىنى تۈزەش مۇئەسسەسىلىرىنى يۈرۈشتۈرۈش خىراجىتى 354 مىليون 305 مىڭ يۈەن بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك مۇھىت ئاسراش ئاپپاراتلىرىنىڭ مۇھىت باشقۇرۇش ئىقتىدارى قۇرۇلۇشىغا 39 مىليون 167

مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

شى شۆمبې

مۇھىت بۇلغىنىش ھادىسىلىرى
 2003 - يىلى شىنجاڭدا 7 قېتىم مۇھىت بۇلغىنىش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 1 مىليون 562 مىڭ يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان كۆرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە پەۋقۇلئاددە چوڭ ھادىسە 3، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليون 484 مىڭ يۈەن، چوڭ ھادىسە بىر، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 50 مىڭ يۈەن، چوڭراق ھادىسە بىر، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 20 مىڭ يۈەن؛ ئادەتتىكى بۇلغىنىش ھادىسىسى 2، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 8000 يۈەن. بۇلغىنىش ھادىسىلىرىنى تۈزگە ئايرىغاندا، شۇ بۇلغىنىش ھادىسىسى 4، زىيان 1 مىليون 292 مىڭ يۈەن؛ كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنىڭ بۇلغاش ھادىسىسى بىر، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 20 مىڭ يۈەن؛ باشقا بۇلغىنىش ھادىسىسى 2، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 250 مىڭ يۈەن. بۇلغىنىش ھادىسىسىدە زىيانغا ئۇچرىغان زىرائەت كۆلىمى 31 مىليون 888 مىڭ كۋادرات مېتىر، بۇلغىغان بېلىق كۆلچىكى 200 مىڭ كۋادرات مېتىر، تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنىڭ زىيانغا ئۇچرىغان كۆلىمى 600 كۋادرات مېتىر. بۇلغاش ھادىسىسىگە 20 مىڭ يۈەن جەرىمانە قويۇلدى، 100 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

شۇ شىڭ

تەبىئىي ئېكولوگىيىنى قوغداش

تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى
 شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 26، ئۇلارنىڭ كۆلىمى 214 مىڭ 600 كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، ئاپتونوم رايون يەر كۆلىمىنىڭ %12.89 نى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 7، يەرلىك دەرىجىلىك 19. شىنجاڭ لوپنۇر ياۋا تۆگە تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى بىلەن تۆمۈر چوققا تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى قىلىندى.

يۈەن لېي

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونلىرى

تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونلىرى	ئورنى	كۆلىمى (گېكتار)	ئاساسلىق قوغدىلىدىغان ئوبيېكت	قۇرۇلغان ۋاقتى	دەرىجىسى	كەسىپكە مەسئۇل تارماق
ئالتۇنتاغ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى	چاقىلىق ناھىيىسى	4500000	ئىگىزلىك چۆل ئېكولوگىيە سىستېمىسى	1983	دۆلەت دەرىجىلىك	مۇھىت ئاسراش تارماقلىرى

مۇھىت ئاسراش تارماقلىرى	دۆلەت دەرىجىلىك	1986	ياۋا قوش لوككىلىق تۆگە ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىت	7800000	بايىنغولىن ئوبلاستى تۇرپان، قۇ- مۇل ۋىلايەت. لىرى	لوپنۇر ياۋا تۆگە تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	دۆلەت دەرىجىلىك	1980	ئورمان ئېكولوگىيە سىستېمىسى	220162	بۇرچىن نا- ھىيىسى	قاناس تەبىئىي مۇھاپىد- زەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	دۆلەت دەرىجىلىك	1980	ئورمان ئېكولوگىيە سىستېمىسى	125637	ئونسۇ ناھى- يىسى	تۆمۈر چوققا تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	دۆلەت دەرىجىلىك	1983	ئورمان ئېكولوگىيە سىستېمىسى	31217	توققۇزتارا ناھىيىسى	غەربىي تەڭرىتاغ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	دۆلەت دەرىجىلىك	1983	سۆكۆك ۋە ئېكولوگىيە يىلىك مۇھىت	54667	شخۇ شەھى- رى، جىڭ ناھىيىسى	گەنجاخۇ سۆكۆك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	دۆلەت دەرىجىلىك	1986	نەم يەر ۋە ئاق قۇ	100000	خېجىڭ نا- ھىيىسى	بايىنغۇلىق ئاق قۇ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
مۇھىت ئاسراش تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1997	شىنجاڭ سالىماندىراسى ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىت	694.5	ئارشاڭ نا- ھىيىسى	ئارشاڭ ناھىيە مالىد- ماندىرا تەبىئىي مۇھاپىد- زەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1980	ئورمان ئېكولوگىيە سىستېمىسى	38069	فۇكاڭ شە- ھىرى	بوغدا كۆلى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1983	كېچىك يوپۇرماقلىق ياسىن دەرىخى ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىت	404.67	غۇلجا ناھى- يىسى	ئىلى كىچىك يوپۇرماقلىق ياسىن دەرىخى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1983	ياۋا ياڭاق ۋە ئېكولوگىيە يىلىك مۇھىت	1180	توققۇزتارا ناھىيىسى	توققۇزتارا ياۋا ياڭاق تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1980	ياۋا بادام ۋە ئېكولوگىيە يىلىك مۇھىت	1500	چاغاتوقاي ناھىيىسى	تارباغاتاي ياۋا بادام تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1983	ئورمان ئېكولوگىيە سىستېمىسى	395420	لوپنۇر، بۇ- گۇر ناھىيە- لىرى	تارىم توغراق تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1983	تۆت پەنجىلىك تاشپاقا ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىت	27000	قورغاس نا- ھىيىسى	قورغاس ناھىيە تۆت پەنجىلىك قۇرۇقلۇق تاشپاقىسى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1986	ياۋايى ھايۋانات قاتار- لىقلار	1800000	كۆكتوقاي، گۇچۇڭ نا- ھىيىلىرى	قارامايلى تۇپاقلىقلار تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1986	ياۋايى ھايۋانات قاتار- لىقلار	1500000	تاشقورغان ناھىيىسى	تاشقورغان ئەتىۋارلىق ھايۋانات تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1980	قۇندۇز ۋە ئېكولوگىيە- لىك مۇھىت	5000	جىڭ ناھىيە- سى	بۇلغۇن قۇندۇز تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى

چارۋىچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1986	تاغلىق يەر چىملىق تۈرىدىكى ئوتلاق ئېكولوگىيىسى	65300	كۈندەس ناھىيەسى	كۈندەس ناھىيە تاغلىق يەر چىملىق تۈرىدىكى ئوتلاق تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
چارۋىچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1986	تاغلىق يەر چىملىق تۈرىدىكى ئوتلاق ئېكولوگىيىسى	56700	بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى	بۇرۇلتوقاي ناھىيە جىنتاس تاغلىق يەر بايلاق تۈرىدىكى ئېكولوگىيە مۇھاپىزەت رايونى
چارۋىچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1986	چۆل ئوتلىقى ئېكولوگىيە سىستېمىسى	38600	گۇچۇك ناھىيىسى	گۇچۇك ناھىيە چۆل ئوتلىقى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
دېھقانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	1980	شىنجاڭ قاراھەرىسى ۋە ئېكولوگىيەلىك مۇھىت		ئىلى ئوبلاستى	ئىلى قاراھەرى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	2000	ئەتىۋارلىق ياۋايى ھايۋانات ۋە ئۆسۈملۈك	267085	بورتالا ئوبلاستى	ئېپنۇر كۆلى نەم يەر تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	2000	ئورمان ۋە ياۋايى ھايۋان	22000	بورتالا ئوبلاستى	شارشىل تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	2001	ئېكولوگىيە سىستېمىسى ۋە بۇغا	1130000	ئالتاي ۋىلايىتى	ئالتاي ئىككى دەريا مەنبەسى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	2001	نەم يەر	30666.67	ئالتاي ۋىلايىتى	ئالتاي كۆكسۇ نەم يەر تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى
ئورمانچىلىق تارمىقى	ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك	2001	تەبىئەت بۆكىنى	3200000	چەرچەن ناھىيىسى	ئوتتۇرا كوئىنلۇن تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى

يۈەن لېي

شىنجاڭدىكى دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيە ئۆلگە رايونى

كۆلىمى (گېكتار)	تۈركۈمى	تەستىقلانغان ۋاقتى	نامى
1311000	1 - تۈركۈم	1996	ساۋەن ناھىيە ئېكولوگىيە ئۆلگە رايونى قۇرۇلۇشى سىناق نۇقتىسى
10300	2 - تۈركۈم	1997	ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونى ئېكولوگىيە ئۆلگە رايونى
12170	4 - تۈركۈم	1999	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمىگۇ رايونى ئېكولوگىيە ئۆلگە رايونى قۇرۇلۇشى سىناق نۇقتىسى
8503500	4 - تۈركۈم	1999	قۇمۇل شەھىرى ئېكولوگىيە ئۆلگە رايونى قۇرۇلۇشى سىناق نۇقتىسى
100000	4 - تۈركۈم	1999	فۇكاڭ شەھىرى ئېكولوگىيە ئۆلگە رايونى قۇرۇلۇشى سىناق نۇقتىسى
64000	6 - تۈركۈم	2001	قۇتۇبى ناھىيە ئېكولوگىيە ئۆلگە رايونى قۇرۇلۇشى سىناق نۇقتىسى

1054030	6 - تۈركۈم	2001	بۇرجىن ناھىيە ئېكولوگىيە ئۆلكە رايونى قۇرۇلۇشى سىناق نۇقتىسى
4600	7 - تۈركۈم	2002	شىخەنزە شەھىرى ئېكولوگىيە ئۆلكە رايونى قۇرۇلۇشى سىناق نۇقتىسى

شىي دۇڭياڭ

خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ يۈكسەك ئېتىبار بېرىشىگە ئېرىشتى، ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىدە ئېينۇر كۆلى ۋادىسىنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى ئۈنۈپرسال تۈزەش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى، ش ئۇ ئا ر مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى بۇ تۈرگە باشلامچىلىق قىلىشنى ئۈستىگە ئالدى.

شىي دۇڭياڭ

مۇھىتنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش ۋە پەن - تېخنىكا

مۇھىتنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش ئەھۋالى 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇھىت سۈپىتىگە دائىر ئاخباراتى بىلەن مۇھىت ستاتىستىكىسىغا دائىر ئاخباراتىنى ئېلان قىلدى. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇھىت سۈپىتى يىللىق مەلۇماتى، مۇھىت ستاتىستىكا يىللىق مەلۇماتى، رادىئاتسىيەلىك مۇھىت سۈپىتى يىللىق مەلۇماتىنى تۈزدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 17 شەھەردە گۇڭگۇرت (IV) ئوكسىدى، ئازوت (IV) ئوكسىدى، لەپىسە دانچە ماددىلار

ئېكولوگىيەلىك ئۆلكە رايونى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيەلىك ئۆلكە رايونىدىن 8 ى بار بولدى، ئۇلاردىن ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ سايباغ رايونى 1999 - يىلى دۆلەت مۇھىت ئاسراش باش ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتكەن ۋە شۇنداق نام بېرىلگەن. ئاپتونوم رايون بويىچە ئېكولوگىيەلىك ئۆلكە رايونلارنىڭ كۆلىمى 11 مىليون 59 مىڭ 600 گېكتارغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون يەر كۆلىمىنىڭ %6.9 نى ئىگىلىدى.

شىي دۇڭياڭ

ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى ئاسراش ۋە

ئېكولوگىيەلىك مۇھىت قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىغا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون 820 مىليون يۈەن قۇرۇلۇش مەبلەغى سالدى، ئورمان بەرپا قىلىش، كۆكەرتىشكە جەمئىيەتنى سەپەرۋەر قىلىش ئارقىلىق 1 مىليارد 534 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 306 مىڭ 700 گېكتار يەردە كۆچەت يېتىشتۈرۈلدى ۋە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 69 مىڭ 200 گېكتار كۆپ. ئورمانچىلىقتىكى 5 چوڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش ئوخۇشلۇق ئىشلەندى، 184 مىڭ 700 گېكتار يەر بوشتىلىسى ئورمان بەرپا قىلىندى. «ئۈچ شىمال» شىھاتە ئورمانىنىڭ 4- قارارلىق قۇرۇلۇشىدا 178 مىڭ 700 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 524 مىڭ 500 گېكتار ئوتلاقنى قوغداش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى، 426 مىڭ 700 گېكتار يەر چارۋىچىلىقتىن ئوتلاققا قايتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە چارۋا بېقىش چەكلەنگەن يەر 266 مىڭ 700 گېكتار، دەم ئالدۇرۇلغان يەر 120 مىڭ گېكتار، رايونغا ئايرىپ نۆۋەتلەشتۈرۈپ مال بېقىلىدىغان يەر 40 مىڭ گېكتار.

2003 - يىلى تارىم دەرياسى ۋادىسىنى

يېقىنقى مەزگىللىك ئۈنۈپرسال تۈزەش قۇرۇلۇشىغا 1 مىليارد 104 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئېينۇر كۆلى ۋادىسىنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتى ش ئۇ ئا ر پارتكوم ۋە

مەنزىرىسى گۈزەل قاناس تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى. ما چىن فوتوسى

تەكشۈرۈش داۋامىدا، رادىئاتسىيەلىك مۇھىتنى جىددىي پەيتتە ئىنكاس قىلىش سىستېمىسى قوزغىتىلىپ، مۇھىتتىكى رادىئاكتىپلىق بۆلۈنىشىنىڭ ئالدى ئېلىندى ياكى ئازايتىلدى. جاۋ جىگاڭ

ئاتموسفېرا مۇھىت سۈپىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا 3 قېتىم رايون خاراكتېرلىك قۇم - بورانلىق ھاۋارايى، 18 قېتىم دائىرىلىك قۇم - بوران، چالڭ - توزانلىق ھاۋارايى كۆرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە 5 - ئاينىڭ 15 - كۈنى بورتالا ئوبلاستىدا كۆرۈلگەن چالڭ - توزانلىق ھاۋارايى بىلەن 11 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئۈرۈمچىدە كۆرۈلگەن قۇم - بوراندىن باشقىلىرى خوتەن، قۇمۇل ۋىلايەتلىرىدە كۆرۈلدى. قۇم - بوران چىققاندا لەپىسە دانىچە ماددىلارنىڭ قويۇقلۇق دەرىجىسىنىڭ ھەر كۇب مېتىر دائىرىدە 4.66 - 50.65 مىللىگرامغىچە بولغانلىقى ئۆلچەپ چىقىلدى. 2002 - يىلىغا قارىغاندا قۇم - بوران، چالڭ - توزانلىق ھاۋارايىنىڭ كۆرۈلۈش قېتىم سانى ئاز، تەسىر كۆرسىتىش دائىرىسى تار، تەسىرى ئاجىز بولدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەرلەرنىڭ ھاۋاسى يەنىلا چالڭ - توزان ۋە ئىس - تۈتەكتىن بۇلغاندى. شىمالىي شىنجاڭدىكى شەھەرلەردە ئىس - تۈتەكلىك بۇلغىنىش، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى شەھەرلەردە چالڭ - توزانلىق بۇلغىنىش ئاساسىي ئورۇندا تۇردى. ئاساسلىق بۇلغىنىشلار لەپىسە دانىچە ماددا بىلەن سۇمۇرۇۋېلىنىدىغان دانىچە ماددىلاردىن ئىبارەت. ئاپتونوم رايوندىكى 16 شەھەردىن ھاۋا سۈپىتى جەھەتتە دۆلەتنىڭ 2 - دەرىجىلىك ئۆلچىمىگە يەتكىنى 6 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 3 ى كۆپەيدى، 3 - دەرىجىلىك ئۆلچىمىگە يەتكىنى 2، 8 شەھەرنىڭ ھاۋا سۈپىتى دۆلەتنىڭ 3 - دەرىجىلىك ئۆلچىمىدىن ئېشىپ كەتتى. ئاپتونوم رايوندىكى شەھەرلەرنىڭ ھاۋا سۈپىتى 1 -، 2 - دەرىجىگە يەتكەن كۈن %66.5 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 8.4 پىرسەنت پوچىنتى كۆپەيدى، كۆپىنچە شەھەرلەرنىڭ ھاۋا سۈپىتىدە كۆرۈنەرلىك ياخشىلىنىش بولدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەرلەرنىڭ ھاۋا تەركىبىدىكى لەپىسە دانىچە ماددىلارنىڭ ھەر كۇب مېتىردىكى ئوتتۇرىچە زىچلىقى 0.448 مىللىگرام بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 0.026 مىللىگرام ئازايدى. كۆپىنچە شەھەرلەرنىڭ ھاۋا تەركىبىدىكى لەپىسە دانىچە ماددىلارنىڭ ئوتتۇرىچە زىچلىقى ئازراق تۆۋەنلىگەن بولسىمۇ، خوتەن، غۇلجا شەھەرلىرىنىڭ ئوخشىمىغان دەرىجىدە كۆپەيدى.

مەركىزىي شەھەر ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋا سۈپىتى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى، ھاۋا سۈپىتىدىن كۈندىلىك مەلۇمات بېرىشتە 2 - دەرىجىلىكتىن ياخشى بولغان كۈن %79.3 نى ئىگىلەپ،

ئۆلچەپ تەكشۈرۈلدى (ئۈرۈمچى، قاراماي، شىخەنزە شەھەرلىرىدە ھاۋالى ئاپتوماتىك ئۆلچەپ تەكشۈرۈش سىستېمىسى ئورنىتىلىپ، سۇمۇرۇۋېلىنىدىغان دانىچە ماددىلارنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى). ھاۋا سۈپىتى توغرىسىدا 182 سان كۈن ئارىلاپ مەلۇمات بېرىلدى؛ ئاپتونوم رايوندىكى 20 ئاساسلىق دەريا، 17 شەھەردىكى 26 ئىچىلىك سۇ مەنبەسىنىڭ سۇ سۈپىتى ئۆلچەپ تەكشۈرۈلدى. 17 شەھەرنىڭ ھاۋا سۈپىتى، ئىچىلىك سۇ مەنبەسىنىڭ سۇ سۈپىتى ۋە 20 ئاساسلىق دەريانىڭ سۇ سۈپىتى توغرىسىدا «شىنجاڭنىڭ مۇھىت سۈپىتى ئەھۋالىغا دائىر ئانالىز» ناملىق 12 سان ئايلىق مەلۇمات، 4 سان پەسىللىك مەلۇمات تۈزۈلدى؛ قۇم بوران، چالڭ - توزاننى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، «قۇم بوران، چالڭ - توزاننى جىددىي پەيتتە تەكشۈرۈپ ئۆلچەش لايىھىسى» تۈزۈپ چىقىلدى، 17 شەھەردە كۆرۈلگەن قۇم - بوران، چالڭ - توزان ئەھۋالى ۋاقتىدا ئۆلچەپ تەكشۈرۈلۈپ، «2003 - يىللىق جىددىي پەيتتە ئۆلچەپ تەكشۈرۈلگەن قۇم - بوران، چالڭ - توزانغا دائىر تېز خەۋەرلەر گېزىتى» 36 سان چىقىرىلدى؛ مەملىكەتنىڭ 1 - قېتىملىق كىسلاتالىق يامغۇرنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ ئۆلچەش لايىھىسىگە ئاساسەن، 17 شەھەردە كىسلاتالىق يامغۇر ئۆلچەپ تەكشۈرۈلۈپ، دۆلەت مۇھىتى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش باش پونكىتىغا «ئاپتونوم رايوندىكى 17 شەھەردە ياققان كىسلاتالىق يامغۇرنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈشكە دائىر ستاتىستىكىلىق ئانالىز» دېگەن نامدا 2 سان پەسىللىك مەلۇمات، بىر سان يىللىق مەلۇمات يوللاندى. ئاپتونوم رايوندىكى 16 شەھەرنىڭ شاۋقۇن مۇھىتىنىڭ سۈپىتى ئۆلچەپ تەكشۈرۈلدى. 8 كۆل (سۇ ئامبىرى) ۋە تارس، ئىلى، ئېرتىش دەريالىرىنىڭ دېھقانچىلىق دورىسى بىلەن بۇلغىنىش ئەھۋالى 2 قارار ئۆلچەپ تەكشۈرۈلدى. ئاپتونوم رايوندىكى نۇقتىلىق بۇلغىنما مەنبەلىرى نازارەت قىلىش خاراكتېرىدە ئۆلچەپ تەكشۈرۈلۈپ، 6 سان قوش ئايلىق مەلۇمات تۈزۈلدى. تارس دەرياسىنى يېقىنقى مەزگىللىك ئۇنىۋېرسال تۈزەش تۈرى بويىچە ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ئۆلچەپ تەكشۈرۈشكە دائىر 4 سان پەسىللىك مەلۇمات ۋە يىللىق مەلۇمات تۈزۈلدى. رادىئاتسىيەلىك بۇلغىنما مەنبەسى بىلەن رادىئاتسىيەلىك مۇھىتنىڭ سۈپىتىگە دائىر ئەھۋاللار ئۆلچەپ تەكشۈرۈلدى، شىنجاڭ رۇدا تاۋلاش ئىدارىسىنىڭ سابىق «734» زاۋۇتى ئۆز ئالدىغا قىزىۋالغان يادرو سانائىتىدە ئىشلىتىلگەن تاشلاندىق تۇرۇپلارنى ۋە رادىئوئوكسىد ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرىنى بازارغا سېلىپ سادىر قىلغان رادىئاكتىپلىق بۇلغاش ھادىسىسىنى

2002 - يىلىدىكىدىن 20.1 پىرسەنت پوئىنتى كۆپەيدى؛ 3 - دەرىجىلىك بولغان كۈن 16.9% نى، 4 - دەرىجىلىك بولغان كۈن 1.6% نى، 5 - دەرىجىلىك بولغان كۈن 2.2% نى ئىگىلىدى، 2002 - يىلىدىكى سېلىشتۇرغاندا، 4 -، 5 - دەرىجىلىك بولغان كۈن 7.1% ئازايدى. ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ھاۋا تەركىبىدىكى گۇڭگۇرت (IV) ئوكسىدنىڭ بىر يىلىدىكى كۈندىلىك ئوتتۇرىچە قىممىتىنىڭ قويۇقلۇقى 2002 - يىلىدىكىگە قارىغاندا ھەر كۈب مېتىردا 0.006 مىللىگرام ئازايدى (5.8% تۆۋەنلىدى)، ئازوت (IV) ئوكسىدنىڭ بىر يىلىدىكى كۈندىلىك ئوتتۇرىچە قىممىتىنىڭ قويۇقلۇقى ھەر كۈب مېتىردا 0.003 مىللىگرام ئازايدى (5.2% تۆۋەنلىدى)، سۈمۈرۈۋېلىنىدىغان دانىچە ماددىلارنىڭ بىر يىلىدىكى كۈندىلىك ئوتتۇرىچە قىممىتىنىڭ قويۇقلۇقى ھەر كۈب مېتىردا 0.04 مىللىگرام ئازايدى (23.9% تۆۋەنلىدى). ھاۋا سۈپىتى 2002 - يىلىدىكىدىن كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى، لېكىن سۈمۈرۈۋېلىنىدىغان دانىچە ماددا بىلەن گۇڭگۇرت (IV) ئوكسىدى يەنىلا ئۆلچەمدىن ئارتۇق. ئەن خەييەن

سۇ مۇھىتىنىڭ سۈپىتى

2003 - يىلى 20 دەريا - ئېقىننىڭ 56 كەسە يۈزىنىڭ سۇ سۈپىتىنى ئايلىق ئۆلچەپ تەكشۈرۈش ستاتىستىكا نەتىجىسىدىن قارىغاندا، شىنجاڭدىكى دەريا - ئېقىنلارنىڭ سۇ سۈپىتى ئومۇمەن خېلى ياخشى بولغان. بۇنىڭ ئىچىدە 37 كەسە يۈزىنىڭ سۇ سۈپىتى دۆلەتنىڭ 2 - خىل (بىر قەدەر پاكىز)، 3 - خىل (يېنىك بۇلغانغان) سۇ سۈپىتى ئۆلچىمىگە يەتكەن بولۇپ، بۇلار ئۆلچەپ تەكشۈرۈلگەن كەسە يۈز سانىنىڭ %66.1 نى ئىگىلەيدۇ؛ 19 كەسە يۈزىنىڭ سۇ سۈپىتى 4 - خىل (ئوتتۇراھال بۇلغانغان) دىن ناچار 5 - خىل (ئېغىر بۇلغانغان) غىچە بولغان سۇ سۈپىتىگە تەۋە بولۇپ، ئۆلچەپ تەكشۈرۈلگەن كەسە يۈز سانىنىڭ %33.9 نى ئىگىلەيدۇ. ئاساسلىق ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن تۈرلەر چوڭ ئۆچەي تاپاچە باكتېرىيىسى توپى، ئوكسىگېنغا ئېھتىياجلىق بىئوخىمىيەلىك ماددا ۋە ئوكسىگېنغا ئېھتىياجلىق غىمىيەلىك ماددىدىن ئىبارەت. 2002 - يىلىغا سېلىشتۇرغاندا، سۇ سۈپىتى 1 - 3 - خىل ئۆلچەمگە يەتكەن ئۆلچەپ تەكشۈرۈلگەن كەسە يۈز نىسبىتى %3.6، 4 - خىل سۇ سۈپىتى ئۆلچىمىگە يەتكەن دەريا - ئېقىنلارنىڭ نىسبىتى %7.2 ئۆرلىدى، 5 - خىل ۋە ناچار 5 - خىل سۇ سۈپىتى ئۆلچىمىگە تەۋە دەريا - ئېقىنلارنىڭ كەسە يۈز نىسبىتى %10.8 تۆۋەنلىدى، دەريا - ئېقىنلارنىڭ سۇ سۈپىتىدە ئومۇمەن ياخشىلىنىش بولدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 8 كۆل، سۇ ئامبىرىنىڭ 41 تىك سىزىق بويىچە ئۆلچەپ تەكشۈرۈلگەن سۇ

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 17 ئاساسلىق شەھەردىكى 26 مەركەزلەشمە ئىچىملىك سۇ مەنبەسىنىڭ سۈپىتى ھەر ئايدا ئۆلچەپ تەكشۈرۈلدى، ئۇنىڭ نەتىجىسى مۇنداق: ئۈرۈمچىدىكى 3 -، 4 - سۇ زاۋۇتلىرى سۈيىنىڭ ئومۇمىي قاتتىقلىق دەرىجىسى، سولفات كىسلاتالىق تۈزى ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن، سۇ سۈپىتى 5 - خىلغا تەۋە بولغان، قەشقەر شەھىرىنىڭ ئىچىملىك سۇ مەنبەسىدىكى سۇنىڭ قاتتىقلىق دەرىجىسى، سولفات كىسلاتالىق تۈزى ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن، سۇ سۈپىتى 4 - خىلغا تەۋە بولغاندىن سىرت، قالغان 15 شەھەردىكى 23 سۇ مەنبەسى سۈيىنىڭ سۈپىتى 1 - 3 - خىلغىچە بولغان، بۇ ئاپتونوم رايونىمىز شەھەرلىرىدىكى مەركەزلەشمە ئىچىملىك سۇ مەنبەسى سۈپىتىنىڭ ئومۇمەن ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ.

ئەن خەييەن

شەھەرلەردىكى شاۋقۇن ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر رايونلىرىدا مۇھىت شاۋقۇنىنىڭ تەك ئۈنۈملۈك ئاۋاز دەرىجىسى 45.5 - 62.7 دېسىبل (A) ئارىلىقىدا بولدى، شاۋقۇن مۇھىتى ياخشى بولغان شەھەرلەر %21.4 نى، ياخشىراق بولغان شەھەرلەر %21.4 نى، يېنىك بۇلغانغان شەھەرلەر %50 نى، ئوتتۇراھال بۇلغانغان شەھەرلەر %7.2 نى ئىگىلىدى. ئومۇمىي جەھەتتىن قارىغاندا، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى شەھەر رايونلىرىنىڭ شاۋقۇن مۇھىتى ئاساسىي جەھەتتىن مۇقىم بولدى.

گەنجاخۇ سۆكۆك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىدىكى قويۇق ئۆسكەن سۆكۆك. سۈرەتنى ش ئۇ ئار مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى تەمىنلىگەن.

بىراق تىن ئۆلچەش ئارقىلىق ئېرىشلىگەن ماتېرىياللارنى ئانالىز قىلىشتىن قارىغاندا، بىر مەھەل قۇرۇپ كېتىش گىردابىغا يۈزلەنگەن ئېينۇر كۆلىنىڭ سۇ يۈزى كېڭەيمەكتە ئىكەن، 2003 - يىلى 6 - ئايدا ئېينۇر كۆلىنىڭ سۇ يۈزى كۆلىمى 1060 كۋادرات كىلومېتىرغا يېتىپ، 1957 - يىلىدىكى 1070 كۋادرات كىلومېتىر بىلەن تەڭلەشتى. ئېينۇر كۆلىنىڭ سۇ يۈزىنىڭ كېڭىيىشى يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى كىلىماتنىڭ ئۆزگىرىشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. يېقىنقى 2 يىلدىن بۇيان ئېينۇر كۆلى جايلاشقان بورتالا ئوبلاستىدا ھۆل - يېغىن كۆپەيدى. 2002 - يىلى ھۆل - يېغىن مىقدارى 322.3 مىللىمېتىرغا يېتىپ، ئالدىنقى يىللارنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %80 ئەتراپىدا كۆپەيدى؛ 7 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغا كەلگەندە ھۆل - يېغىن مىقدارى يىللاردىن بۇيانقى يىللىق ئوتتۇرىچە قىممەتكە يەتتى. شۇنىڭ بىلەن تەڭ، ئېينۇر كۆلىنىڭ ئەتراپىدىكى 7 دەريا - ئېقىندىن كۆلگە قۇيۇلىدىغان سۇمۇ ئۈزلۈكسىز كۆپەيدى، كۈيتۈڭ دەرياسىدىن ئېينۇر كۆلىگە سۇ قويۇلۇشقا باشلىدى. ئېينۇر كۆلى سۇ يۈزىنىڭ كېڭىيىشى بىلەن بۇ رايوندىكى يېپىنچا ئۆسۈملۈكلەر سەل - پەل ئەسلىگە كەلدى، ئېكولوگىيەلىك مۇھىت كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى، قۇم بوران، چاڭ - توزانلىق ھاۋارايىنىڭ قېتىم سانى كۆرۈنەرلىك ئازايدى.

ئەن خەييەن

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆلچەپ تەكشۈرۈلگەن قاتناش غول لىنىيىلىرىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 704.18 كىلومېتىر، ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن يول بۆلىكى نىسبىتى %31.4 بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر يول قاتنىشىدىكى شاۋقۇننىڭ تەڭ ئۈنۈملۈك دەرىجىسى دائىرىسى 65.3 - 73.1 دىسېل (A) ئارىلىقىدا بولدى، يول قاتنىشىدىكى تەڭ ئۈنۈملۈك ئاۋاز دەرىجىسى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 68.5 دىسېل بولۇپ، ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتتى. شەھەر يول قاتنىشىدا شاۋقۇن ئاجىز بولغان شەھەر %33.3 نى، ئاجىزراق بولغان شەھەر %53.3 نى، شاۋقۇندىن يېنىك ياكى ئوتتۇراھال بۇلغان شەھەرلەر %6.7 نى ئىگىلىدى. 2002 - يىلىدىكى قارىغاندا، يول قاتنىشىدا شاۋقۇن ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن يول بۆلىكىنىڭ نىسبىتى %8.8 تۆۋەنلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە يول قاتنىشىدىكى ئوتتۇرىچە تەڭ ئۈنۈملۈك ئاۋاز دەرىجىسى 0.2 دىسېل چۈشتى. ئەن خەييەن

ئېكولوگىيەلىك مۇھىت

2003 - يىلى ھۆل - يېغىن كۆپ بولۇش، ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى ئاسراش ۋە ئېكولوگىيەلىك مۇھىت بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇش قاتارلىق ئامىللارنىڭ تەسىرىدە ئاپتونوم رايوننىڭ قاقاسلىشىش يۈزلىنىشى سەل - پەل ئاستىلىدى، ئېكولوگىيەلىك مۇھىت ئومۇمىي جەھەتتىن مۇقىم بولدى، قىسمەن ياخشىلىنىش كۆرۈلدى. ھۆل - يېغىننىڭ كۆپىيىشى بولۇشى چۆل يېپىنچا ئۆسۈملۈكلىرىنىڭ ئەسلىگە كېلىشىنى ۋە ئۆسۈشىنى تېزلەتتى.

2003 - يىلى «تارىم دەرياسى ۋادىسىنى يېقىنقى مەزگىللىك ئۈنۈن بېرىش تۈزەش تۈرى» يولغا قويۇلغان 3 - يىلى بولۇپ، تارىم دەرياسى غول ئېقىنىنىڭ يۇقىرى، ئوتتۇرا ئېقىنلىرىدا يېڭى ياسالغان توسىلار «سۇنى تىزگىنلەپ ئېقىنغا قايتۇرۇش» رولىنى جارى قىلدۇردى، بىر يىلدا تۆۋەن ئېقىندىكى چارا بۆلىكىگە كەلگەن سۇ كۆرۈنەرلىك ئازۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 300 مىليون كۇب مېتىرچە ئاشتى. 5 - قېتىملىق ئېكولوگىيەلىك سۇ قويۇپ بېرىش (ئىلگىرى «جىددىي سۇ قويۇپ بېرىش» دېيىلگەن) يولغا قويۇلغاندىن كېيىن، داشكۆلدىن 623 مىليون كۇب مېتىر سۇ قويۇپ بېرىلىپ، كونا تارىم دەرياسىدا 30 نەچچە يىلدىن بۇيان تۇنجى قېتىم سۇ ماڭدۇرۇلدى، تارىم دەرياسىنىڭ ئايغىدىكى تېتىما كۆلىگە يەنە نۇرغۇن سۇ قويۇلدى. 5 - قېتىملىق ئېكولوگىيەلىك سۇ قويۇپ بېرىش ۋە چەرچەن دەرياسىغا كەلگۈن كېلىش تۈپەيلى تېتىما كۆلىنىڭ سۇ كۆلىمى نۆۋەتتە 200 كۋادرات كىلومېتىرغا يېتىپ، يېقىنقى 40 يىلدىن بۇيانقى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى.

ئېينۇر كۆلى شىمالىي شىنجاڭدىكى مۇھىم نەم يەر،

مۇھىت پەن - تېخنىكىسى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ «شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى يىراقتىن ئۆلچەش ئارقىلىق تەكشۈرۈش ۋە دىئامىتىلىق ئۆلچەپ تەكشۈرۈش سىستېمىسى» تۈرى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - درىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شۇ ئارقىلىق مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى شۇ ئارقىلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، مائارىپ نازارىتى، پەن - تېخنىكا نازارىتى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونلۇق 18 - نۆۋەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر پەن - تېخنىكا مۇسابىقىسىنى تەشكىللەپ، مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا مۇسابىقىسى تۈرىدىن 102 نى، مۇنەۋۋەر ئىلمىي تەجرىبە پائالىيىتىدىن 17 نى، ئۆسمۈر بالىلارنىڭ ئىلمىي فانتازىيىلىك رەسىمىدىن 144 نى باھالاپ چىقتى.

دېڭ كۆي

شەھەر مۇھىتىنى ئۈنۈملىك تۈزەش

2003 - يىلى ئۈرۈمچى قاتارلىق 19 شەھەر شەھەر مۇھىتىنى ئۈنۈملىك تۈزەش بويىچە مىقدارلىق تەكشۈرۈش خىزمىتىگە قاتناشتى، ئۇلاردىن ئۈرۈمچى شەھىرى بىلەن قاراماي شەھىرى بىرلا ۋاقىتتا دۆلەت تەكشۈرىدىغان نۇقتىلىق شەھەر قاتارىغا كىردى. 2003 - يىللىق شەھەرلەرنىڭ مۇھىتىنى ئۈنۈملىك تۈزەش بويىچە مىقدارلىق تەكشۈرۈشتە دۆلەتنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلاندىكى شەھەرلەرنى تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچ سىستېمىسىنىڭ 20 تۈرلۈك تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچى ئىجرا قىلىندى. ئاپتونوم رايوندىكى 19 شەھەرنىڭ مۇھىتىنى ئۈنۈملىك تۈزەش بويىچە مىقدارلىق تەكشۈرۈش نەتىجىسى مۇنداق بولدى: ئۈنۈملىك كۆرسەتكۈچ نەتىجىسىنىڭ ئەڭ يۇقىرى نومۇرى 73.43، ئەڭ تۆۋەن نومۇرى 32.71، ئوتتۇرىچە نومۇرى 54.85، بۇنىڭ ئىچىدە مۇھىت سۈپىتى كۆرسەتكۈچىنىڭ ئوتتۇرىچە نومۇرى 24.84، بۇلغىنىشنى تىزگىنلەش كۆرسەتكۈچىنىڭ ئوتتۇرىچە نومۇرى 10.92، مۇھىت ئۆلچەمىگە قۇرۇلۇش كۆرسەتكۈچىنىڭ ئوتتۇرىچە نومۇرى 12.10، مۇھىت باشقۇرۇش كۆرسەتكۈچىنىڭ ئوتتۇرىچە نومۇرى 7. قاراماي، كورلا، سانجى شەھەرلىرى 19 شەھەر ئىچىدە ئالدىنقى 3 - ئورۇندا تۇردى.

شۇ يەنخۇا

مۇھىتىنى تۈزەش

سانائەتنىڭ بۇلغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش

ۋە ئۇنى تۈزەش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە بۇلغىنىشنى تۈزەش سالىمىتى

تاشقۇرۇلۇپ، دوختۇرخانىلارنىڭ يۈندىسىنى ئۆچمەگە پەتكۈزۈپ قويۇپ بېرىش خىزمىتى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈلدى. «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش مەزگىلىدە، 8 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللىنىپ، ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى بارلىق دوختۇرخانىلار، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش بەلگىلەنگەن دوختۇرخانىلار ۋە قىسمەن يېزا - بازار دوختۇرخانىلىرىنىڭ يۇندا ۋە كېرەكسىز داۋالاش بۇيۇملىرىنى بىر تەرەپ قىلىش، ھەل قىلىش ئەھۋالىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈمۈمىيۈزلۈك، تەپسىلىي تەكشۈرۈلۈپ مەلۇم قىلىندى ھەم تىزىملىدى، تەلپ بويىچە تىزگىنلىگەن ھەم بىر تەرەپ قىلىنغانلىرىدىن شۇ ھامان ئۆزگەرتىش تەلپ قىلىندى. يىل ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى دوختۇرخانا (50 كارىۋاتلىق) لارنىڭ %66 ى يۈندىنى تىزگىنلەپ، ئۆلچەمگە پەتكۈزۈپ قويۇپ بېرىشنى ئىشقا ئاشۇردى.

ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەتتىكى «ئۈچ كېرەكسىز» نى تىزگىنلەش نىسبىتى پۇختا قەدەم بىلەن يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، سانائەتنىڭ بۇلغىنىشنى تۈزەش تۈرىدىن 104 ى يولغا قويۇلۇپ، شۇ يىلى 94 ى تاماملاندى، بۇلارنىڭ ئىچىدە يۈندىسى تىزگىنلەش تۈرى 32، كېرەكسىز گازنى تىزگىنلەش تۈرى 48، كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنى تىزگىنلەش تۈرى 6، شاۋقۇننى تىزگىنلەش تۈرى بىر، باشقا تۈر 7. بۇ تۈرلەرگە شۇ يىلى 265 مىليون 88 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە يۈندىنى تىزگىنلەشكە ئىشلىتىلگىنى 92 مىليون 977 مىڭ يۈەن، كېرەكسىز گازنى تىزگىنلەشكە ئىشلىتىلگىنى 95 مىليون 143 مىڭ يۈەن، كېرەكسىز قاتتىق ماددىلارنى تىزگىنلەشكە ئىشلىتىلگىنى 48 مىليون 650 مىڭ يۈەن، شاۋقۇننى تىزگىنلەشكە ئىشلىتىلگىنى 210 مىڭ يۈەن، باشقا تۈزەش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلگىنى 28 مىليون 108 مىڭ يۈەن. جاۋ شىنچۈڭ

ئاساسلىق بۇلغىنىشلارنىڭ قويۇپ بېرىلىش

مىقدارى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 559 مىليون توننا يۇندا قويۇپ بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەت يۈندىسى 164 مىليون توننا بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى بىلەن تەڭلەشتى، شەھەر - بازارلاردىكى تۈزۈمۈش يۈندىسى 395 مىليون توننا بولۇپ، %4.5 كۆپەيدى. يۈندىدىكى بۇلغىنىشنىڭ ئوكسىگېن تەلپ قىلىدىغان خىمىيەلىك مىقدارىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 228 مىڭ 800 توننىغا يېتىپ، %11.7 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەتتىكى ئوكسىگېن تەلپ قىلىدىغان خىمىيەلىك ماددىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 126 مىڭ 300 توننا

قويۇپ بېرىشنىڭ ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى %59.7 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 8.4 پىرسەنت پوئېنتى ئازايدى. شى شۆبىسى

سانائەتتىكى كېرەكسىز گازنى تىزگىنلەش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سانائەت كارخانىلىرى كېرەكسىز گازنى تىزگىنلەش تۈرىدىن 53 نى يولغا قويدى، بۇ تۈرلەرگە 95 مىليون 143 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 48 تۈر پۈتتى، بۇ ئارقىلىق لايىھىدىكى كېرەكسىز گاز بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى سائىتىگە 2 مىليون 33 مىڭ ئۆلچەملىك كۆب مېتىر ئاشتى. سانائەتتىكى كېرەكسىز گاز بۇلغىسىلىرىنى قويۇپ بېرىشنىڭ ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى %61 كە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 5.4 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى.

شى شۆبىسى

سانائەتتىكى كېرەكسىز قاتتىق

نەرسىلەرنى تىزگىنلەش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سانائەت كارخانىلىرى كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنى تىزگىنلەش تۈرىدىن 6 نى يولغا قويدى، بۇ تۈرلەرگە 48 مىليون 650 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 6 تۈر پۈتتى، بۇ ئارقىلىق لايىھىدىكى كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنى بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى كۈنگە 116 توننا ئاشتى. سانائەتتىكى كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنى ئۈنۈمۈر سالى تۈزەش نىسبىتى %55.4 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 10.1 پىرسەنت پوئېنتى ئازايدى.

شى شۆبىسى

بولۇپ، %19.2، تۇرمۇش يۇندىسىدىكى ئوكسىگېن تەلپ قىلىدىغان خىمىيىلىك ماددىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 102 مىڭ 500 توننا بولۇپ، %3.6 كۆپەيدى. كېرەكسىز گاز بۇلغىسىلىرىدىن ئىس - تۈتەك، چاڭ - توزانىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 203 مىڭ 700 توننا بولۇپ، %6.7 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەتتىكى ئىس - تۈتەكنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 106 مىڭ 900 توننا بولۇپ، %9.1، تۇرمۇشتىكى ئىس - تۈتەكلەرنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 96 مىڭ 900 توننا بولۇپ، %4.1 كۆپەيدى. كېرەكسىز گاز بۇلغىسىلىرىدىن گۇڭگۇرت (N) ئوكسىدىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 329 مىڭ 900 توننا بولۇپ، %11.4 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەتتىكى گۇڭگۇرت (N) ئوكسىدىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 221 مىڭ 800 توننا بولۇپ، %14.9، تۇرمۇشتىكى گۇڭگۇرت (N) ئوكسىدىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 108 مىڭ 100 توننا بولۇپ، %4.9 كۆپەيدى. سانائەت پەيدا قىلغان كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنىڭ مىقدارى 10 مىليون 874 مىڭ توننا بولۇپ، %7.8 كۆپەيدى، قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 881 مىڭ 900 توننا بولۇپ، %28 كۆپەيدى.

شى شۆبىسى

سانائەت يۇندىسىنى تىزگىنلەش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سانائەت كارخانىلىرى يۇندا تىزگىنلەش تۈرىدىن 36 نى يولغا قويدى، بۇ تۈرلەرگە 92 مىليون 977 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 32 تۈر پۈتتى، بۇ ئارقىلىق لايىھىدىكى يۇندا بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارى كۈنگە 52 مىڭ 750 توننا ئاشتى. سانائەتتىكى يۇندىلارنى

قىسقا ماتېرىيال

ئۈنۈمۈر سالى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى ۋە تەبىئىي مەنزىرە مۇھاپىزەت رايونى

قالغان. بۇ يەر ئادەملەرنىڭ ئىقتىسادىي پائالىيەتلىرىنىڭ تەسىرىگە ئازراق ئۇچرىغاچقا، ياۋايى ھايۋانلارنىڭ تەبىئىي باغچىسى ھېسابلىنىدۇ. بۇ يەردە ئېگىز تاغ ياۋايى ھايۋانلىرىنىڭ تۈرى بىرقەدەر كۆپ، ھايۋانلارنىڭ زىچلىقى جەھەتتە دۇنيادا ئاز ئۇچرايدىغان جايدۇر. ھايۋانلار ۋە ياۋا ئۆسۈملۈكلەردىن ئاساسلىقى ياۋا توشقان، تىبەت بۆكىنى، سۈلەيسۈن، تىبەت قۇلىنى، ياۋا قوتاز، پامىر سېغىن چېچىكى، يەككە باشلىق جۇغار، تاتار يۇلتۇزگۈلى، كەڭ يوپۇرماقلىق ياۋا پىياز قاتارلىقلار بار.

قاناس كۆلى، بوغدا كۆلى ۋە تۆمۈر چوققا تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونلىرى شىنجاڭدىكى تەبىئىي مەنزىرە مۇھاپىزەت

ئالتۇنتاغ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى نۆۋەتتە جۇڭگو بويىچە ئەڭ چوڭ ئۈنۈمۈر سالى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىدۇر، ئۇ شەرقىي قۇرۇمىتىدىكى قۇمكۆل تاغ ئارىسى ئويىنىلىقىغا جايلاشقان، تۆت ئەتراپىنى تاغ ئوراپ تۇرىدۇ، دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 5000 - 6000 مېتىر كېلىدۇ. مۇھاپىزەت رايونىدا قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان تاغلار، مەرۋايىتتەك پارقىراپ تۇرغان مۇزلۇقلار، كەڭ كەتكەن يايلاق، زۇمرەتتەك كۆل بار، تاغ بېغىرلاپ ئۆسكەن تەبىئىي يېپىنچا ئۆسۈملۈك زونىسى توپى بىرلا خىل بولۇپ، ئاساسەن ئېگىز تاغ سوغۇق يېپىنچا ئۆسۈملۈكلىرىنى ئاساس قىلىدۇ، بۇ جايدا ئېگىزلىك ئىپتىدائىي ئېكولوگىيە سىستېمىسى غېلى ياغشى ساقلىنىپ

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەرقايسى كەسىپلەر بويىچە نۇقتىلىق تەكشۈرۈلگەن كارخانىلارنىڭ سانائەت يۈندىسى ۋە بۇلغىما قويۇپ بېرىش مىقدارى

كەسىپلەر	سانائەت يۈندىسى- نىڭ قويۇپ بېرىش مىقدارى (تۈننا)	ئوكسىگېنغا ئېھتىياجلىق خىمىيەلىك ماددىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى (تۈننا)	نېفىت تۈزىدىكى- لەرنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى (تۈننا)	زەھەرلىك - زە- يانلىق بۇلغىمىلار- نىڭ قويۇپ بېرىش مىقدارى (تۈننا)	سانائەت يۈندىسى قويۇپ بېرىشنىڭ ئۆلچەمگە يېتىش مىقدارى (تۈننا)
جەمئىي	14785.29	119981.30	251.22	6.62	9644.70
قازىمچىلىق	1465.63	3742.85	84.56	0.93	1122.21
يېمەكلىك، تاما- كىچىلىق	2342.25	31741.53	1.06	0	682.02
توقۇمىچىلىق	766.16	2486.91	0.77	0.05	647.653
خىمىيە سانائىتى خام ئەشياسى ۋە خىمىيە ياسال- مىلارنى ياساش	539.94	890.20	6.61	0	78.43
نېفىت پىششىقلاش ۋە كوكس تاۋلاش	2417.81	1951.32	88.56	2.23	2378.62
غەيرىي مېتال مە- خپىرالىرى ياسا- مىچىلىقى	277.61	230.80	0	0	251.30
قارا مېتال تاۋلاش ۋە پروكات- لاش كەسپى	1314.67	468.47	60.50	3.31	1181.68
ئېلېكتر ئېنېر- گىيىسى، كۆمۈر غازى، سۇ ئىش- لەپچىقىرىش ۋە تەمىنلەش	2294.40	830.40	7.90	0.05	2135.19
باشقا كەسىپلەر	3366.82	77638.82	1.26	0.05	867.60

شى شۆبىسى

ئۆزگىچە بولغان ساياھەت، سالىقنىداش ئورنى ھېسابلىنىدۇ. بۇغدا كۆلى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى بىلەن قاناس تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى تەبىئىي مەنزىرە مۇھاپىزەت رايونىغا كىرىدۇ. 1996 - يىلى ب د ت ئىنسانلار ۋە ھاياتلىق چەمبىرىكى تەشكىلاتى بۇغدا كۆلى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنى «بۇغدا چوققىسى» ئىنسانلار ۋە ھاياتلىق چەمبىرىكى، مۇھاپىزەت رايونىغا كىرگۈزدى.

ليۇ جىڭ

رايونلىرىنىڭ ئالدىدا تۇرىدۇ. بۇ جايلار شىنجاڭغا كەلگەن ساياھەتچىلەر بارمىسا بولمايدىغان جاي ھېسابلىنىدۇ. بۇ جايلارنىڭ مەنزىرىسى، مۇھىتى گۈزەل، دەرەخلىرى ئاسمانغا تاقاشقىدەك ئېگىز، ئوت - چۆپ، چاتاللىرى قويۇق، تاغ بېغىرلاپ ئۆسدىغان تەبىئىي يېپىنچا ئۆسۈملۈك زونىسى رۇشەن، ئۆسۈملۈك توپى ئىپتىدائىي ھالەتنى ساقلاپ قالغان، قەدىمكى ۋە ھازىرقى مۇزلۇقلار مۇكەممەل ساقلىنىپ قالغان، ئېكولوگىيەلىك مۇھىت قۇرۇلمىسى مۇقىم. بۇلار دۆلەت ئىچىدە ئېگىز تاغ كۆلى، قارىغايلىق، قارلىق تاغ مەنزىرىسى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەرقايسى كەسىپلەر بويىچە نۇقتىلىق تەكشۈرۈلگەن كارخانىلارنىڭ سانائەتتىكى كېرەكسىز گاز ۋە بۇلغىما قويۇپ بېرىش مىقدارى

سانائەتتىكى كېرەكسىز گاز - نىڭ قويۇپ بېرىش مىقدارى (تۇننا)	ئىس - تۈتەكنىڭ قويۇپ بېرىش مىقدارى (تۇننا)	كۆڭگۈرت (N) ئوكسىدلىنىش قويۇپ بېرىش مىقدارى (تۇننا)	چالڭ - توزانىنىڭ قويۇپ بېرىش مىقدارى (تۇننا)	سانائەت كېرەك - سىز گازى، بۆل - خىمىيىلىرى قويۇپ بېرىشنىڭ ئۆلچەم - گە يېتىش مىقدارى (تۇننا)	كەسىپلەر
29356002	98842.84	201332.74	102289.42	253395.47	جەمئىي
2440435	3810.37	11577.75	2916.85	5909.42	قازمىچىلىق
1238607	4827.81	14024.86	0.65	13536.29	يېمەكلىك، تاما - كىچىلىق
348135	1049.57	3244.22	124.12	3751.21	توقۇمىچىلىق
818046	3565.89	8207.31	634.53	4735.03	خىمىيە سانائىتى خام ئەشياسى ۋە خىمىيىۋى ياسال - مىلارنى ياساش
2928384	9393.81	19775.62	842.46	24197.52	نېفىت پىششىقلاش ۋە كوكى تاۋلاش
8208879	25627.61	20541.59	93375.55	71691.09	غەيرىي مېتال - مە - نېراللىرى ياسا - مىچىلىقى
2386934	5648.94	14193.11	2968.42	8023.42	قارا مېتال تاۋلاش ۋە پروكات - لاش كەسپى
9180870	40467.41	98521.15	0	107062.72	ئېلېكتر ئېنېر - گىيىسى، كۆمۈر گازى، مۇ ئىش - لەپچىقىرىش ۋە تەمىنلەش
1805712	4451.43	11247.07	1426.84	14447.19	باشقا كەسىپلەر

شى شۆمبىي

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەرقايسى كەسىپلەر بويىچە نۇقتىلىق تەكشۈرۈلگەن كارخانىلار پەيدا قىلغان كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنىڭ پەيدا بولۇش مىقدارى ۋە ئۇنى بىرتەرەپ قىلىپ پايدىلىنىش ئەھۋالى

سانائەتتىكى كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنىڭ پەيدا بولۇش مىقدارى (تۇمەن ئۆلچەم - لىك كۆپ مېتىر)	سانائەتتىكى كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەردىن ئۆ - نىۋېرسال پايدىلە - نىش مىقدارى (تۇمەن توننا)	سانائەتتىكى كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنىڭ ساقلىنىش مىقدار - ى (تۇمەن توننا)	سانائەتتىكى كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنى بىرتە - رەپ قىلىش مىقدار - ى (تۇمەن توننا)	سانائەتتىكى كېرەكسىز قاتتىق نەرسىلەرنىڭ پەيدا بولۇش مىقدارى (تۇمەن توننا)	كەسىپلەر
1047.26	528.73	375.40	80.56	80.83	جەمئىي

66.23	39.55	177.35	161.88	535.01	قازمىچىلىق
2.63	1.55	0.55	50.65	55.38	يېمەكلىك، تاما- كىچىلىق
0.01	1.42	0.13	2.98	4.54	توقۇمىچىلىق
3.06	7.27	2.66	15.32	28.24	خىمىيە سانائىتى خام ئەشياسى ۋە خىمىيىۋى ياسال- مىلارنى ياساش
0.64	18.54	0	21.25	40.43	نېفىت پىششىقلاش ۋە كوكس تاۋلاش
6.75	0.82	8.83	58.92	57.63	غەيرىي مېتال مە- خپىرالىرى ياسا- مىچىلىقى
0.40	0.71	28.04	79.08	108.23	قارا مېتال تاۋلاش ۋە پروكات- لاش كەسپى
0.98	9.48	63.90	81.98	156.33	ئېلېكتر ئېنېر- گىيىسى، كۆمۈر غازى، سۇ ئىش- لەپچىقىرىش ۋە تەمىنلەش
0.13	1.22	93.94	56.67	61.47	باشقا كەسپلەر

شى شۆمبىي

زېمىن بايلىقى

زېمىن بايلىقى

يەر بايلىقىدىن پايدىلىنىش ۋە ئۇنى قوغداش

2003 - يىلى شىنجاڭدا يەرلەردىن پايدىلىنىش - يەرلەرنى رەتكە سېلىش، قايتىدىن ئۆزلەشتۈرۈش ئىشى پائال ئىلگىرى سۈرۈلدى، شىنجاڭ بويىچە تېرىلغۇ يەر كۆلىمى 4 مىليون 37 مىڭ 200 گېكتارغا يېتىپ، كىشى بېشىغا 0.21 گېكتار تېرىلغۇ يەر توغرا كەلدى. مۇشۇ بىر يىلدا 39 مىڭ 400 گېكتار تېرىلغۇ يەر كۆپەيدى، 118 مىڭ 100 گېكتار يەر ئازايدى، ساپ ئازايغىنى 78 مىڭ 700 گېكتار. ئاپتونوم رايون بويىچە ئاساسىي ئېتىز - ئېرىق مۇھاپىزەت رايونى قىلىپ ئايرىلغان يەر كۆلىمى 3 مىليون 380 مىڭ گېكتار (بىڭتۇەننىڭكىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ئەتراپىدا تۇراقلاشتۇرۇلۇپ، ئومۇمىي تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنىڭ %85 گە يەتتى. تېرىلغۇ يەرنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنى دىئامىتىلىق تەڭپۇڭلاشتۇرۇش ۋە ئازراق كۆپەيتىشتەك نىشان ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 10 مىڭ 575.34 گېكتار يەر تەستىقلاپ ئىشلىتىلدى (گوۋۇيۈەن، ئۆلكە دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ئىشلىتىشكە تەستىقلىغان يەرلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇ يەر 2754.41 گېكتار. ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭىدىن قوشۇلغان قۇرۇلۇش تۈرلىرىگە ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنى ھەقىلىق ئىشلىتىش ھەققى كىرىسى 32 مىليون 720 مىڭ يۈەن. ئاپتونوم رايوننىڭ تەستىقلىشى بىلەن تۈزۈلمىسى ئىسلاھ قىلىنغان دۆلەت ئىلكىدىكى 9 كارخانىغا ئىلگىرى ئايرىپ بېرىلگەن يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىغا چېتىشلىق 102 دېلودىكى يەر مۈلكى بىر تەرەپ قىلىندى، ئۇنىڭغا چېتىشلىق يەر كۆلىمى 3 مىليون 784 مىڭ 400 كۋادرات مېتىر، يەر مۈلكىنىڭ ئومۇمىي باھاسى 995 مىليون يۈەن بولۇپ، بۇنىڭ ھەممىسى كارخانىلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇشقا ئىشلىتىلدى.

چاڭ فۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تاڭ جىيەنيۇن
يەر تەۋەلىكىنى باشقۇرۇش
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 38 ناھىيە (شەھەر) دە

شەھەر - بازارلارنىڭ تەۋەلىكىنى تەكشۈرۈش ئىشى تاماملاندى. 77 شەھەر - ناھىيە (شەھەر) دىكى شەھەر - بازارنىڭ ئۆلچەملىك يەر باھاسىنى مۆلچەرلەش خىزمىتى تاماملاندى ھەمدە ئاپتونوم رايوننىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى؛ 16 ناھىيە (شەھەر) دە شەھەر - بازارنىڭ ئۆلچەملىك يەر باھاسىنى يېڭىلاش خىزمىتى تاماملاندى ھەمدە ئاپتونوم رايوننىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى؛ 16 ناھىيە (شەھەر) دە شەھەر - بازارنىڭ ئۆلچەملىك يەر باھاسىنى يېڭىلاش خىزمىتى تاماملاندى؛ 19 ناھىيە (شەھەر) دە دېھقانچىلىققا ئىشلىتىلىدىغان يەرلەرنىڭ دەرىجىسىنى بېكىتىش - باھالاش ئىشى تاماملاندى. يېڭى يەر كلاسسىفىكاتسىيىسىگە ئاساسەن 2003 - يىلى يەر تەۋەلىكى ئۆزگەرتىلگەن يەرلەرنى تەكشۈرۈش ۋە ستاتىستىكا قىلىپ ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتى تاماملاندى؛ لەنجۇ ھەربىي رايونىنىڭ دۆلەت مۇداپىئە ئوپتىكىلىق كابىل كۈچەيتكۈچى پونكىتى، لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈريول لىنىيىسى قاتارلىق 6 چوڭ تۈردە ۋىلايەت، ئوبلاست ھالقىپ ئىشلىتىلگەن يەرلەرنى تىزىملاپ كىنىشكا تارقىتىش خىزمىتى تاماملاندى. يېڭى يەر كلاسسىفىكاتسىيىسىنى مۇھىم نۇقتا قىلىش ئىشى يولغا قويۇلۇپ، يەرلەرنى تەكشۈرۈپ ستاتىستىكا قىلىش تۈزۈمى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. شەھەر - بازارلاردىكى تۇرالغۇ ئۆيلەرنى تىزىملاپ كىنىشكا تارقىتىش خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 83 ناھىيە (شەھەر) دە كوللېكتىپ يەرلىرىنىڭ ئىگىدارلىق ھوقۇقىنى تىزىملاپ كىنىشكا تارقىتىش خىزمىتى تاماملاندى. زېمىن بايلىقى نازارىتى 2003 - يىلى مەملىكەت بويىچە يەرلەرنى تىزىملاش تەكشۈرۈشتە ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى، كۈيتۈڭ شەھىرى، ساۋەن ناھىيىسى 2003 - يىلى مەملىكەت بويىچە يەر تەۋەلىكىنى باشقۇرۇشتىكى 100 كۈچلۈك ناھىيە دېگەن نامغا ئېرىشتى. 2003 - يىلى زېمىن بايلىقى نازارىتى ئاپتونوم رايون بويىچە يېقىنقى 10 يىلدىن بۇيان تارقىتىلغان پاسىل تەكشۈرۈش سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈپ، 34 ئورۇننىڭ سالاھىيىتىنى ساقلاپ قالدى، 6 ئورۇننىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈردى، 4 ئورۇننىڭ سالاھىيىتىنى يېڭىدىن تەستىقلىدى، 2 ئورۇننى كېچىكتۈرۈپ تىزىملىدى، 7 ئورۇننىڭ سالاھىيىتىنى ئەمەلدىن قالدۇردى.

چاڭ فۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تاڭ جىيەنيۇن

يەر بازارلىرىنىڭ تەرتىپى تەرتىپكە

سېلىندى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە يەر ئىشلىتىشتە قانۇنغا ۋە بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىنغان 10 مىڭ 756 دېلو تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. 9641 دېلو توختىتىپ قويۇلدى ۋە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى ۋە ياكى باشقىدىن تەرتىپكە سېلىندى ھەمدە ئوزگەرتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە رەھبىرىي ئورگانلار ۋە باشقۇرغۇچى ئورگانلار بەلگىلىمىگە خىلاپ تەكشۈرۈپ تەستىقلىغان دېلو 1249، چېتىشلىق يەر كۆلىمى 258.7 گېكتار. 1115 دېلو تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىۋاتىدۇ. ئېنىقلانغان ھەر خىل باغچا رايونى 33، بۇنىڭ ئىچىدە گوۋۇيۈەن تەستىقلىغىنى 8، ئۆلكە، ئاپتونوم رايون تەستىقلىغىنى 8، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە (شەھەر) لەر ھوقۇقىدىن ھالقىپ بەلگىلىمىگە خىلاپ تەستىقلىغىنى 17.

چالڭ فۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تاڭ جىيەنيۇن

يەر بازىرى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە مۇتلەق كۆپ ساندىكى شەھەر، ناھىيە (شەھەر) لەردە تىجارەت خاراكتېرلىك يەرلەرنى ۋېۋىسكا ئېسىپ خېرىدار چاقىرىپ كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىش - ھەقىلىق ئۆتۈنۈپ بېرىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، 51 شەھەر، ناھىيە (شەھەر) دە يەر زاپىسى مەركىزى، 42 شەھەر، ناھىيە، 2 پورت - ئېغىزدا يەر سودىسى زالىسى قۇرۇلۇپ، كۆزنەك مۇلازىمىتى، ئۆچۈرلاشتۇرۇلغان ئاپتوماتىك سۈرۈشتۈرۈش، «بىر پونكىت» لىق مۇلازىمەت ئىشقا ئاشۇرۇلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلەرنى ھەقىلىق ئۆتۈنۈپ بېرىشتىن كىرگەن پايدا 1 مىليارد 720 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %65.4 ئاشتى، 3561 تۈر بويىچە يەرلەر ھەقىلىق ئۆتۈنۈپ بېرىلدى، ئۇنىڭ كۆلىمى 2458.8 گېكتار، سوممىسى 1 مىليارد 715 مىليون يۈەن. بۇنىڭ ئىچىدە 809 تۈر بويىچە تىجارەت خاراكتېرلىك يەرلەر ۋېۋىسكا ئېسىپ خېرىدار چاقىرىپ كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىلدى ۋە ھەقىلىق ئۆتۈنۈپ بېرىلدى، ئۇنىڭ كۆلىمى 328.87 گېكتار، سوممىسى 798 مىليون يۈەن.

چالڭ فۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تاڭ جىيەنيۇن

زېمىن بايلىقىنى پىلانلاش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 44 ناھىيە، شەھەردە يەرلەردىن پايدىلىنىش - يەرلەرنى رەتلەش پىلانىنى تۈزۈش خىزمىتى تاماملاندى، بۇنىڭ ئىچىدە 38 ناھىيە، شەھەر تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى، 35 ناھىيە، شەھەرنىڭ يەرلەردىن

پايدىلىنىش يەرلەرنى رەتلەش پىلانى تەستىقلاندى. زېمىن بايلىقى مىنىستىرلىكىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق ئاپتونوم رايوننىڭ زېمىن پىلانى رەسمىي يولغا قويۇلدى. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 2000 - يىلىدىن 2010 - يىلىغىچە بولغان قېزىلما بايلىق ئومۇمىي پىلانى» يولغا قويۇلۇشقا باشلىدى.

چالڭ فۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تاڭ جىيەنيۇن
قانۇن ئىجراسىنى مەمۇرىي تەپتىش قىلىش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك زېمىن بايلىقى ماجىراللىرىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش تارماقلىرى يەر، ئوتلاق، ئورمان، قېزىلما بايلىق، سۇ دائىرىسى قاتارلىق ھەر خىل زېمىن بايلىقى ماجىراسىغا دائىر 1077 دېلونى مۇرەسسە ۋە بىر تەرەپ قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە يەر ئىشلىتىش ھوقۇقى ماجىراسىغا دائىر دېلو 981، ئوتلاقنى ئىشلىتىش ھوقۇقى ماجىراسىغا دائىر دېلو 49، كان ماجىراسىغا دائىر دېلو 5، باشقا ماجىرالارغا دائىر دېلو 42.

2003 - يىلى بىڭتۇەندىكى 6 تۇەن - مەيداننىڭ ئىشلىتىۋاتقان دۆلەت يېرىنىڭ ھوقۇق تەۋەلىكىنى بېكىتىش خىزمىتى تاماملاندى، ھوقۇق تەۋەلىكىنى بېكىتىش خىزمىتى تاماملانغان تۇەن - مەيدان ئومۇمىي ساننىڭ %83 نى ئىگىلىدى.

چالڭ فۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تاڭ جىيەنيۇن

كانچىلىقنى باشقۇرۇش

كانچىلىقنى مەمۇرىي باشقۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ھەر خىل كانچىلىق كارخانىسى 2922گە، ئېچىپ پايدىلىنىلغان قېزىلما بايلىق 86 خىلغا (نېفىت، تەبىئىي گازمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) يەتتى. 21 مىليون 342 مىڭ توننا خام نېفىت، 5 مىليارد 30 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز، 68 مىليون 138 مىڭ 700 توننا قاتتىق قېزىلما بايلىق رودا مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىلدى. يارىتىلغان كانچىلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 36 مىليارد 610 مىليون يۈەن (نېفىت، تەبىئىي گاز 32 مىليارد 577 مىليون يۈەن، قېتىشما كان مەھسۇلاتى 4 مىليارد 33 مىليون يۈەن) گە يەتتى. كانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ %28 نى ئىگىلىدى.

يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى، مۇشۇ بىر يىلدا كېنىشكىسىز كان قازغان 28 كاننى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، قانۇنسىز قېزىلغان 28 كاننى ئەمەلدىن قالدۇردى، رودا قېزىش ئىجازەتنامىسىدىن 29 نى بىكار قىلدى، رودا قېزىش ئىجازەتنامىسىدىن 103 نى روپىخەتتىن ئۆچۈرۈۋەتتى، ھوقۇققا دەخلى - تەرۈز قىلىپ پاسىل ئاتىلغان كاندىن 13 نى، بايلىقنى بۇزۇپ چاچقان، ئىسراپ قىلىۋەتكەن كاندىن 4 نى بايقىدى، 123 كاننى ئىشلەپچىقىرىشنى توختىتىپ تەرتىپكە سېلىشقا، 129 كاننى مۇددەت ئىچىدە تەرتىپكە سېلىشقا ۋە ئۆزگەرتىشكە بۇيرۇدى. 648 مىڭ يۈەن قېزىلما بايلىق تۆلەم پۇلىنى تولۇقلاپ تاپشۇرغۇزدى، 108 مىڭ يۈەن چەرسانە قويدى ۋە مۇسادىرە قىلدى، 148 توننا رودىنى مۇسادىرە قىلدى. قېزىلما بايلىق مۇپەتتىشلىرىنىڭ رولىنى جارى قىلدۇردى، مۇشۇ بىر يىلدا 18 تۈركۈم 72 ئادەم (قېتىم) كانلارغا بېرىپ مۇپەتتىشلىك قىلدى، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ ھەر خىل كانچىلىق ماجىرالارىغا دائىر 18 دېلوونى ھەل قىلىپ، نورمال كانچىلىق تەرتىپىنى ساقلىدى.

جالق قۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تالڭ جىيەنيۇن

كانچىلىق ھوقۇقى بازىرى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭدا «ئاپتونوم رايونىنىڭ كانچىلىق ھوقۇقىنى ۋىۋىسكا ئېسىپ خېرىدار چاقىرىپ كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىشنى باشقۇرۇش ۋاقىتلىق چارىسى» تۈزۈپ چىقىلدى. خوتەن ۋىلايىتى بىلەن قاراماي شەھىرىنى ھېسابقا ئالسغاندا، باشقا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە كان قېزىش ھوقۇقىنى ھەقىقەت ئىشلىتىش خىزمىتى ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە قانات يايدۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە كان قېزىش ھوقۇقىدىن 267 سى ھەقىقەت ئۆتۈنۈپ بېرىلدى، يىغىۋېلىنغان كان قېزىش ھوقۇقى پۇلى 24 مىليون 915 مىڭ 500 يۈەن بولدى. كان قېزىش ھوقۇقىنى ئۆتۈنۈپ بېرىش بويىچە تەستىقلانغان 12، ئۆتۈنۈپ بېرىش سوممىسى 100 مىليون يۈەن، 13 تۈر بويىچە رودا تەكشۈرۈش ھوقۇقى ئۆتۈنۈپ بېرىلىپ، 1 مىليون 498 مىڭ 500 يۈەن يىغىۋېلىندى. 3 مىليون 140 مىڭ يۈەن كان تەكشۈرۈش ھوقۇقى، كان قېزىش ھوقۇقىدىن پايدىلىنىش ھەققى يىغىۋېلىندى. كان قېزىش ھوقۇقىنى باھالاشقا دائىر 137 دوكلات تاپشۇرۇۋېلىنىپ، بۇنىڭدىن 150 سى (2002 - يىلى قوبۇل قىلىنغان 44 دوكلاتمۇ بۇنىڭ ئىچىدە) ئېتىراپ قىلىندى، 486 مىليون يۈەن كان قېزىش ھوقۇقى پۇلى ئېتىراپ قىلىندى.

جالق قۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تالڭ جىيەنيۇن

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قېزىلما بايلىق تۆلەم ھەققىنى قوغداشقا دائىر 60 تۈر مەلۇم قىلىندى، ئىلتىماس قىلىنغان تۈر مەبلەغىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 276 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئورۇنلار ئۆزلىرى ھەملىگەن مەبلەغ 177 مىليون 580 مىڭ يۈەن، ئىلتىماس قىلىنغان قوشۇمچە مەبلەغ 98 مىليون 540 مىڭ يۈەن. مالىيە نازارىتى، زېمىن بايلىقى نازارىتى، پىلان كومىتېتى ھەمدە ئالاقىدار مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ دەلىللىشىدىن ئۆتۈپ تەستىقلانغان تۈر 23، ئۇنىڭغا 44 مىليون 190 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە مالىيىدىن 18 مىليون يۈەن ياردەم بېرىلدى. 2004 - يىلى مەلۇم قىلىنىدىغان قېزىلما بايلىق تۆلەم ھەققىنى قوغداشقا دائىر 77 تۈرنىڭ ماتېرىياللىرىنى دەسلەپكى تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى. مۇشۇ بىر يىلدا تەكشۈرۈش ئىجازەتنامىسىدىن 611 سى تارقىتىلدى، كانچىلىق ھوقۇقى ئىلتىماسىنى تىزسىغا ئالدۇرۇش يۈزىسىدىن مەلۇم قىلغان ماتېرىيالدىن 1062 سى قوبۇل قىلىنىپ، بۇنىڭدىن 791 سى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى. يېڭىدىن ئېچىلغان كانلارغا 259 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مۇشۇ بىر يىلدا ھەر خىل گېئولوگىيەلىك ماتېرىياللاردىن 407 نۇسخا قوبۇل قىلىندى. 2003 - يىلى زېمىن بايلىقى نازارىتى قېزىلما بايلىق تۆلەم ھەققىنى يىغىش خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى زورايتتى، يىلدا 250 مىليون يۈەن قېزىلما بايلىق تۆلەم ھەققىنى يىغىۋېلىپ خەزىنىلەشتۈردى.

جالق قۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تالڭ جىيەنيۇن

قېزىلما بايلىقلارنى باشقۇرۇش تەرتىپى

تىزگىنلەندى ۋە تەرتىپكە سېلىندى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە قېزىلما بايلىقلارنى باشقۇرۇش تەرتىپىنى تىزگىنلەش بىلەن بولغان كان چېگرىسى ماجىراسى خېلى ياخشى ھەل قىلىندى. ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە مەنزىرىلىك داڭلىق رايونلارنىڭ ئەتراپلىرى، تاشيول، تۆمۈريول بويلىرىدا كان قېزىش ھەرىكىتى ۋە دەريا يوللىرىدا شېغىل قېزىش ئىشنى مەخسۇس تېز تىزگىنلەش-تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى. زېمىن بايلىقىنى مەمۇرىي باشقۇرغۇچى ھەر قايسى تارماقلار ئۆز جايلىرىنىڭ قېزىلما بايلىقىنى پىلانلاشقا بىرلەشتۈرۈپ، كان قېزىش مەنى قىلىنىدىغان، قېزىشقا چەك قويۇلىدىغان رايونلارنى ئېنىق بەلگىلەپ چىقتى ھەمدە مۇشۇ دائىرە ئىچىدىكى كانچىلىق كارخانىلىرىنى بىر - بىرلەش ئېنىقلاپ چىقىپ تەرتىپكە سالىدى ۋە تاقىۋەتتى. تىزگىنلەش - تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، كانچىلىق كارخانىلىرىنى

گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش

گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش خىزمىتىنى قانات يايدۇرغانلار گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقى، كۆمۈرچىلىك، رەڭلىك مېتال، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، ئالتۇنچىلىق، مېتاللورگىيە، يادرو سانائىتى، خىمىيە سانائىتى قاتارلىق ساھە ۋە ئورۇنلاردىن ئىبارەت، نېفىت - گازدىن باشقا تەكشۈرۈش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغانلاردىن ئاساسلىقى شىنجاڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق تەكشۈرۈش - ئېچىش ئىدارىسى، شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسى، شىنجاڭ كۆمۈرلۈك گېئولوگىيە ئىدارىسى، جۇڭگو مېتاللورگىيە تەكشۈرۈش قۇرۇلۇشى باش ئىدارىسى، يادرو سانائىتى 216 - ئەترىتى، ئالتۇنچىلىق قوراللىق ساقچى قىسىم 8 - تارماق ئەترىتى، دۆلەت بىناكارلىق ماتېرىياللىرى مەركىزى شىنجاڭ قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى باش ئەترىتى، شىنخۇي شىركىتى قاتارلىق 68 گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئورۇنلىرى بار. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھازىر بار بولغان گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئورۇنلىرىدىن باشقا، ئىچكى جايلاردىكى 16 ئۆلكە (ئاپتونوم رايون، شەھەر) نىڭ گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئورۇنلىرىمۇ بىرلا ۋاقىتتا شىنجاڭدا گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللاندى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش كەسپى بىلەن شۇغۇللانغانلار 25 مىڭ 500 كىشىگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە نېفىت - گازدىن باشقا تەكشۈرۈش بىلەن شۇغۇللانغانلار 11 مىڭ 900 (سىرتقى ئۆلكىلەر بۇنىڭ سىرتىدا).

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە نېفىت - گازدىن باشقا گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش تۈرىدىن 681ى يولغا قويۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قاتتىق جىسىملىق قېزىلما بايلىق تۈرى 602. سۇ، سانائەت، مۇھىت، كۆمۈر قاتلىمى گازى قاتارلىق تۈرلەر 9، رايون دائىرىلىك گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ۋە گېئوفىزىكىلىق - خىمىيىلىك چارلاپ قېزىلما بايلىقلارنى تەكشۈرۈش تۈرى 70، تەكشۈرۈلگەن قاتتىق قېزىلما بايلىق رودا تۈرلىرىدىن ئاساسەن، ئالتۇن، كۈمۈش، مىس، تۆمۈر، قوغۇشۇن - سىنىك، كۆلۈمبۇ تەنتالست، مانگان، مولىبدېن، كالىيلىق تۇز، ۋېرىمىكۈلىت، ئازلۇزىت، ھاك، مەرمەرتاش، بىنتونىت، تام يۈزىنى بېزەشكە

ئىشلىتىدىغان گرانىت تېشى، زېھولست قاتارلىق 20 دىن كۆپرەك رۇدا تۈرى بار. تەكشۈرۈشكە 296 مىليون يۈەن مەبلەغ سەرپ قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز مەخسۇس مەبلەغ ئاجراتقان تۈرلەرگە سەرپ قىلىنغىنى 35 مىليون 30 مىڭ يۈەن، دۆلەت قېزىلما بايلىق ئۈچۈن تولۇقلاپ بەرگەن تۈرلەرگە سەرپ قىلىنغىنى 24 مىليون 680 مىڭ يۈەن، زېمىن بايلىقىنى تەكشۈرۈش تۈرىگە سەرپ قىلىنغىنى 37 مىليون 430 مىڭ يۈەن، 1:50000 ماسشتاب بويىچە رايون دائىرىلىك گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈشكە سەرپ قىلىنغىنى 32 مىليون 170 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايون قېزىلما بايلىق ئۈچۈن تولۇقلاپ بېرىدىغان تۈرلەرگە سەرپ قىلىنغىنى 40 مىليون 800 مىڭ يۈەن، ئىجتىمائىي مەبلەغ بىلەن تەكشۈرۈلىدىغان تۈرلەرگە سەرپ قىلىنغىنى 89 مىليون 240 مىڭ يۈەن، پەن تەتقىقات ۋە باشقا تۈرلەرگە سەرپ قىلىنغىنى 36 مىليون 650 مىڭ يۈەن. يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ ئىشلىتىش قىممىتىگە ئىگە قېزىلما بايلىق بار 19 جاي يېغىدىن بايقالدى، بۇنىڭ ئىچىدە كۆمۈر كان 2، تۆمۈر كان بىر، مىس كان 3، نىكېل كېنى بىر، قوغۇشۇن - سىنىك كېنى 5، سۈرمە كېنى بىر، ئالتۇن كان 2، كۈمۈش كان 2، كۆپ خىل مېتال كېنى 2. تارىم ئويمانلىقىنىڭ يەر ئاستى سۈيىنى تەكشۈرۈشتە زور نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. شىنجاڭدىكى لوپنۇر كالىيلىق تۇز كېنى، تۇپدۆڭ مىس كېنىنى سۇ بىلەن تەمىنلەش بويىچە گىدروگېئولوگىيىلىك تەپسىلىي تەكشۈرۈش خىزمىتىدە تۇپدۆڭ مىس كېنى ئۈچۈن بىر سۇ مەنبەسى ئورنى دائىرىلەپ چىقىلدى، مۆلچەرلىنىشىچە ئۇنىڭ ئېچىشقا بولىدىغان سۇ مىقدارى كۈنىگە 1373 كۇب مېتىرغا يېتىدۇ. لوپنۇر كالىيلىق تۇز كېنى ئۈچۈن بىر سۇ مەنبەسى ئورنى دائىرىلەپ چىقىلدى، مۆلچەرلىنىشىچە ئۇنىڭ ئېچىشقا بولىدىغان سۇ مىقدارى كۈنىگە 1536 كۇب مېتىرغا يېتىدۇ. ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكتىكىلەر مەبلەغ سالغان كانچىلىق كارخانىلىرىنىڭ سانى %65 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ. خېرىدار چاقىرىپ مەبلەغ كىرگۈزۈش سالىمى يەنىمۇ زورايىتلىدى. چەت ئەل سودىگەرلىرى ۋە شياڭخاڭلىق سودىگەرلەر بىلەن ھەمكارلىشىپ قېزىلما بايلىقلارنى تەكشۈرۈش - ئېچىشقا دائىر 6 تۈر بويىچە خەلق پۇلى ھېسابىدا 235 مىليون يۈەنلىك مەبلەغ توختامى ۋە كېلىشىمى ئىمزالاندى. ئىچكى ئۆلكىلەر بىلەن ھەمكارلىشىپ قېزىلما بايلىقلارنى تەكشۈرۈش - ئېچىشقا دائىر 7 تۈر بويىچە خەلق پۇلى ھېسابىدا 1 مىليارد 584 مىليون يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈش توختامى ۋە كېلىشىمى ئىمزالاندى.

چاڭ فۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تالڭ جىيەنيۇن

شىنجاڭدا 2003 - يىلى گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈلگەن نۇقتىلىق تۈرلەرنىڭ ئەھۋالى

مەبلەغ مەنبەسى	خىزمەت رايونى	تۈر نامى	تۈرى ھۆددىگە ئالغۇچى ئورۇن	قولغا كەلتۈرۈلگەن ئاساسلىق نەتىجىلەر
ئاپتونوم رايوننىڭ قېزىلما بايلىق تۈزۈم ھەققى تۈرى	بورتالا ئوبلاستى	ئارشاللا ناھىيىسى بېيدابات مىس كېنىتى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش	شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش يۈرتى	مولىدىن كان گەۋدىسى يېڭىدىن بايقالدى، خىزمەت ئارقىلىق چېپار جىنىملىق چوڭ تىپتىكى مىس كانغا ئايلاندى تىن ئۈمىد بار
	تۇرپان ۋىلايىتى	تۇرپان شەھىرى چىچان كان رايونىنىڭ شەرقىدىن كۆمۈر تېپىش	شىنجاڭ كۆمۈرچىلىق گېئولوگىيە ئىدارىسى 156 - ئەترەت	3 - ۋە 4 - سىمپتىنىڭ بايلىق قاتلىمى تېگىدىن يېڭىدىن كۆمۈر قاتلىمى بايقالدى، (334) كۆمۈر بايلىقىدىن تەخمىنەن 50 مىليون توننا تاپشۇرۇش مۆلچەرلەندى
	قۇمۇل ۋىلايىتى	قۇمۇل شەھىرى بوغاز كۆمۈر كېنىتى گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش	شىنجاڭ كۆمۈرچىلىك گېئولوگىيە ئىدارىسى	كان رايونىنىڭ تۈزۈلمە مورفولوگىيەسى ئاساسىي جەھەتتىن ئېنىقلاندى، ئومۇمىي كۆمۈر مىقدارى (332+333) 7 مىليارد 346 مىليون 750 مىڭ توننا ئىكەنلىكى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. يىلىغا 3 مىليون توننا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىلالايدىغان كۆمۈر قۇدۇقى قۇرۇلۇشىنىڭ تەلپىنى قاندۇرالايدۇ.
	ئالتاي ۋىلايىتى	كۆكتوقاي ناھىيىسى قارا توغكى مىس - نىكېل كېنىتى 2 - نومۇرلۇق غەربىي بۆلىكىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈش	شىنجاڭ قارا توغكى مىس - نىكېل كېنىتى	خىزمەت ئارقىلىق دەسلەپتە مىس - نىكېل روودىسىدىن 3 مىليون 60 مىڭ توننا بارلىقى ھېسابلاپ چىقىلدى
دۆلەت قېزىلما بايلىق تۈزۈم ھەققى تۈرى	تارباغاتاي ۋىلايىتى	تولى ناھىيىسى خانۇ ئالتۇن كېنىتى 1 - ئالتۇن كېنىتىنىڭ غەربىي قىسمىنى ۋە چوڭقۇر قاتلىمىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش	شىنجاڭ رەڭلىك مېتال شىركىتى ئالتۇن - خروم كانچىلىق - چەكلىمە سەئۇلىيەت شىركىتى	(333+334) مېتال مىقدارى 3.3 توننا بولغان جاي دائىرىلەپ چىقىلدى
	بايىنغولىن ئاپتونوم رايونى	خوشۇت ناھىيىسى بارتۇ مىس كېنىتى ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش	شىنجاڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق ئىدارىسى 3 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى	پۈتكۈل كان رايونىدا جەمئىي (333+334) مىس بايلىقى مېتال مىقدارى 49 مىڭ 100 توننا ئىكەنلىكى مۆلچەرلەندى
	كورلا - يەنجى ماڭلاق ئېقىن ئاندالۇزىت كېنىتى ئومۇميۈزلۈك تەپسىلىي تەكشۈرۈش	شىنجاڭ گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش يۈرتى	(334) ئاندالۇزىت مېتال بايلىقىدىن 63 مىليون 500 مىڭ توننا تەكشۈرۈپ چىقىلدى	
	ئاقسۇ ۋىلايىتى	باي ناھىيىسى مىس بۇلاقتىن كۆمۈر تېپىش	شىنجاڭ كۆمۈرچىلىك گېئولوگىيە ئىدارىسى ئۈنۈپرسال ئەترىتى	ئاز تېپىلدىغان كۆمۈر تۈرلىرىدىن ئاساسلىق كوكس كۆمۈر بايقالدى، كوكس كۆمۈر بايلىقى (332+333+334) تەخمىنەن 78 مىليون 200 مىڭ توننا
تۇرپان ۋىلايىتى	توقسۇن ناھىيىسى كۆجەي پەنجىتاغ كۆمۈرلۈكىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈش	شىنجاڭ كۆمۈرچىلىك گېئولوگىيە ئىدارىسى 156 - ئەترىتى	ئەڭ ياخشى ئېنېرگىيە ۋە ئاھالىلارنىڭ كۆمۈر ئىشلىتىشى ئۈچۈن مۆلچەرلىنىشىچە (332+333) كۆمۈر بايلىقىدىن 150 مىليون توننا تاپشۇرۇلدى.	

ئاپتونوم رايون بىلەن مەركەزلىك مەخسۇس مەبلەغ تۈرى	ئالتاي ۋىلايىتى	كۆكتوقاي سۈر قۇدۇق مەنەئى تەپسىلىي تەكشۈرۈش	شىنجاڭ گېئولوگىيە - قەزىلما بايلىق ئىدارەسى رايون دائىرىسىگە 2- گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ئەترىتى	(332+333+334) مىس بايلىقىدىن 330 مىڭ توننا تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، بۇ قېتىمقى خىزمەتتە مىس بايلىقى (332) 60 مىڭ توننا مۆلچەرلەندى
	خوتەن ۋىلايىتى	كۆكتوقاي كۆكتال قوغۇشۇن، سىنك كان ياتىمىسى 39 - 4 لىنىيىسىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈش	شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسى 706 - ئەترىتى	دەسلەپتە مۆلچەرلەنگەن بايلىق (332+333)؛ قوغۇشۇن - سىنك مېتالى 545 مىڭ 100 توننا، بۇنىڭ ئىچىدە قوغۇشۇن 172 مىڭ 600 توننا، سىنك 372 مىڭ 500 توننا
	ئۈرۈمچى ۋىلايىتى	نىيە ناھىيىسى جەمەتلىك سۈرمە كېنىنى تەكشۈرۈش	شىنجاڭ گېئولوگىيەلىك قەزىلما بايلىق ئىدارىسى رايون دائىرىسىگە 1- گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ئەترىتى	6 ئورۇندىن سۈرمە رودىسى توپلانغان بۆلەك يېڭىدىن بايقالدى، خىزمەت رايونىدىن سىرت ۋە ياۋا ئات سايلىقىنىڭ شىمالىدىن سۈرمە تەركىبلىك كۋارتىس تومۇرى ۋە جۈلالىق سۈرمە كان - تومۇرى بايقالدى
	تۇرپان ۋىلايىتى	خوتەن ناھىيىسى بۇيا كۆمۈر كان رايونىنىڭ جەنۇبىنى تەكشۈرۈش	شىنجاڭ كۆمۈرچىلىك گېئولوگىيە ئىدارىسى 156 - ئەترىتى	(333 + 334) كۆمۈر بايلىقىدىن 53 مىليون 130 مىڭ توننا تەكشۈرۈلدى، كۆلىمى ئوتتۇرا تىپقا يېتىدۇ
	ئۈرۈمچى ۋىلايىتى	پىچان ناھىيىسىنىڭ قىزىل تاش ئالتۇن كېنىنى تەكشۈرۈش	شىنجاڭ گېئولوگىيە قەزىلما بايلىق ئىدارىسى 1- گېئولوگىيە ئەترىتى	دەسلەپتە مۆلچەرلىنىشىچە ئالتۇن كان ياتىمىسىنىڭ كۆلىمى ئوتتۇرا تىپقا يېتىدىغانلىقىدىن ئۈمىد بار.

گېئولوگىيەلىك مۇھىت

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ بويىچە 13 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر (ئۆزلىكىدىكىكى بىر شەھەر تەييارلىق لايىھىسىنى تۈزمىدى) ئاپتەتتىن مۇداپىئەلىنىش تەييارلىق لايىھىسىنى تۈزۈش خىزمىتىنى تاماملىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە مەلۇم كۆلەمدە كۆمۈرلۈپ چۈشۈش، سىيرىلىپ چۈشۈش، لاي - تاش ئېقىش، يەر يۈزى ئولتۇرۇشۇپ كېتىشتەك گېئولوگىيەلىك ئاپەت جەمئىي 50 قېتىم يۈز بەردى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 22 مىليون 521 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىگە قارىغاندا 85 مىليون 228 مىڭ 700 يۈەن ئازايدى. گېئولوگىيەلىك ئاپەتتىن مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا 10 قېتىم ئالدىن مەلۇمات بېرىلدى، 125 كىشى ئۆلۈش - يارىلىنىشتىن ۋە ھۆكۈمەت 1 مىليون 590 مىڭ يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىياندىن ساقلاپ قىلىندى. ئىلى ئوبلاستلىق، كۈنەس ناھىيىلىك، توققۇزتارا ناھىيىلىك زېمىن بايلىقى ئىدارىسى زېمىن بايلىقى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە گېئولوگىيەلىك ئاپەتتىن مۇداپىئەلىنىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. گېئولوگىيەلىك قاتنا ئىزلارنى قوغداشتا زور ئىلگىرىلەش بولدى. 2003 - يىلى دۆلەتتىن كانلارنى

زېمىن بايلىقى نازارىتى

گېئولوگىيەلىك تىزگىنلەش گېئولوگىيەلىك ئاپەتتىن ئالدىن سېگىنال بېرىش قۇرۇلۇشى ۋە گېئولوگىيەلىك قاتنا ئىزلارنى قوغداش قاتارلىق 10 تۈر قولغا كەلتۈرۈلۈپ 19 مىليون 150 مىڭ يۈەن مەبلەغ نەقلەشتۈرۈلدى. كۈچلۈك ناھىيىسىنىڭ تاشقا ئايلانغان ياغاچ - دىنوزاۋور دۆلەتلىك گېئولوگىيە باغچىسى بىلەن بۇرچىن ناھىيىسىنىڭ قاناس كۆلى دۆلەتلىك گېئولوگىيە باغچىسىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ۋە مەلۇم قىلىش خىزمىتى دەسلەپكى قەدەمدە تاماملاندى.

جالق فۇشەن، ۋېي جۇڭخۇا، تاڭجىيەنيۇن

ش ئۇ ئا ر گېئولوگىيە - قەزىلما بايلىق ئىدارىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر گېئولوگىيە - قەزىلما بايلىق چارلاش- ئېچىش ئىدارىسى يېڭىدىن 7 كان تاپتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالتۇن كان بىر، سۈرمە كېنى بىر، قوغۇشۇن - سىنك كېنى بىر، ئاندالۇزىت كېنى بىر، بىنتونىت كېنى بىر، سۇ بىلەن تەمىنلەش مەنبەسى ئورنى 2. مۇشۇ بىر يىلدا تاماملانغان خىزمەتلەر: 1:250000 ماسشتاب بويىچە رايون دائىرىلىك گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈلگەن جاي 43 مىڭ كۋادرات

باسقۇچتىكى 3 يىلدا 150 مىليون يۈەن (ھەر يىلى 50 مىليون يۈەن) مەبلەغ سېلىنىپ، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات رايونى بەلۋاغلىرىدىكى مۇھىم كان ھاسىل بولغان بەلۋاغلاردا 1:50000 ماسشتاب بويىچە رايون دائىرىسىدە گېئولوگىيە-قېزىلما بايلىقلىرىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلۇپ شىنجاڭنىڭ قېزىلما بايلىق ئاساسى ئېنىقلىنىپ، ئاپتونوم رايوننىڭ قېزىلما بايلىقىنى يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ تەكشۈرۈش، پىلانلاش، ئىشلىتىش ئۈچۈن ئالدىنقى باسقۇچلۇق خىزمەتلەر ياخشى ئىشلەندى. 2003 - يىلى 1:50000 ماسشتاب بويىچە رايون دائىرىسىدە گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلىرىنى تەكشۈرۈشكە دائىر 47 تۈرلۈك 139 ئىسھابا ئىشلەپ چىقىلدى. 10 نەچچە ئورۇندا تاش قاتىملار يېغىدىن بايقالدى، 129 ئورۇندا كان (مىنېراللاشقان) نۇقتىسى، مىنېراللاشقان جاي يىپ ئۇچى بايقالدى، بۇنىڭ ئىچىدە خېلى ياخشى كان (مىنېراللاشقان) نۇقتىسىدىن 9 بار.

جاۋ شۇمىك

شەرقىي تەڭرىتاغ رايونىدا قوغۇشۇن -

سىنىك كېنى بايقالدى

2003 - يىلى شۇ ئار گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق چارلاش ئېچىش ئىدارىسىنىڭ 1 - گېئولوگىيە ئەترىتى شىنجاڭدىكى شەرقىي تەڭرىتاغ رايونىدا كەلگۈسى كۆلەمگە ئىگە ئوتتۇراھالدىن چوڭراق قوغۇشۇن - سىنىك كېنى بايقىدى. بۇ قوغۇشۇن - سىنىك كېنى جۇڭغار بۆلىكى بىلەن تارىم بۆلىكى سوقۇلۇپ تۇتاشقان قىسىمنىڭ جەنۇبىدىكى تەڭرىتاغ ئارال يايى بەلۋىقىغا جايلاشقان. شىمالىي تەرىپى ئاچچىق قۇدۇق چوڭ ئۈزۈلمىگە 2 كىلومېتىر كېلىدۇ. كان گەۋدىسى يېقىن شەرقتىن غەربكە يېيىلىپ، جەنۇبقا تىك قىيايغان. كان گەۋدىسىنى بويلاپ يۈرۈش يۆنىلىشىنى شەكىللەندۈرگەن، كان گەۋدىسى ئورنىنىڭ قۇتۇبلىشىش نىسبىتى %8. قوغۇشۇننىڭ چېگرا سورتى $2 \times 10^{-2} \times 0.3$ گە، سىنىكنىڭ چېگرا سورتى $2 \times 10^{-2} \times 0.5$ گە باراۋەر كېلىدۇ، دائىرىلەپ چىقىلغان كان گەۋدىسىنىڭ يەككە قۇرۇلۇش قېلىنلىقى 3.3 مېتىردىن 61.3 مېتىرغىچە بولۇپ، ئوتتۇرىچە قېلىنلىقى 48.8 مېتىرغا يېتىدۇ، كان گەۋدىسىدىكى قوغۇشۇن + سىنىكنىڭ ئوتتۇرىچە سورتى $2 \times 10^{-2} \times 2.57$ گە باراۋەر كېلىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە سىنىك $2 \times 10^{-2} \times 1.49$ گە، قوغۇشۇن $2 \times 10^{-2} \times 1.08$ گە، تەڭ ھاسىل بولغان كۈمۈش سورتى $6 \times 10^{-6} \times 51.5 - 1.2$ گە باراۋەر كېلىدۇ.

فېڭ جىڭ

كىلومېتىر، 1:50000 ماسشتاب بويىچە رايون دائىرىلىك گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈلگەن جاي 24 مىڭ 800 كۋادرات كىلومېتىر، 1:200000 ماسشتاب بويىچە ئېغىرلىق كۈچى ئارقىلىق تەسۋىر يېيىپ تەكشۈرۈلگەن دائىرە 9450 كۋادرات كىلومېتىر، 1:200000 ماسشتاب بويىچە گېئو خىمىيەلىك تەكشۈرۈلگەن دائىرە 13 مىڭ 700 كۋادرات كىلومېتىر، 1:100000 ماسشتاب بويىچە گېئو خىمىيەلىك تەكشۈرۈلگەن دائىرە 9000 كۋادرات كىلومېتىر، 1:50000 ماسشتاب بويىچە گېئو خىمىيەلىك تەكشۈرۈلگەن دائىرە 7200 كۋادرات كىلومېتىر، بۇرغىلاپ تەكشۈرۈلگەن دائىرە 60 مىڭ 900 مېتىر، ئوقۇر ئېچىپ تەكشۈرۈلگەن 99 مىڭ كۇب مېتىر. شۇ يىلى تاپشۇرۇلغان ھەر خىل گېئولوگىيەلىك دوكلات 117، بۇنىڭ ئىچىدە قېزىلما بايلىقلارنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈشكە دائىر دوكلات 96، گېئوخىمىيەلىك تەكشۈرۈشكە دائىر دوكلات 3، باشقا دوكلاتلار 18. شىنجاڭ گېئولوگىيە-قېزىلما بايلىق چارلاش ئېچىش ئىدارىسىنىڭ يىللىق ئومۇمىي كىرىسى 780 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.8 ئاشتى؛ ئىشلەپچىقىرىش قوشۇلما قىممىتى 335 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %7.5 ئاشتى؛ تېجەپ قېلىنغىنى ۋە پايدا 40 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %22.9 ئاشتى. گو لنزەي، ۋاڭ جىڭ

يېڭىدىن بايقالغان كانلار

2003 - يىلى شۇ ئار گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق چارلاش ئېچىش ئىدارىسى يېڭىدىن 7 كاننى بايقىدى. بۇلار: نىيە ناھىيىسىدىكى جەرەنلىك سۈرمە كېنى (I تۈردىكى ئوتتۇرا تىپلىق)؛ باركۆل ناھىيىسىدىكى لايغىلىك بىنتونىت كېنى (II تۈردىكى چوڭ تىپلىق)؛ پىچان ناھىيىسىدىكى سەيشاشەن تېغى كۈمۈش، قوغۇشۇن، سىنىك كېنى (I تۈردىكى ئوتتۇرا تىپلىق)؛ قۇمۇل شەھىرىدىكى قىزىل چوققا ئالتۇن كېنى (I تۈردىكى كىچىك تىپلىق)؛ كورلا شەھىرى - يەنجى ناھىيىسىدىكى ماڭلاق ئېقىن ئاندالۇزىت كېنى (III تۈردىكى چوڭ تىپلىق)؛ لوپنۇر كالىيلىق تۇز كېنىدىكى يەلپۈگۈچسىمان ئېقىندى - لاقا دۆۋىلەنمىسى سۇ مەنبەسى ئورنى (I تۈردىكى چوڭ تىپلىق)، قۇمۇل ئوپېدۆلف مىس كېنىدىكى بوغاز - قىزىلبايراق كەنتى سۇ مەنبەسى ئورنى (I تۈردىكى ئوتتۇرا تىپلىق).

جۈڭ داۋزې

1:50000 ماسشتاب بويىچە شىنجاڭنىڭ رايون دائىرىسىدىكى گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلىرى تەكشۈرۈلدى بۇ تۈر 2003 - يىلى يولغا قويۇلغان بولۇپ، ئالدىنقى

شىنجاڭنىڭ 2003 - يىلىدىكى نېفىت - گازدىن باشقا كۆپ مىقداردىكى كان مەھسۇلاتلىرىنى ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى

كان تۈرى نامى	كانچىلىق كارخانا سانى	يىللىق مەھسۇلات (رودا، 10 مىڭ توننا)	يىللىق كانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى (10 مىڭ يۈەن)	كانچىلىق مەھسۇلات قىممىتىنىڭ ئاپتونوم رايون بويىچە نېفىت - گازدىن باشقا كانچىلىق مەھسۇلات قىممىتىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى (%)
كۆمۈركان	612	2829.83	227340.86	56.37
تۆمۈركان	94	299.77	31936.56	7.92
نىكېل	15	47.96	17798.80	4.41
ئالتۇن كان	93	81.76	25545.42	6.33
كۆل تۈزى	21	89.70	8941.19	2.22
تاشپاختا	4	234.2	5324.20	1.32
سېمونتقا ئىشلىتىلدى. خان ھاك	116	539.74	11498.54	2.85
قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلدى. دىغان قۇم	339	1003.70	10263.08	2.54
غىش - كاھىش سېغىز توپىسى	947	1171.52	38119.58	9.45
يۈزلۈك گرانىت تاش	58	23.20	5896.59	1.46

زېمىن بايلىقى نازارىتى

نىكېل كېنى قاتارلىق 5 تەجرىبە رايونى تاللاپ چىقىلىپ، رايون تەۋەسىدىكى بىر نەچچە يەر يۈزىدە ھاسىل بولغان مۇھىت (شامالدا ھاسىل بولغان قۇم، تۇپراق، سۇ سىستېمىسى چۆكۈندىلىرى قاتارلىقلار) نىڭ دانىچە دەرىجىسى بويىچە تارقىلىشى، ماددا تەركىبى ۋە ئېلېمېنتلارنىڭ يەر يۈزىدە ھاسىل بولۇشى - تارقىلىشى، كۆچۈشى، توپلىنىشى خۇسۇسىيىتى قاتارلىقلار نۇقتىلىق تەتقىق قىلىنغان. مۇشۇ ئاساستا بۇ رايوننىڭ 1:50000 ماسشېتاب بويىچە گېئوخېمىيەلىك تەكشۈرۈش خىزمىتىدە تۇپراقنى ئۆلچەشنى ئاساس قىلىش، تېگىدىكى ئۇل جىنسلىرىنىڭ يىمىرىلگەن قاتلىمىنى ئەۋرىشكە قىسمى قىلىپ تاللاش، ئۇل جىنىملىق ئۇۋىندىلارنى ئەۋرىشكە ماددىسى قىلىپ تاللاش، كۆپ نۇقتىلاردىن بىرىكمە توپلاپ، 20+، 5- نىشانلىق دانىچىلارنى كېسىۋېلىش، ئەۋرىشكە يىغىشتا زىچلىق دەرىجىسىنى ھەر كۋادرات كىلومېتىر دائىرىدىن 4 نۇقتىنى تاللاش ئوتتۇرىغا قويۇلدى. تۈپدۆڭ مەس كېنى قاتارلىقلارنى نۇقتىلىق تاللاپ كان گەۋدەسىدىكى بىرلەمچى گەردىشلەرنىڭ بەلۋاغقا ئايرىلىش خۇسۇسىيىتى ۋە باھالاش كۆرسەتكۈچلىرىنى تەتقىق قىلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلغان ھەمدە بۇ ئۇسۇل تېخنىكىسى كان

شەرقىي تەڭرىتاغ رايونىنى گېئوخېمىيەلىك تەكشۈرۈش تېخنىكا ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات تاماملاندى

2003 - يىل 3 - ئايدا «شىنجاڭنىڭ شەرقىي تەڭرىتاغ رايونىنى گېئوخېمىيەلىك تەكشۈرۈش تېخنىكىسى ۋە يوشۇرۇن بايلىق كۈچىگە باھا بېرىش ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات» بېيجىڭدا جۇڭگو گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسىنىڭ باھالىشى ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى ھەمدە ئەلا دەرىجىلىك باھاغا ئېرىشتى. بۇ تۈر جۇڭگو گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسىنىڭ 2001 - يىللىق تېخنىكا ئۇسۇلى تەتقىقات تۈرى بولۇپ، ئۇنى شىنجاڭ گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش يۇرتى ئۈستىگە ئالدى، جۇڭگو گېئولوگىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسى گېئو فىزىكىلىق گېئو خېمىيەلىك تەكشۈرۈش تەتقىقات ئورنى قاتناشتى، تەتقىقات خىزمىتى 2001 - يىلى باشلىنىپ 2002 - يىل 12 - ئايدا ئاخىرلاشتى. بۇ قېتىمقى خىزمەتتە شەرقىي تەڭرىتاغ رايونىنىڭ ئالاھىدە مەنزىرىلىك شارائىتى ۋە كان ھاسىل قىلىدىغان گېئولوگىيەلىك مۇھىتى نەزەردە تۇتۇلۇپ، تۈپدۆڭ يەندۆڭ مەس كېنى، كەڭ گۆرتاغ ئالتۇن كېنى، كىچىك ئارشاڭ مەس كېنى ۋە خۇاڭشەن مەس-

گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. كومۇنىي نەتىجىسى ياخشى بولدى. 2002 - يىلى 5 - ئايدىن بۇيان 1:200000 ماسشتابلىق رەقەملەشتۈرۈلگەن گىدروگېئولوگىيە خەرىتىسىنىڭ بوشلۇق سانلىق مەلۇمات ئامبىرىغا دائىر 8 ئىسخىما ئىشلەندى. ARC/INFO, MAPGIS فورماتلىق سانلىق مەلۇمات ھەمدە 1:200000 ماسشتابلىق رەقەملەشتۈرۈلگەن گىدروگېئولوگىيە خەرىتىسىنىڭ بوشلۇق سانلىق مەلۇمات ئامبىرى تاپشۇرۇلدى. شىنجاڭنىڭ رايونلۇق گىدروگېئولوگىيە خەرىتىسىنىڭ بوشلۇق سانلىق مەلۇمات ئامبىرى شىنجاڭنىڭ رايونلۇق گىدروگېئولوگىيە خەرىتىسى بوشلۇق سانلىق مەلۇمات ئامبىرىنى خەرىتىلەشتۈرۈش جەريانىنىڭ ھەممىسىدە كومپيۇتېرنىڭ ياردىمى بىلەن خەرىتە ئىشلەش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، گرافىكلارنى رەقەملەشتۈرۈش ئاساسىدا، مۇناسىۋەتلىك خاسلىق تۇرغۇزۇلۇپ، GIS بوشلۇق سانلىق مەلۇمات ئامبىرى بارلىققا كەلتۈرۈلگەن، خەرىتىلەرنى ئىختىيارىي قاتلىنىدىغان ۋە بىرىكىدىغان قىلىش ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى گىدروگېئولوگىيىلىك ئۈنۈمىزىمىز تەتقىقات، پەن تەتقىقات، ئىشلەپچىقىرىش ئۈچۈن كۈچلۈك قورال بىلەن تەمىن ئېتىلگەن.

ليۇ بىن، يۇ دېشېك
**ماراكەش پادىشاھلىقىنىڭ گوۋلىمىن،
 سھارا رايونى گېئوخىمىيىلىك تەكشۈرۈلۈپ
 خەرىتىگە چۈشۈرۈلدى**

2003 - يىلى شىنجاڭ گۆھەر زېمىن كانچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى جۇڭگونىڭ ماركەشكە ياردەم بېرىدىغان گېئوخىمىيىلىك خەرىتىگە چۈشۈرۈش تۈرىنى ئۈستىگە ئالدى، بۇ، جۇڭگونىڭ چەت ئەلگە ياردەم بەرگەن ئاساسىي خاراكتېرلىك گېئولوگىيىلىك خەرىتىگە چۈشۈرۈشكە دائىر تۇنجى تۈرى ھېسابلىنىدۇ. خىزمەت رايونى ماركەشنىڭ جەنۇبىغا جايلاشقان بولۇپ، گوۋلىمىن، بوۋئىزاكارىن، سىدى ئىشىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان 3 پارچە خەرىتە ئىشلەندى، ئۇنىڭغا 7057 كۋادرات كىلومېتىر دائىرە چۈشۈرۈلدى. جۇڭگو تەرەپ ئەۋەتكەن 21 تېخنىكا مۇتەخەسسىسى 2003 - يىلى 4 - ئايدا ماركەشكە بېرىپ دالادا ئەۋرىشكە يىغىش ئىشنى قانات يايدۇرۇپ، 7 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ۋەزىپىنى تولۇق ئورۇندىدى، ھەر خىل ئەۋرىشكىدىن 8340 نى يىغدى. دالا خىزمىتى ماركەش گېئوگىيە بايلىقى - مەھسۇلات مىنىستىرلىكىنىڭ بىر قېتىمىدىلا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى، نەتىجىسى % 100 لايىقەتلىك بولدى.

جۈڭ داۋزې

ياتىسى بىلەن كان بەلۋېھى (كان مەيدانى) دىكى نورمالسىز ئېلېمېنتلارنىڭ تارقىلىش، بەلۋاغلارغا ئايرىلىش قانۇنىيىتىنى تەتقىق قىلىشتا كېڭەيتىپ قوللىنىلىپ، كان گەۋدىسى - كان ياتىسى - كان بەلۋېھى (كان مەيدانى) دىن ئىبارەت ئوخشاش بولمىغان 3 قاتلاملىق گېئوخىمىيىلىك كان تېپىش مودېلى ۋە ئۇنىڭغا باھا بېرىش كۆرسەتكۈچى تۇرغۇزۇلغان. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى شۇ ئۇ ئار پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى، مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار مەۋجۇت يەتتى.

ليۇ تو
**سۇ ئېغىر دەرىجىدە كەمچىل بولغان نىيە،
 چىرا قاتارلىق رايونلارنىڭ يەر ئاستى سۈيى
 تەكشۈرۈلدى**

بۇ جۇڭگو گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسىنىڭ (غەربىي قىسىم بويىچە سۇ ئېغىر دەرىجىدە كەمچىل بولغان رايونلاردىكى ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ ئىچىلىك يەر ئاستى سۈيىنى تەكشۈرۈش) تۈرى بولۇپ، ئۇنى شىنجاڭ گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش يۇرتى ئۈستىگە ئالدى. 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 14 - كۈنى جۇڭگو گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ۋە باھالىشىدىن ئۆتتى، سۈپەت دەرىجىسى ياخشى بولۇپ باھالاندى. 2002 - يىلى 7 - ئايدىن 2003 - يىلى 6 - ئايغىچە گۈچلۈك ناھىيىسى (دۇڭخۇەن بازىرى)، نىيە ناھىيىسى (ئەندىر چارۋىچىلىق مەيدانى)، چىرا ناھىيىسى (گۇلاخا، داسكۇ يېزىسى)، بىڭتۇەننىڭ يېزا ئىگىلىك 1 - شى 6 - تۇەن - مەيدانى، پەيزاۋات ناھىيىسى (ئۆردەكلىك يېزىسى) دىن ئىبارەت سۇ ئېغىر دەرىجىدە كەمچىل بولغان 5 رايوندىكى سۇ تەركىبى تېپى ۋە يەر تۈزۈلۈشى ئوخشاش بولمىغان قىسىملاردا تەكشۈرۈش بىلەن قېزىش بىرلەشتۈرۈلگەن 6 قۇدۇق مۇۋەپپەقىيەتلىك پۈتتۈرۈلۈپ، سۇ كەمچىل بولغان كەنت ۋە بازارلاردىكى تەخمىنەن 20 مىڭ ئادەم ۋە 47 مىڭ چارۋىنىڭ ئىچىلىك سۈيى مەسىلىسى ھەل بولۇپلا قالماي، بەلكى يەر ئاستى سۇ تېپى ئوخشاش بولمىغان رايونلاردىن سۇ تېپىشتا زور بۆسۈش ھاسىل قىلىندى.

ليۇ بىن، يۇ دېشېك
**رايونلۇق گىدروگېئولوگىيە خەرىتىسىنىڭ
 بوشلۇق سانلىق مەلۇمات ئامبىرى (شىنجاڭ
 قىسمى)**

بۇ، جۇڭگو گېئولوگىيىلىك مۇھىت ئۆلچەپ تەكشۈرۈش يۇرتى شىنجاڭ گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش يۇرتىغا چۈشۈرگەن تۈر بولۇپ، 2003 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو

كارتوگرافىيە

كارتوگرافىيە سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈپ ئېتىراپ قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسى ئاپتونوم رايون بويىچە كارتوگرافىيە سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ئالغان ئورۇنلارنى يىللىق تەكشۈردى، 150 ئورۇن يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى، بىر ئورۇننىڭ سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى ئەمەلدىن قالدۇردى ۋە قىسمەن كارتوگرافىيە كەسپى دائىرىسىنىڭ سالاھىيەت دەرىجىسىنى چۈشۈردى. 5 ئورۇننىڭ سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى كېچىكتۈرۈپ تىزىمغا ئالدى، 7 ئورۇننىڭ كارتوگرافىيە سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى كۈچىدىن قالدۇردى. يېڭىدىن ئىلتىماس قىلغان ئورۇنلارنى تەكشۈرۈپ ئېتىراپ قىلدى. 24 ئورۇننىڭ كارتوگرافىيە سالاھىيىتىنى ئېتىراپ قىلدى، بۇلار تۆۋەندىكىچە: B دەرىجىلىك ئورۇنلار: شىنجاڭ گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسى رايون دائىرىسىدە گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش 1 - ئىترىتى؛ C دەرىجىلىك ئورۇنلار: ئۈرۈمچى شەھەرلىك سۇچىلىق تەكشۈرۈپ ئۆلچەش-لايىھىلەش يۇرتى، شۇ ئار يەرلەرنى تەرتىپكە سېلىش مەركىزى، شىنجاڭ خۇايۈەن ئۆي-زېمىن باھالاش چەكلىك مەسئۇلىيەت ئىش بېجىرىش ئورنى، شىنجاڭ گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسى 11 - گېئولوگىيە چوڭ ئەترىتى، شىنجاڭ قاتناش نازارىتى تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ ئالتاي تاشيول باش ئۇچاستكىسى؛ D دەرىجىلىك ئورۇنلار: شىنجاڭ توغداش ئۆي - زېمىن باھالاش - مەسلىھەتچىلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، ئۈرۈمچى خۇاۋبېي ئۆي - جاي كارتوگرافىيە چەكلىك شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك شىڭ تىيەنچىڭ ئۆي - جاي كارتوگرافىيە چەكلىك شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك جىيۇ ئۆي - زېمىن ۋاستىچىلىق مەسئۇلىيەت شىركىتى، ئۈرۈمچى چۇاڭخېڭ ئۆي - زېمىن باھالاش چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ دېۋاڭ ئۆي - زېمىن باھالاش ئىش بېجىرىش ئورنى (چەكلىك شىركىتى)، شىنجاڭ جاۋشىن ئۆي - زېمىن باھالاش - مەسلىھەتچىلىك ئىش بېجىرىش ئورنى (چەكلىك شىركىتى)، شىنجاڭ شىنرۇڭ قۇرۇلۇش مەسلىھەتچىلىك چەكلىك شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك شىنپېڭ ئۆي - زېمىن باھالاش چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ خەيدىيۈەن مەسلىھەتچىلىك چەكلىك شىركىتى، شىخەنزە شەھەرلىك جياشەن ئۆي - زېمىن ۋاستىچىلىق مۇلازىمەت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىخەنزە تەرەققىيات رايونى يۇڭشىن

ئۆي - زېمىن كارتوگرافىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قۇمۇل شەھەرلىك زېمىن باھلىقىنى باشقۇرۇش ئورنى، ۋۇجياچۈي جىڭچىڭ ئۆي - زېمىن كارتوگرافىيە چەكلىك شىركىتى، سانجى شەھەرلىك زېمىن باھلىقىنى تەكشۈرۈش ئۈچۈر مەركىزى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك شىنتىيەن ئۆي - زېمىن ۋاستىچىلىق مۇلازىمەت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىخۇ شەھەرلىك يۈتوك ئۆي - زېمىن كارتوگرافىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ شىنتىيۈەن چەكلىك مەسئۇلىيەت ئۆي - زېمىن باھالاش ئىش بېجىرىش ئورنى. قىسمەن كارتوگرافىيە كەسپى دائىرىسى سالاھىيەت دەرىجىسى ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان ۋە تۆۋەنلىتىلگەن كارتوگرافىيە ئورۇنلىرى تۆۋەندىكىچە: شىنجاڭ گېئولوگىيە-قېزىلما باھلىق چارلاش - ئېچىش ئىدارىسى رايون دائىرىلىك گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش 2 - ئەترىتى؛ مۇددىتى 3 ئاي كېچىكتۈرۈلۈپ تىزىمغا ئېلىنغان كارتوگرافىيە ئورۇنلىرى تۆۋەندىكىچە: شىنجاڭ ئۈرۈمچى كانچىلىق (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى تەكشۈرۈش-لايىھىلەش يۇرتى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 2 - شى بىناكارلىق قۇرۇلۇشلارنى تەكشۈرۈپ پىلانلاش - لايىھىلەش يۇرتى، 6 ئاي كېچىكتۈرۈپ تىزىمغا ئېلىنغان كارتوگرافىيە ئورۇنلىرى تۆۋەندىكىچە: شىنجاڭ يېنىك سانائەت لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، پوسكام كۇيياغ كوئىنلۇن كارتوگرافىيە تېخنىكا مۇلازىمەت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى؛ كارتوگرافىيە سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى كۈچىدىن قالدۇرۇلغان ئورۇنلار تۆۋەندىكىچە: سانجى ئوبلاستلىق سۇچىلىق ۋە سۇ ئېلېكتر تەكشۈرۈش - لايىھىلەش يۇرتى، ئۈرۈمچى ناھىيىلىك سۇچىلىق-ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسى، تۇرپان ۋىلايەتلىك سۇچىلىق - سۇ ئېلېكتر تەكشۈرۈش - لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى، غۇلجا شەھەرلىك پىلانلاش ئىدارىسى، ئالتاي ۋىلايەتلىك قۇرۇلۇش ئىدارىسى پىلانلاش ئىشخانىسى كارتوگرافىيە ئەترىتى، خوشۇت ناھىيىلىك شەھەر - يېزا قۇرۇلۇش مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى پىلانلاش بۆلۈمچىسى كارتوگرافىيە گۇرۇپپىسى، خېجىك ناھىيىلىك شەھەر - يېزا پىلانلاش كارتوگرافىيە ئەترىتى.

شيا يىڭ
كارتوگرافىيە ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلات قىممىتى
 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە كارتوگرافىيە ساھەسىدە يارىتىلغان مەھسۇلات قىممىتى 172 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە كارتوگرافىيە سىستېمىسىنىڭ 15 مىليون 830 مىڭ يۈەن، قۇرۇلۇش سىستېمىسىنىڭ 11

دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ يۈرۈشلەشتۈرگەن مەبلەغى 2 مىليون 740 مىڭ يۈەن. شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسى تۇرپان ۋىلايىتى، تارباغاتاي ۋىلايىتى، ئالتاي ۋىلايىتى، سانجى ئوبلاستى، بورتالا ئوبلاستى، ئۈرۈمچى شەھىرى، شىخەنزە شەھىرى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر بىلەن 1:10000 ماسش-تابلىق ئۇل كارتوگرافىيە كېلىشىمى ئىزالىدى. شىنجاڭ 1. كارتوگرافىيە يۇرتى، 2 - كارتوگرافىيە يۇرتى، گېئولوگىيە - قەزىلما بايلىق كارتوگرافىيە يۇرتى بىلەن دۆلەت كارتوگرافىيە ئىدارىسى قارىستىدىكى خېيلۇڭجياڭ ئۆلكىلىك كارتوگرافىيە ئىدارىسى، شەنشى ئۆلكىلىك كارتوگرافىيە ئىدارىسى، سىچۈەن ئۆلكىلىك كارتوگرافىيە ئىدارىسى بىرلىكتە ئۇل كارتوگرافىيە خىزمىتىگە قاتناشتى. 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۇل كارتوگرافىيە تۈرىدە 1:10000 ماسشتابلىق يەر شەكلى خەرىتىسىدىن 1019

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 7 - كۈنى شۇ ئار پارىكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ جىنشياڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسىنىڭ رەقەملەشتۈرۈلگەن ئىشلەپچىقىرىش بازىسىنى كۆزدىن كەچۈردى، شىنجاڭنىڭ ئۇل كارتوگرافىيە تەرەققىيات ئەھۋالىنى ئىگىلىدى.

شى خاڭجىڭ فوتوسى

نۇسخا ئىشلەندى، ئۆلچەپ سىزىلغان دائىرە تەخمىنەن 25 مىڭ 475 كۋادرات كىلومېتىر؛ 1:10000 ماسشتاب بويىچە ئاساسنى ئۆلچەپ سىزىشتا رەقەملەشتۈرۈلگەن سىزىقلىق خەرىتىدىن (DLG) 1019 نۇسخا، رەقەملەشتۈرۈلگەن ئېگىزلىك ئانېتىكىسى مۇدېلىدىن (DEM) 363 نۇسخا، رەقەملىك كارتوگرافىيە تەسۋىر خەرىتىسىدىن (DOM) 1019 نۇسخا ئىشلەندى؛ 159 نۇقتىدا تەكشۈرۈلگەن تىزگىنلەش تۈرى، 33 مىڭ 400 كىلومېتىر دائىرىدە دۆلەتلىك ئېگىزلىكنى تىزگىنلەش تۈرى، 6 ئورۇندا دۆلەتلىك نازۇكلۇق دەرىجىسى يۇقىرى بولغان سۈنئىي ھەمراھ ئارقىلىق ئورۇن بەلگىلەپ تىزگىنلەش نۇقتىسى قۇرۇلدى.

شيا يىڭ

كارتوگرافىيە ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسى 2003 - يىلى شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسى قارىستىدىكى ئورۇنلارنىڭ ئورۇندىغان كارتوگرافىيە ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسى: گېئودېزىيەلىك ئۆلچەشتە: GPS بويىچە ئۆلچەنگەن C دەرىجىلىك (نۇقتا) 337، D دەرىجىلىك نۇقتا 59، E دەرىجىلىك نۇقتا 84؛ نۆپۇسلىق ئۆلچەشتە: 3 - دەرىجىلىك 3104 كىلومېتىر، 4 - دەرىجىلىك 3672 كىلومېتىر. رەقەملەشتۈرۈلگەن فوتوگرافىيەلىك ئۆلچەشتە: (DLG) 1:1000 ماسشتابلىق رەقەملەشتۈرۈلگەن سىزىقلىق خەرىتىدىن 1418 نۇسخا، 1:5000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 30 نۇسخا، 1:2000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 3 نۇسخا،

مىليون 670 مىڭ يۈەن، گېئولوگىيە - قەزىلما بايلىق سىستېمىسىنىڭ 11 مىليون 960 مىڭ يۈەن، سۇ ئېلېكتىر سىستېمىسىنىڭ 15 مىليون 140 مىڭ يۈەن، قاتناش سىستېمىسىنىڭ 15 مىليون 490 مىڭ يۈەن، كۆمۈرچىلىك سىستېمىسىنىڭ 2 مىليون 530 مىڭ يۈەن، مېتاللوگىيە سىستېمىسىنىڭ 880 مىڭ يۈەن، نېفىت سىستېمىسىنىڭ 58 مىليون 690 مىڭ يۈەن، رەڭلىك مېتال سىستېمىسىنىڭ 40 مىڭ يۈەن، تۆمۈر يول سىستېمىسىنىڭ 3 مىليون 260 مىڭ يۈەن، زېمىن بايلىق سىستېمىسىنىڭ 12 مىليون 810 مىڭ يۈەن، يەر تەۋرەش سىستېمىسىنىڭ 1 مىليون 400 مىڭ يۈەن، يادرو سانائىتى سىستېمىسىنىڭ 400 مىڭ يۈەن، مائارىپ پەن تەتقىقات سىستېمىسىنىڭ 200 مىڭ يۈەن، دېھقانچىلىق سىستېمىسىنىڭ 7 مىليون 60 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىق سىستېمىسىنىڭ 30 مىڭ يۈەن، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى سىستېمىسىنىڭ 500 مىڭ يۈەن، باشقا سىستېمىلارنىڭ 14 مىليون 680 مىڭ.

شيا يىڭ

ئۇل كارتوگرافىيە خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئۇل كارتوگرافىيە خىزمىتىدە خوشاللىقلارنى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. مەركەز مالىيىسىدىن سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليون 660 مىڭ يۈەن (ئاۋىئاتسىيەلىك سۈرەتكە ئېلىش)، ئاپتونوم رايون سالغان مەبلەغ 12 مىليون 500 مىڭ يۈەن، شەھەر، ناھىيە

ئۆلچەش- سىزىش جەھەتتە: 70 كۋادرات كىلومېتىر دائىرىنىڭ يەر تەۋەلىكى 867 نۇسخا ئۆلچەپ سىزىپ چىقىلدى. قۇرۇلۇشلار 1:5000 ماسشتاب، 1:2000 ماسشتاب، 1:1000 ماسشتاب بويىچە 76 نۇسخا ئۆلچەپ چىقىلدى. ئۆلچەنگەن ئۇزۇنلۇقى 1084 مېتىر، 57 كۋادرات كىلومېتىر. باسمىچلىق جەھەتتە: كارتوگرافىيە قانۇنىغا دائىر تەشۋىقات ماتېرىياللىرىدىن 2 پارچە (بېرىم تاۋاق) 20 مىڭ نۇسخا باستۇرۇلدى.

شيا يىڭ

شىنجاڭنىڭ زېمىن بايلىقى - مۇھىت

ئۇچۇر سىستېمىسى تۈرى

شىنجاڭ جۇغراپىيىلىك ئاساسىي ئۇچۇر مەركىزى ئۈستىگە ئالغان شىنجاڭنىڭ زېمىن بايلىقى - مۇھىت ئۇچۇر سىستېمىسى تۈرى (تۆۋەندە قىسقارتىلىپ تۈر دەپ ئاتىلىدۇ) 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئاپتونوم رايون بىلەن زېمىن بايلىقى مىنىستىرلىكىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ۋە باھالىشىدىن ئۆتتى. باھالاشتا بۇ تۈرنىڭ تەتقىقات نەتىجىسى ئومۇمىي جەھەتتىن شۇ غىلىدىكى تەتقىقات نەتىجىلىرى ئىچىدە خەلقئارا ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، دەپ خۇلاسىە چىقىرىلدى. بۇ تۈرگە «3S» تېخنىكىسى ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ زېمىن بايلىقى - مۇھىتىنى تېلېتېخنىكا بىلەن تەكشۈرۈش تۈرىنىڭ بارلىق نەتىجىلىرى مۇجەسسەملەشكەن، ئۇ 1:1000000 ماسشتابلىق، 1:250000 ماسشتابلىق ئاساسىي چاتما سىخىمىلار ۋە مەخسۇس ئومۇملاشتۇرۇلۇپ تۈر بويىچە ئىزاهلانغان نەتىجە سىخىمىسى شۇنىڭدەك شىنجاڭ رايونىنىڭ جۇڭگو - پاكىستان ھەمكارلىقىدىكى بايلىق سۈنئىي ھەمراھ تەسۋىرى سانلىق مەلۇماتلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ تۈر خەلقئارا خەرىتىچىلىككە ۋە مەمۇرىي رايون ئايرىمىسىنىڭ چېگرا سىزىقىغا ئاساسەن بايلىق - مۇھىت ئامىللىرىنى تېز سۈرئەتتە سۈرۈشتۈرۈش، ئىزدەپ تېپىش، يېڭىلاش، تۈرلەرگە ئايرىش، ئۈستىلەپ قوشۇش ئىقتىدارىغا، كۆپ ئۆلچەم بويىچە ھەر خىل زېمىن بايلىقى - مۇھىت ئۇچۇرلىرىغا دائىر سانلىق مەلۇماتلارنى باشقۇرۇش ۋە ئۇنى يېڭىلاش ئىقتىدارىغا، تېلېتېخنىكا سۈرەتلىرى بىلەن ئۈستىلەپ كىرىشتۈرۈش، كېسىشتۈرۈش ۋە ئۈنۈملىك ئانالىز قىلىپ بىر تەرەپ قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە؛ بۇ ئارقىلىق بوشلۇق ئۇچۇرلىرىنى خۇسۇسىيەتلىك ئۇچۇر ھەمدە تۈرلۈك ستاتىستىكا ئۇچۇرلىرى بىلەن ئورگانىك ھالدا بىرلەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايوننىڭ يەر، سۇچىلىق، ئورمانچىلىق، قەزىلما بايلىقى، ئوتلاق، مۇھىت، ئاپەت قاتارلىق زېمىن بايلىقى -

1:1000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 28 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 4502؛ (DEM) 1:10000 ماسشتابلىق رەقەملەشتۈرۈلگەن ئاتمېتىكا مودېلى خەرىتىسىدىن 1112 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 3630؛ MOD (ئايرىپىلان بىلەن تارتىلغان سۈرەت) 1:10000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 1300 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 17632. دالدا يەر شەكلى سانلىق مەلۇماتلىرىنى توپلاپ خەرىتە ئىشلەشتە: (DLG) 1:2000 ماسشتابلىق رەقەملەشتۈرۈلگەن سىزىقلىق خەرىتىدىن 12 نۇسخا، 1:1000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 310 نۇسخا، 1:500 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 192 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 609. رەقەملەشتۈرۈلگەن خەرىتە: (DLG) 1:500000 ماسشتابلىق رەقەملەشتۈرۈلگەن سىزىقلىق خەرىتىدىن 18 نۇسخا، 1:100000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 68 نۇسخا، 1:1000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 603 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 18908. تۈزۈلگەن خەرىتە: 1:10000 ماسشتابلىق يەر شەكلى خەرىتىسى 5 نۇسخا، 1:5000 ماسشتابلىق خەرىتە 24 نۇسخا، 1:2000 ماسشتابلىق خەرىتە 9 نۇسخا. مەخسۇس خەرىتىلەر: بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 7 - شىنىڭ يەرلەردىن پايدىلىنىش ئەھۋالى خەرىتىسىدىن 5 نۇسخا، شىنجاڭدىكى كارىزلىرنىڭ تارقىلىش خەرىتىسىدىن 6 نۇسخا؛ ئاتلاش: جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئاتلىمىدىن بىر نۇسخا. مەخسۇس رەقەملىك خەرىتە مەھسۇلاتلىرى: تارىم دەرياسى سىستېمىسى، يېپىنچا ئۆسۈملۈك، يەرلەردىن پايدىلىنىشقا دائىمىر 1:10000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 221 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 17680؛ 1:50000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 15 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 1200؛ شىنجاڭنىڭ غەربىدىكى ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ ئاساس خەرىتىسىدىن 86 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 15480، سانجى ئوبلاستلىق قاتناش ساقچى تارماق ئەترىتىنىڭ يوللىرىغا دائىر 1:400000 ماسشتابلىق خەرىتىدىن 9 نۇسخا ئىشلەندى، سانلىق مىقدارى (MB) 30، قۇمۇل ۋىلايەتلىك گىدروگېئولوگىيىلىك 1:100000 ماسشتابلىق خەرىتىسىدىن 8 نۇسخا ئىشلەندى. سانلىق مىقدارى (MB) 40. سانلىق مەلۇمات ئامبىرىنى قۇرۇش جەھەتتە: كۆپتۈك شەھىرىنىڭ يەرلەردىن پايدىلىنىش سانلىق مەلۇمات ئامبىرىغا دائىر 1:10000 ماسشتابلىق 74 نۇسخا (MB) 4200 سانلىق مەلۇماتى ئىشلەندى، دۆلەتنىڭ ئاساسلىق ئاۋىئاتسىيەلىك سۈرەتكە ئېلىش ماتېرىيال سانلىق مەلۇمات ئامبىرىدىن 6000 نۇسخا ئىشلەندى. چېگرا سىزىقىنى

سانلىق مەلۇمات ئامبىرى ۋە پەرقلەندۈرۈش نىسبىتى يۇقىرى سۈنئىي ھەمراھ تەسۋىرى سانلىق مەلۇماتى ھەمدە پاسىل تەكشۈرۈش ماتېرىياللىرى، پەر ناملىرى ماتېرىياللىرى، قاتناش ماتېرىياللىرى قاتارلىق ماتېرىياللار ياكى سانلىق مەلۇماتلاردىن پايدىلىنىپ، پۈتكۈل شىنجاڭنى قاپلىغان، ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك مەمۇرىي رايونلار بويىچە ئايرىلغان 86 پارچە مەمۇرىي رايون ئايرىسى ئاساس خەرىتىسى ۋە 86 پارچە سۈنئىي ھەمراھ تەسۋىرى ئاساس خەرىتىسى نەشر قىلىشتىن ئىبارەت. بۇ تۈر 2003 - يىل 11 - ئايدا دۆلەت كارتوگرافىيە ئىدارىسى غەربىي قىسمىدىكى ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ئاساس خەرىتىسى قۇرۇلۇش تۈرى بويىچە مۇنەۋۋەر نەتىجە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

شيا يىلك

شىنجاڭ ئۈستىگە ئالغان دۆلەتنىڭ ئۇل

كارتوگرافىيە مۇئەسسەسە تۈرى قۇرۇلۇشى شىنجاڭ ئۈستىگە ئالغان دۆلەتنىڭ ئۇل مۇئەسسەسە تۈرى قۇرۇلۇشى 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 23 - كۈنى رەسمىي تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. 2003 - يىل 8 - ئايدا شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسى دۆلەت كارتوگرافىيە ئىدارىسى تەرىپىدىن دۆلەتنىڭ ئۇل كارتوگرافىيە مۇئەسسەسە تۈرى قۇرۇلۇشىنى ئۈستىگە ئالدىغان B خىل ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى. قۇرۇلۇشقا جەمئىي 4 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت مالىسى مەبلەغ 2 مىليون يۈەن، ئاپتونوم رايون مالىسىدىن ۋە نەپ ئالغۇچى ئورۇنلاردىن يۈرۈشلەشتۈرۈلگەن 2 مىليون يۈەن. بۇ تۈر ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن كېيىن ياغشى ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈزۈم ھاسىل قىلدى. شىنجاڭ جۇغراپىيىلىك ئاساسىي ئۇچۇر مەركىزى بىلەن شىنجاڭ 2 - كارتوگرافىيە يۇرتى تۈرنىڭ ئىلغار ئۈسكۈنىلىرىدىن پايدىلىنىپ، تارىم دەرياسى غول ئۆستىگىنى 1:10000 ماسشتاب بويىچە تۈپ ئاساسىدىن ئۆلچەپ سىزىش، تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋېغىنىڭ 1:10000 ماسشتابلىق يەر شەكلى خەرىتىسىنى ئاساسىي ئۆلچەپ سىزىش، جۇڭغار ئويمانلىقىدىكى 5 - نومۇرلۇق نېفىت - گازلىقنى ئۆزلەشتۈرۈپ ئۆلچەش، شىنجاڭنىڭ 1:1000000 ماسشتابلىق سۈنئىي ھەمراھ تەسۋىرى خەرىتىسى، 1:250000 ماسشتابلىق سانلىق مەلۇماتىنى يېتىللاش، شىنجاڭنىڭ زېمىن بايلىقى - مۇھىت ئۇچۇر سىستېمىسى تۈرى، 1:50000 ماسشتاب بويىچە شىنجاڭنىڭ يەر ناملىرى سانلىق مەلۇماتىنى توپلاش، دۆلەتنىڭ غەربىي قىسمىدىكى ناھىيە، شەھەرلەر شىنجاڭ ئاساس خەرىتىسى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى تاماملىدى.

شيا يىلك

مۇھىتىنى تېز، توغرا ئىگىلەپ ئۈنۈپرسال ئانالىز قىلىشقا ۋە ئۇنىڭغا باھا بەرگىلى بولىدۇ. ئۇچۇر سىستېمىسى تېخنىكىسى تەتقىق قىلىپ بارلىققا كەلتۈرۈشتە، دۇنيا بويىچە ئىلغار بولغان GeoMediaGIS پۇمشاق دېتالىسى ئاللاپ قوللىنىلىپ، ئەڭ ئىلغار GIS نى ئېچىش ئۇسۇلى - ئويىپىكىتلارغا يۈزلەندۈرۈلگەن بىرلەشمە دېتاللارنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۇسۇلىدىن پايدىلىنىپ، مۇستەقىل GIS سوپىسى بارلىققا كەلتۈرۈلگەن ۋە تۇرغۇزۇلغان. بۇ سىستېمىدا خىزمەت رايونىنى باشقۇرۇش، سېخىمىلارنىڭ كۆرۈنۈشىنى تىزگىنلەش، سېخىمىلارنى تەڭشەپ تىزگىنلەش، سېخىمىا يۈزىنى كونترول قىلىش، سۈرۈشتۈرۈپ ئانالىز قىلىش، سانلىق مەلۇماتلارنى تەھرىرلەش، ستاتىستىكىلىق ئانالىز قىلىش، مەخسۇس تېپىلارنى يۆتكەپ ئىشلىتىش، سانلىق مەلۇمات ئامبىرىنى باشقۇرۇش، بېسىپ چىقىرىش، سىستېما ياردەمچىسى بولۇش قاتارلىق ئىقتىدار ئىشقا ئاشۇرۇلغان. بۇنىڭ بىلەن پۈتۈن شىنجاڭنىڭ زېمىن بايلىقى - مۇھىت سانلىق مەلۇمات ئامبىرىنى ئۈنۈملۈك باشقۇرغىلى، ناھىيە، ۋىلايەت، ئوبلاستلار بويىچە بايلىق مۇھىتقا ئۈنۈپرسال باھا بەرگىلى بولىدۇ. بۇ سىستېمىغا شىنجاڭنىڭ 1:250000 ماسشتابلىق، 1:1000000 ماسشتابلىق ئۇل جۇغراپىيىلىك خەرىتە سانلىق مەلۇماتى كىرگۈزۈلگەن بولۇپ، ئۇ، يەر، قېزىلما بايلىق، ئورمانچىلىق، چۆللۈش، قۇملنىش، ئوتلاق، سۇ بايلىقى ماتېرىياللىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. جۇڭگو - پاكىستان بايلىق سۈنئىي ھەمراھىنىڭ سانلىق مەلۇمات مىقدارى ناھايىتى كۆپ، ئىشلىتىش ئىشەنچلىك، ئىقتىدارى تولۇق، ئىشلىتىش ئاسان. بۇ تۈر شىنجاڭنىڭ زېمىن بايلىقى - مۇھىتىنى تېلېتېخنىكا ئارقىلىق ئۈنۈپرسال تەكشۈرۈش ئۇچۇرلىرىنى GIS تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ ئۈنۈپرسال باشقۇرۇشتىكى بوشلۇقىنى تولدۇردى، ئاپتونوم رايوننىڭ زېمىن بايلىقى - مۇھىتى سانلىق مەلۇماتلىرىنى باشقۇرۇشنىڭ ئىلمىيلىشىش، ئاپتوماتلىشىش ئىشنى ئىشقا ئاشۇردى.

شيا يىلك

شىنجاڭ ئۈستىگە ئالغان غەربىي

قىسمىدىكى ناھىيە، شەھەر ئاساس خەرىتىسى تۈرى

شىنجاڭ 2 - كارتوگرافىيە يۇرتى ئۈستىگە ئالغان غەربىي رايوندىكى ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ئاساس خەرىتىسى قۇرۇلۇشى 2003 - يىل 9 - ئايدا تۈر سۈپىتىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. بۇ تۈرنىڭ نىشانى دۆلەت كارتوگرافىيە ئىدارىسىنىڭ ھازىرقى 1:250000 ماسشتابلىق جۇغراپىيىلىك ئاساسىي ئۇچۇرى

كارتوگرافىيە كەسپىي سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ۋە ئىشقا ئورۇنلىشىش ئىجازىتى تۈزۈمى

2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ شىنجاڭ بويىچە 3 يىل ۋاقىت مەدەپ قىلىپ، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر قايسى ساھەلەردە ئۆلچەپ سىزىش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان زېمىن بايلىقى، سۇچىلىق، ئېنېرگىيە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، قاتناش، شەھەر مەمۇرىيىتى قۇرۇلۇشى، تۈرۈپا يوللىرىنى ئۆلچەش، شەھەرلەرنى پىلانلاش، ئۆي - جايلىرىنى ئۆلچەش سىزىش، پاسسىل تەكشۈرۈش، ئوقۇ - ئوقۇتۇش قاتارلىق كارتوگرافىيە خىزمىتى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك بولغان كارخانا، كەسپىي ئورۇن، شىركەت، ئىقتىسادىي گەۋدە، ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ ۋە ھەر خىل كارتوگرافىيە كەسپىي بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىملارغا قارىتا، كارتوگرافىيەگە خاس ئىش تۈرى ۋە ئىجتىمائىي ھەمىباب ئىش تۈرى بويىچە كەسپىي سالاھىيەت تۈزۈمى ۋە ئىشقا ئورۇنلىشىش ئىجازىتى تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا ئوقۇتۇش تارىخى دىپلومى ۋە كەسپىي سالاھىيەتتىن ئىبارەت 2 خىل گۇۋاھنامە تۈزۈمىنى يولغا قويۇش پىلانلانغان. 2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن كېيىن، كارتوگرافىيە ساھەسىگە يېتىدىن قوشۇلۇپ، ئۆلچەش - سىزىشتەك ئالاھىدە تېخنىكا ئىش تۈرى بىلەن شۇغۇللانغان خادىملارغا جۈملىدىن سىياسەت خاراكتېرلىك ئورۇنلاشتۇرۇلغان ۋە ئىش ئورنى ئالماشتۇرۇلغان، تارقاقلاشتۇرۇپ ئورۇنلاشتۇرۇلغان خادىملارغا قارىتا بىردەك ئاۋال تەربىيەلەش، دۆلەتنىڭ كەسپىي سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى ئالغاندىن كېيىن ئالدىن ئىشقا قويۇش سىياسىتىنى يولغا قويۇلدى. شىنجاڭ كارتوگرافىيە ساھەسى كەسپىي ماھارىتىنى باھالاشتا يېتەكچىلىك قىلىش مەركىزى كارتوگرافىيە ئىدارىسىدا تەسىس قىلىندى.

شيا يىڭ

كارتوگرافىيە ساھەسىدىكى ئەلا قۇرۇلۇشلار (تۈرلەر)

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شۇ ئار پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىلمىي جەمئىيىتى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە كارتوگرافىيە ساھەسىدىكى ئەلا سۈپەتلىك كارتوگرافىيە قۇرۇلۇشى (تۈرى) نى باھالاش خىزمىتى ئاياغلاشتى، ئاپتونوم رايون بويىچە 10

ئورۇن 18 تۈرنى يوللىدى، 13 قۇرۇلۇش تۈرى مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 2 تۈر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. يەنى شىنجاڭ 1 - كارتوگرافىيە يۇرتى، 2 - كارتوگرافىيە يۇرتى ئۈستىگە ئالغان تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنىڭ 1:10000 ماسشتابلىق پەن شەكلى خەرىتىسى فوتوگراممېتىر قۇرۇلۇشى، شىنجاڭ ئاساس جۇغراپىيىلىك ئاساسىي ئۆچۈر مەركىزى ئۈستىگە ئالغان شىنجاڭنىڭ 1:1000000 ماسشتابلىق سۈنئىي ھەمراھ نەسۋىرى سانلىق مەلۇمات ئامبىرى

شيا يىڭ

كارتوگرافىيە ئىشلىرىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ئەھۋالى

شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسىنىڭ كارتوگرافىيە ساھەسىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتى 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 16 - كۈنى شۇ ئار شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى، ھەمدە ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار ئورۇن دېگەن نام بېرىلدى، 5 كىشى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۆھپىكارى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە A دەرىجىلىك 11 كارتوگرافىيە ئورنىدىن 7 سى، B دەرىجىلىك كارتوگرافىيە ئورنىدىن 4 ئىلگىرى كېيىن ISO9001 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسىنىڭ ئېتىراپ قىلىشىدىن ئۆتتى.

شيا يىڭ

كارتوگرافىيە قانۇنىنىڭ ئىجراسىنى تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە شۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى خەلپەم ئىسلام، خوجىخان ھاكىمۇف ئايرىم - ئايرىم ھالدا شۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئۈرۈمچى، ئىلى، بايىنغولىن، قىزىلسۇ، قەشقەر، تۇرپان، تارباغاتاي قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە 7 شەھەر، 5 ناھىيىنىڭ «كارتوگرافىيە قانۇنى» نى ئىزچىلاشتۇرۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. كارتوگرافىيە ئىدارىسى قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈشكە ماسلىشىش ئۈچۈن كۆپلىگەن خىزمەتلەرنى ئىشلىدى، 12 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرگە مەخسۇس ئادەم ئەۋەتىپ كارتوگرافىيە مەمۇرىي باشقۇرۇش خادىملىرى كۇرسى

(قېتىم) نازارەت قىلىپ تەكشۈردى ۋە ھاۋالە بويىچە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، بۇنىڭ ئىچىدە 31 تۈركۈم (قېتىم) ئۆل كارتوگرافىيە بويىچە تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى. 95 تۈركۈم (قېتىم) ھاۋالە بويىچە تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى، (بۇنىڭ ئىچىدە 81 تۈركۈم (قېتىم) لايىھەلىك بولدى، 14 تۈركۈم (قېتىم) لايىھەسىز بولدى)، ھاۋالە بويىچە تەكشۈرۈلگىنى 8 تۈركۈم (قېتىم)، قايتا تەكشۈرۈلگىنى 19 تۈركۈم (قېتىم). مەملىكەت كارتوگرافىيە مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش پائالىيىتىنى ئورۇنلاشتۇردى؛ 2 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنى جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭغا تەكشۈرۈشكە ئەۋەتتى ھەمدە تەكشۈرۈش نەتىجىسىنى كارتوگرافىيە ئورۇنلىرىنىڭ سالاھىيىتىنى يىللىق تەكشۈرۈشتىكى ئاساسلىرىنىڭ بىرى قىلدى.

شيا يىڭ

كارتوگرافىيە كاپالىتى ۋە مۇلازىمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ كارتوگرافىيە ماتېرىياللىرى ئارخىپخانىسى جەمئىيەتتىكى ھەر قايسى ساھەلەرنى جۇغراپىيىلىك ئاساسىي ئۇچۇر مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى. رەقەملەشتۈرۈلگەن نەتىجە ماتېرىياللىرى تۆۋەندىكىچە: DEM 1:50000 ماسشتابلىق (MB) 536 سانلىق مەلۇماتىدىن 268 نۇسخا، 1:100000 ماسشتابلىق (MB) 60 سانلىق مەلۇماتىدىن 30 نۇسخا، DOM 1:10000 ماسشتابلىقتىن چوڭ (1:10000 ماسشتابلىقمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) (MB) 198 سانلىق مەلۇماتىدىن 24 نۇسخا، DRG 1:10000 ماسشتابلىقتىن چوڭ (1:10000 ماسشتابلىقمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) (MB) 198 سانلىق مەلۇماتىدىن 33 نۇسخا، 1:50000 ماسشتابلىق (MB) 582 سانلىق مەلۇماتىدىن 97 نۇسخا، 1:100000 ماسشتابلىق (MB) 144 سانلىق مەلۇماتىدىن 24 نۇسخا، DLG 1:10000 ماسشتابلىقتىن چوڭ (1:10000 ماسشتابلىقمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) (MB) 660 سانلىق مەلۇماتىدىن 109 نۇسخا، 1:250000 ماسشتابلىق (MB) 120 سانلىق مەلۇماتىدىن 24 نۇسخا؛ يەر شەكلى خەرىتىسى 1:10000 ماسشتابلىقتىن 1:1000000 ماسشتابلىققىچە بولغان خەرىتىدىن 3481 نۇسخا 8719 پارچە، ئاساس خەرىتە 210 نۇسخا 526 پارچە، ئاتلاس 146 پارچە؛ ئاۋىئاتسىيەلىك سۈرەتكە ئېلىنغان نەتىجىلەر: نېگاتىۋ 16 مىڭ 988 پارچە، سۈرەت 7013 پارچە؛ گېئودېزىيەلىك نەتىجىلەر: 3 بۆلۈك نۇقتىسى 513، نۇپۇس نۇقتىسى 789؛ سۈنئىي ھەمراھ تېلېتېخنىكا ماتېرىياللىرى: 2 مىليون 713 مىڭ

ئاچتى، قانۇن ئىجراسىنى تەكشۈرۈشكە دائىر 4 سان قىسقا ھەۋەر تارقاتتى. كارتوگرافىيە ئۆلچىمىنى ئېنىقلاش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يەنىلا نىسبىي ھالدا ئۆز ئالدىغا 2 يۈرۈش تەكشى كوكوردىنات سىستېمىسىنى ئىشلەتكەنلىك ئەھۋالىغا قارىتا، ئۈرۈمچى شەھىرىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە ئالاقە ئەۋەتىپ پەيدىنپەي بىرلىككە كەلتۈرۈشنى دەۋەت قىلدى؛ بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 1 - شى يەنىلا سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ كوكوردىنات سىستېمىسىنى ئىشلىتىۋاتقانلىقىغا قارىتا، تەرتىپكە سېلىش، ئۆزگەرتىشنى تەلەپ قىلدى. قانۇن بويىچە ئۆلچەش بەلگىلىرىنى قوغداش سالىقىنى كۈچەيتىپ ئۆلچەش بەلگىلىرىنى يۆتكۈۋېتىشنى تەستىقلاشقا دائىر 3 دېلونى قوبۇل قىلدى، ئاتۇش قاتارلىق جايلاردا يۈز بەرگەن 4 ئۆلچەش بەلگىسىگە بۇزغۇنچىلىق قىلىش دېلوسىنى تەكشۈرۈپ ئىسپات ئالدى ۋە قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلدى. بايىنخولىن ئوبلاستلىق غۇلجىياۋ ئۆي - زېمىن باھالاش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ رايون ئاتلاپ مەشغۇلات قىلىش دېلوسىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلدى، شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتىنىڭ بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 1 - شى تۇەن - مەيدانلىرىدا كېنىشكىسىز ئۆلچەپ سىزىش مەشغۇلاتى ئېلىپ بارغانلىقى توغرىسىدا تەكشۈرۈپ ئىسپات ئالدى. ئالاقىدار نازارەت - ئىدارىلەر بىلەن بىرلىكتە خەرىتە بازارلىرىنى تەرتىپكە سېلىپ ۋە قېلىپلاشتۇرۇپ باسقۇچ خاراكتېرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. ئېغىر سىياسىي مەسىلە ساقلانغان 749 گىزبوس 1364 پارچە خەرىتە، 48 خەرىتە توپلىمى، 2 مىس مەتبەلىك دۇنيا خەرىتىسى، 11 قاپ بالىلار جۈپلىمە خەرىتىسى، 30 مىڭ 506 پارچە تەشۋىقات قوللانمىسىنى قانۇن بويىچە مۇسادىرە قىلدى، «چاتاق خەرىتە» كۆرسىتىلگەن 96 ئېلان، بەلگە تاختايسىغا قارىتا مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلاردىن تەرتىپكە سېلىش ۋە ئۆزگەرتىشنى تەلەپ قىلدى، 58 ئورۇننى 274 مىڭ 529 يۈەنلىك تۈزگۈچى ئورۇن بولمىغان، نەشر قىلغۇچى ئورۇن بولمىغان، خەرىتىنى تەستىقلىغانلىق نومۇرى بولمىغان خەرىتە مەھسۇلاتلىرىنى سېتىشنى توختىتىشقا بۇيرىدى.

شيا يىڭ

كارتوگرافىيە مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىنى

نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ كارتوگرافىيە ئىدارىسى كارتوگرافىيە مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتىنى 153 تۈركۈم

ئىشلەپچىقىرىلغان «ئاقسۇ - ئارال - خوتەن تاشيولىنىڭ سۈنئىي ھەمراھ تەسۋىرلىك خەرىتىسى» ۋە «G315 لىنىيىدىكى چاقىلىق - چەرچەن بۆلىكىنىڭ سۈنئىي ھەمراھ تەسۋىرى خەرىتىسى» نىڭ سانلىق مەلۇماتلىرى ئىشچاننىڭ تاشيوللىرىنى لايىھىلەشتە لىنىيە تاللاش ۋە پىلانلاپ لايىھىلەش ئىشنى ئاساسىي ماتېرىيال بىلەن تەمىنلىدى ھەمدە بۇ ئارقىلىق تەخمىنەن 20 مىليون يۈەن مەبلەغ تېجەپ قېلىندى.

شيا يىڭ

600 كۋادرات كىلومېتىر دائىرىنىڭ ETM سۈنئىي ھەمراھ ئارقىلىق تەسۋىرى چۈشۈرۈلگەن ماتېرىيالى، 7200 كۋادرات كىلومېتىر دائىرىنىڭ SPOT سۈنئىي ھەمراھ ئارقىلىق تەسۋىرى چۈشۈرۈلگەن ماتېرىيالدىن ئىبارەت. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئاتلىسى» ئۈچۈن توپلىغان ۋە تەمىنلىگەن ھازىرقى ۋەزىيەتكە دائىر ماتېرىيال 106 پارچە؛ ئۇل كارتوگرافىيە ئۈچۈن تەمىنلىگەن يەر شەكلى خەرىتىسى 887 پارچە، ئاۋىئاتسىيەلىك تارتىلغان سۈرەت نېگاتىۋى 72 قاپ. تىزگىنلەنگەن دائىرە نەتىجىسى 5099 نۇقتا.

قىسقا ماتېرىيال

يەر شارىنى رەقەملەشتۈرۈش

يەر شارىنى رەقەملەشتۈرۈش ئۈچۈرچىلىق جەمئىيىتىدە ئۈچۈرلارنى تېز، ئۈنۈملۈك قولغا كەلتۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنىڭ مۇھىم ۋاسىتىسى بولۇپ، خەلق ئىگىلىكىنىڭ ھەر قايسى ساھەلىرى ۋە كىشىلەرنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشىدا غايەت زور قوللىنىش قىممىتىگە ئىگە. ئەگەر يەر شارى رەقەملەشتۈرۈلسە، ئۇ بىر قىسىم شىركەتلەرنىڭ كۆپ مىقداردىكى جۇغراپىيەلىك ئۈچۈر سۈرەتلىرى ۋە سانلىق مەلۇماتلىرىنى ساتىدىغان، ھەقىلىق مۇلازىمەت قىلىدىغان ئۈچۈرلاشتۈرۈلغان بازارغا ئايلىنىدۇ، ئالىملارنىڭ ھەر خىل پەن تەتقىقات ئېلىپ بارىدىغان «تامىز تەجرىبىخانا» سىغىمۇ ئايلىنالايدۇ، يەنە مېتېئورولوگىلارنىڭ ھەر خىل ئاپەت ئەھۋالىدىن ۋە ئوتتۇرا، ئۇزۇن مۇددەتلىك ھاۋارايىدىن ئالدىن مەلۇمات بېرىدىغان، بىئولوگىلارنىڭ ھايۋانات، ئۆسۈملۈك تۈرلىرىنىڭ نەسلى قۇرۇپ كېتىش ئەھۋالىنى كۆزىتىدىغان، ئاگرانوملارنىڭ تۇپراق، كېمەللىك ۋە ھاشارات زىيانداشلىقى ھەمدە زىرائەتلەرنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش ئەھۋالىنى ئىگىلەيدىغان مۇھىم ئۈچۈر ئامبىرىغىمۇ ئايلىنالايدۇ.

شيا يىڭ

يەر شارىنى رەقەملەشتۈرۈش دېگەندە يەر شارىدىكى ھەر بىر نۇقتا (جۇغراپىيەلىك كوئوردىنات ئارقىلىق ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى بېكىتىلگەن) دىكى بارلىق سانلىق ئۈچۈرلارنى توپلاپ، تەشكىللەپ، بىر پۈتۈن يەر شارى ئۈچۈر مودېلىنى ھاسىل قىلىش كۆزدە تۇتۇلىدۇ. بۇ ئۈچۈرلەر ھەممىنى يەنى يەر شەكلى، يەر يۈزىنىڭ تۈزۈلۈشى، گېئولوگىيەلىك قۇرۇلمىسى، يەر، تاغ - دەريا كىلىمات قاتارلىق تەبىئىي ئۈچۈرلارنى، تارىخىي تەرەققىيات ئۆزگىرىش، تەبىئىي شارائىت ۋە ئۆرپ - ئادەت، مەدەنىيەت - مائارىپ، نوپۇس، قاتناش، ئىقتىساد، پەن - تېخنىكا، سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش قاتارلىق كۆماتتارلىق ئۈچۈرلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇ ئۈچۈرلەر بىر تەرەپ قىلىنغاندىن كېيىن ئورگانىك ھالدا بىرلەشتۈرۈلسە، ناھايىتى ئاسانلا جۇغراپىيەلىك كوئوردىنات بويىچە ئىزدەپ تاپىلى ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلانغىلى بولىدۇ، بۇنداق بولغاندا كىشىلەر دۇنيانىڭ ھەر قانداق يېرىدىكى ئەڭ يېڭى مۇكەممەل ئۈچۈرلارنى تېز سۈرئەتتە، ئوبرازلىق، ئومۇميۈزلۈك ھالدا ئىگىلىۋېلىپ، يەر شارى ئۈچۈرلىرىدىن ئورتاق بەھرىمەن بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرالايدۇ.

يەر تەۋرەش ، مېتېئورولوگىيە

يەر تەۋرەش

تەۋرەش 12 قېتىم، 6 — 6.9 بال يەر تەۋرەش 2 قېتىم. 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى مارالبېشى، پەيزاۋاتتا يۈز بەرگەن 6.8 بال يەر تەۋرەش مۇشۇ يىلى ئىچىدە شىنجاڭ تەۋەسىدىكى ئەڭ كۈچلۈك يەر تەۋرەش ھېسابلىنىدۇ. 1. 2003 - يىلى شىنجاڭدا يەر تەۋرەش ھەرىكىتى كۆپ بولدى. ئۇنىڭ چاستوتىسى بىلەن كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى 2002 - يىلىدىكىدىن كۆرۈنەرلىك يۇقىرى بولدى (قوشۇمچە جەدۋەلگە قارالغۇ).

شىنجاڭ رايونىدىكى يەر تەۋرەش ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭ تەۋەسىدە 1130 قېتىم 2 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرىدى. بۇنىڭ ئىچىدە 2 — 2.9 بال يەر تەۋرەش 858 قېتىم، 3 — 3.9 بال يەر تەۋرەش 200 قېتىم، 4 — 4.9 بال يەر تەۋرەش 58 قېتىم، 5 — 5.9 بال يەر

قوشۇمچە

شىنجاڭ رايونىدا 2002 — 2003 - يىلىغىچە بولغان يەر تەۋرەش ھەرىكىتىنىڭ تەكرارلىنىش دەرىجىسى بىلەن كۈچلۈكلۈك دەرىجىسىنىڭ سېلىشتۇرمىسى

يىللار	2 — 2.9	3 — 3.9	4 — 4.9	5 — 5.9	6 — 6.9	ئەڭ كۈچلۈك يەر تەۋرەش	تەۋرىگەن ئومۇمىي سانى
2002	586	108	16	1	0	5.8	711
2003	858	200	58	12	2	6.8	1130

1. 2003 - يىلى ئەلتۇتاي يەر تەۋرەش بەلۋاغىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، شىنجاڭدىكى يەر تەۋرەش بەلۋاغلىرىدا 4 بال يەر تەۋرەش ھەرىكىتى كۆرۈلدى. ماكانغا تارقىلىش جەھەتتە، تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغى يەنىلا يەر تەۋرەشتىكى ئاساسلىق ھەرىكەتچان رايون بولدى. 1 - ئاينىڭ 4 - كۈنى جەنۇبىي تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىنىڭ غەربىي بۆلىكىگە يانداش بولغان پەيزاۋات رايونىدا 5.4 بال يەر تەۋرىدى، 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى بۇ رايوندا يەنە بىر قېتىم 6.8 بال يەر تەۋرىدى. 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنى جەنۇبىي تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىنىڭ غەربىي بۆلىكىدىكى ئاتۇش رايونىدا 5.1 بال يەر تەۋرىدى؛ 2 - ئاينىڭ 14 - كۈنى شىمالىي تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىدىكى شىخەنزە رايونىدا 5.4 بال يەر تەۋرىدى؛ 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى غەربىي كوئىنلۇن يەر تەۋرەش بەلۋاغىدىكى ئاقتۇ رايونىدا 5.6 بال يەر تەۋرىدى؛ 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى يەر تەۋرەش ھەرىكىتى بىرقەدەر ئاجىز بولغان ئوتتۇرا تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىدىكى موڭغۇلكۈردە 6 بال يەر تەۋرىدى. بىر يىلدا پەيزاۋات رايونىدا 9 قېتىم 5 بالدىن

يۇقىرى يەر تەۋرىدى. 2003 - يىلى جەنۇبىي تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىنىڭ غەربىي بۆلىكى ۋە ئۇنىڭغا قوشنا رايونلار 5 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەشنىڭ ھەرىكەتچان چاستوتىسى بىلەن كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى ئەڭ يۇقىرى رايون بولدى. 3. 2003 - يىلى شىنجاڭ تەۋەسىدىكى 4 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەشنىڭ زامانغا تارقىلىشى تەكشى بولمىدى. ئالدىنقى يېرىم يىلدا يەر تەۋرەش چاستوتىسى بىلەن كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى كېيىنكى يېرىم يىلىدىكىدىن كۆرۈنەرلىك يۇقىرى بولدى.

4. شىنجاڭ ۋە قوشنا رايونلاردا يۈز بەرگەن 5 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەش ۋاقتى جەھەتتە گۈرۈپپىلىشىش، رايون جەھەتتە توپلىشىشتەك ئالاھىدىلىكنى شەكىللەندۈردى. 2002 - يىلى 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۇلۇغچاتتا يۈز بەرگەن 5.7 بال يەر تەۋرەش 1 - گۈرۈپپىدىكى يەر تەۋرەش ۋەقەسىگە مەنسۇپ بولۇپ، بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەش ۋەقەسى تاكى 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىكى مارالبېشى، پەيزاۋاتتىكى 6.8 بال يەر تەۋرەش بىلەن ئاخىرلاشتى، 1 - قېتىملىق يەر

2. 2003 - يىلى ئەلتۇتاي يەر تەۋرەش بەلۋاغىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، شىنجاڭدىكى يەر تەۋرەش بەلۋاغلىرىدا 4 بال يەر تەۋرەش ھەرىكىتى كۆرۈلدى. ماكانغا تارقىلىش جەھەتتە، تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغى يەنىلا يەر تەۋرەشتىكى ئاساسلىق ھەرىكەتچان رايون بولدى. 1 - ئاينىڭ 4 - كۈنى جەنۇبىي تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىنىڭ غەربىي بۆلىكىگە يانداش بولغان پەيزاۋات رايونىدا 5.4 بال يەر تەۋرىدى، 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى بۇ رايوندا يەنە بىر قېتىم 6.8 بال يەر تەۋرىدى. 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنى جەنۇبىي تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىنىڭ غەربىي بۆلىكىدىكى ئاتۇش رايونىدا 5.1 بال يەر تەۋرىدى؛ 2 - ئاينىڭ 14 - كۈنى شىمالىي تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىدىكى شىخەنزە رايونىدا 5.4 بال يەر تەۋرىدى؛ 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى غەربىي كوئىنلۇن يەر تەۋرەش بەلۋاغىدىكى ئاقتۇ رايونىدا 5.6 بال يەر تەۋرىدى؛ 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى يەر تەۋرەش ھەرىكىتى بىرقەدەر ئاجىز بولغان ئوتتۇرا تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋاغىدىكى موڭغۇلكۈردە 6 بال يەر تەۋرىدى. بىر يىلدا پەيزاۋات رايونىدا 9 قېتىم 5 بالدىن

جايلاشقان، بۇ رايوندا 2003 - يىلى 11 قېتىم (قالدۇق يەر تەۋرەشمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 5 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرىدى، يەنە بىرى شىمالىي تەڭرىتاغ بىلەن ئوتتۇرا تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋىغىغا جايلاشقان بولۇپ، بۇ رايوندا 2 قېتىم 5 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرىدى؛ ئۈچىنچىسى ئالتاي يەر تەۋرەش بەلۋىغىغا جايلاشقان بولۇپ، بۇ رايوندا 9 قېتىم (قالدۇق تەۋرەشمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) 5 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرىدى. يۇقىرىقى 3 رايوندا ئالدىنقى ۋە كېيىنكى يېرىم يىلدا 5 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرىدى.

ۋالڭ شياۋرۇڭ، ۋالڭ جىدا

تەۋرەشتە 4 قېتىم 5 بالدىن يۇقىرى ئاساسلىق يەر تەۋرىدى. 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاقتۇدىكى 5.6 بال يەر تەۋرەشتىن 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىكى موڭغۇلكۈردە يۈز بەرگەن 6 بال يەر تەۋرەشكچە بولغان ۋاقت 2 - گۈرۈپپىدىكى يەر تەۋرەش ۋەقەسىدۇ 4 قېتىم 5 بالدىن يۇقىرى ئاساسلىق يەر تەۋرىدى (روسىيىدىكى 7.9 بال يەر تەۋرەشمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). 2003 - يىلى شىنجاڭ ۋە قوشنا رايونلاردا ئوتتۇراھال ۋە كۈچلۈك يەر تەۋرەشتە ئۈستۈنلۈككە ئىگە 3 رايون بارلىققا كەلدى، ئۇنىڭ بىرى جەنۇبىي تەڭرىتاغ يەر تەۋرەش بەلۋىغى بىلەن غەربىي كوئېنلۇن يەر تەۋرەش بەلۋىغى تۇتاشقان رايونغا

2003 - يىلى شىنجاڭ ۋە ئۇنىڭغا قوشنا رايونلاردا يۈز بەرگەن $M \geq 3.5$ بال يەر تەۋرەش مۇندەرىجىسى

ماتېرىيال مەنبەسى	پايدىلىنىدىغان يەر نامى	زىچلىقى	ئېكۋىۋالېنت يۇقىرىلۇقى H (1000 مېتىر)	تەۋرەش دەرىجىسى		تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى		يەر تەۋرىگەن ۋاقت					رەت نۆمۈرى	
				M	ML	تەۋرەش ئېنېرگىيەسى	پاراللېل ئىسپاتلىرى	بىر كۈن ئىچىدە	بىر كۈن ئىچىدە	بىر كۈن ئىچىدە	بىر كۈن ئىچىدە	بىر كۈن ئىچىدە		
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	25	5.4	5.7	77°01'	39°40'	19	7	19	4	1	2003	1
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	2	37	3.9	4.4	76°58'	39°42'	40	10	19	4	1	2003	2
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	4	4.3	4.8	77°04'	39°24'	27	13	19	4	1	2003	3
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	17	3.5	4	77°02'	39°36'	17	0	1	5	1	2003	4
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	20	3.9	4.4	77°01'	39°39'	13	4	1	5	1	2003	5
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۆزبېل تاغ ئېغىزىنىڭ غەربىي شىمالى	4		3.9	4.4	72°23'	39°32'	37	50	16	8	1	2003	6
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قوبۇق-سارنىڭ غەربىي شىمالى	1	31	3.6	4.1	84°58'	47°16'	16	29	11	12	1	2003	7
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	خېجىڭ	1	36	3.9	4.4	87°27'	42°13'	4	33	21	22	1	2003	8
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۈچتۈر-پان	1	23	3.7	4.2	79°37'	41°29'	46	33	20	29	1	2003	9

شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	شخۇ	1	42	3.9	4.4	85°11'	44°05'	50	10	8	3	2	2003	10
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كەشمىر	4		4.1	4.6	76°32'	35°34'	6	3	6	5	2	2003	11
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قارغىلىق	2	16	3.9	4.4	78°41'	37°40'	54	38	0	6	2	2003	12
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	شەخەنزە	1	16	4	4.5	85°51'	44°00'	0	32	1	14	2	2003	13
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	شەخەنزە	1	19	4.9	5.3	85°51'	43°59'	2	32	1	14	2	2003	14
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	شەخەنزە	1	25	5.4	5.7	85°52'	44°00'	21	34	1	14	2	2003	15
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	توقمۇن	1	42	3.6	4.1	88°14'	41°49'	44	32	2	14	2	2003	16
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پامىر	2	133	3.7	4.2	74°02'	38°27'	53	54	22	14	2	2003	17
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۈلۈڭ-چاتىنلىك غەربىي شىمالى	4		3.7	4.2	73°08'	40°19'	12	6	18	16	2	2003	18
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	خوتەن	4		3.9	4.4	80°35'	36°56'	18	23	9	18	2	2003	19
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئاقچى	1	13	3.8	4.3	77°50'	40°43'	46	34	5	19	2	2003	20
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئارشاڭ	1	40	4.6	5	81°12'	44°29'	58	9	12	20	2	2003	21
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	13	3.6	4.1	77°28'	39°51'	56	0	9	21	2	2003	22
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كەشمىر	4		3.7	4.2	76°44'	35°16'	29	46	18	21	2	2003	23
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۈرۈمچى	1	22	3.6	4.1	87°42'	43°37'	19	34	6	24	2	2003	24
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	مارالبېيە شى، پەيى-زاۋات	1	27	6.8		77°16'	39°37'	42	3	10	24	2	2003	25
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	14	4.5	4.9	77°30'	39°34'	10	14	10	24	2	2003	26
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	23	4	4.5	77°28'	39°44'	0	20	11	24	2	2003	27

شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	28	4	4.5	77°11'	39°19'	35	0	13	24	2	2003	28
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	26	4.2	4.7	77°30'	39°33'	35	22	19	24	2	2003	29
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	24	4.1	4.6	77°29'	39°31'	58	23	22	24	2	2003	30
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	14	4.2	4.7	77°41'	39°23'	4	49	23	24	2	2003	31
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	31	4.1	4.6	77°30'	39°33'	20	33	0	25	2	2003	32
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	30	4.5	4.9	77°12'	39°39'	43	18	5	25	1	2003	33
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	مەكت	1	30	4	4.5	77°34'	39°32'	18	0	14	25	2	2003	34
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	مەكت	1	19	4	4.5	77°37'	39°27'	43	54	18	25	2	2003	35
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	17	4.1	4.6	77°15'	39°24'	53	16	20	25	2	2003	36
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	23	4.3	4.8	77°15'	39°34'	48	29	20	26	2	2003	37
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	21	4.2	4.7	77°28'	39°33'	4	38	5	27	2	2003	38
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	22	4.1	4.6	77°18'	39°35'	16	9	19	27	2	2003	39
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	21	4.3	4.8	77°16'	39°30'	56	9	10	1	3	2003	40
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	پەيزاۋات	1	23	4	4.5	77°12'	39°26'	24	56	7	5	3	2003	41
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	مەكت	1	17	4.1	4.6	77°36'	39°27'	8	58	7	5	3	2003	42
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	مەكت	1	28	4	4.5	77°34'	39°31'	51	55	4	7	3	2003	43
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	نىيە	4		3.8	4.3	83°13'	36°12'	0	24	2	10	3	2003	44
شىنجاڭ ئىستانا تۇرى	مەكت	1	20	1.1	4.6	77°36'	39°27'	12	15	12	12	3	2003	45

شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	24	5.8	6.1	77°26'	39°33'	53	47	12	12	3	2003	46
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	19	4.2	4.7	77°28'	39°35'	53	50	3	13	3	2003	47
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	20	4	4.5	77°28'	39°35'	45	36	4	13	3	2003	48
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	خېجىلك	1	31	3.5	4.0	87°25'	42°21'	7	9	14	13	3	2003	49
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	توقسۇن	1	35	4.2	4.7	88°53'	41°49'	7	7	23	13	3	2003	50
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	27	4	4.5	77°27'	39°32'	59	6	5	16	3	2003	51
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	27	5.1	5.5	77°16'	39°36'	26	59	6	16	3	2003	52
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۆزبەل تاغ ئېغىزى، زىنىلك غەربىي شىمالى	1	10	3.9	4.4	73°02'	39°16'	32	35	20	17	3	2003	53
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	مەكت	1	19	4	4.5	77°54'	39°23'	50	56	23	17	3	2003	54
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۆزبەل تاغ ئېغىزى، زىنىلك غەربىي شىمالى	2	15	4.1	4.6	73°04'	39°23'	26	33	8	18	3	2003	55
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۇلۇغ-چات	1	35	3.7	4.2	75°31'	40°01'	18	43	1	21	3	2003	56
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	باي	1	65	4.1	4.6	81°40'	41°21'	53	34	6	24	3	2003	57
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	مەكت	1	19	4.3	4.8	77°52'	39°34'	51	5	22	24	3	2003	58
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۇلۇغ-چاتنىلك غەربىي شىمالى	1	15	3.9	4.4	74°34'	40°18'	54	25	19	27	3	2003	59
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	29	5.1	5.5	77°24'	39°31'	48	15	7	31	3	2003	60
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	لوپنۇر كۆلى	2	7	3.6	4.1	91°03'	40°39'	24	23	17	1	4	2003	61

شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئارىشاڭ-ئىسك شەرقىي شىمالى	1	23	4.3	4.8	81°04'	45°20'	24	27	21	1	4	2003	62
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	خوتەن	1	23	3.5	4	79°41'	37°21'	53	52	15	3	4	2003	63
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۈلۈڭ-چات	2	25	3.5	4	74°21'	40°04'	3	56	14	6	4	2003	64
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	باركۆل	1	8	3.5	4	93°10'	44°48'	49	45	1	9	4	2003	65
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كەلپىن	1	12	4.0	4.5	79°09'	40°49'	49	48	3	18	4	2003	66
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئاقچى	1	19	4.1	4.6	78°12'	40°30'	34	41	22	23	4	2003	67
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	مەكىت	1	18	4.1	4.6	77°33'	39°28'	58	5	21	30	4	2003	68
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قاراقۇ-رۇم تاغ ئېغىزى	4		3.5	4	78°20'	35°46'	36	34	17	2	5	2003	69
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	خوتەن	4		3.8	4.3	79°37'	36°35'	1	36	18	2	5	2003	70
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	29	3.7	4.2	77°29'	39°31'	19	5	0	3	5	2003	71
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	23	3.6	4.1	77°12'	39°25'	11	28	19	4	5	2003	72
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	28	5.8		77°10'	39°24'	36	44	23	4	5	2003	73
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	23	3.7	4.2	77°01'	39°17'	44	49	23	4	5	2003	74
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	24	3.5	4	77°01'	39°16'	26	16	0	5	5	2003	75
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	21	3.5	4	77°02'	39°17'	18	17	0	5	5	2003	76
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	خوتەن	1	25	3.8	4.3	79°07'	37°30'	43	44	1	7	5	2003	77
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئالتايىناك شەرقىي شىمالى	1	19	5.8	6.1	89°25'	48°28'	57	57	10	7	5	2003	78
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	24	4.1	4.6	77°07'	39°21'	58	19	19	10	5	2003	79

شىنجاڭ ئىستانا تورى	پەيزاۋات	1	31	3.6	4.1	77°05'	39°17'	44	56	22	11	5	2003	80
شىنجاڭ ئىستانا تورى	پەيزاۋات	1	23	3.8	4.3	77°10'	39°22'	40	53	9	12	5	2003	81
شىنجاڭ ئىستانا تورى	خوتەن	1	19	4.0	4.5	79°02'	37°26'	16	10	11	12	5	2003	82
شىنجاڭ ئىستانا تورى	خوتەن	2	22	4.5	4.9	79°07'	37°20'	42	30	3	14	5	2003	83
شىنجاڭ ئىستانا تورى	خوتەن	2	25	3.8	4.3	79°08'	37°22'	50	58	3	14	5	2003	84
شىنجاڭ ئىستانا تورى	مەكت	1	27	3.6	4.1	77°41'	39°20'	45	36	8	16	5	2003	85
شىنجاڭ ئىستانا تورى	پەيزاۋات	1	31	5.4	5.7	77°08'	39°20'	1	30	22	16	5	2003	86
شىنجاڭ ئىستانا تورى	كۇچا	1	14	3.6	4.1	82°27'	42°25'	5	44	3	20	5	2003	87
شىنجاڭ ئىستانا تورى	ئۆزبەل تاغ ئېغىزى	1	122	4.1	4.6	73°55'	38°37'	20	18	14	20	5	2003	88
شىنجاڭ ئىستانا تورى	كېرىيە	2	20	3.6	4.1	81°06'	35°58'	27	9	19	22	5	2003	89
شىنجاڭ ئىستانا تورى	مەكت	1	29	4.5	4.9	77°32'	39°29'	55	31	12	25	5	2003	90
شىنجاڭ ئىستانا تورى	كېرىيە	1	20	4.9	5.3	81°00'	36°10'	52	18	22	29	5	2003	91
شىنجاڭ ئىستانا تورى	پەيزاۋات	1	24	4.1	4.6	77°12'	39°23'	46	21	0	31	5	2003	92
شىنجاڭ ئىستانا تورى	پەيزاۋات	1	25	3.6	4.1	77°12'	39°20'	7	40	0	31	5	2003	93
شىنجاڭ ئىستانا تورى	مەكت	1	21	5	5.4	77°37'	39°31'	39	28	0	5	6	2003	94
شىنجاڭ ئىستانا تورى	مەكت	2	17	3.5	4	78°28'	38°52'	35	31	0	5	6	2003	95
شىنجاڭ ئىستانا تورى	مەكت	1	22	3.7	4.2	77°39'	39°27'	13	38	12	5	6	2003	96
شىنجاڭ ئىستانا تورى	ئۇلۇغچات	2	20	3.7	4.2	74°21'	39°52'	43	7	22	6	6	2003	97

شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	مارالبېشى	1	26	3.9	4.4	77°55'	40°07'	58	16	22	6	6	2003	98
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	پامىر	2	118	3.8	4.3	73°23'	38°26'	58	4	5	7	6	2003	99
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	ئالاتاۋ ئېغىزى	1	14	3.5	4	82°56'	45°48'	6	55	7	7	6	2003	100
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	كېرىيە	1	25	3.8	4.3	80°52'	35°42'	38	3	16	8	6	2003	101
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	ئالتاينىڭ شەرقىي شىمالى	1	15	4.3	4.8	89°28'	48°30'	50	59	14	11	6	2003	102
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	كەشمىر	4		3.7	4.2	77°04'	35°34'	5	42	3	19	6	2003	103
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	پەيزاۋات	1	26	3.6	4.1	77°29'	39°30'	29	11	0	20	6	2003	104
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	خوتەن	4		3.5	4	80°09'	35°36'	7	51	0	2	7	2003	105
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	شىخەنزە	1	32	4.3	4.8	86°16'	43°48'	51	53	13	3	7	2003	106
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	غۇلجا	1	35	3.6	4.1	81°34'	44°20'	20	10	10	21	7	2003	107
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	پامىر	2	155	4.1	4.6	75°56'	38°24'	18	15	17	23	7	2003	108
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	پەيزاۋات	1	29	4.1	4.6	76°57'	39°29'	54	29	12	24	7	2003	109
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	ئۆزبېك تەڭرىتاغ غەربىي شىمالى	2	25	3.5	4	73°13'	39°47'	20	51	4	25	7	2003	110
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	نىيە	4		3.6	4.1	84°25'	36°45'	40	10	3	28	7	2003	111
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	خوتەن	4		4.1	4.6	80°27'	35°54'	38	21	22	28	7	2003	112
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	ئارشاڭ	1	23	3.7	4.2	80°06'	44°49'	8	25	7	1	8	2003	113
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	قۇتۇبى	1	29	3.6	4.1	86°56'	43°47'	37	27	2	8	8	2003	114
شىنجاڭ ئىستانىنا تۇرى	شىخۇ	1	30	3.5	4	83°57'	43°56'	54	53	17	11	8	2003	115

شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	بەيتىك تېغى	1	26	3.6	4.1	91°45'	45°04'	49	56	1	16	8	2003	116
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پامىر	2	163	3.9	4.4	73°19'	37°58'	31	4	23	18	8	2003	117
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	مارالبېشى	1	8	3.6	4.1	78°26'	40°03'	37	12	16	21	8	2003	118
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	19	3.7	4.2	77°13'	39°27'	35	4	3	22	8	2003	119
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۆچتۈر-پان	1	20	4.1	4.6	78°55'	41°18'	9	5	20	23	8	2003	120
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قارا قورۇم تاغ ئېقىنى	4		3.6	4.1	77°55'	36°32'	38	25	4	24	8	2003	121
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	خوتەن	1	12	3.5	4	78°50'	37°41'	3	57	16	24	8	2003	122
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	شىخەنزە	1	27	3.7	4.2	86°10'	43°35'	33	54	5	25	8	2003	123
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كۆكتۈ-قاي	1	18	4	4.5	89°32'	47°15'	33	32	9	26	8	2003	124
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئۇلۇغ-چاتىڭ غەربىي شىمالى	1	6	3.8	4.3	74°49'	41°07'	15	58	2	27	8	2003	125
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كۆكتۈ-قايىڭ شەرقىي جەنۇبى	1	30	4	4.5	91°40'	46°59'	44	26	6	31	8	2003	126
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	شىخەنزە	1	27	3.7	4.2	85°57'	43°58'	52	47	4	1	9	2003	127
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قوڭۇر تېغى	1	28	5.6	5.9	75°08'	38°34'	33	16	7	2	9	2003	128
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قوڭۇر تېغى	1	17	3.6	4.1	74°56'	38°37'	27	46	7	2	9	2003	129
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قوڭۇر تېغى	1	23	4.1	4.6	75°12'	38°35'	34	4	8	2	9	2003	130
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قوڭۇر تېغى	1	22	3.8	4.3	75°06'	38°35'	27	13	15	2	9	2003	131
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	قوڭۇر تېغى	1	29	3.7	4.2	75°09'	38°34'	3	27	9	3	9	2003	132

شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	پەيزاۋات	1	26	4.1	4.6	77°17'	39°33'	40	14	14	3	9	2003	133
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	كۈنەس	1	1	3.8	4.3	83°26'	43°53'	44	8	4	4	9	2003	134
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	مەكت	1	22	3.5	4	77°42'	39°23'	2	12	3	7	9	2003	135
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	ئاقچى	1	15	4.3	4.8	77°43'	40°22'	19	34	20	12	9	2003	136
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	ئالتاي	1	20	4	4.5	88°40'	48°02'	42	38	4	16	9	2003	137
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	قۇمۇل	4		3.5	4	94°48'	41°42'	47	42	12	16	9	2003	138
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	ئالاتاۋ تاغ ئېغىزى	1	24	3.7	4.2	82°34'	45°07'	49	15	13	21	9	2003	139
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	پەيزاۋات	1	18	5.1	5.5	77°12'	40°18'	33	35	7	27	9	2003	140
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	روسىيە	4		7.9		88°01'	50°09'	23	33	19	27	9	2003	141
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	روسىيە	4		5.8	6.1	88°01'	50°03'	5	58	19	27	9	2003	142
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	روسىيە	4		6.4	6.6	87°48'	50°07'	49	52	2	28	9	2003	143
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	پەيزاۋات	1	29	3.7	4.2	77°05'	40°20'	53	50	10	28	9	2003	144
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	تارىم ئويمانلىقى	1	35	4.3	4.8	82°23'	40°07'	36	3	7	30	9	2003	145
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	روسىيە	4		7.3		88°02'	50°16'	24	3	9	1	10	2003	146
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	توقسۇن	1	33	3.7	4.2	88°54'	41°47'	18	1	17	1	10	2003	147
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	توقسۇن	1		3.6	4.1	89°01'	41°40'	56	58	17	1	10	2003	148
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	پەيزاۋات	1	34	3.9	4.4	77°08'	39°24'	55	58	9	5	10	2003	149
شىنجاڭ ئىستانا تۈرى	ئاقچىنىڭ غەربىي شىمالى	1	14	3.7	4.2	76°25'	41°15'	31	51	10	6	10	2003	150

شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	لوپنۇر كۆلى	4		3.9	4.4	90°39'	40°59'	37	23	21	10	10	2003	151
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كۈنەس	1	36	4.9	5.3	84°39'	43°05'	4	36	9	11	10	2003	152
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كۈنەس	1	27	4.6	5	84°37'	43°04'	37	46	16	11	10	2003	153
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كۈنەس	1	35	4	4.5	84°39'	43°07'	11	33	18	11	10	2003	154
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كۈنەس	1	6	3.6	4.1	84°37'	43°06'	42	32	8	15	10	2003	155
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كېرىيە	4		3.8	4.3	81°41'	35°27'	50	11	4	21	10	2003	156
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	چاقىلىق	1	25	3.6	4.1	89°39'	38°37'	48	51	14	24	10	2003	157
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	كېرىيە	4		4.1	4.6	80°54'	35°37'	13	55	15	25	10	2003	158
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	مەكىت	1	30	3.7	4.2	77°42'	39°24'	15	36	0	29	10	2003	159
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	30	3.8	4.3	76°44'	40°20'	33	8	7	31	10	2003	160
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	ئاقچىنىڭ غەربىي شىمالى	1	20	3.5	4	76°26'	41°12'	55	49	14	18	11	2003	161
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	باي	1	43	4.5	4.9	82°11'	42°03'	1	16	8	23	11	2003	162
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	باي	1	19	3.7	4.2	82°07'	42°05'	54	49	21	26	11	2003	163
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	پەيزاۋات	1	19	3.8	4.3	77°01'	39°36'	25	52	16	29	11	2003	164
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	موڭغۇل- كۆرە	1	21	6.0	6.3	80°28'	42°59'	31	38	9	1	12	2003	165
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	موڭغۇل- كۆرە	1	29	4.8	5.2	80°30'	43°00'	47	6	10	1	12	2003	166
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	موڭغۇل- كۆرە	1	26	5.0	5.4	80°29'	42°58'	55	28	18	1	12	2003	167
شىنجاڭ ئىستانىنا تورى	موڭغۇل- كۆرە	1	20	4.3	4.8	80°28'	42°57'	0	30	22	1	12	2003	168

شىنجاڭ ئىستانا تورى	خانتەڭ-رى چوقە-قىسى	1	23	3.9	4.4	80°47'	41°50'	16	15	18	3	12	2003	169
شىنجاڭ ئىستانا تورى	پامىر	2	162	3.6	4.1	74°08'	38°20'	29	50	5	4	12	2003	170
شىنجاڭ ئىستانا تورى	قاسلىق	1	30	3.6	4.1	76°44'	38°12'	31	3	10	4	12	2003	171
شىنجاڭ ئىستانا تورى	ئۆزبەل تاغ ئېغىزى	1	24	3.5	4	74°15'	39°06'	42	56	14	5	12	2003	172
شىنجاڭ ئىستانا تورى	ئۆزبەل تاغ ئېغىزى	1	25	3.6	4.1	74°17'	39°07'	58	58	14	5	12	2003	173
شىنجاڭ ئىستانا تورى	ئۆزبەل تاغ ئېغىزى	1	28	3.5	4	73°46'	39°16'	27	2	15	5	12	2003	174
شىنجاڭ ئىستانا تورى	ئۆزبەل تاغ ئېغىزى	1	9	4.1	4.6	73°56'	39°14'	39	56	15	5	12	2003	175
شىنجاڭ ئىستانا تورى	تارىم ئويمانلىقى	1	32	3.7	4.2	82°39'	39°40'	27	32	23	13	12	2003	176
شىنجاڭ ئىستانا تورى	چەرچەن	1	19	3.9	4.4	84°59'	36°53'	58	44	12	15	12	2003	177
شىنجاڭ ئىستانا تورى	توقسۇن	1	46	3.9	4.4	88°43'	41°40'	23	1	23	19	12	2003	178
شىنجاڭ ئىستانا تورى	قاسلىق	1	88	3.6	4.1	77°15'	36°56'	3	2	8	24	12	2003	179
شىنجاڭ ئىستانا تورى	پامىر	12	14	4.2	4.7	73°08'	38°32'	28	31	21	25	12	2003	180

ۋېي لىنلەن

سوزۇلغان، بۇنىڭ ئىچىدە VI° لۇق رايونىنىڭ ئۇزۇن يېرىم ئوقى 22.8 كىلومېتىر، قىسقا يېرىم ئوقى 6.5 كىلومېتىر، دائىرىسى 544.5 كۋادرات كىلومېتىر، پەيزاۋات ناھىيە بازىرىدىكى كۈچلۈك يەر تەۋرەش مۇنداق خاتىرىلەنگەن: شەرقتىن غەربكە بولغان يۆنىلىشى 58.38 سانتىمېتىر/كۋادرات مېكۇنت، جەنۇبتىن شىمالغا بولغان يۆنىلىشى 66.12 سانتىمېتىر كۋادرات/مېكۇنت، ۋېرتىكاللىق يۆنىلىشى 24.75 سانتىمېتىر كۋادرات/مېكۇنت، VI° لۇق رايونىنىڭ ئۇزۇن يېرىم ئوقى 29.9 كىلومېتىر، قىسقا يېرىم ئوقى 23 كىلومېتىر، دائىرىسى 1694.9 كۋادرات كىلومېتىر. ئاپەت رايونىدىكى ئائىلە 16 مىڭ 343، نوپۇس 67 مىڭ 988. يەر تەۋرەشتە كېسەك ياغاچ قۇرۇلمىلىق 14 مىڭ 135 كۋادرات مېتىر ئۆي بۇزغۇنچىلىققا، 48 مىڭ 115 كۋادرات

پەيزاۋاتتا 5.4 بال يەر تەۋرىدى

يەر تەۋرەشنىڭ ئاساسىي پارامېتىرى يەر تەۋرىگەن ۋاقىت: 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 4 - كۈنى سائەت 19 دىن 7 مىنۇت 19 مېكۇنت ئۆتكەندە؛ مىكرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل $39^{\circ}40'$ ، شەرقىي مېرىدىئان $77^{\circ}01'$ ؛ ماکرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل $39^{\circ}36'$ ، شەرقىي مېرىدىئان $77^{\circ}58'$ ؛ تەۋرەش دەرىجىسى: $Ms=5.4$ ؛ تەۋرەش مەركىزىنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى: VI° ؛ تەۋرەش مەنبەسىنىڭ چوڭقۇرلۇقى: 25 كىلومېتىر.

يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى ۋە يەر تەۋرەشتىن بولغان زىيان ئەھۋالى بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشتە تەڭ تەۋرىنىش سىزىقىنىڭ ئۇزۇن ئوقى شىمالدىن شەرقتە

بەزى ئۆيلەر بەكمۇ كونسراپ كەتكەچكە، بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشتە تېخىمۇ ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىرىنى ھېسابقا ئالغاندا، 70 - يىللاردىن كېيىن سېلىنغان خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق ئۆيلەر ئاساسى جەھەتتىن ساق قالدى. تاش كان يەر تەۋرەش ئىستانسىسىنىڭ رەقەملىك مېپىئوگرافتا خاتىرىلەنگەن نەتىجىسى مۇنداق: 5 بال يەر تەۋرەشتە ئەڭ زور ماكسىمۇم قىممىتى تېزلىكىنىڭ شەرقتىن غەربكە بولغان يۆنىلىشى 36.24 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت، جەنۇبتىن شىمالغا بولغان يۆنىلىشى 22.90 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت، ۋېرتىكاللىق يۆنىلىشى 17.64 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت؛ 5.4 بال يەر تەۋرەشتە ئەڭ زور ماكسىمۇم قىممىتى تېزلىكىنىڭ شەرقتىن غەربكە بولغان يۆنىلىشى 27.54 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت، جەنۇبتىن شىمالغا بولغان يۆنىلىشى 30.03 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت، ۋېرتىكاللىق يۆنىلىشى 15.36 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت. شىخەنزە شەھىرىگە كۈچلۈك تەسىر كۆرسەتكەن بولسىمۇ، شەھەر رايونىدىكى قۇرۇلۇشلار بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىمىدى. تەسىر كۆرسىتىش دەرىجىسى IV° قا يەتتى. ئۈرۈمچى شەھەر رايونىدىكى بىنالارنىڭ ئۈستۈنكى قەۋىتىدىكى ئاھالىلەر يەر تەۋرىگەنلىكىنى ئومۇميۈزلۈك سەزگەن، رەقەملىك مېپىئوگرافى ئارقىلىق خاتىرىلەنگەن نەتىجىسى مۇنداق: 5 بال يەر تەۋرەشتە ئەڭ زور ماكسىمۇم قىممىتى تېزلىكىنىڭ شەرقتىن غەربكە بولغان يۆنىلىشى 3.4 سانتىمېتىر/سېكۇنت كۋادرات، جەنۇبتىن شىمالغا بولغان يۆنىلىشى 3.7 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت، ۋېرتىكاللىق يۆنىلىشى 4.3 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت؛ 5.4 بال يەر تەۋرەشتە ئەڭ زور ماكسىمۇم قىممىتى تېزلىكىنىڭ شەرقتىن غەربكە بولغان يۆنىلىشى 1.4 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت، جەنۇبتىن شىمالغا بولغان يۆنىلىشى 1.6 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت، ۋېرتىكاللىق يۆنىلىشى 2.4 سانتىمېتىر/كۋادرات سېكۇنت، تەسىر قىلغان كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى III° .

يەر تەۋرەشتە 500 مىڭ يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى، ئۆلۈم - يېتىم كۆرۈلمىدى.

سۇڭ لىجۈن

مارالبېشى، پەيزاۋاتتا 6.8 بال يەر

تەۋرىدى

يەر تەۋرەشنىڭ ئاساسىي پارامېتىرى يەر تەۋرىگەن ۋاقىت: 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى سائەت 10 دىن 3 مىنۇت 41.8 سېكۇنت ئۆتكەندە؛ مىكرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل $37^{\circ}39'$ ، شەرقىي مېرىدىئان $16^{\circ}77'$ ؛ ماكرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش

مېتىر ئۆي ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا، 150 مىڭ 770 كۋادرات مېتىر ئۆي ئوتتۇراھال بۇزغۇنچىلىققا، 295 مىڭ 829 كۋادرات مېتىر ئۆي پېنىكرەك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى، پەيزاۋات ناھىيە بازىرىدىكى مۇستەھكەم خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق ئايرىم بىنالارغا چاڭ كەتتى. يەر تەۋرەشتە ئۆلۈم - يېتىم ئەھۋالى كۆرۈلمىدى، ئۆيلەر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقتىن، 1738 ئائىلىدىكى 7437 كىشى سىرتقا چىقىپ پاناھلاندى.

يەر تەۋرەشتە 31 مىليون 217 مىڭ 900 يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى، بۇ پېنىكرەك بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرىدىكى يەر تەۋرەش ھېسابلىنىدۇ.

سۇڭ لىجۈن

شىخەنزىنىڭ جەنۇبىدا 4.9 بال، 5.4

بال يەر تەۋرىدى

يەر تەۋرەشنىڭ ئاساسىي پارامېتىرى يەر تەۋرىگەن ۋاقىت: 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 14 - كۈنى سائەت بىردىن 32 مىنۇت 2 سېكۇنت ئۆتكەندە؛ مىكرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل $59^{\circ}43'$ ، شەرقىي مېرىدىئان $51^{\circ}85'$ ، تەۋرەش دەرىجىسى: $Ms=4.9$ ؛ تەۋرەش مەنبەسىنىڭ چوڭقۇرلۇقى: 19 كىلومېتىر، تەۋرەش مەركىزىنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى: VI° .

يەر تەۋرىگەن ۋاقىت: 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 14 - كۈنى سائەت بىردىن 34 مىنۇت 21 سېكۇنت ئۆتكەندە؛ مىكرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل $00^{\circ}44'$ ، شەرقىي مېرىدىئان $52^{\circ}85'$ ؛ تەۋرەش دەرىجىسى: $Ms=5.4$ ؛ تەۋرەش مەنبەسىنىڭ چوڭقۇرلۇقى: 25 كىلومېتىر؛ تەۋرەش مەركىزىنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى: VI° .

يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى ۋە يەر تەۋرەشتىن بولغان زىيان ئەھۋالى يەر تەۋرىگەندە مىكرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى ماناس رايونىنىڭ جەنۇبىدىكى دېڭىز يۈزىدىن 4000 — 5000 مېتىر ئېگىز ئادىمىزاتسىز ئېگىز تاغلىق رايونغا جايلاشقان، تەۋرەش مەركىزىنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى VI° ، تەۋرەش قۇرۇلمىسى ئېھتىمال ئېرەقتابىغا يېرىلىشى بولۇشى مۇمكىن، ئۇ، تولۇق يېڭىلىنىش ئېپوخاسىغا تەۋە ھەرىكەتچان ئۈزۈلمىدۇر. تەسىر كۆرسەتكەن 7° لۇق رايونلار ئاساسەن بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 8 - شى 151 - تۇەن - مەيدانى قارىمىقىدىكى نەنسەن كۆمۈر كېنى بىلەن ساۋەن ناھىيىسىدىكى كۆمۈركاندىن ئىبارەت، بۇ رايون دېڭىز يۈزىدىن 1000 — 1500 مېتىر ئېگىز بولۇپ، 50 - ۋە 60 - يىللاردا سېلىنغان كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ۋە خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق

ئۆيلەرنىڭ %40 تىن كۆپرەكى ئېغىر دەرىجىدە ۋەيران بولغان ياكى بۇزۇلۇپ كەتكەن، لېكىن ئاساسىي جەھەتتىن ئۇرۇلۇپ چۈشمىگەن؛ كەڭ دائىرىنى سۇيۇق قۇم توپا قاپلاپ كېتىش ۋە قۇم ئارىلاش مۇ ئېتىلىپ چىقىشتەك ھادىسىلەر كۆرۈلگەن. بۇ رايوننىڭ شىمالىدىكى قۇملۇق رايونلاردا يەنە ئومۇمىي سوزۇلما ئۇزۇنلۇقى 5 كىلومېتىردىن ئاشىدىغان يېرىق بەلۋاغ پەيدا بولغان. بۇ، تەۋرەش قۇرۇلمىسى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. يەر تەۋرەشتە قازا قىلغانلارمۇ شۇ رايون تەۋەسىگە مەركەزلەشكەن.

۷° لۇق رايون: بۇ، مارالبېشى ناھىيىسى چوڭقۇرچاق يېزىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمىنى، سېرىقئۆي بازىرى، ئالاغىر يېزىسى بىلەن يېڭىئۆستەك يېزىسىدىكى قىسمەن كەنتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، ۷° لۇق رايوننىڭ ئۇزۇن ئوقى 59 كىلومېتىر بولۇپ، شىمالدىن غەربكە سوزۇلغان، قىسقا ئوقى 42 كىلومېتىر، دائىرىسى 1573 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. ۷° لۇق رايوندىكى دېھقانلارنىڭ كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆيلىرى بىلەن چارۋا قوتانلىرىنىڭ %80 ى ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان، بۇنىڭ ئىچىدە %30 ئۆي - قوتان ئۇرۇلۇپ چۈشكەن. خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆيلەرگە ئومۇمىيۈزلۈك چاڭ كەتكەن، %50 ئۆي ئېغىر دەرىجىدە ۋەيران بولغان، لېكىن ئۇرۇلۇپ چۈشمىگەن؛ خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق قىسمەن ئۆيلەرمۇ ئېغىر دەرىجىدە ۋەيران بولغان.

۷° لۇق رايون: بۇ، مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ غەربىي جەنۇبىي قىسمىنى، يوپۇغا ناھىيىسىنىڭ شەرقىي قىسمىنى، پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي قىسمىنى، مەكىت ناھىيىسىنىڭ شىمالىي قىسمىنى، بىختۇن يېزا ئىگىلىك 3- شى 42 - نۆۋەن - مەيدانى قاتارلىق جايلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئۇزۇن ئوقى 95 كىلومېتىر، شىمالىي شىمالىي شەرق يۆنىلىشىنى ئالغان؛ قىسقا ئوقى 92 كىلومېتىر، دائىرىسى 4999 كۋادرات كىلومېتىر. ئۇنىڭ تارقىلىش يۆنىلىشى شىمالىي شەرقىي شەرق يۆنىلىشىنى ئالغان. ۷° لۇق رايوندىكى كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆيلەرگە ئومۇمىيۈزلۈك چاڭ كەتكەن، لېكىن يېنىكرەك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىرى ئاساسلىق ئورۇندا تۇرىدۇ، ئايرىم ئۆيلەر ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان ياكى قىسمەن ئۆيلەر ئۇرۇلۇپ چۈشكەن. خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆيلەرمۇ يېنىكرەك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان. تام، بۆلۈك، ئىشىك كېشىكىگە چاڭ كەتكەن، خىش بىلەن قوپۇرۇلغان قىسمەن قورۇق تاملار ئۇرۇلۇپ چۈشكەن. خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق بىنالارنىڭ بىر قىسمى يېنىكرەك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان، ئاساسەن ئوقۇرسىمان بېتون تاختىلارنىڭ ئارىلىقلىرىغا چاڭ كەتكەن.

مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل 39°20'، شەرقىي مېرىدىئان 77°38'؛ تەۋرەش دەرىجىسى: Ms=6.8؛ تەۋرەش مەنبەسىنىڭ چوڭقۇرلۇقى: 27 كىلومېتىر، ئېغىر يەر تەۋرىگەن رايونلاردىكى كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى: IX°

بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەش جۇڭگودا يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئەڭ كۆپ ئادەم قازا قىلغان بىر قېتىملىق يەر تەۋرەش، شۇنداقلا شىنجاڭ ئازاد بولغاندىن بۇيان ئادەم ۋە مال - مۈلۈك ئەڭ ئېغىر زىيانغا ئۇچرىغان كۈچلۈك يەر تەۋرەش ھېسابلىنىدۇ، بۇ، ئاساسلىق تەۋرەش - قالدۇق تەۋرەشكە تەۋە بولغان يەر تەۋرەشتىن ئىبارەت. قالدۇق يەر تەۋرەش 2003- يىل 11 - ئاينىڭ 23 - كۈنى سائەت 23 تىن 59 مىنۇت ئۆتكەندە پەسەيدى. مارالبېشى يەر تەۋرەش ئىستانسىسى بىر بالدىن يۇقىرى قالدۇق يەر تەۋرەشنى 9734 قېتىم خاتىرىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 — 1.9 بال يەر تەۋرەش 6066 قېتىم؛ 2 — 2.9 بال يەر تەۋرەش 3067 قېتىم؛ 3 — 3.9 بال يەر تەۋرەش 542 قېتىم؛ 4 — 4.9 بال يەر تەۋرەش 51 قېتىم؛ 5 — 5.9 بال يەر تەۋرەش 8 قېتىم. تەۋرەش مەنبەسىدىكى يېرىقلار بىر يانلىق يېرىلما خۇسۇسىيەتكە ئىگە بولۇپ، تەۋرەش مەنبەسىنىڭ ئۇزۇلۇپ ئۆتۈشۈش نەتىجىسىدە قىياما تەتۈر ئۈزۈك قاتلام ھاسىل بولغان، ئاساسلىق بېسىم كۈچىنىشىنىڭ P ئوقى شىمالىي غەرب يۆنىلىشىنى ھاسىل قىلغان؛ ئۇنىڭ ئالاھىدىلىكى شۇكى، ئاساسلىق يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى زور، 5 بال قالدۇق تەۋرەشنىڭ تەكرارلىنىش قېتىمى كۆپ، 5 بال قالدۇق يەر تەۋرەشتىن ئىلگىرى روشەن بىنورمال ئالامەتلەر كۆرۈلمىگەن؛ قالدۇق يەر تەۋرەشنىڭ ماكانغا تارقىلىشى شىمالىي شىمالىي غەرب يۆنىلىشى بىلەن شىمالىي شەرقىي شەرق يۆنىلىشىدىن ئىبارەت ئورتاقلىقنى شەكىللەندۈرگەن.

كۈچلۈكلۈك دەرىجىسىنىڭ تارقىلىشى ئىلمىي تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، ئېغىر يەر تەۋرىگەن رايونلار مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ چوڭقۇرچاق يېزىسىغا جايلاشقان، كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى IX° قا يەتكەن.

IX° لۇق رايون: ئۇنىڭ دائىرىسى شىمالىي غەربىي يۆنىلىش بويىچە تار ھەم ئۇزۇن ئېلىپس ھالىتىنى شەكىللەندۈرگەن، ئۇزۇن ئوقى 38 كىلومېتىر، قىسقا ئوقى 14 كىلومېتىر، دائىرىسى تەخمىنەن 421 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. رايون تەۋەسىدىكى كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆيلەرنىڭ ھەممىسى ئۇرۇلۇپ چۈشكەن ياكى ۋەيران بولغان، خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆيلەرنىڭ %60 تىن كۆپرەكى ۋەيران بولغان ياكى ئېغىر دەرىجىدە ۋەيران بولغان، %30 تىن كۆپرەكى ئۇرۇلۇپ چۈشكەن؛ خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق

قۇرۇلۇشلىرى ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى.

يەر تەۋرەشتە ۋەيران بولغان كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆي 2 مىليون 452 مىڭ 193 كۋادرات مېتىر، ئېغىر دەرىجىدە ۋەيران بولغان ئۆي 2 مىليون 119 مىڭ 473 كۋادرات مېتىر، ئوتتۇراھال ۋەيران بولغان ئۆي 2 مىليون 277 مىڭ 530 كۋادرات مېتىر، يېنىك دەرىجىدە ۋەيران بولغان ئۆي 2 مىليون 872 مىڭ 992 كۋادرات مېتىر؛ غىش - ياغاچ، غىش - بېتون قۇرۇلمىلىق ئۆيلەردىن ۋەيران بولغىنى، ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 212 مىڭ 463 كۋادرات مېتىر؛ ئۆرۈلۈپ چۈشكەن قوتان 79 مىڭ 880 ئېغىز، ئۆرۈلۈپ چۈشكەن قورۇق تام 680 مىڭ 321 مېتىر، ئۆلگەن چارۋا 70 مىڭ 958 تۇياق. يەر تەۋرەش كەلتۈرۈپ چىقارغان زىيان 1 مىليارد 371 مىليون 305 مىڭ 700 يۈەن، بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەش ئېغىر بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرىدىكى يەر تەۋرەشكە كىرىدۇ.

سۇڭ لىجۇن

پەيزاۋات، يوپۇغىدا 5.8 بال يەر تەۋرىدى
يەر تەۋرەشنىڭ ئاساسى پارامېتىرى يەر تەۋرىگەن ۋاقىت: 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 4 - كۈنى سائەت 23 تىن 44 مىنۇت 36.4 سېكۇنت ئۆتكەندە؛ مىكرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل 24'39°، شەرقىي مېرىدىئان 10'77°؛ ماكرولۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل 13'39°، شەرقىي مېرىدىئان 04'77°؛ تەۋرەش دەرىجىسى: Ms=58؛ تەۋرەش مەنبەسىنىڭ چوڭقۇرلۇقى 28 كىلومېتىر؛ تەۋرەش مەركىزىنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى: VI°.

يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى ۋە يەر تەۋرەشتىن بولغان زىيان ئەھۋالى ئىلمىي تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، ئېغىرراق بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان رايونلار يوپۇغا ناھىيىسىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى تېرىم يېزىسى بىلەن بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 3 - شى 42 - تۈەن - مەيدانى (يەر ئۈستىدىكى تېزلىكنى خاتىرىلەپ بىرتەرەپ قىلىش نەتىجىسى مۇنداق: S - N يۆنىلىشى 117.01 سانتىمېتىر/سېكۇنت كۋادرات، E - W يۆنىلىشى 106.5 سانتىمېتىر/سېكۇنت كۋادرات، U - D يۆنىلىشى 70.5 سانتىمېتىر/سېكۇنت كۋادراتقا جايلاشقان. كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى VI° بولغان ئېغىر يەر تەۋرىگەن رايونلاردا تەڭ تەۋرىنىش سىزىقىنىڭ ئۇزۇن ئوقى شىمالدىن شەرققە يۈزلەنگەن، بۇنىڭ ئىچىدە VI° لۇق رايوننىڭ ئۇزۇن يېرىم ئوقى 8.7 كىلومېتىر، قىسقا يېرىم ئوقى 5.2 كىلومېتىر، دائىرىسى 153.6 كۋادرات كىلومېتىر. VI° لۇق رايوننىڭ ئۇزۇن يېرىم ئوقى 30.2

VI° لۇق رايون: شىمالىي تەرىپى پەيزاۋات ناھىيىسىدىكى شېكەر كۆلىنىڭ شىمالىدىكى تاغلىق رايونلارغىچە، شەرق تەرىپى يوپۇغا ناھىيىسى، پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ غەربىي تەرىپىگىچە ۋە ئاتۇش شەھىرىنىڭ شەرقىدىكى كاتتايلاق يېزىسىغىچە، شەرق تەرىپى مارالبېشى ناھىيە بازىرىغىچە، جەنۇب تەرىپى مەكىت ناھىيىسىنىڭ غازكۆل يېزىسىغىچە يېتىپ بارىدۇ. بۇ رايون مارالبېشى، يوپۇغا، پەيزاۋات، مەكىت ناھىيىسىنىڭ شىمالىي قىسمى، يەكەن ناھىيىسىنىڭ قىسمىن جايلىرى ۋە ئاتۇش شەھىرىنىڭ قىسمىن جايلىرىنى ھەمدە بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 3 - شىنىڭ قىسمىن تۈەن - مەيدانلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئۇزۇن ئوقى 180 كىلومېتىر، شىمالىي شىمالىي شەرق يۆنىلىشى ئالغان؛ قىسقا ئوقى 131 كىلومېتىر، دائىرىسى 11 مىڭ 573 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. VI° لۇق رايوندىكى كېسەك ياغاچ - قۇرۇلمىلىق ئۆيلەرگە ئاندا - ساندا چاڭ كەتكەن. قىسمىن چوققاتام، تام بۇلۇڭلىرى ئۆرۈلۈپ چۈشكەن؛ ياغاچ - غىش قۇرۇلمىلىق ئۆيلەر ئاساسى جەھەتتىن ساق قالغان. پەيزاۋات (ناھىيە بازىرى) يەر تەۋرەش ئىستانسىسى بىلەن شېكەر كۆل (سۇ ئامبىرى) يەر تەۋرەش ئىستانسىسى ئاساسلىق يەر تەۋرەشنى خاتىرىلەپ چىقىپ، تېزلىك ماكسىمۇم قىممىتىنىڭ 58 سانتىمېتىر/سېكۇنت كۋادرات ۋە 78 سانتىمېتىر/سېكۇنت كۋادرات ئىكەنلىكىنى دەسلەپكى قەدەمدە ئانالىز قىلدى، بۇ 2 ئىستانسا باھالاپ بېكىتىلگەن VI° لۇق رايون دائىرىسىگە جايلاشقان.

يەر تەۋرەش ئاپىتى ئاپەتكە ئۇچرىغان رايوننىڭ دائىرىسى 21 مىڭ 498 كۋادرات كىلومېتىر (مۆلچەرلەنگەن رايون بويىچە ھېسابلاندى). ئاپەتكە ئۇچرىغان دائىرە قەشقەر ۋىلايىتىدىكى مارالبېشى، پەيزاۋات، يوپۇغا ناھىيىلىرى، مەكىت ناھىيىسىنىڭ غەربىي شىمالىي قىسمى، يەكەن ناھىيىسىنىڭ شىمالىي قىسمى ھەمدە قىزىلمۇ ئوبلاستىدىكى ئاتۇش شەھىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبىي قىسمى، 6 ناھىيە (شەھەر) دىكى 37 يېزا - بازاردىكى 931 كەنت (مەيدان)، ئاپەت رايونىدىكى 148 مىڭ 31 ئائىلە، 659 مىڭ 392 كىشىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. يەر تەۋرەشتە 268 كىشى ئۆلدى، بۇنىڭ ئىچىدە مارالبېشى ناھىيىسىدىن ئۆلگىنى 267 كىشى، مەكىت ناھىيىسىدىن ئۆلگىنى بىر كىشى؛ 4853 كىشى يارىلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېغىر يارىلانغىنى 2058 كىشى. ئۆيلەر ئۆرۈلۈپ چۈشكەنلىكى ۋە غېلى زور دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقى ئۈچۈن 49 مىڭ 656 ئائىلىدىكى تەخمىنەن 205 مىڭ 79 كىشى سىرتتا پاناھلاندى.

يەر تەۋرەشتە ئاپەت رايونىدىكى سۇ ئىنشاتاتلىرى، قاتناش، ئېلېكتر، تېلېگرافى قاتارلىق ھاياتلىق مەنبەسى

جايلاشقان. ماكرو لۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى گەز كەنتىدىكى قوچقارچى چارۋىچىلىق نۇقتىسىنىڭ غەربىي جەنۇبىغا جايلاشقان. 3 - دەۋرىنىڭ ئاخىرقى مەزگىلىدىن بۇيان ھىندى بۆلىكى پەيدا قىلغان شىمالىي قىسىش ھەرىكىتى غەربىي كوئېنلۇننى شىنجاڭ رايونىدىكى يېڭى تۈزۈلمە ھەرىكىتى ئەڭ كۈچلۈك بولغان رايونغا ئايلاندۇرۇپ قويغان، تەۋرەش مەركىزىنىڭ ماكرو لۇق كۆزىتىلگەن قېتىم سانىغا قارىغاندا، يەر تەۋرەش قۇرۇلمىسى بۇلۇڭكۆل ئۇزۇنلىقىدىن تەركىپ تاپقان. ئېغىر دەرىجىدە يەر تەۋرىگەن رايوندا كۈچلۈك دەرىجىسى VI⁺ قا يەتكەن. VI⁺ لۇق رايوندىكى تەڭ تەۋرىنىش سىزىقىنىڭ ئۇزۇن ئوقى شىمالىي شىمالىي شەرقكە يۈزلەنگەن. VI⁺ لۇق رايون: ئۇزۇن يېرىم ئوقى 47.4 كىلومېتىر، قىسقا يېرىم ئوقى 30.1 كىلومېتىر، دائىرىسى 4500 كۋادرات كىلومېتىر. VI⁺ لۇق رايون: ئۇزۇن يېرىم ئوقى 93.5 كىلومېتىر، قىسقا يېرىم ئوقى 63 كىلومېتىر، دائىرىسى 9500 كۋادرات كىلومېتىر. ئاپەتكە ئۇچرىغان رايوندىكى ئائىلە 1646، نوپۇس 7970. يەر تەۋرەشتە ئاز ساندىكى كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆيلەر ۋەيران بولدى ياكى ئېغىر دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى، قىسمەنلىرى ئوتتۇراھال ياكى ئازراق بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى. كۆپ قىسىملىرى ئاساسىي جەھەتتىن ساق قالدى. خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق ئۆيلەردىن ئوتتۇراھال بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 1060 كۋادرات مېتىر، يەر تەۋرەشتە ئۆلۈش - يارىلىنىش ئەھۋالى كۆرۈلمىدى. ئۆيلەر ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقتىن ياكى ئوتتۇراھال بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقتىن، 240 ئائىلىدىكى 1162 كىشى سىرتتا پاناھلىنىشقا مەجبۇر بولدى.

يەر تەۋرەشتە 8 مىليون 473 مىڭ 700 يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى، بۇ، ئادەتتىكى بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرىدىكى يەر تەۋرەشكە كىرىدۇ.

سۇڭ لىجۇن

موڭغۇلكۈردە 6 بال يەر تەۋرىدى

يەر تەۋرەشنىڭ ئاساسىي پارامېتىرى يەر تەۋرىگەن ۋاقىت: 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى سائەت 9 دىن 38 مىنۇت 31 سېكۇنت ئۆتكەندە؛ مىكرو لۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل 42°59'، شەرقىي مېرىدىئان 80°28' (جۇڭگو ئىستانسا تورى ئۆلچىمگەن)؛ ماكرو لۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل 42°57'، شەرقىي مېرىدىئان 80°31' (جۇڭگو - قازاقىستان چېگرىسىنىڭ جۇڭگو تەۋەسىدىكى گېدىك كەنتى «بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شى 76- تۇەن - مەيدانى 11 - لىيەن» نىڭ غەربى)؛ تەۋرەش

كىلومېتىر، قىسقا يېرىم ئوقى 29.7 كىلومېتىر، دائىرىسى 2570.4 كۋادرات كىلومېتىر. ۷° لۇق رايونىنىڭ ئۇزۇن يېرىم ئوقى 50.5 كىلومېتىر، قىسقا يېرىم ئوقى 50.1 كىلومېتىر، دائىرىسى 5125 كۋادرات كىلومېتىر. ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونىنىڭ دائىرىسى 4818 كۋادرات كىلومېتىر، ئاپەتكە ئۇچرىغان رايوندىكى ئائىلە 32 مىڭ 312، 134 مىڭ 254 كىشى.

يەر تەۋرەشتە ۋەيران بولغان كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆي 157 مىڭ 939 كۋادرات مېتىر، ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان ئۆي 295 مىڭ 6 كۋادرات مېتىر، ئوتتۇراھال بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان ئۆي 344 مىڭ 239 كۋادرات مېتىر، يېنىكرەك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان ئۆي 383 مىڭ 229 كۋادرات مېتىر؛ خىش - ياغاچ، خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق ئۆيلەردىن ئېغىر دەرىجىدە ۋەيران بولغىنى 7764 كۋادرات مېتىر، ئوتتۇراھال ۋەيران بولغىنى 43 مىڭ 480 كۋادرات مېتىر، يېنىكرەك ۋەيران بولغىنى 32 مىڭ 455 كۋادرات مېتىر؛ ئۆرۈلۈپ چۈشكەن قوتان 2500 ئېغىز، ئۆرۈلۈپ چۈشكەن قورۇق تام 3200 مېتىر، ئۆلگەن چارۋا 1112 تۇياق. يەر تەۋرەشتە بىۋاسىتە ئادەم ئۆلۈش - يارىلىنىش ئەھۋالى كۆرۈلمىدى. ئۆيلەر ئۆرۈلۈپ چۈشكەنلىكتىن ۋە بىرقەدەر زور دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقتىن، 5409 ئائىلىدىكى 22 مىڭ 502 كىشى سىرتتا پاناھلىنىشقا مەجبۇر بولدى.

يەر تەۋرەشتە 77 مىليون 200 مىڭ 500 يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى، بۇ ئادەتتىكى بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرىدىكى يەر تەۋرەشكە كىرىدۇ.

سۇڭ لىجۇن

ئاق تۇدا 5.6 بال يەر تەۋرىدى

يەر تەۋرەشنىڭ ئاساسىي پارامېتىرى يەر تەۋرىگەن ۋاقىت: 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى سائەت 7 دىن 16 مىنۇت 33 سېكۇنت ئۆتكەندە؛ مىكرو لۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل 38°34'، شەرقىي مېرىدىئان 75°08'؛ ماكرو لۇق كۆزىتىلگەن تەۋرەش مەركىزىنىڭ ئورنى: شىمالىي پاراللېل 38°41'، شەرقىي مېرىدىئان 75°20'؛ تەۋرەش دەرىجىسى: Ms=5.6؛ تەۋرەش مەنبەسىنىڭ چوڭقۇرلۇقى: 28 كىلومېتىر؛ تەۋرەش مەركىزىنىڭ كۈچلۈك دەرىجىسى: VI⁺.

يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈك دەرىجىسى ۋە يەر تەۋرەشتىن بولغان زىيان يەر تەۋرىگەن نەق مەيداننى تەكشۈرۈش ئارقىلىق، بىرقەدەر ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان رايون ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ شەرقىي جەنۇبىدىكى بۇلۇڭكۆل يېزىسىنىڭ گەز كەنتى، بۇلۇڭكۆل كەنتى، سۇ باش كەنتى ئەتراپلىرىغا

دەرىجىسى: Ms=6.0؛ تەۋرەش مەنبەسىنىڭ چوڭقۇرلۇقى: 21 كىلومېتىر؛ تەۋرەش مەركىزىنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى: VI°.

يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى ۋە يەر تەۋرەشتىن بولغان زىيان ئەھۋالى يەر تەۋرەشنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، يەر تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى ئېغىر بولغان رايونلار VII° لۇق رايون بولۇپ، ئۇنىڭ ئېلىمىز تەۋەسىدىكى قىسمەن VII° لۇق رايون دائىرىسى تەخمىنەن 38 كۋادرات كىلومېتىر؛ VI° لۇق رايونلارنىڭ دائىرىسى 1110 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. ئۇزۇن ئوقى غەربىي شىمالدىن شەرقىي جەنۇبقا يۈزلەنگەن. VI° لۇق رايوندىكى كۈچلۈك ئايلانا ئۇزۇن ئوقى شىمالىي غەربتىن جەنۇبىي شەرقتە قاراپ كېتىگەن، ئېلىمىز تەۋەسىدىكى دائىرىسى 4448 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. ئاپەتكە ئۇچرىغان دائىرە 4448 كۋادرات كىلومېتىر (مۆلچەرلەنگەن رايونلار بويىچە ھېسابلاندى)، ئاپەتكە ئۇچرىغان رايوندىكى ئائىلە 23 مىڭ 543، 92 مىڭ 4 كىشى، ئاپەتكە ئۇچرىغان دائىرە بىخەتەر يېزا ئىگىلىك 4-ش 74، 75، 76، 77 - تۈەن - مەيدانلار، شات قىرغىز يېزىسى، مارقوبۇ يېزىسى، قارامۇ يېزىسى، ئاقسۇ يېزىسى، قاشاچار يېزىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى.

بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشتە ۋەيران بولغان كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆي 30 مىڭ 672 كۋادرات مېتىر، ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 108 مىڭ 765 كۋادرات مېتىر، ئوتتۇراھال بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 376 مىڭ 579 كۋادرات مېتىر؛ پېنىكرەك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 454 مىڭ 362 كۋادرات مېتىر؛ خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق ئۆيلەردىن ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 4625 كۋادرات مېتىر، ئوتتۇراھال بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 73 مىڭ 51 كۋادرات مېتىر، پېنىكرەك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 298 مىڭ 489 كۋادرات مېتىر، خىش - بېتون قۇرۇلمىلىق ئۆيلەردىن ۋەيران بولغىنى 18 مىڭ 311 كۋادرات مېتىر، ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 8492 كۋادرات مېتىر، ئوتتۇراھال بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 78 مىڭ 379 كۋادرات مېتىر، پېنىكرەك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغىنى 181 مىڭ 749 كۋادرات مېتىر؛ 5480 ئېغىز قوتان ئۆرۈلۈپ چۈشتى، 1160 تۇياق چارۋا ئۆلدى. 2 ئورۇندىكى دۆلەت دەرىجىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقى (گېدىن تېغىدىكى ئابىدە، ئەۋلىيا ئىبادەتخانىسى) مەلۇم دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى.

يەر تەۋرەشتە 10 ئادەم قازا قىلدى، 47 كىشى يارىلاندى، بۇلاردىن 21 كىشى ئېغىر يارىلاندى. ئۆيلەر ئۆرۈلۈپ چۈشكەنلىكى ۋە بىرقەدەر زور دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقى ئۈچۈن 4717 ئائىلىدىكى 18 مىڭ 443 كىشى

سىرتتا پاناھلىنىشقا مەجبۇر بولدى.

يەر تەۋرەشتە 180 مىليون 257 مىڭ 900 يۈەن (چېگرا مۇداپىئە مۇئەسسەسەلىرىدىن زىيان بولغانلىرى بۇنىڭ سىرتىدا، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىدىن زىيان بولغانلىرى ستاتىستىكا قىلىنمىدى) بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى، بۇ، ئادەتتىكى بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرىدىكى يەر تەۋرەش ھېسابلىنىدۇ.

سۇلك لىجۇن، خۇ ۋېيخۇا
يۇ چۈەن، سۇلك رۇيشياڭلار ئاپەتكە ئۇچرىغان رايون خەلقىدىن ھال سورىدى
2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن باش كاتىبى يۇ چۈەن بىلەن جۇڭگو يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى سۇلك رۇيشياڭ مارالبېشى، پەيزاۋاتتىكى يەر تەۋرەش ئاپەتىگە ئۇچرىغان رايونلارغا بېرىپ دوكلات ئاڭلىدى، ئاپەت ئەھۋالىنى ئىگىلىدى، ئاپەتكە ئۇچرىغان رايون خەلقىدىن ھال سورىدى ۋە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا يېتەكچىلىك قىلدى.

رېن يۈلياڭ
يەر تەۋرەشكە جىددىي تاقابىل تۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى يەر تەۋرەشكە جىددىي تاقابىل تۇرۇشقا قوماندانلىق قىلىش، پەن تەتقىقات، ئىش بېجىرىش بىر گەۋدە قىلىنغان شىنجاڭ يەر تەۋرەشتىن مۇداپىئە كۆرۈش - ئاپەتنى ئازايتىش ئۈنۈملىك بىناسى پۈتكۈزۈلدى، يەر تەۋرەشكە جىددىي تاقابىل تۇرۇش ئامبىرىغا قوشۇمچە سانلىق مەلۇمات توپلاش ۋەزىپىسى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى، شىنجاڭ تەۋەسىنىڭ چوڭ ماشىنا بىناسى يەر شەكلى خەرىتىسى (يېڭىدىن ئۆلچەندى ۋە ناچارلىرىدىن پايدىلىنىلدى) نىڭ ھەممىسى تولۇقلاندى. قىسمەن ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، يېزا (بىخەتەرلىك تۈەن - مەيدانلىرى) لاردا يەر تەۋرەش ئاپەتى ئەھۋالى ئۈچۈر تورى قۇرۇلدى. يەر تەۋرەشكە جىددىي تاقابىل تۇرۇشقا ئىشلىتىش ئۈچۈن 2 ماشىنا، 2 خاتىرە كومپيۇتېر، 2 يۈرۈش رەقەملىك فوتو سۈرەت ئاپپاراتى ۋە جىددىي تاقابىل تۇرۇشقا ئىشلىتىلىدىغان يورۇتۇش ئۈسكۈنىلىرى ھەمدە داۋالاش - جىددىي قۇتقۇزۇش بولاقلىرى سەپلەپ بېرىلدى. 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شىنجاڭ تاشقى سودا مەكتىپىدە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئۆزىنى قۇتقۇزۇش مەنبۇسى ئۆتكۈزۈلدى. بىر يىلدا 2 قارار نەق مەيداندا يەر تەۋرەشتىن قۇتقۇزۇش خىزمەت ئىترىتىدىكى ئەزالارنى تەربىيەلەش كۇرمى ئېچىلىپ 30 نەچچە كىشى تەربىيەلەندى؛ يەرلىك ئورۇنلاردىكى يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش

2003 - يىلى شىنجاڭ تەبىئىي ئاپەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش تەتقىقات ئورنىنىڭ «يەر تۈزۈلۈشى ۋە يەر تەۋرەشكە شەكلى ئۆزگەرگەن مەيدانلارنىڭ شەكىلگە ئايرىلىش ۋە تەكرار شەكىلگە ئايرىلىش ئالاھىدىلىكى ئۈستىدە تەتقىقات»، «شەخىزە شەھىرىنىڭ يەر تەۋرەش ئاپەتىنى مۆلچەرلەش تەتقىقات خىزمىتى دوكلاتى» شىنجاڭ يەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ يەر تەۋرەشتىن مۇداپىئە كۆرۈش - ئاپەتنى ئازايتىش مۇنەۋۋەر نەتىجە مۇكاپاتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، «كورولا يەر تەۋرەش ئىستانسىسىنىڭ 70 - SQ تېپىلىق كۆارتىلىق ماپاتىنىڭ ئىنكىلىنومېتىر بىلەن ئۆلچەنگەن ماتېرىيالى»، «يەر ئاستى سۇ تەتقىقات مەركىزىنىڭ 2001 - يىلىدىن 2003 - يىلىغىچە بولغان شىنجاڭنىڭ يەر تەۋرەش يۈزلىنىشى ئۈستىدە تەتقىقات»، «قۇتۇبىنىڭ يەر تەۋرەش ئالاستى ۋاسىتىلىرىنى رەقەملەشتۈرۈش ۋە يىراق مۇساپىلىك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى ۋە تەتقىقاتى» شىنجاڭ يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىنىڭ يەر تەۋرەشتىن مۇداپىئە كۆرۈش - ئاپەتنى ئازايتىش مۇنەۋۋەر نەتىجە مۇكاپاتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

رېن يۈلباڭ

مېتېئورولوگىيە

شىنجاڭنىڭ 2003 - يىللىق كىلىماتىنىڭ

ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق كىلىمات ئالاھىدىلىكى مۇنداق بولدى: يىللىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا ئادەتتىكى يىللاردىكىگە يېقىنلاشتى، يىللىق ئومۇمىي ھۆل - يېغىن مىقدارى شىمالىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم رايونلاردا سەل كۆپرەك بولدى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى كۆپرەك بولدى؛ باش ئەتىياز پەسلى شىمالىي شىنجاڭدا ئادەتتىكى يىللاردىكىگە يېقىنلاشتى، جەنۇبىي شىنجاڭدا بالدۇر كەلدى؛ ئاخىرقى قىرو مەزگىلى شىمالىي شىنجاڭ رايونىدىكى ئىلگىرى - كېيىنلىكى ئوخشاش بولمىدى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم رايونلاردا بالدۇرراق كەلدى؛ باش قىرو مەزگىلى شىمالىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم رايونلاردا بالدۇر كەلدى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئىلگىرى - كېيىنلىكى ئوخشاش بولمىدى. بىر يىلدا كۈن نۇرىنىڭ چۈشۈش شارائىتى 2003 - يىلىدىكىدىن ناچارراق بولدى، ھۆل - يېغىن سەل كۆپ بولدى، كىلىمات شارائىتى كۆپ ساندىكى زىرائەتلەرنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش ئېھتىياجىنى ئاساسىي جەھەتتىن قاندۇردى. ئاپتونوم رايون

ئىدارىلىرى، يەر تەۋرەش ئىستانسىسىلىرى يەر تەۋرەشكە جىددىي تاقابىل تۇرۇش بويىچە بىر قېتىم تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، 40 نەچچە كىشىنى تەربىيەلىدى.

2003 - يىلى نەق مەيداندا يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش بويىچە 8 خىزمەت ئەترىتىدىكى 106 كىشى يەر تەۋرەش 8 ئورۇندىكى نەق مەيدانغا بېرىپ خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇشقا ئەۋەتىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە مارالبېشى، پەيزاۋاتتىكى ئېغىر يەر تەۋرەش نەق مەيداندا 3 پېرسون ئاي ۋاقىتلىق كۆزىتىش ئىستانسىسى قۇرۇلدى.

لو فۇجۇڭ

تاشقى ئىشلارغا دائىر پەن تەتقىقات

خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسى شىنجاڭغا لېكسىيە مۆزلەشكە ۋە پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرلىرىنى يولغا قويۇش ئۈچۈن كەلگەن 3 چەت ئەل مۇتەخەسسىلەر گۇرۇپپىسىدىكى 10 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى؛ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرلىرىنى ئىجرا قىلىش ۋە يەر تەۋرەش مۇتەخەسسىلىرىنى تەربىيەلەش بويىچە 4 ئۆمەك - گۇرۇپپا تەركىبىدىكى 24 ئادەم (قېتىم) نى چەت ئەلگە ئەۋەتتى.

5 - نۆۋەتلىك جۇڭگو - قازاقىستان ھازىرقى زامان گېئودىنامىكىسى ۋە ئوتتۇرا ئاسىيادىكى يەر تەۋرەش خەۋىپى خەلقئارا ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە قازاقىستاننىڭ ئالمۇتا شەھىرىدە ئېچىلدى، شۇ ئارىدا يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىدىن 18 مۇتەخەسسىس بۇ قېتىمقى يىغىنغا قاتناشتى، 30 پارچە ئىلمىي ماقالە تاپشۇرۇۋېلىندى. 10 - ئاينىڭ 2 - كۈنى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسى بىلەن قازاقىستان جۇمھۇرىيىتى ئىلىم - پەن، مائارىپ مىنىستىرلىكى يەر تەۋرەش تەتقىقات ئورنىنىڭ 2003 - يىلىدىن 2007 - يىلىغىچە بولغان پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمى» ئالمۇتا ئىمزالاندى.

2003 - يىلى ئۆلكە، ئىدارە دەرىجىلىك پەن تەتقىقات تېمىسىدىن 19 نى ئۈستىگە ئالدى، بۇ، ئاپتونوم رايوننىڭ ئۆتكەن تېمىسىدىن بىر تۈرنى، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىلىم - پەن فوندى تېمىسىدىن بىر تۈرنى، جۇڭگو يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىنىڭ «ئۈچ تەرەپ بىرلەشتۈرۈلگەن» تېمىسىدىن 2 تۈرنى، ئۆلكە، ئىدارە دەرىجىلىك ئىلىم - پەن فوندى ياردەم تېمىسىدىن 12 تۈرنى، جۇڭگو يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىنىڭ بىرلەشمە فوندى ياردەم تېمىسىدىن 3 تۈرنى ئۆز ئىچىگە ئالدى.

ئالاھىدە تۈرلەر:

باش باھار پەسلى 2003 - يىلى شىمالىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم رايونلاردا باش باھار پەسلى ئادەتتىكى يىللاردىكىگە يېقىنلاشتى، شىمالىي شىنجاڭنىڭ شىمالىدىكى ئالتايدا 3 - ئاينىڭ 30 - كۈنى، تارباغاتايدا 20 - كۈنى باش باھار كېلىپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 5 كۈن بۇرۇن بولدى؛ غەربىي قىسىمدىكى غۇلجىدا 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنى باش باھار كېلىپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 10 كۈن كېچىكتى، شىمالىي شىنجاڭدىكى باشقا رايونلاردا باش باھار پەسلى 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە بولغان ئارىلىققا توغرا كېلىپ، ئادەتتىكى يىللاردىكى بىلەن تەڭلەشتى. جەنۇبىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم رايونلاردا باش باھار پەسلى ئومۇميۈزلۈك بالدۇر كەلدى. باش باھار پەسلى خوتەن ۋە قەشقەردە 2 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە بولغان ئارىلىققا توغرا كېلىپ، 10 كۈن بۇرۇن كەلدى؛ تۇرپان، كورلا، كۇچادا 2 - ئاينىڭ 20 - كۈنلىرىگىچە توغرا كېلىپ، 5 كۈن بۇرۇن كەلدى؛ ئاقسۇ بىلەن چەرچەندە 2 - ئاينىڭ 20 - كۈنلىرىگە توغرا كېلىپ، 10 كۈن بۇرۇن كەلدى.

ئاخىرقى قىرو مەزگىلى 2003 - يىلى شىمالىي شىنجاڭ رايونىنىڭ غەربىدىكى غۇلجا، كۈنەس، بورتالا ھەمدە شىمالىي شىنجاڭنىڭ تەڭرىتاغ ئەتراپلىرىدىكى شىخۇ، جىڭ، شىخەنزە، ئۈرۈمچىلەردە 3 - 13 كۈن كېچىككەننى ھېسابقا ئالمىغاندا، باشقا رايونلاردا 7 - 12 كۈن بۇرۇن كەلدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى قۇمۇل، يەنجىدە ئاخىرقى قىرو مەزگىلى 5 - 7 كۈن كېچىكتى، باشقا رايونلاردا 2 - 15 كۈن بۇرۇن كەلدى.

باش قىرو مەزگىلى ئاپتونوم رايوندىكى كۆپ قىسىم رايونلاردا ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن بۇرۇن كەلدى. شىمالىي شىنجاڭنىڭ شىمالىي قىسىمىدىكى ئالتايدا 11 كۈن، موڭغۇلكۈرە، شىخەنزە، بەيتىك تېغىدا ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 2 - 6 كۈن كېچىككەننى ھېسابقا ئالمىغاندا، باشقا رايونلاردا 2 - 16 كۈن بۇرۇن كەلدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى تۇرپان، بارىكۆل، ئاقسۇ، چەرچەن، خوتەنلەردە 1 - 18 كۈن كېچىككەننى ھېسابقا ئالمىغاندا، باشقا رايونلاردا 1 - 16 كۈن بۇرۇن كەلدى.

ئاساسلىق ھاۋارايى كىلىمات ھادىسىلىرى ۋە مېتېئورولوگىيە ئاپىتى:

قار ئاپىتى 2002 - يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدا شىمالىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم رايونلاردا مۇقىم قار دۆۋىلەنمىسى شەكىللەندى، 12 - ئاينىڭ باشلىرىدا ئالتاي رايونىدا يىغىندى قارنىڭ ئەڭ زور قېلىنلىقى 10 - 30

بويىچە ئاپەت خاراكتېرلىك ھاۋارايى 2002 - يىلىدىكىدىن كۆپ بولدى، قىسمن كەلكۈن، بوران - قۇم شتورمىسى، سوفۇق ھاۋارايىنىڭ تەسىرى ئېغىرراق بولدى. بىر يىلدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مېتېئورولوگىيىسىنىڭ يىللىق كىلىماتى نورمال بولغان ئادەتتىكى مول - ھوسۇلۇق كىلىمات ھېسابلىنىدۇ.

تېمپېراتۇرا 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يىللىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا شىمالىي شىنجاڭ رايونىدا (8 پونكىت ئۆلچىگەن ئوتتۇرىچە سان، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) 7°C ، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدا (8 پونكىت ئۆلچىگەن ئوتتۇرىچە سان، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) 11.2°C بولدى. ئادەتتىكى يىللارنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىگە سېلىشتۇرغاندا، شىمالىي شىنجاڭدا 0.1°C تۆۋەن بولدى، بۇ، شىمالىي شىنجاڭدا ھاۋا تېمپېراتۇرىسى ئۇدا يۇقىرى بولغان 9 يىلدىن كېيىن تۇنجى قېتىم تۆۋەن تېمپېراتۇرا كۆرۈلگەن يىل ھېسابلىنىدۇ. جەنۇبىي شىنجاڭدا 0.1°C يۇقىرى بولۇپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىگە يېقىنلاشتى.

ھۆل - يېغىن 2003 - يىلى شىمالىي شىنجاڭ رايونىدا يىللىق ھۆل - يېغىن مىقدارى 254.3 مىللىمېتىر، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدا 98.5 مىللىمېتىر بولدى. ئادەتتىكى يىللاردىكىگە سېلىشتۇرغاندا، شىمالىي شىنجاڭدا %20 كۆپ بولدى، شىخەنزەدە %10 ئازايغاننى ھېسابقا ئالمىغاندا، باشقا رايونلاردا %10 - %40 كىچىك كۆپ بولدى؛ جەنۇبىي شىنجاڭدا %90 كۆپ بولدى، تارىختىكى شۇ مەزگىل بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا ئومۇميۈزلۈك ھالدا %60 تىن 1.5 ھەسسىگىچە كۆپ بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە قۇمۇل، ئاقسۇ، كۇچا، خوتەن ۋە يەنجىلەردە ھۆل - يېغىننىڭ كۆپىيىش دەرىجىسى تارىختىكى شۇ مەزگىل ئىچىدە 2 - ئورۇندا تۇردى.

يىغىندى قار شىمالىي شىنجاڭدىكى تۈزلەڭلىك رايونلاردا 2002 - يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدىن باشلاپ قار جۇغلىنىپ تۇراقلاشتى، قار توپلىنىش ۋاقتى ئادەتتىكى يىللارغا قارىغاندا 10 كۈن ئۇچۇرسىدە كېچىكتى. 2 - ئاينىڭ ئاخىرلىرى ئالتاي، تارباغاتاي، شىخۇ، موڭغۇلكۈرەدە ئادەتتىكى يىللارغا قارىغاندا 10 سانتىمېتىردىن كۆپرەك قېلىنلىقتا قار توپلاندى، كۆكتوقاي، چاغاتوقاي، بورتالا، جىڭ، گۇچۇڭ، ئۈرۈمچىدە 2 سانتىمېتىردىن 6 سانتىمېتىرغىچە نېپىز قار توپلاندى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى يەنجىدە يىغىندى قارنىڭ قېلىنلىقى 16 سانتىمېتىرغا يېتىپ، ئادەتتىكى يىللاردىكىدىن 12 سانتىمېتىر قېلىن بولۇپ، قش پەسلىدىكى ئەڭ زور يىغىندى قار قېلىنلىق ئېكىترېمۇمدىن ئېشىپ كەتتى.

لنىيىسى، «314» لنىيىسى، ئۆلكە يولىنىڭ «301» لنىيىسىدە قاتناش ئۈزۈلۈپ قالدى. تۇرپان تەۋەسىدە تەخمىنەن 800 ئاپتوموبىل، توقسۇن تەۋەسىدە تەخمىنەن 520 ئاپتوموبىل توسۇلۇپ قالدى.

چالا تاۋ

شىنجاڭنىڭ 2003 - يىلىدىكى نورمالسىز

مېتېئورولوگىيىسى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 101 ئىستانسا - پونكىت

نورمالسىز مېتېئورولوگىيىلىك ھادىسە توغرىسىدا يىللىق مەلۇمات يوللىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 85 ئىستانسا - پونكىتنىڭ خاتىرىسىدە نورمالسىز مېتېئورولوگىيىلىك ھادىسە كۆرۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 28 تۈردە 320 قېتىم نورمالسىز ھادىسە كۆرۈلۈپ، 2002 - يىلىدىكىدىن بىر تۈر كۆپىيىپ 105 قېتىم ئازايدى. ئىستانسىلاردا نورمالسىزلىق قېتىم سانى ئەڭ كۆپ كۆرۈلگەن تۈرلەرنىڭ رەت تەرتىپى مۇنداق: يىللىق - ئايلىق جەمئەنگەن ئەڭ كۆپ ھۆل - يېغىن مىقدارى 40 پونكىت ئىلگىرىكى 30 يىلدا خاتىرىلىگەن ساندىن 53 قېتىم ئېشىپ كەتتى؛ يىللىق - ئايلىق جەمئەنگەن كۈن نۇرى ئەڭ ئاز چۈشكەن ۋاقىت 23 پونكىت ئىلگىرىكى 30 يىلدا خاتىرىلىگەن ساندىن 44 قېتىم ئېشىپ كەتتى؛ يىللىق - ئايلىق جەمئەنگەن سوتكىلىق ئەڭ كۆپ ھۆل - يېغىن مىقدارى 34 پونكىت ئىلگىرىكى 30 - يىلدا خاتىرىلىگەن ساندىن 43 قېتىم ئېشىپ كەتتى؛ ئايلىق مۇتلەق مىنمۇم تېمپېراتۇرا 25 پونكىت ئىلگىرىكى 30 يىلدا خاتىرىلىگەن ساندىن 30 قېتىم ئېشىپ كەتتى. ئەڭ كۆپ يىغىندى قار قېلىنلىقى 21 پونكىت ئىلگىرىكى 30 يىلدا خاتىرىلىگەن ساندىن 26 قېتىم ئېشىپ كەتتى.

2003 - يىلى ھۆل - يېغىننىڭ نورمالسىز بولۇشى

ئاساسەن ئەڭ كۆپ ھۆل - يېغىن مىقدارى بىلەن كۈندىلىك ئەڭ زور ھۆل - يېغىن مىقدارىدىن ئىبارەت ئىككى تەرەپتە ئىپادىلەندى. ھۆل - يېغىن ئەڭ كۆپ نورمالسىز بولغان رايونلار ئاساسەن ئالتاي ۋىلايىتىدىكى بۇرۇلتوقاي، كۆكتوقاي، ئالتاي شەھىرى؛ ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق قورغاس، نىلقا، توققۇزتارا، كۈنەس، موڭغۇلكۈرە، تېكەس، غۇلجا ناھىيىلىرى، غۇلجا شىخەنزە شەھەرلىرى، سانجى ئوبلاستىدىكى ماناس، بەيتىك تېغى، سانجى شەھىرى؛ قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى بارىكۆل، خۇڭليۇخې، قۇمۇل شەھىرى؛ بايىنغولىن ئوبلاستىدىكى يەنجى، خوشۇت، چاقىلىق، لوپنۇر، بۈگۈر، چەرچەن ناھىيىلىرى، كورلا شەھىرى؛ ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى ئونسۇ، باي، كۇچا، كەلپىن، ئاۋات

سانتىمېتىرغا يېتىپ، چارۋا ماللارنىڭ ئوت - چۆپ تېپىپ يېيىشى ۋە قاتناش - ترانسپورت ئىشلىرىغا مەلۇم دەرىجىدە تەسىر يەتتى. تۇرپان شەھەرلىك دۆلەت چارۋىچىلىق فېرمىسىنىڭ تاغلىق چارۋىچىلىق رايونىدا ئۇدا 10 كۈن شۇبىرغانلىق، تۆۋەن تېمپېراتۇرىلىق ھاۋارايى كۆرۈلدى، 231 قوي، 8 ئات توغلاپ ئۆلدى، 46 قوتاز يوقاپ كەتتى.

1 - ئايدا شىمالىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ئۇدا كۆپ قار ياغدى، بولۇپمۇ شىمالىي قىسىمىدىكى رايونلاردا بىرقەدەر قېلىن قار ياغدى، قىسمەن رايونلاردا قار مىقدارى شىددەت بىلەن كۆپەيدى. ئالتاي رايونىدا قارنىڭ ئەڭ زور قېلىنلىقى 14 - 68 سانتىمېتىرغا يېتىپ، قېلىن قار دۆۋىلەنسى ھاسىل بولدى. چۆچەك شەھىرىدە يىغىندى قارنىڭ ئەڭ زور قېلىنلىقى 50 سانتىمېتىرغا، تارباغاتاي ۋىلايىتىدىكى تېرەكتى، قىزىبەيت، بازىرباي قاتارلىق جايلاردا 150 سانتىمېتىرغا، ئوتتۇقلاردا 80 سانتىمېتىرغا، تولى ناھىيىسىدىكى قىشلاق ئەتراپلىرىدا 40 سانتىمېتىرغا يەتتى. بۇ قېتىمقى قار ئاپىتىدە چۆچەك شەھىرىنىڭ قىشلاقلرىدىكى 1003 ئائىلە، 5246 كىشى، 160 مىڭ چارۋا مال قاپسىلىپ قالدى. چارۋىچىلارنىڭ ئوزۇقلۇق ئاشلىقى، چارۋا ماللارنىڭ يەم - خەشكى ئېغىر دەرىجىدە يېتىشمەي قالدى.

جۇدۇن ئاپتونوم رايون 4 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە بىر قېتىم جۇدۇننىڭ ھۇجۇمغا ئۇچرىدى، ئالتاي ۋىلايىتىدە 160 تۇياق ھەرخىل چارۋا مال توغلاپ ئۆلدى، 1532 تۇياق ھەرخىل چارۋا مال ئۇششۇپ قالدى. 329 قوتان، 106 چېدىر ۋەيران بولدى، 6.7 گېكتار يەردىكى بۇغداي زىيانغا ئۇچرىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 1.33 گېكتار بۇغدايدىن پەقەت ھوسۇل چىقىمىدى. تارباغاتاي ۋىلايىتىدە ئومۇميۈزلۈك قار ئارىلاش يامغۇرلۇق ھاۋارايى كۆرۈلدى، جەريانلىق يامغۇر مىقدارى ئوتتۇراھالغا، قىسمەن جايلاردا كۆپ مىقدارغا يەتتى. 8 بال قىيپاش غەرب شامىلى چىقتى، ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرا 17.3°C قا چۈشۈپ قالدى، تېمپېراتۇرىنىڭ تۆۋەنلەش دەرىجىسى 10°C تىن ئېشىپ كەتتى، كۆكلىمگە كۆچۈش مەزگىلىدە 3830 چارۋا ئۆلدى. تولى ناھىيىسىدە چوڭ - كىچىك چارۋىدىن 936 مى ئۆلدى، 3200 تۇياق ھەرخىل چارۋا توغلاپ قېتىپ قالدى. ساۋەن ناھىيىسىدە 93.809 گېكتار يەردىكى زىرائەت ئاپەتكە ئۇچرىدى، 1 مىليون 140 مىڭ يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى. تۇرپان ۋىلايىتىدە 2936.47 گېكتار يەردىكى زىرائەت ئاپەتكە ئۇچرىدى، 42 مىليون 980 مىڭ يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان بولدى. قار - بوراندا دۆلەت ئاشيولى «312»

تېمپېراتۇرا نورمالسىز بولغان رايونلار ئاساسەن، فۇكاڭ، جىسسا، جىلك، بورتالا، چاپچال، غۇلجا، توققۇزتارا، كۈنەس، تېكەس، نوم، ئاراتۇرۇك، بارىكۆل، يىنجى، خوشۇت، ئۇچتۇرپان، ئارال، تاشقورغان، مەكىت ۋە لوپنەن ئىبارەت.

ئونئۇچ ئېغىز ئۆيدە 216 كۈن قارا بورانلىق ھاۋارايى كۈن كۆرۈلۈپ، تارىختىكى يۇقىرى قىممەتتىن ئېشىپ كەتتى. قارا بورانلىق ھاۋارايى ئاساسەن 3 - ئايدىن 9 - ئايغىچە بولغان ۋاقىتلارغا مەركەزلەشتى. بولۇپمۇ 4 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە قارا بورانلىق ھاۋارايى جەريانى كۆرۈلدى، بوراننىڭ مومېنتلىق ئەڭ زور تېزلىكى سېكۇنتىغا 44 مېتىرغا يەتتى، بۇ 1999 - يىلدىن كېيىن 2 - قېتىم چىققان ئەڭ كۈچلۈك بوران ھەمدە قۇم، چاڭ - توزانلىق ھاۋارايى ھېسابلىنىدۇ. بۇ شۇ جايلاردىكى تۆمۈريول قاتنىشىنىڭ ئازكەم 40 سائەت ئۈزۈلۈپ قېلىشىغا سەۋەب بولدى، قاتناش - ترانسپورت ئىشلىرىغا ناھايىتى ئېغىر زىيان سالىدۇ.

ۋاڭ شاۋبېي

ناھىيىلىرى، ئاقسۇ شەھىرى؛ قەشقەر ۋىلايىتىدىكى قاسلىق، تاشقورغانغا تارقالغان. كۈندىلىك ھۆل - يېغىن ئەڭ كۆپ نورمالسىز بولغان رايونلار ئاساسەن ئالتاي ۋىلايىتىدىكى بۇرچىن، چىنگىل؛ ئىلى ئوبلاستىغا قاراشلىق قورغاس، قورغاس بازىرى؛ تارباغاتاي ۋىلايىتىدىكى قوبۇقار، تولى؛ شىنخەنزە شەھىرى؛ سانجى ئوبلاستىدىكى ماناس، مىچۈەن، بەيتىك تېغى، سانجى شەھىرى؛ قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى خۇڭليۇنخې، قۇمۇل شەھىرى؛ تۇرپان ۋىلايىتىدىكى پىچان؛ بايىنغولىن ئوبلاستىدىكى يەنجى، بۈگۈر، خوشۇت، چاقىلىق ناھىيىلىرى، كورلا شەھىرى؛ ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى ئونسۇ، كۇچا، كەلپىن، ئاۋات ناھىيىلىرى، ئاقسۇ شەھىرى؛ قىزىلسۇ ئوبلاستىدىكى ئاتۇش، ئاقتۇ؛ قەشقەر ۋىلايىتىدىكى تورغات، تاشقورغان، قاسلىق؛ خوتەن ۋىلايىتىدىكى كېرىيىگە تارقالغان. ھۆل - يېغىن كۆپ بولغان ۋاقىت ئاساسەن 2 - ، 7 - ، 11 - ئايلارغا مەركەزلەشتى، بەزىدە 3 - ، 9 - ، 11 - ئايلاردىمۇ كۆرۈلدى.

2003 - يىلى تېمپېراتۇرىنىڭ نورمالسىز بولۇشى ئاساسەن مۇتلەق مىنىمۇم تېمپېراتۇرىدا ئىپادىلەندى،

شىنجاڭدىكى 15 شەھەرنىڭ 2003 - يىللىق مېتېئورولوگىيىسىدىكى مۇھىم ئامىللار

ئورمان	ئاي	يىللىق تۈرى												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
تۈزۈلۈش	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	10.5	8.5	2.1	7	15.5	22.8	21.1	22	17.2	10.1	3.2	10.2	6.8
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	2.9	4.8	16.2	28.1	27.9	33.2	32.5	32.8	34.1	26.1	9.1	0.6	34.1
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	22.8	17	12.6	10.8	4.1	12.7	8.8	13.4	0.3	1.4	16	20.3	22.8
	ھۆل - يېغىن مىقدارى	13.3	8.3	11.6	38.1	59.2	35.2	68.7	48.3	52.1	0.1	27	8.1	370
	قار - يامغۇر - لۇق كۈن	9	18	15	16	15	7	18	12	9	3	16	17	155
قارلىق	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا	12.8	9.4	0.1	10	19.6	26.6	24.9	26	20.5	11.5	1.5	12.7	8.6
	يۇقىرى تېمپېراتۇرا	4.1	1.9	20.5	30.6	32	38.3	35.5	35.6	36.3	19.9	11.3	4.8	8.3
	تۆۋەن تېمپېراتۇرا	24.3	19.5	12.7	8	9.5	17	13	17	4.3	0.3	13.5	21.4	21.3
	ھۆل - يېغىن مىقدارى	3.7	4.7	2.1	13.6	21.8	21.4	30.5	16.4	16.6	0	1.6	2.9	135.3
	قار - يامغۇر - لۇق كۈن	15	15	8	10	13	11	21	11	9	2	12	15	142

7.4	13.7	2.2	9.9	18	23.6	23.5	25.8	18.8	9.8	0.9	9.9	14.3	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
37.6	1.9	11.6	21.8	37.4	36.7	35.5	37.6	32.6	30.9	17.9	1.5	4.4	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
30.4	24.5	19.3	4.7	0.3	11.7	9.1	13.2	7	7.4	15.9	23.5	30.4	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
184.3	9.8	27.5	0	44.1	9.7	10.8	14.6	16.1	19	9.7	12	11	ھۆل - يېغىن مىقدارى
162	18	20	3	9	16	20	12	14	16	9	15	10	قار - يامغۇر لۇق كۈن
9.2	5.1	2	10.4	17.9	22.3	21.2	21.9	16.8	9.4	2.4	3.7	5.1	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
36.6	7.8	16.8	27.4	36.6	35.4	32.7	34	29.5	32.1	23.3	8.4	8.7	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
21.6	18.9	11.2	2	0.5	9.7	8.6	10.9	4.5	4.9	15.1	16.6	21.6	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
353.6	6.9	68	12.6	13.3	5.4	56.4	27.5	31.5	53.6	13.8	46.6	18	ھۆل - يېغىن مىقدارى
149	10	17	8	9	5	17	13	13	20	13	13	11	قار - يامغۇر لۇق كۈن
6.6	12.5	2.7	8.8	17.3	22.3	22.1	23.2	17.4	8.2	1.4	10.1	12.9	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
36.7	0.5	9.6	22	36.7	34.8	33.9	35.6	31	29.6	17.3	0	3	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
27.7	24.5	15.2	3.6	0.6	12.2	7.8	13.2	6.9	7.4	15.4	22	27.7	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
272.7	10.8	7.8	0	31.5	16.7	48.4	50.2	59.4	18.9	12.9	13.2	2.9	ھۆل - يېغىن مىقدارى
155	21	14	1	11	11	17	13	12	13	15	15	12	قار - يامغۇر لۇق كۈن
8.2	11	2.1	11.1	18.7	24.2	23.6	25.4	18.4	9.8	0.4	8	11.6	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
37.8	0	10.5	25.7	37.8	26.2	35.7	37	22.2	32	18	1.2	4.7	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
22.3	18	13.9	2.9	0.4	13.1	11	14.4	7.4	7.6	13.2	16.6	22.3	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
229	5.9	18.1	0.3	26.1	22.9	73.3	19.6	24.5	19.5	7	4.5	7.3	ھۆل - يېغىن مىقدارى
155	20	14	4	7	10	20	10	14	13	14	16	13	قار - يامغۇر لۇق كۈن
5.3	7.5	2.7	9.8	17.2	21.1	20.3	21.7	16	6.9	1.9	7.1	29.8	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
35.9	4.3	12.2	25.9	35.9	33.8	32.1	35.5	28.5	30.5	16	5.6	4.9	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
29.7	19.6	20.6	3.7	1.1	8.9	6.5	11.5	5	12	18.1	21.8	29.7	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
297.2	14.6	36.4	9.7	13.2	11.3	72.7	12	24.4	28.9	16.2	21	36.8	ھۆل - يېغىن مىقدارى
149	12	20	6	9	7	20	11	11	16	14	10	13	قار - يامغۇر لۇق كۈن

۱۹۹۰

۱۹۹۱

۱۹۹۲

۱۹۹۳

۱۹۹۴

4.2	14.3	5.9	7.2	14.7	18.7	19.6	21.4	15.6	5.1	6.4	12.4	12.8	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
33	3.4	6.6	19.9	32.5	30.2	31	33	27	28.7	13.6	3.5	0.4	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
33.7	27.6	25.8	6.4	0.1	4.7	8.2	8.7	1.8	14.4	25.2	28.8	33.7	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
195.2	9.4	26.3	9.3	25.2	23.9	28.3	7.7	9.1	5.1	2.8	5	43.1	ھۆل - يېغىن مىقدارى
133	9	14	7	10	14	14	10	11	11	12	10	11	قار - يامغۇر - لۇق كۈن
14.8	4.8	4.8	13.7	24.8	30.4	31	32.6	25.7	17.1	10.7	1.4	9.5	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
43.1	5.1	18.4	27.7	39.3	42.3	41.3	43.1	39.8	36.5	26.1	12.8	1.1	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
17.1	11.1	3.7	2.8	8.6	19.5	18.8	21.5	12.5	4.5	0.4	10	17.1	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
30.9			0	10.8	3.3	9.2	0.9	0.8	1		4.9		ھۆل - يېغىن مىقدارى
60			1	5	12	16	9	9	3		5		قار - يامغۇر - لۇق كۈن
9.4	8.3	0.2	9.4	19.1	24.2	25.8	26.7	20	11.7	5.1	5.1	15.2	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
38.2	3.5	15.7	25.7	36.2	38.1	37.6	38.2	34.6	31.7	22.7	9.2	2.1	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
26	16.8	12.5	6.9	0.3	9.8	11.5	13.2	5.7	2.6	8.4	19.3	26	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
57.4		0.5	0	1.6	1.6	15	4.2	9.9	18.2	0	3.7	2.7	ھۆل - يېغىن مىقدارى
74		4	1	4	10	15	9	11	8	1	8	3	قار - يامغۇر - لۇق كۈن
11.7	4.7	3.3	10.8	20.3	24.8	25.6	26.9	20.4	13.2	7.7	0	8.3	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
36.6	4.2	16.3	23.5	34.3	36.6	35.2	36.2	32.9	30.9	23.9	10.4	2.4	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
20.1	13.4	8.1	0.3	3.5	14.6	12.5	15.9	5.9	2.3	10.2	9.6	20.1	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
77.3	0.1	0	0.2	15.8	7.3	11.8	7.3	0.5	9.3	18.9	5.9	0.2	ھۆل - يېغىن مىقدارى
101	4	2	1	9	8	20	15	9	12	3	14	7	قار - يامغۇر - لۇق كۈن
10.8	4.2	3.8	11.3	18.6	22.6	24.6	23.8	18.8	13	7.1	0.4	9.1	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
35.6	4	22.4	24.7	32.6	35.2	35.6	35.3	31.9	29.3	22.5	9.4	3.4	يۇقىرى تېمپېراتۇرا
20.2	11.6	6.9	1	3.1	13	13.6	10.7	5.4	1.1	8	10.8	20.2	تۆۋەن تېمپېراتۇرا
141.5	0.5	3.4	27.4	18.2	15.8	5	10.7	27.5	10.8	16.4	5.2	0.6	ھۆل - يېغىن مىقدارى
100	3	7	4	9	12	14	11	13	7	7	6	7	قار - يامغۇر - لۇق كۈن

۱۳.۱	۱.۹	۵.۴	۱۳.۴	۲۱.۳	۲۵.۲	۲۸.۳	۲۵.۱	۲۰	۱۵.۳	۷.۹	۱.۷	۵.۱	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
													يۇقىرى تېمپېراتۇرا
													تۆۋەن تېمپېراتۇرا
													ھۆل - يېغىن مىقدارى
													قار - يامغۇر لۇق كۈن
۳۹.۱	۶	۲۴.۹	۲۸.۸	۳۳.۶	۳۸.۴	۳۹.۱	۳۴.۵	۳۲.۸	۲۹.۲	۲۲	۱۲.۲	۹	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
													يۇقىرى تېمپېراتۇرا
													تۆۋەن تېمپېراتۇرا
													ھۆل - يېغىن مىقدارى
													قار - يامغۇر لۇق كۈن
۱۲.۸	۱.۴	۵.۸	۱۳.۲	۲۰.۹	۲۴.۶	۲۷.۳	۲۴.۲	۱۹.۵	۱۵	۷.۸	۱.۷	۵.۱	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
													يۇقىرى تېمپېراتۇرا
													تۆۋەن تېمپېراتۇرا
													ھۆل - يېغىن مىقدارى
													قار - يامغۇر لۇق كۈن
۳۷.۱	۱۰.۸	۲۴	۲۷.۷	۳۲	۳۷	۳۷.۱	۳۳.۶	۳۲.۴	۲۹.۲	۲۲.۵	۱۴.۸	۹.۱	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
													يۇقىرى تېمپېراتۇرا
													تۆۋەن تېمپېراتۇرا
													ھۆل - يېغىن مىقدارى
													قار - يامغۇر لۇق كۈن
۱۳.۳	۱.۶	۶.۳	۱۳.۷	۲۰.۷	۲۴.۱	۲۷.۷	۲۴.۲	۱۹.۸	۱۵.۹	۹.۳	۲.۶	۲.۶	ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا
													يۇقىرى تېمپېراتۇرا
													تۆۋەن تېمپېراتۇرا
													ھۆل - يېغىن مىقدارى
													قار - يامغۇر لۇق كۈن

چال جېئال

ئاساسىي پونكىت تەركىبىدىكى ئاپتوماتىك پونكىت سىستېمىنىڭ ئۈسكۈنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش - تەكشۈش ئىشنى تاماملىدى، كۆپ قىسمى مەلۇمات بېرىشكە باشلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 52 ئۆلچەملىك، ئاساسىي پونكىتنىڭ كۆزىتىش مەيدانى ۋە دىجورنىلىق ئىشخانىسىنى بىر تۇتاش ئۆلچەم بويىچە ئۆزگەرتتى. ئاتموسفېرانى ئۆلچەپ تەكشۈرۈشنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش تۈرى قۇرۇلۇشىدا بايىنغولىن، بورتالا، قۇمۇل، تۇرپان، تارباغاتاي قاتارلىق جايلاردىكى مېتېئورولوگىيە ئىدارىلىرىنىڭ قۇرۇلۇش مۇپىتى ئەلا بولدى.

غەربىي شىمال سۈنئىي ھەمراھ تېلېتېخنىكا بازىسىنىڭ قۇرۇلۇش تۈرىدە تېلېتېخنىكا مەركىزىنىڭ ئاساسىي گەۋدە بىنا قۇرۇلۇشى پۈتتى، يەرلىك ئورۇنلار سەلەپ بېرىدىغان مەبلەغنىڭ ھەممىسى نەقلەشتى. EOS/MODIS چۈشتىن كېيىنكى ئاسمان جىسىملىرىنى قوبۇل قىلىپ بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسىنى تەكشۈش خىزمىتى تاماملاندى.

مېتېئورولوگىيە ئىشلىرىنى زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ۋە كەسىپ سۈپىتى

2003 - يىلى ئاقسۇ رادار پونكىتى بىلەن ئۈرۈمچى رادار پونكىتى جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن كەسپىي ۋە نەق مەيداندا تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى. قاراماي رادار پونكىتىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. ئىلى، شىخەنزە رادار پونكىتلىرىنىڭ ئورنىنى تۇر قىلىپ تۇرغۇزۇشقا ئىلتىماس قىلىندى ۋە قەشقەر رادار پونكىتىنىڭ ئورنى تەستىقلاندى. ئەسلىدە پىلانلانغان 24 يامغۇر ئۆلچەش - تەكشۈرۈش پونكىتىنىڭ 20 سى قۇرۇلۇپ بولدى ھەمدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

شۇنداقلا مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ ئاتموسفېرانى ئۆلچەپ تەكشۈرۈشنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى تەركىبىدىكى شىنجاڭ تارماق سىستېما قۇرۇلۇشىنىڭ 2003 - يىللىق قۇرۇلۇش ۋەزىپىسىنى تاماملىدى، 54 ئۆلچەملىك،

لىنىيىسى دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلدى. ش ئۇ ئار مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى بىلەن ئۈرۈمچىگە قاراشلىق ئورۇنلار ئوتتۇرىسىدىكى ئوپتىك كابېللىق ئالاقىلىشىش ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى. سۈنئىي ھەمراھ ماتېرىياللىرى، دېلېر رادار ئۈچۈرى، ھۆكۈمەت ئىشلىرى ئۈچۈرلىرىنى ئەمەلىي ۋاقىت بويىچە يەتكۈزۈپ بېرىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە كومپيۇتېر تورلىرىنىڭ ئىشلىنىشى بىخەتەر بولدى، ش ئۇ ئار مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى يادرولۇق كەسپىي تورلىرىنىڭ بىخەتەر ھالدا جەددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش لايىھىسىنى تۈزۈپ چىقتى، 6 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىگە مۇداپىئە تېمى قاتتىق دېتال سىستېمىسى ئورنىتىپ بەردى. ئىش بېجىرىشنى ئاپتوماتلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى، ئۆلكە دەرىجىلىك خەت - ئالاقىنى قەغەزسىز شىفىرلاشتۇرۇپ يەتكۈزۈش سىستېمىسىنى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈشكە باشلىدى، جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ NOTES ئېلېكترونلۇق يوللانما سىستېمىسىنى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق مېتېئورولوگىيە ئىدارىلىرى ۋە قىسمەن ناھىيەلەردىكى مېتېئورولوگىيە ئىدارىلىرىگىچە ئۆزگەرتىپ، مەملىكەت بويىچە مېتېئورولوگىيە تارماقلىرىنىڭ مەمۇرىي ئىش بېجىرىشكە دائىر ئېلېكترونلۇق يوللانمىلارنى ئۆز ئارا تۇتاشتۇرۇش ۋە يەتكۈزۈشنى ئىشقا ئاشۇردى.

2003 - يىلى دۆلەت دەرىجىلىك 4 پەن تەتقىقات تۈرى، ئىدارە دەرىجىلىك 17 پەن تەتقىقات تېمىسى قانات يايدۇرۇلدى، 2002 - يىلىدىكى 5 تۈر داۋاملاشتۇرۇلدى، 8 تۈرلۈك پەن تەتقىقات نەتىجىسى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، 1 مىليون 740 مىڭ يۈەن خىراجەت ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى بىلەن ئاپتونوم رايونىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلاندىكى نۇقتىلىق پەن تەتقىقات تۈرى «شىنجاڭنىڭ كىلىمات ئۆزگىرىشى ۋە قىسقا مۇددەتلىك كىلىماتىنى مۆلچەرلەش ئۈنۈمىز سال سىستېمىسى ئۈستىدە تەتقىقات»، «سۈنئىي ھەمراھ بۇلۇت خەرىتىسى ماتېرىياللىرىنى شىنجاڭدا ھاۋازا رايونىدىن مەلۇمات بېرىش، قوللىنىش ئۈستىدە تەتقىقات» ۋە «شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى تېلېتېخنىكا ئاساسىدىن تەكشۈرۈش ۋە دىنامىكىلىق تەكشۈرۈپ ئۆلچەش سىستېمىسى» ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك ۋە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «شىنجاڭدا سۇ، تۇپراق كىلىمات بايلىقىدىن يۇقىرى ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، تېرىقچىلىق جەھەتتىكى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى تەتقىق قىلىش» تۈرى جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ پەن تەتقىقات ۋە تېخنىكا تەرەققىيات مۇكاپاتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ يىللىق يىغىنىدا شىنجاڭ بويىچە پەن - تېخنىكا دائىر 7 پارچە

2003 - يىلى 9 - ئايدا قۇرۇلغان ئۈرۈمچى ھاۋارايى رادار پونكىتى.

پەن جىخۇك فوتوسى
 جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ قۇم - بورانى ئۆلچەش تىرېۋوگا سىستېمىسى تەركىبىدىكى شىنجاڭ تارماق سىستېمىسىغا تەۋە 4 قۇم - بورانى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش پونكىتىنىڭ ئۆلچەش مەيدانى قۇرۇلۇشى ۋە پىرىيورنى قۇراشتۇرۇش ۋەزىپىسى تاماملاندى، قۇمۇل مېتېئورولوگىيە ئىستانسىسىنىڭ 20 مېتىرلىق گرادىئېنتلىق مېتېئورولوگىيەلىك كۆزىتىش مۇنارى پۈتتى. MICAPS سىستېمىسىنى 2 - قېتىم ئۆزلەشتۈرۈش، كورلا قۇتۇپ ئوربىتىمىدىكى سۈنئىي ھەمراھ ماتېرىياللىرىنى قوبۇل قىلىش سىستېمىسىنى ئۆزگەرتىش ۋە تۇرپان قاتارلىق 3 ئورۇندىكى تۇرغۇن سۈنئىي ھەمراھنىڭ قوبۇل قىلىش سىستېمىسى قۇرۇلۇشى تاماملاندى.
 ئاپتونوم رايون بويىچە مېتېئورولوگىيە ئۈچۈر تورى قۇرۇلۇشىنىڭ دەرىجىسى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 54 ئۆلچەملىك، ئاساسىي پونكىت ۋە 24 دېلېر رادارى ئارقىلىق يامغۇر ئۆلچەش - تەكشۈرۈش پونكىتىنىڭ ئالاقىلىشىش ئۈسۈلىنىڭ ھەممىسى DDN

مېتېئورولوگىيە قۇرۇلۇش مەركىزى بىرلىكتە تەتقىق قىلىپ بارلىققا كەلتۈرگەن يېڭى بىر ئەۋلاد مېتېئورولوگىيە مەلۇمات مۇلازىمىتى كەسپى سىستېمىسى 2003 - يىلى 11 - ئايدا كەسپى جەھەتتىن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ۋە نەق مەيداندا ئۇنىۋېرسال ئۆلچەش سىنىقىدىن ئۆتۈپ، شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە ئىستانسىدا كەسپى جەھەتتىن سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. بۇ سىستېما يېڭى تىپتىكى كۆزەتكۈچى - مۇلازىمەتچى مودېلىدىن پايدىلىنىلىپ بارلىققا كەلتۈرۈلگەن، ئۇنىڭدا مېتېئورولوگىيە مەلۇمات ئۇسۇلىنى يىغىنچاقلاش، سانلىق مەلۇمات ئامبىرى تېخنىكىسى، ماتېرىياللارنى سۈرۈشتە قىلىش، مەلۇمات تەرتىپى قاتارلىق جەھەتلەردە زور بۆسۈش ھاسىل قىلىنغان.

چېن لېي

مېتېئورولوگىيە پەن - تېخنىكا

ھەمكارلىقى ۋە ئىلىم ئالماشتۇرۇش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى تەرىپىدىن ۋە تەكشۈرۈش، ئۆگىنىش ئۈچۈن 9 تۈركۈمدە 18 كىشىنى چەت ئەلگە ئەۋەتتى، پەن - تېخنىكا دائىرىسى 13 پارچە ئىلمىي ماقالىنى ئالماشتۇرۇشقا قاتناشتۇردى ۋە ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمىغا كىرگۈزدى. چەت ئەللىك (مەملىكەت ئىچىدىكى) مۇتەخەسسسلەرنى شىنجاڭغا كېلىپ ئىلىم - پەن ئالماشتۇرۇشقا 6 تۈركۈمدە 20 ئادەم (قېتىم) نى تەكلىپ قىلدى. تاشقى جەھەتتە ئىككى تەرەپ ھەمكارلىشىدىغان 10 تۈرنى ئۇيۇشتۇردى. ئامېرىكا بىلەن GPS ئاتوموسفېراسىنى تەكشۈرۈش پىلانى بويىچە ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزالىدى. بىلىم كىرگۈزۈش تۈرىدە شىنجاڭغا كېلىپ لېكسىيە سۆزلەش ئۈچۈن كانادالىق بىر مۇتەخەسسسىنى كىرگۈزدى، بىر تۈر بويىچە 5 كىشىنى چەت ئەلگە چىقاردى.

چېن لېي

گېئولوگىيەلىك ئاپەت توغرىسىدا مېتېئورولوگىيەلىك مەلۇمات تېرېئوگاسى ئېلان قىلىندى

ش ئۇ ئا مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى 2003 - يىلىدىن باشلاپ كەلكۈن مەزگىلىدە گېئولوگىيەلىك ئاپەت توغرىسىدا مېتېئورولوگىيەلىك مەلۇمات تېرېئوگاسى ئېلان قىلدى. مۇھىت مېتېئورولوگىيە مەركىزى ئاپتونوم رايون دائىرىسىدىكى گېئولوگىيەلىك ئاپەت توغرىسىدا مەلۇمات بېرىش، تېرېئوگاسى كەسپى خىزمىتىنى ئۈستىگە ئالدى، فىلىم ۋە تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى ئىشلەش ۋە سىرتقا تارقىتىش ئىشلىرىغا مۇھىت مېتېئورولوگىيە قۇرۇلۇش مەركىزى مەسئۇل بولدى. ھەر يىلى 3 - ئايدىن 9 - ئايغىچە سىرتقا تارقىتىش.

چېن لېي

ئىلمىي ماقالە ئىشلىتىلدى. «جۇڭگودىكى قۇملۇقلار» (مەخسۇس سان) دا پەن - تېخنىكا دائىرىسى 23 پارچە ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى. ھەر خىل كەسپىي، باشقۇرۇش كۈرسىدىن 12 قارار ئېچىلدى، كۈرسىغا 444 كىشى قاتناشتى.

2003 - يىلى ئۆلچەپ مەلۇمات بېرىش كەسپىدە ئۆزگەرتىپ ساغىتىلىق قىلىشتە ئېغىر خاتالىق يۈز بېرىشنىڭ ئالدى ئېلىندى. بىر يىلدا يەر ئۈستىدىن ئۆلچەپ بېرىلگەن مەلۇماتنىڭ خاتالىق نىسبىتى %0.3 بولدى، 3 قېتىم ئېغىر خاتالىق كۆرۈلدى؛ قۇياش رادىئاتسىيەسىنى ئۆلچەش مەلۇماتىنىڭ خاتالىق نىسبىتى %0.6 بولدى؛ يۇقىرى ھاۋا بوشلۇقىنى تەكشۈرۈشتە 6 غىل كۆرسەتكۈچ داۋاملىق ساقلاپ قېلىندى، ھاۋا بوشلۇقىنى تەكشۈرۈش مەلۇماتىنىڭ خاتالىق نىسبىتى %0.4؛ ئاگرىكلىماتىنى ئۆلچەش مەلۇماتىنىڭ خاتالىق نىسبىتى %0.16 بولدى. بىر يىلدا ئاگرىومېتېئورولوگىيە ئاخبارات سۈپىتىنى تەكشۈرۈشتە مەملىكەت بويىچە مېتېئورولوگىيە سىستېمىسىدا ياخشى سەۋىيە داۋاملىق ساقلاپ قېلىندى؛ كىلىماتىنى مۆلچەرلەش سۈپىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 76.1 نومۇرغا ئېرىشتى؛ مۇنشى ھەمراھ ئوربىتىسى ماتېرىياللىرىنى قوبۇل قىلىشتا توغرىلىق نىسبىتى %97.6 بولدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئالاقىلىشىش كەسپى سۈپىتىنىڭ مۇقىملىقى %99.5 تىن يۇقىرى بولدى. يەر ئۈستىدە ۋە يۇقىرى ھاۋا بوشلۇقىدا تەكشۈرۈپ ئۆلچەشتە 100 ئىسپىنا ئىشلەپ خاتالىق مادىر قىلىنغانلار 479 (قېتىم) غا يەتتى.

چېن لېي

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تورى تۇرغۇزۇلدى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تورى ئومۇميۈزلۈك تۇرغۇزۇلدى ھەمدە 12 ناھىيە (تۈەن - مەيدان)، 3 يېزىغىچە ئۇزارتىلدى. شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تورى تېخنىكا ئۆزگەرتىش ۋە سىرت بىلەن بولغان ھەمكارلىقنى كۈچەيتتى، خۇاشيا يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تور بېكىتى، شىنجاڭ تېلېگراف تارماقلىرى بىلەن ھەمكارلىقنى قانات يايدۇردى.

چېن لېي

يېڭى بىر ئەۋلاد مېتېئورولوگىيە مەلۇمات مۇلازىمىتى كەسپى سىستېمىسى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى

شىنجاڭ مۇھىت مېتېئورولوگىيە مەركىزى، ئۈرۈمچى قۇملۇق مېتېئورولوگىيە تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ مۇھىت

قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار خىزمەتچى؛ چېن شياۋپەن ش ئۇ ئا ر ئىتتىپاق كومىتېتى تەرىپىدىن «ئىش ئورنىدىكى باش پەن - تېخنىكا ماھىرى» بولۇپ باھالاندى؛ شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە كىنو - تېلېۋىزىيە مەركىزى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك «مەدەنىي ياشلار ئورنى» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تورى «شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش» بويىچە نامايەندە قۇرۇلۇشى بولۇپ باھالاندى، شىنجاڭدىكى مېتېئورولوگىيەلىك زور ئاپتەتتىن مەلۇمات بېرىش مۇلازىمەت سىستېمىسى قۇرۇلۇشى، يېزا ئىقتىسادىي ئۇچۇر مۇلازىمەت تورى ش ئۇ ئا ر يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش بويىچە مۇنەۋۋەر تۈر بولۇپ باھالاندى، رېن يىۋىڭ، خې چىڭ، ۋاڭ جىيەنلەر ئىلغار شەخس، گاۋ يۈشېن، لۇ توڭلار يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ئىشلىرىنى باشقۇرۇشتىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

چېن لېي

مېتېئورولوگىيە مۇلازىمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 7 قېتىم زور ئاپتەت خاراكتېرلىك ھاۋارايى جەريانى كۆرۈلدى، مېتېئورولوگىيەلىك مەلۇمات توغرا ھەم ۋاقتىدا بېرىلدى، مەلۇمات تولۇق بولماسلىق ۋە چۈشۈرۈپ قويۇش ئەھۋاللىرى كۆرۈلدى، مەلۇماتنىڭ ئوتتۇرىچە كۈچكە ئىگە ۋاقتى 60 سائەتتىن ئاشتى، ئومۇمىي خاراكتېرلىك ھۆل - يېغىنلىق ھاۋارايى توغرىسىدا بېرىلگەن 24 سائەتلىك قىسقا مۇددەتلىك مەلۇماتنىڭ توغرىلىق نىسبىتى % 58.7، رايون خاراكتېرلىك 10 كۈنلۈك ئومۇمىي ھۆل - يېغىن مەلۇماتىغا قويۇلغان نومۇر % 62.9 بولدى؛ مۇھىم مېتېئورولوگىيەلىك مەلۇماتقا قويۇلغان نومۇر % 91.58 بولۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن ئاساسىي جەھەتتىن تەڭلەشتى. ئاپتونوم رايوندىكى مېتېئورولوگىيە تارماقلىرى ئېغىر ئاپتەت توغرىسىدا 86 پارچە دوكلات يوللىدى، ش ئۇ ئا ر مېتېئورولوگىيە ئىستانسىسى ئاپتونوم رايوندىكى رەھبىرىي ئورگانلارنىڭ تەدبىر بەلگىلىشى ئۈچۈن 58 سان (جۈملىدىن قەشقەردىكى يەر تەۋرەش ئاپتەتگە ئۇچرىغان رايونلارغا دائىر مەخمۇس مەلۇماتتىن 18 سان، چاشقان ئاپتەتلىك ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش مەلۇمات مۇلازىمىتىگە دائىر 9 سان) مۇلازىمەت ماتېرىيالى يەتكۈزۈپ بەردى.

قەشقەر مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى، ئىلى مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى مارالبېشى، موڭغۇلكۈرەدىكى يەر تەۋرەش ئاپتەتگە ئۇچرىغان رايونلاردا كۆزىتىش مەيدانى قۇرۇپ، نەق مەيداندا مېتېئورولوگىيە جەھەتتىن مۇلازىمەت قىلدى. ش ئۇ ئا ر مېتېئورولوگىيە ئىستانسىسى مارالبېشىدىكى يەر تەۋرەش ئاپتەتگە ئۇچرىغان رايونلاردا كەڭ دائىرە بويىچە قار - يامغۇرلۇق ۋە تۆۋەن تېمپېراتۇرىلىق ھاۋارايى جەريانى توغرىسىدا توغرا مەلۇمات بەردى، ش ئۇ ئا ر

ئورمان، ئوتلاقلاردىكى ئوت خەۋپىنىڭ مېتېئورولوگىيەلىك شارائىت دەرىجىسى توغرىسىدا مەلۇمات ئېلان قىلىندى

2003 - يىلى شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە تارماقلىرى ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق تارماقلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ، مۇنئىي ھەمراھ تېلېتېخنىكا ماتېرىياللىرىدىن پايدىلىنىپ ئورمانلىق، ئوتلاقلاردىكى ئوت ئاپتەتتىكى ئىسز قوغلاپ تەكشۈردى، 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ئورمانلىق، ئوتلاقلاردىكى ئوت خەۋپىنىڭ مېتېئورولوگىيەلىك شارائىتى دەرىجىسى توغرىسىدا رەسىمىي مەلۇمات بەردى. بىر يىلدا مۇنئىي ھەمراھ تېلېتېخنىكا ماتېرىياللىرىدىن پايدىلىنىپ 40 قېتىم ئوت ئەھۋالىنى بايقاپ، ئۆز ۋاقتىدا ئاپتونوم رايون ۋە شۇ يەردىكى ئوتتىن مۇداپىئەلىنىش ئىشخانىلىرىغا مۇلازىمەت قىلدى.

چېن لېي

كۆچمە تېلېفون ئابونتلىرىنى مېتېئورولوگىيەلىك قىسقا ئۇچۇر بىلەن تەمىنلەش مۇلازىمىتى قانات يايدۇرۇلدى

2003 - يىلى شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى كۆچمە تېلېفون شۆبە شىركىتى، شىنجاڭ بىرلەشمە خەۋەرلىشىش شۆبە شىركىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ كۆچمە تېلېفون ئابونتلىرىنى مېتېئورولوگىيەلىك قىسقا ئۇچۇر بىلەن تەمىنلەش مۇلازىمىتىنى قانات يايدۇرۇش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى، كۆچمە تېلېفون ئارقىلىق مېتېئورولوگىيەلىك ئۇچۇر يەتكۈزۈش مۇلازىمەت سىستېمىسى 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈشكە باشلىدى. شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى شىنجاڭ تۆمۈريول ئالاقىلىشىش شۆبە شىركىتى بىلەن «121» مېتېئورولوگىيە ئۇچۇر مۇلازىمىتىنى يولغا قويۇش قاتارلىقلار ئۈستىدە ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزالىدى ھەمدە ئۈرۈمچى قاتارلىق جايلار (ئوبلاست، شەھەرلەر) دا يولغا قويدى.

چېن جياشېن، چېن لېي

ئىلغارلار تەقدىرلەندى

2003 - يىلى قەشقەر ۋىلايەتلىك مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى بويىچە زور مېتېئورولوگىيە مۇلازىمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ، جاۋ جۇڭ (مارالبېشى ناھىيەلىك مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىدىن) ئىلغار شەخس؛ گاۋ مىڭخۇا، ھېسامىدىن، شاۋكەت، لۇ شىنشىڭ، ۋۇ يىن، ۋاڭ شۇ، لو جىڭلار مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر دىجورىي مەلۇماتچى؛ جاۋ پىڭ، يۈ چىخۇا مەملىكەت بويىچە مېتېئورولوگىيە ئۇچۇر تورىدىكى مۇنەۋۋەر كەسپىي خادىم؛ رېن يىڭ، نۇسرەتلەر مەملىكەت بويىچە مېتېئورولوگىيە تارماقلىرىنىڭ مەنسۇى مەدەنىيلىك

كۆپلىگەن دەريالارغا كەلكۈن كەلدى، شۇ ئارقىلىق كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش - قۇرغاقچىلىققا ئاقابىل تۇرۇش قوماندانلىق شتابى مېتېئورولوگىيە تارماقلىرىنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئىشلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى.

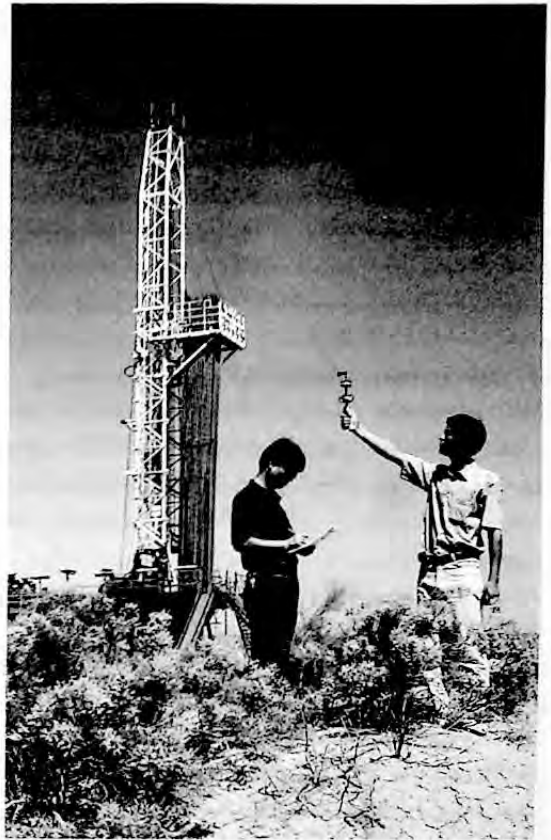
«يېزا ئىگىلىكى، يېزا ۋە دېھقانلار» غا تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىش ئۈچۈن، شۇ ئارقىلىق مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنىڭ يىللىق ھوسۇلىنى ئانالىز قىلىش مۇھاكىمە يىغىنى، كېۋەزنى مۇۋاپىق پەيتتە تېرىش مەزگىلى توغرىسىدا كېڭىشمە يىغىنى، كېۋەزنىڭ ياز، كۈز پەسلىدىكى ئىسسىقلىق شارائىتىنى ئانالىز قىلىش يىغىنى ئۇيۇشتۇردى. ھەر دەرىجىلىك ئىستانسا - پونكىتلار تۇپراقنىڭ نەملىكى ۋە مايسا ئەھۋالى ھەمدە ياز پەسلىدىكى ئىسسىقلىق شارائىتىغا ئاساسەن، جايلارغا تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق ھەمدە باغۋەنچىلىك ئىشلىرى توغرىسىدا نىشانلىق تەكلىپ بەردى. ئىلى، قۇمۇل، ئالتاي، تارباغاتاي قاتارلىق ۋىلايەتلىك مېتېئورولوگىيە ئىدارىلىرى نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلاردا مېتېئورولوگىيە مۇلازىمىتىنى پائال قانات يايدۇردى.

ھاۋارايىغا سۈنشى تەسىر كۆرسىتىشتە كۆرۈنەرلىك ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. باش قىش مەزگىلىدە شىمالىي شىنجاڭدىكى تەڭرىتاغ ئەتراپلىرىدا ئايروپىلان ئارقىلىق ۋە يەر ئۈستىدىن سۈنشى ئۇسۇلدا قار كۆپەيتىش مەشغۇلاتى قانات يايدۇرۇلدى، ئۇنىڭ ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى. بىر يىلدا مۇلدۇردىن سۈنشى ئۇسۇلدا مۇداپىئە كۆرۈش ئۈچۈن 2840 قېتىم (بىگىتۈن بۇنىڭ سىرتىدا) مەشغۇلات قىلىنىپ، مۆلدۈر ئاپىتى ئازايتىلدى؛ 107 قېتىم سۈنشى ئۇسۇلدا يامغۇر كۆپەيتىش مەشغۇلاتى قىلىنىپ، مەشغۇلات رايونىدىكى سۇ مەنبەسى كۆپەيتىلىپ، قىسمەن قۇرغاقچىلىق پەسەيتىلىپ، ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنىڭ ياخشىلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

چىن لېي

مېتېئورولوگىيە پەن تەتقىقات نەتىجىلىرى شىنجاڭدا قۇم - بوراننى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ۋە ئالدىن مەلۇمات بېرىش تەتقىقاتى بۇ تەتقىقات تۈرى شىنجاڭ مۇھىت مېتېئورولوگىيە مەركىزىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن تاماملاندى، 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 29 - كۈنى بۇ تەتقىقات نەتىجىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تۈردە شىنجاڭنىڭ 1961 - يىلىدىن 2000 - يىلىغىچە بولغان يەر ئۈستى مېتېئورولوگىيە خاتىرىسىدىكى ئايلىق مەلۇمات جەدۋىلىدىكى قۇم - بورانلىق، قارا بورانلىق ھاۋارايى ھادىسىلىرىگە دائىر ماتېرىياللار رەتلىنىپ ئانالىز قىلىنغان، شۇنىڭ بىلەن بىللە، مېتېئورولوگىيە سۈنشى ھەمراھ تېلېتېخنىكىسى قاتارلىق ماتېرىياللارغا بىرلەشتۈرۈلۈپ تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلگەن: شىنجاڭدىكى قۇم - بوران كىلىمات جەھەتتىن ئانالىز قىلىنغان ۋە ئاپتە ئەھۋالى

2003 - يىلى 7 - ئايدا شۇ ئارقىلىق مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىدىكى مېتېئورولوگىيە خىزمەتچىلىرى نەق مەيداندا قاراماي نېفىتلىكى ئۈچۈن خىزمەت قىلماقتا. پەن جىپىك فوتوسى

خەلق ھۆكۈمىتى بۇنىڭغا ئاساسەن چىدىر قاتارلىق سوغۇقتىن ساقلىنىدىغان كۆپلىگەن ماددىي ئەشيا لارنى جىددىي توپلاپ مەخسۇس پويىز بىلەن ئاپتەتكە ئۇچرىغان رايونغا يەتكۈزۈپ بەردى. 4 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئاپتونوم رايون بويىچە كۈچلۈك جۇدۇنلۇق ھاۋارايى كۆرۈلدى، شۇ ئارقىلىق مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى ھاۋارايىغا دائىر مۇھىم ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى شەكلى بىلەن تۇنجى قېتىم جۇدۇن تېرېۋوگاسى ئېلان قىلدى. ئالاقىدار تارماقلار «ئاشكارا تېلېگرامما» يوللاش ئارقىلىق سوغۇقتىن مۇداپىئەلىنىش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. شىمالىي شىنجاڭدا كېۋەز تېرىش توختىتىلدى، جەنۇبىي شىنجاڭدا تېرىلغان كېۋەزگە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش تەدبىرلىرى قوللىنىلدى، ئۈرۈمچى شەھىرىدە پار بىلەن تەمىنلەش ۋاقتى 5 كۈن ئۇزارتىلدى، خەلق ئاۋىئاتسىيىسى، تۆمۈر يول تارماقلىرىمۇ ئاقابىل تۇرۇش تەدبىرلىرىنى قوللاندى. 7 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئۈرۈمچى ئەتراپىدىكى رايونلاردا ئومۇميۈزلۈك قارا يامغۇر ياغدى،

كۆزگى بۇغداي سۇلياۋ يوپۇق تېگىگە قۇرلاپ تېرىلغان، بۇغداي ئورۇۋېلىنغاندىن كېيىن ئېگىزغا كېۋەز تېرىلىپ، تېمپېراتۇرا يۇقىرى بولغان مەزگىلدە كېۋەزنىڭ چاغلانماي قېلىشى، كۆپلەپ تۆكۈلۈپ كېتىشىدەك قىيىن مەسىلىلەرنىڭ كېلىپ چىقىشىدىن ساقلىنىلغان. ھەر مو (0.07 گېكتار) يەردىن 80 كىلوگرامدىن ئارتۇق ساپ پاختا ئېلىنىپ، ئاشلىق بىلەن پاختىدىن قوش ھوسۇل ئېلىش ئىشقا ئاشۇرۇلغان. تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن، بۇ مەملىكەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم بارلىققا كەلتۈرۈلگەن.

شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمى ئۈچۈر سىستېمىسى بۇ تەتقىقات تۈرى ئۈرۈمچى شەھەرلىك مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن تاماملاندى. بۇ تېمىدا دېھقانلار ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، يېزىلار ئۈچۈن خىزمەت قىلىش كۆزدە تۇتۇلۇپ، مېتېئورولوگىيە تارماقلىرىنىڭ ئۆچۈر تېخنىكىسى ۋە تور ئەۋزەللىكىگە تايىنىلىپ، يېزىلارنىڭ ئۈنۈمى ئۈچۈر تېخنىكىسىدىن ئۆچۈر تورى بارلىققا كەلتۈرۈلگەن ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلگەن. بۇ تەتقىقات مەھسۇلات باھاسى ئۆچۈرى ۋە مېتېئورولوگىيە ئۆچۈرلىرىنى ئاپتوماتىك ئايرىم تەكشۈرۈش، يەتكۈزۈش، ئېلان قىلىش تارماق سىستېمىسى، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى باھاسىنىڭ دىنامىكىلىق يۈزلىنىشىنى تەھلىل قىلىش تارماق سىستېمىسى، مېتېئورولوگىيە ئېلېمېنتلىرىنىڭ دىنامىكىلىق سۇنغان نۇر سىخېمىسىنى كۆرسىتىش تارماق سىستېمىسى، ئۈرۈمچىدىكى چوڭ يېزا ئىگىلىك سودا بازارلىرىنىڭ سۈرۈشتۈرۈش، ئۆچۈر ئېلان قىلىش تارماق سىستېمىسى، شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تورىنىڭ ۋىلايەت، ئوبلاست (شەھەر) لاردىكى تارماق تور بېكىتى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى ھەمدە مەملىكەتنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى يېزا ئىگىلىك ئۆچۈر تورى بىلەن ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈش ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

شىنجاڭنىڭ ھۆل - يېغىنلىق نورمالسىز ئاتموسفېرا ئايانما ئېقىمى ئالاھىدىلىكى ۋە ئۇنىڭ تىنچ ئوكيان دېڭىز تېمپېراتۇرىسىنىڭ ئۆزگىرىشى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى ئانالىز قىلىش ئۈستىدە تەتقىقات بۇ، جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ ياشلار پەن تەتقىقات فوندى تۈرى بولۇپ، شىنجاڭ مۇھىت مېتېئورولوگىيە مەركىزىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن تاماملاندى. بۇ تېمىدا ئاساسەن تۆۋەندىكىدەك ئىلگىرىلەش بولدى: جەنۇبىي ئاسىيا يۇقىرى بېسىمىنىڭ ئايلىق ئۆزگىرىش ئالاھىدىلىكى، تىپ ئايرىمىسى بىلەن شىنجاڭنىڭ ياز پەسلىدىكى ھۆل - يېغىننىڭ نورمالسىزلىق مۇناسىۋىتىگە دائىر ئانالىز ئىلگىرىكى شۇ خىلدىكى تەتقىقاتلارغا قارىغاندا تېخىمۇ چوڭقۇر ھەم پۇختا

مۆلچەرلەنگەن؛ شىنجاڭدىكى قۇم - بوراننىڭ قۇتۇپ ئوربىتىسىغا دائىر ماتېرىياللار بىلەن تۇرغۇن سۈنئىي ھەمراھ ماتېرىياللىرىنى ئانالىز قىلىش قانات پايدۇرۇلغان؛ شىنجاڭدىكى قۇم - بوران دىنامىكىسىنىڭ تەكشۈرۈلۈشى سەۋەبلىرىنى ئانالىز قىلىش بىلەن ئالدىن مەلۇمات بېرىش تەتقىقات خىزمىتى قانات پايدۇرۇلۇپ، قۇم - بوراننى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ۋە ئالدىن مەلۇمات بېرىش سۈپىتىگە ئەڭ ياخشى ئاساس سېلىنغان؛ شىنجاڭدا قۇم - بوراندىن جامائەتكە ئالدىن مەلۇمات بېرىش مۇلازىمىتى خىزمىتى ئىلگىرى سۈرۈلگەن. تارىم ئويمانلىقىدىكى قۇم - بوراننىڭ ۋاقىت ئۆزگىرىشى ۋە تەكشۈرۈلۈشى تېپى ھەمدە ئاپەتنى مۆلچەرلەش جەھەتتە يېڭى ئۆلچەم ۋە تونۇش قولغا كەلتۈرۈلۈپ، قۇم ئارىلاش قارا بورانلىق ھاۋارايى كىلىماتىنىڭ خەۋپلىك دەرىجىسىگە باھا بېرىش كۆرسەتكۈچى كۆرسىتىپ بېرىلگەن. قۇم - بورانغا دائىر مەلۇماتنى دەرىجىگە ئايرىش ئۆلچىمى تۇرغۇزۇلغان، ئۆلكە، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك قۇم - بوراندىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش مەخۇس مۇلازىمەت خىزمىتى مەملىكەت بويىچە ئەڭ بالدۇر قانات پايدۇرۇلغان. قۇم - بوراننى سۈنئىي ھەمراھ تېلېتېخنىكىسى ئارقىلىق تەكشۈرۈپ ئۆلچەش تەتقىقاتى جەھەتتە يېڭى ئىلگىرىلەش بولغان. تەتقىقات نەتىجىسى ئومۇمىي جەھەتتىن مەملىكەت ئىچىدىكى ئىلغار سەۋىيىگە، قىسمەن تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى.

شىنجاڭنىڭ سۇ، تۇپراق كىلىماتى بايلىقىدىن يۇقىرى ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، كۆزگى بۇغداينى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ تېرىلغان كېۋەز چۈنەكلىرىگە قۇرلاپ تېرىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات بۇ تەتقىقات تۈرى جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى ئۈرۈمچى قۇملۇق تەتقىقات ئورنىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن تاماملاندى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى. بۇ تۈردە كۆزگى بۇغداينى سۇلياۋ يوپۇقنىڭ تېگىگە قۇرلاپ تېرىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكا سىستېمىسى تەتقىق قىلىنغان ھەمدە خوتەن، قەشقەرلەردە كەڭ دائىرىدە ئومۇملاشتۇرۇلۇپ، ھەر مو (0.07 گېكتار) يەرنىڭ بۇغداي ھوسۇلى 60 كىلوگرامدىن 200 كىلوگرامغىچە ئاشۇرۇلۇپ، ئاشلىق بىلەن كېۋەزنى نۆۋەتلەشتۈرۈپ تېرىش ۋە قۇرغاقچىلىق مەزگىلدە سۇ يېتىشمەسلىكتەك قىيىن مەسىلە ھەل قىلىنغان؛ سۇ، تۇپراق، كىلىمات بايلىقىدىن يۇقىرى ئۈنۈملۈك پايدىلىنىشتا ئۈنۈم ھاسىل قىلىنىپ، ئاشلىق، پاختىدىن قوش ھوسۇل ئېلىش ئىشقا ئاشۇرۇلغان؛ ئاپتونوم رايوندا سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ بۇغداي تېرىش تېخنىكىسىنىڭ مەزمۇنى بېيىتىلغان؛ تۇرپاندا 10℃ تىن يۇقىرى ياكى شۇنىڭغا تەڭ بولغان، يىغىندى تېمپېراتۇرا 4500℃ تىن يۇقىرى بولغان يۇقىرى ھارارەتلىك رايونلاردا

بولغان؛ شىنجاڭنىڭ ياز پەسلىدىكى ھۆل - يېغىن كۆپ بولغان مەزگىلدىكى جەنۇبىي ئاسىيا يۇقىرى بېسىمنىڭ كۈندىلىك ئايلانما ئېقىم ئالاھىدىلىكى تەتقىق قىلىنغان؛ ئالدىنقى ئايلانما ئېقىمى شىنجاڭنىڭ ياز ۋە قىش پەسلىدىكى ھۆل - يېغىن بىلەن مۇناسىۋەتلىك؛ تىنچ ئوكيان دېڭىز تېمپېراتۇرىسىنىڭ ئۆزگىرىشى ۋە شىنجاڭدىكى ھۆل - يېغىننىڭ نورمالسىزلىقى ستاتىستىكىلىق ئانالىز قىلىنغان. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى شۇ ئارقىلىق مېتېئورولوگىيە ئىستانسىسىنىڭ ئوتتۇرا، قىسقا مۇددەتلىك ھاۋارايىدىن مەلۇمات بېرىشىدە قوللىنىلغان، بولۇپمۇ جەنۇبىي ئاسىيا يۇقىرى بېسىمغا دائىر تەتقىقات يەكۈنى ياز پەسلىدە شىنجاڭدا ھۆل - يېغىندىن ئالدىن مەلۇمات بېرىشتە پايدىلىنىش ئەھمىيىتىگە ئىگە.

ئالتاي ۋىلايىتىدىكى ئىللىق رايوندا كۆپ قار يېغىش ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى ئالدىن مەلۇمات بېرىشتە قوللىنىش بۇ تەتقىقات تۈرى ئالتاي ۋىلايەتلىك مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن تاماملاندى. بۇ تېمىدا سانلىق قىممەت مەلۇمات مەھسۇلاتى، سۇنئىي ھەمراھ بۇلۇت

قىسقا ماتېرىيال

بەدەن سېزىمى تېمپېراتۇرىسى ۋە يۇقىرى تېمپېراتۇرا توغرىسىدا مەلۇمات

ياز پەسلىدە كىشىلەر بەزىدە مېتېئورولوگىيە ئىستانسىلىرىنىڭ يۇقىرى تېمپېراتۇرا توغرىسىدا بەرگەن مەلۇماتىنىڭ توغرا بولمىغانلىقىنى ھېس قىلىشىدۇ. بۇ مېتېئورولوگىيە ئىستانسىلىرى مۆلچەرلىگەن ئەڭ يۇقىرى ھاۋا تېمپېراتۇرىسى بولۇپ، تەبىئىي ھالەتتە ئېقىپ يۈرگەن تېمپېراتۇرا ھېسابلىنىدۇ. يەر شارى مېتېئورولوگىيە تەشكىلاتىنىڭ بىر تۇتاش بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، تېمپېراتۇرا ئۆلچەش پونكىتلىرى يەر يۈزى بىلەن بولغان ئارىلىقى 1.5 مېتىر كېلىدىغان، كۈن نۇرىنىڭ بىۋاسىتە چۈشۈشىدىن، شامالدىن ساقلايدىغان، شامال ئۆتۈشۈپ تۇرىدىغان تەبىئىي ئوتلۇققا ئورۇنلاشتۇرۇلىدۇ. ئۇ توسالغۇغا ئۇچرىمايدىغان تەبىئىي ھالەتتىكى ئۆلچەملىك ھاۋا تېمپېراتۇرىسىغا ۋەكىللىك قىلىدۇ.

كىشىلەر يۇقىرى تېمپېراتۇرا توغرىسىدا بېرىلگەن مەلۇماتنىڭ تۆۋەنرەك بولۇپ قالغانلىقىنى ھېس قىلىشىدۇ، بۇنى ئادەم بەدىنى سىزگەن تېمپېراتۇرا كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. ئادەمنىڭ نورمال بەدەن تېمپېراتۇرىسى 37℃ ئۆلچەملىكىدە، تېرە يۈزى تېمپېراتۇرىسى تەخمىنەن 32℃ بولىدۇ، ھاۋا تېمپېراتۇرىسى 32℃ تىن ئېشىپ كەتسە بەدەن تەرلەش، ئىسسىقلىق تارقىتىش ئارقىلىق نورمال بەدەن تېمپېراتۇرىسىنى ساقلايدۇ. مۇبادا ھاۋا تېمپېراتۇرىسى داۋاملىق ئۆرلەۋەرسە، بەدەندە پەيدا بولغان كۆپ مىقداردىكى ئىسسىقلىق تارقىلىپ كېتەلمەي، بەدەن تېمپېراتۇرىسى ئۆرلەپ كېتىدۇ. دە، نەپەس ئېلىش ۋە تومۇز سوقۇش تېزلىشىپ كېتىدۇ، باش قېيىش،

خەرىتىسى NCAK ماتېرىياللىرى ھەمدە دېڭىز تېمپېراتۇرا مەيدانلىرىغا دائىر ماتېرىيال قاتارلىقلاردىن پايدىلىنىلىپ، ئىللىق رايونلاردىكى كۆپ قارلىق ھاۋارايى جەريانى چوڭقۇر تەتقىق قىلىنىپ، ئىللىق رايوندا كۆپ قارلىق ھاۋارايى جەريانىغا تەسىر كۆرسىتىدىغان ھەر خىل شىكالا سىستېمىسىنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە ئۇنىڭ ئۆز ئارا تەسىرى ھەمدە ئىللىق رايوندا كۆپ قارلىق ھاۋارايى شەكىللىنىشىنىڭ فىزىكىلىق مېخانىزمى بارلىققا كەلتۈرۈلگەن، ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ ئىللىق رايونلىرىدا كۆپ قاردىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش كەسپى سىستېمىسى تۈزۈلۈشى ھەمدە كەسپى جەھەتتە ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، مەلۇمات بېرىشتە ناھايىتى ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلىنغان؛ 2002 - يىلى سىناق نەتىجىسىدە مەلۇمات بېرىش جەريانىدا، ئالتاي ۋىلايىتىدىكى ئىللىق رايونلاردا كۆرۈلگەن 6 قېتىملىق كۆپ قارلىق ھاۋارايى توغرىسىدا مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا ئالدىن مەلۇمات بېرىلدى، ئوتتۇرىچە توغرىلىق نىسبىتى $T_s=85.7\%$ كە يەتتى.

چېن لېي

كۆز تۈرلىشىش، كۆڭۈل ئېلىش قاتارلىق كېسەللىك ئالامەتلىرى كۆرۈلىدۇ. يېنىكرەك بولغاندا ئىسسىق ئۆتۈپ كېتىدۇ، ئېغىر بولغاندا باش قايدۇ ھەتتا ئۆلۈپ كېتىدۇ. بەدەن سېزىمى تېمپېراتۇرىسى يەنە ھاۋا ئەملىكى، شامال تېزلىكى بىلەن مۇناسىۋەتلىك. ھاۋا تېمپېراتۇرىسى 35℃ بولغان ئوخشاش شارائىتتا ئەگەر ھاۋانىڭ نىسپى ئەملىكى 40% - 50%، ئوتتۇرىچە شامال تېزلىكى سېكۇنتىغا 3 مېتىردىن يۇقىرى بولسا كىشىلەر بەكمۇ ئىسسىق ھېس قىلمايدۇ. ئەمما ئوخشاش تېمپېراتۇرا شارائىتىدا نىسپى ئەملىك 80% تىن يۇقىرى بولغان شامالسىز مۇھىتتا دېمىق ئىسسىق بولغانلىقىنى ھېس قىلىدۇ. بەدەن سېزىمى تېمپېراتۇرىسى يەنىلا شەخسلەرنىڭ تەن ساغلاملىقى بىلەن مۇناسىۋەتلىك.

ئۇنىڭدىن باشقا بەدەن سېزىمى تېمپېراتۇرىسىغا تەسىر كۆرسىتىدىغان نۇرغۇن مۇھىت ئامىللىرى بار. تېمپېراتۇرا بىلەن ئەملىك ئوخشاش بولغان ئەھۋالدا سېمونت يەردە، ئاسفالت يولدا ۋە چىلىقتا تۇرسا تېمپېراتۇرا سېزىمى ئوخشاش بولمايدۇ. كۈن نۇرىنىڭ بىۋاسىتە چۈشۈشى، شەھەرلەردىكى «ئىسسىقلىق ئېففېكتى» قاتارلىق ئامىللارنىڭ ھەممىسى ئەتراپتىكى مۇھىتنىڭ تېمپېراتۇرىسىنى ئۆرلىتىۋېتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن كىشىلەر تەبىئىي ھالدا ھاۋا تېمپېراتۇرىسى مېتېئورولوگىيە توغرىسىدا ئالدىن مەلۇمات بېرىلگەن تېمپېراتۇرىدىن ئېشىپ كەتكەندەك ھېس قىلىشىدۇ.

چېن لېي

پەن - تېخنىكا

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش

ناھىيە، شەھەرلەرنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 22 - 23 - كۈنلىرى ئاپتونوم رايونلۇق 5 - قېتىملىق شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتى يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا 2001 - 2002 - يىللىق ناھىيە، شەھەر، رايون پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە نىشانلىق مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇشتىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەر، 2002 - يىللىق ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار ئورۇن (نازارەت، ئىدارە) ۋە شەخسلەر، 2001 - 2002 - يىللىق ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار ناھىيە، شەھەر، رايون ۋە ئىلغار شەخسلەر، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۈرى بويىچە تۆھپە مۇكاپاتى تارقىتىپ بېرىلدى.

3 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە شۇ ئار پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى بىلەن پەن - تېخنىكا نازارىتى تەشكىللىگەن 2 بىرلەشمە تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ ۋە 35 ناھىيە، شەھەر، رايوننىڭ پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە نىشانلىق مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇشنى باھالاش ئەھۋالى ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. 6 - ئايدا شۇ ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى «ناھىيە (شەھەر، رايون) پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ 2001 - 2002 - يىللىق پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە نىشانلىق مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇشتىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقىرىپ، كۈيتۈڭ شەھەرلىك پارتكوم، شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى قاتارلىق 21 ناھىيە شەھەر، رايوننىڭ پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىك بەنزىسىگە

2001 - 2002 - يىللىق ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە، شەھەر، رايون پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە نىشانلىق مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇشتىكى ئىلغار ئورۇن دەپ نام بەردى، دېڭىز جاڭۇز قاتارلىق ناھىيىلىك، شەھەرلىك، رايونلۇق 38 پارتكوم شۇجىسى، ھاكىم، شەھەر، رايون باشلىقىغا 2001 - 2002 - يىللىق ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيە، شەھەر، رايون پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە نىشانلىق مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇشتىكى ئىلغار شەخس دەپ نام بەردى.

پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن، 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە شۇ ئار شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى 2001 - 2002 - يىللىرى شەھەر، ناھىيە، رايونلارنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى سىناپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش يىغىنى ئېچىپ، پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكى ئېلان قىلغان شەھەر، ناھىيە، رايونلارنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچىگە ئاساسەن، 1999 - يىلىدىن 2000 - يىلىغىچە مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدىكى ئىلغار ناھىيە، شەھەر، رايون بولغان 12 ناھىيە، شەھەر، رايون ۋە 1999 - يىلىدىن 2000 - يىلىغىچە مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى تەكشۈرۈشتە تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەن 26 ناھىيە، شەھەر، رايون ھەمدە تەكشۈرۈشكە قاتنىشىش ئۈچۈن يېڭىدىن مەلۇم قىلىنغان 4 ناھىيە، شەھەر، رايون ئۈستىدە 2 يىلدا بىر قېتىم ئېلىپ بېرىلىدىغان مەملىكەتلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى تەكشۈرۈشى ئېلىپ باردى، 41 شەھەر، ناھىيە، رايون (ۋىلايەت دەرىجىلىك 2 شەھەر بار) تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى، 13 ناھىيە، شەھەر، رايون 2001 - 2002 - يىللىق مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدىكى ئىلغار ناھىيە، شەھەر، رايون دېگەن نامغا ئېرىشتى.

10 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شۇ ئار شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ئىشخانىسى ئالاقىدار رەھبەر، مۇتەخەسسسلەردىن تەركىپ تاپقان تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ھەيئىتىنى تەشكىللىپ، 2002 - يىللىق ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار

چارۋىچىلىق نازارىتى ئەۋەتكەن) ، لى لېي (قۇتۇبى ناھىيىسى ، ش ئۇ ئا ر تەرەققىيات - پىلان كومىتېتى ئەۋەتكەن) ، پاللا شەن (خوشۇت ناھىيىسى ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئەۋەتكەن) ، ۋۇ سۇڭلىن (توققۇزتارا ناھىيىسى ، شىنجاڭ ئۈنۈپرستېتى ئەۋەتكەن) ، ۋاللا پۈتەين (چاغاتوقاي ناھىيىسى ، چارۋىچىلىق نازارىتى ئەۋەتكەن) ، جالڭ خۇجۇن (چىڭگىل ناھىيىسى ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۈپرستېتى ئەۋەتكەن) ، لى جىيى (ئاراتۈرۈك ناھىيىسى ، چارۋىچىلىق نازارىتى ئەۋەتكەن) قاتارلىق 10 كىشى ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا مەسئۇل 12 - تۈركۈمدىكى مۇنەۋۋەر مۇئاۋىن ھاكىم (شەھەر ، رايون باشلىقى) بولۇپ باھالاندى .

بىر يىلدا ئوخشاش بولمىغان قاتلام ۋە تىپ بويىچە 8 قارار كۆرسىتىلدى ، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت ، ناھىيە رەھبىرىي كادىرلىرىدىن چەت ئەلدە تەربىيەلەش كۇرسىدىن بىر قارار ، ۋىلايەت ، ناھىيە ، ساھەلەردىكى پەن - تېخنىكا باشقۇرۇش كادىرلىرى كۇرسىدىن 4 قارار ، ئىچكى ئۆلكىلەردە تەربىيەلەش كۇرسىدىن 3 قارار ئۇيۇشتۇرۇلدى . بۇنىڭغا 750 تىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى . شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش لېكسىيە ئۆمىكى 11 قېتىم لېكسىيە سۆزلىدى ، لېكسىيە ئاڭلىغانلار 800 دىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) گە يەتتى .

جەي شاۋسەن
ساھەلەرنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق

گۈللەندۈرۈش ئەھۋالى
2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ئىشخانىسى قىسمەن ساھەلەردىكى نازارەت ، ئىدارىلەرنىڭ ساھەلەرنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلدى .

4 - ئايدا ش ئۇ ئا ر شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىدىكى ئاساسلىق رەھبەرلەرنىڭ يېتەكلىشى بىلەن ، ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ، پىلان كومىتېتى ، ئىقتىساد - سودا كومىتېتى ، ش ئۇ ئا ر پارتكوم يېزا ئىگىلىك ئىشخانىسى ، مالىيە نازارىتى ، ستاتىستىكا ئىدارىسى قاتارلىق ئالاقىدار ئۇنۋېرسال تارماقلارنىڭ رەھبەرلىرىدىن تەركىپ تاپقان سىناش - تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار ئورۇن بولۇشقا ئۆزلىرىنى مەلۇم قىلغان كەسپىي نازارەت ، ئىدارىلەرنىڭ ساھەلەرنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنى

ناھىيە (شەھەر ، رايون) بولۇشقا مەلۇم قىلىنغان توققۇزتارا ، كۇچا ، توقسۇ ناھىيىلىرىنى ۋە ئاتۇش شەھىرىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى . ش ئۇ ئا ر شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ مۇھاكىمە قىلىشى ئارقىلىق ، كۇچا ناھىيىسى بىلەن توقسۇ ناھىيىسىگە ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر ، رايون) دېگەن شەرەپلىك نام بېرىش قارار قىلىندى . شۇنىڭ بىلەن بىرگە لى گالڭ قاتارلىق 6 كىشىگە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۆھپە مۇكاپاتى بېرىلدى . 2002 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايوندىكى 54 ناھىيە (شەھەر ، رايون) ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر) دېگەن نامغا ئېرىشتى .

ستاتىستىكا قىلىنىشىچە ، ئاپتونوم رايون بويىچە 1999 - 2000 - يىللىرى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە مەملىكەتلىك تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەن 38 ناھىيە ، شەھەر ، رايوننىڭ 2001 - يىللىق پەن - تېخنىكا 3 خىل خىراجىتى ئومۇمىي سوممىسى 1999 - يىلىدىكىدىن %49.6 ئاشقان . ئاپتونوم رايون بويىچە 2001 - 2002 - يىللىرى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە مەملىكەتلىك تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەن 41 ناھىيە ، شەھەر ، رايوننىڭ 2003 - يىللىق پەن - تېخنىكا 3 خىل خىراجىتى 2001 - يىلىدىكىدىن %34.4 ئاشقان .

2 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ، كادىرلار نازارىتى ۋە پەن - تېخنىكا نازارىتى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا مەسئۇل 13 - تۈركۈم مۇئاۋىن ھاكىم (شەھەر ، رايون باشلىقى) لارنى تاللاپ ئەۋەتتى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا مەسئۇل 3 - تۈركۈم مۇنەۋۋەر مۇئاۋىن ھاكىم (شەھەر ، رايون باشلىقى) لارنى تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى ، بۇ قېتىمقى تاللاش يىغىنىدا پەن - تېخنىكا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىم (شەھەر ، رايون باشلىقى) دىن 44 كىشى تاللىنىپ تۆۋەنگە ئەۋەتىلدى . ۋىلايەت ، ئوبلاست ، شەھەرلەرنىڭ ئەتراپلىق تەكشۈرۈشى ۋە كۆرسىتىشى ، ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ، كادىرلار نازارىتى ، پەن - تېخنىكا نازارىتى ئۇيۇشتۇرغان ئالاقىدار مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈشى بىلەن ، جالڭ بىن (توقسۇ ناھىيىسى ، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسى ئەۋەتكەن) ، جالڭ پىڭ (قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئەۋەتكەن) ، ئالىم نىياز (مىچۈەن ناھىيىسى ، قاتناش نازارىتى ئەۋەتكەن) ، توختى ھاجى (يوپۇغا ناھىيىسى ، ش ئۇ ئا ر

2003 - يىلى 8 - ئايدا پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى لى شۆيۈك (سولدىن 2 - كىشى) شىنجاڭدا خىزمەت تەكشۈرگەن مەزگىلدە كارخانىلارنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. سۈرەتى پەن - تېخنىكا نازارىتى تەمىنلىگەن.

گۈللەندۈرۈش ھەرىكەت پىلانىغا كىرگۈزۈلدى. شۇنىڭ بىلەن تەڭ يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلارنى ئېكسپورت قىلىش مۇندەرجىسىدىكى يېڭىلىنىش جەھەتتىكى تەييارلىق خىزمەتلىرى ئىشلەندى، سودىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرىدىغان قىسمەن نۇقتىلىق كارخانىلار ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى. مەخسۇس خىراجەت ئاجرىتىلىپ، ئېكسپورت بازىسى بىلەن ئېكسپورت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى قوللاش سالىمى ئاشۇرۇلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۈرى پىلانىدا، شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ چوڭ تىپتىكى ترانسفورماتور تۈرى، شىنجاڭ يېنىك سانائەت مەھسۇلاتلىرى بىلەن تەمىنلەش - سېتىش باش شىركىتىنىڭ ئالاتاۋ ئېغىزى شىركىتىنىڭ تەڭشەلگەن پەمىدۇر قىيامى تۈرى، شىنجاڭ پۇراقلىق ماتېرىياللار پەن - تېخنىكا تەرەققىيات پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ خۇشپۇراق ئۆسۈملۈكلەرنى كەسىپلەشتۈرۈش بازىسى قۇرۇلۇشى، قۇمۇل ئۈچەي پىششىقلاش شىركىتىنىڭ چارۋا مەھسۇلاتلىرىنى كەسىپلەشتۈرۈش تېخنىكىسىغا كاپالەتلىك قىلىش تۈرى قاتارلىق تۈرلەر نۇقتىلىق يۆلەندى ۋە ئۇلارغا مەبلەغ جەھەتتىن ياردەم بېرىلدى.

خۇاڭ جىيەن

يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق

گۈللەندۈرۈش خىزمىتى

2001 - يىلىدىن 2003 - يىلىغىچە شىنجاڭدا يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۈرى مۇھىم ۋاسىتە قىلىنىپ، زور بىر تۈركۈم ياراملىق ئىلغار تېخنىكىلار ئۆلگە كۆرسىتىلىپ كېڭەيتىلىپ، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنىڭ تەرەققىياتى ۋە يېزا ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىش ئىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. 3 يىلدىن بۇيان، 30 مىليون يۈەن مەبلەغ، يېزا ئىگىلىك ياراملىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىشكە دائىر 200 دىن كۆپرەك تۈر ئورۇنلاشتۇرۇلدى. تۈرلەرنى ئۈستىگە ئالغان ئالاقىدار ئورۇنلار ھەربىي يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۈرىنى كېڭەيتكۈچى خادىملاردىن 500 ئادەم (قېتىم) نى تەشكىللەپ، ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، يېزىلاردىكى ئازكەم 20 مىڭ پەن - تېخنىكا خادىمىنىڭ ھەر يىلى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھايۋانات ۋە ئۆسۈملۈكنىڭ 60 خىلدىن كۆپرەك يېڭى سورتىنى كېڭەيتىشكە ھەمكارلاشتى ۋە

سېتىپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، شۇ ئارقىلىق ئورمانچىلىق ئىدارىسى، كارتوگرافىيە ئىدارىسى، چارۋىچىلىق نازارىتى، قۇرۇلۇش نازارىتى قاتارلىق 4 كەسپىي نازارەت، ئىدارىگە ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار ئورۇن دەپ نام بېرىلدى. ئىلغار ئورۇن بەرپا قىلىش پائالىيىتى ئارقىلىق ساھەلەرنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتى يەنىمۇ ئىلگىرى سۈرۈلدى، ئىلغار كەسپىي نازارەت، ئىدارىلەرنىڭ نەمۇنىلىك تۈرتكىلىك رولى جارى قىلدۇرۇلۇپ، ساھەلەرنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

يىلى بېشىدا ئاپتونوم رايونلۇق سودىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش سۆھبەت يىغىنى ئېچىلىپ، 2003 - يىللىق سودىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتىنىڭ پىلانى تۈزۈپ چىقىلدى. تاشقى ئىقتىساد - سودا نازارىتىنىڭ باشچىلىقىدا شۇ ئارقىلىق پىلان كومىتېتى، ئىقتىساد - سودا كومىتېتى، تاموژنا، دۆلەت باج ئىدارىسى، يەرلىك باج ئىدارىسى، ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرى تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسى، مالىيە نازارىتى قاتارلىق تارماقلاردىن تەركىب تاپقان بىرلەشمە خىزمەت مېخانىزمى بەرپا قىلىنىپ، سودىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشنىڭ كۈندىلىك خىزمەت بەنزىسى قۇرۇلدى. دۆلەتكە سودىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ھەرىكەت پىلانى تۈرلىرى پائال تۈردە مەلۇم قىلىندى. شىنجاڭ «جىنپىڭ» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ «600 كىلوۋاتلىق شامال گېنېراتورى گۇرۇپپىسى» تۈرى دۆلەتنىڭ 2003 - يىللىق سودىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق

تۈرتكە بولدى، ئومۇملاشتۇرۇلغان ۋە يېتەكچىلىك قىلىنغان ئۈنۈملۈك يەر كۆلىمىنى 666 مىڭ گېكتارغا يەتكۈزۈپ، 1 مىليارد يۈەندىن كۆپرەك بىۋاسىتە ئىقتىسادىي ئۈنۈم ياراتتى. پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى ئاشۇرۇشقا قوشقان تۆھپە نىسبىتى %42 تىن ئاشتى. بىرىنچىدىن، يېزا ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى تەشەببۇسكە بولغان تۈرتكىلىك رولى گەۋدىلىك بولدى. 3 يىلدىن بۇيان، مەخسۇس سۈپەتلىك بۇغداي، يەم - خەشەك قىلىنىدىغان كۆممىقوناق، سۈپەتلىك كېۋەز، سۈپەتلىك شال، سۈپەتلىك قىزىلچا، سۈپەتلىك ياغلىق دان زىرائىتى، ئۆزگىچە باغۋەنچىلىك زىرائىتى قاتارلىق يېڭى سورتلارنى كېڭەيتىش ئىشى نۇقتىلىق تۈتۈلدى. يېزىلارغا باب كېلىدىغان بىر تۈركۈم يۇقىرى ھوسۇللۇق، سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى كېڭەيتىپ ئومۇملاشتۇرۇلدى. 2003-يىلى شىنجاڭدا كېۋەزنى ئومۇميۈزلۈك ھالدا موبىيى (0.07 گېكتار) دىن 150 كىلوگرام ساپ پاختا ئېلىنىدىغان، زىچلىق دەرىجىسى يۇقىرى قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى 447 مىڭ 300 گېكتار يەردە يولغا قويۇلدى، بۇ كۆلەم كېۋەز تېرىلغان يەر كۆلىمىنىڭ %80 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى، ساپ پاختىنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 150 كىلوگرامدىن ئاشقان يەر كۆلىمى 66 مىڭ 700 گېكتارغا، 120 — 150 كىلوگرامغىچە بولغان يەر كۆلىمى 300 مىڭ گېكتارغا يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 3 يىلدا 973 مىڭ 700 گېكتار يەرگە سۈپەتلىك مەخسۇس بۇغداي كېڭەيتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈن سېغىزى ئوتتۇراھال كۈچلۈك بۇغداي 13 مىڭ 300 گېكتار. پىششىق مەزگىلى ھەرخىل بولغان زىرائەتلەرنى بىرلەشتۈرۈپ تېرىش ئەندىزىسى تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، بۇ ئەندىزە كېڭەيتىلگەن يەر كۆلىمى 463 مىڭ 900 گېكتارغا، ئومۇمىي ھوسۇل 16 مىليون 475 مىڭ 100 توننىغا يەتتى. سۈپەتلىك قىزىلچا، «ئىككىدە تۆۋەن» قىچا، پۇرچاق تۈرىدىكى زىرائەتلەرنىڭ تەرەققىياتى ناھايىتى تېز بولدى، چارۋا، ئۆي قۇشلىرى، سۈمەھسۇلاتى، مېۋە - چېۋە، كۆكتات، قوغۇن - تاۋۇز ۋە باشقا خام ئەشيا لاردىن پىششىقلاپ ئىشلەنگەن دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپەتلىك بولۇش نىسبىتى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، ئۆزگىچىلىكى ۋە ئەۋزەللىكى تېخىمۇ روشەن بولدى. ئىككىنچىدىن، زامانىۋى چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرى، يەم - خەشەك بازىسىنى قۇرۇش تۈرلىرى نۇقتىلىق قانات يايدۇرۇلۇپ، كالا - قوي نەسلىنى ياخشىلاش، توغلىتىلغان ئىسپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇش، تۆرەلمە كۆچۈرۈش، چارۋا - ئۆي قۇشلىرىدا بولىدىغان تارقىلىشچان يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش، يەم -

خەشەك قىلىنىدىغان ئوت - چۆپلەرنى يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۆستۈرۈش قاتارلىق تېخنىكىلار نۇقتىلىق كېڭەيتىلدى. 3 يىلدىن بۇيان 666 مىڭ تۇپاق كالا ئىنچىكە نەپەس ئارقىلىق توغلىتىلغان ئىسپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇلدى، ئوتتۇرىچە بوغاز بولۇش نىسبىتى %73.8 كە يەتتى، ئۇرۇقلاندۇرۇش تېخنىكىسىنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %80 تىن ئاشتى، بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە كالىنىڭ نەسلىنى ياخشىلاش نىسبىتى تۈر ئۇرغۇزۇشتىن ئىلگىرىكى %33 تىن ئېشىپ %51 كە يەتتى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئىنچىكە نەپەس ئارقىلىق توغلىتىلغان ئىسپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇلۇپ تۇغۇلغان موزاي 467 مىڭ تۇپاققا يېتىپ، دانىچىلاپ توغلىتىلغان ئىسپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇلغانغا قارىغاندا 87 مىڭ موزاي كۆپ تۇغۇلدى، قوشۇلما مەھسۇلات قىممىتى 160 مىليون يۈەندىن ئاشتى. ئەلا نەسلىلىك كالىنىڭ 24 مىڭ دانە تۆرەلىسى كۆچۈرۈلۈپ، كالىنىڭ سۈپەتلىك نەسل نىسبىتى %90 تىن ئاشۇرۇلدى. 40 مىليون قوينىڭ نەسلى ياخشىلاندى، 8 مىليون 500 مىڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينىڭ نەسلى ياخشىلاندى، ئالاھىدە ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينىڭ 1200 دانە تۆرەلىمىسى كۆچۈرۈلدى. ئۈچىنچىدىن، پەن - تېخنىكىنىڭ مېۋىزىلىق بازىسى قۇرۇلۇشىغا كۆرسەتكەن رولى بارغانسېرى گەۋدىلىك بولدى. سۈپەتلىك كۆچەتلەرنى كىرگۈزۈپ كېڭەيتىش، مېۋىلىك ئورمان بازىسىنى قۇرۇش، ئۆزگىچە مېۋىلىك ئورمانلارنى پاكىز، قويۇق، مول ھوسۇللۇق قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى، سۈپەتلىك مېۋىلىك كۆچەتلەرنى تېز كۆپەيتىش ۋە زاۋۇتلاشتۇرۇپ يېتىشتۈرۈش، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى يېڭى پېتى ساقلاش قاتارلىق تېخنىكىلارنى كېڭەيتىش نۇقتىلىق دەۋرىي قىلىنىپ، ئۇلارغا تېخنىكا جەھەتتىن يۆلەك بولۇندى. خوتەن ۋىلايىتىنىڭ زامانىۋى كۆچەت بازىسىنى قۇرۇش تۈرىگە 2 مىليون 300 مىڭ يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ قەشقەر ۋىلايىتىدە 6700 گېكتار بادامزىرائىتىنى ياخشىلاش ئىشى تاماملاندى، ئانارنىڭ «پىيالما - 1»، «پىيالما - 2» سۈپەتلىك يېڭى سورتى 1200 گېكتار يەرگە كېڭەيتىلىپ، مۇددەتتىن 1 - 2 يىل بۇرۇن مېۋىگە كىرگۈزۈلدى، ئۇنىڭ يەككە تۈپ ھوسۇلى 1 - 2 ھەسسە ئاشتى؛ 28 مىڭ 700 گېكتار يەرگە ئېسىل سورتلۇق ياڭاق تىكلىدى. تۆۋەن ھوسۇللۇق 720 مىڭ تۈپ ياڭاق ئۇلاپ ياخشىلاندى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ بويىچە مېۋىلىك ئورمان كۆلىمى 500 مىڭ گېكتاردىن كۆپرەككە، مېۋىگە كىرگەن كۆچەت كۆلىمى 233 مىڭ گېكتارغا يەتتى. 266 مىڭ 700 گېكتار يەردىكى مېۋىگە كىرمىگەن ئىقتىسادىي ئورمانلارنىڭ ھەممىسى يېقىنقى 3 - 4 يىل ئىچىدە تىكلىگەن. 1900 گېكتار سۈپەتلىك دەرەخ

15% ئۆستۈرۈلدى، كېۋەزى مىقدارلاپ تېرىپ ھەر مو (0.07 گېكتار) يەردىن 3 كىلوگرام ئۇرۇق، كۆممىقوناق ئۇرۇقىدىن 50% تېجەپ قېلىندى. مۇرەككەپ مەشغۇلات قىلىنىدىغان ھەر مو (0.07 گېكتار) پەرىنلا ماشىنا بىلەن تېرىش ھەققىدىن 5 - 10 يۈەن تېجەپ قېلىندى. شىنجاڭدا ئۆلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىلگەن ھەرغىل تېپتىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق ماشىنىلىرى 4000 دىن ئاشتى. بۇنىڭ بىلەن يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش سەۋىيىسى يىلىمۇ يىل مەملىكەت بويىچە ئىلغار سەۋىيىدە تۇرۇپ كەلدى، 2003 - يىلى ماشىنا بىلەن يەر ھەيدەش نىسبىتى %95 كە، ماشىنا بىلەن ئۇرۇق سېلىش نىسبىتى %85 كە، ماشىنا بىلەن يىغىۋېلىش نىسبىتى %30 كە يەتتى. مېتېئورولوگىيە تارماقلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ، ئاپەتتىن مۇداپىئەلىنىش، ئاپەتنى ئازايتىش مېتېئورولوگىيە مۇلازىمىتى، شىنجاڭدىكى زور مېتېئورولوگىيەلىك ئاپەتلەردىن ئالدىن مەلۇمات بېرىش مۇلازىمىتى، يېزا ئىگىلىك مېتېئورولوگىيە مۇلازىمىتى، شەھەر مېتېئورولوگىيە مۇلازىمىتى، كىلىمات بايلىقىنى ئېچىپ پايدىلىنىش ۋە مۇھىت ئاسراش مېتېئورولوگىيە مۇلازىمىتىدىن ئىبارەت زور مېتېئورولوگىيە مۇلازىمەت سىستېمىسىنى قۇرۇشقا مەدەت بېرىلىپ، يېزا ئىگىلىك مېتېئورولوگىيە مۇلازىمىتىنىڭ پەن - تېخنىكىلىق مىقدارى، قوللىنىشچانلىقى، قاراشلىقلىقى، ئۈنۈمچانلىقى قاتارلىق تەرەپلەر ئۈچۈن مۇستەھكەم ئاساس سېلىندى. «شىنجاڭنىڭ داڭلىق، ئالاھىدە، مۇپەتلىك يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى كىلىمات رايونلىرىغا ئايرىش، سورت كىرگۈزۈش ۋە بازارلىرىنى مۆلچەرلەش» تۈرىدە، ئۈزۈم، ئۇرۇك، قوغۇن، نەشپۈت، ياڭاق، ئانار، زاراڭزا، پەمىدۇر، چىلان قاتارلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ مەھسۇلات مىقدارىغا ۋە سۈپىتىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان ئاچقۇچلۇق ئاساس ۋە ئۇنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى. يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشكە يار - يۆلەك بولۇپ كېلىۋاتقان شىنجاڭنىڭ يېزىلىرىنى ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا، كەڭ دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ يېڭى تەلپىگە ماسلىشىش ئۈچۈن، «شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تورى» نىڭ بېتى 3 - قېتىم ئۆزگەرتىلىپ، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈش تورىنىڭ تارماق بېكەتلىرىنى قۇرۇش ئىشى تاماملاندى، يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادىغا دائىر نەچچە مىليون پارچە ئۇچۇر ئېلان قىلىندى. زىيارەت قىلغانلار 400 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن ئېشىپ كەتتى، يېزا ئىگىلىكىگە چېتىشلىق تارماقلار، يېزا - بازار كارخانىلىرى، كەسپىي دېھقان ئائىلىلىرى قاتارلىقلاردىن

سورتى بازىسى بەرپا قىلىنىپ، يىلىغا 400 مىليون تۈپ كۆچەت ئىشلەپچىقىرىلدى. تۆتىنچىدىن، يېزا ئىگىلىكىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش سىستېما قۇرۇلۇشى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى سۈپىتىنىڭ بىخەتەرلىك سەۋىيىسى ئۈزلۈكسىز يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاپتونوم رايونىنىڭ تەشكىللىشى بىلەن يېزا ئىگىلىكىنىڭ 70 غىلىدىن كۆپرەك يەرلىك ئۆلچىمى تۈزۈپ چىقىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە زىيانسىز كۆكتات تېخنىكىسى قائىدىسى 20 خىل، زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىدىن 30 ى ئېتىراپ قىلىندى، ئاپتونوم رايون بويىچە زىيانسىز 40 خىل دېھقانچىلىق مەھسۇلاتى ئېتىراپ قىلىندى. زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىسى 515 مىڭ گېكتارغا كېڭەيتىلدى، يىللىق تەكشۈرۈشتە 60 غىلىدىن كۆپرەك يېشىل يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %99 كە يەتتى. بەشىنچىدىن، سۇ مەھسۇلاتلىرى باقمىچىلىقىنىڭ تەرەققىياتى تېزلىتىلدى. «جەنۇبىي ئامېرىكا ئاق پراۋىننىسى ئۆلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىش»، «تاتلىق سۇدا چىپار يېلىق بېقىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش»، «ئالا چورتان بېلىقىنى بېقىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش»، «خولوتېنتىرۇس بېلىقىنى سىناق تەرىقىسىدە بېقىش»، «ئوكۇن بېلىقىنى يۇقىرى دەرىجىدە زىچلاشتۇرۇپ بېقىپ كۆپەيتىش» قاتارلىق تۈرلەرنى ئۆلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىش ئىشى قانات يايدۇرۇلدى. بازارلاردا يېڭى ھەم تىرىك بېلىق تۈرلىرى ئاز، سورتلىرى بىرلا خىل بولۇشتەك ئەھۋال ئۆزگەرتىلدى. سوغۇق سۇ سالىمۇن بېلىقى كىرگۈزۈلۈپ كېڭەيتىلدى، ئۇ تاۋارلىق كۆلەمگە ۋە كەسپكە ئايلىنىپ، ئۆزگىچە داڭلىق سۇ مەھسۇلاتىغا ھەمدە ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت تۇنجى قېتىم ئېتىراپ قىلغان ئورگانىك يېمەكلىككە ئايلاندى. «ئوكۇن بېلىقىنى يۇقىرى دەرىجىدە زىچلاشتۇرۇپ بېقىپ كۆپەيتىش» تۈرىدە ئوكۇن بېلىق مەھسۇلات مىقدارى زور ھەجىمدە ئېشىپلا قالماي، بەلكى ئوكۇن بېلىق كېسىلىنىڭ پەيدا بولۇش نىسبىتى ئۈنۈملۈك تۆۋەنلىدى، بۇنىڭ بىلەن ئۇ زىيانسىز ئالاھىدە سۇ مەھسۇلاتىغا ئايلىنىپ، يەرلىك مەھسۇلات بوشلۇقىنى تولدۇردى. ئالتىنچىدىن، يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش، مېتېئورولوگىيە، يېزا ئۇچۇرلىرىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇش تېخنىكا مۇلازىمىتىنىڭ ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى. يېڭى تېخنىكا، يېڭى ماشىنا سايمانلىرىنى كېڭەيتىش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش، كەڭ ھەجىمدە تەننەرخنى تېجەپ ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش ۋە مۇرەككەپ مەشغۇلات تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش، خىمىيە ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاش قاتارلىق غىزەملەر تېزلىتىلىپ، خىمىيە ئوغۇتتىن پايدىلىنىش نىسبىتى %10 -

بولۇپ رويخەتكە ئالدۇرغان ئەزا 100 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. يەتتىنچىدىن، پەن - تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيەلەش كۈچەيتىلدى. شۇ يەردىكى ناھىيە، يېزا رەھبەرلىرى، تېخنىكا خادىملىرى ۋە دېھقانلار ئاساسىي گەۋدە قىلىنىپ، «ئۈچ دەرىجىلىك» تېخنىكىلىق تەربىيەلەش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. چارۋىچىلىق، باغۋەنچىلىك، تېرىقچىلىققا دائىر ئەمەلىي تېخنىكا بىلەن تەربىيەلەش ئىشى نۇقتىلىق ئۆزگەرتىلدى. ئۈرۈمچى شەھەر ئەتراپى رايونى ۋە جەنۇبىي شىنجاڭدا ئۇدا 2 يىل زامانىۋى يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسى ۋە باغۋەنچىلىك تېخنىكىسى جەھەتتىن تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلدى. 3 يىلدىن بۇيان، دېھقانچىلىق سىستېمىسىدا دېھقانلاردىن 3 مىليون ئادەم (قېتىم) نى تەربىيەلەش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى، ئاساسىي قاتلام تېخنىكا خادىمىدىن 80 مىڭ ئادەم (قېتىم) تەربىيەلەندى.

چىڭ يۈەن، جىن چاڭخۇ

شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش تۈرلىرى پىلانى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىراجىتىدىن 10 مىليون يۈەن ئەمەلىيەتتە ئۆزگەرتىلدى. بىر يىلدا شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشكە دائىر 4 تۈركۈم تۈر پىلانى ئېلان قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە بۇيرۇق خاراكتېرلىك پىلان 3 تۈركۈم، يېڭىدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغان تەييار ئىلغار ئەمەلىي تېخنىكىنى كۆلەملەشتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىشتا قوللىنىش تۈرى 29؛ يېتەكچى خاراكتېرلىك پىلان بىر تۈركۈم بولۇپ، 15 تۈر ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بۇ ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ 1 مىليارد 619 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىشىغا تۈرتكە بولدى، يېڭىدىن ئاشقان مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 180 مىليون يۈەنگە، باج - پايدا 1 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يەتتى. تۈرلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش - باھالاش يىغىنى 14 قېتىم ئېچىلىپ، 40 تىن كۆپرەك تۈر ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

2003 - يىلى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق

گۈللەندۈرۈش تۈرى پىلانىدا ئاساسلىقى «رايونلارنىڭ تۈۋرۈك كەسىپلىرىنى يېتىلدۈرۈش قۇرۇلۇشى» جەھەتتە «شىنجاڭدا سۈت كالىسىنى يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن كۆپەيتىش، بېقىپ باشقۇرۇش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش ۋە كەسىپلەشتۈرۈش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش» تۈرى نۇقتىلىق ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يۇقىرى ھوسۇلۇق سۈت كالىسىنى يۈرۈشلەشتۈرۈپ بېقىش تېخنىكىسى ئەندىزىسى، سۈت كالىسىنى كۆپەيتىش مەشغۇلات قائىدىسى، سۈت سېغىش ھۈنەر - سەنئىتى ۋە ئۇنىڭ مەشغۇلاتىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش، سۈنئىي ئوتلاقلارنى يۇقىرى

ھوسۇلۇق قىلىپ يېتىشتۈرۈش ۋە شاخ - شۇمبىلارنى پىششىقلاپ پايدىلىنىش تېخنىكىسى، سۈت كالىسىنى كۆلەملەشتۈرۈپ بېقىپ كۆپەيتىش - باشقۇرۇش سىستېمىسىنى قوللىنىش، سۈت كالىسىنىڭ يۇقىرىدىن ساقلىنىش سىستېمىسىنى تۇرغۇزۇش قاتارلىق تەرەپلەردە تېخنىكىلىق ئۆلگە كۆرسىتىلدى. بۇ تۈر تاماملانغاندىن كېيىنكى نىشان شۇكى، 500 تۇياقتىن كۆپرەك سۈپەتلىك، ساپ نەسلىك سۈت كالىسىنى ئۆلگە كۆرسىتىپ باقىدىغان 3 - 4 كىچىك رايون قۇرۇپ چىقىش، سۈت كالىسىنى بېقىپ كۆپەيتىشتە نەسلىك كالىلارنى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە 100 مىڭ تۇياق كالىنى توغلىتىلغان ئىمپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇش، تۈر يولغا قويۇلغان رايونلاردا سۈت كالىسىنى كۆلەملەشتۈرۈپ بېقىشتا كومپيۇتېرنىڭ قوشۇمچە باشقۇرۇش سىستېمىسىنى ئومۇملاشتۇرۇپ قوللىنىش، ئىشلەپچىقىرىش رايونىنىڭ يۇقىرىلىق كېسەلدىن خالىي رايون بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش. 2003 - يىلى ئۆزگىچە تىبابەتچىلىك - دورىگەرلىك كەسىپلىرىنى يۆلەش سالىمىسى ئاشۇرۇلدى. «يۇڭجى»

ماركىلىق قار لەيلىسىدىن ئىشلەنگەن دورىنىڭ يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش تۈرىدە، شىنجاڭنىڭ داڭلىق، قىممەتلىك دورا ماتېرىيالى بولغان تەڭرىتاغ قار لەيلىسى خام ئەشيا قىلىنىپ تەييارلانغان جۇڭجى دورىلىرىنىڭ يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتى قار لەيلىسى ئوكۇل سۇيۇقلۇقى قاتارلىقلار يىلىغا 25 مىليون تال ئىشلەپچىقىرىلدى، مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەنگە، يېڭىدىن ئاشقان پايدا ۋە باج 18 مىليون يۈەنگە يەتتى. «چىكالا» ماركىلىق زامانىۋى ئۇيغۇر تىبابەتچىلىك دورىسى بارلىققا كەلتۈرۈلدى، ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى GMP بويىچە ئۆزگەرتىلىپ، بىر يۈرۈش زامانىۋى دورا ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا سىستېمىسى بارلىققا كەلتۈرۈلدى، يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتلىرى سېتىلىپ 220 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى، 15 مىليون 210 مىڭ يۈەن پايدا يارىتىلدى. «خۇاشىدەن» ماركىلىق قارا يىلىم يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتلىرىنى كەسىپلەشتۈرۈشتە، ئېشەك بېقىش ۋە جۇڭجى دورا ئۆسۈملۈكلىرىنى تېرىش بازىسى قۇرۇلۇپ، شىنجاڭنىڭ ئەۋزەل جۇڭجى دورا بايلىقى قارا يىلىمىدىن پايدىلىنىپ، ئۆز ئالدىغا يىلىم مۈلۈك ھوقۇقىغا ئىگە «كالتىيلىق قارا يىلىم» يۈرۈشلۈك يېڭى مەھسۇلاتى بارلىققا كەلتۈرۈلدى ۋە ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ ئالاقىدار كەسىپلەرنىڭ ۋە يەرلىكنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولدى، يىلىغا 4 مىليون قاپ ئىشلەپچىقىرىلىپ، 100 مىليون يۈەن مەھسۇلات قىممىتى، 15 مىليون 800 مىڭ يۈەن پايدا ۋە باج يارىتىلدى. ساپا قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇش سالىمىسى ئاشۇرۇلدى. يىل بېشىدا شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق

گۈللەندۈرۈش ساپا قۇرۇلۇشى بويىچە تەربىيەلەش ۋەزىپىسى تەشكىللىدى، ئۆز خىراجىتى كۆپەيتىلدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 9 تۈر ئاپتونوم رايوننىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى نامايەندە خاراكتېرلىك قۇرۇلۇشى قىلىپ بېكىتىلدى، بۇلار: قۇمۇل «داماۋ» يۇقىرى پەن - تېخنىكىلىق يېزا ئىگىلىكى، كېرىيە ناھىيىسىنىڭ «گۈەنخۇا» توشقان زەدىكى بازىسى، فۇلجا ناھىيىسىنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى ئۈنۈپرسال تۈزەش قۇرۇلۇشى، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا ئۈلگە باغچىسى، ئاقسۇ شەھىرىنىڭ ئىگىرىچى يېزىسى 1000 مو (66.67 گېكتار) لۇق زىيانسىز كۆكتات ئۈلگە بازىسى، شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە ئىدارىسىنىڭ شىنجاڭ يېزا ئۈنۈپرسال ئىقتىسادىي ئۆچۈر تورى، چاقىلىق ناھىيىسىنىڭ چىلان ئىقتىسادىي ئېكولوگىيەلىك ئورمان بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش ۋە ئۈنۈپرسال تەرەققىي قىلدۇرۇش قۇرۇلۇشى، «ئالتۇن كالا» شىركىتىنىڭ نەسىللىك تۈرلەمە پەن تەتقىقات ئىشلەپچىقىرىش بازىسىدىن ئىبارەت.

خۇاڭ جىيەن

پەن - تېخنىكا پىلانى

پەن تەتقىقاتى ۋە تېخنىكا تەرەققىيات پىلانىنى تۈزۈش ۋە يولغا قويۇش ئەھۋالى

1. پەن - تېخنىكا پىلانىنىڭ تۈزۈلۈش ئەھۋالى
2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن تەتقىقات ۋە تېخنىكا تەرەققىيات (ئۆتكەل) پىلانىدا پەن - تېخنىكىلىق ئۆتكەل تۈرى ۋە نۇقتىلىق پەن - تېخنىكا تۈرىدىن 94 ى ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە 2 تۈركۈمگە بۆلۈپ چۈشۈرۈلدى. شۇ يىلى پەن - تېخنىكا 3 خىل خىراجىتى ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، ئۇنىڭغا 19 مىليون يۈەن (پىلانى باشقۇرۇشقا كېتىدىغان 1 مىليون يۈەنمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ئاجرىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكىلىق ئۆتكەل تۈرى 55، بۇنىڭغا 15 مىليون 30 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلدى؛ يۇمشاق پەن تۈرى 24، بۇنىڭغا 870 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلدى؛ ئەھلىقارار پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرى 9، بۇنىڭغا 820 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلدى؛ باشقا تۈرلەر 6، بۇنىڭغا 1 مىليون 280 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ تەبىئىي پەن فوندىدىن ياردەم بېرىش پىلانىدا 39 تۈر ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 1 مىليون يۈەن ئاجرىتىلدى، خىراجەت مەخسۇس تۈرلەر بويىچە چۈشۈرۈپ

بېرىلدى.

2. پەن - تېخنىكا پىلانىدىكى تۈرلەرنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن تەتقىقات ۋە تېخنىكا تەرەققىياتى (ئۆتكەل) پىلانى بويىچە تاماملىنىشقا تېگىشلىك تۈر 35 ئىدى، ئەمەلىيەتتە 21 تۈر تاماملاندى، كېچىكتۈرۈپ تاماملىنىدىغان تۈر 14، تاماملىنىش نىسبىتى %60 بولدى. پەن - تېخنىكا ئۆتكىلى پىلانى تۈرىدىكى «شىنجاڭنىڭ ئۆزگىچە سۈپەتلىك زىرائەت ئۈرۈقى قۇرۇلۇشى» دا شۇ يىلى شىنجاڭدا تېرىشقا باب كېلىدىغان يۇقىرى ئاقسىللىق 8 خىل بۇغداي سورتى تاللاپ چىقىلدى، ئۇلارنىڭ ئاقسىل ماددا مىقدارى %15 - %17 كە، ئۈن سېغىز مىقدارى %35 - %45 كە يەتتى، 66 مىڭ 700 گېكتار سۈپەتلىك بۇغداي ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇلدى، ئىشلەپچىقىرىلغان سۈپەتلىك بۇغداينىڭ سۈپىتى ئىسپورت قىلىنغان بۇغداينىڭكىدىن ۋە مەملىكەت ئىچىدىكى سۈپەتلىك بۇغداي ئىشلەپچىقىرىدىغان رايونلارنىڭكىدىن ئېشىپ كەتتى. كۆممىقوناق ئۈرۈقىنى پىششىقلاپ ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىدىن 2سى قۇرۇلدى، ئۈرۈقىنى پىششىقلاش ئىقتىدارى 50 توننىغا يەتتى؛ كېڭەيتىلگەن يېڭى سورت كۆلىمى 133 مىڭ گېكتارغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە كۆممىقوناق تېرىلغۇ كۆلىمىنىڭ %23 نى ئىگىلىدى؛ كۆممىقوناق ئۈرۈقچىلىق بازىسى، ئىشلەپچىقىرىش بازىسى، ئۈرۈقىنى پىششىقلاش ۋە سېتىش تورى بەرپا قىلىندى، سۈپەتلىكلىرىگە يۇقىرى باھا بەلگىلەش سىياسىتىنى يولغا قويۇش ئارقىلىق، دېھقانلارنىڭ كىرىمىنىڭ زور ھەجىمىدە ئېشىشىغا ئىمكانىيەت يارىتىلدى.

«شىنجاڭدا كېۋەز، كۆممىقوناققا بولىدىغان ئاساسلىق زىيانلىق ھاشاراتلارنى ئېكولوگىيەلىك تەڭشەپ تىزگىنلەش تېخنىكىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات ۋە ئۈلگە كۆرسىتىش» تۈرىدە، چۆللۈك - بوستانلىقلاردىكى ئۆتكۈنچى بەلۋاغ ۋە قوشنا كېۋەزلىكلەردىكى ھاشارات تۈركۈمى (ھاشارات تۈرلىرى 11 ئەترەت، 58 ئائىلە، 102 تۈر) تەكشۈرۈلدى. شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيەتتە ئۇيغۇن كېلىدىغان قىزىل كۆز ھەرىنى سۈنئىي كۆپەيتىشنىڭ تېخنىكىلىك تەرتىپى ۋە يۈرۈشلۈك تېخنىكىسى تەتقىق قىلىنىپ ئوتتۇرىغا قويۇلدى، «ساندۇقلاردا تارقاقلاشتۇرۇپ ئارىلاشما بېقىش ئۇسۇلى» يادرو قىلىنغان كۆممىقوناق كېيىنىكىنىڭ قىزىل كۆزلۈك سېرىق ھەرىسىنى كۆپەيتىش تېخنىكىسى ۋە تېخنىكىلىك تەرتىپى بېكىتىلدى، ئىشلەپچىقىرىلغان تاۋارلىق ھەرلەرنىڭ پارازىت نىسبىتى %90 تىن ئاشتى، يەككە ھەرلەرنىڭ تۇخۇملاش مىقدارى 60 - 90 تال بولۇپ، قاناتلىنىش نىسبىتى %80

تىن ئاشتى. قىزىل كۆز ھەرىنى كۆپەيتىش بويىچە خىزمەت پونكىتى قۇرۇلدى، 8700 گېكتار يەرگە قىزىل كۆز ھەرە قويۇپ بېرىلدى، كۆلىمى 2000 كۋادرات مېتىردىن ئاشىدىغان كۆشەندىلەرنى زاۋۇتلاشتۇرۇپ ئىشلەپچىقىرىش مەركىزى بەرپا قىلىندى.

«يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىدىن پايدىلىنىپ كۆپ خىل ئېكولوگىيە تىپلىق كېسەلگە چىداملىق، سۈپەتلىك يېڭى قوغۇن - تاۋۇز سورتىنى يېتىشتۈرۈش» تۈرىدە، ئېغىر ئىئونلۇق C13، Ar40 تىن پايدىلىنىپ، قوغۇن ئۇرۇقى بىر تەرەپ قىلىنىپ، قوغۇن - تاۋۇزنىڭ كېسەلگە چىداملىق، سۈپەتلىك يېڭى سورت بىرىكىمىدىن 10 ى تاللاپ چىقىلدى. تاۋۇزنىڭ يېڭى سورت لىنىيىسى «ئېسىل چىلگە - 3» (3 - 8434) ئازكەم 330 گېكتار يەردە كېڭەيتىلىپ ئۆلگە كۆرسىتىلدى، بۇ سورتنىڭ سۈپىتى ئەلا، كېسەلگە قارشى تۇرۇشچانلىقى كۈچلۈك ئىكەنلىكى، سولۇشۇپ قۇرۇش كېسىلىگە ۋە كۆيدۈرگە كېسىلىگە ئوتتۇراھال قارشى تۇرالايدىغانلىقى، يېرىلىپ كەتمەيدىغانلىقى، ساقلاش - توشۇشقا چىداملىق بولۇپ، ئۈنۈملىك خۇسۇسىيىتى ۋە شەكلى «ئېسىل چىلگە - 8424» تىن ئېشىپ كېتىدىغانلىقى نامايەن بولدى. بۇ دۆلەتنىڭ بىر سورت ھوقۇقىغا ئېرىشتى، تاۋۇزنىڭ 3 سورت ھوقۇقىغا ئىلتىماس قىلىندى. ئاۋىئاتسىيەلىك ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ يېتىشتۈرۈپ چىقىلغان قوغۇن يېڭى سورت لىنىيىسى (36 - 01) 2003-يىلى پىچاندا ئۆتكۈزۈلگەن قوغۇن بايرىمىدىكى قوغۇننىڭ يېڭى سورت يەرمەنكىسىدە 1 - لىككە ئېرىشتى.

«گۆش، سۈت كالىسى تۆرەلمىسىنى كەسىپلەشتۈرۈش ۋە يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن كۆپەيتىش سىستېمىسى قۇرۇش» تۈرىدە، كالىنى بەدەن سىرتىدا ئۇرۇقلاندۇرۇش تېخنىكىسى، تۆرەلمىنى ئەينەك قاچىدا توغلىتىش تېخنىكىسى، تۆرەلمىنى پارچىلاش تېخنىكىسى، تۆرەلمىنىڭ جىنىنى دەسلەپكى مەزگىلدە بېكىتىش، تىرىك بەدەندىن ئۇرۇق ئاجرىتىۋېلىپ بەدەن سىرتىدا تۆرەلمە يېتىشتۈرۈش تېخنىكىسى قاتارلىقلار تەتقىق قىلىندى. ئۇرۇق ئاجرىتىۋېلىنغان كالا 3667 تۇياق (قېتىم) غا يەتتى، نەسلىك سۈت كالىسى، گۆش كالىسىنىڭ تۆرەلمىسىدىن 20 مىڭ 119 تال ئىشلەپچىقىرىلدى، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 5.97 تال تۆرەلمە ئىشلىتىلدى، 13 مىڭ 321 تۇياق (قېتىم) قوبۇل قىلغۇچى كالىغا كۆچۈرۈلدى، ئوتتۇرىچە بوغاز بولۇش نىسبىتى %60 كە يەتتى.

«شىنجاڭ بويىچە گۆش قويىنى يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن بېقىپ كۆپەيتىش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۆلگە كۆرسىتىش» تۈرىدە، شالغۇت بىرىكىمىنى تاللاش، قويلارنى

پەسلىگە قارىساي كۆپەيتىش تېخنىكىسى، قويلارنىڭ بالدۇر بوغاز بولۇشىغا دىئاگنوز قويۇش، نەسلىك قوپقارنىڭ نەسلىك ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش، شۇ يىللىق ساغلىق باقلانلارنى ئۇرۇقلاندۇرۇش، قويلارنى قوتاندا بېقىپ ئوزۇقلاندۇرۇش قاتارلىقلار تەتقىق قىلىندى. PVC ئۆلگە قوتاندىن 14 ى ياسالدى، ئۇنىڭ كۆلىمى 12 مىڭ كۋادرات مېتىر. ھازىر قوتاندا بېقىلىۋاتقان ساغلىق 7000غا، مىتسى 2 -، 3 - ئەۋلاد ساغلىق 2150 كە يېتىپ، گۆش قويلارنى زاۋۇتلاشتۇرۇپ بېقىش، كۆپەيتىش سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. قوتاندا بېقىلىۋاتقان ھەر خىل نەسلىلەردىن كۆپەيتىلگەن ساغلىق 5068 كە، شۇ يىلى مىتسلاشتۇرۇلغان ساغلىق 1320 گە يەتتى.

«چارۋا ماللارنىڭ ئەمچەك بىئولوگىيەلىك رېئاكتورى ئاچقۇچلۇق تېخنىكىسىنىڭ سۇپىسىنى تۇرغۇزۇش ۋە ئۇنى قوللىنىش» تۈرىدە، ترانسكرېسىيە فاككتورى ئۈنۈمى بىلەن سۈت بېزىنىڭ ئىپادىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش يادرولۇق تېخنىكا قىلىنغان چارۋا ماللارنىڭ ئەمچەك بىئولوگىيەلىك رېئاكتورىنى تەتقىق قىلىش سۇپىسى بەرپا قىلىندى ھەمدە گېن كۆچۈرۈلگەن كولونلۇق چارۋا مال يېتىشتۈرۈلدى؛ تۆرەلمە كالا (2 ئايلىق تۆرەلمە كالا)، يېڭىدىن تۇغۇلغان موزاي (تۇغۇلغىنىغا بىر ئاي بولغان موزاي) نىڭ ئەۋلاد قالدۇرىدىغان تاللىق ھۈجەيرە سىستېمىسى تۇرغۇزۇلۇپ، ئەۋلاد 25 - ئەۋلاد، 21 - ئەۋلادچە داۋاملاشتۇرۇلدى. ئەۋلاد قالدۇرۇش قېتىم سانى يۇقىرى بولغانلىرىدىن يېتىلگەن ھۈجەيرىلەرنىڭ مورفولوگىيىسى تىپىك، كۆپىيىش ئاكتىپلىقى ناھايىتى ياخشى بولدى؛ كالىنىڭ - aSI كازېئىنىنى تەتقىق تىزگىنلەش دېتالى ئاساس قىلىنغان ھەمىباب شەكىللىك سۈت بېزىنى ئىپادىلەيدىغان ۋاستىنىڭ قۇرۇلمىسى تاماملاندى؛ كلون جەھەتتە توغۇنلىق يۇقۇملۇق فابرىتى خالتىلىق ۋىرۇسنىڭ ئاساسلىق مۇھاپىزەت ئانتېگېنى VP2 نىڭ قۇرۇلمىلىق گېنى قولغا كەلتۈرۈلدى، بېشىل يالتىراق ئاقسىل (GFP) نىڭ نوۋۇبىئوتىن فوسفورىك كىمىلاتاسىنى توشۇغۇچى فېرېمېنت (neo) گېنىنىڭ قوش ئېلېمېنتىدىن تاللانغان بەلگىلەرنى توشۇغۇچى قۇرۇلما پۈتتۈرۈلدى. بەدەن سىرتىدا ئەمچەكنىڭ ئۈستى تېرە ھۈجەيرىسىنى يېتىلدۈرۈش قىيىن بولۇشتەك توسالغۇلار تۈگىتىلدى.

«ئالاھىدە گېرمپلازما گېنىنىڭ مولېكۇلا بەلگىلىرىدىن پايدىلىنىپ، شىنجاڭ كېۋىزىنىڭ يېڭى سورتى (لىنىيىسى) نى يېتىشتۈرۈش» تۈرىدە، شىنجاڭنىڭ سۈپەتلىك كېۋەز ئۇرۇقىنى يېتىشتۈرۈش ئەۋزەللىكىگە تايىنىپ، سۈپەتلىك گېرسىيەت كالىۋىنىسى تۇرغۇزۇلۇپ، خۇسۇسىيىتى، شەكلى سۈپەتلىك بولغان مولېكۇلا بەلگىسى، TQL بويىچە ئورۇن

«لاۋغۇست» پولات - تۆمۈر گۈرۈھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى شىنجاڭ بويىچە ياسىمىچىلىق كەسپىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە كارخانىغا ئايلاندى. «30 كىلوگراممىلىق ئېلېكترون سانائىتىدە ساپ ئاليۇمىن تاۋلاش ئىدىشىنى سانائەتتە سىناق قىلىش ۋە 65 كىلوگراممىلىق ساپ ئاليۇمىن تاۋلاش ئىدىشىنى تەتقىق قىلىپ ياساش» تۈرىدە، 65 كىلوگراممىلىق ساپ ئاليۇمىن ئېلېكترونلۇق ئىدىشى تەتقىق قىلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى. ئۇنىڭ مەنپىي قۇتۇپلۇق توك ئېقىمى ئۈنۈمى %98 كە، ئالاھىدە دەرىجىلىك تاۋار نىسبىتى %95 كە، ھەر توننا ئاليۇمىننىڭ تۇراقلىق توك سەرىپىنى 14 مىڭ 500 كىلوۋات سائەتكە يەتتى، ھەر خىل كۆرسەتكۈچلەر تۈر توختانامىسىدىكى تەلەپلەرگە يەتتى ھەمدە پاتېنتقا ئىلتىماس قىلىندى. بۇ تېخنىكا يېڭىدىن قۇرۇلغان يىلىغا 5000 توننا ساپ ئاليۇمىن ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىدە قوللىنىلدى، يىللىق ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 134 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى ھەر توننىسىنىڭ 17 مىڭ 932 يۈەن بولدى، 27 مىليون 351 مىڭ يۈەن پايدا يارىتىلدى، 18 مىليون 325 مىڭ يۈەن ساپ پايدا ئېلىندى، باج 26 مىليون 489 مىڭ يۈەن، پايدا، باج 44 مىليون 814 مىڭ يۈەن، ئىسپورتتىن تېپىلغان تاشقى پېرېۋوت 2 مىليون 25 مىڭ دوللار بولدى.

«شىنجاڭنىڭ پاكىز ئېنېرگىيە ئۈلگە قۇرۇلۇشى» تۈرىدە، ئەۋرىشىملىك قىستۇرما تەڭلىك، غەيرىي كرىستال كرىستاللىق تورلاشتۇرۇلغان 100 كىلوۋاتلىق ئوپتىكىلىق ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلدى، قۇرۇلۇش بىلەن بىرلەشتۈرۈلگەن ئوپتىكىلىق توك ھاسىل قىلىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلدى، قۇرۇلۇش بىلەن بىرلەشتۈرۈلگەن فوتو ئېلېكتر بىرىكمە دېتاللىرى بېكىتىلدى. «باۋلىما كۈچلۈك بىرىكمە خۇرۇچى» تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ، كۆيدۈرۈلمەيدىغان خىش، يېنىك ئاراتام تاختىسى ئەۋرىشىمىنى سىناق قىلىپ ياساش ۋە يۇمشاق توپلارنى قېتىشتۈرۈپ يول ئۇلى ياساشنى تەجرىبە قىلىش ھەمدە قۇملۇقلاردا ئادەتتىكى تاشچىل ياساشنى سىناق قىلىش ئىشى تاماملاندى. «قۇرۇلۇشلارنى ئېنېرگىيە تېجەيدىغان، ئىسسىقلىق ساقلايدىغان تەبىئىي گاز بىلەن ئىسسىقلىق تېخنىكىسى كېڭەيتىپ قوللىنىلىپ، 222 مىڭ 300 كۋادرات مېتىر دائىرىنى تەبىئىي گاز بىلەن ئىسسىقلىق ئىشقا ئاشۇرۇلدى، بىر تۈر كەشپىيات پاتېنتىغا، 3 تۈر ئەمەلىي يېڭى تىپ پاتېنتىغا ئېرىشتى، 3 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى. يىلىغا 200 مىڭ توننا شەكىللىك كۆمۈرنى ئىسكەتكە كىرگۈزۈش تېخنىكولىگىيىسىنى ياخشىلاش تەتقىقاتى ئېلىپ بېرىلىپ، ئىشلەپچىقىرىلغان پاكىز كۆمۈر

بەلگىلەش ھەمدە سۈپەتلىك ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش، گېرمپلازما توغرىسىدا ئورگان گېزىتى چىقىرىش قاتارلىق جەھەتلەردە ماددىي ئاساس بىلەن تەمىن ئېتىلدى. شالغۇنلاشتۇرۇش ۋە تەكرار يېتىشتۈرۈش تېخنىكىسى ئارقىلىق 4 گۈرۈپپا تۇرغۇزۇلۇپ، بەلگىلىك ئېرسىيەت كالىۋىنىسى بىلەن تەمىن ئېتىلدى، 14 دانە ئەسلى ئەسلى ماتېرىيالنىڭ DNA سى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئاجرىتىۋېلىندى، RAPD جەلپكار ماددىسىدىن 500 جۈپ، SSR جەلپكار ماددىسىدىن 500 جۈپ بىرىكتۈرۈپ تاللىۋېلىندى.

«قىزىلچىنىڭ كېسەلگە چىداملىق يېڭى سورت (لىنىيىسى) نى تاللاش» تېمىسىدا، 3 خىل يېڭى سورت يېتىشتۈرۈلدى، يىلتىز غۇزەكلەش كېسەلگە قارشى تۇرالايدىغان تاشقى مەنبەلىك گېننى كىرگۈزۈش ئىشى قانات يايدۇرۇلۇپ، يۈلەنچۈكىز گېن تىپلىق، يۇقىرى تەكرارلىنىش چاستوتىلىق، قايتا پەيدا بولىدىغان، ئاسان تەكرارلىنىدىغان، دەۋرىيلىك مۇددىتى قىسقا بولغان بىرخىل توقۇلما يېتىشتۈرۈش سىستېمىسى بەرپا قىلىندى، 52 مىڭ گېكتار يەردە ئۈلگە كۆرسىتىلدى، يېڭىدىن ئاشقان خام ئەشيا 257 مىڭ 300 توننىغا، يېڭىدىن ئاشقان مەھسۇلات قىممىتى 111 مىليون 122 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇ تۈردە سورتلارنى تاللاپ يېتىشتۈرۈش تەتقىقات ئۇسۇلى، مەھسۇلات مەۋجىسى، كېسەلگە قارشى تۇرۇشچانلىقى، شالغۇنلاشتۇرۇش ئەۋزەللىكى جەھەتلەردىكى مەۋجىيە مەملىكەت ئىچىدىكى تەتقىقاتلارنىڭ ئالدىنقى قاتارىدا تۇرىدۇ.

پەن - تېخنىكا ئۆتكىلى پىلانى تۈرىدىكى «شىنجاڭنىڭ ياسىمىچىلىق كەسپىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى» دا ئۈچ ئۆلچەملىك كومپيۇتېر قوشۇمچە لايىھىسىنىڭ (CAD) مەخسۇس تۈرى يولغا قويۇلدى، «100 كارخانىنىڭ مىڭ يۈرۈش قۇرۇلۇشى» ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، «شەرق شامىلى» شىنجاڭ ئاپتوموبىل چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جىنفاڭ» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى قاتارلىق 36 كارخانا ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى تۈركۈمدە ئۈچ ئۆلچەملىك CAD نى قوللىنىشتىكى ئۈلگە كارخانىغا ئايلاندى، مەملىكەت ئىچىدە ئىلغار بولغان بىر تۈركۈم ئۈچ ئۆلچەملىك (CAD) يۇمشاق دېتاللىرى كارخانىلارنىڭ مەھسۇلاتتا يېڭىلىق يارىتىشىدا ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرۇشقا باشلىدى. ياسىمىچىلىق كەسپىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىدا كارخانىلارنىڭ بايلىق پىلانىنى باشقۇرۇش (ERP) تۈرى يولغا قويۇلدى، شىنجاڭ يېڭى ئېنېرگىيە پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جۇڭخې» پاي چەكلىك شىركىتى قاتارلىق 29 كارخانا ERP نى قوللىنىش بويىچە ئۈلگە كارخانىغا ئايلاندى. چوڭ كارخانىلارنىڭ ئۆزۈزلۈك قولىنىش ئۈلگە قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇشتا، شىنجاڭ «1 -

خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى؛ ئىلمىي ماقالىلەردىن SCI ئۇنئالغۇدا 2 پارچە، ئىلمىي ژۇرنالدا بىر پارچە، پادىرولۇق قەرەللىك ژۇرنالدا بىر پارچە ئېلان قىلىندى.

«جاراھەت يېھىشتۇرغۇچى نوپۇس دورىسى تەتقىق قىلىپ ياساش» تۈرىدە، مۇرەككەپ بىرىكمە تەركىبىدىن موزىنىك ئۈنۈملۈك قىسمىنى ئاجرىتىۋېلىش ۋە پارچىلاش ھەمدە ئۇنى تەييارلاش تېخنىكولوگىيىسى ۋە ئۇنىڭ سۈپەت ئۆلچىمى ئۈستىدىكى تەتقىقات تاماملاندى، دەسلەپكى قەدەمدە تۇراقلىق خۇسۇسىيىتى ئۈستىدىكى تەتقىقات ۋە ھايۋانلارغا بولغان جىددىي خاراكتېرلىك زەھەرلىك خۇسۇسىيىتى ئۈستىدىكى سىناق ھەمدە ئاساسلىق دورىلارنىڭ ئۈنۈملۈك ئىلمى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى؛ بىر تۈر كەشپىيات پاتېنتىغا ئىلتىماس قىلىندى.

«گلوپىد تابلېتتىكى كىلىنىكىدىن ئىلگىرى تەتقىق قىلىش» تۈرىدە، مەملىكەت ئىچىدىكى جۇڭگو تىبابىتىنىڭ دىئابتى داۋالاش رېتىپېلىرى ۋە دىئابت كېسىلگە گىرېتار بولغان 323 بىمارنىڭ كېسەل تارىخى ماتېرىيالنى ستاتىستىكا ۋە ئانالىز قىلىپ، يۇقىرى مايلق قان كېسىلىدىن كېلىپ چىققان دىئابت كېسىلگە دائىر ھايۋانات مودېلى تۇرغۇزۇلدى، قۇتۇلۇق گىرادىئېنتلىق ئېرىتمە ياسالغىلىرىنى ئاجرىتىۋېلىش ئۇسۇلىدىن پايدىلىنىپ، گلوپىد تابلېتتىكى ئەنئەنىۋى ئۇسۇلدا تەييارلاش تېخنىكولوگىيىسى ياخشىلاندى، ئۇنىڭ سۈپەت ئۆلچىمى دەسلەپكى قەدەمدە بېكىتىلدى ھەمدە جۇڭگو تىبابىتى ۋە دورىلىرىدىن پايدىلىنىپ دىئابت كېسىلىنى داۋالاش ئالاھىدىلىكى ۋە ئۇنىڭ گەۋزەللىكى توغرىسىدا مۇتەخەسسسلەر مۇھاكىمە يىغىنى ئېچىلدى.

«جۇڭخىي دورىلىرى ۋە ئۇيغۇر تىبابىتى دورىلىرىنىڭ ۋىرۇسقا قارشى دورىلىرىنى تاللاش ئۈستىدە تەتقىقات» تا جۇڭگو تىبابىتى دورىگەرلىك نەزەرىيىسى ۋە تەجرىبىلىرى قوللىنىلىپ، قۇۋۋەتلىگۈچى دانچە رېتىپېلار بايان قىلىندى، پارغا ئايلىنىدىغان مايلارنى ئوراش ھۈنەر - سەنئىتى، تەركىبلىرىنى ئاجرىتىش ھۈنەر - سەنئىتى ۋە شەكىلگە كەلتۈرۈش ھۈنەر - سەنئىتى قاتارلىق دورىگەرلىك جەھەتتىكى تەتقىقات خىزمىتى تاماملاندى؛ ۋىرۇسقا قارشى مۇرەككەپ نېلۇپەر قايناتما دورىسىنى تەييارلاش ھۈنەر - سەنئىتى، سۈپەت ئۆلچىمى، دەسلەپكى تۇراقلىق خۇسۇسىيىتىنى سىناق قىلىش قاتارلىق فارماتسىيەلىك تەتقىقات ۋە ئۆتكۈز زەھەرلىك خۇسۇسىيىتى ئۈستىدىكى سىناق تاماملاندى، ئۇنىڭ B، T، لىمفا ھۈجەيرىسىنى ئۆستۈرۈشكە بولغان تەسىرى، قورساقتىكى زور يۇتقۇچى ھۈجەيرىگە بولغان تەسىرى قاتارلىق فارماكولوگىيەلىك تەتقىقات مەزمۇنلىرى تاماملاندى.

مەھسۇلاتلىرىنىڭ ئىسكەتلىنىش نىسبىتى %85 تىن ئاشۇرۇلدى. شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ تەلپىگە ئاساسەن، قۇرۇلۇشلاردا ئېنېرگىيە تېجەش، ئىسسىقلىق ساقلاش قاتارلىقلارغا دائىر يۈرۈشلۈك سىياسەتلەر تەتقىق قىلىنىپ تۈزۈپ چىقىلدى، بۇلغىشى ئېغىر يېقىلغۇ ماتېرىياللىرىنى ئىشلىتىش دائىرىسى ۋە ئىشلىتىش مەنىسى قىلىنغان رايونلار ئېنىق بېكىتىلدى.

پەن - تېخنىكا ئۆتكىلى پىلانى تۈرىدىكى «بوغاز بايتالنىڭ ئانلىق ھورموني چىقارغۇچى بىرىكمە تابلېتنى ئارىلىقتا سىناق قىلىش» تۈرىدە، بىرىكمە ئانلىق ھورمون خام ئەشيا دورىلىرى ئارىلىقتا تەجرىبە قىلىنىپ، 20 توننا بايتال سۇيىدۈكىنى بىر تەرەپ قىلىش كۆلىمىگە ئىگە تەجرىبە تاماملاندى، نۆۋەتتە 150 توننا بايتال سۇيىدۈكىنى بىر تەرەپ قىلالايدىغان چوڭ كۆلەمدىكى تەجرىبە ئېلىپ بېرىلۋاتىدۇ، 300 مىڭ تالدىن كۆپرەك بىرىكمە ئانلىق ھورمون چىقىرىش تابلېتى تەجرىبە قىلىنىپ، كىلىنىكىلىق تەجرىبىدە قوللىنىدىغان لايىھەلىك دورىلاردىن 3 تۈركۈمدە 100 مىڭ تال ئىشلەپچىقىرىلدى، نۆۋەتتە بىر قېتىمدا 110 كىلوگرام (1 مىليون تال) ماتېرىيال سېلىنىدىغان كۆلەملەشكەن ئىشلەپچىقىرىش ئېلىپ بېرىلۋاتىدۇ، شېنىياڭ دورىگەرلىك تېخنىكا ئۈنۈنپىرسىتىشى بىلەن ھەمكارلىشىپ، LC/MS بارماق ئىزى ئانالىزلىرىنى تەكشۈرۈش ئۆلچىمىنىڭ دەسلەپكى سىناق دوكلاتى تاماملاندى؛ بىرىكمە ئانلىق ھورمون خام ئەشيا دورىلىرى ۋە ئۇنىڭ تابلېت، سۈتسىمان مەلھەم دورىلىرىنىڭ ئۆلچىمى بېكىتىلدى، بۇ تۈردە 5 نەپەر ماگىستىر ئاسپىرانت تەربىيەلەندى، ئىلتىماس قىلىنغان 2 تۈرلۈك كەشپىيات پاتېنتى ئېلان قىلىش باسقۇچىدا تۇرۇۋاتىدۇ؛ بىرىكمە ئانلىق ھورمون خام ئەشيا دورىلىرى ۋە ئۇنىڭ چىقارغۇچى تابلېتى، سۈتسىمان مەلھەمى دۆلەت دورا مەھسۇلاتلىرىنى نازارەت قىلىش - باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ (SFDA) كىلىنىكىلىق تەتقىقاتىنىڭ تەستىقلىشىگە ئېرىشتى.

«شىنجاڭدىكى دوغداق ئائىلىسىدىكى قۇشلارنىڭ مۇھاپىزەت بىئولوگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات» تۈرىدە، چوڭ دوغداق، چىپار دوغداق ۋە كىچىك دوغداقنىڭ تارقىلىشى ۋە بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈش، تۈر تۈركۈملىرىنى دىنامىكىلىق كۆزىتىش ۋە كۆپىيىش ئېكولوگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى، ئىلى ۋىلايىتىدىكى چوڭ دوغداقنىڭ قىشتىن ئۆتكەن جايلىرىغا دائىر سانلىق مەلۇمات ماتېرىياللىرى قولغا كەلتۈرۈلدى، رادىئو ئارقىلىق ئىز قوغلاش تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ، چىپار دوغداق ياشايدىغان جايلارنى تاللاش، كۆپىيىش ئېكولوگىيىسى ۋە چۈجىلىرىنىڭ يېتىلىش نىسبىتى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى؛ ئۇنى سۈنئىي كۆپەيتىش

قارىغاندا 20 كۈن بالدۇر پىششىق، ھومۇلى %25 ئاشتى، لىكوپېن قاتارلىق 7 خىل كۆرسەتكۈچ خېلى يۇقىر كۆتۈرۈلدى. باشقا زىرائەت ۋە مىكرو ئورگانىزىملارغا ئىئونلار دەستىمىنى كىرگۈزۈش ئارقىلىق ناھايىتى ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. بۇ تۈرگە دائىر 16 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى، 12 ئاسپىرانت تەربىيەلەندى.

«نوقۇتنىڭ دورىلىق مېخانىزمى ئۈستىدە تەتقىقات» تۈرىدە، شىنجاڭ نوقۇتنىڭ قاندىكى شېكەر ماددىسى، خولېستېرىن، تىرى گىلىتېرىدىن تۆۋەنلىتىش رولىغا ئىگە ئىكەنلىكى، ئارتېرىيە قېتىش كۆرسەتكۈچىنى تۆۋەنلىتەلەيدىغانلىقى ئىسپاتلاندى، بۇ تەتقىقات شىنجاڭنىڭ يەرلىك مەھسۇلاتى بولغان نوقۇتتىن دىئابت كېسىلى، يۇقىرى مايلىق قان كېسىلى قاتارلىقلارغا شىپا بولىدىغان ماددىلارنى ئاجرىتىۋېلىش ئۈچۈن فارماكولوگىيىلىك ئاساس يارىتىپ بەردى. مۇشۇ ئاساستا نوقۇتنىڭ ئاساسلىق تەركىبىي قىسمىنى ئاجرىتىۋېلىپ پىششىقلاپ ئىشلەش سىنىقى ئېلىپ بېرىلىپ، «ۋېي تاڭكاڭ» دېگەن يېڭى مەھسۇلات بارلىققا كەلتۈرۈلدى. جالا يۇ

يۇقىرى تېخنىكا تەتقىقات - تەرەققىيات پىلانىنى تۈزۈش ۋە يولغا قويۇش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايوننىڭ يۇقىرى تېخنىكا تەتقىقات - تەرەققىيات پىلانى 2002 - يىل 12 - ئايدا قارار قىلىنىپ تۈزۈلدى ھەمدە يولغا قويۇلۇشقا باشلىدى. بۇ پىلاندا، شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنىڭ ئەمەلىي ئېھتىياجى چىقىش قىلىنىپ، پەن تەتقىقاتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى گەۋدەلەندۈرۈلۈپ، بىئوتېخنىكا ۋە زامانىۋى يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسى، ئۇچۇرچىلىق تېخنىكىسى، ئىلغار ياسىمىچىلىق تېخنىكىسى، يېڭى ئېنېرگىيە تېخنىكىسى، يېڭى ماتېرىيال تېخنىكىسى، بايلىق - مۇھىت تېخنىكىسىدىن ئىبارەت 6 نۇقتىلىق تېخنىكا ساھەسىدە تەتقىقات ۋە ئۆزلەشتۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى، بەزى تېخنىكىلار كىرگۈزۈلدى ۋە قوللىنىلدى، نىشانلىق مەھسۇلاتلار بېكىتىلىپ، بازاردىكى رىقابەت ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش نەزەردە تۇتۇلۇپ، كەسىپلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئاساس قىلىنىپ، تەتقىقات جۇغلانمىسىغا ۋە كەسىپلەشتۈرۈش ئىستىقبالىغا ئىگە تۈرلەر ئاۋۋال ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 2003 - يىلى 25 تۈر ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ تۈرلەرگە تەخمىنەن 120 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان، پىلان بويىچە 13 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ بېرىلىدىغان بولدى، بىر يىلدا 10 مىليون يۈەن ئاجرىتىپ بېرىلدى.

جالا يۇ

خەلقئارا پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرىدىكى «پىستىنىڭ سۈپەتلىك سورتىنى يېتىشتۈرۈش» تۈرىدە، چەت ئەلدىن 12 خىل سورت، 4 خىل ئۇلاق تۈۋى كىرگۈزۈلدى؛ ئۇلاق تۈۋى ئوزۇنلۇق خالىتىدا ماپا يېتىشتۈرۈش تېخنىكىسىدا يېڭىلىق يارىتىلدى ۋە ئۇنىڭ سەۋىيىسى ئۆستۈرۈلدى؛ شىنجاڭدا پىستە ئىشلەپچىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا باب كېلىدىغان رايونلار دەسلەپكى قەدەمدە ئايرىپ چىقىلدى؛ پىستە ئۆستۈرۈش تېخنىكا قائىدىسى تۈزۈپ چىقىلدى؛ 2 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى.

«سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇللۇق ئوت - چۆپ شارق گالىگا چاقىلىنىڭ ئۇرۇقىنى كۆپەيتىش ۋە ئۇنى ئىشلەپچىقىرىش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش» تۈرىدە، گالىگا چاقىلى ئۇرۇقىنى بىر تەرەپ قىلىش ئۇسۇلى تەجرىبە قىلىنىپ، ئۇرۇقىنى كۆپەيتىش، ھوسۇلنى مۆلچەرلەش خىزمىتى ئېلىپ بېرىلدى ھەمدە تۈپلىرىنىڭ ئوزۇنلۇق مىقدارى ئانالىز قىلىندى، بۇ ھەقتە بىر ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى، بىر ئىلمىي ماقالە مۇكاپاتلاندى. «ئانار، سېرىق شاپتۇل سورتلىرىنى كىرگۈزۈش ۋە زاۋۇتلاشتۇرۇپ كۆچەت يېتىشتۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش» تۈرىدە، 7.3 گېكتار كېلىدىغان سورتلۇق ئانار كۆچەتزارلىقى ۋە ئۈلگە باغچىسى قۇرۇلدى؛ تۈر تىپى بېكىتىلدى، ئىراندىن ئەسلى نەسلى كىرگۈزۈلۈپ، 66.7 گېكتار يەرگە ئانار كۆچىتى قويۇلدى.

يۇمشاق پەن تەتقىقات تۈرىدىكى «شىنجاڭدىكى دېھقانلارنىڭ كىرىمى مەسىلىسى ئۈستىدە تەتقىقات» تا، دېھقانلارنىڭ كىرىمىدىن ئىبارەت بۇ ئاچقۇچلۇق مەسىلە ئۈستىدە دەل ۋاقتىدا سىتېمىلىق تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى. بۇ شىنجاڭدا بۇ مەسىلە ئۈستىدە تۇنجى قېتىم ئېلىپ بېرىلغان ئۈنۈملىك تەتقىقات ۋە ھاسىل قىلىنغان ئىلمىي تونۇش بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

«جۇڭگو - قىرغىزىستان - ئۆزبېكىستان تۆمۈرىولى ۋە ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق يېڭى كۆۋرۈكىنىڭ شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا بولغان رولى ۋە تەسىرى» تۈرىدە، جۇڭگونىڭ ئوتتۇرا - غەربىي ئاسىيا رايونلىرى ۋە ياۋروپا رايونى بىلەن بولغان ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىش مەسىلىسى ھەمدە ئۇنىڭ شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىغا بولغان تەسىرى ۋە ئۇ ھەقتىكى تەدبىرلەر تەتقىق قىلىندى.

«تەبىئىي پەن فوندى تۈرىدىكى (ئىئونلار دەستىسى، تېخنىكىسىنىڭ كۆكتات، مىكرو ئورگانىزم سورتلىرىنى ياخشىلاشقا بولغان تەسىرى» تەتقىقاتىدا ياخشى ئىلگىرىلەش بولدى، ئىئون كىرگۈزۈلگەن پەمىدۇر سېلىشتۇرما سورتقا

«ئۇچقۇن» پىلاننىڭ ئىجرا قىلىنىشى

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ «ئۇچقۇن» پىلانى خىزمىتىدە «بەش چوڭ قۇرۇلۇش» يولغا قويۇلدى، بۇلار: «ئۇچقۇن» پەن - تېخنىكا مۇتەخەسسسلەر يۇرتىنىڭ مودېلى بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش قۇرۇلۇشى، باشلامچى كارخانىلارنىڭ يېڭىلىق يارىتىش مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ تەربىيەلەش قۇرۇلۇشى، يېزا كەسپى تېخنىكا - ئىقتىساد جەمئىيىتىنىڭ تەربىيەلەش قۇرۇلۇشى، يېزا ئىگىلىك رايونلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش مەركىزىنىڭ تەربىيەلەش قۇرۇلۇشى ۋە يېزا پەن - تېخنىكا مۇلازىمەت ئىقتىدارىنى بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت. شەكلى ھەرغىل بولغان پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى ھەمدە ئاپتونوم رايون بويىچە مىليون دېھقاننى ئىشلەپچىقىرىش ماھارىتى جەھەتتىن تەربىيەلەش ئىشى قانات يايدۇرۇلدى. بىر يىلدا ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدا ئەمەلىي تېخنىكا دائىرىسى 25 خىل كىتاب - ژۇرنال تۈزۈلدى، يېزا ئىگىلىك ئەمەلىي تېخنىكا كۇرسىدىن 80 قارار ئېچىلىپ، «ئۇچقۇن» پەن - تېخنىكا باشلامچىسىدىن 5000 ى، 250 مىڭ دېھقان (قېتىم) تەربىيەلەندى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە دۆلەت دەرىجىلىك «ئۇچقۇن» پىلانى تۈرىدىن 15 ى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 355 مىليون 950 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆز ئالدىغا غەمەلەنگەن مەبلەغ 235 مىليون 950 مىڭ يۈەن، ئىلتىماس قىلىنغان قەرز پۇل 120 مىليون يۈەن. يېڭىدىن ئاشقان مەھسۇلات قىسمى 793 مىليون 170 مىڭ يۈەن، يېڭىدىن ئاشقان پايدا - باج 183 مىليون 980 مىڭ يۈەن، يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت 4 مىليون 300 مىڭ دوللار. ئاپتونوم رايون بويىچە «ئۇچقۇن» پىلانى تۈرىدىن 35 ى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 617 مىليون 569 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە قەرز پۇل 322 مىليون 670 مىڭ يۈەن، ئۆز ئالدىغا غەمەلەنگەن مەبلەغ 294 مىليون 899 مىڭ يۈەن. تۈرلەر تاماملانغاندىن كېيىن يېڭىدىن ئاشىدىغان مەھسۇلات قىسمى 1 مىليارد 132 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە، يېڭىدىن ئاشىدىغان پايدا - باج 267 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە، يارىتىلدىغان تاشقى پېرېۋوت 15 مىليون 380 مىڭ دوللارغا يېتىدۇ.

پەن جىجۇن

«مەشئەل» پىلاننىڭ ئىجرا قىلىنىشى

ئەھۋالى

ئاپتونوم رايون يولغا قويۇۋاتقان «مەشئەل» پىلانى

تۈرىدە، 2003 - يىلى يارىتىلغان مەھسۇلات قىسمى 2 مىليارد 140 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە، سېتىش كىرىمى 2 مىليارد 343 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە، پايدا 148 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە، باج 115 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يەتتى، «مەشئەل» پىلانى تۈرىگە بېرىلىدىغان قەرز پۇلدىن 571 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئەمەلىيەشتۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك «مەشئەل» پىلانى تۈرىدە يارىتىلغان مەھسۇلات قىسمى 1 مىليارد 248 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە، سېتىش كىرىمى 1 مىليارد 211 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە، پايدا 76 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە، باج كىرىمى 55 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك «مەشئەل» پىلانى تۈرىدە يارىتىلغان مەھسۇلات قىسمى 892 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە، سېتىش كىرىمى 1 مىليارد 132 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە، پايدا 72 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، باج كىرىمى 59 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئاپتونوم رايوننىڭ «مەشئەل» پىلانى تۈرىدە، 2003 - يىلى 24 تۈرلۈك ئىلتىماس قوبۇل قىلىندى. تەكشۈرۈش ئارقىلىق «گېمىنى زاۋۇتلاشتۇرۇپ ئىشلەپچىقىرىش» قاتارلىق 18 تۈر تەستىقلىنىپ تۇر قىلىپ تۈرگۈزۈلدى. مۇشۇ تۈركۈمدىكى تۈرلەرگە 635 مىليون 970 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە بانكىدىن ئېلىنغان قەرز 397 مىليون 150 مىڭ يۈەن، ئۆز ئالدىغا غەمەلەنگەن مەبلەغ 238 مىليون 820 مىڭ يۈەن. مۆلچەرلىنىشىچە، بۇ تۈرلەر تاماملانغاندىن كېيىن، يىلىغا يېڭىدىن ئاشىدىغان مەھسۇلات قىسمى 701 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە، يىلىغا يېڭىدىن ئاشىدىغان پايدا - باج 144 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. «لوپنۇر كۆلىنىڭ گالوگېنلىق سۇيىدىن LBP تېخنىكولىگىيىسى ئارقىلىق يىلىغا 400 مىڭ توننا كالىي سۇلفات ئىشلەپچىقىرىش»، «گەينەك پولاتىن ئىشلەنگەن كۆپ قەۋەتلىك چىرىشتىن ساقلىنىش بىرىكمە تۇرۇبا ماتېرىيالى»، «كامو يېپى»، «گەستەرلىك ياپراقسىمان سۇ تېجەپ سۇغىرىش مەھسۇلاتى»، «باۋلىما PLM كۈچلۈك پولىمېر ياسالغىلىرى» قاتارلىق 5 تۈر 2003 - يىلى دۆلەت دەرىجىلىك «مەشئەل» پىلانى تۈرى قىلىپ تەستىقلاندى. شۇ يىلى يولغا قويۇلغان دۆلەت دەرىجىلىك «مەشئەل» پىلانى تۈرى 18، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك «مەشئەل» پىلانى تۈرى 48. دۆلەتنىڭ تەستىقلىشىغا يوللىغان 2004 - يىللىق دۆلەت دەرىجىلىك «مەشئەل» پىلانى تۈرى 13. شۇ يىلى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغان «مەشئەل» پىلانى تۈرى 14. ياردەم ئۆسۈملۈك قەرز پۇل بېرىش توغرىسىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، تۈرلەرنى ئۈستىگە ئالغان ئالاقىدار ئورۇنلارغا ياردەم ئۆسۈم جەھەتتىن قىسمەن ياردەم بېرىلدى.

يېشى (شىنجاڭ پىدا توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى)، تەبىئىي رەڭلىك تاش سىلتىسىلىق دېۋىرقاي سۇۋالغۇ (شىنجاڭ سانجى شەھەرلىك خۇڭفا پەن - تېخنىكا تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، BKD-10000/220 چاننا دېتاكاتور (شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور پاي چەكلىك شىركىتى).

چاڭ يۇ

ئاپتونوم رايونىنىڭ نۇقتىلىق يېڭى مەھسۇلات پىلانى تۈرلىرىنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى 13 خىل يېڭى مەھسۇلات ئاپتونوم رايونىنىڭ شۇ يىللىق نۇقتىلىق يېڭى مەھسۇلات پىلانىغا كىرگۈزۈلدى. بۇ 13 خىل مەھسۇلات ۋە ئۇنى ئۈستىگە ئالغان ئورۇنلار تۆۋەندىكىچە: يەر تېمپېراتۇرىسىدىن پايدىلىنىپ ئىشلەنگەن مەركىزىي ھاۋا تەڭشۈگۈچ گۈرۈپپىسى (شىنجاڭ «لەنخۇەن» سۇ بىر تەرەپ قىلىش پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى)، «ئالتۇن تاش» ماركىلىق SBS تىپلىق خۇسۇسىيەتلىك ئۆزگەرتىلگەن يۈرۈشلۈك يول ئاسفالىت مەھسۇلاتلىرى (I-A, I-B, I-C, I-D) (شىنجاڭ «ئالتۇن تاش» ئوقەتچىلىك گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى)، بىرىكمە سىلكاتلىق زەنجىر تاپانسىمان تۇرۇبا قېپى (ئۈرۈمچى «شىغۇرۇيدا» ئېنېرگىيە تېجەش ماتېرىياللىرى چەكلىك شىركىتى)، سۇغىرىشتا ئىشلىتىلدىغان بېسىملىق ئېقىن مىقدارىنى تۇراقلىقلاشتۇرغۇچ (شىنجاڭ كارىز سۇغىرىش تېخنىكىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، CLSG-W0.02-1.6MW تىپلىق نورمال بېسىملىق، ئىسسىق يېقىلغۇ كۆمۈر ئىشلىتىلدىغان، ئۆرە شەكىللىك سۇ كاتولى (شىنجاڭ «باھار يامغۇرى» مۇھىت ئاسراش ئۈسكۈنىلىرى چەكلىك شىركىتى)، سىپتا ئېگىزلىگەن چىلى ساپ پاختا يېپى يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتلىرى (شىنجاڭ پىدا توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى)، يەرگە كۆمۈلدىغان يۇقىرى بېسىملىق ئېلېكتىر ئېنېرگىيە كاپېلىغا ئىشلىتىلدىغان غلورىدلىق ۋىنىل خلورىد (PVC-C) قاپلىما تۇرۇبا (شىنجاڭ ئوتتۇرا تارىم نېفىتلىك قۇرۇلۇشى تېخنىكا تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى)، يېمەكلىك ماينى قۇرۇتۇش ئۈسۈلىدىن پايدىلىنىپ ئىشلەنگەن ئىشقار ئايرىش دورىسى (شىنجاڭ يېڭى كۆكتات ئالاھىدە خىمىيە سانائىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، لوپنۇر كەندىرى، پاختا، يېمەك ئارىلاشتۇرۇپ ئېگىزلىگەن يىپ (شىنجاڭ «ئالتۇن مۇنار» يۆلكە توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى)، XY-1 تىپلىق سىرتقى يۈزىنى ئاكتىپلاشتۇرغۇچى ئاگېنت ئارقىلىق بېسىم بىلەن قاتلام

شۇ يىلى دۆلەت دەرىجىلىك «ئۈچۈن» پىلانى ئۈچۈن ئاجرىتىپ بېرىلگەن 200 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايونىنىڭ «مەشئەل» پىلانى تۈرى ئۈچۈن ياردەم ئۆسۈملۈك مەبلەغىدىن 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى.

شېن لىدەنخې

دۆلەتنىڭ دېھقانچىلىق پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش فوندى تۈرى

پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقى بىلەن، شىنجاڭ بويىچە دېھقانچىلىق پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنىڭ مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇلدىغان 5 تۈرى دۆلەتنىڭ مەبلەغ ياردىسىگە ئېرىشتى. بۇلار: ئوزۇقلۇق ئاشلىق ھەم يەم - خەشەك قىلىشقا بولىدىغان كۆممىقوناق «شىنجاڭ كۆممىقوناقى - 12» نىڭ سۈپەتلىك سورتىنى يېتىشتۈرۈش ۋە ئۇنى يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش، ئۇزۇن ئىللىق كېۋەز «شىنجاڭ ئارال كېۋىزى - 19» سورتىنى يېتىشتۈرۈش ۋە ئۇنىڭ يۇقىرى ئۈنۈملۈك يۈرۈشلۈك تېخنىكىسى بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش، تۇپراق ياخشىلاش - سۇ ساقلاش دورىسىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش ۋە ئۆلگە كۆرسىتىش، سىلوسقا ئىشلىتىلدىغان سۈپەتلىك «شىنجاڭ كۆممىقوناقى - 1» نى بىخەتەر، يۇقىرى ئۈنۈملۈك قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش، چۆپلۈك ھەم ئوت - چۆپ قىلىندىغان يېڭى سورت «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكى - 1» ئىجىرىقىنى ئارىلىقتا سىناق قىلىپ ئۆلگە كۆرسىتىشتىن ئىبارەت، بۇلارغا 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن خىراجەت ياردەم بېرىلدى. بۇ تۈرلەرنى يولغا قويۇش يىلى چەكلىمىسى 2003 - يىلىدىن 2005 - يىلىغىچە بولۇپ، شۇ يىلى تۈر قىلىپ تۇرغۇزۇش خىزمىتى تاماملاندى.

خۇاڭ جۈەن

دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق يېڭى مەھسۇلات پىلانى تۈرلىرىنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقى بىلەن، ئاپتونوم رايون بويىچە 4 خىل يېڭى مەھسۇلات «2003 - يىلى دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق يېڭى مەھسۇلات پىلانى» غا كىرگۈزۈلۈپ، دۆلەتنىڭ 200 مىڭ يۈەن يېڭى مەھسۇلات قوشۇمچە ياردەم خىراجىتىگە ئېرىشتى. 4 خىل يېڭى مەھسۇلات ۋە ئۇلارنى ئۈستىگە ئالغان ئورۇنلار تۆۋەندىكىچە: قۇياش ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق سۇ چىقىرىش ۋە يورۇتۇشتا قوللىنىلدىغان ئۇنىۋېرسال سىستېما (شىنجاڭ يېڭى ئېنېرگىيە پاي چەكلىك شىركىتى)، ساپ پاختا كامۇ سىپتا

يۇمشاق پەن تەتقىقات تۈرى تۆۋەندىكىچە: B تىپلىق جىگەر ۋىرۇسىنىڭ ئانا ۋە بوۋاقلارغا يۇقۇش سالىمىقىسى ئاجىزلاشتۇرۇش تاكتىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭنىڭ مالىيە فۇنكىسىمىنىڭ ئورنىنى بېكىتىش ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭدىكى پۇقراۋى پەن - تېخنىكا كارخانىلىرى مەسلىسى توغرىسىدا تەتقىقات، شىنجاڭ دېھقانلىرىنىڭ كىرىسى مەسلىسى ئۈستىدە تەتقىقات، يېڭى ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۈرۈكىنىڭ شىنجاڭ بۆلىكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ئۈستىدە تەتقىقات، غەربىي كەڭ ئېچىشتا يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تەدبىرى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭدا يېزا - ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئادەم كۈچى بايلىقى، جۇڭگو - قىرغىزىستان - ئۆزبېكىستان تۆمۈرىولى ۋە يېڭى ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۈرۈكىنىڭ شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادى - ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا بولغان رولى ۋە تەسىرى، شىنجاڭنىڭ 2000 - يىللىق ئۈنۈمىسى پەن - تېخنىكا ئەمەلىي كۈچىگە باھا بېرىش ۋە ئۇنىڭ تەدبىرى ئۈستىدە تەتقىقاتىن ئىبارەت.

چالڭ چۈن

دۆلەت تەبىئىي پەن فوندى تۈرى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 40 تۈر دۆلەت تەبىئىي پەن فوندىنىڭ 8 مىليون 260 مىڭ يۈەن ياردەم پۇلىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە زور تەتقىقات پىلانى تۈرى 2، ئۆز ئالدىغا ئىلتىماس قىلىنغان تۈر 5، رايونلارنىڭ تەبىئىي پەن فوندى تۈرى 32، ئىلمىي بۆلۈم مۇدىرى فوندى تۈرى بىر - شۇ دېشىۋ

بېرىش سۇيۇقلۇقى (قاراماي شەھەرلىك «شىنىي» نېفىتلىك تېخنىكا مۇلازىمەت چەكلىك شىركىتى)، تۆگە سۈت پاراشوكى كاپىۋىلى (شىنجاڭ «شىۋىجىيەن» ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى)، مالىنىنا چېپىي (شىنجاڭ «يېشىل بايراق» پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى)، بىرىكمە نىلوندىن ئىشلەنگەن قۇدۇق تەكشۈرۈش قاپىقى (مىچۈەن شەھەرلىك «رۇيتاۋ» نىلون بۇيۇملىرى چەكلىك شىركىتى).

چالڭ يۈ

يۇمشاق پەن تەتقىقاتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ پەن تەتقىقات ۋە تېخنىكا تەرەققىياتى پىلانىغا 7 خىل يۇمشاق پەن تەتقىقات تۈرى كىرگۈزۈلدى؛ بۇلار: شىنجاڭنىڭ ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش نىشانى ۋە يولى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ۋاسىتىچىلىك سىستېمىسىنى قۇرۇش ۋە ئۇنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تەدبىرى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭ يېزىلىرىدا باج ھەققىنى ئىسلاھ قىلىش مەسلىسى توغرىسىدا تەتقىقات، شىنجاڭنىڭ ئوتتۇرا، ئۇزاق مۇددەتلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىيات پىلانى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ئاساسىي شارائىت سۇپىسىنى ئۆزگۈرتۈش پىلانى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا سىياسىتى، قانۇن - نىزام سىستېمىسىنى قۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى ستاتىستىكا قىلىپ مۆلچەرلەش ۋە ئۇنىڭغا ئۈنۈمىسى باھا بېرىشتىن ئىبارەت.

2003 - يىلى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغان 9 خىل

قوشۇمچە

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە دۆلەت تەبىئىي پەن فوندىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن تۈرلەر

تۈرى ئۈستىگە ئالغان ئورۇن	تەبىئىي پەن فوندىدىن ياردەم بېرىلگەن تۈرلەر
شەخەنزە ئۈنۈمىسى	ھىدرو گېئىلىق شارائىتتا تەڭ ئىسسىقلىق جىسىم - كاتالىز تەسىرىدە مېتانى جۇپ بىرىكتۈرۈپ ئىشلەنگەن مېتان
شەخەنزە ئۈنۈمىسى	جۇڭگونىڭ پامىر ئېگىزلىكىدىكى ئۆسۈملۈكلەرنىڭ رايون سىستېمىسى ئۈستىدە تەتقىقات
شەخەنزە ئۈنۈمىسى	ئۆسۈملۈك ئاجارما تەنچىلىرىنىڭ كۆپىيىدىغان ئىپادىلىك پلاستىكىلىق مېخانىزمى ئۈستىدە تەتقىقات
شەخەنزە ئۈنۈمىسى	كېۋەزنىڭ كالىونىسىنىڭ خۇسۇسىيىتىنى ماشىنا بىلەن پەرقلەندۈرۈش ۋە مايسىغا دىئاگنوز قويۇش ئۈستىدە تەتقىقات
شەخەنزە ئۈنۈمىسى	ئۇلاقنىڭ تاۋۇزدا شېكەر جۇغلاندىشىغا تەسىر كۆرسىتىش مېخانىزمى ۋە ئۇنى تەكشۈپ تىزگىنلەش ئۈستىدە تەتقىقات

شىنجاڭدىكى نەشپەت دەرىجىسى ۋە شۇ تۈردىكى ۋىرۇس مولېكۇلىسىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ۋە گېن كۆرۈۋېلىشى ئۈستىدە تەتقىقات	شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى
توغۇ بىلەن بۆدۈنە ئۈزۈلۈشىدىكىلەرنىڭ ئۆزئارا شالغۇتلاشمايدىغان ھۆججەت مولېكۇلىسى مېخانىزمى ئۈستىدە تەتقىقات	شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى
ئارىيىغا قارشى گېنلىق كلون ۋە ئۇنىڭ ئارىيىن ماددىلىرىنى ئالماشتۇرۇشتىكى رولى ۋە مېخانىزمى ئۈستىدە مۇھاكىمە	شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى
بېسىملىق يۇمشاق تۈرۈپا بىلەن ئاز - ئازدىن سۇغىرىش سىستېمىسىنىڭ سۇ كۈچى ئىقتىدارى ئۈستىدە تەتقىقات	شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى
مۇستەقىل كونترول قىلىنمايدىغان ھەرخىل تۈركۈمدىكى دىئامېتىرلىق سىستېمىسىنىڭ چىداملىقلىقى ۋە تۇراقلىقلىقى	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
ئىئون دەستىسىدىن پايدىلىنىپ ۋاسىتىلىك يېتەكلەنگەن ئېغىردىن گېن كۆرۈۋېلىشى DNA نىڭ ئېرسىيەتلىك ئۆزگىرىشى	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
شىنجاڭدا ئۆزۈمنى يېشىل - ھۆل پېتى ساقلاش ئەندىزىسى ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
سانائەتتە نانومېتىرلىق ئۇششاق پاراشوكلارنى تۈۋەن ھارارەتتە قېتىشتۈرۈپ بىرىكتۈرۈش ۋە ئۇنى تېخنىكولوگىيەلىك چوڭايتىش ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
ئوتلاق سوكال چاشقىنىنى يورۇق ئورۇندىكى 3 گېنلىق ۋاكسىنا بىلەن ئىممۇنىتېتلاپ كۆپىيىدىغان قىلىش ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
ئۇيغۇر تىبابەتچىلىكىدىكى قۇم بىلەن داۋالاشنىڭ بىئولوگىيەلىك ئىسسىقلىق يەتكۈزۈش مېخانىزمى	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
قەدىمكى ئۇيغۇر يېزىقى (چاغاتاي يېزىقى) دىكى ھۆججەت - ماتېرىياللارنى رەقەملەشتۈرۈپ رەتلەش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
كۆپ تىللىق، كۆپ ۋاسىتىلىك تور بىلەن ئوقۇتۇش سىستېمىسىنىڭ يېڭى تېخنىكىسى ۋە يېڭى ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
«3S» تېخنىكىسىنىڭ ياردىمى بىلەن شىنجاڭدا قار ئېرىتىشتىن كېلىپ چىقىدىغان كەلكۈندىن ئالدىن سىگنال بېرىش تەدبىرى ياردەمچى سىستېمىسى	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
سىجىل تەرەققىيات سېلىنىمى بىلەن ھاسىلاتىنىڭ ئەندىزىسىنى كېڭەيتىش — شىنجاڭ مىسال قىلىندى	شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى
شىنجاڭنىڭ شىمالىي رايونلىرىدىكى يەر بېغىرلىغۇچى ھايۋانلارنىڭ رايون سىستېمىسى ۋە ئۇنىڭ ئېكولوگىيەلىك، جۇغراپىيەلىك تارقىلىشى ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى
شىنجاڭ ياۋا كۆكۈلتاننىڭ كۆپىيىش پلازىمىسى بايلىقىنى تولۇقلاپ تەكشۈرۈش - يىغىپ ساقلاش ۋە ئۇنى تەتقىق قىلىش	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى
جۇڭگو مېرىئوس قوئى (شىنجاڭ تىپى) قوزىسى چوڭ قېرىنىنىڭ ھەزىم قىلىش - يېتىلىش قانۇنىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى
ئۆزلۈكىدىن پەيدا بولىدىغان زەھەر تەسىرىنىڭ تەڭرىتاغ شەمشادىنىڭ تەبىئىي يېڭىلىنىشىغا بولغان تەسىرى ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى
XJT9503 تىپلىق يۇقىرى ھارارەتلىك نېيتراللىق پروتىئىن ئازا قۇرۇلۇشى باكتېرىيىسىنى تۇرغۇزۇش	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى
بېدىنىڭ يۇقىرى ئۈنۈملۈك يىلتىز تۈگۈنەك قۇرۇلۇش باكتېرىيىسىنىڭ مۇھىت بىخەتەرلىكى ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئاساسىي تەتقىقاتى	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى
ئۈچىنى ئۈزۈشنىڭ شىنجاڭ قۇرۇقلۇق كېۋەزىنىڭ «بالدۇر چېكىنىش» نىڭ بولغان تەسىرى	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى
شىنجاڭدىكى شورلۇق تېرىلغۇ تۇپراقتىكى ئازوت ئوغۇتلۇق ئاممىيانىڭ پارغا ئايلىنىپ زىيان بولۇش خۇسۇسىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى

شىنجاڭ ئۇيغۇر تىبابەتچىلىك تەتقىقات ئورنى	غەربىي نورمال قارا ئۆت نېرۋىسى - ئىچكى ئاجىزلىقلار - ئىممۇنىتېت تورى قالايمىقانلىشىشنىڭ ئورتاقلىق خۇسۇسىيىتى مېخانىزمى ئۈستىدە تەتقىقات
شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى	يۈرەك ۋىگىتاتىپ نېرۋىسىنىڭ ئۆپكە ۋە ئىنساننى مەنبە قىلغان تۇتاقلىق خاراكتېردىكى دالانچە تەۋرىنىش مېخانىزمى ئۈستىدە تەتقىقات
شىنجاڭ پەنلەر تىببىي ئۈنۋېرسىتېتى	باكتېرىيە يۇتقۇچى تەنچە پېپتىدىن تاللانغان پۈۋەكلىك شارىمان لىچىنكا Em18 نىڭ ئانتىگېنلىق يۈزە ئورنى ۋە ئۇنىڭ ئىممۇنىتېتلىق خۇسۇسىيىتىگە دىئاگنوز قويۇش ئۈستىدە تەتقىقات
شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى	HPV16 ۋە HLA-DRB1 نىڭ ئورۇنلۇق گېنىنىڭ پولىمېرلىق خۇسۇسىيىتىنىڭ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۇيغۇرلارنىڭ بالىياتقۇ بويىنى راكى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى ئۈستىدە تەتقىقات
شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى	جۇڭگو تىبابەتچىلىكىدىكى «غەربىي شىمالنىڭ قۇرغاق ئاساسى» تارقىلىشچان كېسەللىكلەر ئىلمى ئۈستىدە تەتقىقات
شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى	ئۆز ئوقى ئەتراپىدا ئايلاندىغان ئېلېكترونلۇق ماتېرىياللارنىڭ كالىكلىشىش مودېلى
شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۋېرسىتېتى	جۇڭغار ئويمانلىقى چۆللۈكىدىكى ئۆمرى قىسقا ئۆسۈملۈكلەرنىڭ ئېكولوگىيەلىك ماسلىشىش مېخانىزمى ۋە ئېكولوگىيەلىك تارقىلىش ئۈنۈمى ئۈستىدە تەتقىقات
شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۈنۋېرسىتېتى	شىنجاڭنىڭ ئېنور كۆلى ۋادىسىنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ۋە ئېكولوگىيە سىستېمىسىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەندىزىسى ئۈستىدە تەتقىقات
شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۋېرسىتېتى	خالغان كەسە يۈزلۈك ئۆتكۈزگۈچ جىسىم دىۋارىدىكى ھالقىسىمان غەيرىي يۇمىلاق كەسە يۈز پلازمىسىنىڭ تۇراقلىق خۇسۇسىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات
شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۋېرسىتېتى	قالدۇق سۇلياۋ يوپۇق تازىلايدىغان يايىمان كۆتۈرۈلمە چىشلىق تۈلۈكنىڭ گېنىماتىكا قائىدىسى ۋە تېخنىكولىگىيەلىك قۇرۇلمىسى
جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا - خىمىيە تېخنىكا تەتقىقات ئورنى	ئاچچىق پۇرچاق ئىشقارى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ماددىلارنى بىرىكتۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات
جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا - خىمىيە تېخنىكا تەتقىقات ئورنى	ئالۇمىنېر كرىستاللىق سترونتسىي بارىي تىتانات ماتېرىياللىرىنى، مىكرو دولقۇنلۇق سۇدا بىرىكتۈرۈش مېخانىزمى ۋە تېخنىكولىگىيەسى ئۈستىدە تەتقىقات
جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى	قۇرغاق رايون بوستانلىقلىرىدىكى مەركىزىي شەھەر چەمبىرىكىنى ماس راۋاجلاندۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات - ئۈرۈمچى مەركىزىي شەھەر چەمبىرىكى ماسال قىلىندى

داۋامىدا، ئىشلەپچىقىرىشتىن كېيىن بىر گەۋدىلەشتۈرۈش تېخنىكا سىستېمىسى قۇراشتۇرۇپ چىقىلغان ۋە مۇجەسسەملەشتۈرۈلگەن ھەمدە، كەڭ كۆلەمدە ئۆلگە كۆرسىتىش - كېڭەيتىش ئېلىپ بېرىلىپ، جۇڭگونىڭ تاللانغان كېۋەز سورتى، پاختا يېپى ۋە پاختا توقۇلما بۇيۇملىرىنىڭ خەلقئارا بازاردىكى رىقابەت ئىقتىدارى كۈچەيتىلىپ، پاختىچىلىقنىڭ ئۈنۋېرسال ئۈنۈمى ئومۇمىي جەھەتتىن ئۆستۈرۈلگەن. بۇ نۇر يولغا قويۇلغان 3 يىلدىن بۇيان، شىنجاڭدا سۈپەتلىك ۋە يۇقىرى ئۈنۈملۈك پاختا ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتىكى ئاچقۇچلۇق تېخنىكىنى زىچ چۆرىدىگەن ھالدا، ئۈنۋېرسال يۈرۈشلەشتۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات قانات يايدۇرۇلغان. سۈپەتلىك، پەۋقۇلئادە يۇقىرى ھوسۇللۇق، يۇقىرى ئۈنۈملۈك پاختا ئىشلەپچىقىرىشى

سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك پاختا ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۆلگە كۆرسىتىش ئەھۋالى بۇ تېمىدا جۇڭگونىڭ پاختىچىلىق تەرەققىياتىدا ساقلىنىۋاتقان سورت ۋە مۇپەت قۇرۇلمىسى كۆپ خىل بولمىسلىق، سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى ۋە كېۋەزلىك ئۇچۇرلىرىنى باشقۇرۇش تېخنىكا سىستېمىسى مۇكەممەل بولمىسلىق، كەسىپلىشىش تەرەققىياتى ئاستا بولۇش ھەمدە پاختىچىلىقنىڭ ئومۇمىي ئۈنۈمى يۇقىرى بولمىسلىققا ئوخشاش قىيىن مەسىلىلەر نەزەردە تۇتۇلۇپ، مەخسۇس تىپتىكى سورتلارنى تاللاش ئاساس، سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئىشلەپچىقىرىش نىشان قىلىنىپ، پاختىچىلىقنى ئىشلەپچىقىرىشتىن ئىلگىرى، ئىشلەپچىقىرىش

كۆكتات تېرىش ئاساس قىلىنغان پەن - تېخنىكا بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش تۈرىنى يولغا قويۇپ، شەھەر ئەتراپى ساياھەت يېزا ئىگىلىك رايونى بەرپا قىلىپ، يېزا ئىگىلىك كەسىپ قۇرۇلمىسىنى پائال تەشەببۇس، ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇردى. 2003 - يىلى 1999 - يىلىدىكىگە قارىغاندا، يېزا ئىقتىسادىي ئومۇمىي كىرىمى %44، يېزا بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى %28.8 ئاشتى، دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى %36.8 ئېشىپ، 3726 يۈەنگە يەتتى، شەھەر - بازارلىشىش سەۋىيىسى %18 تىن %39 كە يەتتى، شەھەر - بازار رايونلىرىنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %25 تىن %30 كە يەتتى. پەن - تېخنىكىنىڭ تۆھپە نىسبىتى %52 بولدى.

قورغاس ناھىيىسىنىڭ چىڭسوخوزا بازىرى قورغاس پورتىغا يېقىن بولۇشتەك جۇغراپىيىلىك ئەۋزەللىكىگە تايىنىپ، كەسىپ قۇرۇلمىسى بىلەن رايون ئىقتىسادىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇش قۇرۇلمىسىنى زور كۈچ بىلەن تەشەببۇس، ھۆل ئۈزۈمچىلىك بازىسى قۇرۇلۇشى، ئۆزگىچە كىچىك باقمىچىلىق ئۆلگە رايونى، 1000 مو (66.67 گېكتار) چىلان، 1000 مو (66.67 گېكتار) پەسىلسىز كۆكتات، 30 مىڭ مو (2000 گېكتار) تاۋۇز ئۇرۇقى بازىسى قۇرۇلۇشى، سۇ تېجەپ سۇغىرىش تۈرى، سەيلى - ساياھەت قاتارلىق تۈرلەرنى يولغا قويدى. شەرق - غەرب ھەمكارلىقى ئۆلگە رايونىنىڭ سانائەت باغچىسىغا 15 چوڭ سانائەت كارخانىسىنى كىرگۈزۈپ ماكانلاشتۇردى. 14 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 3 كەسىپى توپ تارقىتىش بازىرى قۇرۇپ چىقتى؛ 866.67 گېكتار ئۈزۈمچىلىك بازىسى قۇردى ھەمدە 10 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىپ سىغىنچانلىقى 3100 توننا كېلىدىغان ھۆل پېتى ساقلاش ئامبىرى ياسىدى؛ «يېشىل ساغلاملىق» ماركىلىق زىيانسىز كۆكتاتلارنى بارلىققا كەلتۈرۈپ، ئەتراپتىكى شەھەر ۋە قازاقىستاندا ساتتى. 20 نەچچە مىڭ دېھقان - چارۋىچى (قېتىم) بويىچە تەربىيىلىدى. 2003 - يىلى بۇ بازار بويىچە 2 - ۋە 3 - كەسىپنىڭ ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1999 - يىلىدىكىدىن 5 پىرسەنت پوئىنتى ئۆستى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى 1999 - يىلىدىكىدىن %42.8 ئاشتى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 3352 يۈەنگە يېتىپ، 1999 - يىلىدىكىدىن %34.8 ئاشتى. بازارنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %32.6 كە يەتتى. مۇشۇ تۈرنىڭ تۈرتكىسى بىلەن چىڭسوخوزا ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى قىلىپ ئۆستۈرۈلدى.

خۇاڭ جۈەن

چەكلەيدىغان ئامىللار ھەمدە ئۇنى تەشەببۇس تىزگىنلەش ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلغان؛ كېۋەزنى مىقدارلاپ سۇغىرىش ۋە يۈرۈشلەشتۈرۈپ ئوۋۇتلاش تېخنىكىسى تەتقىق قىلىنغان؛ GIS ئاساس قىلىنغان كېۋەزلىكتىكى تۇپراقنىڭ ئۇرۇقلۇق تەركىبىنى باشقۇرۇش ۋە تاللانغان ئوۋۇتلاش سىستېمىسى تۇرغۇزۇلغان؛ كېۋەزلىكلەردە سۇدىن يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن پايدىلىش يېڭى تېخنىكولىگىيىسى، يېڭى ئۆسكۈنىلەرنى يۈرۈشلەشتۈرۈش تېخنىكىسى قۇراشتۇرۇلغان؛ باقمىچىلىق رايونلىرىدىكى رايون دائىرىلىك زىيانلىق بىئوئېكولوگىيىنى تەشەببۇس تىزگىنلەش تېخنىكا تەتقىقاتى قانات يايدۇرۇلغان؛ كېۋەزلىكتىكى يەرلەرنى كۈچلەندۈرۈش تۈزۈمى ۋە پاخىتىنى ئورگانىك ھالدا ئۆلچەملەشتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا تەتقىقاتى دەسلەپكى قەدەمدە ئېلىپ بېرىلغان؛ كېۋەز ئۆستۈرۈشنىڭ ئومۇمىي جەريانىنى ماشىنىلاشتۇرۇپ يۈرۈشلەشتۈرۈش تېخنىكىسى مۇجەسسەملەشتۈرۈلگەن؛ توقۇمىچىلىقتا مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان بىرخىل يېنى كەسىپلەشتۈرۈش تېخنىكولىگىيە سىستېمىسى تۇرغۇزۇلغان. 3 يىلدىن بۇيان، بۇ تېمىدا كېۋەزنىڭ 13 خىل يېڭى سورتى تەكشۈرۈش (ئېتىراپ قىلىش) تىن ئۆتتى، سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك پاختا ئىشلەپچىقىرىشقا دائىر 31 خىل (يۈرۈش) تېخنىكا تەتقىق قىلىندى، بارلىققا كەلتۈرۈلدى ۋە مۇجەسسەملەشتۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە پاخىتىنى سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا قائىدىسى 11 خىل بولۇپ، بۇنىڭدىن 4 تۈر پاتېنتقا ئېرىشتى، 2 تۈر پاتېنتقا مەلۇم قىلىندى. 4 يادرولۇق تەجرىبە رايونى، 4 ئۆلگە رايونى، پاختا توقۇمىچىلىقىنى كەسىپلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى بويىچە بىر ئۆلگە بازىسى قۇرۇلدى. 3 يىلدا پاختا ھوسۇلى 451 مىڭ توننا ئاشتى، 2 مىليارد 930 مىليون يۈەن ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىلىپ، كۆرۈنەرلىك ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي ۋە ئېكولوگىيىلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. 98 ئىلىي ماقالە يېزىلدى ۋە ئېلان قىلىندى، 5 مەخسۇس ئەسەر نەشر قىلىندى.

خۇاڭ جۈەن

كىچىك شەھەر - بازارلارنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق تەرەققىي قىلدۇرۇش بويىچە ئۆلگە قۇرۇلۇشى

بۇ تۈر 2003 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ ئەنەنجۇ بازىرى بىلەن قورغاس ناھىيىسىنىڭ چىڭسوخوزا بازىرىدا يولغا قويۇلدى. ئەنەنجۇ بازىرى يېزا ئىگىلىك ئەمەلىي تېخنىكىسى بويىچە تەربىيىلەشنى پائال قانات يايدۇرۇپ، پەن - تېخنىكا ئۆلگە باقمىچىسى، باقمىچىلىق كىچىك ئۆلگە رايونى، زىيانسىز

پەن - تېخنىكاغا تايىنىش يېزا ئىگىلىكى كەسىپلەشتۈرۈلگەن ئۈلگە شەھەر قۇرۇلۇشى ئېزىلتىلدى

1999 - يىلى پەن - تېخنىكا نازارىتى «پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ يېزا ئىگىلىكى كەسىپلەشتۈرۈلگەن ئۈلگە شەھەر قۇرۇلۇشىنى ئېزىلتىش» تۈرىنى يولغا قويۇشقا تەشكىلاتچىلىق قىلدى، بۇ تۈر سانجى شەھىرىدە يولغا قويۇلدى. يولغا قويۇش مۇددىتى 1999 - يىلىدىن 2003 - يىلىغىچە بولۇپ، ئاپتونوم رايون 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن خىراجەت ياردەم بەردى. بۇ تۈرنىڭ يولغا قويۇلۇشى سانجى شەھىرىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش تەرەققىياتىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى. سانجى شەھىرىنىڭ كەسىپلەشكەن چارۋا مال ۋە ئۆي قۇشلىرى كەسىپى، ئۈنچىلىق، ئۇرۇقچىلىق، مېۋە - چېۋە، كۆكتات، باغۋەنچىلىك كەسىپلىرىنىڭ بارلىققا كېلىشىگە تۈرتكە بولدى، بىر تۈركۈم يېزا ئىگىلىك باشلاچى كارخانىلىرى يېتىلدۈرۈلدى ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. 2003 - يىلى 37 مىڭ 300 گېكتار يەردە ئۇرۇق ئىشلەش كۆلىمى شەكىللەندى، 33 مىڭ 300 گېكتار يەردە سۈپەتلىك بۇغداي، 6700 گېكتار يەردە سۈپەتلىك پەمىدۇر، 3300 گېكتار يەردە ھاراق چىقىرىدىغان ئۈزۈم بازىسى ۋە 1300 گېكتار يەردە يېمەكلىك ھۆل ئۈزۈم بازىسى قۇرۇلدى ھەمدە مۇناسىپ پىششىقلاپ ئىشلەش ئىقتىدارى شەكىللەندى. نۆۋەتتە سانجى شەھىرىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش مەۋجىبىيىسى شىنجاڭ بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدۇ.

خۇاڭ جۈەن
 پەن - تېخنىكا تىپىدىكى ئوتتۇرا - كىچىك كارخانىلارنىڭ دۆلەت دەرىجىلىك تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش فوندى تۈرىنى ئۈستىگە ئېلىش ئەھۋالى
 2003 - يىلى پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكى، مالىيە مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقى بىلەن، شىنجاڭ بويىچە 11 تۈر (2002 - يىلىدىن ئېشىپ قالغان بىر تۈرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) دۆلەتنىڭ مەبلەغ ياردىمىگە ئېرىشتى، ئۇنىڭ ئومۇمىي ياردەم سوممىسى 5 مىليون 900 مىڭ يۈەن. بۇ تۈرلەر ۋە ئۇلارنى ئۈستىگە ئالغان ئورۇنلار مۇنۇلار: يىلىغا 40 مىليون تال مۇرەككەپ ئەتىرگۈل قىزىلمارال ئىچىملىكى ئىشلەپچىقىرىش (شىنجاڭ «خۇاشىدەن» دورىگەرلىك چەكلىك شىركىتى)، يېڭىلىق يارىتىلغان يۇقىرى خۇلۇلۇق ھېمىن دورىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ئۇنىڭ خام ئەشيا دورىسىنى ئارىلىقتا سىناق قىلىش (شىنجاڭ «كېلى» بىئوتېخنىكا چەكلىك

شىركىتى)، فېرېمېنتلىق ئۇسۇل ئارقىلىق يىلىغا 500 توننا ئولگوساخارىد ئىشلەپچىقىرىش (شىنجاڭ «زۇڭخېيا» پاي چەكلىك شىركىتى)، شەرىپى قۇرۇلمىلىق سانلىق مەلۇمات ئامبىرىدىن پايدىلىنىش سۈپىسى — UPHDDDB (شىنجاڭ «غەربىي شىمال يۇلتۇزى» ئۈچۈر تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، ئەپەندى ماركىلىق كۆپ ۋاسىتىلىك يۇرۇشلۇك تەربىيىۋى يۇمشاق دېتال (ش ئۇ ئا ر پەننىي ئەسۋابلار شىركىتى)، فۇخۇا POS — SOFT يۇمشاق دېتال سىستېمىسى (شىنجاڭ «سىتۇلا» فۇخۇا يۇمشاق دېتال تېخنىكا چەكلىك شىركىتى)، WR-510 قايتا ھاسىل بولىدىغان يۇقىرى ئۈنۈملۈك يىلىمىنى ئاكتىپلاشتۇرغۇچى رېئاكتىپ (تۇرپان «دۆلەت يۇلتۇزى» كاۋچۇك سانائەت - سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، تۇرۇبا يولى ماركىبا ماگنىتتىنلىك نازۇكلۇك دەرىجىسى يۇقىرى لىنىيە تەكشۈرۈش سىستېمىسى (شىنجاڭ «ئۈچ يوپۇرماق» تۇرۇبا تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، تۇپراقنى ياخشىلاپ سۇ ساقلاپ ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈش دورىسىنى كەسىپلەشتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىش (شىنجاڭ «مەنجياڭخۇا» دېھقانچىلىق ۋاسىتىلىرى، خىمىيىۋى ئوغۇت پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى)، ئىسسىقلىق ئېنېرگىيىسى ھەققى ئېلىشنى باشقۇرۇش سىستېمىسى (شىنجاڭ «بور» پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، ئوپتىك تالا ئارقىلىق سېزىم ئۆتكۈزۈش يولى بىلەن دورىلارنىڭ ئېرىشچانلىق جەريانىنى ئانالىز قىلىش ئەسۋابى (شىنجاڭ «فوكېسى» بىئوتېخنىكا تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى).

2003 - يىلى شىنجاڭ «جىنڧىڭ» چەكلىك پاي شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «600 كىلوۋاتلىق ئېلىسىز دە ئىشلەنگەن شامال گېنېراتورلار گۇرۇپپىسىنى كۆلەملەشتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىش» ۋە شىنجاڭ «تىيەنسى» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «شىنجاڭ رەڭلىك پاختىسىنىڭ گېنى ئۆزگەرتىلگەن زەمبۇرۇققا قارشى نەسلىنى يېتىشتۈرۈش» تۈرى دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

جاۋ شەنخۇ
 ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش فوندى تۈرىنى ئۈستىگە ئېلىش ئەھۋالى
 شىنجاڭدىكى ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش فوندى 2000 - يىلى تەسىس قىلىنغان بولۇپ، ھەر يىللىق مەبلەغ نورمىسى 5 مىليون يۈەن. 2003-

پەن - تېخنىكا تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، يىلىغا 100 مىڭ تال «قار لەيلىسى چاپلىما دورىسى» ئىشلەش لىنىيىسىنى ئارىلىقتا سىناق قىلىش (ئۈرۈمچى «داۋىشى ۋېبپاۋ بىئولوگىيە قۇرۇلۇشى چەكلىك شىركىتى)، يېڭى تىپتىكى دورا ماتېرىيالى — تۆۋەن تېمپېراتۇرىلىق تېرمو پىلاستىك تاختاي (شىنجاڭ «رېنپۇ» داۋالاش ئەسۋابلىرى چەكلىك شىركىتى)، يەم-خەشەك قىلىنىدىغان يېشىل مىكرو ئېكولوگىيىلىك ياسالمىلارنى تەييارلاش تېخنىلوگىيىسى (ئۈرۈمچى «دېڭىز يۇلتۇزى» بايلىق مۇھىت مىكرو بىئولوگىيە تەتقىقات ئورنى)، يۇقىرى خىلورلۇق ھېسەن يېمەكلىكى ۋە خىمىيە سانائىتى دورا ماتېرىياللىرىنى ئارىلىقتا كۆچەيتىش سىنىقى (شىنجاڭ «كېلى» بىئوتېخنىكا چەكلىك شىركىتى)، يېمەكلىك ماينى قۇرۇتۇش ئۇسۇلىدىن پايدىلىنىپ ئىشلەنگەن ئىشقا ئايرىش دورىسى (شىنجاڭ يېڭى كۆكتات ئالاھىدە خىمىيە سانائىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، قوش پەردىلىك قۇتۇپ بويىچە تاللانغان مومسىزلاندۇرۇش تېخنىلوگىيىسىنى ئارىلىقتا سىناق قىلىش (ئۈرۈمچى «خەيياڭشيا» ماي پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى)، WR-510 قايتا ھاسىل بولىدىغان يۇقىرى ئۈنۈملۈك يىلىمىنى ئاكتىپلاشتۇرغۇچى رېئاكتىپ (تۈرپان شەھەرلىك «دۆلەت يۇلتۇزى» كاۋچۇك سانائىتى سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، سۇغىرىشتا ئىشلىتىلىدىغان بېسىملىق ئېقىن مىقدارىنى تۇراقلىقلاشتۇرغۇچى يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ كارىز سۇغىرىش تېخنىكىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، تۇرۇبا يولى سارقىما ماگنىتتىن ئازۇكلۇق دەرىجىسى يۇقىرى لىنىيە تەكشۈرۈش سىستېمىسى (شىنجاڭ «ئۈچ يوپۇرماق» تۇرۇبا يولى تېخنىكىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، سىرتقى يۈزى ئاكتىپلاشتۇرغۇچى ئاگېنت ئارقىلىق بېسىم بىلەن قاتلام بېرىش سۇيۇقلۇقىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ئۇنى قوللىنىش (قاراماي شەھەرلىك «شىنىي» نېفىتلىك تېخنىكا مۇلازىمەت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى).

2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىنىڭ يېڭىلىق يارىتىش فوندى تۈرىدىن 7 مىلىيەن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. بۇ تۈرلەر ۋە ئۇلار ئۈستىگە ئالغان ئورۇنلار مۇنۇلار: ئېپىئور كۆلى ئارتىمىيە قوڭغۇزىنى تېز توغلىتىپ سۇسىزلاندۇرۇپ تەييارلاش يېڭى ھۈنەر - مەنىمىنى ئارىلىقتا سىناق قىلىش (شىنجاڭ ئېپىئور كۆلى بىئولوگىيىلىك ياسالمىلار چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، ئاق سالمون بېلىقىنى سۇ يۈزىگە سۈنئىي قويۇپ بېرىش ۋە سۈنئىي كۆپەيتىش (بورتالا ئوبلاستلىق سايرام كۆلى موغۇق سۇ بېلىقى پەن تەتقىقات تەرەققىيات - باقمىچىلىق مەيدانى)، گاز بىلەن

يىلى 41 تۈر قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭدىن 26 تۈر پەن - تېخنىكا نازارىتى، مالىيە نازارىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن تۈر قىلىپ تۇرغۇزۇلدى. تۈرلەرنىڭ نامى ۋە ئۈستىگە ئالغان ئورۇنلار مۇنۇلار: ئۈچۈر بايلىقىنى ئۈنۈپرسال باشقۇرۇش ۋە ئېلان قىلىش سىستېمىسى (شىنجاڭ «غەربىي شىمال يۇلتۇزى» ئۈچۈر تېخنىكا شىركىتى)، فوگۇا SOFT - POS يۇمشاق دېتال سىستېمىسى (شىنجاڭ «ستۇلا» فوگۇا يۇمشاق دېتال تېخنىكىسى چەكلىك شىركىتى)، پەن - تېخنىكا تىپىدىكى ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلارنىڭ ئېلېكترون سودا ئۈچۈر مۇلازىمەت سىستېمىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئۈچۈرى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈش مەركىزى)، فېرېمېنتلىق ئۇسۇل ئارقىلىق يىلىغا 3000 توننا تۆۋەن لېۋان ئىشلەپچىقىرىش (شىنجاڭ «زوغۇنچى» پاي چەكلىك شىركىتى)، ئالىي دەرىجىلىك ئۆزگىچە سۇسىز كۆكتات (شىنجاڭ ھاياتلىق قىزىل يېمەكلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، گىلەمنى تەبىئىي ئۇسۇلدا رېڭدە بوياش ئارقىلىق سىنىقى (شىنجاڭ خوتەن «شەرق» گىلەمچىلىك چەكلىك شىركىتى)، ناقتالېن پۇسىن ناترىي تىنچلاندۇرۇش تابلېتتىكىسى (شىنجاڭ «تېنېڭ» دورىگەرلىك پاي چەكلىك شىركىتى)، يىلىغا 40 مىليون تال مۇرەككەپ ئەتىرگۈل، قىزىلمارال ئىچىملىكى ئىشلەپچىقىرىش (شىنجاڭ «خۇاشىدەن» دورىگەرلىك چەكلىك شىركىتى)، «قار لەيلىسى ئوكۇل سۇيۇقلۇقى» نى كەسىپلەشتۈرۈش (شىنجاڭ غەربىي يۇرت دورىگەرلىك چەكلىك شىركىتى)، پىششىقلاپ ئىشلەنگەن كالىي چىرىندى كىسلاتاسى (شىنجاڭ «قوش ئەجدىھار» چىرىندى كىسلاتا چەكلىك شىركىتى)، ئۈچىنچى قېتىم نېفىت ئېلىشقا ياردەم بەرگۈچى مىكرو ئورگانىزم خۇرۇچى ۋە تېخنىكىسى (شىنجاڭ قاراماي شەھەرلىك «جىنشىن» نېفىت خىمىيە سانائىتى پەن - تېخنىكا ئوقۇتقۇچىلىك شىركىتى)، يۇقىرى ئىقتىدارلىق لىتىي ئىئونلۇق باتارىيىنىڭ مەنىي قۇتۇپلۇق ماتېرىيالنى ئارىلىقتا سىناق قىلىش (شىنجاڭ «شېڭفېي» پەن - تېخنىكا ئوقۇتقۇچىلىك چەكلىك شىركىتى)، ئېلېكتر - ماگنىت ئالماشتۇرۇپ ۋە تولۇقلاپ توك تېجىگۈچى مەھسۇلاتلار (شىنجاڭ ئىسسىقلىقتىن قىسقىرايدىغان ماتېرىياللار چەكلىك شىركىتى)، AS150 ئاۋاز دولقۇنلۇق چاڭ - توزان تازىلىغۇچ قۇرۇلمىسى (ئۈرۈمچى «ئوۋ» پەن - تېخنىكا تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى)، 750 كىلوۋاتلىق شامال گېنېراتورى گۇرۇپپىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش (شىنجاڭ «جىنپىڭ» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى)، «ئېنېرگىيە تېجەپ مۇھىت ئاسرايدىغان دېزىل مېيىسى بىلەن تېمپېراتۇرا ئاشۇرۇش قۇرۇلمىسى» نى ئارىلىقتا سىناق قىلىش (شىنجاڭ «بوئاۋ»

مىلك تال تۈرلەمە ئىچكى ئۆلكىلەرگە سېتىلدى، مۇشۇ بىر تۈردەلا سېتىش كىرىمى 20 مىليون يۈەندىن ئاشتى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە، «شىركەت» تېرىقچىلىق بازىسى + دېھقانلار ئائىلىسى + باقمىچىلىق ئائىلىسى» دىن ئىبارەت كەسپلەشكەن تەشكىلىي شەكىل پەيدىنپەي ئومۇملاشتۇرۇلۇپ ۋە ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈپ، نەسىللىك كالىلارنى كۆپەيتىشتىكى سۈپەتلىك ئوت - چۆپلەرنىڭ سۈپىتىگە ۋە دېھقان ئائىلىسى، باقمىچىلىق ئائىلىسىنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىندى. شىركەت شۇ جايدىكى دېھقان ئائىلىسى بىلەن سۈپەتلىك ئوت - چۆپ سېتىۋېلىش توختامى ئىمزالىدى، بۇنىڭ بىلەن باقمىچىلىق رايونىدىكى دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىمى ھەر يىلى 3 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئاشتى.

سانجى «فېڭگو» يېزا ئىگىلىك يېڭى تېخنىكىسىنى قوللىنىش چەكلىك شىركىتى بىلەن شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمۈر سېتىشى بىرلىكتە ئۈستىگە ئالغان «بېدىنلىك يېڭى سورتىنى كۆپەيتىش تېخنىكىسىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش» تۈرىدە، 2003 - يىلى ئۇرۇقنى كېڭەيتىپ كۆپەيتىش بازىرىنىڭ مۇئەسسە قۇرۇلۇشى تاماملاندى، «شىنجاڭ چارۋا ئوت - چۆپى - 3» بېدىنىنىڭ ئەسلى ئۇرۇقى 6.67 گېكتار يەرگە تېرىلدى، كېڭەيتىلگەن ئېتىز 133.33 گېكتارغا يەتتى. 5 ئەسلى ئۇرۇق، 60 توننا سۈپەتلىك ئۇرۇق ئىشلەپچىقىرىلىپ، 4000 گېكتار يەرگە كېڭەيتىلدى. شىنجاڭ «شىنشى» سورت يېتىشتۈرۈش چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «ئوزۇقلۇق ئاشلىق ھەم يەم - خەشەك قىلىنىدىغان شالغۇت كۆممىقوناقنىڭ سورتلىرىنى كەسپلەشتۈرۈش» تۈرىدە، تۇنجى ئەسلى ئۇرۇق 0.67 گېكتار يەرگە تېرىلىپ، تۇنجى ئەسلى ئۇرۇقتىن 2000 كىلوگرام ئىشلەپچىقىرىلدى، 26.67 گېكتار يەرگە ئەسلى ئۇرۇق تېرىلىپ، 120 مىڭ كىلوگرام ئەسلى ئۇرۇق ئىشلەپچىقىرىلدى. ئەسلى ئۇرۇقنىڭ سۈپىتى دۆلەتنىڭ 1 - دەرىجىلىك ئۆلچىمىدىن ئېشىپ كەتتى. 2 يىلدا 200 مىڭ گېكتار يەرگە كېڭەيتىلدى.

شىنجاڭ خۇشپۇراق ئۆسۈملۈك پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «چۆل رەيھىنى»، «زۇفا» قاتارلىق خۇشپۇراق ئۆسۈملۈك سورتلىرىنى كېڭەيتىش تۈرىدە 2003 - يىلى خۇشپۇراق ئۆسۈملۈك تېرىلغان يەر كۆلىمى 2000 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە خوشۇت ناھىيىسىدە 1200 گېكتار، ئىلى ئوبلاستىدا 800 گېكتار. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، بۇ ئۆسۈملۈك تېرىلغان رايوندا يول، ئېتىز - ئېرىق ئىھاتە ئورمان قۇرۇلۇشى تاماملاندى ھەمدە خۇشپۇراق ئۆسۈملۈك مېھنىنى چەكلىپ پىششىقلاش زاۋۇتىدىن 2سى قۇرۇلدى. لايمېدىكى يىللىق ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى 200 توننا. ھازىر

ھەرىكەتلىنىدىغان، ئېمۇلىسىلەپ گۇڭگۇرتسىزەندۈرىدىغان چاڭ - توزان تازىلاش قۇرۇلمىسى (شىنجاڭ بايىنغولىن ئوبلاستلىق «شۇرى» مۇھىت ئاسراش قۇرۇلۇشى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، غۇسۇسىيىتى ئۆزگەرتىلگەن سۈزۈكلۈك دەرىجىسى يۇقىرى بوتۇلكىغا ئىشلىتىلىدىغان پولى ئېمىتېر (شىنجاڭ «تۇنخې» پولى ئېمىتېر چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، 100 مىڭ توننا «ئالتۇنتاش» ماركىلىق غۇسۇسىيىتى ئۆزگەرتىلگەن يول ئاسفالىتى (شىنجاڭ «ئالتۇنتاش» كەسپىي چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى)، 50 كىلوگرام بويىچە يۇمىلاقلاپ ئوت باغلاش ماشىنىسى ۋە سوزۇلما يەردىلىك ئوراش ماشىنىسى (شىنجاڭ «ئوۋدى» يېڭى تېخنىكا تەرەققىيات شىركىتى)، ئېتىز - ئېرىقلاردا سۇ تېجەيدىغان مىكرو ماشىنا بىلەن سۇغىرىشنى تىزگىنلەش سىستېمىسى (شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇچۇر تېخنىكىسى تەرەققىيات شىركىتى).

جاۋ شەنخۇ

پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش ئەھۋالى

ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش مەخسۇس مەبلەغى 2002 - يىلى شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن تەسىس قىلىنغان. 2002 — 2003 - يىللىرى 64 تۈر تۇرغۇزۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىققا دائىر تۈر 32، سانائەتكە دائىر تۈر 28، تىبابەتچىلىك، دورىگەرلىك، مەھىيىگە دائىر تۈر 2، باشقىلارغا دائىر تۈر 2. ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن 20 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، جەمئىيەتتىن 1 مىليارد 127 مىليون يۈەن مەبلەغ جەلپ قىلىندى، ئاپتونوم رايون مالىيىسى مەبلەغ جەھەتتىن يېتەكلەيدىغان، كارخانىلارنىڭ مەبلەغ سېلىشى ئاساس قىلىنىدىغان، پۈتۈن جەمئىيەت قاتنىشىپ پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش ۋە كەسپلەشتۈرۈشنى ئىلگىرى سۈرىدىغان ياخشى ۋەزىيەت شەكىللەندى.

شىنجاڭ «ئالتۇن كالا» بىئولوگىيە قۇرۇلۇشى پاي چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «تۈرلەمە كۆچۈرۈش تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ نەسىللىك كالىلارنى تېز كۆپەيتىش» تۈرى يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، نەسىللىك سۈت كالىسى 6000 تۇياقتىن كۆپىيىپ 12 مىڭ تۇياقتىن كۆپرەككە يەتتى، بۇلارنىڭ ھەممىسى كانادا، ئاۋسترالىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن ئىمپورت قىلىنغان سۈپەتلىك سۈت كالىسىدىن ئىبارەت. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر نەسىللىك كالا تۈرلەمەسىدىن 15 مىڭ تال ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇنىڭدىن 12

جۇڭخى، تېنچىدىن ئىبارەت 3 گۇرۇھنىڭ ئاساسلىق خام ئەشيا بازىسىدا 266.67 گېكتار ئۆلكە ئېتىزى قۇرۇلدى، ئوتتۇرىچە مو (0.07 گېكتار) بېشى ھوسۇلى 6.8 توننىغا، ئەڭ يۇقىرى مو (0.07 گېكتار) بېشى ھوسۇلى 19 توننىغا يەتتى.

شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەن تەتقىقات يۇرتى ئۈستىگە ئالغان «چىلگە ياغاچنى يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن تۇجۇپىلەپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى» تۈرىدە، يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن تۇجۇپىلەپ ئۆستۈرۈش ئۆلكە باغچىسىدىكى 6.67 گېكتار يەرگە ياغاچ كۆپىتى تىكىلدى. باغچا كۆچىتىنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى %95 تىن ئاشتى. ئۇرۇقتىن ئۈندۈرۈلگەن ياغاچ كۆپىتىسى 0.53 گېكتار يەرگە قويۇلدى، 5.04 گېكتار يەردىكى تۆۋەن ھوسۇللۇق ياغاچ دەرىخى ئېگىزدىن ئۇلاپ سۈپەتلىك قىلىپ ياخشىلاندى، ئۇلارنىڭ تۇتۇش نىسبىتى %95 تىن ئاشتى.

جىڭ ناھىيىسى ئۈستىگە ئالغان «شىنجاڭدا سۈپەتلىك ئالقات ئۇرۇقلۇق مايسىنى كۆپەيتىپ يېتىشتۈرۈش ۋە مودېللاشتۇرۇپ تېرىش تېخنىكىسى» تۈرىدە، 2002 — 2003- يىللىرى 13 مىليون تۈپ كۆچەت كۆپەيتىلىپ، 2300 گېكتار يەردىكى ئالقات ئورمىنى ياخشىلاشقا ئىشلىتىلدى، 1700 گېكتار يەردىكى ئالقات ئورمىنى ياخشىلاندى. 50 قارار تېخنىكا كۇرسى ئېچىلىپ، 5000 دىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) تەربىيەلەندى.

شىنجاڭ «زۇڭخېڭ» پاي چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «يىلىغا 2000 توننا تۆۋەن پولى كىسلوزا ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش» تۈرىدە، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدىكى كۆمىستوناق جەۋھىرى بايلىقىدىن تولۇق پايدىلىنىلىپ تۆۋەن پولى كىسلوزا ئىشلەپچىقىرىلدى. يىلىغا 500 توننا تۆۋەن پولى كىسلوزا ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى قۇرۇلدى، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر 24 توننا قوناق جەۋھىرى خام ئەشياسىدىن قاتتىق ھالەتتىكى كۆپ خىل ماددىلار %70 تىن ئاشىدىغان بىر توننىدىن كۆپرەك شېكەر قىيامى مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىلدى، ئۇنىڭ تەركىبىدىكى تۆۋەن پولى كىسلوزا مىقدارى %55 تىن ئاشىدۇ. بۇ مەھسۇلاتنىڭ سېتىش سوممىسى 6 مىليون يۈەنگە، پايدىسى 1 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شىنجاڭ «يېشىل بايراق» كارخانا (گۇرۇھى) بىئولوگىيە پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «يېشىل بايراق» ماركىلىق زىغىر يىلىمى ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش» تۈرىدە، زىغىر بايلىقىدىن پايدىلىنىپ، ئۇنىڭدىن زىغىر يىلىمى

چەكلىمىسىگە ۋە چەكلىمىگەن مايدىن 40 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى. خۇشپۇراق ئۆسۈملۈكلەرنىڭ قۇرۇتۇلغان چېچىكى ۋە ئۇنىڭ ئاغىرىقى مەھسۇلاتىدىن 30 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى. ئۇنىڭ مەھسۇلاتلىرى ئاپتونوم رايوننىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا سېتىلدى، بازار كىستىبالى ياخشى بولماقتا. شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى دانلىق زىرائەت تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان «گۈللۈك سەي پۇرچاق، نوقۇتنىڭ يېڭى سورتلىرىنى ۋە ئۇنى يۇقىرى ھوسۇللۇق قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش» تۈرىدە، گۈللۈك سەي پۇرچاقنىڭ سۈپەتلىك ئۇرۇقى 9000 كىلوگرام كۆپەيتىلىپ، 148.67 گېكتار ئېتىزدا ئۆلكە كۆرسىتىلىپ، 4600 گېكتار يەرگە كېڭەيتىلدى. نوقۇتنىڭ سۈپەتلىك ئۇرۇقى 1000 كىلوگرام كۆپەيتىلىپ، 96.87 گېكتار ئېتىزدا ئۆلكە كۆرسىتىلىپ، 6200 گېكتار يەردە ئومۇملاشتۇرۇلدى. بۇ تۈردە شۇنىڭ بىلەن تەڭ «شىمالىي شىنجاڭدىكى سوغۇق، سالىق رايونلاردا ئەتىيازدا بىرلىك (0.067 گېكتار) ھوسۇلى 200 كىلوگرامدىن 250 كىلوگرامغىچە بولغان سۈتلۈك، گۈللۈك سەي پۇرچاقنى تېرىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكا قائىدىسى» ۋە «شىمالىي شىنجاڭدىكى سوغۇق - سالىق رايونلارنىڭ سۈلۈك ھەم قۇرغاق يەرلىرىدە ئەتىيازدا نوقۇت تېرىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى» تاماملاندى.

شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئۈستىگە ئالغان «شىنجاڭ كۈزگىسى — 18، قاتارلىق سۈپەتلىك بۇغداي سورتلىرىنى كۆپەيتىپ يېتىشتۈرۈش ۋە ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى» تۈرىدە، «شىنجاڭ كۈزگىسى — 18»، «شىنجاڭ كۈزگىسى — 20»، «شىنجاڭ يازغىسى — 10» دىن ئىبارەت 3 خىل سورتنىڭ تۇنجى ئەسلى ئۇرۇقىنى 6.67 گېكتار يەرگە تېرىش ۋە 66.67 گېكتار يەرگە ئەسلى ئۇرۇقىنى تېرىش ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، سۈپەتلىك بۇغداينىڭ تۇنجى ئەسلى ئۇرۇقىدىن 20 توننا، ئەسلى ئۇرۇقىدىن 350 توننا، سۈپەتلىك سورتتىن 8000 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى. 133.33 گېكتار كېلىدىغان يۇقىرى ھوسۇل تېخنىكىسى بويىچە ئۆلكە ئېتىزى بەرپا قىلىندى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە سۈپەتلىك بۇغداي سورتى كېڭەيتىپ تېرىلغان يەر كۆلىمى 80 مىڭ گېكتارغا يەتتى.

سانجى ئوبلاستلىق «يېڭى ئەسەر» يېزا ئىگىلىك يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا تەرەققىيات مەركىزى ئۈستىگە ئالغان «پىششىقلىنىپ مەھسۇلاتنىڭ يېڭى سورتى» يېڭىدىن كىرگۈزۈلگەن 1 — 98، تۈرىدە، 2002 — 2003 - يىللىرى 13 توننا سۈپەتلىك سورت ئىشلەپچىقىرىلىپ، 4700 گېكتار يەرگە كېڭەيتىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، تۇنخې،

نسىبىتى %50 تىن ئاشتى.

شىنجاڭ يېڭى ئېنېرگىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئالغان «قۇياش ئېنېرگىيىسىدىن ھاسىل بولغان توكنى تورغا چېتىپ تور ئالماشتۇرۇش قۇرۇلمىسىنى كەسىپلەشتۈرۈپ بارلىققا كەلتۈرۈش» تۈرىدە، بۇ تۈرنى سىناق قىلىپ ياساش غىزىمىنى تاماملىنىپ، قۇۋۋىتى 2 كىلوۋاتتىن 5 كىلوۋاتقىچە بولغان تورغا چېتىپ تەتۈر ئالماشتۇرۇش قۇرۇلمىسىدىن 208 يۈرۈش ئىشلەپچىقىرىلدى، ئۇلارنىڭ نەق مەيداندىكى ئايلىنىش ئەھۋالى ناھايىتى ياخشى بولدى.

جاۋ يېڭ

زور، ئاچقۇچلۇق سۈتچىلىك تېخنىكىسى
ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى كەسىپلەشتۈرۈش
تېخنىكىسىنى مۇجەسسەملەشتۈرۈش بويىچە
ئۆلگە كۆرسىتىش

2003 - يىلى دۆلەتنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلانىدىكى زور پەن - تېخنىكا تۈرى «زور، ئاچقۇچلۇق سۈتچىلىك تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى كەسىپلەشتۈرۈش تېخنىكىسىنى مۇجەسسەملەشتۈرۈش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش»، «غەربىي شىمال دېھقانچىلىق رايونلىرىدا سۈتچىلىكنىڭ زامانىۋىلاشقان ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسىنى مۇجەسسەملەشتۈرۈش ۋە ئۇنى كەسىپلەشتۈرۈش بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش» تېمىسىنىڭ يولغا قويۇلۇشى ئوخشۇلۇق بولدى. بۇ تېما ئۈرۈمچى، سانجى، قۇتۇبى، ماناس ۋە شىخەنزىدىن ئىبارەت 5 ناھىيە، شەھەردە يولغا قويۇلۇپ، زامانىۋىلاشقان يۇقىرى ھوسۇللۇق سۈت كالىسىنى ئاساسلىق يېتىشتۈرىدىغان 4 بازار قۇرۇلدى. يۇقىرى ھوسۇللۇق سۈت كالىسى يېڭىدىن 2000 تۇپاق كۆپەيتىلدى، يۇقىرى ھوسۇللۇق سۈت كالىسىنىڭ قوتادىكى سانى 10 مىڭ 100 تۇپاققا يەتتى. يۇقىرى ھوسۇللۇق، نەسىللىك سۈت كالا تۈرەلمىسىدىن 14 مىڭ تال ئىشلەپچىقىرىلدى، 10 مىڭ 200 تال كۆچۈرۈلدى؛ توغلىتىلغان ئىسپىرىمدىن 462 مىڭ ئاگېنت ئىشلەپچىقىرىلدى. تۈرەلمىنىڭ دەسلەپكى PCR جىنىمىنى باھالاپ بېكىتىش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى، ئۇنىڭ توغرىلىق نىسبىتى %100 بولدى. نۆۋەتتە جىنىمى باھالاپ بېكىتىلگەن تۈرەلمىدىن 500 تال ئىشلەندى، جىنىمى بېكىتىلگەن تۈرەلمىدىن 300 تال كۆچۈرۈلدى. 33.33 گېكتار يەردە بېدىنىڭ ساپ ئۇرۇقچىلىق بازىسى ۋە 33 گېكتار يەردە سىلوس كۆممىقوناقنىڭ ساپ ئۇرۇقچىلىق بازىسى، 300 گېكتار يەردە بېدىنى، 200 گېكتار يەردە كۆممىقوناقنى ئاساسلىق تېرىش تېخنىكىسى بويىچە ئۆلگە كۆرسىتىش بازىسى

ئاجرىتىۋېلىندى. 2003 - يىلى يىلىغا 300 توننا زىغىر يىلىمى ئىشلەپچىقىرىدىغان ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى قۇرۇلدى. 65 توننا زىغىر يىلىمى 516 توننا يىلىمىزلاندۇرۇلغان زىغىر يىلىمى سىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىلدى، سېتىش كىرىمى 6 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

كۈيتۈك «يېڭى قۇرۇقلۇق» خىمىيە چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «يىلىغا 600 توننا مىكرو كرىستاللىق سېللىلوزا يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتىنى بارلىققا كەلتۈرۈش» تۈرىدە، كېرەكسىز چىگىت تۈپتى بايلىقىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، سانائەتتە ئىشلىتىلىدىغان مىكرو كرىستاللىق سېللىلوزا ئىشلەپچىقىرىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ھۈنەر - سەنئەت تەرتىپى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. 2003 - يىلى كەپشەر چوكسىغا ئىشلىتىلىدىغان مىكرو كرىستاللىق سېللىلوزىدىن 700 توننا، مۇنشى خۇرۇمغا ئىشلىتىلىدىغان مىكرو كرىستاللىق سېللىلوزىدىن 30 توننا ئىشلەپچىقىرىلدى، قۇرۇلۇشتا سۇلياۋغا ئىشلىتىلىدىغان مىكرو كرىستاللىق سېللىلوزا ئەۋرىشىمىنى سىناق تەرىقىسىدە ياساش غىزىمى تاماملاندى.

چۆچەك شەھەرلىك ياۋا قارا ئۆرۈك بىئولوگىيە چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «قارا ئۆرۈك يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش تېخنىكىسى» تۈرىدە، تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ مول قارا ئۆرۈك بايلىقىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، قارا ئۆرۈك چاتما مەھسۇلاتلىرى پىششىقلاپ ئىشلەپچىقىرىلدى. يىلىغا 3000 توننا قارا ئۆرۈك پىششىقلايدىغان ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسى بارلىققا كەلتۈرۈلدى. ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەندىن بۇيان، بازارلاردا سېتىلىشى ناھايىتى ياخشى بولۇپلا قالماي، تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ قارا ئۆرۈك تېرىقچىلىق كەسىپىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا تېخىمۇ تۈرتكە بولدى، بۇنىڭ بىلەن شۇ يەردىكى دېھقانلارنىڭ كىرىمى 18 مىليون يۈەن كۆپەيدى.

شىنجاڭ «جىنپىڭ» پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئالغان «ئېلىمىزدە ئىشلەنگەن 600 كىلوۋاتلىق شامال گېنېراتورى گۇرۇپپىسى تېخنىكىسىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش» تۈرىدە، قۇرۇلۇش كۆلىمى 4700 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان زامانىۋى زاۋۇت بىناسى سېلىندى، يىلىغا چوڭ تىپتىكى 200 يۈرۈش شامال گېنېراتورى گۇرۇپپىسى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى شەكىللەندى. شامال گېنېراتورىنىڭ ئۆزىمىزدە ئىشلىنىش نىسبىتى %96 كە يەتتى. 2002 — 2003 - يىللىرى 99 يۈرۈش شامال گېنېراتورىنى سېتىش توختامى ئىمزالاندى، توختامدىكى پۈتۈشۈش سوممىسى 230 مىليون يۈەن بولدى. شامال گېنېراتورىنىڭ مەملىكەت ئىچىدىكى بازارلارنى ئىگىلەش

2003 - يىلى زور، ئاچقۇچلۇق سۈتچىلىك تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى كەسىپلەشتۈرۈش تېخنىكىسىنى مۇجەسسەملەشتۈرۈش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش تۈرى شىنجاڭدا ئۇقۇشلۇق يولغا قويۇلدى، سۈرەتتە تېخنىكا ئۆلچىمى بويىچە بېقىلىۋاتقان خروستال سۈت كالىسى. سۈرەتتى پەن - تېخنىكا نازارىتى تەمىنلىگەن.

قۇرۇلدى. سۈت كالىسىنىڭ جىددىي تارقىلىشچان كېلىنى 3 دەرىجە بويىچە (ئاپتونوم رايونلۇق، ئوبلاستلىق ۋە ناھىيىلىك پونكىت) بىرلىشىپ تەكشۈرۈش - قايتا تەكشۈرۈش تۈزۈمى ئورنىتىلدى. 3 ناھىيە (شەھەر) دە ئاقسىل كېلىنى ئىممۇنىتېتلاش ۋە تارقاق بېقىلىۋاتقان كالىلارغا ئىممۇنىتېت بەلگىسى تاقاش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، 199 مىڭ 900 تۇپاق كۆشگۈچى ھايۋان ئىممۇنىتېتلاندۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە سۈت كالىسى 44 مىڭ بولۇپ، ئىممۇنىتېت زىچلىق دەرىجىسى %100 بولدى. سانجى شەھىرى، ماناس ۋە قۇتۇبى ناھىيىلىرىدە تارقاق بېقىلىۋاتقان سۈت كالىسىنىڭ تۇپرىكۈلۈز، بروتېللىوز كېلىسى، يوشۇرۇن يېلىن ياللۇغىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى.

يىلىغا 45 مىڭ توننا سۈت مەھسۇلاتىنى پىششىقلاپ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئاساسدا، 186 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، 2 - قارارلىق زايومدىن پايدىلىنىپ سۈتچىلىك تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىش تۈرى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. «مەيچۈر» ساپ كالا سۈتى دۆلەت يېشىل يېمەكلىك تەرەققىيات مەركىزى تەرىپىدىن يېشىل يېمەكلىك دەپ ئېتىراپ قىلىندى، باكتېرىيىسىزلىنىدۇرۇلگەن سۈت دۆلەت سۈپەت نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئىدارىسى تەرىپىدىن تەكشۈرۈش كەچۈرۈم قىلىنغان مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى. شىنجاڭ رايونىنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان يەم-خەشەكتىن تارتىپ كالا سۈتى يىغىش، توشۇش، پىششىقلاپ ئىشلەشكەچە بولغان يېشىل يېمەكلىكنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىش تېخنىكا سىستېمىسى تەتقىق قىلىنىپ بارلىققا كەلتۈرۈلدى.

ئەلا نەسىللىك كالا ۋە نەسلى ياخشىلانغان كالا 25 مىڭ 200 تۇپاققا يەتتى، مەبلەغ سېلىپ سۈت كالىسىنى بېقىپ كۆپەيتىدىغان 35 كىچىك رايون قۇرۇلدى، ھەر بىر كىچىك رايوندا ھازىر 500 سۈت كالىسى بار، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىچە بىرلىك سۈت مەھسۇلاتى 6000 كىلوگرامدىن ئاشتى. خام قايماق نىسبىتى %3.5 كە يەتتى، يۇقىرىقىلارنىڭ ھەممىسىگە ساقلانغان ۋە توشۇش ئۈسكۈنىلىرى سەپلەپ بېرىلدى، سۈتى سوغۇق ساقلانغان كۈپتىن 64 ى ئورۇنلاشتۇرۇپ بېرىلدى، يېڭى سۈتنىڭ تېمپېراتۇرىسىنى ساقلاپ توشۇش ئاپتوموبىلىدىن 13 ى سەپلەپ بېرىلدى. كۆلمەلەشكەن باقمىچىلىق ماشىنىلاشتۇرۇلۇپ سۈت سېغىش نىسبىتى %80 تىن ئاشۇرۇلدى. تارقاق ئائىلىلەرنىڭ سۈت پونكىتلىرى سۈت كالىسىنى 14 مىڭ 200 تۇپاق ئەتراپىدا تىزگىنلىدى. ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىچە بىرلىك سۈت مەھسۇلاتى 3000 كىلوگرامغا يەتتى، خام قايماق نىسبىتى %1.1 تىن ئاشتى. تارقاق ئائىلە پونكىتلىرىنىڭ سۈت سېغىش ماشىنىلاشتۇرۇش نىسبىتى %30 كە يەتتى. تۈر گۇرۇپپىسى رايون دائىرىسىدىكى سۈت كالىسىنىڭ نەسلىنى ئومۇميۈزلۈك ياخشىلاش پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى ۋە ئۇنى يولغا قويدى.

خۇاڭ جۈەن

جۇڭگو مېرىنوس قوينىڭ ئىنتايىن ئىنچىكە يۇڭىنى يېتىشتۈرۈش ۋە ئىنچىكە قوي يۇڭىنى كەسىپلەشتۈرۈش تېخنىكىسى بارلىققا كەلتۈرۈلدى

دۆلەتنىڭ 10 - بەش يىللىق پەن - تېخنىكا ئۆتكىلى «غەربنى ئېچىش پەن - تېخنىكا ھەرىكىتى» پىلانىدىكى «جۇڭگو مېرىنوس قوينىڭ ئىنتايىن ئىنچىكە يۇڭىنى يېتىشتۈرۈش ۋە ئىنچىكە قوي يۇڭىنى كەسىپلەشتۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش» چوڭ تۈرىدە جۇڭگو قوي يۇڭىنىڭ تۇنجى ئۆلچەم سىستېمىسى تەتقىق قىلىنىپ بارلىققا كەلتۈرۈلدى.

كۈنەس قويچىلىق فېرمىسى بىلەن زىننچۈەن قويچىلىق فېرمىسى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئىنچىكە قوي يۇڭى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىدىن 18سى قۇرۇلدى، ئۇنىڭ تېخنىكىسى ئىنچىكە قوي يۇڭى ئىشلەپچىقىرىش پەن - تېخنىكىسى بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىلىدىغان ئەتراپتىكى 22 يېزىدا ئومۇملاشتۇرۇلدى. جۇڭگو مېرىنوس قوينىڭ ئىنتايىن ئىنچىكە يۇڭىنى ئىشلەپچىقىرىدىغان 1430 نەسىللىك قوچقار يېتىشتۈرۈلدى، 4335 ساغلىقتىن تەركىپ تاپقان يادرولۇق پادا تەشكىللەندى، 25 مىڭ 560 ساغلىقتىن تەركىپ تاپقان نەسىللىك پادا يېتىشتۈرۈلدى. ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي

يېتىشتۈرۈشنى كەسىپلەشتۈرۈشنىڭ شىركەت + پەن - تېخنىكا + بازار + بازار» دىن ئىبارەت قۇرۇلمىسى بەرپا قىلىندى. بۇ 2003 - يىل 1 - ئايدا شۇ ئار سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى، پەن - تېخنىكا نازارىتى، چارۋىچىلىق نازارىتى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلارنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى، «شىنجاڭ ئىنچىكە قوي يۇڭىنىڭ ئۆلچەم سىستېمىسى» 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلدى.

خۇاڭ جۈەن

9QSD-1200 تىپلىق ھەممىباب كۆك ئوت.

چۆپ ئورۇش ماشىنىسى ئارىلىق سىنىقى

بۇ دۆلەتنىڭ يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇش فوندى تۈرى بولۇپ، ئۇنى شىنجاڭ ماشىنىلاشتۇرۇش تەتقىقات يۇرتى تاماملاپ ئارىلىق سىنىقى ئېلىپ باردى. 2003 - يىلى تېما گۇرۇپپىسى مەھسۇلاتلارنى لايىھىلەپ شەكىلگە كەلتۈرۈش ئىشنى تاماملىدى ھەمدە تۈركۈملەپ ئىشلەپچىقىرىش تەلپىگە ئاساسەن، مەھسۇلاتلارنى ياساشتا ئېھتىياجلىق بولغان ئىش تەرتىپى، ھۈنەر - سەنئەت كارتوپكىسى قاتارلىق تېخنىكىلىق ھۆججەتلەرنى يازدى ۋە بېكىتتى؛ 47 يۈرۈش ئىش قۇرۇلمىسى ۋە مودېلىنى لايىھىلەدى ھەم ياسىدى. 1600 كۋادرات مېتىر ئومۇميۈزلۈك قۇراشتۇرۇش سېخىنى يېڭىدىن ياساپ چىقتى؛ كومپيۇتېر ئارقىلىق باشقۇرۇش سىستېمىسىنى تۇرغۇزۇپ، ئۈنۈملىك باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ، دەسلەپكى قەدەمدە تۈركۈملەپ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى شەكىللەندۈردى. بۇ مەھسۇلاتقا دۆلەت بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى ئىدارىسى ئەمەلىي يېڭى تىپ پاتېنت ھوقۇقى بەردى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكى قاتارلىق 5 مىنىستىرلىك ۋە كومىتېت دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق يېڭى مەھسۇلات دەپ نام بەردى. تېما گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى دېھقانچىلىق ماشىنا مەھسۇلاتلىرى يەرمەنكىسىگە ۋە ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى كۆكخوت، باۋتۇ، لىنخې، چىنڧاڭ قاتارلىق جايلاردىكى نەق مەيدان يەرمەنكىسىگە قاتنىشىپ، ماشىنا سېتىش مەقسىتىدە كېلىشىم ئىمزالىدى. «9QSD-1200» تىپلىق كۆك (سېرىق) سېلوس قىلىنىدىغان ئوت - چۆپ ئورۇش ماشىنىسى» دىن 200 نى ئىشلەپچىقىرىپ ۋە سېتىپ، مەھسۇلات قىممىتىنى 15 مىليون يۈەنگە، پايدا ۋە باجنى 4 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتكۈزدى. بۇ مەھسۇلاتلار ئاساسەن شىنجاڭ، ئىچكى موڭغۇل، چىڭخەي، نىڭشىيا، سەنشى، خېنەن، شەندۇڭ، ئەنخۇي، بېيجىڭ قاتارلىق جايلاردا

سېتىلدى. شىنجاڭ ماشىنىسازلىق تەتقىقات يۇرتى ھاي چېكى (%53) نى كونترول قىلىپ، يىتو شەرق ئوقەتچىلىك شىركىتى بىلەن بىرلىشىپ لوپناڭ «دۇڭدى» دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنى 5 - ئايدا قۇردى، ئۇنىڭ تۇنجى تۈركۈمىدىكى مەھسۇلاتلىرى بازارغا سېلىندى، 75 يۈرۈش ماشىنىسى سېتىلدى ۋە كېڭەيتىلدى. خۇاڭ جۈەن

شىنجاڭنىڭ تۇنجى سىجىل تەرەققىيات

تەجرىبە رايونى قۇرۇلدى

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى فۇكاڭ شەھەرلىك سىجىل تەرەققىيات تەجرىبە رايونى قۇرۇلدى. بۇ، شىنجاڭ بويىچە تۇنجى سىجىل تەرەققىيات تەجرىبە رايونى ھېسابلىنىدۇ.

بوغدا تېخنىكىلىق شىمالىي ئېتىكىدىكى فۇكاڭ شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغقا جايلاشقان مۇھىم شەھەر بولۇپ، دۆلەت دەرىجىلىك داڭلىق بوغدا مەنزىرىلىك رايونى مۇشۇ شەھەر تەۋەسىگە جايلاشقان. فۇكاڭ شەھىرىنى پەن - تېخنىكا نازارىتى سىجىل تەرەققىيات تەجرىبە رايونى قىلىپ تەستىقلىدى. بۇ - غەربىي رايوننى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇش يولى ئۈستىدە ئېلىپ بېرىلغان پايدىلىق سىناق، «فۇكاڭ شەھەرلىك سىجىل تەرەققىيات تەجرىبە رايونىنى قۇرۇش پروگراممىسى» غا ئاساسەن، فۇكاڭ شەھىرىدە ئېكولوگىيىلىك ساياھەتچىلىك، كېنېرگىيە، مېتاللۇرگىيە، بىناكارلىق ماتېرىياللىرىدىن ئىبارەت ئەۋزەل سانائەت كەسپى ۋە زامانىۋى ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى يېتەكچى ئورۇندا تۇرىدىغان كەسىپلەرنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلمىسى شەكىللەندۈرۈلدى، نوپۇس، بايلىق، مۇھىت، ئىقتىساد، جەمئىيەتنى ماس قەدەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، كىشىلەر ئەڭ ياخشى مۇھىتتا ياشايدىغان ئېكولوگىيىلىك ساياھەت شەھىرى بەرپا قىلىندۇ، 2010 - يىلى بۇ شەھەرنىڭ ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلات قىممىتى 2000 - يىلىدىكىدىن ئىككى قاتلىنىپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان كىرىم 4400 دوللاردىن ئاشىدۇ.

شەڭ جىيەن

ئارقا كۆرۈنۈش ماتېرىيالى

سىجىل تەرەققىيات تەجرىبە رايونى سىجىل تەرەققىيات تەجرىبە رايونى «جۇڭگو 21 - ئەسىر قاراللىرى» نى يولغا قويۇشتىكى بىر ئىستراتېگىيىلىك تەدبىر شۇنداقلا جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ سىجىل تەرەققىيات

2003 - يىلى پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىرىدىن نامراتلارنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يۆلەش بويىچە بېشىدىن 2 نۇر، 250 مىڭ يۈەن نامراتلارنى يۆلەش مەبلەغى قولغا كەلتۈرۈلدى. بۇلار: «ئالتاي ۋىلايىتىدە ئۆزگىچە پېلىقلىرىغا پېلىقلىرىنى يېتىشتۈرۈش ۋە بېقىپ كۆپەيتىش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش»، «ئاقسۇ ۋىلايىتىدە 5000 مو (333.33 گېكتار) ياخاقلىق ئۈلگە بازىسى قۇرۇش» تىن ئىبارەت. تۈرلەر بويىچە توختانامە ئىمزالىنىپ تەشكىللىك تۈردە يولغا قويۇلدى.

مەخمۇت

2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۈجىسى ۋاڭ لېجۈن ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مۇكاپاتىغا ئېرىشكەنلەرگە گۇۋاھنامە ۋە مۇكاپات پۇلى تارقىتىپ بەردى. سۈرەتنى پەن - تېخنىكا نازارىتى تەمىنلىگەن.

پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مۇكاپاتى

جەريانىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى بىر ئىجادىيىتى. 2003 - يىلى 5 - ئايغىچە مەملىكەت بويىچە دۆلەت دەرىجىلىك 45 تەجرىبە رايونى، 70 تىن كۆپرەك ئۈلگە دەرىجىلىك تەجرىبە رايونى قۇرۇلدى، 25 ئۈلگە، شەھەر، ئاپتونوم رايوندا ئومۇملاشتۇرۇلدى.

نامراتلارنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يۆلەش ئەھۋالى

2003 - يىلى «ئالتايدا ھىك موگۇسى چوڭ ئېتىزلاردا ياۋىلاشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش»، «لوپ ناھىيىسىدە چوڭ يوپۇرماقلىق سۆسۈن چېچەك بېدىنىڭ سۈپەتلىك سورتىنى يېتىشتۈرۈش» تىن ئىبارەت دۆلەت دەرىجىلىك نامراتلارنى يۆلەش تۈرى يولغا قويۇلۇشقا باشلىدى. «ھىك موگۇسىنى چوڭ ئېتىزلاردا ياۋىلاشتۇرۇپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش» تۈرىدە، سۇيۇقلۇق شتامىنى پۈركۈپ ئۇرۇقنى سىناق قىلىش، ھىك موگۇسى يىلتىزغا زەمبۇرۇغ يېپىشلىرىنى ئەمەلنى سىناق قىلىش قاتارلىق خىزمەتلەر تاماملاندى، «چوڭ يوپۇرماقلىق سۆسۈن چېچەك بېدىنىڭ سۈپەتلىك سورتىنى يېتىشتۈرۈش» تۈرىدە، 3.33 گېكتار تاللانغان ئۇرۇقزارلىق بازىسى قۇرۇلدى، مو بېشى (0.07 گېكتار) دىن 26 كىلوگرام ئۇرۇق، چوڭ ئېتىزلارنىڭ مو بېشى (0.07 گېكتار) دىن 650 كىلوگرام قۇرۇق بېدە ئېلىندى، ھۆل ئوت - چۆپ تەركىبىدىكى يىرىك ئاقسىل %16 تىن ئاشتى. ئەمەلىي تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيەلەنگەن دېھقان 300 ئادەم (قېتىم) دىن كۆپرەككە يەتتى.

شىنجاڭ بويىچە دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن تۈرلەر

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 3 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا نەتىجىسى دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مۇكاپاتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. بۇلار مۇنۇلار: يۇقىرى دەرىجىلىك بېتون يۈزلۈك تاختاي - شېغىللىق توغاننىڭ ئاچقۇچلۇق تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات (نەنجىڭ سۇچىلىق پەن تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ ئۇلۇغئاتا تۈگۈنلۈك سۇچىلىق قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى، چىڭخەي ئۆلكىلىك سۇچىلىق نازارىتى خېيچۈەن سۇ ئامبىرى قۇرۇلۇشى ئىدارىسى، سۇچىلىق مىنىستىرلىكى شىنجاڭ سۇ ۋە سۇ ئېلېكتر ئۆلچەپ لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى، چىڭخەي ئۆلكىلىك سۇ ۋە سۇ ئېلېكتر ئۆلچەپ لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ سۇ ۋە سۇ ئېلېكتر تەتقىقات يۇرتى؛ چېن شېڭشۈي، ۋاڭ شىجياڭ، شېن چىڭگو، چېن مىڭشى، يۈەن خۇي، فېڭ جياچى، خو جياپىڭ، لى چياڭ، ياڭ چاڭجياڭ، ۋاڭ ياڭ)، ئۆتكۈزۈشچانلىقى تۆۋەن نېفىتلىكىنى يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن ئېچىشنىڭ يۈرۈشلۈك تېخنىكىسى (جۇڭگو نېفىت - تەبىئىي گاز پاي چەكلىك شىركىتى تەكشۈرۈش - ئېچىش تەتقىقات يۇرتى، جۇڭگو نېفىت شىركىتى چاڭچىڭ نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى، جۇڭگو نېفىت شىركىتى جىلىن نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى، جىلىن نېفىت گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىكى شۆبە

جېڭىلىك، لى جىياڭ، ۋاڭ ۋېيخەن، خې جياڭچىڭ، لى جۇن، ۋاڭ بى، لى ۋېيخۇئاڭ، لىياۋ كالىڭ، پىرازولون تۈرىدىكى نۇردا رەڭگى ئۆزگىرىشچان خىمىيەۋى بىرىكمىلەرنىڭ بىرىكىشى، قۇرۇلمىسى ۋە خۇسۇسىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات (شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى؛ جيا دېنەزىلە، لىۋ لالا، لىۋ گۇاڭفېي، تالا شىننۇن، جى يالى، لىياڭ كەي)، 150 كىلوۋولت ئامپېرلىق قۇياش ئېنېرگىيىلىك توك مەنبەسىنى كونترول قىلىش سىستېمىسى (شىنجاڭ يېڭى ئېنېرگىيە پاي چەكلىك شىركىتى؛ لى ۋېيچىياڭ، جالڭ جىيەنخەي، جالڭ باۋمىن، جالڭ شىنلىياڭ)، نېفىتلىكتە گورمىزونتال قۇدۇقنى ئۆلچەش تېخنىكىسى ۋە چۈشەندۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تارىم نېفىتلىك شۆبە شىركىتى؛ چېن شىنلىن، سۇڭ فەن، جاۋ چىيەنخۇ، خەي چۈن، جۇنڭفاڭ، يېڭ شياۋيۇ، جالڭ دىڭۋېي، ۋاڭ چىڭ، ۋاڭ خۇەنزىڭ، لى خۇاۋبېي، جۇ دېڭجاۋ، جىياڭ جىڭيى)، جۇڭغار ئويمانلىقى موسۇۋەن كۆنۈرۈلمىسىنىڭ نېفىت گېئولوگىيىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە موسۇۋەن گازللىقىنى بايقاش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى؛ چېن شىنفا، جالڭ يۇچىيەن، كۇڭ لىچۇن، تالڭ جىيەنخۇا، جالڭ يىجىيى، جالڭ سۇڭچېن، لۇ فۇسۇ، لېي دېۋېن، زېڭ جۇن، ۋاڭ فېڭ، سۈي باۋشېڭ، جالڭ يۇپىڭ)، كالىنى تال تەن ھۈجەيرىسىدىن كىلوناڭ تەتقىقاتى ۋە ئۇنى كۆپەيتىش (شىنجاڭ ئالتۇن كالا بىئولوگىيە چەكلىك پاي شىركىتى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى ھاياتيات تەتقىقات ئورنى؛ چېن دايۋەن، چېن خۇڭۋۇ، سۇن چىڭيۈەن، لۇ زىلى، ئۇلان، بى چۇنىڭ، ما يۇڭفاڭ، جالڭ لىشېڭ، لى بى، شۈي جىچىياڭ، يېڭ تاۋ، ۋاڭ شياۋنىڭ)، «شىنجاڭ تېرىكى»، «روسىيە تېرىكى» نى تېز كۆپەيتىش تېخنىكا سىستېمىسى تەتقىقاتى ۋە ئۇنى شىمالىي شىنجاڭدا قوللىنىش (شىنجاڭ جۇڭغار ئېكولوگىيە قۇرۇلۇشى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەن تەتقىقات ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ غەربىي قىسىم بوستانلىق ئېكولوگىيە تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى؛ لى خۇڭ، لى جۇڭشاۋ، لى پېيجۇن، مېڭ مېن، خۇ جىڭجۇن، خې جياڭچىڭ، دىڭ مىڭ، جىياڭ خېڭ، لېي جىياڭ، لى گالڭ، لىۋ جىڭ، سۇن شۇۋېن).

2 - دەرىجىلىك مۇكاپات (34 نۇر)

تولى شامالئۆتەڭدە ئورمان بەرپا قىلىپ، قار، بوراندىن مۇداپىئەلىنىش قۇرۇلۇشى (تارباغاتاي ۋىلايەتلىك شامالئۆتەڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت قۇرۇلۇشى باشقۇرۇش مەركىزى، شىنجاڭ قاتناش پەن تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ ئورمانچىلىق قىدىرىپ تەكشۈرۈش لايىھىلەش يۇرتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، تالڭ دىڭجاڭ، لى چاڭلىن، لىۋ شىڭۋاڭ، خۇ

شىركىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى، شېن يېڭىلىك، يۈەن شىيى، خۇ ۋېنرۇي، لىياڭ چۈنشىۋ، ۋاڭ جىياخۇەي، سۇڭ شىنمىن، ۋاڭ داۋفۇ، خې شۇشەن، چېن گېنباۋ، جىياڭ تىيەن)، جۇڭگو سېنتال كالىسىنىڭ يېڭى نەسلىنى تاللاپ يېتىشتۈرۈش (جۇڭگو يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات يۇرتى، تۇڭلياۋ شەھەرلىك چارۋا ماللارنى كۆپەيتىشكە يېتەكچىلىك قىلىش پونكىتى، تۇڭلياۋ شەھەرلىك گاۋلىنتۇن نەسلىلىك چارۋا فېرمىسى، شىنجاڭ قۇتۇبى نەسلىلىك كالا فېرمىسى، سىچۈەن ئۆلكىلىك ياڭپىڭ نەسلىلىك كالا فېرمىسى، سىچۈەن ئۆلكىلىك چارۋىچىلىق پەن تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ چارۋا مال، ئۆي قوشلىرىنى كۆپەيتىش - نەسلىنى ياخشىلاش باش پونكىتى، شۇشاڭجۇڭ، چېن يۇچۇن، جىيا ئىنتاڭ، لى جۇنيا، ۋاڭ ياچۇن، ۋاڭ خۇي، ساپىر غازى، دۈەن لىجۇن، شاۋ جىۋېن، ۋاڭ شياۋخۇا)

پەن شىن

111 نۇرلۇك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەت

تى ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

- 2003 - يىلى شۇ ئار پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مۇكاپاتىنى باھالاش ھەيئىتىنىڭ باھالىشى ئارقىلىق 111 نۇرلۇك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەت ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇلاردىن 8 نۇر 1- دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 34 نۇر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 69 نۇر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.
- 1 - دەرىجىلىك مۇكاپات (8 نۇر)

شورلۇق رايون تاشيولىدا شامال چۆكۈندى قۇمى ئارقىلىق يول ياساش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە قوللىنىش (شىنجاڭ تاشيول پىلانلاش - چارلاش - لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى؛ چېن فاسىڭ، جو پېڭخەي، ۋاڭ لىلىن، شۇ خۇيڧېن، جو جىچىياڭ، لىۋ يۇپىڭ، لىۋ بىڭ، چېن فېيجىي، لىۋ گوبېي، لى جىيۈەن، يۇ جەنجۇن)، چۆللۈك رايونلارنىڭ يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئېكولوگىيە كەسپىدە ئۇنىۋېرسال تېخنىكىلارنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ئۈلگە كۆرسىتىش (جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى، قاراماي شەھەرلىك يېزا ئىگىلىكىنى ئۇنىۋېرسال ئېچىش ئىشخانىسى، شىنجاڭ غەربىي قىسىم بوستانلىق ئېكولوگىيە تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئوتلاق تەتقىقات ئورنى؛ چېن يانلىڭ، چىۋ چاڭلىن، پەن سۇندې، لى شۆسېن، چېڭ

بېنى، شى جېيا، جيا يىڭسەڭ، شى يۇڭچىڭ، ما لىڭشيا، لى جىڭلىڭ)، كۆكرەكنى ئاچماي تۇرۇپ Amplatzera توسقۇچى كىرگۈزۈپ سولدىن ئوڭغا ئېقىشچان نۇسخا يۈرەك كېسىلىنى داۋالاش تېخنىكىسىنى قوللىنىش (شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا؛ مايتۇلۇك، ئالەك باۋپىلا، مۇ يۇسەڭ، يالەك پىنەڭ، چەك زۇخەڭ، ۋالەك شىجېن، مۇقتى، خۇالەك دىلا، زەپەر)، يېقىن ئارىلىقتا تىك پانتۇ كۆمۈر قاتلىمىنى گورنىزونتال بۆلەكلەرگە بۆلۈپ، يېنىك تىپتىكى ماي بېسىملىق تىرىك قويۇپ كۆمۈر قېزىش تېخنىكىسى (شىنجاڭ ئۈرۈمچى كانچىلىق (گۈرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىئەن پەن - تېخنىكا ئۇنىۋېرسىتېتى، خۇ كەيجياڭ، ۋالەك جىيەن، شى پىڭزۇ، لۇجىيەن، ۋالەك نىڭبو، لى شۇجۇن، چى تاۋ، ۋالەك شۇەنسۇن، شۇي شىنتىيەن)، قورساق بوشلۇقى ئەينىكى ئارقىلىق ئۆتنى تېلېۋىزوردا كۆرۈپ تۇرۇپ ئوپىراتسىيە قىلىش تېخنىكىسىنى شىنجاڭدا قوللىنىش ۋە كېڭەيتىش (ش ئۇ ئا ر خەلق دوختۇرخانىسى؛ ۋالەك زىلى، كېرەم، يۇ ۋېنچىڭ، ۋالەك زوڭبو، ئالىم، نىۋ ۋېييا، جالەك چەك، قەيسەر، ئازات)، شىنجاڭنىڭ زېمىن بايلىقىنى تېلېتېخنىكا ئارقىلىق ئۇنىۋېرسال تەكشۈرۈش (ش ئۇ ئا ر پىلان كومىتېتى، زېمىن بايلىق نازارىتى، شىنجاڭ گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ئىدارىسى 1 - رايون گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش چولە ئەترىتى، شىنجاڭ مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى تېلېتېخنىكا مەركىزى، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى، لى خۇ، شاۋ جىدۇلە، خەن شياۋسەڭ، جالەك يۇڭسەڭ، لىۋ بىن، لى يى، گاۋ سىنخۇا، مۇ جىيەنجۇن، لىۋ ۋېنچەڭ)، ZHSFPTK-108000/220 تىپلىق توك توغرىلاش ترانسفورماتورنى تەتقىق قىلىپ ياساش (ئالامەد ترانسفورماتور شىركىتى شىنجاڭ ترانسفورماتور زاۋۇتى؛ يۇ بوى، خۇ يۇجىيەن، ما شاپەك، سۇي لىجۇن، جۇ جىيۇلە، لىۋچىيۇيەن، جىيې جياۋۋېي، يۇ جىيۇلە، مېلەك جىيې)، شىمالىي تارم نېفىتلىكىنىڭ يەر شەكلىنى تەقلىدەش سىستېمىسى (جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ گېئولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى، جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى شىركىتى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى؛ چىن شى، يالەك لىياۋ، ۋالەك ۋېيشەڭ، مۇ جياڭيۇ، لو خۇلەك، يالەك خەننۇ، ۋالەك شياۋپىلەك، ساۋ جۇن، فالەك خۇي)، ئۈزۈمنىڭ ساقلىقنى ساقلاش ئۈنۈملۈك تەركىبى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى؛ ما لۇلەك، دۇ يەتسەڭ، لىۋ تاۋ، تىيەن لىتەڭ، جۇ شاۋخۇي، جاۋ جياڭشيا، جالەك شۇەن، شىيالەك يالەك) قان تولۇشچان يۈرەك زەمپىلىشىنى كۆپ ئورۇندىن قوزغىتىپ داۋالاش ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى كىلىكىدا سىناق قىلىش (ش ئۇ

ئار خەلق دوختۇرخانىسى سۇي لىشۇ، يالەك مىنجۇەن، پەرھات، ۋۇ جۇڭدۇلەك، جىيالەك شۇبىن، سەي شياۋيۇ، ۋالەك خۇڭجىيې، لىۋ پېلەك)، SBS خۇسۇسىيەتتى ئۆزگەرتىلگەن ئاسفالىتنى تەتقىق قىلىپ ئىشلەپچىقىرىش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى قاراماي نېفىت خىمىيە شۆبە شىركىتى؛ لو لىيۇلەك، لى جىيەنشىن، لىن شىيۇلەك، ۋالەك جىنچىن، تاۋ لىشىن، يالەك كېخۇلەك، گاۋ خۇا، نىۋ ۋېنجۇن، زۇ خەييەن)، 240، 280 تىپلىق پاراۋوز دىزېل ماتورنى رېمونت قىلىش مەشغۇلات لىنىيىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش (ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى پەن تەتقىقات ئورنى؛ جالەك شياۋيۇلەك، يەن ئېرەڭسەڭ، شى يۇڭجىيې، جاۋ جىيۇ، گاۋ جۇن)، پىرژىئوالىكى ياۋا ئېتىنىڭ كۆپىيىش، ئەي بولۇش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش تەتقىقاتى ۋە سىنىقى (ش ئۇ ئا ر ئورمانچىلىق ئىدارىسى ياۋايى ھايۋانات ۋە ئۆسۈملۈكلەرنى قوغداش ئىشخانىسى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، جاۋ تىيەنزۇ، لىيالەك گودۇلەك، شۇي خۇڭجىيېن، جۇ ۋەنيۇ، ساۋ خۇڭسەڭ، ياۋ شىنكۇي، يۇەن خۇلەك، شۇ يىشۇەن، ئەنۋەر، پلاستىماساسغا ئىشلىتىدىغان سۇقۇلۇشقا تاقابلىچان پولى پىروپىلېن مەخسۇس ماتېرىيالى يۈرۈشلۈك مەسئۇلاتلىرىنى تەتقىق قىلىپ ياساش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى مايتاغ نېفىت خىمىيە شۆبە شىركىتى؛ شۇ ۋېنچىڭ، ۋۇ شىبو، مىن ۋېنخۇ، چىن خۇي، ۋالەك بىن، جۇ خاۋ، لىۋ چاۋجۇن، ۋۇ تىيەنجۇلەك، جالەك ۋېي)، توپا قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىدىغان سالاسون پولى پىروپىلېن مەخسۇس ماتېرىيالىنى تەتقىق قىلىپ ياساش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى مايتاغ نېفىت شۆبە شىركىتى؛ شۇ ۋېنچىڭ، ماجىن، ۋۇ شىبو، ۋالەك يۇنخۇلەك، ۋۇ تىيەنجۇلەك، لېي جۇنچىڭ، لىۋ چىڭلىن، تالەك لىفالەك، لىۋ چاۋجۇن)، شىنجاڭ رايونلىرىنىڭ تېلېتېخنىكىلىق سانلىق مەلۇماتلىرىنى قوللىنىش مۇلازىمەت سىستېمىسى (شىنجاڭ تېلېتېخنىكا مەركىزى، جۇڭگو بايلىق سۇئىتى ھەمراھىدىن پايدىلىنىش مەركىزى ئۈرۈمچى يەر يۈزى پونكىتى؛ لىۋ چى، لى جىڭ، جۇ جىڭجۇن، چىن دۇڭچى، گۇ جىنچىيالەك، يالەك لىياۋ، يەن شىۋخۇلەك، ۋالەك چىن، ۋۇ شياۋپىلەك)، ئىجتىمائىي سۇغۇرتىدا كۆپ خىل سۇغۇرتىنى بىرلەشتۈرۈپ باشقۇرۇش ئۈچۈر سىستېمىسى (ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئىجتىمائىي سۇغۇرتا فوندى مەركىزى، بېيجىڭ چاڭتەيەن پەن - تېخنىكا گۇرۇھى چەكلىك شىركىتى، جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسىنىڭ تىجارەت بۆلۈمى؛ رۇي لېي، لۇ ۋېيلى، زېلەك چۇ، ۋالەك ۋېي، خې شىنلىڭ، جالەك يەنتىڭ، ۋۇ جىيەنچىيالەك، جۇ فېلەك، لىۋ ۋېي)، قۇدۇق يانتۇ بۇلۇڭى، دىۋارنى تەسۋىر ھاسىل قىلىپ ئۆلچەش ماتېرىيالىنى گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈشە قوللىنىش تەتقىقاتى (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تارم نېفىتلىك شۆبە شىركىتى،

نېفىت ئۇنىۋېرسىتېتى «بېيجىڭ» جىياڭ خەن نېفىست ئىنستىتۇتى، ۋاڭ جاۋمىڭ، شاۋ چىڭۋېن، ۋاڭ گۇيۋېن، چى شىڭجۇڭ، لى جىنفۇ، جاۋ جۇن، جالڭ لى، لى جۇن، جاۋ چيەنفۇ)، شىنجاڭ ئېلېكتر تورى چاقماقلىشىشنى تۈزەش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ئۇنى قوللىنىش (شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە پەن تەتقىقات يۇرتى؛ لى ياۋجۇڭ، سەي جىڭ، ليۇ لىڭ، ليۇ داشى، جالڭ دىڭگو، ليۇ زېيىڭ، چيۇ چاۋياڭ، خەن شياۋدى)، جۇڭخارا ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي گىرۋىكى تاغلىق رايونىدىكى نېفىتلىكتە تەۋرىتىپ تەكشۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە قوللىنىش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى؛ شياۋ خۇيىڭ، شاۋ لىشىن، فەن شۇ، جۇ مىڭ، جۇ چىڭخۇا، ۋاڭ بىڭ، جۇ شۇسەي، ۋۇ چيەن، كۇڭ جىيۇڭ)، لو لىياڭ نېفىتلىكى 9 - قۇدۇق رايونىدىكى نېفىت زاپىسىنى تەپسىلىي تەسۋىرلەش ۋە نېفىت ئېلىش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى، ۋېن يۇگۇي، يالڭ شېنجېن، ۋاڭ جاۋفېڭ، تاڭ فۇپىڭ، جالڭ خۇڭمېي، خەن لى، جىياڭ شياۋخۇي، شى جۇن، ۋېن دۇڭشەن)، كومپيۇتېردا توپلاشتۇرۇپ ياساش سىستېمىسىنى جۇڭگو نېفىت شىركىتى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە شۆبە شىركىتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئەمەلىيىتىدە قوللىنىش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە شۆبە شىركىتى، بېيجىڭ سەنئەت تېخنىكا پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى، لى شىشىن، ۋاڭ يۇڭمىڭ، جىن جېن، ۋاڭ زىجۇن، چالڭ جىڭ، ۋاڭ جاۋجۇن، جۇ لىڭ، جالڭ دۇخۇي، خۇاڭ جىڭ)، شىنجاڭ بىناكارلىقىدا ئېنېرگىيە تېجەشلىك ئولتۇراق ئۆي سىستېمىسى ئۈستىدىكى تەتقىقات ۋە ئۇنى سىناق قىلىش (شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ بىناكارلىق لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ بىناكارلىق پەن تەتقىقات يۇرتى، دىڭ جىگەن، جىڭ لى، ليۇ كېچىن، جالڭ خېڭيې، جىياڭ جىنتۇڭ، يۇ جىياڭ، چىن خۇڭ، تاڭ جىيىلىن، ۋاڭ يىسېن)، ئۆگەن دەرياسى سۇغىرىش رايونىدىكى ئېكولوگىيەلىك يېزا ئىگىلىك سىستېمىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۆلگە كۆرسىتىش (جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەن تەتقىقات يۇرتى ئىھاتە ئورمان ئارقىلىق قۇم تىزگىنلەش تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئوتلاق تەتقىقات ئورنى، تىيەن چاڭيەن، ليۇ كائى، ۋاڭ بو، يالڭ دېگالڭ، ما يىڭجىيې، خۇاڭ چىياڭ، جالڭ بىن، رەخمىتۇللا، جۇ يۇۋېي)، زانا ئاۋۇل نېفىتلىكىدە گاز بېسىمى ئارقىلىق نېفىت ئېلىش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات

ۋە ئۇنى قوللىنىش (تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى قىدىرىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى بۇرغىلاش - ئېچىش تېخنىولوگىيە تەتقىقات يۇرتى، خې شياڭچىڭ، لېي يۇ، ۋاڭ چىياڭ، ساۋ شياڭيۈەن، ليۇ دېجىسى، ۋېن ۋېنخۇا، ۋاڭ جىنمۇڭ، لو ۋېنىيىن، لى جۇڭلىن)، قاپلىق قۇرت كېسىلىگە ماگىنىتلىق روزېنانس ئارقىلىق دىئاگنوز قويۇش سىنىقى (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا، جىياۋ ۋېنشياۋ، مېھرىگۈل، ليۇ ۋېنيا، ۋېن خاۋ، ۋاڭ جىيەن، ۋاڭ خاۋ، خۇڭ رۇنخۇەن، لى چىنۋېي، چىن خۇڭ)، نېفىت قۇدۇقى ئېغىزىنىڭ ئاددىي قۇرۇلمىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش ۋە ئۇنىڭ يۈرۈشلەشكەن تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى نېفىت ئېلىش تېخنىولوگىيە تەتقىقات يۇرتى؛ سەي داڭ، جالڭ شۇلۇ، جۇ يىكەي، خۇاڭ شياۋدۇڭ، جالڭ يۇڭچىياڭ، مېڭ يوغلى، گو ۋېندې، خۇ چىڭجۇن، شېي بىن)، تارس دەرياسى نېفىتلىكى 4 -، 6 - رايون ئوردوۋىك سىستېمىسىنىڭ نېفىت زاپىسىنى ئېچىش تەتقىقاتى (جۇڭگو نېفىت خىمىيە شىركىتى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى؛ جالڭ شىمىڭ، چىن خۇيچاۋ، تەن جىڭجۇن، جالڭ جىيۈەن، يالڭ چىۋەي، ۋاڭ يەنۋېي، يەن ۋېنشىن، چىن شۇمېي، جالڭ چۇندۇڭ)، شىنجاڭنى بۆلەكلەر بويىچە گېئو خىمىيەلىك تەتقىق قىلىش (شىنجاڭ گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش يۇرتى؛ ليۇ تو، جىڭ چىيىڭ، ۋاڭ چىڭمىڭ، خۇ جىيەنۋېي، يالڭ ۋەنجى، سۇن ۋېيدۇڭ)، غەربىي شىمال چۆللۈك رايونىنىڭ ئۆسۈملۈك رايون سىستېما جۇغراپىيىسى ۋە بايلىق مەنبەسىدىن پايدىلىنىش ئۈستىدە تەتقىقات (شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ ھەربىي رايون سەھىيە - يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش چولكە ئىترىتى؛ پەن شياۋلىڭ، داڭ رۇڭلى، لۇ گۇاڭخۇي، گۇ فېڭخۇ، جىياڭ شياۋچىڭ، ۋۇ گۇاڭخې، شېن گۇەننەيەن، چالڭ شۇلى، ۋېي يىڭ)، سەينەن رايونى نېفىتلىكىنى دومىلىتىپ تەكشۈرۈش ۋە ئېچىش ئۈستىدە تەتقىقات (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى؛ لى شىڭشۇن، چىن جىنشىڭ، شېن نەن، چىن شۇشېڭ، جالڭ ۋۇ، ئوۋ ياپىڭ، تاڭ دۇڭ، لو شىڭۋاڭ، جالڭ شېڭ)، چوڭقۇر قۇدۇقنىڭ تۆۋەن بېسىملىق ماي قاتلىمىدا ئېلېكتر ناسوسنىڭ ئۆمرىنى ئۇزارتىش تېخنىولوگىيىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تارس نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى، ليۇ جىيەنشۇن، شېن جىيەنشېن، ۋاڭ كېسۇڭ، يۇ جىنەن، يالڭ يۇڭ، ۋاڭ خۇڭيياۋ، داڭ يۇڭبىڭ، جۇڭ جىياۋيې، فۇ داۋمىڭ)، توغلىتىپ ساقلانغان تېرە ئارقىلىق يارىنى ساقايتىش ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى كلىنىكىدا قوللىنىش (لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىسى، 3 -

دوختۇرخانىسى؛ تالكا خېنىيەن، جالكا زۇڭگالكا، گاۋ ۋېي، ۋۇ شياڭجى، گو يۇڭجۇلكا، ئابلانجان، جالكا شيۇسەن، نېپىز نېفىت قاتلىمىنى گورنوزوتال بۇرغىلاش تېخنىكىسىنى تۇرپان- قۇمۇل نېفىتلىكىدە قوللىنىش (تۇرپان- قۇمۇل نېفىتلىكىنى تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى بۇرغىلاش - ماي ئېلىش تېخنىكولىگىيە تەتقىقات يۇرتى؛ لۇ جىنگالكا، يۇ جۇچېلكا، پەن ۋېيىسەن، چى ۋەنخۇي، لىن جىڭسەن، ۋالكا شياۋدۇلكا، جۇ جىچېن)، نېفىتلىكىنىڭ چوڭقۇر قاتلىمىدا نېفىت ھەيدەش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى؛ ۋېي يۇڭجۇي، دۇلكا خەنپىلكا، لى شېڭشۇن، گۇ خۇڭجۇن، جۇ شۇيچياۋ، گاۋ شياۋيۇلكا، لى دۇڭۋېي)، ئالاھىدە تېپىلغان ئالغاي كۆزنى داۋالاش ئۈستىدە تەتقىقات (ھاۋا ئارمىيە ئۈرۈمچى دوختۇرخانىسى، شىنجاڭ بىئىناكارلىق قۇرۇلۇش دوختۇرخانىسى؛ رېن بىلكا، لو يىلكا، گاۋ شياۋۋېي، گو يويىلكا، ليۇ شىچىلكا)، يول ئاسفالىتى قاپلىنىدىغان ئېرىشچان خالتىنى تەتقىق قىلىش - ئىشلەپچىقىرىش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى قاراماي نېفىت خىمىيە شۆبە شىركىتى؛ نيۇ چۇنگې، لىن شىيۇلكا، مېلك شياڭشېلكا، ئوۋ ياڭسەن، لى لېي، ما جۇڭتىلكا، يۇ شۇيەن)، YZG-50-17-P تىپلىق نېفىتلىكتە ئىشلىتىلىدىغان، گاز يېقىلغۇ قىلىنىدىغان پار قازىنىنى تەتقىق قىلىپ ياساش (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى ماشىنىسازلىق باش شىركىتى، جۇ جىيەنپىلكا، گۇلكا جۇنىسەن، چېن گۇاڭجىيەن، جاۋ جىيەنخۇا، جالكا جىنلى، شاۋ جۇجىيې، لىياڭ شىنيۇ)، نىيە دەرياسىنىڭ باش، ئوتتۇرا ئېقىن رايونلىرىنى گېئو خىمىيىلىك تەتقىق قىلىش (ش ئۇ ئار گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش تەتقىقات يۇرتى؛ يالكا ۋەنجى، گو خەيلۇلكا، ما خەيجۇن، يۈەن فۇشې، لى گالكا، ۋالكا چۈەنيۇ، چى ۋەنشىۋ)، جۇڭغار ئويمانلىقىدىكى تىپىك نېفىت گاز زاپىسىنى تەپسىلىي تەسۋىرلەش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە قوللىنىش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ شۆبە شىركىتى؛ ليۇ شۇنشىلكا، خۇالكا شياۋپىلكا، ليۇ مىڭگاۋ، ۋالكا جاۋفېلكا، مەي شىن، شى شياۋچۈەن، دەي شىۋىڭجۇن)، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىدە بىرىكمە بۇرغىلاشتا يانتۇلۇقنىڭ ئالدىنى ئېلىپ تېز قېزىش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە قوللىنىش (تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى قىدىرىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى بۇرغىلاش شىركىتى؛ ۋۇ يۇلۇ، شى شياڭجىيەن، زو خېجۇن، دى چىنپىلكا، يۇ جۇچېلكا، لى جىتەي، ليۇ چىيەن)، شىنجاڭدا ئادەتتىكى تاشيوللارنى كومپيۇتېردا لايىھىلەش سىستېمىسى (شىنجاڭ تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى؛ يەن گوجولكا، ما جىنخەي، ۋېي چىيەن، شېن جىيەنجۇن، تالكا جىنيۇ، جالكا خېيىلكا، شۇ

ھەربىي تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارىسىدىكى 1 - دوختۇرخانا، 2 - ھەربىي تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارىسىدىكى 2 - دوختۇرخانا؛ ۋالكا شىخۇا، گۇسەيچى، ۋۇ جۇن، جېلكا جياڭجۇلكا، لىن زىخاۋ، لى جىنشى، چېن جۇڭيۇلكا، شيا لىيېي، جۇ جىلكا)، جۇڭغار ئويمانلىقىدا نېفىت قىدىرىپ تەكشۈرۈشتە يېقىن يەر پوتىتىنىڭ نورمالىزىقىنى توغرىلاش ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى؛ لۇ خۇەنتۇلكا، چېن جىنگالكا، جېلكا خۇڭسېلكا، شۇ ۋېيچېلكا، لېي دېۋېن، جاۋ فېلكا، ماۋ خەيپو، يىن شياۋلەن، خۇالكا يى)، نېفىتلىكىنى بولمىسلىق بېسىم بىلەن يېرىش سۇيۇقلۇقى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى قوللىنىش (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى نېفىت ئېلىش تېخنىكولىگىيە تەتقىقات يۇرتى لى شۇگۇالكا، گاۋ چىڭۋۇ، ۋېن مىڭكالكا، خۇالكا گاۋچۈەن، پالكا دېشىن، جالكا تىيەنشىلكا، ۋالكا يۈيىسەن، دىلكا كېيىۋ، لى يەنلىن).

3 - دەرىجىلىك مۇكاپات (69 تۇر)

SFP10-24000/220 تىپلىق ترانسفورماتورنى تەتقىق قىلىپ ياساش (ئالاھىدە ترانسفورماتور شىركىتى شىنجاڭ ترانسفورماتور زاۋۇتى؛ گاۋ دېسەن، يۇ بويى، سۇن جىيەن، لىن يۇنجى، جىيې جياۋۋېي، ۋالكا بىڭگۇالكا، يى جۇنرۇلكا)، ئالاھىدە كىچىك دىئامېتر - پولىئامىد بىرىكمە تالاسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ فۇلۇن يۇقىرى - يېڭى ماتېرىياللار پاي چەكلىك شىركىتى، دالىيەن خۇايلكا قۇرۇلۇش چەكلىك شىركىتى؛ ۋالكا يۇڭلەي، يالكا زىيخۇا، ليۇ شياۋيى، ۋالكا بىڭخۇلكا، خى جىخۇي، چىلكا يۇڭشېلكا، چېن خۇڭۋېي)، تاشيول قاتناش ھادىسە ئۇچۇرلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسى (شىخەنزە شەھەرلىك ج خ قاتناش پەن تەتقىقات ئورنى؛ جالكا يەنخۇي، ۋالكا جىيىماۋ، لى جىيەنگو، شۇ شياۋجى، ۋالكا يۇلكا، شى جىيەنپىياۋ، جالكا باۋچۇن)، ۋىرۇسلۇق يۈرەك مۇسكۇل ياللۇغىنىڭ يۈرەك مۇسكۇل ئۇلترا مىكرو قۇرۇلمىسىنى تەتقىق قىلىش ۋە كلىنىكىلىق دىئاگنوز قويۇپ، داۋالاش (ش ئۇ ئار خەلق دوختۇرخانىسى؛ تۇ لياڭجىيەن، يالكا شۇلى، ۋالكا گۇڭليالكا، ليۇ ۋېنجىيې، شىيې ياۋيۇن، ۋالكا فېڭشىۋ، ما ۋېي)، تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقى تەبىئىي چۆكمە نېفىتلىكىنى دۇمىلىتىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش ئۈستىدە تەتقىقات (تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى قىدىرىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى گېئولوگىيە تەتقىقات يۇرتى؛ چېن خۇي، جۇ يۇسەن، لى جىجۇن، جىياڭ جىيىلكا، يالكا بىن، ما ۋېيتىلكا، فەن ۋېيىيىلكا)، يۈرەك سوقۇۋاتقان شارائىتتا تاجىسىمان ئارتېرىيىنى يان يولغا يۆتكەش ئوپېراتسىيە ئۇسۇلىنى شىنجاڭدا قوللىنىش (ش ئۇ ئار خەلق

ئوتتۇراھال رادىئوسۇلۇق ياندىن گورسزونتال بۇرغىلاش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇدۇق قېزىش تېخنىكولوگىيە تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇدۇق ئاستى مەشغۇلات باشقارمىسى؛ چىن رۇسك، ياكى جىمى، لى شياۋجۈن، چىن دېشەن، سۇلك جاۋخۇي، جالگ يۇجياڭ، تىەن شياۋشەن)، تارىم نېفىتلىكىدىكى كاربونات قاتلىمىسى مۆلچەرلەش، پەرقلەندۈرۈش ۋە نېفىت گاز تەكشۈرۈلىدىغان نىشانلىق رايونغا باھا بېرىش (جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى شىركىتى غەربىي شىمال شۆبە شىركىتى؛ ۋالك جېشۈن، جەي شياۋشەن، جېك شىەنخۇا، ۋالك شىچېڭ، ۋالك شىمىن، پەن جېجۈن، خەن گېخۇا)، «لىۋبېيڭ» دورىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا؛ شىي خۇيچۇڭ، ماۋ شىنمىن، ۋالك يەن، شىي خۇيچېڭ، ۋالك لې، جۇ چۈەن، ۋالك شىنتالگ)، شىنجاڭدا قۇم - بورانتى كۆزىتىش ۋە ئالدىن مەلۇمات بېرىش ئۈستىدە تەتقىقات (شىنجاڭ مۇھىت مېتېئورولوگىيە مەركىزى، جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى ئۈرۈمچى قۇملۇق مېتېئورولوگىيە تەتقىقات ئورنى؛ خۇ لىيېچۈن، جاۋ بىگې، خې چىڭ، ۋالك شۇي، شياۋ جىدۇڭ، ۋېي رۇڭچىڭ، ما يۇ)، قورامغا يەتكەنلەرنىڭ يوتا ۋېنا قاپقىنىنىڭ ئىقتىدارى تولۇق بولماسلىق كېلىنىشكە سەۋەبى توغرىسىدىكى تەتقىقات (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى قارىمىقىدىكى 2 - دوختۇرخانا، باۋ ۋېن، دۈەن يۇڭلياڭ، جىيا شىن، جېك جىيەنجۇڭ، ۋالك رېنيۇ، ياكى شۇ، لى گۇيخۇڭ)، جۇڭغار ئويمانلىقى بور سىستېمىسىنىڭ تۆۋەن قارشىلىق نېفىت قاتلىمىدا قۇدۇق ئۆلچەش، باھالاش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى، كۇلك لىچۈن، سۇن جۇڭجۈن، لۇ فۇسۇ، لو شىڭيىڭ، جۇ شياۋدۇڭ، ماۋ جىچياڭ، ۋالك گۇيۋېن)، شىنجاڭ تاشيوللىرىدا كۆپ ھادىسە يۈز بېرىدىغان نۇقتىلارنى ئايرىش ۋە ئوڭشاش ئۈستىدە تەتقىقات (شىنجاڭ قاتناش پەن تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول قوماندانلىق شتابى تۈر يولغا قويۇش ئىشخانىسى؛ لىيۇ تاۋ، خۇ شىنمىن، مۇ لىن، خۇلك يۇتۇڭ، ما لېي، شىي خەيۋېي، جالگ تىەنخۇا)، ئەلا سورتلۇق ياخاق ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش (شىنجاڭ ئورمانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش باش پونكىتى؛ مەھەمەت تۇردى، شياۋ شىنخۇا، يۈسۈپ ناھىر، پەرھات مۇسا، مابۇت ئىمىن، گۈزەلنۇر، مەھەمەت توختىسى)، كېۋەزگە مەخسۇس ئىشلىتىلىدىغان ئوغۇتنى تەتقىق قىلىپ ياساش ۋە ئوغۇتلاش، پەرۋىش قىلىش سىستېمىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى تۇپراق - ئوغۇتچىلىق

خۇيچىن)، بۇرغىلاشتا ئىشلىتىلىدىغان XQ-1 كاۋچۇك تۈرۈپىسىنى ھىم ئېتىش ئۆزىكىنى ئېلىش ئەسۋابىنى تەتقىق قىلىپ ياساش (شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇرغىلاش تېخنىكولوگىيە تەتقىقات يۇرتى؛ ياكى شۇلىن، ۋالك كاڭجۈن، سۇ تاۋ، دۇ ۋېيشىڭ، دۇ گالگ، شىي يۇڭ، ۋالك شىيۇڭيىڭ)، لوپنۇر كەندىرىدىن ئارىلاشما يىپ ئېگىرىش تەتقىقاتى (شىنجاڭ لۇكالك لوپنۇر كەندىرى چەكلىك شىركىتى؛ بەي لۇ، لى يى، يىن گالگ، گاۋ داۋشېڭ، يىن لۇجېڭ، ۋالك گۇاڭجىن، ۋالك مۇجۇن)، يىپەكلىك ۋە يىم - خەشەككە ئىشلىتىلىدىغان كۆممىقوناق يېڭى سورتى «دۇڭدەن-7» ۋە «شىنجاڭ-12» نىڭ ئۈرۈقىنى يېتىشتۈرۈش ۋە كېڭەيتىش (شىنجاڭ شىنشى ئەلا سورت چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى؛ سلك يۇجياڭ، ياكى خۇي، لۇ لىڭ، گاۋ ۋېنخۇ، گې دۇڭ، جاۋ گۇخۇا، چىن گۇچياڭ)، قاپقا ۋە ئاناغا يۇقىرى بېسىملىق ئۈنۋېرسال كىرگۈزۈش ئۇسۇلى ئارقىلىق جىگەر قېتىشىنى داۋالاش ئۈستىدە تەتقىقات ۋە كلىنىكىدا قوللىنىش (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا؛ رېن ۋېيشىن، چىن بېڭ، ما جۇن، ۋالك جېنخۇڭ، پەن يىڭ، خې شياۋخۇا، لىيۇ شياۋ)، NS-1 تىپلىق چىرىشنى ئاستىلاقتۇچى نېيتراللىق خۇرۇچنى تەتقىق قىلىپ ياساش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى؛ نيۇ چۇنگې، مېڭ شياڭشېڭ، لى لېي، خەن يۇن، لى رۇڭ، ياكى چىنىڭ، شياڭ ياكى)، «دىنا-2» ئۇيۇل گازلىقىنىڭ گاز زاپىسى تەسۋىرى (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تارىم نېفىتلىك شۆبە شىركىتى؛ جۇ شىنيۈەن، ۋالك جاۋسلك، پى شۇجۇن، ۋالك چىڭخۇا، سەي جېنجۇڭ، ما يۇجىي، شىي خۇيۋېن)، قاراماي نېفىتلىكى 9 - رايون نېپىز قاتلام قويۇق نېفىت ئۆزۈسىنى دومىلىتىپ ئېچىش تەتقىقاتى (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى، ۋېن يۇگۇي، خو جىن، چىن رۇڭشەن، ئوۋ ياكى كېيۇ، پېڭ تۇڭشۇ، سلك لىنشياڭ، چىن كې)، يۈرەك ئوپېراتسىيىسىدە يۈرەك مۇسكۇلىنى ئاسراش تەتقىقاتى ۋە كلىنىكىدا قوللىنىش (شىنجاڭ تىببىي ئۈنۋېرسىتېتى يۈرەك مۇسكۇلىنى ئاسراش تەتقىقاتى ۋە كلىنىكىدا قوللىنىش (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا؛ چياۋ جۇن، مۇرات، يۇ شياڭيۇ، ما سۇڭفېڭ، خو چياڭ، ئەسقەر، دۇ جۇنفاڭ)، رەقەملىك ئېلېكترونلۇق سۇيۇقلۇقى تەتقىقات سىستېمىسىنى قوش كاپلانلىق پار تۇرپىناسىدا قوللىنىش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى؛ جۇ ۋەنسۇڭ، رېن ۋېيىڭ، گۇ زۇڭجۇن، ما جۇنشېڭ، شۇ جىن، جياۋ ۋېيدۇڭ، سۇلك شياۋجياڭ)، دىئامېتىرى 139.7 مىللىمېتىرلىق قاپلىما تۈرۈپىدا

باشقۇرۇش ئىدارىسى گېئولوگىيىلىك قۇدۇق خانىرىلەش شىركىتى؛ پۇگۇچياڭ، ۋېي ياڭشەن، خۇ داۋشيۇڭ، شېن ۋېنشىڭ، جۇ يۇڭ، خې خەيشېڭ، جاۋ يۇجىيى، K-24B تىپلىق ئاپتوموبىل سىلكىنىشى پەسەيتكۈچ ئەسۋابىنىڭ مېيىنى تەتقىق قىلىپ ئىشلەپچىقىرىش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى؛ جىڭ جى، لى خۇڭ، بەي شېنجۈن، كې يۇشېڭ، لو لەيلۇڭ، جيا يىڭياڭ، ياۋ خۇجىياڭ)، جىڭيۇكۆلى - مۇز تاغ رايونىنىڭ گېئولوگىيىلىك تۈزۈلۈشى ۋە ئۆزگىرىشى ئۈستىدە تەتقىقات (شىنجاڭ گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش يۇرتى؛ ما خۇادۇڭ، ياك زىجىياڭ، ۋېي شىنچاڭ، لى شيەنياڭ، تالە جى، لى ۋېيدۇڭ، لى سۇڭلىڭ)، جىددىي خاراكتېرلىك ئېغىر ئاشقازان ئاستى بېزى ياللۇغىنى داۋالاش تەتقىقاتى ۋە ئۇنى كىلىنىكىدا قوللىنىش (ش ئۇ ئار خەلق دوختۇرخانىسى؛ سۇن جىڭ، ليۇ يۇچۈن، دولقۇن مەمتىسەن، ناسىن، جىڭ خەيتاۋ، دولقۇن تۇراغازى، چىن شيۇڭ)، چوڭ تىپتىكى ترانسفورماتور ئورامىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ھۆكۈم قىلىش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە پەن تەتقىقات يۇرتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسى؛ فەن شۇخۇا، مەي جىڭ، ما چىنىيۇڭ، شى خەيچىن، چىن يۇڭ، سۇن شىنلىيەن، خۇاڭ ياۋدې)، قاپلىق قۇرت كېسىلى بىمارىنىڭ قان زەردابى ئانتىبىيوسىنىڭ مەنبەلىك ئىنكاسى مېخانىزمى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى كىلىنىكىدا قوللىنىش (ش ئۇ ئار خەلق دوختۇرخانىسى؛ شۇ مىڭچىيەن، جۇ بىڭ، شۇ خەيچۇ، كۇڭ چاڭچىڭ، كې شياۋخۇ، لى شيۇڭ، ۋاڭ لۇڭخېن)، دوختۇرخانىلاردىكى گىرەلەشمە يۇقۇملىنىشنى ئۈنۈملىك باھالاش ۋە كۆزىتىپ كونترول قىلىش سىنىقى (لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى ھەربىي تىببىي ئىنىستىتۇتى، لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىسى؛ ۋاڭ شىڭتەي، جيا چىڭ، لى يىنشىڭ، جالڭ رۇڭ، لى خۇڭجىن، لۇ چاڭمىڭ، چىن جياڭشەن)، شىلىق پەردىنى كېسىپ يوشۇرۇن چىشىنى ئۆستۈرۈش ئوپېراتسىيىسى ۋە چىش تۈزەش تېخنىكىسى ئارقىلىق بالىلاردىكى چىش چىقىملىقىنى داۋالاش تەتقىقاتى ۋە ئۇنى قوللىنىش (قاراماي شەھەرلىك مەركىزىي دوختۇرخانىسى؛ خۇاڭ ئەيىڭ، جالڭ خەيشىڭ، خۇا شۇدۇڭ، ياك شىنچىياڭ، سۇڭ يۇڭ، ليۇ پىڭ، جالڭ ليۇمىن)، غەيرىي شەكىلدىكى بۇرۇننى ئەسلىگە كەلتۈرۈش تەتقىقاتى ۋە كىلىنىكىدا قوللىنىش (لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىسى، جاۋ خۇا، سۇن جياڭخۇڭ، يۇ شىۋۇ، جىڭ جىيەنجۈن، ماۋ جىمىڭ، ليۇ ۋېنجۇڭ)، HPG-OBC تىپلىق ئورگانىك بورلۇق بېسىم ئارقىلىق قاتلام يېرىش سۇيۇقلۇقى مەھسۇلاتلىرىنى تەتقىق

تەتقىقات ئورنى، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى تۇپراق - ئوغۇنچىلىق تەتقىقات ئورنى، ئاۋات ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكا كېڭەيتىش مەركىزى، مارالبېشى ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكا كېڭەيتىش مەركىزى، لوپ ناھىيىلىك دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ئىدارىسى، ماۋدۇنەسەك، جىياڭ يەن، لى پەن، شۇ ۋەنلى، فۇ مىڭشەن، شۇ يۇڭجىي، فېڭ ياۋزۇ)، بىناكارلىق قۇرۇلۇش تىجارىتىنى باشقۇرۇش سىستېمىسى (شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش (كۆرۈمى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شېنياڭ دۇڭزۇۋەن يۇمشاق ماتېرىيال پاي چەكلىك شىركىتى؛ دىڭ جىگەن، سۇ تاۋ، جالڭ شۇلى، ۋاڭ خۇاىسۇڭ، دىڭ يەنسەڭ، خۇ لياڭيۇڭ، سۇن فۇچىڭ)، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى تەبىئىي گازنى توپلاپ يەتكۈزۈش ۋە بىر تەرەپ قىلىش سىستېمىسىنى سەرخىللاشتۇرۇش ۋە يولغا قويۇش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى شۆبە شىركىتى ئېچىش كەسپى بۆلۈمى؛ جالڭ جىدۇڭ، جىياڭ تاۋ، يۇ جىيىڭ، ليۇ سۇڭ، ماۋ يۇلياڭ، ۋاڭ شياۋكاڭ، دۇ ۋېيجياڭ)، KXD تىپلىق خام نېفىتنى پارچىلاش ئىمولسىيىسىنى تەتقىق قىلىپ ياساش (شىن كېشاۋ خىمىيە سانائىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، جۇ رۇنخۇا، ۋاڭ گورۇي، ۋاڭ جۇن، جۇ شياۋسەڭ، لى يۇەنپىڭ، ۋېن ۋېيدۇڭ، ياك يۇشەن)، تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقى ۋە ئۇچباستاۋ ئويمانلىقىدىكى نېفىت - گاز بايلىقىنى باھالاش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىك شۆبە شىركىتى قىدىرىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش تەتقىقات يۇرتى؛ يۈەن مىڭشېڭ، لى خۇاىسەڭ، لياڭ خاۋ، ۋاڭ جىيۇڭ، سۇ چۈنگو، جىن يىڭ، خې يۇڭخۇڭ)، «ئارمان» يۈرۈشلۈك قۇۋۋەت تالقاتلىرىنى تەتقىق قىلىپ ئىشلەپچىقىرىش (شىنجاڭ ئارمان ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى؛ رادىل ئابلا، ئادىل ئابلا)، لوپنۇر كەندىرى - پاختا - تەبىئىي يىپەك ئارىلاشمىسىدىن يىپ ئېگىرىش ئۈستىدە تەتقىقات (شىنجاڭ «ئالتۇن مۇنار» يۇڭ توقۇمىچىلىق چەكلىك شىركىتى؛ ما زېڭشۇ، بەي فۇجو، ليۇ خېيىڭ، شۇ يەنسەي، ۋاڭ لى، ليۇ شۇجۈن، لو جىيەنپىڭ)، تۇرپان - قۇمۇل ئويمانلىقى غەربىي نېفىتلىكىنىڭ كۆپ تىپلىق نېفىت زاپىسى مەھسۇلاتىنى ئاشۇرۇش، مۇقىملاشتۇرۇش لايىھىسى ئۈستىدە تەتقىقات (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىك شۆبە شىركىتى قىدىرىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش تەتقىقات يۇرتى، جۇڭگو نېفىت شىركىتى تۇرپان - قۇمۇل شۆبە شىركىتى تۇرپان نېفىت ئېلىش زاۋۇتى؛ لى يەنسەڭ، جاۋ جىيەن، دېڭ گو، تاۋ لىنسىن، شىيې جياشى، ۋېي شاڭزۇ، خۇ شياۋجۈن)، نېفىتلىكتە ئۈنۈملىك قۇدۇق خانىرىلەش يۇمشاق ماتېرىيال سىستېمىسى (V2.0) نى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ نېفىت

قىلىپ ياساش ۋە ئۇنى تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىدە قوللىنىش (تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى قىدىرىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى قۇدۇق بۇرغىلاپ ماي ئېلىش تېخنىكولىگىيە تەتقىقات يۇرتى؛ ۋالڭ دۇڭخېي، ليۇ جىيەنۋېي، ليۇ يەنجۈن، بى گوچياڭ، جالڭ جىيەنپىڭ، ليۇ جىيا، يەن مىڭئا، كۈزگى بۇغداينى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ قۇرلاپ تېرىش، كېۋەزنى سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ چولڭ چۆنەكلەپ تېرىش، ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو مېتېئورولوگىيە ئىدارىسى ئۈرۈمچى قۇملۇق مېتېئورولوگىيە تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ مۇھىت مېتېئورولوگىيە مەركىزى، يەكەن ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك مېتېئورولوگىيە تەجرىبە پونكىتى؛ جىياڭ ۋېي، لى شىنجىيەن، ليۇ سوجىيەن، جىيا چۈنتاڭ، پېي جياڭۋېن، تالڭ قېڭلەن، جاۋ جىياڭشى)، «تېنەزى كودلۇق» نېفىتلىك ئىشلەپچىقىرىش ئۇچۇرلىرىنى باشقۇرۇش سۇپىسى (شىنجاڭ «تېنەزى كودى» پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى؛ يۇ جىيەنجۈن، چىن شىنفا، زېڭ يىڭ، لى چىڭخۇي، سۇڭ جىياڭۋېي، جۇ لۇ، چىن يۇڭ)، نېفىت قۇدۇقىدىكى پاتىقلىقلارنى تازىلاش سىستېمىسىنى ياخشىلاش ۋە قوللىنىش (قاراماي شەھەرلىك رۇڭچاڭ چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇرغىلاش شىركىتى؛ لى جۇن، يالڭ شياڭچىيەن، يالڭ شياڭلىڭ، لى چۈەنجۈن، چىيەن دېخۇڭ، يۇ گۇاڭخېن)، نېفىتلىكنىڭ توپلاپ يەتكۈزۈش سىستېمىسىدا چىرىش، چۆكمە ھاسىل بولۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (شىنجاڭ دەۋر نېفىت قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى؛ جاۋ بو، يالڭ شۇمىڭ، ۋېن جۇڭشىن، خو گوشىن، چىن جىنشىڭ، ۋالڭ جىڭخېي، جالڭ جىيەنخۇا)، KIO2831 نومۇرلۇق رەڭلىك باسما بويلاق ئېرىتكۈچ مېيىنى تەتقىق قىلىپ ئىشلەپچىقىرىش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى؛ لو لەيلۇڭ، تاۋ لىشىن، ۋېي چى، چىن شياۋفېن، شىۋىڭ لياڭچۈەن، خى يىڭ، چىن بو)، لۇنگو رايونى ئوردوۋىك سىستېمىسى كارىبونات كىسلاتا تۇز قاتلىملىق نېفىت قۇدۇقلىرىنى ئۆلچەش، زاپاس قاتلىمىنى چۈشەندۈرۈش، باھالاش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تارىم نېفىتلىك شۆبە شىركىتى، شاۋ چىڭۋېن، چى شىڭجۇڭ، جالڭ چىڭمېن، جاۋ جۇن، گو شىۋىلى، بو خىيىچىڭ، جالڭ يۇڭجۇڭ)، شىنجاڭ نېفىتلىك شىركىتىنىڭ تەكشۈرۈش - ئېچىش سانلىق مەلۇمات ئامبىرى قۇرۇلمىسىنى لايىھىلەش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى؛ چىن شىنفا، شېن جىيەنلىن، زېڭ يىڭ، لى جۇڭچۈەن، لى يىڭ، ما چىڭخېن، جىياڭ شىيەنشىڭ)، يۈرەك تاجىمىمان قان تومۇر كېسەللىرىنى

نەپچە كىرگۈزۈپ دىئاگنوز قويۇپ داۋالاش تېخنىكىسىنى شىنجاڭدا كېڭەيتىش (ش ئۇ ئار خەلىق دوختۇرغانىسى؛ لى گوچىڭ، دەي شياۋيەن، ۋۇ كاكڭ، ھامۇت، شۇ لىشۇ، ۋالڭ خۇڭخېي، چىن خۇي)، مىكرو ئورگانىزم ئارقىلىق سۇ بىلەن ھەيدەشنى كۈچەيتىپ، خام نېفىت ئېلىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى، جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى ئاق بۇلاق نېفىت ئېلىش زاۋۇتى؛ لو لەيلۇڭ، يۇ ۋېن، لى زىشۇ، چىن ئەيخۇا، يۇ جۇەن، سۇڭ يانەن، لى يەن)، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ ئۈزۈلمە قاتلام نېفىت گازىنى كونترول قىلىش قانۇنىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات (جۇڭگو نېفىت شىركىتى شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى؛ جالڭ يىجىي، جىن جىجۇن، تالڭ يۇڭ، دىڭ ۋېنلۇڭ، ۋالڭ شۇلۇڭ، ياۋ سۇپىڭ، لى شىخۇڭ)، تۇپراق مۇنبەتلەشتۈرگۈچ دورىسىنى تەتقىق قىلىپ ئىشلەپچىقىرىش (شىنجاڭ مەنچىياڭخۇڭ يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى، خىمىيەۋى ئوغۇت پەن - تېخنىكا چەكلىك شىركىتى؛ لى بىڭخېي، ليۇ شاۋ)، ئامېرىكا كالىفورنىيە ئوكۇن بېلىقىنى شىنجاڭدا ماكانلاشتۇرۇش ۋە كۆپەيتىش سىنىقى (قۇمۇل شەھەرلىك بوغاز سۇ ئامبىرى باشقارمىسى؛ جاۋ جۇن، سۇ دېشۇ، جىن جىياپىڭ، ۋۇ يۇشىن، زىڭ چىڭشۇ، سۇڭ دېلىن، جالڭ باۋلېيەن)، خىلات قېتىملىق قۇدۇق بۇرغىلاش سۇيۇقلۇقىنىڭ يۈرۈشلۈك مەھسۇلاتلىرىنى تەتقىق قىلىپ ئىشلەش (تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى قىدىرىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى بۇرغىلاپ ماي ئېلىش تېخنىكولىگىيە تەتقىقات يۇرتى؛ چىن جۇنىڭ، يۇڭ فۇخۇا، ۋالڭ ۋېيگو، جىياياۋ، ئىن يەندۇڭ، شېڭ شىن، شيا يەنبو)، داۋانچى نېفىتلىك ئىشلەپچىقىرىشىدا زاپىسىنى كۆپەيتىپ، مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تارىم نېفىتلىك شۆبە شىركىتى؛ سۇن لۇڭدې، سۇڭ ۋېنجىي، جالڭ تۇڭۋېن، ليۇ چاڭيۇ، جۇ ۋېيخۇڭ، ۋالڭ رۇجۇن، يۇ دېڭيۇ)، نېفىتلىكتە ئىشلىتىلىدىغان ھەرىكەتچان كولىئودلارنى تەڭشەپ كېلىش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (قاراماي «شىنكېتاۋ» خىمىيە سانائىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى؛ ۋالڭ گورۇي، جىياڭ بىياۋ، فالڭ لى، لى چىياۋلىڭ، شۇ جىيەن، جاۋ خۇڭ، ليۇ زېخو)، پولات تۇرۇبلىق بېتون قۇرۇلما بىلەن ئالاھىدە چولڭ ئەگمە كۆۋرۈكلەرنى ياساش تېخنىكىسىنى كۆنچى دەرياسى كۆۋرۈكىدە قوللىنىش (شىنجاڭ تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى؛ سەي يىچى، شى يۇەنچى، جالڭ جۇڭجى، خى يۇڭفانگ، جالڭ جىيەنشىن، خۇاڭ كېچاۋ، ليۇ ۋېنتاۋ)، دىزېل ماتورىنىڭ ئېشىنچا ئىسسىقلىقىدىن پايدىلىنىش ئۈستىدە

قىلىدىغان مۇلازىمەتچى 90 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە پاتېنت ۋاكالىتچى خادىم 43، تاۋار ماركىسى ۋاكالىتچى خادىم 45، پاتېنت مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلغۇچى خادىم 46.

دۆلەت سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش باش ئىدارىسىنىڭ تەستىقى بىلەن، تەبىئىي شەخسلەرنىڭ تەشەببۇس قىلىشى ئارقىسىدا شىنجاڭ «جۇڭشىن» تاۋار ماركىسى ئىش ئورنى قۇرۇلدى. شىنجاڭ تاۋار ماركىسى ئىش ئورنى ش ئۇ ئا ر سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى بىلەن كادىرلار، مالىيە، ماددىي مۇناسىۋىتىنى ئۆزدى.

ش ئۇ ئا ر پاتېنت ۋاكالىتچىلىكى تەننەپ ھەيئىتى قۇرۇلدى. 5 پاتېنت ۋاكالىتچىلىك ئاپپاراتى ۋە ئۇنىڭ پاتېنت ۋاكالىتچىلىرىنىڭ ھەممىسى 9 - ئايدا يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى. دۆلەت بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى ئىدارىسىنىڭ ئالاقىدار تەلپىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە پاتېنت ۋاكالىتچىلىرىنىڭ مالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ۋە پاتېنت ۋاكالىتچىلىك كەسپى گۇۋاھنامىسىنى ئالماشتۇرۇش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. 45 كىشى پاتېنت ۋاكالىتچى سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى، 16 كىشى پاتېنت كەسپى گۇۋاھنامىسىنى تىزىمغا ئالدۇردى ھەم ئالماشتۇردى.

2003 - يىلى قۇمۇل ۋىلايىتى ۋە سانجى ئوبلاستىنىڭ پاتېنت ئۇچۇر تور بېكىتى يېڭىدىن قۇرۇلدى ۋە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. شىنجاڭ پاتېنت تور بېكىتىگە ھۆكۈمەت ئىشلىرىغا دائىر ئۇچۇر ۋە ئاخباراتتىن بولۇپ 78 ئۇچۇر قوشۇلۇپ، پاتېنت ئۇچۇر تور بېكىتىنىڭ مەزمۇنى يېڭىلاندى، ئۇ 4 ستون، 200 خىل مەزمۇنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. شۇ يىلى تور مۇلازىمىتى 20 مىڭ ئادەم - قېتىمدىن كۆپرەككە يەتتى.

ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، پەن - تېخنىكا ۋە بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى تارماقلىرى بىرلىكتە ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە 3 - قېتىملىق بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى تەشۋىقات ھەپتىلىكى پائالىيىتى ۋە شىنجاڭ بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىغا دائىر ياخشى خەۋەرلەرنى باھالاش، مۇكاپاتلاش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون پاتېنتقا دائىر يېڭىدىن 7 خىل قانۇن - نىزام ئېلان قىلدى، بىر قانۇن - نىزامنى يېڭىدىن تۈزۈپ چىقتى، تاۋار ماركىسىنى باشقۇرۇشقا دائىر 2 خىل چارىنى يېڭىدىن ئېلان قىلدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون تونجى قېتىم پاتېنت ئىلتىماسى ياردەم مەبلەغى تۇرغۇزدى ھەمدە ئۇنى يولغا قويدى. شۇ يىلى پاتېنت ئىلتىماسى ياردەم مەبلەغى 800 مىڭ يۈەنگە، جەمئىي 1 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ستاتىستىكا قىلىنىشىچە، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 3 خىل پاتېنت ئىلتىماسى 1473 پارچىگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.9 ئاشقان، 3 خىل پاتېنت ئىلتىماسى 11

تەتقىقات (جۇڭگو نېفىت شىركىتى تارىم نېفىتلىك شۆبە شىركىتى، چىڭداۋ خۇياۋ بىخەتەر مۇھىت ئاسراش تېخنىكا چەكلىك شىركىتى؛ گەن ۋېنخۇا، ئالا چىڭجىيۇ، مېلك گوۋېي، لياڭ شېڭزۇڭ، شۈي خۇڭشىن، جال جىسخۇي، سۇ يۇنگو)، فورفوراللىق نەپىس بۇيۇملارنى سىلىقلاش مېيى ئارقىلىق چىرىشتىن ساقلاش تېخنىكىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش (جۇڭگو نېفىت شىركىتى مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتى، جەي چىنشىن، كۇڭ چاۋخۇي، خۇڭ شىنچۈەن، ۋۇ شياۋجىياڭ، خاۋ شىنخۇەن، يال خەيپەن، جال جىڭياۋ)، قان بەرگەندە ۋىرۇسنىڭ تارقىلىشىنى تەكشۈرۈش ئۇسۇلى ھەم كىلىنكىلىق ۋە پائالوگىيىلىك ئالاھىدىلىكى ئۈستىدە تەتقىقات (لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 2 - خەلق دوختۇرخانىسى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكى قىدىرىپ تەكشۈرۈش - ئېچىش قوماندانلىق شتابى ئىشچى - خىزمەتچىلەر دوختۇرخانىسى، تەن شىنچىڭ، ۋاڭ يۇن، جال شىچىڭ، جال يۇخۇڭ، ۋاڭ لېنۇڭ).

پەن شن

بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىنى قوغداش

بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىنى قوغداش خىزمىتى 2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى ئىدارىسى بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى خىزمىتى سىستېمىسىنىڭ قۇرۇلۇشىنى پائال ئىلگىرى سۈردى. ئاقسۇ ۋىلايىتى، قىزىلسۇ ئوبلاستى ۋە شىخەنزە شەھىرىدە بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى ئىدارىسى قۇرۇلدى.

يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر (شىخەنزە شەھىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) لەردە ۋە 24 ناھىيە (شەھەر) دە بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى ئىدارىسى قۇرۇلدى، 7 ۋىلايەت، ئوبلاستتا بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى خىزمىتى ماسلاشتۇرۇش - بېتەكچىلىك ئاپپاراتى قۇرۇلدى. شۇ يىلى بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى ۋاستىچىلىك مۇلازىمەت ئاپپاراتىدىن 13ى يېڭىدىن قۇرۇلدى، 5 ئاپپارات قۇرۇلۇۋاتىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدىن يېڭىدىن قۇرۇلغان پاتېنت ۋاكالىتچىلىك ئاپپاراتى بىر، تاۋار ماركىسى ۋاكالىتچىلىك ئاپپاراتى 12. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى ۋاستىچىلىك مۇلازىمەت ئاپپاراتى 20گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پاتېنت ۋاكالىتچىلىك ئاپپاراتى 6، تاۋار ماركىسى ۋاكالىتچىلىك ئاپپاراتى 14. بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىنى باشقۇرغۇچى خادىم 120. ئاپتونوم رايون بويىچە ۋاستىچىلىك

مىلك 932 پارچىگە يەتكەن. شۇ يىلى بېرىلگەن پاتېنت ھوقۇقى 752 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.9 ئاشتى؛ جەمئىي بېرىلگەن پاتېنت ھوقۇقى 6669 غا يەتتى.

قوشۇمچە

ئاپتونوم رايون بويىچە 2003 - يىلى قىلىنغان پاتېنت ئىلتىماسى ۋە بېرىلگەن پاتېنت ھوقۇقى

ئورۇنلارنىڭ تۈرلەرگە ئايرىلىشى (پارچە)				3 خىل پاتېنت (پارچە)				2003 - يىلى	ئىلگىرىكى يىللاردىكى جەمئىي (پارچە)	پاتېنت ستاتىستىكىسى
ئورگان، تەشكىلاتلار	زاۋۇت، كان - كارخانىلار	پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى	ئالىي مەكتەپ	شەخسلەر	تاشقى لايىھىسى كۆرۈنۈش	تەبىئىي بىر تەرەپ	ئىنپېن			
4	278	54	15	1122	281	938	254	1473	11932	پاتېنت ئىلتىماسى
1	149	42	6	554	156	521	75	752	6669	پاتېنت ھوقۇقى بېرىلگىنى

450 مىلك يۈەن سەرپ قىلىندى، ياراتقان مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 39 مىليون يۈەنگە، پايدىسى 117 مىليون يۈەنگە، باج 132 مىليون يۈەنگە يەتتى.

شى جىنپىن

پاتېنت خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ 10 - نۆۋەتلىك كەشپىيات كۆرگەزمىسىگە قاتنىشىش ئىشىغا تەشكىلاتچىلىق قىلىپ، 3 ئورۇندا بايما ئېچىپ، چوغلارنىڭ كەشپىياتىدىن 22 نى، ياشلار - ئۆسۈملۈكنىڭ كەشپىياتىدىن 3 نى كۆرگەزمىگە قاتناشتۇرۇپ، 3 ئالتۇن مېدالغا، 6 كۈمۈش مېدالغا، 5 مىسى مېدالغا ۋە بىر مەخسۇس تۈر مۇكاپاتىغا، بىر تۈردە كۆرگەزمە ئۆمىكى بويىچە مۇنەۋۋەر تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 1473 پاتېنت ئىلتىماس قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە كەشپىيات پاتېنتى 254، ئەمەلىي يېڭى تىپ پاتېنتى 938، تاشقى كۆرۈنۈش لايىھىسى پاتېنتى 281؛ شەخسلەرنىڭ پاتېنت ئىلتىماسى 1122، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ 15، زاۋۇت، كان - كارخانىلارنىڭ 54، پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ 278، ئىدارە - تەشكىلاتلارنىڭ 4. ھوقۇق بېرىلگىنى 752، بۇنىڭ ئىچىدە كەشپىيات پاتېنتى 75، ئەمەلىي يېڭى تىپ پاتېنتى 521. تاشقى كۆرۈنۈش لايىھىسى پاتېنتى 156؛ شەخسىي پاتېنت 554، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ 6، زاۋۇت، كان - كارخانىلارنىڭ 42، پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ 149، ئىدارە، تەشكىلاتلارنىڭ بىر.

يىلى ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە رويخەتكە ئېلىنىپ كۆچكەن بولغان تاۋار ماركىسى ئاز كەم 4000 غا يېتىپ، تارىختىكى يېڭى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە رويخەتكە ئالدۇرغان تاۋار ماركىسى 14 مىڭغا يەتتى؛ مەملىكەت بويىچە داڭلىق تاۋار ماركىسى 2، شىنجاڭ بويىچە داڭلىق تاۋار ماركىسى 67؛ ئەسلى ئىشلەپچىقىرىلغان جايىنى ئىمپىتلايدىغان تاۋار ماركىسى 10.

يىلى ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايوننىڭ بىلىم مۈلۈك ھوقۇقىنى باشقۇرۇش تارماقلىرى پاتېنت ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز قىلىش ماجىراسىغا دائىر 45 دېلو تاپشۇرۇپ ئالدى، 23 دېلونى ئاياغلاشتۇردى، 8 دېلونى توختىتىپ قويدى، 14 دېلو (بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلكە ئاتلاپ تۇرغۇزۇلغان 6 دېلو بار) نى بىر تەرەپ قىلىۋاتىدۇ. ساختا پاتېنت دېلوسىدىن 24 نى قوبۇل قىلىپ، 24 دېلونى ئاياغلاشتۇردى؛ 41 مىلك يۈەن جەرىمانە قويدى؛ ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق بىلىم مۈلۈك ھوقۇقى ئىدارىسىگە پاتېنت ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز قىلىشقا دائىر 8 دېلونى بىر تەرەپ قىلىشنى ھاۋالە قىلدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 11 خىل پاتېنت تېخنىكا تۈرى يولغا قويۇلدى، مەخسۇس تۈرلەرنى يولغا قويۇش ئۈچۈن 1 مىليون يۈەن سەرپ قىلىندى، 1996 - يىلىدىن بۇيان ئاپتونوم رايون بويىچە 45 خىل پاتېنت تېخنىكا تۈرى يولغا قويۇلدى، مەخسۇس تۈرلەرنى يولغا قويۇش ئۈچۈن 5 مىليون

يېشىلدۇرۇپ جىگىرى مۇھاپىزەت قىلىدىغان كاپسۇل ۋە ئۇنى ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى (03103293). ئۈزۈم قۇرۇتۇش دورىسى ۋە ئۇنى تەييارلاش (03103627). تەبىئىي رەڭلىك پاختا بىلەن رەڭلىك پاختىدىن ئېگىزلىگەن يېمىنىڭ رەڭ پەرقىنى تىزگىنلەش ھۈنەر - سەنئىتى (03106586). گۇڭگۇرت ئىشقارداشقىلىدىن كىرىمىنىلىق ئوغۇت ياساش ئۇسۇلى ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش (03106905). تېلېۋىزورنىڭ رېنتگېن نۇرىنى يوقىتىش قۇرۇلمىسى (03106988). سوزۇلۇش - قىسقىراش ئەسۋابى ئورنىتىلغان تۈرۈبىنى ھەرىكەتچان چاقىچ (03110063). ئاق سۆڭۈكنى سۈنئىي تېرىش ئۇسۇلى (03116740). رەبھان شەرىتى ۋە ئۇنى تەييارلاش ئۇسۇلى (03120320). بۆلەكلەرگە ئايرىلىدىغان قولۋاچ (03120370). سالامەتلىككە پايدىلىق مېۋە - چېۋە. كۆكتات ئۈزۈقلۈك يېمەكلىكى ۋە ئۇنى تەييارلاش ئۇسۇلى (03121745). تۆمۈر ماددىلىق ۋارا يىلىم ئىچمىلىكى ۋە ئۇنى ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى (03122808). ئۆچەيدە ئېرىيىدىغان مۇرەككەپ ئاللىشىن كاپسۇلى (03123854). بىر خىل بىناكارلىق ماتېرىيالى ۋە ئۇنى قۇراشتۇرۇش ئۇسۇلى (03125047). بىخەتەر قاپاق ۋە تېز ئىمتىرىش ھالقىسى (03130815). ئۆسۈملۈك تالا ماددىسىدىن ئېتان ياماش ئۇسۇلى (03136610). ھايۋان تايىدىن سۈنئىي نېفىت ئىشلەش ئۇسۇلى (031136111). سۆڭەك چۈشۈرۈش مەلھىمى (03136965). ھىدروكاربون مېيىدىن ياسالغان مېتالىمىزىلاندىرۇش دورىسى ۋە ئۇنى ياساش - ئىشلىتىش ئۇسۇلى (03137117). ھىدروكاربون مېيى ئارقىلىق مېتالىمىزىلاندىرۇش ئايلاندۇرۇش ئۇسۇلى (03137118). مۇرەككەپ ياپچان كاپسۇلى (03137902). جىگىرىنى ياخشىلاش كاپسۇلى (03137903). ئۈزۈم ئۇرۇقىدىن تۆۋەن پولىسېرلىق سىتائىن ئاجرىتىۋېلىش ئۇسۇلى (03137933). بىر خىل ھالەتتىكى خەنزۇ يېزىقىنىڭ سۆز ھاسىل قىلغۇچى سوزۇق تاۋۇشلىرىغا رەقەم بىلەن نومۇر قويۇش ئۇسۇلى (03140505). چامغۇر قۇۋۋەت يېمەكلىكى (03149202).

ئەمەلىي يېڭى تىپ نامى (28 تۈر): تىزگىنلىنىدىغان بىر خىل قارماق قۇرۇلمىسى (03200829). كۆپ ئىقتىدارلىق قول سومكىسى (03201262). ئاشلىق تازىلاش ماشىنىسى (03201263). ئۆزگەرتىلگەن چېنىقىش پۇرۇزىنىسى (03201297). مۇز - قار تازىلاش قۇرۇلمىسى (03201307). پۇل سۇرتكۈچنىڭ سۈيىنى سىقىدىغان. قۇرۇتىدىغان. سۇ ساقلىيالايدىغان ھەممىباب چىلەك

بىر يىلدا پاتېنت ماجىراسىغا دائىر 45 دېلو قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئەمەلىي يېڭى تىپ پاتېنتى 22. ئاشقى كۆرۈنۈش لايىھىسى پاتېنتى 23. 23 دېلو ئاڭلاشتۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئەمەلىي يېڭى تىپ پاتېنتى 14. ئاشقى كۆرۈنۈش لايىھىسى پاتېنتى 9. 8 دېلو بىر تەرەپ قىلىندى. 15 دېلو مۇرەسسە قىلىندى. پاختا پاتېنت قىلىشىغا دائىر 25 دېلو بىر تەرەپ قىلىندى. پاتېنتنى يولغا قويۇش تۈرىگە دائىر 40 ئىلتىماس قوبۇل قىلىندى. پاتېنت تېخنىكىسىنى يولغا قويۇش پىلانىدا 11 تۈر يولغا قويۇلدى. پاتېنتنى يولغا قويۇش خىراجىتى ئۈچۈن 1 مىليون يۈەن ئورۇنلاشتۇرۇلدى. پاتېنتنى يولغا قويۇشقا دائىر بىر ئىجازەت توختامى ئەنگە ئېلىندى.

خې يىڭگو

تېخنىكا بازارلىرى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ھەر خىل تېخنىكا توختامىدىن 1516 سى ئىمزالاندى. پۈتۈشۈش سوممىسى 1 مىليارد 203 مىليون يۈەنگە يەتتى. تېخنىكا توختاملىرىنىڭ ئوتتۇرىچە سودا سوممىسى 793 مىڭ 500 يۈەن بولدى. 2002 - يىلىدىكىگە سېلىشتۇرغاندا، تېخنىكا توختام سانى %12.3، پۈتۈشۈش سوممىسى %19.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېخنىكا تەرەققىياتى توختامى 401 بولۇپ، پۈتۈشۈش سوممىسى 512 مىليون يۈەن؛ تېخنىكا ئۆتۈنۈپ بېرىش توختامى 161 بولۇپ، پۈتۈشۈش سوممىسى 299 مىليون يۈەن؛ تېخنىكا مەسلىھەتچىلىكى توختامى 466 بولۇپ، پۈتۈشۈش سوممىسى 71 مىليون يۈەن؛ تېخنىكا مۇلازىمەت توختامى 488 بولۇپ، پۈتۈشۈش سوممىسى 321 مىليون يۈەن.

جاۋ يېڭ

شىنجاڭنىڭ 2003 - يىلىدىكى قىسمەن كەشپىيات ۋە ئىجادىيەت نامى مۇندەرىجىسى پاتېنت ئىلتىماس قىلىنغان كەشپىيات نامى 330 تۈر: يېڭى ساماق تەركىبىدىن ئاللىشىننازا ئاجرىتىۋېلىپ ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر - سەنئىتى (03100419.9). سىيرىلىپ چىقىپ كەتەيدىغان، كېسەلگە، مىكروپقا قارشى گاندون (03100413). سىيرىلىپ چىقىپ كەتەيدىغان، كېسەلگە، مىكروپقا قارشى گاندون (03100414). ئىستېرىلىشىش دەرىجىسى يۇقىرى ساخاروزا ئالقات كىسلاتالىق ماينى بىرىكتۈرۈش يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى (03101111). سۇدىن ساقلايدىغان كالىدەك گەج (03102804). قۇۋۋەتلىك يېمەكلىك - سوقماق (03103281). مەسلىكىنى

(03301889)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (03302322)، قاچىلاش قۇتىسى (سەنتەي لاۋجاۋ ھارنىقى - قۇملۇق شاھى ھارنىقىنىڭ) (03302358)، تاۋار بەلگىسى (لۇجۇ ئۈندۈرمە سېپىنىڭ) (03302401)، ئېلېكترونلۇق سالاھىيەت پەرقلىندۈرۈش بىلەن بۇيۇمنى تۇتاشتۇرۇپ بىرگەۋدىلەشتۈرۈش ماشىنىسى (03302736)، قاچىلاش قۇتىسى (03303550)، بوتۇلكا (1) (03303829)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (03303842)، ھەرلەرنىڭ كۆپىيىش ئەزاسىنى ئاسرىغۇچ (03303879)، كۆلۈچلۈك ئەتۈركا (03303880)، كۆپ ئىقتىدارلىق پار قازان (03304665)، مېتىر (كۆپ ئىقتىدارلىق) (03304673)، ھاراق بوتۇلكىسى بېزەك بۇيۇمى (03304690)، بوتۇلكا (2) (03304708)، قاچىلاش ساندۇقى (شىنجاڭ ئالاھىدە مەھسۇلاتى - نەشپۈتنىڭ) (03305439)، 3 چاقلىق ماشىنا (ياز - كۈزدە ئىشلىتىلىدىغان) (03305560)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (تۇرپان قۇرۇق ئۈزۈمىنىڭ) (03305764)، ئاددىي كۆزەينەك (03306218)، پولات تۈرۈپلىق 3 قاتار پارۋاي (03306507)، قوش رەتلىك پولات تۈرۈپلىق پارۋاي (03306518)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (شەرقىي شىمال ئىپارگۇرۇچىنىڭ) (03306609)، قاچىلاش قۇتىسى (03306610)، بوغاز بايتال سۇيدۈكىنى يىغىش ئەسۋابى (03306726)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (تېتىقۇنىڭ) (03307823)، ترانسفورماتور ماي باكى (0338803)، ترانسفورماتور (03308804)، سوزۇلما - قىسقارما ئەسۋاب ئورنىتىلغان تۈرۈپا چاتقۇچ (03308805)، قاچىلاش ساندۇقى (يېشىل يېمەكلىكنىڭ) (03308839)، قاچىلاش ساندۇقى (ئالاھىدە نەشپۈتنىڭ) (03308840)، تۈرۈپا سوزۇدىغان - قىسقارتىدىغان كەيدۈرمە ئەسۋاب (03309185)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (شاد - خوراملىق كەمپۇتنىڭ) (03310011)، بوتۇلكا بەلگىسى (شېننىسى ئۈزۈم شەربىتىنىڭ) (03310380)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (كەھرىۋا بامبۇك نوتىسىنىڭ) (03310747)، سۈرلەنگەن چوشقا سېنى (03313996)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (1) (03340107)، قاچىلاش ساندۇقى (پەمىدۇر قىيامىنىڭ) (03348317)، ھاراق بوتۇلكىسى (ئىلى ساقلانما ھارنىقىنىڭ) (03348635)، قاچىلاش قۇتىسى (ئىلى دەرياسى ساقلانما ھارنىقىنىڭ)، (03348769)، قاچىلاش قۇتىسى (قار لەيلىسى ئوكۇلىنىڭ) (03349178)، ئوراش - قاچىلاش خالىتىسى (مۇرەككەپ ياپچان دانىچە دورىسىنىڭ) (033049179)، قاچىلاش قۇتىسى (مۇرەككەپ ياپچان

(03201620)، سۇ تېجەيدىغان كۆپ ئىقتىدارلىق تاھارەت قاچىسى (03201657)، نازىلىق تاھارەت قاچىسى (03201658)، ئاددىي سۇ بۆلگۈچ (03201661)، توردىن ئىشلەنگەن بىرىكمە سۈزگۈچ (03201667)، قۇراشتۇرۇلما قاچىلاش چىلىكى (03201670)، مەتبەي بېسىملىق ئاپتوماتىك رېئاكتىپنى يۇيۇش سوزۇش قۇرۇلمىسى (03201696)، ياتما شەكىللىك رېئاكتىپلىق شېغىل يۇيۇپ سۈزگۈچ (03201876)، بىر خىل يۇقىرى ھارارەت يۇقىرى بېسىمغا چىداملىق مۇراببا قۇتىسى (03201933)، جۇڭخى دورىسى بىلەن ھوردىتىپ داۋالاش ئەسۋابى (03201988)، ئۆزگەرتىلگەن كۆمۈر يېقىلغۇ قىلىنىدىغان ئىس - تۈتەكسىز ئۆرە پارقازان (03201989)، ئىس - تۈتەكسىز بىرىكمە پار قازان (03201990)، ئۆزگەرتىلگەن ئىچىدىن ياندىغان خاڭداش ماشىنىسى (03201996)، تەڭشەشكە بولىدىغان تېرمومېتىرلىق ئوقۇتۇش سايىمىنى (03202028)، كۆتۈرۈش - چۈشۈرۈشكە بولىدىغان ئېگىز بوشلۇق ئاسما مەشغۇلات ماشىنىسى (03202040)، كۆپ ئىقتىدارلىق ئەقلىي كارتوچكا (03202074)، بىر خىل كۆتەك ساندۇق تاختىسى (03202183)، ئېلىپ يۈرۈشكە ئەپلىك بىر خىل كوتو (03202496)، گاز ئېقىمى ئارقىلىق ئارىلاشمىلارنى تازىلايدىغان مۇنارىسىمان قۇرۇتۇش ماشىنىسى (03202579)، كۆپ ئىقتىدارلىق يەم - خەشەك يەنجىش ماشىنىسى (03202653)، شاخسىمان زىرائەتلەرنى ئورۇش ماشىنىسىنىڭ ئۆرە ماتېرىيال كىرگۈزۈش قۇرۇلمىسى (03202693)، تۆشۈك دېۋارلىق چېكىنىشنى توختاتقۇچ (03203136)، بىر خىل توك ئۆتكۈزۈش بېسىم پىلتىسى ۋە ئۇنىڭدىن ئىشلەنگەن ئورام گۇرۇپپىلىق كابېل (03226752).

تاشقى كۆرۈنۈش لايىھىسى نامى (55 تۈر): قاچىلاش قۇتىسى (شىننىڭ ساقلانما ھارنىقىنىڭ) (03300147)، قاچىلاش قۇتىسى (شىننىڭ لاۋجاۋ ھارنىقىنىڭ) (03300148)، قاچىلاش ساندۇقى (02201258)، قاچىلاش ساندۇقى (ياغاچ گۈللۈك قەغەز ساندۇق) (03301293)، بوتۇلكا (03301383)، قاچىلاش قۇتىسى (قىزغۇچ ئالتۇن گەمە شاھى ھارنىقىنىڭ) (03301614)، ئاليۇمىن قېتىشىملىق سۇلياۋدىن ئىشلەنگەن تۈز ئېچىلىدىغان دېرىزە شەكىللىك ماتېرىيال (03301663)، ئاليۇمىن قېتىشىملىق سۇلياۋدىن ئىشلەنگەن ئىتتىرىمە دېرىزە شەكىللىك ماتېرىيال (03301664)، بوتۇلكا بەلگىسى (شېننىسى ئۆسۈملۈك ئىچىملىكىنىڭ) (03301866)، ۋەزىنلىك قەرت

تېخنىكىسى، كېسەللىك ۋە ھاسارات زىيانداشلىقىنىڭ ھەر تەرەپلىمە ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش تېخنىكىسى، چارۋىلارنى كۆپەيتىش ۋە بېقىش تېخنىكىسى قاتارلىقلار توغرىسىدا مەسلىھەت بېرىش ئىشلىرىنى قانات يايدۇردى. مەسلىھەت سوراشقا قاتناشقان ئامما 50 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن ئاشتى. پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتى بويىچە ئۆلكە كۆرسىتىش ئۆسكىدىكىلەر 5000 ئادەم (قېتىم) سورىغان ھەر خىل تېخنىكىلىق سوئاللارغا جاۋاب بەردى ھەمدە دېھقانلار يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ۋە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى سېتىش جەھەتتە دۇچ كەلگەن قىيىن مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇۋاپىق تەكلىپلەرنى بەردى.

خۇاڭ جۈەن

پەن - تېخنىكا پائالىيىتى ھەپتىلىكى

پەن - تېخنىكا نازارىتى 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايون دائىرىسىدە «ئىلىم - پەنگە تايىنىپ «سارس» نىڭ ئۈستىدىن غەلبە قىلىش» ئاساسى تېما قىلىنغان پەن - تېخنىكا پائالىيىتى ھەپتىلىكى بويىچە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەشۋىقات پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى توردا 2003 - يىللىق پەن - تېخنىكا پائالىيىتى ھەپتىلىكىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمى (شىنجاڭ تارماق يىغىن مەيدانى) ئۆتكۈزدى. 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى شۇ ئار پارىكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە پەن - تېخنىكا نازارىتى، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى، شىخەنزە شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى قاتارلىق ئورۇنلار بىرلىكتە شىنجاڭ بويىچە 2 - نۆۋەتلىك «تەيىنپ لوغقىسى» دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق پەنلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش بىلىملىرى بويىچە تېلېۋىزىيە مۇكاپاتلىق مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇردى. ئاپتونوم رايونلۇق، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، ناھىيىلىك رادىئو، تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرى، «شىنجاڭ گېزىتى»، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» قاتارلىق ئاساسلىق گېزىتلەر ھەمدە «شىنجاڭ پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تورى»، «غەربىي قىسمىدىكى بېشبالىق» قاتارلىق تور - بېكەتلىرىنىڭ ھەممىسى ھەر كۈنى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش بىلىملىرى، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش ئەھۋالى قاتارلىق پروگرامما ۋە ستونلارنى ئورۇنلاشتۇردى؛ «شىنجاڭ پەن - تېخنىكا گېزىتى» 2003 - يىللىق پەن - تېخنىكا پائالىيىتى ھەپتىلىكى توغرىسىدا مەخسۇس بەت ئېچىپ، 8 سانغا بۆلۈپ دېھقانچىلىق ئەمەلىي تېخنىكىسى ۋە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش بىلىملىرىنى تەشۋىق قىلدى ۋە ئومۇملاشتۇردى. مەھىيە

دانچە دورىسىنىڭ)، (03349180)، كىچىك پۈركۈگۈچكە ئىشلىتىلىدىغان ئاپلانما چاق (03352148)، قەنت - گېزەك ئوراش قەغىزى (03354944)، قەنت - گېزەك ئوراش قەغىزى (03354993)، تاختايغا چاپلانغان رەسىم (كېگىز ئۆي ئىچىگە ئىشلىتىلىدىغان مەنزىرە) (03355113)، پالما چېپى (ئايىمان) (03355114).

خې يىڭگو

پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاش - تۇرۇش - كېڭەيتىش

پەن - تېخنىكىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش

پائالىيىتى

2002 - يىلى 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگىچە پەن - تېخنىكا نازارىتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەن تەتقىقات ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ سۇ ۋە سۇ ئېلېكتر پەن تەتقىقات ئاكادېمىيىسى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك كۆكتاتچىلىق تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخبارات تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا گېزىتى قاتارلىق 9 ئورۇندىن 22 مۇتەخەسسسىنى ئاقسۇ ۋىلايىتىگە بېرىپ «ئۈچى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتى بويىچە ئۆلكە كۆرسىتىش ئۆمىكىنىڭ پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا ئۇيۇشتۇردى. ئۇلار ھەر خىل پەن - تېخنىكا ماتېرىيالدىن 80 مىڭ پارچە تارقىتىپ، بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇچە 15 مىڭ پارچە، ئۇيغۇرچە 65 مىڭ پارچە، 50 پارچىدىن كۆپرەك رەسىم، كۆرگەزمە تاختىسى، ئاسما غەرىبىنى كۆرگەزمە قىلدى، يېزىلاردا قوللىنىلىدىغان ئەمەلىي پەن - تېخنىكىغا دائىر 100 خىلدىن كۆپرەك 4000 دىن ئارتۇق كىتاب، 150 يۈرۈش سىنئالغۇ لېنتىسى ھەدىيە قىلدى ۋە تارقىتىپ، سۈپەتلىك كۆكتات ئۇرۇقىدىن 500 نۇسخا ھەدىيە قىلدى، ئۇنىڭ قىممىتى 3000 يۈەندىن ئاشىدۇ، تېخنىكا لېكسىيىسى نەق مەيدان يىغىنى ئېچىپ، 2000 دىن ئارتۇق كىشىنى تەربىيەلىدى. زىرائەتلەرنى سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇللۇق قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى، ئىلمىي ئۇسۇلدا ئوغۇتلان

نازارىتى، پەن - تېخنىكا نازارىتى بىرلىكتە خەلق مەيدانىدا «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاشقا دائىر پەننى ئومۇملاشتۇرۇش - مەسلىھەت بېرىش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. شۇ ئارقىلىق پەننى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتى بىرلەشمە يىغىنى ئىشخانىسى بىلەن سەھىيە نازارىتى، شۇ ئارقىلىق رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ «ئىقتىساد ۋە تۇرمۇش» قاتارلىق پروگراممىلىرىدا 2003 - يىلى «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش توغرىسىدا «مۇتەخەسسسلەرنى زىيارەت قىلىش خاتىرىسى» نى ئىشلەپ چىقىپ، ئاممىغا بولغان يېتەكچىلىكنى كۈچەيتتى. پائالىيەت ھەپتىلىكى مەزگىلدە، 1 مىليون 500 مىڭ پارچە ھەر خىل تەشۋىقات ماتېرىيالى تارقىتىلدى؛ پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى تەشكىللەپ «يېزىلاردا (سارس) نىڭ ئالدىنى ئېلىش» قا دائىر ئۇيغۇرچە، قازاقچە تەشۋىقات رەسىمى ۋە تەشۋىقات ۋە رەقەبىدىن 700 مىڭ پارچىدىن ئارتۇق تەرجىمە قىلىپ باستۇردى. غۇلجا جۈەن

پەن - تېخنىكا خىزمىتى

مۇتەخەسسسىس - مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكىنىڭ خىزمەت ئەھۋالى
 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ بويىچە 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 54 ناھىيە، شەھەر، رايوندا مۇتەخەسسسىس - مەسلىھەتچىلەر تەشكىلاتى قۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 44 مۇتەخەسسسىس - مەسلىھەتچىلەر تەشكىلاتى شىنجاڭنىڭ تەدبىر بەلگىلەش تەتقىقاتى ۋە مەسلىھەتچىلىك تورىغا قاتناشتى. 2003 - يىلى ئاقسۇ شەھىرىدە 2- قېتىملىق يىللىق تور يىغىنى ئېچىلدى.
 2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق مۇتەخەسسسىس - مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەشەببۇس قىلىپ، ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى تۈزەش ۋە قوغداش، سۇ بايلىقىنى مۇۋاپىق ئېچىش ۋە سۇ تېجەپ سۇغىرىش، ئۆزگىچە بايلىقلارنى ئېچىش ۋە يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش، ئۇچۇرلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى، ئىختىساسلىقلار ئىستراتېگىيىسى قاتارلىقلارنى تەتقىقات نۇقتىسى قىلدى. ئۇنىڭغا 950 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلدى، 2 تۈركۈمدە تەدبىر بەلگىلەش تەتقىقاتى ۋە مەسلىھەتچىلىككە دائىر 41 تۈرنى يولغا قويدى. 67 مۇتەخەسسسىس - مەسلىھەتچى باشلامچى بولۇپ تېمىلارنى تەتقىق

شۇ ئارقىلىق مۇتەخەسسسىس - مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكىدىكى 10 نەچچە مۇتەخەسسسىس تەتقىقاتچىنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغ ۋە جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ تارىمىنى ئوراپ تۇرىدىغان رايوننىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى تەكشۈرۈپ چىقتى؛ قېزىلما بايلىق ۋە ئېنېرگىيە گۈرۈپپىسىدىكى مۇتەخەسسسىس كالىف يۈزۈلۈش، بېيجىڭ قاتارلىق جايلارغا بېرىپ، نېفىت - گاز خىمىيە سانائىتىنىڭ ئىككىلىمچى مەھسۇلاتىنى بارلىققا كەلتۈرۈش مەسلىسى ئۈستىدە تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى؛ قېزىلما بايلىق ۋە ئېنېرگىيە گۈرۈپپىسى شىنجاڭ يېڭى ئېنېرگىيە تەتقىقات ئورنى بىلەن بىرلىكتە شىنجاڭنىڭ ئېنېرگىيىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىستراتېگىيىسى مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى، 30 دىن كۆپرەك مۇتەخەسسسىس - ئالىم ۋە ھۆكۈمەتنىڭ ئالاقىدار فۇنكسىيەلىك تارماقلىرىنىڭ ۋەكىللىرى شىنجاڭنىڭ ئېنېرگىيىسىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئومۇمىي جەھەتتىن ئورۇنلاشتۇرۇش، تەرەققىيات باسقۇچى، تېخنىكا كىرگۈزۈش ۋە مەبلەغ يۆنىلىشى قاتارلىق چوڭ - چوڭ مەسلىھەتچى مەخسۇس مۇھاكىمە قىلدى.
 شۇ ئارقىلىق مۇتەخەسسسىس - مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى ئىشخانىسى مۇتەخەسسسلەرنى ئۇيۇشتۇرۇپ 2003 - يىللىق (ھۆكۈمەت خىزمىتىدىن دوكلات) توغرىسىدا پىكىر ئېلىش مۆھبەت يىغىنى، شىنجاڭنىڭ شەھەرلەشتۈرۈش تەرەققىيات تەدبىرى مۇھاكىمە يىغىنى، شىنجاڭنىڭ تەدبىر بەلگىلەش

ئىچىدە)، كەسپكار 7298، بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي تېخنىكا كادىرى 5611 بولۇپ، %76.88 نى ئىگىلەيدۇ. پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىم 5399 بولۇپ، %73.98 نى ئىگىلەيدۇ.

1. ناھىيىدىن يۇقىرى تارماقلارغا قاراشلىق تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرى.

(1) تەبىئىي پەن ۋە تېخنىكا ساھەسىدىكى تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە تەبىئىي پەن ۋە تېخنىكا ساھەسىدىكى تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتى 98 گە، كەسپكار 6024 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىم 4338، ئالىي - ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي تېخنىكا ئۇنۋانى بارلار 3041.

يىللىق ئومۇمىي خىراجەت كىرىمى 481 مىليون 469 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈمەت ئاجراتقان پۇل 333 مىليون 979 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.26 ئاشتى. تېخنىكىلىق كىرىم 101 مىليون 958 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %25.73 ئاشتى؛ ئومۇمىي خىراجەت چىقىمى 468 مىليون 525 مىڭ يۈەن بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە خادىملارنىڭ خىراجىتى 176 مىليون 302 مىڭ يۈەن، پەن تەتقىقات كەسپىي خىراجىتى 119 مىليون 132 مىڭ يۈەن. بىر يىلدا 1000 تېما تەتقىق قىلىندى، بۇ تېمىلارغا 2122 كىشى قاتناشتى، 147 مىليون 343 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىندى. تېمىلارغا سەرپ قىلىنغان خىراجەت ئىچىدە ئاساسىي تەتقىقات خىراجىتى %7.04 نى، ئەمەلىي تەتقىقات خىراجىتى %12.06 نى، تەجرىبە تەرەققىيات خىراجىتى %37.33 نى، تەتقىقات ۋە تەجرىبە تەرەققىيات نەتىجىلىرىنى قوللىنىش خىراجىتى %31.37 نى، تېخنىكا مۇلازىمىتى خىراجىتى %10.34 نى، ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرلىك پائالىيەت خىراجىتى %1.86 نى ئىگىلىدى.

بىر يىلدا تېخنىكا توختامى ئىمزالاشتىن كىرگەن ئەمەلىي كىرىم 6 مىليون 929 مىڭ يۈەنگە يەتتى. پەن - تېخنىكا دائىرى 1360 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە 34 ماقالە چەت ئەلدە ئېلان قىلىندى. 26 خىل مەخسۇس پەن - تېخنىكا ئەسىرى نەشر قىلىندى، 42 پاتېنت ئىلتىماسى قوبۇل قىلىندى، پاتېنت ھوقۇقى بېرىلگىنى 28، بۇنىڭ ئىچىدە كەشپىيات پاتېنتى 24.

(2) ئىجتىمائىي پەن ۋە گۇمانىتار پەن ساھەسىدىكى تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئىجتىمائىي پەن ۋە گۇمانىتار پەن ساھەسىدىكى تەتقىقات

تەتقىقاتى ۋە مەسلىھەتچىلىك تورىنىڭ 2 - قېتىملىق يىللىق يىغىنى ۋە شۇ ئۇ ئارقىلىق مۇتەخەسسسى - مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكىنىڭ 2002 - يىللىق خىزمەتلىرىنى خۇلاسلاش - تەقدىرلەش يىغىنى قاتارلىق يىغىنلارغا قاتناشتۇردى. «شىنجاڭنىڭ تەدبىر بەلگىلەش تەتقىقاتى ۋە مەسلىھەتچىلىك تەتقىقات نەتىجىلىرىدىن تاللانما (2002 - يىللىق)»، «شىنجاڭنىڭ شەھەرلەشتۈرۈش تەرەققىيات تەدبىرى مۇھاكىمە يىغىنى ئىلمىي ماقالىلىرىدىن تاللانما» نى تەھرىرلەپ نەشر قىلدۇردى؛ «تەدبىر بەلگىلەشتە پايدىلىنىش ماتېرىيالى» دىن 29 سان، «قىسقا خەۋەر» دىن 16 سان، «مەسلىھەتچىلىككە دائىر مەخسۇس مۇھاكىمە» دىن بىر سان تۈزۈپ تارقاتتى. شۇ ئارقىلىق مۇتەخەسسسى - مەسلىھەتچىلەر ئۆمىكى پائال تۈردە ۋىلايەت، ئوبلاست، ناھىيە، شەھەرلەرنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى ئۈچۈن مەسلىھەتچىلىك مۇلازىمىتى قىلدى. «خوتەن ۋىلايىتىدىكى ئۈزۈم كارىدورىنى ياخشىلاپ ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش»، «خوتەن ۋىلايىتىدە ئۆزگىچە قۇرۇق، ھۆل مېۋە پەن - تېخنىكا ئۈلگە باغچىسى قۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات»، «تۇرپان شەھىرىدىكى كېچىكتە 10 مىڭ مو (666.7 گېكتار) زىيانسىز ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىش بويىچە پەن - تېخنىكا ئۈلگە بازىسى قۇرۇش»، «تۇرپان شەھەرلىك كېچىك باغۋەنچىلىك مەيدانىدا ھاۋاسىنى تەڭشىگىلى بولىدىغان ھۆل يېتى ساقلاش ئامبىرى قۇرۇش» ۋە «باغراش ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدىكى تاغلىق رايوندا 10 مىڭ مو (666.7 گېكتار) پىششىقلىنىدىغان ئۈزۈم ئۆستۈرۈش قۇرۇلۇشى» قاتارلىق تۈرلەرنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق تەتقىقات خىزمىتىنى قانات يايدۇردى؛ مۇتەخەسسسلەرنى ئۇيۇشتۇرۇپ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك نېفىت خىمىيە كەسپىي بازىسىنى قۇرۇش ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشتۇردى؛ ئازكەم 20 مۇتەخەسسسى - مەسلىھەتچىنى ئالتاي، بورتالا، سانجى، ئاقسۇ قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلارغا بېرىپ، مەخسۇس تېما بويىچە 42 قېتىم لېكسىيە سۆزلەشكە ئۇيۇشتۇردى. لېكسىيە ئاڭلىغان ئامما ئاز كەم 20 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى.

ما شىۋىيا
تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ناھىيە ۋە ناھىيىدىن يۇقىرى تارماقلارغا قاراشلىق مۇستەقىل پەن - تېخنىكا ئاپپاراتى 126 (تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلگەن ئاپپاراتلارمۇ شۇنىڭ

خادىم 458.

ئۇلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي خىراجەت كىرىمى 82 مىليون 555 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگەن پۇل 18 مىليون 92 مىڭ يۈەن، تېخنىكىلىق كىرىمى 15 مىليون 905 مىڭ يۈەن، ئىشلەپچىقىرىش تىجارىتى كىرىمى 35 مىليون 706 مىڭ يۈەن. ئومۇمىي خىراجەت چىقىمى 59 مىليون 439 مىڭ يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە خادىملارنىڭ خىراجىتى 21 مىليون 316 مىڭ يۈەن، پەن تەتقىقات كەسپىي خىراجىتى 8 مىليون 749 مىڭ يۈەن.

بىر يىلدا 66 تەتقىقات تېمىسى قانات يايدۇرۇلدى، بۇ تېمىلارغا 198 كىشى قاتناشتى، 13 مىليون 527 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلىندى.

3. ناھىيە دەرىجىلىك تارماقلارغا قاراشلىق تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ناھىيە دەرىجىلىك تارماقلارغا قاراشلىق تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتى 4كە، كەسىپكار 52گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىم 44.

ئۇلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي خىراجەت كىرىمى 2 مىليون 533 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگەن پۇل 2 مىليون 191 مىڭ يۈەن؛ ئومۇمىي خىراجەت چىقىمى 2 مىليون 582 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە خادىملارنىڭ خىراجىتى 1 مىليون 463 مىڭ يۈەن، پەن تەتقىقات كەسپىي خىراجىتى 210 مىڭ يۈەن.

بىر يىلدا 13 تەتقىقات تېمىسى قانات يايدۇرۇلدى، بۇ تېمىلارغا 23 كىشى قاتناشتى، 43 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلىندى.

4. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە تەتقىقات ۋە تەرەققىيات پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان كەسپىي ئورۇن 2، كەسىپكار 26، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىم 22.

شۇ يىلى پەن - تېخنىكا خىراجىتىدىن 326 مىڭ يۈەن توپلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگەن پۇل 50 مىڭ يۈەن، پەن - تېخنىكا خىراجىتى چىقىمى 494 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە خادىملارنىڭ خىراجىتى 254 مىڭ يۈەن.

بىر يىلدا 3 تەتقىقات تېمىسى قانات يايدۇرۇلدى، بۇ تېمىلارنى تەتقىق قىلىشقا 7 كىشى قاتناشتى، 31 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلىندى.

ليۇ چىيەن

ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتى 8گە، كەسىپكار 384كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىم 309.

ئۇلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي خىراجەت كىرىمى 23 مىليون 276 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگەن پۇل 21 مىليون 50 مىڭ يۈەن، ئومۇمىي خىراجەت چىقىمى 20 مىليون 519 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە خادىملارنىڭ خىراجىتى 10 مىليون 687 مىڭ يۈەن، پەن تەتقىقات كەسپىي خىراجىتى 4 مىليون 120 مىڭ يۈەن.

بىر يىلدا 63 تېمى تەتقىق قىلىندى، بۇ تېمىلارغا شۇ يىلى 180 كىشى قاتناشتى، 2 مىليون 958 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلىندى. سەرپ قىلىنغان خىراجەت ئىچىدە، ئاساسىي تەتقىقات خىراجىتى %78.6 نى، ئەمەلىي تەتقىقات خىراجىتى %3.65 نى، تەجرىبە تەرەققىيات خىراجىتى %18.18 نى، پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتى خىراجىتى %9.57 نى ئىگىلىدى.

بىر يىلدا 339 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى؛ 24 خىل مەخسۇس پەن - تېخنىكا ئەسىرى نەشر قىلىندى.

3) پەن - تېخنىكا ئۈچۈرچىلىق ۋە ھۆججەت ئاپپاراتلىرى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە پەن - تېخنىكا ئاخبارات ئاپپاراتى 8گە، كەسىپكار 274كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا ئاخباراتقا دائىر ھۆججەت - ماتېرىيال پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىم 250.

ئۇلارنىڭ يىللىق ئومۇمىي خىراجەت كىرىمى 22 مىليون 836 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ھۆكۈمەت ئاجرىتىپ بەرگەن پۇل 13 مىليون 64 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.7 ئاشتى؛ يىللىق خىراجەت چىقىمى 19 مىليون 450 مىڭ يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە خادىملارنىڭ خىراجىتى 7 مىليون 656 مىڭ يۈەن، پەن - تېخنىكا كەسپىي خىراجىتى 4 مىليون 299 مىڭ يۈەن. بىر يىلدا 17 تېمى تەتقىق قىلىندى، بۇ تېمىلارغا 36 كىشى قاتناشتى، 1 مىليون 267 مىڭ يۈەن خىراجەت سەرپ قىلىندى. شۇ يىلى تېخنىكا توختامى ئىمزا لاشتىن كىرگەن ئەمەلىي كىرىم 467 مىڭ يۈەن بولدى. پەن - تېخنىكىغا دائىر 36 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى.

2. تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلگەن پەن تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتلىرى.

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 8 تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتىنىڭ تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلدى. كەسىپكارى 564، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان

2003 - يىلدىكى ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەبىئىي پەن ۋە پەن - تېخنىكا ئۇچۇرچىلىق ھەمدە ھۆججەت - ماتېرىيال ئاپپاراتلىرى

ئاكادېمىيە تەتقىقات ئورنى نامى	ئادرېسى	ئاكادېمىيە، تەتقىقات ئورنىنىڭ خاراكتېرى	مەسئۇل تارماق
شىنجاڭ پولات تۆمۈر تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى تۇدۇنخابا رايونى	تېخنىكا تەرەققىياتى	شىنجاڭ پولات - تۆمۈر گۇرۇھى
شىنجاڭ بىناكارلىق قۇرۇلۇش پەن تەتقىقات يۇرتى	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرىپى باجياخۇ يولى 4 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	قۇرۇلۇش نازارىتى
شىنجاڭ بىناكارلىق ماتېرىياللىرى تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي دوستلۇق يولى 74 - نومۇر	پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى	بىناكارلىق ماتېرىياللىرى ساھە ئىشخانىسى
شىنجاڭ ماشىنىسازلىق تەتقىقات يۇرتى	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي بېيجىڭ يولى 41 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	ماشىنىسازلىق ئېلېكترو ساھە ئىشخانىسى
شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى ئىتتىپاق يولى 49 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	ماشىنىسازلىق ئېلېكترون ساھە ئىشخانىسى
شىنجاڭ كۆمۈرچىلىك پەن تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 28 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	كۆمۈرچىلىك نازارىتى
شىنجاڭ توقۇمىچىلىق پەن تەتقىقات يۇرتى	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي شىنخۇا يولى 34 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	توقۇمىچىلىق ساھە ئىشخانىسى
شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى ئىتتىپاق يولى 84 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە نازارىتى
شىنجاڭ يېنىك سانائەت لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى	ئۈرۈمچى شەھىرى جۇڭشەن يولى 102 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	يېنىك سانائەت ساھە ئىشخانىسى
شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى لايىھىلەش تەتقىقات يۇرتى	ئۈرۈمچى شەھىرى چيەنتاڭ جىياڭ يولى 36 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	نېفىت خىمىيە سانائىتى ساھە ئىشخانىسى
شىنجاڭ قاتناش پەن تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى جىڭيى يولى 17 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	قاتناش نازارىتى
شىنجاڭ ئاشلىق - ياغ پەن تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي شىنخۇا يولى 78 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	ئاشلىق ئىدارىسى
شىنجاڭ شامال ئېنېرگىيەسى تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى خېيلۇڭ جىياڭ يولى 19 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	سۇچىلىق نازارىتى
شىنجاڭ يېڭى ئېنېرگىيە تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى 40 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	پەن - تېخنىكا نازارىتى
شىنجاڭ ئېلېكترونلۇق ھېسابلاش مەركىزى	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى 40 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	پەن - تېخنىكا نازارىتى
شىنجاڭ رەڭلىك مېتال تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي دوستلۇق يولى 4 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	رەڭلىك مېتال باش شىركىتى
شىنجاڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى پەن تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى چاڭجىياڭ يولى 106 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	سۇچىلىق نازارىتى
شىنجاڭ نەشرىيات - باسما - چىقىرىش پەن - تېخنىكا تەتقىقات ئورنى	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 346 - نومۇر	تېخنىكا تەرەققىياتى	ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى

ئوقۇمچىلىق ساھە ئىشخانىسى	تېخنىكا تەرەققىياتى	ئۈرۈمچى شەھىرى غەربىي شىمال يولى 68 - نومۇر	شىنجاڭ مىللىي كىيىم - كېچەك تەتقىقات لايىھىلەش مەركىزى
شۇ ئارخىلۇق ھۆكۈمىتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى مەركىزىي تەجرىبىخانىسى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى زىرائەت سورت بايلىقى تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىقتىسادىي زىرائەت تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى تۇپراق - ئوغۇتچىلىق تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى دانلىق زىرائەت تەتقىقات ئورنى
شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى مىكرو بىئولوگىيە ئەمەلىي تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئۆسۈملۈك ئاسراش تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى باغۋەنچىلىك زىرائەتلىرى تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يادرو تېخنىكا - بىئو تېخنىكا تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي نەنچاڭ يولى 1 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	تۇرپان شەھىرى مۇنار يولى 6 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى تۇرپان ئۇزۇن تاللىق پاختا تەتقىقات ئورنى
چارۋىچىلىق نازارىتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي قاراماي يولى 21 - نومۇر	شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى
چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي قاراماي يولى 21 - نومۇر	شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنى
چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي قاراماي يولى 21 - نومۇر	شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى يەم - خەشەك تەتقىقات ئورنى

چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي قاراماي يولى 21 - نومۇر	شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئوتلاچىلىق تەتقىقات ئورنى
چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي قاراماي يولى 21 - نومۇر	شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى جۇڭگو - ئاۋسترالىيە قوي نەسلىنى يېتىشتۈرۈش تەتقىقات مەركىزى
چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي قاراماي يولى 21 - نومۇر	شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى مال دوختۇرلۇق تەتقىقات ئورنى
ئورمانچىلىق ئىدارىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي ساي يولى 60 - نومۇر	شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى
سۈپىلىك نازارتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى جەنۇبىي خۇجىيەنچى يولى 2 - نومۇر	شىنجاڭ سۈپىلىك - سۇ ئېلېكتىر پەن تەتقىقات ئورنى
گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق ئىدارىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شىمالىي دوستلۇق يولى 35 - نومۇر	شىنجاڭ قېزىلما بايلىق تەجرىبە تەتقىقات ئورنى
سەھىيە نازارتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شور بۇلاق 1 - كوچا 4 - نومۇر	شىنجاڭ تەجرىبە ھايۋانات تەتقىقات مەركىزى
سەھىيە نازارتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي شىنخۇا يولى 9 - نومۇر	شىنجاڭ دورا تەتقىقات ئورنى
تېببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى خۇاڭخې يولى 53 - نومۇر	شىنجاڭ جۇڭخىيە دورا تەتقىقات يۇرتى
سەھىيە نازارتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى يەنتەن يولى 36 - نومۇر قوشۇمچە 1 - نومۇر	شىنجاڭ ئۇيغۇر تىبابەتچىلىك تەتقىقات ئورنى
دورىگەرلىك گۇرۇھى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شىنمەن يولى 9 - نومۇر	شىنجاڭ جۇڭخىيە - مىللىي دورىگەرلىك تەتقىقات ئورنى
پەن - تېخنىكا نازارتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى 40 - نومۇر قوشۇمچە 2 - نومۇر	شىنجاڭ ئانالىتىك ئۆلچەش مەركىزى
سۈپەت نازارەتچىلىكى ئىدارىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى 40 - نومۇر قوشۇمچە 9 - نومۇر	شىنجاڭ ئۆلچەم - ئۆلچەش تەتقىقات ئورنى
سۈپەت نازارەتچىلىكى ئىدارىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي شىنخۇا يولى 32 - نومۇر	شىنجاڭ مەھسۇلات سۈپىتى - خى نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ئورنى
مۇھىت ئاسراش ئىدارىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ مۇھىت ئاسراش پەن تەتقىقات يۇرتى
تەنتەربىيە ئىدارىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي ئىتتىپاق يولى 91 - نومۇر	شىنجاڭ تەنتەربىيە پەن تەتقىقات ئورنى
پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كەسپلەر تەرەققىيات رايونى	شىنجاڭ پىلانلىق تۇغۇت پەن تەتقىقات ئورنى
دېھقانچىلىق نازارتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	پىچان ناھىيىسى قوشتۈگمەن يولى	شىنجاڭ ئۈزۈم، قوغۇن - تاۋۇز تەرەققىيات تەتقىقات مەركىزى

دېھقانچىلىق نازارىتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	خوتەن شەھىرى ناۋاي يولى 10 - نومۇر	شىنجاڭ خوتەن پىلمچىلىك پەن تەتقىقات ئورنى
پەن - تېخنىكا نازارىتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى 40 - نومۇر قوشۇمچە 7 - نومۇر	شىنجاڭ پەن - تېخنىكا سىياسىتى تەتقىقات ئورنى
پەن - تېخنىكا نازارىتى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي بېيجىڭ يولى 40 - نومۇر قوشۇمچە 8 - نومۇر	شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخبارات تەتقىقات ئورنى
يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى نەنچاڭ يولى 38 - نومۇر	شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادىي تېخنىكا ئۆزۈرلىرى تەتقىقات ئورنى
چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيەسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى شەرقىي قاراماي يولى 21 - نومۇر	شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى پەن - تېخنىكا ئۆزۈرلىرى تەتقىقات ئورنى
سۈپەت نازارەتچىلىكى ئىدارىسى	ئىجتىمائىي پاراۋانلىق	ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي شىنخۇا يولى 32 - نومۇر	شىنجاڭ سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئۆزۈر تەتقىقات ئورنى

تىجارەت كىرىمى 27 مىليون 139 مىڭ 500 يۈەن، باشقا كىرىم 7 مىليون 641 مىڭ 800 يۈەن. كەسپىي كىرىم ئىچىدە خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ كىرىمى 8 مىليون 256 مىڭ 400 يۈەن. شۇ يىلدىكى كەسپىي خىراجەت قالدۇقى 115 مىليون 717 مىڭ 700 يۈەن.

ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ ئىسلاھات ۋە تەرەققىياتىنى يەنىمۇ ئىلگىرى سۈرۈپ، تېخنىكا تەرەققىياتى تىپىدىكى پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىپ كارخانىلاشتۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، ئىجتىمائىي پاراۋانلىق تىپىدىكى پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنى تۈرلەر بويىچە ئىسلاھ قىلىش خىزمىتى يولغا قويۇلدى، كېمەيتىلگەن كەسپىي خىراجەت مەبلەغىنى ئورۇنلاشتۇرۇشتا تۈرلەرگە چېتىش شەكلىنى قوللىنىش ئارقىلىق، تېخنىكا تەرەققىياتى تىپىدىكى پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىغا ياردەم بېرىلدى. 2003 - يىلى 14 تېخنىكا تەرەققىياتى تىپىدىكى پەن تەتقىقات يۇرتى، تەتقىقات ئورنىغا 21 خىل چاتما تۈر بويىچە ياردەم بېرىلدى، بۇنىڭغا 5 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

پەن تەتقىقات يۇرتى، ئورۇنلىرىنىڭ ئىسلاھات ۋە تەرەققىياتى ئۈچۈن 5 مىليون يۈەن مەخسۇس مەبلەغ ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. بۇ مەبلەغنى ئىشلىتىش دائىرىسىگە ئاساسەن، پەن - تېخنىكا نازارىتى، مالىيە نازارىتىنىڭ بىرلىكتە تەكشۈرۈشى ئارقىلىق 26 تۈر ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، تېخنىكا تەرەققىياتى تىپىدىكى پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىغا ۋە

تەبىئىي پەن كەسپىي خىراجەت خام چوتىنىڭ ئىجراسى ۋە پەن - تېخنىكا سېلىنىمىسى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن تەبىئىي پەن كەسپىي خىراجىتى ئۈچۈن 130 مىليون 437 مىڭ 200 يۈەن خام چوت چىقىمى كۆرسەتكۈچى، دەم ئېلىشقا - پېنىسىگە چىققان خادىملارنىڭ خىراجىتى ئۈچۈن 38 مىليون 821 مىڭ 500 يۈەن خام چوت چىقىمى كۆرسەتكۈچى چۈشۈرۈلدى. بۇ 2 تۈر ئۈچۈن 169 مىليون 258 مىڭ 700 يۈەن ئاجرىتىپ بېرىلدى. بىر يىلدا ئەمەلىي چىقىم قىلىنغان يىللىق تەبىئىي پەن كەسپىي خىراجەت چىقىمى 399 مىليون 521 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي خىراجەت چىقىمى 339 مىليون 556 مىڭ 200 يۈەن، تۈر خىراجىتى چىقىمى 35 مىليون 275 مىڭ 900 يۈەن، تىجارەت چىقىمى 24 مىليون 337 مىڭ 200 يۈەن، قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ قوشۇمچە ياردەم چىقىمى 110 مىڭ يۈەن، ئۆز مەبلەغى بىلەن قىلىنغان ئاساسىي قۇرۇلۇش چىقىمى 242 مىڭ يۈەن. كەسپىي خىراجەت چىقىمى ئىچىدە خام چوت سىرتىدىكى مەبلەغ چىقىمى 8 مىليون 262 مىڭ يۈەن. يىللىق كىرىم 436 مىليون 936 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مالىيىدىن بېرىلگەن قوشۇمچە ياردەم كىرىمى 130 مىليون 877 مىڭ 300 يۈەن، كەسپىي كىرىم 205 مىليون 6400 يۈەن، يۇقىرىدىن بېرىلگەن قوشۇمچە ياردەم كىرىمى 65 مىليون 971 مىڭ 400 يۈەن، قاراشلىق ئورۇنلار تاپشۇرغان پۇل 300 مىڭ يۈەن،

تەكشۈرۈش، زىيارەتتە بولدى ھەمدە شىنجاڭ پەن - تېخنىكا ئاخبارات تەتقىقات ئورنى بىلەن «قازاقىستان دۆلەتلىك ئۈنۋېرسىتېتى، شىنجاڭ ئوتتۇرا ئاسىيا پەن - تېخنىكا - ئىقتىساد ئۈچۈر مەركىزى ۋە شىنجاڭ ئالاتاۋ (چىنيۇ) سودا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدىن ئىبارەت ئۈچ تەرەپ ھەمكارلىق مۇددەتنامىسى» ئىمزالىدى.

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە ئالاقىدار مۇتەخەسسسلەر 4 - ئاينىڭ 16 - 17 - كۈنلىرى جۇڭگو، روسىيە، قازاقىستان، موڭغۇلىيىدىن ئىبارەت 4 دۆلەتنىڭ ئالتاي رايونى خەلقئارا ھەمكارلىقىنى ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتىنىڭ 1 - قېتىملىق خىزمەت يىغىنى (تور يىغىنى) غا قاتناشتى. ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتىنىڭ خىزمەت نىزنامىسىنى مۇھاكىمە قىلدى ۋە ماقۇللىدى، ماسلاشتۇرۇش ھەيئىتىنىڭ رەھبەرلىك ئاپپاراتىنى سايلاپ چىقتى.

بۇ گاۋيۇڭ ئۆمەك باشچىلىقىدىكى كورىيە ھاياتلىق قۇرۇلۇشى پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ كورىيە يۇقىرى، يېڭى بىئو پەن - تېخنىكا تەكشۈرۈش ئۆمىكىدىكى 8 كىشى 7 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى. تەكشۈرۈش ئۆمىكى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ دورا تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۋېرسىتېتى، شىنجاڭ «ئالتۇن كالا» بىئولوگىيە پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «تېئىنكاڭ» چارۋىچىلىق بىئو تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتىنى ئېكىسكۇرسىيە قىلدى ۋە تەكشۈردى.

روسىيە ئالتاي چېگرا رايونى باش مەمۇرىنىڭ ياردەمچىسى مىرگەي نوشكىن بىلەن روسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسى سىبىرىيە شۆبە ئاكادېمىيىسىنىڭ ئالىي تەتقىقاتچىسى، داڭلىق ئىقتىسادشۇناس ژالىننا نىروفنا كىۋالىيېۋا 7 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى. بۇ مەزگىلدە ۋەكىللەر ئۆمىكى شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نازارىتى ۋە ئالاقىدار ئورۇنلار بىلەن «جۇڭگو، روسىيە، قازاقىستان، موڭغۇلىيىدىن ئىبارەت 4 دۆلەتنىڭ ئالتاي رايونىنى بىرلىكتە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات» تۈرى ۋە «جۇڭگو، روسىيە، قازاقىستان، موڭغۇلىيىدىن ئىبارەت 4 دۆلەتنىڭ ئالتاي رايونى ھەمكارلىق تورى» قاتارلىق ئىشلىرى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى.

شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ تەكلىپى بىلەن، جۇڭگونىڭ ھىدىنستان، مىسىر، كانادا، ئامېرىكا، كورىيە، فىرانسىيە، شۋېتسىيە، روسىيە ۋە پولشادىن ئىبارەت 9 دۆلەتتە تۇرۇشلۇق پەن - تېخنىكا دېپلوماتىيە ئەمەلدارلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 13 كىشى 8 - ئاينىڭ 10 -

قىسمەن ئىجتىمائىي پاراۋانلىق تېپىدىكى پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىغا ياردەم بېرىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە پەن - تېخنىكا تۈزۈلمە ئىسلاھاتىغا بىرلەشتۈرۈلۈپ، پەن - تېخنىكا خىراجىتى ئۈچۈن پۇل ئاجرىتىپ بېرىش مېخانىزمىنى ئىسلاھ قىلىش سالىمى ئاشۇرۇلدى، ئىلىم - پەن كەسپىي خىراجىتىنىڭ مەبلەغ يۆنىلىشى ۋە قۇرۇلمىسى سەرخىللاشتۇرۇلدى، كېسەپتىلگەن ئىلىم - پەن كەسپىي خىراجىتىنىڭ مەبلەغ يۆنىلىشى ۋە قۇرۇلمىسى سەرخىللاشتۇرۇلدى، كېسەپتىلگەن ئىلىم - پەن كەسپىي خىراجىتىدىن پايدىلىنىپ، قىسمەن پەن تەتقىقات يۇرتلىرى، ئورۇنلىرىغا مەخسۇس ئەسۋاب - ئۈسكۈنە خىراجىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بۇلار ئاساسەن، نۇقتىلىق تەتقىقات يۇرتلىرى، ئورۇنلىرىنىڭ پەن تەتقىقات ئىقتىدارىنى كۈچەيتىش، تەجرىبىخانىلىرىنىڭ قوللىنىش سەۋىيىسى ۋە ئارىلىقتىكى سىناق بازىلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە ئىشلىتىلدى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت پەن - تېخنىكا ئىختىساسلىقلىرىنى ئالاھىدە تەربىيەلەش ئۈچۈن ھەر يىلى 1 مىليون يۈەن مەخسۇس مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇلدى، 2003 - يىلى 32 تۈر يېڭىدىن ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئالاھىدە تەربىيەلەنگەن ئاز سانلىق مىللەت ئىختىساسلىقلارنىڭ پەن تەتقىقات بىلەن شۇغۇللىنىشىنى قوللاشقا مەخسۇس ئىشلىتىلدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن 1 مىليون يۈەن ياردەم ئۆسۈملۈك پەن - تېخنىكا قەرز پۇل مەبلەغى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇ، پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا قەرز پۇلىنى قولغا كەلتۈرۈشتە ئاكتىپ رول ئوينىدى. لېكىن ئاپتونوم رايونغا قاراشلىق پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىغا ئورۇنلاشتۇرۇلغان نورمال مەخسۇس خىراجەتنىڭ كۆپ قىسمى ئۇدا 2 يىل ئەمەلىيەشتۈرۈلمىدى، بۇنىڭ بىلەن ئاللىبۇرۇن قانات يايدۇرۇلغان نۇرغۇن پەن - تېخنىكا خىزمىتىگە بىرقەدەر ئېغىر تەسىر يەتتى.

ۋاڭ چىۋاڭ

خەلقئارا پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى

1. پەن - تېخنىكا دائىر تاشقى ئىشلار پائالىيەتلىرى.
- 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 15 تۈردە 39 ئادەم (قېتىم) قاتناشقان پەن - تېخنىكا ئۆمەك - گۇرۇپپىسى چەت ئەلگە چىقتى، چەت ئەلدىن زىيارەتكە كەلگەن ئۆمەك - گۇرۇپپىدىن 25 تۈركۈمدە 70 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى.
- قازاقىستان دۆلەتلىك ئۈنۋېرسىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى مەنسۇروف 4 - ئاينىڭ 5 - 6 - كۈنلىرى شىنجاڭدا

لىنىيىلەر، ياپونىيە چەت ئەل ياشلار ھەمكارلىق ئەترىتى لاۋازىمات ئىدارىسىدىن شياۋلىن چىچى ۋە چەيتىيەن چىشىدىن ئىبارەت 3 كىشى شىنجاڭغا كېلىپ، 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە ھەمكارلىق ئەترىتىدىكى خادىملارنىڭ خىزمەت ئەھۋالىنى تەكشۈردى. ئۇلار شىنجاڭ موڭغۇل پېداگوگىكا مەكتىپى بىلەن شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىدىكى ئەترەت خادىملارنىڭ خىزمەت ئەھۋالىنى نەق مەيداندا تەكشۈردى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە يەنە ياپونىيە ياشلار چەت ئەل ئەترىتىدىكى خادىملارنىڭ شىنجاڭغا كېلىپ خىزمەت قىلىشىنى ئىلتىماس قىلغان ئالاقىدار مەكتەپلەرنى تەكشۈردى.

JICA نىڭ جۇڭخودا تۇرۇشلۇق ئىش بېجىرىش ئورنىنىڭ باشلىقى يىڭ تىيەن شىنجىيۇ قاتارلىق 3 كىشى شىنجاڭغا كېلىپ 3 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 14 - كۈنىگىچە «شىنجاڭنىڭ تۇرپان ئويمانلىقىدىكى يەر ئاستى سۈيىدىن سىجىل پايدىلىنىش ئۈستىدە تەتقىقات» تۈزىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. ئىش بېجىرىش ئورنىنىڭ باشلىقى يىڭ تىيەن شىنجىيۇ ياپونىيە خەلقئارا ھەمكارلىق ئاپپاراتى ئەۋەتكەن ئالاقىدار مۇتەخەسسسلەردىن تەركىب تاپقان 6 كىشى بىلەن بىرگە يەنە بىر قېتىم شىنجاڭغا كېلىپ «شىنجاڭنىڭ تۇرپان ئويمانلىقىدىكى يەر ئاستى سۈيىدىن سىجىل پايدىلىنىش ئۈستىدە تەتقىقات» تۈزىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسىگە ئىمزا قويدى. بۇ تۈز 2003 - يىلى جۇڭگو - ياپونىيە ھۆكۈمىتى ئوتتۇرىسىدىكى JICA يولى تېخنىكا ھەمكارلىق تۈزىگە كىرگۈزۈلدى. 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 5 - كۈنى جۇڭگو - ياپونىيە ئىككى تەرەپ ۋەكىللىرى بۇ تۈزىگە رەسمىي ئىمزا قويدى، ياپونىيە تەرەپ تۈز خىراجىتى ئۈچۈن 300 مىليون يىن ياردەم بېرىدىغان بولدى.

3. خەلقئارا مۇھىم پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈزى پىلانى. شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىلەن چىڭخۇا ئۇنىۋېرسىتېتى بىرلىكتە يوللىغان «تارىم ئويمانلىقىدىكى مەھەللىلەرنىڭ سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇش» تۈزى بۇ پىلانغا كىرگۈزۈلۈپ، پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكىنىڭ 400 مىڭ يۈەن تۈز قوشۇمچە ياردەم خىراجىتىگە ئېرىشتى. ۋاڭ يىڭ

پەن - تېخنىكا ئاخبارات خىزمىتى
2003 - يىلى شىنجاڭ ئوتتۇرا ئاسىيا پەن - تېخنىكا - ئىقتىساد ئۇچۇر مەركىزى «ئوتتۇرا ئاسىيا پەن - تېخنىكا - ئىقتىساد ئۇچۇرىدىن ئورتاق بەھرىمەن بولۇش ئىش سۈپىسى» نى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈپ تۇرغۇزۇپ چىقىپ، ئوتتۇرا ئاسىيادىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان پەن - تېخنىكا - ئىقتىساد ئۇچۇر سۈپىسىنى بىرلىكتە بەرپا قىلىش - بىرلىكتە

كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا تەكشۈرۈش ۋە زىيارەتتە بولدى. شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نازارىتى بىلەن مىسىردا تۇرۇشلۇق ئەلچىخانا پەن - تېخنىكا - دېپلوماتىيە ئەمەلدارلىرىنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئارقىسىدا، «سۈپەتلىك ئۇزۇن تالالىق كېۋەزنىڭ گېرەمپلازما بايلىقىنى كىرگۈزۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش» ھەمكارلىق ۋە تېخنىكا ئالماشتۇرۇش تۈزى جۇڭگو بىلەن مىسىر ھۆكۈمەتلىرى ئوتتۇرىسىدىكى پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈزى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. جۇڭگونىڭ ھىندىستاندا تۇرۇشلۇق ئەلچىخانىسىنىڭ پەن - تېخنىكا باشقارمىسى ھىندىستان شامال ئېنېرگىيىسى تېخنىكا مەركىزى ئاچقان 12 كۈنلۈك «چاقىپىلەك تېخنىكىسى ۋە ئۇنى قوللىنىش كۇرسى» غا قاتنىشىش ئۈچۈن شىنجاڭغا 2 سان ھەل قىلىپ بەردى.

شىنجاڭ بويىچە پەن - تېخنىكىدا ئىلغار نامىيە، شەھەر رەھبىرىي كادىرلىرىنىڭ 7 - قارارلىق تەكشۈرۈش - تەربىيەلەش ئۆمىكىدىكى 16 كىشى 9 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە شىمالىي ياۋروپادىكى 4 دۆلەتكە بېرىپ تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى ۋە تەربىيەلەندى. ئۇلار ئاساسلىقى يېزا ئىگىلىكى، چارۋىچىلىق ۋە ئوتتۇرا - كىچىك تىپتىكى كارخانىلارنى تەكشۈردى، مۇتەخەسسسلەر، پروفېسسورلارنىڭ ۋە تېخنىكا كېڭەيتكۈچى خادىملارنىڭ دەرسلىرىنى ئاڭلاپ كەسپىي جەھەتتىن تەربىيەلەندى.

2. جۇڭگو بىلەن ياپونىيە ھۆكۈمىتى ئوتتۇرىسىدىكى JICA يولى تېخنىكا ھەمكارلىقى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە JICA (ياپونىيە خەلقئارا ھەمكارلىق ئاپپاراتى) يولىدىن پايدىلىنىپ، ياپونىيەگە بېرىپ تەتقىق قىلىش ۋە بىلىم ئاشۇرۇشقا دائىر 3 تۈز ئىلتىماس قىلىندى، بۇلار: «تېخنىكا ھەمكارلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈش»، «كالىلارنىڭ بۆلۈنمىسى مېڭە كېسىلىگە دىئاگنوز قويۇش تېخنىكىسى» ۋە «چەت ئەلدىكى ياشلار ھەمكارلىق ئەترىتىنىڭ ياپون تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەكلىپ قىلىش پىلانى» دىن ئىبارەت، تەتقىقات بىلەن شۇغۇللىنىش ۋە بىلىم ئاشۇرۇش ئۈچۈن 3 كىشى ئەۋەتىلدى.

پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكى تەكلىپ قىلغان JICA مۇتەخەسسسى گالڭ تىيەنشى بىلەن JICA جۇڭگو ئىش بېجىرىش ئورنىدىكى چېن ۋېي شىنجاڭغا كېلىپ 2 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە تۈزلەرنى تەكشۈردى. گالڭ تىيەنشى جۇڭگو تەرەپ مۇتەخەسسسلرى بىلەن تارىم دەرياسىنى تۈزەش ۋە ھەر تەرەپلىمە ئېچىپ پايدىلىنىش قاتارلىقلار ئۈستىدە پىكىر ئالماشتۇردى، بىرلىشىپ ئېلىپ بارىدىغان ھەمكارلىق تەتقىقاتىنىڭ مۇمكىنچىلىكى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى. JICA نىڭ جۇڭخودىكى ئىش بېجىرىش ئورنىدىن

ئاكادېمىيىسى قاتارلىق ئورۇنلارنى تەكشۈردى، ھەمدە ھەمكارلىق مۇددىئاسىنى ئىمزا ئالدى.

رەتلەپ پىششىقلاشقان ئۇچۇرلار ھۆكۈمەت ۋە كارخانىلارنى ئۈنۈملۈك مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەيدى. شىنجاڭنىڭ 2001 - يىللىق ۋە 2002 - يىللىق ياسىمىچىلىق كەسپىنىڭ كۆرسەتكۈچ سانىنى ستاتىستىكا قىلىش خىزمىتى تاماملاندى، كارخانىلارنىڭ سانلىق مەلۇمات توپلاش جەدۋىلىدىن 57 پارچە، مۇھىت سانلىق مەلۇمات توپلاش جەدۋىلىدىن 12 پارچە يىغىۋېلىندى، «شىنجاڭنىڭ ياسىمىچىلىق كەسپىنى ئۇچۇرلاشتۇرۇش تېخنىولوگىيىسى قۇرۇلۇشىغا دائىر قىسقا خەۋەر» دىن 3 سان تۈزۈلدى. پۇقراۋى كارخانىلارنىڭ 2002 - يىللىق سانلىق مەلۇماتلىرىنى ستاتىستىكىلاپ ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتى تاماملاندى، 707 پۇقراۋى كارخانا ستاتىستىكا قىلىندى، شىنجاڭنىڭ 2002 - يىللىق پەن - تېخنىكا ستاتىستىكا خىزمىتى تاماملاندى. 132 پەن تەتقىقات ئاپپاراتى، 146 خىل پىلان تۈرى ستاتىستىكا قىلىندى، «شىنجاڭنىڭ پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنى ستاتىستىكا قىلىش ماتېرىيالى» ۋە «شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا دائىر ستاتىستىكا سانلىق مەلۇماتى» تۈزۈپ باستۇرۇلدى. پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرى، شىركەت، كارخانىلارغا ئىزدەپ تېپىپ بېرىلگەن ۋە تەكشۈرۈپ بېرىلگەن يېڭى تۈر 526 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تەكشۈرۈلگەن يېڭى تۈر 441، يېزىپ چىقىلغان يېڭى تۈرگە دائىر دوكلات 441. شىنجاڭنىڭ پاختىچىلىق كەسپى ئۈنۈملىك سانلىق مەلۇمات ئامبىرى، پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى سانلىق مەلۇمات ئامبىرىدىكى تورغا چىققان يېتەكلىش ئامبىرىغا 26 مىڭ 300 دىن كۆپرەك ئۇچۇر كىرگۈزۈلدى، ئوتتۇرا ئاسىيا ئۇچۇر تور بېكىتى ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا سانلىق مەلۇمات ئامبىرىغا 2617 ئۇچۇر كىرگۈزۈلدى، ئۆزگىچە بايلىق سانلىق مەلۇمات ئامبىرىغا 7000 دىن كۆپرەك ئۇچۇر توپلاپ كىرگۈزۈلدى.

جەمئىيەتكە ۋە كارخانىلارغا يۈزلىنىپ مەسلىھەتچىلىك مۇلازىمىتى قانات يايدۇرۇلدى، تۈر تۇرغۇزۇشقا دائىر 3 پارچە دوكلات يېزىلدى، 50 كارخانا ئادەتتىكى مەسلىھەتچىلىك مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلەندى. 70 خىلدىن كۆپرەك پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى، 19 خىل «ئۇچقۇن» پىلانى تۈرى تەكشۈرۈلدى، «رويۇبې» نانومېتر چەكلىك شىركىتى ۋە «شەرق شامىلى» ئاپتوموبىل گۇرۇھى شىنجاڭ ئاپتوموبىل زاۋۇتىغا مەخسۇس مەسلىھەتچىلىك دوكلاتى يېزىپ بېرىلدى، «شېڭرۇيدا» ئېنېرگىيە تېجەش ماتېرىياللىرى شىركىتىنىڭ پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكىگە مەلۇم قىلىدىغان دۆلەتنىڭ «863» پىلانى تۈرى ئېيىل تىپلىق مۇرەككەپ يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئادىئانتىك ئىسسىقلىق ساقلاش ماتېرىياللىرىنى تەتقىق قىلىپ بارلىققا كەلتۈرۈش تۈرى مەسلىھەتچىلىك بىلەن تەمىنلەندى، شىنجاڭ كارىز سۇغىرىش تېخنىكا شىركىتىنىڭ

پايدىلىنىشىنى ئىشقا ئاشۇردى. قازاقىستان، تاجىكىستان، قىرغىزىستان دۆلەتلىرىدىكى ئۇچۇرچىلىق تارماقلىرى بىلەن تۈزەشكەن ھەمكارلىق كېلىشىمىگە ئاساسەن «ئەزا دۆلەتلىرىنىڭ ئۇچۇر توپلاپ باشقۇرۇش سىستېمىسى»، «ئۇچۇرلارنى قايتىدىن تەكشۈرۈپ باشقۇرۇش سىستېمىسى» نى بارلىققا كەلتۈرۈش، تەكشۈپ سىناش ئىشنى تاماملىدى ھەمدە ئىشقا كىرىشتۈردى. ئوتتۇرا ئاسىيا دۆلەتلىرىنىڭ تور تېخنىكىسى بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، قازاقىستان، تاجىكىستاننىڭ 4 ئۇچۇرچىلىق تېخنىكا خادىمى 1 - قارار كۇرسقا قاتناشتى، قازاقىستان دۆلەتلىك ئاخبارات ئورنى بىلەن ھەمكارلىشىپ، قازاقىستاننىڭ ئۇچۇرچىلىق ئۈسكۈنىلىرى، سۈرە رۇدا بازىرى، ماشىنا ئۈسكۈنىلىرى بازىرى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىنىپ، جۇڭگونىڭ 3 شىركىتى ئوتتۇرا ئاسىيادا بازار ئېچىش ئۈچۈن ئۈنۈملۈك ئۇچۇر بىلەن تەمىن ئېتىلدى. روسىيە ئالتاي چېگرا رايونى ۋەكىللىرى بىلەن ئۇچۇرچىلىق ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزا ئالدى، جۇڭگو، روسىيە، قازاقىستان، موڭغۇلىيىدىن ئىبارەت 4 دۆلەتنىڭ تور قۇرۇلۇشىغا ئىشتراك قىلىندى، شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتى ئاخبارات ئىشخانىسى، قازاقىستاننىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ۋىزا باشقارمىسى بىلەن ھەمكارلىشىپ ئۈچ تەرەپ بىرلىشىپ خەنزۇچە، رۇسچە «شىنجاڭنىڭ مەبلەغ سېلىش قىلىنمىسى» نەشر قىلدۇرۇلدى، بۇ كىتاب قازاقىستاندا نۇقتىلىق سېتىلىپ، جۇڭگو كارخانىلىرىنىڭ ۋە تېخنىكا مەھسۇلاتلىرىنىڭ قازاقىستاندىكى تەسىرى كېڭەيتىلدى. ۋاستىچىلىك مۇلازىمىتىدە قازاقىستان دۆلەتلىك ئۈنۈملىك سېتىمىنىڭ 1 - مۇئاۋىن مۇدىرى بىلەن قازاقىستاننىڭ ئوتتۇرا ئاسىيا ماتېرىياللىرىنى يېتىشتۈرۈش دورىسىغا دائىر يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق مەھسۇلاتلىرىنى كىرگۈزۈش ۋە بارلىققا كەلتۈرۈش مۇددىئاسىغا كېلىشىمى ئىمزا ئالدى. شىنجاڭ «تېنەنخۇڭ» قەغەزچىلىك پاي شىركىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن، قازاقىستان ۋىزا باشقارمىسى ئارقىلىق قازاقىستاننىڭ تەبىئىي قومۇش بايلىقىنى ئېچىپ پايدىلىنىش مۇددىئاسى ئىمزا ئالدى ھەمدە قازاقىستان ۋە قىرغىزىستانغا بېرىپ تەكشۈرۈش ۋە زىيارەت ئېلىپ بېرىلدى. روسىيە پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىلەن قازاقىستان دۆلەتلىك ئۈنۈملىك سېتىمى، پەن تەتقىقات يۇرتى، تەتقىقات ئورنى، شىركەتلەرنىڭ ۋەكىللىرىنى تەكلىپ قىلىپ، سانجى پەن - تېخنىكا يەرمەنكىسىگە قاتناشتۇرۇلدى، ئۇلار ئالغاج كەلگەن 40 تىن كۆپرەك پەن تەتقىقات نەتىجىسى يەرمەنكىگە قاتناشقان سودىگەرلەرنىڭ دىققىتىنى جەلپ قىلدى. ئۆمەك تەشكىللەپ روسىيەنىڭ موسكۋا ۋە سانكىت - پېتېربۇرگ شەھەرلىرىگە زىيارەتكە چىقىرىلدى، بۇ ئۆمەك روسىيە پەن - تېخنىكا ئۇچۇر مەركىزى، يىراق شەرق تەتقىقات ئورنى، موسكۋا جۇڭگو - روسىيە پەن - تېخنىكا باغچىسى، يېزا ئىگىلىك پەنلەر

جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىلەن شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى بويىچە

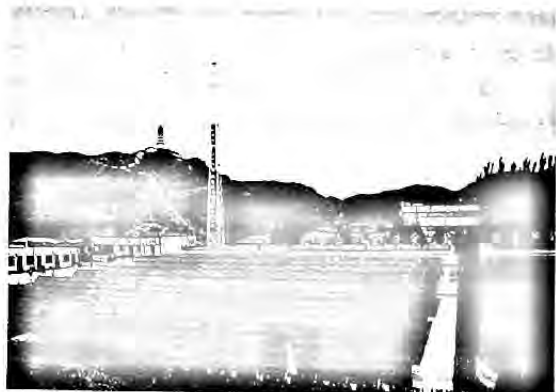
2 - قېتىملىق سانجى يەرمەنكىسى

بۇ يىغىن 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە شۇ ئارىلىقتا خەلق ھۆكۈمىتى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى ۋە بىڭتۇەننىڭ باشچىلىقىدا، پەن - تېخنىكا نازارىتى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسى، بىڭتۇەن پەن - تېخنىكا كومىتېتى ۋە سانجى ئوبلاستلىق ھۆكۈمەتنىڭ ئۈستىگە ئېلىنىشى بىلەن ئېچىلدى. چىڭ پەن مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيوروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئارىلىقتا پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋالىك لېچۈن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى يالىك بولسا قاتارلىق رەھبەرلەر ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

بۇ نۆۋەتلىك «تېخنىكا يەرمەنكىسى» گە ئىشتراك قىلغان ۋە كۆرگەزمىگە قاتناشقانلاردىن جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى سىستېمىسىدىكى 42 پەن تەتقىقات يۇرتى، تەتقىقات ئورنى، ئىچكى ئۆلكىلەردىكى 8 ئۆلكە، شەھەردىكى 8 ئالىي مەكتەپ، 9 پەن تەتقىقات يۇرتى، ئورنى، 17 پەن - تېخنىكا كارخانىسى، ئاپتونوم رايوندىكى 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 7 ئالىي مەكتەپ، 15 پەن تەتقىقات ئورنى، 20 كارخانا ۋە بىڭتۇەننىڭ 14 شىسى ھەمدە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى ھەمدە روسىيە، قازاقىستان، كورىيە قاتارلىق دۆلەتلەر ۋە تەيۋەن ئۆلكىسىدىكى پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرى ۋە كارخانىلار بار. كۆرگەزمىگە قاتناشقان ۋەكىل 1500 دىن ئاشىدۇ. يىغىن مەزگىلىدە مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى پەن - تېخنىكا، ئىقتىساد ساھەسىدىكى 200 دىن ئارتۇق مۇتەخەسسسى ئالىم 2000 خىلدىن كۆپرەك ئىلغار تېخنىكىنى يىغىنغا قاتناشتۇردى، 4 ئاكادېمىك، مۇتەخەسسسى 3000 دىن كۆپرەك ئادەمگە دوكلات بەردى. ئېكسكۇرسىيە قىلغانلار ئاز كەم 10 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ستاتىستىكا قىلىنىشىچە، 700 خىلدىن كۆپرەك پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق تۈرىدە نىشانلىق ھەمكارلىشىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، 478 تۈر بويىچە پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزالانغان، كېلىشىم سوممىسى 1 مىليارد 610 مىليون يۈەن، 256 تۈر بويىچە ھەمكارلىق مۇددەتنامىسى ئىمزالانغان. بۇلار دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بىئو-تېخنىكا، تېخنىكا، دورىگەرلىك، ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر، يېڭى ئېنېرگىيە، مۇھىت ئاسراش قاتارلىق كۆپ خىل تېخنىكا ساھەسىگە چېتىلىدۇ. جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى بىلەن شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى بويىچە 2 - قېتىملىق سانجى يەرمەنكىسىنىڭ «شىنجاڭ تېخنىكا سودا تورى» دا مەخسۇس «تېخنىكا يەرمەنكىسى» تور بېتى تورى ئېچىلدى. «تېخنىكا يەرمەنكىسى» نىڭ سانلىق مەلۇمات ئامبىرىغا 1905 خىل تاللاپ كۆرسىتىلگەن تۈر، 1142 خىل ئېھتىياجلىق تۈر، 790 خىل

يېڭى مەھسۇلاتلارنى بارلىققا كەلتۈرۈشنى مەلۇم قىلىش ئىشىغا مەسئۇلىيەتچىلىك قىلىندى. ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى ئىلگىرى سۈرۈش مەركىزىنىڭ ۋاستىچىلىك مۇلازىمەت ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، ISO9001 سۈپەت باشقۇرۇش سىستېمىسىنى ئېتىراپ قىلىش قۇرۇلۇشى غىزىمىتى قانات يايدۇرۇلدى، 10 - ئايدا لايىھەلىك گۇۋاھنامىسى ئېلىندى. «جۇڭگو - قىرغىزىستان - ئۆزبېكىستان تۆمۈريولى بىلەن يېڭى ئاسىيا - ياۋروپا قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىنىڭ شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىغا بولغان رولى ۋە تەسىرى»، «شىنجاڭدا تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلگەن پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرىنىڭ مۈلۈك ھوقۇقى تۈزۈلمىسىنى ئىسلاھ قىلىش تەدبىرى ئۈستىدە تەتقىقات» دېگەن 2 تېما تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. يېڭىدىن تۇرغۇزۇلغان تېمىلاردىن «شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ۋاستىچىلىك مۇلازىمەت سىستېمىسىنى قۇرۇش ۋە ئۇنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تەدبىرى»، «شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ئاساسىي شارائىتى سۈپىسىنى قۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات» قاتەۋە «شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ھۆججەت - ماتېرىيال بايلىقى سۈپىسىنى قۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات»، «شىنجاڭنىڭ ئۆزگىچە بايلىق سانلىق مەلۇمات ئامبىرىنى تۇرغۇزۇش»، «جۇڭگو - روسىيە، قازاقىستان، موڭغۇلىيىنىڭ ئالتاي رايونىنى بىرلىكتە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات» تەركىبىدىكى «ئالتاي رايونىنىڭ ھازىرقى تەرەققىيات ئەھۋالىنى ئانالىز قىلىش ۋە ئۇنىڭ يوشۇرۇن كۈچى» دىن ئىبارەت مەخسۇس تېما قاتارلىقلار يولغا قويۇلۇۋاتىدۇ.

قۇجىيى

«150 كىلوۋولت ئامبېرلىق قۇياش ئېنېرگىيىسى ئېلېكتر مەنبەسىنى كونترول قىلىش سىستېمىسى» قۇياش ئېنېرگىيىسى بىلەن دىزېلما تور ئېنېرگىيىسىنىڭ بىر - بىرىنى تولۇقلاش فۇنكسىيىسىنى ئىشقا ئاشۇردى. 2003 - يىلى بۇ سىستېما مورى ناھىيىسىنىڭ بەيتىك چارۋىچىلىق فېرمىسىدا ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. سۈرەتتە بەيتىك تېغىدا قۇرۇلغان مورىنىڭ بەيتىك تېغىدا قۇرۇلغان قۇياش ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق توك ھاسىل قىلىش قۇرۇلمىسى. سۈرەتنى پەن - تېخنىكا نازارىتى تەمىنلىگەن.

ئىشلىق تۈر كىرگۈزۈلدى.

جاۋاپ

شىنجاڭ بىلەن شەرقتىكى 10 ئۆلكە، شەھەرنىڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى بويىچە

4 - قېتىملىق بىرلەشمە يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 10 - كۈنىگىچە خاڭجۇ شەھىرىدە ئېچىلدى. يىغىننىڭ ئاساسلىق نىسبىتى: نۇقتىلىق پىلانلاپ، ئۈنۈملۈك ماسلاشتۇرۇپ، بايلىقنى جانلاندۇرۇپ، شىنجاڭ بىلەن شەرقتىكى 10 ئۆلكە، شەھەرنىڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى تەرەققىياتىنى پۈتۈن كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈشتىن ئىبارەت بولدى. بۇ يىغىنغا شۇ يىللىق بىرلەشمە يىغىننىڭ نۆۋەتچى ئىجرائىيە رەئىسى بولغان ئورۇن جېجىياڭ ئۆلكىلىك پەن - تېخنىكا نازارىتى مەسئۇل بولدى، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ نازىرى گۇ جىيايۇ بىرلەشمە يىغىننىڭ يىللىق خىزمىتىدىن دوكلات بەردى. بىرلەشمە يىغىنغا ئەزا ئورۇنلار ئۆز ئۆلكە، شەھەرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق خىزمىتى ئەھۋالى توغرىسىدا مەلۇمات بەردى ۋە خىزمەت ئەھۋاللىرىنى ئالماشتۇردى. شىنجاڭ بىلەن شەرقتىكى 10 ئۆلكە، شەھەرنىڭ كېلەر يىللىق پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق خىزمىتى پىلانىنى مۇھاكىمە قىلىپ بېكىتتى. بىرلەشمە يىغىنغا ئەزا ئورۇنلار بىرلىكتە «شىنجاڭ بىلەن شەرقتىكى 10 ئۆلكە، شەھەر بىرلىشىپ، رايون بويىچە پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقىنى يولغا قويۇش تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش توغرىسىدا كېلىشىم» ئىزالىدى. يۇ جىيى

تەبىئىي پەن تەتقىقاتى

ئېكولوگىيە، بايلىق

شىمالىي تارىم رايونىنىڭ ئېنىقلىق دەرىجىسى يۇقىرى سۈنئىي ھەمراھ تېلېتېخنىكا سانلىق مەلۇماتلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش ۋە نېفىتلىك يەر شەكلىنىشى ئۈچ ئۆلچەملىك مەۋھۇم ئەينەن تەقدىم قىلىش سىستېمىسى

بۇنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىلى 5 - ئايدا ھاۋالە قىلغان ئورۇن - جۇڭگو نېفىت خىمىيە سانائىتى چەكلىك پاي شىركىتى غەربىي شىمال شىركىتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

بېرىم يىللىق سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈش ئارقىلىق، بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 11 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتتى. جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى تېلېتېخنىكا تەتقىقات ئورنىدىن ئاكادېمىك لى شياۋۋېن ۋە جۇڭگو نېفىت تەكشۈرۈش تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ ئېلېكترون ئىنژىنېرىنىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ ئېلېكترون تەتقىقات ئورنى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسىدىن بولۇپ 9 مۇتەخەسسسى تېمىنىڭ تېخنىكىلىق دوكلاتىنى ئاڭلىدى، سىستېمىنىڭ كۆرسىتىشى ئەھۋالىنى كۆردى ھەمدە سوئال موراى ۋە جاۋاب بېرىش ئىشلىرىنى ئېلىپ باردى. مۇتەخەسسسلەر مۇنداق دەپ قارىدى: تەتقىقات تۈرىدە ئېنىقلىق دەرىجىسى، پەرق ئېتىش نىسبىتى يۇقىرى سۈنئىي ھەمراھ تېلېتېخنىكا سانلىق مەلۇماتلىرى (پەرق ئېتىش نىسبىتى 5.8 مېتىر) دىن پايدىلىنىپ، سۈنئىي ھەمراھنىڭ كەڭ ھەجىمىدىكى سانلىق مەلۇماتلىرى بىر تەرەپ قىلىنغان، قىسقا مۇددەت ئىچىدە 1:50000 ماسخاھلىق بوشلۇق سانلىق مەلۇماتلىرىنى يېڭىلاپ، پۈتكۈل تەكشۈرۈش رايونىنى سۈنئىي ھەمراھ سانلىق مەلۇماتلىرى ئارقىلىق چاڭ قالدۇرماي نەقىشلەش ۋە ھەقىقىي رەڭ بېرىپ ئەسلى ھالىتىگە كەلتۈرۈش ئىشقا ئاشۇرۇلغان. شۇنىڭ بىلەن بىرگە يېڭى GIS بىلەن بىر تەرەپ قىلىش تېخنىكىسى ۋە ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، ئەڭ يېڭى يەر ئۈستى مۇھىت پارامېتىرلىرىنى توپلاپ، جۇغراپىيىلىك ئۇچۇر سىستېمىسى بوشلۇق سانلىق مەلۇمات ئامبىرى ۋە مەۋھۇم رېئال سىستېمىسى تۇرغۇزۇلغان، يەر شەكلىنى ئۈچ ئۆلچەملىك مەۋھۇم ئەينەن تەقدىم قىلىش سىستېمىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، نېفىت قۇدۇقلىرىنىڭ ئورنىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش، نېفىتلىكىنى ئېچىش ۋە قۇرۇلۇش قىلىش، نېفىتلىكىنى باشقۇرۇش ۋە كەلكۈن ئاپىتىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ئۈچۈن قوشۇمچە تەدبىر ياردىمى بىلەن تەمىنلىگەن. بۇ تەتقىقات تۈرىدە نېفىت ساھەسىدە تۇنجى قېتىم ئاساسىي مىكرو كومپيۇتېردىن پايدىلىنىپ مەۋھۇم ئەمەلىي تېخنىكىنى توپلاشتۇرۇش سىستېمىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈش، چوڭ سىغىملىق سانلىق مەلۇماتلارنى ۋاقىتدا تېز يۆتكەپ ئىشلىتىش ۋە كۆپ لىنىيىلىك پروگرامما تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىش قاتارلىق جەھەتلەردە يېڭىلىق يارىتىش خاراكتېرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلگەن، تېلېتېخنىكا، GIS بىلەن مەۋھۇم رېئاللىقنى بىرلەشتۈرۈش جەھەتتىكى بىر قىسىم ئاچقۇچلۇق مەسىلىلەر ھەل قىلىنغان، تەتقىقات سەۋىيىسى شۇ خىلدىكى تەتقىقاتلار ئىچىدە خەلقئارا ئالدىنقى سەۋىيىدىن ئېشىپ كەتكەن ياكى شۇنىڭغا يەتكەن. تەتقىقات سىستېمىسى نېفىت كارخانىلىرىنىڭ

قۇرۇلۇش باشقۇرۇشىنى ئۇچۇرلاشتۇرۇش ئۈچۈن قوشۇمچە تەدبىر ياردىمى بىلەن تەمىنلىگەن.

يىن جىڭيۈەن

شىنجاڭنىڭ تېرىلغۇ يەر بايلىقىنى تېلېتېخنىكا ئارقىلىق تەكشۈرۈش

بۇ شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا دائىر مۇھىم تۈرلەرنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ. بۇنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى شۇ ئورنىدا تەرەققىيات - پىلان كومىتېتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن باھالاش ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. تەتقىقات تۈرىدە تېلېتېخنىكا ۋە جۇغراپىيەلىك ئۇچۇر سىستېمىسى تېخنىكىسى ۋە ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، 20 - ئەسىرنىڭ 90 - يىللىرىنىڭ ئاخىرىدىكى شىنجاڭنىڭ تېرىلغۇ يەر بايلىقى (جۈملىدىن يۇقىرى، ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىز ۋە زاپاس يەر) سۈنئىي تېلېتېخنىكىسى ئارقىلىق تەكشۈرۈلدى. بۇ تۈردە تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى: كۆپ مەزگىللىك فازىلىق تېلېتېخنىكا ئۇچۇرى قوللىنىلىپ، تېلېتېخنىكىلىق تەسۋىر بىر تەرەپ قىلىش يۇمشاق دېتاللىرىنىڭ ياردىمىدە، تىپىك رايونلارنى ئەمەلىي تەكشۈرۈپ دەلىللەش بىلەن GPS نۇقتىسىنى بېكىتىشكە بىرلەشتۈرۈپ، شىنجاڭدىكى يۇقىرى، ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزلار ۋە زاپاس تېرىلغۇ يەرلەرنىڭ مىقدارى، سۈپىتى، تارقىلىش، گۈرۈپپىلىشىش قانۇنىيىتى سىستېمىلىق تەكشۈرۈلگەن ۋە ئانالىز قىلىنغان ھەمدە تېرىلغۇ يەر بايلىقىنىڭ ئالاقىدار بايلىق ۋە مۇھىت بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى كۆرسىتىپ بېرىلگەن، تېرىلغۇ يەرلەرنى مۇۋاپىق ئېچىش ۋە تېرىلغۇ يەر بايلىقىدىن پايدىلىنىش، يەرلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچىنى ئۆستۈرۈش، رايونلارنىڭ ئىقتىسادىنى راۋاجلاندۇرۇش ئىشنى مۇھىم ئاساس بىلەن تەمىنلىگەن. شىنجاڭنىڭ تېرىلغۇ يەر بايلىق ئاساسى ئۇچۇر ئامبىرى قۇرۇلغان، بۇ تېرىلغۇ يەر بايلىقىنى ئىلمىي، دىنامىكىلىق ئۆلچەش ۋە باشقۇرۇشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. تېرىلغۇ يەرلەردىكى ئاساسلىق توسالغۇ ئامىللار ھەمدە ئۇنىڭ تەسىر كۆرسىتىش دەرىجىسى ئوتتۇرىغا قويۇلغان ھەمدە تېلېتېخنىكىلىق ئىزاھلاش مودېلى تۇرغۇزۇلغان، بۇ تېرىلغۇ يەر بايلىقى ۋە ئۇنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى يەنىمۇ ئانالىز قىلىش ۋە ئۇنىڭغا باھا بېرىشتە مۇھىم پايدىلىنىش قىممىتىگە ئىگە. ئۇنىڭدا شىنجاڭنىڭ يېقىنقى مەزگىلدىكى يەر بايلىقىغا بۆلۈپمۇ ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزلارغا دائىر بىر يۈرۈش سانلىق مەلۇماتلار قولغا كەلتۈرۈلگەن.

يىن جىڭيۈەن

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ

ساياھەتچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش پىلانى

بۇنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ، شۇ ئورنىدا ساياھەت ئىدارىسى قاتارلىق ئورۇنلار قاتنىشىپ ئورۇندى. بۇ تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 15 - 16 - كۈنلىرى شۇ ئورنىدا خەلق ھۆكۈمىتى ئۇيۇشتۇرغان باھالاشتىن ئۆتتى، باھالاش يىغىنىغا جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاكادېمىكى ۋۇ چۈنچۈن رىياسەتچىلىك قىلدى. بۇ پىلان ئۈلكە دەرىجىلىك رايونلارنىڭ تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانى ھېسابلىنىدۇ. پىلاندا شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش يۆنىلىشى ۋە رايونلارنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، 9 چوڭ ساياھەت رايونى، 6 چوڭ ساياھەت تايانچ شەھەر، 10 چوڭ ئېسىل مەنزىرىلىك رايون، 3 غول ساياھەت لىنىيىسى ئوتتۇرىغا قويۇلغان، شۇنىڭ بىلەن بىرگە يەنە، شىنجاڭنىڭ ساياھەتچىلىك رايونلىرىنىڭ ھەمكارلىق پىلانى ئوتتۇرىغا قويۇلغان. پىلان دوكلاتى 3 قىسىمغا بۆلۈنگەن بولۇپ، 14 بابتىن تەركىب تاپقان. بۇ پىلاندا ساياھەتچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ شەرت - شارائىتى ۋە ھازىرقى ئەھۋالنى ئانالىز قىلىش، ساياھەت بايلىقىغا ئومۇميۈزلۈك باھا بېرىش، ساياھەتچىلەر مەنبەسى بازىرىنى ئانالىز قىلىش ۋە ئورنىنى بېكىتىش، ساياھەتچىلىك كەسپىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىستراتېگىيىسى، تەرەققىيات نىشانى ۋە قۇرۇلمىسىنى تەشەببۇس، ساياھەتچىلىكىنى ئومۇمىي جەھەتتىن ئورۇنلاشتۇرۇش بىلەن رايونلارنى ھەمكارلاشتۇرۇش، ساياھەت شەھەرلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى، ساياھەت مەھسۇلاتلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش، ساياھەت مۇلازىمىتى سىستېمىسىنى قۇرۇش، ساياھەت ئوبرازىنى پىلانلاش ۋە تەشۋىق قىلىپ جەلپ قىلىشنى ئىلگىرى سۈرۈش، ساياھەتچىلىك كەسپىنى باشقۇرۇش، سىياسەت ۋە ئادەم كۈچى بايلىقى، ساياھەتچىلىك مەبلەغىنى مۆلچەرلەش، پىلاننى يولغا قويۇش قاتارلىق جەھەتلەردە ئومۇميۈزلۈك پىلانلاش ئېلىپ بېرىلغان.

يىن جىڭيۈەن

ئاۋات ناھىيىسىنىڭ ساياھەت بايلىقىنى

ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ۋە ساياھەتچىلىكىنى

راۋاجلاندۇرۇش - ئورۇنلاشتۇرۇش ئومۇمىي

پىلانى

بۇنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ ئاۋات ناھىيىلىك تاشقى ئىشلار - مۇھاجىرلار ئىشلىرى ساياھەت ئىشخانىسى

قاتنىشىپ تاماملىدى. تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 3 - كۈنى شۇ ئار ساياھەت ئىدارىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. مۇتەخەسسسلەر باھالاش گۇرۇپپىسى مۇنداق دەپ قارىدى: بۇ تەتقىقات نەتىجىسىدە، ساياھەت بايلىقىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئاساسىدا، سۈپەت بىلەن مىقدارىنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، ناھىيە تەۋەسىدىكى ساياھەت بايلىقى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلگەن. تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن ئاسراش، يېقىن مۇددەتلىك قۇرۇلۇش بىلەن ئۇزاق مۇددەتلىك مەنپەئەت ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈلۈپ، ئەۋزەللىك ۋە يەرلىك ئالاھىدىلىك چىڭ تۇتۇلۇپ، ناھىيە دەرىجىلىك ساياھەت بايلىقىنى ئەتراپلىق، سىستېمىلىق باھالاش سىستېمىسى ۋە ئۇسۇلى ئۈستىدە پايدىلىق ئىزدىنىش ئېلىپ بېرىلغان ھەمدە تەرەققىيات تەدبىرلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، ئاۋات ناھىيىسىنىڭ كېيىنكى قەدەمدىكى ساياھەت ئىشلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن كۈچلۈك تېخنىكا ۋە تەپەككۈر ياردىمى بىلەن تەمىن ئېتىلگەن.

يىن جىڭيۈەن

شىنجاڭ قوبۇقسار ئارىشاڭ ساياھەت ئىستىراھەت رايونى قۇرۇش پىلانى

بۇنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ، قوبۇقسار ئاپتونوم ناھىيىلىك ساياھەت ئىدارىسى قاتنىشىپ تاماملىدى. تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 25 - كۈنى شۇ ئار تەرەققىيات - پىلان كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنى شۇ ئار تەرەققىيات - پىلان كومىتېتى «شىنجاڭدا قوبۇقسار ئارىشاڭ ساياھەت ئىستىراھەت رايونى قۇرۇش پىلانى» نى يولغا قويۇشقا قوشۇلدىغانلىقى توغرىسىدا تەستىق ھۆججەت تارقاتتى.

يىن جىڭيۈەن

«شىنجاڭنىڭ بايلىق ئەۋزەللىكى ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش»

بۇ ئەسەر شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا پىلانىغا دائىر يۇمشاق پەن تۈرى بولۇپ پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ۋە شىنجاڭ بايلىق مۇھىت مەركىزىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن. بۇ ئەسەرنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ تەتقىقاتچىسى خەن دېلىن، تەتقىقاتچى فەن زىلى بىلەن شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنستىتۇتىنىڭ پروفېسسورى گاۋ جىڭكا قاتارلىقلار يازغان. 2003 - يىلى 12 - ئايدا سودا كىتابخانىسى نەشر قىلدى، بۇ

كىتاب 17 باب، تەخمىنەن 300 مىڭ خەتتىن تەركىب تاپقان. بۇ ئەسەردە بايلىقشۇناسلىق، ئېكولوگىيە، ئىقتىسادشۇناسلىق، تارىخشۇناسلىق قاتارلىق پەنلەردىن پايدىلىنىپ، ئاساسلىقى شىنجاڭنىڭ جۇغراپىيىلىك شارائىتى بىلەن بايلىق ھەققىدە قىسقىچە چۈشەنچە، تەرەققىيات قۇرۇلۇشىنىڭ ئىستراتېگىيىلىك مۇھىم نۇقتىسى، سۇ بايلىقى ۋە ئۇنى سىجىل ئېچىپ پايدىلىنىش ئىستىقبالى، يېزا ئىگىلىكىگە باب زاپاس يەر بايلىقى ۋە ئۇنى ئېچىپ پايدىلىنىش ئىستىقبالى، كىلىمات بايلىقى ۋە ئۇنى ئېچىپ پايدىلىنىش، ئوتلاق بايلىقى ۋە ئۇنى ئېچىپ پايدىلىنىش قاتارلىق 17 تەرەپ قىسقىچە بايان قىلىنغان. سۈپەت ئانالىزى ۋە مىقدارىنى ئانالىز، قىسقا مۇددەتلىك ئانالىز بىلەن ئۇزۇن مۇددەتلىك ئانالىزنى، ستاتىك ھالەت ئانالىزى بىلەن دىنامىكىلىق ھالەت ئانالىزىنى ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈشتىن ئىبارەت تەتقىقات ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، شىنجاڭ بايلىقىنىڭ ئاساسى ئېچىپ بېرىلگەن، بايلىق ئۈستۈنلۈكىگە ئويىپكىتسە باھا بېرىلگەن، مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش تەدبىرلىرى توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلگەن.

يىن جىڭيۈەن

«بوستانلىق يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات»

بۇ ئەسەر جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ «غەرب نۇرى» تۈر خىراجىتىنىڭ ياردىمىدە تاماملانغان نەتىجە بولۇپ، ئۇنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىدىكى دوكتور ما يەنلىن يېزىپ چىققان. ئۇنى 2003 - يىلى 8 - ئايدا دېڭىز - ئوكيان نەشرىياتى نەشر قىلدى. كىتاب 2 قىسىم 10 باب، 30 پاراگراف، تەخمىنەن 211 مىڭ خەتتىن تەركىب تاپقان.

1 - قىسىمدا نەزەرىيە بىلەن ئەمەلىيەت يەكۈنلەنگەن، 2 - قىسىمدا مىساللار تەتقىق قىلىنغان. نەزەرىيىۋى يەكۈن قىسمىدا ئىچكى - تاشقى يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئىمكانىيەتلىك سىجىل تەرەققىيات نەزەرىيىسى ۋە ئۇنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى ئومۇميۈزلۈك، سىستېمىلىق يەكۈنلەنگەن ھەمدە ئېلىمىزنىڭ بوستانلىق يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇش تەتقىقاتىغا دائىر ئالاقىدار نەزەرىيىلىرى ۋە ئۇسۇللىرى يەكۈنلەنگەن، بوستانلىق يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادى سىستېمىسىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ تۈپ قانۇنىيىتى مۇھاكىمە قىلىنغان ھەمدە شىنجاڭ مىسال قىلىنىپ، بوستانلىق يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ رېئال يولى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا تەتقىق قىلىنغان. مىساللارنى

قۇرۇلۇشى، ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشى، مۇھىت قۇرۇلۇشى، مۇھىت پەنلىرى، جۇغراپىيە پەنلىرى، سۇ تولۇقلاش - سۇ چىقىرىۋېتىش قۇرۇلۇشى قاتارلىق كەسىپلەردىكى ئاسپىرانتلارنىڭ دەرسلىك ماتېرىيالى قىلىشقا بولىدۇ ۋە ئۇنىڭدىن سۇچىلىق، مۇھىت، جۇغراپىيە، گېئولوگىيە ھەمدە ئالاقىدار كەسىپى پەن - تېخنىكا خادىملىرى ۋە باشقۇرغۇچى خادىملار پايدىلانسىمۇ بولىدۇ.

يىن جىڭيۈەن

«شىنجاڭدىكى ياۋايى گۆشخور ھايۋانلار»
بۇ، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ بىلىمىدە يېڭىلىق يارىتىش بويىچە مۇھىم نىشانلىق تۈرى ۋە جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ بىلىمىدە يېڭىلىق يارىتىش ساھەسىدىكى ئالدىنقى قاتار تۈر خىراجىتىدىن ئالاھىدە ياردەم بېرىلگەن تۈر ھېسابلىنىدۇ. بۇ كىتابنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ تەتقىقاتچى ئابلىمى ئابدۇقادىر بىلەن شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ھاياتلىق ئىلمى ۋە تېخنىكا ئىنستىتۇتىنىڭ پروفېسسورى مەخمۇت خالىق يازغان. 2003 - يىلى 10 - ئايدا شىنجاڭ پەن - تېخنىكا، سەھىيە نەشرىياتى نەشر قىلدى. ئۇيغۇرچە يېزىلغان ئەسەر، ئومۇمىي بايان ۋە قوشۇمچە باياندىن ئىبارەت 2 قىسىمدىن تەركىب تاپقان. ئومۇمىي بايان قىسمىدا گۆشخور ھايۋانلارغا دائىر زوتولوگىيىلىك ئۇقۇم ئومۇملاشتۇرۇپ بايان قىلىنغان ھەمدە گۆشخور ھايۋانلارغا دائىر ئومۇمىي ساۋات بېرىلگەن. قوشۇمچە بايان قىسمى ئاساسلىق كىتابنىڭ مەزمۇنى بولۇپ، شىنجاڭدا ئەسلىدىن بار بولغان ئىت ئائىلىسى، ئېيىق ئائىلىسى، ئاغىخان ئائىلىسى ۋە مۇشۇك ئائىلىسى قاتارلىق چوڭ، ئوتتۇرا، كىچىك تىپتىكى 25 خىل گۆشخور ھايۋاننى پەرقلەندۈرۈش ئالاھىدىلىكى ۋە تۈرلەرگە ئايرىش ھەمدە ئۇلارنىڭ مورفولوگىيىسى، ئېكولوگىيىسى ۋە خۇسۇسىيىتى، ئېكولوگىيىلىك - جۇغراپىيىلىك تارقىلىشى، ھەرىكىتى، ئىقتىسادىي ئەھمىيىتى (جۈملىدىن قوغدىلىش دەرىجىسى بىلەن ئوۋلاپ پايدىلىنىش ئەھۋالى) قاتارلىقلار سىستېمىلىق نۇقتىلىق بايان قىلىنغان.

يىن جىڭيۈەن

«توشقان زەدىكى ۋە ئۇنى تېرىپ ئۆستۈرۈش»
بۇ جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ تەتقىقاتچى لىۋ گوجۈننىڭ باشچىلىقىدا تۈزۈلگەن مەخسۇس ئەسەر بولۇپ، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرىنى ئۈلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىش

تەتقىق قىلىش قىسمىدا شىنجاڭنىڭ تۇرپان رايونى نىشان قىلىنىپ، بۇ بوستانلىق يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىيات جەريانى، رولى، مېخانىزمى قاتارلىقلار ئانالىز قىلىنغان ھەمدە تۇرپان بوستانلىقىدىكى رېئال مەسىلىلەرگە بىرلەشتۈرۈپ تۇرپان بوستانلىقىنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەندىزىسى ۋە تەدبىرلىرى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ بېرىلغان.

يىن جىڭيۈەن

«شىنجاڭدىكى سۈت ئەمگۈچى ھايۋانلارنىڭ تۈرلەرگە ئايرىلىشى ۋە تارقىلىشى»

بۇ مەركىزىي كومىتېت بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ جۇڭخۇا مەشھۇر ئىختىساسلىقلار فوندى جەمئىيىتىنىڭ نەشرىيات فوندى بىلەن جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ بىلىمىدە يېڭىلىق يارىتىش ساھەسىدىكى ئالدىنقى قاتار تۈر خىراجىتىدىن ياردەم بېرىلگەن، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىدىكى تەتقىقاتچى ئابلىمى ئابدۇقادىر يازغان مەخسۇس ئەسەر. بۇنى 2003 - يىلى 11 - ئايدا ئىلىم - پەن نەشرىياتى نەشر قىلدى، تەخمىنەن 150 مىڭ خەتلىك. بۇ كىتابتا شىنجاڭ تەۋەسىدىكى سۈت ئەمگۈچى ھايۋانلارنىڭ تۈرلەرگە ئايرىلىشى ۋە تارقىلىشى تەپسىلىي بايان قىلىنغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ تاكونومىيىلىك نامى (جۈملىدىن لاتىنچە نامى)، باشقىچە نامى، ئېنگىلىزچە نامى، مىنومىسى ھەمدە تارقىلىشى، ئېكولوگىيىسى ۋە ئۇنى مۇھاپىزەت قىلىش قاتارلىقلار ئايرىم - ئايرىم تونۇشتۇرۇلغان.

يىن جىڭيۈەن

«ئىمكانىيەتلىك سىجىل تەرەققىياتقا يۈزلەنگەن سۇ بايلىقى پىلانىسى ۋە ئۇنى باشقۇرۇش»

بۇ مەخسۇس ئەسەرنى جېڭجۇ ئۇنىۋېرسىتېتى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ زىيارەتتىكى تەتقىقاتچىسى، پروفېسسور زو چىننىڭ بىلەن جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ تەتقىقاتچىسى چىن شى بىرلىكتە يېزىپ چىقتى. جۇڭگو سۇ ۋە سۇ ئېلېكتىر نەشرىياتى 2003 - يىلى 3 - ئايدا نەشر قىلدى. بۇ كىتاب 4 قىسىم، 17 باب، 64 پاراگرافقا بۆلۈنگەن بولۇپ، تەخمىنەن 356 مىڭ خەتلىك.

بۇ ھازىرقى زاماندا سۇ بايلىقىنى پىلانلاش ۋە ئۇنى باشقۇرۇش سىستېمىلىق تونۇشتۇرۇلغان ئىلمىي ئەسەر بولۇپ، ئۇنى گىدرو سۇ بايلىقى، سۇ ۋە سۇ ئېلېكتىر

لايىھىلەنگەن ۋە پىلانلانغان تۈرلەر ئىچىدە كۆپ ساندىكىلىرىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالى ناھايىتى ياخشى بولغان. مەسىلەن لىنولېنىك كىسلاتالىق ئېتىل ئېستېرى تۈرى مىناق تەرىقىسىدە ئىشلەپچىقىرىلغان، شۇنىڭ بىلەن بىرگە تېخنىكىنى كارخانىلارغا ئۆتۈنۈپ بېرىش ئىشى ئەمەلگە ئاشۇرۇلغان، كونيۇگاتلاشقان لىنولېك كىسلاتاسىغا دائىر 7 خىل تۈر پاتېنتقا يوللانغان ھەمدە مەملىكەت ئىچىدىكى نۇرغۇن كارخانىنىڭ قوللىشىغا ئېرىشكەن، ئارىلىق سىنىقى ئېلىپ بېرىش ئالدىدا تۇرۇۋاتىدۇ، تەييار بولغان HLB قىممىتى يۇقىرى ساخاروزا ياغ كىسلاتا ئېستېرى يۈز ئاكتىپ ئاگېنتى دۆلەت ئۆلچىمىگە يەتتى؛ تەييارلانغان مايلىق دەرىجىسى يۇقىرى ساخاروزا كۆپ ئېستېرى چەت ئەلنىڭ شۇ خىلدىكى مەھسۇلات ئىقتىدارى كۆرسەتكۈچىگە يەتتى.

سۈي پىلا، فىك تاۋ
 «a» - لىنولېنىك كىسلاتالىق ئېتىل ئېستېرى ئىشلەپچىقىرىش يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى»

بۇ تۈر 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 21 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى، بۇ تۈرنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا - خىمىيە تېخنىكا تەتقىقات ئورنى تاللاپ تاماملىدى.

«a» - لىنولېنىك كىسلاتالىق ئېتىل ئېستېرى ئىشلەپچىقىرىش يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى» تۈرى شىنجاڭ فىزىكا - خىمىيە تېخنىكا تەتقىقات ئورنى قارىمىقىدىكى شىنجاڭ نەپىس خىمىيە سانائىتى تېخنىكولوگىيە مەركىزى شىنجاڭنىڭ سۈپەتلىك بايلىقى زىغىر مېيى ۋە ئۇنىڭ يوشۇرۇن چوڭ بازىرىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئۆزلىرى تاللاپ، ئۆزلىرى يولغا قويغان تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش تۈرى ھېسابلىنىدۇ. بۇ تۈردە ئالدىنقىلارنىڭ ئورپىيا ئۇيۇتۇش ئۇسۇلىدىن پايدىلىنىپ، «a» - لىنولېنىك كىسلاتا ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر - سەنئەت تېخنىكىسى ئاساسىدا، ئىلغار ئېپىز پەردىلىك پارلاندۇرۇش تېخنىكىسى ۋە مولېكۇداستىلاش تېخنىكىسى بىلەن بىرلەشتۈرۈلۈپ، «a» - لىنولېنىك كىسلاتا ئىشلەپچىقىرىشنىڭ يېڭى ھۈنەر - سەنئىتى تەتقىق قىلىنىپ بارلىققا كەلتۈرۈلگەن. بۇ ھۈنەر - سەنئەتنىڭ تېخنىكىلىق لىنىيىسى مۇۋاپىق، ئىلمىي، تەتقىقات يۆنىلىشى توغرا، كېڭەيتىش قىممىتى زور بولۇپ، تېخنىكا سەۋىيىسى جەھەتتە مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن. بۇ ھۈنەر - سەنئەتتە مەھسۇلات سۈپىتى يۇقىرى بولۇش تەلپىسى ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، چەت ئەل مەھسۇلاتىنىڭ سۈپەت ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈلگەن، بۇ تۈردە

مەھسۇلەسىنىڭ بىرى ھېسابلىنىدۇ. ئۇنى جۇڭگو ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت نەشرىياتى 2003 - يىلى 8 - ئايدا نەشر قىلدى. بۇ كىتاب 15 باب، 31 پاراگراف، تەخمىنەن 218 مىڭ خەتتىن تەركىب تاپقان. بۇ كىتابتا ئاساسەن توشقان زەدىكىنىڭ تارىخىنى ئىسپاتلاش، ئۆسدىغان رايونلارنىڭ تەبىئىي شارائىتى، پارازىت خوجايىنى ئۆسۈملۈكىنىڭ كالىونىيە تەركىبى، تۈرلىرى ھەمدە ئۇنىڭ تارقىلىشى، پارازىت خوجايىنى ئۆسۈملۈكىنىڭ شەكىللىنىش ئالاھىدىلىكى ۋە تارقىلىشى، ئۇنىڭ بىئولوگىيىلىك - ئېكولوگىيىلىك ئالاھىدىلىكى، توقۇلمىلارنى يېتىشتۈرۈش، خىمىيىلىك تەركىبىنى تەتقىق قىلىش، مورفولوگىيىلىك رولى ھەمدە سۈپىتىنى باھالاپ بېكىتىش، كىلىنىكدا قوللىنىش، كۆلەملەشتۈرۈپ ئۆستۈرۈش بىلەن پىششىقلاش تېخنىكىسى ۋە توشقان زەدىكى بايلىقىنى مۇۋاپىق ئېچىش ھەمدە مۇھاپىزەت قىلىش شۇنىڭدەك بازارلارنىڭ كەلگۈسىنى مۆلچەرلەش قاتارلىقلار تەپسىلىي تونۇشتۇرۇلغان ۋە بايان قىلىنغان. يىن جىڭزۈن

فىزىكا، خىمىيە

ساخاروزا ياغ كىسلاتا ئېستېرى يۈز ئاكتىپ ئاگېنتى ئارىلىق سىنىقى بارلىققا كەلتۈرۈلدى

بۇ تۈر 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 23 - كۈنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ يۇقىرى تېخنىكا تەتقىقات تەرەققىيات ئىدارىسى بىلەن پەن - تېخنىكا نازارتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. بۇ تۈرنى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ فىزىكا - خىمىيە تېخنىكا تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. بۇ تۈر ساخاروزا ياغ كىسلاتا ئېستېرى يۈز ئاكتىپ ئاگېنتى، ساخاروزا كۆپ ئېستېرى، تېخنىكولوگىيە مەركىزىنىڭ قۇرۇلۇشى ھەمدە باشقا ئالاقىدار خىزمەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسى بىردەك: بۇ تۈرنىڭ يولغا قويۇلۇش ئەھۋالى ناھايىتى ياخشى بولۇپ، تۈر ۋەزىپىسىدا بەلگىلەنگەن بارلىق تېخنىكىلىق كۆرسەتكۈچ ۋە ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلەر تاماملانغان، ئىشلەپچىقىرىش تەننەرخى تۆۋەن، ھۈنەر - سەنئىتى ئاددىي ھەم ئىشەنچلىك، سانائەتتە قوللىنىش مۇمكىنچىلىكى يۇقىرى، مەھسۇلات كۆرسەتكۈچى دۆلەت ئۆلچىمىگە يەتكەن ياكى ئۇنىڭدىن ئېشىپ كەتكەن، كەسىپلەشتۈرۈش خىزمىتى داۋاملىق ئېلىپ بېرىلمۇپتېتۇ، دەپ قارىدى. بۇ تۈرنىڭ ياردىمى بىلەن

خەلقئارادا ئالدىنقى قاتارغا قاراپ ھۇجۇم قىلىدىغان نۇقتىلىق تېما ھېسابلىنىدۇ. داڭلىق ياش مەشھۇر ئالىم، پروفېسسور ۋۇ شياڭپىڭ تېما گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى بولدى. تېما گۇرۇپپىسى شىنجاڭ، چىڭخەي قاتارلىق جايلارنى دەسلەپكى تەكشۈرۈش ئاساسىدا، ئۈرۈمچى ئاسترونومىيە پونكىتىنى بازا قىلىپ، شىنجاڭ تەۋەسىدە پونكىت ئورنىتىشنى تاللاش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى.

«21 سانئىمېتىرلىق رادىئو ئىنتېرفېرېومېتىرىيلىك تىزما ئانتېننا» نىڭ ئىشلەش دولقۇن دائىرىسى 70 مېگا گېرتىتتىن 200 مېگا گېرتىت ئارىلىقىدا بولىدۇ، شۇڭا 70 مىڭ گېرتىتتىن 200 مېگا گېرتىت ئارىلىقىدا رادىئو تىزىملىقى بولماسلىق تەلەپ قىلىنىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىرگە بوشلۇقنى يېتەرلىك پەرق ئېتىش نىسبىتى (4)، گە ئېرىش ئۈچۈن ئاساسىي لىنىيىسىنى ئاز دېگەندە 2000 مېتىردىن كۆپرەككە يەتكۈزۈش تەلەپ قىلىنىدۇ. تېما گۇرۇپپىسى ئۈرۈمچى ئەتراپىدىكى تۇڭگۇ جىلغىسى، قارا جىلغا ھەمدە جىمسار، كۈمۈش، كۈشەگىن داۋىنى قاتارلىق رايونلاردا «21 سانئىمېتىرلىق رادىئو ئىنتېرفېرېومېتىرىيلىك تىزما ئانتېننا» ئورنىتىلغان ئورۇننى تاللاش ئۈچۈن تەكشۈرۈش،

شىنجاڭنىڭ ئۆزىگە خاس مول زىغىر مېيى بايلىقى نەزەردە تۇتۇلۇپ، شىنجاڭدا تۇنجى قېتىم ساقلىق ساقلاش ئىقتىدارىغا ۋە يۇقىرى ئاشۇرما قىممەتكە ئىگە a - لىنولىننىڭ كىسلاتالىق ئېتىل ئېستېرى بارلىققا كەلتۈرۈلگەن. بۇ مەھسۇلات داۋالاش، دورىگەرلىك، يېمەكلىك خۇرۇچى ۋە ساقلىق ساقلاش يېمەكلىكلىرىدە ئىشلىتىلىدۇ. ئىشلەپچىقىرىش جەريانىدا بولغىنىش بولمايدۇ.

سۈي پىڭ، فېڭ تاۋ

ئاسترونومىيە

21 سانئىمېتىرلىق رادىئو ئىنتېرفېرېومېتىرىيلىك تىزما ئانتېننا ئورنىتىش تاللاش خىزمىتى

2003 - يىلى «21 سانئىمېتىرلىق رادىئو ئىنتېرفېرېومېتىرىيلىك تىزما ئانتېننا» تېما گۇرۇپپىسى غەربىي قىسىمدا ئورۇن تاللاش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى دۆلەت رەسەتخانىسى يولغا قويغان،

قىسقا ماتېرىيال

قۇملۇق قارا چاپىرى

كۆرۈنۈشى ناھايىتى چىرايلىق، ئۇنى ئۆي ياساشقا ۋە پاختا يېيىپ قۇرۇتۇشقا ئىشلىتىشكە بولىدۇ. ئۇنىڭ ئەڭ زور رولى بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈپ قۇمنى تۇراقلىقلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت. خوتەن رايونىدا 1000 يىلدىن كۆپرەك بولغان قەبرىلەردىن نەملىكتىن ساقلاش ئۈچۈن جەمەت تېگىگە قويۇلغان قۇملۇق قاراچاپىرى بايقالغان، ئۇ 1000 يىلدىن ئاشقان بولسىمۇ مۇكەممەل ساقلىنىپ قالغان.

تەتقىقاتچى ليۇ مىڭنىڭ 20 يىلدىن كۆپرەك ۋاقىت تەتقىق قىلىش ۋە يېتىشتۈرۈش ئارقىلىق 2003 - يىلى كېرىيە ناھىيىسىنىڭ توشقان زەدىكى ئۆستۈرۈش مەيدانىدىكى قۇملۇق يەردە ئۇنىڭ كىرگۈزۈلگەن سورتىنى كەڭ دائىرىدە كۆپەيتىپ يېتىشتۈرۈپ (600 مېتىر ئۇزۇنلۇقتا قۇم مۇداپىئە ئورمان بەلۋاغى يېتىشتۈرۈپ) مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. ئۇنىڭ سورتىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك كىرگۈزۈلۈشى جۇڭگونىڭ بوراندىن مۇداپىئەلىنىپ قۇم تۇراقلىقلاشتۇرغۇچى سۈپەتلىك ئۆسۈملۈك سورتىنى كۆپەيتتى.

ليۇ چۇخۇا

قۇملۇق قاراچاپىرى ئوتتۇرا ئاسىيادىكى دۆلەتلەر ۋە ئافغانىستان، ھىندىستان قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ چۆللۈك رايونلىرىدىكى قۇملۇق يەرلەرگە تارقالغان بولۇپ، باشقا قىلقلار ئائىلىسىدىكى كۆپ يىللىق سۈپەتلىك قۇم تۇراقلاشتۇرغۇچى چوڭ تىپتىكى ئۆسۈملۈك ھېسابلىنىدۇ. جۇڭگودا بۇ توغرىلىق ھېچقانداق خاتىرە يوق. 1977 - يىلى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ شىنجاڭ ئېكولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىدىكى تەتقىقاتچى ليۇ مىڭنىڭ خوتەن رايونىدا تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىۋاتقاندا، گۇما ناھىيىسىدىكى قۇملۇق رايوندىن قۇملۇق قاراچاپىرىنى تۇنجى قېتىم بايقىغان. ئۇ جۇڭگودا تۇنجى قېتىم يېڭىدىن خاتىرىلەنگەن بىر سورت بولۇپ، پەقەت گۇما ناھىيىسى بىلەن خوتەن ناھىيىسىدىكى قۇملۇق رايونلارغىلا تارقالغان. ئۇنىڭ تارقىلىش دائىرىسى كىچىك ھەم سانى ناھايىتى ئاز بولغانلىقى ئۈچۈن، جۇڭگودا قۇمنى تۇراقلىقلاشتۇرغۇچى ئەتىۋارلىق ئۆسۈملۈك تۈرى بولۇپ قالغان. قۇملۇق قاراچاپىرىنىڭ غولى بەكمۇ تۈز بولۇپ، ئۇيۇل، قاتتىق ھەم چىداملىق، شەكلى قومۇشقا ئوخشاپراق كېتىدۇ،

ھازىرقى تەرەققىيات ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك ئانالىز قىلىش ھەمدە غەربتىكى ئۆلكە، شەھەرلەر ۋە جۇڭگونىڭ يېزا ئىگىلىكى جەھەتتىكى كۈچلۈك ئۆلكىلەر بىلەن سېلىشتۇرۇش، شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتتىكى ئەۋزەللىك ۋە ئۇنى چەكلەپ تۇرغان ئامىللارنى تەتقىق قىلىپ ئانالىز قىلىش ئاساسىدا، شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش نىشانى، تەپەككۈرى، مۇھىم نۇقتىلار، ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە تەدبىر توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلگەن. ئاپتونوم رايونى يېڭى ۋەزىيەتتە شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا خىزمىتىنى تەتقىق قىلىش، يېزا ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىيات پىلانىنى تۈزۈش ۋە يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تۈرلىرىنى ئېنىق بېكىتىش ئۈچۈن ئىلمىي تەدبىر بەلگىلەش ئاساسى بىلەن تەمىنلىگەن. شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىدە پەن-تېخنىكاغا تايىنىپ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقىنى ئۆستۈرۈشتىن ئىبارەت ئىچكى ئامىللىق تەرەققىيات يولىدا مېڭاش لازىملىقى كۆرسىتىپ بېرىلگەن، بۇ، مول يېڭى مەزمۇنغا ئىگە، يۇقىرى سۈپەتلىك بۇمىشاق پەن تەتقىقات نەتىجىسى ھېسابلىنىدۇ.

شىنجاڭنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئادەم كۈچى بايلىقىنى ئېچىش بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادى ۋە پەن - تېخنىكا ئۇچۇر تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى.

بۇ تۈردە يېزا ئەمگەك كۈچى سانى ۋە سۈپىتىنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، ئەمگەك كۈچىنىڭ سان ئۆزگىرىشى ۋە سۈپەت ئۆزگىرىشىنىڭ يېزا ئىقتىسادىغا بولغان تەسىرى ئىلمىي ئانالىز قىلىنىپ، ئادەم كۈچى بايلىقىنىڭ سۈپىتى ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئاچقۇچلۇق تەسىر كۆرسىتىدىغان ئامىل ئىكەنلىكى ئوتتۇرىغا قويۇلغان ھەمدە شىنجاڭدىكى يېزا ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ ساپاسىغا ئىلمىي باھا بېرىلگەن. بۇ تەتقىقاتتا ئادەم كۈچى بايلىقى ساپاسىنى مىقدارلاشتۇرۇپ ئانالىز قىلىش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، ئادەم كۈچى بايلىقى ساپاسى بىلەن ئىقتىسادنى تەرەققىياتقا مۇناسىۋەتلىك بولغان ئەندىزە تۇرغۇزۇلغان، شىنجاڭنى پۈتۈن مەملىكەت بىلەن تەڭ قەدەمدە ھاللىق جەمئىيەتكە يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت ئىستراتېگىيەلىك نىشانغا ئاساسەن، شىنجاڭنىڭ يېزا ئەمگەك كۈچى بايلىقى ساپاسىغا بولغان تەلپى ئۈستىدە ئالدىن مۆلچەرلەش ئېلىپ بېرىلىپ، شىنجاڭنىڭ يېزا ئەمگەك كۈچى

ماتېرىيال توپلاپ ئانالىز قىلىش ۋە بېكىتىلگەن نۇقتىدىكى رادىئو ئۆلچەش خىزمىتىنى ئېلىپ باردى. بىر نەچچە ئايلىق ئەمەلىي تەكشۈرۈش ۋە رادىئو دولقۇنى مۇھىتىنى ئۆلچەش ئارقىلىق، تەڭرىتاغ تىزمىسىنىڭ جەنۇبىي پان تەرىپىدىكى خوشۇت ناھىيىسىنىڭ بالغۇنتاي تەۋەسىگە جايلاشقان ئۇلاستاي رايونى (شىمالىي پاراللېل 42°56'، شەرقىي مېرىدىئان 86°42') نى بۇ تۈرنىڭ 1 - قارارلىق رادىئو ئىنتېرفېرېنومېتىرىيەلىك تىزما ئانتېنا ئورنىتىلغان جايى قىلىپ تاللاپ بېكىتتى.

جالگ جىن، ما لۇ
جۇڭگونىڭ غەربىدىكى رەسەتخانا ئورنى بايلىقى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈلدى

2003 - يىلى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى دۆلەت رەسەتخانىسى يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن بۇيان كۆلىمى ئەڭ زور بولغان رەسەتخانىلارنىڭ ئورنى بايلىقىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش ئىشىغا تەشكىلاتچىلىق قىلدى. ئۈرۈمچى ئاسترونومىيە پونكىتى بازا ۋە ھەمكارلاشقۇچى بولۇش سۈپىتى بىلەن، بۇ تۈرنىڭ شىنجاڭ ۋە ئالاقىدار رايوندىكى خىزمىتىگە ئادەم كۈچى ۋە تېخنىكا ھەمدە باشقا جەھەتلەردىن ياردەم بەردى ۋە ئۇنىڭغا كاپالەتلىك قىلدى.

2003 - يىلى تېما گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزالىرى شىنجاڭدىن چىڭخەيگىچە بولغان لىنىيىنىڭ غەربىي شىمال قۇرغاق رايونىدىكى غالبىيەت داۋىنى، كوشەگىن داۋىنى، چاقىلىق، تاشقورغان ۋە ئالتۇنتاغ رايونىدىكى ئالدىن تاللانغان يەر ئورنىنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈش، ماتېرىيال توپلاپ ئانالىز قىلىش، ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ كۆزدىن كەچۈرۈش ۋە بېكىتىدىغان نۇقتىلارنى ئۆلچەش خىزمىتىنى ئېلىپ باردى. جالگ جىن، ما لۇ

دېھقانچىلىق

غەربنى كەڭ ئېچىش داۋامىدا شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش تەدبىرى توغرىسىدا تەتقىقات

بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادى ۋە پەن - تېخنىكا ئۇچۇر تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى. تۈر تەتقىقاتىدا شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزىلارنىڭ

قانات يابدۇرۇلۇپ، 5300 گېكتار پەردە كېڭەيتىلدى، ھەر مو (0.07 گېكتار) يەرنىڭ ئوتتۇرىچە مەھسۇلات سەۋىيىسى 90 كىلوگرامدىن ئاشتى. ئوتتۇرىچە ئاشقان ھوسۇلى %11 كە يەتتى. يېڭىدىن ئاشقان ساپ پاхта 800 توننىغا، يېڭىدىن ئاشقان ئىقتىسادىي ئۈنۈم 16 مىليون پۈەندىن كۆپرەككە يەتتى.

جاۋ شىن

گۇڭگۇرتنىڭ پاхта مەھسۇلاتى ۋە ئۇنىڭ سۈپىتىگە بولغان تەسىرى ھەمدە ئۇنىڭ مېخانىزمى ئۈستىدە تەتقىقات

بۇ، شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت پەن - تېخنىكا تايانچ ئىختىساسلىقلىرىنى ئالاھىدە تەربىيەلەش پەن تەتقىقات مەخسۇس مەبلىغى تۈرى بولۇپ، ئۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يادرو تېخنىكا - يىمى تېخنىكا تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تۈردە سېلىشتۇرما تەتقىقات ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، كالىي سۇلفات، سولفۇر، كالىتسىي سۇلفات قاتارلىق ئوخشاش بولمىغان تۈردىكى گۇڭگۇرتلۇك ئوغۇتتىڭ پاхта مەھسۇلاتىغا بولغان تەسىرى تەتقىق قىلىنىپ، شىنجاڭنىڭ كېۋەزلىكلىرىگە ماس كېلىدىغان گۇڭگۇرتلۇك ئوغۇت تۈرلىرى تاللاپ چىقىلغان، ئاساسىي ئوغۇت ئازوت ($N_{330}OKG \cdot hm^{-2}$) ۋە فوسفۇر ($P_{2O5} 138KG \cdot hm^{-2}$) بىلەن ئوغۇتلاش ئاساسىدا يەنە سولفۇر ۋە كالىتسىي سولفات ($S_{30}KG \cdot hm^{-2}$) نى قوشۇپ ئوغۇتلاپ پاхта مەھسۇلاتى كۆرۈنەرلىك ئاشۇرۇلغان، بۇنىڭ بىلەن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش شارائىتىدا گۇڭگۇرتلۇك ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلىغاندا جەنۇبىي شىنجاڭدا پاхта ھوسۇلىنى %3.1 - %15.7 كىچە ئاشۇرغىلى بولىدۇ دېگەن يەكۈن چىقىرىلغان. تۇراقلىق مىقدار تەتقىقاتى ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، كېۋەزنىڭ ئوخشاش بولمىغان ئۇسۇپ يېتىلىش مەزگىلىدە گۇڭگۇرت ئېلىپېنتىنى سۈمۈرۈش، ئايلاندۇرۇش ۋە تارقىتىش قانۇنىيىتى تەتقىق قىلىنىپ، گۇڭگۇرت بىلەن ئوغۇتلىغاندا كېۋەز تۇپىنىڭ ئوتتۇرا ۋە ئاخىرقى ئۆسۈش مەزگىلىدە ئازوتنى سۈمۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنى كۈچەيتكىلى بولىدىغانلىقى، كېۋەزنىڭ گۇڭگۇرتنى سۈمۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنىڭ يۇقىرى باسقۇچى فۇنچە مەزگىلىدىن غوزا مەزگىلىگىچە بولغان ئارىلىققا توغرا كېلىدىغانلىقى ئېنىقلاپ چىقىلغان ھەمدە كېۋەزنىڭ ئوتتۇرا ۋە ئاخىرقى ئۆسۈش مەزگىلىدىكى كېۋەز تۇپى تەركىبىدىكى N/S, P/S نىڭ تەركىب نىسبىتىنىڭ مەھسۇلات بىلەن مۇناسىۋەتلىك

بايلىقى ساپاسىنىڭ 2010 - يىلى ۋە 2020 - يىلىغىچە يېتىشكە تېگىشلىك بولغان سەۋىيىسى ئوتتۇرىغا قويۇلغان ھەمدە شىنجاڭنىڭ يېزا ئەمگەك كۈچى بايلىقى ساپاسىغا تەسىر كۆرسىتىدىغان ئاسللار ئانالىز قىلىنىپ، ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن بولغان تەدبىر توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلگەن، بۇ، خېلى كۈچلۈك يېتەكچى رولغا ئىگە تەتقىقات.

جاۋ شىن

«شىنجاڭ ئارال كېۋىزى - 16» سورتىنىڭ ئەڭ سۈپەتلىك، ئەلا دەرىجىلىك ئۇزۇن تاللىق پاхта ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا سىستېمىسىنى تەجرىبە قىلىش ۋە ئۆلگە كۆرسىتىش

بۇ يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىنىڭ ھالقىما پىلانى تۈرى بولۇپ، ئۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 13 - كۈنى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى ئىلىم - پەن - مائارىپ مەھكىمىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تۈر يولغا قويۇلغان 3 يىلدىن بۇيان، ئاساسەن تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى: بىرىنچى، «شىنجاڭ ئارال كېۋىزى - 16» نىڭ تۇنجى ئەسلى ئۇرۇقى 3.67 گېكتار يەردە كۆپەيتىلىپ، ئاساسىي ئۇرۇقتىن 7500 كىلوگرام ئىشلەپچىقىرىلىپ پىلاندىكى ۋەزىپە كۆرسەتكۈچى %150 ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. 76.67 گېكتار يەردە ئەسلى ئۇرۇق يېتىشتۈرۈلۈپ، 138 توننا ئەسلى ئۇرۇق ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، پىلاندىكى ۋەزىپە كۆرسەتكۈچىنىڭ 6.9 ھەسسىگە باراۋەر كېلىدۇ؛ 533.3 گېكتار يەردە سۈپەتلىك ئۇرۇق كۆپەيتىلىپ، 900 توننىدىن كۆپرەك سۈپەتلىك ئۇرۇق ئىشلەپچىقىرىلدى، بۇ، پىلاندىكى ۋەزىپىنىڭ 4.5 ھەسسىگە توغرا كېلىدۇ. ئىككىنچى، شىنجاڭدىكى ئاساسلىق ئۇزۇن تاللىق پاختىچىلىق رايونى بولغان كورلا شەھىرى بىلەن ئاۋات ناھىيىسىدە 333.33 گېكتار يەردە مو بېشى (0.07 گېكتار) ھوسۇلى 100 كىلوگرامدىن ئاشىدىغان يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۆلگە ئېتىزى بەرپا قىلىندى، ھوسۇلى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن %17 تىن كۆپرەك ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 80 گېكتار يەردە مو بېشى (0.07 گېكتار) ھوسۇلى 120 كىلوگرامدىن يۇقىرى بولغان ئالاھىدە يۇقىرى ھوسۇللۇق ئۆلگە ئېتىزى بەرپا قىلىندى. ئۈچىنچى، بۇ تۈردە تەشۋىق قىلىش ۋە تېخنىكىلىق تەربىيەلەش، نەق مەيداندا كۆرەك قىلىش ئارقىلىق، ئۇزۇن تاللىق كېۋەزنى يۈرۈشلەشتۈرۈپ يۇقىرى ھوسۇللۇق، ئەلا سۈپەتلىك قىلىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى ئۆلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتىش قاتارلىق خىزمەتلەر

ئىكەنلىكى تەتقىق قىلىنغان.

جاۋ شىن

كېۋەزنى يۇقىرى ھوسۇلۇق قىلىدىغان يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاش سىستېمىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۈنى قوللىنىش

بۇ تۈرگە شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى تۇپراق - ئوغۇتچىلىق تەتقىقات ئورنى بىلەن جۇڭگو يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى تۇپراق - ئوغۇتچىلىق تەتقىقات ئورنى بىرلىكتە رىياسەتچىلىك قىلدى، بۇ تۈر ئاۋات ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزى، مارالبېشى ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزى، لوپ ناھىيىلىك دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ئىدارىسى، خوتەن شەھەرلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزى، ماناس ناھىيىلىك دېھقانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش مەركىزى، تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئۈنۈنپىرسىتېتى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ قاتنىشىشى بىلەن تاماملاندى. تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۈيۈشتۈرۈشىدا باھالاشتىن ئۆتتى. مۇتەخەسسسلەر بۇ تۈر مەملىكەت بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن دەپ ھېسابلىدى. بۇ تۈردە قولغا كەلتۈرۈلگەن ئاساسلىق نەتىجىلەر مۇنۇلار: بىرىنچى، تۇپراقتىكى ئوزۇقلۇق ئەھۋالى سىستېمىسىنى تەتقىق قىلىش ئۈسۈلى قوللىنىلىپ، شىنجاڭدىكى كېۋەزلىك تۇپرىقنىڭ ئوزۇقلۇقىغا باھا بېرىش كۆرسەتكۈچى بېكىتىلدى. شىنجاڭدا كېۋەزدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىشتا تۇپراق ئوزۇقلۇقىنى چەكلەپ تۇرىدىغان ئامىللار ۋە ئۈنى ئۈنۈملۈك ياخشىلاش تەدبىرلىرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. ھەمدە گۇڭگۇرتنىڭ پاхта مەھسۇلاتىغا بولغان تەسىرى ھەمدە شىنجاڭ كېۋەزلىك تۇپرىقى تەركىبىدىكى كالىينىڭ ئۈنۈمى ۋە كالىيلىق ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاشنىڭ ئۈنۈمى ئۈستىدە سىستېمىلىق تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە، يەنە كېۋەزلىكتىكى تۇپراق ئوزۇقلۇقىنى پەرۋاش قىلىش ۋە كېۋەزنى يۇقىرى ھوسۇل بېرىدىغان قىلىپ ئۆستۈرۈشتە تەۋسىيە قىلىنىدىغان يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئوغۇت بىلەن ئوغۇتلاش سىستېمىسى تۇرغۇزۇلدى، بۇ سىستېمىنى قوللانغاندا، پاхта مەھسۇلاتىنى %10 تىن كۆپرەك ئاشۇرغىلى، خىمىيەۋى ئوغۇتتىن پايدىلىنىش نىسبىتى جەھەتتە گازوتىڭىكىنى %40 تىن كۆپرەككە يەتكۈزگىلى، فوسفورنىڭىكىنى %15 - %20 كە يەتكۈزگىلى بولىدىغانلىقى ئېنىقلاپ چىقىلدى. ئىككىنچى، كېۋەزگە مەخسۇس

ئىشلىتىلىدىغان مۇرەككەپ ئاساسىي ئوغۇت، قوشۇمچە ئوغۇت ۋە ئۈنى ئىشلىتىش تېخنىكىسى تەتقىق قىلىنىپ بارلىققا كەلتۈرۈلدى، مو (0.07 گېكتار) بېشى ساپ پاختا ھوسۇلنى 100 كىلوگرامغا (شىمالىي شىنجاڭ) ۋە 130 كىلوگرامغا (جەنۇبىي شىنجاڭ) يەتكۈزۈش كۆرسەتكۈچى ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئۆلگە رايونىدا ئىشلەتكەندە شۇ جايدا ئادەت بولۇپ كەلگەن ئوغۇتلاش ئۈسۈلىغا قارىغاندا مەھسۇلات %14.6 ئاشتى. ئۈچىنچى، 1996 - يىلدىن 2003 - يىلغىچە مەخسۇس ئوغۇت كارخانىلىرى بۇ تۈرنىڭ تەتقىقات نەتىجىسىدىن پايدىلىنىپ، شىنجاڭدىكى ئاساسلىق پاختىچىلىق رايونلىرىغا ماس كېلىدىغان كېۋەزنىڭ مەخسۇس بىرىكمە ئوغۇتىدىن 286 مىڭ توننا ئىشلەپچىقىرىپ ساتتى، 400 مىڭ گېكتار يەردە كېڭەيتىپ قوللىنىلدى، بۇنىڭ بىلەن ئۈنۈم 330 مىليون يۈەن ئاشتى.

جاۋ شىن

4JSM-1800 تىپلىق كېۋەز شادىسىنى تالغانلاپ ئېتىزغا قايتۇرۇش ۋە سۇلياۋ پارچىلىرىنى يىغىۋېلىش بىرلەشمە مەشغۇلات ماشىنىسى تەتقىق قىلىپ ياسالدى

بۇ، ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكا ئۆتكىلى تۈرى ۋە نۇقتىلىق پەن - تېخنىكا تۈرى بولۇپ، ئۇنىڭغا شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش تەتقىقات ئورنى رىياسەتچىلىك قىلدى، شىنجاڭ گۇاڭخۇي گۇرۇمى «ئۆكتەبىر» ماشىنىسازلىق چەكلىك شىركىتى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 7 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۈيۈشتۈرۈشىدا باھالاشتىن ئۆتتى.

بۇ ماشىنا كېۋەز شادىلىرىنى تالغانلاپ ئېتىزغا قايتۇرۇش، توپا يۇمىتىش، سۇلياۋ ئىلغاش، سۇلياۋ ئاجرىتىش، سۇلياۋ دۆۋلەش قاتارلىق ئىقتىدارغا ئىگە بولۇپ، شاخ - شۇمىلارنى تالغانلاپ ئېتىزغا قايتۇرۇش ۋە قالدۇق سۇلياۋنى يىغىۋېلىشتىن ئىبارەت ئىككى خىل مەشغۇلاتنى بىرلا قېتىمدا تاماملايدۇ؛ ئىش ئۈنۈمى، سۇلياۋنى ئادالاش نىسبىتى يۇقىرى، ئىشلىتىش قۇلايلىق ھەم ئىشەنچلىك، شىنجاڭدىكى ئوخشاشمىغان كېۋەز تېرىش ئەندىزىلىرىنىڭ تەلپىنىنى قاندۇراالايدۇ. بۇ ماشىنىنىڭ قالدۇق سۇلياۋنى يىغىۋېلىش تۈلۈقى ۋە چىش گۇرۇپپىسى ھەمدە سۇلياۋ ئاجرىتىش قۇرۇلمىسى قاتارلىق ئاساسلىق مەشغۇلات بۆلەكلىرىنىڭ قۇرۇلمىسى ۋە ئىش قائىدىلىرىنىڭ تېخنىكىسىدا زور يېڭىلىق يارىتىلغان بولۇپ، 4 تۈر بويىچە پاتېنتقا مەلۇم قىلىندى، بۇ، جۇڭگونىڭ شۇ خىلدىكى ماشىنا مايمان تىپى تىزىملىكىدىكى

بوشلۇقنى تولدۇردى.

جاۋ شىن
 بۇغداي، كۆممىقوناق ھوسۇلنى يۇقىرى
 ئۈنۈم بىلەن تېز ئاشۇرۇش تېخنىكىسى
 ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۈلگە كۆرسىتىش
 بۇ تۈر شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى دانلىق
 زىرائەت تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملاندى.
 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 19 - كۈنى پەن - تېخنىكا
 نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ
 ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

تۈر گۈرۈپپىسى 5 يىلى ۋاقىت ئىچىدە، شىمالىي
 شىنجاڭدا زىرائەتلەرنى بىر يىلدا 2 قېتىم پىششىق قىلىپ
 يۈرۈشلەشتۈرۈپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى، يازغى بۇغدايغا
 سۇلياۋ يوپۇق يېپىپ سۇ تېجەش تېخنىكىسى قاتارلىق
 ئاچقۇچلۇق تېخنىكىلار ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۈلگە كۆرسىتىش
 ئارقىلىق، «شىمالىي شىنجاڭدىكى جۇڭغار ئويمانلىقى جەنۇبىي
 چېتىنىڭ غەربىدە يازغى بۇغداي ۋە ئۇنىڭ ئېگىزىغا
 كۆممىقوناق تېرىپ مو بېشى (0.07 گېكتار) دىن 900 -
 1000 كىلوگرام ھوسۇل ئېلىش بويىچە يۈرۈشلۈك تېخنىكا
 سىستېمىسى» قاتارلىق 5 خىل ئۆستۈرۈش تېخنىكا
 ئەندىزىسىنى شەكىللەندۈردى. ئومۇمىي ھوسۇلنى يېڭىدىن 13
 مىڭ 860 توننا، ئومۇمىي ئۈنۈمنى يېڭىدىن 9 مىليون 761
 مىڭ 500 يۈەن ئاشۇردى؛ ھەمدە يەرنى ھەيدىمەي سانجىپ
 ئۇرۇق سالىدىغان 2-BMG كۆممىقوناق سېپالكىسىنى
 تەتقىق قىلىپ ياساپ مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، بۇ، ئاپتونوم
 رايوننىڭ يەرنى ھەيدىمەي سانجىپ ئۇرۇق سالىدىغان سېپالكا
 جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇردى.

جاۋ شىن
 شالنى شالغۇتلاشتۇرۇش ئۈستۈنلۈكىدىن
 پايدىلىنىش تەتقىقاتى

بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى دانلىق
 زىرائەت تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 -
 يىلى 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر
 ئاكادېمىيىسى پەن تەتقىقات باشقارمىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا
 مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.
 بۇ تۈردە ئاساسلىقى تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قولغا
 كەلتۈرۈلدى: بىرىنچى، 5 يىلدا كۆپلىگەن ئۇرۇق بايلىقىنى
 كىرگۈزۈش، تەكرار چېتىشتۈرۈپ يېتىشتۈرۈش، نىسبەت بويىچە
 چېتىشتۈرۈش، بىرىكتۈرۈش ئارقىلىق، «شىنجاڭ شېلى - 1»،
 «شېنۇڭ - 129» ۋە «چىۋىيەن شياۋدىڭ» قاتارلىق ئاتىلىقى
 يېتىلمەس نەۋ ماتېرىيالدىن 36 نۇسخا ھەمدە

LC4, LC15, 6C27 قاتارلىق ئەسلىگە كەلتۈرگۈچى نەۋ
 ماتېرىيالدىن 87 نۇسخا يېتىشتۈرۈلدى؛ ھەمدە «شىنجاڭ
 يېھشىمايدىغان شالغۇت - 303»، «شىنجاڭ يېھشىمايدىغان
 شالغۇت - 311»، «شىنجاڭ يېھشىمايدىغان شالغۇت -
 2239» قاتارلىق شالغۇت گۈرۈپپىلىرى ئۆلچەپ
 يېتىشتۈرۈلدى. ئىككىنچى، ئاتىلىقى يېتىلمەس نەۋ، ئەسلىگە
 كەلتۈرگۈچى نەۋنىڭ سۈپىتى ئۆستۈرۈلۈپ، ئاتىلىقى
 يېتىلمەس نەۋ، ئەسلىگە كەلتۈرگۈچى نەۋنىڭ كۆپىيىش
 مەزگىلى قىسقارتىلدى. ئۈچىنچى، ئاتىلىقى يېتىلمەس نەۋنىڭ
 نەسلى يېتىلگەن تۈپ نىسبىتى ۋە نەسلى يېتىلمەسلىك
 دەرىجىسى %99.5 تىن ئاشتى، F1 ئەۋلاد ئۇرۇقىدىن
 يېتىشتۈرۈلگەن مو (0.07 گېكتار) بېشى ئۇرۇق ھوسۇلى
 193 كىلوگرامغا يېتىپ، دۆلەتنىڭ ئىلغار سەۋىيىسىگە
 يېقىنلاشتى. سەپلەنگەن شالغۇت گۈرۈپپىسىنىڭ ھوسۇلى
 سورت لىنىيىسى مەھسۇلاتلىرىنى سېلىشتۇرۇش سىنىقىدا
 ئومۇمەن ئادەتتىكى شالغا قارىغاندا %10 تىن كۆپرەك ئاشتى.
 تۆتىنچى، تېما گۈرۈپپىسى 6 قېتىم جەنۇبتا كۆپەيتىپ، 6
 قېتىم شىمالدا يېتىشتۈرۈپ تېرىلغان شالغۇت شالنىڭ ھەر
 خىل ماتېرىيالدىن 13 مىڭ 410 نۇسخا بارلىققا كەلتۈردى.
 جاۋ شىن

كۆكتات، مېۋە - چېۋە تەركىبىدىكى
 دېھقانچىلىق دورىلىرىنىڭ قالدۇقلىرىنى كۆپ
 تۈر بويىچە تېز تەكشۈرۈپ ئۆلچەش تېخنىكىسى
 سىنى قوللىنىش ئۈستىدە تەتقىقات

بۇ، شىنجاڭ ئاز سانلىق مىللەت پەن - تېخنىكا تايانچ
 ئىختىساسلىقلىرىنى ئالاھىدە تەربىيەلەش پەن تەتقىقاتىنىڭ
 مەخسۇس مەبلەغ تۈرى بولۇپ، ئۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك
 پەنلەر ئاكادېمىيىسى مەركىزىي تەجرىبىخانىسى ئۈستىگە ئېلىپ
 تاماملىدى. 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى پەن -
 تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ
 تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

3 يىلدىن بۇيان تېما گۈرۈپپىسىدىكى ھەر مىللەت پەن-
 تېخنىكا خادىملىرى جەنۇبىي ۋە شىمالىي شىنجاڭدىكى
 ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىدا ھەمدە شىنجاڭغا كىرگەن
 دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى بازارلىرىدا 400 خىلدىن كۆپرەك
 ئەۋرىشىكىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەپ چىقتى، 5000 دىن كۆپرەك
 تۈر (قېتىم) ئۆلچەش ئىشنى تاماملىدى. خىزمەت مەزمۇنى
 مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: بىرىنچى، دېھقانچىلىق دورا
 قالدۇقىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش تېخنىكىسىغا دائىر خەلقئارا
 قانۇن (GB/T5009.20 - 1996) نى كۆكتات سۈپىتىنىڭ
 بىخەتەرلىكىگە باھا بېرىشتە قوللىنىش. ئىككىنچى،

قىزىلچىنىڭ سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، كېسەلگە چىداملىق يېڭى سورتى - «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 8»، «شىنجاڭ

قىزىلچىسى - 11» نى تاللاپ يېتىشتۈرۈش بۇ شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىقتىسادىي زىرائەت تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملاندى. تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 13 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا باھالاشتىن ئۆتتى. باھالاشتا بۇ تۈرنىڭ ھەر خىل ئۈنۈپۇرسال تېخنىكىلىق كۆرسەتكۈچلىرى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن دەپ قارالدى.

بۇ تۈردە قولغا كەلتۈرۈلگەن ئاساسلىق نەتىجىلەر تۆۋەندىكىچە: بىرىنچى، «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 11» مول ھوسۇللۇق كۆپ دانلىق، ئاتلىقى يېتىلمەيدىغان شالغۇت سورتقا تەۋە بولۇپ، رايونلاشتۇرۇش تەجرىبىسى ۋە ئىشلەپچىقىرىش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش جەريانىدا، ئۇنىڭ مەھسۇلاتى سېلىشتۇرما سورتقا قارىغاندا %29.6 - %34.4 گىچە ئاشتى. قەنت نىسبىتى %15.68 - %18.01 گىچە بولۇپ، سېلىشتۇرما سورتقا قارىغاندا 0.28 گرادۇستىن 0.29 گرادۇسقىچە يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، ئۇ، قاراداغ كېسىلىگە قارشى تۇرۇش ئىقتىدارى يۇقىرى بولغان سورتقا تەئەللۇق؛ «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 8» مول ھوسۇللۇق يەككە دانلىق ئاتلىقى يېتىلمەيدىغان شالغۇت سورتقا تەۋە بولۇپ، رايونلاشتۇرۇش تەجرىبىسى ۋە ئىشلەپچىقىرىش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش جەريانىدا، ئۇنىڭ مەھسۇلاتى سېلىشتۇرما سورتقا قارىغاندا، %11.49 - %13.26 گىچە ئاشتى، قەنت نىسبىتى %16.89 - %16.95 گىچە بولۇپ، سېلىشتۇرما سورتقا قارىغاندا 0.46 گرادۇستىن 0.59 گرادۇسقىچە ئاشتى، بۇ سورت قاراداغ كېسىلىگە تاقابىل تۇرالايدۇ، يىلتىز چىرىش كېسىلىگە چىداملىق. ئىككىنچى، ئايلاندۇرۇپ رېگرېمىسىلىك سىناق قىلىش ئارقىلىق، قىزىلچىنى يۇقىرى ھوسۇللۇق، يۇقىرى ئۈنۈملۈك قىلىپ ئۆستۈرۈشتە ئاچقۇچلۇق رول ئوينايدىغان دېھقانچىلىق تېخنىكا تەدبىرلىرى ئۈستىدە مىقدار ئانالىزى ئېلىپ بېرىلىپ، مو (0.07 گېكتار) بېشى ھوسۇلنى 4 توننىدىن، ساپ ئۈنۈمنى 466 يۈەندىن ئاشۇرۇشتەك يۇقىرى ھوسۇللۇق، يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئەندىزە قولغا كەلتۈرۈلدى. زىچلىق دەرىجىسى ھەر مو يەرنىڭ 5260 - 5820 تۇپ بولدى. ھەر مو يەرگە 14.8 - 16.5 كىلوگرام ئۇرۇقلۇق ئوغۇت، 25.5 - 27.2 كىلوگرام قوشۇمچە ئوغۇت بېرىلدى. ئۈچىنچى، بۇ 2 خىل سورت قىزىلچا ئىشلەپچىقىرىلىدىغان ئىلى، ئاقسۇ قاتارلىق ئاساسلىق

دېھقانچىلىق دورا قالدۇقلىرىنى تېز تەكشۈرۈپ ئۆلچەش تېخنىكىسى (MRSM) نى كۆكتات، مېۋە - چېۋە سۈپىتىنىڭ بىخەتەرلىكىگە باھا بېرىشتە قوللىنىش. ئۈچىنچى، ئورگانىك فوسفور ۋە كاربامات تۈرىدىكى دېھقانچىلىق دورىلىرىنىڭ قالدۇق زەھىرىنى تېز تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ئۇسۇلىنى كۆكتات، مېۋە - چېۋە سۈپىتىنىڭ بىخەتەرلىكىگە باھا بېرىشتە قوللىنىش. تۆتىنچى، كۆكتات سۈپىتىنىڭ بىخەتەرلىك مەسىلىسى ئۈستىدىكى تەتقىقاتتىن ئىبارەت.

جاۋ شىن
شىنجاڭدىكى كۆكتاتلاردا چېپار چۆمگەك چىۋىن پەيدا بولۇش قانۇنىيىتى ۋە ئۇنى تەكشۈپ تىزگىنلەش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات

بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئۈنۈملۈك ئاسراش تەتقىقات ئورنى ۋە شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۈپۇرسىتى يېزا ئىگىلىك ئىنستىتۇتى بىرلىكتە ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 12 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ تۇتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

ئېما گۇرۇپپىسى جەنۇبىي - شىمالىي شىنجاڭدىكى كۆپ جايلاردا چېپار چۆمگەك چىۋىنى تەكشۈرۈپ، شىنجاڭدىكى كۆكتاتلاردا پەيدا بولغان چېپار چۆمگەك چىۋىن تۈرلىرى، پارازىت خوجايىنى، زىيان سېلىش ئۇسۇلى، قىشتىن ئۆتۈش ئىقتىدارى ۋە كۈشەندە تۈرلىرىنى ئېنىقلاپ چىقتى ھەمدە ئامېرىكا چېپار چۆمگەك چىۋىنى ئۈستىدە پارازىت خوجايىنىنىڭ ماسلىشىشىنى ئۆلچەپ بېكىتتى، جەنۇبىي ئامېرىكا چېپار چۆمگەك چىۋىنىدىن ئىبارەت ھەر خىل ھاشاراتلارنىڭ يېتىلىش نۇقتىسى ۋە ئۇنىڭ ئۈنۈملۈك جۇغلانما تېمپېراتۇرىسىنى ئۆلچەپ بېكىتتى. ئامېرىكا چېپار چۆمگەك چىۋىنى بىلەن جەنۇبىي ئامېرىكا چېپار چۆمگەك چىۋىنىنىڭ قۇرت ھالىتىدە ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش دورىلىرىنى سىناق قىلىپ، ئۈنۈمى يۇقىرى، زەھىرى تۆۋەن بىر نەچچە خىل خىمىيىلىك دورىلارنى ۋە بۇلغىمايدىغان ئالداپ يوقىتىش ئۇسۇلىنى تاللاپ چىقتى. شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان سىستېمىلىق تەكشۈپ تىزگىنلەش تېخنىكىسىنى تەتقىق قىلىپ، 1998 - يىلىدىن 2002 - يىلىغىچە بولغان ۋاقىتتىن بۇيان، ئۈرۈمچىنىڭ جەنۇبىي ۋە شىمالىدىكى شەھەر ئەتراپىغا يېقىن كۆكتاتچىلىق رايونلىرىدىكى 66.67 گېكتار پارنىك ۋە چولك ئېتىزلاردا ئۈلگە كۆرسىتىپ كېڭەيتتى.

جاۋ شىن

رايونلاردا كەلك داىرىدە كېڭەيتىلدى، 67. 666 گېكتار يەردە ئۆلگە كۆرسىتىلدى، ھەر قايسى ھالەتتىكى كۆرۈنۈشى ناھايىتى ياخشى بولدى.

جاۋ شىن

قىزىلچىنىڭ كېسەلگە قارشى يېڭى سورت (لىنىيىسى) نى تاللاپ يېتىشتۈرۈش

بۇ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىقتىسادىي زىرائەت تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملاندى. 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

تۈر گۈرۈپپىسى 4 يىللىق تەتقىقات خىزمىتى ئارقىلىق، قىزىلچىنىڭ كېسەلگە قارشى 3 خىل يېڭى سورتىنى يېتىشتۈرۈپ چىقتى ھەمدە قىزىلچىنىڭ يىلتىز غۇزمەكلىشىش كېسەلگە قارشى تۇرالايدىغان ئۆزگەرتكۈچى گېن، ئاۋىئاتسىيىلىك ئالداپ ئۆزگەرتىش ۋە ياز پەسلىدە شالغۇتلاشتۇرۇپ تېرىش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ باردى، تاللاپ يېتىشتۈرگەن يېڭى سورتنىڭ مەھسۇلاتى، قەنت مىقدارى مەملىكەت بويىچە شۇ خىلدىكى سورتلار ئىچىدە ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدۇ. «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 11» سورتىنىڭ قاراداغ كېسەلگە قارشى تۇرۇش ئىقتىدارى، ھوسۇلى يۇقىرى، قەنت مىقدارى مۇۋاپىق. ئوتتۇرىچە مو (0.07 گېكتار) بېشى ھوسۇلى تەخمىنەن 5000 كىلوگرامغا يېتىپ، سېلىشتۇرما سورت «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 6» غا قارىغاندا %29.6 - %34.4 يۇقىرى، قاراداغ كېسەلگە قارشى تۇرۇشچانلىقى 1.5 دەرىجە يۇقىرى. «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 14» سورتى ئاپتونوم رايوندا ئۆزىمىز يېتىشتۈرگەن، يىلتىز غۇزمەكلىشىش كېسەلگە قارشى تۇرالايدىغان 1 - يېڭى سورت بولۇپ، ھەر مو (0.07 گېكتار) يەرنىڭ ھوسۇلى 4824.7 كىلوگرامغا يەتتى، قەنت مىقدارى سىناققا قاتناشتۇرغان سورت ئىچىدە 1 - ئورۇندا تۇردى. ئۇنىڭ ھوسۇلى سېلىشتۇرما سورت «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 6» گە قارىغاندا %9.7 ئاشتى، قەنت مىقدارى 0.6 گرادۇس يۇقىرى بولدى. «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 15» سورتى قاراداغ كېسەلگە قارشى تۇرالايدۇ، ھەر مو (0.07 گېكتار) يەردىن 4074.4 كىلوگرام تۈگۈنەك يىلتىز ئېلىندى، قەنت نىسبىتى %17.6 كە يېتىپ، سېلىشتۇرما سورت «شىنجاڭ قىزىلچىسى - 6» گە قارىغاندا 0.66 گرادۇس ئۆرلىدى، كېسەلگە قارشى تۇرۇشچانلىقى سېلىشتۇرما سورتقا قارىغاندا 1.5 دەرىجە ئۆستى. 4 يىلدىن بۇيان قىزىلچىنىڭ كېسەلگە قارشى يېڭى سورتى 52 مىڭ گېكتار يەردە كېڭەيتىلىپ، تەتقىقات

نەتىجىسىنىڭ تېز سۈرئەتتە مەھسۇلاتقا ئايلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، كۆرۈنەرلىك ئىجتىمائىي ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى.

جاۋ شىن

قوغۇندىكى بەلگە گېنىدىن پايدىلىنىپ، شالغۇت ئۇرۇقىنى دەسلەپكى مەزگىلدە باھالاش

تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى باغۋەنچىلىك زىرائەتلىرى تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملاندى. 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 17 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى پەن تەتقىقات باشقارمىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تۈردە 3 يىلدا 6 ئەۋلاد قوغۇننىڭ سېرىق غول ۋە قىسقا پېلەكتىكى يوشۇرۇن خاراكتېرلىك تۈكسىز بەلگە گېنىنى چېتىشتۈرۈش، تەكرار چېتىشتۈرۈش ۋە ئۆزىدىن چاڭلاشتۇرۇش ئارقىلىق ئۆزىدىن چاڭلاشتۇرۇلغان سۈپەتلىك نەۋ قولغا كەلتۈرۈلدى ھەمدە بەلگە گېنلىق F1 يېڭى سورت لىنىيىسى تاللاپ چېتىشتۈرۈپ چىقىلدى. بۇ تۈر تېخنىكىسى قوغۇننىڭ يېڭى سورتىنى يېتىشتۈرۈشتە قوللىنىلما نۆۋەتتە قوغۇننىڭ شالغۇت ئۇرۇقىنى جەنۇبتا كۆپەيتىپ باھالاپ بېكىتىش جەھەتتە ساقلىنىۋاتقان دەۋرى ئۇزۇن، خېمىيەلىرى چوڭ بولۇشتەك ئەمەلىي مەسلىھەتلىرى ئۈنۈملۈك ھەل قىلغىلى بولىدۇ، بۇ، قوغۇننىڭ شالغۇت ئۇرۇقىنىڭ ساپلىقى تېز، توغرا باھالاپ بېكىتىش، ئۇرۇقىنى باھالاپ بېكىتىش تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىشتە ناھايىتى يۇقىرى قوللىنىش قىممىتىگە ئىگە.

جاۋ شىن

داڭلىق، قىممەتلىك گۈل - گىياھلارنى تېز كۆپەيتىش ۋە زاۋۇتلاشتۇرۇپ ئىشلەپچىقىرىش

بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى مەركىزىي تەجرىبىخانىسى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملاندى. 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى پەن تەتقىقات باشقارمىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. بۇ تۈردە ئاپتونوم رايوندا ئۆزگىچە بولغان، پەن - تېخنىكا تەركىبى خېلى يۇقىرى، يىلىغا 200 مىڭ تۈپ گۈل - گىياھ توقۇلمىسى يېتىشتۈرۈش زاۋۇتى دەسلەپكى قەدەمدە قۇرۇلدى، زاۋۇتنىڭ توقۇلما يېتىشتۈرۈش مەركىزى يىلىغا تەشتەكتە 1 مىليون تۈپ مايسا كۆپەيتىدىغان ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى

گۈل - گىياھ ئوزۇقلۇق توپىسى، مەخسۇس گۈل - گىياھ چۆپلۈك ئوغۇتى ھەمدە ئۆسۈملۈك ئۆستۈرۈلىدىغان - يېتىلدۈرۈلىدىغان جايلار ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش

بۇ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى چۈشۈرگەن تۈر بولۇپ، ئۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى تۇپراق - ئوغۇتچىلىق تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 7 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا باھالاشتىن ئۆتتى. باھالاشتا تەتقىقات نەتىجىسى مەملىكەت بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن دەپ قارالدى.

بۇ تېمىدا ئاساسەن تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى: موگۇنلىك كېرەكسىز ماتېرىياللىرى ۋە زىرائەت شاخ - شۇمبىلىرى قاتارلىق ئورگانىك ماددىلاردىن گۈل - گىياھ ئوزۇقلۇق توپىسى ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى، چۆپلۈكتىكى ئوت - چۆپ ئوزۇقلۇق ئالاھىدىلىكى، دېھقانچىلىق ھۈنەر - مەنئەت رېتېپى ۋە ئاستا تەسىرلىك خالتىلىق ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى، گۈل - گىياھلارنىڭ مەخسۇس يۈرۈشلۈك ئوغۇتلىرى، ئۆسۈملۈك ئۆستۈرۈلىدىغان، يېتىلدۈرۈلىدىغان جايلارنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۇسۇلى قاتارلىقلاردىن پايدىلىنىپ، مەخسۇس گۈل - گىياھ ئوزۇقلۇق توپىسى، مەنزىرە گۈل - گىياھلىرى مەخسۇس ئوغۇتى، مەنزىرە يوپۇرماقلىق گۈل - گىياھلار مەخسۇس ئوغۇتى، كاكئوس تىپىدىكى گۈل - گىياھلار مەخسۇس ئوغۇتى، تۇپراقتىكى كىمىئەتلىك ئاشۇرۇش دورىسى، ئاستا تەسىرلىك خالتىلىق چىملىق ئوغۇتى قاتارلىق 6 خىل مەھسۇلات بارلىققا كەلتۈرۈلدى.

2000 — 2001 - يىللىرى گۈل - گىياھ ئوزۇقلۇق توپىسى، گۈل - گىياھ ئوغۇتىنى ئارىلىقتا سىناق قىلىش زاۋۇتىدىن بىرى قۇرۇلۇپ، 2 يىلدا مەخسۇس گۈل - گىياھ ئوزۇقلۇق توپىسىدىن 100 مىڭ خالتا يەنى 150 توننا ئىشلەپچىقىرىلىپ سېتىلدى؛ 4 خىل گۈل ئوغۇتىدىن 60 مىڭ قاپ يەنى 6 توننا ئىشلەپچىقىرىلىپ سېتىلدى؛ ئاستا تەسىرلىك خالتىلىق چىملىق ئوغۇتىدىن 20 توننا تەجرىبە قىلىندى ۋە ئىشلەپچىقىرىپ سېتىلدى. سېتىش سوممىسى 500 مىڭ يۈەنگە، پايدا - باج 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەكىللەندۈردى، ئوقۇلما پەيتىشتۈرۈش ئۇسۇلىدىن پايدىلىنىپ، 3 يىلدا كېيىنكىسىمان ئورخىدىيە، يۈرەكسىمان كەترەن، ۋاندا چىغىرتىقى، كاتلىپەگۈلى، سەبە (ئالۋې)، گولسىنىيە ئوتى، ئافرىقا روغسار گۈلى، گۈلساساق، كالا دەپ پۇراقگۈل ۋە تاشگۈل قاتارلىق گۈل - گىياھتىن 170 مىڭ تۈپ كۆپەيتىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىن كېيىنكىسىمان ئورخىدىيە، دېندروپتىوم ئوتى، قىزىل كاكئوس، ئاناناس، كۆركۈم گۈلى، لېكوس، يېشىل پەر شاھى قاتارلىق داڭلىق، قىممەتلىك گۈل - گىياھلارنى كىرگۈزۈلدى، بۇ داڭلىق، قىممەتلىك گۈل - گىياھلارنى كۆپەيتىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكا سىستېمىسى تەتقىق قىلىپ بارلىققا كەلتۈرۈلدى، ھەر خىل سۈپەتلىك ئوزۇقلۇق مايسىسىدىن 216 مىڭ تۈپ كۆپەيتىپ ئىشلەپچىقىرىلدى ھەمدە بازاردا سېتىلدى.

جاۋ شىن ئالىي سۈپەتلىك گۈل - گىياھلارنى كىرگۈزۈش ۋە كۆپەيتىش

بۇ شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى باغۋەنچىلىك زىرائەتلىرى تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملاندى. 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى پەن تەتقىقات باشقارمىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

تېما گۇرۇپپىسى مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىن يېڭى گۆشپىيە خىنىگۈلى، يېپىشاق ئوت، پاكار ئۆسىدىغان كالانچوي، ئېۋفوربىيە چاتقىلى، پاكار ئۆسىدىغان كاڭنەي پۇراقگۈلى، كۆركەم تاشگۈل قاتارلىق يۇقىرى سۈپەتلىك گۈل - گىياھلارنى كىرگۈزۈپ، بۇ گۈل - گىياھلارنىڭ بىئولوگىيەلىك خۇسۇسىيىتى ۋە ئۇلارنى كۆپەيتىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى تەتقىق قىلىپ ئىگىلىۋالدى، ھەر خىل سۈپەتلىك ئوزۇقلۇق مايسىسىدىن ئاز كەم 100 مىڭ تۈپ كۆپەيتىپ ئىشلەپچىقاردى، ئالىي سۈپەتلىك تەشتەك گۈلدىن 20 مىڭ تەشتەكتىن كۆپرەك ئىشلەپچىقىرىپ ساتتى. ھەمدە ئاپتونوم رايوندا تۇنجى قېتىم ئېۋفوربىيە چاتقىلىنىڭ فىزىئولوگىيىسى ۋە كۆركەم تاشگۈلى، پاكار ئۆسىدىغان كالانچويىنى تېز ئۆستۈرۈش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، كۆلەملەشتۈرۈپ تاۋار ئىشلەپچىقىرىش ئۈچۈن ئەڭ ياخشى ئاساس مالدى. 2 يىلدا ياراتقان ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى 280 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

قىزىل كۆز ھەرنى كۆپەيتىش ھۈنەر-سەنئىتى ۋە ئۇ ئارقىلىق غوزا قۇرتى ۋە كۆممىقوناق كېپىنىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىشتا يېڭىلىق يارىتىلغان يۈرۈشلۈك تېخنىكا ئۈستىدە تەتقىقات

بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئۆسۈملۈك ئاسراش تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. تەتقىقات نەتىجىسى 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 27 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتى ئۇيۇشتۇرغان باھالاشتىن ئۆتتى. مۇتەخەسسسلەر: بۇ تۈر ئومۇمىي جەھەتتىن مەملىكەت ئىچىدىكى شۇ خىلدىكى تەتقىقات ئىچىدە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكەن، بۇنىڭ ئىچىدە قىزىل كۆزلۈك سېرىق ھەرنى كۆپەيتىش ھۈنەر - سەنئەت تېخنىكا تەتقىقاتى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتكەن دەپ ھېسابلىدى.

تېما گۇرۇپپىسى تەكرار تەجرىبە - تەتقىق قىلىش ئارقىلىق، شىنجاڭنىڭ ئەسلىيىتىگە ماس كېلىدىغان «ھەرنى جاۋۇردا تارقاقلاشتۇرۇپ ئارىلاشتۇرۇپ بېقىش ئۇسۇلى» يادرو قىلىنغان كۆممىقوناق كېپىنىكىنىڭ قىزىل كۆزلۈك سېرىق ھەرنىنى كۆپەيتىش تېخنىكىسى ۋە ھۈنەر - سەنئەت تەرتىپى ئۈستىدە ئىزدىنىش ئېلىپ باردى، ئۆزگەرتىلگەن ئۆسكۈنە - سايمانلارنى تاللاش ئارقىلىق كۆممىقوناق كېپىنىكىنىڭ قىزىل كۆزلۈك سېرىق ھەرنىسى (C.M) كارتوپكىسىنى ئىشلەپ چىقتى، بۇنىڭ بىلەن پارازىت نىسبىتى %90 تىن ئاشتى. يەككە توخۇملاش مىقدارى 60 - 90 غا يەتتى؛ ھەمدە ئوخشاش بولمىغان نىشانلىق زىيانلىق ھاشارلارنى نەزەردە تۇتۇپ، شىنجاڭدىكى ئېتىز - ئېرىقلارنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈپ، قويۇپ بېرىلىدىغان قىزىل كۆزلۈك ھەرە سانى، ھەرە قويۇپ بېرىش قېتىم سانى، ھەرە قويۇپ بېرىلىدىغان نۇقتىلارنى بەلگىلەش، قويۇپ بېرىش ئارىلىق ۋاقتى قاتارلىق جەھەتلەردە يېڭىلىق ياراتتى، قىزىل كۆزلۈك ھەرە ئارقىلىق كېۋەزلىكتىكى 2 - ئەۋلاد غوز قۇرتىنىڭ، پىششىقلىنىدىغان پەمىدۇر ئېتىزلىرىدىكى 2 - ئەۋلاد غوزا قۇرتى ۋە كۆممىقوناق كېپىنىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىشنىڭ ۋە ھەرنى ئېتىزغا قويۇپ بېرىشنىڭ تېخنىكىسى ۋە ئۇنىڭغا يانداش بىر يۈرۈش تېخنىكىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

تۈر يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، 3 مىليارد 531 مىليون دانە قىزىل كۆزلۈك ھەرە يېتىشتۈرۈلۈپ، 3043.53 گېكتار (11770.5 گېكتار - قېتىم) دائىرىدە تەجرىبە قىلىندى ۋە ئۈلگە كۆرسىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قىزىل كۆزلۈك ھەرە ئارقىلىق كېۋەزلىكتىكى 2 - ئەۋلاد غوزا قۇرتىنىڭ ئالدىنى

ئېلىش ۋە يوقىتىش تېخنىكىسى ئۈلگە كۆرسىتىلگەن پەر كۆلىمى 2388.2 گېكتار (4326.5 گېكتار - قېتىم)، قىزىل كۆزلۈك ھەرە ئارقىلىق كۆممىقوناق كېپىنىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش تەجرىبىسى ئۈلگە كۆرسىتىلگەن پەر كۆلىمى 588 گېكتار (2138.7 گېكتار - قېتىم)، قىزىل كۆزلۈك ھەرە ئارقىلىق پىششىقلىنىدىغان پەمىدۇر ئېتىزلىقلىرىدىكى 2 - ئەۋلاد غوزا قۇرتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - يوقىتىش تەجرىبىسى ئۈلگە كۆرسىتىلگەن پەر كۆلىمى 67.33 گېكتار (269.3 گېكتار - قېتىم)، يېڭىدىن ئاشقان ئىقتىسادىي ئۈنۈم 4 مىليون 163 مىڭ 900 يۈەن.

جاۋ شىن
ئېچىتىش ئۇسۇلى ئارقىلىق L - سۈت كىسلاتاسى ئىشلەپچىقىرىش ئۈستىدە تەتقىقات
 بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى مىكرو بىئولوگىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 5 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى پەن تەتقىقات باشقارمىسىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشى ۋە باھالىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تۈردە ئاساسەن يىلتىز پاختىلاشتۇرغۇچى زەمبۇرۇغنى ئېچىتىش ئارقىلىق L - سۈت كىسلاتاسى ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى تەتقىق قىلىندى، شىتابما خۇسۇسىيىتى، شىتابمىنى ساقلاش، ئاكتىپلاشتۇرۇش ۋە ياشارتىش ئۇسۇلى ئىگىلىۋېلىندى. شىتابمىنى تەۋرەنمە بوتۇلكىدا ئېچىتىشنىڭ ئەڭ ياخشى ئۇسۇلى ئېنىق بېكىتىلدى ھەمدە 7 لىتىرلىق ئېچىتقۇچ ئىدىشتا ئۈنۈملۈك چوڭايتىلدى. باكتىرىيە تەنچىلىرىنىڭ مورفولوگىيىلىك ئۆزگىرىشى بىلەن كىسلاتا ئىشلەپچىقىرىشنىڭ مۇناسىۋىتى ۋە ئېچىتقۇ سۈيۈقلۈكىنىڭ ئۆزگىرىشى بىلەن كىسلاتا ئىشلەپچىقىرىشنىڭ مۇناسىۋىتى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. تەۋرەنمە بوتۇلكىدا تۈركۈمگە بۆلۈپ ئېچىتىپ ئىشلەپچىقىرىلغان كىسلاتانىڭ تۇراقلىقلىقى 100 گرام/لىتىر - 120 گرام/لىتىرغىچە بولدى، ئەڭ يۇقىرى بولغاندا 150 گرام/لىتىرغا يەتتى، گلۇكوزىغا ئايلىنىش نىسبىتى %80 - %85 كە يەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە بۇ تۈردە لايىھىلەنگەن قوشۇمچە ماتېرىياللارنى ئېچىتىش ھۈنەر - سەنئىتى پائىتقا ئىلتىماس قىلىندى.

جاۋ شىن
نىكوتىننى ئېلېكترو خىمىيىلىك بىرىكتۈرۈپ نىكوتىن كىسلاتاسى ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى ئۈستىدە تەتقىقات
 بۇ، شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت پەن - تېخنىكا تايانچ ئىختىساس ئىگىلىرىنى ئالاھىدە تەربىيەلەش مەخسۇس پەن

تەتقىق قىلىش جەھەتتە ئەۋرىشكە ئېلىش، يىلىم ئىشلەش، ئېلېكتروفورېزى، خروموسومىسى، ئاتاللىرىنى تەھلىل قىلىش قاتارلىق تېخنىكىلار بارلىققا كەلتۈرۈلدى. ئۈچىنچى، كۆممىقوناق ئاقسىلىنى تۈزدا ئېرىتىپ ئېلېكتروفورېزلاش ئۇسۇلىنى تەتقىق قىلىش جەھەتتە ئاقسىلنى تۈزدا ئېرىتىپ ئېلېكتروفورېزلاش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، Sc704 ۋە «پەيدىن-13» قاتارلىق 5 خىل ماتېرىيال ئۈستىدە ئۆلچەش ۋە ئېلېكتروفورېزلىق ئاتلاش ئانالىزى ئېلىپ بېرىلىپ، ئارقا كۆرۈنۈشى ئېنىق، سېپىتىر بەلۋېغى رەتلىك، پەرقلىندۈرۈش نىسبىتى يۇقىرى بولغان ئېلېكتروفورېزلىق ئاتلاش ئوتتۇرىغا قويۇلدى. كۆممىقوناقنىڭ شالغۇتلاشتۇرۇلغان «ئۆز ئارا تولۇقلاش شەكلىسى» دىن ئىبارەت سېپىتىر بەلۋېغى ئالاھىدىلىكىدىن پايدىلىنىپ، ئانلىق ۋە ئاتلىقنى ھەمدە شالغۇت ئۇرۇقىنىڭ چىنلىقى ۋە ساپلىقىنى ئېنىق پەرقلىندۈرۈش ئىمكانىيىتى يارىتىلدى.

جاۋ شىن

چارۋىچىلىق

جۇڭگو مېرىنوس گۆش قوينى

يېتىشتۈرۈش

بۇ شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى چارۋىچىلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملاندى. 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 24 - 25 - كۈنلىرى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ نەق مەيداندا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

تېما گۇرۇپپىسى 6 يىل تىرىشش ئارقىلىق تېمىدىكى كۆرسەتكۈچ ۋەزىپىلەرنى تولۇق تاماملىدى. 2003 - يىلغا قەدەر تاللاپ ئۆستۈرۈش كۆرسەتكۈچ تەلپىگە مۇۋاپىق كېلىدىغان جۇڭگو مېرىنوس گۆش قوينىڭ قوتاندكى سانى 911 گە يەتكۈزدى. بۇنىڭ ئىچىدە ساغلىق 900، يېتىلگەن قوچقار 11. بۇ ۋەزىپە كۆرسەتكۈچىنىڭ %128.6 گە توغرا كەلدى. نەسلىك قوچقاردىن 820 نى ئومۇملاشتۇرۇپ، 600 مىڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينىڭ نەسلىنى ياخشىلاپ، كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈم ھاسىل قىلدى. بۇ تېمىنى يولغا قويۇش ئارقىسىدا، يېتىشتۈرۈلگەن پادىلارنىڭ گۆش سۈپىتى گەۋدىلىك ھالدا يۇقىرى كۆتۈرۈلدى، گۆش قويىغا خاس بولغان كۆرۈنەرلىك بەدەن شەكلى ئالاھىدىلىكىگە ئىگە بولدى، يېتىشتۈرۈلگەن پادىلاردا جۇڭگو مېرىنوس قوينىڭ ئەسلىدىكى يۈك سۈپىتى خۇسۇسىيىتى ئاساسەن ساقلاپ قېلىندى. بۇ تېمىدا بىر تەرەپتىن يولغا

تەتقىقات مەبلەغى تۈرى بولۇپ، ئۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى مىكرو بىئولوگىيە تەتقىقات ئورنى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتى ئۇيۇشتۇرغان باھالاش ۋە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى.

بۇ تۈردە سولقات كىسلاتاسىنىڭ قويۇقلۇقى، سېلىنىدىغان نىكوتىن مىقدارى، ئوكسىدلىغۇچى خرومات كىسلاتا ئانگىدېرىدىنىڭ قويۇقلۇقى ھەمدە ئېلېكترولىتىك ئېلېكتىر قۇتۇپلىرىنى تەييارلاش، توك ئېقىمىنىڭ زىچلىقىنى تاللاش قاتارلىق رېئاكسىيەلەشتۈرۈش شارائىتلىرى ئۈستىدە سىتېمىلىق تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى، نىكوتىن خام ئەشيا قىلىنىپ، نىكوتىن كىسلاتاسىنى بىرىكتۈرۈشنىڭ بىر خىل يېڭى ئۇسۇلى - ۋاسىتىلىك ئېلېكترو خىمىيەلىك بىرىكتۈرۈش ئۇسۇلى ئوتتۇرىغا قويۇلدى، كالىي خرومات بىلەن سولقات كىسلاتاسىدىن پايدىلىنىپ، مۇۋاپىق نىسبەتتە ئارىلاشما ئوكسىد سۇيۇقلۇقى ھاسىل قىلىندى، ئوكسىدلىق نىكوتىندىن نىكوتىن كىسلاتاسى تەييارلاندى، ئەسلىگە قايتمايدىغان ئوكسىدا تورنى ئېلېكترولىزلاپ ئوكسىدلىغاندىن كېيىن قايتىدىن يېڭى ئوكسىداتور ھاسىل قىلىندى، بۇنىڭ بىلەن ئوكسىداتورنى ئايلاندۇرۇپ ئىشلىتىش ئىمكانىيىتى تۇغۇلدى، ئوكسىداتوردىن پايدىلىنىش نىسبىتى يۇقىرى كۆتۈرۈلۈپ، كىسلاتا، نىكوتىننىڭ مۇھىتىنى بۇلغىشىنىڭ ئالدى ئېلىندى.

جاۋ شىن

زىرائەت سورتلىرىنى ئېلېكتروفورېزلىق تەكشۈرۈپ بېكىتىش ۋە تەكشۈرۈش ئۇسۇلى ئۈستىدە تەتقىقات

بۇنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى مەركىزىي تەجرىبىخانىسى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى پەن تەتقىقات باشقارمىسىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تۈردە ئاساسەن تۆۋەندىكى نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى: بىرىنچى، كېۋەز، كۆممىقوناقنىڭ ئوخشاش بولمىغان ئاقسىل تەركىبى ئاجرىتىۋېلىنىپ ئانالىز قىلىندى، نەتىجىدە ئۆسۈملۈك ئۇرۇقى ئوتتۇرىسىدا ئاقسىل تېمىنىڭ نىسبىتىدە روشەن پەرق بارلىقى كۆرسىتىپ بېرىلدى، بۇ، سورت بايلىقىنى تەتقىق قىلىپ، ئۇرۇقنىڭ ساپلىقىنى ئېلېكتروفورېزلىق ئانالىز قىلىشنىڭ نشانلىقلىقىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن ئاساس سالدى. ئىككىنچى، كېۋەز ئاقسىلىنى ئىسپىرتتا ئېرىتىپ ئېلېكتروفورېزلاش ئۇسۇلىنى

مەھسۇلاتلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش ئۈچۈن ئاساس سېلىش، سۈت تەركىبىدىن تاشقى جەھەتتە ئىپادىلىنىدىغان مەھسۇلاتلارنى ئاجرىتىۋېلىش ۋە تەھلىل قىلىشتىن ئىبارەت قىيىن مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ەينەك قىلىشقا بولىدىغان تەجرىبە يارىتىش مەقسەت قىلىندى. بۇ تۈردە كۆپ يىللىق تەتقىقات ئارقىلىق تەركىبىدىن ئۆلچەپ بېكىتىش، SDS ئېلېكتروفورېز ۋە HPLC ئۇسۇلى ئارقىلىق ئىنمۇلىنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى نازارەت قىلىپ ئۆلچەش ۋە ئىنمۇلىنى ئاجرىتىۋېلىش - ساپلاشتۇرۇش جەريانىدا نازارەت قىلىپ ئۆلچەش نىشانى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى ھەمدە قوي سۈتى تەركىبىدىكى ئىنمۇلىنى تەجرىبىخانىدا ئاجرىتىۋېلىش - ساپلاشتۇرۇشنىڭ تېخنىكىلىق ئۇسۇلى بارلىققا كەلتۈرۈلدى، ئېلېكتروفورېزغا ئوخشاش تېخنىكىلار ئارقىلىق ئىنمۇلىنىڭ ساپلىق دەرىجىسىنىڭ خېلى يۇقىرى بولغانلىقى ئىسپاتلاندى. گۈلزار

ئورمانچىلىق

شەمشادنىڭ جۇغراپىيىلىك ئورۇق مەنبەسىنى دەسلەپكى سىناق قىلىش ئۈستىدە تەتقىقات

بۇنى شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەن تەتقىقات يۇرتى ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 6 - كۈنى پەن-تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى، بۇ تەتقىقاتنىڭ ئۈنۈمى ئاجرىتىشقا مەملىكەت بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. بۇ تەتقىقاتتا شەمشادنىڭ جۇغراپىيىلىك ئورۇق مەنبەسىنى سىناق تەرىقىسىدە تەتقىق قىلىش خىزمىتى تۇنجى قېتىم تاماملىنىپ، شىنجاڭنىڭ شەمشاد ئورۇقى ۋە ئورۇق مەنبەسىنى تەتقىق قىلىش جەھەتتىكى بوشلۇقى تولدۇرۇلدى، بۇ شەمشاد ئورۇقىنى ئېرسىيەتلىك يېتىشتۈرۈشنى تەتقىق قىلىش ئۈچۈن ماددىي ئاساس ۋە ئاساسىي ماتېرىيال بىلەن تەمىنلىدى، شىنجاڭنىڭ دەل - دەرەخلىرىنى سورتلاشتۇرۇش ئىشنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئاكتىپ رول ئوينىدى.

بۇ تۈردە بىر قەدەر پىشقان ئورۇق مەنبەسىنى تەجرىبە-تەتقىق قىلىش ئۇسۇلى: يەنى توپلاش - تەجرىبە قىلىش - ئۆلچەش - بېكىتىش - تاللاش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، خەلقئارا ئورمانچىلىق بىرلەشمىسى تۈزۈپ چىققان «دەرەخ ئۆسكەن ئورۇندا سىناق قىلىش ئۇسۇلىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش» تېخنىكا قائىدىسىدىكى تەلپەلەر بويىچە ئىش كۆرۈلۈپ، جۇڭگودىكى

قويۇش، بىر تەرەپتىن كېڭەيتىش يولى تۇتۇلۇپ، گۆشى ئاز ھەم سۈپەتسىز قوينىڭ يۇغىنىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاشتىمۇ كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. تېما گۇرۇپپىسى ھازىرقى زامان كومپيۇتېر تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ، ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي نەسلىنى يېتىشتۈرۈش ئۇچۇرلىرىنى باشقۇرۇش سىستېمىسىنى بارلىققا كەلتۈردى. قوي يۇغىنىڭ ئۈزۈنلۈقى بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولغان ئېرسىيەت بەلگىسىنى تېپىپ چىقتى، ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينىڭ گۆش تېمىدىكى نەسلىنى تاللاشنىڭ كۆپ خىل ھالىتىنى ئۈنۈمىزىمىز تاللاش كۆرسەتكۈچى مانىنى بېكىتىش ئۇسۇلىنى تاپتى، ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي ئىشلەپچىقارغۇچى ئورۇنلارنىڭ قوي يۇغى بىلەن قوي گۆشىنى يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكا تەرتىپى سېخىمىسىنى ئىشلەپ چىقتى.

تېما گۇرۇپپىسى يېتىشتۈرگەن يېڭى تىپى جۇڭگو مېرىتوس قوينىڭ نەسل قۇرۇلمىسىنى يەنىمۇ بېيىتتى، بۇ جۇڭگو مېرىتوس قوينىڭ نەسلىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئۆستۈرۈشتە كەلگۈسى ئەھمىيەتكە ئىگە.

گۈلزار

قوي سۈتى تەركىبىدىكى پرو ئىنمۇلىنى ساپلاشتۇرۇش ۋە تەكشۈرۈپ ئۆلچەش ئۈستىدە تەتقىقات

بۇ، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى يېزا ئىگىلىك بۆلۈمى چارۋا مال دوختۇرلۇق بىئولوگىيە نۇقتىلىق تەرەققىيات تەجرىبىخانىسىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە تاماملاندى. 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

ئادەم ئىنمۇلىنى دىئابت كېسلىنى داۋالاشتا ئالاھىدە ئۈنۈملۈك دورا شۇنداقلا ئەڭ بالدۇر بازارغا سېلىنغان بىئو تېخنىكىلىق دورىلارنىڭ بىرى، بازارنىڭ ئۇنىڭغا بولغان ئېھتىياجى ناھايىتى زور. بۇ تەتقىقاتتا ئاقسىل ماددىسىنى خىمىيەلىك پارچىلاپ ئانالىز ۋە تەجرىبە قىلىشتىن ئىبارەت زامانىۋى ۋاستە قوللىنىلىپ، قوي سۈتى تەركىبىدىكى پروئىنمۇلىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش - ساپلاشتۇرۇپ باھالاپ بېكىتىش خىزمىتى ئېلىپ بېرىلدى، بۇنىڭدا سۈت تەركىبىدىكى پروئىنمۇلىنى ئالاھىدە سەزگۈرلۈك بىلەن ئۆلچەپ چىقالايدىغان بىر يۈرۈش ئۇسۇل ئۈستىدە ئىزدىنىپ قوي سۈتى تەركىبىدىكى پروئىنمۇلىنى تەجرىبىخانىدا تەييارلاشنىڭ مۇۋاپىق ۋە ئەمەلىي تېخنىكا سىستېمىسىنى تۇرغۇزۇش، سۈت بېزىنىڭ بىئولوگىيەلىك رېئاكتورى ئارقىلىق ئىشلەپچىقىرىلىدىغان گېن قۇرۇلۇشى

تاماملىدى. 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

بۇ تۈردە پەن - تېخنىكا ۋاستىسىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، ياخاق سورتلىرىنى ئەلالاشتۇرۇش، تەقلىدى ئۆستۈرۈش، ئۇلاپ ياخشاشقا ئوخشاش ئىلغار پىشقان پەن - تېخنىكا نەتىجىلىرى ۋە ئەمەلىي تېخنىكىلار مۇجەسسەملەشتۈرۈلۈپ ۋە يۈرۈشلەشتۈرۈلۈپ، ئەلا ياخاق سورتلىرىنى ئۆستۈرۈشنىڭ «ئەلا سورتلارنى تاللاپ بېكىتىش - كۆچە تزارلىق بەرپا قىلىش - تەقلىدى ئۆستۈرۈش - بېجىرىم كۆچەت يېتىشتۈرۈش - ياش دەرەخلەرنى ئۇلاش ۋە يېتىلگەن دەرەخلەرنى ئېگىزدىن ئۇلاپ ياخشاش - مېۋىسىنى يىغىۋېلىش» تىن ئىبارەت بىر يۈرۈش ئۈنۈمچىسى تېخنىكا سىستېمىسى بارلىققا كەلتۈرۈلدى، 5 يىلى كېڭەيتىپ قوللىنىش ئارقىلىق، ياخشى ئىقتىسادىي نىجىماتىي ئۈنۈم ۋە ئېكولوگىيەلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى.

1. 360.73 گېكتار يەردە ياخاق ئۈلگە باغچىسى قۇرۇلدى، بۇ 44 مىڭ 700 گېكتار يەرگە ئەلا سورتلۇق كۆچەتلەرنى تىكشەك، 992 مىڭ تۈپ تۆۋەن ھوسۇللۇق ياخاقنى ئۇلاپ ياخشاشقا تۈرتكە بولدى، دېھقان تېخنىكا خادىملىرىدىن 35 مىڭ 441 ئادەم (قېتىم) تەربىيەلەندى، تۆۋەن ھوسۇللۇق ياخاق ئۇلاپ ياخشاشقاندىن كېيىنكى 5 - يىلى ئۇنىڭ يەككە تۈپ ھوسۇلى 12 كىلوگرامدىن 15 كىلوگرامغا يەتتى. يېڭىدىن تىكىلگەن ياخاقلارغا نوتا ئۇلانغاندىن كېيىنكى 5 - يىلى ئۇنىڭ يەككە تۈپ ھوسۇلى 2.5 كىلوگرامدىن 3.89 كىلوگرامغا يەتتى.

2. بۇ تۈرنى يولغا قويۇش جەريانىدا، ئۆستۈرۈش ئەندىزىسى ئوخشاش بولمىغان 3 خىل سورتىنى تەڭشەش، چاڭلاشتۇرۇلدىغان دەرەخلەرنى سەپلەش نىسبىتى ھەمدە ئۇلاقنىڭ تۇتۇش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈش، ئۇلاش ۋاقتىنى ئۇزارتىش ئۇسۇلى ئېنىق بېكىتىلدى، بۇنىڭ بىلەن سورتلۇق ياخاقنىڭ ئۈنۈمى زور كۆلەمدە ئۆستى. بۇ تۈردە 306 مىليون يۈەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىلدى.

لەن شىڭخۇي تېرەكنى تېز كۆپەيتىش تېخنىكا سىستېمىسى ئۈستىدە تەتقىقات ۋە ئۇنى قوللىنىش بۇنى شىنجاڭ ئورمانچىلىق پەن تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ

2003 - يىلى شىنجاڭ ماشىنىسازلىق تەتقىقات ئورنى يېڭىدىن تەتقىق قىلىپ ياساپ چىققان سىلوسلىنىدىغان زىرائەتلەرنى يىغىدىغان 9QSZ-3000 تىپلىق ئۆزى يۈرەر ھوسۇل يىغىش ماشىنىسى مەشغۇلات ئۈستىدە.

سۈرەتنى پەن - تېخنىكا نازارىتى نەمىلىگەن.

ئاساسلىق شەمشاد نەسلىدىن قىزىل پوستلىق شەمشاد، چىڭخەي شەمشىدى، توم شاخلىق شەمشاد، بىنەپشە مېۋىلىك شەمشاد، شاخ غوللۇق شەمشاد ۋە شىنجاڭدىكى تەڭرىتاغ شەمشىدى، سېبىرىيە شەمشىدىدىن ئىبارەت 7 تۈر بويىچە ئۇرۇق مەنبەسى قىلىنغان 33 خىل شەمشاد توپلاندى ھەمدە بۇلار ئۈستىدە جۇغراپىيەلىك ئۇرۇق مەنبەسى بويىچە دەسلەپكى تەجرىبە ۋە تەتقىقات ئېلىپ بېرىلدى. كۆچەت مەزگىلىدىكى سىناققا كاندۇكىچىلارنى پۈتۈنلەي ئۇدۇللۇق لايىھەلەش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، ئوخشاش بولمىغان ئۇرۇق مەنبەسىنىڭ بىئولوگىيىسى، كىلىماتولوگىيىسى، ماسلىشىشچانلىقى ۋە يامان شارائىتقا چىداملىقلىقى، بىئولوگىيەلىك مىقدارى ۋە ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئۈستىدە 8 يىل كۆزىتىش ئېلىپ بېرىلدى، كۆادراتلىق پەرق تەھلىلى، LSR تەھلىلى، باغلىنىشلىق خۇسۇسىيەتنى تەكشۈرۈش، ئېرسىيەتلىك كۈچىشىنى ھېسابلاش قاتارلىق ئۇسۇللار قوللىنىلىپ، ماسلىشىشچانلىقى كۈچلۈك بولغان، كۆچمىتى ئىنتايىن تېز ئېگىزلىدىغان سۈپەتلىك شەمشاد ئۇرۇق مەنبەسى دەسلەپكى قەدەمدە تاللاپ چىقىلدى.

لەن شىڭخۇي شىنجاڭ ئەلا سورتلۇق ياغىقىنى ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش بۇ - ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن - تېخنىكىنى كېڭەيتىش بويىچە نۇقتىلىق تۈرى، ئۇنى شىنجاڭ ئورمانچىلىق تېخنىكىسىنى كېڭەيتىش باش پونكىتى ئۈستىگە ئېلىپ

2 غىل تېرەك دەرىخىنىڭ توقۇلمىسىنى تېز يېتىشتۈرۈش يولى بىلەن كۆچەت يېتىشتۈرۈش تېخنىكا سىستېمىسى، ھۈنەر- سەنئەت تەرتىپى ۋە سانىنى تىزگىنلەش تېخنىكىسى، ئىككى غىل تېرەك سورتىنىڭ بەككە، جۈپ بىخلىرىنى تېز كۆپەيتىش تېخنىكا سىستېمىسى ۋە ھۈنەر - سەنئەت تەرتىپى، تېرەكنىڭ سۈپەتلىك سورت توقۇلمىسىنى يېتىشتۈرۈش ۋە ئوزۇقلۇق قاچىسىدا كۆچەتلەرنى كۆلەملەشتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى قۇرغاق رايونلاردا دەرەخ تولۇق ئۆسدىغان پەسىلدە ئورمان يېتىشتۈرۈش (ئادەتتىكىگە قارىغاندا ئورمان يېتىشتۈرۈش ۋاقتىنى 80 - 90 كۈن ئۇزارتىلى بولىدۇ) تېخنىكىسى مەملىكەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم بارلىققا كەلتۈرۈلگەن نەتىجە ھېسابلىنىدۇ. لىن شىڭخۇي

ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتى

شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ پەن تەتقىقات نەتىجىلىرى 2003 - يىلى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى 5 مىليون 426 مىڭ خەتلىك ھەر خىل ئەسەر ۋە تەرجىمە ئەسەردىن 17 نى نەشر قىلدۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئەسەر 13، بۇلار: «شىنجاڭنىڭ 1999 - 2002 - يىللىق ئىقتىسادىي - ئىجتىمائىي ۋەزىيىتى توغرىسىدا تەھلىل ۋە مۆلچەر»، «شىنجاڭنىڭ 2003 - 2004 - يىللىق ئىقتىسادىي - ئىجتىمائىي ۋەزىيىتى توغرىسىدا تەھلىل ۋە مۆلچەر»، «قازاق ئەدەبىياتى تارىخى» (قازاقچە، 3 - توم)، «پارلاق شىنجاڭ»، «نېفىت - تەبىئىي گازنى تەكشۈرۈش - ئېچىش ۋە شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي تەرەققىياتى»، «كەشمىر توقۇنۇشىنىڭ باشلىنىشى»، «ئوتتۇرا ئاسىيانىڭ جۇغراپىيىلىك سىياسىي مەدەنىيىتى»، «ئوتتۇرا ئاسىيادىكى مىللەتلەرنىڭ مۇناسىۋىتى: تارىخىي ئەھۋالى ۋە ئىقتىسادىي»، «ئامېرىكىنىڭ ياۋروپا - ئاسىيا ئىستراتېگىيىسى ۋە ئوتتۇرا - جەنۇبىي ئاسىيادىكى بەش دۆلەت»، «1000 يىل ماھىيىتىدىكى 1 - ئۇرۇش توغرىسىدا مۇلاھىزە»، «ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ۋە تەرەققىيات ئوتتۇرا ئاسىيادىكى بەش دۆلەت ۋە شىنجاڭ»، «شىنجاڭدىكى دىنلارنىڭ ئۆزگىرىش تارىخى»، «قەدىمكى دەۋردە شىمالدىكى كۆچمەن چارۋىچى مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيىتى بىلەن ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك مەدەنىيىتىنىڭ مۇناسىۋىتى»، «ئۇيغۇرچە»؛ تۈزگەن ئەسەر بىر: «دۇنيا تىلشۇناسلىقى ۋە ئۇيغۇر تىلى تەتقىقاتى»؛ تەرجىمە ئەسەر بىر: «جۇڭگونىڭ

غەربىي رايون بوستانلىق ئېكولوگىيە تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، شىنجاڭ جۇڭغار ئېكولوگىيە قۇرۇلۇشى پاي چەكلىك شىركىتى بىرلىكتە ئۈستىگە ئېلىپ تاماملىدى. 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى پەن - تېخنىكا نازارىتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشىدا مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى، تەتقىقات نەتىجىسىنىڭ ئۈنۈمى ئېخنىكىسى مەملىكەت بويىچە ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى. بۇ تۈردە قاراماي «ئورمانچىلىق بىلەن قەغەزچىلىك بىر گەۋدىلەشتۈرۈلگەن» سانائەت خام ئەشيا ئورمان بازىسى قۇرۇلۇشىدىكى ئاچقۇچلۇق تېخنىكىلارنى ھەل قىلىش مەقسەت قىلىنغان، ئۇنىڭدا ھۈجەيرىدىن كۆپەيتىش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، زامانىۋى مېتو تېخنىكا ۋاسىتە قىلىنىپ، روسىيە تېرىكى بىلەن شىنجاڭ تېرىكىنى تېز كۆپەيتىش تېخنىكا سىستېمىسى سىستېمىلىق تەتقىق قىلىندى. ئاساسەن 2 غىل سورتىنى بىرىكتۈرۈپ تېز كۆپەيتىش تېخنىكىسى، تاق، جۈپ بىخلىق قىلىپ تېز كۆپەيتىش تېخنىكىسى ھەمدە 2 غىل سورتىنى تېز كۆپەيتىش تېخنىكىسىنىڭ كۆلەملەشكەن ئىشلەپچىقىرىش ھۈنەر - سەنئەت تەرتىپى ۋە ئىش نورمىسىنى بېكىتىش، ئۇزۇقلۇق قاچىسىدا تېز يېتىشتۈرۈلگەن كۆچەتلەردىن ئورمان بەرپا قىلىش ۋە پەرۋىش قىلىش تېخنىكىسى، يەككە، جۈپ بىخلىرىنى كۆزدە ئوچۇقچىلىققا تىكىش تەجرىبىسى، ئوزۇقلۇق قاچىسىدا يېتىشتۈرۈلگەن يەككە، جۈپ بىخلىق كۆچەتلەردىن ئورمان بەرپا قىلىش بىلەن يېتىلگەن كۆچەتلەردىن ئورمان بەرپا قىلىشنى سېلىشتۇرۇش سىنىقى قاتارلىق تەرەپلەردىكى تەتقىقات تاماملاندى. تەتقىقات جەريانىدا مايا يېتىشتۈرۈش، تېز كۆپەيتىش ۋە ئورمان بەرپا قىلىش بويىچە كۆپ تۈردە تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىلدى ھەمدە قولغا كەلتۈرۈلگەن يېڭى تېخنىكا، يېڭى ئۇسۇل، يېڭى نەزەرىيە كەڭ كۆلەمدە ئورمان بەرپا قىلىش ۋە مايا يېتىشتۈرۈشتە ئومۇميۈزلۈك قوللىنىلىپ ناھايىتى ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى. تۈر گۇرۇپپىسى تەتقىقات نەتىجىسىدىن پايدىلىنىپ، ھەر مو (0.07 گېكتار) يەردە 100 مىڭ تۈپ كۆچەت يېتىشتۈرۈشنى ئىشقا ئاشۇردى، بۇ ئادەتتىكى ئۇسۇلدا كۆچەت يېتىشتۈرۈشكە قارىغاندا 20 ھەسسە ئەتراپدا يۇقىرى بولدى، مايا يېتىشتۈرۈش تەننەرخىنى %54.5 تېجەپ قالدى، ئۆستۈرۈش تەننەرخىنى %94.7 تۆۋەنلەتتى. 2 يىلدا سۈپەتلىك كۆچەتتىن 4 مىليون 500 مىڭ تۈپ ئىشلەپچىقاردى. 6700 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلدى ھەمدە بۇرۇلتوقاي، شىخۇ، كۈيتۈڭ ۋە ئىلى قاتارلىق جايلاردا كېڭەيتىپ قوللاندى. بۇ تۈردە بارلىققا كەلتۈرۈلگەن 4 جەھەتتىكى نەتىجە يەنى

تۈر قىلىپ تۇرغۇزۇش تەستىقى ئالدى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندى تۈرى 7، ئاپتونوم رايوننىڭ ئىجتىمائىي پەن فوندى تۈرى 11، ئاكادېمىيە دەرىجىلىك تېما 14.

لى شىڭلى

«غەربىي يۇرت سەنئىتى توغرىسىدا ئومۇمىي بايان»

بۇ — 2001 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن سەنئەت پەنلىرىگە تەۋە ئادەتتىكى تۈر. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ژۇرنال تەھرىراتىنىڭ ئالىي مۇھەررىرى جۇڭ گاۋ ئۈستىگە ئالغان، 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە 1 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە مەخسۇس ئەسەر تەييارلاندى. بۇ كىتاب مۇقەددىمە ۋە 10 بابتىن تەركىب تاپقان، 400 مىڭ خەتلىك. بۇ — غەربىي يۇرتنىڭ سەنئىتى ئەتراپلىق، سىستېمىلىق تەتقىق قىلىنغان ئومۇمىي بايان خاراكتېرلىك مەخسۇس ئىلمىي ئەسەر. ئۇنىڭ مەزمۇنى غەربىي يۇرت سەنئىتىنىڭ پەيدا بولۇش ئارقا كۆرۈنۈشى، پەيدا بولۇش مېخانىزمى، سەنئەت تىپى، ئۆز ئالاھىدىلىكى، شەرق - غەرب مەدەنىيەت. سەنئىتى بىلەن بىر قانچە مىللەتنىڭ مەدەنىيەت - سەنئىتىنىڭ مۇناسىۋىتى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. ئاپتونومنىڭ قارىشىچە، غەربىي يۇرتنىڭ مەدەنىيەت - سەنئىتى غەربىي يۇرت مەدەنىيىتىنىڭ ئاساسلىق توشۇغۇچىسى، ئۇنىڭ مەنبەسى، پەيدا بولۇشى، شەكىللىنىشى ۋە تەرەققىياتىنىڭ ھەممىسى غەربىي يۇرتنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتى، ئوخشاش بولمىغان مىللەتلەرنىڭ ئوخشاش بولمىغان ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇش ئۇسۇلى، تەپەككۈر ئۇسۇلى، ئېستېتىك ئېڭى ھەمدە يىپەك يولىدىكى شەرق بىلەن غەربنىڭ مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇشى، دىن تارقىتىشى، مول ئەلئارا مەدەنىيەتنىڭ تۈپ ئاساسىدىن توپلىنىشى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك، بوستانلىقلاردىكى تېرىقچىلىق مەدەنىيىتى، يايلاقلاردىكى كۆچمە چارۋىچىلىق مەدەنىيىتى، خەنزۇلارنىڭ بوز يەر ئېچىش مەدەنىيىتى ئوخشاش بولمىغان مەدەنىيەت تىپىنى شەكىللەندۈرگەن، بۇ مەدەنىيەت تىپلىرىدىكى سەنئەت تېمىسى، ئانا تېما، شەكىللەنگەن ئېقىملار، ئېستېتىك ئىنتىلىش قاتارلىقلارنىڭ ئورتاقلىق ۋە خاسلىق خۇسۇسىيىتىنىڭ ھەممىسى ئۆزىگە خاس تەرەققىيات قانۇنىيىتىگە ئىگە. غەربىي يۇرت سەنئىتى شەرق بىلەن غەرب مەدەنىيىتى، غەربىي يۇرتتىكى نۇرغۇن مىللەتلەر ۋە ئوخشاش بولمىغان تىپتىكى مەدەنىيەت قاتارلىق ھەر خىل ئىچكى - تاشقى

تارىخىي كىتابلىرىدىكى قازاق مىللىتىگە دائىر تارىخىي ماتېرىياللارنىڭ تاللانما تەرجىمىسى» (قازاقچە 2 - توم)؛ ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى بىر: «مەنئى مەدەنىيلىكتە يېڭىلىق يارىتىش نەزەرىيىسى ۋە ئۇنى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈش؛ ئاسىباب ئوقۇشلۇق بىر: «شىنجاڭنىڭ 100 يىللىقى». 2003 - يىلى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئومۇمىي خەت سانى 2 مىليون 92 مىڭ خەتلىك ھەر خىل كەسپىي ئىلمىي ماقالە، نەزەرىيىۋى ماقالە، تەتقىقات دوكلاتى، تەرجىمە ماقالىسىدىن 270 پارچە ئېلان قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 34 پارچە ماقالە يادرولۇق ژۇرناللاردا ئېلان قىلىندى.

2002 - يىلى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى دۆلەت، شىنجاڭ ۋە ئاكادېمىيىدىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك تەتقىقات تۈرىدىن 13 نى تاماملىدى، بۇ نەتىجىلەرنىڭ ئومۇمىي خەت سانى 3 مىليون 230 مىڭ خەت. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندى تۈرى 9، خەت سانى 2 مىليون 530 مىڭ خەت. بۇلار: «شىنجاڭ بۇددا دىنى تارىخى»، «ئەتراپتىكى مىللىي - دىنىي توقۇنۇشلار ۋە شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقى»، «ھەمكارلىق ۋە تەرەققىيات جۇڭگو شىنجاڭ بىلەن ئوتتۇرا ئاسىيادىكى بەش دۆلەتنىڭ خەلق ئىگىلىكى قۇرۇلمىسىنىڭ ئىزومورفىزىملىق خۇسۇسىيىتى ۋە ئۆز - ئارا تولۇقلاش خۇسۇسىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات»، «قازاق ئاقىنلار ئېيتىشى ئۈستىدە تەتقىقات»، «جۇڭگودىكى كۆچمە چارۋىچى مىللەتلەرنى ئولتۇراقلاشتۇرۇش مەسىلىسى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭ مىمال قىلىندى»، «چەت ئەللەردىكى شىنجاڭ بۆلگۈنچىلىك كۈچلىرى ئۈستىدە تەتقىقات»، «شىنجاڭدىكى قازاق مەدەنىيىتىنىڭ ئۆزگىرىش تىپى ئۈستىدە تەتقىقات»، «غەربتىكى موڭغۇللارنىڭ ئۆرپ - ئادىتى بىلەن خەلق ئەدەبىياتىنىڭ مۇناسىۋىتى ئۈستىدە تەتقىقات»، «غەربىي يۇرت سەنئىتى توغرىسىدا ئومۇمىي بايان»؛ ئاپتونوم رايوننىڭ ئىجتىمائىي پەن فوندى تۈرى 2، خەت سانى 280 مىڭ خەت، بۇلار: «يېڭى دەۋردە شىنجاڭدىكى ھەربىيىدىن كەسپ ئالىشىپ ئۆز ئالدىغا كەسپ تاللىغان كادىرلارنى باشقۇرۇش مەسىلىسى ئۈستىدە تەتقىقات»، «شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا ئۆزگىچە كەسپلەرنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات»؛ ئاكادېمىيە دەرىجىلىك تۈر 2، خەت سانى 420 مىڭ خەت. بۇلار: «شىنجاڭنىڭ 2002 — 2003 - يىللىق ئىقتىسادىي ۋەزىيىتى توغرىسىدا تەھلىل ۋە مۆلچەر»، «شىنجاڭنىڭ 2003 — 2004 - يىللىق ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ۋەزىيىتى توغرىسىدا تەھلىل ۋە مۆلچەر» دىن ئىبارەت.

2003 - يىلى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى دۆلەت، ئاپتونوم رايون ۋە ئاكادېمىيە دەرىجىلىك تۈردىن 32 نى

ئەدەبىياتىنىڭ مۇناسىۋىتى مەخسۇس تەتقىق قىلىنىپ، ئۇيرات موڭغۇللىرىنىڭ بەلگىلىك ئۆرپ - ئادىتى ۋە ئۇنىڭ خەلق ئەدەبىياتىدا ئەكىس ئەتتۈرۈلۈش ئەھۋالى، غەربتىكى ئۇيرات موڭغۇللىرىنىڭ ئۆرپ - ئادىتى بىلەن خەلق ئەدەبىياتىدا ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن «ئىتقا چوقۇنۇش» ھادىسىلىرى ۋە روھ قارشى، غەربتىكى ئۇيرات موڭغۇللىرىنىڭ ئۆرپ - ئادىتى بىلەن خەلق رىۋايەتلىرى، ئۆرپ - ئادىتى ۋە ئاغزىكى شېئىرىيىتىنىڭ ئىچكى مۇناسىۋىتى ۋە ئاساسلىق ئىپادىلەش ئۇسۇلى قاتارلىق مەزمۇنلار بىر قەدەر مۇكەممەل، سىستېمىلىق بايان قىلىنغان.

لى شىڭلى
«قازاق ئاقتىنلار ئېيتىشىشى ئۈستىدە تەتقىقات»

بۇ — 2000 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن ئادەتتىكى تۈر. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى مىللەتلەر ئەدەبىياتى تەتقىقات ئورنىدىكى كاندىدات تەتقىقاتچى بېكۇلتان قەيسەر ئۈستىگە ئالدى. 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنى مۇتەخەسسسلەر - نىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە 1 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە مەخسۇس ئەسەر تەييارلاندى. پۈتۈن كىتاب 6 باب، 21 پاراگراف، 160 مىڭ خەتتىن تەركىب تاپقان. بۇ كىتابتا قازاق ئاقتىنلار ئېيتىشىشنىڭ ئاساسلىق ئالاھىدىلىكى ۋە تۈپ قانۇنىيىتى، 19 - ئەسىردىن بۇيان مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى ئالىملارنىڭ ئاقتىنلار ئېيتىشىش سەنئىتىنى تەتقىق قىلىش ئەھۋالى، ئاقتىنلار ئېيتىشىشنىڭ شەكىللىنىشى ۋە تەرەققىياتى، يېقىنقى ۋە ھازىرقى زامان جۇڭگودىكى قازاق ئاقتىنلار ئېيتىشىش سەنئىتى، ئاقتىنلار ئېيتىشىش سەنئىتىنىڭ تارقىلىشى ۋە ئۆزگىرىش خۇسۇسىيىتى، ئاقتىنلار ئېيتىشىش سەنئىتىدىكى ئىجادىيەت ئالاھىدىلىكى، ئاقتىنلار ئېيتىشىش سەنئىتىنىڭ قازاق ئەدەبىياتى سەنئىتىدىكى ئورنى ۋە ئۇنىڭ تەرەققىيات يۈزلىنىشى سىستېمىلىق تونۇشتۇرۇلغان.

لى شىڭلى
«شىنجاڭدىكى بۇددا دىنى ئۈستىدە تەتقىقات»

بۇ — 2000 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن ئادەتتىكى تۈر. 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 28 - كۈنى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ھەمدە 2 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە مەخسۇس ئەسەر تەييارلاندى. پۈتۈن كىتاب 8 باب، 40 پاراگراف، 300 مىڭ خەتتىن تەركىب تاپقان. بۇ كىتابتا

ئامىللارنىڭ بىر - بىرىگە تۈرتكە بولغانلىقىنىڭ نەتىجىسى.

لى شىڭلى
«ھەمكارلىق ۋە تەرەققىيات جۇڭگو شىنجاڭ بىلەن ئوتتۇرا ئاسىيادىكى 5 دۆلەتنىڭ خەلق ئىگىلىكى قۇرۇلمىسىنىڭ ئىزومورفىزملىق خۇسۇسىيىتى ۋە ئۆز ئارا تولۇقلاش خۇسۇسىيىتى ئۈستىدە تەتقىقات»

بۇ — 2002 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن ياشلار فوندى تۈرى. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئوتتۇرا ئاسىيا تەتقىقات ئورنىدىكى تەتقىقاتچى ۋاڭ خەييەن ئۈستىگە ئالدى. 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 25 - كۈنى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ھەمدە 2 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە مەخسۇس ئەسەر تەييارلاندى. پۈتۈن كىتاب 21 باب، 400 مىڭ خەتتىن تەركىب تاپقان. بۇ تەتقىقات نەتىجىسىدە ئوتتۇرا ئاسىيادىكى 5 دۆلەتنىڭ جۇڭگو شىنجاڭ بىلەن بولغان خەلق ئىگىلىكى قۇرۇلمىسى جەھەتتىكى پەرقى ۋە ئوخشاشلىقى ھەمدە ئىككى تەرەپنىڭ ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى نۇقتىلىق تەھلىل قىلىنىپ، 10 نەچچە يىلدىن بۇيانقى جۇڭگو شىنجاڭنىڭ ئوتتۇرا ئاسىيادىكى 5 دۆلەت بىلەن بولغان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنىڭ ئارقا كۆرۈنۈشى، ئىچكى ئەھۋالى، ئىككى تەرەپنىڭ ھەمكارلىق جەريانى بىر قەدەر سىستېمىلىق، بىر قەدەر چوڭقۇر تەتقىق قىلىنغان، ئانالىز قىلىنغان، يىغىنچاقلانغان ۋە خۇلاسەلەنگەن. ئىككى تەرەپنىڭ ھەمكارلىقىدىكى قانۇنىيەتلىك ئالاھىدىلىك ۋە مەسىلىلەر تېپىپ چىقىلغان ھەمدە مۇناسىپ تەدبىر - تەكلىپ ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

لى شىڭلى
«غەربىي قىسىمدىكى موڭغۇللارنىڭ ئۆرپ - ئادىتى بىلەن خەلق ئەدەبىياتىنىڭ مۇناسىۋىتى ئۈستىدە تەتقىقات»

بۇ — 2002 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن ئادەتتىكى تۈر. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى مىللەتلەر ئەدەبىياتى تەتقىقات ئورنىدىكى كاندىدات تەتقىقاتچى نامۇجلا ئۈستىگە ئالدى، 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە 1 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە مەخسۇس ئەسەر تەييارلاندى. بۇ كىتاب 3 باب 6 پاراگراف ۋە مۇقەددىمە، يەكۈندىن ئىبارەت 8 قىسىمدىن تەركىب تاپقان، 200 مىڭ خەتلىك. بۇ تېمىدا ئۇيرات موڭغۇللىرىنىڭ ئۆرپ - ئادىتى بىلەن خەلق

ياردىسىگە ئېرىشكەن باشلار تۈرى. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىقتىساد تەتقىقات ئورنىدىكى ياردەمچى تەتقىقاتچى ئابدۇۋەلى مەخپۇل ئۈستىگە ئالغان. 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە 1 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە تەتقىقات دوكلاتى تەييارلاندى. تەتقىقات دوكلاتى بىر ئومۇمىي دوكلات ۋە 7 مەخسۇس دوكلاتتىن تەركىب تاپقان، 140 مىڭ خەتلىك. ئاساسىي دوكلات: شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا ئۆزگىچە كەسىپلەرنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات؛ 7 مەخسۇس دوكلات مۇنۇلار: شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەت ساياھەتچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات؛ شىنجاڭدا مۇسۇلمانچە يېمەك - ئىچمەك كەسىپلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭدا ئۇيغۇر تىبابەتچىلىك - دورىگەرلىك كەسىپلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيەت كەسىپلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قول ھۈنەرۋەنچىلىك كەسىپلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ توقۇمىچىلىق كەسىپلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭدا ئۆزگىچە بازارلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈستىدە تەتقىقاتتىن ئىبارەت. دوكلاتتا شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئىشكىنى ئېچىۋېتىشتە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆزگىچە ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى يوشۇرۇن كۈچ ناھايىتى زور دەپ قارالغان.

لى شىڭلى

«ئەتراپتىكى مىللىي - دىنىي توقۇنۇش ۋە شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقى»
بۇ — 2001 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىسىگە ئېرىشكەن ئالاھىدە ھاۋالە تۈر ھېسابلىنىدۇ. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئوتتۇرا ئاسىيا تەتقىقات ئورنىدىكى تەتقىقاتچى فەن جىپىڭ ئۈستىگە ئالدى. 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 25 - كۈنى مۇتەخەسسسلەر - نىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە ئىچكى ئۈنۈن بىر سال تەتقىقات دوكلاتى تەييارلاندى. تەخمىنەن 40 مىڭ خەتلىك. شۇنىڭ بىلەن بىرگە «ئوتتۇرا - جەنۇبىي ئاسىيادىكى مىللىي - دىنىي توقۇنۇش» ناملىق ئىلمىي ماقالىلەر توپلىمى نەشر قىلىندى، ئۇنىڭغا 18 مەخسۇس ئىلمىي ماقالە كىرگۈزۈلدى، تەخمىنەن 300 مىڭ خەتلىك. تەتقىقات دوكلاتى ئەتراپتىكى مىللىي - دىنىي توقۇنۇش؛ ھازىرقى ۋەزىيەت ۋە ئىستىقبال؛ مەسىلىلەر ۋە ساۋاق؛ غىزەت تەپەككۈرى؛ نەزەرىيە ۋە تەكلىپتىن ئىبارەت 5 قىسىمغا بۆلۈنگەن.

لى شىڭلى

تېبەت بۇددا دىنىنىڭ شىنجاڭغا تارقىلىشى ھەمدە شىنجاڭدىكى تەرەققىيات - ئۆزگىرىش تارىخى بىر قەدەر سىستېمىلىق بايان قىلىنغان، بولۇپمۇ تېبەت بۇددا دىنىنىڭ شىنجاڭدىكى موڭغۇل مەدەنىيىتىگە بولغان تەسىرى قاتارلىقلار ئەتراپلىق بايان قىلىنغان، موڭغۇللارنىڭ بىرنەچچە چوڭ گېگەن سىستېمىسى، بۇتخانىلىرىنىڭ ئەھۋالى تەپسىلىي بايان قىلىنغان. پۈتۈن كىتابتا خەن سۇلالىسى دەۋرى، ۋېي، جىن، جەنۇبىي - شىمالىي سۇلالىلەر دەۋرى، سۈي، تان سۇلالىلىرى دەۋرى، سۇڭ، يۈەن، مىڭ سۇلالىلىرى دەۋرى، چىڭ سۇلالىسىنىڭ ئالدىنقى دەۋرى، جۇڭغار خانلىقى دەۋرى، نۇرغۇن موڭغۇل دەۋرىدە تېبەت بۇددا دىنىنىڭ شىنجاڭدا پەيدا بولۇش، تەرەققىي قىلىش ۋە ئۆزگىرىش تارىخى ۋاقىت تەرتىپى بويىچە باب - پاراگرافقا ئايرىلىپ بايان قىلىنغان.

لى شىڭلى

«شىنجاڭدىكى قازاق مەدەنىيىتىنىڭ ئۆزگىرىش تىپى ئۈستىدە تەتقىقات»

بۇ — 2000 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىسىگە ئېرىشكەن ئادەتتىكى تۈر. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىدىكى تەتقىقاتچى شاربىقان ئابدال ئۈستىگە ئالدى. 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە 1 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە مەخسۇس ئەسەر تەييارلاندى. پۈتۈن كىتاب 12 باب، 40 پاراگرافتىن تەركىب تاپقان، 250 مىڭ خەتلىك، ئاپتور مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى تارىخشۇناسلارنىڭ ئالاقىدار تەتقىقاتىغا ئاساسەن، قازاقلارنىڭ تارىخى ۋە مەدەنىيىتىنى قىسقىچە تونۇشتۇرغان، قازاقلارنىڭ ئەنئەنىۋى مەدەنىيەت مودېلى ۋە ئۇنىڭ ئالاھىدىلىكىنى تەھلىل قىلغان، شىنجاڭدىكى قازاقلارنىڭ دەسلەپكى مەدەنىيىتىنىڭ ئۆزگىرىش تىپى ئۈستىدە تەھلىل ۋە مۇھاكىمە ئېلىپ بارغان، بىر مىللەتنىڭ مەدەنىيىتىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن ئاساس خاراكتېرلىك مەدەنىيەت ئاقتارتىش خىزمىتىنى ئېلىپ بېرىش لازىملىقىنى كۆرسىتىپ بەرگەن، ئىجتىمائىي ئۆزگىرىش بىلەن مەدەنىيەت ئۆزگىرىشى ئۆز ئارا باغلىنىشلىق ھەم پەرقلىق بولغان 2 خىل ئوقۇم ئىكەنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويغان؛ ئەقلىي كۆزىتىش نۇقتىسىدىكى مەدەنىيەت كىرىزىسى بىلەن مەدەنىيەت ئۈستىدە قايتا ئويلىنىش ۋە ئۇنىڭ ئىپادىسى، مۇناسىۋىتى، ئۆز ئارا تەسىرى قاتارلىقلارنى نەزەرىيە ۋە ئەمەلىيەت نۇقتىسىدىن مۇھاكىمە قىلغان.

لى شىڭلى

«شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت رايونلىرىدا ئۆزگىچە كەسىپلەرنى بارلىققا كەلتۈرۈش ئۈستىدە تەتقىقات»

بۇ — 2003 - يىلى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ

«چەت ئەللەردىكى شىنجاڭ بۆلگۈنچىلىك كۈچلىرى ئۈستىدە تەتقىقات»

بۇ — 2002 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن ئادەتتىكى تۈر. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى كۈتۈپخانىسىدىكى تەتقىقاتچى لى چى ئۈستىگە ئالدى، 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە 1 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە تەتقىقات دوكلاتى تەييارلاندى. تەتقىقات دوكلاتى بىر ئومۇمىي دوكلات، 7 مەخسۇس دوكلات ۋە قوشۇمچە قىسمىدىكى 5 قوشۇمچە دوكلاتتىن تەركىب تاپقان، 300 مىڭ خەتلىك، دوكلاتتا شىنجاڭدىكى بۆلگۈنچى كۈچلەرنىڭ مەنبەسى ۋە تارىخىي ئۆزگىرىشى تەكشۈرۈلگەن، شىنجاڭدىكى بۆلگۈنچى كۈچلەرنىڭ ئىدىئولوگىيىسى ۋە ئاساسىي خۇسۇسىيىتى بايان قىلىنغان، چەت ئەلدىكى شىنجاڭ بۆلگۈنچى كۈچلىرىنىڭ رېئال تەسىرى ۋە تەرەققىيات يۈزلىنىشى تەھلىل قىلىنغان، ئىدىئولوگىيە ساھەسىنىڭ ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى قوغداش، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قارشى كۈرەش قىلىشتىكى ئاساسلىق جەڭ مەيدانى ئىكەنلىكى شەرھلەنگەن. «شەرقىي تۈركىستان» تېررورلۇق كۈچلىرىگە زەربە بېرىشنىڭ خەلقئارا تېررورلۇققا قارشى كۈرىشنىڭ تەركىبىي قىسمى ئىكەنلىكى دەلىللەنگەن، ئالاقىدار دۆلەتلەرنىڭ شىنجاڭدىكى بۆلگۈنچى كۈچلەرگە تۇتقان پوزىتسىيىسى ۋە تەدبىر قوللىنىش يۈزلىنىشى مۇھاكىمە قىلىنغان، مۇناسىپ كۆرسەتمە ۋە تەدبىر - تەكلىپ ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

لى شىڭلى

شىنجاڭنىڭ 2003 — 2004 - يىللىق ئىقتىسادىي - ئىجتىمائىي ۋەزىيىتى ۋە ئەتراپتىكى مۇھىت ۋەزىيىتى ئۈستىدە تەھلىل ۋە مۆلچەر

بۇ — شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ 2003 - يىللىق نۇقتىلىق تېمىسى، بۇ تېما ئومۇمىي بايان قىسمى ۋە مەخسۇس تېما قىسمىدىن ئىبارەت 2 قىسىمغا بۆلۈنگەن. ئومۇمىي بايان قىسمى «شىنجاڭنىڭ 2003 — 2004 - يىللىق ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ۋەزىيىتى ئۈستىدە تەھلىل ۋە مۆلچەر» ۋە «شىنجاڭنىڭ 2003 — 2004 - يىللىق ئەتراپتىكى ۋەزىيىتى ئۈستىدە تەھلىل ۋە مۆلچەر» قاتارلىق 3 ئۇنۋېرسال دوكلاتتىن تەركىب تاپقان. مەخسۇس تېما قىسمىدا شىنجاڭنىڭ تۇراقلىق مۆلۈككە مەبلەغ سېلىش، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، ئالىي مەكتەپ، تېخنىكوملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش،

كارخانىلارنىڭ كۆلىمى، دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش، يۈكسىك يەڭگىللىكتىن مەسلىسى، چارۋىچىلىق ئىقتىسادى، يېڭى تېپتىكى شەھەرلەشتۈرۈش تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسى قاتارلىق 14 تەرەپتىن ئىقتىساد - ئىجتىمائىيەت، ئەتراپتىكى مۇھىتتىن ئىبارەت 3 چوڭ مەسلىسى چۆرىدىگەن ھالدا ۋەزىيەت تەھلىل قىلىنغان ۋە مۆلچەرلەنگەن.

لى شىڭلى

شىنجاڭنىڭ 2002 — 2003 - يىللىق ئىقتىسادىي ۋەزىيىتى ئۈستىدە تەھلىل ۋە مۆلچەر

بۇ، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ 2002 - يىللىق نۇقتىلىق تېمىسى، بۇ تېمىدا شىنجاڭنىڭ 2002 - يىللىق ئىقتىسادىي ھەرىكىتىنىڭ ئەھۋالى، ئىقتىسادىي ھەرىكەتتە ساقلىنىۋاتقان مەسلىلەر ۋە ئۇنىڭ سەۋەبى، ئىقتىسادىي سىجىل، مۇقىم ئاشۇرۇش ئامىللىرى تەھلىل قىلىنغان. بۇ تېمىدا شىنجاڭنىڭ 2003 - يىللىق ئىقتىسادىي ھەرىكىتىنىڭ ئىستىقبالى تەھلىل قىلىنغان ۋە مۆلچەرلەنگەن، 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تېز تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈستىدە مۇناسىپ تەكلىپ ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

لى شىڭلى

جۇڭگودىكى كۆچمە چارۋىچى مىللەتلەر - نى ئولتۇراقلاشتۇرۇش مەسلىسى ئۈستىدە تەتقىقات، شىنجاڭ مىسال قىلىندى

بۇ — 2002 - يىلى دۆلەت ئىجتىمائىي پەن فوندىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن ياشلار تۈرى. بۇ تېمىنى شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئىقتىساد تەتقىقات ئورنىدىكى كاندىدات تەتقىقاتچى ئادىلخان يىسقان ئۈستىگە ئالدى، 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى مۇتەخەسسسلەرنىڭ باھالىشىدىن ئۆتتى ۋە 1 - دەرىجىلىك بولۇپ باھالاندى، ئاخىرقى نەتىجە سۈپىتىدە تەتقىقات دوكلاتى تەييارلاندى، تەتقىقات دوكلاتى بىر ئومۇمىي دوكلات، 6 مەخسۇس دوكلات، 2 پارچە تەكشۈرۈش دوكلاتىدىن تەركىب تاپقان، 220 مىڭ خەتلىك. تەتقىقات دوكلاتىدا شىنجاڭدىكى كۆچمە چارۋىچى مىللەتلەرنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى، ئىشلەپچىقىرىش - تۇرمۇش ئۇمۇلى، ئالاھىدىلىكى ۋە چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ ئىجتىمائىي - ئىقتىسادىي مۇھىتى بايان قىلىنغان. شىنجاڭدىكى كۆچمە چارۋىچى مىللەتلەرنىڭ ئىقتىسادىي تۇرمۇشى ۋە ئولتۇراقلىشىش تارىخىنى ئەسلىشتىن قول سېلىپ، تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەش، قانۇنىيەتنى مۇھاكىمە قىلىش، چەت ئەللەرنىڭ تەتقىقات نەتىجىلىرىنى ئەينەك قىلىش ئارقىلىق، شىنجاڭدىكى كۆچمە چارۋىچى مىللەتلەر ئولتۇراقلىشىش جەھەتتە تۇرۇۋاتقان باسقۇچ ئۈستىدە ئاساسىي ھۆكۈم چىقىرىلىپ، شىنجاڭدىكى

مائارىپ

ئومۇمىي بايان

ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش تارماقلىرى ھەمدە ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئىشخانىلىرىنىڭ مەسئۇللىرىدىن بولۇپ 150 كىشى قاتناشتى. يىغىندا 2003-يىللىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى تۆۋەندىكىدەك بېكىتىلدى: بىرىنچى، تۈرلۈك ئىسلاھات تەدبىرلىرىنى پائال مۇۋاپىق يولغا قويۇش كېرەك. ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانغا دائىر پەنلەرنى تەسىس قىلىشتا $3+X$ داۋاملىق چارىسىنى قوللىنىش كېرەك؛ ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ خەنزۇ تىلى ئىمتىھانىدا مائارىپ مىنىستىرلىكى بېكىتكەن «مىللىيىلەر خەنزۇچە ئىمتىھان بېرىش» بىر تۇتاش ئىمتىھان سوتالسىنى ئىشلىتىش كېرەك. ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ چەت ئەل تىلى ئىمتىھانىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئاڭلاش ئىقتىدارىنى سىناش خىزمىتىنى ۋە توردا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەش كېرەك. ئىككىنچى، تۈرلۈك ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سىياسەتلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ۋە ئىمتىھانىنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش لازىم. ئۈچىنچى، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. تۆتىنچى، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئۆز ئالدىغا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى پائال مۇۋاپىقلاشتۇرۇپ، قەلبىلاشتۇرۇپ تەرتىپلىك قانات يايدۇرۇش لازىم. بەشىنچى، ئالىي مەكتەپلەرگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشتا ھەق ئېلىش خىزمىتىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، قىيىنچىلىقى ئېغىر ئوقۇغۇچىلارغا مەبلەغ ياردەم بېرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش كېرەك.

2003 - يىلى چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرى داۋاملىق ئىمتىھان ئېلىنىدىغان پەنلەرنى تەسىس قىلىش خىزمىتىنى ئىسلاھ قىلىندى. ئىسلاھاتنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى مەخسۇس كۇرسىدىن تولۇق كۇرسقا ئۆتۈشتە ئېلىنىدىغان بىر تۇتاش ئىمتىھاننىڭ پەن تۈرلىرى دەرىجىلىك بويىچە تەسىس قىلىندى، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش مەنبەسىگە ئاساسەن تەسىس قىلىنمايدۇ؛ تولۇق ئوتتۇرىدىن مەخسۇس كۇرس ۋە تولۇق كۇرسقا ئىجتىمائىي پەن ۋە تەبىئىي پەن بويىچە بىر تۇتاش ئېلىنىدىغان پەن تۈرى تەسىس قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق كۇرسىدىن مەخسۇس كۇرسقا بىر تۇتاش ئىمتىھان بېرىدىغان

ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مەكتەپلەرنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى ۋە مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 15 - 16 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا ئالىي مەكتەپلەرنىڭ پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىدە مۇھىم نۇقتىنى پارتىيەگە كىرىدىغان ئاكتىپلارنى تەربىيەلەشكە قارىتىش، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ خىزمەتلىرىنى ئىجادىي قانات يايدۇرۇپ، پارتىيە قۇرۇلۇشى خىزمىتىدە تىرىشىپ يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش لازىملىقى تەكىتلەندى.

يىغىندا مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى: ئاپتونوم رايون بويىچە 2003 - يىلى مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش نىسبىتىنى %70 كە يەتكۈزۈپ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرىچە مەۋجۇدىدىن ئاشۇرۇش لازىم. 2004 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى تولۇق كۇرس، مەخسۇس كۇرسنى پۈتتۈرىدىغان ئوقۇغۇچى 32 مىڭ 608 گە يېتىپ، 2003 - يىلىدىكىدىن 5541 ئوقۇغۇچى كۆپىيىدۇ. شۇڭلاشقا ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ ۋە ياخشىلاپ، نۇقتىئىنەزەرنى يېتەكچىلىك قىلىشقا ئۆزگەرتىپ، پەن ۋە كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە مۇكەممەل ۋە يۇقىرى ئۈنۈملۈك مۇلازىمەت سىستېمىسى ئاساسىنى بەرپا قىلىپ، مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەش كېرەك. ۋاڭ جىيەندې

ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتى يىغىنى ئاپتونوم رايون ئۈرۈمچىدە 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 23 - كۈنى 2002 - يىللىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتىنى خۇلاسەلەش ۋە 2003 - يىللىق ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر ۋە چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتى يىغىنى ئاچتى. يىغىنغا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى

پەنلەر تىل - ئەدەبىيات، ماتېماتىكا، چەت ئەل تىلى، تولۇق ئوتتۇرىدىن تولۇق كۇرسقا تەبىئىي پەن كەسپىگە ئېلىنىدىغان ئىمتىھانغا قىزىكا، خىمىيە ئومۇمىي پەنلىرى قوشۇلىدۇ، ئىجتىمائىي پەن كەسپىگە ئېلىنىدىغان ئىمتىھانغا تارىخ، جۇغراپىيە ئومۇمىي پەنلىرى قوشۇلىدۇ. ۋالا جۈملىدە

شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئادەتتىكى مەكتەپلەرنىڭ 2003 - يىلىدىكى ئاساسىي ئەھۋالى بىرلىكى: نەپەر

ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى		مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى	قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى	ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى	مەكتەپ سانى	
بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئوقۇتقۇچى	جەمئىي					
249614	315337	4272890	1131788	983691	8929	جەمئىي
1114	1114	3629	1664	521	9	1. ئاسپىرانت
		3414	1569	485	6	(1) ئالىي مەكتەپ
		215	95	36	3	(2) پەن تەتقىقات ئاپپا-راتى
11237	22393	147627	43069	25264	26	2. ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تولۇق مەخسۇس كۇرسلىرى
7798	16166	114588	30658	17333	11	تولۇق كۇرس مەكتەپ-لىرى
3339	5895	24680	9782	4176	15	مەخسۇس كۇرس مەك-تەپلىرى
		13471	5994	2444	9	بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي كەسپى مەكتەپلەر
		8359	2629	3550		رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتى، چوڭلار ئالىي مەكتەپلەر-رىنىڭ ئادەتتىكى سىنىپلىرى
				205		باشقا مەكتەپلەر
96929	127202	1584700	583033	434523	2154	3. ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتەپلىرى
5157	8839	71499	24016	31304	78	(1) ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتەپلىرى
		54992	20207	22563	58	ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتەپلىرى
1886	2853	16507	3809	8741	20	ئوتتۇرا تېخنىكوم پېداگوگىكا مەكتەپلىرى
	6227	19340	10652	8265	58	(2) تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرى
89332	108357	1448531	532987	379269	1932	(3) ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپلەر
20976		315178	126163	70824	500	تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ

68356		1133353	406824	308445	1432	تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ
2440	3779	45330	15378	15685	86	4) كەسپى مەكتەپ
2092	3383	15288	7206	4291	78	تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ
348	396	30042	8172	11394	8	تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ
132284	148598	2289066	347619	421443	5832	4. باشلانغۇچ مەكتەپ
237	351	1863	369	264	8	5. ئالاھىدە مائارىپ
237	351	893	139	97	8	بۇنىڭ ئىچىدە ئالاھىدە مائارىپ مەكتىپى
8927	16793	246005	156034	101676	909	6. بالىلار باغچىسى

ئىزاھ: 1. مەكتەپ ئومۇمىي سانى ئاسپىرانت تەربىيەلەش ئورۇنلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ. 2. ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئومۇمىي سانى ئاسپىرانت يېتەكچى ئوقۇتقۇچىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ.

جاڭ شۈيجياڭ، نىڭ شياۋجۈي

سېلىش پىلانى ۋە تۈر قۇرۇلۇشى تەكلىپنامىسىنى تۈزۈش ۋە يۇقىرىغا يوللاش خىزمىتى تاماملاندى، بەزى تۈرلەردە ئىش باشلاندى.

ۋاڭ جۈيپىڭ

تاشقى مەبلەغ تۈرلىرى

بىرىنچى، ياپونىيىنىڭ قەرز پۇلى ئارقىلىق ئالىي مائارىپ بويىچە ئىختىساسلىقلارنى تەربىيەلەش تۈرى. بۇ تۈر دۆلەت تەرەققىيات - ئىسلاھات كومىتېتى، مالىيە مىنىستىرلىكى تەشكىللىگەن ياپونىيە خەلقئارالىق ھەمكارلىق بانكىسىنىڭ ھۆكۈمەت قەرز پۇلىدىن پايدىلىنىپ ئالىي مائارىپ ئىشلىرى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتى بويىچە ئىختىساسلىقلارنى تەربىيەلەشنى قوللاشتىكى مەملىكەتلىك 2 - تۈر بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. مالىيە مىنىستىرلىكى 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ياپونىيە خەلقئارا ھەمكارلىق بانكىسى بىلەن قەرز پۇل كېلىشىمى ئىمزالىدى، بۇ كېلىشىم 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 30 - كۈنى كۈچكە ئىگە بولدى. شىنجاڭ تۈرلىرىگە سېلىنىدىغان ئومۇمىي مەبلەغ 53 مىليون 394 مىڭ 800 دوللار، بۇنىڭ ئىچىدە ياپونىيىدىن ئېلىنىدىغان قەرز پۇل 38 مىليون دوللار، مالىيە نازارىتى سەپلەپ بېرىدىغىنى 10 مىليون دوللار، مەكتەپلەر ئۆزى تەييارلايدىغىنى 5 مىليون 394 مىڭ 800 دوللار. بۇ مەبلەغلەر شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ سەنئەت ئىنىستىتۇتى، ئىلى پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى، سانجى ئىنىستىتۇتى، قەشقەر پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى قاتارلىق مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتۇش

مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ خام چوت ئىچىدە 29 مىليون 600 مىڭ يۈەن مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلەغى ئورۇنلاشتۇردى، بۇنىڭ ئىچىدە مائارىپ نازارىتىگە بىۋاسىتە قاراشلىق تۈرلەرگە ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 18 مىليون 500 مىڭ يۈەن، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ خەتەرلىك ئۆيلەرنى ئۆزگەرتىش تۈرىگە ئورۇنلاشتۇرۇلغان ياردەم ئۆسۈملۈك مەبلەغ 4 مىليون 500 مىڭ يۈەن، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ تۈرلىرىگە ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 6 مىليون 600 مىڭ يۈەن. مەركەز چۈشۈرۈپ بەرگەن تۈرلۈك مەخسۇس خىراجەتلەرنى جەملىگەندە 9 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز يەرلىك تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلىرىگە قوشۇمچە ياردەم بەرگەن مەخسۇس تۈر مەبلەغى 4 مىليون يۈەن، يەرلىك پېداگوگىكا مائارىپىغا قوشۇمچە ياردەم بەرگەن مەخسۇس تۈر مەبلەغى 3 مىليون 500 مىڭ يۈەن، يەرلىكتىكى قىيىنچىلىق ئېغىر ئوقۇغۇچىلارغا قوشۇمچە ياردەم بەرگەن مەخسۇس تۈر مەبلەغى 800 مىڭ يۈەن، يەرلىكتىكى ئالاھىدە مائارىپقا قوشۇمچە ياردەم بەرگەن مەخسۇس تۈر مەبلەغى 300 مىڭ يۈەن، ئۇل مۇئەسسەسەلەر قۇرۇلۇشىغا قوشۇمچە ياردەم بەرگەن مەبلەغى 1 مىليون يۈەن.

2003 - يىلى شىنجاڭ ئاساسىي قۇرۇلۇش مەبلەغىنى ئۆزى ھەل قىلىش پىلانىنى چۈشۈردى، 371 مىليون 70 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇردى، بۇ ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ كۆلىمى 438 مىڭ 435 كۋادرات مېتىرغا يېتىدۇ. يۇقىرىقى مەبلەغ تولۇق نەقلەشتى. بىر يىلدا يۇقىرىدىكى مەخسۇس تۈرلەرگە مەبلەغ

قىيىنچىلىقى ئېغىر 900 ئوقۇغۇچىغا مەبلەغ ياردەم بېرىلدى.

ما خېپىك

مائارىپ مۇپەتتىشلىكى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ مائارىپ سىستېمىسى بويىچە 733 تۈر مۇپەتتىشلىك قىلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە مالىيە ئىشلىرى كىرىم - چىقىمى مۇپەتتىشلىك تۈرى 167، خام چوت ئىجراسى ۋە نەق چوت مۇپەتتىشلىكى تۈرى 16، ئاساسىي قۇرۇلۇش مۇپەتتىشلىك تۈرى 57، رېمونت قىلىش مۇپەتتىشلىك تۈرى 373، ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەت مۇپەتتىشلىك تۈرى 44، ئىقتىسادىي ئۈنۈم مۇپەتتىشلىك تۈرى 2، مەخسۇس تۈر مەبلەغى مۇپەتتىشلىك تۈرى 27، باشقا مۇپەتتىشلىك تۈرى 28، جەمئىيەتكە ھاۋالە قىلىنغان مۇپەتتىشلىك تۈرى 19)، مۇپەتتىشلىك قىلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 343 مىليون 370 مىڭ يۈەن، تەكشۈرۈپ تېپىلغان مەسئەلە بار مەبلەغ 26 مىليون 340 مىڭ يۈەن، تۈزىتىلگەن ئىنتىزامغا خىلاپ ئىشلىتىلگەن مەبلەغ 9 مىليون 630 مىڭ يۈەن، كىرىمىنى ئاشۇرۇپ چىقىمىنى تېجەش ئىلگىرى سۈرۈلگەن مەبلەغ 53 مىليون 490 مىڭ يۈەن، 7 دېلو يىپ ئۈچى بايقىلىپ، ئۇنىڭ 2 سى ئىنتىزام تەكشۈرۈش تارماقلىرىغا يوللاپ بېرىلدى، 8 ئادەمگە پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بېرىلدى. 344 مىليون 160 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى ئاساسىي قۇرۇلۇش، رېمونت قىلىش تۈرى تەپتىش قىلىشقا يوللاندى، تەپتىش قىلىش ئارقىلىق 41

ئۈسكۈنىلىرىنى سېتىۋېلىش، توپا - تاش قۇرۇلۇشى ۋە ئوقۇتقۇچى تەربىيەلەش ئىشلىرىغا نۇقتىلىق ئىشلىتىلدى. بۇ تۈرلەرنىڭ 2006 - يىلى پۈتۈشى مۆلچەرلەنمەكتە.

ئىككىنچى، جۈكەپشۈن فوندىنىڭ «كەلگۈسى» باشلانغۇچ مەكتىپىگە پۇل ئىئانە قىلىش تۈرى. 2003 - يىلى جۈكەپشۈن فوندى جەمئىيىتى شىنجاڭغا 1 مىليون يۈەن خەلق پۇلى ئىئانە قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىلى ئوبلاستىغا ئىئانە قىلغىنى 500 مىڭ يۈەن، قەشقەر، خوتەن ۋىلايەتلىرى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، ئاقسۇ، ئالتاي ۋىلايەتلىرىنىڭ ھەر بىرىگە ئىئانە قىلغىنى 100 مىڭ يۈەن. شىنجاڭدا 10 «كەلگۈسى» باشلانغۇچ مەكتىپى قۇرۇش پىلانلاندى، بۇ مەكتەپلەرنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 3443 كۋادرات مېتىر، سېلىنىدىغان مەبلەغ 2 مىليون يۈەن خەلق پۇلى (بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيىلەر سەپلەيدىغىنى 1 مىليون يۈەن).

ئۈچىنچى، يىداياڭ يۈەنلۈك فوندى جەمئىيىتىنىڭ پۇل ئىئانە قىلىش تۈرى. 2003 - يىلى شياڭگاڭ يىداياڭ يۈەنلۈك فوندى جەمئىيىتى شىنجاڭغا 4 مىليون 48 مىڭ يۈەن خەلق پۇلى ئىئانە قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاقسۇ ۋىلايىتىگە ئىئانە قىلغىنى 2 مىليون 6000 يۈەن، قەشقەر ۋىلايىتىگە ئىئانە قىلغىنى 1 مىليون 300 مىڭ يۈەن، خوتەن ۋىلايىتىگە ئىئانە قىلغىنى 694 مىڭ 500 يۈەن، ئىلى ئوبلاستىغا ئىئانە قىلغىنى 47 مىڭ 500 يۈەن. شىنجاڭدا 8 يىدا باشلانغۇچ مەكتىپى سېلىندى، مەكتەپ ئۆيلىرىنىڭ كۆلىمى 3226 كۋادرات مېتىر، 135 مىڭ پارچە كىتاب ئىئانە قىلىندى.

قىسقا ماتېرىيال

رەھبەرلىك بەنزىسى، مائارىپ باشقۇرۇش، ئوقۇتۇش خىزمىتى، مەمۇرىي خىزمەت، مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتى، مائارىپ مۇپىتى قاتارلىق جەھەتلەردىكى خىزمەتلىرىنى ئۈنۈملىك باھالايدۇ، مائارىپ مۇپىتىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرىدۇ.

دۆلەت مائارىپ مۇپەتتىشلىك ئۆمىكى دۆلەتنىڭ مائارىپ قانۇنى، نىزام، فاڭجېن، سىياسەتلىرىگە ئاساسەن، مەملىكەت بويىچە مائارىپ مۇپەتتىشلىكى ۋە باھالاش خىزمىتىنىڭ فاڭجېن، سىياسەت، قانۇن - تۈزۈملىرى ۋە كۆرسەتكۈچ سىستېمىسىنى مۇھاكىمە قىلىپ تۈزۈپ چىقىدۇ، مەملىكەت بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىك ۋە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن تۆۋەن مائارىپنى مۇپەتتىشلىك قىلىش ۋە ئۇنى باھالاشقا مەسئۇل بولىدۇ؛ يەرلىك ھەر دەرىجىلىك مائارىپ ھەم مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ دۆلەتنىڭ مائارىپ قانۇنى، نىزام، فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئىزچىل ئىجرا قىلىش ئەھۋالى

مەمۇرىي ئىشلارغا ھەيدەكچىلىك قىلىش مائارىپ مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى دۆلەتنىڭ مائارىپ خىزمىتىگە مۇناسىۋەتلىك قانۇن، نىزام، فاڭجېن، سىياسەتلىرىگە ئاساسەن، تۆۋەن دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئۇنىڭ مۇناسىۋەتلىك فۇنكىسىيەلىك تارماقلىرىنىڭ مائارىپ خىزمىتىدىكى مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىش ۋە مەمۇرىي قانۇننى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىدۇ، تەكشۈرۈپ باھالايدۇ ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلىدۇ.

مائارىپ مۇپەتتىشلىكى مائارىپ مۇپەتتىشلىك تارماقلىرى دۆلەتنىڭ مائارىپ خىزمىتىگە ئالاقىدار قانۇن، نىزام، فاڭجېن، سىياسەتلىرىگە ئاساسەن، ئوتتۇرا دەرىجىلىك مائارىپ ۋە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن تۆۋەن ھەر دەرىجىلىك تۈرلۈك مائارىپنى نازارەت قىلىدۇ، تەكشۈرىدۇ، باھالايدۇ ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلىدۇ. ئاساسلىقى مەكتەپلەرنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش يۆنىلىشى، باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ۋە

سرتىغا) چىقىپ ئىلىم ئالماشتۇرۇش، پەن تەتقىقات، تەكشۈرۈش، زىيارەت قىلىش بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار 91 ئادەم (قېتىم)، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ يازلىق لاگىر پائالىيىتىگە قاتنىشىدىغانلار 10 ئادەم (قېتىم).

2003 - يىلى ئەنگلىيە، ئامېرىكا، گېرمانىيە، ياپونىيە، موڭغۇلىيە قاتارلىق دۆلەتلەردىن ھەمكارلىشىش، تەكشۈرۈش، زىيارەت قىلىشقا كەلگەن ئۆمەك - گۈرۈپپىدىن 13 تۈركۈمدە 103 ئادەم كۈتۈۋېلىندى. شىنجاڭدىن 46 ئورۇن چەت ئەللەردىن مەدەنىيەت - مائارىپ مۇتەخەسسسلرىنى تەكلىپ قىلىشقا ھوقۇقلۇق ئورۇن دېگەن سالاھىيەتكە ئېرىشتى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 162 چەت ئەللىك مۇتەخەسسسى تەكلىپ قىلىندى(تەكلىپ قىلىش مۇددىتى ئۇزارتىلغانلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا، ئۇزاق مەزگىللىك مۇتەخەسسسى 87. 2003 - يىلى شىنجاڭ ئۈنۈيېرىستېتى تەكلىپ قىلغان ئوكرائىناللىق ئوقۇتقۇچى ئالىكسانفارا، كىۋالىياۋا شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنىستىتۇتى تەكلىپ قىلغان فىلېپپىنلىق ئوقۇتقۇچى موراكاندىرالارغا ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى جۇڭگو تەڭرىتاغ مۇكاپاتى بەردى. 5 مەكتەپ ۋە 2 ئوقۇتقۇچى ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى بەرگەن چەت ئەل مۇتەخەسسسلرىنى تەكلىپ قىلىشتىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخس دېگەن نامغا ئېرىشتى. 2 مەكتەپ ۋە 2 ئوقۇتقۇچى دۆلەت چەت ئەل مۇتەخەسسسلرى ئىدارىسى بەرگەن مەملىكەت بويىچە چەت ئەل مەدەنىيەت - مائارىپ مۇتەخەسسسلرىنى تەكلىپ قىلىش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخس دېگەن نامغا ئېرىشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئالىي مەكتەپلەر 409 چەت ئەللىك ئوقۇغۇچىنى قوبۇل قىلدى (ئوقۇش مۇددىتى ئۇزارتىلغانلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇنۋان ئېلىش ئۈچۈن ئوقۇيدىغانلار 89.

2003 - يىلى سانجى كەسپى تېخنىكا ئىنىستىتۇتى ئاۋستىرالىيە شىمالىي مورېن ئالىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى بىلەن سودا ئېنىگىلىز تىلى، ئېلېكترونلۇق سودا ئىشلىرى، ساياھەتچىلىكنى باشقۇرۇش قاتارلىق كەسپلەردە ھەمكارلىشىپ مەكتەپ باشقۇرۇشنى يولغا قويدى. شىنجاڭ ئۈنۈيېرىستېتى،

ماكرو جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىدۇ؛ جايلارنىڭ ھەيدەكچىلىك قىلىپ باھالاش مېخانىزمىنى تۇرغۇزۇشىغا ماكرو جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىپ، ساپا مائارىپىنى يولغا قويۇشنى ئىلگىرى سۈرىدۇ؛ مەملىكەت بويىچە مۇپەتتىشلىك قىلىش تۈزۈمى، قوشۇن قۇرۇلۇشى ۋە نەزەرىيە قۇرۇلۇشىغا ماكرو جەھەتتىن ھەيدەكچىلىك قىلىدۇ.

مىليون 60 مىڭ يۈەنلىك خىراجەت كېمەيتىلدى، كېمەيتىلىش نىسبىتى %12 بولدى. 79 تۈرنى تەپتىش قىلىش تاماملاندى، 8 پارچە ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى.

چېن جېنىمىن مائارىپتىكى قالايمىقان ھەق ئېلىش ھەۋالى تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلىندى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ھەر دەرىجىلىك مائارىپ، پىلان، مالىيە، مۇپەتتىشلىك، ئاخبارات - نەشرىيات تارماقلىرى ئۈنۈيېرىمال ئەۋزەللىكىنى جارى قىلدۇرۇپ، تەشۋىق - تەربىيە سالىمىنى ئاشۇرۇپ، ھەق ئېلىشتا ئاشكارا بولۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ھەق ئېلىشنى باشقۇرۇشقا ھەيدەكچىلىك قىلىپ، قائىدە - تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، مائارىپ ھەق ئېلىش تۈرلىرىنىڭ ئەمەللىنىشىگە كاپالەتلىك قىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە مائارىپتا قالايمىقان ھەق ئېلىشقا دائىر 212 دېلو تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى، بۇنىڭدىكى ئىنتىزامغا خىلاپ ئېلىنغان سومما 10 مىليون 835 مىڭ 200 يۈەن بولۇپ، ئوقۇغۇچىلارغا 7 مىليون 897 مىڭ 300 يۈەن قايتۇرۇلدى. 38 كىشىگە پارتىيە ئىنتىزامى، مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە باشلانغۇچ مەكتەپ مۇدىرى 12، مائارىپ مەمۇرىي تارماقلىرىنىڭ مەسئۇلى 2. مائارىپتا قالايمىقان ھەق ئېلىشقا دائىر 9 تىپىك دېلو ئاشكارىلاندى.

گۇڭ گۇچىڭ مائارىپ تاشقى ئىشلار خىزمىتى

2003 - يىلى دۆلەت چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇش فوندىنى باشقۇرۇش كومىتېتى شىنجاڭدىن بىر يىلىدا ھۆكۈمەت خىراجىتى بىلەن چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇيدىغانلارنى 50 قىلىپ بېكىتتى. 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگە قەدەر مائارىپ نازارىتى ھۆكۈمەت خىراجىتى بىلەن چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇيدىغان، تەكشۈرۈش ئېلىپ بارىدىغان، ئىلىم ئالماشتۇرىدىغان يازلىق لاگىر پائالىيىتىگە قاتنىشىدىغان 151 ئادەم (قېتىم)نىڭ رەسىمىي تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى ۋە بېجىردى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ۋە يەرلىكتىن چەت ئەلگە ئوقۇشقا ئەۋەتىلىدىغانلار 50 ئادەم (قېتىم)، چەت ئەلگە (چىگرا

ئۈستىدە ھەيدەكچىلىك قىلىدۇ، باھالايدۇ، مەملىكەت بويىچە مەجبۇرىيەت مائارىپىنى ئاساسىي جەھەتتىن ئومۇملاشتۇرۇش، ياش، ئوتتۇرا ياش ساۋاتسىزلار ئارىسىدا ساۋاتسىزلىقنى ئاساسىي جەھەتتىن تۈگىتىش ۋە بۇ خىزمەتنى مۇستەھكەملەش، يۇقىرى كۆتۈرۈش خىزمىتىنى مۇپەتتىشلىك قىلىپ تەكشۈرىدۇ ۋە باھالاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشقا

ئۈرۈمچى چوغلار مائارىپ ئىنستىتۇتى، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۈنۋېرسىتېتىنىڭ جۇڭگو - چەت ئەل ھەمكارلىشىپ مەكتەپ باشقۇرۇش تۈرى يۇقىرىغا يوللاندى.

ۋاڭ جۈيىڭ

مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا

ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشقا يېتەكچىلىك قىلىش كۈچەيتىلدى. ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ھەممىسىدە ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا يېتەكچىلىك قىلىش دەرسى تەسىس قىلىنىپ، ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك تىكلەش بويىچە لېكسىيە سۆزلەش، دوكلات بېرىش ئۆمىكى تەشكىللىنىپ، مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلاردا توغرا كەسىپ تاللاش ئېڭى تۇرغۇزۇلدى. ئىشقا ئورۇنلىشىش ئۇچۇر تورى بەرپا قىلىنىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، ئىشقا ئورۇنلىشىش ئۇچۇر يولى پائال ئېچىلدى. پېداگوگىكا ئالىي مەكتەپلىرى ۋە تېخنىكوملىرىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار ۋە مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئاسپىرانتلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش خىزمىتىگە بولغان يېتەكچىلىك ۋە باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنىڭ خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىنى نىشانلىق تەربىيەلەش سىنىپىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى پىلانلىق تەقسىملەش خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى. 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر 504 ئاسپىرانت ئوقۇش پۈتتۈردى، ئۇلاردىن 471 ى ئىشقا ئورۇنلاشتى، ئىشقا ئورۇنلىشىش نىسبىتى %93.5 كە يەتتى. ئادەتتىكى تولۇق كۇرس، مەخسۇس كۇرسلارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 27 مىڭ 37 بولۇپ، ئۇلاردىن 20 مىڭ 462 سى ئىشقا ئورۇنلاشتى، ئىشقا ئورۇنلىشىش نىسبىتى %75.5 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق كۇرسنى پۈتتۈرگەنلەر 9702، ئىشقا ئورۇنلاشقانلار 8277 بولۇپ، ئىشقا ئورۇنلىشىش نىسبىتى %85.3 كە يەتتى؛ مەخسۇس كۇرس(ئالىي كەسپى مەكتەپلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)نى پۈتتۈرگەنلەر 17 مىڭ 335، ئىشقا ئورۇنلاشقانلار 12 مىڭ 185 بولۇپ، ئىشقا ئورۇنلىشىش نىسبىتى %70.3 كە يەتتى.

ۋاڭ جىيەندې

600 پىدائى ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى شىنجاڭغا كېلىپ

مۇلازىمەت قىلدى

2003 - يىلى غەربىي شىمالغا مۇلازىمەت قىلىشىش پىلانىدىكى تۇنجى تۈركۈمدىكى 600 پىدائى ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى شىنجاڭدىكى 12 ناھىيە ۋە بىڭتۇەنگە قاراشلىق 6 شىنىڭ تۈەن - مەيدانلىرىغا بېرىپ پىدائى مۇلازىمەت بىلەن

شۇغۇللاندى.

600 پىدائىنىڭ 501 ى شەندۇڭ، لياۋنىڭ، جياڭسۇ، خۇنەن، بېيجىڭ قاتارلىق 7 ئۆلكە، شەھەردىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنى شۇ يىلى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلاردۇر. قالغان 99 ى شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپلەردىن كەلگەن. ئۇلار شىنجاڭدىكى بىر قىسىم ناھىيەلەرنىڭ يېزا - بازارلىرىغا، بىڭتۇەننىڭ قىسمەن تۈەن - مەيدانلىرىغا كېلىپ 1 - 2 يىلغىچە مائارىپ، سەھىيە، دېھقانچىلىق تېخنىكىسى، نامراتلارنى يۆلەش قاتارلىق جەھەتلەردىكى پىدائى مۇلازىمەت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدۇ. مۇلازىمەت قەرەلى توشۇپ بىر يىل بولغان ھەمدە سىناقتا لايىقەتلىك بولغانلارغا جۇڭگو ياش پىدائىلار مۇلازىمىتى مىس مېدالى بېرىلىدۇ؛ مۇلازىمەت قەرەلى توشۇپ 2 يىل بولغان ھەمدە سىناقتا لايىقەتلىك بولغانلارغا جۇڭگو ياش پىدائىلار مۇلازىمىتى كۈمۈش مېدالى بېرىلىدۇ، مۇلازىمەت قەرەلى توشقاندىن كېيىن شىنجاڭدا دۆلەت مەمۇرلىقىغا، ئاسپىرانتلىققا ئىمتىھان بەرسە بولىدۇ ھەمدە ئالاقىدار ئېتىبار سىياسەتلەردىن بەھرىمەن بولىدۇ.

ۋاڭ جۈيىڭ

زامانىۋى يىراق مۇساپىلىك مائارىپ

2003 - يىلى شىنجاڭ ئېلېكترونلۇق مائارىپ يۈرتى، شىنجاڭ مائارىپ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ زامانىۋى يىراق مۇساپىلىك مائارىپ قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇشنى پۇرسەت بىلپ IP سانلىق مەلۇماتلارنى باشقۇرۇشنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇش ۋە پروگرامما تارقىتىش سۈپىسى قۇرۇلۇشى قاتارلىق بىر قاتار خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇپ، ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. (1) تۈر قۇرۇلۇشى. «شىنجاڭ مائارىپ سۈنئىي ھەمراھ كەڭ بەلۋاغلىق تورى» نىڭ تارقىتىش سۈپىسى ئاساسىي پونكىتىنى قۇرۇش ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى، بۇ پونكىت يىل ئاخىرىدا سىناق تەرتىپىدە تارقىتىش، قوبۇل قىلىشنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، پروگراممىلارنى ئاڭلىتىش شارائىتى ۋە ئىقتىدارىنى ھازىرلىدى. مائارىپ مىنىستىرلىكى ۋە لى جياچىڭ فوندى جەمئىيىتى غەربىي قىسمىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ زامانىۋى يىراق مۇساپىلىك مائارىپ ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش ئۈلگە قۇرۇلۇشىنىڭ 1 - ، 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى، مائارىپ مىنىستىرلىكى، دۆلەت تەرەققىيات - ئىسلاھات كومىتېتى، مالىيە مىنىستىرلىكى بىرلىكتە يولغا قويغان «زامانىۋى يىراق مۇساپىلىك مائارىپ قۇرۇلۇشىنى نۇقتىدا سىناش بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش تۈرى»، «شىنجاڭدىكى زامانىۋى يىراق مۇساپىلىك مائارىپ نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان 100 مەكتەپ» تۈرى قاتارلىقلار پۈتتى ۋە ھازىر سۈنئىي ھەمراھ يەر يۈزى قوبۇللاش پونكىتىدىن 1286

«ئالىي مەكتەپ تەنتەربىيە دەرسلىكى» نى تۈزۈش ئۈيۈشتۈرۈلدى، ئالىي مەكتەپلەردە «ئالىي مەكتەپ تەنتەربىيە دەرسلىكى» بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە «ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەن ساپا ساغلاملىق ئۆلچىمى» نى يولغا قويۇش بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلدى، كۇرسقا 200 دىن ئارتۇق كادىر، ئوقۇتقۇچى قاتناشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر پەسلى ئوقۇتقۇچىلىرى ئارىسىدا 2 - يۈرۈش رادىئو گىمناستىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش يۈزىدىن ئوقۇتقۇچى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 200 نەچچە ئادەم تەربىيەلەندى. 2003 - يىللىق ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچىلار تەنتەربىيە زېھنى سىناش مۇسابىقە قائىدىسىنىڭ ئومۇمىي پىرىنسىپى ۋە مۇسابىقە تۈرى ھەققىدىكى ئورۇنلاشتۇرۇش تۈزۈپ تارقىتىلدى. 2003 - يىللىق ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسى، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ۋاسكېتبول مۇسابىقىسى، 2003 - 2004 - يىللىق CUBA ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ پۈتبول مۇسابىقىسى، 2003 - 2004 - يىللىق فىلىپ ئاپتونوم رايونلۇق ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ پۈتبول مۇسابىقىسى، 2003 - يىللىق مەملىكەتلىك ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ فىلىپ پۈتبول بىرلەشمە مۇسابىقىسىغا قاتنىشىش ئىشى تەشكىللەندى؛ 2004 - يىللىق مەملىكەتلىك ئالىي مەكتەپلەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ 2 - تۈرىدىكى توپ تۈرىدىكى مۇسابىقىلىرىگە قاتنىشىدىغانلارنى تاللاش خىزمىتى تاماملاندى. ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنى 2003 - يىللىق ھەربىي مەشىققە قاتناشتۇرۇش خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

سەھىيە خىزمىتى 2003 - يىلى مەكتەپلەرنىڭ سەھىيە خىزمىتى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىندى. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ سەھىيە - ساقلىق ساقلاش پونكىتلىرىنىڭ باشلىقلىرى ۋە تايانچ مەكتەپ دوختۇرلىرىدىن 27 كىشى بېيجىڭ ئۈنۈپرستېتىنىڭ تىببىي ئوقۇتۇش بۆلۈمى بىلەن، ياش - ئۆسۈملۈك سەھىيە تەتقىقات ئورنىغا بېرىپ تەربىيەلەشكە تەشكىللەندى؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 17 سەھىيە خىزمەتچىسى يۈننەن ئۆلكىسىگە بېرىپ تەكشۈرۈش ۋە ئۆگىنىشكە تەشكىللەندى. 9 - ئايدا كۈپتۈك ۋە غۇلجا شەھەرلىرىدە ئېغىز بوشلۇقى ساغلاملىقى بويىچە 2 قارار ئوقۇتقۇچى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلىپ، 360 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى تەربىيەلەندى. ھەر دەرىجىلىك مەكتەپلەرگە ئەيدىس، سارسىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاشقا ئائىت 65 مىڭ نۇسخىدىن كۆپرەك ماتېرىيال تارقىتىپ بېرىلدى.

سى قۇرۇلۇۋاتىدۇ، ئوقۇتۇشقا ئائىت لازىم نۇرلۇق پىلاستىكىنى قويۇش مىقتىبىسىدىن 3080 يۈرۈشى سەپلەندى ۋە سەپلىنىۋاتىدۇ، بۇ مىقتىبىدا شىنجاڭ بويىچە 48 ناھىيە، شەھەر، 3066 يېزا - بازار ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتىپىنى قاپلىدى.

(2) ئاساس مائارىپ بايلىق ئامبىرى قۇرۇلۇشى. مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 3 - يىللىقتىن 6 - يىللىققىچە بولغان «خەنزۇ تىلى» دەرسلىكى بويىچە ماس قەدەملىك ئوقۇتۇش دەرسخانىسى دەرسلىكلىرىنى تەرجىمە قىلىش ۋە سۈرەتكە ئېلىپ ئىشلەش خىزمىتى تاماملاندى. «بالىلار خەنزۇ تىلى» دەرسلىكىنىڭ 52 قىسىملىق لېنتىسىنى تەرجىمە قىلىپ ئىشلەش خىزمىتى تاماملاندى. مەركىزىي ئېلېكتىرلەشكەن مائارىپ يۇرتىنىڭ باشلانغۇچ مەكتەپلىرىنىڭ 10 «ماتېماتىكا» دەرسى ۋە 19 «تىل - ئەدەبىيات» دەرسىنى قازاقچىغا تەرجىمە قىلىپ ئىشلەش خىزمىتى تاماملاندى.

(3) 1 - سەپتىكى تايانچ ئوقۇتقۇچىلارنى تەربىيەلەش قۇرۇلۇشى. شىنجاڭ ئۈنۈپرستېتى بىلەن بىرلىكتە غەربىي قىسىمىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە زامانىۋى يىراق مۇسابىلىك مائارىپ ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش بويىچە 2 - قارارلىق ئۆلكە كۆرسىتىش قۇرۇلۇش تۈرىدىكى مەكتەپلەرنىڭ 1 - سەپتىكى تايانچ ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەربىيەلەش يولغا قويۇلۇپ، 700 ئوقۇتقۇچى تەربىيەلەندى.

(4) جۇڭگو ۋە كانادانىڭ ئوقۇتۇش ھەمكارلىق تۈرى. CIDA تۈرىنىڭ ئاساس لىنىيىسىنى تەكشۈرۈش، تەربىيەلەش، دەرسلىكلىرىنى تۈزۈش، كەشىپ قىلىش، دەرس تەييارلاش قاتارلىق ۋەزىپىلىرى تاماملاندى. 8 - ئايدا CIDA تۈرىدە ئوقۇغۇچىلارنى مەركەز قىلىپ ئوقۇتۇش بويىچە ئوقۇتقۇچىلارنى تەربىيەلەش يولغا قويۇلدى، بۇ قېتىمقى تەربىيەلەشكە سىچۇەن، نىڭشىيا، شىنجاڭ قاتارلىق 3 ئۆلكە - ئاپتونوم رايوندىن كەلگەن 81 ئوقۇتقۇچى قاتناشتى.

مائارىپ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىر يىلدا تەخمىنەن 5000 سائەت پروگرامما كۆرسەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوقۇتۇشقا دائىر پروگراممىلار %60 تىن كۆپرەكىنى، ئۆزى ئىشلىگەن مائارىپقا ئائىت خەۋەرلەر %85 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى. جۇڭگو مائارىپ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى شىنجاڭ مائارىپ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ 112 خەۋىرىنى ئىشلەتتى، خەۋەرلەرنىڭ ئىشلىتىلىش مىقدارى %56 كە يەتتى.

جياۋ ۋېن

مەكتەپلەرنىڭ تەنتەربىيە، تازىلىق ۋە سەنئەت تەربىيىسى خىزمىتى

تەنتەربىيە خىزمىتى 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە

نۇقتىسىدا تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچانلىق بىلەن ئوقۇش ئەھۋالىنى مەخسۇس تەتقىق قىلدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى 6989 مەكتەپ ھەر خىل شەكىلدىكى تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچانلىق بىلەن ئوقۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچانلىق بىلەن ئوقۇشتىن قىلىنغان كىرىم 230 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 14 مىليون 800 مىڭ يۈەن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مەكتەپلەر باشقۇرغان دېھقانچىلىقتىن قىلىنغان كىرىم 39 مىليون 590 مىڭ يۈەن، مەكتەپ باشقۇرغان سانائەت كارخانىسىدىن قىلىنغان كىرىم 8 مىليون 170 مىڭ يۈەن، مەكتەپ باشقۇرغان 3 - كەسپتىن قىلىنغان كىرىم 27 مىليون 540 مىڭ يۈەن، باشقا كىرىملەر 155 مىليون 270 مىڭ يۈەن. تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىقتىن قىلىنغان كىرىمدىن 199 مىليون 540 مىڭ يۈەن مائارىپ خىراجىتىنى تولۇقلاشقا ئىشلىتىلدى، بۇنىڭ بىلەن مائارىپ خىراجىتى 13 مىليون 10 مىڭ يۈەن كۆپەيدى.

ۋاڭ جۇيىڭ

ئوقۇتقۇچىلارنىڭ سالاھىيىتىنى بېكىتىش

خىزمىتى

2003 - يىلى مائارىپ نازارىتى ئالىي مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىق سالاھىيىتىگە ئىلتىماس قىلغان 834 كىشىنىڭ ئوقۇتۇش ئىقتىدارىنى سىنىدى، ئالىي مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسىدىن 1236 كىشىنىڭ سالاھىيىتىنى بېكىتتى. بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئوقۇتقۇچىلىق سالاھىيىتى بېكىتىلگەن كىشى 52 مىڭ 869 غا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مائارىپ نازارىتى بىۋاسىتە بېكىتكەن ئالىي مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 5073.

جياۋ ۋېن

ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئۈنۋانىنى باھالاش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا 946 كىشى ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئۈنۋانىنى باھالاشقا قاتناشتى، ئۇلاردىن 778 ى باھالاشتىن ئۆتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي مەكتەپلەردىكى پروفېسسور 50، دوكتىر 171، لېكتور 75، ياردەمچى ئوقۇتقۇچى 5؛ ئوتتۇرا تېخنىكوملاردىكى ئالىي لېكتور 125، لېكتور 65؛ ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى ئالىي ئوقۇتقۇچى 107، 1 - دەرىجىلىك ئوقۇتقۇچى 42، 2 - دەرىجىلىك ئوقۇتقۇچى 4؛ باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى ئالىي ئوقۇتقۇچى 91، 1 - دەرىجىلىك ئوقۇتقۇچى 13، 2 - دەرىجىلىك ئوقۇتقۇچى بىر؛ بالىلار باغچىسىدىكى ئالىي ئوقۇتقۇچى 24، 1 - دەرىجىلىك

سەنئەت مائارىپى خىزمىتى 2003 - يىللىق ئاپتونوم رايونلۇق گۈزەل سەنئەت تەربىيىسىگە ئائىت ئىلمىي ماقالىلارنى باھالاش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلۈپ، 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتتىن 8 ى، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتتىن 20 سى، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتتىن 30 ى باھالاپ چىقىلدى. 8 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر رەسىم، مۇسۇخەت ئەسەرلىرى مۇسابىقىسىگە قاتنىشىدىغانلار تەشكىللەندى، 10 مىڭ 38 كىشى مۇسابىقىغا قاتناشتى، 502 كىشى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 7 رايون ئىلغار تەشكىللەش خىزمىتى مۇكاپاتىغا، 35 مەكتەپ ئىلغار كوللېكتىپ مۇكاپاتىغا، 95 كىشى يېتەكچى ئوقۇتقۇچى مۇكاپاتىغا، 6 كىشى ئىلغار شەخس مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شىنجاڭ مەملىكەت بويىچە تەشكىللەش خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن بولدى.

ئاپتونوم رايونلۇق سەنئەت كۆرگەزمە كۆرىكى تاللاش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، 300 نەچچە كىشى ئىلمىي ماقالە، سەنئەت ئەسىرى ۋە سەنئەت ئاكتيورلىقى بويىچە تاللاش مۇسابىقىسىگە قاتناشتى. تاللاش ئارقىلىق رەسىم، مۇسۇخەت تۈرىدىكى مۇسابىقىگە قاتناشقان 13 كىشى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 -، 2 -، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، سەنئەت ئاكتيورلىقى تۈرىدىكى مۇسابىقىگە قاتناشقان 21 كىشى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 -، 2 -، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 60 پارچە ئىلمىي ماقالە مەملىكەتلىك ئىلمىي ماقالىلەرنى تاللاش مۇسابىقىسىغا قاتناشتۇرۇشقا تاللاندى. باي ناھىيىلىك

1 - ئوتتۇرا مەكتەپ تەييارلىغان ناخشا - ئۇسۇل «سەنەم» بېيجىڭدىكى ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇشقا تاللاندى، 7 نومۇر ئاپتونوم رايون بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە مەملىكەتلىك مۇزىكا مۇسابىقىسىگە قاتنىشىدىغان ئوقۇتقۇچىلار تەشكىللەندى، ئۇلاردىن بىر كىشى 1 - دەرىجىلىك، 2 كىشى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جياۋ ۋېن

تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ،

ئىقتىسادچانلىق بىلەن ئوقۇش

2003 - يىلىنىڭ بېشىدا مائارىپ نازارىتى ئوتتۇرا، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچانلىق بىلەن ئوقۇش بويىچە كارخانا باشقۇرۇش يىللىق خىزمەت يىغىنى، ئالىي مەكتەپلەرنىڭ پەن - تېخنىكا كەسپى بويىچە يىللىق خىزمەت يىغىنى، مەكتەپلەرنىڭ كەسپ باشقۇرۇشى بويىچە مۇھىت يىغىنى ئاچتى ھەمدە سانجى، قەشقەر قاتارلىق 13 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 23 ناھىيە (شەھەر)، 45 مەكتەپ، مەكتەپ باشقۇرغان 16 كارخانا

ئوقۇتقۇچى 5.

ئېرىشكەنلەر:

- 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكىنى: چېن لىلى.
  - 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەر: لىيۇ ۋېي، لى شى، لى چۇنشياڭ، لىيۇ جېنرۇڭ، جاۋ جۇنلى، خەن لى، جياڭ جاۋلۇڭ، جيا شاۋجىن، لى لىڭلى، شۈي يالاڭ.
- جياۋ ۋېن

جياۋ ۋېن

مەملىكەت بويىچە 2003 - يىللىق ئىلغار ئورۇن ۋە ئىلغار شەخسلەر

مائارىپ مىنىستىرلىكى تەقدىرلىگەن مەملىكەت بويىچە مائارىپ مۇپەتتىشلىكى خىزمىتىدىكى ئىلغار كولىكتىپ، ئىلغار خىزمەتچىلەر بايىنغولىن ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى مۇپەتتىشلىك ئىشخانىسى، قۇتۇبى ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى مائارىپ مۇپەتتىشلىك ئىشخانىسى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى مائارىپ مۇپەتتىشلىك ئىشخانىسى.

ئابلىمىت ئېلى، جاۋ شىنىڭ، ۋېي يۇلۇڭ، مەريەم قاسىم، يالاڭ شۇيلىن (ئايال).

مەملىكەت بويىچە مائارىپ سىستېمىسىدىكى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمىتىدىكى ئىلغار كولىكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر:

شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمەت كومىتېتى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمەت كومىتېتى

ساتتار ساۋۇت (مائارىپ نازارىتى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمەت كومىتېتىدىن)، جياڭ شىن (مائارىپ نازارىتى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمەت كومىتېتىدىن)، باۋ يۇلىڭ (قۇمۇل كۆمۈرچىلىك گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى مائارىپ باشقارمىسىدىن)، جۇ رولاڭ (ئايال، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمەت كومىتېتىدىن).

4 - نۆۋەتلىك «ئەسىر يۇلتۇزى» مەملىكەتلىك سەنئەت مائارىپى تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشكەنلەر:

مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئىدارە رەھبەرلىرى: جالڭ چىڭلى، شېي مىن، جالڭ جۇڭيۈن، شۈي چېڭجېي، جالڭ سۇيۈن. مۇنۋۇزەر يېتەكچى ئوقۇتقۇچىلار: لى تىڭخۇن، ياۋ رۇڭخېن.

كولىكتىپ 1 -، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئورۇنلار: بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 6 - شىسى فاڭساۋخۇ 4 - مەيدان مەكتىپى.

مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئورۇنلار ۋە ئالاھىدە ئورۇنلار: ئۈرۈمچى جامائەت مەكتىپى باشلانغۇچ بۆلۈمى، ئۈرۈمچى شەھىرى شياۋ دېۋوپۇ گۇاڭخۇا خۇسۇسىي مەكتىپى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ بۆلۈمى، قۇمۇل شەھىرى قۇمۇل - تۇرپان نېفىتلىكى سەنئەت - تەنتەربىيە مەكتىپى.

مەملىكەتلىك 2 - نۆۋەتلىك «ساغلاملىق لوڭقىمى» ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ پىسخىكىلىق ساغلاملىق تەربىيىسى بويىچە مۇنۋۇزەر نەتىجە مۇكاپاتىغا

ئاساس مائارىپى

ئاساس مائارىپ ھەققىدە ئومۇمىي بايان

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 1932 بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن 13 ى ئازايدى؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 1 مىليون 448 مىڭ 531 گە يېتىپ، 109 مىڭ 695 ى؛ مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 89 مىڭ 332 گە يېتىپ، 4618 ى كۆپەيدى؛ مەكتەپ ئۆيلىرىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 9 مىليون 191 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %5.9 ئاشتى؛ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئوقۇش تارىخىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %67.02 كە، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئوقۇش تارىخىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %93.61 كە؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇش پېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %83.80 كە؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە ئۆزلەپ ئوقۇش نىسبىتى %40.90 كە يەتتى. باشلانغۇچ مەكتەپ 5832 بولۇپ، 211 ى؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 2 مىليون 289 مىڭ 66 بولۇپ، 70 مىڭ 722 سى؛ مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 132 مىڭ 284 بولۇپ، 151 ى ئازايدى؛ مەكتەپ ئۆيلىرىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 8 مىليون 400 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %0.97 ئاشتى؛ باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئوقۇش تارىخىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %98.34 كە؛ باشلانغۇچ مەكتەپ پېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %98.34 كە يەتتى؛ باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆزلەپ ئوقۇش نىسبىتى %96.53 كە يېتىپ، %2.14 ئاشتى؛ باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 5 يىل ساقلىنىپ قېلىش نىسبىتى %95.73 كە يەتتى. ئالاھىدە مائارىپ مەكتىپى 8 گە يېتىپ، بىرى كۆپەيدى؛ ئوقۇغۇچىسى 1863 بولۇپ، 2013 ى ئازايدى؛ مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 237 بولۇپ، 37 سى كۆپەيدى؛ مەكتەپ ئۆيلىرىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 39 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %8.3 ئاشتى.

تەربىيەلەش كۇرسى، ئالىي تەربىيەچىلەرنى تەربىيەلەش كۇرسى، غەيرىي پېداگوگىكا تۈرىدىكى پېداگوگىكا، پسخولوگىيە تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلدى، كۇرسقا 500 يەسلى مائارىپى خىزمەتچىسى قاتناشتى. 9 - ئايدا جۇڭگو يەسلى مائارىپىنىڭ 100 يىللىقىنى تەبرىكلەش مۇھەبەت يىغىنى ئېچىلدى. 2003 - يىلى ئۈرۈمچى، كورلا، كۈيتۈڭ شەھەرلىرى مەملىكەت بويىچە يەسلى مائارىپىدىكى ئىسلاھات ناھىيە، شەھەر بولۇپ باھالاننىپ تەقدىرلەندى.

2003 - يىلى ئۇيغۇرچە گاس - گاجىلار لۇغىتى ۋە ئۇيغۇرچە تىل - ئەدەبىيات دەرسلىكى تۈزۈش خىزمىتى تاماملاندى. گاس - گاجىلار مەكتەپ مۇدىرىلىرى مەملىكەتلىك داۋاملىق تەربىيەلەش كۇرسىغا قاتنىشىشقا تەشكىللەندى. ئالاھىدە مائارىپ مەخسۇس تۈرى بويىچە 900 مىڭ يۈەنلىك تۈرنى تۈز قىلىپ تۇرغۇزۇش خىزمىتى تاماملاندى. تۇنجى نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئالاھىدە مائارىپ ئوقۇغۇچىلىرى گۈزەل مەنەت مۇسابىقىسىغا قاتنىشىشقا تەشكىللەندى.

جى ۋېن

تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مائارىپى

1. تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىغا رەت نومۇرى تۇرغۇزۇلدى. 2003 - يىلى شۇ ئار ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش كومىتېتى «ئاپتونوم رايونىنىڭ ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى ھەققىدىكى ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» نى تۈزۈپ چىقتى، بەلگىلىمىدە 11 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن ئىلگىرى ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ تولۇق 1، 2، 3 - يىللىقلىرىدىكى ئوقۇغۇچىلارغا دائىر ئۇچۇر توپلاش خىزمىتىنى تاماملاپ، ئېلېكترونلۇق رويخەتكە ئېلىش ھەمدە ئىمتىھانغا تىزىملىتىش رەت نومۇرىنى ئوقۇغۇچىلارغا تارقىتىپ بېرىش تەلپ قىلىندى.

2. تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ خۇلاسى ئىمتىھانى. 2003. يىلى مائارىپ نازارىتى خۇلاسى ئىمتىھان ئىشخانىسى قايتىدىن تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ خۇلاسى ئىمتىھان ئۆلچىمىنى تۈزۈپ، تېما دائىرىسىنى قېلىپلاشتۇردى. بىر يىلدا 300 نەچچە مىڭ ئوقۇغۇچى خۇلاسى ئىمتىھانغا قاتناشتى. شۇ يىلى خۇلاسى ئىمتىھانغا قاتناشقان 50 مىڭ ئوقۇغۇچىنىڭ نەتىجىسى تەكشۈرۈلدى، لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %85 تىن %88 كىچە بولدى.

3. ئۆلگە خاراكتېرلىك تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ۋە ئۇلۇغۋار غايىلىكلەر سىنىپى. 2003 - يىلى 2 - تۈركۈمدىكى ئۆلگە خاراكتېرلىك تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرنى باھالاش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. تارباغاتاي ۋىلايەتلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ بىلەن ساۋەن ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ باھالاش

بالمىلار باغچىسى 909 غا يېتىپ، 143 ى؛ باغچىدىكى بالا 246 مىڭ 5 كە يېتىپ، 17 مىڭ 629 ى؛ مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 8927 گە يېتىپ، 829 ى كۆپەيدى؛ باغچا ئۆپلىرىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 1 مىليون 118 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %9.4 ئاشتى.

ۋاڭ جىيەندى

ھەقسىز مەجبۇرىيەت مائارىپى

2003 - يىلى مەركەز مالىيىسى ۋە شىنجاڭ مالىيىسىدىن 190 مىليون يۈەن مەخسۇس تۈر مەبلەغى ئاجرىتىلىپ، شىنجاڭدىكى نامرات رايونلاردا ھەقسىز مەجبۇرىيەت مائارىپى يولغا قويۇلدى. ئاقسۇ، قىزىلسۇ، قەشقەر، خوتەندىن ئىبارەت 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستىكى 33 ناھىيە، شەھەرلىك يېزىلىرىدىكى بارلىق ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى بىلەن شەھەر - بازار ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلىرىدىكى نامرات ئوقۇغۇچىلاردىن بولۇپ جەمئىي 1 مىليون 570 مىڭ ئوقۇغۇچى ھەقسىز مەجبۇرىيەت مائارىپىدىن بەھرىمەن بولدى. 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستىن باشقا 9 نامرات ناھىيىنىڭ يېزىلىرىدىكى بارلىق ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى بىلەن ناھىيە بازىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى نامرات ئوقۇغۇچىدىن بولۇپ جەمئىي 122 مىڭ ئوقۇغۇچىمۇ ھەقسىز مەجبۇرىيەت مائارىپىدىن بەھرىمەن بولدى. 14 چېگرا ناھىيىنىڭ ھەممە يېزىسىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى بىلەن ناھىيە بازىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى نامرات ئوقۇغۇچىلاردىن بولۇپ جەمئىي 290 مىڭ ئوقۇغۇچى ھەقسىز مەجبۇرىيەت مائارىپىدىن بەھرىمەن بولدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ باشقا نامرات يېزىلىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى نامرات ئوقۇغۇچىلار ۋە ئالاھىدە مائارىپ ئوقۇغۇچىلىرىمۇ مۇشۇ تۈردە پىلانلانغان ياردەمگە ئېرىشتى. بۇ تۈر شىنجاڭدىكى 56 ناھىيىدىكى 2 مىليون 50 مىڭ ھەر مىللەت ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىغا چېتىلدى. بۇ 2 مىليون 50 مىڭ نامرات ئوقۇغۇچىنىڭ 1 مىليون 130 مىڭى باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى، 556 مىڭدىن كۆپرەكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى بولۇپ ھەممىسى مىللىي، بۇ ئوقۇغۇچىلار ھەقسىز مەكتەپكە كىرگەن ئوقۇغۇچىلار ئومۇمىي سانىنىڭ %82 نى ئىگىلەيدۇ.

ۋاڭ جۈيىڭ

يەسلى مائارىپى ۋە ئالاھىدە مائارىپ

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايوندا 5 - قارارلىق بالمىلار باغچىسى باشلىقلىرىنى ئىش ئورنىدا تەربىيەلەش كۇرسى، ئوقۇتقۇچىلارنى داۋاملىق

ئارقىلىق ئاپتونوم رايون بويىچە ئۈلگە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ قىلىپ بېكىتىلدى. ئۇلۇغۇزار غايىلىكلەر سىنىپىنىڭ كۆلىمى كېڭەيتىلدى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك 5 - ئوتتۇرا مەكتەپ ئۇلۇغۇزار غايىلىكلەر سىنىپى ئېچىلىدىغان مەكتەپ قىلىپ كۆپەيتىلدى. شۇ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۇلۇغۇزار غايىلىكلەر سىنىپىغا 150 يېڭى ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتى تاماملاندى.

جى ۋېن

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە 3 تۈرلۈك مەخسۇس تەربىيە دەرسى كۆپەيتىلدى
2003 - يىلى 6 - ئايدا مائارىپ نازارىتى مائارىپ مىنىستىرلىكىنىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، زەھەردىن ساقلىنىش ۋە مۇھىت تەربىيىسىگە دائىر مەخسۇس تېمىدىكى مائارىپ پروگراممىسىنى تارقاتقانلىق توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشنى تارقاتتى. ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەربىيىسى ئاساسلىقى تولۇقسىز 1 - يىللىقتىن تولۇق 2 - يىللىققىچە ئېلىپ بېرىلدى، ھەر مەۋسۈمدە 2 سائەتتىن دەرس ئۆتۈلدى؛ زەھەردىن ساقلىنىش تەربىيىسى ئاساسلىقى باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 5 - يىللىقىدىن تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ 2 - يىللىقىغىچە ئېلىپ بېرىلدى، ھەر مەۋسۈمدە 2 سائەتتىن دەرس ئۆتۈلدى، مۇھىت ئاسراس تەربىيىسى باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 1 - يىللىقىدىن تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ 2 - يىللىقىغىچە ئېلىپ بېرىلدى، ھەر مەۋسۈمدە 4 سائەتتىن دەرس ئۆتۈلدى.

جى ۋېن

ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ مۇسابىقە پائالىيىتى تۈرى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ مۇسابىقە پائالىيىتى 21 تۈر بويىچە ئېلىپ بېرىلدى.

1. پەن تۈرى:

مەملىكەتلىك خىمىيە مۇسابىقىسى پائالىيىتى (شىنجاڭ مۇسابىقە رايونى)، مەملىكەتلىك تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ماتېماتىكا بىرلەشمە مۇسابىقىسى (شىنجاڭ مۇسابىقە رايونى)، شىنجاڭ بويىچە باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 4 .، 5 .، 6 - يىللىقلىرى ئەمەلىي ماتېماتىكا مۇسابىقىسى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ مېخانىكا بىلىملىرى ئەمەلىي مۇسابىقىسى، مەملىكەتلىك، ئاپتونوم رايونلۇق ۋە بىختۈن خىمىيە ساپاسى ۋە تەجرىبە ئىقتىدارى مۇسابىقىسى، ئاپتونوم رايونلۇق ئۇچۇر تېخنىكا ئاساسى بىلىملىرى، ماھارەت ۋە

تەسەر مۇسابىقىسى، 5 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك باشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ ئۇچۇر ئىلىمى ئولىمپىك شۆبە رايونى بىرلەشمە مۇسابىقىسى، 2003 - يىللىق مەملىكەتلىك ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى (تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ كۇرۇپىسى) ماتېماتىكا ئولىمپىك شۆبە رايونى بىرلەشمە مۇسابىقىسى، مەملىكەتلىك تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ ئەمەلىي فىزىكا بىلىملىرى مۇسابىقىسى، مەملىكەتلىك 2003 - يىللىق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ بىئولوگىيە بىرلەشمە مۇسابىقىسى، شىنجاڭ بويىچە 11 - نۆۋەتلىك ياۋايى ھايۋان - ياۋا ئۆسۈملۈك ۋە ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى قوغداش بىلىملىرى مۇسابىقىسى، «دۇنياغا نەزەر» ناملىق جۇغراپىيە بىلىملىرى مۇسابىقىسى.

2. پەن - تېخنىكا، تەنتەربىيە، سەھىيە تۈرى:

6 - نۆۋەتلىك «بېيجىڭغا سەپەر» ناملىق مەملىكەتلىك باشلار - ئۆسمۈرلەر پىلانېر مۇسابىقىسى (شىنجاڭ مۇسابىقە رايونى)، شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىللىق باشلار - ئۆسمۈرلەر پىلانېر لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى، 8 - نۆۋەتلىك «ئوۋدى لوڭقىسى» شىنجاڭ باشلار - ئۆسمۈرلەر 4 كىشىلىك ۋېلىسپىت مۇسابىقىسىنىڭ ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسى (شىنجاڭ مۇسابىقە رايونى)، ماۋ زېدۇڭنىڭ دېڭىز ئارمىيىسىگە بېغىشلىما يېزىپ بەرگەنلىكىنىڭ 50 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك باشلار - ئۆسمۈرلەر پاراخوت مودېلى مۇسابىقىسى (شىنجاڭ مۇسابىقە رايونى)، ئاپتونوم رايونلۇق 18 - نۆۋەتلىك باشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش مۇسابىقىسى، ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش بىلىملىرى مۇسابىقىسى.

3. سەنئەت تۈرى:

8 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ رەسىم، ھۆسنخەت مۇسابىقىسى (شىنجاڭ مۇسابىقە رايونى)، مەملىكەتلىك باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئېنگىلىز تىلى مۇسابىقىسى ۋە شىنجاڭ باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئېنگىلىز تىلى مۇسابىقىسى، مەملىكەتلىك ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئېنگىلىز تىلى ئىقتىدار مۇسابىقىسى ۋە شىنجاڭ ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئېنگىلىز تىلى ئىقتىدار مۇسابىقىسى.

جى ۋېن

دەرسلىك بىلەن تەمىنلەش

2003 - يىلى شىنجاڭ مائارىپ نەشرىياتى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 2003 - يىللىق كۈز پەسىللىك ۋە 2004 - يىللىق ئەتىياز پەسىللىك 141 خىل دەرسلىكنىڭ

خىلدىن ئوشۇق دەرسلىكى ۋە كونسۇلتانتسىيە كىتابى يېتىدىن تۈزۈلدى ۋە ئۆزگەرتىلدى. ۋاڭ جۇيىڭ

«ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى

1. «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى بويىچە ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش يىغىنى. 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 1 - 2 - كۈنلىرى ئاپتونوم رايونىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى بويىچە ئۆتكەلگە ھۇجۇم قىلىش نەق مەيدان يىغىنىنى ئاۋات ناھىيىسىدە ئېچىلدى. يىغىندا «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى ئىشقا ئاشۇرغان ناھىيە (شەھەر، رايون)لەرنىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى مۇستەھكەملەش ۋە يۇقىرى كۆتۈرۈشنى ياخشى تۇتۇشى كېرەكلىكى تەكىتلەندى. «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنىڭ قاتتىق كۆرسەتكۈچلىرىدىن ئورۇندىيالمىغان ناھىيە (شەھەر، رايون) لەرگە تۇنجى يىلى ئاگاھلاندۇرۇش بېرىش، ئۆزگەرتىشكە بۇيرۇش چارىسى ئىجرا قىلىنىدۇ، ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىنمۇ كۆرسەتكۈچنى ئورۇندىيالمىسا «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى بويىچە لايىقەتلىك ناھىيە (شەھەر، رايون) دېگەن نامى بىكار قىلىنىدۇ. «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى تېخى ئىشقا ئاشۇرمىغان 28 ناھىيە ئاپتونوم رايونىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى پىلانى بويىچە ۋەزىپىنى سۈپىتى، مىقدارىغا كاپالەتلىك قىلغان ھالدا ئورۇندىشى كېرەك. «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئىشقا ئاشۇرغان ناھىيە (شەھەر) لەرگە بەلگىلىمە بويىچە مۇكاپات بېرىش كېرەك. يىغىندا يەنە مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە مائارىپ مۇپەتتىشلىكىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر تەقدىرلەندى.

2. «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش. ئاپتونوم رايونىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۆمىكى 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنىگىچە كۆكتوقاي، شايار، ئاۋات ناھىيىلىرىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. ھەر تەرەپلىمە باھالاش ئارقىلىق بۇ 3 ناھىيىنىڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش ئۆلچىمىگە يېتىپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

يۇقىرىقى 3 ناھىيىنىڭ نوپۇسى 447 مىڭ 589 بولۇپ، ئاپتونوم رايون يەرلىك نوپۇسىنىڭ % 2.74 نى ئىگىلەيدۇ.

2003 - يىلى مەركەز مالىيىسى ۋە شىنجاڭ مالىيىسىدىن ئاجرىتىلغان 190 مىليون يۈەن مەخسۇس تۈر مەبلەغى شىنجاڭنىڭ نامرات رايونلىرىدا ھەقسىز مەجبۇرىيەت مائارىپىنى يولغا قويۇشقا ئىشلىتىلدى، بۇ تۈر شىنجاڭدىكى 56 ناھىيىدىكى 2 مىليون 50 مىڭ ھەر مىللەت ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىغا چېتىلىدۇ. سۈرەتتە: يېڭى ئوقۇش مەۋسۈمىنىڭ ئوقۇش باشلانغان تۇنجى كۈنىدە يەكەن ناھىيە چارباغ يېزىسىدىكى نامرات ئوقۇغۇچىلار ھەقسىز يېڭى كىتابلارنى قولغا ئېلىپ شاتلانماقتا.

لى ياڭ فوتوسى

ستاراتىپىنى ئىجارىگە ئېلىش خىزمىتىنى تاماملىدى ھەم ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 2003 - يىللىق كۈز پەسىللىك ۋە 2004 - يىللىق ئەتىياز پەسىللىك 423 خىل دەرسلىكنىڭ نەشر نۇسخىسىنى بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇردى. شۇ يىلى 1627 خىل خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە، موڭغۇلچە، شىبەچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ دەرسلىكى، ئۇيغۇرچە، قازاقچە پېداگوگىكا دەرسلىكى تۈزۈلدى ۋە تەرجىمە قىلىپ نەشر قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن نەشر قىلىنغان دەرسلىك 532 خىل، قايتا نەشر قىلىنغانى 1095 خىل بولۇپ، ئومۇمىي تىراژى ئاز كەم 55 مىليون 690 مىڭ نۇسخىغا، باسما تاۋىقى 38 مىليون 766 مىڭغا، سوممىسى 250 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ھەقسىز دەرسلىكنى بېشىش، تەمىنلەش ۋەزىپىسى تاماملاندى. شىنجاڭ مائارىپ نەشرىياتى خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە، موڭغۇلچە 5 خىل يېزىقتا، قىممىتى 14 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان 420 نەچچە خىل، 3 مىليون 500 مىڭ پارچە كىتاب بىلەن تەمىنلەش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالدى ھەمدە 8 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن بۇرۇن بۇ دەرسلىكلەرنى نامرات رايونلاردىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قولىغا يەتكۈزدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ مائارىپ ئىسلاھاتىغا بىرلەشتۈرۈلۈپ، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ «خەنزۇ تىلى» قاتارلىق 200

بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايوندا «ئىككى ئاساسەن» غىزىمىتىنىڭ تەلپىگە يەتكەن ناھىيە (شەھەر، رايون) لەر 68 گە يېتىپ، ئومۇمىي نوپۇسنىڭ % 70.34 نى ئىگىلىدى.

ۋالڭ جىيەندې

ئوقۇتۇش سايمانلىرى ۋە ئوقۇتۇش

سايمانلىرى بىلەن تەمىنلەش ئەھۋالى

2003 - يىل 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ ئوقۇتۇش سايمانلىرىنى تەتقىق قىلىپ ياساش مەركىزى 5 مىليون 580 مىڭ يۈەنلىك ئوقۇتۇش سايمانى سېتىپ، يۇقىرىغا 270 مىڭ يۈەن باج تاپشۇردى، ياراتقان پايدىسى 470 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنى 2002 - يىلىدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا سېتىش سوممىسى % 68، باج سوممىسى % 70 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ھەر خىل پارتا - ئورۇندۇق 2930 يۈرۈش، قىممىتى 652 مىڭ 600 يۈەن؛ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئەمگەك ماھارەت سۇپىسى 161، قىممىتى 756 مىڭ يۈەن؛ ھەر خىل دوپكا 2716، قىممىتى 669 مىڭ يۈەن؛ ئوقۇغۇچىلار ھېسابلىغۇچى 9000، قىممىتى 540 مىڭ يۈەن.

ئوقۇتۇش سايمانلىرى بىلەن تەمىنلەشنى باشقۇرۇش باش پونكىتى 11 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 1 مىليون 736 مىڭ يۈەنلىك سايمان ساتتى (باجمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئاۋات ناھىيىسىنىڭ ئوقۇتۇش سايمانلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش غىزىمىتى تاماملاندى، بۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە ئوقۇتۇش سايمانلىرى ئومۇملاشقان ناھىيە 59 غا يەتتى.

جياۋ ژېن

مائارىپتا شىنجاڭغا ياردەم بېرىش تۈرى

مائارىپ نازارىتى بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا مەكتىپى بىلەن بىرلىكتە 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 4 - كۈنى شىنجاڭ خەلق سارىيىدا «ۋەتەننىڭ غەربىي قىسمىغا مۇھەببەت - مائارىپتىكى شانلىق نەتىجىلەردىن ئورتاق بەھرىلەنەش» ناملىق بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر مەكتىپىنىڭ مائارىپتا شىنجاڭغا ياردەم بېرىش بويىچە ئىشان قىلىش، ئىمزا قويۇش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. بۇ قېتىمقى پائالىيەت 2002 - يىلى بۇ مەكتەپ يولغا قويغان «مائارىپتا شىنجاڭغا ياردەم بېرىش» پائالىيىتىنىڭ داۋامى بولۇپ، ئەينى ۋاقىتتا شىنجاڭغا يىراق مۇساپىلىك مائارىپ بويىچە 14 ئۆلكە مەكتىپى قۇرۇپ بېرىلگەندىن كېيىنكى غەربىي قىسمىنىڭ مائارىپىغا ياردەم بېرىلگەن يەنە بىر قېتىملىق خالىس ياردەم بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

بۇ قېتىمقى ئىشان پائالىيىتىنىڭ مەزمۇنى چىڭگىل، كۆكتوقاي ناھىيىلىرىدىكى 2 ئوتتۇرا مەكتەپتە بېيجىڭ

ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ يىراق مۇساپىلىك مائارىپى بويىچە ھەمكارلىشىپ ئۆلكە كۆرسىتىش مەكتىپى قۇرۇش ھەمدە ئىشان قوبۇل قىلغان ئاشۇ مەكتەپلەر ئېھتىياجلىق بولغان بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر مەكتىپىنىڭ يىراق مۇساپىلىك مائارىپى بويىچە مەكتەپلەرنىڭ دەرىسلىك نۇسخىسى ۋە تېلېۋىزىيە فىلىملىرى نۇسخىسى بايلىقى بىلەن ۋە يۇقىرىقى بايلىقلارغا ئېھتىياجلىق سۈنشى ھەمراھ قوبۇللىغۇچ ئۆسكۈنىلىرى بىلەن ھەمدە چىگرا رايوندىكى 300 ئوقۇغۇچىنى يىللىق ئۆگىنىش كارتۇچكىسى بىلەن ھەقسىز تەمىنلەشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، شارائىتى بار ئوقۇغۇچىلار ئائىلىسىدە ئولتۇرۇپلا بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ داڭلىق ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ يېتەكچىلىكىنى قوبۇل قىلالايدۇ.

8 - ئاينىڭ 16 - كۈنى بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ تور مەكتىپى بىلەن قاراماي شەھەرلىك «چىڭخۇا» خۇسۇسىي مەكتىپىسى دوستلۇق ئورناتتى، «چىڭخۇا» خۇسۇسىي مەكتىپى قاراماي شەھىرىدىكى «بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ يىراق مۇساپىلىك مائارىپ بويىچە ئۆلكە مەكتىپى» بولۇپ قالدى ھەمدە ۋىۋىسكا بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.

بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ يىراق مۇساپىلىك مائارىپىدا ئىلغار سۈنشىي ھەمراھ ۋە ئىنتېرنېت ئارقىلىق يەتكۈزۈش تېخنىكىسى قوللىنىلغان، جايلاردىكى ئۆلكە مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىلار «ئاسمان تورى» (سۈنشىي ھەمراھ تورى) ئارقىلىق بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتىپىسى ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ دەرس ئۆتۈلۈۋاتقان ئەمەلىي ئەھۋالىنى كۆرەلەيدۇ، شۇنداقلا يەنە «يەر تورى» (ئىنتېرنېت تورى) ئارقىلىق يازما ئىمتىھان سۇئالى، كونسۇلتانتسىيە قىلىش ئەھۋالىنى كۆرەلەيدۇ، ئوقۇتقۇچىنىڭ لېكسىيەسىنى ئاڭلىيالايدۇ ھەمدە ئىنتېرنېت تورى ئارقىلىق ئوقۇتقۇچىلار بىلەن ئالماشتۇرۇش ئېلىپ بارالايدۇ، يەنە ئادەم بولمىغان ئەھۋالدىمۇ بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلىرىدىكى ئوقۇتقۇچىلار بىلەن يۈزتۇرانە ئالماشتۇرۇش ئېلىپ بارالايدۇ.

ۋالڭ جىيەندې

ئۈمىد باشلانغۇچ مەكتىپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شىنجاڭ بويىچە 150 ئۈمىد باشلانغۇچ مەكتىپى قۇرۇلدى، ئوقۇغۇچىسى 40 مىڭغا يەتتى. 1993 - يىلىدىن 2003 - يىلىغىچە شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر تەرەققىيات فوندى جەمئىيىتى جەمئىيەتتىكى ھەر

ھەققىدىكى پىكىر» نى تارقىتىپ، 2004 - يىلدىن باشلاپ ئوتتۇرا دەرىجىلىك پېداگوگىكا مەكتەپلىرىگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشنى توختىتىشنى قارار قىلدى. 2005 - يىلدىن باشلاپ ئوتتۇرا دەرىجىلىك پېداگوگىكا مەكتەپلىرى ئېچىلمايدىغان بولدى. شىخەنزە پېداگوگىكا مەكتىپى، قۇمۇل پېداگوگىكا مەكتىپى، بورتالا ئوبلاستلىق پېداگوگىكا مەكتىپى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق پېداگوگىكا مەكتىپى قاتارلىق مەكتەپلەر تەلپ بويىچە ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا سىنىپى ئاچتى ھەمدە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشقا باشلىدى.

شى ۋېن
ئومۇمىي خادىملارنى تەربىيەلەش خىزمىتى
 2003 - يىلى شىنجاڭدا مەجبۇرىيەت مائارىپى قۇرۇلۇشى بويىچە ئوقۇتقۇچىلارنى تەربىيەلەش تۈرى تاماملىنىپ، 6644 كىشى تەربىيەلەندى، 2 - قاراردا ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ خەنزۇ تىلى تايانچ ئوقۇتقۇچىسىدىن 399 ى تەربىيەلەندى، شەندۇڭ ئۆلكىسى شىنجاڭنىڭ مائارىپىغا ياردەم بېرىش يۈزىسىدىن 54 ئوقۇتقۇچىنى تەربىيەلەپ بەردى، نامرات رايونلاردىكى ئاز سانلىق مىللەت خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ خەنزۇ تىلى پۈتۈنچۇا سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش يۈزىسىدىن 80 كىشىنى تەربىيەلدى، ئاساسىي مائارىپ يېڭى دەرىجىلىك بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇتقۇچىسىدىن 3160 نى تەربىيەلدى.

2003 - يىلى 208 ئوقۇتقۇچى مەملىكەت بويىچە 27 پېداگوگىكا ئۈنۈۋېرستېتى ۋە مائارىپ ئىنىستىتۇتىدا ئاساس مائارىپ يېڭى دەرىجىلىك بويىچە ئېچىلغان 2 - قارارلىق دۆلەت دەرىجىلىك تايانچ ئوقۇتقۇچىلارنى تەربىيەلەش كۇرسىغا تاللاپ قاتناشتۇرۇلدى. ئاساس مائارىپ تىلىدىكى ئاساس مائارىپ يېڭى دەرىجىلىكىنى سىناق تەرىقىسىدە ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى باشلاش يۈزىسىدىن 5 - ئايدىن 7 - ئايغىچە ئاساس مائارىپ تىلىدىكى يېڭى دەرىجىلىك پەنلىرى بويىچە مۇھاكىمە يىغىنى ئېچىلدى، 270 نەچچە ئۇيغۇر، قازاق تايانچ ئوقۇتقۇچى كۇرسقا تاللاپ قاتناشتۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن ئاز سانلىق مىللەت تەربىيىچىلىرى قوشۇنى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلىندى. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنى يېڭى دەرىجىلىك بويىچە تەربىيەلەش ئۇسۇلى ئىسلاھ قىلىندى، ئاپتونوم رايون بويىچە 154 مۇنەۋۋەر دەرىجىلىك ئىسلاھاتى مۇتەخەسسسى قىشلىق، يازلىق تەتلى ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ ئاساسىي قاتلامغا بېرىپ ئۇيغۇر، قازاق، موڭغۇل تىلىدا سەييارە دەرس ئۆتۈشكە ئۇيۇشتۇرۇلدى. تاشقى مەبلەغ نۇرلىرى پائال كىرگۈزۈلدى، كوداك شىركىتى ئىشانە قىلغان 100 مىڭ دوللاردىن پايدىلىنىلىپ ئاساس مائارىپ يېڭى دەرىجىلىكى مەزمۇن قىلىنغان ئاز سانلىق مىللەت تايانچ ئوقۇتقۇچىلىرىنى

ساھە ئىشانە قىلغان ئاز كەم 50 مىليون يۈەن ئىشانە پۇلىنى توپلىدى. 2003 - يىلى مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا بەر تەۋرىگەندىن كېيىن ياشلار - ئۆسمۈرلەر فوندى جەمئىيىتىنىڭ ياردىمىدە شۇ جايلاردا 10 ئۈمىد باشلانغۇچ مەكتىپى قۇرۇلدى، نەتىجىدە ئوقۇشسىز قالغان 1361 بالا مەكتەپ قوينىغا قايتىپ كەلدى. 2003 - يىلىلا شىنجاڭ بويىچە 38 ئۈمىد باشلانغۇچ مەكتىپى قۇرۇلدى ۋە قۇرۇلۇۋاتىدۇ.

ۋاڭ جۈيىپىڭ
ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ قۇرۇلمىسى، شىتاتىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شى ۋاڭ جۈيىپىڭنى ھۆججەت تارقىتىپ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ شىتاتىنى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى، مەكتەپ ئىچىدە تەسىس قىلىنغان ئاپپاراتلىرى ۋە رەھبەرلىرىنىڭ سانى، ھەر خىل خادىملارنىڭ شىتات نىسبىتىنى تەڭشىدى ھەمدە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ شىتاتىنى ھەر خىل شەكىللەر بىلەن ئىگىلىۋېلىش مەسىلىسى ۋە شىتاتتا بار ئىش ئورنىدا بولىمىغان خادىملار مەسىلىسىنى ئېنىقلاشنى تەلپ قىلدى. مائارىپ نازارىتى، كادىرلار نازارىتى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ شىتاتىنى يېڭىۋاشتىن بېكىتتى، ناھىيە، بازارلاردىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەردە ئوقۇتقۇچى، ئىشچى-خىزمەتچىلەر بىلەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ نىسبىتىنىڭ ئۆلچىمى 1:12، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ 1:14، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ 1:19 بولدى. شىتاتى ئېشىپ كەتكەن مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىلىرى شىتاتى كەم مەكتەپلەرگە يۆتكۈپتىلدى، خادىملار تەبىئىي يومۇندا ئازايىا ياكى شىتاتنى كۆپەيتىش توغرا كەلسە ئوقۇتقۇچى تەكلىپ قىلىنىدىغان بولدى. 2003 - يىلى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ شىتاتىنى يېڭىۋاشتىن بېكىتىش ۋە ھىسابلاش خىزمىتى تاماملاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە 12 مىڭ 994 شىتات كۆپەيتىپ بېرىلدى، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ شىتاتىدىن 1765 ى ئازايتىلدى. ئۆلچەش ئارقىلىق ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ شىتاتى 229 مىڭ 317 قىلىپ بېكىتىلدى، يېڭىدىن 9321 شىتات كۆپەيتىلدى.

ۋاڭ جۈيىپىڭ
ئوتتۇرا دەرىجىلىك پېداگوگىكا مەكتەپلىرىنىڭ مائارىپ ئىسلاھاتى
 2003 - يىلى شى ۋاڭ جۈيىپىڭنى «ئوتتۇرا دەرىجىلىك پېداگوگىكا مەكتەپلىرىنىڭ جايلىشىشىنى تەڭشەش

تەربىيەلەش يولغا قويۇلدى، 2200 دىن ئارتۇق ئوقۇتقۇچى تەربىيەلەندى.

ۋاڭ جىيەندې

كەسپىي مائارىپ ۋە چوڭلار مائارىپى

كەسپىي مائارىپ ۋە چوڭلار مائارىپى ھەققىدە ئومۇمىي بايان شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلى 2002 - يىلىدىكىدىن 9

ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مائارىپ مەكتىپى، %17.5 ئوقۇغۇچى، %12 مەخسۇس ئوقۇتقۇچى ئازايدى. چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكومىدىكى ئوقۇغۇچى %53.2، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى %26.5 ئازايدى. چوڭلار ئوتتۇرا مەكتىپىدىن 8، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى %113.8 كۆپەيدى، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى %36.4 ئازايدى. چوڭلار تېخنىكا جەھەتتىن تەربىيەلەش مەكتىپىدىن 1130، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى %44.7، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى %11 ئازايدى. چوڭلار باشلانغۇچ مەكتىپىدىن 256، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى %41.5 ئازايدى، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى %56.3 كۆپەيدى.

ۋاڭ جىيەندې

شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك چوڭلار مەكتەپلىرىنىڭ 2003 - يىلىدىكى ئاساسىي ئەھۋالى

بىرلىكى: نەپەر

ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى		مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى	قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى	مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى	مەكتەپ سانى	
بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئوقۇتقۇچى	جەمئىي					
5560	11430	147996	48111	45446	55	جەمئىي
2994	5659	132547	44911	39057	12	1. چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرى
1243	2616	7971	1650	3996	2	(1) رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتى
346	549	7724	2283	1867	3	(2) ئىشچى - خىزمەتچى چىلەر ئالىي مەكتەپلىرى
1405	2494	22504	7837	7195	7	(3) مائارىپ ئىنىستىتۇتى
		94348	33141	25999		(4) ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر باشقۇرغىنى
		51786	16998	13647		مائىرىيالى ئارقىلىق ئوقۇتۇش بۆلۈمى
		23872	8532	5840		كەچلىك ئۇنىۋېرسىتېت
		18690	7611	6512		چوڭلار ئىشتىن ئايرىم-لىپ ئوقۇش سىنىپى
1118	1909	15449	3200	6389	43	2. چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتىپى
1071	1682	8152	3200	3348	28	(1) چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكوم كەسپىي مەكتىپى
		3454	1519	958		پۈتۈن كۈنلۈك تۈزۈم-دىكى ئوقۇغۇچى

		4698	1681	2390		پۈتۈن كۈنلۈك تۈزۈمدە بولمىغان ئوقۇغۇچى
47	227	7297		3041	15	2) چوغلار ئوتتۇرا مەكتىپى
7	7				1	ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئوتتۇرا مەكتىپى
40	220	7297		3041	14	دېھقانلار ئوتتۇرا مەكتىپى
943	2527	723732		785004	1226	3. چوغلار تېخنىكا يېتىشتۈرۈش مەكتىپى
203	355	9059		9098	16	ئىشچى - خىزمەتچىلەر تېخنىكا يېتىشتۈرۈش مەكتىپى
709	2132	713644		774985	1203	دېھقانلار تېخنىكا يېتىشتۈرۈش مەكتىپى
31	40	1029		921	7	باشقا يېتىشتۈرۈش ئاپپاراتلىرى
505	1335	64858		49949	346	4. چوغلار باشلانغۇچ مەكتىپى
1	12	92		92	1	1) ئىشچى - خىزمەتچىلەر باشلانغۇچ مەكتىپى
504	1323	64766		49827	345	2) دېھقانلار باشلانغۇچ مەكتىپى
315	819	35802		33194		بۇنىڭ ئىچىدە ساۋات چىقىرىش سىنىپى

ئىزاھ: مەكتەپ، مەكتەپنىكى ئوقۇغۇچى ئومۇمى سانى چوغلار تېخنىكا يېتىشتۈرۈش مەكتىپى، چوغلار باشلانغۇچ مەكتىپىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

چاڭ شۇبجىلاڭ، نىڭ شياۋجۈي

كەسپىي مەكتەپ قىلىش ئىلتىماسىنى تەشەببۇس قىلىش مۇئەييەنلەشتۈرۈپ باھالاش ئىشى تاماملاندى. مەملىكەت بويىچە نۇقتىلىق ئۆلگە كەسپىي مەكتەپ - شىنجاڭ قاتناش مەكتىپى، شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى مەكتىپى ۋە 2 ئۆلگە كەسپ (نۇقتا) قۇرۇش ئۈچۈن يۈرۈشلەشمە قۇرۇلۇش مەبلەغى ماسلاشتۇرۇپ ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدا ئەسلىدە بار بولغان 11 دۆلەت دەرىجىلىك ۋە 17 ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپنىڭ قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى ئۈنۈپرسال تەكشۈرۈش خىزمىتى ۋە دۆلەتنىڭ ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۆلگە تېخنىكا مەكتىپىدىن 2 نى باھالايدىغان مۇتەخەسسسىنى كۆرسىتىش خىزمىتى تاماملاندى. شىنجاڭ كەسپىي مەكتىپى بىلەن شەرقىي رايون كەسپىي مەكتىپىنىڭ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىشىغا ساھەلەر بويىچە ياردەم بېرىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، شەندۇڭ ئۆلكىسى بىلەن ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش پىلانى، كەسپ، مەكتەپ مۇدىرى،

كەسپىي مەكتەپ بىلەن چوغلار مەكتىپىنىڭ جايلىشىش قۇرۇلمىسى تەشەببۇس قىلىندى. 2003 - يىلى ماتارىپ نازارىتى قوشۇۋېتىش، بىرلىكتە قۇرۇش، ئۆزگەرتىش، ئەمەلدىن قالدۇرۇش قاتارلىق كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، كەسپىي ماتارىپ بايلىقىنى ئەلالاشتۇردى. شىنجاڭ سانائەت تېخنىكا مەكتىپى بىلەن شىنجاڭ ماتارىپ ئىنستىتۇتىنى، شىنجاڭ سودا مەكتىپى بىلەن شىنجاڭ سەنئەت ئىنستىتۇتىنى قوشۇۋېتىش تەكلىپى لايىھىسى يۇقىرىغا مەلۇم قىلىنىپ، شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق يولغا قويۇلدى. ئۆز ئالدىغا قۇرۇلغان 72 ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپنىڭ لايىھەلىك ئوقۇش باشلاش ئەھۋالىنى باھالاش ئىشى تاماملاندى، 65 مەكتەپ لايىھەلىك بولۇپ باھالاندى. 9 مەكتەپنى دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق ئوتتۇرا دەرىجىلىك

تەكشۈرۈش ۋە مەكتەپ ئالماشتۇرۇش قاتارلىق خىزمەتلەر داۋاملىق ياخشى ئىشلەندى. ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن 25 مىڭدىن كۆپرەك ئوقۇغۇچىنىڭ سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ۋە دېپلومىنىڭ تامغىسىنى تەكشۈرۈپ تارقىتىپ بېرىش خىزمىتى تاماملاندى.

چىڭ ۋېن

شەھەر مائارىپى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئۈرۈمچى، بايىنغولىن ئوبلاستىنى مەملىكەتلىك مەھەللە مائارىپى ئۈلگە رايونى قىلىشقا كۆرسىتىش ماتېرىيالى يۇقىرىغا يوللاندى، شەرت - شارائىتى بىرقەدەر ياخشى 8 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە 2 مەھەللە باشقارمىسى شىنجاڭ مەھەللە مائارىپى بويىچە تۇنجى تۈركۈمدىكى تەجرىبە رايونى قىلىپ بېكىتىلدى ھەمدە مەھەللە مائارىپى تەجرىبە رايونى قۇرۇلۇشى خىزمىتى باشلاندى، كەسپ، كارخانىلارنىڭ تەربىيەلەش مەركىزى قۇرۇلۇشى زور كۈچ بىلەن ياخشى تۈتۈلدى، 3 ئىشچى - خىزمەتچىلەر مائارىپ تەربىيەلەش بازىسى قۇرۇلۇشى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆگىنىش تىپىدىكى كارخانىلارنىڭ تۆھپىسى گەۋدىلىك ئورۇن قۇرۇلۇشىنى كۆرسىتىش خىزمىتى تاماملاندى، 3 كارخانا مەملىكەت بويىچە ئۆگىنىش تىپىدىكى كارخانا قىلىپ بېكىتىلدى. شەرقىي جۇڭگو پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىغا ھازىر قىلىش ئارقىلىق شىنجاڭ مەھەللە مائارىپى باشقۇرۇش كادىرلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىلدى، 25 ئورۇندىن كەلگەن 30 كىشى تەربىيەلەشكە قاتناشتى.

جۈۋېن

ئىجتىمائىي كۈچلەرنىڭ مەكتەپ

باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى مائارىپ نازارىتى خەلق باشقۇرۇشىدىكى مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش، مەكتەپ باشقۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردىكى خىزمەتلىرىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، باھالاش، تەكشۈرۈش، ستاتىستىكىلاش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلىدى، 66 خەلق باشقۇرۇشىدىكى مائارىپ ئورگىنىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى، مائارىپ نازارىتى تەستىقلىغان ھەمدە بىۋاسىتە باشقۇرىدىغان خەلق باشقۇرۇشىدىكى 20 نەچچە ھەر خىل مائارىپ ئاپپاراتىنى يىللىق تەكشۈردى ۋە مالىيىسىنى مۇپەتتىش قىلدى، «ئالىي، ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتەپلىرىنىڭ جەمئىيەت ئوقۇشقا ياردەم بېرىش ھەرىكىتىنى يەنىمۇ قېلىپلاشتۇرۇش ھەققىدە ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى، جەمئىيەت ئوقۇشقا ياردەم بېرىش جەھەتتىكى ھەر خىل ئىشلارنى ئېنىقلىدى ۋە تەرتىپكە سالدى،

ئوقۇتقۇچى تەربىيەلەش ۋە ئالماشتۇرۇش قاتارلىق مەسىلىلەر ئۈستىدە مەسلىھەتلىشىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئالىي كەسپىي مەكتەپلەرگە «ئۈچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى» نى قوبۇل قىلىشتا ئۆز ئالدىغا سوئال چىقىرىپ ئىمتىھان ئېلىش خىزمىتى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، مەملىكەتلىك كەسپىي يېتەكچىلىك خىزمەت تەجرىبىسىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنىنىڭ تەجرىبە ماتېرىياللىرىنى تەييارلاش ۋە كەسپىي يېتەكچىلىك جەھەتتىكى ئىلغار كوللېكتىپلارنى كۆرسىتىش خىزمىتى تاماملاندى. كۆرسىتىلگەن 3 تەجرىبە ماتېرىيالى ۋە 2 ئىلغار كوللېكتىپ مەملىكەت بويىچە مۇكاپاتلاندى.

چىڭ ۋېن

كەسپىي مائارىپ ۋە چوڭلار مائارىپى

ئوقۇتۇش ئىسلاھاتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا كەسپىي مائارىپ بويىچە 40 نۇقتىلىق ئۈلگىلىك كەسپ (نۇقتا) قۇرۇش خىزمىتى، ياسىمىچىلىق ۋە زامانىۋى مۇلازىمەت ماھارىتى تىپىدىكى جىددىي كەمچىل ئىختىساسلىقلارنى تەربىيەلەش قۇرۇلۇشى باشلاندى. 6 ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپ ۋە 4 ئالىي كەسپىي مەكتەپ مۇناسىۋەتلىك كارخانىلار بىلەن بىرلىكتە سىفىرلىق كونترول قىلىنىدىغان ستانوك، كومپيۇتېر يۇمشاق دېتالى، پەرۋىش قىلىش، ئاپتوموبىل رېمونتچىلىقى قاتارلىق 4 كەسپ بويىچە كەسپىي ماھارەت ئىختىساسلىقلىرىنى تەربىيەلەش بازىسى قۇرۇش ئىشى بېكىتىلدى. 9 - ئايدا سانجى شەھىرىدە ئاپتونوم رايونلۇق كەسپىي مائارىپ بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش نەق مەيدان يىغىنى ئېچىلدى، ۋەكىللەر شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك تېخنىكا ئىنستىتۇتى، قاتناش مەكتىپى، سۇچىلىق - سۇ ئېلېكتر مەكتىپى ۋە بىرلىشىپ مەكتەپ باشقۇرغان بىر قىسىم كارخانىلارنى ئېكسكۇرسىيە قىلىشقا تەشكىللەندى. ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مائارىپ بىلەن ئالىي دەرىجىلىك كەسپىي مائارىپنى ئۆزئارا تۇتاشتۇرۇش كۈچەيتىلدى، «بىۋاسىتە ئاپتوموبىل» نى يولغا قويۇش چارىسى ھەمدە نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى باشلاندى، تۇنجى تۈركۈمدە 4 سىناق نۇقتا مەكتىپى بېكىتىلىپ، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش باشلاندى. ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپلەر كومپيۇتېردا ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان ئىقتىدار دەرىجىسىنى سىناش خىزمىتى، كومپيۇتېر سىناق تېزىسى ۋە دەرىجىلىك تۈزۈش خىزمىتى باشلاندى. كەسپىي مەكتەپ دېپلومى ۋە كەسپىي سالاھىيەت كىنىشكىسىدىن ئىبارەت قوش كىنىشكا تۈزۈمى يولغا قويۇلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ سالاھىيىتىنى، كىنىشكا تامغىسىنى

«خەلق باشقۇرۇشىدىكى مائارىپنى ئىلگىرى سۈرۈش قانۇنى» نى جەمئىيەتكە تەشۋىق قىلىش خىزمىتىنى يولغا قويۇشنى كۈچەيتتى.

چىڭ ۋېن

كەسپىي مەكتەپلەر «قوش كىنىشكا» تۈزۈمىنى يولغا قويدى

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ شىنجاڭ ھەر دەرىجىلىك تۈرلۈك مەكتەپلەردە ئوقۇغۇچىلىق كىنىشكىسى ۋە كەسپىي سالاھىيەت كىنىشكىسىدىن ئىبارەت «قوش كىنىشكا» تۈزۈمىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويدى.

بەلگىلىمىگە ئاساسەن كەسپىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى كەسپىي ماھارىتىنى بېكىتىش سىنىقىغا قاتنىشىپ لايىقەتلىك بولسا ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك كاپالىتى تارماقلىرى مۇناسىپ دۆلەت كەسپىي سالاھىيەت كىنىشكىسى تارقىتىپ بېرىدۇ ھەمدە ئۇنى خىزمەت تېپىش، ئۆز ئالدىغا تىجارەت قىلىش سالاھىيەت ئىسپاتى ۋە ئادەم ئىشلىتىدىغان ئورۇنلارنىڭ ئادەم ئىشلىتىشىدىكى ئاساسى قىلىدۇ. ئاپتونوم رايون ھەر دەرىجىلىك ھەر خىل كەسپ تونۇشتۇرۇش ئاپپاراتلىرىنىڭ دۆلەت كەسپىي سالاھىيەت كىنىشكىسى ئالغان، كەسپىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارغا كەسپ تونۇشتۇرۇش مۇلازىمىتى ۋە ئىشقا ئورۇنلىشىش يېتەكچىلىك مۇلازىمىتى قىلىشنى بەلگىلىدى.

ۋاڭ جۈيىڭ

مائارىپ مىنىستىرلىكىنىڭ

مۇتەخەسسسلەرنى شىنجاڭ يېنىك سانائەت

كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتىنى باھالىدى

مائارىپ مىنىستىرلىكىنىڭ ئالىي كەسپىي مەكتەپ، ئالىي تېخنىكوملارنىڭ ئىختىساسلىقلارنى تەربىيەلەش خىزمىتىنىڭ سەۋىيىسىنى باھالاش مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە شىنجاڭ يېنىك سانائەت كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتىنى ئومۇميۈزلۈك باھالىدى.

بۇ مەكتەپ شىنجاڭدا تۇنجى قېتىم تەستىقلاپ قۇرۇلغان سانائەت پەنلىرىنى ئاساس، ئەدەبىيات، ئىقتىساد، باشقۇرۇش، قانۇن پەنلىرىنى قوشۇمچە قىلىدىغان پۈتۈن كۈنلۈك تۈزۈمدىكى ئالىي كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى. بۇ مەكتەپ مەكتەپ بىلەن كارخانىنى بىرلەشتۈرۈش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىپ مەكتەپ باشقۇرۇش، «زاكازلىق مائارىپ» تىن ئىبارەت مەكتەپ باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ۋە يېڭى ئەندىزىسى ئۈستىدە پائال ئىزدەندى ھەم ئۇنى مۇكەممەللەشتۈردى، مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ بىر قېتىمىدىلا ئىشقا

ئورۇنلىشىش نىسبىتى %70 كە يەتتى.

مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسى بۇ مەكتەپنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتى ۋە ئوقۇتۇش مۇھىمەسەلىرىنى تەكشۈردى، ئوقۇتقۇچىلارنىڭ دەرس ئۆتۈش سۈپىتى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۈنۈمىنى ئاساس قىلىپ خالىغانچە ئۆلگە ئېلىپ تەكشۈردى، ئايرىم كەسپلەرنى ئىنچىكە تەھلىل قىلدى، نەتىجىلەرنى مۇئەييەنلەشتۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا مەكتەپنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى مەكتەپ باشقۇرۇشىغا قارىتا ئىجابىي پىكىرلەرنى بەردى.

ۋاڭ جۈيىڭ

ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگۈچىلەردىن ئىمتىھان ئېلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا 220 مىڭ ئادەمدىن 500 مىڭ پەن (قېتىم) دە ئالىي مائارىپ بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىش ئىمتىھانى ئېلىندى (ئوقۇش تارىخى گۇۋاھنامىسى بولمىغان ئىمتىھانمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). بۇنىڭ ئىچىدە 6872 كىشى كەمبىرئ ئۆسمۈرلەر ئېنگىلىز تىلى ئىمتىھانغا، 23 مىڭ 925 كىشى مەملىكەتلىك كومپيۇتېر دەرىجە ئىمتىھانغا، 980 كىشى مەملىكەتلىك ئېنگىلىز تىلى دەرىجە ئىمتىھانغا قاتناشتى. جەمئىيەتنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن، كەمبىرئ كاتىبلىق گۇۋاھنامە ئىمتىھانى ۋە يېمەك - ئىچمەك كەسپى دىرېكتورلار سالاھىيەت گۇۋاھنامە ئىمتىھانى باشلاندى.

ئۇنىڭدىن باشقا، ساھە ۋە تارماقلارنىڭ ھاۋالە ئىمتىھانى ئۈستىگە ئېلىندى. ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئېھتىياجىغا ماسلىشىش ئۈچۈن، تۆمۈريول ترانسپورتى، پاراۋۇز ئاپتوموبىل، تۆمۈريول قۇرۇلۇشى، نېفىت قۇرۇلۇشى، خىمىيە قۇرۇلۇشى، ئېلېكتر بازىرى ماركىتىنى، زېمىن باشقۇرۇش، يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادىنى باشقۇرۇش، ئالاقە قۇرۇلۇشى قاتارلىق كەسپلەر بويىچە ئۆزلۈكىدىن ئۆگەنگەنلەردىن ئېلىنىدىغان ئىمتىھان تەسىس قىلىندى.

زى ۋېن

ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخى بويىچە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سالاھىيىتىگە ئىگە چوغلار ئالىي مەكتەپلىرى

2003 - يىلى مائارىپ مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق، شىنجاڭدىكى 15 چوغلار ئالىي مەكتىپى ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخى بويىچە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سالاھىيىتىگە ئېرىشتى. ئۇلار: بىخۇئەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۈنۈمىنى ئاساس قىلىپ، شىنجاڭ مائارىپ ئىنىستىتۇتى، بىخۇئەن مائارىپ ئىنىستىتۇتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك چوغلار مائارىپ ئىنىستىتۇتى، بىخۇئەن رادىئو - تېلېۋىزىيە

ئىچىدە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 49. 77 بولۇپ، 45. 7 كىشى كۆپەيدى.

ۋاللا جېئىدى

پەن قۇرۇلۇشى ۋە كەسىپ تەكشۈش 2003 - يىلى مائارىپ نازارىتى ئاپتونوم رايون ئىچى - سىرتىدىكى مۇتەخەسسسلەرنى ئالىي مەكتەپلەر بولمىغان 68 ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق پەننى باھالاشقا تەشكىللىدى، ئېكولوگىيە ئىلى قاتارلىق 25 پەن ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق پەن قىلىپ بېكىتىلدى ھەمدە بۇ پەنلەر ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق يولغا قويۇلدى. ئالىي مەكتەپلەرنىڭ كەسىپ تەكشۈش خىزمىتى داۋاملىق كۈچەيتىلدى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ سانائەت ئالىي تېخنىكومى كەسىپلەر بويىچە زور تۈردە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سىناق نۇقتىسى قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئالىي مەكتەپلەرنىڭ پەن قۇرۇلۇشى ۋە كەسىپ تەكشۈش خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئېچىلدى. جەنۇبىي، شىمالىي شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپلەر، مۇناسىۋەتلىك نازارەت، ئىدارە ۋە كارخانىلارنىڭ ئىختىساسلىقلارغا بولغان ئېھتىياجى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىنىپ، «ئاپتونوم رايونىڭ ئالىي مائارىپىنى سىرتا تېگىشلىك تەرەققىي قىلدۇرۇش پىلانى» (2020 - يىلىغىچە بولغان) تۈزۈپ چىقىلدى. ئالىي مەكتەپلەرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇش قۇرۇلمىسىنى تەكشۈش داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتىگە شىنجاڭ قۇرۇلۇش ئىنستىتۇتىنى بىرلەشتۈرۈپ قايتا تەشكىل قىلىش توغرىسىدىكى پىكىر يوللاندى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى يۇمشاق دېتال ئىنستىتۇتى بىلەن شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى «خوبو» ئىنستىتۇتىدىن ئىبارەت 2 - دەرىجىلىك ئىنستىتۇتتىن 2 نى قۇرۇش تەستىقلاندى. ئوتتۇرا ئاسىيا ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى تەربىيەلەش ئىنستىتۇتى قاتارلىق مەكتەپلەرنىڭ قائىدىگە خىلاپ مەكتەپ باشقۇرۇش قىلىشى ۋە شىنجاڭ «ۋېنۋۇ» ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ قانۇنسىز مەكتەپ باشقۇرۇش قىلىشى بىر تەرەپ قىلىندى.

كاۋ ۋېن

ئوقۇش تەۋەلىكى ۋە ئوقۇش تارىخىنى

باشقۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئوقۇش تارىخى ئىمپاتىنى ئېلېكترونلۇق رويخەتكە ئېلىش يولغا قويۇلدى. رويخەتكە

ئۇنىۋېرسىتېتى، قەشقەر مائارىپ ئىنستىتۇتى، شىنجاڭ پولات - تۆمۈر شىركىتى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، ئىلى مائارىپ ئىنستىتۇتى، شىنجاڭ توقۇمىچىلىق سانائىتى شىركىتى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ بىناكارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، ئاقسۇ مائارىپ ئىنستىتۇتى، شىنجاڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، ش ئۇ ئار رادىئو-تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتى، سەھىيە نازارىتى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئىشتىن سىرتقى تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، خوتەن ۋىلايەتلىك مائارىپ ئىنستىتۇتىدىن ئىبارەت.

جياۋ ۋېن

چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىگە ئوقۇغۇچى

قوبۇل قىلىش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى چوڭلار ئالىي مەكتەپلىرىگە تور ئارقىلىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتى 12 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئېلىپ بېرىلدى. 70 مىڭ 112 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس كۇرسىدىن تولۇق كۇرسقا ئۆزلەيدىغانلار 26 مىڭ 781 (موڭغۇلچە ئوقۇيدىغىنى 107، مىللىي تىلدا ئوقۇيدىغىنى 3628، خەنزۇچە ئوقۇيدىغىنى 23 مىڭ 46)؛ تولۇق ئوتتۇرىدىن تولۇق كۇرسقا ئۆزلەپ ئوقۇيدىغانلار 1849؛ تولۇق ئوتتۇرىدىن مەخسۇس كۇرسقا ئۆزلەپ ئوقۇيدىغانلار 41 مىڭ 482 (مىللىي تىلدا ئوقۇيدىغىنى 10 مىڭ 62، خەنزۇچە ئوقۇيدىغىنى 31 مىڭ 211، موڭغۇلچە ئوقۇيدىغىنى 209) . جى ۋېن

ئالىي مائارىپ

ئالىي مائارىپ ھەققىدە ئومۇمىي بايان

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 26 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 2 سى؛ مەكتەپتىكى ئاسپىرانت 3629 غا يېتىپ، 1134 سى؛ تولۇق كۇرس ۋە مەخسۇس كۇرس ئوقۇغۇچىسى 147 مىڭ 627 گە يېتىپ، 15 مىڭ 291 سى؛ ئاسپىرانت يېتەكچىسى 1114 كە يېتىپ، 109 سى؛ تولۇق كۇرس ۋە مەخسۇس كۇرستىكى مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 11 مىڭ 237 گە يېتىپ، 868 سى كۆپەيدى. مەكتەپ ئۆيلىرىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 5 مىليون 595 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، % 27.48 كۆپەيدى. ھەر 10 مىڭ نوپۇس

بېرىدىغان ئورۇندىن 2 (قەشقەر پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى، تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئۈنۋېرسىتېتى) نى يېڭىدىن كۆپەيتىشنى تەستىقلىدى؛ دوكتورلۇق ئۈنۋانى پەنلىرى بويىچە 6 كەسپىي نۇقتا كۆپەيتىلدى. شۇ ئارقىلىق ئۈنۋان كومىتېتى ئۆز ئالدىغا ماگىستىرلىق ئۈنۋانى پەنلىرى بويىچە 53 كەسپىي نۇقتىنى كۆپەيتتى ھەمدە ئەنگە ئالدۇردى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 5128 كىشى چوڭلار ئالىي مائارىپى بويىچە تولۇق كۇرسنى پۈتتۈرۈپ باكلاۋېرلىق ئۈنۋانى ئېلىش يۈزىسىدىن ئېلىنغان ئېنىگىلەر، رۇس، ياپون تىلى ئىمتىھانىغا قاتناشتى. 6005 كىشى مەملىكەتلىك تەك دەرىجىلىك ئوقۇش تارىخى بويىچە ماگىستىرلىق ئۈنۋانى ئېلىش يۈزىسىدىن ئېلىنغان چەت ئەل تىلى ئىمتىھانى ۋە بىر تۇتاش ئېلىنغان ئۈنۋېرسال سەۋىيە سىناش ئىمتىھانىغا قاتناشتى. 1791 كىشى خىزمەتتىكىلەرنىڭ ماگىستىرلىق ئۈنۋانى ئېلىش يۈزىسىدىن ئېلىنغان مەملىكەتلىك بىرلەشمە ئىمتىھانغا قاتناشتى.

ئۈنۋان بېرىشتىكى بەلگىلىمە ۋە تەپسىلىي پىرىنسىپلارغا ئاساسەن ئۈنۋان بېرىش خىزمىتىگە بولغان نازارەتچىلىك سالىقى ئاشۇرۇلدى. 2003 - يىلى 7655 كىشىگە باكلاۋېرلىق ئۈنۋانى، 485 كىشىگە ماگىستىرلىق ئۈنۋانى، 18 كىشىگە دوكتورلۇق ئۈنۋانى بېرىلدى.

شۇ ۋېن

ئېلىنغان شۇ يىلى مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئاسپرانت 477، بۇنىڭ ئىچىدە ماگىستىر 458، دوكتور 19؛ ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تولۇق كۇرس ۋە مەخسۇس كۇرسىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 26 مىڭ 899، بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق كۇرسنى پۈتتۈرگەنلەر 10 مىڭ 2، ئالىي كەسپىي مەكتەپ ۋە ئالىي تېخنىكومنى پۈتتۈرگەنلەر 16 مىڭ 897؛ چوڭلار ئالىي مائارىپى بويىچە تولۇق كۇرس ۋە مەخسۇس كۇرسنى پۈتتۈرگەنلەر 39 مىڭ 193، بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق كۇرسنى پۈتتۈرگەنلەر 10 مىڭ 415، مەخسۇس كۇرسنى پۈتتۈرگەنلەر 28 مىڭ 778.

2003 - يىلى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەردىكى مەكتەپ ئالماشقان 140 ئوقۇغۇچىنىڭ، چوڭلار ئالىي مائارىپى بويىچە مەكتەپ ئالماشقان 150 ئوقۇغۇچىنىڭ رەسمىيىتى بېجىرىلدى. ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرۈپ گۇۋاھنامىسىنى يۈتتۈرۈپ قويغان 180 ئوقۇغۇچىغا، چوڭلار ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرۈپ گۇۋاھنامىسىنى يۈتتۈرۈپ قويغان 350 ئوقۇغۇچىغا ئىسپات بېجىرىپ بېرىلدى.

شۇ ۋېن

ئۈنۋان خىزمىتى

گوۋۇيۈەن ئۈنۋان كومىتېتى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭدا دوكتورلۇق ئۈنۋانى بېرىدىغان ئورۇندىن بىر (شىخەنزە ئۈنۋېرسىتېتى) نى، ماگىستىرلىق ئۈنۋانى

قوشۇمچە 1:

2003 - يىلى گوۋۇيۈەن ئۈنۋان كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق يېڭىدىن كۆپەيگەن ئۈنۋان بېرىلىدىغان ئورۇنلار ۋە پەن، كەسپلەر

پەن، كەسپ نامى	يېڭىدىن دوكتورلۇق ئۈنۋانى بېرىلىدىغان ئورۇنلار
زىرائەت ئۆستۈرۈش ئىلمى ۋە تېرىقچىلىق ئىلمى، ھايۋانلارنىڭ ئېرسىيەت خىللىرى ۋە ئۈنۋى كۆپەيتىش، يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادىنى باشقۇرۇش	شىخەنزە ئۈنۋېرسىتېتى
پەن، كەسپ نامى	يېڭىدىن ماگىستىرلىق ئۈنۋانى بېرىلىدىغان ئورۇنلار
جۇڭگو ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلى - ئەدەبىياتى (تىللار بويىچە)، زىرائەت ئۆستۈرۈش ئىلمى ۋە تېرىقچىلىق ئىلمى، مېۋىلىك دەرەخشۇناسلىق	قەشقەر پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى، تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئۈنۋېرسىتېتى

قوشۇمچە 2:

ش ئۇ ئا ر ئۇ ئۇ ئان كومىتېتى ئۆز ئالدىغا تەستىقلىغان ماگىستىرلىق ئۇنۋانى بېرىدىغان نۇقتىلارنىڭ تىزىملىكى

تۇنۇن بېرىدىغان ئورۇن	پەن، كەسپ نامى
شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى	ئەمگەك ئىقتىسادشۇناسلىقى، قانۇنشۇناسلىق نەزەرىيىسى، ماركىسىزىملىق نەزەرىيە ۋە ئىدىيەسى - سىياسىي تەربىيە، خەلقئارا سىياسەت، ئېتنوگرافىيە (جۇڭگو خەلق ئەدەبىياتىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، مىللەتشۇناسلىق، ئاخباراتشۇناسلىق، گۈزەل - سەنئەت ئىلمى، ئىشلىتىش - پىلانلاش ئىلمى ۋە كىمبىرېتىكا، قېتىشىش ھالىتى فىزىكىسى، ئوپتىكا، ئانئورگانىك خىمىيە، بىئوخىمىيە ۋە مولېكۇلا بىئولوگىيىسى، قۇرۇلۇش مېخانىكىسى، خىمىيە سانائىتى تەرتىپىنى ماشىنىلاشتۇرۇش، يادرو تېخنىكىسى ۋە ئۇنى قوللىنىش، يېپەكلىك ئىلمى، ساياھەتچىلىكىنى باشقۇرۇش، تېخنىكا ئىقتىسادى ۋە ئۇنى باشقۇرۇش
شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى	رايون ئىقتىسادشۇناسلىقى، ج ك پ پارتىيە تارىخى (پارتىيە تەلىماتى ۋە پارتىيە قۇرۇلۇشىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، جۇڭگو ئاز سانلىق مىللەتلەر تارىخى، دەرسلىك ۋە ئوقۇتۇش نەزەرىيىسى، تەنتەربىيە - فىلولوگىيە سوتمولوگىيىسى، خەرىتىشۇناسلىق ۋە جۇغراپىيە ئۇچۇر سىستېمىسى
شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنىستىتۇتى	سانائەت ئىقتىسادشۇناسلىقى، خەلقئارا سودا ئىلمى، سانلىق ئىقتىسادشۇناسلىق، ئىقتىسادىي قانۇنشۇناسلىق
شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى	ئىمۇنولوگىيە، روھىي كېسەللىك ۋە پىسخولوگىيە، كۆز شۇناسلىق، نازكولوگىيە، تارقىلىشچان كېسەللىكلەر ۋە سەھىيە ستاتىستىكا شۇناسلىقى، جۇڭگو تىبابىتى خىرۇرگىيە ئىلمى، ئىجتىمائىي تىبابەتچىلىك ۋە سەھىيە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش ئىلمى
شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى	ئېكولوگىيە، سۇچىلىق قۇرۇلمىسى قۇرۇلۇشى، يېزا ئىگىلىك سۇ - تۇپراق قۇرۇلۇشى
شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى	سانائەت ئىقتىسادشۇناسلىقى، ماركىسىزىملىق مىللەت نەزەرىيىسى ۋە سىياسەت، سۇچىلىق قۇرۇلمىسى قۇرۇلۇشى، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاپ ئىشلەش ۋە ساقلاش قۇرۇلۇشى، كلىنىكىلىق مال دوختۇرلۇق ئىلمى، ئىچكى كېسەللىكلەر ئىلمى، پەرۋىش قىلىش ئىلمى، تۇغۇت ئىلمى، كۆز شۇناسلىق، ئۆسمۈش شۇناسلىق، تارقىلىشچان كېسەللىكلەر ۋە سەھىيە ستاتىستىكا شۇناسلىقى

مەكتەپلەرگە قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 43 مىڭ 632،
بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق كۇرسقا قوبۇل قىلىنغىنى 19 مىڭ 816،
مەخسۇس كۇرسقا قوبۇل قىلىنغىنى 23 مىڭ 816.
2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرگە
65 مىڭ 639 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە
تولۇق كۇرسقا قوبۇل قىلىنغىنى 37 مىڭ 152، مەخسۇس
كۇرسقا قوبۇل قىلىنغىنى 28 مىڭ 487.

جاۋ ۋېن

ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر
پىلان بويىچە 64 مىڭ 231 يېڭى ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلدى.
ئاپتونوم رايون سىرتىدىكى ئالىي مەكتەپلەرگە قوبۇل
قىلىنغان ئوقۇغۇچى 20 مىڭ 599، بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق
كۇرسقا قوبۇل قىلىنغىنى 13 مىڭ 763، مەخسۇس كۇرسقا
قوبۇل قىلىنغىنى 6836. ئاپتونوم رايون ئىچىدىكى ئالىي

2000 - يىلدىن 2003 - يىلغىچە بانكىلار تارقاتقان قەرز پۇل 16 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يەتكەن.

2. ئوقۇش مۇكاپات پۇلى. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 480 نامرات ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 2 مىليون 30 مىڭ يۈەن دۆلەت ئوقۇش مۇكاپات پۇلى ئالدى. بۇنىڭ ئىچىدە نەتىجىسى ئالاھىدە ياخشى بولغان 107 ئوقۇغۇچىنىڭ ھەر بىرى 6000 يۈەنلىك 1 - دەرىجىلىك ئوقۇش مۇكاپات پۇلىغا، قالغانلىرىنىڭ ھەر بىرى 4000 يۈەنلىك 2 - دەرىجىلىك ئوقۇش مۇكاپات پۇلىغا ئېرىشتى.

ۋالڭ جىيەندې

غەربنى ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشى

9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئۆتكۈزۈلگەن 2003 - يىللىق غەربنى ئېچىش ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشى ئوقۇش ياردەم پۇلىنى تارقىتىش مۇراسىمىدا شىنجاڭدىن يېڭىدىن ئوقۇشقا كىرگەن قىيىنچىلىقى ئېغىر 125 ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ۋە «ئۇلۇغۇزار غايىلىكلەر» سىنىپىغا قوبۇل قىلىنغان قىيىنچىلىقى ئېغىر 150 ئوقۇغۇچى ئوقۇش ياردەم پۇلىغا ئېرىشتى.

غەربنى ئېچىش بويىچە ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشىنى مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، مەركىزىي مەدەنىيلىك ئىشخانىسى، مائارىپ مىنىستىرلىكى 2000 - يىلى بىرلىكتە يولغا قويغان. بۇ پۇل ھەر يىلى شىنجاڭدىن 100، بىڭتۇەندىن 80 يېڭى ئوقۇشقا كىرگەن ئەخلاقىي ئەقلىي جەھەتتە ياخشى، ئەمما ئائىلىسىدە قىيىنچىلىقى ئېغىر بولغان ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىغا بېرىلىدۇ. ھەر بىر ئوقۇغۇچى 4 يىلدا 20 مىڭ يۈەنلىك ئوقۇش ياردەم پۇلىغا ئېرىشىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش 5 - 10 يىلغىچە يولغا قويۇلىدۇ. 2002 - يىلى مەركىزىي مەدەنىيلىك كومىتېتى يەنە شىنجاڭدىكى نامرات ئوقۇغۇچى سانىنى كۆپەيتىپ 125 كە، بىڭتۇەندىكى ئوقۇش ياردەم پۇلى ئالدىغان قىيىنچىلىقى ئېغىر ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسىنىڭ سانىنى كۆپەيتىپ 105 كە يەتكۈزدى؛ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا «ئۇلۇغۇزار غايىلىكلەر» سىنىپىنىڭ ئوقۇغۇچىسىنى 100 دىن 150 كە كۆپەيتتى (ھەر بىر ئوقۇغۇچى ھەر يىلى 2000 يۈەن ئوقۇش ياردەم پۇلىغا ئېرىشىدۇ).

ۋالڭ جۈيىپىڭ

چوڭلار ئالىي مائارىپى ۋە يىراق مۇساپىلىك مائارىپ ئارىلاپ تەكشۈرۈلدى
مائارىپ نازارىتى 2003 - يىلى 5 قېتىم ئاپتونوم رايون بويىچە چوڭلار ئالىي مائارىپىنىڭ ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئارىلاپ

شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخى مائارىپى بويىچە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سالاھىيىتىگە ئىگە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر

مائارىپ مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق، شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپ ئوقۇش تارىخى مائارىپى بويىچە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سالاھىيىتىگە ئېرىشكەن 2003 - يىلدىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەر تۆۋەندىكىچە:

1. تولۇق كۇرس مەكتەپلىرى
شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، تارىم بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى، سانجى ئىنىستىتۇتى، قەشقەر پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى، ئىلى پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ سەنئەت ئىنىستىتۇتى.
2. ئالىي كەسپىي مائارىپ مەكتەپلىرى

شىنجاڭ سانائەت ئالىي مەخسۇس كۇرس مەكتەپى، شىنجاڭ ئۇيغۇر تىبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومى، خوتەن پېداگوگىكا ئالىي تېخنىكومى، شىنجاڭ بىڭتۇەن ساغچى - ئوفتېپرلار ئالىي تېخنىكومى، ئۈرۈمچى كەسپىي ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ ماشىنا - ئېلېكتر كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ يېنىك سانائەت كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى، قاراماي كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ قۇرۇلۇش كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى، سانجى كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى، بايىنغولىن كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى، ئاقسۇ كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى، ئىلى كەسپىي تېخنىكا ئىنىستىتۇتى.

3. شۆبە مەكتەپ، مەكتەپ باشقۇرۇش نۇقتىلىرى
ئۈرۈمچى چوڭلار مائارىپى ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ مائارىپ ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۇنىۋېرسىتېتى.

جاۋ ۋېن

دۆلەت ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قەرز پۇلى ۋە ئوقۇش مۇكاپات پۇلى تارقاتتى

1. ئوقۇشقا ياردەم بېرىش قەرز پۇلى. 2003 - يىلى 12-ئاينىڭ 31 - كۈنىگە قەدەر بانكىلار شىنجاڭ بويىچە 345 ئوقۇغۇچىنىڭ دۆلەت ئوقۇش ياردەم قەرز پۇلىنى ئىلتىماس قىلىش ئىشنى تەستىقلىدى، توختام بويىچە تەستىقلانغان سومما 3 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مەلۇماتقا قارىغاندا

جۇڭگو تىل - ئەدەبىياتى بويىچە دوكتور ئاشتى ئىلمىي تەتقىقات كۆچمە پونكىتى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى قۇرۇلدى. شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىدا 2001 - يىلى ماتېماتىكا پەنلىرى بويىچە دوكتور ئاشتى ئىلمىي تەتقىقات كۆچمە پونكىتى قۇرۇلغاندىن بۇيان بىر دوكتور ئاشتى تەتقىقاتچىسى ئەلا نەتىجە بىلەن ئوقۇش پۈتتۈردى، ھازىر بۇ پونكىتتا 6 دوكتور ئاشتى تەتقىقاتچىسى خىزمەت قىلماقتا.

ۋاللا جۇپىلا

سانجى ئىنىستىتۇتى قۇرۇلدى

مائارىپ مىنىستىرلىكى ۋە شىنجاڭ خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن ئەسلىدىكى سانجى پېداگوگىكا كەسپى مەكتىپى بىلەن سانجى ئوبلاستلىق مائارىپ ئىنىستىتۇتىنى بىرلەشتۈرۈش ئاساسىدا 2001 - يىلى 5 - ئايدا سانجى ئىنىستىتۇتى قۇرۇلدى، 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 18 - كۈنى سانجى ئىنىستىتۇتىنى قۇرۇش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. بۇ ئىنىستىتۇتتا ھازىر 337 ئوقۇتقۇچى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي ئۇنۋانى بارلار 104. ھازىر 5250 ئادەتتىكى مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى بار. بۇ ئىنىستىتۇتتا جۇڭگو ئەدەبىياتى، ئىگىلىك باشقۇرۇش، چەت ئەل تىلى، خەنزۇ تىلى، ماتېماتىكا، فىزىكا، خىمىيە، تەنتەربىيە، مۇزىكا، گۈزەل سەنئەت فاكۇلتېتلىرى، باشلانغۇچ دەرىجىلىك مائارىپ ئىنىستىتۇتى، چوڭلار مائارىپ ئىنىستىتۇتى قاتارلىق 15 فاكۇلتېت، 2 ئىنىستىتۇت، 36 كەسپ تەسىس قىلىنغان.

جياۋ ۋېن

چەت ئەللىك ئوقۇتقۇچىلار شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىدا مۇستەقىل دەرس ئۆتتى 2003 - يىلى 10 - ئايدا شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى بىلەن ئامېرىكا - جۇڭگو مائارىپ ئىمپاراتى (ESEC) بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان ئېنگلىز تىلى بويىچە تەربىيەلەش تۈرى شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىدا يولغا قويۇلدى. پىلاندىكى ھەمكارلىشىپ ئوقۇتۇشتا چەت ئەللىك ئوقۇتقۇچىلار چەت ئەللەرنىڭ دەرس ئۆتۈش ئۇسۇلىغا ئاساسەن شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىدا مۇستەقىل دەرس ئۆتدۇ، بۇ شىنجاڭنىڭ ئالىي مائارىپىدا تۇنجى قېتىملىق ئىش. جياۋ ۋېن

مىللىي مائارىپ

مىللىي مائارىپ ھەققىدە ئومۇمىي بايان 2003 - يىلى شىنجاڭ دۆلەتنىڭ «شىنجاڭنىڭ خەنزۇ

تەكشۈرۈش يۈزىسىدىن ئىمتىھان ئالدى، ئىمتىھانغا قاتناشقانلار 250 مىڭ ئادەم (قېتىم) غا يەتتى. ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەر ئاپتونوم رايوندا ئۇيۇشتۇرغان يىراق مۇساپىلىك مائارىپ بويىچە مەكتەپ سىرتىدا ئۆگىنىش مەركىزىنى نەق مەيداندا تەكشۈردى، 7 ئوقۇتۇش مەركىزىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى. بەلگىلىمىگە خىلاپ قۇرۇلغان 14 ئوقۇتۇش نۇقتىسىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ مائارىپ مىنىستىرلىكىنىڭ ئەنگە ئېلىشىغا يوللىدى. رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ناھىيە دەرىجىلىك 28 ئوقۇتۇش نۇقتىسىنى باھالىدى، باھالاش ئارقىلىق 3 نۇقتا بىكار قىلىندى، 5 نۇقتا چەكلىك مۇددەتتە تۈزىتىشكە بۇيرۇلدى. شىنجاڭ يېنىك سانائەت كەسپى تېخنىكا ئىنىستىتۇتى قاتارلىق تۇنجى تۈركۈمدىكى ئالىي كەسپى مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتۇش ئەھۋالىنى باھالاش خىزمىتى تاماملاندى، 3 ئۆلگىلىك يۇمشاق دېتال كەسپى تېخنىكا ئىنىستىتۇتىنى دەلىللەش ۋە يۇقىرىغا يوللاش ئىشى تەشكىللەندى.

ۋاللا جۇپىلا

BTEC مائارىپ تۈرى

2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئەنگىلىيە دۆلەتلىك ئالىي مائارىپ دېپلومى HND تۈرى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئۆلگە كۆرسىتىش كۇرسىدا ئوقۇش باشلاندى، بۇ BTEC تۈرىنىڭ شىنجاڭدا رەسمىي يولغا قويۇلغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ. BTEC مائارىپ تۈرى خەلقئارا مائارىپ بويىچە ھوقۇقلۇق ئورگان بولغان ئەنگىلىيە ئەدەس دۆلەتلىك ئوقۇش تارىخى ۋە كەسپى سالاھىيەت ئىمتىھانى ھەيئىتىنىڭ كەسپى مائارىپ تۈرى بولۇپ، ئۇ دۇنيادا ناھايىتى يۇقىرى نوپۇسقا ئىگە. BTECHND دېپلومى (BTEC نىڭ ئالىي مائارىپ ئوقۇش تارىخى قىسمى) غا ئېرىشكەنلىك ئەنگىلىيە ئۇنىۋېرسىتېتىلىرىنىڭ شۇ كەسىپلىرىدىكى ئالدىنقى 2 يىللىق دەرسنى ئۆگىنىپ بولغانغا باراۋەر بولۇپ، ئەگەر ئوقۇغۇچىلار ئەنگىلىيەدە يەنە بىر يىل داۋاملىق ئوقۇسلا ئەنگىلىيە ئالىي مەكتەپلىرىنىڭ باكلاۋېرلىق ئۇنۋانىغا ئېرىشەلەيدۇ. ھازىر دۇنيا بويىچە 130 نەچچە دۆلەتتىكى 7000 نەچچە مەركەز BTEC دەرىسلىرى بويىچە ئوقۇتۇش ۋە تەربىيەلەش ئەندىزىسىنى يولغا قويماقتا.

ۋاللا جىيەندې

شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىدا دوكتور ئاشتى ئىلمىي تەتقىقات كۆچمە پونكىتىدىن 2 - سى قۇرۇلدى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەزەرىيىۋى ئىقتىسادشۇناسلىق،

قىلىش ئومۇمىي پىلان ۋەزىپىسى توغرىسىدا كېلىشىم ئىمزالاندى. يىغىندا بۇنىڭدىن كېيىنكى 5 يىلدا شىنجاڭغا 10 مىڭ ئاز سانلىق مىللەت ئىختىساس ئىگىسى تەربىيەلەپ بېرىش پىلانلاندى. بۇ 4 - قېتىملىق ھەمكارلىققا قارىغاندا 5255 ئادەم ئارتۇق. مائارىپ مىنىستىرلىكىگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئالىي مەكتەپلەر ئاساس قىلىنغان 100 ئالىي مەكتەپ بۇ تەربىيەلەش پىلانىنى ئۈستىگە ئالدى.

مائارىپ مىنىستىرلىكى، دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى ۋە ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى 1989 .، 1992 .، 1995 .، 1999 - يىللىرى 4 قېتىم بىرلىكتە ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ شىنجاڭغا ياردەم بېرىش ھەمكارلىق يىغىنى ئېچىپ، ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ 4 قېتىملىق شىنجاڭغا ياردەم بېرىش پىلانىنى يولغا قويغانىدى. ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ شىنجاڭغا ياردەم بېرىش پىلانى يولغا قويۇلغان 14 يىلدىن بۇيان شىنجاڭغا تولۇق كۆرس ۋە مەخسۇس كۆرسىنى پۈتتۈرگەن ئاز كەم 12 مىڭ ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى تەربىيەلەپ بېرىلدى.

ۋاڭ جىيەندې

دۆلەتنىڭ «شىنجاڭنىڭ خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىغا ياردەم بېرىش لايىھىسى» يولغا قويۇلدى

2003 - يىلى دۆلەتنىڭ «شىنجاڭنىڭ خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىغا ياردەم بېرىش لايىھىسى» يولغا قويۇلدى. بۇنىڭدا 2003 - يىلدىن باشلاپ شىنجاڭنىڭ ئاز سانلىق مىللەت قوش تىل تايانچ ئوقۇتقۇچىلىرى ئىچكىرىگە تەربىيەلەش ۋە پىراكتىكا قىلىشقا ئەۋەتىلدى. 10 - ئايدا 200 ئاز سانلىق مىللەت تەبىئىي پەن ئوقۇتقۇچىسى جياڭخۇ ئۆلكىسىنىڭ نەنجىڭ شەھىرىگە تەربىيەلەش ۋە پىراكتىكا قىلىشقا ئەۋەتىلدى. ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملارغا ساھەلەر بويىچە ياردەم بېرىشنى ئىلگىرى سۈرۈش خىزمىتى ياخشى ئىشلەندى، 2003 - 2004 - يىللىرى ئىچكىرىدىن كېلىپ شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملاردا دەرس ئۆتكەن ئوقۇتقۇچى 145 كە يەتتى. «ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ خەنزۇ تىلى سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش بويىچە تەربىيەلەش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش ھەققىدىكى ئۆقتۈرۈش» تارقىتىلدى. ئىلى، ئاقسۇ، خوتەن، ئالتاي، قىزىلمۇ قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلار خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەربىيەلەشنى كۈچەيتىش خىزمىتىنى تەشكىللەپ يولغا قويۇشقا باشلىدى.

ۋاڭ جۈيىڭ

تىلى ئوقۇتقۇچىلىرىغا ياردەم بېرىش خىزمىتى لايىھىسى» نى يولغا قويۇپ، 2003 - يىلى ئاز سانلىق مىللەتلەردىن بولغان قوش تىل تايانچ ئوقۇتقۇچىلىرىنى ئىچكىرىگە تەربىيەلەش، پىراكتىكا قىلىشقا ئەۋەتتى. قوش تىل ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ سانىنى ئاشۇرۇلۇپ، پائال شەرت - شارائىت ھازىرلىنىپ، شارائىتى بار جايلارنىڭ باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ بىرىنچى يىللىقىدىن باشلاپ خەنزۇ تىلى دەرسى ئۆتۈشگە مەدەت بېرىلدى. خەنزۇ تىلى ئوقۇتقۇچىسى ۋە تەتقىقاتى ھەققىي كۈچەيتىلىپ، قوش تىلدا دەرس ئۆتۈش تەجرىبە ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ ئىلگىرى سۈرۈلدى، مىللىي، خەنزۇ مەكتەپلىرىنى قوشۇۋېتىش ۋە ئارىلاش سىنىپ ئېچىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى، ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ قوش تىللىق مەكتەپلەرگە كىرىپ ئوقۇشىغا ئىلھام بېرىلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە قوش تىلدا دەرس ئۆتۈلىدىغان تەجرىبە سىنىپى ئاز كەم 300 گە، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 733 كە يەتتى. ئىچكىرىدىكى شىنجاڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپلىرى ياخشى باشقۇرۇلۇپ ئۇلارنى باشقۇرۇش ھەققىي كۈچەيتىلىپ، تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەنىپ ئىچكىرىدىكى شىنجاڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپى ئېچىلغان مەكتەپلەرگە تەشۋىقات - تەربىيە ۋە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش پائالىيەتلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئەۋەتىلدى. ئىچكىرىدىكى تولۇق ئوتتۇرا سىنىپ ئوقۇغۇچىلىرىغا قارىتىلغان ئىمىدىيۇ - سىياسىي تەربىيە كۈچەيتىلدى. ئاپتونوم رايون ئىچىدە تولۇقسىز ئوتتۇرا سىنىپلىرىنى ئېچىش لايىھىسى تۈزۈلۈپ، ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن ئۈرۈمچى قاتارلىق 8 شەھەردە تولۇقسىز ئوتتۇرا سىنىپى ئېچىش قارار قىلىندى، بۇ سىنىپلارغا 2004 - يىلدىن باشلاپ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندۇ.

ۋاڭ جىيەندې

ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ شىنجاڭغا ياردەم بېرىشى بويىچە 5 - قېتىملىق ھەمكارلىق يىغىنى ئېچىلدى

مائارىپ مىنىستىرلىكى، دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى ۋە ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى بىرلىكتە ئاچقان ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ شىنجاڭغا ياردەم بېرىش بويىچە 5 - قېتىملىق ھەمكارلىق يىغىنى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 18 - 19 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. بۇ يىغىندا «ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ شىنجاڭغا ياردەم بېرىشى بويىچە 5 - قېتىملىق ھەمكارلىشىپ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش ئومۇمىي پىلانى» مۇزاكىرە قىلىندى ۋە ماقۇللاندى، 2006 - 2010 - يىللىق ئوقۇغۇچى قوبۇل

مەدەنىيەت

گەدەبىيات - سەنئەت

مەدەنىيەت - سەنئەت خىزمىتى

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى سەنئەت ئۆمىكى 88، ئارتىس ۋە غىزىمەتچى 3924؛ ھەرخىل ئويۇن قويۇش سورۇنى 26، ئىشچى - غىزىمەتچىسى 341، تاماشىبىن ئورنى 22 مىڭ 407.

2003 - يىلى يېڭىدىن 17 ئويۇن تەييارلىنىپ قويۇلدى، بۇ ئويۇنلار 8988 مەيدان (قېتىم) ئوينالدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزىلاردا ئوينالغىنى 4000 مەيدان (قېتىم)، تاماشىبىن 4 مىليون 400 مىڭ ئادەم (قېتىم). بىر يىللىق ئويۇن قويۇش كىرىمى 5 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە، كەسپىي چىقىم 10 مىليون 863 مىڭ يۈەنگە يەتتى. كەسپكارلارنىڭ مائاشى 65 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە، رەپىتىسى قىلىش ۋە ئىشلەش خىراجىتى 3 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، ئويۇن قويۇش خىراجىتى 3 مىليون 397 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

خې جيا، ليۇ شىچىڭ

«ئۈچىنچى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» يۈز - سىدىن ھال سوراپ ئويۇن قويۇش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى

مەدەنىيەت نازارىتى 2003 - يىلى 1 - ۋە 11 - ئايلاردا ش ئۇ ئا ر «ئۈچىنچى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» سەنئەت ھال سوراش ئۆمىكىنى ئاقسۇ ۋىلايىتى بىلەن بورتالا ئوبلاستىنىڭ

ئىچكىرىدىكى شىنجاڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپلىرىغا بىر تۇتاش ئوقۇغۇچى قويۇل قىلىش يولغا قويۇلدى

2003 - يىلدىن باشلاپ ئىچكىرىدىكى شىنجاڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپلىرىغا ئوقۇغۇچى قويۇل قىلىش خىزمىتىدە بىر تۇتاش ئىمتىھان ئېلىش، ئىمتىھان قەغىزىنى بىر تۇتاش تەكشۈرۈش، ئىمتىھان نومۇرىنى بىر تۇتاش ئېلان قىلىش، بىر تۇتاش قوبۇل قىلىش يولغا قويۇلۇپ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتىنىڭ ئادىل، ھەققانىي، ئاشكارا بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىندى.

ئىچكىرىدىكى شىنجاڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپلىرىغا ئىمتىھان بېرىدىغان ئوقۇغۇچىلارنى ۋىلايەت، ئوبلاست

ناھىيىلىرىگە ۋە چېگرا پورتلارغا بېرىپ، ھەر مىللەت ئاممىسىغا، شۇ يەردە تۇرۇشلۇق بىڭتۇەن ئورۇنلىرى ۋە ھەربىي قىسىملارنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرىگە 21 قېتىم ھال سوراش ئويۇنى كۆرسىتىشكە ھەمدە ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلار ۋە تۇەن - مەيدانلاردىكى ئىشچى - غىزىمەتچىلەرگە يەن - تېخنىكا ئارقىلىق بېيىشقا دائىر كىتابلارنى تەقدىم قىلىشقا تەشكىللىدى.

ليۇ شىچىڭ

مەركەزنىڭ «مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» ھال سوراش ئۆمىكى ھال سوراش ئويۇنى قويدى

مەركەزنىڭ «مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» ھال سوراش ئۆمىكى (مەركىزىي مىللىي مۇزىكا ئۆمىكى) 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 7 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە شىنجاڭغا كېلىپ ھال سوراش ئويۇنى قويدى. ھال سوراش ئۆمىكى قۇمۇل، تۇرپان، ئۈرۈمچى، سانجى، شىخەنزە، كۈيتۈڭ، شىخۇ، بورتالا ۋە ئىلى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە 17 قېتىم ھال سوراش ئويۇنى قويدى.

ليۇ شىچىڭ

سەنئەت ئۆمەكلىرى نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ 1 - سېپىگە بېرىپ ھال سوراش ئويۇنى قويدى

ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، مەدەنىيەت نازارىتى بىرلىكتە تەشكىللىگەن، شىنجاڭ ناخشا - ئۇسۇل ئۆمىكى

(شەھەر) لار ئىمتىھانغا بىر تۇتاش تەشكىللەيدۇ. ئىمتىھان ئاخىرلاشقاندىن كېيىن ئۆز جايىنىڭ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش پىلانى ۋە بىر تۇتاش ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش پىلانىغا ئاساسەن جايلارنىڭ ئەڭ تۆۋەن نومۇر چېكى بېكىتىلىدۇ، ئاندىن جەمئىيەتكە ئېلان چىقىرىش ئارقىلىق ئىمتىھان بەرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ نەتىجىسى، سالامەتلىك تەكشۈرۈش ئەھۋالى، يۇقىرىغا يوللانغان ئارخىپ تىزىملىكى ھەمدە قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىسمى ئېلان قىلىندۇ. 2003 - يىلى ئىچكىرىدىكى شىنجاڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپلىرىغا 1540 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى.

ۋاڭ جۈيىڭ

ئۆتكۈزۈلدىغان 3 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ماي بوياق رەسىملىرى كۆرگەزمىسىگە قاتناشتۇرۇشقا ئەۋەتىپ بېرىلدى.

ليۇ شىچىڭ
«تەڭرىتاغدا باھار» ناملىق مىللىي ئوركېستىر كونسېرت كېچىلىكى ئۆتكۈزۈلدى

مەدەنىيەت نازارىتى بىلەن مالىيە نازارىتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان «تەڭرىتاغدا باھار» ناملىق 2003 - يىللىق باھار بايرىمىغا بېغىشلانغان مىللىي ئوركېستىر كونسېرت كېچىلىكى 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «خەلق» تياتىرىدا ئۆتكۈزۈلدى. مىللىي مۇزىكا چوڭ ئوركېستىرى شەكلىدە ئۇيۇشتۇرۇلغان بۇ مەخسۇس كونسېرت كېچىلىكىدە ئەنئەنىۋى مۇقام مۇزىكىلىرى ئورۇنلىنىپلا قالماي، ئۆزگەرتىپ ئىشلەنگەن گۇاڭدۇڭ، جياڭسۇ خەلق ناخشىلىرى ھەم دۇنيادىكى داڭلىق تانسا مۇزىكىلىرىدىن تاللانمىلار قاتارلىق كلاسسىك مۇزىكىلارمۇ ئورۇندالدى. بۇ قېتىمقى كونسېرت كېچىلىكى شىنجاڭنىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر نەغمە - ناۋالىرىنى ئوقۇل ھالىدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەخسۇس كونسېرتىدىن ھەر مىللەت مۇزىكا مەدەنىيەت - سەنئىتى بىلەن ئالماشتۇرۇش ۋە بىرلەشتۈرۈشكە يۈزلەنشتىكى تۇنجى سىناق ھېسابلىنىدۇ.

ليۇ شىچىڭ
«قەدىمكى چىراغ ئۇسسۇلى» ناملىق كوللېكتىپ ئۇسسۇل مۇكاپاتقا ئېرىشتى

مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى ئۇيۇشتۇرغان جۇڭگو باشلار - ئۆسمۈرلەر سەنئەت مۇسابىقىسىنىڭ 7 - نۆۋەتلىك «شاگىرتلار لوڭقىسى» ئۇسسۇل مۇسابىقىسىدە مۇكاپاتقا ئېرىشكەنلەرنىڭ ئىسمىلىكى 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئېلان قىلىندى، شىنجاڭدىن تاللىنىپ ئەۋەتىلگەن «قەدىمكى چىراغ ئۇسسۇلى» ناملىق كوللېكتىپ ئۇسسۇل غەربىي قىسىمنىڭ ئىپتىدائىي ئۇسسۇللىرىنى قوغداش بويىچە 2 - دەرىجىلىك تۆھپە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ليۇ شىچىڭ
چوڭ تىپتىكى مىللىيەت ناخشا - ئۇسسۇل «تەڭرىتاغ شادلىقى» شاخخەيدە ئۆتكۈزۈلگەن خەلقئارا سەنئەت بايرىمىغا قاتناشتۇرۇلدى

2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 28 - ، 29 - كۈنلىرى

شىنجاڭ ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكى، شىنجاڭ سېرىك ئۆمىكىدىكى سەنئەتكارلار 2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى، شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنستىتۇتى، شىنجاڭ كەسپىي ئۇنىۋېرسىتېتى قاتارلىق ئالىي مەكتەپلەرگە بېرىپ ھال سوراڭ ئويۇنى قويدى. سۈرەتتە: شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىدىكى ھال سوراڭ ئويۇنىدىن بىر كۆرۈنۈش. لى يۈڭ فوتوسى

ئاساس قىلىنغان، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سەنئەت ئۆمىكى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك بالىلار سەنئەت تياتىرى قاتارلىق سەنئەت ئۆمەكلىرى قاتناشقان سەنئەت ئۆمەكلىرىنىڭ نۇقتىلىق قۇرۇلۇش - ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1 - سېپىگە بېرىپ ھال سوراڭ ئويۇنى قويدۇش ئۆمەكلىرى 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 9 - كۈنىگىچە شىنجاڭ كانچىلىق گۇرۇھى، خۇڭخېنچى 2 - ئېلېكتىر چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، مايتاغ نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى ۋە كۈيتۈڭ - سايرام تاشيولى قۇرۇلۇش ئورنىغا بېرىپ ھال سوراڭ ئويۇنى قويۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قىزغىن قارشى ئېلىشىغا ئېرىشتى.

ليۇ شىچىڭ
تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ماي بوياق رەسىملىرى كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى

مەدەنىيەت نازارىتى ئۇيۇشتۇرغان «يېڭى ئەسىردە قولغا قول تۇتۇشايلى» تۇنجى نۆۋەتلىك شىنجاڭ ماي بوياق رەسىملىرى كۆرگەزمىسى» 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدىكى شىنجاڭ خەلقئارا كۆرگەزمە مەركىزىدە ئۆتكۈزۈلدى، كۆرگەزمىگە 167 ئەسەر قاتناشتۇرۇلدى. بۇ قېتىمقى كۆرگەزمىگە قاتناشتۇرۇلغان ئەسەرلەر ئىچىدىن 51 ئەسەر تاللىنىپ، بېيجىڭدا

شاڭخەيدە ئۆتكۈزۈلگەن 5 - نۆۋەتلىك خەلقئارا سەنئەت بايرىمىدا شىنجاڭ ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكى ئورۇندىغان چوڭ تىپتىكى مىللىيە ناخشا - ئۇسسۇل «تەڭرىتاغ شادلىقى» شاڭخەيدىكى ھەر ساھە تاماشىبىنلارنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشتى.

ليۇ شىچىڭ

«ئۇيغۇر ناخشا - ئۇسسۇل سەنئىتى ھەققىدە تەتقىقات» دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق ئىلمىي تەتقىقات تۈرى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى

شىنجاڭ سەنئەت تەتقىقات ئورنى يوللىغان «ئۇيغۇر ناخشا - ئۇسسۇل سەنئىتى ھەققىدە تەتقىقات» دېگەن تېما 2003 - يىلى 8 - ئايدا مەملىكەتلىك سەنئەت ئىلمى بويىچە 10 - بەش يىللىق پىلاندىكى 2003 - يىللىق تېمىلارنى باھالاپ بېكىتىشتىن ئۆتۈپ، دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق ئىلمىي تەتقىقات تۈرى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى.

ليۇ شىچىڭ

شياۋداۋكاڭيۇ شىنجاڭ مەدەنىيەت، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىشلىرىدىكى مۇنەۋۋەرلەر مۇكاپاتى تارقىتىلدى

2003 - يىللىق شياۋداۋكاڭيۇ شىنجاڭ مەدەنىيەت، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىشلىرىدىكى مۇنەۋۋەرلەر مۇكاپاتىنى تارقىتىش مۇراسىمى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئونۇ ناھىيىلىك ئاتلىق كىنو قويۇش ئەترىتى، بورئالا ئوبلاستلىق ئاممىۋى سەنئەت سارىيى شياۋداۋكاڭيۇ شىنجاڭ مەدەنىيەت ئىشلىرىدىكى مۇنەۋۋەر كۈللېكتىپ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ بۇرچىن ناھىيىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش ئورنى شياۋداۋكاڭيۇ شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىشلىرىدىكى مۇنەۋۋەر كۈللېكتىپ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ شىنجاڭ سەنئەت تەتقىقات ئورنىدىن تەتقىقاتچى جۇ جىيەنگو، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت - تەتربىيە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى سەي شياڭجۇن، قەشقەر ۋىلايەتلىك ئاممىۋى سەنئەت سارىيىدىن كاندىدات تەتقىقاتچى پېي زوچېڭ، شىخەنزە شەھەرلىك كۈتۈپخانىدىن مەسئۇل باشقۇرغۇچى سۈن خۇڭ، شىنجاڭ ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكىدىن 2 - دەرىجىلىك ئۇسسۇل ئىشلىگۈچى ۋە ئۇسسۇل رېژىسسورى تېلمان قادىر، شىنجاڭ ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكىدىن 1 - دەرىجىلىك كومپوزىتور ھېكىم ھەسەن، ئۈرۈمچى شەھەرلىك سەنئەت ئىجادىيەت مەركىزىدىن بالىلار تىياتىرى بويىچە 3 - دەرىجىلىك تۈزگۈچى ۋە رېژىسسور جۇ مىڭپىڭ، ئالتاي ۋىلايىتىدىكى «شوغۇلا» ژۇرنىلى تەھرىر بۆلۈمىدىن كاندىدات ئالىي مۇھەررىر ئاسانباي سىتەمبۇلدىن ئىبارەت 8 كىشى شياۋداۋكاڭيۇ شىنجاڭ مەدەنىيەت

ئىشلىرىدىكى مۇنەۋۋەر شەخسلەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ شىنجاڭ مۇزېيىدىن تەتقىقاتچى ۋالىڭ بو، شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى - ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنىدىن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ۋە مۇزېي ئىشلىرىنى مەسئۇل باشقۇرغۇچى نىجات روزى، شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسىدىن ياردەمچى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغۇچى گو جىيەنگو، خوتەن ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش ئورنىدىن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ۋە مۇزېي ئىشلىرىنى مەسئۇل باشقۇرغۇچى ئەزىز، ئىلى ئوبلاستلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش ئورنىدىن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ۋە مۇزېي ئىشلىرىنى مەسئۇل باشقۇرغۇچى لى ۋۇيۈەن، ئۈرۈمچى شەھەرلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنىدىن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ۋە مۇزېي ئىشلىرىنى مەسئۇل باشقۇرغۇچى لىياڭ يۇڭ، تۇرپان ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى دېڭ زېرۇي، شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى باش دۇكىنىدىن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ۋە مۇزېي ئىشلىرىنى مەسئۇل باشقۇرغۇچى غەيرەت، قەشقەر ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئورنىدىن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ۋە مۇزېي ئىشلىرىنى مەسئۇل باشقۇرغۇچى مامۇت ھوشۇردىن ئىبارەت 9 كىشى شياۋداۋكاڭيۇ شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىشلىرىدىكى مۇنەۋۋەر شەخسلەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ليۇ شىچىڭ

شىنجاڭ مەدەنىيەت - سەنئەت مۇتەخەسسسلەر كومىتېتى قۇرۇلدى

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت ئەسەرلىرىنى باھالاپ بېكىتىش خىزمىتىدىكى نوپۇزلۇق ئاپپارات - شىنجاڭ مەدەنىيەت - سەنئەت مۇتەخەسسسلەر كومىتېتى 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى قۇرۇلدى. شىنجاڭ مەدەنىيەت - سەنئەت مۇتەخەسسسلەر كومىتېتى شىنجاڭنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت ئەسەرلىرىنى تەھلىل قىلىش، پىششىقلاپ ئىشلەش، سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش، بۇ ئەسەرلەرنى بەدىئىي ئىسسىل ئەسەرلەرگە ئايلاندۇرۇش مەسئۇلىيىتىنى ئۈستىگە ئالدى. مۇتەخەسسسلەر كومىتېتى ئالاقىدار تەرەپلەردىكى رەھبەرلەر ۋە شىنجاڭنىڭ مەدەنىيەت - سەنئەت ساھەسىدىكى 80 مۇتەخەسسسى، ئالىمدىن تەركىپ تاپتى.

ليۇ شىچىڭ

مەدەنىيەت جەھەتتىكى ئالماشتۇرۇش 2003 - يىلى شىنجاڭدا چەت ئەل ۋە شياڭگاڭ، تاۋمېن،

ھەر خىل مەدەنىيەت - سەنئەت كۇرسى ئېچىلدى، 1960 قېتىم سىنئالغۇ قويۇلدى؛ مەدەنىيەت پونكىتىدىن 932 سى بولۇپ (بۇنىڭ ئىچىدە يېزا - بازارلاردىكى مەدەنىيەت پونكىتى 857)، 1 مىليون 420 مىڭ كىتاب ساقلاندى. شۇ يىلى 1785 قېتىم ھەر خىل كۆرگەزمە ئۆتكۈزۈلدى، 7910 قېتىم ئاممىۋى مەدەنىيەت - سەنئەت پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇلدى، 3505 قېتىم ھەر خىل مەدەنىيەت - سەنئەت كۇرسى ئېچىلدى، 9132 قېتىم سىنئالغۇ قويۇلدى.

خې جيا، ليۇ شىچىڭ

مەدەنىيەت مۇئەسسەسەلىرى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك مۇكەممەتلەر مەدەنىيەت مۇئەسسەسەلىرى قۇرۇلۇشىنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، كۈتۈپخانا، مەدەنىيەت سارىيى قاتارلىق بىر تۈركۈم ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت مۇئەسسەسەلىرىنى كەينى - كەينىدىن قۇرۇشقا كىرىشتى ۋە پۈتتۈردى. 2003 - يىلى پۈتكەن مەدەنىيەت مۇئەسسەسى 9، قۇرۇلۇش باشلانغىنى 5، قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈلگىنى 21، مۇئەسسەسەلەرنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 107 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، 42 مىليون 970 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى.

ليۇ شىچىڭ

ئاممىۋى كۈتۈپخانا

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى ئاممىۋى كۈتۈپخانا 84، ئىشچى - خىزمەتچىسى 882، ساقلانغان كىتاب 6 مىليون 492 مىڭ، تارقىتىلغان كىتاب ئارىيەت ئېلىش كىنىشكىسى 99 مىڭ. بىر يىلدا سىرتقا ئارىيەت بېرىلگەن كىتاب، ژۇرنال، ماتېرىيال 1 مىليون 694 مىڭ قېتىمدا 2 مىليون 798 مىڭ نۇسخا (قېتىم). كىتاب سېتىۋېلىشقا 2 مىليون 694 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىنىپ، 175 مىڭ كىتاب سېتىۋېلىندى. ئوقۇرمەنلەر ئۈچۈن 615 قېتىم تۈرلۈك پائالىيەت ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى، 1789 تېما ۋاكالىتەن ئىزدەپ تېپىپ بېرىلدى، 512 خىل ماتېرىيال 2 - 3 قېتىم تۈزۈپ بېرىلدى.

ليۇ شىچىڭ

4 يېزا - بازارغا «جۇڭگو خەلق سەنئىتى

ماكانى» دەپ نام بېرىلدى

2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 4 - كۈنى فۇجيەن ئۆلكىسىنىڭ فۇجۇ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن جۇڭگو خەلق سەنئىتى ماكانلىرىغا نام بېرىش ھەم ئىش ئورنىدا تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىدا پىچان ناھىيىسىدىكى لۈكچۈن بازىرى (ئون ئىككى مۇقام سەنئەت ماكانى)، ساۋەن ناھىيىسىدىكى سىداۋخوزا بازىرى (ياڭگار ئۇسسۇلى، خەلق ئويۇنى سەنئەت ماكانى)،

تەيۋەن رايونى بىلەن 26 نۇردە 154 ئادەم (قېتىم) مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش قانات يايدۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە 19 ئۆمەك (گۇرۇپپا) تەركىبىدە ئەۋەتىلگەن 117 ئادەم (قېتىم) 11 دۆلەت ۋە رايونغا باردى؛ 6 دۆلەت ۋە رايوندىن كەلگەن 7 ئۆمەك (گۇرۇپپا) تەركىبىدىكى 37 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى.

ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋۇ دۇڭفۇ يېتەكچىلىكىدىكى شىنجاڭ چەت ئەل مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش جەمئىيىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 2 - ئاينىڭ 7 - كۈنىگىچە فرانسىيە، بېلگىيە، گوللاندىيەلەرگە زىيارەت قىلىپ ئويۇن قويۇش ۋە مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش ئۈچۈن بېرىپ، ھەرقايسى ئەللەردىكى تاماشىبىنلارنىڭ قىزغىن ئالقىشىغا ئېرىشتى، زىيارەت قىلىپ ئويۇن قويۇش تولۇق مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشىپ، كۈچلۈك ئىنكاس قوزغىدى.

شىنجاڭ مۇقام ئاسامبىلىسى 4 - ئايدا ئەنگلىيە ۋە بېلگىيەگە زىيارەت قىلىپ ئويۇن قويۇش ۋە مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش ئۈچۈن بېرىپ، قىزغىن قارشى ئېلىندى. خوتەن يېڭى قاشتېشى ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكى 9 - ئايدا كورىيەگە ئويۇن قويۇشقا بېرىپ، تولۇق مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك سەنئەت تىياتىرنىڭ مىللىي ئۇسسۇل ئۆمىكىدىكى 19 ئادەم كورىيە 2003 - يىللىق چىڭجۇ دۇنيا مەدەنىيەت كۆرگەزمىسىنى تەشكىللەش ھەيئىتىنىڭ تەكلىپى بىلەن 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 12 - كۈنىگىچە كورىيەنىڭ چىڭجۇ دېگەن يېرىدە ئۆتكۈزۈلگەن دۇنيا مەدەنىيەت كۆرگەزمىسىگە قاتناشتى ۋە ئويۇن قويدى.

ليۇ شىچىڭ

ئىجتىمائىي مەدەنىيەت

ئىجتىمائىي مەدەنىيەت خىزمىتى

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى ئاممىۋى سەنئەت سارىيى 15، شۇ يىلى 91 قېتىم ھەر خىل كۆرگەزمە ئۆتكۈزۈلدى، 352 قېتىم ئاممىۋى مەدەنىيەت - سەنئەت پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇلدى، 223 قېتىم ھەر خىل مەدەنىيەت - سەنئەت كۇرسى ئېچىلدى؛ مەدەنىيەت سارىيىدىن 91 سى بولۇپ، 493 مىڭ كىتاب ساقلاندى، شۇ يىلى 376 قېتىم ھەر خىل كۆرگەزمە ئۆتكۈزۈلدى، 3075 قېتىم ئاممىۋى مەدەنىيەت - سەنئەت پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇلدى، 380 قېتىم

مەكىت ناھىيىسىدىكى غازكۆل يېزىسى (دولان مۇقامى سەنئەت ماكانى)، يەنجى غۇزۇ ئاپتونوم ناھىيىسىدىكى يۇڭنىلىك بازىرى (خۇاڭپىر ناخشىسى سەنئەت ماكانى) غا مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «جۇڭگو خەلق سەنئىتى ماكانى» دەپ نام بېرىلدى.

ليۇ شىچىڭ بىرمۇنچە سەنئەت ئەسەرلىرى مەملىكەت بويىچە «يۇلتۇزلار مۇكاپاتى» ۋە «مامكاپ مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى

2003 - يىلى مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى ئۇيۇشتۇرغان مەملىكەت بويىچە 12 - نۆۋەتلىك «يۇلتۇزلار مۇكاپاتى» غا ئەسەر باھالاش پائالىيىتىدە شىنجاڭ ئىلى ئوبلاستىدىن «قەدىمكى يولدىكى مالچىلار ناخشىسى» ناملىق فوتو سۈرەت (ليۇ گۇاڭخۇي تارتقان) فوتو سۈرەت ئەسەرلىرى بويىچە مىس مېدالغا، قاراماي شەھىرىدىن «مۇساپە» ناملىق فوتو سۈرەت (جۇ جىيەنشىن تارتقان) فوتو سۈرەت ئەسەرلىرى بويىچە مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ ئۈرۈمچى شەھىرىدىن «ئۈن - تىنىمىز» ناملىق ماي بوياق رەسىم (لى ۋېيشىن سىزغان)، بايىنغولىن ئوبلاستىدىن «توغراق ئۆستۈرگۈچى» ناملىق ماي بوياق رەسىم (شى دېۋېن سىزغان)، خوتەن ۋىلايىتىدىن «خوتەن قاشتېشى» ناملىق ماي بوياق رەسىم (ۋاڭ يۇڭشېڭ، لۇي چۈنپىلار سىزغان)، قاراماي شەھىرىدىن «يىپەك يولىدىكى مۇڭلۇق ئاۋاز» ناملىق ماي بوياق رەسىم (لى يۇمىڭ سىزغان)، ئاكرى رەسىم «ئىز» (سۇن گوشىڭ سىزغان) گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى بويىچە مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ تارباغاتاي ۋىلايىتىدىن شىڭخۇ خەت شەكلى «تالڭ دەۋرى شېئىرلىرى» (يۇ خەيجۇ يازغان)، قاراماي شەھىرىدىن مەسنەۋى (ياڭ خۇا يازغان) خەتتاتلىق ئەسەرلىرى بويىچە مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شىنجاڭدىن گۈزەل سەنئەت، خەتتاتلىق، فوتو سۈرەت ئەسەرلىرىنىڭ ھەرقايسىسىدىن 20 دىن ئەسەر تاللاپ ئەۋەتىلگەندى.

شىنجاڭدىن 3 - نۆۋەتلىك «مامكاپ مۇكاپاتى» غا ئۆسمۈرلەر ۋە بالىلارنىڭ 7 ئىلمىي ماقالىسى ئەۋەتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە گاۋ سۇيفاننىڭ «چىگرا رايوندىكى ئۆسمۈرلەر ۋە بالىلارنىڭ ئۇسۇل سەنئىتى تەربىيىسى ئىقتىدارى توغرىسىدا دەسلەپكى ئىزدىنىش» سەرلەۋھىلىك ئىلمىي ماقالىسى ئۆسمۈرلەر ۋە بالىلارنىڭ مەدەنىيەتكە ئائىت ئىلمىي ماقالىلىرى، مەخسۇس ئەسەرلىرى بويىچە ئالتۇن مېدالغا، تەن فاڭخۇينىڭ «ئۆسمۈرلەر، بالىلاردىكى روھىي ھالەت تەرەققىياتىنىڭ ئالاھىدىلىكلىرى ۋە ئۆسمۈرلەر، بالىلار

مەدەنىيىتى توغرىسىدا دەسلەپكى ئىزدىنىش» سەرلەۋھىلىك ئىلمىي ماقالىسى مىس مېدالغا، رېن جىيەنلىنىڭ «بالىلارنىڭ غېجەك چېلىشنى ئۆگىنىشىنىڭ ئۇلارنىڭ ئۇنىۋېرسال ساپاسىنى ئۆستۈرۈشىگە پايدىلىق ئىكەنلىكى توغرىسىدا» سەرلەۋھىلىك ئىلمىي ماقالىسى، چېن شياڭلىنىڭ «قىزىقشچانلىق، ئىپادىلەش كۈچى، رېتىم تۇيغۇسى» سەرلەۋھىلىك ئىلمىي ماقالىسى قاتارلىق ئىلمىي ماقالىلەر مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مەدەنىيەت نازارىتى تەشكىللەش مۇكاپاتىغا، ش ئۇ ئار ئاممىۋى سەنئەت سارىيىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى جالڭ پىڭ، سانجى ئوبلاستلىق ئاممىۋى سەنئەت سارىيىنىڭ باشلىقى لى يۇجېڭلار شەخىلەر بويىچە تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ليۇ شىچىڭ «مەھەللىلەرگە تۆتى ئېلىپ كىرىش» ئەدەبىيات - سەنئەت ئويۇن قويۇش پائالىيىتىدە مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى

مەركىزىي مەنئى مەدەنىيلىك ئىشخانىسى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى، مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى 2003 - يىلى ئۆتكۈزگەن مەملىكەتلىك 2 - نۆۋەتلىك «مەھەللىلەرگە تۆتى ئېلىپ كىرىش» ئەدەبىيات - سەنئەت ئويۇن قويۇش پائالىيىتىدە قاراماي شەھىرىنىڭ مايتاغ رايونىدىن لو چۈنىڭ ئورۇندىغان يالغۇز كىشىلىك ئايالچە ناخشا «ۋاڭ جاۋجۇن سەددىچىنىڭ سىرتىغا سەپەر قىلدى» كۈمۈش مېدالغا، بورنالا ئوبلاستىدىن قاتناشتۇرۇلغان ئەمەلىي خەۋەر قىلىنغان مۇزىكىلىق قىسقا تىياتىر «قەلبىمىز تولدى قۇياش نۇرىغا» مىس مېدالغا ئېرىشتى.

ليۇ شىچىڭ ئايگۈل جىڭجۇ تىياتىرى ئارتىس - ھەۋەسكارلىرى مۇسابىقىسىدە كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى

شەخەنزە شەھىرىدىن ئايگۈل ئورۇندىغان «ئېسىلزادە خانىشنىڭ مەست بولۇپ قېلىشى» ناملىق جىڭجۇ تىياتىرى ناخشىسى مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 9 - كۈنى ئۆتكۈزگەن «دۇڭخې قارا يىلىم لوڭقىسى» بويىچە مەملىكەتلىك 2 - نۆۋەتلىك جىڭجۇ تىياتىرى مەستانىلىرى ئىچىدىكى ئارتىس - ھەۋەسكارلار مۇسابىقىسىدە كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى.

جانار ئورمانبېك مەملىكەتلىك بالىلار ئۇسۇل مۇسابىقىسىدە مۇكاپاتلىنىش ئەھۋالى

مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى ئۇيۇشتۇرغان «يېڭى مايا

خەتتاتلىق ۋە رەسىم سىزىش مۇسابىقىسى، كۆنۈپخانا سىزىش ئىختىساسلىق بولۇشىڭىزغا ياردەم بېرىدۇ - ئۆگىنىش تىپىدىكى «جەمئىيەت سىزى دەۋەت قىلىدۇ» نۇتۇق سۆزلەش يىغىنى، ئوچۇقچىلىقتىكى كونسېرت قاتارلىق 10 تۈرلۈك ئومۇم مەنپەئەتلىنىدىغان ئىجتىمائىي مەدەنىيەت پائالىيەتلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2 مىليوندىن ئارتۇق ئامما بۇ قېتىمقى مەھەللە ئەدەبىيات - سەنئەت ئويۇن قويمۇش پائالىيەتلىرى ئىچىدىكى تۈرلۈك پائالىيەتلەرگە قاتناشتى ۋە بۇ پائالىيەتلەرنى تاماشا قىلدى.

ليۇ شىچىڭ

ئاپتونوم رايونلۇق (جەنۇبىي شىنجاڭ رايونى بويىچە) ئۆسمۈرلەر - بالىلارنىڭ ئۈسۈل مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى

شىنجاڭ ئۆسمۈرلەر - بالىلار مەدەنىيەت - سەنئەت كومىتېتى، مەدەنىيەت نازارىتى ۋە بايىنغولىن ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمىتى بىرلىكتە ئۆتكۈزگەن ئاپتونوم رايونلۇق (جەنۇبىي شىنجاڭ رايونى بويىچە) «زەپەر - ئەخلاق لوڭقىسى» ئۆسمۈرلەر - بالىلار ئۈسۈل مۇسابىقىسى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 12 - كۈنىگىچە كورلا شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. بايىنغولىن، ئاقسۇ، قەشقەر، قىزىلسۇ، قۇمۇل، تۇرپاندىن ئىبارەت 4 ۋىلايەت، 2 ئوبلاستتىكى 12 ناھىيە (شەھەر) نىڭ ۋەكىللەر كوماندىسىدىن ئازكەم 400 ھەر مىللەت ئۆسمۈر - بالا مۇسابىقىگە قاتناشتى. مېلىشتۇرۇپ باھالاش ئارقىلىق مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇلغان 65 نومۇردىن ئالتۇن مېدالغا ئېرىشىدىغان 10 نومۇر، كۈمۈش مېدالغا ئېرىشىدىغان 15 نومۇر، مىس مېدالغا ئېرىشىدىغان 20 نومۇر، ئىجادىيەت مۇكاپاتىغا ئېرىشىدىغان 10 نومۇر باھالان چىقىلدى، 6 ئورۇن مۇنەۋۋەر تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ليۇ شىچىڭ

ئومۇمىي خەلق كىتاب ئوقۇش ئېيى پائالىيىتى

شىنجاڭدا 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 31 - كۈنىگىچە «ئومۇمىي خەلق كىتاب ئوقۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئۆگىنىش تىپىدىكى مەھەللە، يېزا - كەنت، ئورۇن ۋە تەشكىلات بەرپا قىلىش» نى تېما قىلغان، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى يېزا - كەنتلەر ۋە شەھەرلەردىكى مەھەللىلەرنى مۇھىم نۇقتا قىلغان 4 - قېتىملىق ئومۇمىي خەلق كىتاب ئوقۇش ئېيى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. جايلار ھەرقايسى ساھەلەر، تارماقلار ۋە ئورۇنلارنىڭ ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن، ھەر خىل كىتاب ئوقۇش ئۆگىنىش پائالىيەتلىرىنى پىلانلىق، تەشكىللىك قانات يايدۇردى ھەمدە 21 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى

مۇكاپاتى مەملىكەتلىك بالىلار ئۈسۈل مۇسابىقىسى» 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 27 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭدىن ئاللاپ ئەۋەتىلگەن 12 نومۇر 5 ئالتۇن مېدال، 7 كۈمۈش مېدال، 6 مىس مېدالغا ئېرىشتى. مەدەنىيەت نازارىتىنىڭ ئىجتىمائىي مەدەنىيەت باشقارمىسى مۇنەۋۋەر تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ چىن شياڭلىڭ «ئوتتۇرا ياشلىقلار گۇرۇپپىسىدىكى ئون ياخشى بالىلار ئۈسۈل مۇسابىقىسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ قەشقەر ۋىلايىتىدىن گۈلنۇر ئەنۋەر، ئىلى ئوبلاستىدىن گۈ جىچىڭ مەملىكەت بويىچە 10 ياخشى كىچىك ئارتىس مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ليۇ شىچىڭ

100 كۈنلۈك مەيدان مەدەنىيىتى مۇسابىقىسى پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى

2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 10 - ئايغىچە شىنجاڭدا 100 كۈنلۈك مەيدان مەدەنىيىتى مۇسابىقىسى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، جايلاردا تەخمىنەن 1 مىليوندىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) بۇ پائالىيەتكە بىۋاسىتە قاتناشتى، ھەر خىل مەيدان مەدەنىيىتى پائالىيىتى ئازكەم 5000 قېتىم ئۆتكۈزۈلدى، ئويۇننى ئازكەم 10 مىليون ئادەم (قېتىم) كۆردى. بۇ، شىنجاڭدا 2003 - يىلى ئۆتكۈزۈلگەن تەسىرى ھەممىدىن كەڭ، كۆلىمى ھەممىدىن زور، قاتناشقان ئادەم سانى ھەممىدىن كۆپ، داۋاملاشقان ۋاقتى ھەممىدىن ئۇزۇن بولغان نامايەندە خاراكتېرلىك ئامسۇ مەدەنىيەت پائالىيىتى ھېسابلىنىدۇ.

ليۇ شىچىڭ

مەھەللە مەدەنىيىتى ئويۇن قويمۇش پائالىيىتى ئېيى

ش ئۇ ئار مەنئۇ مەدەنىيلىك ئىشخانىسى، مەدەنىيەت نازارىتى 2003 - يىلى 7 - ، 8 - ئايلاردا ئاپتونوم رايونىمىزدا ئاپتونوم رايونلۇق مەھەللە مەدەنىيىتى ئويۇن قويمۇش ئېيى پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. بۇ پائالىيەت يېڭى ئەسىردىكى تۇنجى نۆۋەتلىك ئاپتونوم رايونلۇق مەھەللە ھۆسنىدە، رەسىم، فوتو سۈرەت مۇسابىقىسى كۆرگەزمىسى، يېڭى ئەسىردىكى تۇنجى نۆۋەتلىك ئاپتونوم رايونلۇق مەھەللە ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى، يېڭى ئەسىردىكى تۇنجى نۆۋەتلىك ئاپتونوم رايونلۇق مەھەللە ساغلاملىق ئۈسۈلى ياڭگىر ئۈسۈلى مۇسابىقىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەھەللەلەردىكى ئۆسمۈرلەر ۋە بالىلار ئەمەلىي خەتتاتلىق ۋە رەسىم سىزىش مۇسابىقىسى، ئاپتونوم رايونلۇق مەھەللەلەردىكى ئوتتۇرا ياشلىقلار ۋە ياشانغانلارنىڭ ئەمەلىي

يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىنتېرنېت تورى ئارقىلىق مۇلازىمەت قىلىدىغان تىجارەت سورۇنى 1917، ناخشا - ئۇسۇلۇق كۆڭۈل ئېچىش سورۇنى 1402، ئېلېكترونلۇق ئويۇنچۇقلارغا 465، بىليارتخانا 103، بولىك توپى سارىيى (زالى) 12، ئۇنىۋېرسال كۆڭۈل ئېچىش سورۇنى 102، ئۇن - سىن بۇيۇملىرىنى توپ، پارچە سېتىش ئورنى 1061، ئۇن - سىن بۇيۇملىرىنى قويۇش ئورنى 310، ئۇن - سىن بۇيۇملىرىنى ئىجارىگە بېرىش ئورنى 1610، گۈزەل سەنئەت شىركىتى، رەسىم دۇكىنى، رەسىم كارىدورى 18، كىتابىنى توپ، پارچە سېتىش ئورنى 108، مەدەنىيەت - سەنئەت ۋاستىچىلىك ۋە ۋاكالىتچىلىك ئورنى 9، باشقا تىجارەت ئورنى 1761. كەسىپكار 25 مىڭ 968، ئاساسىي تىجارەت كىرىمى 453 مىليون 394 مىڭ يۈەن، يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان تىجارەت بېجى ۋە قوشۇمچە ھەق 40 مىليون 19 مىڭ يۈەن، يارىتىلغان قوشۇلما قىممەت 295 مىليون 794 مىڭ يۈەن. بۇنىڭدىن باشقا، كىيىم - كېچەك مودېللىرى ئەترىتى 10، يەككە ئويۇن قويغۇچى 598.

خۇاڭ جۇنفاڭ، ليۇ شىچىڭ
مەدەنىيەت بازارلىرى تەرتىپكە سېلىندى ۋە قىلىپلاشتۇرۇلدى
 شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك مەدەنىيەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى 2003 - يىلى مەدەنىيەت بازارلىرى قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، مەدەنىيەت بازارلىرىنى تۈزەش، تەرتىپكە سېلىش خىزمىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، مەدەنىيەت بازارلىرىدىكى ناچار مەدەنىيەت ھادىسىلىرىنى ۋە قانۇنسىز تىجارەت قىلىشلىرىنى قەتئىي تۈگىتىپ، مەدەنىيەت بازارلىرىنىڭ گۈللىنىشىگە، مۇقىملىقى ۋە ساغلام راۋاجلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

ئويۇن قويۇش بازارلىرى ۋە ناخشا - ئۇسۇلۇق كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرىنىڭ تىجارەت تەرتىپى قىلىپلاشتۇرۇلدى
 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنى شىنجاڭ ئويۇن قويۇش ۋاستىچىلىك ئاپپاراتلىرى خىزمەت يىغىنى ئېچىلدى، 11 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئويۇن قويۇش ۋاستىچىلىك ئاپپاراتلىرىدىكى ۋاستىچىلەردىن ئىش ئورنىغا چىققان خادىملارنىڭ سالاھىيەت كۇرسى ئېچىلدى ھەمدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەرخىل ئويۇن قويۇش ۋاستىچىلىك ئاپپاراتلىرى يىغىن-ۋاڭلىق تەكشۈرۈپ ئېنىقلىنىپ، ئويۇن قويۇش تەشكىلاتلىرى ۋە ئويۇن قويۇش ۋاستىچىلىك ئاپپاراتلىرىنىڭ تەرتىپى يەنىمۇ قىلىپلاشتۇرۇلدى. ناخشا - ئۇسۇلۇق كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرىنى تەكشۈرۈش سالىمقى ئاشۇرۇلۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ناخشا - ئۇسۇلۇق كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرىدا قانۇنسىز ئويۇن قويۇش تەشكىلاتلىرىنى ئەمەلدىن

تەربىيىسى ئېيى پائالىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، ئاساسىي قاتلامدىكى ئاممىنى تەشكىللەپ، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش پائالىيەتىنى ۋە مىللىي، خەنزۇ كادىرلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۆزئارا تىل- يېزىق ئۆگىنىش پائالىيەتىنى قانات يايدۇردى.

ليۇ شىچىڭ
يېزىلارغا كىتاب تەقدىم قىلىش قۇرۇلۇشى
 2003 - يىلى مەركىزىي كومىتېت مەنئى مەدەنىيلىك ئىشخانىسى، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى، دۆلەت ئاخبارات - ئەشەرىيات باش مەھكىمىسىنىڭ تەلپىسى بويىچە نامرات ناھىيىلەردىكى كۇتۇپخانىلارغا كىتاب تەقدىم قىلىش تەلپى ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ، مەركەز تەرىپىدىن تەقدىم قىلىنغان قىممىتى 1 مىليون 300 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىغان 100 مىڭ يېڭى كىتاب 48 ناھىيە (شەھەر)، 130 يېزا - بازاردىكى كۇتۇپخانىغا ۋاقىتدا تەقسىم قىلىنىپ يەتكۈزۈپ بېرىلدى.
 ليۇ شىچىڭ

شىنجاڭدا تۇنجى نۆۋەتلىك ئەلنەغمە - ئېتوت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى
 يېڭى ئەسىردە شىنجاڭ بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك ئەلنەغمە - ئېتوت مۇسابىقىسى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى، جايلاردىن ۋە بىخەتەر، قوراللىق ساغچى قىسمىدىن ئەۋەتىپ بېرىلگەن خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە 58 نومۇر مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇلدى.

ليۇ شىچىڭ
گاس - گاجىلار، زېھىن يېتىلدۈرۈش مەكتەپلىرىدىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك سەنئەت كۆرىكى ئۆتكۈزۈلدى
 شىنجاڭدا گاس - گاجىلار، زېھىن يېتىلدۈرۈش مەكتەپلىرىدىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك سەنئەت كۆرىكى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. 7 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 11 گاس - گاجىلار، زېھىن يېتىلدۈرۈش مەكتىپىنىڭ 360 مېيىپ ئوقۇغۇچىسى 5 تۈردىكى 52 نومۇرنى ئورۇنداشقا قاتناشتى.

ليۇ شىچىڭ
مەدەنىيەت بازىرى

مەدەنىيەت بازىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭدىكى ھەرخىل مەدەنىيەت تىجارىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇن 8888 گە

مەدەنىيەت بازارلىرىنى كومپيۇتېر ئارقىلىق باشقۇرۇش سىستېمىسى كەينى - كەينىدىن بەرپا قىلىندى. ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ناھىيىدىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئورنى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلىندى. 6 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىزدا تورخانلارنى مەخسۇس تۈزۈش ھەرىكىتى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ ۋە قانات يايدۇرۇلۇپ، قورامغا يەتمىگەنلەرنى قوبۇل قىلىش، ۋاقىت چەكلىمىدىن ئاشۇرۇپ تىجارەت قىلىش، گۇۋاھنامىسىز تىجارەت قىلىش قاتارلىق مەسىلىلەر نۇقتىلىق ھەل قىلىندى، ئاپتونوم رايون بويىچە نىزامغا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان 400 دىن ئارتۇق ھەرخىل تورخانا تەكشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، 240 تىن ئارتۇق كومپيۇتېر، 100 دىن ئارتۇق ئاساسىي ئاپپارات ساندۇقى يىغىۋېلىندى، گۇۋاھنامىسى يوق 40 نەچچە قارا تورخانا ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى.

ليۇ شىچىڭ

بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتى

شىنجاڭدىكى مەدەنىيەت مەمۇرىي تارماقلىرى 2003 - يىلى ھەرخىل ئاسمۇ مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرى ۋە تىجارەت سورۇنلىرىنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلىش ۋە تەكشۈرۈش سالىمىنى داۋاملىق ئاشۇرۇپ، مەدەنىيەت بازارلىرىغا رۇخسەت بىلەن كىرىش ئۆتكۈزۈشنى چىڭ تىگىلەپ، ھەرخىل بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش تەلەپلىرىگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان تۈرلۈك مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرى ۋە تىجارەت سورۇنلىرىنى تىجارەتنى توختىتىپ تەرتىپكە سالدى، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش تەدبىرى كۈچلۈك بولمىغان 200 مەدەنىيەت تىجارەت سورۇنىنى تاقاپ، مەدەنىيەت تىجارەت سورۇنلىرىنىڭ بىخەتەر مەشغۇلات قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

ليۇ شىچىڭ

شىنجاڭنىڭ مەدەنىيەت كەسپى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك مۇھاكىمە يىغىنى ئېچىلدى

مەدەنىيەت مىنىستىرلىكىنىڭ كەسپى مەھكىمىسى ۋە مەدەنىيەت نازارىتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان شىنجاڭنىڭ مەدەنىيەت كەسپى بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك مۇھاكىمە يىغىنى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى، مەملىكىتىمىزدىكى 18 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايوندىن كەلگەن 110 ۋەكىل بۇ قېتىمقى مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشتى ھەمدە شىنجاڭدا ئويۇن قويۇش، ئۇن - سىن بۇيۇملىرى، مىللىي ھۈنەر - سەنئەت بۇيۇملىرى قاتارلىق مەدەنىيەت مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەش ئۈستىدە كەسپى جەھەتتىن كېڭەشتى.

ليۇ شىچىڭ

قالدۇرۇش، شەھۋەتپەرەسلىك ۋە بەتئەخلاقلىق ئويۇنلارغا قاتتىق زەربە بېرىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلۇپ بەزى مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرىنىڭ ئادەم بەدىنى سەنئىتىنى ئىنقاپ قىلىپ ئېلىپ بېرىلغان شەھۋەتپەرەسلىك ئويۇن قويۇش پائالىيەتلىرى تەكشۈرۈلۈپ چارە كۆرۈلدى. ئويۇن قويۇش بازارلىرىغا رۇخسەت بىلەن كىرىش ئۆتكۈزۈش چىڭ تىگىلەندى، بىر يىلدا ئىچكى ئۆلكىلەردىن كەلگەن ئويۇن قويۇش ئۆمەك - ئەترىتىدىن 11 ى كۈتۈۋېلىندى، 10 نەچچە قېتىم مەخسۇس كونسېرت، 30 نەچچە قېتىم چولپانلار كونسېرتى قويۇلدى.

ئۇن - سىن بازارلىرىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى 2003 - يىلى ئۇن - سىن بازارلىرىنى تۈزەش، تەرتىپكە سېلىش سالىمىنى داۋاملىق ئاشۇرۇلدى. ئۇن - سىن بۇيۇملىرىنى زەنجىرسىمان سېتىش، توپ سېتىش ئورۇنلىرى ۋە قىسمەن تىجارەتچىلەر قاتناشقان خەنزۇچە، مىللىيچە ئۇن - سىن بۇيۇملىرى بازارلىرىنى باشقۇرۇش خىزمەت يىغىنى ئېچىلىپ، ئالاقىدار قانۇن - نىزاملار پائال تەشۋىق قىلىنىپ، تىجارەتچىلەرنىڭ قانۇن بويىچە تىجارەت قىلىش ئاڭلىقلىقى كۈچەيتىلدى. 4 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايوندا «ئوغرىلىق نەشر قىلغۇچىلارنى سوتقا تارتىش» تېما قىلىنغان 5 - نۆۋەتلىك ئۇن - سىن بازارلىرى قانۇنچىلىق تەشۋىقات ھەپتىلىكى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى. بىر يىلدا ئۇن - سىن بۇيۇملىرى تىجارەت بازارلىرى 900 نەچچە قېتىم تەكشۈرۈلدى، قانۇن ئىجرا قىلغۇچى خادىملاردىن 2000 دىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) ئىشقا سېلىنىپ، 400 مىڭدىن ئارتۇق قانۇنسىز ئۇن - سىن بۇيۇمى يىغىۋېلىندى، قانۇنسىز تىجارەت قىلغان 50 نەچچە سورۇن قانۇن بويىچە تاقىۋېتىلدى، 250 مىڭ يۈەن جەريمانە قويۇلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، مىللىيچە ئۇن - سىن بازارلىرىنى باشقۇرۇش سالىمىنى ئاشۇرۇلۇپ، ئېغىر سىياسىي مەسىلە بار ئۇن - سىن بۇيۇمىدىن 13 مىڭدىن كۆپرەكى تەكشۈرۈپ يىغىۋېلىندى.

تورخانلارنى باشقۇرۇش ئەھۋالى 2003 - يىلى ئىنتېرنېت تورىدا مۇلازىمەت قىلىش تىجارەت سورۇنلىرىنىڭ زەنجىرسىمان تىجارەت قىلىشىغا نۇقتىلىق مەدەت بېرىلدى ۋە زەنجىرسىمان تىجارەت راۋاجلاندى، 6 كارخانىنىڭ شىنجاڭدا ئىنتېرنېت تورىدا مۇلازىمەت قىلىش تىجارەت سورۇنلىرىنىڭ زەنجىرسىمان تىجارەت قىلىشى كەينى - كەينىدىن تەستىقلاندى، ئىتتىپاقلىشىپ زەنجىرسىمان تىجارەت قىلىۋاتقان تورخانلارغا ئىلھام ۋە مەدەت بېرىلدى. ئۈرۈمچى شەھىرى، سانجى ئوبلاستى، بورتالا ئوبلاستى، قۇمۇل ۋىلايىتىدە ئاپتونوم رايون بويىچە بىرلىككە كەلگەن تور

مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش تەشۋىقات ھەپتىلىكى قىلىشنى قارار قىلدى.

چايلاردا 2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە داۋام قىلغان تۇنجى نۆۋەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش تەشۋىقات ھەپتىلىكى پائالىيىتىدە 32 تەشۋىقات ئاپتوموبىلى 210 قېتىم ئىشقا سېلىندى، 270 پىلاكات ئېسىلدى، 980 لوزۇنكا چاپلاندى، 135 تەشۋىقات تاختىسى ئىشلەندى، رادىئو ئىستانسىلىرى، تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرىدا رەھبەرلەرنىڭ سۆزى 82 قېتىم ئاڭلىتىلدى ۋە كۆرسىتىلدى، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداشقا ئائىت جامائەت مەنپەئەتلىنىدىغان ئېلانلار 180 قېتىم ئاڭلىتىلدى ۋە كۆرسىتىلدى، 4 مەخسۇس فىلىم 51 قېتىم كۆرسىتىلدى، رادىئو ئىستانسىلىرىدا مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىغا ئائىت پروگراممىلار 3690 مىنۇت ئاڭلىتىلدى؛ ھەر خىل گېزىت - ژۇرناللارغا مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىغا ۋە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداشقا ئائىت 266 ماقالە بېسىلدى، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش توغرىسىدىكى تەشۋىقات ۋە رەقەدىن 205 مىڭ 200 ى تارقىتىلدى، 6 قېتىم سۆھبەت يىغىنى ئېچىلدى، 11 قېتىم مەخسۇس تېمىدا لېكسىيە سۆزلەندى، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى توغرىسىدا 2 سان مەخسۇس ژۇرنال، 4 چوڭ تەشۋىقات سۈرىتى ئىشلەندى، تەشۋىقات ھەپتىلىكىگە ماسلىشىلىپ، 5 قېتىم مىللىيەتچە كۈنىكەپت قوبۇلدى، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى سەپلىگاھلىرى ھەقسىز كۈتۈۋالغان سەپلە قىلغۇچى 50 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش تەشۋىقات ھەپتىلىكى پائالىيىتىگە بىۋاسىتە قاتناشقان خادىم 2379 غا يەتتى.

شىنجاڭ يىپەك يولى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئالاھىدە كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى

جۇڭگو تارىخى مۇزېيى بىلەن شىنجاڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان «تەڭرىتاغ، قەدىمكى يول. شەرق - غەرب ئۇسلۇبى» ناملىق شىنجاڭ يىپەك يولى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئالاھىدە كۆرگەزمىسى 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 15 - كۈنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلۈشكە باشلىدى. بۇ قېتىمقى ئالاھىدە كۆرگەزمىگە شىنجاڭنىڭ قەدىمكى زاماندىكى يىپەك يولىنىڭ ئۆزگىچە تارىخى ۋە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن ئېسىل كۆرگەزمە بۇيۇمىدىن 145 ى قوبۇلدى.

نى يۇشۇن

مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى، ئارخېئولوگىيە خىزمىتى

مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى خىزمىتى

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئاپپاراتى 103، ئىشچى - خىزمەتچىسى 802، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە دەرىجىلىك مەدەنىيەت - يادىكارلىقلىرىنى قوغداش - باشقۇرۇش ئاپپاراتى 76، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى پەن تەتقىقات ئورنى 2، باشقا مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئاپپاراتى بىر، مۇزېيى 23، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى دۇكىنى بىر. ئاپتونوم رايون بويىچە ساقلىنىۋاتقان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى 116 مىڭ 753، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتلىك 1 - دەرىجىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى 706.

نى يۇشۇن، ۋۇ لىجۇن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى بويىچە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش كىنىشكىسىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى

ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى بويىچە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش كىنىشكىسىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى 2003 - يىل 2 - ئايدا ئاينىڭلاشتى، بۇ جەرياندا مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى بويىچە مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش كىنىشكىسىدىن 306 مى تارقىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ 19، ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ 27، تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ 39، خوتەن ۋىلايىتىنىڭ 20، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ 14، بورتالا ئوبلاستىنىڭ 11، سانجى ئوبلاستىنىڭ 39، تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ 13، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ 47، قىزىلسۇ ئوبلاستىنىڭ 6، ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلارنىڭ 30، شىخەنزە شەھىرىنىڭ 6، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ 6، شىنجاڭ ئار كۈسەن مىڭئۆي تەتقىقات ئورنىنىڭ 12.

نى يۇشۇن تۇنجى نۆۋەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش تەشۋىقات ھەپتىلىكىنى ئۆتكۈزۈلدى

شىنجاڭ ئار 10 - نۆۋەتلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئېچىلغان 10 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنىدا مۇھاكىمە قىلىش ئارقىلىق ھەر يىلى 6 - ئاينىڭ 3 - ھەپتىسىنى شىنجاڭ بويىچە

شىنجاڭدا 5 - تۈركۈمدىكى مەدەنىيەت يادىكارلىقى قوغدىلىدىغان ئورۇنلار ئېلان قىلىندى

شىنجاڭ ئارخېئولوگىيە ئىنستىتۇتى 2003 - يىلى 2 - ئايدا «5 - تۈركۈمدىكى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقى قوغدىلىدىغان ئورۇنلارنى ئېلان قىلىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش» نى تارقاتتى. بۇ «ئۇقتۇرۇش» تا 64 جايدىكى مەدەنىيەت يادىكارلىقى قوغدىلىدىغان ئورۇن «ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقى قوغدىلىدىغان ئورۇن» دەپ ئېلان قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە 27 سى قەدىمكى خارابىلىك، 20 سى قەدىمكى قەبرى، 13 سى قەدىمكى ئىمارەت، 4 سى تاش ئويما.

ئى يۈشۈن

قوشۇمچە:

5 - تۈركۈمدىكى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقى قوغدىلىدىغان ئورۇنلار قەدىمكى خارابىلىكلەر (27 جايدا)

يېڭى، كونا كۆرە قەدىمكى شەھىرى خارابىسى (قورغاس ناھىيىسىدە)، خودۇڭزى قارۇن خارابىسى (چاپچال ناھىيىسىدە)، شايدان قارۇن خارابىسى (قورغاس ناھىيىسىدە)، سەكەن تۇدۇلك ئوت تۇرى خارابىسى (پىچان ناھىيىسىدە)، چىقىم قەدىمكى شەھىرى خارابىسى (پىچان ناھىيىسىدە)، لەمبىن دادۇن خارابىسى (پىچان ناھىيىسىدە)، ئاسادۆلك مۇھاپىزەت قەلئەسى خارابىسى (توقسۇن ناھىيىسىدە)، كۆك تور خارابىسى (توقسۇن ناھىيىسىدە)، ئۈزۈنبۇلاق خارابىسى قەبرىستانلىقى (تۇرپان شەھىرىدە)، چىچانسايدىكى تۇر خارابىسى (تۇرپان شەھىرىدە)، سىڭگىم يېزىسىدىكى تۇر خارابىسى (تۇرپان شەھىرىدە)، قورانتۇر قەدىمكى شەھىرى خارابىسى (تۇرپان شەھىرىدە)، غازياندۆلك ئۆتىڭى I ، II خارابىسى (قۇمۇل شەھىرىدە)، ئولاناي خارابىسى (قۇمۇل شەھىرىدە)، قۇمۇل بەچىر خارابىسى (قۇمۇل شەھىرىدە)، كونا شەھەر سېپىلى (قۇمۇل شەھىرىنىڭ جەنۇبىي ئەتراپىدا)، شىدېقار مىن مىكرولىت خارابىسى (قابا ناھىيىسىدە)، بەدەل تۇر (ئۇچتۇرپان ناھىيىسىدە)، ئۆڭگۈزباش قەدىمكى شەھىرى (توقسۇ ناھىيىسىدە)، مورىنتولغاي تاش قەلئە خارابىسى (مورى ناھىيىسىدە)، پوپچىزى خارابىسى (مورى ناھىيىسىدە)، توققۇز قازناق خانقا خارابىسى (قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدە)، دۆۋلىك خارابىسى (پوسكام ناھىيىسىدە)، ياۋىلىق خارابىسى (قەشقەر شەھىرىدە)، ياغاچشاياۋان خارابىسى (يوپۇغا ناھىيىسىدە)، ياقوتان مىكرولىت خارابىسى (قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدە)، توغراتاغ بۇددا دىنى خارابىسى (مارالبېشى ناھىيىسىدە).

قەدىمكى قەبرىلەر (20 جايدا)

شارغىچىن قەدىمكى قەبرىستانلىقى (توققۇزتارا ناھىيىسىدە)، قوڭمىردۆلك قەدىمكى قەبرىستانلىقى (توققۇزتارا ناھىيىسىدە)، گۈرتۈ قەدىمكى قەبرىستانلىقى (شىخۇ شەھىرىدە)، سازدىكى تۆپە قەبرىلەر (تولى ناھىيىسىدە)، يېڭىمازار قەبرىستانلىقى (قاراقاش ناھىيىسىدە)، ئۈستۈبېگىچ قەدىمكى قەبرىستانلىقى (ئارشاڭ ناھىيىسىدە)، ئارشات دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىدىكى قەدىمكى قەبرىستانلىق (ئارشاڭ ناھىيىسىدە)، خۇاڭگۇڭنىڭ جەنۇبىدىكى تۆپە قەبرىستانلىقى (جىلك ناھىيىسىدە)، ياڭخې قەدىمكى قەبرىستانلىقى (پىچان ناھىيىسىدە)، كورجەي قەدىمكى قەبرىستانلىقى (توقسۇن ناھىيىسىدە)، ئاداق قەبرىستانلىقى (ئاراتۇرۇك ناھىيىسىدە)، ئاراتۇرۇك بەچىر قەبرىستانلىقى (ئاراتۇرۇك ناھىيىسىدە)، دوگان قەدىمكى قەبرىستانلىقى (باي ناھىيىسىدە)، قۇلاناراق قەدىمكى قەبرىستانلىقى (ئاقچى ناھىيىسىدە)، ھەبىب ئەزىم مازىرى (ئاتۇش شەھىرىدە)، دومۇلاقتۆپە قەدىمكى قەبرىستانلىقى (ماناس ناھىيىسىدە)، خوجا مۇھەممەد شېرىپ مازىرى (يەكەن ناھىيىسىدە)، بەيس ھاكىمبەگ مازىرى (يەكەن ناھىيىسىدە)، ئىسكەندەر ۋالە مازىرى (قەشقەر شەھىرىدە)، ھابدىمۇھەممەد مازىرى (يەكەن ناھىيىسىدە).

قەدىمكى ئىمارەتلەر (13 جايدا)

چاقۇچىنرۇ ئىلاھە ئىبادەتخانىسى (چاپچال ناھىيىسىدە)، سۇنچاچىنرۇ گۇەندى ئىبادەتخانىسى (چاپچال ناھىيىسىدە)، سۇيدۆلك شەنشى جامەسى (قورغاس ناھىيىسىدە)، بايانغۇ چېڭخۇ ئىبادەتخانىسى (شىخۇ شەھىرىدە)، چاۋياڭ راۋىقى (ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «خەلق» باغچىسىدا)، سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى باش كونسۇلخانىسىنىڭ خىزمەت بىناسى (ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «تەڭرىتاغ» رايونىدا)، لۈكچۈن ۋاڭشى ئوردىسى (پىچان ناھىيىسىدە)، شەنشى مەسچىتى (قۇمۇل شەھىرىدە)، يېڭى مەدرىسە (قۇمۇل شەھىرىدە)، كۇچا جامەسى (كۇچا ناھىيىسىدە)، شەنشىلىك كەسپداشلار ئۇيۇشمىسى بىناسى (ماناس ناھىيىسىدە)، ئىنقىلابىي قۇربان لىن جىلۇ خاتىرە ئۆيى (كۇچا ناھىيىسىدە)، خانلىق مەدرىسە (قەشقەر شەھىرىدە).

تاش ئويىملار (4 جايدا)

بارداقۇل قىياتاش رەسىملىرى (چانغانتوقاي ناھىيىسىدە)، ئاقتاغ تاش ئويىملىرى (قۇمۇل شەھىرىدە)، جىياۋگۇ تاش ئويىملىرى (قۇمۇل شەھىرىدە)، تاتقوشقۇلاش تاش ئويما رەسىملىرى (جېمىنەي ناھىيىسىدە).

بارىكۆل ناھىيىسى «مەملىكەت بويىچە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە» دېگەن نامغا ئېرىشتى مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى، دۆلەت مەدەنىيەت

مىڭئۆيىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە، يېقىن ئارىلىقتىن سۈرەتكە تارتىش، گىدروگېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش ھەم قۇرۇلۇشنى گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش، تاغ جىنىس گەۋدەسىنى سوزۇش - تارتىش سىنىقى، خەتەرلىك ئۆلچەكلەرنى تەكشۈرۈش، مۇتەخەسسسلەر دەلىللەش، تاغ جىنىس قاتلىمىنى مۇستەھكەملەش ماتېرىياللىرىنى سىناق قىلىش، مىكروكىلىمات مېتېئورولوگىيە پونكىتى قۇرۇش قاتارلىق خىزمەتلەر تاماملاندى.

نى يۇشىن

تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ۋە ساياھەتچىلىك ئومۇمىي گەۋدە پىلانى ئېلان قىلىندى

جۇڭگو بىناكارلىق تارىخى تەتقىقات ئورنى ۋە جۇڭگو مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى تەتقىقات ئورنى بىرلىكتە تۈزگەن، مەملىكەت بويىچە پىلانلاش كۆلىمى ھەممىدىن كەڭ بولغان «تۇرپان ۋىلايىتىنىڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ۋە ساياھەتچىلىك ئومۇمىي گەۋدە پىلانى» گوزۇيۈەن بەرگەن ھوقۇققا بىنائەن دۆلەت مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسى تەرىپىدىن تەستىقلىنىپ ماقۇللاندى. شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمىتى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 23 - كۈنى بۇ پىلاننىڭ يولغا قويۇلدىغانلىقىنى ئېلان قىلدى. بۇ، گوزۇيۈەن بەرگەن ھوقۇققا بىنائەن ئالاقىدار تارماق تەرىپىدىن تەشكىللىنىپ تۈزۈلگەن تۇنجى چوڭ تىپتىكى ئۇنىۋېرسال مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى رايونىنى قوغداش ئومۇمىي گەۋدە پىلانى ھېسابلىنىدۇ.

نى يۇشىن

يارغول قەدىمكى شەھىرىنىڭ كۆزىتىش پەشتىقىنى مۇستەھكەملەش ۋە ئاسراش - رېمونت قىلىش قۇرۇلۇشى

يارغول قەدىمكى شەھىرى تارىخى 2000 يىلدىن ئاشىدىغان، ئەڭ مۇكەممەل ساقلانغان مەركىزىي شەھەر خارابىسى بولۇپ، قەدىمكى زامان بىناكارلىق سەنئىتىدە ئۆزگىچە ئالاھىدىلىككە ئىگە. ئەمما، شەھەر ئىچىدىكى كۆزىتىش پەشتىقىنىڭ خارابىسى بوراننىڭ يالىشى ۋە قۇياش نۇرىنىڭ كۆيدۈرۈشى قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن قۇرۇلۇپ چۈشەي دەپ قالغانىدى. تۇرپان ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 25 - كۈنىگىچە دۆلەت مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسى تەستىقلىغان لايىھە بويىچە ۋە «مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنىڭ مەۋجۇت ھالىتىنى ئۆزگەرتىشكە» پىرىنسىپىغا ئاساسەن، ئۇنى مۇستەھكەملەش

يادىكارلىقلىرى ئىدارىسىنىڭ باھالاپ تاللىشى ئارقىلىق، تۇنجى تۈركۈمدىكى مەملىكەت بويىچە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيىلەر 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى بېيجىڭدا ئېلان قىلىندى، شىنجاڭدىن بارىكۆل ناھىيىسى بۇ ئىلغار ناھىيىلەر قاتارىدىن ئورۇن ئالدى.

نى يۇشىن

مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى قوغدىلىدىغان نۇقتىلىق ئورۇنلارنىڭ قوغداش مۇئەسسەسەلىرى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى - ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى ئالاقىدار ئورۇنلار بىلەن ھەمكارلىشىپ، جىمىسار ناھىيىسىدىكى بېشبالىق قەدىمكى شەھىرىنىڭ 1:500، 1:200 ۋە 1:2000 ماسشتابلىق يەر تۈزۈلۈشى خەرىتىسىنى ئۆلچەپ سىزىپ چىقتى. بۇ، مەملىكەتتىكى تۇنجى قېتىم ئېلىپ بېرىلغان ئارخېئولوگىيەلىك ئۆلچەش - سىزىش بىلەن يەر تۈزۈلۈشى خەرىتىسىنى ئۆلچەش - سىزىش ئۇزۇن ئارىلىقتا بىرلەشتۈرۈلگەن چوڭ خارابىلىكنى ئۆلچەش - سىزىش ھېسابلىنىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بېشبالىق قەدىمكى شەھىرىنى سىم قاشا ئارقىلىق قوغداش تۈرى ئاساسەن تاماملىنىپ، 4800 مېتىر ئۇزۇنلۇقتا مۇداپىئە قاشاسى ئورنىتىلدى.

كروران قەدىمكى شەھىرىنى قوغداش مۇئەسسەسەسى تۈرى 2003 - يىلى 3 - ئايدا ئاساسەن تاماملاندى. بۇ تۈردە كروراننى قوغداش پونكىتى، يىڭپەننى قوغداش پونكىتى، ئاگاھلاندىرۇش بەلگىسى ئورنىتىش، قوغداش قاشاسى ئورنىتىش قاتارلىق تۈرلەر تاماملاندى. قوغداش مۇئەسسەسەلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئارقىلىق كروران قەدىمكى شەھىرىگە قانۇنسىز كىرىش ئەھۋالى دەسلەپكى قەدەمدە چەكلەندى.

سۇ باش بۇددا ئىبادەتخانىسى خارابىسىگە سىم قاشا ئورنىتىش تۈرى 6 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىگىچە تولۇق تاماملاندى. سۇ باش بۇددا ئىبادەتخانىسى خارابىسىگە سىم قاشا ئورنىتىش تۈرى شەرقىي ئىبادەتخانا ۋە غەربىي ئىبادەتخانا ئەتراپىغا سىم قاشا ئورنىتىشنى ئۆز ئىچىگە ئالدى، خارابە ئەتراپى پۈتۈنلەي قامال قىلىنىپ، سۈنئىي بۇغۇنچىلىق قىلىش ۋە قانۇنسىز بۆسۈپ كىرىش ئۈنۈملۈك تىزگىنلەندى.

ب د ت مائارىپ - پەن - مەدەنىيەت تەشكىلاتى 1 مىليون 250 مىڭ دوللار ياردەم بەرگەن قۇمتۇرا مىڭئۆيىنى ئاسراش ۋە رېمونت قىلىش قۇرۇلۇشىدا يەر تۈزۈلۈشى خەرىتىسىنى ئۆلچەش - سىزىش ۋە ئاپرورپلان ئارقىلىق ئۆلچەش (قىزىل

ۋە ئاسراش - رېمونت قىلىشنى تەشكىللىدى. مۇستەھكەملەش ۋە ئاسراش - رېمونت قىلىش ۋەزىپىسىنى دەشتاتتا (دۇنخۋالڭ) تەتقىقات پۇرتىنىڭ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش تېخنىكا مەركىزى ئۈستىگە ئالدى.

نى يۇشنى پوست بەلدىر قەدىمكى قەبرىستانلىقىنى قېزىش ئەھۋالى

پوست بەلدىر ئارخېئولوگىيە ئەترىتى تاشقورغان ناھىيىسىدىكى پوست بەلدىر سۇچىلىق تۈگۈن قۇرۇلۇشىغا ماسلىشىش يۈزىسىدىن (2003 ، - 2004 - يىللىرى سۇ ئامبىرىنىڭ سۇ ئاستىدا قالدىغان رايونى ئىچىدە ھازىر بار 13 ئورۇندىكى قەدىمكى قەبرىلەرنى ئارخېئولوگىيىلىك قېزىپ، 132 قەدىمكى قەبرىنى قۇتقۇزۇش - تازىلاشقا توغرا كېلەتتى. ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش كۆلىمى 2000 كۋادرات مېتىرغا يېتەتتى) تاشقورغان دەرياسىنىڭ شىمالىي قىرغىقىدىكى I ، II ، III ، IV ، V نومۇرلۇق قەبرىلەرنى قازدى. بۇ جەرياندا 150 قەبرى قېزىلدى، ئۇلارنىڭ ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش كۆلىمى 200 كۋادرات مېتىرغا يەتتى، بىر ئۆينىڭ ئۆلى قېزىلدى، بۇنىڭ 17 سى I نومۇرلۇق قەبرىستانلىقتا، 118 سى II نومۇرلۇق قەبرىستانلىقتا، ئا، ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش كۆلىمى 150 كۋادرات مېتىر، ئۆي ئۆلى بىر، 2 سى III نومۇرلۇق قەبرىستانلىقتا، 7 سى V نومۇرلۇق قەبرىستانلىقتا، 6 سى VI نومۇرلۇق قەبرىستانلىقتا.

كۆپ قىسىم قەبرىلەرنىڭ ئۈستىگە تاش دۆۋىلىنىپ بەلگە قىلىنغان. بەلگە قىلىشقا ئاساسەن، مۇشۇ ئەتراپتىكى تاغدىن ئېلىپ كېلىنەن قارا قوڭۇر رەڭلىك سىلانېتس ئىشلىتىلگەن، بىر قىسىمغا يىرىك شېغىل ئىشلىتىلگەن. بۇنى دەسلەپكى قەدىمدە تاش دۆۋىلەنگەن قەبرى، ئەتراپى تاش بىلەن قورشىلىپ تاش دۆۋىلەنگەن قەبرى ۋە ئەتراپى تاش بىلەن قورشالغان قەبرىدىن ئىبارەت 3 خىلغا بۆلۈشكە بولىدۇ. تاش دۆۋىسى ئادەتتە كىچىكرەك ۋە پەس بولۇپ، چوڭنىڭ دىئامېتىرى 10 مېتىر، ئېگىزلىكى 0.9 مېتىر، كىچىكىنىڭ دىئامېتىرى 0.5 مېتىر، ئېگىزلىكى 0.3 مېتىر كېلىدۇ. ئەتراپى تاش بىلەن قورشىلىپ تاش دۆۋىلەنگەن قەبرىدىن ئەڭ چوڭ بىرىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 30 مېتىر، كەڭلىكى تەخمىنەن 8 مېتىر، ئېگىزلىكى 0.3 مېتىر كېلىدۇ. ئەتراپى تاش بىلەن قورشالغان قەبرىدىن چوڭنىڭ ئۇزۇنلۇقى 5.3 مېتىر، كەڭلىكى 2.5 مېتىر كېلىدۇ.

قەبرىلەرنىڭ زور كۆپچىلىكىدە جەسەت يەرگە دەپنە قىلىنغان، لەھەت تاش دۆۋىسىنىڭ ئاستىغا ئورۇنلاشقان. ئاز

سادىكى قەبرىلەردە لەھەت يوق. لەھەت كۆپىنچە يۇمىلاق بۇلۇڭ، تىك تۆت تەرەپلىك بولۇپ، تىك كۆلەنگەن. يەنە ئاز ساندا تىك كۆلەنگەن لەھەت، تىك تۆت تەرەپلىك تىك كۆلەنگەن لەھەت، يۇمىلاق شەكىلدە تىك كۆلەنگەن لەھەتلەرمۇ بار. دەپنە قىلىش شەكىلدە پۇت - قولى يىغىلىپ يېنىچە ياتقۇزۇلۇپ دەپنە قىلىش ئاساس قىلىنغان، مېيىتنىڭ كۆپىنچىسى بىر قېتىم، ياغۇز دەپنە قىلىنغان، ئاز ساندىكى قەبرىلەردە جەسەت بىلەن جەسەت كۆلى قوشۇپ دەپنە قىلىنغان. ئاز ساندىكىلىرىگە قورال - سايمان قوشۇپ دەپنە قىلىنغان، لەھەت ئاغزى ۋە تېگىگە بىر قەۋەت پاخال ياتقۇزۇلغان. بەزى گۆرلەرنىڭ ئاغزى تاش ياكى ياغاچ بىلەن يېپىلغان، بەزىلىرىگە ئاددىي تاختىپۇش ياكى ساندۇق شەكىلىدىكى ياغاچ ئۆكەك قويۇلغان، جەسەتكە قوشۇپ دەپنە قىلىنغان نەرسىلەر كۆپىنچە جەسەتنىڭ باش تەرىپىگە قويۇلغان، قوشۇپ دەپنە قىلىنغان نەرسىلەرنىڭ بىر قىسمى قوي، ئات قاتارلىق ھايۋانلارنىڭ سۆڭەكلىرى ۋە ياغاچ قاتارلىق مېۋىلەر. جەسەت كۆيدۈرۈپ دەپنە قىلىنغان قەبرىلەرنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى ئازراق. يەر ئۈستىگە تاش دۆۋىلەنگەن ياكى ئەتراپى تاش بىلەن قورشالغان. جەسەت سۆڭىكى يەر ئۈستىگە قويۇلۇپ ياكى لەھەت ئىچىگە ئېلىپ كىرىلىپ كۆيدۈرۈلگەن، بەزىلىرىدە قوشۇپ دەپنە قىلىنغان نەرسىلەرمۇ بىللە كۆيدۈرۈۋېتىلگەن.

قوشۇپ دەپنە قىلىنغان نەرسىلەر بىرقەدەر ئاز، تۇرمۇ ئوخشاپ كېتىدۇ. بۇ قېتىمقى ئارخېئولوگىيىلىك قېزىشتا يەر ئاستىدىن 175 دانە (يۈرۈش) مەدەنىيەت يادىكارلىقى قېزىۋېلىندى (يىغىۋېلىندى)، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسلىقى ساپال، ياغاچ، مىس، تۆمۈر، تاش قاپاق، توقۇمىچىلىق بۇيۇملىرى، غۇرۇم - پاخال ياساللىرى، ئەينەك سايمانلار قاتارلىقلار بار، بۇلاردىن سىرت، ئىگەر، ماداق قاتارلىق بىرىكە سايمانلارمۇ بار. بۇنىڭدا ساپال بۇيۇملار ئاساس قىلىنغان، ئاساسلىقى، كومزەك، تەشتەك، جام، ھېجىر، قازان قاتارلىقلاردىن ئىبارەت. ياغاچ سايمانلار ئىچىدە لېگەن، تەشتەك، كومزەك، توقۇش سايمانلىرى قاتارلىقلار بار. مىس بۇيۇملار پۈتۈنلەي زىننەت بۇيۇمىدىن ئىبارەت، بۇنىڭ ئىچىدە بىلەيزۇك، ھالقا، پۇت زىنجىرى، ئۈزۈك قاتارلىقلار بار.

بۇ قەبرىلەر دەپنە قىلىنىش شەكلى ۋە تۈزۈلۈشى، دەپنە قىلىنىش ئورنى ۋە ئۇسۇلى، يەر ئاستىدىن قېزىۋېلىنغان سايمان - بۇيۇملار قاتارلىق جەھەتلەردە ئۆزگىچە ئالاھىدىلىككە ئىگە. بۇنىڭدىن سىرت، مەزكۇر قەبرىستانلىقتىن قېزىۋېلىنغان جەسەت سۆڭەكلىرىنىڭ ئىرقىي ئالاھىدىلىكى روشەن بولۇپ، ئىنسانشۇناسلىق تەتقىقاتىدا خېلى يۇقىرى ئىلمىي قىممەتكە ئىگە. دەسلەپكى قەدىمدە پەرەز قىلىنىشىچە، بۇ قەبرىلەرنىڭ دەۋرى ئەمىنىيە ۋە يېغىلىق دەۋرلىرىگە توغرا

كېلىدىكەن.

تېكەس ناھىيىسىدىكى قاپچىغاي سۇ ئامبىرى رايونىنى ئارخېئولوگىيىلىك قېزىش ئەھۋالى

ش ئۇ ئار مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى - ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى غەربىي شىمال ئۈنۈپرسىتېتىنىڭ ئارخېئولوگىيە فاكولتېتى بىلەن بىرلىكتە 2003 - يىلى تېكەس ناھىيىسىنىڭ قاپچىغاي سۇ ئامبىرى رايونىدىكى 225 قەبرىنى ئارخېئولوگىيىلىك قازدى، قېزىش داۋامىدا بۇ قەبرىلەرنىڭ ئەھۋالى بىرقەدەر مۇرەككەپ ئىكەنلىكى مەلۇم بولدى. A: چوڭ تىپلىق تۆپە قەبرە. يەر ئۈستىدىكى قاپلىما دۆۋىلەرنىڭ دىئامېتىرى 15 مېتىردىن 50 مېتىرغىچە، ئېگىزلىكى بىر مېتىردىن 6 مېتىرغىچە كېلىدۇ، ئادەتتە قاپلىما دۆۋىلەرنىڭ ئەتراپى 2 قاتار تاش بىلەن قورشالغان، گۆر ئاغزىدا تاش دۆۋىسى بار، يەر ئاستىدا تىك كوللانغان توپا گۆر ياكى لەھەت بار؛ B: كىچىك تىپلىق توپا - تاش دۆۋىلەنگەن قەبرە. يەر ئۈستىدىكى قاپلىما دۆۋىلەرنىڭ دىئامېتىرى 10 مېتىردىن 15 مېتىرغىچە، ئېگىزلىكى بىر مېتىر كېلىدۇ، يەر ئاستى لەھەتتىن ئىبارەت؛ C: تاش دۆۋىلەنگەن قەبرە. يەر ئۈستىدىكى يۇمىلاق شەكىلدىكى تاش دۆۋىسىنىڭ دىئامېتىرى 10 مېتىر ئەتراپىدا، ئېگىزلىكى 0.5 مېتىر، يەر ئاستىدا لەھەت بار؛ D: تاش دۆۋىلەنگەن تاش ئۆكەلىك قەبرە. يەر ئۈستىدىكى تاش دۆۋىلىرىنىڭ دىئامېتىرى 10 مېتىر ئەتراپىدا، يەر ئۈستىدىن 0.1 مېتىردىن 0.4 مېتىرغىچە كۆتۈرۈلۈپ تۇرىدۇ، يەر ئاستىدا تىك كوللانغان تاش ئۆكەك بار.

جەستەك قوشۇپ دەپنە قىلىنغان نەرسىلەر خېلى كۆپ، بۇلارنىڭ ئىچىدە ساپال كومزەك، ساپال جام، ساپال قاچا، ساپال تەشتەكلەر بار. ساپال كومزەكتىن 65 ى قېزىۋېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە گۈللۈك ساپال قاچا 2، رەسىم - سىزىق سىزىلغان ساپال قاچا 2. مىس بۇيۇملار ئىچىدە قاچا، بىگىز، ئەينەك، قوغغۇراق، يا ئوقنىڭ ئۇچى، ھالقا قاتارلىقلار بار. بولۇپمۇ بىر مىس ئەينەكنىڭ تۇتۇچىغا قۇيۇپ چىقىرىلغان ئارقارنىڭ دۈگىلىك ھەيكىلى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىچىدىكى ئېسىل بۇيۇم ھېسابلىنىدۇ. بۇلاردىن باشقا، تۆمۈر پالتا، تۆمۈر ئۈزەڭگە، تۆمۈر خەنجەرلەرمۇ ياخشى ساقلانغان. تاش قوراللار ئىچىدە تۈگەن تېشى، تاشتىن ئىشلەنگەن گىرىم تايىقى ۋە گىرىم تايىقىنىڭ قۇتسىمۇ ئاز ئۇچرايدۇ. يەنە گۈللۈك سۆڭەك سايمان قاتارلىقلار بار. قەبرىلەرنىڭ يەر ئۈستىدىكى شەكلى، جايلىشىش

قانۇنىيىتى، دەپنە قىلىنىش ئەندىزىسى ۋە جەسەتكە قوشۇپ دەپنە قىلىنغان نەرسىلەرنىڭ ئەھۋالىدىن قارىغاندا، بۇ قېتىم قېزىلغان قەبرىلەرنىڭ دەۋرى كۆپىنچە مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى IV ئەسىردىن مىلادىيە II ئەسىرگىچە بولغان ئارىلىقتا مەركەزلەشكەن، بەزى تاش دۆۋىلەنگەن قەبرىلەرنىڭ دەۋرى مىلادىيە III - IV ئەسىرلەرگىچە داۋاملاشقان بولۇشى ئېھتىمال. تارىخىي ھۆججەتلەردە يېزىلىشىچە ۋە ئىكەلەنگەن ماتېرىياللاردىن قارىغاندا، بۇ قەبرىلەر خەن سۇلالىسىنىڭ ئالدى - كەينىدە ساكلار - ئۇيغۇنلاردىن قالغان بولۇشى مۇمكىن.

نى يۇشنى رەوران رايونىدىكى ئوغرىلانغان قەبرىلەر رەتلەندى ۋە قېزىلدى

ش ئۇ ئار مەدەنىيەت - يادىكارلىقلىرى - ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنىنىڭ ئارخېئولوگىيە خادىملىرى 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 18 - كۈنى رەوران قەدىمكى شەھىرىنىڭ شىمالىدىكى (ئوغرىلانغان قەبرىلەردىكى) مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنىڭ جايلىشىش ئەھۋالى ۋە ھازىرقى ساقلىنىش ئەھۋالىنى دەسلەپكى قەدەمدە تەكشۈرۈش داۋامىدا ئوغرىلانغان گۆزلەرنى نۇقتىلىق ئارخېئولوگىيىلىك رەتلەپ ۋە قېزىپ، رەوران رايونىدا ئۇزۇن قەبرە يولىدا تام سىزىملىرى بار ئۆڭكۈر قەبرىنى تۇنجى قېتىم بايقىدى.

بۇ قەبرە چاقىلىق ناھىيىسىدىكى تىكەنلىك يېزىمىنىڭ 320 كىلومېتىرچە شەرقىگە جايلاشقان، جۇغراپىيىلىك كوئوردىناتى شىمالىي پاراللېل 41°40 قا، شەرقىي مېرىدىئان 7°07'90 قا توغرا كېلىدۇ. بۇ ئەتراپ مەشھۇر «ئاق ئەجدىھا چۆللۈكى» دىكى توپىسى يىمىرىلگەن چوڭ تۆپىلىكنىڭ جەنۇبىي چېتىگە توغرا كېلىدۇ. تۆپىلىك شەرقىي شىمالدىن غەربىي جەنۇبقا يۆنەلگەن بولۇپ، ئېگىزلىكى 10 مېتىردىن 20 مېتىرغىچە كېلىدىغان چوڭ ياردەك يەر تۈزۈلۈشى بىر - بىرىگە تۇتىشىپ كەتكەن. قەبرىستانلىقنىڭ 23 كىلومېتىرچە جەنۇبىغا رەوران قەدىمكى شەھىرى (LA)، 4 كىلومېتىرچە شەرقىي جەنۇبىغا ھازىرغا قەدەر مۇكەممەل ساقلىنىپ كەلگەن IE چاسا شەھىرى جايلاشقان.

بۇ قەبرە ئۇزۇنلۇقى تەخمىنەن 76 مېتىر، كەڭلىكى تەخمىنەن 30 مېتىر، ئېگىزلىكى تەخمىنەن 20 مېتىر كېلىدىغان تۆپىلىكنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان، تۆپىلىكنىڭ ئوتتۇرىسىدا قالدۇق ئېگىزلىكى تەخمىنەن 2 مېتىر، تېگىنىڭ كەڭلىكى تەخمىنەن 2 مېتىر كېلىدىغان مۇنار شەكىللىك كېسەك ئىمارەت ساقلىنىپ قالغان. قەبرە يولىنىڭ ئاغزى تۆپىلىكنىڭ جەنۇبىي چېتىدىكى يانتۇلۇقتىن ئېچىلغان (لەھەت ئىشكىنىڭ يۇقىرى تەرىپىدىن قەبرە

كۆرۈنمەيدۇ. مەركىزىي تۈۋرۈكنىڭ دىئامېتىرى 50 سانتىمېتىر بولۇپ، ئاستى تەرىپى چاسا شەكلىدە چىقىرىلغان، تۈۋرۈككە دۈگىلەك شەكلىدە دارما چاكرانىڭ رەسىمى سىزىلغان.

لەھەت ۋە قەبرە يولىدىكى توپنى تازىلاش داۋامىدا ئاز ساندىكى جەسەت سۆڭىكى ۋە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى بايقالدى. جەسەت سۆڭەكلىرىنىڭ ئىچىدە باش سۆڭىكى بايقالدى، بەزى ئۇزۇن سۆڭەكلەردە تېرە - گۆش قالدۇقى ساقلاننىپ قالغان، بۇلاردا يېرىلغان ئىزلار بار. ئۆكەك ياغاچلىرى پۈتۈنلەي ساندۇق شەكلىدىكى ياغاچ ئۆكەكلەر بولۇپ، تۆپىسىگە چېدىر شەكلىدە ياسالغان قاپاق يېپىلغان بىر ئۆكەك مۇكەممەل ساقلانغانلىقى سىرتىدا، قالغانلىرى چۇۋۇلۇپ كەتكەن، بۇلارنى بىرىكتۈرۈپ ئەسلى ھالىتىگە كەلتۈرۈش تەس، دەسلەپكى قەدەمدە كۆزىتىلىشىچە، مۇنداق ئۆكەكتىن تەخمىنەن 4 - 5 ي بار ئىكەن، بۇنىڭ ئىچىدە 2 ئۆكەكنىڭ مۇكەممەل رەڭلىك قاپىقى بار، بۇنىڭ بىرى چولپ، بىرى كىچىك، كىچىكنىڭ ئۇزۇنلۇقى ئاز كەم بىر مېتىر، بۇ، كىچىك بالىنىڭ ئۆكەك قىلىدۇ، ئۇنىڭغا موكا شەكلىدىكى چولپ كاتەكچە نەقىش چۈشۈرۈلگەن، شالاق بۇلۇت، ئوت - چۆپ يوپۇرماقلىرى سىزىلغان بولۇپ، رەڭگى ئوچۇق بېرىلگەن. بەزى ئۆكەك تاختايلىرىدىكى پاختا رەختە سىزىلغان ئۇزۇنچاق ئەلەم رەسىمىنىڭ پارچىلىرى ساقلاننىپ قالغان، شايسا سىزىلغان رەسىم پارچىلىرىمۇ ساقلاننىپ قالغان، بۇلار ئۆكەك ئۈستىگە ئۇششاق مىق بىلەن سىقلانغان. بۇنىڭدىن سىرت، پاختا، يىپەك، يۇڭ توقۇلما بۇيۇملارنىڭ پارچىلىرىمۇ بايقالدى، بۇلارنىڭ ئىچىدە رەڭلىك يۇڭ ئەدىيال، شايسا سىزىلغان رەسىم پارچىلىرى ھەم بۇلۇت شەكلى، ئۆسۈملۈك شەكلى چۈشۈرۈلگەن كەشتىلەر ۋە رومبا شەكلىدىكى كاتەكچە سىزىلىپ توقۇلغان كىمخايلار بار. يەنە ياغاچ ئاياغ، رەڭلىك يا ئوقى، كۆن سومكا، قۇراق ئىگەر (ئاخىرەتلىك بۇيۇم)، پىل چىشىدىن ئىشلەنگەن سۈزگە، ياغاچ تاغاق قاتارلىقلار بار. دەپنە قىلىنىش ئەھۋالى ۋە تېپىلغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنىڭ ئاساسىي ئالاھىدىلىكىنى تەھلىل قىلىشتىن قارىغاندا، بۇ قەبرىنىڭ دەۋرى دەشتانا ۋە تۇرپان ۋىلايىتىدىن تېپىلغان تام سىزىملىرى بار قەبرىلەرنىڭگە يېقىن كېلىدۇ، تەخمىنەن III ئەسىر بىلەن IV ئەسىرنىڭ ئارىلىقىغا توغرا كېلىدۇ.

نى يۇشىن
ئىلقا ناھىيىسىدىكى جىرىنتاي سۇ ئامبىرىنىڭ سۇ ئاستىدا قالدىغان رايونىدا ئېلىپ بېرىلغان قېزىش ئەھۋالى
ش ئۇ ئار مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى - ئارخېئولوگىيە

ئوغرىلىرى بىر تۇشۇك ئاچقان، قەبرە يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 10 مېتىر بولۇپ، ئۇنىڭ ئالدى تەرىپى ئار، كەينى تەرىپى كەڭ ئېلىنغان، قەبرە يولىنىڭ ئاستىدىكى خام توپىلىق تۆپىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن تۇشۇك ئېچىلغان، لەھەت ئالدىنقى لەھەت، كېيىنكى لەھەتتىن تەركىب تاپقان (ھەر ئىككىسى لەھەت قەبرە ئوغرىلىرى تەرىپىدىن ئېچىۋېتىلگەن). ئالدىنقى لەھەتنىڭ شەرقتىن غەربكە ئۇزۇنلۇقى 4 مېتىر، شىمالدىن جەنۇبقا كەڭلىكى 3.5 مېتىر، ئېگىزلىكى 1.7 مېتىر، تۆپىسى تەكشىدەك كۆرۈنىدۇ، ئوتتۇرىسىغا يۇمىلاق شەكلىدىكى مەركىزىي تۈۋرۈك چىقىرىلغان، كېيىنكى لەھەت كىچىكرەك بولۇپ، شىمال ۋە جەنۇب تەرەپلىرى 2.8 مېتىر، بۇنىڭمۇ تۆپىسى تەكشى، گۆر ئاستى تۈزلەنگەن، يەر ھاك بىلەن سۇۋالغاندەك كۆرۈنىدۇ، ئالدىنقى لەھەت ۋە كېيىنكى لەھەتنىڭ 4 تەرىپىدىكى تامغا تام سىزىملىرى سىزىلغان، تام سىزىملىرى قېلىنلىقى تەخمىنەن 0.5 سانتىمېتىر كېلىدىغان سامانلىق لاي بىلەن سۇۋالغان تامغا سىزىلغان. ئالدىنقى لەھەت ئىشىكىنىڭ سول يېنىغا باداشقان قۇرۇپ ئولتۇرغان بىر ئادەمنىڭ يېنىچە تۇرغان رەسىمى سىزىلغان، ئۇنىڭ ئۇدۇلىغا تىزىلىنىپ تۇرغان سېغىنغۇچىنىڭ رەسىمى سىزىلغان (باش رەسىمى تۇتۇق چىققان، بۇ، مۇشۇ لەھەتتىكى تام رەسىملىرىنىڭ بىر ئالاھىدىلىكى). ئىشىكىنىڭ ئوڭ يېنىغا بىر مۇڭگۈزلۈك ھايۋاننىڭ رەسىمى سىزىلغان (كالىغا ئوخشاپ كېتىدۇ). شەرق تەرەپتىكى تامغا 6 ئادەمنىڭ ئوبرازى سىزىلغان، بۇنىڭ ئىچىدە بەزىسى ئۇزۇن ساقال - بۇرۇت قويغان، بەزىسى قولىدا ئولتۇرغۇچلۇق جام تۇتۇپ تۇرغان، بەزىسى چىنە تۇتۇپ تۇرغان، بەزىسى بىر قولى بىلەن قانداقتۇر بىر نېمىنى تۇتۇۋالغان. بۇلارنىڭ ئىچىدە ئەرلەرمۇ، ئاياللارمۇ بار، كىمىۋالغان پۇزۇر كىيىم - كېچەكلىرىدىن قارىغاندا، چارۋىدارنىڭ تۇرمۇشى تەسۋىرلەنگەندەك قىلىدۇ، ئەمما، بويىقى سويۇلۇپ چۈشۈپ كەتكەن ياكى بىر قەۋەت لاي چاپلاپ قويۇلغان بولسا كېرەك. بېشى ئېنىق كۆرۈنمەيدۇ. غەرب تەرەپتىكى تامغا بىر ئاق، بىر قىزغۇچ تۈگىنىنىڭ چىشلشۇۋاتقان رەسىمى سىزىلغان، ئاق تۈگە بىلەن قىزغۇچ تۈگە بىر - بىرىنىڭ كەينى پۈتىنى چىشلەپ تۇرغان، 2 تۈگىنىنىڭ ئارقىسىدا قولىدىكى ئۇزۇن تاياقنى تۈگىنىنىڭ ئاغزىغا توغرىلاپ، تۈگىلەرنى بىر - بىرىدىن ئايرىۋېتىشكە ئۇرۇنۇۋاتقان 2 ئادەمنىڭ ئۆرە تۇرغان رەسىمى بار. شىمال تەرەپتىكى تامدىكى ئىشىكىنىڭ ئوڭ يېنىغا ئۆرە تۇرغان بىر ئادەمنىڭ رەسىمى سىزىلغان، سول يېنىغا ئالدى پۇتلىرىنى ئېگىز كۆتۈرگەن، ئارقا پۇتلىرىنى يەرگە تىرەپ تۇرغان بىر ئاتنىڭ رەسىمى سىزىلغان، ئاتنىڭ ئۇدۇلىغۇمۇ بىر ئادەمنىڭ رەسىمى سىزىلغاندەك قىلىدۇ، ئەمما ئادەم ئېنىق

سۈرەتتە: ياغى قەبرىستانلىقىدىن 1987 - يىلى قېزىۋېلىنغان گۈللۈك ساپال قەندەل. ئىغىزنىڭ دىئامېتىرى 19.5 سانتىمېتىر، تېگىنىڭ دىئامېتىرى 10.5 سانتىمېتىر، ئېگىزلىكى 18.2 سانتىمېتىر، بۇ قەندەل قۇم ئارىلاشتۇرۇلغان قىزىل ساپالدىن ئىشلەنگەن، ئاستىغا كاناي شەكىلىدىكى ئېگىز دۈگىلەك پۈت ئورنىتىلغان، سىرتىغا قىزىل رەڭلىك ساپال ئىشلىتىلىپ، قىزىل، قارا رەڭ بىلەن سىزما سىزىلغان. قەندەل ئىچىگە «+» بەلگىسى سىزىلغان. سۈرەتنى مەدەنىيەت نازارىتى تەمىنلىگەن.

قەبرىستانلىق) نىڭ كۆلىمى 15 مىڭ كۋادرات مېتىر. بۇلاردىن سىرت، غەرب، شىمال تەرەپلەردە يەنە بەزى لەھەتلىك قەبرىلەر ۋە قەبرە يولى يانتۇ بولغان ئۆڭكۈر قەبرىلەر ئۇ يەر. بۇ يەرگە ئورۇنلاشقان. بۇ قەبرىلەر X X ئەسىرنىڭ 80. يىللىرىدا كارىز ئاسراش ۋە رېمونت قىلىش ۋاقتىدا بايقالغان، كېيىن بۇ قەبرىلەر ئۈزلۈكسىز تۈردە ئوغرىلىققا قېزىلغان. 1981 - يىلى ئەتىيازدا يۈز بەرگەن بىر قېتىملىق ئوغرىلىققا قېزىش ھەمىدىن ئېغىر بولۇپ، ياغى كەتتىدىنلا 240 تىن ئارتۇق مەدەنىيەت يادىكارلىقى يىغىۋېلىنغان، بۇنىڭ ئىچىدە نەپىس گۈللۈك ساپال قاچىلار ۋە برونزا بۇيۇملار ئاز ئەمەس. 2003 - يىلى ئەتىيازدا يەنە 40 قەدىمكى قەبرە ئوغرىلانغان، تۇتۇلغان قەبرە ئوغرىلىرىنىڭ قولىدىن يىغىۋېلىنغان سايمان-جابدۇقلار ئىچىدە ھايۋان شەكلى چۈشۈرۈلگەن ياغاچ چىلەك، تۆمۈر ئېغىز دۇرۇق، مىس قوڭغۇراق، ئوقيا، ساپال بۇيۇملار قاتارلىق قىممەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى بار. شۇنىڭ بىلەن دۆلەت مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئىدارىسىنىڭ قوشۇلۇشى ئارقىلىق ياغى قەدىمكى قەبرىستانلىقى قۇتقۇزۇش خاراكتېرىدە تازىلانغان ۋە قېزىلغان.

دەسلەپكى قەدەمدە تەھلىل قىلىنىشىچە، كىچىك دەريا قەبرىستانلىقىدىكى قۇم بارخانى ئۇزاق ۋاقىتلار داۋامىدا جەسەتنى داۋاملىق دەپنە قىلىش ئارقىلىق شەكىللەنگەن، ئاز دېگەندە 4 قاتلامدىن ئارتۇق قەبرىلەر بىرىنىڭ ئۈستىگە بىرى ئورۇنلاشقان، قۇم بارخانىدىكى ياغاچ تۇرۇك دەسلەپتە ئالاھىدە دەپنە قىلىنغان قەبرىلەرنىڭ پاسىل بەلگىسى بولسا كېرەك، 2 ياغاچ قاشاتام بولسا، ھەرخىل قەبرە رايونلىرىنىڭ چېگرىسى بولۇشى مۇمكىن. كېيىنكى چاغلاردىكى دەپنە قىلىنىش ئۇسۇلى دەسلەپكى چاغلاردىكى دەپنە قىلىنىش ئۇسۇلىنى بۇزۇپ تاشلىغان، شۇنىڭ بىلەن قەبرىستانلىققا دەسلەپ دەپنە قىلىنغان جەسەتلەر دەپنە قىلىنىش ئۇسۇلى جەھەتتە بىرمۇنچە ئورتاقلىقلارغا ئىگە قىلىنغان. كارىون 14 ئوكسىدى ئارقىلىق تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان سانلىق مەلۇماتقا قارىغاندا، قەدىمكى قەبرىلەر ئازگىلىدىكى 1 - خىلدىكى قەبرىلەرنىڭ مۇتلەق دەۋرى بۇنىڭدىن 3800 يىل ئەتراپىدا ئىلگىرىگە توغرا كېلىدىكەن، كىچىك دەريا قەبرىستانلىقىدىن يىغىۋېلىنغان يۇڭ توقۇلمىلار (ئەڭ يۇقىرى قاتلامدىن چىققان يادىكارلىقلار) نىڭ كۆپ قىسمى قەدىمكى قەبرىلەر ئازگىلىدىكى ئۆسۈملۈكلەردىن نەپىس ۋە ئىنچىكە ئىكەنلىكى، كەشتە نەقىش تېخنىكىسىنىڭ مەيدانغا كەلگەنلىكى، يەر ئاستىدىن قېزىۋېلىنغان پاخالدىن توقۇلغان سېۋەتلەردىكى نەقىشلەرنىڭ قەدىمكى قەبرىلەر ئازگىلىدىكى پاخالدىن توقۇلغان سېۋەتلەردىكى نەقىشلەردىن ئۇششاق ئىكەنلىكى كۆزدە تۇتۇلۇپ، كىچىك دەريا قەبرىستانلىقىدىكى قەبرىلەر دەۋرىنىڭ ئاخىرقى چېكى قەدىمكى قەبرىلەر ئازگىلىدىكى 1 - خىل قەبرىلەرنىڭ دەۋرىدىن كېيىن ئىكەنلىكى، يۇقىرى چېكىنىڭ ئۇنىڭغا ئوخشاش بولۇشى ياكى تېخىمۇ بالدۇر بولۇشى ئېھتىمال ئىكەنلىكى دەسلەپكى قەدەمدە ھۆكۈم قىلىندى.

نى يۇشنى

پىچاندىكى ياغى قەبرىستانلىقىنىڭ

قېزىلىش ئەھۋالى

شۇ ئار مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى - ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى تەشكىللىگەن ئارخېئولوگىيە ئەترىتى 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 5 - ئاينىڭ 10 - كۈنىگىچە پىچان ناھىيىسىدىكى تۇيۇق يېزىسى ياغى كەنتىنىڭ 2.5 كىلومېتىر غەربىي شىمالىدىكى كۆلىمى 55 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدىغان قەدىمكى قەبرىلەرنى تازىلىدى ۋە قازدى، بۇنىڭ ئىچىدە غەربىي شىمالدىكىسى (I) نومۇرلۇق قەبرىستانلىق) نىڭ كۆلىمى 16 مىڭ كۋادرات مېتىر، ئوتتۇرا بۆلىكىدىكىسى (II) نومۇرلۇق قەبرىستانلىق) نىڭ كۆلىمى 24 مىڭ كۋادرات مېتىر، جەنۇبىي بۆلىكىدىكىسى (III) نومۇرلۇق

قەدىمكى زاماندىكى چوڭ تىپتىكى مىس تاۋلاش خارابىسى بايقالدى

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ بېشىدا باي ناھىيىسىنىڭ چۆلتاغ تاغ تىزمىسى ئىچىدىكى بىر كىچىك ئويمانلىقتا قەدىمكى زاماندىكى بىر چوڭ تىپتىكى مىس تاۋلاش كېنىنىڭ خارابىسى بايقالدى.

بۇ خارابە باي ناھىيىسىدىكى چاچى بازىرىنىڭ تەخمىنەن 12 كىلومېتىر غەربىي جەنۇبغا جايلاشقان، خارابىنىڭ شەرقتىن غەربكە ئۇزۇنلۇقى تەخمىنەن 500 مېتىر، شىمالدىن جەنۇبقا كەڭلىكى تەخمىنەن 100 مېتىر. خارابە ياخشى ساقلانغان، بۇزۇلۇش ۋە ئوغرىلىنىش ئىزلىرى يوق.

باي ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا ئۇزۇنلىقىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە جايلاشقان بولۇپ، تار ئۇزۇن بەلۋاغ شەكلىدىكى ئويمانلىق ھالىتىنى ئالغان، بۇ جاي قەدىمكى زاماندا كۈسەن بەگلىكىدىكى مەركىزىي رايونلارنىڭ بىرى ئىدى. بۇ ناھىيىنىڭ كان بايلىقى ئىنتايىن مول. ئالاقىدار تارىخ ماتېرىياللىرىدا كۆرسىتىلىشىچە، مىلادىيىدىن ئىلگىرىكى 1000 - يىللار ئۆپچۆرىسىدە مەزكۇر رايون برونزا قوراللار دەۋرىگە قەدەم قويغان، سەل كېيىنكى ۋاقىتلاردا دەسلەپكى تۆمۈر قوراللار دەۋرىگە قەدەم قويغان. 3000 يىلدىن ئارتۇق داۋام قىلغان رۇدا تاۋلاش پائالىيىتى بۇ رايوندا ئىنتايىن مول رۇدا تاۋلاش خارابىلىرىنى قالدۇرۇپ كەتكەن. 2003 - يىلى 9 - ئايغىچە باي ناھىيىسى تەۋەسىدە رۇدا تاۋلاش خارابىسىدىن 11 ى بايقالدى، بۇنىڭ ئىچىدىكى 6 سى مىس رۇدىسى ئېلىش ۋە تاۋلاش خارابىسى، 2 سى تۆمۈر رۇدىسى ئېلىش ۋە تاۋلاش خارابىسى، 3 سى ھەم مىس، ھەم تۆمۈر تاۋلاش خارابىسى، پۇل قۇيۇش خارابىسى، ئۈستى ئوچۇق نېفىتلىك خارابىسى. يېڭىدىن بايقالغان قەدىمكى زاماندىكى مىس تاۋلاش خارابىسى — شىنجاڭدا بايقالغان قەدىمكى زاماندىكى مىس تاۋلاش خارابىلىرى ئىچىدىكى ئەڭ چوڭ خارابىنىڭ بىرى.

خې شىن، يەن فېيغېي

تەزكىرە تۈزۈش خىزمىتى

تەزكىرىچىلىك خىزمىتى
2003 - يىلى شىنجاڭدا ناھىيە (شەھەر، رايون) تەزكىرىسىدىن 11 ى، «شىنجاڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى» دىكى كەسىپلەر تەزكىرىسىدىن بىرى نەشر قىلىندى، 3 تەزكىرە كىتابى ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلى - يېزىقىغا تەرجىمە قىلىنىپ

تازىلاش ۋە قېزىش داۋامىدا 500 قەبرە تازىلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە I نومۇرلۇق قەبرىستانلىقتىكى قەبرە 220، II نومۇرلۇق قەبرىستانلىقتىكى قەبرە 200، III نومۇرلۇق قەبرىستانلىقتىكى قەبرە 80 (بۇ قەبرىلەرنىڭ ھەممىسى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىغان). I نومۇرلۇق قەبرىستانلىقنىڭ شىمالىي قىسمى، II نومۇرلۇق قەبرىستانلىقنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدىكى بىر قەدەر ياخشى ساقلانغان ئازكەم 1000 ئوغرىلانغان قەبرە قېزىلمىغان. ياخشى قەبرىستانلىقنىڭ قەبرىلەرنىڭ ئورۇنلىشىشى رەتلىك، زىچلىقى مۇۋاپىق بولۇپ، نۇرپان ئويمانلىقىدا بايقالغان تارىختىن ئىلگىرىكى ئەڭ چوڭ قەبرىستانلىق ھېسابلىنىدۇ. قېزىش داۋامىدا ئىسپاتلىنىشىچە، قەبرىستانلىق I نومۇرلۇق قەبرىستانلىقنىڭ ئالدى قىسمىدىن تارتىپ ئىشلىتىلىشكە باشلىغان، II نومۇرلۇق، III نومۇرلۇق قەبرىستانلىقلارمۇ شۇنداق بولغان، قەبرىلەرنىڭ شەكلى ئېلىپىس شەكلىدە تىك كولاش، تىك تۆت تەرەپلىك قىلىپ 2 قەۋەت سۇپا چىقىرىش، تىك تۆت تەرەپلىك قىلىپ تىك كولاش، خالتىسىمان كولاشتىن تارتىپ تىك كولاپ ياندىن لەھەت كولاشقا بولۇپ، ئۆزئارا چىڭ باغلانغان، دەۋرى مىلادىيىدىن بۇرۇنقى 1000 - يىلدىن سەل ئىلگىرىدىن تارتىپ مىلادىيىدىن سەل كېيىنكىگە بولۇپ، 1000 يىلدىن ئارتۇق ئىشلىتىلگەن. يەر ئاستىدىن قېزىۋېلىنغان سايمان - جابدۇقلار ناھايىتى كۆپ بولۇپ، قېزىلغان ۋە ئوغرىلانغان قەبرىلەردىن تېپىلغان گۈللۈك ساپال قاچا 500 دىن ئاشىدۇ، بۇلارنىڭ شەكلى ئۆزگىچە بولۇپ، روشەن ئالاھىدىلىككە ئىگە، ياغاچ جابدۇق، سۆڭەكتىن ياسالغان بۇيۇملار 500 دىن ئاشىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە ئوقيا، نەقىشلىك چاق، ئوقيا قېپىنىڭ تىرەك تاختىسى، گۈل ئويۇلغان ياغاچ چىلەك ۋە ئىپتىدائىي ھايۋانلارنىڭ شەكلى پۈشۈرۈلگەن باشقا ياغاچ جابدۇقلار، ئوۋچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان ئەگرى چوماق، يىپەك، پاختا، يۇلك توقۇلمىلار، كىيىم - كېچەك قاتارلىق نەرسىلەر مۇكەممەل ساقلانغان، بولۇپمۇ شىنجاڭدا ھەممىدىن بۇرۇنقى ئات يۈگىنى، خۇرۇمدىن ئىشلەنگەن بۇيۇملار ۋە ئىگەر - جابدۇق، تىك غوغقا، لايدىن ياسالغان ئادەم ھەيكىلى، لايدىن ئىشلەنگەن شامالدىرغۇچ، ئۇزۇم پىلىكىنىڭ ئەۋرىشكىسى، ئوقيا، خۇرۇم ۋە سۆڭەك تاختا، قۇرۇپ كەتكەن مۇكەممەل جەسەت قېزىۋېلىنغان.

ياخشى قەبرىستانلىقنى قېزىش ۋە كېيىنكى رەتلەش ئىشلىرى نۇرپان ۋىلايىتىدە ئىلمىي ئارخېئولوگىيە مەدەنىيەت سىستېمىسىنى بەرپا قىلىشقا ياخشى ئاساس سېلىپ بەردى.

نى يۇشىن

نەشر قىلىندى، كەسىپلەر تەزكىرىسى، تارماقلار تەزكىرىسىدىن 20 خىلى نەشر قىلىندى؛ ئۆلكە دەرىجىلىك ئۈنۋېرسال يىلنامىدىن 3 خىلى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك ئۈنۋېرسال يىلنامىدىن 3 خىلى، ناھىيە (شەھەر، رايون) دەرىجىلىك ئۈنۋېرسال يىلنامىدىن 3 خىلى، كەسىپلەر، تارماقلار يىلنامىسىدىن 6 خىلى نەشر قىلىندى؛ تەزكىرىچىلىك نەزەرىيىسىگە ئائىت تەتقىقات ماقالىسىدىن 61 ى، يىلنامە نەزەرىيىسىگە ئائىت تەتقىقات ماقالىسىدىن 13 ى ئېلان قىلىندى. 2 خىل تەزكىرە ژۇرنىلى (خەنزۇچە ۋە ئۇيغۇرچە) چىقىرىلدى.

ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى، ش ئۇ ئا ر تەزكىرە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئىسمائىل تىلىۋالدى 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ش ئۇ ئا ر تەزكىرە كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئەھۋالىدىن قىلىنغان دوكلاتنى ئاڭلىدى ھەمدە تەزكىرىچىلىك خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش قاتارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا مۇھىم يوليورۇق بەردى. ئۇ يېڭى بىر نۆۋەتلىك تەزكىرە كومىتېتىنىڭ تەشكىلىي جەھەتتە مۇكەممەللىشىشى، خىزمەتكە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىشى، نامرات رايونلارنىڭ تەزكىرە كىتابلىرىنى نەشر قىلىش خىراجىتىگە ياردەم بېرىشى قەتئىي داۋاملاشتۇرۇشى لازىملىقىنى تەكىتلىدى.

ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى ئىشخانىسى 4 - ئاينىڭ 12 - كۈنى « شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ تەزكىرە، يىلنامە تۈزۈشى باشقۇرۇش چارىسى، نى تارقىتىش توغرىسىدا ئۆقتۈرۈش» چىقىرىپ، جايلار، تارماقلاردىن بۇ باشقۇرۇش چارىسىنى ئەستايىدىل ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، تەزكىرە تۈزۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە خىزمىتى يىغىنى 4 - ئاينىڭ 16 -، 17 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا، ئاساسەن تەزكىرە تۈزۈش سۈرئىتىنى تېزلىتىپ، خىزمەتنى ۋاقىتنى تەتۈر ھېسابلاش ئۈسۈلى بويىچە ئورۇنلاشتۇرۇپ، تۈنجى نۆۋەتلىك تەزكىرە تۈزۈش ۋەزىپىسىنى ۋاقىتدا ئورۇنداش مەسىلىسى مۇھاكىمە قىلىندى. يىغىنغا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋە قىسمەن ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ تەزكىرىچىلىك خىزمىتىگە مەسئۇل رەھبەرلىرى ۋە تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىلىرىنىڭ مۇدىرلىرى، « شىنجاڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى» دىكى كەسىپلەر تەزكىرىسى تەھرىر ئىشخانىلىرىنىڭ مەسئۇللىرى بولۇپ 107 كىشى قاتناشتى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى، مۇئاۋىن رەئىسى نۇرلان ئەبەلىمىن يىغىنغا قاتناشتى ۋە سۆز قىلدى.

ش ئۇ ئا ر تەزكىرە كومىتېتى 4 - ئاينىڭ 17 - كۈنى شىنجاڭدا يېڭىچە تەزكىرە خىزمىتى قانات يايدۇرۇلغانلىقىنىڭ

20 يىللىقىنى خاتىرىلەش پۇزىسىدىن سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. 2003 - يىلى تەزكىرە خادىملىرىدا ئۆزگىرىش چوڭراق

بولدى، ھەر دەرىجىلىك تەزكىرە كىتابلىرىنى تۈزۈشنى ئۈستىگە ئالغان ئورۇنلار تەزكىرە خىزمىتىنىڭ داۋاملىشىشىغا كاپالەتلىك قىلىش پۇزىسىدىن تەزكىرە خادىملىرىنى كەسپىي جەھەتتىن تەربىيەلەش خىزمىتىنى كۈچەيتتى. شىنجاڭ ھەربىي رايونى 1 - ئاينىڭ 6 - كۈنىدىن 8 - كۈنىگىچە تەزكىرە خادىملىرىنى كەسپىي جەھەتتىن تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى، شىدىن يۇقىرى ئورۇنلاردىكى تەزكىرە خادىملىرىدىن 60 نەچچىسى كۇرسقا قاتناشتى. شىنجاڭ رەڭلىك مېتال (گۇرۇھى) شىركىتى 4 - ئاينىڭ 12 - كۈنى 2 كۈنلۈك تەزكىرە نەزەرىيىسى ئۆگىنىش كۇرسى ئاچتى، تەزكىرە خادىملىرىدىن 20 نەچچىسى ئۆگىنىشكە قاتناشتى. ئاقسۇ ۋىلايەتلىك تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى 10 كۈنلۈك تەزكىرىچىلىك ئاساس نەزەرىيىسى كۇرسى ئاچتى، ۋىلايەتكە قاراشلىق ناھىيە، شەھەرلەر ۋە ۋىلايەتلىك ئورگانلاردىكى تەزكىرە خادىملىرىدىن 64 كىشى ئۆگىنىشكە قاتناشتى. ش ئۇ ئا ر مىللەت - دىن ئىشلىرى كومىتېتى 8 - ئاينىڭ 27 - كۈنى «شىنجاڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى. مىللەتلەر تەزكىرىسى» نى تۈزگۈچى خادىملارنى كەسپىي جەھەتتىن تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى، كەسىپلەر تەزكىرىسىنى تۈزۈشكە قاتنىشىدىغان 20 نەچچە ئادەم كۇرسقا قاتناشتى. ش ئۇ ئا ر تەزكىرە كومىتېتى 9 - ئاينىڭ 9 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە 7 كۈن داۋام قىلغان 2 - نۆۋەتلىك تەزكىرە نەزەرىيىسى بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى، بىر قىسىم ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيىلەردىكى ۋە نازارەت، ئىدارىلەردىكى تەزكىرە خادىملىرىدىن 87 سى كۇرسقا قاتناشتى. كۇرسقا ئاساسلىقى، شىنجاڭنىڭ مىللەتلەر، ئېچىۋېتىشكە دائىر تارىخىي تەرەققىياتى، مىللەت، دىن، چېگرا قاتارلىق مەسىلىلەرنى بايان قىلىش پىرىنسىپى، تەزكىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ تۈزۈشنى تەشكىللەش خىزمىتى ۋە ئاساس نەزەرىيە بىلىملىرى ئۆگىنىلدى.

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر تەزكىرە كومىتېتى بىلەن ش ئۇ ئا ر تەزكىرە ئىلمىي جەمئىيىتى بىرلىكتە تەزكىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ تۈزۈش نەزەرىيىسى تەتقىقاتىدىكى مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالىلەرنى باھالاش پائالىيىتى ئېلىپ باردى. باھالاشقا قاتناشتۇرۇلدىغان ئىلمىي ماقالىدىن 34 ى تاپشۇرۇۋېلىندى، ئالاقىدار مۇتەخەسسسلەردىن تەشكىل قىلىنغان باھالاش ھەيئىتىنىڭ ئەستايىدىل باھالىشى ئارقىلىق، مۇكاپاتلىنىدىغان ئىلمىي ماقالىدىن 12 سى تاللاپ چىقىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 2 ئىلمىي ماقالە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 4 ئىلمىي ماقالە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 6 ئىلمىي ماقالە 3 - دەرىجىلىك

مۇكاپاتقا ئېرىشتى، مۇكاپاتلانغان ئىلمىي ماقالىلەرنىڭ ئاپتورلىرىغا گۇۋاھنامە ۋە مۇكاپات تارقىتىپ بېرىلدى. شۇ ئارقىلىق تەزكىرە كومىتېتى 2 - نۆۋەتلىك تەزكىرە تۈزۈش خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك باشلاشقا ئوبدان تەييارلىق كۆرۈش يۈزىسىدىن 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 16 - ، 17 - كۈنلىرى 2 - نۆۋەتلىك تەزكىرە تۈزۈش خىزمىتى بويىچە نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى. يىغىنغا تەتقىقاتتا نەتىجىگە ئېرىشكەن تەزكىرە خادىمىدىن 38 ى قاتناشتى. گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك تەزكىرە ئىشخانىسى ۋە خۇبېي ئۆلكىلىك تەزكىرە ئىشخانىسىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنغا قاتنىشىپ تەجرىبە تونۇشتۇرۇشقا تەكلىپ قىلىندى.

ليۇ دېرۇن
يېڭىدىن نەشر قىلىنغان تەزكىرە كىتابلىرى

داۋاملاشتۇرۇپ تۈزۈلگەن «گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار تەزكىرىسى» تۇنجى نۆۋەتلىك «شىنجاڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى. گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار تەزكىرىسى» 1997 - يىلى نەشر قىلىنغان بولۇپ، ئاخىرقى چېكى 1985 - يىلى توختىغانىدى. داۋاملاشتۇرۇلۇپ تۈزۈلگەن «شىنجاڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى. گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار تەزكىرىسى» شىنجاڭدا 2 - نۆۋەت تۈزۈلۈپ نەشر قىلىنغان تۇنجى تەزكىرە كىتابى ھېسابلىنىدۇ. بۇ تەزكىرە كىتابىنىڭ يۇقىرى چېكى 1986 - يىلىدىن باشلىنىپ، ئاخىرقى چېكى 2000 - يىلى توختايدۇ، بۇ كىتاب 2003 - يىلى 1 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى. بۇ كىتاب 1 مىليون 800 مىڭ خەتلىك بولۇپ، 8 قىسىم، 33 بايتىن تەركىپ تاپقان، باش تۈزگۈچى ۋاڭ فۇتۇڭ. كىتابتا، ئاساسلىقى، شىنجاڭنىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىقلار ساھەسىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ رەھبەرلىكىدە، ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، كۆزقاراشنى ئۆزگەرتىپ، ئىسلاھاتنى چوققۇرلاشتۇرۇپ، ئىشكنى سىرتقا ئېچىۋېتىشنى كېڭەيتىپ، مەزكۇر تەزكىرىنىڭ بازار ئىگىلىكى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرۇپ «2 - قېتىم ئىگىلىك تىكلەش» داۋامىدا ياراتقان كىشىنى ئىپتىخارلاندىرالىق نەتىجىلىرى بايان قىلىنغان.

ليۇ دېرۇن
«بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى تەزكىرىسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 7 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچى سۈي شىيەنلى. بۇ كىتاب 1 مىليون 426 مىڭ خەتلىك بولۇپ، 42 قىسىمدىن تەركىپ تاپقان. كىتابنىڭ يۇقىرى چېكى ئىسكاتقەدەر شەيئىلەر

بارلىققا كەلگەن ۋاقىتتىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 1999 - يىلى توختايدۇ، شەيئىلەرنىڭ مۇكەممەللىكىنى ساقلاپ قېلىش مەقسىتىدە ئايرىم باب، پاراگرافلاردىكى بايانلار مۇۋاپىق كەينىگە سۈرۈلگەن. بۇ تەزكىرە كىتابىدا بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ تەبىئىي، ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي، سىياسىي ۋە مەدەنىيەت قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەھۋاللىرىنىڭ تارىخى ۋە ھازىرقى ھالىتى سىستېمىلىق، ئومۇميۈزلۈك، ئىلمىي ئاساستا بايان قىلىنغان. رايون ئالاھىدىلىكىنى گەۋدىلەندۈرۈش يۈزىسىدىن، تەزكىرە كىتابىدا «ئۇلۇڭگۈر كۆلى»، «بېلىقچىلىق» قىسىملىرى ئالاھىدە تەسىس قىلىنغان، بۇ قىسىملاردا ئۇلۇڭگۈر كۆلىنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتى ھەم ئۇلۇڭگۈر كۆلى رايونى تايانچ قىلىنىپ بەرپا قىلىنغان كەسىپلەر تەپسىلىي ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن. كىتابتا ئىدىيەۋىلىك، ئىلمىيلىك، ماتېرىيالچانلىق بىر گەۋدەگە ئايلاندۇرۇلۇپ، دەۋر ئالاھىدىلىكى ۋە يەرلىك ئالاھىدىلىكىنى گەۋدىلەندۈرۈش يولىدا كۈچ سەرپ قىلىنغان. بىر قەدەر يۇقىرى پايدىلىنىش ۋە ساقلاش قىممىتىگە ئىگە، يەرلىك ئەھۋال ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن بۇ چوڭ تىپتىكى قورال كىتاب كىشىلەرنىڭ بۇرۇلتوقاي ۋە ئۇنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى بىلىش ۋە چۈشىنىشىدە پائال رېئال ئەھمىيەتكە ئىگە.

«مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى تەزكىرىسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 7 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچىلەر ۋاڭ شېنجياڭ، شا يەنچىن. بۇ تەزكىرە كىتابى 950 مىڭ خەتلىك بولۇپ، يۇقىرى چېكى تارىخىي ماتېرىياللار ئاساسىدا، ئىسكاتقەدەر شەيئىلەرنىڭ پەيدا بولغان ۋاقتىدىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 1990 - يىلى توختايدۇ. ئاخىرقى چەك بىلەن كىتاب نەشر قىلىنغان ۋاقىت ئارىلىقىدىكى ماتېرىيال جەھەتتىكى بوشلۇقنى تولدۇرۇش مەقسىتىدە تەزكىرە كىتابىدا داۋاملاشتۇرۇلۇپ تۈزۈلگەن قىسمى ئالاھىدە تەسىس قىلىنغان، بۇ قىسىمغا 1991 - يىلىدىن 2000 - يىلىغىچە بولغان ماتېرىياللار كىرگۈزۈلگەن. بۇ تەزكىرە كىتابىدا مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ تەبىئىي، ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي، سىياسىي ۋە مەدەنىيەت قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەھۋاللىرىنىڭ تارىخى ۋە ھازىرقى ھالىتى ئومۇميۈزلۈك، سىستېمىلىق، ئىلمىي بايان قىلىنغان، يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، مورى ناھىيىسىدە يۈز بەرگەن غايەت زور ئۆزگىرىشلەر ۋە ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەريانى نۇقتىلىق بايان قىلىنغان، دەۋر ئالاھىدىلىكى ۋە يەرلىك ئالاھىدىلىك گەۋدىلەندۈرۈلگەن، بۇ كىتاب يەرلىك ئەھۋال ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن قامۇس شەكلىدىكى چوڭ تىپتىكى ماتېرىيال

كىتاب ھېسابلىنىدۇ.

«چاغاتوقاي ناھىيىسى تەزكىرىسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 7 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچىلەر جېڭ جىيۈن، لى مەن. بۇ كىتاب 1 مىليون 80 مىڭ خەتلىك بولۇپ، يۇقىرى چېكى ئىمكانقەدەر شەيئىلەر پەيدا بولغان ۋاقىتتىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 1990 - يىلى توختايدۇ. كىتابتا قىسىم، باب، پاراگراف، تارماقلار ئاساسىي رامكا، سۈرەت، بايان، تەزكىرە، جەدۋەل، تەرجىمىھال، ئۈزۈندە ئاساسىي بايان قىلىش شەكلى قىلىنىپ، ھازىرقى تەپسىلىي، قەدىمكى قىسقىچە بايان قىلىش، قەدىمكى ھازىرقى ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلۇپ، چاغاتوقاي ناھىيىسىنىڭ چىڭ سۇلالىسىدىن بۇيانقى ئازىمەت 300 يىل ۋاقىت ئىچىدىكى ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئەھۋالى نۇقتىلىق بايان قىلىنغان. كىتابتا ئىدىيەۋىلىك، ئىلمىيلىك ۋە ماتېرىيالچانلىقنى ئورگانىك ھالدا بىرلىككە كەلتۈرۈش يولىدا كۈچ سەرپ قىلىنغان، رايوننىڭ كەلگۈسىدىكى ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا ئەھمىيەت بېرىلگەن. پايدىلىنىش قىممىتى بىرقەدەر يۇقىرى بولغان بۇ ماتېرىيال خاراكتېرلىك ئەسەر چاغاتوقايىنى چۈشىنىش، تەتقىق قىلىش، رايوننىڭ ئىقتىسادى، مەدەنىيىتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە رېئال ئەھمىيەتكە ئىگە.

«ئارشاڭ ناھىيىسى تەزكىرىسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 8 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچىلەر سۇڭ كېچىڭ، ۋاڭ پىڭ. بۇ كىتاب 1 مىليون 404 مىڭ خەتلىك بولۇپ، 34 قىسىمدىن تەركىپ تاپقان، كىتابنىڭ يۇقىرى چېكى ئىمكانقەدەر شەيئىلەر پەيدا بولغان ۋاقىتتىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 1995 - يىلىنىڭ ئاخىرى توختايدۇ. كىتابتا قىسىم، باب، پاراگراف، تارماق قۇرۇلمىسى ئاساسىي رامكا قىلىنىپ، بايان، خاتىرە، تەزكىرە، جەدۋەل، سۈرەت، تەرجىمىھال، ئۈزۈندىلەر ئاساسىي بايان شەكلى قىلىنغان. بۇ تەزكىرە كىتابىدا تەپسىلىي ۋە ئېنىق ماتېرىياللار، ئەقىلگە مۇۋاپىق بەت ئورۇنلاشتۇرۇش، راۋان ئۇسلۇب ئارقىلىق ئارشاڭ ناھىيىسىنىڭ تەبىئىي مۇھىتىدىكى ئۆزگىرىشلەر، جەمئىيەت ئىقتىسادىدىكى گۈللىنىش ۋە چۈشكۈنلىشىش، كۆتۈرۈلۈش ۋە پەسىيىش، تەبىئىي شارائىت ۋە خەلق ئەھۋالىدىكى ئۆزگىرىشلەر، كۈچلۈك مىللىي ئالاھىدىلىك ۋە كۆرۈنەرلىك يەرلىك ئالاھىدىلىكلەر نامايان قىلىنغان. بۇ كىتاب ئارشاڭ ناھىيىسىنىڭ يەرلىك ئەھۋالىنى ئومۇميۈزلۈك، سىتېمىلىق ئەكىس ئەتتۈرۈپ بېرىدىغان چوڭ تىپتىكى ماتېرىيال خاراكتېرلىك قورال كىتاب، شۇنداقلا

ۋە تەنپەرۋەرلىك ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېلىپ بېرىشتىكى دەرسلىك ھېسابلىنىدۇ.

«مايتاغ رايونى تەزكىرىسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 8 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچى فۇ يۈكۈن. بۇ تەزكىرە كىتابى 1 مىليون 200 مىڭ خەتلىك بولۇپ، يۇقىرى چېكى شەيئىلەر پەيدا بولغان ۋاقىتتىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 2000 - يىلىنىڭ ئاخىرى توختايدۇ، رەڭلىك سۈرەتلەر 2002 - يىلىنىڭ ئاخىرى توختايدۇ. كىتابتا قىسىم، باب، پاراگراف، تارماق ئاساسىي رامكا قىلىنغان، بۇ كىتاب 26 قىسىمدىن تەركىپ تاپقان. كىتابتا نېفىت شەھىرىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى ئەكىس ئەتتۈرۈش يۈزىدىن ئالاھىدە مەخسۇس قىسىم تەسىس قىلىنىپ، نېفىت ۋە نېفىت خىمىيە سانائىتى سىتېمىلىق، نۇقتىلىق بايان قىلىنغان، باشقا ساھەلەردە تارماق، ساھەلەرنىڭ باشقۇرۇش چېگرىسى بۇزۇپ تاشلىنىپ، تۈزلەرگە ئايرىلىپ بايان قىلىنغان. كىتابتا يېڭى تىپتىكى نېفىت شەھىرىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى گەۋدىلەندۈرۈش يولىدا تىرىشىلىپ، مايتاغ رايونى قۇرۇلغاندىن بۇيانقى تۈزلۈك ئىشلارنىڭ تەرەققىيات جەريانى ئىلمىي ۋە سىتېمىلىق بايان قىلىنغان، سۈرەت ۋە بايان ئارقىلىق ئىسپاتلەشكە تەڭ ئەھمىيەت بېرىلگەن بۇ كىتابنىڭ ماتېرىيال خاراكتېرى بىرقەدەر كۈچلۈك.

«كۆكتوقاي ناھىيىسى تەزكىرىسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 8 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچىلەر گې ۋېيپېن، ۋاڭ جۈن. بۇ كىتاب 950 مىڭ خەتلىك بولۇپ، يۇقىرى چېكى شەيئىلەر پەيدا بولغان ۋاقىتتىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 1998 - يىلىنىڭ ئاخىرى توختايدۇ، باياننىڭ مۇكەممەللىكىنى ساقلاپ قېلىش مەقسىتىدە ئايرىم قىسىم، بابلارنىڭ ئاخىرقى چېكى مۇۋاپىق كەينىگە سۈرۈلگەن، ئاخىرقى چەك بىلەن كىتاب نەشر قىلىنغان ۋاقىت ئارىلىقىدىكى بوشلۇقنى تولدۇرۇش مەقسىتىدە ناھىيىنىڭ 1999 - يىلىدىن 2001 - يىلىغىچە بولغان ئۈنۈملىك ماتېرىيال ئالاھىدە كىرگۈزۈلگەن. تەزكىرە كىتابىنىڭ بەت ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى ئىلمىي، ماتېرىيال تەپسىلىي ۋە ئېنىق، كىتابتا ئىلمىيلىك بىلەن ماتېرىيالچانلىقنى بىرلىككە كەلتۈرۈشكە تىرىشىلغان. بۇ ناھىيىنىڭ تەبىئىي، ئىجتىمائىي ۋە گۇمانىتارىلىق قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەھۋاللىرىنىڭ تارىخى ۋە ھازىرقى ھالىتى سىتېمىلىق، ئومۇميۈزلۈك، ئەينەن ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن، يەرلىك ئەھۋال بايان قىلىنغان چوڭ تىپتىكى ماتېرىيال خاراكتېرلىك قورال كىتاب ھېسابلىنىدۇ.

«نۇدۇغخابا رايونى تەزكىرىسى» بۇ كىتاب 2003 -

«ئوچتۇرپان ناھىيىسى ئەزكەرسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 12 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچى ليۇ پېيخىن. بۇ كىتاب 1 مىليون 200 مىڭ خەتلىك بولۇپ، 30 بۆلۈمدىن تەركىب تاپقان. كىتابتا ھازىرقى تەپسىلىي، قەدىمكىنى قىسقىچە بايان قىلىش، يېقىنقىمىنى تەپسىلىي، يىراقتىكىمىنى قىسقىچە بايان قىلىش پرىنسىپى بويىچە چوڭ ئىشلار ۋە تەشكىلىي تۈزۈلۈشنىڭ تەرەققىيات جەريانىنىڭ يۇقىرى چېكى شەيىلەر پەيدا بولغان ۋاقىتتىن باشلانغان، باشقا باب، پاراگرافلارنىڭ يۇقىرى چېكى چىڭ سۇلالىسىنىڭ ئاخىرى ۋە مىنگونىڭ بېشىدىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 2001 - يىلى توختايدۇ. كىتابتا ئوچتۇرپان ناھىيىسىنىڭ يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىنكى، بولۇپمۇ ج ك پ 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيانقى ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ ئوبيېكتىپ ئەمەلىيىتى نۇقتىلىق بايان قىلىنغان. كىتابنىڭ كۆزقاراشى توغرا، ماتېرىيالى تەپسىلىي ۋە ئېنىق، قۇرۇلمىسى مۇۋاپىق، تىلى راۋان بولۇپ، ئىجادىي مەنىگە، كۈچلۈك يەرلىك ئالاھىدىلىككە ئىگە. بۇ كىتاب ئىدىيەلىك، ئىلمىيلىك، ماتېرىيالچانلىق بىر گەۋدىلەشتۈرۈلگەن چوڭ تىپتىكى قورال كىتاب ھېسابلىنىدۇ.

«غۇلجا ناھىيىسى ئەزكەرسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 12 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچى جالغ جېنجىي، بۇ كىتاب 1 مىليون 300 مىڭ خەتلىك بولۇپ، 26 قىسىم، 108 باب، 425 پاراگرافتىن تەركىب تاپقان. كىتابنىڭ يۇقىرى چېكى شەيىلەرنىڭ پەيدا بولغان ۋاقىتىدىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 1990 - يىلى توختايدۇ، خاتىرىلەر قىسمىغا 1991 - يىلىدىن 2000 - يىلىغىچە بولغان ئارىلىقتا غۇلجا ناھىيىسىدە بولۇپ ئۆتكەن چوڭ ئىشلار ھەم ناھىيىنىڭ ئىجتىمائىي تەرەققىياتى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدىكى ئاساسلىق سانلىق مەلۇماتلار كىرگۈزۈلۈپ، تەزكىرە كىتابىنىڭ ئاخىرقى چېكى بىلەن نەشر قىلىنغان ۋاقتى ئارىلىقىدىكى بوشلۇق تولدۇرۇلغان. تەزكىرە كىتابىدىكى ماتېرىياللار ئاساسەن ئارخىپتىن ئېلىنغان، كىتاب، گېزىت، ژۇرناللاردىن ئېلىنغان ماتېرىياللار ۋە تەكشۈرۈش، ئاغزاكى ماتېرىياللار قوشۇمچە قىلىنغان بولۇپ، توغرا ۋە ئىشەنچلىك. بۇ تەزكىرە كىتابىدا يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن غۇلجا ناھىيىسىدە يۈز بەرگەن غايەت زور ئۆزگىرىشلەر ۋە ناھىيىنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىيات جەريانى نۇقتىلىق بايان قىلىنغان. غۇلجا ناھىيىسىنىڭ ئومۇمىي قىياپىتى ئوبيېكتىپ ۋە سىمپتىمىلىق ئەكس ئەتتۈرۈلگەن، كىتابتىكى بايان

يىلى 8 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچى جياۋ جۇڭسەڭ. بۇ كىتاب 1 مىليون 20 مىڭ خەتلىك بولۇپ، 21 قىسىمدىن تەركىب تاپقان، تەزكىرە كىتابىنىڭ يۇقىرى چېكى ئىمىكاھەدەر شەيىلەر پەيدا بولغان ۋاقىتتىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 1999 - يىلىنىڭ ئاخىرى توختايدۇ. كىتابتا شەيىلەرنى بايان قىلىشنىڭ مۇكەممەللىكى كۆزدە تۇتۇلۇپ، ئايرىم قىسىم، بايانلارنىڭ ئاخىرقى چېكى مۇۋاپىق ئۇزارتىلغان، شەھەر رايونى تەزكىرەسىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى ئەكس ئەتتۈرۈش مەقسىتىدە «پولات - تۆمۈر سانائىتى» قىسىمى ئالاھىدە تەسىس قىلىنىپ، رايون تەۋەسىدىكى پولات - تۆمۈر سانائىتى سىمپتىمىلىق، ئومۇميۈزلۈك بايان قىلىنغان. بۇ تەزكىرە كىتابىدا قەدىمكى زامان بىلەن ھازىرقى زامان بىر - بىرىگە تۇتاشتۇرۇلغان، كىتابقا كىرگۈزۈلگەن ماتېرىياللار تەپسىلىي، ئېنىق ۋە توغرا، بەت ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى ئىلمىي بولۇپ، ئىدىيەلىك، ئىلمىيلىك ۋە ماتېرىيالچانلىقى بىرلىككە كەلتۈرۈشكە تىرىشىلغان. تۇدۇغخابا رايونى تەزكىرەسىدە ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تۇدۇغخابا رايونىنى گۈللەندۈرۈش يولىدا ياراتقان شانلىق نەتىجىلىرى ۋە كۆرسەتكەن بوشاشما تىرىشچانلىقلىرى نامايان قىلىنغان.

«چىڭگىل ناھىيىسى ئەزكەرسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 10 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچى جالغ ۋېنشىۋ، 963 مىڭ خەتلىك بۇ كىتابنىڭ يۇقىرى چېكى شەيىلەر پەيدا بولغان ۋاقىتتىن باشلانغان، ئاخىرقى چېكى 1995 - يىلىنىڭ ئاخىرى توختايدۇ. كىتاب ئومۇمىي بايان، چوڭ ئىشلار، كەسىپلەر تەزكىرەسى ۋە خاتىرىلەردىن تەركىب تاپقان، خاتىرىلەرگە 1996 - يىلىدىن 2001 - يىلىغىچە بولغان ئارىلىقتا چىڭگىل ناھىيىسىدە بولۇپ ئۆتكەن چوڭ ئىشلار، ناھىيىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى دائىمىي ستاتىستىكىلىق جەدۋىلى كىرگۈزۈلگەن، بۇلار كېيىنكى تولۇقلاش رولىنى ئوينىغان. بۇ تەزكىرە كىتابىدا چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ تەبىئىي، ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي، سىياسىي ۋە مەدەنىيەت قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەھۋاللىرىنىڭ تارىخى ۋە ھازىرقى ھالىتى ئومۇميۈزلۈك، تەپسىلىي ۋە ئېنىق خاتىرىلەنگەن، ئىدىيەلىك، ئىلمىيلىك ۋە ماتېرىيالچانلىقى ئورگانىك بىرلىككە كەلتۈرۈشكە تىرىشىلغان، چىڭگىل ناھىيىسى تەۋەسىنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن ئېرىشكەن ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە مۇۋەپپەقىيەتلىرى گەۋدىلىك ئەكس ئەتتۈرۈلگەن. بۇ كىتاب چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ ئەھۋالىنى چۈشىنىشتىكى قامۇس ھېسابلىنىدۇ.

ئالىي مەكتەپ پۈتتۈرگەنلەر ئومۇمىي خادىملارنىڭ %17 نى ئىگىلىدى. شىنجاڭ ئارخىپچىلىق كەسپىي سىستېمىسى باھالاش كومىتېتىنىڭ باھالاپ بېكىتىشى ئارقىلىق ئارخىپچىلىق كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە 52 ئادەم باھالىنىپ تەكلىپ قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئارخىپ كاندېدات تەتقىقاتچىسى 12، مەسئۇل باشقۇرغۇچى 18.

2. كەسپىي غىزەت. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئارخىپ تارماقلىرى 2003 - يىلى ئارخىپچىلىق غىزىمىتنىڭ مۇلازىمەت سەۋىيىسى ۋە سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشنى نىشان قىلىپ، ئارخىپچىلىق غىزىمىتىدىكى مۇلازىمەت مېخانىزمىنى ئۈزلۈكسىز يېڭىلاپ، ئارخىپچىلىق غىزىمىتىنى تۈرلۈك ئىشلار ئۈچۈن غىزەت قىلدۇرۇشنىڭ چوڭقۇرلۇقى ۋە كەڭلىكىنى پائال ئاشۇرۇپ، ئارخىپچىلىق غىزىمىتىنى مۇلازىمەت ۋاسىتىسى، مۇلازىمەت شەكلىسى، مۇلازىمەت دائىرىسى جەھەتتە يېڭى بۆسۈشكە ئېرىشتۈردى. شۇ ئارقىلىق ئارخىپخانا ۋە سانجى، بايىنغولىن ئوبلاستلىرى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، سىچۈەن شەھىرى، قۇتۇبى، جىمىسار، چەرچەن ناھىيىلىرى قاتارلىق جايلاردىكى ئارخىپخانىلاردا ھازىر ئىجرا قىلىنىۋاتقان ھۆججەتلەرنى ئوقۇش مەركىزى قۇرۇلۇپ، جەمئىيەتكە، ئاممىغا يۈزلەنسىلىپ، ھازىر ئىجرا قىلىنىۋاتقان ئاشكارا ھۆججەتلەر بىلەن تەمىنلەش ۋە ئۇلاردىن پايدىلىنىش غىزىمىتى قانات يايدۇرۇلدى، بۇ ئىش جەمئىيەتتە كۈچلۈك ئىنكاس قوزغىدى. شۇ ئارقىلىق ئارخىپخانىنىڭ ھازىر ئىجرا قىلىنىۋاتقان ھۆججەتلەرنى كۆرۈش مەركىزى 7 - ئايىنىڭ 9 - كۈنى ئېچىلىپ 12 - ئايىنىڭ ئاخىرىغىچە ئازىمەت 300 ئادەم تۇرالغۇ ئىسلاھاتى، دەم ئېلىشقا ۋە پېنىمىگە چىققانلارنىڭ تەمىناتى، كارخانىلاردا تۈزۈلمە ئۆزگەرتىش، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - غىزەتچىلەرنىڭ تەمىناتى، ئىشقا ئورۇنلىشىش، ئەمگەك سۇغۇرتىسى قاتارلىق مەزمۇنلارغا ئائىت 500 دىن ئارتۇق ھۆججەتنى كۆردى. شۇ ئارقىلىق ئارخىپ ئىدارىسى 2003 - يىلى مەھەللە قۇرۇلۇشىغا بىرلەشتۈرۈپ، شىنجاڭدا مەھەللە ئارخىپىنى باشقۇرۇشقا ئائىت بەلگىلىمىلەرنى دەسلەپكى قەدەمدە تۈزۈپ چىقتى. شۇ ئارقىلىق ئارخىپ ئىدارىسى 2003 - يىلى «مارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش غىزىمىتىگە مۇناسىۋەتلىك ھۆججەت - ماتېرىياللارنىڭ تولۇق ۋە مۇكەممەل بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش يۈزىسىدىن «ئاپتونوم رايونىمىزدا «مارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاشقا ئائىت ئارخىپلارنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكىر» نى ۋاقتىدا تۈزۈپ چىقتى ھەمدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلاردا «مارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش غىزىمىتىدىكى نۇقتىلىق ئورۇنلارنىڭ ئالاقىدار ھۆججەت - ماتېرىياللارنى توپلاش، رەتلەش،

تەپسىلىي، ئېنىق ۋە توغرا، يەرلىك ئالاھىدىلىك كۈچلۈك بولۇپ، قەدىمكىنى ئەينەك قىلىپ، ھازىرقىنى بىلىش، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەش ۋە يېڭىلىق يارىتىشتا ناھايىتى زور پايدىسى بار.

«سانجى شەھىرى تەزكىرىسى» بۇ كىتاب 2003 - يىلى 12 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، باش تۈزگۈچى ۋالىي جىجىڭ. بۇ كىتاب 1 مىليون 200 مىڭ خەتلىك بولۇپ، 41 قىسىمدىن تەركىپ تاپقان. كىتابنىڭ يۇقىرى چېكى شەيئىلەر پەيدا بولغان ۋاقىتتىن باشلىنىدۇ، ئاخىرقى چېكى 1990 - يىلى توختايدۇ، ئاخىرقى چەك بىلەن كىتاب نەشر قىلىنغان ۋاقىت ئارىلىقىدىكى بوشلۇقنى تولدۇرۇش مەقسىتىدە قوشۇمچە قىسىمغا 1991 - يىلدىن 2000 - يىلغىچە بولغان ئارىلىقتا سانجى شەھىرىدە بولۇپ ئۆتكەن چوڭ ئىشلار ۋە شەھەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئەھۋالى كىرگۈزۈلگەن. بۇ تەزكىرە كىتابىدا سانجى شەھىرىنىڭ تەبىئىي، ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ۋە مەدەنىيەت قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئەھۋاللىرىنىڭ تارىخى ۋە ھازىرقى ھالىتى ئومۇميۈزلۈك، سىستېمىلىق ۋە ئىلمىي ئاساستا ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن، يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن سانجى شەھىرىدە يۈز بەرگەن غايەت زور ئۆزگىرىشلەر ۋە شەھەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەريانى نۇقتىلىق بايان قىلىنغان. يىن خۇڭبېي

ئارخىپچىلىق

ئارخىپچىلىقنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1. ئۇل قۇرۇلۇش ئەھۋالى. 2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئارخىپچىلىق خىراجىتى 5 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يەتتى (يىغىنەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا)، ئارخىپ ئامبارلىرىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 62 مىڭ 859 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 8969 كۋادرات مېتىر كۆپەيدى. ھەر دەرىجىلىك ھەرخىل ئارخىپخانىلار (ئارخىپ بۆلۈملىرى) دا 95 كومپيۇتېر، 107 نۇسخالىغۇ، 67 ھاۋا تەڭشىگۈچ كۆپەيدى. ھەر دەرىجىلىك ئارخىپچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورگانلىرى، ھەر دەرىجىلىك ھەرخىل ئارخىپخانىلار ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار، چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلارنىڭ ئارخىپ تارماقلىرىدا ئىشلەيدىغان كەسپىي خادىملار ئىچىدە ئالىي مەكتەپ پۈتتۈرگەنلەر ئومۇمىي خادىملارنىڭ %81 نى ئىگىلىدى، ئارخىپچىلىق كەسپىدە

(قېتىم)، خىزمەت تەكشۈرۈشنى 96 مىڭ 506 توپلام (قېتىم)، تارىخ - تەزكىرە تۈزۈش خىزمىتىنى 47 مىڭ 556 توپلام (قېتىم)، ئىلمىي تەتقىقاتنى 8505 توپلام (قېتىم)، تەشۋىقات - تەربىيىنى 4392 توپلام (قېتىم)، باشقا ئىشلارنى 35 مىڭ 51 توپلام (قېتىم) ئارخىپ بىلەن تەمىنلىدى. بۇ شياۋەن

ئارخىپچىلىق خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 12 ئارخىپخانىنىڭ ئارخىپچىلىق خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇشى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك ئۆلچەمگە، 64 ئورۇننىڭ ئورگان ئارخىپچىلىق خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇشى ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك ئۆلچەمگە يەتتى، 4 كارخانا ئارخىپچىلىق خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇشتا دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك ئورۇن، دەپ ئېتىراپ قىلىندى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك ئارخىپخانا دەپ ئېتىراپ قىلىنغان ئارخىپخانىلار: ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئارخىپخانا، سانجى ئوبلاستلىق ئارخىپخانا، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئارخىپخانا، ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونلۇق ئارخىپخانا، ئۈرۈمچى شەھىرى شىمگۇ رايونلۇق ئارخىپخانا، غۇلجا ناھىيىلىك ئارخىپخانا، ئاقسۇ شەھەرلىك ئارخىپخانا، باي ناھىيىلىك ئارخىپخانا، ئاۋات ناھىيىلىك ئارخىپخانا، ئۈچتۇرپان ناھىيىلىك ئارخىپخانا، ئونسۇ ناھىيىلىك ئارخىپخانا، پىچان ناھىيىلىك ئارخىپخانا.

ئورگان ئارخىپچىلىق خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇشتا ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك ئۆلچەمگە يەتكەن ئورۇنلار: ش ئۇ ئار سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 9 - شىسى، ش ئۇ ئار زېمىن بايلىقىنى پىلانلاش تەتقىقات يۇرتى، «جىنشىن» ھاۋالە مەبلەغ سېلىش شىركىتى، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى، ئۈرۈمچى شەھىرى «ئىتتىپاق» يولى تارماق بانكىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تەپتىش مەھكىمىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئەدلىيە ئىدارىسى، ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونى شىمالىي «شىنخۇا» يولى مەھەللى ئىش باشقارمىسى، ئۈرۈمچى شەھىرى شىمگۇ رايونى «يېكەنكۆل» يولى مەھەللى ئىش باشقارمىسى، ئىلى ئوبلاستلىق تەپتىش مەھكىمىسى، ئىلى ئوبلاستلىق كۆك تاماكا شىركىتى (ئىدارىسى)، كۈيتۈك شەھەرلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى، چاپچال ناھىيىلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى، غۇلجا ناھىيىلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى، تېكەس ناھىيىلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى، موڭغۇلكۈرە ناھىيىلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى، نىلقا

ئارخىپقا سېلىش خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلدى ۋە تەكشۈردى. ش ئۇ ئار ئارخىپخانىدا ساقلانغان ئارخىپ ماتېرىياللاردىن پايدىلىنىش ئارقىلىق قۇرۇلغان ش ئۇ ئار باشلار ۋە ئۆسۈرلەرگە ۋە تەنپەرزەۋەرلىك تەربىيىسى بېرىش بازىسى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 9 - كۈنى سىرتقا ئېچىۋېتىلدى، بۇ بازار 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 800 ئادەم (قېتىم) دىن ئارتۇق ئېكىكۇرسىيىچىنى كۈتۈۋالدى. 2003 - يىلى جۇڭگو ئارخىپ ھۆججەت مىراسلىرى قۇرۇلۇشى دۆلەتلىك مەسلىھەت بېرىش كومىتېتىنىڭ باھالاپ بېكىتىشى ئارقىلىق ش ئۇ ئار ئارخىپخانا تەرىپىدىن تاللىنىپ ئەۋەتىلگەن «تۇرپاننىڭ ئۇيغۇر ئىنانچىخانى ئىمىن خوجا ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىنىڭ ئائىلە شەجەرىسى» 2 - تۈركۈمدىكى جۇڭگو ئارخىپ ھۆججەت مىراسلىرى تىزىملىكىگە كىرگۈزۈلدى. ش ئۇ ئار ئارخىپخانا مەلۇم قىلغان «ئاستانە قەبرىستانلىقىنىڭ ئىچكى - تاشقى مۇھىتى ۋە خەت - ئالاقە سۈپىتى ھەققىدە تەتقىقات» ناملىق ئىلمىي تەتقىقات تېمىسى دۆلەت ئارخىپ ئىدارىسىنىڭ 2003 - يىللىق ئىلمىي تەتقىقات تۈرىگە كىرگۈزۈلدى. ش ئۇ ئار ئارخىپ ئىدارىسى 8 - ئايدا دۆلەت ئارخىپ ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە قىسمەن رايونلارنىڭ ئارخىپچىلىق خىزمىتىنى قانۇن ئىجرا قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈردى ھەمدە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئارخىپلارنى مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈش چارىسى» گە ئاساسەن، ئۈرۈمچى تۆمۈريول سىتېمىسىنىڭ ئارخىپ قانۇن - تۈزۈملىرىنى تەكشۈردى. ش ئۇ ئار ئارخىپ ئىدارىسى 12 - ئايدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 14 ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئارخىپ مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقىنىڭ خىزمىتىنى تەكشۈردى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ھەرخىل ئارخىپخانىلار ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار ھەم چوڭ، ئوتتۇرا كارخانىلاردىكى ئارخىپ تارماقلىرى 475 مىڭ 497 توپلام (دانە) ئارخىپ، 1476 قۇتا ئۇنئالغۇ، سىنئالغۇ قىلىم ئارخىپى، 44 مىڭ 447 پارچە سۈرەت ئارخىپى، 112 مىڭ 243 دانە نېگاتىپ، 2358 قاپ (دانە) ئېلېكترونلۇق ئارخىپنى قوبۇل قىلدى. 3. ئارخىپتىن پايدىلىنىش خىزمىتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ئارخىپ تارماقلىرى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرىدە پايدىلىنىشقا تەمىنلىگەن ئارخىپ 235 مىڭ 708 توپلام (قېتىم)، 65 مىڭ 464 ئادەم (قېتىم) گە، ماتېرىيال 21 مىڭ 791 جىلد (قېتىم)، 10 مىڭ 390 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ھەرخىل ئارخىپخانىلار ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى 43 مىڭ 698 توپلام

ناھىيىلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى، كۈنەس ناھىيىلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى، جۇڭگو خەلق بانكىسى كۈنەس ناھىيىلىك تارماق بانكىسى، كۈنەس تۈرمىسى، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى كۈيتۈڭ شەھەرلىك تارماق بانكىسى، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى توققۇزتارا ناھىيىلىك تارماق بانكىسى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك تەپتىش مەھكىمىسى، چۆچەك شەھەرلىك تەپتىش مەھكىمىسى، شىخۇ شەھەرلىك تەپتىش مەھكىمىسى، دۆربىلجىن ناھىيىلىك تەپتىش مەھكىمىسى، چاغاتوقاي ناھىيىلىك تەپتىش مەھكىمىسى، تولى ناھىيىلىك تەپتىش مەھكىمىسى، تولى ناھىيىلىك خەلق سوت مەھكىمىسى، قوبۇقار ناھىيىلىك تەپتىش مەھكىمىسى، قوبۇقار ناھىيىسىنىڭ شازغەت يېزىسى، ئالتاي شەھەرلىك زېمىن بايلىقى ئىدارىسى، بورتالا ئوبلاستلىق دۆلەت بىخەتەرلىكى ئىدارىسى، بورتالا ئوبلاستلىق كۆك تاماكا مونوپوللۇق سېتىش شۆبە ئىدارىسى، بورتالا ئوبلاستلىق ئوت ئۆچۈرۈش ئىدارىسى، بورتالا ئوبلاستلىق سودا - سانائەت ئىدارىسى ئالاتاۋ ئېغىزى شۆبە ئىدارىسى، ئارشاڭ ناھىيىلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى، جىڭ ناھىيىلىك خەلق سوت مەھكىمىسى، جىڭ ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى، سانجى ئوبلاستلىق تەپتىش مەھكىمىسى، سانجى يۇقىرى - يېڭى تېخنىكىلىق كەسىپلەر تەرەققىيات رايونى، قۇتۇبى ناھىيىلىك تەپتىش مەھكىمىسى، مورى ناھىيىلىك سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى، گۇچۇڭ ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسى، جىسمار ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ، ماناس

ناھىيىلىك تەپتىش مەھكىمىسى، گۇچۇڭ ھاراقچىلىق چەكلىك شىركىتى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك دۆلەت بىخەتەرلىكى ئىدارىسى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك يەرلىك باج ئىدارىسى نېفىت بېجى ئېلىش - باشقۇرۇش ئىدارىسى، بارىكۆل ناھىيىلىك تەپتىش ئىدارىسى، بارىكۆل ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسى، قۇمۇل ۋىلايەتى تارانچى يەرلىك باج ئىدارىسى، خوتەن تۈرمىسى، بۈگۈر ناھىيىلىك تەپتىش مەھكىمىسى، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى كورلا نېفىت تارماق بانكىسى، كورلا شەھەرلىك «خەلق» دوختۇرخانىسى، ئاقسۇ تۈرمىسى، ئونمۇ توك بىلەن تەمىنلەش شىركىتى، قەشقەر تۈرمىسى، مارالبېشى تۈرمىسى، جۇڭگو يېزا ئىگىلىك بانكىسى قاراماي شەھىرى نېفىت شۆبە بانكىسى، قاراماي شەھەرلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى قاراماي رايونلۇق شۆبە ئىدارىسى، قاراماي شەھەرلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى، قاراماي شەھەرلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى مايتاغ رايونلۇق شۆبە ئىدارىسى.

كارخانىلار ئارخىپ خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇشتا دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك ئورۇن دەپ ئېتىراپ قىلىنغان ئورۇنلار: ش ئۇ ئا ر ئۇزۇن يوللۇق يوللاش ئىدارىسى، شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى ئىلى ئوبلاستلىق شۆبە شىركىتى، شىنجاڭ تېلېگرافى شىركىتى قۇمۇل ۋىلايەتلىك شۆبە شىركىتى، شىنجاڭ «يۇڭشېڭ» قۇرۇلۇش - تەرەققىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى.

يالك لۇڭ

ئاخباراتچىلىق، نەشرىياتچىلىق

ئومۇمىي بايان

كەسپى تېخنىكا خادىملىرىنى داۋاملىق تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، 234 كىشىنى تەربىيەلىدى. 4 قارار كىتاب تارقىتىش خادىملىرىنى كەسپى ۋە كەسپى سالامەت جەھەتتىن تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، 175 كىشىنى تەربىيەلىدى. بىر قارار ئىشچىلارنى تېخنىكا دەرىجىسى بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، 51 كىشىنى تەربىيەلىدى. ئاخبارات - نەشرىيات كارخانا، كەسپى ئورنىدىكى 22 ئىگىلىك باشقۇرغۇچى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون ئۇيۇشتۇرغان تۈرلۈك كەسپى كۇرسىلارغا قاتناشتى.

چاڭ شىنچى

مەنئىي ئەخەلەتلەرنى تازىلاش ۋە قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرىغا زەربە بېرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئا ر شتات كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق، شۇ ئا ر ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىدا نەشر بۇيۇملىرى بازىرىدىكى «مەنئىي ئەخەلەتلەرنى تازىلاش ۋە قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرىغا زەربە بېرىش» ئىشلىرىنى تەكشۈرۈش ئىترىتى قۇرۇلدى. 2003 - يىلى «مەنئىي ئەخەلەتلەرنى تازىلاش ۋە قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرىغا زەربە بېرىش» خىزمىتىدە سىياسىي خاراكتېرلىك قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرىغا داۋاملىق زەربە بېرىش مۇھىمىنىڭ مۇھىمى قىلىنىپ، دىنغا ئائىت قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرى داۋاملىق تەكشۈرۈپ يىغىۋېلىندى. ئوغرىلىقچە نەشر قىلىش، ئوغرىلىقچە بېسىش ۋە دەرسلىك، قوشۇمچە ئوقۇتۇش ماتېرىياللىرىنى قانۇنسىز بېسىشتەك قانۇنغا خىلاپ قىلمىشلارغا قاتتىق زەربە بېرىلدى، قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرىغا بولغان يۇقىرى بېسىملىق ھالەت باشتىن - ئاخىر ساقلاپ قېلىنىپ، نەشر بۇيۇملىرى بازىرى ساپلاشتۇرۇلدى ۋە قېلىپلاشتۇرۇلدى. بىر يىلدا تۈرلۈك قانۇنسىز كىتابتىن 115 مىڭ (بۇنىڭ ئىچىدە سىياسىي خاراكتېرلىك، دىنغا ئائىت قانۇنسىز نەشر بۇيۇمى 16 مىڭدىن ئاشىدۇ)، ئوغرىلىقچە نەشر قىلىنغان لازىر نۇرلۇق دېسكىدىن 45 مىڭدىن كۆپرەكى يىغىۋېلىندى، قانۇنسىز كىتابتىن 11 توننا، 60 نەچچە مىڭ پارچە، قانۇنسىز لازىر نۇرلۇق دېسكىدىن 130 نەچچە مىڭ يىغىپ كۆيدۈرۈۋېتىلدى. شۇ يىلى خۇلاسەلەش - تەقدىرلەش يىغىنى ئېچىلىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 2001 - 2002 -

ئاخباراتچىلىق، نەشرىياتچىلىقنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

شىنجاڭدا 2003 - يىلى نەشر قىلىنغان كىتاب 3720 خىل (بۇنىڭ ئىچىدە مىللىي تىل - يېزىقتىكىسى 1990 خىل) غا، تىراژى 78 مىليون 380 مىڭغا؛ نەشر قىلىنغان گېزىت 87 خىلغا، تىراژى 338 مىليونغا؛ نەشر قىلىنغان ژۇرنال 175 خىلغا، تىراژى 13 مىليون 10 مىڭغا؛ نەشر قىلىنغان ئۇن - سىن بۇيۇمى 48 خىلغا، سانى 129 مىڭ دانىگە؛ ئېلېكترونلۇق نەشر بۇيۇمى 69 خىلغا، سانى 300 مىڭغا يەتتى.

شىنخۇا كىتابخانلىرىنىڭ تور بېكەتلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە كادىرلارنىڭ نەزەرىيە ئۆگىنىشىگە مامىلىشىپ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئۆگىنىش پروگراممىسى» قاتارلىق نۇقتىلىق كىتابتىن 600 مىڭ پارچىدىن كۆپرەك تارقىتىش؛ ئاپتونوم رايون ئۇيۇشتۇرغان «ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» پائالىيىتىدە يورتالا ئوبلاستىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارغا 58 مىڭ 261 يۈەن قىممىتىدىكى ھەر خىل كىتابتىن 6733 پارچە ئىئانە قىلدى.

«سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش مەزگىلىدە، ئاخبارات - نەشرىيات ئورۇنلىرى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاشقا دائىر ھەر خىل كىتاب، خەرىتە قاتارلىق نەشۋىيات بۇيۇمىدىن 1 مىليون 300 مىڭ پارچە نەشر قىلدى ۋە بېسىپ تارقىتىش ھەمدە ئىئانە قىلدى.

7 - 8 - ئايلاردا جەمئىيەتكە يۈزلىنىپ ئاخبارات - نەشرىيات قانۇن - قائىدىلىرىنى تەشۋىق قىلىش پائالىيىتى مەركەزلىك قانات يايدۇرۇلدى. 11 - ئايدىن باشلاپ ئاپتونوم رايون بويىچە ئاخبارات - نەشرىيات ئورۇنلىرى يېڭىچە مۇخبىرلىق كىنىشكىسىنى بىر تۇتاش ئالماشتۇرۇشقا باشلىدى. نەشرىيات سىستېمىسى بويىچە ئۇنۋان باھالاشتا، 15 كىشى تۆۋەن دەرىجىلىك سالامەتكە، 62 كىشى ئوتتۇرا دەرىجىلىك سالامەتكە، 59 كىشى ئالىي سالامەتكە ئېرىشتى. ئاخبارات - نەشرىيات تەربىيەلەش مەركىزى 2 قارار

شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتى قاتارلىق دۆلەت ئىلكىدىكى ناھايىتى باسما كارخانىلىرى ۋە شىنخۇا كىتابخانىسى سىستېمىسى پۈتۈن كۈچى بىلەن ھەقسىز ئوقۇتۇش ماتېرىياللىرىنى بېشىش - تارقىتىش خىزمىتىگە ئاتلاندى. ئۇلار 50 كۈنگە يەتمىگەن ۋاقىت ئىچىدە 2003 - يىلى كۈزدە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ھەر خىل پېزىقتىكى 504 خىل، 22 مىليون 300 مىڭ نۇسخا ھەقسىز دەرسلىكنى بېسىپ تارقىتىش خىزمىتىنى تاماملىدى.

شىنجاڭ ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى تارقىتىش باشقارمىسى

11 ئەسەر جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتىغا

ئېرىشتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىن 11 ئەسەر 13 - نۆۋەتلىك

جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 2 ئەسەر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇلار: «غەربىي قىسىم رادىئو ئىشلىرىنىڭ باھارى» (پۈتۈن ئاڭلىتىش)، ئاپتورى: شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى كوللېكتىپى؛ «ئىسسىق قان بىلەن يۇغۇرۇلغان ساقچى روھى - خەلقىنىڭ ياغشى ساقچىسى جاۋ شىنمىن» (تېلېۋىزىيە مەخسۇس پروگراممىسى)، ئاپتورلىرى: خۇ پۇ، شۈي شۇجۈەن، چىن خۇقتاۋ، سۈن باۋباۋ، تاڭ يۈچى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن. 3 ئەسەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇلار: «مەركىزىي شەھەردىكى ھۆكۈمەت پۇلىغا ئۆتكۈزۈلگەن روچىستۇا بايرىمى كىشىنى ئەندىشىگە سالدى» (خەۋەر)، ئاپتورى: ليۇ داۋېي، شىنجاڭ گېزىتىدىن؛ «پۇقراۋى كارخانىچىلار پروفېسسورلارنى كەتلىگە بېرىپ 16 - قۇرۇلتاينىڭ روھىنى تەشۋىق قىلىپ، دېھقانلارنىڭ بېيىپ ئومۇميۈزلۈك ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشىگە ياردەم بېرىشكە تەكلىپ قىلدى» (رادىئو خەۋىرى)، ئاپتورلىرى: لى تاۋ، تاۋ شيا، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسىدىن؛ «غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىدا ئومۇمىي لىنىيە بويىچە ئىش باشلاندى» (تېلېۋىزىيە خەۋىرى)، ئاپتورلىرى: جالڭ رۇيمىن، مېڭ خۇچۈن، ۋاڭ چېڭ، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن؛ 6 ئەسەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، ئۇلار: (چېكىنىش ئارقىلىق ئىلگىرىلەش - بىڭتۇەننىڭ كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمىنى 500 مىڭ مو ئازايتقانلىقى ھەققىدە ئويلىنىش) (تەپسىلىي خەۋەر)، ئاپتورى: گې يۇخۇڭ، بىڭتۇەن گېزىتىدىن؛ «مېھىر - شەپقەت يەتكۈزۈپ سەر خىل ئىختىساس ئىلگىرىنى يېتىشتۈرۈش» (رادىئو مەخسۇس پروگراممىسى)، ئاپتورلىرى: جۇ شياۋلىڭ، ليۇ لى، دىڭ گۇاڭ، شىخەنزە خەلق رادىئو ئىستانسىسىدىن؛ «سەل قاراشقا

يىللىق ئاپتونوم رايون بويىچە «مەنىۋى ئەخەلەتلەرنى تازىلاش ۋە قانۇنسىز نەشر بۇيۇملىرىغا زەربە بېرىش» خىزمىتىدىكى 23 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 22 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى.

شىنجاڭ - ئاخبارات نەشرىيات ئىدارىسى تارقىتىش باشقارمىسى

مەتبەئەچىلىكنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى باسما كارخانىسى 865 كە، كەسىپكارى 18 مىڭ 779 غا، خەت بېشىش، نۇسخا كۆپەيتىش ئورنى 2578 كە، كەسىپكارى 4521 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە نەشر بۇيۇملىرى مەتبەئە كارخانىسى 164 (دۆلەت كارخانىسى 80، كوللېكتىپ كارخانا 23، پاي تۈزۈمىدىكى كارخانا 45، خۇسۇسىي كارخانا 16)، كەسىپكار 7729.

جالڭ شىنڭى

كىتاب تارقىتىشنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلىدىكى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك شىنخۇا كىتابخانىسى 16، ناھىيىلىك (تۈەن - مەيدان، بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى، كان رايونى) شىنخۇا كىتابخانىسى 86، تور - نۇقتا 214. ئاپتونوم رايون بويىچە شىنخۇا كىتابخانىلىرىنىڭ تىجارەت كۆلىمى 75 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا، كەسىپكارى 2426 گە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە شىنخۇا كىتابخانىلىرى تارقاتقان ھەر خىل كىتاب 215 مىليونغا، سوممىسى 1 مىليارد 307 مىليون يۈەنگە، تارقىتىلغان ئۇن - سىن بۇيۇمىنىڭ قىممىتى 30 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە پۇقراۋى كىتابخانىدىن تەخمىنەن 1000 ى بار، ئۇرۇمچىدە شىنجاڭ بويىچە كىتاب، ژۇرناللارنى 2 - دەرىجىلىك توپ سېتىش بازىرىدىن بىرى، نەشر بۇيۇملىرىنى توپ سېتىش ئىجازەتنامىسىغا ئىگە تىجارەت ئورنىدىن 140 ى بار.

جالڭ شىنڭى

ھەقسىز دەرسلىكنى بېسىپ تارقىتىش

خىزمىتى

شىنجاڭنىڭ مائارىپ ئىشلىرىنى يەنىمۇ تەرەققىي قىلدۇرۇپ ۋە ياخشىلاپ، نامرات رايونلاردىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ پەرزەنتلىرى ۋە شەھەر - بازارلاردىكى نامرات ئوقۇغۇچىلارنىڭ 9 يىللىق مەجبۇرىيەت مائارىپىنى ئوقۇشلۇق تاماملىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، مەركەز مالىيىسىدىن 140 مىليون يۈەن مەخسۇس پۇل ئاجرىتىلدى، 2003 - يىلى كۈزدىن باشلاپ، شىنجاڭ بويىچە 56 ناھىيىدىكى 9 يىللىق مەجبۇرىيەت مائارىپ باسقۇچىدىكى 2 مىليون 50 مىڭ نامرات ئوقۇغۇچى دەرسلىك كىتاب بىلەن ھەقسىز تەمىنلەندى.

ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىلىرى قۇرۇلدى
 ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق 2003 - يىل 4 - ئايدا ش ئۇ ئا ر شتات كومىتېتى ھۆججەت تارقىتىپ، ئاپتونوم رايوندىكى ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىلىرى (مەدەنىيەت ئىدارىسى) گە ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى (نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى) دېگەن ۋىبىسكىنى قوشۇپ ئېلىشنى، ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىلىرى (مەدەنىيەت ئىدارىلىرى) نىڭ ئاخبارات - نەشرىياتچىلىقنىڭ مەمۇرىي فۇنكسىيىسىنى ئۈستىگە ئېلىشنى قارار قىلدى. يىل ئاخىرىغىچە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىلىرى (نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى) دىن 11 ى قۇرۇلدى.

شىنجاڭ ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى تارقىتىش باشقارمىسى

شىنجاڭ قەرەللىك ژۇرناللار جەمئىيىتى قۇرۇلدى

2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 19 - كۈنى شىنجاڭ قەرەللىك ژۇرناللار جەمئىيىتىنىڭ 1 - ئەزالار قۇرۇلتىيى ئېچىلدى، قۇرۇلتايدا قەرەللىك ژۇرناللار جەمئىيىتىنىڭ رەھبەرلىك ئاپپاراتى سايلاپ چىقىلدى، جەمئىيەت نىزامنامىسى ۋە تۈرلۈك تۈزۈملەر قاراپ چىقىلىپ ماقۇللاندى. شىنجاڭ قەرەللىك ژۇرناللار جەمئىيىتى شىنجاڭدىكى قەرەللىك ژۇرناللار رېداكسىيىلىرى ۋە قەرەللىك ژۇرنال كەسپىگە مۇناسىۋەتلىك ئوقۇتۇش، پەن تەتقىقات، مەمۇرىي باشقۇرۇش ئورۇنلىرىدىن ئىختىيارىي تەشكىللەنگەن يەرلىك ئالاھىدىلىككە، كەسپچانلىققا ئىگە، پايدا ئالمايدىغان ئىجتىمائىي تەشكىلاتتۇر.

شىنجاڭ ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى گېزىت - ژۇرنال باشقارمىسى

شياڭگاڭ ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرنىڭ شىنجاڭنى زىيارەت قىلىش ئۆمىكى شىنجاڭدا زىيارەتتە بولدى

شىنجاڭ ئاخباراتچىلار جەمئىيىتىنىڭ تەكلىپىگە بىناەن، شياڭگاڭ «ۋېنخۇي» گېزىتىنىڭ 1 - مۇئاۋىن باش مۇھەررىرى جالڭ چىڭيۈن باشچىلىقىدىكى 14 كىشىلىك زىيارەت ئۆمىكى 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى، ئىلى، سانجى، شىخەنزە، قەشقەر قاتارلىق جايلاردا زىيارەتتە ۋە تەكشۈرۈشتە بولدى.

25 - كۈنى ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى،

بولمايدىغان رۇخسەت سوراخ خېتى - بالىنىڭ مەكتەپتىن توختاپ قېلىشىغا ئالاقىدار ئاچچىق ساۋاقلق تېما» (تەپسىلىي خەۋەر)، ئاپتورى: يالڭ جۇنفا، تۇرپان گېزىتىدىن؛ «تارىم دەريا ۋادىسىدىكى ئېكولوگىيىلىك ئاھالە كۆچۈرۈشكە نەزەر» (يۈزۈشلۈك خەۋەر)، ئاپتورلىرى: جالڭ فالڭ، ۋالڭ چىسلىڭ، شەھەر ئىستېمال سەھەر گېزىتىدىن؛ «يالغانچىلىقتىن ھەقىقىي قاتللىقتىنچە» (رادىئو ئوبزورى)، ئاپتورلىرى: بو شۆچىن، پەن دېڭ، پەرھات، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسىدىن، «مەۋقەنى شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە قويۇپ دەۋر ساداسىنى ياغرىتىش - پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ ئوبزور ئۈستۈنلۈكىنى جارى قىلدۇرۇش توغرىسىدا ئىزدىنىش ۋە ئەمەلىيەت (ئاخبارات ئىلمىي ماقالىسى)، ئاپتورى: دۇ شىنگو، «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىدىن.

شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى
شىنجاڭ بويىچە 2002 - يىللىق 10 ياخشى ئاخبارات خىزمەتچىسى

2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 8 - كۈنى ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ش ئۇ ئا ر ئاخبارات خىزمەتچىلىرى جەمئىيىتى شىنجاڭ بويىچە 2002 - يىللىق 10 ياخشى ئاخبارات خىزمەتچىسىنى باھالاپ چىقتى، ئۇلار: نيۇ شىنمىن (شىنجاڭ پەن - تېخنىكا گېزىتى ئىدارىسىدىن)، ۋالڭ قېڭ (تۇرپان تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن)، ئىسمايىل مەھمەت (شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسىدىن)، رۇستەم ئابلىز (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن)، خې شىچىڭ (يەكەن گېزىتى ئىدارىسىدىن)، ۋۇ كۈەنخۇڭ (بايىنغولىن گېزىتى ئىدارىسىدىن)، جېڭسىگۈل (ئىلى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن)، بو شۆچىن (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسىدىن)، مۇختەر (ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسىدىن)، بىر نامزاتنىڭ ئورنى بوش.

شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى

4 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخباراتچىلار بايرىمىنى تەبرىكلەش - تەقدىرلەش يىغىنى
 بۇ يىغىن 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى شىنجاڭ خەلق سارىيىدا ئېچىلدى. بۇ پائالىيەتنى شىنجاڭ ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى باشقۇردى، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى»، «شەھەر ئىستېمال سەھەر گېزىتى» ۋە «ياشلار تېز خەۋەرلىرى گېزىتى» ئىدارىسى ئۈستىگە ئالدى، يىغىندا ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق 10 ياخشى ئاخبارات خىزمەتچىسى، 13 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتىغا ئېرىشكۈچىلەر، مۇنەۋۋەر ئېلان ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشكۈچىلەر تەقدىرلەندى. شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى

ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمايىل تىلىۋالدى شياڭگاڭ
ئاخبارات زىيارەت ئۆمىكىنىڭ بارلىق ئەزالىرى بىلەن
كۆرۈشتى ھەمدە مۇخبىرلارنىڭ كوللېكتىپ زىيارىتىنى قوبۇل
قىلدى.

شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى

شى فېڭ شىنجاڭدا تەكشۈرۈشتە بولدى
دۆلەت ئاخبارات نەشرىيات باش مەھكىمىسىنىڭ مۇئاۋىن
باشلىقى شى فېڭ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بولۇپ 4 كىشى
شىنجاڭغا كېلىپ 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن 12 -
كۈنىگىچە خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. شىنجاڭنىڭ
ئاخبارات - نەشرىياتچىلىقىنى بولۇپمۇ ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ
ئاخبارات - نەشرىياتچىلىقىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىنى ۋە
ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى، قىيىنچىلىقلارنى نۇقتىلىق
تەكشۈرۈپ ئىگىلىدى، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش
يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ، شىنجاڭنىڭ ئاخبارات -
نەشرىياتچىلىقىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ھەققىدە
ئومۇمىي ئىستراتېگىيىلىك تەسەۋۋۇرنى ۋە كونكرېت تەدبىر،
تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، مەركەزنىڭ تەدبىر
بەلگىلىشىنى ئاساس بىلەن تەمىن ئەتتى.

شىنجاڭ ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى ئىشخانىسى

مەتبۇئاتچىلىق

مەتبۇئاتچىلىقنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلىدىكى ئاشكارا
تارقىتىلىدىغان گېزىت 87 خىل (ھەر دەرىجىلىك پارتكوم
ئورگانلىرىنىڭ گېزىتى ئومۇمىي گېزىتنىڭ %41 نىسى
ئىگىلەيدۇ)، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە،
قىرغىزچە ۋە شىبەچە گېزىت %42 نى ئىگىلەيدۇ. ئاشكارا
نەشر قىلىنىدىغان قەرەللىك ژۇرنال 175 خىل (ئىجتىمائىي
پەن ساھەسىدىكى قەرەللىك ژۇرنال %66 نى، تەبىئىي پەن
ساھەسىدىكى قەرەللىك ژۇرنال %34 نى ئىگىلەيدۇ)، بۇنىڭ
ئىچىدە ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە ۋە رۇسچە
قەرەللىك ژۇرنال %52 نى ئىگىلەيدۇ. گېزىت، ژۇرنال
كەسىپكارى 7500 دىن ئاشىدۇ (گېزىت كەسىپكارى 5500
نەچچە، ژۇرنال كەسىپكارى 2000 نەچچە).

جالغ شىنكى

شىنجاڭدا ئاشكارا تارقىتىلىدىغان

گېزىتلەر

«شىنجاڭ گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 7 سان،

ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 7 سان، قازاقچە ھەپتىدە 7 سان، موڭغۇلچە
ھەپتىدە 7 سان)

«شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 7
سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 3 سان)

«بىڭتۇەن گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 7 سان،
ئۇيغۇرچە ھەپتىدە بىر سان)

«ئىلى گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6 سان، ئۇيغۇرچە
ھەپتىدە 5 سان، قازاقچە ھەپتىدە 5 سان)

«سانجى گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6 سان)
«تارباغاتاي گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان، قازاقچە
ھەپتىدە 3 سان)

«ئاقسۇ گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6 سان، ئۇيغۇرچە
ھەپتىدە 3 سان)

«ئۈرۈمچى كەچلىك گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6
سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 6 سان)

«قۇمۇل گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 4 سان، ئۇيغۇرچە
ھەپتىدە 3 سان)

«بايىنغولىن گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6 سان،
ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 3 سان، موڭغۇلچە ھەپتىدە 3 سان)

«ئالتاي گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 4 سان، قازاقچە
ھەپتىدە 3 سان)

«قىزىلسۇ گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان،
ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 3 سان، قىرغىزچە ھەپتىدە 3 سان)

«قەشقەر گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 5 سان، ئۇيغۇرچە
ھەپتىدە 5 سان)

«بورتالا گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 5 سان، ئۇيغۇرچە
ھەپتىدە 3 سان، موڭغۇلچە ھەپتىدە 3 سان)

«تۇرپان - قۇمۇل نېفىت گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە
3 سان)

«تۇرمۇش كەچلىك گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر
سان)

«خوتەن گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان، ئۇيغۇرچە
ھەپتىدە 3 سان)

«تۇرپان گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 4 سان، ئۇيغۇرچە
ھەپتىدە 4 سان)

«ئىلى كەچلىك گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6 سان،
ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 3 سان، قازاقچە ھەپتىدە 3 سان)

«تارىم گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 4 سان)
«بوستان گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان)

«يەكەن گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان، ئۇيغۇرچە
ھەپتىدە بىر سان)

«ئىلى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى گېزىتى»

- (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان)
 «شىمالىي شىنجاڭنى ئېچىش گېزىتىسى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان)
 «جۇڭغار ۋاقىت گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان)
 «كۈپتۈك سەھەر گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 5 سان)
 «شىخەنزە گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 5 سان)
 «غەربىي چىگرا ۋاقىت گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 2 سان)
 «شىنجاڭ بېيىتۇن گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 2 سان)
 «تەڭرىتاغ قۇرۇلۇش گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «چاپچال گېزىتى» (شەبەچە ھەپتىدە 2 سان)
 «كورلا كەچلىك گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6 سان)
 «ئىشچىلار ۋاقىت گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 4 سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 2 سان)
 «ئاسىيا كىنىدىكى گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە بىر سان)
 «شىنجاڭ قانۇنچىلىق گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 3 سان)
 «شىنجاڭ پەن - تېخنىكا گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە بىر سان، قازاقچە ھەپتىدە بىر سان)
 «شىنجاڭ مائارىپ گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 2 سان، قازاقچە يېرىم ئايلىق گېزىت)
 «سەھەر گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 2 سان)
 «مۇلازىمەت تاللا بازىرى گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «شىنجاڭ مەركىزىي شەھەر گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6 سان)
 «شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە گېزىتىسى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە بىر سان)
 «شىنجاڭ تۆمۈريول گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان)
 «شىنجاڭ نېفىت گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 5 سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 3 سان)
 «غەربىي قىسىم قۇرۇلۇش گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «تارىم نېفىت گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان)
 «شىنجاڭ ئۆسۈملۈك گېزىتى» (ئۇيغۇرچە ھەپتىدە بىر سان)
 «ئىلى ئۆسۈملۈك گېزىتى» (قازاقچە ھەپتىدە 2 سان)
- «ئىلى قانۇنچىلىق تۈرمۈش گېزىتى» (قازاقچە ھەپتىدە 3 سان)
 «يېڭى ئەسىر سودا گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 2 سان)
 «قۇمۇل رادىئو - تېلېۋىزىيە گېزىتىسى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «شىخەنزە رادىئو - تېلېۋىزىيە گېزىتىسى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «قاراماي رادىئو - تېلېۋىزىيە گېزىتىسى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «ئىلى رادىئو - تېلېۋىزىيە گېزىتىسى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «ئاقسۇ رادىئو - تېلېۋىزىيە گېزىتىسى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «ياشاغانلار شاتلىقى گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «پايدىلىنىش خەۋەرلىرى» (ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 6 سان، قازاقچە ھەپتىدە 6 سان)
 «ئاۋىئاتسىيە ساياھەتچىلىكى گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «شەھەر ئىستېمال سەھەر گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 6 سان)
 «شىنجاڭ بازار يېتەكچىسى گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 2 سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 2 سان)
 «ياشلار تېز خەۋەرلەر گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە بىر سان)
 «قۇمۇل تەرەققىيات گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 2 سان)
 «مايتاغ نېفىت گېزىتى» (خەنزۇچە ھەپتىدە 3 سان، ئۇيغۇرچە ھەپتىدە 2 سان)
 «شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى گېزىتىسى» (خەنزۇچە يېرىم ئايلىق گېزىت، ئۇيغۇرچە يېرىم ئايلىق گېزىت)
 «شىنجاڭ مائارىپ ئىنىستىتۇتى گېزىتىسى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت، ئۇيغۇرچە ئايلىق گېزىت)
 «شىنجاڭ نېفىت ئىنىستىتۇتى گېزىتىسى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت)
 «ئۈرۈمچى چوڭلار مائارىپى ئىنىستىتۇتى گېزىتىسى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت)
 «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۋېرسىتېتى گېزىتىسى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت، ئۇيغۇرچە ئايلىق گېزىت)
 «شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى گېزىتىسى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت، ئۇيغۇرچە ئايلىق گېزىت)
 «قەشقەر پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى گېزىتىسى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت، ئۇيغۇرچە ئايلىق گېزىت)

«شىنجاڭ چارۋىچىلىقى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال، قازاقچە پەسىللىك ژۇرنال) (ژۇرنال)

«شىنجاڭ مائارىپى» (ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال، قازاقچە ئايلىق ژۇرنال)

«شىنجاڭ ياشلىرى» (ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال)

«شىنجاڭ مالىيىسى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«شىنجاڭ رەسىملىك ژۇرنالى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال، قازاقچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«شىنجاڭ سەنئىتى» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال) «شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنالى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)

«شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى» (ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)

«شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنالى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال) «تۇرپان» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)

«تارىخىياتى» (قازاقچە پەسىللىك ژۇرنال)

«يېزا پەن - تېخنىكىسى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال) «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئىقتىسادى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«چولپان» (موڭغۇلچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«ئەدەبىي تەرجىمىلەر» (ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال)

«شوغلا» (قازاقچە ئايلىق ژۇرنال)

«ھىمراھ» (خەنزۇچە يېرىم ئايلىق ژۇرنال)

«شىنجاڭ ئاياللىرى» (ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال)

«يىپەك يولىغا ساياھەت» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«ئىلى ياشلىرى» (قازاقچە ئايلىق ژۇرنال)

«ئىلى دەرياسى» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال، قازاقچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«قازاق قوش ئايلىق ژۇرنال»

«قازاق ئۆسمۈر - بالىلار ئىلمىي رەسىملىك ژۇرنالى» (قازاقچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ تەنتەربىيىسى» (قازاقچە پەسىللىك ژۇرنال)

«تارىم غۇنچىلىرى» (ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال)

«بۇلاق» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«ئۈرۈمچى كەسپىي ئۇنىۋېرسىتېتى گېزىتى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت)

«شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى گېزىتى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت، ئۇيغۇرچە ئايلىق گېزىت)

«شەخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى گېزىتى» (خەنزۇچە يېرىم ئايلىق گېزىت)

«ئىلى پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى گېزىتى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق گېزىت، قازاقچە قوش ئايلىق گېزىت)

«تارىم يېزا ئىگىلىك بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئۇنىۋېرسىتېتى گېزىتى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت)

«ئۇيغۇر تىبابەتچىلىكى ئالىي تېخنىكومى گېزىتى» (ئۇيغۇرچە ئايلىق گېزىت)

«سانجى ئىنىستىتۇتى گېزىتى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت)

«شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنىستىتۇتى گېزىتى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت)

«شىنجاڭ كەسپىي ئۇنىۋېرسىتېتى گېزىتى» (خەنزۇچە ئايلىق گېزىت)

«شىنجاڭ پارتىيە مەكتىپى گېزىتى» (خەنزۇچە يېرىم ئايلىق گېزىت، ئۇيغۇرچە ئايلىق گېزىت)

دەي جاۋدىڭ

شىنجاڭدا ئاشكارا تارقىتىلىدىغان

ژۇرناللار

«بۈگۈنكى شىنجاڭ» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال، قازاقچە ئايلىق ژۇرنال، موڭغۇلچە ئايلىق ژۇرنال)

«ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«بوستانلىق مەنزىرىسى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«بوستان» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«تارىم» (ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال)

«تەڭرىتاغ» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«قەشقەر پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنالى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«تىل ۋە تەرجىمە» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال، قازاقچە پەسىللىك ژۇرنال، موڭغۇلچە پەسىللىك ژۇرنال)

«قىرغىز ئەدەبىياتى» (قىرغىزچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

«شىنجاڭ تەنتەربىيىسى» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق
 ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ جۇڭخۇا دورىگەرلىكى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «ئالتاي ئاپاسىدا» (قازاقچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «جاستۇلەك» (قازاقچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ تىبابەتچىلىكى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «ئۇيۇق» (قازاقچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ مەدەنىيىتى» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «دۇنيا ئەدەبىياتى» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «يېرىم ئايلىق سۆھبەت» (ئۇيغۇرچە يېرىم ئايلىق
 ۋۇرنال)
 «مۆسۈرلەر ئىلىم - پېنى» (قازاقچە قوش ئايلىق
 ۋۇرنال)
 «پەن ۋە تېخنىكا» (تەبىئىي پەن قىسمى، قازاقچە
 پەسىللىك ۋۇرنال)
 «تىبابەتچىلىك بىلىملىرى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 قازاقچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «ئاقسۇ ئەدەبىياتى» (ئۇيغۇرچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «قەشقەر ئەدەبىياتى» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «قۇمۇل ئەدەبىياتى» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ۋۇرنال،
 قازاقچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «بىلىم - كۈچ» (تەبىئىي پەن قىسمى، ئۇيغۇرچە ئايلىق
 ۋۇرنال)
 «پەن ۋە تۇرمۇش» (تەبىئىي پەن قىسمى، ئۇيغۇرچە
 پەسىللىك ۋۇرنال)
 «يېڭى قاشتېشى» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «مورا» (قازاقچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ گېئولوگىيىسى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش پەن -
 تېخنىكىسى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق
 ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (تەبىئىي
 پەن قىسمى، خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «قۇرغاق رايونلار تەتقىقاتى» (خەنزۇچە پەسىللىك
 ۋۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئىلمى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە قوش ئايلىق ۋۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق
 ۋۇرنال)
 «يەرلىك كېسەللىكلەر ئاخباراتى» (تەبىئىي پەن

قىسمى، خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «قۇرغاق رايونلار جۇغراپىيىسى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «ئوقۇرمەنلەر دوستى» (قازاقچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ نېفىت گېئولوگىيىسى» (تەبىئىي پەن
 قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «ئوتخور ئۆي ھايۋانلىرى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ۋۇرنال،
 قازاقچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «ساقلىق ساقلاش ئىشلىرى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «خۇاشيا ئۆسۈملىرى» (خەنزۇچە ئايلىق ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ مېتېئورولوگىيىسى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «ئويرات تەتقىقاتى» (موڭغۇلچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «قۇرغاق مۇھىتنى ئۆلچەپ تەكشۈرۈش» (تەبىئىي پەن
 قىسمى، خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «ئىچكى قۇرۇقلۇقتا يەر تەۋرەش» (تەبىئىي پەن
 قىسمى، خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «غەربىي يۇرت تەتقىقاتى» (خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «غەربىي قىسىم كانچىلىق قۇرۇلۇشى» (تەبىئىي پەن
 قىسمى، خەنزۇچە ئايلىق ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ يېزىلىرىنى ماشىنىلاشتۇرۇش» (تەبىئىي پەن
 قىسمى، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ تەزكىرىچىلىكى» (خەنزۇچە پەسىللىك
 ۋۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى» (قازاقچە
 پەسىللىك ۋۇرنال)
 «مىراس» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى» (تەبىئىي
 پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ۋۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش
 ئايلىق ۋۇرنال)
 «ئوتتۇرا ئاسىيا ئۇچۇرلىرى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە ئايلىق ۋۇرنال، ئۇيغۇرچە ئايلىق ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ مۇھىت ئاسرىشى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ رەڭلىك مېتاللىرى» (تەبىئىي پەن قىسمى،
 خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ مائارىپ ئىنستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ۋۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ۋۇرنال)
 «تەرمىلەر» (ئۇيغۇرچە ئايلىق ۋۇرنال)
 «شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر مۇنبىرى» (خەنزۇچە قوش

«ئىلى پېداگوگىكا ئىنىستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، قازاقچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ نېفىت ئىنىستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ نېفىت ئىنىستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ نېفىت مائارىپ ئىنىستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە يېرىم يىللىق ژۇرنال)
 «ئۈرۈمچى كەسپىي ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «ئۈرۈمچى چوڭلار مائارىپى ئىنىستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە يېرىم يىللىق ژۇرنال)
 «بىڭتۇەن مائارىپ ئىنىستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «خوتەن ئالىي تېخنىكوم مەكتىپى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ سانائەت ئالىي تېخنىكومى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە، پەسىللىك ژۇرنال)
 «بىڭتۇەن پارتىيە مەكتىپى ئىلمىي ژۇرنىلى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «زامانىمىز ئاخباراتچىلىقى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ يىلتىزى» (خەنزۇچە يىللىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە يىللىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ گىمىنىي پاپىدىلىنىش ماتېرىيالى» (خەنزۇچە ھەپتىلىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «ئېكسپېدىتسىيە» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (تەبىئىي پەن قىسمى، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئاياللىرى» (قازاقچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر تەتقىقاتى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «تەنتەربىيە ئەھۋالى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)

ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال، قازاقچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئورمانچىلىقى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ پۇل مۇناسىلىقى» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ پولات - تۆمۈرچىلىكى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «سەھەر» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال)
 «بىڭتۇەن ئىشچىلار ھەرىكىتى» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال)
 «شىخەنزە پەن - تېخنىكىسى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكىسى» (قازاقچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ خەلق قۇرۇلتىيى» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال، قازاقچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «ئۇيغۇر تىبابەتچىلىكى» (تەبىئىي پەن قىسمى، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئورمانچىلىقى» (تەبىئىي پەن قىسمى، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ھۆكۈمەت ئاخباراتى» (خەنزۇچە يېرىم ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە يېرىم ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە يېرىم يىللىق ژۇرنال)
 «شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «يېزا ئىگىلىك بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش تىببىي ئىلمى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئالدىنى ئېلىش تىبابىتى» (تەبىئىي پەن قىسمى، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «نارسە يېزا ئىگىلىك بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «بىڭتۇەن قۇرۇلۇشى» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە يېرىم يىللىق ژۇرنال)
 «ئىلى مائارىپ ئىنىستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»

«خۇيزۇ ئەدەبىياتى» (خەنزۇچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «مىللەتلەر ئەدەبىياتى توپلىمى» (خەنزۇچە ئايلىق-
 ژۇرنال)
 «ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى يىلنامىسى» (خەنزۇچە
 يىللىق ژۇرنال)
 «قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى» (ئۇيغۇرچە ئايلىق ژۇرنال)
 «غەربىي قىسىم» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال)
 «قوزام» (خەنزۇچە يېرىم ئايلىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى
 يىلنامىسى» (خەنزۇچە يىللىق ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ساقچى ئوفىتېرلار ئالىي تېخنىكومى ئىلمىي
 ژۇرنىلى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك
 ژۇرنال)
 «سانجى ئىنستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (خەنزۇچە
 پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنستىتۇتى ئىلمىي
 ژۇرنىلى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك
 ژۇرنال)
 «شىنجاڭ كەسپىي ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى»
 (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئىلمىي ژۇرنىلى» (قازاقچە
 پەسىللىك ژۇرنال)
 «ج ك پ ئىلى ئوبلاستلىق پارتىيە مەكتىپى ئىلمىي
 ژۇرنىلى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، قازاقچە پەسىللىك
 ژۇرنال)
 «ج ك پ ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتكوم پارتىيە مەكتىپى
 ئىلمىي ژۇرنىلى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «كومپيۇتېر ۋە تۇرمۇش» (ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق
 ژۇرنال)
 «قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكىگە نەزەر» (خەنزۇچە ئايلىق
 ژۇرنال)
 «تېببىي دورىگەرلىك ساغلىق ساقلاش ژۇرنىلى»
 (تەبىئىي پەن قىسمى، خەنزۇچە يېرىم ئايلىق ژۇرنال)
 «چولپانلار دەۋرى» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال)
 «ئۆگىنىش ۋە پەنى ئومۇملاشتۇرۇش» (قازاقچە قوش
 ئايلىق ژۇرنال)
 «بىڭتۇەن تىبابەتچىلىكى» (خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «شىنجاڭ ئاخبارات - نەشرىياتچىلىقى» (خەنزۇچە قوش
 ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە قوش ئايلىق ژۇرنال)
 «ئۆسمۈر ھېكايە ئوقۇرمەنلىرى» (خەنزۇچە ئايلىق
 ژۇرنال)
 «شىنجاڭ سەنئەت ئىنستىتۇتى ئىلمىي ژۇرنىلى»

(خەنزۇچە پەسىللىك ژۇرنال، ئۇيغۇرچە پەسىللىك ژۇرنال)
 «پەرۋاز» (خەنزۇچە ئايلىق ژۇرنال، ئۇيغۇرچە ئايلىق
 ژۇرنال)
 «بوشلۇقتىكى ئائىلە» (ئېنگىلىزچە ئايلىق ژۇرنال)
 دەي جاۋدىك
گېزىت - ژۇرناللارنى تۈزەش ئەھۋالى
 2003 - يىلى شۇ ئاغلار ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى
 پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژۇرناللارنى
 قالايمىقان تارقىتىش ۋە خىزمەت ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ
 تارقىتىشنى تۈزەش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، ئاساسىي
 قاتلام ۋە دېھقانلارنىڭ يۈكسىكى يېنىكىلەتتى. تۈزەش
 خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى — پارتىيە - ھۆكۈمەت
 تارماقلىرىنىڭ گېزىت - ژۇرنال ئومۇمىي سانىنى ئازايتىش،
 قۇرۇلۇشنى تەشەش، قالايمىقان تارقىتىش ھادىسىلىرىنى
 ئۈنۈملۈك تۈزەش؛ گېزىت - ژۇرنال تىجارىتى پائالىيىتى
 بىلەن ھوقۇقنى ئايرىۋېتىش، ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ سېلىق
 سېلىپ تارقىتىشنى ئۈنۈملۈك چەكلەش؛ ئۆز يېرىنىڭ
 شارائىتىغا يارىشا ئىش كۆرۈپ، يېزا - بازار، كەنت
 دەرىجىلىك تەشكىلاتلار ۋە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق
 رايونلىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ قاتارلىق ئاساسىي
 قاتلام ئورۇنلارنىڭ گېزىت - ژۇرناللارغا مۇشتەرى بولۇشنىڭ
 ئەڭ يۇقىرى چېكىنى ۋە پارتىيە گېزىت، ژۇرناللىرىغا
 مۇشتەرى بولۇش دائىرىسىنى بېكىتىش، پارتىيە، ھۆكۈمەت
 تارماقلىرىنىڭ قالايمىقان تارقىتىشنى تۈزەش ۋە ھوقۇقىدىن
 پايدىلىنىپ سېلىق سېلىپ تارقىتىش مەسىلىسىنى مەنبەسىدىن
 ھەل قىلىشتىن ئىبارەت.
 تۈزەش ئارقىلىق 3 گېزىت نەشر قىلىشتىن
 توختىتىلدى، 3 گېزىت باشقا گېزىتلەرگە ئايرىپ بېرىلدى،
 بىر گېزىت ھەقىلىق قوشۇۋېتىلدى؛ 10 خىل قەرەللىك ژۇرنال
 نەشر قىلىشتىن توختىتىلدى، 5 خىل قەرەللىك ژۇرنال
 قوشۇۋېتىلدى (بىڭتۇەننىڭ بىر خىل)، 10 خىل قەرەللىك
 ژۇرنالنى باشقۇرۇش بىلەن نەشر قىلىش ئايرىۋېتىلدى
 (بىڭتۇەننىڭ بىر خىل)، بىر خىل قەرەللىك ژۇرنال ھەقسىز
 تەقدىم قىلىنىدىغان بولدى. تەشەلگەن گېزىت 7 خىلغا،
 تەشەلگەن قەرەللىك ژۇرنال 26 خىلغا يەتتى.
 ئىچكى قىسىمىدىكى ماتېرىيال خاراكتېرلىك نەشر
 بۇيۇملىرىنى تۈزەش، تەرتىپكە سېلىش خىزمىتى تەشكىللەپ
 قانات يايدۇرۇلدى، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار
 بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، پارتىيە، ھۆكۈمەت تارماقلىرى ۋە
 ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنىڭ ئىچكى قىسىمىدىكى ماتېرىيال
 خاراكتېرلىك نەشر بۇيۇملىرى يېڭىۋاشتىن تىزىملىنىدى ۋە
 ئېنىقلاندى. بۇنىڭ مۇھىم نۇقتىسى — ئىچكى قىسىمىدىكى

دېھقانلارنىڭ چۈشىدىمۇ كۆرسىگەن ئىش ئونيار بېزىسىدا رېئاللىققا ئايلاندى؛ چىڭگىلغا مەدەنىيەت، بېزا مەدەنىيىتىنىڭ باشلامچىسى.

شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى
14 - نۆۋەتلىك ئىجتىمائىي مەدەنىيەت، كەسپىي، كارخانا گېزىتلىرىنىڭ باش مۇھەررىرلىرى يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 9 - 10 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى، ئاپتونوم رايوندىكى ئاز كەم 40 گېزىتنىڭ 40 نەچچە باش مۇھەررىرى يىغىنغا قاتناشتى، يىغىندا مۇشۇ خىلدىكى گېزىتلەرنىڭ ئىسلاھات ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇش، سۈپەت ۋە بېگىلىق يارىتىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى تەجرىبىلىرى ئالماشتۇرۇلدى.

شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى
20 - نۆۋەتلىك ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر (شى) گېزىتلىرىنىڭ باش مۇھەررىرلىرى يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 5 - كۈنى نۇرپان شەھىرىدە ئېچىلدى، ئاپتونوم رايون، بىڭتۇەندىكى 29 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر (شى) گېزىت ئىدارىلىرىنىڭ 40 نەچچە باش مۇھەررىرى، ئىدارە باشلىقى يىغىنغا قاتناشتى، يىغىندا «ئۈچ تۈرلۈك ئۆگىنىش، تەربىيە» پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، ئاخبارات كەسپ روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، پارتىيە گېزىتىنىڭ جامائەت پىكىرىنى يېتەكلەش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى
13 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپات-تىنى باھالاش پائالىيىتىنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى

شىنجاڭ ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئۇيۇشتۇرغان 13 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتىنى باھالاش پائالىيىتى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىمپايل تىلىۋالدى قاتارلىق رەھبەرلەر ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ھەمدە مەركەز ۋە ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەردىن كەلگەن ئاخبارات ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى، مۇتەخەسسسى ۋە باھالاش كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى بىلەن كۆرۈشتى.

شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى

ماتېرىيال خاراكتېرلىك نەشر بۇيۇملىرىنىڭ ئاشكارا ياكى شەكلى ئۆزگەرگەن ھەق ئېلىش، ئېلان بېسىش قاتارلىق بەلگىلىمىگە خىلاپ تىجارەت قىلمىشىنى تىزگىنلەشتىن ئىبارەت.

شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسى
2002 - يىللىق شىنجاڭ ئاخبارات مۇكاپاتى (گېزىت قىسمى)

شىنجاڭ ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى ئۇيۇشتۇرغان 2002 - يىللىق شىنجاڭ ئاخبارات مۇكاپاتىنى باھالاش پائالىيىتىنىڭ گېزىت قىسمىدا 536 پارچە ئەسەر تاپشۇرۇۋېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇرچىسى 101 پارچە، خەنزۇچىسى 395 پارچە، قازاقچىسى 24 پارچە، موڭغۇلچىسى 13 پارچە، قىرغىزچىسى 3 پارچە. باھالاش ئارقىلىق مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئۇيغۇرچە ئەسەر 41 پارچە، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 4، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 3، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 27. مۇكاپاتقا ئېرىشكەن خەنزۇچە ئەسەر 131، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 14، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 38، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 79. مۇكاپاتقا ئېرىشكەن قازاقچە ئەسەر 9، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن بىر، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 2، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 6. بىر پارچە موڭغۇلچە ئەسەر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىر پارچە قىرغىزچە ئەسەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شىنجاڭ مۇخبىرلار جەمئىيىتى

قوشۇمچە

2002 - يىللىق شىنجاڭ ئاخبارات مۇكاپاتىنىڭ گېزىت قىسمىدا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 140 بوغدا كۆلى كۆپەيدى؛ پاكلىقنى تەبىرىكلەش كارتىسى، سەمگە سەپ قويۇش؛ قۇمۇلدا تۈمەن ئادەم ھۆكۈمەتكە باھا بەردى؛ جالغ خۇڭجى كالا بېقىشتا بۈيۈك تۇغنى ئېگىز كۆتەردى؛ يېڭى ئەسىردىكى باشلامچى؛ كەنت ئاھالىلىرى 8 مىليون يۈەن مەبلەغدىن قۇرۇق قالدى؛ قەھرىماننىڭ كارامىتى جاھاننى زىل - زىلىگە سالدى؛ كۆنچى دەريا ۋادىسىدىكى مىللەتلەر مۇھابىيىتى؛ غەربىي قىسمىدىكى چۆللۈك ۋە يېشىللىق داستانى؛ كۆتكەن خۇشخەۋەر ئىشقا ئاشتى؛ چوڭ سوقۇلۇش؛ ئىدىپلوگىيە ساھەسىدىكى مىللىي بۆلگۈنچىلىكنىڭ بۇزغۇنچىلىق پائالىيەتلىرىدىن يۈكسەك دەرىجىدە ھۇشيار بولايلى؛ قۇتقۇزۇش دورىسى ئىزدەش؛ ئىسلاھات كۈيى ھەممە يەردە ياتقردى؛ مومو؛ توختى باقى بوۋاي دۆلىتىمىزنىڭ قەغەزچىلىكىنى دۇنياغا نامايەن قىلدى؛ كۆنچى دەرياسى گۇۋاھ؛ ھەر بىر كادىر بىر بايراق؛

2003 - يىلى شىنجاڭ ئاخبارات مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن ئاخبارات فوتو سۈرەت ئەسەرلىرى، گېزىت - ژۇرناللاردا ئىشلىتىلگەن سۈرەتلەر باھالاندى

شىنجاڭ ئاخباراتچىلار جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئاخبارات فوتوسۈرەت ئىلمىي جەمئىيىتى باشقۇرغان، «بورتالا بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش گېزىتى» ئۈستىگە ئالغان باھالاش پائالىيىتى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە بورتالا شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتتىن 2 سى، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتتىن 6 سى، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتتىن 16 سى باھالاندى. «تەڭرىتاغدىن ھالقىش - ئۇيغۇر ئاياللىرى كۈلۈپ كېتىپ سىرتقا چىقىپ ئىشلەمچىلىك قىلدى» (ئاپتورى: جالغ شىشاۋ)، «2003 - يىلى شىنجاڭدا قاتتىق يەر تەۋرىدى» (ئاپتورى: لى شىۋېنشىن) 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

شىنجاڭ گېزىتى - ئىدارىسى خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1. تەشۋىقات خەۋەرلىرى. 2003 - يىلى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى «24 - فېۋرال» دىكى ماركىزىي پەيزاۋاتتىكى قاتتىق يەر تەۋرەش ۋە يۇرت - ماكانلىرىنى قايتا قۇرۇش، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش، پەن - تېخنىكا، مەدەنىيەتتىن ئىبارەت ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى، مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى قوغداش، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى، ھەقىقىي مەجبۇرىيەت مائارىپى، شۇ ئارقىلىق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە سىياسىي كېڭەشنىڭ يىغىنلىرى، ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى، جەنۇبىي شىنجاڭلىق ياخشى قىزىلار، غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش نۇقتىلىق قۇرۇلۇشى قاتارلىق بىر تۈركۈم نۇقتىلىق خەۋەرلەرنى پىلانلاپ ئۇيۇشتۇردى ھەمدە «ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي كاپالەت خىزمىتى»، «يېڭى باھارنى كۈتۈۋېلىش»، «قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش»، «ئەتىيازلىق يولۇچى توشۇش»، «يېمەكلىك بىخەتەرلىك مەسىلىسى»، «ئالىي مەكتەپكە ئىمتىھان بېرىش ۋاقتىنى ئالدىغا سۈرگەندىن كېيىنكى ئىمتىھان بېرىدىغان ئوقۇغۇچىلارنىڭ پىسخىكىسى»، «يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ سۈپىتىنى ئىز قوغلاپ تەكشۈرۈش»، «تېمپىك شەخىسلەر ۋە كۈلۈپ كېتىپ»، «ئەمگەك نەمۇنىچىلىرىنىڭ تۇرمۇشىنى ئىگىلەش»، «سېتىرلار بايرىمى»، «زەھەر چەكلەش»، «سارس، قا تاقابىل

تۇرۇش»، «ناسرات رايونلاردىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھەقىقىي مەجبۇرىيەت مائارىپى»، «پارتىيە ئىستىلىسى، پاكلىق قۇرۇلۇشى تەربىيىسى ئېيىسى» قاتارلىق مەخسۇس بەت، مەخسۇس سەھىپىلەر ۋە بىر يۈرۈش مۇلاھىزىلەرنى ئېلان قىلدى. پارتىيە گېزىتىنىڭ تەسىر كۈچىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن، 1 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 2 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگىچە «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى شىنجاڭ «دېھخۇي» كەسپىي چەكلىك شىركىتى بىلەن بىللە «دېھخۇي كەسپىي لوگىكىسى» بويىچە پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيى ھۆججەتلىرىنى ئۆزگەرتىش زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. مۇسابىقىگە 119 كۈلۈپ كېتىپ ئورۇن، 15 مىڭدىن ئارتۇق شەخىس قاتناشتى؛ 3 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن 8 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە شۇ ئارقىلىق مېھىپىلار بىرلەشمىسى بىلەن بىللە «توختاۋسىز ئۆزىنى قۇدرەت تاپقۇزغان نەمۇنچى» ۋە «چىن قەلبىدىن مېھىپىلارغا ياردەم بەرگەن ئەلچى» نى باھالاش پائالىيىتى ئۇيۇشتۇردى، توردا قاتناشقانلار 30 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) غا يەتتى؛ 12 - ئاينىڭ 8 - كۈنى «خۇڭجياڭ» گۈرۈھى بىلەن گېزىت ئىدارىسى - كارخانا ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزا ئالدى، مۇكاپاتلىق گېزىت ئوقۇش، سوتاللارغا ئاللىشىپ جاۋاب بېرىش پائالىيىتىنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇردى.

2003 - يىلى «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ خەنزۇچىسى ھەر كۈنى رەڭلىك نەشر قىلىندى. خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچىسىنىڭ مۇھىم خەۋەرلەر نۇسخىسىنىڭ ماس قەدەمدە رەڭلىك نەشر قىلىنىشى ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

2. گېزىتچىلىك گۈرۈھىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى قۇرۇلدى ھەمدە تاشقى كېڭىشىش، ھەمكارلىق ئارقىلىق ئورتاق تەرەققىي قىلىش ئۈستىدە ئىزدەنىلدى.

4 - ئاينىڭ 28 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» گېزىتچىلىك گۈرۈھىغا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتى قۇرۇلدى، 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى «بوجىڭ» گۈرۈھى بىلەن بىرلىشىپ قۇرماقچى بولغان شىنجاڭ مەركىزىي شەھەر ئاخبارات ۋاسىتىسىغا مەبلەغ سېلىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قۇرۇلدى؛ 6 - ئاينىڭ ئاخىرىدا كورلا كەچلىك گېزىتى ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە مەبلەغ سېلىپ قۇرغان شىنجاڭ «لىجىڭ» ئاخبارات ۋاسىتىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى كورلا شەھىرىدە رويخەتكە ئالدۇرۇش رەسمىيىتىنى تاماملىدى؛ 11 - ئاينىڭ 5 - كۈنى «تۇرپان گېزىتى» شىنجاڭ گېزىتى گېزىتچىلىك گۈرۈھىغا قاتنىشىدىغانلىقىنى جاكارلىدى، ئىككىسى تەرەپ ھەمكارلاشقان تۇنجى تۈر - تۇرپان گېزىتى ئاخبارات بىناسى بىلەن ئاخبارات مېھمانخانىسىنىڭ قۇرۇلۇشى پۈتۈش مۇناسىۋىتى بىلەن لېنتا كېسىشتىن ئىبارەت بولدى؛ 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئاپتونوم رايون يىغىن ئېچىپ، «شىنجاڭ

سەنئەتنى قوش گۈللەندۈرۈش» مۇكاپاتىغا؛ ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم مەملىكەت بويىچە ئاخبارات ساھەسىنىڭ «سارى» قاتاقلىق تۇرۇش خەۋەر تەشۋىقاتى بويىچە مۇنەۋۋەر مۇخبىر مۇكاپاتىغا؛ ماشىناغۇلا مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئاخبارات كوررېكتورى مۇكاپاتىغا؛ گۈلا لىجۇن مەملىكەت بويىچە ئۆلكە دەرىجىلىك پارتىيە گېزىتى ئاممىۋى خىزمەت - جامائەت پىكرى نازارەتچىلىكى بويىچە مۇنەۋۋەر خىزمەتچى مۇكاپاتىغا؛ خەن كاڭھېي جۇڭگو بويىچە كۆزگە كۆرۈنگەن ئېلان خادىمى مۇكاپاتىغا؛ لىۋ داۋېينىڭ «مەركىزىي شەھەردىكى «ھۆكۈمەت پۇلىغا ئۆتكۈزۈلگەن روجىستىۋا بايرىمى، كىشىنى ئەندىشىگە سالدۇ» دېگەن ماقالىسى 13 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا؛ دۇ شىنگونىڭ «مەۋقەنى شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە قويۇپ، دەۋرنىڭ كۈچلۈك ساداسىنى ياغرىتايلى» دېگەن ماقالىسى 13 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا؛ ساۋ شىنلىك، جالڭ يۇنىڭ «ئىسلاھاتقا ھەممە پەردە مەدھىيە ئوقۇلماقتا» دېگەن ماقالىسى 13 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتى بويىچە قوشۇمچە سان ئەدەبىيات بېتى ئەسەرلىرىنى قايتا باھالاش مۇكاپاتىغا؛ ئەي مەن، جالڭ شىنلى تۈزگەن 2002 - يىل 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىكى مۇھىم خەۋەرلەر بېتى 13 - نۆۋەتلىك ئاخبارات مۇكاپاتى بويىچە گېزىت بەتلىرىنى قايتا باھالاش مۇكاپاتىغا، 11 - نۆۋەتلىك مەملىكەت بويىچە ئۆلكە دەرىجىلىك پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ ياخشى خەۋەرلىرىنى باھالاش مۇنەۋۋەر بەت مۇكاپاتىغا؛ ۋالڭ ۋېيجۇن، تىيەن يەن تۈزگەن 2002 - يىل 10 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىكى 4 - بەت 13 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتى بويىچە گېزىت بەتلىرىنى قايتا باھالاش مۇكاپاتىغا؛ ۋە «غەربىي كەڭ ئېچىش خەۋەرلەر مۇنبىرى» مەخسۇس سەھىپىسى مەملىكەت بويىچە ئاخبارات كەسپىي قەرەللىك ژۇرناللىرىنى باھالاش مۇنەۋۋەر سەھىپە مۇكاپاتىغا؛ چىڭ گوفېڭ تۈزگەن 2002 - يىل 3 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىكى «جىڭدە چېچىكى» ناملىق مەخسۇس بەت مەملىكەت بويىچە ئاخبارات گېزىت - ژۇرناللىرىنىڭ مۇنەۋۋەر ھەجۋى سۈرەتلەر مەخسۇس بەتلىرىنى باھالاش ئالتۇن مۇكاپاتىغا؛ كالڭ ۋېنخۇا تۈزگەن 2002 - يىل 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىكى خەلقئارا B1 بەت 8 - نۆۋەتلىك جۇڭگو خەلقئارا ئاخبارات تەھرىرلىك مۇكاپاتىغا؛ جاۋ خاۋنىڭ «جالڭ خۇڭچى كالا بېقىشتا بۈيۈك تۇغنى ئىگىز كۆتۈردى»، «لى ياڭنىڭ «ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش بويىچە ھال سوراش ئويۇن قويۇش ئۆمىكىنىڭ ئويۇنىدىن كۆرۈنۈشلەر» دېگەن ماقالىسى 11 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئۆلكە دەرىجىلىك پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ ياخشى خەۋەرلىرى بويىچە 1 - دەرىجىلىك

قانۇنچىلىق گېزىتى» (ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە) نى، «شىنجاڭ بازار بېتەكچىسى گېزىتى» (ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە) نى شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇل بولۇشىغا ۋە ئاساسلىق باشقۇرۇشىغا ئايرىپ بەرگەنلىكىنى جاكارلىدى، «كورلا كەچلىك گېزىتى» نى شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسى ھەققى قوشۇۋالدى؛ ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق، 12. ئاينىڭ 15 - كۈنى شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسى بىلەن شاڭخەي «خېڭرۇڭ» مەدەنىيەت ئاخبارات ۋاسىتىلىرى تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى توختام ئىمزالاپ، «شىنجاڭ سەھەر گېزىتى» نى 2004 - يىلدىن باشلاپ شاڭخەيدە نەشر قىلىپ تارقىتىدىغان بولدى.

3. ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش. «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە نۇسخىلىرىنىڭ مۇخبىرلىق، تەھرىرلىك سىستېمىسى تور قۇرۇلۇشى تامامەن پۈتۈرۈلدى. قۇرۇلۇش 374 رەقەم نۇقتىسىغا، 341 يۈرۈش خىزمەت ئېكرانىغا تارقالدى. پروگراممىلىق تېلېفون كوممۇتاتورى ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسىنىڭ تەقلىدى تورغا كىردى. ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە، موڭغۇلچە يېزىقتا نەشر قىلىنىدىغان «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ يىللىق ئەمەلىي ئوتتۇرىچە تارقىتىلىش مىقدارى 116 مىڭ پارچىگە؛ ئۇيغۇرچە، قازاقچە نەشر قىلىنىدىغان «پايدىلىنىش خەۋەرلىرى» نىڭ يىللىق ئەمەلىي ئوتتۇرىچە تارقىتىلىش مىقدارى 10 مىڭ 400 پارچىگە؛ ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە «شىنجاڭ رەسىملىك ژۇرنىلى» نىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە تارقىتىلىش مىقدارى 2554 پارچىگە يەتتى. بىر يىلدا «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ ئېلان كىرىمى 20 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %8 ئاشتى.

ليۇ ۋەنجىن

شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسىنىڭ مەملىكەت

بويىچە مۇكاپاتقا ئېرىشىش ئەھۋالى

2003 - يىلى گېزىت ئىدارىسىنىڭ ئېلان باشقارمىسى

مەملىكەت بويىچە ئېلان كەسپىدە مەنئۇ مەدەنىيلىك بويىچە ئىلغار ئورۇن مۇكاپاتىغا؛ شىنجاڭ گېزىتىنىڭ خەنزۇچە نۇسخىسىنى پىلانلاش بۆلۈمى مەملىكەت بويىچە ئاخبارات ساھەسىنىڭ «سارى» قاتاقلىق تۇرۇش خەۋەر تەشۋىقاتى بويىچە ئىلغار كوللېكتىپ مۇكاپاتىغا؛ خۇاڭ يۈەنمىي ئىتتىپاق مەركىزىي كومىتېتى جۇڭگو ياش پىداائىيلار ھەرىكىتىنىڭ 10 يىللىق ئالاھىدە تۆھپە مۇكاپاتىغا؛ يالقۇن مەملىكەتلىك ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ «ئەخلاق بىلەن

تاۋىدا «ئەتىۋارلىق باۋايى ھايدانلارنى بېيىش رەزىملىكتۇر» دېگەن ماقالىسى مەملىكەتلىك ئۆلكە دەرىجىلىك پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ ئاممىۋى خىزمەت جەھەتتىكى مۇنەۋۋەر ئەسەرلىرى بويىچە ياخشى خەۋەرلەر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ خۇاڭ پەننىڭ «كەسپ ئەھلىلىرى ناچار رىقابەتنىڭ ئىچكى سىرىنى ئاشكارىلىدى» دېگەن ماقالىسى مەملىكەتلىك ئۆلكە دەرىجىلىك پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ ئاممىۋى خىزمەت جەھەتتىكى مۇنەۋۋەر ئەسەرلىرى بويىچە ياخشى خەۋەرلەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ لىۋ داۋيىنىڭ «يېرىم كېچىدە يولسىزلا چە خېرىدار تارتىش» ، جۇڭ شىۋىلىڭ ، جالڭ شىۋى ، جاۋ جۇنلەر بىرلىشىپ يازغان «شەندىكى توساق يول قاچان راۋانلىشىدۇ؟» ، ۋاڭ شىنكېنڭ «ماناس دەرياسى چوڭ كۆۋرۈكى خەتەر ئىچىدە قالغانلىقتىن ماناس دەرياسى ۋادىسىدىكى 17 رۇدا ئېلىش زاۋۇتى تاقالدى» ، جالڭ لېينىڭ «يەنە تازىلىق ئادىتى توغرىسىدا» ، يەن جىڭنىڭ «ناچار ئادەت قايتىپ كەلمىمۇن» دېگەن ماقالىسى مەملىكەتلىك ئۆلكە دەرىجىلىك پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ ئاممىۋى خىزمەت جەھەتتىكى مۇنەۋۋەر ئەسەرلىرى بويىچە ياخشى خەۋەرلەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ خاۋ شىخۇننىڭ «ئەدلىيە ئادىللىقىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى مۇھىم تەدبىر» دېگەن ماقالىسى مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى تۈزۈمىنى تەشۋىق قىلىشتىكى ياخشى خەۋەرلەر بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ دەي شاۋكاڭنىڭ «ئومۇمىيلىقنى ئىگىلەپ سۈپەتنى ئۆستۈرۈش - يېڭى دەۋردىكى پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ كوررېكتورلىرى ھازىرلاشقا تېگىشلىك ئۇنىۋېرسال سايا توغرىسىدا» دېگەن ماقالىسى مەملىكەتلىك ئاخبارات كوررېكتورلۇقى مۇھاكىمە يىغىنىدا ئاخبارات ئىلمىي ماقالىلىرى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ جالڭ لىشۋىنىڭ «جالڭ لېنچى (ئورمان قانۇنى) نى جان تىكىپ قوغدىدى» دېگەن ماقالىسى 6 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك «دۇبالڭ لوڭقىسى» مۇھىتقا دائىر ياخشى خەۋەرلەر بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ ۋاڭ يېننىڭ «كاڭتەي، جىددىي ئۆقتۈرۈش چىقىرىپ 246 دانە لايىقەتمىز ماسكىنى قايتۇرۇۋالدى» دېگەن ماقالىسى مەملىكەتلىك ئاخبارات ساھەسى «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش ياخشى خەۋەرلىرى بويىچە مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا؛ ئۇلاننىڭ «مەڭگۈ تۇرۇپ قالغان مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى گۈلى» مەملىكەتلىك موڭغۇلچە گېزىت - ژۇرناللار ياخشى خەۋەرلىرى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ تومەن ، ئوچىرچاپ بىرلىشىپ يازغان «بورتالا ئوبلاستى كەسپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇردى» دېگەن ماقالە مەملىكەتلىك موڭغۇلچە گېزىت - ژۇرناللار ياخشى خەۋەرلىرى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ تو . باتۇرناسىنىڭ «سودا دېڭىزىدا دولقۇن

مۇكاپاتقا؛ لىۋ داۋيى ، خۇاڭ پەننىڭ «ھاللىق تۇرمۇش ئائىلىمىدە» ، ئەي مىننىڭ «تۇنۇشنى ئۆستۈرۈپ ، كۆز قاراشنى ئۆزگەرتىپ ، دادىل بېگىلىق پارتىيە» ، ۋاڭ ۋېيجۇن ، يالڭ شىنسىنىڭ «ئىنپۇز كۆلى بويىدىكى ئەم بەرگە سەپەر» دېگەن ماقالىسى 11 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئۆلكە دەرىجىلىك پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ ياخشى خەۋەرلىرى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ گۇڭ پىدەننىڭ «50 توننا ئۆلۈك بېلىقنىڭ سۇنىڭ بۇلغىنىشى ئۈستىدىن قىلغان شىكايىتى» ، يەن تىڭنىڭ «ۋەتەن بىزگە كۈچ - قۇدرەت بېغىشلىدى» ، ۋاڭ دىڭ ، يۇ چاڭفۇ ، مەمتىمىن ئوبۇلنىڭ «ئۆيدىن چىققان جاھان كەڭرى» ، ۋاڭ شىڭنىڭ «ئوغمىتىر - جەڭچىلەر شېكەر كۆلىنى خەۋپتىن قۇتقۇزۇش مەيدانىدا تىرىشىپ جەڭ قىلدى» دېگەن ماقالىسى 11 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئۆلكە دەرىجىلىك پارتىيە گېزىتلىرىنىڭ ياخشى خەۋەرلىرى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ جىن رۇيۈڭ ، جالڭ شىنلى تۈزگەن 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 26 - كۈنىدىكى 4 - بەت 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئۆلكە ، ئاپتونوم رايون ، شەھەر پارتىيە گېزىتى باش مۇھەررىرلەر كېچىلىك ئىسپىنا خىزمەت مۇھاكىمە يىغىنىدا ياخشى بەت بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ ئەن خۇڭ ، جالڭ جىيەننىڭ تۈزگەن 2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىكى 2 - بەت 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئۆلكە ، ئاپتونوم رايون ، شەھەر پارتىيە گېزىتى باش مۇھەررىرلەر كېچىلىك ئىسپىنا خىزمەت مۇھاكىمە يىغىنىدا ياخشى بەت بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ ما تاۋ ، جىن شىيېي تۈزگەن 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىكى 1 - بەت 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئۆلكە ، ئاپتونوم رايون ، شەھەر پارتىيە گېزىتى باش مۇھەررىرلىرى كېچىلىك ئىسپىنا خىزمەت مۇھاكىمە يىغىنىدا ياخشى بەت بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ لى دۇڭنىڭ «خەلقئارا ئېقىم مەسلىلىرى يېتىگە بېرىلىدىغان ماقالىلەرنى تەھرىرلەشتە دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك مەسىلە» دېگەن ماقالىسى 9 - نۆۋەتلىك ئۆلكە ، ئاپتونوم رايون ، شەھەر پارتىيە گېزىتى باش مۇھەررىرلىرى كېچىلىك ئىسپىنا خىزمەت مۇھاكىمە يىغىنىدا ياخشى ئىلمىي ماقالىلەر بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ ۋاڭ دۇڭنىڭ «ئۆتكەنلىكى سادىقلىق بىلەن ئىگىلەپ ، باشقىلارغا خالىس ياردەم قىلىش» ، لى چۇنلىڭنىڭ «ئۆتكەن» نى پاسسىپ ئىگىلەشنى ئاكتىپ ئىگىلەشكە ئۆتۈش» دېگەن ماقالىسى 9 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئۆلكە ، ئاپتونوم رايون ، شەھەر پارتىيە گېزىتى باش مۇھەررىرلىرى كېچىلىك ئىسپىنا خىزمەت مۇھاكىمە يىغىنىدا ياخشى ئىلمىي ماقالىلەر بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ گو فۇشىڭ ، ئەن خۇڭنىڭ «رەھبىرىي كادىرلارنىڭ (كىتاب چىقىرىش قىزغىنلىقىنى پەسەيتىش كېرەك» ، غې

كۆرۈلمەيدىغان ئارىخقا خاتىمە بېرىلدى.

ليۇ ۋەنجېن

مەملىكەت بويىچە پارتىيە گېزىتى مۇخبىرلىرى تارىمىنى ئايلىنىپ زىيارەت قىلدى

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 25.

كۈنىگىچە «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى مەملىكەت بويىچە ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، شەھەرلەردىكى 30 پارتىيە گېزىتىنىڭ 60 مۇخبىرى قاتناشقان تارىمىنى ئايلىنىپ زىيارەت قىلىش پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى. ئۇلار ئۈرۈمچى، تۇرپان، بايىنغولىن، ئاقسۇ، قىزىلسۇ، قەشقەر، خوتەن قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنى بېسىپ ئۆتتى. پائالىيەتنىڭ ۋاقتى 15 كۈن، مۇساپىسى 7000 كىلومېتىردىن ئاشتى. «شىنجاڭ گېزىتى» مۇشۇ پائالىيەت ئۈچۈن مەخسۇس سەھىبە، مەخسۇس بەت ئاچتى. مۇخبىرلارنىڭ قەلەم تەۋرىتىشى ۋە سۈرەتكە تارتىشى ئارقىلىق غەربىي يۇرتتىكى مۇھىم شەھەر ۋە يىپەك يولىدىكى غايەت زور ئۆزگىرىشلەر، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ چېگرا رايونى ئېچىش، گۈللەندۈرۈشتىكى روھىي قىياپىتى ۋە شىنجاڭنىڭ كۈنسېرى تەرەققىي قىلىۋاتقان ئوبرازى دۇنيا جامائەتچىلىكىگە نامايەن قىلىندى.

ليۇ ۋەنجېن

گېزىت - ژۇرناللارنىڭ مۇخبىر - تەھرىرلىرى كەسپىي سالاھىيەت بويىچە تەربىيەلەندى

2003 - يىلى شۇ ئايدا ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى 10 قارار ئاخبارات مۇخبىر، تەھرىرلىرىنى كەسپىي سالاھىيەت بويىچە تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ، 1693 كىشىنى تەربىيەلدى. «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى، شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى ئىدارىسىنىڭ 5 قارار كۇرس ئېچىپ، 646 ئادەمنى تەربىيەلەشكە ياردەم قىلدى ۋە يېتەكچىلىك قىلدى. ئاخبارات مۇخبىر، تەھرىرلىرى كۇرس تاماملانغاندىن كېيىنكى ئىمتىھاندا لايقەتلىك بولغاندىن كېيىن، بىر تۇتاش كەسپىي سالاھىيەت لايقەتنامىسى تارقىتىپ بېرىلدى. «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى

نەشرىياتچىلىق

نەشرىيات ئىدارىسىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى
شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى نەشرىيات ئىدارىسى

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 19 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ باسماچىلىق نۇقتىسى قەشقەردە قۇرۇلدى. سۈرەتتە: «شىنجاڭ گېزىتى» باسماچىلىق مەركىزىنىڭ دىرېكتورى نېيەن چىڭخەي (ئوڭدا) جەنۇبىي شىنجاڭ باسماچىلىق نۇقتىسىدا باسما سۈپىتىنى تەكشۈرەكتە. لى ياك فونۇسى

يارغۇچى»، بات بايرىنىڭ «ئىگىلىك تىكلىگۈچىلەر مارشى»، نامكانىڭ «لاستى يېزىسى ئوت - چۆپ تېرىش، كالا بېقىشتا ئۈنۈم ھاسىل قىلدى» دېگەن ماقالىسى مەملىكەتلىك موڭغۇلچە گېزىت - ژۇرناللار ياخشى خەۋەرلىرى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ باتۇر بايارنىڭ «پارتىيىگە مۇھەببەت» دېگەن ماقالىسى مەملىكەتلىك موڭغۇلچە گېزىت - ژۇرناللار ياخشى خەۋەرلىرى بويىچە مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا؛ سىچىن بايار، باسالار تۈزگەن 2002 - يىلى 11 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىكى موڭغۇلچە «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ 1 - بېتى مەملىكەتلىك موڭغۇلچە گېزىت - ژۇرناللار بېتى بويىچە ياخشى بەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ليۇ ۋەنجېن

«شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ باسماچىلىق نۇقتىسى

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 19 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ جەنۇبىي شىنجاڭ باسماچىلىق نۇقتىسى قەشقەر شەھىرىدە قۇرۇلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن قۇرۇلۇش مۇراسىمىغا قاتناشتى. قۇرۇلۇش مۇراسىمىغا يەنە ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋۇ دۇنفۇ ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى ۋە قەشقەر، خوتەن، ئاقسۇ، قىزىلسۇدىن ئىبارەت 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنىڭ مەسئۇللىرى قاتناشتى. شۇنىڭ بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاست خەلقى شۇ كۈنلۈك «شىنجاڭ گېزىتى» نى شۇ كۈنى

28 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق قەلەم ھەققى ئېلىندى، ئەسەر ھوقۇقىغا دائىر ماجىرادىن 20 مىڭ قوبۇل قىلىندى.

شىنجاڭ ئەسەر ھوقۇقى ئىدارىسى

كىتاب - ژۇرناللارنىڭ سۈپىتىنى

تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى

ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە 50 خىل كىتابنى نەشر قىلىنىشتىن ئىلگىرى تاللاپ تەكشۈردى. سىياسىغا، دىنغا

دائىر كىتاب ۋە ژۇرنالدىن 200 خىلى، ئۇن - سىن بۇيۇمىدىن 90 خىلى تەكشۈرۈپ ئوقۇلۇپ بېكىتىلدى. 2001 - 2002.

يىلى نەشر قىلىنغان كىتابلارنىڭ تەھرىرلىك، كوررېكتورلۇق سۈپىتى تەكشۈرۈلدى، 397 خىل كىتاب ئارىلاپ

تەكشۈرۈلدى، بېكىتىش ئارقىلىق بۇنىڭ 39 خىلى سۈپەتلىك، 53 خىلى ياخشى، 221 خىلى لايىھەلىك، 84 خىلى لايىھەسىز بولدى.

شىنجاڭ ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى تەكشۈرۈپ ئوقۇش باشقارمىسى

باسما سۈپىتىنى تەكشۈرۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى

3 قېتىم باسما سۈپىتىنى تەكشۈرۈش كىشىنى ئۇيۇشتۇردى، ئەتىياز ۋە كۈزدە 1917 خىل دەرسلىكنى، 2002 - يىلى نەشر

قىلىنغان كىتابتىن 394 خىلىنى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ گېزىتىدىن 51 خىلىنى تەكشۈردى. تەكشۈرۈش

ئارقىلىق 243 خىل دەرسلىك سۈپەتلىك، 350 خىلى ياخشى، 1323 خىلى لايىھەلىك، بىر خىلى لايىھەسىز بولدى؛ نەشر

قىلىنغان كىتابلاردىن 72 خىلى سۈپەتلىك، 170 خىلى ياخشى، 144 خىلى لايىھەلىك، 8 خىلى لايىھەسىز بولدى؛

گېزىتنىڭ 17 خىلى لايىھەلىك، 16 خىلى سۈپەتلىك، 18 خىلى ياخشى بولدى.

شىنجاڭ ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى مەتبەئەچىلىك باشقارمىسى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلغان ھەر خىل يېزىقتىكى كىتاب، ژۇرنال 875 خىلغا يەتتى، بۇنىڭ

ئىچىدە كىتاب 735 خىل (ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكى كىتاب 341 خىل، خەنزۇچە كىتاب 394 خىل).

2003 - يىلى 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە دۆلەت نۇقتىلىق نەشر قىلىدىغان كىتاب - غەربىي يۇرتتىكى

ئېكسپېدىتسىيەلىك تەكشۈرۈش - سىرلىق مۇھىتقا بىۋاسىتە كىرىش، «ئوتتۇرا ئاسىيا ئومۇمىي تارىخى» (3 توم) نەشر قىلىندى. بىر تۈركۈم نۇقتىلىق نادىر كىتابلار بىرلا ۋاقىتتا

12. بۇنىڭ ئىچىدە كىتاب نەشرىيات ئىدارىسى 10 (شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نەشرىياتى، شىنجاڭ مائارىپ نەشرىياتى، شىنجاڭ خەلق سەھىيە نەشرىياتى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەشرىياتى، شىنجاڭ باشلار -

ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى، شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت فوتو سۈرەت نەشرىياتى، ئىلى خەلق نەشرىياتى، قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى، قىزىلسۇ قىرغىز نەشرىياتى)، ئۇن - سىن ئېلېكترون

نەشرىياتى 2 (شىنجاڭ ئۇن - سىن نەشرىياتى، شىنجاڭ ئېلېكترونلۇق ئۇن - سىن نەشرىياتى). بۇ 12 نەشرىيات

ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، قازاقچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە، شىبەچە 6 خىل يېزىقتا (تىل تۈرى) بويىچە كىتاب، ئۇن - سىن بۇيۇملىرى ۋە ئېلېكترونلۇق نەشر بۇيۇملىرىنى نەشر قىلىدۇ.

2003 - يىلى كىتاب نەشر قىلىدىغان 10 نەشرىيات ئىدارىسى نەشر قىلغان كىتاب 3720 خىلغا، 78 مىليون 380 مىڭ پارچىغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكى 1800 خىل، 36 مىليون 500 مىڭ پارچە. 2

ئۇن - سىن ئېلېكترونلۇق نەشرىيات ئىدارىسى نەشر قىلغان نەشر بۇيۇمى 117 خىلغا، 429 مىڭ پارچە (قاپ) يەتتى.

2003 - يىلى 12 نەشرىيات ئىدارىسىدىكى كەسىپكار 1130 غا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە كەسىپ تەھرىر 683، ئالىي ئۇنىۋېرسال 221، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋان بارلار 329.

جاڭ شىنگى

ئەسەر ھوقۇقىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئار نەشر ھوقۇقى ئىدارىسى «ئەسەر ھوقۇقى قانۇنى» بويىچە تەشۋىقات - تەربىيە ۋە قانۇننىڭ

ئىجرائىتىنى نازارەت قىلىش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، ھەر خىل شەكىللەر ئارقىلىق جەمئىيەتتىكى ساھەلەرگە «ئەسەر ھوقۇقى قانۇنى» ساۋاتلىرىنى تەشۋىق قىلدى، 11 قېتىم لېكسىيە، 2 قېتىم جامائەت پاراۋانلىقى تىپىدىكى تەشۋىقات پائالىيىتىنى ئۇيۇشتۇردى، ئاساسىي قاتلامدا تەشۋىقات - تەربىيىنى نۇقتىلىق قانات يايدۇردى. قانۇننىڭ ئىجرائىتىنى تەكشۈرۈش داۋامىدا ئوغرىلىقچە نەشر قىلىنغان كىتابتىن 38 مىڭ پارچىنى، 140 مىڭ پارچە (قاپ) يۇمشاق دېتالنى يىغىۋالدى، ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى ئۇن - سىن بازارلىرىدا قانۇننىڭ ئىجرائىتىنى تەكشۈرۈشنى كۈچەيتتى. مەملىكەت بويىچە ئەتكەس، ئوغرىلىقچە نەشر قىلىنغان ئوپتىك لېنتىلارنى كۆيدۈرۈشنىڭ شىنجاڭ رايونىدىكى ھەرىكىتىنى ئۇيۇشتۇرۇپ قانات يايدۇردى. بىر يىلدا ئەدەبىيات، گۈزەل سەنئەت، ئېلان، يۇمشاق دېتال قاتارلىق ئەسەرلەردىن 57 نى ئۆز ئىختىيارى بىلەن تىزىملىتىش تاماملاندى. چەت ئەل كىتابلىرىنى نەشر قىلىش بويىچە نەشر توختامىدىن 36 مىڭ پارچە تەكشۈرۈلدى،

رادىئو، كىنو، تېلېۋىزىيە

رادىئو، كىنو، تېلېۋىزىيە ئىشلىرىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

1. رادىئو، تېلېۋىزىيەنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 6 رادىئو ئىستانسىسى، 16 تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، 24 ناھىيە دەرىجىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بار بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 111 يۈرۈش رادىئو پروگراممىسى يولغا قويۇلۇپ، كۈنگە 1354 سائەت 57 مىنۇت ئاڭلىتىش بېرىلدى، بىر يىلدا 159 مىڭ 380 سائەتلىك رادىئو پروگراممىسى ئىشلەندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى رادىئو پروگراممىسى 52 يۈرۈش بولۇپ، كۈنگە 529 سائەت 2 مىنۇت ئاڭلىتىش بېرىلدى، بىر يىلدا 55 مىڭ 308 سائەتلىك رادىئو پروگراممىسى ئىشلەندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 166 يۈرۈش تېلېۋىزىيە پروگراممىسى يولغا قويۇلۇپ، ھەپتىسىگە 8886 سائەت 38 مىنۇت كۆرسىتىلدى، بىر يىلدا 79 مىڭ 828 سائەتلىك تېلېۋىزىيە پروگراممىسى ئىشلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە

ئارقا - ئارقىدىن نەشر قىلىندى، مەسىلەن: «جۇڭگو شىنجاڭنىڭ تارىخى ۋە ھازىرقى ئەھۋالى»، «شىنجاڭنى چۈشىنىش، شىنجاڭنى تونۇش مەجمۇئەسى»، «شەرەپ قۇچقان شىنجاڭ»، «خەنزۇچە، ئېنگلىزچە، ئۇيغۇرچە تۇراقلىق ئىبارىلەر لۇغىتى»، «قۇتادغۇبىلىكىنى ئاچقۇچلۇق سۆزلەر»، «يېڭى غەربىي يۇرت مەدەنىيەت خەزىنىسى - ياۋروپا، ئاسىيا ئىستراتېگىيە مەجمۇئەسى» (5 خىل)، «تارىخقا ساياھەت»، «شىنجاڭدىكى دىنلارنىڭ ئۆزگىرىش تارىخى» قاتارلىقلار. «نېفىت، تەبىئىي گازنى تەكشۈرۈش، ئۆزلەشتۈرۈش ۋە شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىياتى»، «شىنجاڭنىڭ 2003 - 2004 - يىلدىكى ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ۋە زىيىتى ئۈستىدە تەھلىل ۋە مۆلچەر»، «شىنجاڭدىكى رايونلار ئىقتىسادىنىڭ پەرقى ۋە ئالدىن سىگنال بېرىش سىستېمىسى ئۈستىدە تەتقىقات»، «شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدىكى بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدا تەتقىقات»، «ئىقتىسادىي ھەمكارلىق ۋە تەرەققىيات - ئوتتۇرا ئاسىيادىكى بەش دۆلەت ۋە جۇڭگو شىنجاڭ»، «شىنجاڭ تارباغاتاي شامالئۆتەڭدە بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈش، قار كۆچۈشنى توسۇش ئېكولوگىيەلىك قۇرۇلۇشىغا باھا ۋە

ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى تېلېۋىزىيە پروگراممىسى 64 يۈرۈش بولۇپ، ھەپتىسىگە 3187 سائەت 16 مىنۇت كۆرسىتىلدى، بىر يىلدا 29 مىڭ 180 سائەتلىك پروگرامما ئىشلەندى. ئاپتونوم رايون بويىچە سىملىق تېلېۋىزىيە ئابونتى 925 مىڭ 100 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە قىسقا دولقۇنلۇق تارقىتىش ئىستانسىسى، ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسى 40، تارقىتىش ئاپپاراتىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 2332 كىلوۋاتقا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى ئوتتۇرا، قىسقا دولقۇنلۇق تارقىتىش ئاپپاراتىنىڭ قۇۋۋىتى 1423 كىلوۋات؛ تەجرىبە ئىستانسىسى 14، تارقىتىش ئاپپاراتىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 470 كىلوۋات؛ چاستوتى تەڭشەلگەن تارقىتىش ئىستانسىسى، ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسى 912، تارقىتىش ئاپپاراتىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 213.567 كىلوۋات؛ تېلېۋىزىيە تارقىتىش ئىستانسىسى، ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسى 878، تارقىتىش ئاپپاراتىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 356.214 كىلوۋات،

تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسى توغرىسىدا تەتقىقات»، «شىنجاڭ تارىم دەرياسى ۋادىسىدىكى يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئىمكانىيەتلىك سىجىل تەرەققىيات ئىقتىدارى توغرىسىدا تەتقىقات» قاتارلىق شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى، بايلىقىنى ئېچىش، مۇھىتىنى قوغداشقا ئائىت بىر تۈركۈم كىتابلار نەشر قىلىندى. «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە ئائىت بىر قانچە مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى» ۋە «كونۇلتاتسىيە ئوقۇشلۇقى»، «يولداش خۇجىنتاۋنىڭ 1 - ئىيۇل نۇتقى»، «كادىرلار ئاممىسى كۆڭۈل بۆلىدىغان 25 نەزەرىيىۋى مەسىلە» قاتارلىق كادىرلارنىڭ نەزەرىيە ئۆگىنىشىگە ئائىت بىر تۈركۈم كىتابلار كۆپ خىل ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىغا تەرجىمە قىلىنىپ نەشر قىلىندى.

2003 - يىلى شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى ئىدارىسىنىڭ 21 خىل كىتابى (قەرەللىك ژۇرنىلى) ئۆلكە، مىنىستىرلىك دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كىتاب مۇكاپاتىغا ۋە قەرەللىك ژۇرنال مۇكاپاتىغا ئېرىشىپ، كۆرۈنەرلىك ئىجتىمائىي ئۈنۈم ھاسىل قىلدى.

شىيەن يۆلك

يازىدى. شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى ئاپتونوم رايون بويىچە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتا ئىلغار كولىپكتىپ بولۇپ باھالاندى. ھەر دەرىجىلىك رادىئو، تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرى قاتال چاستوتىسىنى كەسىپلەشتۈرۈش، سەھىپىلەرنى ئىندىۋىدۇئاللاشتۇرۇش، پروگراممىلارنى سەرخىلاشتۇرۇشنى ئاساسىي مەزمۇن قىلغان تەشۋىقات ئىسلاھاتىنى پائال ئالغا سۈردى. شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى ۋاقتى ئۇزۇن، سىغىمى كۆپ يۆلەكلىك پروگراممىلارنى ئۈزلۈكسىز يولغا قويۇپ، ئەنئەنىۋى ئۈسۈلدىكى لېنتىغا ئېلىۋېلىپ ئاڭلىتىشتىن زامانىۋى بىۋاسىتە ئاڭلىتىشقا، دىكتورلۇق ئۈسۈلىدا يېقىمىسىز، قاتال رىياسەتچىلىكتىن يېقىملىق، جانلىق رىياسەتچىلىككە قاراپ بۇرۇلۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. ئۇيغۇرچە خەۋەرلەرنى خەنزۇچە خەۋەرلەر بىلەن تەڭ شۇ كۈنى ئاڭلىتىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى، ئۇيغۇرچە مەخسۇس پروگراممىلارنىڭ تولىمىدا رىياسەتچى بىۋاسىتە ئاڭلىتىش ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، تۇنجى قېتىم پروگراممىلارنى تەكرارلىماسلىق رېكورتىسى يارىتىلدى. قازاقچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە رادىئو پروگراممىلىرى ئىسلاھاتىدىمۇ كۆرۈنەرلىك نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ھەر خىل تىلدىكى قاتاللارنى كۆپ قېتىم ئۆزگەرتتى، «شىنجاڭ خەۋەرلىرى» دىكى «رايونىمىز خەۋەرلىرى» بۇرۇنقى 15 مىنۇتتىن 20 مىنۇتقا ئۇزارتىلدى، ئۇيغۇرچە، قازاقچىدىكى ئۈنۋېرسال پروگراممىلار قىسقارتىلىپ، ئىقتىساد، پەن - مائارىپ، ئۇچۇر ۋە قانۇنچىلىق تۈرىدىكى پروگراممىلار كۆپەيتىلدى، «دۇنيادىكى ئىشلار» پروگراممىسىنى شۇ كۈنى تەرجىمە قىلىپ

كىلوۋاتتىن يۇقىرى تارقىتىش ئىستانسىسى، ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسى 65، تارقىتىش ئاپپاراتىنىڭ قۇۋۋىتى 319.95 كىلوۋات؛ سۇنئىي ھەيۋەت يەر ئۈستى پونكىتى بىر، رادىئو، تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى سۇنئىي ھەيۋەت ئارقىلىق قوبۇل قىلىش - ئۇلاپ تارقىتىش پونكىتى 3458. ئاپتونوم رايون بويىچە رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %92.8 كە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 1.19 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %93.04 بولدى؛ تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %92.51 كە يېتىپ، 0.86 پىرسەنت پوئېنتى ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %89.68 بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە رادىئو، تېلېۋىزىيە سىستېمىسىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 12 مىڭ 167، بۇنىڭ ئىچىدە شتاتتىكى ئىشچى - خىزمەتچى 11 مىڭ 568. ئاپتونوم رايون بويىچە رادىئو، تېلېۋىزىيە سىستېمىسىنىڭ كەسپىي كىرىمى 545 مىليون 58 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە مالىيىدىن ئاجرىتىلغان پۇل 210 مىليون 626 مىڭ 800 يۈەن، رادىئو، تېلېۋىزىيە سىستېمىسىنىڭ كەسپىي چىقىمى 541 مىليون 911 مىڭ 100 يۈەن، تۇراقلىق مۈلكىنىڭ قىممىتى 889 مىليون 324 مىڭ يۈەن.

2. رادىئو، تېلېۋىزىيە تەشۋىقاتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك رادىئو - كىنو، تېلېۋىزىيە تارماقلىرى ئاپتونوم رايوننىڭ ھەرقايسى سەپلىرىدە «ئۈچكە ۋە كىلىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈشنىڭ كونكرېت ئۈنۈمى، تىپىك شەخسلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئىلغار ئىش - ئىزلىرى، قولغا كەلتۈرۈلگەن يېڭى تەجرىبىلەرنى گەۋدىلىك تەشۋىق قىلدى. «ئۈچكە يېقىنلىشىش» پىرىنسىپىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئاخبارات قىممىتىگە ئەھمىيەت بېرىپ، يېڭى مەزمۇنلارنى گەۋدىلەندۈرۈپ، يىغىن خەۋەرلىرىنى ئازايتىپ، خەۋەرلەرنىڭ ئۇچۇر مىقدارىنى ئاشۇردى. «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش تەشۋىقاتىدا، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى «سارسنىڭ ئالدىنى ئېلىش ھەققىدە سۆھبەت»، «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش ئاخبارات مۇسابىقىسى» قاتارلىق سەھىپىلەرنى ئاچتى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى «ھەممە بىر نىيەتتە سارس ئۈستىدىن غەلبە قىلىش» قاتارلىق ئاخبارات سەھىپىسىنى ئاچتى. مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا يەر تەۋرەش يۈز بەرگەندىن كېيىن، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ۋە يەرلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە تارماقلىرى ئاپەت رايونىغا دەرھال خەۋەر كۆرۈپىلىرىنى ئەۋەتتى، ئۇلار 300 نەچچە پارچە خەۋەر

2003 - يىلى 11 - ئايدا شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە تەرجىمە مەركىزىنىڭ بىناسى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. سۈرەتنى شۇ ئۇ ئار رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى تەمىنلىگەن.

كۆرسىتىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى، ئىستانسا بويىچە مىللىي تىلدىكى 5 قانالىنىڭ قوبۇللىنىش نىسبىتى مۇقىم ئاشتى. 2003 - يىلى شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى مەملىكەت خاراكتېرلىك مۇكاپاتتىن 68 گە ئېرىشتى. شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ 20 ئەسىرى دۆلەت دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 19 قىسىملىق تېلېۋىزىيە فىلىمى «قىرىنداشلار» 9 - نۆۋەتلىك بەش بىر قۇرۇلۇشى بويىچە تاللانغان ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. تەڭرىتاغ كىنو ستۇدىيىسى بىر يىلدا تېلېۋىزىيە تىياتىرىدىن 2 نى (40 قىسىم) ئىشلىدى، ھېكايە فىلىمىدىن 65 نى، 122 قىسىم تېلېۋىزىيە تىياتىرىنى تەرجىمە قىلدى. «قۇربان تۇلۇمنىڭ بېيجىڭغا سەپىرى» ناملىق كىنو بەش بىر قۇرۇلۇشى بويىچە تاللانغان ئەسەر مۇكاپاتىغا ۋە جۇڭگو كىنو تاش تۈۋرۈك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بىر يىلدا ھېكايە فىلىم، تېلېۋىزىيە تىياتىرى ۋە تەرجىمە فىلىمدىن 10 ى «تۈلپار مۇكاپاتى» غا ئېرىشتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 2859 قىسىملىق 340 تېلېۋىزىيە تىياتىرى ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىغا تەرجىمە قىلىندى.

3. رادىئو، تېلېۋىزىيە ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتى
 2003 - يىلى شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى دۆلەتنىڭ «شىزىڭ - شىنجاڭ قۇرۇلۇشى» ۋە تور تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش پۇرسىتىنى چىڭ تۇتۇپ، بىر تۈركۈم مۇھىم قۇرۇلۇشلارنى تاماملىدى. «شىزىڭ - شىنجاڭ قۇرۇلۇشى» نىڭ 3 - باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى ۋەزىپىسى تاماملاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك 90 تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ 184 تېلېۋىزىيە تارقىتىش ئاپپاراتى يېڭىلاندى ھەمدە ئانتېننا ئۆزگەرتىش يولى سىتېمىسى ۋە توك-بىلەن تەمىنلەش - توك تەقسىملەش سىتېمىسى قاتارلىق قوشۇمچە مۇئەسسەسەلەر مۇناسىپ ھالدا مۇكەممەللەشتۈرۈلدى؛ 40 ئېلېكترونلۇق قارشىلىق ئاپپاراتىنىڭ ئانتېنناسىنى تەڭشەش تورى ئۆزگەرتىلدى؛ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا كۆچمە كىنو قويۇش ماشىنىسىدىن 50 ى سەپلەپ بېرىلدى. 4 يىل تىرىشش ئارقىلىق 2003 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە 430 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، 4800 كىلو مېتىرلىق رادىئو - تېلېۋىزىيە ئوپتىكىلىق كابېل لىنىيە تورى ئومۇميۈزلۈك تاماملىنىپ، دۆلەتنىڭ ئوپتىكىلىق كابېل لىنىيىسى ۋە ئاپتونوم رايوندىكى ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 35 ناھىيە، شەھەر بىلەن تۇتاشتۇرۇلدى. رەقەملىك تېلېۋىزىيە كەسپى ئىشقا كىرىشتۈرۈلۈشكە باشلىدى. 2003 - يىلى 5 - ئايدا ئۈرۈمچى رايونى مەملىكەت بويىچە رەقەملىك تېلېۋىزىيە سىناق نۇقتىسى قىلىنغان تۇنجى تۈركۈمدىكى

رايونلارنىڭ بىرى قىلىندى. رادىئو - تېلېۋىزىيە تورى سانلىق مەلۇمات كەسپىنىڭ ئابونتى بىلەن كىرىسى ئۇدا 4 يىل تېز سۈرئەتتە ئېشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 2 - چوڭ سانلىق مەلۇمات تور سۇپىسىغا ئايلاندى. ئاپتونوم رايوننىڭ مۇكۈمەت تورى ۋە مائارىپ، قاتناش، جامائەت خەۋىپسىزلىكى، خەۋىپسىزلىك، سودا - سانائەت، پۇل مۇئامىلە - ئاكىمىيە، ئىجتىمائىي سۇغۇرتا قاتارلىق كەسىپلەر رادىئو - تېلېۋىزىيە تورىدىكى مۇقىم ئابونت تويىغا ئايلاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە رادىئو - تېلېۋىزىيە تورىنى بىرلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. 2003 - يىلى سانجى، ئىلى، ئالتاي، تارباغاتاي، تۇرپان، قۇمۇل، ئاقسۇ، قىزىلسۇ قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاست ۋە كۈنەس، غۇلجا، چاپچال، مارالبېشى، قەشقەر كونا شەھەر قاتارلىق ناھىيىلەرنىڭ رادىئو- تېلېۋىزىيە تورىنى بىرلەشتۈرۈش ۋە شۆبە شىركەتلەرنى قۇرۇش خىزمىتى، ئۈرۈمچى، قەشقەر، خوتەن، يەكەن، كۇچا قاتارلىق ۋىلايەت، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ تورىنى بىرلەشتۈرۈشنىڭ ئالدىنقى قارارلىق خىزمىتى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى. شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە تەرجىمە مەركىزىنىڭ بىناسى پۈتۈپ ئىشلىتىلدى. بۇ بىناغا 70 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، ئېگىزلىكى 21 قەۋەت بولۇپ، قۇرۇلۇش كۆلىمى 23 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدۇ، ئۇنىڭ زامانىۋىلاشقان 10 ئاۋاز ئېلىش زالى بولۇپ، مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ تەرجىمە مەركىزى ھېسابلىنىدۇ.

جىن خۇڭلى
 مۇنەۋۋەر پروگراممىلار باھالاندى
 2002 - يىللىق شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە ئاخبارات مۇكاپاتى ۋە رادىئو ئەدەبىيات - سەنئەت مۇكاپاتىنى باھالاش يىغىنى 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە مالدە ئۆتكۈزۈلدى. 366 پارچە ئەسەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە رادىئو ئەسىرى 158 پارچە (ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 2 پارچە، 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 24 پارچە، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 48 پارچە، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 84 پارچە)، تېلېۋىزىيە ئەسىرى 184 پارچە (1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 29 پارچە، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 56 پارچە، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 99 پارچە)، ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە ئەدەبىيات - سەنئەت ئەسىرى 24 پارچە (1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 3 پارچە، 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 7 پارچە، 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن 14 پارچە). شىنجاڭ 6 - نۆۋەتلىك رادىئو ئەدەبىيات - سەنئەت مۇكاپاتى (خەنزۇچە) نى باھالاش يىغىنى 4 - ئاينىڭ 26 -

تۇپراقتا ياڭرىغان مەدەنىيە ناخشىسى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە دېھقانلار پروگراممىسى)، ماڭا بىر جۈپ كۆز بېرىڭ (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە نىشانلىق پروگرامما)، ئوخشاش ماكان، ئوخشاشمىغان مەن - ئەيدىس كېسىلى بىلەن يۇقۇملانغۇچىنىڭ كۆڭۈل ئىزھارى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئاسمىۋى پروگرامما)، «قارادۆۋە چىلىنى تاۋار ماركىسى» دېلوسى قۇمۇللۇقلارغا ساۋاق بولدى (قۇمۇل خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە خەۋەر)، پارتىيىنىڭ نۇرى چېگرا شەھەرنى يورۇتتى (ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە يۈرۈشلۈك خەۋەر)، ئالاقىدىكى ئۆزگىرىش (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە چاتنا خەۋەر)، ئەھمىيەتلىك توپلۇق (ئىلى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە سۆھبەت پروگراممىسى)، «بوغدا ساداسى» (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە ئۈنۈپىرسال بۆلەكلىك پروگرامما)، چۈشلۈك خەۋەرلەر (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قازاقچە خەۋەر)، مېيىپىلىك ئۈستىدىن غالىپ كەلگۈچى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قازاقچە مەخسۇس ئۇنئالغۇ زىيارىتى) ئاپەتكە تاقابىل تۇرغان قەھرىمان (ئىلى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قازاقچە مەخسۇس ئۇنئالغۇ زىيارىتى)، غىپىلىك ناھىيىسى بارۇنخارمۇدۇن بازىرى تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ مو بېشى مەھسۇلات قىممىتىنى مىڭ يۈەندىن ئاشۇردى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، موڭغۇلچە خەۋەر)، بالغۇت دەرياسى بويىدىكى ئۆزگىچە سەيلىگاھ (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، موڭغۇلچە ئۇنئالغۇ خەۋىرى)، 16 - قۇرۇلتاي ۋەكىللىرىنىڭ تەسىراتى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قىرغىزچە مەخسۇس خەۋەر).

قوشۇمچە (2)

2002 - يىللىق شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە ئاخبارات مۇكاپاتى (تېلېۋىزىيە قىسمى) بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر

دوكلات مۇھاكىمە قىلىنىپ، يۈرەك ساداسى ئىزھار قىلىندى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە قىسقا خەۋەر)، ئېلىمىزنىڭ ئېلىپكەر ئارقىلىق يېرىش ئىستانوكى تۇنى قېتىم ئامېرىكا بازىرىغا ئېكىسپورت قىلىندى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە قىسقا خەۋەر)، قۇربانتۇڭغۇت قۇملۇقىدا كۆل نەم يېرى پەيدا بولدى (شىخەنزە تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە قىسقا خەۋەر)، غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىدا ئومۇميۈزلۈك ئىش باشلاندى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۇزۇن خەۋەر)، قاراۋۇلغاندىكى كونا ئەسكەرلەر لوپنۇر كۆلىدىن

27 - كۈنلىرى نۇرپاندا ئۆتكۈزۈلدى. 48 پارچە ئەسەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە بىر پارچە ئەسەر ئالاھىدە مۇكاپاتقا، 8 پارچە ئەسەر 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 16 پارچە ئەسەر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 23 پارچە ئەسەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جىن خۇلى

قوشۇمچە (1)

2002 - يىللىق شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە ئاخبارات مۇكاپاتى (رادىئو قىسمى) بويىچە ئالاھىدە مۇكاپاتقا ۋە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر

ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر: غەربىي قىسىم رادىئو ئىشلىرىنىڭ باھارى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى قاتارلىق 7 ئۆلكە - ئاپتونوم رايونىنىڭ رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە نەق مەيداندىن بېرىلگەن بىۋاسىتە ئاڭلىتىش)، جۇڭغاردىكى مۇراسىم (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قاراماي خەلق رادىئو ئىستانسىسى، مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسى، گۇاڭدۇڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، شاڭخەي شەرق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۈنۈپىرسال پروگرامما).

1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر: تەڭرىتاغ ئەتراپلىرىدا تەنتەنە (كولېكتىپ ئىجادىيەت، خەنزۇچە نەق مەيداندىن بېرىلگەن ئاڭلىتىش)، پۇقراۋى كارخانىچىلار مۇتەخەسسسلەرنى كەنتلەرگە بېرىپ 16 - قۇرۇلتاينىڭ روھىنى تەشۋىق قىلىپ، دېھقانلارنىڭ بېيىپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشىگە ياردەم بېرىشكە تەكلىپ قىلدى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۇزۇن خەۋەر)، تەڭرىتاغ بۈركۈتىنىڭ قاننى نېشىقا سۇندى؟ (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئوبزور)، مەن خەلق ۋەكىلى بولسەن (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە قىسقا خەۋەر)، شىنجاڭدىكى يەر نامىنى تالىشىپ رويخەتكە ئالدۇرۇۋالغان تۇنجى دېلوغا 1 - سوتتا ھۆكۈم چىقىرىلدى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە قىسقا خەۋەر)، دۆڭكۆۋرۈكتە قەد كۆتۈرگەن يېڭى سودا چەمبىرىكى (ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە مەخسۇس خەۋەر)، شىنخۇ كەنتىدىكى دېھقانلار ئىناۋەتكە تايىنىپ قەرز پۇل ئالدى (فۇكاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۇزۇن خەۋەر)، دۆلەت ھالقىپ دورا تېپىپ زەھەرلەنگەنلەرنى قۇتقۇزغان كىشى (ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۇزۇن خەۋەر)، ئادىمىيلىكتىن ئايرىلغان ھالاكەت يولى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، خەنزۇچە مەخسۇس خەۋەر)، مالىگە مەدەنىيە (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، مالىن تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۈنۈپىرسال پروگرامما)، ئالتۇن

ئەنئەنىۋى ئەنئەرىكەت مۇسابىقىسى (ئىلىسى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە تەنتەربىيە پروگراممىسى)، نادام بالاق بايرىمى (بورتالا تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، موڭغۇلچە قىسقا فىلىم).

قوشۇمچە (3)

2002 - يىللىق شىنجاڭ رادىئو ئەدەبىيات - سەنئەت مۇكاپاتى (مىللىيچە) بويىچە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر يىللار شۇنداق ئۆتكەن (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە رادىئو دراممىسى)، ئوقۇتقۇچىلار بايرىملىق ئەدەبىيات - سەنئەت مەخسۇس پروگراممىسى (ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە مەخسۇس ئەدەبىيات - سەنئەت پروگراممىسى)، دېڭ شياۋپىڭ (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قازاقچە رادىئو دراممىسى).

قوشۇمچە (4)

2002 - يىللىق شىنجاڭ رادىئو ئەدەبىيات - سەنئەت مۇكاپاتى (خەنزۇچە) بويىچە ئالاھىدە مۇكاپاتقا ۋە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر ئالاھىدە مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەر: بىزنىڭ شىنجاڭ ئەڭ گۈزەل (شىنجاڭدىكى 13 رادىئو ئىستانسىسى بىرلىكتە بىۋاسىتە ئاڭلاتقان ئۇنىۋېرسال پروگرامما).

1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر: پورەكلەپ ئېچىلغان ئەتىراپتىكى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، مۇزىكىلىق مەخسۇس پروگرامما)، تەبىئەت ساداسىغا قۇلاق سېلىڭ (تۇرپان خەلق رادىئو ئىستانسىسى، مۇزىكىلىق مەخسۇس پروگرامما)، يۇرتقا بولغان چوڭقۇر مۇھەببەت (سانجى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، مۇزىكىلىق مەخسۇس پروگرامما)، سەن ماۋنىڭ شىنجاڭغا مۇھەببىتى (ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، مۇزىكىلىق مەخسۇس پروگرامما)، پارتىيىگە مەدھىيە (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، سەنئەت كېچىلىكىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالى)، ئات ئۈستىدىكى جۈمھۇرىيەت (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، رومان، 29 قېتىمدا بۆلۈپ ئاڭلىتىلدى)، تارىختا غەربىي يۇرتقا كەلگەن تۇنجى ئادەم — تەڭداشمىز تالانت ئىگىسى جالڭ چىيەن (ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، بايىنغولىن خەلق رادىئو ئىستانسىسى، رومان)، تەڭرىتاغقا مۇھەببەت (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، رادىئو دراممىسى).

مەملىكەتلىك 5 - نۆۋەتلىك ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە مۇنەۋۋەر رادىئو - تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى ۋە مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالە، تەرجىمە ماقالىلىرىنى مۇكاپاتقا باھالاش پائالىيىتى جۇڭگو رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىلمىي جەمئىيىتى تاز

ئايرىلدى (مالەن تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۇزۇن خەۋەر)، پۇقراۋى كارخانىلار ئېنېرگىيە كەسپىگە يۈرۈش قىلدى (ئۈرۈمچى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۇزۇن خەۋەر)، ئىشلەپچىقىرىش ھوقۇق - مەنپەئىتى دەخلى - تەرۇزغا ئۇچرىسا بولمايدۇ (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئوبزور)، 7 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىكى مەملىكەت خەۋەرلىرى ۋە خەلقئارا خەۋەرلەر (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە پروگرامما تۈزۈش)، بوشلۇقتىكى سەددىچىن ئارقىلىق پارتىيىنىڭ ساداسى ياخشى يەتكۈزۈلدى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە چاتما خەۋەر)، ياشلىق باھارى ئىزلىرى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە مەخسۇس پروگرامما)، ئون ئىككى مۇقام جەزىدارلىقىنى قايتا نامايان قىلدى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، مەخسۇس پروگرامما)، شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتى توغرىسىدىكى تەپەككۈر (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئىقتىساد پروگراممىسى)، قايتىش يولى قانچە ئۇزۇن؟ (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە چاتما فىلىم)، يوغدىلىقلار (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە قىسقا فىلىم)، «بايراق» (ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئېلېكترونلۇق مائارىپ مەركىزى، خەنزۇچە 3 قىسىملىق چاتما فىلىم)، ساداقەت (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۇزۇن فىلىم)، يادرو بومبىسىنىڭ سىرىنى بىلىدىغان ئادەم (مالەن تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە ئۇزۇن فىلىم)، يۇلغۇنلۇقتىكى كىشىلىك ھايات (ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى ئېلېكترونلۇق مائارىپ مەركىزى، خەنزۇچە ئۇزۇن فىلىم)، «سوتنىڭ ئىچى - تېشىدا» 300 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە سەھىپە)، «دېھقان - چارۋىچىلار مۇنبىرى» 279 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، خەنزۇچە سەھىپە)، «ئالتۇن كۆزنەك» 174 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە سەھىپە)، «مۇنبەت تۇپراق» 81 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە سەھىپە)، ئېينۇر كۆلى بويىدىكى ياۋايى ھايۋانات - ياۋا ئۆسۈملۈكلەر ئۈنۈملۈك قوغدىلدى (بورتالا تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە خەۋەر)، ئۆسۈملەر يازلىق لاگىر پائالىيىتى خاتىرىلىرى (ئۈرۈمچى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە مەخسۇس پروگرامما)، «تەڭرىتاغ گۈلزارى» 37 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە پروگرامما)، سەكىر ئانىنىڭ ئارزۇسى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە مەخسۇس پروگرامما)، «غۇنچىلار» (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە پروگرامما)، ئاپتونوم رايونلۇق ئاز سانلىق مىللەتلەر

ئىستانسىسى، قىرغىزچە مەخسۇس پروگرامما، تۆۋەنگە چۈشكەن مۇخبىرلارنىڭ مۇخبىرلىق سەنئىتى توغرىسىدا (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە)، ماركىزىملىق ئاخبارات قارشىنى چوڭقۇر ئۆزگەرتىپ، پارتىيىۋىلىك پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، جامائەت پىكىرىنى توغرا يېتەكلەش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈپ (شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى، ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە)، ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تىلىغا چەت تىللاردىن كىرگەن سۆزلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئىشلىتىلىشى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە)، ئاخبارات ئەسەرلىرىنىڭ تەرجىمىسى توغرىسىدا (مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە)، لوگىكىلىق ئۇقۇمنىڭ توغرىلىقى ۋە تەرجىمىنىڭ بەدئىيلىكى توغرىسىدا (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە ئىلمىي ماقالە)، WTO بىلەن پۇرسەت ۋە رىقابەت (شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى، قازاقچە ئىلمىي ماقالە)، چۈشۈك خەۋەرلەر (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە ئاڭلىتىش)، ئەدەبىي پروگرامما (قۇمۇل خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە ئاڭلىتىش)، بۇ كېچە سىز تەنھا ئەمەس (ئىلى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە رىياسەتچىلىك)، تەڭرىتاغ گۈلزارى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە رىياسەتچىلىك)، قەشقەر مەپىرى (ئۈرۈمچى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە ئاڭلىتىش)، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى (خوتەن تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە ئاڭلىتىش)، قازاقلارنىڭ كەلگۈسى - قاراڭغۇ قىزلار (مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قازاقچە ئاڭلىتىش)، «ئادەم ۋە تەبىئەت» 2002 - يىللىق 15 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە ئاڭلىتىش)، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى تىرىشىپ ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، شىنجاڭدا رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىشلىرىنىڭ ئىسلاھاتىنى ۋە تەرەققىياتىنى تېزلىتەيلى (شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى، ئۇيغۇرچە تەرجىمە ئەسەر)، قۇرۇلتاي روھىنىڭ مېغىزىنى تەشۋىق قىلىش، كۈرەش ئىرادىسىنى ئۇرغۇتى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە تەرجىمە ماقالە)، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مەملىكەتلىك 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمى ۋە قۇرۇلتاي دوكلاتى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە تەرجىمە ماقالە)، «دۇنيادىكى ئىشلار» 171 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە تەرجىمە ماقالە)، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ مەملىكەتلىك 16 - قۇرۇلتىيىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە تەرجىمە ماقالە)، «دۇنيادىكى ئىشلار»

سانلىق مىللەتلەر رادىئو - تېلېۋىزىيە تەتقىقات جەمئىيىتى باشقۇرغان، مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسى ئۈستىگە ئالغان بۇ پائالىيەت 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى. 245 ئەسەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 37 پارچىسى 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 74 پارچىسى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 134 پارچىسى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جىن خۇڭلى

قوشۇمچە

مەملىكەتلىك 5 - نۆۋەتلىك ئۇيغۇرچە، قازاقچە، قىرغىزچە مۇنەۋۋەر رادىئو - تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرى ۋە مۇنەۋۋەر ئىلمىي ماقالە، تەرجىمە ماقالىلىرىنى باھالاشتا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر

تارىم دەرياسى ۋادىسىدىكى يېشىللىقنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە چاتما خەۋەر)، شانلىق مۇساپە (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە چاتما مەخسۇس فىلىم)، «ئالتۇن كۆزنەك» 148 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە پروگراممىسى)، تارىم غاتىرلىرى (ئۈرۈمچى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە پروگرامما)، 2002 - يىللىق قۇربان ھېيتلىق سەنئەت كېچىلىكى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە سەنئەت كېچىلىكى)، 2002 - يىللىق قۇربان ھېيتلىق سەنئەت كېچىلىكى (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە ئەدەبىيات - سەنئەت كېچىلىكى)، ئاپتونوم رايونلۇق ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى مەخسۇس خەۋىرى (ئىلى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە ئىجتىمائىي تەربىيە پروگراممىسى)، قوغۇنلۇقتىن باشلانغان يول (قۇمۇل خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە مەخسۇس خەۋەر)، ئالاقادىكى ئۆزگىرىش (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە يۈرۈشلۈك خەۋەر)، بوغدا ساداسى ئالاھىدە پروگراممىسى (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە سەھىيە)، ئۈچ تەرەپ سۆھبىتى ئالاھىدە پروگراممىسى (ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە مەخسۇس پروگرامما)، توختىباي ئېلىمىزنىڭ قەغەزچىلىك تېخنىكىسى دۇنياغا تونۇتتى (قاراقاش ناھىيىلىك رادىئو ئىدارىسى، ئۇيغۇرچە خەۋەر)، يىللار شۇنداق ئۆتكەن (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، ئۇيغۇرچە كۆپ قىسىملىق رادىئو دراممىسى)، چۈشلۈك خەۋەرلەر (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قازاقچە بىۋاسىتە ئاڭلىتىش)، دېڭىز شىۋېيلىك (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قازاقچە رادىئو دراممىسى)، تەرەققىي قىلىۋاتقان قىرغىز تىلىدىكى رادىئو (شىنجاڭ خەلق رادىئو

تەرجىمە قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى تەرجىمە قىلغىنى 80 فىلىم، 1089 قىسىم (ئۇيغۇرچە 68 فىلىم، 982 قىسىم، قازاقچە 12 فىلىم، 107 قىسىم)؛ تەڭرىتاغ كىنو ستۇدىيىسى تەرجىمە قىلغىنى 148 فىلىم، 296 قىسىم (ئۇيغۇرچە 89 فىلىم، 178 قىسىم، قازاقچە 59 فىلىم، 118 قىسىم)؛ ئۈرۈمچى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى تەرجىمە قىلغىنى 26 فىلىم، 520 قىسىم؛ قاراماي شەھەرلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى تەرجىمە قىلغىنى 7 فىلىم، 88 قىسىم (ئۇيغۇرچە)؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى تەرجىمە قىلغىنى 5 فىلىم، 126 قىسىم (ئۇيغۇرچە)؛ قەشقەر ۋىلايەتلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى تەرجىمە قىلغىنى 19 فىلىم، 163 قىسىم (ئۇيغۇرچە)؛ خوتەن ۋىلايەتلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى تەرجىمە قىلغىنى 16 فىلىم، 180 قىسىم (ئۇيغۇرچە)؛ ئىلى ئوبلاستلىق رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى تەرجىمە قىلغىنى 21 فىلىم، 289 قىسىم (قازاقچە)؛ ئالتاي ۋىلايەتلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى تەرجىمە قىلغىنى 13 فىلىم، 101 قىسىم (قازاقچە)؛ قىزىلمۇ رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى تەرجىمە قىلغىنى 5 فىلىم، 7 قىسىم (قىرغىزچە).

جىن خۇڭلى

تېلېۋىزىيە تىياتىرى ئىشلەش ئەھۋالى

شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە سىستېمىسى 2003-يىلى 61 قىسىملىق 4 تېلېۋىزىيە تىياتىرى ئىشلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى تېلېۋىزىيە تىياتىرى بۆلۈمى ئىشلىگىنى: «قېرىنداشلار» (19 قىسىم)، «كوئېنلۇندىكى مۇھەببەت» (2 قىسىم)؛ تەڭرىتاغ كىنو ستۇدىيىسى ئىشلىگىنى: «شىنجاڭ قىزى» (20 قىسىم)، «سىرىڭزى ئاشكارىلىماڭ» (20 قىسىم).

جىن خۇڭلى

چاڭ خەيتاۋ شىنجاڭغا كېلىپ «شىزىڭ -

شىنجاڭ قۇرۇلۇشى» نى تەكشۈردى

دۆلەت رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە باش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى چاڭ خەيتاۋ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى شىنجاڭغا كېلىپ 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 12 - كۈنىگىچە «شىزىڭ - شىنجاڭ قۇرۇلۇشى» نىڭ 3 - باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشىنىڭ 1 - قارارلىق ۋەزىپىسىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى ۋە 184 تېلېۋىزىيە تارقىتىش ئاپپاراتىنى يېڭىلاپ ئۆزگەرتىش قاتارلىق ئەھۋاللارنى تەكشۈردى.

چاڭ خەيتاۋ دۆلەت رادىئو باش ئىدارىسىغا قاراشلىق 201- ئىستانسا، 654 - ئىستانسا ۋە شۇ ئارا رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسىغا قاراشلىق ئىستانسىلارنى، شىخەنزە رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنى ھەم قەشقەر «2022» قۇرۇلۇشىنى شۇنداقلا چوڭ رادىئو كاناپلارنى كەلتۈرگە ئورنىتىش قۇرۇلۇشىنىڭ ھەرىكەت ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە

135 - سان (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، قازاقچە تەرجىمە ماقالە)، 16 - قۇرۇلتايدا كۆرسىتىلگەن يۆنىلىش بويىچە ئالغا ئىلگىرىلەپلىسى (مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسى، قازاقچە تەرجىمە ماقالە).

رادىئو درامىسى ئىشلەش ئەھۋالى

شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە سىستېمىسى 2003-يىلى 156 قىسىملىق 36 رادىئو درامىسى ئىشلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى ئىشلىگىنى 32 دراما، 152 قىسىم: «تارىم كۆلى» (4 قىسىم، خەنزۇچە)، «كېچىك داپچى» (3 قىسىم، خەنزۇچە)، «چىمەيۈەنگە مۇھەببەت» (23 قىسىم، خەنزۇچە)، «قۇملۇقتىكى ئىسقى دولقۇن» (7 قىسىم، خەنزۇچە)، «خارا بىلىكتىكى توي» (5 قىسىم، خەنزۇچە)، «پەۋقۇلئاددە پويىز» (4 قىسىم، خەنزۇچە)، «خارا بىلىكتىكى توي» (5 قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «كېچىكىپ ئېچىلغان گۈل» (8 قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «ئەقىدە» (بىر قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «ئادەملەر» (بىر قىسىم، ئۇيغۇرچە)، ئازابلىق لەززەت» (10 قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «شەھلا كۆز» (8 قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «سەرگەردان ئاشىق - مەشۇقلار» (10 قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «كىم جىنايەتچى؟» (2 قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «بەھۇش دورىسى» (بىر قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «خوشامەتنى ياققۇرمايدىغان جاناب» (بىر قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «قاننى تاۋلانغان بۈركۈت» (بىر قىسىم، ئۇيغۇرچە)، «خارا بىلىكتىكى توي» (5 قىسىم، قازاقچە)، «تەڭرىتاغقا مۇھەببەت» (4 قىسىم، قازاقچە)، «ئەر» (3 قىسىم، قازاقچە)، «قەھرىمان» (2 قىسىم، قازاقچە)، «ئەخمەتجان» (2 قىسىم، قازاقچە)، «سۇلباي» (2 قىسىم، قازاقچە)، «ئانا يۇرت» (بىر قىسىم، قازاقچە)، «ئاق خۇستال» (بىر قىسىم، قازاقچە)، «غەربىي قىسىمدىكى ئالامەت» ئۆزگىرىشلەر» (8 قىسىم، موڭغۇلچە)، «خارا بىلىكتىكى توي» (5 قىسىم، موڭغۇلچە)، «بېيخى چارۋىچىسى» (4 قىسىم، موڭغۇلچە)، «توبۇشۇ» (2 قىسىم، موڭغۇلچە)، «خارا بىلىكتىكى توي» (5 قىسىم، قىرغىزچە)، «سۆيگۈ دالاسى» (8 قىسىم، قىرغىزچە)، «ئانا» (6 قىسىم، قىرغىزچە)؛ ئۈرۈمچى خەلق رادىئو ئىستانسىسى ئىشلىگىنى 4 قىسىم، 4 دراما: «مەجبۇرىي تەكلىپ قىلىش» (بىر قىسىم، خەنزۇچە)، «بىباھا مۇھەببەت» (بىر قىسىم، خەنزۇچە)، «ئانا - ئانىنىڭ باققان ئەجرى بىكار كەتتى» (بىر قىسىم، خەنزۇچە)، «باھار» (بىر قىسىم، خەنزۇچە).

جىن خۇڭلى

كىنو، تېلېۋىزىيە تىياتىرلىرىنى تەرجىمە

قىلىش ئەھۋالى

شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە سىستېمىسى 2003-يىلى 2859 قىسىملىق 340 كىنو ۋە تېلېۋىزىيە تىياتىرىنى

قۇرۇلۇش داۋامىدا ساقلانغان مەسىلىلەرنى ئۆز ۋاقتىدا ماسلاشتۇردى.

جىن خۇڭلى

شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىۋاسىتە ئۇلاپ كۆرسىتىشنى ئىشقا ئاشۇردى

2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 3 - كۈنى شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىلەن مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى كۆرسىتىش بۆلۈمىدىكى پروگراممىلارنى تۇنجى قېتىم بىۋاسىتە ئۇلاپ كۆرسىتىشنى ئىشقا ئاشۇردى. مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى غەۋەرلەر قانىلىنىڭ رىياسەتچىسى بېيجىڭدىكى كۆرسىتىش بۆلۈمىدە تۇرۇپ، ئۇلانما لىنىيە ئارقىلىق شۇ ئار پارىتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمايىل تىلىۋالدىنى بىۋاسىتە زىيارەت قىلدى.

جىن خۇڭلى

مىللىي يېزىقتىكى تۇنجى ئاخبارات تور بېكىتى ئېچىلدى

شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسىنىڭ شىنجاڭ غەۋەرلىرى پروگراممىسىدا ئۇيغۇرچە ۋە قازاقچە ئاخبارات تورى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئېچىلدى ھەمدە ئاخبارات مەركىزى، پەن - تېخنىكا، ساياھەت، مائارىپ، تۇرمۇش، داۋالىنىش، ئۇچۇر مۇلازىمىتى قاتارلىق سەھىپىلەر تەسىس قىلىندى.

جىن خۇڭلى

رادىئو - تېلېۋىزىيە سىستېمىسى بويىچە دۆلەتنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 10 - كۈنى شىنجاڭدىن 4 ئورۇن ۋە 3 كىشى مەملىكەت بويىچە رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە سىستېمىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى. ئىلغار كوللېكتىپلار: ئۈرۈمچى

خەلق رادىئو ئىستانسىسى، كۇچا ناھىيىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى، شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى پىلان - مالىيە باشقارمىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئېلان پروگراممىسى مەركىزى. ئىلغار شەخسلەر: گو ۋېندۇن (ماناس ناھىيىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، ئابلىست ئابلەت (شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى ئۇيغۇرچە ئاخبارات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، پەن شىنچۇن (شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە پروگراممىلىرىنى يەتكۈزۈش مەركىزى «632» ئىستانسىسىنىڭ باشلىقى). مەملىكەت بويىچە 2002 - يىللىق رادىئو - تېلېۋىزىيە تېخنىكىلىق ئىسراشتىكى ئىلغار ئىستانسىسى پونكىت: پروگرامما يەتكۈزۈش مەركىزى «523» ئىستانسىسى مەملىكەت بويىچە 2002 - يىللىق رادىئو - تېلېۋىزىيە تېخنىكىلىق ئىسراشتىكى ئىلغار شەخسلەر: ۋاڭ زېنجاۋ («652» ئىستانسىسىدىن) 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ لى چۇنخې (شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى پەن - تېخنىكا باشقارمىسىدىن) بىلەن ۋاڭ جىيەنجۇڭ («694» ئىستانسىسىدىن) 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 2003 - يىلى لى چىياڭ (رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى پەن تەتقىقات ئورنىدىن)، بەي شىيەنپىڭ («652» ئىستانسىسىدىن) مەملىكەت بويىچە رادىئو تېخنىكىسى ماھىرلىرى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جىن خۇڭلى

كىنو فىلىم تارقىتىش، قويۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ھېكايە فىلىم، پەننىي تەربىيىۋى فىلىم ۋە مىللىي تىلدىكى ھېكايە فىلىمدىن 842 مى تارقىتىلدى، 92 مىڭ مەيدان (قېتىم) كىنو قويۇلدى، كىنو كۆرگۈچى 2 مىليون 500 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) گە، كىنو قويۇشتىن قىلىنغان كىرىم 15 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ليۇ شىچىڭ

شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە سىستېمىسى بويىچە 2003 - يىلى مەملىكەتلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن ئەسەرلەر (بىر قىسمى)

ۋاقتى	ئورنى	مۇكاپات نامى	ئەسەر	مۇكاپات دەرىجىسى
3 - ئاينىڭ 24 - كۈنىدىن 27 - كۈنىگىچە	بېيجىڭ	جۇڭگو رادىئو - تېلېۋىزىيە ئاخبارات مۇكاپاتى 2002 - يىللىق جۇڭگو ھەسەن - ھۈسەن مۇكاپاتى (تاشقى تېلېۋىزىيە پروگراممىسى) 2002 - يىللىق جۇڭگو ھەسەن - ھۈسەن مۇكاپاتى (تاشقى رادىئو پروگراممىسى)	شىنجاڭدا يەنە بىر قۇملۇق تاشيولى پۈتۈپ قاتناش باشلاندى	3 - دەرىجىلىك
			مالەندىكى لوپنۇر كۆلىنىڭ يېشىللىق ئۈمىدى	1 - دەرىجىلىك

3 - دەرىجىلىك	ماڭا بىر جۈپ كۆز بېرىڭ	جۇڭگو رادىئو - تېلېۋىزىيە	چىڭداۋ	6 - ئاينىڭ 19 - كۈنى
3 - دەرىجىلىك	شىنجاڭ چارۋىچىلىق	ئاخبارات مۇكاپاتى (2002 -		
3 - دەرىجىلىك	كەسپنىڭ چىقىش يولى ئەدە؟	يىللىق رادىئو ئىجتىمائىي تەربىيە پروگراممىسى)		
3 - دەرىجىلىك	ئالتۇن تۇپراقتا ياغرىغان مەدھىيە ناخشىسى			
ئالاھىدە مۇكاپات	غەربىي قىسىم رادىئو	جۇڭگو رادىئو - تېلېۋىزىيە	شۈندې	7 - ئاي
3 - دەرىجىلىك	ئىشلىرىنىڭ باھارى	ئاخبارات مۇكاپاتى (2002 -		
3 - دەرىجىلىك	شىنجاڭنىڭ ئەتىسى ئۈچۈن	يىللىق رادىئو ئاخبارات		
3 - دەرىجىلىك	ئەتىگەنلىك خەۋەرلەر (2002 - يىل 6 - ئاينىڭ 25 - كۈنى)	پروگراممىسى)		
3 - دەرىجىلىك	«ھالاكەت رايونى» - لوپنۇر	جۇڭگو رادىئو - تېلېۋىزىيە	غارىبن	7 - ئاي
3 - دەرىجىلىك	كۆلىدە بازار قۇرۇلدى	ئاخبارات مۇكاپاتى (2002 -		
3 - دەرىجىلىك	بوشلۇقتىكى سەددىچىن	يىللىق تېلېۋىزىيە ئاخبارات		
3 - دەرىجىلىك	سېپىلى ئارقىلىق،	پروگراممىسى		
3 - دەرىجىلىك	پارتىيىنىڭ ساداسى ياخشى			
3 - دەرىجىلىك	يەتكۈزۈلدى			
3 - دەرىجىلىك	چۆل - باياۋان تۇرمۇشىمىز - دىن يىراق تۇرسۇن			
3 - دەرىجىلىك	ئون ئىككى مۇقام جەزىمدار - لىقنى قايتا نامايەن قىلدى			
3 - دەرىجىلىك	شىنجاڭ خەۋەرلىرى (2002 - يىل 7 - ئاينىڭ 4 - كۈنى)			
1 - دەرىجىلىك	چارۋىچىلارنىڭ بەختلىك	2002 - يىللىق مەملىكەت -	ئىچكى موڭغۇل	7 - ئاي
1 - دەرىجىلىك	تۇرمۇشى	لىك موڭغۇلچە رادىئو		
1 - دەرىجىلىك	ياپونىيىدە ئىگىلىك تىكلەنگەن	ئاخباراتى، ئىجتىمائىي		
1 - دەرىجىلىك	موڭغۇل ئىشچىلار	تەربىيە، دىكتورلۇق ئىلمىي		
1 - دەرىجىلىك	ئائىلە	ماقالە مۇكاپاتى		
1 - دەرىجىلىك	شىخۇ ساداسى (ئەدەبىيات - سەنئەت كېچىلىكى)			
مەخسۇس سەھىپە مۇكاپاتى	بۈگۈنكى مۆھبەت (تېلېۋىزىيە)	شىنجاڭ ئاخباراتى داڭلىق مەخسۇس سەھىپە مۇكاپاتى	يەتتەي	8 - ئاي
1 - دەرىجىلىك	بوغدىلىقلار	جۇڭگو رادىئو - تېلېۋىزىيە	ئىچكى موڭغۇل	8 - ئاي
1 - دەرىجىلىك	كۆل	ئاخبارات مۇكاپاتى (2002 -		
3 - دەرىجىلىك	شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيىلىك	يىللىق تېلېۋىزىيە ئىجتىمائىي - ئىي تەربىيە پروگراممىسى)		
	مۇھىتى توغرىسىدىكى تەپەككۈر			
مۇنەۋۋەر مۇكاپات	قايتىش يولى قانچىلىك	21 - نۆۋەتلىك جۇڭگو	چاڭشا	9 - ئاي
مۇنەۋۋەر مۇكاپات	ئۇزۇن؟ ئاغىدىكى تاش ئۆڭكۈرنىڭ سىرى	تېلېۋىزىيە «ئالتۇن بۈر - كۈت» مۇكاپاتى		
1 - دەرىجىلىك	پارتىيىگە مەدھىيە - غەربىي	16 -، 17 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك تېلېۋىزىيە ئەدەبىيات - سەنئەت «يۇلتۇز مۇكاپاتى»	بېيجىڭ	9 - ئاي
	قىسىمىدىكى 7 نۆلگە - ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 80 يىللىقىنى تەبرىكلەش سەنئەت كېچىلىكى			

3 - دەرىجىلىك	سەن ماۋنىڭ شىنجاڭغا مۇھەببىتى	2002 - يىللىق جۇڭگو رادىئو ئەدەبىيات - سەنئەت مۇكاپاتى جۇڭگو رادىئو دراممىسى مۇكاپاتى	دەندۇلك	9 - ئاي
3 - دەرىجىلىك	بېيجىڭ چاڭچىلىقىغا بېغىشلانغان 50 يىللىق شانلىق ھايات			
مۇنەۋۋەر مۇكاپات	«قار لەيلىسى» سەھىپىسى	6 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك تېلېۋىزىيە پروگراممىسى ئالتۇن بالا مۇكاپاتى	بېيجىڭ	10 - ئاي
1 - دەرىجىلىك	يىقىلماس قىزىلبايراق	جۇڭگو رادىئو ئىلمىي جەمئىيىتى دېھقانلار پروگراممىسى مۇكاپاتى	فۇجيەن	10 - ئاي
1 - دەرىجىلىك	غەربىي قىسىمنىڭ باھارى			
2 - دەرىجىلىك	پۇقراۋى كارخانىچىلار مۇتەخەسسسلەرنى كەتتەرگە بېرىپ 16 - قۇرۇلتاينىڭ روھىنى تەشۋىق قىلىپ، دېھقانلارنىڭ بېيىپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشىگە ياردەم بېرىشكە تەكلىپ قىلدى	13 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاخبارات مۇكاپاتى	ئۈرۈمچى	10 - ئاي
3 - دەرىجىلىك	يالغانچىلىقتىن ھەقىقىي قاتىللىققىچە			
1 - دەرىجىلىك	ئىسسىق قان بىلەن يۇغۇرۇلغان ساقچى روھى (تېلېۋىزىيە)			
2 - دەرىجىلىك	غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىدا ئومۇميۈزلۈك ئىش باشلاندى (تېلېۋىزىيە)			
3 - دەرىجىلىك	چىڭخى چۈشتىكى قەشقەر خاتىرىسى	2002 - يىللىق جۇڭگو دىكتورلۇق ۋە رىياسەتچىلىك ئەسەرلىرى مۇكاپاتى	بېيجىڭ	10 - ئاي
2 - دەرىجىلىك	«شەھەر تېز يوللانمىسى» (2002 - يىل 3 - ئاينىڭ 13 - كۈنى، تېلېۋىزىيە)			
تاللانغان ئەسەر مۇكاپاتى	قېرىنداشلار (تېلېۋىزىيە تىياتىرى)	مەملىكەتلىك 9 - نۆۋەتلىك «بەش بىر قۇرۇلۇشى» مۇكاپاتى	بېيجىڭ	12 - ئاينىڭ 18 - كۈنى
تاللانغان ئەسەر مۇكاپاتى	قۇربان تۇلۇمنىڭ بېيجىڭغا سەپىرى (كىنو)			

جىن خۇڭلى

تېبىي داۋالاش، سەھىيە

سەھىيە بايلىقىنىڭ ھازىرقى ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر خىل سەھىيە ئاپپاراتى 9434 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 632، ئامبولاتورىيە 316، ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتى (ئورنى) 88، مەخسۇس بۆلۈم بويىچە كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش ئورنى (پونكىتى) 17، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش مەركىزى (يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى) 207، تېبىي پەن تەتقىقات ئاپپاراتى 3، باشقا سەھىيە كەسپى ئاپپاراتى 106، ئامبولاتورىيە، شىپاخانا، مەھەللە سەھىيە مۇلازىمەت پونكىتى 7167، باشقا سەھىيە ئاپپاراتلىرى 898.

ئاپتونوم رايون بويىچە سەھىيە ئاپپاراتلىرىدىكى كارىۋات 72 مىڭ 845، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 57 مىڭ 177، ساناتورىيىلەردىكى كارىۋات 702، ئامبولاتورىيىلەردىكى كارىۋات 640، ئانا - بالىلار ساقلىقىنى ساقلاش پونكىتىدىكى كارىۋات 865، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش مەركىزىدىكى كارىۋات 106، باشقا سەھىيە ئاپپاراتلىرىدىكى كارىۋات 13 مىڭ 355. دوختۇرخانا، شىپاخانىلاردىكى كارىۋات ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر مىڭ كىشىگە 3.61 دىن توغرا كېلىدۇ.

ئاپتونوم رايون بويىچە 116 مىڭ 572 سەھىيە خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە سەھىيە تېخنىكا خادىمى 95 مىڭ 759، باشقا تېخنىكا خادىملىرى 4161، باشقۇرغۇچى 6569، قارا خىزمەتچى 10 مىڭ 83؛ سەھىيە تېخنىكا خادىملىرى ئىچىدە كەسپ ئىشلەۋاتقان ۋىراج 31 مىڭ 8، كەسپ ئىشلەۋاتقان ياردەمچى ۋىراج 9422، روپىخەتكە ئېلىنغان سېسترا 30 مىڭ 279، دورىگەر 5893، لابورانت 4953، باشقا خادىملار 14 مىڭ 204. ھەر 1000 كىشىگە 2.09 دوختۇر، 1.57 روپىخەتكە ئېلىنغان سېسترا توغرا كېلىدۇ.

ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا - بازار شىپاخانىسى 832، ئۇلاردىكى كارىۋات 12 مىڭ 555، سەھىيە خادىمى 17 مىڭ 744، يېزا - بازار شىپاخانىسىنىڭ كارىۋاتى ھەر 1000 يېزا نوپۇسىغا 1.02 دىن، يېزا - بازار سەھىيە خادىمى ھەر 1000 يېزا نوپۇسىغا 1.45 دىن توغرا كېلىدۇ. 2003 - يىلى سەھىيە كەسپى خىراجىتى 664 مىليون 382 مىڭ 500 يۈەن بولۇپ، مالىيە چىقىمىنىڭ %1.68 ئىنى ئىگىلىدى، سەھىيە سىستېمىسىدىكى تۇراقلىق مۈلۈكنىڭ قىممىتى 9 مىليارد 849 مىليون 10 مىڭ 800 يۈەن (ئامبولاتورىيە - لەرنىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) يەتتى.

لى خۇيخەي

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى سەھىيە ئاپپاراتى، كارىۋات، خادىم

قارا خىزمەتچى	باشقۇرغۇچى	باشقا تېخنىكا خادىملار	سەھىيە تېخنىكا خادىملىرى							ئومۇمىي خادىم	كارىۋات	ئاپپارات	جەمئىي
			باشقىلار	لابورانت	دورىگەر	روپىخەتكە ئېلىنغان سېسترا	كەسپى ياردەمچى ۋىراج	كەسپى ۋىراج	كەچىك جەمئىي				
10083	6569	4161	14204	4953	5893	30279	9422	31008	95759	116572	72845	9434	جەمئىي
7074	4742	2554	5892	2734	4320	22206	4267	18941	58360	72730	57177	632	دوختۇرخانا
86	77	40	10	9	9	66	16	69	179	382	702	7	ساناتورىيە
47	25	5	53	16	50	249	31	262	661	738	421	22	مەھەللە سەھىيە مۇلازىمەت مەركىزى
1688	873	815	3760	567	732	3896	2461	3130	14546	17922	12618	839	شىپاخانا
71	115	65	180	99	152	481	143	640	1695	1946	640	316	ئامبولاتورىيە

13	3	1	4		1	18	12	23	58	75	50	2	قۇتقۇزۇش مەركىزى (پونكىتى)
50	32	36	60	88	11	56	7	32	254	372		15	قان ئېلىش - ئەمىد - لەش ئاپپاراتى
227	182	151	456	224	102	413	354	864	2413	2973	865	88	ئانا - بالىلار ساقلىق - قىنى ساقلاش دوختۇرخانىسى (ئورنى - ئورنى، پونكىتى)
37	29	14	73	22	10	60	36	96	297	377	127	17	مەخسۇس كېسەللىكلىك ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش دوختۇرخانىسى (ئورنى، پونكىتى)
702	422	404	917	982	58	216	616	2136	4925	6453	106	207	كېسەللىكلىك ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش مەركىزى (يۇقۇملۇق كېسەللىكتىن ساقلىق - نىش پونكىتى)
10	4	1	49			1	4	11	65	80		5	سەھىيە نازارەتچىلىك - كى ئورنى
13	3	13	49	15	1			7	72	101		4	سەھىيە نازارەتچىلىك - كىسى - تەكشۈرۈش ئورنى (پونكىتى)
	1	1	4			1	1	1	7	9		3	تېببىي پەن تەتقىقات ئاپپاراتى
1	1	3	26				1	2	29	34		4	ساغلاملىق تەربىيە - سى ئورنى (پونكىت - تى، مەركىزى)
			2534	161	431	2481	1437	4687	11731	11731		7167	ئامبولاتورىيە، شە - پاخانا، سەھىيە مۇلازىمەت پونكىتلىرى
64	60	58	137	36	16	135	36	107	467	649	139	106	باشقا سەھىيە ئاپپاراتلىرى

شىنجاڭ بويىچە 2003 - يىلدىكى سەھىيە ئاپپاراتى، كارىۋات، خادىم

قارا غىزمەتچى	باشقۇرغۇچى	باشقا تېخنىكا خادىملىرى	سەھىيە تېخنىكا خادىملىرى							ئومۇمىي خادىم	كارىۋات	ئاپپارات	جەمئىي
			باشقىلار	لاپورانت	دورېگەر	روپىۋىنكە ئېلىنغان سېسترا	كەسپىي ياردەمچى ۋىراج	كەسپىي ۋىراج	كەچىك جەمئىي				
10083	6569	4161	14204	4953	5893	30279	9422	31008	95759	116572	72845	9434	جەمئىي
1939	1194	981	1693	950	1194	6700	574	7377	18488	22602	15254	1085	ئۈرۈمچى شەھىرى
438	180	120	69	96	150	966	60	942	2283	3021	1593	89	قاراماي شەھىرى

531	371	208	597	226	311	1725	791	1733	5383	6493	3956	890	شەخەنزە شەھىرى
266	197	155	403	187	195	908	254	975	2922	3540	2071	223	نۇرپان ۋىلايىتى
322	227	99	656	206	234	1147	370	1193	3806	4454	2360	347	قۇمۇل ۋىلايىتى
793	686	84	1487	420	657	2668	935	2526	8693	10256	5949	1461	سانجى ئوبلاستى
935	1019	540	2437	653	712	3595	1184	3749	12330	14824	8574	1944	ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار
487	172	263	783	244	251	1394	700	1595	4967	5889	2948	749	تارباغاتاي ۋىلايىتى
219	270	135	456	181	169	898	470	1127	3301	3925	2033	191	ئالتاي ۋىلايىتى
257	246	60	372	141	172	755	326	925	2691	3254	1691	276	بۆرتالا ئوبلاستى
580	401	304	1107	394	408	1960	595	2178	6642	7927	5061	400	بايىنغولىن ئوبلاستى
833	418	478	1253	434	442	2502	839	1980	7450	9179	6816	292	ئاقسۇ ۋىلايىتى
278	112	170	474	108	120	720	355	524	2301	2861	1477	92	قىزىلسۇ ئوبلاستى
899	832	237	1543	483	534	3184	1379	2804	9927	11895	8225	1079	قەشقەر ۋىلايىتى
1306	244	327	874	230	344	1157	590	1380	4575	6452	4837	316	خوتەن ۋىلايىتى

شەھەردە 2 نۆۋەت يۇلۇن سۈر ماددىسى ياللۇغى كېسەللىكىنى ئىمونىتېتلاشنى كۈچەيتىش پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلدى، ئەمەلىي ئەملىنىش نىسبىتى 1 - نۆۋەتتە % 99.23، 2 - نۆۋەتتە % 99.29 كە يېتىپ، ئىمونىتېتلاشنى كۈچەيتىش تەلپىگە ئاساسىي جەھەتتىن يېتىلدى. «ب» تىپلىق جىگەر ياللۇغى ۋاكسىنىسىنى بالىلارنى پىلانلىق ئىمونىتېتلاش خىزمىتىگە كىرگۈزۈش خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى. ئۆپكە تىبىر كىليوز كېسەللىكىنى بايقاش ۋە داۋالاشنى باشقۇرۇش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر كەتچان ئۆپكە تىبىر كىليوز كېسەللىكىدىن 13 مىڭ 347 سى بايقالدى. بارلىق مۇسبەت خاراكتېردىكى كېسەل بىلەن مەنپىي خاراكتېردىكى كېسەللەرنى ھەقسىز داۋالاش خىزمىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. مارالبېشى، موڭغۇلكۆرەلەردىكى يەر تەۋرەش ئاپىتىدىن كېيىن يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى ياخشى ئىشلىنىپ، «زور ئاپەتتىن كېيىن زور يۇقۇملۇق كېسەللىك بولماسلىق» نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى. يود كەملىك كېسەللىكى، ماخاۋ كېسەللىكى، كالا ئازار كېسەللىكى، يەرلىك فكتوردىن زەھەرلىنىش، يەرلىك ئارىپىدىن زەھەرلىنىش قاتارلىقلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتى ئوڭۇشلۇق ئىلگىرىلدى. لى خۇيخەي

ئەيدىس كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش -

داۋالاش
شىنجاڭدا 1995 - يىلى تۇنجى ئەيدىس ۋىروسى بىلەن يۇقۇملانغۇچى بايقالغاندىن بۇيان بۇ كېسەل تېز كۆپەيدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 8153 ئادەمنىڭ ئەيدىس كېسەللىكى ۋىروسى بىلەن يۇقۇملانغانلىقى مەلۇم بولدى، بۇ مەملىكەت بويىچە يۇقۇملانغان ئادەم سانىنىڭ

تېببىي داۋالاش مۇلازىمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سەھىيە ئاپپاراتلىرى جەمئىي 41 مىليون 53 مىڭ 300 ئادەم (قېتىم) نىڭ كېسەللىكىنى دىئاگنوز قويۇپ داۋالدى، 1 مىليون 484 مىڭ 100 ئادەم (قېتىم) دۇختۇرخانىدا ياتتى. دوختۇرخانا كارىۋىتىنىڭ ئىشلىتىلىش نىسبىتى % 80.42 گە يەتتى. ئامبولاتورىيىدە داۋالانغان ھەر بىر ئادەم (قېتىم) نىڭ ئوتتۇرىچە داۋالانىش خىراجىتى 73.8 يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە دورا خىراجىتى 12.6 يۈەن. دوختۇرخانىدىن چىققان ھەر بىر ئادەمنىڭ ئوتتۇرىچە داۋالانىش خىراجىتى 2860.1 يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە دورا خىراجىتى 1356.5 يۈەن. لى خۇيخەي

كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە تىزگىنلەش

2003 - يىلى شىنجاڭدا 55 مىڭ 128 ئادەمنىڭ «ئا»، «ب» تۈردىكى يۇقۇملۇق كېسەل بىلەن ئاغرىغانلىقى، 82 ئادەمنىڭ ئۆلگەنلىكى مەلۇم قىلىندى. 100 مىڭ ئادەم ئىچىدە كېسەل بولۇش نىسبىتى 296.32، ئۆلۈش نىسبىتى 0.44 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 0.42 تۆۋەنلىدى، ئۆلۈش نىسبىتى % 16.24 تۆۋەنلىدى. ئىچ سۈرۈش كېسەللىكىنى تەكشۈرۈش خىزمىتى كەڭ كۆلەمدە ئېلىپ بېرىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە ئۈچەي كېسەللىكلىرى ئامبولاتورىيىسىدىن 1886 سى تەسسى قىلىنىپ، 111 مىڭ 92 ئۈچەي كېسەللىكى تىزىملىتىلدى، 91 مىڭ 951 چوڭ تەرەت نۇسخىسى يىغىپ تەكشۈرۈلدى، ئاپتونوم رايوندىكى كىشىلەر ئارىسىدا چۇما كېسەللىكى بايقالمىدى. 8 خولپرا كېسەللىكى بايقالدى. 2003 - يىلى 11 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 82 ناھىيە -

مۇۋاپىقەت قازانغان «ئەيدىس» كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش- تىزگىنلەشنى باشقۇرۇش ئەندىزىسى ئىزچىل كىرگۈزۈلدى. كۆپ تارماقلارنىڭ ھەمكارلىشىشى، «ئەيدىس» كېسەللىكى بىلىملىرىنىڭ ئومۇملاشتۇرۇلۇشى، كېسەللىكنىڭ كۈزىتىلىشى ۋە زەھەر چەككۈچى قاتارلىق يۇقىرى خەتەرلىك كىشىلەر توپىغا ئارىلىشىش قاتارلىق جەھەتلەردە بىر قەدەر زور ئىلگىرىلەشلەر بولدى.

لى خۇەيخەي

«سارس» قا تاقابىل تۇرۇش

2002 - يىلى 11 - ئايدىن 2003 - يىلىنىڭ ئالدىنقى يېرىمىغىچە جۇڭگونىڭ بىر قىسىم رايونلىرىدا «سارس» كېسەللىكى بايقالدى. شىنجاڭدىكى بارلىق سەھىيە خادىملىرى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش، چوڭ كېسەللەرگە تاقابىل تۇرۇش، قاتتىق كۆرەش قىلىش ئىدىيىسىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، «سارس» قا قانۇن بويىچە، ئىلمىي، قېلىپلاشقان ئاساستا تاقابىل تۇردى. جايلار ۋە ئورۇنلار جىددىي لايىھە ۋە تەدبىرلەرنى تۈزۈپ، قاتناش ۋاسىتىلىرى، مەكتەپ، ۋوگزال، ئايروپىلان ئىستانسىسى، ئاممىۋى سورۇنلار، سىرتتىن كەلگەن كىشىلەر توپىنى نازارەت قىلىشنى نۇقتىلىق كۈچەيتتى، سىرتتىن كەلگەن ئاھالىلارغا ئالاقىدار ئۇچۇرلارنى ئەستايىدىل توپلاپ، ساغلاملىق ئەھۋالىنى تىزىشنى چىڭ تۇتتى. كېسەللىك ئەھۋالىنى دوكلات قىلىش تۈزۈمىنى كۈچەيتىپ، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش تورى ئاپتونوم رايونىنى قاپلاپ، ئۆتكەل قاتتىق ئىگىلەندى. جىددىي داۋالاش - قۇتقۇزۇش سىستېمىسى قۇرۇلدى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى، 27 دوختۇرخانا «سارس» نى نۇقتىلىق داۋالايدىغان دوختۇرخانا قىلىپ بېكىتىلدى، 359 قىزىتما ئامبولاتورىيىسى تەسىس قىلىندى، پەلەمپەيسىمان داۋالاش - قۇتقۇزۇش ئەترىتى ۋە مۇتەخەسسسلەر دىئاگنوز قويۇش گۇرۇپپىسى تەشكىللەندى. ۋە تەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇلۇپ، ئىلمىي ئۇسۇلدا كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش كەڭ تەشۋىق قىلىندى، ئاممىۋى ئالدىنى ئېلىش، كوللېكتىپ تىزگىنلەشتە چىڭ تۇرۇلۇپ، يۇقۇملىنىش مەنبەسى قەتئىي تۈزۈپ تاشلاندى، ئاپتونوم رايون بويىچە كىلىنكىلىق دىئاگنوز قويۇلغان «سارس» كېسەللىكىدىن بىرسۇ بايقالمىدى. 5 گۇمانلىق كېسەل گۇماندىن ساقىت قىلىندى.

لى خۇەيخەي

ئۈرۈمچى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئۆلۈش

ئەھۋالى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرىدە كېسەل ۋە

13% نى ئىگىلەيدۇ، ئاپتونوم رايونىمىز مەملىكەت بويىچە 4 - ئورۇندا بولۇپ (ئالدىنقى 3 ى يۈننەن، خېنەن، گۇاڭشى). بۇنىڭ ئىچىدە «ئەيدىس» كېسەللىكى بىلەن يۇقۇملىغان ئادەم 180، ئۆلگەن ئادەم 60. كېسەللىك 74 ناھىيە، شەھەر، رايونغا تارقالغان. ئەمما ئاپتونوم رايوندا بۇ كېسەل بىلەن يۇقۇملىغانلار 60 مىڭدىن ئېشىپ كەتتى. «ئەيدىس» كىسىلىنىڭ تارقىلىشىدا ئاساسلىقى زەھەرنى تومۇرغا ئۆكۈل قىلىپ ئورۇشتىن ئىبارەت، بۇ، يۇقۇملىغۇچىلارنىڭ %90.8 نى ئىگىلەيدۇ. جىنسىي يول ئارقىلىق يۇقۇش، ئاندىن بالغا يۇقۇش ۋە سەۋەبى ئېنىق بولمىغان يۇقۇش نىسبىتى ئىزچىل كۆپەيمەكتە. «ئەيدىس» كېسەللىكى بىلەن يۇقۇملىغۇچىلارنىڭ كۆپىنچىسى 20 - 40 ياشتىكى ياشلار، ئوتتۇرا ياشلىق ئەرلەر بولۇپ، ئۇلار %94.6 نى ئىگىلەيدۇ.

كۈندىن كۈنگە ئېغىرلىشىۋاتقان «ئەيدىس» كېسەللىكى قارىتا شۇ ئار «ئەيدىس» كېسەللىكى - جىنسىي كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى رەھبەرلىك ۋە ماسلاشتۇرۇش رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە نۇرغۇن تارماق ھەمكارلاشقان «ئەيدىس» كېسەللىكى ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش خىزمەت سىستېمىسىنى تۇنجى قەدەمدە بەرپا قىلدى، كۆپ شەكىللىك «ئەيدىس» كېسەللىكى تەشۋىقاتى ۋە ساغلاملىق تەربىيىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى.

ئاپتونوم رايون «ئەيدىس» كېسەللىكىنى كۆزىتىش تورى قۇرۇلىشىنىڭ سالمىقىنى زورايتىپ، «ئەيدىس» كېسەللىكى دەسلەپكى ئايرىش تەجرىبىخانىسى ۋە كۆزىتىش قاراۋۇل نۇقتىلىرى قۇرۇلۇشىنىڭ سۈرئىتىنى تېزلەتتى. 2003 - يىلىدىكى قۇرۇلۇش مىقدارى ئالدىنقى 7 يىلدىكىنىڭ 5 ھەسسىگە توغرا كېلىدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە 89 «ئەيدىس» كېسەللىكى دەسلەپكى ئايرىش تەجرىبىخانىسى، 21 دۆلەت دەرىجىلىك كۆزىتىش قاراۋۇل نۇقتىسى، 40 ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك كۆزىتىش قاراۋۇل نۇقتىسى قۇرۇلدى. زەھەر چەككۈچىلەر، يوشۇرۇن پەھشىلەر، جىنسىي كېسەللەر ۋە ئۇزۇن يوللۇق يۈك ئاپتوموبىل شوپۇرلىرى، ھامىلىدار ئاياللار ۋە تۇغۇتلۇق ئاياللار، ئۆپكە تىبىرلىكلىز بىمارلىرى، دوختۇرخانا بىلەن ئالاقە قىلمىغان كېسەللەر قاتارلىق 7 تۈردىكى كىشىلەر توپى تەشەببۇسكارلىق بىلەن كۆزىتىلدى.

دۇنيا بانكىسى قەرز بەرگەن سەھىيە IX تۈرى «ئەيدىس» كېسەللىكى - جىنسىي كېسەل تۈرى، جۇڭگو - ئاۋسترالىيە شىنجاڭدىكى «ئەيدىس» كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇلارغا غەمخورلىق قىلىش تۈرى قاتارلىق خەلقئارا ھەمكارلىق تۈرلىرى ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلدى، دۆلەت سىرتىدا بىر قەدەر

2387، ئۆلۈش نىسبىتى %2.66، كېسەل، زەخىملىنىش بىلەن ئۆلگەن ئايال 1358، ئۆلۈش نىسبىتى %1.62، كېسەللەر ئىچىدە ئالدىنقى 10 - لىككەچە بولغان كېسەللەرنىڭ

زەخىملىنىش بىلەن ئۆلگەنلەر 3745، ئۆلۈش نىسبىتى %2.16 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن سەل تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە كېسەل، زەخىملىنىش بىلەن ئۆلگەن ئەر

ئۈرۈمچى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ 2003 - يىلىدىكى 10 خىل ئاساسلىق كېسەللىك بىلەن ئۆلۈش سەۋەبى، ئۆلۈش نىسبىتى

ئۆلگەنلەر ئىچىدە ئىگىلىگەن % ى	ئۆلگەنلەر نىسبىتى (1/10 مىڭ)	ئۆلگەنلەر (ئادەم)	ئۆلۈش سەۋەبى
42.14	91.06	1578	ئايلنىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى
23.02	49.74	862	ئۆسمە
9.24	19.97	346	نەپەس يولى سىستېمىسى كېسەللىكلىرى
8.04	17.37	301	زەخىملىنىش ۋە زەھەرلىنىش سەۋەبى
4.73	10.21	177	ھەزىم قىلىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى
3.44	7.44	129	ئىچكى ئاجراتىمىلار ۋە ئوزۇقلۇق ئالماشتۇرۇش كېسەللىكلىرى
2	4.33	75	سۈيدۈك، كۆپۈيۈش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى
1.68	3.64	63	يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر ۋە پارازىت قۇرۇت كېسەللىكلىرى
1.52	3.29	57	تۇغۇت مەزگىلىدىكى كېسەللەر
1.2	2.6	45	نېرۋا سىستېمىسى كېسەللىكلىرى

بازىرىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش، قانۇنسىز سەييارە دوختۇرلۇققا، قانۇنسىز جىنايى پائالىيەتلەرگە زەربە بېرىشتىن ئىبارەت مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش مەركەزلىك قانات يايدۇرۇلدى. 872 قانۇن ئىجرا قىلىش خادىمى چىقىرىلىپ، 2728 ئاپپارات ئىش ئورنىدا تەكشۈرۈلدى، قانۇنغا ۋە بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغان 664 ئادەم، 438 بەلگىلىمىگە خىلاپ كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىش دېلوسى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، مەمۇرىي جەھەتتىن جازالاش بويىچە 380 مىڭ يۈەن جەرىمانە قويۇلدى. 33 تېببىي داۋالاش ئاپپاراتىنىڭ ئىجازەتنامىسى بىكار قىلىندى، 278 قانۇنسىز سەييارە دوختۇر ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، بىر دىلو ئەدلىيە تارماقلىرىغا يوللاندى.

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ تېببىي داۋالاش - ھۆسەن تۈزەش بويىچە يولغا قويۇش تەپسىلىي پىرىنسىپى» ۋە «يولغا قويۇش پىكرى» تۈزۈلۈپ، شىنجاڭنىڭ تېببىي داۋالاش - ھۆسەن تۈزەش مۇلازىمەت بازىرى يەنىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى. 2002 - يىلى ۋىراچلىق سالاھىيەت

ئۆلۈش نىسبىتى (100 مىڭدىن بىر) رەت تەرتىپى مۇنداق بولدى: ئايلنىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 91.06، ئۆسمە كېسەللىكلىرى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 49.74، نەپەس يولى سىستېمىسى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 19.97، زەخىملىنىش ۋە زەھەرلىنىش كېسەللىكلىرى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 17.37، ھەزىم قىلىش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 10.21، ئىچكى ئاجراتىمىلار، ئوزۇقلۇق ئالماشتۇرۇش كېسەللىكلىرى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 7.44، سۈيدۈك، كۆپۈيۈش سىستېمىسى كېسەللىكلىرى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 4.33، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر ۋە پارازىت قۇرۇت كېسەللىكلىرى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 3.64، تۇغۇت مەزگىلىدىكى كېسەللىكلەر 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 3.29، نېرۋا سىستېمىسى كېسەللىكلىرى 100 مىڭ كىشى ئىچىدە 2.6.

لى خۇەيخەي
تېببىي ئىشلارنى باشقۇرۇش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭدا تېببىي داۋالاش مۇلازىمەت

يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە زايوم مەبلەغى 151 مىليون 108 مىڭ يۈەن، يۈرۈشلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ 12 مىليون 200 مىڭ يۈەن. قۇرۇلۇش كۆلىمى 94 مىڭ 200 كۋادرات مېتىر. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىكى بىر تۈر بولۇپ، بۇنىڭغا سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 30 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە زايوم مەبلەغى 23 مىليون يۈەن، يەرلىك يۈرۈشلەشتۈرگىنى 7 مىليون يۈەن؛ ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك كېسەللىكنى تىزگىنلەش مەركىزى 12 بولۇپ، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 48 مىليون 500 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە زايوم مەبلەغى 44 مىليون 300 مىڭ يۈەن، يەرلىك يۈرۈشلەشتۈرگىنى 4 مىليون 200 مىڭ يۈەن؛ ناھىيە دەرىجىلىك كېسەللىكنى تىزگىنلەش مەركىزى 60 بولۇپ، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 77 مىليون 300 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە زايوم مەبلەغى 76 مىليون 300 مىڭ يۈەن، يەرلىك يۈرۈشلەشتۈرگىنى 1 مىليون يۈەن، تولۇقلاپ بېرىلگەن ئۈسكۈنە مەبلەغى 7 مىليون 508 مىڭ يۈەن. 2003 - يىللىق پىلان ئىچىدىكى 7 ۋىلايەت، ئوبلاست بىلەن 44 ناھىيە «سارس» كېسەللىك تەسىرىگە ئۇچرىغانلىقتىن پەقەت ئالدىنقى قارارلىق تەييارلىق خىزمىتى، چىرىتىۋېتىش، لاهىيىلەش، قۇرۇلۇشقا خېرىدار چاقىرىش، «ئۈچىنى راۋانلاشتۇرۇش، بىرىنى تەكشۈرۈش» خىزمىتىنى تاملالغانىدى.

لى خۇەيخەي

يېزا سەھىيىسى ۋە ئانا - بالىلار ساقلقنى ساقلاش

2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 9 - كۈنى شۇ ئار پارتكوم، شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى «دېڭ ك پ مەركىزىي كومىتېتى، گۇڭوۋيۇەننىڭ يېزىلارنىڭ سەھىيە خىزمىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا قارار، نى ئىزچىللاشتۇرۇش توغرىسىدا پىكىر» نى تارقاتتى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا سەھىيە ئىسلاھاتى ئومۇميۈزلۈك باشلاندى. مۇشۇ يىلى يېزا - بازارلىق شىپاخانىلار ناھىيە دەرىجىلىك سەھىيە مەمۇرىي تارماقلىرىنىڭ باشقۇرۇشىغا ئايرىپ بېرىلدى، كادىرلارنى تەقسىملەش تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش خىزمىتى مۇقىم ئىلگىرى سۈرۈلدى. كېرىيە، مەكتەپ، ئۈرۈمچى، ماناس، كۆكتوقاي ناھىيىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە 2003 - يىللىق دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا يېڭىچە ھەمكارلىشىپ داۋالاشنى نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان ناھىيە قاتارىغا كىردى. يىلى ئاخىرىغىچە سىناق نۇقتىسى قىلىنغان 5 ناھىيىدىن دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرى بويىچە يېڭىچە ھەمكارلىشىپ داۋالاشقا قاتناشقان ئادەم 390 مىڭغا، ھەمكارلىشىپ داۋالاشنىڭ ئوتتۇرىچە قاپلاش نىسبىتى

ئىمتاھانغا قاتنىشىپ لاپاقەتلىك بولغان 2965 ئادەمگە گۇۋاھنامە تارقىتىپ بېرىلدى ۋە ۋىراچلىق كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىشنى تىزىملاش خىزمىتى تاماملاندى. تېببىي داۋالاش سۈپىتىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلدى. 9 كىلىنىكلىق كەسپى سۈپەت كونترول قىلىش مەركىزىگە ۋېيىسكا بېرىلدى، شۇنداقلا سۈپەت كونترول قىلىش مەركىزىگە مۇدىر تەكلىپ قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە تېببىي داۋالاش ئۇچۇرلىرىنى ئاشكارىلاش خىزمىتى تەشكىللەندى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئۈرۈمچى رايوندىكى 2 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۈمۈرسال دوختۇرخانىلار ۋە ۋىلايەت، ئوبلاستلاردىكى دوختۇرخانىلارنىڭ بىر قىسمى داۋالاش ئۇچۇرلىرىمۇ ئېلان قىلىندى.

ھەقسىز قان تەقدىم قىلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يەككە قان سېتىش ئەمەلىدىن قالدۇرۇلدى، كىلىنىكىدا تەمىنلىنىدىغان قاننىڭ %100 ى ھەقسىز قان تەقدىم قىلىشتىن كېلىش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

لى خۇەيخەي

جۇڭگو تىبابىتى، مىللىي تىبابەت دورىلىرى خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك جۇڭگو تىبابىتى، مىللىي تىبابەت داۋالاش ئاپپاراتلىرى ئىسلاھات سالىمىنى زورايىتىپ، مەخسۇس كېسەل - مەخسۇس بۆلۈم قۇرۇلۇشىغا ئەھمىيەت بەردى، ئەنئەنىۋى دورىلارنىڭ ئالاھىدىلىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ كۆپ خىل داۋالاشقا بولغان ئېھتىياجىنى قاندۇردى. مەملىكەتلىك يېزا جۇڭگو تىبابىتى خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە ۋە مەملىكەتلىك ئۆلكىلىك جۇڭگو تىبابىتى (ئۇيغۇر تىبابىتى)، مىللىي تىبابەت دوختۇرخانىلىرى ئارا ئۆلكىلىك ئورۇن بەرپا قىلىشتا يېڭى ئىلگىرىلەشلەر بولدى. جۇڭگو تىبابىتى بويىچە ئۆلكىلىك دوختۇرخانا بەرپا قىلىش ۋە 3 - تۈركۈمدىكى پېشقەدەم، ئوتتۇرا ياش جۇڭگو (مىللىي) تىبابىتى مۇتەخەسسسلرنىڭ ئىلمىي تەتقىقاتقا ۋارىسلىق قىلىش خىزمىتى پائال قانات يايدۇرۇلدى. 2003 - يىللىق خەلقئارا ئۇيغۇر تىبابىتى ئىلمىي تەتقىقات يىغىنى ئېچىلدى.

لى خۇەيخەي

ئاممىۋى سەھىيە سىستېمىلىرى قۇرۇلۇشى 2002 - 2003 - يىللىرى دۆلەت شىنجاڭغا كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تېزگىنلەش ئاپپاراتى قۇرۇلۇش تۈرىدىن 73 نى ئورۇنلاشتۇردى، ئىككى يىلدا سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ 163 مىليون 308 مىڭ يۈەنگە

ئوقۇغۇچىسىنىڭ ئوقۇش پۇلى، كىتاب پۇلى، 182 ئائىلىلىك دېھقاننىڭ ئېلىكتىر ھەققى، 312 قىيىنچىلىقى ئېغىر ئائىلىدىن ھال سوراش پۇلى بولۇپ 137 مىڭ يۈەن ھەل قىلىپ بېرىلدى. 10 كەنتتە سەھىيە ئۆيى سېلىشنىڭ ئالدىنقى قارارلىق تەييارلىق خىزمىتى تاماملاندى

لى خۇەيخەي
سەھىيە قانۇنچىلىقى ۋە نازارەتچىلىك خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك سەھىيە تارماقلىرى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر بويىچە قانۇننىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى كەڭ كۆلەمدە تەكشۈرۈش، خاتىرجەم يېمەكلىك قۇرۇلۇشى، تېببىي داۋالاش مۇلازىمەت بازارلىرىنى تەرتىپكە سېلىش، قېلىپلاشتۇرۇش قاتارلىق مەخسۇس پائالىيەتلەرنى تەشكىللەپ يولغا قويدى. مەكتەپ تازىلىقى، ئاممىۋى سورۇنلارنىڭ تازىلىقى، كەسپىي كېسەل تازىلىقى ۋە تېببىي داۋالاش بازىرىغا كىرىش قاتارلىق كۈندىلىك نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش خىزمىتىنىڭ سالمىقى زورايىتىلىپ مەمۇرىي ئىشلار قەتئىي قانۇن بويىچە يۈرگۈزۈلدى، قانۇن ئىجرا قىلىش چىڭىتىلدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە سەھىيە جەھەتتە قانۇن ئىجرا قىلىش خادىمىدىن 9800 نەچچە ئادەم (قېتىم) ئاجرىتىلىپ، 564 بازار تەكشۈرۈلدى، 800 توننىدىن ئارتۇق ساختا، يالغان، ناچار يېمەكلىك، گىرىم بۇيۇملىرى شۇنداقلا ساغلاملىققا مۇناسىۋەتلىك باشقا مەھسۇلاتلار تەكشۈرۈپ تېپىلدى، بۇ نەرسىلەرنىڭ ئۆلچەملىك قىممىتى 6 مىليون 800 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق. ساختا بۇيۇم ياساش ئۈزۈمىدىن 87 مى بىتچىت قىلىندى، 89 سەھىيە ئىجازەتنامىسى بىكار قىلىندى؛ 5 مىليون يۈەن قىممىتىدىكى بىر تۈركۈم ساختا، ناچار ۋە ۋاقتى ئۆتكەن داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى ئېنىقلىنىپ كۆيدۈرۈۋېتىلدى؛ قائىدىگە خىلاپ 439 دىلو قىلمىشى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، 517 قانۇنسىز ئامبولاتورىيە ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى، سەييارە تىۋىپلىق ۋە سەييارە دوختۇرلۇق قىلىشقا دائىر جىنسىي كېسەل ئۈزۈمىدىن 119 ى تۈزىتىلدى؛ قانۇنغا، قائىدىگە خىلاپ 50 تىن ئارتۇق تېببىي داۋالاش ئېلانى تەكشۈرۈپ تېپىلدى، 52 ئېلان رادىئودا ئاڭلىتىش، ژۇرنالدا ئېلان قىلىشنى توختىتىشقا بۇيرۇلدى. تېببىي داۋالاش ھادىسىلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش تەرتىپى قېلىپلاشتۇرۇلدى، تېببىي داۋالاش ماجراسىدىن 69 ى قوبۇل قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە 43 ى تەكشۈرۈپ ئاغىراشتۇرۇلدى، 15 تىببىي داۋالاش ھادىسىسى دەپ بېكىتىلدى.

لى خۇەيخەي

67.82% كە يەتتى، 7 مىليون 50 مىڭ ھەمكارلىشىپ داۋالانىش مەبلىغى (بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز مالىيىسى ياردەم بەرگىنى 3 مىليون 130 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايون مالىيىسى تولۇقلاپ ياردەم بەرگىنى 3 مىليون 920 مىڭ يۈەن) سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ناھىيىلەرگە ئاجرىتىپ بېرىلدى. ئانا - بالىلار ساغلاملىقىنى ساقلاش كەسپى يەنىمۇ تەرەققىي قىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە ھامىلىدار ئاياللارنىڭ ئۆلۈش نىسبىتى 100 مىڭ ئادەم ئىچىدە 11.163، بوۋاق بالىلارنىڭ ئۆلۈش نىسبىتى %27.48 بولدى.

لى خۇەيخەي
ۋە تەنپەرۋەرلىك تازىلىق خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، مەھەللىلەردە ساغلاملىق سەپىرى ۋە تەنپەرۋەرلىك تازىلىق زەربىدارلار ئېچىپ بەرپا قىلىشقا كېلىشىش قاتارلىق كۆپ شەكىلدىكى ساغلاملىق تەربىيىسى پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلدى، سەھىيە - كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش بىلىملىرى ئومۇملاشتۇرۇلۇپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ تازىلىق قارشى ئۆستۈرۈلدى. پاكىز شەھەر ۋە ئۆلكىلىك پاكىز كەنت - بازار بەرپا قىلىش نەتىجىلىرى داۋاملىق مۇستەھكەملەندى، يېزىلاردا سۇنى ياخشىلاش، ھاجەتخانىلىرى - نى ئۆزگەرتىش ۋە مۇھىت تازىلىقىنى ئۇنۇپۇرماق تۈزەش زىمىتى ئەستايىدىل ئىشلىنىپ، بازار - يېزىلارنىڭ تازىلىق ياپىتىدە يېڭىچە ئۆزگىرىش بولدى.

لى خۇەيخەي
سەھىيە بويىچە نامراتلارنى يۆلەش ئەھۋالى

2003 - يىلى سەھىيە نازارىتى نامراتلارغا ياردەم بېرىدىغان 2 دوختۇرخانا قۇرۇش ۋە ئۆتكۈزۈپ بېرىش خىزمىتىنى تاماملىدى، ئاپتونوم رايون بويىچە نامراتلارغا ياردەم بېرىش - قۇتقۇزۇشقا قاتناشقان تېببىي داۋالاش سەھىيە ئاپپاراتى 398، نامراتلارنى يۆلەش ئۈچۈن تەسىس قىلىنغان كېسەل كارىۋىتى 1190، سىستېما بويىچە ياردەم بېرىلگەن كارخانا ۋە ئورۇن 454، ئەۋەتىلگەن تېببىي خادىم 5813 (ئادەم - قېتىم). قىيىنچىلىقى ئېغىر 31 كارخانا مەھەللى سەھىيە مۇلازىمەت پونكىتى - نۇقتىسىغا ئومۇمىي قىممىتى 800 مىڭ يۈەنلىك 112 تېببىي داۋالاش ئۈسكۈنىسى سەپلەپ بېرىلدى. 6 مىليون 50 مىڭ يۈەن پۇل ۋە ماددىي بۇيۇم ئىشانە قىلىندى، بۇنىڭدىن شەھەر - يېزىلاردىكى 1 مىليون 167 مىڭ نامرات (قېتىم) نەپ ئالدى. نۇقتىلىق ياردەم بېرىش خىزمىتىنىڭ سالمىقى كۈچەيتىلىپ، خوتەن ناھىيىسىدىكى قىيىنچىلىقى ئېغىر 2684 ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپ

سەھىيە ئىسلاھاتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك تېببىي داۋالاش ئاپپاراتلىرى كېسەللەر ئۆز ئالدىغا دوختۇر تاللاش، كېسەلخانىدا يېتىش خىراجەت تىزىملىكى، دورا باھاسىنى تەكشۈرۈش ۋە تېببىي داۋالاش مۇلازىمەت ئۆچۈرلىرىنى ئاشكارىلاش تۈزۈمىنى داۋاملىق يولغا قويدى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى. باشقۇرۇش تۈزۈلمىسى ۋە يۈرگۈزۈش مىخانىزمىنى ئىسلاھ قىلىپ، داۋالاش ئاپپاراتلىرىنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى ۋە داۋالاش ئاپپاراتلىرى ئارىسىدىكى ئادىل، مۇۋاپىق رىقابەتنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئادەمنى ئاساس قىلىشتىن ئىبارەت مۇلازىمەت قارىشىنى گەۋدىلەندۈردى. ناھىيىدىن يۇقىرى %86 ھۆكۈمەت دوختۇرخانىلىرىدا كېسەللەر ئۆز ئالدىغا دوختۇر تاللاش تۈزۈمى، %88 دوختۇرخانىدا كېسەلخانىدا يېتىش خىراجىتى تىزىملىكى تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى بارلىق دوختۇرخانىدا بىمارلار ئەرز قىلىش ئاپپاراتى تەسىس قىلىندى، دورا ۋە تۈرلۈك مۇلازىمەت باھاسىنى ئاشكارىلاش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. سەھىيە نازارىتى 2 - دەرىجىلىك 18 دوختۇرخانا بىلەن 3 - دەرىجىلىك 9 دوختۇرخانىنىڭ 11 غىل كېسەلنى داۋالاش ئۆچۈرىنى ئېلان قىلدى.

مەركەزلىك خېرىدار چاقىرىپ دورا سېتىۋېلىش خىزمىتى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈلدى ۋە قېلىپلاشتۇرۇلدى، ناھىيىدىن يۇقىرى %90 ھۆكۈمەت داۋالاش ئاپپاراتى مەركەزلىك خېرىدار چاقىرىپ دورا سېتىۋېلىشقا قاتناشتى، خېرىدار چاقىرىپ سېتىۋېلىنغان دورىنىڭ قىممىتى 570 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇ ئارقىلىق ئاممىغا 107 مىليون يۈەن پايدا تۇتۇنۇپ بېرىلدى. دۆلەتنىڭ دورا باھاسىنى تەخىشەش سىياسىتى ئەستايىدىل ئىجرا قىلىنىپ، 2 تۈردە ئاممىنىڭ دورا سېتىۋېلىش يۈكى 147 مىليون يۈەن يېنىكلىتىلدى. مەھەللە سەھىيە مۇلازىمىتى خىزمىتىنىڭ قاپلاش كۆلىمى يەنىمۇ كېڭەيدى، ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە سەھىيە مۇلازىمەت مەركىزى 74 كە، مەھەللە سەھىيە مۇلازىمەت پونكىتى 230 غا يەتتى.

كادىرلار ئىشلىرى تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇلدى. رەھبىرىي كادىرلارنى تاللاپ ۋەزىپىگە تەيىنلەش تۈزۈمى، خادىملارنى تەكلىپ بىلەن ئىشلىتىش تۈزۈمى، تەقسىمات تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش قاتارلىق رىقابەت مىخانىزمى ھەر دەرىجىلىك سەھىيە تارماقلىرى ۋە داۋالاش ئاپپاراتلىرىدا ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى. ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك كېسەللىكنى تىزگىنلەش ۋە سەھىيە نازارەتچىلىكى تۈزۈلمە ئىسلاھاتى مۇقىم ئىلگىرى سۈرۈلدى.

لى خۇەيخى

تېببىي پەن - تېخنىكا مائارىپى

2003 - يىلى شىنجاڭدا «ئاپتونوم رايونىنىڭ تېببىي مائارىپ قۇرۇلمىسىنى تەخىشەش توغرىسىدىكى پىكىرى» ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، تېببىي مائارىپ بازىرى تەرتىپكە سېلىندى ۋە قېلىپلاشتۇرۇلدى، تېببىي مائارىپ قۇرۇلمىسى تېخنىكىسى مۇۋاپىقلاشتۇرۇلدى. «ئاپتونوم رايونىنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى سەھىيە ئىختىساسلىرىنى تەربىيەلەش ۋە قوشۇن قۇرۇلۇشى جەھەتتىكى يولغا قويۇش لايىھىسى» تۈزۈپ تارقىتىلدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 252 تېببىي مائارىپ تۈرى ئېلان قىلىندى، يىراق مۇساپىلىق داۋاملىق تېببىي مائارىپ ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى، كىلىنىكا كېسەلخانا ۋىراجىنى قېلىپلاشتۇرۇپ تەربىيەلەش خىزمىتى باشلاندى، ئىختىساسلىقلارنى تەربىيەلەش سالىمىقى يەنىمۇ زورايىتىلىپ، سەھىيە قۇشۇمىنىڭ ساپاسى خېلى ئۆستۈرۈلدى.

لى خۇەيخى

ئىستىتىل تۈزۈتىش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ ئاپتونوم رايونىنىڭ تېببىي نازارىتىنى سەھىيە نازارىتىنى تېببىي دورا سېتىۋېلىش - سېتىشتىكى ناتوغرا ئىستىتىلارنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەش خىزمىتىدىكى باشلامچى ئورۇن قىلىپ بېكىتتى. يىل بېشىدا سەھىيە نازارىتى جايلاردىكى سەھىيە مەمۇرىي تارماقلىرىنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن «ئىستىتىل تۈزۈتىش نىشان مەسئۇلىيەتنامىسى» ئىمزالاپ، دورا سېتىۋېلىش - سېتىشتىكى ناتوغرا ئىستىتىلار ۋە قىزىل بولاق، شېرىنكانە ئېلىشىنى تۈزۈتىشنى مەخسۇس تۈر بويىچە تۈزەشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قاتارىغا كىرگۈزدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 23 داۋالاش - سەھىيە ئورنى نۇقتىلىق تۈزۈتىلدىغان ئورۇن قىلىپ بېكىتىلدى. 22 ئۇنىۋېرسال دوختۇرخانا كېسەلخانىدىن چىققان بىمارلارنىڭ داۋالاش مۇلازىمىتى سۈپىتىگە دائىر ئۆچۈرلارنى ئىنكاس قىلىش تۈزۈمىنى يولغا قويدى، «ئاپتونوم رايون بويىچە تېببىي خادىملارنىڭ ئورنىنى قىلماسلىقى توغرىسىدا بەلگىلىمە» تارقىتىلدى، 4 - قېتىملىق سەھىيە ئىستىتىلىنى تەرتىپكە سېلىش پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە تېببىي داۋالاش ئاپپاراتلىرىدا باشقۇرۇش تۈزۈمى ئورنىتىلدى ۋە 934 تۈر (قېتىم) خەلققە قولايلىق يارىتىپ بېرىش تەدبىرى يولغا قويۇلدى. 1144 تېببىي خادىم ۋە رەھبىرىي كادىر 350 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى قىزىل بولاق، شېرىنكانە ۋە سوۋغا - سالامنى قوبۇل قىلىشنى رەت قىلدى. كېسەلخانىدىن چىققان بىمارلارنىڭ داۋالاش

مۇلازىمىتىگە بولغان رازىلىقى ئوتتۇرىچە %93.6 بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە سەھىيە كەسپى ئىستىلىغا دائىر 721 ئەرز قوبۇل قىلىندى، 678 دىلو ئاخىرلاشتۇرۇلدى، 9 ى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، 5 ئادەمگە مەمۇرىي ئىنتىزام جازاسى بېرىلدى.

لى خۇەيخەي

خەلقئارا ئۇيغۇر تىبابىتى ئىلمى يىغىنى، ئۇيغۇر دورىگەرلىكىگە دائىر مۇۋەپپەقىيەتلەر كۆرگەزمىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى

خەلقئارا ئۇيغۇر تىبابىتى ئىلمى يىغىنى، ئۇيغۇر دورىگەرلىكىگە دائىر مۇۋەپپەقىيەتلەر كۆرگەزمە پائالىيىتى 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئامېرىكا، ياپونىيە، ئاۋستىرىيە، روسىيە، ھىندىستان قاتارلىق 50 نەچچە دۆلەتتىن كەلگەن 200 دىن ئارتۇق جۇڭگولۇق - چەت ئەللىك تېببىي دورا مۇتەخەسسلىرى يىغىنىغا قاتناشتى. جۇڭگو جۇڭخى دورىگەرلىكى، مىللىي تىبابەت دورىگەرلىكىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ باشلىقى، جۇڭگو سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى ۋە جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ داڭلىق تېببىي ئاكادېمىكى يىغىنىغا قاتناشتى ھەمدە سۆز قىلدى.

ئۇيغۇر تىبابىتى دورىگەرلىكىگە دائىر مۇۋەپپەقىيەتلەر كۆرگەزمىسىدە قەدىمىي زامان ۋە يېقىنقى، ھازىرقى زامان ئۇيغۇر تېببىي دورىگەرلىكىدىكى مەشھۇر شەخسلەر، قەدىمىي كىتاب مۇندەرجىسى، تېببىي مائارىپ ۋە تېببىي داۋالاش ئاپپاراتلىرىنىڭ تەرەققىيات جەريانى، تارقىلىشى، تېببىي دورا تەتقىقاتى ۋە مۇۋەپپەقىيەتلەر، دورىلىق ئۆسۈملۈك بايلىقى ۋە ئۇنى ئىشلەپچىقىرىش قاتارلىق 8 كۆرگەزمە رايونى تەسىس قىلىندى. شىنجاڭدىكى دورىلىق ئۆسۈملۈكلەر ۋە ئۇيغۇر تىبابىتى دورىلىق ئۆسۈملۈكلىرىدىن 1000 نەچچە خىلى، قۇرۇق، ھۆل دورىلىق ئۆسۈملۈك ئەۋرىشكىسىدىن 300 نەچچە خىلى كۆرگەزمىگە قويۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە 41 ئۇيغۇر تېببىي دورىگەرلىك ئاپپاراتى (ئالىي مەكتەپلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 12 دورا زاۋۇتى ۋە ئوقۇتۇش ئىلمىي تەتقىقات ئورنىنىڭ 100 خىلدىن ئارتۇق تەييار دورىسى كۆرگەزمىگە قويۇلدى.

جانار ئورمانبېك

شىنجاڭ بويىچە تۇنجى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش دوختۇرخانىسى پۈتتى

شىنجاڭ بويىچە تۇنجى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش دوختۇرخانىسى - ئۈرۈمچى شىمالىي

شەھەر ئەتراپى رايونى دوختۇرخانىسىنى شۇ ئار پارىكوم، شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى مەسلىكەت بويىچە «سارس» قا تاقابىل تۇرىۋاتقان مەزگىلدە يەنى 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى قۇرۇشنى قارار قىلدى. بۇ ئۆزىنىڭ توپا - تاش قۇرۇلىشىنىڭ ئالدىنقى قارالغىنى 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 10 - كۈنى باشلانغانىدى، 5 - ئاينىڭ 14 - كۈنى قۇرۇلۇش باشلىدى، 6 - ئاينىڭ 9 - كۈنى پۈتتى، قۇرۇلۇش قىلىشقا 25 كۈن كەتتى. بۇ دوختۇرخانىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 16 مىڭ كۋادرات مېتىر، توپا - تاش قۇرۇلۇشىغا 32 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 270 مىڭ كۋادرات مېتىر، ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 11 مىڭ 230 كۋادرات مېتىر.

لى خۇەيخەي

شىنجاڭ يۈرەك، مىڭ قان تومۇر كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسى تىجارەت باشلىدى

2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى شىنجاڭ يۈرەك، مىڭ قان تومۇر كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسى تىجارەت باشلىدى. بۇ دوختۇرخانا 3 - دەرىجىلىك چوڭ تىپتىكى يۈرەك، قان تومۇر مەخسۇس كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسىدۇر. دوختۇرخانىغا 250 مىليون يۈەن خەلق پۇلى مەبلەغ سېلىندى، ئاساسلىق بىناسى 22 قەۋەت (2 قەۋەت يەر ئاستى ئۆيىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، قۇرۇلۇش كۆلىمى 36 مىڭ كۋادرات مېتىر. شىتاتتىكى كارىۋات 400، دوختۇرخانىدا يۈرەك قان تومۇر كېسەللىكلىرى رايونى، مىڭ قان تومۇر كېسەللىكلىرى رايونى، ئۈنۈپرسال ئىچكى - تاشقى كېسەللىكلەر رايونى، قۇتقۇزۇش مەركىزى، مەخسۇس ۋە ئۈنۈپرسال ئامبولاتورىيە، سالامەتلىكنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش مەركىزى، تەتقىقات مەركىزى تەسىس قىلىندى. دوختۇرخانىدا يۈرەك قان تومۇرلىرى كېسەللىكلىرىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرتكىلى بولىدۇ، دوختۇرخانىدا PTCA + تىرەك سېلىش ئوپىراتسىيىسى، تاجسىمان ئارتىرىيىنى كۆچۈرۈش يان يول ئوپىراتسىيىسى (CABG)، رادىئو چاستوتىسى ئارقىلىق ئېرتىش ئوپىراتسىيىسى، يۈرەككە قوزغاتقۇچ ئورنىتىش ۋە باشقا تۈردىكى يۈرەك قان تومۇر تاشقى كېسەللىكلىرى ئوپىراتسىيىلىرى يولغا قويۇلغان. دوختۇرخانىدا دۆلەت بېكىتكەن داۋالاش بويىچە ھەق ئېلىش باھاسى كەڭ خەلق ئاممىسىغا يۈزلەنگەن، بۇ ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى تېببىي داۋالاش سۇغۇرتىسى بويىچە نۇقتىلىق دوختۇرخانا ھېسابلىنىدۇ.

لى خۇەيخەي

تەنتەربىيە

تەنتەربىيە خىزمىتى

ئاپتونوم رايوندا «ئىللىقلىق يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى» خىزمىتىنى پائال تەشكىللەپ يولغا قويدى.

2003 - يىلى 12 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى تۈركۈمدىكى «ئىللىقلىق يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى» ياردەم بەرگەن قەشقەر تەنتەربىيە مەكتىپىنىڭ ئۈنۋېرسىمال مەشق مەيدانى پۈتۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى (غۇلجا مەشق سارىيى 2002 - يىلى 9 - ئايدا پۈتكەن). 2 - تۈركۈمدىكى «ئىللىقلىق يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى» تۇرپان تەنتەربىيە سارىيى قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى 5 - ئايدا، فۇكاڭ مەشق سارىيى قۇرۇلۇشى 10 - ئايدا باشلاندى. تۇرپان تەنتەربىيە مەيدانىنىڭ ئومۇمىي پۈتۈش باھاسى 5 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى تەنتەربىيە لاتارىيىسى جامائەت پاراۋانلىقى فوندىدىن ئاجرىتىپ بەرگەن 2 مىليون يۈەن، قۇرۇلۇش تەرەققىياتىغا ئاساسەن ئاجرىتىپ بېرىلگەن 1 مىليون يۈەن، فۇكاڭ مەشق سارىيىنىڭ ئومۇمىي پۈتۈش باھاسى 8 مىليون يۈەن، دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى تەنتەربىيە لاتارىيىسى جامائەت فوندىدىن ئاجرىتىپ بەرگەن 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن.

چاڭ سىلۇن

ئىلغار كولىكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەرنى

مۇكاپاتلاش ۋە تەقدىرلەش

2003 - يىلى 3 - ئايدا ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ تۇدۇڭخابا رايونى غەربىي ۋوگزال مەھەللە باشقارمىسى، يېڭى شەھەر رايونى سەنگۈڭ مەھەللە باشقارمىسى، تەڭرىتاغ رايونى دۇڭمېن مەھەللە باشقارمىسى، سايباغ رايونى شىمالىي دوستلۇق يولى مەھەللە باشقارمىسىغا دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە 3 - تۈركۈمدىكى شەھەر تەنتەربىيىسىدىكى ئىلغار مەھەللە دەپ نام بېرىلدى.

3 - ئايدا شىنجاڭ ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى، ئۈرۈمچى شەھىرى يېڭى شەھەر رايونى مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى، سانجى ئوبلاستلىق ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى، شىنجاڭ نېفىت باشقۇرۇش ئىدارىسى دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى باشقۇرۇش

تەنتەربىيە مەيدان، سارايلىرى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ تەنتەربىيە مەركىزىدىكى تەنتەربىيە سارىيىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشىغا بېتون قۇيۇش قۇرۇلۇشى، پولات قۇرۇلمىلىق تاختا ئاليۇمىن يالىتىلغان سۇلياۋ تاختا بىلەن قاپلاش، تورۇسىنى، سىرتقى تېمىنى ئەينەك بىلەن قاپلاش قۇرۇلۇشى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملاندى، گاز يېقىلغۇ قىلىنىدىغان پارقازان ئۆيى پۈتتى. شىنجاڭ تەنتەربىيە مەركىزىنىڭ مۇشۇ بىر يىللىق قۇرۇلۇشىغا 158 مىليون 870 مىڭ يۈەن، پۈتۈن قۇرۇلۇشنى تاماملاشقا 350 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

25 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان قىزىلۇ ئوبلاستلىق تەنتەربىيە سارىيىنىڭ قۇرۇلۇشىغا 2003 - يىلى 6 - ئايدا ئۇل سېلىندى. 7 - ئايدا ئۈرۈمچى قىزىلتاغ تەنتەربىيە سارىيى پۈتتى، ئۇنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 8566.55 كۋادرات مېتىر، مەيدانغا 400 مېتىرلىق پلاتىماسلىق ئۆلچەملىك يۈكۈرۈش يولى، چىم ياتقۇزۇلغان پۈتۈل مەيدانى ياسالدى. 9 - ئايدا بۆرتالا بەيگە مەيدانى ۋە ئارشاڭ ناھىيىسىنىڭ بۆگدۆز بەيگە مەيدانى پۈتتى ھەم ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى. 10 - ئايدا بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ 25 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان تەنتەربىيە سارىيىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. 11 - ئايدا بۆرتالا ئوبلاستى 15 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان ياشانغانلار ۋە ياش - ئۆسمۈرلەر تەنتەربىيە پائالىيەت مەركىزى پۈتتى، مەركىزى پائالىيەت مەيدانىنىڭ كۆلىمى 9000 كۋادرات مېتىر كېلىدۇ.

خۇ غۇا

ئىللىقلىق يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى

«ئىللىقلىق يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى» - جۇڭگو تەنتەربىيە لاتارىيىسى جامائەت پاراۋانلىق فوندىدىن پايدىلىنىپ، ئاپتەكە ئۇچرىغان ۋە نامرات چەت - ياقا رايونلارنىڭ ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى ۋە ماھارەت تەنتەربىيىسىنى قانات يايدۇرۇشىغا ياردەم بېرىشتىن ئىبارەت. شۇ ئارقىلىق تەنتەربىيە ئىدارىسى «ئىللىقلىق يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى» رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسىنىڭ تەلپىگە ئاساسەن،

تەقدىرلىدى. مۇنەۋۋەر تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن ئورۇنلار: ئۈرۈمچى شەھەرلىك تەنتەربىيە ئىدارىسى، فۇلجا شەھەرلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى، بايىنغولىن ئوبلاستلىق تەنتەربىيە ئىدارىسى، سانجى ئوبلاستلىق مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى، قاراماي شەھەرلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى. ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشكەن ئورۇنلار: قۇمۇل ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى، ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونلۇق مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى، سانجى ئوبلاستلىق مالىيە ئىدارىسى، باي ناھىيىلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە - رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى، شىخەنزە شەھەرلىك تىەنفۇ تېرمو ئېلېكتر ھەسسىدارلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى تېرمو ئېلېكتر ئىستانسىسى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىت تەكشۈرۈش - ئۆزلەشتۈرۈش قوماندانلىق شتابى، شىنجاڭ ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى، شىنجاڭ تەبىئىي گۈمبىسى جەمئىيىتى، ش ئۇ ئا ر تاغقا چىقىشنى باشقۇرۇش مەركىزى، شىنجاڭ تىك - تاك توپ جەمئىيىتى، مالىيە نازارىتى، ج خ نازارىتى، شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار خىزمەت كومىتېتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تۆمۈريول ئىدارىسى.

يۈجىنخۇا

ماھارەت تەنتەربىيىسى

خەلقئارالىق مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىن 11 تەنھەرىكەتچى يېنىك ئاتلېتىكا، قۇملۇق ۋالىيولى، بوكسى، ئوقيا ئېتىش، پلانېر قاتارلىق تۈرلەر بويىچە خەلقئارالىق مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىپ، 3 تۈردە 1 -، 5 تۈردە 2 -، 4 تۈردە 3 -، بىر تۈردە 4 -، بىر تۈردە 5 -، بىر تۈردە 7 -، 2 تۈردە 8 - بولدى. 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئوقيا ئېتىش تەنھەرىكەتچىسى شۇ خەيپىڭ فرانسىيىنىڭ پارىژ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن ياۋروپا ئوقيا ئېتىش مۇكاپاتلىق مۇسابىقىسىدا 104 ھالقىلىق نەتىجە بىلەن ئەرلەرنىڭ ئوقيا ئېتىش پەككە تۈرىدە 2 - لىككە، كوماندا ئەزالىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ 242 ھالقىلىق نەتىجە بىلەن كۆللىكتىپ بويىچە 2 - لىككە ئېرىشتى. 6 - ئاينىڭ 14 - كۈنى قۇملۇق ۋالىيولى تەنھەرىكەتچىسى ۋاڭ جىيې دۇنيا قۇملۇق ۋالىيولى سەييارە مۇسابىقىسىنىڭ

مەركىزى قاتارلىق 5 ئورۇن مەملىكەت بويىچە ياشانغانلار تەنتەربىيىسىدىكى ئىلغار كۆللىكتىپ بولۇپ باھالاندى؛ شىنجاڭ ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتىدىن لى گۇاڭخۇي، لىۋ ۋېيجىيەن، لى شاولۇڭ مەملىكەت بويىچە ياشانغانلار تەنتەربىيىسىدىكى ئاچقۇچلار دېگەن نامغا ئېرىشتى؛ ئاۋ جىيى، جياڭ بىڭ، چىڭ شەنيۇ، لى جىچياڭ، خې شېڭ، لېي جىنپىڭ (ئاپال)، ۋاڭ فايۋەن، لى رىخېڭ، لى شاولۇڭ، لۇ چۈنيۇڭ، لى پىڭ (ئاپال)، ما يەنيۇەن، خەن لىنيۇ، ئەن خۇيرۇڭ (ئاپال)، فېڭ لىۋچېڭ مەملىكەت بويىچە ياشانغانلار تەنتەربىيىسىدىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

3 - ئايدا ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى شىنجاڭ گۇاڭخۇي ئەرلەر ۋاسكىتبول كوماندىسىغا «ئىتتىپاقلىشىپ جان تىكىپ ئېلىشقان، مۇشەققەتكە چىداپ كۆرەش قىلغان، بىرىنچىلىكنى قولغا كەلتۈرۈپ، باتۇرلۇق بىلەن يۇقىرى پەللىگە ئۆرلگەن مۇنەۋۋەر كوماندا» دەپ؛ شىنجاڭ گۇاڭخۇي ئەرلەر ۋاسكىتبول كوماندىسىنىڭ باش تېرىنېرى جياڭ شىنچۈەنگە «غەربنى ئېچىشقا ئۆزىنى بېقىشلاپ، كۆرۈنەرلىك تۆھپە ياراتقان مۇنەۋۋەر تېرىنېر» دەپ؛ شىنجاڭ گۇاڭخۇي ئوقەتچىلىك مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى مۇدىرىيەت ئىدارىسىنىڭ رەئىسى سۇن گۇاڭشىنغا «تەنتەربىيە ئىشلىرىنى بەجەندىلىق بىلەن قوللىغان مۇنەۋۋەر كارخانىچى» دەپ نام بەردى.

9 - ئايدا دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى مەدەنىيەت - تارىخ كومىتېتى ش ئۇ ئا ر تەنتەربىيە ئىدارىسىغا مەملىكەت بويىچە تەنتەربىيە - مەدەنىيەت - تارىخ خىزمىتىدىكى ئىلغار كۆللىكتىپ دەپ؛ يۈجىنخۇاغا مەملىكەت بويىچە تەنتەربىيە - مەدەنىيەت - تارىخ خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخس دەپ نام بەردى؛ چى جۇباڭغا مەملىكەت بويىچە تەنتەربىيە - مەدەنىيەت - تارىخ خىزمىتىدىكى تۆھپىكار مۇكاپاتى بەردى.

12 - ئايدا دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى «مەملىكەت بويىچە مىڭ مۇنەۋۋەر ئىجتىمائىي تەنتەربىيە يېتەكچىسىنى تەغدېرلەش توغرىسىدا قارار» تارقىتىپ، شىنجاڭ بويىچە 19 ئادەم مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر ئىجتىمائىي تەنتەربىيە يېتەكچىسى دېگەن نامغا ئېرىشتى. ئۇلار: جاۋ كۈن، كېرەم، جۇ لى، لىۋ يۇشېڭ، جەي لىنچاۋ، پېڭ خېپىڭ، خەن چۈنيىڭ، ۋاڭ بىڭ، لىن يۇڭچاڭ، تۇرسۇنگۈل، جى كاڭشېڭ، چېن گۇاڭلى، ئەنئۈەر ھوشۇر، دۇڭ گوشىن، كېرەم ياسىن، ۋاڭ ۋېيدۇڭ، ئالىم كېرەم، لى شىۋېي قاتارلىقلار.

2003 - يىلى دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى ھەپتىلىكى پائالىيىتىدە بارلىققا كەلگەن مۇنەۋۋەر تەشكىللىگۈچى ئورۇنلار ۋە ئىلغار ئورۇنلارنى

مۇسابىقىدە 8 - لىككە ئېرىشتى.
 9 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 21 - كۈنىگىچە بوكس تەنھەرىكەتچىسى ئابدۇرۇسۇل روزى 64 كىلوگراملىقلار بويىچە، قانات ئىسلام 69 كىلوگراملىقلار بويىچە، تۆلەۋقان سىنېقان 91 كىلوگراملىقلار بويىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلگەن شىنجاڭ خەلقئارا بوكس ئاشكارا مۇسابىقىسىدا 1 - ئابدۇراخمان 81 كىلوگراملىقلار بويىچە 2 - ئابدۇنەبى سەيدۇللا 64 كىلوگراملىقلار بويىچە، ئەخمەت رەھىمىزا 75 كىلوگراملىقلار بويىچە، كۆلەش ئۆركەش 91 كىلوگراملىقلار بويىچە 3 - بولدى.

گىرىتسىيە بېكىتىدە ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىدە شاڭخەيلىك تەنھەرىكەتچى لى لىنجۈن بىلەن ھەمكارلىشىپ ئاياللار قۇملۇق ۋالىيولى مۇسابىقىسىدە 5 - لىككە ئېرىشتى.
 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە پىلانېر تەنھەرىكەتچىسى يالڭ فېڭ ۋېنگرىيىدە ئۆتكۈزۈلگەن دۇنيا ئەركىن ئۇچۇرۇش پىلانېر لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدە 2370 نومۇرلۇق نەتىجە بىلەن يەككىلەرنىڭ رەزىنكا يىپ بىلەن تېزگىنلىنىدىغان ماتورلۇق پىلانېر ئۇچۇرۇش مۇسابىقىسىدە 2 - كوماندىدىكى سەپدىشى يالڭ شىنگۇاڭ (سەئىدىن)، جاۋ لىڭفۇ (تېنەنجىدىن) بىلەن ھەمكارلىشىپ، كوللېكتىپ

2003 - يىلى شىنجاڭ تەنھەرىكەتچىلىرىنىڭ مەملىكەتلىك رەسمىي مۇسابىقىلەردە ئالدىنقى 8 - لىككە ئېرىشىش ئەھۋالى

دەرىجىسى	نەتىجىسى	مۇسابىقە تۈرى	ئورنى	ۋاقتى	مۇسابىقە نامى	جىنسى	ئىسىم - فامىلىسى
1	9'50*88	3000 مېتىر توساقتىن ئاتلاش	شاڭخەي	9 - ئاينىڭ 11 - كۈنى	مەملىكەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئايال	چېن شياۋۋاڭ
1	3818 نومۇر	F1B كوللېكتىپ مۇسابىقىسى	خېنەن	9 - ئاينىڭ 21 - 30 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك پىلانېر لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	يالڭ فېڭ خې خەيجياڭ ما تېڭ
1	6416.5 نومۇر	F2B يەككىلەر مۇسابىقىسى	خېنەن	9 - ئاينىڭ 21 - 30 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك پىلانېر لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	خەن شىنپىڭ
1	1323 ھالقا	70 مېتىر ئومۇمىي ماھارەت	سېچۈەن	4 - ئاينىڭ 17 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئوقيا ئېتىش چېمپىيونلۇق مۇسابىقىسى	ئەر	شۋ خەيفىڭ
1	331 ھالقا	يەككە 90 مېتىر	گۇاڭشى	11 - ئاينىڭ 14 - 20 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك تالادا ئوقيا ئېتىش لەۋھە تالىشىش شاللاش مۇسابىقىسى	ئەر	شۋ خەيفىڭ
1	336 ھالقا	يەككە 50 مېتىر	گۇاڭشى	11 - ئاينىڭ 14 - 20 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك تالادا ئوقيا ئېتىش لەۋھە تالىشىش شاللاش مۇسابىقىسى	ئەر	شۋ خەيفىڭ
1	326 ھالقا	يەككە 30 مېتىر	گۇاڭشى	11 - ئاينىڭ 14 - 20 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك تالادا ئوقيا ئېتىش لەۋھە تالىشىش شاللاش مۇسابىقىسى	ئەر	شۋ خەيفىڭ
1	1329 ھالقا	يەككە، ئومۇمىي ماھارەت	گۇاڭشى	11 - ئاينىڭ 14 - 20 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك تالادا ئوقيا ئېتىش لەۋھە تالىشىش شاللاش مۇسابىقىسى	ئەر	شۋ خەيفىڭ

1	109 ھالقا	يەككەلەر شاللاش مۇسابىقىسى	جېڭجۇ	8 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئوقيا ئېتىش ئولىمپىك تۈرى لەۋھ تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	شۇ خەيفىڭ
2	136 نومۇر	125CCB گۈرۈپپىسى	چوڭچىڭ	10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى	مەملىكەتلىك دالا موتېكىلىت لەۋھ تالىشىش ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسى	ئەر	ئەلى ئەركىن
2	136 نومۇر	125CCA گۈرۈپپىسى	چوڭچىڭ	10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى	مەملىكەتلىك دالا موتېكىلىت لەۋھ تالىشىش ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسى	ئەر	خەمىت
2	1275 نومۇر	F1A يەككەلەر مۇسابىقىسى	خېنەن	9 - ئاينىڭ 21 - 30 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك پلانېر لەۋھ تالە شىش مۇسابىقىسى	ئەر	توڭ دې
2	1290 نومۇر	F1B يەككەلەر مۇسابىقىسى	خېنەن	9 - ئاينىڭ 21 - 30 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك پلانېر لەۋھ تالە شىش مۇسابىقىسى	ئەر	ياڭ فېڭ
2	334 ھالقا	يەككە 70 مېتىر	سېچۈەن	4 - ئاينىڭ 17 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئوقيا ئېتىش چىمپىيونلۇق مۇسابىقىسى	ئەر	شۇ خەيفىڭ
2		69 كىلوگراملىقلار	شىئەن	3 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 4 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك بوكس لەۋھ تالە شىش مۇسابىقىسى	ئەر	قانات ئىسلام
2		69 كىلوگراملىقلار	چوڭچىڭ	10 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك بوكس چىمپىيون لۇق تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	قانات ئىسلام
2		64 كىلوگراملىقلار	جىڭياڭ	8 - ئاينىڭ 14 - 24 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك بوكس لەۋھ تالە شىش مۇسابىقىسى	ئەر	ئابدۇرۇسۇل روزى
2		66 كىلوگراملىقلار	جياڭشى	7 - ئاينىڭ 20 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ياشلار چېلىشىش لەۋھ تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	ئالىبېك
3	1290 نومۇر	F1B يەككەلەر مۇسابىقىسى	خېنەن	9 - ئاينىڭ 21 - 30 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك پلانېر لەۋھ تالە شىش مۇسابىقىسى	ئەر	خې خەيجياڭ
3	430 نومۇر	S6B يەككەلەر مۇسابىقىسى	خېنەن	9 - ئاينىڭ 21 - 30 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك پلانېر لەۋھ تالە شىش مۇسابىقىسى	ئەر	تاۋ جۇن
3		91 كىلوگراملىقلار	جىڭياڭ	8 - ئاينىڭ 14 - 24 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك بوكس لەۋھ تالە شىش مۇسابىقىسى	ئەر	تۆلەۋقان سىيىنقان

3		90 كىلوگراملىقلار	جياڭشى	8 - ئاينىڭ 8 - 11 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ياشلار رۇداۋچە چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	ئېلىجان مامۇت
3		74 كىلوگراملىقلار	جياڭشى	7 - ئاينىڭ 20 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ياشلار چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	ئورالبېك
4		55 كىلوگراملىقلار	جياڭشى	7 - ئاينىڭ 20 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ياشلار چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	داۋۇت نۇر
4		60 كىلوگراملىقلار	ئەنخۇي	7 - ئاينىڭ 11 - 14 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى. سى ۋە دۇنيا لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى. سىنىڭ تالاش مۇسابىقىسى	ئەر	ئەلى نۇر
4	62 نومۇر	125CCA گۈرۈپپىسى	چوڭچىڭ	10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى	مەملىكەتلىك دالا موتىكىلىت لەۋھە تالىشىش ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسى	ئەر	خەمەت زايرىر پەرھات
4	3'43"90	1500 مېتىر	خۇنەن	10 - ئاينىڭ 18 - 27 - كۈنىگىچە	5 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك شەھەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى	ئەر	گۇمىڭ
4	3'47"38	1500 مېتىر	شاڭخەي	9 - ئاينىڭ 11 - 14 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	گۇمىڭ
4		ۋاسكىتبول	چوڭچىڭ	9 - ئاينىڭ 3 - 10 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ياشلار ۋاسكىتبول بىرلەشمە مۇسابىقىسى	ئەر	ئەرلەر ۋاسكىتبول كوماندىسى
4	56.51 مېتىر	دېسكا	شاڭخەي	9 - ئاينىڭ 11 - 14 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	نۇرمەمەت
4	18.26 مېتىر	چوپۇن توپ	شاڭخەي	9 - ئاينىڭ 11 - 14 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	لى ۋېنكۇي
4	527.08 نومۇر	توساقتىن ئۆتۈش	بېيجىڭ	9 - ئاينىڭ 13 - 16 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئات ئوينىتىپ توساقتىن ئۆتۈش كولا. لىكتىنپ لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	جېڭس دولقۇن سۇن گۇاڭلياڭ
5		قۇملۇق ۋالىبولى	شاڭخەي	8 - ئاينىڭ 27 - 31 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك قۇملۇق ۋالىبولى لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئايال	ۋاڭ جىيى رەناگۇل

5	13 نومۇر	كوللېكتىپ مۇسابىقە	بېيجىڭ	9 - ئاينىڭ 13 - 16 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئات ئوينىتىپ توماسقا - تىن ئۆتۈش كول - لىكتىپ لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	سۈن گۇاڭلياڭ
5	111 ھالقا	شەخسلەر شاللاش مۇسابىقىسى	سىچۈەن	4 - ئاينىڭ 17 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئوقيا ئېتىش چېمپىيونلۇق مۇسابىقىسى	ئەر	شۇ خەيفېڭ
5	1296 نومۇر	FIC شەخسلەر مۇسابىقىسى	خېنەن	9 - ئاينىڭ 21 - 30 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك پلانېر لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	ۋىن لىجياڭ
5		51 كىلوگراملىقلار	سىچۈەن	7 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ياشلار چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	قايمىجان
5		60 كىلوگراملىقلار	شىئەن	3 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 4 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	ئەكرەم بارات
5		81 كىلوگراملىقلار	شىئەن	3 - ئاينىڭ 27 - كۈنىدىن 4 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	باقىتېپەك
5		64 كىلوگراملىقلار	جىڭياڭ	8 - ئاينىڭ 14 - 24 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	ئابدۇنەبى
5		كوللېكتىپ مۇسابىقە	جياڭشى	7 - ئاينىڭ 20 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ياشلار چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	ياشلار چېلىشىش كوماندىسى
6	499.3 ھالقا	گاز مىلتىق بىلەن 40 پاي ئېتىش	ئۈرۈمچى	8 - ئاينىڭ 25 - 30 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك قارىغا ئېتىش يۈرۈشلۈك مۇسابىقىسى يەككەلەر لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى	ئايال	زۇ ۋېنخۇڭ
6	3792 ھالقا	يەككە ئومۇمىي ماھارەت	سىچۈەن	4 - ئاينىڭ 17 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئوقيا ئېتىش چېمپىيونلۇق كوللېكتىپ مۇسابىقىسى	ئەر	چۇ يۇڭ شۇ خەيفېڭ لۇڭ لىنچاۋ
6	3827 ھالقا	يەككە ئومۇمىي ماھارەت كوللېكتىپ مۇسابىقە	گۇاڭشى	11 - ئاينىڭ 14 - 20 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئالادا ئوقيا ئېتىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىنىڭ شاللاش مۇسابىقىسى	ئەر	چۇ يۇڭ تاۋ فېڭگاڭ شۇ خەيفېڭ جۇ ۋۇجىن

6	7022 نومۇر	10 تۈر بويىچە ئومۇمىي ماھارەت	شاغغەي	9 - ئاينىڭ 11 - 15 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا لەۋھە تاللىشىش مۇسابىقىسى	ئەر	ۋالكا جېلېبو
7	356 ھالقا	يەككە ئايانما 70 مېتىر	گۇاڭشى	11 - ئاينىڭ 14 - 20 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك تالا قارىغا ئېتىش لەۋھە تاللىشىش شاللاش مۇسابىقىسى	ئەر	شۇ خەيفىڭ
7	234 ھالقا	كوللىكتىپ شاللاش مۇسابىقىسى	جېڭجۇ	8 - ئاينىڭ 30 - كۈنىدىن 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئولىمپىك تۈرى لەۋھە تاللىشىش مۇسابىقىسى	ئايال	جاۋ ۋېيخۇا فۇ چىنچىن گو فاپىڭ
7	499.2 ھالقا	گاز مەلئىق بىلەن 40 پاي ئېتىش	شىجىاجۇاڭ	7 - ئاينىڭ 15 - 25 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك قارىغا ئېتىش لەۋھە تاللىشىش مۇسابىقىسى	ئايال	زۇ ۋېيخۇاڭ
8	220 ھالقا	ئوقيا ئېتىش كوللىكتىپ شاللاش مۇسابىقىسى	گۇاڭشى	11 - ئاينىڭ 14 - 20 - كۈنلىرى	مەملىكەتلىك تالادا ئوقيا ئېتىش لەۋھە تاللىشىش شاللاش مۇسابىقىسى	ئايال	جاۋ ۋېيخۇا فۇ چىنچىن گو فاپىڭ
8	348 ھالقا	ئوقيا ئېتىش يەككە 30 مېتىر	گۇاڭشى	11 - ئاينىڭ 14 - 20 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك تالادا ئوقيا ئېتىش لەۋھە تاللىشىش شاللاش مۇسابىقىسى	ئايال	جاۋ ۋېيخۇا
8	228 ھالقا	ئوقيا ئېتىش كوللىكتىپ شاللاش مۇسابىقىسى	سىچۇەن	4 - ئاينىڭ 17 - 23 - كۈنىگىچە	مەملىكەتلىك ئوقيا ئېتىش چېمپىيونلۇق مۇسابىقىسى	ئەر	جۇن جۇاڭ چۇ يۇڭ شۇ خەيفىڭ لۇڭ لىنچاۋ
8	1:46'04"	تاغلىق يەر دالا مۇسابىقىسى	سۇجۇ	4 - ئاينىڭ 9 - 10 - كۈنلىرى	مەملىكەتلىك تاغلىق يەر دالا ۋېلىمپىتى چېمپىيونلۇق مۇسابىقىسى	ئەر	ئەنۋەر
8	65 نومۇر	125CCA گۇرۇپپىسى	چوڭچىڭ	10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى	مەملىكەتلىك دالا موتسىكلنى لەۋھە تاللىشىش ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسى	ئەر	پەرھات

نۆۋەتلىك ئاسىيا ئوقيا ئېتىش لەۋھە تاللىشىش مۇسابىقىسىدا كوماندا ئەزالىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ 249 ھالقىلىق نەتىجە بىلەن ئەرلەر كوللىكتىپى بويىچە 3 - ؛ 103 ھالقىلىق نەتىجە بىلەن شاللاش مۇسابىقىسىدە 7 - ؛ 1316 ھالقىلىق نەتىجە بىلەن يەككە ئايانما بويىچە ئومۇمىي ماھارەت كۆرسىتىشتە 8 - بولدى.

يۇ جىنخۇا
مەملىكەتلىك رەسمىي مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى مۇنەۋۋەر تەنھەرىكەت كوماندىلىرى ۋە تەنھەرىكەتچىلەر مەملىكەتلىك رەسمىي مۇسابىقىلەرگە قاتنىشىپ 9 تۈردە 1 - ، 9 تۈردە 2 - ، 5 تۈردە

9 - ئاينىڭ 20 - 24 - كۈنىگىچە يېنىك ئاتلېتىكا تەنھەرىكەتچىسى نۇرەھەمەت فەلىپىنىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئاسىيا يېنىك ئاتلېتىكا لەۋھە تاللىشىش مۇسابىقىسىدا 59.48 مېتىرلىق نەتىجە بىلەن ئەرلەرنىڭ دېسكا ئېتىش تۈرىدە 4 - بولدى.

10 - ئاينىڭ 24 - 29 - كۈنىگىچە بوكس تەنھەرىكەتچىسى نىجات ھۈسەن قازاقىستاننىڭ ئالتەقورغان ئوبلاستىدا ئۆتكۈزۈلگەن تالما - ئاتا خەلقئارالىق ياشلار لەۋھە تاللىشىش مۇسابىقىسىدا 91 كىلوگراملىقلار بويىچە 2 - بولدى.

11 - ئاينىڭ 4 - 8 - كۈنىگىچە ئوقيا ئېتىش تەنھەرىكەتچىسى شۇ خەيفىڭ بىرىمىدا ئۆتكۈزۈلگەن 13 -

لىككە، ئۈرۈمچى، قەشقەر، ئاقسۇ ۋەكىللەر ئۆمىكى ئالتۇن مېدالغا ئېرىشىدىغانلار بويىچە ئالدىنقى 3 - لىككە؛ تۆمۈر يول، نېفىت، خەلق ئاۋاتسىيىسى تەنتەربىيە جەمئىيىتى ۋەكىللەر ئۆمىكى ساھەلەر گۇرۇپپىلىرى بويىچە ئومۇمىي نومۇردا ئالدىنقى 3 - لىككە ئېرىشتى. 37 كوماندىدىكى، 119 تەنھەرىكەتچى 102 تۈردە 255 قېتىم ئاپتونوم رايون رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى. 5 تەنھەرىكەتچى ماھىر تەنھەرىكەتچى ئۆلچىمىگە، 64 تەنھەرىكەتچى دۆلەتنىڭ 1 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئۆلچىمىگە يەتتى. 44 كوماندا، 307 تەنھەرىكەتچى، 57 رېپىر تەنتەربىيە ئەخلاق پەزىلىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

چ ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بېۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن ۋە ئاپتونوم رايون، دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى، بىڭتۇەن، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ رەھبەرلىرى ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى. ۋاڭ لېچۈەن ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ باشلانغانلىقىنى ئېلان قىلدى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئىسمايىل تىلىۋالدى ئېچىلىش مۇراسىمىدا سۆز قىلدى، ئېچىلىش مۇراسىمىدا چوڭ تىپتىكى كوللېكتىپ گىمناستىكا «ئەسىر ئۇچرىشى» ئوينالدى.

يۈ جىنخۇا

شىنجاڭ خەلقئارا ئەرلەر ۋاسكىتبول تەكلىپ مۇسابىقىسى

بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. قازاقىستان دۆلەت كوماندىسى، قىرغىزىستان دۆلەت كوماندىسى، جياڭسۇ نىڭگاڭ ئەجدىرا كوماندىسى، شىنجاڭ گۇاڭخۇي ئۇچار يولۋاس كوماندىسى مۇسابىقىگە قاتناشتى. شىنجاڭ گۇاڭخۇي ئۇچار يولۋاس كوماندىسى 3 مەيدان مۇسابىقىنىڭ ھەممىسىدە ئۈتۈپ چىقىپتۇ بولدى، قازاقىستان دۆلەت كوماندىسى 2 -، جياڭسۇ نىڭگاڭ ئەجدىرا كوماندىسى 3 - بولدى. مۇسابىقىنى ش ئۇ ئا ر تەنتەربىيە ئىدارىسى بىلەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك تەنتەربىيە ئىدارىسى بىرلىشىپ باشقۇردى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ۋاسكىتبول جەمئىيىتى ئۈستىگە ئالدى، مۇسابىقىدە يەككە ئايلانا تۈزۈمى قوللىنىلدى.

شياۋ يۈ

مەملىكەتلىك ئەرلەر ۋاسكىتبول كوماندىسى ئا گۇرۇپپىسىنىڭ شىنجاڭدا ئۆتكۈزۈلىدىغان A دەرىجىلىك بىرلەشمە مۇسابىقىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى

بۇ مۇسابىقە 2002 - يىلى 12 - ئاينىڭ 8 كۈنىدىن -

3 -، 9 تۈردە 4 -، 9 تۈردە 5 -، 4 تۈردە 6 -، 3 تۈردە 7 -، 5 تۈردە 8 - بولدى. بىر ئادەم ئاسىيە رېكورتىنى، بىر ئادەم 2 قېتىم مەملىكەت رېكورتىنى، 2 كوماندا، 5 ئادەم 15 قېتىم 14 تۈردە ئاپتونوم رايون رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى. يېنىك ئاتلېتىكا تەنھەرىكەتچىسى چېن شاۋفالىك مەملىكەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا لەۋھە ئالمىش مۇسابىقىسىدە 9'50"88 لۇق نەتىجە بىلەن ئاياللارنىڭ 3000 مېتىرلىق توساقتىن ئاتلاپ يۈگۈرۈش مۇسابىقىسىدە ئاسىيا رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى. ئوقيا ئېتىش تەنھەرىكەتچىسى شۇ خەيفىڭ دۆلەتلىك يىغىپ تەربىيەلەش - تاللاش مۇسابىقىسىدا 322 ھالقىلىق نەتىجە بىلەن ئەرلەرنىڭ 90 مېتىرلىق يەككە ئايلانمىلىق مۇسابىقىدىكى 321 ھالقىلىق مەملىكەت رېكورتىنى؛ يەنە دۆلەت كوماندىسىنىڭ مۇنەۋۋەر ئەزالىرىنى تاللاش مۇسابىقىسىدا 674 ھالقىلىق نەتىجە بىلەن ئەرلەرنىڭ ئوقيا ئېتىش - رەتكە تىزىش مۇسابىقىسىدىكى 669 ھالقىلىق مەملىكەت رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى. شىنجاڭ ئاياللار ئوقيا ئېتىش كوماندىسى 2 قېتىم 2 تۈردە؛ شۇ خەيفىڭ 4 قېتىم 3 تۈردە ئەرلەرنىڭ ئوقيا ئېتىشى بويىچە؛ جاۋ ۋېيخۇا 6 قېتىم 6 تۈردە ئاياللارنىڭ ئوقيا ئېتىشى بويىچە؛ گۇ مىڭ، چېن شاۋفالىك 2 قېتىم 2 تۈردە ئەرلەر، ئاياللار يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىسىدە؛ زو ۋېنخۇا ئاياللارنىڭ قارىغا ئېتىشى بويىچە بىر تۈردە ئاپتونوم رايون رېكورتىنى بۇزدى.

يۈ جىنخۇا

ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى

بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 15 - 19 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى، ھەر قايسى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر گۇرۇپپىلىرىدىن تەشكىللەنگەن 16 ۋەكىللەر ئۆمىكى ۋە ساھەلەر گۇرۇپپىسىدىن تەشكىللەنگەن 7 ۋەكىللەر ئۆمىكىدىن 2600 دىن كۆپ تەنھەرىكەتچى مۇسابىقىگە قاتناشتى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر گۇرۇپپىلىرىدا يېنىك ئاتلېتىكا، قارىغا ئېتىش، ئوقيا ئېتىش، تېز مۇز تېپىلىش، سۇ ئۇزۇش، ۋاسكىتبول، ۋالېبول، قۇملۇق ۋالېبول، پۇتبول، تىكتاك توپ، خەلقئاراچە چېلىش، ئاياللارنىڭ ئەركىن چېلىشى، رۇداۋچە چېلىش، بوكس، تەيچۈەنداۋ، چامباشچىلىق قاتارلىق 16 تۈر؛ ساھەلەر گۇرۇپپىسىدا جۇڭگوچە شاھمات، پەي توپ، سۇ ئۇزۇش، گۈزەللىك - ساغلاملىق گىمناستىكىسى، چۇيلا توپ، تىكتاك توپ، يېنىك ئاتلېتىكا قاتارلىق 7 تۈر تەسىس قىلىندى. ئۈرۈمچى، ئاقسۇ، ئېلى ۋەكىللەر ئۆمىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر گۇرۇپپىلىرى بويىچە ئۈنۈپرسال نەتىجە، ئومۇمىي نومۇر بويىچە ئالدىنقى 3 -

2003 - يىلى 3 - ئايغىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىدە ساھىبخان ۋە مېھمان مەيدان تۈزۈمى قوللىنىلدى، 14 ۋاسكىتبول كوماندىسى مۇسابىقىگە قاتناشتى، مۇسابىقى 15 مەيدان ئوينالدى، تاماشىبىن 60 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) دىن ئاشتى. تۇنجى قېتىم ئا گۇرۇپپا A دەرىجىلىكلەر بىرلەشمە مۇسابىقىسىگە كىرگەن شىنجاڭ گۇاڭخۇي كوماندىسى ئادەتتىكى مۇسابىقىدە 4 - پەسىللىك مۇسابىقىدە 5 - بولدى. بۇنىڭ بىلەن ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى گۇاڭخۇي كوماندىسىغا «باتۇرلۇق بىلەن چوققىغا ئۆرلىگەن كوماندا» دەپ نام بەردى.

يۈ شېڭۋېي
شىنجاڭ خەلقئارا پۈتۈل قارىشىلىشىش مۇسابىقىسى
 بۇ مۇسابىقى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئەنگىلىيە ستوك پورتى ياشلار پۈتۈل كوماندىسى شىنجاڭ ياشلار پۈتۈل كوماندىسى بىلەن قارىشىلىشىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، ئەنگىلىيە ستوك پورتى ياشلار پۈتۈل كوماندىسى 1:3 نەتىجە بىلەن شىنجاڭ پۈتۈل كوماندىسىنى يەتتى. 20 - كۈنى ئەنگىلىيە ستوك پورتى ياشلار پۈتۈل كوماندىسى ئۈرۈمچى ياشلار پۈتۈل كوماندىسى بىلەن دوستلۇق مۇسابىقىسى ئوينىدى.

ۋالكا يەن

مەملىكەتلىك پاراشوتتىن سەكرەش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى شىنجاڭدا ئۆتكۈزۈلدى
 بۇ مۇسابىقى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. مۇسابىقىنى دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى ئاۋىئاتسىيە سىمسىز مودېل ھەرىكىتىنى باشقۇرۇش مەركىزى، شىنجاڭ تەنتەربىيە ئىدارىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ھۆكۈمەت باشقۇردى ، شىنجاڭ شۇدې مەبلەغ سېلىش چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ بوستان خەلقئارا ساياھەت (گۇرۇھ) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ئۈستىگە ئالدى. بېيجىڭ، سەنشى، شەنشى، جياڭشى، نەنجىڭ 513 - زاۋۇتى، سەندۇڭ، خېنەن، خۇبېي، خۇنەن، سىچۇەن، سىچۇەن پاراشوتتىن سەكرەش كۇلۇبى، ھاۋا ئارمىيىسى، يۈننەن، شياڭ فەن 520 - ئەترىتىدىن 126 تەنھەرىكەتچى مۇسابىقىگە قاتناشتى.

يۈ شېڭۋېي

شىنجاڭ خەلقئارا بوكس ئاشكارا مۇسابىقىسى
 بۇ مۇسابىقى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئەنگىلىيە ستوك پورتى ياشلار پۈتۈل كوماندىسى شىنجاڭ ياشلار پۈتۈل كوماندىسى بىلەن قارىشىلىشىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، ئەنگىلىيە ستوك پورتى ياشلار پۈتۈل كوماندىسى 1:3 نەتىجە بىلەن شىنجاڭ پۈتۈل كوماندىسىنى يەتتى. 20 - كۈنى ئەنگىلىيە ستوك پورتى ياشلار پۈتۈل كوماندىسى ئۈرۈمچى ياشلار پۈتۈل كوماندىسى بىلەن دوستلۇق مۇسابىقىسى ئوينىدى.

خۇ خۇا

شىنجاڭ خەلقئارا بوكس ئاشكارا مۇسابىقىسى
 بۇ مۇسابىقى 9 - ئاينىڭ 17 - 21 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى، قازاقىستان، قىرغىزىستان، موڭغۇلىيە، ياپونىيە، كورىيە، تايلاند، پاكىستان، فېلىپپىن، جۇڭگو قاتارلىق 9 دۆلەتنىڭ كوماندىلىرى ۋە شىنجاڭ، شەنشى، بېيجىڭ، ئىچكى موڭغۇل قاتارلىق 4 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايوننىڭ كوماندىلىرىدىكى 97 تەنھەرىكەتچى مۇسابىقىگە قاتناشتى. جۇڭگو كوماندىسى 6 ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى، زۇ شىمىن، ليۇ يۈەن، ئابدۇرۇسۇل روزى، قانات ئىسلام، ساۋ شىنيوفا، تۆلەۋقان سىئېنقان قاتارلىقلار ئايرىم - ئايرىم ھالدا ھەر قايسى دەرىجىلىكلەر ئايرىمىسى بويىچە چىمپىيون بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ تەنھەرىكەتچىسى 3. كورىيە، موڭغۇلىيە، قازاقىستان ماھىرلىرى 5 ئالتۇن مېدال ئالدى.

جەي لەنچاۋ

5 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك شەھەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىش ئەھۋالى
 بۇ مۇسابىقى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە چاڭشايدا ئۆتكۈزۈلدى. ئۈرۈمچى شەھىرى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىن 56 تەنھەرىكەتچى يېنىك ئاتلېتىكا، چېلىشىش، رۇداۋچە چېلىشىش، تەبىئەتداۋ، چامباشچىلىق قاتارلىق 8 تۈر بويىچە ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتنىشىپ بىر تۈردە 2 -، 3 تۈردە 3 -، 3 تۈردە 4 -، 3 تۈردە 5 -، 7 تۈردە 6 -، بىر تۈردە 8 - بولدى. ئەرلەر چامباشچىلىق كوماندىسى 41 نومۇرلۇق نەتىجە بىلەن كوللېكتىپ بويىچە ئومۇمىي نومۇردا 2 - لىككە، رۇداۋچە چېلىشىش تەنھەرىكەتچىسى جى جۇڭشيا 100 كىلوگراملىقلار دەرىجىسى بويىچە، ۋالكا چىن ئاياللارنىڭ 57 كىلوگراملىقلار دەرىجىسى بويىچە 3 - بولدى. سەي جۇۋېيىڭ 1.84 مېتىرلىق نەتىجە بىلەن ئاياللارنىڭ ئىگىزگە سەكرەش تۈرىدە 3 - بولدى.

جىڭ خۇا

مەملىكەتلىك قارىغا ئېتىش يۈرۈشلۈك مۇسابىقىسى شىنجاڭدا ئۆتكۈزۈلدى
 بۇ مۇسابىقى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 25 - 30 كۈنىگىچە

شەخەنزە شەھىرى ۋەكىللەر ئۆمىكىدىن 14 تەنھەرىكەتچى رۇداۋچە چېلىشىش، تەبىئەتداۋ، يېنىك ئاتلېتىكا قاتارلىق

چېلىشىش، چېلىشىش، قانارلىق تۈرلەرنىڭ رېپىرلىرىدىن 20 ئادەم مەملىكەتلىك ئۆگىنىش كۇرسىغا قاتنىشىشقا؛ 19 رېپىر مەملىكەتلىك مۇسابىقىلەردە رېپىرلىق خىزمىتىنى ئۈستىگە ئېلىشقا؛ 8 رېپىر رۇداۋچە چېلىشىش، يېنىك ئانلىپتىكا، سۇ ئۈزۈش، ۋاسكىتبول، تىكتاك توپ تۈرلىرى بويىچە دۆلەت دەرىجىلىك ئۆرلەپ ئوقۇش كۇرسى ۋە ئىمتاھانغا قاتنىشىشقا ئەۋەتىلدى؛ 4 رېپىر تەيچۈەنداۋ، ۋاراتا توپ، يېنىك ئانلىپتىكا تۈرلىرى بويىچە دۆلەت دەرىجىلىك رېپىرلىققا ئۆستۈرۈلدى؛ ۋالڭ يىمىن، جالڭ ۋېي مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر مۇسابىقە كادىرى بولۇپ باھالاندى؛ جالڭ شىنخۇا جۇڭگو قارىغا ئېتىش جەمئىيىتى تېرىنىرلار كومىتېتىنىڭ ئەزالىقىغا تاللاندى. ۋالڭ جېيى (قۇملۇق ۋالىيولى) تەنھەرىكەت ماھىرى قىلىپ بېتىشتۈرۈلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. سۈرەتتە: تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىدا كوللېكتىپ گىمناستىكا ئوينالماقتا.

خو چۇنچياڭ

ياش - ئۆسمۈرلەر تەنتەربىيە

قىيىر فونوسى

كۈلۈبلىرى

2003 - يىلى دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى ئاپتونوم رايونىمىزدا يېڭىدىن قۇرۇلغان مەملىكەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر تەنتەربىيە كۈلۈبىدىن 10 نى تەكشۈرۈپ بېكىتتى. ئۇلار: قەشقەر شەھەرلىك 10 - ئوتتۇرا مەكتەپ، يەنجى ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ، توقسۇن ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ، گۇچۇڭ ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۈپرسىتېتى پەرزەنتلەر ئوتتۇرا مەكتىپى، بۈگۈر ناھىيىلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى، پوسكام ناھىيىلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى، قورغاس ناھىيىلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى، قاپا ناھىيىلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى، قاراقاش ناھىيىلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندا مەملىكەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر تەنتەربىيە كۈلۈبىدىن 50 ى قۇرۇلدى، كۈلۈبقا تەخمىنەن 50 مىڭ ياش - ئۆسمۈر قوبۇل قىلىندى.

ۋالڭ كېجەن

ئاممىۋى تەنتەربىيە

مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىش ئەھۋالى
بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 13 -

تۈرلەر بويىچە ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتنىشىپ بىر مىس مېدالغا، بىر كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى، بىر تۈردە 5 -، بىر تۈردە 8 - بولدى. رۇداۋچە چېلىشىش تەنھەرىكەتچىسى لى يۈلياڭ ئەرلەرنىڭ 100 كىلوگراملىقلار تۈرىدە 2 -، تەيچۈەنداۋ تەنھەرىكەتچىسى چىن فېڭ ئاياللارنىڭ 47 كىلوگراملىقلار تۈرىدە 3 - بولدى. شىخەنزە شەھىرى ۋەكىللەر ئۆمىكى تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

يۈ جىنخۇا

ئىختىساسلىقلارنى تەربىيەلەش

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 6 تەنتەربىيە مەكتىپىگە 1040 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ ماھارەت تەنتەربىيە مەكتىپىگە 540، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تەنتەربىيە مەكتىپىگە 200، قەشقەر تەنتەربىيە مەكتىپىگە 120، ئاقسۇ تەنتەربىيە مەكتىپىگە 44، ئېلى تەنتەربىيە مەكتىپىگە 74، سانجى تەنتەربىيە مەكتىپىگە 62 ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىندى. شىنجاڭنىڭ ياش - ئۆسمۈر تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەتلىك مۇسابىقىلەردە 5 تۈردە 1 -، 4 تۈردە 2 -، 6 تۈردە 3 -، 18 تۈردە 4 - لىكتىن 8 - لىككىچە ئېرىشتى، 20 ئادەم دۆلەتنىڭ 1 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئۆلچىمىگە يەتتى.

2003 - يىلى بىر تېرىنىر دۆلەت دەرىجىلىك تېرىنىرلار مۇھاكىمە كۇرسىغا قاتنىشىشقا ئەۋەتىلدى، 5 تېرىنىر يېنىك ئانلىپتىكا، سۇ ئۈزۈش تۈرلىرى بويىچە ئالىي تېرىنىرلارنى ئىش ئورنىدا تەربىيەلەش كۇرسىدا تەربىيەلەندى، ئوقيا ئېتىش تېرىنىرىدىن 10 ى ئوتتۇرا دەرىجىلىك تېرىنىرلارنى ئىش ئورنىدا تەربىيەلەش كۇرسىغا قاتناشتى. ئات يورغىلىتىش، رۇداۋچە

مەملىكەتلىك 6 - نۆۋەتلىك مېيىپلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىغا قاتنىشىش ئەھۋالى
 بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 16 - كۈنى نەنجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭ تەنتەربىيە كوماندىسىدىن 27 تەنھەرىكەتچى يېنىك ئاتلېتىكا، ئوقيا ئېتىش، ئەمالارنىڭ رۇداۋچە چېلىشى قاتارلىق 3 چوڭ تۈر بويىچە مۇسابىقىگە قاتنىشىپ، 12 ئالتۇن مېدال، 10 كۈمۈش مېدال، 12 مىس مېدالغا ئېرىشتى. ئېرىشكەن مېدالنىڭ سانى ئالدىنقى نۆۋەتلىكتىكىدىن 17 مى كۆپ بولدى. 35 ۋەكىللەر ئۆمىكى ئىچىدە 15 - ئورۇندا، ئومۇمىي نومۇردا 21 - ئورۇندا تۇردى. مۇسابىقىدە شىنجاڭنىڭ مېيىپ تەنھەرىكەتچىلىرى 3 تۈردە دۇنيا رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى، بىر تۈردە دۇنيا رېكورتى بىلەن تەڭلەشتى، 7 تۈردە مەملىكەت رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى. 10 - ئايدا ئاپتونوم رايوننىڭ ئوقيا ئېتىش تەنھەرىكەتچىسى ۋاڭ يەنخۇئا، جالڭ نەن 2003 - يىللىق دۇنيا مېيىپلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتناشتى. ۋاڭ يەنخۇئا ئاياللارنىڭ ئوقيا ئېتىش تۈرۈش قىياپىتى بويىچە شاللاش مۇسابىقىسىدە يەككەلەر ئارا چىمپىيون بولدى، شۇنداقلا ئاياللارنىڭ 30 مېتىر، 70 مېتىرلىق دۇنيا رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى؛ جالڭ نەن ئەرلەرنىڭ ئوقيا ئېتىش تۈرىدە يەككەلەر بويىچە ئولتۇرۇش قىياپىتى شاللاش مۇسابىقىسىدە 3 - لىككە ئېرىشتى، ھەمدە كوللېكتىپ بويىچە 3 - لىكتىن ئىبارەت ياخشى نەتىجىگە ئېرىشتى.

ۋاڭ گوساڭ

مەملىكەتلىك قورشاۋ شاھمات A دەرىجىلىكلىرى بىرلەشمە مۇسابىقىسى (ئۈرۈمچى شۆبە بېكىتى)

بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. 12 كوماندا مۇسابىقىگە قاتناشتى. مۇسابىقىنىڭ ئومۇمىي بەلگىلىمىسى بويىچە جۈپلىشىپ 6 مەيدان كوللېكتىپ مۇسابىقە ئويناش، ھەر بىر كوماندا 4 ئادىمىنى مۇسابىقىگە قاتناشتۇرۇش، بۇنىڭ ئىچىدە بىر ئادەم تېز سۈرئەتلىك قورشاۋ شاھمات ئويناش بېكىتىلدى. نې ۋىيىپىڭ، جالڭ ۋېندۇڭ، چېن لىڭشىن، چالڭ خاۋ، ساۋ دايۈەن، لو شىخې، جۇ خېيياڭ قاتارلىق 7 توققۇز بۆلەك ماھىرى بىلەن كورىيىنىڭ توققۇز بۆلەك ماھىرى يۇ گېنجىشۇ مۇشۇ نۆۋەتلىك مۇسابىقىگە قاتناشتى. بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى مەملىكەتلىك قورشاۋ شاھمات بىرلەشمە مۇسابىقىسىنىڭ 14 - شۆبە بېكىتىدىكى مۇسابىقە بولۇپ، مۇسابىقە نەتىجىسى ئومۇمىي مۇسابىقە نەتىجىسىگە كىرگۈزۈلدى.

جەي لەنچاۋ

كۈنىگىچە ئىشپاننىڭ پىنچۈەن شەھىرى بىلەن شىزۇپشەن شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭ كوماندىسىدىن 73 تەنھەرىكەتچى ئات يورغىلىتىش، مىللىيچە چېلىشىش، ئىلەڭگۈچ، چامباشچىلىق، قىسماق، مەرۋايىت توپ ئويناش قاتارلىق 6 مۇسابىقە تۈرى ۋە دارۋازلىق، ئوغلاق تارتىشىش، ئات ئۈستىدە كۈچ سىنىشىش، قىز قوۋاردىن ئىبارەت 4 ئويۇن تۈرىگە قاتناشتى. شىنجاڭ ئۆمىكى 3 ئالتۇن مېدال، 8 كۈمۈش مېدال، 5 مىس مېدالغا ئېرىشتى، 5 تۈردە 4 -، 5 تۈردە 5 -، 6 تۈردە 6 -، 4 تۈردە 7 -، 5 تۈردە 8 -؛ ئويۇن تۈرىدە 2 تۈردە 1 -، 2 تۈردە 2 - بولدى. شىنجاڭ ئۆمىكى تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتىغا، 4 تارماق كوماندىدىن 11 تەنھەرىكەتچى تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. مىللىيچە چېلىشىش مۇسابىقىسىدە ئايلىمىت، تۇرسۇن جۈمە 52 كىلوگراملىقلار ۋە 90 كىلوگراملىقلار بويىچە يۇدۇپ يىقىتىشتا چىمپىيون، تۇرسۇن مەھمەت چېلىشىشتا 52 كىلوگراملىقلار بويىچە چىمپىيون، تۇرسۇن مامۇت يۇدۇپ يىقىتىشتا 74 كىلوگراملىقلار بويىچە 2 -، ھوشۇر يۇدۇپ يىقىتىشتا 62 كىلوگراملىقلار بويىچە 3 - بولدى؛ ئات ئويۇنى مۇسابىقىسىدە ئېربولات 5000 مېتىرلىق ئات بەيگىسىدە 2 -، 10 مىڭ مېتىرلىقىدا 3 -، ئايلىت، دورزا 5000 مېتىرغا ئات يورغىلىتىشتا 2 - ۋە 3 - بولدى. ئاقات ئات ئۈستىدە ماھارەت كۆرسىتىدىغان 3 تۈرنىڭ ئات چاچتۇرۇپ خادا تېرىۋېلىش تۈرىدە 2 - بولدى؛ ئىلەڭگۈچ مۇسابىقىسىدە گۈلزىرە شەخىلەرنىڭ قوغغۇراققا تەككۈزۈشى بويىچە، خەيرىگۈل، سۈبەننۇر قوش كىشىلىك قوغغۇراققا تەككۈزۈش بويىچە 2 -، قوش كىشىلىك ئېگىزگە ئۇچۇش بويىچە 3 -، شىنجاڭ ئىلەڭگۈچ كوماندىسى كوللېكتىپ بويىچە 2 - بولدى؛ ياچيا مۇسابىقىسىدا جىلپىل 80 كىلوگراملىقلار بويىچە 2 - بولدى. تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى جەريانىدا دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى، دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى مەملىكەت بويىچە ئاز سانلىق مىللەتلەر تەنتەربىيىسىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخىلەرنى تەقدىرلىدى. قەشقەر ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسى، موڭغۇلكۈرە ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شىسىنىڭ تەنتەربىيە كومىتېتى ئىلغار كوللېكتىپ دېگەن نامغا، لوپ ناھىيىسى چارباغ يېزىسىنىڭ باشلىقى مۇختار داۋۇت، ئۈرۈمچى ناھىيىلىك مائارىپ ئىدارىسى مائارىپ - تەتقىقات ئىشخانىسى تەنتەربىيە كافىدىراسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى توختاربېك، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت - تەنتەربىيە ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى تۇرغۇن ئابدۇراخمانلار ئىلغار شەخس دېگەن نامغا ئېرىشتى.

جالڭ خۇا

3 - نۆۋەتلىك ئوتتۇرا غەرب قىسىمىدىكى 7 ئۆلكە - ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى تىك - تاك توپ مۇسابىقىسى

بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 4 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. سەنشى، ئىچكى موڭغۇل، شەنشى، گەنسۇ، نىڭشيا، چىڭخەي، شىنجاڭدىن ئىبارەت 7 ئۆلكە - ئاپتونوم رايوننىڭ 20 دىن ئارتۇق ئۆلكە دەرىجىلىك رەھبىرى، ۋىلايەت، نازارەت دەرىجىلىك 160 نەچچە رەھبەر مۇسابىقىگە قاتناشتى. شىنجاڭ كوماندىسى ئۆلكە دەرىجىلىك گۇرۇپپىلار بويىچە كوللېكتىپ مۇسابىقىدە چىمپىيون، سەنشى كوماندىسى ۋىلايەت - نازارەت گۇرۇپپىلىرى بويىچە كوللېكتىپ مۇسابىقىدە چىمپىيون بولدى. مۇسابىقىنى جۇڭگو تىك - تاك توپ جەمئىيىتى باشقۇردى. شىنجاڭ تىك - تاك توپ جەمئىيىتى ئۆتكۈزدى.

يۇ شېڭۋېي

ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلارنىڭ 5 - نۆۋەتلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئاممىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى

بۇ مۇسابىقە 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلاردىن 105 نازارەت، ئىدارە، كومىتېت، ئىشخانىلارنىڭ 2400 دىن ئارتۇق كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىسى 5000 مېتىرغا ئۆمەك كوماندا بويىچە ئۇزۇنغا يۈگۈرۈش، كۈچ ئۇلاپ سۇ ئۇزۇش قاتارلىق 2 تۈرلۈك مۇسابىقىگە قاتناشتى. شۇ ئارقىلىق تەنتەربىيە ئىدارىسى، شۇ ئارقىلىق ئەمگەك بىلەن تەربىيەلەش - باشقۇرۇش ئىدارىسى، شۇ ئارقىلىق ئۇچۇرلاشتۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ئىشخانىسى 5000 مېتىرغا ئۆمەك كوماندا بويىچە ئۇزۇنغا يۈگۈرۈشتە A B C گۇرۇپپىلىرى بويىچە 1 - شۇ ئارقىلىق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى، شۇ ئارقىلىق يەرلىك باج ئىدارىسى، شۇ ئارقىلىق كارتوگرافىيە ئىدارىسى كۈچ ئۇلاپ سۇ ئۇزۇشتە A B C گۇرۇپپىلىرى بويىچە 1 - بولدى. بۇ مۇسابىقىنى ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار خىزمەت كومىتېتى بىلەن شۇ ئارقىلىق تەنتەربىيە ئىدارىسى بىرلىشىپ ئۆتۈشتۈردى.

جاۋ پىڭ

ئومۇمىي خەلق ساغلاملىق پائالىيىتى ئۈرۈمچى، سانجى قاتارلىق جايلاردىكى ئاز كەم 1000 غا يېقىن تاغقا چىقىش ھەۋەسكارى 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى بويىچە يامالىق تېغىغا

چىقىش، ئۆملۈك ھەممىنى يېڭىدۇ دەيدىغان روھ بىلەن «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش پائالىيىتىگە قاتناشتى. 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى شۇ ئارقىلىق تەنتەربىيە ئىدارىسى شىنجاڭ كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى بىلەن بىرلىكتە ئۈرۈمچىدە ھەممە بىر نىيەتتە «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش بويىچە 5000 مېتىرغا يورغىلاپ مېڭىش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى. 3000 دىن ئارتۇق ھەر مىللەت ئاممىسى پائالىيەتكە قاتناشتى. 6 - ئاينىڭ 9 - كۈنى «سارس» قا تاقابىل تۇرۇپ 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت يىغىنىنى كۈتۈۋېلىش» ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقىنى نامايەن قىلىش يىغىنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. 1000 دىن ئارتۇق ھەر مىللەت بالا، ياش ۋە ياشانغانلار ئۆسۈرلەر گىمناستىكىسى، ساغلاملىق - گۈزەللىك گىمناستىكىسى، تەنتەربىيە ئۇسۇلى، تەبىئەتداۋ، 3 كىشىلىك ۋاسكىتبول ئويناش قاتارلىق ئويۇن كۆرسىتىش تۈرى ۋە مۇسابىقىگە قاتناشتى. 2003 - يىلى ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى پائالىيىتىگە قاتناشقان ئادەم 10 مىليون ئادەم (قېتىم) غا يەتتى. يىلى ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە ساغلاملىق تەكشۈرۈش پونكىتى (نۇقتىسى) دىن 64، يەككە تۈرلەر، ئاممىۋى تەنتەربىيە تەشكىلاتىدىن 800 نەچچىسى قۇرۇلدى، ئىجتىمائىي تەنتەربىيە يېتەكچىسىدىن 5000 دىن كۆپرەكى بار بولدى.

شياۋ يۇ

مەھەللە تەنتەربىيىسى

2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق تەنتەربىيە ئىدارىسى ئۈرۈمچى شەھىرى يىكەنكۆل ماكانلاشتۇرۇش ئولتۇراق رايونى (2 - قارارلىق) نىڭ قۇرۇلىشىغا ئاز كەم 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى گۈللۈكى قۇردى؛ ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونى 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ تەنتەربىيە باغچىسى ياسىدى، 2 چويلا توپ مەيدانى، 2 ۋاسكىتبول مەيدانى، 2 پەي توپ مەيدانى ياسىدى، يول بويىغا 70 يۈرۈش چېنىقىش ئۈسكۈنىسى ئورناتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 29 يۈرۈش ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى ئۈسكۈنىسى ئورنىتىلدى، 442 ئىجتىمائىي تەنتەربىيە يېتەكچىسى تەربىيەلەندى، 8 - ئايدا ئۈرۈمچىدە «مەھەللىلەرگىچە كىرىش» بويىچە ئوتتۇرا ياشلىقلار، ياشانغانلار تەنتەربىيە ئۇسۇلى، كىيىم مودېلى، ئاممىۋى ساغلاملىق گىمناستىكىسى مۇسابىقىسى قاتارلىق 9 مەيدان مۇسابىقە ئۆتكۈزۈلدى، ھەر مەيدان مۇسابىقىگە ئاز - كەم 100 ئوتتۇرا ياش ۋە ياشانغان كىشى قاتناشتى.

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايوننىڭ 2 - نۆۋەتلىك مەھەللە ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.

ئۈرۈمچى، قاراباي، سانجى، شىخەنزە، قۇمۇل، غۇلجا قاتارلىق 41 كوماندىدىن 420 تەنھەرىكەتچى تىك تاك توپ، بولساك توپ، جۇڭگوچە شاھمات، خەلقئاراچە شاھمات، 3 كىشىلىك ۋاسكىتبول، ساغلاملىق يولى مۇسابىقىسى قاتارلىق مۇسابىقە تۈرلىرىگە قاتناشتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايوندىكى 129 مەھەللە باشقارمىسىدا مەھەللە تەنتەربىيە تەشكىلاتىدىن 101 ى قۇرۇلدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئەتىگەنلىك، كەچلىك چېنىقىش نۇقتىسىدىن 5000 دىن كۆپرەكى بولۇپ، 300 مىڭ ئادەم چېنىقىشقا قاتناشتى؛ مەھەللە تەنتەربىيە چېنىقىش مەيدان مۇئەسسەسلىرىنىڭ ئىشلىتىلىش كۆلىمى ئازكەم 20 مىڭ كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، 4200 قېتىمدىن كۆپرەك تۈرلۈك مەھەللە تەنتەربىيىسى مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى.

خەي يەن، جاۋ كۈن

يېزا - بازار تەنتەربىيىسى

2003 - يىلى ئۈرۈمچى، ئالتاي، بۆرتالا، تۇرپان، قۇمۇل، بايىنغولىن، ئاقسۇ، قىزىلسۇ، قەشقەر، سانجى قاتارلىق 10 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە شىخەنزە شەھىرىنىڭ يېزا - بازار، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا ۋاسكىتبول، ۋالېبول، پۇتبول، تىكتاك توپ، چېلىش، ئارغامچا تارتىش، ساغلاملىق گىمناستىكىسى، ئات بەيگىسى، ئۇزۇنغا يۈگرەش، ياڭگىر ئويناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. 1834 قېتىم تۈرلۈك مۇسابىقە ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 3 مىليون 460 مىڭدىن كۆپ ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئالتاي، بۆرتالا، بايىنغولىن، ئاقسۇ، قىزىلسۇ، قەشقەر قاتارلىق جايلارنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدا 431 قېتىم ئات بەيگىسى، ئوغلاق تارتىش، چېلىش، ئوقيا ئېتىش، ئىلەڭگۈچ، توخۇ سوقۇشتۇرۇش، ئىت تالاشتۇرۇش، ئات ئۈستىدە كۈچ سىنىشىش قاتارلىق ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى. بۇ پائالىيەتلەرگە 470 مىڭدىن كۆپرەك ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

2003 - يىلى قىزىلسۇ ئوغلاق تارتىش كوماندىسى قىرغىزىستاندا ئۆتكۈزۈلگەن خەلقئارالىق ئوغلاق تارتىش مۇسابىقىسىدە 5 - بولدى. ئاتۇش شەھىرىنىڭ سۇنتاغ، ئازاق، ئۈستۈن ئاتۇش، ئاغۇ يېزىلىرىدا 16 قېتىم، ئاز - كەم 180 مەيدانغا يېقىن پۇتبول، ۋاسكىتبول، چېلىش، يېنىك ئاتلېتىكا مۇسابىقىلىرى ئۆتكۈزۈلدى، تاماشىبىن 50 مىڭ ئادەم (قېتىم) غا يەتتى. ئۈرۈمچى ناھىيىسى «ساياھەت بايرىمى»، «ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى»، «خەلقئارالىق كىيىم - كېچەك بايرىمى» قاتارلىق بايراملاردا ئات بەيگىسى، ئوغلاق تارتىش، قىز قوۋار قاتارلىق ئەنئەنىۋى تەنتەربىيە ئويۇن

قويۇش كوماندىلىرىنى تەشكىللەپ ئويۇن قويدى. 2003 - يىلى دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسىنىڭ 7 - تۈركۈمىدىكى ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى قۇرۇلۇشىدا شىنجاڭدىكى بىر قىسىم يېزا - بازارلارغا 180 كار، 88 تىك تاك توپ ئۈستىلى ئىمانە قىلىندى.

جىن خۇا

مەكتەپ تەنتەربىيىسى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەن ساغلاملىقى ئۆلچىمى» نى يولغا قويۇش بويىچە ئۆگىنىش كۇرسى ئۇيۇشتۇرۇلدى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، بىڭتۇەن، ئالىي مەكتەپ ۋە ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ تەنتەربىيە تايانچلىرى، تەنتەربىيە ئوقۇتقۇچىلىرىدىن 200 نەچچە ئادەم ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئېچىلغان ئۆگىنىش كۇرسىغا قاتناشتى، شىنجاڭ ئۈنىۋېرسىتېتى، شىخەنزە ئۈنىۋېرسىتېتى، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلىرىدىكى سەھىيە - ساقلىقنى ساقلاش ئورۇنلىرى مائارىپ مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەن ساغلاملىقىنى تەكشۈرۈش پونكىتى قىلىپ بېكىتىلدى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك 4 - ئوتتۇرا مەكتەپ، 23 - ئوتتۇرا مەكتەپ قاتارلىق 10 مەكتەپ مەملىكەت بويىچە ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەن ساغلاملىقىنى ئۆلچەپ تەكشۈرىدىغان نۇقتىلىق مەكتەپ قىلىپ بېكىتىلدى. شىنجاڭ ئۈنىۋېرسىتېتى ئەرلەر ۋاسكىتبول كوماندىسى بىلەن شىنجاڭ مالىيە - ئىقتىساد ئىنىستىتۇتى قىزلار ۋاسكىتبول كوماندىسى 6 - نۆۋەتلىك CUBA جۇڭگو ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ۋاسكىتبول بىرلەشمە مۇسابىقىسى ۋە 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ شىنجاڭ ۋاسكىتبول تاللاش مۇسابىقىسىدا چىمپىيون بولۇپ، 6 - نۆۋەتلىك CUBA جۇڭگو ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى ۋاسكىتبول بىرلەشمە مۇسابىقىسى غەربىي شىمال مۇسابىقە رايونى ئومۇمىي ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسىگە ۋە 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتناشتى. شىنجاڭ ئۈنىۋېرسىتېتى پۇتبول كوماندىسى PHILIP جۇڭگو ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى پۇتبول بىرلەشمە مۇسابىقىسى (ئوغۇللار) غەربىي رايون ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىسىدا مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا ئومۇمىي ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە كىردى. 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 23 - كۈنىدىن 26 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدە 37 - نۆۋەتلىك ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، 56 ئوتتۇرا مەكتەپتىن ئاز كەم 1500 تەنھەرىكەتچى 64 تۈر بويىچە مۇسابىقىگە قاتناشتى. 3 كوماندا،

24 ئوقۇغۇچى 17 تۈردە مەزكۇر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى رېكورتىنى 31 قېتىم، 2 ئوقۇغۇچى 2 تۈردە ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى رېكورتىنى 2 قېتىم بۇزدى، بىر ئوقۇغۇچى دۆلەتنىڭ 1 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئۆلچىمىگە، 65 ئوقۇغۇچى دۆلەتنىڭ 2 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئۆلچىمىگە يەتتى. 10- ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 13 - كۈنىگىچە شىنجاڭ ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى، 14 ئالىي مەكتەپتىن 300 دىن كۆپ تەنھەرىكەتچى A، B گۇرۇپپىلىرى ئايرىمىسى بويىچە 79 تۈردە مۇسابىقىگە قاتنىشىپ 14 ئوقۇغۇچى، 12 تۈردە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى.

خۇ خۇا

ياشاغانلار تەنتەربىيىسى

ش ئۇ ئار ياشانغانلار تەنتەربىيە خىزمىتى يىغىنى 2003- يىل 6 - ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە كورلا شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ساھە، ئالىي مەكتەپ، بىخۇەننىڭ ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيەتلىرى ۋە ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ ۋەكىللىرىدىن 100 ئادەم يىغىنغا قاتناشتى. يىغىندا مەملىكەتلىك ياشانغانلار تەنتەربىيە خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى ۋە ئىزچىللاشتۇرۇلدى، مەملىكەتلىك ياشانغانلار تەنتەربىيىسى خىزمىتىدىكى ئاچقۇچلار، ئىلغار كوللېكتىپلار ۋە ئىلغار شەخسلەر؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ياشانغانلار تەنتەربىيە خىزمىتىدىكى ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر، مۇنەۋۋەر مۇسابىقە رايونلىرى تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى. 2003 - يىلى شىنجاڭ ياشانغانلار تەنتەربىيىسى جەمئىيىتى 6 قارار تەيىجى ئەۋرىشىم توپ گۇمپىسى، ۋاراتا توپ، ساغلاملىق ياڭگار ئۇسۇلى، ساغلاملىق - گۈزەللىك گىمناستىكىسى قاتارلىق تۈرلەر بويىچە تېرىنرلار ۋە يېتەكچىلەرنى تەربىيەلەش كۇرسى ئاچتى، كۇرۇسقا 164 ئادەم قاتناشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 18 ئادەم دۆلەتلىك 1 - دەرىجىلىك ۋاراتا توپ تېرىنېرى سالاھىيىتىگە، 13 ئادەم دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك تېرىنېر، 7 ئادەم دۆلەتلىك 3 - دەرىجىلىك تېرىنېر سالاھىتىگە ئېرىشتى. شىنجاڭ ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى بىلەن شاخخەي ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى دوست بولدى.

2003 - يىلى شاخخەي شەھىرىنىڭ لۇۋەن، مىنىڭ، پۇدۇڭ، جىيادىڭ رايونلىرى شىنجاڭغا ئايرىم - ئايرىم ھالدا 277 چېنىقىش ئۇسكۇنىسى سوۋغا قىلدى. 2003- يىلى ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى ساغلاملىق توپى ساغلاملىق

ساقلاش گىمناستىكىسى، ساغلاملىق ياڭگار ئۇسۇلى، چەمبىرەك قاتارلىق 3 تۈر بويىچە مۇسابىقە ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 3000 دىن كۆپرەك ئادەم قاتناشتى؛ ئۈرۈمچى شەھىرىدە شەنبىلىك يامالىق تېغىغا چىقىش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى، بۇ پائالىيەتكە 50 مىڭ ئادەم (قېتىم) قاتناشتى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ۋاراتا توپ، رەڭدار ساقا، تىكتاك توپ ۋە ۋېلىسپېت مىنىپ ساياھەت قىلىش قاتارلىق تۈرلەر بويىچە مۇسابىقە ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 1000 ئادەم قاتناشتى. 9- ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 5 - كۈنىگىچە سەندۇڭ بىڭجۇدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك يېزا - بازار ۋاراتا توپ مۇسابىقىسىدا قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسىنىڭ 3 تەنھەرىكەتچىسى تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. 11 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە شاخخەي شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن «مېيۈەن لوڭقىسى» مەملىكەتلىك ئوتتۇرا ياشلىقلار، ياشانغانلار ساغلاملىق ياڭگار ئۇسۇلى مۇسابىقىسىدا كروران سەنئەت ئۆمىكى كوماندىسى بەلگىلەنگەن ھەرىكەت بويىچە ياڭگار ئويناش ۋە ئۆز ئالدىغا تاللىغان ھەرىكەت بويىچە ياڭگار ئويناشتا 2 - بولدى. قۇتۇبى ناھىيىلىك يېقىندەم كادىرلار ئىدارىسى كوماندىسى بەلگىلەنگەن ھەرىكەت بويىچە ياڭگار ئويناش ۋە ئۆز ئالدىغا تاللىغان ھەرىكەت بويىچە ياڭگار ئويناشتا 3 - بولدى. 11 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 12- ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە شاخخەي شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك تەيىجى ئەۋرىشىم توپ گۇمپىسى مۇسابىقىسىدا ئۈرۈمچى تۆمۈر يول ئىدارىسى جەنۇبىي شىنجاڭ ۋاقىتلىق باشقۇرۇش باشقارمىسى كوماندىسى 1 - يۈرۈش بەلگىلەنگەن ھەرىكەت بويىچە ئويناشتا غەلبە مۇكاپاتىغا، 2 - يۈرۈش بەلگىلەنگەن ھەرىكەت، ئۆز ئالدىغا تاللىغان ھەرىكەت بويىچە ئويناشتا 1- يۈرۈش، 2 - يۈرۈش بەلگىلەنگەن ھەرىكەت بويىچە ئويناشتا ۋە 1 - يۈرۈش ئۆز ئالدىغا تاللىغان ھەرىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 11 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە نەنسۇدا ئۆتكۈزۈلگەن 2003 - يىللىق غەربىي رايون ياشانغانلار ۋاراتا توپ مۇسابىقىسىدا شىنجاڭ كوماندىسى ئاياللارنىڭ B گۇرۇپپىسى بويىچە قوش كىشىلىك ئۇرۇشتا 6 - بولدى.

لى گۇاڭخۇي

تۆت مويىسپىت ۋېلىسپىت مىنىپ

شىنجاڭغا باردى

شىنجاڭ ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيىتى ۋېلىسپىت بىلەن ساياھەت قىلىش ھەيئىتىنىڭ ئەزالىرىدىن لى يو قاتارلىق 4 مويىسپىت 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى قازىلىقتىن

تەنتەربىيە لاتارىيىسى سېتىلدى، يىللىق سېتىلىش مىقدارى تۇنجى قېتىم 100 مىليون يۈەنلىك ئۆتكەندىن ئۆتتى. بۇنىڭ ئىچىدە كومپيۇتېردا سېتىلىدىغان تەنتەربىيە لاتارىيىسى 139 مىليون 190 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 93 مىليون 610 مىڭ يۈەن؛ نەق مەيداندا ئاچىدىغان تەنتەربىيە لاتارىيىسى 15 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 8 مىليون 900 مىڭ يۈەن ئاشتى، بىر يىلدا ساپ ئاشقىنى 102 مىليون 510 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكى سېتىلىش مىقدارىنىڭ %295 ئىگە توغرا كەلدى. كومپيۇتېردا سېتىلىدىغان تەنتەربىيە لاتارىيىسى سېتىلىش مىقدارى 2002 - يىلىدىكىنىڭ %305 ئىگە؛ نەق مەيداندا ئاچىدىغان لاتارىيىسىنىڭ سېتىلىش مىقدارى 2002 - يىلىدىكىنىڭ %226 ئىگە توغرا كەلدى، دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى لاتارىيە مەركىزى چۈشۈرگەن 90 مىليون يۈەنلىك لاتارىيە سېتىش ۋەزىپىسى %72، شۇ ئارقىلىق تەنتەربىيە ئىدارىسى چۈشۈرگەن يىلىغا 100 مىليون يۈەنلىك لاتارىيە سېتىش ۋەزىپىسى %55 ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. كومپيۇتېردا سېتىلىدىغان تەنتەربىيە لاتارىيىسىنىڭ سېتىلىش مىقدارى ئىچىدە پۈتۈل لاتارىيىسى 82 مىليون 305 مىڭ يۈەن، لېتۇ لاتارىيىسى 56 مىليون 885 مىڭ يۈەنلىك سېتىلدى. 536 قارار مۇكاپات ئېچىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە پۈتۈل لاتارىيىسىدە 43 قارار مۇكاپات ئېچىلدى. شىنجاڭ تەنتەربىيە لاتارىيە مەركىزى 13 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 40 شەھەر، ناھىيىدە ۋە بىخەتەرلىك 3 شىسىدە 52 قېتىم سېتىش ۋە نەق مەيداندا ئېچىشنى ئۇيۇشتۇردى، دېمەك 2003 - يىلى تارىختا سېتىلىش ئىكەنلىكى ياخشى بولغان بىر يىل بولدى. بىر يىلدا 5 مىليون يۈەنگە ئېرىشكۈچىدىن بىرى، 1 مىليون يۈەنگە ئېرىشكۈچىدىن 5 ى، 100 مىڭ يۈەندىن 1 مىليون يۈەنگە ئېرىشكۈچىدىن 39 ى، 10 مىڭ يۈەندىن 100 مىڭ يۈەنگە ئېرىشكۈچىدىن 600 نەچچىسى بارلىققا كەلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ جاي - جايلىرىغا تارقالغان كومپيۇتېر ئارقىلىق تەنتەربىيە لاتارىيىسى سېتىش قېرىنداشلىقى 700 دىن ئېشىپ، 1300 دىن ئارتۇق ئىش ئورنى بىلەن تەمىنلىدى. 2003 - يىلى يىغىلغان جامائەت پاراۋانلىق فوندى 54 مىليون 300 نەچچە مىڭ يۈەنگە، شەخىلەر تاساددىپىي تاپاۋەت بېجى 7 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 6 - ئاينىڭ 16 - كۈنى شەنشى، گەنسۇ، نىڭشيا، چىڭخەي، شىنجاڭ، سەنشى قاتارلىق 6 ئۆلكە، ئاپتونوم رايوندا جۇڭگو تەنتەربىيە لاتارىيىسىنى سېتىش تورلاشتۇرۇلدى. 6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى مۇكاپات ئېچىلدى شۇنداقلا غەربىي شىمال رايونىدا لاتارىيە سېتىشنى تورلاشتۇرۇش تۇنجى مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.

شىي يابىن

بولغا چىقىپ، 219 - دۆلەت يولى بىلەن شىزاڭغا باردى، ئۇلار «دۇنيانىڭ ئۇمۇرتقىسى» دەپ ئاتىلىدىغان ئالى ئېگىزلىكىدىن ھالقىپ، دېڭىز يۈزىدىن 5250 مېتىر ئېگىز پاسسىلتاغ داۋىنىدىن ئۆتتى، بۇنىڭ ئۈچۈن 2 ئايدىن كۆپرەك ۋاقىت سەرپ قىلىپ، 7000 كىلومېتىردىن ئارتۇق مۇساپىنى بېسىپ، لىخاسا شەھىرىگە يېتىپ باردى. 4 مويىسپىتنىڭ ئوتتۇرىچە يېشى 60 ياش، ئەڭ چوڭىنىڭ يېشى 66 ياش.

لى گۇاڭخۇي

تەنتەربىيە باش ئۇيۇشمىسى خىزمىتى 2003 - يىلى شىنجاڭ تەنتەربىيە باش ئۇيۇشمىسى تۈز تەنتەربىيە يەككە تۈز جەمئىيەتلىرىنى يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتىنى تاماملىدى، 34 يەككە تۈز جەمئىيەت يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئوڭۇشلۇق ئۆتتى، ۋېلىسپىت، بېليارت، تەيچۈنداۋ قاتارلىق تەنتەربىيە يەككە تۈز جەمئىيەت قۇرۇلدى. 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 3 - كۈنىگىچە شىنجاڭ قارتا جەمئىيەت ئۆمىكىدىكى 15 ئادەم تەيچۈنگە بېرىپ دېڭىز بوغىزىنىڭ ئىككى ياقىسىدىكى قېرىنداشلارنىڭ قارتا دوستلۇق مۇسابىقىسىگە قاتناشتى. بىر يىلدا شۇ ئارقىلىق تەنتەربىيە باش جەمئىيەت 12 قېتىم ئومۇمىي خەلق ساغلاملىقى پائالىيەت ئۇيۇشتۇردى ۋە ئۆمەك تەشكىللىپ بۇ پائالىيەتكە قاتناشتۇردى، 2 قېتىم تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ 280 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيەلدى. 2003 - يىلى تەنتەربىيە جەمئىيەتلىرى، يەككە تۈز جەمئىيەتلىرى دۇنياۋى چوڭ مۇسابىقىلەردە بىر ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدال، بىر مىس مېدال ئالدى، بىر ئادەم 2 قېتىم دۇنيا رېكورتىنى بۇزدى. ياشانغانلار تەنتەربىيە جەمئىيەتلىرى، مېمپىلار تەنتەربىيە جەمئىيەتلىرى ۋە قارىغا ئېتىش، چويلا توپ، بوكس، پىلانېر، تىككەك توپ، موتوبىكىلىت، ساغلاملىق - گۈزەللىك گىمناستىكىسى قاتارلىق تەنتەربىيە يەككە تۈز جەمئىيەتلىرى كوماندا تەشكىللىپ مەملىكەتلىك مۇسابىقىلەرگە قاتناشتۇردى، جەمئىيەت 28 ئالتۇن مېدال، 31 كۈمۈش مېدال (2 - دەرىجىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 20 مىس مېدال (3 - دەرىجىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ئالدى، 21 تۈردە 4 - لىكتىن 7 - لىككەچە ئېرىشتى.

جەي لەنچاۋ

تەنتەربىيە كەسپى

تەنتەربىيە لاتارىيىسى 2003 - يىلى شىنجاڭدا 155 مىليون يۈەنلىك جۇڭگو

ماھىر ئۈرۈمچىدىن يولغا چىقىپ، كورلا، چاقىلىق، لوپنۇر، چەرچەن، نىيە، غوتەن، قەشقەر، قاراكۆل، تاشقورغان، ئاقسۇ، كۇچالارنى بېسىپ، 4000 كىلومېتىر يول يۈردى، مۇسابىقە داۋامىدا ۋاقىت ھېسابلاش مۇسابىقىسى، يىغىلىش مۇسابىقىسى، 3000 كىلومېتىر يولدا تېز مېڭىش مۇسابىقىلىرىنى ئۆتكۈزدى، بۇ شىنجاڭدا ئۆتكۈزۈلگەن كۆلىمى ئەڭ چوڭ، مۇسابىقە يول بۆلەكلىرى ئەڭ جاپالىق بولغان ئاپتوموبىل مۇسابىقە پائالىيەتدۇر.

جىن يىڭجىي

چوڭىر چوققىسىنى پىيادە ئېكىسپېدىتسىدا

يە قىلىش پائالىيىتى

بېيجىڭ، شاڭخەي، گۇاڭجۇ، شياڭگاڭ قاتارلىق 10 شەھەردىن كەلگەن 30 ئېكىسپېدىتسىيە ھەۋەسكارى پىيادە ئېكىسپېدىتسىيە ئەترىتى تەشكىللىپ، 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنى جۇڭگولۇقلارنىڭ دۇنيا بويىچە ئىككىنچى ئېگىز چوققا چوڭىر چوققىسىنى 16 كۈنلۈك پىيادە ئېكىسپېدىتسىيە قىلىش پائالىيىتىنى باشلىدى. بۇ 1982 - يىلى چوڭىر چوققىسى سىرتقا ئېچىۋېتىلگەندىن بېرى تۇنجى بولۇپ جۇڭگولۇقلاردىن تەشكىللىنگەن پىيادە ئېكىسپېدىتسىيە ئەترىتى. ئېكىسپېدىتسىيەچىلەر 5 كۈن پىيادە يول يۈرۈش ئارقىلىق 4900 مېتىرلىق ئاغداداۋاندىن ئۆتۈپ، چوڭىر چوققىسى گازارمىغا يېتىپ كەلدى. بۇ قېتىمقى پائالىيەتنى شىنجاڭ تاغقا چىقىش جەمئىيىتى، ئۈرۈمچى تاغقا چىقىش - ئېكىسپېدىتسىيە جەمئىيىتى تەشكىللىدى.

جىن يىڭجىي

جۇڭگو شىنجاڭ تەنتەربىيە بۇيۇملىرى

(تاشقى سودا) كۆرگەزمىسى

بۇ كۆرگەزمە 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. كۆرگەزمىدە ئاز - كەم 300 گە يېقىن كۆرگەزمە ئورنى بولۇپ، كۆرگەزمىگە ئاز - كەم 100 كارخانا قاتناشتى. كۆرگەزمىنى جۇڭگو تەنتەربىيە بۇيۇملىرى بىرلەشمە ئۇيۇشمىسى بىلەن شىنجاڭ تەنتەربىيە ئىدارىسى بىرلىشىپ ئۇيۇشتۇردى، شىنجاڭ تەنتەربىيە ئىدارىسى تەنتەربىيە ئۈسكۈنىلىرىنى قۇراشتۇرۇش مەركىزى ئۆتكۈزدى.

چيۇ يۈنىڭ

2003 - يىلى شۇ ئار تەنتەربىيە ئىدارىسى ئۈرۈمچى شەھىرى يىكەنكۆل ئولتۇراق رايونىدا ئومۇمىي خەلق ساغلاملىق باغچىسى قۇردى. سۈرەتتە: ھەر مىللەت تامما ساغلاملىق باغچىسىدا بەدەن چېنىقتۇرماقتا.

يۈجىنخۇا فوتوسى

تاغقا چىقىش ساياھىتى

2003 - يىلى شىنجاڭ تاغقا چىقىش جەمئىيىتى، شىنجاڭ خەلقئارا تەنتەربىيە ساياھەتچىلىك كوپىراتىپى ئامېرىكا، ئەنگلىيە، فرانسىيە، گىرمانىيە، ياپونىيە، ئىتالىيە، ئىسپانىيە، ئاۋستىرىيە، بېلگىيە، گوللاندىيە، روسىيە، قازاقىستان، پولشا، لاتۋىيە، كورىيە ۋە جۇڭگو تەيۋەن، شياڭگاڭ قاتارلىق 17 دۆلەت، رايوننىڭ 28 تاغقا چىقىش كوماندىسى بىلەن 25 ئالاھىدە ساياھەت ئۆمىكىدىن جەمئىي 382 ئادەمنى كۈتۈۋېلىپ، 3 مىليون 980 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى، مەملىكەتتىكى 3 تاغقا چىقىش كوماندىسى شىنجاڭدا تاغقا چىقىش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى.

جىن يىڭجىي

شىنجاڭ تۇنجى نۆۋەتلىك تەكلىماكان چۆلىنى دالا ئاپتوموبىلى بىلەن ئايلىنىپ يىغىلىش مۇسابىقىسى

بۇ مۇسابىقىنى جۇڭگو ئاپتوموبىل بىرلەشمە ئۇيۇشمىسى تەستىقلىغان، شىنجاڭ ئاپتوموبىل تەنھەرىكەت ئۇيۇشمىسى باشقۇردى، شىنجاڭ دالا ئېكىسپېدىتسىيە ئاپتوموبىل تەنھەرىكەت كۈلۈپى ئۇيۇشتۇردى. 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 10 - كۈنى مۇسابىقىگە قاتناشقان 20 دالا ئاپتوموبىلى، 5 خىزمەت ئاپتوموبىلى، ئاخبارات - زىيارەت ئاپتوموبىلى ۋە 40

مىللەت دىن

مىللەتلەر ئىشلىرى

مىللەتلەر خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى
2003 - يىلى شۇ ئار مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى ئىتتىپاقلىشىش - ئالغا بېشىش، گۈللىنىش، تەرەققىي قىلىشتىن ئىبارەت ئاساسىي تېمىنى چىڭ تۇتۇپ، مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، تۈرلەرگە بۆلۈپ يېتەكچىلىك قىلىپ، شىنجاڭنىڭ مىللەتلەر خىزمىتىدىكى تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.

1. سوتسىيالىستىك يېڭىچە مىللىي مۇناسىۋەتتىكى مۇستەھكەملەش ۋە راۋاجلاندۇرۇش نىشانىدا چىڭ تۇرۇپ، مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ ئىلگىرىلەش ئىشلىرىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈردى. 21 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېھىي پائالىيىتى مەزگىلىدە، مىللەتلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقى - تەرەققىياتى بويىچە نەمۇنچى ۋەكىللەر سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئىتتىپاقلىق - كۈچ دېگەن تېمىنى ئاساسىي تېما قىلغان «چىن يۈرەكتىن چىن سۆزلەر» پروگراممىسىنى ئۆيۈشتۈرۈپ، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش جەريانىدا كېلىپ چىققان نەمۇنچى شەخسلەرنىڭ ئىش - ئىزلىرىنى تەشۋىق قىلدى، كومپارتىيە ياخشى، ئازادلىق ئارمىيە ياخشى، سوتسىيالىزم ياخشى دېگەننى تەشۋىق قىلدى. جايلار تېلېۋىزور، رادىئو، گېزىت - ژۇرنال ۋە سۆھبەت يىغىنى قاتارلىق شەكىللەردىن پايدىلىنىپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەشۋىق - تەربىيە پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى.

2. مىللىي ئاپتونومىيىلىك جايلارنىڭ قانۇن چىقىرىش خىزمىتىنى پائال قانات يايدۇرۇپ، بىر تۈركۈم ئايرىم نىزاملارنى تۈزۈپ چىقتى. ئاپتونومىيىلىك جايلار مەدەنىيەت ئۆگىنىش، كەسپىي جەھەتتە بىلىم ئاشۇرۇش ۋە ئەمەلىي خىزمەتتە چېنىقتۇرۇش قاتارلىق كۆپ خىل شەكىل ۋە يوللار ئارقىلىق ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيەلەش سالمىقىنى ئاشۇردى.

3. چېگرا جايلارنى گۈللەندۈرۈش، خەلقنى بېيىتىش پائالىيىتىنى چوڭقۇرلۇققا قاراپ تەرەققىي قىلدۇردى.

مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بىلەن ھەمكارلىشىپ 1 - نۆۋەتلىك چېگرا جايلارنى گۈللەندۈرۈش - خەلقنى بېيىتىش پائالىيىتىنى سىناق قىلغان ناھىيىلەرنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى ھەمدە 2 - نۆۋەت سىناق قىلىشنى ئىلتىماس قىلغان ناھىيىلەردە تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى ۋە ئەھۋال ئىگىلىدى. 2003 - يىلى چېگرا جايلاشقان ناھىيە، شەھەرلەر ئۇزۇن يىللىق پىلانىنى تۈزۈش ۋە نۇقتىلىق تۈرلەر ئامبىرىنى قۇرۇش ئىشنى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتۈردى، ئاپتونوم رايوننىڭ چېگرا جايلارنى گۈللەندۈرۈش - خەلقنى بېيىتىش پائالىيىتىنىڭ ئومۇمىي پىلانىنىڭ رامكىسى پۈتتى. چېگرا جايلاشقان دۆلەت نۇقتىلىق يۆلەيدىغان نامرات ناھىيە ۋە يېزا، مەيدانلارنىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش تەكلىپىنى دەسلەپكى قەدەمدە تۈزۈپ چىقتى. سىناق قىلىنىدىغان تۈرلەرنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، مىللىي ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىنى پائال ئىلگىرى سۈردى.

4. مەملىكەتلىك 7 - نۆۋەتلىك مىللەتلەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىشنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ياخشى ئىشلىدى. ئاپتونوم رايوننىڭ مىللەت، دىن ئىشلىرىنى چەت ئەللەرگە تەشۋىق قىلىش قوللانمىلىرى ۋە ماتېرىياللىرى توپلىمىنى پۈتتۈردى. مىللەت ۋە دىنغا چېتىلىدىغان مەتبۇئات بۇيۇملىرىنى تەكشۈرۈش چارىسىنى يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ قېلىپلاشتۇردى. ئىچكىرى ئۆلكىلەردىن شىنجاڭغا كېلىپ ئىمتىھان بەرگۈچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھىيەل ئىشلىتىپ ئىمتىھان بېرىشكە ئۆزىنى مەلۇم قىلىش، ئىمتىھان بەرگۈچىلەر مىللەت تەركىبىنى ئۆزگەرتىشتەك ئالىي مەكتەپلەرگە ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سىياسىتىگە خىلاپ قىلىمىشلارنى قەتئىي توسۇپ، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمىتىنىڭ نورمال ئىشلىنىشىگە كاپالەتلىك قىلدى. بۇنىڭ بىلەن ھەر يىلى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرگە ئىمتىھان بەرگۈچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ مىللەت تەركىبىنى ئېنىقلاش خىزمىتىدىكى سانلىق مەلۇماتلار ستاتىستىكا قىلىنىپ، بۇنىڭدىن كېيىن ئىمتىھان بېرىدىغان ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھەم ئىچكىرى ئۆلكىلەردىكى شىنجاڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپلىرىنىڭ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش خىزمەتلىرىگە پۇختا ئاساس سېلىپ بەردى.

نوپۇسى ئازراق مىللەتلەرنى يۆلەش - روناق تاپقۇزۇش پىلانى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون نوپۇسى ئازراق مىللەتلەرنى يۆلەش - روناق تاپقۇزۇش خىزمىتى بويىچە 60 نۇقتىلىق كەنتتىكى يۆلەش پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى. ئاپتونوم رايون بويىچە نوپۇسى ئازراق 4 مىللەت بار، ئۇلار: تاجىك (39 مىڭ 642)، ئۆزبېك (13 مىڭ 198)، رۇس (10 مىڭ 598)، تاتار (4695). پىلانىنى يولغا قويۇش ئۈچۈن، 2003 — 2005 - يىللىرى 132 مىليون 271 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ھەرخىل تۈرلەردىن 660 ى يولغا قويۇلماقچى، تۈرلەرنىڭ مەزمۇنى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ئاساسى قۇرۇلۇشى، توك يەتكۈزۈش، تاشيوللارنى راۋانلاشتۇرۇش، رادىئو يەتكۈزۈش، چارۋا ماللارنىڭ ۋە ئادەملەرنىڭ ئىچكىلىك سۇ مەسىلىسى، يېزا - كەنتلەرنىڭ داۋالاش - سەھىيە قۇرۇلۇشى، ئاساسى قاتارلىقلارنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ۋە ئىختىساسلىقلارنى پىششىقتۇرۇش، مائارىپ ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتى قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

مۇيەسسەر مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى - تەرەققىياتى بويىچە نەمۇنىچىلەر ۋەكىللەر ئۆمىكى ئىچكى ئۆلكىلەرگە ئېكىسكۇرسىيىگە باردى

دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى بىلەن شۇ ئار مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 6 - تۈركۈمدە ئىچكى ئۆلكىلەرگە ئېكىسكۇرسىيىگە بارىدىغان مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى - تەرەققىياتى بويىچە نەمۇنىچىلەر ۋەكىللەر ئۆمىكى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى يولغا چىقىپ چۆڭچىڭ، گۇبۇ، يۈننەن، سىچۈەن قاتارلىق جايلاردا بىر ئايدىن كۆپرەك ۋاقىت ئېكىسكۇرسىيە ۋە ئۆگىنىش قىلدى. ۋەكىللەر ئۆمىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە بىخىتۈەندىن كەلگەن 25 كىشىدىن تەركىپ تاپقان.

ما شىنچىڭ ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاش، رەتلەش خىزمىتى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇرۇلدى

شۇ ئار ئاز سانلىق مىللەت قەدىمكى ئەسەرلەر ئىشخانىسى 2003 - يىلى 6 - ئايدىن باشلاپ ساقلىنىپ ياتقان ئارخىپ، قەدىمكى ئەسەرلەرنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاشقا ۋە رەتلەشكە باشلىدى. مىللەتلەرنىڭ قەدىمكى ئەسەرلىرىدىن 4447 نى تىزىملىدى، بۇلار چاغاتاي، پارس، ھەرەب، قازاق،

قىرغىز، موڭغۇل، شىبە، مانجۇ، تاتار تىللىرىدىكى ئەسەرلەردۇر. ھازىرقى زامان ماتېرىياللىرىدىن 1252 سى رەتلەپ چىقىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە غەنىرۇپىسى 402 پارچە، ئۇيغۇرچىسى 448 پارچە، قازاقچىسى 144 پارچە، موڭغۇلچىسى 110 پارچە، قىرغىزچىسى 54 پارچە، شىبەچىسى 94 پارچە.

ما شىنچىڭ ئۇيغۇر مۇقامىنى مىللەت - خەلق مەدەنىيىتىنى قوغداش قۇرۇلۇشىغا كىرگۈزۈش بېكىتىلدى

جۇڭگو مىللەت - خەلق مەدەنىيىتىنى قوغداش قۇرۇلۇشىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى يىغىنى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 27 - كۈنى گۇياڭ شەھىرىدە ئېچىلدى. يىغىن مەملىكەت بويىچە 10 مىللەت، خەلق مەدەنىيىتىنى قوغداش قۇرۇلۇشىنىڭ سىناق نۇقتىسى تىزىملىكىنى بېكىتتى، شىنجاڭنىڭ ئۇيغۇر مۇقامى بۇ تىزىملىككە كىرگۈزۈلدى.

جانار ئورمانبېك شىنجاڭ ماھىرلىرى مەملىكەتلىك 5 - نۆۋەتلىك «قۇرئان» تەبلىغ مۇسابىقىسىگە قاتناشتى

جۇڭگو ئىسلام جەمئىيىتى ئۆتكۈزگەن مەملىكەتلىك 5 - نۆۋەتلىك «قۇرئان» تەبلىغ مۇسابىقىسى 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 25 - كۈنىگىچە بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلدى. شىنجاڭدىن 14 ماھىر مۇسابىقىسىگە قاتناشتى. تۇرپاندىن بارغان ئېلى نىياز ئەلەر گۇرۇپپىسى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، قەشقەر ۋىلايىتىدىن بارغان ئابدۇرېشىت روزى ئەلەر گۇرۇپپىسى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، خوتەن ۋىلايىتىدىن بارغان ئابدۇقادىر ئاۋۇت ئەلەر گۇرۇپپىسى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، ئىلى ئوبلاستىدىن بارغان جاۋ جىنغۇ، ئاقسۇ ۋىلايىتىدىن بارغان ئابدۇللا ئابدۇقادىر رىغبەتلەندۈرۈش مۇكاپاتىغا، ئۈرۈمچى شەھىرىدىن بارغان شازادە مەينىڭ ئاياللار گۇرۇپپىسى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

مۇيەسسەر تۇۋالارنىڭ ئۆرپ - ئادەت كۆرگەزمىخانىسى قۇرۇلدى

مەملىكەت بويىچە تۇنجى تۇۋالارنىڭ ئۆرپ - ئادەت كۆرگەزمىخانىسى قاپا ناھىيىسىنىڭ تېرەكتى يېزىسى ئاققاپا كەنتىدە ياسىلىپ 2003 - يىلى 10 - ئايدا ساياھەتچىلەرگە رەسمىي ئېچىۋېتىلدى. «غەربىي شىمال بويىچە 1 - كەنت» دەپ نام ئالغان ئاققاپا كەنتىدە چىڭگىزخان غەربكە يۈرۈش قىلغاندا

ۋاقتتا 4 خىل ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدا نەشر قىلىنىش رېكورتى بولدى.

جانار ئورمانبېك
قىرغىزچە «قۇرئان كەرىم» نەشر قىلىندى

دۆلەت دىن ئىشلىرى ئىدارىسى، ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى، قىزىلۇ مىللەت - دىن ئىشلىرى كومىتېتىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن، قىرغىزلارنىڭ ئانا قلىق دىنىي ئەربابى ھۈسەيىن ھاجى قاتارلىقلارنىڭ 4 يىل تەرجىمە قىلىپ رەتلەش نەتىجىسىدە قىرغىز مىللىتىنىڭ تارىخىدىكى «قۇرئان كەرىم» نىڭ تۇنجى تەرجىمە نۇسخىسى 2003 - يىلى بېيجىڭ مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىپ تارقىتىلدى.

جانار ئورمانبېك

مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى

ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنىڭ ئىملا، تەلەپپۇز قائىدىسى بويىچە سەۋىيە سىناش تېزىسى
370 مىڭ خەتلىك بۇ تېزىس 2003 - يىل 9 - ئايدا شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىپ تارقىتىلدى. ئاساسىي مەزمۇنى ئۇيغۇر تىلى ۋە يېزىقىنىڭ ئەھۋالى، فونېتىكىلىق تەھلىل، ئىملا ئەھۋالى، تەلەپپۇز ئەھۋالى، ئىنتۇناتسىيە، ئاكسېنت، تىنىش بەلگىلىرىنىڭ ئىشلىتىلىش قائىدىسى، دېكلاماتسىيە قىلىش (100 پارچە)، سۆز - ئىبارە جەدۋىلى (6000 سۆزلۈك) قاتارلىقلاردىن ئىبارەت، تېزىستىن باشقا يەنە 70 يۈرۈش ئۈنۈمۈر سال سىناق سوئالى، 6000 تېما چىقىرىلغان.

تۇنجىيا. چىڭخۇ شىبە تىل - يېزىقىنى قېلىپلاشتۇرۇش خىزمەت يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 12 - 13 - كۈنلىرى چاچچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسىدە ئېچىلدى. ش ئۇ ئا ر مىللەتلەر تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى تەشكىللىگەن بۇ يىغىنغا 25 كىشى قاتناشتى. يىغىندا مۇھاكىمە ئارقىلىق يېڭى بىر نۆۋەتلىك ش ئۇ ئا ر مىللەتلەر تىل - يېزىق مۇز - ئانالىغۇلىرىنى قېلىپلاشتۇرۇش - تەكشۈرۈپ بېكىتىش كومىتېتى شىبە تىلى مەخسۇس گۇرۇپپىسى ۋۇجۇتقا كەلتۈرۈلدى. شىبە تىل - يېزىقىنى قوغداش ۋە

قېپالغان موڭغۇللارنىڭ ئەۋلادى دەپ رىۋايەت قىلىنىدىغان تۇۋالار ئولتۇراقلاشقان. تۇۋالار جۇڭگونىڭ بىر قەدىمكى خەلق توپى. ئۇلار مىللەتلەر ئارا بولغان ئالاقىلەردە ئۆزلىرىنى موڭغۇل دەپ ئاتايدۇ، ئۆزلىرىنىڭ ئىچىدىكى ئالاقىلىرىدە يەنە Duba ياكى Duva دەپ ئاتايدۇ. تۇۋالارنىڭ سانى ئىنتايىن ئاز، يەنە كېلىپ نىسپىي بېكىتمە ھالەتتە تۇرىدۇ. ھازىرغىچە ئۆزلىرىگە خاس سىرلىق ئىپتىدائىي مىللىي تۇرمۇش ئادەتلىرىنى ساقلاپ كەلمەكتە، ئۇلار ئاساسلىقى شامان دىنىغا، ئاندىن قالسا لاما دىنىغا ئېتىقاد قىلىدۇ.

جانار ئورمانبېك
5 ئەسەر 6 - نۆۋەتلىك جۇڭگو مىللىي كىتابلار مۇكاپاتىغا ئېرىشتى

ئاخبارات - نەشرىيات باش مەھكىمىسى بىلەن دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى بىرلىشىپ ئۆتكۈزگەن 6 - نۆۋەتلىك جۇڭگو مىللىي كىتابلار مۇكاپاتىنى تارقىتىش مۇراسىمى 2003 - يىل 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى گۇاڭشىنىڭ نەننىڭ شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان «جۇڭگو خەلق چۆچەكلىرى مەجمۇئەسى» (شىنجاڭ تومى، قازاقلار قىسمى) 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا؛ قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان «ئۇيغۇرلارنىڭ قول ھۈنەرۋەنچىلىكى»، شىنجاڭ سەھىيە نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان «مىزانىي تىببىي»، شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان «ھازىرقى زامان قازاق تىلى»، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان «قىرغىزلارنىڭ ئەنئەنىۋى پەن - تېخنىكا مەدەنىيىتى» قاتارلىق كىتابلار 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

جانار ئورمانبېك
«مۇقەددەس كېمە» نى ئۇچۇرۇش - جۇڭگونىڭ تۇنجى ئادەملىك ئالەم كېمىسى قۇرۇلۇشى توغرىسىدا» دېگەن كىتاب 4 خىل ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدا تەرجىمە قىلىپ نەشر قىلىندى

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شىنجاڭ پەن - تېخنىكا نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان «مۇقەددەس كېمە، نى ئۇچۇرۇش - جۇڭگونىڭ تۇنجى ئادەملىك ئالەم كېمىسى قۇرۇلۇشى توغرىسىدا» دېگەن كىتابنىڭ ئۇيغۇرچە، قازاقچە، موڭغۇلچە، قىرغىزچە نۇسخىسىنى تارقىتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. بۇ كىتاب شىنجاڭ نەشرىياتچىلىق ساھەسىدە پەننى ئومۇملاشتۇرۇش جەھەتتىكى كىتابنىڭ بىر

بېرىش» تىن ئىبارەت باشقۇرۇش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، دىننى مۇستىپالىتىمىگە جەمئىيەتكە ماسلىشىشقا ئاكتىپ بېتەكلىدى.

1. دىنىي زاتلارنى تەربىيەلەش چىڭ تۇتۇلدى. پىل بېشىدا 4000 ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتنى تەربىيەلەش پىلانى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. تەپسىر قىلىش، ۋەز ئېيتىشنى قېلىپلاشتۇرۇش بويىچە تەربىيەلەش سالىقى ئاشۇرۇلدى. پىل ئاغىرىغا قەدەر، جايلار 6223 ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتنى تەربىيەلىدى. ۋەتەنپەرۋەر دىنىي زاتلارنىڭ تالىب تەربىيەلەش خىزمىتىدە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى، پىل ئاغىرىغا قەدەر 203 دىنىي زات تەربىيەلىگەن تالىب ئوقۇشنى تاماملىدى. 1. قارارلىق تىبەت بۇددا دىنى بويىچە دىنىي زاتلارنى تەربىيەلەش كۇرسى ئۆتكۈزۈلدى.

2. دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرى، دىنىي زاتلارنى «قوش بەشتە ياخشى» ئۆلچىمى بويىچە باھالاش، تەقدىرلەش پائالىيىتى ۋاسىتە قىلىنىپ، دىنىي زاتلارنى، دىنىي پائالىيەتلەرنى ۋە دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇش تۈزۈملىرى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ دىنىي زاتلارغا، دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىغا قارىتىلغان سىياسەتلىرى، قانۇن، نىزام ۋە تۈرلۈك باشقۇرۇش تۈزۈملىرىنىڭ ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى ئۈستىدە ئەتراپلىق تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلىپ، ھەرخىل قائىدە - تۈزۈملەر ۋاقتىدا تولۇقلاندى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى.

3. قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەر قەتئىي توسالدى ۋە ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى. سىڭىپ كىرىشكە قارشى تۇرۇش خىزمىتى كۈچەيتىلدى. ئالاقىدار تارماقلارغا ماسلىشىپ قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەر (قانۇنسىز تەبلىغ)، باشقىلارنى دىنىي پائالىيەتكە قاتنىشىشقا زورلاش، دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىنى قانۇنسىز سېلىش، خۇسۇسىي مەدرىسە ئېچىش، خۇسۇسىي «تالىب» قوبۇل قىلىشقا ئوخشاش قىلمىشلار قاتتىق بىرتەرەپ قىلىندى. دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىغا قانۇن، نىزاملار رۇخسەت قىلغان دائىرىدە دىنىي پائالىيەت ئېلىپ بېرىش ھەققىدە تەربىيە بېرىلدى. دىنىي ئەسەبىي كۈچلەرنىڭ ۋە غەرب ئەللىرىدىكى دۇشمەن كۈچلەرنىڭ دىن جەھەتتىن سىڭىپ كىرىشىگە قارىتا، قانۇنسىز دىنىي تەشۋىقات بۇيۇملىرى ۋە ئەكسىيەتچىل تەشۋىقات بۇيۇملىرىنى تەكشۈرۈپ بىرتەرەپ قىلىش سالىقى ئاشۇرۇلدى.

4. ھەج - تاۋاب خىزمىتى يەنىمۇ قېلىپلاشتۇرۇلدى. تۈزۈملەر يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، ھەج - تاۋاب قىلىدىغانلارنىڭ سانىنى تەقسىم قىلىش، پۇل ئېلىش، سالامىيىتىنى تەكشۈرۈش، تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، پاسپورت بېجىرىش قاتارلىق ھالقىلاردىكى ئاشكارىلىق ئاشۇرۇلدى. ھەج -

راۋاجلاندىرۇشقا دائىر مەسىلىلەر مۇزاكىرە قىلىندى.

چى چىشەن
ئاپتونوم رايونىنىڭ 1 - خىلدىكى شەھەرلىرىنىڭ تىل - يېزىق خىزمىتىنى باھالاش - كۆرەك قىلىش يىغىنى بۇ يىغىن 2003 - يىل 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئېچىلدى. مائارىپ مىنىستىرلىكى، دۆلەت تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى ۋە ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ تىل - يېزىق خىزمىتىگە مەسئۇل رەھبەرلىرى، تىل - يېزىق كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىرى، تىل - يېزىق خىزمىتى خادىملىرى بولۇپ 120 نەچچە كىشى يىغىنغا قاتناشتى. باھالاش - كۆرەك قىلىش يىغىنى 3 كۈن داۋام قىلىپ، 4 باھالاش - كۆرەك قىلىش گۇرۇپپىسىغا بۆلۈنۈپ ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ تىل - يېزىق خىزمىتىنى باھالىدى ۋە كۆرەك قىلدى. باھالاش ئارقىلىق ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ تىل - يېزىق خىزمىتى «1 - خىلدىكى شەھەرلىك تىل - يېزىق خىزمىتىنى باھالاش ئۆلچىمى» گە يەتكەن، باھالاشتا لايىقەتلىك دەپ قارالدى. لى خېيىڭ

ئاپتونوم رايونىمىز ئوقۇغۇچىلىرى «سەككىز ئارغىماق لوڭقىسى» موڭغۇل ئەدەبىي ئەسەرلىرى مۇسابىقىسىگە قاتناشتى 2003 - يىل 9 - ئايدا شىنجاڭ مىللىي تىل - يېزىق خىزمىتى كومىتېتى ئاپتونوم رايون بويىچە موڭغۇل تىلىدا دەرس ئوقۇيدىغان ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىدىن ئىزىيۇشتۇرۇپ 8 ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق موڭغۇل تىلى خىزمىتى ھەمكارلىق گۇرۇپپىسى، ئىچكى موڭغۇل ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ كومىتېتى، ئىچكى موڭغۇل مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى، ئىچكى موڭغۇل ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى بىرلىشىپ ئۆتكۈزگەن «سەككىز ئارغىماق لوڭقىسى» موڭغۇل ئەدەبىي ئەسەرلىرى مۇسابىقىسىگە قاتناشتى. تاللاپ ئەۋەتىلگەن 166 ئەسەر ئاخىرقى باھالاشقا قاتناشتى. شىنجاڭدىن بىر كىشى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 22 كىشى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 59 كىشى مۇنەۋۋەر مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

بالجا

دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش

دىن ئىشلىرىنى باشقۇرۇش 2003 - يىلى شۇ ئار دىن ئىشلىرى تارماقلىرى «قانۇنلۇقلىرىنى قوغداش، قانۇنسىزلىرىنى توسۇش، سىڭدۈرمەيچىلىككە تاقابىل تۇرۇش، جىنايىتىلەرغا زەربە

كىشى ساپلاندى. 159 ئەزا بولۇش بەلگىلەنگەندى، 159 ئەزا ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، 6 - نۆۋەتتىكىدىن 6 ئەزا كۆپەيتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 6 - نۆۋەتتىكىدىن 76 ئەزا ساقلاپ قېلىنىپ، 83 ئەزا يېڭىدىن ئوتتۇرىغا قويۇلدى. دائىمىي كومىتېت ئەزاسى 65 بولىدۇ دەپ بەلگىلەندى، 65 قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، 6 - نۆۋەتتىكىدىن 10 ئەزا ئاشۇرۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە 6 - نۆۋەتتىكىدىن 43 ئەزا ساقلاپ قېلىنىپ، 22 ئەزا يېڭىدىن ئوتتۇرىغا قويۇلدى. شۇ ئارقىلىق 7 - نۆۋەتلىك ئىسلام دىنى جەمئىيىتىنىڭ باشلىقى بىر كىشى، مۇئاۋىن باشلىقى 11 كىشى بولدى. 6 - نۆۋەتتىكىگە قارىغاندا، مۇئاۋىن باشلىقتىن بىرى كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە 6 - نۆۋەتتىكىدىن 8 كىشى ساقلاپ قېلىنىپ، 4 كىشى يېڭىدىن ئوتتۇرىغا قويۇلدى. بۇ نۆۋەتتىكى دائىمىي كومىتېت ئەزالىرىنىڭ مىللىي تەركىبى مۇنداق بولدى: ئۇيغۇردىن 43 كىشى، قازاقتىن 7 كىشى، خۇيزۇدىن 11 كىشى، قىرغىزدىن 2 كىشى، ئۆزبېكتىن بىر كىشى، تاجىكتىن بىر كىشى، ئايال 2. بۇ نۆۋەتلىك دائىمىي كومىتېت ئەزالىرىنىڭ ياش قۇرۇلمىسى مۇۋاپىق بولۇشقا قاراپ يۈزلەندى، 50 ياشتىن تۆۋەن 24، 51 - 59 ياشقىچە بولغىنى 27 نەپەر، 70 ياشتىن يۇقىرىلار 14.

ئالڧا چاۋ

ئىسلام دىنى بويىچە تۇنجى قارارلىق ياش ۋە ئوتتۇرا ياشلىق ۋە تەنپەرۋەر دىنىي زاتلار تايانچلىرى كۇرسى ئېچىلدى بۇ كۇرس 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئوقۇش باشلىدى، بۇ قېتىمقى كۇرسنىڭ ۋاقتى يېرىم يىل بولۇپ 50 كىشى تەربىيەلەندى.

مۇيەسسەر

ھەج - تاۋاب خىزمىتى

شىنجاڭدىن ھەج - تاۋاب قىلىشقا بارىدىغانلار 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن باشلاپ 5 تۈركۈمگە بۆلۈنۈپ چېگرىدىن ئۆتۈپ سەئۇدى ئەرەبىستانغا بېرىپ ھەج - تاۋاب پائالىيىتىنى باشلىدى. ھەج - تاۋاب قىلغۇچىلار 1025 بولۇپ، 2 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ھەممەيلەن ئۈرۈمچىگە قايتىپ كەلدى.

مۇيەسسەر

بۇددا دىنى پائالىيەتلىرى

شۇ ئارقىلىق بۇددا دىنى جەمئىيىتى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 13 - كۈنى بورتالا ئوبلاستىدىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بىلەن بىرلىكتە بورتالا شەھىرىنىڭ تۇبۇشنىسى بۇتخانىسىدا بۇددا گرامماتىكىسى قىرائەت مۇراسىمى ۋە «بۇددا

تاۋاب قىلىش خىزمىتىنىڭ تەشكىلىي رەھبەرلىكى كۈچەيتىلدى، ھەج - تاۋاب قىلغۇچىلارغا قارىتىلغان سىڭىپ كىرىشكە قارشى تۇرۇش تەربىيىسى گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇلدى. ھەج - تاۋاب قىلغۇچىلار «شەرقىي تۈركىستان» قىلارنىڭ زوراۋانلىقلىرىدىن ئېلىنغان ماتېرىيال فىلىمىنى كۆرۈشكە ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، ياخشى تەربىيە ئۈنۈمى ھاسىل قىلىندى.

5. دىنىي تەشكىلاتلار قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى. شۇ ئارقىلىق ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ 7 - قۇرۇلتىيى ئېچىلىپ، جەمئىيەتنىڭ نۆۋەت ئالماشتۇرۇش خىزمىتى تاماملاندى. 6. دىن سوتسىيالىستىك جەمئىيەتكە ماسلىشىشقا يېتەكلەندى. 9 - ئايدا دۆلەت دىن ئىشلىرى ئىدارىسى ئۈرۈمچىدە تەپسىر قىلىش ۋە يېڭىچە ۋەز ئېيتىش بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىنى ئاچتى. يىغىندا شىنجاڭنىڭ تەپسىر قىلىش خىزمىتى تەجرىبىلىرى تونۇشتۇرۇلدى، قىسەن ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك مىللەت - دىن ئىشلىرى كومىتېتلىرىنىڭ مەشۋۇللىرى سۆز قىلدى.

ۋالڧا پىڭ

ۋە تەنپەرۋەر دىنىي زاتلار ئىچكى ئۆلكىلەردە ئېكسكۇرسىيە ۋە تەكشۈرۈشتە بولدى

ئاپتونوم رايون 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە ۋە 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە 10 - ۋە 11 - قارارلىق ۋە تەنپەرۋەر دىنىي زاتلار ئېكسكۇرسىيە ئۆمىكى تەشكىللىدى، بۇ ئۆمىكلەر بېيجىڭ، شاڭخەي، شەندۇڭ، جياڭخۇ، جېجياڭ قاتارلىق جايلاردا ئېكسكۇرسىيە ۋە تەكشۈرۈشتە بولدى. ئېكسكۇرسىيە ئۆمىكى ئاپتونوم رايوننىڭ ۋىلايەت، ئوبلاست (شەھەر) لىرىدىكى ۋە بىڭتۇەندىكى ئۇيغۇر، قازاق، خۇيزۇ، قىرغىز، دۇڭشياڭ قاتارلىق 5 مىللەتتىن بولغان 83 ۋە تەنپەرۋەر دىنىي زاتتىن تەركىب تاپتى. بۇ دىنىي زاتلار ئېكسكۇرسىيە ۋە تەكشۈرۈش ئارقىلىق ۋە تەنپەرۋەرلىك، سوتسىيالىستىك ۋە مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىگە ئىگە بولدى.

ئابلىز توختى

شۇ ئارقىلىق ئىسلام دىنى جەمئىيىتىنىڭ نۆۋەت ئالماشتۇرۇش ئەھۋالى

شۇ ئارقىلىق ئىسلام دىنى جەمئىيىتى 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ ۋەكىل سانى 263 بولىدۇ دەپ بەلگىلەنگەندى، 263 قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ كىدىن 20 كىشى كۆپەيتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 6 - نۆۋەتتىكىدىن 102 كىشى ساقلاپ قېلىنىپ، يېڭىدىن 161

ئاۋالوكتسىۋارانىڭ ئەۋلىيالىققا يەتكەن كۈنى، 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئۈرۈمچى ئەتراپىدىكى جايلاردىن 6000 غا يېقىن بۇددىست ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى شىسكۇ سۈزۈكبۇلاق بۇتخانىسىغا، ئۈرۈمچى ناھىيىسىدىكى بەنفاڭگۇ فىمىسى بۇتخانىسىغا يىغىلىپ، ئاۋالوكتسىۋارانىڭ ئەۋلىيالىققا يەتكەن كۈنىنى خاتىرىلەش پائالىيىتىگە قاتناشتى.

ما شىنچىڭ

نوملىرى» مەرھابا مۇراسىمى قاتارلىق بۇددا دىنىي پائالىيەتلىرى ئۆتكۈزۈلدى. بۇ مۇراسىمغا بايىنغولىن، تارباغاتاي قاتارلىق جايلاردىن كەلگەن 30 لاما ۋە شۇ يەردىكى بۇددىستلاردىن بولۇپ 100 دىن ئوشۇق كىشى قاتناشتى.

ساۋ سەيرىن

ئاۋالوكتسىۋارانىڭ ئەۋلىيالىققا يەتكەن كۈنىنى خاتىرىلەش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى
7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى بۇددا دىنىنىڭ ئەنئەنىسى بويىچە

شىنجاڭدىكى مىللىي يېزىلارنىڭ 2003 - يىلدىكى ئاساسىي ئەھۋالى

مىللىي يېزا نامى	يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس	يۈنلەك ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى	يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى (نۆمۈن بۇەن)	كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى (نۆمۈن بۇەن)	بۇنىڭ ئىچىدە: سانائەت كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى (نۆمۈن بۇەن)	مەھسۇلات قىممىتى (نۆمۈن بۇەن)	دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، بېلىقچىلىق، چارۋىچىلىق	يىل ئاخىرىدىكى تېرىلغۇ يەر (گېكتار)	ئېلىنغان ئاشلىق (توننا)	يەرلىك مالىيە كىرىمى (نۆمۈن بۇەن)	يەرلىك مالىيە چىقىمى (نۆمۈن بۇەن)	ئۆتۈرۈپ ماپ كىرىم (نۆمۈن بۇەن)
پىچان ناھىيىسى دۆڭبازار غۇبۇرۇپ - تىزى	3733	3536	68	56	105	318.60	1448.46	165	138	3484		
قۇمۇل شەھىرى دەۋەلدۈرۈك قازاق يېزىسى	2449	2350			152.93	152.93	382.30	98.88				
قۇمۇل شەھىرى ئۇلاتاي قازاق يېزىسى	710	710			139.33	107	92.18	47.97				
ئاراتۇرۇك ناھىيىسى نېرىنكىر قازاق يېزىسى	3443	3094	104		1009	429	51	16	191	1561		
سانجى شەھىرى ئاشلىق قازاق يېزىسى	7840	7340	1190	410	8223	1330	1350	30	234	3138		
فۇكاڭ شەھىرى سەنگۇڭخې قازاق يېزىسى	3920	2870	4102	1255	1329	380	1693.7	194.2	194.2	4331		
فۇكاڭ شەھىرى شاڭخۇگۇ قازاق يېزىسى	11500	7479	5580	3940	4903.6	45079	12171	459.72	446.05	3800		

3022	180	180	654	833.33	2458	3725	7641	3368	4014	مىچۈن شەھىرى بەيياغىي قازاق يېزىسى
3948	38.8	33.99	413.01	2440.5	6237	1854	4394	4882	6876	قۇنۇبى ناھىيىسى ئاش پەلەمپەي قازاق يېزىسى
2617	585.2	578.3	2986	1200	4965	686	738	5523	6753	ماناس ناھىيىسى چىڭشۈيەن قازاق يېزىسى
2638	300	75	1979	890	4207	1040	1460	4187	4387	ماناس ناھىيىسى ئاسىرقاي دەرياسى قازاق يېزىسى
2686	240	41	2881		2521.4	531	875	3052	4760	ماناس ناھىيىسى خىنكارىتەن قازاق يېزىسى
	3080	79.33	79.33	8400	4467	3890		5860	7354	گۈچۈلك ناھىيىسى ۋۇماچاڭ قازاق يېزىسى
2713	254	254	4200	1000	1624	253	904	2474	3046	گۈچۈلك ناھىيىسى چورېن قازاق يېزىسى
2995	277	277	5000	1450.1	3102	163	821	3215	4117	گۈچۈلك ناھىيىسى داچۈن تاتار يېزىسى
2439	851.3	851.3	1307	593.3	1873		112	3055	3093	مورى ناھىيىسى دانەنگۇ ئۆزبېك يېزىسى
3933	561.35	561.35	5023	3040	8083	242	2797	5940	10070	خوشۇت ناھىيىسى ئۇششاقتال خۇيزۇ يېزىسى
1750.68	295	295	3233	1176	932	187	507	4371	4384	ئۈنسۇ ناھىيىسى بوزدۆلك قىرغىز يېزىسى
1386	127.26	127.04	5806.93	1156	1768.9			8506	8543	ئۈچتۇرپان ناھىيىسى يامانسۇ قىرغىز يېزىسى
585	107.4		667	116.5	57.8		12	3299	3299	ئاقتۇ ناھىيىسى تار تاجىك يېزىسى
902	11	9.7	2600	657.6	1142.52			2291	3092	پوسكام ناھىيىسى بۇيلۇق تاجىك يېزىسى
1039.9	28.9	28.9	7800	1800	147	51	242	1322	7693	يەكەن ناھىيىسى زەرەپشات تاجىك يېزىسى
980			157	113				920	930	تاشقورغان ناھىيىسى كۆكيار قىرغىز يېزىسى
1135	25.96	26.75	45	144	152.3			833	835	گۇما ناھىيىسى نەۋئابات تاجىك يېزىسى
794	164	54	468	130	274.3			604	604	گۇما ناھىيىسى كەڭقىر قىرغىز يېزىسى

3014	137.89	137.89	65514	7623	165556.8	5320	17300	40423	43517	غۇلجا ناھىيىسى ئۈچسۈن خۇيزۇ يېزىسى
2672	20.90	23.55	3818	933	1792	1222	3245	4099	4730	چاچال ناھىيىسى مىلىياچۈەن خۇيزۇ يېزىسى
2352	305	108	23240	4047.1	4909	213	720	4350	14500	قورغاس ناھىيىسى ئىچىگاھەن شىبە يېزىسى
1689	477	477	8226	1784.48	3021.57	1200	3000	11909	13312	قورغاس ناھىيىسى سەنگۈك خۇيزۇ يېزىسى
2596.1	150.84	150.84	3277	4087.93	2429	1815	4900	9810	11700	موڭغۇلكۆرە ناھىيىسى سى چاغانئۆسۈ موڭغۇل خۇل يېزىسى
2575.73	517	794	2586	4493	2460	730	144.5	10992	12294	موڭغۇلكۆرە ناھىيىسى سى شات قىرغىز يېزىسى
2700.68	23.05	42.65	2264	46580	2234.59	915	2000	6675	8900	موڭغۇلكۆرە ناھىيىسى سى خۇسۇمتۇغار- سۇن موڭغۇل يېزىسى
2357	513.3	484.3	738.4	970	1238	374	2368		3674	تىكەس ناھىيىسى خۇجىرتى موڭغۇل يېزىسى
1306		60.82	2326.9	2160	2134.66			9669	11569	تىكەس ناھىيىسى كۆكتېرەك قىرغىز يېزىسى
226320	419	419	3676	25046	3782.98	1132	8052	8859	14128	نەلقا ناھىيىسى كۆكخوتخور موڭغۇل يېزىسى
3823.64	587	692	41850	9300	7842.94	1902	4779	4688	10550	چۆچەك شەھىرى ئاشلىسى دائىرىسى
4267	2630	2630	3342.95	22049	3523.79	2500	2500	1800	5200	شىخۇ شەھىرى جىرغىلتغۇلىن موڭغۇل يېزىسى
3814	18.5	18.5		600	1100			2020	2193	شىخۇ شەھىرى تابۇلخات موڭغۇل يېزىسى
2100	307	35	4819	1913	2927	207	284	2748	4580	دۆربىلجىن ناھىيىسى سى ئېمالغۇلىن موڭغۇل يېزىسى
1929	348	348	390	1454.67	1567.49	150	792	2302	3151	دۆربىلجىن ناھىيىسى سى خۇجىرت موڭغۇل يېزىسى
2895	483.8	483.8	945	562.67	1943.71	812.1	1952.5	2910	3895	ئالتاي شەھىرى قاندىغايىتى موڭغۇل يېزىسى
1349	33	25		133	180	20	120	1419	1947	بۇرچىن ناھىيىسى قۇمقاناس موڭغۇل يېزىسى

ئىزاھ: قۇتۇبى ناھىيىسى مايتاغ قازاق يېزىسىنىڭ ماتېرىيالى كەم.

ش ئۇ ئا ر خەلق ئىشلىرى كومىتېتى

نوپۇس ، پىلانلىق تۇغۇت

بەربا قىلىشنى ئاساسىي نشان قىلغان نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇتنى ھەر تەرەپلىمە ئىسلاھ قىلىشنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى باشلىدى. جايلار ئۈنۈپرسال ئىسلاھاتىنى ئومۇميۈزلۈك قانات يايدۇردى. شەھەر مەھەللىلەرنى، يېزا كەنت - گۈرۈپپىلارنى تۇتۇشتەك كەنت - مەھەللە ئاھالىلىرى ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىدىغان خىزمەت گەندىزىسى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى. بۇ، پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويغان ئائىلىلەرگە قارىتىلغان ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي سىياسەتلەر ۋە تەدبىرلەرنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈشكە، مۇكاپاتلاش، ئېتىبار بېرىش سىياسىتى ۋە كاپالەت تەدبىرلىرىنى كۆپ خىل ئۈسۈل ئارقىلىق ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە پايدىلىق. نىكاھ، پەرزەنت كۆرۈش يېڭى ئىستىلىنى ھەممە ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈش پائالىيىتى شەھەر، يېزىلاردا قانات يايدۇرۇلدى. ھاسىلدارلىقتىن ساقلىنىش ئۇسۇلىدا ئۆزىنىڭ ئەھۋالىغا قاراپ تاللاش ۋە ئەلا مۇلازىمەت قىلىش ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى. پىلانلىق تۇغۇتتا «ئۈچىنى بىرلەشتۈرۈش»، پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويغان دېھقانلار، چارۋىچىلارنىڭ ھالال ئەمگىكى بىلەن بېيىشىغا ياردەم بېرىش، قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرنى قۇتقۇزۇش پائالىيىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلدى. ئەلا مۇلازىمەت قىلىش بويىچە ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) بەربا قىلىش ۋە نىكاھ، پەرزەنت كۆرۈش يېڭى ئىستىلىنى ھەممە ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈش بويىچە ئۈلگە ناھىيە قۇرۇش پائالىيىتى ئوڭۇشلۇق قانات يايدۇرۇلدى.

قەشقەر شەھىرى كۆپىيىش ئەزالىرى ساغلاملىقى بويىچە 5 - مەزگىللىك تۈر خىزمىتىنى ئومۇميۈزلۈك باشلىدى. جۇڭگو پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى شىنجاڭدا يولغا قويغان ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا ئائىت 5 تۈر، ئاياللار خىزمىتىگە ئائىت 2 تۈر ۋە مۇسۇلمانلار كۆپىيىش ئەزاسى ساغلاملىقى تۈرى ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلدى.

بەي يۈلىڭ

نوپۇس كۆپەيدى، تۇغۇلۇش نىسبىتى تۆۋەنلىدى

ش ئۇ ئار ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ نوپۇسنىڭ ئۆزگىرىشىنى نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈشكە دائىر سانلىق

نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى ھەققىدە ئومۇمىي بايان

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئومۇمىي نوپۇسىنى 19 مىليون 400 مىڭ ئىچىدە كونترول قىلىش پىلانلانغانىدى، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.01، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.78 بولۇپ، يىللىق نوپۇس پىلانلىق تۇغۇت ئورۇندالدى. ئاپتونوم رايون «نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت نىزامى» نى ئېلان قىلىپ يولغا قويدى، «مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى يولغا قويۇش چارىسى»، «تۇغۇت مۇلازىمەت كىنىشكىسى، نى تارقىتىش چارىسى»، «قايتا تۇغۇشنى باشقۇرۇش چارىسى»، «دېھقان - چارۋىچىلارنى پىلانلىق تۇغۇت بويىچە مۇكاپاتلاش ۋە ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى تۈزۈپ چىقىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشنى تېزلىتىش توغرىسىدا يېتەكچى پىكىر»، «دېھقان - چارۋىچىلارغا قارىتىلغان ئاساسىي مۇلازىمەت تۈرلىرىنى ھەقسىز يولغا قويۇش چارىسى»، «ئىجتىمائىي بېقىۋېلىش راسخوتىنى يىغىش تەرتىپى» ۋە تېخنىكا مۇلازىمىتىنى باشقۇرۇش قاتارلىق يۈرۈشلەشكەن قائىدە - تۈزۈم ۋە تەدبىرلەرنى تۈزۈپ تارقىتىش. پىلانلىق تۇغۇتنىڭ ئاساسىي قاتلامدىكى نىگىزلىك خىزمەتلىرى ئومۇميۈزلۈك كۈچەيتىلدى، ئاساسىي قاتلامنى مەمۇرىي باشقۇرۇش، تېخنىكا مۇلازىمىتى ۋە ئاممىۋى خىزمەتتىن ئىبارەت «ئۈچىنى بىرگەۋدىلەشتۈرۈش» بويىچە باشقۇرۇش مۇلازىمەت سىستېمىسى تېخىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. دېھقان - چارۋىچىلارغا پىلانلىق تۇغۇت بويىچە ئاساسىي جەھەتتىن ھەقسىز مۇلازىمەت قىلىش تۈرى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. ئاساسىي قاتلامدىكى تۇغۇت يېتىدىكى ئاياللارنىڭ ئۇچۇرلىشىش قۇرۇلۇشى يېڭى تەرەققىياتقا ئېرىشتى. مالىيە سېلىنىمى زور دەرىجىدە ئاشتى، پىلانلىق تۇغۇت سەييارە مۇلازىمەت ئاپتوموبىلىدىن 97 سى سەپلەپ بېرىلدى. نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇتنى ھەر تەرەپلىمە ئىسلاھ قىلىش خىزمىتى باسقۇچ خاراكتېرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. 5 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر «قانۇن بويىچە باشقۇرۇش، كەنت (مەھەللە) ئاھالىلىرى ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىش، ئەلا مۇلازىمەت قىلىش، سىياسەت ئارقىلىق ئىلگىرى سۈرۈش، ئۈنۈپرسال تۈزۈش» تىن ئىبارەت يېڭى مېخانىزم

بولغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ.

لى يالى
نوپۇسنىڭ ياش قۇرۇلمىسى ياخشىلىنىشىغا قاراپ يۈزلەندى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 0 ياشتىن 14 ياشغىچە بولغانلار ئومۇمىي نوپۇسنىڭ %24.79 نى، 15 ياشتىن 64 ياشغىچە بولغانلار %69.09 نى، 65 ياشتىن يۇقىرىلار %6.12 نى ئىگىلىدى. 1990 - يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا 0 ياشتىن 14 ياشغىچە بولغانلار 8.26 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى، 15 ياشتىن 64 ياشغىچە بولغانلار 6.05 پىرسەنت پوئېنتى، 65 ياشتىن يۇقىرىلار 2.21 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى. ئاپتونوم رايون بويىچە نوپۇسنىڭ ياش قۇرۇلمىسى ياشلار تىپىدىن چوڭلار تىپىغا ئۆتتى.

لى يالى
ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى كۆپەيدى، ئومۇمىي نوپۇستا ئىگىلىگەن نىسبىتى تۆۋەنلىدى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 11 مىليون 628 مىڭ 500 بولۇپ، ئومۇمىي نوپۇسنىڭ %60.13 نى ئىگىلىدى. 1990 - يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 2 مىليون 167 مىڭ كۆپىيىپ، %22.9 ئاشتى؛ ئىگىلىگەن نىسبىتى 2.29 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى، بۇ ئاز سانلىق مىللەتلەر نوپۇسنىڭ كۆپىيىشىنىڭ نىسبىتى مۇقىم باسقۇچقا كىرگەنلىكىنىڭ ئىپادىسى.

لى يالى
نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى ۋە گۇۋاھنامە ئېلىش نىسبىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا تۇغۇلغان نوپۇسنىڭ سىياسەتكە ئۇيغۇن كېلىش نىسبىتى تەخمىنەن %90 بولدى. بىر پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى %56.64، 2 پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى %28.27، كۆپ پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى %15.09 بولدى، 2002 - يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا بىر پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 1.18 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى، 2 پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 0.77 پىرسەنت پوئېنتى، كۆپ پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى 0.41 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 508 مىڭ 800 ئەر - خوتۇن «بالغۇز پەرزەنتلىك ئاتا - ئانىلار شەرەپ گۇۋاھنامىسى»، ئاز سانلىق مىللەتتىن 138 مىڭ ئەر - خوتۇن «پىلانلىق تۇغۇتتى يولغا قويغان ئاتا - ئانىلار شەرەپ گۇۋاھنامىسى» ئالدى، كىنىشكا ئېلىش نىسبىتى %18.45 كە

مەلۇماتىغا ئاساسەن قىياس قىلغاندا، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭنىڭ ئومۇمىي نوپۇسى 19 مىليون 339 مىڭ 500 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 287 مىڭ 600 ئادەم كۆپىيىپ، %1.51 ئۆزلىگەن، نوپۇسنىڭ ئېشىش سۈرئىتى يىلدىن - يىلغا تۆۋەنلەشكە باشلىغان. ماتېرىياللارغا قارىغاندا، 1998 - يىلدىن 2003 - يىلغىچە بولغان 6 يىل ئىچىدە ئاپتونوم رايون بويىچە نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى ئازكەم 4 پروپوئېنت تۆۋەنلىگەن. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 307 مىڭ 100 ئادەم تۇغۇلغان، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %0.01، 16، ئۆلۈش نىسبىتى %5.2، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.78 بولغان. 2002 - يىلغا سېلىشتۇرغاندا تۇغۇلۇش نىسبىتى 0.29 پروپوئېنت، ئۆلۈش نىسبىتى 0.23 پروپوئېنت تۆۋەنلىگەن.

لى يالى
نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى ئاياللار كۆپەيدى، تۇغۇت سەۋىيىسى داۋاملىق تۆۋەنلىدى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭ بويىچە نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى ئاياللار 3 مىليون 505 مىڭ 500 گە يېتىپ، ئومۇمىي نوپۇسنىڭ %18.13 نى ئىگىلىگەن. 1990 - يىلدىكىگە سېلىشتۇرغاندا ئىگىلىگەن نىسبىتى 0.13 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى. كۆپەيگەن نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى ئايال 777 مىڭ 400 گە يېتىپ، ئېشىش نىسبىتى %28.5، يىللىق ئوتتۇرىچە ئېشىش نىسبىتى %1.95 بولدى. تۇغۇش ئەھۋالىدىن قارىغاندا، يېقىنقى 10 يىلدىن بۇيان ئاپتونوم رايون بويىچە تۇغۇت يېشىدىكى ئاياللارنىڭ تۇغۇش ئومۇمىي نىسبىتى 1.18 تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ ئاساسلىق سەۋەبى: 3 ياكى 3 تىن ئارتۇق پەرزەنتلىك بولۇش ئومۇمىي نىسبىتى تېز تۆۋەنلىدى. نوپۇسنى 4 - قېتىملىق ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش ۋە 5 - قېتىملىق ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈشكە دائىر ماتېرىياللاردا كۆرسىتىلىشىچە: 2 پەرزەنتلىك بولۇش نوپۇسنى 5 - قېتىملىق ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش مەزگىلىدە 4 - قېتىملىق ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش مەزگىلىدىكى 0.61 دىن 0.51 گە تۆۋەنلىگەن؛ شۇنىڭ بىلەن تەڭ 3 ياكى 3 تىن ئارتۇق پەرزەنتلىك بولۇش نىسبىتى نوپۇسنى 5 - قېتىملىق ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش مەزگىلىدە 4 - قېتىملىق ئومۇمىيۈزلۈك تەكشۈرۈش مەزگىلىدىكى 1.71 دىن 0.34 كە تۆۋەنلىگەن. بۇ پىلاندىن سىرت كۆپ پەرزەنتلىك بولۇش سەۋىيىسىنىڭ خېلى زور دەرىجىدە تۆۋەنلىگەنلىكىدىن، نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى ئاياللارنىڭ تۇغۇت ئەندىزىسىدە تۈپتىن ئۆزگىرىش

نازارىتى، مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى، سەھىيە نازارىتى، ئاياللار بىرلەشمىسى، پىلان كومىتېتىدىكى ئالاقىدار خادىملار يىغىنىدا مەخسۇس تېمىدا سۆزگە چىقتى. قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان 21 ئەزا ئورۇننىڭ مەسئۇللىرى ۋە ئالاقىچىلىرى يىغىنىغا قاتناشتى.

باير

ئاپتونوم رايونلۇق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇتنى ھەر تەرەپلىمە ئىسلاھ قىلىش خىزمىتى نەق مەيدان يىغىنى

بۇ يىغىن (شىمالىي شىنجاڭ بۆلىكى) 2003- يىل 7- ئاينىڭ 24- كۈنىدىن 28- كۈنىگىچە سانجى ئوبلاستى، قاراماي شەھىرىدە، (جەنۇبىي شىنجاڭ بۆلىكى) 8- ئاينىڭ 22- كۈنىدىن 26- كۈنىگىچە بايىنغولىن ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىندا سانجى شەھىرىنىڭ كەنت (مەھەللە) ئاھالىلىرىنىڭ ئۆز ئۆزىنى ئىدارە قىلىش، جىمىسار ناھىيىسىنىڭ كادىرلار تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىش، قۇتۇبى ناھىيىسىنىڭ تېخنىكىلىق مۇلازىمەت قىلىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش، ماناس ناھىيىسىنىڭ پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويغان ئائىلىلەرنى مۇكاپاتلاش ۋە ئۇلارغا ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، قاراماي شەھىرىنىڭ شەھەر باشقۇرۇش ئەندىزىسى قاتارلىق ھەمدە بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ نىكاھ، پەرزەنت كۆرۈش يېڭى ئىستىلىنى ھەممە ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈش پائالىيىتى، شايار ناھىيىسىنىڭ ئۈنۈپىرسال ئىسلاھاتتا مەنپەئەتكە توغرىلاش مېخانىزمى ئورنىتىش ئەھۋالى، كۇچا، باي ناھىيىلىرىنىڭ تېخنىكىلىق مۇلازىمەت قۇرۇلۇشى قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئىزدىنىش نەق مەيداندا كۆزدىن كەچۈرۈلدى. ھەر تەرەپلىمە ئىسلاھ قىلىشتا سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ۋىلايەت، ناھىيىلەرنىڭ مەسئۇل رەھبەرلىرى، ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر)، ناھىيە (شەھەر) لىك پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتلىرىنىڭ مۇدىرلىرى، پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان ئەزا ئورۇنلىرىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنىغا قاتناشتى.

باير

ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى نوپۇس، بايلىق، مۇھىت خىزمىتى توغرىسىدىكى مەخسۇس دوكلاتىنى ئاڭلىدى
2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 30 - كۈنى شۇ ئار پارىتكوم 44 - قېتىملىق دائىمىي ئەزالار يىغىنى (دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى، رەئىسلەر بىرلەشمە يىغىنى) نى ئېچىپ، نوپۇس،

2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 22 - كۈنى دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋاڭ گوجياڭ «ئۈچىسى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» ھال سوراش ئۈمىكىنى باشلاپ قەشقەرنىڭ يېزىلىرىدا تۇغۇت يېشىدىكى ئاز سانلىق مىللەت ئاياللىرىنى زىيارەت قىلدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى.

ما شۇيىڭ فوتوسى

يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 1.25 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى. نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى ئاياللاردىن 2 مىليون 876 مىڭ 400 ى ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش تەدبىرى قوللانغان بولۇپ، ئۈنۈپىرسال ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش نىسبىتى % 82.05 بولدى.

لى يالى

ئاپتونوم رايونلۇق پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 19 - 20 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا 2002 - يىللىق خىزمەتلەر خۇلاسەسى ۋە 2003 - يىللىق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى ئورۇنلاشتۇرۇلدى؛ كادىرلار مىنىستىرلىكى، دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى تەرىپىدىن تەقدىرلەنگەن ئىلغار كۈللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرگە مۇكاپات تارقىتىپ بېرىلدى. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر بىلەن 2003 - يىللىق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزالاندى.

باير

شۇ ئار پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان ئەزا ئورۇنلىرىنىڭ بىرلەشمە يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا 2003 - يىللىق مەركەزنىڭ نوپۇس، بايلىق، مۇھىت خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى. مالىيە نازارىتى، جامائەت خەۋپسىزلىكى

مۇلازىمەت قىلىشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) لار ئېلان قىلىندى ھەمدە ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لەر بىلەن 2004 - يىللىق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزالاندى.

بايىر مەملىكەتلىك پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى «ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى

دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋاڭ گۇچاڭ قاتارلىق 5 كىشىدىن تەشكىللەنگەن «ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» ھال سوراھ ئۆمىكى 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە بايىنغولىن، قەشقەر، قىزىلسۇ، ئۈرۈمچى قاتارلىق جايلاردا «ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 25 دانە تېلېۋىزور، DVD ۋە پەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر كىتاب (پلاستىنكا) قاتارلىقلارنى تەقدىم قىلدى ۋە ئاساسىي قانالنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى تەكشۈردى.

بەي يۈلك پىلانلىق تۇغۇت سەييارە مۇلازىمەت ئاپتوموبىلى تەقدىم قىلىش مۇراسىمى دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى، پىلان كومىتېتىنىڭ شىنجاڭغا 50 دانە پىلانلىق تۇغۇت سەييارە مۇلازىمەت ئاپتوموبىلى تەقدىم قىلىش مۇراسىمى 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ

2003 - يىلى 8 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇتنى ھەر تەرەپلىمە ئىسلاھ قىلىش خىزمىتى نەق مەيدان يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بۇگۈر ناھىيىسىدە پىلانلىق تۇغۇت ئائىلىسى قىرائەتخانىسىنى ئېكسكۇرسىيە قىلماقتا. چىڭ خۇي فوتوسى

بايلىق، مۇھىت خىزمىتى توغرىسىدىكى خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلىدى. يىغىنغا چىڭ پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيوروسىنىڭ ئەزاسى، شى ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن رىياسەتچىلىك قىلدى. يىغىندا نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت، زېمىن بايلىقى، مۇھىت ئاسراش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتلار ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ھەمدە دۆلەتنىڭ 3 تۈرلۈك تۈپ سىياسىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش خىزمىتىنى يەنىمۇ چىڭ تۇتۇش ھەققىدە مۇھاكىمە ۋە ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ بېرىلدى.

يىغىندا نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىگە بولغان تەلەپلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى: بىرىنچى، ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر پىلانلىق تۇغۇت مۇلازىمەت پونكىتى قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشى كېرەك. جايلار كۆپ تەرەپلەپ مەبلەغ غەمەش پىرىنسىپى بويىچە، ھەر دەرىجىلىك پىلانلىق تۇغۇت مۇلازىمەت پونكىتلىرىنى رېمونت قىلىش، كېڭەيتىپ قۇرۇش خىراجىتىنى پائال توپلىشى كېرەك. بۇنىڭ ئىچىدىكى 2 مىليون يۈەن ئاساسىي قۇرۇلۇش خىراجىتىنى ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن ھەل قىلىپ، مەبلەغنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈش كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. ئىككىنچى، جايلار ئاپتونوم رايون بېكىتكەن ئاز پەرزەنتلىك بولغان دېھقان - چارۋىچىلار ئائىلىسىنى بىر قېتىمدىلا 2000 يۈەن بىلەن مۇكاپاتلاش سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشى ۋە نەقلەشتۈرۈشى كېرەك. ئۈچىنچى، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە مەكتەپلىرى بۇنىڭدىن كېيىن نوپۇس، بايلىق، مۇھىت توغرىسىدىكى 3 چوڭ دۆلەت سىياسىتى تەربىيىسىنى پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ زۆرۈرىي دەرسلىكى قاتارىغا كىرگۈزۈشى كېرەك.

بايىر ئاپتونوم رايونلۇق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 30 - 31 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا مەملىكەتلىك نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، مەملىكەتلىك نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت سىستېمىسى بويىچە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتىدىكى ئىلغار كولىكتىپ، ئىلغار شەخسلەرگە، مەملىكەت بويىچە نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى ۋە پەن - تېخنىكا خىزمىتىدىكى ئىلغار كولىكتىپ، ئىلغار شەخسلەرگە مۇكاپات تارقىتىپ بېرىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە پىلانلىق تۇغۇتقا ئەلا

باشقۇرۇش ۋە مۇلازىمەت خىزمىتىنى ئورتاق ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى.

بەي يۇلىك

پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى باھالاش

خىزمىتىنى قانات يايدۇردى

ش ئۇ ئار پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ 2003 - يىل 6 - ئايدىن 8 - ئايغىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ ئاساسىي قاتلام پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى خىزمىتىنىڭ نەتىجىلىرىنى ئومۇميۈزلۈك باھالىدى. سۆھبەت يىغىنى ئېچىش ۋە كەنت، ئائىلىلەرگىچە بېرىپ سۆھبەتلىشىش ئارقىلىق 12 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 24 دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ناھىيىسى (شەھىرى)، 46 يېزا، بازار، 49 كەنت پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتىدە تەكشۈرۈپ باھالاشنى قانات يايدۇردى، يېزا، بازار رەھبەرلىرى، كەنت پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيەتلىرىنىڭ باشلىقلىرى، مۇدىرىيەت ئورۇنلار، دىنىي زاتلاردىن بولۇپ 677 ئادەم قاتناشقان سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

يالك يىپىك

ئەلا مۇلازىمەت قىلىش بويىچە ئىلغار

ناھىيىلەر تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى

ش ئۇ ئار پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى 2003 - يىل 9 - ئايدا ئاپتونوم رايون بېكىتكەن ئاقسۇ، قۇمۇل شەھەرلىرى، قۇتۇبى، باغراش ناھىيىلىرى، ئۈرۈمچى شەھىرى دۆڭمەن رايونى، قاراماي شەھىرى قاراماي رايونى قاتارلىق ئەلا مۇلازىمەت قىلىش بويىچە سىناق نۇقتىسى قىلىنغان 6 ناھىيە (شەھەر، رايون) نى ئومۇميۈزلۈك باھالاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. ئاقسۇ شەھىرى، باغراش ناھىيىسى، قاراماي رايونى ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانلىق تۇغۇتقا ئەلا مۇلازىمەت قىلىشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) ئۆلچىمىگە يەتتى ھەمدە 11 - ئايدا دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ ئەلا مۇلازىمەت قىلىش بويىچە ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) قۇرۇش تۈرىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش گۇرۇپپىسىنىڭ باھالاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى، مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن پىلانلىق تۇغۇت بويىچە ئەلا مۇلازىمەت قىلىشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى.

بەي يۇلىك

نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇتنى نىشانلىق

باشقۇرۇش يىللىق تەكشۈرۈلدى

ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى 2003 - يىل 10 - ئايدا 5 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ جايلارغا تەكشۈرۈشكە

23 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋالىك گوجالا، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخسۇتلار ئاپتوموبىل تەقدىم قىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ۋە مۇھىم سۆز قىلدى، مۇلازىمەت ئاپتوموبىلى قوبۇل قىلغان ناھىيىلەرنىڭ ۋەكىللىرىمۇ مۇراسىمغا قاتناشتى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 97 ۋىلايەت، ناھىيىگە پىلانلىق تۇغۇت سەييارە مۇلازىمەت ئاپتوموبىلى سەپلەپ بېرىلدى.

بەي يۇلىك

شىنجاڭنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان

مەزگىلىدىكى نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت ئىشلىرى تەرەققىيات پىلانىنى ئوتتۇرا مەزگىللىك باھالاش

باھالاش 2003 - يىل 4 - ئايدا ئېلىپ بېرىلدى. ش ئۇ ئار پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى 3 باھالاش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ قۇتۇبى، مورى ناھىيىلىرى، تۇرپان شەھىرى، توقسۇن، يېڭىسار، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىرىدىكى 12 يېزا، 12 كەنتتە، نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى 600 ئايال ئارىسىدا مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەر توغرىسىدا نەق مەيداندا ئەھۋال ئىگىلەش ۋە سوئال - جاۋاب قەغىزى ئارقىلىق تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. «شىنجاڭ تۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت ئىشلىرى تەرەققىيات پىلانىنى ئوتتۇرا مەزگىللىك باھالاش دوكلاتى» يېزىپ چىقىلىپ، دۆلەت نوپۇس، پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى ۋە ش ئۇ ئار تەرەققىيات پىلان كومىتېتىغا يوللاندى.

بەي يۇلىك

كۆچمە نوپۇسلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت

خىزمىتىنى ھەمكارلىشىپ باشقۇرۇش كېلىشىمى

2003 - يىل 3 - ئايدا گەنسۇ ئۆلكىلىك ۋە شىنجاڭ تۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىلىرى «كۆچمە نوپۇسلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى ھەمكارلىشىپ باشقۇرۇش كېلىشىمى» نى ئىمزالىدى. ئىككى تەرەپ كۆچۈپ چىققانلارغا قانۇن بويىچە كۆچمە نوپۇسلارنىڭ نىكاھ، تۇغۇت گۇۋاھنامىسىنى بېجىرىپ بېرىش، كۆچمە نوپۇسلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت ئۇچۇرلىرىدىن ئىككى تەرەپ ئورتاق بەھرىمان بولۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىش، ئۆزئارا ئەھۋال مەلۇم قىلىش، قەرەللىك بىرلەشمە يىغىن ئېچىش، كۆچمە نوپۇسنى دائىمىي نوپۇس باشقۇرۇشنىڭ دائىرىسىگە كىرگۈزۈش، كۆچمە نوپۇسلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇتنى كۈندىلىك

مۇلازىمەت قىلىشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) لار ئېلان قىلىندى ھەمدە ۋىلايەت (ئوبلاست، شەھەر) لار بىلەن 2004 - يىللىق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى نىشانلىق باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزالاندى.

باير

مەملىكەتلىك پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى «ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى

دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋاڭ گۇچاڭ قاتارلىق 5 كىشىدىن تەشكىللەنگەن «ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» ھال سوراھ ئۆمىكى 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 21 - كۈنىدىن 23 - كۈنىگىچە بايىنغولىن، قەشقەر، قىزىلسۇ، ئۈرۈمچى قاتارلىق جايلاردا «ئۈچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. 25 دانە تېلېۋىزور، DVD ۋە بەننى ئومۇملاشتۇرۇشقا دائىر كىتاب (پلاستىنكا) قاتارلىقلارنى تەقدىم قىلدى ۋە ئاساسى قاننامىنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى تەكشۈردى.

بەي يۈلك

پىلانلىق تۇغۇت سەييارە مۇلازىمەت ئاپتوموبىلى تەقدىم قىلىش مۇراسىمى
دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى، پىلان كومىتېتىنىڭ شىنجاڭغا 50 دانە پىلانلىق تۇغۇت سەييارە مۇلازىمەت ئاپتوموبىلى تەقدىم قىلىش مۇراسىمى 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ

2003 - يىل 8 - ئايدا ئاپتونوم رايون بويىچە نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇتنى ھەر تەرەپلىمە ئىسلاھ قىلىش خىزمىتى نەق مەيدان يىغىنىغا قاتناشقان ۋەكىللەر بۇگۈر ناھىيىسىدە پىلانلىق تۇغۇت ئائىلىسى قىرغاقخاننى ئېكسكۇرسىيە قىلماقتا.

چېڭ خۇي فوتوسى

بايلىق، مۇھىت خىزمىتى توغرىسىدىكى خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلىدى. يىغىنغا ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن رىياسەتچىلىك قىلدى. يىغىندا نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت، زېمىن بايلىقى، مۇھىت ئاسراش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتلار ئاڭلاپ ئۆتۈلدى ھەمدە دۆلەتنىڭ 3 تۈرلۈك تۈپ سىياسىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش خىزمىتىنى يەنىمۇ چىڭ تۇتۇش ھەققىدە مۇھاكىمە ۋە ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ بېرىلدى.

يىغىندا نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىگە بولغان تەلپەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى: بىرىنچى، ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر پىلانلىق تۇغۇت مۇلازىمەت پونكىتى قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشى كېرەك. جايلار كۆپ تەرەپلەپ مەبلەغ غەملەش پىرىنسىپى بويىچە، ھەر دەرىجىلىك پىلانلىق تۇغۇت مۇلازىمەت پونكىتلىرىنى رېمونت قىلىش، كېڭەيتىپ قۇرۇش خىراجىتىنى پائال توپلىشى كېرەك. بۇنىڭ ئىچىدىكى 2 مىليون يۈەن ئاساسىي قۇرۇلۇش خىراجىتىنى ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن ھەل قىلىپ، مەبلەغنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈش كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. ئىككىنچى، جايلار ئاپتونوم رايون بېكىتكەن ئاز پەرزەنتلىك بولغان دېھقان - چارۋىچىلار ئائىلىسىنى بىر قېتىمىدىلا 2000 يۈەن بىلەن مۇكاپاتلاش سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشى ۋە نەقلەشتۈرۈشى كېرەك. ئۈچىنچى، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە مەكتەپلىرى بۇنىڭدىن كېيىن نوپۇس، بايلىق، مۇھىت توغرىسىدىكى 3 چوڭ دۆلەت سىياسىتى تەربىيىسىنى پارتىيە مەكتەپلىرىنىڭ زۆرۈرىي دەرىجىلىكى قاتارىغا كىرگۈزۈشى كېرەك.

باير

ئاپتونوم رايونلۇق نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى يىغىنى
بۇ يىغىن 2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 30 - 31 - كۈنلىرى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. يىغىندا مەملىكەتلىك نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھى يەتكۈزۈلدى، مەملىكەتلىك نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت سىستېمىسى بويىچە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتىدىكى ئىلغار كولىكتىپ، ئىلغار شەخسلەرگە، مەملىكەت بويىچە نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت قانۇنچىلىق قۇرۇلۇشى ۋە پەن - تېخنىكا خىزمىتىدىكى ئىلغار كولىكتىپ، ئىلغار شەخسلەرگە مۇكاپات تارقىتىپ بېرىلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە پىلانلىق تۇغۇتقا ئەلا

باشقۇرۇش ۋە مۇلازىمەت خىزمىتىنى ئورتاق ياخشى ئىشلەش توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قىلدى.

بەي يۈلىك

پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتىنى باھالاش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى

ش ئۇ ئار پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ 2003 - يىل 6 - ئايدىن 8 - ئايغىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ ئاساسىي قاتلام پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتى خىزمىتىنىڭ نەتىجىلىرىنى ئومۇميۈزلۈك باھالىدى. سۆھبەت يىغىنى ئېچىش ۋە كەنت، ئائىلىلەرگىچە بېرىپ سۆھبەتلىشىش ئارقىلىق 12 ۋىلايەت، ئوبلاستتىكى 24 دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ناھىيىسى (شەھىرى)، 46 يېزا، بازار، 49 كەنت پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيىتىدە تەكشۈرۈپ باھالاشنى قانات يايدۇردى، يېزا، بازار رەھبەرلىرى، كەنت پىلانلىق تۇغۇت جەمئىيەتلىرىنىڭ باشلىقلىرى، مۇدىرىيەت ئورۇنلار، دىنىي زاتلاردىن بولۇپ 677 ئادەم قاتناشقان سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

يالىق يىپىك

ئەلا مۇلازىمەت قىلىش بويىچە ئىلغار ناھىيىلەر تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى

ش ئۇ ئار پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى 2003 - يىل 9 - ئايدا ئاپتونوم رايون يېتىككەن ئاقسۇ، قۇمۇل شەھەرلىرى، قۇتۇبى، باغراش ناھىيىلىرى، ئۈرۈمچى شەھىرى دۆڭسەن رايونى، قاراماي شەھىرى قاراماي رايونى قاتارلىق ئەلا مۇلازىمەت قىلىش بويىچە سىناق نۇقتىسى قىلىنغان 6 ناھىيە (شەھەر، رايون) نى ئومۇميۈزلۈك باھالاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. ئاقسۇ شەھىرى، باغراش ناھىيىسى، قاراماي رايونى ئاپتونوم رايونىنىڭ پىلانلىق تۇغۇتقا ئەلا مۇلازىمەت قىلىشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) ئۆلچىمىگە يەتتى ھەمدە 11 - ئايدا دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ ئەلا مۇلازىمەت قىلىش بويىچە ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) قۇرۇش تۈرىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش گۇرۇپپىسىنىڭ باھالاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى، مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن پىلانلىق تۇغۇت بويىچە ئەلا مۇلازىمەت قىلىشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون) دېگەن شەرەپلىك نامغا ئېرىشتى.

بەي يۈلىك

نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇتنى نىشانلىق باشقۇرۇش يىللىق تەكشۈرۈلدى

ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى 2003 - يىل 10 - ئايدا 5 تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ جايلارغا تەكشۈرۈشكە

23 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. دۆلەت پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ۋالىك كوچالا، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى كۈرەش مەخسۇتلار ئاپتوموبىل تەقدىم قىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى ۋە مۇھىم سۆز قىلدى. مۇلازىمەت ئاپتوموبىلى قوبۇل قىلغان ناھىيىلەرنىڭ ۋەكىللىرىمۇ مۇراسىمغا قاتناشتى. شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 97 ۋىلايەت، ناھىيىگە پىلانلىق تۇغۇت سەييارە مۇلازىمەت ئاپتوموبىلى سەپلەپ بېرىلدى.

بەي يۈلىك

شىنجاڭنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت ئىشلىرى تەرەققىيات پىلانىنى ئوتتۇرا مەزگىللىك باھالاش

باھالاش 2003 - يىل 4 - ئايدا ئېلىپ بېرىلدى. ش ئۇ ئار پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى 3 باھالاش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ قۇتۇبى، مورى ناھىيىلىرى، تۇرپان شەھىرى، توقسۇن، يېڭىسار، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىرىدىكى 12 يېزا، 12 كەنتتە، نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى 600 ئايال ئارىسىدا مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەر توغرىسىدا نەق مەيداندا ئەھۋال ئىگىلەش ۋە سوئال - جاۋاب قەغىزى ئارقىلىق تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. «شىنجاڭ تۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت ئىشلىرى تەرەققىيات پىلانىنى ئوتتۇرا مەزگىللىك باھالاش دوكلاتى» يېزىپ چىقىلىپ، دۆلەت نوپۇس، پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى ۋە ش ئۇ ئار تەرەققىيات-پىلان كومىتېتىغا يوللاندى.

بەي يۈلىك

كۆچمە نوپۇسلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى ھەمكارلىشىپ باشقۇرۇش كېلىشىمى

2003 - يىل 3 - ئايدا گەنسۇ ئۆلكىلىك ۋە شىنجاڭ تۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتىلىرى «كۆچمە نوپۇسلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتىنى ھەمكارلىشىپ باشقۇرۇش كېلىشىمى» نى ئىمزالىدى. ئىككى تەرەپ كۆچۈپ چىققانلارغا قانۇن بويىچە كۆچمە نوپۇسلارنىڭ نىكاھ، تۇغۇت گۇۋاھنامىسىنى بېجىرىپ بېرىش، كۆچمە نوپۇسلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت ئۇچۇرلىرىدىن ئىككى تەرەپ ئورتاق بەھرىمان بولۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىش، ئۆزئارا ئەھۋال مەلۇم قىلىش، قەرەللىك بىرلەشە يىغىن ئېچىش، كۆچمە نوپۇسنى دائىمىي نوپۇس باشقۇرۇشنىڭ دائىرىسىگە كىرگۈزۈش، كۆچمە نوپۇسلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇتنى كۈندىلىك

بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتىنى باھالىدى، كۆرۈلگەن مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلدى ۋە مۇۋاپىق تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە جاھلاردىكى ناھىيە، يېزا دەرىجىلىك تېخنىكا مۇلازىمەت ئاپپاراتلىرىنى باھالاش خىزمىتىنىڭ قانات يايدۇرۇلۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلدى.

بەي يۈلك

پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويغان دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ھەقسىز ئوپېراتسىيە خىراجىتىنىڭ باشقۇرۇلۇش، ئىشلىتىلىش ئەھۋالى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىندى

2003 - يىلى ش ئۇ ئا ر پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى بىلەن مالىيە نازارىتى 2 تەكشۈرۈپ - تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ ئالتاي، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرىگە ئەۋەتىپ، پىلانلىق تۇغۇت مۇلازىمىتى ھەقسىز ئوپېراتسىيە خىراجىتىنىڭ باشقۇرۇلۇش، ئىشلىتىلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى، بۇ ئاپتونوم رايوننىڭ پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويغان دېھقان - چارۋىچىلار ھەقسىز ئوپېراتسىيە خىراجىتىنى باشقۇرۇش چارىسىنى تۈزۈش ئۈچۈن ئاساس سالدى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا تەكشۈرۈش جەدۋىلى تۈزۈپ رايونىمىز بويىچە ھامىلىدىن ساقلىنىش، تۇغۇت چەكلەش جەھەتتە ھەقسىز تېخنىكىلىق مۇلازىمەت قىلىشنىڭ يېزىلاردىكى ئەمەلىيلىشىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە تەھلىل قىلدى.

بەي يۈلك

«نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت نىزامى» دا بەلگىلەنگەن گۇۋاھنامە ئالغان ئەر - خوتۇنلارنىڭ پېنسىيە مۇكاپاتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە ئالاقىدار مەسلىھەت توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» تارقىتىلدى

بۇ ئۇقتۇرۇشنى ش ئۇ ئا ر پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى بىلەن كادىرلار نازارىتى بىرلىكتە تۈزۈپ، 2003 - يىلى 7-ئاينىڭ 22 - كۈنى تارقىتىش. «نوپۇس ۋە پىلانلىق تۇغۇت نىزامى» نىڭ 4 - باب 28 - ماددا 2 - تارمىقىدا «ئەر - خوتۇنلار پېنسىيىگە چىققاندا ئۇلار تۇرۇشلۇق ئورۇن ھەرقايسىغا مائاشنىڭ %5 ى بويىچە مۇكاپات پۇلى قوشۇپ بېرىدۇ ياكى ھەر قايسىغا بىر قېتىمىدا 2000 يۈەندىن يۇقىرى مۇكاپات بېرىدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن.

بۇ بەلگىلىگەن قارىتا «ئۇقتۇرۇش» تا مۇنداق تولۇقلىما چۈشەنچە بېرىلگەن: ئاپتونوم رايوننىڭ پىلانلىق تۇغۇتقا

ئەۋەتتى. تەكشۈرۈش نەتىجىسىدە بايىنغولىن ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، قاراماي شەھىرى يول ئېچىپ يېڭىلىق يارىتىش مۇكاپاتىغا؛ سانجى ئوبلاستى، قۇمۇل ۋىلايىتى، ئۈرۈمچى شەھىرى ئۈنۈپىرسال تەرەققىيات مۇكاپاتىغا؛ بورتالا ئوبلاستى، تارباغاتاي ۋىلايىتى، شىخەنزە شەھىرى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، خوتەن، تۇرپان، ئالتاي، قەشقەر ۋىلايەتلىرى، كۈيتۇڭ شەھىرى ئۆلچەمگە يەتكەن مۇنەۋۋەر ئورۇن مۇكاپاتىغا؛ ئىلى ئوبلاستى ئۆلچەمگە يېتىش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

بەي يۈلك

پىلانلىق تۇغۇت دورا - ئەسۋابلىرىنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

ش ئۇ ئا ر پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى 2003 - يىلى 4-ئايدا خوتەن، قەشقەر، قىزىلسۇ، ئاقسۇدىن ئىبارەت 4 ۋىلايەت، ئوبلاستنىڭ ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش دورا - ئەسۋابلىرىنى باشقۇرۇش خىزمەت ئەھۋالى، بالياتقۇدا تۇغۇت چەكلەش ئەسۋابىنىڭ ئومۇملىشىش ۋە ئىشلىتىلىشى، ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش دورا - ئەسۋابلىرى بويىچە «ئۇچىنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش» پائالىيىتىنىڭ ئەھۋالىنى تەكشۈردى ۋە تۈزۈش تەدبىرلىرىنى ۋاقىتلىق ئوتتۇرىغا قويدى.

2003 - يىلى 5 - ئايدىن 9 - ئايغىچە دورا - ئەسۋابلارنىڭ ئابباردا ساقلىنىش ئەھۋالىنى زور كۆلەمدە ئېنىقلاپ - تىزىملاش خىزمىتى ئۈيۈشتۈرۈلدى. «شىنجاڭ پىلانلىق تۇغۇت دورا، ئەسۋابلىرى خىزمىتىنى باشقۇرۇش چارىسى»، «ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش دورا - ئەسۋابلىرىنى قېلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش خىزمەت نىزامى»، «ئاپتونوم رايون بويىچە ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش دورا - ئەسۋابلىرىنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى بەلگىلىمە»، «ھامىلىدارلىقتىن ساقلىنىش دورا - ئەسۋابلىرىنى قوشۇپ بېرىش ئېھتىياج پىلاننى يۇقىرىغا يوللاش تەرتىپى»، «كېرەكسىز قىلىنغان دورا، ئەسۋابلارنى تەستىقلاش تەرتىپى» قاتارلىق قېلىپلاشتۇرۇلغان خىزمەتلەر توغرىسىدىكى ھۆججەتلەر تارقىتىلىپ ئاساسىي قاتلام خىزمىتى كۈچەيتىلدى.

بەي يۈلك

پىلانلىق تۇغۇت يېتەكچىلىك ئورنى (پونكىتى) نى باھالاش ۋە ئۇنىڭ سالاھىيىتىنى تەستىقلاش

ش ئۇ ئا ر پىلانلىق تۇغۇت مۇتەخەسسسلەر كومىتېتىنىڭ ئەزالىرى 2003 - يىلى 5 — 6 - ئايلاردا ش ئۇ ئا ر پىلانلىق تۇغۇت پەن تەتقىقات ئورنى ۋە ۋىلايەت دەرىجىلىك 14 پىلانلىق تۇغۇت مۇلازىمەت ئاپپاراتىنىڭ كەسپ

بويىچە مۇددەتتىن بۇرۇن پېنسىيىگە چىققانلار (مۇددەتتىن بۇرۇن ئىش ئورنىدىن ئايرىلغان، دەم ئېلىۋاتقانلار بۇنىڭ سىرتىدا)، خىزمەتتىن چېكىنگەن، كېسەل سەۋەبىدىن خىزمەتتىن چېكىنگەن ئەر - خوتۇنلار يۇقىرىقى ماددىدا بەلگىلەنگەن مۇكاپاتتىن بەھرىمەن بولما بولىدۇ. بەي يۇلىك

ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە «يالىغۇز پەرزەنتلىك ئانا - ئانىلار شەرەپ گۇۋاھنامىسى» ۋە «پىلانلىق تۇغۇتنى يولغا قويغان ئانا - ئانىلار شەرەپ گۇۋاھنامىسى» ئالغان ئەر - خوتۇنلار قايسى ۋاقىتتا پېنسىيىگە چىقىشتىن قەتئىينەزەر يۇقىرىقى ماددىدا بەلگىلەنگەن مۇكاپاتتىن بەھرىمەن بولما بولىدۇ. دۆلەتنىڭ سىياسەت خاراكتېرلىك بەلگىلىمىسى

2002 — 2003 - يىللاردىكى «ئىككى گۇۋاھنامە» ئېلىش ئەھۋالى

يىللار	جەمئىي	«يالىغۇز پەرزەنتلىك ئانا - ئانىلار شەرەپ گۇۋاھنامىسى»	«پىلانلىق تۇغۇت شەرەپ گۇۋاھنامىسى»	گۇۋاھنامە ئېلىش نىسبىتى (%)
2000	564461	454251	110210	17.20
2001	565785	451355	114430	16.97
2002	586155	467612	118543	17.20
2003	646723	508755	137968	18.45

2002 — 2003 - يىللاردىكى پىلانلىق تۇغۇت ئەھۋالى

يىللار	نىكاھلانغان تۇغۇت يېشىدىكى ئاياللار	تۇغۇت چەكلەش تەدبىرى قوللانغانلار	ئۈنۈملىك تۇغۇت چەكلەش نىسبىتى (%)	كېچىكىپ نىكاھلىنىش نىسبىتى (%)
2000	3282337	2714695	82.71	83.94
2001	3335050	2750286	82.47	82.61
2002	3408436	2800945	82.18	80.59
2003	3505538	2876426	82.05	77.79

بەي يۇلىك

ئاپپارات ۋە كادىرلار ئىشلىرى

ئاپپارات ئىسلاھاتى ۋە شتات باشقۇرۇش

ش ئۇ ئا ر ئاپپارات شتاتى كومىتېتىنىڭ يىغىنى

بۇ يىغىن 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ئېچىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى، ش ئۇ ئا ر ئاپپارات شتاتى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ئىسمائىل تىلىۋالدى يىغىنغا رىياسەتچىلىك قىلدى، يىغىندا مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى: ئاپپارات شتاتى غىزىمىدە مەركەزلەشتۈرۈپ بىر تۇتاش باشقۇرۇش ۋە دەرىجە بويىچە باشقۇرۇش تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇپ ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ھەقىقىي ئاقىدىغان تەدبىر ۋە چارىلارنى قوللىنىپ، ئاپپارات شتاتىنىڭ ئېشىپ كېتىشىنى قاتتىق تىزگىنلەش كېرەك. ئاپپارات شتاتىنى باشقۇرۇش بىلەن مالىيە خام چۈشۈشى باشقۇرۇشنى ئۆزئارا يۈرۈشلەشتۈرۈش ۋە ماسلاشتۇرۇشنىڭ چەكلەش مېخانىزمى ئۈستىدە ئىزدىنىش، ئاپپارات شتاتىنى باشقۇرۇش غىزىمىتىنى نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىش كېرەك. يىغىندا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىن مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ تەلپىگە قاتتىق ئەمەل قىلىپ، ئاپپارات ئىسلاھاتى غىزىمىتىنى باشتىن - ئاخىر ياخشى ئىشلەش تەلپ قىلىندى. يېزا - بازار ئاپپارات ئىسلاھاتى غىزىمىتىنى تاماملاپ بولمىغان ۋىلايەت، ئوبلاستلار سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلىش شەرتى ئاستىدا، ئاپپارات ئىسلاھاتى ۋەزىپىسىنى ئىسكاتقەدەر تېز ئورۇندىشى، ش ئۇ ئا ر شتات ئىشخانىسى يېتەكچىلىك، نازارەتچىلىك ۋە تەكشۈرۈشنى كۈچەيتىشى لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا خادىملارنى تارقاقلاشتۇرۇش غىزىمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، 2005 - يىلى خادىملارنى تارقاقلاشتۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ بولۇشقا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك، دەپ تەكىتلەندى.

شىي گۇاڭدې، لىي شىڭ

ئاپپارات شتاتىنى باشقۇرۇش

2003 - يىلى 8 - ئايدا ش ئۇ ئا ر ئاپپارات شتاتى

كومىتېتى ئىشخانىسى مالىيە نازارىتى بىلەن بىرلىكتە

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىنەگۇڭتىڭى تارقاتقان [2003] 51 - نومۇرلۇق ھۆججەتنىڭ روھىنى ئىزچىل ئىجرا قىلىشقا دائىر ئىشلار توغرىسىدا ئۆقتۈرۈش» تارقاتتى. «ئۆقتۈرۈش» تا مۇنۇلار تەلپ قىلىندى: بىرىنچى، ئاپپارات شتاتىنى باشقۇرۇشنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، مالىيىدىن بىر تۇتاش مائاش تارقىتىلىدىغان ئورۇنلاردىكى خادىملارنىڭ ئېشىپ كېتىشىنى قاتتىق تىزگىنلەش لازىم. ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن بىر تۇتاش مائاش بېرىلىدىغانلار قاتارىغا كىرگۈزۈلىدىغان يېڭىدىن كۆپەيگەن خادىملارنى شتات ئىچىدە قاتتىق تىزگىنلەش لازىم. شتاتى تولۇق، شتاتى ئېشىپ كەتكەن ئورۇنلارنىڭ ئادەم ئېلىشىغا بىردەك رۇخسەت قىلىنمايدۇ. جايلار ۋە تارماقلار ئۆز ئالدىغا شتاتىنى كۆپەيتىۋالغان، ئورۇننىڭ خاراكتېرىنى ۋە پۇل ئاجرىتىش شەكلىنى ئۆزگەرتىۋالغان، شتاتتىن ئاشۇرۇپ يېڭىدىن ئادەم ئالغان بولسا، ئۇنى ئاپتونوم رايون بىردەك ئېتىراپ قىلمايدۇ. ئىككىنچى، جايلار ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن بىر تۇتاش مائاش تارقىتىلىدىغانلار دائىرىسىگە كىرگۈزۈلگەن خادىملارنى يۇقىرىغا مەلۇم قىلىش ۋە تەستىقلىتىش تەرتىپىنى قاتتىق ئۆلچەملەشتۈرۈش كېرەك. ئومۇمەن جايلار مالىيىدىن بىر تۇتاش مائاش تارقىتىلىدىغان يېڭىدىن كۆپەيگەن خادىملارنى ئاپتونوم رايونغا مەلۇم قىلىشتا ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى بىنەگۇڭتىڭى تارقاتقان [2003] 51 - نومۇرلۇق ھۆججەتتە بەلگىلەنگەن تەلپ ۋە ۋاقىت بويىچە مەلۇم قىلىشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك ئاپپارات شتاتى تارماقلىرى ئاپپارات شتاتى ۋە ئەمەلىي ئادەم سانىنى ھەقىقىي تەكشۈرۈپ بېكىتىشى ھەمدە مالىيە، كادىرلار ئىشلىرى تارماقلىرى بىلەن مەسلىھەتلىشىپ، بىر دەرىجە يۇقىرى ئاپپارات شتاتى، مالىيە، كادىرلار ئىشلىرى تارماقلىرىغا مەخسۇس دوكلات يېزىشى، يېڭىدىن كۆپەيگەن خادىملار ئەھۋالى تىزىملىغان جەدۋەلنى ھەمدە ئالاقىدار ھۆججەت، ماتېرىياللارنى قوشۇپ يوللىشى كېرەك. ئۈچىنچى، جايلار، تارماقلارنىڭ ئاپپارات شتاتى ۋە ئەمەلىي ئادەم سانىدىكى ئۆزگىرىشىنى ۋاقىتدا ئىگىلەپ تۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگان، كەسپىي ئورۇنلاردا «ئاپپارات شتاتىنى باشقۇرۇش كىنىشكىسى» مەشغۇلات ھېسابات دەپتىرى تۇرغۇزۇش، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ئاپپارات شتاتىنى

2.4% نى ئىگىلىدى؛ قوشۇۋېتىشكە، ئەمەلدىن قالدۇرۇشقا، باشقا ئورۇنلارغا ئۆتكۈزۈپ بېرىشكە، رويخەتتىن ئۆچۈرۈشكە تېگىشلىك بولۇپ يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتەلمىگەن ئورۇن 191؛ بۇنىڭ ئىچىدە يىللىق تەكشۈرۈلدىغان ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇن 419، يىللىق تەكشۈرۈشتە لايىھە تىزىمىگە بولغان ئورۇن 402، يىللىق تەكشۈرۈش نىسبىتى %95.6. لايىھە تىزىمىدىن ئورۇن 6، بۇنىڭ ئىچىدە قوشۇۋېتىشكە، ئەمەلدىن قالدۇرۇشقا، ئۆتكۈزۈپ بېرىشكە، رويخەتتىن ئۆچۈرۈۋېتىشكە تېگىشلىك بولۇپ، يىللىق تەكشۈرۈشتىن ئۆتەلمىگەن ئورۇن 11، يىللىق تەكشۈرۈشتە لايىھە تىزىمىگە بولغان ئورۇنلار ئۈستىدە بىر تەرەپ قىلىش پىكرى ئوتتۇرىغا قويۇلدى. يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتى ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، دۆلەت كەسپى ئورۇنلارنى تىزىملاپ باشقۇرۇش ئىدارىسىغا يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ خۇلاسسىسى يوللاندى.

شىيې گۇاڭدې، لىي شىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ شىتاتىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاش خىزمىتى

2003 - يىلى شىتات ئارخىلىق ھۆكۈمىتى بەنگۇختىلى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر ئاپپارات شىتاتىنى باشقۇرۇش ۋاقىتلىق بەلگىلىمىسى» نى تارقاتتى. مائارىپ نازارىتى، كادىرلار نازارىتى، ئاپپارات شىتاتى كومىتېتى ئىشخانىسى مالىيە نازارىتى، ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت نازارىتى بىرلىكتە «ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى يېڭىدىن كۆپەيگەن ئوقۇتقۇچىلارنى توختام بويىچە تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ باشقۇرۇش ھەققىدىكى پىكىر، (سنىق نۇسخا) نى بېسىپ تارقىتىش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇش» نى تارقىتىپ، ئاپتونوم رايوندىكى ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەردە يېڭىدىن كۆپەيگەن بارلىق ئوقۇتقۇچىلارنى توختام بويىچە تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ باشقۇرۇشنى تەلەپ قىلدى. تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىلدىغان ئويىيىكتلار تەكلىپ قىلىنىشتىن ئىلگىرى، تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش مەزگىلىدە ۋە غىزەتتىن بويىنىلغاندىن كېيىن سالاھىيەت چەكلىمىسىگە ئۇچرىمايدۇ ھەم سالاھىيەت بىلەن باغلانمايدۇ. شىتات ئارخىلىق كومىتېتى ئىشخانىسى مالىيە، مائارىپ قاتارلىق تارماقلار بىلەن بىرلىكتە 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 11 - كۈنىدىن 24 - كۈنىگىچە قەشقەر، كورلىدا ئاپتونوم رايونلۇق ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەرنىڭ ئاپپارات شىتاتىنى باشقۇرۇش خىزمىتى يىغىنى ئاچتى. يىغىندا ۋىلايەتلەرنىڭ كېيىنكى قەدەمدە ئوتتۇرا - باشلانغۇچ

بېرىم يىلدا بىر مەلۇم قىلىش تۈزۈمىنى ئورنىتىش كېرەك. تۆتىنچى، «ئاپپارات شىتاتىنى باشقۇرۇش كىنىشكىسى» تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش كېرەك. ئالاقىدار ھۆججەتلەردىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئاممىۋى تەشكىلات ئورگانلىرى، كەسپى ئورۇنلار ئاپتونوم رايون مالىيىسىدىن بىر تۇتاش مائاش تارقىتىش داكىرىسىگە كىرگۈزۈلسۇن ياكى كىرگۈزۈلمىسۇن، «ئاپپارات شىتاتىنى باشقۇرۇش كىنىشكىسى» نى بېجىرىمىگەن بولسا، ئاپپارات شىتاتى تارماقلىرى ئۇلارغا ئالاقىدار ئاپپارات شىتاتى كەسپىنى بېجىرىپ بەرمەيدۇ، مالىيە تارماقلىرى خادىملار مائاشى ۋە ئىش خىراجىتى تارقىتىلمايدۇ.

شىيې گۇاڭدې، لىي شىڭ كەسپى ئورۇنلارنىڭ ئىسلاھاتى

شىتات ئارخىلىق كومىتېتى ئىشخانىسى ئاپپارات ۋە كادىرلار تۈزۈمى ئىسلاھاتى بويىچە سنىق نۇقتىسى قىلىنغان ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 12 كەسپى ئورۇننىڭ ئىسلاھات ئەھۋالىنى يەكۈنلەش ئاساسىدا، 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى سانجى شەھىرىدە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق كەسپى ئورۇنلارنىڭ ئاپپارات ئىسلاھاتىنى نۇقتىدا سنىق قىلىش خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى ئاچتى. سانجى ئوبلاستى بىلەن بايىنغولىن ئوبلاستى ئاپتونوم رايون بويىچە كەسپى ئورۇنلارنىڭ ئاپپارات ئىسلاھاتى سنىق نۇقتىسى قىلىندى.

شىيې گۇاڭدې، لىي شىڭ كەسپى ئورۇنلارنى تىزىملاپ باشقۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 30 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كەسپى ئورۇن 27 مىڭ 479 غا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە قانۇنىي ئىگىسى تىزىملاش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان ئورۇن 13 مىڭ 150، تىزىلانغىنى 11 مىڭ 925، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىكى 548، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە دەرىجىلىكى 11 مىڭ 377، تىزىلىنىشى نىسبىتى %90.6 بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە تىزىلانغان 2 - تۈردىكى كەسپى ئورۇن 11. 2003 - يىلى 4 - ئاينىچە ئاپتونوم رايون بويىچە كەسپى ئورۇنلارنىڭ قانۇنىي ئىگىلىرىنى 2002 - يىللىق تەكشۈرۈش خىزمىتى تاماملاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە 2002 - يىلى 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن تەستىقلىتىپ تىزىلانغان كەسپى ئورۇننىڭ قانۇنىي ئىگىسى 9793، بۇنىڭ ئىچىدە يىللىق تەكشۈرۈشتە لايىھە تىزىمىگە بولغان ئورۇن 9364 بولۇپ، يىللىق تەكشۈرۈلگەن ئومۇمىي ساننىڭ %95.6 نى؛ لايىھە تىزىمى ئورۇن 238 بولۇپ،

شىمالىي شىنجاڭ ئىقتىسادىي رايونى مەركىزىي ئىختىساسلىقلار بازىرى ۋە جەنۇبىي شىنجاڭ ئىقتىسادىي رايونى مەركىزىي ئىختىساسلىقلار بازىرى قۇرۇشى پىلانلىدى. شىنجاڭ ئىختىساسلىقلارنى ئالماشتۇرۇش جەمئىيىتى قۇرۇلۇپ، ساھەلەرنىڭ ئۆزىنى كونترول قىلىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

چى يۇڭفۇ

يۇقىرى قاتلام ئىختىساسلىقلار ۋە جىددىي ئېھتىياجلىق ئىختىساسلىقلار مەنبەسىنى ئېچىش ئەھۋالى

2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى يۇقىرى قاتلاملىق ئىختىساسلىقلار ۋە جىددىي ئېھتىياجلىق ئىختىساسلىقلار مەنبەسىنى ئېچىش سالىقىنى ئاشۇردى. يېڭىدىن 4 پوستدوكتور كۆچمە پونكىتى، 2 پوستدوكتور غىزەت پونكىتى كۆپەيتىپ قۇرۇلدى، شۇنىڭ بىلەن ئاپتونوم رايون بويىچە پوستدوكتور كۆچمە پونكىتى ۋە غىزەت پونكىتى 21 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە پوستدوكتور كۆچمە پونكىتى 7، بۇلار: شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ماتېماتىكا كەسپى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتى چارۋىچىلىق ئىلمى كەسپى، شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى كىلىنىكىلىق تىببىي ئىلمى كەسپى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ھازىرقى زامان ئىقتىساد ئىلمى كەسپى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى جۇڭگو تىل - ئەدەبىيات كەسپى، شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى ئامسۇي گىگىنا ۋە مۇداپىئە تىبابەتچىلىكى كەسپى، شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى دورىگەرلىك كەسپى؛ پوستدوكتور غىزەت پونكىتى 14، بۇلار: شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى، شىنجاڭ نېفىت شىركىتى، شىنجاڭ ۋېپىشدا بىئولوگىيە قۇرۇلۇشى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ تارىم نېفىتلىكى شىركىتى، شىنجاڭ «تۇنخې» مەبلەغ سېلىش چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جىنشىن» ھاۋالە مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ كورلا نەشپۈتى پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ جۇڭگو رەڭلىك پاختا (گۇرۇھى) پاي چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ تەڭرىتاغ سېمونتى پاي چەكلىك شىركىتى، جۇڭگو نېفىت خىمىيە شىنشىڭ فەربىي شىمال شۆبە شىركىتى، ئۈرۈمچى ئىقتىساد - تېخنىكا تەرەققىيات رايونى، شىنجاڭ «تۇنخې» سانائەت - سودا چەكلىك شىركىتى، ئۈرۈمچى يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كەسىپلەر تەرەققىيات رايونى، پونكىتتىكى پەن تەتقىقات خادىمى 42. 2002 - يىللىق ھۆكۈمەت ئالاھىدە ياردەم بېرىدىغان مۇتەخەسسسلەرگە

مەكتەپلەرنىڭ ئاپپارات شتاتىنى باشقۇرۇشنى كونكرېت تەشكىللىك يولغا قويۇش خىزمىتىنى يولغا قويۇش ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

شېي گۇاڭدې، لەي شىڭ

كادىرلار خىزمىتى

ئىختىساسلىقلارنىڭ يۆتكىلىشى ۋە ئىختىساسلىقلار بازىرىنىڭ قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى ئاپتونوم رايون بويىچە چوڭ تېپتىكى ئىختىساسلىقلارنى ئالماشتۇرۇش يىغىنىنى 2 قېتىم ئاچتى، يىغىنغا 446 ئورۇن قاتنىشىپ، 10 مىڭ 950 ئورۇن بىلەن تەمىنلىدى، غىزەت ئىزدىگۈچىلەر 23 مىڭ 851 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. 81 قېتىم مەخسۇس تەكلىپ قىلىش يىغىنى ۋە ئىختىساسلىقلار بازىرى ئۇيۇشتۇردى، بۇنىڭغا خادىم تەكلىپ قىلىدىغان 4665 ئورۇن قاتنىشىپ 36 مىڭ 32 ئورۇن بىلەن تەمىنلىدى، غىزەت ئىزدىگۈچىلەر 88 مىڭ 521 ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. بىر يىلدا 1023 ۋاكالىتچى كۆپەيدى، كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بويىچە ۋەزىپىگە تەيىنلىنىش سالاھىيىتىنى ۋە كەسپىي سالاھىيىتىنى باھالاشقا 1600 كىشى يوللاندى ۋە ئۇلاردىن كەسپىي سالاھىيەت، ئېنگىلىز تىلى، كومپيۇتېردىن پايدىلىنىش ئىقتىدارىنى سىناش ئىمتىھانى ئېلىندى، 30 ئادەمنىڭ چەت ئەلگە چىقىش يۈزىدىن سىياسىي تەكشۈرۈش رەسمىيىتى بېجىرىلدى. ئىختىساسلىقلار ۋاستىچىلىك كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتى، ماركىتىك باشقۇرۇش، تىجارەت باشقۇرۇش قاتارلىق تۈرلۈك كەسىپلەر بويىچە 17 قارار كۈرس ئېچىلىپ، 760 كىشى تەربىيەلەندى. ئۇچۇر تورى قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىمى تېزلىشى، تور بېكىتىگە ئەزا ئورۇندىن 534، شەخسىي ئەزادىن 15 مىڭ كۆپەيدى، تور ئارقىلىق ئىختىساسلىقلارنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى 2 قېتىم ئېچىلىپ، 4786 تەكلىپ قىلىش ئۇچۇرى ئېلان قىلىندى. قۇرۇلۇش بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى تىجارەت ئورنى قاتارلىق 5 پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتىغا 257 ئىختىساسلىق خادىم ئەۋەتىلدى. ئىختىساسلىقلار ۋاستىچىلىك كەسپىي سالاھىيەت تۈزۈمى يولغا قويۇلدى، 390 كىشى ئىختىساسلىقلار ۋاستىچىسى ياكى مەسئۇل ۋاستىچى كەسپىي سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى ئالدى. كادىرلار نازارىتى ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، كارخانا خىزمىتى كومىتېتى بىلەن بىرلىكتە ش ئۇ ئا ر تىجارەت باشقۇرغۇچىلارنى باھالاپ تونۇشتۇرۇش مەركىزى قۇردى،

سىستېمىسىغا پۈتكەلگەن 137 كىشىنىڭ مەمۇرلۇققا قوبۇل قىلىنىش رەسمىيىتى بېجىرىپ بېرىلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ دورا نازارەتچىلىك سىستېمىسى ۋە سۇجىلىق نازارىتى، تىل-يېزىق كومىتېتى قاتارلىق ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگانلار قارمىقىدىكى مەمۇرلار تۈزۈمى بويىچە باشقۇرۇلىدىغان كەسپى ئورۇنلارنىڭ خادىملىرىغا مەمۇرلۇققا ئۆتۈشنى تەستىقلاش رەسمىيىتى بېجىرىپ بېرىلدى. شۇ ئارقىلىق ئاپپارات شىتاتى كومىتېتى ئىشخانىسى بىلەن بىرلىكتە ئاقسۇ، سانجى، قۇمۇل قاتارلىق 6 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى مەمۇرلار تۈزۈمى بويىچە باشقۇرۇلىدىغان كەسپى ئورۇنلار ئېنىقلاپ تەكشۈرۈلدى. ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، ناھىيىلىك، شەھەرلىك كادىرلار ئىدارىسىنىڭ 100 باشلىقى شەرقىي، غەربىي قىسىم مەمۇرلىرىنى سىستېمىلار بويىچە تەربىيەلەش كۇرسىغا قاتناشتۇرۇلدى؛ مەمۇرلارنى ۋەزىپىگە تەيىنلەش بويىچە 4 قارار كۇرس ئېچىلىپ، 160 كىشى تەربىيەلەندى؛ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورۇنلاردىكى كادىرلار ئىشلىرىغا مەسئۇل كادىرلارنى كەسپى جەھەتتىن تەربىيەلەش كۇرسىدىن بىر قارار ئېچىلىپ، 71 كىشى تەربىيەلەندى. كادىرلار خىزمىتى ئىشلەيدىغان 44 كادىر كادىرلار مىنىستىرلىكى ئالىي مەمۇرلارنى تەربىيەلەش مەركىزى شىنجاڭ، چىڭداۋدا ئاچقان كادىرلار خىزمىتى كادىرلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسىغا قاتناشتۇرۇلدى. شۇ ئارقىلىق ياشانغانلار كومىتېتى قاتارلىق ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلارنىڭ ۋە تىببىي دورا نازارەتچىلىك سىستېمىسىنىڭ ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئىدارىلىرىنىڭ غەربىي رەھبەرلىك ۋەزىپىسىنى تەسىس قىلىش لايىھىسى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلارنىڭ باشقارما دەرىجىلىكتىن تۆۋەن غەربىي رەھبەرلىك ۋەزىپىسىدىكىلەرنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش رەسمىيىتى بېجىرىپ بېرىلدى، ئاپتونوم رايوننىڭ تۈرمە، ئەمگەك بىلەن تەربىيەلەش سىستېمىسىنىڭ غەربىي رەھبەرلىك ۋەزىپىسىنى تەسىس قىلىش نىسبىتى ئۆستۈرۈلدى. ئاپتونوم رايوننىڭ مالىيە، ئاياللار بىرلەشمىسى، ئورمانچىلىق قاتارلىق سىستېمىلىرى بىلەن بىرلىكتە، مەمۇرلارنى تەقدىرلەش - مۇكاپاتلاش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، ئۆلكە - مىنىستىرلىك دەرىجىلىك ئەمگەك نەمۇنىچىسى تەسنىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغان 16 كىشىنىڭ مۇكاپاتلاش يۈزىسىدىن مائاشىنى ئۆستۈرۈش رەسمىيىتى بېجىرىلدى.

چى يۇڭفۇ

كادىرلار ئىشلىرى بويىچە ئىمتىھان ئېلىش ئەھۋالى
2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى تۈرلۈك كادىرلار

ۋە «يېڭى ئەسىردىكى مىليونلىغان ئىختىساسلىقلار قۇرۇلۇشى» غا بىرىنچى ۋە ئىككىنچى باسقۇچلۇق نامزات تاللاپ تونۇشتۇرۇش خىزمىتى تەشكىللىك قانات يايدۇرۇلدى، 2003 - يىلى شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتىدىكى خالىمۇرات فۇپۇر مەملىكەت بويىچە چەت ئەلدە ئوقۇپ ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەن ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى. 2 - تۈركۈمدىكى 2 - قارارلىق ئاز سانلىق مىللەت ئوتتۇرا ياش، ياش پەن - تېخنىكا تاپانچىلىرىنى ئالاھىدە تەربىيەلەش خىزمىتى داۋاملىق ياخشى ئىشلەندى، تەربىيەلەش ئورۇنلىرى ئەمەلىيلىشىپ، ئالاھىدە تەربىيەلەش يوللىرى كېڭەيتىلدى. مەملىكەت بويىچە چەت ئەلدە ئوقۇپ ۋەتەنگە قايتىپ كەلگەن خادىملارنىڭ پەن تەتقىقات تېمىسىغا مەبلەغ ياردەم بېرىش تۈرىدىن 15 يوللاندى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىققا دائىر تۈر 6، چارۋىچىلىققا دائىر تۈر 2، ماشىنىسازلىققا دائىر تۈر 2، تىبابەتچىلىككە دائىر تۈر 4، مۇھىت ئاسراشقا دائىر تۈر بىر. ۋىلايەت، ساھەلەرنىڭ ئەمەلىي ئېھتىياجىغا ئاساسەن، كەسپى تەربىيەلەش مائارىپ كۇرسلىرىغا 2000 كىشى قوبۇل قىلىندى.

چى يۇڭفۇ

داۋاملىق تەربىيە

2003 - يىلى 2 - ئايدا «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كەسپى تېخنىكا خادىملىرىنى داۋاملىق تەربىيەلەش بەلگىلىمىسى» تارقىتىلىپ يولغا قويۇلدى، كادىرلار نازارىتى يۈرۈشلەشمە چارىدىن 5 نى تۈزۈپ چىقىپ، «ئاپتونوم رايوننىڭ 2003 - يىلىدىن 2005 - يىلىغىچە كەسپى تېخنىكا خادىملىرىنى داۋاملىق تەربىيەلەش پىلانى پروگراممىسى» نى ئوتتۇرىغا قويدى. بىر يىلدا كەسپى تېخنىكا خادىمىدىن 40 مىڭ ئادەم (قېتىم) داۋاملىق تەربىيەلىنىشكە ئۇيۇشتۇرۇلدى.

چى يۇڭفۇ

مەمۇرلار قوشۇنى قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ناھىيىدىن يۇقىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىغا كىرىشتە بېرىدىغان مەمۇرلار سالاھىيەت ئىمتىھانىنى ئەمەلدىن قالدۇردى. ئاپتونوم رايوننىڭ سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش، ج، غ، دۆلەت خەۋپسىزلىكى، دۆلەت بېجى سىستېمىسى ۋە خەلق تەپتىش مەھكىمىلىرىگە مەمۇرلارنى جەمئىيەتتىن ئاشكارا ئىمتىھان ئېلىش ئارقىلىق قوبۇل قىلىش خىزمىتىنى ئۇيۇشتۇردى، ناھىيىدىن تۆۋەن ئاساسىي قاتلام سودا - سانائەت تارماقلىرىغا 434 مەمۇر قوبۇل قىلىندى. ئاپتونوم رايوننىڭ تىببىي دورا نازارەتچىلىك سىستېمىسى، سۈپەت نازارەتچىلىك

قوشۇپ ھېسابلاش، ئىختىساسلىقلارنى باھالاش قاتارلىق ئىجتىمائىيلاشقان كادىرلار ئىشلىرى ۋاكالەت مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلەندى. يىل بېشىدا ئالىي مەكتەپلەردە ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە مەخسۇس تەكلىپ قىلىش يىغىنى ھەمدە 6 قېتىم كىچىك تىپتىكى كەسپلەشكەن تەكلىپ قىلىش يىغىنى ئېچىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ھەر دەرىجىلىك ئىختىساسلىقلار بازىرىدا مەخسۇس كۆزەتكە تەسىس قىلىندى. ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئۇچۇرلىرىنى توپلاش ۋە ئېلان قىلىش تۈزۈمى مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، ئىختىساسلىقلار بازىرى تەمىنلىگەن ئىش ئورنى ئۇچۇرلىرىغا بىرلەشتۈرۈپ، قەرەللىك ھالدا تۈرلۈك ئاخبارات ۋاسىتىلاردا ئېلان قىلىندى؛ ئالاقىدار تارماقلارغا ماسلىشىپ، ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە ئىقتىدار جەھەتتىن تەربىيەلەش ۋە بىخۇشەن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى پائال ياخشى ئىشلەندى؛ ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا يېتەكچىلىك قىلىش خىزمىتى كۈچەيتىلدى، «ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشتە» كى يېتەكچى» ناملىق كىتاب تەھرىرلەندى.

چى يۇڭفۇ
كەسپىي تېخنىكا خادىملىرىنى باشقۇرۇش

ئەھۋالى
2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسى بويىچە ۋەزىپىگە تەكلىپ قىلىش تۈزۈمىنى ئۆلچەملەشتۈردى، باھالاش بىلەن تەكلىپ قىلىشنى ئايرىۋېتىش يادرو قىلىنغان ئۇنۋان باشقۇرۇش تۈزۈمىنى تۈرغۈزدى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى، ئالىي كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە تەيىنلەش سالاھىيىتىگە ئىگە بولغانلارنى ئېلان قىلىش تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈردى. رويخەتكە ئېلىنغان ئېلېتر ئىنتېنېرى، رويخەتكە ئېلىنغان جامائەت ئۇسكۈنىلىرى ئىنتېنېرى، رويخەتكە ئېلىنغان غىمىيە سانائىتى ئىنتېنېرىنىڭ كەسپ بىلەن شۇغۇللىنىش سالاھىيىتى تۈزۈمىنى پائال يولغا قويدى. مۇناسىۋەتلىك نازارەت، ئىدارىلەر بىلەن بىرلىكتە ھۆكۈمەت گۇۋاھلىقى، ئادۋوكاتلىق، نەشرىياتچىلىق، سەھىيە، بوغالتىرلىق قاتارلىق 24 مىتېبا (كەسپ) بويىچە كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپىسىگە تەيىنلىنىش سالاھىيىتىنى باھالاش شەرتلىرى تۈزىتىپ چىقىلدى. ستاتىستىكا، تەنتەربىيە، سەنئەت قاتارلىق 22 سىستېمىنىڭ ئىش ئورنى قۇرۇلما نىسبىتى تۈزىتىپ چىقىلدى. دۆلەتنىڭ 2003 - يىللىق چەت ئەل تىلى لايىقەت ئۆلچىمىنى ئېلان قىلىش ئاساسىدا، ئاپتونوم رايونىنىڭ ھەرقايسى

ئىشلىرى بويىچە 29 مەيدان ئىمتىھان تەشكىللىدى، ئىمتىھانغا 91 مىڭ 560 ئادەم (قېتىم) تىزىملاشتى، ئىمپانلاش سوئالى ۋە ھۆكۈم قىلىش سوئالى 71 يۈرۈش، تەرجىمە قىلىنغان ئىمتىھان قەغەزى 4 يۈرۈش، ھەر خىل ئىمتىھان قەغەزىدىن 47 مىڭ 420 نۇسخا باستۇرۇلدى، 17 مىڭ 185 نۇسخا ئىمتىھان قەغەزى تەكشۈرۈلدى، 65 مىڭ ۋاراق كارتا ئوقۇلدى. كۈچ تەشكىللەپ كەسپىي تېخنىكا ئۇنۋانى بويىچە خەنزۇ تىلى ئىمتىھانىنىڭ كونسۇلتاتسىيە دەرىجىسىدىن 1500 نۇسخا تەرجىمە قىلىپ باستۇرۇلدى. «ئۈچتە ئاشكارا بولۇش، بىرنى نازارەت قىلىش» تۈزۈمىدە چىڭ تۇرۇلۇپ، ئىمتىھاننىڭ ئاشكارىلىق دەرىجىسى ئاشۇرۇلدى، 168 ئۇچۇر سۈرۈشتۈرۈش ئىمتىھانى ئارقىلىق ئىمتىھان نەتىجىسى ئېلان قىلىندى، تور، گېزىت قاتارلىق ۋاسىتىلەردىن پايدىلىنىپ، كادىرلار ئىشلىرى ئىمتىھانىنىڭ ئۇچۇرلىرى ئېلان قىلىنىپ، توردا مۇلازىمەت قىلىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. چى يۇڭفۇ

ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ ۋە ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 65 مىڭ. پېداگوگىكا تۈرىدىن باشقا مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 44 مىڭ 519، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تولۇق كۇرسىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 6987، مەخسۇس كۇرسىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 7411، ئالىي كەسپىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 5021، ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 19 مىڭ 500، ئىچكىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 5600. كادىرلار نازارىتى ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش سىياسىتىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈپ، تۈرلۈك كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار بولۇپمۇ ئوتتۇرا، كىچىك كارخانىلار ۋە پۇقراۋى كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئېلىشىغا ئىلھام بەردى؛ مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنى ئاساسىي قاتلامغا ۋە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1 - سېپىگە يۈزلىنىپ ئىشقا ئورۇنلىشىشقا يېتەكلىدى، ئۇلارنىڭ ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك تىكلەشگە ياكى جانلىق ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا ئىلھام بەردى؛ ئۆلكە ئاتلاپ ئىشقا ئورۇنلىشىشىغا يول قويدى. كەسپ تاللاش مۇددىتى 3 يىلغا ئۇزارتىلدى، مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارغا كوللېكتىپ نوپۇسى تۈرغۈزۈلدى، مەكتەپ پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلار كادىرلار ئارخىپىنى باشقۇرۇش، ئىستاتىستىكى

ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، كىرگۈزۈپ كېڭەيتىلىدىغان يېڭى تېخنىكا، يېڭى سورت كىرگۈزۈپ كېڭەيتىش تۈرىدىن 15 تاللاندى. ئېلېكترونلۇق ھۆكۈمەت ئىشلىرى ئۈچۈر قۇرۇلۇشى چىك تۈزۈلدى، 6 - ئايدا شىنجاڭ خەلقئارا ئىختىساسلىقلارنى ئالماشتۇرۇش جەمئىيىتىنىڭ مۇلازىمەتمىز تور بېكىتى قۇرۇلۇپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. سانجى، ئىلى، قەشقەردە ئەقلى بايلىق كىرگۈزۈش كادىرلىرىنىڭ كەسپى كۇرسى ئېچىلىپ، 170 كىشى تەربىيەلەندى.

چى يۇڭفۇ

كادىرلارنى پىلانلىق باشقۇرۇش

2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى ئورگان، كەسپى ئورۇنلاردا خادىملارنىڭ كۆپىيىشىنى قاتتىق ۋە چىك تىزگىنلىدى، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 860 نەچچە ئورگان، كەسپى ئورۇن ۋە مەركەزنىڭ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ 2002 - يىللىق «مائاش فوندىنى باشقۇرۇش قوللانمىسى» نى ئالماشتۇرۇپ تارقىتىش خىزمىتىنى تاماملىدى ھەمدە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورگان، كەسپى ئورۇنلارنىڭ مائاش فوندىنى پەسل، ئاي بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلاپ قۇردى، 9 ۋىلايەت، ئوبلاست يۇقىرىغا مەلۇم قىلغان 6023 يېڭىدىن كۆپەيگەن خادىمنىڭ ماتېرىيالىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلىدى. مالىيە نازارىتى، شتات تارمىقى بىلەن بىرلىكتە خادىملار پىلانىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى، ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. مالىيە نازارىتى، ئاپپارات شتاتى كومىتېتى ئىشخانىسى، سودا - سانائەت بانكىسى شىنجاڭ شۆبىسى بىلەن بىرلىكتە «مالىيىدىن بىر تۇتاش تارقىتىلىدىغان مائاشنى باشقۇرۇش توغرىسىدىكى قوشۇمچە بەلگىلىمە» نى تۈزۈپ چىقتى ھەمدە بۇنى ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى بەنكۇختى ئارقىلىق تۆۋەنگە تارقاتتى. مالىيە نازارىتى، ش ئۇ ئار پارتكوم ياشانغان كادىرلار ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە ئىلى ئوبلاستى، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ دۆلەت دېھقانچىلىق مەيدانى، چارۋىچىلىق فېرمىسىدىكى مەكتەپ، دوختۇرخانىلاردىن يەرلىك ھۆكۈمەتنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلگەن (دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققانلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ئازكەم 6000 كىشىنىڭ سالاھىيىتى، ئىستازى، ئارخىپىنى تەكشۈردى.

چى يۇڭفۇ

كەسپى ئورۇنلارنىڭ كادىرلار تۈزۈمى

ئىسلاھاتى

2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى كەسپى ئورۇنلارنىڭ كادىرلار تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى پائال پۇختا ئىلگىرى سۈردى. سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ئورۇنلار ۋە خەلقئارا كۆرگەزمە

سىمپىيىلىرىدىكى كەسپى تېخنىكا ۋە زېمىنى بويىچە چەت ئەل (خەنزۇ) تىلى ئىمتىھان نەتىجىسىنى باھالاشنىڭ لايىھە تۈزۈمى تۈزۈپ چىقىلدى. كەسپى تېخنىكا خادىملىرىنىڭ كومپيۇتېر ئىشلىتىش ئىقتىدارى ئىمتىھانى يولغا قويۇلدى.

چى يۇڭفۇ

ئورگان، كەسپى ئورۇنلاردىكى ئىشچىلار - نى دەرىجە بويىچە سىناپ باشقۇرۇش ئەھۋالى 2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى ئورگان، كەسپى ئورۇنلاردىكى 10 مىڭ 601 تېخنىك ئىشچىنى تەربىيەلەپ سىندى، بۇنىڭ ئىچىدە باشلانغۇچ دەرىجىلىك ئىشچى 3137، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئىشچى 4110، ئالىي دەرىجىلىك ئىشچى 2993، تېخنىك 361. ئاپتونوم رايون بويىچە ئورگان، كەسپى ئورۇنلاردىكى 12 مىڭ 922 تېخنىك ئىشچى كەسپى ئەخلاقىنى ئېلىنغان بىر تۇتاش ئىمتىھانغا قاتناشتى، بۇنىڭ ئىچىدە خەنزۇ تىلىدا ئىمتىھان بەرگەنلەر 8503، ئۇيغۇر تىلىدا ئىمتىھان بەرگەنلەر 4419.

چى يۇڭفۇ

چەت ئەللەردىن ئەقلى بايلىق كىرگۈزۈش ئەھۋالى

2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى پىلان ئىچىدىكى مۇتەخەسسسلەر تۈرىدىن 50 (71 ئادەم - قېتىم) نى، يېزا ئىگىلىكىدە ئەقلى بايلىق كىرگۈزۈپ كېڭەيتىش تۈرىدىن 3 نى، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسى تۈرىدىن 6 (26 ئادەم - قېتىم) نى، يۇمشاق دېتال توپلاشتۇرۇلغان توك يولى تۈرىدىن 2 (4 ئادەم - قېتىم) نى، مەدەنىيەت، مائارىپ مۇتەخەسسسلرى تۈرىدىن 2 (14 ئادەم - قېتىم) نى، دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق تۈرىدىن 2 (14 ئادەم - قېتىم) نى ئىجرا قىلدى. چەت ئەلگە چىقىرىپ تەربىيەلەش تۈرىدىن 32 (248 ئادەم - قېتىم) نى ئىجرا قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە غەربىي رايون يېزا - بازار باشلىقلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسىغا 70 ئادەم (قېتىم)، تەستىقلاش تۈرىگە 42 ئادەم (قېتىم)، تەكشۈرۈپ بېكىتىش تۈرىگە 83 ئادەم (قېتىم)، ئەنگە ئېلىش تۈرىگە 40 ئادەم (قېتىم)، باشقا تۈرلەرگە 13 ئادەم (قېتىم) چىقىرىلدى. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئەقلى بايلىق كىرگۈزۈش ئۈلگە بازىسىدىن 13 قۇرۇلدى. سايرام كۆلى سوغاق سۇدا بېلىق بېقىش بازىسى دۆلەت دەرىجىلىك ئەقلى بايلىق كىرگۈزۈش ئۈلگە بازىسى قىلىندى ھەمدە قۇرۇلدى. ئىچكىرى مۆلكە، ئاپتونوم رايونلارغا چەت ئەلدىن كىرگۈزۈلگەن پىششىق تېخنىكا ۋە يېڭى تۈرلەردىن پايدىلىنىپ، «ئىككىلەمچى كىرگۈزۈش» خىزمىتىنى پائال

پەن - تېخنىكا مەسئۇل 43 مۇئاۋىن ھاكىم (شەھەر، رايون باشلىقى) ۋە پەن - تېخنىكا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىم (شەھەر، رايون باشلىقى) ياردەمچىسى تاللاپ تەۋەتلىدى.

چى يۇغۇ

مائاش، پاراۋانلىق خىزمىتى ۋە دەم

ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىقىرىش خىزمىتى
2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى ئاپتونوم رايون ۋە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردىكى ئورگانلار، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ غىزەتتىكى خادىملىرىنىڭ ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملىرىنىڭ مائاشىنى 2 يىلدا بىر قېتىم نورمال ئۆستۈرۈش ۋە دۆلەت ئورگانلىرىدىكى مەمۇرلارنىڭ دەرىجە مائاشىنى 5 يىلدا بىر قېتىم ئۆستۈرۈشنى تەستىقلاش، نەقلىشتۈرۈش خىزمىتىنى تاماملىدى. ئالاقىدار ئورۇنلار بىلەن بىرلىكتە جايلاردىكى يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىستانسىسى، پونكىتلىرىنىڭ جاپالىق تۈر ئايرىمىسى ئەھۋالىنى تەكشۈردى ھەمدە يېڭىدىن قۇرۇلغان يەرلىك يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىستانسىسى - پونكىتلىرىنىڭ جاپالىق تۈر ئايرىمىسى توغرىسىدا تەستىق چۈشۈردى. مائاش باشقۇرۇش يۇمشاق دېتالى كەڭ قوللىنىلىپ، ھەر دەرىجىلىك ئورگان، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ 2002 - يىللىق مائاشىنى ستاتىستىكىلاش خىزمىتى تاماملاندى. 2003 - يىلى ئورگان، كەسپىي ئورۇنلاردىكى خادىملىرىنىڭ مائاش ئۆلچىمىنى تەخەش ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملىرىنىڭ دەم ئېلىش، پېنسىيە خىراجىتىنى كۆپەيتىش خىزمىتى تاماملاندى. ئاپتونوم رايوندىكى ئورگان، كەسپىي ئورۇنلاردىكى خادىملىرىنىڭ نورمال پېنسىيىگە چىقىشى ۋە ئاپتونوم رايوندىكى ئورگان خادىملىرىنىڭ مۇددەتتىن ئىلگىرى ئىش ئورنىدىن ئايرىلىشى، پېنسىيىگە چىقىشى تەكشۈرۈپ تەستىقلاندى. ئاپتونوم رايوندىكى ئورگان، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ پاراۋانلىق تەمىناتى ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى. كېسەل سەۋەبى بىلەن پېنسىيىگە چىققان، خىزمەتتىن كېلىنمەن 289 كىشىنىڭ ماتېرىيالى باھالاپ چىقىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەر ۋاكالىتەن باھالىغان 105 ماتېرىيال تەكشۈرۈلدى. 201 كىشىنىڭ پېنسىيىگە چىقىشى، 11 كىشىنىڭ خىزمەتتىن كېلىشى تەستىقلاندى. ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن (ئىش ئۈستىدە) يارىلانغان 25 كىشىنىڭ ماتېرىيالى باھالاپ بېكىتىلدى، ھۆكۈمەت ئىشى بىلەن (ئىش ئۈستىدە) ئۆلگەن بىر كىشى ئېتىراپ قىلىندى.

چى يۇغۇ

مەركىزى، ياشانغانلار ساغلاملىق گېزىتىسى، بوغالتىر تەربىيەلەش مەركىزى، تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى ئۆسمە كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ خادىملىرىنى تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش، تەكلىپ قىلىنمىغان خادىملىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش قاتارلىق خىزمەتلىرىگە يېتەكچىلىك قىلىش سالىمىنى ئاشۇردى. سىناق نۇقتىسى قىلىنغان ئورۇنلارنىڭ ئىچكى كىرىم تەقسىماتى تۈزۈمىنى ئىسلاھ قىلىشقا ئىلھام بەردى ھەمدە نۇقتىدا سىناق قىلىش دائىرىسىنى تەدرىجىي كېڭەيتتى. مائارىپ نازارىتى بىلەن بىرلىكتە «ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەردە يېڭىدىن كۆپەيگەن ئوقۇتقۇچىلارنى توختام بويىچە تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ باشقۇرۇش ھەققىدىكى پىكىر (سىناق نۇسخا)» نى ئوتتۇرىغا قويدى ۋە يولغا قويدى. «ئاپتونوم رايوننىڭ كەسپىي ئورۇنلارنىڭ تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش تۈزۈمى ھەققىدىكى بەلگىلىمىسى» قاتارلىق ئىسلاھاتنىڭ يۈرۈشلەشمە قائىدىلىرىنى تەتقىق قىلىپ تۈزۈپ چىقتى، «ئاپتونوم رايوننىڭ كەسپىي ئورۇنلارنىڭ كادىرلار تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى يولغا قويۇش پىكىرى» ۋە «كەسپىي ئورۇنلاردا خادىملىرىنى تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇش چارىسى»، «كەسپىي ئورۇنلارنىڭ تەقسىمات تۈزۈمى ئىسلاھاتىغا دائىر يېتەكچى خاراكتېرلىك پىكىر» قاتارلىق يۈرۈشلەشمە سىياسەتلەرنى مۇكەممەللەشتۈردى، بۇلار شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمەتنىڭ 15 - قېتىملىق رەئىسلىرى يىغىنىدا قاراپ چىقىلىپ پىرىنسىپ جەھەتتىن ماقۇللاندى.

چى يۇغۇ

ئاساسىي قاتلام كادىرلار قوشۇمىنىڭ

قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى ئالىي مەكتەپ ۋە ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرۈپ 2 - تۈركۈمدە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىكى يېزا - بازارلارغا خىزمەتكە تاللانغان 592 ئوقۇغۇچىنى، 5 خىل ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن 226 ئوقۇغۇچىنى ۋە 2002 - يىلى ھەربىيلىكتىن بوشىغان، چېكىنگەن 450 مۇنەۋۋەر جەڭچىنى تەربىيەلەش، تەقسىم قىلىش ۋەزىپىسىنى تاماملىدى. تاللانغان خادىملار شۇ يىلى 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىكى يېزا - بازارلارغا بېرىپ بولدى. ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەن 3 - تۈركۈمدىكى 490 ئوقۇغۇچىنى، 5 خىل ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن 200 ئوقۇغۇچىنى تاللاش خىزمىتىنى تاماملىدى. 2003 - يىلى ھەربىيلىكتىن بوشىغان 450 مۇنەۋۋەر جەڭچىنى تاللاش ۋە تەربىيەلەش خىزمىتىنى تاماملىدى. 2003 - يىلى

كادىرلار ئۇچۇرچىلىقى

2003 - يىلى كادىرلار نازارىتى شىنجاڭ كادىرلار - ئىختىساسلىقلار ئۇچۇر تورىنى 3 - قېتىم ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى تاماملىدى. بۇنىڭ بىلەن بىر قىسىم كادىرلار كەسپىنى ۋە جەمئىيەتكە يۈزلەنگەن مۇلازىمەت تۈرىنى توردا بېجىرىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. شىنجاڭ كادىرلار - ئىختىساسلىقلار ئۇچۇر تورىدا خىزمەت ئىزدەش ئۇچۇرىدىن 3600، تەكلىپ قىلىش ئۇچۇرىدىن 1140 ئېلان قىلىندى، زىيارەت مىقدارى 760 مىڭ ئادەم (قېتىم) غا يەتتى. دۆلەتنىڭ ئومۇمىي خەلق مۈلۈكچىلىكىدىكى كەسپى، كارخانا ئورۇنلىرىدىكى باشقۇرغۇچىلار، كەسپى تېخنىكا خادىملىرى ۋە ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇپ ستاتىستىكىلاش خىزمىتى تاماملاندى. كەسپى تېخنىكا خادىملىرىنى باشقۇرۇش يۇمشاق دېتالى، كومپيۇتېرنى قوللىنىش ئىقتىدارى ئىمتىھان سىستېمىسى،

جۇڭگو شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار بازىرى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ۋىيۇسكا يوپۇقىنى ئېچىپ ئىشقا كىرىشتى. سۈرەتتە كادىرلار مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى خۇ جىيەنلىياڭ يوپۇق ئېچىش مۇراسىمىدا تەبرىك سۆزى سۆزلەپتە. سۈرەتنى كادىرلار نازارىتى تەمىنلىگەن.

ھەربىيلىكتىن كەسپ ئالماشتۇرۇپ ئۆزلىرى كەسپ تاللايدىغان كادىرلارنى باشقۇرۇش ئۇچۇر سىستېمىسى ۋە بىر يېكەتلىك مۇلازىمەت تور سىستېمىسى ئېچىلدى. مائاش فوندىنى باشقۇرۇش يۇمشاق دېتالى بويىچە 18 قارار كۇرس ئېچىلىپ، 600 كىشى تەربىيەلەندى؛ كەسپى تېخنىكا خادىملىرىنى باشقۇرۇش يۇمشاق دېتالى بويىچە 3 قارار كۇرس ئېچىلىپ، 77 كىشى تەربىيەلەندى.

جۇڭگو شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار بازىرى

قۇرۇلدى

كادىرلار مىنىستىرلىكى، ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى بىرلىكتە قۇرغان دۆلەت دەرىجىلىك جۇڭگو شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار بازىرى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ۋىيۇسكا يوپۇقىنى ئېچىپ ئىشقا كىرىشتى. كادىرلار مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى خۇ جىيەنلىياڭ، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ دائىمىي مۇئاۋىن رەئىسى، جۇڭگو شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار بازىرى يېتەكچىلىك كومىتېتىنىڭ مۇدىرى ۋاڭ جىنشياڭلار تەبرىك سۆزى قىلدى. 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى جۇڭگو شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار بازىرى يېتەكچىلىك كومىتېتى 1 - قېتىملىق يىغىن ئاچتى، يىغىندا «جۇڭگو شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار بازىرىنىڭ نىزامنامىسى» ۋە «جۇڭگو شىنجاڭ ئىختىساسلىقلار بازىرىنى باشقۇرۇشنىڭ ۋاقىتلىق چارىسى» قاراپ چىقىپ ماقۇللاندى.

چى يۇڭفۇ

كادىرلار ئىشلىرى تالاش - تارتىشلىرىنى

كېسىم قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى 4 - ئايدا ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى ئارقىلىق، ش ئۇ ئا ر كادىرلار ئىشلىرى تالاش - تارتىشلىرىنى كېسىم قىلىش كومىتېتى قۇرۇلدى. بىر يىلدا كادىرلار ئىشلىرى تالاش - تارتىشلىرىنى كېسىم قىلغۇچىلارنىڭ 4 قارار كۇرسى ئېچىلىپ، 160 كىشى تەربىيەلەندى.

چى يۇڭفۇ

چى يۇڭفۇ

ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت

ئەمگەك ئىشلىرى

ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا

ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك - كاپالەت تارماقلىرى 370 مىڭ 900 كىشىنى (يەرلىك 289 مىڭ 400 كىشىنى، بىخەتەر 81 مىڭ 500 كىشىنى) ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلۇپ ئىشسىز بولۇپ قالغان 176 مىڭ 500 كىشى (بىخەتەرنىڭ 54 مىڭ ئادىسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) نى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. بۇ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار سانىنىڭ %47.58 نى تەشكىل قىلدۇ. شەھەر - بازارلاردا ئىشسىز دەپ رويخەتكە ئېلىنغانلارنىڭ نىسبىتى %3.8 بولدى. ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلارنى تۈرلەرگە ئايرىغاندا، ئاپتونوم رايون شەھەر - بازارلىرىدا يېڭىدىن ئۆسۈپ يېتىلگەن ئەمگەك كۈچلىرىدىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 38 مىڭ 900، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشسىزلاردىن ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 176 مىڭ 500، ئالىي ۋە ئوتتۇرا تېخنىكوملارنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلاردىن ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 42 مىڭ 700، تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلاردىن ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 12 مىڭ 800، ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان، ھەربىي سەپتىن قايتقانلاردىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 6800، كارخانىلاردىن تارقاقلاشتۇرۇلغان خادىملار ئىچىدە ئورۇنلاشتۇرۇشتا ئېشىپ قالغان ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 18 مىڭ 700، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇناسىۋىتى بىلەن ئىشسىز بولۇپ قالغانلاردىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 74 مىڭ 500. ئىقتىسادىي تۈر بويىچە ئايرىغاندا، دۆلەت ئىلكىدىكى ئىقتىسادىي ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 30 مىڭ 400، كۆلپەكتىپ ئىگىلىكتىكى ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 37 مىڭ 600، يەككە ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىك ھەم ئۈچ تەرەپ مەبلەغ سالغان ئىقتىسادىي تەشكىلاتلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 185 مىڭ 900، باشقا ئىقتىسادىي تەشكىلاتلارغا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 117 مىڭ، كەسىپلەر بويىچە ئايرىغاندا،

1 - كەسىپكە ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 39 مىڭ 600، 2 - كەسىپكە ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 84 مىڭ 800، 3 - كەسىپكە ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 246 مىڭ 500، كەسىپكە ئورۇنلاشتۇرۇش شەكلىدىن ئايرىغاندا، ئاپتونوم رايون بويىچە مۇقىم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار 138 مىڭ 700، جانلىق ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار 232 مىڭ 200، 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېزا ئەمگەك كۈچلىرىدىن سىرتلارغا چىقىپ ئىشقا ئورۇنلاشقانلار 356 مىڭ 965، سىرتتىن كەلگەن ئەمگەك كۈچلىرىدىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 571 مىڭ 576، چەت ئەللەرگە چىقىپ ئىشقا ئورۇنلاشقىنى 2614.

خۇاڭ يۈەن

دۆلەت كارخانىلىرىدا ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندا «قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە ئېتىبار بېرىش گۇۋاھنامىسى» نى ئېلىش شەرتىگە مۇۋاپىق كېلىدىغان ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشسىز 217 مىڭ (بىخەتەردىكى 50 مىڭ كىشىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) بولۇپ، گۇۋاھنامە ئالغىنى 201 مىڭ 800 (بىخەتەردىكى 34 مىڭ 800 كىشىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، گۇۋاھنامە تارقىتىش نىسبىتى %93 كە يەتتى (بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكنىڭ گۇۋاھنامە تارقىتىش نىسبىتى %100 كە يەتتى). ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللىلىك (يېزا - بازارلىق)، ئولتۇراق رايونلۇق ئەمگەك كاپالەت ئاپپاراتىدىن 2140 ى قۇرۇلدى، مەھەللى باشقارمىسى (نۇقتىلىق بازار)، مەھەللىلەردە قۇرۇش نىسبىتى %100 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مەھەللىلىك ئەمگەك كاپالەت خىزمەت ئاپپاراتى 135، يېزا - بازارلىق ئەمگەك كاپالەت خىزمەت ئاپپاراتى 331، مەھەللى ئەمگەك كاپالەت خىزمەت پونكىتى 1674. بۇلارغا مەخسۇس ۋە قوشۇمچە ۋەزىپە ئۆتەيدىغان 3131 خادىم سەپلەپ بېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ۋەزىپە ئۆتەيدىغىنى %87 نى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايون بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەدە كاپالەت فوندى تەسىس قىلىنىپ، 116 مىليون يۈەن كاپالەت فوندى يىغىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە بىخەتەرنىڭ يىغىنى 15 مىليون يۈەن. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ئاز

يېزىلاردىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ باشقا كەسىپلەرگە ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى بويىچە تەربىيەلىنگىنى 105 مىڭ 700، ئىگىلىك يارىتىش بويىچە تەربىيەلىنگىنى 11 مىڭ 700، 300 مىڭ 300 كىشى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش نىسبىتى %75 كە يەتتى؛ 6400 كىشىنىڭ ئىگىلىك يارىتىشى مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى %54.7 كە يەتتى، 13 مىڭ 300 كىشى بىۋاسىتە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

خۇاڭ يۈەن

كەسىپى ماھارەتنى باھالاش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭ قۇرۇلۇش، مۇلازىمەت قاتارلىق 10 كەسىپتە كەسىپى سالامىيەت گۇۋاھنامىسى ۋە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشقا رۇخسەت قىلىش تۈزۈمىنى داۋاملىق يولغا قويدى، يىلدا 69 مىڭ 515 كىشى كەسىپى سالامىيەت گۇۋاھنامىسى ئالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە كەسىپى ئىنستىتۇت، مەكتەپلەرنى پۈتتۈرىدىغان ئوقۇغۇچىلاردىن ئەنئەنىۋى كەسىپى ماھارەت بويىچە بىر تۇتاش ئىمتىھان ئېلىنىپ، 22 مەكتەپنىڭ 27 خىل كەسىپىدە ئوقۇغان 3919 ئوقۇغۇچىنىڭ كەسىپى ماھارەتى باھالانغان، بۇنىڭ ئىچىدە باشلانغۇچ تېخنىك ئىشچىلىق سالامىيەت بېكىتىلىگىنى 708، ئوتتۇرا دەرىجىلىك تېخنىك ئىشچىلىق سالامىيەت بېكىتىلىگىنى 3211 بولۇپ، لايىقەتلىك نىسبىتى %98 كە يەتتى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كەسىپى ماھارەتنى باھالانغان بېكىتىش مەركىزى 15 كە، كەسىپلەر بويىچە كەسىپى ماھارەتنى باھالانغان بېكىتىش، يېتەكچىلىك مەركىزى 20 گە، ئورنى 85 كە، پونكىتى 90 گە يەتتى ھەمدە ئارخىپ ئامبىرى قۇرۇلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە تېخنىكلىق ئورنى بويىچە كەسىپى سالامىيەت گۇۋاھنامىسى بارلار 490 مىڭ 800 گە يېتىپ كەسىپكارلارنىڭ تەخمىنەن %20.8 نى ئىگىلىدى.

خۇاڭ يۈەن

يۇقىرى ماھارەتلىك خادىملارنى

تەربىيەلەش قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى شىنجاڭ نېفىت، خىمىيە سانائىتى، ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون سانائىتى، توقۇمىچىلىق، ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى، قاتناش، بىناكارلىققا ئوخشاش 7 تايانچ كەسىپ ۋە ئەۋزەللىككە ئىگە كەسىپلەردە يۇقىرى ماھارەتلىك خادىملارنى تەربىيەلەش قۇرۇلۇشىنى باشلىدى،

مىقدارلىق كاپالەت قەرز پۇلى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان 2452 خادىم ئاز مىقدارلىق كاپالەت قەرز پۇلى ئالدى، قەرز بېرىلگەن پۇل 38 مىليون 582 مىڭ يۈەن. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇشنى تەلەپ قىلغان 40 ياشتىن 50 ياشقىچە بولغان ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشىمىز 33 مىڭ 600 ئىدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىكتىكى ئىشىمىز 19 مىڭ 800 بولۇپ، 18 مىڭ 500 ى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش نىسبىتى %93.3 كە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىي سۇغۇرتا قوشۇمچە ياردەم پۇلى ئۈچۈن 9 مىليون 394 مىڭ يۈەن، ئىش ئورنى قوشۇمچە ياردەم پۇلى ئۈچۈن 30 مىليون 13 مىڭ يۈەن، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش يۈزىدىن تەربىيەلەش قوشۇمچە ياردەم پۇلى ئۈچۈن 37 مىليون 229 مىڭ يۈەن، ئىشقا تونۇشتۇرۇش قوشۇمچە ياردەم پۇلى ئۈچۈن 7 مىليون 764 مىڭ يۈەن، ئەمگەك كۈچى بازىرى قۇرۇلۇش پۇلى ئۈچۈن 33 مىليون 634 مىڭ يۈەن چىقىم قىلىندى. ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر دەرىجىلىك ئاممىۋى ئىشقا تونۇشتۇرۇش ئاپپاراتلىرى 124 مىڭ 300 كىشىنى ھەقسىز ئىشقا تونۇشتۇردى، 240 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە كەسىپلەر بويىچە يېتەكچىلىك قىلدى.

خۇاڭ يۈەن

كەسىپ تونۇشتۇرۇش ئاپپاراتلىرى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە كەسىپ تونۇشتۇرۇش ئاپپاراتى 249 غا، خىزمەتچى 815 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئەمگەك كاپالەت تارماقلىرىغا قارايدىغىنى 127، بىر يىل ئىچىدە روھىيەتكە ئېلىپ تەكلىپ قىلىنغان ئادەم 247 مىڭ 650، خىزمەت تەلەپ قىلىپ تىزىملاشنى 315 مىڭ 370، بۇنىڭ ئىچىدە ئايال 111 مىڭ 642، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچى 22 مىڭ 666. كەسىپى سالامىيەتكە ئىگە بولغىنى 35 مىڭ 536، كەسىپى يېتەكچىلىكىنى قوبۇل قىلغىنى 172 مىڭ 644، تونۇشتۇرۇش مۇۋەپپەقىيەتلىك بولغىنى 139 مىڭ 193 ئادەم (قېتىم).

خۇاڭ يۈەن

كەسىپى جەھەتتىن تەربىيەلەش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە 972 مىڭ 300 كىشى كەسىپى جەھەتتىن تەربىيەلەشكە قاتناشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە تەربىيەلىنگەنلەر 413 مىڭ 800، ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن تەربىيەلىنگەنلەر 441 مىڭ 100،

يۇقىرى ماھارەتلىك خادىملارنى تەربىيەلەيدىغان 18 نۇقتىلىق ئاپپاراتنى مۇئەييەنلەشتۈرۈپ، 85 قارار يۇقىرى ماھارەتلىك كىشىلەرنى تەربىيەلەش تۈرىنى تەشكىللەپ ۋە يولغا قويۇپ، يېڭىدىن يۇقىرى دەرىجىلىك ئىشچىدىن يۇقىرى ماھارەتلىك ئىختىساسلىقلاردىن 12 مىڭنى تەربىيەلىدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە تېخنىكا ماھارىتى تەلەپ قىلىدىغان ئورۇنلاردىكى كەسىپكار ئىچىدە يۇقىرى دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي سالاھىيەت گۇۋاھنامىسى بار خادىم 80 مىڭدىن ئارتۇق، ئۇلار تېخنىكا ماھارىتى تەلەپ قىلىدىغان ئورۇندىكى كەسىپكارلارنىڭ %5.1 نى تەشكىل قىلىدۇ.

خۇاڭ يۈەن

كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايون كەپشەرلەش، ئاشپەزلىك، كومپيۇتېر قاتارلىق 16 ئىش تۈرى بويىچە 21 مىڭ كىشى قاتناشقان ئاپتونوم رايونلۇق كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسىنى ئۇيۇشتۇردى. خەن لىڭ، جاۋ جۈننى تاللاپ مەملىكەتلىك ھەل قىلغۇچ مۇسابىقىگە قاتناشتۇردى، 2 ماھىر موم بىلەن گۈل بېشى، جۇڭگوچە ئاشپەزلىك تۈرىدە مەملىكەتلىك مۇسابىقىدە 1 - لىككە ئېرىشتى ھەمدە مەملىكەتلىك تېخنىكا ماھىرى دېگەن نامغا ئېرىشتى. خەن لىڭ يەنە جۇڭگو كوماندىسىغا ۋەكىل بولۇپ ھىندىستانغا بېرىپ 6 - نۆۋەتلىك دۇنيا مېيپېلار كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ مۇنەۋۋەر مۇكاپاتغا ئېرىشتى. تاۋار تىجارەت خادىمى، توقۇمىچىلىق، ساياھەت، ياش ئىشچى، ئەمگەك بىلەن تەربىيەلەش، سۇپىلىق، تۆمۈرىيول، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى رېمونتى قاتارلىق 10 مۇسابىقە رايونى، 86 ئىش تۈرى بويىچە 146 مىڭ كىشى قاتناشقان ئاپتونوم رايون بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇسابىقىنى ئۇيۇشتۇردى. ئۈرۈمچى، ئاقسۇ، قۇمۇل، سانجى، بايىنغولىن، ئالتايدىن ئىبارەت 6 ۋىلايەت، ئوبلاست بويىچە 15 كەسپىي ئىش تۈرى بويىچە ئازكەم 30 مىڭ كىشى قاتناشقان ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك مۇسابىقىنى ئۆتكۈزدى. بىر يىلدا 117 كەسپىي ئىش تۈرى بويىچە 197 مىڭ كىشى قاتناشقان كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسىنى ئۆتكۈزدى.

خۇاڭ يۈەن

كارخانىلارنىڭ مائاش باشقۇرۇش

خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا كارخانىلارنىڭ مائاش كىرىمى تەقسىمات تۈزۈمى ئىسلاھاتى ئىلگىرى سۈرۈلدى.
1. كارخانىلاردا مائاش كىرىمى تەقسىماتىنى ماكرولۇق تەخەش سىستېمىسى يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ بەرپا قىلىندى ۋە

مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون كارخانىلارنىڭ 2003 - يىللىق مائاش يېتەكچىلىك سىزىقىنى تۈزۈپ چىقتى ۋە ئېلان قىلدى. يىل ئاخىرىغا قەدەر ئۈرۈمچى، قاراماي، شىخەنزە، شەھەرلىرى، سانجى ئوبلاستى، تۇرپان ۋىلايىتى، بايىنغولىن، بورتالا ئوبلاستلىرى، خوتەن، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرى، قىزىلسۇ ئوبلاستى، قەشقەر ۋىلايىتى كارخانىلارنىڭ مائاش يېتەكچىلىك سىزىقى تۈزۈمىنى تۈزۈپ چىقتى؛ ئۈرۈمچى، قاراماي، شىخەنزە شەھەرلىرى، سانجى ئوبلاستى، تۇرپان، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرى، بايىنغولىن، بورتالا، قىزىلسۇ ئوبلاستلىرى، قەشقەر ۋىلايىتى، كۈيتۈك شەھىرى ئەمگەك كۈچى بازىرى مائاش يېتەكچى باھا تۈزۈمىنى بەرپا قىلدى.

2. ئەڭ تۆۋەن مائاش كاپالەت تۈزۈمى قۇرۇلۇشى

كۈچەيتىلدى. 2003 - يىل 9 - ئايدا جەمئىيەتكە ئاپتونوم رايوننىڭ غەيرىي پۈتۈن كۈنلۈك تۈزۈمى بويىچە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغان خادىملارنىڭ سائەتلىك ئەڭ تۆۋەن مائاش ئۆلچىمى ئېلان قىلىندى. ئۈرۈمچىنىڭ ئەڭ تۆۋەن مائاش ئۆلچىمى ئېيىغا 400 يۈەن بولدى.

مائاشنى كۆپەيتىپ مەسلىھەتلىشىش تۈزۈمى قۇرۇلۇشى پائال ئالغا سۈرۈلۈپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كارخانىدا مائاش تەقسىماتى جەھەتتىكى ھەل قىلغۇچ تەدبىر بەلگىلەشكە قاتنىشىش ھوقۇقى يەنىمۇ ئۆستۈرۈلۈپ، كارخانىلارنىڭ مائاش تۈزۈمىنى ئورنىتىشنى دېموكراتىك ئۇسۇلدا بەلگىلەشنى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

خۇاڭ يۈەن

ئەمگەك توختامى ۋە كۆپلەپتىن توختام

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك كاپالەت تارماقلىرى كۆپلەپتىن مەسلىھەتلىشىش ۋە كۆپلەپتىن توختام تۈزۈمىنى پائال يولغا قويۇپ، ئەمگەك مۇناسىۋىتىگە دائىر ئۈچ تەرەپ مەسلىھەتلىشىش مېخانىزمىنى مۇكەممەللەشتۈردى. ئەمگەك توختامىنى باشقۇرۇشنى قانۇن بويىچە كۈچەيتىپ، ئەمگەك توختامىنى باشقۇرۇشنىڭ قانۇنىيلاشتۇرۇلۇشى ۋە قېلىپلاشتۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى. يىل ئاخىرىغا قەدەر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك توختامىنى تۈزۈش نىسبىتى %91 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ %98.5 كە، يېزا - بازارلاردىكى كۆپلەپتىن كارخانىلارنىڭ %97.6 كە يەتتى. كۆپلەپتىن توختام تۈزگەن كارخانىلار 3978 بولۇپ، كۆپلەپتىن توختام تۈزۈش نىسبىتى %38.7 بولدى. ئاپتونوم رايونىمىزدا (ئاپتونوم رايونلۇق، ۋىلايەتلىك، ناھىيىلىك) ئەمگەك مۇناسىۋىتى بويىچە ئۈچ تەرەپ مەسلىھەتلىشىش مېخانىزمى ئاساسىي جەھەتتىن مۇكەممەللەشتى.

خۇاڭ يۈەن

ئۇنۋان باھالاش خىزمىتى

2003 - يىلى ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت نازارىتى تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى، ئەمگەك ئىقتىسادىي كەسپىي تېخنىكا خادىمى بولۇپ 140 كىشىنى داۋاملىق تەربىيەلەش بويىچە تەربىيەلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە تېخنىك ئىشچىلار مەكتەپلىرىنىڭ ئوقۇتقۇچىسىدىن ئىبارەت كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن 110ى، ئەمگەك ئىقتىسادىي كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن 30ى بار. باھالاش ھەيئىتىنىڭ باھالاشى ئارقىلىق تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىنىڭ 55 ئوقۇتقۇچىسى ئالىي ئۇنۋانغا تەكلىپ قىلىش سالاھىيىتىگە، 19 ئوقۇتقۇچىسى ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانغا تەكلىپ قىلىش سالاھىيىتىگە؛ 26 ئوقۇتقۇچىسى ئەمگەك ئىقتىسادىي كەسپى بويىچە ئالىي ئۇنۋانغا تەكلىپ قىلىش سالاھىيىتىگە ئىگە بولدى.

خۇاڭ يۈەن

ئەمگەك مەمۇرىي تەپتىشلىكى

قانۇن ئىجرائىسى مەمۇرىي تەپتىشلىكى
2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك كاپالەت مەمۇرىي تەپتىشلىك ئاپپاراتلىرى ئادەم ئىشلىتىدىغان 18 مىڭ 700 ئورۇننى يىللىق تەكشۈرۈپ، ئادەم ئىشلىتىدىغان 4012 ئورۇنغا 24 مىڭ 100 دىن كۆپرەك

تەرتىپكە سېلىش - ياخشىلاش پىكرىنى بەردى، 74 مىڭ كىشىنىڭ ئەمگەك توختامىنى تولۇقلاپ ئىمزالاقتۇردى؛ 85 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ئىجتىمائىي سۇغۇرتا پۇلىنى تولۇقلاپ تاپشۇرتقۇزدى؛ بىر يىلدا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ بېرىلمەي كېلىۋاتقان 298 مىليون يۈەن مائاشىنى تولۇقلاپ تاپشۇرتقۇزدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقان ئىشلەمچىلەرنىڭ بېرىلمەي كېلىۋاتقان 257 مىليون يۈەن ئىش ھەققى بار. پاش قىلىنغان 4618 دېلو تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى، ئاخىرلاشتۇرۇلغان دېلو 4412 بولۇپ، دېلو ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى %95.5 كە يەتتى. 3760 يەككە سودا - سانائەتچى بىر-بىرلەپ تەكشۈرۈلۈپ، قانۇنسىز بالا ئىشچى ئىشلەتكەن 293 بالا ئىشچىغا چېتىلىدىغان 214 دېلو تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىندى. كەسپىي

ۋاستىچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىدىغان 262 تەشكىلات تەكشۈرۈلۈپ، ئۇنىڭ 98 نىڭ بەلگىلىك مۇددەت ئىچىدە تەرتىپكە سېلىپ ياخشىلاش بۇيرۇقىنامىسى ۋە مەمۇرىي چارە كۆرۈش قارارى چۈشۈرۈلدى. شۇ ئارقىلىق ئەمگەك مەمۇرىي تەپتىش چوڭ ئىترىتى 1065 ھەرخىل ئادەم ئىشلىتىدىغان ئورۇننى تەكشۈردى، ئەرز قىلىنغان، پاش قىلىنغان دېلودىن 674 نى بىر تەرەپ قىلدى، دېلو تۇرغۇزۇلغىنى 60 بولۇپ، 57 دېلو ئاخىرلاشتۇرۇلدى. دېلو ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى %95 كە يەتتى؛ ئادەم ئىشلىتىدىغان 1634 ئورۇننى يىللىق تەكشۈردى، لايىقەتلىك نىسبىتى 2002 - يىلىدىكىگە قارىغاندا %30 ئۆستى. ئىش ھەققىنى بېرىشنى بەك سۆرەپ كەتكەنلىكى سەۋەبىدىن ئۇشتۇمتۇت كېلىپ چىققان 11 ۋەقە بىر تەرەپ قىلىندى (دېھقان ئىشلەمچىلەرنىڭ ئىش ھەققىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)؛ 17 مىڭ 706 پارچە ئەمگەك توختامى تولۇقلاپ ئىمزالاندى، 3 مىليون 650 مىڭ يۈەن ئىجتىمائىي سۇغۇرتا پۇلى تولۇقلاپ تاپشۇرتقۇزۇلدى، 63 ئورۇنغا ئىجتىمائىي سۇغۇرتا روپىخەت رەسمىيىتىنى تولۇقلاپ ئۆتۈش بۇيرۇلدى. 34 كەسپىي ۋاستىچى ئورۇن تەكشۈرۈلدى، 13 پارچە ئەمگەك ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش - سوراش ئۇقتۇرۇشنامىسى، 5 پارچە ئەمگەك ئەھۋالىنى مەمۇرىي تەپتىشلىك قىلىپ جازا بېرىش قارارنامىسى چۈشۈرۈلدى، 7 قانۇنسىز كەسپىي ۋاستىچى ئاپپارات ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى.

خۇاڭ يۈەن

2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايوندا «خەلق سۇغۇرتا لوڭقىسى» بويىچە ساياھەتچىلىك ساھەسىدە كەسپىي ماھارەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى. سۈرەتتە: غەربچە زىياپەت تەييارلاش، ھاراق تەخشەش مۇسابىقىسى مەيدانىدىن بىر كۆرۈنۈش. سۈرەتنى ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت نازارىتى تەمىنلىگەن.

ئەمگەك ماجىراللىرىنى بىر تەرەپ قىلىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك ماجىراللىرىنى كېسىم قىلىش كومىتېتىلىرى ئەمگەك ماجىراسىغا ئائىت 2933 دېلو، 2002 - يىلى ئاخىرلاشتۇرۇلماي قېلىپ قالغان 148 دېلو بولۇپ، 5110 ئەمگەكچىگە چېتىلىدىغان 3081 دېلону بىر تەرەپ قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە كوللېكتىپنىڭ تالاش - تارتىشى 135 پارچە بولۇپ، 1710 كىشىگە چېتىلىدۇ.

2003 - يىلى 2826 دېلو قاراپ چىقىپ بىر تەرەپ قىلىندى، دېلو ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى %91.7 كە يەتتى. شۇ ئارقىلىق ئەمگەك ماجىراللىرىنى كېسىم قىلىش كومىتېتى 201 ئەمگەك ماجىراسى دېلوسى، 2002 - يىلىدىن قېلىپ قالغان 4 دېلو بولۇپ 205 دېلону قاراپ چىقىپ بىر تەرەپ قىلدى، بۇنىڭدىن 189 دېلونسى ئاخىرلاشتۇردى، دېلو ئاخىرلاشتۇرۇش نىسبىتى %92.2 كە يەتتى.

خۇاڭ يۈەن

ئىجتىمائىي كاپالەت

ئىككىگە كاپالەتلىك قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك ئەمگەك كاپالەت تارماقلىرى «ئىككىگە كاپالەتلىك قىلىش» (بىرى - كارخانىلاردىكى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملارنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش سوممىسىنىڭ ۋاقتىدا، تولۇق بېرىلىشىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش، يەنە بىرى - دۆلەت كارخانىلىرىدىكى ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاساسىي تۇرمۇش خىراجىتىنىڭ تارقىتىلىشىغا ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش) نى خىزمەتلەر ئىچىدە 1 - ئورۇنغا قويدى. ئالاقىدار تارماقلار بىلەن زىچ ھەمكارلىشىپ، تۈرلۈك چارە - ئاماللار بىلەن مەبلەغ جۇغلىدى، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، جايلارنىڭ ئاساسىي ياشانغاندا كۈتۈنۈش فوندىنى تەشەشنى كۈچەيتىپ، ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ تارقىتىش نەتىجىسىنى مۇستەھكەملەپ، كارخانىلاردا ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاساسىي تۇرمۇش خىراجىتى ۋە كارخانىلاردا دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملارنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش سوممىسىنىڭ ۋاقتىدا تولۇق بېرىلىشىگە كاپالەتلىك قىلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت كارخانىلىرىدىكى ئىش

ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ 202 مىليون يۈەن ئاساسىي تۇرمۇش كاپالەت پۇلىنى بەردى، بۇنىڭ ئىچىدە ۋاكالىتەن تاپشۇرۇلغان ئىجتىمائىي سۇغۇرتا پۇلى 93 مىليون يۈەن. كارخانىلاردىكى 394 مىڭ دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيىگە چىققان خادىملار ئۈچۈن 3 مىليارد 600 مىليون يۈەن ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلى تارقىتىلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملارنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ تارقىتىش نىسبىتى %100 كە يەتتى.

خۇاڭ يۈەن

ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسى

2003 - يىلى ئەمگەك ۋە ئىجتىمائىي كاپالەت نازارىتى ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا دائىر سىياسەت، قائىدە - تۈزۈملەرنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈپ، سىياسەت خاراكتېرلىك بىر قاتار ھۆججەتلەرنى چىقاردى. 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان خادىم 1 مىليون 588 مىڭغا يېتىپ (دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، يىللىق پىلاننىڭ %97.6 ى ئورۇندالدى. بىر يىلدا يىغىشقا تېگىشلىك ياشانغاندا كۈتۈنۈش سوممىسى 3 مىليارد 227 مىليون يۈەن بولۇپ، ئەمەلىيەتتە 3 مىليارد 156 مىليون يۈەن يىغىلدى. فوندىنىڭ يىغىلىش نىسبىتى %97.8 كە يەتتى. دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيىگە چىققان خادىم 376 مىڭ 300 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 6100 ى كۆپەيدى، پېنسىيىگە چىققانلارنىڭ ئېشىش نىسبىتى %40 تۆۋەنلىدى. بىر يىلدا 3 مىليارد 700 مىليون يۈەن ياشانغاندا كۈتۈنۈش سوممىسى چىقىم قىلىندى، ياشانغاندا كۈتۈنۈش سوممىسىنىڭ تارقىتىلىش نىسبىتى %100 كە يەتتى. ياشانغاندا كۈتۈنۈش سوممىسىنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ تارقىتىشقا قاتناشقان ئادەم 374 مىڭ 400 گە، ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ تارقىتىش نىسبىتى %99.5 كە يەتتى. 2003 - يىلى كارخانىلاردىن پېنسىيىگە چىققانلارنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش نىشانى 280 مىڭ كىشى ئىدى، ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش مۇلازىمىتى ئىشقا ئاشۇرۇلغان پېنسىيىگە چىققان خادىم 286 مىڭغا يېتىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش مۇلازىمەت نىسبىتى %78.2 كە يەتتى.

خۇاڭ يۈەن

ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئادەم 1 مىليون 351 مىڭ 300 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي ئورۇنلاردىن سۇغۇرتىغا قاتناشقانلار 2002 - يىلىدىكىدىن 46 مىڭ 400 كىشى كۆپەيدى، كارخانىلاردىن 6100 كىشى، باشقا ئورۇنلاردىن 2600 كىشى ئازايدى. ئاپتونوم رايون بويىچە

ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

خۇاڭ يۈەن

داۋالنىش سۇغۇرتىسى

2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە (شەخەنزە شەھىرى بۇنىڭ سىرتىدا) ئاساسىي داۋالنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچى 1 مىليون 761 مىڭ 800 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ۋەزىپە ئۆتەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچى 1 مىليون 310 مىڭ 500، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچى 451 مىڭ 300. بۇ سۇغۇرتىغا قاتنىشىشقا تېگىشلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەر سانىنىڭ %86.86 نى تەشكىل قىلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 281 مىڭ 400 كىشى كۆپەيدى. 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە 14 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە ئاساسىي داۋالنىش سۇغۇرتىسى بويىچە نۇقتىلىق داۋالاش ئورگىنى 1414كە، ئاساسىي داۋالنىش سۇغۇرتىسى بويىچە پارچە دورا سېتىش دۇكىنى 303 كە يەتتى.

خۇاڭ يۈەن

ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش سۇغۇرتىسى

ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندا ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقانلار 318 مىڭ 300 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 238 مىڭ كىشى كۆپىيىپ، يىللىق پىلاننىڭ %22.23 ى ئورۇندالدى. ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش فوندى ئۈچۈن 22 مىليون 480 مىڭ يۈەن يىغىلدى، 11 مىليون 610 مىڭ يۈەن چىقىم قىلىندى، فوندىنىڭ قالدۇقى 72 مىليون 900 مىڭ يۈەن. ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولغۇچىلار 593 كە يەتتى. ئۈرۈمچى شەھىرى، ئاقسۇ، ئىلى ۋىلايەتلىرىدە ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش سۇغۇرتىسىنى ۋىلايەت بويىچە بىر تۇتاش غەملەپ باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى.

خۇاڭ يۈەن

تۇغۇت سۇغۇرتىسى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە تۇرپان، ئاقسۇ، ئالتاي، قەشقەر ۋىلايەتلىرى، ئۈرۈمچى شەھىرى، قىزىلمۇ ئوبلاستى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىرىنىڭ شەھەر - بازارلىرىدا ئىشچى - خىزمەتچىلەر تۇغۇت سۇغۇرتىسى يولغا قويۇلدى. بىر يىلدا تۇغۇت سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچى 321 مىڭ 400 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 24 مىڭ 200 ى كۆپەيدى، كۆپىيىش ھەجىمى %15.8 بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى شەھىرى بىلەن ئاقسۇ ۋىلايىتى تۇغۇت سۇغۇرتىسىنى ۋىلايەت بويىچە بىر تۇتاش غەملەپ باشقۇرۇشنى يولغا قويدى.

خۇاڭ يۈەن

ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشقانلار كارخانىلاردا %63.1 نى، كەسپىي ئورۇنلاردا %36.5 نى، باشقا ئورۇنلاردا %0.4 نى ئىگىلەيدۇ. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە يېڭىدىن كۆپەيگەن ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسىنى ئالىدىغان كىشى 52 مىڭ 500 بولۇپ، دۆلەت كارخانىلىرىدىن ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسى ئالىدىغانلار يېڭىدىن كۆپەيگەن ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسى ئالىدىغانلارنىڭ %98 نى ئىگىلەيدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە 2002 - يىلىدىكى بىلەن سېلىشتۇرغاندا ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسى ئالىدىغان، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغاندىن كېيىن ئىشسىز بولۇپ قالغان خادىمدىن 1298 ى كۆپەيدى، كۆپىيىش نىسبىتى %12 كە يەتتى.

بىر يىلدا 79 مىڭ 700 ئىشسىزغا 157 مىليون يۈەن ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسى تارقىتىلدى ۋە باشقا سۇغۇرتا تەمىناتى سوممىسى بېرىلدى، 40 مىڭ 200 كىشى ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسى ئېلىشنى توختاتتى. 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشسىزلىق سۇغۇرتا فوندى كىرىمى 485 مىليون 164 مىڭ 700 يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىشسىزلىق سۇغۇرتا پۇلى كىرىمى 471 مىليون 914 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 59 مىليون 883 مىڭ يۈەن كۆپىيىپ، %14.5 ئاشتى. بىر يىلدا يىغىشقا تېگىشلىك ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسى 473 مىليون 290 مىڭ 500 يۈەن ئىدى، ئەمەلىيەتتە 447 مىليون 384 مىڭ 200 يۈەن يىغىلدى، يىغىۋېلىش نىسبىتى %94.5 بولدى. بۇرۇنقى يىللاردىن قالغان كەم تاپشۇرۇلغان پۇلدىن تولۇقلاپ يىغىلغان پۇل 24 مىليون 530 مىڭ 400 يۈەن بولۇپ، قەرز ئۆلتۈۋېلىش نىسبىتى %54 كە يەتتى. 2003 -

يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسىدىن چىقىم قىلىنىشنى 205 مىليون 140 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە 79 مىڭ 700 ئىشسىزغا چىقىم قىلىنغان ئىشسىزلىق سۇغۇرتا سوممىسى 122 مىليون 460 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 32 مىليون 925 مىڭ 100 يۈەن كۆپ چىقىم قىلىندى؛ داۋالاش قوشۇمچە ياردەم سوممىسى ئۈچۈن 22 مىليون 760 مىڭ يۈەن چىقىم قىلىنىپ 2002 - يىلىدىكىدىن %57.1 كۆپ چىقىم قىلىندى؛ ئۆلۈم - يېتىم نەپقە ئىشلىرى قوشۇمچە ياردەم چىقىمى 140 مىڭ يۈەن؛ كەسپىي تەلىم - تەربىيە ۋە كەسپكە تونۇشتۇرۇش چىقىمى 8 مىليون 80 مىڭ يۈەن؛ ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاساسىي تۇرمۇش كاپالىتى قوشۇمچە ياردەم چىقىمى 38 مىليون 980 مىڭ يۈەن؛ قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش چىقىمى 12 مىليون 510 مىڭ يۈەن؛ باشقا چىقىملار 210 مىڭ يۈەن. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايون بويىچە سانجى ئوبلاستى بىلەن تۇرپان ۋىلايىتىدىن باشقا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەردە ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىنى ۋىلايەت دەرىجىلىك ئورۇندا بىر تۇتاش غەملەش

ئىجتىمائىي تۈرمۈش

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئاشلىق ئىستېمالى

ئاشتى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئاشلىق ئىستېمال مىقدارى 71.77 كىلوگرامغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.5 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە گۈرۈچ 21.15 كىلوگرام بولۇپ، %5.9؛ قارا ئاشلىق 1.85 كىلوگرام بولۇپ، %39.1؛ ئاشلىق ياساللىرى 20.97 كىلوگرام بولۇپ، %5.9 ئاشقان؛ ئۇن 27.79 كىلوگرام بولۇپ، %3.8 ئازايغان.

تەي جۇخەي

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كالا، قوي گۆشى

ئىستېمالى چىقىمى ئاشتى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئۈرۈمچى قاتارلىق 8 شەھەرنى تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىنىڭ يېمەكلىكلەر ئىستېمالىدا كالا، قوي گۆشى قاتارلىق ئاساسلىق قوشۇمچە يېمەكلىكلەر ئىستېمالى كۆرۈنەرلىك ئاشقان. شەھەر ئاھالىلىرى ئوتتۇرىچە ئىستېمال قىلغان قوي گۆشى 9.19 كىلوگرامغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.1؛ كالا گۆشى 2.68 كىلوگرامغا يېتىپ، %14.8 ئاشقان.

رىزۋان

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ سۈمەھسۇلاتلىرى

ئىستېمال چىقىمى ئاشتى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە سۈمەھسۇلاتلىرى ئىستېمال چىقىمى 53.16 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.8 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە راكىنىڭ ئىستېمال چىقىمى 10.51 يۈەن بولۇپ، %18.6؛ سۈمەھسۇلاتلىرى ياساللىرىنىڭ ئىستېمال چىقىمى 4.09 يۈەن بولۇپ، %18.9 ئاشقان.

پالەن

ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەك-

شۈرۈش ئەھۋالى

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ يېمەكلىك

ئىستېمال سۈپىتى ئۆستى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە يېمەكلىك ئىستېمال چىقىمى 2031.67 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.62 ئاشقان. ئوتتۇرىچە ئاشلىق ئىستېمال چىقىمىنىڭ يېمەكلىك ئىستېمالدا ئىگىلىگەن سالمىتى %9.4 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.4 پىرسەنت پوئېنتى ئازايغان؛ ئوتتۇرىچە ئىستېمال قىلىنغان كۆكتات 95.45 كىلوگرام، چوشقا گۆشى 8.07 كىلوگرام، ئۆي قۇشلىرى گۆشى 7.81 كىلوگرام، كالا - قوي گۆشى 11.87 كىلوگرام، تۇخۇم 8.86 كىلوگرام، سۈمەھسۇلاتلىرى 5.31 كىلوگرام، قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە 66.03 كىلوگرام، سۈت 30.76 كىلوگرام بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن ھەر خىل دەرىجىدە ئاشقان. 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىنىڭ يېمەكلىك ئىستېمالىنىڭ پۈتكۈل ئىستېمال چىقىمىدا ئىگىلىگەن سالمىتى %36.2 بولغان.

لى جىن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ مال - مۈلۈكى

سېتىشتىن قىلغان كىرىمى ئاشتى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ مال - مۈلۈكىنى سېتىشتىن قىلغان ئوتتۇرىچە كىرىمى 12.76 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.4 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە تۇرالغۇنى سېتىشتىن قىلىنغان كىرىم 8.46 يۈەن بولۇپ، %9.7 ئاشقان؛ باشقا نەرسىلەرنى سېتىشتىن قىلىنغان كىرىم 4.3 يۈەن بولۇپ، %11.9 ئازايغان.

لى جىن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ سۈت ۋە سۈت ياسالمايلىرى ئىستېمالى ئاشتى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ سۈت ۋە سۈت ياسالمايلىرى ئىستېمالى تېز سۈرئەتتە ئاشقان، ئوتتۇرىچە سۈت ۋە سۈت ياسالمايلىرى ئىستېمال چىقىمى 117.23 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %32.6 ئاشقان. 2003 - يىلى ئوتتۇرىچە سۈت سەرپىياتى 30.76 كىلوگرام بولۇپ، %15.7 قېتىق سەرپىياتى 1.75 كىلوگرام بولۇپ، %60.6 ئاشقان؛ سۈت پاراشوكى سەرپىياتى 0.18 كىلوگرام بولۇپ، %10 ئازايغان.

پالڭ يەن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ قەنت - گېزەك، تاماكا، ھاراق - پىۋا ئىستېمال ئەھۋالى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ قەنت - گېزەك ۋە تاماكا ئىستېمالى ئاشقان، ھاراق - پىۋا ئىستېمالى ئازايغان، ئاساسلىقى، ئاق ھاراق ئىستېمالى تۆۋەنلەپ كەتكەن. شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە قەنت - گېزەك ئىستېمال چىقىمى 29.68 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.7 تاماكا ئىستېمال چىقىمى 68.53 يۈەن بولۇپ، %7.1 ئاشقان؛ ھاراق - پىۋا ئىستېمال چىقىمى 47.47 يۈەن بولۇپ، %5.1 ئازايغان، بۇنىڭ ئىچىدە ئاق ھاۋاننىڭ %31.5 يۈەن بولۇپ، %7؛ قىزىل ھاراقنىڭ %6.84 يۈەن بولۇپ، %6.2 ئازايغان؛ پىۋانىڭ %8.56 يۈەن بولۇپ، %2 ئاشقان.

پالڭ يەن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ سىرتتا غىزالىنىش ئىستېمالى ئاشتى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە سىرتتا غىزالىنىش چىقىمى 416.19 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.3 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە ئاشخانىلاردا قىلىنغان ئوتتۇرىچە چىقىم 34.36 يۈەن بولۇپ، %18.9؛ يېمەك - ئىچمەك كەسپىدە قىلىنغان ئوتتۇرىچە چىقىم 381.27 يۈەن بولۇپ، %9.6 ئاشقان.

پالڭ يەن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ كىيىم - كېچەك ئىستېمال دەرىجىسى ئۆستى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىيىم - كېچەك ئىستېمال چىقىمى 790.77 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.2 ئاشقان. ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 7.7 قۇر ھەر خىل كىيىم - كېچەك، 2.9 پار ئاياغ كىيىمى سېتىۋېلىنغان. شۇ يىلى كىيىم - كېچەك ئىستېمالى ئومۇمىي چىقىمىنىڭ %70.3 نى، ئاياغ كىيىم ئىستېمالى ئومۇمىي چىقىمىنىڭ %21.3 نى، باشقا كىيىم - كېچەك لازىمەتلىكلىرى ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش، مۇلازىمەت خىراجىتى ئومۇمىي چىقىمىنىڭ %8.4 نى ئىگىلىگەن.

لى جىن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ تۇرالغۇ شارائىتى ياخشىلاندى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئۈرۈمچى، قاراماي، شىخەنزە، قەشقەر، خوتەن، غۇلجا، چۆچەك، كۈيتۇڭدىن ئىبارەت 8 شەھەرنى ئارىلاپ تەكشۈرۈشىچە، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرى ئىلكىدىكى تۇرالغۇ نىسبىتى %83.2 كە يېتىپ، 2002 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكىدىن %6.6 پىرسەنت پوئېنتى؛ ھاجەتخانا، مۇنچا بار ئائىلىلەر %55.8 كە يېتىپ، %1.8 پىرسەنت پوئېنتى؛ تۇرۇبلىق گاز ئىشلەتكەن ئائىلىلەر %12.7 كە يېتىپ، %2.2 پىرسەنت پوئېنتى ئاشقان؛ تېلېفون ئورناتقان ئائىلىلەرنىڭ نىسبىتى %92.3 كە يەتكەن، ئوتتۇرا ھېساب بىلەن شەھەر ئاھالىلىرى ئىچىدىكى ھەر 100 ئائىلىدىن 7سى كەڭ بەلۋاغلىق تور ياكى نومۇر بېسىپ تورغا چىقىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئالاقە تورىدىن پايدىلانغان، مۇنداق ئائىلىلەر %40 ئاشقان.

ساۋ جياڭيەن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ تۇرالغۇ چىقىمى ئازايدى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىنىڭ تۇرالغۇ چىقىمى كۆرۈنەرلىك ئازايغان. بىر يىلدا شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ماكانلىشىش چىقىمى 484.88 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.6 ئازايغان، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ

42.9 فوتو ئاپپارات، 19.4 بىرىكىمە ئاۋاز باھراھۇ توغرا كەلگەن. بۇنىڭدىن باشقا، ئائىلىلەردە ئىشلىتىلىدىغان توك قازان - قومۇچ 84.8 گە، ئىچىملىك سۇ ماشىنىسى 27.1 گە، مىكرو دولقۇنلۇق دوغوپكا 13.6 گە يەتكەن.

لى جىن

شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىدىكى ئاشخانا سايمانلىرى ئىلېكترلىشىشكە قاراپ يۈزلەندى

ش ئۇ ئار شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىدە ھەر 100 ئائىلىگە 79.6 بۇس ئارتقۇ، 84.8 ھەر خىل توك قازان، دوغوپكا قاتارلىق توك بىلەن ھەرىكەتلىنىدىغان قازان - قومۇچ، 13.6 مىكرو دولقۇنلۇق دوغوپكا، 4.1 دەپنەبېكىسىە ئىشكايى، 0.2 چىنە - قاچا يۇيۇش ماشىنىسى توغرا كەلگەن.

لى جىن

شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىدە ئاپتوموبىل، يانفون، كومپيۇتېرلارنىڭ ئېشىشى بىر قەدەر تېز بولدى

ش ئۇ ئار شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىدە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر 100 ئائىلىگە توغرا كەلگەن يانفون 74.12 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %38.3 ئاشقان؛ كومپيۇتېر 17.01 گە يېتىپ، %16.9 ئاشقان؛ ئاپتوموبىل 0.57 بولۇپ، %9.6 ئاشقان.

پالە يەن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ مائارىپ خىراجىتى چىقىمى ئاشتى

ش ئۇ ئار شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە مائارىپ خىراجىتى چىقىمى 521.79 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.3 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە دەرىسلىك ۋە پايدىلىنىش ماتېرىياللىرى، ھەر خىل مائارىپ يۇمشاق ماتېرىياللىرى ۋە باشقا ئوقۇتۇش ماتېرىياللىرى قاتارلىقلارغا كەتكەن ئوتتۇرىچە خىراجەت 37.54 يۈەن بولۇپ، %10.6 ئاشقان؛ مەجبۇرىيەت مائارىپى ۋە خەيرىي مەجبۇرىيەت مائارىپىغا سەرپ قىلىنغان ئوقۇش پۇلى ۋە ھەر خىل پارچە - پۇرات خىراجەتلەر، چوغلار مائارىپى

چىقىمى 108.53 يۈەن بولۇپ، %40.7 ئازايغان. تۇرالغۇ چىقىمىدا تۇرالغۇنى بېزەش، زىننەتلەشكە قىلىنغان ئوتتۇرىچە چىقىم 73.73 يۈەن بولۇپ، %45.9 ئازايغان.

پالە يەن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ تۇرالغۇ مۈلۈك ھوقۇقى تېخىمۇ ئايدىن ئايدىن كېڭىيىپ

ش ئۇ ئار شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرى ئارىسىدا شەخسلەرنىڭ تۇرالغۇ مېتېئۇرېلىش نىسبىتى داۋاملىق ئاشقان، مۈلۈك ھوقۇقى قاتلىمى تېخىمۇ ئېنىق بولغان، ئۆي - مۈلۈك ھوقۇقى يەنىمۇ خۇسۇسىيلاشقان. 2003 - يىلى ئۆي - مۈلۈك ھوقۇقى تەركىبىدە تۇرالغۇ ئىسلاھاتىدا مېتېئۇرېلىنغان خۇسۇسىي ئۆي تەكشۈرۈلگەن ئائىلىلەر ئومۇمىي سانىنىڭ %59.23 نى، تاۋار ئۆي %13.31 نى، ئەسلىدىكى خۇسۇسىي ئۆي %4.55 نى، ئىجارىگە ئېلىنغان خۇسۇسىي ئۆي %2.16 نى، ئىجارىگە ئېلىنغان دۆلەت ئىلكىدىكى ئۆي %14.68 نى، باشقا ئۆي %6.08 نى تەشكىل قىلغان. بۇنىڭ ئىچىدە تاۋار ئۆي 2002 - يىلىدىكىدىن %2.12 پىرسەنت پوئېنتى ئاشقان.

پالە يەن

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ قاتناش چىقىمى كۆرۈنەرلىك ئازايدى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق قاتناش چىقىمى 193.03 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.4 ئازايدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئايروپىلانغا ئولتۇرۇش چىقىمى %34.3، پويىزغا ئولتۇرۇش چىقىمى %34، ئۈزۈن يوللۇق ئاپتوبۇسقا ئولتۇرۇش چىقىمى %25.9، شەھەر ئىچىدىكى ئاممىۋى ئاپتوبۇسقا ئولتۇرۇش چىقىمى %2.5، تاكىسقا ئولتۇرۇش چىقىمى %4.7 ئازايدى. ماۋ جياڭيەن

شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىدىكى ئاساسلىق چىداملىق ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ مىقدارى

ش ئۇ ئار شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرى ئائىلىلىرىدە ھەر 100 ئائىلىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 113.2 رەڭلىك تېلېۋىزور، 91.9 كىر ئالغۇ، 85.1 توڭلاتقۇ، 56.2 VCD، DVD قاتارلىق لازىم نۇرلۇق سىنقويغۇ،

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ھەدىيە كىرىمى كۆرۈنەرلىك ئاشتى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە قارىغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ھەدىيە كىرىمى 104.56 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16 ئاشقان، ئاھالىلەر ئىلكىدىكى كىرىمدە ئىگىلىگەن سالىمى %1.4 بولۇپ، شەھەرلەردىكى نامرات ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە مائاش كىرىمىنىڭ %11گە توغرا كەلگەن.

ئۈرۈمچى شەھىرى ئاھالىلىرى ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىم مەملىكىتىمىز - دىكى 36 چوڭ، ئوتتۇرا شەھەر ئىچىدە 20 - ئورۇندا تۇردى

مەملىكىتىمىزدىكى 36 چوڭ، ئوتتۇرا شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى ئاھالىلىرى ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىم 8370.19 يۈەن بولۇپ، مەملىكىتىمىزدىكى 36 چوڭ، ئوتتۇرا شەھەر ئىچىدە 20 - ئورۇنغا ئۆتكەن، رەت تەرتىپى 2002 - يىلىدىكىدىن 3 ئورۇن ئارقىغا سۈزۈلگەن. بۇ، 36 چوڭ، ئوتتۇرا شەھەرلەرنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن %19.9 تۆۋەن بولۇپ، 1 - ئورۇندا تۇرىدىغان شېنجېن شەھىرى ئاھالىلىرى ئىلكىدىكى كىرىمىنىڭ 3تىن بىر قىسمىغا توغرا كەلگەن. 2003 - يىلى بۇ 36 چوڭ، ئوتتۇرا شەھەر ئىچىدە ئاھالىلەر ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىم 1 - ئورۇندىن 5 - ئورۇنغىچە تۇرىدىغان شەھەرلەرنىڭ رەت تەرتىپى تۆۋەندىكىچە ئىكەن: شېنجېن 23 مىڭ 905.89 يۈەن، گۇاڭجۇ 15 مىڭ 2.58 يۈەن، شاڭخەي 14 مىڭ 867.49 يۈەن، نىنجۇ 14 مىڭ 277.27 يۈەن، بېيجىڭ 13 مىڭ 882.62 يۈەن. غەربىي شىمالدىكى 5 ئۆلكە، ئاپتونوم رايوندىكى شەھەرلەر ئىچىدە ئاھالىلەر ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىم رەت تەرتىپى تۆۋەندىكىچە ئىكەن: ئۈرۈمچى 8370.19 يۈەن، شىئەن 7749.49 يۈەن، يىنچۈەن 7246.58 يۈەن، لىنجۇ 7094.29 يۈەن، شىنجاڭ 7040.24 يۈەن.

ئۈرۈمچى شەھىرى ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى مەملىكىتىمىزدە - دىكى 36 چوڭ، ئوتتۇرا شەھەر ئىچىدە 26 - ئورۇندا تۇردى

مەملىكىتىمىزدىكى 36 چوڭ، ئوتتۇرا شەھەر

خىراجىتى، ئائىلە تەربىيىسى خىراجىتى ھەم تەربىيىلەش خىراجىتى، پەسلى، باغچا خىراجىتى قاتارلىق مائارىپ خىراجەتلىرىگە قىلىنغان ئوتتۇرىچە چىقىم 484.25 يۈەن بولۇپ، %4.9 ئاشقان.

لى جىن شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش، مائارىپ، مۇلازىمەت چىقىمى ئازايدى ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش، مائارىپ، مۇلازىمەت چىقىمى 831.44 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.8 ئازايغان. بۇنىڭ ئىچىدە مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش، مۇلازىمەت چىقىمى كۆپرەك ئازايغان، ئوتتۇرىچە چىقىم 91.96 يۈەن بولۇپ، %35.7 ئازايغان. ئوتتۇرىچە مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش بۇيۇملىرى چىقىمى 217.68 يۈەن بولۇپ، %10.9 ئازايغان.

پالڧ يەن شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئالاقىلىشىش چىقىمى ئاشتى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئالاقىلىشىش چىقىمى 369.72 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.3 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرىچە ئالاقىلىشىش مۇلازىمەت چىقىمى 301.86 يۈەن بولۇپ، %13.5 ئاشقان. ئالاقىلىشىش مۇلازىمەت چىقىمىدا ئاساسلىق چىقىم تېلېگراف خىراجىتى بولغان، ئوتتۇرىچە تېلېگراف چىقىمى 295.07 يۈەن بولۇپ، %13.9 ئاشقان.

پالڧ يەن شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ساياھەت ئىستېمال چىقىمى ئازايدى

ش ئۇ ئا ر شەھەرلەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئارىلاپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىدا كۆرسىتىلىشىچە، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساياھەت چىقىمى 55.6 يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %24.8 ئازايغان؛ ئەمما، ساياھەتچىلەر ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 0.29 ئادەم (قېتىم) غا يېتىپ، %188.2 ئاشقان.

پالڧ يەن

دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى تۇراقلىق مۈلۈك ئەسلى قىممىتى ئاشتى

ش ئۇ ئا ر يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 30 ناھىيە (شەھەر) نى ئارىلاپ تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭدىكى دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدىكى ئوتتۇرىچە تۇراقلىق مۈلۈك ئەسلى قىممىتى 1909 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.4 ئاشقان. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپتىكىسى 1742 يۈەن بولۇپ، %16.9 ئاشقان، ئۈچ كەسىپتىكى تۇراقلىق مۈلۈك ئەسلى قىممىتىنىڭ %91.3 نى ئىگىلەپ، 3.6 پىرسەنت پوئېنتى ئاشقان؛ دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىش خاراكتېرىدە بولمىغان ئوتتۇرىچە تۇراقلىق مۈلۈك ئەسلى قىممىتى 167 يۈەن بولۇپ، %20.1 ئازايغان، ئۈچ كەسىپتىكى تۇراقلىق مۈلۈك ئەسلى قىممىتىنىڭ %8.7 نى ئىگىلەپ، مۇناسىپ ھالدا 3.6 پىرسەنت پوئېنتى ئازايغان.

تۆك دېغۇ

كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى يېڭى باسقۇچقا كۆتۈرۈلدى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى يېڭى باسقۇچقا كۆتۈرۈلدى. كارخانىلارنىڭ ئىشەنچ كۆرسەتكۈچى 1 - پەسىلدە 121.4، 2 - پەسىلدە 111.7، 3 - پەسىلدە 125.1، 4 - پەسىلدە 124.6 بولدى، كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى 1 - پەسىلدە 113.3، 2 - پەسىلدە 106.3، 3 - پەسىلدە 125.6، 4 - پەسىلدە 122.5 بولدى، بۇ ئىككى جەھەتتە 125 تىن ئىبارەت تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلىپ، پۈتۈن مەملىكەت بىلەن پەرق كىچىكلىتىلدى. كۆزىتىلگەن 8 چوڭ ساھە ئىچىدە سانائەت ساھەسى، ترانسپورت، پوچتا ۋە ئامباردا ساقلاش ساھەسى، توپ ۋە پارچە سودا ساھەسى، ئىجتىمائىي مۇلازىمەت ساھەسى، ئۇچۇر يەتكۈزۈش ساھەسىدىن ئىبارەت 5 چوڭ ساھەنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسىدە يېڭى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى.

ۋاڭ شۈەن

سانائەتنىڭ گۈللىنىشىدە تارىختىكى ئەڭ

يېڭى سەۋىيە يارىتىلدى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ گۈللىنىشى تۈز سىزىق بويىچە ئۆزلەش يولى بىلەن مېڭىپ، 1 - پەسىلدىكى 116.8دىن 4 - پەسىلدە 127.5كە يەتتى، بۇ سەۋىيە تارىختىكى 124.5لىك رېكورتتىن 3 نۇقتا يۇقىرى.

تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىشتا تۆۋەندىكى ئالاھىدىلىكلەر كۆرۈلگەن: 1. دېھقانلار سالغان مەبلەغنىڭ مۇقىم ئېشىشى يەنىلا يېزىلاردا تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىشتىكى ئاساسىي گەۋدە ھېسابلىنىدۇ. دېھقانلار سالغان مەبلەغ 4 مىليارد 808 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يېزىلاردا تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %59.51 نى ئىگىلىگەن، بۇ، 2002 - يىلىدىكىدىن 775 مىليون يۈەن، يەنى %19.22 ئاشقان. 2. يېزىلاردا دېھقانلاردىن باشقىلارنىڭ سالغان مەبلەغى روشەن ھالدا ئاشقان. يېزىلاردا دېھقانلاردىن باشقىلارنىڭ سالغان مەبلەغى 3 مىليارد 271 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يېزىلاردا تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %49.49 نى ئىگىلىگەن، بۇ، 742 مىليون يۈەن، يەنى %29.33 ئاشقان. 3. دۆلەت مەبلەغى ۋە يېزىلار ئۆزلىرى غەملىگەن مەبلەغ يەنىلا مەبلەغ سېلىشتىكى ئاساسىي مەنبە ھېسابلىنىدۇ. سېلىنغان مەبلەغنىڭ مەنبەسى بويىچە ئايرىغاندا، دۆلەت مەبلەغى 1 مىليارد 183 مىليون يۈەن بولۇپ، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %14.64 نى ئىگىلىگەن، يېزىلار ئۆزلىرى غەملىگەن مەبلەغ 5 مىليارد 818 مىليون يۈەن بولۇپ، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %72 نى ئىگىلىگەن.

چېن شياۋرۇڭ

يېزىلاردىكى دېھقان ئائىلىلىرى زور كۆپچىلىكنى تەشكىل قىلىدۇ

ش ئۇ ئا ر يېزىلارنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 30 ناھىيە (شەھەر) نى ئارىلاپ تەكشۈرۈشكە قارىغاندا، 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئومۇمىي كىرىم نىسبىتىدە دېھقان ئائىلىلىرى %57.9 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 10.5 پىرسەنت پوئېنتى ئۆسكەن؛ دېھقانچىلىق بىلەن قوشۇمچە شۇغۇللىنىدىغانلار %36.8 نى ئىگىلەپ، 10.6 پىرسەنت پوئېنتى ئازايغان، دېھقانچىلىق بىلەن قوشۇمچە شۇغۇللىنىدىغانلار %5.3 نى ئىگىلەپ، 0.1 پىرسەنت پوئېنتى ئۆسكەن؛ دېھقان ئەمەللىرى ناھايىتى ئاز ئىكەن. يېزىلاردىكى ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ شۇغۇللىنىدىغان كەسىپتە ئىگىلىگەن نىسبىتىدىن قارىغاندا، 2003 - يىلى دېھقانلار %94.7 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 9 پىرسەنت پوئېنتى؛ دېھقانچىلىق بىلەن قوشۇمچە شۇغۇللىنىدىغانلار %5.3 نى ئىگىلەپ، 0.5 پىرسەنت پوئېنتى ئۆسكەن؛ دېھقانچىلىق بىلەن قوشۇمچە شۇغۇللىنىدىغانلار ۋە دېھقان ئەمەللىرى ناھايىتى ئاز ئىكەن.

تۆك دېغۇ

سۇ چىقىرىش ۋە تەمىنلەش ساھەسى (100دىن 150كىچە).
ۋاڭ شۈەن

بىناكارلىق ساھەسىدىكى گۈللىنىش

مۇقىم يۈرۈشتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ بىناكارلىق ساھەسىدىكى گۈللىنىش مۇقىم يۈرۈشۈش باسقۇچىغا قەدەم قويدى. يىل بويى 90.1دىن 118.3كىچە بولغان ئارىلىقتا تۇردى، 1 - پەسلىدىن باشقا 3 پەسلىدىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 2002-يىلىدىكىدىن تۆۋەن بولدى. 1 - پەسىل بىناكارلىق ساھەسىدىكى كاسات پەسىل، 3 - پەسىل بىناكارلىق ساھەسىدىكى ئاۋات پەسىل ئىدى، ئەمما، 2003 - يىلى كاسات پەسىلىدىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 2002 - يىلىدىكىدىن 17.9 نۇقتا يۇقىرى بولدى، ئاۋات پەسىلىدىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 2002-يىلىدىكىدىن 3.3 نۇقتا تۆۋەن بولدى. پەسىللەر ئارىسىدىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى پەرقى كىچىكلىدى، 2002-يىلىدىكى 49.1 نۇقتىدىن 28.2 نۇقتىغا چۈشتى. كارخانىلارنىڭ سېلىنىشى ئاشتى، ئىشلەپچىقىرىش تۆۋەنلىدى، ئۈنۈم تۆۋەنلىدى، 6 تۈرلۈك ئاساسلىق گۈللىنىش كۆرسەتكۈچىدىن 2سى ئۆستى، 4ى تۆۋەنلىدى. كارخانىلارنىڭ تۇراقلىق مۈلۈك سېلىنىشى ئاشتى، گۈللىنىش سەۋىيىسى 2002 - يىلىدىكى 67.8 دىن 111.4 كىچە بولغان ھالەتتىن 64.8 دىن 123.4 كىچە بولغان ھالەتكە يەتتى؛ ئىشلىتىلگەن ئىشچى كۆپەيدى، گۈللىنىش سەۋىيىسى 2002 - يىلىدىكى 59.1 دىن 140.6 كىچە بولغان ھالەتتىن 69.5 تىن 150 كىچە بولغان ھالەتكە يەتتى؛ ئىشلەپچىقىرىش تۆۋەنلىدى، گۈللىنىش سەۋىيىسى 76.9 دىن 153.1 كىچە بولغان ھالەتتىن 61.9 دىن 145.8 كىچە بولغان ھالەتكە چۈشۈپ قالدى؛ ئۈنۈم تۆۋەنلىدى، پايدا جەھەتتىكى گۈللىنىش 58.4 تىن 136.5 كىچە بولغان ھالەتتىن 65.9 دىن 116.3 كىچە بولغان ھالەتكە چۈشۈپ قالدى؛ كارخانىلاردا مال ئۈچۈن تۆلىنىدىغان پۇلنى ئارقىغا سۆرەش جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 2002 - يىلىدىكى 61.3 تىن 106 كىچە بولغان ھالەتتىن 54.7 دىن 101.5 كىچە بولغان ھالەتكە چۈشۈپ، ھەر قايسى ساھەلەر ئىچىدە ئەڭ تۆۋەن سەۋىيە بولۇپ قالدى؛ تۇراقسىز مەبلەغ جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 2002 - يىلىدىكى 56.2 دىن 62.8 كىچە بولغان ھالەتتىن 41 دىن 51.5 كىچە بولغان ھالەتكە چۈشۈپ قالدى.

ۋاڭ شۈەن

ئۈچۈر يەتكۈزۈش ساھەسى كارخانىلارنىڭ

گۈللىنىشىگە باشلامچى بولدى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئۈچۈر يەتكۈزۈش ساھەسىدىكى

سانائەت پەنلا تەڭپۇڭ ئېشىش ھالىتىنى ساقلاپ قالغان بىردىنبىر ساھە بولدى. گۈللىنىش سەۋىيىسى ھەر پەسلىدە ئوخشاش ھالەتتە ئۆرلەپ، بىر قەدەر كۈچلۈك مۇقىملىق ئىپادىلەندى. كارخانىلار مەھسۇلاتلىرىنىڭ رىقابەتلىشىش كۈچى كۈچەيگەچكە، 14 كۆرسەتكۈچتىن 6 سى 2002 - يىلىدىكىدىن يۇقىرى بولدى ۋە بۇ جەھەتتىكى رېكورت يېڭىلاندى. كارخانىلارنىڭ پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يېڭىلىق يارىتىشتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى ئۆرلەپ، بىر يىلدا 2 پەسلىدە 120دىن ئېشىپ كەتتى ھەمدە 126.7دىن ئىبارەت تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛ تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى ئۆستى، يىل بويى گۈللىنىش دائىرىسىدە تۇرۇش تۇنجى قېتىم ساقلاپ قېلىندى ھەمدە 125.3 سەۋىيە ئارقىلىق رېكورت يېڭىلاندى؛ كارخانىلارنىڭ ئىشچى ئىشلىتىش جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى داۋاملىق ئۆستى ھەمدە كاساتچىلىق دائىرىسى (100 دىن تۆۋەن) دىن تۇنجى قېتىم بۆسۈپ چىقىلىپ، 103تىن ئىبارەت تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛ كارخانىلارنىڭ مەھسۇلاتلىرىنى بۇيرۇتۇش، مەھسۇلات سېتىش ۋە مەھسۇلاتلارنى ئامباردا ساقلاشتىن ئىبارەت 3 كۆرسەتكۈچ تارىختىن بېرى تۇنجى قېتىم يىل بويى گۈللىنىش دائىرىسىدە يۈرۈشتى ھەمدە ئايرىم - ئايرىم ھالدا 120، 131.1 ۋە 124.4تىن ئىبارەت تارىختىكى يېڭى يۇقىرى سەۋىيەگە يەتتى. مەبلەغ ئۈستۈنلۈكى سانائەت ئىگىلىكىنىڭ راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈردى. 33 ساھە ئىچىدىكى 14 ساھە يىل بويى گۈللىنىش دائىرىسىدە بولۇپ كەلدى، بۇ %42.4 نى ئىگىلىدى. بۇ ساھەلەردە بايلىق مەنبەسىنى ئېچىش، پىششىقلاش، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش ئاساس قىلىندى، كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى بىر قەدەر يۇقىرى بولغان 11 ساھە مۇنۇلار: نېفىت ۋە تەبىئىي گاز ئۆزلەشتۈرۈش - ئېلىش ساھەسى (151.7دىن 200 كىچە)، غەيرىي مېتال مېنېراللارنى ئېلىش - تاللاش ساھەسى (111.9دىن 145.3كىچە)، قارا مېتال تاۋلاش ۋە پىششىقلاش ساھەسى (166.7دىن 200كىچە)، ئۆي جاھازلىرى ئىشلەش ساھەسى (120دىن 180كىچە)، رەڭلىك مېتال تاۋلاش ۋە پىششىقلاش ساھەسى (100دىن 150كىچە)، قەغەز ياساش ۋە قەغەز ياسالغىلىرى ساھەسى (117.6دىن 167.1كىچە)، تاماكا ياسالغىلىرى ساھەسى (يىل بويى 200)، يېمەكلىك ئىشلەش ساھەسى (125تىن 150كىچە)، ئىچىملىك ئىشلەش ساھەسى (131.9دىن 139.7كىچە)، خىمىيە خام ئەشياسى ۋە خىمىيە ياسالغىلىرى ئىشلەش ساھەسى (128.6دىن 135.7كىچە)،

61.9غا كېڭەيدى.

ۋاڭ شۈەن

ئۆي - زېمىن ساھەسىدىكى گۈللىنىش

سەۋىيىسى ئايلىنىش داۋامىدا قايتا ئۆرلىدى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ئۆي - زېمىن ساھەسىدىكى

گۈللىنىش سەۋىيىسى داۋاملىق تۈردە ئايلىنىش داۋامىدا

يۇقىرى ئۆرلىدى، گۈللىنىش سەۋىيىسى تېز ئەسلىگە كېلىپ،

2002 - يىلىدىكى 102.3 تىن 112.6 گىچە بولغان ھالەتتىن

126.2 دىن 135.9 گىچە بولغان ھالەتكە ئۆستى، ستاتىستىكا

قىلىنغان 13 خىل كۆرسەتكۈچ ئىچىدىكى 9 خىل

كۆرسەتكۈچتە گۈللىنىش سەۋىيىسى ئۆستى. تاۋار ئۆيلەرنىڭ

ئالدىن سېتىلىشى جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 4.8

نۇقتىدىن 20.2 نۇقتىغىچە ئۆستى، كاساتچىلىق دائىرىسىدىن

بۆسۈپ چىقىلىپ، شۇ يىلنىڭ 3 پەسلىدە گۈللىنىش

سەۋىيىسىگە يېتىلدى؛ تاۋار ئۆيلەرنىڭ سېتىلىشى جەھەتتىكى

گۈللىنىش سەۋىيىسى 73.8 دىن 133.3 گىچە بولغان ھالەتكە

يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 11.7 نۇقتىدىن 28.4

نۇقتىغىچە ئۆستى؛ بوش تۇرغان تاۋار ئۆيلەرنىڭ كۆلىمى

جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 151.3 تىن 164.1 گىچە

بولغان ھالەتكە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 13.5 نۇقتىدىن

35.8 نۇقتىغىچە ئۆستى. كارخانىلارنىڭ پايدىسى جەھەتتىكى

گۈللىنىش سەۋىيىسى 69.2 دىن 99.5 گىچە بولغان ھالەتتىن

91.8 دىن 114.3 گىچە بولغان ھالەتكە يەتتى؛ تۇراقسىز

سەلبەغ جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 58.5 تىن

75.4 گىچە بولغان ھالەتتىن 83.5 تىن 96.3 گىچە بولغان

ھالەتكە يېتىپ، بارلىق كارخانىلارنىڭكىدىن روشەن ھالدا

يۇقىرى بولدى؛ مال ئۇچۇن تۈلىنىدىغان پۇلنى ئارقىغا

سۈرۈش جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 92.1 دىن

121.6 گىچە بولغان ھالەتتىن 112.3 تىن 128.2 گىچە بولغان

ھالەتكە يەتتى، بۇ سەۋىيىمۇ بارلىق كارخانىلارنىڭكىدىن

روشەن ھالدا يۇقىرى بولدى.

ۋاڭ شۈەن

ئىجتىمائىي مۇلازىمەت، مېھمانساراي ۋە

يېمەك - ئىچمەك ساھەلىرىدىكى گۈللىنىش

سەۋىيىسى يۇقىرى ئۆرلىدى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ مۇلازىمەت ساھەسىدىكى

گۈللىنىشتە يىلنىڭ بېشىدىلا ئېگىزگە سەكرەش ۋەزىيىتى

شەكىللىنىپ، 2002 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكىدىن 41.7 نۇقتا

ئۆستى، كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى كاساتچىلىق

دائىرىسىدىن بىر قەدەر يۇقىرى بولغان گۈللىنىش دائىرىسىگە

كۆتۈرۈلۈپ، ئىلگىرىكى يىللارنىڭ 1 - پەسلىدە كۆرۈلۈپ

گۈللىنىش سەۋىيىسى 8 چوڭ ساھە ئىچىدە ئالدىنقى ئورۇندا

تۇردى، بىر يىلدا 148.2 دىن 165.7 گىچە بولغان ھالەتتە

تۇرۇپ كەلدى، بۇ ساھەنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى بارلىق

كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسىدىن 1 - پەسلىدە 34.9

نۇقتا، 2 - پەسلىدە 47.6 نۇقتا، 3 - پەسلىدە 40.1 نۇقتا،

4 - پەسلىدە 31.1 نۇقتا يۇقىرى بولدى.

ۋاڭ شۈەن

قاتناش - ترانسپورت ساھەسىدىكى

گۈللىنىش يېڭى باسقۇچقا قەدەم قويدى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ قاتناش - ترانسپورت

ساھەسىدىكى گۈللىنىش زور دەرىجىدە يۈكەلدى، بىر يىلنىڭ

3 پەسلىدە 120 دىن ئېشىپ، ئۆسۈش ھەممىدىن تېز بولغان

ساھەگە ئايلاندى. 6 خىل ئاساسلىق گۈللىنىش كۆرسەتكۈچىدە

تارىختىكى رېكورت يېڭىلاندى. ئىشلەپچىقىرىش جەھەتتە

گۈللىنىش سەۋىيىسى 11.5 نۇقتا ئۆسۈپ، 150.8 دىن

ئىبارەت يېڭى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛ پايدا جەھەتتىكى

گۈللىنىش سەۋىيىسى 23.5 نۇقتا ئۆسۈپ، 134.9 دىن

ئىبارەت يېڭى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛ تۇراقسىز مەبلەغ

جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 16.3 نۇقتا ئۆسۈپ،

63.1 دىن ئىبارەت يېڭى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛ مال

ئۇچۇن تۈلىنىدىغان پۇلنى ئارقىغا سۈرۈش جەھەتتىكى

گۈللىنىش سەۋىيىسى 11.4 نۇقتا ئۆسۈپ، 116.2 دىن

ئىبارەت يېڭى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛ كارخانىلاردا ئىشچى

ئىشلىتىش جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 9.1 نۇقتا

ئۆسۈپ، 95.1 دىن ئىبارەت يېڭى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى؛

تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش جەھەتتىكى گۈللىنىش

سەۋىيىسى 9.5 نۇقتا ئۆسۈپ، 131.4 تىن ئىبارەت يېڭى

يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. بىر يىلدا كارخانىلارنىڭ

گۈللىنىش يۈزلىنىشى جەھەتتىكى ئالاھىدىلىكلەر تۆۋەندىكىچە:

1. گۈللىنىش سەۋىيىسى يۇقىرى بولدى. يىلنىڭ بېشىدىلا

7.5 نۇقتا ئۆسۈپ، 120.2 دىن ئىبارەت يېڭى يۈكەكلىككە

ئۆزلىدى، 3 -، 4 - پەسلىدە يەنە ئۆسۈپ، 129.8 ۋە

126.6 گە يەتتى. 2. گۈللىنىش سەۋىيىسىدە داۋالغۇش زور

بولدى. 2 - پەسلىدە كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى

تېزلىكتە 52.3 نۇقتا چۈشۈپ، 120.2 دىن ئىبارەت بىر

قەدەر يۇقىرى گۈللىنىش دائىرىسىدىن كاساتچىلىق دائىرىسىگە

سىيرىلىپ كەتتى، گۈللىنىش سەۋىيىسى ئاران 67.9

بولدى. 3 - پەسلىدە كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى

تېزلىكتە 61.9 نۇقتا ئۆسۈپ، بىر يىلدىكى ئەڭ يۇقىرى

سەۋىيە (129.8) گە يەتتى، بىر يىلدا گۈللىنىش سەۋىيىسى

جەھەتتىكى داۋالغۇش دەرىجىسى 2002 - يىلدىكى 15.1 دىن

پەسىلدە 24.5 نۇقتا يۇقىرى بولدى. توپ سېتىش، پارچە سېتىش ساھەسىنىڭ مەبلەغ ھالىتى باشقا ساھەلەرنىڭكىدىن روشەن ھالدا ئەۋزەل بولدى. كارخانىلاردا مال ئۈچۈن تۆلىنىدىغان پۇلنى ئارقىغا سۆرەش جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 114.9دىن 139غىچە بولغان ھالەتكە يەتتى، گۈللىنىش سەۋىيىسى ھەرساھە، ھەر كەسىپ بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 20.1 نۇقتىدىن 26.8 نۇقتىغىچە يۇقىرى بولدى؛ تۇراقسىز مەبلەغ جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 70.2دىن 78.4 كىچىك بولغان ھالەتتە بولۇپ، كارخانىلارنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 4 نۇقتىدىن 11.8 نۇقتىغىچە ئۆستى. ۋالڭ شۇەن

پاراۋانلىق ئىشلىرى

پاراۋانلىق ئىشلىرى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭدىكى بېقىۋېلىش خاراكتېرىدىكى ياشانغانلار پاراۋانلىق ئاپپاراتى 50 (ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ساناتورىيىسى 22، دۆلەت، كوللېكتىپ تەرىپىدىن قۇرۇلغان ياشانغانلار ياتاق بىناسى 14، خەلق تەرىپىدىن قۇرۇلغان ياشانغانلار ياتاق بىناسى 14)؛ ئىشچى - خىزمەتچىسى 567، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر، سېتىرا 199؛ كارىۋات 3556. بۇ ساناتورىيىلەردىكى يىل ئاخىرىدىكى ئادەم 2919، بۇنىڭ ئىچىدە نەپقە بېرىش ئوبيېكتى 37، «ئۈچى يوق» ئوبيېكتى 1052، ئۆزى پۇل تۆلەيدىغىنى 1830. قۇرۇلغان روھىي كېسەللىكلەر پاراۋانلىق دوختۇرخانىسى 7، ئىشچى - خىزمەتچىسى 452، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر، سېتىرا 204، كارىۋات 1477. بۇ روھىي كېسەللىكلەر پاراۋانلىق دوختۇرخانىلىرىدىكى يىل ئاخىرىدىكى ئادەم 1148، بۇنىڭ ئىچىدە نەپقە بېرىش ئوبيېكتى 9، «ئۈچى يوق» ئوبيېكتى 745، ئۆزى پۇل تۆلەيدىغىنى 394. قۇرۇلغان بالىلار ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ساناتورىيىسى 36، كارىۋات 2943، شۇ يىلى ساناتورىيىدىكى ئومۇمىي ئادەم (كۈن) سانى 902 مىڭ 319 ئادەم (كۈن).

سۇن خەييۇ

ئىجتىمائىي پاراۋانلىق كارخانىلىرىنىڭ

ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ئىجتىمائىي پاراۋانلىق كارخانىسى 178، يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىسى 4981، بۇنىڭ ئىچىدە مەيىپ ئىشچى - خىزمەتچى 2401.

باقىمىغان 125.7 مىڭ يۇقىرى سەۋىيە پارتىلىدى. 2 - پەسىلدە «سارى» نىڭ تەسىرى بىلەن ساياھەتچىلىك، كۆڭۈل ئېچىش ساھەلىرىنى باشلاپ قىلغان مۇلازىمەت ساھەسى ئېغىر زىيانغا ئۇچرىدى، كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى 46.5 نۇقتا تۆۋەنلەپ، 79.2دىن ئىبارەت كاساتلاشقان تۆۋەن سەۋىيىگە چۈشۈپ قالدى. كېيىنكى يېرىم يىلغا قەدەم قويۇلغاندىن كېيىن، كارخانىلارنىڭ گۈللىنىش سەۋىيىسى ئەسلىگە كېلىپ، گۈللىنىش دائىرىسىگە كىردى، ئۇنىڭ ئۈستىگە، يىل بېشىدىكى ۋە ئىلگىرىكى يىللاردىكى سەۋىيىدىن يۇقىرى بولدى. 3 - پەسىلدە 146.8دىن ئىبارەت تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيە پارتىلىدى، 4 - پەسىلدە بىر قەدەر يۇقىرى گۈللىنىش ھالىتى (141.7) ساقلاپ قېلىندى. مېھمانساراي ۋە يېمەك - ئىچمەك ساھەسىنىڭ مۇلازىمەت ساھەسى بىلەن چېتىشلىق يۇقىرى بولدى. 2003 - يىلى كارخانىلارنىڭ بۇ جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 86.1دىن 132.6گىچە بولغان ھالەتتە تۇردى، ئومۇمىي سەۋىيە 2002 - يىلىدىكىدىن يۇقىرى بولدى، 2 - پەسىلنى ھېسابقا ئالمىغاندا، تۈرلۈك دەرىجىدە ئۆستى، ئۆسۈش دەرىجىسى 0.2دىن 22.4گىچە بولغان ئارىلىقتا بولدى. مېھمانساراي ۋە يېمەك - ئىچمەك ساھەسىدىكى گۈللىنىش جەھەتتە داۋالغۇش كەسكىن بولدى، بۇ ساھە كۆتۈرۈلۈش - پەسىيىش ھەممىدىن زور بولغان ساھەگە ئايلاندى. 1 - پەسىلدىكى باشلىنىش نۇقتىسى يۇقىرىراق بولدى، 2 - پەسىلدە «سارى» نىڭ تەسىرى بىلەن گۈللىنىش سەۋىيىسى 69.8 نۇقتا تۆۋەنلىدى، 3 - پەسىلدە يەنە تېز سۈرئەتتە 107 نۇقتا ئۆستى.

ۋالڭ شۇەن

توپ سېتىش، پارچە سېتىش ساھەسىدىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى مەزمۇت قەدەم بىلەن ئۆستى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ توپ سېتىش، پارچە سېتىش ساھەسىدىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى مەزمۇت قەدەم تاشلاپ ئۆسۈش ھالىتىنى ساقلاپ قالدى، بۇ جەھەتتە يېڭى باسقۇچقا يۈرۈش قىلىنىپ، 110دىن 123.6گىچە بولغان سەۋىيىگە يېتىلىپ، تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى سەۋىيىدىن 11.6 نۇقتا ئېشىپ كېتىلدى. 4 - پەسىلدىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى 2002 - يىلىدىكىدىن يۇقىرى بولدى. 2003 - يىلى كارخانىلارنىڭ پايدا جەھەتتىكى گۈللىنىش سەۋىيىسى روشەن ھالدا ئۆسۈپ، 2002 - يىلىدىكى 92دىن 116.8گىچە بولغان ھالەتتىن 102.4تىن 125گىچە بولغان ھالەتكە يەتتى ھەمدە بارلىق كارخانىلارنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن يۇقىرى بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە 4 -

رەسمىيەتتىن 828 مىليون يېرىمىدىن، بۇنىڭ ئىچىدە جۇڭگو پۇقرالىرى يېرىمىدىن بېقىۋېلىشنى تىزىملاش رەسمىيەتى 779، چەتئەل چەتئەللىك بولغان بېقىۋېلىشنى تىزىملاش رەسمىيەتى 49. بېقىۋېلىش مۇناسىۋىتىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇش يۈزىدىن كېلىشىم ھاسىل قىلىنغانلىقى توغرىسىدا 3 تىزىملاش رەسمىيەتى يېرىمىدىن (ھەممىسى دۆلەت ئىچىدىكى پۇقرالارنىڭ).

بى چى
قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش، باشقۇرۇش

خىزمىتى

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىن 5 - كۈنىگىچە شۇ ئارىلىقتا خەلق ھۆكۈمىتى «شەھەرلەردىكى تۇرمۇش كەچۈرۈش ئىمكانىيىتى يوق سەرگەردان تىلەمچىلەرنى قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش، باشقۇرۇش چارىسى» نى ئىزچىللاشتۇرۇش خىزمەت يىغىنى ئاچتى. يىغىندا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئەسلىدىكى 18 يىغىۋېلىپ ئۆز جايىغا قايتۇرۇش پونكىتىنىڭ نامىنى «قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش، باشقۇرۇش پونكىتى» دەپ ئۆزگەرتىش، قاراماي، كۆپتۇلك، ئالتاي (بېيتۇن بازىرى)، شىخۇ، چۆچەك شەھەرلىرى، ساۋەن، قورغاس، كۈنەس ناھىيىلىرى، فۇكاڭ شەھىرى، پىچان، مارالبېشى ناھىيىلىرى، ئاتۇش شەھىرىدە يېڭىدىن 12 قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش، باشقۇرۇش پونكىتى قۇرۇش، مالىيە نازارىتىدە قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش، باشقۇرۇش ئىشخانىسى تەسىس قىلىش قارار قىلىندى.

يىلى ئاخىرىغىچە 18 قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش، باشقۇرۇش پونكىتى ياردەمگە مۇھتاج ھەر خىل ئادەمدىن 2146 نى كۈتۈۋالدى. بۇنىڭ ئىچىدە قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش شەرتىگە ئاساسەن ئۇيغۇن كېلىدىغىنى 1675؛ ئەر 1321، ئايال 354، بالا 652، ياشلار ۋە ئوتتۇرا ياشلىقلار 726، ياشانغانلار 297؛ ئاپتونوم رايونىمىزدىكىسى 1057، باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىن كەلگىنى 618؛ پۇت - قولدا كېسىلى بارلار 130، گومۇش، روھىي كېسەل 86، ئېغىر كېسىلى بارلار 42. خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى تەرىپىدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 7، ئۆلۈپ كەتكىنى 4. يىلى ئاخىرىدا پونكىتتا قالغىنى 63.

تۇرمۇش لېتىپ
مەھەللىلەردىكى ياشانغانلار پاراۋانلىق

مۇلازىمىتى «يۇلتۇز پىلانى»

شىنجاڭدا خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ «مەھەللىلەردىكى ياشانغانلار پاراۋانلىق مۇلازىمىتى يۇلتۇز پىلانىنى يولغا قويۇش لايىھىسى» دىكى ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە

ئومۇمىي مۇلۈك قىممىتى 749 مىليون 736 مىڭ يۈەن، قەرزى 407 مىليون 633 مىڭ يۈەن.

مۇن خەييۇ
شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى قىيىنچىلىقى ئېغىر 580 مىڭ ئاھالە ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتىدىن بەھرىمەن بولدى. بىر يىلدا 490 مىليون يۈەن كاپالەت سوممىسى چىقىم قىلىنىپ، 6 مىليون 850 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە تارقىتىپ بېرىلدى. ھەر ئادەمگە ئېيىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 71 يۈەندىن تولۇقلاپ بېرىلدى. ھەر دەرىجىلىك مالىيە ئورۇنلىرى 492 مىليون يۈەن خام چوت ئورۇنلاشتۇردى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز مالىيەسىنىڭ ئورۇنلاشتۇرغىنى 275 مىليون يۈەن، ئاپتونوم رايون مالىيەسىنىڭ ئورۇنلاشتۇرغىنى 123 مىليون 500 مىڭ يۈەن، ۋىلايەت، ناھىيىلەر مالىيەسىنىڭ ئورۇنلاشتۇرغىنى 93 مىليون 500 مىڭ يۈەن.

جاڭ زىدى
يىغىۋېلىپ ئۆز جايىغا قايتۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە شىنجاڭدا سەرگەردان بولۇپ يۈرگەن تىلەمچىلەردىن 12 مىڭ 150 ئادەم يىغىۋېلىندى. بۇنىڭدىن 1280 نى ئۆز جايىغا قايتۇرۇلدى، گۇاڭجۇدىن شىنجاڭلىق «ئۈچى يوق» ئادەمدىن 3 تۈركۈمدە قايتۇرۇلغان 78 ئادەم قوبۇل قىلىنىپ ئۆز جايىغا قايتۇرۇلدى.

تۇرمۇش لېتىپ
سەرگەردان بالىلارنى قۇتقۇزۇش، ئۇلارغا ياردەم بېرىش ۋە ئۇلارنى ئاسراش خىزمىتى

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە شىنجاڭنىڭ جاي - جايلىرىدىكى قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش، باشقۇرۇش پونكىتلىرى ھەم سەرگەردان بالىلارنى قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش، ئاسراش مەركەزلىرى 789 ئۆسمۈر، بالىنى قۇتقۇزدى ۋە ئۇلارغا ياردەم بەردى. بۇنىڭ ئىچىدە قۇتقۇزۇلغان ۋە ياردەم بېرىلگەن مىللىي بالا 540، خەنزۇ بالا 249؛ ئاپتونوم رايونىمىزدىكى بالا 662، باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىن كەلگەن بالا 127؛ قىز بالا 124، ئوغۇل بالا 665. بۇلاردىن 560 ئائىلىسىگە ئاپىرىپ قويۇلدى.

تۇرمۇش لېتىپ
بېقىۋېلىشنى تىزىملاش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا بېقىۋېلىشنى تىزىملاش

«يۇلتۇز پىلانى» قالغان 57 ناھىيىگە ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، 295 تۈر تاماملاندى.

3 - تۈركۈمدىكى «يۇلتۇز پىلانى» دا تاماملانمىغان تۈر 504 بولۇپ، بۇنىڭغا 310 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى مۇشۇ دەرىجىلىك پاراۋانلىق لاتارىيە بېلىتى مەبلەغىنىڭ %80 نى «يۇلتۇز پىلانى» تۈرىدىكى قۇرۇلۇشلارغا سەرپ قىلىشنى تەلپ قىلغاندىن سىرت، جايلاردىن 1:1 دىن تۆۋەن بولمىغان يۈرۈشلەشكەن مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇشنى تەلپ قىلدى. 3 يىلدىن بېرى، مەركەزنىڭ 57 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشى، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇشۇ دەرىجىلىك پاراۋانلىق پۇلىدىن 59 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشى بىلەن مەۋقە مەھەللىلەرگە قويۇلغان، جەمئىيەتكە يۈزلەنگەن، كىچىك تىپتا ۋە خىلمۇ خىل بولغان، قۇلايلىق ۋە ئەسقاتىدىغان تۈركۈم - تۈركۈملىگەن «يۇلتۇز ياشانغانلار ئائىلىسى» بەرپا قىلىندى. جالڭ لەيرۇڭ

2001 - يىلى 9 - ئايدىن 2003 - يىلى 12 - ئايغىچە پاراۋانلىق پۇلى ئارقىلىق ياردەم بېرىش ۋاسىتە قىلىنىپ، ھۆكۈمەتنىڭ مەبلەغ سېلىشى قولغا كەلتۈرۈلۈپ، جەمئىيەتتىكى كۈچلەر قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلىنىپ، مەھەللىلەردىكى ياشانغانلار پاراۋانلىق مۇلازىمىتى مۇئەسسەسلىرىدىن بىر تۈركۈمى قۇرۇلدى. 1 - تۈركۈمدە 107 تۈر ئۈرۈمچى شەھىرىدە يولغا قويۇلدى ۋە تاماملاندى.

2 - تۈركۈمدىكى «يۇلتۇز پىلانى» نىڭ مۇھىم نۇقتىسى شىخەنزە، قاراماي، سانجى، مىچۈەن، فۇكاڭ، چۆچەك، شىخۇ، خۇلجا، كۈپتۈڭ، ئالتاي، تۇرپان، قۇمۇل، كورلا، ئاقسۇ، قەشقەر، خوتەن، ئاتۇش، بورتالادىن ئىبارەت 18 شەھەرگە قويۇلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، پىچان، كۆكتوقاي، ساۋەن، توققۇزتارا، نىلقا، قورغاس، خوشۇت، يەكەن، چىرا، كۇچادىن ئىبارەت ئىقتىسادىي شارائىتى بىر قەدەر ياخشى 10 ناھىيە ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 2 - تۈركۈمدىكى «يۇلتۇز پىلانى» دا 102 تۈر تاماملاندى. 3 - تۈركۈمدىكى

شىنجاڭدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ 2003 - يىلىدىكى ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى ئەھۋالى

رايونلار	ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى دائىرىسىدىكى ئادەم	ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى دائىرىسىدىكى ئادەم										
		يېغىندىسى	باشقا خادىم	«ئۈچى يوق» خادىم	ئىشسىزلار	دەم ئېلىشقا، پېنىسىيەگە چىققان خادىم	ئىش ئورنىدىن ئايرىلغان خادىم	«مەركەز» دىكى ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچى	خىزمەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچى	ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى دائىرىسىدىكى ئائىلە سانى		
ئۈرۈمچى شەھىرى	11413	518	2048	6740	611	4287	1972	11446	27628	3074.71	93	156
قاراماي شەھىرى	623	17	1	532	9	17	593	281	1450	215.23	126	195
شىخەنزە شەھىرى	1653	408	748	532	214	969	143	447	3461	378	86	143
ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلار	27701	475	6223	18958	1315	21486	3773	35515	87745	6867.77	59	119
تارباغاتاي ۋىلايىتى	15359	191	3965	7818	504	6074	4847	19211	42610	2483.3	68	122
ئالتاي ۋىلايىتى	13612	340	4208	9499	598	6710	1229	16759	39343	3582.68	80	117
تۇرپان ۋىلايىتى	4725	128	2930	1493	219	5585	564	3139	14058	1079.02	80	130

124	80	2038.9	21316	14422	375	1328	361	1266	2820	744	7773	قۇمۇل ۋىلايىتى
125	59	1007.92	14681	7069	982	1729	557	3032	1088	224	6322	سانجى ئوبلاستى
117	78	1308.18	16974	5554	784	3407	120	4150	2519	440	7024	بورتالا ئوبلاستى
123	75	2745	31096	14353	2812	3785	1030	5978	2250	888	12646	بايىنغولىن ئوبلاستى
123	65	5192.72	65601	17236	4194	22813	747	12944	6787	880	24416	ئاقسۇ ۋىلايىتى
117	67	1694	21343	12154	778	2444	1212	1379	2581	795	7422	قىزىلسۇ ئوبلاستى
119	70	11788.1	133958	72016	7795	16906	2816	25301	3638	5486	53004	قەشقەر ۋىلايىتى
117	80	5204.77	56727	22198	4014	12268	1681	7309	5756	3501	26818	خوتەن ۋىلايىتى
		48660.3	577991	251800	34855	109808	11994	106937	47562	15035	220511	جەمئىي

شىنجاڭدىكى بالىلار ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ساناتورىيىلىرىنىڭ 2003 - يىلدىكى ئەھۋالى

ساناتورىيىدىكى يىل ئاخىرىدىكى ئادەم (ئادەم - كۈن)	كارىۋات	ئىشچى - خىزمەتچى		پاراۋانلىق ساناتورىيىسى سانى	تۈرى رايون نامى
		باشقا ئىشچى - خىزمەتچى	دوختۇر، سېھىترا		
59760	128	69	15	1	ئۈرۈمچى شەھىرى
37440	112	6	1	1	«SOS» بالىلار كەنتى
32040	100	12	8	1	ئاقسۇ ۋىلايىتى
31320	87	18	1	1	كۇچا ناھىيىسى
43200	120	13	9	1	قەشقەر ۋىلايىتى
35044	100	4	8	1	پوسكام ناھىيىسى
36360	105	17	2	1	قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى
21600	60	7	6	1	مارالبېشى ناھىيىسى
27375	100	7	1	1	قاغىلىق ناھىيىسى
23760	66	5	3	1	قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى
1980	60	4	4	1	مەكىت ناھىيىسى
25550	96	4	2	1	پەيزاۋات ناھىيىسى
36000	100	12	2	1	بوپۇغا ناھىيىسى
32850	130	6	4	1	يېڭىسار ناھىيىسى
21900	100	4	2	1	يەكەن ناھىيىسى
16500	55	4	3	1	تاشقورغان ناھىيىسى

28835	101	11	0	1	خوتەن شەھىرى
40150	110	11	0	1	خوتەن ناھىيىسى
27900	98	12	1	1	گۇما ناھىيىسى
62050	180	24	0	1	قاراقاش ناھىيىسى
28480	80	8	0	1	لوپ ناھىيىسى
40880	118	10	1	1	چىرا ناھىيىسى
29200	109	20	0	1	كېرىيە ناھىيىسى
5840	16	5	0	1	نىيە ناھىيىسى
28800	96	5	1	1	ئاتۇش شەھىرى
25200	77	13	2	1	ئاقتۇ ناھىيىسى
14890	46	14	1	1	ئۇلۇغچات ناھىيىسى
6935	48	7	1	1	ئاقچى ناھىيىسى
20440	80	10	1	1	قۇمۇل ۋىلايىتى
7200	20	9	1	1	پىچان ناھىيىسى
16060	50	3	1	1	توقسۇن ناھىيىسى
3650	12	5	0	1	بورتالا شەھىرى
9530	28	17	1	1	سانجى شەھىرى
2000	65	12	10	1	ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلار
18000	80	13	4	1	شىخەنزە شەھىرى
3600	10	4	2	1	قاراماي شەھىرى
902319	2943	405	98	36	جەمئىي

ئىشلىتىلدى.

پەن جې

نەپقە، ياردەم ئۆلچىمى ئۆستۈرۈلدى

2003 - يىلى خەلق ئىشلىرى نازارىتى، مالىيە نازارىتى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئېتىبارەن نۇقتىلىق نەپقە بېرىش، ياردەم بېرىش ئويىپىكتلىرىغا بېرىلىدىغان نەپقە، ياردەم ئۆلچىمىنى ئۆستۈرۈشنى قارار قىلدى. بۇ قارار شۇ چاغدىن تارتىپ ئىجرا قىلىندى.

پەن جې

باشانغانلار ساناتورىيىسى ۋە يېزىلاردىكى بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلدىغان ئائىلىلەرنىڭ

ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭدا يېزىلاردىكى

نەپقە ۋە ياردەم

2003 - يىلى مالىيە مىنىستىرلىكى 12 مىليون 930

مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايون مالىيىسى 8 مىليون 450 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، ئاز كەم 20 مىڭ نۇقتىلىق نەپقە بېرىش ئويىپىكتىغا نەپقە ۋە قەرەللىك، نورمىلىق ياردەم بەردى ھەمدە يېزىلاردىكى ھەربىي سەپتىن بوشىغان بىر قىسىم بېشقەدەم ھەربىيلەرنىڭ تۇرالغۇ قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلدى.

ئىلى ئوبلاستلىق، بورتالا ئوبلاستلىق شان - شەرەپ ساناتورىيىلىرىدىكى نەپقە بېرىش ئويىپىكتلىرىنىڭ تۇرالغۇ، تىببىي داۋالىنىش ۋە تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاشقا دۆلەت 800 مىڭ يۈەن مەخسۇس پۇل ئاجراتتى (بۇنىڭ 600 مىڭ يۈەن ئىلى ئوبلاستىغا، 200 مىڭ يۈەن بورتالا ئوبلاستىغا بېرىلدى). بۇ پۇل ئۆزگەرتىپ ياساش، رېمونت قىلىشقا

ئېتىبار بېرىش، ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى سۆيۈشتىكى ئىلغار كوللېكتىپتىن 3000دىن كۆپرەكى، نەمۇنىچە شەخىستىن 9800دىن كۆپرەكى تەقدىرلەندى. ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مەلۇماتىغا قارىغاندا، 2003 - يىلى جايلاردا ئىككىنچى ھىمايە قىلىشقا مۇناسىۋەتلىك چوڭراق ئىجتىمائىي تەسىر كۆرسىتىدىغان 1140تىن ئارتۇق ئەمەلىي ئىش پۈتكۈزۈلگەن. ئاپتونوم رايونىمىزدا ئارمىيە (ساقچى ئورۇنلىرى) - خەلق بىرلىكتە مەنئىي مەدەنىيلىك بەرپا قىلىش نۇقتىسى 5200دىن كۆپرەككە يەتتى، ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ئېتىبار بېرىش مۇلازىمەت تەشكىلاتىدىن 12 مىڭدىن كۆپرەكى، ھۆكۈمەتنى ھىمايە قىلىش، خەلقنى سۆيۈش گۇرۇپپىسىدىن 3600دىن كۆپرەكى قۇرۇلدى، 200 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم يىل بويى ئاساسىي قاتلامدا ئىككىنچى ھىمايە قىلىش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللاندى. جايلار دوكلات بېرىش، ئەنئەنىنى ئەمەل قىلىش، ھەربىي قىسىملارنىڭ تارىخ سارىيىنى ۋە ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىستانلىقىنى ئېكىمكۇرسىيە قىلىش، «دۆلەت مۇداپىئەسى قانۇنى» توغرىسىدا لېكسىيە سۆزلەش، ئارمىيە - خەلق بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزۈش، دۆلەت مۇداپىئەسى بىلىملىرى بويىچە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈش قاتارلىق ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، ھەربىيلەر ۋە خەلق ئاممىسىغا، بولۇپمۇ ياشلار ۋە ئۆسۈرلەرگە كەڭ دائىرىدە دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيىسى ۋە ئىككىنچى ھىمايە قىلىش تەشۋىقاتى ئېلىپ باردى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى يېزا-بازاردىن يۇقىرى 1000دىن ئارتۇق پارتىيە مەكتىپىدە كادىرلارنى تەربىيەلەش داۋامىدا دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيىسى دەرسى تەسىس قىلىندى، %90تىن ئارتۇق ئالىي مەكتەپتە ۋە ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتە، %95تىن ئارتۇق ئوتتۇرا تېخنىكومدا ۋە تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپىدە دۆلەت مۇداپىئەسى تەربىيىسى قانات يايدۇرۇلدى، %75تىن ئارتۇق ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپتە ھەربىي تەلىم - تەربىيە دەرسى تەسىس قىلىندى، شۇنىڭ بىلەن ياشلار ۋە ئۆسۈرلەرنىڭ دۆلەت مۇداپىئەسى ئېڭى ۋە ۋەتەنپەرۋەرلىك، ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش ئېڭى ئۈزلۈكسىز كۈچەيدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر خىل گېزىت - ژۇرنال، رادىئو، تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرىدا ئىككىنچى ھىمايە قىلىشقا ئائىت ئاز كەم 1000 خەۋەر - ماقالە ئېلان قىلىندى، ئاڭلىتىلدى ۋە كۆرسىتىلدى، 9 ناھىيە (شەھەر) نىڭ ئىككىنچى ھىمايە قىلىش خىزمىتىدىكى ئىش - ئىزلىرى مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدا كۆرسىتىلدى. مۇلازىمەت ساھەلىرى، كۆزنەك ئورۇنلار، شەھەر - يېزىلاردىكى ئاممىۋى سورۇنلار، مۇھىم قاتناش يوللىرى

قاتارلىق جايلاردا 3000دىن ئارتۇق ئورۇنغا ئىككىنچى ھىمايە قىلىش شۇئار تاختىسى ئورنىتىلدى، 180 نەچچە ئورۇندىكى تەشۋىقات - تەربىيە سېپى ۋە ئىككىنچى ھىمايە قىلىش كۆرگەزمىسى تولىقلاندى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. قۇمۇل، شىخەنزە، كورلا، قەشقەر، غۇلجا شەھەرلىرىدە 64 ئۆسۈر ھەربىيلەر (ساقچىلار) مەكتىپى قۇرۇلدى، تەربىيەلەنگەنلەر 150 مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئونى، قاغىلىق، بۇرۇلتوقاي، بارىكۆل ناھىيىلىرىدە دۆلەت مۇداپىئەسى تەلىم - تەربىيە مەركىزى قۇرۇلدى، تۇرپان، كۈيتۇڭ، سانجى شەھەرلىرى، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى قاتارلىق 30 نەچچە ناھىيە (شەھەر) نىڭ ئاساسلىق كوچىلىرىدا ئىككىنچى ھىمايە قىلىشقا ئائىت تەشۋىقات بەلگىسى ۋە چىراغ ساندۇقى ئورنىتىلدى. ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يېكەنكۆل مەھەللىسىدە ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى ئىككىنچى ھىمايە قىلىش تور بېكىتى بەرپا قىلىندى. باھار بايرىمى ۋە «1 - ئاۋغۇست» مەزگىلىدە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە خەلق ئاممىسى تۈرلۈك شەكىلدىكى ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش - ھال سوراش پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇردى. شۇ ئارقىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى باشلاپ ماڭغان ئۆمەكلەر ھەربىي قىسىم ئورگانلىرىنى زىيارەت قىلىپ، ئاساسىي قاتلامدىكى روتتا - ئەترەتلەر ۋە نەپىقە بېرىش ئوبيېكتلىرىدىن ھال سوراپ، شىنجاڭدا نۇرۇشلۇق ھەربىي قىسىملار ۋە قوراللىق ساقچى قىسىملىرىدىكى كوماندىر - جەڭچىلەرنىڭ يۈكسەك دەرىجىدە مەدھىيلىشىگە ئېرىشتى. بىر يىلدا ئاپتونوم رايون بويىچە ھەربىي قىسىملارغا 120دىن ئارتۇق تېلېۋىزور، 70تىن ئارتۇق VCD ئاپپاراتى، 190دىن ئارتۇق كومپيۇتېر، 60تىن ئارتۇق كىرىئالغۇ، 400دىن ئارتۇق مەدەنىيەت - تەنتەربىيە سايمانى، 10 مىڭدىن ئارتۇق كىتاب تەقدىم قىلىندى. ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر، كارخانىلار، كەسپىي ئورۇنلار، يېزا - كەنتلەر ۋە ھەر مىللەت ئامما ھەربىي قىسىملار ۋە نەپىقە ئوبيېكتلىرىدىن ھال سوراشقا سەرپ قىلغان خىراجەت 32 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يەتتى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئارمىيە - خەلق بىرلىكتە قۇرغان پارتىيە ياچېيكىسى 550دىن كۆپرەككە، بىرلىكتە قۇرۇلغان مەدەنىي كەنت - بازار 700دىن كۆپرەككە، مەدەنىي كۆزنەك 1300دىن كۆپرەككە يەتتى. ئاپتونوم رايون بويىچە 450تىن ئارتۇق ئارمىيە (ساقچى ئورۇنلىرى) - خەلق بىرلەشمە مۇداپىئە تەشكىلاتى مۇقىملىقىنى قوغداش داۋامىدا مۇھىم رول ئويناپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرگە ئېرىشتى، جايلار تەشكىللىگەن 60تىن ئارتۇق تەكشۈرۈش ئۆمىكى (گۇرۇپپىسى) تۈرلۈك نەپىقە بېرىش، ئورۇنلاشتۇرۇش

قۇرۇلۇش ۋە 480 نەچچە خىل ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرى قۇرۇلۇشىغا قاتناشتى؛ «غەربنىڭ گازىنى شەرققە يەتكۈزۈش» قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق تەييارلىق قۇرۇلۇشى، كۆكيار ئىھاتە ئورمانلىقى قۇرۇلۇشى، شىنجاڭ بويىچە ئالاقىلىشىش ئوپتىك كابېل قۇرۇلۇشى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارغا تۆھپە قوشتى. ھەربىي رايونغا قاراشلىق ھەربىي قىسىملار قانات يايدۇرغان «100 كەتتە نامراتلارنى يۆلەپ ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈش» قۇرۇلۇشىدا دەسلەپكى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى، 670 تىن ئارتۇق نامراتلارنى يۆلەش نۇقتىسىدا 4300 دىن ئارتۇق نامرات ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تېخنىكا خادىمىدىن 32 مىڭ 700 ئادەم (قېتىم) تەربىيەلەندى، ھەر مىللەت ئاممىدىن 260 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) نىڭ كېمىلى داۋالاندى ۋە كېسەللىكنىڭ ئالدى ئېلىندى، 2 مىليون تۈپتىن ئارتۇق مەجبۇرىيەت كۆچمىتى تىكلىدى. شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھەربىي قىسىملار خەۋپ - خەتەردىن ۋە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا 130 نەچچە قېتىم قاتنىشىپ، خەۋپ - خەتەرگە ئۇچرىغان ئاممىدىن 963 ئادەم (قېتىم) نى قۇتقۇزدى، دۆلەت ۋە خەلقنى ئاز كەم 200 مىليون يۈەنلىك زىياندىن ساقلاپ قالدى؛ «ئۈمىد قۇرۇلۇشى»غا 1 مىليون 650 مىڭ يۈەن پۇل ئىشانە قىلىپ، 2 مىليون يۈەندىن ئارتۇق قىسمەتتىكى ماددىي ئەشيا ياردەم قىلىپ، ئوقۇشتىن قېلىپ قالغان 1100 دىن ئارتۇق بالىنى مەكتەپ قويىنىغا قايتىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى. شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھەربىي قىسىملاردا تۈركۈم - تۈركۈم ئىلغار كوللېكتىپلار ۋە نەمۇنچى شەخسلەر مەيدانغا كەلدى. شۇ يىلى 43 ئىلغار كوللېكتىپ، 126 ئىلغار شەخس 4 باش شتاب تەرىپىدىن تەقدىرلەندى؛ 128 ئىلغار كوللېكتىپ، 216 ئىلغار شەخس لەنجۇ ھەربىي رايونى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى؛ 1350 نەچچە ئىلغار كوللېكتىپ، 12 مىڭدىن ئارتۇق ئىلغار شەخس شىنجاڭ ھەربىي رايونى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى، شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيە قىسىمى، باش قورال - ياراغ بۆلۈمىنىڭ 21 - بازىسى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى.

جاڭ جۇخۇي

ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان

كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان 1374 كادىر قوبۇل قىلىنىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە پىلان بويىچە تەقسىم قىلىنغىنى 424 (تۈەن دەرىجىلىك كادىر 31)، ئۆز ئالدىغا كەسىپ تاللايدىغىنى 950 (تۈەن دەرىجىلىك كادىر 415)؛ ئۇلار بىلەن

سىياسەتلىرىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈپ، نۇقتىلىق نەپقە بېرىش ئوبېيكتلىرىغا بېرىلدىغان نەپقە، ياردەمنىڭ ۋاقتىدا، تولۇق بېرىلىشىگە كاپالەتلىك قىلدى. ئاپتونوم رايون يېزىلاردىكى پېشقەدەم ھەربىي سەپتىن بوشىغان ھەربىيلەرگە بېرىلدىغان ياردەم ئۆلچىمىنى ئۆستۈردى. %80 تىن ئارتۇق ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ يېزىلىرىدىكى مەجبۇرىيەت ئۆتكۈچى ئەسكەرلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا بېرىلدىغان غەمخورلۇق پۇلى شۇ جايدىكى ئاممىنىڭ 2002 - يىلدىكى ساپ كىرىم سەۋىيىسىگە يەتتى، غەمخورلۇق قىلىش دائىرىسى %100 كە يەتتى. جايلار ئورۇنلاشتۇرۇش سىياسىتىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ 5000 دىن ئارتۇق ئارمىيىدىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىر، دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيىگە چىققان كادىر، كەسىپ ئالماشتۇرغان كەنجى ئوفىتسېر ۋە ھەربىيلىكتىن چېكىنگەن مەجبۇرىيەت ئۆتكۈچى ئەسكەرنى خىزمەتكە ئورۇنلاشتۇردى ۋە 2000 دىن ئارتۇق ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش مەسىلىسىنى ھەل قىلدى. تۇرۇشلۇق ھەربىي قوشۇنلار بىر قەدەر مەركەزلەشكەن ئۈرۈمچى، كورلا شەھەرلىرى، كۇچا، قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىلىرى ھەربىي قىسىملار بىلەن تەشەببۇسكارانە ئالاقە باغلاپ، ئىنقىلابىي قۇربانلار، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش ۋە پەرزەنتلىرىنىڭ مەكتەپكە كىرىش ئەھۋالىنى ئىگىلەپ، مەخسۇس يىغىن ئېچىپ، ھەربىيلەرنىڭ شەرتكە مۇۋاپىق كېلىدىغان 300 دىن ئارتۇق ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنى كۆڭۈلدىكىدەك ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. بىر يىلدا ئاپتونوم رايوندا ھەربىيلەرنىڭ 3000 دىن ئارتۇق پەرزەنتىنىڭ مەكتەپكە، يەنىلىگە كىرىش مەسىلىسى ھەل قىلىندى، ھەربىيلەر ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن 2200 نەچچە ئائىلىگە تۇرالغۇ ئورۇنلاشتۇرۇپ بېرىلدى، 4500 دىن ئارتۇق كىشىنىڭ ئىش تۈرى ۋە ئىسپىناتى نۆۋىتى تەڭشەپ بېرىلدى. 1 مىليون 800 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق باشقا جايدا ئوقۇش خىراجىتى كېمەيتىلدى ۋە كەچۈرۈم قىلىندى.

2003 - يىلى جايلار ھەربىي قىسىملارغا يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىش ئۈچۈن 1300 گېكتار، ھەربىي تەلىم - تەربىيە بازىسى قىلىش ئۈچۈن 800 گېكتار يەر ئاجرىتىپ بەردى، ھەربىي قىسىملارنىڭ ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا مەدەت بېرىش يۈزىسىدىن 30 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سالدى. مەلۇماتقا قارىغاندا، بىر يىلدا شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھەربىي قىسىملار ۋە قوراللىق ساقچى قىسىملىرى 1 مىليون 400 مىڭدىن ئارتۇق ئەمگەك كۈنى سەرپ قىلىپ، 12 مىڭ دانە (قېتىم) دىن ئارتۇق ماشىنا - ئاپتوموبىلنى ئىشقا سېلىپ، 30 نەچچە خىل نۇقتىلىق

3. شۇ ئۇ ئار ئارمىيىدىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلار 2 - سانائىيىسى 2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھەرلىك مەنئى مەدەنىيلىك ئىشخانىسى تەرىپىدىن مەدەنىي ئورۇن بولۇپ باھالاندى. شۇ ئۇ ئار ئارمىيىدىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلار 1 - سانائىيىسى ئۈرۈمچى شەھىرى «تەڭرىتاغ» رايونلۇق مەنئى مەدەنىيلىك ئىشخانىسى تەرىپىدىن مەدەنىي ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

4. خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە 2003 - يىلى جاپارغا 2002 - يىلى چۈشۈرۈپ بېرىلگەن ئارمىيىدىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلارنىڭ خىراجىتى قانۇنىنى ئىجرا قىلىش يۈزىسىدىن تەپتىش قىلىندى.

چىن بۇدۇلك
ھەربىيلىكتىن چىكىنگەنلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى

ھەربىي مەجبۇرىيەت ئۆتەپ ھەربىيلىكتىن چىكىنگەنلەرنى قوبۇل قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى 2002 - يىلى قىشتىن 2003 - يىلى ئەتىيازغىچە شىنجاڭدا ھەربىي مەجبۇرىيەت ئۆتەپ ھەربىيلىكتىن چىكىنگەنلەردىن 4311 قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە مەجبۇرىيەت ئۆتكەن ئەسكەر 3165، ھەربىي سەپتىن بوشىغان كەنجى ئوفىتسېر 819، كەسىپ ئالماشتۇرغان كەنجى ئوفىتسېر 327؛ شەھەر-بازارلاردىن ھەربىي سەپكە كىرگەنلەر 2554، يېزىلاردىن ھەربىي سەپكە كىرگەنلەر 1757. ئورۇنلاشتۇرۇش شەرتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان 3306 ئادەم ئىچىدە شەھەر - بازارلاردىكى مەجبۇرىيەت ئۆتكەن ئەسكەر 2145، ھەربىي سەپتىن بوشىغان كەنجى ئوفىتسېر 297، كەسىپ ئالماشتۇرغان كەنجى ئوفىتسېر 327، باشقىلار (جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىن تاللانغان 450 كادىر شۇنىڭ ئىچىدە) 537. يىل ئاخىرىغىچە بۇلاردىن 1758 ئادەم ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار ئورۇنلاشتۇرۇشقا تېگىشلىك ئادەم سانىنىڭ %53 نى تەشكىل قىلدى.

ھەربىي سەپتىن بوشىغان كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى 2003 - يىلى كۆزدە شىنجاڭدا ئارمىيىدىن ۋە قوراللىق ساقچى قىسىملىرىدىن ھەربىي سەپتىن بوشىغان كادىردىن 73 قوبۇل قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئازادلىق ئارمىيە سىتېمىسىدىكىسى 33، قوراللىق ساقچى باش ئەترىتى سىتېمىسىدىكىسى 15، قوراللىق ساقچى ج خ سىتېمىسىدىكىسى 25؛ شەھەر - بازارلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 40، يېزىلارغا ئورۇنلاشتۇرۇلغىنى 33.

بىللە يۆتكىلىپ (كۆچۈپ) كەلگەن ئائىلە تاۋابىئات، پەرزەنت 190. شۇ يىلى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كەسىپ ئالماشتۇرغان، ھەربىي سەپتىن بوشىغان، ھەربىيلىكتىن چىكىنگەن ھەربىيلەرنى تەربىيەلەش، باشقۇرۇش، ئۇلارغا مۇلازىمەت قىلىش خىزمىتى توغرىسىدىكى ۋاقىتلىق چارىسى» تۈزۈپ چىقىلدى. ناھىيە (شەھەر، رايون)، كوچا (يېزا - بازار)، مەھەللە (كەنت) ئاساس قىلىنغان ئۆز ئالدىغا كەسىپ تاللايدىغان ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى باشقۇرۇش ۋە ئۇلارغا مۇلازىمەت قىلىش بويىچە 3 دەرىجىلىك باشقۇرۇش ئەندىزىسى بەرپا قىلىندى. 8 - ئاينىڭ 18 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە ۋە 10 - ئاينىڭ 16 - 17 - كۈنلىرى گوۋۇيۈەننىڭ ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئىشخانىسى شىنجاڭدا مەملىكەت بويىچە ئۆز ئالدىغا كەسىپ تاللايدىغان ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان كادىرلارنى باشقۇرۇش ۋە ئۇلارغا مۇلازىمەت قىلىش خىزمىتىدىكى تەجرىبىلەرنى ئالماشتۇرۇش يۈزىسىدىن 2 قېتىم يىغىن ئاچتى. شۇ ئۇ ئار پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمى بىلەن بىرلىكتە 2000 - يىلى ناھىيە (شەھەر) لەرگە ۋە يېزا-بازارلارغا ۋەزىپە ئۆتكىلى بارغان ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرغان 20 كادىرنىڭ ئەھۋالى تەكشۈرۈلدى.

چى يۇڭخۇ
ئارمىيىدىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلارنى، پېنسىيىگە چىققان كەنجى ئوفىتسېرلارنى ۋە پېنسىيىگە چىققان، خىزمەتتىن چىكىنگەن ھەربىي سالاھىيىتى بولمىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش ئەھۋالى

1. دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، 2003 - يىلى شىنجاڭدا شىنجاڭ ھەربىي رايونىدىن، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتىدىن ۋە قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ ج خ چېگرا مۇداپىئە، ئوت ئۆچۈرۈش قىسىمىدىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىردىن 136سى قوبۇل قىلىنىپ ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

2. ئاپتونوم رايوندىن 2003 - يىلى ئارمىيىدىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان كادىرلار، پېنسىيىگە چىققان كەنجى ئوفىتسېرلار ۋە پېنسىيىگە چىققان، خىزمەتتىن چىكىنگەن ھەربىي سالاھىيىتى بولمىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش خىراجىتىنى ھەم باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىنىڭ خىراجىتى ئۈچۈن 79 مىليون 540 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلدى.

يۈەنلىك پۇل ۋە ماددىي نەرسە قوبۇل قىلىندى ۋە ئالاقىدار جايلارغا يەتكۈزۈپ بېرىلدى. 2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق قىزىل كرېست جەمئىيىتىنىڭ خەنزۇچە نامى توردا تىزىملىنىدى، قىزىل كرېست جەمئىيىتىنىڭ 16821999 نومۇرلۇق مەسلىھەت بېرىش مەخسۇس لىنىيىسى ئېچىلدى. قىزىل كرېست جەمئىيىتىنىڭ تەشۋىقات ئانكىرىتىكىسىدىن 5000 نۇسخا ئىشلىنىپ تارقىتىلدى، خەلقئارا ئىنسانپەرۋەرلىك قانۇنى ۋە قىزىل كرېست ھەرىكىتىگە ئائىت ئاساسىي بىلىملەرنى ئومۇملاشتۇرۇش توغرىسىدا 20 قارار كۇرس ئېچىلدى. «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ قىزىل كرېست جەمئىيىتى قانۇنى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلغانلىقىنىڭ 10 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن شۇ ئارقىلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى دۇ چىنرۇي مەملىكەتلىك تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنىدا مۇھىم مۇزاكىرىلىق قىلدى. شۇ ئارقىلىق قىزىل كرېست جەمئىيىتى ئاپتونوم رايون مىقياسىدا قىزىل كرېست جەمئىيىتى قانۇنىغا ئائىت بىلىملەردىن مۇكاپاتلىق زېھىن سىناش مۇسابىقىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى «قىزىل كرېست روھى» دېگەن تېمىدا مەخسۇس پروگرامما كۆرسەتتى.

نىڭ يىڭخو

ئاپتەتتىن قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش

ئەھۋالى

2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى مارالبېشى، پەيزاۋات ناھىيىلىرىدە 6.8 بال قاتتىق يەر تەۋرىدى، يەر تەۋرىشىدە 268 ئادەم ئۆلدى، 4000دىن ئوشۇق ئادەم يارىلاندى، ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يەتتى. شۇ ئارقىلىق قىزىل كرېست جەمئىيىتى 20 مىليون يۈەندىن ئارتۇق ئىشەنچ توپلاپ، ئاپتەتكە ئۇچرىغان ئاممىنى قۇتقۇزۇش، ئۇلارغا ياردەم بېرىش ۋە ئاپتەتتىن كېيىن يۇرت-ماكانىنى قايتا قۇرۇشقا سەرپ قىلدى، بۇ ئىشەنچتىن 500 مىڭ ئادەم نەپ ئالدى. ئاپتەت يۈز بەرگەن رايون مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزىلىق شىپاخانا، چوڭقۇرچاق يېزىسى، ئالاغىر يېزىسى، سېرىقېۋيا بازىرىدىكى 69 كەنت داۋالاش ئورنى، مارالبېشى ناھىيە سېرىقېۋيا بازىرى يېڭىمەھەللە باشلانغۇچ مەكتىپى، مارالبېشى ناھىيە سېرىقېۋيا بازىرى قورامتوغراق باشلانغۇچ مەكتىپى ھەم ئوقۇتۇش نۇقتىسى، مارالبېشى ناھىيە ئالاغىر يېزىسى دۆڭقوتان باشلانغۇچ مەكتىپى، قەشقەر ۋىلايەتلىك قىزىل كرېست

شۇ يىلى 12 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ھەربىي سەپتىن بوشىغان كادىرلارنىڭ %90 ى جايلاردا نوپۇس ئورۇنلاشتۇرۇش رەسىمىنى ئۆتتى.

ھەربىي تەمىنات پونكىتلىرىنىڭ كۈتۈۋېلىش ۋە يۆتكەش-توشۇش ئەھۋالى 2003 - يىلى ئۈرۈمچى، قۇمۇل، تۇرپان، كورلىدىن ئىبارەت 4 ھەربىي تەمىنات پونكىتى بولدى. ئۆتكەن ھەربىي قىسىملاردىن 42 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالدى ۋە يۆتكەپ توشۇدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېڭى - كونا ئەسكەردىن 40 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى ۋە يۆتكەپ توشۇلدى.

ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە زىچىسى بويىچە ھەقلىق يۆتكەش كىرىم - چىقىم ئەھۋالى 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى شەھەر-بازارلاردىكى ھەربىي خىزمەتتىن بوشىغان ئەسكەرلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە زىچىسى بويىچە ھەقلىق يۆتكەش خىراجىتىدىن 2 مىليون 922 مىڭ يۈەن يىغىۋېلىندى، بۇنىڭدىن 278 مىڭ يۈەن ئۆز ئالدىغا كەسىپ تاپىدىغان (10 ئادەم - قېتىم) گە ياردەم بېرىشكە سەرپ قىلىندى، 1 مىليون 816 مىڭ يۈەن ھەقلىق يۆتكەشكە چىقىم قىلىندى.

جال كۇيەي

قىزىل كرېست جەمئىيىتى

خىزمىتى

تەشكىلى قۇرۇلۇش ئەھۋالى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شىنجاڭدا ۋىلايەت دەرىجىلىكتىن يۇقىرى 14 قىزىل كرېست جەمئىيىتى باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى راۋانلاشتۇردى، ناھىيە دەرىجىلىك 48 قىزىل كرېست جەمئىيىتى ئاپپاراتى مۇستەقىل تەسىس قىلىندى. ئاساسىي قاتلامدىكى تەشكىلات 1210، قۇرامىغا يەتكەن ئەزا 333 مىڭ، ياش ۋە ئۆسۈر ئەزا 62 مىڭ.

نىڭ يىڭخو

مەبلەغ توپلاش ۋە تەشۋىقات ئەھۋالى

2003 - يىلى شۇ ئارقىلىق قىزىل كرېست جەمئىيىتى ئاپتەت يۈز بەرگەن رايونلارغا خەلق پۇلى ھېسابىدا قىممىتى 26 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان ئاپتەتتىن قۇتقۇزۇش ۋە ياردەم بېرىش پۇلى ھەم ماددىي نەرسە توپلاپ بەردى. «مارس» قا تاقابىل تۇرۇش مەزگىلىدە قىممىتى 1 مىليون 25 مىڭ

گۇۋاھنامىسىگە ئېرىشتى. 8693 ئادەمگە دەسلەپكى ساقلىق ساقلاش - قۇتقۇزۇش بىلىملىرى ئۆگىتىلدى. باش جەمئىيەتنىڭ لاتارىيە بېلىتى جامائەت پاراۋانلىق فوندى تۈرى مەبلەغى ئارقىلىق ساقلىق ساقلاش - قۇتقۇزۇش ئوقۇتقۇچىلىرىنى تەربىيەلەش كۇرسىدىن 3 قارار ئېچىلىپ، 105 ئادەم تەربىيەلەندى.

نىڭ يىغىنى

مەھەللە مۇلازىمىتى

ش ئۇ ئا ر قىزىل كرىست جەمئىيىتى 2003 - يىلى «قىزىل كرىست مېھرىبانلىقىنى ھەممە ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈش» پائالىيىتى داۋامىدا 2500 ئائىلىدىن ھال سورىدى، ھال سوراشقا ئىشلىتىلگەن ماددىي ئەشيانىڭ قىممىتى 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك قىزىل كرىست جەمئىيىتى ئىجتىمائىي كۈچلەرنى ياشانغانلار ساناتورىيىسى، بالىلار پاراۋانلىق ساناتورىيىسىگە ياردەم بېرىشكە، راک كېسىلىگە ئاقايىل تۇرۇش شادلىق بېغى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشقا پائال ئۇيۇشتۇردى. مەھەللەلەردە ئاجىزلار توپىدىكى ئائىلىلەرنىڭ ئارخىبى تۇرغۇزۇلۇپ، «بىرى بىرىگە ياردەم بېرىش» تىن ئىبارەت قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش پائالىيىتى يولغا قويۇلدى. قۇمۇل شەھەرلىك قىزىل كرىست جەمئىيىتى دوختۇرخانىسى 4 ئورۇندا مەھەللە تىببىي داۋالاش مۇلازىمەت پونكىتى قۇردى.

نىڭ يىغىنى

ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش ئەھۋالى

ش ئۇ ئا ر قىزىل كرىست جەمئىيىتى 2003 - يىلى ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە ياش ھەمراھلار تەربىيىسى، ئەيدىس كېسىلىگە گىرىبتار بولغۇچىلارغا غەمخورلۇق قىلىش قاتارلىق تۈرلەردىكى خىزمەتلەرنى قانات يايدۇردى. بىر يىلدا ھەر خىل تۈرلەر بويىچە 123 قارار كۇرس ئېچىلىپ، 2387 ئادەم تەربىيەلەندى، 6100 ئادەم ئالاقىدار بىلىملەردىن خەۋەردار قىلىندى. تۈز خىزمىتى ئىلىسى ئوبلاستى، ئۈرۈمچى شەھىرى، سانجى ئوبلاستى ۋە قۇمۇل ۋىلايىتىگىچە كېڭەيتىلدى. خەنزۇچە، ئۇيغۇرچە، ئېنگلىزچە يېزىقلاردا «قىزىل كرىست ھەرىكەتتە» ناملىق سۈرەتلەر توپلىمى 5000 نۇسخا، ش ئۇ ئا ر قىزىل كرىست جەمئىيىتى ئەيدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش ۋە ياردەم بېرىش فوندىنىڭ تەشۋىقات رەسمىسى 3000 نۇسخا نەشر قىلىندى، «ئەيدىس كېسىلىگە جىددىي

ش ئۇ ئا ر قىزىل كرىست جەمئىيىتى ئەۋەتكەن تىببىي داۋالاش ئەترىتى يىل بويى ئاساسىي قاتلامدا خەلق ئۈچۈن سەييارە مۇلازىمەت قىلدى. سۈرەتتە: تىببىي داۋالاش ئەترىتىنىڭ ئەزالىرى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى جەنۇبىي شىنجاقتا ھەر مىللەت ئاممىنى داۋالماقتا. سۈرەتنى قەشقەر ۋىلايەتلىك قىزىل كرىست جەمئىيىتى تەمىنلىگەن.

جەمئىيىتى ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش مەركىزى، مارالبېشى ناھىيىلىك قىزىل كرىست جەمئىيىتى ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ئامبىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن ئاپەتكە ئاقايىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنىدا بۇ ئورۇن ش ئۇ ئا ر پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن ئاپەتكە ئاقايىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغار كولىكتىپ قاتارىدا تەقدىرلەندى.

7 - ئايدىن 8 - ئايغىچە بولغان ئارىلىقتا توققۇزتارا، نىلقا ناھىيىلىرىدە سۇ ئاپىتى يۈز بەردى، ش ئۇ ئا ر قىزىل كرىست جەمئىيىتى قىممىتى 160 مىڭ يۈەنلىك ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش ماددىي ئەشياسى ئەۋەتىپ بەردى. 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدە 6.1 بال يەر تەۋرىدى، بۇ ناھىيىگە قىممىتى 470 مىڭ يۈەنلىك ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش پۇلى ۋە ماددىي نەرسە ئەۋەتىپ بېرىلدى.

بىر يىلدا ھەر دەرىجىلىك قىزىل كرىست جەمئىيەتلىرى 281 تىببىي داۋالاش - قۇتقۇزۇش ئەترىتى ئەۋەتىپ، 77 مىڭ ئادەمنى قۇتقۇزدى ۋە داۋالدى.

نىڭ يىغىنى

ساقلىق ساقلاش - قۇتقۇزۇش خىزمىتى

ش ئۇ ئا ر قىزىل كرىست جەمئىيىتى 2003 - يىلى 50 مىڭ 82 ئادەمنى تەربىيەلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 41 مىڭ 389 ئادەم ساقلىق ساقلاش - قۇتقۇزۇشتا لايىھەلىك

چالڭ - توزان ئاپەتلىرى. 2003 - يىلى ئىمتىيازدا ئاپتونوم رايون مىقياسىدىكى بوران، تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەش، قاتتىق سوغۇق ئاپەتلىرى ھەم قىسمەن رايونلاردىكى شۈرمەل تاشقىنى دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىگە ئېغىر زىيان يەتكۈزدى. 4 - ئاينىڭ 14 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كۆپ قىسىم رايونلىرىدىكى كېۋەز ئۆستۈرۈلىدىغان رايونلاردا ئازراقتىن ئوتتۇراھالغىچە قار، يامغۇر يېغىپ، ھاۋا قاتتىق سوغۇق كەتكەن ھاۋارايى كۆرۈلدى. تارباغاتاي، بورتالا، ئىلى، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ غەربىي قىسمى، ئاقسۇنىڭ ئايرىم رايونلىرىدا ھۆل - يېغىن ئېغىر بولدى، كۈنەس ناھىيىسىدە ئىنتايىن ئېغىر بولدى ھەمدە ئومۇميۈزلۈك ھالدا 6 بال غەربىي شىمال شامىلى چىقتى. شامال ئېغىزلىرىدا بوران 10 بالدىن 12 بالغا يەتتى. شىمالىي شىنجاڭ رايونىدا تېمپېراتۇرا 10°C تىن 18°C قىچە تۆۋەنلىدى، جەنۇبىي شىنجاڭدا تېمپېراتۇرا 9°C تىن 14°C قىچە تۆۋەنلىدى، ئاقسۇ ۋىلايىتى، بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ شىمالىي قىسمىدا ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرا 0°C ئەتراپىغا چۈشۈپ قالدى. بۇ قېتىمقى قاتتىق سوغۇق ھاۋارايى كۆپ قىسىم رايونلاردا 4 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا تۆۋەن بولۇش ھالىتىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىپ، تارىختا مۇشۇ مەزگىلدە كۆرۈلىدىغان يۇقىرى پەللى قىممىتىدىن بۆسۈپ ئۆتۈپ كەتتى.

تېمپېراتۇرا داۋاملىق تۆۋەنلىگەن ھاۋارايى شىمالىي شىنجاڭنىڭ كېۋەز ئۆستۈرۈلىدىغان رايونلىرىدا تېرىلغۇ ۋاقتىنى قايتا - قايتا كەينىگە سۈرۈپلا قالماي، جەنۇبىي شىنجاڭدا بالدۇر تېرىلغان قىسمەن كېۋەزلەرنىمۇ زىيانغا ئۇچراتتى ھەمدە جايلاردا چارۋىلارنىڭ كۆپلەپ قىرىلىپ كېتىشىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كۆپ قىسىم رايونلىرىدا تۈزلۈك دەرىجىدىكى چالڭ - توزان كۆرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە شىمالىي شىنجاڭ، شەرقىي شىنجاڭ، تۇرپان - پىچان - توقسۇن ئويمانلىقى ھەم جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ بىر قىسىم رايونلىرىدىكى ئەڭ يۇقىرى بوران كۈچى 10 بالدىن 12 بالغا يەتتى، شامال سۈرئىتى سېكۇنتىغا 30 مېتىرغا يەتتى. بوران، چالڭ - توزان يازغى بۇغداي، زىرە، بېدە قاتارلىق زىرائەتلەرگە ھەم چېچەكلەۋاتقان ئۆرۈك، نەشپۈت، شاپتۇل قاتارلىق مېۋىلىك دەرەخلەرگە غېلى قاتتىق زىيان يەتكۈزدى؛ تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەش، چالڭ - توزان كۆپ قىسىم رايونلاردىكى دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ تېرىلىش ۋاقتىنى ئاز كەم بىر ئاي كېچىكتۈرۈۋەتتى، 666.67 گېكتار يەردىكى چولك كۆكتات پارنىكى ئاپەتكە ئۇچرىدى.

7 - ئاينىڭ ئاخىرلىرىدىن 8 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەش جەريانى يەنە بىر قېتىم كۆرۈلدى.

قارايلسى، ھەممەيلەن غەۋەر ئاپتونوم ناملىق تەشۋىقات رەسمىدىن 5000 نۇسقا بېسىپ تارقىتىلدى، ئەپدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا دائىر تەشۋىقات تاختىسىدىن 20 نەچچىسى ئىشلەندى. شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى دۇنيا ئەپدىس كېسىلى كۈنى (12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى) ش ئۇ ئارقىزىل كرېت جەمئىيىتىنىڭ ئەپدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تۈزۈنى قانات يايدۇرغانلىقى توغرىسىدىكى مەخسۇس فىلىمنى كۆرسەتتى. ئەپدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تۈزۈنىنىڭ يولغا قويۇلۇشى ئەھۋالى چەت ئەللەردىكى ئالاقىدار تەشكىلاتلار ۋە مۇتەخەسسسلەرنىڭ ئۈنۈملۈك باھالىشىغا ئېرىشتى.

8 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ش ئۇ ئارقىزىل كرېت جەمئىيىتىنىڭ ئەپدىس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش ۋە مۇكاپاتلاش يىغىنى ئېچىلدى. نىڭ يىغى

ئالماشتۇرۇش ۋە تۈر ھەمكارلىقى

ش ئۇ ئارقىزىل كرېت جەمئىيىتى 2003 - يىلى سىرت بىلەن ئالماشتۇرۇش ۋە تۈر ھەمكارلىقىنى داۋاملىق كۈچەيتتى. كانادا قىزىل كرېت جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭدىكى 3 بېزا - بازارلىق شىپاخانىنىڭ قۇرۇلۇش تۈرىگە ھەقسىز ياردەم قىلىش پىلانىنىڭ 1 - يىلىدىكى خىزمىتى تاماملاندى. شىياڭگاڭ قىزىل كرېت جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭغا فاكس ئاپپاراتى ياردەم قىلىش تۈرىدە ناھىيە دەرىجىلىك 51 قىزىل كرېت جەمئىيىتىگە فاكس ئاپپاراتى سەپلەپ بېرىلدى. شىياڭگاڭ قىزىل كرېت جەمئىيىتىنىڭ 5 يىل ۋاقىت ئىچىدە شىنجاڭدىكى 6 بېزىدا ئاساسىي قاتلامدىكى دېھقان، چارۋىچىلارغا ئاپەتتىن مۇداپىئە كۆرۈش، كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش بىلىملىرى تەربىيىسى بېرىش، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش مېخانىزمىنى بەرپا قىلىش تۈرى ئىشقا كىرىشتى، بۇنىڭغا 1 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونلىرىنى يېڭىۋاشتىن گۈللەندۈرۈش تۈرىدىن 4 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

نىڭ يىغى

ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش

خىزمىتى

پەۋقۇلئاددە ئېغىر تەبىئىي ئاپەتلەر

1. تېمپېراتۇرا تۆۋەنلەش، قاتتىق سوغۇق، بوران،

كۈنى مارالبېشى، بەيزاۋات ناھىيىلىرىدە 6.8 بال قاتتىق يەر تەۋرىگەندىن كېيىن، ئارشاڭ، يوپۇغا، مارالبېشى، قەشقەر يېڭىشەھەر، ساۋەن، موڭغۇلكۆرە قاتارلىق جايلاردا 60 نەچچە قېتىم 5 بالدىن 7.3 بالغىچە قاتتىق يەر تەۋرىدى، يەر تەۋرىش ئاپىتىدە 657 مىڭ 300 ئادەم ئاپەتكە ئۇچرىدى، 269 ئادەم ئۆلدى، 147 مىڭ 800 ئىگىز ئۆي ئۇرۇلۇپ چۈشتى، 76 مىڭ 423 تۇياق چارۋا ئۆلدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 2 مىليارد 74 مىليون يۈەنگە يەتتى.

قىزىل كرىست جەمئىيىتىنىڭ خادىملىرى 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 27 - كۈنى يەر تەۋرىش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايوندا ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىغا باختىلىق كىيىم، يوتقان-كۆرىپە قاتارلىق ماددىي نەرسىلەرنى تارقىتىپ بەرمەكتە. ئەكبەر فوتوسى

4. تاغ گۈمۈرۈلۈپ چۈشۈش ئاپىتى. 2003 - يىلى شىنجاڭدا كۆرۈلگەن گېئولوگىيىلىك ئاپەتلەرنىڭ ۋەزىيىتى ئېغىر بولۇپ، بەلگىلىك كۆلەمدىكى گۈمۈرۈلۈش، غۇلاپ چۈشۈش، لاتقا - شېغىللىق ئېقىن كېلىش قاتارلىق گېئولوگىيىلىك ئاپەتلەر 50 قېتىم يۈز بەردى، بۇنىڭ ئىچىدە گۈمۈرۈلۈش 26 قېتىم، غۇلاپ چۈشۈش 5 قېتىم، لاتقا - شېغىللىق ئېقىن 15 قېتىم، يەر ئولتۇرۇشۇپ كېتىش 4 قېتىم يۈز بەردى، ئاپەتتە 23 ئادەم ئۆلۈپ (ياكى يوقاپ) كەتتى، 4 ئادەم زەخىملىنىدى. گېئولوگىيىلىك ئاپەتلەر، ئاساسەن، كۈنەس، توققۇزتارا، قورغاس قاتارلىق ناھىيىلەرگە مەركەزلەشتى، 50 قېتىملىق گېئولوگىيىلىك ئاپەتتىن 25 قېتىملىقى ئىلى ئوبلاستىدا يۈز بەردى. ئاپەت يۈز بېرىش ۋاقتىدىن قارىغاندا، 4 - ئايدىن 7 - ئايغىچە بولغان ئارىلىقتا يۈز بەرگىنى 46 قېتىم بولۇپ، شۇ يىلى كۆرۈلگەن گېئولوگىيىلىك ئاپەتنىڭ %92 نى ئىگىلىدى.

ئىسھاق

ئاپەتتىن ۋە قىيىنچىلىقتىن قۇتقۇزۇشقا مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى
2003 - يىلى شىنجاڭدا تەبىئىي ئاپەتلەردىن قۇتقۇزۇشقا

بولۇپمۇ 7 - ئاينىڭ 29 - كۈنىدىكى ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرا ۋە كۈندىلىك ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرا تارىختا 7 - ئاينىڭ شۇ مەزگىلىدىكى قىممەتتىن بۆسۈپ ئۆتۈپ كەتتى. تېمپېراتۇرا تۆۋەنلىگەن ھاۋارايى شىمالىي شىنجاڭدىكى كېۋەز ئۆستۈرۈلىدىغان ئاساسلىق رايونلارغا (مەھسۇلات مىقدارى ۋە سۈپىتى جەھەتتە) چوڭراق تەسىر كۆرسەتتى.

2. كەلكۈن، قۇرغاقچىلىق ئاپەتلىرى. ياز كىرگەندىن كېيىن، ئاپتونوم رايون بويىچە ھۆل - يېغىنلىق ھاۋارايى ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىن روشەن ھالدا كۆپ بولدى، قىسمەن كوئۇبېكىسىلىك قاتتىق ھۆل - يېغىنلىق ھاۋارايى جەريانى پات - پات كۆرۈلۈپ تۇردى، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ كۆپ قىسىم رايونلىرىدا ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ تەڭرىتاغ ئەتراپىدىكى جايلاردا كەلكۈن ۋە مۆلدۈر ئاپەتلىرى يۈز بەردى. 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئىلى دەريا ۋادىسىدىكى تاغلىق رايونلاردا تۇيۇقسىز قارا يامغۇر ياغدى، تارىختا ئاز كۆرۈلگەن پەۋقۇلئاددە ئېغىر كەلكۈن نىلقا، توققۇزتارا ناھىيىلىرىنىڭ ئاھالە بىر قەدەر زىچ جايلاشقان قىسمەن يېزا - بازارلىرىغا تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىپ، 26 ئادەمنىڭ ئۆلۈپ كېتىشى، 4 ئادەمنىڭ زەخىملىنىشىنى كەلتۈرۈپ چىقاردى. 7 - ئايدىن كېيىن قىسمەن دەريا - ئېقىنلاردا ئاگاھلاندۇرۇش سىزىقىدىن ئېشىپ كەتكەن كەلكۈن يۈز بەردى، بۇنىڭ ئىچىدە ساۋەن ناھىيىسىدىكى قورغاس دەرياسىدا 100 يىلدا بىر قېتىم كۆرۈلىدىغان پەۋقۇلئاددە ئېغىر كەلكۈن يۈز بەردى، ئىلىدىكى قاش دەرياسىدا تارىختا 3 - ئورۇندا تۇرىدىغان ئېغىر كەلكۈن يۈز بەردى، بىر مۇنچە جىلغىلاردا تۈرلۈك دەرىجىدىكى قارا يامغۇر تۈپەيلىدىن كەلكۈن ۋە لاتقا - شېغىللىق ئېقىن كەلدى، ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي، سانجى، قەشقەر، بورتالا، قۇمۇل، ئۈرۈمچى قاتارلىق ۋىلايەت، ئوبلاستلاردا كەلكۈن ئاپىتى يۈز بەردى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى كۆپ قىسىم رايونلاردا يازدا يۇقىرى ھاۋا بوشلۇقىدىكى تېمپېراتۇرىنىڭ ئۆرلىشى ئاستا بولغانلىقى ھەمدە داۋاملىق تۆۋەن بولغانلىقى تۈپەيلىدىن ئېرىگەن قار سۈيى بىلەن تەمىنلىنىشىنى ئاساس قىلىدىغان كۆپ قىسىم دەريا - ئېقىنلارنىڭ سۈيى ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىن %20 تىن %40 كىچە ئازىيىپ كەتتى. 2003 - يىلى پەۋقۇلئاددە قاتتىق قارا يامغۇر، كەلكۈن ۋە مۆلدۈر ئاپەتلىرىدە 11 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، 45 ناھىيە (شەھەر) دىكى 206 يېزا (بازار)دا 1 مىليون 800 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم ئاپەتكە ئۇچرىدى، 36 ئادەم ئاپەتتە ئۆلۈپ كەتتى، 11 مىڭ ئائىلىنىڭ ئۆيى ئۇرۇلۇپ كەتتى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليارد 393 مىليون يۈەنگە يەتتى.

3. يەر تەۋرىش ئاپىتى. 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 -

قوبۇل قىلىندى.

ئىسھاق «جۇڭخې» شىركىتى مېھرىبانلىق ياردەم مۇكاپاتىغا ئېرىشتى
2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 15 - كۈنى بېيجىڭدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەت بويىچە ئىجتىمائىي ياردەم قىلىش پائالىيىتىدىكى ئىلغارلارنى تەقدىرلەش يىغىنىدا شىنجاڭ «جۇڭخې» پاي چەكلىك شىركىتى مېھرىبانلىق ياردەم مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، بۇ، شىنجاڭدىن بۇ ئالاھىدە شان - شەرەپكە ئېرىشكەن بىردىنبىر ئورۇن ھېسابلىنىدۇ. بۇ شىركەت 1996 - يىلدىن بېرى ئىشان قىلغان پۇل ۋە ماددىي نەرسە خەلق پۇلى ھېسابدا، 2 مىليون 115 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ.

سۇ جىيەنگاڭ

بېرىلگەن 325 مىليون 449 مىڭ يۈەن ياردەم خىراجىتى تارقىتىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەزدىن پەۋقۇلئاددە ئېغىر تەبىئىي ئاپەتلەردىن قۇتقۇزۇشقا بېرىلگەن ياردەم خىراجىتى 162 مىليون 952 مىڭ يۈەن، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پەزىلەتلىك مالىيە تارماقلىرىنىڭ تەبىئىي ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئاجراتقان ياردەم خىراجىتى 162 مىليون 497 مىڭ يۈەن.

ئىسھاق

دائىملىق ئىجتىمائىي ئىشانە خىزمىتى

2003 - يىلى 1 - ئايدا ۋە 10 - ئايدا شىنجاڭدىكى 780 ئىجتىمائىي ياردەم پونكىتىدا دائىملىق ياردەم قىلىش پائالىيىتى مەركەزلىك قانات يايدۇرۇلدى. بىر يىلدا ئىشانە قىلىنغان 153 مىليون 253 مىڭ 100 يۈەن پۇل، قىممىتى 18 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان ئىشانە قىلىنغان ماددىي نەرسە

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ تەبىئىي ئاپەتنىڭ زىيىنىغا

ئۇچراش ئەھۋالى

تۈرلەر (گېكتار)	ئاپتەككە تۇنجى بولغان زىرائەت كۆلىمى	ئاپتە بولغان زىرائەت كۆلىمى (گېكتار)	ھوسۇل چىقىمىغان پار كۆلىمى (گېكتار)	كېمىگەن ئاشلىق زىيان بولغان (توننا)	ئۆلگەن چارۋا	ئۆي (ئېغىز) تۈزۈلۈپ چۈشكەن	ئاپتەككە چۈشكەن نوپۇس (ئادەم)	ئاپتە ئىچىدە قالغان نوپۇس (ئادەم)	ئاپتەتە ئۆلگەن ئادەم	ئاپتەتە زەخمىلىنگەن، ئاغرىغان ئادەم	بىر ئىگىلىككە يەتكەن بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان (تۈمەن يۈەن)
جەمئىي	439133	365283	155135	230990	195643	164069	2031607	1465440	326	18270	78926
ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلا	199411	175075	67474	80022	93109	9903	386795	269198	50	2044	6183
ئارىستاناي ۋىلايىتى	52068	35308	7889	14255	7252	436	176937	91405	1		10697
ئالتاي ۋىلايىتى	2983	1895	689	1725			47329	38923			293
بورتالا ئوبلاستى	23442	15222	6214	9562	13	72	27037	21688			4633
سانجى ئوبلاستى	50230	44840	21230	75550	2054	338	61387	49382	2	2819	5049
قۇمۇل ۋىلايىتى	14831	11199	5647	15051	1890	454	89673	64971			2534
بايىنغولىن ئوبلاستى	17255	13412	8840	321	33891	822	123116	113676	1		5667
ئاقسۇ ۋىلايىتى	43848	43003	22906		1031	1049	140508	114673			18740
قىزىلسۇ ئوبلاستى	1374	1200	1200	12302	30184	4483	114957	114957	2	8280	976

2516	4857	268	180745	280133	142291	2464	4734	110	884	2092	قەشقەر ۋىلايىتى
4563	270	2	383406	478487	4209	23421	17468	11231	16149	18229	خوتەن ۋىلايىتى
17075			22416	105248	12	334		1705	7096	13370	تۇرپان ۋىلايىتى

ئىسماق

ئورۇن: ش ئۇ ئا ر ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر
بىرلەشمىسى، شىنجاڭ يەر باھالىغۇچىلار جەمئىيىتى
(مەسئۇل ئورۇن: زېمىن بايلىق نازارىتى)، شىنجاڭ بىلىپارت
جەمئىيىتى (مەسئۇل ئورۇن: ش ئۇ ئا ر تەنتەربىيە
ئىدارىسى)، شىنجاڭ تۇر باشقۇرۇش ئىلمىي جەمئىيىتى
(مەسئۇل ئورۇن: ش ئۇ ئا ر پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى)، شىنجاڭ
تەبىئەت گۇمبىسى جەمئىيىتى (مەسئۇل ئورۇن: ش ئۇ ئا ر
تەنتەربىيە ئىدارىسى).

گۈلگەن

خەلق باشقۇرۇشىدىكى غەيرىي كارخانا
ئورۇنلىرىنى تىزىملاپ باشقۇرۇش ئەھۋالى
خەلق ئىشلىرى نازارىتى 2003 - يىلى 3 - ئايدىن 6 -
ئاغىچە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى خەلق باشقۇرۇشىدىكى غەيرىي
كارخانا ئورۇنلىرىنى يىللىق تەكشۈردى، يىللىق تەكشۈرۈشكە
684 ئورۇن قاتناشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 601 ئورۇن «ئا»
دەرىجىلىك ئورۇن، 43 ئورۇن «ب» دەرىجىلىك ئورۇن
بولۇپ باھالاندى، 5 ئورۇن ھېسابتىن ئۆچۈرۈلۈش ۋە
ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇشنى ئىلتىماس قىلدى، بىر ئورۇننى
يىللىق تەكشۈرۈش ۋاقتىنچە كېچىكتۈرۈلدى، يىللىق
تەكشۈرۈش خىزمەت ۋەزىپىسىنىڭ %8.99 ئورۇندالدى.

يىلى ئاخىرىغىچە ئاپتونوم رايون بويىچە خەلق
باشقۇرۇشىدىكى ھەر خىل غەيرىي كارخانا ئورنىدىن 1140
تىزىملاندى، بۇنىڭ ئىچىدە مائارىپ تۈرىدىكى 819، ئەمگەك
تۈرىدىكى 105، مەدەنىيەت تۈرىدىكى 33، تەنتەربىيە
تۈرىدىكى 29، پەن - تېخنىكا تۈرىدىكى 27، سەھىيە
تۈرىدىكى 86، خەلق ئىشلىرى تۈرىدىكى 33، باشقا
تۈرىدىكى 8؛ 5 كىشى ھېسابتىن ئۆچۈرۈلدى ۋە ئەمەلدىن
قالدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە خەلق باشقۇرۇشىدىكى
غەيرىي كارخانا ئورۇنلىرىدىكى كەسىپكار 11 مىڭ 857، بۇنىڭ
ئىچىدە ئايال 6834.

2003 - يىلى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە
(شەھەر، رايون) لەردىكى تىزىملاپ باشقۇرۇش خادىمىدىن
110، خەلق باشقۇرۇشىدىكى غەيرىي كارخانا ئورۇنلىرىنىڭ
قانۇنىي ۋەكىلى ياكى مەسئۇلىدىن 243 تەربىيەلەندى.

ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى باشقۇرۇش ئەھۋالى

ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى تىزىملاپ باشقۇرۇش ئەھۋالى

خەلق ئىشلىرى نازارىتى 2003 - يىلى 3 - ئايدىن 6 -
ئاغىچە ئاپتونوم رايون خاراكتېرلىك ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارنى
يىللىق تەكشۈردى، يىللىق تەكشۈرۈشكە تېگىشلىك 450
ئىجتىمائىي تەشكىلاتتىن 407سى يىللىق تەكشۈرۈشتە
لاياقەتلىك بولۇپ چىقتى، يىللىق تەكشۈرۈشتە لايىقەتلىك
بولۇش نىسبىتى %89 كە يەتتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە يىلى ئاخىرىدىكى ئەمەلىي
ئىجتىمائىي تەشكىلات 2250، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايون
خاراكتېرلىك ئىجتىمائىي تەشكىلات 492، ۋىلايەت،
ئوبلاست، شەھەرگە قاراشلىق ئىجتىمائىي تەشكىلات 856،
ناھىيە (شەھەر) گە قاراشلىق ئىجتىمائىي تەشكىلات 902. شۇ
يىلى 283 ئىجتىمائىي تەشكىلات قۇرۇلدى، 97 ئىجتىمائىي
تەشكىلات ھېسابتىن ئۆچۈرۈلدى ۋە ئەمەلدىن قالدۇرۇلدى.
گۈلگەن

يېڭىدىن رويخەتكە ئېلىنغان ئىجتىمائىي

تەشكىلاتلار

خەلق ئىشلىرى نازارىتى 2003 - يىلى رويخەتكە ئېلىشنى
تەستىقلىغان ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار تۆۋەندىكىچە: شىنجاڭ
نەشر ھوقۇقىنى قوغداش جەمئىيىتى (ئوغرىلىقچە نەشر
قىلىشقا قارشى تۇرۇش ئىتتىپاقى) (مەسئۇل ئورۇن:
ش ئۇ ئا ر ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى)، شىنجاڭ كىر
يۇيۇش، كۈندىلىك پەرداز بۇيۇملىرى كارخانىلىرى جەمئىيىتى
(مەسئۇل ئورۇن: ش ئۇ ئا ر ئىقتىساد - سودا كومىتېتى)،
شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە ترانسپورتى سېتىش ۋاكالىتچىلىكى
جەمئىيىتى (مەسئۇل ئورۇن: خەلق ئاۋىئاتسىيە باشقۇرۇش
ئىدارىسى)، شىنجاڭ كروران ئىلمىي جەمئىيىتى (مەسئۇل

«ۋەنجۇلك» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «جىنسۇي» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «شاۋرەن» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ دۆلك جەمئىي سېرىق - قوڭۇر داغ (دانخورەك) جۇڭگو تىبابىتى دورىلىرى تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ «جىنما» جۇغراپىيە ئۇچۇرلىرى مۇلازىمەت مەركىزى، شىنجاڭ «ئالتۇن ئاچقۇچ» مىللىي مائارىپ تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ شىخەنزە كۆكتات تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ ھازىرقى زامان بازار ئىگىلىكى تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ يۇقىرى - يېڭى بىئولوگىيە تېخنىكىسى تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ «يادۇلك» ئىقتىسادىي تەرەققىيات تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ «چولك ئەقا» پەرزەنتلەر تەربىيىسى تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ «خۇيىو» كارخانا تەرەققىياتى تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ «بوۋالك» ئىگىلىك تىكلگۈچىلەر مەسلىھەت بېرىش-مۇلازىمەت مەركىزى، شىنجاڭ «داجۇلك» تارىخ - مەدەنىيەت تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» ۋاسىكەتبول كۈلۈبى، شىنجاڭ «پاراۋۇز» ياشلار ۋە ئۆسمۈرلەر تەتەربىيە كۈلۈبى، شىنجاڭ خەلق ئىشلىرى ياشانغانلار ياتاق بىناسى، شىنجاڭ «شىڭجىۋ» چەت ئەل تىلى مەكتىپى، شىنجاڭ غەربىي شىمال «يىڭلۇن» مائارىپى بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «يېڭى ئەسر» چەت ئەل تىلى مەكتىپى، شىنجاڭ «جۇڭگۇەن» يىراق مۇساپىلىك تور مائارىپى بويىچە يېتەكچىلىك قىلىش مەكتىپى، شىنجاڭ «يۈەندا» كەسپى تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «لىنىكولن» چەت ئەل تىلى مەكتىپى، شىنجاڭ «كېچىك بۇلبۇل» ئۆسمۈرلەر ۋە بالىلار سەنئەت ئۆمىكى، شىنجاڭ شەرق مەدەنىيەت - سەنئەت تەتقىقات يۇرتى، شىنجاڭ «جىندىڭدەك» مەدەنىيەت ئالماشتۇرۇش مەركىزى، شىنجاڭ «يىپەك يولى» ھۆسخەت ۋە رەسىم ئاكادېمىيىسى، شىنجاڭ «يۇپۇ» سەنئەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «باۋخېلك» غەربىي ماددىي مەدەنىيەت تەتقىقات مەركىزى، شىنجاڭ «مېيىۋەن» مەدەنىيەت - سەنئەت تارقىتىش مەركىزى، شىنجاڭ رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە ئۆسمۈرلەر ۋە بالىلار سەنئەت ئۆمىكى، شىنجاڭ تۆمۈر يول ئىشچىلار مەدەنىيەت سارىيى مەدەنىيەت - سەنئەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «شىۋەن» مودېللار سەنئەت مەركىزى، شىنجاڭ «يىپەك يولى» مۇزىيى، شىنجاڭ ئاسىيا - ياۋروپا مۇزىكا سەنئەت مەخسۇس مەكتىپى، شىنجاڭ «غۇنچىلار» سەنئەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «تېنەلەي» مۇزىكا سەنئەت مەخسۇس مەكتىپى، شىنجاڭ «يۇرۇققاش خوتەن قاشتېشى» مەدەنىيەت - سەنئەت تەتقىقات يۇرتى.

لى يىنشىن

خەلق ئىشلىرى نازارىتى 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا مالىيە نازارىتى، شىنجاڭ يەرلىك باج ئىدارىسى، مەدەنىيەت نازارىتى، مائارىپ نازارىتى، پەن - تېخنىكا نازارىتى، شىنجاڭ تەتەربىيە ئىدارىسى بىلەن بىرلىكتە ھۆججەت تارقىتىپ، خەلق باشقۇرۇشىدىكى غەربىي كارخانا ئورۇنلىرىدا باج ئېلىش، ۋېبىسەلەن پايدىلىنىش ۋە خەلق باشقۇرۇشىدىكى غەربىي كارخانا ئورۇنلىرىنىڭ نامىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاش، ئەلك تۆۋەن دەرىجىدىكى مۇكاپاتنى يولغا قويۇش قاتارلىق ئىشلارنى ئايدىنلاشتۇرۇپ بەردى.

لى يىنشىن

2003 - يىلى تىزىملىغان ئاپتونوم رايون

دەرىجىلىك خەلق باشقۇرۇشىدىكى غەربىي كارخانا ئورۇنلىرى

شىنجاڭ «دۇڭجۇەن» يېزا ئىگىلىك ئەمەلىي تېخنىكىسى بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «جىيۈەن» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «جېڭخې» چاي مەدەنىيەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «يىڭكې» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «بويۈەن» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «شىنپىڭدا» ئاپتوموبىل يېڭى تېخنىكىسى كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ غەربىي شىمال كەسپى ئۈنۈم سىتېتى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ مىللىي كىيىم - كېچەكلىرىنى تەتقىق قىلىش - لايىھىلەش بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «چيەنخۇي» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «شىنچيەن» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «شۋەيچېن» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «يۇڭجى» كەپشەرلەش كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «كاڭيىن» سىرىپ داۋالاش ئارقىلىق پۈتتى داۋالاش - ساقلىق ساقلاش ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «فېڭشەن» ئادەم كۈچى بايلىقىنى باشقۇرۇش بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «جۇڭشىن» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ «فېڭخۇا» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر كەسپى ماھارەت بويىچە ئۆگىتىش - تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «مىنجۇلك» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «شىنىي» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «جۇڭجى» بازار ماركېتىڭى بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، شىنجاڭ «خۇاخۇي» كەسپى ماھارەت بويىچە تەربىيەلەش مەكتىپى، شىنجاڭ

ياشاغانلار خىزمىتى

ياشاغانلار خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي

ئەھۋالى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ياشاغانلار نوپۇسى 1 مىليون 645 مىڭ 800 بولۇپ، ياشاغانلار نوپۇسى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ئومۇمىي نوپۇسنىڭ %8.4 نى ئىگىلىدى، ياشاغانلار نوپۇسنىڭ يىللىق ئېشىش سۈرئىتى %4.36 بولدى.

ئۈرۈمچى، قاراماي شەھەرلىرى، قۇمۇل ۋىلايىتى ۋە شىخەنزە شەھىرىدە ياشاغانلار نوپۇسى شۇ جايدىكى ئومۇمىي نوپۇسنىڭ %10 گە يەتتى ياكى ئۇنىڭدىن ئېشىپ كەتتى، بۇ جايلار نوپۇسى قېرىلاشقان جەمئىيەتكە ئالدى بىلەن قەدەم قويدى. ستاتىستىكىغا قارىغاندا، ئاپتونوم رايونىمىزدا ياشاغانلار جەمئىيىتىدىن 1679 ي بار ئىكەن، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - بازارلاردىكى 507، يېزىلاردىكى 1172 ئىكەن. ياشاغانلار ئاسسۇي تەشكىلاتلىرى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىجتىمائىي پائالىيەتلىرىدىكى بىر مۇھىم كۈچ بولۇپ قالدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىك ياشاغانلار خىزمىتى ئاپپاراتلىرى ئاساسىي جەھەتتىن رەتكە سېلىنىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ بولۇندى، 96 ناھىيە (شەھەر، رايون) ئىچىدە 75 ناھىيە (شەھەر، رايون) دە ياشاغانلار خىزمىتى ئاپپاراتى قۇرۇلدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ياشاغانلار خىزمىتى خادىملىرىنىڭ شتاتى 359 (مەمۇرىي شتات 22، كەسپىي شتات 337)، ئەمەلىيەتتە نەقەشكەننى 288 (ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر دەرىجىلىكىدىكى 78، ناھىيە دەرىجىلىكىدىكى 189).

ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى «ياشاغانلار خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى پىكىر» نى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ياشاغانلار خىزمىتىدىكى يېتەكچى ئىدىيە، پىرىنسىپ ۋە نىشانلارنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ بەردى، ياشاغانلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش، ياشاغانلار ئىشلىرىغا سېلىنىدىغان سېلىنىمنى كۆپەيتىش، ياشاغانلارنىڭ تۇرمۇش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، ياشاغانلار خىزمىتى توغرىسىدىكى تەشۋىقات مالىمىتىنى ئاشۇرۇش، ياشاغانلارغا قارىتىلغان ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى قانات يايدۇرۇش، ياشاغانلار خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىش قاتارلىق خىزمەتلەرنى ئورۇنلاشتۇردى.

لى جىيەنرۇڭ

ياشاغانلار توغرىسىدىكى تەشۋىقات

خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ياشاغانلار توغرىسىدىكى تەشۋىقات خىزمىتىدە ياشاغانلارنى ھۆرمەتلەش تەشۋىقات ئېيى پائالىيىتى ئاچقۇچ قىلىنىپ، ياشاغانلارغا مېھرىبانلىق يەتكۈزۈش ئاساسىي تېما قىلىنغان تەشۋىقات - تەربىيە پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلدى، پۈتۈن جەمئىيەتكە تەشەببۇسنامە چىقىرىلىپ، ياشاغانلار خىزمىتىدە ئىجتىمائىي كەپپىيات يارىتىلدى. «ياشاغانلار شادلىقى گېزىتى» نىڭ يىللىق تراژى 120 مىڭغا يېتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پوچتىخانا ئارقىلىق تارقىتىلىدىغان گېزىت - ژۇرناللار ئىچىدە ئۇدا 8 يىل ئالدىنقى ئورۇندا تۇرۇپ كەلدى.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايونىمىزدا ياشاغانلارغا ئائىت ياخشى خەۋەرلەرنى باھالاپ مۇكاپاتلاش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى. ئاپتونوم رايونىمىزدىن تاللانغان 6 ياخشى خەۋەر ۋە بىر ياخشى ستون، بىر ياخشى پروگرامما مەملىكەتلىك ياشاغانلار خىزمىتى كومىتېتى ئىشخانىسى ئۇيۇشتۇرغان سېلىشتۇرۇپ باھالاشقا قاتناشتۇرۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 3 ياخشى خەۋەر ۋە بىر ياخشى ستون تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى.

لى جىيەنرۇڭ

ياشاغانلار ماٹارىپى

2003 - يىلى شىنجاڭدىكى ياشاغانلار ئۈنۋېرسىتېتلىرى 170 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭ ياشاغانلار ئۈنۋېرسىتېتىنىڭ باش مەكتىپىدە 50 سىنىپ، 5000 دىن ئارتۇق كۇرسات (1، 2، مەۋسۇملەردە) بار، 14 شۆبە مەكتەپتە 2000 كۇرسات بار. شىنجاڭ ياشاغانلار ئۈنۋېرسىتېتلىرى جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ياشاغانلار ئۈنۋېرسىتېتلىرىنى تەكشۈردى، مەكتەپ باشقۇرۇش تەجرىبىلىرىنى يەكۈنلىدى ۋە ئىلغارلارنى تەقدىرلىدى، جەمئىيەت 3 - نۆۋەتلىك كومىتېت 2 - قېتىملىق كېڭىشىنىڭ پىخىمىنى ئاچتى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك قېلىپلاشقان ياشاغانلار ئۈنۋېرسىتېتى بولۇشقا ئىلتىماس قىلغان مەكتەپلەرنى باھالاپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. ئۈرۈمچى شەھەرلىك ياشاغانلار ئۈنۋېرسىتېتى ۋە بورتالا شەھەرلىك ياشاغانلار ئۈنۋېرسىتېتى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك قېلىپلاشقان ياشاغانلار ئۈنۋېرسىتېتى بولۇپ باھالاندى.

لى جىيەنرۇڭ

ياشاغانلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىنى

قوغداش خىزمىتى

2003 - يىلى شىنجاڭدا جايلاردىكى ياشاغاندا كۈتۈنۈش

پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم ئەمگەك نەمۇنىچىلىرى) گە ئېتىبار بېرىش سىياسىتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى كۈچەيتىپ، يېزىلاردىكى 3 پېشقەدەمگە بېرىلىدىغان ياردەم پۇلىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشىگە كاپالەتلىك قىلدى.

لى جىيەنرۇڭ

ياشاغانلار خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش خىزمىتى

2003 - يىلى شۇ ئار ياشاغانلار خىزمىتى كومىتېتى ئىشخانىسى ئۈستىگە ئالغان «شىنجاڭ نوپۇسىدا ياشاغانلار كۆپىيىشىنىڭ تەرەققىيات يۈزلىنىشى، تەسىرى ۋە تەدبىرى ئۈستىدە تەتقىقات» دېگەن تېما بويىچە تەتقىقات خىزمىتىدە 1207 بوۋاي - موماينىڭ ئاساسىي ئەھۋالى سوئال قەغىزى ئارقىلىق تەكشۈرۈلدى، 3 قېتىم يىغىن ئېچىلىپ، تېما ئۈستىدىكى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ يولغا قويۇش چارىسى تۈزۈپ چىقىلدى، تەكشۈرۈش سوئال قەغىزى لايىھىلەندى، 3 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردىكى 7 ناھىيە (شەھەر، رايون) دە تېما ئۈستىدىكى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش خىزمىتى قانات يايدۇرۇلدى، تەتقىقات خىزمىتى ئاخىرقى تەھلىل، تەتقىق قىلىش باسقۇچىغا كىردى.

شۇ ئار ياشاغانلار خىزمىتى كومىتېتى ئىشخانىسى 2003 - يىلى مەملىكەتلىك ياشاغانلار خىزمىتى كومىتېتى ئىشخانىسىغا ياردەملىشىپ، ئاساسىي قاتلامدىكى ياشاغانلار جەمئىيەتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى قاتارلىق خىزمەتلەرنى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، شىنجاڭدىكى ئاساسىي قاتلام ياشاغانلار جەمئىيەتلىرىنى تەكشۈرۈش دوكلاتىنى يوللىدى، شۇنىڭدەك خەلق ئىشلىرى نازارتى شىمالىي شىنجاڭ بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 8 ۋىلايەت، ئوبلاستتا ئېلىپ بارغان يېزىلاردىكى بەشتە كاپالەتلەندۈرۈلىدىغان ئائىلىلەرنىڭ بېقىلىش ئەھۋالى ۋە ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى، «بەشتە كاپالەتلەندۈرۈش»، ئارمىيىدىن دەم ئېلىشقا چىقىش مەبلىغىنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالى ئۈستىدىكى قانۇننى ئىجرا قىلىش يۈزىسىدىن تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشقا قاتناشتى ھەمدە «يۇلتۇز نۇرى پىلانى» نىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈش ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

لى جىيەنرۇڭ

2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات-تۆمۈر (گۇرۇھى) شىركىتى ياشاغانلار سەنئەت ئۆمىكىنىڭ ئارتىسلىرى ئاپتونوم رايوندا ئۆتكۈزۈلگەن «بالۋان لوغقىسى» بويىچە 100 ساغلام بوۋاي-مومايىنى تەقدىرلەش يىغىنىدا تاللانغان ئەدەبىيات - سەنئەت ئويۇنلىرىنى كۆرسەتتى.

سۈرەتى شۇ ئار ياشاغانلار خىزمىتى كومىتېتى تەمىنلىگەن.

ئاساسىي سۇغۇرتا فوندىنى تەكشۈش كۈچەيتىلدى، ياشاغانلار خىزمىتىگە ئالاقىدار ھەر دەرىجىلىك تارماقلار ئۆزئارا ماسلىشىپ، پېنسىيە پۇلىنىڭ ئىجتىمائىيلاشقان تارقىتىلىش نەتىجىلىرىنى مۇستەھكەملەپ، دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلاردىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملارنىڭ پېنسىيە پۇلىنىڭ ۋاقتىدا ۋە تولۇق تارقىتىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

2003 - يىلى كارخانىلاردىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملارغا 3 مىليارد 700 مىليون يۈەن پېنسىيە پۇلى تارقىتىلدى، كارخانىلاردىن دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان خادىملار پېنسىيە پۇلىنىڭ ئىجتىمائىيلاشقان تارقىتىلىش نىسبىتى %100 كە يەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، جەمئىيەتتىن سۇغۇرتا ھەققى يىغىۋېلىش سالمىقى ئاشۇرۇلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە ياشاغانلار كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئادەم 1 مىليون 206 مىڭغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 50 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم كۆپەيدى، تۈرلۈك ئاساسىي سۇغۇرتا ھەقىقىي يىغىۋېلىش نىسبىتى %90 تىن ئاشتى، كارخانىلاردىن پېنسىيىگە چىققان 286 مىڭ كىشىگە ئىجتىمائىيلاشقان باشقۇرۇش ۋە مۇلازىمەت يولغا قويۇلدى، ئىجتىمائىيلاشقان باشقۇرۇش ۋە مۇلازىمەت نىسبىتى %78.2 كە يەتتى. 10 ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەردە تىببىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىنى ۋىلايەت دەرىجىلىك غەملىش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. جايلار يەنە يېزىلاردىكى 3 پېشقەدەم (پېشقەدەم

ئائىلىدە بېقىش كېلىشىمى ئىمزالاش

سېتىش قىلىندى

ئائىلىدە بېقىش كېلىشىمى ئىمزالاش قانۇندىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، ھۆكۈمەتنىڭ رىغبەتلەندۈرۈشى ۋە يېتەكلىشى ئارقىسىدا يولغا قويۇلغان ئائىلىۋى ئەخلاق بىلەن ئىجتىمائىي نازارەت ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈلگەن يېزىلاردىكى ياشانغانلارنى كۈتۈش كاپالىتى تەدبىرى ھېسابلىنىدۇ. ياشانغانلار ئىشلىرى تەرەققىياتىنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان تېزىسىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ كۆپ مىللەت ئولتۇراقلىشىش ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، يېزىلاردىكى ھەر مىللەت بوۋاي - مومايلارنى ئائىلىدە بېقىشتىن ئىبارەت ئاساسىي يول ئۈستىدە ئىزدىنىپ، ياشانغانلارنى ئائىلىدە بېقىشنى مۇستەھكەملەش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايون سانجى ئوبلاستى ۋە ئاقسۇ، تۇرپان ۋىلايەتلىرىدىن بىردىن ناھىيىنى تاللاپ، ئائىلىدە بېقىش كېلىشىمى ئىمزالاشنى سىناق قىلدى. سىناق خىزمىتى 2003 - يىلى 1 - ئايدا باشلاندى. ئاپتونوم رايون 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئاقسۇ شەھىرىنىڭ قارائال بازىرىدا ئائىلىدە بېقىش كېلىشىمى ئىمزالاشنى سىناق قىلىش خىزمىتى بويىچە نەق مەيدان يىغىنى ئېچىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئائىلىدە بېقىش كېلىشىمى ئىمزالاشنى كېڭەيتىش خىزمىتىنى مۇھاكىمە قىلىپ ئورۇنلاشتۇردى.

لى جىيەنرۇڭ

ساغلام بوۋاي - مومايلارنى سېلىشتۇرۇپ

باھالاش خىزمىتى

شۇ ئايدا ياشانغانلار خىزمىتى كومىتېتى ئىشخانىسى 2003 - يىلى شۇ ئايدا پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، پېشقەدەم كادىرلار ئىدارىسى ۋە سەھىيە نازارىتى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمى بىلەن بىرلىكتە «پالۋان لوڭقىسى» بويىچە 100 ساغلام بوۋاي - موماينى تاللاپ تەقدىرلەش پائالىيىتىنى ئۆتكۈزدى. تاللىنىپ تەقدىرلەنگەن 100 ساغلام بوۋاي - موماي ئىچىدە ھەر ساھە، ھەر كەسىپتىكى پېشقەدەم رەھبەرلەر، پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم ئىشچىلار، پېشقەدەم مۇتەخەسسسلەر ۋە دېھقان، چارۋىچىلار بار، 80 ياشتىن ئاشقان بوۋاي - موماي %20 نى ئىگىلەيدۇ، ئەڭ چوڭى 102 ياشتا. ئۇلار سىياسىي - ئىدىيىۋى جەھەتتە قەتئىي، ئىلىم - پەننى قەدىرلەيدىغان، جامائەت پاراۋانلىقى ئىشلىرىنى قىزغىن سۆيىدىغان، جەمئىيەتكە داۋاملىق تۈردە تۆھپە قوشۇشقا

ئىنتىلىدىغان، مەدەنىيەت، تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىگە ئاكتىپ قاتنىشىدىغان، مەكتەپ، مەيدان، مەھەللە، كەنت - بازارلاردىكى مەدەنىيەت پائالىيەتلىرىدە تاپانچىلىق رول ئوينايدىغان، ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن ئىناق ئۆتىدىغان، قوشنىلار بىلەن ئىتتىپاقلىشىدىغان بوۋاي - مومايلار.

لى جىيەنرۇڭ

ئاق چاچلىقلار ھەرىكىتى نۇقتىدا سىناق قىلىندى

2003 - يىلى 4 - ئايدا ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك «ئاق

چاچلىقلار ھەرىكىتى» نى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتى يىغىنىدا شەرقىي قىسىمدىكى ياشانغان ئىختىساسلىقلار غەربىي قىسىمنىڭ قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىش، شاڭخەي بىلەن شىنجاڭ، لياۋنىڭ ئۆلكىسى بىلەن چىڭخەي ئۆلكىسى بىر جۈپ بولۇپ «ئاق چاچلىقلار ھەرىكىتى» نى نۇقتىدا سىناق قىلىشنى قانات يايدۇرۇش بەلگىلەندى.

6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شاڭخەي شەھەرلىك ياشانغانلار

خىزمىتى كومىتېتى ئىشخانىسى ئۇيۇشتۇرغان بۇ شەھەرلىك سەھىيە خادىملىرى جەمئىيىتىدىكى 10 ئادەم 10 كۈن ئەمەلىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىش ۋە مەسلىھەتلىشىش ئۈچۈن شىنجاڭغا كەلدى. بۇ جەرياندا «شاڭخەي بىلەن شىنجاڭنىڭ (ئاق چاچلىقلار ھەرىكىتى) بويىچە 1 - قارارلىق ھەمكارلىقنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش مۇددىئانامىسى» ئىمزالىنىپ، ئاقسۇ ۋىلايىتىدە 3 ئاي سىناق قىلىش ھەمدە مەملىكەتلىك ياشانغانلار خىزمىتى كومىتېتى بەلگىلىگەن «چامسىغا قاراش، ئىختىيارى بولۇش، مۇلازىمەت ۋە بىخەتەرلىككە تەڭ ئەھمىيەت بېرىش، ھەمكەشپ ئورۇنلار ياردەم بېرىش، قوش

شىنجاڭ ياشانغانلار ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ فوتو سۈرەت سىنېمى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «خەلق» مەيدانىدا فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزدى. ۋاڭ بۇڭجى فوتوسى

مەھەللە مۇلازىمىتى ۋە كەنت ئاھالىسىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشى

مەھەللە قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى خەلق ئىشلىرى نازارىتى، جۇڭگو تېلېگرافى ئۈرۈمچى شۆبە شىركىتى، شىنجاڭ گېزىتچىلىك گۇرۇھى بىرلىكتە «مەھەللە ھەپتىلىك گېزىتى» ناملىق يېڭى ئەتىگەنلىك گېزىت، «96121» مەھەللە مۇلازىمىتى مەخسۇس لىنىيىسىنى چىقىرىپ ۋە ئېچىپ، مەھەللە قۇرۇلۇشىنى تەشۋىق قىلىش، مەھەللە مۇلازىمەتچىلىكىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش، ئاھالىلەر تۇرمۇشىغا قۇلايلىق تۇغدۇرۇپ بېرىشكە زېمىن ھازىرلاپ بەردى. مەھەللەلەردىكى تەربىيەلەش مەركىزىدىن پايدىلىنىلىپ، مەھەللە خادىملىرىدىن 5 قاراردا (بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى سىنىپ 3) 330 كۇرسانت تەربىيەلەندى.

ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە قۇرۇلۇشى خىزمەت يىغىنى 8 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىدا شىخەنزە شەھىرىدە ئېچىلدى. يىغىندا 2001 - يىلى ئېچىلغان ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە قۇرۇلۇشى خىزمەت يىغىنىدىن بۇيانقى يېڭى تەجرىبىلەر يەكۈنلەندى ۋە ئالماشتۇرۇلدى، كېيىنكى قەدەمدىكى خىزمەتلەر ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى تۈركۈمدىكى مەھەللە قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگىلىك شەھەر، رايونلار ۋە مۇنەۋۋەر مەھەللە خىزمەتچىلىرىگە نام بېرىلدى ۋە ئۇلار تەقدىرلەندى، شىخەنزە شەھىرىنىڭ مەھەللە قۇرۇلۇشى خىزمىتى كۆرەك قىلىندى. 2003 - يىلى چايلار مەھەللە قۇرۇلۇشىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، سېلىنىمىنى كۆپەيتىپ، يۇمشاق ماتېرىيال، قاتتىق ماتېرىيال شارائىتىنى خېلى زور دەرىجىدە ياخشىلىدى؛ مەھەللەلەردىكى پارتىيە تەشكىلاتى ۋە ئاھالە كومىتېتىنىڭ تەشكىلى قۇرۇلۇشىنى

بۇيىلىشىنىڭ تاللاش، ئەمەلىي ئۈنۈمگە ئېتىبار بېرىش» خىزمەت پىرىنسىپى بويىچە شاڭخەيدىكى ياشانغان زىيالىيلار (1 - قاراردا تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئورۇنلىرىدىكى زىيالىيلار ئاساس قىلىندۇ) نى ياشانغان پىدائىيلار سۈپىتىدە شىنجاڭغا بېرىپ، ھەر مىللەت خەلقى ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىش بەلگىلەندى.

8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شاڭخەيدىن 1 - تۈركۈمدە كەلگەن تىببىي داۋالاش ساھەسىدىكى 31 پېشقەدەم مۇتەخەسسىس ئاقسۇ ۋىلايىتىدە «ئاق چاپچىقلار ھەرىكىتى» نى نۇقتىدا مىسئاق قىلىش خىزمىتىنى باشلىۋەتتى. پېشقەدەم مۇتەخەسسىسلەر 3 ئايلىق مىسئاق قىلىش خىزمىتى داۋامىدا ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى ناھىيە (شەھەر) لەردە 14 مىڭ 683 ئادەمنىڭ كېسەلنى كۆردى، كېسەلخانىنى 756 قېتىم تەكشۈردى، 538 بىمارنىڭ كېسەلگەن كۆلەمىنىڭ دىئاگنوز قويدى، كېسەللى ئېغىر 329 بىمارنى قۇتقۇزدى، 405 قېتىملىق داۋالاش تەس بولغان كېسەللىكنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلىدى، 79 تۈردە 197 قېتىم ھەر خىل ئوپىراتسىيە قىلدى، ۋىلايەت، ناھىيەلەرنىڭ پەن - تېخنىكا ساھەسىدىكى 23 خىل بوشلۇقنى تولدۇردى، تىببىي خادىملارنى تەربىيەلەش كۇرسىدىن 80 قارار ئېچىپ، تىببىي تاپانچىلاردىن 2744 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيەلدى، 113 قارار ئىلمىي لېكسىيە ئۆتكۈزدى.

لى جىيەنرۇڭ

ياشانغانلار فوندى

ش ئۇ ئا ر ياشانغانلار فوندى جەمئىيىتى 2003 - يىلى «ياشانغانلارغا ياردەم بېرىش قۇرۇلۇشى» نى ۋاستە قىلىپ، ئىشانە توپلاش خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، 700 مىڭ يۈەن ئىشانە توپلىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ياشانغانلار ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا كۈچلۈك مەدەت بېرىلىپ، ياشانغانلار ئىلمىي تەتقىقاتى، ئوتتۇرا ياشلىقلار، ياشانغانلار سەنئەت ئۆمىكى ۋە پاناھسىز قېرى - چۆرىلەرگە 80 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ياشانغانلار فوندىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 6 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

لى جىيەنرۇڭ

قىسقا ماتېرىيال

ئاق چاپچىقلار ھەرىكىتى

ھەرىكىتىنى قانات يايدۇرۇپ، غەربىي كەڭ ئېچىش قۇرۇلۇشىغا ياردەم بېرىشى تەشەببۇس قىلىنىدۇ ۋە ئۇيۇشتۇرۇلدى. «ياشانغانلار» دېگەندە ئادەتتە 60 ياشتىن ئاشقان ئادەملەر كۆزدە تۇتۇلىدۇ، ياشانغان زىيالىيلارنىڭ كۆپىنچىسى چېچى ئاقارغان بولغاچقا، بۇ ھەرىكەت «ئاق چاپچىقلار ھەرىكىتى» دەپ ئاتالغان.

لى جىيەنرۇڭ

«ئاق چاپچىقلار ھەرىكىتى» دېگەندە شەرقىي قىسىمدىكى تەرەققىي تاپقان رايونلاردىكى ياشانغان زىيالىيلارنىڭ غەربىي كەڭ ئېچىشقا ياردەم بېرىش ھەرىكىتى كۆزدە تۇتۇلىدۇ. بۇ ھەرىكەتتە شەرقىي قىسىمدىكى رايونلار ئاساس قىلىنغان مەملىكىتىمىزدىكى چوڭ، ئوتتۇرا شەھەرلەردىكى دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققان ياشانغان زىيالىيلارنىڭ پىدائىيلىق سالاھىيىتى بىلەن غەربىي قىسىمدىكى رايونلاردا كۆپ خىل شەكىللەر ئارقىلىق زېھنىي قابىلىيەت جەھەتتىن ياردەم بېرىش

قېلىپلاشتى. شۇ ئارقا رىپارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى، خەلق ئىشلىرى نازارىتى، دېھقانچىلىق نازارىتى بىرلىكتە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كەنت دەرىجىلىك تەشكىلىي خىزمەت قاندىسى (سېتىق نۇسخا)» نى بېسىپ تارقىتىپ، كەنت دەرىجىلىك تەشكىلاتلارنىڭ مەسئۇلىيىتى ۋە ۋەزىپىسى، دېموكراتىك سايلام، دېموكراتىك تەدبىر بەلگىلەش، دېموكراتىك باشقۇرۇش، دېموكراتىك نازارەت قىلىش، مالىيە ئىشلىرى ۋە تامغا باشقۇرۇش قاتارلىق مەزمۇنلار ئۈستىدە ئېنىق تەلپ ۋە بەلگىلىمىلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.

جالگ زىچۈن

نىكاھ، دەپنە ئىشلىرى

نىكاھ ئىشلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتى خەلق ئىشلىرى نازارىتى يېڭى «نىكاھ ئىشلىرىنى تىزىلاش نىزامى» نى ئىزچىلاشتۇرۇش ۋە ئەمەلىيلەشتۈرۈش يۈزىسىدىن 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 23 - 24 - كۈنلىرى ئاقسۇ شەھىرىدە جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك نىكاھ ئىشلىرىنى تىزىلىغۇچىسىدىن 127 نى تەربىيىلىدى؛ 9 - ئاينىڭ 26 - 27 - كۈنلىرى غۇلجا شەھىرىدە شىمالىي شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ناھىيە دەرىجىلىك نىكاھ ئىشلىرىنى تىزىلىغۇچىسىدىن 97 نى تەربىيىلىدى. شىنجاڭدىكى خەلق ئىشلىرى تارماقلىرى 2003 - يىلى 152 مىڭ 382 جۈپ ئەر - ئايالنىڭ نىكاھ رەسمىيىتىنى بېجىردى، بۇنىڭ ئىچىدە مەملىكەت ئىچىدە نىكاھلانغانلار 152 مىڭ 180 جۈپ، چەتئەل چېتىشلىق نىكاھلانغانلار 202 جۈپ. شۇ يىلى 31 مىڭ 561 جۈپ ئەر - ئايالنىڭ نىكاھتىن ئايرىلىش رەسمىيىتى بېجىرىلدى.

بى چى

دەپنە ئىشلىرىنى باشقۇرۇش خىزمىتى 2003 - يىلى شىنجاڭدىكى 7 دەپنەخانىدا 17 مىڭ 391 جەسەت كۆيدۈرۈلدى، 2002 - يىلىدىكىدىن 957 جەسەت كۆپ كۆيدۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈرۈمچى شەھەرلىك دەپنەخانىدا كۆيدۈرۈلگىنى 8117، شىخەنزە شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 3268، كۈيتۇڭ شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 1342، كورلا شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 1693، ئاقسۇ شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 1350، قۇمۇل شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 903، غۇلجا شەھىرىدە كۆيدۈرۈلگىنى 718. سانجى شەھەرلىك، يەنجى ناھىيىلىك كۆيدۈرۈش زاۋۇتى ۋە دەپنەخانا، كۈنەس ناھىيىلىك تىجارەت خاراكتېرىدىكى مۇسۇلمانلار قەبرىستانلىقى ۋە يەكەن ناھىيىلىك تىجارەت خاراكتېرىدىكى خەنزۇلار قەبرىستانلىقى تەكشۈرۈلۈپ تەستىقلاندى.

تۇرسۇن لېتىپ

كۈچەيتىپ، يېڭىچە مەھەللە باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلدى؛ مەھەللىلەرنىڭ مۇلازىمەت ئىقتىدارىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، مەھەللە پائالىيەتلىرىنى كەڭ قانات يايدۇردى. مەھەللە پارتىيە تەشكىلاتى يادرو قىلىنغان، پارتىيە ئەزالىرى تايانچ قىلىنغان، ئامما پائال قاتناشقان، مەھەللىلەردىكى ھەر ساھەدىكىلەر زور كۈچ بىلەن قوللىنغان، مەھەللىلەردىكى ئورۇنلار بىر نىيەتتە ئورتاق بەرپا قىلىدىغان ۋەزىيەت ئاساسەن شەكىللەندى.

2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى «تەڭرىتاغ»، يېڭىشەھەر، سايباغ رايونلىرى، قاراماي شەھىرىدىكى قاراماي، چەرەنبۇلاق، مائىتاغ رايونلىرى، شىخەنزە، سانجى، ئاقسۇ شەھەرلىرىدىن ئىبارەت 9 شەھەر، رايونغا «ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە شەھەر (رايون)» دەپ نام بېرىلدى. شاشىن قاتارلىق 30 مۇنەۋۋەر مەھەللە خىزمەتچىسى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەقدىرلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە 10 مۇنەۋۋەر مەھەللە خىزمەتچىسىگە ج ك پ مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمى، خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر مەھەللە خىزمەتچىسى» دەپ نام بېرىلدى. 3 ئورۇن، 8 ئادەمگە جۇڭگو ئىجتىمائىي خىزمەت جەمئىيىتى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر مەھەللە پىدايىلىرى ئىلغار كوللېكتىپى» ۋە «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر مەھەللە پىدايىسى» دەپ نام بېرىلدى. يالگ زوچىڭ

يېزىلاردىكى ئاساسىي قاتلام ئورۇنلىرىنىڭ دېموكراتىيە، ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىش قۇرۇلۇشى شىنجاڭدىكى 5 - نۆۋەتلىك كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ نۆۋەت ئالمىشىش سايلىمى 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئاساسەن ئاياغلاشتى، ئاپتونوم رايوندا 16 ئىلغار ناھىيە (شەھەر) باھالاپ چىقىلدى.

2003 - يىلى كەنت ئاھالىسىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشى بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش پائالىيىتى ئومۇميۈزلۈك ئالغا سۈرۈلدى. جايلار خىلمۇ خىل شەكىللەر ئارقىلىق «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى كەنت ئاھالە كومىتېتىنىڭ تەشكىلىي قانۇنى» ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلغانلىقىنىڭ 5 يىللىقىنى خاتىرىلىدى. سانجى ئوبلاستىنىڭ «دېموكراتىيە كۈنى» پائالىيىتى ئاپتونوم رايونىمىزدا تىپىك ئۈلگە كۆرسىتىش رولىنى ئوينىدى ھەمدە ئاپتونوم رايون بويىچە كېڭەيتىلدى. كەنت ئاھالىسىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشى بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىش پائالىيىتى داۋامىدا تۈركۈم - تۈركۈملىگەن ئىلغار تىپلار بارلىققا كەلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ماناس، يەنجى، ساۋەن، ئۈرۈمچى، ئاۋات ناھىيىلىرىگە خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە كەنت ئاھالىسىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشىدىكى نەمۇنە ناھىيە» دەپ نام بېرىلدى. كەنتلەرنىڭ تەشكىلىي قۇرۇلۇشى يەنىمۇ

ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر ۋە ناھىيىلەرنىڭ قۇرۇلۇشى

ئۈرۈمچى شەھىرى

ۋەزىپىگە تەيىنلەندى. ليۇ جىيۈڭ (خۇيزۇ، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: ۋاڭ يۈنخې (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى). ما سەيىمىن (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ماناپقان نۇرقوجا (قازاق، 2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، كامىلجان ئىسراھىل (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، جىياۋ سۈيچىڭ (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جالڭ رۇي (خۇيزۇ، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، زەينەپ ماخمۇت، لى جۇنڧاڭ (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، مۇرات ئەزىزىيارى (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، دۆڭ شىنگۇاڭ (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مى ئېنخۇا (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، تەلىمەت مۇيىدىن (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، شېرىپجان داموللا، جالڭ كەيخۇا (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ليۇ جۇەن (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

ئاساسىي ئەھۋالى

ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان، ئۇ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ مەركىزى شۇنىڭدەك شىنجاڭنىڭ سىياسىي، ئىقتىساد، مەدەنىيەت مەركىزى. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق رايون 7، ناھىيە بىر. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 1 مىليون 815 مىڭ 300 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 487 مىڭ 800)، غەيرىي يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 1 مىليون 429 مىڭ 400؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.62، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %4.45. شەھەر بويىچە يىل ئاخىرىدىكى تېرىلغۇ يەر 50 مىڭ 650 گېكتار بولۇپ، 43 مىڭ 610 گېكتار يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى تېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق زىرائىتى كۆلىمى 11 مىڭ

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ئۈرۈمچى شەھەرلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ شۇجىسى: يالڭ گالڭ (قوشۇمچە شۇ ئورگان پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى)؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: شۆھرەت زاكىر، چىن شۇچىن (ئايال)، گو ليەنشەن، خەمىت ئىسمائىل، خې يىمىن، ما سەيىمىن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: رىشات ئىنايتۇللا (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، مۇرات يۈنۇس (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جۇ ئېنلىياڭ (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جالڭ رۇي (خۇيزۇ، 2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، مۇرات يۈنۇس (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئەبەي سەكەي (قازاق، 2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يۇ داۋخۇ (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، چىڭ لىشىن (ئايال)، گو يىكۇن (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، سۇن ۋېنچى (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مەھمەت ئەلى (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، خەن شۇ (خۇيزۇ، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، بايمۇرات مۇقان (قازاق، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

شەھەر باشلىقى: شۆھرەت زاكىر؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: گو ليەنشەن، ۋاڭ جۇڭشياۋ (خۇيزۇ، 2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، سۈي جىپىڭ، گو يىكۇن (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، سۇن ۋېنچى (2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، دۇ چىنرۇي (ئايال، 2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جالڭ خۇڭ، ۋاڭ شىنخۇا (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ۋاڭ جىيەنلىڭ (ئايال، 2 - ئايدا

ئىزاھ: 1. ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر، ناھىيە (رايون) لەرنىڭ مەمۇرىي رايونلارغا قايرىلىشى دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق مەيدانلىرى، چارۋىچىلىق فېرمىسى، بېلىقچىلىق مەيدانلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ. لېكىن تۈرلۈك ستاتىستىكىلىق مەلۇماتلار ئۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. 2. ستاتىستىكىلىق مەلۇماتتا ئەسكەرتىلگەندىن باشقىلىرى رايون خاراكتېرلىك سانلاردۇر. 3. ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى، سانائەت مەھسۇلات قىممىتى، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىممىتىنىڭ مۇتلەق سانى ھازىر يۈرگۈزۈلۈۋاتقان باھا بويىچە، ئېشىش نىسبىتى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى. 4. ئۈرۈمچى ئاشقى ئىقتىساد - سودا يەرمەنكىسى قىسقارتىلىپ ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى دېيىلدى. 5. مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى دۆلەتنىڭ ئاممىۋى تېلېفون تورىدىكى ئابونتىنى كۆرسىتىدۇ.

قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىسارەت كۆلىمى 11 مىليون 594 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىسارەت كۆلىمى 6 مىليون 337 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 18 مىليارد 52 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 9 مىليارد 381 مىليون يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليارد 982 مىليون يۈەن، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغان مەبلەغ 4 مىليارد 616 مىليون يۈەن، باشقا تۈرلەرگە سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 73 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 957 مىڭ 400 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 1 مىليون 415 مىڭغا، ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 17 مىليارد 214 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 957 مىليون 380 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى 537 مىليون 700 مىڭ دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 419 مىليون 680 مىڭ دوللار. بىر يىلدا 3 مىليون 913 مىڭ 400 ساياھەتچى كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك ۋە مال سېتىۋېلىشتىن قىلىنغان كىرىم 4 مىليارد 607 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 4 مىليارد 615 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.06، يەرلىك مالىيە چىقىمى 3 مىليارد 955 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.31 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 42 مىليارد 30 مىليون يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە 64 شەھەر دەرىجىلىك پەن-تېخنىكا پىلانى تۈرى يولغا قويۇلدى. 3 تۈر دۆلەت دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 2 تۈر ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 3 تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 3 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى؛ 3 تۈر شەھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 8 تۈر 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، 11 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. شەھەر بويىچە 26 مىڭ 812 ھەرخىل پەن - تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 9146. شەھەردىكى ئالىي مەكتەپ 13، ئوقۇغۇچىسى 86 مىڭ 107؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 139، ئوقۇغۇچىسى 121 مىڭ 404 (مىللىي 41 مىڭ 173)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 179، ئوقۇغۇچىسى 159 مىڭ 58 (مىللىي 33 مىڭ 178)؛ ئەمما، گاس - گاجىلار مەكتىپى 2، ئوقۇغۇچىسى 440 (مىللىي

990 گېكتار، ئىقتىسادىي زىرائەت كۆلىمى 18 مىڭ 380 گېكتار. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 40 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 600 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28.2، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 14 مىليارد 400 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.1، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 25 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.2 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 243 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %36.58 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 664 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 22 مىليون يۈەن، چارۋىلىقنىڭ 535 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 22 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 71 مىڭ 805 توننا ئاشلىق، 2088 توننا ياغلىق دان، 4914 توننا قىزىلچا، 892 مىڭ 24 توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 719 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 19 مىڭ 442 توننا گۆش، 50 مىڭ 317.17 توننا سۈت، 4127.25 توننا تۇخۇم، 3072 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. بىر يىلدا 2000 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 776 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 309 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 198 مىڭ 211 كىلوۋاتقا يەتتى. بىر يىلدا ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 60 مىليون 210 مىڭ 500 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يېزىلاردا كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - سۇنى ياخشىلاش تۈرىدىن 8 ي تاملاندى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 34 مىليارد 691 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.24، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 9 مىليارد 990 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.62 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 7 مىليارد 800 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 7 مىليون 760 مىڭ توننا كۆمۈر، 2 مىليون 260 مىڭ توننا سېمونت، 2 مىليون توننا تەييار پولات ماتېرىيال، 830 مىڭ توننا بىرىكمە ئامىياك ئىشلەپچىقىرىلدى، 3 مىليون 610 مىڭ توننا نېفىت پىششىقلاندى، 71 مىڭ 205 توننا سۇلياۋ ياسالما، 26 مىليون 210 مىڭ مېتىر رەخت، 7443 توننا سىر، 107 مىڭ 573 توننا ئىچىملىك - ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. بىر يىلدا

مۇھىم تەدبىرى. ئالدى بىلەن تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چوقۇم شەھەرلەرنىڭ تەسىر كۆرسىتىشى ۋە تۈرتكە بولۇش رولىنى ياخشى گەۋدىلەندۈرۈش لازىم، ئۈزۈمچى، سانجى، فۇكاڭ، سىچۈن، شىخەنزە، تۇرپان، ۋۇجياچۇ شەھەرلىرى ئوخشاشلا تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنىڭ ئالتۇن رايونىغا جايلاشقان، ئۇلار ئاپتونوم رايوننىڭ ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىياتىدا ناھايىتى مۇھىم ئورۇننى ئىگىلەيدۇ. ئاپتونوم رايوندىكى باشقا شەھەرلەر بىلەن سېلىشتۇرغاندا، بۇ 7 شەھەرنىڭ ئاساسىي مۇئەسسەسىلىرى مۇكەممەل، قاتناش، خەۋەرلىشىش ئىشلىرى قولايلىق، بازارلارنىڭ يېتىلىشى ياخشى، كەسىپلەرنىڭ بىرلىشىش دەرىجىسى كۈچلۈك، ئىقتىسادىي ئامىللار جانلىق، پەن - تېخنىكا، مائارىپ، مەدەنىيەت ئىشلىرى تەرەققىي قىلغان، شەھەرلەرنىڭ ئورۇنلىشىشى مەركەزلەشكەن، ئۇنىڭ ئۈستىگە بىرى بىرىگە يۆلەك بولغان، بۇ ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىش، سىرتقا تەسىر كۆرسىتىش، 7 شەھەر ئوتتۇرىسىدىكى ئىقتىسادىي ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش، 7 شەھەرنىڭ تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنىڭ باشلامچىلىق ئورنىنى يەنىمۇ يۇقىرى كۆتۈرۈش، تەسىر كۆرسىتىش ۋە ئىلگىرى سۈرۈش رولىنى جارى قىلدۇرۇشتا ناھايىتى مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

★ 2003 - يىل 7 - ئاينىڭ 2 - كۈنى شىنجاڭدىكى تۇنجى كېلون موزاي «ئالتۇن كالا» بىئولوگىيە پاي شىركىتىدە دۇنياغا كەلدى.

★ 2003 - يىلى شىنجاڭ «شىنجاڭ» كەسپىي شىركىتى 120 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان، 16.67 گېكتار يەرنى ئىگىلىگەن ئۈزۈمچى شەھىرىدىكى ئەخەلەتلەرنى زىيانسىزلاندۇرۇپ بىئولوگىيىلىك بىر تەرەپ قىلىش زاۋۇتى شىمگۇ رايونىنىڭ باداۋان رايونىدا قۇرۇلۇشقا باشلىدى. ئۇ غەربىي شىمالدىكى بىئوتېخنىكىدىن پايدىلىنىپ تۇرمۇش ئەخلىتىنى زىيانسىزلاندۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىدىغان ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ئاسراش بويىچە تۇنجى تۈلگە قۇرۇلۇشى ھېسابلىنىدۇ.

ئايشەم

تەڭرىتاغ رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ تەڭرىتاغ رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جۇ خېڭ.

196)؛ بالىلار باغچىسى 184، باغچىدىكى بالا 34 مىڭ 47، ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 26 مىڭ 83. شەھەر بويىچە مائارىپ ئىشلىرىغا 540 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 2003 - يىلى «ئۇيغۇر ئون ئىككىسى مۇقامى» نىڭ لازىم نۇرلۇق پىلاستىنكىسى نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى، ئۇنىڭ مەزمۇنى 21 يۈرۈش چوڭ تىپتىكى مۇزىكا، 360 كىچىك مۇزىكا، 4492 مىسرا قوشاق - بېيىتنى ئۆز ئىچىگە ئالغان، ئون ئىككى مۇقام دۇنيا مىللىي مەدەنىيەت مىراسلىرى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. شەھەر بويىچە 1066 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 18 مىڭ 486 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 15 مىڭ 254 كارىۋات بار.

ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 19 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئۈرۈمچى كوماندىسى 496 مېدال ئالدى، ئومۇمىي نەتىجىدە 1 - لىكنى، ئالتۇن مېدال سانى جەھەتتە 1 - لىكنى، ئومۇمىي نومۇردا 1 - لىكنى قولغا كەلتۈردى. 2003 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 9087 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 6336 يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4154 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 16 مىڭ 509 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 393 مىڭ 700 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 322 مىڭ 500 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 365 مىڭ 400 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ئۈرۈمچى ئىقتىساد چەمبىرىكى

2003 - يىل 6 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئۈرۈمچى، فۇكاڭ، سىچۈن، شىخەنزە، تۇرپان، ۋۇجياچۇ، سانجى شەھەرلىرىدىن تەركىب تاپقان ئۈرۈمچى شەھەر ئىقتىساد چەمبىرىكى ھەمكارلىق كومىتېتى قۇرۇلدى. ئۈرۈمچى شەھەر ئىقتىساد چەمبىرىكىنىڭ قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىش ئۇ ئار پارىكوم 6 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 4 - ئومۇمىي (كېڭەيتىلگەن) يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىلاشتۇرۇشنىڭ مۇھىم تەدبىرى. ئاپتونوم رايون مەملىكەت بىلەن تەڭ قەدەمدە ئومۇمىيۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەتكە قەدەم قويۇشنىڭ نشانىنى ئوتتۇرىغا قويدى، ئالدى بىلەن تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي باغرىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئاپتونوم رايونىنىڭ غەربىي يۇرتىنىڭ ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى ئىستراتېگىيىلىك ئورۇنلاشتۇرۇش، شۇنىڭدەك ئومۇمىيۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشنىڭ

كۆلىمى 2 مىليون 242 مىڭ 400 كۋادرات مېتىرغا، بۇنىڭ ئىچىدە ئىسپات كۆلىمى 1 مىليون 61 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

بىر يىلدا تۇراقلىق مۈلۈككە 5 مىليارد 517 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليارد 217 مىليون يۈەن، ئۆي - مۈلۈك تەرەققىياتىغا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 878 مىليون يۈەن، يېتىلش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 338 مىليون يۈەن. رايون بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 4 مىليارد 681 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 452 مىليون دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 161 مىليون دوللار، ئىمپورت سوممىسى 291 مىليون دوللار. بىر يىلدا يەرلىك مالىيە كىرىمى 310 مىليون يۈەنگە، يەرلىك مالىيە چىقىمى 299 مىليون يۈەنگە يەتتى.

رايوندىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 2764، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 272؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 33، ئوقۇغۇچىسى 33 مىڭ 674، ئوقۇتقۇچىسى 2270؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 730، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 66. رايون بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 314 يى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 34، يەككە ئامبۇلاتورىيە 170، كارخانا، كەسپىي ئورۇن، زاۋۇت، كانلاردىكى تىببىي پونكىت 110، ھەرخىل كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 5419، دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 4747.

2003 - يىلى تەڭرىتاغ رايونى بويىچە دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 6277 يۈەنگە، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3013 يۈەنگە، ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 17 مىڭ 791.5 يۈەنگە يەتتى.

شەھەر رايونى كۈنىسېرى يېڭى تۇس ئالدى 2003 - يىلى تەڭرىتاغ رايونى شەھەر يوللىرىنى ئۆزگەرتىش خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، تاشقى ئايلىنىش يولى، جەنۇبىي ئازادلىق يولى، غالىبىيەت يولى قاتارلىق بىر تۈركۈم شەھەر يولى قۇرۇلۇش تۈرىنى ئوڭۇشلۇق تاماملىدى. مەھەللە يوللىرىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنى باشلىدى، 50 مىليون يۈەن قەرز ئېلىپ، بوغدا كوچىسى، لوڭچۈەن كوچىسى، ۋەتەنپەرۋەرلىك كوچىسى قاتارلىق 290 مىڭ كۋادرات مېتىردىن ئاشىدىغان 92 كوچىنى راۋانلاشتۇرۇش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنى ئېلىپ باردى، 11 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى ئۇلامباينىڭ يېزا - كەنتلىرىگە بارىدىغان يول قۇرۇلۇشىنى تاماملىدى. «باغچىلاشقان شەھەر رايونى» بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، باغچە

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مەمتىمىن سادىق.

رايون باشلىقى: ئەخمەتجان ئاقنىياز.

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

ۋالىق فېڭلىن.

ئاساسىي ئەھۋالى

تەڭرىتاغ رايونى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەرقىي جەنۇبىي قىسمىغا جايلاشقان. 2003 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 13، يېزا بىر، مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتى 124، كەنت ئاھالىلەر كومىتېتى 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 481 مىڭ 681 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 163 مىڭ 20)؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %5.88، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %5.35. رايون بويىچە 2408 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 914 گېكتار يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى تەڭرىتاغ رايونى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 8 مىليارد 516 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 14 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.1، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 2 مىليارد 70 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %2.5، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 6 مىليارد 432 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.3 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 33 مىليون 937 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.24 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليون 827 مىڭ 900 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 330 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 19 مىليون 766 مىڭ 600 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 5 مىليون 909 مىڭ 800 يۈەن. ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 2170 توننا ئاشلىق، 8527 توننا كۆكتات، 135.72 توننا گۆش، 1500 توننىدىن ئارتۇق سۈت، 140 توننا يۇلك، 2.3 توننا ئۆچكە تۇتى، 539.6 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. بىر يىلدا 86 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 6281.42 كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 635 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: تارقىتىلغان توك 4 مىليارد 321 مىليون 570 مىڭ كىلوۋات سائەت، ئۆي جاھازىسى 47 مىڭ 431. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 13 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىسپات

شەكىللىك ئورۇندىن 10 نى بەرپا قىلدى، 10 ئورۇن كۆكەرتىشتە لايھەلىك بولدى، يېڭىدىن 26 گېكتار ھويلا - ئارام كۆكەرتىلدى، 68 گېكتار قاقاس تاغ كۆكەرتىلدى، بىر گېكتار «ئۈچ كىچىك» كۆكۈلمەيدان بەرپا قىلىندى. شەرق شامىلى يولىنى كۆكەرتىش، ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ئومۇميۈزلۈك تاماملاندى. مۇھىت ئاسراش - سەھىيە مۇئەسسەسلىرى بويىچە مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش قۇرۇلۇشىنىڭ سالىمى داۋاملىق ئاشۇرۇلۇپ، مۇھىت ئاسراش تىپىدىكى ھاجەتخانىدىن 17 سى يېڭىدىن سېلىندى، 6 قۇرۇق ھاجەتخانا سۇ بىلەن يۇيۇلىدىغان ھاجەتخانىغا ئۆزگەرتىلدى، خالتىلىق ئەخلەت پونكىتىدىن 15 ى قۇرۇلدى، شۆپەك ساندۇقىدىن 400 نەچچىسى كۆپەيتىلدى، بۇنىڭ بىلەن شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ تۇرمۇش، خىزمەت شارائىتى كۈنسايىن ياخشىلاندى.

«كۆك ئاسان» قۇرۇلۇشى داۋاملىق يولغا قويۇلۇپ، پاكىزە ئېنېرگىيە ئىشلىتىش يەنىمۇ كېڭەيتىلدى. بىر يىلدا 3 پارقازان، تىك شەكىللىك 210 چاي (مۇنچا) قازىنى چۈۈۋۈپتىلىدى ۋە ئۆزگەرتىلدى. 18.42 كۋادرات كىلومېتىر ئىس - تۈتەك تىزگىنلەنگەن رايون بەرپا قىلىندى، شاۋقۇننى تىزگىنلەشتە ئۆلچەمگە يەتكەن رايوننىڭ كۆلىمى 19.1 كۋادرات كىلومېتىرغا يەتتى. رايون تەۋەسىدە پاكىزە ئېنېرگىيە ئىشلىتىش نىسبىتى %98 تىن ئاشتى.

تەنتەربىيە باغچىسى قۇرۇلۇشى

تەنتەربىيە باغچىسى قۇرۇش تەڭرىتاغ رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ 2003 - يىلى ئاممىغا قىلىپ بەرگەن ئەمەلىي ئىشلىرىنىڭ بىرى. شۇ ئارقىلىق تەنتەربىيە ئىدارىسى تەنتەربىيە لاتارىيە بېلىتىنىڭ پايدىسىدىن 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، بەخت يولىدىكى بالىلار باغچىسىنى تەنتەربىيە باغچىسىغا ئۆزگەرتتى، بۇ ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى تۇنجى تەنتەربىيە باغچىسىدۇر. بۇ باغچا شەرقىي ئايلىنا يولى (تەڭرىتاغ رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقىي يان تەرىپىدە) غا جايلاشقان، بۇ باغچىغا تىكتاك توپ تاختىسىدىن 10 ى، ۋاسكىتبول مەيدانىدىن 2 سى، چويلا توپ مەيدانىدىن 2 سى، پەي توپ مەيدانىدىن 2 سى، ساغلاملىق تەنتەربىيىسى مۇئەسسەسىدىن 85 ى ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، مەھەللىدىكى ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ بەدەن چېنىقتۇرۇش، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىشىغا قۇلايلىق يارىتىپ بېرىلگەن.

يۈ شۈي، ياك چىن

سايباغ رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
چ ك پ سايباغ رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

شۇجىسى: ۋېي يى.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: چيەن يۆجۈ (ئايال).
رايون باشلىقى: ئابدۇسالام ئىمىرباقى.
سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: خۇئاڭ جىمۇڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

سايباغ رايونى ئۈرۈمچىدىكى ساي يولىنىڭ غەربىگە جايلاشقان. 2003 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 10، مەمۇرىي كەنت 2، مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتى 114. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 444 مىڭ 254 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 101 مىڭ 261)، بۇنىڭ ئىچىدە غەيرىي يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 368 مىڭ 446؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %92.6، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %3.74. رايون بويىچە 5422 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 190.2 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 2310.4 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى سايباغ رايونى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 8 مىليارد 225 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 47 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.56، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 903 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %7.12، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 6 مىليارد 275 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.76 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 101 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.56 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 50 مىليون 210 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 5 مىليون 210 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 44 مىليون 600 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 887 توننا ئاشلىق، 64 توننا پۇرچاق، 476 توننا ياغلىق دان، 31 مىڭ 787 توننا كۆكتات، 37 مىڭ 411 توننا ياڭيۇ ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 105 مىڭ 628 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 2565 توننا گۆش، 4584 توننا سۈت، 363 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 297.87 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. رايون بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 12 مىڭ 103 كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 328 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.6.

3746). مۇكەممەل باشلانغۇچ مەكتەپ 27 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 5)، ئوقۇغۇچىسى 32 مىڭ 451 (مىللىي 8107). بالىلار باغچىسى 42، باغچىدىكى بالا 7980. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 3719 (مىللىي 1109). شۇ يىلى رايونلۇق ھۆكۈمەت مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 72 مىليون 690 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى.

2003 - يىلى 230 نەچچە قېتىم ھەر خىل مەدەنىيەت - تەنتەربىيە پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى، 44 قېتىم ئاممىۋى مەيدان مەدەنىيىتى پائالىيىتى ئۆيۈشتۈرۈلدى، 27 «يۇلتۇز پىلانى» قۇرۇلۇشىدا مەدەنىيەت پائالىيىتى بويىچە كۆڭۈل بېقىش ئۆيى، قىرائەتخانا تەسىس قىلىندى، ساقلىنىۋاتقان كىتاب 7460 نۇسخىغا يەتتى.

2003 - يىلى سايباغ رايونىدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمىسى 9087 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە يىللىق ئىستېمال چىقىمى 6636 يۈەنگە، ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 965 يۈەنگە يەتتى.

مەمۇرلار رىقابەتلىشىپ ئىش ئورنىغا چىقتى

2003 - يىلى 3 - ئايدا سايباغ رايونى تۇنجى قېتىم پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئاممىۋى تەشكىلاتلار ئورگىنى ۋە مەھەللە باشقارمىلىرىدىكى مەمۇرلارنىڭ رىقابەتلىشىپ ئىش ئورنىغا چىقىش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى، بۇ خىزمەت 4 ئاي داۋاملاشتى. رايون بويىچە 36 تارماق ۋە 10 مەھەللە باشقارمىسىدىكى بۆلۈم دەرىجىلىكتىن تۆۋەن 46 ئورۇندا 3 تۈركۈم (قېتىم) بويىچە رىقابەتلىشىپ ئىش ئورنىغا چىقىش خىزمىتى ئىشلەندى. مەمۇرلار ئورنىدىن 458 ئىبلان قىلىندى، 1049 كادىر رىقابەتلىشىشكە قاتناشتى. ئومۇمىي پەندىن، كومپيۇتېردىن ئىمتىھان ئېلىش، نۇتۇق سۆزلىتىش، دەستىراتىيە ياقلىتىش، دىموكراتىك باھالاش، تەشكىل تەكشۈرۈش قاتارلىق 6 ھالقا ئارقىلىق، ئاخىرىدا 442 ئادەم مەمۇرلۇققا تاللاندى.

مەھەللە قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى سايباغ رايونىنىڭ مەھەللە قۇرۇلۇشى ئومۇميۈزلۈك يېڭى باسقۇچقا كىردى. 8 - ئايدا سايباغ رايونىغا ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە رايون دەپ نام بېرىلدى. بىر يىلدا 27 «يۇلتۇز پىلانى» تۈرنىڭ ھەممىسى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. شەرقىي لۈيۈەن كوچىسى مەھەللىسى، نۇرباغ رەڭلىك مېتال مەھەللىسى شەھەر بويىچە «10 ياخشى» مەھەللە بولۇپ تاللاندى. مەھەللە يۈكە قىلىنىپ 4500 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، 2 مىليون

سانائەت قوشۇلما قىممىتى 718 مىليون 258 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %27.31 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: تارقىتىلغان توك 437 مىليون 758 مىڭ 200 كىلوۋات سائەت، كۆمۈر 396 مىڭ 100 توننا، بۇغداي ئۇنى 5800 توننا، كىيىم - كېچەك 97 مىڭ 300 قۇر، تۇز كىلاتاسى 63 مىڭ 251 توننا، ناترىي گىدروكسىد 63 مىڭ 155 توننا، ناترىي كاربىد 82 مىڭ 57 توننا، سۇلياۋ يىلىم ۋە ئورتاق پولىمېرلىنىدىغان ماددا 55 مىڭ 811 توننا، سېمونت 1 مىليون 360 مىڭ 200 توننا، نېفىت بۇرغىلاش ئۈسكۈنىلىرىنىڭ سەپلىمىسى 10 مىڭ 30 توننا، ئۆزگەرتىپ قۇراشتۇرۇلغان ئاپتوموبىل 694، ترانسفورماتور 187 مىڭ 601 كىلوۋات ئامپېر، ئەسلى باتارىيە (قۇرۇق باتارىيە) 28 مىليون 997 مىڭ 800 دانە، ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 8 مىليون 869 مىڭ 600 كىلوۋاتسۇل، تۇرۇبا سۈيى 140 مىليون 381 مىڭ 900 توننا. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 71 مىليون يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 196 مىڭ 349 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 527 مىڭ 624 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليارد 623 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 3 مىليارد 251 مىليون 560 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليارد 116 مىليون 640 مىڭ يۈەن، ئۆي - مۈلۈك تەرەققىياتىغا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 106 مىليون 250 مىڭ يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 4 مىليارد 686 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 640 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 88 مىليون 910 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 14 مىليون 730 مىڭ دوللار. بىر يىلدا 1 مىليون 819 مىڭ 600 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 545 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 235 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.79، يەرلىك مالىيە چىقىمى 249 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %14.15 ئاشتى.

رايون بويىچە 1831 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 526. رايوندىكى ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 8، ئوقۇغۇچىسى 9491 (مىللىي 2680)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 15، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 872 (مىللىي

سېلىپ، تاغنى ئايلىنىپ ئۆتىدىغان 6 كىلومېتىر تاشيول ياسىدى، كۆكەرتىش رايونىغا ئومۇميۈزلۈك ئاپتوموبىل قاتنىدى، 0.42 گېكتار يەردە «ئېسىل باغچا» قۇرۇلدى، يېڭىدىن بىر مۇزىكىلىق فونتان، 4 مەيلە راۋىقى، بىر سۈنئىي شاقىراتما، 10 گۇرۇپپا ھەيكەل ياسالدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە يامالىق تېغىنى كېچىلىك يورۇتۇش قۇرۇلۇشى دەسلەپكى قەدەمدە تاماملاندى، ئازادە مەيدان، سەيلە سۈپىسى شۇنىڭدەك مىللىي ناخشا - ئۇسسۇل، كاۋاپ، پىۋا مەيدانى قاتارلىق ئۆزگىچە نۇقتىلار قۇرۇلدى. 5 - ئايدا 120 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان يۇندا بىر تەرەپ قىلىش زاۋۇتى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇ زاۋۇت كۈنىگە 15 مىڭ كۇب مېتىر يۇندىنى بىر تەرەپ قىلىپ، يامالىق تېغىدا قۇرۇلۇش قىلىشقا كېرەكلىك سۇ بىلەن تولۇق تەمىنلەيدۇ. بىر يىلدا 151 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىنىپ، يامالىق تېغىدىكى مىللىيەتلەرنىڭ 3500 قەبرىسى گۈلبا مۇسۇلمانلار قەبرىستانلىقىغا كۆچۈرۈلدى. يىل ئاخىرىغىچە يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش ۋە ئېچىش قۇرۇلۇشىغا 158 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 706 گېكتار يەر كۆكەرتىلدى، 398 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى، دەرەخ تۈرى 48 خىلغا يېتىدۇ. 3000 كۇب مېتىر سۇ ساقلىغىلى بولىدىغان كۆلچەكتىن 2 سى، 122 كۇب مېتىر سۇ ساقلىغىلى بولىدىغان كۆلچەكتىن بىرى (ھازىر ئاساسەن ئىشلىتىلمىدى)، 5000 كۇب مېتىر سۇ ساقلىغىلى بولىدىغان كۆلچەكتىن بىرى ياسالدى. 5.28 كىلومېتىر سۇ باشلاش تۈرۈپىسى، 100 گېكتار يەرگە تېپىتىپ سۇغىرىش تۈرۈپىسى، 446 گېكتار يەرگە پۈركۈپ سۇغىرىش تۈرۈپىسى ياتقۇزۇلدى. شۇ ئارقىلىق شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ئىشخانىسى يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش - ئۆزگەرتىش ۋە ئۈنۈملىك ئېچىش قۇرۇلۇشىغا ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى نامايەندە خاراكتېرلىك قۇرۇلۇش دەپ نام بەردى.

مالىكۇن

يېڭىشەھەر رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ يېڭىشەھەر رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى گۇاڭخۇي.
 11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ليۇ جىچېڭ.

270 مىڭ يۈەن پاراۋانلىق خاراكتېرىدىكى ئىش ئورنى ياردەم پۇلى تارقىتىلدى، 3 مىليون 490 مىڭ يۈەن ئەگە تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى پۇلى ۋە ھەر خىل ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش پۇلى ۋاقتىدا تارقىتىلدى. بىر يىلدا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇندىن 13 ى، شەھەر دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇندىن 15 ى بەرپا قىلىندى، يېڭىدىن شەھەر دەرىجىلىك 47 مەدەنىي ئورۇن بەرپا قىلىندى، رايون بويىچە مەدەنىي مەھەللىنىڭ قاپلاش نىسبىتى %79.82 كە يەتتى. «مەدەنىيەت بازىسى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ياخشى مەھەللىك مەدەنىيەتنى قۇرۇلۇشى بەرپا قىلىشنىڭ ئاساسىي مېلودىيىسىنى ياڭرىتىش» قۇرۇلۇشى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇلدى. رايون بويىچە 114 مەھەللىدە مەدەنىيەت پائالىيىتى بويىچە كۆڭۈل ئېچىش ئۆيى، قىرائىخان تەسىس قىلىندى. بىر يىلدا 163 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ رايونغا قاراشلىق 6 بېكىتىلگەن نۇقتىدا ئۈرۈمچىنىڭ ياز پەسلىدىكى ساياھ رايونىنىڭ ھەپتە ئاخىرىدىكى 100 قېتىملىق مەيدان مەدەنىيىتى بويىچە ئويۇن قويۇش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى، پائالىيەتتە 108 مەيدان (قېتىم) ئويۇن قويۇلدى، ئويۇن قويۇشقا 9735 ئادەم قاتناشتى، 1200 نومۇر ئويۇن قويۇشقا قاتناشتۇرۇلدى، ئويۇننى 140 مىڭ ئادەم (قېتىم) كۆردى. 62 مەھەللىك VCD قاتارلىق پارتىيە ئەزالىرى ئېلېكترلەشكەن تەربىيىسى ئۈسكۈنىلىرىنى سەپلىدى، ھازىر رايون، مەھەللىك باشقارمىسى، مەھەللىدىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك تور تەڭ ھەرىكەتكە كەلگەن پارتىيە قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش خىزمەت ئەندىزىسى شەكىللەنمەكتە.

يامالىق تېغىنى كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى

يامالىق تېغى ساياھ رايونىنىڭ غەربىگە جايلاشقان بولۇپ، جەنۇبتىن شىمالغا سوزۇلغان، ئۇزۇنلۇقى تەخمىنەن 12 كىلومېتىر، ئوتتۇرىچە دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 800 مېتىر، تاغ باغرىدىكى يەر كۆلىمى تەخمىنەن 40 كۋادرات كىلومېتىر، كۆكەرتىشكە بولىدىغان كۆلەم 4000 گېكتار. 2003 - يىلى رايون بويىچە 200 مىڭ ئادەم (قېتىم) ئورمان بەرپا قىلىپ كۆكەرتىش خىزمىتىگە قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلىندى. يېڭىدىن ئورمان بەرپا قىلىنغان كۆلەم 266.66 گېكتار كۆپەيتىلدى، 138 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى، كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نىسبىتى %92 كە، ساقلىنىپ قېلىش نىسبىتى %90 كە يەتتى. كۆكەرتىشكە ئىشلىتىلدىغان 266.66 گېكتار يەر تۈزلەندى، 266.66 گېكتار يەرگە پۈركۈپ سۇغىرىش ئۈسكۈنىسى ئورنىتىلدى، 22 مىڭ مېتىر سۇغىرىش تۈرۈپىسى ياتقۇزۇلدى. رايونلۇق پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت شۇ ئارقىلىق قاتناش ئارىسىنىڭ قوللىنىشىنى پائال قولغا كەلتۈرۈپ، يامالىق تېغىنى ئېچىش ۋە ئۆزگەرتىشكە 8 مىليون يۈەن مەبلەغ

رايون باشلىقى: لى يۈەن.

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

ئابدۇغېنى توختى.

ئاساسىي ئەھۋالى

يېڭىشەھەر رايونى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ غەربىي شىمالغا جايلاشقان. 2003 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 11، يېزا 2، كەنت كومىتېتى 8، مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتى 89. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 376 مىڭ 600 (ئازسانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 76 مىڭ 247)، غەربىي يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 317 مىڭ 496. نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %4.77. يىل ئاخىرىدىكى ئەمەلىي تېرىلغۇ يەر 2930 گېكتار بولۇپ، 2330 گېكتار يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلباغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى يېڭىشەھەر رايونىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 6 مىليارد 260 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.85 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 33 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %3، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 279 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.9، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 948 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.1 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 70 مىليون 419 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.52 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 33 مىليون 604 مىڭ 900 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 2 مىليون 163 مىڭ 700 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 34 مىليون 650 مىڭ 600 يۈەن. ئاساسلىق يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 6918 توننا دانلىق ئاشلىق، 120 توننا ياغلىق دان، 368 توننا قىزىلچا، 43 مىڭ 549 توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 9400 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 1517.52 توننا گۆش، 1265 توننا سۈت، 1064 توننا تۇخۇم ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 206 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 175 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى. رايون بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 16 مىڭ 44.34 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 841 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.42، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.86 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: كۆمۈر 77 مىڭ 43 توننا، تەمىنلەنگەن توك 4 مىليارد 880 مىليون 90 مىڭ كىلوۋات سائەت، تەييار پولات ماتېرىيال 21 مىڭ 424 توننا، تاختا

ئەينەك 49 مىڭ 134 ساندۇق، ئاليۇمىن 20 مىڭ 696 توننا. بىناكارلىق كارخانىلىرى ئورۇندىغان مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 812 مىليون يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 4 مىليون 835 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 2 مىليون 41 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 2 مىليارد 267 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 929 مىليون يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 600 مىليون يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 3 مىليارد 10 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكىسپورت سودا سوممىسى 161 مىليون 470 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكىسپورت سوممىسى 34 مىليون 430 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 127 مىليون 30 مىڭ دوللار. بىر يىلدا 26 مىڭ 337 ساياھەتچى كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 54 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 165 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20.87، يەرلىك مالىيە چىقىمى 139 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.03 ئاشتى.

رايوندىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 16، ئوقۇغۇچىسى 7011 (مىللىي 1192)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 19، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 241 (مىللىي 2565)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 24، ئوقۇغۇچىسى 31 مىڭ 502 (مىللىي 5287)؛ بالىلار باغچىسى 57، باغچىدىكى بالا 8633. ھەرغىل ئوقۇتقۇچى 3911 (مىللىي 598).

رايوندىكى ھەرغىل تىببىي داۋالاش ئاپپاراتى 274، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 18 مىڭ 486، دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 13 مىڭ 901.

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 9087 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 6336 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4154 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 4062.6 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 16 مىڭ 774 يۈەنگە يەتتى.

ئۈرۈمچى يەرەنەكىسىدە ئىمزالانغان كېلىشىمدىكى سومما ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىن كۆپ بولدى.

2003 - يىلى يېڭىشەھەر رايونى «شىنجاڭ بويىچە يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا كەسىپلەر بازىسى، شەرق بىلەن بىرلىشىپ غەربكە چىقىرىش سودا بازىسى ۋە زامانىۋى مەدەنىي يېڭى رايون» بەرپا قىلىشتىن ئىبارەت تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى زىچ چۆرىدەپ، ئۈرۈمچى يەرەنەكىسىدە 6 تۈردە كېلىشىم ئىمزالدى، كېلىشىمدىكى سومما 2 مىليارد 330 مىليون يۈەنگە يەتتى، دېمەك بۇ قېتىم يېڭىشەھەر رايونى

تەكشۈرۈش قانات بايدۇرۇلۇپ، 14 مىڭ 400 ئادەم (ئائىلە) گە ئائىلە ساغلاملىق ئارخىبى تۇرغۇزۇلدى. ئىككىنچى، 2 ئائىلە ساغلاملىق قوللانمىسى (14 مىڭ نۆسۇدىن ئارتۇق تارقىتىلدى). نۆل ياشتىن 7 ياشقىچە بولغان بالىلارنىڭ ساغلاملىق ماقلاش كارتىسى (3500 دىن ئارتۇق كارتا تۇرغۇزۇلدى). 60 ياشتىن ئاشقان ياشانغانلارنى ساغلاملىق بويىچە باشقۇرۇش كارتىسى (70 مىڭدىن ئارتۇق ياشانغان كىشى كارتا تۇرغۇزۇپ باشقۇرۇلدى). 8 خىل كېسەللىكنى باشقۇرۇش كارتىسى (7000 دىن ئارتۇق كارتا تۇرغۇزۇلدى) ئائىلە ساغلاملىقى بويىچە ساغلاملىق ماقلاش توختامى (1500 دىن ئارتۇق توختام ئىمزالاندى) دىن ئىبارەت «ئىككى قوللانما، ئۈچ كارتا، بىر توختام» بويىچە باشقۇرۇش يولغا قويۇلدى. ئۈچىنچى، ساغلاملىق بويىچە مەسلىھەت سوراش قىزىق لىنىيىلىك تېلېفونى تەسىس قىلىندى. تۆتىنچى، كېسەللىكنى كۆزىتىش پائالىيىتى قانات يەيدۇرۇلدى. بەشىنچى، ياشانغانلارغا قارىتا ئالدى بىلەن كېسەلنى كۆرۈش، سىرتقا چىقىپ كېسەل كۆرۈش، ئائىلە كېسەل كارىۋىتى تەسىس قىلىپ مۇلازىمەت قىلىش يولغا قويۇلدى، ئېتىبار بېرىش - نەپقە بېرىش ئوبيېكتلىرى، قىيىنچىلىق بار ئائىلەلەرگە تۆۋەن ھەقلىق ۋە ھەقسىز مۇلازىمەت قىلىندى. ئالتىنچى، ئالاقىدار دوتۇرخانىلار پائال ماسلاشتۇرۇلۇپ، قوش يۆنىلىشلىك ئايانما كېسەل كۆرۈش تۈزۈمى ئەمەلىيەشتۈرۈلدى.

چېن يەن

شىنمىڭۇ رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ شىنمىڭۇ رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: گاۋ شاڭچېڭ.
 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: فېڭ شىنرۇڭ (ئايال).
 رايون باشلىقى: يۈەن باۋشىن.
 سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: شاۋ مېي (ئايال).

ئاساسىي ئەھۋالى

شىنمىڭۇ رايونى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەرقىي شىمالغا جايلاشقان. 2002 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 7، يېزا بىر، مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتى 61، مەمۇرىي كەنت 8. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 163 مىڭ 900 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 34 مىڭ 900)، يېزا

تارىخىدا ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە ئىمزالانغان كېلىشىمىدىكى سومما ئەڭ كۆپ بولدى.
 بۇنىڭ ئىچىدە شەنشى «كەچۈلك» ئۆي - زېمىن تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى بىلەن شىنجاڭ «خۇڭدا» مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى 700 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان «شىنجاڭ سەپپوتى ئاپتوموبىل شەھەرچىسى» تۈرى غەربىي شىمال رايونى بويىچە كۆلىمى ئەڭ زور، ئىقتىدارى ئەڭ مۇكەممەل بولغان ئاپتوموبىل سودا مەركىزى بولۇش ئالدىدا تۇرماقتا؛ يېڭىشەھەر رايونلۇق ھۆكۈمەت بىلەن شىنجاڭ «شىنتەي» مەبلەغ سېلىش گۇرۇھى «ئۈمۈچۈك تېغىنى ئۈنۈپۇرسال ئېچىش» تۈرى توغرىسىدا كېلىشىم ئىمزالىدى، 1 - قاراردا 500 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ، مۆلچەرلىنىشىچە 2006 - يىلى 12 - ئايدا ئۈمۈچۈك تېغىدىكى قاقاسلىقنى كۆكەرتىش، مەنزىرە بەرپا قىلىش، ئاساس مۇئەسسەسەلەرنىڭ قۇرۇلۇشى تاماملىنىدۇ؛ شىنجاڭ «فۇرۇندې» ئۆي - زېمىن تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «شىنجىنيۈەن» ئۆي - زېمىن تەرەققىيات چەكلىك شىركىتى دۆلەت ئىچىدىكى ئەڭ چوڭ پارچە سېتىش كارخانىسى بېيجىڭ «خۇاليەن» كارخانىسى بىلەن تەخمىنەن 190 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان «جىنغۇ ئەسىر سودا مەيدانى» تۈرى توغرىسىدا كېلىشىم ئىمزالىدى، بۇ تۈردە «بېيجىڭ» يولىدا ئۈرۈمچىدىكى «چاڭئەن كوچىسى» بەرپا قىلىنىپ، يورۇق نۇقتا كۆپەيتىلىدۇ؛ بىناكارلىق ماتېرىياللىرىنى سېتىش كارخانىسى «شەرق» گۇرۇھى 300 مىليون يۈەن مەبلەغ سالىدىغان «شەرق ئائىلىلىكلەر باغچىسى» تۈرى «چاڭئەن كوچىسى» نىڭ قۇرۇلۇش قەدىسىنى تېزلىتىشكە كۈچلۈك مەدەتكار بولىدۇ؛ ئۈرۈمچى شەھەرلىك «جىبېيۇن» سودا چەكلىك شىركىتى 600 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرىدىغان «شىنجاڭ جىبېيۇن خەلقئارا ماقلاش - ماددىي ئەشيا ئوبوروت مەركىزى» تۈرى يېڭىشەھەر رايونىنىڭ شىنجاڭ بويىچە ماددىي ئەشيا ئوبوروت مەركىزى قۇرۇشنى تەرەققىيات ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى بىلەن تەمىنلەيدۇ.

مەھەللە سەھىيە مۇلازىمىتى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە يېڭىشەھەر رايونىدا 26 مەھەللە سەھىيە مۇلازىمەت مەركىزى (پونكىتى) تەسىس قىلىندى، ئالدىنقى ئېلىش، داۋالاش، ساغلاملىق ساقلاش، سالامەتلىكنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، ساغلاملىق تەربىيىسى، پىلانلىق تۇغۇتقا يېتەكچىلىك قىلىش مەزمۇن قىلىنىدىغان «ئالتىننى بىرلەشتۈرۈش» مەھەللە سەھىيە مۇلازىمىتى سىستېمىسى بەرپا قىلىنىپ، مەھەللە ئاھالىسى ئۈنۈپۇرسال، ئۇدا، قۇلايلىق، تېجەشلىك مەھەللە سەھىيە مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىلىدى. بىرىنچى، ساغلاملىقنى ئومۇميۈزلۈك

مىليون 550 مىڭ دانە (ئۆلچەملىك) غىش، 4305 توننا سىر. 82 مىڭ 459 دانە ياغاچ ئۆي جاھازىسى، 1539 دانە شامالدىرغۇچ، 8101 دانە يۇقىرى، تۆۋەن بېسىملىق ۋېلكىيۇچاتېل ئىشلەپچىقىرىلدى. بىر يىلدا بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 263 مىليون يۈەنگە يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 723 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 127 مىليون يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليون 380 مىڭ يۈەن، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغان مەبلەغ 236 مىليون يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 3 مىليارد 58 مىليون يۈەن. بىر يىلدا ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 49 مىليون 30 مىڭ دوللارغا يەتتى (ھەممىسى ئېكسپورت). بىر يىلدا 811 مىڭ 100 ساياھەتچى (قېتىم) كۆتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 43 مىليون 125 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 160 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %26.46، يەرلىك مالىيە چىقىمى 167 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %26.7 ئاشتى.

رايونغا قاراشلىق ئورۇنلاردىكى ھەرغىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 909، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 405. رايونغا قاراشلىق مەكتەپلەر ئىچىدە ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 2167 (مىللىي 631)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 11 (شۇ يىلى بىرى كۆپەيدى)، ئوقۇغۇچىسى 5450 (مىللىي 1207)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 12 (شۇ يىلى 2 سى كۆپەيدى)، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 31 (مىللىي 2567)؛ بالىلار باغچىسى 29، باغچىدىكى بالا 3712. مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1738 (مىللىي 415). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 688 مىڭ 100 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە يەتتى. رايون بويىچە 173 مەھىيە ئاپپاراتى، 33 دۆلەت، كوللېكتىپ ئىلكىدىكى دوختۇرخانا، 140 غۇسۇسىي ئامبۇلاتورىيە، 1092 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 1331 كارىۋات بار.

2003 - يىلى شىشىگۇ رايونى بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 9087 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 6336 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 6855 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق پۇل مائاشى 13 مىڭ 195 يۈەنگە يەتتى.

نوپۇسى 9262؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %8.21، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %4.97. رايون بويىچە 407.27 گېكتار تېرىلغۇ يەر (بىنا مەبلەغ سىرتىدا) بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە 65 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 550.93 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز ئورنىغا تېرىلغان كۆكتات كۆلىمى 237.33 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شىشىگۇ رايونى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 824 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 11 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.1 تۆۋەنلىدى؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 947 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %28.8، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 866 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.4 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليون 640 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.35 تۆۋەنلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 500 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 130 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 6 مىليون 100 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 314 توننا ئاشلىق، 33 توننا ياغلىق دان، 28 مىڭ 460 توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 2978 تۇپاق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 712 توننا گۆش، 102 توننا سۈت، 37 توننا تۇخۇم ئېلىندى. بىر يىلدا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىنغان لايىقەتلىك ئورمان كۆلىمى 13.67 گېكتارغا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 312 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە، كىرىمى 1 مىليارد 121 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يەتتى. رايون بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 5989 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 52 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.17، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 518 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %3.54 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 68 مىڭ 300 توننا كۆمۈر (كۆمۈر كان ئىدارىسىغا قاراشلىق كۆمۈر كان بۇنىڭ سىرتىدا)، 1 مىليارد 318 مىليون 780 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 115 مىڭ 500 توننا تۇرۇبا سۈيى، 25 مىڭ 329 توننا يىپ، 26 مىليون 210 مىڭ مېتىر رەخت، 26 مىڭ 321 توننا قەغەز بوتقىسى، 11 مىڭ 768 توننا فابرىكا قەغىزى، 3645 توننا سۇلياۋ ياسالما، 27 مىڭ 742 ساندۇق تاختا يەپكە، 82

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 37 مىڭ 568 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 29 مىڭ 413 ئىشچى-خىزمەتچى باشلانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 44 مىڭ 277 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى

2003 - يىلى شىمىگۇ رايونى رايونلۇق قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى، ئەمگەك كۈچى بازىرى بويىچە «ئۆچلەشتۈرۈش» ئۇچۇر تورى ۋە ئادەم كۈچى بايلىقى ئامبىرى قۇردى، 14 مىڭدىن ئارتۇق ئىش ئىزدەش ئۇچۇرى ۋە 3000 دىن ئارتۇق ئىشچى ئىشلىتىش ئۇچۇرى ئامبارغا كىرگۈزۈلۈپ، ئىشتىن قالدۇرۇلغان ۋە ئىشسىز خادىملارنى كومپيۇتېر ئارقىلىق باشقۇرۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. بىر يىلدا ئىشتىن قالدۇرۇلغان ۋە ئىشسىز خادىمدىن 730 ى تەربىيەلەندى. بىر يىلدا 7 مەھەللە باشقارمىدا ئەمگەك كاپالىتى ئورنى، 57 مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتىدا ئەمگەك كاپالىتى خىزمەت پونكىتى قۇرۇلۇپ، رايون، مەھەللە باشقارمىسى، مەھەللىدىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك ئەمگەك كاپالىتى خىزمىتى مۇلازىمەت سىستېمىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. كىچىك بىرلەشمە مۇداپىئە، كۆكەرتىشكە كاپالەتلىك قىلىش قاتارلىق پاراۋانلىق خاراكتېرىدىكى مەھەللە مۇلازىمەت ئورنى تەسىس قىلىندى. يىل ئاخىرىغىچە رايون بويىچە 12 يۈرۈشلۈك مەھەللە مۇلازىمەت تورى كۆپەيدى، 980 نەچچە مەھەللە مۇلازىمەت تور-نۇقتىسى قۇرۇلدى.

بىر يىلدا قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە 2 مىليون يۈەن مەخمۇس سېلىنما سېلىندى، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان، ئىشسىز خادىملارنىڭ مالاھىيىتى دەلىللىنىپ 1 مىليون 670 مىڭ يۈەن قەرز پۇل بېجىرىپ بېرىلدى، ئىشقا ئورۇنلىشىش ئورنىدىن 4500 ى ھەل قىلىنىپ، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان، ئىشسىز خادىمدىن 3700 ى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 2003 - يىلى شىمىگۇ رايونى ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتى نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان ئورۇن قاتارىغا كىرگۈزۈلدى.

شىمىگۇ رايونىنىڭ دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيە ئۈلگە رايونى قۇرۇلۇشىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش قۇرۇلۇشى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى
2003 - يىلى 11 - ئايدا دۆلەت مۇھىت ئاسراش باش

ئىدارىسى ئېكولوگىيە ئۈلگە رايونىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش گۇرۇپپىسى شىمىگۇ رايونىنىڭ دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيە ئۈلگە رايونى قۇرۇلۇشىنى نۇقتىدا سىناق قىلىش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. تەكشۈرۈش ئارقىلىق شىمىگۇ رايونىنىڭ دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيە ئۈلگە رايونى 4 تۈرلۈك ئاساسىي شەرت (ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىياتى، رايون خاراكتېرلىك ئېكولوگىيەلىك مۇھىت ئاسراش، يېزىلاردا مۇھىت ئاسراش، شەھەردە مۇھىت ئاسراش) كە ئۇيغۇن ئەمگەكلىكى، 26 تۈرلۈك تەكشۈرۈش كۆرسەتكۈچىدە مەملىكەتلىك ئېكولوگىيە ئۈلگە رايونى قۇرۇلۇشى ئۆلچىمىگە يەتكەنلىكى مەلۇم بولدى. ئۈلگە ئېلىپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق، ئېكولوگىيە ئۈلگە رايونى قۇرۇلۇشىنىڭ تونۇلۇش نىسبىتى %100 كە، ئېكولوگىيە سۈپىتىدىن رازى بولۇش نىسبىتى %86.7 كە يەتكەنلىكى، تۈرلۈك كۆرسەتكۈچلەرنىڭ دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيە ئۈلگە رايونى قۇرۇلۇشىنىڭ تەلپىگە يەتكەنلىكى مەلۇم بولدى.
★ 10 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىمىگۇ رايونلۇق ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بويىچە ئىگىلىك تىكلەش باغچا رايونى (چىداۋان، باداۋان باغچا رايونىدىن تەركىب تاپقان، چىداۋان باغچا رايونى 286.67 گېكتار، باداۋان باغچا رايونى 253.33 گېكتار يەرنى ئىگىلىگەن) نىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى پۈتتى. ئىگىلىك تىكلەش باغچىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 4.3 كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، چىداۋان بۆلەك رايونىغا جايلاشقان، قۇرۇلۇش پۈتۈنلەي پۈتكەندىن كېيىن 6000 — 8000 غىچە ئىش ئورنى بىلەن تەمىنلەيدۇ. 60 كارخانا بۇ باغچا رايونىغا كىرىپ ئورۇنلىشىش مۇددەتنامىسىنى تىزىمغا ئالدۇردى.

جۇ جىڭ

تۇدۇڭخابا رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى
ج ك پ تۇدۇڭخابا رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى جىيەنگو.
13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: لۇ خەيلىياڭ.
رايون باشلىقى: جاك خۇڭجىيەن.
سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابدۇراخمان قادىر.

ئاساسىي ئەھۋالى

تۇدۇڭخابا رايونى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ غەربىي شىمالىغا جايلاشقان. 2003 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 5، دېھقانچىلىق مەيدانى 3، كەنت بىر، چارۋىچىلىق فېرمىسى بىر، مەھەللە كومىتېتى 38. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇسى 132 مىڭ 18 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 32 مىڭ 562)، غەربىي يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 86 مىڭ 413؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.84، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %3.52. رايون بويىچە 436.6 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 166 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 270.6 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى تۇدۇڭخابا رايونى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 3 مىليارد 39 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 112 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.1، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 8 مىليارد 80 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.3، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 847 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %4 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 305 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.31 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 205 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 13 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 88 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 107 مىڭ توننا ئاشلىق، 1.77 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 78 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 4474 توننا گۆش، 13 مىڭ 964 توننا سۈت ئېلىندى. 118 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. رايون بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 35 مىڭ 400 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 7 مىليارد 449 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.12، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 780 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.8 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 973 مىڭ توننا پولات، 1 مىليون 940 مىڭ 300 توننا پولات ماتېرىيال، 450 مىڭ توننا سېمونت، 34 مىڭ ساندۇق تاغتا ئەينەك، 18 مىڭ 100 توننا سىلىقلاش مېيى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىر يىلدا بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 307 مىليون يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 392 مىڭ 200 كۋادرات

مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 247 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 144 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 253 مىليون يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 614 مىليون يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 210 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا ئىمپورت - ئېكىپورت سودا سوممىسى 11 مىليون 200 مىڭ دوللارغا يەتتى (ھەممىسى ئىمپورت). يەرلىك مالىيە كىرىسى 100 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %42.37، يەرلىك مالىيە چىقىمى 109 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %61.73 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 985 مىليون يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 55 مىليون يۈەنگە يەتتى.

رايون بويىچە ھەرخىل پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 5300 ى بار. رايوندىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 6، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 1548 (مىللىي 499)، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 3406 (مىللىي 656)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 9، ئوقۇغۇچىسى 7649 (مىللىي 1490)؛ بالىلار باغچىسى 4، باغچىدىكى بالا 1671. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 1129 (مىللىي 170). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 620 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

رايون بويىچە 58 سەھىيە ئاپپاراتى، 918 ھەرخىل سەھىيە كەسپىي تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 727 كارىۋات بار.

2003 - يىلى تۇدۇڭخابا رايونى بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 17 مىڭ 191 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 27 مىڭ 522 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 28 مىڭ 505 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

تۇدۇڭخابا سانائەت باغچا رايونى

قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى تۇدۇڭخابا سانائەت باغچا رايونى يېڭىدىن 13 كارخانىنى، 528 مىليون يۈەن مەبلەغ جەلپ قىلدى. 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە 8 تۈرلۈك توختام ئىمزالىدى؛ بىر تۈرلۈك مەبلەغ سېلىش كېلىشىمى ئىمزالىدى، كېلىشىمدىكى سومما 100 مىليون يۈەن.

مائارىپىنى تۈگەتكىچە ھەر يىلى 400 — 500 يۈەنگىچە ئوقۇش ياردەم پۇلىغا ئېرىشەلەيدۇ.

جاۋ جىيەنخاڭ

داۋانچىڭ رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ داۋانچىڭ رايونلۇق 1 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋاڭ جىيەنلىڭ (ئايال، 3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لېي مىن (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
1 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ما يۇڭخېڭ (ئايال، خۇيزۇ).

رايون باشلىقى: يانگ جىشىن.
سىياسى كېڭەش 1 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: چىاۋ شياڭجىن (خۇيزۇ).

ئاساسىي ئەھۋالى

داۋانچىڭ رايونى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ جەنۇبىغا جايلاشقان. بۇ رايوننىڭ مەمۇرىي مەركىزى داۋانچىڭ بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 86 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 3، بازار بىر، يېزا 3. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 44 مىڭ 854 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 22 مىڭ 779)؛ يېزا نوپۇسى 22 مىڭ 694؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9.12، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.33. 6. رايون بويىچە 4768.11 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 825.33 گېكتار يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى 2290.93 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى (ئېگىز ئورنى تېرىلغۇسى 90.67 گېكتار). كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتقا كىرىدۇ.

2003 - يىلى داۋانچىڭ رايونى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 351 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 55 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 274 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %2.16، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 22 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %51 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە بۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 86 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

كىرگۈزۈلگەن تۈرلەر ئىچىدە ئۈرۈمچى «كېدى» رەڭلىك باسما ئوراش - بېزەش شىركىتى، شىنجاڭ «خۇيچېڭ» ماشىنا ياساش چەكلىك شىركىتى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتى؛ شىنجاڭ «داسېڭ» خىمىيە سانائىتى چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «جاستې» تىببىي دورا چەكلىك شىركىتى ئومۇميۈزلۈك قۇرۇلۇش قىلىش باسقۇچىغا كىردى؛ «يېڭى دەۋر» تىببىي دورا چەكلىك شىركىتى، «دالى» يېنىك رەڭلىك پولات تاختا چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «يول دوستى» قاتناش مۇئەسسەسىلىرى ياساش شىركىتى، شىنجاڭ «مېڭئېرىيەن» يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق ماتېرىيال چەكلىك شىركىتى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» مېتال ياسالما چەكلىك شىركىتىنىڭ تۈرلىرىدە ئىش باشلاندى. شىنجاڭ «تاغ چوققىسى» پولات تۈزۈپا ياساش چەكلىك شىركىتىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى بىلەن «تىيەنكاڭ» چارۋىچىلىق بىئولوگىيە تېخنىكىسى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشىنىڭ ئالدىنقى باسقۇچلۇق رەسمىيىتى بېجىرىلمۇۋاتىدۇ؛ 1 - باسقۇچتا 300 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان «جۇڭگو نېفىتى» خىمىيە سانائىتى چەكلىك شىركىتىنىڭ ئىنچىكە خىمىيە سانائىتى تۈرى قۇرۇلۇۋاتىدۇ؛ شەندۇڭ «لەيياڭ» ماشىنا ياساش چەكلىك شىركىتى 100 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان ماشىنا ياساش تۈرىدە مەبلەغ سېلىش كېلىشىمى ھاسىل قىلىندى. يىل ئاخىرىغىچە سانائەت باغچا رايونىغا كىرگەن كارخانا 44 كە، كېلىشىم بويىچە سېلىنىدىغان مەبلەغ 2 مىليارد يۈەنگە، تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 800 مىليون يۈەنگە يەتتى. دېمەك، ھازىر بىئوخىمىيەلىك دورا ياساش، نېفىت خىمىيە سانائىتى، يېڭىچە بىناكارلىق ماتېرىيالى، ماشىنا ياساش، مېتال ئاۋلاش، يېمەكلىك پىششىقلاش ۋە كىلىماتىكىدىكى 6 چوڭ يېتەكچى كەسىپ دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندى.

2003 - يىلى سانائەت باغچا رايونىغا 46 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ يول، سۇ بىلەن تەمىنلەش تۈزۈپا تورى، يۇندا چىقىرىۋېتىش تۈزۈپا تورى، ئېلېكتر تورى، خەۋەرلىشىش، تەبىئىي گاز تۈزۈپا تورى، كۆكەرتىش ۋە بەزى ئاممىۋى مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىغا ئىشلىتىلدى. تەخمىنەن 1.1 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا 8 يول ياسالدى. تەخمىنەن 6 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى سۇ بىلەن تەمىنلەش تۈزۈپا تورى، يۇندا چىقىرىۋېتىش تۈزۈپا تورى قۇرۇلۇشى تاماملاندى. مۇشۇ ئاساستا پۈتكەن يول بويى كۆكەرتىلدى.

★ 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 29 - كۈنى تۇدۇڭخابا رايونى «نامرات ئوقۇغۇچىلارغا ياردەم بېرىش» بويىچە ئىمزا قويۇش يىغىنى ئاچتى، 6 پۇقراۋى كارخانا، 44 ئورۇن ۋە شەخس 96 نامرات ئوقۇغۇچى بىلەن جۈپ بولدى. بۇنىڭدىن كېيىن ھەر بىر نامرات ئوقۇغۇچى 9 يىللىق مەجبۇرىيەت

بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 605. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 578 (مىللىي 83)، ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 10، ئوقۇغۇچىسى 1812 (مىللىي 840)، باشلانغۇچ مەكتەپ 20، ئوقۇغۇچىسى 3814 (مىللىي 999)، بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 472. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 618 (مىللىي 394). يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش نىسبىتى 96% كە، تېلېۋىزىيەنىڭ نىسبىتى 97% كە يەتتى.

رايون بويىچە 11 سەھىيە ئاپپاراتى، 300 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 310 كارىۋات بار. 2003 - يىلى داۋانچىڭ رايونىدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7180 يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2794 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 15 مىڭ 43 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە رايون بويىچە 135 ئىشچى-خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 31 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 191 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

سايبويا باشقۇرۇش كومىتېتى قۇرۇلدى

ئۈرۈمچى شەھىرى سايبويا باشقۇرۇش كومىتېتى داۋانچىڭ رايونىدىكى ناھىيە دەرىجىلىك فۇنكسىيەگە ئىگە تارماق بولۇپ، 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنى قۇرۇلدى. سايبويا يېزىسى، تەڭرىتاغ چارۋىچىلىق فېرمىسى سايبويا باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ بىر تۇتاش باشقۇرۇشىغا قارايدۇ. باشقۇرۇش كومىتېتى سايبويا رايونىنىڭ بايلىقىنى بىرىكتۈرۈپ، بايلىق ئەۋزەللىكىنى ئىقتىسادىي ئەۋزەللىككە ئايلاندۇرۇپ، سايبويا رايونىنىڭ كەسپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنى كۈچەيتىپ، ساياھەتچىلىكنى پائال تەرەققىي قىلدۇرۇپ، رايون ئىقتىسادىنى تېز، يۇقىرى ئۈنۈملۈك تەرەققىي قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت ئېغىر ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئالغان.

باشقۇرۇش كومىتېتىغا قاراشلىق رايون ئۇلامبايدىن داۋانچىڭغىچە بولغان ئالتۇن ساياھەت لىنىيىسىنىڭ مەركىزىي نۇقتىسىغا جايلاشقان. دائىرىسى شەرقتە تۈزكۆل خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىدىكى ئوت توشۇش سۈپىسىگىچە، غەربتە ئېۋىرغول تاشيولىدىكى ئۇلانباي سۇ ئامبىرىغىچە بولغان يول ئېغىزىچە، شىمالدا بوغدا چوققىسىدىكى كەلكۈن چوققىسىغىچە، جەنۇبتا سايبويا كۆلىنىڭ جەنۇبىدىكى تاشيولىغىچە بولغان ئارىلىقى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، كۆلىمى 1300 كۋادرات كىلومېتىر. لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرى،

6% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 28 مىليون 540 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 1 مىليون 120 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 55 مىليون 570 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 880 مىڭ يۈەن، مۇلازىمەت كەسپىنىڭ 30 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 3053 توننا ئاشلىق، 6295 توننا ياغىۋ، 11 مىڭ 374 توننا كۆكتات، 6900 توننا يەم - خەشەك، 4437 توننا پۇرچاق ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 170 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 2720 توننا گۆش، 139 توننا يۇڭ، 22.8 توننا ئۆچكە تۇتى، 102 توننا تۇخۇم، 1249 توننا سۈت، 11.8 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. بىر يىلدا 123.3 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 77 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 19 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى. رايون بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 26 مىڭ 322.16 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 631 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.2، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 274 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.2 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 300 مىڭ توننا كۆمۈر، 90 مىڭ توننا كوكى، 640 مىڭ توننا يۇيۇلغان كۆمۈر، 180 مىڭ توننا بىرىكمە ئاممىياك، 177 مىڭ توننا ناترىي سولفىد، 100 مىڭ توننا ئوربىيە، 19 مىڭ توننا بىرىكمە سۈيۈن پاراشوكى، 100 مىڭ توننا تۇز، 1 مىليون 600 مىڭ توننا ھاك تېشى، 121 مىليون كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىر يىلدا بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 258 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 110 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %47 ئاشتى. يىل ئاخىرىدا مۇقىم شەھەر تېلېفونى ئابونتىسى 450 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 431 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 18 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 100 مىڭدىن ئارتۇق ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 2 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 16 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %54.7، يەرلىك مالىيە چىقىمى 55 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %44.7 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 53 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە، ھەر خىل ئامانەت پۇل قالدۇقى 77 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى. رايوندىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1179،

4 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بەكرى قادىر.
رايون باشلىقى: كۈەن فېلىك.
سىياسى كېڭەش 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇ جىگۇ.

ئاساسىي ئەھۋالى

دۇڭخەن رايونى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەرقىي شىمالغا جايلاشقان. 2003 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە باشقارمىسى 3، يېزا بىر، يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 94 مىڭ 495 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 19 مىڭ 462)، يېزا نوپۇسى 11 مىڭ 432؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.16، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %3.76. رايون بويىچە 2490 كېڭىيىش تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 701 گېكتار يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى، 785 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى دۇڭخەن رايونى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 415 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 22 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.7، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 129 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.9، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 264 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %62.6 تاشتى.

دۆلەت يولى «312» لىنىيىسى، تۇرپان - ئۈرۈمچى - داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولى شەرقتىن غەربكە كېسىپ ئۆتدۇ. بۇ يەردە مول ئورمان بايلىقى، سۇ بايلىقى، ھايۋانات، ئۆسۈملۈك بايلىقى، بېلىق بايلىقى، قېزىلما بايلىق ۋە ساياھەتچىلىك بايلىقى بار، بولۇپمۇ ساياھەتچىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئۆزگىچە ئەۋزەللىككە ئىگە.

باشقۇرۇش رايونى تەۋەسىدە ئاسىيا قىتئەسى بويىچە ئەڭ چوڭ شامال ئېلېكتىر ئىستانسىسى، شىنجاڭنىڭ ئىچى ۋە سىرتىغا داڭلىق «تەڭرىتاغ قىسقىچىقچاقىسى»، «سايئوپا توخۇ نارىنى» بار، دېمەك بۇ جاي ساياھەت، ئارام ئېلىش، يېمەك-ئىچمەك بىر گەۋدىلەشكەن، شەھەر رايونىغا يېقىن چوڭ كۆل رايونى ساياھەتچىلىك سورۇنى ھېسابلىنىدۇ. ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ئەڭ چوڭ ئورتۇ ياۋايى ھايۋان مۇھاپىزەت باغچىسى جىددىي قۇرۇلۇۋاتىدۇ.

ۋېي چىياڭ

دۇڭخەن رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
ج ك پ دۇڭخەن رايونلۇق 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋاڭ خۇيشىيەن.

قىسقا ماتېرىيال

تارىخى ئۇزۇن داۋانچىڭ

رايونى قىلىندى، ئۇنىڭغا داۋانچىڭ، شىگۇ، دۇڭگۇ، سايئوپا يېزىلىرى قارىدى.

داۋانچىڭ قەدىمىي يىپەك يولى مەدەنىيىتى بىلەن زامانىۋى مەدەنىيەتنىڭ بىرىكىشىگە ۋەكىللىك قىلىدىغان جاي. خاتىرىلەرگە قارىغاندا، مىلادىدىن ئىلگىرى شىگۇ ۋە سايئوپا رايونىدا ئەجدادلىرىمىز تىرىكچىلىك قىلغان، بۇنىڭغا قىياتاش رەسىملىرى ئىسپات بولالايدۇ. تاڭ دەۋرىدىكى قوۋۇق شائىرى سەنەن سۇ ئارىسىدىكى يوللارنى ئارقا كۆرۈنۈش قىلىپ يارقىن، كىشىگە ھوزۇر بەخش ئېتىدىغان شېئىرلارنى يېزىپ قالدۇرغان. 20 - ئەسىرنىڭ 50 - يىللىرىدا غەربىي يۇرت ناخشا پادىشاھى ۋاڭ لوبىڭ ئىجاد قىلغان مۇزىكا «داۋانچىڭ قىزى» داۋانچىڭنى دۇنياغا تونۇتتى.

ۋېي ئې

داۋانچىڭنىڭ تارىخى ئۇزۇن. تاڭ سۇلالىسىنىڭ جېنگۇەن 14 - يىلى قۇجۇدا ئىدىقۇت خانلىقى قۇرۇلغان، داۋانچىڭ ئىدىقۇت خانلىقىنىڭ باشقۇرۇشىدا بولغان. تاڭ سۇلالىسىنىڭ خانى ۋۇ زېتېيەننىڭ چاڭئەن 2 - يىلى بوغدا تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى موخى شەھىرىدە بېشبالىق قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى قۇرۇلغان. چىڭ سۇلالىسىنىڭ چيەنلۇڭ 27 - يىلى چىڭ ھۆكۈمىتى يېڭى شەھەر بەرپا قىلىپ، ئەسكەر تۇرغۇزۇپ بوز يەر ئۆزلەشتۈرگەن ۋە بۇ جايىنى جىيادې شەھىرى دەپ ئاتىغان. داۋانچىڭ ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ باشقۇرۇشىدا بولغان. مىنگونىڭ 23 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئەمەلدىن قالدۇرۇلۇپ، داقتال، شاڭيۇ تۈزۈمى ئورنىتىلغان، داۋانچىڭدا بازار تەسىس قىلىنغان، بازار قارىمىقىدا باۋ، جيا تەسىس قىلىنغان. يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن 1950 - يىل 3 - ئايدا داۋانچىڭ رايونى ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ 7 -

ئاپپاراتلىرىدىكى ئامانەت پۇلىنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 826 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، قەرز پۇلىنىڭ قالدۇقى 340 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

رايون بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پەن - تېخنىكا خادىمى 2156 (بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش تېخنىكا خادىمى 1213، مەدەنىيەت، مائارىپ، سەھىيە قاتارلىقلارغا تەۋەسى 943). رايوندىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 5570، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 193؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 2، ئوقۇغۇچىسى 1822، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 139؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 9، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 1327، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 2228، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 277؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 6062 (مىللىي 315)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 417 (مىللىي 77)؛ بالىلار باغچىسى 7، باغچىدىكى بالا 1372. شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 7 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش ئىستانسىسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنى قاپلاش نىسبىتى %90 كە يەتتى.

رايون بويىچە 43 سەھىيە ئاپپاراتى (دوختۇرخانا 6)، 500 سەھىيە تېخنىكا خادىمى (دوختۇرخانا 245)، دوختۇرخانىلاردا 524 كارىۋات بار.

2003 - يىلى دۇڭخەن رايونى بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە مائاشى 15 مىڭ 473 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.51؛ دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4344 يۈەنگە يېتىپ، 311 يۈەن ساپ ئاشتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە رايون بويىچە 25 مىڭ 484 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 23 مىڭ 331 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 6996 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

دۇڭخەن رايونى سانائەت باغچىسى قۇرۇلۇشى

دۇڭخەن رايونى سانائەت باغچىسى دۇڭخەن رايونى لۇساۋگۇ يېزىسى خەلق كەنتىنىڭ 5، 8 - ئەترەتلىرىگە جايلاشقان، ئۇ ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش رايونى، تۇرمۇش رايونى بىلەن پەقەت بىر يول ئارقىلىقلا ئايرىلىپ تۇرىدۇ. 2002 - يىلى دۇڭخەن رايونلۇق ھۆكۈمەت 65.87 گېكتار كېلىدىغان بۇ سۇ كەمچىل قاقاسلىقنى 20 نەچچە يىللىق مۇددەت بىلەن پۈتۈنلەي سېتىۋالغانىدى. ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 40 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.85 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون 900 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 590 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 15 مىليون 720 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 60 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 2602 توننا ئاشلىق، 309 توننا پۇرچاق، 287 توننا ياغلىق دان، 29 مىڭ 877 توننا كۆكتات، 110 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 31 مىڭ 800 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 1369 توننا گۆش، 5 توننا چۈپۈر، 25 توننا يۇلك، 3.5 توننا ئۆچكە تۇتى، 295 توننا سۈت، 46 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 24 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليارد 673 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.66 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 4 مىليون 510 مىڭ توننا كۆمۈر، 884 مىليون 330 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 128 مىڭ 900 توننا سېمونت، 20 مىڭ 869 توننا خىمىيەۋى تالا، 525 مىڭ 502 توننا دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان خىمىيەۋى ئوغۇت، 642 مىڭ 258 توننا بىرىكمە ئاممىيەك، 8782 توننا سۇلياۋ ياسالما، 2647 توننا سىر، 3 مىليون 588 مىڭ 659 توننا پىششىقلانغان نېفىت، 885 مىڭ 467 توننا بېنزىن، 90 مىڭ 172 توننا كىرىسىن، 1 مىليون 465 مىڭ 856 توننا دىزېلېن، 154 مىليون 190 مىڭ دانە خىش، 15 مىڭ 889 توننا ئاليۇمىن قېتىشىمى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 524 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 520 مىڭ 953 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 289 مىڭ 847 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. رايون بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 679 مىليون 920 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 224 مىليون 280 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 276 مىليون 950 مىڭ يۈەن. يىلى ئاخىرىدىكى مۇقىم تېلېفون 33 مىڭ 631 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىمتىھال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 122 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 30 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 640 مىڭ يۈەندىن ئاشتى. بىر يىلدا يەرلىك مالىيە كىرىمى 90 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %29.55، يەرلىك مالىيە چىقىمى 107 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.74 ئاشتى. پۇل مۇناسىلە

كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 245 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.49 ئاشتى، 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 79 مىليون 570 مىڭ يۈەن بولۇپ، %3.87 تۆۋەنلىدى. 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 260 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.37 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 368 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.42 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 227 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 560 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 121 مىليون 90 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 12 مىليون 810 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 27 مىڭ 817 توننا ئاشلىق، 560 توننا ياغلىق دان، 193 مىڭ 151 توننا كۆكتات، 3860 توننا مېۋە - چېۋە (بۆلجۈرگەنمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) ئېلىندى. بىر يىلدا 988.2 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان كۆلەم 670 گېكتار. يىل ئاخىرىدا قولدا 275 مىڭ 700 تۇپاق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 7738 توننا گۆش، 6627 توننا سۈت، 1049 توننا تۇخۇم، 2500 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 262 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 19 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 79 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى.

2003 - يىلى ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى مەزگىلىدە ئۈرۈمچى ناھىيىسى 25 تۈردە كېلىشىم ئىمزالىدى، كېلىشىم بويىچە سېلىنىدىغان مەبلەغ 1 مىليارد 795 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە توختام ئىمزالانغان تۈر 22، سېلىنىدىغان مەبلەغ 565 مىليون يۈەن؛ كېلىشىم ھاسىل قىلىنغان تۈر بىر، سېلىنىدىغان مەبلەغ 300 مىليون يۈەن؛ مۇددىئانامە ئىمزالانغان تۈر 2، سېلىنىدىغان مەبلەغ 1 مىليارد 200 مىليون يۈەن.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 181 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.03 ئاشتى. سانائەت قوشۇلما قىممىتى 58 مىليون 810 مىڭ يۈەن بولۇپ، %7.2 كېمەيدى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 520 مىڭ توننا كۆمۈر، 223 مىليون 800 مىڭ دانە غىش، 12 مىڭ توننا فابرىكا قەغىزى، 144 مىڭ 600 توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 50 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق

باش زاۋۇتىنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەش قاتارلىق ئاساسىي مۇئەسسەسىلىرىنى يۆلەك قىلىپ، شۇ يىلى 6 - ئايدا باغچا قۇرۇلۇشىنى باشلىدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە باغچا رايونىغا 20 كارخانا ئورۇنلاشتى، تۈرلەرگە 350 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 6 كارخانا ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتى، ستاتىستىكا دائىرىسىگە كىرگۈزۈلگەن 4 كارخانا ياراتقان سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 182 مىليون يۈەنگە، ياراتقان سانائەت قوشۇلما قىممىتى 30 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە، يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان باج 1 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دۆڭشەن رايونى سانائەت باغچىسى دەسلەپكى قەدەمدە يېڭى تىپتىكى بىناكارلىق ماتېرىيالى يېتەكچى كەسىپ قىلىنغان سانائەت باغچا رايونى بولۇپ شەكىللەندى.

ليۇ سۇيخۇا

ئۈرۈمچى ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ك پ ئۈرۈمچى ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شۇ بىن.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇرسۇن قادىربېك (قازاق).

ھاكىم: مالىقۇ (خۇيزۇ).

سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: خەن فۇشىن.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ئەتراپىدىكى رايونلارغا جايلاشقان بولۇپ، جەنۇبىي، غەربىي، شىمالىي قىسىملارغا تارقالغان. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 9. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 82 مىڭ 349 (گازسانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 45 مىڭ 504)، يېزا نوپۇسى 73 مىڭ 276؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.05، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.13. ناھىيە بويىچە 19 مىڭ 25.6 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 5996.7 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 11 مىڭ 890.2 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 586 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 -

ئىدارە قىلىشتىكى نەمۇنە ناھىيە دېگەن نامغا ۋە 5 - قېتىم مەملىكەت بويىچە ئىككىنچى ھىساپە قىلىشتىكى نەمۇنە شەھەر دېگەن نامغا ئېرىشتى.

فاڭجياجۋاڭ كەنتى ئومۇمىي جەھەتتىن ئۆزگەرتىلدى

2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شۇشۇگۇ بازىرى فاڭجياجۋاڭ كەنتى داغدۇغىلىق ھالدا فاڭجياجۋاڭ كەنتىنى ئۆز يېرىدە ئومۇمىي جەھەتتىن ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنىڭ پۈتۈش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.

فاڭجياجۋاڭ كەنتى ئۈرۈمچى شەھەر ئاھالىسى شۇشۇگۇ مەنزىرە رايونىغا كىلىشتە ئۆتىدىغان يول ئۈستىگە جايلاشقان.

2003 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى فاڭجياجۋاڭ كەنتىنى ئومۇمىي جەھەتتىن ئۆزگەرتىش ئومۇمىي پىلانىنى تۈزدى، پىلانلانغان رايوننىڭ كۆلىمى 30.6 گېكتار، بۇ يەرگە 182 ئائىلىنى ئولتۇراقلاشتۇرۇش پىلانلاندى، ئورۇنلاشتۇرۇلۇش شەكلى كاتەكچە تور شەكلىدە بولىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشتا 149 ئائىلە، 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشتا 33 ئائىلە ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى 6 - ئايدا ئومۇمىيۈزلۈك باشلىنىدۇ. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 11 مىڭ 700 كۋادرات مېتىرلىق كونا ئۆي چېقىلدى، 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشتا 149 كورپۇس قىزىل ئۆگزىلىك، خىش-بېتون قۇرۇلمىلىق يېڭى تىپتىكى دېھقان ئۆيى سېلىنىدۇ. ھەربىر كورپۇس ئۆيىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 25. 183 كۋادرات مېتىر، ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 27 مىڭ 304.25 كۋادرات مېتىر، بۇ قۇرۇلۇشقا 25 مىليون 967 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ. ھەربىر ئائىلىنىڭ ئۆيىنىڭ يېرىمى ئادەتتە پۇقرالارنىڭ ئولتۇرۇشى ئۈچۈن، قالغان يېرىمى «دېھقانلار شانلىقى» ساياھەتچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن مېھمانخانا قىلىنىدۇ. تۇرالغۇ ھويلىسىنىڭ قورۇق تېمى تۆمۈر رىشاتكا بىلەن چۆرۈلىدۇ، مەركىزىي رايوندىكى ئاساسلىق يولنىڭ كەڭلىكى 40 مېتىر بولۇپ، قوش لىنىيە بويىچە 4 ئاپتوموبىل يولى بار، خالتا كوچىلارنىڭ كەڭلىكى 12 مېتىر؛ كىچىك باقمىچىلىق رايونى ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 16.67 گېكتار بولۇپ، 100 باقمىچى ئائىلىسى سىغىدۇ. فاڭجياجۋاڭ كەنتىنى ئومۇمىي جەھەتتىن ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىدا كونا ئۆيلەر پۈتۈنلەي چېقىۋېتىلىپ، ئەسلى ئورۇن بىر تۇتاش پىلانلىنىپ، بىر تۇتاش لايىھىلىنىپ، بىر تۇتاش قۇرۇلۇش قىلىنىدۇ.

2003 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىسى ھەرخىل پەن - تېخنىكا پىلانى تۈرىدىن 26 نى تەشكىللەپ يولغا قويدى، 3 مىليون 790 مىڭ يۈەن مەبلەغ كىرگۈزدى، بۇنىڭ بىلەن مەھسۇلات قىممىتى 54 مىليون 700 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق كۆپەيدى.

23 تۈرلۈك چارۋا باقمىچىلىقى، زىيانسىز دېھقانچىلىق مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىش ۋە يېڭى يېتى ساقلاش قاتارلىق ئىلغار، ئەسقاتىدىغان تېخنىكا. 27 يېڭى سورت كېڭەيتىلدى، بۇنىڭدىن 2370 دېھقان، چارۋىچى نەپ ئالدى. ئۈرۈمچى شەھىرى مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكا خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە دېگەن نامنى داۋاملىق ساقلاپ قالدى.

ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 77 (مىللىي 44)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 3353 (مىللىي 1939)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 343. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 1228 (مىللىي 678).

ناھىيە بويىچە 12 سەھىيە ئاپپاراتى، 121 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى؛ دوختۇرخانىلاردا 70 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ يېزا - بازارلىرىدىكى خىزمەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6116 بولۇپ، ئومۇمىي مائاشى 84 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3284 يۈەنگە يەتتى. ئۈرۈمچى ناھىيىسى خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەتلىك كەنت ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى

★ 4 - ئاينىڭ 3 - كۈنى بەنفاڭگۇ يېزىسى چارۋىچىلىق فېرمىسىنىڭ 1 - كۆمۈر كېنىدا ئازوت چالا ئوكسىدىدىن

كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 52 مىڭ 401 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 44 مىڭ 191 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 155 مىليون 490 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 95 مىليون 820 مىڭ يۈەن. يىلى ئاخىرىدا يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 25 مىڭ 5 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 80 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 471 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 490 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 278 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 42 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.79، يەرلىك مالىيە چىقىمى 167 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.84 ئاشتى. يېزا - بازار ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 134 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 21 مىليون يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 9 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىسى ھەرخىل پەن - تېخنىكا پىلانى تۈرىدىن 26 نى تەشكىللەپ يولغا قويدى، 3 مىليون 790 مىڭ يۈەن مەبلەغ كىرگۈزدى، بۇنىڭ بىلەن مەھسۇلات قىممىتى 54 مىليون 700 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق كۆپەيدى. 23 تۈرلۈك چارۋا باقمىچىلىقى، زىيانسىز دېھقانچىلىق مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىش ۋە يېڭى يېتى ساقلاش قاتارلىق ئىلغار، ئەسقاتىدىغان تېخنىكا. 27 يېڭى سورت كېڭەيتىلدى، بۇنىڭدىن 2370 دېھقان، چارۋىچى نەپ ئالدى. ئۈرۈمچى شەھىرى مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكا خىزمىتىدىكى ئىلغار ناھىيە دېگەن نامنى داۋاملىق ساقلاپ قالدى.

ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 77 (مىللىي 44)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 3353 (مىللىي 1939)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 343. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 1228 (مىللىي 678).

ناھىيە بويىچە 12 سەھىيە ئاپپاراتى، 121 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى؛ دوختۇرخانىلاردا 70 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ يېزا - بازارلىرىدىكى خىزمەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچى 6116 بولۇپ، ئومۇمىي مائاشى 84 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3284 يۈەنگە يەتتى. ئۈرۈمچى ناھىيىسى خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەتلىك كەنت ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى

شىمالىي قىسمىغا تۇتىشىدۇ. شەھەر رايونىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 313 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق رايون 4 - يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (يىڭتۇەننىڭ نوپۇسى بۇنىڭ سىرتىدا) 306 مىڭ 42 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 64 مىڭ 412)، يېزا نوپۇسى 3379؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %4.49، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %4.49. شەھەر بويىچە 370 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائەتتى تېرىلدى، 2890 گېكتار يەرگە كېۋەز، 297 گېكتار يەرگە جۇڭىي دورىلىق ئۆسۈملۈكى تېرىلدى. يىرىك يېزا ئىگىلىكى تەرىققىيات رايونىدا 4927 گېكتار يەرگە ھەرخىل زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى تىپىك قۇرۇقلۇق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى قاراماي شەھىرى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 21 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 80 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.3، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 18 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.3، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 20 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.5 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 323 مىليون 812 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 2365 توننا ئاشلىق، 3266 توننا پاختا ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 88 مىڭ 300 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 3656 توننا گۆش، 3060 توننا سۈت، 8100 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. تەرەققىيات رايونىدا يىرىك يېزا ئىگىلىكىنى ئۈنۈملىك تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىشنىڭ سۈرئىتى تېزلىتىلدى، ئورمان قەغەز بازىسىدا 4300 گېكتاردىن ئارتۇق يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى.

شەھەر بويىچە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 40 مىليارد 70 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.8 ئاشتى. بىر يىلدا نېفىت خىمىيە سانائىتىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 36 مىليارد 830 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.3 ئاشتى. 10 مىليون 601 مىڭ توننا خام نېفىت، 2 مىليارد 210 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىلدى. 9 مىليارد 480 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى، پايدا 1 مىليارد 500 مىليون يۈەندىن ئاشتى. 6 مىليون 507 مىڭ توننا نېفىت پىششىقلاپ ئىشلەندى، 4 چوڭ تۈردىكى مەھسۇلات مىقدارى 4 مىليون 160 مىڭ توننىغا يەتتى، 236 مىڭ توننا ئېتىلپن ئىشلەپچىقىرىلدى. شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى ياراتقان تىجارەت كىرىمى 6 مىليارد 850 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي تىجارەت كەسىپى كىرىمى 6 مىليارد 680 مىليون يۈەن.

زەھەرلىنىش ھادىسىسى يۈز بېرىپ، 6 ئادەم ئۆلدى، 2 ئادەم يارىلاندى.

★ ئاسىيا كىنىدىكى ئاۋىئامودېل ئۆچۈرۈش بايرىمى ۋە مەملىكەتلىك پاراشوتتىن سەكرەش لەۋە تالىشىش مۇسابىقىسى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 6 - كۈنىگىچە يۇڭنېڭ يېزىسىدىكى ئاسىيانىڭ جۇغراپىيەلىك مەركىزىدە ئۆتكۈزۈلدى. بېيجىڭ، سەنشى، شەندۇڭ، سىچۈەن قاتارلىق 13 ئۆلكە، شەھەردىن كەلگەن 63 تەنھەرىكەتچى 10 تۈر بويىچە مۇسابىقىغا قاتناشتى. ★ 10 - ئاينىڭ 10 - كۈنى 64 مىليون 108 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان، 7 مىليون 532 مىڭ كۇب مېتىر سۇ سىغىدىغان جاۋبىشەن سۇ ئامبىرىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. ★ 12 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ يېدە سۇپىسى ئېكولوگىيەلىك باغچىسى دۆلەت ساياھەت ئىدارىسى تەرىپىدىن دۆلەتلىك AAA دەرىجىلىك مەنزىرە رايونى قىلىپ، يېشىلتاغ كەنتى، كۈمۈش ئاستانە ئارامگاھى دۆلەتلىك AA دەرىجىلىك ساياھەت مەنزىرە رايونى قىلىپ تەستىقلاندى. يۇ شىنخۇا

قاراماي شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ك پ قاراماي شەھەرلىك، شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋاڭ يىلسن؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: تال ك جىيەن، ھېزىم ئابدۇلىم، جال ك دېنيۈن. 11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋاڭ يىلسن؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋاڭ جۈنشىڭ، شاۋ چاڭدەن، چېن جۈەن (ئايال)، ئىبراھىم مۇقىيىت، نۇرمۇھەممەت ئامان، شى يۇڭجۈن. شەھەر باشلىقى: تال ك جىيەن؛ مۇئاۋىن شەھەر باشلىقلىرى: ۋاڭ شىنىمىڭ، لېي خۇڭشيا (ئايال)، جاۋ ۋۇشىڭ، ياك شياۋۋېي، ئابدۇراخمان كېرىم. سىياسىي كېڭەش 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: يۈسۈپجان ئابدۇرېشىت؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جۇ سونگۇۋن، ليۇ شىنرۇڭ، ۋاڭ باۋيۇ، دېڭ گولياڭ، قاباش خاۋاڭبېن (قازاق)، ۋېن يۇڭۋي.

ئاساسىي ئەھۋالى

قاراماي شەھىرى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي - شىمالىي چېتىگە جايلاشقان، غەربىي - شىمالىي تەرىپى جاپىر تېغىنىڭ شەرقىي ئېتىكىگە، جەنۇب تەرىپى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، شەرق تەرىپى قۇربانتۇڭخۇت قۇملۇقىنىڭ

سۇغۇرتا، ئۆي - زېمىن، ساياھەتچىلىك قاتارلىق يېڭىدىن گۈللەنگەن كەسىپلەر تېز ئاشتى. يىل ئاخىرىدا شەھەر بويىچە مۇقىم تېلېفون ئابونتى 173 مىڭ 500 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 160 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 25 مىڭ 500 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بويۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 490 مىليون يۈەنگە يەتتى (يېڭى ئۆلچەم بويىچە ھېسابلاندى)، ئاھالىلەر ئىستېمالىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى %2.8 ئۆزلىدى. بىر يىلدا 167 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 108 مىليون يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 1 مىليارد 370 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %13.4، يەرلىك مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 480 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.1 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 17 مىليارد 120 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ قالدۇقى 8 مىليارد 980 مىليون يۈەن؛ سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 447 مىليون 337 مىڭ يۈەنگە، ھەرغىل تۆلەم سوممىسى 75 مىليون 89 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە پەن - تېخنىكا خىراجىتىگە 380 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 223 تۈر پەن - تېخنىكا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆلكە - مىنىستىرلىك دەرىجىلىك تۈر 43. پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ قوللىنىلىش دەرىجىسى %95 تىن ئاشتى. 7 كارخانا ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كارخانا دەپ، 16 مەھسۇلات يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق مەھسۇلات دەپ ئېتىراپ قىلىندى. شەھەر مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكىدا ئىلغار شەھەرلەرنى سىناشتىن ئوڭۇشلۇق ئۆتۈپ، شىنجاڭ بويىچە تۇنجى تۈركۈمدە سىناقتىن ئۆتكەن ۋىلايەت دەرىجىلىك شەھەر بولۇپ قالدى.

شەھەر - ئىدارە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئالىي مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 3047 (مىللىي 583)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 19، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 480 (مىللىي 5406)؛ ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 31، ئوقۇغۇچىسى 22 مىڭ 795 (مىللىي 6369)؛ بالىلار باغچىسى 26، باغچىدىكى بالا 7390؛ گاس - گاجىلار مەكتىپى بىر.

يىل ئاخىرىدا شەھەر بويىچە 5 ئۈنۈپرسال دوختۇرخانا، يېزا دەرىجىلىك 2 شىپاخانا، 4 سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش ئاپپاراتى، دوختۇرخانىلاردا 1593 كارىۋات بار بولدى؛ كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 2183، بۇنىڭ ئىچىدە ۋىراج 881، ياردەمچى ۋىراج 57، تىزىملىغان سېھىترا 946، فارماتسىيە 147، تەكشۈرگۈچى ۋە باشقا خادىم 152. شەھەر -

يېزا ۋە يېزىدىن يۇقىرى يەرلىك سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 360 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %4 ئاشتى. بىر يىلدا 20 مىڭ توننا بۇغداي ئۇنى، 14 مىڭ 114 توننا بوتۇلكىلىق سۇ، 14 مىڭ 486 توننا بوتۇلكىلىق ئىچىملىك، 17 مىڭ 100 توننا سۇلياۋ ياسالما، 78 مىڭ 700 توننا سۇلياۋ يىلىم، 2444 دانە پومپا، 2200 كىلوۋولت ئامپېر سائەت ئاكتومۇلىياتور، 34 مىليون 110 مىڭ دانە خىش، ئىشلەپچىقىرىلدى. قاراماي شەھىرى بويىچە مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 950 مىليون يۈەنگە يەتتى، پۈتكەن قۇرۇلۇشلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 360 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %26.2 ئاشتى.

بىر يىلدا جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 9 مىليارد 80 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە نېفىت سانائىتىگە سېلىنغىنى 7 مىليارد 860 مىليون يۈەن، شەھەر مەمۇرىيىتىگە ۋە ئۆي - مۈلۈككە سېلىنغىنى 1 مىليارد 210 مىليون يۈەن. شىنجاڭ نېفىتلىك شۆبە شىركىتى 6 مىليارد 420 مىليون يۈەن مەبلەغ سالىدى، بۇ %16.8 كۆپ. يېڭىدىن يىلىغا 1 مىليون 656 مىڭ توننا نېفىت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى، يىلىغا 445 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى كۆپەيتىلدى. قاراماي نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ پروپاندىن ئاسفالت ئايرىش تۈرى پۈتتۈرۈلۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇنىڭ بىلەن يىلىغا 500 مىڭ توننا ئالىي دەرىجىلىك يول ئاسفالتى ئىشلەپچىقارغىلى بولىدۇ، بۇ غەربىي شىمال رايونىدا ئالىي دەرىجىلىك ئاسفالت ئىشلەپچىقارغىلى بولماسلىقتەك بوشلۇقنى تولدۇردى. مائىتە نېفىت خىمىيە سانائىتى شۆبە شىركىتىنىڭ يىلىغا 450 مىڭ توننا بىنزېن ۋە دىزېلغا ھىدروگېن قوشۇپ پارچىلاش قۇرۇلمىسى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى؛ بىر يىلدا سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش تۈرىدىن 64 ى ئەمەلىيلەشتى، توختامدىكى سومما 940 مىليون يۈەنگە يەتتى، 590 مىليون يۈەن مەبلەغ نەقلەشتى. بىر يىلدا ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا 460 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 366 مىڭ كۇۋادرات مېتىر ئۆي - ئىمارەت پۈتتى. 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ شىنجاڭ بويىچە باش بولۇپ ئەرزان ئىجارىلىك ئۆي قۇرۇلۇشى باشلاندى، 200 يۈرۈش ئەرزان ئىجارىلىك ئۆي پۈتكۈزۈلدى.

بىر يىلدا يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 400 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 2 مىليون 500 توننا - كىلومېتىرغا، پوچتىنىڭ كەسپىي تىجارەت سوممىسى 31 مىليون 203 مىڭ يۈەنگە، تېلېگرافنىڭ كەسپىي تىجارەت سوممىسى 140 مىليون يۈەنگە يەتتى. كۆچمە خەۋەرلىشىش،

خەلقئارا گۈزەل سەنئەت قوش يىل كۆرگەزمىسى» دىكى يۈرۈشلۈك كۆرگەزمىلەرنىڭ بىرى. 2003 - يىللىق خەلقئارا گۈزەل سەنئەت يىللىق كۆرگەزمىسىنىڭ ئاساسىي تېمىسى «يېڭىلىق يارىتىش، يېڭى دەۋر ۋە رايون خاراكتېرىگە ئىگە بولۇش» تىن ئىبارەت بولدى. خەلقئارالىق 70 نەچچە ھەيكەل تىراشلىق ئەسىرى ۋە دۆلىتىمىز ئىچىدىكى 36 ھەيكەل تىراشلىق ئەسىرى كۆرگەزمىگە قاتناشتۇرۇلدى. دۆلىتىمىز ئىچىدىن كۆرگەزمىگە قاتناشتۇرۇلغان ئەسەرلەر ئىچىدە ھەيكەل تىراش پەن خې ئەپەندىنىڭ «سۇ كەلدى» ناملىق ئەسىرى «غەربىي قىسىمغا يۈرۈش قىلىش» تىكى ئاساسلىق ئەسەر بولۇپ قالدى، ئەسەردە خوشخۇي بىر ئۇيغۇر قىزىنىڭ ئوبرازى ئارقىلىق قارامايلىقلارنىڭ سۇ مەنبەسى ئىزدەشتىكى ئۆكۈنۈشى ۋە خۇشاللىقى ئىپادىلەنگەن، ئۇ قارامايلىق ھاياتى كۈچكە تولغان كەلگۈسىگە سىمۋول قىلىنغان. «سۇ كەلدى»، «قاراماي باھار»، «قاراماي سېپونىيىسى» «تەڭرىتاغ باغرىدىكى يېڭى كۆي»، «ئۈزۈم پىشتىسى»، «قايناق ھېسسىياتقا تولغان يىللار» قاتارلىق 6 ئەسەر ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان كۆرگەزمە ئەسىرى بولۇپ قالدى.

- ★ 10 - ئاينىڭ 17 - كۈنى قاراماي شەھەرلىك سودا-سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى قۇرۇلدى.
- ★ 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنى قاراماي شەھىرى مەملىكەتلىك ۋە تەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى

ئىدارە بويىچە 13 مەھەللە سەھىيە مۇلازىمەت مەركىزى، 21 مەھەللە سەھىيە مۇلازىمەت پونكىتى بار. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا 24 مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى. ياشلار - ئۆسمۈرلەر پوتېئول كوماندىسى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا چېمپىيون بولدى، مېيىپ تەنھەرىكەتچىلەر 2 تۈردە دۇنيا رېكوردىنى، 4 تۈردە مەملىكەت رېكوردىنى بۇزۇپ تاشلىدى، 3 ئالتۇن مېدال ئالدى. ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەر گۇرۇپپىلىرى بويىچە 4 ئالتۇن مېدال، 3 كۈمۈش مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى.

بىر يىلدا شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 9818.3 يۈەنگە يەتتى، شەھەر ئاھالىسى ئائىلىسىنىڭ ئېنىكىل كوتېففىستىمېنتى %36.1 بولدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4356 يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە 115 مىڭ 67 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 107 مىڭ 488 كىشى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 148 مىڭ 32 كىشى داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. بىر يىلدا ھاۋا مۇھىتى سۈپىتى دۆلەتنىڭ I ، I دەرىجىلىك ئۆلچىمىگە يەتكەن كۈن %100 كە، مۇھىتتىكى شاۋقۇن ئۆلچىمىگە يەتكەن رايوننىڭ قاپلاش كۆلىمى %100 كە، ئىس - تۈتەك تىرىگىلەنگەن رايوننىڭ قاپلاش نىسبىتى

%100 كە يەتتى. بىر يىلدا 1 مىليون 758 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى، يېڭىدىن 253.43 گېكتار كۆكۈلمەيدان كۆپەيتىلدى، شەھەر رايونىنىڭ كۆكەرتىلىش نىسبىتى %31.73 كە يەتتى. قاراماي شەھىرى ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن ئولتۇراقلىشىش مۇھىتى قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار شەھەر دېگەن نامغا ۋە قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى تارقاتقان جۇڭگولۇقلارنىڭ ئولتۇراقلىشىش مۇھىتى قۇرۇلۇشى بويىچە ئۈلگە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. جۇڭگو ھەيكەل تىراشلىق نەپىس ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى نېفىست

شەھىرىنى يورۇتتى

2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى «جۇڭگو بېيجىڭ خەلقئارا گۈزەل سەنئەت قوش يىل كۆرگەزمىسى - جۇڭگو ھەيكەل تىراشلىق نەپىس ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى - غەربىي قىسىمغا يۈرۈش قىلىش: قاراماي ھەيكەل تىراشلىق ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى» پائالىيىتى باشلاندى، بۇ «جۇڭگو بېيجىڭ

2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى جۇڭگو ھەيكەل تىراشلىق نەپىس ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى «غەربكە يۈرۈش قىلىش» - قاراماي ھەيكەل تىراشلىق كۆرگەزمىسى ۋە قاراماي مەدەنىيە قاپارتما ھەيكەللىرى تېمى ئۈچۈن لېنتا كېسىش - يوپۇق ئېچىش مۇراسىمى قاراماي شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى.

گاۋ يۈەن فوتوسى

تەرىپىدىن دۆلەتلىك پاكىزە شەھەر دېگەن نامغا ئېرىشتى. يالغ يۈەنجىن، چېن پېڭ

مايتاغ رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ مايتاغ رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: فۇ دېشەن.

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: نۇرمەھمەت ئامان.

رايون باشلىقى: شۈي فۇگۇي. سىياسىي كېڭەش 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جالغ دېشەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

مايتاغ رايونى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 250 كىلومېتىر، قاراماي شەھىرىگىچە بولغان ئارىلىقى 150 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2002 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 3، مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتى 12. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇسى 65 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 14 مىڭ 500)؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.1، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %5.71. رايوننىڭ قۇرۇلۇش قىلىنغان كۆلىمى 20 نەچچە كۋادرات كىلومېتىر. رايون بويىچە 133.7 گېكتار يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى تېرىلدى (ئېگىز تېرىلغۇسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). 74 گېكتار يەردە ئىقتىسادىي ئورمان بەرپا قىلىندى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى مايتاغ رايونى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 401 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 4 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 184 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %58.4 ئاشتى، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 213 مىليون يۈەن بولۇپ، %14.3 كېيىدى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 68 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 935 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %85.5 ئاشتى. بىر يىلدا 4 مىليون 50 مىڭ توننا نېفىت پىششىقلاندى (ئىمپورت قىلىنغان 650 مىڭ توننا نېفىتمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)،

236 مىڭ توننا ئېتىلىپ، 190 مىڭ پروپىلېن يىلىمى، 25 مىڭ 200 توننا سۇلياۋ ياسالما، 59 مىڭ 500 توننا گىلكول، 33 مىڭ توننا بۇتادىنېن، 32 مىڭ 200 توننا بىرىكمە رېزىنكا، 5700 توننا كرىستاللىق مېتىل ئالكوگول، 73 مىڭ 470 توننا ھەرخىل ئاسفالت ئىشلەپچىقىرىلدى. سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش نىسبىتى %99.26 كە يەتتى. بىر يىلدا 20 مىڭ توننا خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتى، 41 مىڭ 359 توننا كوكى ئېكسپورت قىلىندى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 539 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ئورۇنلار سالغان مەبلەغ 180 مىليون يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 263 مىليون يۈەنگە يەتتى. تېلېگراف كەسپى كىرىمى 55 مىليون 16 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %77.4 ئاشتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 142 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %27.9، يەرلىك مالىيە چىقىمى 142 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %21.7 ئاشتى. يەرلىك باج كىرىمى 64 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ھەرخىل قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 693 مىليون يۈەنگە، ھەرخىل ئامانەت پۇلىنىڭ قالدۇقى 2 مىليارد 679 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئامانەت پۇل قالدۇقى 1 مىليارد 120 مىليون يۈەن. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 59 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 13 مىليون 612 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى يەككە سودا. سانائەت ئورنى 2519، خۇسۇسىي كارخانا 146، يەككە ۋە خۇسۇسىي سودا - سانائەت كارخانىلىرى تاپشۇرغان باج 23 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %21.4 ئاشتى.

2003 - يىلى مايتاغدىكى نېفىت خىمىيە سانائىتى كارخانىلىرى دۆلەتكە 9 تۈرلۈك پاتېنتنى ئىلتىماس قىلدى. سىيرىلىشتىن ساقلىنىدىغان رېزىنكىنى تەتقىق قىلىپ ياساش، پارافىنلىق مىكرو ئورگانىزىمى گۇڭگۇرتسىزلىنىدۇرۇش زەمبۇرۇقى قۇرۇلمىسى ۋە ئۇنى قوللىنىش قاتارلىق دۆلەت دەرىجىلىك «863» تۈر تەتقىقاتى قانات يايدۇرۇلدى. 6 تۈرلۈك پەن تەتقىقات مۇۋەپپەقىيىتى ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكىلىق باھالاپ بېكىتىشىدىن ئۆتتى. نېفىت چەككەلەش، خىمىيە سانائىتى كەسپى ئومۇمىي جەھەتتىن ئۆلچەمگە يەتتى، 1 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۆلچەمگە يەتكەن قۇرۇلما %69 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە نېفىت چەككەلەشتە ئىشلىتىلىدىغان 1 دىستىللاش قۇرۇلمىسى، 1 كاتالىزلاش قۇرۇلمىسىدىن ئىبارەت 2 يۈرۈش قۇرۇلما ئالاھىدە دەرىجىلىك ئۆلچەمگە يەتتى. «كومپېرسور تۈرۈپىنىڭ

ئالتۇن مېدال، 7 كۈمۈش مېدال ئالدى، 10 تۈردە چېمپىيون بولدى. «مايتاغ رايونى تەزكىرىسى» نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى. «مايتاغ نېفىت خىمىيە گېزىتى» مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر كارخانا گېزىتى بولدى.

2003 - يىلى مايتاغ رايونى بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل ماااشى 23 مىڭ 865 يۈەنگە، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ كۆلىمى 19.2 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

بىر يىلدا خۇسۇسى كارخانىدىكى 298 خادىم، 196 يەككە تىجارەتچى ۋە ئەركىن كەسىپكار ئىجتىمائىي سۇغۇرتىغا قاتناشتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 2425 كىشى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا (دۆلەت كارخانىلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، 2998 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

رايوننىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %36.85 كە، يېشىل يەر نىسبىتى %37.34 كە يېتىپ، قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن باغچىلاشقان شەھەرلەر ئارا ئىلغار كولىكتىپ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

مەھەللە قۇرۇلۇشى ئەھۋالى

2003 - يىلى مايتاغ رايونى بىخەتەر، مەدەنىي مەھەللە، زەھەرسىز مەھەللە، ئۆگىنىش تىپىدىكى مەھەللە بەرپا قىلىشنى پۇرسەت بىلىپ، پەن - مائارىپ، مەدەنىيەت - تەنتەربىيە، قانۇن، سەھىيەنى مەھەللىلەرگە كىرگۈزۈش پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، مەھەللە قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈردى ۋە چوڭقۇرلاشتۇردى. مەھەللە باشقارمىسىدا ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا كارخانىلار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىرلەشمىسى، ئەۋلادلارغا كۆڭۈل بۆلۈش خىزمەت كومىتېتى، مەھەللە باشقارمىسى تەنتەربىيە جەمئىيىتى، مەھەللە باشقارمىسى ئەگەك كاپالىتى ئىش ئورنى قاتارلىق ئاپپاراتلار قۇرۇلۇپ، مەھەللەرنىڭ فۇنكسىيىسى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. «مەملىكەتلىك مەھەللە مائارىپى تەجرىبە رايونى» خىزمىتى پائال قانات يايدۇرۇلۇپ، مەھەللە مائارىپى پىدايىلىرى قوشۇنى زورايىتىلىپ، مەھەللە ئاھالىسىنىڭ ئومۇمىي ساپاسى ۋە ماھارىتىنى ئۆستۈرۈش نىشان قىلىنىپ، مەڭگۈلۈك ئۆگىنىش ۋە مائارىپ سىستېمىسى دەسلەپكى قەدەمدە بەرپا قىلىندى. 45 قارار ھەرخىل كۇرس ئېچىلدى، ئۆگىنىش تىپىدىكى ئورۇندىن 16 سى، ئۆگىنىش تىپىدىكى ئائىلىدىن 113 ى بارلىققا كەلدى. «21 - ئەسىرنىڭ بېشىدىكى ئېلىمىز نېفىت شەھەر رايونىدىكى مەھەللە مائارىپىنىڭ تەرەققىياتى ئۈستىدە تەتقىقات - قاراماي شەھىرى مايتاغ رايونى مىسال قىلىندى» ناملىق تەتقىقات تېمىسىنى تەتقىق قىلىش ۋەزىپىسى جەھەتتە باسقۇچ

سىلكىنىشىنى ئازايتىپ، قوغداش پروپان قۇرۇلمىسىنى بىخەتەر، مۇقىم، ئۇزۇنغىچە ھەرىكەتلەندۈرۈش» QS مۇۋەپپەقىيىتى دۆلەتنىڭ سۈپەت جەھەتتە مۇنەۋۋەر مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «تېيەنلى» يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىسى ئاپتونوم رايوننىڭ يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كارخانىلارنىڭ سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش ۋە باھالىشىدىن ئومۇميۈزلۈك ئۆتۈپ، يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق كارخانىلارنىڭ سالاھىيىتىنى سىناش لاپاقەتنامىسىگە ئېرىشىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە نۇقتىلىق يېتىلدۈرىدىغان 30 نۇقتىلىق كارخانا قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. يۇقىرى يالتىراق پولى پروپىلېن، سۈزۈك پولى پروپىلېن، يۇقىرى ئىشچىلىق مىكرو ئالكان كالىتسىي، بىناكارلىق ئاسفالىتى، تىرېلىن تالاسىدىن ئىشلەنگەن توقۇمىز رەختتىن ئىبارەت 5 خىل مەھسۇلات ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلىق مەھسۇلات دېگەن نامغا ئېرىشتى.

رايوندىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ بىر، ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 2908 (مىللىي 1174)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 2502 (مىللىي 752)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 6، ئوقۇغۇچىسى 3993 (مىللىي 609)؛ بالىلار باغچىسى 9، باغچىدىكى بالا 2511. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 1180 (مىللىي 171). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 40 مىليون 860 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. مائارىپنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %100 كە يەتتى. شىنجاڭ نېفىت ئۇنىۋېرسىتېتى مايتاغ نېفىت خىمىيە ئاسپىرانتلىرىنى تەربىيەلەش خىزمەت پونكىتى قۇرۇلدى. يىل ئاخىرىدا تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە يەتتى. رايون بويىچە يىل ئاخىرىدا بىر ئۇنىۋېرسال دوختۇرخانا (2 ئا دەرىجىلىك)، 2 سەھىيە - يۇقىمدىن ساقلىنىش پونكىتى، بىر ساغلاملىق مەركىزى، 8 مەھەللە داۋالاش - ساقلىق ساقلاش مەركىزى، 46 يەككە ئامبۇلاتورىيە ۋە ئىدارە-ئورۇنلارنىڭ شىپاخانىسى، 459 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 88)، دوختۇرخانىلاردا 392 كارىۋات بار.

2003 - يىلى مايتاغ رايونىنىڭ كوماندىسى شىنجاڭ نېفىت تەنتەربىيە جەمئىيىتىگە ۋاكالىتەن ئاپتونوم رايونلۇق 10. نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىغا قاتنىشىپ، 7 تۈردە 1. لىككە، 6 - تۈردە 2 - لىككە، 4 تۈردە 3 - لىككە ئېرىشتى. يېڭى ئەسىردىكى تۇنجى نۆۋەتلىك ئاپتونوم رايونلۇق مەھەللە ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكىدە بىر ئالتۇن مېدال، 2 كۈمۈش مېدال قولغا كەلتۈرۈلدى. مايتاغ تەنھەرىكەت-چىلىرى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىكتىن يۇقىرى مەدەنىيەت، تەنتەربىيە مۇسابىقىسىغا 12 قېتىم قاتنىشىپ، دۆلەت دەرىجىلىك بىر كۈمۈش مېدال، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 5

★ 9 - ئاينىڭ 8 - كۈنى مايتاغدىكى يىلىغا 220 مىڭ توننا ئېتىلپن ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇشىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى دۆلەتنىڭ مۇھىم ئاساسى بويىچە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئوخشاشلۇق ئۆتتى.

بالا بەنشۈن

قاراماي رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
چ ك پ قاراماي رايونلۇق كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاۋ ۋېيدۇڭ.

4 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ما ۋېنخۇ.
رايون باشلىقى: تىيەن چىڭشېڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

قاراماي رايونى قاراماي شەھىرىنىڭ ئوتتۇرىسىغا جايلاشقان. 2003 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 6، يېزا بىر. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 148 مىڭ 992 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 35 مىڭ 161)؛ يېزا نوپۇسى 1850؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %6.34، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %4.65. رايون بويىچە 995 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 71 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 924 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى تىپىك قۇرۇقلۇق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى قاراماي رايونىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 7 مىليارد 850 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 38 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 5 مىليارد 832 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 980 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16 ئاشتى.

قاراماي رايونى شوگەي يېزىسىنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون 931 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 11 مىليون 512 مىڭ 300 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 2 مىليون 218 مىڭ 900 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 316.9 توننا ئاشلىق، 2402.5 توننا پاختا، 2422.5 توننا باشقا ئىقتىسادىي زىرائەت ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 18 مىڭ 645 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 267.87 توننا

خاراكتېرلىك نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى؛ «مايتاغ رايونىنى ئۆگىنىش تىپىدىكى مەھەللە قىلىپ قۇرۇپ چىقىش تەسەۋۋۇرى ۋە ئەمەلىيەت» ناملىق دوكلات مائارىپ مىنىستىرلىكىگە تاپشۇرۇلدى. مايتاغنىڭ سىملىق رەقەملىك كۈتۈپخانىسى دۆلەت بويىچە تۇنجى مەھەللە رەقەملىك كۈتۈپخانىسى ئالاھىدە خاتىرە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئاممىۋى مەيدان مەدەنىيىتى پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، ھەرغىسل مەخسۇس سەنئەت كېچىلىكى، ئۆسمۈر - بالىلار مەدەنىيەت - تەنتەربىيە مۇسابىقىسى، زېھىن سىناش مۇسابىقىسى، ئائىلە قىزىقارلىق تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى، مەھەللە تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى قاتارلىقلار 80 نەچچە قېتىم ئۆتكۈزۈلدى. ئادۋوكاتلىق ئورنى بىلەن مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتى قانۇننى مەھەللەلەرگە كىرگۈزۈش مۇلازىمىتى بويىچە كېلىشىم ئىمزا لاشقا ئۇيۇشتۇرۇلدى، بىر يىلدا ئاجىزىلاردىن 6 ئادەم (قېتىم) ھەقسىز قانۇن ياردىمى بىلەن تەمىنلەندى. ھەممە ئادەم تۆۋەن دەرىجىلىك تىببىي داۋالاش - سەھىيە - ساقلىق ساقلاشتىن بەھرىمەن بولۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش نىشان قىلىنىپ، تىببىي داۋالاش، ئالدىنى ئېلىش، ساغلاملىق مۇلازىمىتى، ساغلاملىق كاپالىتى بىلەن سەھىيە بويىچە قانۇن ئىجرا قىلىش بىر گەۋدە قىلىنغان مەھەللە سەھىيە مۇلازىمەت سىستېمىسى تەدرىجىي بەرپا قىلىندى. 2003 - يىل 8 - ئايدا مايتاغ رايونى ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە رايون قىلىپ تەستىقلاندى ھەمدە مەھەللە قۇرۇلۇشىدا ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغارلار قاتارىغا كىردى.

★ 2003 - يىلى «جۇڭگونىڭ غەربىدىكى قۇرغاق رايونلارنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنىڭ ئۆزگىرىشى ۋە ئۇنى تەكشۈرۈش - تىزگىنلەش تەتقىقاتى تۈرى» (دۆلەتنىڭ 435 تۈرى) نىڭ بىرى) - مايتاغنىڭ ئېكولوگىيە كەسپى بويىچە تەجرىبە قىلىش - ئۈلگە كۆرسىتىش بازىسىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى، 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشتا 40 مىڭ كۋادرات مېتىر يەرگە يەم - خەشەك ئۈجمىسى تېرىلدى. بۇ شىنجاڭ تۇنجى قېتىم ئۈستىگە ئالغان دۆلەتنىڭ زور ئاساس تەتقىقات تۈرى بولۇپ، پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكى تۈز قىلىپ تۇرغۇزغان دۆلەت دەرىجىلىك 87 زور پەن تەتقىقات تۈرىنىڭ بىرى، ئۇنىڭ تەتقىقات ئوبيېكتى جۇڭگونىڭ غەربىدىكى 2 مىليون 500 مىڭ كۋادرات كىلومېتىرلىق قۇرغاق رايوندىن ئىبارەت.

★ 4 - ئاينىڭ 11 - كۈنى مايتاغدىكى 500 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىنغان، يىلىغا دىستىللەنگەن مايا ھىدروگېن قوشۇپ پارچىلاش سانىتىگە 20 مىڭ ئۆلچەملىك كۆپ مېتىر ھىدروگېن ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇشى باشلاندى، بۇ مايتاغنىڭ نېفىت ئايرىش يادرو يۈرۈشلۈك قۇرۇلۇشىنىڭ كۈندىن كۈنگە مۇكەممەللەشمەكتەن دېرەك بېرىدۇ.

مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1429 (مىللىي 13)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 8787 (مىللىي 2134)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 16، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 929 (مىللىي 3133)؛ بالىلار باغچىسى 12، باغچىدىكى بالى 3528. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2061 (مىللىي 644). يىل ئاخىرىدا رادىئو بىلەن تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %100 كە يەتتى.

رايون بويىچە 15 سەھىيە ئاپپاراتى، 1454 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 949 كارىۋات بار. 2003 - يىلى قاراماي رايونى مەملىكەتلىك 6 - نۆۋەتلىك مېيپىلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا 3 ئالتۇن مېدال، 5 كۈمۈش مېدال، 2 مىس مېدال ئالدى ھەمدە 2 تۈردە دۇنيا رېكوردىنى بۇزدى.

2003 - يىلى قاراماي رايونىدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى كىرىمى 9818 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 7629 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4480 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پۇل ماۋائى 16 مىڭ 525 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە رايون بويىچە 3887 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا، 1145 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1055 كىشى داۋالاشنى سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش

2003 - يىلى قاراماي رايونى كېنتاكتى، ھامبۇرگ، ئابلاجان نانلىرى قاتارلىق خەلقئارادا، دۆلەت ئىچىدە ۋە شىنجاڭدا تونۇلغان تېز تاماق زەنجىرسىمان دۇكانلىرىنى، سېنگاپورنىڭ «خۇشيا» خەلقئارا مېھمانخانا گۇرۇھى قاتارلىق دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىغا تونۇلغان كارخانا گۇرۇھلىرىنىڭ ئىلغار باشقۇرۇش ئەندىزىسىنى ۋە كارخانا ئىگىلىك باشقۇرۇش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئىختىساسلىقلارنى كىرگۈزدى. «سەنلەن»، «يۇڭشېڭ» شۇنىڭدەك «خۇڭجىڭ» گۇرۇھى مەبلەغ سالغان قۇملۇق گولۇف توپ مەيدانىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى پۈتتى، كۈيتۈڭ «داخۇا» شىركىتى مەبلەغ سالغان شاڭخەي داجۇڭ ئاپتوموبىل ئالاھىدە ئىسجارت بېرىلگەن سېتىش دۇكىنىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى پۈتتى، «قۇياش نۇرى» مال سېتىۋېلىش مەيدانىنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى پۈتتى. شىئەن يەرمەنكىسىدە 18 مىليون يۈەنلىك مەبلەغ سېلىش مۇددىئانامىسى، ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە 152 مىليون يۈەنلىك مەبلەغ سېلىش مۇددىئانامىسى، 30 مىليون يۈەنلىك سېتىش توختامى ئىمزالاندى. 2003 - يىلى قاراماي

گۆش، 207.51 توننا يۇلك، 9121 توننا سۈت، 3.5 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 4.71 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

يەرلىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 40 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 140 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %7.6 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 10 مىڭ توننا بۇغداي ئۆزى، 29 مىڭ 21 توننا ئۈزۈم ھارقى، 11 مىڭ 374 توننا مېنېرال سۇ، 95 مىڭ 847 توننا سىلىقلاش مېيى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 151 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 818 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

2003 - يىلى قاراماي رايونىدىكى يەككە سودا - سانائەت ئورنى 7988 گە، خۇسۇسىي كارخانا 597 گە يەتتى، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنىڭ قوشۇمما قىممىتى 730 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17 ئاشتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 800 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 670 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 9 مىليون 970 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 68 مىڭ 300 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2700 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 93 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 7262 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 89 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى. 167 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 108 مىليون يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 227 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.11، يەرلىك مالىيە چىقىمى 345 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12.99 ئاشتى. شەھەر ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 5 مىليارد 304 مىليون يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 264 مىليون يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 42 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

رايون بويىچە 9325 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار. 2003 - يىلى قاراماي شەھىرى مەملىكەتلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدىكى ئىلغار شەھەر رايونلىرىنى تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى. رايوندىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 106 (مىللىي 54)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا

رايونى سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش تۈرىدىن 31 نى ئەمەلىيلەشتۈردى. سېلىنىدىغان مەبلەغ 720 مىليون يۈەن، بىر يىلدا 360 مىليون يۈەن مەبلەغ نەقلەشتى.

مەھەللە قۇرۇلۇشى ئەھۋالى

2003 - يىلى قاراماي رايونى مەملىكەتلىك مەھەللە قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە شەھەر رايونىنى مۇستەھكەملەش ئاساسدا مەھەللە مۇلازىمىتىنى مۇھىم نۇقتا، مەھەللە ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزى ئۆزى ئىدارە قىلىشنى مەۋقە قىلىپ، پەن - مائارىپ، مەدەنىيەت - تەنتەربىيە، قانۇن، سەھىيەنى مەھەللەگە كىرگۈزۈش خىزمىتىنىڭ شەكلى ۋە ئۇسۇلى توغرىسىدا پائال ئىزدىنىپ، مەھەللەنىڭ تۈرلۈك ئىشلىرىنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈردى. مەھەللە مۇلازىمىتىنى كۈچەيتىپ، رايون، مەھەللە باشقارمىسى، مەھەللىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك مەھەللە پىدائىيلىرى مۇلازىمەت تورىنى بەرپا قىلىپ، 10 قارار پىسخىكا جەھەتتىن مەسلىھەت بېرىش، ماھارەت يېتىشتۈرۈش، خەلق ھۈنەر - سەنئىتى بويىچە تەربىيەلەش قاتارلىق كۇرسلارنى ئېچىپ، 800 نەچچە ئادەمنى تەربىيەلىدى. مەھەللە مۇلازىمىتى ساھەسى ۋە مۇلازىمەت تۈرىنى يەنىمۇ كېڭەيتىپ، مەھەللە مۇلازىمىتى تىرەك سىستېمىسىنىڭ زورىيىشىغا يۆلەك بولدى، 4 ئائىلە مەمۇرىيىتى شىركىتى 308 ئادەمنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. مەھەللە مائارىپىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، رايون، مەھەللە باشقارمىسى، مەھەللىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك مەھەللە مائارىپى بازىسىنى بەرپا قىلدى، نۇقتىدا سىناق قىلىنىدىغان مەھەللىلەردە مەھەللە تورىدا تېلېۋىزىيە قانىلىسى مائارىپ سۇپىسى بەرپا قىلىپ، ئاھالىلەرنى كۆپ مەزمۇنلۇق، كۆپ قاتلاملىق، كۆپ يوللۇق، كۆپ شەكىللىك مەھەللە مائارىپى مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلىدى. 2003 - يىلى قاراماي رايونى ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن مەھەللە مائارىپىدىكى تەجرىبە رايونى قىلىپ بېكىتىلدى. ساغلاملىق مائارىپىنى مەھەللىگە كىرگۈزۈش پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇپ، سەھىيە - ساغلاملىق ساغلاملىق، ساغلاملىق مائارىپى بىلىملىرى قاتارلىق مەخسۇس تېمىلاردا لېكسىيە ئۇيۇشتۇرۇش ئارقىلىق، ئاھالىلەرنىڭ ساغلاملىق ئېڭىنى ئۆستۈردى. قانۇن مۇلازىمىتىنى مەھەللىلەرگە كىرگۈزۈش خىزمىتىنى پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، مەھەللىلەردە قانۇندىن مەسلىھەت بېرىش، قانۇنچىلىق لېكسىيىسى، قانۇن جەھەتتە ياردەم بېرىش، تەقلىدىي سوت قاتارلىق يۈرۈشلۈك پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇرۇپ، مەھەللە ئاھالىلىرىنىڭ قانۇن ئۆگىنىش، قانۇننى بىلىش، قانۇننى چۈشىنىش، قانۇننى ئىشلىتىش ئاڭلىقلىقىنى يەنىمۇ ئۆستۈردى. «قىزىل نۇر» مەھەللىسىگە مەملىكەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەر قانۇن مەكتىپى دەپ نام بېرىلدى. مەھەللە

ئوت مۇداپىئەسىنى باشقۇرۇش تۈزۈمىنى مۇكەممەللەشتۈردى. مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتىنىڭ نۆۋەت ئالمىشىش خىزمىتى خەلىپىلىك تاماملىنىپ، مەھەللە ئاھالىلەر كومىتېتى ئەزاسىدىن 268 ى سايلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە بىۋاسىتە سايلاش ئۇسۇلى قوللىنىلغان 11 مەھەللىدە 10 مىڭ 435 ۋەكىل بىۋاسىتە سايلامغا قاتناشتى، سايلامغا قاتنىشىش نىسبىتى %74.84 بولدى؛ ۋاسىتىلىك سايلاش ئۇسۇلى قوللىنىلغان 37 مەھەللىدە 6238 ۋەكىل ۋاسىتىلىك سايلامغا قاتناشتى، سايلامغا قاتنىشىش نىسبىتى %87.6 بولدى.

★ 2003 - يىلى قاراماي رايونى مەملىكەتلىك مەھەللە مېھىپىلار خىزمىتىدىكى ئۈلگە رايون، مەملىكەتلىك پىلانلىق تۇغۇتقا ئەلا مۇلازىمەت قىلىشتىكى ئىلغار رايون بولۇپ باھالاندى.

ۋاڭ يۇپىڭ، خاۋ يەن

جەرەنبۇلاق رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
ج ك پ جەرەنبۇلاق رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتىدىن
نىڭ شۇجىسى: شۈي نەيخۇا.
5 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ
مۇدىرى: جالڭ شاڭخياڭ.
رايون باشلىقى: سۇن جېنجياڭ.
ئاساسىي ئەھۋالى

جەرەنبۇلاق رايونى قاراماي شەھىرىنىڭ شەرق تەرىپىنىڭ شىمالىغا جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 360 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى رايونغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 2. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 61 مىڭ 810 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 13 مىڭ 190)؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %4.97، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %3.23. كىلىماتى تىپىك مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى جەرەنبۇلاق رايونىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 6 مىليارد 698 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 6 مىليارد 168 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 529 مىليون يۈەنگە

يېتىپ، 9% ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 10% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 800 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 220 مىڭ يۈەن.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليارد 40 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 7.5%، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 6 مىليارد 140 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 10% ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 2 مىليون 509 مىڭ 600 توننا خام نېفىت، 1 مىليارد 7 مىليون 543 مىڭ 100 كىلوۋات سائەت توك، ئىشلەپچىقىرىلدى، 132 قەۋەت ماي قاتلىمى تەجرىبە قىلىندى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 400 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 12 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 12 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 200 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 80 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 3 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر تېلېفونى ئابونتىنى 31 مىڭ 610 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتىنى تەخمىنەن 40 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىنى 6500 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 312 مىليون يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 133 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 27%، يەرلىك مالىيە چىقىمى 131 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 27% ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 521 مىليون يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 34 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا تۆلەم سوممىسى 6 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلى ئازكەم 50 مىڭ تۈپ كۆچەت تىكىلدى، شەھەر رايونىنىڭ كۆكەرتىلىش كۆلىمى 124.5 گېكتارغا، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش كۆلىمى 151.5 گېكتارغا، يېشىل يەر نىسبىتى 32.22% كە، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى 39.15% كە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن يېشىل يەر كۆلىمى 27.68 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

رايوندىكى ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 5343، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 2530. رايوندىكى كەسپىي ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 177؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 3،

مەكتەپتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 1029 (مىللىي 121)، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 2011 (مىللىي 234)؛ ئادەتتىكى مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 498 (ھەممىسى مىللىي)، مەكتەپتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 535، مەكتەپتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 770؛ ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 3843 (مىللىي 533)؛ بالىلار باغچىسى 5، باغچىدىكى بالا 1212 (مىللىي 204)؛ 12 يىللىق تۈزۈمدىكى پائالىيەت خۇسۇسىي مەكتەپ بىر، مەكتەپتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 107 (مىللىي 12)، مەكتەپتىكى تولۇقسىز مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 82 (مىللىي 4)، مەكتەپتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 69 (مىللىي 5)؛ ئادەتتىكى خۇسۇسىي باشلانغۇچ مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 209؛ خۇسۇسىي بالىلار باغچىسى 2؛ باغچىدىكى بالا 218 (مىللىي 19). ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 1097 (مىللىي 270). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 10 مىليون 935 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو بىلەن تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا 100% كە يەتتى.

جەرەنبۇلاق رايونى بويىچە 8 سەھىيە ئاپپاراتى، 422 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 280 كارىنۇت بار.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە جەرەنبۇلاق رايونى بويىچە 18 مىڭ 622 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 20 مىڭ 226 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا (بۇنىڭ ئىچىدە يەككە تىجارەتچى تەخمىنەن 1500)، 18 مىڭ 952 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى جەرەنبۇلاق رايونى يەنە بىر قېتىم ئاپتونوم رايون بويىچە ناھىيىلىك، شەھەرلىك، رايونلۇق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا نىشان مەسئۇلىيەت تۈزۈمىدىكى ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى، مەملىكەتلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدىكى ئىلغار رايون دېگەن نامنى داۋاملىق ساقلاپ قالدى ھەمدە ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە رايونلار قاتارىغا كىردى.

★ 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى جەرەنبۇلاق رايونى يەرلىك ئىقتىسادىي خىزمەت يىغىنى ۋە رايونىنى پەن - مائارىپ ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش يىغىنى ئاچتى. يىغىندا 2003 - يىللىق يەرلىك ئىقتىساد ۋە رايونىنى پەن - مائارىپ ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش خىزمىتىدە بارلىققا كەلگەن 10 ياخشى چولپان كارخانا، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدىكى ئىلغار كارخانا،

قىممىتى 1 مىليارد 155 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 20 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 10.9% كېيىنكىدە 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 119 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 9.4%، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 34 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 7.5% ئاشتى.

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليون 698 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 11.3% تۆۋەنلىدى. 626.5 توننا ئاشلىق، 679.5 توننا پاختا ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 12 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 1 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

نېفىت - گاز مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 979 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 1 مىليون 292 مىڭ توننا نېفىت، 179 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز ئىشلەپچىقىرىلدى. يەرلىك سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 55 مىليون يۈەنگە يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بىر يىلدا 14 مىليون يۈەن مەبلەغ جەلپ قىلىندى. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3200 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2700 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 300 گە يەتتى. بىر يىلدا 87 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 1 مىليون 115 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 21 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 11%، يەرلىك مالىيە چىقىمى 21 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 10% ئاشتى. پۇل مۇناسىۋەت ئاپپاراتلىرىدىكى ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 170 مىليون يۈەنگە، ھەر خىل قەرز پۇل قالدۇقى 38 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ئورقۇ رايونىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 204، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 70. رايوندىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 2، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 600 (مىللىي 107)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 200، ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 101 (مىللىي 49). بىر يىلدا مائارىپ ئىشلىرىغا 8 مىليون 260 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى 90% كە يەتتى.

رايون بويىچە 3 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، بىر سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى، 140 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 100 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئورقۇ رايونى بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ

رايونى پەن - مائارىپ ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى نادىر ئىختىساسلىق خادىم، پەن - مائارىپنى باشقۇرۇش ئىلغارى، 10 ياغى يەككە سودا - سانائەت ئورنى تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى. 14 كارخانىغا جەرەنبۇلاق رايونىدىكى ئىشەنچلىك كارخانا دەپ، 10 تۈرلۈك مەھسۇلاتقا يەرلىك ئورۇننىڭ داڭلىق ماركىلىق مەھسۇلاتى ۋە پەن - تېخنىكىلىق ئەلا يېڭى مەھسۇلات دەپ نام بېرىلدى.

★ 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى جەرەنبۇلاق رايونىنىڭ پونكىت شەكلىدىكى مۇلازىمەت زالىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى، مۇلازىمەت زالىدا تەكشۈرۈپ تەستىقلاش، مۇلازىمەت تۈرىدىن چوڭ 16 تۈر بويىچە 100 نەچچە كىچىك تۈر يولغا قويۇلۇپ، ھەر خىل ئىقتىسادىي ئەمەلىي گەۋدە ۋە كەڭ ئىگىلىك باشقۇرغۇچىلار پائال، تەشەببۇسكار، ئالغا كەتكەن مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلىنىدۇ.

بەي بىك

ئورقۇ رايونى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ ئورقۇ رايونلۇق 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: چيەن خەيجياڭ.

5 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: چيەن خەيجياڭ

رايون باشلىقى: يالڭ شۇۋېن.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئورقۇ رايونى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىي چېتىگە، قاراماي شەھىرىنىڭ شەرقىي شىمالىغا جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 400 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ئورقۇ رايونىغا قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى بىر، يېزا بىر؛ يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىگتۇەننىڭ نوپۇسى بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، 8337 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 2517)، يېزا نوپۇسى 1388؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.03، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %8.76. رايون بويىچە 334 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ (بىگتۇەننىڭ يېرى بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق)، 143 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 160 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ئورقۇ رايونى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش

600 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 30 مىڭ 600 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى قۇرۇقلۇق تىپىدىكى چۆللۈك كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 8 مىليارد 656 مىليون يۈەن (يەرلىككە تەۋەسى 4 مىليارد 375 مىليون يۈەن) گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 954 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.8، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 5 مىليارد 766 مىليون يۈەن (يەرلىككە تەۋەسى 1 مىليارد 390 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %15.6 (يەرلىككە تەۋەسى %44.23 ئاشتى)؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 936 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.2 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلاردا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 637 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 213 مىليون يۈەنگە، چارۋىچىلىقنىڭ 367 مىليون يۈەنگە، بېلىقچىلىقنىڭ 2 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 86 مىڭ 952 توننا ئاشلىق، 12 مىڭ 711 توننا پاختا، 929 توننا ياغلىق دان، 675 توننا خاسلا، 504 مىڭ 500 توننا ئۈزۈم، 121 مىڭ 100 توننا كۆكتات، 102 مىڭ 500 توننا قوغۇن، 5608 توننا زىرە، 31 مىڭ 715 توننا بېدە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 1 مىليون 88 مىڭ 300 تۇياق چارۋا قالدى. 35 مىڭ 235 توننا گۆش، 2059 توننا يۇلك، 16 مىڭ 246 توننا سۈت، 412 توننا تۇخۇم، 291 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 4700 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. ۋىلايەت بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 349 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 152 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 485 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليارد 872 مىليون يۈەن (يەرلىككە تەۋەسى 1 مىليارد 804 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.4 (يەرلىككە تەۋەسى %20.59 ئاشتى)؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 4 مىليارد 330 مىليون يۈەن (يەرلىككە تەۋەسى 587 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %10 ئاشتى (يەرلىككە تەۋەسى %22.75 ئاشتى). ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 613 مىڭ 100 توننا كۆمۈر، 2 مىليون 350 مىڭ 100 توننا نېفىت، 1 مىليارد 234 مىليون 430 مىڭ كۈب مېتىر تەبىئىي گاز، 198 مىڭ 700 توننا تۆمۈر رۇدىسى ئىشلەپچىقىرىلدى، 42 مىليون 580 مىڭ كىلوۋات

ئوتتۇرىچە كىرىسى 4135 يۈەنگە، ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 27 مىڭ 621 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە رايون بويىچە 81 ئىشچى- خىزمەتچى ئىشىمىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 23 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 162 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاشنى سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. * 2003 - يىلى ئورقۇ رايونى خۇبىن كەنتىنىڭ تاشيول قۇرۇلۇشى، شەپتانكىرىش ساياھەت ئاساسىي مۇئەسسەسەلەر قۇرۇلۇشى (سۇ، توك بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشى)، ھۆكۈمەتنىڭ ئۆچۈر تورى قۇرۇلۇشى، مۇسۇلمانلار قەبرىستانلىقىنى كۆچۈرۈش ۋە يېزىلاردا ھاجەتخانىسى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى تاماملاندى، مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىق قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. ماۋ يىجى

تۇرپان ۋىلايىتى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ تۇرپان ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: سۇلك ئەيرۇلك (ئايال)، مۇئاۋىن شۇجىلىرى: ئابلا قاسىم، سۇن چاخۇۋا، لى مىڭ، كېرەم ئىبراھىم. ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تۇرپان ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مەمەت يۈسۈپ، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: مەمەت روزى، دۆلك خېمىڭ. ۋالىي: ئابلا قاسىم، مۇئاۋىن ۋالىيلار: ليۇ شىنىمىن، خۇاڭ ليۇچۈەن (9 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لىن ئەندى، خۇاڭ جىجۇلك، جۇرگەت ئىمىن، جاپپار ئىبراھىم. سىياسىي كېڭەش ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: خاۋ چاڭشۇن، مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: شىن رۇيشېڭ، توختى روزى، باھادىر ئابدۇلھېلىم.

ئاساسىي ئەھۋالى

تۇرپان ۋىلايىتى شىنجاڭنىڭ شەرقىي قىسمىغا، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە جايلاشقان. مەمۇرىي مەھكىمە تۇرپان شەھىرىدە. 2003 - يىلى ۋىلايەتكە قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 2. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇسى 571 مىڭ 711 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 438 مىڭ 652)، يېزا نوپۇسى 419 مىڭ 489. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %12.86، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.34. ۋىلايەت بويىچە 51 مىڭ 500 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 20 مىڭ

سائەت توك تارقىتىلدى، 847 مىليون 510 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 930 مىڭ كىلوۋات سائەت ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەندى، 20 مىليون 620 مىڭ توننا تۇرۇبا سۇيى، 50 مىڭ توننا ئۇن، 16 مىڭ 209 توننا سۇ يېغى، 8785 توننا ئىچىملىك - ھاراق، 2949 توننا ئاق ھاراق، 5232 توننا ئۈزۈم ھارقى، 765 توننا ئىچىملىك، 2070 توننا مىس، 14 مىڭ 525 توننا پاختا يىپ ئىشلەپچىقىرىلدى، 78 مىڭ 409 توننا نېفىت پىششىقلىنىدى، 11 مىڭ 310 توننا ئېلېكتر ئېنېرگىيەسى، 34 مىڭ 952 توننا گۈڭگۈرت كىمىياتى، 20 مىڭ 288 توننا ئىشقار سۇلغۇ، 44 مىڭ 543 توننا ساپ ياغاچ ئىسپىرتى، 480 مىڭ توننا سېمونت ياسالمىسى، 320 مىڭ توننا سېمونت، 30 مىڭ 700 كۋادرات مېتىر مەرمەر تاش پاختا، 1 مىليون 417 مىڭ 400 كۋادرات مېتىر گرانىت تاش تاختا، 416 كىلوگرام ئالتۇن ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 167 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 305 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، ساپ پايدىسى 3 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 3 مىليارد 425 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى (يەرلىكنىڭ سالغىنى 1 مىليارد 813 مىليون يۈەن)، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 2 مىليارد 571 مىليون يۈەن (يەرلىكنىڭ سالغىنى 1 مىليارد 342 مىليون يۈەن). ئۆزگەرتىش، يېڭىلاشقا سېلىنغانى 604 مىليون يۈەن (يەرلىكنىڭ سالغىنى 216 مىليون يۈەن). يىل ئاخىرىدا شەھەر - يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 120 مىڭ 156 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتىنى 114 مىڭ 976 گە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 957 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 3 مىليون 569 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليون 384 مىڭ 600 دوللار. بىر يىلدا 2 مىليون 200 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 440 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 475 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.42، يەرلىك مالىيە چىقىمى 789 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.09 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 2 مىليارد 966 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 162 مىليون يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 53 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە ھەر خىل كەسىپى تېخنىكا خادىمى 15 مىڭ 622. ھەر خىل ئوتتۇرا تېخنىكوم 3، ئوقۇغۇچىسى

1319 (مىللىي 971)، ئوتتۇرا مەكتەپ 97، ئوقۇغۇچىسى 45 مىڭ 310 (مىللىي 37 مىڭ 872)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 129، ئوقۇغۇچىسى 57 مىڭ 76 (مىللىي 43 مىڭ 535)؛ كەسىپى ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 222 (مىللىي 211)؛ بالىلار باغچىسى 13، باغچىدىكى بالا 995. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 8692 (مىللىي 6785). يىل ئاخىرىدا ۋىلايەت بويىچە رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96.6 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95.49 كە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە 222 سەھىيە ئاپپاراتى، 2922 كەسىپى سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 2071 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ۋىلايەت تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدە 17 ئالتۇن مېدال، 20 كۈمۈش مېدال، 16 مىس مېدال ئالدى.

2003 - يىلى ۋىلايەت بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 6634 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 3958.88 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3119 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 16 مىڭ 587 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 18 مىڭ 765 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 47 مىڭ 907 كىشى ئاساسىي داۋالاشنى سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

تۇرپان ۋىلايىتى ئۈزۈمچىلىكتە 3 - قېتىملىق ھالقىشنى ئەمەلگە ئاشۇردى

2003 - يىلى تۇرپان ۋىلايىتى ئۈزۈم كۆچىتىنىسى ئۆلچەملىك تىكىپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى زور كۈچ بىلەن كېڭەيتىپ، تۇپراقنى نىسبەت بويىچە ئوغۇتلاشنى يولغا قويۇش بىلەن بىرگە ئۈزۈم چېچىكى، مېۋىسى شالاك بولۇش، ئۈزۈملۈكتە ھاشارات زىيانداشلىقى بولۇش ئەھۋاللىرىغا قارىتا بىئولوگىيەلىك ئالدىنى ئېلىش تەدبىرلىرىنى ئومۇملاشتۇردى. زىيانسىز مەھسۇلات بەرپا قىلىش تونۇشى ئۈزۈمچىلىك بازىسى قۇرۇلۇشىدا ئىزچىللاشتۇرۇلۇپ، ئۈزۈم ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىدا 3 - قېتىملىق ھالقىش ئەمەلىيلەشتى.

تۇرپاندا ئۈزۈمچىلىك 1000 يىلدىن ئارتۇق تارىخقا ئىگە. بىراق تېخنىكا قالاق، باشقۇرۇش قوپال، مەھسۇلات تۆۋەن، سورتى ناچار ئىدى. 20 - ئەسىرنىڭ 80 - يىللىرىدىن باشلاپ تۇرپاندا ئۈزۈمنى باراڭغا ئېلىش تېخنىكىسى كېڭەيتىلىپ، ئۈزۈمنىڭ بىرلىك ھوسۇلى ئەسلىدىكى نەچچە يۈز كىلوگرامدىن بىر توننىدىن كۆپرەككە ئۆستۈرۈلدى. سۈپىتىمۇ كۆرۈنەرلىك ياخشىلىنىپ، ئۈزۈم ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىدا 1 - قېتىملىق ھالقىش بولغانىدى. 20 - ئەسىرنىڭ 90 - يىللىرىدا ئۈزۈمنىڭ ئۆسۈشىنى تېزلىتىدىغان

مەھسۇلاتلىرىنىڭ بازاردىكى ئورنى ئۈنۈملۈك ئۆستۈرۈلدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ھۆل پېتى ساقلاش ئامبىرىدىن 60 مىڭ قۇرۇلدى، بۇ ئامبارلارنىڭ ھۆل ساقلاش ئىقتىدارى 3500 توننىغا يېتىدۇ.

تۇرپان ۋىلايىتى دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى

ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 21 يۈەن كېمەيتتى
 2003 - يىلى تۇرپان ۋىلايىتى تۈرلۈك چارە - تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، دېھقانلارنىڭ سېلىقىنى كېمەيتتى، سېلىقنى كېمەيتىشكە رەھبەرلىك مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، نازارەت قىلىش، چەكلەش مېخانىزىمىنى مۇكەممەللەشتۈردى. ۋىلايەت بويىچە كەنت ئىشلىرىنى ئاشكارىلاش دائىرىسى %100 كە، ئائىلەلەرنى سۇ بىلەن تەمىنلەش نىسبىتى %100 كە يەتتى، سۇ ھەققى %28 چۈشۈرۈلدى. توك جەھەتتە شەھەر بىلەن يېزىلار تورلاشتۇرۇلۇپ، ئوخشاش باھا يولغا قويۇلدى. ۋىلايەت بويىچە دېھقانلارنىڭ سېلىقى 7 مىليون 40 مىڭ يۈەن كېمەيتىلدى، بۇ كىشى بېشىغا 21 يۈەندىن توغرا كەلدى.

تۇرپان ۋىلايىتى ئۆمۈرۋايەت تەربىيىلەش

سىستېمىسى بەرپا قىلدى
 2003 - يىلىنىڭ بېشىدا تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە ئۆزگىنىش، ئۆزگىنىش يەنە ئۆزگىنىش ۋە ئۆمۈرۋايەت ئۆزگىنىش ئىدىيىسىنى تۇرغۇزۇپ، ئۆزگىنىش تىپىدىكى ۋىلايەت بەرپا قىلىشنى قارار قىلدى. قاراردا ئادەمنى ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلدۇرۇشنى مەركەز، ئادەمنىڭ ئۆزىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش، تۇرپان ۋىلايىتىنى ئاپتونوم رايون بويىچە ئالدىن ھاللىق جەمئىيەتكە كىرگۈزۈشنى نىشان قىلىپ، ئۆمۈرۋايەت تەربىيىلەش، ئۆمۈرۋايەت ئۆزگىنىش ئىدىيىسىنى تۇرغۇزۇش، ھازىر بار بولغان مائارىپ بايلىقىنى تولۇق بىرىكتۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش، كۆپ قاتلاملىق، ئېچىۋېتىلگەن، ستورولاشقان ئۆمۈرۋايەت تەربىيىلەش سىستېمىسى ۋە تورىنى بەرپا قىلىش، كەڭ كۆلەملىك ئۆزگىنىش كەيپىياتىنى شەكىللەندۈرۈپ، تۈركۈم - تۈركۈملەپ ئىختىساسلىقلارنى تەربىيىلەپ، ۋىلايەتتىكى يېڭىلىق يارىتىش، ماسلىشىش ئىقتىدارىنى ۋە سىجىل تەرەققىيات جەھەتتىكى ئىچكى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچىنى كۈچەيتىش، تۇرپان روھىنى جارى قىلدۇرۇپ ۋە يېتىلدۈرۈپ، يېڭى تەرەققىيات ئۈستۈنلۈكىنى شەكىللەندۈرۈش ئوتتۇرىغا قويۇلدى. 9 - ئاينىڭ 1 - كۈنى ۋىلايەتنىڭ «ئۆزگىنىش بايرىمى» قىلىپ بېكىتىلدى. مۇشۇ بىر كۈندە ۋىلايەتتىكى بارلىق ئاممىۋى مائارىپ مۇئەسسەسىلىرى ۋە مەدەنىيەت سورۇن - يۇرتلىرى جەمئىيەتكە ھەقسىز ئېچىۋېتىلدى ھەمدە

بىئولوگىيەلىك تەكشۈرۈشچى دورىلار ئومۇميۈزلۈك كېڭەيتىلىپ، ئۈزۈم دالىچىسى چوڭايتىلىپ ھەم رەتلىك ھالەتكە كەلتۈرۈلۈپ، ئۈزۈم ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىدا 2 - لېتسىلىق ھالقىش بولدى.

تۇرپان ۋىلايىتى ئۆلچەملىك يېزا

ئىگىلىكىنى پائال تەرەققىي قىلدۇردى
 تۇرپان ۋىلايىتى ئۆلچەملىك يېزا ئىگىلىكىنى پائال تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئۈزۈم، قۇرۇق ئۈزۈمنىڭ ئەسلى ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىنى قوغداشنى يولغا قويدى ھەمدە قوغۇن، زىرىلەرنىڭ ئەسلى ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىنى قوغداشنى مەلۇم قىلىش خىزمىتىنى باشلىدى. 2003 - يىلى 7 - ئايدا «تۇرپان ئۈزۈمى، قۇرۇق ئۈزۈمنىڭ دۆلەت ئۆلچىمى» ئېلان قىلىندى، ئۈزۈم، قۇرۇق ئۈزۈم، قوغۇن، كۆكتات، سۈت، گۆش ئىشلەپچىقىرىشتا خەلقئارا بىلەن بىردەك بولغان بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ئۆلچىمى تۈزۈپ چىقىلدى ۋە يولغا قويۇلدى. ھايۋانات، ئۆسۈملۈكلەردىكى كېسەللىك ۋە زىيانداش ھاشارلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە دېھقانچىلىق دورىلىرى، خىمىيەلىك ئوغۇت قاتارلىق يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنىپ قىلىپ سېلىنىدىغان مەھسۇلاتلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان تەرتىپكە سېلىشنى كۈچەيتىپ، دېھقانچىلىق چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپەت بىخەتەرلىكىنى ئۈنۈملۈك قوغدىدى. ۋىلايەت بويىچە 2666.67 گېكتار يەردە ئۈزۈم ئۆستۈرۈلدى. قوغۇننى ئۆلچەملىك ئىشلەپچىقىرىش يولغا قويۇلدى. 16 مىڭ 700 گېكتار يەردىكى ئۈزۈم، 4000 گېكتار يەردىكى قوغۇن، 2666.67 گېكتار يەردىكى كۆكتات بويىچە زىيانسىز بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى يولغا قويدى. باشلامچى كارخانىلارنى يېتىشتۈرۈشنى ۋە كىرگۈزۈشنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتتى. «مەپچۈر»، «تەيۋەن كېمەي»، «دېخۇي»، «دېلۇك» قاتارلىق گۈرۈھلەر بىرلىكتە ئۈزۈمچىلىك كەسپى، گۆش، سۈت كەسىپلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش جەھەتتە تۆۋەن ھالەتتىن يۇقىرى ھالەتكە قەدەم تاشلاشنى تېزلىتىدى. دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى بازىرى سىستېمىسى بەرپا قىلىش تېزلىتىلىپ، داڭلىق ماركا ئىستراتېگىيىسى يولغا قويۇلدى. ۋىلايەت مەبلەغ چىقىرىپ مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدا يەرلىك ئۆزگىچە مەھسۇلاتلىرىنى تەشۋىق قىلدى. ئۆزگىچە دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى بويىچە 17 ماركىنى تىزىمغا ئالدۇردى. قۇرۇق ئۈزۈم، قوغۇنلارنى توپ سېتىش بازىرى مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى تور سودا بازىرى قاتارلىق شەكىللىنىش بازىرلار قۇرۇلدى. دېھقان ۋاستىچىلەرنىڭ رولى جارى قىلدۇرۇلۇپ، يېزا ئىگىلىك

2، بازار 2، يېزا 7. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 254 مىڭ 900 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 200 مىڭ 700)، يېزا نوپۇسى 177 مىڭ 400. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %13.79، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.92. شەھەر بويىچە 10 مىڭ 910 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 5066.67 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 3550 گېكتار)، 134 مىڭ 300 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائىتى (ئۈزۈملۈك كۆلىمى شۇنىڭ ئىچىدە) تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرغاق چۆللۈك كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى تۇرپان شەھىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 794 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 418 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.59، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 517 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %6.76، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 859 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.43 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلاردا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 696 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2003 - يىلىدىكىدىن %10.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 539 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە، ئورمانچىلىقنىڭ 9 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، چارۋىچىلىقنىڭ 131 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە، مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ 14 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 23 مىڭ 979 توننا ئاشلىق، 4361 توننا پاختا، 62 مىڭ 318 توننا كۆكتات، 2432 توننا زىرە، 257 مىڭ 440 توننا مېۋە، 82 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 385 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 19 مىڭ توننا گۆش، 5937 توننا سۈت، 500 توننا يۇلك، 11 توننا تىۋىت، 217 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3980 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن ئورمانغا، ئوتلاققا قايتۇرۇلغان ئېكولوگىيىلىك قۇرۇلۇش كۆلىمى 3200 گېكتار). سۇنى ياخشىلاپ كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش قۇرۇلۇشى ئارقىلىق 302 مىڭ ئادەم ۋە 4000 چارۋىنىڭ ئىچىلىك سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى. 32 مىليون كۇب مېتىر سۇ كۆپەيتىلدى ۋە تېجەپ قىلىندى، سۇغىرىش كۆلىمى 333.3 گېكتار كۆپەيتىلدى. 13 مىڭ 300 گېكتار يەرنىڭ سۇغىرىش شارائىتى ياخشىلاندى، 14 مىڭ 600 گېكتار يەر سۇ تېجەش ئۈسۈلى ئارقىلىق سۇغىرىلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 353 مىليون 760 مىڭ

تۈرلۈك لېكسىيە، دوكلات بېرىش، كىتاب ئوقۇش، زېھنىي سىناش قاتارلىق مەدەنىيەت - مائارىپ پائالىيەتلىرى تەشكىللەندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا كومپيۇتېر ئۆگىنىش، قوش تىل ئۆگىنىش، چەت ئەل تىلى ئۆگىنىش، پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئۆگىنىش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى كەڭ كۆلەمدە قانات يايدۇرۇش، ھەپتە ئاخىرىدىكى دەرسخانا، شەنبە، يەكشەنبىلىك لېكسىيە قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق ئومۇمىي خەلقنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش تەلپ قىلىندى.

★ 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى يالقۇنتاغدىكى خىسەتلىك بۇلاق مەنزىرىسىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى، بۇ قۇرۇلۇشقا مۆلچەر بويىچە 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ مەنزىرە رايونى ئېچىشتا يالقۇنتاغنىڭ يەر ئۈستى تەبىئىي قىياپىتى ساقلاپ قېلىندۇ، يەنە تاغ گەۋدىسى ۋە تاغ ئالدى مەنزىرىسىمۇ ئاساسىي جەھەتتىن ئەسلى ھالىتىدە ساقلاپ قېلىندۇ.

★ 6 - ئاينىڭ 25 - كۈنى دۆلەت سۈپەت نازارەتچىلىك تەكشۈرۈش - كاراتىن باش ئىدارىسىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن تۇرپان ئۈزۈمى ۋە قۇرۇق ئۈزۈمنىڭ ئەسلى ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىنى قوغداش يولغا قويۇلدى. بۇ شىنجاڭدا تۇنجى بولۇپ ئەسلى ئىشلەپچىقىرىش رايونى قوغدىلىشقا ئېرىشكەن مەھسۇلات ھېسابلىنىدۇ.

بەي شياۋ

تۇرپان شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ تۇرپان شەھەرلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋاڭ جىيەنيۈڭ.

6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: نۇرىدىن نىياز.

شەھەر باشلىقى: پەرھات ئىبراھىم.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: قادىر قۇربان.

ئاساسىي ئەھۋالى

تۇرپان شەھىرى شىنجاڭنىڭ شەرقىي قىسمىغا، تەڭرىتاغنىڭ تارماق تىزمىسىدىكى بوغدا چوققىسىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تۇرپان ئويمانلىقىنىڭ ئوتتۇرىسىغا جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 182 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 143 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى

تۈرلۈك تۈلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 12 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 5107، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1424. شەھەر بويىچە تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتى پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسال مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 1170 (مىللىي 260)؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 2، ئوقۇغۇچىسى 1660 (مىللىي 1000)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 41، ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 522 (مىللىي 11 مىڭ 35)؛ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 3667 (مىللىي 2860)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 41، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 481 (مىللىي 8755)؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 3119. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 3565 (مىللىي 2805). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %85كە يەتتى.

شەھەر بويىچە 76 مەھىيە ئاپپاراتى (ئامبۇلاتورىيە، شىپاخانا، مەھەللە مۇلازىمەت پونكىتىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 1484 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 1169 كارىۋات بار. 2003 - يىلى شەھەر تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا 2 ئالتۇن مېدال، 3 كۈمۈش مېدال ئالدى.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3184 يۈەنگە، شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 6634 يۈەنگە، غىزىمەتتىكى ئىشچى - غىزىمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 599 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 14 مىڭ 986 ئىشچى - غىزىمەتچى ئىشسىزلىق ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 18 مىڭ 765 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 47 مىڭ 905 كىشى داۋالانىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

تۇرپان شەھىرىدە ئۆزگىچە ئىقتىسادىي كەسىپ بەرپا قىلىش ئەھۋالى

تۇرپان داخلىق ئۈزۈم ماكانى، ئۈزۈم ئۆستۈرۈشتە 1000 يىلدىن كۆپرەك تارىخى بار، ئۈزۈمنىڭ 120 دىن ئارتۇق سورتى بار. ئۇ دۇنيادىكى ئەڭ چوڭ ئۈزۈقسىز ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىدىغان رايون ۋە يېشىل قۇرۇق ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىدىغان بازار ھېسابلىنىدۇ. 1979 - يىلى دۆلەت تۇرپاننى مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قىلدى. 1998 - يىلى جۇڭگو يېزا ئىگىلىك ئىلمىي جەمئىيىتى تۇرپانغا «ئۈزۈم ماكانى» دەپ نام بەردى. 2003.

يۈەنگە، ساپ پايدىسى 30 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 142 مىڭ 800 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 763 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.31 ئاشتى. كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 221 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 535 مىڭ توننا كۆمۈر، 3100 توننا خام مىس، 171 مىڭ توننا سېمونت، 4406 توننا پاختا يىپ، 3945 توننا ئىچىملىك ھاراق (بۇنىڭ ئىچىدە ئۈزۈم ھارىقى 3320 توننا)، 20 مىڭ 288 توننا ئىشقارى سۇلىغىد، 64 مىليون 720 مىڭ دانە خىش، 10 مىڭ 114 توننا ئەينەك بۇيۇم، 1607 توننا تۇرۇبا سۈيى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 51 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 75 مىڭ 588 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 14 مىڭ 345 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 716 مىليون 930 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 504 مىليون 850 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 95 مىليون 540 مىڭ يۈەن، ئۆي-زېمىن قۇرۇلۇشىغا سېلىنغىنى 25 مىليون 750 مىڭ يۈەن، يېزىلارغا سېلىنغىنى 59 مىليون 280 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا مۇقىم تېلېفون ئابونتى 57 مىڭ 627 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 40 مىڭ 610 غا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 10 مىڭ 571 گە يەتتى. شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال يۇمۇلىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 566 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليون 564 مىڭ 500 دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليون 384 مىڭ 500 دوللار. 1 مىليون 800 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 330 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 123 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.2، يەرلىك مالىيە چىقىمى 213 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك قەرز پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 651 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 1 مىليارد 912 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ قالدۇقى 1 مىليارد 288 مىليون 560 مىڭ يۈەن. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 101 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە،

يىلى «مەملىكەت بويىچە زىيانسىز دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىش ئۆلگە بازىسى» قىلىپ بەلگىلەندى، ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىش زىيانسىز مەھسۇلات گۇۋاھلىقىغا ئېرىشتى. تۇرپان شەھىرى «ئۈزۈمچىلىكىنى تۈۋرۈك كەسىپ قىلىش، 1 - كەسىپنى ئەلالاشتۇرۇشنى كۈچەيتىش» تەك يېڭى پىكىر يولىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەخەشنى دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىكى بۆسۈش ئېغىزى قىلدى. «ياخشى» لىرىنى ئەلالاشتۇرۇش، «ئەلا» لىرىنى كۈچەيتىش، «كۈچلۈك» لىرىنى زورايىتىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئۈزۈمچىلىكتىن ئىبارەت ئۈزۈمگە ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈشكە ئاساس سالىدى.

تۇرپان شەھىرى ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىشنى باشلامچى قىلىپ، ئۈزۈمنىڭ كەسىپلىشىش قۇرۇلمىسىنى تەخەش سالمىقىنى ئاشۇردى. كۆلەملەشتۈرۈپ ئۆستۈرۈشكە تۈتۈش قىلىپ، ھۆل، قۇرۇق ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىنى ئايرىدى. «ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىشنى يولغا قويۇش ئۆلچىمى» ۋە «زىيانسىز دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىشنى يولغا قويۇش لايىھىسى» نى تۈزۈپ چىقىپ، ئۈزۈمنىڭ بازاردىكى رىقابەت كۈچىنى ئەڭ زور دەرىجىدە يۇقىرى كۆتۈردى. 2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئۈزۈمچىلىك كۆلىمى 13 مىڭ 900 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدىكى 4700 گېكتار زىيانسىز سۈپەتلىك تاۋار ئۈزۈم بازىسى بىلەن 333 گېكتار سۈپەتلىك ئۈزۈملۈكنىڭ ھەممىسىدە ئۆلچەملەشتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىش يولغا قويۇلدى. بىر يىلدا 60 مىڭ 200 توننا سۈپەتلىك ھۆل تاۋار ئۈزۈم سېتىلدى، 6000 توننا قۇرۇق ئۈزۈم ئىچىگە پىششىقلاندى. ئۈزۈم مەھسۇلات قىممىتى 389 مىليون يۈەنگە، ئۈزۈمدىنلا قىلىنغان ئوتتۇرىچە كىرىم 6. 1532 يۈەنگە يەتتى.

ھۆكۈمەت يەنە ئاكتىپلىق بىلەن ئۈزۈمنىڭ سېتىلىشىنى بازار ئۈچۈرى بىلەن تەمىنلىدى ۋە خېرىدار مەنبەسىنى تەشكىللىدى. 2003 - يىلى شەھەر بويىچە 300 توننا ھۆل ئۈزۈم روسىيە ۋە شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيادىكى دۆلەتلەرگە سېتىلىپ دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپچانلىقى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

ئۈزۈمنى يېڭى پىتى ساقلاش كەسپى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇلۇپ، ئۈزۈمچىلىك پەسىلدە سېتىش يولغا قويۇلدى. 2003 - يىلى ئۈزۈمنى يېڭى پىتتە ساقلاش ئامبىرى 43 كە يەتتى. ئۇلارنىڭ سىغىمچانلىقى 2800 توننىغا يېتىدۇ، يىلىغا 300 توننىدىن ئارتۇق يېڭى ئۈزۈم ساقلىنىدۇ. مەھسۇلات قىممىتى 11 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 1 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىدۇ.

كۈچلۈكلەر ھەمكارلىقىدا ئۈزۈمچىلىك چەكلىك شىركىتى قۇرۇلدى. 2003 - يىلى 8 - ئايدا تۇرپان كېچىك باغۋەنچىلىك مەيدانى شىنجاڭ «دېھقۇي» كەسپى چەكلىك شىركىتى قاتارلىق 4 ئورۇن بىلەن بىرلىكتە ئۈزۈمچىلىك چەكلىك شىركىتى قۇرۇپ، «شىركەت + دېھقان ئائىلىسى» دىن ئىبارەت تىجارەت شەكلىنى قوللاندى. دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى كارخانىلار بىلەن بىرلىكتە تىجارەت قىلىپ، ئۈزۈم پىششىقلاش كارخانىلىرىنىڭ تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلىشىنى ئەمەلگە ئاشۇردى، كارخانىلار ئىچىدە ئۈزۈم ھارقى زاۋۇتى 20 دىن ئاشىدۇ. ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ساياھەتچىلىك تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ 150 مىليون يۈەن مەبلىغى كىرگۈزۈلۈپ، بۇيۇق، كارىز مىللىي ئۆرپ - ئادەت باغچىسى، يالقۇنتاغ، ئاستانە قەبرىستانلىقى قاتارلىق مەنزىرە رايونلىرىنى ئۆزگەرتىپ ياساش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىلدى، ئۈجىملىك باغ، يېشىل ئارامگاھ، «168» ئارامگاھ قاتارلىق ساياھەت تۈرلىرى يولغا قويۇلدى. 2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئۇيغۇر ئۆرپ - ئادەتلىرى زىيارەت نۇقتىسى 78 گە، ئۈزۈم بارىغى مىللىي ئۆرپ - ئادەت ئائىلە زىيارەت نۇقتىسى 42 گە، ھويلا - ئارام زىيارەت نۇقتىسى 36 گە، كەسىپكار 3500 گە يەتتى.

تۇرپان شەھىرىنىڭ ئورمان بەرپا قىلىپ قۇمنى تىزگىنلەش قۇرۇلۇش تۈرى

بۇ تۈر جۇڭگو - كورىيە ھەمكارلىقىدا يولغا قويۇلدى. تۈر رايونى تۇرپان شەھىرىدىكى قۇم - بوران ئاپىتى ئەڭ ئېغىر بولىدىغان ئايدىڭكۆل، چاقال، يار يېزىلىرىغا جايلاشقان. قۇم - بوران رايونىنىڭ كۆلىمى 4000 گېكتار كېلىدۇ. تىزگىنلەش رايونىنىڭ يەر شەكلى تىپىك ياللانغان يەر شەكلى ھېسابلىنىدۇ، ئۇ يەرنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتى ناھايىتى ئاجىز. بۇ تۈرگە 14 مىليون 900 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئۇنىڭ ئىچىدە كورىيە ئىئانە قىلغىنى 1 مىليون دوللار. قۇرۇلۇش مۇددىتى 4 يىل بولۇپ، 1200 گېكتار يەرگە بوراندىن مۇداپىئەلىنىپ قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش ئورمىنى بەرپا قىلىش پىلانلاندى. 2003 - 2005 - يىلىغىچە ھەر يىلى 400 گېكتار يەرگە بوراندىن مۇداپىئەلىنىش قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش ئورمىنى بەرپا قىلىنىدۇ.

★ 2 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شۇ ئار مەنئۇ مەدەنىيلىك كومىتېتى تۇرپان شەھىرىگە «مەدەنىي شەھەر» دەپ نام بەردى.

★ 3 - ئاينىڭ 24 - كۈنى تۇنجى نۆۋەتلىك جۇڭگو مېۋە - چېۋە كۆكتات كەسپى مۇنبىرىدە تۇرپان شەھىرى جۇڭگو

قوشۇلما قىممىتى 350 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.5، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 4 مىليارد 822 مىليون يۈەن (ناھىيىگە تەۋەسى 460 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %11.7 (ناھىيىگە تەۋەسى %21.5)، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 616 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.3 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 609 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.1 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 469 مىليون 900 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 930 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 123 مىليون 260 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 170 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 21 مىڭ 516 توننا تاشلىق، 3437 توننا پاختا، 235 مىڭ 833 توننا ئۈزۈم، 77 مىڭ 760 توننا قوغۇن - تاۋۇز، 45 مىڭ توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 383 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 8841 توننا گۆش، 1220 توننا سۈت، 789 توننا يۇلك، 26 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1080 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 729 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 100 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 235 مىڭ 389 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 883 مىليون يۈەن (بۇنىڭ ئىچىدە تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىنىڭ 5 مىليارد 67 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.9، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 990 مىليون يۈەن (تۇرپان - قۇمۇل نېفىتلىكىنىڭ 3 مىليارد 743 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %8.29 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 2 مىليون 350 مىڭ توننا نېفىت، 1 مىليارد 230 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز، 177 مىڭ توننا كۆمۈر، 44 مىڭ 543 توننا ياغاچ ئىسپىرت، 8005 توننا ئانھىدرىد، 414 كىلوگرام ئالتۇن، 53 مىڭ 859 كۇب مېتىر ئۈنۈمىسىز سېرىق گىرانت ماتېرىيالى، 1 مىليون 402 مىڭ كۋادرات مېتىر گىرانت تاش تاختا، 311 مىڭ توننا ساپ تۆمۈر ئۇۋىندىسى، 197 مىڭ توننا تۆمۈر رۇدىسى، 2089 توننا ساپ مىس ئۇۋىندىسى، 25 توننا شارچە، 2478 توننا كالىي نىترات، 3882 توننا ناترىي نىترات ئېلىندى. بىناكارلىق كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 94 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 192 مىڭ 300

بويىچە مېۋە - كۆكتات ئىشلەپچىقىرىشتىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر) بولۇپ باھالاندى.

★ 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى تۇرپان شەھىرى بىلەن خېنەن ئۆلكىسىنىڭ رۇجۇ شەھىرى دوستلۇق مۇناسىۋىتى ئورناتتى.
★ 9 - ئاينىڭ 4 - كۈنى تۇرپاننىڭ ئۈزۈم بويىچە يېزا ئىگىلىكىنى ئۆلچەملەشتۈرۈشتە ئۈلگە كۆرسىتىش رايونى تۈرى دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.
پاللا لىخۇا

پىچان ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى
ج ك پ پىچان ناھىيىلىك 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: سۇيۇ.
14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئاسىيە سېيىت.
ھاكىم: پەرھات توختى.
سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:
ئابدۇرىشىت ئەخمەت.

ئاساسىي ئەھۋالى

پىچان ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ شەرقىي بۆلىكىدىكى بوغدا چوققىسىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تۇرپان ئويمانلىقىنىڭ شەرقىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 287 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 283.5 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 5، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 209 مىڭ 43 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 147 مىڭ 440)، يېزا نوپۇسى 140 مىڭ 979. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.16، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %9.12. ناھىيە بويىچە 10 مىڭ 710 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 5210 گېكتار يەرگە تاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 3060 گېكتار)، 3330 گېكتار يەرگە كېۋەز تېرىلدى. 11 مىڭ 11 گېكتار يەرگە ئۈزۈم تىكىلدى. 3200 گېكتار يەرگە قوغۇن - تاۋۇز تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 5 مىليارد 787 مىليون يۈەنگە يەتتى (ناھىيىگە تەۋەسى 1 مىليارد 428 مىليون يۈەن). بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ

كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 64 مىڭ 400 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 2 مىليارد 389 مىليون 160 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 1 مىليارد 886 مىليون 970 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 410 مىليون 190 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 12 مىڭ 668 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 24 مىڭ 284 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتىنى 29 مىڭ 426 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىنى 2563 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 255 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 230 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى. ساياھەتچىلىكتىن 45 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 230 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002-يىلدىكىدىن %6.3، يەرلىك مالىيە چىقىمى 251 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.2 ئاشتى. ھەر خىل ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 2 مىليارد 633 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاھالىلەر بانكىسىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ قالدۇقى 1 مىليارد 306 مىليون 280 مىڭ يۈەن. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 67 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 18 مىليون 290 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە كەسپىي تېخنىكا خادىمى 5092، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 887. ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا تېخنىكوم 2، ئوقۇغۇچىسى 418 (مىللىي 105)؛ مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 35، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 734 (مىللىي 13 مىڭ 218)؛ مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1382 (مىللىي 1102)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 546 (ھەممىسى مىللىي)، ئوقۇتقۇچىسى 51 (ھەممىسى مىللىي)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 43، ئوقۇغۇچىسى 21 مىڭ 781 (مىللىي 14 مىڭ 538)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1466 (مىللىي 1047)؛ بالىلار باغچىسى 10 (بۇنىڭ ئىچىدە مائارىپ بىلەن كوللېكتىپ باشقۇرۇشدىكى باغچا 2، ئىجتىمائىي كۈچلەر باشقۇرۇشدىكى باغچا 8). باغچىدىكى بالا 2435 (مىللىي 937)، باغچا ئوقۇتقۇچىسى 64 (مىللىي 24). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 6 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى. سىملىق تېلېۋىزىيە ئابونتىنى 11 مىڭدىن ئاشتى. ناھىيە بويىچە 19 داۋالاش، سەھىيە ئاپپاراتى، 826

كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 365 كارىۋات بار. 2003 - يىلى پىچان ناھىيىسىدىكى دېھقان.

چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3272 يۈەنگە، يەرلىك ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 252 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 8014 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 5052 ئىشچى - خىزمەتچى باشلانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 12 مىڭ 142 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاشنى سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى 8 - ئايدا پىچان ناھىيىسى دۆلەتنىڭ تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇش تۈرىنى شەرقىي شىنجاڭ رايونىدا يولغا قويۇشتا ئۈلگە كۆرسەتكەن ناھىيە بولدى. بۇ تۈردە كۆپ خىل ئىلمىي ئانالىز ئۈسۈلى ۋە يىراقتىن سىزىش GIS تېخنىكا ئۈسۈلى قوللىنىلىپ، «پىچان ناھىيىسىنىڭ تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇش» ئىشى ئومۇمىي جەھەتتىن ئورۇنلاشتۇرۇلدى ۋە ئۈلگە كۆرسىتىش تەتقىقاتى ئېلىپ بېرىلدى. تېرىلغۇ يەر قۇرۇلۇشى بىلەن ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنىڭ مۇناسىۋىتى تەھلىل قىلىنىپ، تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇش جەھەتتىكى نىشان ۋە ئومۇمىي ئورۇنلاشتۇرۇش ئوتتۇرىغا قويۇلدى. تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇش ئەندىزىسى ۋە ئۈلگە كۆرسىتىش رايونى قۇرۇلدى. بۇ تۈر تەدرىجىي پۈتۈن شىنجاڭغا كېڭەيتىلدى. بۇ تۈر 2003 - يىلى 8 - ئايدىن 2005 - يىلى 8 - ئايغىچە يولغا قويۇلدى.

★ 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنى شىنلۇ كىچىك قۇيرۇقلۇق خەنىياڭ قوينى كۆپەيتىش مەركىزى پىچان ناھىيىسىدە قۇرۇلدى. بۇ مەركەز شىنجاڭدىكى بىردىن بىر ۋاكالىتەن سېتىش ئورگىنى بولۇش سۈپىتى بىلەن سەندۇڭ كىچىك قۇيرۇقلۇق خەنىياڭ قوينى كۆپەيتىش، كېڭەيتىش خىزمىتىنى ئىشلەيدۇ.

جالگ بۇيىمى

توقسۇن ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ك پ توقسۇن ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

شۇجىسى: ۋۇ ۋېنۋۇ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ

مۇدىرى: پىدايى مۇنۇپ.

ھاكىم: ئۆمەر ئېلى.

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى:

ئابلەتتىپ روزى.

ئاساسىي ئەھۋالى

توقسۇن ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تۇرپان ئويمانلىقىنىڭ غەربىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 162 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 3، يېزا 4. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 107 مىڭ 800 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 90 مىڭ 500)، يېزا نوپۇسى 87 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %13.9، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %11.24. ناھىيە بويىچە 11 مىڭ 10 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 10 مىڭ 300 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېڭىز تېرىلغۇ كۆلىمى 5100 گېكتار). 8480 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى (ئېڭىز تېرىلغۇ كۆلىمى 2650 گېكتار). كىلىماتى ئىنتايىن قۇرغاق ئىچكى قۇرۇقلۇق چۆللۈك كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى توقسۇن ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 738 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 178 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.03، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 305 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %29.99، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 254 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.95 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 331 مىليون 232 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.97 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 204 مىليون 90 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 3 مىليون 997 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 111 مىليون 707 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 408 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 41 مىڭ 443 توننا ئاشلىق، 4913 توننا ياغتا، 822 توننا ياغلىق دان، 11 مىڭ 680 توننا ئۈزۈم، 9540 توننا قوغۇن - تاۋۇز، 2250 توننا چىلان، ئانار، شاپتۇل، 3770 توننا كۆكتات، 3161 توننا زىرە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 354 مىڭ 300 تۇپاق چارۋا قالدى. 7620 توننا گۆش، 720 توننا يۇلك، 9250 توننا سۈت، 145 توننا تۇخۇم، 48 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 962 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 265 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 21 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ

نومۇمى قۇۋۋىتى 114 مىڭ 600 كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 366 مىليون 295 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.95، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 143 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %21.5 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 822 مىڭ 900 توننا كۆمۈر، 7577 توننا ياغتا يېپ، 19 توننا ئېغىدىرىن، 34 مىڭ 952 توننا گۆڭگۈرت كىلاتاسى، 1837 توننا ساپ مىس ئۇۋىنىدىسى، 2841 توننا ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 22 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 37 مىڭ 175 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 33 مىڭ 299 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 319 مىليون 40 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 189 مىليون 680 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 98 مىليون 100 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 18 مىڭ 153كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 9900گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 10 مىڭ 816 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 200گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 135 مىليون 594 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 38 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.22، يەرلىك مالىيە چىقىمى 145 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %27.43 ئاشتى. بازار ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 371 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 20 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا تۆلىمى 6 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3327، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1018. ناھىيە بويىچە كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 52 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 21، ئوقۇغۇچىسى 8142 (مىللىي 4655)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 27، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 61 (مىللىي 8387)؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 1154. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2075 (مىللىي 1477). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 460 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %90كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 12 سەھىيە ئاپپاراتى، 413 كەسپىي

ئىسمائىل؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: بەكرى ئىلمىياس، چىن پېپرۇلك، لى گوپۇن.

ۋالىي: كۈرەش مەخسۇس (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئابلاجان ئىمىن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مۇئاۋىن ۋالىيلار: جالڭ شېڭدى، زەكەن قابىسا (قازاق)، ۋېي تىيەنجى، يۈسۈپ ياقۇپ، شېن يۇڭشى.

سىياسىي كېڭەش قۇمۇل ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: فېڭ شىجۈن؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ھىمىت ئىسمائىل، ۋالڭ سۇنلۇ، توختىمەت ئالىقمان (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

قۇمۇل ۋىلايىتى شىنجاڭنىڭ شەرقىگە جايلاشقان. مەمۇرىي مەھكىمە قۇمۇل شەھىرىدە. 2003 - يىلى ۋىلايەتكە قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 2. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 524 مىڭ 900 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 157 مىڭ 200)، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا نوپۇسى 66 مىڭ 400. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.4، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.1. ۋىلايەت بويىچە 46 مىڭ 600 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 15 مىڭ 360 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 24 مىڭ 220 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 4 مىليارد 771 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 867 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.2، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 804 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.4، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.8 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 940 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 538 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 342 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 34 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 6 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 61 مىڭ 800 توننا ئاشلىق، 10 مىڭ 900 توننا پاختا، 1900 توننا ياغلىق دان، 59 مىڭ 400 توننا كۆكتات، 115 مىڭ توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 1 مىليون 205 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى. 24 مىڭ 800 توننا گۆش، 1100 توننا يۇلك، 13 مىڭ 400 توننا سۈت، 2100 توننا تۇخۇم، 700 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 7568 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا

سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 172)، 370 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك ياشلار-ئۆسمۈرلەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا توقسۇن ناھىيىسى تەنھەرىكەتچىلىرى 7 تۈردە 1 -، 4 تۈردە 2 -، 5 تۈردە 3 - بولدى.

2003 - يىلى توقسۇن ناھىيىسىدىكى دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2727 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مۇئاشى 12 مىڭ 43 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 5231 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2764 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 8268 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 9 - ئاينىڭ 11 - كۈنى توقسۇن ناھىيىسى ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە 21 تۈردە كېلىشىم ھاسىل قىلدى، پۈتۈشۈش سوممىسى 1 مىليارد 90 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىمزالانغان توختام 14، توختام سوممىسى 110 مىليون يۈەن. شۇ يىلى 45 مىليون 460 مىڭ يۈەن نەقلەشتى.

★ 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنى توقسۇن ناھىيىسىدىكى شىچاڭ يولىنىڭ قۇرۇلۇشى پۈتتى. بۇ قۇرۇلۇشنى شىنجاڭ «گۇاڭخۇي» گۇرۇھى مەبلەغ بىلەن تەمىنلىدى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك بىناكارلىق لايىھىلەش يۇرتى لايىھىلەپ، شىنجاڭ «تۇڭخۇي» گۇرۇھى يول - كۆۋرۈك شىركىتى ھۆددىگە ئالدى. بۇ ناھىيە بازىرىنى ئۈزۈنسىغا كېسىپ ئۆتسىدىغان ئاساسلىق غول يول بولۇپ، ناھىيىدىكى يول قۇرۇلۇشى بىلەن ئاساسىي مۇئەسسەسەلەر قۇرۇلۇشى تەڭ پىلانلىنىپ، تەڭ ئىشلىنىپ، تەڭ پۈتكۈزۈلگەن تۇنجى يول ھېسابلىنىدۇ. چىن خۇيچىن

قۇمۇل ۋىلايىتى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ قۇمۇل ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: بەي جىجىي؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: كۈرەش مەخسۇت (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئابلاجان ئىمىن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، جالڭ شېڭدى، جالڭ چۈنخۇا، گۇ خېيۇ، لىن گوشيەن.

ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قۇمۇل ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: توختىخان

قىلىندى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 510 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.4 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 14 مىڭ 900 توننا پاختا يىپ، 2 مىليون 310 مىڭ دانە ئۇچەي، 4 مىليون 35 مىڭ توننا كۆمۈر، 1 مىليون 636 مىڭ توننا تۆمۈر رۇدىسى، 1 مىليارد 70 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 265 مىڭ توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 454 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 484 مىڭ 700 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 338 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 2 مىليارد 760 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 1 مىليارد 927 مىليون يۈەن، ئۆزگەرتىش - يېڭىلاشقا سېلىنغىنى 261 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا مۇقىم تېلېفون ئابونتى 166 مىڭ 31 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 14 مىڭ 300 گە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 458 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكىپورت سوممىسى 15 مىليون 820 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكىپورت سوممىسى 10 مىليون 780 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 5 مىليون 40 مىڭ دوللار. 540 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 100 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى، يەرلىك مالىيە كىرىمى 265 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.3، يەرلىك مالىيە چىقىمى 694 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.5 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 5 مىليارد 847 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 176 مىليون يۈەنگە يەتتى، 15 مىليون يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ۋىلايەت بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 14 مىڭ 800، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 5200. ۋىلايەت بويىچە چوڭلار ئالىي مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 42؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 4، ئوقۇغۇچىسى 752؛ دارىلمۇئەللىمىن بىر، ئوقۇغۇچىسى 532؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 265؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 62، ئوقۇغۇچىسى 39 مىڭ 600، ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 65، ئوقۇغۇچىسى 33 مىڭ 500. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %90 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە 80 سەھىيە ئاپپاراتى، 3268 كەسپىي

سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 2550 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا قۇمۇل ۋىلايىتى تەنھەرىكەتچىلىرى 5 ئالتۇن مېدال، 4 كۈمۈش مېدال، 4 مىس مېدال ئالدى. 2003 - يىلى قۇمۇل ۋىلايىتىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2445 يۈەنگە، غىزىمەتتىكى ئىشچى-غىزىمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 771 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ۋىلايەت بويىچە 45 مىڭ 500 ئىشچى - غىزىمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 35 مىڭ 500 ئىشچى - غىزىمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 53 مىڭ 400 ئىشچى - غىزىمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

قۇمۇل چىلان ئىشلەپچىقىرىش كەسپىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇردى

قۇمۇل چىلنى قۇمۇل تۈزلەڭلىكىدىكى چۆللۈككە خاس ئىقلىم ۋە تۇپراق شارائىتىدا ئۇزۇن مەزگىل پەرۋىش قىلىش ئارقىلىق شەكىللەنگەن سۈپەتلىك سورت. ئۇنىڭ دانىسى چوڭ، ئېتى قېلىن، پوستى نېپىز، شېكەر تەركىبى يۇقىرى، سىنىڭ ۋە ۋېتامىن مول، رەڭگى جىگەر رەڭدە بولۇپ بارىراق، تاتلىق، يېيىشلىك، ئەسلى قارا دۆۋە چىلنى دەپ ئاتىلايتتى، 20 - ئەسىرنىڭ 80 - يىللىرىدا «قۇمۇل چىلنى» دەپ ئۆزگەرتىلدى.

قۇمۇل چىلنى سۈپىتى ياخشى بولغاچقا كۆپ قېتىم مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 1994 - يىلى تۇنجى نۆۋەتلىك ياكى لىك يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى مۇۋەپپەقىيەتلىرى كۆرگەزمىسىدە جى جىنىيالىك مۇكاپاتىغا ۋە مەملىكەتلىك ئورمان ئالاھىدە مەھسۇلاتلىرى كۆرگەزمىسىدە كۈمۈش مېدالغا ئېرىشتى؛ 1995 - يىلى 2 - نۆۋەتلىك جۇڭگو يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى كۆرگەزمىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى؛ 1996 - يىلى دۆلەتنىڭ «ئۇچقۇن» تۈرى كۆرگەزمىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى. 1999 - يىلى كۇنىسكا دۇنيا كۆرگەزمىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى ھەمدە ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن شىنجاڭ يېزا ئىگىلىكىدىكى داڭلىق مەھسۇلات دەپ بەلگىلەندى؛ 2001 - يىلى جۇڭگو خەلقئارا يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى كۆرگەزمىسىدە داڭلىق مەھسۇلات دېگەن نامغا ئېرىشتى.

قۇمۇل ۋىلايىتى ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىستراتېگىيىسىنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇپ، قۇمۇل چىلنىنى يېزا ئىگىلىكىدىكى تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنى تەشەببۇس قىلىش مۇھىم نۇقتا ۋە يېزا ئىقتىسادىدىكى

قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 4 مىليارد 120 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1. كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 560 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.8، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 590 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.1، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 970 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.1 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 510 مىليون 183 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.05 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 375 مىليون 946 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 8 مىليون 665 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 107 مىليون 936 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 5 مىليون 271 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 24 مىڭ 771 توننا ئاشلىق، 10 مىڭ 799 توننا پاختا، 1685 توننا ياغلىق دان، 55 مىڭ 803 توننا كۆكتات، 35 مىڭ 500 توننا قوۋۇن - تاۋۇز، 74 مىڭ 372 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 463 مىڭ 300 تۇپاق چارۋا قالدى. 12 مىڭ 951 توننا گۆش، 1386 توننا تۇخۇم، 4862 توننا سۈت، 680 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2452 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 418 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 29 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 102 مىڭ 244 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 266 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.1 ئاشتى. كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 819 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 3 مىليون 828 مىڭ توننا كۆمۈر، 15 مىڭ توننا پاختا يىپ، 1 مىليون 437 مىڭ توننا تۆمۈر رۇدىسى، 1 مىليارد 60 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 265 مىڭ توننا سېمونت، 69 مىڭ كۋادرات مېتىر گىرانت تاش تاختا، 96 مىڭ توننا شور، 160 مىڭ توننا تۇز، 14 مىڭ توننا تۆمۈر قېتىشمىسى ئىشلەپچىقىرىلدى، بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ قۇرۇلۇش مەھسۇلات قىممىتى 429 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 447 مىڭ 858 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 308 مىڭ 620 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

مۇھىم كەسىپ قاتارىدا تۇتتى. ھەمدە ئاپتونوم رايونىنىڭ تەستىقلىشىغا يوللاپ تۇر قىلىپ تۇرغۇزۇپ، شىنجاڭدىكى 10 چوڭ ئورمانچىلىق قۇرۇلۇشىنىڭ بىرى قاتارىغا كىرگۈزدى. ۋىلايەت شۇ ۋەجىدىن قۇمۇل چىلىنىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش مەركىزىنى قۇرۇپ، سۈپەتلىك كۆچەت بىلەن تەمىنلەش، تېخنىكىلىق يېتەكلەشنى قانات يايدۇرۇش، بازار ئېچىش، پىششىقلاپ ئىشلەش قاتارلىق جەھەتلەرگە تۈتۈش قىلدى. دۆلەت ئىچى ۋە خەلقئارا بازارنى نىشان قىلىپ، قۇمۇل چىلىنىنى كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇشنى پائال ئىلگىرى سۈردى. كۆپ يىل تىرىشىش ئارقىلىق چىلان كۆلەملەشتۈرۈش ۋە ئۆلچەملىك باشقۇرۇشنى دەسلەپكى قەدەمدە ئەمەلگە ئاشۇرۇپ، چىلاننى كەسىپلەشتۈرۈشكە ياخشى ئاساس مالدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 3333.3 گېكتار يەردە چىلانلىق باغ بەرپا قىلىندى. يېڭى چىلان مەھسۇلاتى ئازكەم 10 مىڭ توننىغا يېقىنلاشتى.

ما يۇنىش

قۇمۇل شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
ج ك پ قۇمۇل شەھەرلىك 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: گۈەن يېڭ.
7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋاڭ شىزەن (خۇيزۇ).
شەھەر باشلىقى: ئابدۇرېھىم ئابلىز.
سىياسىي كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئەخمەت پەيزۇللا.

ئاساسىي ئەھۋالى

قۇمۇل شەھىرى شىنجاڭنىڭ شەرقىي قىسمىغا، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 595 كىلومېتىر، تۆمۈربول مۇساپىسى 574 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللى ئىش باشقارمىسى 5، بازار 4، يېزا 14. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 403 مىڭ 600 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 115 مىڭ 300)، يېزا نوپۇسى 143 مىڭ 100؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9.18، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.04. شەھەر بويىچە 14 مىڭ 510 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 5280 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 10 مىڭ 440 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى

خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 143 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 9819 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 5291 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 15 مىڭ 284 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ئىزاھ: قۇمۇل شەھىرىنىڭ تۈرلۈك كۆرسەتكۈچلىرى ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى بىلەن نوپۇس جەھەتتە بىخەتەر يېزا ئىگىلىك 13 - شىنجاڭنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، باشقا تۈرلەردە ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ.

★ 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنى گۇاڭدۇڭ ئۆلكىلىك ھۆكۈمەتنىڭ 20 مىليون يۈەن ياردەم قىلىشى بىلەن قۇمۇل شەھىرىدىكى جەنۇبىي تەڭرىتاغ يولى ياسىلىپ قاتناش باشلاندى. بۇ قۇمۇل شەھىرىنىڭ غول قاتناش يولى بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى 2.3 كىلومېتىر كېلىدۇ، 6 ئاپتوموبىل يولى بار، كەڭلىكى 50 مېتىر.

ئايشەم ياقۇپ

بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: يۇ جۇڭلياڭ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: باچاۋ غەمەت (قازاق).

ھاكىم: نۇرشارب (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: توقان ماشايى (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

بارىكۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، شەرقىي شىنجاڭنىڭ شىمالىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 570 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 4، يېزا 8. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇس 101 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 34 مىڭ 200)، يېزا نوپۇسى 79 مىڭ 700؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %08.15، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %04.57. ناھىيە بويىچە 27 مىڭ 620 كېڭىنار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 8693

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 253 مىليون 690 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 816 مىليون 220 مىڭ يۈەن، يېتىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 127 مىليون 380 مىڭ يۈەن. يىلى ئاخىرىدا مۇقىم تېلېفون ئابونتى 14 مىڭ 851گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 136 مىڭ 55گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 13 مىڭ 938گە يەتتى. شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 334 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 10 مىليون 220 مىڭ دوللارغا (ھەممىسى ئېكسپورت سودىسىنىڭ) يەتتى. 540 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى. ساياھەتچىلىكتىن 100 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 174 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.6، يەرلىك مالىيە چىقىمى 278 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.2 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 584 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 166 مىليون 332 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا تۆلەم سوممىسى 13 مىليون 894 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 8004، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 2077. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 250 (مىللىي 35)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 6، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 3، 9 يىللىق ئۈزۈمىدىكى مەكتەپ 24، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 366 (مىللىي 3948)، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 3513 (مىللىي 1752)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 18، ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 30 (مىللىي 7653)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 522 (مىللىي 56). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 3533 (مىللىي 1990). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 30 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش نىسبىتى %92گە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %96گە يەتتى.

شەھەر بويىچە 111 مەھىيە ئاپپاراتى (كەنتلەردىكى مەھىيە ئۆيىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 640 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇر خانىلاردا 275 كارىۋات بار. 2003 - يىلى قۇمۇل شەھىرىدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7116 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5175 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2828 يۈەنگە، ئىشچى -

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 131 مىليون 280 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 81 مىليون 940 مىڭ يۈەن. يېتىلش. ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 8 مىليون 280 مىڭ يۈەن. پىل ئاغىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 4919 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 6756 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتىسى 5100 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىسى 178 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 98 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 115 مىڭ ساياھەتچىسى (قېتىمىم) كۆتۈۋېلىندى. ساياھەتچىلىكتىن 16 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 15 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28.13، يەرلىك مالىيە چىقىمى 134 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3.36 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 389 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 8 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 370 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3173، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1017. ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا تېخنىكوم بىر، كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 15؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 993 (مىللىي 488)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 6، ئوقۇغۇچىسى 5145 (مىللىي 2705)، باشلانغۇچ مەكتەپ 40، ئوقۇغۇچىسى 7194 (مىللىي 3453)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 263. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1726 (مىللىي 741). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 663 مىڭ 400 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش قاپلاش نىسبىتى %94 گە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 گە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 17 سەھىيە ئاپپاراتى، 348 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 124)، دوختۇرخانىلاردا 178 كارىۋات بار.

2003 - يىلى بارىكۆل ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1968 يۈەنگە، ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 912 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 4422 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2587 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا 6427 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا

گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائەتتىكى، 1100 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 542 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 222 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 156 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %20.2، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 164 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %11.9 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 307 مىليون 898 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.23 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 108 مىليون 888 مىڭ 800 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 17 مىليون 304 مىڭ 900 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 178 مىليون 165 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 145 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 39 مىڭ 429 توننا ئاشلىق، 50 توننا پاختا، 130 توننا ياغلىق دان، 27 مىڭ 62 توننا ياغىۋ، 3325 توننا كۆكتات، 1304 توننا قوغۇن-تاۋۇز، مېۋە - چېۋە، 45 مىڭ 720 توننا بېدە ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 550 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 9459 توننا گۆش، 518 توننا يۇلك، 41 توننا تۆمۈت، 8943 توننا سۈت، 660 توننا تۇخۇم، 65 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3740 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان كۆلەم 2000 گېكتار). يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 187 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 6 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 110 مىڭ 208 كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 183 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.16، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 75 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.05 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 196 مىڭ 500 توننا كۆمۈر، 8370 توننا كوكىس، 90 مىڭ 200 توننا ئىشقار يى سۇلفىد، 14 مىڭ توننا ئۇن، 358 توننا سۇ بېشى، 350 مىڭ توننا شور، 60 كىلوگرام ئالتۇن ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 93 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 24 مىڭ 695 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 14 مىڭ 815 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

قانناشتى.

دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى كەنتلەرنىڭ قىياپىتى يېڭى تۈس ئالدى

2003 - يىلى بارىكۆل ناھىيىسى «سارى» ئىككى ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، ناھىيە بويىچە كەنتلەرنىڭ قىياپىتىنى ئۆزگەرتتى. ناھىيە بويىچە قالايمىقان سېلىنغان 104 مىڭ 691 كۋادرات مېتىر قۇرۇلۇش بۇزۇپ تاشلاندى، 217 مىڭ 797 كۇب مېتىر ئەخلەت توشۇلدى، بۇلار ئۈچۈن 206 مىڭ 177 ئىش كۈنى سەرپ قىلىندى. 73 مىڭ 806 كىچىك ئاپتوموبىل (قېتىم) ئاجرىتىلىپ، 1 مىليون 555 مىڭ 500 دانە غىش، 224 توننا سېمونت پۈتكەلدى. 6. 127 توننا ھاك تارقىتىلدى. 90.45 كىلو مېتىر ھويلا تېمى رېمونت قىلىندى. 34.37 كىلو مېتىر ھويلا تېمى ياسالدى. 158.1 كىلو مېتىر يول يۈزى رېمونت قىلىندى، 28 مىڭ 663 كۇب مېتىر قۇم - شېغىل توشۇلدى.

★ 2003 - يىلى بارىكۆل ناھىيىسىنىڭ يىلىغا 20 مىڭ توننا پىششىقلاشقان ئىشقارى سۇلفىد ئىشلەپچىقىرىش تۈرى بىلەن غول پىياز، مۇچ قاتارلىق ياۋا كۆكتات ئىشلەپچىقىرىش تۈرى پەن - تېخنىكا نازارىتى تەرىپىدىن «ئۇچقۇن پىلانى» تۈرىگە كىرگۈزۈلدى.

★ 2003 - يىلى بارىكۆل ناھىيىسى ھەر خىل ئۇسۇللارنى قوللىنىپ، سۈپەتلىك يۇقىرى مەھسۇلاتلىق يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىش بازىسىنىڭ كۆلىمىنى 8267 گېكتارغا كېڭەيتتى.

چى چىڭجى

ئاراتۈرۈك ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ئاراتۈرۈك ناھىيىسىنىڭ 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: گاۋ فاشۋېي.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئايىمۇھەمەت ھېيتنىياز.

ھاكىم: ياسىن سىدىق

سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئېلى مامۇت.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئاراتۈرۈك ناھىيىسى شەرقىي تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 761 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 -

يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 5، يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 18 مىڭ 200 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 13 مىڭ 600)، يېزا نوپۇسى 12 مىڭ 400؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.93، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.28. ناھىيە بويىچە 3733 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 1253 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 2347 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 186 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 72 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.4، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 52 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %56.6، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 61 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %26.1 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 121 مىليون 902 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.84 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 53 مىليون 69 مىڭ 300 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 747 مىڭ 400 يۈەن؛ چارۋىچىلىقنىڭ 56 مىليون 95 مىڭ 500 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 50 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 3915 توننا ئاشلىق، 50 توننا پاختا، 90 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 192 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 2293 توننا گۆش، 256 توننا يۇلك، 930 توننا سۈت، 5 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1376 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 26 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 1 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق-چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 13 مىڭ 400 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 57 مىليون 848 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %113.5، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 24 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %104.9 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 198 مىڭ توننا تۆمۈر رۇدىسى، 10 مىڭ 600 توننا كۆمۈر، 7 مىليون 30 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 28 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 63 مىڭ 322 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

ئاراتۇرۇك ناھىيىسىگە ماكانلىشىش مۇقەددەسى ئېچىلدى.
 ★ 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى شېنچېن شەھىرى باۋئەن رايونىنىڭ 4 مىليون يۈەن ئىشانە قىلىشى بىلەن ياسالغان ناھىيىلىك باۋئەن بالىلار مائارىپ مەركىزى پۈتتى.
 دۇ ياۋگۇاڭ، يۈ بىڭ

سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستلىق 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: چيەن جى؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: لى فۇيۈەن (خۇيزۇ، 1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ما مىڭچياڭ (خۇيزۇ)، پىڭ جيارۇي، مۇ جىنجياڭ، يەن چىن، ۋۇ يۇخۇي، چىڭ بىڭ (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 12 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جۇ جىيەنخۇا (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋاڭ شۇڭجېن، ۋاڭ خۇاڭبىڭ، مۇراتقارى ئىسماھات (قازاق)، جياڭ شۇجېن (ئاپال، خۇيزۇ)، ئابىلەت مەخسۇت، ۋېن سىچياڭ (خۇيزۇ).

ئوبلاست باشلىقى: لى فۇيۈەن (خۇيزۇ، 1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ما مىڭچياڭ (خۇيزۇ، 1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: پىڭ جيارۇي، مەمەت داۋۇت، قاندات سابۇقاي (قازاق، 7 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، سۇن خەيفىڭ (8 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مېڭ شاۋتىڭ، ما دېڭخېڭ (خۇيزۇ)، قابۇل (قازاق، 1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، شى يەنلىڭ (ئاپال، 1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، يالڭ جۇنڧىڭ (7 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: چېن چىڭيۇڭ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: لۇ خېڭزۇ، ئابدۇرېشىت، رۇڭ چىڭشۈەن، سەلىم (قازاق)، خەي چىڭزۇ (خۇيزۇ)، لى چىڭيۈەن (خۇيزۇ)، شۇ فۇچىڭ، ۋېي مىڭ (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ئاساسىي ئەھۋالى

سانجى خۇيزۇ ئاپتونوم ئوبلاستى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ئوبلاستلىق ھۆكۈمەت سانجى شەھىرىدە. 2003 - يىلى ئوبلاستقا قاراشلىق شەھەر 3، ناھىيە 5، يىل ئاخىرىدىكى

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 90 مىليون 880 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان 90 مىليون 210 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4766 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2100 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 3700 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 103 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 24 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 19 مىڭ 80 ماياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ماياھەتچىلىكتىن 2 مىليون 170 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 6 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %97.46، يەرلىك مالىيە چىقىمى 80 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %2.13 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 78 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1395. بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 286. ناھىيە بويىچە ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر. ئوقۇغۇچىسى 464 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 8، ئوقۇغۇچىسى 836 (مىللىي 654)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1511 (مىللىي 993)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 425. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 524 (مىللىي 407). يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 9 مەھىيە ئاپپاراتى، 94 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 79)، دوختۇرخانىلاردا 120 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ئاراتۇرۇك ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2032 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل ماۋاشى 14 مىڭ 555 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 1751 ئىشچى-خىزمەتچى ئىشچىلىق مۇغۇرتىسىغا، 958 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي مۇغۇرتىسىغا، 3382 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالنىش ئاساسىي مۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 8 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاراتۇرۇك ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن ئارگېنتىنا «گوشىڭ» ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى ئاراتۇرۇك ناھىيىسىدىكى شىمالىي تاغ ئالتۇن كېنىنى ئېچىش تۈرىدە رەسمىي كېلىشىم ھاسىل قىلدى. بۇ تۈردە پۈتۈشۈلگەن مەبلەغ سوممىسى تەخمىنەن 200 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ، بۇ تۈر ئارقىلىق چەت ئەل سودىگەرلىرىنىڭ

ھاراق، 26 مىڭ 300 توننا يىپ، 57 مىڭ 800 توننا قەغەز پەندىرە، 1 مىليون 680 مىڭ 500 توننا سېمونت، 11 مىليون 294 مىڭ 300 كىلوۋولت - ئامپېرلىق ترانسفورماتور، 33 مىڭ 752 كىلوپېتىر ئېلېكتر كابېلى، 46 مىڭ توننا پولىئېتىر، 425 مىڭ 900 كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 620 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 2 مىليون 56 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي-ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 200 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 5 مىليارد 280 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 2 مىليارد 665 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 1 مىليارد 62 مىليون يۈەن. ئوبلاست بويىچە شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 256 مىڭغا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 143 مىڭ 100 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 375 مىڭ 200 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 48 مىڭغا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 3 مىليارد 636 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئېكسپورت - ئىمپورت سودا سوممىسى 116 مىليون دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 107 مىليون دوللار. بىر يىلدا 2 مىليون 955 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 560 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 914 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.1؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 707 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %26.9 ئاشتى. شەھەر - بازار ئاھالىسى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 11 مىليارد 426 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 679 مىليون يۈەنگە يەتتى، 193 مىليون يۈەن چىقىم قىلىندى ۋە تۆلەم تۆلەندى.

ئوبلاست بويىچە ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 28 مىڭ 244، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 22 مىڭ 854. ئوبلاست بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 6064 (مىللىي 1948)؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم بىر، ئوقۇغۇچىسى 3488 (مىللىي 1633)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 8، ئوقۇغۇچىسى 2928 (مىللىي 716)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 34، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 841 (مىللىي 6819)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 89، ئوقۇغۇچىسى 31 مىڭ 999 (مىللىي 19 مىڭ 878)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 287، ئوقۇغۇچىسى 109 مىڭ 733 (مىللىي 35 مىڭ 52). بالىلار باغچىسى 127،

نوپۇس 1 مىليون 543 مىڭ 300 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نۇپۇسى 517 مىڭ 600)، يېزا نوپۇسى 917 مىڭ 600؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9.71، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %6.51. ئوبلاست بويىچە 302 مىڭ 200 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 122 مىڭ گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 143 مىڭ گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ئوبلاست بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 17 مىليارد 817 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 5 مىليارد 610 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.3؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 7 مىليارد 182 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.7؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 5 مىليارد 25 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.3 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 7 مىليارد 461 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 990 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 167 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 3 مىليارد 128 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 76 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 738 مىڭ توننا ئاشلىق، 92 مىڭ 100 توننا پاختا، 37 مىڭ 400 توننا ياغلىق دان، 409 مىڭ 300 توننا قىزىلچا، 267 مىڭ 100 توننا مېۋە - چېۋە، 1 مىليون 422 مىڭ 700 توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 4 مىليون 155 مىڭ 600 تۇياق چارۋا قالدى. 189 مىڭ توننا گۆش، 7815 توننا يۇلك، 281 مىڭ 100 توننا سۈت، 38 مىڭ 200 توننا تۇخۇم، 12 مىڭ 100 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 27 مىڭ 800 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ تىجارەت كىرىمى 11 مىليارد 608 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 736 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئوبلاست بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 1 مىليون 333 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليارد 817 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.9؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 597 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 7 مىليون 95 مىڭ توننا كۆمۈر، 66 مىڭ 800 توننا سۈزۈلگەن سۈت، 519 مىڭ 700 توننا بۇغداي ئۇنى، 344 مىڭ 400 توننا ئارىلاشما يەم - خەشەك، 42 مىڭ توننا شېكەر، 83 مىڭ 800 توننا سۇ يېغى، 75 مىڭ 500 توننا شوغلا كونسېرۋاسى، 19 مىڭ 700 توننا ئىچىملىك.

شوخلا قىيامى ئېكسپورتى دۇنيا شوخلا قىيامى سودىسىنىڭ %17 نى ئىگىلەيدۇ. 2003 - يىلى تۇنخې گۈرۈمى شوخلا قىيامى ئېكسپورتىدىن 100 مىليون دوللار پېرېۋوت پاراتى.

بانكا بىلەن ھۆكۈمەت ھەمكارلىقىدا يېشى ئەندىزە بەرپا قىلىندى

2003 - يىلى سانجى ئوبلاستى پۈتۈن كۈچى بىلەن بانكا ھۆكۈمەت ھەمكارلىقىدىكى ئۇزاق ئۈنۈملۈك مېخانىزم ۋە ماركا پارتىيىسى، ھۆكۈمەت بانكىغا كارخانىنى نازارەت قىلىش ھوقۇقى بېرىش، بانكا ھۆكۈمەتنىڭ ھەرتەرەپلىمە مەبلەغ بىلەن قوللاش ئىشەنچىگە ئېرىشىش ئاساسى مەزمۇن قىلىنغان يېڭىچە بانكا - ھۆكۈمەت ھەمكارلىقى ئەندىزىسىنى بەرپا قىلدى. يىل ئاخىرىغا كەلگەندە سانجى ئوبلاستى دۆلەت تەرەققىيات بانكىسى، سودا - سانائەت بانكىسى، جۇڭگو بانكىسى، يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ئىشەنچىسىنى قولغا كەلتۈرۈپ، 16 مىليارد 500 مىليون يۈەن ئىشەنچ سوممىسىغا ئېرىشتى.

ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتىر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى دۇنيا بويىچە ئەڭ چوڭ ترانسفورماتور ياساش كارخانىسىغا ئايلاندى

2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شىنجاڭ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتىر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى شېنياڭ ترانسفورماتور چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ يېقىن مۇۋەپپەقىيەتلىك تىزگىنلىدى. ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتىر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتى شېنياڭ ترانسفورماتور چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ يېقىن تىزگىنلىگەندىن كېيىن، مەملىكەت بويىچە ترانسفورماتور كەسپىدە ئەڭ مۇنەۋۋەر تېخنىكا ئىختىساسلىرىغا ۋە ئەڭ مەشھۇر ماركىغا ئىگە بولدى، بۇ ئالاھىدە ترانسفورماتور ئېلېكتىر سانائىتى پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ سىچۇەن دېيياڭ كابىلى، تىيەنجىن تارانسفورماتور زاۋۇتى، خۇنەن خېجياڭ تارانسفورماتور زاۋۇتى، شەندۇڭ لۇنپىڭ تارانسفورماتور - كابىل زاۋۇتىنى قايتا تەشكىللىگەندىن كېيىنكى يەنە بىر قېتىمى چوڭ قايتا تەشكىللەش تەدبىرى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. بۇ ئارقىلىق شىركەت غەربىي شىمال - غەربىي جەنۇب - جەنۇبىي جۇڭگو - شىمالىي جۇڭگو - شەرقىي شىمال تەۋەسىدە ياساش بازىسى بار ئالاھىدە ترانسفورماتور ۋەزىيىتى شەكىللەندۈرۈپ، ترانسفورماتور ئىقتىدارىنى 30 مىليون كىلوۋاتتىپېردىن 600 مىليون كىلوۋاتتىپېرغا يەتكۈزۈپ، دۇنيا بويىچە ئەڭ چوڭ ترانسفورماتور ياساش كارخانىسىغا ئايلاندى.

★ 5 - ئاينىڭ 18 - كۈنى سانجى ئىنستىتۇتى قۇرۇلۇش

باغچىدىكى بالا 24 مىڭ 980. تۈرلۈك ئوقۇتقۇچى 18 مىڭ 296 (مىللىي 5630). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 270 مىليون 260 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98.19 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96.39 كە يەتتى.

ئوبلاست بويىچە 1151 سەھىيە ئاپپاراتى، 8689 كەسپى سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 6549 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئوبلاست تەنھەرىكەتچىلىرى خەلقئارا، مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىدە 45 تۈردە 1 - لىككە، 29 تۈردە 2 - لىككە، 22 تۈردە 3 - لىككە ئېرىشتى.

2003 - يىلى ئوبلاست بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4256 يۈەنگە، ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 356 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 76 مىڭ 129 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 81 مىڭ 387 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 138 مىڭ 219 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

تۇنخې گۈرۈمىنىڭ يىللىق شوخلا قىيامى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 350 مىڭ توننىغا يەتتى

شىنجاڭ تۇنخې مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتى قوشۇۋېلىش، پاي قوشۇش، ئىجارىگە بېرىش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق يىلىغا 350 مىڭ توننا شوخلا قىيامى ئىشلەپچىقىرايدىغان كارخانىغا ئايلاندى.

2003 - يىلى سانجى ئوبلاستى بويىچە 12 مىڭ گېكتار يەرگە پىششىقلىنىدىغان شوخلا، 1100 گېكتار يەرگە يېمەكلىك شوغىلى تېرىلدى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 3100 گېكتار كۆپ؛ ھوسۇلى 630 مىڭ توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 200 مىڭ توننا كۆپەيدى؛ ھەر گېكتار يەرنىڭ ھوسۇلى 51.9 توننىغا يېتىپ، 4.5 توننا كۆپەيدى. 2003 - يىلى ئوبلاست بويىچە شوخلا پىششىقلاشتىن قىلىنغان كىرىم 177 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 70 مىليون يۈەن ئاشتى، شوخلا پىششىقلاش دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىكى مۇھىم يوللارنىڭ بىرى بولۇپ قالدى.

تۇنخې گۈرۈمىنىڭ شوخلا قىيامى شىمالىي ئامېرىكا، ياۋروپا، شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا، ياپونىيە، مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسى قاتارلىق دۆلەت ۋە رايونلارغا سېتىلدى.

مىليارد 483 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.3 كاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 123 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.34 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 262 مىليون 140 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 54 مىليون 880 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 673 مىليون 150 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 51 مىليون 430 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 84 مىڭ 430 توننا ئاشلىق، 14 مىڭ 775 توننا پاختا، 3639 توننا ياغلىق دان، 72 مىڭ 812 توننا قىزىلچا، 37 مىڭ 423 توننا مېۋە (ئۈزۈم 36 مىڭ 817 توننا)، 423 مىڭ 98 توننا كۆكتات (قىيام شوغلىسى 236 مىڭ 499 توننا)، 583 توننا قۇلماق، 133 مىڭ 89 توننا قوۋۇن - تاۋۇز، 224 توننا قارا گازىر، 14 مىڭ 707 توننا ياڭيۇ ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 544 مىڭ 300 تۇياق چارۋا قالدى. 32 مىڭ 764 توننا گۆش، 995 توننا يۇڭ، 71 مىڭ 443 توننا سۈت، 4977 توننا تۇخۇم، 7139 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2493 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 921 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 144 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 176 مىڭ 736 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 993 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.16، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 134 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.84 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 940 مىڭ توننا كۆمۈر، 27 مىڭ 58 توننا سۈزۈلگەن سۈت، 74 مىڭ توننا بۇغداي ئۇنى، 235 مىڭ 428 توننا ئارىلاشما يەم - خەشەك، 27 مىڭ 586 توننا شېكەر، 25 مىڭ 951 توننا سۇ يېغى، 37 مىڭ 283 توننا كونسېرۋا، 9722 توننا ئىچىملىك - ھاراق، 432 مىڭ 390 دانە ئۆي جاھازىسى، 924 مىڭ توننا سېمونت، 11 مىليون 290 مىڭ كىلوۋات ئامپېرلىق ترانسفورماتور، 45 مىڭ 988 توننا پولىمېستىر ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 640 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 892 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 528 مىڭ 700 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 931 مىليون 220 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە

مۇراسىمى ئۆتكۈزدى. بۇ ئىنستىتۇت سانجى پىداگوگىكا تېخنىكومى بىلەن سانجى مائارىپ ئىنستىتۇتىنى بىرلەشتۈرۈش ئاساسىدا قۇرۇلغان.

★ 2003 - يىلى سانجى ئوبلاستى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىكى يوشۇرۇن كۈچىنى قېزىشقا كۈچ چىقارغاچقا، يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادىدا داۋاملىق ياخشى تەرەققىيات ۋەزىيىتى ساقلاپ قېلىندى. ئوبلاست بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4256 يۈەنگە يېتىپ، ئوتتۇرىچە كىرىم 505 يۈەن كۆپەيدى.

فەن چۈشەنچە

سانجى شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ سانجى شەھەرلىك 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: يەن كېيىي.

5 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: خەن شېڭلۇ (خۇيزۇ).

شەھەر باشلىقى: ما شىۋېنچىڭ (خۇيزۇ).

سىياسىي كېڭەش 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: فېڭ خەيىڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

سانجى شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 35 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 5، بازار 6، يېزا 4. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 383 مىڭ 600 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 84 مىڭ 756)، يېزا نوپۇسى 158 مىڭ 52؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9.93، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %28.7. شەھەر بويىچە 45 مىڭ 300 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 15 مىڭ 400 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېڭىزغا تېرىلغىنى 10 مىڭ 500 گېكتار)، 26 مىڭ گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتقا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 4 مىليارد 534 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 977 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.1؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 73 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.6؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1

ئىشخېرىتىلىق سۇغۇرتىسىغا، 9000 ئىشچى - خىزمەتچىسى باشلانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 17 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. دۇ خۇيەن

فۇكاڭ شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ فۇكاڭ شەھەرلىك 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاك جىندې.
3 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: يىن گۇاڭلىڭ.
شەھەر باشلىقى: جاك خۇڭۋېي.
سىياسىي كېڭەش 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: گو چىڭخۇا (ئاپال).

ئاساسىي ئەھۋالى

فۇكاڭ شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ شەرقىي بۆلىكىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان ئاشيول مۇساپىسى 57 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەلە ئىش باشقارمىسى 3، بازار 4، يېزا 3. يىلى ئاخىردىكى نوپۇسى 157 مىڭ 266 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 42 مىڭ 636)، يېزا نوپۇسى 81 مىڭ 91؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9.07، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %5.88. شەھەر بويىچە 18 مىڭ 400 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 12 مىڭ گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 8800 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەرگە تەۋە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 144 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 298 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.9؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 468 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %23.05؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 377 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.52 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 523 مىليون 844 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.78 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق

ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 992 مىليون 250 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 486 مىليون 910 مىڭ يۈەن. يىلى ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 166 مىڭ 700 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 163 مىڭ 974 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 15 مىڭ 227 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 990 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكىپورت سودا سوممىسى 154 مىليون 700 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكىپورت سوممىسى 51 مىليون 890 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 102 مىليون 810 مىڭ دوللار. بىر يىلدا 600 مىڭ ساياھەتچى (قىتسىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 54 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 265 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.6 ئاشتى؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 300 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %50.9 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 3 مىليارد 541 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 214 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە چىقىم قىلىنغان سودا 49 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە تۈرلۈك كەسپىي تېخنىكا خادىمى 4032، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1635. شەھەر بويىچە كەسپىي مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 513 (مىللىي 163)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 2068 (مىللىي 689)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 9584 (مىللىي 2852)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 20، ئوقۇغۇچىسى 20 مىڭ 956 (مىللىي 6124)؛ بالىلار باغچىسى 32، باغچىدىكىسى بالا 5274 (مىللىي 574). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2525 (مىللىي 728). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 16 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى.

شەھەر بويىچە شەھەرگە تەۋە 56 مەھىيە ئاپپاراتى، 2525 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 2340 كارىۋات بار.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 7464 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5915 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 4704 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 986 يۈەنگە يەتتى. يىلى ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 6481 ئىشچى - خىزمەتچى

مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 30.4% ؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 146 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %21.9 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 989 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 38 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە 2003 - يىلىدىكى تۈرلۈك كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2824، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 980. شۇ يىلى ئوبلاست دەرىجىلىكتىن يۇقىرى بىر پەن تەتقىقات تۈرى تاماملاندى. شەھەردىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1670 (مىللىي 238) ؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 2765 (مىللىي 579) ؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 6070 (مىللىي 1764) ؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 37، ئوقۇغۇچىسى 9991 (مىللىي 2948) ؛ بالىلار باغچىسى 7، باغچىدىكى بالا 1517. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1926 (مىللىي 615). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 34 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 17 تۈر داۋاملىق ئىشلىنىۋاتىدۇ ياكى يېڭىدىن ئىشلەندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى. شەھەردىكى تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى 12؛ كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 475 (مىللىي 43)، دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 408.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە مائاشى 11 مىڭ 421 يۈەنگە، دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4388 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 8810 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3611 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 9927 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ساياھەت شەھىرى بەرپا قىلىش

فۇكاكا شەھىرى 2003 - يىلى «فۇكاكا شەھىرىنىڭ يېقىنقى مەزگىللىك قۇرۇلۇش ئومۇمىي پىلانى (2003 - 2005)» نى تۈزۈپ، ساياھەت شەھىرى قۇرۇش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، شەھەرنى يېشىلاشقان، گۈزەل، يورۇق، پاكىز شەھەر قىلىپ قۇرۇپ چىقتى. شۇ يىلى شەھەر رايونىدا تەبىئىي گازنى ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈش، مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش، يۇندا چىقىرىۋېتىش تورى قۇرۇلۇشلىرى پۈتتى. مەركەزلەشتۈرۈپ ئىسسىتىش قۇرۇلۇشىغا 78 مىليون يۈەن

مەھسۇلات قىممىتى 260 مىليون 310 مىڭ 200 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 17 مىليون 135 مىڭ 500 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 241 مىليون 110 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 339 مىڭ يۈەن. 71 مىڭ 961 توننا ئاشلىق، 2194 توننا پاختا، 3599 توننا ياغلىق دان، 157 مىڭ 796 توننا كۆكتات، 15 مىڭ 456 توننا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 367 مىڭ 500 تۇپاق چارۋا قالدى. 16 مىڭ 267 توننا گۆش، 561 توننا يۇڭ، 7147 توننا سۈت، 2100 توننا تۇخۇم، 208 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3171 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 340 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 11 مىليون 218 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 113 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 62 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.46، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 330 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.54 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 341 مىليون 840 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 470 مىڭ توننا كۆمۈر، 37 مىڭ 100 توننا بۇغداي ئۇنى، 16 مىڭ 900 توننا سۇ يېغى، 6037 توننا تەڭشەلگەن ئارىلاشما يەم - خەشەك، 2050 توننا ئېلېكترونلۇقلانغان نىكېل، 2801 توننا ئېلېكترونلۇقلانغان مىس، 19 مىڭ 284 توننا ئېلېكترونلۇقلانغان ئاليۇمىن ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 89 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 158 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 46 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 633 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 473 مىليون 660 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 107 مىليون 470 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر بويىچە مۇقىم تېلېفون ئابونتى 100 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 41 مىڭ 900 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 4221 گە يەتتى. 2003 - يىلى خېرىدار چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش بويىچە 42 توختام ئىمزالاندى، توختامدىكى تۈرلەرگە سېلىنىدىغان مەبلەغ 771 مىليون يۈەن. شۇ يىلى 618 مىليون يۈەن مەبلەغ نەقلەشتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 559 مىليون يۈەنگە يەتتى. 1 مىليون 142 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 202 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 152

بويىچە پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە كۆرسىتىدىغان 16 يېزا - بازار قاتارىغا كىردى، بۇ بازارنىڭ ئومۇمىي پىلانى تۈزۈلۈپ بولدى.

★ 1 - ئاينىڭ 17 - كۈنى سانجى ئۈنچى نۆۋەتلىك بوغدا كۆلى قار - مۇز بايرىمى بوغدا كۆلىدە ئۆتكۈزۈلدى، بايرام مەزگىلىدە مۇز ئويما كۆرگەزمىسى، «تەڭرىتاغ شەمشىرى» قاتارلىق قار - مۇز تەنتەربىيە پائالىيەتلىرى ئۆتكۈزۈلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە «AAAA» دەرىجىلىك تەڭرىتاغ بوغدا كۆلى مەنزىرە رايونىنىڭ خەلقئارا ISO9001، ISO14000 سۈپەت نازارەتچىلىك سىستېمىسىنىڭ گۇۋاھلىقىدىن ئۆتكەنلىك يوپۇقى ئېچىلدى.

★ 2003 - يىلى فۇكاكا شەھىرى شۇ ئار مەنئى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى يېتەكچىلىك كومىتېتى تەرىپىدىن مەنئى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىدا ئىشلار شەھەر بولۇپ باھالاندى.

دۈن جياڧېن، جۇ جىيەننەن

مىچۈەن شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

چاڭ كې مىچۈەن شەھەرلىك 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى فېڭچياڭ (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى).

3 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: يې جىلىن (خۇيزۇ).

شەھەر باشلىقى: چاڭ چېڭجى (خۇيزۇ).

سىياسى كېڭەش 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: سالڭ فېڭجۈن.

ئاساسىي ئەھۋالى

مىچۈەن شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 17 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە باشقارمىسى 3، بازار 5، يېزا بىر. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 164 مىڭ 696 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 65 مىڭ 998)، يېزا نوپۇسى 93 مىڭ 502؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.52، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.78. شەھەر بويىچە 13 مىڭ 843 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 7232 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 6611 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى (ئېگىزغا تېرىلغۇنى 972 گېكتار). كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

مەبلەغ سېلىندى، ئىسسىتىش دائىرىسى 800 مىڭ كۋادرات مېتىردىن ئاشىدۇ؛ تەبىئىي گازنى ئائىلىلەرگە يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىغا 68 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 7560 تىن ئارتۇق ئائىلىگە تۇرۇبا ئورنىتىلدى، 1200 دىن ئارتۇق ئائىلە تۇرۇبىلىق گاز ئىشلىتىۋاتىدۇ؛ شەھەردە يۇندا چىقىرىۋېتىش تۇرۇبا تورى قۇرۇلۇشىغا 26 مىليون 720 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 3900 مېتىر تۇرۇبا ياغۇزۇلدى. مىللەتلەر پىيادىلەر كوچىسىنى قۇرۇش تۈرىنىڭ ئالدىنقى قارارلىق چېقىش، كۆچۈرۈش خىزمىتى باشلىنىپ، 260 ئائىلىلىك كۆچۈرۈلدى، 37 مىڭ كۋادرات مېتىر دائىرىدىكى ئۆي - ئىمارەت چېقىلدى ۋە كۆچۈرۈلدى.

«فۇكاكا شەھىرىنى كۆكەرتىش يىلى» پائالىيىتى قانات يايدۇرۇلۇپ، «ئۈچ يول، ئىككى ساي» (تۇرپان - ئۈرۈمچى - داخۇاڭشەن ئالىي تاشيولى، دۆلەت يولى «216» لىنىيىسى، شەھەر رايونىدىن شەرقىي جۇڭغار بازىسىغا بارىدىغان تاشيول، شەھەرنىڭ شەرقى، غەربىدىكى مايلار) نى كەڭ كۆلەمدە كۆكەرتىش خىزمىتى ئىشلەندى. شۇ يىلى كۆكەرتىلگەن كۆلەم 86 مىڭ 210 كۋادرات مېتىر كۆپەيتىلدى، يېشىللىق بىلەن قاپلانغان كۆلەم 89 مىڭ 182 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. شەھەر رايونىنىڭ يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %30.12 كە، كۆكەرتىلىش نىسبىتى %29.17 كە يەتتى. يېشىللىقنى ئاسراش تەدبىرى قوللىنىلىپ يېشىللىق ئاسرىلدى. شەھەر بويىچە 29 ئورۇن 18 مىڭ 500 كۋادرات مېتىر يېشىللىقنى ئاسرىدى.

جەنۇبىي تاغلىق رايوندىكى ئىقتىسادىي ئورماننى ئاسراش كۈچەيتىلىپ، سەنگۈلك دەرياسى ۋادىسىنى ئۈنۈملىك تىزگىنلەش تۈرى يولغا قويۇلدى. 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 4.4 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى سەنگۈلك دەرياسى جىلغىسىدىكى 340 تۈپ قېرى قارىياغاچ قوغدىلدى؛ سەنگۈلك دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىدىكى شىتەيزىدە تۈمەن مو (666.7 گېكتار) پۈركۈپ سۇغىرىلىدىغان، قاشالانغان ئوتلاق بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى پۈتتى. شىمالدىكى قاقاسلىقتا 50 مىڭ گېكتار چۆللۈك چاتقىلىنى قوغداش خىزمىتى ئىشلەندى، 27 مىڭ 700 گېكتار تەبىئىي قاشالانغان ئوتلاق بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى تۈرى يولغا قويۇلدى.

29 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، زىنچۈەننى بىلەن جىيۈنچىيەلەردە كىچىك بازار قۇرۇش تۈرى يولغا قويۇلدى. زىنچۈەننى بازىرىدا چارۋا مال بازىرى، يېزا ئىگىلىك سودا توپ سېتىش بازىرى، سۇ بىلەن تەمىنلەش - يۇندا چىقىرىۋېتىش قۇرۇلۇشى ۋە يول قۇرۇلۇشى پۈتتى؛ جىيۈنچىيە بازىرى گوۋۇيۈەننىڭ تەستىقلىشى بىلەن مەملىكەت

شۇ يىلى تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 1 مىليون 150 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 390 مىليون 740 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 274 مىليون 840 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 37 مىڭ 230غا (يېزىلاردىكىسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، كىچىك زېرەك ئابونتى 9000غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 24 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 4000غا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 689 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 476 مىڭ 900 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 40 مىليون 745 مىڭ 400 يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 108 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.92، يەرلىك مالىيە چىقىمى 158 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %25.98 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىسى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 540 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 68 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 13 مىليون 170 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى ۋە چىقىم قىلىندى

2003 - يىلى شەھەردىكى ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 4257، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۈن بارلار 2237. شەھەر بويىچە ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 4364 (مىللىي 1071)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 9689 (مىللىي 3333)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 45، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 129 (مىللىي 6651)؛ بالىلار باغچىسى 21، باغچىدىكى بالا 2524. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 2145 (مىللىي 719). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 25 مىليون 269 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى.

شەھەر بويىچە سەھىيە ئاپپاراتى 11، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 623، دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 368.

2003 - يىلى شەھەر ئوقۇغۇچىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق پىلان مۇسابىقىسىگە قاتنىشىپ، بىر كۈمۈش مېدال، بىر مىس مېدال ئالدى. مەملىكەتلىك ئۆسمۈر ئوغۇللار رۇداۋچە چېلىشىش لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدە 100 كىلىگراملىقلار بويىچە بىر تۈردە 2 - لىكىنى قولغا كەلتۈردى.

2003 - يىلى مىچۈەن شەھىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 932 يۈەنگە، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7607 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 6169 يۈەنگە، يېزا

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 983 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 314 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.7، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 87 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %22.7، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 580 مىليون 670 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.3 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 543 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.77 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 258 مىليون 530 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 4 مىليون 270 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 272 مىليون 620 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 7 مىليون 250 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 47 مىڭ 362 توننا ئاشلىق، 911 توننا پاختا، 1390 توننا ياغلىق دان، 3544 توننا قىزىلچا، 5229 توننا مېۋە - چېۋە، 208 توننا ياڭيۇ ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 223 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 24 مىڭ 34 توننا گۆش، 362 توننا يۇڭ، 11 توننا تىۋىت، 16 مىڭ 111 توننا سۈت، 5875 توننا تۇخۇم، 1225 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 777 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 735 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 19 مىليون يۈەنگە يەتتى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 115 مىڭ 300 كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 406 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %24.65، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 868 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %23.7 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 2 مىليون 486 مىڭ 400 توننا كۆمۈر، 344 مىڭ 665 توننا سېمونت، 12 مىليون 920 مىڭ كۋادرات مېتىر چاقچۇق، 20 مىڭ 719 توننا بىرىكمە ئوغۇت، 58 مىڭ 258 توننا تەڭشەلگەن ئارىلاشما يەم - خەشەك، 23 مىڭ 164 توننا ئەينەك بۇيۇم، 1730 توننا بىرىكمە سۇيۇق سۈيۈن، 35 مىڭ 532 توننا پولىپروپىلېن، 60 مىڭ 373 توننا تەييار پولات ماتېرىيال، 5322 توننا ئاليۇمىن ماتېرىيال، 1 مىليون 411 مىڭ دانە ئىسسىق ساقلايدىغان ئەينەك قاچا ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 613 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 550 مىڭ 897 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 391 مىڭ 266 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

ئاساسىي ئەھۋالى

قۇتۇبى ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 76 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 6، يېزا بىر. يىل ئاخىرىدىكى ناھىيىگە تەۋە نوپۇس 130 مىڭ 104 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 44 مىڭ 800)، يېزا نوپۇسى 86 مىڭ 100؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.86، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.72. ناھىيە بويىچە 43 مىڭ 119 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 9083 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 23 مىڭ 717 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى (ئېگىزغا تېرىلغىنى 98 گېكتار). كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 687 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 703 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.11، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 459 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %22.03، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 524 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.25 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 210 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.39 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 655 مىليون 380 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 18 مىليون 210 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 491 مىليون 40 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 15 مىليون 610 مىڭ يۈەن، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ 29 مىليون 800 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 58 مىڭ 117 توننا ئاشلىق، 29 مىڭ 331 توننا پاختا، 775 توننا ياغلىق دان، 89 مىڭ 471 توننا قىزىلچا، 4265 توننا مېۋە، 387 توننا كۆك تاماكا، 226 توننا دورا ماتېرىيالى، 8525 توننا ياغىۋ، 125 مىڭ 572 توننا كۆكتات، 25 مىڭ 540 توننا قوغۇن - تاۋۇز، 110 توننا قارا گازىر، 1002 توننا قۇلماق ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 555 مىڭ 800 تۇياق چارۋا قالدى. 21 مىڭ 523 توننا گۆش، 1089 توننا يۇلك، 77 مىڭ 903 توننا سۈت، 804 توننا تۇخۇم، 2300 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1400 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 523 مىليون

ئاماللىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 4295 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، 6045 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4608 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 13 مىڭ 907 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

دېھقانلار شاتلىقى ساياھەتچىلىكى

مىچۈەن شەھىرىنىڭ شىياپىننى دېھقانلار شادلىقى سەيلىگامى مىچۈەن شەھىرىنىڭ تىيچاڭكۇ بازىرىغا جايلاشقان. مىچۈەن شەھىرىگە 18 كىلومېتىر، ئۈرۈمچى شەھىرىگە 28 كىلومېتىر كېلىدۇ، ساياھەت تاشيولى دۆلەت يولى «216» لىنىيىسىگە تۇتىشىدۇ، قاتناش قۇلايلىق. شىياپىننى ساياھەت رايونى تاغ ئالدى تەتۈر تېمپېراتۇرىلىق بەلۋاغقا جايلاشقان بولغاچقا، قىشتا ئىللىق، يازدا سالقىن بولىدۇ، ھاۋاسى ئادەمگە ياقىدۇ، خىلۋەت، ئارام ئېلىش، سالقىنداش، سەيلە قىلىشتىكى كۆڭۈلدىكىدەك جاي. بۇ ساياھەت رايونىدا دېھقانلار شادلىقى سەيلىگامىدىن 53 ى بار. يازدا تاغقا چىقىش، بېلىق تۇتۇش، چۆپ تېپىلىش، قىشتا قار تېپىلىش، تېپىلغاق ماشىنا ھەيدەش، ئوقيا ئېتىش پائالىيەتلىرى بولىدۇ. بۇ رايون 2001 - يىلى دۆلەت ساياھەت ئىدارىسى تەرىپىدىن شىنجاڭدىكى بىردىنبىر يېزا ساياھەتتىكى ئۈلگە نۇقتا بولۇپ باھالاندى.

★ 3 - ئاينىڭ 28 - كۈنى شىنجاڭ يۇڭچاڭ بىرىكى مائىرىيال چەكلىمە شىركىتى كۆۋەيتتىكى ئاھالىلەر ئىشلىتىدىغان تۇرۇبا تورىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىغا خەلقئارادىن خېرىدار چاقىرىشتا بىر نۆۋەتتىلا خېرىدارلىققا چاقىرىلدى، توختام سوممىسى 150 مىليون يۈەن، قۇرۇلۇش مۇددىتى 2 يىل بولدى. بۇ شىركەت غەربىي شىمال رايونىدىكى ئەڭ چوڭ ئەينەك پولات تۇرۇبا ئىشلەپچىقىرىدىغان زاۋۇتتۇر. ليۇ باۋ، جالڭ دېڭخۇا

قۇتۇبى ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ قۇتۇبى ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۈجىسى: سۇ بياۋ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ياۋ ۋېنپىن.

ھاكىم: چىۋ شۇخۇا (ئايال).

سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: يالڭ ۋېيجۇڭ.

يۈەنگە، ساپ پايدىسى 86 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 191 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 51 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن % 17.24، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 292 مىليون 985 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 23 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 920 مىڭ توننا كۆمۈر، 32 مىڭ 400 توننا بۇغداي ئۇنى، 7063 توننا سۇ يېغى، 19 مىڭ 58 توننا تەڭشەلگەن ئارلاشما يەم - خەشەك، 19 مىڭ 131 توننا پاختا يېپ، 33 مىڭ 307 توننا سۈت ياسالمىسى، 4294 توننا ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 74 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 113 مىڭ 443 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 85 مىڭ 127 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 600 مىليون 890 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 261 مىليون 90 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 130 مىليون 450 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا مۇقىم تېلېفون ئابونتى 42 مىڭ 798 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 3138 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 374 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 408 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 51 مىليون 820 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 90 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن % 18.73؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 144 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 10.16 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 31 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 35 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 21 مىليون 510 مىڭ 700 يۈەن تۆلەم تۆلەندى ۋە چىقىم قىلىندى.

ناھىيە بويىچە ھەرغىل كەسپى تېخنىكا خادىمى 2573، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1159. چوڭلار كەسپى تەربىيەلەش مەركىزى بىر، ئوقۇغۇچىسى 266 (مىللىي 49)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 2178 (مىللىي 518)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 9، ئوقۇغۇچىسى 6645 (مىللىي 2283)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 41، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 498 (مىللىي 4284)؛ بالىلار باغچىسى 9، باغچىدىكى بالى 2378. ھەرغىل ئوقۇتقۇچى 1809 (مىللىي 623). يىل

تەييار چوڭ كۆمۈرلۈك بايقالدى

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار مۇتەخەسسسلەرنىڭ مۇئەييەنلەشتۈرۈشى بىلەن 8 - ئايدا قۇتۇبى ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىي تاغلىق رايونىدىكى چۆرگۈل بازىرىنىڭ كۈەنگۈ دېگەن يېرىدىن تېپىلغان كۆمۈرلۈك تەييار چوڭ كۆمۈرلۈك بولۇپ بېكىتىلدى، بۇ كۆمۈرلۈكنىڭ گېئولوگىيەلىك زاپىسى 1 مىليارد توننىغا يېتىدۇ. كۆمۈرلۈكتىكى كان بەلۋاغىنىڭ شەرقتىن غەربكە ئۇزۇنلۇقى 8.5 كىلومېتىر، جەنۇبتىن شىمالغا كەڭلىكى 2.5 كىلومېتىر، كۆلىمى 20 كۋادرات كىلومېتىرچە كېلىدۇ. گېئولوگىيەلىك قۇرۇلمىسى ئاددىي، يانتۇلۇقى 12 - 18 گرادۇسقىچە، 4 قەۋەت قازغىلى بولىدۇ.

يورۇتۇش قۇرۇلۇشى

جۇڭگو بىلەن گوللاندىيە ھەمكارلىقىدىكى «يىپەك يولى يورۇتۇش قۇرۇلۇشى» تۈرى دۆلەت شىنجاڭنىڭ توك يوق رايونلىرىدىكى خەلق ئاممىسىنىڭ كۈندىلىك يورۇتۇش، تېلېۋىزور كۆرۈش، رادىئو ئاڭلاش قاتارلىق تۇرمۇشتا توك ئىشلىتىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن يولغا قويغان بىر تۈرلۈك ئىلرايى، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش قۇرۇلۇشى بولۇپ، ئۇنىڭدا قۇياش ئېنېرگىيىسىدىن پايدىلىنىپ توك چىقىرىش ئاساس قىلىنىدۇ. قۇتۇبى ناھىيىسىدە 896 ئائىلىدىكى ئازكەم 5000 ئاھالە توك يوق ھالەتتە تۇرمۇش كەچۈرىدۇ، ئۇلارنىڭ % 99 تىن كۆپرەكى قازاق دېھقان، چارۋىچىلار. بۇ قۇرۇلۇشقا قۇتۇبى ناھىيىسى 2 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، بۇنىڭ ئىچىدە گوللاندىيە ھۆكۈمىتى تەمىنلىگەن ئۈسكۈنىلەرنى خەلق پۇلىغا سۇندۇرغاندا 2 مىليون 400 مىڭ يۈەن بولىدۇ، ئوبلاست مالىيىسى 400 مىڭ يۈەن تولۇقلىما ياردەم بەردى. ھەر بىر قۇياش ئېنېرگىيىسى سىمىتىمىسى دېھقان، چارۋىچىلار 500 يۈەن تەييارلىمىلا

5.43% ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 964 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 35 مىليون 20 مىڭ يۈەن، چاۋبېلىقنىڭ 480 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 5 مىليون 230 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 61 مىڭ 500 توننا ئاشلىق، 43 مىڭ 800 توننا پاختا، 508 توننا ياغلىق دان، 50 مىڭ 300 توننا ئۈزۈم، 281 مىڭ 200 توننا شوخلا ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 460 مىڭ 300 تۇپاق چارۋا قالدى. 23 مىڭ 300 توننا گۆش، 843 توننا يۇڭ، 41 مىڭ 200 توننا سۈت، 14 مىڭ 600 توننا تۇخۇم، 750 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 4179 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان كۆلەم 2516 گېكتار. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 135 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 128 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 194 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 160 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.4، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 352 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %51.9 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 556 مىڭ توننا كۆمۈر، 3 مىليارد 613 مىليون 360 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 46 مىڭ 400 توننا ئۇن، 11 مىڭ 481 توننا سۇ يېغى، 28 مىڭ 793 توننا شوخلا قىيامى، 325 توننا ئاق ھاراق، 15 مىڭ 880 توننا ئۈزۈم ھارىقى، 21 مىڭ 771 توننا پاختا تىرىپى، 2355 توننا پاختا يىپ، 1991 توننا سۇلياۋ ياسالما، 12 مىڭ 930 توننا تەڭشەلگەن سۈت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 61 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 193 مىڭ 168 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 115 مىڭ 73 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 742 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 211 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 101 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 24 مىڭ 500 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 13 مىڭ 800 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 35 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 2499 غا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش

ئورنىتالايدۇ. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە بۇ ئۆسكۈنىدىن 800 يۈرۈش ئورنىتىلدى، بۇنىڭ بىلەن 800 ئائىلىدىكى 4000 قازاق دېھقان، چارۋىچىنىڭ تۇرمۇشتا توك ئىشلىتىش مەسىلىسى ھەل بولدى. جۇ دۇڭخېي، سۇڭ جېندى

ماناس ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ ماناس ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋالى ۋېي.
 14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: يى جىنجى.
 ھاكىم: جۇ بىڭۋېن.
 سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لى جىشەڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

ماناس ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 134 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 7، يېزا 4. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 167 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 29 مىڭ 900)، يېزا نوپۇسى 51 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %33.10، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.75. ناھىيە بويىچە 46 مىڭ 700 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 8273 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىزغا تېرىلغۇنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 32 مىڭ 300 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى (ئېگىزغا تېرىلغۇنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى (ناھىيىگە تەۋەسى) 2 مىليارد 193 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 889 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.2؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 625 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %42.6؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 679 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %4.6 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 513 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

خەلق مۇكۈمىتى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشنى چۆرىدىگەن ھالدا تۆۋەندىكىدەك تەدبىرلەرنى قوللاندى:

1. كەسىپ قۇرۇلمىسىنى ئۈزلۈكسىز تەڭشىدى. 1990- يىلدىن ئىلگىرى ماناس ناھىيىسىدە ئاشلىقتىن مۇقىم، يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىكى ئاساسلىق مەنبە ئىدى. 1990- يىلى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1229 يۈەنگە يېتىپ، شىنجاڭدىكى ناھىيە، شەھەرلەر ئارىسىدا 1- ئورۇندا تۇردى. 7- بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرقى مەزگىلىدە ئاشلىق بىلەن ئىقتىسادىي زىرائەتنىڭ نىسبىتى 45 : 55 بولدى. 10 نەچچە يىل تىرىشىش ئارقىلىق پاختا ئىشلەپچىقىرىشتا تەرەققىيات ۋەزىيىتى پىشىپ يېتىلدى. 1998- يىلدىن باشلاپ ھاراق ئۈزۈمى تىكلدى، 2000- يىلى سانائەت شوغلىسى تېرىلغان كۆلەم 4527 گېكتارغا، ھاراق ئۈزۈمى تىكلەنگەن كۆلەم 3333 گېكتارغا يەتتى. 9- بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرقى مەزگىلىدە ئاشلىق بىلەن ئىقتىسادىي زىرائەتنىڭ نىسبىتى 80 : 20 بولدى. يېقىنقى 3 يىلدىن بېرى ماناس ناھىيىسى چارۋىچىلىقنى ھازىرقى زامان يېزا ئىگىلىكىدىكى باشلامچى كەسىپ قاتارىدا تۇتتى، 2003- يىلى ئاشلىق بىلەن ئىقتىسادىي زىرائەت، ئوت - چۆپنىڭ نىسبىتى 76 : 17 بولدى، 3 قېتىملىق كەسىپ قۇرۇلمىسىنىڭ نىسبىتى 40:29:31 بولدى.

2. چوڭ باشلامچى كارخانىلارنى يېتىشتۈردى. ماناس ناھىيىسى يېقىنقى 5 يىلدىن بۇيان خېرىدار چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش جەھەتتىكى ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، 1 مىليارد 464 مىليون يۈەن مەبلەغ جەلپ قىلدى. يېتەكچى كەسىپلەر ئارقىلىق باشلامچى كارخانىلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى چۆرىدەپ، يېزا ئىگىلىكىدە كەسىپلەشكەن تىجارەت سىستېمىسى بەرپا قىلىشنى تېزلەتتى. 1998- يىلى ماناس ناھىيىلىك قار فور زاۋۇتى ۋەيران بولغاندىن كېيىنكى قالدۇق مەبلەغدىن پايدىلىنىپ، 60 مىڭ توننا ئۈزۈم ھارقى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە شىنتىيەن خەلقئارا ئۈزۈم ھارقى چەكلىك شىركىتىنى جەلپ قىلدى. 2000- يىلى ماناس ناھىيىلىك دېھقانچىلىق ئىدارىسىنىڭ ئۈرۈمچىلىك شىركىتى ھەممە مۈلكى بىلەنلا سېتىۋېتىلىپ، ماناس «خۇاڭشى» چىگىت چەكلىك شىركىتى قۇرۇلدى؛ ماناس ناھىيىلىك ئاشلىق ئىدارىسىنىڭ ئۇن زاۋۇتى ھەممە مۈلكى بىلەنلا سېتىۋېتىلىپ، شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» ئۈنچىلىك گۈرۈمى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ ماناس شۆبىسى قۇرۇلدى، بۇنىڭ بىلەن ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 20 مىڭ توننىدىن 40 مىڭ توننىغا يەتتى؛ ماناس «شىنغۇ» شوغلا يامالمىسى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنى رەتكە سېلىپ، شىنجاڭ

سومىسى 371 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 230 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 17 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. پەرلىك مالىيە كىرىمى 104 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002- يىلىدىكىدىن 23.5%، پەرلىك مالىيە چىقىمى 147 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %20.9 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 390 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 61 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 12 مىليون 860 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى ۋە چىقىم قىلىندى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسىپى تېخنىكا خادىمى 2308، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۈنلىك بارلار 1046. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 2443 (مىللىي 604)؛ كەسىپى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 106؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 9، ئوقۇغۇچىسى 6267 (مىللىي 1644)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 6، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 634 (مىللىي 2878)؛ بالىلار باغچىسى 14، باغچىدىكى بالا 710. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 3395 (مىللىي 1094). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 27 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو بىلەن تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %100 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 25 سەھىيە ئاپپاراتى، 98 يەككە ئامبۇلاتورىيە، 577 كەسىپى سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 328 كارىۋات بار. 2003- يىلى ناھىيىدىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 6186 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 634 يۈەنگە يەتتى.

2003- يىلنىڭ ئاخىرىغىچە 7116 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4178 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 12 مىڭ 986 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ماناس ناھىيىسىدىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى ئۇدا 14 يىل شىنجاڭ بويىچە 1- ئورۇندا تۇردى 2003- يىلى ماناس ناھىيىسىدىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 6186 يۈەنگە يېتىپ، 1990- يىلدىن بۇيان ئۇدا 14 يىل شىنجاڭدىكى ناھىيە - شەھەرلەرنىڭ ئالدىدا تۇردى. ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك

يېتەكلەندى؛ «شىنئەن» خەلقئارا ئۈزۈم ھارىقى چەكلىك شىركىتى تايانچ قىلىنىپ، 1100 دېھقان ئائىلىسى 3333 گېكتار يەردە سۈپەتلىك ھاراق ئۈزۈمى بازىسى بەرپا قىلىشقا يېتەكلەندى؛ شىنجاڭ «تۇنخې» مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتى ماناس شوغلا ياسالغىنى شۆبە شىركىتى بىلەن شىنجاڭ «سەنجۇڭ» يېمەكلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى تايانچ قىلىنىپ، 4500 دېھقان ئائىلىسى 4666.7 گېكتار يەردە سۈپەتلىك سانائەت شوغلىسى بازىسى بەرپا قىلىشقا يېتەكلەندى؛ «دېلۇڭ» چارۋىچىلىقى ماناس سۈت مەھسۇلاتلىرى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى تايانچ قىلىنىپ، 5 چولپا ئىنەك باقمىچىلىقى ئۈلگە رايونى، 12 ئىنەك باقمىچىلىقى كەسپى كەنتى، 1725 باقمىچىلىق ئائىلىسى 10 مىڭ تۇپاق ئىنەك بازىسى، 1 مىليون تۇپاق چارۋا باقمىچىلىق بازىسى، 4 مىليون ئۆي قۇشى باقمىچىلىق بازىسى، 8000 گېكتار يەم - خەشەك بازىسى بەرپا قىلىشقا يېتەكلەندى؛ شىنجاڭ «تەڭرىتاغ» ئۈنچىلىق گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى ماناس شۆبە شىركىتى بىلەن شىنجاڭ «تۇنخې» مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ ياغ تۈرى تايانچ قىلىنىپ، 6700 گېكتار يەردە سۈپەتلىك ئاشلىق، ياغلىق دان بازىسى بەرپا قىلىندى؛ ماناس «خۇاشى» چىگىت چەكلىك شىركىتى بىلەن شۇ ئار ئۇرۇق يېتىشتۈرۈش بازىسى تۈرى تايانچ قىلىنىپ، 5000 گېكتار يەردە كېۋەز، كۆمسوقناق، كۆكتات ئۇرۇقى يېتىشتۈرۈش بازىسى بەرپا قىلىندى. يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، ماناس ناھىيىسىدە ئىشلەپچىقىرىلغان دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ %90 تىن كۆپرەكى زاكاز بويىچە ئىشلەپچىقىرىلدى. 2000 - يىلى ناھىيە بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4500 يۈەن بولغانىدى، بۇنىڭ ئىچىدە پاختىدىن قىلغان كىرىمى 3500 يۈەننى ئىگىلىدى. دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمىدە چارۋىچىلىق كىرىمى 2002 - يىلى 1006 يۈەن، 2003 - يىلى 1316 يۈەن بولدى.

تەبىئىي ئوتلاقلىرىنى ئاسراش

ماناس ناھىيىسىدە 580 مىڭ 400 گېكتار تەبىئىي ئوتلاق بار، 533 مىڭ 700 گېكتار ئوتلاقتىن پايدىلانغىلى بولىدۇ. ئۈزۈن مۇددەت چارۋا بېقىش، چېكەتكە، چاشقان ئاپىتى بولۇپ تۇرۇش قاتارلىق سەۋەبلەر تۈپەيلى قىسمەن ئوتلاقلىرىدا چېكىنىش، قۇملىشىش، ئوت چىقماسلىق ئالامىتى كۆرۈلگەندى. 2001 - يىلى ئورمانچىلىق مىنىستىرلىكى تەبىئىي ئوتلاقلىرىدىكى يېپىنچا ئۆسۈملۈكلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە قوغداش تۈرىنى يولغا قويغاندىن كېيىن، ماناس ناھىيىسى 8 مىليون 660 مىڭ يۈەن دۆلەت مەبلەغىدىن ئوبدان پايدىلىنىپ ۋە ئۇنى ئوبدان باشقۇرۇپ، چارۋىچىلارنى ئەسلىگە قىلىشقا سەپەرۋەر قىلىپ، 1 مىليون 580 مىڭ يۈەن مەبلەغ تەييارلاپ، تاغلىق رايوندا 6700 گېكتار ئوتلاقتى قاشالىدى،

«تۇنخې» مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتىنىڭ ماناس شوغلا ياسالغىنى شۆبە شىركىتىنى قۇردى، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 26 مىڭ توننىدىن 50 مىڭ توننىغا يەتتى؛ ماناس ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپىراتىپىغا قاراشلىق كارخانىلارنىڭ مۈلۈك ھوقۇقىنى ئىسلاھ قىلىپ، مەبلەغىنى رەتكە سېلىپ، شىنجا ئوقۇتقۇچىلىك (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنى قۇرۇپ چىقتى. 2003 - يىلى كۈنگە 200 توننا يېڭى سۈتنى بىر تەرەپ قىلالايدىغان تەڭرىتاغ چارۋىچىلىقى ماناس سۈت ياسالغىلىرى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنى كىرگۈزۈپ ئىشقا كىرىشتۈردى؛ شىنجاڭ «تۇنخې» مەبلەغ سېلىش پاي چەكلىك شىركىتى 250 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان، يىلىغا 400 مىڭ توننا ياغلىق داننى بىر تەرەپ قىلالايدىغان ياغ ئىشلەپچىقىرىش تۈرىنىڭ شۇ يىلى باشلىنىپ شۇ يىلى ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. 2003 - يىلى 20 مىڭ توننا پاختا بوتقىسى تىرىپى ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە ماناس ناھىيىلىك پاختا بوتقىسى تىرىپى زاۋۇتى جياڭسۇ ئوۋياڭ پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ، 30 مىڭ توننا يىلىلىق قىچقا تالا ئىشلەپچىقىرىدىغان ماناس ئوۋياڭ پەن - تېخنىكا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى بولۇپ قۇرۇلدى؛ شىنجاڭ ۋەنيۈەن مېيگېي مېخانىكىمىيە قۇرۇلۇشى چەكلىك شىركىتى 110 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، زال ئىچى دېڭىز مەھسۇلاتلىرى باقمىچىلىقى تۈرىنى يولغا قويدى.

3. پەن - تېخنىكىنىڭ تەرەققىياتىغا تايىنىپ، يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش سۈرئىتىنى تېزلىتى. ماناس ناھىيىسى يىل بويى پەننى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسى ۋە تەشۋىقاتىنى قانات يايدۇردى؛ پەن - تېخنىكا جەھەتتىكى تەتقىقات، ئېچىش، ئۆلگە كۆرسىتىش ۋە ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئۈزلۈكسىز يۈرۈتۈش ئىشلىدى؛ پەن - تېخنىكا قىشى، «ئۈچىنچى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش»، يېشىل گۇۋاھنامە ئېلىش، كەنت كادىرلىرىنى ئوقۇش تارىخى بويىچە تەربىيەلەش، دېھقانچىلىقتىن مەسلىھەت بېرىدىغان تېلېۋىزىيە مەخسۇس پروگراممىلىرىنى ئىشلەش پائالىيەتلىرىنى ئۇيۇشتۇردى؛ ماناس پەن - تېخنىكا ئۇچۇرلىرى تور بېكىتىنى قۇردى، ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك ئۇچۇر مۇلازىمەت سىستېمىسىنى بەرپا قىلدى. 1997 - يىلىدىن بۇيان، ماناس ناھىيىسىنىڭ پەن - تېخنىكا 3 خىل خىراجىتى مالىيە خام چوت چىقىمىنىڭ %1 دىن ئارتۇقراق بولدى، 2003 - يىلى 1 مىليون 170 مىڭ يۈەن بولدى.

4. يېتەكچى مەھسۇلات بازىسى بەرپا قىلىندى. شىنجا ئوقۇتقۇچىلىك (گۈرۈھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى بىلەن ماناس ئوۋياڭ پەن - تېخنىكا پاي چەكلىك شىركىتى تايانچ قىلىنىپ، 18 مىڭ دېھقان ئائىلىسى 26 مىڭ 700 گېكتار يەردە سۈپەتلىك پاختا بازىسى بەرپا قىلىشقا

تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق، يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 104 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 556 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 8.78؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 199 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 14.57؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 347 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 16.06 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 81 مىليون 852 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 5.86 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 579 مىليون 720 مىڭ 500 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 22 مىليون 500 مىڭ 500 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 478 مىليون 781 مىڭ 400 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 260 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 252 مىڭ 205 توننا ئاشلىق، 14 مىڭ 409 توننا ياغلىق دان، 217 مىڭ 311 توننا قىزىلچا، 1186 توننا مېۋە، 2019 توننا چىگە، 81 مىڭ 901 توننا ياغچۇ، 106 مىڭ 534 توننا كۆكتات، 26 مىڭ 86 توننا قوغۇن - تاۋۇز، 8544 توننا قارا گازىر، 48 مىڭ 737 توننا بېدە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 731 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 32 مىڭ 443 توننا گۆش، 1384 توننا يۇڭ، 17 مىڭ 788 توننا سۈت، 3782 توننا تۇخۇم، 42 توننا مۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 6748 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 625 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 57 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 314 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 459 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 5.91، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 130 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 4.88 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 6 مىليون 230 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 2 مىليون 970 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 243 مىڭ 615 توننا كۆمۈر، 2450 توننا تۇز، 62 مىڭ 400 توننا ئۇن، 3452 توننا سۇ يېغى، 14 مىڭ 428 توننا شېكەر، 2540 توننا ئاق ھاراق، 4400 توننا ئارىلاشما يەم - خەشەك، 100 مىڭ توننا سېمونت، 71 مىليون 500 مىڭ دانە غىش، 22 مىڭ 131 توننا ئارپا ئۈندۈرمىسى، 175 توننا قەغەز بوتقىسى، 145 توننا قەغەز پەنەركە ئىشلەپچىقىرىلدى.

دېھقانچىلىق رايونىدا 2000 گېكتار يەم - خەشەك بازىسى بەرپا قىلدى. 2003 - يىلى ماناس ناھىيىسى دېھقان - چارۋىچىلارنى 8000 گېكتار يەردە سۈپەتلىك ئوت - چۆپ تېرىشقا يېتەكلىدى. كۆپ يىللاردىن بۇيان، تاغلىق رايونلاردىكى ئورتاقلاردا ھالەت قارىغوجىنى جەلپ قىلىپ، چېكەتكىنىڭ زىيىنىنى تىزگىنلەش بىئوخىمىيە سىستېمىسى قۇرۇلۇشىنى يولغا قويدى، بۇنىڭدا ئاساسلىق چېكەتكە مىكروسپورىداسى، چېكەتكە چېچەك ۋىرۇسى، ئۆردەك قويۇپ بېرىش قاتارلىق بىئوخىمىيەلىك ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش تەدبىرلىرى قوللىنىلىپ، 3 يىلدا 86 مىڭ 700 گېكتار يەردىكى چېكەتكە تىزگىنلەندى، خىمىيەلىك ئۈسۈل بىلەن 10 مىڭ گېكتار يەردىكى چېكەتكە ئاپتېننىڭ ئالدى ئېلىندى ۋە ئۇ يوقىتىلدى؛ 220 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، چۆللۈكتىكى ئوتلاققا چاشقان ئاپتېنسىز ئۆلگە رايون تۈر يولغا قويۇلدى، بۇنىڭدا 500 ئادەم (قېتىم) ئەمگەك كۈچى سەرپ قىلىنىپ، 20 توننا زەھەرلىك يەم چېچىلدى، 1500 تاختا مۇشۇك قويۇلدى. 2003 - يىلى 40 مىڭ گېكتار ئوتلاققا چاشقان يوقىتىلدى. يۇ بىخېي

گۈچۈڭ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ گۈچۈڭ ناھىيەلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى تېيىڭ.
 14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جىن ۋەنچاۋ.
 ھاكىم: جۇ شۇيۇڭ.
 سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: شۇ ۋېنچىيەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

گۈچۈڭ ناھىيىسى تەڭرىتاغدىكى بوغدا تېغى تىزمىسىنىڭ شەرقىي بۆلىكىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 207 كىلومېتىر. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 6، يېزا 9. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 192 مىڭ 874 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 49 مىڭ 727)، يېزا نوپۇسى 144 مىڭ 180؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى % 10.4، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى % 7.69. ناھىيە بويىچە 71 مىڭ 258 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 38 مىڭ 4 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 33 مىڭ 860 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت

بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 83 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 124 مىڭ 964 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 92 مىڭ 498 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 201 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 170 مىليون 600 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 21 مىڭ 250 (كىچىك زىرەك ئابونتى 4500) كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 15 مىڭ 607 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 34 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 1300 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 282 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 187 مىڭ 400 دوللارغا يەتتى (ھەممىسى ئىمپورت سوممىسى). 210 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 16 مىليون 800 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 38 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.33؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 167 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %23.89 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 794 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 52 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن ۋە چىقىم قىلىنغان سودا 6 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 5315، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 2611. ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 588 (مىللىي 56)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 4638 (مىللىي 1131)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 26، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 61 (مىللىي 3105)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 55، ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 569 (مىللىي 4566)؛ بالىلار باغچىسى 17، باغچىدىكى بالا 4050. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 2980 (مىللىي 955). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 7 مىليون 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %99 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 18 سەھىيە ئاپپاراتى، 546 سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 102)، دوختۇرخانىلاردا 379 كارىۋات بار.

ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ تەبىئەتداۋ تۈرى بويىچە

بىر تۈردە 1 - لىككە ئېرىشتى.

2003 - يىلى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3466 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 127 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 5778 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4613 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 13 مىڭ 452 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ئىزاھ: يۇقىرىقى سانلىق مەلۇماتلارنىڭ ھەممىسى ناھىيىگە تەۋە.

شۇ ۋىيلىك گۇچۇڭ شېنخەي چۆللۈك ئېكولوگىيە باغچىسى

بۇ باغچا گۇچۇڭ ناھىيىسىنىڭ شىمالىدىكى چۆللۈكنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان، شەرقتىن غەربكە ئۇزۇنلۇقى 65 كىلومېتىر، جەنۇبتىن شىمالغا كەڭلىكى 3 - 5 كىلومېتىرغىچە كېلىدۇ، ئومۇمىي كۆلىمى 20 مىڭ گېكتار. بۇ باغچا مەركىزىي كۈتۈۋېلىش بازىسى، ئىتالغا بېقىش - كۆپەيتىش بازىسى، يۇقىرى ئۈنۈملۈك چۆللۈك ئېكولوگىيە كەسىپلىرىدىن ھوزۇرلىنىش رايونى، ئۆزگىچە باقمىچىلىقتىن ھوزۇرلىنىش رايونى، قۇملۇقتا تاماشا قىلىش - ئارام ئېلىش رايونى، چۆللۈك ئېكسپېدىتسىيە رايونى، چۆللۈك مەنزىرىسىدىن ھوزۇرلىنىش رايونىدىن ئىبارەت 7 رايونغا ئايرىلغان، ئۇ يەردە يېلىق تۇتۇش كۆلى، سۇ ئۇزۇش كۆلى، ئىتالغا ھوزۇرى، ئۇرۇقچىلىق باغچىسى، ئۆزگىچە باقمىچىلىق، قۇم مۇنچا، ئېزىتقۇ، قۇملۇق تۈلكىسى قاتارلىق 21 مەنزىرە نۇقتىسى بار. بۇ باغچىدا سۆڭۈككە توشقان زەدىكىنى ئۇلاش پەن تەتقىقات تېمىسى ئىشلىنىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى. قۇملۇقتا ئۆسدىغان دورىلىق ئۆسۈملۈكلەردىن چاكاندا، ھىك، چۈچۈكبۇيا قاتارلىق يېشىل يېمەكلىكلەرنى ئۆستۈرۈش تەجرىبىسى باشلاندى. زايوم مەبلەغى بىلەن ئىشلىنىدىغان، دۆلەت بويىچە بىردىنبىر ئىتالغا بېقىش - كۆپەيتىش بازىسى - گۇچۇڭ ئىتالغا كۆپەيتىش - ئاسراش تۈرى 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئوڭۇشلۇق باشلىنىپ، كۆلىمى 2250 كۋادرات مېتىر، ئېگىزلىكى 22 مېتىر كېلىدىغان پولات قۇرۇلمىلىق تور باغ، قەپەز، يېمەكلىك بازىسى ۋە يۈرۈشلەشكەن قوشۇمچە مۇسەلەر پۈتكۈزۈلدى. بۇ ئېكولوگىيە باغچىسىنى 10 يىلدا پۈتتۈرۈش پىلانلاندى.

گۇچۇڭ نەنسەن ئورمان باغچىسى

بۇ باغچا 2003 - يىلى 12 - ئايدا دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن قۇرۇلدى.

تەجرىبىسى تۈرى ئىشلەندى. يەرنى ئاغدۇرماي تېرىشتا زىرائەت ئېگىزى قالدۇرۇلۇپ، تۇپراقتىكى ئورگانىك قۇرۇلمىلارنىڭ زىيانغا ئۇچرىشىدىن ساقلىنىپ قالغىلى بولىدۇ، تۇپراقنى شامال ئۇچۇرۇپ كېتىش ۋە سۇ يالاپ كېتىش ئەھۋالىنى يېنىكلىتىشكە پايدىلىق. تۇپراقنى ئاغدۇرماي تېرىغاندا ھەر گېكتار يەردىن 300 يۈەن ئەتراپىدا يەر ئاغدۇرۇش ھەققىنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. يەرنى ئاغدۇرماي تېرىش ئۈسۈلى چەت ئەلدە ئاللىبۇرۇن ئومۇميۈزلۈك ئىشلىتىلمەكتە، مەملىكىتىمىزدە بولسا، خېنەن، شەنشى قاتارلىق ئۆلكىلەردە قوللىنىلىپ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىلدى. شىنجاڭ شامالنىڭ تۇپراقنى ئۇچۇرۇپ كېتىش ئەھۋالى ئېغىرراق كۆرۈلىدىغان رايون، شۇڭا شىنجاڭدا بۇ ئۈسۈلنى كېڭەيتىشنىڭ قىسمى تۈزۈر.

ليۇ ۋېنچۈەن

جىمىسار ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ جىمىسار ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاك فېڭشەن.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جاك فېڭشەن.

ھاكىم: جۇ فالىن.

سىياسى كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: خۇ دۇڭشېڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

جىمىسار ناھىيىسى تەڭرىتاغ تىزمىسىنىڭ شەرقىي بۆلىكىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 165 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 4، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىخۇتۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) 115 مىڭ 864 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 37 مىڭ 119)، يېزا نوپۇسى 96 مىڭ 684؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %8.74، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %4.5. ناھىيە بويىچە 31 مىڭ 200 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 13 مىڭ 100 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 21 مىڭ 100 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى (ئېگىزغا تېرىلغىنى 6540 گېكتار). كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 891 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 -

ئۇ تەڭرىتاغنىڭ شەرقىدىكى شىمالىي ئېگىزلىككە جايلاشقان گۇچۇڭ ناھىيىسىنىڭ جەنۇبىدىكى دۆلەت ئورمانچىلىق رايونىدا، 1993 - يىلى قۇرۇلغان، ئەسلى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك باغچا ئىدى، پىلانلانغان كۆلىمى 29 مىڭ 306 گېكتار بولۇپ، چوڭ شەرقىي جىلغا ھوزۇرلىنىش رايونى، ماگۇلىياڭ كۈتۈۋېلىش - مۇلازىمەت رايونى، تاڭخاڭمېن سەيلە رايونى، داۋان دەرياسى سەيلە رايونىدىن ئىبارەت 4 ئاساسلىق مەنزىرە رايونىغا ئايرىلغان. بۇ رايونلاردا جۇخار گۈل تەكچىسى، ياڭۋاتەن يايلىقى، قىيىنزارلىق، شەرقىي غول شاقىراتىمىسى، ئاقسالا كۆلى، بەيخاۋيۈەن گۈللۈكى، بايلاق داچىسى، ئېگىزتاغ ياۋا ئۆسۈملۈك باغچىسى، تەڭرىتاغ چارۋىچىلىق فېرمىسى، شىنخۇ دەريا ساھىلى، ئۆرپ - ئادەت باغچىسى، يايلاقتىكى يېڭىچە تۇرالغۇ، ئېگىزتاغ ئېكولوگىيە باغچىسى، تاڭخاڭمېن يايلىقى، جىنخۇا يانتولۇقى، كۈەنگۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى، تېرەكلىك، داۋان دەرياسى ئوتلىقى، جىلغا ئورمىنىدىن ئىبارەت 19 مەشھۇر سەيلگاھ بار. سەيلە قىلىشقا بولىدىغان كۆلەم 7.7 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ. باغچا ئىچىنىڭ دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىك پەرقى چوڭ، تاغ بېغىرلاپ تۇرىدىغان يېپىنچا ئۆسۈملۈكلەرنىڭ تارقىلىشى گەۋدىلىك، ھازىرغىچە 28 ئائىلىدىكى 88 خىل ياۋا ئۆسۈملۈك، 3 سىنىپ 12 تۈر 30 ئائىلىدىكى 88 خىل ياۋايى ھايۋان بارلىقى تەكشۈرۈپ ئېنىقلاندى. ياۋايى ھايۋانلاردىن بۇغا، قۇماي، قىرغاۋۇل، تاغ ئۆچكىسى، ئاق بوغۇز بۆكەن، يىلپىز، قوڭۇر ئېيىق، قىزىل لايچىن، كىچىك بۈركۈتلەر دۆلەت دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان ھايۋان ۋە قۇشلاردۇر، شۇڭا بۇ يەر جانلىقلارنىڭ تەبىئىي گېن ئامبىرى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. گۇچۇڭ ئورمانچىلىق مەيدانىدا شىنجاڭ تەڭرىتاغ بۇغىسىنىڭ ئەسلى نەسلىنى قوغداش ۋە كۆپەيتىش بازىسى قۇرۇلدى.

بۇ تۈرنىڭ قۇرۇلۇش مۇددىتى 3 يىل بولۇپ، 37 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ تۈر پۈتكەندىن كېيىن، كۈنىگە 1067 ساياھەتچىنى كۈتۈۋالغىلى بولىدۇ. ئۇ ھوزۇرلىنىش، ساياھەتچىلىك، تەنتەربىيە - بەدەن چېنىقتۇرۇش، ئارام ئېلىش، كۈتۈنۈش، سالقىنداش، دالادا يېتىپ قويۇش - غىزالىنىش، مەنزىرە سۈرىتى تارتىش، تاغ ئېكسپېدىتسىيىسى، مىللىي ئۆرپ - ئادەت، پەن تەتقىقات - پەننى ئومۇملاشتۇرۇش قاتارلىقلار بىر گەۋدىلەشكەن سەيلگاھ ھېسابلىنىدۇ.

شىنجاڭ بويىچە تۇنجى ئاغدۇرماي تېرىش

تەجرىبىسى گۇچۇڭ ناھىيىسىدە ئىشلەندى

2003 - يىلى شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۈملىرىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە گۇچۇڭ ناھىيىسىنىڭ جېبىكى بازىرى داۋانخې كەنتىدىكى 66.7 گېكتار يەردە يەرنى ئاغدۇرماي تېرىش

ئابونېنتى 932گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 243 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 225 مىڭ 600 ساياھەتچى (قېتىمىم) كۈتۈۋېلىندى. ساياھەتچىلىكتىن 42 مىليون 864 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 58 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.06؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 131 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %14.2 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 548 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 31 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۈلەنگەن ۋە چىقىم قىلىنغان پۇل 5 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2609، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 801. ناھىيە بويىچە كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 269 (مىللىي 31)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 2221 (مىللىي 261)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 10، ئوقۇغۇچىسى 7408 (مىللىي 2042)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 48، ئوقۇغۇچىسى 9464 (مىللىي 3597)؛ بالىلار باغچىسى 10، باغچىدىكى بالى 1109. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 1890 (مىللىي 577). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 36 مىليون 990 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى 13، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 510 (مىللىي 49)، دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 316.

2003 - يىلى ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەتلىك ئازسانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا بىر تۈردە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

2003 - يىلى ناھىيە ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 4524 يۈەنگە، دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3363 يۈەنگە، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 2343 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 939 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، ناھىيە بويىچە 3592

ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3040 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 7260 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ماركىملىق توخۇ دېھقانلارنى بېيىتتى جىمىسار ناھىيىسى 2000 - يىلىدىن بۇيان، ئۆزىنىڭ تاغلىق رايونغا جايلاشقانلىقىدەك ئالاھىدە جۇغراپىيىلىك

كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 405 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.25؛ 2 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 222 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.8؛ 3 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 263 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.27 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 346 مىليون 156 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 172 مىليون 519 مىڭ 300 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 10 مىليون 50 مىڭ 900 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 154 مىليون 325 مىڭ 100 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 759 مىڭ 200 يۈەن. 73 مىڭ 900 توننا ئاشلىق، 1048 توننا پاختا، 11 مىڭ 300 توننا ياغلىق دان، 18 مىڭ 482 توننا قىزىلچا، 16 مىڭ 478 توننا سەۋزە، 11 مىڭ 781 توننا ساساق، 4200 توننا شوخلا. 67 مىڭ 900 توننا ياغجۇ ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 531 مىڭ 800 تۇياق چارۋا قالدى. 17 مىڭ 32 توننا گۆش، 950 توننا يۇلك، 10 مىڭ 560 توننا سۈت، 423 توننا سۇ مەھسۇلاتى، 5184 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 4936 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىسى 3502گە، مەھسۇلات قىممىتى 391 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 100 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 131 مىڭ 795 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 402 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.3، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 128 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 665 توننا ئاق ھاراق، 765 مىڭ 400 توننا كۆمۈر، 36 مىليون 960 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 13 مىڭ 156 توننا سۇ يېغى، 4000 توننا ئەينەك بۇيۇم، 8667 توننا شوخلا قىيامى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 34 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 162 مىڭ 463 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 78 مىڭ 420 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 240 مىليون 70 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 170 مىليون 870 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 20 مىليون 590 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونېنتى 10 مىڭ 616گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونېنتى 11 مىڭ 809 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونېنتى 13 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى

12 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جانىس (قازاق).
 ھاكىم: سىدىق (قازاق).
 سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: شۇ يۇڭچۈەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىنىڭ شەرقىي ئۇچىغا، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 270 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 3، يېزا 8. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 85 مىڭ 469 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 26 مىڭ 870)، يېزا نوپۇسى 64 مىڭ 847؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %3.64. ناھىيە بويىچە 32 مىڭ 540.8 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 33 مىڭ 790 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 1092.7 گېكتار يەرگە ياغلىق دان تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتقا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 490 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 256 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 78 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %4.25؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 155 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3.14 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 500 مىليون 963 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 144 مىليون 630 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 10 مىليون 790 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 322 مىليون 890 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 135 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 12 مىڭ 499 توننا ئاشلىق، 1827 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 745 مىڭ 600 تۇياق چارۋا قالدى. 21 مىڭ 479 توننا گۆش، 1452 توننا يۇلك، 244 مىڭ 700 پارچە قوي، كالا تېرىسى، 4334 توننا سۈت، 1790 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 2841 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشىغا 47 مىليون 730 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىسى 2907 گە، مەھسۇلات قىممىتى 200 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 24 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە

مۇھىتى ۋە باھلىق ئەۋزەللىكىدىن پايدىلىنىپ، يەرلىك توخو باقمىچىلىقىنى تەرەققىي قىلدۇردى. توخو سۈپىتىنىڭ ئۆسۈشى ۋە باقمىچىلىق كۆلىمىنىڭ كېڭىيىشى بىلەن دۆلەت ماركا ئىدارىسىغا «جىيەنپەن قۇرۇت - چۆپ توخوسى» دېگەن ماركىنى ئەنگە ئالدۇردى. بۇ ئاپتونوم رايون بويىچە دۆلەت تەرىپىدىن ئەنگە ئېلىنغان تۇنجى ئۆي قۇشلىرى مەھسۇلاتى ھېسابلىنىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە 8 مىليون يەرلىك توخو بېقىلدى، مۇشۇ تۈردىلا دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىسى 120 يۈەن ئاشتى.

ناھىيە بازىرى ئەتراپىغا جايلاشقان خۇڭجى كەنتىدە 124 ئائىلە 478 نوپۇس بار ئىدى، 2003 - يىلى ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىسى 3009 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلى كەنت بويىچە توخو باقمىچىلىق ئائىلىسى 23 كە يەتتى، ئۇلار 300 مىڭدىن ئارتۇق توخو بېقىپ، 200 مىڭدىن كۆپرەكىنى قولىدىن چىقاردى، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىسى 900 يۈەندىن ئاشتى.

دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتا يېڭى تەدبىر قوللىنىلدى

2003 - يىلى جىسمار ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېزىلاردىكى ئېشىنچا ئەمگەك كۈچىنى يۆتكەش خىزمىتىنى ناھىيىنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئومۇمىي پىلانىغا كىرگۈزۈپ، ئالاقىدار ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى تۈزۈپ، يېزىلاردىكى ئېشىنچا ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ غەيرىي يېزا ئىگىلىك كەسىپلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشىغا ۋە بازارلارغا يۆتكىلىشىگە پائال ئىلھام بەردى. بىر يىلدا 2408 دېھقان ئائىلىسى، 5235 دېھقان بازارغا كىردى، بۇنىڭ ئىچىدە ئارتۇق ئەمگەك كۈچى 3310. ناھىيىلىك پارتكومنىڭ ئېتىبار بېرىش سىياسىتىگە ئاساسەن، ئۇلارنىڭ نوپۇسى غەيرىي يېزا ئىگىلىك نوپۇسىغا يۆتكەپ بېرىلدى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئۇلار يەنە كەسپىي ماھارەت جەھەتتىن تەربىيەلەندى، تۇرالغۇ ئۆي، ئىشقا ئورۇنلىشىش ئۇچۇرى ۋە ئىش ئورنى بىلەن تەمىنلەندى، ئۇلارنىڭ پەرزەنتلىرىنىڭ ئوقۇش مەسىلىسى ھەل قىلىندى.

نىڭ گوفۇ

مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شۇ فۇچىڭ.

قۇرۇلۇشىغا 6 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش نۇپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %99 كە، تېلېۋىزىيە نۇپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە، سىملىق تېلېۋىزىيە ئابونتى 4000 غا يەتتى.

ناھىيە بويىچە سەھىيە ئاپپاراتى 14، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 283 (مىللىي 80)، دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 140، يېزا - كەنتلەردىكى داۋالاش تور - نۇقتىسى 138. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2991 يۈەنگە، ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 647 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 6767 كىشى داۋالاشنى سۇغۇرتىسىغا، 6767 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا، 3810 كىشى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ھەك مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالى
بۇ مەھسۇلاتنىڭ قۇرۇلۇشى ھەك دەپ ئاتىلىدىغان ئۆسۈملۈكتە ئۆسۈدىغان بولغاچقا شۇنداق ئاتالغان. ئۇنىڭ رەڭگى ئاق بولىدۇ، ئۈنۈپ چىققاندىكى ھالىتى مېھرىگىياھقا ئوخشاپ كەتكەچكە يەنە ئاق مېھرىگىياھ دەپمۇ ئاتىلىدۇ، خەلق ئارىسىدا «ھىندىستان ئاق مېھرىگىياھى» دەيدىغان گۈزەل نامى بار. نۆۋەتتە دۇنيادا يېمەكلىككە ۋە دورىغا ئىشلىتىلىدىغان ئەتىۋارلىق ھەم ئاز ئۇچرايدىغان زەربۇرۇغ ھېسابلىنىدۇ. ئۇنىڭ قالىپى قېلىن، غولى توم، رەڭگى ئاق، ئېتى سىلىق ھەم تەملىك كېلىدۇ، ھەر 100 گرام مېۋە تەنچىسىدە 15.72 گرام ئاقسىل، 11.06 گرام يىرىك ماي، 5.63 گرام كۆل، 3.54 گرام يىرىك تالا بار. ئوزۇنلۇق تەركىبى ئىنتايىن يۇقىرى، موگۇلار ئىچىدىكى ئالىي دەرىجىلىك ساغلاملىق قۇۋۋەت تولۇقلىغۇچى مەھسۇلاتتۇر.

مورى ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن ھۆكۈمەت ئۆز جايىنىڭ ئۆزگىچە بايلىق ئەۋەللىكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، ياۋا ھەك موگۇسىنى يەرلەشتۈرۈپ ئۆستۈرۈشنى نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش قۇرۇلۇشى مۇپتىسىدە تۇتۇپ بازارغا يۈزلەندۈردى. 1998 - يىلى تۇنخې گۇرۇھى، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئېكولوگىيە - تۇپراق - چۆللۈك تەتقىقات ئورنى بىلەن بىرلىشىش ئارقىلىق مورى ناھىيىلىك ھەك موگۇسى ئىشلەپچىقىرىش مەسئۇلىيەت چەكلىك شىركىتى قۇرۇلدى، بۇ شىركەت موگۇنىڭ 10 نەچچە خىل سورتىنى يېتىشتۈرۈپ چىقتى، مەھسۇلاتى ياپونىيە، سىنگاپور، ئاۋسترالىيە ۋە كانادا لارغىچە سېتىلدى. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ھەك موگۇسى لاپىسى 1000دىن ئاشتى، ھوسۇلى 2000 توننىغا يەتتى، بۇ ناھىيىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، ھاللىق مەۋجۇت بېتىشىگە ئاساس سالدى.

چېن ئەپچىن

يەتتى. دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 101 مىڭ 879 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 130 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.9، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 37 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 210 مىڭ توننا كۆمۈر، 500 توننا تۇز، 5059 توننا ئۇن، 593 توننا ئاق ھاراق، 30 مىڭ قۇر يۈك پوپايىكا، 64 مىڭ پار. لاتا خەي ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 30 مىڭ 665 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 16 مىڭ 915 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 113 مىليون 290 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 76 مىليون 360 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7139 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5667 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 4200 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 1185 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 124 مىليون 44 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 37 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 2 مىليون 580 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 14 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28.8؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 125 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.7 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك قەرز پۇلنىڭ قالدۇقى 401 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك ئامانەت پۇلنىڭ قالدۇقى 338 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 15 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك ئۆلەنگەن ۋە چىقىم قىلىنغان سومما 1 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1426، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 523. شۇ يىلى ۋىلايەت - ئوبلاست دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پەن تەتقىقات تۈرىدىن 4ى تاماملاندى. مورى ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتە ئىلغار ناھىيە بولۇپ باھالاندى. ناھىيە بويىچە ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 1571 (مىللىي 526)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 9، ئوقۇغۇچىسى 5115 (مىللىي 1983)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 37، ئوقۇغۇچىسى 7187 (مىللىي 2851). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1476 (مىللىي 590). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي

بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى جى؛ مۇئاۋىن شۇجىلار: چاۋجىپ (موڭغۇل)، ئىركىن ئابدۇقادىر، شى شۈلەن، جۇ گوشياڭ (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، فۇ لىمىن، گو يىڭخۇا (ئايال، 3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى). 11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋۇ لىدې (موڭغۇل، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلار: شى گۇاڭفۇ، شى ئېندې، ئابدۇراخمان ھەسەن، گۇڭ يۈمېي (ئايال، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ئۇمارقازى (قازاق، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، گارشا (موڭغۇل، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ئوبلاست باشلىقى: چاۋجىپ (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: شى شۈلەن، باينىغولىن (موڭغۇل، 7 - ئايدا ۋاپات بولدى)، خۇاڭ سەنپىڭ، ئىمام نەسرەدىن، پەرىدە ئادىرقان (ئايال، قازاق، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، چىڭ پېڭ (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى). سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇ گوشياڭ (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: ما يۇڭزى، سەي مۇق (موڭغۇل، 2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مۇساجان ھۈسەيىن (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، گو چاۋشۇن (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ئەمەيدۇللا ھېسامىدىن قارىباچى (2 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ئاساسىي ئەھۋالى

بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى تەڭرىتاغنىڭ غەربىي بۆلەكىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە جايلاشقان. ئوبلاستلىق ھۆكۈمەت بورتالا شەھىرىدە. 2003 - يىلى ئوبلاستقا قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 2، يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 439 مىڭ 600 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 141 مىڭ 600)، يېزا نوپۇسى 303 مىڭ، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.85، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %9.92. ناھىيە بويىچە 70 مىڭ 900 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 18 مىڭ 900 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 28 مىڭ 800 گېكتار يەرگە كېۋەز، 15 مىڭ

گېكتار يەرگە باشقا ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى بورتالا ئوبلاستى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 3 مىليارد 365 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 386 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.94؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 754 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.27؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 225 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.51 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 699 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.94 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 140 مىليون 490 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 28 مىليون 100 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 526 مىليون 190 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 5 مىليون 70 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 178 مىڭ توننا ئاشلىق، 51 مىڭ 200 توننا پاختا، 20 مىڭ 400 توننا ياغلىق دان، 163 مىڭ 900 توننا قىزىلچا، 4600 توننا مېۋە - چېۋە، 9200 توننا ئالقات، 356 توننا قارا گازىر ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 1 مىليون 283 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 23 مىڭ 300 توننا گۆش، 2309 توننا يۇڭ، 518 مىڭ 400 پارچە كالا - قوي تېرىسى، 34 مىڭ 800 توننا سۈت، 14 مىڭ 900 توننا تۇخۇم، 762 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 5008 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 2224 گېكتار تېرىلغۇ يەر ئورمانغا قايتۇرۇلدى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 256 مىليون يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 281 مىليون يۈەنگە، ياراتقان پايدىسى 53 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 267 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 882 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.88 تۆۋەنلىدى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 135 مىليون 840 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 342 مىليون 680 مىڭ دانە خىش، 10 مىڭ 321 توننا پاختا يىپ، 23 مىڭ 173 توننا ماشىنا شېكرى، 793 توننا ئىچىملىك ھاراق، 5165 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 38 مىڭ 750 توننا تۇز، 108 مىڭ 100 توننا سېمونت، 30 مىڭ 777 توننا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 199 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش

ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1700 (مىللىي 241)؛
 ئوتتۇرا مەكتەپ 41، بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 6،
 مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 4، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 17،
 9 يىللىق تۈزۈمىدىكى مەكتەپ 14، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ
 ئوقۇغۇچىسى 7534 (مىللىي 3049)، تولۇقسىز ئوتتۇرا
 مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 538 (مىللىي 7219)؛
 باشلانغۇچ مەكتەپ 96، ئوقۇغۇچىسى 32 مىڭ 973 (مىللىي
 13 مىڭ 237)؛ بالىلار باغچىسى 10، باغچىدىكى بالا 5788.
 ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 5639 (مىللىي 2763). يىل ئاخىرىدا
 رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %92 كە،
 تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %90 كە
 يەتتى.

ئوبلاست بويىچە 76 سەھىيە ئاپپاراتى، 2384 كەسپىي
 سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 1691 كارىۋات بار.
 2003 - يىلى مەملىكەتلىك 6 - نۆۋەتلىك مەھسۇلات
 تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ئوبلاست تەنھەرىكەتچىلىرى
 ئاياللارنىڭ يېرىم مۇساپىلىك مارافونچە يۈگۈرۈش، ئاياللارنىڭ
 30 مېتىرلىق قارىغا ئېتىش، 10 مىڭ مېتىرلىق ئۇزۇنغا
 يۈگۈرۈش تۈرلىرىدە 3 ئالتۇن مېدال ئالدى؛ ئاپتونوم
 رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ ئۇزۇنغا
 يۈگۈرۈش، قەدىسچە چېلىش قاتارلىق تۈرلىرىدە ئوبلاست
 تەنھەرىكەتچىلىرى 3 ئالتۇن مېدال، 2 كۈمۈش مېدال ئالدى.
 2003 - يىلى ئوبلاست بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ
 ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3522 يۈەنگە، ئىشچى -
 خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 251 يۈەنگە
 يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئوبلاست بويىچە 25 مىڭ
 200 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 16 مىڭ
 300 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي
 سۇغۇرتىسىغا، 37 مىڭ 200 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالانىش
 ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئاپتونوم ئوبلاست بويىچە تۇنجى
 موڭغۇلچە مىللىي كلاسسىك ناخشا - مۇزىكا پلاستىنكىسى -
 «مايرام كۆلى بويىدىكى مەڭگۈلۈك قەلب ناخشىسى» نىڭ
 تۇنجى تارقىتىلىش مۇراسىمى بورتالا شەھىرىدە
 ئۆتكۈزۈلدى.

★ 3 - ئايدا ئاپتونوم ئوبلاستلىق ئىستېمالچىلار
 جەمئىيىتى مەملىكەتلىك ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى
 سىتېمىسى تەرىپىدىن ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق -
 مەنپەئىتىنى قوغداشتىكى ئىلغار كولىكتىپ دېگەن نامغا
 ئېرىشتى.

★ 7 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ئوبلاستلىق 3 - نۆۋەتلىك

قىلغان ئۆي - ئىبارەت كۆلىمى 313 مىڭ 900 كۋادرات
 مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىبارەت كۆلىمى 129 مىڭ 600
 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 88
 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي
 قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 615 مىليون يۈەن، يېڭىلاش -
 ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 178 مىليون يۈەن، ئۆي - مۈلۈك
 تەرەققىياتىغا سېلىنغانى 138 مىليون يۈەن، باشقىلارغا
 سېلىنغانى 115 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا ئوبلاست بويىچە
 مۇقىم تېلېفون ئابونتى 115 مىڭغا (يېزىلاردىكى مۇقىم
 تېلېفون ئابونتى 49 مىڭغا)، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 118
 مىڭغا يەتتى. شۇ يىلى جەمئىيەت بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال
 بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 709 مىليون يۈەنگە
 يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەردىكى ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ
 پارچە سېتىلىش سوممىسى 400 مىليون يۈەن، يېزىلاردىكى
 ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 309
 مىليون يۈەن. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 281
 مىليون دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى
 240 مىليون دوللار. 2003 - يىلى ئىقتىساد - تېخنىكا
 ھەمكارلىق توختامىدىن 62 مىلى ئىمزا لاندۇ ۋە
 ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، نەقىلەشتۈرۈلگەن مەبلەغ 864 مىليون
 يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىن كەلگەن 270
 مىڭ مایاھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، مایاھەتچىلىكتىن 30
 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 336
 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.58
 (يەرلىكىنىڭ 202 مىليون يۈەن)، يەرلىك مالىيە چىقىمى 610
 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %14.02 ئاشتى. پۇل
 مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك قەرز پۇلىنىڭ يىلى
 ئاخىرىدىكى قالدۇقى 3 مىليارد 481 مىليون يۈەنگە، تۈرلۈك
 ئامانەت پۇل قالدۇقى 5 مىليارد 422 مىليون يۈەنگە يەتتى،
 بۇنىڭ ئىچىدە بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان
 پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 3 مىليارد 156 مىليون
 يۈەن، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 88 مىليون 390 مىڭ
 يۈەنگە، بېرىلگەن تۆلەم 15 مىليون 510 مىڭ
 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلى ئوبلاست بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا
 خادىمى 8499 (ئۆزى قوبۇل قىلىدىغان، ئۆزى چىقىم
 قىلىدىغانلار ۋە كارخانا ئورۇنلىرى بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ
 ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 3209.
 ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ بىر (رادىئو - تېلېۋىزىيە
 ئۈنۋېرسىتېتى)، ئوقۇغۇچىسى 2800؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم
 مەكتىپى 2، ئوقۇغۇچىسى 415 (مىللىي 343)؛ كەسپىي

نوپۇسى 74 مىڭ 600)، يېزا نوپۇسى 155 مىڭ 800، شەھەر بويىچە 28 مىڭ 57 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 9936 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 16 مىڭ 455 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ چۆل، يېرىم چۆل كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 928 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 374 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.8؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 159 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.89؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 395 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.47 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 725 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.35 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 447 مىليون 790 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 22 مىليون 10 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 239 مىليون 840 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 3 مىليون 160 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 94 مىڭ 530 توننا ئاشلىق، 23 مىڭ 113 توننا پاختا، 3455 توننا ياغلىق دان، 101 مىڭ 239 توننا قىزىلچا، 3372 توننا مېۋە - چېۋە، 101 توننا قارا گازىر، 8183 توننا بېدە، 132 توننا ئالقات، 132 توننا دورا ماتېرىيالى ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 503 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 11 مىڭ 13 توننا گۆش، 964 توننا يۇڭ، 15 مىڭ 38 توننا سۈت، 12 مىڭ 413 توننا تۇخۇم، 419 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 304 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. شەھەر بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 704 مىليون يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 20 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 99 مىڭ 507 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 399 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.43، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 51 مىليون 75 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.17 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 20 مىڭ توننا بۇغداي ئۇنى، 110 مىڭ توننا سېمونت، 8218 توننا سۇ يېغى، 5741 توننا سۇلياۋ ياسالما، 276 مىليون 300 مىڭ دانە غىش، 4 مىليون 410 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 738 توننا ئاق ھاراق، 3500 توننا گۈرۈچ، 21 مىڭ 407 توننا ساپ پاختا، 50

مەيدان مەدەنىيىتى بايرىمى بورتالا شەھىرىنىڭ فەرىدىكى مەدەنىيەت مەيدانىدا داغدۇغىلىق باشلاندى. بۇ مەيدان مەدەنىيىتى بايرىمىنىڭ ۋاقتى 73 كۈن، پائالىيەتتە بورتالا شەھىرى، جىڭ، ئارشاڭ ناھىيىلىرى، ئالاتاۋ پورتى پارىكومى، يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى، ئوبلاستقا قاراشلىق ئورۇنلاردىن 39 تارماق كوماندا ئويۇن قويۇشقا قاتناشتى. 44 مەيدان ئويۇن قويۇلدى، 698 نومۇر كۆرسىتىلدى، ئويۇن قويۇشقا قاتناشقان ئارتىسى 3000 دىن ئاشتى، بۇنى 300 مىڭدىن ئارتۇق تاماشىبىن (قېتىم) كۆردى.

★ 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنى مەملىكەتلىك 3 - نۆۋەتلىك پاختا تورى يەرمەنكىسىدە «شىمالىي شىنجاڭ ماركىلىق» پاختا مەملىكەتلىك 10 چوڭ ماركىلىق پاختا ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا، مەملىكەتلىك مۇپەتلىك پاختا ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا، مەملىكەتلىك ئېكولوگىيىلىك پاختا ئالتۇن مېدال مۇكاپاتى بويىچە 1 - لىككە ئېرىشتى.

يۈەن جۈن

بورتالا شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ل ك پ بورتالا شەھەرلىك 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: چى جۇڭيۈەن.

6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇرسۇنئاي ئەبەيدۇللا.

شەھەر باشلىقى: بادامارا (موڭغۇل).

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: سايرا قابداش (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

بورتالا شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ غەربىي بۆلىكىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىي قىسمىغا جايلاشقان. شەھەر رايونىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 524 كىلومېتىر كېلىدۇ، ئۈرۈمچىدىن ئالاتاۋ ئېغىزىغا بارىدىغان شىمالىي شىنجاڭ تۆمۈريولى شەھەر تەۋەسىنى كېسىپ ئۆتىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 3، بازار 3، يېزا 2. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇسى (بىخۇنەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) 151 مىڭ 200 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 64 مىڭ 400)، يېزا نوپۇسى 90 مىڭ 800؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.63، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.46. رايونغا قاراشلىق نوپۇسى 237 مىڭ 700 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ

مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، 387 توننا قەغەز ياسالما، 12 مىڭ 272 دانە ئۆي جاھازىسى ئىشلەپچىقىرىلدى، 270 مىڭ كىلوچوئۇل ئىسسىقلىق، 390 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 82 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 148 مىڭ 87 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 67 مىڭ 337 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 273 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 146 مىليون 370 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 68 مىڭ 400 گە (كېچىك زېرەك ئابونتىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 47 مىڭغا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 82 مىڭ 729 غا، ئېنتېرنېت تورى ئابونتى 6800 گە يەتتى. جەمئىيەت بويىچە ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 457 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 2 مىليون دوللارغا (ھەممىسى ئېكسپورت) يەتتى. 126 مىڭ 900 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 16 مىليون 500 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 93 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 15.58 يەرلىك مالىيە چىقىمى 197 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 19.11 ئاشتى. يىل ئاخىرىدا شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 2 مىليارد 812 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 87 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە، بېرىلگەن تۆلەم 26 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 4141، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1068. كەسپىي مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 219 (ھەممىسى مىللىي)؛ تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 2212 (مىللىي 362)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1398 (مىللىي 1392)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 14، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 63 (مىللىي 5485)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 43، ئوقۇغۇچىسى 24 مىڭ 138 (مىللىي 10 مىڭ 807)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 1317. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2512 (مىللىي 1349). شۇ يىلى ماكارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى % 100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى % 96 كە، سىملىق تېلېۋىزىيىنىڭ ئائىلىلەرگە كىرىش

نىسبىتى % 86 كە يەتتى. شەھەر بويىچە 124 سەھىيە ئاپپاراتى، 502 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 227)، دوختۇرخانىلاردا 133 كارىۋات بار.

2003 - يىلى بورتالا شەھىرى بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3820 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مائاشى 10 مىڭ 415 يۈەنگە يەتتى. 2003 يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 11 مىڭ 560 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 9738 ئىشچى - خىزمەتچى پاشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 16 مىڭ 200 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسى سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە بورتالا شەھىرىدە 1 - نۆۋەتلىك مەدەنىيەت - سەنئەت بايرىمى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزۈلدى.

★ 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنى بورتالا شەھەرلىك بەيگە مەيدانى پۈتتى. بۇ قۇرۇلۇشقا 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، كۆلىمى 28 گېكتار، بۇ مەيدانغا 50 مىڭ تاماشىبىن سىغىدۇ.

★ 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى بورتالا شەھىرىدىكى «ئاسىيا مەركىزى خەلقئارا سودا شەھەرچىسى» ئومۇميۈزلۈك پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇ سودا شەھەرچىسىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 25 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدۇ، قۇرۇلۇشقا 30 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ يەردە 700 ئادەم ئىشقا ئورۇنلىشالايدۇ.

★ 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى بورتالا شەھىرىدىكى سودا پىيادىلەر كوچىسى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلگەن يەر 23 مىڭ كۋادرات مېتىر، قۇرۇلۇش كۆلىمى 28 مىڭ كۋادرات مېتىر، بۇ قۇرۇلۇشقا 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ يەردە 1500 ئادەم ئىشقا ئورۇنلىشالايدۇ.

★ 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 15 - كۈنى بورتالا شەھىرىدىكى «بورتالا 5 - تاشيولى يېشىل كاردورى» دا ئومۇميۈزلۈك قاتناش باشلاندى، بۇ يولنىڭ ئۇزۇنلۇقى 30 كىلومېتىر كېلىدۇ، قۇرۇلۇشقا 6 يىل كەتتى، 21 مىليون 780 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

بەي شىنخۇا

جىڭ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
ج ك پ جىڭ ناھىيىلىك 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 356 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە، پاراقتان ساپ پايدىسى 14 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 99 مىڭ 9 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 134 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %4، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 28 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.16 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 38 مىڭ 750 توننا تۇز، 917 توننا تۇرۇبا سۈيى، 19 مىليون 340 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 5894 توننا سۇ يېشى ئىشلەپچىقىرىلدى، 137 مىڭ 900 كىلوچوۋىل ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەندى، 27 مىڭ 515 توننا ساپ پاختا ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 14 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 21 مىڭ 400 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 17 مىڭ 800 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 177 مىليون 170 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 121 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 9281 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 17 مىڭ 624 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 1372 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 133 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئېكسپورت سوممىسى 69 مىڭ 200 دوللارغا يەتتى. شۇ يىلى 31 مىڭ 700 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 4 مىليون 110 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 42 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %16.28، يەرلىك مالىيە چىقىمى 147 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.41 ئاشتى. مۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 21 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، بېرىلگەن تۆلەم سوممىسى 6 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 1730 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 492. كەسپىي تېخنىكوم بىر، ئوقۇغۇچىسى 430؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1442 (مىللىي 425)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 12، ئوقۇغۇچىسى 7106 (مىللىي 1397)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 461 (مىللىي 2550)؛ بالىلار باغچىسى 6، باغچىدىكى بالا 2056. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2061 (مىللىي 819). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 6 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئوئىشقا

شۇجىسى: گو شيانجىي.
13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ساڭۇۋچۇر (موڭغۇل).
ھاكىم: ئەسەرجان ھېيىتقازى (قازاق).
سىياسى كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئۇندۇش ئاقۇپ.

ئاساسىي ئەھۋالى

جىڭ ناھىيىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىي چېتىگە، تەڭرىتاغنىڭ تارماق تىزمىسى بولغان بولخىنۇر تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان ئاشيول مۇساپىسى 423 كىلومېتىر، ئۈرۈمچى مۇساپىسى 412 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 3. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (يىغىۋەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) 104 مىڭ 100 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 37 مىڭ 600)، يېزا نوپۇسى 81 مىڭ 289؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %13.29، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.23. ناھىيە بويىچى 22 مىڭ 481 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 1726 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 19 مىڭ 623 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى تىپىك قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتقا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 724 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 356 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %7؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 94 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.91؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 273 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.66 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 692 مىليون 764 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %8.9 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 536 مىليون 479 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 1 مىليون 920 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 152 مىليون 573 مىڭ 600 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 540 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 21 مىڭ 462 توننا ئاشلىق، 28 مىڭ 114 توننا پاختا، 8803 توننا ئالقات، 226 توننا ياغلىق دان، 2273 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 360 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى. 6340 توننا گۆش، 685 توننا يۇلك، 114 مىڭ 607 پارچە قوي تېرىسى، 14 مىڭ 390 توننا سۈت، 1510 توننا تۇخۇم، 320 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 310 گېكتار

تەرەققىياتى 1 - مۇھىم ئامىل قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، خەلقنى ئاساس قىلىپ، ناھىيىنى گۈللەندۈرۈش يولىدا تىرىشىپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش مۇساپىسىنى تېزلىتەيلى

ج ك پ چىڭ ناھىيىلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: گو شيائىي، چىڭ ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى: ئەسرجان ئاپىتقازى

قارايدۇ. چىڭ ناھىيىسىنىڭ تارىخى ئۇزۇن، ئۇ قەدىمىي يېپەك يولىنىڭ شىمالىي يولىدىكى مۇھىم قورغان. ئۇ چىڭ دەرياسىنىڭ نامى بىلەن ئاتالغان. چىڭ ناھىيىسى كۆپ مىللەت توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايون بولۇپ، شىمالىي

چىڭ ناھىيىسى شىنجاڭنىڭ غەربىي شىمالىغا، تەڭرىتاغنىڭ تارماق تىزمىسى بولغان بولخىنۇر تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان بولۇپ، بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىغا

ئالقات ئۆستۈرۈشنىڭ ئۈنۈمى كۆرۈنەر-لىك بولدى

ئالقات چىڭ ناھىيىسىنىڭ ئالاھىدە ۋە ئۆزگىچە ئەۋزەللىككە ئىگە تۇۋرۇك كەسپى. 1990 - يىلدىن باشلاپ چىڭ ناھىيىسىنىڭ ئالقاتى ئۆستۈرۈش كۆلىمى، ئومۇمىي ھوسۇلى، ئېكسپورت مىقدارى ۋە ئۈنۈملۈك ئوزۇقلۇق مىقدارى جەھەتتە مەملىكەت بويىچە 5 چوڭ ئالقات ئىشلەپچىقىرىش رايونىنىڭ ئالدىدا تۇردى. 1998 - يىلى چىڭ ناھىيىسىگە يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن جۇڭگودىكى ئالقات ماكانى دەپ نام بېرىلدى. 2003 - يىلى چىڭ ناھىيىسىنىڭ ئالقات ئۆستۈرۈش كۆلىمى 4400 گېكتارغا يەتتى، يىللىق قۇرۇق مېۋە ھوسۇلى 7700 توننىدىن كۆپرەككە يەتتى، كىرىمى 70 مىليون يۈەنگە يېتىپ،

نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 11 سەھىيە ئاپپاراتى، 314 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 166)، دوختۇرخانىلاردا 248 كارىۋات بار.

2003 - يىلى چىڭ ناھىيىسى بويىچە يېزا ئاھالىسىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3605 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 8110 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 6471 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3750 ئىشچى - خىزمەتچى پاشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 8765 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. يۈەن يۈن

پىلانلاپ، يېڭى تەرەققىيات تەدبىرلىرىنى يولغا قويۇپ، تىرىشىپ تېخىمۇ تېز، تېخىمۇ ياخشى تەرەققىيات مەزگىلىگە قەدەم قويۇپ، ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش ئۈچۈن پۇختا ئاساس سالدى.

1. سانائەتتە كۈچلۈك ناھىيە بەرپا قىلىش ئىستراتېگىيىسى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلۇپ، سانائەتلىشتۈرۈش مۇساپىسى تېزلىتىلدى

سانائەتنى پۈتكۈل ناھىيىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدىكى باشلامچى كەسىپ قىلىشتا چىڭ تۇرۇلۇپ، قۇرۇلمىنى تەڭشەش تېزلىتىلىپ، مىقدارنى ئاشۇرۇش ۋە قالدۇقنى كېڭەيتىش جەھەتتە كۈچ سەرپ قىلىنىپ، مۇھىم نۇقتا گەۋدەلەندۈرۈلۈپ، ئەلالىرى، كۈچلۈكلىرى يۆلىنىپ، سانائەتنىڭ ئومۇمىي ئۈنۈمى ۋە بازاردىكى رىقابەت ئىقتىدارى ئۆستۈرۈلۈپ، سانائەت بىلەن ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ بىر بىرىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇشى ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

(1) بايلىق ئۈستۈنلۈكىگە تايىنىلىپ، يېتەكچى كەسىپ ۋە تۈۋرۈك كەسىپلەر زورايتىلدى ۋە كۈچەيتىلدى. بىرىنچىدىن، سۈت ياسالغىلىرىنى پىششىقلاش سانائىتىنىڭ تەرەققىياتى زور كۈچ بىلەن تېزلىتىلىپ، چارۋىچىلىقنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش تېزلىتىلدى. ئىككىنچىدىن، پاختا توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ سەۋىيىسى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈرۈلۈپ، مەھسۇلات قىممىتىنى 2000 - يىلىدىكىدىن بىر قاتلاش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئۈچىنچىدىن، ئالقاتچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش مۇساپىسى تېزلىتىلىپ، «قىزىل كەسىپنىڭ ھالقىش شەكلىدىكى تەرەققىياتى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى. تۆتىنچىدىن، ئوزۇقلۇق ۋە ساقلىق ساقلاش تۈزى قاتارلىق يېتەكچى مەھسۇلاتلارنىڭ ئۈستۈنلۈكى يەنىمۇ زورايتىلىپ، تۈز خىمىيە سانائىتى كەسىپىنىڭ تەرەققىياتى تېزلىتىلدى. بەشىنچىدىن، قېزىلما بايلىقلارنى ئېچىش سالمىقى ئاشۇرۇلدى. ئالتىنچىدىن، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى كەسىپى تەرەققىي قىلدۇرۇلدى.

(2) پاي تۈزۈمىدىكى ئىقتىساد بىلەن ئومۇمىي مۈلۈكچە

يۇقىرى بولدى.

لۇ دېگاڭ

ئارشاڭ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى
ج ك پ ئارشاڭ ناھىيىلىك 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتى.

شىنجاڭدىكى مۇھىم قاتناش ئۆتكىلىگە جايلاشقان، دۆلەت يولى «312» لىنىيىسى ۋە ئاسىيا 2 - قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى ناھىيە دەۋرىنى كېسىپ ئۆتتۇ، ناھىيە دۆلەتلىك 1 - خىل پورت ئالانۇ پورتى بىلەن قورغاس پورتى تۇتاشقان جايغا جايلاشقان، ھازىر ياسىلىۋاتقان كۈپتۈك - سايرام ئالىي ئاشيولى بىلەن پات ئارىدا ئىش باشلىنىدىغان جىڭ - غۇلجا تۆمۈريولى پۈتكەندىن كېيىن جىڭ «شەرق بىلەن بىرلىشىپ شەرىكە چىقىرىش، غەربتىن جەلپ قىلىش - شەرقتىن كىرگۈزۈش» نىڭ ئالتۇن تۈگىنىگە ئايلاندى.

ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش بولۇپمۇ يېقىنقى بىرنەچچە يىلدىن بۇيانقى تەرەققىيات ئارقىلىق، جىڭ ناھىيىسىنىڭ ئەمەلىي كۈچى كۆرۈنەرلىك كۈچەيدى، تەرەققىيات پىكىر يولى كۈنسىيىن روشەنلەشتى، كەڭ كۆلەملىك تەرەققىياتنىڭ تۈرلۈك ئاساسىي شارائىتى ھازىرلاندى. 2004 - يىلى جىڭ ناھىيىسى «بەشىن بىرتۇتاش غەمەش» ۋە ئىشلەپچىقىرىشنى مۇۋاپىق كۆلەملەشتۈرۈش، كەسىپلەشتۈرۈشنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈش، سانائەتلەشتۈرۈشنى ئىشقا ئاشۇرۇشنى تېزلىتىش، بازارلىشىشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈشتىن ئىبارەت ئومۇمىي نىشاننى چۆرىدەپ، سۈتچىلىك ئارقىلىق ناھىيىنى روناق تاپقۇزۇش، سانائەتتە كۈچلۈك، يېزا ئىگىلىكىدە مۇقىم، مۇلازىمەتچىلىكتە جانلىق ناھىيە بەرپا قىلىش ۋە ناھىيىنى مەدەنىيەتلىك ناھىيە قىلىپ قۇرۇپ چىقىش، ناھىيىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش ئىستراتېگىيىسىدە چىڭ تۇرۇپ، «بىر قىزىل (ئالقات)، ئىككى ئاق (پاختا، تۈز)، بىر يېشىل (قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە، كۆكتات، دورىلىق ئۆسۈملۈك)» ۋە سۈت كالىسى باقمىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت تەرەققىيات فاڭجېنىنى چۆرىدەپ، «بىر سانائەت باقمىچىسى ياخشى قۇرۇش، ئىككى يوللۇق ئىقتىسادنى ياخشى تۇتۇش، سۈت كالىچىلىقنى زورايتىش ۋە كۈچەيتىش، پاختا، ئالقات، ئۈزۈم، كۆكتات، دورىلىق ئۆسۈملۈك قاتارلىق 6 يىرىك كەسىپنى ئىقتىسادىي غىزەتنىڭ مۇھىم باشلامچىسى قىلىپ تۇتۇپ، يېڭى نۇقتىئىنەزەر، يېڭى نىشان، يېڭى تەلپ ئارقىلىق يېڭى تەرەققىيات پىكىر يولىنى

يېزا ئىگىلىك كىرىمىنىڭ % 16.72 نى ئىگىلىدى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى تەركىبىدە ئالقات % 8.9 نى ئىگىلىدى. جىڭ ناھىيىسىدىكى ئاساسلىق ئالقات ئىشلەپچىقىرىدىغان رايون تولى يېزىسى بولۇپ، يېزا بويىچە ئالقات كۆلىمى 2670 گېكتارغا يېتىپ، ئوتتۇرىچە 0.19 گېكتاردىن توغرا كەلدى. 2003 - يىلى مەزكۇر يېزىدىكى دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3736 يۈەنگە يېتىپ، ناھىيە بويىچە دېھقانلار ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىدىن 131 يۈەن

شەكىللەندۈرۈلدى. ئىشكە ئالدىغا بېرىپ سودىگەر چاقىرىش، سەمىيىلىك بىلەن سودىگەر چاقىرىش، سودىگەر ئارقىلىق سودىگەر چاقىرىش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ، 300 مىليون يۈەنلىك سودىگەر ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش ۋەزىپىسى تىرىشىپ ئورۇندىلىدۇ. جىڭ ناھىيىسىنىڭ سانائەت ئىقتىساد باھچا رايونىنىڭ قۇرۇلۇشى تېزلىتىلىپ، «ئالتىنسى راۋانلاشتۇرۇش، بىرنى تەكشۈلەش» تەدرىجىي ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئۈستۈنلۈككە ئىگە كارخانا توپلىرىنىڭ تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلۇپ، دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى سودىگەرلەر مەبلەغ سېلىپ زاۋۇت قۇرۇشقا جەلپ قىلىنىپ، چوڭ تۈرلەر، چوڭ كارخانىلار جىڭخا ماكانلاشتۇرۇلۇپ، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىي ئەمەلىي كۈچى ۋە سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش تېزلىتىلىدۇ. «تەشەببۇسكار، قىزغىن، تېز، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، جانلىق، قۇيالىق، ئومۇمىي كۈچ بىلەن ماسلاشتۇرۇش» تىن ئىبارەت سودىگەر ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشقا مۇلازىمەت قىلىش فاھجىنىغا ئاساسەن، ھۆكۈمەت فۇنكسىيىسى ئۆزگەرتىلىپ ئورگان ئىمتىلى ياخشىلىنىپ جىڭ ناھىيىسىگە ماس كېلىدىغان جامائەت پىكىرى مۇھىتى، ئازادە سىياسەت مۇھىتى، مۇكەممەل مۇلازىمەت مۇھىتى، مەدەنىي ئىنناۋەت مۇھىتى ۋە قاتتىق قانۇنچىلىق مۇھىتى ئومۇميۈزلۈك بەرپا قىلىنىپ، «سودىگەرلەرگە كۆڭۈل بۆلۈش، سودىگەرلەرگە يېقىن تۇرۇش، سودىگەرلەرگە ئېتىبار بېرىش، سودىگەرلەرنى خاتىرجەم قىلىش، سودىگەرلەرنى بېيىتىش» ھەقىقىي ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، مەبلەغ سالغۇچىلار رازى قىلىنىدۇ، خەلق نەپكە ئېرىشتۈرۈلدى.

كۆپىيىش نىسبىتى %9. ناھىيە بويىچە 20 مىڭ 460 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 8040 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 344 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 163 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.28؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 66 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.23؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 114 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.23 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 297 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن

لىكتە بولمىغان ئىگىلىك زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرىلدى. ئىدىيە يەنىمۇ ئازاد قىلىنىپ، پاي تۈزۈمىدىكى ۋە ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىكنىڭ تەرەققىياتىغا كۆڭۈل بۆلىنىدۇ ۋە غەمخورلۇق قىلىنىدۇ. 3 يىلدىن 5 يىلغىچە ناھىيە بويىچە سانائەت ئىقتىسادىدىكى پاي تۈزۈمىدىكى ۋە ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان ئىگىلىكنىڭ تەركىبى %40 تىن ئاشۇرۇلدى.

2. تەرەققىيات مۇھىتى ھەقىقىي ياخشىلىنىپ، سانائەت باھچا رايونلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى تېزلىتىلىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات جەھەتتە زور بۆسۈش ئىشقا ئاشۇرۇلدى

«تەرەققىيات مۇھىتىنى ياخشىلاش يىلى»، «سودىگەر ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش يىلى» پائالىيىتى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندىرۇلدى. «ناھىيىنى مۇھىت ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش» ئېڭى كۈچەيتىلىپ، تىرىشىپ ياخشى تەرەققىيات مۇھىتى يارىتىلىپ، سىرتقا قارىتا ئىشكىنى ئېچىۋېتىشتە يېڭى ئوبراز يارىتىلىپ، سۈرەت كەڭ ئېچىۋېتىش ئارقىلىق تېزلىتىلىپ، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ سىجىل، تېز، ساغلام راۋاجلىنىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى. تۈر ئامبىرى قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلىپ، پاختا، ئالقات، تۈز خىمىيە، چارۋىچىلىق، قېزىلما بايلىق، ساياھەتچىلىك قاتارلىق ئۆزگىچە بايلىق نۇقتىلىق چۆرىدىلىپ، يېڭى تىپتىكى مەبلەغ سېلىش تەرەققىيات سالىقى ھەقىقىي ئاشۇرۇلدى. بىر تۈركۈم قۇرۇلۇشلارنى ئىشقا كىرىشتۈرۈش، بىر تۈركۈم قۇرۇلۇشلاردا ئىش باشلاش، بىر تۈركۈم قۇرۇلۇشلارنى يۇقىرىغا يوللاپ قولغا كەلتۈرۈش، بىر تۈركۈم زاپاس ساقلاش قۇرۇلۇشلىرىنى پىلانلاشتىن ئىبارەت ئىلگىرى سۈرۈش ئەندىزىسى تىرىشىپ

خىڭ شۇجىسى: ليۇ زىجۇڭ.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قەھرىمان (قازاق).

ھاكىم: دا. گاڭبۇ (موڭغۇل).

سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: نېي شىيەنچىڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئارشاڭ ناھىيىسى بورتالا دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 625 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 4. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىڭتۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) 63 مىڭ 200 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 27 مىڭ 300)، يېزا نوپۇسى 46 مىڭ 900؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.82، تەبىئىي

ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىستراتېگىيىسى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلۇپ، پېشىل يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇلۇپ، تىرىشىپ سۈپەتلىك تاۋار ئىشلەپچىقىرىش بازىسى بەرپا قىلىندۇ. بۇنىڭدىكى ئومۇمىي پىكىر يولى مۇنداق: «بىر قىزىل، ئىككى ئاق، بىر پېشىل» زىچ چۆرىدىلىپ، سىرتقا يۈزلەنگەن يېزا ئىگىلىكى، يۇقىرى پەن-تېخنىكىلىق يېزا ئىگىلىكى، سەر خىل يېزا ئىگىلىكى، مۇئەسسەسە يېزا ئىگىلىكى، ئېكولوگىيىلىك يېزا ئىگىلىكى، سەيلى - ساياھەت يېزا ئىگىلىكى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندىرۇلۇپ، رايونلاشقان ئورۇنلاشتۇرۇش، كەسىپلەش-كەن ئىش تەقسىماتى، ئۆلچەملاشكەن ئىشلەپچىقىرىش ئەندىزىسى شەكىللەندۈرۈلدى، ئاشلىق بىخەتەرلىكى مەسىلىسىگە يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىلىپ، كىچىك رايونلار بويىچە ئۆزىنى تەمىنلەپ ئېشىنىشقا كاپالەتلىك قىلىندۇ. كۆمىمقوناقنى ئېگىزغا تېرىش كۆلىمى كېڭەيتىلىپ، نۆۋەتلەشتۈرۈپ تېرىش سۈرئىتى تېزلىتىلىپ، سۈپەتلىك ئاشلىق، تىجارەت خاراكتېرىدىكى ئوت - چۆپ تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسى تەشكىللىدى.

(1) پاختىچىلىق، ئالقاتچىلىق، ئۈزۈمچىلىك، كۆكتاتچىلىق، دورىلىق ئۆسۈملۈك كەسپى زورايتىلدى ۋە كۈچەيتىلدى.

(2) «باشلامچى كارخانا + دېھقانلار جەمئىيىتى»، «بازار + بازار + دېھقان ئائىلىسى» قاتارلىق مەشغۇلات ئەندىزىسىدىن جانلىق پايدىلىنىلىپ، كېۋەز، سۈت كالىسى، ئالقات قاتارلىق ئۆزگىچە مەھسۇلاتلارنى كەسىپلەشتۈرۈپ تىجارەت قىلىش قەدىمى تېزلىتىلدى.

(3) ئەمگەك كۈچلىرى ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتى تېزلىتىلدى. 2004 - يىلى يېزىلاردىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرىنى يۆتكەش بويىچە يۆتكىلىدىغان ئادەم 10 مىڭ ئادەم (قېتىم) دىن ئاشۇرۇلۇپ، ئەمگەك مۇلازىمىتى تىپىدىكى كىرىم ئارقىلىق ناھىيىدىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمىنى 30 يۈەن ئاشۇرۇش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

(4) «يېزا ئىگىلىكىنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق

3. سۈتچىلىك ئارقىلىق ناھىيىنى بېيىتىش ئىستراتېگىيىسى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلۇپ، سۈتچىلىكنى يىرىك يېزا ئىگىلىكىدىكى تۈۋرۈك كەسىپ قىلىشتا چىڭ تۇرۇلۇپ، ئۇ زورايتىلدى ۋە كۈچەيتىلدى.

2004 - يىلى سۈت كالىچىلىقى مۇھىم نۇقتا قىلىنغان زامانىۋى چارۋىچىلىقنىڭ تەرەققىيات قەدىمى تېزلىتىلدى. يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا 405 مىڭ تۇياققا يەتكۈزۈلۈپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 28.2% كۆپەيتىلدى؛ 17 مىڭ 300 نەسلىك سۈت كالىسى كۆپەيتىش ۋەزىپىسى ئورۇندىلىپ، چارۋىچىلىقنىڭ يىرىك يېزا ئىگىلىكىدە ئىگىلەيدىغان سانىنى 32% تىن ئاشۇرۇلدى. سۈت كالىسى باقمىچىلىقى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندىرۇلۇپ، «ھەر بىر كەنتتە ھەر يىلى بىر چولك باقمىچى چولك ئائىلىسى، 10 كىچىك باقمىچى ئائىلىسى كۆپەيتىش» ۋەزىپىسى داۋاملىق ياخشى ئورۇندىلىدى، بىر تۈركۈم باقمىچى چولك ئائىلىلەر ۋە ئائىلە چارۋىچىلىق فېرمىلىرى گەۋدەلىك ياخشى تۇتۇلۇپ، چارۋىچىلىقنى تۈجۈپلەشتۈرۈش، كۆلەملەشتۈرۈش ۋە كەسىپلەشتۈرۈش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. خۇرۇستال سۈت كالىسىنى نۇقتىلىق كۆپەيتىشتە چىڭ تۇرۇلۇپ، بىر يىلدا 15 مىڭ بەرلىك كالىنىڭ نەسلى ياخشىلىنىدى، سۈپەتلىك يەم - خەشەك كۆلىمى كۈچەيتىلىپ، ئوتلاقچىلىق ئىگىلىكى زورايتىلدى ۋە كۈچەيتىلدى. چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكا قوشۇنى قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى، 1000 دېھقان - چارۋىچىنى زامانىۋى چارۋىچىلىق بويىچە تەربىيەلەش قۇرۇلۇشى ۋە ئىلمىي بېقىش تېخنىكىسى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلۇپ، باقمىچىلىقنى باشقۇرۇش سەۋىيىسى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈلدى.

4. يېزا ئىگىلىكىدە مۇقىم ناھىيە ئىستراتېگىيىسى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلۇپ، سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، ئۆزگىچە يېزا ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش چۆرىدىلىپ، يېزا ئىگىلىكى قۇرۇلمىسىنى ئىستراتېگىيىلىك تەشەش تېزلىتىلدى.

699 توننا يۇلك، 660 توننا تۇخۇم، 22 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1043 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 65 مىڭ 700 كىلوۋاتقا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىسى 1410 غا، مەھسۇلات قىممىتى 170 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 31 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 106 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 6.7%، قوشۇلما قىممىتى 22 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە

19.1% ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 156 مىليون 220 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 4 مىليون 170 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 133 مىليون 780 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 120 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 62 مىڭ 5 توننا ئاشلىق، 72 مىڭ 484 توننا قىزىلچا، 470 توننا مېۋە - چېۋە، 16 مىڭ 678 توننا ياغلىق دان، 4609 توننا كەندىر ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 418 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى. 5956 توننا گۆش، 5797 توننا سۈت،

ۋە مۇلازىمەتچىلىكتە جانلىق ناھىيە بولۇشقا تەك ئەھمىيەت بېرىشتە چىڭ تۇرۇلۇپ، شەھەر - يېزا ئىقتىسادى ۋە رايون ئىقتىسادىنى ماس تەرەققىي قىلدۇرۇش بىر تۇتاش پىلانلىنىدۇ. شەھەرلەشتۈرۈش - بازارلاشتۇرۇش ۋە مۇلازىمەتچىلىكى جانلاندىرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش، شەھەر - يېزا ئىقتىسادىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى بىر تۇتاش پىلانلاشنىڭ مۇھىم بۆسۈش ئېغىزى قىلىنىدۇ. بىرىنچىدىن، شەھەر بىلەن يېزا ئايرىلغان تۈزۈلمە ئىستېھكامى يەنىمۇ بۇزۇپ تاشلىنىپ، شەھەرلىشىش مۇساپىسى تېزلىتىلىپ، 2 - ، 3 - كەسىپلەرنىڭ تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلىشى ئىلگىرى سۈرۈلىدۇ. يەنە بىر تەرەپتىن چىڭ ناھىيىسى ئىلى، بورتالا، ئالاتاۋ پورتى، تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي قاپتىلىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغ تۇتاشقان جايغا جايلىشىشتەك ئەۋزەللىكى بىلەن شەھەر ئىقتىسادىنى تېز كېڭەيتىپ، مۇشۇ ئىقتىسادىي بەلۋاغ، ئىقتىسادىي رايوننىڭ تەسىرىنى قوبۇل قىلىش بىلەن بىللە ئەڭ كەڭ يېرىكىنى ئىشقا ئاشۇرىدۇ.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2128، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 558. شۇ يىلى ئوبلاست دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پەن تەتقىقات تۈرىدىن 6 سى تاماملاندى. ناھىيە بويىچە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 853 (مىللىي 338)؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 6 (بۇنىڭ ئىچىدە 9 يىللىق تۈزۈمىدىكى مەكتەپ 2)، ئوقۇغۇچىسى 3431 (مىللىي 1360)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 22، ئوقۇغۇچىسى 4990 (مىللىي 2550)؛ بالىلار باغچىسى بىر (ئىجتىمائىي كۈچلەر ئاچقان بالىلار باغچىسى بۇنىڭ سىرتىدا)، باغچىدىكى بالا 352. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1210 (مىللىي 611). يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش نۇپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %93.4 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نۇپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 10 تىببىي داۋالاش سەھىيە ئاپپاراتى، 286 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 175)، دوختۇرخانىلاردا 176 كارىۋات بار. مەملىكەتلىك 6 - نۆۋەتلىك مېيىپىلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ئارشاڭ ناھىيىسىدىن 3 ماھىر مارافونچە يۈگۈرۈش، ئوقيا ئېتىش، 1000 مېتىرغا يۈگۈرۈشتە چېمپىيون بولدى.

2003 - يىلى ئارشاڭ ناھىيىسى بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2671 يۈەنگە، ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 7331 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 1751 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمغا، 5447

گۈللەندۈرۈش» خىزمىتىنىڭ سالمىقى ھەقىقىي ئاشۇرىلىدۇ. (5) يېزا، كەنت دەرىجىلىك كوللېكتىپ ئىقتىسادىنىڭ ئەمەلىي كۈچى زورايتىلىدۇ. «ئالتە بىر» قۇرۇلۇشى يەنى بىر سۈپەتلىك سۈت كالىسى بازىسى قۇرۇش، بىر پاختا بازىسى قۇرۇش، بىر ئالقات بازىسى قۇرۇش، بىر ئۈزۈم بازىسى قۇرۇش، بىر لاپاستا كۆكتات يېتىشتۈرۈش بازىسى قۇرۇش، بىر دورىلىق ئۆسۈملۈك بازىسى قۇرۇش زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇلۇپ، يېزا مالىيىسىنىڭ ئەمەلىي كۈچى تېز زورايتىلىدۇ. كەنت كوللېكتىپى «ئالتە بىر» قۇرۇلۇشىنى تاللاپ يولغا قويىدۇ، تەخمىنەن 3 يىلدا مۇتلەق كۆپ ساندىكى كەنتلەر ھەر يىللىق كوللېكتىپ ئىقتىسادىي جۇغلانمىنى 50 مىڭ يۈەندىن ئاشۇرۇشنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈرىدۇ، يېرىدىن كۆپرەك كەنت تەخمىنەن 100 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزىدۇ.

5. شەھەرلەشتۈرۈش - بازارلاشتۇرۇش ئىستراتېگىيىسى

يېتىپ، %6.8 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 14 مىليون 990 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 20 مىڭ توننا ئۇن، 6665 توننا سۇ يېغى، 336 مىڭ 200 توننا تۇرۇبا سۈيى، 3960 دانە ئۆي جاھازىسى، 30 مىليون 500 مىڭ دانە غىش ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 15 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 13 مىڭ 413 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 6036 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 79 مىليون 950 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 78 مىليون 330 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3690 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8675 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 310 غا يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 97 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 12 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.88؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 98 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.93 ئاشتى. شۇ يىلى سەيلى - ساياھەتكە كەلگەنلەر 70 مىڭ ئادەم (قېتىم) غا، ساياھەتچىلىكتىن قىلغان كىرىم 3 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 219 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 2 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە، بېرىلگەن تۆلەم سوممىسى 1 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 2543 ئادەم ئىشىملىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنى «ئارشاڭ ناھىيىسى» تەزكىرىسى نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

★ 8 - ئايدا مەملىكەتلىك ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ پىدائىيلارچە مۇلازىمەت قىلىش خەربىي قىسىم پىلانلىرىغا ئاساسەن، شەندۇڭ تەبىئىي پەن ئۇنىۋېرسىتېتى، شەندۇڭ چىڭداۋ ئۇنىۋېرسىتېتىدىن 40 ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ئارشاڭ ناھىيىسىگە كېلىپ مۇلازىمەت قىلدى.

★ 9 - ئايدا ئارشاڭ ناھىيىسىدە ناھىيە بىلەن يېزا ئوتتۇرىسىدا تور بېتى ئارقىلىق تارقىتىش سىستېمىسى يولغا قويۇلدى.

★ 10 - ئاينىڭ 11 - كۈنى ئارشاڭ ناھىيىسى بويىچە تۇنجى يەرلىك داخلىق ناخشىلار مەخسۇس VCD پلاستىنكىسى - «ئارشاڭ دەرياسىغا مۇھەببەت» نى مىللەتلەر نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقىتتى.

★ 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئارشاڭ ناھىيىسى مەبلەغ كىرگۈزۈپ قۇرغان تۈر «جىنشىڭ» زىغىر تالاسى زاۋۇتى سىناق تەرىقىسىدە ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. شۇنىڭغا قەدەر بۇ زاۋۇتتا 13 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

★ 2003 - يىلى ئارشاڭ ناھىيىسى ئېتىز - ئېرىق سۇپىلىق قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدا 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

★ 2003 - يىلى ئارشاڭ ناھىيىسى ئاڭگىلىگ يېزىسى ئاڭگىلىگ كەنتىدىن جالڭ كوچىلىك مەملىكەت بويىچە ئاشلىق چولپان ئائىلىسى دېگەن نامغا ئېرىشتى.

جالڭ قەن، لى شىجىي

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى

پارتىيە - ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ل ك پ بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جالڭ جىخېڭ؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: با دەي (موڭغۇل)، مۇجۇەن (ئايال)، جۇ چاڭجىي، جالڭ بو، شېن جەنخۇا.

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بۇلكا (ئايال، موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لى جۇپىڭ، مۇسا كېرەم، خې لىشياۋ، گاردى (موڭغۇل)، يالڭ

فاڭزۇڭ (خۇيزۇ)، لىۋ كېيى، توختى نۇر.

ئوبلاست باشلىقى: با دەي (موڭغۇل)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: جالڭ خەندۇڭ، چېن شىنىۋ (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، شۇ جېنچۇەن (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مەمەت گېزىز (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لىۋ جىيۇڭ (خۇيزۇ، 12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، باۋرې (موڭغۇل)، جالڭ شاۋۋېي، سەي فېڭلەن، گەركىن نۇرسۇن.

سىياسىي كېڭەش 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: شىن گوجۇ؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: سۇن يۇتۇەن، ئوسان ئۇمەر، دامىچالڭ (خۇيزۇ)، ۋالڭ چۇەن، لى زۇڭخائڭ، باتىي (موڭغۇل)، جاۋ دېشەن، بارات تاھىرھاجى داموللا، مو - زوڭكۇلۇپ (موڭغۇل).

ئاساسىي ئەھۋالى

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى شىنجاڭنىڭ شەرقىي جەنۇبىغا جايلاشقان. ئوبلاستلىق ھۆكۈمەت كورلا شەھىرىدە. 2003 - يىلى ئوبلاستقا قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 8. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 1 مىليون 126 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 476 مىڭ)، يېزا نوپۇسى 676 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.34، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.45. ئوبلاست بويىچە 221 مىڭ 200 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 43 مىڭ 700 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائەتى، 155 مىڭ 700 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغ ۋە ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 18 مىليارد 900 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.5؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 11 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 900 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليارد 762 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 846 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 147 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 1 مىليارد 400 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 42 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 267 مىڭ 800 توننا ئاشلىق، 173 مىڭ توننا پاختا، 8100 توننا ياغلىق دان، 622 مىڭ 500 توننا قىزىلچا، 194 مىڭ 600 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل

ئاخىرىدا قولدا 3 مىليون 722 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى. 93 مىڭ توننا گۆش، 5300 توننا يۇلك، 61 مىڭ 600 توننا سۈت، 13 مىڭ 600 توننا تۇخۇم، 8891 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 19 مىڭ 852.8 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 290 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 263 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئوبلاست بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 822 مىڭ 800 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليارد 799 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.5، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 8 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 961 مىڭ 800 توننا كۆمۈر، 1 مىليارد 893 كىلوۋات سائەت توك، 5 مىليون 462 مىڭ 800 توننا نېفىت، 1 مىليارد 135 مىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز، 1 مىليون 156 مىڭ 900 توننا سېمونت، 33 مىڭ 270 توننا پاختا يىپ، 19 مىليون 230 مىڭ مېتىر پاختا رەخت، 46 مىڭ 59 توننا فابرىكا قەغەزى ۋە قەغەز پەنرە، 47 مىڭ 481 توننا قەغەز بوتقىسى، 45 مىڭ 61 توننا شېكەر، 86 مىڭ 894 توننا كونسېرۋا، 8140 توننا سۈت ياسالغۇ ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 367 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 2 مىليون 788 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 462 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 11 مىليارد 520 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 8 مىليارد 220 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 920 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 154 مىڭغا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 105 مىڭغا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 377 مىڭغا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 3 مىليارد 830 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 48 مىليون 323 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 43 مىليون 893 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 4 مىليون 430 مىڭ دوللار. 1 مىليون 415 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۆتۈرۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 162 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 958 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.3؛

يەرلىك مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 855 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.5 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 11 مىليارد 169 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىللىق سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 540 مىليون يۈەنگە، سۇغۇرتا تۆلىمى 120 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئوبلاست بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 5000؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 5؛ تېخنىك ئىشچىلار مەكتىپى بىر؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 26، ئوقۇغۇچىسى 24 مىڭ؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 61، ئوقۇغۇچىسى 181 مىڭ؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 330، ئوقۇغۇچىسى 118 مىڭ؛ بالىلار باغچىسى 66، باغچىدىكى بالا 20 مىڭ. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 17 مىڭ 800 (مىللىي 9000). يىل ئاخىرىدا رادىئو ۋە تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %98 كە يەتتى.

ئوبلاست بويىچە 170 سەھىيە ئاپپاراتى، 5991 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 5061 كارىۋات بار. 2003 - يىلى بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا 37 ئالتۇن مېدال، 23 كۈمۈش مېدال، 4 مىس مېدال ئالدى. 2003 - يىلى بايىنغولىن ئوبلاستىدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 8000 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 8017 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3518 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 3229 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 983 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر، ئوبلاست بويىچە 89 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 71 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى پاشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 108 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ ئاندالۇزىتى

بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ ئاندالۇزىتى ئاساسلىق كورلا شەھىرىنىڭ غەربىي - شىمالىي قىسمىدىكى تاغلىق رايونغا جايلاشقان سوقتاقنىڭ ئېقىنى، مەڭلىك ئېقىن ۋە بەنجى ناھىيىسىدىكى خوروفول ئېقىنىنىڭ يۇقىرى تاشقوتان ئاندالۇزىتى كان ياتىقىغا جايلاشقان، ھازىر سوقتاقنىڭ ئېقىنى ۋە مەڭلىك ئېقىن كان رايونىنى قىدىرىپ تەكشۈرۈش ئاخىرلىشىپ ئاندالۇزىتنىڭ C+D دەرىجىلىك 11 مىليون 765 مىڭ 500 توننا زاپىسى تىزگىنلەندى، ئاندالۇزىتنىڭ بايلىق مىقدارىنىڭ 401 مىليون توننا ئىكەنلىكى ئېنىقلاندى. مەڭلىك رايونىدىكى ئاندالۇزىت كان زاپىسى بىلەن بايلىق

7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ

مۇدىرى: مەمەت يۈسۈپ.

شەھەر باشلىقى: مۇتەللىپ يۈسۈپ.

سىياسىي كېڭەش 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

جالگ شىمو.

ئاساسىي ئەھۋالى

كورولا شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. شەھەر رايونىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 471 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 603.55 كىلومېتىر، ئاۋىئاتسىيە مۇساپىسى 347 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 5، بازار 2، يېزا 9. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 407 مىڭ 621 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 122 مىڭ 194)، يېزا نوپۇسى 169 مىڭ 867؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.28، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %8.92. شەھەر بويىچە 30 مىڭ 67.47 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 6.5506 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (گېجىز ئورنىغا تېرىلغىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 18 مىڭ 415.07 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغ ۋە ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى كورولا شەھىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 14 مىليارد 80 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 1 مىليارد 145 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.9؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 10 مىليارد 350 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.9؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 2 مىليارد 585 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11 ئاشتى.

شەھەرگە تەۋە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چاۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 363 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %43.51 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 973 مىليون 200 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 19 مىليون 950 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 309 مىليون 10 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 6 مىليون 140 مىڭ يۈەن، مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ 54 مىليون 800 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 27 مىڭ 737 توننا ئاشلىق، 30 مىڭ 119 توننا پاختا، 54 مىڭ 948 توننا مېۋە - چېۋە (بۇنىڭ ئىچىدە نەشپۈت 54 مىڭ 4 توننا)، 102 مىڭ 884 توننا كۆكتات، 17 مىڭ 969 توننا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 330 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى. 22 مىڭ 349 توننا گۆش، 843 توننا

مىقدارىلا نۆۋەتتە مەملىكەت بويىچە ئېنىقلانغان ئاندالۇزىت زاپىسىنىڭ يېرىمىدىن كۆپرەكىگە تەڭ كېلىدۇ. بايىنغولىن ئاندالۇزىتىنىڭ سۈپىتى ئەلا، دائىسى چوڭ. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 2 كانچىلىق كارخانىسى بۇ يەردە سىناق تەرتىپىدە قېزىشنى باشلىدى. بايىنغولىن ئوبلاستلىق «سەنئەت» لوپنۇر كانچىلىق مەبلەغ سېلىش چەكلىك شىركىتى 121 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدى، 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئاندالۇزىت ئېچىش تۈرى قۇرۇلۇشى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

★ شىنجاڭ بويىچە سۇدا پاشايدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى قۇتقۇزىدىغان تۇنجى ئورگان — باغراش كۆلى سۇدا پاشايدىغان ياۋايى ھايۋانلارنى قۇتقۇزۇش مەركىزىنىڭ قۇرۇلۇشى 4 - ئاينىڭ 28 - كۈنى باغراش ناھىيىسىنىڭ چاغاننۇر يېزىسىدا باشلاندى. باغراش كۆلى ئەۋزەل سۇدا پاشايدىغان ياۋايى ھايۋان بايلىقىغا ئىگە بولۇپ، بۇ يەردە 30 نەچچە خىل بېلىق بار. قۇتقۇزۇش مەركىزىنىڭ قۇرۇلۇشى باغراش كۆلىنىڭ بېلىقچىلىق بايلىقىنى سىجىل تەرەققىي قىلدۇرۇشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

★ تارىم دەرياسىنى يېقىنقى مەزگىللىك ئۈنۈمۈرەل تۈزەشتىكى سىمۋوللۇق قۇرۇلۇشلارنىڭ بىرى بولغان باغراش كۆلى شەرقىي ناسوس پونكىتىنىڭ قۇرۇلۇشى 6 - ئاينىڭ 15 - كۈنى باشلاندى، بۇ تۈرگە 148 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ باغراش كۆلىدىن تارىم دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىنىغا ھەر يىلى 350 مىليون كۇب مېتىر ئېكولوگىيىلىك سۇ يەتكۈزۈشكە كاپالەتلىك قىلىش قۇرۇلۇشى بولۇپ، 2 يىلدا پۈتتۈرۈش پىلانلاندى.

★ بايىنغولىن ئوبلاستى «كەبچىن» قومۇشچىلىق تەرقىيات چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ 50 مىڭ توننا ئاقارتىلغان قومۇش بوتقىسى ئىشلەش قۇرۇلۇشىدا 7 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ماشىنلار مۇۋەپپەقىيەتلىك سىناق قىلىندى، بۇ مەملىكەت بويىچە تۇنجى ئۆسۈملۈك بوتقىسى تازىلاپ ئاقارتىش لىنىيىسىنىڭ پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلگەنلىكىدىن دېرەك بېرىدۇ.

لى شىتالڭ

كورولا شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ كورولا شەھەرلىك 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: سۇن جىيەنشىن.

ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 382 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 597 مىڭ 310 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 923 مىڭ 398 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە شەھەرگە تەۋە تۇراقلىق مۈلۈككە 2 مىليارد 186 مىليون 370 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 656 مىليون 310 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 107 مىڭغا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 106 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 13 مىڭ 300 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 2 مىليارد 250 مىليون يۈەن (يېڭى ئۆلچەم بويىچە ھېسابلاندى) گە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 33 مىليون 625 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 33 مىليون 238 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 387 مىڭ دوللار. 1 مىليون 38 مىڭ ساياھەتچىسى (قېتىم) كۆتۈرۈلۈشى، ساياھەتچىلىكتىن 100 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 606 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.45؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 604 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.17 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 6 مىليارد 80 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كىرىمى 428 مىليون يۈەنگە يەتتى، 179 مىليون 870 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 6680 (مىللىي 4107)، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 2213. شەھەر بويىچە 52 نۇقتىلىق پەن - تېخنىكا تۈرى يولغا قويۇلدى، كورلا شەھىرى ئۇدا 3 - قېتىم مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىدىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر) دېگەن نامغا ئېرىشتى. شەھەر تەۋەسىدىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 8210 (مىللىي 2530)؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 2، ئوقۇغۇچىسى 2733 (مىللىي 734)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 47، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 159 (مىللىي 1399)، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 21 مىڭ 714 (مىللىي 7814)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 80، ئوقۇغۇچىسى 42 مىڭ 312؛ بالىلار باغچىسى 21، باغچىدىكى بالا 8364. شەھەرگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 33، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 4295 (مىللىي 839)، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 300 (مىللىي 6258)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 66، ئوقۇتۇش نۇقتىسى

يۇلك، 3484 كىلوگرام ئۆچكە تىۋىتى، 10 مىڭ 727 توننا سۈت، 195 مىڭ 431 پارچە قوي - كالا تېرىسى، 3554 كىلوگرام بۇغا مۇڭگۈزى، 5702 توننا تۇخۇم، 6 توننا ھەسەل، 804 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2787 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان يەر 1054 گېكتارغا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 672 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 58 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يەتتى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي قۇۋۋىتى 185 مىڭ 800 كىلوۋاتقا يەتتى.

شەھەرگە تەۋە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 707 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %32.6، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 280 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.3 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليارد 850 مىليون 740 مىڭ كىلوۋات سائەت توك تارقىتىلدى، 1 مىليارد 606 مىليون 530 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 2 مىليون 300 مىڭ كىلوۋات سائەتلىق بىلەن تەمىنلەندى، 546 مىڭ 722 توننا كۆمۈر، 5 مىليون 252 مىڭ 815 توننا نېفىت، 1 مىليارد 88 مىليون 900 مىڭ كۇب مېتىر تەبىئىي گاز، 14 مىليون 960 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 5161 توننا سۇ يېغى، 9907 توننا تەڭشەلگەن ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 6803 توننا سۈت ياسالمىسى، 1889 توننا پەمىدۇر كونسېرۋاسى، 19 مىڭ 952 توننا خىمىيە سۇ تالا بوتقىسى، 1841 توننا بىرىكە تالا، 33 مىڭ 270 توننا يىپ، 19 مىليون 230 مىڭ مېتىر پاختا رەخت، 367 مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، 20 مىڭ پار خۇرۇم ئاياغ، 5000 كۇب مېتىر تىلىنغان ياغاچ ماتېرىيال، 20 مىڭ 458 دانە ئۆي جاھازىسى، 47 مىڭ 481 توننا قەغەز بوتقىسى، 30 مىڭ 655 توننا فابرىكا قەغەزى، 2467 توننا مەتبەئە قەغەزى، 5297 توننا قەغەز پەندىرەك، 13 مىڭ 160 توننا قەغەز بۇيۇم، 13 مىڭ 94 توننا قەغەز يەشىك، 322 مىڭ 299 توننا چەكلەنگەن نېفىت، 118 مىڭ 120 توننا بېنزىن، 164 مىڭ 516 توننا دىزېلېن، 83 مىڭ 946 توننا سۇيۇقلاندۇرۇلغان نېفىت گازى، 11 مىڭ 400 توننا تەييار جۇڭغىي دورىسى، 696 مىڭ 26 دانە بالون تاش كاسىرى، 6550 توننا سۇلياۋ بۇيۇم، 922 توننا سۇلياۋ تاختا ماتېرىيالى، 1379 توننا سۇلياۋ تۇرۇبا ماتېرىيالى، 318 مىڭ 800 توننا تەييار سېمونت خۇرۇچى، 526 مىڭ 900 توننا سېمونت، 10 مىڭ 18 مېتىر سېمونت. يۇندا تۇرۇبىسى، 6893 كۇب مېتىر سېمونت ياسالما، 44 مىليون 660 مىڭ دانە غىش، 1284 كۋادرات مېتىر مەرمەر تاش تاختا، 5535 كۋادرات مېتىر گرانىت تاشتاختا، 212 مىڭ ساندۇق تاختا ئەينەك

تەرىقىسىدە كۆمۈر قېزىلدى. بۇ كانغا 139 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان بولۇپ، لايىھەدىكى يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 600 مىڭ توننا، يىللىق ئەمەلىي ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليون 200 مىڭ توننا بولۇپ، شىنجاڭدىكى زامانىۋىلىشىش دەرىجىسى ئەڭ يۇقىرى كۆمۈر كان ھېسابلىنىدۇ.

تەين فاشيال

بۈگۈر ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ بۈگۈر ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋالى جىنڧىڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جاۋ چىڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھوشۇر ئەمەت.
ھاكىم: مەمتىمىن قادىر.
سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: چىن جىيەنشى.

ئاساسىي ئەھۋالى

بۈگۈر ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىگە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 633 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 645 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 4، يېزا 8. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇس 104 مىڭ 23 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 80 مىڭ 44)، يېزا نوپۇسى 70 مىڭ 189؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %14.4، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %9.93. ناھىيە بويىچە 17 مىڭ 900 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 7373 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 11 مىڭ 200 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىياتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى بۈگۈر ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 766 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 354 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.86؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 231 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %100.75؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 181 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.41 ئاشتى.
دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 449 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ،

4. ئوقۇغۇچىسى 32 مىڭ 283 (مىللىي 10 مىڭ 263)؛ بالىلار باغچىسى 16، باغچىدىكى بالا 6731. ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى 4642 (مىللىي 2208)، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 4063 (مىللىي 2057). مائارىپقا 72 مىليون 220 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو ۋە تېلېۋىزىيەنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، شەھەر - بازارلاردا تېلېۋىزىيەنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، يېزىلاردا تېلېۋىزىيەنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى. شەھەر بويىچە 53 سەھىيە ئاپپاراتى، 2849 سەھىيە كەسپىي تېخنىكا خادىمى (مىللىي 894)، دوختۇرخانىلاردا 2221 كارىۋات بار.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4068 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل ماڭاشى 12 مىڭ 682 يۈەنگە يەتتى.
2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 41 مىڭ 800 كىشى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 43 مىڭ 400 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 22 مىڭ 677 كىشى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

كورولا شەھىرى مەملىكەت بويىچە 100 كۈچلۈك ناھىيە (شەھەر) قاتارىغا كىردى

دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ يېزا ئىقتىسادىنى تەكشۈرۈش باش ئەترىتى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 31 - كۈنى جۇڭگو ناھىيىلىرىنىڭ 2002 - يىللىق ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ تەرەققىيات كۆرسەتكۈچىنى ئېلان قىلدى. كورولا شەھىرىنىڭ ئۈنۈمىنىڭ تەرەققىيات كۆرسەتكۈچى مەملىكەت بويىچە 100 كۈچلۈك ناھىيە (شەھەر، رايون) قاتارىغا تىزىلدى، مەملىكەت بويىچە 2073 ناھىيە (شەھەر، رايون) نىڭ 87 - سى بولۇپ، 2001 - يىلىدىكىگە قارىغاندا 6 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلۈپ، غەربىي رايون بويىچە 5 -، شىنجاڭ بويىچە 1 - بولدى.

★ كورولا ئايرودرومىنى كۆچۈرۈش قۇرۇلۇشىدا 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى ئىش باشلاندى. بۇ تۈرگە 457 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، قۇرۇلۇش 2005 - يىلى 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى پۈتۈپ سىناق تەرىقىسىدە ئايرىۋېلان قاتنايدۇ.

★ كورولا شەھىرى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى جۇڭگو ئولتۇراق مۇھىت ئۆلگە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شەھەر باشلىقى مۆتىللىپ يۈسۈپ مەملىكەت بويىچە باغۋار ئالاشتۇرۇش، كۆكەرتىش خىزمىتىدىكى ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

★ 11 - ئاينىڭ 16 - كۈنى كورولا «جىنچۈەن» كانچىلىق چەكلىك شىركىتىنىڭ تاشدەن 2 - كۆمۈر كان قۇدۇقىدا سىناق

ئاھالىلەر بانكىغا ئامانەت قويغان پۇل 524 مىليون 450 مىڭ يۈەن. سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 14 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 4 مىليون 460 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى. ناھىيىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2676، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 700. ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 6958 (مىللىي 5535)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 55، ئوقۇغۇچىسى 9214 (مىللىي 6981)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 460. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1399 (مىللىي 1156). پىل ئاغىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %99 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 13 سەھىيە ئاپپاراتى، 296 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 224)، دوختۇرخانىلاردا 313 كارىۋات بار.

2003 - يىلى بۈگۈر ناھىيىسىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 274 يۈەنگە؛ دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ساپ كىرىسى 3329 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 4808 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3586 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 5722 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. جاۋ شىنچىڭ

لوپنۇر ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ لوپنۇر ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: يىن مەييا.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ

مۇدىرى: ھاۋاخان سۇلايمان.

ھاكىم: ئەركىن قاسىم.

سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

چۈ جىڭگو.

ئاساسىي ئەھۋالى

لوپنۇر ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي شىمالىي قىسمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 530 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 7. پىل ئاغىرىدىكى نوپۇس 109 مىڭ 400 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 30 مىڭ)، يېزا نوپۇسى

2002 - يىلىدىكىدىن %9.1 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 348 مىليون 960 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 5 مىليون 130 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 94 مىليون 650 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 640 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 44 مىڭ 488 توننا ئاشلىق، 17 مىڭ 914 توننا پاختا، 48 توننا ياغلىق دان، 38 مىڭ 351 توننا مېۋە-چېۋە ئېلىندى. پىل ئاغىرىدا قولدا 345 مىڭ 200 تۇپاق چارۋا قالدى. 6132 توننا گۆش، 21 توننا ئۆچكە تىۋىتى، 241 مىڭ پارچە كالا - قوي تېرىسى، 80 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 16 مىڭ 758 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 128 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 3 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 74 مىڭ 500 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 489 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %208.2، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 193 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %149.26 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 330 مىڭ توننا كۆمۈر، 9284 توننا تۇز، 5181 توننا ئىنچىكە ئىشلەنگەن تۇز، 1952 توننا قۇرۇم، 49 مىڭ 938 توننا دىزېلېن، 166 مىڭ 461 توننا چەكىلەنگەن ماي، 998 مىليون 770 مىڭ توننا ئاسفالت، 1 مىليون 401 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 13 مىليون 110 مىڭ دانە خىش، 2800 توننا ساپ پاختا، 7530 توننا ئۇن، 100 توننا سۇ يېغى، 172 توننا بالقاق ئېلىندى. بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەتلەردىن 101 مىڭ 909 كۋادرات مېتىر بۇتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 259 مىليون 520 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 158 مىليون 670 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 47 مىليون 380 مىڭ يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 127 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 130 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 3 مىليون 800 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 132 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 158 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %25 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىنى تۈرلۈك قەرز پۇلىنىڭ پىل ئەغىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 73 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 979 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە

كۆادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 126 مىليون 730 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 65 مىليون 760 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش-ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 4 مىليون 370 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5000 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4000 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 7620 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 250 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 62 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يەتتى. كىمپورت - ئېكىپورت سودا سوممىسى 4 مىليون 200 مىڭ دوللار (ھەممىسى ئېكىپورت سوممىسى) غا يەتتى. 131 مىڭ 500 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 3 مىليون 858 مىڭ 300 يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 44 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.03؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 121 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.4 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 610 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 14 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 4 مىليون 349 مىڭ 900 يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2102، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 454. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 878 (مىللىي 566)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 3588 (مىللىي 1936)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 27، ئوقۇغۇچىسى 6941 (مىللىي 2822)؛ بالىلار باغچىسى 6، باغچىدىكى بالا 1734. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 971 (مىللىي 543). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 10 سەھىيە ئاپپاراتى، 246 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 99)، دوختۇرخانىلاردا 22 كارىۋات بار.

2003 - يىلى لوپنۇر ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3832 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 912 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 3446 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3098 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 5082 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

85 مىڭ 400؛ يەرلىك نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %12.33، يەرلىك نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %9.78. ناھىيە بويىچە 26 مىڭ 790 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 240 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 70 گېكتار)، 21 مىڭ 800 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى چۆل قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى لوپنۇر ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 90 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 739 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.26؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 109 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.73؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 241 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %11.32 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 627 مىليون 402 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 517 مىليون 79 مىڭ 600 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 5 مىليون 196 مىڭ 700 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 61 مىليون 876 مىڭ 300 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 705 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1207 توننا ئاشلىق، 39 مىڭ 153 توننا پاختا، 8593 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 335 مىڭ 800 تۇياق چارۋا قالدى. 5330 توننا گۆش، 130 توننا يۇلك، 1048 توننا سۈت، 210 توننا تۇخۇم، 120 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1076 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 905 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 45 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە، ناھىيىدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 68 مىڭ 779 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 95 مىليون 810 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %34.1، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 22 مىليون 290 مىڭ يۈەن بولۇپ، %23.8 ئازايدى؛ ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 19 مىليون دانە غىش، 65 مىڭ 973.7 توننا ۋېرىمكۆتۈت، 62 توننا چۈچۈكبۇيا تالقىنى، 393 توننا دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق، 350.9 توننا بىرىكمە ئوغۇت، 1887 توننا سۇ يېغى، 36 مىڭ دانە تور پاختا ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 88 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 82 مىڭ 458 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 53 مىڭ 241

داىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 101 مىليون 874 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %37.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 58 مىليون 202 مىڭ 100 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 13 مىليون 804 مىڭ 300 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 26 مىليون 670 مىڭ 500 يۈەن، مۇلازىمەت كەسپىنىڭ 3 مىليون 198 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 7849 توننا ئاشلىق، 2413.6 توننا پاختا، 1153 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 120 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 1769.2 توننا گۆش، 119 توننا يۇڭ، 12 توننا سۈت، 98 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 507 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 1 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە، ناھىيىدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 20 مىڭ 746 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 42 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %54 ئاشتى، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 15 مىليون 372 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %26.4 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 12 مىڭ 500 توننا تاشپاختا، 85 توننا تاشپاختا ياسالغۇسى، 3095 توننا شېغىل، 59 توننا قاشتېشى، 760 مىڭ كۇب مېتىر تۇرۇبا سۈيى، 9927 توننا كالىيلىق ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 48 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 13 مىڭ 700 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 140 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 103 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازار - يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8687 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 300 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 210 غا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 49 مىليون 558 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 17 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 560 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 17 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %30؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 79 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 193 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 1 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن تۈرلۈك تۈلەم تۆلەندى.

★ لوپنۇر ناھىيىلىك 1، 2 - ئوتتۇرا مەكتەپلەر قوشۇۋېتىلىپ، مىللىيلار بىلەن خەنزۇلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ قىلىندى، 2 مەكتەپ قوشۇۋېتىلگەندىن كېيىن، تولۇقسىز ۋە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە ئايرىلدى. جۇ خۇڭلياڭ، لى گورۇڭ

چاقىلىق ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ چاقىلىق ناھىيىلىك 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جالڭ ياپاڭ.
 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: گايىت ئەخمەت (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، مەلىكەم جۈمە (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 ھاكىم: ياسىن ئابدۇرېھىم.
 سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: سۇن شۇدۇڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

چاقىلىق ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي قىسمىغا، تەكلىماكان چۆلىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن تۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 894 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق رايونلۇق مەھكىمە بىر، بازار 3، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 30 مىڭ 612 (مىللىي 12 نىڭ 549)، يېزا نوپۇسى 12 مىڭ 29؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %12.12، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.76. ناھىيە بويىچە 3250 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 1292.89 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇسى كۆلىمىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 1400 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) تېرىلدى، كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى چۆللۈك قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 278 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 94 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.7؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 82 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %4.5؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 101 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.2 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە ئۇلارغا

قىسمى 800 مىليارد يۈەندىن ئاشىدۇ. چاقىلىق ناھىيىسى 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە كالىيلىق تۈزى ئېچىشقا 180 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، 21.6 كۋادرات مېتىرلىق تۈزلۈك، 12 كىلومېتىرلىق تۈز ئېقىتىش ئېرىقىسى، 5 كىلومېتىرلىق تۈز ئېلىش ئېرىقىسى بەرپا قىلدى. 8 - ئاينىڭ 26 - كۈنى يىلىغا 20 مىڭ توننا كالىي سۇلفات ئىشلەپچىقىرىلدىغان تەجرىبە زاۋۇتى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇ زاۋۇت كۈنىگە 80 نەچچە توننا، يىلىغا 9927 توننا كالىيلىق ئوغۇت ئىشلەپچىقىرايدۇ. چاقىلىق ناھىيىسىنىڭ كالىيلىق تۈزى ئېچىپ يىلىغا 1 مىليون 200 مىڭ توننا كالىي سۇلفات ئىشلەپچىقىرىلدىغان زاۋۇت قۇرۇش تۈرىنىڭ مۇھىت باھالاش دوكلاتى دۆلەت مۇھىت ئاسراش باش ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈپ باھالىشىدىن ئۆتتى، تۈزى يولغا قويۇش ھەققىدىكى مۇھاكىمە دوكلاتىمۇ جۇڭگو خەلقئارا قۇرۇلۇش مەسلىھەتچىلىكى شىركىتىنىڭ تەكشۈرۈپ باھالىشىدىن ئۆتتى.

★ 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 18 - كۈنى چاقىلىق ناھىيىسىنىڭ چىلان ئىقتىسادىي ئېكولوگىيە ئورمىنى بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشىغا ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن شىنجاڭنى پەن-تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى سىموۋۇللۇق قۇرۇلۇش دەپ نام بېرىلدى، بۇ قۇرۇلۇش شىنجاڭ بويىچە 7 - ، بايىنغولىن ئوبلاستى بويىچە تۇنجى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى سىموۋۇللۇق قۇرۇلۇش بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

شى خۇمبېي

چەرچەن ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ چەرچەن ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى تىيەنيۇ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇرسۇن ئابدۇۋېلى.
ھاكىم: مۇختار زىكرىيا.
سىياسى كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ۋۇ شۇ.

ئاساسىي ئەھۋالى

چەرچەن ناھىيىسى كوئىنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى

ناھىيىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 619، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 191. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1584؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 9، ئوقۇغۇچىسى 2224؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 189 (تەييارلىق سىنىپتىكى بالىلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). ھەر خىل ئوقۇتقۇچىسى 436 (مىللىي 241). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96.3 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %99.4 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 9 سەھىيە ئاپپاراتى، 134 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 71)، دوغۇرغانلاردا 77 كارىۋات بار. 2003 - يىلى چاقىلىق ناھىيىسىدىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3139.88 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 16 مىڭ 361 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 1673 ئىشچى-خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 715 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 2862 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

چىلانچىلىق كەسپى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر چاقىلىق ناھىيىسىدىكى چىلانچىلىقنىڭ كۆلىمى 3733.33 گېكتارغا يەتتى (6 مىليون تۈپ چىلان بار)، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان يەر 200 گېكتاردىن ئاشىدۇ. 2001 - يىلى تىكىلگەن 760 مىڭ تۈپ چىلان كۆچىتى مول مېۋە بەرمەكتە. 2003 - يىلى 533.33 گېكتار يەردىكى چىلان كۆچىتى مېۋىگە كىردى، بۇنىڭ ئىچىدىكى 133.33 گېكتار يەردىكى چىلان كۆچىتى مول ھوسۇل دەۋرىگە قەدەم قويدى. چاقىلىق ناھىيىسى چىلان جەھەتتە «كروران» تاۋار ماركىسىنى تىزىملىغاندىن سىرت، يەنە «كروران چىلىنىڭ ئەسلى ماكانى» دېگەن نامغا ۋە «يېشىل يېمەكلىك» گۇۋاھلىقىغا ئېرىشتى، ھەمدە كروران چىلانچىلىق كەسپى تەرەققىيات چەكلىك شىركىتىنى قۇردى. 2003 - يىلى چاقىلىقنىڭ «كروران» ماركىلىق چىلىنى شىنجاڭنىڭ يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە 2003 - يىللىق داڭلىق مەھسۇلات بولۇپ باھالاندى.

لوپنۇر كۆلىدىكى كالىيلىق تۈزى ئېچىش چاقىلىق ناھىيىسىدىكى لوپنۇر كۆلىدە كالىيلىق تۈزىنىڭ زاپىسى ئاز كەم 500 مىليون توننىغا يېتىدۇ، يوشۇرۇن

قاشتېشى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 20 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 71 مىڭ 23.106 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 57 مىڭ 28.328 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 130 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 125 مىليون 580 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5981 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4650 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 9445 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 250 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 88 مىليون 831 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 33 مىڭ سايماھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، سايماھەتچىلىكتىن 3 مىليون 300 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 116 مىليون 720 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.3 تۆۋەنلىدى؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 181 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %20 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 156 مىليون 995 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 3 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 2 مىليون 110 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2021، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 330. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 13، بۇنىڭ ئىچىدە مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 4، 9 يىللىق تۈزۈمىدىكى مەكتەپ 8، ئوقۇغۇچىسى 4586 (مىللىي 3418)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 18، ئوقۇغۇچىسى 6941 (مىللىي 5069)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 753. شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون 470 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %98 گە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %97 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە 17 سەھىيە ئاپپاراتى، 361 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 294 كارىۋات بار. 2003 - يىلى چاقىلىق ناھىيىسىدىكى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7345.8 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5480.73 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3092 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 1938.5 يۈەنگە، كىشى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل ماٹاشى 15 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى.

1200 كىلومېتىر، ئاۋىئاتسىيە مۇساپىسى 740 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق رايونلۇق مەھكىمە بىر، بازار بىر، يېزا 11. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 56 مىڭ 627 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 41 مىڭ 691)، يېزا نوپۇسى 37 مىڭ 400؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %13.97، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %9.74. ناھىيە بويىچە 10 مىڭ 148 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 4355 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېغىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1361 گېكتار)، 6880.6 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېغىز تېرىلغۇ كۆلىمى 195 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى ئىنتايىن قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى چەرچەن ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 327 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 152 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.41 ئاشتى؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 46 مىليون 900 مىڭ يۈەن بولۇپ، %6.1 ئازايدى؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 128 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.14 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 267 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.84 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 200 مىليون 680 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 11 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 55 مىليون 120 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 860 مىڭ يۈەن، ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 22 مىڭ 336 توننا ئاشلىق، 11 مىڭ 856 توننا ياغتا، 339 توننا ياغلىق دان، 3007 توننا مېۋە - چېۋە، 56 توننا چىلان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 363 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 6201 توننا گۆش، 355 توننا يۇلك، 1517 توننا سۈت، 250 توننا تۇخۇم، 102 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 590 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 33 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 4 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە، ناھىيىدىكى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 360 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 37 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %23.34 ئاشتى. سانائەت قوشۇلما قىممىتى 12 مىليون 850 مىڭ يۈەن بولۇپ، %15.92 تۆۋەنلىدى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 15 مىليون 390 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 5648 توننا سېمونت، 744 توننا كۆمۈر، 70 توننا

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 3960 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2709 ئىشچى - خىزمەتچى پاشانغاندا كۆتۈرۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 5592 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

چەرچەن خەلق ئاۋىئاتسىيە ئايرودرومىدا قاتناش ئەسلىگە كەلدى

چەرچەن خەلق ئاۋىئاتسىيە ئايرودرومى مىنگونىڭ 29 - يىلى (1940 - يىلى) دىن تارتىپ قۇرۇلۇشقا باشلىغان بولۇپ، مىنگونىڭ 34 - يىلى (1945 - يىلى) غا كەلگەندە دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولغان. 1964 - يىلى ئەسلىدىكى ئايرودروم ئاساسىدا ئاددىي ئايرودروم ياسالدى، ئەمما مەبلەغ قىس بولغانلىقى ئۈچۈن 1200 مېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى ئۇچۇش - قونۇش يولى ۋە يەر بەلگىسى قاتارلىق پارچە - پۇرات مۇئەسسەسەلەرلا ياسالدى. 1978 - يىلى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون 420 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ ئايرودرومىنى ئۆزگەرتكەندىن كېيىن، «ئىل - 14» تىن تۆۋەن تىپلىق ئايروپىلانلار ئۇچۇپ - قونالايدىغان بولدى. 1998 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىنجاڭ خەلق ئاۋىئاتسىيە شىركىتى ئايروپىلانلارنى يېتىلغانلىقتىن، «ATR - 72» تىپلىق ئايروپىلانلار چەرچەن ئايرودرومىغا قونۇپ ئۇچالمايدىغان بولۇپ قالدى، نەتىجىدە قاتناش ئامالسىز توختىتىلىپ ئايرودروم كېڭەيتىلدى.

چەرچەن ئايرودرومىنى كېڭەيتىش ئىشى دۆلەت خەلق ئاۋىئاتسىيە باش ئىدارىسىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن 1999 - يىلى 3 - ئايدا تۈر قىلىپ تۇرغۇزۇلدى، بۇ قۇرۇلۇشقا شىنجاڭ ۋە خەلق ئاۋىئاتسىيە باش ئىدارىسى 11 مىليون 930 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى. قۇرۇلۇش 2003 - يىلى 11 - ئايدا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى. ئۆزگەرتىلگەندىن كېيىنكى ئۇچۇش - قونۇش يولىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1700 مېتىرغا، كەڭلىكى 30 مېتىرغا يېتىدۇ، بۇ ئايرودرومغا ھازىر «ATR - 72» تىپلىق ئايروپىلانلار بىمالال قونۇپ ئۇچالايدۇ. چەرچەن ئايرودرومىدا 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئاۋىئاتسىيە قاتنىشى ئەسلىگە كەلدى.

تەبىئىي ئورمان قايتا كۆكەردى

چەرچەن ناھىيىسىنىڭ ئۈچ تەرىپىنى قۇم ئوراپ تۇرىدۇ، تەبىئىي شارائىتى ئىنتايىن ناچار، ئېكولوگىيەلىك مۇھىتى ناھايىتى ئاجىز، شۇڭا «ئورمان بەرپا قىلىش، بوراندىن مۇداپىئەلىنىپ قۇمنى تۇراقلاشتۇرۇش» چەرچەندىكى ھەر نۆۋەتلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇھىم خىزمىتى بولۇپ كەلدى. چەرچەن ناھىيىسى 1986 - يىلى بايىنغولىن ئوبلاستى بويىچە ئېتىزلىرىنى ئورمان بىلەن توراشتۇرۇشنى ھەممىدىن بۇرۇن ئىشقا ئاشۇردى، 1991 - يىلى تۈزلەڭلىكلەرنى كۆكەرتىشنى ئىشقا ئاشۇردى. 2003 -

يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە ئورمان كۆلىمى 141 مىڭ 400 گېكتارغا، ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %0.8 كە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە تەبىئىي ئورمان 129 مىڭ 300 گېكتار، بەرپا قىلىنغان ئورمان 12 مىڭ 100 گېكتار.

دەريانىڭ شەرقىدىكى بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈپ قۇمنى تىزگىنلەش قۇرۇلۇشى بۇ قۇرۇلۇش چەرچەن ناھىيىسىنىڭ ئېكولوگىيەلىك ئىقتىساد تېپىدىكى ئىسھاتە ئورمان سىستېمىسىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى 24 كىلومېتىر، پىلاندىكى كۆلىمى 534 گېكتار كېلىدۇ. بۇ تۈرگە سېلىنغان مەبلەغ 18 مىليون 500 مىڭ يۈەن بولۇپ، قۇرۇلۇش مۇددىتى 1994 - 2007 - يىلىغىچە قىلىپ بەلگىلەندى. بۇ يەرگە يۇلغۇن، توغراق، جۇزغۇن ئاساس قىلىنغان بوراندىن مۇداپىئە كۆرۈپ قۇمنى تىزگىنلەش ئورمىنى بەرپا قىلىندۇ، ئارىلىقلارغا ئىقتىسادىي قىممەتكە ئىگە دورىلىق ئۆسۈملۈك بولغان توشقان زەدىكى تېرىلىدۇ. سۇغىرىشتا بورۇي قۇدۇقنىڭ سۈيى بىلەن تامچىلىتىپ سۇغىرىش ئۇسۇلى قوللىنىلدى. بۇ قۇرۇلۇش 2 قاراردا پۈتۈرۈلدى، 2003 - يىلىغىچە 240 گېكتار يەردە ئىسھات ئورمىنى بەرپا قىلىندى، بۇنىڭغا 3 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

دەريانىڭ غەربىدىكى ئېكولوگىيەلىك ئىقتىساد تېپىدىكى ئىسھاتە ئورمىنى قۇرۇلۇشى بۇ قۇرۇلۇشنىڭ ئۇزۇنلۇقى 24 كىلومېتىر، ئوتتۇرىچە كەڭلىكى 555.6 مېتىر، ئومۇمىي كۆلىمى 1334 گېكتار كېلىدۇ. بۇ يەردە كۆچەت تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش ئۇسۇلى قوللىنىلغان، 334 گېكتار يەردىكى ئورمان تامچىلىتىپ سۇغىرىش ئۇسۇلى بىلەن، 1000 گېكتار يەردىكى ئورمان ئادەتتىكى سۇغىرىش ئۇسۇلى بىلەن سۇغىرىلدى، سېلىنغان مەبلەغ 16 مىليون 500 مىڭ يۈەن. تامچىلىتىپ سۇغىرىش رايونىدىكى ئىسھات ئورمان كۆلىمى %60 نى ئىگىلەيدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە يۇلغۇن %10 نى، توغراق %50 نى ئىگىلەيدۇ، ئىقتىسادىي ئورمان كۆلىمى %40 بولۇپ، پۈتۈنلەي چىلان تىكىلگەن، ئادەتتىكى سۇغىرىش رايونىغا قويۇلغىنىنىڭ ھەممىسى ئىسھات ئورمان بولۇپ، ھەممىسى توغراق، يۇلغۇن. بۇ قۇرۇلۇش 2001 - يىلى يولغا قويۇلغاندىن تارتىپ 2003 - يىلىغا قەدەر 385 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 334 گېكتار ئورمان يېرى تۈزلەندى، 9 كىلومېتىر ئورمان يولى ياسالدى، بۇ قۇرۇلۇشقا ناھىيە مالىيەسىدىن 1 مىليون 620 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ★ 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى چەرچەن ناھىيىسىنىڭ ئاچچان چارۋىچىلىق مەيدانىدىكى 3 يېزا، 2 مەيدانغا توك يەتكۈزۈلۈپ، توك بولماسلىقتەك تارىخقا خاتىمە بېرىلدى.

★ 2003 - يىلى چەرچەن ناھىيىسىدە ئېقىم مىقدارى ئۆلچەملىك بولغان غول، تارماق، ئوق ئېرىقتىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك سۇ سىڭمەس ئېرىقتىن 800 نەچچە كىلومېتىر

ياسالدى.

زېڭا جاۋماڭ، شېي سەيشۈ

يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى مىڭخۇي.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: خې شۇفانگ (ئايال، خۇيزۇ).

ھاكىم: ما شۇفانگ (خۇيزۇ).
سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

ھېزىز سايت (5 - ئايدا ۋاپات بولدى).

ئاساسىي ئەھۋالى

يەنجى خۇيزۇ ئاپتونوم ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىدىكى تاغ ئارىسى ئويمانلىقى بولغان يەنجى ئويمانلىقىنىڭ مەركىزىگە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 423 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 4، يېزا 4، يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 124 مىڭ 724 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 68 مىڭ 316)، يېزا نوپۇسى 81 مىڭ 918، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9.49، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.42. ناھىيە بويىچە 17 مىڭ 380 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 6091 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېغىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1333 گېكتار)، 11 مىڭ 333 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرغاق چۆللۈك كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 987 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 326 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.7؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 397 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %14.6؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 262 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %14.9 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 534 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.8 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات

قىممىتى 322 مىليون 130 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 12 مىليون 550 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 171 مىليون 350 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 4 مىليون 810 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 35 مىڭ 805 توننا ئاشلىق، 239 توننا پاختا، 2700 توننا ياغلىق دان، 106 مىڭ 54 توننا قىزىلچا، 5978 توننا مېۋە - چېۋە، 5455 توننا ئاق گازىر، 158 مىڭ 550 توننا پەمىدۇر، 1970.5 توننا زىرە، 2084 توننا قارا گازىر، 210 مىڭ 330 توننا كۆكتات، 6253 توننا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 307 مىڭ 300 تۇپاق چارۋا قالدى. 10 مىڭ 605 توننا گۆش، 776 توننا يۇلك، 33 مىڭ 291 توننا سۈت، 2571 توننا تۇخۇم، 550 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2061 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 189 مىليون 670 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 14 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 77 مىڭ 704 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 531 مىليون 780 مىڭ يۈەن (ناھىيىگە تەۋەسى 199 مىليون 350 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.2 (ناھىيىگە تەۋەسى %7.9 ئاشتى)، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 243 مىليون 800 مىڭ يۈەن (ناھىيىگە تەۋەسى 52 مىليون 860 مىڭ يۈەن) گە يېتىپ، %19.1 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 210 مىڭ توننا نېفىت، 45 مىليون 50 مىڭ كۇب مېتىر تەبىئىي گاز، 24 مىڭ 292 توننا ئاق شېكەر، 1155 توننا سۈت ياسالمىسى، 2825 كىلو مېتىر، 180 توننا ئۈزۈم ھارقى، 7 مىليون 460 مىڭ دانە قۇرۇق باتارىيە، 10 مىڭ 53 توننا پەمىدۇر قىيامى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 21 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 22 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا يەتتى، ھەممىسى شۇ يىلى پۈتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 505 مىليون 410 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 360 مىليون 170 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 103 مىليون 650 مىڭ يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 182 مىليون 344 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 87 مىڭ 800 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 5 مىليون 50 مىڭ 400 يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 53 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.4؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 137 مىليون

ناھىيە بويىچە تەبىئىي گازنىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %80 كە، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %35.1 كە، كۆكەرتىلىش نىسبىتى %30 كە يەتتى، كىشى بېشىغا 8.2 كۋادرات مېتىردىن كۆكۈلمەيدان توغرا كەلدى.

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش

2003 - يىلى يەنجى ناھىيىسى ئومۇمىي ئىگىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى ناھىيىسىنىڭ ئىگىلىكىنى گۈللەندۈرۈشتىكى مۇھىم خىزمەت قاتارىدا تۇتتى. قائىدە - تۈزۈملەرنى قېلىپلاشتۇرۇش، مۇلازىمەت ئېھتىتى كۈچەيتىش، سىياسەت ۋە مۇلازىمەت مۇھىتىنى ياخشىلاش ئارقىلىق ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتتە ياخشى ئىجتىمائىي كەيپىيات ياراتتى. يىلى ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە يەككە سودا - سانائەت ئورنى 5197 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.1، خۇسۇسىي كارخانا 147 گە يېتىپ، %25.6، تىزىلانغان مەبلەغ 121 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.9 ئاشتى. ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكتىن يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان باج 23 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ناھىيە مالىيە كىرىمىنىڭ %44.65 نى ئىگىلىدى.

ئۈرۈمچىلىق مەيدانى مەملىكەت بويىچە

ئۆزگىچە كۆچەتلىك بازىسى قىلىپ بېكىتىلدى سۇخاي ئۈرۈمچىلىق مەيدانى يەنجى ناھىيە بازىرىنىڭ 17 كىلومېتىر غەربىگە جايلاشقان، ئومۇمىي كۆلىمى 48 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ، 1333 گېكتار تېرىلغۇ يەر، 266.7 گېكتار ئورمانلىق بار. بۇ مەيدان 1964 - يىلى قۇرۇلغان، بايىنغولىن ئوبلاستى ۋە پۈتۈن شىنجاڭغا ئۈرۈمچىلىك يېتىشتۈرۈش ۋە ئۇنى كېڭەيتىش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان، 2000 - يىلى بايىنغولىن ئوبلاستىنىڭ ئۈرۈمچىلىك يېتىشتۈرۈش بازىسى قىلىپ بېكىتىلدى.

مەيداندىكى تۇپراقنىڭ سۇ ئۆتكۈزۈشچانلىقى ياخشى، يەر ئاستى سۈيىنىڭ ئورنى تۆۋەن، يىللىق ئوتتۇرىچە تېمپېراتۇرىسى 7.9℃. بۇ يەرنىڭ ئەۋزەل تەبىئىي شارائىتى ھەر خىل كۆچەت ۋە گۈل - گىياھ مەھسۇلاتلىرىنى يېتىشتۈرۈشكە تولسۇم باي كېلىدۇ. بۇ يەردە مىرزا تېرەك، شىنجاڭ تېرىكى، تېز ئۆسدىغان تېرەك، جىگدە، قارايغاچ، ياۋا ئامۇت قاتارلىق 20 نەچچە خىل دەرەخنىڭ كۆچىتى يېتىشتۈرۈلۈپلا قالماي، يەنە قارايغاچ، سۆگەت، ئىمرەن، مەنزىرە دەرىخى ۋە قەلەمپۇر، ئەتىرگۈل، قىزىلگۈل، تۇخۇمەك، گوللاندىيە يۇلتۇز گۈلى قاتارلىق گۈل - گىياھلارمۇ يېتىشتۈرۈلدى. 2003 - يىلى كۆچەت يېتىشتۈرۈلگەن كۆلەم 80 گېكتارغا

870 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.8 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 710 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 30 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 7 مىليون 110 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2958، پۇلنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 909. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 132 (مىللىي 72)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1805 (مىللىي 1017)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 10، ئوقۇغۇچىسى 6034 (مىللىي 3975)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 37، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 45 (مىللىي 6184)؛ بالىلار باغچىسى 5، باغچىدىكى بالا 1281. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1682 (مىللىي 1027). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 344 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوغشاشلا %100 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 11 سەھىيە ئاپپاراتى (يەككە ۋە كەنت دەرىجىلىك داۋالاش ئاپپاراتلىرى بۇنىڭ ئىچىدە)، 329 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 171)، دوختۇرخانىلاردا 289 كارىۋات بار.

2003 - يىلى يەنجى ناھىيىسىدىكى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 6195 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 4907.4 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3910 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 703 يۈەنگە يەتتى.

يىل ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 5307 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 3952 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 7068 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

يەنجى ناھىيىسى «مەملىكەت بويىچە پاكىز ناھىيە بازىرى» دېگەن نامغا ئېرىشتى مەملىكەتلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 23 - كۈنى يەنجى ناھىيىسىگە «مەملىكەت بويىچە پاكىز ناھىيە بازىرى» دەپ نام بەردى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 23 ئورۇن ئاپتونوم رايون بويىچە تازىلىقتا قىزىلبايرىقلار ئورۇن، 7 ئورۇن ئىس-تۈتەكسىز ئورۇن، بىر رايون ئۆلكىلىك پاكىز رايون، 3 كەنت ئۆلكىلىك پاكىز كەنت بولدى.

يەتتى، 5 مىليون 500 مىڭ تۇپ گۈل - گىياھ ۋە كۆچەت قولىدىن چىقىرىلدى. دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى 2002 - يىلى 9 - ئايدا بۇ يەرنى ئۆزگىچە كۆچەتلىك بازىسى قىلىپ بېكىتتى.

لى چىنخۇي

خېجىڭ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ خېجىڭ ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شۇ چاڭفياڭ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: با. چاخان (ئايال، موڭغۇل).

ھاكىم: سارىن لاجاپ (موڭغۇل).

سىياسى كېڭەش 13 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇ جىيەنشى.

ئاساسىي ئەھۋالى

خېجىڭ ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، قاراشەھەر ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى دۆلەت يولى 216 - لىنىيىسى بويىچە 270 كىلومېتىر، دۆلەت يولى 314 - لىنىيىسى بويىچە 421 كىلومېتىر، تۆمۈر يول مۇساپىسى 512 كىلومېتىر كېلىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق رايونلۇق مەھكىمە بىر، بازار 4، يېزا 8. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىخۇتۇننىڭ ناھىيىدە تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ نوپۇسى بۇنىڭ سىرتىدا) 133 مىڭ 134 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 73 مىڭ 331)، يېزا نوپۇسى 88 مىڭ 881، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.6، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %8.84. ناھىيە بويىچە 12 مىڭ 323 گېكتار تېرىلغۇ يەر (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 2735 گېكتار) بولۇپ، 8018.8 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1177.1 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 151 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 512 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.74؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 226 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.72؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 425 مىليون

700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %11.06 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 580 مىليون 772 مىڭ 200 يۈەن (ئۇلاستاي دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.08 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 229 مىليون 426 مىڭ 400 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 310 مىليون 895 مىڭ 200 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 21 مىليون 614 مىڭ 600 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 78 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 24 مىڭ 544.3 توننا ئاشلىق، 1440.6 توننا پاختا، 61 مىڭ 865.8 توننا قىزىلچا، 14 مىڭ 26 توننا مېۋە - چېۋە، 3915 توننا ئۇچلۇق مۇچ، 797 توننا زىرە، 2402.4 توننا قارا گازىر، 24 مىڭ 640.8 توننا سانائەت پەمىدۇرى ئىشلەپچىقىرىلدى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 1 مىليون 40 مىڭ 500 تۇپاق چارۋا قالدى. 22 مىڭ توننا گۆش، 1271 توننا يۇلك، 412 مىڭ 409 پارچە تېرە، 5520 توننا سۈت، 1128 توننا تۇخۇم، 30 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 4267 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 162 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 20 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 97 مىڭ 236 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 280 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.3، ناھىيىگە تەۋە سانائەتنىڭ 78 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.44 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 525 مىڭ 100 توننا سېمونت، 3 مىليون 590 مىڭ دانە پارۋاي ياپراقچىسى، 1000 توننا ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 39 مىليون 26 مىڭ 900 يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 64 مىڭ 671.22 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 55 مىڭ 4 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 161 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 70 مىليون 660 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 25 مىليون 300 مىڭ يۈەن. يىلى ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 8061 (تۆمۈريول تېلېفونى بۇنىڭ سىرتىدا، تۆۋەندىمۇ شۇنداق) گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 10 مىڭ 34 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىسى 400 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 152

يەتتى، 5 مىليون 500 مىڭ تۇپ گۈل - گىياھ ۋە كۆچەت قولىدىن چىقىرىلدى. دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى 2002 - يىلى 9 - ئايدا بۇ يەرنى ئۆزگىچە كۆچەتلىك بازىسى قىلىپ بېكىتتى.

لى چىنخۇي

خېجىڭ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ خېجىڭ ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شۇ چاڭفياڭ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: با. چاخان (ئايال، موڭغۇل).

ھاكىم: سارىن لاجاپ (موڭغۇل).

سىياسى كېڭەش 13 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇ جىيەنشى.

ئاساسىي ئەھۋالى

خېجىڭ ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، قاراشەھەر ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى دۆلەت يولى 216 - لىنىيىسى بويىچە 270 كىلومېتىر، دۆلەت يولى 314 - لىنىيىسى بويىچە 421 كىلومېتىر، تۆمۈر يول مۇساپىسى 512 كىلومېتىر كېلىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق رايونلۇق مەھكىمە بىر، بازار 4، يېزا 8. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىخۇتۇننىڭ ناھىيىدە تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرىنىڭ نوپۇسى بۇنىڭ سىرتىدا) 133 مىڭ 134 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 73 مىڭ 331)، يېزا نوپۇسى 88 مىڭ 881، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.6، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %8.84. ناھىيە بويىچە 12 مىڭ 323 گېكتار تېرىلغۇ يەر (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 2735 گېكتار) بولۇپ، 8018.8 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1177.1 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 151 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 512 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.74؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 226 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.72؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 425 مىليون

«سەنشيا قۇرۇلۇشى» دەپ ئاتالغان، سۇ - ئېلېكتر قۇرۇلۇشىنىڭ باشلانغانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ. بۇ قۇرۇلۇش 20 - ئەسىرنىڭ 60 - يىللىرىدىن باشلاپ تەكشۈرۈش - لايىھىلەش باسقۇچىغا كىرگەن، مەملىكەت ئىچى - سىرتىدىكى نۇرغۇن مۇتەخەسسسلەر بۇ قۇرۇلۇشنى مۇھىت ئاسرايدىغان ئەرزاق ئېنېرگىيە قۇرۇلۇشى بولىدۇ دەپ قاراشقان. بىراق ھەر خىل سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن كەڭ كۆلەمدە قۇرۇلۇش قىلىنمىغان. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان مەملىكەت بويىچە ئېلېكتر ئېنېرگىيىسىدە جىددىيلىك كۆرۈلگەنلىكتىن، ئاپتونوم رايون، ئوبلاستنىڭ ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىرى كۆپ قېتىم خېجىڭ ناھىيىسىگە كېلىپ تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى ھەمدە دۆلەت ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسىنىڭ مۇتەخەسسسلرى خېجىڭ ناھىيىسىگە كېلىپ قاراشەھەر دەرياسىنى تەكشۈرگەندىن كېيىن، قاراشەھەر دەرياسىنىڭ سۇ ئېلېكتر ئېنېرگىيىسىنى ئېچىشنى قارار قىلدى. بۇ قۇرۇلۇشنىڭ لايىھىدىكى گېنېراتور سىغىمچانلىقى 1 مىليون 510 مىڭ كىلوۋاتقا، سېلىنىدىغان مەبلەغ 10 مىليارد يۈەندىن كۆپرەككە يېتىدۇ، بۇنىڭدا دەريا بويلاپ 2 سۇ ئامبىرى، 9 سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلىدۇ. بۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىنى دەريانىڭ يۇقىرى تەرىپىدىن تۆۋەن تەرىپىگە قاراپ تىزغاندا تۆۋەندىكى تەرتىپ بويىچە بولىدۇ: ئارساقوۋاي ئېلېكتر ئىستانسىسى، ماركەت ئېلېكتر ئىستانسىسى، قاراغول ئېلېكتر ئىستانسىسى، خورغوت ئېلېكتر ئىستانسىسى، قۇنخابۇچىل 2 - دەرىجىلىك ئېلېكتر ئىستانسىسى، چاغانئۆس ئېلېكتر ئىستانسىسى (چاغانئۆس سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى)، لۇشىگۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى، تاغ ئېغىزى ئېلېكتر ئىستانسىسى. بۇنىڭ ئىچىدىكى قاراشەھەر دەرياسى چاغانئۆس سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى تۈرىنى تەستىقلاش، نەق مەيداندا «بەشىنى راۋانلاشتۇرۇش، بىرنى تەكشۈرۈش» قۇرۇلۇشى ۋە ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشىنى باشلاشنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرى جىددىي ئېلىپ بېرىلماقتا. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا لۇشىگۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ قۇرۇلۇشىنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈپ ئۆلچەش، لايىھە تۈزۈش ئىشلىرى تاماملىنىپ بولدى، بۇ 2 ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ قۇرۇلۇشىنى تەڭلا باشلاش قولغا كەلتۈرۈلدى. بۇ قۇرۇلۇشلارنىڭ ئىچىدىكى 1 - سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسىنى 2008 - يىلى پۈتتۈرۈپ توك ھاسىل قىلىش پىلانلاندى، بۇ مەزگىلدە قاراشەھەر دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىمىدىكى باشقا سۇ ئېلېكتر ئىستانسىلىرىمۇ بىر - بىرلەپ پۈتۈپ توك بېرىشكە باشلايدۇ، شۇنىڭ بىلەن قاراشەھەر دەرياسى ۋادىسى شىنجاڭ ھەتتا غەربىي شىمال رايونى بويىچە ئەڭ چوڭ يېشىل ئېنېرگىيە بازىسى بولۇپ قالىدۇ. تاغ ئېغىزى ئېلېكتر ئىستانسىسى 1992 - يىلى پۈتۈپ توك چىقىرىلغان.

مىليون يۈەنگە يەتتى. 87 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى. ساياھەتچىلىكتىن 11 مىليون 430 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، يەرلىك مالىيە كىرىمى 43 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.3؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 156 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.2 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ھەر خىل ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 614 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كىرىمى 32 مىليون 815 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 5 مىليون 629 مىڭ يۈەن ھەر خىل تۆلەم تۆلەندى. ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3763، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1090. ناھىيىدىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 2824 (مىللىي 878)؛ مۇستەقىل تەسىس قىلىنغان ئاز سانلىق مىللەتلەر پۈتۈن كۈنلۈك تۈزۈمىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 878، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 227؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 17، ئوقۇغۇچىسى 7040 (مىللىي 3918)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 39، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 612 (مىللىي 7300)؛ بالىلار باغچىسى 9 (ھۆكۈمەت باشقۇرۇشىدىكى باغچا 3)، باغچىدىكى بالا 1389 (مىللىي 546). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2921 (مىللىي 1925). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 950 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئو، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى موخشاڭلا %98 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 18 سەھىيە ئاپپاراتى، 416 كەسپىي تېخنىكا خادىمى (مىللىي 206)، دوختۇرخانىلاردا 460 كارىۋات بار.

ناھىيە بويىچە بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7875 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3179 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 9072 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 6801 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 5715 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 11 مىڭ 281 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

شىنجاڭنىڭ «سەنشيا قۇرۇلۇشى» باشلاندى

دۆلەت ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى ئىدارىسى قاراشەھەر دەريا ۋادىسى سۇ ئېلېكتر تەرەققىيات چەكلىك شىركىتىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈش باشقارمىسى 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 20 - كۈنى كورلىدا قۇرۇلدى، بۇ خېجىڭ رايونىدىكى قاراشەھەر دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىمىدا قۇرۇلدىغان شىنجاڭنىڭ

2003 - يىلى ناھىيىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىسمى 575 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىسمى 267 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.4، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىسمى 94 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.4؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىسمى 212 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.4 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىسمى 326 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.73 ئاشتى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 24 مىڭ 238 توننا ئاشلىق، 7801 توننا پاختا، 443 توننا ياغلىق دان، 11 مىڭ 96 توننا قىزىلچا، 32 مىڭ 415 توننا كۆكتات، 32 مىڭ 746 توننا سانائەت پەمىدۇرى ۋە مۇچى، 4921 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. ناھىيىنىڭ ئۆزگىچە ئىقتىسادى زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى كېڭىيىپ، 1226.7 گېكتار يەرگە چاكاندا، 153 گېكتار يەرگە چۈچۈكبۇيا، 293 گېكتار يەرگە ئەڭلىكتوت، 1020 گېكتار يەرگە بېدە تېرىلدى. يىل ئاخىرىدا قولدا 211 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 2985 توننا گۆش، 249 توننا يۇڭ، 10.68 توننا ئۆچكە تۇتى، 562 توننا سۈت، 806 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 3580 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان يەر 405 گېكتار). يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىسمى 270 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 6 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 50 مىڭ 105 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىسمى 169 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.8، سانائەت قوشۇلما قىسمى 51 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.2 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 50 توننا ئېغىردىن، 176 مىڭ 119 كۋادرات مېتىر گرانىت تاش تاختا ماتېرىيال، 23 مىليون 680 مىڭ دانە خىش، 15 مىڭ 289 توننا پەمىدۇر قىيامى، 3000 توننا مۇچ قىيامى، 204 توننا ئاق ھاراق، 327 توننا چۈچۈكبۇيا ياسالغۇ، 300 توننا گۈرۈچ، 8900 توننا بۇغداي ئۇنى، 870 كۆب مېتىر پەنەركە، 850 توننا فورمالدېگىد ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىسمى 35 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىنغان تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى 21 مىڭ 567 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 5049 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 154 مىليون 70

قۇرۇلۇشنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا 200 مىليون يۈەن مەبلەغ ئەمەلىيلەشتى. بۇ قۇرۇلۇشنىڭ باشلىنىشى بايىنخولىسىن ئوبلاستىنىڭ ئېنېرگىيە قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاش، بايلىق ئەۋزەللىكىنى ئىقتىسادىي ئەۋزەللىككە ئايلاندۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش، كەسپ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنى تېزلىتىش جەھەتتە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

★ گۈلجىتۇل يېزىسىنىڭ گىگىن تاكىلغان كەنتىدىكى قۇياش ئېنېرگىيىسىدىن پايدىلىنىپ توك ھاسىل قىلىش ئىستانسىسى قۇرۇلۇشىدا 10 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ئىش باشلاندى، بۇ خېجىڭ ناھىيىسىنىڭ ئېگىز تاغلىققا جايلاشقان چارۋىچىلىق رايونىدا قۇرۇلغان تۇنجى قۇياش ئېنېرگىيىسى ئېلېكتر ئىستانسىسى ھېسابلىنىدۇ، بۇ ئىستانسىغا 1 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. گېنېراتور سىغىمچانلىقى 5.4 كىلوۋات.

ياڭ يۇڭفەڭ

خوشۇت ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ خوشۇت ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى چۈن (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جيا چۈنلىن (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بادمان (موڭغۇل).
 ھاكىم: جاماساي (موڭغۇل).
 سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ماشىنتەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

خوشۇت ناھىيىسى ئوتتۇرا تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، قاراشەھەر ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي شىمالىغا جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 384 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 6. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 43 مىڭ 778 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 18 مىڭ 369)، يېزا نوپۇسى 27 مىڭ 102؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9.4، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %6.55. ناھىيە بويىچە 12 مىڭ 520 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 2527 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائەتسى، 8290 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

باغراش ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

- ج ك پ باغراش ناھىيىلىك 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جيا چۈنلىن (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، پۇ يۈدۆڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
- 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: باشېڭ (موڭغۇل).
- ھاكىم: ئەرىنچارا (موڭغۇل).
- سىياسى كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: سۇن جاۋجۈن.

ئاساسىي ئەھۋالى

باغراش ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، قاراشەھەر ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي جەنۇبىغا، قاراشەھەر دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 447 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 47 مىڭ 686 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 18 مىڭ 99)، يېزا نوپۇسى 37 مىڭ 527؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.42، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %8.66. ناھىيە بويىچە 9933.33 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 2733.33 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 5373.33 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت، 1166.67 گېكتار يەرگە ئوت - چۆپ تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى چۆل كىلىماتىغا كىرىدۇ.

باغراش ناھىيىسىدە مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ ئىچكى قۇرۇقلۇق تاتلىق سۇ كۆلى — باغراش كۆلى بار، سۇ يۈزى 1646 كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، ناھىيە ئومۇمىي كۆلىمىنىڭ %43.2 نى ئىگىلەيدۇ.

2003 - يىلى باغراش ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 439 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.1 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 165 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.7؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 105 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %18.5؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 168 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.8 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى

مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 38 مىليون 430 مىڭ يۈەن، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغىنى 13 مىليون 320 مىڭ يۈەن، يېتىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 14 مىليون 850 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 15 مىڭغا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 9800 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 17 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 550 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 91 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 110 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 20 مىليون 80 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 26 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %32.3؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 94 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 242 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 10 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 3 مىليون 100 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1472، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 439. ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 3269؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 15، ئوقۇغۇچىسى 6448؛ بالىلار باغچىسى 4. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 994. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 9 سەھىيە ئاپپاراتى، 147 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 125 كارىۋات بار.

2003 - يىلى خوشۇت ناھىيىسى 11 قېتىم ناھىيە - يېزا تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، مۇسابىقىلەرگە 4244 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى. ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ قۇملۇق ۋالىبول مۇسابىقىسى ئالتۇن ساھىلدا ئۆتكۈزۈلدى. 2003 - يىللىق ئالتۇن ساھىل قار - مۇز بايرىمى ۋە 4 - نۆۋەتلىك ئالتۇن ساھىل ساياھەتچىلىك بايرىمى ئۆتكۈزۈلدى.

2003 - يىلى خوشۇت ناھىيىسىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3741 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 248 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 2855 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 2449 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3134 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

شۇي خەيپاڭ

يېتىپ، %5.1 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 318 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇل 219 مىليون 220 مىڭ يۈەن، تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 282 مىليون 149 مىڭ يۈەن. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 519 (ئالىي ئۈنۋانى بارلار 31). ناھىيىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 3962 (مىللىي 443)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 23، ئوقۇغۇچىسى 4732 (مىللىي 883)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 529. ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى 1096 (مىللىي 435). يىل ئاخىرىدا رادىئو - تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، سىملىق تېلېۋىزىيە ئابونتى 3600 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە 13 سەھىيە ئاپپاراتى، 216 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 106)، دوختۇرخانىلاردا 189 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ناھىيىلىك ئوقيا ئېتىش كوماندىسى بايىنغولىن ئوبلاستىغا ۋاكالىتەن ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنتەربىيە مۇسابىقىسىغا قاتنىشىپ، 2 تۈردە ئاپتونوم رايوننىڭ ئوقيا ئېتىش رېكورتىنى بۇزۇپ، 5 ئالتۇن مېدال، 3 كۈمۈش مېدال ئالدى.

2003 - يىلى باغراش ناھىيىسىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3201 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 345 يۈەن كۆپىيىپ، %12.1 ئاشتى. ناھىيە بويىچە خىزمەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل ماۋاھى 12 مىڭ 911 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 3976 كىشى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3157 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 3934 كىشى ئاساسىي داۋالاشنىڭ سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

باغراش كۆلىدىكى جانلىقلارنى قوغداش مۇقىم تومىسى قۇرۇلۇشى

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان باغراش ناھىيىسى باغراش كۆلىدىكى سۇ ئورنىنىڭ كۆتۈرۈلۈشىگە ئەگىشىپ، كۆلنىڭ ئەتراپىدىكى تومىلارنى، قاراشەھەر دەرياسى بويىدىكى كەلكۈن تومىلىرىنى يۇختىلىدى، باغراش كۆلىدىكى چولك - كىچىك كۆللەرنى ئايرىش تومىلىرىنى ياسىدى، شۇنىڭ بىلەن كەلكۈن ئەندىشىسى كۆرۈنەرلىك ھالدا پەسەيتىلدى.

2003 - يىل 4 - ئايدا باغراش ناھىيىسى باغراش كۆلى رايونىنىڭ كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، «قاراشەھەر دەرياسىدا كەلكۈننىڭ ئالدىنى ئېلىش ئومۇمىي پىلانى» دىكى تەلەپكە ئاساسەن، قاراشەھەر دەرياسى بويىدىكى كەلكۈن تومىلىرىنى ۋە چولك

221 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 160 مىليون 480 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 4 مىليون 360 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 40 مىليون 110 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 13 مىليون 940 مىڭ يۈەن، مۇلازىمەت كەسپىنىڭ 2 مىليون 700 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 17 مىڭ توننا ئاشلىق، 1300 توننا ياغلىق دان، 71 مىڭ 900 توننا قىزىلچا، 158 مىڭ توننا سانائەت پەمىدۇرى، 14 مىڭ توننا سانائەت مۇچى، 1272 توننا پاختا، 99 مىڭ توننا قومۇش ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 175 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 2463 توننا گۆش، 339 توننا يۇلك، 589 توننا سۈت، 755 توننا تۇخۇم، 4900 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 866.67 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرى 1363 كە، مەھسۇلات قىممىتى 130 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 11 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 72 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 219 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.2، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 69 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %24.5 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 31 مىڭ 400 توننا پەمىدۇر قىيامى، 1600 توننا مۇچ قىيامى، 26 مىڭ 900 كۇب مېتىر سۈنئىي پەنەركە، 4449 توننا ئۇن، 6 مىليون 300 مىڭ كۇب مېتىر سېمونت قۇيۇلما، 1100 توننا پىششىقلانغان سۇ مەھسۇلاتى، 613 توننا پولات ئۈزەكلىك ئاليۇمىن سىم ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە، يېڭىدىن سېلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 30 مىڭ 400 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

ناھىيە بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 142 مىليون 880 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 70 مىليون 170 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 13 مىليون 100 مىڭ يۈەن. مۇقىم تېلېفون ئابونتى 15 مىڭغا يەتتى. جۇڭگو ۋە چەت ئەللىك 190 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 3 مىليون 900 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 95 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.5 ئاشتى، يەرلىك مالىيە كىرىمى 22 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.6؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 83 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە

ئاقسۇ ۋىلايىتى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: خۇ چاڭخەن؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: ئۆمەر جان مىرزائەخمەت، ئېزىز قىيۇم (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يالڭ دېخەي، گاۋ لىيېچىن، لى چيەنتەن، جىن شىخۇا، ئەكبەر غوپۇر (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ش ئۇ ئا ر خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابلا ئاپپاق؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ۋاڭ جىنشىەن، خۇ ۋەندې، مەھمەت ھۈسەن، جاۋ مىڭلىن (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ۋالىي: ئۆمەر جان مىرزائەخمەت؛ مۇئاۋىن ۋالىيلار: لۇ فاجىياڭ، لىۋ جىنشى (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، چىن چۈەنجىن، ئابلىز ئابدۇرېھىم، دىلەيسەم رېشىت، جۇ جېڭ، فۇ جىنكۇي.

سىياسىي كېڭەش ئاقسۇ ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: (ئورنى بوش)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جىن شىۋېن، راخمان ۋاھاپ، چىن گوچۈەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئاقسۇ ۋىلايىتى تەڭرىتاغ تىزمىسى ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. مەمۇرىي مەھكىمە ئاقسۇ شەھىرىدە. 2003 - يىلى ۋىلايەتكە قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 8. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 2 مىليون 193 مىڭ 400 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 1 مىليون 621 مىڭ 700)، يېزا نوپۇسى 826 مىڭ 900؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %13.1، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.02. ۋىلايەت بويىچە 336 مىڭ 200 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 167 مىڭ 400 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 49 مىڭ 400 گېكتار)، 169 مىڭ گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 9900 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ئاقسۇ ۋىلايىتى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 16 مىليارد 677 مىليون يۈەن (بىگىنۇەن يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى، نېفىت ئېلىش مەشغۇلات رايونىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يەرلىك ئورۇنلارنىڭ 10

كىچىك كۆلەرنى ئايرىش ئوسىلىرىنى پۇختىلاپ، باغراش كۆلى رايونىدا جانلىقلارنى قوغداش تومىسىنى پۇختىلاش قۇرۇلۇشىنى يولغا قويدى، بۇنىڭ ئىچىدە قاراشەھەر دەرياسى بويىدىكى جانلىقلارنى قوغداش تومىسىنىڭ كۆكەرتىلگەن قىسمىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 92.5 كىلومېتىر، كۆل بويىدىكى جانلىقلارنى قوغداش تومىسىنىڭ كۆكەرتىلگەن قىسمىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 85.5 كىلومېتىر. بۇ قۇرۇلۇشتا «كۆپەتتى كىم نىكە شۇ باشقۇرۇش، شۇ مەنپەئەتلىنىش» پرىنسىپى يولغا قويۇلدى، كەلكۈن تومىسىنىڭ ھەرقايسى بۆلەكلىرىگە مەسئۇل بولغان ئورۇنلار كونكرېت تەلەپكە ئاساسەن، كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈشكە تەسىر يەتكۈزۈشكە شەرتى ئاستىدا تومىنىڭ ئىچى تەرىپىگە سۆڭەك، سىرتقى تەرىپىگە تېرەك كۆچۈتى تىكتى. بۇ قۇرۇلۇش تومىنى پۇختىلاش رولىنى ئويناپلا قالماي يەنە مەلۇم مەنىدىن ئېيتقاندا باغراش كۆلى رايونىنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى ياخشىلاش رولىنى ئوينىدى.

★ 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 18 - كۈنى باغراش ناھىيىسى تۇنجى قېتىم يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىنى جەمئىيەتكە ئاشكارا ئۆتۈنۈپ بەردى.

★ 8 - ئاينىڭ 18 - كۈنى 11 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىنغان باغراش ناھىيىسى «غەربىي دېڭىز» پىيادىلەر كوچىسى ئېچىلدى. بۇ كوچىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 300 مېتىر، ئاساسىي قىسمىنىڭ كەڭلىكى 20 مېتىر، قۇرۇلۇش كۆلىمى 10 مىڭ 400 كۋادرات مېتىر بولۇپ، كۆڭۈل ئېچىش، يېمەك - ئىچمەك مۇلازىمىتى بىر گەۋدەلەشكەن ئۈنۈمۈرسال سودا كوچىسىدۇر.

★ 9 - ئاينىڭ 27 - كۈندىن 30 - كۈنگىچە باغراش ناھىيىسى دۆلەت بايرىمىنى كۈتۈۋېلىش يۈزىمىدىن «باغراش كۆلىدە ناخشا ئېيتىش» ناملىق چوڭ ئاممىۋى مەدەنىيەت پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى، بۇ پائالىيەتنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى قوش ئىلغارلارنى تەقدىرلەش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈش، «100 ياخشى پۇقرا» نى تەقدىرلەش، چىرىكلىككە قارشى تۇرۇپ، پاكلىقنى تەشەببۇس قىلىش، ئەدەبىيات - سەنئەت كېچىلىكى ئۆتكۈزۈش، كالا، قوي بەيگىسى ئۆتكۈزۈش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

★ 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى باغراش ناھىيىسىنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك «بىرلەشمە خەۋەرلىشىش لوغقىسى» نى تالىشىش بويىچە ساياھەت - مەدەنىيەت پائالىيىتى ئۇقارلىق مەنزىرە رايونىنىڭ ئالتۇن قولىتۇق كىچىك رايونىدا ئۆتكۈزۈلدى.

★ 12 - ئاينىڭ 24 - كۈنى باغراش ناھىيىسىگە «پىلانلىق تۇغۇت ئەلا مۇلازىمىتىدىكى دۆلەت دەرىجىلىك ئىلغار ناھىيە» دەپ نام بېرىلدى.

خەن خۇڭۋېي

مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 117 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 307 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 725 مىڭ 827 كۋادرات مېتىرغا بەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 3 مىليارد 596 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 2 مىليارد 509 مىليون يۈەن، يېتىلش-ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 280 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەرلەردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 157 مىڭ 600 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 84 مىڭ 700 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 224 مىڭ 500 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 19 مىڭ 900 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىشى سوممىسى 2 مىليارد 488 مىليون يۈەنگە يەتتى. 872 مىڭ 200 ساياھەتچى (قېتىم) كۆتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 58 مىليون 107 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 768 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %23.99؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 2 مىليارد 106 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.86 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 18 مىليارد 430 مىليون يۈەنگە، تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 9 مىليارد 210 مىليون يۈەنگە، شەھەر، يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 10 مىليارد 990 مىليون يۈەنگە يەتتى.

پەن تەتقىقات ۋە تەرەققىيات ئاپپاراتى 2، پەن - تېخنىكا ئۆزلىگە كۆرسىتىش بازىسىدىن 63 قۇرۇلدى، پەن - تېخنىكا تۈرىدىن 35 يولغا قويۇلدى، دۆلەت دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تۈرىدىن 8 قولىغا كەلتۈرۈلدى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تۈر 7. ۋىلايەت دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشكەن تۈر 20، بىر تۈر ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ۋىلايەت بويىچە ھەر خىل مەكتەپ 1156، بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ بىر، ئادەتتىكى چوڭلار ئالىي مەكتىپى 2، ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكوم 2، ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 143، ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 982، بالىلار باغچىسى 16. مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 449 مىڭ 300 (مىللىي 355 مىڭ 300)، ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى 25 مىڭ 900، بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ۋەزىپىدىكى ئوقۇتقۇچى 23 مىڭ 100. شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 123 مىليون 650 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98.5 گە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96.38 گە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە 164 سەھىيە ئاپپاراتى بار، بۇنىڭ ئىچىدە

مىليارد 257 مىليون يۈەن. يەرلىك ئورۇنلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىدە، 1 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 3 مىليارد 821 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.69، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 2 مىليارد 485 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %21.62، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 3 مىليارد 951 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.19 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليارد 812 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 302 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 309 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 1 مىليارد 156 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 43 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 125 مىڭ 118 توننا ئاشلىق، 257 مىڭ 708 توننا پاختا، 19 مىڭ 870 توننا ياغلىق دان، 311 مىڭ 679 توننا كۆكتات، 180 مىڭ 626 توننا قوغۇن - تاۋۇز، 306 مىڭ 171 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 5 مىليون 115 مىڭ 500 تۇپاق چارۋا قالدى. 99 مىڭ 202 توننا گۆش، 5211 توننا يۇلك، 630 توننا چۈپۈر، 24 مىڭ 653 توننا سۈت، 13 مىڭ 789 توننا تۇخۇم، 20.92 توننا پىلە غوزىمى، 4998 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 27 مىڭ 637 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يىل ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 897 مىڭ 100 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 76 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.45، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 2 مىليارد 709 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.81 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 3 مىليون 6400 توننا كۆمۈر، 144 مىڭ 100 توننا كوكس، 850 مىليون 970 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 51 مىڭ 300 توننا سۇ يېغى، 303 مىڭ 300 توننا بۇغداي ئۇنى، 48 مىڭ توننا ئارىلاشما پەم - بوغۇز، 11 مىڭ 600 توننا تۇز، 25 مىڭ 500 توننا ماشىنا شېكىرى، 17 مىڭ 200 توننا ئىچىملىك ھاراق، 6 مىليون 920 مىڭ مېتىر پاختا رەخت، 16 مىڭ 200 توننا پاختا يىپ، 676 مىڭ 600 توننا پىششىقلاشقان نېفىت، 337 مىڭ 500 توننا نېفىت ئاسفالىتى، 7900 توننا سۇيۇقلاندۇرۇلغان نېفىت گازى، 5000 توننا سۇلياۋ ياسالما، 900 مىڭ توننا سېمونت، 517 مىليون دانە خىش، 33 مىڭ 700 كۇب مېتىر سېمونت قۇيۇلما، 11 مىڭ 400 توننا تۆمۈر قېتىشمىسى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىر يىلدا بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ

دوختۇرخانا، شىپاخانا 133، 7177 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 6816 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ئاقسۇ ۋىلايىتى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىگە قاتنىشىپ 60.5 ئالتۇن مېدال، 45 كۈمۈش مېدال، 43 مىس مېدال ئالدى، كوللېكتىپ ئومۇمىي نومۇردا 2 - بولدى. 3 قېتىم ۋىلايەت دەرىجىلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى، 92 قېتىم ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى.

2003 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئورگانلاردا ئىشلەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق مائاشى 11 مىڭ 764 يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2508 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 70 مىڭ 5 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 64 مىڭ 565 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 110 مىڭ 682 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

شاڭخەي شەھىرى ياردەم قىلغان تۈر

2003 - يىلى شاڭخەي شەھىرى ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ 97 تۈرىگە 23 مىليون 198 مىڭ يۈەن ياردەم قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش تۈرى 10، سېلىنغان مەبلەغ 11 مىليون 50 مىڭ يۈەن؛ ئىشخانا بىناسى تۈرى 16، سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليون 837 مىڭ 100 يۈەن؛ رادىئو - تېلېۋىزىيە تۈرى 4، سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 951 مىڭ 400 يۈەن؛ ئوقۇتۇش تۈرى 8، سېلىنغان مەبلەغ 860 مىڭ يۈەن؛ تىببىي داۋالاش تۈرى 16، سېلىنغان مەبلەغ 22 مىليون 241 مىڭ يۈەن؛ تەربىيەلەش تۈرى 30، سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 176 مىڭ 500 يۈەن؛ ئىشلەپچىقىرىش تۈرى 5، سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 462 مىڭ 800 يۈەن؛ ئۈنۈم بېرىش تۈرى (ئىككىنچى دەرىجىلىك قىلىش، ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش، نامراتلارنى يۆلەش) 8، سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليون 636 مىڭ 100 يۈەن.

سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاقسۇ ۋىلايىتى بويىچە سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش تۈرىدىن 142 سى ئىمزالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە 119 سى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى ۋە يولغا قويۇلدى، بۇ تۈرلەرنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈش نىسبىتى تەخمىنەن %84 كە يەتتى. ئىمزالانغان توختام (كېلىشىم) دىكى سومما 6 مىليارد 690 مىليون يۈەن ئىدى، ئەمەلىي نەقلىشى 1 مىليارد 412 مىليون 340 مىڭ يۈەن. بۇلارنىڭ ئىچىدە سانائەت بويىچە سودىگەر چاقىرىلىپ مەبلەغ كىرگۈزۈلگەن تۈر 62، سېلىنغان

مەبلەغ 773 مىليون 730 مىڭ يۈەن. ★ 7 - ئاينىڭ 21 - 22 - كۈنلىرى ئاقسۇ ۋىلايەتلىك تەدبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسىنىڭ تۇنجى قۇرۇلتىيى ئاقسۇدا ئۆتكۈزۈلدى.

ما شىنجۈن

ئاقسۇ شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ ئاقسۇ شەھەرلىك 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

شۇجىسى: بۇ شىۋىچىڭ.

6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ

مۇدىرى: يالقۇن ھەلىمىدىن.

شەھەر باشلىقى: مۇھەممەتجان ئابلا.

سىياسى كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

يەن مىڭلىك.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئاقسۇ شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم

ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمال چېتىدىكى يەلپۈگۈچسىمان تىنما تۈزلەڭلىككە جايلاشقان. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1010 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 1126 كىلومېتىر، ئاۋىئاتسىيە يولى 1010 كىلومېتىر كېلىدۇ.

2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 5، بازار 2، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 572 مىڭ 700 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 232 مىڭ 600)، يېزا نوپۇسى 316 مىڭ 200؛ نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %19.5. شەھەر بويىچە 40 مىڭ 720 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 15 مىڭ 900 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 3.18 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى

2 مىليارد 804 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە

1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 630 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.6؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 667 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 506 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.9 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1

سوممىسى 1 مىليارد 32 مىليون يۈەنگە، گىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 1 مىليون دوللارغا يەتتى. 201 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 21 مىليون 134 مىڭ 500 يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 276 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.07؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 333 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.78 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 8 مىليارد 891 مىليون يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 91 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 11 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 5581، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 926. شەھەردىكى ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 4087 (مىللىي 1599)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 965 (مىللىي 15 مىڭ 108)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 84، ئوقۇغۇچىسى 31 مىڭ 957 (مىللىي 23 مىڭ 850). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2650 (مىللىي 2093). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 290 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %97 كە يەتتى.

شەھەر بويىچە تىببىي داۋالاش سەھىيە ئاپپاراتى 134، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 464.

بىر يىلدا ئاقسۇ شەھىرى 27 - نۆۋەتلىك ئومۇمىي خەلق بەدەن چېنىقتۇرۇشى بويىچە قىشلىق ئۇزۇنغا يۈگۈرۈش پائالىيىتىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتكۈزدى. ئاقسۇ ۋىلايەتلىك ئىشلىتىش سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى ئۇيۇشتۇرغان خەلقئاراپە چېلىشىش (ئىركىن چېلىشىش) مۇسابىقىسىنىڭ ئەركىن مىللىيچە چېلىشىش تاللاش مۇسابىقىسىدە ئاقسۇ شەھىرىنىڭ ماھىرلىرى 1 - لىككە ئېرىشتى ھەمدە 10 يىل ئۇدا چېمپىيون بولدى.

2003 - يىلى ئاقسۇ شەھىرى بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىم 3099.86 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مائاشى 12 مىڭ 338 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 9267 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 17 مىڭ 268 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 12 مىڭ 500 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاشنى ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

مىليارد 167 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 938 مىليون 190 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 24 مىليون 770 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 190 مىليون 260 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 14 مىليون 350 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 107 مىڭ 254 توننا ئاشلىق، 44 مىڭ 745 توننا پاختا، 585 توننا ياغلىق دان، 24 مىڭ 341 توننا قىزىلچا، 33 مىڭ 839 توننا قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە، 166 مىڭ 287 توننا كۆكتات، 51.6 توننا پىلە غوزىسى ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 501 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى. 21 مىڭ 2 توننا گۆش، 550 توننا يۇلك، 3420 توننا سۈت، 4763 توننا تۇخۇم، 1332 توننا مۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 5100 گېكتار يەردە ئومان بەرپا قىلىندى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 116 مىڭ 400 كىلوۋاتقا يەتتى. خۇسۇسى كارخانا 601 گە، يەككە سودا - سانائەت ئورنى 10 مىڭ 864 گە، ئۇلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 311 مىليون يۈەنگە يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 245 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %23، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 286 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %23 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 68 مىليون 740 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 40 مىڭ توننا بۇغداي ئۇنى، 28 مىڭ 268 توننا مۇ يېغى، 25 مىڭ 534 توننا ماشىنا شېكېرى، 20 مىڭ 901 توننا ئارىلاشما يەم - خەشەك، 5391 توننا يىپ، 8 مىليون 940 مىڭ مېتىر پاختا رەخت، 42 توننا يىپەك، 10 مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، 3744 توننا ئازوتلۇق ئوغۇت، 1256 توننا سۇلياۋ ياسالما، 640 مىڭ توننا سېمونت، 16 مىڭ 36 تال سېمونت ستولبا، 35 مىڭ 944 كۆپ مېتىر سېمونت قۇيۇلما، 210 مىليون 160 مىڭ دانە خىش، 15 مىليون 160 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى ئىشلەپچىقىرىلدى. شەھەر بويىچە قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا 160 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 500 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 400 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 507 مىليون 260 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 927 مىليون 530 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 77 مىليون 160 مىڭ يۈەن. شەھەر بويىچە مۇقىم تېلېفون ئابونتى 59 مىڭ 274 كە، ئىجتىمائىي ئىمتىھال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش

كالا باقمىچىلىقى چارۋىچىلىق كىرىمىنىڭ

ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈردى

2003 - يىلى ئاقسۇ شەھىرى نەسىللىك كالا تۇپ سانىنى كۆپەيتىپ، ئىگىرىچى بېزىسى، ئۇرۇقچىلىق مەيدانى ۋە كونا دەريا سۇغىرىش رايونىنى ئاساس قىلغان، خۇرۇستال سۇت كالىسى باقمىچىلىق رايونى ۋە دولان سۇغىرىش رايونى ئاساس قىلىنغان سېنتال كالىسى باقمىچىلىق رايونىنى بەرپا قىلدى. نەسىل ياخشىلاش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، چارۋىچىلىق مەخسۇس تۈر قەرز پۇلىدىن 15 مىليون يۈەننى ماسلاشتۇرۇپ، 722 نەسىللىك كالا، 3000 تۇياقتىن ئارتۇق دولان قويدى، 1076 تۇياق نەسىللىك قوچقار سېتىۋالدى، 12 مىڭ 100 تۇياق يەرلىك كالىنى توغلىتىلغان ئىمپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇردى، 3888 بوقىنى پىچىۋەتتى. ئۈلگە بازار قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، 19 كالا باقمىچىلىق كەنتى (بۇنىڭ ئىچىدە 3 سۇت كالىسى كەنتىمۇ بار) ۋە 8 ئۆي قۇشلىرى باقمىچىلىق كەنتى قۇرۇلۇشىنى نۇقتىلىق چىڭ تۇتتى. ھايۋانات كارانتىن قىلىش سالىقىنى ئاشۇرۇپ، 654 مىڭ تۇياق چارۋا بويىچە يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدى ئېلىندى، ئالدىنى ئېلىش زىچلىقى %97.7 بولدى. بىر يىلدا چارۋىچىلىق ئوتتۇرىچە كىرىسى 487.24 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %23.6 ئاشتى، بۇ دېھقانلار ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنىڭ %15.7 نى ئىگىلىدى.

سىرتقا ئەمگەك كۈچى چىقىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاقسۇ شەھىرىدە شەھەر، يېزىدىن ئىبارەت 2 دەرىجىلىك يېزا ئەمگەك كۈچىنى سىرتقا چىقىرىشنى ماسلاشتۇرۇش ئاپپاراتى قۇرۇلدى، كۆپ تەرەپتىن شارائىت يارىتىلىپ، دېھقانلارنىڭ سىرتقا چىقىپ ئىشلىشىگە ئىلھام بېرىلدى. شەھەر دەرىجىلىك ئورۇنلار ئەمگەك كۈچىنى سىرتقا چىقىرىشنى بىر قېتىم، يېزا (بازار)، مەيدانلار 19 قېتىم ئۇيۇشتۇردى، سىرتقا چىققان ئەمگەكچى 20 مىڭ 400 گە يەتتى، ياراتقان ساپ پايدىسى 7 مىليون 943 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، ھەر بىر ئەمگەكچىگە 60.18 يۈەندىن توغرا كېلىپ، ئاقسۇ شەھىرىدىكى دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرىدىغان يېڭى يورۇق نۇقتىغا ئايلاندى.

سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ

قىلىش ئەھۋالى

سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش - ئاقسۇ شەھىرىنىڭ 1 - نومۇرلۇق قۇرۇلۇشى. 2003 - يىلى ئىشەن يەرمەنكىسىدە ئاقسۇ شەھىرى سودىگەر چاقىرىش تۈرىدىن 6 نى ئىمزالىدى، كېلىشىمىدىكى سومما 225 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ

جەلپ قىلىش تۈرىدىن 15 نى ئىمزالىدى، كېلىشىمىدىكى سومما 1 مىليارد 20 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 13 تۈردە مەبلەغ كىرگۈزۈلدى، كىرگۈزۈلگەن مەبلەغ سوممىسى 350 مىليون يۈەنگە يەتتى. سودىگەر چاقىرىلغان - مەبلەغ جەلپ قىلىنغان ئاساسلىق تۈرلەر مۇنۇلار: جياڭشى جىندو ئۆي - مۈلۈك تەرەققىيات شىركىتى 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان ئاقسۇ شەھىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ ئاچقان ئۆي - مۈلۈك ۋە زامانىۋى ئازادە كۆڭۈل ئېچىش مەيدانى قۇرۇش تۈرى، خېنەن نىيالىك ئالتۇن تۇپراق يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات شىركىتى ئاقسۇ شەھىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ قۇرغان ئالتۇن تۇپراق سودا شەھەرچىسى تۈرى، شىنجاڭ گودا ئۆي - مۈلۈك تەرەققىيات شىركىتى ئاقسۇ شەھىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ قۇرغان پىيادىلەر كوچىسىنىڭ 1 - 2 - قارارلىق قۇرۇلۇش تۈرى. شەھەرنى باغۋار ئانلاشتۇرۇش ۋە كۆكەرتىش

قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى ئاقسۇ شەھىرى بويىچە كۆپەيتىلگەن ئاسمىۋى كۆكۈلەيدان كۆلىمى 4.2 گېكتارغا، كۆكەرتىلگەن يول كۆلىمى بىر گېكتارغا، ھويلا - قورۇلاردىكى كۆكەرتىلگەن كۆلەم 13.55 گېكتارغا، ئاسمىۋى كۆكۈلەيدان 185.15 گېكتارغا، ئوتتۇرىچە ئاسمىۋى كۆكۈلەيدان كۆلىمى 8.6 كۋادرات مېتىرغا يەتتى، كۆكەرتىلىش نىسبىتى %35.8 كە، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %37.7 كە يەتتى. شەھەر بويىچە باغچىلاشقان ئورۇن 86 گە يېتىپ، شەھەردىكى ئورۇنلارنىڭ %26.4 نى، كۆكەرتىشە لايقەتلىك بولغان ئورۇن 183 گە يېتىپ، %56.8 نى ئىگىلىدى. شۇ يىلى ئاقسۇ ۋىلايىتى مەملىكەت بويىچە باغۋار ئانلاشتۇرۇشتىكى ئىلغار شەھەر دېگەن نامغا ئېرىشتى.

★ 8 - ئايدا ئاقسۇ شەھىرىگە ئاپتونوم رايون بويىچە مەھەللە قۇرۇلۇشىدىكى ئۈلگە شەھەر (رايون) دېگەن نام بېرىلدى.

★ 10 - ئايدا شەنشى ئۆلكىسى يۈسى دېڭىزبۇ مۇھىت ئاسراش كەسپىي چەكلىك شىركىتى 30 نەچچە مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان كۈنىگە 300 توننا ئەخلەتنى بىر تەرەپ قىلىدىغان ئاقسۇ تۇرمۇش ئەخلەتنى زىيانسىزلاشتۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىش زاۋۇتى پۈتۈپ ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى، بۇ زاۋۇتنىڭ ئەخلەتنى بىر تەرەپ قىلىش نىسبىتى %100 كە يەتتى.

★ 11 - ئايدا ئاقسۇ شەھىرى بىلەن جېجياڭ ئۆلكىسىنىڭ شياڭشەن ناھىيىسى دوست ناھىيە (شەھەر) بولدى.

★ 12 - ئايدا ئاقسۇ شەھىرى 3 - نۆۋەتلىك جۇڭگونىڭ غەربىي قىسمىدىكى ئىقتىسادتا 100 كۈچلۈك ناھىيە (شەھەر)

2002 - يىلىدىكىدىن %3.8، 4، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 215 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.14، 3. كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 222 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.9 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 664 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.51 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 482 مىليون 990 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 17 مىليون 260 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 75 مىليون 280 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 2 مىليون 510 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 153 مىڭ 21 توننا ئاشلىق (شال 74 مىڭ 512 توننا)، 40 مىڭ 80 توننا پاختا، 760 توننا ياغلىق دان، 27 مىڭ 820 توننا قىزىلچا، 22 مىڭ توننا مېۋە - چېۋە، 85 توننا ياخاق ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 648 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 10 مىڭ 27 توننا كۆش، 713 توننا يۇلك، 5988 توننا سۈت، 829 توننا تۇخۇم، 590 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شۇ يىلى 2666 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 162 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 15 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 139 مىڭ 500 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 280 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 98 مىليون 396 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %38 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 454 مىڭ 299 توننا كۆمۈر، 10 مىڭ 85 توننا تۇز، 85 مىليون 360 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1311 توننا سۇ يېغى، 16 مىڭ 190 توننا پىۋا، 378 توننا ئاق ھاراق، 3934 توننا يىپ، 1280 كۋادرات مېتىر مەرمەر ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپنىڭ مەھسۇلات مىقدارى 92 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي-ئىمارەت كۆلىمى 75 مىڭ 960.58 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 27 مىڭ 549.85 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 225 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 180 مىليون 700 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 12 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىغىچە ناھىيە بازىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 17 مىڭ 500 گە،

نى باھالاشتا 22 - ئورۇندا تۇردى. 2001 - يىلى 1 - نۆۋەتلىك غەربىي قىسمىدىكى 100 كۈچلۈك ناھىيە (شەھەر) نى باھالاشتا ئاقسۇ شەھىرى 36 - ئورۇندا، 2002 - يىلى 24 - ئورۇندا تۇرغانىدى. ئاقسۇ شەھىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى ئۇدا 3 يىل %13.5 تىن ئېشىپ باردى.

★ ئاقسۇ شەھىرىدىكى ئەسىر سودا سارىيى 4 - تۈركۈمدە مەملىكەتلىك «ساغتا مالدىن خالىي دۇكان - ساراي» بويىچە ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى. بۇ قېتىمقى پائالىيەتتە مەملىكەت بويىچە 58 ئورۇن تەقدىرلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە شىنجاڭدىن 3 ئورۇن بار.

لو شىنلىك

ئونىنۇ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ئونىنۇ ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋالىك فېلىك.

10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابلا تاۋار.

ھاكىم: ئەنۋەر ئايەت.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ۋالىك فېلىك.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئونىنۇ ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىدىكى تۆمۈر چوققىسىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان ئاشيول مۇساپىسى 1019 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 5، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (يىڭىتۈەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) 192 مىڭ 500 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 165 مىڭ 300)، يېزا نوپۇسى 152 مىڭ 600؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.75، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %47.8. ناھىيە بويىچە 45 مىڭ 380 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 19 مىڭ 110 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 3840 گېكتار)، 25 مىڭ 480 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 935 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 498 مىليون يۈەنگە يېتىپ،

ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 3106 (مىللىي 2590)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 20، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 779 (مىللىي 13 مىڭ 37)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 126، ئوقۇغۇچىسى 25 مىڭ 128 (مىللىي 20 مىڭ 933)؛ ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2394 (مىللىي 2040)، شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 7 مىليون 735 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئو ئىشلىتىش نىسبىتى %97 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 31 سەھىيە ئاپپاراتى، 492 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 202)، دوختۇرخانىلاردا 316 كارىۋات بار.

ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى 23 ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدال، 2 مىس مېدال ئالدى. 2003 - يىلى ئونمۇ ناھىيىسى بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2694 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 8575 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 4167

يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7344 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 11 مىڭ 212 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 697 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 17 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 80 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 2 مىليون 200 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 38 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.75؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 186 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.25 ئاشتى. بازار، يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 705 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 13 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا بويىچە بېرىلگەن تۆلەم 2 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 3730 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 742. ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 196 (ھەممىسى مىللىي)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 338 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق

قىسقا ماتېرىيال

تەڭرىتاغ سىرلىق ئورمان باغچىسى

توققۇز ئەجدىھاننىڭ ئالەمنى مالىمان قىلىشى، تىماقنىڭ سۇدىن چىقىشى، روھى قايتقان تاللىق قاتارلىق 10 نەچچە مەنزىرىلىك جاي بار. بۇ يەردە ئاجايىپ - غارايىپ دەرەخلەر، خىلۋەت ئورمانلار، سۈپۈزۈك بۇلاق سۇلىرى بىلەن داڭق چىقارغان. باغچىدا 1000 يىللىق خىسلەتلىك بۇلاق، 10 نەچچە قەدىسى قەبرە بار. بۇ جاي مۇسۇلمانلارنىڭ ئاۋاب قىلىدىغان مۇقەددەس جايى ھېسابلىنىدۇ.

قىرىمىشتام مازىرى دۆلەتلىك AA دەرىجىلىك ساياھەت مەنزىرە رايونى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورمان باغچىسى، بۇ يەردە ئۆزگىچە تەبىئىي مەنزىرە ۋە ئۇزاق تارىخقا ئىگە گۇمانتارلىق مەنزىرە مۇجەسسەملەنگەن. بۇ يەردىكى دەل - دەرەخلەر ئاجايىپ - غارايىپ تۈس ئالغان بولۇپ، ئالەمدە تەڭشى يوق، بەزى دەرەخلەرنىڭ ئېگىزلىكى 96.2 مېتىرغا، يېشى 1400 يىلغا يېتىدۇ. قۇش دەرەخ، يىلتىزسىز دەرەخ، ئالەمنىڭ دەرۋازىسى، مىڭ يىللىق مىرزا تېرەك،

تەڭرىتاغ ئورمان باغچىسى

ئەتىۋارلىق ياۋايى ھايۋان بۇ يەردە ياشاپ كۆپىيىدۇ، بۇ ھايۋاناتلار بەكمۇ ئەتىۋارلىق. تاغلارنى ئوراپ تۇرغان تاغلاق تۈزلەڭلىكى خۇددى ئىللىق، راھەتتە-خىش بۆشۈككە ئوخشايدۇ، تاغ ئارىسى چىلغىلار، ياپپىشىل ئوتلاقلار، ھەر خىل گۈللەرگە پۈركەنگەن.

بۇ باغچا دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى — تۆمۈر چوققىسى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىغا جايلاشقان. بۇ يەردە مۇز تاغ، قارىغاي، يايلاق، دەريا - ئېقىن، ئاسمان ئۆزئارا تۇتىشىپ كەتكەن بولۇپ، كىشىگە ناھايىتى گۈزەل، ھەيۋەتلىك، ئارامبەخىش تۇيغۇ بېرىدۇ. بۇ يەردىكى ياغاچ ئۆيلەر، قاشا، شېغىل يوللار ئۆز ئارا گىرەلىشىپ كەتكەن بولۇپ، تەبىئىي مەنزىرە بىلەن سىڭىشىپ كەتكەن. 500 نەچچە

سۇن زىچياڭ

ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4136 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسى سۇغۇرتىسىغا، 10 مىڭ 34 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسى سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ئونىنۇ ناھىيىلىك شالچىلىق مەيدانى

ئونىنۇ ناھىيىلىك شالچىلىق مەيدانى ئونىنۇ ناھىيىسىنىڭ غەربىي شىمالىي قىسمىغا، قۇمئېرىق دەرياسىنىڭ تىنىما تۈزلەڭلىكىگە جايلاشقان بولۇپ، كۆلىمى تەخمىنەن 114.3 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ، تېرىلغۇ كۆلىمى 2540 گېكتار، سۇ، تۇپراق بايلىقى مول، ھاۋاسى ئىللىق. شۇ ئار مۇھىت ئاسراش تارمىقى بۇ جايىنىڭ سۇ، تۇپراق، ھاۋاسى قاتارلىق ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى ئۈلگە ئېلىپ تەكشۈرۈش ئارقىلىق زىيانلىق تەركىبلەرنىڭ يوقلۇقىنى، شالچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئەۋزەل شارائىتقا ۋە كەڭ تەرەققىيات ئىستىقبالغا ئىگە ئىكەنلىكىنى بېكىتتى. بۇ دېھقانچىلىق مەيدانىدا شال تېرىش ئاساس قىلىنىدۇ، باشقا ئاشلىق زىرائىتى، ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىش، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق قاتارلىقلار قوشۇمچە قىلىنىدۇ. دېھقانچىلىق مەيدانىدىكى شال تېرىلغۇ كۆلىمى 1506.67 گېكتارغا، بىر يىلدا ئېلىنغان سۈپەتلىك شال 14 مىڭ 900 توننىغا يەتتى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان دېھقانچىلىق مەيدانى دۆلەتنىڭ زىيانسىز دېھقانچىلىق مەھسۇلاتى ئىشلەپچىقىرىش قائىدىسىگە قاتتىق ئەمەل قىلىپ، «چىۋىيەن شياۋدەڭ»، «يۆگۈڭ»، ئىپار گۈرۈچ، قارا گۈرۈچ قاتارلىق بازىرى ئىتتىك سورتلارنى كەسىپ قىلدى، بۇ مەھسۇلاتلار يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى بەرگەن يېشىل يېمەكلىك گۇۋاھنامىسى بىلەن يېشىل يېمەكلىك بەلگىسىگە ئېرىشتى، بۇ مەيدان دۆلەتنىڭ يېشىل يېمەكلىك سۈپەتلىك شالچىلىق بازىسىغا ئايلاندى.

ئاتلىق كىنو قويۇش ئەترىتى

ئونىنۇ ناھىيىلىك ئاتلىق كىنو قويۇش ئەترىتىنىڭ تەكتى كىنو قويۇش 4 - ئەترىتى بولۇپ، 1965 - يىلى 8 - ئايدا قۇرۇلغانىدى. 1966 - يىلى 5 - ئايدا تۇنجى قېتىم تاغقا كىنو قويغىلى بارغان. تاغلىق رايوننىڭ كىنو قويۇش دائىرىسى شەرقتىن غەربكە ئۇزۇنلۇقى 120 كىلومېتىر، كەڭلىكى 60 كىلومېتىر، بۇ جايدا يول يوق بولۇپ، پەقەت كۆچ يولىلا بار ئىدى، سەييارە كىنو قويغاندا ئاپپارات ئات، تۆگە، قوتازلارغا ئارتىلىپ ئېلىپ بېرىلاتتى. ئەينى ۋاقىتتا كىنو قويۇشتا ئىشلىتىلىدىغان بىر يۈرۈش ئۈسكۈنىلەرنىڭ ئېغىرلىقى 300 كىلوگرامدىن ئاشاتتى، ھەر يىلى تاغقا 2 ، 3 قېتىم كىنو قويۇشقا باراتتى، سەييارە ئويۇن قويۇش ۋاقتى بىر ئاي بولاتتى، بۇ جەرياندا 600 نەچچە كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى

مۇساپە بېسىلاتتى. 1966 - يىلى 5 - ئايدا بۇ ئەنئەت تۇنجى قېتىم تاغقا بېرىپ، تاغ جىلغىلىرىدا، كىمگىز ئۆيلەردە كىنو قويىدى، بۇنىڭ بىلەن تاغلىق رايوندىكى ئەزەلدىن كىنو كۆرەلمەيدىغان چارۋىچىلار كىنو كۆرۈش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىندى.

ھۆكۈمەتنىڭ ئەھمىيەت بېرىشى بىلەن ئاتلىق كىنو قويۇش ئەترىتىنىڭ كىنو قويۇش ئۈسكۈنىلىرى ئۈزلۈكسىز يېتىلدى، ئىشلىتىلىدىغان كىنو قويۇش ئۈسكۈنىلىرىنىڭ ئېغىرلىقى بۇرۇنقى 300 نەچچە كىلوگرامدىن 100 كىلوگرامغا يېنىكىلىندى. قاتناش ئۈزلۈكسىز ياخشىلانغانلىقى، دۆلەت كۆچمە كىنو قويۇش ئاپتوموبىلى ھەدىيە قىلغانلىقى ئۈچۈن كىنو تاغلىق رايوندىكى كىنو قويۇش نۇقتىلىرىغا بىۋاسىتە يەتكۈزۈلىدىغان بولدى، بۇنىڭ بىلەن ئۈسكۈنىلەرنى ئات بىلەن توشۇپ كىنو قويۇش تارىخىغا خاتىمە بېرىلدى. 38 يىلدىن بېرى 3 ئەۋلاد كىنو قويۇش ئەترىتىدىكى 11 خىزمەتچى خادىم ئاتلىق كىنو قويۇش ئەترىتىدە خىزمەت قىلىپ، تاغلىق رايوندىكى 12 كىنو قويۇش نۇقتىسىدا 1000 قىسىم كىنونى 4000 نەچچە مەيدان قويىدى، كىنونى 200 نەچچە مىڭ ئادەم (قېتىم) كۆردى، بۇ جەرياندا ئۇلار 250 نەچچە مىڭ كىلومېتىر يول يۈردى. 2003 - يىلى شىنجاڭ بويىچە شياۋداۋكاڭيۇ مۇكاپاتى ۋە ئاقسۇ ۋىلايىتى بويىچە «ئون بىر يورۇق نۇقتا قۇرۇلۇشى» دىكى ئىلغار كوللېكتىپ مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

سۇن زىچياڭ

كۇچا ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىلىرى
ج ك پ كۇچا ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى گالڭ.
12 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇرېھىم ئايۇپ.
ھاكىم: ئېزىز مۇسا.
سىياسى كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لىۋ چۈەنشىن.

ئاساسىي ئەھۋالى

كۇچا ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 9، يېزا 6.

خ ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىيۇروسىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ۋاڭ لېجۈن 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 13 - كۈنىدىن 15 - كۈنىگىچە كۇچانى كۆزدىن كەچۈردى. سۈرەتتە: ۋاڭ لېجۈن كۆكتات لايىھىسىدا شۇ يەردىكى دېھقانلارنىڭ كۆكتات تېرىش ئەھۋالىنى ئىگىلىمەكتە.

سۈرەتنى كۇچا ناھىيىلىك تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى تەمىنلىگەن.

دان، 102 مىڭ 100 توننا مېۋە - چېۋە، 34 مىڭ 880 توننا كۆكتات ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 950 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 25 مىڭ توننا گۆش، 20 مىڭ توننا سۈت، 385 توننا تىۋىت، 80 توننا تۇخۇم 170 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1500 قۇتا پىلە بېقىلدى، 27.8 توننا پىلە غوزىسى ئېلىندى. 9800 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان يەر 2500 گېكتارغا يەتتى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 295 مىليون يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 12 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 132 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 562 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.35، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 420 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %43.4 ئاشتى.

ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 187 مىڭ 200 توننا دېزېل، 7900 توننا سۇيۇقلاندۇرۇلغان گاز، 333 مىڭ 200 توننا ئاسفالت، 15 مىڭ 500 توننا پارتلاتقۇچ دورا، 1 مىليون 250 مىڭ توننا كۆمۈر، 189 مىڭ توننا سېمونت، 6500 توننا سۇ پېغى، 12 مىڭ توننا تەييار ماگنىي رۇدىسى، 46 مىليون 160 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 5 مىليون 260 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 69 مىڭ توننا بۇغداي ئۇنى، 2 توننا پېچىنە - پىرەنىك، 123 توننا ئىچىملىك - ھاراق، 235 مىليون دانە خىش، 7199 توننا كۆمۈر قارىسى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 31 مىڭ 597 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 45 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 39 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 621 مىليون 430 مىڭ يۈەن، ئۆزگەرتىش - يېڭىلاشقا سېلىنغانى 132 مىليون 960 مىڭ يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 415 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىلى ئاخىرىغىچە بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 35 مىڭ 503 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 13 مىڭ 296 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 27 مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 1391 گە يەتتى. 194 مىڭ 800 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 15 مىليون 200

يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇس 405 مىڭ 900 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 350 مىڭ)، يېزا نوپۇسى 260 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %13.92، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %8.75. 34 مىڭ 360 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 15 مىڭ 340 گېكتار)، 33 مىڭ 360 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى كۇچا ناھىيىسى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 599 مىليون (نېفىتلىكنىڭ بىر قىسمى بۇنىڭ سىرتىدا) يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 642 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.9؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 936 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %44.3؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 1 مىليارد 21 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.7 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 196 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 698 مىليون يۈەن، باغۋەنچىلىك 135 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 249 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 214 مىڭ 100 توننا ئاشلىق، 44 مىڭ 200 توننا پاختا، 1285 توننا ياغلىق

«شىنجاڭنى پەن - مائارىپ ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش» تىكى ئىلغار ناھىيە دەپكەن نامغا ئېرىشتى.

★ 1 مىليارد 500 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، يىلىغا 500 مىڭ توننا مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىدىغان «پېشىل قارىغاي» بىناكارلىق سانائىتى كۇچا سېمونت ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنىڭ قۇرۇلۇشىغا ئۇل سېلىندى. مەزكۇر تۈر كۇچا بىلەن بىختۇەن ئىقتىسادىنىڭ بىرىككەنلىكىنىڭ مۇھىم نەتىجىسى. ★ 2003 - يىلى كۇچا ناھىيىسى تۇنجى بولۇپ جۇڭگونىڭ غەربىي قىسمىدىكى 100 كۇچلۇك ناھىيە، شەھەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى، كۇچا ناھىيىسى 99 - ئورۇندا تۇردى. كۇچا ناھىيىلىك پارتكوم تارىخ - تەزكىرە ئىشغانسى.

شايار ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ شايار ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: سۇن شىنجېي (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، فەن زوڭمىن (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: توختى بەگرى.

ھاكىم: مۇتەللىپ روزى.

سىياسى كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

ئوسمان ساساق.

ئاساسىي ئەھۋالى

شايار ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ شىمالىغا، ئۆگەن دەرياسى بوستانلىقى تۈزلەڭلىكىنىڭ جەنۇبىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇمپىسى 832 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 4، يېزا 4. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىختۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) 207 مىڭ 160 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 173 مىڭ 140)، يېزا نوپۇسى 165 مىڭ 925؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %4.19، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.16. ناھىيە بويىچە 47 مىڭ 400 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 23 مىڭ 200 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 10 مىڭ 700 گېكتار)، 30 مىڭ گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1070 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 19 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 523 مىليون 850 مىڭ

مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 213 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28 ئاشتى، يەرلىك مالىيە چىقىمى 358 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 2 مىليارد 220 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە بازار، يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ قالدۇقى 1 مىليارد 420 مىليون 810 مىڭ يۈەن؛ تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 1 مىليارد 140 مىليون يۈەن. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 22 مىليون 324 مىڭ يۈەنگە، بېرىلگەن تۆلەم 8 مىليون 526 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 7629، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1335. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 147؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 16، ئوقۇغۇچىسى 34 مىڭ 700 (مىللىي 30 مىڭ 960)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 34 مىڭ 700 (مىللىي 30 مىڭ 960)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 204، ئوقۇغۇچىسى 56 مىڭ 300 (مىللىي 51 مىڭ 218)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 684. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 5190 (مىللىي 4652). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 13 مىليون 560 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئونىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %98 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %96 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 20 سەھىيە ئاپپاراتى، 1005 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 914 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى 2 تۈردە 1-لىككە، بىر تۈردە 2-لىككە، 2 تۈردە 3-لىككە ئېرىشتى. 2003 - يىلى كۇچا ناھىيىسى بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2772.8 يۈەنگە، ئورۇنلاردىكى كەسپكارلارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق پۇل مائاشى 11 مىڭ 640 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 11 مىڭ 465 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 13 مىڭ 251 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 14 مىڭ 594 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 8 - ئاينىڭ 19 - كۈنى لياۋنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت كارخانىسى «غۇاجىڭ» گۇرۇھى 1 مىليارد 16 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان يىرىك خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش تۈرىگە كۇچا سانائەت باغچە رايونىدا داغدۇغىلىق ئۇل سېلىندى.

★ 11 - ئايدا كۇچا ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە

ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىشى سوممىسى 234 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 898 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە بازار، يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ قالدۇقى 605 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك قەرز پۇلىنىڭ قالدۇق 736 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 72 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %55.6؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 220 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %41.8 ئاشتى. ناھىيە بويىچە سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 17 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3503، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي ئۇنۋانى بارلار 36، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 638. ناھىيە بويىچە ھەر خىل مەكتەپ 153، بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 12، ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 136. تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 1778 (مىللىي 1161)، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 400 (مىللىي 12 مىڭ 838)، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 29 مىڭ 397 (مىللىي 25 مىڭ 251). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2188 (مىللىي 1738). بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 489. ناھىيە بويىچە مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئو ئىشلىتىش نىسبىتى %98.3 كە، تېلېۋىزىيەنىڭ نوبۇسنى قاپلاش نىسبىتى %97.5 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 14 تىببىي سەھىيە ئاپپاراتى، 284 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 366 كارىۋات بار.

2003 - يىلى شايار ناھىيىسى بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2690.56 يۈەنگە، ئىدارە - ئورگانلاردىكى كەسپكارلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 227 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 5484 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4350 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 9852 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى شايار ناھىيىسى تەۋەسىدە بىر ئادەم ئۆلۈش، 27 ئادەم ئېغىر يارىلىنىشتەك زور قاتناش ۋەقەسى يۈز بەردى.

★ 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ناھىيە مائارىپىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى ئاپتونوم رايونىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.

ۋاڭ شىندۇڭ

يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.1؛ 2 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 115 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.4؛ 3 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 380 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %21.7 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 944 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.64 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 757 مىليون 230 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 25 مىليون 160 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 138 مىليون 60 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 4 مىليون 160 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 151 مىڭ 428 توننا ئاشلىق، 53 مىڭ 600 توننا پاختا، 621 توننا ياغلىق دان، 10 مىڭ 545 توننا كۆكتات، 30 مىڭ 400 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 662 مىڭ 300 تۇياق چارۋا قالدى. 9200 توننا گۆش، 605 توننا يۇڭ، 2700 توننا سۈت، 2442 توننا تۇخۇم، 500 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1860 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا، بازار كارخانىسى 3843 كە، مەھسۇلات قىممىتى 256 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 65 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 8 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 107 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 199 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.7، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 61 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %1.3 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 3730 توننا پاختا يىپ، 38 مىڭ 400 توننا ساپ پاختا، 10 مىڭ 505 توننا سۇ يېغى، 298 توننا چۈچۈكبۇيا، 633 توننا سۇلياۋ بوپۇق، 24 مىڭ توننا ئۇن، 1 مىليون 440 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 700 مىڭ مېتىر پاختا رەخت، 49 مىليون 362 مىڭ 800 كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 71 مىڭ 63 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 54 مىڭ 903 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 194 مىليون 160 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا سېلىنغانى 24 مىليون 530 مىڭ يۈەن. ناھىيە بويىچە بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8135 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5097 كە، كىچىك زېرەك ئابونتى 1638 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 17 مىڭ 5 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 420 گە يەتتى. ئىجتىمائىي

«ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، شايار خەلقى ئۈچۈن بەخت يارىتايلى

ج ك پ شايار ناھىيەلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: فەن زوڭمىن

يۈكسەلدۈرۈشتەك ۋەزىيەتنى شەكىللەندۈرۈپ، شايارنىڭ ئەمەلىيەتتىكى ماس كېلىدىغان ئىقتىسادىي تەرەققىيات يولىدا مېڭىشتىن ئىبارەت. مۇشۇنداق يېتەكچى ئىدىيە، ئاساسىي پىكىر يولىنىڭ تۈزۈلۈشى ۋە يولغا قويۇلۇشى شايار ناھىيىسىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا ئەڭ ياخشى تەرەققىيات ئاساسى سالىدى. 2003 - يىلى شايار ناھىيىسى «بىر ئاق، بىر قارا، بىر يېشىل» دىن ئىبارەت ئىقتىسادىي تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسىنى تۈزۈپ چىقىپ يولغا قويدى.

بىر ئاق: بايلىق ئۈستۈنلۈكىنى ئىقتىسادىي ئۈستۈنلۈككە ئايلاندۇرۇش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش، پاختىچىلىق كەسپىنى سەرخیلاشتۇرۇش ۋە كۈچەيتىش. بىرىنچىدىن، پاختىچىلىق كەسپىنى سەرخیلاشتۇرۇپ، بازار رىقابەت كۈچىنى ئاشۇرۇش؛ ئىككىنچىدىن، بايلىق ئۈستۈنلۈكىنى ئىقتىسادىي ئۈستۈنلۈككە ئايلاندۇرۇشنى تېزلىتىپ، پاختىچىلىق كەسپى زەنجىرىنى ئۇزارتىش؛ ئۈچىنچىدىن، پاختىچىلىق قۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، ماركا ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشتىن ئىبارەت.

بىر قارا: مول نېفىت - گاز بايلىقىنى ئېچىشقا تايىنىپ، 2 - ۋە 3 - كەسىپنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش. بىرىنچىدىن، دۆلەتنىڭ سىياسىتىدىن تولۇق ھەم جانلىق پايدىلىنىپ، يەرلىك مالىيە كىرىمىنىڭ تېز ئېشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ ئىككىنچىدىن، نېفىت - تەبىئىي گاز بايلىقىغا تايىنىپ، نېفىت - تەبىئىي گاز خىمىيە سانائىتىنىڭ ئىككىلەمچى مەھسۇلاتلىرىنى بارلىققا كەلتۈرۈشكە دائىر تۈرلەرنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى تېزلىتىش؛ ئۈچىنچىدىن، نېفىت ئېلىشىنى زىچ چۆرىدەپ ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرىنى تېزلىتىپ، 3 - كەسىپنىڭ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇش.

بىر يېشىل: «يېشىل ئېكولوگىيە، يېشىل ساياھەت، يېشىل بېمەكلىك» نى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى چۆرىدەپ، «يېشىل ماركا» بەرپا قىلىش، «ئۆزگىچە يولدا» مېڭىشتا چىڭ تۇرۇش. بىرىنچىدىن، تارىم دەرياسىنى ئۈنۈملىك تۈزۈش ۋە چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ سۈپىتىنى قۇرۇلۇش تۈرلىرى جەھەتتىكى پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، يېزا ئىگىلىك ئۇل مۇئەسسەسەلىرى ۋە ئېكولوگىيەلىك مۇھىت قۇرۇلۇشىنى

شايار ناھىيىسى چەت جايعا جايلاشقان بولۇپ، قاتنىشى يېپىق ھالەتتە تۇرىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىنىڭ ئومۇمىي نوپۇسى 200 مىڭدىن كۆپرەككە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقان، چارۋىچىلار % 80 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلەيدۇ. يېزا ئىگىلىكىدە چوڭ ناھىيە، سانائەتتە كىچىك ناھىيە، مالىيىدە نامرات ناھىيە.

1993 - يىلى شايار ناھىيەلىك پارتكوم تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش، كۆپچىلىكنىڭ ئەقىل - پاراسىتىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش ئاساسىدا، شايار ناھىيىسىنىڭ 90 - يىللاردىكى ئىقتىسادىي تەرەققىيات يېتەكچى ئىدىيىسى ۋە ئاساسىي پىكىر يولىنى تۈزۈپ چىقتى؛ ئۇ يېزا ئىگىلىكىنى ئاساس، بازارنى يېتەكچى، ئۆز يېرىنىڭ بايلىقىنى يۆلەك، نېفىت ئۆزلەشتۈرۈشنى پۇرسەت قىلىپ، ئىختىساسلىقلار، مەبلەغ، تېخنىكىنى پائال كىرگۈزۈش؛ يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئىشلەپچىقىرىشتىن ئىلگىرىكى، ئىشلەپچىقىرىش داۋامىدىكى، ئىشلەپچىقىرىشتىن كېيىنكى مۇلازىمەت تۈرلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش؛ يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرىنى ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەش تۈرلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇش؛ نېفىتلىككە ياردەم بېرىش تۈرلىرى ۋە ئىككى باش سىرتتا بولغان (يەنى خام ئەشيا، بازار سىرتتا بولغان) تۈرلەرنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، دۆلەت، كوللېكتىپ، يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى تەڭ

خەلق ھۆكۈمىتى يېزا - بازارلارنىڭ «بەش كىچىك قۇرۇلۇشى» نى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزدى. 2003 - يىلى 2 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، يېزا - بازارلاردا كىچىك ياتاق، كىچىك ئورگان ئاشخانىسى، كىچىك مۇنچا، كىچىك قىرائەتخانا، كىچىك كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەت سورۇنى قۇردى. ئازادە غىزەت، ئۆگىنىش، تۇرمۇش مۇھىتى يېزا بازار كادىرلىرىنىڭ كۆپ يىللىق «قاتناپ ئوقۇش» تەك جاھىل كېسىلىنى تۈپتىن ساقايتتى.

ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى ئەدەمنى ئاساس قىلىش ئىدىيىسىنى ئىزچىللاشتۇرۇپ، «4211» غىزەت مېخانىزمىنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەلەشتۈرۈپ ۋە يولغا قويۇپ، چەت يىراق يېزا - بازار كادىرلىرىنى نۆۋەت بىلەن ئىشقا قويۇش، نۆۋەت بىلەن تەربىيىلىنىش، نۆۋەت بىلەن دەم ئېلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار ھەم ئىش ئورنىدا چېنىقتى ھەم نەزەرىيىۋى بىلىمىنى بېيىتتى ۋە جىسمانىي كۈچىنى ئاشۇردى. ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى مۇددەت ۋە تۈركۈمگە بۆلۈپ يېزا پارتىيە - ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنى باشلاپ ئىچكىرى ئۆلكىلەردە ئېكىمۇرسىيە ۋە ئۆگىنىشتە بولدى، بۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ كۆز قارىشى كۈچەيدى، پىكىر يوللىرى كېڭەيدى.

2003 - يىلى شايار ناھىيىلىك پارتكوم تەلىم - تەربىيە يىلىنى بېكىتتى. شايار ناھىيىسى ناھىيە، يېزا، كەنتتىن ئىبارەت 3 دەرىجىلىك ئورۇننىڭ تەلىم - تەربىيىسىگە تەخمىنەن 26 مىليون 660 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، بۇ ئالدىنقى 10 يىلدا سالغان مەبلەغنىڭ ئومۇمىي يىغىندىسىغا تەڭ كېلىدۇ. ناھىيىلىك پارتكوم پارتىيە مەكتىپىدە يىراق مۇساپىلىك تەلىم - تەربىيە بازىسى قۇردى. ناھىيىلىك 2 - ئوتتۇرا مەكتەپ ئېلېكتىرلەشكەن ئوقۇتۇش بىناسى سالدى، قىسمەن يېزا - كەنتلەردىكى مەكتەپلەرگە كومپيۇتېر سەپلەندى. شايار ناھىيىسى شۇ ئارقىلىق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» تەلىم - تەربىيە غىزىمىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئوڭۇشلۇق ئۆتتى.

2003 - يىلى شايار ناھىيىسى 2 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، سىملىق تېلېفونىيە تورىنى يېڭىلاپ، رادىئو، تېلېفونىيىنىڭ قاپلاش كۆلىمىنى كېڭەيتتى.

2003 - يىلى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، 1 مىليون 700 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىپ، يۇقۇملۇق كېسەللىك كېسەلخانىسىنى ئۆزگەرتتى ۋە ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش مۇئەسسەسەلىرىنى يېڭىلىدى، يېزا - بازار شىپاخانىلىرىدىكى داۋالاش تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ۋە شەھەر - بازار تازىلىق ئىشچىلىرىنىڭ مائاشىنى ئۆستۈردى. 2. يېزىلارنىڭ كەسىپ قۇرۇلمىسى تەڭشەلدى،

كۈچەيتىش؛ ئىككىنچىدىن، ئۆزگىچە ساياھەتچىلىكنى راۋاجلاندۇرۇپ، ساياھەتچىلىكنىڭ زور تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، 3 - كەسىپنىڭ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇش؛ ئۈچىنچىدىن، ئاساسلىق ھۈجۇمنى چارۋىچىلىققا قارىتىپ، چارۋىچىلىقنىڭ يېزا ئىگىلىكىدىكى ئومۇمىي مىقدارىدىكى سانىمىنى ئۆستۈرۈش؛ تۆتىنچىدىن، باغۋەنچىلىك كەسىپىنى ئىمكانقەدەر تېز يېتىلدۈرۈپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، ئۇنى يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمى، دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرىدىغان يەنە بىر يېتەكچى كەسىپكە ئايلاندۇرۇش؛ بەشىنچىدىن، بازار بەرپا قىلىپ، ماركا يارىتىپ، كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىپ، باشلامچى كارخانىلارنى يېتىلدۈرۈپ، ئاشلىق كەسىپ زەنجىرىنى ئۇزارتىش.

ئاساسلىق ئۆسۈش رىسىمى مۇنۇلار:

1. ئادەمنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، سىجىل تەرەققىيات ئاساسىنى پۇختىلىدۇق.

ئىختىساسلىقلار كەمچىل، يېزا - كەنت كادىرلىرىنىڭ ساپاسى تۆۋەن بولۇش شايارنىڭ تەرەققىياتىنى چەكلەپ تۇرىدىغان سەۋەبلەرنىڭ بىرى. شايار ناھىيىسى بۇ مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئاپتونوم رايون بويىچە ئاۋۋال «كەنت كادىرلىرى ئارىسىدا ئوتتۇرا تېخنىكوم ساپا مائارىپى قۇرۇلۇش» نى يولغا قويۇپ، يۈزدىن كۆپرەك كەنت دەرىجىلىك كادىرنى ئۆگىنىشكە قاتناشتۇردى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئىختىساسلىقلار قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇپ، يېزا ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنى ئىلگىرى سۈردى. 2003 - يىلى شايار ناھىيىسى سىياسىي، مەدەنىيەت ساپاسى ياخشى 50 مۇنەۋۋەر ياش دېھقاننى تاللاپ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك مەكتىپىگە 2 يىللىق ئەمەلىي تېخنىكا بويىچە تەربىيىلىنىشكە ئەۋەتتى، پەن-تېخنىكا بويىچە تېرىقچىلىق قىلىدىغان بىر تۈركۈم ماھىرلارنى نۇقتىلىق تەربىيىلىدى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار دېھقان-چارۋىچىلارنى بېيىتىدىغان باشلامچىلاردىن بولۇپ قالدى.

شايار ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى 2003-يىلىدىن باشلاپ، ھەر يىلى ناھىيە مالىيىسىدىن 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، كەنت ئاھالە كومىتېتى ۋە پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ باشلىقلىق ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغانلارغا بىر تۇتاش مائاش تارقىتىپ بەردى. ناھىيىلىك پارتكوم يەنە غىزەت نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغان 9 كەنت دەرىجىلىك كادىرنى دەرىجە ئاتلىتىپ يېزا رەھبىرى قىلىپ ئۆستۈردى. بۇ تەدبىر كەنت كادىرلىرىنىڭ غىزەت ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى، قىسمەن يېزا - بازارلاردا ھېچكىم «كەنت ئەمەلدارى» بولۇشنى خالىماسلىقتەك ۋەزىيەت ئۆزگەرتىلدى.

شۇنىڭ بىلەن بىرگە، شايار ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن

يېزىلارنىڭ ئىقتىسادى تېز ئاشتى.

2003 - يىلى شايار ناھىيىسى ئاشلىق ئىشلەپچىقىرىشتا ياخشى سورتلارنى كېڭەيتىش، سورت ياخشىلاش، ئاشلىقنى باشقا مەھسۇلاتقا ئايلاندۇرۇشنى مۇھىم نۇقتا قىلىشنى چىڭ تۇتۇش، پاختىچىلىقتا سورت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، بىرلىك ھوسۇلىنى ئۆستۈرۈش، تەنەرخىنى تېجەپ ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشنى مۇھىم نۇقتا قىلدى، ناھىيە بويىچە 30 مىڭ گېكتار يەردىكى كېۋەزنىڭ ھەممىسىدە كەڭ ئەنلىك يوپۇق يېپىپ تېخىمۇ زىچ ئۆستۈرۈش ئەندىزىسى قوللىنىلدى، زاكاز قىلىنغان يەر كۆلىمى 20 مىڭ گېكتارغا يەتتى. ناھىيە بويىچە 26.67 گېكتار يەردە يېڭىدىن لاپاس ۋە پارنىك ياسالدى. ناھىيە بويىچە 13 مىڭ 300 گېكتار يەرگە زىرە، قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات، ياغلىق دان قاتارلىق ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆز يېرىنىڭ ئەھۋالىغا قاراپ كىرىشتۈرۈپ تېرىش ئۇسۇلى قوللىنىلىپ تېرىقچىلىق كۆلىمى كۆپەيتىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، شايار ناھىيىسى چارۋىچىلىقنى ياخشىلاش ۋە كۆپەيتىشنى يېزا ئىگىلىك قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلىپ، خىزمەت سالىمىنى ئاشۇرۇپ، چارۋىچىلىق بىلەن باغۋەنچىلىك كەسپىنى توغرا ئورۇنغا قويدى.

2003 - يىلى شايار ناھىيىسى باشلامچى كارخانىلارنى يېتىلدۈرۈش ۋە كىرگۈزۈشنى خىزمەتنىڭ مۇھىم نۇقتىسى قىلىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ كەسپلىشىش تەرەققىياتىنى تېزلەتتى. ئاشلىق، پاختا، چارۋىچىلىق، باغۋەنچىلىك كەسپى بويىچە ئىشلەپچىقىرىشتىن ئىلگىرىكى، ئىشلەپچىقىرىش داۋامىدىكى، ئىشلەپچىقىرىشتىن كېيىنكى مۇلازىمەتتىكى چۆرىدەپ يېزا ئىگىلىكىگە ئائىت باشلامچى كارخانىلارنى يۆلىدى، دېھقانلار كەسپىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىدىن 9 نى قۇردى، دېھقانچىلىق ماھىرلىرىنى ساتىدىغان چوڭ ئورۇندىن 20 نى كۆپەيتتى، بۇ ئورۇنلار تېرىقچىلىق، باغۋەنچىلىك، باقمىچىلىق يېزىلاردىكى 2 - ۋە 3 - كەسپلەرگە تەسىر كۆرسەتتى. ماركا ئېڭى ئۆستۈرۈلۈپ، «يېشىل تارىم» ماركىلىق زىرە، «ئاقبەل» ماركىلىق قوغۇن، «ياپىڭ» ماركىلىق ئۇرۇق، «گۈزەل ھەسەن - ھۈسەن» ماركىلىق پاختا يېتىش ئىبارەت 4 خىل يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتىنىڭ تاۋار ماركىسىنى رويخەتكە ئالدۇردى، «تەڭرىتاغ قارى» ماركىلىق تىۋىت، «تەكلىماكان» قوي گۆشى، «شايار قىزىلى» ماركىلىق ئۈزۈمنى رويخەتكە ئالدۇرۇش ئىشى پائال تۈردە يۇقىرىغا يوللاندى.

2003 - يىلى شايار ناھىيىسى «مەھەللىۋى ئۇسۇلدا بايلىق يارىتىش، سىياسەت جەھەتتە سودىگەر چاقىرىش» يولىدا مېڭىپ، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش خىزمىتىنى «بىرىنچى نومۇرلۇق قۇرۇلۇش» قاتارىدا تۇتۇپ، مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى ياخشىلىدى. «ئەھۋالغا قاراپ سودىگەر چاقىرىش، سودىغا قاراپ خېرىدار چاقىرىش» ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشتىن ئىبارەت يېڭى ساھەنى تىرىشىپ ئاشتى. پاختا توقۇمىچىلىق، ئاشلىق پىششىقلاپ ئىشلەش، مېۋە مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىكنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇردى، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتى ئاساس قىلىنغان بازارلارنىڭ ئۇل مۇئەسسەسەسىگە مەبلەغ سېلىش سالىمىنى ئاشۇردى. كۆممىقوناق كراخمال زاۋۇتى، پار بىلەن مەركەزلەشتۈرۈپ ئىستىش زاۋۇتى، مۇقىم قۇشخانا، «ئالتۇن كۆۋرۈك» دېھقانچىلىق سودا بازىرى، «كۈمۈش بۇغا» رېستورانى، تارىم دەرياسى سودا شەھەرچىسى قاتارلىق 13 تۈرنى كىرگۈزدى، پۈتۈشۈش سوممىسى 158 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بولۇپمۇ شىنجاڭ «توڭلىيۈەن»

2003 - يىلى شايار ناھىيىسى ئېكولوگىيەلىك مۇھىت قۇرۇلۇشى سالىمىنى يەنىمۇ ئاشۇردى، توقمۇ - شايار، كۇچا - شايار تاشيولىنىڭ ئىككى ياقىسى ۋە غول ئۆستەڭنىڭ ئىككى

مىليون توننىلىق چولپان نېفىتلىكى بولۇپ قېلىشىدىن ئۈمىد بار. نېفىت ئۆزلەشتۈرۈش شايار ناھىيىسىنىڭ ئىقتىسادىغا ھاياتىي كۈچ بەخش ئەتتى. شايار ناھىيىسى ئىقتىسادىنىڭ كۈللەنشىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى.

2003 - يىلى شايار ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ باسقۇچلۇق نىشانىنى بېكىتىپ چىقتى: ئۇ بولسىمۇ 2005 - يىلىغا بارغاندا ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنى 1 مىليارد 293 مىليون يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنى 3182 يۈەنگە يەتكۈزۈش؛ 2010 - يىلىغا بارغاندا ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىنى 2 مىليارد 277 مىليون يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنى 5000 يۈەنگە يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت.

شايار ناھىيىسىنىڭ يېرى كەڭ، بايلىقى مول بولۇپ، ھەر خىل ئىشلار تەرەققىي قىلدۇرۇشنى كۈتۈپ تۇرماقتا، كەڭ دائىرىدە ئېچىۋېتىش، كەڭ كۆلەمدە ئېچىش، كەڭ كۆلەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت غايەت زور كۈچ يوشۇرۇنۇپ ياتماقتا. شايارنىڭ كەلگۈسى جەزمەن تېخىمۇ گۈزەل بولغۇسى.

مىڭ 403؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %54.19، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %48.13. ناھىيە بويىچە 29 مىڭ 640 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 14 مىڭ 840 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 6510 گېكتار)، 14 مىڭ 800 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 350 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى توقسۇ ناھىيىسى بويىچە (بىخۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 598 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 382 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.6؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 81 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.8؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 134 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.7 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 643 مىليون 731 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.8 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 485 مىليون 630 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 73 مىليون 490 مىڭ 600 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 83 مىليون 880 مىڭ 600 يۈەن.

يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات (كۆرۈشى) چەكلىك شىركىتى مەبلەغ سېلىپ قۇرغان 60 مىڭ توننىلىق كۆممىقوناق كراخمال زاۋۇتى نۆۋەتتە شىنجاڭ بويىچە كۆلىمى ئەڭ چوڭ كراخمال زاۋۇتى ھېسابلىنىدۇ.

«نېفىتنى تەرەققىي قىلدۇرۇش بولى بىلەن ناھىيىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، ناھىيە نېفىت ئۈچۈن تۆھپە قوشۇش» تىن ئىبارەت خىزمەت پىكىر يولىدا چىڭ تۇرۇپ، نېفىتلىك رايونىنى باشقۇرۇش مۇلازىمىتىنى كۈچەيتىپ، نېفىتلىك بىلەن يەرلىك ئورۇن بىرلىكتە بەرپا قىلىشتىن ئىبارەت يېڭى ۋەزىيەت ياراتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە نېفىت ئۆزلەشتۈرگۈچى ئورۇنلار شايار ناھىيىسى تەۋەسىدە ھەر خىل نېفىت - گاز تەكشۈرۈش - ئېچىش قۇدۇقىدىن 156 ئى، نېفىت قۇدۇقىدىن 49 ئى قېزىپ، بىر يىلدا 1 مىليون 250 مىڭ توننىدىن ئارتۇق خام نېفىت ئىشلەپچىقاردى. 2003 - يىلى 7 ئورۇن شايارغا كېلىپ گىئو فىزىكىلىق تەكشۈرۈش مەشغۇلاتى ئېلىپ باردى، مۇتەخەسسسلەرنىڭ ئىلمىي دەلىللىشى ئارقىلىق 5 قۇدۇق باھالاپ بېكىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە 2 قۇدۇقتا ئارقا - ئارقىدىن زور بۆسۈش بولدى، خادىي نېفىتلىكىنىڭ تارىم نېفىتلىكى شۆبە شىركىتىنىڭ تۇنجى 100

توقسۇ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

- چاڭ پ توقسۇ ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ليۇ باۋشېڭ.
- 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئەخمەت رەخمەت.
- ھاكىم: ئەنۋەر مۇسەن.
- سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: بارات ھەسەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

توقسۇ ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە، ئۆگەن دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 794 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 799 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 6. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىخۇەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) 142 مىڭ 822 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 133 مىڭ 781)، يېزا نوپۇسى 109

بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 533، ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ 94، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا مەكتەپ 10، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 849 (مىللىي 10 مىڭ 307)، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 871 (مىللىي 17 مىڭ 895)، بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 280. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2129 (مىللىي 1944). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 7 مىليون 840 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %97 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 10 سەھىيە ئاپپاراتى، 401 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 334)، دوختۇرخانىلاردا 365 كارىۋات بار.

2003 - يىلى تۇقسۇ ناھىيىسى بويىچە بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 2254 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 1991 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2254 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 1927 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق پۇل مائاشى 12 مىڭ 139 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 5022 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 2236 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 8016 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

★ 9 - ئاينىڭ 28 - كۈنى تۇقسۇ ناھىيىسى بىلەن «دېلكس» شىنجاڭ دېخۇي گۇرۇھى شىركىتى تۈزەتمەكارلىق كېلىشىمى ئىمزا، تۇقسۇ ناھىيىسىدە جەنۇبىي شىنجاڭ بويىچە يېمەكلىك ئۈزۈمى ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇردى. لىيۇ جىنىڭ، سۇ ۋېي

باي ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ك پ باي ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جىياڭ خۇي.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئەمەت يۈسۈپ.

ھاكىم: دىلشات كېرەم.

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابدوروسۇل گايىت.

ئاساسىي ئەھۋالى

باي ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ جەنۇبىي

بېلىقچىلىقنىڭ 730 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 93 مىڭ 56 توننا ئاشلىق، 1012 توننا ياغلىق دان، 24 مىڭ 200 توننا ياغتا، 22 مىڭ 702 توننا مېۋە - چېۋە، 2567 توننا بېدە ئېلىندى. 5100 توننا گۆش، 365 توننا يۇلك، 1502 توننا سۈت، 918 توننا تۇخۇم، 90 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 4847 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 123 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 25 مىليون 928 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 62 مىڭ 900 كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 116 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %24.3، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 36 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.2 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 4374 توننا سۇ يېغى، 15 مىڭ توننا بۇغداي ئۇنى، 6.5 توننا ئاق ھاراق، 1 مىليون 616 مىڭ توننا تۇرۇبا سۇيى، 185 توننا جياڭخۇ ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 31 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 37 مىڭ 958 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 20 مىڭ 800.5 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 114 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 46 مىليون 820 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 5 مىليون 500 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 8219 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 7843 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتىسى 9983 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىسى 401 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 150 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شۇ يىلى 39 مىڭ 600 ساياھاتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 2 مىليون 452 مىڭ 500 يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 18 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.9، يەرلىك مالىيە چىقىمى 124 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %4.6 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلك يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 487 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 6 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە، بېرىلگەن تۆلەم سوممىسى 3 مىليون 108 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3989،

25.01% ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 300 مىڭ توننا كۆمۈر، 120 مىڭ توننا كوكس، 660 مىليون 530 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 850 توننا يېقىلغۇ ماي، 2032 توننا دىزېل، 3000 توننا سۇ يېغى، 30 مىڭ توننا بۇغداي ئۇنى، 402 توننا گۈرۈچ، 11 مىڭ 432 توننا تۆمۈر قېتىشمىسى، 1732 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 960 مىڭ توننا تۇرۇبا سۇيى، 29 مىڭ 200 توننا سېمونت، 16 مىليون 600 مىڭ دانە خىش، 2462 كۇب مېتىر سېمونت ستولبا، 1508 توننا تۈز ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 50 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى. قۇرۇلۇش قىلمىنۋاتقان تۈر 33، خېرىدار بولۇپ ھۆددىگە ئېلىنغان كۆلەم 469 مىليون 300 مىڭ كۋادرات مېتىر، پۈتكەن تۈر 21.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 265 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشتا سېلىنغىنى 220 مىليون 620 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 18 مىليون 650 مىڭ يۈەن. بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 8789 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 4380 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 226 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 86 مىڭ 304 مائايەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 3 مىليون 600 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 40 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.8؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 197 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.5 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 605 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا شىركىتىنىڭ سۇغۇرتا كەسپىدىن قىلغان كىرىمى 13 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا بويىچە بېرىلگەن ھەر خىل تۆلەم ۋە چىقىم 3 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 4944 ھەر خىل كەسپى تېخنىكا خادىمى (تەكلىپ قىلىنمىغان 932 خادىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 48، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۈنۋانى بارلار 873. ناھىيە بويىچە ھەر خىل مەكتەپ 178، بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكومى 2، ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 21، ئادەتتىكى باشلانغۇچ مەكتەپ 150، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 5؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 46 مىڭ 745، بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 1946 (مىللىي 1498)، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 797 (مىللىي 15 مىڭ 80)، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 28 مىڭ 2 (مىللىي

ئېتىكىگە، چۆلتاغنىڭ شىمالىي چېتىدىكى تاغ ئارىسى ئويمانلىقىغا، ئۆگەن دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىم ۋادىسىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 860 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيەگە قاراشلىق بازار 4، يېزا 10. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 204 مىڭ 473 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 178 مىڭ 39)، يېزا نوپۇسى 167 مىڭ 85؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %13.86، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.25. ناھىيە بويىچە 43 مىڭ 370 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 24 مىڭ 690 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 300 گېكتار)، 16 مىڭ 540 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1690 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 921 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 336 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.63؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 303 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %27.41؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 282 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.67 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 589 مىليون 61 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.6 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 377 مىليون 967 مىڭ 500 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 37 مىليون 809 مىڭ 500 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 155 مىليون 570 مىڭ 800 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 17 مىليون 714 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 181 مىڭ 937 توننا ئاشلىق، 3900 توننا پاختا، 9576 توننا ياغلىق دان، 96 مىڭ توننا قىزىلچا، 17 مىڭ 500 توننا مېۋە-چېۋە، 37 مىڭ 425 توننا كۆكتات، 20 مىڭ 880 توننا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 825 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 12 مىڭ 710 توننا گۆش، 1104 توننا يۇلك، 123 مىڭ 600 پارچە كالا - قوي تېرىسى، 424 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 4351 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 377 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە، تىجارەت كىرىمى 325 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 107 مىڭ 636 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 521 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.79، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 208 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يېتىپ،

23 مىڭ 984؛ تەييارلىق سىنىپىدىكى بالا 956 (مىللىي 492)؛ بالىلار باغچىسى 5، باغچىدىكى بالا 320. مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 2451. يىل ئاخىرىدا رادىئوئىلىك نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %87 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 19 سەھىيە ئاپپاراتى، 447 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 296)، دوختۇرخانىلاردا 425 كارىۋات بار.

شۇ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرىدىن 15 ئادەم (قېتىم) مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئاقسۇ ۋىلايىتى ئۇيۇشتۇرغان ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئىشتىن سىرتقى چېلىشىش مۇسابىقىسىدا باي ناھىيىسى كوماندىسى 3-لىككە ئېرىشتى؛ ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 4 - نۆۋەتلىك ئىشتىن سىرتقى تەنتەربىيە مەكتىپى ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ پۈتۈل مۇسابىقىسىدە باي ناھىيىسى كوماندىسى 1 - بولدى.

2003 - يىلى باي ناھىيىسى بويىچە دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2145.1 يۈەنگە، ئىدارە - ئورۇنلاردا ئىشلەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 847 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 6427 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 6905 كىشى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 11 مىڭ 761 كىشى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

كۆممىقوناق ئۇرۇقى ئىچكى ئۆلكىلەرگە سېتىلدى

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان باي ناھىيىسى «شىركەت + دېھقانلار ئائىلىسى + بازار ۋە بازار» دىن ئىبارەت ئىشلەپچىقىرىش، ئىگىلىك باشقۇرۇش ئەندىزىسىنى قوللىنىپ، ئۇرۇقچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇردى. 2002 - يىلى ناھىيە بويىچە 33. 233 گېكتار يەردە 1200 توننا كۆممىقوناق ئۇرۇقى ئېلىندى، 1 مىليون 200 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پايدا يارىتىپ، 500 دىن ئارتۇق دېھقان ئائىلىسىنىڭ ئۇرۇق تەييارلاش ئارقىلىق كىرىمىنى ئاشۇردى. بۇ ناھىيە ئىشلەپچىقارغان «تېنەبۇۋ ماركىلىق» SC704، نوڭدا P01، چىڭزاۋ - 8، شىيۇ، شېندەن - 16 قاتارلىق 10 خىلدىن ئارتۇق بالدۇر، ئارا، كېيىن پىشار كۆممىقوناق سورتلىرىنى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 6 ۋىلايەت، شەھەر، ئوبلاستقا ساتتى. 2002 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە خېيىي، شەنشى، خېيلۇڭجياڭ، جىلىن، لياۋنىڭ، گۇاڭدۇڭ قاتارلىق ئۆلكىلەردىن كەلگەن سودىگەرلەر باي ناھىيىسى بىلەن 2003 - يىلى 1500 توننىدىن

ئارتۇق كۆممىقوناق ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش توختامى تۈزدى. شۇنىڭدىن باشلاپ باي ناھىيىسى 2003 - يىلىدا پۈتۈنلەي زاكاز بويىچە ئۇرۇق ئىشلەپچىقىرىشى ئىشقا ئاشۇردى.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە تېرىلغان كۆممىقوناق كۆلىمى كېڭىيىپ 1000 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە لياۋنىڭ، شەنشى، خېيىي قاتارلىق ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ۋاكالىتەن يېتىشتۈرگەن كۆممىقوناق شالغۇت سورتى تېرىلغان كۆلەم 3 تىن 2 قىسمىنى ئىگىلەيدۇ. كۆممىقوناق ئۇرۇقچىلىق بازىسى ناھىيىدىكى 4 يېزا، 20 كەنتتىكى 3500 دىن ئارتۇق دېھقان ئائىلىسىگە چېتىلدى. 2003 - يىلىغىچە باي ناھىيىسى شىنجاڭدىكى شالغۇت كۆممىقوناق ئۇرۇقى بازىسىغا ئايلاندى. ناھىيىلىك ئۇرۇقچىلىق شىركىتىگە ش ئۇ ئا ر ئۇرۇق باشقۇرۇش باش بونكىتى شىنجاڭدىكى ئۇرۇق سۈپىتى بويىچە ئىشەنچلىك 10 ياخشى كارخانا دېگەن نامنى بەردى. بۇ كارخانا جەنۇبىي شىنجاڭ رايونى بويىچە كۆممىقوناق ئۇرۇقى يېتىشتۈرۈش بازىسى بولۇپ قالدى.

يۈز يىللىق قەدىمىي دەرەخلەرگە نوپۇس تۇرغۇزۇلدى

2003 - يىلى 7 - ئايدا باي ناھىيىسى ناھىيە تەۋەسىدىكى يېشى 100 يىلدىن ئاشقان دەرەخلەردىن قارىياغاچ، ئۆزەم، ياڭاق، سۆگەت، قارا تېرەك قاتارلىق دەرەخلەرنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، تىزىلاپ، نومۇر قويۇپ، رەسىمگە تارتىپ، ئۇلارغا «نوپۇس» تۇرغۇزدى، ئېلېكترونلۇق باشقۇرۇشنى يولغا قويدى ھەمدە قەدىمىي دەرەخ، داڭلىق دەرەخلەرنى قوغدايدىغان ئورۇن ۋە خادىملارنى بېكىتتى. تاغلىق رايونلاردىكى ئىپتىدائىي ئورمانلاردىن سىرت باي ناھىيىسىدىكى قەدىمىي دەرەخ، داڭلىق دەرەخلەر ئارىسىدا يېشى 150 تىن ئاشقانلىرى 100 نەچچە تۈپكە يېتىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە سايرام بازىرىدىكى بىر تۈپ ياڭاق دەرەخى، باي ناھىيىسى بازىرىدىكى بىر تۈپ سۆگەت دەرەخىنىڭ يېشى 400 يىلدىن ئاشىدۇ.

مىليون توننىلىق كۆمۈرنى كوكسلاشتۇرۇش تۈرىنىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 21 - كۈنى باي ناھىيىسى شىنجاڭ «توڭجاۋ» مۈلۈك مەبلەغ سېلىش باشقۇرۇش «گۈرۈھى» شىركىتى، شىنجاڭ خەلقئارا ئوقەتچىلىك پاي چەكلىك شىركىتى بىلەن 1 مىليون 500 مىڭ توننا كۆمۈرنى كوكسلاشتۇرۇش كەسپىي ئېكسپورت بازىسىغا مەبلەغ سېلىش قۇرۇلۇشى تۈرى بويىچە كېلىشىمنامە ئىمزالىدى. بۇ تۈرگە تەخمىنەن 500 مىليون يۈەن مەبلەغ

سېلىنىدۇ. بۇ تۈر 3 قارارغا بۆلۈپ ئېلىپ بېرىلدى: 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشقا 200 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 500 مىڭ توننىغا يېتىدۇ، بۇ قۇرۇلۇش 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا باشلاندى، 2004 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرۈلدى. 2 - ، 3 - قارارلىق قۇرۇلۇشقا 300 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، كوكس زاۋۇتىنىڭ يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى 1 مىليون 500 مىڭ توننىدىن ئاشىدۇ، پاي كوتترول، پاي قوشۇش ۋە باشقا يۇغۇرۇلما مەبلەغ ئۈسۈلى ئارقىلىق بىر تۈركۈم كوكس ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى ۋە كانلار ئۆزگەرتىلىدۇ ۋە يېڭىدىن قۇرۇلىدۇ، بۇنىڭ بىلەن ناھىيىنىڭ كۆمۈر مەھسۇلات مىقدارىنى «10 - بەش يىللىق پىلان» مەزگىلىدىكى ئاساستا بىر قاتلاشقا تۈرتكە بولىنىدۇ، يىللىق مەھسۇلات مىقدارى 3 مىليون توننىغا يەتكۈزۈلىدۇ. بۇ تۈرگە مەبلەغ سېلىش پىلانى 2006 - يىلى ئاساسەن تاماملىنىدۇ.

جۇڭگودىكى ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي ماكانى
 باي ناھىيىسى ئىنچىكە يۇڭلۇق قوينى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا ئۆزگىچە تەبىئىي شارائىت ۋە ئوتلاق بايلىقى ئەۋزەللىكىگە ئىگە. ناھىيە بويىچە 2003 - يىلىدىكى تەبىئىي ئوتلاق كۆلىمى 700 مىڭ گېكتار. 20 - ئەسىرنىڭ 80 - يىللىرىدا باي ناھىيىلىك قوي فېرمىسى ئاۋسترالىيە - ئامېرىكا قولى قان تىپىنى كىرگۈزۈپ، جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىدا باشلامچى بولۇپ جۇڭگو مېرىنۇس (جەنۇبىي شىنجاڭ تىپى) ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي نەسلىنى يېتىشتۈردى ھەمدە ناھىيە بويىچە كۆپەيتتى ۋە ئومۇملاشتۇردى. 2000 - يىلى باي ناھىيىسىدە سۈپەتلىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي ئىشلەپچىقىرىش جەمئىيىتى قۇرۇلدى ھەمدە شۇ ئارقىلىق «ساپالى» ماركىلىق ئىنچىكە يۇڭلۇق قولى ئىشلەپچىقىرىش جەمئىيىتىگە ئەزا بولدى، بۇنىڭ بىلەن ناھىيىلىك قوي فېرمىسى باشلامچى، 13 يېزا - بازار چارۋىچىلىق فېرمىسى بازى، دېھقانچىلىق رايونىدىكى 1000 نەچچە باقمىچىلىق چوڭ ئائىلىسى تور قىلىنغان «باشلامچى + بازار + دېھقان ئائىلىسى» دىن ئىبارەت كەسىپلەشكەن ئىشلەپچىقىرىش ئەندىزىسى شەكىللەندى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە باي ناھىيىسى بويىچە قولدا قالغان جۇڭگو مېرىنۇس (جەنۇبىي شىنجاڭ تىپىدىكى) ئادەتتىكى ئىنچىكە يۇڭلۇق قولى 472 مىڭ 900 تۇياققا يېتىپ، ئومۇمىي چارۋىنىڭ %58 نى ئىگىلىدى، بۇنىڭ ئىچىدە سۈپەتلىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي 76 مىڭ 800 تۇياق؛ بۇنىڭدىن 1104 توننا يۈك ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە «ساپالى» ماركىلىق سۈپەتلىك ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي يۇڭى 174 توننا. شۇنىڭدىن باشلاپ باي ناھىيىسى جۇڭگو مېرىنۇس قولى ئەسلى نەسلىدىكى ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي بازىسى ۋە شىنجاڭ «ساپالى» سۈپەتلىك ئىنچىكە قوي يۇڭى ئىشلەپچىقىرىشتىكى ئۈلگە

ناھىيە بولدى.

1999 - يىلىدىن باشلاپ باي ناھىيىسىنىڭ قوي يۇڭى نەچكىدىكى قوي يۇڭى سودا بازىرىدا كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىش بازىرىغا قاتناشتۇرۇلدى، 2003 - يىلى سۈپەتلىك قوي يۇڭىدىن 256 توننا كىمئارتۇق قىلىپ سېتىلدى، بۇ شىنجاڭنىڭ مەزكۇر بازاردا سېتىلىدىغان قوي يۇڭى ئومۇمىي مىقدارىنىڭ بەشتىن بىرىنى ئىگىلەيدۇ. 2003 - يىلى نەچكىدىكى قوي يۇڭى سودا بازىرىدىكى كىمئارتۇق قىلىپ سېتىشتا باي ناھىيىسى 169 توننا سۈپەتلىك «ساپالى» قولى يۇڭىنى ساتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيىلىك قوي فېرمىسىنىڭ 55 توننا سۈپەتلىك «ساپالى» قوي يۇڭىنىڭ ھەر كىلوگرامى ئەڭ يۇقىرى باھادا سېتىلىپ، دۆلەت ئىچىدىكى قوي يۇڭىنى كىمئارتۇق قىلىپ سېتىش رېكورتىنى ياراتتى. مەزكۇر فېرما ئىشلەپچىقارغان 6 توننا «ساپالى» سۈپەتلىك قوي يۇڭى گېرمانىيە بازىرىغا كىردى، بۇ شىنجاڭ سۈپەتلىك قوي يۇڭىنىڭ تۇنجى قېتىم خەلقئارا بازارغا كىرىشىدۇر. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى باي ناھىيىسىگە جۇڭگودىكى ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي ماكانى دەپ نام بەردى.

★ 1 - ئاينىڭ 16 - كۈنى باي ناھىيىسىدىكى سودا پىيادىلەر كوچىسىدا تىجارەت باشلاندى. بۇ تۈرگە 16 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، قۇرۇلۇش كۆلىمى 10 مىڭ 300 كۋادرات مېتىر كېلىدۇ، بۇ سودا بازىرى، ئازادە ئارامگاھ، مال سېتىۋېلىش بىر گەۋدە قىلىنغان كۆپ ئىقتىدارلىق سودا رايونىدۇر.

★ 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن سائەت 11 دىن 30 مىنۇت ئۆتكەندىن چۈشتىن كېيىن سائەت 20 گىچە باي ناھىيىسىدە تۇيۇقسىز 11 بال پەۋقۇلئاددە كۈچلۈك بوران چىقتى، بوراننىڭ سۈرئىتى سېكۇنتىغا 32 مېتىرغا يەتتى، بوران 7 سائەت داۋاملاشتى. بۇ قېتىمقى بوراندا 6 مىليون 297 مىڭ 900 يۈەن ئىقتىسادىي زىيان بولدى.

★ 5 - ئايدا شىنجاڭ بېلىقچىلىق مەمۇرىيىتى باش بونكىتى باي ناھىيىسى 5 دەريا ئېقىنىنى شىنجاڭدىكى خاپاباش بېلىق مۇھاپىزەت رايونى قاتارىغا كىرگۈزدى.

خې شىن، يەن فېيغېي

ئۇچتۇرپان ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ئۇچتۇرپان ناھىيىلىك 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شۇ مىڭ.

12 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ

يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 64 مىڭ 100 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 44 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 15 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.67 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 45 مىڭ توننا ئۇن، 18 مىليون دانە غىش، 1600 توننا سۇ يېقى، 3 توننا مېۋە ئىچىملىكى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 22 مىڭ 530 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 20 مىڭ 225 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 104 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 95 مىليون 850 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7200 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2400 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 2600 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 75 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 64 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 40 مىڭ 300 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 1 مىليون 20 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 10 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.21؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 129 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.5 ئاشتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 3 مىليون يۈەنگە، بېرىلگەن تۆلەم سوممىسى 1 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 3039 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 565. ناھىيە بويىچە كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 75 (ھەممىسى مىللىي)، ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ (مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ) 2، ئوقۇغۇچىسى 957 (مىللىي 835)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 8، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 925 (مىللىي 12 مىڭ 307)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 102، ئوقۇغۇچىسى 23 مىڭ 846 (مىللىي 22 مىڭ 566)؛ بالىلار باغچىسى 5 (پۇقرالار باشقۇرۇشىدىكى بالىلار باغچىسى 3)، باغچىدىكى بالا 426 (مىللىي 326). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2047 (مىللىي 1897). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 990 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %99.8 گە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسى قاپلاش

مۇدەرى: تۇرمۇش ئىسلام. ھاكىم: ئابلىز تۇنىياز. سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى: ۋۇ چىڭخەي.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئۆچتۈرپان ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1111 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 8. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 188 مىڭ 100 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 173 مىڭ 900)، يېزا نوپۇسى 154 مىڭ 100؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.48، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %11.21. 35 مىڭ 580 گېكتار يەرگە دېھقانچىلىق زىرائىتى، 16 مىڭ 810 گېكتار يەرگە (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 4421 گېكتار) ئاشلىق زىرائىتى، 7850 گېكتار يەرگە (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 600 گېكتار) ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 443 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 257 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.78؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 50 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %29.99؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 136 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.92 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 438 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 290 مىليون 910 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 21 مىليون 120 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 105 مىليون 510 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 600 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 109 مىڭ 300 توننا ئاشلىق، 3319 توننا پاختا، 24 مىڭ 800 توننا بېدە، 6370 توننا ياغلىق دان، 70 مىڭ توننا قىزىلچا، 21 مىڭ توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 556 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 9500 توننا گۆش، 395 توننا يۇلك، 2698 توننا سۈت، 360 توننا تۇخۇم، 50 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3855 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 106 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان پايدىسى 11 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە

نامرات نوپۇس قىيىنچىلىقتىن قۇتۇلدى، قايتا نامراتلىشىش كۆرۈلىدى.

ئەن خۇڭلى، جۇ شىنخۇا

ئاۋات ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ ئاۋات ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ليۇ بىن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۈرەك ئىسائىل.

ھاكىم: ئەنۋەر سېيىت.

سىياسىي كېڭەش 13 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مۇھەممەت شەمشى.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئاۋات ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1077 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 3، يېزا 5، يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 211 مىڭ 700 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 160 مىڭ 200)، يېزا نوپۇسى 156 مىڭ 500؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %29.15، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.69. ناھىيە بويىچە 53 مىڭ 300 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 14 مىڭ 100 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 5500 گېكتار)، 28 مىڭ 700 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 700 گېكتار) تېرىلدى. ئاۋات ناھىيىسى مەملىكەت بويىچە سۈپەتلىك پاختا ئىشلەپچىقىرىش بازىسى بولۇپ، 2001 - يىلى يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن جۇڭگودىكى ئۇزۇن تاللىق پاختا ئىشلەپچىقىرىش ماكانى دېگەن نامغا ئېرىشتى. كىلىماتى تىپىك مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ئاۋات ناھىيىسى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 965 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.5 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 510 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.6؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 189 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.3؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 265 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.5

نەسبىتى %92.2 گە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 14 سەھىيە ئاپپاراتى، 321 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 366 كارىۋات بار. شۇ يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ئۇچتۇرپان ناھىيىسىدىن بىر نەپەر يېنىك ئاتلېتىكا ماھىرى 2 تۈردە چېمپىيون بولدى ھەمدە ئاپتونوم رايون بويىچە ئاياللارنىڭ 100 مېتىرلىق رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى.

2003 - يىلى ئۇچتۇرپان ناھىيىسىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1473 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 883 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 3974 ئىشچى-خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1625 ئىشچى-خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 5617 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شىنجاڭ خەلق ھۆكۈمىتى ئۇچتۇرپان ناھىيىسى ئاقتوقاي يېزىسىنىڭ پىلانلىق تۇغۇت كادىرى سائەتقىز توختىغا ئىنقىلابىي قۇربان دەپ نام بەردى.

★ 9 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئۇچتۇرپان ناھىيىسىدىكى يەككەلەر مەبلەغ سالغان تىجارەت كارخانىسى «شىڭلۇڭ» ئۈن زاۋۇتى ناھىيە بويىچە تۇنجى دۆلەتنىڭ SQ سۈپەت ئۆلچىمى ئېتىراپنامىسىدىن ئۆتكەن يېمەكلىك ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى بولۇپ قالدى.

★ 10 - ئاينىڭ 31 - كۈنى ئۇچتۇرپان ناھىيىسى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پاكىز ناھىيە بازىرى بەرپا قىلىش بويىچە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى.

★ 2003 - يىلى ئۇچتۇرپان ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە يەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشتىكى نەمۇنە ناھىيە دېگەن نامغا ئېرىشتى.

★ 2003 - يىلى ئۇچتۇرپان ناھىيىسى بويىچە دېھقان-چارۋىچىلارنىڭ 4 مىليون 236 مىڭ 700 يۈەن سېلىقى يېنىكلىتىلدى ۋە كەچۈرۈم قىلىندى، بۇ كىشى بېشىغا 27.7 يۈەندىن توغرا كەلدى. يېزىلاردىكى توك پۇلىدىن 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن، نامرات ئوقۇغۇچىلارنىڭ كىتاب پۇلىدىن 2 مىليون 89 مىڭ يۈەن كەچۈرۈم قىلىندى.

★ 2003 - يىلى ئۇچتۇرپان ناھىيىسى نامراتلارنى يۆلەش بويىچە 3 مىليون 280 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالدى، قىيىنچىلىقى بار 657 ئائىلىگە ئۆي سېلىپ بەردى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئالاھىدە قىيىنچىلىقى بار 196 ئائىلىدىكى 923

ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 865 مىليون 724 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.33 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 750 مىليون 451 مىڭ 200 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 11 مىليون 203 مىڭ 600 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 103 مىليون 160 مىڭ 100 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 906 مىڭ 500 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 88 مىڭ 546 توننا ئاشلىق، 41 مىڭ 77 توننا پاختا، 16 توننا ياغلىق دان، 27 مىڭ 803 توننا مېۋە-چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 486 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 848 توننا گۆش، 524 توننا يۇڭ، 3242 توننا سۈت، 1118 توننا تۇخۇم، 116 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2201 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 170 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە ياراتقان ساپ پايدىسى 5 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 132 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 276 مىليون 31 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.7، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 88 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3.8 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 8432 توننا سۇ يېغى، 1 مىليون 280 مىڭ مېتىر پاختا رەخت، 1129 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 1 مىليون 88 مىڭ توننا تۇرۇپا سۇيى، 3500 توننا بۇغداي ئۇنى، 3113 توننا پاختا يىپ، 7 مىليون 850 مىڭ پارچە قۇم خىشى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 127 مىڭ 423 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 101 مىڭ 156 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 253 مىليون 340 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 178 مىليون 130 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 24 مىليون 270 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7471 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7821 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 13 مىڭ 455 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 158 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 172 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 35 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە

يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.3 يەرلىك مالىيە چىقىمى 181 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %25.4 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 675 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 21 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە، بېرىلگەن تۆلەم 8 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 4046، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 864. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 1076 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1276 (مىللىي 954)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 914 (مىللىي 12 مىڭ 991)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 95، ئوقۇغۇچىسى 30 مىڭ 745 (مىللىي 24 مىڭ 348)؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 560. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2745 (مىللىي 2275). 2003 - يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 16 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %99.6 گە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %99.5 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە 11 سەھىيە ئاپپاراتى، 471 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 337)، دوختۇرخانىلاردا 449 كارىۋات بار.

2003 - يىلى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلگىرىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 6050 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 4006 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2738 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 1762 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 342 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 7067 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 2567 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 10 مىڭ 672 ئىشچى - خىزمەتچى داۋاملىق ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش ئەھۋالى

2003 - يىلى ئاۋات ناھىيىسى سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش بويىچە كىرگۈزگەن تۈر 35 گە يەتتى، ئەمەلىيلەشكەن تۈر 33، تۈرنىڭ ئەمەلىيلەشش نىسبىتى %94.3، تۈردە ئىمزالانغان سومما 746 مىليون 980 مىڭ يۈەن، ئەمەلىيلەشكەن سومما 176 مىليون 430 مىڭ يۈەن. بۇنىڭ ئىچىدە ئاۋات ناھىيىسى شەندۇڭ لۇتەي پايچىلىقى،

(ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 39 مىڭ 118)، يېزا نوپۇسى 32 مىڭ 600؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %13.54، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.42. ناھىيە بويىچە 6670 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 4440 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېغىز تېرىلغۇ كۆلىمى 713 گېكتار)، 2930 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېغىز تېرىلغۇ كۆلىمى 40 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 110 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 41 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20.38؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 14 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %55.84؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 55 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.2 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 84 مىليون 412 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %50.4 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 58 مىليون 167 مىڭ 900 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 1 مىليون 853 مىڭ 300 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 18 مىليون 288 مىڭ 600 يۈەن، ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 26 مىڭ 412 توننا ئاشلىق، 2593 توننا پاختا، 170 توننا ياغلىق دان، 2000 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى، بۇنىڭدىن باشقا ئىقتىسادىي زىرائەتلەرنىڭ مەھسۇلات مىقدارى 2593 توننىغا يەتتى. يىل ئاخىرىدا قولدا 182 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى. 2300 توننا گۆش، 156 توننا يۇلك، 46.16 توننا تىۋىت، 138 توننا سۈت، 70 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 879 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 15 مىليون 698 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.3 ئاشتى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 30 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 24 مىڭ 915 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 11 مىڭ 210 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 51 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 44 مىليون 710 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2474 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 513 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 100 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 104 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش

شىنجاڭ زوڭخېياڭ پاپىچىلىقى، شياڭگاڭا جېنتىيەن، شەندۇڭ جېنگۇەن قاتارلىق شىركەتلەر بىلەن سوممىسى تەخمىنەن 453 مىليون يۈەنلىك پاختا توقۇمىچىلىق، توقۇمىچىلىق تۈرىنى ئىمزالىدى، ئەمەلىيلەشكەن سومما تەخمىنەن 44 مىليون 200 مىڭ يۈەن.

شەھەر قۇرۇلۇشى بويىچە 135 مىليون 970 مىڭ يۈەنلىك تۈر ئىمزالاندى، ئەمەلىيلەشكەن تۈر سوممىسى تەخمىنەن 56 مىليون 700 مىڭ يۈەن. بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيىنىڭ سىرتىدىكى كارخانىلارنى مەبلەغ سېلىشقا جەلپ قىلىش بويىچە 23 مىليون يۈەن ئەمەلىيلەشتى؛ ناھىيە بويىچە جەمئىيەتتىكى چېچىلىپ بىكار تۇرغان مەبلەغدىن پايدىلىنىلىپ مەبلەغ سېلىش بويىچە 33 مىليون 700 مىڭ يۈەن ئەمەلىيلەشتى.

ئاسمىۋى قاتناش، مۇقىم قۇشخانا ۋە ئۆزگىچە باقمىچىلىق، ئېكولوگىيەلىك ئورمان قۇرۇلۇشى، دولان ئاق ھاراق زاۋۇتى قۇرۇلۇشى، مۈلۈك ھوقۇقى سودىسى قاتارلىق تۈرلەر كىرگۈزۈلدى، ئەمەلىيلەشكەن سومما 75 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

★ 4 - ئاينىڭ 23 - كۈنى گوۋۇيۈەن ئاۋات ناھىيىسىنى سىرتقا ئېچىۋېتىلگەن ناھىيە دەپ تەستىقلىدى.

★ 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى ناھىيىنىڭ «ئىككى ئاساسەن» مائارىپى ئاپتونوم رايونىنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن تۇتتى.

زېڭ شى

كەلپىن ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

چ ك پ كەلپىن ناھىيىلىك 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۈجىسى: نيۇ خەنشىن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: سەمەت داۋۇت.

ھاكىم: ئەخىت مەھمەت.

سىياسى كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: فېڭ جىخى.

ئاساسىي ئەھۋالى

كەلپىن ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىي چېتىگە، قۇرۇقتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1146 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 4. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 40 مىڭ 537

ئىشەنچنى چىڭىتىپ ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشقا ئاتلىنايلى

چ ك پ كەلپىن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى: نىۋ خەنشىن، كەلپىن ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى: ئەخمەت مەھمەت

ئاشۇرۇپ، دېھقانچىلىق رايونلىرىدا چارۋىچىلىق بىلەن باغۋەنچىلىكنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش، ھويلا - ئارام ئىگىلىكى، ئەمگەك كۈچلىرىنى سىرتقا چىقىرىش، كۆپ خىل ئىگىلىك بىلەن شۇغۇللىنىشنى چىڭ تۇتۇپ، دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى كۆپ خىل يوللار بىلەن ئاشۇرۇپ، يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمى ئاشقان، دېھقانلارنىڭ كىرىمى كۆپەيگەن، يېزىلار مۇقىم بولغان ياخشى ۋەزىيەتنى قولغا كەلتۈردى، ناھىيىسىنىڭ ئىجتىمائىي - سىياسىي ۋەزىيىتى مۇقىم بولماقتا، تۈرلۈك ئىشلار پۇختا قەدەم بىلەن تەرەققىي قىلماقتا.

كەلپىن ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئۇزاقتىن بۇيان، شۇ ئارتار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە، مەۋقەنى كەلپىن ناھىيىسىنىڭ جاپالىق تەبىئىي مۇھىتى ۋە ناچار ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى ئۆزگەرتىشكە قارىتىپ، ناھىيىدىكى ھەر مىللەت كادىر ۋە ئاممىنى قاتنىۋاتقان قىيىنچىلىقلارنى يېڭىش جەھەتتە ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ ۋە يېتەكلەپ، نامراتلارنى تەرەققىيات ئارقىلىق يۆلەش يولىدا مېڭىشتا چىڭ تۇرۇپ، يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزا ئىقتىسادى قۇرۇلمىسىنى پائال تەڭشەپ، نامراتلارنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق يۆلەش سالىمىقىنى

باشلانغۇچ مەكتەپ 23، ئوقۇغۇچىسى 6455 (مىللىي 6341)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 45. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 769 (مىللىي 738). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %97 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 6 سەھىيە ئاپپاراتى، 124 كەسپىي تېخنىكا خادىمى (مىللىي 95)، دوختۇرخانىلاردا 128 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن

سوممىسى 22 مىليون 590 يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 4 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %59.1؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 73 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.3 ئاشتى. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 822، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 273. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 594 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 3006 (مىللىي 2776)؛

تەخمىنەن %20 كە، يېزىلارنىڭ 2 - ۋە 3 - كەسىپ كىرىسى تەخمىنەن %20 كە يەتكۈزۈلدى.

يۇقىرىقى نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن كەلپىن ناھىيىسى بۇنىڭدىن كېيىن تۆۋەندىكى تەدبىرلەرنى قوللىنىدۇ: بىرىنچىدىن، يېزا ئىگىلىك كەسىپ قۇرۇلمىسى تەڭشىلىدۇ ۋە ياخشىلىنىدۇ. ئىلگىرىكى يىللاردىكى ئاشلىق، پاختىنى مەركەز قىلىشتىن ئىبارەت تەپەككۈر شەكلى ۋە تېرىقچىلىق ئادىتى دادىل بۇزۇپ تاشلىنىپ، كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىلىپ، ناھىيىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئىقتىسادى قۇرۇلمىسى تېرىقچىلىقتىن چارۋىچىلىق، باغۋەنچىلىك يۆلىنىشىگە قاراپ تەڭشىلىدۇ، تېرىقچىلىق تەڭشەپ سەرغىللاشتۇرۇلۇپ، چارۋىچىلىق، باغۋەنچىلىك كەڭ كۆلەمدە زورايىتىلىدۇ ۋە كۈچەيتىلىدۇ. 2 يىلدىن 3 يىلغىچە بولغان ۋاقىتتا پۈتۈن ناھىيىنىڭ يېزا ئىگىلىكىدىكى ئاشلىق، ئىقتىساد ۋە يەم - خەشەك نىسبىتىنى 1:1:1 كە يەتكۈزۈشنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈرۈپ، مۇۋاپىق بولغان 3 مەنبەلىك قۇرۇلما ئىمكانىيەتتىنلا بارىچە تېزىدىن شەكىللەندۈرۈلىدۇ. ئىككىنچىدىن، ئاساسلىق ھۇجۇم نىشانىنى چارۋىچىلىققا قارىتىلىدۇ. ئائىلىلەر ئاساس قىلىنغان كىچىك كۆلەم، چولپا توپ دېھقانچىلىق رايونى چارۋىچىلىقنىڭ ئومۇمىي مىقدارىنى ئاشۇرۇشنىڭ تەرەققىيات يولى زور كۈچ بىلەن تەشەببۇس قىلىنىپ، 2 يىلدىن 3 يىلغىچە دېھقان ئائىلىلىرى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 20 قوي، 2 دىن ئارتۇق كالا بېقىش، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان چارۋا مالنى 6 دىن 8 گىچە، يىللىق قولىدىن چىقىش نىسبىتىنى %50 تىن كۆپرەككە يەتكۈزۈش قولغا كەلتۈرۈلىدۇ. چارۋىچىلىق كىرىسىنىڭ دېھقانلار كىرىسىدە ئىگىلەيدىغان نىسبىتىنى %35 تىن كۆپرەككە يەتكۈزۈلىدۇ. ئۈچىنچىدىن، ئاساسلىق ھۇجۇم نىشانى باغۋەنچىلىككە قارىتىلىدۇ. باغۋەنچىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتا يەنىلا داڭلىق كەلپىن ئۆرۈكىنى پۈتۈن ناھىيىنىڭ باغ - ئورمان كەسىپىنى راۋاجلاندۇرۇشتىكى ئاساسلىق سورت ۋە يېتەكچى كەسىپ قىلىپ، زور كۈچ سەرپ قىلىپ، پارچە - پۇرات يەرلەرنى تۇتاشتۇرۇپ، بىر تۇتاش پىلانلاپ، سورتىنى، ئۇلاشنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئاشلىق زىرائىتىنى مېۋىلىك دەرەخ ئارىسىغا كىرىشتۈرۈپ

2003 - يىلى كەلپىن ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 110 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.71 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 41 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.38؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 14 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %55.8؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 55 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.2 ئاشتى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىسى 1571.38 يۈەنگە، ئاشقان كىرىسى 251.1 يۈەنگە يېتىپ، %12 ئاشتى.

كەلپىن ناھىيىسىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىل ئىچىدە يېزا ئىگىلىكى ۋە يېزىلارنى تۈپ ئاساسىدىن تەرەققىي قىلدۇرۇش پىكىر يولى ۋە خىزمەت ۋەزىپىسى شۇكى، يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمى بىلەن دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشنى ئاساسىي تېما، بازارنى يېتەكچى، ئۈنۈمنى مەركەز قىلىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى ئىستراتېگىيىلىك تەڭشەشنى زور كۈچ بىلەن يولغا قويۇپ، ئاساسلىق ھۇجۇمنى چارۋىچىلىق، باغۋەنچىلىككە قارىتىش؛ ئىچكى جەھەتتىكى يوشۇرۇن كۈچنى چوڭقۇر قېزىپ، بىرلىك ھوسۇلنى ئۆستۈرۈپ، ئومۇمىي مەھسۇلاتنى ئاشۇرۇش، يەرلەرنىڭ مو بېشى ئۈنۈمىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈش؛ ھويلا - ئارام ئىگىلىكىنى چىڭ تۇتۇش، سىرتقا ئەمگەك كۈچى چىقىرىش بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىپ، ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىش، 2 - ۋە 3 - كەسىپنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئارقىلىق شەھەر ئىقتىسادىنىڭ ھالقىش شەكلىدە تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش قەدىمىنى ئۈزلۈكسىز تېزلىتىشتىن ئىبارەت.

يۇقىرىقى پىكىر يولغا ئاساسەن، كەلپىن ناھىيىسىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى يېزا ئىقتىسادىنىڭ ئومۇمىي نىشانى شۇكى، 5 يىلدا كەلپىن ناھىيىسىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنى 3000 يۈەندىن كۆپرەككە يەتكۈزۈش، يىلىغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 300 يۈەندىن كۆپرەك ئاشۇرۇشنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈرۈش، بۇنىڭ ئىچىدە چارۋىچىلىق كىرىسى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ساپ كىرىمىنىڭ تەخمىنەن %35 ىگە، باغۋەنچىلىك كىرىسى

تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا كەلپىن ناھىيىسى كوماندىسى بىر تۈردە 1 - لىككە، 2 تۈردە 2 - لىككە، 4 تۈردە 3 - لىككە ئېرىشتى.

2003 - يىلى كەلپىن ناھىيىسى بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1571.38 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مااىشى 14 مىڭ 58 يۈەنگە

يەتتى.
2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 1678 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 506 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 3606 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالانىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

باغۋەنچىلىكتىن قالسىلا دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇدىغان ئۈنۈملۈك تولۇقلىما قىسمىغا ئايلىنىدۇ، ھويلا - ئارام ئىگىلىكى كىرىمىنىڭ دېھقانلارنىڭ كىرىمىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %20 كە يەتكۈزۈلىدۇ.

بەشىنچى، سىرتقا ئەمگەك كۈچى چىقىرىش بىلەن كەڭ شۇغۇللىنىلىپ، دېھقانلارنىڭ كىرىمى كۆپ بولار ئارقىلىق ئاشۇرۇلىدۇ، قىسمەن دېھقانلارنىڭ سىرتقا ۋە ئۆز يېرىدە ئوقتە قىلىشقا ماھىر بولۇش، ئۆچۈر يەتكۈزۈشكە ماھىر بولۇش ئالاھىدىلىكىدىن تولۇق پايدىلىنىلىپ، يېزا - بازار ھالقىغان دېھقان ۋاستىچى قوشۇنى تەشكىللىنىپ، زاكازچىلىقنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلىدۇ، ئەمگەك كۈچىنى سىرتقا چىقىرىش سالىمى يەنىمۇ ئاشۇرۇلۇپ، ناھىيە بويىچە ئۈچتىن بىر دېھقان سىرتقا چىقىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىنىدۇ. ئەمگەك كۈچلىرىنى ھەرخىل يوللار بىلەن سىرتقا چىقىرىش ئارقىلىق، ئەمگەك كۈچلىرىنىڭ سىرتقا چىقىپ تاپقان يىللىق كىرىمىنى 700 يۈەندىن كۆپرەككە يەتكۈزۈش ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىلىدۇ، بۇنىڭ بىلەن دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 200 يۈەن ئاشۇرۇلىدۇ. ئالتىنچى، ئىچكى جەھەتتىكى يوشۇرۇن كۈچ تولۇق قېزىلىپ، تۈجۈپىلەپ تېرىقچىلىق قىلىنىپ، زىرائەتلەرنىڭ بىرلىك كۆلەم ئۈنۈمى يەنىمۇ ئۆستۈرۈلىدۇ. شۇجى ۋاڭ لېچۈەن ئوتتۇرىغا قويغان «ئىككىدە يۇقىرى بولۇش» تەلىپىگە ئاساسەن، دېھقانلار يېزا ئىگىلىكىدە پەن - تېخنىكا، فىزىكا،

تېرىش، قۇر ئارىسىغا تېرىش قاتارلىق ئەندىزىلەرنى قوللىنىپ، ئۆزۈكچىلىك كەسپى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇلىدۇ. مېۋىلىك باغ بەرپا قىلىش جەھەتتە باشلىنىش نۇقتىسى يۇقىرى بولۇش، يەرلەرنى تاللاش، كۆلىمى چوڭ بولۇش، سۈپىتى ئەلا بولۇش، كەسپلەشكەن بولۇشتا چىڭ تۇرۇلۇپ، 4 يېزا، بىر بازاردا 5 چوڭ مېۋىلىك باغ بەرپا قىلىشتىن ئىبارەت كۆلەملەشكەن ئەۋزەللىك پەيدىنپەي شەكىللەندۈرۈلىدۇ. 2008 - يىلغا بارغاندا ناھىيە بويىچە سۈپەتلىك ئۆزۈكچۈك باغ كۆلىمى 3333.33 گېكتاردىن ئاشۇرۇلىدۇ. كىشى بېشىغا 0.1 گېكتاردىن سۈپەتلىك ئۆزۈكچۈك باغ توغرا كەلتۈرۈلۈپ، دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى مۇشۇ بىر تۈردىلا 262 يۈەن ئاشۇرۇلىدۇ. 2010 - يىلغا بارغاندا مۇشۇ بىر تۈردىلا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان كىرىم 1000 يۈەندىن ئاشۇرۇلىدۇ. تۆتىنچىدىن، ھويلا - ئارام ئىگىلىكى چىڭ تۇتۇلىدۇ. «تۆت بىر» نى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئەندىزىسىدە چىڭ تۇرۇلىدۇ، يەنى بىر توپ چارۋا مال، بىر توپ ئۆي قۇشلىرى، بىر پارچە باغ، بىر پارچە مېۋە - چېۋە، كۆكتاتلىق ھويلا - ئارام ئىگىلىكى ئەندىزىسىدە چىڭ تۇرۇلىدۇ. ھويلا - ئاراملاردا بېقىلىدىغان كالا، قوي، توخو، كەپتەرنىڭ سانى يىلىمۇ يىل كۆپەيتىلىپ، %15 تىن ئاشۇرۇلىدۇ، 2007 - يىلغا بارغاندا بېقىلىدىغان توخو، كەپتەرنىڭ سانى 200 مىڭغا يەتكۈزۈلىدۇ، بۇ ئارقىلىق ھويلا - ئارام ئىگىلىكى ئاشلىق، ياغىچىلىق، چارۋىچىلىق،

قىسقا ماتېرىيال

چامغۇر

غەربىي ئېچىش سىياسىتىنىڭ ئەمەلىيلىشىشىگە ئەگىشىپ، كەلپىن ناھىيىسى چامغۇرنى تەرەققىي قىلدۇرۇش سالىمىنى ئاشۇردى ھەمدە 1999 - يىلى «ئاچال» ماركىلىق چامغۇر تاۋار ماركىسىنى ئەنگە ئالدۇردى. بۇنىڭ بىلەن چامغۇر تېرىقچىلىق كۆلىمى يەنىمۇ كېڭەيدى. 2000 - يىلدىن 2003 - يىلغىچە چامغۇرنىڭ 4 يىلدىكى مەھسۇلات مىقدارى ئۇدا 4000 توننىدىن ئاشتى، ھەر كىلوگرام چامغۇرنى 0.5 يۈن ھېسابلىغاندا چامغۇر تېرىغان دېھقانلار مۇشۇ تۈردىلا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن تەخمىنەن 180 يۈەن كىرىم قىلدى. چامغۇر بىر خىل ئۆزگىچە مەھسۇلات بولۇش سۈپىتى بىلەن بازارغا يۈزلەندى. 2003 - يىلى خۇسۇسىي كارخانا مەبلەغ سالغان چامغۇر پىششىقلاش زاۋۇتى 52 توننا مەھسۇلات ئىشلەپچىقاردى.

چامغۇر شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ قەدىمدىن بېرى ياقتۇرۇپ يەيدىغان ئاساسلىق كۆكتاتلىرىدىن بىرى. چامغۇر گەرچە شىنجاڭنىڭ ھەممە يېرىدە تېرىلىمۇ بىراق كەلپىن ناھىيىسىنىڭ ئاچال يېزىسىنىڭ ئۆزگىچە جۇغراپىيىلىك مۇھىتى ۋە سۇ، تۇپراق، ئىسسىقلىق شارائىتى شۇنداقلا بۇلغانمىغان، خىمىيىۋى ئوغۇت قوشماي تېرىغان چامغۇرنىڭ تەمى ياخشى، تاتلىق، ئېتى يۇمشاق، ئوزۇقلۇق قۇۋۋىتى مول بولۇپ، ئۇنىڭ تەركىبىدە مول ۋىتامىن B₁، B₂، ۋىتامىن C ۋە ئادەم بەدىنى ئېھتىياجلىق بولغان تۆمۈر، كالىسىي، فوسفور قاتارلىق تەركىبلەر مول، ئۇنىڭ يەنە زەھەرنى ھەيدەش، ھەزىم قىلىشنى ياخشىلاش، ئۆپكەننى تازىلاش، ئىششىق يوقىتىش، قاندىكى ماي ماددىسىنى چۈشۈرۈش، راك كېسىلىگە قارشى تۇرۇش رولى بار، شۇڭا كىشىلەر ئۇنى «كىچىك ئادەمگىياھ» دەپ ئاتىشىدۇ. دۆلەتنىڭ

ئابدۇساتتار ھامىدىن، مەرىپەم قادىر

ھوسۇلنى ھازىرقى 80 كىلوگرامدىن 120 كىلوگرامدىن كۆپەرگە يەتكۈزۈش تىرىشىپ قولغا كەلتۈرۈلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ئېگىزغا تېرىش سالىقى ئاشۇرۇلۇپ، ناھىيە بويىچە %80 تىن كۆپرەك بۇغداي ئورنىغا ئېگىز ئورنىغا تېرىلىدىغان زىرائەتلەر تېرىلىپ، يەرلەرنىڭ بىرلىك كۆلەم ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشكە تىرىشلىدى. يەتتىنچى، ئۈرۈك، چامغۇر، قوي گۆشى، تۆگە يۇڭى قاتارلىق ئۈستۈنلۈككە ئىگە مەھسۇلاتلارغا تايىنىپ، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش سالىقى يەنىمۇ ئاشۇرۇلۇپ، بىر تۈركۈم باشلامچى كارخانىلار يېتىلدۈرۈلدى. دېھقان ئائىلىسى - بازار - كارخانا - بازارنى ئۈنۈملۈك تۇتاشتۇرۇش ھالىتى پەيدىنپەي شەكىللەندۈرۈلۈپ، ناھىيىنىڭ كەسپلەشكەن كىگىلىك باشقۇرۇش ئىشى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

چىلان يېزىلىق يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات رايونىدا 1017 گېكتار بۇغداي، 186 گېكتار قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات تېرىلدى، كىرىم كىشى بېشىغا 2038.87 يۈەندىن توغرا كەلدى. چىلان يېزىسىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئېچىلىشى ناھىيە تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى بىر ھەسسە، ئوتتۇرىچە تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى 0.1 گېكتار ئاشۇردى.

كەلپىن - مازار ئېقىن 10 مىڭ مولۇق مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى

كەلپىن ناھىيىسىنىڭ 10 مىڭ مولۇق (666.7 گېكتار) مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش بازىسى كەلپىن ناھىيە بازىرىنىڭ شەرقىي شىمالىي بۇرجىكىگە توغرا كېلىدۇ، بۇ قۇرۇلۇشنى 5 يىلدا پۈتكۈزۈش پىلانلاندى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا 3 مىليون 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 306.7 گېكتار يەردە ئورمان بەلۋېغى بەرپا قىلىندى. كەلپىن - مازار ئېقىن كۆكەرتىش قۇرۇلۇشى 1986 - يىلى باشلانغاندىن تارتىپ، 1999 - يىلىغىچە 40 گېكتاردىن ئارتۇق يەردە ئورمان بەلۋېغى بەرپا قىلىندى. 2000 - يىلىدا باشلاپ ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى كەلپىن - مازار ئېقىن 10 مىڭ مولۇق مەجبۇرىيەت كۆچىتى تىكىپ ئورمان بەرپا قىلىش بازىسى تەسەۋۋۇرنى ئوتتۇرىغا قويدى ھەمدە ئورمان بەرپا قىلىش سالىقىنى ئاشۇردى، ھەر يىلى ناھىيە بويىچە كادىر، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك ۋاقتىنىڭ 40 كۈندىن كەم بولماسلىقىنى بېكىتتى. 2003 - يىلى ئەتىيازدا 1 مىليون 350 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ 3.5 كىلومېتىر سۇغىرىش ئۆستىڭى چېپىلدى، 3 ماشىنىلاشقان قۇدۇق قېزىلدى، ھەر خىل كۆكەرتىش ئورمىنى كۆچىتىدىن 180 مىڭ تۈپ

خىمىيە جەھەتتە سېلىنما سېلىش سالىقىنى ئاشۇرۇشقا، ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىشقا يېتەكلىنىپ، ئاشلىق زىرائىتى، كېۋەز ۋە ھەرخىل ئۆزگىچە زىرائەتلەرنىڭ سۈپەتلىك، يۇقىرى ھوسۇللو، يۇقىرى ئۈنۈملىك يېڭى سورتلىرىنى، يېڭى تېخنىكىسىنى كىرگۈزۈش، تەجرىبە قىلىش، ئۈلگە كۆرسىتىش، كېڭەيتىش باغشى تۇتۇلۇپ، سورت ياغىشلاش، ئىلمىي ئۆستۈرۈش ۋە پەرۋىش قىلىش جەھەتتە كۈچ سەرپ قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىلدى، مۇ تەجىب سۇغىرىش، سۈنى ئائىلىلەرگىچە تەمىنلەش قاتارلىق تەننەرخنى تېجەش، ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش چىلا تۇتۇلدى، 3 يىلدىن 5 يىلغىچە ئاشلىقنىڭ بىرلىك ھوسۇلنى 400 كىلوگرامدىن كۆپەرگە، پاختىنىڭ بىرلىك

چىلان يېزىسىنىڭ يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات رايونى قۇرۇلۇشى

كەلپىن ناھىيىسىنىڭ چىلان يېزىسى ئەسلىدىكى كونا چىلان سۇ چىقىرىش - سۇغىرىش قۇرۇلۇشى ئاساسىدا تۈز قىلىپ تۈزۈلۈدى، بۇ تۈرنىڭ قۇرۇلۇشى 1996 - يىلى 8-ئايدا باشلانغان بولۇپ، شىنجاڭ بويىچە ئەڭ چوڭ ئاھالە كۆچۈرۈش، يېزا ئىگىلىك ئۈنۈمىنى تەرەققىيات قۇرۇلۇشى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ.

بۇ تۈردە 2100 ئائىلىلىك، 11 مىڭ نوپۇسنى كۆچۈرۈش پىلانلاندى. قۇرۇلۇشقا 54 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلانغانىدى، ئەمەلىيەتتە نەقلەشكەن مەبلەغ 48 مىليون يۈەن. بۇ تۈز رايونى ئاساسلىقى سۇچىلىق، ئېلېكتر ئېنېرگىيە، بوز يەر ئېچىش ۋە ئاھالە كۆچۈرۈشتىن ئىبارەت 4 چوڭ قۇرۇلۇشنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. 1997 - يىلى 12-ئايدا خەلق ئىشلىرى نازارىتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن چىلان يېزىسى قۇرۇلدى. يېزىغا قاراشلىق مەمۇرىي كەنت 9، تۇراقلىق نوپۇسى 4713، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇيغۇر 4333، خەنزۇ 380، يېزا نوپۇسى 4413.

6 يىلدىن بۇيان كەلپىن ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ناھىيىدىكى ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىنى ئۆز كۆچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىشقا يېتەكلەپ، 1998 - ۋە 1999 - يىلى 2 قېتىم چوڭ كۆلەمدە ئاھالە كۆچۈردى، بۇ قېتىمقى كۆچۈرۈشتە 1234 ئائىلىدىكى 4139 ئادەم كۆچۈرۈلدى. ناھىيە، يېزا ئورگانلىرىدىن 90 نەچچە ئادەم چىلان يېزىسىغا بېرىپ خىزمەت قىلىشقا ئەۋەتىلدى، ناھىيىگە تەقسىم قىلىنغان ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملارنى پۈتتۈرگەن 65 ئوقۇغۇچى چىلان يېزىسىنى ئېچىش قۇرۇلۇشىغا قاتناشتى. 2003 - يىلى

نېسبىتى %11.71، ناھىيە بويىچە 44 مىڭ 900 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 33 مىڭ 300 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 252 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 397 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 234 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %25.1؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 621 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.77 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 756 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.1 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 424 مىليون 790 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 19 مىليون 840 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 310 مىليون 680 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 430 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 176 مىڭ 500 توننا ئاشلىق، 6184 توننا پاختا، 41 مىڭ 411 توننا مېۋە-چېۋە، 1033 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 1 مىليون 535 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى. 22 مىڭ 352 توننا گۆش، 1698 توننا يۇڭ، 861 مىڭ 800 پارچە كالا. قوي تېرىسى، 15 مىڭ 852 توننا سۈت، 576 توننا تۇخۇم، 156 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 6547 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 211 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئوبلاست بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 131 مىڭ 358 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 218 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.3 ئاشتى. ئوبلاستقا قاراشلىق سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 215 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.9 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 37 مىڭ 200 توننا بۇغداي ئۇنى، 9857 توننا تاللانغان قوغۇشۇن - سىنىك رۇدىسى، 136 توننا سۇلياۋ ياسالما، 82 مىڭ 300 توننا كۆمۈر، 13 مىڭ 296 توننا تۇز، 164 مىڭ 200 توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 137 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 187 مىڭ 931 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 148 مىڭ 642 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

سېتىۋېلىندى، ناھىيىدىكى كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەر 32 كۈن كۈرەش قىلىپ، 80 گېكتار كۆلەمدە ئورمان بەلۋاغى بەرپا قىلدى. كەلپىن - مازار ئېقىنىنىڭ تۇپراق ۋە يەر ئاستى سۈيىنىڭ تۈز مىقدارى ناھايىتى يۇقىرى. 2003 - يىلى يەر ئەھۋالىغا قاراپ كۆچەت تاللاش، تېمەن كۆچەتلەرنى تاللاش، ۋاقىتدا سۇغىرىش، باشقۇرۇشنى كۆچەيتىشتىن ئىبارەت ئورمان بەرپا قىلىش فاھجىنى ئوتتۇرىغا قويۇلدى، بۇنىڭ بىلەن كۆچەتلەرنىڭ تۇتۇش نېسبىتى %87.5 كە يەتتى. ئابدۇساتتار ھامىدىن، مەريەم قادىر

قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چاڭ كېڭ قىزىلسۇ ئوبلاستلىق 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋاڭ شىنخۇەي. مۇئاۋىن شۇجىلىرى: مەمەت ھەسەن توختالى (قىرغىز)، مەمەت نۇر، ليۇ باۋجىيەن، ۋاڭ گوشىن، يالڭ جىيەنگو.

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋاڭ شىنخۇەي؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: پېڭ ئەيمىن، چاڭ رۇڭيەن، تاشمەمەت يۈنۇس (قىرغىز)، خېلىل ئېزىز، ئاتاۋۇللا ئىسمايىل.

ئوبلاست باشلىقى: مەمەت ھەسەن توختالى (قىرغىز)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: شياۋ چىڭخۇا، لى رۇڭخۇا (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ليۇ چاڭجۇن، ۋاڭ شىيەنپېي (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئىمام نەمەت، دۇڭ شياڭجۇن، پەرھات تۇردى (قىرغىز، 1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئامىنە ئابدۇراخمان؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: جۇ شىنىمىن، جۇماق قادىر (قىرغىز)، خې رىنيۇ، نىياز قارى (قىرغىز)، موللىيار ھەسەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستى شىنجاڭنىڭ غەربىي جەنۇبىغا جايلاشقان. ئوبلاستلىق ھۆكۈمەت ئاتۇش شەھىرىدە. 2003 - يىلى ئوبلاستقا قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 3. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 458 مىڭ 449 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 429 مىڭ 350)، يېزا نوپۇسى 348 مىڭ 756؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نېسبىتى %15.4، تەبىئىي كۆپىيىش

2003 - يىلى قىزىلمۇ ئوبلاستىدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4900 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1320 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق پۇل مائاشى 14 مىڭ 562 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئوبلاست بويىچە 16 مىڭ 449 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4989 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 38 مىڭ 716 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ئوتلاقنىڭ ئېكولوگىيىلىك ئورنىنى ئالماشتۇرۇش قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى قىزىلمۇ ئوبلاستى ئېكولوگىيىلىك ئورۇن ئالماشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، چارۋىچىلىقنى تېز تەرەققىي قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى. بىر يىلدا يېڭىدىن 2000 گېكتار يەرگە ئوت - چۆپ تېرىدى، 2267 گېكتار يەردە يۈرۈشلەشكەن يەم - خەشەك بازىسى بەرپا قىلدى. 3000 ئىسسىق قوتان ياسىدى. 1500 ئائىلىلىك چارۋىچىنى ئولتۇراقلاشتۇردى. ئوتلاق ئېكولوگىيىسىنى قوغداشنى كۈچەيتىپ، 52 مىڭ گېكتار يەردە چارۋا مالنى نۆۋەتلەشتۈرۈپ بېقىش، كېمەيتىپ بېقىش، دەم ئالدۇرۇپ بېقىشنى ئىشقا ئاشۇردى. دېھقانچىلىق رايونلىرىدا چارۋىچىلىقنى زور كۈچ بىلەن رەۋاچلاندۇرۇپ، 14 مىڭ 300 مو يەرگە سىلوسلىنىدىغان ۋە يەم - خەشەك قىلىنىدىغان كۆممىقوناق تېرىدى. 201 مىڭ 800 كۆپ مېتىرلىق چوڭ - ئوتتۇرا تىپتىكى پۇختا سىلوسلاش ئورنى ياساپ، 192 مىڭ 600 توننا سىلوس ياسىدى. دېھقانچىلىق رايونلىرىدا باقمىچىلىق چوڭ ئائىلىسى ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويدى. ھازىر باقمىچىلىق چوڭ ئائىلىسىدىن 6347 سى، توخو باقمىچىلىق ئائىلىسىدىن (توخوسى 500 دىن ئاشىدىغان) 35 ى، ئائىلە خۇسۇسىي چارۋىچىلىق فېرمىسىدىن 10 دىن كۆپرەكى بارلىققا كەلدى. نەسىل ياخشىلاش، يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش سالىمىنى ئاشۇرۇپ، 650 مىڭ تۇياق چارۋىنىڭ نەسلىنى ياخشىلىدى. بىر يىلدا 946 مىڭ تۇياق تۇل ئېلىندى، تۇلەرنىڭ ئەي بولۇش نىسبىتى %97 كە يەتتى. چارۋا مالنىڭ ئەڭ كۆپ بېقىلىش مىقدارى 2 مىليون 402 مىڭ تۇياققا يەتتى، 837 مىڭ 400 تۇياق چارۋا قولدىن چىقىرىلدى، تاۋارغا ئايلىنىش نىسبىتى %50.5 بولدى.

خېرىدار چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش

2003 - يىلى قىزىلمۇ ئوبلاستى 36 تۈر بويىچە خېرىدار چاقىرىپ مەبلەغ جەلپ قىلدى. بۇ تۈرلەرگە 1 مىليارد 380 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىش پىلانلاندى، بېيجىڭ «جۇڭخېن»

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 456 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 397 مىليون 10 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 930 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 82 مىڭ 190 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 14 مىڭ 618 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 35 مىڭ 160 قا يەتتى. ئوبلاست بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 298 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 19 مىليون 350 مىڭ دوللارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليون 210 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 18 مىليون 140 مىڭ دوللار. 102 مىڭ 400 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 19 مىليون 200 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 63 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.31 يەرلىك مالىيە چىقىمى 815 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.83 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 73 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 28 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئوبلاست بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 15 مىڭ 634، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 5763. ئوبلاستتىكى شىنجاڭ رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ قىزىلمۇ ئوبلاستلىق شۆبىسى بىر، ئوقۇغۇچىسى 412 (مىللىي 295)؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 3، ئوقۇغۇچىسى 1261 (مىللىي 1152)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر (ئوبلاستلىق تېخنىكوم بىلەن بىرلەشتۈرۈۋېتىلدى)، ئوقۇغۇچىسى 350 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 65، ئوقۇغۇچىسى 44 مىڭ 360 (مىللىي 31 مىڭ 530)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 229، ئوقۇغۇچىسى 61 مىڭ 438 (مىللىي 57 مىڭ 433)؛ بالىلار باغچىسى 9 (خۇسۇسلار ئاچقان بالىلار باغچىسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، باغچىدىكى بالا 2752. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 7690. شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 13 مىليون 970 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %91.5 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %88.5 كە يەتتى.

ئوبلاست بويىچە 63 سەھىيە ئاپپاراتى، 2231 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 1477 كارىۋات بار. شۇ يىلى ئوبلاست تەنھەرىكەتچىلىرى نەملىكەت ئىچىدىكى تۈرلۈك تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىدە 31 تۈردە مۇكاپاتقا ئېرىشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 10 تۈردە 1، 9 تۈردە 2، 12 تۈردە 3 بولدى.

541 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

مۇجىگىچى

ئاتۇش شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ئاتۇش شەھەرلىك 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جيا لىشىن.

6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىسى كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇراخمان ھاجى.

شەھەر باشلىقى: پەيزۇلا مەمەت.

سىياسى كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: توختى ئېزىز.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئاتۇش شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىغا جايلاشقان، ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1430 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 1553 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 12، يېزا 7، يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 204 مىڭ 900 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 187 مىڭ 100)، يېزا نوپۇسى 145 مىڭ 900؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %73.17، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %38.13. ناھىيە بويىچە 15 مىڭ 933 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 11 مىڭ 705 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتتا كىرىدۇ. 2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 599 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 175 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.1؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 99 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.6؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 323 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.2 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 314 مىليون 13 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %24.16 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 198 مىليون 862 مىڭ 400 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 907 مىڭ 800 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 105 مىليون 854 مىڭ 700 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 388 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق

گۈرۈھى 2 باسقۇچقا بۆلۈپ، ساياھەتچىلىك بايلىقىنى ئېچىشقا 1 مىليارد 300 مىليون يۈەن، ئۇلۇغچات تۆمۈر زاۋۇتىغا 500 مىليون يۈەن، جۇڭشىن خەلقئارا گۈرۈھى ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا 250 مىليون يۈەن، شىنخۇي شىركىتى قوغۇشۇن - سىنك رۇدىسى تاللاش تۈرىگە 150 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدىغان، جېجياڭ كاسىن، سىچۈەن خېنۇيەن شىركەتلىرى 150 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ شىنرۇڭ كۆن - خۇرۇم چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قۇرىدىغان، گۇيشىن كاڭيى شىركىتى 20 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدىغان، شېنجاڭ كۆن - خۇرۇمچىلىقى 10 نەچچە مىليون يۈەن مەبلەغ سالدىغان، شەندۇڭ داچېڭ گۈرۈھى 15 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدىغان، ئۈرۈمچى ئىزچىلار شىركىتى 18 مىليون يۈەن مەبلەغ سالدىغان بولدى. ئەمەلىيەتتە 265 مىليون يۈەن مەبلەغ نەقلەشتى، كۆن - خۇرۇم زاۋۇتى تۈرى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى.

خەلقئارا سودا داغدام يولى قۇرۇلۇشى

تېزلىتىلدى

قىزىلمۇ ئوبلاستى تەۋەسىدە تورغات ۋە مىخاندىن ئىبارەت 2 سودا پورتى بار. جۇغراپىيىلىك ئەۋزەللىكى ئىنتايىن ئۆزگىچە بولۇپ، ئەزەلدىن ئوتتۇرا ئاسىيادىكى 5 دۆلەتكە بارىدىغان مۇھىم يول بولۇپ كەلگەن. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان دۆلەت ۋە يەرلىك ھۆكۈمەت پورتىنى گۈللەندۈرۈشكە ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشقا ناھايىتى ئەھمىيەت بېرىپ، پورتنىڭ سودا ئىشلىرىغا قۇلايلىق يارىتىپ بەردى، مۇئەسسەسىلىرىنى تولۇقلىدى. 2003 - يىلى ئاپتونوم ئوبلاست سىرتتىن كىرگۈزۈش، ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىشتە چىڭ تۇرۇپ، «چوڭ ئۆتكەل» ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويدى، بۇنىڭ بىلەن پورتنىڭ مال ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارى كۆرۈنەرلىك كۈچەيدى. بىر يىلدا 2 پورتتىن ئېكسپورت ۋە ئىمپورت قىلىنغان مال 277 مىڭ توننىغا، مال قىممىتى 170 مىليون دوللارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئوبلاستنىڭ چېگرا سودىسى ئېكسپورت - ئىمپورت سوممىسى 18 مىليون دوللار (ئىمپورت قىلىنغان مال سوممىسى 17 مىليون 100 مىڭ دوللار) غا يەتتى. قىرغىزىستاندا جۇڭگونىڭ دېھقانچىلىق ماشىنىلىرى ۋە ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى يەرمەنكىسى ئۆتكۈزۈلدى. ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە تاشقى سودىغا دائىر 29 ئېكسپورت - ئىمپورت توختامى ئىمزالاندى، ئۇنىڭ سوممىسى 109 مىليون 300 مىڭ دوللارغا، ئىچكى جەھەتتە بىرلىشىش توختامى ۋە كېلىشىمى 23 پارچىگە، سوممىسى 777 مىليون

باشلانغۇچ مەكتەپ 84، ئوقۇغۇچىسى 40 مىڭ 791 (مىللىي 38 مىڭ 721)؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 783. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 3076 (مىللىي 2775). يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىستانسىسى قاپلاش نىسبىتى %90 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى. شەھەر بويىچە 11 سەھىيە ئاپپاراتى، 569 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 498)، دوختۇرخانىلاردا 347 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ئاتۇش شەھىرىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەتلىك چېلىشىش ۋە بوكس مۇسابىقىسىدا 2 ئالتۇن مېدال، بىر كۈمۈش مېدال، 3 مىسى مېدال ئالدى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن چېلىشىش ۋە بوكس مۇسابىقىسىدا 5 ئالتۇن مېدال، 6 كۈمۈش مېدال، 4 مىسى مېدال ئالدى. 2003 - يىلى ئاتۇش شەھىرىدىكى شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 3066 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1537 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 1056 يۈەنگە يەتتى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 765 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 7285 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 839 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 11 مىڭ 372 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

چۈ چىيال

ئاق تۇ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇلىلىرى

ج ك پ ئاقتۇ ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: خۇ فېڭدې.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابلىكىم ئابدۇراخمان (قىرغىز).

ھاكىم: مۇختار ھېيىت.

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: تۇرسۇن قۇربان.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئاقتۇ ناھىيىسى پامىر ئېگىزلىكىنىڭ شەرقىي شىمالىغا، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە جايلاشقان. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 13. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس

دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 61 مىڭ 500 توننا ئاشلىق، 1536 توننا پاختا، 127 توننا ياغلىق دان، 37 مىڭ 956 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 425 مىڭ 200 تۇپاق چارۋا قالدى. 6967 توننا گۆش، 510 توننا يۇلك، 9280 توننا سۈت، 300 توننا تۇخۇم، 152 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. بىر يىلدا 2173 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 48 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 17 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 54 مىڭ 116 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 107 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.78، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 32 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.59 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 12 مىڭ 639 توننا تۇز، 4 مىليون 800 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 15 مىڭ 800 توننا بۇغداي ئۇنى، 1900 توننا تۆمۈر رۇدىسى، 1345 توننا ئىنچىكە تاللانغان قوغۇشۇن رۇدىسى، 4478 توننا ئىنچىكە تاللانغان سىنك رۇدىسى ئېلىندى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 77 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 120 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 10.3 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 225 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 175 مىليون 170 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 24 مىڭ 540 قا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 28 مىڭ 901 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 1262 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 179 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 19 مىليون 350 مىڭ دوللارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليون 210 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 1814 دوللار. يەرلىك مالىيە كىرىمى 30 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.7؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 224 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %25.44 ئاشتى.

شەھەر بويىچە 2003 - يىلىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 6630، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 829. ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 18، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 774 (مىللىي 14 مىڭ 762)؛

172 مىڭ 31 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 169 مىڭ 335)، يېزا نوپۇسى 151 مىڭ 885. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %18.55، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.63. ناھىيە بويىچە 16 مىڭ 670.8 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 18 مىڭ 313.3 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 813.4 گېكتار)، 3600 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 285.6 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 327 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 139 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.2؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 56 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %32؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 144 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.9 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 304 مىليون 912 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 192 مىليون 238 مىڭ 700 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 204 مىڭ 500 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 105 مىليون 429 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 40 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 103 مىڭ 970 توننا ئاشلىق، 4643 توننا پاختا، 290 توننا ياغلىق دان، 12 مىڭ 979 توننا مېۋە-چېۋە، 6187 توننا كۆكتات، 5207 توننا قوغۇن - تاۋۇز، 10 مىڭ 312 توننا بېدە، 10 مىڭ 25 توننا يەم - خەشەك، 12 توننا زىرە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 556 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 8028 توننا گۆش، 476 توننا يۇلك، 4476 توننا سۈت، 180 توننا تۇخۇم، 4 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 6066.7 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا-بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 41 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 5 مىليون يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 53 مىڭ 400 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 53 مىليون 306 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.3؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 15 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.2 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 22 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 8000 توننا سېمونت، 31 مىڭ 990 توننا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 25 مىليون يۈەنگە،

بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 35 مىڭ 714.28 كۋادرات مېتىرغا، بۆتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 35 مىڭ 714.28 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 155 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 153 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4900 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 1900 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 5400 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 2360 قا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 57 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 40 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 2 مىليون 70 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 13 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.05؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 150 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.29 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 160 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 3 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3220، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 395. ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1242 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 22، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 113 (مىللىي 13 مىڭ 765)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 100، ئوقۇغۇچىسى 25 مىڭ 502 (مىللىي 24 مىڭ 915)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 190. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1620 (مىللىي 1583). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو بىلەن تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %86 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 19 سەھىيە ئاپپاراتى، 326 سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 291)، دوختۇرخانىلاردا 318 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ئاقتۇ ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1155 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 576 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 3781 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 736 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 6849 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

نامراتلارنى بۆلەش، روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىنىڭ ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك بولدى

2003 - يىلى ئاقتۇ ناھىيىسىدە نامراتلارنى بۆلەش، روناق تاپقۇزۇش تۈرىدىن 105 مىڭ يولغا قويۇلدى. بۇ تۈرلەرگە 21 مىليون 180 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. كەنت، ئائىلەلەرگە كىرىش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش ئارقىلىق قىيىنچىلىقى ئېغىر 4156 ئائىلىدىكى 19 مىڭ 125 ئادەمنىڭ قىيىنچىلىقى ھەل قىلىندى. 2303 ئائىلىدىكى 10 مىڭ 774 ئادەم نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. يېزىلاردىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرى 11 مىڭ 138 ئادەم (قېتىم) يۆتكەپ ئىشلىتىلىپ، 8 مىليون 380 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئەمگەك مۇلازىمىتىدىن قىلغان ئوتتۇرىچە كىرىمى 61.6 يۈەنگە يەتتى.

كەنت ئىشلىرىدا، مالىيە ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش تۈزۈمى داۋاملىق يولغا قويۇلدى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ سېلىقىنى يېنىكلىتىش كارتىسىنىڭ ئائىلەلەرگە كىرىش نىسبىتى %100كە يەتتى، ئوتتۇرىچە سېلىق 2002 - يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمىنىڭ %2.3ى ئىچىدە تىزگىنلەندى.

«بىر يېزىدا بىر ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى بولۇش» تىن ئىبارەت ئىختىساسلىقلار قۇرۇلۇش پىلانى يولغا قويۇلدى

2003 - يىلدىن ئېتىبارەن ئاقتۇ ناھىيىسى 10 يىل ۋاقىت مەدەپ قىلىپ، ناھىيە بويىچە 106 مەمۇرىي يېزىنىڭ ھەر بىرىگە ئاز دېگەندىمۇ بىردىن ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرگەنلەرنى مەبلەغ، كەنتتە مۇھىم ۋەزىپىگە قويدى، كەنت كادىرلىرىنىڭ ياش، بىلىم قۇرۇلمىسىنى ياخشىلاپ، رەھبەرلىك بەنزىمىدە كۈنلارنىڭ ئورنىغا يېڭىلارنى قويۇشنى ئىشقا ئاشۇردى.

★ 6 - ئاينىڭ 12 - كۈنى سائەت 17 دىن 40 مىنۇت ئۆتكەندىن 19 دىن 15 مىنۇت ئۆتكىچە بولغان ئارىلىقتا ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ بارىن يېزىسى قارا يامغۇر ۋە مۆلدۈرنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 9 مىليون 139 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

★ 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى سائەت 7 دىن 16 مىنۇت ئۆتكەندە ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ بۇلۇڭكۆل يېزىسىدا 5.9 بال يەر تەۋرىدى، تەۋرەش مەركىزى شەرقىي مېرىدىئان 49°74، شىمالىي پاراللىل 33°38 ئارىلىقىغا توغرا كەلدى. يەر تەۋرەشتىن كېلىپ چىققان ئىقتىسادىي زىيان 10 مىليون يۈەندىن ئاشتى.

★ 2003 - يىلى ئاقتۇ ناھىيىسى بىلەن ئۈرۈمچى

شەھىرى تەڭرىتاغ رايونى دوست رايون - ناھىيە بولدى. ★ 2003 - يىلى ئاقتۇ ناھىيىسى 2305 (قېتىم) ئارتۇق ئەمگەك كۈچىنى سىرتقا يۆتكىدى، مۇشۇ تۈردە ھەر بىر ئادەمنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 520 يۈەنگە يەتتى، ناھىيە بويىچە 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن كىرىم كۆپەيدى. ★ 2003 - يىلى ئاقتۇ ناھىيىسى دۇنيا بانكىسىدىن قەرز بەرگەن تۈرلەردىن پايدىلىنىپ، 2 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغنى «يورۇقلۇق قۇرۇلۇشى» غا ئىشلىتىپ، ئېگىز تاغلىق چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى 5 يېزا - بازارغا 1300 يۈرۈش قۇياش ئېنېرگىيىسى ئۈسكۈنىسى ۋە شامال ئېنېرگىيىسى ئارقىلىق توك چىقىرىش ئۈسكۈنىسى قوراشتۇرۇپ بېرىپ، ھەممە يېزىدا توك بولۇشنى ئىشقا ئاشۇردى.

كۆلەمى قانداق

ئاقچى ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ ئاقچى ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: باۋ گۇاڭتۇ.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بەختىيار مەمەت قازى (قىرغىز).

ھاكىم: ئەسەت مەمەتسىدىق.

سىياسىي كېڭەش 13 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: توقا ئىگەمبەردى (قىرغىز).

ئاساسىي ئەھۋالى

ئاقچى ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، توشقان دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1180 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 35 مىڭ 410 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 32 مىڭ 987)، يېزا نوپۇسى 25 مىڭ 178؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.13، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %12.99. ناھىيە بويىچە 2699.33 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 1240 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئاق يەر ۋە ئېگىزغا تېرىلغىنى)، 406.47 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئاق يەر ۋە ئېگىزغا تېرىلغىنى) تېرىلدى. كىلىمات ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتقا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى

123 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 -

كىرىسى 3 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.13؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 81 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.08 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 55 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 115 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە، بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ قالدۇقى 46 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 1 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۈلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 2003 - يىلىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1513، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۈنلىك بارلار 227. ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 7 (تولۇق ئوتتۇرا ۋە تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، ئوقۇغۇچىسى 2498 (مىللىي 2767)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 24، ئوقۇغۇچىسى 4461 (مىللىي 3914). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 786 (مىللىي 712). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون 750 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو، تېلېۋىزىيە، ئىنتېرنېت قاپلاش نىسبىتى %45 كە، تېلېۋىزىيەنىڭ نىسبىتى %86.76 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 2 دوختۇرخانا، 8 شىپاخانا، بىر يۇقۇمىدىن ساقلىنىش ئاپپاراتى، بىر ئانا - بالىلارنىڭ ساقلىقىنى ساقلاش ئاپپاراتى، دوختۇرخانىلاردا 185 كارىۋات، 230 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 140.

2003 - يىلى ئاچقى ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1046 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 769.86 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 2127 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 658 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش توپلاشقا، 3708 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاشنى سۇغۇرتىسىنى جەمئىيەتتىن بىر تۇتاش توپلاشقا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى ئاچقى ناھىيىسى 1460.13 گېكتار يەردە تەبىئىي چىلان يېتىشتۈردى.

★ 2003 - يىلى ناھىيە بازىرىنىڭ كۆكەرتىلىش كۆلىمى 76 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش كۆلىمى 34 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا، كىشى بېشىغا ئوتتۇرىچە كۆكەرتىلگەن كۆلەم 8.3 كۋادرات مېتىرغا، يېشىللىق بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %45.39 كە يەتتى.

★ 2003 - يىلى 133.63 كۋادرات مېتىرلىق قۇشخانا سېلىنىپ خالىغان يەردە مال سويۇش ئەھۋالى ئۆزگەرتىلدى. يېڭى جۈن

كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 37 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.6؛ 2 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 24 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %36.9؛ 3 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 61 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.8 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 65 مىليون 923 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليون 305 مىڭ 100 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 950 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 52 مىليون 668 مىڭ 500 يۈەن. 4487 توننا ئاشلىق، 400 توننا ياغلىق دان، 128 توننا كۆكتات، 179 توننا مېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 244 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 4000 توننا گۆش، 3801 توننا سۈت، 462 توننا يۇلك، 22 توننا ئۆچكە تۈتى، 70 توننا تۇخۇم، 155 مىڭ پارچە كالا - قوي تېرىسى ئېلىندى. 464.73 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. سۈپىتى قۇرۇلۇشىغا 27 مىليون 415 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 1 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 7718 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليون 69 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5 كېمەيدى. 3 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 5020 توننا ئۇن، 366 توننا سۇيىغى، 1450 توننا بارت، 0.5 كىلوگرام ئالتۇن، 15 توننا پولات دېرىزە، 12 مىڭ كۆپ مېتىر قۇم - شېغىل، 400 لىك باسا بۇيۇم، 5 مىليون 500 مىڭ دانە غىش، 4 توننا بالقاق، 10 مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 17 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 21 مىڭ 67 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 8819 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 58 مىليون 940 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 12 مىليون 116 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2209 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 508 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 1200 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 138 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 27 مىليون 597 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يەككە ئىگىلىكنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 21 مىليون 250 مىڭ يۈەن. يەرلىك مالىيە

ئۇلۇغچات ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ل ك پ 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ شۇجىسى: لىيۇ چۈنشىن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قۇربانباخۇن ھەسەن (قىرغىز).

ھاكىم: مۇرزىبېك مۇقاش (قىرغىز).
سىياسىي كېڭەش 13 - نۆۋەتلىك كومىتېتنىڭ رەئىسى:

ماۋ جېنچۈن.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئۇلۇغچات ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكى بىلەن كوئېنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىن ئىبارەت ئىككى چوڭ تاغ تىزمىسىنىڭ تۇتاشقان يېرىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1500 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 9. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇس 46 مىڭ 76 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 41 مىڭ 428)، يېزا نوپۇسى 25 مىڭ 748؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %20.42، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %14.71. ناھىيە بويىچە 1888.13 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 963.33 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 70 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق چۆل كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 171 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 42 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.82؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 44 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.36، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 83 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.75 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 47 مىليون 554 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.16 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 260 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 16 مىليون 190 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 21 مىليون 80 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 24 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق

بولدى: 4042 توننا ئاشلىق، 160 توننا ياغلىق دان، 674 توننا مېۋە - چېۋە، 116 توننا باشقا ئىقتىسادىي زىرائەت ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 287 مىڭ 800 تۇياق چارۋا قالدى. 3583 توننا گۆش، 370 توننا يۇلك، 1860 توننا سۈت، 6 توننا تۇخۇم، 2.5 توننا مۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 806 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 992 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 5 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 10 مىڭ 939 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليون 769 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.39، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 5 مىليون 665 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %66.3 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 15 كىلوگرام ئالتۇن، 50 مىڭ 313 توننا كۆمۈر، 43 مىليون كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 18 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 2521 كۋادرات مېتىر بولۇپ، ھەممىسى پۈتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 65 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 55 مىليون 630 مىڭ يۈەن. يىلى ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4502 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 1094 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 2527 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 48 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 33 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 902 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 70 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 6 مىليون 150 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.4 كېمەيدى؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 116 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.3 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 72 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كىرىمى 1 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 2003 - يىلىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3052، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋان بارلار 273. ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 1013 (مىللىي 799)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 8، ئوقۇغۇچىسى 2193 (مىللىي 1872)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 25، ئوقۇغۇچىسى 4961 (مىللىي 4506)؛

شىن، جالڭ شۇنىو (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لىيۇ يەن، چېن جۇاڭۋېي (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى). شۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى قەشقەر ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: زىننەت ئۆمەر؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: تىيەن ۋېيگو، ئابدۇكېرىم سەلەي، ئېلى مەھمەت، شياۋ مىڭداۋ.

ۋالىي: كامىل ئابدۇللا؛ مۇئاۋىن ۋالىيلار: يەن فېنشىن، يالڭ گۇيىشىن، مەمتىمىن پىردەۋىس، جەرۇللا ھېسامىدىن، ۋۇ دىمىڭ، گاۋ جىيەنجۇن، ئابدۇقېيۇم مەھمەت.

سىياسى كېڭەش ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مەمتىمىن ئوسمان؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: يالڭ شىيېجۇ، ئابدۇكېرىم ئابدۇرېھىم، ۋۇ شىچىڭ، مەھمەت ئېزىز، لى سۇنئىيەن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ئاساسىي ئەھۋالى

قەشقەر ۋىلايىتى شىنجاڭنىڭ غەربىگە جايلاشقان. مەمۇرىي مەھكىمە قەشقەر شەھىرىدە. 2003 - يىلى ۋىلايەتكە قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 11. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 3 مىليون 501 مىڭ 200؛ يېزا نوپۇسى 2 مىليون 681 مىڭ 700؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.32، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.43. ۋىلايەت بويىچە 307 مىڭ 100 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 243 مىڭ 100 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 10 مىليارد 51 مىليون يۈەنگە يەتتى (بىئىنۋەننىڭ ۋە نېفىت كارخانىلىرىنىڭ بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 5 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.4، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 850 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 650 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليارد 792 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.92 ئاشتى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 582 مىڭ 900 توننا ئاشلىق، 225 مىڭ 300 توننا پاختا، 13 مىڭ 900 توننا ياغلىق دان، 610 مىڭ توننا كۆكتات، 398 مىڭ توننا مېۋە - چېۋە، 570 مىڭ توننا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 7 مىليون 93 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 185 مىڭ توننا گۆش، 113 مىڭ 600 توننا سۈت، 30 مىڭ توننا تۇخۇم، 4 مىليون توننا سىلوسلانغان

بىللەر باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 238. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 821 (مىللىي 674). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 460 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %87 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %85 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 14 سەھىيە ئاپپاراتى، 245 كەسىپى ساھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 183)، دوختۇرخانىلاردا 177 كارىۋات بار.

قىزىلسۇ ئوبلاستى بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىدا ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى ۋاسىتىسىدا 2 تۈردە 2، 3 تۈردە 3؛ مىللىيچە چېلىشىش مۇسابىقىسىدا بىر تۈردە 2، 3 تۈردە 3 بولدى.

2003 - يىلى ئۇلۇغچات ناھىيە بازىرى ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 3728 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 1800 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1211 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 810 يۈەنگە يەتتى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 280 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 1501 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1137 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 5424 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 4 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئۇلۇغچات ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە مەنۋى مەدەنىيلىكتىكى ئىلغار ناھىيە دېگەن نامغا ئېرىشتى.

★ 10 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئۇلۇغچات ناھىيىسى مەملىكەت بويىچە ئارمىيىنى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنە ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

لى چياڭ

قەشقەر ۋىلايىتى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ قەشقەر ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ياۋ يۇڭفېڭ (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، شى داڭگاڭ (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: كامىل ئابدۇللا، زىننەت ئۆمەر، زۇڭ جىيەن (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، لىيۇ شۇخۇ (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، گۇڭ

نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95.4 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %94.1 كە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە 1079 سەھىيە ئاپپاراتى (پەككىلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 9927 سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 8225 كارىۋات بار.

2003 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ئېرىشكەن ئالتۇن مېدالنىڭ ئومۇمىي سانى جەھەتتە شىنجاڭ بويىچە 2 - بولدى، 67.5 ئالتۇن مېدال، 24 كۈمۈش مېدال، 4 مىس مېدال ئالدى، 2 تەنھەرىكەتچى دۆلەتنىڭ 1 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى ئۆلچىمىگە يەتتى، 8 كىشى 12 قېتىم 11 تۈردە ئاپتونوم رايوننىڭ رېكوردىنى بۇزۇپ تاشلىدى.

2003 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 6480 يۈەنگە، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1482 يۈەنگە، خىزمەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 607 يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە 100 مىڭ 400 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 44 مىڭ 600 ئىشچى - خىزمەتچى ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان 43 مىڭ 600 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 165 مىڭ 700 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

قەشقەر ۋىلايىتى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ شتاتىنى كۆپەيتتى
2003 - يىلى 11 - ئايدا ئاپتونوم رايون قەشقەر ۋىلايىتىگە 13 مىڭ 914 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى شتاتىنى كۆپەيتىپ بېرىشنى، بۇ ئوقۇتقۇچىلارنى 3 يىلغا بۆلۈپ جەمئىيەتكە يۈزلىنىپ بىرتۇتاش تاللاپ، ۋىلايەتنىڭ مائارىپ ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى چەكلەپ كېلىۋاتقان ئوقۇتقۇچى شتاتى كەمچىل بولۇش ۋە ئوقۇتقۇچى ئېغىر دەرىجىدە يېتىشمەسلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنى قارار قىلدى. تولۇقلىنىدىغان ئوقۇتقۇچىلار چوقۇم ۋىلايەتنىڭ بىرتۇتاش ئىمتىھانىغا قاتنىشىدۇ، ئەللىرى تاللاپ قوبۇل قىلىنىدۇ، قوبۇل قىلىنغان ئوقۇتقۇچىلار پۈتۈنلەي توختام بويىچە تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىش تۈزۈمى بويىچە باشقۇرۇلىدۇ، بۇ ئوقۇتقۇچىلار بىلەن قەشقەر يېڭىشەھەر، قەشقەر كونا شەھەر، يېڭىسار، يەكەن، پوسكام، قاغىلىق، پەيزاۋات، مارالبېشى ناھىيىلىرىنىڭ ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرى تولۇقلىنىدۇ، سىناپ ئىشلىتىش ۋاقتى بىر يىل، لايىقەتلىك بولغانلار تەكلىپ قىلىپ ئىشلىتىلىدۇ.

يەم - خەشەك ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 80 مىليون يۈەنگە، پايىدى 238 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 861 مىڭ 100 كىلوۋاتقا يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە يېزا ۋە يېزىدىن يۇقىرى سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 414 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.3 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 321 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.9 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 110 مىڭ 500 توننا كۆمۈر، 970 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 709 مىڭ 600 توننا سېمونت، 10 مىڭ 700 توننا ئىچكىلىك - ھاراق، 17 مىڭ 100 توننا پاختا يىپ، 15 مىليون 313 مىڭ 400 مېتىر پاختا رەخت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىر يىلدا بىناكارلىق كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 291 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 2 مىليون 63 مىڭ 200 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 18 مىڭ 200 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 4 مىليارد 408 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 3 مىليارد 154 مىليون يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 254 مىليون يۈەن. ۋىلايەت بويىچە يىل ئاخىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 238 مىڭ 200 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 256 مىڭ 200 گە يەتتى؛ بىر يىلدا 1 مىليون 24 مىڭ 700 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 102 مىليون يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 524 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.71، مالىيە چىقىمى 2 مىليارد 837 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %21.11 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ئامانەت پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 16 مىليارد 692 مىليون يۈەنگە، شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ قالدۇقى 10 مىليارد 116 مىليون يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 320 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەتتىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 9177 (مىللىي 6223)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكوم 17، ئوقۇغۇچىسى 7001؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 27 مىڭ 600؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 37، ئوقۇغۇچىسى 25 مىڭ 800؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 236 مىڭ؛ باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 528 مىڭ 800. يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش

قەشقەر ۋىلايىتى تۇنجى قېتىم قەدىمىي دەرهەخلەرنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ ئارخىپ تۇرغۇزدى

2000 - يىلى 5 - ئايدىن باشلاپ قەشقەر ۋىلايەتلىك كۆكەرتىش كومىتېتى يېڭىسار، تاشقورغان ناھىيىلىرىدىن باشقا 10 ناھىيە (شەھەر) دائىرىسىدە 100 يىللىقتىن يۇقىرى قەدىمىي دەرهەخلەرنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ ئارخىپ تۇرغۇزدى. تەكشۈرۈشتە ۋىلايەت بويىچە 100 يىللىقتىن يۇقىرى 100 تۈپ قەدىمىي دەرهەخ بارلىقى مەلۇم بولدى. بۇ قەدىمىي دەرهەخلەرنىڭ سورتلىرى يۇمىلاق تاجلىق قاراياغاچ، توغراق، چىنار، ئاق تېرەكنى ئاساس قىلىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە 500 يىللىقتىن يۇقىرى، دۆلەتلىك 1 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قەدىمىي دەرهەخ 13 تۈپ، 300 يىللىقتىن 499 يىللىققىچە بولغان دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قەدىمىي دەرهەخ 5 تۈپ، 100 يىللىقتىن 299 يىللىققىچە بولغان دۆلەتلىك 3 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قەدىمىي دەرهەخ 82 تۈپ شەھەر - بازارلاردىكى قەدىمىي دەرهەخ 26 تۈپ، يېزىلارغا تارقالغان داخلىق دەرهەخ 74 تۈپ، بۇنىڭ ئىچىدە مارالبېشى، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدە ئەڭ كۆپ.

تەكشۈرۈش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، ناھىيە (شەھەر) لىك كۆكەرتىش كومىتېتلىرى قەدىمىي دەرهەخلەرنى باشقۇرۇش ۋە قوغداش تۈزۈملىرىنى تۈزۈپ، باشقۇرۇش ۋە قوغداشقا مەخسۇس ئادەم قويدى.

★ 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى سائەت 10 دىن 3 مىنۇت 42 سېكۇنت ئۆتكەندە مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا 6.8 بال كۈچلۈك يەر تەۋرىدى. 268 ئادەم ئۆلدى، 4000 دىن ئارتۇق ئادەم يارىلاندى، 8 كەنتتىكى 36 مىڭ 562 ئېغىز ئۆي ئۆرۈلۈپ چۈشتى، 38 مىڭ 259 تۇپاق چارۋا ئۆلدى. يەر تەۋرەش كەلتۈرۈپ چىقارغان بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليارد 371 مىليون يۈەنگە يەتتى.

★ 4 - ئاينىڭ 18 - كۈنى دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىنىڭ ئاتۇش - قەشقەر بۆلىكىنى 2 - قارار ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى باشلاندى. بۇ يولنىڭ ئۇزۇنلۇقى 29 كىلومېتىر، قوش يۆنىلىشلىك ئاپتوموبىل يولى قىلىپ لايىھىلەنگەن، ئۇ ئالىي تاشيول، بۇ قۇرۇلۇشقا 200 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىش مۆلچەرلەندى.

★ 4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى قەشقەر بىناكارلىق گۈرۈھى 260 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرىدىغان ئاق گازلىقى - قەشقەر، ئاتۇش، تەبىئىي گاز يەتكۈزۈش تۈرۈبا لىنىيىسى ۋە قەشقەر شەھىرى - قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى - قەشقەر كونا شەھەر ناھىيە بازىرى تۈرۈبا تورى قۇرۇلۇشى باشلاندى.

بۇ قۇرۇلۇشنىڭ ئۇزۇنلۇقى 120 كىلومېتىر، ئەڭ كۆپ بولغاندا يىلىغا 600 مىليون كۇب مېتىر گاز يەتكۈزۈلەيدۇ.

★ 9 - ئايدا قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ چوڭ تېپتىكى مىللىي ناخشا - ئۇسسۇلى «قەشقەر» دۆلەت ئۇسسۇل سەھنىسى سەنئىتى بويىچە سەرخىل قۇرۇلۇش بولۇپ تاللاندى.

★ 12 - ئاينىڭ 19 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى باسقۇچلۇق نۇقتىسى قەشقەردە پۈتتى. جەنۇبىي شىنجاڭدىكى 3 ۋىلايەت، بىر ئوبلاستتىكى ھەممىلىك خەلقى «شىنجاڭ گېزىتى» نى شۇ كۈنى كۆرۈلەيدىغان بولدى.

★ 2003 - يىلى قەشقەر ۋىلايىتى 200 مىڭ دېھقاننى سىرتقا چىقاردى، ئۇلار 150 مىليون يۈەن كىرىم قىلدى، ئوتتۇرىچە كىرىم 30 يۈەن كۆپەيدى.

يالاك جىجۈن، ليۇ خەييەن

قەشقەر شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ قەشقەر ۋىلايەتلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاك جىيەن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھامۇت جىللىل.

شەھەر باشلىقى: پەرھات خالىق.

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابدۇللا ھامۇت.

ئاساسىي ئەھۋالى

قەشقەر ۋىلايىتى پامىر ئېگىزلىكىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە جايلاشقان. شەھەر رايونىدىن دۆلەت يولى «314» لىنىيىسى ئارقىلىق ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1473 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 1588 كىلومېتىر كېلىدۇ؛ ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان ئاۋىئاتسىيە مۇساپىسى 1311 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەدەنىي ئىش باشقارمىسى 4، يېزا 4. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇسى 351 مىڭ 900 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 276 مىڭ)، يېزا نوپۇسى 101 مىڭ 300؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %14.2، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %9.8. شەھەر بويىچە 6066.6 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 3613 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېغىز تېرىلغۇسىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 260 گېكتار يەرگە كېۋەز تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 914 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 126 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.4، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 530 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %25.6، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 258 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.1 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى (شەھەرگە تەۋەسى) 255 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.4 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 82 مىليون 570 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 4 مىليون 280 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 64 مىليون 640 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 2 مىليون 430 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 28 مىڭ 600 توننا ئاشلىق، 250 توننا پاختا، 153 مىڭ توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 202 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 9200 توننا گۆش، 3500 توننا تۇخۇم، 4000 توننا سۈت، 501 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 212.6 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ كىرىمى 855 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 87 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 19 مىڭ 867 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 30 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25 ئاشتى (شەھەرگە تەۋەسى 488 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %35.2 ئاشتى)، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 330 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %38.1 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 6587 توننا پاختا يىپ، 11 مىليون 10 مىڭ مېتىر پاختا رەخت، 797 مىليون 470 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 363 مىڭ 400 توننا سېمونت، 13 مىليون 990 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 10 مىڭ 73 توننا پىۋا ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىقنىڭ قوشۇلما قىممىتى 200 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 644 مىڭ 800 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 689 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 570 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى (شەھەرگە تەۋەسى 990 مىليون يۈەن)، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 771 مىليون يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 250 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 131 مىڭغا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 80

مىڭغا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 10 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا ئىمپورت - ئېكىپورت سودا سوممىسى 26 مىليون 710 مىڭ دوللارغا يەتتى (شەھەرگە تەۋەسى 2 مىليون 820 مىڭ دوللار)، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكىپورت سوممىسى 21 مىليون 730 مىڭ دوللار (شەھەرگە تەۋەسى 1 مىليون 740 مىڭ دوللار)، ئىمپورت سوممىسى 4 مىليون 980 مىڭ دوللار (شەھەرگە تەۋەسى 1 مىليون 80 مىڭ دوللار). بىر يىلدا 287 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 95 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 213 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.5، يەرلىك مالىيە چىقىمى 335 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.9 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 6 مىليارد 43 مىليون يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە (شەھەرگە تەۋەسى) ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمىدىن 7901 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1786. شەھەردىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 7223؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتىپى 8، ئوقۇغۇچىسى 6830؛ شەھەرگە تەۋە كەسپىي تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 6، ئوقۇغۇچىسى 193 (ھەممىسى مىللىي)، كەسپىي تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 116 (ھەممىسى مىللىي)؛ شەھەرگە قاراشلىق ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 21 (بۇنىڭ ئىچىدە مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 7، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 13، 9 يىللىق تۈزۈمىدىكى مەكتەپ بىر)، مەكتەپتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 3038 (مىللىي 2748)، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 17 مىڭ 566 (مىللىي 15 مىڭ 836)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 68، ئوقۇغۇچىسى 39 مىڭ 879 (مىللىي 35 مىڭ 450)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 814. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 3398 (بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 241، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 1105، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 2047، كەسپىي تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىسى 5). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 170 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو بىلەن تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %100 كە يەتتى.

شەھەر بويىچە 35 سەھىيە ئاپپاراتى، 2618 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 2312 كارىۋات بار. 2003 - يىلى قەشقەر شەھىرى ئاھالىلىرىنىڭ ئىلگىدىكى كىرىمى 6480 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە يىللىق ئىستېمال چىقىمى

نۇقتا گەۋدىلەندۈرۈلۈپ، قاتناش، خەۋەرلىشىش، ئاساسىي مۇئەسسەسە ۋە مۇلازىمەت مۇئەسسەسىلىرى قۇرۇلۇشى كۈچەيتىلدى.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللىنى ئارقىسىدا، قەشقەر شەھىرى دۆلەت بولىنىڭ شەھىرى ئايلىنىپ ئۆتىدىغان «314»، «315» لىنىيىلىرىنى ئۆزگەرتىش ۋە كېڭەيتىش قۇرۇلۇشىنى تاماملىدى، بۇنىڭ بىلەن بىر شەھەر، ئىككى ناھىيىنىڭ ساياھەت قاتناش تورى شەكىللەندى. ئايروپىلان، ۋوگزال، چەت ئەلگە چېتىلىدىغان ساياھەت مېھمانخانىسى، ساياھەت كوپىراتىپى ۋە مەنزىرە رايونى، مەنزىرە نۇقتىلىرىدا ساياھەتچىلىكتىن مەسلىھەت بېرىش مۇلازىمەت مەركىزى تەسىس قىلىپ، ساياھەت ئۇچۇر تورىنى يەنىمۇ مۇكەممەللەشتۈردى.

شەھەر تېلېگرافىدا 160، 168 ساياھەتچىلىك ئۇچۇرى مەسلىھەت مۇلازىمىتى تورىنى ئاچتى. دۆلەت ئۆلچىمىگە ئاساسەن ھەرخىل بەلگە ۋە ئامبۇ ئۇچۇر سىخېمىلىق بەلگىلىرىنى تەسىس قىلدى، يېڭىلىدى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى. شۇنىڭ بىلەن بىللە قەشقەر شەھىرى يەنە مەنىۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىنى ساياھەتچىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە جۇڭگونىڭ مۇنەۋۋەر ساياھەت شەھىرىنى بەرپا قىلىش خىزمىتىگە سىڭدۈرۈپ، شەھەر ئاھالىلىرى ۋە مۇلازىمەت ساھەسىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە بولغان ئىدىيىۋى تەربىيىنى كۈچەيتىپ، مەدەنىيلىك سۈپىتىنى ئۆستۈرۈپ، «ھەممە ئادەمدە ساياھەتچىلىك ئوبرازى بولۇش، ھەممە يەردە ساياھەتچىلىك مۇھىتى بولۇش» نى كېيىنچە ئايلاندۇردى، بۇنىڭ بىلەن ئاددىي ۋە تەبىئىي ساياھەت مۇھىتى شەكىللەندى.

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 3 - كۈنىگىچە دۆلەت ساياھەت ئىدارىسى بىلەن شۇ ئار ساياھەت ئىدارىسى قەشقەر شەھىرىنىڭ ساياھەتچىلىك خىزمىتى ۋە مۇئەسسەسە، مۇھىت، شارائىتىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى، قەشقەر شەھىرى تەكشۈرۈشتىن ئۆتۈپ، جۇڭگونىڭ مۇنەۋۋەر ساياھەت شەھەرلىرى قاتارىغا كىردى.

كونا شەھەر رايونىنى يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان قىلىپ پۇختىلاش - ئۆزگەرتىش بويىچە كۆچۈرۈپ ئورۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى

2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 12 - كۈنى قەشقەر شەھەرلىك 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 2 - يىغىنىدا «قەشقەر شەھىرى كونا شەھەر رايونىدىكى ئۆيلەرنى چېقىپ كۆچۈرۈشنىڭ ئاساسىي باھاسى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇش چارىسى»

5099 يۈەنگە، دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق ساپ كىرىمى 2354 يۈەنگە، دۆلەت ئىلكىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 897 يۈەنگە، كوللېكتىپ ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە مائاشى 8202 يۈەنگە، باشقا ئىگىلىكتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە مائاشى 10 مىڭ 871 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 10 مىڭ 572 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 5427 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 16 مىڭ 442 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

قەشقەر شەھىرى جۇڭگودىكى مۇنەۋۋەر ساياھەت شەھەرلىرى قاتارىغا كىردى

قەشقەر شەھىرى 1999 - يىلى جۇڭگونىڭ مۇنەۋۋەر ساياھەت شەھىرى بولۇشنى تالاشقاندىن باشلاپ ساياھەتچىلىككە دائىر قاتتىق دېتال ۋە يۇمشاق دېتال قۇرۇلۇشىنىڭ سالىقىنى ئاشۇردى. بىرىنچىدىن، ئاپپاق خوجا، يۈسۈپ خاس ھاجىپ مازىرى، ھېيتگاھ جامەسى قاتارلىق ئەسلى ساياھەت بايلىقىدىن تولۇق پايدىلىنىش بىلەن بىللە، قويۇق مىللىي ئالاھىدىلىككە ئىگە ئېگىزلىكتىكى تۇرالغۇ ساياھىتى، قول ھۈنەرۋەنچىلىك كوچىسى قاتارلىق يېڭى ساياھەت تۈرلىرىنى ئېچىپ، ساياھەت بايلىقىنى بېيىتتى. ئوخشاش بولمىغان ساياھەت مەقسىتى، ئوخشاش بولمىغان ساياھەت رايونى، ئوخشاش بولمىغان ياش، ئوخشاش بولمىغان كەسىپتىكى ساياھەتچىلەرنى كۆزدە تۇتۇپ ھەرخىل ساياھەت تۈرلىرىنى لايىھىلەپ، ساياھەت تۈرلىرى سىستېمىسىنى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەندۈرۈپ، شەھەر رايونى ۋە ئاساسلىق ساياھەت نۇقتىلىرىدا ساياھەت تۈرلىرىنى سېتىۋېلىش كوچىسى ۋە مەخسۇس سېتىش دۇكانلىرىنى تەسىس قىلدى. ئىككىنچىدىن، جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچىلەرنىڭ سەيلى - ساياھەت چەھەتتىكى ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن، سودىگەر چاقىرىش، مەبلەغ جەلپ قىلىش ۋە بازار تىجارىتى ئارقىلىق بىر تۈركۈم ساياھەتچىلىك مۇلازىمىتى قاتتىق دېتال مۇئەسسەسىلىرى ۋە كۈتۈۋېلىش مۇئەسسەسىلىرىنى ئارقا - ئارقىدىن قۇردى ۋە ئۆزگەرتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە قەشقەردىكى يۇلتۇز دەرىجىلىك ساياھەت مېھمانخانا 10 غا (3 يۇلتۇزلۇقتىن يۇقىرى مېھمانخانا 3، 2 يۇلتۇزلۇق مېھمانخانا 7)، جەمئىيەتتىكى مېھمانخانا 71 گە، جەمئىي مېھمانخانا ئۇيى 3880 ئېغىزغا، كارىۋات 6500 گە يېتىپ، يىلىغا 1 مىليوندىن ئارتۇق ساياھەتچى (قېتىم) نى كۈتۈۋېلىش ئىقتىدارى ھازىرلاندى. ئۈچىنچىدىن، مۇھىم

كۆچۈرۈش - ئورۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىغا تەخمىنەن 660 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدۇ، بۇ مەبلەغنىڭ كۆپ قىسمى مەركەز مالىيىسىدىن ئاجرىتىلىدۇ، ئاز بىر قىسمىنى يەرلىك يۈرۈشتۈرۈپ ھەل قىلىدۇ.

★ 1 - ئايدا قەشقەر شەھىرى كونا شەھەر رايونىنى سۇ بىلەن تەمىنلەش تۈرۈپىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. بۇ قۇرۇلۇشقا 16 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. سۇ بىلەن تەمىنلەش سىستېمىسى يېڭىدىن كۆپەيتىلگەن 7 قۇدۇقنى، 5000 كۇب مېتىرلىق بىر سۈزۈك سۇ كۆلچىكىنى، 2 يۈرۈش ئۆزگەرتىلگەن 2 - دەرىجىلىك يۇقىرى، تۆۋەن بېسىملىق توك تەقسىملىش ئۈسكۈنىسىنى، ئالماشتۇرۇلغان 6 سۇ ئاسوسى ۋە باشقا ئۈسكۈنىلەرنى، ئۆزگەرتىلگەن ۋە يېڭىدىن ياسالغان دىئامېتىرى 300 - 500 مىللىمېتىرغىچە بولغان 10 مىڭ 500 مېتىرلىق ئاساسىي سۇ بىلەن تەمىنلەش تۈرۈپىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بۇنىڭ بىلەن كۈنگە سۇ بىلەن تەمىنلەش سىستېمىسى 14 مىڭ كۇب مېتىردىن 50 مىڭ كۇب مېتىرغا يەتتى.

ئابدۇرېشىت ھاجى

قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاۋ شىنۋېي.

12 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قۇربان سۇلايمان.

ھاكىم: تۇرسۇن توختى.

سىياسى كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

مەھمەت ئابدۇللا.

ئاساسىي ئەھۋالى

قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى پامىر ئېگىزلىكىنىڭ شەرقىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1482 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 16. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 365 مىڭ 783 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 358 مىڭ 524)، يېزا نوپۇسى 335 مىڭ 159؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %17.13، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %6.61. ناھىيە بويىچە 37 مىڭ 700 گېكتار

ماقۇللاندى، بۇنىڭ بىلەن قەشقەر شەھىرىنىڭ كونا شەھەر رايونىنى يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان قىلىپ پۇختىلاش - ئۆزگەرتىش بويىچە كۆچۈرۈپ ئورۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ماھىيەتلىك يولغا قويۇش باسقۇچىغا كىردى.

2001 - يىلى 7 - ئايدا دۆلەت پىلان كومىتېتى، قۇرۇلۇش مىنىستىرلىكى «تارىخى، مەدەنىيىتى داڭلىق شەھەر - قەشقەر شەھىرىنىڭ شەھەر رايونىنى قوغداش ۋە كونا شەھەر رايونىنى يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان قىلىش ۋە ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئېلىش لايىھىسى» دىكى قۇرۇلۇش كۆلىمى ۋە مەبلەغ سېلىش پىلانىنى تەستىقلىدى. «لايىھە» گە ئاساسەن، قەشقەر شەھىرى كونا شەھەر رايونىنى يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان قىلىپ پۇختىلاش - ئۆزگەرتىش بويىچە كۆچۈرۈش - ئورۇنلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى مۇنۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: بىرىنچى، 5000 ئائىلىدىكى تەخمىنەن 22 مىڭ ئادەمنى (كونا شەھەر رايونىدىكى نوپۇسنىڭ %35 نى ئىگىلەيدۇ) تارقاقلاشتۇرۇپ، كونا شەھەر رايونىنى يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان قىلىپ پۇختىلاش قۇرۇلۇشى ۋە بىرقىسىم ئاساسىي مۇئەسسەسلەرنى يۈرۈشلەشتۈرۈش ئۈچۈن ئاساس سېلىش؛ ئىككىنچى، ئۆزگەرتىش يوللىرىنى كېڭەيتىپ ۋە يېڭىدىن 320 مىڭ كۋادرات مېتىرلىق تارقاقلاشتۇرۇش مەيدانى قۇرۇپ، 39 كىلومېتىر سۇ بىلەن تەمىنلەش، يۇندا چىقىرىۋېتىش تۈرۈپىنى ئۆزگەرتىش، 4 ئورۇندا ئاسمۇي كۆكۈلمەيدان بەرپا قىلىش، 30 ھاجەتخانا سېلىش شۇنىڭدەك خەۋەرلىشىش، گاز، ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش؛ ئۈچىنچى، پۇختا ئىمارەت، ياخشى ئەنئەنىۋى ئاھالىلەر تۇرالغۇلىرىنى پۇختىلاپ، يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش؛ تۆتىنچى، يەر ئاستى يولى ۋە توپا ئۆتكۈزۈلۈشىنى تىندۈرۈپ، تەبىئىي ئاپەت جەھەتتىكى يوشۇرۇن خەۋپنى تۈگىتىش ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش؛ بەشىنچى، كونا شەھەر رايونىدىكى نۇقتىلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقى ئىمارەتلىرىنى پۇختىلاپ، ئۇلارنىڭ ئەسلى قىياپىتىنى ساقلاش، يوقىلىش گىردابىغا بېرىپ قالغان تارىخىي ئىزلارنى قۇتقۇزۇپ ۋە رېمونت قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئەسلى قىياپىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، مەڭگۈ ساقلاپ قېلىش.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ئورۇنلاشتۇرۇش كىچىك رايونى قۇرۇلۇشىنىڭ 3 باسقۇچلۇق قۇرۇلۇشىدا 220 مىڭ كۋادرات مېتىردىن ئارتۇق قۇرۇلۇش پۈتكۈزۈلدى، بۇ قۇرۇلۇشقا 2500 دىن ئارتۇق ئائىلىنى ئورۇنلاشتۇرغىلى بولىدۇ، 1 - تۈركۈمدىكى كۆچۈرۈلمىدىغان ئائىلىلەر كىچىك رايونغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

قەشقەر شەھىرى كونا شەھەر رايونىنى يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان قىلىپ پۇختىلاش - ئۆزگەرتىش بويىچە

ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەندى، 31 مىليون 820 مىڭ كىلوۋات سائەت توك بىلەن تەمىنلەندى. 2003 - يىلى بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 40 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 32 مىڭ 974 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 13 مىڭ 37 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 404 مىليون 80 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 336 مىليون 790 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 21 مىليون 600 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 6005 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 9577 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 3200 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 374 كە يەتتى. ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 22 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا ساياھەتچىلىكتىن 1 مىليون 596 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 27 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.7، يەرلىك مالىيە چىقىمى 207 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %1 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 218 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە، پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ھەرخىل ئامانەت پۇل قالدۇقى 333 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 13 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 4 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 5565، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋان بارلار 895. ناھىيىدىكى كەسپىي تېخنىكوم بىر؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 465 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1407 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 23، ئوقۇغۇچىسى 30 مىڭ 317 (مىللىي 29 مىڭ 959)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 179، ئوقۇغۇچىسى 55 مىڭ 413 (مىللىي 54 مىڭ 495)، بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 160. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 4520 (مىللىي 4411). شۇ يىلى ماكارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 913 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %95 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %64 كە، سىملىق تېلېۋىزىيە ئابونتى 3400 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 19 سەھىيە ئاپپاراتى، 523 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 476)، دوختۇرخانىلاردا 490 كارىۋات بار.

2003 - يىلى قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايون ئۆلكىزگەن چېلىشىش

تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 33 مىڭ 300 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 11 مىڭ 300 گېكتار)، 8190 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 50 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 801 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 470 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.99، 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 116 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %46.21، 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 213 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.94 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 19 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.1 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 673 مىليون 800 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 12 مىليون 920 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 316 مىليون 210 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 3 مىليون 70 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 191 مىڭ 951 توننا ئاشلىق، 10 مىڭ 500 توننا پاختا، 1500 توننا ياغلىق دان، 73 مىڭ توننا كۆكتات، 97 مىڭ 352 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى، 3340 گېكتار يەرگە بېدە تېرىلدى. يىل ئاخىرىدا قولدا 952 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 24 مىڭ توننا گۆش، 1121 توننا يۇڭ، 12 مىڭ 700 توننا سۈت، 5200 توننا تۇخۇم، 350 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2763 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 80 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە، ئالغان ساپ پايدىسى 5 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 13 مىڭ 410 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 127 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.7، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 40 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.3 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 154.54 توننا پاختا رەخت، 1060 كۇب مېتىر سېمونت قۇيۇلما، 1166 توننا پاختا يىپ، 779.2 توننا سانائەت تۇزى، 137 مىليون 52 مىڭ دانە غىش، 65.4 توننا ئارىلاشما يەم - خەشەك، 710 مىڭ توننا تۇرۇبا سۇيى، 25 مىليون 760 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى، 156 مىڭ 700 كۋادرات مېتىر دائىرە

قاراشلىق بازار 3، يېزا 12. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 292 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 274 مىڭ)، يېزا نوپۇسى 245 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %18.65، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %13.04. ناھىيە بويىچە 35 مىڭ 640 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 26 مىڭ 900 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 11 مىڭ 150 گېكتار)، 15 مىڭ 720 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 655 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 382 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 74 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %28.7؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 199 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %35.2 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 470 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.8 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 346 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە، ئورمانچىلىقنىڭ 9 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە، چارۋىچىلىقنىڭ 106 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 134 مىڭ 984 توننا ئاشلىق، 26 مىڭ توننا پاختا، 509 توننا ياغلىق دان، 59 مىڭ 172 توننا قىزىلچا، 74 مىڭ 992 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 677 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 15 مىڭ 400 توننا گۆش، 800 توننا يۇلك، 9300 توننا سۈت، 2100 توننا تۇخۇم، 438 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. بىر يىلدا 1365 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 80 مىڭ 155 كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 150 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %26، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 59 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %51 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 620 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 120 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 17 مىڭ 200 توننا بۇغداي ئۇنى، 2225 توننا سۇ يېغى، 3970 توننا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 225 توننا ئىچىملىك - ھاراق، 192 توننا ئاق ھاراق، 7287 توننا يۇمشاق ئىچىملىك، 4547 توننا يىپ، 4817 كۇب مېتىر سۈنئىي تاختاي (چاپلىما تاختا)، 900 دانە ئۆي

مۇسابىقىسىدا 2 تۈردە 1، 2 تۈردە 2، بىر تۈردە 3 - بولدى. 2003 - يىلى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 5500 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1468 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 8476 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 7410 ئىشچى - خىزمەتچى باشلانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 13 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى سودىگەر

چاقىرىش ئىدارىسى قۇردى
2003 - يىلى قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش خىزمەت مېخانىزىمىنى يېڭىلاپ، سودىگەر چاقىرىش ئىدارىسى قۇرغاندىن كېيىن، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىشتا مول نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. بىر يىلدا 15 تۈرنى كىرگۈزدى، سوممىسى 250 مىليون يۈەنگە يەتتى، نەقلەشكەن مەبلەغ 110 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %46 ئاشتى.

★ 2003 - يىلى قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسى سىرتقا 210 مىڭ ئەمگەكچى چىقىرىپ، 287 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە سىرتقا ئەمگەكچى چىقىرىشتىكى ئىلغار ناھىيە بولۇپ باھالاندى.

ليۇ چۈن

قەشقەر يېڭى شەھەر ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇللىرى
ج ك پ قەشقەر يېڭى شەھەر ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاۋ گالە.
11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئىممەت بارات.
ھاكىم: مۇتەللىپ توختى.
سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: سېيىت سادىر.

ئاساسىي ئەھۋالى

قەشقەر يېڭى شەھەر ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە، قەشقەر بوستانلىقىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1484 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە

سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 420 كارىۋات بار. ناھىيە بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1450 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق پۇل مائاشى 11 مىڭ 539 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 7165 ئىشچى. خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3130 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 10 مىڭ 13 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

يېڭىلىنىۋاتقان يېزىسى زىرائەتنى 4 قېتىم پىشۇرۇش تۈزۈمىنى كېڭەيتتى

2003 - يىلى يېڭىلىنىۋاتقان يېزىسى كەسىپ قۇرۇلمىسى تەشۋىش جەريانىدا ئەنئەنىۋى تېرىقچىلىق ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ، «زىرائەتنى تۆت قېتىم پىشۇرۇش تۈزۈمى» نى كېڭەيتىپ، ئۈنۈمى تېخىمۇ يۇقىرى ئىقتىسادىي زىرائەتلەرنى كىرىشتۈرۈپ تېرىش ئۈستىدە ئىزدىنىپ، ئېگىز تېرىلغۇسى كۆرسەتكۈچى ۋە ھازىر بار يەرنىڭ ھاسىلات نىسبىتىنى ئاشۇرۇپ، سۈپەتلىك، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، يۇقىرى ھوسۇللۇق تېرىقچىلىق يولىغا قەدەم قويدى.

بۇ يېزا «نۇر، ئىسسىقلىق، سۇ، تۇپراق» قاتارلىق تەبىئىي بايلىق مول بولۇشتەك ئەۋزەللىكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ، تۆۋەنكەيويلا، باغشلا، زۇلال، ئوبۇلئېرىق كەنتلىرى 8.7 گېكتار يەرنى تەجرىبە ئېتىزى قىلىپ ئايرىپ، «كۈزگى بۇغداي + قوش يوپۇرماقلىق تاۋۇز + كەنجى تاۋۇز + كۈزلۈك يېسۋىلەك» تېرىش ئەندىزىسىنى كېڭەيتىپ، ھەر مو (0.07 گېكتار) يەرنىڭ ساپ كىرىمىنى 1480 يۈەنگە يەتكۈزدى (بۇنىڭ ئىچىدە بۇغدايدىن قىلىنغان كىرىم 161 يۈەن، قوش پەردىلىك قوغۇندىن قىلىنغان كىرىم 663 يۈەن، كېيىن پىشار قوغۇندىن قىلىنغان كىرىم 488 يۈەن، كۈزلۈك ئۇشاق يېسۋىلەكتىن قىلىنغان كىرىم 168 يۈەن).

يېزىدىكى دېھقانلارنىڭ «زىرائەتنى تۆت قېتىم پىشۇرۇش تۈزۈمى» نى كېڭەيتىشكە بولغان ئىشەنچىسى ھەسسىلەپ ئاشتى، 2004 - يىلى 66.7 گېكتار يەرگە كېڭەيتىش، 2007 - يىلىغا بارغاندا تېرىلغۇ كۆلىمىنى 666.7 گېكتارغا يەتكۈزۈش پىلانلاندى.

★ 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى قەشقەر يېڭىشەھەر ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە 2001 - 2002 - يىللىق ناھىيە (شەھەر) پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى نىشان مەسئۇلىيەت تۈزۈمىدىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالاندى. جياۋ گالڭ، ئەختەر سېيىت ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى.

ۋاڭ لۇ

جاھازىسى، 1349 توننا سۇلياۋ ياسالما (دېھقاچچىلىققا ئىشلىتىلىدىغان سۇلياۋ يوپۇق)، 4 توننا سۇلياۋ تاختا، 71 توننا سۇلياۋ يىپەك ۋە توقۇش بۇيۇمى، 43 توننا كۆپتۈرمە سۇلياۋ، 112 مىڭ توننا سېمونت، 50 مىليون 90 مىڭ دانە خىش (ئۆلچەملىك خىش)، 17 توننا بىناكارلىقتا ئىشلىتىلىدىغان مېتال بۇيۇم، 44 مىڭ 340 كىلوۋولت ئامپېر ترانسفورماتور، 1723 توننا پولات ئۆزەكلىك ئاليۇمىن سىم ئىشلەپچىقىرىلدى. بىر يىلدا بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 37 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 37 مىڭ 990 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 6292 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 104 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ھەممىسى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىندى. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8250 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2850 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 6898 گە، ئىستېرىنىت تورى ئابونتى 350 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 142 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 20 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.2، يەرلىك مالىيە چىقىمى 162 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %14.4 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 13 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 7 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە (مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى)، تۆلەم سوممىسى 3 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يەتتى (مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسى)، بىر يىلدا ئېلىنغان قەرز پۇل 568 مىليون 490 مىڭ يۈەن بولۇپ، %9 ئازايدى. ناھىيە بويىچە 4124 كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۈن بارلار 1700. ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 408 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 2074 (مىللىي 1744)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 17، ئوقۇغۇچىسى 21 مىڭ 314 (مىللىي 20 مىڭ 370)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 93، ئوقۇغۇچىسى 45 مىڭ 226 (مىللىي 43 مىڭ 266)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 332 (مىللىي 170)؛ ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 2976 (مىللىي 2791). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 662 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %91.8 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 18 سەھىيە ئاپپاراتى، 334 كەسپىي

يېڭىسار ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ يېڭىسار ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋاڭ تېيىمىن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: فۇلام ئابلېكىم.

ھاكىم: مۇتەللىپ ئابدۇرېشىت.

سىياسى كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

مەھمەت جۇرۇپ.

ئاساسىي ئەھۋالى

يېڭىسار ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە، كوئىنلۇن تاغ سىستېمىسىدىكى قوڭۇر چوققىسىنىڭ شەرقىي-شمالىي ئېتىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1514 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 13. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 228 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 223 مىڭ 300)، يېزا نوپۇسى 195 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %18.12، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %11.44. ناھىيە بويىچە 24 مىڭ 620 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 19 مىڭ 40 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 9000 گېكتار)، 10 مىڭ 550 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1800 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 543 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 329 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 65 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %11، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 148 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.2 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 475 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 315 مىليون 780 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 24 مىليون 490 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 135 مىليون 40 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 510 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق

بولدى: 120 مىڭ 450 توننا ئاشلىق، 5000 توننا پاختا، 3600 توننا ياغلىق دان، 64 مىڭ 123 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 368 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 11 مىڭ 100 توننا گۆش، 2400 توننا يۇڭ، 8400 توننا سۈت، 1100 توننا تۇخۇم، 60 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3521 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 89 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 6 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 45 مىڭ 368 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 49 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %26، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 18 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.9 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 7218 توننا كۆمۈر، 20 مىليون 140 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى، 26 مىليون 200 مىڭ كىلوۋات سائەت توك بىلەن، 1 مىليون توننا سۇ بىلەن تەمىنلەندى، 124 مىڭ 100 توننا سېمونت، 55 مىليون 530 مىڭ دانە خىش ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 22 مىڭ 869 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 17 مىڭ 200 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 95 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 83 مىليون 670 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5244 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2174 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 13 مىڭ 451 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 34 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 78 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يەرلىك مالىيە كىرىمى 12 مىليون 920 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14 تۆۋەنلەپ كەتتى، يەرلىك مالىيە چىقىمى 127 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3 ئاشتى. يېزا - بازار ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 203 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 5 مىليون 37 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 3 مىليون 199 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 3061 ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 530. ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 743 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق

ئىچىدە ئۈرۈك كۆلىمى 18 مىڭ گېكتار، ئۈرۈك دەرىخى 5 مىليون 400 مىڭ تۈپ بولۇپ، كىشى بېشىغا 30 تۈپتىن توغرا كەلدى.

★ 2003 - يىلى يېڭىمار ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشى «تەڭرىتاغ لوڭقىسى» مۇسابىقىسىدا 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

ۋاللا بىلا

پوسكام ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ك پ پوسكام ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: زېڭ سۇن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قادىر سايىم.

ھاكىم: يالقۇن مەخمۇت.

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابلەت سايىت.

ئاساسىي ئەھۋالى

پوسكام ناھىيىسى كوئىنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە، يەكەن دەرياسىدىن ھاسىل بولغان لاتقا قاناتنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1692 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق، بازار 2، يېزا 10. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 175 مىڭ 723 (كۆيىباغ بازىرىدا تۇرۇشلۇق غەربىي-جەنۇبىي تارىم نېفىت تەكشۈرۈش تەرەققىيات شىركىتىگە قاراشلىق 21 مىڭ 54 نوپۇس شۇنىڭ ئىچىدە)، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 134 مىڭ 979، يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 98 مىڭ 424؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %4.49، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.5. ناھىيە بويىچە 24 مىڭ 70 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 12 مىڭ 440 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېڭىز تېرىلغۇ كۆلىمى 4020 گېكتار)، 12 مىڭ 110 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېڭىز تېرىلغۇ كۆلىمى 10 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 640 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 271 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە

ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1138 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 15، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 392 (مىللىي 17 مىڭ 981)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 71، ئوقۇغۇچىسى 38 مىڭ 366 (مىللىي 37 مىڭ 901)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 121، ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 1871 (مىللىي 1773). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 18 سەھىيە ئاپپاراتى، 377 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 300)، دوختۇرخانىلاردا 364 كارىۋات بار.

2003 - يىلى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 4000 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 2500 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1094 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 500 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 4414 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 1174 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 7243 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

509 قىيىنچىلىقى ئېغىر ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلدى

2003 - يىلى يېڭىمار ناھىيىسى نامراتلارنى يۆلەش تۈرىدىن 34 نى يولغا قويدى، بۇنىڭ ئۈچۈن 13 مىليون 430 مىڭ يۈەن سەرپ قىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە كەنت ۋە ئائىلەرگە 8 مىليون 640 مىڭ يۈەن مەبلەغ كىرگۈزۈلۈپ، نامرات يېزا، كەنتلەرگە 24 كىلومېتىر سۇ سىڭمەس ئېرىق - ئۆستەڭ ياساپ بېرىلدى، 7 قۇدۇق قېزىپ بېرىلدى، 182 ئوت - چۆپ توغراش ماشىنىسى ئېلىپ بېرىلدى، نامرات ئائىلىلەرگە 196 كالا، 3300 تۇپاق قوي، 60 مىڭ توخو ئېلىپ بېرىلدى، 285 نامرات ئائىلىنىڭ ئۇي ئۆزگەرتىلدى، 100 پارنىك ۋە لاپاس ياسالدى. بىر يىلدا تىزىملىغان 509 ئائىلىنىڭ قىيىنچىلىقى ھەل قىلىندى، تۆۋەن كىرىملىك 1881 ئائىلىنىڭ كىرىمى تۆۋەن كىرىم سىزىقىدىن ئاشۇرۇلدى.

باغ كۆلىمى 20 مىڭ گېكتارغا يەتتى

2003 - يىلى يېڭىمار ناھىيىسى مەمەت ئۈرۈكى ۋە بادامنى زور كۈچ بىلەن كۆپەيتىپ، ئاساسىي ھۇجۇمنى بىرلىك ھوسۇل ۋە سۈپەتكە قارىتىپ، ئۆستۈرۈش كۆلىمىنى كېڭەيتتى. باغ كۆلىمىنى 20 مىڭ گېكتارغا يەتكۈزدى، بۇنىڭ

يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.1، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 102 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.26، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 266 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.45 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، قوشۇمچە كەسپ، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 582 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 409 مىليون 240 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 15 مىليون 100 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 150 مىليون 970 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 7 مىليون 380 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 88 مىڭ 760 توننا ئاشلىق، 18 مىڭ توننا پاختا، 160 توننا ياغلىق دان، 152.9 توننا قىزىلچا، 20 مىڭ 108.7 توننا مېۋە - چېۋە، 28 مىڭ توننا كۆكتات، 225 توننا ياڭيۇ، 90 توننا زىرە، 34 مىڭ 114 توننا بېدە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 343 مىڭ 600 تۇپاق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 11 مىڭ 200 توننا گۆش، 272 توننا يۇڭ، 5800 توننا سۈت، 1900 توننا تۇخۇم، 1000 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. بىر يىلدا 2329.5 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 119 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 13 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 59 مىڭ 589 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 95 مىليون 55 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %71.39، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 48 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.55 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 14 مىڭ 600 توننا كۆمۈر، 55 مىليون 780 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى، 64 مىليون 110 مىڭ كىلوۋات سائەت توك بىلەن تەمىنلەندى، 2800 توننا سېمونت، 1 مىليون 850 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 67 توننا سۇلياۋ ياسالما، 259 توننا سۇ يېغى، 3915 توننا كۈنجۈرە، 10 مىڭ توننا پاختا، 879 توننا (# 40 لىق) پاختا يىپ، 4710 توننا ئۇن، 21 مىڭ 350 دانە بورا، 58 مىڭ 100 كۇب مېتىر قۇم - شېغىل، 161 مىليون دانە غىش ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 13 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 24 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 13 مىڭ 831 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 131 مىليون 440 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ مەبلەغنىڭ ھەممىسى ئاساسىي

قۇرۇلۇشقا سېلىندى. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7984 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3466 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 362 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 108 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 3000 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 77 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 66 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %26.24، يەرلىك مالىيە چىقىمى 145 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %29.76 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 996 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 28 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 3 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 3327 كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 514 (ئالىي ئۇنۋانى بارلار 25). ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 323 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1600 (مىللىي 1037)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 15، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 490 (مىللىي 14 مىڭ 517)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 56، ئوقۇغۇچىسى 24 مىڭ 351 (مىللىي 20 مىڭ 163). بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 918. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2630 (مىللىي 2440). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 830 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 14 سەھىيە ئاپپاراتى، 372 سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 310)، دوختۇرخانىلاردا 391 كارىۋات بار.

ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەتلىك مۇسابىقىلاردا بىر ئالتۇن مېدال (مەملىكەتلىك ئۆسمۈرلەر ناخشا ئېيتىش مۇسابىقىسىدا) ئالدى، ئاپتونوم رايونلۇق تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا بىر تۈردە 1 - بولدى (ئاپتونوم رايونلۇق 10- نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ بوكسىۋرلۇق مۇسابىقىسىدا).

ناھىيە بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2232 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 225 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 6614 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2836 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 5831 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ساقلىنىپ قالغان، ئۇ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورنى، پاسسىۋلا مازىرى، توغراق پادىشاھى (ئاتلىق تېپىغا مەنسۇپ دەپ بېكىتىلدى، ئېگىزلىكى 10.05 مېتىر، دەرەخ فولنىنىڭ ئايلانمىسى 3.6 مېتىر، ئازكەم مىلا يىللىق تارىقىغا ئىگە)، مۇقەددەس دەرەخ (ئۇ تېرەك بولۇپ، غولىنىڭ ئۈستۈنكى قىسمىنىڭ ئايلانمىسى 6.2 مېتىر، ئاستىنقى قىسمىنىڭ ئايلانمىسى 9.2 مېتىر، ئېگىزلىكى تەخمىنەن 30 مېتىر، تەخمىنەن 150 — 200 يىللىق تارىقىغا ئىگە)، يەكەن دەرياسى كاپۇڭ سۇ باشلاش تۈگۈنلۈك قۇرۇلۇشى («شىنجاڭدىكى دۇجياڭ تومىسى» دەپ ئاتىلىدۇ) بار.

تيەن فامىلا

يەكەن ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ يەكەن ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شۈي يۈەنجى.
 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قۇدرەت ئېزىز.
 ھاكىم: ئابدۇغېنى ئىگەمبەردى.
 سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ھۈسەيىن يۈسۈپ.

ئاساسىي ئەھۋالى

يەكەن ناھىيىسى قاراقۇرۇم تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، پامىر ئېگىزلىكىنىڭ باغرىغا، تەكلىماكان قۇملۇقى بىلەن بۇگىرى قۇملۇقىنىڭ ئارىسىدىكى يەكەن دەرياسىنىڭ يۇقىرى، ئوتتۇرا ئېقىمىدىكى لاتقا تۈزلەڭلىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1666 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 7، يېزا 22. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 644 مىڭ 300 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 618 مىڭ 200)، يېزا نوپۇسى 472 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %15.46، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.16. ناھىيە بويىچە 80 مىڭ 111 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 44 مىڭ 971 گېكتار يەرگە تاشلىق زىرائىتى، 35 مىڭ 140 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 261 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە

★ 2003 - يىلى پوسكام ناھىيىسى ش ئۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن يەر قانۇنىنى ئىجرا قىلىشتىكى نەمۇنە ناھىيە دېگەن نامغا ئېرىشتى.

★ 4 - ئاينىڭ 8 - كۈنى پوسكام ناھىيىلىك پاغتا توقۇمىچىلىق باش شىركىتى 27 مىليون يۈەنلىك باھا بىلەن شىنجاڭ توقۇمىچىلىق گۇرۇھىغا كىم ئارتۇق قىلىپ سېتىپ بېرىلدى. بۇ كارخانىنىڭ مەبلىغى قەرزىنى قاپلىيالمىغاچقا 2001 - يىل 11 - ئايدا قانۇن بويىچە ۋەيران قىلىنغانىدى.

جۇڭگو پوسكام جىنخۇياڭ دۆلەت ئورمان باغچىسى

ئورمان باغچىسى ئەسلىدىكى پوسكام جىنخۇياڭ مەنزىرە ساياھەت رايونى ئاساسىدا قۇرۇلغان. 2003 - يىل 8 - ئايدا ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئورمان باغچىسى قىلىپ بېكىتىلدى، شۇ يىلى 11 - ئاينىڭ 22 - كۈنى دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىلىرىنى تەكشۈرۈپ باھالاشتىن ئۆتۈپ، نامى جۇڭگو پوسكام جىنخۇياڭ دۆلەت ئورمان باغچىسى دەپ بېكىتىلدى. باغچىنىڭ پىلانلانغان كۆلىمى 16 كۋادرات كىلومېتىر، پىلانلانغان تىزگىنلىدىغان كۆلىمى 19.5 كۋادرات كىلومېتىر، باغچىنىڭ ئومۇمىي ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى 4 چوڭ بۆلەك رايون، 2 ئوق لىنىيىدىن تەركىب تاپقان. ئۇ ئۆزگىچە تەبىئىي، گۇمانتارلىق مەنزىرىگە ئىگە، ئۆسۈملۈك مەنزىرىلىرىدىن غېلى مۇكەممەل قوغدىلانغان تەبىئىي توغراقلىق (4.6 كۋادرات كىلومېتىر)، يۇلغۇنلۇق سامسىل (12 گېكتار)، توغراق ئاساس قىلىنغان بەرپا قىلىنغان ئورمان، سېرىق يۆگەي، چۈچۈكبۇيا، چاكاندا، ئالقات، ئىت ياغىتى قاتارلىق تېرىپ ئۆستۈرۈلگەن دورىلىق ئۆسۈملۈك، «قۇملۇق ئادەمگىياھى» دەپ نام ئالغان بۆرە سامسىقى بار. ئاساسلىق ياۋايى ھايۋان ۋە قۇشلاردىن ياۋا ئۆردەك (دۆلەتلىك 3 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قۇش)، يىڭنە قۇيرۇقلۇق ئۆردەك (ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قۇش)، يۇمىلاق بويۇن قىرغاۋۇل، ياۋا توشقان، قارلىغاچ، قاغا، قارا قۇشقاچ، ھۆپۈپ (ئاپتونوم رايونلۇق 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قۇش)، تۆمۈز تۇمشۇق (دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قۇش)، سېرىق چاپكا، قارا بۇلبۇل (ئاپتونوم رايونلۇق 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قۇش)، مۈشۈك ياپىلاق (دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قۇش)، جاغالمى (دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قۇش)، كۈلرەك تۇمشۇق لاپىن (دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان قۇش) قاتارلىقلار بار. گۇمانتارلىق مەنزىرىلەردىن تامئالدى قەدىمكى قەبرىستانلىقى (بۇنىڭدىن 1200 يىل ئىلگىرىكى قەبرىستانلىق، ھازىر 100 نەچچە قەبرە

مىلىيارد يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.8 تۆۋەنلىدى. يەرلىك مالىيە چىقىمى 314 مىلىيارد 50 مىلىيارد يۈەنگە يېتىپ، %5.07 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىلىيارد 230 مىلىيارد 710 مىلىيارد يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 40 مىلىيارد 870 مىلىيارد يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 21 مىلىيارد 170 مىلىيارد يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 7568 ھەرغىل تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1560. ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 80 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 2986 (مىللىي 2432)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 33، ئوقۇغۇچىسى 55 مىلىيارد 495 (مىللىي 53 مىلىيارد 887)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 210، ئوقۇغۇچىسى 107 مىلىيارد 283 (مىللىي 103 مىلىيارد 340)، بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 875. ھەرغىل ئوقۇتقۇچى 6466 (مىللىي 6054). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 520 مىلىيارد 192 مىلىيارد 500 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %99 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 35 سەھىيە ئاپپاراتى، 1001 سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 1112 كارىۋات بار.

2003 - يىلى دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1549 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىلىيارد 876 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 13 مىلىيارد 22 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4946 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 18 مىلىيارد 891 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى يەكەن ناسىيىسىدىكى 31 مىلىيارد يۈەن مەبلەغ سېلىنغان پىيادىلەر كوچىسى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى.

ليۇ جېن

قاغىلىق ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى ج ك پ قاغىلىق ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ليۇ كاشېڭ.

1 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 784 مىلىيارد 500 مىلىيارد يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5، 2 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 112 مىلىيارد 600 مىلىيارد يۈەنگە يېتىپ، %8.6، 3 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 363 مىلىيارد 950 مىلىيارد يۈەنگە يېتىپ، %23.4 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىلىيارد 501 مىلىيارد 390 مىلىيارد يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىلىيارد 145 مىلىيارد 930 مىلىيارد يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 92 مىلىيارد 690 مىلىيارد يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 253 مىلىيارد 950 مىلىيارد يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 8 مىلىيارد 830 مىلىيارد يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 348 مىلىيارد 800 توننا ئاشلىق، 45 مىلىيارد توننا پاختا، 800 توننا ياغلىق دان، 103 مىلىيارد 400 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 1 مىلىيارد 195 مىلىيارد 500 تۇپاق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 28 مىلىيارد 700 توننا گۆش، 12 مىلىيارد 700 توننا سۈت، 6200 توننا تۇخۇم، 1375 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 4700 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 150 مىلىيارد 800 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 257 مىلىيارد 83 مىلىيارد يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.6، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 38 مىلىيارد 214 مىلىيارد يۈەنگە يېتىپ، %1.2 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 197 مىلىيارد 370 مىلىيارد كىلوۋات سائەت توك، 63 مىلىيارد 618 توننا كۆمۈر، 6049 توننا بىرىكمە ئوغۇت، 2140 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 2282 توننا پاختا يىپ، 110 مىلىيارد توننا ئۇن، 98 مىلىيارد دانە خىش، 7111 توننا سۇ يېغى، 60 مىلىيارد توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 66 مىلىيارد 110 مىلىيارد يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 56 مىلىيارد 902 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

چەتئەل بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 390 مىلىيارد 900 مىلىيارد يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 252 مىلىيارد 40 مىلىيارد يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 17 مىلىيارد 571 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7263 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 21 مىلىيارد 186 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 1115 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 222 مىلىيارد 660 مىلىيارد يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 41 مىلىيارد 660

12 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: خۇدايەردى ئىسمائىل.
 ھاكىم: ئوسمان داۋۇت.
 سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابدۇرېشىت توختى.

ئاساسىي ئەھۋالى

قازىلىق ناھىيىسى قاراقۇرۇم تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي - جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1513 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 3، يېزا 17. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 373 مىڭ 492 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 349 مىڭ 530)، يېزا نوپۇسى 307 مىڭ 312؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %20.47، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.89. ناھىيە بويىچە 47 مىڭ 300 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 35 مىڭ گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 12 مىڭ 600 گېكتار)، 10 مىڭ 900 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 833 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 559 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.11، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 62 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.61، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 211 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.87 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 92 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.95 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 612 مىليون 680 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 88 مىليون 630 مىڭ 600 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 386 مىليون 740 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 4 مىليون 150 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 217 مىڭ توننا ئاشلىق، 13 مىڭ توننا پاختا، 2525 توننا ياغلىق دان، 35 مىڭ 777 توننا مېۋە - چېۋە، 71 مىڭ توننا كۆكتات، 12 مىڭ 784 توننا قوغۇن - تاۋۇز، 2704 توننا زىرە، 213 توننا پۇرچاق ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 1 مىليون 83 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 47 مىڭ 300 توننا گۆش، 1300 توننا يۇلك، 153 مىڭ 845 پارچە كالا - قوي تېرىسى، 4890 توننا تۇخۇم، 415 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 6300 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا

قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 19 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 3 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 92 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.
 سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 97 مىليون 161 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.96 ئاشتى، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 24 مىليون 370 مىڭ يۈەن بولۇپ، %39.63 كېمىدى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 51 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 248 توننا قەغەز، 45 مىڭ توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 96 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 156 مىڭ 154 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 149 مىڭ 154 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 142 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 141 مىليون 610 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 12 مىڭ 11گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2010 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 15 مىڭ 500 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 250 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 189 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يەرلىك مالىيە كىرىسى 42 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.21، يەرلىك مالىيە چىقىسى 212 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %2.97 ئاشتى. ھەرخىل ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 880 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 638 مىليون 170 مىڭ يۈەن؛ ھەرخىل قەرز پۇلىنىڭ قالدۇقى 562 مىليون 430 مىڭ يۈەن. سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 15 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە، ھەرخىل تۆلەم سوممىسى 10 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 5266 ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 856. ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 233 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 27، ئوقۇغۇچىسى 30 مىڭ 450 (مىللىي 26 مىڭ 857)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 147، ئوقۇغۇچىسى 72 مىڭ 78 (مىللىي 67 مىڭ 990)؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 440. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 3986 (مىللىي 3620). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 640 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ

نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %89 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %92 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 32 مەھىيە ئاپپاراتى، 598 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 474)، دوختۇرخانىلاردا 476 كارىۋات بار.

2003 - يىلى دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1427 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق پۇل مائاشى 12 مىڭ 858 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 7294 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 2696 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 13 مىڭ 284 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالنىش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

سۇ مەھسۇلاتلىرى باقمىچىلىقى

2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى تىيەنچىن جىڭتەيەن گۈرۈھى چەكلىك شىركىتى قانغىلىق ناھىيىسى بىلەن يېزا ئىگىلىكىنى ئۈنۈپرسال ئېچىش بويىچە تۈمەن مو (67.666 گېكتار) لۇق سۇ مەھسۇلاتلىرى باقمىچىلىقى تۈزۈمى ئىمزالىدى، 1 - قاراردا توختام بويىچە 58 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ. بۇ تۈرنىڭ قۇرۇلۇشى 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنى باشلاندى، 5 - ئاينىڭ بېشىدا يەم - بوغۇز پىششىقلاش زاۋۇتى پۈتتى ھەمدە 200 گېكتارلىق باقمىچىلىققا ئىشلىتىلدىغان سۇ يۈزى بەرپا قىلىندى، بۇ سۇغا 40 توننا يەنى 300 مىليوندىن ئارتۇق بېلىجان، 10 توننا تەخمىنەن 7 مىليون دانە قىسقۇچ پاقا قويۇپ بېرىلدى. 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 6 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بىر يىلدا 400 توننا بېلىق، 100 توننا تۈكلۈك قىسقۇچ پاقا ئېلىندى، يىلى ئاخىرىدا مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليون يۈەنگە يەتتى. تۈكلۈك قىسقۇچپاقىنى بېقىشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇشى قانغىلىق ناھىيىسىدىكى سۇ مەھسۇلاتلىرى باقمىچىلىقىدىكى بوشلۇقنى تولدۇردى.

★ 1 - ئايدا قانغىلىق ناھىيىسى «جۇڭگو ياڭاق ماكانى» تور بېكىتىنى ھەمكارلىشىپ باشقۇردى. بۇ تور بېكىتى قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە تۇنجى «جۇڭگو ياڭاق ماكانى» دېگەن نامنى تىزىمغا ئالدۇرغان ناھىيە دەرىجىلىك تور بېكىتى شۇنىڭدەك مەڭگۈلۈك رايون نامى ھوقۇقىغا ئىگە مەۋھۇم ئۇچۇر تور بېكىتىدىن ئىبارەت.

ۋۇ جاۋخۇي

مەكىت ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى ج ك پ مەكىت ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

شۇجىسى: يەن جىيەن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئەكبەر ئەدىر (ئۆزبېك).
ھاكىم: ئابدۇكېرىم ئابدۇۋاپىت.
سىياسى كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: نامان ئەيسا.

ئاساسىي ئەھۋالى

مەكىت ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي قىسمىغا، يەكەن دەرياسىنىڭ ئوتتۇرا، تۆۋەن ئېقىمى ۋە تىزناپ دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1410 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 9 - يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 173 مىڭ 58 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 155 مىڭ 431)، يېزا نوپۇسى 120 مىڭ 356؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.59، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.36. ناھىيە بويىچە 35 مىڭ 450 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 17 مىڭ 200 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېڭىز تېرىلغۇ كۆلىمىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 29 مىڭ 200 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېڭىز تېرىلغۇ كۆلىمىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتقا كىرىدۇ.

مەكىت ناھىيىسى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ كېۋەز تېرىش بازىسى. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 550 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 400 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.08، 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 41 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.92، 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 108 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %1.9 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 725 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.06 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 506 مىليون 150 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 10 مىليون 810 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 176 مىليون 330 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 440 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 91 مىڭ 300 توننا ئاشلىق، 30 مىڭ توننا پاختا، 22 مىڭ 500 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 558 مىڭ 200 تۇپاق چارۋا قالدى. 11 مىڭ 900 توننا گۆش، 653 توننا يۈك، 6500 توننا سۈت، 1600 توننا تۇخۇم، 50 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1669 گېكتار

ناھىيە بويىچە 14 سەھىيە ئاپپاراتى، 403 سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 310)، دوختۇرخانىلاردا 427 كارمۇرات بار.

2003 - يىلى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 4113 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 3329 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1960 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 489 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە 4994 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1834 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 7852 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

2003 - يىلى مەكتەپ ناھىيىسى 28 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىپ ناھىيە بازىرىنىڭ مەركىزىدىكى ئاۋات بەلۋاغقا «ۋەنشىڭ» سودا سارىيى سالىدى، بۇ سودا ساراينىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 17 مىڭ كۋادرات مېتىردىن ئاشىدۇ. بۇ سودا ساراينىڭ قۇرۇلۇشى شۇ يىلى باشلىنىپ، شۇ يىلى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. سودا سارايفى 310 سودىگەر قوبۇل قىلىندى، 20 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ جەلپ قىلىندى.

چېن چىيىن

يوپۇغا ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ يوپۇغا ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: خې خەييەن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇرسۇننىسا تۇرادىن.

ھاكىم: غۇلامجان ئابدۇروسۇل.

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مەخمۇت ئەخمەت.

ئاساسىي ئەھۋالى

يوپۇغا ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىگە، گەز دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئىقىمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1560 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 7، يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 135 مىڭ 876 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 128 مىڭ 170)، يېزا نوپۇسى 118 مىڭ 520؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش

يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 66 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سانائەت قوشۇمما قىممىتى 16 مىليون 720 مىڭ يۈەن بولۇپ، % 95.14 تۆۋەنلىدى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 230 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 19 مىڭ توننا ساپ ياغتا ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 37 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 46 مىڭ 977 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 23 مىڭ 488 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 170 مىليون 360 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 150 مىليون 640 مىڭ يۈەن. بىر يىلدا توشۇلغان يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 43 مىليون 800 مىڭ ئادەم كىلومېتىرغا يەتتى. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 15 مىڭ 552 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8158 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 19 مىڭ 500 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 308 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 121 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى، يەرلىك مالىيە كىرىمى 23 مىليون 450 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن % 6.10 كېمەيدى، يەرلىك مالىيە چىقىمى 159 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 7.30 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ھەرخىل قەرز پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 187 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە، بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 561 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 3938 ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 963. پەن - تېخنىكا تەجرىبە تۈرىدىن 96 مى يولغا قويۇلدى. ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 430 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1210 (مىللىي 850)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 20، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 811 (مىللىي 13 مىڭ 451)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 82، ئوقۇغۇچىسى 27 مىڭ 860 (مىللىي 24 مىڭ 246). بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 543؛ ھەرخىل ئوقۇتقۇچىسى 2432 (مىللىي 2122). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 23 مىليون 242 مىڭ 100 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى % 97.6 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى % 96.3 كە يەتتى.

نەسبىتى %13.04، تەبىئىي كۆپىيىش نەسبىتى %6.3. ناھىيە بويىچە 20 مىڭ 210 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 12 مىڭ 40 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 4930 گېكتار)، 14 مىڭ 240 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1990 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى تىپىك قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتقا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 339 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 201 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.75، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 55 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %35.95، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 142 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.39 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 334 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.9 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 272 مىليون 800 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 250 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 54 مىليون 229 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 430 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 64 مىڭ 243 توننا ئاشلىق، 11 مىڭ 500 توننا پاختا، 1400 توننا ياغلىق دان، 9025 توننا مېۋە-چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 276 مىڭ 800 تۇياق چارۋا قالدى. 6200 توننا گۆش، 600 توننا يۇلك، 3500 توننا سۈت، 500 توننا تۇخۇم، 70 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 1298 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا-بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 49 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 8 مىليون يۈەنگە، ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 39 مىڭ 339 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 49 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.64 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 790 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 1260 توننا سۇ يېغى، 6600 توننا ئۇن، 203 توننا چۈچۈكبۇيا كىسلاتاسى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىر يىلدا بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 227 مىڭ 597 كۋادرات مېتىرغا (يەر تەۋرىگەندىن كېيىن يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇشقا تەۋەسى 205 مىڭ كۋادرات مېتىر)، پۈتكەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 205 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 124 مىليون 250 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 120 مىليون 680 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 3 مىليون 570 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4587 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2428 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 244 گە يەتتى. ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 68 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 75 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىك كىرىمى 6 مىليون يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 13 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %42.58، يەرلىك مالىيە چىقىمى 127 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.02 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 193 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 2 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 2003 - يىلىدىكى كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3081، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 465. ناھىيىدىكى كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 65 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 367 (مىللىي 9971)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 78، ئوقۇغۇچىسى 20 مىڭ 800 (مىللىي 19 مىڭ 963)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 150. ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 1840 (مىللىي 1523). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 8 مىليون 797 مىڭ 300 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش قاپلاش نەسبىتى %100 گە، تېلېۋىزىيەنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نەسبىتى %98 گە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 12 سەھىيە ئاپپاراتى، 340 سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 330 كارىنۇت بار.

2003 - يىلى يوپۇغا ناھىيىسى بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1544.71 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 844 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 3305 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 959 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 6752 ئىشچى - خىزمەتچى (دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرمۇ شۇنىڭ ئىچىدە) داۋالنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى مارالبېشىدا 8.6 بال يەر تەۋرىگەندە يوپۇغا ناھىيىسىمۇ ئېغىر ئاپتەكە ئۇچرىدى. يەر تەۋرىشتە يوپۇغا ناھىيىسىدە 7 ئادەم يارىلاندى، 914 ئائىلىنىڭ

(ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 2882 گېكتار) ئېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرماق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 888 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 556 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.3، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 64 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.6، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 266 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 25 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 750 مىليون 150 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 22 مىليون 200 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 251 مىليون 30 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 770 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 169 مىڭ 33 توننا ئاشلىق، 19 مىڭ توننا پاختا، 3425 توننا ياغلىق دان، 18 مىڭ 345 توننا مېۋە-چېۋە، 207 مىڭ 500 توننا قوغۇن ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 852 مىڭ 500 تۇپاق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 20 مىڭ 300 توننا گۆش، 1090 توننا يۇڭ، 7300 توننا سۈت، 1880 توننا تۇخۇم، 400 توننا مۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3845 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 144 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 13 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 91 مىڭ 93 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 49 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %48.9، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 19 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 5200 توننا ئۇن، 24 مىليون 960 مىڭ دانە غىش ئىشلەپچىقىرىلدى، 455 مىڭ توننا مۇ بىلەن تەمىنلەندى، 4.5 توننا قارا ئۆرۈك ئېلىندى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 19 مىڭ 606 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 11 مىڭ 267 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 165 مىليون 900 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 141 مىليون يۈەن، تېخنىكا

2744 ئېغىز ئۆيى ئۆرۈلۈپ چۈشتى؛ 2219 ئائىلىنىڭ 7558 ئېغىز ئۆيى ئېغىز دەرىجىدە بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى؛ 3125 ئېغىز قوتان ئۆرۈلۈپ چۈشتى، 896 تۇپاق چارۋا ئۆلدى.

★ 5 - ئاينىڭ 4 - كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى مائەت 23 تىن 45 مىنۇت ئۆتكەندە يوپۇغا ناھىيىسىدە 5.8 بال يەر تەۋرىدى (تەۋرەش مەركىزى شەرقىي مېرىدىئان 77°09'، شىمالىي پاراللېل 39°06' ئارىلىقىغا توغرا كەلدى)، بىر ئادەم ئۆلدى، 3 ئادەم يارىلاندى، ئىقتىسادىي زىيان 70 مىليون 63 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

★ 11 - ئايدا يوپۇغا ناھىيىسى داۋاقۇم قۇملۇق ساياھىتى مەنزىرە رايونى شۇ ئار ساياھەت ئىدارىسى تەرىپىدىن «AAA» دەرىجىلىك ساياھەت رايونى (قەشقەر ۋىلايىتى بويىچە تۇنجى «AAA» دەرىجىلىك ساياھەت مەنزىرە رايونى) بولۇپ باھالاندى.

يۈ جىيىن

پەيزاۋات ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

- ج ك پ پەيزاۋات ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: يالڭ جىمىڭ.
- 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: داۋۇت ئاۋۇت.
- ھاكىم: مۇتەللىپ ئوبۇل.
- سىياسىي كېڭەش 13 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابدۇكېرىم ئەمەت.

ئاساسىي ئەھۋالى

پەيزاۋات ناھىيىسى قەشقەر دەرياسىدىن ھاسىل بولغان لاتقا تۈزلەڭلىكىنىڭ تۆۋەن قىسمىغا، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1338 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 11. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 314 مىڭ 200 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 310 مىڭ 600)، يېزا نوپۇسى 283 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %20.87، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %13.91. ناھىيە بويىچە 40 مىڭ 680 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 30 مىڭ 330 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 12 مىڭ 63 گېكتار)، 12 مىڭ 50 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت

★ 2003 - يىلى مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا يەر تەۋرىگەندىن كېيىن، پەيزاۋات ناھىيىسى يەر تەۋرەشتىن كېيىن قايتا قۇرۇشقا تەۋە 2452 ئائىلىنىڭ ئۆي پۈتۈلەي پۈتتى. بۇ ئۆيلەرنىڭ ھەممىسى 50 كۋادرات مېتىرلىقتىن ئارتۇق بولۇپ، قېتىغا رەڭلىك پولات ئېلىنغان يېنىك قۇرۇلمىلىق ئۆيلەردىن ئىبارەت.

75 مەكتەپ، 11 يېزىلىق شىپاخانا، 1 تۈركۈمدىكى 47 كەنت كومىتېتىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىمۇ قەرەلىدە تاماملاندى ھەمدە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، 2 - تۈركۈمدىكى 40 كەنت كومىتېتىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىمۇ ئارقا - ئارقىدىن باشلاندى.

★ 2003 - يىلى پەيزاۋات ناھىيىسىدە 5533.33 گېكتار يەرگە قوغۇن تېرىلىپ، 207 مىڭ 500 توننا قوغۇن ئېلىندى. يەرلىك ئۆسۈلدا قوغۇن ساقلاش ئامبىرىدىن 1000 ى سېلىنىپ، 20 مىڭ توننا قوغۇن ساقلاندى. باشقا جايدا 2 قوغۇن سودا بازىرى قۇرۇلۇپ، ئىشلىتىلىشكە باشلىدى.

★ 2003 - يىلى پەيزاۋات ناھىيىسى سىرتقا 25 مىڭ ئەمگەك كۈچى (قېتىم) چىقىرىپ، 16 مىليون 450 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى.

★ 2003 - يىلى پەيزاۋات ناھىيىسى نامراتلارنى سىمىتېما بويىچە كەنتلەرگىچە يۆلەش، ئورگان كادىرلىرى ئائىلىلەرنى ھۆددىگە ئېلىش ۋە «مىڭ كىشىلىك نامراتلارنى يۆلەش قۇرۇلۇشى» خىزمىتىنىڭ مالىمىنى ئاشۇردى، نامراتلارنى يۆلەش تۈرى 182 مەمۇرىي كەنتنى قاپلىدى. بىر يىلدا 4127 ئائىلىدىكى 18 مىڭ 990 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. جيا شياۋجياڭ

مارالبېشى ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ مارالبېشى ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاك مىڭگۈلك.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھەسەن قاسىم.

ھاكىم: مەردان مۇقەپت.

سىياسىي كېڭەش 13 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مەمتىمىن توختى.

ئاساسىي ئەھۋالى

مارالبېشى ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقى بىلەن تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ غەربىي -

ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان 24 مىليون 900 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 1499 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 1162 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 6500 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 79 غا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىمتىھال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 120 مىليون يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 19 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.6 ئاشتى. يەرلىك مالىيە چىقىمى 135 مىليون 700 مىڭ يۈەن بولۇپ، %15.1 كېمەيدى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 367 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 6 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 1 مىليون 859 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 4016 كەسپى تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 818. ناھىيىدىكى كەسپى ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 400 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1454 (مىللىي 1377)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 13، ئوقۇغۇچىسى 23 مىڭ 249 (مىللىي 23 مىڭ 41)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 123، ئوقۇغۇچىسى 50 مىڭ 418 (مىللىي 49 مىڭ 839)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 110. ھەرغىل ئوقۇتقۇچى 3388 (مىللىي 3322). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 14 مىليون 340 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %94 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 16 سەھىيە ئاپپاراتى، 538 كەسپى سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 488)، دوختۇرخانىلاردا 552 كاربۇت بار.

2003 - يىلى پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ چېلىشىش، يېنىك ئاتلېتىكا، گەرگىز مۇشتلىشىش تۈرلىرىدە 2 ئالتۇن مېدال، 4 كۈمۈش مېدال، 8 مىس مېدال ئالدى. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1414.65 يۈەنگە، تۇرمۇش ئىمتىھال چىقىمى 1121 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 998 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 5863 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1439 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 9236 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 16 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 20 مىڭ 520 كۋادرات مېتىرغا، يۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 14 مىڭ 738 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 441 مىليون 740 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 349 مىليون 520 مىڭ يۈەن، يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8186 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 9681 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 5100 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 561 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 170 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 33 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.8، يەرلىك مالىيە چىقىمى 196 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %1.14 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 854 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 16 مىليون يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 7 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 4622 ھەرخىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋان بارلار 780. ناھىيىدىكى ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 172؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1642 (مىللىي 1156)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 17، ئوقۇغۇچىسى 22 مىڭ 554 (مىللىي 21 مىڭ 454)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 121، ئوقۇغۇچىسى 45 مىڭ 498 (مىللىي 41 مىڭ 912)؛ بالىلار باغچىسى 8 (مىللىي باغچا 7)؛ ھەرخىل ئوقۇتقۇچى 2443. شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 76 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو بىلەن تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %100 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 16 سەھىيە ئاپپاراتى، 789 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 603)، دوختۇرخانىلاردا 651 كارىۋات بار.

2003 - يىلى مارالبېشى ناھىيىسىدىن 29 ياش - ئۆسمۈر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك ياش - ئۆسمۈرلەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىغا قاتنىشىپ، 13 ئالتۇن مېدال، 11 كۈمۈش مېدال، 5 مىس مېدال ئالدى.

2003 - يىلى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1580 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق

شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1255 كىلومېتىر كېلىدۇ. جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريولى ناھىيە بازىرىنى كېسىپ ئۆتدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 4، يېزا 8. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 264 مىڭ 515 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 251 مىڭ 566)، يېزا نوپۇسى 204 مىڭ 374؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9.92، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %5.2. ناھىيە بويىچە 47 مىڭ 460 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 23 مىڭ 90 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 9740 گېكتار)، 30 مىڭ گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 67 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 584 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.81، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 167 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %32.86، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 315 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.93 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 20 مىليون 339 مىڭ 700 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.63 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 726 مىليون 945 مىڭ 700 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 119 مىليون 564 مىڭ 100 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 149 مىليون 470 مىڭ 900 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 474 مىڭ يۈەن، باشقا كەسىپلەرنىڭ 22 مىليون 885 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 127 مىڭ 43 توننا ئاشلىق، 50 مىڭ توننا پاختا، 7066 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 526 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 15 مىڭ 100 توننا گۆش، 933 توننا يۇلك، 5800 توننا سۈت، 252 توننا تۇخۇم، 170 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 4823 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 110 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 21 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 72 مىڭ 407 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 94 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.32 ئاشتى. سانائەت قوشۇلما قىممىتى 31 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ئۆتكەندىن تېزراق ئۆتۈۋېلىشىغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن، ئاپتوگە ئەڭ ئېغىر ئۇچرىغان ماركىپىشى ناھىيە سېرىقئۆيۈ بازمىسى، پەيزاۋات ناھىيە قىزىلبۇيى بەزىسىغا بىردىن كۆك ئاسمان باھار غۇنچىسى باشلانغۇچ مەكتىپى قۇرۇپ بېرىشنى قارار قىلدى. ماركىپىشى كۆك ئاسمان باھار غۇنچىسى باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ قۇرۇلۇشى 390 ئوقۇغۇچىنى مەكتەپ قوينىغا قايتىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى.

★ 2 - ئاينىڭ 24 كۈنى ماركىپىشى ناھىيىسى تەۋەسىدە (تەۋرەش مەركىزى شىمالى پاراللېل 39°5'، شەرقىي مېرىدىئان 77°2' ئارىلىقىغا توغرا كەلدى) 6.8 بال كۈچلۈك يەر تەۋرىدى. ناھىيە بويىچە 119 مىڭ 899 نوپۇس، 26 مىڭ 746 ئائىلە ئاپتوگە ئۇچرىدى، 267 ئادەم، 65 مىڭ 84 تۇپاق چارۋا ئۆلدى، 2 مىليون 430 مىڭ 193 كۋادرات مېتىرلىق كېسەك - ياغاچ قۇرۇلمىلىق، 731 مىڭ 415 كۋادرات مېتىر خىش - ياغاچ قۇرۇلمىلىق، 53 مىڭ 872 كۋادرات مېتىرلىق بېتون قۇرۇلمىلىق ئۆي، 1 مىليون 553 مىڭ 597

ئوتتۇرىچە پۇل ماڭاشى 13 مىڭ 634 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 7036 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3044 ئىشچى - خىزمەتچى پاشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 12 مىڭ 224 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

كۆك ئاسمان باھار غۇنچىسى باشلانغۇچ مەكتىپى

جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى ھاۋا ئارمىيىسى قۇرۇپ بەرگەن ماركىپىشى ناھىيە سېرىقئۆيۈ بازارلىق كۆك ئاسمان باھار غۇنچىسى باشلانغۇچ مەكتىپى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 5 - كۈنى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. 2003 - يىلى 2 - ئايدا ماركىپىشى ناھىيىسىدە كۈچلۈك يەر تەۋرەپ، مەكتەپلەر خارابىلىككە ئايلاندى. لەنجۇ ھەربىي قىسىم ھاۋا ئارمىيىسى بىلەن ماركىپىشىدا تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيىسى قىسمى ئاپتو رايوندىكى خەلق ئاممىسىنىڭ قىيىن

قىسقا ماتېرىيال

ماركىپىشى چۈچۈكبۇيىسى

ئەيدىس كېسەللىكىگە قارشى تۇرۇش قاتارلىق ئىقتىسادى بايقالدى، شۇڭا ئۇ كىشىلەرنىڭ دىققىتىنى قوزغىماقتا. چۈچۈكبۇيىنى دورىغا ئىشلەتكەندىن باشقا يەنە ئۇنىڭدىن ئېلىنغان چۈچۈكبۇيىا كىمىلاتاسى (چۈچۈكبۇيىا تاتلىق تەم بېگىمىنى) خەلقئارادا ئورتاق ئېتىراپ قىلىنغان تەبىئىي تەبىئەتتە تېرىشنىڭ بىرى، يېمەكلىك، تاماكا، گىرىم بۇيۇمى، يېنىك سانائەت، خىمىيە سانائىتى قاتارلىق سانائەت ئىشلەپچىقىرىشدا كەڭ قوللىنىلىدۇ.

ماركىپىشى مۇھىم چۈچۈكبۇيىا چىقىرىدىغان رايون، چۈچۈكبۇيىنىڭ سۈپىتى ياخشى، مال بىلەن تەمىنلىشى مۇقىم بولۇپ، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا مۇئەييەن شۆھرەت قازاندى. ماركىپىشى ناھىيىسى چۈچۈكبۇيىا بايلىقىنى قوغداپ، ئۇنىڭدىن مەڭگۈ پايدىلىنىش ئۈچۈن، كەڭ كۆلەمدە چۈچۈكبۇيىا تېرىشنى تەجرىبە قىلىشنى قانات يايدۇردى ھەمدە بۇ جەھەتتە مۇۋەپپەقىيەت قازاندى. چۈچۈكبۇيىا تېرىش ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ يېڭى ئېشىش نۇقتىسى بولۇپ قالدى. ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى 100 كىلومېتىر چۈچۈكبۇيىا يېشىل كارىدورى بەرپا قىلىپ، ماركىپىشىنى مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ چۈچۈكبۇيىا تېرىش بازىسىغا ئايلاندۇرۇشنى قارار قىلدى.

ياڭ شىدۇڭ

ماركىپىشىدىكى ياۋا چۈچۈكبۇيىا بايلىقى كۆلىمى 100 مىڭ گېكتارغا يېتىدۇ، ئۇ مەملىكىتىمىز بويىچە چۈچۈكبۇيىا ئەڭ كۆپ چىقىدىغان ناھىيە. بۇ يەردە چۈچۈكبۇيىنىڭ تۈرى كۆپ. چۈچۈكبۇيىا كۆپ يىلى ئۆسۈدىغان پۇرچاق ئائىلىسىگە تەۋە ئۆسۈملۈك بولۇپ، تەبىئىي شارائىتقا بولغان تەلپى يۇقىرى ئەمەس، ئۇ قۇرغاقچىلىققا، سوغۇققا چىداملىق، ئىسسىقخۇمار، شورىدىن قورقمايدۇ. ئۇ قاقاسلىقنىڭ ياخشى يېپىنچىسى بولۇپ، سۇ - تۇپراقنى ساقلايدىغان، قۇمىنى تۇراقلاشتۇرىدىغان، ئېكولوگىيىلىك تەڭپۇڭلۇقنى ساقلايدىغان ياخشى يېپىنچا ئۆسۈملۈك، شۇنىڭدەك مۇھىم دورىلىق ئۆسۈملۈك بايلىقى ھېسابلىنىدۇ. «چۈچۈكبۇيىا مۇندەرىجىسى» دە «بەش ئەزاغا شا بولىدۇ، سوغۇقنى ۋە ئىسسىقنى ئالىدۇ، پەينى ۋە سۆڭەكنى چىگىتىدۇ، مۇسكۇل ئۇستۇرىدۇ، قۇۋۋەت بولىدۇ، زەھەر قايتۇرىدۇ، ئۇزۇن مۇددەت ئىچىپ بەرسە بەدەننى يېنىكلىتىپ، ئۆمۈرنى ئۇزارتىدۇ» دەپ خاتىرىلەنگەن. چۈچۈكبۇيىا جۇڭگونىڭ ئەنئەنىۋى جۇڭخۇا تىبابىتىنىڭ ئاساسلىق دورىسى. ئۇنىڭ ئاساسلىق فارماكولوگىيىسى زەھەر قايتۇرۇش، تەم تەڭشەش، دورىغا ئارىلاشتۇرۇش قاتارلىقلار. دىن ئىبارەت، شۇڭا «ئىئون رېتېمپىنىڭ توققۇزىدا چۈچۈكبۇيىا بار» دېگەن گەپ بار. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، چۈچۈكبۇيىنىڭ يالغۇز قايتۇرۇش، يارىنى ساقايتىش، راكقا،

ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 11. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 33 مىڭ 204 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 30 مىڭ 916)، يېزا نوپۇسى 23 مىڭ 885، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇشى نىسبىتى %16.07، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %12.3. ناھىيە بويىچە 4720 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 3020 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلدى. كىلىماتى سوغۇق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 156 مىليون 549 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 27 مىليون 740 مىڭ يۈەن، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 70 مىليون 863 مىڭ يۈەن، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 57 مىليون 946 مىڭ يۈەن.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، مەھسۇلات قىممىتى 53 مىليون 106 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 2002-يىلىدىكىدىن %11 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليون 660 مىڭ 400 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 1 مىليون 568 مىڭ 200 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 41 مىليون 878 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 5586 توننا ئاشلىق، 69 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 177 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 3080 توننا گۆش، 116 توننا يۇلك، 3200 پارچە كالا - قوي تېرىسى، 3300 توننا سۈت ئېلىندى. بىر يىلدا 203 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يەتتى. گېتىز-ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشىغا 163 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 4871 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليون 785 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.9 تۆۋەنلىدى، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 1 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %54.6 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 60 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 6 مىليون 500 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 150 توننا مىنېرال سۇ، 200 توننا قاشتېشى، 1 مىليون 60 مىڭ دانە خىش ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 6081 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 24 مىڭ 586 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 124 مىليون 320 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ھەممىسى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىندى. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم

كۋادرات مېتىرلىق قوتان، 536 مىڭ 238 مېتىر قورۇق تام، 66 مىڭ 687 كۋادرات مېتىر ئالاھىدە قۇرۇلۇش زىيانغا ئۇچرىدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليارد 200 مىليون يۈەنگە يەتتى.

★ 3 - ئاينىڭ 12 - كۈنى مارالبېشى تەۋەسىدە 5.8 بال كۈچلۈك يەر تەۋرىدى، بۇ «24 - فېۋرال» دىكى يەر تەۋرىشتىن بۇيانقى ناھىيە تەۋەسىدە يۈز بەرگەن بىر قېتىملىق ئەڭ كۈچلۈك قالدۇق يەر تەۋرىشتۇر.

★ 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى مارالبېشى ناھىيىسى ناھىيىلىك يۇرت - ماكاننى قايتا قۇرۇش، مۇقىملىقنى قوغداش خىزمىتى، ئاپەتتىن كېيىنكى ئىقتىسادىي تەرەققىيات گۇرۇپپىسى قاتارلىق بىر قانچە گۇرۇپپا قۇردى. ناھىيىگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ئاپەت رايونىغا ئورۇنلىشىپ ئورۇنلار نۇقتىدا تۇرۇپ كەتتەلەرنى ھۆددىگە ئېلىش تۈزۈمىنى يولغا قويدى، پۈتكۈل قايتا قۇرۇش داۋامىدا بىر نەپەر مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىر ۋە 3 نەپەر ئادەتتىكى كادىر ئۇزۇن مۇددەت خىزمەتلەرنى قانات يايدۇردى.

★ 10 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ناھىيىلىك «دوستلۇق دوختۇرخانىسى» دا ناھىيە بويىچە تۇنجى ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان كارخانا پارتىيە ياجپىكىسى قۇرۇلدى. ياك شىدۇڭ

تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

- ج ك پ تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: خو جىۋېي.
- 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئىمىنجان ئابدۇراخمان (تاجىك).
- ھاكىم: روزى گۈلباي (تاجىك).
- سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مۇنى تاپلىدى (تاجىك، 1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ئاساسىي ئەھۋالى
تاشقورغان تاجىك ئاپتونوم ناھىيىسى پامىر ئېگىزلىكىنىڭ شەرقىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1765 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى

بارلار 315. ناھىيىدىكى ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1159 (مىللىي 452)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1152 (مىللىي 1101)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 14، ئوقۇغۇچىسى 5502 (مىللىي 5309). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 402 (مىللىي 365). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 20 مىليون 170 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %85 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %80 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 204 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىسى (مىللىي 193)؛ دوختۇرخانىلاردا 168 كارىۋات؛ يېزا، كەنتلەردە 18 داۋالاش نۇقتىسى بار.

ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى 3 ئالتۇن مېدال،

تېلېفون ئابونتى 1754 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 169 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 700 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىشى سوممىسى 17 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىر يىلدا 83 مىڭ 500 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 35 مىليون 160 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 4 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %60، يەرلىك مالىيە چىقىمى 91 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3.1 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ھەر خىل قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 28 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە، ھەر خىل ئامانەت پۇل قالدۇقى 71 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 867 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىسى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى

قىسقا ماتېرىيال

مۇزتاغ مۇزلۇق باغچىسى

يىلانسىمان مۇزلارنىڭ كۆركەم ھالىتىنى، مۇز مۇنار، مۇز غار، مۇز كۆللەرنىڭ خىلمۇ خىل مەنزىرىسىنى، تۆت قاتلاملىق مۇز كۆلىنىڭ يارقىن ۋە ئېگىز ھالىتىنى كۆرەلەيمىز، يەنە تېخى ئاجايىپ - غارايىپ تاغ - تاش ۋە گۈل - گىياھلارنى، قىسمەتلىك ياۋايى ھايۋانلارنى تاماشا قىلالايمىز. مۇزتاغ مۇزلۇق باغچىسى دۆلەت دەرىجىلىك مۇزلۇق باغچىسى بولۇپ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ 10 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە قۇرۇلىدىغان نۇقتىلىق ساياھەت تۈرى ھېسابلىنىدۇ.

مۇزتاغ مۇزلۇق باغچىسى تاشقورغان ناھىيىسىگە، دۇنياغا داڭلىق «مۇزتاغ ئاتا» — 7546 مېتىر ئىگىزلىكتىكى مۇزتاغ چوققىسىنىڭ ئېتىكىگە جايلاشقان. باغچىنىڭ ئايلانمىسى 20 كىلومېتىر، ناھىيە بازىرىغا 72 كىلومېتىر، دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىگە 12 كىلومېتىر، دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى ئوتتۇرا ھىساب بىلەن 5000 مېتىر كېلىدۇ، يا شەكىللىك «پېشىل گۈزەل كۆل» مۇشۇ يەرگە جايلاشقان. سىز بۇ يەردە مۇزلۇقلارنىڭ ھەيۋەتلىك قىياپىتىنى،

تاش قەلئە

ئىچكى قەلئە ۋە تاشقى قەلئە دەپ ئىككى قىسىمغا بۆلىنىدۇ. تاشقى قەلئەنىڭ دائىرىسى 3600 مېتىر بولۇپ، بۇزۇلۇپ كەتكەن، ھازىر بىز بۇ قەلئەنىڭ سېپىلىنى، زەمبىرىكى سۇپىسىنى ۋە ئاھالىلەر تۇرالغۇ ئۆيلىرى خارابىسىنىڭ ئىزناسىنى كۆرەلەيمىز، ئىچكى قەلئەنىڭ دائىرىسى 1300 مېتىر بولۇپ، خېلى مۇكەممەل ساقلانمىسى قالغان، ئۇنىڭدىن قەدىمكى قەلئەنىڭ ھەيۋىتىنى كۆرگىلى بولىدۇ. ئىچكى قەلئە ئاساسەن خان ئوردىسى بولۇپ، ئۇ ئوردا مەھكىمىسى، ھەربىي، مەمۇرىي ئەمەلدارلارنىڭ قورۇ جايلىرى ۋە بۇدا ئىبادەتخانىلىرىدىن تەركىب تاپقان، ئۇ ئاساسەن دۆڭلۈكلەرنىڭ ئايغىدا دۆڭلۈكلەر بىلەن ئوخشاش ئېگىزلىكتە قوپۇرۇلۇپ ياسالغان بولۇپ، ھەيۋەتلىك قەلئە راۋىقىنى شەكىللەندۈرگەن.

تاش قەلئە تاشقورغان ناھىيە بازىرىغا جايلاشقان، ئۇ دۇنيادىكى تۆت چوڭ قەدىمىي تاش قەلئەنىڭ بىرى، قەدىمكى يىپەك يولىدىكى كۆك ئارت دائىرىسىدىكى مۇھىم يول. ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىقى. تاش قەلئەنىڭ ئۇلى چوڭ تاشلاردىن، سېپىلى كىچىك تاشتىن قوپۇرۇلغان، شۇڭا ئۇ تاش قەلئە دەپ ئاتالغان. رىۋايەتلەردە ئېيتىلىشىچە، تاش قەلئە جەنۇبىي - شىمالىي سۇلالىلەردىكى لياڭ دەۋرىدىن بۇرۇن ياسالغان، يۈەن سۇلالىسى دەۋرىدە رېمونت قىلىنغان. ھازىر بىز كۆرۈۋاتقان چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە رېمونت قىلىنغان قەلئەنى كىشىلەر مىلادىيىنىڭ دەسلەپكى يىللىرىدا تاجىكلارنىڭ ئەجدادى قۇرغان «كاۋراتتا بەگلىكى» نىڭ پايتەختى دەپ قارىماقتا. بۇ قەلئە

2 كۈمۈش مېدال ئالدى. ناھىيە بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 930 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 17 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 1378 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 302 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 3366 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى. قەيسەر دۆلەتتە، قۇربانباي سەپىتقادام

خوتەن ۋىلايىتى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ خوتەن ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋالىك جىنچىيەن (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جۇ خەيلۈن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: ئۆمەر ئابدۇللا، چېڭ جېن شەن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ليۇ شىن شىڭ، لى گوجياڭ، جۇ خەيلۈن (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، شېن جېنجاۋ (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، زەينەپ ئابدۇللا، چېن جىن بياۋ. ش ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى خوتەن ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇراخمان قۇربان؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: يالڭ گۇاڭياۋ، جاپپار مەمەت، لى شىڭجياڭ، ھەمدۇللا مامۇت.

ۋالىي: ئۆمەر ئابدۇللا؛ مۇئاۋىن ۋالىيلار: لى سۈنئىيەن

مەلىكە قورغىنى

مەلىكە قورغىنى خەلق ئارىسىدا قىز قورغىنى دەپ ئاتىلىدۇ، ئۇ ئاپتونوم رايون بويىچە مۇھىم مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنىڭ بىرى بولۇپ، تاشقورغان ناھىيە بازىرىغا 60 كىلومېتىر، دۆلەت يولى «314» لىنىيىسىگە 8 كىلومېتىر، دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 4000 مېتىر كېلىدۇ، سەككىز پامىرنىڭ بىرى بولغان تاغداۋىناش پامىرنىڭ قاپتېلىسىغا جايلاشقان. ئۇ ئېلىمىز دەھزىرىغىچە مەلۇم بولغان ئەڭ ئىگىز قەدىمىي قەلئەلەرنىڭ بىرى.

مەلىكە قورغىنى قونجىراپ دەرياسى بىلەن قاراكۆل دەرياسى قوشۇلغان يەرگە جايلاشقان بولۇپ، دائىرىسى 2000 مېتىردىن ئاشىدۇ، ئېگىز تاغقا يانداپ سېلىنغان، ئۇنىڭ ئارقا تەرىپى كۆككە تاقاشقان پىس داۋىنىغا تۇتىشىدۇ، سېپىل، قوۋۇق، ئۆڭكۈر ۋە تاش ئۆيلەر بار، ئۇدۇل تەرىپى تاش بىلەن قوپۇرۇلغان يانتۇ تام، غەربىي تېمى سېرىق توپا بىلەن قوپۇرۇلغان. جەنۇبىي ۋە شىمالىي تەرىپىدە راۋاقتىڭ ئۈستىگە

(12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، چېڭ جېن شەن (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ليۇ چاڭلى، يالقۇن قادىر، ۋالىك شاۋۋېن، مەمەت ئەيسا، لۇ پىڭ.

سىياسىي كېڭەش ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: جاۋ شۇمىڭ؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: ئەبەدۇللا ھاشىم، تۇرسۇنتوختى باسەت، زى شىلەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

خوتەن ۋىلايىتىنىڭ جەنۇبىي قىسمى قاراقۇرۇم، كۆپىنچە تاغلىق شىزاڭ ئاپتونوم رايونى بىلەن تۇتىشىدۇ، غەربىي جەنۇب تەرىپى ھىندىستان - پاكىستان ئەمەلىي كونتروللۇقىدىكى كەشمىر رايونى بىلەن قوشنا، شىمالىي قىسمى تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ ئوتتۇرىسىغا ئىچكىرىلەپ كىرىدۇ. مەمۇرىي مەھكىمە خوتەن شەھىرىدە. 2003 - يىلى ۋىلايەتكە قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 7. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 1 مىليون 743 مىڭ 813 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 1 مىليون 689 مىڭ 487)، يېزا نوپۇسى 1 مىليون 503 مىڭ 881؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %17.28، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %11.4. ناھىيە بويىچە 204 مىڭ 600 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 139 مىڭ 300 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 65 مىڭ 300 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (18 مىڭ 400 گېكتار يەرگە كېۋەز، 46 مىڭ 900 گېكتار يەرگە بېدە) تېرىلدى. كىلىماتى روشەن ۋېترىكالى شەكلىدە تارقالغان بولۇپ، جەنۇبىي قىسمىدىكى تاغلىق رايونلار مۆتىدىل بەلۋاغ ياكى سوغاق مۆتىدىل بەلۋاغقا، بوستانلىق، تۈزلەڭ رايونلار ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرغاق چۆل كىلىماتىغا كىرىدۇ، شىمالىي قىسمىدىكى قۇملۇق تىپىك قۇرۇقلۇق چۆل

چىققىلى بولىدىغان شېغىل يانتۇلۇق، شەرق ۋە غەرب تەرىپىدە ئۇچار قۇشلارمۇ ئاسانلىقچە ئۆتەلەيدىغان تىك قىيا بار. قورغان غەرب - شەرق يۆنىلىشى بويىچە ئېگىزدىن تۆۋەنگە پەسىيىپ بارىدۇ، شىمالىي تەرەپتىكى چۈشمەيدىغان جايدا «مەلىكە قورغىنى جىلغىسى» دەپ ئاتىلىدىغان بىر جىلغا بار. قورغان ئىچىنىڭ كۆپ قىسمى خارابىلىككە ئايلانغان، لېكىن شەرقتىن غەربكە پەلەمپەيسىمان ياسالغان ئۆيلەرنىڭ خارابىنى ۋە تام ئىزنالىرىنى ھېلىمەم كۆرگىلى بولىدۇ، قەلئە ئىچىدە بىر تۈپ يالغۇز ئارچا دەرىخى بار بولۇپ مەلىكە ئارچىسى دەپ ئاتىلىدۇ. مەلىكە قورغىنىنىڭ ئىستراتېگىيىلىك ئورنى ئىنتايىن مۇھىم بولۇپ، ئۇ قەدىمكى پامىردىكى يېڭە يولىنىڭ جەنۇبىي ۋە شىمالىي يوللىرىنى تولۇق كونترول قىلاتتى.

قەيسەر دۆلەتتە، قۇربانباي سەپىتقادام

كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 3 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 890 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %2.7؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 520 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.8؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.4 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 696 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %29.9 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 661 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 230 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 734 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 7 مىليون 500 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 879 مىڭ توننا ئاشلىق، 27 مىڭ 100 توننا پاختا، 190 مىڭ 300 توننا مېۋە - چېۋە، 415 مىڭ 400 توننا بېدە، 755 توننا پىلە غوزىسى ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 4 مىليون 96 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى. 44 مىڭ 208 توننا گۆش، 5895 توننا يۇلك، 11 مىڭ 16 توننا سۈت، 6767 توننا تۇخۇم، 883 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 23 مىڭ 300 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 136 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 60 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 382 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 438 مىليون 852 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %15.06 ئازايدى؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 184 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.75 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 318 توننا تەييار جۇڭىيى دورىسى، 1033 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 230 مىڭ توننا سېمونت، 1 مىليون 930 مىڭ مېتىر يىپەك توقۇلما، 1096 توننا سۇ يېغى، 1577 توننا ئارىلاشما يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 348 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 385 مىڭ 300 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 290 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 170 مىليون 770 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (بىگىتۋەننىڭ بۇنىڭ

سىرتىدا)، مەبلەغ ئاساسەن يېزا ئىگىلىك، مۇچىلىق، تېلېفىن قۇۋۋىتى، قاتناش - ترانسپورت، پوچتا - تېلېگراف، مائارىپ قاتارلىق كەسىپلەرگە ئىشلىتىلدى. بۇلارغا 700 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇ ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %60 نى ئىگىلىدى. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 54 مىڭ 300 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 25 مىڭ 400 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 94 مىڭ 700 گە، گىنتېرنېت تورى ئابونتى 3706 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 568 مىليون 307 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 225 مىڭ 400 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 16 مىليون 800 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 166 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %16.48؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 618 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %25.73 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 2 مىليارد 419 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 75 مىليون 224 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم 27 مىليون 699 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 14 مىڭ 587 (كەسپىي تېخنىكا ئۇنۋانى باھالانمىغانلار بۇنىڭ سىرتىدا)، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 4522. ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 4996 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 4، ئوقۇغۇچىسى 2188 (ھەممىسى مىللىي)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 4473 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 149، ئوقۇغۇچىسى 105 مىڭ 605 (مىللىي 93 مىڭ 935)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 864، ئوقۇغۇچىسى 240 مىڭ 367 (مىللىي 234 مىڭ 978)؛ بالىلار باغچىسى 8، باغچىدىكى بالا 5719 (مىللىي 4041). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 16 مىڭ 471 (مىللىي 15 مىڭ 736). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 24 مىليون 823 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %96 گە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %18.94 گە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە 169 سەھىيە ئاپپاراتى، 4172 سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 3463)، دوختۇرخانىلاردا 4862 كارىۋات بار.

ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا خوتەن ۋىلايىتى تەنھەرىكەتچىلىرى رۇداۋچە چېلىشىش تۈرىدە 2 كۈمۈش مېدال، بوکس تۈرىدە

2 مىسى مېدال ئالدى.

ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى 1050 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 4، بازار بىر، يېزا 3. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 184 مىڭ 500 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 152 مىڭ 300)، يېزا نوپۇسى 85 مىڭ 600؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %71.29، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %16.04. ناھىيە بويىچە 5000 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 4390 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى چۆل كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 595 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 78 مىليون 480 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.27 ئازايدى؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 172 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %27.03؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 344 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.06 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 176 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.35 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 111 مىليون 240 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 6 مىليون 560 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 52 مىليون 450 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 3 مىليون 770 مىڭ يۈەن.

ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 34 مىڭ 517 توننا ئاشلىق، 61 توننا ياغلىق دان، 38 مىڭ 346 توننا كۆكتات، 8970 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 126 مىڭ 600 تۇپاق چارۋا قالدى. 3690 توننا گۆش، 149 توننا يۇلك، 810 توننا سۈت، 466 توننا تۇخۇم، 444 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 585 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 315 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 23 مىڭ 546 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 192 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20.42 ئاشتى. سانائەت قوشۇلما قىممىتى 58 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.24 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 318 توننا تەييار جۇڭغىي دورىسى، 1285 توننا سۇلياۋ ياسالما، 391 سېمونت ستولبا، 777 توننا تۇرۇبا سۈيى، 42 مىليون 960 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 4492 توننا پاختا يىپ، 3 مىليون 740 مىڭ مېتىر پاختا رەخت، 193 توننا يىپەك توقۇلما، 232 توننا ئۈزۈم ھارقى

2003 - يىلى خوتەن ۋىلايىتى بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمىسى 6580.2 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5352 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1018 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 3 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ۋىلايەت بويىچە 55 مىڭ 344 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 22 مىڭ 665 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 71 مىڭ 724 ئىشچى - خىزمەتچى داۋاللىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

- ★ 1 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ئۇلۇغئاتا سۇچىلىق تۈگۈنلۈك قۇرۇلۇشى دەۋلەتنىڭ دەسلەپكى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى.
- ★ 2 - ئاينىڭ 17 - كۈنى «زېمىنغا مۇھەببەت - ئانا سۇغارى» خوتەن قۇدۇق قۇرۇلۇشى بويىچە قۇرۇلۇش تاماملاش، يوپۇق ئېچىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.
- ★ 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ئۈرۈمچى - خوتەن ئاۋىئاتسىيە لىنىيىسى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى.

★ 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى «خوتەن خەلق ناخشىلىرى توپلىمى» نەشرىدىن چىقتى ۋە تۇنجى تارقىتىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى.

يۈەن لىشىن

خوتەن شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ خوتەن شەھەرلىك 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى بىن.

6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مەنتىياز توختى.

شەھەر باشلىقى: سادىر نۇرمۇھەممەت.

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مۇھەممەتتوختى تۇرسۇنتوختى.

ئاساسىي ئەھۋالى

خوتەن شەھىرى قاراقۇرۇم تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە، يۇرۇڭقاش دەرياسى بىلەن قاراقاش دەرياسىدىن ھاسىل بولغان يەلپۈگۈچسىمان تىنما تۈزلەڭلىككە جايلاشقان. خوتەن شەھىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان ئاشيول مۇساپىسى 1513 كىلومېتىر،

بارلار 5100. شەھەرگە قاراشلىق رايونلاردىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 4894 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 5، ئوقۇغۇچىسى 226 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 9، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 900 (مىللىي 8379)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 50، ئوقۇغۇچىسى 20 مىڭ 900 (مىللىي 17 مىڭ 692)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 300. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2607 (مىللىي 2175). شۇ يىللىق مائارىپ خىراجىتى چىقىمى 62 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نويۇنىنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نويۇنىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە يەتتى. شەھەر بويىچە 8 سەھىيە ئاپپاراتى، 371 سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 287)، دوختۇرخانىلاردا 254 كارىۋات بار.

2003 - يىل 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى رەئىس ماۋ زېدۇڭنىڭ قۇربان تۆلۈمىنى قوبۇل قىلغانلىقى ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن مىس ھەيكەل خوتەن شەھىرى «ئىنتىپاق» مەيدانىغا ئورنىتىلدى. سۈرەتنى خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكوم تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى تەمىنلىگەن.

2003 - يىلى خوتەن شەھىرى بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 6580 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5352 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1443 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 466 يۈەنگە يەتتى.

ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 167 مىڭ 400 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 100 مىڭ 800 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 17 مىڭ 971 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 11 مىڭ 759 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 19 مىڭ 369 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 261 مىليون 830 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 68 مىليون 840 مىڭ يۈەن، تېخنىكا يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 125 مىليون 210 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 35 مىڭ 200 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5660 قا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 94 مىڭ 716 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 3528 گە يەتتى. شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 296 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 16 مىليون 480 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 16 مىليون 800 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. بىر يىلدا يەرلىك مالىيە كىرىمى 70 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.71 يەرلىك مالىيە چىقىمى 491 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %45.09 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 962 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 45 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم 18 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 25

★ 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنى خوتەن شەھىرىدە «كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەدەنىي كوچىسى»، «قىزىل گالىتۈكلۈقلەر مەدەنىي كوچىسى» قۇرۇلۇپ، «مەدەنىي يېڭى ئىستىل تىكلەش، مەدەنىي ياشلاردىن بولۇش، مەدەنىي شەھەر بەرپا قىلىش» ئاساسىي تېما قىلىنغان پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇرۇش تەشەببۇس قىلىندى.

★ 12 - ئاينىڭ 25 - كۈنى ماۋزېدۇڭنىڭ تۇغۇلغانلىقىنىڭ 110 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن، ئېگىزلىكى 20.6 مېتىر، ئېغىرلىقى 6 توننا كېلىدىغان، رەئىس ماۋ زېدۇڭنىڭ كېرىيىلىك دېھقان قۇربان تۆلۈمىنى قوبۇل قىلغانلىقى ئەكىس ئەتتۈرۈلگەن مىس ھەيكەل خوتەن شەھىرىنىڭ ئىتتىپاق مەيدانىغا ئورنىتىلدى.

مىڭ، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى

ھۆكۈمەت خوتەن شەھىرىدە. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 11. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 276 مىڭ 295 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 275 مىڭ 7)، يېزا نوپۇسى 273 مىڭ 245؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %21.09، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.72. ناھىيە بويىچە 25 مىڭ 534 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 25 مىڭ 993 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 7941 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرغاق چۆل كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى خوتەن ناھىيىسى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 584 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قۇشۇلما قىممىتى 382 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %0.22؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 74 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.59؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 127 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %29.22 ئاشتى.

خوتەن ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ خوتەن ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى شىنچېن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇرېھىم ساۋۇت.

ھاكىم: تۇرغۇن ئىبراھىم (10 - ئايدا ۋاپات بولدى).
سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئەزىز نۇر.

ئاساسىي ئەھۋالى

خوتەن ناھىيىسى قاراقۇرۇم تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە، يۇرۇققاش دەرياسى بىلەن قاراقاش دەرياسىنىڭ ئوتتۇرىسىغا جايلاشقان. ناھىيىلىك

قىسقا ماتېرىيال

خوتەن شەھىرىدىكى قەدىمكى مەدەنىيەت ئىزلىرى

ئېرىشكەن؛ 1929 - يىلى، 1957 - يىلى ئېلىمىز ئالىمى پروفېسسور خۇاڭ ۋېنپىي 2 قېتىم بۇ يەرگە كېلىپ تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىپ، بۇ يەرنى خوتەن دۆلىتىنىڭ ئاستانىسى دەپ قارىغان. لېكىن كۆپ ساندىكى ئالىملار بۇدا ئىبادەتخانىسىنىڭ ئىزى دەپ قارايدۇ.

يوتقان خارابىلىكى بۇ خارابىلىك خوتەن شەھىرىنىڭ 13 كىلومېتىر غەربىي جەنۇبىغا جايلاشقان بولۇپ، خەن، تاڭ دەۋرلىرىگە ئائىت بۇدا دۆلىتى خارابىلىكى ھېسابلىنىدۇ، ئۇ ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئورنىدۇر. يوتقان خارابىلىكىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى تەخمىنەن 10 كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، مەدەنىيەت قاتلىمىنىڭ ھەممىسى 3 مېتىردىن 6 مېتىرغىچە بولغان چوڭقۇرلۇقتىكى لاي - لاتقا قاتلىمى ئاستىغا كۆمۈلۈپ قالغان.

بۇ يەردىن ئاساسەن قاشتېشى، مېتالدىن ياسالغان بۇدا ھەيكىلى ۋە كۆپ مىقداردىكى پۇل قاتارلىق مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى قېزىۋېلىنغان، قېزىۋېلىنغان پۇللارنىڭ داۋام قىلغان ۋاقتى ناھايىتى ئۇزۇن. ئەڭ بۇرۇنقى خەن دەۋرىگە ئائىت 5 جۈلۈق يارماق، ۋاڭ مالا دەۋرىدە ئوبوروت قىلىنغان «خەنزۇچە - كارۇشى يېزىقلىق يارماق»، ئەڭ كېيىنكى پۇل قاراخانىيلار مۇلاسىمىنىڭ مۇھەممەت ئارسلانخان دەۋرىدىكى

مەلىكە ئاۋات خارابىلىكى بۇ خارابىلىك خوتەن شەھىرىنىڭ 27 كىلومېتىر شەرقىي جەنۇبىدىكى يۇرۇققاش دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىغا جايلاشقان، ئۇ خەن، تاڭ دەۋرلىرىگە مەنسۇپ قەدىمكى شەھەر بولۇپ، 1957 - يىلى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئورنى قىلىپ بېكىتىلگەن. خارابىلىكىنىڭ جەنۇبتىن شىمالغا ئۇزۇنلۇقى 10 كىلومېتىر، شەرقتىن غەربكە كەڭلىكى 2 كىلومېتىر كېلىدۇ.

خارابىلىكىنىڭ ئىچىدە قەدىمكى قەبرە، قەدىمكى ئۆي-ئىمارەت توپى بار، غەربىي تەرىپىدىكى قۇم تاغىنىڭ ئارقىسىدا سىزلىق تۈسى ئالغان 3 غار بار. بۇ يەردىكى مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىدىن مىس بۇدا ھەيكەللىرى، قاشتېشى سايمانلىرى، لايدىن ياسالغان بۇدا ھەيكەللىرىنىڭ پارچىلىرى، تۇيۇق ئەگرى سىزلىق نەقىش چىقىرىلغان تام يېزەكلىرى، تام سۈرەتلىرىنىڭ قالدۇقلىرى، ساپال قاچا - قۇچىلار ۋە نۇرغۇن قەدىمكى پۇللار قېزىۋېلىندى. پۇللارنىڭ ئىچىدە خەن دەۋرىدىكى 5 جۈلۈق يارماق، ۋېي، جىن دەۋرى ۋە جەنۇبىي - شىمالىي سۇلالىلەر دەۋرىدىكى قاچا پۇل، تاڭ دەۋرىدىكى كەييۈن تۇڭباۋ قاتارلىق پۇللار بار. 1900 - يىلى سىتەيسىن بۇ يەرنى 2 قېتىم قېزىپ، خەن، تاڭ دەۋرىگە ئائىت نۇرغۇن مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىغا

يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 6691 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 89 غا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 51 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 75 مىڭ 300 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى. ساياھەتچىلىكتىن 600 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 20 مىليون 206 مىڭ 900 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.07 يەرلىك مالىيە چىقىمى 179 مىليون 633 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، %20.1 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 96 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3569، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 1715. ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 715 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 17، ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 454؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 159، ئوقۇغۇچىسى 46 مىڭ 225 (مىللىي 45 مىڭ 633). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2725 (مىللىي 2645). مائارىپ ئاساسى قۇرۇلۇشىغا 8 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %99.8 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 18 مەھىيە ئاپپاراتى، 560 مەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 490)، دوختۇرخانىلاردا 550 كارىۋات بار.

2003 - يىلى خوتەن ناھىيىسى تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن چېلىشىش مۇسابىقىسىدا بىر تۈردە 1 -، بىر تۈردە 2 - بولدى؛ ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا بىر تۈردە 3 - بولدى. 2003 - يىلى خوتەن ناھىيىسى بويىچە بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلگىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 6398 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5857 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1087 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 909 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14

يادىكارلىقلىرىنى قازغان. 1901 - يىلى 10 - ئايدىن 1906 - يىلى 4 - ئايغىچە ستەيىن بۇ يەرگە 2 قېتىم كېلىپ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قازغان. 1929 - يىلى پروفېسسور خۇاڭ ۋېنپىي بۇ يەرگە كېلىپ تەكشۈرۈش ئېلىپ بارغان ھەمدە خاتىرە قالدۇرغان.

مياۋ يۈنپەي، جاك يۇخۇا

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 679 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 476 مىليون 250 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 84 مىليون 990 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 106 مىليون 910 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 425 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 161 مىڭ 609 توننا ئاشلىق، 4141 توننا پاختا، 103 توننا ياغلىق دان، 42 مىڭ 941 توننا مېۋە - چېۋە، 14 مىڭ 542 توننا كۆكتات، 31 مىڭ 414 توننا بېدە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 735 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى. 6305 توننا گۆش، 1002 توننا يۇلك، 1809 توننا سۈت، 1028 توننا تۇخۇم، 50 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. بىر يىلدا 6504 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 198 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 10 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 75 مىڭ 739 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 81 مىليون 640 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.97؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 15 مىليون 350 مىڭ يۈەن بولۇپ، %7.8 ئازايدى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 446 مىڭ 535 توننا كۆمۈر، 16 مىڭ 494 كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 30 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 42 مىڭ 824 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 37 مىڭ 30 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 16 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 10 مىليون 500 مىڭ يۈەن، تېخنىكا يېتىلەش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 5 مىليون 500 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 965 كە،

پۇلدىن ئىبارەت. مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى تارماقلىرى بۇ يەردە تەكشۈرۈش ئېلىپ بارغاندا يەنە بىر كىچىك مېتال ئۆردەك، بىر دانە «چىيەنيۈەن خۇاڭجاۋ» دېگەن خەت چۈشۈرۈلگەن يارماقتىن بىرنى قېزىۋالغان ھەمدە ھەر خىل بېزەك رەسىملىرى ۋە ئادەم، ھايۋان سۈرەتلىرى سىزىلغان بەزى ساپال سەنئەت بۇيۇملىرىنى يىغىۋالغان.

1896 - يىلى سۇئىن ھېدىن بۇ يەرگە كېلىپ مەدەنىيەت

كەسپنىڭ قوشۇلما قىسمىنى 461 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.3 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىسمىنى 76 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %73.187 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىسمىنى 216 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %22.5 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىسمىنى 886 مىليون 484 مىڭ 300 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.65 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىسمىنى 673 مىليون 393 مىڭ 200 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 35 مىليون 111 مىڭ 200 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 163 مىليون 878 مىڭ 900 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 807 مىڭ 500 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 226 مىڭ 90 توننا ئاشلىق، 1194 توننا ياغلىق دان، 5230 توننا پاختا، 37 مىڭ 55 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 881 مىڭ 400 تۇياق چارۋا قالدى. 9755 توننا گۆش، 1362 توننا يۇڭ، 2869 توننا سۈت، 1465 توننا تۇخۇم، 95 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 5035.5 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىسمىنى 191 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 14 مىليون يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 78 مىڭ 884 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىسمىنى 51 مىليون 520 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.58 ئازايدى. سانائەت قوشۇلما قىسمىنى 12 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.6 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 17 مىليون 930 مىڭ كىلوۋات سائەت توك تارقىتىلدى، 17 مىليون 190 مىڭ كىلوۋات توك بىلەن تەمىنلەندى، 1 مىليون 30 مىڭ كۇب مېتىر تۇرۇبا سۈيى، 270 توننا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىسمىنى 20 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 29 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 11 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 148 مىليون 630 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 112 مىليون 780 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 5843 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 4886 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتىنى 7400 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىنى 158 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 58 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىسى 22

مىڭ 631 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 5877 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1324 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 7554 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى خوتەن ناھىيىسىدە تەۋەككۈل يېزىسىدىكى تۈز يايلاق ۋە ئىسلامئاۋات يېزىسىدىكى قاغا تۈزدىن ئىبارەت ئومۇمىي ئۈزۈنلۈكى 10 كىلومېتىر كېلىدىغان تۈمەن مولۇق ئاساسىي ئىھاتە ئورمانلىق قۇرۇلۇشى پۈتتى.

★ 2003 - يىلى خوتەن ناھىيىسى ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە 14 تۈردە كېلىشىم ئىمزالاپ، 107 مىليون 480 مىڭ يۈەن مەبلەغ جەلپ قىلدى، ئەمەلىيلەشكەن مەبلەغ 33 مىليون 800 مىڭ يۈەن.

باۋ تەيۋېن، لى جىنىڭ، قۇ خۇڭيۈ

قاراقاش ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ قاراقاش ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: سۇن جېنشياۋ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇباقى ئېلىمەتساھ.

ھاكىم: ئەركىن ئابدۇرازاق.

سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابابەكرى جۈمە.

ئاساسىي ئەھۋالى

قاراقاش ناھىيىسى كوئېنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي - جەنۇبىي چېتىگە، قاراقاش دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1440 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 15. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 421 مىڭ 269 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 413 مىڭ 927)، يېزا نوپۇسى 390 مىڭ 525؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %17.3، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %11.7. ناھىيە بويىچە 34 مىڭ 680 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 36 مىڭ 440 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائەتى تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىسمىنى 754 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 -

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرى يەككە تىجارەتچىلەر بىرلىشىپ مەبلەغ سېلىپ قۇرغان قاراقاش ناھىيىلىك «ئۈمىد» ئۈنۈپىرىمال سودا شەھەرچىسى (قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش مۇلازىمەت بىناسى) پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى. دالدا ۋاخىدى فوتوسى

مىڭ 420 يۈەنگە يەتتى.

يىل ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 7782 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1904 ئىشچى - خىزمەتچى پاشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 12 مىڭ 551 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

جىياڭ دۇڭۋېي

گۇما ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى ج ك پ گۇما ناھىيىلىق 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋېي شىنخۇي. 14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي

كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تاش ئوسمان.

ھاكىم: دولقۇن ئابدۇرېھىم.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

ئابباس يۈسۈپ.

ئاساسىي ئەھۋالى

گۇما ناھىيىسى تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ جەنۇبىيى چېتىگە، قاراقۇرۇم تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1811.6 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 13. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 202 مىڭ 428 (مىللىي 199 مىڭ 964)، يېزا نوپۇسى 158 مىڭ 724؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %17.08، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.11. ناھىيە بويىچە 30 مىڭ 222.67 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 16 مىڭ 249.93 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائەتى، 4297.53 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 381 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 200 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.32؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 41 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %0.23؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 138 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %25.58 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق

مىليون 870 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.08؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 258 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %26.33 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 539 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 9 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 3 مىليون 870 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3322، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1402 (ئالىي ئۇنۋانى بارلار 135). كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 550 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1263 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 23، ئوقۇغۇچىسى 24 مىڭ 120 (مىللىي 24 مىڭ 14)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 186، ئوقۇغۇچىسى 58 مىڭ 5 (مىللىي 57 مىڭ 675)؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 549. ناھىيە بويىچە ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 4064 (مىللىي 3976). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 20 سەھىيە ئاپپاراتى، 1119 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 986 كارىۋات بار. 2003 - يىلى قاراقاش ناھىيىسى بويىچە يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 905.8 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14

ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 377 مىليون 947 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.8 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 272 مىليون 650 مىڭ 400 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 23 مىليون 872 مىڭ 800 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 66 مىليون 543 مىڭ 900 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 212 مىڭ 500 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 105 مىڭ 918.14 توننا ئاشلىق، 3160 توننا پاختا، 1176.64 توننا ياغلىق دان، 48 مىڭ توننا مېۋە - چېۋە، 210.86 توننا پۇرچاق، 13.8 توننا پىلە غوزىسى ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 439 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 384 توننا گۆش، 548 توننا يۇلك، 470 توننا سۈت، 19 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 73.1134 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 68 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 4 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 39 مىڭ 600 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 45 مىليون 25 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %27.73 ئازايدى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 210 كۋادرات مېتىر گىلەم، 360 توننا سۇ يېغى، 16 مىليون 610 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 26 مىليون 920 مىڭ دانە خىش، 1400 توننا ساپ پاختا، 107 مىڭ 53 توننا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 84 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 14 مىڭ 330 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 9555 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 66 مىليون 480 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ھەممىسى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىندى. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3000 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3600 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 7000 غا يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 26 مىليون 975 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىسى 13 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.4؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 159 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.3 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 201 مىليون 310 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 6 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە، تۈلەنگەن تۆلەم 4 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسىپى تېخنىكا خادىمى 2512،

بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋان بارلار 586. ناھىيىدىكى كەسىپى ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 186 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 987 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 19، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 273 (مىللىي 12 مىڭ 16)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 137، ئوقۇغۇچىسى 28 مىڭ 54 (مىللىي 27 مىڭ 525). ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپتىكى ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2103 (مىللىي 2016). بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 187. 2 مىليون 934 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، كۆلىمى 3811 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان سىنىپ، تەجرىبىخانا سېلىندى. 39 مىڭ 177 ئوقۇغۇچىدىن 1 مىليون 697 مىڭ يۈەن ئوقۇش ھەققى ئېلىنىدى ياكى ئازايتىلدى. يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش نۇپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %91.5 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نۇپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %92.3 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 19 داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 368 كەسىپى سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 265)، دوختۇرخانىلاردا 499 كارىۋات بار.

بىر يىلدا ناھىيە بويىچە 107 مەيدان (قېتىم) ھەر خىل نەتىجىسى بەتلىنىدى تۇتقۇزۇلدى، پائالىيەتكە 32 مىڭ ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

2003 - يىلى گۇما ناھىيىسىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 1009 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق پۇل مائاشى 14 مىڭ 118 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 4701 ئادەم ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1208 ئادەم ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا، 5343 ئادەم داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلىنىڭ بېشىدا گۇما ناھىيىسىدە ئارقا - ئارقىدىن ناھىيە، يېزىلىق ئەمگەك مۇلازىمەت شىركەتلىرى قۇرۇلۇپ، 16 مىڭ 476 دېھقان - چارۋىچىنى سىرتقا چىقىپ ئىشلەشكە تەشكىللىدى، قىلىنغان كىرىم 14 مىليون 482 مىڭ 600 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ مۇشۇ تۈردىن قىلغان ئوتتۇرىچە ئەمگەك كىرىسى 91.2 يۈەنگە يەتتى. جىن كېخۇا

لوپ ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ لوپ ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاك جىنباۋ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئەخمەتتوختى مەنتوختى.

ھاكىم: ئوسمان بۇرھان.

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

ئابلا تۇردى.

ئاساسىي ئەھۋالى

لوپ ناھىيىسى كوئىنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تارىم ئويمانلىقىنىڭ غەربىي - جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1489 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 8. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 241 مىڭ 800 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 238 مىڭ 700)، يېزا نوپۇسى 218 مىڭ 800؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %18.8، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %11.58. ناھىيە بويىچە 25 مىڭ 586 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 22 مىڭ 886 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 5716 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى، ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 326 گېكتار. كىلىماتى قۇرغاق چۆل كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 512 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 255 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.1؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 85 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.2؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 151 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.04 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 550 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 418 مىليون 810 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 20 مىليون 390 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 103 مىليون 390 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 170 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 138 مىڭ 174 توننا ئاشلىق، 8010 توننا پاختا، 206 توننا ياغلىق دان، 15 مىڭ 275 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 504 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 6209 توننا كۆش، 700 توننا يۇلك، 272 مىڭ پارچە كالا - قوي تېرىسى، 2668 توننا سۈت، 749 توننا تۇخۇم، 138 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2700 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشىغا 21 مىليون 864 مىڭ 900 يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت سالغان مەبلەغ 16 مىليون 922 مىڭ يۈەن.

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 23 مىڭ 756 يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 5873 يۈەنگە، ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 45 مىڭ 166 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 79 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.2؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 42 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %4.99 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 188 مىڭ 100 توننا سېمونت، 16 مىليون 40 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 880 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 72 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 51 مىڭ 973 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 51 مىڭ 973 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 109 مىليون 260 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 93 مىليون 560 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4832 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2704 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 24 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 34 مىليون 137 مىڭ يۈەنگە يەتتى. تۈرلۈك سودا بازىرىدىن 7 سى بار بولۇپ، يىللىق پۈتۈشۈش سوممىسى 48 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 15 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.44؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 181 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %23.65 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 252 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 9 مىليون 686 مىڭ 800 يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم 3 مىليون 415 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3480، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 799. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 485 (مىللىي 231)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 20، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 232 (مىللىي 16 مىڭ 10)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 127، ئوقۇغۇچىسى 35 مىڭ 98 (مىللىي 34 مىڭ 647)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 506. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2441 (مىللىي 2352). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 7 مىليون 910 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %98.5 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى

96% كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 14 تىببىي داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى، 428 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 375) بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر 150 (مىللىي 99)، دوختۇرخانىلاردە - كى كارىمۇت 460، يېزا - بازار شىپاخانىسى 10، يېزا - كەنت دوختۇرى ۋە سەھىيە خادىمى 334، يېزا - كەنتلەردىكى داۋالاش نۇقتىسى 11.

بىر يىلدا يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1085.5 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 271 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 1819 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 5907 ئىشچى - خىزمەتچى باشانغاندا كۆتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 9056 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاشنى ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ئوتلاقچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش

چارۋىچىلىق لوپ ناھىيىسىنىڭ ئەنئەنىۋى كەسپى بولۇپ، ھازىر دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشتىكى يېتەكچى كەسپكە ئايلاندى. 2003 - يىلى لوپ ناھىيىسى «قۇرۇلمىسى ياخشىلاش، ئۆزگىچىلىكىنى يېڭىلاش، دېھقانلارنى بېيىتىش» نى نىشان، تېرىلغۇدىن ئوتلاققا قايتۇرۇشنى يېتەكچى قىلىپ، ئوتلاقچىلىقنى يۇقىرى سۈپەت، يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن تەرەققىي قىلدۇردى، نەتىجىدە چارۋىچىلىق ياخشى سۈپەتلىك ئايلىنىشتەك تەرەققىيات ئىزىغا سېلىندى.

ئوتلاقچىلىقنىڭ تەرەققىياتىغا يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىلدى. لوپ ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ئوتلاقچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا يۈكسەك ئەھمىيەت بېرىپ، ئوتلاقچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى مۇھىم ئىشلار كۈنتەرتىپىگە كىرگۈزۈپ، ھەرقايسى ھالقىلاردىكى خىزمەتلەرنى چىڭ تۇتتى، نەتىجىدە ئوتلاقچىلىق قېلىپلاشقان تەرەققىيات يولىغا سېلىندى. ناھىيىلىك ئوتلاق پونكىتى خىزمەتلىك مۇھىم نۇقتىسىنى بۇرۇنقى تەبىئىي ئوتلاقلارنى باشقۇرۇشنى ئاساس قىلىشتىن، ئوت - چۆپ تېرىشنى باشقۇرۇشنى ئاساس قىلىشقا قارىتىش بىلەن بىللە تەبىئىي ئوتلاقلارنى باشقۇرۇش سالىقىنى ئاشۇردى. ئوت - چۆپ تېرىشتا بۇرۇنقى نوقۇل سان، كۆلەمنى قوغلىشىنى ئاساس قىلىشنى، سۈپەت ئۈنۈمگە ئەھمىيەت بېرىشنى ئاساس قىلىشقا ئۆزگەرتتى. 976.5 گېكتار يەرگە ئوت - چۆپ تېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئورمانلىققا تېرىلغىنى 70.6 گېكتار، سالا ئېتىزنىڭ ئىككى تەرىپىگە تېرىلغىنى 38.4 گېكتار، قاقاس يەرلەرگە تېرىلغىنى 261.2 گېكتار، يېڭى ئۆزلەشتۈرۈلگەن بوز يەرلەرگە تېرىلغىنى 389.5 گېكتار، تېرىلغۇدىن ئورمان (ئوتلاققا) غا قايتۇرۇلغان يەرگە تېرىلغىنى 216.8 گېكتار.

شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا 200 گېكتار يەرگە چۈچۈكبۇيا تېرىلدى. تېرىلغان ئوت تۇرۇقىنىڭ ھەممىسى خوتەن چولا يوپۇرماقلىق بېدىسىنىڭ ئۇرۇقى بولۇپ، ئۇنىڭ بىخلىنىش نىسبىتى %100، ئۇنۇش نىسبىتى %99 بولدى.

تەبىئىي ئوتلاق ۋە ئوت - چۆپ تېرىشنى باشقۇرۇش خىزمىتى قانۇن بويىچە كۈچەيتىلدى، يېڭى «ئوتلاق قانۇنى» نىڭ تەشۋىقات سالىقى ئاشۇرۇلۇپ، كەڭ دېھقانلارنىڭ قانۇن-تۈزۈم ئېڭى يەنىمۇ ئۆستۈرۈلدى. تەبىئىي ئوتلاقلارنىڭ ئۆسۈملۈك يېپىنچىسىنى قوغداشنى باشقۇرۇش خىزمىتىدە، ئوتلاققا ئاساسەن چارۋا بېقىلىپ، چارۋا سانىنىڭ ئۆلچەمدىن ئېشىپ كېتىشى قاتتىق تىزگىنلەندى. بىرىنچى، ئوتلاقنىڭ ئەھۋالىغا ئاساسەن توختام تۈزۈلدى؛ ئىككىنچى، قويلار ئاققا قويۇپ بېرىلگەندە سانى دەلىللەندى؛ ئۈچىنچى، ئاققا چىقىپ قويلارنىڭ سانى ئېنىقلىنىپ، چارۋىسىنىڭ سانى ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەن چارۋا ئىگىلىرىگە ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە جەرىمانە قويۇلدى؛ تۆتىنچى، ئوتلاققا دائىر تالاش - تارتىشلار ۋە ماجىرالار ۋاقىتدا ھەل قىلىنىپ، ئوتلاققا بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغان قىلىمىشلار ۋاقىتدا ئۈنۈملۈك توسۇلدى. ئوتلاقلاردىكى بېدە تېرىلغان يەرلەر قەرەلسىز تەكشۈرۈپ تۇرۇلدى، ئوتلاقلار ئۈنۈملۈك قوغدالدى.

2003 - يىلى ناھىيە 540 مىڭ يۈەن مەبلەغ تەييارلاپ، دېھقانلاردىن 31 توننا لايىقەتلىك بېدە ئۇرۇقى سېتىۋالدى، بۇنىڭ بىلەن دېھقانلارنىڭ كىرىمى ئېشىپ، دېھقانلارنىڭ مەنبەئەتىگە كاپالەتلىك قىلىندى.

جۇ چېڭزۇ

چىرا ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ چىرا ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: رەن چىگاڭ.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇغېنى ئىبراھىم.

ھاكىم: ئابدۇللا قۇربان.

سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: سۇلايمان ئىبراھىم.

ئاساسىي ئەھۋالى

چىرا ناھىيىسى كوئىنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە

ئىشلەپچىقىرىلدى، 2 مىليون 480 مىڭ كىلوۋات سائەت توك تارقىتىلدى، 2 مىليون 100 مىڭ كىلوۋات سائەت توك بىلەن تەمىنلەندى، 72 توننا تۇرۇبا سۈيى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 29 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 19 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 5000 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 85 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4603 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2202 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 229 غا يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 9 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002-يىلىدىكىدىن %15.42، يەرلىك مالىيە چىقىمى 119 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.91 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 138 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 1 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم 510 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2773، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئونۋانى بارلار 780. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 305 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 575 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 15، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 92 (مىللىي 10 مىڭ 5)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 83، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 593 (مىللىي 16 مىڭ 437)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 60 (مىللىي 41). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1896 (مىللىي 1851). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 981 مىڭ 600 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %97 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 12 سەھىيە ئاپپاراتى، 328 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 396 كارىۋات بار. 2003 - يىلى چىرا ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 905 يۈەنگە، ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 861 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 3836 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 1245 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 4516 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى (قۇملۇق تاشيولى ئارقىلىق) 1415 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 7. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 135 مىڭ 400 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 133 مىڭ 200)، يېزا نوپۇسى 119 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۈزۈلۈش نىسبىتى %19.2، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %12.2. ناھىيە بويىچە 16 مىڭ 59.8 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 12 مىڭ 3.5 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 1591.9 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى چۆل قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 302 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 147 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.77؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 33 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.53؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 121 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.56 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 290 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.33 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 190 مىليون 660 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 15 مىليون 500 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 79 مىليون 940 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 4 مىليون 430 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 75 مىڭ 72 توننا ئاشلىق، 1812 توننا پاختا، 402 توننا ياغلىق دان، 8945 توننا مېۋە - چېۋە، 3486 توننا كۆكتات، 462 توننا ياغاق ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 480 مىڭ 400 تۇياق چارۋا قالدى. 4755 توننا گۆش، 588 توننا يۇلك، 545 توننا تۇخۇم، 10 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2533.4 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 33 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 2 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 34 مىڭ 72 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليون 400 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %63.31، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 1 مىليون 390 مىڭ يۈەن بولۇپ، %18.24 ئازايدى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 6000 توننا بۇغداي ئۇنى، 420 توننا سۇ بېغى، 1752 توننا ساپ پاختا، 3600 قۇر كىيىم - كېچەك

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 590 مىليون 267 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %53.53 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 419 مىليون 113 مىڭ 700 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 32 مىليون 50 مىڭ 800 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 129 مىليون 313 مىڭ 800 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 858 مىڭ 500 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 118 مىڭ 452 توننا ئاشلىق، 2757 توننا پاختا، 838 توننا ياغلىق دان، 57 مىڭ 425 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 708 مىڭ 900 تۇپاق چارۋا قالدى. 7592.7 توننا گۆش، 1066.63 توننا يۇلك، 1422 توننا سۈت، 1822.75 توننا تۇخۇم، 101 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 4686 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 103 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 2 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 54 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 14 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %53.4، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 4 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.02 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 16 مىليون 830 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 3300 توننا ساپ پاختا، 2 توننا قاشتېشى، 18 مىليون دانە غىش، 307 توننا تۇز، 4860 كۇب مېتىر سېمونت قۇيۇلما ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 147 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 38 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 36 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 78 مىليون 690 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 62 مىليون 820 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8000 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2700 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 7000 غا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 300 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 68 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 13 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 772 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 11 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.33؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 160 مىليون

★ 2003 - يىلى 12 - ئايدا چىرا ناھىيىسىدىكى «غالىبىيەت» سۇ ئامبىرى پۈتتى. بۇ قۇرۇلۇشقا 54 مىليون 650 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، سۇ ئامبىرىنىڭ سىغىمى 9 مىليون 800 مىڭ كۇب مېتىر، ساقلانغان سۇ 3 مىليون 500 مىڭ كۇب مېتىر. مۇن شىنماۋ، گو خەيجۇن

كېرىيە ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
ج لى پ كېرىيە ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جالڭ شىۋېچىڭ.
14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: رېھىم نىياز.
ھاكىم: مەتەبىدى خۇدايەردى.
سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مەمەتجان غوپۇر.

ئاساسىي ئەھۋالى

كېرىيە ناھىيىسى تارىم ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە، كوئىنلۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە جايلاشقان. شەرقتە نىيە ناھىيىسىدىن چىقىپ قۇملۇق تاشيولى ئارقىلىق ئۈرۈمچى شەھىرىگە بولغان تاشيول مۇساپىسى 1300 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 13، كونا شەھەر رايونلۇق مەھەللە ئىش باشقارمىسى بىر. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇس 221 مىڭ 500 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 218 مىڭ 200)، يېزا نوپۇسى 199 مىڭ 300؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %17.89، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.84. ناھىيە بويىچە 26 مىڭ 483.8 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 18 مىڭ 560 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 7000 گېكتار)، 15 مىڭ 199.8 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئىللىق مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق چۆل كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 428 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 250 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.83؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 50 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %33.74؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 127 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.67 ئاشتى.

ئىسپاتلاندى. بۇ چۆل - جەزىرىگە چوڭقۇر كۆمۈلگەن قەدىمىي خارابىلىكنىڭ شىنجاڭدا تۇنجى قېتىم بايقىلىشى. ئارخېئولوگىيە مۇتەخەسسسلەرى مۇنداق دەپ پەرەز قىلىشقاقتا: بىر خىل ئېھتىماللىق - كوئېنلۇن تېغىنىڭ يانار تاغ ھەرىكىتىدىن پەيدا بولغان لاتقا - شېغىللار تەرىپىدىن ياكى ھەر يىلدىكى پەسىل خاراكىتلىرىگە كەلكۈن ئېقىمى كەلگەن چۆل قۇمى تەرىپىدىن كۆمۈۋېتىلگەن؛ يەنە بىر خىل ئېھتىماللىق - قۇرۇلۇش ئورنى بىرقەدەر تۆۋەن بولغانلىقتىن يىلدىن يىلغا كۆمۈلۈپ تاشلىنىپ قالغان.

كېرىيە ناھىيىسىنىڭ تارىخى ئۇزۇن بولۇپ، غەربىي خەن سۇلالىسى دەۋرىدە غەربىي يۇرتتىكى 36 بەگلىكنىڭ بىرى بولغان مىرەن دۆلىتىگە تەۋە ئىدى. بۇ قېتىمقى قېزىپ چىقىرىلغان ئىمارەتنىڭ شەكلى، قۇرۇلمىسىدىن قارىغاندا ئۇ ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك مەدەنىيەت ئۇسلۇبىغا ئىگە، خىشنىڭ پىشۇرۇلۇشى ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك ئۇسلۇبىدىكى خەن دەۋرىگە ئائىت خىشلارنىڭ پىشۇرۇلۇشىغا ئوخشاش، دېمەك ئۇ ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك مەدەنىيىتىنى ۋەكىل قىلغان ھالدا ئادەم كۈچى ئارقىلىق ياسالغان. يەرگە چوڭقۇر كۆمۈلگەن خىشنىڭ ئۆلچىمى ھەمدە ئىمارەتنىڭ قۇرۇلمىسىدىن قارىغاندا، بۇ بىرقەدەر يۇقىرى تەتقىق قىلىش قىممىتىگە ئىگە قەدىمىي ئىمارەت ھېسابلىنىدۇ.

كېرىيە ناھىيىسىدە زىيانسىز مېۋە -

چېۋە، كۆكتات بازىسى قۇرۇلدى

كېرىيە ناھىيىسىدە 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 16 - كۈنى كۆكتاتچىلىق تەرەققىيات مەركىزى ۋە مۇئەسسەسە يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات شىركىتى ۋە مۇئەسسەسە يېزا ئىگىلىك رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلدى. كۆكتاتچىلىق تەرەققىيات مەركىزى قۇرۇلغاندىن كېيىن، شەندۇڭدىن 13 تېخنىكا تەكلىپ قىلىندى، بۇ تېخنىكلار يېزا - بازارلارنىڭ لاپاس ياساش ۋە تېرىقچىلىق ئىشلىرىغا يېتەكچىلىك قىلدى. ناھىيىدىكى ئالاقىدار تارماقلار يېزا - بازار رەھبەرلىرى ۋە تېخنىكلاردىن 21 كىشىنى شەندۇڭنىڭ شۇگۇاڭ شەھىرىگە ئۆگىنىشكە ۋە كۆرۈپ كېلىشكە ئەۋەتىپ، «زىيانسىز» مېۋە - چېۋە، كۆكتات بازىسىنى ئوڭۇشلۇق قۇرۇش ئۈچۈن ئاساس سالىدى.

2003 - يىلى 10 - ئايدا ناھىيە بويىچە ئۆلچەملىك لاپاستىن 2256 مى سى ياسالدى، بۇنىڭغا 7 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىندى. شۇنىڭ بىلەن ناھىيە بويىچە لاپاس 2472 گە، كۆلىمى 330 نەچچە گېكتارغا يەتتى، بۇ لاپاسلار شۇ يىلى پۈتۈنلەي ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. كۆكتات يېتىشتۈرۈش لاپىسى 1671 گە يەتتى، ئۇنىڭغا ئادەتتىكى

530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %16.97 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 158 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 5 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم 2 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3386، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانلىق بارلار 882. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 360 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 1032 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 20، ئوقۇغۇچىسى 8032 (مىللىي 7932)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 103، ئوقۇغۇچىسى 32 مىڭ 134 (مىللىي 31 مىڭ 833)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 845. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2159 (مىللىي 2102). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 6 مىليون 950 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %86 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %66 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 16 سەھىيە ئاپپاراتى، 478 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 432)، دوختۇرخانىلاردا 238 كارىۋات بار.

2003 - يىلى كېرىيە ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 959.2 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 18 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 5378 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 1124 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 8300 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

كېرىيە ناھىيىسىدە خەن سۇلالىسى دەۋرىدىكى قەدىمىي ئىمارەتلەرنىڭ خارابىسى بايقالدى

جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى ئارخېئولوگىيە تەتقىقات ئورنى شىنجاڭ خىزمەت ئەترىتىدىكى ئارخېئولوگىيە مۇتەخەسسسلەرى 2003 - يىلى 7 - ئايدا كېرىيە ناھىيىسى تەۋەسىدىكى كوئېنلۇن ئۆستىگىنىڭ باش تەرىپىگە جايلاشقان كېرىيە دەرياسى قىرغىقىدا 7 - 8 مېتىر چوڭقۇرلۇقتىكى يەر ئاستىدىن خىش قۇرۇلمىلىق قەدىمىي ئىمارەتلەر توپىنى قېزىپ چىقتى. ئۇنىڭ بۇنىڭدىن تەخمىنەن 2000 يىل بۇرۇنقى خەن سۇلالىسى دەۋرىگە ئائىت قەدىمىي ئىمارەت ئىكەنلىكى

تەكلىماكان قۇملۇقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى (قۇملۇق تاشيولى ئارقىلىق) 1230 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 34 مىڭ 300 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 30 مىڭ 700)؛ يېزا نوپۇسى 24 مىڭ 900، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %18.26، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %11.8. ناھىيە بويىچە 5592 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 2890 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (گېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1119 گېكتار)، 4380 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى تىپىك مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى نىيە ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 119 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 58 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.82؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 18 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %64.8؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 43 مىليون 160 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %27.4 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 145 مىليون 62 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %26.81 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 99 مىليون 421 مىڭ 600 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 11 مىليون 770 مىڭ 400 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 30 مىليون 888 مىڭ 200 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 170 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 19 مىڭ 209 توننا ئاشلىق، 1445 توننا پاختا، 1522 توننا كۆكتات، 21 مىڭ 70 توننا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 220 مىڭ 300 تۇپاق چارۋا قالدى. 1769.9 توننا گۆش، 276.25 توننا يۇلك، 288 توننا سۈت، 232 توننا تۇخۇم، 20 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 57 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 4 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 12 مىڭ 630 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 47 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %283.98، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 11 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %36.15 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 955 توننا ساپ پاختا، 269 مىڭ كىلوۋات سائەت

كۆكتات ۋە ئالاھىدە، داڭلىق، ئەلا سورتلۇق كۆكتاتلار تېرىلدى، 585 لاپاسقا پەسىلسىز مېۋە - چېۋە مايسىسى كۆچۈرۈلدى. شۇ ئارقىلىق يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش مەركىزىنىڭ تەكشۈرۈپ، ئۆلچىشى ئارقىلىق 7 خىل كۆكتات سورتى، 2 خىل قوغۇن - تاۋۇز سورتى، 5 خىل مېۋە - چېۋە سورتى زىيانسىز مەھسۇلات بولۇپ بېكىتىلدى، دېمەك بۇ يەر ئاپتونوم رايوندىكى زىيانسىز يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىغا ئايلاندى.

35 ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ئۆز ئىختىيارى بىلەن كېرىمگە بېرىپ خىزمەت قىلدى

2003 - يىلى 35 ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ئۆز ئىختىيارى بىلەن كېرىمگە بېرىپ خىزمەت قىلدى، ئۇلار ئۆزلىكىدىن تىزىمغا ئالدۇرۇپ، تەشكىلات تارماقلىرىنىڭ تاللىشىدىن ئۆتكەندىن كېيىن، جاپالىق كېرىيە ناھىيىسىنىڭ يېزىلىرىغا بېرىپ بىر يىلدىن 2 يىلغىچە پىدا-ئىيلارچە مۇلازىمەت قىلدۇ. ئۇلار ئاساسلىقى مائارىپ، يېزا ئىگىلىك تېخنىكىسى، داۋالاش - سەھىيە ۋە يېزا - بازار كومىتېتىنىڭ ياشلار ئىتتىپاقى خىزمىتىنى ئىشلەيدۇ. بۇ ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى شەندۇڭ، خېبېي قاتارلىق جايلاردىن كەلگەن. ئۇلارنىڭ ئىچىدە خەنزۇ 28، ئۇيغۇر 7، قىز 12، ئۇلار مەركەز ۋە ئاساسىي قاتلامدىكى ئاممىنىڭ ئۈمىدىنى ھەرگىز يەردە قويمىدىغانلىقىنى، ئۆزىنى چېنىقتۇرۇپ، غەربنى كەڭ كۆلەمدە ئېچىش ئۈچۈن بىر كىشىلىك ھەسسىسىنى قوشىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

ۋېي يۇڭلۇڭ

نىيە ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

- ج ك پ نىيە ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: تۇڭ ۋېيدۇڭ.
- 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: توقمۇن مەتيۈسۈپ.
- ھاكىم: ئالمىجان مەمتىمىن.

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: سۇلايمان تۇردى.

ئاساسىي ئەھۋالى

نىيە ناھىيىسى كوئېنۇن تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە،

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1431، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 305. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 70 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 292 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 2594 (مىللىي 2400)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 25، ئوقۇغۇچىسى 3334 (مىللىي 2995)؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 123. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 663 (مىللىي 621). يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 10 سەھىيە ئاپپاراتى، 259 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 227)، دوختۇرخانىلاردا 168 كارىۋات بار.

2003 - يىلى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7225 يۈەنگە، دېھقان ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 1441.68 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 15 مىڭ 269 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 2175 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 539 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 2885 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

چېن بو

توك، 263 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 251 كۇپ مېتىر سېمونت قۇيۇلما، 2 مىليون 100 مىڭ پارچە خىش ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 5208 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 3782 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 49 مىليون 390 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 47 مىليون 650 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2600 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 600 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 2500 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 150 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 17 مىليون 697 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى. 4800 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 184 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 7 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %46.65؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 68 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.44 ئاشتى. يىل ئاخىرىدا بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 93 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 1 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم 460 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

قىسقا ماتېرىيال

نىيە قەدىمكى خارابىلىكى

ھازىرغىچە بىجىرىم ساقلانغان، خارابىلىكنىڭ جەنۇبتىن شىمالغا ئۇزۇنلۇقى 22 كىلومېتىر، شەرقتىن غەربكە كەڭلىكى 6 كىلومېتىر كېلىدۇ. ئۇ شىنجاڭدا ھازىر ساقلانغان قەدىمكى خارابىلىكلەر ئىچىدە كۆلىمى ئەڭ چوڭ، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئەڭ كۆپ بولغان دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئورنى ھېسابلىنىدۇ. بۇ يەردىن قېزىۋېلىنغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى مەملىكىتىمىز ئىچىدە ساقلانغاندىن باشقا، ئەنگلىيە، روسىيە، ھىندىستان قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ ئەمىۋاللىق بۇيۇملار كۆرگەزمىخانىلىرىدا كۆرگەزمە قىلىندى. بۇ مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى قەدىمكى غەربىي يۇرتنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي، مەدەنىيىتى ۋە جەمئىيىتىنى تەتقىق قىلىشتا ئىنتايىن مۇھىم رول ئوينايدۇ.

چېن بو

نىيە قەدىمكى خارابىلىكى نىيە ناھىيە بازىرىدىن 140 كىلومېتىر يىراقلىقتا بولۇپ، ناھىيە بازىرىنىڭ شىمالىدىكى قۇملۇقنىڭ ئوتتۇرىسىغا جايلاشقان، خەن، جىن دەۋرلىرىدىكى نىيە دۆلىتى مۇشۇ يەردە قۇرۇلغان. يىللارنىڭ ئۆتۈشى، شامال، يامغۇرنىڭ يالغىشى، قۇملارنىڭ كۆچۈشى، دەريا - ئېقىنلارنىڭ يۆتكىلىشى بىلەن نىيە دۆلىتى ئاللىقاچان قۇم ئاستىدا قالغان. تالڭ دەۋرىدە ئوم ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن غەربكە سەپەر قىلغان راھىب شۈەن زاڭ بۇ يەردە نىيە شەھىرىنىڭ بولغانلىقىنى ئېيتقان. كېيىن بۇ شەھەر بىر نەچچە قېتىم يۆتكىلىپ ھازىرقى ئورنىغا كەلگەن، چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە نىيە دەپ، مىنگو دەۋرىدە نىيە قورۇقى دەپ ئاتالغان، 1944 - يىلى ناھىيە تەسىس قىلىنىپ، نامى نىيە ناھىيىسى دەپ ئاتالغان. نىيە خارابىسىنىڭ ھەممىلا يېرىدە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئۇچراپ تۇرىدۇ، قەدىمكى قەبرىە ئۆيلىرى

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ل ك پ ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستلىق كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لىن تېنشى (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جالغ گولياڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: نۇرلان ئەبىلەمىن (قازاق، 1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، قىزىجان سالخوجا (قازاق، 1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، جالغ گولياڭ (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، توقتار ئەلباتىر (قازاق)، يۈ گوجى (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، زوردۇن خوجا (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋۇ چىڭدې، يۈ مىڭ ليۇ شوخۇ (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇقاتىبەك ئادىلبېك (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: بى گوجۈن، زوردۇن خوجا، گۈنەن يىسېي (شىبە، ئايال)، تۇرسۇن تۇردى، توختاسىن ئاۋالبېك (قازاق)، جالغ جىنخۇئا، ناجات نازار بېك (قازاق)، ما مىڭشياڭ (خۇيزۇ).

ئوبلاست باشلىقى: نۇرلان ئەبىلەمىن (قازاق، 1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، قىزىجان سالخوجا (قازاق، 3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقلىرى: يالغ يۈجۈن، گەن زاڭچۈن، سەۋىردىن ئۆمەر، تىلىۋالدى ئابدۇرېشىت (قازاق، 1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ساۋۇتېبەك نۇرلان (قازاق)، ۋەن شۇي (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ۋالگ جىيەنجۈڭ (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، گۈلنەزەر نۇرئادىل (ئايال، قازاق، 3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: قۇربانجان مەمەت؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: دۈڭ چاڭمىڭ، ئابدۇۋەلى ئىبراھىم، قاچىئەكبەر قوڭسىر (قازاق)، ئابدۇكېرىم ئەيسايوف، داباي نۇراكىن (قازاق)، دارجالا (موڭغۇل)، جاۋ فۇيىڭ (ئايال).

ئاساسىي ئەھۋالى

ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى شىنجاڭنىڭ غەربىي شىمالىغا جايلاشقان، ئوبلاستلىق ھۆكۈمەت غۇلجا شەھىرىدە. 2003 - يىلى ئوبلاستقا قاراشلىق ۋىلايەت 2، شەھەر 5، ناھىيە 19. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 4 مىليون 83 مىڭ 300

(ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 2 مىليون 238 مىڭ 700)، بۇنىڭ ئىچىدە ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ نوپۇسى 2 مىليون 517 مىڭ 300 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 1 مىليون 493 مىڭ 400). ئوبلاست بويىچە يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 2 مىليون 575 مىڭ. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %12.95، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.08. ئوبلاست بويىچە 693 مىڭ 300 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 273 مىڭ 500 گېكتار)، 287 مىڭ 800 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 162 مىڭ 300 گېكتار)، 69 مىڭ 300 گېكتار يەرگە كېۋەز (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 5100 گېكتار)، 111 مىڭ 400 گېكتار يەرگە ياغلىق دان (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 57 مىڭ 900 گېكتار)، 28 مىڭ گېكتار يەرگە قىزىلچا (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 19 مىڭ 400 گېكتار)، 19 مىڭ 500 گېكتار يەرگە چىڭگە (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 19 مىڭ 500 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ئوبلاست بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 27 مىليارد 704 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 11 مىليارد 525 مىليون يۈەن) گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 10 مىليارد 23 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 3 مىليارد 849 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.4 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %3.9)؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 8 مىليارد 96 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 3 مىليارد 755 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %18.3؛ 3 - كەسىپنىڭ 9 مىليارد 585 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 3 مىليارد 921 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %13.1 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %10.9) ئاشتى.

ئوبلاست بويىچە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليارد 658 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 5 مىليارد 380 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.5 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %4.9) ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليارد 780 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 2 مىليارد 264 مىليون يۈەن)، ئورمانچىلىقنىڭ 360 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 149 مىليون

600 توننا ئىچكىلىك - ھاراق (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 39 مىڭ 700 توننا)، 125 مىڭ ساندۇق پاپىروس، (ھەممىسى ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ)، 177 مىڭ 500 توننا سۇ يېغى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 96 مىڭ 100 توننا)، 6 مىليون 552 مىڭ توننا كۆمۈر (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 2 مىليون 283 مىڭ 800 توننا)، 1 مىليارد 779 مىليون 660 مىڭ كىلوۋات سائەت توك (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 839 مىليون 10 مىڭ كىلوۋات سائەت توك)، 1 مىليون 350 مىڭ توننا سېمونت (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 280 مىڭ توننا)، 50 مىڭ 15 توننا چۈيۈن (ھەممىسى ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ) ئىشلەپچىقىرىلدى. يەرلىكنىڭ بىناكارلىق مەھسۇلات قىسمى 1 مىليارد 601 مىليون (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 972 مىليون يۈەن) گە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان قۇرۇلۇش 1117 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 686) گە، قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 2 مىليون 90 مىڭ 100 كۋادرات مېتىر (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 1 مىليون 261 مىڭ 500 كۋادرات مېتىر) غا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 81 مىڭ 800 كۋادرات مېتىر (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 663 مىڭ كۋادرات مېتىر) غا يەتتى.

ئوبلاست بويىچە يەرلىك ئورۇنلار تۇراقلىق مۈلۈككە 9 مىليارد 168 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 4 مىليارد 485 مىليون يۈەن) مەبلەغ سالىدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 5 مىليارد 778 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 2 مىليارد 964 مىليون يۈەن)، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 1 مىليارد 57 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 473 مىليون يۈەن)، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغانى 847 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 550 مىليون يۈەن). ئوبلاست بويىچە مۇقىم تېلېفون ئابونتى 739 مىڭ 900 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 411 مىڭ 600) گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 856 مىڭ 900 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 520 مىڭ) گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 6 مىليارد 383 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 3 مىليارد 325 مىليون يۈەن) گە يەتتى. ئىمپورت - ئېكىپورت سودا سوممىسى 1 مىليارد 312 مىليون 280 دوللار (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 404 مىليون 780 مىڭ دوللار) غا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكىپورت سوممىسى 784 مىليون 470 مىڭ دوللار (ئوبلاستقا بىۋاسىتە

يۈەن)، چارۋىچىلىقنىڭ 5 مىليارد 183 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 2 مىليارد 435 مىليون يۈەن)، بېلىقچىلىقنىڭ 96 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 49 مىليون يۈەن). ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 767 مىڭ 500 توننا ئاشلىق (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 1 مىليون 9300 توننا)، 95 مىڭ 200 توننا پاختا (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 4700 توننا)، 222 مىڭ توننا ياغلىق دان (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 127 مىڭ توننا)، 1 مىليون 544 مىڭ توننا قىزىلچا (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 1 مىليون 80 مىڭ 700 توننا)، 94 مىڭ 100 توننا چىگە (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 94 مىڭ 100 توننا)، 103 مىڭ 700 توننا مېۋە - چېۋە (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 89 مىڭ 300 توننا) ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 14 مىليون 506 مىڭ 200 تۇياق چارۋا (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 6 مىليون 297 مىڭ 800 تۇياق) قالدى. 323 مىڭ 200 توننا گۆش (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 152 مىڭ 700 توننا)، 27 مىڭ 700 توننا يۇلك (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 13 مىڭ 700 توننا)، 496 مىڭ توننا سۈت (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 318 مىڭ 900 توننا)، 77 مىڭ 400 توننا تۇخۇم (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 55 مىڭ 500 توننا)، 12 مىڭ 600 توننا سۇ مەھسۇلاتى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 8500 توننا) ئېلىندى. 67 مىڭ 70 گېكتار يەرگە ئورمان بەرپا قىلىندى. (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 6 مىڭ 330 گېكتار). يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىسمى 13 مىليارد 805 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 87 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئوبلاست بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 2 مىليون 122 مىڭ 400 كىلوۋاتقا يەتتى.

ئوبلاست بويىچە سانائەت مەھسۇلات قىسمى 11 مىليارد 350 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 5 مىليارد 551 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.17 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %65.17)؛ سانائەت قوشۇلما قىسمى 3 مىليارد 819 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 1 مىليارد 902 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %8.17 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %7.17) ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 20 مىڭ 800 توننا يىپ (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 11 مىڭ 600 توننا) 1 مىليون 198 مىڭ توننا شېكەر (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 151 مىڭ 100 توننا)، 93 مىڭ

باشلانغۇچ مەكتەپ 573، ئوقۇغۇچىسى 256 مىڭ 700. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 51 مىڭ 600. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نۇپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %92 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %88) كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نۇپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %92 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %92) كە يەتتى.

ئوبلاست بويىچە 596 سەھىيە ئاپپاراتىسى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 297)، 20 مىڭ 600 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 12 مىڭ 300). دوختۇرخانىلاردا 12 مىڭ 400 كارىۋات (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 8700) بار. ئوبلاست تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىدا 99 ئالتۇن مېدال (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 51)، 53 كۈمۈش مېدال (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 35)، 78 مىس مېدال (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 48) ئالدى.

ئوبلاست بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلگىرىكى ئوتتۇرىچە كىرىسى 6374 يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق 5951) گە؛ ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5192 يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلاردىكىلەرنىڭ 5037) گە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 3020 يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلاردىكىلەرنىڭ 2683) گە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل ماۋاشى 11 مىڭ 343 يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلاردىكىلەرنىڭ 11 مىڭ 910) گە يەتتى.

يىل ئاخىرىغا قەدەر 201 مىڭ 900 ئىشچى - خىزمەتچى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلاردىكىسى 99 مىڭ) ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 142 مىڭ 200 ئىشچى - خىزمەتچى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلاردىكىسى 74 مىڭ 100) ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 332 مىڭ 300 ئىشچى - خىزمەتچى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلاردىكىسى 176 مىڭ) ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ليۇ ئەيچۈن

ئىلى ئوبلاستى چارۋىچىلىق كەسىپىنى

كۈچەيتتى

2003 - يىلى ئىلى ئوبلاستى 5 چوڭ قۇرۇشنى، 6 چوڭ قۇرۇلۇشنى يولغا قويۇشنى تېزلىتىپ، چارۋىچىلىق كەسىپنى تىرىشىپ زورايتتى ۋە كۈچەيتتى. ئىلى دەريا ۋادىسى شىنجاڭدىكى ئاساسلىق چارۋىچىلىق بازىسى، چارۋىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇشتا ئۆزگىچە تەبىئىي بايلىق ئەۋزەللىكىگە ئىگە، پايدىلىنىشقا بولىدىغان 3 مىليون

قاراشلىق جايلارنىڭ 355 مىليون 920 مىڭ دوللار). 3 مىليون 508 مىڭ 800 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 2 مىليون 148 مىڭ 800)، ساياھەتچىلىكتىن 601 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 181 مىليون يۈەن). يەرلىك مالىيە كىرىسى 1 مىليارد 306 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 680 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.3 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %15.3)؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 4 مىليارد 853 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 2 مىليارد 411 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %15.3 (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ %16.4) ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 20 مىليارد 46 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 11 مىليارد 521 مىليون يۈەن) گە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 960 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 606 مىليون يۈەن) گە، تۈرلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 180 مىليون يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 137 مىليون يۈەن) گە يەتتى.

2003 - يىلى يەرلىك ئورۇنلار بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا پىلانى تۈزىدىن 53 ى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 32)، ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا پىلانى تۈزىدىن 64 ى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 46) ئورۇنلاشتۇرۇلدى، پەن - تېخنىكا خىراجىتىدىن 327 مىليون 780 مىڭ يۈەن (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 47 مىليون 80 مىڭ يۈەن) چىقىم قىلىندى. بىر يىلدا 59 پەن - تېخنىكا نەتىجىسى (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 50) رويخەتكە ئېلىندى، 187 تۈر (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 54) پاتېنتقا ئىلتىماس قىلىندى، دۆلەت تۈر (ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلارنىڭ 35) نى تەستىقلىدى. ئوبلاست بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 7722؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 12، ئوقۇغۇچىسى 5916 (مىللىي 4243)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 17، ئوقۇغۇچىسى 1342 (مىللىي 378)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 117، ئوقۇغۇچىسى 73 مىڭ 500 (مىللىي 36 مىڭ 600)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 354، ئوقۇغۇچىسى 196 مىڭ 600 (مىللىي 121 مىڭ)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 1059، ئوقۇغۇچىسى 800 مىڭ 800 (مىللىي 270 مىڭ 800)؛ بالىلار باغچىسى 174، باغچىدىكى بالا 24 مىڭ 42 (مىللىي 17 مىڭ 352). بۇنىڭ ئىچىدە ئوبلاستقا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلاردىكى ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 73، ئوقۇغۇچىسى 43 مىڭ؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 183، ئوقۇغۇچىسى 113 مىڭ 200؛

100 مىڭ گېكتار تەبىئىي ئوتلاق بار.

بۇ يەردە ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ، گۆشلۈك ھەم يۇڭلۇق شىنجاڭ ئىنچىكە يۇڭلۇق قويى، ئىلى چوشقىسى، ئىلى ئېتى، شىنجاڭ قوڭۇر كالىسى ۋە جۇڭگو مېرىنوس قويى (شىنجاڭ تىپى) يېتىشتۈرۈلگەن. 2003 - يىلى ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق جايلاردا قولدا قالغان ھەر خىل چارۋا 6 مىليون 300 مىڭ تۇياققا، قولىدىن چىققان چارۋا 3 مىليون 633 مىڭ 800 تۇياققا، قولىدىن چىقىش نىسبىتى %58.07 كە يەتتى. چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتى يېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىممىتىنىڭ %45.5 نى ئىگىلىدى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ئاشقان كىرىمى ئىچىدە چارۋىچىلىقتىن قىلىنغان كىرىم %60 نى ئىگىلىدى.

ئىلى ئوبلاستلىق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئاپتونوم رايونلۇق چارۋىچىلىق خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل، ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، 2010 - يىلىغا بارغاندا ئىلى دەرياسى ۋادىسىدا 1 مىليون تۇياقلىق سۈت كالىسى بازىسى، 1 مىليون تۇياقلىق گۆش كالىسى بازىسى، 3 مىليون تۇياقلىق ئىنچىكە يۇڭلۇق قوي بازىسى، 300 مىڭ تۇياقلىق گۆش ئېتى بازىسى، 30 مىليون ئۆي قۇشى يېتىشتۈرۈش بازىسى، 133 مىڭ 300 گېكتار سۈنئىي يەم - خەشەك بازىسى قۇرۇشنى پىلانلىدى. قولدا قالدىغان ھەر خىل چارۋا 8 مىليون 500 مىڭ تۇياققا يەتكۈزۈلدى، ئاساسلىق چارۋا مەھسۇلاتلىرى زور دەرىجىدە كۆپىيىدۇ. چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىممىتىنىڭ يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى %55 كە يەتكۈزۈلدى. چارۋىچىلىقنىڭ دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشقا قوشقان تۆھپە نىسبىتى %65 تىن ئاشۇرۇلدى. بۇ نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئىلى ئوبلاستى (بىۋاسىتە قاراشلىق جايلار) 6 چوڭ قۇرۇلۇشنى يولغا قويدى: بىرىنچى، چارۋا، ئۆي قۇشلىرىنىڭ، نەسلىنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى. ئوبلاست بويىچە كالا، قوي نەسلىنى ياخشىلاش ئاساس قىلىنىپ، سۈنئىي ئۇرۇقلاندۇرۇش، تۇغلىتىلغان ئىسپېرما بىلەن ئۇرۇقلاندۇرۇش، تۈرلەمە كۆچۈرۈش قاتارلىق تېخنىكىلار پائال كېڭەيتىلىپ، سۈپەتلىك نەسللەرنى كۆپەيتىش سىستېمىسى تۇرغۇزۇلدى. 2010 - يىلىغا بارغاندا ئوبلاست بويىچە كالىنىڭ سۈپەتلىك نەسل بولۇش نىسبىتى %80 كە، قوينىڭ %60 كە يەتكۈزۈلدى. ئىككىنچى، كۆلەملىك باقمىچىلىق قۇرۇلۇشى. 2010 - يىلىغا بارغاندا 10 رايوندا 10 مىڭ تۇياقلىق يۇقىرى ھوسۇللۇق

سۈت كالىسى بازىسى قۇرۇلۇپ، يىلىغا 500 مىڭ توننا تاۋار سۈت ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى؛ 5 گۆش كالىسى بازىسى قۇرۇلۇپ، يىلىغا 100 مىڭ توننا سۈپەتلىك كالا گۆشى ئېلىش ئىقتىدارى ئىشقا ئاشۇرۇلدى. ئۈچىنچى، چارۋىچىلىقنى كەسپلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشى. 2010 - يىلىغا بارغاندا ئىلى دەرياسى ۋادىسىدا سۈتچىلىك، يۇڭ - تىۋىت، غۇرۇم، بىئولوگىيىلىك دورا، تۇخۇم، يەم - خەشەك، ئوتلاقچىلىق قاتارلىق 8 خىل كەسپ زەنجىرى بارلىققا كەلتۈرۈلۈپ، تەسىرى بار، داڭلىق 2، 3 باشلامچى كارخانا قۇرۇش قولغا كەلتۈرۈلدى. تۆتىنچى، ئوتلاق قۇرۇلۇشى. بۇ قۇرۇلۇش ئارقىلىق چارۋىچىلىق ئۈل مۇئەسسە قۇرۇلۇشى تېزلىتىلدى. بەشىنچى، ھايۋانلاردىكى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش سىستېمىسىنى بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى، بۇ قۇرۇلۇش ئارقىلىق چارۋىچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپەت بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىندۇ. ئالتىنچى، چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكىسىدا يېڭىلىق يارىتىش قۇرۇلۇشى. دېھقانچىلىق رايونلىرىدىكى چارۋىچىلىق ئىشلىرىدا «قوتاندا بېقىش»، شەھەر ئەتراپىدا چارۋىچىلىقنى «زاۋۇتلاشتۇرۇش» ۋە ئوتلاق چارۋىچىلىقىدا «ئىللىق پەسىللەردە يايلىتىپ بېقىش، سوغۇق پەسىللەردە قوتاندا بېقىش» تىن ئىبارەت قېلىپلاشقان باقمىچىلىق نۇقتىلىق چىڭ تۇتىلدى. ئوبلاست، ناھىيە (شەھەر)، يېزا (بازار)، كەنتتىن ئىبارەت 4 دەرىجىلىك قېلىپلاشقان باقمىچىلىق ئۈلگە تورى تۇرغۇزۇلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە دېھقان، چارۋىچىلارنى تەربىيەلەش سالمىقى زورايىتىلىپ، سۈپەتلىك نەسل، سۈپەتلىك قوتان، سۈپەتلىك يەم - خەشەك، ياغىنى ئۈسۈلدىن ئىبارەت ئۈنۈملىك گەۋدەگە ۋە تېخنىكا ئورالسىغا تايىنىپ، چارۋىچىلىق پەن - تېخنىكىسىنىڭ تەرەققىياتى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

چاڭ لىشۇ

ئىلى ئوبلاستى قازاقىستاندا تاۋار

يەرمەنكىسى ئۆتكۈزۈدى

ئىلى ئوبلاستى 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 16 - 18 - كۈنىگىچە قازاقىستاننىڭ ئالماتى شەھىرىدە ئىمپورت - ئېكسپورت تاۋارلىرى يەرمەنكىسى ئۆتكۈزۈدى. يەرمەنكى 16 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئالماتىدا ئوبلاستىنىڭ ئالتۇنئوردا دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى توپ سېتىش بازىرىدا ئۆتكۈزۈلدى، كۆرگەزمىگە مېۋە - چېۋە، ئاشلىق، كۆكتات، ياغ، قۇرۇق مېۋە، ئائىلە ئېلىكتر

ئىلى ئوبلاستى 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 18 - كۈنىگىچە قازاقىستاننىڭ ئالماتى شەھىرىدە ئىمپورت - ئېكسپورت ئاۋارلىرى يەرمەنكىسى ئۆتكۈزۈدى. سۈرەتتە: يەرمەنكىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمى. فەن شۆۋبەن فوتوسى

بىۋاسىتە كورمىگە سېتىلدى.
1996 - يىلدىن باشلاپ ۋادىدىكى بۇغا مۇڭگۈزى دەسلەپكى باسقۇچتا ئىسپىكە پىششىقلاپ ئىشلەندى، پەنجىيەن ماركىلىق ساپ بۇغا قېنى ھارنىق بىلەن گۈەنشىيۈەن ماركىلىق بۇغا قېنى ھارنىق ئىشلىنىپ، ئىچكى ئۆلكىلەردىكى بىر قىسىم ئۆلكە، شەھەرلەرگە سېتىلدى.

1998 - يىلى تەڭرىتاغ بۇغىچىلىقى كەسپى ئىلى دەرياسى ۋادىسىدىكى تەرەققىياتى تېزلىتىلىدىغان 10 زەنجىرسىمان كەسپ قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. 1999 - يىلى بۇغا باقمىچىلىقى جەمئىيەتلىرى كەينى - كەينىدىن قۇرۇلۇپ، بۇغا باقمىچىلىقى كەسپىنى ساغلام تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن تەشكىلى كاپالەتكە ئىگە قىلدى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرى ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق 8 ناھىيە، 2 شەھەر بويىچە بېقىلغان تەڭرىتاغ بۇغىسى 9098 گە، (بۇنىڭ ئىچىدە چىشى بۇغا 3764)، باقمىچىلىق ئائىلىسى 2798 گە يەتتى.

★ 1 - ئاينىڭ 18 - كۈنى شىنجاڭ بويىچە تۇنجى گېزىت تور بېكىتى - «ئىلى ئاخباراتچىلىقى تورى» رەسمىي ئېچىلدى. بۇ ئىلى ئوبلاستىنىڭ تەشۋىقات ئىشلىرى ۋە «ئىلى گېزىتى» نىڭ ئاخباراتچىلىق ئىشلىرىنىڭ تور دەۋرىگە قەدەم قويغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

★ 1 - ئاينىڭ 22 - كۈنى مەركىزىي مىللەتلەر ئورگىنىتىپى مەدەنىيەتنى يېزىلارغا يۈزلەندۈرۈش يۈزىسىدىن ئىلى مېھمانخانىسىنىڭ زالىدا ئويۇن قويدى.

★ 2 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئىلى مائارىپ ئىنستىتۇتى بىلەن ئىلى ئوبلاستلىق مەدەنىيەت - سەنئەت مەكتىپى، بىناكارلىق قۇرۇلۇش مەكتىپى، ئىشچىلار تېخنىكومىدىن ئىبارەت 4 مەكتەپنى بىرلەشتۈرۈش خىزمىتى ئاساسەن تاماملاندى. بىرلەشتۈرۈۋېتىلگەندىن كېيىن ئىلى مائارىپ ئىنستىتۇتىدىكى 6 فاكولتېت 8 گە كۆپەيدى. مەكتەپتە پۈتۈن كۈنلۈك تۈزۈمدە ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچىسى 5000 گە يەتتى.

★ 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنى 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنتەربىيە مۇسابىقىسىدا ئىلى ئوبلاستى كوماندىسى ئارغىماق ئويىنىتىش مۇسابىقىسىدە بىر ئالتۇن مېدال، 5 كۈمۈش مېدال، 2 مىس مېدال ئالدى.

ليۇ ئەبجۈن

سايماڭلىرى، كىيىم - كېچەك، قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى، ئاياغ - دوپپا قاتارلىق نەچچە ئون خىل بۇيۇم قويۇلدى. 3 كۈنلۈك كۆرگەزمىدە 91 مىليون 885 مىڭ 400 دوللارلىق توختام ۋە كېلىشىم ئىمزالاندى، بۇنىڭ ئىچىدە توختام سوممىسى 84 مىليون 992 مىڭ 400 دوللار (ئىمپورت سوممىسى 67 مىليون 491 مىڭ 100 دوللار).

ئىلى بۇغىچىلىقى

ئىلى دەرياسى ۋادىسى تەڭرىتاغ بۇغىسى ماكانىدۇر. تەڭرىتاغ بۇغىسى دۆلەتلىك 2 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان ھايۋان، بۇغا مۇڭگۈزىنىڭ مەھسۇلاتى يۇقىرى، يۇمران ۋە يېڭىلىقى، ئوزۇقلۇق مىقدارىنىڭ موللۇقى بىلەن شەرقىي جەنۇبىي ئاسىياغا داڭلىق.

ئىلى دەرياسى ۋادىسىدىكى بۇغا باقمىچىلىقىدا ئائىلە باقمىچىلىقى ئاساس قىلىنىدۇ. بازاردىكى لەيلىمە باھانىڭ تەسىرى، مەبلەغ سېلىش خەتىرى چوڭراق، بۇغا مەنبەيىنىڭ كەمچىل بولۇشى قاتارلىق ئامىللارنىڭ تەسىرىدىن بۇغا باقمىچىلىقى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان چوڭ ئائىلىلەر بىر قەدەر ئاز. بۇغا باقمىچىلىقى ئاساسلىقى چاچچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى، غۇلجا شەھىرى، غۇلجا ناھىيىسى، قورغاس ناھىيىسىگە مەركەزلەشكەن بولۇپ، بۇغا باقمىچىلىقى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان بارلىق ئائىلىنىڭ %80 نى ئىگىلەيدۇ. ئىلى دەرياسى ۋادىسىدىن يىلىغا 20 توننا يۇمران بۇغا مۇڭگۈزى، 400 تۇپاق بۇغا بالىسى ئېلىنىدۇ. بۇغا مۇڭگۈزىنى پىششىقلاشتا ئەنئەنىۋى دۈملەش ئۇسۇلى قوللىنىلىدۇ، %90 بۇغا مۇڭگۈزى خام ھىيا شەكلىدە

كۈيتۈڭ شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ كۈيتۈڭ شەھەرلىك 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جاك شىنچىڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، نىۋو جېڭفۇ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).
 6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: پۇ گاۋ.
 شەھەر باشلىقى: تاڭئاتار كەلماخۇن (قازاق).
 سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ليۇ داڭخۇا.

ئاساسىي ئەھۋالى

كۈيتۈڭ شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. شەھەر رايونىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 253 كىلومېتىر، تۆمۈريول مۇساپىسى 247 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 5، يېزا بىر. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىگىتۈەننىڭ بۇنىڭ سىرتىدا) 136 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 10 مىڭ 639)، يېزا نوپۇسى 15 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.79، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %5.25. شەھەر بويىچە 10 مىڭ گېكتار تېرىلغۇ يەر بار. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 570 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 110 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.1؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 740 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 720 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.7 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 227 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.7 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 165 مىليون 370 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 2 مىليون 470 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 47 مىليون 400 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 240 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 4118 توننا ئاشلىق، 8348 توننا پاختا، 2158 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 42 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى. 1168 توننا گۆش، 4782 توننا سۈت، 1714 توننا

تۇخۇم ئېلىندى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 620 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.5 سانائەت قوشۇلما قىممىتى 556 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 125 مىڭ ساندۇق تاماكا، 302 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 2438 توننا سۇ سىڭمەس سۇلياۋ يوپۇق، 21 مىڭ توننا پەمىدۇر قىيامى، 16 مىڭ 800 توننا شېكەر، 24 مىڭ 600 توننا پاختا يىپ ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 647 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 318 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 236 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 728 مىليون 860 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 446 مىليون 950 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 104 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 81 مىڭغا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 24 مىڭغا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 96 مىڭ 200 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 10 مىڭغا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 704 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 264 مىڭ 585 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 20 مىليون 997 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 179 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %22.8؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 162 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %26.6 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 2 مىليارد 320 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 151 مىليون يۈەنگە، تۈرلۈك تۈلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 26 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 8701، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 2871. شەھەر بويىچە 33 مەكتەپ (مەمۇرىي رايونغا تەۋە)، 28 مىڭ ئوقۇغۇچى بار. چوڭلار ئالىي مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 940؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 4، ئوقۇغۇچىسى 434؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 12، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 899؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 15، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 915؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 1067، باغچا ئوقۇتقۇچىسى 132. كارخانىلار قۇرغان بالىلار باغچىسى 3، خەلق باشقۇرۇشىدىكى بالىلار باغچىسى 10. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2055. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100

كە يەتتى.

شەھەر بويىچە 23 مەھىيە ئاپپاراتى، 1470 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 1247 كارىۋات بار. 2003 - يىلى 8 - ئايدا ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا كۈيتۆلك شەھىرى كوماندىسىدىن 3 ئادەم 3 تۈردە ئاپتونوم رايون رېكورتىنى بۇزۇپ ئاشلىدى، جەمئىي 11 ئالتۇن مېدال، 19 كۈمۈش مېدال، 27 مىسى مېدال ئالدى.

شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 6526 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىمتىھال چىقىمى 5286 يۈەنگە؛ دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1798 يۈەنگە يەتتى. ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 683 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 32 مىڭ 341 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 36 مىڭ 886 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 45 مىڭ 604 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

شىنجاڭ بويىچە تۇنجى ئاۋازلىق باج تاپشۇرۇش - سۈرۈشتە قىلىش مۇلازىمەت سىستېمىسى

2003 - يىلى 3 - ئايدا كۈيتۆلك شەھەرلىك يەرلىك باج ئىدارىسى 12366 نومۇرلۇق باج تاپشۇرۇش - سۈرۈشتە قىلىش مۇلازىمەت سىستېمىسىنى ئاچتى. بۇ سىستېما ئاساسلىقى باج تاپشۇرغۇچىغا قارىتىلغان بولۇپ، باج تاپشۇرۇش تەرتىپى، سىياسەت، قانۇن - تۈزۈم مۇلازىمىتى ياكى ئەرز شىكايەت قىلىش، پاش قىلىش جەھەتلەردە 12366 نومۇرلۇق ئاۋازلىق مۇلازىمەت ئارقىلىق جاۋابقا ئېرىشكىلى بولىدۇ. بۇ ئورۇن شىنجاڭ بويىچە ئاۋازلىق باج تاپشۇرۇش - سۈرۈشتە قىلىش سىستېمىسىنى تۇنجى بولۇپ يولغا قويغان ئورۇن ھېسابلىنىدۇ.

★ 2003 - يىلى كۈيتۆلك شەھىرى مەملىكەت بويىچە باغۋارانلاشتۇرۇش ۋە كۆكەرتىشتىكى ئىلغار ناھىيە، مەملىكەت بويىچە شەھەرنى سۈپەت ئارقىلىق گۈللەندۈرۈشتىكى ئىلغار ناھىيە بولۇپ باھالاندى، شۇنداقلا جۇڭگولۇقلارنىڭ تۇرالغۇ مۇھىتى ئۈلگە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ليۇ دۇڭگو

غۇلجا شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
ج ك پ غۇلجا شەھەرلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

شۇجىسى: جياۋ باۋغۇئا.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھەسەن ئىبراھىم.

شەھەر باشلىقى: تۇرغان پىدا.

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لىن سۇڭخىيەن.

ئاساسىي ئەھۋالى

غۇلجا شەھىرى ئىلى دەرياسى ۋادىسىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا جايلاشقان، جەنۇب تەرىپى ئىلى دەرياسىغا يېقىن، شىمال تەرىپى غەربىي تەڭرىتاغنىڭ تارماق تىزمىسى بولغان كۆگرىچىن تېغىغا تۇتىشىدۇ. ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان ئاۋىئاتسىيە مۇساپىسى 509 كىلومېتىر، تاشيول مۇساپىسى 702 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 8، بازار بىر، يېزا 6. يىلى ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 373 مىڭ 100 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 230 مىڭ 100)، يېزا نوپۇسى 105 مىڭ 200؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.7، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %9.1. شەھەر بويىچە 9770 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 5940 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 5870 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 2109 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 295 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 212 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.9؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 890 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.3، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 193 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.8 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 362 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.51 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 199 مىليون 560 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 5 مىليون 960 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 137 مىليون 300 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 10 مىليون 670 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 45 مىڭ 385 توننا ئاشلىق، 2100 توننا ياغلىق دان، 47 مىڭ 960 توننا قىزىلچا، 14 مىڭ 887 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 203 مىڭ 400 تۇپاق چارۋا قالدى. 6946 توننا گۆش، 508 توننا قوي بۇغى، 27 مىڭ 640 توننا سۈت، 1784 توننا تۇخۇم، 2485 توننا مۇ

مەكتەپمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 9366، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 17 مىڭ 884؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 62، ئوقۇغۇچىسى 38 مىڭ 415 (مىللىي 24 مىڭ 604)؛ بالىلار باغچىسى 43، باغچىدىكى بالا 5964. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 481. يىلى ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە يەتتى. شەھەر بويىچە 21 سەھىيە ئاپپاراتى (شەھەردە تۇرۇشلۇق ئورۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ)، 2362 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 2299 كارىۋات بار.

2003 - يىلى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلگىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 5696 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 4922 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە چىقىمى 2982 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل ماھىتى 11 مىڭ 179 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر شەھەر بويىچە 11 مىڭ 513 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 12 مىڭ 866 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 18 مىڭ 457 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

250 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ئوتتۇرا ئاسىيا خەلقئارا سودا شەھەرچىسى غۇلجا شەھىرىدىن ئورۇن ئالدى

2003 - يىلى 5 - ئايدا ئاز كەم 200 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان ئىلى ئوتتۇرا ئاسىيا خەلقئارا سودا شەھەرچىسى غۇلجا شەھىرىنىڭ چېگرا ئىقتىسادىي ھىماكارلىق رايونىدىن ئورۇن ئالدى. بۇ سودا شەھەرچىسىنىڭ كۆلىمى 5.25 گېكتار، ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 60 مىڭ كۋادرات مېتىر كېلىدۇ، ئۇ ئىلى دەرياسى ۋادىسىدىكى ماشىنا ئېلېكتىر سايمانلىرى، قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى، ئائىلە ئېلېكتىر سايمانلىرى، كىيىم - كېچەك، تۈرلۈك مالىلار، يېزا ئىگىلىك قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرى بىر گەۋدىلەشتۈرۈلگەن ئەڭ چوڭ ئۈنۈپرسال سودا بازىرى قىلىنماقچى. يەنە بىر مەبلەغ سېلىنغان تۈر شېنجېن شىزۇڭ مەبلەغ سېلىش چەكلىك شىركىتى بىلەن ئىلى مىللىي مەھسۇلاتلار دوستلۇق چەكلىك شىركىتى بىرلىشىپ 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرىدىغان شۇڭبىڭ دورا زاۋۇتى بىلەن دورا ماتېرىياللىرى بازىسى تۇرىدۇر.

ئىلىدا ئىشلەپچىقىرىلغان ئەينەك بوتۇلكا تۇنجى بولۇپ قازاقىستانغا ئېكسپورت قىلىندى

2003 - يىلى ئىلى جىڭيىڭ ئەينەك بۇيۇملىرى شىركىتى ئىشلەپچىقارغان 110 مىڭ ئەينەك بوتۇلكا ئىلى چېگرا

مەھسۇلاتى ئېلىندى. 535 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 499 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 34 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 31 مىڭ 800 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 599 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.99، سانائەت قوشۇمچە قىممىتى 308 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.69 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 97 مىڭ 100 توننا كۆمۈر، 15 مىليون 180 مىڭ توننا تۇرۇبىيا سۈيى، 261 مىليون دانە خىش، 65 مىڭ 500 توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 142 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 27 مىڭ 100 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 16 مىڭ 200 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 50 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 405 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 3 مىليون يۈەن. يىلى ئاخىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 94 مىڭ 400 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 85 مىڭ 500 گە يەتتى. شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 702 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئېكسپورت - ئىمپورت سودا سوممىسى 438 مىليون 230 مىڭ دوللار (شەھەرگە تەۋەسى 33 مىليون 450 مىڭ دوللار، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 33 مىليون 360 مىڭ دوللار) غا يەتتى. ساياھەتچىلىكتىن 98 مىليون 780 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 205 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.74؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 358 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %29.33 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 3 مىليارد 769 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 187 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 66 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 16 مىڭ 208، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 6281. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 2533؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 22 (8 مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ، 2 تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ، 9 تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ، 9 يىللىق تۈزۈمدىكى 3 ئوتتۇرا

4 مىليون 227 مىڭ 600 يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىيان كەلتۈردى.

پەن شۇرۇپى

غۇلجا ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىلىرى

ج ك پ غۇلجا ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى نىڭپىڭ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ھاكىمجان مەخمۇت.

ھاكىم: نۇرمەمەت ئىبراھىم.

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئابدۇلىم بىشىر.

ئاساسىي ئەھۋالى

غۇلجا ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ غەربىي قىسمىدىكى ئىلى دەرياسى ۋادىسىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 730 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 18. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 405 مىڭ 51 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 329 مىڭ 476)، يېزا نوپۇسى 348 مىڭ 793؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %15.62، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %12.64. ناھىيە بويىچە 65 مىڭ 833.33 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 53 مىڭ 773.3 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 4920 گېكتار)، 21 مىڭ 266.73 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 2310 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 674 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 676 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.5؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 556 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.6؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 442 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.1 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 401 مىليون 108 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2003 - يىلىدىكىدىن %4.5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق

تەكشۈرۈش - كارانتىن قىلىش ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرۈشىدە لايىقەتلىك بولۇپ قازاقىستانغا ئېكىسپورت قىلىندى، بۇ ئىلى ئوبلاستىنىڭ قازاقىستانغا تۇنجى قېتىم ئەينەك بوتۇلكا ئېكىسپورت قىلىشىدۇر. ئىلى جىڭيىڭ ئەينەك بۇيۇملىرى شىركىتى قازاقىستان تەرەپنى 1 مىليون 700 مىڭ ئەينەك بوتۇلكا بىلەن تەمىنلەشكە توختاملاشتى.

زەھەرلىك بۇيۇملارنىڭ خەتىرىنى پەسەيتىش ۋە ئەيدىز بىمارلىرىغا غەمخورلۇق قىلىش ئۈنۈمۈر سالى تۈرى يولغا قويۇلدى ئىلى شەھىرىنىڭ زەھەرلىك بۇيۇملارنىڭ خەتىرىنى پەسەيتىش ۋە ئەيدىز بىمارلىرىغا غەمخورلۇق قىلىش، ئەيدىز كېسىلىنىڭ ئۈنۈمۈر سالى ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش تۈرى جۇڭگو بىلەن ئاۋستىرالىيە ھۆكۈمىتى ئىككى تەرەپ تۇنجى قېتىم ھەمكارلاشقان تۈرلەرنىڭ بىرى. بۇ تۈرنىڭ مۇددىتى 18 ئاي (2003 - يىل 10 - ئايدىن 2005 - يىل 4 - ئايغىچە) بولۇپ، بۇ تۈر زەھەرلىك بۇيۇملارنىڭ خەتىرىنى ئازايتىش ۋە ئەيدىز بىمارلىرىغا غەمخورلۇق قىلىشتىن ئىبارەت ئىككى قىسىمغا ئايرىلىدۇ.

دۆلەت دەرىجىلىك سۇ مەھسۇلاتلىرى

سورتىنى يېتىشتۈرۈش مەركىزى قۇرۇلدى غۇلجا شەھىرىنىڭ بايانداي بازىرى شەندۇڭ جىنەن شەھەرلىك سۇ مەھسۇلاتلىرى تەتقىقات ئورنىدىن مەبلەغ ۋە تېخنىكا كىرگۈزۈپ، ئىلى دەرياسىنىڭ شىمالىي قىرغىقىدا دۆلەت دەرىجىلىك سۇ مەھسۇلاتلىرى سورتى يېتىشتۈرۈش مەركىزى قۇردى. بۇ مەركەزگە 8 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش مۆلچەرلەنگەندى، 4 مىليون 330 مىڭ يۈەن نەقلەشتى. 2003 - يىل 8 - ئايدا قۇرۇلۇش باشلىنىپ، 2004 - يىل 6 - ئايدا پۈتكۈزۈلدى. بۇ مەركەز پۈتكەندىن كېيىن، ئىلى دەرياسىدىكى ئىقتىسادىي قىممەت يارىتىدىغان ئۆزگىچە بېلىقلاردىن يالڭاچ ئاتىمېنېر بېلىقى، ياۋروپاسوم بېلىقى، قىزىل ئۇچلۇق بېلىق قاتارلىق ئاز ئۇچرايدىغان بېلىقلارنى بېقىپ كۆپەيتىش، بېلىقلاردا بولىدىغان كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش، بېلىجان يېتىشتۈرۈش قاتارلىق تېخنىكىلىق مەسىلىلەر قەدەم قەدەم ھەل قىلىندۇ ھەمدە ئېھتىياجلىق ئورۇنلار سۈپەتلىك بېلىجان سورتلىرى بىلەن تەمىنلىنىدۇ، بۇ ئارقىلىق ئىلى دەرياسى ۋادىسىدا ئۆزگىچە سۇ مەھسۇلاتلىرى كەسپى يېتىشتۈرۈلدى ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇلدى.

★ 8 - ئاينىڭ 18 - كۈنى غۇلجا شەھىرىدىكى پىلچى دەرياسىغا سېكونتلۇق تېزلىكى 191 كۇپ مېتىر بولغان، تارىختىن بۇيان 3 - قېتىم كۆرۈلگەن چوڭ كەلكۈن كېلىپ،

1 مىليون 250 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. پەرلىك مالىيە كىرىمى 53 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.17؛ پەرلىك مالىيە چىقىمى 253 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.4 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 293 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 14 مىليون 113 مىڭ يۈەنگە، تۈزلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 2 مىليون 831 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 2003 - يىلىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1317، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 217. ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى (كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىلەن بىرلەشتۈرۈلدى) بىر، ئوقۇغۇچىسى 328 (مىللىي 238)؛ ئوتتۇرا مەكتەپ 30 (مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ 11)، ئوقۇغۇچىسى 24 مىڭ 577 (مىللىي 19 مىڭ 646)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 135 (مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ 62)، ئوقۇغۇچىسى 49 مىڭ 777 (مىللىي 43 مىڭ 601)؛ بالىلار باغچىسى 5، باغچىدىكى بالا 2095. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 5562 (مىللىي 3801). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 11 مىليون 60 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %91 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 217 سەھىيە ئاپپاراتى، 838 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 505)، دوختۇرخانىلاردا 661 كارىۋات بار.

2003 - يىلى غۇلجا ناھىيىسىدە 3 قېتىم ناھىيە دەرىجىلىك تەتتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىگە 3365 ئادەم (قېتىم) قاتناشتى.

2003 - يىلى غۇلجا ناھىيىسىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 2624 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 1938 يۈەنگە يەتتى. ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 8274 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 9986 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3672 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 17 مىڭ 140 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى غۇلجا ناھىيىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشى بويىچە «تەڭرىتاغ

مەھسۇلات قىممىتى 720 مىليون 796 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 31 مىليون 375 مىڭ 300 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 580 مىليون 671 مىڭ 900 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 31 مىليون 65 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 405 مىڭ 298 توننا ئاشلىق، 178 توننا پاختا، 19 مىڭ 6 توننا ياغلىق دان، 247 مىڭ 878 توننا قىزىلچا، 18 مىڭ 26 توننا چىگە، 35 مىڭ 463 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 870 مىڭ 800 تۇپاق چارۋا قالدى. 29 مىڭ 10 توننا گۆش، 57 مىڭ 660 توننا سۈت، 4527 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2570.53 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 104 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 98 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 66 مىڭ كىلوۋاتتا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 749 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 160 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.07 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 720 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 447 مىڭ توننا كۆمۈر، 90 توننا ئىچىملىك - ھاراق، 1031 توننا سۈت ياسالغىنى، 56 مىڭ 900 توننا بۇغداي ئۇنى، 51 مىڭ 800 توننا ئارىلاشما يەم - خەشەك، 31 مىڭ 500 توننا سۇ يېغى، 44 مىڭ دانە قىزىل خىش، 1269 كىلوگرام ئالتۇن، 27 مىڭ 745 توننا شېكەر، 1031 توننا سۈت پاراشوكى، 12 مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، 16 مىڭ 480 كۇب مېتىر ياغاچ ماتىرىيال، 23 مىڭ 79 كۇب مېتىر سۈنئىي تاغتا ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 91 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 26 مىڭ 100 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 327 مىليون 590 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 180 مىليون 960 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 60 مىليون 310 مىڭ يۈەن. بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 6200 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 24 مىڭ 800 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 32 مىڭ 7 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 400 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 243 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 23 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن

مەھسۇلات قىممىتى 222 مىليون 293 مىڭ 400 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 12 مىليون 994 مىڭ 200 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 143 مىليون 380 مىڭ 800 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 2 مىليون 141 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق: 104 مىڭ 400 توننا ئاشلىق، 1700 توننا پاختا، 4500 توننا ياغلىق دان، 34 مىڭ 200 توننا قىزىلچا، 4667 توننا مېۋە - چېۋە، 13 مىڭ 300 توننا چىگە، 914 توننا تاۋۇز گازىرى، 19 مىڭ 500 توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 430 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. بىر يىلدا 8603 توننا گۆش، 1050 توننا يۇلك، 19 مىڭ 873 توننا سۈت، 1177 توننا تۇخۇم، 524 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 8487 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى (تېرىلغۇ يەر بوشتىلىپ ئورمان بەرپا قىلىنغان يەر 3333 گېكتار). يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 518 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 35 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 72 مىڭ 587 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 219 مىليون 986 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.9، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 73 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 756 مىڭ 900 توننا كۆمۈر، 172 مىليون 860 مىڭ دانە خىش، 46 مىڭ 200 توننا بۇغداي ئۇنى، 2124 توننا سۇ يېغى، 31 مىڭ 200 توننا يەم - خەشەك، 26 مىڭ 600 توننا گۈرۈچ، 332 توننا ئالدونىك، 1613 توننا سۈت ياسالغىنى، 18 مىڭ 532 كۇپ مېتىر تېلىنغان تاختاي، 9062 كۇپ مېتىر سۈنئىي تاختاي، 382 توننا سۇلياۋ ياسالما ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 49 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 29 مىڭ 403 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 18 مىڭ 353 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 266 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 192 مىليون 440 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 22 مىليون 80 مىڭ يۈەن. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 26 مىڭ 519 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 20 مىڭغا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 67 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكىپورت سوممىسى 45 مىليون 122 مىڭ دوللارغا يەتتى.

لوغقىسى، مۇسابىقىسىدا 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. جالڭ شۇ

چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: خۇ شىڭخۇي.
 14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: يۇلك دېگۋاڭ (شىبە).
 ھاكىم: تۇلك رۇيچىڭ.
 سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: مەمەت قاناتبېك (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

چاپچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى ئىلى دەرياسىنىڭ جەنۇبىي قىرغىقىغا، دىملوك تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 695 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 11. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 132 مىڭ 200 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 92 مىڭ 400)، يېزا نوپۇسى 106 مىڭ 500؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %2.8، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.56. ناھىيە بويىچە 32 مىڭ 220 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 18 مىڭ 850 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 1080 گېكتار)، 10 مىڭ 260 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 590 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 613 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 297 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %40؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 135 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.6، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 181 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 390 مىليون 845 مىڭ 600 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.7 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق

سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 279 كارىۋات بار. ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىدا 13 تۈردە 1. بىر تۈردە 2. 4 تۈردە 3. بولدى.

ناھىيە بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2168 يۈەنگە، ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 688 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 5603 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 2297 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 8734 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

تۆت چوڭ ئىگىلىك تىكلەش باغچا رايون قۇرۇلۇشى

2003 - يىلى چاپچال ناھىيىسىدە 4 چوڭ ئىگىلىك تىكلەش باغچا رايونىنىڭ دەسلەپكى كۆلىمى شەكىللەندى. بىرىنچى، ئۆلكە يولى «313» لىنىيىسى بويى ئاساس قىلىنغان «شىلىيەن» سانائەت باغچا رايونى. بۇ باغچا رايونىنىڭ پىلانلانغان كۆلىمى 200 گېكتار كېلىدۇ، 4 مىليون يۈەندىن كۆپرەك مەبلەغ سېلىنىپ، ناھىيە بازىرىنىڭ شىمالىدىكى يولغا جايلاشقان «شىلىيەن» سانائەت رايونىدىكى

303 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 10 مىليون 480 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 22 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 17.1%؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 159 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 10.5% ئاشتى. بازار - بېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 151 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 10 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 4 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3604، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋان بارلار 803. مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 3531 (مىللىي 2464)؛ 9 يىللىق ئۈزۈمىدىكى مەكتەپ 20، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 233 (مىللىي 7342)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 41، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 760 (مىللىي 13 مىڭ 272)؛ بالىلار باغچىسى 8، باغچىدىكى بالا 566. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2742 (مىللىي 2268). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %95 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %92 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 43 سەھىيە ئاپپاراتى، 476 كەسپىي

قىسقا ماتېرىيال

جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسى

بىلەن قورشالغان، ھەيۋەتلىك، تاملىرى قات - قات، مۇستەھكەم، پۈتكۈل قۇرۇلۇشقا خىش ۋە ياغاچتىن ئويىنا نەقىش چىقىرىلغان. شەرق تەرەپتىكى قۇرۇلۇشلار بىلەن ئېتىقادقا ئائىت رەسىملەر شىبە مەدەنىيىتىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ، يولنىڭ غەربىدىكى قۇرۇلۇشلار خەنزۇ مەدەنىيىتىنىڭ ئالاھىدىلىكىنى گەۋدەلەندۈرۈپ بېرىدۇ. شەرق ۋە غەرب تەرەپتىكى ئىككى بۆلەك قۇرۇلۇشلار قوشۇلۇپ بىر گەۋدە ھاسىل قىلىپ، جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسىنىڭ ئومۇمىي قىياپىتىنى نامايەن قىلغان.

2003 - يىلى 31 مىليون 295 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنغان چاپچال شىبە ئۆرپ - ئادەت مۇزىيى باغچىسى پۈتكۈزۈلدى. ئۇ جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسىنى مەركەز قىلغان ھالدا جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسى بىلەن قوشۇلۇپ، بىر گەۋدە ھاسىل قىلىپ كىشىلەرنىڭ جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسىنى ئېكسكۇرسىيە قىلىش جەھەتتىكى مەدەنىيەت مەزمۇنلىرىنى تېخىمۇ بېيىتتى. ۋۇ يۇلى

جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسى چاپچال ناھىيىسىنىڭ سۇنچاينىرۇ (بەشۈمۇل) يېزىسى تەۋەسىگە جايلاشقان، ئادەتتە «لاماسۇم» دەپ ئاتىلىدۇ، گۇاڭشۇ 18 - يىلى (1892 - يىلى) سېلىنغان، ئۇ ئىلدىكى 9 چوڭ ئىبادەتخانىنىڭ بىرى. 1990 - يىلى شۇ ئۇ ئارخەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى ئورنى قاتارىغا كىرگۈزۈلگەن.

جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسى شىمالدىن جەنۇبقا قارىتىپ سېلىنغان، خېلى روشەن بولغان بىر ئوتتۇرا ئوق سىزىقى بويلاپ ئىككى ياقىسى سىمىتىرىك ھالەتنى شەكىللەندۈرگەن، 12 قۇرۇلۇشتىن يەنى شەرق تەرەپتىكى ساڭرام قوۋىقى، تۆت چوڭ تەڭرىشاھ قەسىرى، مەھاۋىرە بۇدساتىۋا سارىيى، شەرق ۋە غەربتىكى يان قەسىر، ئۈچ ئەۋلاد بۇدساتىۋا قەسىرى، قوڭغۇراق راۋىقى، دۇمباق راۋىقى، ۋە غەرب تەرەپتىكى مەھەللە ئىلاھى، ئەۋلىيا ئىبادەتخانىسى، مەبۇدە ئىبادەتخانىسى قاتارلىقلاردىن تەركىب تاپقان. تۆت ئەتراپى ئېگىز قورۇق تام

قورغاس ناھىيىسى

- پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
- ج ك پ قورغاس ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شياڭ شۇلوك.
- 14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئەخەت ماخمۇت.
- ھاكىم: راشىدىن زېكرىيار (5 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ھېيتەم ئەزىزى (5 - ئايدا مۇۋەققەت ھاكىم بولدى).
- سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: لىۋ جىجى.

ئاساسىي ئەھۋالى

قورغاس ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ غەربىي بۆلىكىگە، ئىلى دەرياسى ۋادىسىنىڭ غەربىي شىمالىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 655 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 5، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 357 مىڭ 657 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 192 مىڭ 866)، يېزا نوپۇسى 277 مىڭ 630؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %12.36، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.82. 10. ناھىيە بويىچە 31 مىڭ 500 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 18 مىڭ 400 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 19 مىڭ 800 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 470 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 700 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 340 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %22.5؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 430 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 741 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.7 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 391 مىليون 690 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 27 مىليون 190 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 296 مىليون 680 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 2 مىليون 130 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق

3 كوپا يولىنى قاتتىقلاشتۇرۇش، باغچا رايونىنىڭ سۇ، توك، يول قاتارلىق ئۇل مۇئەسسەسەلىرىنى يۈرۈشلەشتۈرۈش ئىشى تاماملاندى، ھازىر باغچا رايونىغا 18 كارخانا ئورۇنلاشتى. ئىككىنچى، ئىلى دەرياسى ۋادىسىدىكى ئىككىلەمچى ئورمان بەلۋاغى بىلەن جىڭيۈەن ئىبادەتخانىسى ئاساس قىلىنغان ساياھەتچىلىك ئىگىلىك تىكلەش باغچا رايونى. بۇ باغچا رايونىغا خېرىدار چاقىرىپ مەبلەغ كىرگۈزۈش ئارقىلىق، دەريا ۋادىسىدىكى ئىككىلەمچى ئورمانلىققا 8 ساياھەت كارخانىسى ماكانلاشتى. 11 مىليون 300 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ باغچا رايونىنىڭ ئۇل مۇئەسسەسەلىرى غېلى ياغىلاندى، مەنزىرە رايونىدا 10.1 كىلومېتىر غول يول، 4.6 كىلومېتىر تارماق يول، كۆۋرۈكىسىمان 18 مۇڭگۈچ ياسالدى، 2.1 كىلومېتىر توك سىمى تارتىلدى. ئۈچىنچى، چاقۇنچىنىرۇ (سەككىز سۇمۇل) يېزىسى تەرەققىيات رايونى، سۇنچاچىنىرۇ (بەشمۇمۇل) يېزىسى، دۈيچىنىرۇ (تۆتسۇمۇل) يېزىسىنىڭ دۆلەت زېمىنىنى رەتلەش رايونى ئاساس قىلىنغان ئۆزگىچە ئىقتىسادىي زىرائەت رايونى. بۇ رايون ناھىيىنىڭ ئاساسلىق پاختىچىلىق رايونىغا ئايلاندىپ قالدى ھەمدە شىنجاڭ ئالاھىدە دورا شىركىتى بىلەن توختام تۈزدى. 10 مىڭ مو (666.67 گېكتار) يەرگە جۇڭگو دورا ماتېرىياللىرى بازىسى قۇرۇش پىلانلاندى. تۆتىنچى، چاپچال جەنۇبىي ئۆستىڭىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى ئۆزلەشتۈرۈلدىغان يەرلەر ئاساس قىلىنغان باقمىچىلىق ئارقىلىق ئىگىلىك تىكلەش باغچا رايونى. بۇ باغچا رايونىدا شىنجاڭ «جۇڭجۇ» شىركىتى باشلامچى بولۇپ، ئەتراپتىكى باقمىچىلىق ئائىلىلىرىنى يېتەكلىدى. ھازىر «باكوۋشياڭ» ئوقەتچىلىك شىركىتىنىڭ 1000 تۇپاق كالا بورداقچىلىق بازىسى، بېيجىڭ «جىيايىڭ» مەبلەغ سېلىش شىركىتىنىڭ مىڭ تۇپاقلىق كالا فېرمىسى، «تيەنشى ۋېينۇڭ» مىڭ تۇپاق كالىچىلىق فېرمىسى ھەمدە ئەتراپتىكى 10 نەچچە ئائىلىۋى چارۋىچىلىق فېرمىسى بۇ باغچا رايونىغا ماكانلاشتى. بۇ رايون ئۈلگە كۆرسىتىپ يېتەكلەش كۈچى كۈچلۈك بولغان نەسىللىك كالىچىلىق رايونىغا ئايلانماقتا.

★ 12 - ئاينىڭ 18 - كۈنى چاپچال ناھىيە بازىرىنىڭ ئاساسلىق كوچىلىرىدا 1 - يول ئاپتوبوسى قاتنىدى، لىنىيىنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 10 كىلومېتىر كېلىدۇ.

★ 6 - ئايدا چاپچال ناھىيە بازىرىنىڭ غەربىگە سېلىنغان قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش بازىرىغا 6 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىندى، ئۇنىڭ كۆلىمى 17 مىڭ 260 كۋادرات مېتىر بولۇپ، كۆكتات، يىمەك - ئىچمەك ۋە سانائەت مەھسۇلاتلىرى قاتارلىقلار بار، «4050» گە دائىر ئادەمدىن 64 ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

ۋۇ يۇلى

بولدى: 134 مىڭ 163 توننا ئاشلىق، 2337 توننا پاختا، 11 مىڭ 11 توننا پاقلىق دان، 288 مىڭ 967 توننا قىزىلچا، 3337 توننا ئالما، 7620 توننا ئۈزۈم، 2800 توننا ياۋا قارا ئۆرۈك ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 705 مىڭ 300 تۇپاق چارۋا قالدى. 20 مىڭ 895 توننا گۆش، 1960 توننا يۇلك، 31 مىڭ توننا سۈت، 9000 توننا تۇخۇم، 430 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2780 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 447 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 72 مىليون يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 120 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 436 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.7، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 133 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 265 مىڭ توننا كۆمۈر، 89 مىڭ توننا سېمونت، 54 مىڭ 300 توننا ئۇن، 8500 توننا سۇ يېغى، 976 مىڭ 900 توننا تۇرۇببا سۈيى، 7 مىليون 200 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 327 مىليون 100 مىڭ دانە خىش، 8691 توننا پۇە، 400 توننا ئىچىملىك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 24 مىليون 239 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 83 مىڭ 688 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 38 مىڭ 889 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 244 مىليون 100 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 121 مىليون 390 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 58 مىڭ 609 غا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە بازارلاردىكىسى 9875، يېزىلاردىكىسى 48 مىڭ 734. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 176 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 290 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 6 مىليون 60 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 46 مىليون 220 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.1 ئازايدى، يەرلىك مالىيە چىقىمى 176 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %5.2 ئاشتى. بازار-يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 119 مىليون 510 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 34 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۈلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 4 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 4680.

بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 1101. ناھىيە بويىچە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 4104 (مىللىي 1822)؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 25، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 102 (مىللىي 6775)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 71، ئوقۇغۇچىسى 30 مىڭ 145 (مىللىي 21 مىڭ 128)؛ ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 3013 (مىللىي 1069). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 180 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىستانسىسى قاپلاش نىسبىتى %85 كە، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 5 ناھىيە دەرىجىلىك سەھىيە ئاپپاراتى، 12 يېزا - بازار شىپاخانىسى، 106 كەنت دەرىجىلىك شىپاخانا، 132 يەككە ئامبولاتورىيە، 587 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 218)، دوختۇرخانىلاردا 495 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ناھىيىدىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2720 يۈەنگە، ئىش ئورنىدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 26 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 7569 ئادەم ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3621 ئادەم ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 12 مىڭ 188 ئادەم داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

يەن شۆبىي

قورغاسنىڭ يۇمىلاق موگۇسى ئوتتۇرا ئاسىياغا ئېكسپورت قىلىندى

قورغاس ناھىيىلىك سورت يېتىشتۈرۈش مەركىزىنىڭ دېھقانلىرى يېتىشتۈرگەن يۇمىلاق موگۇ قورغاس پورتى ئارقىلىق قازاقىستانغا ئېكسپورت قىلىندى، ئۇ ئوتتۇرا ئاسىيا بازىرى ئىستېمالچىلىرىنىڭ تاللىشىپ تالىدىغان مېلىغا ئايلاندى.

قورغاس ناھىيىسى 10 نەچچە يىللىق يېمەكلىك زەمبۇرۇغى ئىشلەپچىقىرىش تارىخىغا ئىگە، ئادەتتىكى موگۇ، پۇراقلىق موگۇ، يۇمىلاق موگۇ، يىڭىسىمان موگۇ قاتارلىق يېمەكلىك زەمبۇرۇغىلىرىنىڭ ئىلى بازارلىرىدا خېلىلا بازىرى بارىمىدى. 2 يىلنىڭ ئالدىدا سورت يېتىشتۈرۈش مەركىزىدىن دېھقان جالغ جىشىن سىچۈەندىن يۇقىرى مائاش بىلەن تېخنىكا خادىملىرىنى تەكلىپ قىلدى، شاخخەي شەھەرلىك يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىدىن يۇمىلاق موگۇ زەمبۇرۇغى سورتىنى سېتىۋېلىپ، ئۇنى كېڭەيتىپ سىناق تەرتىپىدە ئۆستۈرۈپ شۇ يىلىلا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

يۇمىلاق موگۇنىڭ قازاقىستاندىكى بازىرى ناھايىتى

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 633 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 266 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.9؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 208 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %44.1؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 159 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %6 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 504 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.41 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 240 مىليون 420 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 8 مىليون 910 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 253 مىليون 290 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 900 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 106 مىڭ 225 توننا ئاشلىق، 9598 توننا ياغلىق دان، 70 مىڭ 506 توننا قىزىلچا، 6472 توننا چىگە، 24 مىڭ 379 توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 600 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 17 مىڭ 9 توننا گۆش، 1486 توننا يۇلك، 29 مىڭ 256 توننا سۈت، 2433 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 1947 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 429 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 40 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 75 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 213 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28.1، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 78 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %39.5 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 115 مىڭ 300 توننا سېمونت، 3450 توننا سۇ يېغى، 32 مىڭ 600 توننا بۇغداي ئۇنى، 55 مىڭ توننا كۆمۈر، 29 مىليون 930 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 410 مىڭ توننا تۇرۇببا سۈيى، 3097 توننا تەييار چىگە، 4000 كۇب مېتىر تىلىنغان تاختاي ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 405 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 132 مىڭ 100 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 89 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 624 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 549 مىليون يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 6389 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 9096 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 22

ياخشى، ئالما ئانادا بىر كىلوگرام يۇسۇق موگۇنىڭ توپ سېتىلىش باھاسى 15 يۈەن، پارچە سېتىلىش باھاسى 20 يۈەندىن يۇقىرى بولدى. چالغ جىشىنىڭ يول كۆرسىتىشى بىلەن سورت يېتىشتۈرۈش مەركىزىدىكى دېھقانلار بەس - بەستە يۇسۇق موگۇ تېرىدى. قورغاس چېگرا ئېغىزىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتسىلا كۈنگە 300 كىلوگرامدىن 500 كىلوگرامغىچە يۇسۇق موگۇ ئېكسپورت قىلىنىدۇ.

چالغ تېي

★ 8 - ئايدا قورغاس ناھىيىسى كۈرە قەدىسى شەھىرى ساياھەت مەنزىرە رايونىنىڭ ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىنى باشلىدى. بۇ تۈرگە 18 مىليون 930 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، قۇرۇلۇش مۇددىتى بىر يىل بولدى. يەن شۆمبى

توققۇزتارا ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ

ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ توققۇزتارا ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى : گاۋ جياڭخۇي (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، پەن شىڭگې (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى). 14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى : ئاقىنېبىك قاناپىيا (قازاق). ھاكىم : ساپارېك ئورالېك (قازاق). سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى : زەينەپ ئۆمەرجان.

ئاساسىي ئەھۋالى

توققۇزتارا ناھىيىسى ئىلى دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىنىنىڭ جەنۇبىغا، تېكەس دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىن ۋادىسىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 816 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 7. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 152 مىڭ 765 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 109 مىڭ 555)، يېزا نوپۇسى 132 مىڭ 799؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.46، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.14. ناھىيە بويىچە 22 مىڭ 273.3 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 30 مىڭ 720 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، (ئېغىز تېرىلغۇ كۆلىمى 6100 گېكتار)، 7620 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى توققۇزتارا ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2589 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 400 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 5121 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2227 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 8936 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى

توققۇزتارا ناھىيىسىدە 2 - نۆۋەتلىك چاشى ساياھەت بايرىمى ئۆتكۈزۈلدى

توققۇزتارا ناھىيىلىك 2 - نۆۋەتلىك ئېكولوگىيىلىك ساياھەت بايرىمى 2003 - يىلى

8 - ئاينىڭ 18 - كۈنى كۆلدېنېك مەنزىرە رايونىدا ئۆتكۈزۈلدى. بايرامغا گۇاڭجۇ قاتارلىق ئىچكى ئۆلكىلەردىن كەلگەن سودىگەرلەر، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر قايسى چوڭ ئاخبارات ۋاسىتىلىرى ۋە ساياھەتچىلەردىن بولۇپ 5000 دىن ئارتۇق ئادەم قاتناشتى. ساياھەت بايرىمىدا ئاقىن ئېيتىشىش، ئوغلاق تارتىشىش، قىز قۇۋار قاتارلىق مىللىي ئالاھىدىلىككە ئىگە پائالىيەتلەر، مىللىي سەنئەت بۇيۇملىرى كۆرگەزمىسى، توققۇزتارا مەنزىرىلىرى رەسىم كۆرگەزمىسى، خېرىدار چاقىرىپ مەبلەغ كىرگۈزۈش تۈرلىرى بويىچە يەرمەنكە ئۆتكۈزۈلدى، شۇنىڭ بىرگە يەنە توققۇزتارا چاشى ئېكولوگىيىلىك ساياھەت رايونى ئۈچۈن 3 ئالتۇن لىنىيە ئېچىلدى. ★ 4 - ئاينىڭ 25 - كۈنى توققۇزتارا ناھىيىسىنىڭ مۇخۇر يېزىسىدىكى كۆلسايدا كەڭ كۆلەمدە تاغ گۆمۈرۈلۈپ چۈشۈپ، 4 ئائىلىلىك چارۋىچىنىڭ ئۇي كۆمۈلۈپ قالدى. 4 ئادەم ئۆلدى، 4 ئادەم، 161 تۇياق چارۋا ئىز - دېرەكسىز يوقاپ كەتتى، 8 گېكتاردىن كۆپرەك، 3500 تۈپتىن ئارتۇق ياۋا مېۋىلىك دەرەخ كۆمۈلۈپ قالدى، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

★ 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى سائەت 22 ئەتراپىدا توققۇزتارا ناھىيىسىدە تۇيۇقسىز قارا يامغۇر ياغدى، يامغۇر مىقدارى 20.8 مىللىمېتىرغا يەتتى. بىر قىسىم يېزا - مەيدانلار مۇلدۇر ھۇجۇمغا ئۇچرىدى. قارا يامغۇر ئاقتۇبەك يېزىسىدىكى جىنارسايدا نەچچە ئون يىلدىن بېرى كۆرۈلمىگەن كەلكۈن پەيدا قىلدى، 7 ئادەم ئۆلدى، ئىقتىسادىي زىيان 14 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

چېڭ دېبو، تاڭ كەي

شىنجاڭ غەربىي تەڭرىتاغ دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنىڭ يىراقتىن كۆرۈنۈشى.

چېڭ دېبو فوتوسى

مىڭغا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىنى 950 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 82 مىليون 820 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 46 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 4 مىليون 400 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 25 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %43.15؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 147 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %11 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 403 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئۆمۈر سۇغۇرتىسى ھەققى كىرىمى 13 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە، ھەر خىل تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3010، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 623. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 1838 (مىللىي 1182)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 10، ئوقۇغۇچىسى 8070 (مىللىي 5722)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 50، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 756 (مىللىي 14 مىڭ 313)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 272. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2168 (مىللىي 1498). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 129 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %100 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %94 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 14 سەھىيە ئاپپاراتى، 455 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 334 كارىۋات بار.

چارۋىچىلىقنىڭ 417 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 104 مىڭ توننا ئاشلىق، 15 مىڭ 100 توننا ياغلىق دان، 22 مىڭ 800 توننا چىگە، 373 مىڭ 700 توننا قىزىلچا، 116 مىڭ 800 توننا ياڭيۇ ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 1 مىليون 52 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 23 مىڭ 500 توننا گۆش، 23 مىڭ توننا يۇلك، 45 مىڭ 600 توننا سۈت، 2900 توننا تۇخۇم ئېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 896 مىليون يۈەنگە، ساپ پايدىسى 61 مىليون يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 65 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 248 مىليون يۈەن (ناھىيىگە تەۋەسى 667 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %7.81 (ناھىيىگە تەۋەسى %7.24)، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 519 مىليون يۈەن (ناھىيىگە تەۋەسى 192 مىليون يۈەن) گە يېتىپ، %15.87 (ناھىيىگە تەۋەسى %27.57) ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 64 مىڭ 200 توننا شېكەر، 39 مىڭ 300 توننا بۇغداي ئۇنى، 17 مىڭ 300 توننا سۇ يېغى، 68 مىڭ توننا ئارىلاشما يىم - خەشەك، 11 مىڭ 700 توننا ئىچكىملىك - ھاراق، 44 مىڭ توننا ئېچىتىلغان ئىسپىرت، 12 مىڭ 400 كۇب مېتىر تالالىق تاختا، 55 مىليون 150 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 30 مىڭ 700 توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 26 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 209 مىڭ 100 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 99 مىڭ 300 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 220 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 104 مىليون يۈەن. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 337 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بويىچە بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 12 مىڭ 100 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 22 مىڭ 700 گە، كىچىك زېرەك ئابونتى 2300 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 41 مىڭ 400 گە يەتتى. 133 مىڭ ساياھەتچىسى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 27 مىليون 50 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 53 مىليون 460 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %2.14 ئازايدى؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 204 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.3

كۈنەس ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ كۈنەس ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: دېڭ جاڭۋۇ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قۇرمان دەۋكېن (قازاق).

ھاكىم: نۇرۇم سىمايلىقان (قازاق).
سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

كۆپىگىن ئاسلىجان (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

كۈنەس ناھىيىسى شىنجاڭنىڭ غەربىگە، تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، ئىلى دەرياسى ۋادىسىنىڭ شەرقىي قىسمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى غەربىي لىنىيىنىڭ 900 كىلومېتىر، شەرقىي لىنىيىنىڭ 500 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 6، يېزا 5. ناھىيە بويىچە يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 296 مىڭ 800 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 176 مىڭ 500)، بۇنىڭ ئىچىدە ناھىيىگە تەۋە نوپۇسى 256 مىڭ 800 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 167 مىڭ 300)، ناھىيىگە تەۋە يېزا نوپۇسى 73 مىڭ 900؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.61، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %9.33. ناھىيە بويىچە 37 مىڭ 197.5 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 18 مىڭ 490 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 17 مىڭ 630 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 794 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 664 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %6.11؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 589 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.87؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 541 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12.1 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 886 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %4.62 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 429 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 24 مىليون يۈەن،

★ 4 - ئاينىڭ 26 - كۈنى كۈنەس ناھىيىسىنىڭ ئارالتۆبە بازىرى مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى تەرىپىدىن شىنجاڭ بويىچە «گۈزەل ئەخلاق دېھقانلار ئائىلىسىدە» پائالىيىتىدىكى بىردىنبىر ئۆلگە نۇقتا قىلىپ بېكىتىلدى، بۇ پائالىيەتنىڭ داۋاملاشقانلىقىغا 3 يىلچە بولدى.

★ 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى كۈنەس ناھىيىسىنىڭ 3333 گېكتارلىق جۇڭگو تىبابىتى دورا ئۆسۈملۈكلىرى بازىسى ۋە ئۇنى كەسىپلەشتۈرۈش تۈرى ئاپتونوم رايونىنىڭ 2002 - يىللىق «ئۇچقۇن پىلانى» غا كىرگۈزۈلدى، بۇ تۈرنىڭ يولغا قويۇلۇشى مۇددىتى 3 يىل.

★ 8 - ئاينىڭ 10 - كۈنى كۈنەس پەن - تېخنىكا چارۋىچىلىقى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ئۈستىگە ئالغان دۆلەت دەرىجىلىك «ئۇچقۇن پىلانى» - نەسىللىك ئىنەكنى يوغاز قىلىش بىئولوگىيىلىك قۇرۇلۇشى ۋە ئۇنى كەسىپلەشتۈرۈش تۈرىگە رەسمىي ئۇل سېلىنىپ ئىش باشلاندى. بۇ تۈرگە 187 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، كۆلىمى 106.6 گېكتار. ئاساسلىقى بىر مەركەز (نەسىللىك ئىنەكنى يوغاز قىلىش بىئولوگىيىلىك قۇرۇلۇشى)، ئۈچ بازار (سۈت كالىسى، گۆش كالىسى بېقىش بازىسى، بوغۇز، يەم - خەشەك ماتېرىيالى ئۆستۈرۈش بازىسى، يەم - خەشەك، سۈت ياسالغىلىرى، گۆش پىششىقلاپ ئىشلەش بازىسى) قۇرۇشتىن ئىبارەت. بۇ تۈرنىڭ يولغا قويۇلۇشى مۇددىتى 3 يىل.
گې چاڭ

موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ موڭغۇلكۈرە ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: خۇ ياشېڭ.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ماخمۇتجان غېنى (قازاق).

ھاكىم: باقتىيىن غىنايات (قازاق)، 4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى، تالقات تالىم (قازاق)، 4 - ئايدا مۇۋەققەت ھاكىم بولدى.

سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: تاخسەر باكبېن (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى ئىلى دەرياسىنىڭ يۇقىرى ئېقىنىدىكى تېكەس دەرياسى ۋادىسىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 879 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق

ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامادەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 689 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئۆمۈر سۇغۇرتىسى كىرىسى 24 مىليون يۈەنگە، ئۈزلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 8254، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 2415. ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا تېخنىكوم 2، ئوقۇغۇچىسى 1344 (مىللىي 1091)؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 6325 (مىللىي 2697)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 28، ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 361 (مىللىي 9164)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 75، ئوقۇغۇچىسى 33 مىڭ 807 (مىللىي 23 مىڭ 634)؛ بالىلار باغچىسى 12، باغچىدىكى بالا 776. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 3655 (مىللىي 1970). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 950 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %97 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 14 سەھىيە ئاپپاراتى، 703 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 187)، دوختۇرخانىلاردا 475 كارىۋات بار.

2003 - يىلى كۈنەس ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 2630 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 1812 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 692 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 7801 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4143 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 13 مىڭ 647 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 3 - ئاينىڭ 24 - كۈنى شىنجاڭ نارات ساياھەت رايونى تارماق لىنىيە ئايرودرومى تۈرى گوۋۇيۈەن ۋە مەركىزىي ھەربىي ئىشلار كومىتېتىنىڭ تەستىقلىشى بىلەن تۈز قىلىپ تۇرغۇزۇلدى. ئايرودروم كۈنەس ناھىيە بازىرىنىڭ شەرقىگە 12 كىلومېتىر كېلىدىغان كوردۆڭ دېگەن جايغا ياسىلىدۇ، ئايرودرومغا جەمئىي 164 مىليون 170 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

★ 4 - ئاينىڭ 24 - كۈنى دۆلەت 270 مىليون يۈەن مەبلەغ سالغان كۈنەس ناھىيىسىنىڭ بەشتۆبە يېزا قاراسۇ كەنتى (مەملىكەت بويىچە ئۆلكىلىك ئائىلىمۇ چارۋىچىلىق فېرمىسى نۇقتىسى) دىكى 418 گېكتار سۈپەتلىك ئوتلاقنى سۇ تېجەپ سۇغىرىش قۇرۇلۇشى تۈرى باشلاندى.

بولدى: 20 مىڭ 29 توننا ئاشلىق، 40 مىڭ 760 توننا ياغلىق دان، 102 توننا مېۋە - چېۋە، 7333 توننا چىگە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 868 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 13 مىڭ 498 توننا گۆش، 1181 توننا يۇڭ، 22 مىڭ 216 توننا سۈت، 324 توننا تۇخۇم، 45 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 963 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 340 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 14 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 51 مىڭ 450 كىلوۋاتقا يەتتى.

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدە 6.1 بال يەر تەۋرىدى. سۈرەتتە: قىسمىدىكى ئوڭىتىپ - ئەسكەرلەر ئابەتكە ئۇچرىغان ئاممىنى ۋە ئۇلارنىڭ نەرسە - كېرەكلىرىنى قۇتقۇزماقتا. سۈرەتنى موڭغۇلكۈرە ناھىيىلىك پارتكوم تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى تەمىنلىگەن.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 191 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %31.78، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 51 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %34.34 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 99 مىڭ 700 توننا كۆمۈر، 60 مىڭ توننا ئۇن، 11 مىڭ 865 توننا سۇ يېغى، 60 مىليون 120 مىڭ دانە خىش، 22 مىليون 70 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 280 مىڭ كۇب مېتىر تۇرۇبىا سۈيى، 318 توننا سۈت پاراشوكى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون 764 مىڭ 700 يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 20 مىڭ 996.31 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 8756.09 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 164 مىليون 650 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 128 مىليون 860 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 34 مىليون 390 مىڭ يۈەن. يىلى ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7000 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5000 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 24 مىڭ 200 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 100 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 160 مىليون يۈەنگە يەتتى. 47 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 2 مىليون 750 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 17 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.97؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 134 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.44 ئاشتى. بازار - يېزا

بازار بىر، يېزا 9. يىلى ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىگنۇەننىڭ نوپۇسى بۇنىڭ سىرتىدا) 116 مىڭ 300 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 90 مىڭ 700)، يېزا نوپۇسى 92 مىڭ 200؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %15.89، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %12.68. ناھىيە بويىچە 35 مىڭ 60 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 6911 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 24 مىڭ 824 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى قۇرۇقلۇق تىپىدىكى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ تاغلىق رايون قۇرغاق، يېرىم نەم، سوغۇق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 669 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 341 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.11؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 97 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %29.60؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 230 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.02 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 216 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.17 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 94 مىليون 715 مىڭ 700 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 1 مىليون 518 مىڭ 500 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 117 مىليون 186 مىڭ 400 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 183 مىڭ 200 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق

يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون 700 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %90 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 15 سەھىيە ئاپپاراتى، 308 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 380 كارىۋات بار. 2003 - يىلى موڭغۇلكۆرە ناھىيىلىك ئارغىماق ئوينىتىش كوماندىسى 7 - نۆۋەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا 2 ئالتۇن مېدال ئالدى. 2003 - يىلى موڭغۇلكۆرە ناھىيىسىدىكى پىزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2448 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال ساپ چىقىمى 1257 يۈەنگە،

ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 341 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 9 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 2 مىليون 55 مىڭ 300 يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە 2003 - يىلىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3386، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 673. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 8، ئوقۇغۇچىسى 2071 (مىللىي 1314)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 28، ئوقۇغۇچىسى 7749 (مىللىي 5981)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 18، ئوقۇغۇچىسى 17 مىڭ 985 (مىللىي 14 مىڭ 886)؛ بالىلار باغچىسى 4، باغچىدىكى بالا 1065. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2208 (مىللىي 1717). شۇ

قىسقا ماتېرىيال

ئەۋلىيا ئىبادەتخانىسى

بار. پىشاۋاننىڭ ھەر قايسى بۇرجەكلىرى پەرۋاز قىلىۋاتقان شەكىلدە. تاغ قوۋۇقى، ئالدى ۋە كەينى قەسىرلەرنىڭ ئۆگزىسى ئۇچلۇق قىلىپ ياسالغان، چوڭ قەسىردىكى 7 ئېغىز ئۆي تۈز كۆادرات شەكىلدە بولۇپ، تاغقا يۆلەپ ئىككى قەۋەت قىلىپ سېلىنغان.

1962 - يىلى ئەۋلىيا ئىبادەتخانىسى ئاپتونوم رايون بويىچە نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورنى قاتارىغا، 2001 - يىلى دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورنى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. ئۇ شىنجاڭ تەۋەسىدە ھازىرغىچە ساقلىنىپ قالغان ئىبادەتخانىلار ئىچىدىكى ئەڭ چوڭ سېرىق دىن ئىبادەتخانىسى ھېسابلىنىدۇ.

بۇ ئىبادەتخانا موڭغۇلكۆرە ناھىيىسى تەۋەسىگە جايلاشقان، دېڭىز يۈزىدىن ئېگىزلىكى 1890 مېتىر كېلىدۇ، سول قانات ئۇيراتلار سالغان لاما ئىبادەتخانىسى. ئەۋلىيا ئىبادەتخانىسى موڭغۇل تىلىدا «بۇغدا شىگۇم» دەپ ئاتىلىدۇ، 1889 - يىلى سېلىنىشقا باشلانغان بولۇپ، 4 يىلدا پۈتكەن، قۇرۇلۇش كۆلىمى 2000 كۆادرات مېتىر كېلىدۇ، 8 قەسىر بار.

ئىبادەتخانا شىمالدىن جەنۇبقا قارىتىپ سېلىنغان بولۇپ، 8 قەسىر تەرتىپلىك، روبۇرو ئورۇنلاشتۇرۇلغان، ئوتتۇرا ئوق سىزىقى بويلاپ رەسىملىك نام، تاغ قوۋۇقى، ئالدىنقى قەسىر، چوڭ قەسىر، ئارقا قەسىر، ئوڭ - سول تەرىپىدە قوشۇمچە قەسىرلەر ۋە ئالتە قىرلىق، قوش قەۋەتلىك پىشاۋان

گېدىڭ تېغىدىكى ئابىدە

تەرىپىگە مانجۇ، خەنزۇ يېزىقلىرى، كەينى تەرىپىگە موڭغۇل، تىبەت يېزىقلىرى تىك شەكىلدە ئويۇلغان، بۇنىڭ ئىچىدىكى خەنزۇچە خەتنىڭ سانى 210 دىن ئاشىدۇ، بۇ ئابىدىگە ئاساسلىقى چىڭ سۇلالىسى قوشۇنىنىڭ جۇڭغارلارنىڭ ئاقاقىلى داۋاج قوزغىغان توپلاشنى تىنچىتىش جەريانىدىكى نەتىجىلىرى خاتىرىلەنگەن.

2001 - يىلى گېدىڭ ئابىدىسى دۆلەت دەرىجىلىك نۇقتىلىق قوغدىلىدىغان مەدەنىيەت يادىكارلىق ئورنى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى.

بۇ ئابىدە موڭغۇلكۆرە ناھىيىسىدىكى دېڭىز يۈزىدىن 1960 مېتىر ئېگىز جايدا. بۇ ئابىدىنىڭ تولۇق نامى جۇڭغارلارنى تىنچىتىش گېدىڭ ئابىدىسى دەپ ئاتىلىدۇ. ئابىدە پۈتۈكى چيەنلۇڭ خان تەرىپىدىن 1760 - يىلى پۈتۈلگەن، ئابىدىنىڭ ئېگىزلىكى 2.95 مېتىر، كەڭلىكى 0.83 مېتىر، قېلىنلىقى 0.27 مېتىر، ئۇنىڭ ئالدى يۈز بېشىغا تۈگۈلۈپ ياتقان ئەجدىرھاننىڭ شەكلى چۈشۈرۈلگەن، ئالدى تەرىپىگە «چىڭ سۇلالىسى شاھى» دېگەن خەت، ئارقىسىغا «مەڭگۈ ياشىغاي» دېگەن خەت ئويۇلغان، تەكلىكىگە شەرقىي دېڭىزدىن كۆتۈرۈلگەن قۇياشنىڭ شەكلى چۈشۈرۈلگەن. ئابىدىنىڭ ئالدى

لى شۆلىك

ئاپتەنتىن قۇتۇلدۇردى. جەمئىيەتتىكى ھەر قايسى ساھەلەر 670 مىڭ يۈەن نەق پۇل، قىممىتى 730 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق قۇتقۇزۇش بۇيۇمى ئىشانە قىلدى.

★ 2003 - يىلى موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدە تۇنجى سانائەت باغچا رايونى بەرپا قىلىندى، تۇنجى قارارلىق قۇرۇلۇشنىڭ كۆلىمى 40 گېكتار كېلىدۇ، ھازىر خېجىچىك مېتال بۇيۇملار، قاتناش، ئېلېكتر سايمانلىرى، قۇيىمچىلىق زاۋۇتى بىلەن شىئەن بىخەتەر پوچاڭزا ياساش زاۋۇتى بۇ رايونغا ماكانلاشتى.

★ 2003 - يىلى موڭغۇلكۈرە ناھىيىسى خېرىدار چاقىرىپ مەبلەغ كىرگۈزۈش سالىمىنى زورايتىپ، بۇ يىرى يىلىدا 45 توختام ئىمزالىدى، 141 مىليون 215 مىڭ يۈەن مەبلەغ كىرگۈزدى، 100 مىليون 663 مىڭ 700 يۈەن نەقلىشتى. دۆلەتلىك تۈردىن 23 نى قولغا كەلتۈردى، ئۇلارغا 177 مىليون 562 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە قۇرۇلۇش باشلانغان تۈر 14.

لى شۆلىك

تېكەس ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ك پ تېكەس ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ما يۇڭچىن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابلاي قادىر قوجا (قازاق).

ھاكىم: ئۇلۇنتاي تۇرسۇنباي (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 11 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: تۇرسۇن ئەخمەت.

ئاساسىي ئەھۋالى

تېكەس ناھىيىسى تەڭرىتاغنىڭ غەربىي قىسمىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، تېكەس - موڭغۇلكۈرە ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي بۆلىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 852 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 7. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 155 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 144 مىڭ 900)، يېزا نوپۇسى 109 مىڭ 400؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %95.14، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %27.13. ناھىيە بويىچە 16 مىڭ 930 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 6740 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 6070 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى قۇرۇقلۇق تىپىدىكى يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 65 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 5520 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4112 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 9820 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

موڭغۇلكۈرەدە يەر تەۋرىندى

2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى سائەت 9 دىن 38 مىنوت 28 سېكونت ئۆتكەندە موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىنىڭ غەربىگە 80 كىلومېتىر كېلىدىغان يەردىكى جۇڭگو - قازاقىستان چېگرىلىنىدىغان جايدا 6.1 بال يەر تەۋرىندى، تەۋرەش مەركىزى شىمالىي پاراللېل 43°06'، شەرقىي مېرىدىئان 80°06'. قا توغرا كېلىدۇ. شۇ كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى سائەت 18 دىن 20 مىنوت ئۆتكەندە 5.2 بال قالدۇق يەر تەۋرىندى، 22 دىن 36 مىنوت ئەتراپىدا يەنە 4.9 بال قالدۇق يەر تەۋرىندى.

بىگتۇەن يېزا ئىگىلىك 4 - شى 76 - تۇەننىڭ 1 - لىيىنى ۋە شات، خۇسۇمتۇ خارسۇن، چاغانئۇسۇ، قاراسۇ يېزىلىرى ئېغىر ئاپەتكە ئۇچرىدى. 10 ئادەم ئۆلدى، 47 ئادەم يارىلاندى (27 ئادەم ئېغىر يارىلاندى، 20 ئادەم يىنىك يارىلاندى)، ناھىيە بويىچە 1579 ئائىلىلىك 6634 ئادەم ئاپەتكە ئۇچرىدى، 1395 ئائىلىلىك 5859 ئادەم ئاپەت زىيىنىغا ئۇچرىدى؛ 16 مىڭ 306 مال - چارۋا ئۆلدى، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ چارۋا 4076، ئۇششاق چارۋا 12 مىڭ 230؛ ئاممىنىڭ ئۆيى، يېزا - كەنت ئىشخانلىرى، مەكتەپ بىناسى، يېزا - بازارلىق شىپاخانىلار بولۇپ جەمئىي 948 ئېغىز ئۆي، 208 قوتان، ئۇرۇقلاندۇرۇش پونكىتى، دورىلاش كۈلچىكى ئورۇلۇپ چۈشتى، دۆلەت دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان ئورۇنلاردىن گېدىڭ تېغىدىكى ئابىدە، ئەۋلىيا ئىبادەتخانىسى ئېغىر دەرىجىدە زىيانغا ئۇچرىدى، گېدىڭ تېغىدىكى ئابىدە رايۇنى ئورۇلۇپ چۈشتى، نەقىشلىك لەمپە بىلەن ئابىدە گەۋدەسى ئورنىدىن يۆتكىلىپ كەتتى، ئەۋلىيا ئىبادەتخانىسىنىڭ ئالدى قەسىر، كەينى قەسىر ۋە بىر قىسىم تاملىرى، چوڭ قەسىرنىڭ پەشتاقلىرى ئورۇلۇپ چۈشتى. يەر تەۋرەش ئاپىتى كەلتۈرۈپ چىقارغان بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 83 مىليون 236 مىڭ 700 يۈەنگە يەتتى. ئاپەت يۈز بەرگەندىن كېيىن پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن، ئاپتونوم رايون ۋە ئىلى ئوبلاستلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدىكى ئاپەت ئەھۋالىغا يۈكسەك ئېتىبار بەردى شۇنداقلا غەمخورلۇق قىلدى، 76 - تۇەن - مەيداندىكى ئېغىر تالاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىغا نۇقتىلىق ياردەم قىلىپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ،

كىردۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 496 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 243 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %2.91؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 90 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %18.94؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 162 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.71 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 356 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %2.78 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 133 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 13 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 210 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 290 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 48 مىڭ 507 توننا ئاشلىق، 15 مىڭ 496 توننا ياغلىق دان، 3324 توننا قىزىلچا، 5481 توننا مېۋە - چېۋە، 47 مىڭ 190 توننا باشقا ئىقتىسادىي زىرائەت ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 701 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 12 مىڭ 806 توننا گۆش، 1691 توننا يۇلك، 23 مىڭ 979 توننا سۈت، 2975 توننا تۇخۇم، 29 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 4000 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 389 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 17 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 45 مىڭ 960 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 160 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %17.9 سانائەت قوشۇلما قىممىتى 48 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.13 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 12 مىليون 830 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 8 مىليون 490 مىڭ دانە خىش، 70 مىڭ توننا ئۇن، 3000 توننا ئارىلاشما يەم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 18 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 27 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 24 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 158 مىليون 670 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 35 مىليون يۈەندىن ئاشىدۇ. بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 11 مىڭ 915 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4837 كۆچمە

تېلېفون ئابونتى 6000 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 197 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 180 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىسى 14 مىليون 240 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %18.6؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 141 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %1.1 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 345 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا كىرىسى 4 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە، تۈرلۈك تۈلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 4 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 2003 - يىلدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2946، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 665. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 43 (ھەممىسى مىللىي)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 2089 (مىللىي 1291)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 20، ئوقۇغۇچىسى 9628 (مىللىي 5322). ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2277 (مىللىي 2503). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 900 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %90 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 12 تىببىي داۋالاش ئاپپاراتى، 571 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 208 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 2375 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 51 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلنىڭ ئاخىرىغىچە 6343 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2763 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 10 مىڭ 599 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى ناھىيەدە خېرىدار چاقىرىپ مەبلەغ كىرگۈزۈش تۈرى بويىچە 18 تۇختام ئىمزالاندى، توختام ئومۇمىي سوممىسى 130 مىليون يۈەن.

★ 2003 - يىلى تېكەس ناھىيىسى «ئاپتونوم رايون بويىچە پەن - تېخنىكا ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈشتە ئىلغار ناھىيە» دېگەن نامغا، مۇئاۋىن ھاكىم جىيال شىجىيەن پەن - تېخنىكا ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش تۆھپە مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

ۋاڭ يەن

ئىلىقا ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ئىلىقا ناھىيىلىك 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: لى شىنجۈن.

14 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: كېرىنئېك جۈربېك (قازاق).

ھاكىم: ئەبلىمبەت جۈنۇسقاھن (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

مۇقاش خۇدايبرگېن (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

ئىلىقا ناھىيىسى ئوتتۇرا تەڭرىتاغنىڭ غەربىي بۆلىكىگە، ئىلى ۋىلايىتىنىڭ شەرقىي شىمالىي كىندىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن تۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى غەربىي لىنىيىنىڭ 816 كىلومېتىر، شەرقىي لىنىيىنىڭ 516 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 10. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 152 مىڭ 800 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 108 مىڭ 300)، يېزا نوپۇسى 133 مىڭ 900؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %14.37، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.63. ناھىيە بويىچە 21 مىڭ 333 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 18 مىڭ 493 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 9797 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 553 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 220 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.7؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 151 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %58.3؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 181 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.7 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 362 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.88 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 120 مىليون 110 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 9 مىليون 950 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 215 مىليون 560 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 34 مىڭ 410 توننا ئاشلىق، 5451 توننا ياغلىق دان، 13 مىڭ 934 توننا

قىزىلچا، 1750 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. باشقا ئاساسلىق ئىقتىسادىي زىرائەتلەردىن 30 مىڭ 974 توننا ھوسۇل ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 809 مىڭ 80 تۇپاق چارۋا قالدى. 14 مىڭ 51 توننا گۆش، 1746 توننا يۇلك، 49 مىڭ 920 توننا سۈت، 997 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 2693 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 431 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 43 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 54 مىڭ 300 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 145 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.7؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 40 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %2.6 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 210 مىڭ توننا كۆمۈر، 12 مىڭ 500 توننا سېمونت، 653 توننا سۈت ياسالمىسى، 56 مىليون دانە غىش، 2199 توننا پارتلىتىش دورىسى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 46 مىليون 520 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 61 مىڭ 396 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 31 مىڭ 505 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە نۇرغۇن مۈلۈككە 671 مىليون 690 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 618 مىليون 820 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 16 مىليون 790 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 18 مىڭ 379 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8804 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 3100 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 500 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 123 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 38 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 3 مىليون 800 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 22 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %29.72؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 143 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.97 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 353 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مال - مۈلۈك سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 2 مىليون 241 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، %35.37 ئاشتى، 4 مىليون 120 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى؛ ئۆمۈر سۇغۇرتىسى ھەققى كىرىمى 11 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %15.75 ئاشتى.

ناھىيە بويىچە 2003 - يىلىدىكى ھەر خىل كەسىپى

ئىلى ئوبلاستلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى تارباغاتاي ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بايغوجا مىركىتابى (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جىن جاۋدې، قاۋكېن ئالىم (قازاق).

ۋالىي: قىزىلجان سېرقوجا (قازاق، 4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، تىلىۋالدى ئابدۇرېشىت (قازاق، 4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ مۇئاۋىن ۋالىيلار: يۇ شېنخېي، ئابلاجان ئىمىن (12 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جۇڭگو دورجالا (موڭغۇل، 5 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، چېن گۇاڭمىڭ، ۋالىي جىيەنشىن (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش ۋىلايەتلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ رەئىسى: شۇ جىيايىن؛ مۇئاۋىن رەئىسلىرى: كۈلەن مامۇرىيەك (ئايال، قازاق)، زۇ دېشى (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋالىي ياجۇن، لى يۇڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

تارباغاتاي ۋىلايىتى شىنجاڭنىڭ غەربىي شىمالىغا جايلاشقان. مەمۇرىي مەھكىمە چۆچەك شەھىرىدە. 2003 - يىلى ۋىلايەتكە قاراشلىق شەھەر 2، ناھىيە 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 878 مىڭ (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 396 مىڭ)، يېزا نوپۇسى 370 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.08، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.55. ۋىلايەت بويىچە 285 مىڭ 600 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 83 مىڭ گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 202 مىڭ 500 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق، يېرىم قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 8 مىليارد 779 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 933 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.4؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليارد 230 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.6؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 3 مىليارد 616 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.1 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 5 مىليارد 127 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.17 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 370 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 109 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 1 مىليارد 462 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 17 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 554 مىڭ توننا

تېخنىكا خادىمى 2511، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 707. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 1912 (مىللىي 964)؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 32، ئوقۇغۇچىسى 8994 (مىللىي 6593)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 49، ئوقۇغۇچىسى 19 مىڭ 762 (مىللىي 15 مىڭ 582)؛ بالىلار باغچىسى 7، باغچىدىكى بالا 476. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 42 (مىللىي 18). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 3 مىليون 977 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %88.5 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %90.5 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 18 سەھىيە ئاپپاراتى، 288 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 448 كارىۋات بار. 2003 - يىلى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2243 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 285 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر 4896 ئىشچى - خىزمەتچى ئىششىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 3564 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 10 مىڭ 35 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

★ 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى 22 لەردە نىلقا ناھىيىسىنىڭ كېمىڭ يېزىسى، نىلقا بازىرىدا تۇيۇقسىز قارا يامغۇر يېغىپ، ئاز ئۇچرايدىغان قىيان كۆرۈلدى، قىياننىڭ ئەڭ چوڭ ئېقىم مىقدارى سېكونتىغا 100 كۇب مېتىر بولۇپ، 19 ئادەم ئۆلدى (چوڭلار 12، بالىلار 7)، بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 59 مىليون 693 مىڭ 800 يۈەنگە يەتتى. دەي ياۋېن

تارباغاتاي ۋىلايىتى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ تارباغاتاي ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ئالەم دىڭبالا؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: قىزىلجان سېرقوجا (قازاق، 3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، تىلىۋالدى ئابدۇرېشىت (قازاق، 3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، ئالىم كارامەت (قازاق)، لۇ يوڭسەن (1 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لياۋ يۈنچېن، جالڭ چىجۇ، جالڭ يانەن، يۇ شېنخېي (1 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك قەرز پۇلىنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 7 مىليارد 938 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - بازار ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويعان پۇلىنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 5 مىليارد 608 مىليون يۈەن. سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 211 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 27 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە ئوتتۇرا تېخنىكوم 4، ئوقۇغۇچىسى 701 (مىللىي 421)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 355؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 85، ئوقۇغۇچىسى 20 مىڭ 255 (مىللىي 7017)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 85، ئوقۇغۇچىسى 48 مىڭ 201 (مىللىي 22 مىڭ 744)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 309، ئوقۇغۇچىسى 90 مىڭ 744 (مىللىي 44 مىڭ 135)، بالىلار باغچىسى 10، باغچىدىكى بالا 8149. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 13 مىڭ 779 (مىللىي 6778). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 10 مىليون 980 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئو ئىستانسىسى قاپلاش نىسبىتى %94 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نويۇنىنى قاپلاش نىسبىتى %92 كە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە 183 سەھىيە ئاپپاراتى؛ 4252 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 2877 كارىۋات بار. 2003 - يىلى تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تېز مۇز تېيىلىش، تەبىئەتداۋ گۇمپىسى، رۇداۋچە چېلىشىش، چېلىشىش، يېنىك ئاتلېتىكا، بوكسىورلۇق قاتارلىق مۇسابىقىلەردە 15 تۈردە 1، 10 تۈردە 2، 13 تۈردە 3 بولدى.

تارباغاتاي ۋىلايىتىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 4007 يۈەنگە، خىزمەتتىكى ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 513.98 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ۋىلايەت بويىچە 59 مىڭ 685 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 38 مىڭ 623 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 87 مىڭ 96 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ يىلى بېشىدا تارباغاتاي ۋىلايەتلىك «سەنياۋ» شىركىتى قازاقىستان بىلەن ئاقجۇبىنىسكى نېفىتلىكىدە 1 - قاراردا 30 نېفىت قۇدۇقى قېزىش توختامى ئىمزا ئالدى. توختام ۋاقتى بىر يىل، تۈرلەرنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 10 مىليون دوللاردىن ئاشىدۇ.

★ 11 - ئاينىڭ 18 - كۈنى تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ نۇقتىلىق مەبلەغ سېلىش تۈزۈمى - شىخۇ چىڭشۈر كۆمۈرچىلىك چەكلىك شىركىتىنىڭ 8 - نومۇرلۇق

ئاشلىق، 90 مىڭ 500 توننا پاختا، 64 مىڭ توننا ياغلىق دان، 360 مىڭ توننا قىزىلچا، 17 مىڭ توننا زاراڭزا، 27 مىڭ توننا قارا گازىر، 463 مىڭ توننا پەمىدۇر، 1 مىليون 519 مىڭ 100 توننا باشقا ئىقتىسادىي زىرائەت ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 4 مىليون 814 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 102 مىڭ توننا گۆش، 8900 توننا يۇلك، 139 توننا ئۆچكە تۇتى، 96 مىڭ 300 توننا مۇت، 19 مىڭ 600 توننا تۇخۇم، 2729 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 17 مىڭ 800 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 671 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 319 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە، ۋىلايەت بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 1 مىليون 112 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 4 مىليارد 205 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.3 سانائەت قوشۇمما قىممىتى 1 مىليارد 305 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.82 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 4 مىليون 126 مىڭ توننا كۆمۈر، 517 مىليون 504 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 791 مىڭ 500 توننا سېمونت، 415 مىليون 20 مىڭ دانە خىش، 1452.7 توننا ئاق ھاراق، 50 مىڭ 463 توننا پىۋا، 225 مىڭ 400 توننا ئۇن، 41 مىڭ 900 توننا پەمىدۇر قىيامى، 172 مىڭ توننا تۇز، 30 مىڭ 700 توننا شېكەر، 76 مىڭ 900 توننا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 925 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 534 مىڭ 700 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 277 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 2 مىليارد 583 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 984 مىليون يۈەن، يېتىلەش، ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 450 مىليون يۈەن. يىلى ئاخىرىدا ۋىلايەت بويىچە مۇقىم تېلېفون ئابونتى 215 مىڭ 600 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 6250 كە يەتتى. ۋىلايەت بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 615 مىليون يۈەنگە يەتتى. سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 600 مىليون 740 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 134 مىليون 10 مىڭ دوللار. 790 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 99 مىليون 800 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىسى 486 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %24.3؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 370 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.93 ئاشتى. پۇل

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 350 مىليون 587 مىڭ 800 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.17 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 224 مىليون 77 مىڭ 400 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 5 مىليون 550 مىڭ 900 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 114 مىليون 458 مىڭ 700 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 2 مىليون 890 مىڭ 800 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 171 مىڭ 286 توننا ئاشلىق، 19 مىڭ 169 توننا ياغلىق دان، 39 مىڭ 581 توننا قىزىلچا، 3796 توننا مېۋە - چېۋە، 12 مىڭ 364 توننا قارا گازىر ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 785 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى. 10 مىڭ 572 توننا گۆش، 1489 توننا يۇلك، 13 مىڭ 657 توننا سۈت، 4750 توننا تۇخۇم، 620 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2434.53 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 555 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ماپ پايدىسى 42 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 196 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 189 مىليون 907 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.6، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 19 مىليون 864 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 25 مىڭ 100 توننا سېمونت، 53 مىڭ 430 توننا ئۇن، 10 مىڭ 720 توننا سۇ يېغى، 450 توننا ئاق ھاراق، 374 توننا تۇرۇبا سۇيى، 80 مىليون 500 مىڭ دانە خىش، 4230 توننا يەم - خەشەك، 42 مىڭ 700 قۇر كىيىم-كېچەك، 1106 توننا سۇلياۋ ياسالما، 7100 دانە ئۆي جاھازىسى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 142 مىڭ 650 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 47 مىڭ 68 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 525 مىليون 970 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 278 مىليون 780 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 65 مىليون 800 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 23 مىڭ 400گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 9460قا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 40 مىڭ 53 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 6215 كە يەتتى. شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 540

قۇدۇقىنىڭ قۇدۇق بولى قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى. قۇرۇلۇش تۈرىگە سېلىنىدىغان مەبلەغ 120 مىليون يۈەن، يىللىق كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 600 مىڭ توننا، كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش يىل چېكى 51 يىل. قۇدۇق بولى قۇرۇلۇشىغا سېلىنىدىغان مەبلەغ 24 مىليون 274 مىڭ 400 يۈەن، قۇرۇلۇش قىلىش مۇددىتى 18 ئاي.

كۈلزار نىياز

چۆچەك شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ چۆچەك شەھەرلىك 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ياك كېلىن.

6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: سايرامقان بەيسەنباي (قازاق).

شەھەر باشلىقى: نۇرلان سەيىت (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جىن كېتەي (داغۇر).

ئاساسىي ئەھۋالى

چۆچەك شەھىرى چۆچەك ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە، تارباغاتاي تېغىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە جايلاشقان. شەھەر رايونىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 637 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 3، بازار بىر، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى شەھەرگە قاراشلىق نوپۇسى 156 مىڭ 922، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 56 مىڭ 470، يېزا نوپۇسى 74 مىڭ 333؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.49، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.81. شەھەر بويىچە 70 مىڭ 936 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 30 مىڭ 713.33 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 26 مىڭ 113.33 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 481 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 376 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.3؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 317 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇمما قىممىتى 788 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.6 ئاشتى.

سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

تاشقى سودا ۋە ئىقتىسادىي ھەمكارلىقتا يېڭى يۈكسىلىش بارلىققا كەلدى

2003 - يىلى چۆچەك شەھىرىنىڭ تاشقى سودا ئىمپورت. ئېكسپورت سوممىسى 480 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2002. يىلىدىكىدىن %282.9 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى 469 مىليون دوللارغا يېتىپ، %283.9؛ ئېكسپورت سوممىسى 1 مىليون 797 مىڭ 300 دوللارغا يېتىپ %125.4 ئاشتى. زىيارەتكە كەلگەن 138 ئۆمەك - گۈرۈپپا كۈتۈۋېلىندى، 16 ئۆمەك - گۈرۈپپا زىيارەتكە چىقتى. 2003 - يىلى چۆچەك شەھىرى 70 تۈرلۈك توختام-كېلىشىم ئىمزالىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىقتىسادىي ھەمكارلىق توختامى 42، بۇ توختاملارغا چېتىلىدىغان مەبلەغ 417 مىليون يۈەن، ئىجرا قىلىنغان تۈر 32، نەقلەشكەن مەبلەغ 147 مىليون يۈەن. ئىچكى سودا توختامى 12. ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكى شىنجاڭ «لوڭشياڭ» شىركىتى، شىنجاڭ «دېلوڭ» چارۋىچىلىقى، بېيجىڭ «جوڭيەن» شىركىتى، «جوڭلياڭ» گۈرۈمى، بېيجىڭ «يىنىياڭ» شىركىتى قاتارلىق چوڭ شىركەتلەر جەلپ قىلىنىپ، چۆچەك شەھىرىگە ھەر خىل پىششىقلاپ ئىشلەش لىنىيىلىرىنى قۇرۇشقا تەييارلىق كۆرۈلدى.

3 چوڭ بازا قۇرۇلۇشى

10 مىڭ تۇياقلىق كالا فېرمىسى، قارا ئۆرۈك بازىسى ۋە زىيانسىز كۆكتات ئۆستۈرۈش بازىسى چۆچەك شەھىرىدىكى 3 چوڭ بازىدىن ئىبارەت. 2003 - يىلى چۆچەك شەھىرى چارۋىچىلىقىنىڭ يىرىك يېزا ئىگىلىكىدە ئىگىلىگەن نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى %30.2 تىن %32.6 كە ئۆزلىدى. يىل ئاخىرى قولىدا 785 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قېلىپ، 2002. يىلىدىكىدىن %5.35 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە كالا 77 مىڭ 400 گە يېتىپ، %0.78 كۆپەيدى. يېڭىدىن قۇرۇلغان يۇقىرى ئۆلچەملىك 3 ئائىلىۋى فېرمىنىڭ باقمىچىلىق رايونىدا، شۇ يىلى چارۋىلار كېسەل بىلەن يۇقۇملاندى. شەھەر بويىچە 2762 تۇياق نەسلىلىك كالا كەلتۈرۈلدى، 5535 بەرلىك كالا توڭلىتىلغان ئىسپېرما بىلەن مۇنشىي ئۇرۇقلاندۇرۇلدى، 2548 سۈپەتسىز بۇقا پىچىۋېتىلدى. 2003 - يىلى 313.33 گېكتار يەرگە قارا ئۆرۈك كۆچمى تىكىلدى، شەھەر بويىچە يىلدا 580 گېكتار يەرگە قارا ئۆرۈك كۆچمى تىكىشكە كاپالەتلىك قىلىندى. «توڭتا» يېشىل يېپەكلىك چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى باشلامچىلىقىدا شەھەرلىك ئىقتىسادىي ھەمكارلىق رايونىدا زىيانسىز كۆكتات ئۆستۈرۈش ئۈلگە رايونى قۇرۇلۇپ، شەرقكۈك بازىرى ئاساس

مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 481 مىليون 427 مىڭ 700 دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى 479 مىليون 630 مىڭ 400 دوللار. 205 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 11 مىليون 100 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. شەھەر بويىچە يەرلىك مالىيە كىرىمى 77 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.94؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 177 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %6.48 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 129 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 39 مىليون 687 مىڭ 300 يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 6 مىليون 993 مىڭ 200 يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە 2002 - يىلىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 3324، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 981. شەھەر بويىچە كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 215 (مىللىي 58)، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 2879 (مىللىي 545)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 10، ئوقۇغۇچىسى 6457 (مىللىي 2298)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 68، ئوقۇغۇچىسى 13 مىڭ 154 (مىللىي 5536)؛ بالىلار باغچىسى 2، باغچىدىكى بالا 870؛ ئالاھىدە ئوقۇتۇش ئورنى بىر، ئوقۇغۇچىسى 33 (مىللىي 3). شەھەر بويىچە ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1883 (مىللىي 804). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 15 مىليون 390 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو بىلەن تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %95 كە يەتتى. شەھەر بويىچە 93 سەھىيە ئاپپاراتى، 1321 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 660 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىنىڭ يېنىك ئاتلېتىكا، ئەركىن چېلىش، ئەركىن مۇشتلىشىش تۈرلىرىدە چۆچەك شەھىرىنىڭ ۋەكىللەر كوماندىسى 4 تۈردە 1 -، بىر تۈردە 2 - بولدى.

2003 - يىلى چۆچەك شەھىرىدىكى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 6324.72 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5056 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3720.69 يۈەنگە؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 851 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 5398 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 3600 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈنۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 11 مىڭ 79 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 262 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.4 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 19 مىليون 540 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 14 مىليون 20 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 222 مىليون 540 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 6 مىليون 100 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 96 مىڭ 218 توننا ئاشلىق، 42 مىڭ 449 توننا پاختا، 3158 توننا ياغلىق دان، 1078 توننا قىزىلچا، 7764 توننا مېۋە - چېۋە، 172 مىڭ توننا پەمىدۇر ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 795 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 19 مىڭ 484 توننا گۆش، 1421 توننا يۇڭ، 9450 توننا سۈت، 2206 توننا تۇخۇم، 999 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 961.13 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 207 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 97 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە، شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 270 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 878 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.9، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 331 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 179 مىڭ توننا كۆمۈر، 48 مىڭ 991 توننا پىۋا، 132 مىليون 390 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 44 مىڭ توننا سېمونت، 4652 توننا پاختا يىپ، 16 مىڭ 244 توننا پەمىدۇر قىيامى، 154 مىڭ 991 ساندۇق تاختا ئەينەك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 870 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 55 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 40 مىڭ 100 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 700 مىليون 750 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 118 مىليون 520 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 114 مىليون 430 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 27 مىڭ 510 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 30 مىڭ 115 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 21 مىڭ 952 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 2518 گە يەتتى. شەھەر بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 728 مىليون 790 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 205 مىڭ

قىلىنغان شەھەر ئەتراپىدا كۆكتات ئىشلەپچىقىرىش يېتەكلەدى، 113 كۆكتات لايىھىسى ياسالدى، كۆكتاتلارنى خەلقئارا بازار سۈپەت ئۆلچىمىگە ماسلاشتۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلغان ئاساستا، زىيانسىز كۆكتاتلار مۇۋەپپەقىيەتلىك ئېكسپورت قىلىندى.

جياۋ زېخەن

شىخۇ شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
 ج ك پ شىخۇ شەھەرلىك 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋۇ چېنجۈەن.
 2 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇرسۇن ئاۋۇت.
 شەھەر باشلىقى: توقمۇقامەت ئىسرائىل (قازاق).
 سىياسىي كېڭەش 2 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ۋاڭ ۋۇشۇ.

ئاساسىي ئەھۋالى

شىخۇ شەھىرى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىغا، تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە جايلاشقان. شەھەر رايونىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 268 كىلومېتىر. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق مەھەللە ئىش باشقارمىسى 5، بازار 10، يېزا 7. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 206 مىڭ 700 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 76 مىڭ 500)، يېزا نوپۇسى 147 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.32، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.23. شەھەر بويىچە 49 مىڭ 174 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 9657.4 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 245 گېكتار)، 40 مىڭ 440.6 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت (ئېگىز تېرىلغۇ كۆلىمى 46 گېكتار) تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 158 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.7 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 803 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.4؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 626 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %25؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 728 مىليون 720 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.5 ئاشتى.

دۆربىلجىن ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ دۆربىلجىن ناھىيەلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: فەن جۈن.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئابدۇشەيخ تورقۇش (قازاق).

ھاكىم: ئازات شەكەي (قازاق).
سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

تۇرپىك ئاكىبار (قازاق).
ئاساسىي ئەھۋالى

دۆربىلجىن ناھىيىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىي چېتىگە، چۆچەك - دۆربىلجىن ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي شىمالىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 580 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 10. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 144 مىڭ 700 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 86 مىڭ 300)، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىنىڭ نوپۇسى 60 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.57، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.41. ناھىيە بويىچە 60 مىڭ 146 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 7433 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 32 مىڭ 53 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 121 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 454 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.5؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 234 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %18.5؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 433 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.7 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 770 مىليون 785 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.68 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 317 مىليون 59 مىڭ 700 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 25 مىليون 244 مىڭ 500 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 425 مىليون 270 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 3 مىليون 211 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق

ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 19 مىليون 580 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 197 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %26.7؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 207 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %24.7 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 715 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 47 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 7 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شەھەر بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 7668، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 1279. شەھەر بويىچە ئوتتۇرا تېخنىكوم بىر؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 4950 (مىللىي 1304)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 24، ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 141 (مىللىي 4920)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 55، ئوقۇغۇچىسى 20 مىڭ 679 (مىللىي 7250)؛ بالىلار باغچىسى 6 (شەخسىيەلەرنىڭ قۇرغىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، باغچىدىكى بالا 630. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 3232 (مىللىي 153). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 998 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %92 كە، تېلېفوننىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %90 كە يەتتى.

شەھەر بويىچە 24 مەھىيە ئاپپاراتى، 797 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 190)، دوختۇرخانىلاردا 529 كارىۋات بار.

2003 - يىلى شىخۇ شەھىرىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4698 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 392 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 12 مىڭ 292 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 9553 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 20 مىڭ 57 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى باش سىياسى بۆلۈمى تەرىپىدىن شىخۇ شەھىرىگە مەملىكەت بويىچە ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنە شەھەر دەپ نام بېرىلدى.

گېڭا چۈنھېڭ

ئاخىرىدا ناھىيە بازىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 17 مىڭ 741 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 14 مىڭ 238 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 28 مىڭ 163 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 929 غا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىشى سوممىسى 309 مىليون 890 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 48 مىليون 680 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.77؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 160 مىليون 730 مىڭ يۈەن بولۇپ، %0.52 تۆۋەنلىدى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 38 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 35 مىليون 714 مىڭ 600 يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليون 840 مىڭ 800

دۆربىلىجىن غېزى

شياۋخۇئا فوتوسى

يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 2003 - يىلىدىكى ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 4449، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 821. ناھىيە بويىچە ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 27 (5 مەكتەپنىڭ تولۇق ئوتتۇرا سىنىپى بار)، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 2217 (مىللىي 967)، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 9358 (مىللىي 4844)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 66، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 62 (مىللىي 8361). بالىلار باغچىسى 23، باغچىدىكى بالا 2000. ھەر خىل ئۇقۇتقۇچى 2468 (مىللىي 1642). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 845 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %90 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %80 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 18 سەھىيە ئاپپاراتى، 501 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 326)، دوختۇرخانىلاردا 225 كارىۋات بار.

2003 - يىلى دۆربىلىجىن ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3188 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 1939 يۈەنگە يەتتى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 327 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 6667 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 5111 ئىشچى - خىزمەتچى باشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 11 مىڭ 251 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا

دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 65 مىڭ 233 توننا ئاشلىق، 21 مىڭ 502 توننا ياغلىق دان، 258 مىڭ 243 توننا قىزىلچا، 10 مىڭ 841 توننا قارا گازىر ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 812 مىڭ 600 تۇياق چارۋا قالدى. 22 مىڭ 941.5 توننا گۆش، 2220 توننا يۇڭ، 20 مىڭ 720 توننا سۈت، 4567 توننا تۇخۇم، 381 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 5275 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 473 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 28 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 170 مىڭ 242 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 434 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.8، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 124 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %9.1 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 99 مىڭ توننا كۆمۈر، 131 مىڭ 400 توننا سېمونت، 107 توننا ئاق ھاراق، 30 مىڭ 700 توننا شېكەر ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 35 مىليون 840 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 45 مىڭ 599 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 59 مىڭ 8 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 316 مىليون 360 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 124 مىليون 560 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 22 مىليون 160 مىڭ يۈەن. يىل

قاتناشتى.

زاراڭزىچىلىق

زاراڭزىچىلىق دۆربىلىجىن ناھىيىسىنىڭ تۇۋرۇك كەسپى. 2003 - يىلى دۆربىلىجىن ناھىيىسىنىڭ زاراڭزا تېرىلغۇ كۆلىمى 2113.3 گېكتارغا، زاراڭزا ھوسۇلى 5587 توننىغا، مەھسۇلات قىممىتى 9 مىليون 581 مىڭ يۈەنگە يەتتى. زاراڭزىچىلىق دېھقانلارنىڭ كىرىمىنى ئوتتۇرىچە 77.28 يۈەن ئاشۇردى. زاراڭزىچىلىقتىكى باشلامچى كارخانا - تايۋەن زاراڭزىچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى 2003 - يىلى 914 توننا زاراڭزا يېغى سېتىپ، سېتىش كىرىمىنى 13 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە، پايدىنى 1 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى.

★ 4 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 17 - كۈنىگىچە دۆربىلىجىن ناھىيىسىدە شۇبىرىغان چىقىپ، يايلاققا كۆچۈرۈۋاتقان 160 مىڭ تۇياق چارۋا قاپىلىپ قالدى. ئاپەت يۈز بەرگەندىن كېيىن، ناھىيىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەت دەرھال ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇپ، ئۆز - ئۆزىنى قۇتقۇزۇش ھەرىكىتىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن قانات يايدۇرۇشقا تەشكىللىدى. ئاپەت رايونىغا 336 توننا يەم - خەشەك، 1029 توننا ئوت - چۆپ، 40 توننا ئۇن توشۇدى، كادىرلار ۋە ئاسما 105 مىڭ يۈەن پۇل ئىئانە قىلىپ، ئۆلەي دەپ قالغان 154 مىڭ 700 تۇياق چارۋىنى قۇتقۇزۇۋېلىپ، ئاپەتنىڭ زىيىنىنى ئەڭ تۆۋەن چەككە چۈشۈردى، لېكىن بۇ قېتىملىق ھاۋا ئۆزگىرىش جەريانى تارىختا ناھايىتى كەم كۆرۈلگەچكە، يەنىلا 5232 تۇياق چارۋا ئۆلدى.

★ 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى سۇچىلىق مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن 3 - خىلدىكى خەتەرلىك سۇ ئامبىرى دەپ بېكىتىلگەن دۆربىلىجىن سۇ ئامبىرىنى مۇستەھكەملەپ خەتىرىنى تۈگىتىش قۇرۇلۇشى ئومۇميۈزلۈك ئاياغلاشتى. بۇ قۇرۇلۇشقا 607 مىڭ كۇب مېتىر توپا، 257 مىڭ كۇب مېتىر تاش، 23 مىڭ 200 كۇب مېتىر بېتون ۋە پولات چىۋىقلىق بېتون، 84 مىڭ ئىش كۈنى سەرپ قىلىندى، 23 مىليون 72 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

ئاقسۇ سۇ ئامبىرىنى مۇستەھكەملەپ خەتىرىنى تۈگىتىش قۇرۇلۇشى 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنى باشلاندى، قۇرۇلۇشقا 20 مىليون 180 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش مۆلچەرلەندى، دۆلەت 13 مىليون 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالىدىغان، يەرلىك 6 مىليون 730 مىڭ يۈەن تەييارلايدىغان بولدى.

جالق يايغۇ

ساۋەن ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ساۋەن ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: سۈي جىجىڭ (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋاڭ دۇڭشېڭ (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: تۇردىقان تۇرسىبېك (قازاق).

ھاكىم: قادىرىبېك قامزا (قازاق). 6 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جالغ باۋلىن.

ئاساسىي ئەھۋالى

ساۋەن ناھىيىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان، جەنۇبتا تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكى بىلەن، شىمالدا قۇربابتۇڭغۇت قۇملۇقى بىلەن تۇتىشىدۇ. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 185 كىلومېتىر، تۆمۈر يول مۇساپىسى 185 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2002 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 9، يېزا 3. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 201 مىڭ 800 (بىگتۇەن نوپۇسى بۇنىڭ سىرتىدا، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 62 مىڭ 552)، يېزا نوپۇسى 144 مىڭ 400؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.34، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.37. ناھىيە بويىچە 66 مىڭ 866 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار (ئېگىز ئورنى تېرىلغۇسى 2856 گېكتار) بولۇپ، 16 مىڭ 415 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 45 مىڭ 925 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 714 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 38 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.7: 2. كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 769 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يېتىپ %8.2: 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 906 مىليون 730 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.2 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 757 مىليون 920 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.3 تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق

ھاراق، 1552 توننا پىۋا، 3348 توننا سۇلياۋ پا-
سالما، 632 مىڭ A مېتىر ئۈچ قىرلىق
كاۋچۇك تاسما، 160 مىليون 750 مىڭ دانە
غىش، 438 مىڭ توننا ھاك تېشى
ئىشلەپچىقىرىلدى. سالاھىيىتى 4 - دەرىجىدىن
يۇقىرى بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات
قىممىتى 62 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە،
بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي-
ئىمارەت كۆلىمى 98 مىڭ 722 كۋادرات
مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 86
مىڭ 300 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 684
مىليون 210 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى،
بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى
136 مىليون 590 مىڭ يۈەن، تېخنىكا
ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 170 مىليون 10 مىڭ
يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون
ئابونتى 20 مىڭ 65 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم
تېلېفون ئابونتى 23 مىڭ 520 گە، كۆچمە تېلېفون
ئابونتى 52 مىڭ 66 غا، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 2044
كە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ
پارچە سېتىلىش سوممىسى 370 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە
يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 96 مىليون 27
مىڭ يۈەنگە (ھەممىسى ئېكسپورت سوممىسى) يەتتى. 272
مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 40
مىليون 300 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە
كىرىمى 99 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 -
يىلىدىكىدىن %11؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 215 مىليون 100
مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %14.4 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى
بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1
مىليارد 426 مىليون 980 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى
كىرىمى 50 مىليون 647 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە
بېرىلگەن پۇل 6 مىليون 886 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلى ساۋەن ناھىيىسى 4220 گېكتار يەردىكى شوخلىدىن مول
ھوسۇل ئالدى. سۈرەتتە: دېھقانلار «تۇنخې» ساۋەن شوخلا ياسالمىسى
شىركىتىگە شوخلا سېتىپ بەرمەكتە.
سۈرەتنى ساۋەن ناھىيىلىك پارتكوم تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى
تەمىنلىگەن.

مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 336 مىليون 140 مىڭ يۈەن،
ئورمانچىلىقنىڭ 16 مىليون 140 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ
399 مىليون 120 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 6 مىليون 520
مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى
مۇنداق بولدى: 140 مىڭ 710 توننا ئاشلىق، 53 مىڭ 285
توننا پاختا، 6211 توننا ياغلىق دان، 60 مىڭ 679 توننا
قىزىلچا، 9110 توننا مېۋە، 291 مىڭ 434 توننا پەمىدۇر
ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 799 مىڭ 300 تۇياق چارۋا
قالدى. 29 مىڭ 986 توننا گۆش، 1835 توننا يۇلك، 37
مىڭ 301 توننا سۈت، 7922 توننا تۇخۇم، 1049 توننا سۇ
مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2773.8 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا
قىلىندى. ناھىيە بويىچە يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ
مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 39 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە،
ساپ پايدىسى 118 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە
بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي
قۇۋۋىتى 317 مىڭ 700 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 843 مىليون
350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %17.8،
سانائەت قوشۇلما قىممىتى 520 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە
يېتىپ، %15.3 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ
مىقدارى مۇنداق بولدى: 1 مىليون 30 مىڭ توننا كۆمۈر،
151 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 355 مىڭ توننا سېمونت،
65 مىڭ 759 توننا ئۇن، 39 مىڭ 909 توننا سۇ يېغى،
4161 توننا پاختا يىپ، 4 مىليون 413 مىڭ مېتىر پاختا
رەخت، 25 مىڭ 612 توننا پەمىدۇر قىيامى، 515 توننا ئاق

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 5275،
بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار
671. ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا تېخنىكوم 2، ئوقۇغۇچىسى 145
(مىللىي 21)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى
128 (مىللىي 64)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 4،
ئوقۇغۇچىسى 5814 (مىللىي 1264)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز
ئوتتۇرا مەكتەپ 9، ئوقۇغۇچىسى 9134 (مىللىي 2762)؛
باشلانغۇچ مەكتەپ 49، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 777 (مىللىي
5861)، بالىلار باغچىسى 16، باغچىدىكى بالا 2500. ھەر

خىل ئوقۇتقۇچى 3276 (مىللىي 1028). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 13 مىليون 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 18 مەھىيە ئاپپاراتى؛ 969 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 139)، دوختۇرخانىلاردا 510 كارىۋات بار.

بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 8132 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 6262 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 5419 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 4228 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 228 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە 10 مىڭ 852 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 7622 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 14 مىڭ 272 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالانىش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

ساۋەن ناھىيىسى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىيات جەھەتتىكى تۆت نەرەققىيات مۇساپىسىنى ئىلگىرى سۈردى

2003 - يىلى ساۋەن ناھىيىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ناھىيىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ «تۆت نەرەققىيات جەريانى» نى ئوتتۇرىغا قويدى، يەنى: 1. ئەنئەنىۋى يېزا ئىگىلىكىنى زامانىۋى يېزا ئىگىلىكىگە ئۆزگەرتىشنى تېزلىتىش، يۇقىرى ھوسۇللۇق كېۋەز، باقمىچىلىق، پەمىدۇر پىششىقلاش، كۆكتات - باغۋەنچىلىك، سۈپەتلىك ئاشلىق - ياغدىن ئىبارەت ناھىيىنىڭ ئەۋزەل، ئۆزگىچە 5 چوڭ كەسپىنى گەۋدىلىك تەرەققىي قىلدۇرۇش، ئىشلەپچىقىرىشنى مۇۋاپىق كۆلەملەشتۈرۈش، كەسپلەشتۈرۈشنى ئومۇميۈزلۈك ئالغا سۈرۈش؛ 2. يېزا ئىگىلىك، قوشۇمچە كەسپ مەھسۇلاتلىرىنى پىششىقلاش كەسپى ۋە قېزىلما بايلىقلىرىنى ئېچىش كەسپىنى زورايىتىپ، سانائەتلىشىشنى ئىلگىرى سۈرۈش؛ 3. شەھەر (ناھىيە بازىرى) نى تەرەققىي قىلدۇرۇش، شەھەر (ناھىيە بازىرى) نى باشقۇرۇش كۆزقارىشىدا چىڭ تۇرۇش، كىچىك بازار قۇرۇشنى تېزلىتىش، شەھەرنىڭ مۇلازىمەت ئىقتىدارىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك بىلەن ساياھەتچىلىك باشلامچى قىلىنغان ھازىرقى زامان مۇلازىمەتچىلىكىنى ئەركىن تەرەققىي قىلدۇرۇش، بازارلاشتۇرۇشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش؛ 4. تەرەققىيات

مۇھىتىنى ئەلالاشتۇرۇش، پۈتۈن كۈچ بىلەن سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش، يۇقۇرۇلما ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ ھالقىش شەكلىدىكى تەرەققىياتى بىلەن جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرىلىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇش.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە 31 مىڭ 700 گېكتار يەرگە كېۋەز تېرىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يۇقىرى ھوسۇللۇق كېۋەز %86.03 نى ئىگىلىدى، پاختىچىلىق مەھسۇلات قىسمىنى يېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىسمىنىڭ %50 تىن كۆپرەكىنى تەشكىل قىلىپ، دېھقان - چارۋىچىلار ئوتتۇرىچە 2669 يۈەن كىرىمگە ئىگە قىلىندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 850 يۈەن ئاشتى؛ 4200 گېكتار يەرگە پەمىدۇر تېرىلىپ، %180.2 ئېشىپ، دېھقان - چارۋىچىلار ئوتتۇرىچە 345 يۈەن كىرىمگە ئىگە قىلىندى، بۇ 2002 - يىلىدىكىدىن 850 يۈەن ئاشتى.

10 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ساۋەن ناھىيىسىدە «خېجۋەن»، «باۋياڭ»، «باي»، «خېڭلى» ئىسسىقلىق ئېنېرگىيە قۇراشتۇرۇش، «خوڭيې»، «دۇڭخوڭ»، «تۇنخې»، «شىندۇ چۈەن» دىن ئىبارەت 8 چوڭ كۆمۈرچىلىك شىركىتى قۇرۇلدى، بۇ، ناھىيە بويىچە كۆمۈرچىلىك كەسپىدىكى مەبلەغ سېلىش ئاساسىي گەۋدىسىنىڭ كۆپ خىللاشقانلىقى، كۆمۈرچىلىك سانائىتى كارخانىلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشىنىڭ مۇۋاپىقلاشقانلىقى، كۆمۈرچىلىك كارخانىلىرى تىجارىتىنىڭ قېلىپلاشقانلىقىدەك ۋەزىيەتنىڭ دەسلەپكى قەدىمىدە شەكىللەنگەنلىكىدىن دېرەك بېرىدۇ.

2003 - يىلى ساۋەن ناھىيىسىنىڭ سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش تۈرلىرىدە 425 مىليون يۈەن نەقەلەشتى، «جۇڭياڭ» گۈرۈھى، «تۇنخې» سېمونت كارخانىسى، «تۇنخې» پەمىدۇر كارخانىسى، ش ئۇ ئار يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى گۈرۈھى، ش ئۇ ئار پاختا - چىگە شىركىتى، ساۋەن «ئالتۇن كالا» شىركىتى، شەندۇڭ يۇقىرى زىچلىق خىمىيىلىك تالا شىركىتى، شەنشى «چىنلىك» توقۇمىچىلىق شىركىتى قاتارلىق بىر تۈركۈم چوڭ كارخانا، چوڭ گۈرۈھلەر كىرگۈزۈلۈپ، ناھىيە ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىغا كۈچ قوشۇلدى.

★ 9 - ئاينىڭ 19 - كۈنى شىنجاڭ بويىچە تۇنجى «دېھقانلار پەن - تېخنىكا كىتابخانىسى» ساۋەن ناھىيىسى قورغاس بازىرى ئەردۇۋەن كەنتىدە قۇرۇلدى.

★ 2003 - يىلى ساۋەن ناھىيىسىگە ئاپتونوم رايون بويىچە 2001 — 2002 - يىللىق ناھىيە (شەھەر)، رايونلۇق پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىيات نىشان مەسئۇلىيەت تۈزۈمىدىكى ئىلغار ئورۇن، مەملىكەت

قىسمى 186 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.9 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىسمى 59 مىليون 140 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 300 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 120 مىليون 180 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 27 مىڭ 782 توننا ئاشلىق، 150 توننا پاختا، 1411 توننا ياغلىق دان، 310 توننا مېۋە - چېۋە، 643 توننا زاراڭزا ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 639 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 8063 توننا گۆش، 839 توننا يۇلك، 10 مىڭ 305 توننا سۈت، 170 توننا تۇخۇم، بىر توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3133 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىسمى 159 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 17 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 53 مىڭ 314 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىسمى 220 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.2، سانائەت قوشۇمما قىسمى 81 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %26.6 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 758 مىڭ توننا كۆمۈر، 373 كىلوگرام ئالتۇن، 20 مىڭ توننا غروم رۇدىسى، 6000 توننا تۆمۈر رۇدىسى، 157 مىڭ كۋادرات مېتىر گرانىت تاش تاختا ماتېرىيال، 17 مىڭ كۇب مېتىر گرانىت تاش ماتېرىيال ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىسمى 187 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 58 مىڭ 284 كۋادرات مېتىرغا يەتتى، يىل ئاخىرى بۇ قۇرۇلۇشلارنىڭ ھەممىسى پۈتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 167 مىليون 830 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 103 مىليون 720 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 19 مىليون 580 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بازىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 4427 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 2405 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 6285 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 173 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 105 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 26 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 1 مىليون 30 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 20 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %30.8 ئاشتى؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 127 مىليون 390 مىڭ يۈەن بولۇپ، %6.59 تۆۋەنلىدى.

بويىچە كەنت ئاھالىلىرىنىڭ ئۆزىنى ئۆزى ئىدارە قىلىشىدىكى نەمۇنە ناھىيە، ئاپتونوم رايون بويىچە يەر ئىشلىرىدا قانۇنىي ئىجرا قىلىشتىكى نەمۇنە ناھىيە، مەملىكەت بويىچە يەرلەرنى تىزىلاش ۋە يەرلەرنى تەكشۈرۈشتىكى ئىلغار ئورۇن، مەملىكەت بويىچە يەر تەۋەلىكىنى باشقۇرۇش خىزمىتىدىكى 100 كۈچلۈك ناھىيىنىڭ بىرى دېگەن ناملار بېرىلدى. بالاكۇي

تولى ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چاڭ لىڭ پ تولى ناھىيىلىك 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: دۇ ۋەنگۇي
12 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قۇۋانبېك چاقايدۇلا (قازاق).
ھاكىم: ئەدىلقان ئابدۇلا (قازاق).
سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: قىزابدۇلا بولتقباي (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

تولى ناھىيىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي تەرىپىگە، چۆچەك - دۆربىلىچىن ئويمانلىقىنىڭ جەنۇبىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 512 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2002 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 3، يېزا 4. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 85 مىڭ 700 (بىگىتۇەننىڭ نوپۇسى بۇنىڭ سىرتىدا، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 61 مىڭ 800)، يېزا نوپۇسى 54 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %14.17، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %12.09. ناھىيە بويىچە 16 مىڭ گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 7193 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 2810 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ ئىچكى قۇرۇقلۇق تىپىدىكى چۆللۈك كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىسمى 436 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىسمى 100 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.2؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىسمى 154 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يېتىپ %16.7؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇمما قىسمى 182 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ %10.2 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق مەھسۇلات

ئۈت بازىرى قاتارلىق 5 يېزا، بازارنىڭ چارۋىچىلىقى ئىشلەپچىقىرىشى ئاپەتكە ئۇچراپ، 260 مىڭ يۈەنلىك ئىقتىسادىي زىيان كۆرۈلدى.

★ 2003 - يىلى تولى ناھىيىسىدە 2 مىليون 500 مىڭ توننىلىق خروم رۇدىسى زاھىسى بايقالدى، بۇ مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدىغان بولۇپ، تولى ناھىيىسىدىكى قېزىلما مەھسۇلاتلار كەسپىنىڭ تۈۋرۈك كەسپىگە ئايلاندى.
گاۋ گومبىي

چاغاتوقاي ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ك پ چاغاتوقاي ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ليۇ كېخۇا.

12 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ۋۇ زۇنىڭ.

ھاكىم: مۇختار قامقان (قازاق).

سىياسى كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

باقىتقان نۇرخەمىت (ئايال، قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

چاغاتوقاي ناھىيىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي چېتىگە، چۆچەك - دۆربىلجىن ئويمانلىقىنىڭ غەربىي جەنۇبىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 589 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس (بىخىتۈەننىڭ نوپۇسى بۇنىڭ سىرتىدا) 47 مىڭ 300 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 19 مىڭ 500)، يېزا نوپۇسى 30 مىڭ 700؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %11.5، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %8.4. ناھىيە بويىچە 28 مىڭ 510 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 8847 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 14 مىڭ 939 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى

274 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 -

كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 112 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يېتىپ،

2002 - يىلىدىكىدىن %4.6؛ 2 - كەسپىنىڭ

قوشۇلما قىممىتى 38 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يېتىپ

%21.4؛ 3 - كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 96 مىليون 660

مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.4 ئاشتى.

ئىلگىرىكى يىللاردا قەرز قالغان 14 مىليون 660 مىڭ يۈەن مائاشنى چىقىرىۋەتكەندە، %5 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 255 مىليون 830 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 2 مىليون 425 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليون 843 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 2703، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋان بارلار 487. ناھىيە بويىچە ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 807 (مىللىي 555)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 8، ئوقۇغۇچىسى 5087 (مىللىي 3612)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 46، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 961 (مىللىي 8648)، بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 200. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 2031 (مىللىي 1643). يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %87.4 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %86.5 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 11 مەھىيە ئاپپاراتى، 286 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 211)، دوختۇرخانىلاردا 201 كارىۋات بار.

2003 - يىلى تولى ناھىيىسىدىكى دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 1858 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 922 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 4250 ئىشچى-خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2597 ئىشچى-خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 7563 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 2003 - يىلى تولى ناھىيىسىدىكى ساز توپىدۆڭ قەبرىستانلىقىدىكى قىياتاش رەسىملىرى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئاسار ئەتىقىلەرنى قوغداش ئورنى قاتارىغا كىرگۈزۈلدى.

★ 2003 - يىلى تولى ناھىيىسىنىڭ 16 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالغان تېرىلغۇدىن ئوتلاققا قايتۇرۇلدىغان 80 مىڭ گېكتار تەبىئىي ئوتلاقنىڭ قۇرۇلۇشى باشلاندى. 40 مىڭ گېكتار ئوتلاق ئارام ئالدۇرۇلدى، قايتۇرۇلدىغان تەبىئىي ئوتلاقنىڭ 26 مىڭ 700 گېكتار ئوتلاققا نۆۋەت بىلەن چارۋا بېقىلدى، 13 مىڭ 300 گېكتار ئوتلاققا چارۋا بېقىش مەنتى قىلىندى.

★ 4 - ئاينىڭ 8 - 9 - كۈنلىرى تولى ناھىيىسى شىۋىرغاننىڭ ھۇجۇمغا ئۇچرىدى، بىر قىسىم رايونلاردا شامال كۈچى ئەڭ كۈچلۈك بولغاندا 9 بالغا يەتتى، ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرا 12℃. قا چۈشتى، ئۇرۇشۇلت، دولاتى يېزىلىرى،

بولدى: 32 مىليون 300 مىڭ دانە خىش، 15 مىڭ 255 توننا ئۇن، 1 مىليون 20 مىڭ توننا سۇ يېغى، 1214 كۇپ مېتىر سېمونت قۇيۇلما، 320 توننا ئارىلاشما يەم - بوغۇز، 623 توننا فابرىكا قەغەزى، 200 توننا ئاق ھاراق ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 33 مىڭ 300 كۋادرات مېتىرغا، يۆتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 20 مىڭ 800 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 67 مىليون 420 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 31 مىليون 270 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 9 مىليون 950 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بازىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 8620 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3800 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 6283 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 430 غا يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 60 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 25 مىڭ ساياھەتچىسى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 12 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 20.8 يەرلىك مالىيە چىقىمى 104 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 12 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 173 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە، مۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 9 مىليون 844 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 2 مىليون 712 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1434، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 369. ناھىيە بويىچە ئوتتۇرا ۋە باشلانغۇچ مەكتەپ 28، بۇنىڭ ئىچىدە مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 2، 9 يىللىق تۈزۈمىدىكى مەكتەپ 3، باشلانغۇچ مەكتەپ 23، باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ ئوقۇتۇش نۇقتىسى 9؛ يىلى ئاخىرىدىكى ئوقۇغۇچى 8894 (مىللىي 4413)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 824. ناھىيە بويىچە ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1020 (مىللىي 464). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 9 مىليون 830 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش قاپلاش نىسبىتى % 90 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى % 85 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 50 سەھىيە ئاپپاراتى؛ 235 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 132)، دوختۇرخانىلاردا 118 كارىۋات بار. ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مېھىپىلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا، ناھىيە تەنھەرىكەتچىلىرى يىراققا سەكرەشنىڭ

ياۋا بادام قەدىمى ئەنئەنىۋىلىق ئۆسۈملۈك بايلىقى بولۇپ، «ئۆسۈملۈك ئاش قانىمى» دېگەن نامى بار. چاغاتوفاي ناھىيىسىدىكى ياۋا بادام مۇھاپىزەت رايونى دۇنيادىكى ئەڭ چوڭ ياۋا بادام مۇلاپزەت رايونلىرىنىڭ بىرى. سۈرەتتە: شاخنىكى سانجاق - سانجاق بادام مېۋىسى. لى مىن فوتوسى

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 268 مىليون 878 مىڭ 200 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 19.8 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 149 مىليون 602 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 13 مىليون 580 مىڭ 700 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 102 مىليون 194 مىڭ 500 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 210 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 48 مىڭ 698 توننا ئاشلىق، 12 مىڭ 9 توننا ياغلىق دان، 3639 توننا قارا گازىر، 35 مىڭ 92 توننا بېدە ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 451 مىڭ 600 تۇياق چارۋا قالدى. 5254 توننا گۆش، 877 توننا پۇك، 3270 توننا سۈت، 265 توننا تۇخۇم ئېلىندى. 2760 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 121 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 35 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 82 مىڭ 400 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 71 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 3.2، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 24 مىليون 180 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 8.4 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق

35% نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 280 يۈەن ئاشتى. زاراڭزا بازىسى دەسلەپكى كۆلەمگە ئىگە بولدى

2003 - يىلى چاغاتوقاي ناھىيىسىنىڭ زاراڭزا تېرىلغۇ كۆلىمى 11 مىڭ 900 گېكتارغا، ھەر بىر گېكتار پەرنىڭ ئوتتۇرىچە بىرلىك ھوسۇلى 960 كىلوگرامغا، ئومۇمىي ھوسۇلى 11 مىڭ يۈەنگە يەتتى. «تايۋەن»، بوستانلىق مېۋىچىلىكى قاتارلىق كارخانىلار بىلەن 6500 توننىلىق زاراڭزا سېتىۋېلىش زاكاز تالونى ئىمزالاندى. دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى ئىچىدە زاراڭزىچىلىقتىن قىلىنغان كىرىم 593 يۈەن بولۇپ، ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمىنىڭ %26 نى ئىگىلىدى.

★ 9 - ئايدا چاغاتوقاي ناھىيىسىنىڭ تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇش قۇرۇلۇشى ۋىلايەت، ئاپتونوم رايون ۋە دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى. ناھىيە بويىچە تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇش ئۈچۈن يۇقىرىغا يوللانغان يەر كۆلىمى 6676.1 گېكتار، ۋىلايەتنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ نەقلەشكىنى 6666.67 گېكتار.

★ مەدەنىيەت يۇرتىنىڭ ئەدەبىيات - سەنئەت خىزمەتچىسى جۇ يۇشەن ئىجاد قىلغان «قاراۋۇلخانغا مۇھەببەت» دېگەن ناخشا جۇڭگو مۇزىكا تىلار جەمئىيىتى ئۆتكۈزگەن جۇڭگو باھارى ناملىق 4 - نۆۋەتلىك مىللىي ناخشا ئىمىتىش مۇسابىقىسىدا 100 نادر ناخشا ئالتۇن مېدال مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

★ 7 - ئايدا «چاغاتوقاي ناھىيىسى تەزكىرىسى»

بىر تۈرىدە 1 -، ئېگىزگە سەكرەشنىڭ بىر تۈرىدە 2 - بولدى. 2003 - يىلى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 5346 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 4856 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2265.67 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئىستېمال چىقىمى 1800 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 10 مىڭ 311 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 3958 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2298 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 5367 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالىنىش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

«ناھىيىنى چارۋىچىلىق ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش» ئىستراتېگىيىسى ئومۇمىيۈز- لۈك ئىلگىرى سۈرۈلدى

چاغاتوقاي ناھىيىسى چارۋىچىلىقنى بىرىنچى تۈۋرۈك كەسىپ قىلىپ، تېز تەرەققىياتقا ئېرىشتى. 2003 - يىلى چارۋىچىلىققا 83 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، تارىختىكى يېڭى رېكورتىنى يارىتىپ، چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش شارائىتىنى تۈپتىن ياخشىلىدى. يىل ئاخىرىدا قولدا 451 مىڭ 600 تۇياق چارۋا قېلىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.9 كۆپەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە باسباي قويى 223 مىڭ تۇياق. دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ سېلىنىمى ئىچىدە چارۋىچىلىقنىڭ 785 يۈەن بولۇپ،

قىسقا ماتېرىيال

بارداقۇل قىياتاش رەسىملىرى

تۈركىي مىللەتلەرنىڭ ئەجدادلىرى قالدۇرۇپ كەتكەن ئىزلار ئىكەن. ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى ئات، كالا، قوي، بۇغا، ئېيىق قاتارلىق ھايۋاناتلارنىڭ رەسىمىدىن ئىبارەت، ئۇنىڭدىن باشقا يەنە چارۋا بېقىشقا ئائىت رەسىملەر ۋە كۆپىيىش ئەزالىرىغا چوقۇنۇش ئەكس ئەتتۈرۈلگەن رەسىملەرمۇ بار، ئۇنىڭدا شۇ دەۋردىكى ئۆز - ئۆزىنى تەمىنلەپ ئېشىنىدىغان ئىمپىدىئامى چارۋىچىلىق جەمئىيىتىنىڭ تۇرمۇش كارتىنىسى جانلىق كۆرسىتىلىپ، قەدىمكى زاماندىكى شۇ جايدا ياشىغان ئاھالىلەرنىڭ كۆپىيىش ئەزالىرىغا چوقۇنىدىغانلىقى، قەبىلە ئاھالىلىرىنىڭ شۇ يەرگە ماكانلىشىپ گۈللىنىشىنى ئۈمىد قىلىدىغانلىقى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن. 2003 - يىلى بارداقۇل قىياتاش رەسىملىرى ئاپتونوم رايونىنىڭ مەدەنىي يادىكارلىقلارنى قوغداش دائىرىسىگە كىرگۈزۈلدى.

ۋېن لىمىڭ

بارداقۇل قىياتاش رەسىملىرى خارابىلىكى چاغاتوقاي ناھىيە بازىرىنىڭ 18 كىلومېتىر غەربىي جەنۇبىدىكى بارداقۇل تېغىنىڭ داۋىنىغا جايلاشقان. بۇ يەردە دۆڭلۈكلەر ئۆز ئارا گىرەلىشىپ كەتكەن، ئۆت - چۆپلەر بولۇق ئۆسكەن، تاغ ئۈستىدە قىيا تاشلار چوڭىيىپ تۇرىدۇ، تاغ باغرىدا جىلغىلار ئۆز ئارا گىرەلىشىپ كەتكەن. ئەتراپتىكى پاكاز تۆپىلىكلەردىن سەل ئېگىزدە كۆرۈنۈپ تۇرغان قوڭۇررەڭ قورام تاشتا كەڭلىكى 100 مېتىرچە، ئېگىزلىكى 50 مېتىرچە كېلىدىغان قىياتاش رەسىملىرى بار، تاشقا ئويۇلغان بۇ رەسىملەر 300 پارچىدىن ئاشىدۇ. رەسىم ئويۇلغان تاش قوڭۇر رەڭدە بولۇپ، ناھايىتى قاتتىق، نەپىس ۋە پارىراق، سىرتى سىلىق.

مۇتەخەسسسلەرنىڭ تەكشۈرۈپ دەلىللىشىچە، بۇ قىياتاش رەسىملىرى 3600 يىلدىن كۆپرەك تارىخقا ئىگە بولۇپ، قەدىمكى دەۋرلەردە مۇشۇ دەۋرلەردە ئولتۇراقلاشقان

(خەنزۇچە) نەشىردىن چىقتى.

★ 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 29 - كۈنىگىچە چاغاتوفاي ناھىيىسى پەۋقۇلئاددە زور كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىدى، 10 مىليون 500 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان كۆرۈلدى.

ۋېن لىساڭ

قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

چ ك پ قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: سۇن يەنجې.

11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: سامتۇڭ (موڭغۇل).

ھاكىم: پ. تۇغجىچاپ (موڭغۇل).

سىياسىي كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

سەگىزباي خارغابات (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

قوبۇقسار موڭغۇل ئاپتونوم ناھىيىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ غەربىي شىمالىغا، تارباغاتاي ۋىلايىتىنىڭ شەرقىي شىمالىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 495 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 49 مىڭ 521 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 32 مىڭ 584)، يېزا نوپۇسى 26 مىڭ 190؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %12.2، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.9. ناھىيە بويىچە 9546 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 1880 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 4480 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 391 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %16.87 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 125 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.04؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 142 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %34.8؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 124 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %7.32 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 228 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.04 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 78 مىليون 914 مىڭ 500 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 1 مىليون 232 مىڭ 500 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 147 مىليون 681 مىڭ 800 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 88 مىڭ 200 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 4369 توننا ئاشلىق، 2440 توننا پاختا، 564 توننا ياغلىق دان، 290 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 530 مىڭ 800 تۇياق چارۋا قالدى. 7851 توننا گۆش، 598 توننا يۇلك، 30.96 توننا ئۆچكە تۇتى، 103 مىڭ 300 پارچە كالا، قوي تېرىسى، 9720 توننا سۈت، 135 توننا تۇخۇم، 9 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 118.5 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. ئېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشىغا 31 مىليون 979 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 111 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدىسى 12 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە، ناھىيە بويىچە چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 20 مىڭ 748 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 246 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.42، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 90 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %21.42 ئاشتى. 39 مىليون 410 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 1 مىليون 60 مىڭ توننا كۆمۈر، 172 مىڭ توننا تاشتۇز، 240 مىڭ توننا سېمونت، 30 مىليون دانە غىش، 300 مىڭ توننا ھاك تېشى، 2500 توننا ساپ پاختا ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 49 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 28 مىڭ 760 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 9364 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 179 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 82 مىليون 800 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 7205 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3763 كە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 6200 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 530 غا يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 46 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 34 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 3 مىليون 500 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى.

★ 2003 - يىلى قوبۇقسار ناھىيىسىنىڭ نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش غىزىتىنىڭ نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولدى. 395 كىشى تۆۋەن كىرىملىك نامراتلىق سىزىقىدىن ھالقىپ ئۆتتى. نامرات ئاھالىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 1190 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.6 ئاشتى. ئۈرۈمچىدىن باشقا

ئالتاي ۋىلايىتى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

چ ك پ ئالتاي ۋىلايەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جالغ جىشۇن؛ مۇئاۋىن شۇجىلىرى: مۇقاتىبېك ئادىلبېك (قازاق)، 4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى، ماۋكەن سېيىتقازما (قازاق)، چىن يۈمىڭ، تىيەن شۆيىڭ (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لى جىدۇڭ، جۇ خۇيلىن، جالغ يۈن (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

ئىلى ئوبلاستلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئالتاي ۋىلايەتلىك غىزىمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئۇلالقان ئىماش (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: لى بېنرۇي، يۇ جياخې (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ئاقات قابۇسەمەت (قازاق).

ۋالىي: مۇقاتىبېك ئادىلبېك (قازاق)، 4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى، ماۋكەن سېيىتقازما (قازاق)، 5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى؛ مۇئاۋىن ۋالىيلار: ۋالڭ يۈچېڭ، ۋەن شۇ، جۇمابېك بانال (قازاق)، دەي جىيەنشىن، ماۋلىتېبېك ئالىسباي (قازاق)، ۋالڭ گوشىن (5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسىي كېڭەش ۋىلايەتلىك غىزىمەت كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قادىر ئاراپات (قازاق)؛ مۇئاۋىن مۇدىرلىرى: جالڭ دېشېڭ، ئابىقان قاچىكەي (قازاق)، يالڭ ۋېنلىياڭ.

ئاساسىي ئەھۋالى

ئالتاي ۋىلايىتى ئالتاي تاغ تىزمىسىنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، شىنجاڭنىڭ شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. مەمۇرىي مەھكىمە ئالتاي شەھىرىدە. 2003 - يىلى ئالتاي ۋىلايىتىگە قاراشلىق شەھەر بىر، ناھىيە 6. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 612 مىڭ 600 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 346 مىڭ 100)، يېزا نوپۇسى 341 مىڭ 900؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %14.29، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.23. ۋىلايەت بويىچە 105 مىڭ 300 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 43 مىڭ 400 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 15 مىڭ گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت

يەرلىك مالىيە كىرىمى 98 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %52.37؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 161 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %30.89 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى ھەر خىل قەرز پۇلىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 218 مىليون 330 مىڭ يۈەنگە؛ تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 361 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 236 مىليون 630 مىڭ يۈەن. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 11 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە، تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 1920، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 241. ناھىيە بويىچە ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش مەكتىپى بىر، باشلانغۇچ مەكتەپ تايانچ ئوقۇتقۇچىلىرى قازاقچە كۇرسى 2، موڭغۇلچە كۇرسى بىر، كۇرسانت 106؛ چوڭلار ماتېرىيال ئارقىلىق ئوقۇيدىغان تولۇق كۇرس سىنىپى بىر، ئالىي تېخنىكوم سىنىپى 2 (ئۇيغۇرچە سىنىپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 34؛ يېزىلىق رادىئو - تېلېۋىزىيە مەكتىپى بىر، شۇ يىلى تەربىيىلەنگەنلەر 800 نەچچە ئادەم (قېتىم) (مىللىي 380 ئادەم - قېتىم)؛ چوڭلار مائارىپىنىڭ ماتېرىيال ئارقىلىق ئوقۇيدىغان ئالىي تېخنىكوم سىنىپى 2، قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 112 (مىللىي 54). ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 836 (مىللىي 691)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 14، ئوقۇغۇچىسى 3186 (مىللىي 2400)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 24، ئوقۇغۇچىسى 4861 (مىللىي 3244)، بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 208. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1292 (مىللىي 969). مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 18 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رادىئو بىلەن، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتىسى ئوخشاشلا %95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 28 سەھىيە ئاپپاراتى؛ 336 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 256)، دوختۇرخانىلاردا 208 كارىۋات بار.

2003 - يىلى غىزىمەتتىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 9748 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2927 يۈەنگە يەتتى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 5421 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 4166 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، كارخانىدىن دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيىگە چىققان 1029 كىشى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 7269 ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ئالتاي شەھەر ئاھالىسى 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى خەلق ئويۇنى پائالىيىتى ئۆتكۈزۈپ، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 54 يىللىقىنى تەبرىكلەيدى.

جېڭىشقان قادى فوتوسى

تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغ سوغۇق رايونىنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ۋىلايەت بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 4 مىليارد 280 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 392 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 332 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.5؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 457 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.1 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 99 مىليون 500 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.25 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 790 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 87 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 1 مىليارد 120 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 25 مىليون يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 203 مىڭ 817 توننا ئاشلىق، 60 مىڭ 100 توننا پۇرچاق، 103 مىڭ 200 توننا قىزىلچا، 38 مىڭ 300 توننا ياڭيۇ ئېلىندى. يىلى ئاخىرىدا قولدا 3 مىليون 394 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 69 مىڭ 225 توننا گۆش، 80 مىڭ 844 توننا سۈت، 155.2 توننا ئۆچكە تۇتى، 2258 توننا تۇخۇم، 4100 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 23 مىڭ گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ياراتقان ساپ پايدىسى 120 مىليون يۈەنگە يەتتى. يىلى ئاخىرىدا دېھقانچىلىق،

چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 315 مىڭ 519 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 149 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %13.34، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 398 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.17 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 91 مىڭ 400 توننا كۆمۈر، 725 مىڭ 700 توننا ئەسلى تۆمۈر رۇدىسى، 268 مىڭ 600 توننا سېمونت، 423 مىليون 690 مىڭ 900 كىلوۋات سائەت توك، 1381.73 توننا ئىچىملىك - ھاراق، 594.58 كىلوگرام ئالتۇن، 20 مىڭ 500 توننا قەغەز بوتقىسى، 1113.78 توننا سۈت ياسالمىسى، 8834.2 توننا سۇيىغى، 16 مىڭ 100 توننا شېكەر ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 226 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 291 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 171 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 866 مىليون 840 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 1 مىليارد 551 مىليون 360 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 111 مىليون 360 مىڭ يۈەن. يىلى ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 80 مىڭ 235 كە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 31 مىڭ 639 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتىنى 39 مىڭ 818 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 442 مىليون يۈەنگە يەتتى. سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 307 مىليون دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 295 مىليون دوللار، ئىمپورت سوممىسى 12 مىليون دوللار. 600 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 350 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 201 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %18.5 يەرلىك مالىيە چىقىمى 1 مىليارد 127 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %18.03 ئاشتى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 4 مىليارد 714 مىليون يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 143 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 15 مىليون 130 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ۋىلايەت بويىچە 23 مىڭ 784 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا

خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 6182. چوغلار ئالىي مەكتىپى بىر، ئوقۇغۇچىسى 1940 (مىللىي 619)؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 3، ئوقۇغۇچىسى 573 (مىللىي 429)؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 488 (مىللىي 130)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 18، ئوقۇغۇچىسى 10 مىڭ 263 (مىللىي 5945)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 86، ئوقۇغۇچىسى 35 مىڭ 161 (مىللىي 24 مىڭ 897)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 117، ئوقۇغۇچىسى 54 مىڭ 393 (مىللىي 39 مىڭ 363)؛ بالىلار باغچىسى 22، باغچىدىكى بالا 6122. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 9463 (مىللىي 6374). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 24 مىليون 163 مىڭ 400 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىستانسىسى قاپلاش نىسبىتى %95.65 كە، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى قاپلاش نىسبىتى %92.24 كە يەتتى.

ۋىلايەت بويىچە 116 سەھىيە ئاپپاراتى، 3175 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 2033 كارىۋات بار.

2003 - يىلى ئالتاي ۋىلايىتى تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۈرلۈك تەنھەرىكەت مۇسابىقىلىرىدا 33 تۈردە 1، 7 تۈردە 2، 15 تۈردە 3 بولدى.

2003 - يىلى ئالتاي ۋىلايىتىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2908 يۈەنگە، ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 408 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 29 مىڭ 403 كىشى ياشانغاندا كۆتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 70 مىڭ 41 كىشى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

ئالتاي ۋىلايىتى 4 چوڭ كەسپىنى بىرلىكتە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويدى

1. چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، 1 - كەسپنى تۈۋرۈك كەسپكە ئايلاندۇرۇشتا چىڭ تۇردى. 2003 - يىلى ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە ئەنئەنىۋى چارۋىچىلىقنى زامانىۋى چارۋىچىلىققا ئۆزگەرتىش پىكىر يولىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، تۆۋەندىكىدەك 6 جەھەتتىكى خىزمەتنى گەۋدىلىك چىڭ تۇتتى: بىرىنچى، چارۋىچىلىق رايونى سۇپىلىق قۇرۇلۇشى مەركەز قىلىنغان چارۋىچىلىق ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتتى. ئىككىنچى، چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلىنى ئىسلاھ قىلىش قەدىمىنى تېزلەتتى. ئۈچىنچى، چارۋىچىلىق كەسپ

قۇرۇلمىسىنى تەشۋىش قەدىمىنى تېزلەتتى. تۆتىنچى، چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى چۆرىدىگەن ھالدا تېرىقچىلىق قۇرۇلمىسىنى تەشۋىش قىلدى. بەشىنچى، باشلامچى كارخانىلارنى پائال كىرگۈزدى، يېتىشتۈردى ۋە زورايتتى، باقمىچى چولپان ئائىلىلەرنى، سۇ يۈزى باقمىچىلىق كۆلىمىنى، ئائىلىۋى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق مەيدانلىرىنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇردى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى كەسىپلەشتۈرۈش قەدىمىنى تېزلەتتى. ئالتىنچى، چارۋىچىلىقنى پەن - تېخنىكا ئارقىلىق تەرەققىي قىلدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، چارۋىچىلىق ئۈنۈمىنى ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈردى.

2. كانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ 2 - كەسپنىڭ تۈۋرۈك كەسپكە ئايلاندۇرۇشتا چىڭ تۇردى. بۇ جەھەتتە تۆۋەندىكىدەك 3 تۈرلۈك خىزمەتنى چىڭ تۇتتى: بىرىنچى، ۋىلايەتنىڭ كانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش پىلانىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، «رەڭلىك مېتال ئېچىشنى باشلامچى قىلىش، قارا مېتال ئېچىشنى كۆلەملەشتۈرۈش، بىناكارلىق ماتېرىياللىرى، غەيرىي مېتال ۋە ئاز ئۇچرايدىغان مېتاللارنى ئېچىشنى كېڭەيتىش، ئالتۇن، ياقۇت، نېفىت گازى ئېچىشتا تىرىشىپ يېڭى بۇسۇش ھاسىل قىلىش» تىن ئىبارەت تەرەققىيات فاكتورىنى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويۇپ، بايلىق ئەۋزەللىكىنى ئىستراتېگىيەلىك ئۈستۈنلۈككە ئايلاندۇرۇشنى يولغا قويۇشتا چىڭ تۇردى. ئىككىنچى، تەكشۈرۈش ئارقىلىق ئېچىشنى ئىلگىرى سۈرۈش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ سالىمىنى ھەقىقىي ئاشۇردى. كانچىلىق خەتىرىنى تەكشۈرۈش مېخانىزمىنى بەرپا قىلدى، «كىم مەبلەغ سالما شۇ تەكشۈرۈش، شۇ مەنپەئەتلىنىش» پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى چوڭ كانچىلىق گۇرۇھلىرىنى ئالتايغا كېلىپ كانچىلىق خەتىرىنى تەكشۈرۈش ۋە كان ئېچىشقا جەلپ قىلدى، بىر تۈركۈمنى تەكشۈرۈپ، بىر تۈركۈمگە خېرىدار چاقىرىشنى، بىر تۈركۈمنى ئېچىپ، بىر تۈركۈمنى زاپاس ساقلاشنى تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇردى، شۇ ئارقىلىق كانچىلىق ئىگىلىكىنىڭ ياخشى تەرەققىياتىنى شەكىللەندۈردى. ئۈچىنچى، مۇھىم نۇقتىنى گەۋدىلەندۈرۈش، كۈچلۈك كەسىپلەرنى يۆلەش ئارقىلىق چولپان، تايپان كارخانىلارنى يېتىشتۈرۈش قەدىمىنى تېزلەتتى. 2007 - يىلىغا بارغاندا ئاشلىق مىس كېنى، قاراتۇنكى مىس - نىكېل كېنى، كۆكتوقاي ئاز ئۇچرايدىغان مېتاللار كېنىنى يىللىق مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد يۈەندىن ئاشىدىغان چوڭ كارخانىغا، مىڭكۈ تۆمۈر كېنى رۇدا تاللاش شىركىتى، «جىنياۋ» كانچىلىق چەكلىك شىركىتى، تۇنخې سېمونتچىلىق ئالتاي شىركىتى، «خۇڭتەي» كانچىلىق چەكلىك شىركىتى،

ئالتاي شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ ئالتاي شەھەرلىك 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: سۈن جېنىگو

6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ماۋزۇتقان قاسىم (قازاق).

شەھەر باشلىقى: قادىم راقىمباي (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: ئەخمەت ھەيدەر (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

ئالتاي شەھىرى ئالتاي تېغىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، ئېرتىش دەرياسىنىڭ شىمالىي قىرغىقىغا جايلاشقان. شەھەر رايونىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 216 - لىنىيە بويىچە 666 كىلومېتىر، 217 - لىنىيە بويىچە 705 كىلومېتىر؛ ئاۋىئاتسىيە مۇساپىسى 450 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق بازار 3، يېزا 8 يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 190 مىڭ 600 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 85 مىڭ 200)، يېزا نوپۇسى 85 مىڭ 200؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %98.11، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.29. شەھەر بويىچە 20 مىڭ 230 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 6530 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 4680 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ئالتاي شەھىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 391 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 350 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.6؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 298 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.43؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 742 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13.04 ئاشتى.

شەھەرگە تەۋە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 223 مىليون 969 مىڭ يۈەن (1990 - يىلىدىكى ئۆزگەرمەس باھا) گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 89 مىليون 201 مىڭ 600 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 14 مىليون 106 مىڭ 800 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 111 مىليون 365 مىڭ

كۆكتال فۇگۇي مىس - نىكېل كېنى قاتارلىق 5 كارخانىنى مەھسۇلات قىممىتى 100 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان كارخانىغا ئايلاندۇرۇش تىرىشىپ قولغا كەلتۈرۈلدى.

3. ساياھەتچىلىكنى 3 - كەسىپنىڭ تۈۋرۈك كەسىپىگە ئايلاندۇرۇشتا چىڭ تۇردى. ئالتاي ۋىلايىتى پىرىك ساياھەتچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، ئېچىش قۇرۇلۇشى بىلەن ئېكولوگىيىنى قوغداشقا تەڭ ئەھمىيەت بېرىش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ساياھەتچىلىك كەسىپىنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۈرۈپ، تۆۋەندىكى 4 تۈرلۈك خىزمەتنى نۇقتىلىق ئىشلىدى: بىرىنچى، قاناس سەر خىل ساياھەتچىلىكىنى بەرپا قىلىشنى چۆرىدەپ ساياھەتچىلىك ئومۇمىي پىلانىنى تۈزۈش، دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، پىلانىنىڭ ئىسلىيلىكى، نوپۇزلۇقىنى ھەقىقىي كۈچەيتتى. ئىككىنچى، ساياھەت يولى، ئالاقە ۋە ئېلېكتىر قۇۋۋىتى قاتارلىق نۇقتىلىق ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ئومۇمىي گەۋدە ئىقتىدارىنى مۇكەممەللەشتۈردى. ئۈچىنچى، جىيادېڭيۇ ساياھەتچىلىك كۈتۈۋېلىش بازىسى قۇرۇلۇشىنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش قەدىمىنى تېزلەتتى. تۆتىنچى، يېڭى ساياھەت تۈرلىرى ۋە ساياھەت ئورۇنلىرىنى پائال ئاچتى.

4. سۇ ئېنىرگىيىسى كەسىپىنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۈرۈپ ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇپ، سۇ بايلىقىنى ئۈنۈملىك ئېچىش ۋە پايدىلىنىش قەدىمىنى ھەقىقىي يوسۇندا تېزلەتتى. ئېلېكتىر كەسىپىنىڭ قۇرۇلمىسىنى تەكشۈپ، چولپا، ئوتتۇرا سۇچىلىق قۇرۇلۇشلىرىغا تايىنىپ، توك، سۇ ئاساس قىلىنغان ئېلېكتىر مەنبەسى قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىمىنى تېزلەتتى، توكنى يېتەرلىك تارقىتىشنى ئىمكانقەدەر تېز ئىشقا ئاشۇرۇپ، توك بىلەن تەمىنلەش تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىپ، ئەرزان توك بىلەن تەمىنلەش ئارقىلىق توك سەرپىياتى يۇقىرى كارخانىلارنى ئالتايفىغا كېلىپ مەبلەغ سېلىشقا پائال جەلپ قىلدى. سۇغىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان سۇنى مۇۋاپىق تەكشۈپ سۇ ساياھەتچىلىكى تۈرىنى تەرەققىي قىلدۇردى، ئۆزگىچە، سۈپىتى ياخشى، سېتىلىش يوللىرى راۋان بولغان سوغۇق سۇ باقمىچىلىقنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۈردى ۋە تەرەققىي قىلدۇردى، ئىچكى موڭغۇل يايلاق گۈللەندۈرۈش شىركىتىنىڭ ئالتاي ۋىلايىتىنىڭ سوغۇق سۇ بېلىقى بېقىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە سۇ مەھسۇلاتلىرىنى ئىنچىكە پىششىقلاش خىزمىتىگە قاتنىشىشنى پائال قوللىدى، سوغۇق سۇ باقمىچىلىق كەسىپىنى يېتىلدۈرۈشنى ۋىلايەت ئىقتىسادىنىڭ يېڭى ئېشىش نۇقتىسى قىلىشقا تىرىشتى.

مارات ئىنايەت

مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 7 مىليون 200 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

شەھەر بويىچە 9338 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىسى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 2370. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 3، ئوقۇغۇچىسى 883؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 23، ئوقۇغۇچىسى 7971 (مىللىي 5350)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 62، ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 645 (مىللىي 7746)؛ شەھەرگە تەۋە بالىلار باغچىسى 2، باغچا ئوقۇتقۇچىسى 56. شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 375 مىڭ 800 يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو ئىشلىتىش قاپلاش نىسبىتى %98.7 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە يەتتى.

شەھەرگە تەۋە 15 سەھىيە ئاپپاراتى، 496 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىسى، دوختۇرخانىلاردا 235 كارىۋات بار. 2003 - يىلى ئالتاي شەھىرى تەنھەرىكەتچىلىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا بوكسىورلۇق، تېز مۇز تېيىلىش، چېلىش تۈرلىرى بويىچە 7 تۈردە 1 -، 4 يۈردە 2 -، 4 تۈردە 3 - بولدى.

2003 - يىلى ئالتاي شەھىرىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 2930 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 245 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا 25 مىڭ 416 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 22 مىڭ 544 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 52 مىڭ 50 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

مەملىكەت بويىچە تۇنجى شەھەر چاڭغا مەيدانى پۈتۈپ ئىشلىتىلىشكە باشلىدى

2003 - يىلى كىشىلەر تەرىپىدىن چاڭغا ماكانى دەپ تەرىپلىنىدىغان ئالتاي شەھىرىدە مەملىكەت بويىچە تۇنجى شەھەر چاڭغا مەيدانى - گېنېرال تېغى چاڭغا مەيدانى قۇرۇلدى. بۇ مەيدان 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە كېلىشىمگە ئىمزا قويغۇچى ئورۇن - شىنجاڭ بويىچە گۈرۈھ شىركىتىنىڭ مەبلەغ سېلىشى بىلەن قۇرۇلدى. بۇ چاڭغا مەيدانىغا 20 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندۇ، تۇنجى قارارلىق قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

بۇ مەيداندا تۆۋەن، ئوتتۇرا، يۇقىرى سەۋىيىدىكى چاڭغا ھەۋەسكارلىرىغا ماس كېلىدىغان چاڭغا يولى ۋە خالتەكلىك

يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 250 مىڭ 600 يۈەن، ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 32 مىڭ 125 توننا ئاشلىق، 7844 توننا ياغلىق دان، 79 مىڭ 897 توننا قىزىلچا، 65 توننا مېۋە - چېۋە، 20 مىڭ 843 توننا قوغۇن - تاۋۇز ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 633 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى. 13 مىڭ 294.7 توننا گۆش، 1183 توننا يۇلك، 25 مىڭ 960 توننا سۈت، 474 توننا تۇخۇم، 308 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3908 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 428 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 18 مىليون 370 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 750 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. شەھەرگە تەۋە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 232 مىليون 677 مىڭ يۈەن (1990 - يىلدىكى ئۆزگەرمەس باھا) گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %14.9؛ سانائەت قوشۇلما قىممىتى 85 مىليون 629 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.37 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 44 مىڭ 200 توننا سېمونت، 617.3 توننا سۈت ياسالغىنى، 20 مىڭ 268 توننا فابرىكا قەغىزى ۋە قەغەز پەندىگە، 112 مىڭ توننا تۆمۈر رۇدىسى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 126 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 103 مىڭ 213 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 65 مىڭ 808 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 425 مىليون 60 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 290 مىليون 100 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 37 مىليون 130 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەر - بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 28 مىڭ 438 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5976 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 35 مىڭ 929 غا، ئىجتىمائىي ئىحتىمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 432 مىليون 656 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 167 مىڭ 500 ساياھەتچى (قىبىتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 16 مىليون 850 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىسى 44 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %12.19؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 214 مىليون 410 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.78 ئاشتى. شەھەر - بازار ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 1 مىليارد 295 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىسى 77

284 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 120 مىليون 60 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 15 مىليون 520 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 140 مىليون 530 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 1 مىليون 570 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 40 مىڭ 626 توننا ئاشلىق (ماش) - پۇرچاق 26 مىڭ 410 (توننا)، 3962 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 392 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى. 9886 توننا كۆش، 605 توننا يۇلك، 234 مىڭ 600 پارچە كالا - قوي تېرىسى، 5 توننا ئۆچكە تىۋىتى، 8660 توننا سۈت، 288 توننا تۇخۇم ئېلىندى، 205 توننا بېلىق تۇتۇلدى. 215 بۇغا بېقىلدى، 797 كىلوگرام بۇغا مۇڭگۈزى ئېلىندى. 3743.7 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن ئورمان قايتۇرۇلغان يەر 1403.30 گېكتار، قاقاس تاغ، بوز يەرلەردە ئورمان بەرپا قىلىنغان كۆلەم 1337.7 گېكتار. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 205 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 8 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 47 مىڭ 252 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 182 مىليون 990 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 48 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 11 مىليون 650 مىڭ دانە غىشى، 1165 توننا تۆمۈر قېتىشىمى، 2670 توننا ئۆلچەملىك ئۇن، 52 مىليون 230 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 110 توننا سۇ يېغى، 4453 توننا تالك تالقىنى، 581 توننا ساپ سۇ، 561 توننا ئاق ھاراق، 4200 پار خۇرۇم ئاياغ، 98 مىڭ توننا سېمونت، 235 توننا سۈت پاراشوكىسى، 387 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 23 مىڭ 416 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 18 مىڭ 156 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 341 مىليون 520 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 314 مىليون 800 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 5500 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 3000 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتىسى 5800 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىسى 520

تېيىلىش مەيدانى قۇرۇلدى، 220 مېتىر ئارقان تارتىلدى، 300 نەچچە جۈپ چاڭغا تاختىسى، 100 نەچچە خالتەك تەييارلاندى، 190 كۋادرات مېتىر ئۆي سېلىندى، دەم ئېلىش ئۆيى ۋە تېز تاماقخانا تەسىس قىلىندى، بۇ چاڭغا مەيدانى كۈنىگە 1000 ئادەم (قېتىم) نى كۈتۈۋالالايدۇ. تېن يىڭلى

بۇرچىن ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى ج ك پ بۇرچىن ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: جالغ جىيەن. 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مىزان نۇكەي (قازاق). ھاكىم: جۇماش شاخىدات (قازاق). سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: تۇرسىبەك سادىقان (قازاق). ئاساسىي ئەھۋالى

بۇرچىن ناھىيىسى ئالتاي تاغ تىزمىسىنىڭ غەربىي جەنۇبىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 620 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 6. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 65 مىڭ 217 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 44 مىڭ 272)، يېزا نوپۇسى 43 مىڭ 868؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %12.17، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %61.12. ناھىيە بويىچە 19 مىڭ 200 گېكتار تېرىلغۇ يەر بولۇپ، 10 مىڭ 600 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى (8746.7 گېكتار يەرگە سېرىق پۇرچاق)، 6760 گېكتار يەرگە يەم - خەشەك، 1693.3 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى سوغۇق كىلىماتقا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 522 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 165 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.1؛ 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 192 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.7؛ 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 165 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %29.2 ئاشتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى

خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسى سۇغۇرتىسىغا، 6497 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسى داۋالاشنى سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

شىنجاڭدا تۇنجى قەدىمكى دەۋردىكى

رەڭلىك تاش مىيىت ساندىقى بايقالدى

شىنجاڭدا تۇنجى قەدىمكى دەۋردىكى رەڭلىك تاش مىيىت ساندىقى 2003 - يىلى 5 - ئايدا بايقالدى. بۇ مىيىت ساندىقى بۇرچىن ناھىيە ئويمان يېزا ئاقدەر كەنتىگە قاراشلىق قوپا جىلغىسىدىن تېپىلدى. قەبرە شەرق تەرەپكە قىيپاش قېزىلغان. مىيىت ساندىقى قولدا ئويۇلغان گىرانت تاختا بىلەن قورشىلىپ ئوقۇرىسىمان قىلىپ ياسالغان. مىيىت ساندىقىنىڭ ئاغزى يەر يۈزىدىن سەل تۆۋەن، تېگى تۇپراق قاتلىمىغا كۆمۈلگەن بولۇپ، ئۇنىڭ ئۇزۇنلۇقى 1.56 مېتىر، كەڭلىكى 1.14 مېتىر، ئېگىزلىكى 1.32 مېتىر، تاش تاختىنىڭ قېلىنلىقى 0.12 - 0.13 مېتىر كېلىدۇ. مىيىت ساندىقىنىڭ تۆت تەرىپىگە قىزىل مىنىرال بويلاق بىلەن قىيىق كاتەكچە نەقىش سىزىلغان. كاتەكچىنىڭ ئىچىگە يۇمىلاق چېكىت سىزىلغان. تۆت تەرىپىنىڭ رەڭگىنىڭ قېنىق، سۇزۇقى بىردەك ئەمەس، غەرب، جەنۇب تەرىپىنىڭ رەڭگى خېلى ئوچۇق، شەرق تەرىپىنىڭ سەل تۇتۇق، شىمال تەرىپىنىڭ غۇۋا. مىيىت ساندىقىنىڭ يىلى دەۋرىنى يەنىمۇ تەكشۈرۈپ ئىنقىلاشقا توغرا كېلىدۇ. مىيىت ساندىقى بىلەن بىللە يەنە بىر زەيتۇنسىمان ساپال قاچا، ساپال چىراغ ۋە بىر تال خەنجەر تېپىلدى. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە رەڭلىك تاشتىن ياسالغان مىيىت ساندىقى قويۇلغان قەبرىنىڭ 3 كىلومېتىر شەرقىي جەنۇبىدا ناھايىتى ياخشى ساقلانغان تاش بىلەن قاشلانغان بىر تاش مىيىت ساندىقى قەبرىسى ۋە تاش دۆۋىلەنگەن قەبرىدىن 3 ى، 2 كىلومېتىر شەرقىي شىمالدا مىكرولىت ۋە ئوسترakon خارابىلىكى بايقالدى.

قاناس مەنزىرە رايونىنىڭ قۇرۇلۇشى

ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بۇرچىن ناھىيىسى قاناسنىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى قوغداش ۋە ساياھەتچىلىكىنى ئېچىشنى ماسلاشتۇرۇپ تەرەققىي قىلدۇرۇش پىرىنسىپىدا ئۇدا چىڭ تۇرۇپ، بىرلىشىپ مەبلەغ سېلىش - مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش شەكلىنى قوللىنىپ، پائال مەبلەغ كىرگۈزۈپ قاناس مەنزىرە رايونىنى ئېچىش قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتتى. مەنزىرە رايونىنىڭ ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى ۋە تىجارەت خاراكىتىرىلىك مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى. 2003 - يىلى قاناس مەنزىرە رايونىنىڭ قۇرۇلۇشىغا 390 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشىغا سېلىنغىنى 130 مىليون يۈەن،

گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 262 مىليون 710 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 328 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 250 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 24 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %18.4؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 114 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.02 ئاشتى. يېزا - بازار ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىلى ئاخىرىدىكى قالدۇقى 221 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 1821 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 594. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 30 (مىللىي 20)؛ ئالتاي ۋىلايەتلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتى خىزمەت پونكىتى بىر، ئوقۇغۇچىسى 371؛ مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 2 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، باشلانغۇچ دەرىجىلىك ئوتتۇرا مەكتەپ 9، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 1080 (مىللىي 475)؛ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 4381 (مىللىي 3257)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 23، ئوقۇغۇچىسى 6968 (مىللىي 5305)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 90. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1046 (مىللىي 682). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 270 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىلى ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە، تېلېۋىزىيەنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %90 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 10 سەھىيە ئاپپاراتى، 229 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 168)، دوختۇرخانىلاردا 198 كارىۋات بار.

2003 - يىلى بۇرچىن ناھىيىسى ئەۋەتكەن

تەنھەرىكەتچىلەر ئاپتونوم رايون بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن 10 - نۆۋەتلىك ياشلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا 500 مېتىر، 1000 مېتىر، 1500 مېتىر، 3000 مېتىرلىق تېز مۇز تېيىلىشتا ئومۇمىي ماھارەت رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى ھەمدە 5 ئالتۇن مېدال ئالدى. يەنە 2 تەنھەرىكەتچى ئالتاي ۋىلايەتلىك چېلىش كوماندىسىغا ۋاكالىتەن ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك ياشلار تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا 75 كىلوگراملىقلار بويىچە 1 -، 63 كىلوگراملىقلار بويىچە 3 - بولدى. 2003 - يىلى بۇرچىن ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3033 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 66.46 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 4199 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 3199 ئىشچى -

★ 8 - ئايدا بۇرچىن ناھىيىسىنىڭ جادېڭيۇ رايونى دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى تەرىپىدىن دۆلەت دەرىجىلىك ئورمان باغچىسى قىلىپ تەستىقلىنىپ، شىنجاڭدىكى دۆلەت دەرىجىلىك 6 - ئورمان باغچىسى بولۇپ قالدى. جادېڭيۇ كۆچمەنلىك دۆلەت ئورمانچىلىق ئىدارىسى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە كارانتىن ئوبېيكتى قىلىنمايدىغان كۆچمەنلىك دۆلەت نام بېرىلدى، بۇنىڭ بىلەن بۇ كۆچمەنلىك شىنجاڭدىكى مۇشۇنداق شەرەپكە ئېرىشكەن 8 - كۆچمەنلىك بولۇپ قالدى.

★ 8 - ئاينىڭ 16 - كۈنى جۇڭگو فوتوگرافلار جەمئىيىتى قاناس مەنزىرە رايونىدىكى بۇرچىن ناھىيە قۇمقانىس يېزا قاناس كەنتىگە جۇڭگو فوتوگرافلار ئىجادىيەت بازىسى دەپ نام بەردى، شۇنىڭ بىلەن بۇ مەنزىرە رايونى ئېلىمىز بويىچە مۇشۇنداق شەرەپكە ئېرىشكەن 8 - مەنزىرە رايونى بولۇپ قالدى.

★ 11 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئالتاي سۈتچىلىك ئوقەتچىلىك چەكلىك شىركىتى بۇرچىن قاناس سۈتچىلىك زاۋۇتى ئىشلەپچىقارغان «قاناس» ماركىلىق قايماقلىق سۈت پاراشوكى يېشىل يېمەكلىك دەپ ئېتىراپ قىلىندى.

★ 12 - ئاينىڭ 9 - كۈنى قاناس مەنزىرە رايونى جۇڭگو بويىچە 3 - تۈركۈمدە دۆلەت دەرىجىلىك گېئولوگىيە باغچىسى قاتارىغا كىردى.

ۋالڭ جىڭجەن

كۆكتوقاي ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ كۆكتوقاي ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شۈي چىڭجى.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: ئوقاز تاپان (قازاق).

ھاكىم: سارقات ئاقان (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: رامزان ئىساق (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

كۆكتوقاي ناھىيىسى ئالتاي تېغىنىڭ ئوتتۇرا بۆلىكىنىڭ جەنۇبىي ئېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 480 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 3، يېزا 6. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 82 مىڭ 900 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 62 مىڭ

كۈتۈۋېلىش مۇئەسسەسىگە سېلىنغىنى 260 مىليون يۈەن. جىيادىڭيۇدىن قۇم مەنزىرە رايونىغىچە، قاناستىن ئاق قاپانغىچە بولغان يول قۇرۇلۇشى پۈتكۈزۈلدى، چوڭقۇردىن جىيادىڭيۇغىچە ئوپتىكىلىق كابېل ياتقۇزۇلدى ۋە ئۆزگىرىشچان توك يەتكۈزۈش سىمى تارتىلدى، قاناس 2 - دەرىجىلىك ئېلېكتر ئىستانسىسى پۈتكۈزۈلدى، جىيادىڭيۇ ئۈنۋېرسال مۇلازىمەت رايونىنىڭ يول، ئالاقە، سۇ بىلەن تەمىنلەش، يۇندا چىقىرىۋېتىش، باشقۇرۇش مەركىزى قاتارلىق ئۈل مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشلىرى پۈتكۈزۈلدى؛ جىيادىڭيۇ ئۈنۋېرسال كۈتۈۋېلىش بازىسى 1، 2، 3 - رايونىنىڭ كۈتۈۋېلىش مۇئەسسەسىلىرىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى؛ مەنزىرە رايونى يولىنى سىتېمىلىق ئۆزگەرتىش، كۆل پىرىستانى ئۆزگەرتىش، مېھمان كۈتۈش بىناسىنىڭ ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى ۋە مەنزىرە رايونى ئەتراپىدىكى ئاز كەم 40 مىڭ كۋادرات مېتىر يەردىكى يېپىنچا ئۆسۈملۈكنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش قۇرۇلۇشى تاماملاندى.

★ 4 - ئاينىڭ 21 - كۈنى بۇرچىن ناھىيىسىدە تۇنجى قېتىم خەلق قول ھۈنەر - سەنئەت بۇيۇملىرى كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. مىللىي زىبۇننەت، قازاق كەشتىچىلىكى، سۆڭەك ئويمىچىلىقى قاتارلىقلار ئاساس قىلىنغان خەلق قول ھۈنەر - سەنئەت بۇيۇمىدىن 280 نەچچىسى كۆرگەزمە قىلىندى.

★ 6 - ئاينىڭ 30 - كۈنى سائەت 18 دىن 30 مىنۇتلار ئۆتكەندە بۇرچىن ناھىيە بازىرىنىڭ جەنۇبىدىكى كۆسۈن تاغلىق رايونىدا مۆلدۈر يېغىپ 30 يىلدىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان كەلكۈن ئاپىتى يۈز بەردى. كەلكۈن سۈيىنىڭ ئېقىن مىقدارى سېكۇنتىغا 56 كۇب مېتىرغا، ئېقىش سۈرئىتى سېكۇنتىغا 4.5 مېتىرغا يەتتى، كەلكۈن سۈيى شىددەت بىلەن تۆۋەنگە قاراپ ئېقىپ، ئېرتىش دەرياسىدىكى چوڭ كۆۋرۈككە بىۋاسىتە قىستاپ كېلىپ، كۆۋرۈكنىڭ ئىككى يېنىدىكى دەريا دامبىسىنىڭ قىسمىن جايلىرىنى بۇزۇۋەتتى، كۆۋرۈكنىڭ ئىككى يېنىدىكى يول ئۇلىنى كەلكۈن بۇزۇۋەتكەنلىكتىن كۆۋرۈكنىڭ ئىككى يېنى بېسىپ چۈشتى. بۇ قېتىمقى كەلكۈن كەلتۈرۈپ چىقارغان ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

★ 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن سائەت 12 دە قاناس تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىنىڭ يادرو بەلۋاغىدا ئېگىزلىكى تەخمىنەن بىر مېتىر كېلىدىغان بىر ئاق ئېيىق بايقالدى. ئاق ئېيىق دۆلەتلىك 1 - دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان ھايۋان بولۇپ، ئادەتتە ئېگىز سوغۇق بەلۋاغدا ياشايدۇ، ئەمما شىمالىي پاراللېل 48° لۇق يادرو بەلۋاغدا بۇ ئاق ئېيىقنىڭ پەيدا بولۇشى ناھايىتى ئاز كۆرۈلىدىغان ئەھۋال.

سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 6 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 16 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 13 مىڭ 174 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 332 مىليون 960 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 212 مىليون 60 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 51 مىليون 230 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا بازارلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 6320 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 5222 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 7568 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 641 گە يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 218 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 197 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 11 مىليون 273 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 38 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %37.07؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 133 مىليون 390 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %17.38 ئاشتى. بازار-يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 277 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 1 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 830 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە 2619 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 776. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 4، ئوقۇغۇچىسى 1191 (مىللىي 727)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 17، ئوقۇغۇچىسى 5918 (مىللىي 4829)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 12، ئوقۇغۇچىسى 9958 (مىللىي 8181)؛ بالىلار باغچىسى 3، باغچىدىكى بالا 777. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1643 (مىللىي 1222). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 710 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %98.63 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95.27 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 10 تىببىي داۋالاش سەھىيە ئاپپاراتى، 274 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 200)، دوختۇرخانىلاردا 186 كارىۋات بار. 2003 - يىلى كۆكتوقاي ناھىيىسىدىكى يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2783 يۈەنگە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 24 يۈەنگە يەتتى.

500)، يېزا نوپۇسى 56 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %20.37، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %14.7. ناھىيە بويىچە 15 مىڭ 130 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 7370 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 1684 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى قۇرۇقلۇق تىپىدىكى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ سوغۇق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 854 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 268 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.8؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 347 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %24.8؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 238 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %21.2 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 397 مىليون 114 مىڭ 400 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.79 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 102 مىليون 530 مىڭ 700 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 7 مىليون 459 مىڭ 900 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 276 مىليون 19 مىڭ 400 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 264 مىڭ 400 يۈەن، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليون 840 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 35 مىڭ 636 توننا ئاشلىق، 1856 توننا ياغلىق دان، 20 توننا مېۋە - چېۋە، 1856 توننا ئاپتاپپەرەس، 4647 توننا كۆكتات، 18 مىڭ 959 توننا ياڭيۇ ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 740 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى. 14 مىڭ 862.8 توننا گۆش، 1177 توننا يۇلك، 21 مىڭ 790 توننا سۈت، 377 توننا تۇخۇم، 42 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2249 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 324 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 71 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 37 مىڭ 761 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 422 مىليون 246 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %21.28، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 164 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %23.34 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 623 مىڭ 615 توننا تۆمۈر رۇدىسى، 20 مىڭ 500 توننا ئۇن، 214.6 توننا ئاق ھاراق، 49 مىڭ 700 توننا سېمونت، 14 مىليون 600 مىڭ دانە خىش، 3702 توننا نوکچە ئاليۇمىن، 105 مىليون 583 مىڭ كىلوۋات

ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ جەڭگىۋارلىقنى جارى قىلدۇرۇپ، غەيرەت ئۈستىگە غەيرەت قوشۇپ تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرەيلى

ج ك پ كۆكتوقاي ناھىيىلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: شۈي چىڭجى

ۋەزىيەتنى بەرپا قىلدى.

1. ناھىيىنىڭ ئىقتىسادى تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلدى. 2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 855 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %25.4 ئېشىپ، ئالتاي ۋىلايىتى بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى. 3 قېتىملىق مەھسۇلاتنىڭ نىسبىتى تېخىمۇ تەڭشىلىپ ۋە ئەلالاشتۇرۇلۇپ 25 : 43 : 32 قىلىندى، 2، 3 - كەسىپتە تېز ئېشىش ۋەزىيىتى بارلىققا كەلدى، 2 - كەسىپتە ئۇدا 3 يىل %20 تىن يۇقىرى ئېشىش سۈرئىتى ساقلاپ قېلىندى. ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلات قىممىتى تۇنجى قېتىم 10 مىڭ يۈەنلىك ئۆتكەنلىكى بۆسۈپ ئۆتتى. ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتىن باشقا ئىگىلىك ئۈزلۈكسىز زورىيىپ، خەلق ئىگىلىكىنىڭ %35 تىن كۆپرەكىنى ئىگىلىدى.

2. ناھىيە، يېزا مالىيىسى ماس قەدەمدە ئاشتى. 2003 - يىلى ناھىيە دەرىجىلىك مالىيە كىرىمى 38 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %37.06 ئاشتى، ئېشىش سۈرئىتى ۋىلايەت بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرۇپ، 3 يىلدا بىر قاتلاش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى. يېزا دەرىجىلىك مالىيە ئۇدا 4 يىل %50 تىن يۇقىرى سۈرئەتتە ئاشتى، 2003 - يىلى 2 مىليون 870 مىڭ يۈەن ئورۇندىلىنىپ، 4 يىلدا 2 قاتلاش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

3. خەلق تۇرمۇشى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى. 2003 - يىلى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3164

2003 - يىلى كۆكتوقاي ناھىيىسى ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش تەلپىگە ئاساسەن، ئىسلاھات، تەرەققىيات ۋە مۇقىملىقنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىپ، ناھىيىدىكى ھەر مىللەت كادىرلار ئاممىسىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ ۋە يېتەكلەپ، ئىدىيىنى ئازاد قىلىپ، غەيرەت ئۈستىگە غەيرەت قوشۇپ، ھەر خىل تەبىئىي ئاپەتلەرنىڭ تەسىرىنى يېڭىپ، ناھىيىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك ئالغا بېسىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، پۈتۈن ناھىيىنىڭ تۈرلۈك ئىشلىرىنىڭ ئۇدا، ساغلام، تېز تەرەققىي قىلىشىدەك ياخشى

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 4648 ئىشچى-خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 3212 ئىشچى-خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 7109 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

مىڭ كادىر كەنتلەرگە ماكانلىشىپ ئائىلىلەردە «يېڭى ئۈچ ئىشتا بىللە بولۇش پائالىيىتى» بىلەن شۇغۇللاندى

2003 - يىلى كۆكتوقاي ناھىيىسىدە مىڭ كادىر كەنتلەرگە ماكانلىشىپ ئائىلىلەردە «يېڭى ئۈچ ئىشتا بىللە بولۇش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى، ئۇلارنىڭ ئاساسلىق

ۋەزىپىسى تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشنى ياخشى ئېلىپ بېرىشىغا ياردەم بېرىشتىن ئىبارەت. «يېڭى ئۈچ ئىشتا بىللە بولۇش» - دېھقان، چارۋىچىلار بىلەن بىللە ئۆگىنىش، بىللە ئەمگەك قىلىش، بىللە بازار ئايلىنىشتىن ئىبارەت. بىللە ئۆگىنىش دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ نەزەرىيە ئۆگىنىش، سىياسەت - قانۇن ئۆگىنىش، بازار ئىگىلىكىگە دائىر بىلىملەرنى ئۆگىنىش، پەن - تېخنىكا ئۆگىنىش، مەدەنىيەت ئۆگىنىشكە يېتەكچىلىك قىلىشنى كۆرسىتىدۇ؛ بىللە ئەمگەك قىلىش دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىغا قاتنىشىپ، ئۇلارغا ياخشى ئىش، ئەمەلىي

ئۈزلۈكسىز مۇستەھكەملەش ئاساسىدا، سانائەت، كانچىلىققا باشلامچى بولۇپ بۆسۈش ھاسىل قىلىندى، ھالقىما تەرەققىيات ئىستراتېگىيىسى يولغا قويۇلدى ھەمدە سانائەت، كانچىلىقنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئارقىلىق 2 - كەسىپنىڭ ئەندىزىسىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، تېخىمۇ چوڭ دائىرىدە قۇرۇلمىنى تەشەش ئىلگىرى سۈرۈلۈپ، ئىشلەپچىقىرىشنى مۇۋاپىق كۆلەملەشتۈرۈش ۋە تىجارەتنى كەسىپلەشتۈرۈشكە تۈرتكە بولۇنۇپ، سانائەتلەشتۈرۈش، بازارلاشتۇرۇش جەريانى ئىلگىرى سۈرۈلدى.

2004 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 320 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %50 ئاشتى. 10- بەش يىللىق پىلاننىڭ ئاخىرقى مەزگىلىگە بارغاندا ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈلۈپ، يىلىغا %23.6 ئاشۇرۇلدى؛ 2007 - يىلىغا بارغاندا ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد يۈەنگە يەتكۈزۈلۈپ، ئىككى قاتلاش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، يىلىغا %21.22 ئاشۇرۇلدى؛ 2010 - يىلىغا بارغاندا 3 مىليارد يۈەنگە يەتكۈزۈلدى؛ 2020 - يىلىغا بارغاندا 6 يىلدىكى مەھسۇلات قىممىتى ئاساسىدا يەنە بىر قاتلىنىپ، 6 مىليارد يۈەنگە يەتكۈزۈلۈپ، 8 مىليارد يۈەنگە يەتكۈزۈش تىرىشىپ قولغا كەلتۈرۈلدى؛ مالىيە كىرىمى 154 مىليون يۈەنگە يەتكۈزۈلدى. ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى تەشەش ئەلالاشتۇرۇش ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى يۇقىرى كۆتۈرۈش ئاساسىدا، چارۋا، قېزىلما بايلىقتىن ئىبارەت 2 چوڭ تۈۋرۈك كەسىپ تېز تەرەققىي قىلدۇرۇلۇپ، ساياھەتچىلىك، سۇ ئېنېرگىيە كەسىپىدە بۆسۈش غاراكتېرلىك تەرەققىيات قولغا كەلتۈرۈلۈپ، ئۇل مۇئەسسەسەلەر بىر قەدەر مۇكەممەللەشتۈرۈلۈپ، خەلقنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى خېلى زور دەرىجىدە يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

كادىرلار ئۆزلىرى يۈك - تاق ئېلىپ باردى، ئۆزلىرى تاماق ئېتىپ يېدى، ئۇلار كەنت مەدەنىيەت ئۆيى ياكى كەنت ئاھالىلەر كومىتېتى قاتارلىق غەيرىي دېھقان ئائىلىلىرىدە تۇردى.

★ 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 27 - كۈنى كۆكتوقاي ناھىيىسىنىڭ 439 كىلومېتىر شەرقىي شىمالىدا 7.9 بال يەر تەۋرىدى، ئىقتىسادىي زىيان 61 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

★ 2003 - يىلى كۆكتوقاي ناھىيىسى ئاپتونوم رايون بويىچە قىزىلبايرىقدار پاكىزە ناھىيە بازىرى دېگەن نامغا ئېرىشتى.

★ 2003 - يىلى كۆكتوقاي ناھىيىسىنىڭ يېزىلىرىدا باج

يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 382 يۈەن ساپ ئېشىپ، ئالتاي ۋىلايىتى بويىچە ئالدىنقى ئورۇندا تۇردى. نامراتلارنى يۆلەش تۈرىدىن 6 سى يولغا قويۇلۇپ، 414 ئائىلىدىكى 2138 كىشى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇلدى. ئىش ئورنىغا چىقىش بويىچە تەربىيەلەشتىن كېيىن ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش نىسبىتى %75 تىن ئاشتى، 2979 كىشى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. يېزىلاردىكى 2055 ئارتۇق ئەمگەك كۈچى يۆتكەلدى. بازارلاشتۇرۇش تەرەققىياتى تېزلىشتى، بازار نوپۇسىنىڭ ئومۇمىي نوپۇستا ئىگىلىگەن نىسبىتى %36 كە يەتتى. 4. ئىجتىمائىي ئىشلار ماس تەرەققىي قىلدۇرۇلدى. مەملىكەتلىك «ئىككىنچى ھىمايە قىلىش» تىكىسى نەمۇنە ناھىيىلەرنىڭ ئۇدا 2 قېتىم چېمپىيون بولۇشىنى، مەملىكەت بويىچە پەن - تېخنىكىدا ئىلغار ناھىيىلەرنىڭ ئۇدا 3 قېتىم چېمپىيون بولۇشىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا ناھىيە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئوڭۇشلۇق ئۆتتى. مەملىكەت بويىچە پاكىزە ناھىيە - شەھەر بەرپا قىلىش دەسلەپكى تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى. «ئىككى ئاساسەن» مائارىپى مۇددەتتىن 2 يىل بۇرۇن ئاپتونوم رايوننىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لايىقەتلىك بولدى. چارۋىلارنى ھەمكارلىشىپ يۇقۇمدىن ساقلاش سىستېمىسى ئومۇميۈزلۈك بەرپا قىلىنىپ، يېڭى مۇلازىمەت تورى قۇرۇلدى. 30 مىڭ كىشىلىك يېزا ھەمكارلىشىپ داۋالاننىش تۈزۈمى جەھەتتە شىنجاڭ بويىچە مۇستەقىل ئەندىزە بەرپا قىلىشتا باشلامچى بولۇش يولغا قويۇلۇپ، سەھىيە سىستېمىسىدىكى ئىسلاھاتقا يېتەكچىلىك قىلىنىپ، يېڭى مۇلازىمەت سىستېمىسى بەرپا قىلىندى.

2004 - يىلى كۆكتوقاي ناھىيىسى «بەشنى بىر تۇتاش پىلانلاش» ۋە ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش تەلپىگە ئاساسەن، تۈرلۈك ئىسلاھاتنى چوققۇرلاشتۇرۇپ، سىرتقا ئىشكىنى كەڭ ئېچىپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقنى

ئىش قىلىپ بېرىشنى كۆرسىتىدۇ؛ بىللە بازار ئايلىنىش يېزا كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەشەشكە ياردەم بېرىپ، دېھقان، چارۋىچىلار بىلەن بىرلىكتە ئوي - پىكىرنى بىرلەشتۈرۈپ، بېيىش يولىنى توغرا تېپىپ، مۇلازىمەتنى ياخشىلاپ، بازار ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى كۆرسىتىدۇ. ناھىيىلىك پارتكوم كادىرلارنى تۈركۈم بويىچە كەنتلەرگە ئورۇنلاشتۇرۇش چارىسىنى قوللىنىپ، ھەر بىر كەنتتە ئەتىيازلىق تېرىلغۇ، يازدىكى ئالدىراشلىق، كۈزلۈك يىغىم، قىشتىكى بوش ۋاقىتلارنىڭ ھەممىسىدە كادىرلار بولۇشقا كاپالەتلىك قىلىپ، كادىرلارنىڭ ئايىغىنى ئۇزۇپ قويماسلىق خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىدى، كادىرلارنىڭ دېھقان، چارۋىچىلار بىلەن بىللە تاماق يېيىشىنى، بىللە يېتىپ - قوپۇشنى قاتتىق چەكلىدى،

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 803 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 30 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 10.27؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 242 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 28.48؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 256 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 7.59 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 387 مىليون 150 مىڭ يۈەن (ناھىيىگە تەۋە) گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 123 مىليون 830 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 21 مىليون 520 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 190 مىليون 390 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 20 مىليون 830 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 19 مىڭ 151 توننا ئاشلىق، 6658 توننا ياغلىق دان، 23 مىڭ 350 توننا قىزىلچا، 95 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 483 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 4. 9637 توننا گۆش، 1029 توننا يۇڭ، 205 مىڭ 800 پارچە كالا - قوي تېرىسى، 5077 توننا سۈت، 537 توننا تۇخۇم، 3120 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3289 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 400 مىليون 980 مىڭ يۈەن (ناھىيىگە تەۋە) گە، ياراتقان ماپ پايدىسى 20 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 52 مىڭ 160 كىلوۋاتقا يەتتى.

ناھىيىگە تەۋە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 137 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن % 6.98، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 37 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، % 10.98 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 112 مىليون 100 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 28 مىڭ 100 توننا سېمونت، 2085 توننا تۇز، 11 مىليون 700 مىڭ دانە خىش، 16 مىڭ 140 توننا شېكەر ئىشلەپچىقىرىلدى، 199 مىڭ 800 كىلوچوۋل ئىسسىقلىق بىلەن، 510 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى بىلەن تەمىنلەندى. بىناكارلىق كەسىپنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 23 مىليون 400 مىڭ يۈەن (ناھىيىگە تەۋە) گە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 37 مىڭ 954 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 22 مىڭ 790 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 123 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى (ناھىيىگە تەۋە)، بۇنىڭ ئىچىدە

ئىسلاھ قىلىنىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ 2 مىليون 970 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك يۈكى يېنىكىلىتلىدى.

★ 2003 - يىلى كۆكتوقاي ناھىيىسى مەۋقەنى قېزىلما بايلىق ئەۋزەللىكىگە قويۇپ، قاراتۇنكى رەڭلىك مېتال سانائىتى باغچا رايونى، كۆكتوقايدىكى ئاز ئۇچرايدىغان مېتال سانائىتى باغچا رايونى، مىڭكۇ قارا مېتال سانائىتى باغچا رايونى، ناھىيە بازىرىنىڭ جەنۇبىدىكى سانائەت باغچا رايونى، قاماستى خەيرىي مېتال سانائىتى باغچا رايونى ۋە سۇمۇرۇغ چاڭزۇتۇ تاش ماتېرىيال سانائىتى باغچا رايونىنىڭ قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك تېزلىتىپ، كانچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى سۈپىسىنى پائال بەرپا قىلدى.

جاۋ خۇڭھەي

بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ بۇرۇلتوقاي ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: خۇجىدۇلك (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يالك جېنخەي (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: بازاب قۇمار (قازاق).

ھاكىم: مۇراتبېك نۇرغالى (قازاق).

سىياسى كېڭەش 10 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

ئىسلامقان ئابلاق (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

بۇرۇلتوقاي ناھىيىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە، ئالتاي يايلىقىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 637 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 94 مىڭ 414 (ناھىيىگە تەۋە نوپۇس 62 مىڭ 200، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 30 مىڭ 973)، يېزا نوپۇسى 31 مىڭ 472 (ناھىيىگە تەۋە)؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى % 12.9 (ناھىيىگە تەۋە)، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى % 9.68 (ناھىيىگە تەۋە). ناھىيە بويىچە 21 مىڭ 350 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 2273.3 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 11 مىڭ 200 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى ئوتتۇرا مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 5522.76 يۈەنگە، يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 3056 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 1543.32 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە 3646 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا، 3333 ئىشچى - خىزمەتچى ۋە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان 780 كىشى پاشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 5742 كىشى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

بەش ئائىلىنى بىرلىك قىلىپ قەرز پۇل تارقىتىش يولغا قويۇلدى

بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىدە بىر بازار، 5 يېزا بولۇپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ نوپۇسى %80 نى ئىگىلەيدۇ. بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ يېزا ئىقتىسادىدا ئاساسلىق چارۋىچىلىق ۋە بېلىقچىلىققا تايىنىلىدۇ.

ئۇزۇندىن بۇيان، بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ قەرز پۇل بېرىش مەسىلىسىدە ئىككى قىيىن مەسىلە مەۋجۇت بولۇپ كەلگەنىدى، يەنى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ قەرز پۇل ئېلىشى ۋە ئامانەت - قەرز كوپىراتىپىنىڭ قەرز پۇل تارقىتىشى قىيىن بولدى. ئىقتىسادىي تەرەققىياتنىڭ ئاستا بولغانلىقى، دېھقان، چارۋىچىلار كىرىمىنىڭ تۆۋەن بولغانلىقى، ئۇنىڭ ئۈستىگە بەزى كىشىلەر تازا ئىشەنچلىك بولمىغانلىقى، پەقەت قەرز ئېلىپ قايتۇرمايلىق ياكى كۆپ قەرز ئېلىپ ئاز قايتۇرغانلىقى ئۈچۈن، بازار قانۇنىيىتى بويىچە ئايلاندىغان يېزا ئامانەت - قەرز كوپىراتىپىنىڭ ئۈنۈمى تۆۋەنلەپ كېتىپ، قەرز تارقىتىش قىيىنلاشتى.

2002 - يىلى بۇرۇلتوقاي ناھىيىلىك ئامانەت - قەرز كوپىراتىپى زامانىۋى چارۋىچىلىق قەدىمىنى تېزلىتىش، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇش نىشانىنى چۆرىدەپ، بەش ئائىلىنى بىرلىك قىلىش چارىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى، يەنى نوپۇزى يۇقىرى، ئەمەلىي كۈچى كۈچلۈك بەش دېھقان، چارۋىچى ئائىلىسىنى بىر بىرلىك قىلىپ، قەرز پۇل بېرىش كەسىپىنى يولغا قويدى. شۇنىڭ بىلەن ئادەتتە قەرز ئېلىپ قايتۇرمايدىغان، نوپۇزى تۆۋەن دېھقان ئائىلىلىرى «قارشى ئېلىنمايدىغان كىشى» گە ئايلاندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ناھىيىلىك، يېزىلىق ھۆكۈمەت بىلەن كەنت ئاھالىلەر كومىتېتىنىڭ مۇناسىۋىتى ۋە ئالاقىسى كۈچەيتىلىپ، دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئارخىپى پائال تۇرغۇزۇلدى. ھەمدە ئۆز يېرىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۈرۈلۈپ، ئىشەنچلىك يېزا، كەنت ئائىلىلەر بېكىتىلىپ، يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىش قەرز پۇلى جانلىق ئىشلىتىلدى. دېھقانلار قايسى ۋاقىتتا

ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 92 مىليون 110 مىڭ يۈەن، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغىنى 2 مىليون 70 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بازىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 6210 غا، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 3526 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 6724 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 1305 كە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 239 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 40 مىڭ دوللارغا يەتتى (ھەممىسى ئىمپورت قىلىنغىنى). 65 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 9 مىليون 750 مىڭ كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 36 مىليون 90 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %28.13؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 125 مىليون 320 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %19.6 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 262 مىليون 810 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 8 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 1 مىليون 236 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىدە 2332 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 554. كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 399 (مىللىي 90)؛ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 952 (مىللىي 422)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 3857 (مىللىي 1830)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 15، ئوقۇغۇچىسى 3309 (مىللىي 1992)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 190. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1065 (مىللىي 561). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 1 مىليون 290 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95.5 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %89.95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 12 سەھىيە ئاپپاراتى، 325 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 190)، دوختۇرخانىلاردا 171 كارىۋات بار.

2003 - يىلى مەملىكەتلىك يېنىك ئاتلېتىكا لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسىدا بىر كىشى 1500 مېتىرغا يۈگۈرۈشتە 4 - لىككە ئېرىشتى. 5 - نۆۋەتلىك شەھەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا بىر كىشى 1500 مېتىر يۈگۈرۈشتە مىس مېدال ئالدى. مەملىكەتلىك ئەركىن چېلىشىش مۇسابىقىسىدا بىر كىشى 74 كىلوگراملىقلار بويىچە مىس مېدال ئالدى.

2003 - يىلى بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىدىكى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 6699.72

شۇجىسى: جالڭ جىنيۇ.

- 13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: كېرىموك نۇرخالى (قازاق).
- ھاكىم: قابدۇل ماكسۇن (قازاق).
- سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: نۇغمار سانسىزباي (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

قاپا ناھىيىسى ئالتاي تېغىنىڭ جەنۇبىي كېتىكىگە، جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شىمالىي چېتىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 673 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار بىر، يېزا 6. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 76 مىڭ، يېزا نوپۇسى 53 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %10.1، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %7.6. ناھىيە بويىچە 18 مىڭ 550 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 10 مىڭ 530 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 6480 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق موغۇق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 454 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 199 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %8.9؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 136 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %41.9؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 119 مىليون 70 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.7 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 289 مىليون 745 مىڭ 500 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 134 مىليون 99 مىڭ 800 يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 17 مىليون 916 مىڭ 700 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 129 مىليون 663 مىڭ 500 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 288 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 46 مىڭ 439 توننا ئاشلىق، 4678 توننا ياغلىق دان، 18 مىڭ 846 توننا ماش-پۇرچاق ئېلىندى، يىل ئاخىرىدا قولدا 458 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى. 11 مىڭ 196 توننا گۆش، 730 توننا يۇلك، 13 مىڭ 449 توننا سۈت، 338 توننا تۇخۇم، 50 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 3733 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 125 مىليون 335 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %9.07، سانائەت

پۇلغا ئېھتىياجلىق بولسا شۇ ۋاقىتتا قەرز پۇل بېرىلدى. قەرز قاپتۇرۇش ۋاقتىمۇ بۇرۇنقى بىر يىلدىن 3 يىلدىن 5 يىلغىچە ئۇزارتىلدى. بۇرۇنقى ھەر ئائىلىگە پەقەت 3000 يۈەندىن 5000 يۈەنگىچە قەرز پۇل بېرىش ئەھۋالى ئۆزگەرتىلىپ، ھەر ئائىلىگە ئوتتۇرا ھېساب بىلەن بىر قېتىمدا 10 مىڭ يۈەن، ئەڭ كۆپ بولغاندا 150 مىڭ يۈەن قەرز بېرىلىدىغان بولدى.

2003 - يىلى بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىدە تارقىتىلغان قەرز پۇل 61 مىليون 700 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 5 ئائىلە بىرلىك قىلىنىپ تارقىتىلغان قەرز پۇل ئومۇمىي قەرز پۇلىنىڭ %88.6 نى، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق قەرز پۇلىنىڭ %90 نى ئىگىلىدى.

★ 6 - ئاينىڭ 25 - كۈنى قاراقۇيۇن سۇ ئامبىرىنىڭ خەتىرىنى تۈگىتىپ پۇختىلاش قۇرۇلۇشىغا شىنجاڭ سۇچىلىق-سۇ ئېلېكتر قۇرۇلۇش ئىدارىسى بىلەن «جاڭخې» قۇرۇلۇش قىلىش باش ئەترىتى خەبىردار بولدى. بۇ قېتىمقى سۇ ئامبىرىنىڭ خەتىرىنى تۈگىتىپ پۇختىلاش قۇرۇلۇشىغا 30 مىليون 648 مىڭ 200 يۈەن مەبلەغ سېلىندى (بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئاجراتقىنى 21 مىليون 453 مىڭ 700 يۈەن، ۋىلايەت، ناھىيە ئۆزى توپلىغىنى 9 مىليون 194 مىڭ 500 يۈەن). قۇرۇلۇش تاماملانغاندىن كېيىن، سۇ ئامبىرىدا ساقلىنىدىغان سۇ 59 مىليون كۇب مېتىرغا يەتكۈزۈلۈپ لايىھىدىكى ئامبار سىغىمچانلىقى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، سۇغىرىش رايونىدىكى تېرىلغۇ كۆلىمى 6666.67 گېكتارغا يەتكۈزۈلدى، بۇنىڭدىن 17 مەمۇرىي كەنتتىكى 5300 نەچچە دېھقان، چارۋىچى مەنپەئەتلىنىدۇ.

★ 10 - ئايدا بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىدىكى تەبىئىي ئوتلاقنى قاشالاش تۈر قۇرۇلۇشى 2 يىلدا تولۇق تاماملاندى، تۈر قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى 26 مىڭ 400 گېكتار. بۇ قۇرۇلۇشقا مەركەزنىڭ خام چوت ئىچىدىكى مەخسۇس تۈر فوندىدىن ئاجرىتىلغىنى 10 مىليون يۈەن، يەرلىكنىڭ سەپلىگىنى 2 مىليون 500 مىڭ يۈەن.

سەي يۇڭجۈەن

قاپا ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى
ج ك پ قاپا ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ

كوماندىسى بىر تۈردە 1، 3 تۈردە 2، 6 تۈردە 3 بولدى. 2003 - يىلى قابا ناھىيىسىدىكى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىسى 5622.87 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى 4084.68 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 3039 يۈەنگە، ئىشچىسى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 216 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 5920 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىمىغا، 2908 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىمىغا، 6360 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالنىش سۇغۇرتىمىغا قاتناشتى.

ئاشلى مىس كېنى

ئاشلى مىس كېنى قابا ناھىيىسىگە جايلاشقان، ئۇ دۆلەتنىڭ 7 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭ گېئولوگىيە تەكشۈرۈش ئىدارىسى تەكشۈرۈپ ئېنىقلىغان كان بولۇپ، زىچىشەن مىس كېنى بىلەن تەڭ دۆلەت ئىچىدىكى داڭلىق ئالاھىدە چوڭ مىس كېنى بولۇپ قالدى.

كان ياتىمىسى بايلىقى شارائىتى ئۈزۈل بولۇپ، ناھايىتى ياخشى ئېچىش ئىستېمالغا ئىگە. ئاشلى مىس كېنىنىڭ قۇرۇلۇشىغا 548 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. رۇدا زاپىسى 38 مىليون توننىغا، مىس زاپىسى 1 مىليون 100 مىڭ توننىغا، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان مىس سانائىتى زاپىسى 919 مىڭ 454 توننىغا، ئۇنىڭ ئوتتۇرىچە دەرىجىسى %2.5 كە يېتىدۇ، بىللە ھاسىل بولغان ئالتۇن، كۈمۈش، سىنىك قاتارلىقلارنىڭ ئىچىدە سىنىكنىڭ مىقدارى تەخمىنەن 410 مىڭ توننىغا يېتىدۇ.

ئاشلى مىس كېنى ئىچىدە زاپىسى ئەڭ چوڭ 1 - نومۇرلۇق كالىك رۇدا يۆنىلىشىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 800 نەچچە مېتىر، يانتۇ چوققۇرلۇقى 700 مېتىر، شەرق تەرەپتىكى قاناتنىڭ ئوتتۇرىچە قېلىنلىقى 36 مېتىر، غەرب تەرەپتىكى قاناتنىڭ ئوتتۇرىچە قېلىنلىقى 20 مېتىر كېلىدۇ، كالىك رۇدا كۆپ قاتلاملىق مېنىراللاردىن تەركىب تاپقان، ئاساسلىق مېتاللاردىن پىرىت، سېرىق مىس رۇدىسى، تېئراگىدرىت، سفالېرىت، گالېنىت، خالكوتىست، بورنىت قاتارلىقلار، ئاساسلىق قالدۇق رۇدىلاردىن كۋارتس، سېرتسىمىت قاتارلىقلار بار، تەكشۈرۈپ ئېنىقلانغان مىسنىڭ B + C + D دەرىجىلىكىنىڭ مىقدارى 919 مىڭ توننىغا، ئوتتۇرىچە دەرىجىسى %2.43 كە، بىللە ھاسىل بولغان سىنىكنىڭ مىقدارى 408 مىڭ توننىغا، ئوتتۇرىچە دەرىجىسى %1.08 كە، بىللە ھاسىل بولغان ئالتۇن 18 توننىغا، ئوتتۇرىچە دەرىجىسى %0.48 كە، كۈمۈش 1174 توننىغا، ئوتتۇرىچە

قوشۇلما قىممىتى 46 مىليون 874 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %13 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 14 مىڭ توننا سېمونت، 316.22 كىلوگرام ئالتۇن ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 32 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 48 مىڭ 591 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 19 مىڭ 430 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 318 مىليون 630 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانى 306 مىليون 220 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 6 مىليون 340 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بازىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 4600 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىنى 2500 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىنى 310 غا يەتتى. ناھىيە بويىچە ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 131 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 42 مىڭ 100 ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 5 مىليون 52 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 19 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.18؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 121 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %12.32 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 190 مىليون 610 مىڭ يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 10 مىليون 660 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 1 مىليون 810 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە 2581 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 680. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1294 (مىللىي 804)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 6، ئوقۇغۇچىسى 4844 (مىللىي 3455)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 44، ئوقۇغۇچىسى 8174 (مىللىي 5852)؛ بالىلار باغچىسى 11، باغچىدىكى بالا 1668. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1408 (مىللىي 993). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 4 مىليون 980 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %86 كە يەتتى. ناھىيە بويىچە 10 سەھىيە ئاپپاراتى، 388 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 301)، دوختۇرخانىلاردا 156 كارىۋات بار.

ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا قابا ناھىيىسىنىڭ ئىشتىن سىرتقى بوكسىورلۇق

باشلاش قۇرۇلۇشىغا 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. جالغ دۇڭخېيەن

چىڭگىل ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ چىڭگىل ناھىيەلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: يالغ يۇچىڭ.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: قۇرمانبېك نايمانبېك (قازاق).

ھاكىم: بايموڭغۇل رېيسقان (قازاق).

سىياسى كېڭەش 12 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى:

ئوڭغاربېك قاشلەن (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

چىڭگىل ناھىيىسى جۇڭغار ئويمانلىقىنىڭ شەرقىي شىمالىي چېتىگە، ئالتاي تېغىنىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئېتىكىگە جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 530 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 55 مىڭ 100 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 45 مىڭ 814)، يېزا نوپۇسى 44 مىڭ؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %45.15، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %36.12. ناھىيە بويىچە 11 مىڭ 60 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 4453 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 6041 گېكتار يەرگە يەم - خەشەك، 293 گېكتار يەرگە كۆكتات، 273 گېكتار يەرگە باشقا ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى سوغۇق قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 311 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 126 مىليون 120 مىڭ يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.64 تۆۋەنلىدى؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 62 مىليون 560 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %21.24؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 122 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %23.19 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 171 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.26 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 50 مىليون 310 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 6

دەرىجىسى 31.08 گرام/توننىغا يېتىدۇ.

2003 - يىلى ئاشلىق مىس كېنىغا 280 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە 11 - ئايدا تاماملانغان سۇ باشلاش قۇرۇلۇشىغا 10 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇ قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 7000 مېتىردىن ئاشىدۇ. قۇدۇق تۈرى قۇرۇلۇشى قىش پەسلىدە ئىش باشلاش باسقۇچىغا كىردى، يەر ئۈستى قۇرۇلۇشنىڭ چالسى ئاساسىي جەھەتتىن پۈتتۈرۈلدى. ئومۇمىي گەۋدە قۇرۇلۇشى پىلان بويىچە تاماملاندى، قىسمەن قۇرۇلۇشلار پىلاندىن ئاشۇرۇپ تاماملاندى، ماشىنا ئېلېكتىر قۇرۇلۇشى ئۆي ئىچىدە قۇرۇلۇش باسقۇچىغا كىردى.

★ 3 - ئايدا جايىلما يېزىسىدىكى 5 دېھقان پاي ئۈزۈمىدىكى «شىنكۆي» يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش - سېتىش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قۇرۇپ، قاپا ناھىيىسىدىكى دېھقانلارنىڭ بىرلىكتە شىركەت قۇرۇشنىڭ باشلامچىسى بولدى.

★ 3 - ئايدا قاپا ناھىيىسىگە مەملىكەتلىك ۋەتەنپەرۋەرلىك تازىلىق ھەرىكىتى كومىتېتى تەرىپىدىن دۆلەت دەرىجىلىك پاكىزە ناھىيە بازىرى دەپ نام بېرىلدى.

★ 6 - ئاينىڭ 16 - كۈنى شىنجاڭدا ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى نۆۋەتلىك خۇسۇسىي كارخانا ۋە مەھسۇلات يەرمەنكىسىنىڭ كېلىشىم ئىمزالاش مۇراسىمىدا، قاپا ناھىيىسى بىلەن جۇڭگو مېتاللورگىيە گېئولوگىيە تەكشۈرۈش قۇرۇلۇش باش ئىدارىسى شىنجاڭ گېئولوگىيەلىك تەكشۈرۈش يۈرتى 2 تۈرلۈك توختام ئىمزالىدى، توختام سوممىسى 21 مىليون يۈەن.

★ 8 - ئاينىڭ 16 - كۈنى كانادا تىنچ ئوكياننى ئايلىنىش بايلىق چەكلىك شىركىتى بىلەن قاپا ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى قاپا ناھىيىسى دولانساي رايونىنىڭ 21 كۋادرات كىلومېتىرلىق قىممىتى تەكشۈرۈپ ئېچىش توغرىسىدا كېلىشىم ئىمزالىدى ھەمدە داۋاملىق تەكشۈرۈشكە 17 مىليون 100 مىڭ دوللار مەبلەغ سالماقچى بولدى.

★ 2003 - يىللىق ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىدە قاپا ناھىيىسى سودىگەر چاقىرىش ۋە مەبلەغ جەلپ قىلىش، يېزا ئىگىلىك ۋە قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش - سېتىش توختامىدىن 8 نى ئىمزالىدى، توختام سوممىسى 710 مىليون يۈەنگە يەتتى.

★ 10 - ئاينىڭ ئاخىرى ئاشلىق مىس كېنى سۇ باشلاش قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي لىنىيىسى تۇتاشتۇرۇلدى. سۇ باشلاش قۇرۇلۇشنىڭ ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقى 7000 مېتىردىن ئاشىدۇ. تۈز خالغ يولى قۇرۇلۇشى 5671.6 مېتىر بولۇپ، سۇ باشلاش قۇرۇلۇشى ئومۇمىي ئۇزۇنلۇقىنىڭ %81 نى ئىگىلەيدۇ. سۇ

قالدۇقى 85 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 7 مىليون 477 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 694 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە 1747 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۇنۋانى بارلار 569. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 915 (مىللىي 619)؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 10، ئوقۇغۇچىسى 4583 (مىللىي 3886)؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 11، ئوقۇغۇچىسى 6886 (مىللىي 6030)، بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 360. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 1234 (مىللىي 742). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 2 مىليون 790 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %96 كە، تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 10 مەھىيە ئاپپاراتى، 323 كەسپىي مەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 218)، دوختۇرخانىلاردا 160 كارىۋات بار.

2003 - يىلى چىڭگىل ناھىيىسىدىكى بازار ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 3570 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال خاراكتېرلىك چىقىمى 3161 يۈەنگە؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2480 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە ئىستېمال خاراكتېرلىك چىقىمى 2025 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 260 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 3020 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 2102 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 4975 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 11 - ئايدا جۇڭگو ئۆزگىچە يېزىلارنى باھالاش كومىتېتىنىڭ ئۈنۋېرسال باھالىشى ئارقىلىق، چىڭگىل ناھىيىسىگە جۇڭگودىكى ھەك موگۇسى ماكانى ۋە جۇڭگودىكى تىۋىتلىك ئۆچكە ماكانى دەپ نام بېرىلدى.

★ 11 - ئايدا دېھقانچىلىق نازارىتى، يېزا ئىگىلىك مۇھىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش پونكىتى چىڭگىل ناھىيىسىنىڭ 4133 گېكتار تېرىلغۇ يېرى (ئاساسلىق بۇغداي ئىشلەپچىقىرىش بازىسى)دىكى زىيانسىز دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش بازىسىنىڭ مۇھىت مۇپتىنى تەكشۈرۈپ سىناق قىلغاندىن كېيىن، دېھقانچىلىق نازارىتى چىڭگىل ناھىيىسىگە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدىكى زىيانسىز دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى بازىسى ئېتىراپنامىسى بەردى،

مىليون 630 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 107 مىليون 880 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 120 مىڭ يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 21 مىڭ 422 توننا ئاشلىق، 225 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 399 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى. 6675 توننا گۆش، 404 توننا يۇلك، 3860 توننا سۈت، 41 توننا تۇغۇم، 17 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 2506 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 167 مىليون 150 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 14 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 28 مىڭ 538 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 64 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.1، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 12 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %11.73 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 16 مىڭ توننا كۆمۈر، 7000 توننا كوكى، 62 مىڭ 86 توننا تاش تاختا ماتېرىيال، 10 مىليون 460 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 41.5 كىلوگرام ئالتۇن، 3200 توننا بۇغداي ئۇنى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 11 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 17 مىڭ 888 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 14 مىڭ 34 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 160 مىليون 750 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 122 مىليون 200 مىڭ يۈەن، خۇسۇسىي، يەككىلەر سالغىنى 20 مىليون 760 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بازىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 6426 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 1919 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 5370 كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 220 گە، ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 86 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 46 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 24 مىليون 670 مىڭ يۈەن، ئىمپورت سوممىسى 21 مىليون 770 مىڭ يۈەن. 20 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 9 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 6 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.15، يەرلىك مالىيە چىقىمى 94 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %8.15 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى

ئىناۋەتلىك ۋاقتى 3 يىل.

★ 11. ئاينىڭ 1 - كۈنى جۇڭگو نېفىت - تەبىئى گاز گۈرۈھ شىركىتىنىڭ 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ قۇرغان سارتوقاي يېزىسىدىكى جۇڭگو نېفىت «ئۆمىد» باشلانغۇچ مەكتىبى پۈتتى، ئۇنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 770 كۋادرات مېتىر.

شۇ شياڭزۇي

جېمىنەي ناھىيىسى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى

ج ك پ جېمىنەي ناھىيىلىك 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: ۋۇ خەييۈ.

13 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: مۇقامساتقان ئاقتاي (قازاق).

ھاكىم: پولات بېكدۇلا (قازاق).

سىياسىي كېڭەش 9 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: جۇمان ئەبلىمەجىن (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

جېمىنەي ناھىيىسى ماۋزۇ تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، ئېرتىش دەرياسىنىڭ جەنۇبىي قىرغىقىغا جايلاشقان. ناھىيە بازىرىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 628 كىلومېتىر كېلىدۇ. 2003 - يىلى ناھىيىگە قاراشلىق بازار 2، يېزا 5. يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 34 مىڭ 264 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 23 مىڭ 295)، يېزا نوپۇسى 19 مىڭ 307؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %12.14، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.96. ناھىيە بويىچە 16 مىڭ 44.5 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 1775 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 2685 گېكتار يەرگە ياغلىق دان، 3859 گېكتار يەرگە باشقا ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى شىمالىي مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى سوغۇق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى جېمىنەي ناھىيىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 190 مىليون 450 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 71 مىليون 940 مىڭ يۈەن، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 45 مىليون 570 مىڭ يۈەن، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 72 مىليون 940 مىڭ يۈەن.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەت كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى

121 مىليون 913 مىڭ 100 يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 45 مىليون 267 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 3 مىليون 496 مىڭ 900 يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 68 مىليون 473 مىڭ 800 يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 163 مىڭ 500 يۈەن. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 8418 توننا ئاشلىق، 5743 توننا ياغلىق دان، 46 توننا كۆكتات، 26 توننا قارا گازىر ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 282 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 3682 توننا گۆش، 360 توننا يۇلك، 136 مىڭ 600 پارچە كالا - قوي تېرىسى، 2781 توننا سۈت، 179 توننا تۇخۇم ئېلىندى، 23 توننا بېلىق تۇتۇلدى. 4464 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 87 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 3 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ناھىيە بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 14 مىڭ 670 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 41 مىليون 189 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.3، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 12 مىليون 432 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %10.8 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 12 مىليون 10 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 50 مىڭ 409 توننا (نوخابى كۆمۈر كېنىنىڭ كۆمۈرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە)، 30 مىڭ 200 توننا سېمونت، 4 مىليون 900 مىڭ دانە خىش، 350 مىڭ توننا تۇرۇبا سۈيى، 25 توننا ئاق ھاراق، 2500 توننا ئۇن، 101.2 توننا سۇ يېغى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 109 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 23 مىڭ 627.89 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 21 مىڭ 664.78 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 109 مىليون 110 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 83 مىليون 690 مىڭ يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 950 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا ناھىيە بازىرىدىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 4700 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتىسى 2000 غا، كۆچمە تېلېفون ئابونتىسى 5150 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتىسى 110 غا يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 71 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكىسپورت سودا سوممىسى 629 مىڭ دوللارغا يەتتى. 13 مىڭ ساياھەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، ساياھەتچىلىكتىن 1 مىليون يۈەن كىرىم قىلىندى. يەرلىك مالىيە كىرىمى 6 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 -

ھاسىل قىلدى.

ۋاڭ لىڭئا

شەخەنزە شەھىرى

پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىرى

ج ك پ شەخەنزە شەھەرلىك 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى: مازۇڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، سۇڭ جىگو (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى: سۇڭ جىگو.

شەھەر باشلىقى: سۇڭ جىگو (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يۇجىجى (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

سىياسى كېڭەش 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسى: تۇرسۇننىك كەنجىبېك (قازاق).

ئاساسىي ئەھۋالى

شەخەنزە شەھىرى تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىگە، ماناس دەرياسىنىڭ بويىغا جايلاشقان. شەھەر رايونىدىن ئۈرۈمچى شەھىرىگىچە بولغان تاشيول مۇساپىسى 150 كىلومېتىر، تۆمۈر يول مۇساپىسى 145 كىلومېتىر كېلىدۇ.

2003 - يىلى شەھەرگە قاراشلىق ئىش باشقارمىسى 5، بازار بىر، يېزا بىر. شەھەر رايونىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى نوپۇسى 309 مىڭ 500 (ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 22 مىڭ 200).

يېزا نوپۇسى 58 مىڭ 500؛ نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.5، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.34.

ناھىيە بويىچە 32 مىڭ 700 گېكتار تېرىلغۇ يەر بار بولۇپ، 3300 گېكتار يەرگە ئاشلىق زىرائىتى، 17 مىڭ 800 گېكتار يەرگە ئىقتىسادىي زىرائەت تېرىلدى. كىلىماتى مۆتىدىل بەلۋاغنىڭ قۇرۇقلۇق تىپىدىكى قۇرغاق كىلىماتىغا كىرىدۇ.

2003 - يىلى شەھەر بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 3 مىليارد 834 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 459 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.98؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 558 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.5؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 817 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.7 ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 717 مىليون يۈەن بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.2 تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق

يىلىدىكىدىن %11؛ يەرلىك مالىيە چىقىمى 88 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، %3.73 ئاشتى. بازار - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 74 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 6 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى، 648 مىڭ يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

ناھىيە بويىچە 1890 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۈن بارلار 515. مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 2 (مىللىي ئوتتۇرا مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 2125 (مىللىي 1081)؛ مۇكەممەل باشلانغۇچ مەكتەپ 7 (مىللىي باشلانغۇچ مەكتەپ 4، مىللىي ئوقۇغۇچىلار بىلەن خەنزۇ ئوقۇغۇچىلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان مەكتەپ بىر)، ئوقۇغۇچىسى 1332 (مىللىي 578)؛ ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپ ئارىلاش مەكتەپ 7، ئوقۇغۇچىسى 2650 (مىللىي 2545)؛ بالىلار باغچىسى بىر، باغچىدىكى بالا 376. ھەر خىل ئوقۇتقۇچى 802 (مىللىي 584). شۇ يىلى مائارىپ ئاساسىي قۇرۇلۇشىغا 5 مىليون 190 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يىل ئاخىرىدا رادىئو ۋە تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %95 كە يەتتى.

ناھىيە بويىچە 10 سەھىيە ئاپپاراتى، 210 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى (مىللىي 165)، دوختۇرخانىلاردا 85 كارىۋات بار.

2003 - يىلى جېمىنەي ناھىيىسىدىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2186 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 9577 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە 3111 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 1667 ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 4718 ئىشچى - خىزمەتچى ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

★ 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە ئۆلكە يولى 229 - لىنىيىسىنىڭ جېمىنەيدىن قۇۋراتىغىچە بولغان بۆلىكىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىنىڭ 3 توختام بۆلىكىدە ئارقا - ئارقىدىن ئىش باشلاندى. بۇ 3 - دەرىجىلىك تاشيول بولۇپ، قۇرۇلۇش مۇساپىسى 84.7 كىلومېتىر كېلىدۇ، بۇنىڭغا 71 مىليون 490 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، قۇرۇلۇش مۇددىتى 16 ئاي.

★ 9 - ئاينىڭ 10 - كۈنى جېمىنەي ناھىيىسى بىلەن قازاقىستاننىڭ شەرقىي قازاقىستان ئوبلاستى ئىككى تەرەپ جېمىنەي پورتى بىلەن مايقاچىغاي پورتىدا سودا بازىرى قۇرۇش، ۋىزىنى كەچۈرۈم قىلىش، سودىدا ھەمكارلىشىش قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك ئىش تۈرلىرى ھەققىدە كېلىشىم

مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %24.4، يەرلىك مالىيە چىقىمى 401 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %28.6 ئاشتى. 1 مىليون 62 مىڭ 400 مائىپەتچى (قېتىم) كۈتۈۋېلىندى، مائىپەتچىلىكتىن 99 مىليون 797 مىڭ 200 يۈەن كىرىم قىلىندى. شەھەر - يېزا ئاھالىلىرى بانكىغا ئامانەت قويغان پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 7 مىليارد 305 مىليون يۈەنگە يەتتى. سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 260 مىليون يۈەنگە يەتتى، 68 مىليون يۈەن تۆلەم تۆلەندى.

شەھەر بويىچە 18 مىڭ 600 ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئۈنۋانى بارلار 8045. يىل ئاخىرىدىكى ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ بىر، ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 400؛ ئوتتۇرا تېخنىكوم 6، ئوقۇغۇچىسى 4546؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 23، ئوقۇغۇچىسى 18 مىڭ 600؛ باشلانغۇچ مەكتەپ 17، ئوقۇغۇچىسى 24 مىڭ 400؛ بالىلار باغچىسى 27، باغچىدىكى بالا 10 مىڭ 100؛ چوغلار ئالىي مەكتىپىدىكى ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 100. يىل ئاخىرىدا رادىئو ۋە تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى ئوخشاشلا %100 كە يەتتى.

شەھەر بويىچە 37 دوختۇرخانا، 6 ئامبۇلاتورىيە، 3965 كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى، دوختۇرخانىلاردا 3956 كارىۋات بار.

2003 - يىلى شىخەنزە شەھىرىدە 36 قېتىم ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزۈلدى، مۇسابىقىغا 20 مىڭ تەنھەرىكەتچى (قېتىم) قاتناشتى. شىخەنزە شەھىرىنىڭ تەنھەرىكەتچىلىرى دۆلەت، ئاپتونوم رايون، بىخەنزە بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىلاردا 30 ئالتۇن مېدال، 18 كۈمۈش مېدال، 17 مىس مېدال ئالدى. 9 كىشى دۆلەتنىڭ 1 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەنھەرىكەتچى تېخنىكا دەرىجە ئۆلچىمىگە، 48 كىشى دۆلەتنىڭ 2 - دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەنھەرىكەتچى تېخنىكا دەرىجە ئۆلچىمىگە، 62 كىشى دۆلەتنىڭ 3 - دەرىجىلىك تەنھەرىكەتچى تېخنىكا دەرىجە ئۆلچىمىگە يەتتى.

2003 - يىلى شىخەنزە شەھىرى رايونىدىكى ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 303 يۈەنگە، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 6701 يۈەنگە، شىخەنزە يېزىمىدىكى دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4982 يۈەنگە يەتتى.

2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە شەھەر بويىچە 44 مىڭ 300 ئىشچى - خىزمەتچى ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا، 139 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا، 239 مىڭ كىشى ئاساسىي داۋالاش

مەھسۇلات قىممىتى 569 مىليون يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 8 مىليون يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 110 مىليون يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 11 مىليون يۈەن، مۇلازىمەت كەسپىنىڭ 19 مىليون يۈەن، ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 22 مىڭ توننا ئاشلىق، 27 مىڭ 300 توننا پاختا، 1214 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 91 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى. 6766 توننا گۆش، 9443 توننا سۈت، 2053 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. 680 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 261 مىليون 540 مىڭ يۈەنگە، ياراتقان ساپ پايدىسى 117 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يەتتى. شەھەر بويىچە دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 84 مىڭ 112 كىلوۋاتقا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 637 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %14.9، سانائەت قوشۇمما قىممىتى 1 مىليارد 132 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.5 ئاشتى. ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى مۇنداق بولدى: 484 مىڭ توننا كۆمۈر، 1 مىليارد 70 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 39 مىڭ توننا يىپ، 42 مىليون 510 مىڭ توننا رەخت، 2615 توننا تېتىقۇ، 41 مىڭ توننا پەمىدۇر قىيامى، 5899 توننا ئىچىملىك - ھاراق، 64 مىڭ توننا سۇ يېغى، 71 مىڭ توننا بۇغداي ئۇنى، 24 مىڭ توننا يەم - خەشەك، 46 مىڭ توننا سۇلياۋ ياسالما، 230 مىڭ توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 380 مىليون يۈەنگە، بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 357 مىڭ 100 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 940 مىڭ 700 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 2 مىليارد 266 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 1 مىليارد 104 مىليون يۈەن، تېخنىكا ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 99 مىليون 200 مىڭ يۈەن. يىل ئاخىرىدا شەھەردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 145 مىڭ 500 گە، يېزىلاردىكى مۇقىم تېلېفون ئابونتى 84 مىڭ 800 گە، كۆچمە تېلېفون ئابونتى 151 مىڭ 600 گە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 22 مىڭ 100 گە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىقتىساد بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 1 مىليارد 238 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسى 125 مىليون دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 27 مىليون 960 مىڭ دوللار، ئىمپورت سوممىسى 96 مىليون 760 مىڭ دوللار. يەرلىك مالىيە كىرىمى 310

سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى.

سۇ تېجەپ سۇغىرىش ئەھۋالى

2003 - يىلى شىخەنزە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىدا سۇ تېجەپ سۇغىرىلىدىغان كۆلەم 12 مىڭ گېكتار كۆپەيتىلدى.

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە بوز يەر رايونى بويىچە سۇ تېجەپ سۇغىرىلىدىغان كۆلەم 83 مىڭ گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن تامچىلىتىپ سۇغىرىلىدىغان كۆلەم 63 مىڭ 700 گېكتار، سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن يۇمشاق تۇرۇبا ئارقىلىق سۇغىرىلىدىغان كۆلەم 19 مىڭ 300 گېكتار. يىلىغا تېجەلگەن سۇ مىقدارى 170 مىليون كۇب مېتىرغا يېتىپ، سۇ تېجەش ئۈنۈمى ناھايىتى كۆرۈنەرلىك بولدى.

1998 - يىلى شىخەنزە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى كېۋەزنى سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن تامچىلىتىپ سۇغىرىش يېڭى تېخنىكىسىنى تەجرىبە قىلىشقا باشلىدى، 6 يىل جەريانىدا شىخەنزىدە تامچىلىتىپ سۇغىرىلغان كۆلەم دەسلەپكى 1.5 گېكتاردىن تېزلا 65 مىڭ گېكتارغا كېڭەيتىلدى. مۇشۇنداق كېڭەيتىپ قوللىنىش چوڭ ئېتىزلاردا سۇلياۋ يوپۇق ئاستىدىن

قىسقا ماتېرىيال

تامچىلىتىپ سۇغىرىش تېخنىكىسىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلىدى. بۇ تېخنىكىنى قوللانغاندا ئەنئەنىۋى ئۇسۇلدىكى يەر سۇغىرىشنى زىرائەت سۇغىرىشقا ئۆزگەرتىپ، ھەر گېكتار يەردىن ئادەتتىكى سۇغىرىشقا قارىغاندا%50 تىن كۆپرەك سۇنى تېجىگىلى، ئادەتتە ھوسۇلنى %15 تىن %37 كىچە ئاشۇرغىلى، ئوتتۇرا، تۆۋەن ھوسۇللىق ئېتىزلارنىڭ ھوسۇلنى ئەڭ يۇقىرى بولغاندا %40 ئاشۇرغىلى، ئوغۇتتىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى %30 تىن %40 كىچە تېجىگىلى، ھەر گېكتار يەرگە كېتىدىغان سېلىنىمىنى 3750 يۈەندىن 4200 يۈەنگىچە تېجىگىلى بولىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا زەينى تۈگىتىپ يەرنى ياخشىلىغىلى، ئادەم كۈچى ۋە ماشىنا كۈچىنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ.

شىخەنزە شەھىرى تۇنجى قېتىم چۇڭگودىكى 100 كۈچلۈك ناھىيە، شەھەر بىرى بولۇپ تاللاندى

2003 - يىلى دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ ناھىيەلەرنىڭ ئىجتىمائىي ئىگىلىكىنىڭ ئۈنۈمىنى تەرەققىيات كۆرسەتكۈچىنى ئۆلچەپ باھالاشتىكى ئەڭ يېڭى

زۇڭلى جۇ ئېنەي خاتىرە تېشى

قويۇش زالى تەسىس قىلىنغان. ئالدىنقى زالىنىڭ شىمال تېشىغا چوڭ تېپتىكى ماي بوياق رەسىم «شىنجاڭ مەنزىرىسى» ئېسىلغان، رەسىم ئاستىغا زۇڭلى جۇ ئېنەينىڭ پېرىم مىسى ھەيكىلى قويۇلغان، 3 كۆزگەزمە زالىدا 230 نەچچە سۈرەت ۋە بىر قىسىم ماددىي نەرسىلەر كۆزگەزمە قىلىندۇ. خاتىرە تاشنىڭ جەنۇبىي تەرىپىدە خاتىرە سارىيى بولۇپ، ئۇدۇل تامغا «زۇڭلى جۇ ئېنەي، مۇئاۋىن زۇڭلى چىن يىلار شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى بىلەن بىللە» ناملىق چوڭ تېپتىكى قاپارتما رەسىم ئورنىتىلغان.

زۇڭلى جۇ ئېنەي خاتىرە تېشى زۇڭلى جۇ ئېنەينىڭ شىخەنزى تەكشۈرۈشكە كەلگەنلىكىنى خاتىرىلەش يۈزىدىن ياسالغان. ئۇ 1977 - يىلى ياسىلىشقا باشلىغان، 1991 - 1994 - يىلىغىچە كېڭەيتىلگەن. پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرى، دۆلەت ئىچى ۋە دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەردىن كەلگەن ساياھەتچىلەر ئاپىنى ئۈزۈلمەي كېلىپ بۇ خاتىرە تېشىغا ئېھتىرام بىلدۈرۈپ تۇرىدۇ، زۇڭلى جۇ ئېنەينىڭ ئۇلاغۇر تۆھپىلىرىنى ياد ئېتىشىدۇ.

گاۋ يۇتاۋ

زۇڭلى جۇ ئېنەي خاتىرە تېشى شىخەنزە شەھىرى شىمالىي شەھەر ئەتراپى رايونى بېيجۇەن بازىرىدىكى باغچىغا جايلاشقان، خاتىرە تېشى پولات چىۋىلىق بېتوندىن قۇيۇلغان بولۇپ، ئېگىزلىكى 12.8 مېتىر كېلىدۇ؛ خاتىرە تېشى تەڭلىكى چاسا شەكىللىك بولۇپ، ئېگىزلىكى 7.8 مېتىر كېلىدۇ، ئۇ زۇڭلى جۇ ئېنەينىڭ 78 ياشقا كىرگەنلىكىگە سىمۋول قىلىنغان؛ خاتىرە تاش پۈتۈكىنىڭ ئېگىزلىكى 6.7 مېتىر بولۇپ، ئۇ زۇڭلى جۇ ئېنەينىڭ بۇ يەرگە تەكشۈرۈشكە كەلگەندە 67 ياشقا كىرگەنلىكىگە سىمۋول قىلىنغان. خاتىرە تېشىغا مەرمەرتاش چاپلانغان، تاشنىڭ ئالدى تەرىپىگە «قەدىردان زۇڭلى جۇ ئېنەي مەڭگۈ ھايات» دېگەن ئالتۇن ھەل بېرىلگەن مىس خەت ئورنىتىلغان، ئارقا تەرىپىگە بىخۇنەن يېزا ئىگىلىك 8 - شى 145 - تۈەن - مەيدان پارتكومى يازغان ئابىدە خاتىرىسى قويۇلغان، ئىككى تەرىپىگە زۇڭلى جۇ ئېنەينىڭ بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش جەڭچىلىرىگە يېزىپ بەرگەن بېغىشلىسى قويۇلغان.

زۇڭلى جۇ ئېنەي خاتىرە تېشىنىڭ ئارقا تەرىپىدە خاتىرە سارىيى بولۇپ، ئالدىنقى زال، كۆرگەزمە زالى ۋە فىلىم

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى

بىڭتۇەن خەلق تەپتىش مەھكىمىسىنىڭ باش تەپتىشى: لۇ ۋېندې (5 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، شياۋ مىڭشېڭ (5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)
مۇئاۋىن باش تەپتىشلەر: ئوراز قالى (قازاق، 5 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، يالڭ زوڭۋېن (5 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، چالڭ جىيەنگو، لى دورېن (5 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)

بىڭتۇەننىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى

2003 - يىلى بىڭتۇەن بويىچە تۇغۇلغان بوۋاق 17 مىڭ 200 بولۇپ، تۇغۇلۇش نىسبىتى %6.8 بولدى؛ ئۆلگەنلەر 9900 بولۇپ، ئۆلۈش نىسبىتى %3.9؛ نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.9 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 2 مىليون 542 مىڭ 200 گە يەتتى. يىل ئاخىرىدا ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 975 مىڭ 500 گە يەتتى. بىر يىلدا 80 مىڭ ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى ياكى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، شەھەر - بازارلاردا تىزىملانغان ئىشسىزلار نىسبىتى %3 بولدى.

يىللىق ئىشلەپچىقىرىش قىسمى 26 مىليارد 870 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %12.9 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ 10 مىليارد 910 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.4؛ 2 - كەسىپنىڭ 7 مىليارد 70 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.3 (سانائەتنىڭ 4 مىليارد 350 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.2؛ بىناكارلىق كەسىپنىڭ 2 مىليارد 720 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.2 ئاشتى)؛ 3 -

45 - ئورۇندا تۇردى، كۆرسەتكۈچى 73.89 نومۇر بولدى؛ تەرەققىيات ھاياتىي كۈچى 186 - ئورۇندا تۇردى، كۆرسەتكۈچى 62.95 نومۇر بولدى.

★ 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شىخەنزە شەھىرى دۆلەت بويىچە باغۋارانلاشقان شەھەر دېگەن نامغا ئېرىشتى.

★ 12 - ئايدا شىخەنزە شەھىرى تۇنجى تۈركۈمدە جۇڭگودىكى مەبلەغ سېلىش مۇھىتى ئىشەنچلىك، بىخەتەر 50 رايوننىڭ بىرى دېگەن نامغا ۋە مەملىكەت بويىچە ئىككىنچى ھىمايە قىلىشتىكى نەمۇنە شەھەر دېگەن نامغا ئېرىشتى.

جۇ مېيلىڭ

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەننىڭ مەسئۇللىرى

پارتكومنىڭ 1 - شۇجىسى: ۋالڭ لېچۇەن (قوشۇمچە)

شۇجى: چېن دېسەن

مۇئاۋىن شۇجى: جالڭ چىڭلى

دائىمىي كومىتېت ئەزالىرى: ۋالڭ لېچۇەن، چېن

دېسەن، جالڭ چىڭلى، قۇربان ئەرشىدىن، جۇ جىيەنقەن، خۇ جاۋجالڭ، كالڭ كېجىيەن، مەمتىسەن ئابدۇرېھىم، خۇا شىڭفېي، جىيالڭ شىيەن (ئاپال، 7 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، خۇا شى، ئالىپساي راقىم (قازاق)، لىۋ شىنچى، سۈي شياۋخېڭ، ۋالڭ سۇڭجىيۇ، ما رۇڭ

قوماندان: جالڭ چىڭلى

1 - سىياسىي كومىسسار: ۋالڭ لېچۇەن (قوشۇمچە)

سىياسىي كومىسسار: چېن دېسەن

مۇئاۋىن قوماندانلار: قۇربان ئەرشىدىن، جۇ جىيەنقەن، خۇ جاۋجالڭ، كالڭ كېجىيەن، خۇا شى، ئالىپساي راقىم (قازاق)، لىۋ شىنچى

مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: مەمتىسەن ئابدۇرېھىم، خۇا شىڭفېي، جىيالڭ شەن (ئاپال، 7 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)

ش ئۇ ئار يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى بىڭتۇەن شۆبىسىنىڭ باشلىقى: سۇن شۇجى (رۇس)

مۇئاۋىن باشلىقلىرى: ئىسمائىل قۇربان، لى چىڭ (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، خې لىجىڭ

نەتىجىسىگە ئاساسلانغاندا، شىخەنزە شەھىرى 2002 - يىلى جۇڭگودىكى ئەڭ تەرەققىي قىلغان 100 ناھىيە (شەھەر، رايون) نىڭ بىرى بولۇپ تاللىنىپ، 93 - ئورۇندا تۇرغان، بۇ شىخەنزىنىڭ تۇنجى قېتىم مەملىكەت بويىچە 100 كۈچلۈك ناھىيە (شەھەر، رايون) بولۇپ باھالانىشى ھېسابلىنىدۇ. مەملىكەت بويىچە 2073 ناھىيە (شەھەر، رايون) ئىچىدە، شىخەنزە ئۈنۈپرسال ئورۇن جەھەتتە 93 - ئورۇندا تۇردى، ئۈنۈپرسال كۆرسەتكۈچى 51.03 نومۇر بولدى. بۇنىڭ ئىچىدە تەرەققىيات سەۋىيىسى 111 - ئورۇندا تۇردى، كۆرسەتكۈچى 46.28 نومۇر بولدى؛ تەرەققىيات ھاياتىي كۈچى

كەسپنىڭ 8 مىليارد 890 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 17.9% ئاشتى. ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتىنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى %40.6، 2 - كەسپنىڭ %26.3، 3 - كەسپنىڭ %33.1 بولدى. ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 10 مىڭ 655 يۈەن بولۇپ، %10.9 ئاشتى.

ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتى داۋاملىق چوڭقۇرلاشتى، شىلار تۈرلۈك ئىسلاھاتلارنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈردى، 250 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ئائىلىسىنىڭ ئىشلىتىشىگە يەر ئايرىپ بېرىلدى، لىيەندۈيلەرنىڭ %85دە لىيەندۈي رەھبىرىي كادىرلىرى دېموكراتىك يول بىلەن سايلاپ چىقىلدى، تۈەن - مەيدان ۋە لىيەندۈيلەردە ھۆكۈمەت ئىشىدا ئاشكارا بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. دۆلەت ئىلكىدىكى سانائەت، قاتناش، بىناكارلىق، سودا كارخانىلىرىدا مۈلۈك ھوقۇقى تۈزۈمى ئىسلاھاتىنى چۆرىدەپ، مۈلۈكنى قايتا تەشكىللەش، قۇرۇلمىنى تەڭشەش سالىمى يەنىمۇ زورايىتىلدى. تۈزۈلمىنى ئىسلاھ قىلىش دائىرىسى %70 كە يەتكۈزۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە كىچىك كارخانىلارنىڭ تۈزۈلمە ئىسلاھاتى دائىرىسى %80تىن ئاشۇرۇلدى. «گۈەنلۈك گورۇڭ»، «چىڭشۈڭ جىيەنخۇا»، «شىنسىي» پايلىرى مۇۋەپپەقىيەتلىك بازارغا سېلىنىپ، 700 مىليون يۈەن مەبلەغ توپلاندى. يىل ئاخىرىدا بىڭتۇەن بويىچە پېيى كوتترول قىلىنىدىغان، پايىنى بازارغا سالغان شىركەت 11 گە، ئومۇمىي پاي دىرى 2 مىليارد 11 مىليون پايغا، توپلانغان ئومۇمىي مەبلەغ 3 مىليارد 672 مىليون يۈەنگە يەتتى. بىڭتۇەندە دۆلەت مۈلكىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش كومىتېتى قۇرۇلدى، بىڭتۇەن دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش شىركىتىنىڭ يىللىق پايدا ئومۇمىي سوممىسى 150 مىليون يۈەنگە يەتتى.

خام چوت ئىچىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان كارخانىلارنىڭ يىللىق ساپ پايدىسى 795 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 125 مىليون يۈەن ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىكىنىڭ پايدا سوممىسى 404 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 55 مىليون يۈەن ئاشتى.

ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى %0.4 ئۆزگەرتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر ئاھالىسىنىڭ %0.5؛ يېزا ئاھالىسىنىڭ %0.2 ئۆزگەرتىلدى. ھەرقايسى تۈرلەردىكى ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچ سانى شۇنى كۆرسەتتىكى، يېمەكلىك ۋە تۇرالغۇ ئۆي باھاسىنىڭ ئۆزگەرتىلشى، ئىستېمال باھاسى ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆزگەرتىلشىنى كەلتۈرۈپ چىقارغان ئاساسىي ئامىل بولۇپ قالدى.

بۇنىڭ ئىچىدە يېمەكلىكلەرنىڭ باھاسى %2.5، تۇرالغۇ ئۆيلەرنىڭ باھاسى %4.2 ئۆزگەرتىلدى، ھاراق - تاماكا ۋە باشقا بۇيۇملارنىڭ باھاسى %0.2 كىمىم - كېچەكلەرنىڭ باھاسى %0.8، ئائىلە ئۈسكۈنىلىرى ۋە تۈرلۈك مۇلازىمەتلەرنىڭ باھاسى %1.1، كۆڭۈل ئېچىش، مائارىپ، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى باھاسى ۋە بۇ جەھەتتىكى مۇلازىمەت باھاسى %0.9 تۆۋەنلىدى. تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىلىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى %0.8 تۆۋەنلىدى، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ زاۋۇتتىن چىقىش باھاسى %15.1، خام ئەشيا ماتېرىيال، يېقىلغۇ، ئېنېرگىيە قاتارلىقلارنىڭ سېتىۋېلىش باھاسى %14.8، تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش باھاسى %3.4، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ باھاسى %1.1 ئۆزگەرتىلدى.

ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتتىكى ئاساسلىق مەسىلىلەر: ئىقتىسادىي قۇرۇلما دېگەندەك مۇۋاپىق ئەمەس، يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساس بولۇش ئورنى تازا مۇقىم ئەمەس، كەسىپلەشكەن باشقۇرۇش سەۋىيىسى يۇقىرى ئەمەس، سانائەتلىشىش سۈرئىتى ئاستا، مەبلەغ سېلىش ۋە مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش يوللىرى تار، دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان ئىقتىسادنىڭ تەرەققىياتى ئاستا، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى يەنىمۇ ئۆستۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ.

1. يېزا ئىگىلىكى يېزا ئىگىلىكىنىڭ مەھسۇلات قىسمى 22 مىليارد 242 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %6.4 ئاشتى.

تېرىقچىلىق دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ تېرىلغۇ كۆلىمى 912 مىڭ گېكتار بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %1.4 كېمەيدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاشلىق زىرائەتلىرىنىڭ تېرىلغۇ كۆلىمى 177 مىڭ 200 گېكتار بولۇپ، %19.8 كېمەيدى. كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 453 مىڭ 600 گېكتارغا يېتىپ، %3.7؛ ياغلىق دان زىرائەتلىرىنىڭ 69 مىڭ 100 گېكتارغا يېتىپ، %20 ئاشتى؛ قىزىلچىنىڭ 19 مىڭ 400 گېكتار بولۇپ، %21.6؛ كۆكتات تېرىلغۇ كۆلىمى 46 مىڭ 300 گېكتار بولۇپ، %1.2 كېمەيدى. ئېلىنغان ئاشلىق 1 مىليون 49 مىڭ 700 توننا بولۇپ، %19.8 كېمەيدى. پاхта 811 مىڭ 700 توننىغا يېتىپ، %2، ياغلىق دان 172 مىڭ 100 توننىغا يېتىپ، %30.7 ئاشتى؛ قىزىلچا 1 مىليون 191 مىڭ 600 توننا بولۇپ، %18.7 كېمەيدى؛ كۆكتات 2 مىليون 650 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %18.6 ئاشتى. باغ - ئورمانچىلىق بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 83 مىڭ 700 گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %71

ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇ يەر بوشىتىلىپ ئورمان بەرپا قىلىنغان كۆلەم 49 مىڭ 100 گېكتارغا يېتىپ، %86. مېۋە - چېۋە ئومۇمىي مەھسۇلاتى 321 مىڭ توننىغا يېتىپ، %5.8 ئاشتى

چارۋىچىلىق يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا 6 مىليون 227 مىڭ 300 تۇپاققا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %10.9 ئاشتى؛ قولدىن چىقىرىلغان چارۋا 4 مىليون 301 مىڭ 500 تۇپاققا يېتىپ، %15.5 ئاشتى؛ گۆش 175 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %11.7؛ يۇلا 11 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %10.4؛ سۈت 133 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %19.9؛ تۇخۇم 36 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %14.6 ئاشتى.

بېلىقچىلىق سۇ مەھسۇلاتى 16 مىڭ 600 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %1.9 ئاشتى.

يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش يىل ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 2 مىليارد 210 مىليون كىلوۋاتقا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %8.9 ئاشتى. چوڭ ۋە ئوتتۇرا دېھقانچىلىق تراكتورلىرى 19 مىڭ 500 گە يېتىپ، %4.1 ئاشتى؛ كىچىك تراكتور ۋە قول تراكتورى 30 مىڭ 400 گە يېتىپ، %12؛ يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان يۈك ئاپتوموبىلى 10 مىڭ 316 گە يېتىپ، %16.9؛ مەيدانلاردا ئىشلىتىلگەن توك 1 مىليارد 264 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، %6.3 ئاشتى؛ يىل ئاخىرىدا ئۈنۈملۈك سۇغىرىش كۆلىمى 971 مىڭ 100 گېكتارغا يەتتى.

بىڭتۇەنگە قاراشلىق شىنجاڭ ھەممىياپ ئاۋىئاتسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ ئايروپىلانى 34 كە يەتتى، بىر يىلدا 5118 سائەت ئۇچتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق ئۈچۈن ئۇچتىنى 4214 سائەت بولدى. 22 مىڭ 800 ئايروپىلان(قېتىم) ئۇچۇپ قوندى؛ مەشغۇلات كۆلىمى 305 مىڭ 500 گېكتارغا يەتتى.

سۈپىلىق ئېتىز - ئېرىق سۈپىلىق قۇرۇلۇشىغا 2 مىليارد 213 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 1 مىليارد 175 مىليون يۈەن. 113 سۇ ئامبىرى بولۇپ، سىغىمچانلىقى 3 مىليارد 147 مىليون كۇب مېتىر كېلىدۇ؛ ماشىنىلاشقان قۇدۇق 9954 گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 183 كۆپەيدى، بۇلارنىڭ سۇ چىقىرىش ئىقتىدارى سېكونتىغا 345.03 كۇب مېتىر بولدى؛ سۇ باشلاش چۈشۈرگىسىدىن 88 قۇرۇلۇپ، 3 چۈشۈرگە كۆپەيدى؛ توسما قۇرۇلۇشنىڭ ئوزۇنلىقى 1869 كىلومېتىرغا

يېتىپ، 308 كىلومېتىر ئاشتى. سۈپىلىق قۇرۇلۇشنىڭ سۇ بىلەن تەمىنلەش مىقدارى 12 مىليارد 363 مىليون كۇب مېتىرغا يېتىپ، 747 مىليون كۇب مېتىر ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىكىگە بېرىلگەن سۇ 12 مىليارد 89 مىليون كۇب مېتىرغا يەتتى. سۇغىرىش ئۆستەڭلىرىنىڭ ئۇزۇنلۇقى 98 مىڭ 530 كىلومېتىرغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سۇ سىڭمەس ئۆستەڭلىرىنىڭ ئۇزۇنلىقى 25 مىڭ 631 كىلومېتىرغا يەتتى.

2. سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 12 مىليارد 183 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %15 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېنىڭ سانائەتنىڭ 7 مىليارد 585 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %3.16. ئېغىر سانائەتنىڭ 4 مىليارد 598 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.12؛ دۆلەت ئىگىلىكىنىڭ 6 مىليارد 577 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.8 ئاشتى، كوللېكتىپ ئىگىلىكىنىڭ 300 مىليون يۈەن بولۇپ، %26.5 كېمەيدى؛ خۇمۇسىي ئىگىلىكىنىڭ 1 مىليارد 7 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.6؛ باشقا ئىگىلىكىنىڭ 4 مىليارد 299 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %28.3 ئاشتى.

ئاساسلىق مەھسۇلاتلار: كۆمۈر 3 مىليون 827 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %3.1؛ توك 2 مىليارد 116 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، %10.3؛ سۇ يېغى 170 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %8.4؛ شېكەر 141 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %4.3؛ يىپ 113 مىڭ توننىغا يېتىپ، %6.3 ئاشتى؛ رەخت 80 مىليون مېتىر بولۇپ، %7.6 كېمەيدى؛ يۇلك يىپ 132 توننىغا يېتىپ، %119.2؛ فابرىكا قەغىزى ۋە قەغىز تاختا 65 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %41.6؛ كوكس 212 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، %22؛ جۇڭيىسى دورىسى 2706 توننىغا يېتىپ، %102؛ سېمونت 2 مىليون 536 مىڭ توننىغا يېتىپ، %11.1 ئاشتى.

قانۇنىي ئىگىلىك سانائەت ئورۇنلىرى ۋە سانائەت كەسپىي پائالىيىتى ئورۇنلىرىنىڭ سېتىش مەھسۇلات قىممىتى 10 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %16.5، مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش نىسبىتى %96.8 كە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن بىر پىرسەنت پوئىنتى ئاشتى. كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ ئۈنۈمى ئۆزۈمبىر ئۆزۈمبىر كۆرسەتكۈچ سانى %76.6 كە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 1.7 پىرسەنت پوئىنتى ئاشتى. 7 تۈرلۈك ئىقتىسادىي ئۈنۈم كۆرسەتكۈچى تۆۋەندىكىچە: پۈتۈن خادىملار بويىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى كىشى بېشىغا 28 مىڭ 104 يۈەن؛ مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش نىسبىتى %96.8؛ ئومۇمىي مۈلۈكنىڭ تۆھپە نىسبىتى %3.3؛ مال - مۈلۈكلەر

ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇ يەر بوشىتىلىپ ئورمان بەرپا قىلىنغان كۆلەم 49 مىڭ 100 گېكتارغا يېتىپ، %86. مېۋە - چېۋە ئومۇمىي مەھسۇلاتى 321 مىڭ توننىغا يېتىپ، %5.8 ئاشتى

چارۋىچىلىق يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا 6 مىليون 227 مىڭ 300 تۇپاققا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %10.9 ئاشتى؛ قولدىن چىقىرىلغان چارۋا 4 مىليون 301 مىڭ 500 تۇپاققا يېتىپ، %15.5 ئاشتى؛ گۆش 175 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %11.7؛ يۇلا 11 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %10.4؛ سۈت 133 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %19.9؛ تۇخۇم 36 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %14.6 ئاشتى.

بېلىقچىلىق سۇ مەھسۇلاتى 16 مىڭ 600 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %1.9 ئاشتى.

يېزا ئىگىلىكىنى ماشىنىلاشتۇرۇش يىل ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 2 مىليارد 210 مىليون كىلوۋاتقا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %8.9 ئاشتى. چوڭ ۋە ئوتتۇرا دېھقانچىلىق تراكتورلىرى 19 مىڭ 500 گە يېتىپ، %4.1 ئاشتى؛ كىچىك تراكتور ۋە قول تراكتورى 30 مىڭ 400 گە يېتىپ، %12؛ يېزا ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىدىغان يۈك ئاپتوموبىلى 10 مىڭ 316 گە يېتىپ، %16.9؛ مەيدانلاردا ئىشلىتىلگەن توك 1 مىليارد 264 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، %6.3 ئاشتى؛ يىل ئاخىرىدا ئۈنۈملۈك سۇغىرىش كۆلىمى 971 مىڭ 100 گېكتارغا يەتتى.

بىڭتۇەنگە قاراشلىق شىنجاڭ ھەممىياپ ئاۋىئاتسىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ ئايروپىلانى 34 كە يەتتى، بىر يىلدا 5118 سائەت ئۇچتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق ئۈچۈن ئۇچتىنى 4214 سائەت بولدى. 22 مىڭ 800 ئايروپىلان(قېتىم) ئۇچۇپ قوندى؛ مەشغۇلات كۆلىمى 305 مىڭ 500 گېكتارغا يەتتى.

سۈپىلىق ئېتىز - ئېرىق سۈپىلىق قۇرۇلۇشىغا 2 مىليارد 213 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 1 مىليارد 175 مىليون يۈەن. 113 سۇ ئامبىرى بولۇپ، سىغىمچانلىقى 3 مىليارد 147 مىليون كۇب مېتىر كېلىدۇ؛ ماشىنىلاشقان قۇدۇق 9954 گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 183 كۆپەيدى، بۇلارنىڭ سۇ چىقىرىش ئىقتىدارى سېكونتىغا 345.03 كۇب مېتىر بولدى؛ سۇ باشلاش چۈشۈرگىسىدىن 88 قۇرۇلۇپ، 3 چۈشۈرگە كۆپەيدى؛ توسما قۇرۇلۇشنىڭ ئوزۇنلىقى 1869 كىلومېتىرغا

14.9%، يەككە - خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ %9.6 ئاشتى، پاي تۈزۈمىدىكى ئىگىلىكنىڭ ترانسپورت تىجارەت كىرىسى 92 مىليون 213 مىڭ يۈەن بولۇپ، %2.1 كېمەيدى.

يەككە تاشيول ترانسپورت كەسىپىنىڭ توشۇغان يولۇچىسى 53 مىليون 714 مىڭ كىشىگە يېتىپ، %5.7 ئاشتى، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 1 مىليارد 654 مىليون ئادەم - كىلومېتىر بولۇپ، %4.7 كېمەيدى. بۇ بىڭتۇەن بويىچە يولۇچى ئوبوروت مىقدارىنىڭ %57.9 نى ئىگىلىدى. توشۇلغان يۈك مىقدارى 54 مىليون 461 مىڭ توننىغا يېتىپ، %32؛ يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليارد 100 مىليون توننا. كىلومېتىرغا يېتىپ، %7.8 ئاشتى؛ بۇ بىڭتۇەن بويىچە يۈك ئوبوروت مىقدارىنىڭ %80.6 نى ئىگىلىدى. ترانسپورت تىجارەت كىرىسى 1 مىليارد 649 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.6 ئاشتى؛ ساپ كىرىسى 640 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.7 ئاشتى.

4. تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش ئەھۋالى ۋە بىناكارلىق ئىشلىرى تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ 12 مىليارد 122 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.9 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ 8 مىليارد 99 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.9 ئاشتى، يېڭىلاش ۋە ئۆزگەرتىشكە سېلىنغان مەبلەغ 2 مىليارد 404 مىليون يۈەن بولۇپ، %2 كېمەيدى؛ ئۆي - زېمىن كەسىپىگە سېلىنغان مەبلەغ 587 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %6.9. سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىگە سېلىنغانى 9 مىليارد 467 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15؛ كوللېكتىپ ئىگىلىكىگە سېلىنغانى 6 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %2.4 ھەسسە؛ يەككە ئىگىلىكىگە سېلىنغانى 671 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.2؛ باشقا تىپتىكى ئىگىلىكلەرگە سېلىنغانى 1 مىليارد 978 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %23.3 ئاشتى.

تاشيول قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 1 مىليارد 425 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %2.4 ئاشتى. يېزا ئېلېكتر تورىنى ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانى 770 مىليون يۈەن بولۇپ، %0.6 كېمەيدى. گېتىز - ئېرىق سۇچىلىق قۇرۇلۇشىغا سېلىنغانى 1 مىليارد 482 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.2. مائارىپ، مەدەنىيەت ۋە سەھىيە قۇرۇلۇشىغا سېلىنغانى 596 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %40.6، سودا - سېتىق قۇرۇلۇشىغا سېلىنغانى 820 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %177.5 ئاشتى.

مەبلەغلەرنىڭ نەقلىشىش ئەھۋالى ياخشى بولدى. بىر يىلدىكى قۇرۇلۇش مەبلەغى 11 مىليارد 712 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت خامچوتى ئىچىدىكىسى 2 مىليارد

قىممىتىنىڭ ساقلىنىشى ۋە ئېشىش نىسبىتى %108.7، ئاكتىپ - پاسسىپ نىسبىتى %68.8؛ تۇراقسىز مۈلۈكنىڭ ئوبوروت نىسبىتى 0.7 قېتىم، تەنەرخ خىراجىتىنىڭ پايدا نىسبىتى %2.5. كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەت كارخانىلىرى ئىچىدە 46 كارخانا زىيان تارتتى، زىيان تارتىش دائىرىسى %33.1 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 3.6 پىرسەنت پوئىنتى كېمەيدى؛ پايدا بىلەن زىياننى بالانس قىلغاندىن كېيىنكى ساپ پايدا 180 مىليون يۈەن بولۇپ، ساپ پايدا 2002 - يىلىدىكىدىن 80 مىليون يۈەن ئاشتى. چوڭ ۋە ئوتتۇرا سانائەت كارخانىلىرىدىن 20 سى زىيان تارتتى، زىيان تارتىش دائىرىسى %48.8 بولدى، پايدا بىلەن زىياننى بالانس قىلغاندىن كېيىنكى ساپ پايدا 100 مىليون يۈەن بولۇپ، ساپ پايدا 2002 - يىلىدىكىدىن 60 مىليون يۈەن ئاشتى. مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش ئەھۋالى بىر تازا ياخشىلاندى. بىڭتۇەن بويىچە سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش كىرىسى 7 مىليارد 374 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %21.8 يىل ئاخىرىدا ئىگىلەنگەن تەييار مەھسۇلات مەبلەغى 1 مىليارد 621 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.6؛ يىغۇنلىققا تېگىشلىك ھېسابتىكى ساپ سومما 1 مىليارد 946 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13.6 ئاشتى؛ بۇ 2 تۈردىكى ئىگىلىگەن مەبلەغ جەمئىي 3 مىليارد 567 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.3 ئېشىپ، تۇراقسىز مەبلەغنىڭ ئوتتۇرىچە قالدۇق سوممىسىنىڭ %34.3 نى ئىگىلىدى.

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى سانى 63 مىڭ 928 گە يەتتى، بۇلارغا ئىشقا ئورۇنلاشقانلار 118 مىڭغا يېتىپ، %4.7، بۇلارنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 960 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %7.4 ئاشتى؛ باج ۋە پايدىسى 875 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5 ئاشتى.

3. قاتناش - ترانسپورت بىڭتۇەن بويىچە پۇقراۋى ئاپتوموبىل 38 مىڭ 896 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %4.6 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يولۇچى ئاپتوموبىلى 18 مىڭ 483 گە يېتىپ، %8.9؛ يۈك ئاپتوموبىلى 19 مىڭ 500 گە يېتىپ، %2.3، بىر يىلدا توشۇلغان يولۇچى 66 مىليون 233 مىڭغا يېتىپ، %5.1، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 2 مىليارد 858 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا يېتىپ، %1.5 ئاشتى. توشۇلغان يۈك 61 مىليون 279 مىڭ توننا بولۇپ، %15.2 كېمەيدى، يۈك ئوبوروت مىقدارى 3 مىليارد 848 مىليون توننا - كىلومېتىرغا يېتىپ، %15.6 ئاشتى.

تاشيول ترانسپورت كىرىسى 1 مىليارد 935 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %9.2. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىنىڭ

كىلومېتىر. بىناكارلىق كەسپىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 8 مىليارد 286 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %13. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ۋە دۆلەت پاي كونترول قىلغان دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ 5 مىليارد 935 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.3، ئۆي - ئىمارەتلەرنىڭ قۇرۇلۇش قىلىنغان كۆلىمى 7 مىليون 740 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %15.2؛ پۈتكەن كۆلىمى 5 مىليون 130 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %11.1؛ بىناكارلىق كارخانىلىرىدىكى بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تېخنىكا جەھەتتىن قوراللىنىش نىسبىتى كىشى بېشىغا 6631 يۈەنگە يېتىپ، %21.1؛ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى كىشى بېشىغا 76 مىڭ 502 يۈەنگە يېتىپ، %19.7؛ ئېنېرگىيە جەھەتتىن قوراللىنىش نىسبىتى كىشى بېشىغا 4.14 كىلوۋاتقا يېتىپ، %19؛ خېرىدار چارىقىرىلغان ۋە كۆتۈرۈلۈش قۇرۇلۇش كۆلىمى 6 مىليون 4 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %32.2؛ مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان بارلىق بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ ياراتقان پايدىسى 142 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.1 ئاشتى.

5. سودا ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش ئومۇمىي سوممىسى 7 مىليارد 239 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %14.5، مال باھاسى ئاساسلىنى چىقىرىۋەتكەندە ئەمەلىي ئاشقىنى %15.4 بولدى. توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كەسپىنىڭ 5 مىليارد 794 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.2؛ يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ 885 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.9 ئاشتى؛ باشقا كەسپلەرنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 560 مىليون يۈەن بولۇپ، %16.2 كېيىدى.

بىڭتۇەن بويىچە ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ يىللىق سېتىۋېلىش ئومۇمىي سوممىسى 26 مىليارد 232 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %24.6؛ تاۋارلارنىڭ سېتىش ئومۇمىي سوممىسى 27 مىليارد 666 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.6؛ تاۋارلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئامبار زاپىسىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 6 مىليارد 291 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.6. چەك سوممىسىدىن يۇقىرى توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسىنىڭ تاۋار سېتىۋېلىش ئومۇمىي سوممىسى 19 مىليارد 787 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %25؛ تاۋارلارنىڭ سېتىش ئومۇمىي سوممىسى 21 مىليارد 44 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.5؛ تاۋارلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئامبار زاپىسىنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 4 مىليارد 711 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.1 ئاشتى.

ئىمپورت - ئېكسپورت ئومۇمىي سوممىسى 1 مىليارد 618 مىليون دوللارغا يېتىپ، ئاپتونوم رايونىڭدىكى

828 مىليون يۈەن بولۇپ، ئومۇمىي مەبلەغنىڭ %15.24 نى ئىگىلىدى؛ دۆلەت ئىچىدىن ئېلىنغان قەرز 1 مىليارد 715 مىليون يۈەن بولۇپ، %14.64 نى ئىگىلىدى؛ پايىدىلىنغان چەت ئەل مەبلەغى 120 مىليون يۈەن بولۇپ، %0.02 نى ئىگىلىدى؛ ئۆزلىرى توپلىغان مەبلەغ 5 مىليارد 94 مىليون يۈەن بولۇپ، %43.5 نى ئىگىلىدى؛ باشقا مەبلەغ 1 مىليارد 955 مىليون يۈەن بولۇپ، %16.69 نى ئىگىلىدى.

نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ ئىلگىرىلىشى ئوخشۇش بولدى. تارىم دەرياسىنى ئۈنۈپرسال تۈزەش قۇرۇلۇشىنىڭ بىڭتۇەن قىسمى ئومۇميۈزلۈك باشلاندى. چوڭ سۇغىرىش رايونلىرىنىڭ يۈزۈلۈشتۈرۈش ۋە سۇ تېجەيدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىدا يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. ئادەم ۋە چارۋىلارنىڭ ئىچكىلىك سۇ مەسىلىسى يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ ھەل قىلىندى؛ بۇنىڭدىن مەنپەئەتلىنىدىغانلارنىڭ قاتارىغا يەنە 100 مىڭ ئادەم قوشۇلدى؛ ھەر خىل خەتەرلىك سۇ ئامبارلىرىنى خەتەرسىزلەندۈرۈش ۋە پۇختىلاش قۇرۇلۇشلىرى داۋاملىق ئىشلەندى؛ گۇما - قاراقاش بوزيەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىنىڭ سۇ تۇپرىقىنى ئېچىش ۋە بوستانلىق ئېكولوگىيە قۇرۇلۇشى باشلاندى؛ 266 مىڭ 700 گېكتارلىق زامانىۋى سۇغىرىش قۇرۇلۇشى باسقۇچلۇق نەتىجىگە ئېرىشىپ، مىكرو سۇغىرىش كۆلىمى يېڭىدىن 54 مىڭ گېكتار كۆپەيدى. يېزا ئېلېكتر تورىنى ئۆزگەرتىشنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى داۋاملاشتۇرۇلدى، يېزىلارغا توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىدا چەت - ياقا رايونلار ۋە تارقاق چارۋىچىلىق رايونلىرىدىكى 3000 ئائىلىلىك ئىشچى - خىزمەتچىنىڭ توك ئىشلىتىش مەسىلىسى ھەل قىلىندى؛ دېھقان - چارۋىچىلارنىڭ خەتەرلىك، كونا ئۆيلىرىنى ئۆزگەرتىشنىڭ 2 - قارارلىق قۇرۇلۇشى ئوخشۇشۇق ئېلىپ بېرىلدى، يەنە 25 مىڭ ئائىلىلىك ئىشچى - خىزمەتچى يېڭى ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىردى؛ شىخەنزە تەرەققىيات رايونىدىكى بىر تۈركۈم ئىچكىرىدىن كىرگۈزۈش، سىرت بىلەن بىرلىشىش قۇرۇلۇش تۈرلىرىدە ئارقا - ئارقىدىن ئىش باشلاندى. تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ بەدىلىگە يېڭىدىن ئاشقان ئاساسلىق ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى مۇنۇلار: كۆمۈر قېزىش يىلىغا 1 مىليون توننا، نىكېل رودىسى قېزىش يىلىغا 150 مىڭ توننا، پاختا توقۇمىچىلىق ئۈرچۈكى 120 مىڭ 362، گېنېراتورلار گۇرۇپپىسىنىڭ سىمچانلىقى 9816 كىلوۋات، توك يەتكۈزۈش لىنىيىسى 8421 كىلومېتىر، تېلېفون لىنىيىسى 183 كىلومېتىر، دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 2139، كۆلىمى 40 مىڭ كۋادرات مېتىر، مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچى ئورنى 31 مىڭ 182، كۆلىمى 15.1 كۋادرات مېتىر، تاشيول 1976

تەشكىلاتچىلىق قىلدى، يېڭىدىن 22 نۇرنى يولغا قويۇپ، دۆلەت پەن - تېخنىكا مىنىستىرلىكىنىڭ 12 مىليون 725 مىڭ يۈەن مەبلەغ بىلەن قوللىشىغا ئېرىشتى. بىڭتۇەننىڭ مەشھۇل پىلانى تۈرى 34 كە يېتىپ، بۇنىڭغا 303 مىليون 480 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 23 تۈرلۈك چولپان پەن - تېخنىكا تۈرى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى ۋە باھالاندى. بۇنىڭ ئىچىدە 10 تۈر دۆلەت ئىچىدىكى ئوخشاش تۈردىكى تەتقىقاتقا ئالدىنقى سەۋىيىگە يەتتى؛ بىر تۈر خەلقئارادىكى ئوخشاش تۈردىكى تەتقىقاتقا ئىلغار سەۋىيىگە يەتتى. 39 تۈرلۈك يېڭى سورت، يېڭى تېخنىكا ئومۇملاشتۇرۇلدى، بۇنىڭغا 1 مىليون 170 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، مەھسۇلات قىممىتى يېڭىدىن 156 مىليون يۈەن ئاشۇرۇلدى.

57 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپەقىيىتى بىڭتۇەننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇنىڭ ئىچىدە 3 تۈر 1 - دەرىجىلىك، 21 تۈر 2 - دەرىجىلىك، 33 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 7 تۈر ئاپتونوم رايونىنىڭ يۇقىرى يېڭى تېخنىكا مەھسۇلاتى، 3 تۈر دۆلەتنىڭ نۇقتىلىق يېڭى مەھسۇلاتى بولۇپ باھالاندى.

7. مائارىپ، مەدەنىيەت، سەھىيە، ئەنئەنىۋىي ئىشلىرى 2003 - يىلى بىڭتۇەندىكى ھەر دەرىجىلىك ھەر خىل مەكتەپ 867 (189 يەسىلىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالدى)، بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 3، چوڭلار ئالىي مەكتىپى 3، ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتەپ 38 (تېخنىكا ئىشچىلار مەكتەپلىرى بۇنىڭ ئىچىدە)، ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 284، باشلانغۇچ مەكتەپ 350. ھەر دەرىجىلىك ھەر خىل مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 582 مىڭ 679 (يەسىلدىكى بالىلار 51 مىڭ 454)، ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى 42 مىڭ 549 (مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 31 مىڭ 451، بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس يەسىلى ئوقۇتقۇچىسى 1610). ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ تولۇق ۋە مەخسۇس كۇرسلىرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 22 مىڭ 907 گە يېتىپ، %17.6 ئاشتى؛ قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچىسى 6786 بولۇپ، %3.99 كېمەيدى؛ ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 3463 كە يېتىپ، %32.7 ئاشتى. ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتەپلىرىدە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىسى 7349 گە يېتىپ، %7.2؛ قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچىسى 3246 گە يېتىپ، %26.3 ئاشتى؛ ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىسى 2395 بولۇپ، %2.7 كېمەيدى؛ ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىسى 188 مىڭ 104 كە يېتىپ، %10.7؛ قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچىسى 70 مىڭ 17 گە يېتىپ، %6.9؛ ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىسى 45 مىڭ 126 گە يېتىپ، %16.5 ئاشتى. باشلانغۇچ مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىسى 284 مىڭ 769 بولۇپ،

%33.9 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %34.2 (تاموۋىننىڭ ستاتىستىكا ئۆلچىمى بويىچە %29.6) ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورتتىكى 865 مىليون دوللارغا يېتىپ %62.6 (تاموۋىننىڭ ستاتىستىكا ئۆلچىمى بويىچە %56.5)، ئىمپورتتىكى 753 مىليون دوللارغا يېتىپ، %11.8 (تاموۋىننىڭ ستاتىستىكا ئۆلچىمى بويىچە %8.2). پۈتۈن ساھە بويىچە يارىتىلغان پايدا 354 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %47.4 ئاشتى. ئادەتتىكى سودىنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 644 مىليون دوللارغا يېتىپ، %37.9 ئاشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورتتىكى 315 مىليون دوللار بولۇپ، %12.7 كېمەيدى. چېگرا سودىسىنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 974 مىليون دوللارغا يېتىپ، %24.6؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورتتىكى 550 مىليون دوللارغا يېتىپ، %1.9 ھەسسە ئاشتى. پاختا ئېكسپورتى 36 مىڭ 200 توننا بولۇپ، %52 مىڭ 700 توننا كېمىيىپ كەتتى؛ ئېكسپورت سوممىسى 43 مىليون دوللار بولۇپ، %59 كېمىيىپ كەتتى. پەمىدۇر قىيامىنىڭ ئېكسپورتى 207 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، %57 مىڭ 700 توننا؛ ئېكسپورت سوممىسى 113 مىليون دوللارغا يېتىپ، %53.3 ئاشتى. بىڭتۇەن بويىچە تاشقى ھەمكارلىق تۈرى توختامىدىن 493 ئىجرا قىلىندى، توختام سوممىسى 14 مىليارد 932 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېڭىدىن ئىمزالانغان ئىجرا قىلىنغان توختام 445، توختام سوممىسى 14 مىليارد 41 مىليون يۈەن، 2002 - يىلىدىن سۈرۈلگەن توختام 48، توختام سوممىسى 891 مىليون يۈەن بولدى. بىڭتۇەن بويىچە ساياھەت كارخانىسى 75 كە يېتىپ 2002 - يىلىدىكىدىن %15.4، ساياھەتتىن قىلىنغان ئومۇمىي كىرىم 951 مىليون يۈەن خەلق پۇلىغا يېتىپ، %53.9؛ ساياھەتتىن يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت 280 مىليون دوللارغا يېتىپ، %154.6 ئاشتى. مەملىكەت ئىچىدىكى ساياھەتچىدىن 1 مىليون 994 مىڭ 200 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىنىپ، %60.6؛ چەت ئەللىك ساياھەتچىدىن 76 مىڭ 700 ئادەم (قېتىم) كۈتۈۋېلىنىپ، %9؛ چەت ئەلگە چىقىپ ساياھەت قىلىشقا تەشكىللەنگەن جۇڭگو پۇقرالىرى 7002 ئادەم (قېتىم) گە يېتىپ، %75.9 ئاشتى. بىڭتۇەن بويىچە يۇلتۇز دەرىجىلىك ساياھەت مېھمانخانىسىدىن 26 سى بار، ئۇلارنىڭ 3211 ئېغىز ياتقى، 6352 كارىۋىتى بار، بۇ مېھمانخانىلاردا 3930 خادىم ئىشلەيدۇ.

6. پەن - تېخنىكا 2003 - يىلى بىڭتۇەندىكى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش پىلانى، «863» پىلانى، «ئۇچقۇن» پىلانى، يېڭى مەھسۇلات پىلانى ۋە مەشھۇل پىلانى قاتارلىقلارغا دائىر تۈرلەرنى ئىلتىماس قىلىش ۋە يولغا قويۇشقا پائال

يۈز مىڭدە 90.75 بولدى. داۋالاش - ساقلىقنى ساقلاش شارائىتى داۋاملىق ياخشىلاندى، ئاسمىۋى ۋە تەبىئىي رەۋرەلىك تازىلىق ھەرىكىتى داۋاملىق چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلدى.

ماھارەت تەنتەربىيىسى بىلەن ئاسمىۋى تەنتەربىيە ماس تەرەققىي قىلدى. بىڭتۇەن تەنھەرىكەت گەزىمەتلىرى خۇنەندە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك 5 - نۆۋەتلىك شەھەر تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدا بىر كۈمۈش مېدال، بىر مىس مېدال ئالدى؛ لياۋنىڭ ئۆلكىسىدە ئۆتكۈزۈلگەن 2003 - يىللىق «فېڭشياڭ لوڭقىسى» مەملىكەتلىك ئەنئەنىۋى چامباشچىلىق ھۈنەر ئالماشتۇرۇش مۇسابىقىسىدا 6 ئالتۇن مېدالغا ۋە تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى؛ جاڭمۇ ئۆلكىسىدە ئۆتكۈزۈلگەن 6 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك مېھىپىلار تەنتەربىيە مۇسابىقىسىدا بىر ئالتۇن مېدال، 2 كۈمۈش مېدالغا، بىر مىس مېدال ئالدى. نىڭشيا خۇيزۇ ئاپتونوم رايونىدا ئۆتكۈزۈلگەن 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئاز سانلىق مىللەتلەر ئەنئەنىۋى تەنتەربىيە مۇسابىقىسىدا 2 مىس مېدال ۋە تەنتەربىيە ئەخلاق - پەزىلەت مۇكاپاتى ئالدى. دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسى غەربىي رايوندا قانات يايدۇرغان «شيا قۇرۇلۇشى»، «ئومۇمخەلق ساغلاملىق يولى قۇرۇلۇشى» ئاساسىي قاتلاملارنىڭ ئومۇمخەلق ساغلاملىق پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇشتىكى ئاكتىپلىقىغا راسا تۈرتكە بولدى. ھەر قايسى شىلار ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۈرلۈك تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىنى كەڭ قانات يايدۇرۇپ، «ئومۇمخەلق ساغلاملىق پىلانى پوگراممىسى» نى چوڭقۇر ئىزچىللاشتۇرۇشقا ئوبدان ئاساس سالدى، 12 ئورۇن دۆلەت تەنتەربىيە باش ئىدارىسىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشتى. ياشانغانلارنىڭ تەنتەربىيە ھەرىكىتى تېخىمۇ جانلىنىپ كەتتى. خۇنەن ئۆلكىسىدە ئۆتكۈزۈلگەن 5 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئالقان توپ مۇسابىقىسىدا بىڭتۇەن كاماندىسى ئەلا مۇكاپاتقا ۋە سۈنپەت مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

8. مۇھىت ئاسراش مۇھىت ئاسراش خىزمىتىدە بولغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش - تىزگىنلەش بىلەن ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى ئاسراشقا تەڭ ئەھمىيەت بېرىش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇلۇپ، نۇقتىلىق بۇلغاش مەنبەلىرىنى تۈزەش سالىمى زورايىتىلىپ، سانائەت يۇندىسىنى چىقىرىشنىڭ ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى %60 بولدى.

يېڭىدىن قۇرۇلۇۋاتقان تۈرلەرنىڭ مۇھىتىنى باشقۇرۇش كۈچەيتىلىپ، مۇھىتقا بولغان تەسىرىنى باھالاش ۋە «ئۈچ ئىشنى ئەڭ تۇتۇش» تۈزۈمى چىڭتىلىپ، يېڭى بۇلغىنىشنىڭ پەيدا بولۇشى ئۈنۈملۈك كونترول قىلىندى. 2003 - يىلى تۈرلۈك قۇرۇلۇش تۈرلىرىنىڭ مۇھىتقا كۆرسىتىدىغان تەسىرىنى باھالاش دوكلاتنامىسى (جەدۋىلى) ۋە تىزىملىكىدىن 237 تەستىقلاندى، مۇھىت باھالاشنىڭ ئىجرا قىلىنىش

2.5% كېمەيدى؛ قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 43 مىڭ 57 بولۇپ، %4.9 كېمەيدى، ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى 50 مىڭ 18 گە يېتىپ، %6.2 ئاشتى. بىڭتۇەن ئالىي مەكتىپى تۇنجى قېتىم دوكتورلۇق ئۇنۋانى بېرىش نۇقتىسىغا ئىگە بولدى. «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىدە يېڭى نىتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. 148 تۈەن مەيداننىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىندى، «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتىنىڭ ئاھالىنى قاپلاش نىسبىتى %91.2 كە، ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ باشلانغۇچ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %99.2 كە، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپكە يېشىدىكىلەرنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %88.2 كە يەتتى.

بىڭتۇەن بويىچە رادىئو - تېلېۋىزىيە ئاڭلىتىش - كۆرسىتىش ئاپپاراتىدىن 201 ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە بىڭتۇەن تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى (سىملىق) بىر، شى تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى 10، شى رادىئو ئىستانسىسى 2 (چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن)، تۈەن مەيدانلاردىكى رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسى (ئۈزبىلى) 188. بۇ ئورۇنلاردا ئىشلەۋاتقانلار 1800 گە يېتىدۇ. رادىئونىڭ ئاھالىنى قاپلاش نىسبىتى %90.3 كە، تېلېۋىزىيەنىڭ ئاھالىنى قاپلاش نىسبىتى %94.1 كە يەتتى. سىملىق تېلېۋىزىيەنىڭ تەرەققىياتى تېز بولدى. تۈەن - مەيداندىن يۇقىرى ئورۇنلارنىڭ ھەممىسىدە سىملىق تېلېۋىزىيە بەرپا قىلىندى. 9 شىدا شى دائىرىلىك تور بەرپا قىلىندى، 90 گە يېقىن تۈەن - مەيداندا تۈەن دائىرىلىك تور بەرپا قىلىندى، سىملىق تېلېۋىزىيەنىڭ ئائىلىلەرگە كىرىش نىسبىتى %60 كە يېقىنلاشتى. 45 مىليون 500 مىڭ نۇسخا ھەر خىل گېزىت، 750 مىڭ نۇسخا ژۇرنال نەشر قىلىندى. مەركەز ۋە دۆلەت دەرىجىلىك گېزىت، رادىئو ۋە تېلېۋىزىيە قاتارلىق ئاخبارات ۋاسىتىلىرىدا بىڭتۇەننىڭ 2200 پارچىدىن ئارتۇق ماقالىسى تەشۋىق قىلىندى ۋە خەۋەر قىلىندى. سەھىيە ئىشلىرى پۇختا قەدەم بىلەن تەرەققىي قىلدى، يىل ئاخىرىدىكى ھەر خىل سەھىيە ئاپپاراتى 677 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 235، ساقلىق ساقلاش - كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى كونترول قىلىش مەركىزى (پونكىتلىرى) 79، كارىۋات 16 مىڭ 235، سەھىيە خادىمى 24 مىڭ 139، بۇنىڭ ئىچىدە سەھىيە تېخنىكا خادىمى 20 مىڭ 329. ئوتتۇرا ھېساب بىلەن ھەر 1000 كىشىگە 7 كارىۋات ۋە 8 نەپەر سەھىيە تېخنىكا خادىمى توغرا كەلدى. يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرگە دائىر يىللىق مەلۇماتتا ھەر 100 مىڭ ئادەم ئىچىدە يۇقۇملۇق كېسەلگە گىرىپتار بولۇش نىسبىتى 165.1 بولدى. بۇ تارىختىكى ئەڭ تۆۋەن سەۋىيە. بوۋاقلارنىڭ ئۆلۈپ كېتىش نىسبىتى %39.13 بولدى، ھامىلىدار ۋە تۇغۇتۇق ئاياللارنىڭ ئۆلۈپ كېتىش نىسبىتى

نەسبىتى %90 تىن ئاشتى، «ئۈچ ئىشنى تەڭ تۇتۇش» تۈزۈمىنىڭ ئىجرا قىلىنىش نەسبىتى %85كە يەتتى.

9. پۇل مۇئامىلە ۋە سۇغۇرتا كەسپى 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ھەر خىل ئامانەت پۇل قالدۇقى 26 مىليارد 844 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %19.1 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلارنىڭ ئامانەت پۇلى 5 مىليارد 92 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %6.2؛ ئاھالىلارنىڭ ئامانەت پۇلى 13 مىليارد 960 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %28.4. ھەر خىل قەرز پۇل قالدۇقى 16 مىليارد 418 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.6. بۇنىڭ ئىچىدە قىسقا مۇددەتلىك قەرز پۇل 9 مىليارد 624 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.2، ئوتتۇرا ۋە ئۇزۇن مۇددەتلىك قەرز پۇل 5 مىليارد 234 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.4 ئاشتى. تۈەن - مەيدانلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە تارقىتىلغان قەرز پۇل 9 ھەسسە ئاشتى.

سۇغۇرتا كەسپىنىڭ تەرەققىياتى ناھايىتى تېز بولدى. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ھەر دەرىجىلىك سۇغۇرتا تارماق ئاپپاراتى 458 گە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە شۆبە شىركەت 25. بىر يىلدا سۇغۇرتا كەسپىنىڭ كىرىمى 1 مىليارد 918 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %205.6 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىك سۇغۇرتىسىنىڭ كەسپى كىرىمى 218 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.4؛ مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىنىڭ كەسپى كىرىمى 1 مىليارد 485 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %366.3؛ جىسمانىي سۇغۇرتىسىنىڭ كەسپى كىرىمى 512 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %92.1 ئاشتى. تۈرلۈك سۇغۇرتىلار بويىچە تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 525 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ئۈنۈمۈر سال تۆلەم تۆلەش (بېرىش) نەسبىتى %47.18 بولدى.

10. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇش ئەھۋالى 2003 - يىلى ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ھەققى ئومۇمىي سوممىسى 7 مىليارد 888 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %32.7، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەۋاتقانلارنىڭ 7 مىليارد 30 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %34. ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 10 مىڭ 781 يۈەنگە يېتىپ، %33.2، باھا ئامىلىنى چىقىرىۋەتكەندە ئەمەلىيەتتە %32.5 ئاشتى.

يىل ئاخىرىدا ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشقانلار 657 مىڭ 300 كىشى بولۇپ، 12 مىڭ 300 ئادەم ئازايدى. يىل ئاخىرىغىچە ئەمگەك كاپالىتى مۇلازىمەت پونكىتىدىن 366 قۇرۇلدى، كارخانىلاردىن پىنسىيىگە چىققانلاردىن ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش دائىرىسىگە

كىرگەنلەر 359 مىڭ بولۇپ، قاپلاش دائىرىسى %87 بولدى. ئاساسىي داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقانلار 1 مىليون 3300 گە يېتىپ، 127 مىڭ 100 ئادەم كۆپەيدى؛ ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچى 535 مىڭ 700 گە يەتتى؛ تۇغۇت سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچى 535 مىڭ 300 گە يەتتى. يېزا ئىگىلىكى ئاپەتكە ئۇچرىغان ئەھۋالدا ئىجتىمائىي سۇغۇرتا فوندىنىڭ بىر قەدەر يۇقىرى نەسبەتتە يىغىلىشىغا، ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىنىڭ ئىككىلا تۈرىنىڭ %100 بىر تۇتاش غەملىنىشىگە داۋاملىق كاپالەتلىك قىلىندى. (بىڭتۇەن ستاتىستىكا ئىدارىسىدىن)

يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار: خۇ چاڭئەن (قوشۇمچە)؛ شىجاڭ: ۋاڭ پىڭخېي؛ سىياسىي كومىسسار: ليۇ جىيەنشىن؛ مۇئاۋىن شىجاڭلار: لى زەيكالڭ (10 - ئايدا تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغۇچى بولدى)، جۇ شىنجۈن، چىڭ شياۋشەن، چۆڭ يۇڭخىي، كۆڭك جۈن (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى) شى شىتابى ئاقسۇ شەھىرىدە. 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا شىغا قاراشلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانى 16، پاي چىكى بازارغا سېلىنغان شىركەت بىر، سانائەت، قاتناش، بىناكارلىق، سودا كارخانىسى 18، كەسپىي ئورۇن 56. شىنىڭ ئومۇمىي نوپۇسى 279 مىڭ 400 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.42 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئايال 128 مىڭ، ئاز سانلىق مىللەت 18 مىڭ 500. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نەسبىتى %5.64، تەبىئىي كۆپىيىش نەسبىتى %2.07 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى كەسپكار 108 مىڭ 400، بۇنىڭ ئىچىدە ئىدارىلەردە ئىشلەۋاتقانلار 79 مىڭ 500، يەككە ئەمگەكچى 11 مىڭ 300، يېزىدىكىلەر ۋە باشقا خادىملار 17 مىڭ 600 كىشى.

ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 31 مىليارد 169 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 2002. يىلىدىكىدىن %10.2 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 751 مىليون 750 مىڭ يۈەن، 2 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 645 مىليون 230 مىڭ يۈەن (سانائەتنىڭ 407 مىليون 800 مىڭ يۈەن، بىناكارلىقنىڭ 237 مىليون 430 مىڭ يۈەن)، 3 - كەسپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 772 مىليون 370 مىڭ يۈەن بولدى. شى بويىچە دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان ئىگىلىكتە 726 مىليون 300 مىڭ يۈەن قوشۇلما

بار، بۇنىڭدا 12 مىڭ 274 ئادەم ئىشلەيدۇ. بۇ كارخانىلارنىڭ ئىجتىمائىي مەھسۇلات قىممىتى 977 مىليون 620 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەتنىڭ 320 مىليون 350 مىڭ يۈەن بولدى. يىللىق ئومۇمىي كىرىم 1 مىليارد 18 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممەت 386 مىليون 100 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بىناكارلىق- قۇرۇلۇش كارخانىلىرىنىڭ يىللىق قۇرۇلۇش قىلىش مەھسۇلات قىممىتى 821 مىليون 320 مىڭ يۈەن، پۈتكەن قۇرۇلۇش قىممىتى 679 مىليون 200 مىڭ يۈەن بولدى. قۇرۇلۇش قىلىنغان تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى 851 مىڭ كۋادرات مېتىر، پۈتكەن كۆلەم 576 مىڭ كۋادرات مېتىر بولدى. پۈتۈن كەسىپ بويىچە ئېلىنغان پايدا 9 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 498 مىليون 120 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى ئىگىلىككە سېلىنغىنى 1 مىليارد 370 مىليون 380 مىڭ يۈەن. ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 1 مىليارد 350 مىليون 470 مىڭ يۈەن، يېڭىلاش ۋە ئۆزگەرتىشكە سېلىنغىنى 147 مىليون 110 مىڭ يۈەن بولدى. بۇ يىل يېڭىدىن كۆپەيگەن ئولتۇراق ئۆي كۆلىمى 205 مىليون 700 كۋادرات مېتىر، يېڭىدىن كۆپەيگەن تاشيول 25 كىلومېتىر، كېڭەيتىپ ئۆزگەرتىپ ياسالغان تاشيول 165 كىلومېتىر، بەرپا قىلىنغان ئورمان 1827 گېكتار، يېڭىدىن چېپىلغان سۇغىرىش ئۆستىڭى 14 كىلومېتىر، زەيكەش 197 كىلومېتىر، سۇ سىغىمى ئۆستەك 106 كىلومېتىر، يېڭىدىن كۆپەيگەن تۇراقلىق مۈلۈك 1 مىليارد 342 مىليون 50 مىڭ يۈەن بولدى. ئارال شەھەرنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشىغا سېلىنغان مەبلەغ 869 مىليون يۈەن، يېڭىدىن ياسالغان شەھەر يولى 19.89 كىلومېتىر، يېڭىدىن قوشۇلغان سۇ بىلەن تەمىنلەش ۋە سۇ چىقىرىۋېتىش تۈرۈپا تورى 54.98 كىلومېتىر. شەھەرنى توك بىلەن تەمىنلەش لىنىيىسى 2.4 كىلومېتىر، خەۋەرلىشىش لىنىيىسى 26.4 كىلومېتىر، كۆكەرتىش كۆلىمى 880 مىڭ كۋادرات مېتىر بولدى. قۇرۇلغان ۋە ئىش باشلانغان سانائەت باغچىسى 12 بولۇپ، بۇنىڭغا سېلىنغان مەبلەغ 480 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىدا تاماملانغان قۇرۇلۇش كۆلىمى 267 مىڭ 500 كۋادرات مېتىر، سودا ئوبوروت مۇلازىمەت كەسپى قۇرۇلۇشىنىڭ كۆلىمى 126 مىڭ كۋادرات مېتىر، شەھەر بويىچە ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەش كۆلىمى 550 مىڭ كۋادرات مېتىر بولدى. تاشيول ترانسپورت كەسپىدە يەنىلا يەككە ئىگىلىك ئاساسىي ئورۇندا تۇردى. ھەر خىل ئاپتوموبىللاردىن 2628 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئورۇنلىرىنىڭ 1117، يەككەلەرنىڭ 1511؛ يۈك ئاپتوموبىلى 1001، يولۇچى

قىممەت يارىتىلىپ، %15.3 ئاشتى. شى بويىچە ئېلىنغان پايدا 150 مىليون 490 مىڭ يۈەن بولدى.

يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 3 مىليارد 602 مىليون 140 مىڭ يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىقنىڭ 3 مىليارد 101 مىليون 870 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 26 مىليون 390 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 200 مىليون 30 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 11 مىليون 840 مىڭ يۈەن، يېزا ئىگىلىكى مۇلازىمەت كەسپىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 262 مىليون 10 مىڭ يۈەن بولدى. يىل ئاخىرىدا ئەمەلىي تېرىلغۇ يەر كۆلىمى 134 مىڭ 100 گېكتار بولۇپ، زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 123 مىڭ 200 گېكتار بولدى. 152 مىڭ توننا ئاشلىق، 183 مىڭ توننا پاختا ئېلىندى. 2750 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدىكى 1609 گېكتار يەر تېرىقچىلىقتىن بوشىتىلىپ، ئورمان بەرپا قىلىندى. يېڭىدىن يېتىشتۈرۈلگەن باغ 2374 گېكتار بولۇپ، بۇنىڭدىن 50 مىڭ توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 120 باقمىچىلىق رايونى قۇرۇلدى، باقمىچىلىق كەسپى ئائىلىسى 2815 كە يەتتى. يىل ئاخىرىدا قولدا 509 مىڭ 200 تۇياق چارۋا قالدى، 140 مىليون 850 مىڭ توننا گۆش، 733 توننا يۇلك، 2779 توننا سۈت، 1782 توننا تۇخۇم، 1860 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شى بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 264 مىڭ 900 كىلوۋاتقا يەتتى. 68 مىڭ 700 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت، 1361 توننا دېھقانچىلىق دورىسى، 8584 توننا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلىتىلدى. ئۈنۈملۈك سۇغىرىش كۆلىمى 131 مىڭ 700 گېكتار بولدى. دېھقانچىلىق مەيدانلىرىدا 136 مىليون 359 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 170 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېغىر سانائەتنىڭ 610 مىليون يۈەنگە، يېنىك سانائەتنىڭ 560 مىليون يۈەنگە يەتتى؛ دۆلەت ئىلكىدىكى سانائەتنىڭ 1 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە، كوللېكتىپ سانائەتنىڭ 77 مىليون يۈەنگە يەتتى. سانائەت كەسپىنىڭ سېتىش قىممىتى 1 مىليارد 160 مىليون يۈەن، سېتىش نىسبىتى %99.5 بولدى. 129 مىڭ 900 توننا كۆمۈر، 235 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 780 مىڭ توننا سىمونت، 16 مىڭ 400 توننا پاختا يىپ، 5 مىليون 518 مىڭ مېتىر رەخت، 17 مىڭ 100 توننا سۇلياۋ ياسالما، 10 مىڭ 300 توننا گۈڭگۈرت كىمىلاتاسى، 160 مىليون دانە خىش، 889 توننا ئاق ھاراق، 48 مىڭ 500 توننا گۈرۈچ، 3700 توننا ئۇن، 16 مىڭ 300 توننا سۇ يېغى، 37 مىڭ 300 توننا يىم - خەشەك ئىشلەپچىقىرىلدى.

يېزا - بازار كارخانىلىرىدا 6243 ئىشلەپچىقىرىش ئورنى

ئاپتوموبىلى 1587. ترانسپورت كەسىپىنىڭ يىللىق قوشۇلما قىممىتى 59 مىليون 740 مىڭ يۈەن بولدى. يۈك ئوبوروت مىقدارى 393 مىليون 108 مىڭ 400 توننا كىلومېتىر، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 187 مىليون 668 مىڭ ئادەم - كىلومېتىر بولدى.

ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 421 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 342 مىليون يۈەن، يېمەك - ئىچمەك كەسىپىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 72 مىليون يۈەن. باشقا كەسىپلەرنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 7 مىليون يۈەن بولدى. مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان ئوبوروت كارخانىلىرىنىڭ تاۋار سېتىش سوممىسى 2 مىليارد 58 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئېكسپورت - ئىمپورت سوممىسى 560 مىڭ دوللار بولدى. «يىنخەي» ساياھەت كوپىراتىپى بىلەن «كېلۇي» ساياھەت كوپىراتىپى قۇرۇلۇپ، 20 مىليون يۈەن مەبلەغ جەلپ قىلدى. 58 مىڭ ئادەم - قېتىم ساياھەتچى كۈتۈۋالدى، ساياھەت كىرىسى 3 مىليون يۈەنگە يەتتى.

پەن تەتقىقات تېمىسىدىن 16سى تۈز قىلىپ تۇرغۇزۇلدى، بۇنىڭ ئىچىدە يېزا ئىگىلىكى ۋە بىئولوگىيە تېمىسى 6 تۈر، سانائەت تېمىسى 2 تۈر، داۋالاش تېمىسى 2 تۈر، باشقا تېمىلار 6 تۈر. بىڭتۇەننىڭ تەستىقى بىلەن تۇرغۇزۇلغىنى 5 تۈر، يېزا ئىگىلىك مىنىستىرلىكىنىڭ تەستىقى بىلەن تۇرغۇزۇلغىنى بىر تۈر، چۈشۈرۈپ بېرىلگەن پەن - تېخنىكا خىراجىتى 1 مىليون 400 مىڭ يۈەن. ئۇزۇن تاللىق پاختا - «شىنخەي 23. نومۇر»، شال «شىنجاڭ شېلى 10 - نومۇر» ئاپتونوم رايونلۇق سورت تەكشۈرۈپ بېكىتىش كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى. شى بويىچە مۇكاپاتلانغان پەن - تېخنىكا مۇۋەپپىقىيىتى 30 تۈر، بۇنىڭ ئىچىدە 10 تۈر پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 20 تۈر پەن - تېخنىكا ئومۇملاشتۇرۇش، يېڭىلاش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 4 تۈر بىڭتۇەن بويىچە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

شى بويىچە ھەر خىل مەكتەپ 87، ئوقۇغۇچىسى 69 مىڭ 384 (بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا مەكتەپ 34، ئوقۇغۇچىسى 26 مىڭ 969، باشلانغۇچ مەكتەپ 51، ئوقۇغۇچىسى 42 مىڭ 81، ئوتتۇرا تېخنىكوم 2، ئوقۇغۇچىسى 334). ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئومۇمىي سانى 4025. شى بويىچە بىر تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، 2 تېلېۋىزىيە ئۆزبېلى، بىر مىملىق تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، بىر رادىئو ئىستانسىسى، 16 رادىئو ئۆزبېلى بار. «تارىم» گېزىتى بۇ يىل 200 سان نەشر قىلىنىپ، 2 مىليون 520 مىڭ پارچە نازارەتلىدى. ئىچكى

زۇرنال «تارىم خوجايىلىرى» 36 سان چىقىرىلىپ 160 مىڭ پارچە تارقىتىلدى. داۋالاش، سەھىيە ئاپپاراتى 487، بۇنىڭ ئىچىدە ئۈنۈپرسال دوختۇرخانا 20، مەخسۇس دوختۇرخانا بىر، سەھىيە يۇقۇمدىن ساقلىنىش - ساقلىقنى ساقلاش پونكىتى 18، ئاساسىي قاتلامدىكى شىپاخانا 419، يەككە سەھىيە ئاپپاراتى 29. سەھىيە تېخنىكا خادىمى 2396، كارىۋات 2018. ھەر مىڭ ئادەمگە 8.4 سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 7.2 كارىۋات توغرا كەلدى.

ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 14 مىڭ 395 يۈەنگە يەتتى. كەسىپكارلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 2361 يۈەن بولدى. پۈتۈن يىللىق ياشانغاندا كۈتۈنۈش، داۋالاش، ئىش ئورنىدا يارىلىنىش، تۇغۇت، ئىشسىزلىق سۇغۇرتا فوندىلىرىنىڭ پۇلى تولۇق يىغىۋېلىندى. دەم ئېلىشقا، پېنىسىيە چىققانلارغا 357 مىليون 650 مىڭ يۈەن ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلى بېرىلدى، تارقىتىلىش نىسبىتى %100كە يەتتى؛ داۋالاش، ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش، تۇغۇت ۋە ئىشسىزلىق سۇغۇرتىلىرىنىڭ چىقىمى 98 مىليون 540 مىڭ يۈەن بولدى.

ۋالە گۈنەنچۈەن

يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار: جالغ جىخىڭ (قوشۇمچە)؛ شىنجاڭ: شى شىنمىن؛ سىياسىي كومىسسار: مۇلك جىيەنپى؛ مۇئاۋىن شىنجاڭلار: گو شياڭگوك، لى جياڭجياڭ، زۇ يۇۋۇ؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: جۇ دېچېن، راخمان كېرەم شى شىتابى كورلا شەھىرىدە. 2003 - يىلى شىغا قاراشلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانى 17، دۆلەت ئىلكىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت، قاتناش، بىناكارلىق، سودا كارخانىسى 19. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 198 مىڭ 600، ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 53 مىڭ 800، ئىش ئورنىدىن ئايرىلغان، ئەمما ئەمگەك مۇناسىۋىتى ئۈزۈلمىگەن ئىشچى - خىزمەتچى 2600، شەھەر - بازارلاردا تىزىملىنىدىغان ئىشسىزلىق نىسبىتى %3.

2003 - يىلى شى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 2 مىليارد 127 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ 958 مىليون يۈەن، 2 - كەسىپنىڭ 473 مىليون يۈەن، 3 - كەسىپنىڭ 696 مىليون يۈەن بولدى. پايدا 51 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەتتىكى 118 مىليون يۈەنگە يەتتى. 230 مىڭ 300 توننا كۆمۈر، 54 مىڭ توننا تاشپاختا، 7201 توننا سۇ بېشى، 20 مىڭ 800 توننا شېكەر، 5213 توننا ئارىلاشما يېم - خەشەك، 17 مىڭ 300 توننا پەسدىز قىيامى، 8777 توننا پاختا يېپ، 13 مىليون 50 مىڭ مېتىر رەخت، 148 مىڭ 400 توننا سېمونت، 6 مىليون 714 مىڭ 800 كىلوۋات سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىشى قىممىتى 487 مىليون يۈەنگە يېتىپ، مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش نىسبىتى %96.4 بولدى.

بىناكارلىق كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 207 مىليون يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىش مەھسۇلات قىممىتى 466 مىليون يۈەنگە يەتتى. قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 391 مىڭ 800 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 281 مىڭ 400 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 104 مىڭ 900 يۈەنگە يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 946 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. تارىم دەرياسى ئېقىنىنى ئۈنۈملىك تۈزەش، يېزا ئېلېكتر تورى قۇرۇلۇشى ۋە ئۇنى ئۆزگەرتىش، خۇاشەن ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ تولۇق ئوتتۇرا بۆلۈمى قۇرۇلۇشى، «ئالتۇن بۇغا» شىركىتىنىڭ يۈرۈشلۈك بۇغا مەھسۇلاتلىرىنى ئۈنۈملىك تەرەققىي قىلدۇرۇش ۋە ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەش قۇرۇلۇشىنىڭ داۋامى قاتارلىق بىر تۈركۈم نۇقتىلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ ئىلگىرىلىشى ئوخشۇلۇق بولدى.

تاشيول ترانسپورت كەسپىنىڭ يىللىق يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 123 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 284 مىليون توننا - كىلومېتىرغا، تىجارەت كىرىمى 146 مىليون يۈەنگە يەتتى.

بۇ يىللىق ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 596 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسىنىڭ 481 مىليون يۈەنگە، يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ 55 مىليون يۈەنگە يەتتى. توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسى بويىچە تاۋارلارنىڭ سېتىلىش ئومۇمىي سوممىسى 1 مىليارد 112 مىليون يۈەنگە يەتتى.

بۇ يىل 7 تۈرگە سودىگەر چاقىرىلىپ، جەلپ قىلىنغان مەبلەغ 202 مىليون 460 مىڭ يۈەنگە يەتتى. «گۈەنلوڭ» شىركىتىنىڭ 40 مىليون يۈەنلىك A پاي چېكى 6 - ئاينىڭ 9 - كۈنى شاڭخەي ئاكسىيە بازىرىدا مۇۋاپىقىيەتلىك بازارغا سېلىندى، بۇنىڭ بىلەن 217 مىليون يۈەن مەبلەغ يىغىلدى، ئومۇمىي پاي دېرى 120 مىليون پايغا يەتتى.

شى بويىچە كەسپى تېخنىكا خادىمىدىن 9292 مىڭ بار، تۈرلۈك پەن تەتقىقات ئورگانلىرىدىن 24 مىڭ بار، پەن - تېخنىكا

يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 824 مىليون يۈەنگە يەتتى. زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 63 مىڭ 700 گېكتارغا يەتتى. 55 مىڭ 600 توننا ئاشلىق، 55 مىڭ 700 توننا پاختا، 334 مىڭ 200 توننا قىزىلچا، 534 مىڭ 500 توننا پەسدىز، 58 مىڭ 700 توننا قىزىلمۇچ ئېلىندى.

شى بويىچە 5100 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، 4590 گېكتار يەر تېرىلغۇدىن بوشتىلىپ ئورمان قىلىندى. 55 مىڭ 500 توننا مېۋە - چېۋە ئىلىندى. يىل ئاخىرىدا 271 مىڭ 100 تۇياق چارۋا سېتىلىپ، قولىدا 390 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى. 11 مىڭ 744 توننا گۆش، 617 توننا يۇلك، 6660 توننا سۈت، 1454 توننا تۇخۇم ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولىدا 29 مىڭ 600 تۇياق بۇغا قالدى، 21.84 توننا بۇغا مۇڭگۈزى ئېلىندى. سۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ مىقدارى 20 مىڭ 88 توننىغا يەتتى.

يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 169 مىڭ 700 كىلوۋاتقا يەتتى. 1629 چوڭ - كىچىك تراكتور، 1650 كىچىك تراكتور بار بولدى. دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلدىغان سۇغىرىش ماشىنىلىرىنىڭ قۇۋۋىتى 17 مىڭ 400 كىلوۋاتقا، دېھقانچىلىق ترانسپورت ماشىنىلىرىنىڭ قۇۋۋىتى 10 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. 29 مىڭ 800 توننا خىمىيە ئوغۇت (ساپ ئوغۇت ھېسابدا)، دېھقانچىلىق مەيدانلىرىدا 98 مىليون كىلوۋات توك ئىشلىتىلدى.

سۇچىلىق قۇرۇلۇشىغا 336 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 193 ئۆلچەم كىلومېتىر سۇ سىغىمى ئۆستەك ياسالدى. 10 مىڭ 900 گېكتار يەردىكى زىرائەت پۈركۈپ ياكى تېمىتىپ سۇغىرىلدى. 12 قۇدۇق قېزىلىپ، سۇ تېجەش ئىقتىدارى 34 مىليون كۇب مېتىر ئاشۇرۇلدى. 10 مىڭ 107 مېتىر سۇغىرىش ئۆستىڭى، 136.2 كىلومېتىر زىيەش يېڭىدىن چېپىلدى، 1050.2 كىلومېتىر ئۆستەك لايىدالدى. 808 جايدىكى ئۆستەك ئىنشائاتى يېڭىدىن ياسالدى ۋە رېمونت قىلىندى.

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 449 مىليون يۈەن بولۇپ، تىجارەت كىرىمى 428 مىليون يۈەنگە، قوشۇلما قىممىتى 187 مىليون يۈەنگە، پايدا - باج 76 مىليون يۈەنگە يەتتى.

شى بويىچە دۆلەت ئىلكىدە بولىمىغان ئىگىلىكنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 456 مىليون يۈەنگە يەتتى. سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى پۇختا قەدەم بىلەن ئاشتى. يىللىق سانائەت قوشۇلما قىممىتى 266 مىليون يۈەنگە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 505 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەتنىڭ 387 مىليون يۈەنگە، ئېغىر

پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار 1269، بۇنىڭ ئىچىدە كەسپىي تېخنىكا خادىم 806. تۈرلۈك پەن تەتقىقات، ئېچىش، ئومۇملاشتۇرۇش تۈرىدىن 76سى يولغا قويۇلدى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتلىك تۈر 3، بىڭتۇەن تۈرى 9، شى بېكىتكەن تۈر 64. بۇ تۈرلەرنىڭ ئىجرا نىسبىتى %100 بولدى. 23- تۇەن - مەيدان ئۆزى تەتقىق قىلىپ ياراتقان «دېھقانچىلىقتا ئىشلىتىلىدىغان ئاق - قارا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلەپچىقىرىش تېخنىكىسى» دۆلەتنىڭ تاشقى كۆرۈنۈش لايىھەش پاتېنتىغا؛ 2 تۈرلۈك مۇۋاپىقىيەت بىڭتۇەننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى، 12 تۈرلۈك مۇۋاپىقىيەت شىنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىيات مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇ يىل 12 تۈرلۈك مۇۋاپىقىيەت ئومۇملاشتۇرۇلۇپ، 20 مىليون يۈەندىن ئارتۇق ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىلدى. شى بويىچە چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكومىدىن 2سى، ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكومىدىن بىرسى، كەسپىي تېخنىكومىدىن بىرى، مۇكەممەل تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىن 4سى، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپتىن 17سى، 9 يىللىق بىر تۇتاش تۈزۈمىدىكى مەكتەپتىن 5سى، ئاز سانلىق مىللەتلەر مەكتىپىدىن بىرى بار؛ باشلانغۇچ مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 24 مىڭ 188، تولۇقسىز ئوتتۇرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 13 مىڭ 757، تولۇق ئوتتۇرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 4483؛ ئوقۇتقۇچى ئىشچى - خىزمەتچى 2968، بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 2529؛ يەسلىدىكى بالا 3795 (تەييارلىق سىنىپ ئوقۇغۇچىلىرىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە). 2 تۇەن - مەيداننىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى بىڭتۇەننىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى. شى بويىچە ياشلار ۋە قىرانلار ئارىسىدىكى قايتا ساۋاتسىزلىشىش نىسبىتى %5تىن تۆۋەن دائىرىدە كونترول قىلىندى.

«بوستانلىق گېزىتى» 151 سان چىقىرىلدى، 1 مىليون 774 مىڭ 700 پارچە تارقىتىلدى، مەركەز دەرىجىلىك ۋە ئۆلكە دەرىجىلىك ئاخبارات ۋاستىلىرىدا 1980 پارچە ماقالە ئېلان قىلىندى. ئۇلاپ تارقىتىلىدىغان تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن 24سى، چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن ۋە سىملىق رادىئو ئۈزۈلدىن 17سى بار، تېلېۋىزىيەنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %99، رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %93.7 بولدى.

شى بويىچە ھەر خىل سەھىيە ئاپپاراتى 41، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 21، شىپاخانا 17، سەھىيە يۇقۇمىدىن ساقلىنىش پونكىتى بىر، كارىۋات 1427، سەھىيە تېخنىكا خادىمى 1907. ھەر مىڭ نوپۇسقا 7.19 كارىۋات، 6.61 سەھىيە تېخنىكا خادىمى توغرا كەلدى.

ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق

ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 11 مىڭ 802 يۈەن، ئائىلىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئىقتىسادىي ساپ كىرىمى 1698 يۈەن بولدى. شى بويىچە ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا ئەمەلىي تاپشۇرۇلغان پۇل 112 مىليون 900 مىڭ يۈەن، ئىش ئورنىدا يارىلىنىش سۇغۇرتىسىغا تاپشۇرۇلغىنى 3 مىليون 190 مىڭ يۈەن، تۇغۇت سۇغۇرتىسىغا تاپشۇرۇلغىنى 1 مىليون 850 مىڭ يۈەن، ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا تاپشۇرۇلغىنى 11 مىليون 610 مىڭ يۈەن بولۇپ، يىغىۋېلىنىش نىسبىتى %100كە يەتتى. دەم ئېلىشقا ۋە پېنىسىيەگە چىققانلارغا 336 مىليون 390 مىڭ يۈەن ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلى ئاجرىتىلدى، ئاجرىتىلىش نىسبىتى %100 كە يەتتى، دەم ئېلىشقا ۋە پېنىسىيەگە چىققانلارنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش ۋە مەھەللە ئەمگەك كاپالىتى سۇپىسى بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ بىلەن ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلىنىڭ ۋاقتىدا، تولۇق تارقىتىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىندى. مەمۇرلارنىڭ داۋالانىش ياردەم پۇلى، كۆپ سوممىلىق داۋالانىش سۇغۇرتا كەسپى ۋە ئالاھىدە ئاستا خاراكتېرلىك كېسەللەرنى ئامبۇلاتورىيىسىدە داۋالاش كەسپى بىرلا ۋاقتتا يولغا قويۇلدى. ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى خىراجىتى ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، ھەر ئايدا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 3373 ئائىلىدىكى 7961 كىشىگە 460 مىڭ 100 يۈەن ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى پۇلى تارقىتىلدى. 993 ئائىلىدىكى 3393 كىشىگە جەمئىي 260 مىڭ 300 يۈەن ۋاقتلىق قۇتقۇزۇش پۇلى تارقىتىلدى.

شى ئىشخانىسى

يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار: شى داڭكاڭ (قوشۇمچە)؛ شىجاڭ: لىۋ دېنفاڭ؛ سىياسىي كومىسسار: ۋۇ جىندوڭ؛ مۇئاۋىن شىجاڭلار: يەن شىۋېي، خې ۋېي (5 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، لى جىنرولڭ (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋاڭ سۈيچىن (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، سولڭ گۇاڭجىي، پەرھات سەيدى؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: جېن لىپىڭ (ئاپال، 9 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، زۇنۇن ياسىن، سولڭ زۇدې، فۇ دەيچىڭ (ئاپال، 9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى).

شى شىتابى قەشقەر شەھىرىدە. 2003 - يىلى شى قارىمىقىدىكى ئورۇن 195، بۇنىڭ ئىچىدە 18 تۇەن - مەيدان بار. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 189 مىڭ 480، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپال 89 مىڭ 191، ئاز سانلىق مىللەت 94 مىڭ

كارخانىلىرىنىڭ قۇرۇلۇش قىلىش قىممىتى 460 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە، پۈتكەن قۇرۇلۇشلارنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 418 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يەتتى. قۇرۇلۇش قىلىش كۆلىمى 405 مىڭ 700 كۋادرات مېتىر بولدى. قىلىنغان قۇرۇلۇش تۈرى 71 بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە 66 تۈر مۇشۇ يىلى يېڭىدىن باشلاندى. بىناكارلىق - قۇرۇلۇش كارخانىلىرىنىڭ مالىيە كىرىمى 7 مىليون 330 مىڭ يۈەن بولدى.

تاشيول ترانسپورتىنىڭ يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 58 مىليون 961 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 162 مىليون 434 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا، تىجارەت كەسپى كىرىمى 91 مىليون 328 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان ترانسپورت كارخانىلىرىنىڭ يۈك ئوبوروت مىقدارى 74 مىليون 380 مىڭ يۈەن، تىجارەت كەسپى كىرىمى 48 مىليون 170 مىڭ يۈەن، كارخانىنىڭ مالىيە كىرىمى 87 مىڭ يۈەن بولدى. يەككە ترانسپورت كەسپىنىڭ يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 58 مىليون 961 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 159 مىليون 834 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا، تىجارەت كىرىمى 65 مىليون 718 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 554 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 509 مىليون يۈەن، ئۆزگەرتىش - يېڭىلاشقا سېلىنغىنى 19 مىليون يۈەن، باشقىلارغا سېلىنغىنى 25 مىليون يۈەن بولدى. مەبلەغ سېلىش ساھەسى بويىچە تۈرگە ئايرىغاندا: دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە بېلىقچىلىق كەسپلىرىگە 157 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، %8.82 ئاشتى؛ سانائەت ۋە بىناكارلىق كەسپلىرىگە 46 مىليون يۈەن، 3 - كەسپكە 351 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 313 مىليون يۈەنگە يەتتى. يەككە پارچە سېتىش سودىسى كەسپىنىڭ تور نۇقتىلىرى 1536 گە، يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ تور نۇقتىلىرى 470 گە يەتتى. تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 5 مىليون 680 مىڭ دوللارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى 1 مىليون 830 مىڭ دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 3 مىليون 850 مىڭ دوللار.

شى بويىچە ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپتىن 92سى بار. بۇنىڭ ئىچىدە باشلانغۇچ مەكتەپ 62، ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 30، ئوقۇتۇش نۇقتىسى 58، ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى 3424. مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 49 مىڭ 486، بۇنىڭ ئىچىدە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى

129. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %8.89، تەبىئىي كۆپىيىشى %5 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى كەسىپكار 73 مىڭ 314، بۇنىڭ ئىچىدە ئىدارە ئورۇنلاردىكىلەر 36 مىڭ 684، يەككە ئەمگەكچى 8105، يېزا - كەنتتىكىلەر ۋە باشقىلار 28 مىڭ 525.

يىللىق ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 1 مىليارد 585 مىليون يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ 1 مىليارد 57 مىليون يۈەن، 2 - كەسپنىڭ 211 مىليون يۈەن(سانائەتنىڭ 62 مىليون يۈەن، بىناكارلىقنىڭ 149 مىليون يۈەن)، 3 - كەسپنىڭ 317 مىليون يۈەن بولدى. شى بويىچە ئېلىنغان پايدا 55 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

يىل ئاخىرىدىكى تېرىلغۇ يەر كۆلىمى 72 مىڭ 100 گېكتار. زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 69 مىڭ 900 گېكتار بولۇپ، 25 مىڭ 160 توننا بۇغداي، 37 مىڭ 250 توننا قوناق، شال 2067 توننا، 86 مىڭ 26 توننا پاختا (بۇنىڭ ئىچىدە ئۇزۇن تاللىق پاختا 3110 گېكتار، 4151 توننا)، 95 توننا ياغلىق دان ئېلىندى. يىل ئاخىرىدىكى باغ كۆلىمى 5166 گېكتار بولۇپ، ئۈمۈمىي مەھسۇلاتى 45 مىڭ 176 توننىغا يەتتى. بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 2307 گېكتار، تېرىلغۇدىن ئورمانغا قايتۇرۇلغان كۆلەم 1502 گېكتار بولدى. يىل ئاخىرىدا قولدا 710 مىڭ تۇياق چارۋا قالدى، 15 مىڭ 34 توننا گۆش، 690 توننا يۇڭ، 6228 توننا كالا سۈتى، 1571 توننا قوي سۈتى، 1965 توننا تۇخۇم ئېلىندى. يىل ئاخىرىغىچە 379 تۇياق بۇغا بېقىلىپ 240 كىلوگرام بۇغا مۇڭگۈزى ئېلىندى.

بېلىقچىلىق كۆلىمى 6999 گېكتارغا يېتىپ، 890 توننا بېلىق تۇتۇلدى.

شى بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ قۇۋۋىتى 125 مىڭ 100 كىلوۋاتقا يەتتى. چوڭ ۋە ئوتتۇرا تراكتور 1143 گە، دېھقانچىلىقتا سۇغىرىشقا، زەي چىقىرىشقا ئىشلىتىلىدىغان ماشىنا 1066 گە، ئۆسۈملۈك ئاسراشقا ئىشلىتىلىدىغان ماشىنا 397 گە يەتتى. 3779 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 64 مىڭ 700 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلىتىلدى. يېزىلاردا 60 مىليون 803 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى.

شى بويىچە سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 168 مىليون 270 مىڭ يۈەن بولدى. 1 مىليون 350 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 15 مىڭ 300 توننا ئۇن، 11 مىڭ 803 توننا سۇيىغى، 99 مىڭ 250 توننا ساپ پاختا، 177 توننا ئىچىملىك ۋە ھاراق، 132 مىليون 440 مىڭ دانە خىش، سېمونت 35 مىڭ 500 توننا، 1871 توننا سۇلياۋ ياسالما، 950 توننا چۈچۈكبۇيا مەلھىمى ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق قۇرۇلۇش

نۇسبەبەك (قازاق، شى دەرىجىلىك)، لى ۋېيى شى شىتابى غۇلجا شەھىرىدە. 2003 - يىلى شى قاراشلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانى 21، مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان كارخانا 24، يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇسى 218 مىڭ 938. بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت 39 مىڭ 525. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.07، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.62 بولدى. دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلاردا ۋە يېپى كۆنترول قىلىنغان دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەۋاتقان كەسىپكارلار 73 مىڭ 991، بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىكىلەر 73 مىڭ 911.

شى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليارد 995 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 822 مىليون 740 مىڭ يۈەن، 2 - كەسىپنىڭ 646 مىليون 250 مىڭ يۈەن (سانائەتنىڭ 508 مىليون 810 مىڭ يۈەن، بىناكارلىقنىڭ 137 مىليون 440 مىڭ يۈەن)، 3 - كەسىپنىڭ 526 مىليون 270 مىڭ يۈەن بولدى. شى بويىچە تاپشۇرۇلغان تۈرلۈك باج 208 مىليون 680 مىڭ يۈەنگە، ئۈنۈمىزى پايىدا 43 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ تېرىلغۇ كۆلىمى 100 مىڭ گېكتارغا يەتتى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە بېلىقچىلىق كەسىپلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 650 مىليون 110 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىقنىڭ 1 مىليارد 49 مىليون 420 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 369 مىليون 190 مىڭ يۈەن بولدى. 235 مىڭ 97 توننا ئاشلىق، 7674 توننا پاختا، 79 مىڭ 845 توننا ياغلىق دان، 177 مىڭ 616 توننا قىزىلچا، 34 مىڭ 296 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 9257 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن بوشىغان يەر 4894 گېكتار. 20 مىڭ 294 توننا گۆش، 22 مىڭ 103 توننا سۈت، 2239 توننا يۇلك، 6868 توننا تۇخۇم ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 943 مىڭ 500 تۇياق چارۋا قالدى، بۇنىڭ ئىچىدە قوي 825 مىڭ 200 تۇياق. بېلىق مەھسۇلاتى 2226 توننىغا يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 189 مىڭ 700 كىلوۋات، چولك ئوتتۇرا تراكتور 1695، كىچىك تراكتور 2235، كومباين 360.

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئىجتىمائىي ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 535 مىليون 990 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە يەككە - خۇسۇسىي ئىگىلىكنىڭ 429 مىليون 20 مىڭ يۈەن بولدى، قوشۇلما قىممەت 214 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە، يىللىق ئومۇمىي كىرىم 623 مىليون 490 مىڭ

4316، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 15 مىڭ 248، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 29 مىڭ 922، 15 يەسىلى بار، بۇنىڭدا 107 ئادەم ئىشلەيدۇ. بۇ يەسىللەردە 1530 بالا بار. كەسپىي تېخنىكا خادىم 6655 كە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي دەرىجىلىكى 85، ئوتتۇرا دەرىجىلىكى 918، تۆۋەن دەرىجىلىكى 4676. دۆلەتنىڭ پەن تەتقىقات تېمىسىدىن 2 مى تاماملاندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتنىڭ پەن - تېخنىكىغا ھۇجۇم قىلىش تۈرى بولغان «شىنجاڭ قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ ئۆزگىچە باغ - ئورمان بايلىقىدىن يۇقىرى ئۈنۈمدە پايدىلىنىش ۋە ئۇنى تەتقىق قىلىش» تۈرى يولغا قويۇلۇشقا باشلىدى. بادام كۆلىمى 667 گېكتارغا، ئامۇت كۆلىمى 1333 گېكتارغا يەتتى؛ «جەنۇبىي ئامېرىكا ئاق راكىنى كەسىپلەشتۈرۈپ بېقىش تېخنىكىسىنى تەتقىق قىلىش»، «ئۆزگىچە كۆممىقوناقنى كەسىپلەشتۈرۈپ تەرەققىي قىلدۇرۇش تەتقىقاتى» بىڭتۇەننىڭ 2003 - يىللىق ئۇچقۇن پىلانى ۋە مەشەل پىلانغا كىرگۈزۈلدى.

«زەرەپشان گېزىتى» نىڭ ئۇيغۇرچىسى چىقىرىلىپ، مەملىكەت ئىچىدە ئاشكارا تارقىتىلدى. شى بويىچە كۈتۈپخانىدىن 86 مى بار، بۇنىڭدا ساقلىنىۋاتقان كىتاپ 180 مىڭ پارچىگە يەتتى. سۈنئىي ھەمراھ يەر يۈزى تېلېۋىزىيە ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسىدىن 19، تېلېۋىزىيە كۆرسىتىش ئىستانسىسىدىن 10 مى بار، چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە، ئوچۇق يوللۇق تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %85 كە، سىملىق تېلېۋىزىيىنىڭ ئائىلىلەرگە كىرىش نىسبىتى %40 كە يەتتى. شى بويىچە ئۈنۈمىزى پايىدا دوختۇرخانىدىن 18، شىپاخانىدىن 6، كارىۋاتتىن 909، سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 886 مى بار. بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر 325.

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مائاشى 10 مىڭ 734 يۈەن. كەسىپكارلارنىڭ ئوتتۇرىچە يىللىق كىرىمى 12 مىڭ 111 يۈەن، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىم 4100 يۈەن بولدى.

ۋالڭ جىيەنشى

يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى

- 1 - سىياسىي كومىسسار: جالڭ گولياڭ (قوشۇمچە)؛ شىجاڭ: لۇ شياۋفېڭ؛ سىياسىي كومىسسار: خۇالڭ چىلۇڭ؛ مۇئاۋىن شىجاڭلار: رېن مىنمىن، جالڭ يۇڭ، جالڭ چىڭلۇڭ، جاۋ ياخۇڭ؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: بايدۆلەت

يۈەنگە، ھەر خىل باج سوممىسى 77 مىليون 860 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 10 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەتنىڭ 698 مىليون 840 مىڭ يۈەن، ئېغىر سانائەتنىڭ 312 مىليون 40 مىڭ يۈەن بولدى. دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلار ۋە باي چېكىنى كونترول قىلغان دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلارنىڭ سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 900 مىليون 430 مىڭ يۈەن بولدى. 625 مىڭ 900 توننا كۆمۈر، 165 مىليون 190 مىڭ كىلوۋات-سائەت توك، 623 مىڭ توننا سېمونت، 55 مىڭ 500 توننا كوكس، 3 مىليون 661 مىڭ دانە كۈندىلىك قارقۇر بۇيۇملار، 11 مىڭ 300 توننا كۈندىلىك ئەينەك بۇيۇملار، 21 مىڭ 300 جۈپ غۇرۇم ئاياغ، 62 مىڭ 400 توننا شېكەر، 15 مىڭ 608 توننا ئىچىملىك ۋە ھاراق، 4819 توننا سۇ يېغى، 903 توننا سۈت مەھسۇلاتى، 40 مىڭ 600 توننا ئۇن، 6722 توننا ئىسپىرت ئىشلەپچىقىرىلدى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 730 مىليون 570 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 472 مىليون 980 مىڭ يۈەن، ئۆزگەرتىش ۋە يېڭىلاشقا سېلىنغىنى 164 مىليون 690 مىڭ يۈەن، ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغىنى 3 مىليون 650 مىڭ يۈەن. قۇرۇلۇش قىلىنغان تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى 691 مىڭ 900 كۋادرات مېتىر، پۈتكەن كۆلەم 582 مىڭ 600 كۋادرات مېتىر بولدى. دۆلەت ئىلكىدىكى بىناكارلىق قۇرۇلۇش كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 353 مىليون 580 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شى بويىچە يەككە توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كەسپىنىڭ تور نۇقتىسى 2995گە، كەسپكار 4118گە يەتتى. يەككە يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ تور نۇقتىسى 787گە، كەسپكار 1999غا يەتتى. بۇ بىر يىلدا ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 364 مىليون 470 مىڭ يۈەنگە، ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ سېتىش سوممىسى 990 مىليون 870 مىڭ يۈەنگە، تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 103 مىليون 310 مىڭ دوللارغا يەتتى.

شى بويىچە تۈرلۈك ئاپتوموبىل 2981گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 608، يەككەلەرنىڭ 2373. يىللىق يۈك ئوبوروت مىقدارى 404 مىليون 230 مىڭ توننا - كىلو مېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 248 مىليون 900 مىڭ ئادەم - كىلو مېتىرغا يەتتى.

باشانغاندا كۈتۈنۈش، داۋالنىش، ئىش ئۈستىدە بارلىنىش، تۇغۇت، ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسى فوندىلىرىنىڭ تاپشۇرۇلۇش نىسبىتى %99 كە يەتتى. يىل ئاخىرىغىچە دەم

ئېلىشقا ۋە پەنسىيىگە چىققانلار 43 مىڭ 933 كە يەتتى، ئۇلارغا كۈتۈنۈش پۇلىدىن 334 مىليون 90 مىڭ يۈەن تارقىتىلدى، تارقىتىش نىسبىتى %100 بولدى. داۋالاش سۇغۇرتىسىدىن 45 مىليون 650 مىڭ يۈەن، ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىدىن 1 مىليون 330 مىڭ يۈەن، ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش سۇغۇرتىسىدىن 770 مىڭ يۈەن، تۇغۇت سۇغۇرتىسىدىن 1 مىليون 320 مىڭ يۈەن چىقىم قىلىندى. شى بويىچە 7145 ئىش ئورنى ئېچىلىپ، 6645 كىشى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ئىش ئورنىدىن قالغان، ئىشسىزلاردىن 3539 كىشى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 3106 نەپەر ياش ئىش ئورنىغا چىقتى. شى بويىچە 24 مەھەللە ئەمگەك كاپالىتى خىزمەت پونكىتى قۇرۇلدى.

شى بويىچە ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى ئوبيېكتىدىن 4662 ئائىلە، 11 مىڭ 53 ئادەم بولۇپ، بۇلارغا 6 مىليون 160 مىڭ يۈەن ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى پۇلىسى تارقىتىلدى. يىللىق سۇغۇرتا كىرىسى 70 مىليون 410 مىڭ يۈەن (مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىنىڭ 5 مىليون 820 مىڭ يۈەن، جىسمانىي سۇغۇرتىسىنىڭ 19 مىليون 470 مىڭ يۈەن) گە يەتتى. بىر يىلدا تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 31 مىليون 430 مىڭ يۈەن (مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىدىن تۆلەنگەن پۇل 770 مىڭ يۈەن، جىسمانىي سۇغۇرتىسىدىن بېرىلگەن پۇل 6 مىليون 640 مىڭ يۈەن) بولدى.

شى بويىچە پەن - تېخنىكا مۇلازىمىتىگە قاتناشقان پەن - تېخنىكا خادىمى 1516، ئۈلگە كۆرسىتىش تۈەنى 4، ئۈلگە كۆرسىتىش لىيەنى 102، ئۈلگە كۆرسىتىش بەنى 1352، ئۈلگە كۆرسىتىش ئائىلىسى 3317. يىل ئىچىدە تۈرلۈك پەننى ئومۇملاشتۇرۇش كۇرسىدىن 931 قارار ئېچىلدى، 123 مىڭ ئادەم - قېتىم قاتناشتى. 709 مەيدان پەن - تېخنىكا سىن فىلىمى قويۇلدى، پەن - تېخنىكا زېھىن سىناش مۇسابىقىسىدىن 52 مەيدان ئۆتكۈزۈلدى، بۇلارغا 6100 ئادەم - قېتىم قاتناشتى. پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش ژورنىلى - «ئىلى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش پەن - تېخنىكىسى» 14 مىڭ نۇسخا نەشر قىلىندى.

شى بويىچە مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپتىن 9، 9 يىللىق بىر تۇتاش تۈزۈمىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپتىن 18، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپتىن 6، باشلانغۇچ مەكتەپتىن 26، كەسپىي تېخنىكومدىن 2 سى بار. ئوقۇتقۇچى ئىشچى - خىزمەتچى 3072. بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 2393. باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 23 مىڭ 440، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 25، ئوقۇش يېشىدىكى ئۆسمۈرلەرنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %99.7. شۇ يىلى

يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار: لى جى (قوشۇمچە)؛ شىجاڭ: يۈ جىجى (3 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جاك بوغلى (3 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ سىياسىي كومىسسار: جىياڭ جىيەنشۇن؛ مۇئاۋىن شىجاڭلار: چىرنا (موڭغۇل)، گو چاۋشۇن، لى گۇاڭشېن، لىۋ جىندى؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: لى چۈەنشۈ (ئايال)، لۇ زېڭشۈ

شى شىتابى بورتالا شەھىرىدە. 2003 - يىلى شىغا قاراشلىق دېھقانچىلىق تۈەن - مەيدانى 11، سانائەت كارخانىسى 8، سودا كارخانىسى 6، قاتناش، بىناكارلىق ئورنى 3، مەدەنىيەت، مائارىپ، سەھىيە ئورنى 12. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 106 مىڭ 703، بۇنىڭ ئىچىدە ئايال 50 مىڭ 904، ئاز سانلىق مىللەت 11 مىڭ 261، يېزا نوپۇسى 64 مىڭ 379. تۇغۇلغان بوۋاق 849، تۇغۇلۇش نىسبىتى %8، نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.5 بولدى.

2003 - يىلى شى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 1 مىليارد 36 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 566 مىليون يۈەن، 2 - كەسىپنىڭ 204 مىليون يۈەن، 3 - كەسىپنىڭ 266 مىليون يۈەن بولدى. كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 9744 يۈەن بولدى. ئۇنىۋېرسال پايدا 33 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەتنىڭ پايدىسى 20 مىليون 480 مىڭ يۈەن بولدى.

يېزا ئىگىلىكىدە پاختىچىلىق، قىزىل ئۈزۈمچىلىك، چارۋىچىلىق ۋە تېرىقچىلىقتىن ئىبارەت «4 چولكە تۈۋرۈك كەسىپ»نى كۈچەيتىشتە چىڭ تۇرۇلدى. 5000 توننا قىزىل ئۈزۈم ئىشلەپچىقىرىلىپ، بېيجىڭ، گۇاڭجۇ، شاڭخەي قاتارلىق شەھەرلەرگە سېتىلدى. «ئالتۇن بورتالا» تېرىقچىلىقى مەملىكىتىمىز تېرىقچىلىق كەسىپىدىكى 50 كۈچلۈكلەر قاتارىغا كىردى. شى بويىچە يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 1 مىليارد 130 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىقنىڭ 935 مىليون يۈەنگە، ئورمانچىلىقنىڭ 22 مىليون يۈەنگە، چارۋىچىلىقنىڭ 102 مىليون يۈەنگە، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق، مۇلازىمەت كەسىپلىرىنىڭ 68 مىليون يۈەنگە يەتتى.

يىل ئاخىرىدىكى تېرىلغۇ يەر كۆلىمى 50 مىڭ 200 گېكتار، دېھقانچىلىق زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمى 48 مىڭ 400 گېكتار. 51 مىڭ 394 توننا ئاشلىق، 50 مىڭ 690

باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرگەنلەر 4076، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەنلەر 3384، مەملىكەتلىك 18 - نۆۋەتلىك ياش ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش مۇسابىقىسىدە بىر ئوقۇغۇچى 1 - دەرىجىلىك، بىر ئوقۇغۇچى 2 - دەرىجىلىك مۇكاپات ئالدى. شى بويىچە «ئىككى ئاساسەن» غىزىمىتىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %93.8 بولدى. مەجبۇرىيەت مائارىپى باسقۇچىدىكى ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇراقلىشىش نىسبىتى باشلانغۇچنىڭ %98.2، تولۇقسىزنىڭ %97.2 بولدى. ياشلار ۋە قىرانلارنىڭ ساۋاتسىزلىق نىسبىتى %1.1 بولدى.

شى بويىچە داۋالاش ئاپپاراتىدىن 85ى، دوختۇرخانا، شىپاخانىدىن 24ى، كارىۋاتىن 1387ى، سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 1726سى بار.

مەنئى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى مول مېۋە بەردى. شىغا قاراشلىق «خۇاچىڭ» مېھمانخانىسى مەملىكەت بويىچە مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپى دېگەن نامغا، بىخەتەرلىكنى تەكشۈرۈش مەركىزى ئاپتونوم رايون بويىچە مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپى دېگەن نامغا، رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى بىڭتۇەن بويىچە مەدەنىي ياشلار كوللېكتىپى دېگەن نامغا، بىر ياش بىڭتۇەن بويىچە «كۆزگە كۆرۈنگەن ياش ئىش ئورنى ماھىرى» دېگەن نامغا، 5 نەپەر ياش بىڭتۇەن بويىچە «مۇنەۋۋەر ئىش ئورنى ماھىرى» دېگەن نامغا، بىر كىشى غەربىي شىمال بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن «گۈل» ناخشا ئېيتىش مۇسابىقىسىدا 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، شى تەنتەربىيە كومىتېتى مەملىكەت بويىچە مىللىي تەنتەربىيە ئىلغار كوللېكتىپى دېگەن نامغا ئېرىشتى. شى تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى بىڭتۇەن بويىچە تۇنجى نۆۋەتلىك ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى. «ئىلى بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونى گېزىتى» ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر گېزىت بولۇپ باھالاندى.

دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلار ۋە يېپىي كونترول قىلىنغان دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلاردىكى كەسىپكارلارنىڭ ئەمگەك ئىش ھەقتى 545 مىليون 30 مىڭ يۈەنگە، بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - غىزىمەتچىلەرنىڭ پۇل مائاشى 544 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىشچى - غىزىمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمى 8558 يۈەنگە، بۇنىڭ ئىچىدە مائاش خاراكتېردىكى كىرىم 7301 يۈەنگە يەتتى. دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرىدىكى ئىشچى - غىزىمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4691 يۈەنگە، كەسىپكارلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 7870 يۈەنگە يەتتى.

شياۋ يىڭىڭ

279 مىليون 520 مىڭ يۈەن، ئۆزگەرتىش ۋە يېڭىلاشقا 136 مىليون 850 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 5327 گېكتار ئورمان بەرپا قىلىندى، پۈركۈپ سۇغىرىش كۆلىمى يېڭىدىن 2533 گېكتار ئاشۇرۇلدى، 235 كېسەل كارىۋىتى يېڭىدىن كۆپەيتىلدى.

يىللىق قۇرۇلۇش قىلىش قىسمى 236 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ 97 مىليون 390 مىڭ يۈەن بولدى. قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 236 مىڭ كۋادرات مېتىر، پۈتكەن كۆلەم 218 مىڭ كۋادرات مېتىر بولدى.

يىللىق توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كەسپىنىڭ قوشۇلما قىسمى 50 مىليون 820 مىڭ يۈەن، تاۋارلارنىڭ سېتىش سوممىسى 1 مىليارد 99 مىليون 690 مىڭ يۈەن، ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 278 مىليون 820 مىڭ يۈەن، بۇنىڭ ئىچىدە يەككە ئىگىلىكنىڭ 243 مىليون 800 مىڭ يۈەن بولدى.

يىللىق ئاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 101 مىليون 526 مىڭ 900 دوللارغا، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورتنىڭ 79 مىليون 142 مىڭ 500 دوللارغا، ئېكسپورتنىڭ 22 مىليون 384 مىڭ 400 دوللارغا يەتتى.

«يېڭى قۇرۇقلۇق شال 12 - نومۇرلۇق سورتىنى يېتىشتۈرۈش ۋە ئومۇملاشتۇرۇش»، «1 مىليون مو (66 مىڭ 700 گېكتار) يەردە زىرائەت سورتىنى كاپىسيۇلاپ قوللىنىش ۋە ئومۇملاشتۇرۇش»، «ئاساسىي قاتلام دوختۇرخانىلىرىدا يۇقىرى قان بېسىم كېسىلىنى داۋالاشنىڭ يېڭى تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە قوللىنىشقا ئالاقىدار تەتقىقات» بىڭتۇەننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. «يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى پەن - تېخنىكىسى» دىن ئۈچ سان 2100 نۇسخا تۈزۈپ تارقىتىلدى. مەملىكەتلىك ياشلار - ئۆسمۈرلەرنىڭ پەن - تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش مۇسابىقىسىدە 4 نەسەر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، بىر ئورۇن تەشكىللەش مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

يىل ئاخىرىدىكى سەھىيە ئاپپاراتى 157، بۇنىڭ ئىچىدە ئۇنىۋېرسال دوختۇرخانا 13، شىپاخانا 144، سەھىيە تېخنىكا خادىمى 928، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر 440، كارىۋات 773.

شى بويىچە ئوتتۇرا تېخنىكومدىن 2سى، تېخنىكا مەكتىپىدىن بىرى، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتىن بىرى، مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپتىن 3ى، تولۇقمىز ئوتتۇرا

توننا پاغتا، 4220 توننا باغلىق دان، 69 مىڭ 130 توننا قىزىلچا، 5846 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. 4518 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىقتىن بوشتىلغان يەر 3731 گېكتار، قولىدا 330 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 6470 توننا گۆش، 1876 توننا سۈت، 3255 توننا تۇخۇم، 692 توننا يۇلك، 553 توننا بېلىق ئېلىندى.

شى بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 133 مىڭ كىلوۋات، چولپان - ئوتتۇرا تراكتور 712، كىچىك تراكتور 2790، كومباين 32، تۇەن - مەيدانلار مۇشۇ يىلدا 120 مىليون 140 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 21 مىڭ 67 توننا غىمىمىۋى ئوغۇت، 419 توننا دېھقانچىلىق دورىسى، 2496 توننا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلەتتى. سۇ قۇرۇلۇشىغا 72 مىليون 160 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، 51 كىلومېتىر سۇ سىغىمى ئۆستەڭ ياسالدى. 1260 گېكتار پۈركۈپ سۇغىرىش كۆلىمى، 2580 گېكتار تېمىتتىپ سۇغىرىش كۆلىمى يېڭىدىن بەرپا قىلىندى، تۆۋەن بېسىملىق تۈزۈمىدا 500 گېكتار يەر، كىچىك تۈشۈكلۈك يۇمشاق تۈزۈمىدا 6627 گېكتار يەر سۇغىرىلدى. ماشىنىلاشقان قۇدۇقتىن 40 مىڭ 14 مىڭ 500 ئادەمنىڭ ئىچىملىك سۇ مەسىلىسى ھەل قىلىندى، 24 مىليون 730 مىڭ كۇب مېتىر سۇ كۆپەيتىلدى، 15 مىليون 40 مىڭ كۇب مېتىر سۇ تېجەلدى.

سانائەت قوشۇلما قىسمى 125 مىليون يۈەنگە، سانائەت مەھسۇلات قىسمى 415 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىسمى 316 مىليون 850 مىڭ يۈەن، يەككە سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىسمى 7 مىليون 570 مىڭ يۈەن بولدى. سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىسمى ئىچىدە يېنىك سانائەتنىڭ 226 مىليون 880 مىڭ يۈەن، ئېغىر سانائەتنىڭ 188 مىليون 500 مىڭ يۈەن بولدى، 192 مىليون 700 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 122 مىڭ 300 توننا سېمونت، 4014 توننا پاغتا يىپ، 19 مىڭ 328 توننا سۇ يېغى، 9042 توننا بۇغداي ئۇنى، 3849 توننا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلەپچىقىرىلدى. شى بويىچە 1326 ئاپتوموبىل بار، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىدىكى 391، پاي تۈزۈمىدىكى كارخانىلارنىڭ 168، يەككەلەرنىڭ 767. بىر يىلدىكى يۈك ئوبوروت مىقدارى 78 مىليون 920 مىڭ توننا - كىلومېتىر، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 102 مىليون ئادەم - كىلومېتىر. مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان ترانسپورت كارخانىلىرىنىڭ يىللىق ترانسپورت تىجارىتى كىرىمى 12 مىليون 940 مىڭ يۈەن، يىللىق پايدىسى 210 مىڭ يۈەن بولدى.

شى بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 435 مىليون 120 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا

100% بولدى. ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسى سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئىشچى - خىزمەتچى 33 مىڭ 555 كە يەتتى، 17 مىڭ 732 كىشىگە ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ تارقىتىلدى، تارقىتىلىش نىسبىتى 100% بولدى. داۋالاش، ئىشسىزلىق، ئىش ئۈستىدە پارىلىنىش، تۇغۇت سۇغۇرتىلىرىدىن پۇل تۆلەش نىسبىتى 100% كە يەتتى. 2003 - يىلى ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 603 يۈەن بولدى. شۇ فۇلەي

يېزا ئىگىلىك 6 - شىسى

1 - سىياسى كومىسسار: چيەن جى (قوشۇمچە)؛ شىجىڭ: لى يوڭشىەن؛ سىياسى كومىسسار: ۋاڭ جىلياڭ؛ مۇئاۋىن شىجىڭلار: چيەن پىڭ (ئايال)، 11 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەندى، جىڭ لىنژې سۇن چىڭيۈەن، چيەن شياۋلىيەن، ياۋ شىنمىن (11 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)، مۇئاۋىن سىياسى كومىسسارلار: شۇ يىڭجۇ (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، جىڭ يولە، ساۋ لىيەنىڭ (9 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەدى)

شى شىتابى ۋۇجياچۇ شەھىرىدە. 2003 - يىلى شى بويىچە ئومۇمىي نوپۇس 288 مىڭ 600 گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئايال 136 مىڭ 800، ئاز سانلىق مىللەت 21 مىڭ 800، يېزا ئىگىلىك نوپۇسى 171 مىڭ. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %5.69، نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.09 بولدى. شى بويىچە كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئادەم 99 مىڭ 500، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپتىكىلەر 62 مىڭ 900، 2 - كەسىپتىكىلەر 13 مىڭ 200، 3 - كەسىپتىكىلەر 23 مىڭ 300. كەسىپكارلار ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلاردا ئىشلەيدىغىنى 65 مىڭ 100، يەككە ئەمگەكچى 20 مىڭ 500، باشقا ئەمگەكچى 13 مىڭ 800.

شى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 522 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 1 مىليارد 308 مىليون يۈەن، 2 - كەسىپنىڭ 496 مىليون يۈەن، 3 - كەسىپنىڭ 718 مىليون يۈەن بولدى. شى بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 8787 يۈەن بولدى.

يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 893 مىليون يۈەنگە يەتتى. زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 114 مىڭ

مەكتەپتىن 11ى، باشلانغۇچ مەكتەپتىن 14ى، يەسىلىدىن 12سى بار. ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىسى 1838. بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 1258. ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 25 مىڭ 648، بۇنىڭ ئىچىدە باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 14 مىڭ 667، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ 7859، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ 3122. ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپلەرگە سېلىنغان مائارىپ سېلىنىمى 48 مىليون 950 مىڭ يۈەن، ئاساسىي قۇرۇلۇش سېلىنىمى 20 مىليون 640 مىڭ يۈەن. شى بويىچە 11 تۈەن - مەيداننىڭ «ئىككى ئاساسەن» خىزمىتى ئۆلچەمگە يەتتى، ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ ئوقۇشقا كىرىش نىسبىتى %98 بولدى.

«يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 50 يىللىقىنى ۋە بورتالا ئوبلاستىغا ئورۇنلاشقانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلەش» بويىچە يۈرۈشلۈك مەدەنىيەت پائالىيىتى ئۇيۇشتۇرۇلدى، 3 - نۆۋەتلىك مەيدان مەدەنىيىتى - سەنئەت بايرىمى، خەتتاتلىق، رەساملىق ۋە گۈلخان كېچىلىكى ئۆتكۈزۈلدى. ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى گېزىت - ژۇرناللاردا 5973 پارچە ئاخبارات ماقالىسى ئېلان قىلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز دەرىجىلىك گېزىت - ژۇرناللاردا ئېلان قىلىنغىنى 1174 پارچە. «بورتالا بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش گېزىتى» 4 فورماتلىق ھەپتىدە 2 سان چىقىرىلىشتىن 2 فورماتلىق ھەپتىدە 3 سان چىقىرىشقا ئۆزگەرتىلدى. ئۇنىڭ نامى «شىمالىي شىنجاڭ تەرەققىيات گېزىتى» گە ئۆزگەرتىلدى. شى بويىچە 11 تۈەن - مەيداندا چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن رادىئو ئۈزۈلۈپ قۇرۇلدى، رادىئونىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %98 كە يەتتى، سىملىق تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %95 تىن ئاشتى.

شى بويىچە ياشانغاندا كۈتۈنۈش، ئىشسىزلىق، داۋالاش، ئىش ئۈستىدە پارىلىنىش، تۇغۇت سۇغۇرتىسى بىر گەۋدە قىلىنغان ئىجتىمائىي كاپالەت سىستېمىسى بارلىققا كەلدى. «ئۈچ كاپالەت لىنىيىسى» گە ئىشلىتىلگەن مەبلەغ 128 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئىش ئورنىدىن قالغان ئىشسىزلاردىن 611ى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. ياشانغاندا كۈتۈنۈش، ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشقان ئورۇن 106گە، ئىش ئۈستىدە پارىلىنىش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقىنى 65گە، تۇغۇت سۇغۇرتىسىغا قاتناشقىنى 66گە، ئاساسىي داۋالاش سۇغۇرتىسىغا قاتناشقىنى 126گە يەتتى، ئورۇنلارنىڭ سۇغۇرتىغا قاتنىشىش نىسبىتى %100 بولدى. تۈرلۈك ئىجتىمائىي سۇغۇرتا فوندىنىڭ يىغىلىش نىسبىتى

400 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن كۆلەم 444 مىڭ 500 كۋادرات مېتىرغا يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 1 مىليارد 450 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 470 مىليون يۈەن، ئۆزگەرتىش ۋە يېڭىلاشقا 408 مىليون يۈەن، باشقا ئىشلارغا 267 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

تاشيول ترانسپورتىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 89 مىليون يۈەنگە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 498 مىليون 650 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 369 مىليون 510 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا يەتتى. شى بويىچە 3807 ئاپتوموبىل بار، بۇنىڭ ئىچىدە يولۇچى ئاپتوموبىلى 1632، يۈك ئاپتوموبىلى 2150، شەخسىي ئاپتوموبىل 3098. يىللىق توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 162 مىليون يۈەن، يەپەك - ئىچەك كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 46 مىليون يۈەن، ئىجتىمائىي تاۋارلارنىڭ سېتىلىشى سوممىسى 2 مىليارد 245 مىليون يۈەن، ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 820 مىليون يۈەن بولدى.

شى بويىچە 11 مىڭ 555 كەسپىي تېخنىكا خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئالىي ئۇنۋانلىقلار 402، ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 3450، تۆۋەن دەرىجىلىك ئۇنۋانى بارلار 7325. 67 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا تەتقىقاتى ئىشلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت تۈرىدىن 2سى، بىڭتۇەن تۈرىدىن 13ى، شى بېكىتكەن تۈرىدىن 52سى بار. پەن - تېخنىكا راسخوتىدىن 760 مىڭ يۈەن، شى دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا راسخوتىدىن 1 مىليون 300 مىڭ يۈەن قولغا كەلتۈرۈلدى. بىر تۈر بىڭتۇەننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا، 4 تۈر 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

شى بويىچە چوڭلار ئوتتۇرا دەرىجىلىك كەسپىي مەكتىپىدىن 8ى بار، ئوقۇغۇچىسى 1576، ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپتىن 35ى بار، ئىشچى - خىزمەتچىسى 1743، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 5016، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 471. باشلانغۇچ مەكتەپتىن 44ى بار، ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىسى 1819، ئوقۇغۇچىسى 31 مىڭ 486؛ يەسىلدىن 23ى بار، ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچىسى 247، يەسىلدىكى بالا 3107.

يېزا ئىگىلىك 6 - شىسى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 50 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن «جۇڭغار گېزىتى» دە «بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈشتىكى 50 يىللىق شانلىق نەتىجە»، «بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈپ ئىگىلىك يارىتىش تارىخى» دېگەندەك مەھسۇلە ئېچىلدى. ۋۇجياچۈ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى «ھەربىي بوز يەر ئاچقۇچىلار مەلتەنىتى»، «50 يىللىق ئۆزگىرىشلەر» دېگەن

گېكتار بولدى، 89 مىڭ 500 توننا بۇغداي، 46 مىڭ 800 توننا قوناق، 17 مىڭ 400 توننا ئارپا، 98 مىڭ 400 توننا پاختا، 14 مىڭ 800 توننا ياغلىق دان، 45 مىڭ 300 توننا قىزىلچا، 565 مىڭ توننا سانائەت پەسىدۇرى ئىشلەپچىقىرىلدى.

بىر يىلدا بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 14 مىڭ 151 گېكتارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىقتىن بوشىتىلىپ ئورمان بەرپا قىلىنغان ۋە ئوت - چۆپ ئۆستۈرۈلگەن كۆلەم 4860 گېكتار. يىللىق مېۋە مەھسۇلاتى 11 مىڭ توننا. يىل ئاخىرىدا قولدا 787 مىڭ 100 تۇپاق چارۋا قالدى. 29 مىڭ 200 توننا گۆش، 10 مىڭ 860 توننا سۈت، 1498 توننا يۇلك، 2710 توننا تۇخۇم، 1883 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى.

شى بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي قۇۋۋىتى 360 مىڭ 300 كىلوۋات. چوڭ - ئوتتۇرا تراكتور 2558، كىچىك تراكتور 7400، تۈرلۈك ماشىنا، دېھقانچىلىق سايمانى 13 مىڭ 700. 5668 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 37 مىڭ توننا خىمىيەۋى ئوغۇت، 18 مىڭ 200 توننا دىزېل مېيى، 882 توننا (ئاتۇرال مىقدارى) دېھقانچىلىق دورىسى، 253 مىليون 280 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى. ئۈنۈملۈك سۇغىرىش كۆلىمى 160 مىڭ 800 گېكتارغا يەتتى.

دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرى ئۆزلىرى باشقۇرىدىغان ئىگىلىك (ئائىلە ئىگىلىكىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) نىڭ يىللىق ساپ كىرىمى 355 مىليون يۈەنگە، ئائىلە بويىچە ئوتتۇرىچە كىرىمى 4739 يۈەنگە، كىشى بېشى ساپ كىرىمى 1486 يۈەنگە يەتتى.

سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 311 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى سانائەتنىڭ 182 مىليون يۈەن، خۇسۇسىي سانائەتنىڭ 129 مىليون 280 مىڭ يۈەن بولدى. سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىشى نىسبىتى %2.99 بولدى. 1 مىليون 350 مىڭ توننا كۆمۈر، 157 مىڭ توننا كوكس، 10 مىڭ 700 توننا پاختا يىپ، 20 مىڭ توننا ئۇن، 22 مىڭ 900 توننا سۇ يېغى، 3856 توننا پەمىدۇر قىيامى، 1189 توننا بىرىكمە سۇيۇق سوپۇن، 1540 دانە دېھقانچىلىق سۇ پومپىسى، 20 مىڭ توننا سېمونت، 1990 توننا فابرىكا قەغىزى ۋە قەغەز تاختا، 195 مىليون 380 مىڭ دانە خىش، 6259 توننا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلەپچىقىرىلدى.

بىناكارلىق كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 185 مىليون يۈەنگە يەتتى، قۇرۇلۇش قىلىش مەھسۇلات قىممىتى 423 مىليون يۈەنگە، پۈتكەن مەھسۇلات قىممىتى 384 مىليون يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 543 مىڭ

قاتناش، بىناكارلىق، سودا، مۇلازىمەت ۋە مائارىپ، پەن-مەدەنىيەت، سەھىيە قاتارلىق كەسىپى ئورۇن، كارخانا 43. شى بويىچە يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 212 مىڭ 108، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت نوپۇسى %3نى ئىگىلەيدۇ. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.02، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %3.28 بولدى. شى بويىچە ئىش ئورنىدا 55 مىڭ 486 ئىشچى - خىزمەتچى بار.

يىللىق ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 2 مىليارد 501 مىليون يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ 1 مىليارد 243 مىليون يۈەن، 2 - كەسىپنىڭ 567 مىليون يۈەن، 3 - كەسىپنىڭ 692 مىليون يۈەن بولدى. ئەمەلىي مالىيە كىرىمى 100 مىليون يۈەنگە يەتتى.

يېزا ئىگىلىكىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 456 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىقنىڭ 1 مىليارد 961 مىليون 940 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 32 مىليون 630 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 289 مىليون 860 مىڭ يۈەن، بېلىقچىلىقنىڭ 5 مىليون 740 مىڭ يۈەن، دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مۇلازىمەت كەسىپلىرىنىڭ 166 مىليون 610 مىڭ يۈەن بولدى. زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 82 مىڭ 300 گېكتارغا يەتتى. 37 مىڭ 315 توننا ئاشلىق، 110 مىڭ 116 توننا پاختا ئىشلەپچىقىرىلدى. بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 10 مىڭ 680 گېكتار بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن بوشتىلغان يەر 9170 گېكتار. بۇ شى 2003 - يىلى بىڭتۇەن تەرىپىدىن ئورمان بىنا قىلىپ كۆكەرتىش خىزمىتىدە ۋە تېرىلغۇدىن بوشتىلغان يەرلەرگە ئورمان بەرپا قىلىشتا ئەلا ئورۇن بولۇپ باھالىنىپ، بىرىنچىلىككە ئېرىشتى. يىل ئاخىرىدا قولدا 436 مىڭ 900 تۇياق چارۋا قالدى، 16 مىڭ 367 توننا گۆش، 1284 توننا يۇلك، 25 مىڭ 633 توننا سۈت، 4196 توننا تۇخۇم ئېلىندى، 1027 توننا بېلىق تۇتۇلدى. يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي قۇۋۋىتى 210 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى. يېزا- بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 710 مىليون 280 مىڭ يۈەنگە، ئومۇمىي كىرىمى 723 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە، پايدىسى 111 مىليون 670 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 287 مىليون 380 مىڭ يۈەنگە، سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 848 مىليون 220 مىڭ يۈەنگە يەتتى. خام چوت ئىچىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سانائەت كارخانىلىرى 1 مىليون 620 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى.

بىناكارلىق كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 279 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە، مەھسۇلات قىممىتى 729 مىليون 200

سەھىيەلىرىنى ئاچتى! «ھەربىي بوز يەر ئاچقۇچىلارغا مەدھىيە» دېگەن تېمىدا ماقالە قوبۇل قىلىش پائالىيىتى ۋە بوز يەر ئۆزلەشتۈرۈش مەنزىرىلىرىگە دائىر «رەڭگارەڭ جۇڭغار» ناملىق فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى. بىر يىلدا 110 مەيدان - قەتىم ھەر خىل شەكىلدىكى سەنئەت نومۇرلىرى قويۇلدى، كۆرۈرمەن 250 مىڭ ئادەم - قەتىمغا يەتتى. شى بويىچە مىملىق تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى (پونكىتى) دىن 20 مى، ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسى (پونكىتى) دىن 3ى، چاستوتىسى تىزگىنلەنگەن رادىئو تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدىن 20 مى بار. مىملىق تېلېۋىزىيە ئابونتىنى 43 مىڭ 300 گە، مىملىق تېلېۋىزىيە تورىنىڭ ئۈزۈنلۈقى 4051 كىلومېتىرغا، رادىئو - تېلېۋىزىيەنىڭ قاپلاش نىسبىتى %98كە يەتتى. «جۇڭغار گېزىتى» دىن 1 مىليون 950 مىڭ پارچە تارقىتىلدى.

شى بويىچە 47 داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 25، سەھىيە يۇقۇملىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتى، 21، 1503 كارىۋات، 1898 سەھىيە تېخنىكا خادىمى بار. ھەر 10 مىڭ نوپۇسقا 20 كەسىپى دوختۇر، 9 ياردەمچى دوختۇر توغرا كېلىدۇ.

ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 9755 يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مائاش كىرىمى 7509 يۈەن، ئائىلە كىرىمى 2247 يۈەن. دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرىدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 9292 يۈەن (ئائىلە ئىقتىسادى ساپ كىرىمى 2305 يۈەننىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ)، ئوتتۇرىچە ئەمگەك ساپ كىرىمى 8749 يۈەن، كىشى بېشى ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4135 يۈەن بولدى.

ۋېن دىڭتۇۋۇ

يېزا ئىگىلىك 7 - شىسى

شىجاڭ: لى جىنگۇاڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، ۋاڭ چۈەنشېڭ (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى)؛ سىياسىي كومىسسار: ۋەن ۋېيپىڭ؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: دىڭ خەيساڭ، دۈسەن تونجا (قازاق)، لىۋ گېيۋ (ئايال)، 12-ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى، جىڭ جىيەنىڭ (ئايال)، 12-ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى؛ مۇئاۋىن شىجاڭلار: چۈ كەيپىڭ، چېن جىنگۇي، گوجۇڭلىن.

شى شىتابى كۈيتۈڭ شەھىرىدە. شىغا قاراشلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانى 10، سانائەت،

بويىچە 10 ئىلغا شەخس، مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بويىچە 10 داڭلىق شەخس مۇكاپاتلاندى.

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 9401.8 يۈەنگە، ئوتتۇرىچە كىرىمى 11 مىڭ 590 يۈەنگە يەتتى. ئىش ئورنىدىن قالغانلارنىڭ ئاساسىي تۇرمۇش پۇلى، دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققانلارنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلى قاتارلىقلارنى ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ تارقىتىش %100 بولدى. 8541 كىشىگە 5 مىليون 750 مىڭ يۈەن ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالەت پۇلى تارقىتىپ بېرىلدى. بەش چوڭ ئىجتىمائىي كاپالەت دائىرىسى يەنىمۇ كېڭەيدى. شى تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى

يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى

شىنجاڭ: يۇجى؛ سىياسىي كومىسسار: سولڭ جىگو؛ مۇئاۋىن شىنجاڭلار: ساۋ شەنمىن، چاڭ زۇشۇ، ما شىنپىڭ، تەن جىيەنشىن، لى لىپىڭ؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: چىڭ كېچياڭ، ليۇ شىن، ۋاڭ شىكى.

شى شىتابى شىخەنزە شەھىرىدە. 2003 - يىلى ئاخىرىدىكى شىغا قاراشلىق مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان ئورۇن 394، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن-مەيدانى 18، سانائەت كارخانىسى 66، بىناكارلىق كارخانىسى 15، قاتناش ترانسپورت، پوچتا كارخانىسى 8، توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسى، يېمەك - ئىچمەك كارخانىسى 45. شى بويىچە ئومۇمىي نوپۇس 622 مىڭ 700، بۇنىڭ ئىچىدە ئايال 301 مىڭ 800، ئاز سانلىق مىللەتنىڭ نوپۇسى 32 مىڭ 600. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.27، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %3.15 بولدى. شى بويىچە ئىجتىمائىي ئەمگەكچى 231 مىڭ 400، بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 147 مىڭ (كارخانا ئورۇنلىرىدىكى 124 مىڭ، كەسپىي ئورۇنلاردىكى 18 مىڭ 400، ئىدارە - ئورگانلاردىكى 4600).

شى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىممىتى 6 مىليارد 352 مىليون يۈەنگە يەتتى، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 11 مىڭ 289 يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ 2 مىليارد 101 مىليون يۈەن، 2 - كەسىپنىڭ 1 مىليارد 920 مىليون يۈەن، 3 - كەسىپنىڭ 2 مىليارد 331 مىليون يۈەن بولدى. شى بويىچە 156 مىڭ 900 گېكتار زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى بار بولۇپ، 131 مىڭ 300 توننا ئاشلىق، 190 مىڭ

مىڭ يۈەنگە يەتتى. خام چوت ئىچىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ پايدىسى 18 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

قاتناش ترانسپورتىدا 5 مىليون 190 مىڭ يولۇچى-قېتىم توشۇلدى، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 402 مىليون 280 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، توشۇلغان يۈك مىقدارى 4 مىليون 400 مىڭ توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 438 مىليون 710 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا يەتتى. يولۇچى ۋە يۈك توشۇشتىن قىلىنغان كىرىم 246 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە، قوشۇلما قىممەت 109 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 854 مىليون 460 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 768 مىليون 210 مىڭ يۈەن، ئۆزگەرتىش - يېڭىلاشقا سېلىنغىنى 16 مىليون 150 مىڭ يۈەن، ئۇشاق پارچە - پۇرات تۈرلەرگە سېلىنغىنى 5 مىليون 680 مىڭ يۈەن، باشقا ئىشلارغا سېلىنغىنى 64 مىليون 420 مىڭ يۈەن. ئىجتىمائىي-ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 428 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە، تاۋارلارنىڭ سېتىش سوممىسى 2 مىليارد 86 مىليون 530 مىڭ يۈەنگە، ئىمپورت - ئېكىپورت سودا سوممىسى 13 مىليون 360 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سودىسىنىڭ 3 مىليون 189 مىڭ دوللارغا، ئېكىپورت سودىسىنىڭ 10 مىليون 171 مىڭ دوللارغا يەتتى. خام چوت ئىچىدىكى مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان سودا كارخانىلىرى 38 مىليون 580 مىڭ يۈەن پايدا ئالدى.

شى بويىچە 4 ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتىپى بار، ئوقۇغۇچىسى 566، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 90. ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپتىن 67سى بار، ئوقۇغۇچىسى 34 مىڭ 305، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 2053. بالىلار باغچىسى 15، باغچىدىكى بالا 5395، مەخسۇس ئوقۇتقۇچىسى 210.

شى بويىچە 456 داۋالاش ئاپپاراتى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەتلىك 2 - دەرىجىدىكى A دوختۇرخانىسىدىن بىرى، ناھىيىلىك 2 - دەرىجىلىك A دوختۇرخانىسىدىن 9، ئۈنۈن بىر سال ئامبۇلاتورىيىسىدىن 2سى، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش سىستېمىسىنىڭ داۋالاش ئورنىدىن 12سى، تۈەن-مەيدان لېيەندۈپلەرنىڭ داۋالاش ئورنىدىن 299سى، سەھىيە يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتىدىن 12سى بار.

2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 11 - 12 - كۈنلىرى يېزا ئىگىلىك 7 - شىسى پارتكومى مەدەنىيەتلىك شى بەرپا قىلىش خىزمەت يىغىنى ئاچتى. يىغىندا «مەدەنىيەتلىك شى بەرپا قىلىش توغرىسىدا قارار» چىقىرىلدى. مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى

مىليون يۈەن، 3 - كەسىپكە 1 مىليارد 322 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى.

قاتناش - ترانسپورت، پوچتا كەسىپىنىڭ قوشۇلما قىسمى 358 مىليون يۈەنگە يەتتى. تاشيولدىكى يۈك ئوبوروت مىقدارى 813 مىليون توننا - كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 713 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا يەتتى. شى بويىچە پۇقراۋى ئاپتوموبىل 10 مىڭ 776، يىل ئاخىرىغىچە پەرىلىك توردىن تېلېفون ئۇلىغان ئائىلە 230 مىڭ 300 گە، بۇنىڭ ئىچىدە ئۆي تېلېفونى ئورناتقان ئائىلە 155 مىڭ 500 گە، يانفون ئابونتى 151 مىڭ 600 گە يەتتى، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 22 مىڭ 100 گە يەتتى. پوچتا - تېلېگرافنىڭ يىللىق كەسىپى كىرىمى 184 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ بىر يىلدىكى پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 560 مىليون يۈەنگە، توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسىنىڭ تاۋار سېتىش سوممىسى 4 مىليارد 623 مىليون يۈەنگە يەتتى. چەكلەنگەن ئۇلۇش سىرتىدىكى توپ ۋە پارچە سېتىش كەسىپىدە سېتىۋېلىنغان تاۋار سوممىسى 3 مىليارد 554 مىليون يۈەنگە يەتتى، سېتىلغان تاۋار سوممىسى 3 مىليارد 436 مىليون يۈەنگە يەتتى. تاۋارلارنىڭ يىل ئاخىرىدىكى ئامبار زاپىسى 1 مىليارد 99 مىليون يۈەن بولدى. ئېلىنغان پايدا 65 مىليون 930 مىڭ يۈەن بولدى. تاشقى سودا ئىسپورت - ئېكىسپورت سوممىسى 125 مىليون دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكىسپورتنىڭ 27 مىليون 960 دوللارغا، ئىسپورتنىڭ 96 مىليون 760 دوللارغا يەتتى.

يىللىق مالىيە كىرىمى 306 مىليون 420 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە سودا - سانائەت باج كىرىمى 188 مىليون 580 مىڭ يۈەن بولدى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇل قالدۇقى 10 مىليارد 829 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئامانەت پۇلى 7 مىليارد 305 مىليون يۈەن، تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 6 مىليارد 997 مىليون يۈەن. يىللىق سۇغۇرتىلاش سوممىسى 2 مىليارد 90 مىليون يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 259 مىليون 210 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شى بويىچە 29 مىڭ 400 كەسىپى تېخنىكا خادىمى بار، 95 تۈر پاتېنتقا ئىلتىماس قىلىندى. دۆلەت ئىچى (دۆلەت ئىچىدىكى ئۆلكە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى) ۋە سىرتىدىكى ئىلمىي ژۇرناللاردا پەن - تېخنىكاغا ئائىت 394 پارچە ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى. 101 ھەر خىل مەكتەپ بار، ئادەتتىكى مەكتەپلەردە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 112 مىڭ 300، بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 16 مىڭ 400، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇغۇچىسى 4800، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 37 مىڭ، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 54

300 توننا پاختا، 2400 توننا ياغلىق دان، 432 مىڭ 900 توننا كۆكتات ئېلىندى، 13 مىڭ 500 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىقتىن بوشتىلانغان يەرگە بەرپا قىلىنغان ئورمان كۆلىمى 5500 گېكتار. 11 مىڭ 100 توننا مېۋە - چېۋە ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 594 مىڭ 400 تۇياق چارۋا قالدى. 28 مىڭ 100 توننا گۆش، 29 مىڭ 700 توننا سۈت، 1200 توننا يۇڭ، 7900 توننا تۇخۇم، 3100 توننا سۇ مەھسۇلاتى ئېلىندى. شى بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 402 مىڭ كىلوۋات. چولغا، ئوتتۇرا تراكتور 4217، كىچىك تراكتور 6137، پاختا تېرىش ماشىنىسى 32. 8922 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 1262 توننا دېھقانچىلىق دورىسى، 54 مىڭ 900 توننا خىمىيەۋى ئوغۇت، 304 مىليون كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى.

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ قوشۇلما قىسمى 262 مىليون يۈەنگە، پايدا 154 مىليون يۈەنگە يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىسمى 4 مىليارد يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلار ۋە پاي كوتىرول قىلغان دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ 2 مىليارد 950 مىليون يۈەنگە، يېنىك سانائەتنىڭ 2 مىليارد 170 مىڭ يۈەنگە، ئېغىر سانائەتنىڭ 1 مىليارد 830 مىليون يۈەنگە يەتتى. 484 مىڭ توننا كۆمۈر، 1 مىليارد 70 مىليون كىلوۋات سائەت توك، 39 مىڭ توننا پاختا يىپ، 42 مىليون 510 مىڭ مېتىر رەخت، 2615 توننا تېتىقۇ، 41 مىڭ توننا پەمىدۇر قىيامى، 5899 توننا ئىچىملىك ۋە ھاراق، 64 مىڭ توننا سۇ يېغى، 71 مىڭ توننا بۇغداي ئۆنى، 24 مىڭ توننا يەم - خەشەك، 54 مىڭ توننا فابرىكا قەغىزى ۋە قەغەز تاختاي، 46 مىڭ توننا سۇلياۋ ياسالما، 230 مىڭ توننا سېمونت ئىشلەپچىقىرىلدى، سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ سېتىلىش نىسبىتى %99.2 بولدى.

بىناكارلىق كەسىپىنىڭ مەھسۇلات قىسمى 470 مىليون يۈەنگە، سالاھىيەتلىك بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىسمى 1 مىليارد 380 مىليون يۈەنگە، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 1 مىليون 158 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا، قۇرۇلۇشلارنىڭ 1 - قېتىملىق تەكشۈرۈشتە لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى %69 كە يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 2 مىليارد 988 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 2 مىليارد 366 مىليون يۈەن، ئۆزگەرتىش ۋە يېتىلدۈشقا 210 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، ئۆي - زېمىن تەرەققىيات شىركەتلىرى ئۆي - زېمىن تەرەققىياتقا 427 مىليون يۈەن مەبلەغ سالىدى. 1 - كەسىپكە 491 مىليون يۈەن، 2 - كەسىپكە 1 مىليارد 175

ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى) ، جياۋ مىڭچى (4 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى) ؛ مۇئاۋىن شىنجاڭلار : ياللا خېلك (10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى) ، جاللا لىگۇي (10 - ئايدا مۇئاۋىن شى دەرىجىلىك تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغۇچى بولۇپ تەيىنلەندى) ، لىيۇ مىڭفۇ ، ۋالكا چۈن ، چېن شىچاۋ (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى) ، لى چۇنخۇا (10 - ئايدا ۋەزىپىگە تەيىنلەندى) ؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار : جاللا ئەيمىن ، تۇرسۇنپەك كەنجىبېك (قازاق) ، 2 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى) .

شى شىتابى دۆربىلجىن ناھىيىسىدە . شى بويىچە 2003-يىلدىكى نوپۇس 70 مىڭ 868 ، بۇنىڭ ئىچىدە ئايال 34 مىڭ 190 . مۇشۇ يىلى تۇغۇلغان بوۋاق 467 ، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %6.68 ؛ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.59 . ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلات قىممىتى 627 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 8984 يۈەنگە يەتتى . بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 248 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە ، 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 126 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە ، 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى 252 مىليون 480 مىڭ يۈەنگە ، ئۈنۈپرسال زىيان شى بويىچە 9 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە يەتتى .

شى بويىچە يېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىممىتى 533 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى ، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىقنىڭ 338 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە ، ئورمانچىلىقنىڭ 21 مىليون 130 مىڭ يۈەنگە ، چارۋىچىلىقنىڭ 146 مىليون 550 مىڭ يۈەنگە يەتتى . تېرىلغۇ كۆلىمى 53 مىڭ 300 گېكتارغا يەتتى . 70 مىڭ توننا ئاشلىق ، 21 مىڭ توننا ياغلىق دان ، 429 مىڭ توننا قىچا ئېلىندى . 6734 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى . پارچە - پۇرات يەرلەرگە 450 مىڭ تۈپ كۆچەت تېكىلدى . يىل ئاخىرىدا قولدا 462 مىڭ 300 تۇياق چارۋا قالدى . 8343 توننا گۆش ، 925 توننا يۇلك ، 2940 توننا كالا سۈتى ، 1089 توننا تۇخۇم ئېلىندى .

يېزا - بازار كارخانىلىرىنىڭ ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 128 مىليون 40 مىڭ يۈەنگە ، قوشۇلما قىممىتى 62 مىليون 50 مىڭ يۈەنگە ، ئومۇمىي كىرىم 266 مىليون 590 مىڭ يۈەنگە ، پايدا باج 8 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە يەتتى . شى بويىچە دېھقانچىلىق ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 98 مىڭ 100 كىلوۋاتقا ، چوڭ ۋە ئوتتۇرا تراكتور 489غا ، كىچىك تراكتور 1281گە ، كومباين 124گە يەتتى . 16 مىڭ 21 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت ، 80.7 توننا دېھقانچىلىق دورىسى ، 20 مىليون 460 مىڭ كىلوۋات سائەت توك ئىشلىتىلدى . سۇچىلىق قۇرۇلۇشىغا 26 مىليون 490 مىڭ

مىڭ 100 . 27 بالىلار باغچىسى بار ، باغچىدىكى بالا 10 مىڭ 100 . مەملىكەتلىك ۋە ئاپتونوم رايونلۇق تۈرلۈك مۇسابىقە پائالىيەتلىرىدە ھەر دەرىجىلىك ئوقۇتقۇچىلار 205 تۈرلۈك مۇكاپاتقا ، ئوقۇغۇچىلار 2046 تۈرلۈك مۇكاپاتقا ئېرىشتى . 427 مەيدان - قېتىم ھەر خىل شەكىلدىكى ئەدەبىيات - سەنئەت ئويۇنى قويۇلدى ، ئويۇننى 141 مىڭ ئادەم - قېتىم كۆردى ، 1813 مەيدان - قېتىم كىنو قويۇلدى ، كىنونى 250 مىڭ ئادەم - قېتىم كۆردى . تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %90 ، رادىئونىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %89 بولدى . شى بويىچە 37 دوختۇرخانا ، 6 ئامبۇلاتورىيە ، دوختۇرخانىلاردا 3956 كېسەل كارىۋىتى ، 3965 سەھىيە تېخنىكا خادىمى بار .

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەنھەرىكەت مۇسابىقىسىدىن 6 قېتىم ئۆتكۈزۈلدى ، بۇنىڭغا 20 مىڭ تەنھەرىكەتچى قاتناشتى . مەملىكەت ۋە ئاپتونوم رايون ، بىڭتۇەن بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن تۈرلۈك مۇسابىقىلەردە شى كوماندىسى 30 ئالتۇن مېدال ، 18 كۈمۈش مېدال ، 17 مىس مېدال ئالدى .

ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 12 مىڭ 262 يۈەنگە ، دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانلىرىدىكىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 4756 يۈەنگە يەتتى . ياشانغاندا كۈتۈنۈش ، ئىشىزلىق ، داۋالىنىش ، ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش ۋە تۇغۇت قاتارلىق 5 تۈرلۈك سۇغۇرتا فوندىغا پۇل تاپشۇرۇش نىسبىتى %98.7 كە يەتتى . ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلى ۋە ئىشىزلىق پۇلىنىڭ ۋاقتىدا تارقىتىلىش نىسبىتى %100 بولدى ؛ ئىش ئورنىدىكى 139 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ، دەم ئېلىشقا ، پېنسىيىگە چىققان 90 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى ، ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلىدىن 370 مىليون يۈەن تاپشۇرۇلدى ، 68 مىليون يۈەن چىقىم قىلىندى ؛ 239 مىڭ ئادەم داۋالىنىش سۇغۇرتىسىغا ، 116 مىڭ ئادەم ئىش ئۈستىدە يارىلىنىش ۋە تۇغۇت سۇغۇرتىسىغا ، 44 مىڭ 300 ئادەم ئىشىزلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى .

شى تارىخ - تەزكىرە ئىشخانىسى

يېزا ئىگىلىك 9 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار : تىلك دىڭياڭ (قوشۇمچە) ؛ شىنجاڭ : دىك سۇڭگو ؛ سىياسىي كومىسسار : چىڭ جىياڭ (4 -

يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يېڭىدىن بەرپا قىلىنغان ۋە ئەسلىگە كەلتۈرۈلگەن پۈركۈپ - تېمىتىپ سۇغىرىش كۆلىمى 667 گېكتارغا يەتتى. 13 قۇدۇق قېزىلدى، 667 كىلومېتىر سۇ سىغىمى ئېرىق - ئۆستەك ياسىلىپ، 860 مىڭ كۇب مېتىر سۇ تېجەپ قېلىندى. يىل ئاخىرىدىكى ئۈنۈملۈك سۇغىرىش كۆلىمى 39 مىڭ گېكتارغا يەتتى.

سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 272 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە، سانائەت قوشۇلما قىممىتى 86 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە، سېتىلىش قىممىتى 228 مىليون 340 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 58 مىڭ 179 توننا شېكەر، 4851 كىلوگېمىتر ئىسپىرت، 19 مىڭ 900 توننا بۇغداي ئۇنى، 3469 توننا سۇ يېغى، 55 مىليون 300 مىڭ كىلوۋات - سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى.

بىناكارلىق كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 39 مىليون 930 مىڭ يۈەنگە، ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 135 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئۆي - ئىمارەت قۇرۇلۇش كۆلىمى 178 مىڭ 348 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي ئىمارەت كۆلىمى 145 مىڭ 607 كۋادرات مېتىرغا، پۈتۈش نىسبىتى %81.6 كە يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 353 مىليون 20 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا 258 مىليون 670 مىڭ يۈەن، ئۆزگەرتىش - يېڭىلاشقا 72 مىليون 610 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، شەخىسلەر، خۇمۇسىيلار 21 مىليون 740 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالىدى. مۇشۇ يىلى يېڭىدىن كۆپەيگەن تۇراقلىق مۈلۈك 335 مىليون 320 مىڭ يۈەن، تۇراقلىق مۈلۈكنىڭ ئىشلىتىلىش نىسبىتى %95 بولدى.

ترانسپورت كەسپىنىڭ يۈك ئوبوروت مىقدارى 138 مىليون 620 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 130 مىليون 830 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا يەتتى. يەككە ترانسپورت كەسپىنىڭ يىللىق يۈك ئوبوروت مىقدارى 103 مىليون 760 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 49 مىليون 540 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 207 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكىنىڭ 5 مىليون 490 مىڭ يۈەن، دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان ئىگىلىكىنىڭ 201 مىليون 570 مىڭ يۈەن بولدى. شى بويىچە توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسىنىڭ سېتىش سوممىسى 363 مىليون 780 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 8 مىليون 699 مىڭ دوللارغا، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورتنىڭ 4 مىليون 517 مىڭ دوللارغا، ئىمپورتنىڭ 4 مىليون 182 مىڭ دوللارغا يەتتى.

سۇغۇرتا كەسپىنىڭ سۇغۇرتىلاش ئومۇمىي سوممىسى 10 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە، سۇغۇرتا ھەققى ئومۇمىي كىرىمى 30 مىليون 80 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 16 مىليون 220 مىڭ يۈەن تۆلەم بېرىلدى ۋە چىقىم قىلىندى.

شى بويىچە پەن - تېخنىكىدا ئۈلگە لايىھىدىن 49، پەن تېخنىكىدا ئۈلگە ئائىلىدىن 1892 سى بار، ئۈلگە كۆرسىتىشكە 3487 ئادەم قاتناشتى.

شى بويىچە يىل ئاخىرىدىكى چوڭلار ئالىي تېخنىكوم مەكتىپى بىر، چوڭلار ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتىپى 3، يېزا ئىگىلىك رادىئو مەكتىپى بىر، ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ 16، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئوتتۇرا مەكتىپى بىر، باشلانغۇچ مەكتەپ 18. ماتېرىيال ئارقىلىق ئوقۇۋاتقان تولۇق كۇرس ئوقۇغۇچىسى 112، ئوچۇق ماتېرىيال ئالىي تېخنىكوم ۋە تولۇق كۇرس ئوقۇغۇچىسى 571، تېلېۋىزىيە ئۈنۈمى سىستېمىسى ئىشتىن سىرت ئوقۇۋاتقان ۋە بىرلىشىپ سىنىپ ئېچىپ ئوقۇۋاتقان تولۇق كۇرس، ئالىي تېخنىكوم ئوقۇغۇچىسى 466، ئوتتۇرا تېخنىكوم ئوقۇغۇچىسى 89، يېزا ئىگىلىك رادىئو مەكتىپىدە ئوقۇۋاتقان ئالىي تېخنىكوم ئوقۇغۇچىسى 167، كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىسى 212، ئوتتۇرا - باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 14 مىڭ 115، باغچىدىكى بالا 2162. باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئوقۇش تارىخىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %99.3، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئوقۇش تارىخىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %98.1، تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئوقۇش تارىخىنىڭ لايىقەتلىك بولۇش نىسبىتى %79.6 بولدى.

«زەپەر مارشىنى ياڭرىتىپ، ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشقا يۈرۈش قىلىش» ئاساسىي تېما قىلىنغان بىر قاتار مەدەنىيەت پائالىيەتلىرى ئۇيۇشتۇرۇلدى. ئەدەبىيات - سەنئەت نومۇرلىرى ۋە كىنو فىلىملىرىنى ئاساسىي قاتلاملارغا يەتكۈزۈش يۈزىسىدىن 36 مەيدان ئويۇن، 29 مەيدان كىنو قويۇلدى؛ ناخشىچىلارنىڭ تۇنجى نۆۋەتلىك تېلېۋىزىيە ناخشا مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇرۇلدى. مۇسابىقىگە 272 ناخشىچى قاتناشتى. شى بويىچە 7222 پارچە ناخىرات ماقالىسى ئىشلىتىلدى، بۇنىڭ ئىچىدە مەركەز ۋە دۆلەت دەرىجىلىك گېزىت - ژورناللاردا بېسىلغىنى 1103 پارچە، ۋىلايەت، ئوبلاست دەرىجىلىك گېزىت - ژورناللاردا بېسىلغىنى 6096 پارچە.

شى بويىچە يىل ئاخىرىدىكى سەھىيە ئاپپاراتى 45، بۇنىڭ ئىچىدە داۋالاش ئاپپاراتى 33، سەھىيە، يۇقۇمنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئاپپاراتى 12؛ كارىۋات 637، كەسپىي سەھىيە تېخنىكا خادىمى 792. ھەر مىڭ ئادەمگە 11.2 سەھىيە تېخنىكا خادىمى، 5.6 كەسپىي دوختۇر، 3.8 روپخەتلىك سېسترا،

8.9 كارىۋات توغرا كەلدى.

يىل ئاخىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 22 مىڭ 151. بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىكىلەر 19 مىڭ 255. ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ماگاشى 7096 يۈەنگە يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن-مەيدانلىرىدا ئىشلەۋاتقان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ماگاشى 5792 يۈەن بولدى. شى بويىچە 21 مىڭ 710 ئادەم ياشانغاندا كۈتۈنۈش خىراجىتىنى بىر تۇتاش غەمەش سۇغۇرتىسىغا؛ 19 مىڭ 948 ئادەم ئىشسىزلىق سۇغۇرتىسىغا قاتناشتى؛ يىغىلغان ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلى 35 مىليون 730 مىڭ يۈەن بولدى. 104 مىليون 510 مىڭ يۈەن چىقىم قىلىنىپ، دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققانلارنىڭ ياشانغاندا كۈتۈنۈش پۇلىنىڭ ۋاقتىدا، تولۇق تارقىتىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىندى. چىقىم قىلىش نىسبىتى %100 بولدى. ئىجتىمائىيلاشتۇرۇپ تارقىتىش نىسبىتى %100 بولدى.

ۋاڭ يۇڭچىڭ

يېزا ئىگىلىك 10 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار: جاك جىشۈن (قوشۇمچە)؛ شىنجاڭ: خې جىيەنمىڭ؛ سىياسىي كومىسسار: ليۇ شياڭخوڭ؛ مۇئاۋىن شىنجاڭلار: لى ۋېنىڭ، ۋۇ شىچۈەن، ۋېي شۇپىڭ، ياك جىڭشېڭ؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: تىيەن چۈنشى (ئاپال، 10 - ئايدا ۋەزىپىسىدىن يۆتكەلدى)، مىزەمقان ساتباي (قازاق).

شى شىتابى ئالتاي شەھىرىنىڭ بېيتۇن بازىرىدا. 2003-يىلى شىغا قاراشلىق تۈەن - مەيدان 11، مۇستەقىل ھىسابات قىلىدىغان سانائەت، قاتناش، سودا، بىناكارلىق مۇلازىمەت كارخانىسى 22. شى بويىچە ئومۇمىي نوپۇس 78 مىڭ 857، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %5.9، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.5. شى بويىچە 28 مىڭ 984 كەسپكار بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 24 مىڭ 110.

ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 637 مىليون 960 مىڭ يۈەنگە، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ موشۇلما قىممىتى 219 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، 2 - كەسپنىڭ 171 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە، 3 - كەسپنىڭ 246 مىليون 800 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 8107 يۈەن بولدى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق كەسپلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 777 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق كەسپىنىڭ 476 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە، ئورمانچىلىق كەسپىنىڭ 70 مىليون 750 مىڭ يۈەنگە، چارۋىچىلىق كەسپىنىڭ 166 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە، بېلىقچىلىق كەسپىنىڭ 13 مىليون 20 مىڭ يۈەنگە، دېھقانچىلىق مۇلازىمىتى كەسپىنىڭ 50 مىليون 320 يۈەنگە يەتتى. شى بويىچە زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 52 مىڭ 400 گېكتار بولۇپ، 42 مىڭ 186 توننا ئاشلىق (بۇغداي 22 مىڭ 865 توننا، قوناق 15 مىڭ 880 توننا، شال 90 توننا، پۇرچاق تۈرىدىكىلەر 3351 توننا)، 44 مىڭ 667 توننا ياغلىق دان، 3428 توننا پاختا، 42 مىڭ 692 توننا قوغۇن، 9873 توننا قارا گازىر، 1900 توننا باشقا بېۋە - چېۋە ئېلىندى. تېرىلغۇدىن بوشتىلغان يەرلەرگە دەرەخ تىكىش ۋە ئوت - چۆپ تېرىش قۇرۇلۇشى داۋاملاشتۇرۇلۇپ، 10 مىڭ 776 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىلغۇدىن بوشتىلغان يەر 5335 گېكتار.

يىل ئاخىرىدا قولدا 391 مىڭ 100 تۇپاق چارۋا قالدى. 9259 توننا گۆش، 2436 توننا سۈت، 665 توننا يۇلك، 2930 توننا تۇخۇم ئېلىندى. يىللىق سۇ مەھسۇلاتى 2031 توننىغا يەتتى، ئېرىتىش دەرياسىنىڭ ئالاھىدە سورتلۇق بېلىقلىرىنى سۈنئىي كۆبەيتىشتە 2 مىليون 190 مىڭ بېلىجان بېقىلىپ، 1 مىليون 690 مىڭ بېلىجان سېتىلىپ، 2 مىليون 100 مىڭ يۈەن كىرىم قىلىندى.

شى بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 92 مىڭ 400 كىلوۋاتقا، چوڭ - ئوتتۇرا تراكتور 632گە، كىچىك قول تراكتورى 1511گە يەتتى. 10 مىڭ 788 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ مىقدار)، 651 توننا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلىتىلدى.

سانائەت قوشۇلما قىممىتى 110 مىليون 940 مىڭ يۈەنگە، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 337 مىليون 120 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېنىك سانائەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 163 مىليون 360 مىڭ يۈەنگە، ئېغىر سانائەتنىڭ 173 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 381 مىڭ توننا كۆمۈر، 36 توننا سانائەتكە خام ئەشيا قىلىنىدىغان چىرىمتال، 36 مىڭ 113 توننا بېنتونىت توپا، 4976 توننا ئاكتىپلاشتۇرۇلغان ئاق توپا، 43 مىڭ 900 توننا ئۇن، 10 مىڭ 200 توننا سۇ يېغى، 240 توننا ئاق ھاراق، 750 توننا فابرىكا قەغىزى، 48 مىڭ 400 توننا سېمونت، 57 مىليون 650 مىڭ دانە خىش، 5218 كىلوۋات - سائەت توك ئىشلەپچىقىرىلدى. يىللىق سانائەت مەھسۇلاتلىرىنىڭ

سېتىلىش نىسبىتى %92.1 بولدى.

جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 471 مىليون 210 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلارنىڭ سالغىنى 436 مىليون 570 مىڭ يۈەن، باشقا ئىگىلىكتىكىلەرنىڭ ۋە شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ شەخسىي سالغان مەبلەغى 43 مىليون 640 مىڭ يۈەن.

بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ مەھسۇلات قىممىتى 259 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىش كۆلىمى 215 مىڭ 900 كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن قۇرۇلۇش كۆلىمى 203 مىڭ 600 كۋادرات مېتىرغا، ئۇلارنىڭ ئىلكىدىكى ماشىنا - ئۈسكۈنە 201 گە، ئومۇمىي قۇۋۋىتى 20 مىڭ 140 كىلوۋاتقا يەتتى.

تاشيول ترانسپورت كەسپىنىڭ يىللىق يۈك توشۇش مىقدارى 1 مىليون 296 مىڭ تونناغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 221 مىليون 58 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا، يولۇچى توشۇش مىقدارى 3 مىليون 446 مىڭ ئادەمگە، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 78 مىليون 273 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، ترانسپورت كىرىمى 94 مىليون 34 مىڭ يۈەنگە، مۇستەقىل ترانسپورت كارخانىلىرىنىڭ پايدىسى 70 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 366 مىليون 1000 يۈەنگە، بۇنىڭ ئىچىدە توپ ۋە پارچە سېتىش كەسپىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 312 مىليون 259 مىڭ يۈەنگە، يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 41 مىليون 343 مىڭ يۈەنگە، باشقا كەسپلەرنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 12 مىليون 399 مىڭ يۈەنگە يەتتى. تاشقى سودا ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 2 مىليون 980 مىڭ دوللارغا، بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورتنىڭ 1 مىليون 700 مىڭ دوللارغا يەتتى.

شى بويىچە پەن تەتقىقاتىنى ئومۇملاشتۇرۇش تۈرىدىن 32سى، پەن تەتقىقات تېمىسىدىن 36سى چۈشۈرۈلدى، بۇنىڭغا 200 مىڭ يۈەن پەن تەتقىقات ياردەم پۇلىسى بېرىلدى. بىڭتۇەننىڭ نامراتلارنى يۆلەش، روناق تاپقۇزۇش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن 3 تۈرگە 1 مىليون 800 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. 4 تۈرگە سانائەت پەن - تېخنىكا قەرز پۇلى ئېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە «ئۇچقۇن» پىلانىدىكى تۈر 2 بولۇپ، 8 مىليون 480 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. بىڭتۇەننىڭ مەشغۇل پىلانىدىكى 2 تۈرگە 10 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. يەنە يېزا ئىگىلىكى ۋە پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى تۈرىدىن 2سى، مۇۋەپپەقىيەتلىك تەلەرنى ئومۇملاشتۇرۇش پىلانىدىكى تۈردىن بىرى بار.

شى بويىچە يىل ئاخىرىدىكى ئوقۇغۇچى 19 مىڭ 824، بۇنىڭ ئىچىدە ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 7970،

باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 11 مىڭ 133، مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 721. شى بويىچە 45 داۋالاش ئاپپاراتى، 831 مەھسبە خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە مەھسبە تېخنىكا خادىمى 213، دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 560.

ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە مائاشى 8805 يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ئائىلە ئىگىلىكى كىرىمى 1000 يۈەنگە يەتتى. دەم ئېلىشقا ۋە پىنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە بېرىلىدىغان پىنسىيە پۇلى ۋاقتىدا تولۇق تارقىتىلدى. خەتەرلىك، كونا ئۆيلەر داۋاملىق ئۆزگەرتىلدى، بىر يىل ئىچىدە 134 مىڭ كۋادرات مېتىر يېڭى تۇرالغۇ ئۆي سېلىنىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرالغۇ ئۆي شارائىتى يەنىمۇ ياخشىلاندى.

جاۋ جېيىمىن

بىناكارلىق - قۇرۇلۇش شىمىسى

شىنجاڭ: ۋاڭ جياڭشاڭ؛ سىياسىي كومىسسار: يۆ يۇتالڭ؛ مۇئاۋىن شىنجاڭلار: جېن جىنسۇن، گۇ جىجېڭ، ۋاڭ ۋېيجۇن؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسار: خاۋ لەيخۇ. شى شىتابى ئۈرۈمچى شەھىرىدە. شى بويىچە 2003 - يىلنىڭ ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 63 مىڭ 603، بۇنىڭ ئىچىدە ئايال 31 مىڭ 284، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 5323، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %7.62، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.65. يىل ئاخىرىدىكى ئىش ئورنىدىكى كەسپكار 32 مىڭ 100، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپتىكىسى 2200، 2 - كەسپتىكىسى 24 مىڭ 500، 3 - كەسپتىكىسى 5400.

ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلات مىقدارى 910 مىليون 230 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ 47 مىليون 630 مىڭ يۈەنگە، 2 - كەسپنىڭ 773 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە، 3 - كەسپنىڭ 89 مىليون 430 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 12 مىڭ 927 يۈەن. پۈتۈن خادىملارنىڭ ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى ھەر ئادەم بويىچە 26 مىڭ 803 يۈەن، خام چوت ئىچىدىكى دۆلەت كارخانىلىرى ياراتقان پايدا 15 مىليون 158 مىڭ يۈەن بولدى.

بىناكارلىق مەھسۇلات قوشۇلما قىممىتى 631 مىليون يۈەنگە، قۇرۇلۇش قىلىش مەھسۇلات قىممىتى 2 مىليارد 520 مىليون يۈەنگە يەتتى. قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت

پارچە سېتىش سوممىسى 82 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى. توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسىنىڭ تاۋار سېتىش سوممىسى 117 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ سېتىش كىرىمى 13 مىليون 880 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 297 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە خەتەرلىك - كونا ئۆيلەرنى ئۆزگەرتىشكە 87 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 114 مىڭ 600 كۋادرات مېتىر خەتەرلىك كونا ئۆيلەر ئۆزگەرتىلدى، شۇنىڭ بىلەن 1-سەپتە ئىشلەيدىغان 2000 ئائىلىنىڭ ئۆي قىيىنچىلىقى ھەل قىلىندى. قۇرۇلۇش ئۈمىكىلىرىنى سېتىۋېلىش ۋە يېڭىلاشقا 67 مىليون 890 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، ئاسفالىتلىق بېتون ياقۇزۇش ماشىنىسىدىن 2-سى، تەكشۈرۈش ماشىنىسىدىن 5، ئاسفالىت بىلەن بېتوننى ئارىلاشتۇرۇش پونكىتىدىن بىرى، يول چىڭداش ماشىنىسىدىن 6-سى، ئاپتوماتىك موللاقچى ماشىنىسىدىن 8، چوڭ تراكتوردىن بىرى سېتىۋېلىندى. شى بويىچە تۈرلۈك پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 6125 بار، بۇنىڭ ئىچىدە پەن - تېخنىكا پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغانلار 62. شى پەن تەتقىقات ئورنىنىڭ 4 تۈرلۈك تەتقىقات تېمىسى بىڭتۇەن پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ سانائەت پەن تەتقىقاتى پىلانى ۋە مەشھۇل پىلانغا كىرگۈزۈلدى، 5 تۈرلۈك پەن - تېخنىكا مۇۋەپپىقىيىتى «كوئېنلون لوڭقىسى» قۇرۇلۇشى پەن - تېخنىكا مۇۋەپپىقىيىتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شى پەن تەتقىقات ئورنى قۇرۇلۇش نازارىتى تەرىپىدىن شىنجاڭ قۇرۇلۇش سىستېمىسى بويىچە مەنسۇۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ئورۇن دېگەن نامغا ئېرىشتى.

شىدا ھەر خىل مەكتەپتىن 19ى بار، بۇنىڭ ئىچىدە پارتىيە مەكتىپى بىر، تېخنىكا ئىشچىلار مەكتىپى بىر، مۇكەممەل ئوتتۇرا مەكتەپ 4، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ 9، باشلانغۇچ مەكتەپ 4. باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 12 مىڭ 577، ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 5532. ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى 1146. بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 930. شى بويىچە باشلانغۇچ مەكتەپ ۋە تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپكە ئوقۇشقا كىرىش نىسبىتى ۋە تۇراقلىشىش نىسبىتى %100كە يەتتى.

«بىناكارلىق قۇرۇلۇش 1 - شىسىنىڭ رەسمىيلىك تەزكىرىسى» قۇرۇلۇش شىسى قۇرۇلغاندىن بۇيان ئاشكارا نەشر قىلىنغان، قۇرۇلۇش شىسىنىڭ 50 يىلدىن بۇيانقى قۇرۇلۇش مۇۋەپپىقىيەتلىرى ئەڭ ئەتراپلىق، ئەڭ سىستېمىلىق ئەكى ئەتتۈرۈلگەن، تەشۋىقات، ماتېرىيال، خاتىرە خاراكتېرلىك ھۆججەت - ئەسەر تېپىغا كىرىدىغان نوپۇزلۇق، ھەم كاتتا تارىخىي كىتاب بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. «تەڭرىتاغ قۇرۇلۇش

كۆلىمى 1 مىليون 532 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، قۇرۇلۇش قىلىش شىركەتلىرىنىڭ خېرىدار چاقىرىش كۆلىمى 1 مىليون 242 مىڭ كۋادرات مېتىرغا، پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 681 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى. شى بويىچە 1 - قېتىمدا تەكشۈرۈشكە تاپشۇرۇلغاندىلا لاپاقەتلىك بولغان قۇرۇلۇش سانى 326 بولۇپ، لاپاقەتلىك بولۇش نىسبىتى %98 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى قۇرۇلۇش ماشىنا - ئۈسكۈنىلىرىنىڭ سانى 4282گە، قۇرۇلۇش ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 122 مىڭ كىلوۋاتقا يەتتى، تېخنىكىلىق قوراللىنىش نىسبىتى ئوتتۇرىچە 7203.8 يۈەندىن، ئېنېرگىيە بىلەن قوراللىنىش نىسبىتى ئوتتۇرىچە 3.92 كىلوۋاتتىن توغرا كەلدى. شۇ يىلى 260 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان، گېنېراتور سىغىمچانلىقى 810 مىڭ كىلوۋات كېلىدىغان پاكىستان ماراكەنت 3 - قارارلىق سۇ ئېلېكتىر ئىستانسىسىنىڭ قۇرۇلۇشى كۆتىرە ئېلىندى. دۆلەت ئىچىدە چىڭخەي - شىزاڭ تۆمۈرىولىنىڭ 21 بۆلىكىدىن 42 كىلومېتىر، ئىچكى مۇڭغۇلدىكى خادىڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولى، گۇاڭدوڭدىكى يۈجەن غول تاشيولى، جاڭشىدىكى گەندىڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولى قاتارلىق 8 يولىنىڭ 30 كىلومېتىردىن ئارتۇق بۆلىكى كۆتىرە ئېلىندى.

سانائەت قوشۇلما قىممىتى 39 مىليون 170 مىڭ يۈەنگە، سانائەت ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 119 مىليون يۈەنگە يەتتى. 154 مىڭ كۆپ مېتىر بېتون، 68 مىليون 300 مىڭ دانە خىش، 70 مىڭ توننا سېمونت، 3015 توننا پاختا يىپ ئىشلەپچىقىرىلدى.

مۇشۇ يىلى تۇەن - مەيدانلارنىڭ باشقۇرۇشىدىكى 7 كىچىك دېھقانچىلىق مەيدانى قايتا تەشكىللىنىپ، شىغا بىۋاسىتە قاراشلىق 4 دېھقانچىلىق تۇەن - مەيدانى (201 -، 202 -، 203 -، 204 - تۇەن - مەيدان) قىلىندى. يېزا ئىگىلىك ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 119 مىليون يۈەنگە يەتتى. زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 5820 گېكتارغا يەتتى، 2612 توننا ئاشلىق، 5490 توننا پاختا، 909 توننا ياغلىق دان، 5460 توننا قىزىلچا ئېلىندى. يىل ئاخىرىدا قولدا 24 مىڭ 700 تۇياق چارۋا قالدى، 712 توننا گۆش ئېلىندى.

ترانسىپورت كەسپىدە يەككە ئىگىلىك ئاساسىي ئورۇندا تۇردى. شى بويىچە 1617 ئاپتوموبىل بار، بۇنىڭ ئىچىدە يەككەلىرىنىڭ 718. يىللىق يۈك توشۇش مىقدارى 2 مىليون 680 مىڭ توننىغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 40 مىليون 470 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 43 مىليون 860 مىڭ ئادەم كىلومېتىرغا يەتتى. شى بويىچە يىللىق ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ

مىليون 510 مىڭ يۈەنگە، پايدا باج سوممىسى 31 مىليون 900 مىڭ يۈەنگە، بۇنىڭ ئىچىدە پايدا سوممىسى 19 مىليون 250 مىڭ يۈەنگە يەتتى، پايدا 9 مىليون 40 مىڭ يۈەن ئاشتى.

دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ئىشلەپچىقىرىش قىسمى 479 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى. زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 15 مىڭ 340 گېكتار بولدى، 11 مىڭ 251 توننا ئاشلىق، 583 توننا ياغلىق دان، 2226 توننا قۇلىاق، 464 مىڭ 300 توننا كۆكتات ئېلىندى. يىل ئاخىرىغىچە بوزبەر ئۆزلەشتۈرۈش رايونىنىڭ تېرىلغۇدىن بوشتىلىپ ئورمانلاشتۇرۇلغان، ئوتلاقلاشتۇرۇلغان كۆلىمى 3734 گېكتارغا، ئورمان بىنا قىلىنغان كۆلىمى 812 گېكتارغا، كېسىلگەن دەرەخ 175 كۇب مېتىرغا يەتتى. يىل ئاخىرىدىكى ئەمەلىي ئورمان كۆلىمى 3480 گېكتار، باغ كۆلىمى 1926 گېكتار، ئېلىنغان مېۋە 18 مىڭ 331 توننا بولدى. يىل ئاخىرىدا قولدا 181 مىڭ 100 تۇياق چارۋا قالدى. 7494 توننا گۆش، 18 مىڭ 352 توننا سۈت، 176 توننا قوي يۇشى، 1796 توننا تۇخۇم ئېلىندى. بېلىق باقمىچىلىق كۆلىمى 158 گېكتار بولۇپ، 500 توننا بېلىق تۇتۇلدى. شى بويىچە ماشىنىلارنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 48 مىڭ 600 كىلوۋات، چوڭ - ئوتتۇرا تراكتور 134، كىچىك تراكتور 638. 4996 توننا خىمىيە ئوغۇت، يېزىلاردا 34 مىليون 660 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 451 توننا سۇلياۋ يوپۇق ئىشلىتىلدى، سۇلياۋ يوپۇقىنىڭ قاپلاش كۆلىمى 6611 گېكتارغا يەتتى.

يىللىق سانائەت مەھسۇلات قىسمى 403 مىليون 10 مىڭ يۈەنگە، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى سانائەتنىڭ 226 مىليون 270 مىڭ يۈەنگە، يېزا - بازار كارخانىلىرى (خۇسۇسىي كارخانىلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) نىڭ 176 مىليون 740 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 346 مىڭ 800 توننا كۆمۈر، 6145 توننا ئۇن، 1208 توننا سۇ يېغى، 9436 توننا سۈت، 7461 توننا پاختا يىپ، 4353 توننا سۇلياۋ ياساللىملىرى، 80 مىليون 50 مىڭ دانە غىش ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىسمى 134 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ 115 مىليون 260 مىڭ يۈەن.

تاشيول ترانسپورت كەسپىنىڭ قوشۇلما قىسمى 68 مىليون 760 مىڭ يۈەنگە يەتتى. يىللىق يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 139 مىليون 40 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، يۈك ئوبوروت مىقدارى 223 مىليون 20 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا، ترانسپورت مىقدارى 183 مىليون 50 مىڭ

گېزىتى، مۇشۇ يىلدا 49 مىڭ نەشر قىلىندى، تەخمىنەن 2 مىليون غەتلىك. شى بويىچە رادىئو - تېلېۋىزىيە ئۈزۈلۈشى 9% بار، تېلېۋىزىيەنىڭ قاپلاش نىسبىتى 90% تىن ئاشتى. شى بويىچە 9 دوختۇرخانا بار، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - دەرىجىلىك A دوختۇرخانىدىن 7سى، مەھەللە مەھسەبە مۇلازىمەت پونكىتىدىن بىرى بار، كارىۋاتتىن 280ى، تۈزلۈك مەھسەبە تېخنىكا خادىمىدىن 386سى بار.

2003 - يىلى ئىش ئورنىدىكى ئىشچى خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ئىش ھەققى 11 مىڭ 680 يۈەنگە يەتتى. يىل ئاخىرىدا 3500 ئىشچى - خىزمەتچى ئەمگەك مۇناسىۋىتىنى ساقلاپ قېلىپ ئۆز ئورنىدىن ئايرىلدى. بۇلارغا 4 مىليون 130 مىڭ يۈەن تۇرمۇش پۇلى تارقىتىلدى؛ ياشانغانلارغا 112 مىليون 980 مىڭ يۈەن كۈتۈنۈش پۇلى ۋاقتىدا، تولۇق تارقىتىلدى؛ 16 مىڭ 326 ئادەم ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغانلار دائىرىسىگە كىرگۈزۈلۈپ، كاپالەتلەندۈرۈشكە تېگىشلىكلەرنى كاپالەتلەندۈرۈش ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇرۇلدى.

جاڭ زۇڭخىڭ

يېزا ئىگىلىك 12 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار: يالڭ گالڭ (قوشۇمچە)؛ شىنجاڭ: ۋۇ شىلىڭ؛ سىياسىي كومىسسار: ليۇ جىنشياڭ؛ مۇئاۋىن شىنجاڭلار: خۇاڭ جىنجوڭ، ما شىڭخەي، لى جىڭۋېي، جاۋ يىڭ؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: خې ۋاڭيۇ، جاڭ لىخوڭ (ئايال).

شى شىتابى ئۈرۈمچى شەھىرىدە. 2003 - يىلى شىغا قاراشلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانى 6، شىغا بىۋاسىتە قاراشلىق كارخانا، كەسپىي ئورۇن 13، يەر كۆلىمى 261 مىڭ 600 گېكتار، تېرىلغۇ يېرى 18 مىڭ 700 گېكتار. يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇسى 61 مىڭ 800، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى 19 مىڭ 500، تۇغۇلغان نوپۇس 360، تۇغۇلۇش نىسبىتى %5.71، نوپۇسنىڭ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %2.06 بولدى.

يىللىق ئىشلەپچىقىرىش قىسمى 544 مىليون 350 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ 164 مىليون 600 مىڭ يۈەنگە، 2 - كەسپنىڭ 163 مىليون 310 مىڭ يۈەن (سانائەتنىڭ 128 مىليون 650 مىڭ يۈەن، بىناكارلىق كەسپىنىڭ 34 مىليون 660 مىڭ يۈەن) گە؛ 3 - كەسپنىڭ 216 مىليون 440 مىڭ يۈەنگە يەتتى. سېتىش كىرىمى 245

ۋۇرنالاردا 551 پارچە ماقالە ئېلان قىلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە «بىڭتۇەن گېزىتى» دە ئېلان قىلىنغىنى 182 پارچە، بىڭتۇەن تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىدا بېرىلگىنى 127 پارچە.

ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 14 مىڭ 349؛ ئەمەلىي تارقىتىلغان مائاش 115 مىليون 550 مىڭ يۈەن بولدى، ھويلا - ئارام ئىگىلىكىنىڭ ساپ كىرىمى 25 مىليون 300 مىڭ يۈەنگە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى 9816 يۈەنگە يەتتى. مۇشۇ بىر يىلدا 64 مىليون 550 مىڭ يۈەن ئاساسىي پېنسىيە سوممىسى تارقىتىلدى؛ 2685 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى ياكى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، 425 ئەمگەك كۈچى يېڭىدىن قوشۇلدى، ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى سىزىقىغا يەتمىگەن 1318 ئائىلىدىكى 33 مىڭ 191 ئادەمگە 2 مىليون 279 مىڭ يۈەن ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى پۇلى تارقىتىلدى.

چىڭ ۋېنجۇڭ

يېزا ئىگىلىك 13 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار: بەي جىجىي (قوشۇمچە)؛ شىجاڭ: كوك شىڭلۇڭ؛ سىياسىي كومىسسار: ۋۇ خۇيچۈەن؛ مۇئاۋىن شىجاڭلار: ئىھاق ياقۇپ، خې بىنشىيەن، ماشىجىي، گې چاڭجياڭ؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: يالڭ يۇڭجياڭ، يالڭ پۇيىڭ (ئايال)

شى شىتابى قۇمۇل شەھىرىدە. 2003 - يىلى شىغا قاراشلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانى 12، سانائەت، قاتناش، بىناكارلىق، سودا ۋە مۇلازىمەت كارخانىسى 11، كەسپىي ئورۇن 24، يىل ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 82 مىڭ 293، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت 16 مىڭ 583، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %9، ئۆلۈش نىسبىتى %4.4، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %4.68 بولدى. يىل ئاخىرىدىكى كەسپكار 32 مىڭ 150.

ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلات قىممىتى 655 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسپنىڭ 325 مىليون يۈەنگە، 2 - كەسپنىڭ 166 مىليون يۈەنگە، 3 - كەسپنىڭ 164 مىليون يۈەنگە يەتتى. ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 7912 يۈەن بولدى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتى 647 مىليون 640 مىڭ يۈەنگە يەتتى. زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 19 مىڭ 320 گېكتار بولۇپ، 27 مىڭ 671 توننا ئاشلىق، 759 توننا ياغلىق دان، 17 مىڭ 319 توننا پاختا، 56 مىڭ 294 توننا

يۈەنگە يەتتى. تۈرلۈك ماتورلۇق قاتناش ۋاسىتىسى 4943، بۇنىڭ ئىچىدە يەككىلەرنىڭ 2773، توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسىنىڭ ھەمدە يېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 52 مىليون 910 مىڭ يۈەنگە، ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىش سوممىسى 375 مىليون يۈەنگە، ئۆي - زېمىن كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 19 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە، ئىجارىچىلىك ۋە ئىجتىمائىي مۇلازىمەت كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 13 مىليون 190 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 244 مىليون 370 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىگىلىكى بىلەن كوللېكتىپ ئىگىلىك 204 مىليون 620 مىڭ يۈەن، خۇسۇسىي ئىگىلىك بىلەن يەككە ئىگىلىك 39 مىليون 750 مىڭ يۈەن مەبلەغ سالى.

22 تۈرلۈك پەن تەتقىقات تېمىسى ئىشلەندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاپتونوم رايونىنىڭ شىنجاڭنى پەن تېخنىكا ئارقىلىق گۈللەندۈرۈش مەخسۇس تۈرىگە كىرگۈزۈلگىنى بىر، بىڭتۇەننىڭ تەتقىقات - تەرەققىيات بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىپ ئومۇملاشتۇرۇش تۈرىگە كىرگۈزۈلگىنى 3، يېزا ئىگىلىك - قوشۇمچە كەسىپ مەھسۇلاتلىرىنى ئىنچىكە پىششىقلاش مەخسۇس تۈرىگە كىرگۈزۈلگىنى 2، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يېزا ئىگىلىكىنى كەسىپلەشتۈرۈش بويىچە مۇھىم پەن - تېخنىكا تۈرىگە كىرگۈزۈلگىنى 4، ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ يېشىل يېمەكلىك مەخسۇس تۈرىگە كىرگۈزۈلگىنى بىر.

تۇدۇڭخابا دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ «ئۈرۈمچى تۇدۇڭخابا يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى بويىچە يۇقىرى ئۈنۈملۈك مېۋە باغچىسى بەرپا قىلىش جەھەتتە ئۈلگە كۆرسىتىش ۋە ئومۇملاشتۇرۇش» تۈرى ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە 2 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

شى تەۋەسىدە 14 مەكتەپ بار، بۇنىڭ ئىچىدە چوڭلار ئالىي مەكتىپى بىر، ئوتتۇرا مەكتەپ 7، باشلانغۇچ مەكتەپ 6. 854 ئوقۇتقۇچى - ئىشچى - خىزمەتچى بار؛ بۇنىڭ ئىچىدە مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 629؛ مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 11 مىڭ 582؛ بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 4584؛ باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 6998؛ بىر بالىلار باغچىسى بار.

شى بويىچە داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 56سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە مەيدان دەرىجىلىك دوختۇرخانا 6؛ بۇلاردا 241 كارىۋات بار، ھەر ئادەمگە 39دىن كارىۋات توغرا كەلدى؛ دوختۇر - سېتىرا 10 مىڭ.

رادىئو - تېلېۋىزىيىنىڭ نوپۇسنى قاپلاش نىسبىتى %94.8 كە يەتتى. دۆلەت ۋە ئۆلكە دەرىجىلىك گېزىت -

بىرى، پارتىيە مەكتىپىدىن بىرى، يېزا ئىگىلىك رادىئو مەكتىپىدىن بىرى، تېلېۋىزىيە ئۇنىۋېرسىتېتىدىن بىرى بار، مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 16 مىڭ 959 (تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 1492)، ئوقۇتقۇچى، ئىشچى - خىزمەتچى 1224 (مەخسۇس ئوقۇتقۇچى 1005). رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى (ئۆزبېلى) 12، رادىئو - تېلېۋىزىيىسىنىڭ ئۇنىۋېرسال قاپلاش نىسبىتى %94. شى بويىچە داۋالاش - سەھىيە ئاپپاراتىدىن 20سى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا 14، 954 كارىۋات، 821 داۋالاش - سەھىيە خادىمى بار، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇر 327.

ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە مائاشى 11 مىڭ 268 يۈەنگە يەتتى. تۈەن - مەيدانلاردىكى خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىسى 13 مىڭ 355 يۈەنگە، كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ساپ كىرىم 5423 يۈەنگە يەتتى.

جالا نىڭبۇ

يېزا ئىگىلىك 14 - شىسى

1 - سىياسىي كومىسسار: ۋالىك جېڭجىيەن (قوشۇمچە)؛ شىنجاڭ خې ۋېي؛ سىياسىي كومىسسار: ياك فۇلىن (خۇيزۇ)؛ مۇئاۋىن شىنجاڭلار: ئەبەي، لى گوجىڭ، ۋېن جېڭيۈەن، لى يىڭلياڭ، نى جىيەن (ۋەزىپە بىلەن چېنىقىشتا)؛ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارلار: چېن چىياڭ، جاۋ چۈنشياڭ. شى شىتابى خوتەن شەھىرىدە. شى بويىچە 2003 - يىلىنىڭ ئاخىرىدىكى ئومۇمىي نوپۇس 26 مىڭ 900، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت 22 مىڭ 115، نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %18.27، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %13.24 بولدى. شى قارىمىقىدا 3 دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق تۈەن - مەيدانى، 11 سانائەت، قاتناش، بىناكارلىق، سودا ۋە مۇلازىمەت كارخانىسى، 8879 ئىشچى - خىزمەتچى بار.

شى بويىچە يىللىق ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 150 مىليون 950 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ 53 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە، 2 - كەسىپنىڭ 31 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە، 3 - كەسىپنىڭ 66 مىليون 60 مىڭ يۈەنگە يەتتى. مالىيە پايدىسى 3 مىليون 430 مىڭ يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق كارخانىلىرىنىڭ تارتقان زىيىنى 6 مىليون 460 مىڭ يۈەن بولدى، قاتناش - ترانسپورت كارخانىلىرىنىڭ پايدىسى 620 مىڭ يۈەن، بىناكارلىق كارخانىلىرىنىڭ پايدىسى 690 مىڭ يۈەن، سودا

مىۋە - چېۋە ئېلىندى. بۇنىڭ ئىچىدە ئۈزۈم 56 مىڭ 33 توننا، 1521 گېكتار ئورمان كۆپەيدى. يىل ئاخىرىدا قولدا 334 مىڭ تۇپاق چارۋا قالدى. 6306 توننا گۆش، 496 توننا يۇڭ، 668 توننا تۇخۇم ئېلىندى. شى بويىچە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 83 مىڭ 700 كىلوۋاتقا يەتتى، چولك - ئوتتۇرا تىپتىكى تراكتوردىن 334ى، كىچىك تراكتوردىن 1245ى، چولك كىچىك يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانىدىن 1371ى، كىچىك تىپتىكى يېزا ئىگىلىك ماشىنا - سايمانىدىن 806سى، كومباينىدىن 10ى بار بولدى. بىر يىلدا 9096 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ ئوغۇت ھېسابىدا)، 12.8 توننا دېھقانچىلىق دورىسى، 650 توننا سۇلياۋ يوپۇق، 2955 توننا سەلەر كە ئىشلىتىلدى.

يىللىق سانائەت مەھسۇلات قىممىتى 269 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 143 مىڭ 650 توننا كۆمۈر، 5 مىليون 430 مىڭ كىلوۋات سائەت توك، 17 مىڭ 529 توننا پاختا، 4581 توننا ئۇن، 1967 توننا سۇ يېغىسى، 3191 توننا ئىچىملىك ھاراق (بۇنىڭ ئىچىدە ئاق ھاراق 793 توننا)، 1871 توننا كونسېرۋا، 2798 توننا قۇرۇتۇلغان كۆكتات، 53 مىڭ 400 توننا سېمونت، 2798 توننا سۇلياۋ ياساللىرى، 33 مىڭ 152 توننا گۆڭگۈرتلۈك ئىشقار ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى 188 مىليون 770 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ترانسپورت كەسىپىنىڭ يۈك ئوبوروت مىقدارى 102 مىليون 530 مىڭ توننا - كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 63 مىليون 220 مىڭ ئادەم - كىلومېتىرغا، يەككە ترانسپورت كەسىپىنىڭ يولۇچى ئوبوروت مىقدارى %91.3 نى، يۈك ئوبوروت مىقدارى %93.8 نى ئىگىلىدى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 360 مىليون 370 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپكە 84 مىليون 680 مىڭ يۈەن، 2 - كەسىپكە 90 مىليون 900 مىڭ يۈەن، 3 - كەسىپكە 184 مىليون 790 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 193 مىليون 570 مىڭ يۈەنگە، توپ ۋە پارچە سېتىش سودا كەسىپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 38 مىليون 690 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سۇغۇرتا كەسىپىدىن قىلىنغان كىرىم 21 مىليون 920 مىڭ يۈەنگە، تۆلەم سوممىسى 10 مىليون 850 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

شى بويىچە پەن تەتقىقات ئورنى ۋە ئاپپاراتىدىن 5ى، پەن - تېخنىكا خادىمىدىن 77سى (كەسىپى تېخنىكا خادىمى 53) بار، پەن تەتقىقاتىغا 1 مىليون 600 مىڭ يۈەن ئاجرىتىلدى. شى تەۋەسىدە باشلانغۇچ مەكتەپتىن 17سى، ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپتىن 13ى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر مائارىپ مەركىزىدىن

320 مىڭ يۈەنگە، ئىچكى سودىنىڭ 9 مىليون 650 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

يېمەك ئىچمەك كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليون 180 مىڭ يۈەن بولدى. ئىجتىمائىي تائۇرلارنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 37 مىليون يۈەنگە يەتتى. «ياشىن» ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتىنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 220 مىليون 640 مىڭ دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت سوممىسى 51 مىليون 180 مىڭ دوللار، ئېكسپورت سوممىسى 169 مىليون 460 مىڭ دوللار؛ پايدىسى 11 مىليون 632 مىڭ 300 يۈەن بولدى.

تۇراقلىق مۈلۈككە 398 مىليون 190 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغىنى 377 مىليون 360 مىڭ يۈەن، ئۆزگەرتىش ۋە يېڭىلاشقا سېلىنغىنى 20 مىليون 830 مىڭ يۈەن، يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنغىنى 254 مىليون 730 مىڭ يۈەن، سانائەتكە سېلىنغىنى 11 مىليون 330 مىڭ يۈەن. يېڭىدىن 381 مىليون 900 مىڭ يۈەنلىك تۇراقلىق مۈلۈك كۆپەيدى.

شى تەۋەسىدە 7 مەكتەپ، 5464 ئوقۇغۇچى بار، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا مەكتەپ 2، ئوقۇغۇچىسى 1626، باشلانغۇچ مەكتەپ 5، ئوقۇغۇچىسى 3838. ئىشچى - خىزمەتچىلەر دوختۇرخانىسىدىن 3ى، يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش پونكىتىدىن 3ى، كېسەل كارىۋىتىدىن 145ى، سەھىيە تېخنىكا خادىمىدىن 93ى، ئاساسىي قاتلام لىيەندۈي داۋالاش ئۆيىدىن 21ى بار.

شى بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مائاش ئومۇمىي سوممىسى 59 مىليون 266 مىڭ يۈەنگە يەتتى. ئوتتۇرا ھېساب بىلەن كىرىمى 7121 يۈەن بولدى.

چاڭ لياڭخۇا

ئوبوروت كارخانىلىرىنىڭ پايدىسى 9 مىليون 220 مىڭ يۈەن بولدى.

شى بويىچە يېزا ئىگىلىكىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 53 مىليون 490 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تېرىقچىلىقنىڭ 32 مىليون 870 مىڭ يۈەن، ئورمانچىلىقنىڭ 570 مىڭ يۈەن، چارۋىچىلىقنىڭ 17 مىليون 880 مىڭ يۈەن بولدى. زىرائەت تېرىلغۇ كۆلىمى 3650 گېكتار بولۇپ، 11 مىڭ 316 توننا ئاشلىق، 1876 توننا پاختا ئېلىندى. يېڭىدىن 240 گېكتار ئورمان بەرپا قىلىندى، 10 مىڭ 366 توننا مېۋە ئېلىندى. پىل ئاغىرىدا قولدا 119 مىڭ 500 توياق چارۋا قالدى. 1712 توننا گۆش، 178 توننا قوي يۇشى، 186 توننا تۇخۇم ئېلىندى.

سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 12 مىليون 260 مىڭ يۈەنگە يەتتى. 1779 توننا بۇغداي ئۇنى، 256 توننا سوغۇق ئىچىملىك ئىشلەپچىقىرىلدى. بىناكارلىق كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 19 مىليون 140 مىڭ يۈەنگە، ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 79 مىڭ 402 كۋادرات مېتىرغا يەتتى. ترانسپورت كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 2 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە، يۈك ئوبوروت مىقدارى 9 مىليون 641 مىڭ 600 توننا - كىلومېتىرغا، يولۇچى ئوبوروت مىقدارى 7 مىليون 959 مىڭ 800 ئادەم - كىلومېتىرغا يەتتى. پۇقراۋى ئاپتوموبىل 1180گە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە يۈك ئاپتوموبىلى 50. يىللىق ترانسپورت تىجارىتى كىرىمى 5 مىليون 93 مىڭ يۈەن بولدى، بۇنىڭ ئىچىدە يەككە ترانسپورت كەسپىنىڭ تىجارەت كىرىمى 4 مىليون 433 مىڭ يۈەن بولۇپ، % 87.04 نى ئىگىلىدى.

سودا كەسپىنىڭ قوشۇلما قىممىتى 37 مىليون 970 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە تاشقى سودىنىڭ 28 مىليون

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ ھەرقايسى شىلىرىنىڭ تۇرۇشلۇق ئورۇنلىرى ۋە ئۇلارغا قاراشلىق تۈەن - مەيدانلار

ئورۇن	تۇرۇشلۇق ئورنى	قارمىقىدىكى تۈەن - مەيدانلار
يېزا ئىگىلىك 1 - شىسى	ئاقسۇ شەھىرى	1، 2، 3، 4، 5، 6، 7، 8، 9، 10، 11، 12، 13، 14، 15، 16 - تۈەن - مەيدانلار
يېزا ئىگىلىك 2 - شىسى	كورلا شەھىرى	21، 22، 23، 24، 25، 26، 27، 28، 29، 30، 31، 32، 33، 34، 35، 36، 223 - تۈەن - مەيدانلار
يېزا ئىگىلىك 3 - شىسى	قەشقەر شەھىرى	41، 42، 43، 44، 45، 46، 47، 48، 49، 50، 51، 52، 53 - تۈەن - مەيدانلار، پەيزاۋات باش مەيدانى، شەرق شامىلى باش مەيدانى، قىزىل بايراق دېھقانچىلىق مەيدانى، يەكەن دېھقانچىلىق مەيدانى، قاغىلىق 2 - فېرمىسى، تويۇن فېرمىسى

61 ، 62 ، 63 ، 64 ، 65 ، 66 ، 67 ، 68 ، 69 ، 70 ، 71 ، 72 ، 73 ، 74 ، 75 ، 76 ، 77 ، 78 ، 79 - تۇەن - مەيدانلار، بەشدۆڭ دېھقانچىلىق مەيدانى، سورت يېتىشتۈرۈش مەيدانى	غۇلجا شەھىرى	يېزا ئىگىلىك 4 - شىسى
81 ، 82 ، 83 ، 84 ، 85 ، 86 ، 87 ، 88 ، 89 ، 90 ، 91 - تۇەن - مەيدانلار	بورتالا شەھىرى	يېزا ئىگىلىك 5 - شىسى
101 ، 102 ، 103 ، 105 ، 106 ، 107 ، 108 ، 109 ، 110 ، 111 - تۇەن - مەيدانلار، فاشاۋخۇ، شىنخۇ، جۇنخۇ، باشلار ئىتتىپاقى، ليۇيۇنخۇ، تۇدۇنزى، قىزىل بايراق، گۇچۇڭ، بېيتاسەن دېھقانچىلىق مەيدانلىرى، بېيتاشەن فېرمىسى	ۋۇجياچۇ شەھىرى	يېزا ئىگىلىك 6 - شىسى
123 ، 124 ، 125 ، 126 ، 127 ، 128 ، 129 ، 130 ، 131 ، 137 - تۇەن - مەيدانلار	كۈيتۇڭ شەھىرى	يېزا ئىگىلىك 7 - شىسى
121 ، 122 ، 132 ، 133 ، 134 ، 135 ، 136 ، 141 ، 142 ، 143 ، 144 - تۇەن - مەيدانلار، شىخەنزە باش مەيدانى، 147 ، 148 ، 149 ، 150 - تۇەن - مەيدانلار، زىنجۇەن نەسىللىك قوي فېرمىسى، 152 - تۇەن - مەيدان	شىخەنزە شەھىرى	يېزا ئىگىلىك 8 - شىسى
161 ، 162 ، 163 ، 164 ، 165 ، 166 ، 167 ، 168 ، 169 ، 170 - تۇەن - مەيدانلار، ئىتتىپاق دېھقانچىلىق مەيدانى	دۆربىلجىن ناھىيىسى	يېزا ئىگىلىك 9 - شىسى
181 ، 182 ، 183 ، 184 ، 185 ، 186 ، 187 ، 188 ، 189 ، 190 - تۇەن - مەيدانلار، چىڭگىل دېھقانچىلىق مەيدانى	ئالتاي شەھىرى بېيتۇن بازىرى	يېزا ئىگىلىك 10 - شىسى
1 - تۇەن (بىڭتۇەن يول - كۆۋرۈك باش شىركىتى)، 2 - تۇەن (بىڭتۇەن 8 - بىناكارلىق شىركىتى)، 3 - تۇەن (بىڭتۇەن 3 - بىناكارلىق شىركىتى)، 4 - تۇەن (بىڭتۇەن 4 - بىناكارلىق شىركىتى)، 5 - تۇەن (بىڭتۇەن 5 - بىناكارلىق شىركىتى)، 6 - تۇەن (بىڭتۇەن 6 - بىناكارلىق شىركىتى)، 7 - تۇەن (بىڭتۇەن 1 - بىناكارلىق شىركىتى)، 8 - تۇەن (بىڭتۇەن 9 - بىناكارلىق شىركىتى)، بېيىشىن يول - كۆۋرۈك قۇرۇلۇشى چەكلىك پاي شىركىتى	تۇرۇمچى شەھىرى	بىناكارلىق قۇرۇ- لۇش شىسى
104 - تۇەن - مەيدان، مەنىڭ دېھقانچىلىق مەيدانى، 1 - ماي دېھقانچىلىق مەيدانى، تۇدۇنخابا دېھقانچىلىق مەيدانى، شىسەن دېھقانچىلىق مەيدانى، ئۆي قۇشلىرى باقمىچىلىق مەيدانى	تۇرۇمچى شەھىرى	يېزا ئىگىلىك 12 - شىسى
قىزىل يۇلتۇز 1 -، قىزىل يۇلتۇز 2 -، قىزىل يۇلتۇز 3 -، قىزىل يۇلتۇز 4 - دېھقانچىلىق مەيدانلىرى، ساقا، راکتا، ليۇشۇچۇەن دېھقانچىلىق مەيدانلىرى، قىزىل يۇلتۇز 1 -، قىزىل يۇلتۇز 2 - چارۋىچىلىق فېرمىلىرى، نوم دېھقانچىلىق مەيدانى، 221 - تۇەن - مەيدان، قىزىلتاغ دېھقانچىلىق مەيدانى	قۇمۇل شەھىرى	يېزا ئىگىلىك 13 - شىسى
47 - تۇەن - مەيدانى، گۇما دېھقانچىلىق مەيدانى، 1 - فېرما	خوتەن شەھىرى	يېزا ئىگىلىك 14 - شىسى

شەخسلەر

ئىلغار شەخسلەر

2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشكەنلەرنىڭ قىسقىچە ئىش - پائالىيەتلىرى

سۇن لىمىن ئايال، كومپارتىيە ئەزاسى، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، ئۈرۈمچى شەھەرلىك 4 - باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ ئالىي ئوقۇتقۇچىسى. ئۇ ئىلغار مائارىپ ئىدىيىسىگە

ۋە بىر قەدەر يۇقىرى ئوقۇتۇش نەزەرىيىۋى سەۋىيىسىگە ئىگە، ئۇ دەرسلىكنىڭ چوڭقۇرلۇق ۋە كەڭلىك دەرىجىسىنى توغرا ئىگىلەپ، ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئىجادىي ۋە جانلىق قوللىنىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ماھارىتىنى يېتىلدۈرۈشكە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىپ، مەنزىرىلىك ئوقۇتۇش، نىشانلىق ئوقۇتۇش، بۆلەكلەرنى گۇرۇپپىلاش تەجرىبىسى قاتارلىق ئوقۇتۇش ئىسلاھاتى ئەمەلىيىتىنى پائال ئېلىپ باردى. 1998 - يىلى ۋە 2000 - يىلى «تەڭرىتاغ رايونىدا ساپا مائارىپىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش بويىچە تىل - ئەدەبىيات ئوقۇتۇش ئەندىزىسى — سۇن لىمىننىڭ ئوقۇتۇش ئالاھىدىلىكى مۇھاكىمە كۆرىكى»

ئۆتكۈزۈلۈپ، ئوقۇتۇش مۇتەخەسسسىلىرى، ئوقۇتقۇچىلار ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى. ئۇ «ئوقۇتقۇچىنى يېتەكچى، ئوقۇغۇچىنى ئاساس» قىلىدىغان «ھەمراھلارچە ئۆگىنىش ئۇسۇلى» ئاساسىدىكى ئوقۇتۇش ئەندىزىسىنى يارىتىپ، دېموكراتىيە كەيپىيات بەرپا قىلدى ۋە ئۆگىتىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەپەككۈر ئۇچقۇنلىرىنى قوزغىدى، ئۇنىڭ بۇ ئەندىزىسى تەڭرىتاغ رايونلۇق مائارىپ ئىدارىسى تەرىپىدىن كېڭەيتىلدى ۋە ئۆگىنىشكە تونۇشتۇرۇلدى. ئۇ 2000 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى، 2001 - يىلى ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە تايانچ ئوقۇتقۇچى بولۇپ باھالاندى، 2002 - يىلى «دۆلەت دەرىجىلىك ئەسەر ھالقىغان باغۋەنلەر قۇرۇلۇشى بويىچە تەربىيىلىنىش لايىھە تىنچىسىگە، ئۈرۈمچى 9 - بەش يىللىق ئوقۇتۇش پەن تەتقىقاتى نەتىجىسى بويىچە 2 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك 1 - ماي ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

لى جىنچاڭ كومپارتىيە

ئەزاسى، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، ئۈرۈمچى داۋان ئۆي - زېمىن تەرەققىيات چەكلىك شىركىتىنىڭ ئالىي

لى جىنچاڭ باتۇرلۇق بىلەن يېڭىلىق يارىتىپ، خۇشاللىق بىلەن تۆھپە قوشۇپ، ھەممىلا ئىشتا «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى بولۇپ سايلاندى، 1999 - يىلى «مەملىكەت بويىچە مۇنەۋۋەر باشقۇرغۇچى خادىم» دېگەن نامغا ئېرىشتى، 2000 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنىچىسى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك 1 - ماي ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

ۋاڭ گوجۈەن كومپارتىيە

ئەزاسى، ئالىي مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە. شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى

مۇھىت گېگىنىسى كادىراتىنىڭ پروفېسسورى. ئۇ چېگرا رايوندا يىلتىز تارتىپ، ئالدىنى ئېلىش مېدىتسىناسىغا ئۆزىنى بېغىشلاپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجە ياراتتى. 1993 - يىلى شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتىدا جۇڭگونىڭ غەربىي شىمال، شىمالىي جۇڭگو، شەرقىي شىمال رايونلىرىدىكى ئالىي مەكتەپلەر ئىچىدە بىرىنچى بولۇپ مۇھىت گېگىنىسى بويىچە دوكتورلۇق ئۇنۋانى بېرىشكە ھوقۇقلۇق نۇقتا تەسىس قىلىندى. 1980 - يىلى جۇڭگو چوڭ قۇرۇقلۇقىدا تۇنجى يەرلىك ئارىسېن بىلەن زەھەرلىنىش بايقالدى، ۋاڭ گوجۈەن مۇتەخەسسسلەرگە باشلامچىلىق قىلىپ، ئارىسېن بىلەن زەھەرلىنىشنىڭ ئالاھىدىلىكلىرىنى سىتېمىلىق شەرھىلەپ، ئارىسېن بىلەن زەھەرلىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشنىڭ مۇكەممەل لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ ۋە يولغا قويۇپ، جۇڭگونى مۇشۇ ساھەدە دۇنياۋى ئىلغار سەۋىيىگە يېتىشكە مۇۋەپپەقىيەت قىلدى، ئۇنىڭ «شىنجاڭدىكى يەرلىك فىكتور، ئارىسېن ۋە ئۇلار ئارقىلىق بىرلەشمە زەھەرلىنىش ئۈستىدە تەتقىقات» قاتارلىق مۇۋەپپەقىيەتلىرى دۆلەت دەرىجىلىك، ئۆلكە - مىنىستىرلىك دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتى بويىچە 13 تۈرلۈك مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇ 1994 - يىلى دۆلەت ئىچىدە بىرىنچى بولۇپ «مۇھىت - گېن

تەجرىبىخانىسى» قۇرۇپ، ئارىسېننىڭ رولىغا ئالاقىدار گېننىڭ 35نى تېپىپ چىقتى. ئۇ ئادەمنى ئاساس قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، بىمارلارنى ئەلا بىلىپ، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا بېرىپ كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش ئۈچۈن تەر ئاققۇزدى. 1992 - يىلى ئۇنىڭغا گوۋۇيۈەن تەرىپىدىن ھۆكۈمەتنىڭ ئالاھىدە ياردەم تەمىناتى بېرىلدى، 1995 - يىلى دۆلەت مۇھىت ئاسراش باش ئىدارىسى تەرىپىدىن «مەملىكەت بويىچە مۇھىت تەربىيىسىدىكى ئىلغار شەخس» دېگەن نام بېرىلدى. شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمەت تەرىپىدىن 1995 — 1999 - يىللىق ۋە 2000 — 2004 - يىللىق مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسسى دېگەن نام بېرىلدى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك 1 - ماي ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

دۇڭ جاۋۋۇ كومپارتىيە

ئەزاسى، ئالىي مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى

ژۇرناللار تەھرىراتىنىڭ باشلىقى قوشۇمچە باش مۇھەررىرى، تەتقىقاتچى. ئۇ كەسپىي ئىقتىساد نەزەرىيىسى تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللىنىپ كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى ياراتتى. شەخسىي ئەسەردىن بىرنى نەشر قىلدۇردى، كوللېكتىپ ئىلمىي ئەسەردىن 10 نى يېزىش، تەھرىرلەشكە قاتناشتى، تەخمىنەن 900 مىڭ خەتلىك 110 پارچە ئىلمىي ماقالە ۋە تەكشۈرۈش دوكلاتى ئېلان قىلدى. ئۇ ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتى رېئاللىق ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇشتا باشتىن - ئاخىر ئىزچىل چىڭ تۇرۇپ كەلدى،

1980 - يىلىدىن بۇيان بىگىتۇەن ئىسلاھاتى، نېفىت - تەبىئىي گاز بايلىقىنى ئېچىش، چارۋىچىلىقنى تەكشۈرۈش قاتارلىق ساھەلەرگە دائىر تۈرلۈك تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىش پائالىيەتلىرىگە كۆپ قېتىم قاتناشتى. 1990 - يىلى ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ژۇرناللار تەھرىراتىغا يۆتكەلگەندىن بۇيان، ژۇرنال چىقىرىشنىڭ توغرا فاكىتىدا چىڭ تۇرۇپ، ئاپتونوم رايوننىڭ تەرەققىياتى ۋە مۇقىملىقى ئۈچۈن تىرىشىپ خىزمەت قىلدى، ئۇنىڭ باشچىلىقىدىكى 3 خىل ژۇرنال ئۇدا 2 يىل ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر ئىجتىمائىي پەن ژۇرنالى بولۇپ باھالاندى. ئۇ ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتىنى تەشۋىق قىلىش، ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلەپ، لەنجۇ ھەربىي رايونى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمى تەرىپىدىن 30 نەچچە قېتىم ئىلمىي دوكلات بېرىشكە تەكلىپ قىلىندى. ئۇ 1996 - يىلى شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمەت تەرىپىدىن مۇنەۋۋەر كەسپىي تېخنىكا خادىمى بولۇپ باھالاندى، 2000 - يىلى شۇ ئارقىلىق ھۆكۈمەت تەرىپىدىن ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئىلغار خىزمەتچى دېگەن نام بېرىلدى، 2001 - يىلى گوۋۇيۈەن تەرىپىدىن ھۆكۈمەتنىڭ ئالاھىدە ياردەم تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولىدىغان مۇتەخەسسسى دېگەن نام بېرىلدى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك 1 - ماي ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

رابىگۈل ئىمىن كومپارتىيە

ئەزاسى، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، شۇ ئارقىلىق باشقۇرۇش ئىدارىسى قاغىلىق تاشيول باش ئۇچاستىكىسى ئاچاز تاشيول ئۇچاستىكىسى بەشتېرەك يول ئاسراش پونكىتىنىڭ باشلىقى، ئالىي يول ئاسراش ئىشچىسى. ئۇ خىزمەتكە قاتناشقان 15 يىلدىن بۇيان، 20 دىن ئارتۇق ئاچا -

سىغىلغا باشلامچىلىق قىلىپ، يول ئاسراش خىزمىتىنى كارامەت ياخشى ئورۇنداش بىلەن بىرگە، ئارمىيىنى ھىمايە قىلىش، خەلققە قۇلايلىق يارىتىش، «مېھىر - شەپقەت» يەتكۈزۈپ نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ئوخشاش پائالىيەتلەرنى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇپ، جەمئىيەتنىڭ ياخشى باھاسىغا ۋە ئالاھىدە ماختىشىغا سازاۋەر بولۇپ كەلدى. ئۇ تاشيول باش ئۇچاستىكىسىنىڭ تەلىمى بويىچە، ئىچكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يول ئەھۋالىنى مۇقىملاشتۇرۇپ، يول ئاسراش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈپ، تاشيول ئاسراشتىكى تۈرلۈك كۆرسەتكۈچ تەلەپلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئورۇندىدى ھەمدە تاشيول ئاسراشتا خېرىدار چاقىرىش تۈزۈمىنى يولغا قويدى. «كۆپ ئىشلىگەنلەر كۆپ ئېلىش، ئاز ئىشلىگەنلەر ئاز ئېلىش» تەك تەقسىمات پرىنسىپىغا ئاساسەن، مىقدارغا قاراپ بېرىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، ۋەزىپىنى ئورۇنداش بىلەن مائاشنى ئۆزئارا باغلاپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى تولۇق قوزغاپ، خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلدى. 1994 - يىلى شىنجاڭنى ئىچكىش - گۈللەندۈرۈش مېدالىغا ئېرىشتى، 1998 - يىلى قاتناش مىنىستىرلىكى، كادىرلار مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە قاتناش سىستېمىسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى. 1999 - يىلى شىنجاڭدىكى 10 نادر ياشنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى. 2000 - يىلى شۇ

ئار ئاياللار بىرلەشمىسى تەرىپىدىن ئون كەسىپتىكى 100 نادر ئايالنىڭ بىرى 8 - مارت «قىزىل بايراقدارى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

ياڭ بىنخىشېڭ كومپارتىيە ئەزاسى، ئاسپىرانتلىق مەلۇماتىغا ئەمگەك ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ باشلىقى، پارتكوم شۈجىسى، ئالىي مەسئۇل سىياسىي خادىم. 1976 - يىلى ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرۇپ ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىغا خىزمەتكە

تەقسىم قىلىنغان. ئۇ 28 يىلدىن بۇيان بېرىلىپ خىزمەت ئىشلەپ، ئىش ئورنىنى سۆيۈپ كەسىپنى قەدىرلەپ، ئۆز خىزمىتىگە سادىق بولۇپ، تىرىشىپ تۆھپە يارىتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ھىمايىسىگە ۋە يۇقىرىنىڭ مۇئەييەنلەشتۈرۈشى ۋە تەقدىرلىشىگە ئېرىشكەن. ئۇ 1999 - يىلى زاۋۇت باشلىقى، پارتكوم شۈجىسى بولۇپ، كارخانا قايتىدىن تەشكىللەنگەن ۋە تۈزۈم ئۆزگەرتكەندىن كېيىنكى بىرىنچى نۆۋەتلىك زاۋۇت باشلىقى بولدى. ئۇ «قايتا ئىگىلىك تىكلەش» تەرەققىيات تەسۋۈۋۇرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئىسلاھات ۋە تەرەققىياتقا دائىر تۈرلۈك خىزمەتلەرنى ئاكتىپ قانات يايدۇرۇپ، 5 يىل تىرىشىش ئارقىلىق كارخانىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە ئىگىلىك باشقۇرۇشىدا كۆرۈنەرلىك نەتىجە ياراتتى. 2001 - 2002 - يىللىرى زىيان بىلەن پايدىنى تەڭلەشتۈرۈپ ۋە ئازراق پايدا ئېلىپ،

جۇڭگو نېفىت گۇرۇھى چۈشۈرگەن پايدىنى سىناش كۆرسەتكۈچىنى ئورۇنداپ زىيان تارتىش قالمىقىنى چۆرۈپ تاشلىدى، باش زاۋۇتنىڭ مۇئەييەنلەشتۈرۈلگەن ئورنى، تەرەققىيات پىكىر يولى، كاپالەت تەدبىرلىرى كەڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئېتىراپ قىلىشىغا ۋە قوللىشىغا ئېرىشتى. ئۇ 2000 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى ئىچكىش - گۈللەندۈرۈش مېدالىغا ئېرىشتى. 2002 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە جان - دىل بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە تايانغان ياخشى رەھبەر بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

لو رېنچۈەن كومپارتىيە ئەزاسى، ئالىي مەكتەپ مەلۇماتىغا ئەمگەك شىنجاڭ 3 - ئىستانوك زاۋۇتىنىڭ ئالىي

ئىنژېنېرى. 1990 - يىلدىن بۇيان، ئۇنىڭ 24 كەشپىياتى پاتېنتقا، 2003 - يىلى بىر كەشپىياتى ئامېرىكا پاتېنتىغا، 2 كەشپىياتى بېلگىيە برويۇسىپل خەلقئارا كەشپىيات كۆرگەزمىسىدە ئالتۇن مېدالغا ئېرىشتى. ئۇنىڭ 19 پاتېنتى يولغا قويۇلۇپ، يولغا قويۇلۇش نىسبىتى %83 كە يەتتى. ئۇ 1997 - يىلى پىژنىرگىم ئىسسىق ۋە قاتتىق سوغۇققا قارساي، كۆپ قېتىم قۇملۇقنىڭ ئىچكىرىسىدىكى نېفىتلىككە كىرىپ، قايتا. قايتا سىناق ۋە تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، كاجالىكىدا ئېنېرگىيە تېجەشنىڭ يېڭى تېخنىكىسىنى ياراتتى، دىئامېتىرنى تەخشەپ، ئارىلىقنى ئۆزگەرتىش يولى بىلەن ئېنېرگىيە تېجەش يېڭى

دۆلەت ئېلېكتىر شىركىتى، مەملىكەت بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن كەپشەرلەش تېخنىكىسى مۇسابىقىلىرىدە شىنجاڭ ئۈچۈن شان - شەرەپ كەلتۈرۈپ، شىنجاڭنىڭ كەپشەرلەش تېخنىكىسى مەملىكەتلىك مۇسابىقىلىرىدە ئارقىدا قالغان ۋەزىيەتنى بۇزۇپ تاشلىدى. ئۇ ھازىرغا قەدەر كەپشەر ئىشچىلىرىنى تەربىيەلەش بويىچە ئېچىلغان 7 قارار كۇرستا ئوقۇتقۇچى بولۇپ، پارقازان بېسىملىق قاچىلىرىنى كەپشەرلەشتە لايىقەتلىك بولغان 450 تىن ئارتۇق ئىشچىنى تەربىيەلىدى، ئۇلاردىن 400 دىن ئارتۇقى ئىش ئورنىغا چىقتى، ئۇلارنىڭ كۆپ قىسمى ھازىر ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىدە كەپشەرلەش تاپانچىلىرىدىن بولۇپ قالدى، بىرمۇنچىسى تېخنىكا يېتەكچىسى ۋە ئاساسىي قانلام باشقۇرغۇچى كادىرى بولدى. ئۇ شىنجاڭ تىيەنئۇ تېرمو ئېلېكتىر ئىستانسىسىنىڭ نەچچە 10 مىليون يۈەنلىك قىممەتتىكى 130 توننىلىق پار قازىنىدىن 3نى قۇراشتۇرۇپ كەپشەرلەش ئىشىغا قاتنىشىپ، پار قازىنىنىڭ ئاساسىي گەۋدىسىنىڭ يېرىمىغا يېقىن قىسمىنى كەپشەرلەش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالدى، ئۇ كەپشەرلىگەن 5000 دىن ئارتۇق ئورۇننىڭ لايىقەتلىك نىسبىتى %100 كە يەتتى. 1989 - 2002 - يىلىغىچە شىركەت بويىچە ئۇدا ئىلغار شەخس بولۇپ باھالاندى، 2000 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى. 2002 - يىلى مەملىكەت بويىچە تېخنىكا ماھىرى

سىمبىنىسىنىڭ ئىشچىسى. ئۇ خىزمەتنى تىرىشىپ ئىشلەپ، كەمتەرلىك بىلەن ئۆگىنىپ، تىل جەھەتتىكى توسالغۇنى يېڭىپ، مەشغۇلات تېخنىكىسى ۋە ماھارىتىنى ناھايىتى تېزلا ئىگىلىۋالدى. ئۇ زاۋۇتقا ئىشقا چۈشۈپ 3 ئايدىلا ئۆز ئىشىنىڭ ھۆددىسىدىن مۇستەقىل چىقالايدىغان دەرىجىگە يەتتى. ئۇ باشقىلارغا قىزغىن مۇئامىلە قىلدى، ھەممە يەردە باشقىلارغا ياردەم قىلدى، خىزمەتدەشنىڭ بالىسى قان راكى بولۇپ قالغاندا، ئۇزاق يىللاردىن بېرى يىغقان پۇلىنى ئىئانە قىلدى. 2002 - يىلى زاۋۇتتا ئىسلاھات ئېلىپ بېرىلغاندا، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلدى، لېكىن ئۇ كەپشەتتىكى تېز ئوڭشۇلۇپ، ئالدىنقى ئېگىرىش سېخىنىڭ يىرىك يىپ ئېگىرىش ئۇچاستىكىسىغا يۆتكىلىپ كېلىپ، مەشغۇلات تېخنىكىسىنى ناھايىتى تېز ئىگىلەپ، ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسىنى ۋاقتىدا ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلدى. ئۇ 1991 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش مېدالىغا ئېرىشتى. 1992 - يىلى ئايال ماھىرلار ئۆلگىسى، 1994 -، 1995 - يىللىرى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار ئايال ئىشچى - خىزمەتچى، 1995 - يىلى مەملىكەت بويىچە توقۇمىچىلىق سانائىتىدىكى ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى. 2002 - يىلى ش ئۇ ئا ر ئاياللار بىرلەشمىسى تەرىپىدىن «8 - مارت» قىزىل بايراقدارى» ۋە 10 كەسىپ - تىكى 100 نادر ئايالنىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1- ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

ياڭ جىيەنلى كومپارتىيە ئەزاسى، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، شىخەنزە تىيەنئۇ سۇجىلىق ئېلېكتىر قۇرۇلۇشى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىدە مۇئاۋىن بەنجاڭ، ياردەمچى ئىنژېنېر. ئۇ خىزمەتنى ئەستايىدىللىق بىلەن ئىشلەپ، غەربىي شىمال رايونى،

نەزەرىيىسىنى دۆلەت ئىچىدە تۇنجى قېتىم ئوتتۇرىغا قويۇپ، كاچالكنى ئېنېرگىيە تېجەيدىغان قىلىشتا مۇرەككەپ قۇرۇلما ۋە تېخنىكىدىن پايدىلىنىشتىن باشقا يول يوق دەيدىغان نەزەرىيىمۇ خانالىقىنى بۇزۇپ تاشلىدى ھەمدە كاچالكا لايىھىلەش - نىڭ ماتېماتىكىلىق مودېلىنى تۇرغۇزۇپ، يېڭى بىر ئەۋلاد ئېنېرگىيە تېجەيدىغان كاچالكنى ياساپ چىقىش ئۈچۈن نەزەرىيىمۇ ئاساس ياراتتى. شىنجاڭ 3 - ئىستانوك زاۋۇتى ئۆتۈنۈپ بېرىلگەن باشقا زاۋۇت بىلەن بىللە 1999 - يىلىدىن تارتىپ 6000 دىن ئارتۇق ئېنېرگىيە تېجەيدىغان كاچالكا ئىشلەپچىقىرىپ، 910 مىليون يۈەن مەھسۇلات قىممىتىنى ياراتتى، يۇقىرىغا 76 مىليون 400 مىڭ يۈەن باج تاپشۇردى، نېفىتلىك ئۈچۈن 280 مىليون يۈەنلىك توك تېجەپ بەردى. ئۇ 1999 - 2000 - يىللىرى ئاپتونوم رايوننىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشتى، 1998 - يىلى ئاپتونوم رايون تەرىپىدىن مۇنەۋۋەر كەشپىياتچى بولۇپ باھالاندى، 2002 - يىلى ش ئۇ ئا ر پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن كۆرۈنەرلىك تۆھپە ياراتقان مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسسى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

روشنەنگۈل مامۇت كومپارتىيە ئەزاسى، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ «1 - ئىيۇل» توقۇمىچىلىق فابرىكىسى 2 - فابرىكىسى ئالدىنقى يىپ ئېگىرىش سېخى 4 -

دېگەن نامغا ئېرىشتى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

دىڭ جىيەنخۇا كومپارتىيە

ئەزاسى، ئاسپىرانتلىق مەلۇماتىغا ئىگە، قەشقەر شەھەرلىك شەھەر مەمۇرىي قۇرۇلۇش چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ مۇدىر ئىنژېنېرى. ئۇ

قۇرۇلۇش قىلىشنىڭ تېخنىكىلىق خىزمىتىگە مەسئۇل ئىدى، ئۇنىڭ كۆڭۈل قويۇپ لايىھىلىشى بىلەن، شىركەت قەشقەر شەھەرلىك غەربىي دىيار يولى، كوئېنلۇن يولى، بويىز ئىستانسىسى مەيدانى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنى ئۈستىگە ئالدى، قۇرۇلۇش قىلىش مەھسۇلات قىممىتى 22 مىليون يۈەنگە يېتىدۇ، قۇرۇلۇشلارنىڭ لايىھەلىك بولۇش نىسبىتى، ئەلالىق نىسبىتى %100 كە يېتىپ، شىركەتنىڭ مەھسۇلات قىممىتى، ئەلالىق نىسبىتىدە تارىختىكى يېڭى، يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. 2000 - 2002 - يىلغىچە قۇرۇلۇش قىلىش مەھسۇلات قىممىتى 180 مىليون يۈەنگە، يۇقىرىغا تاپشۇرۇلغان پايدا - باج 5 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە، ساپ پايدا 650 مىڭ يۈەنگە، تۇراقلىق مۈلۈكنىڭ قوشۇلما قىممىتى 18 مىليون يۈەنگە يېتىپ، شىركەت زىيان تارتىدىغان ھالەتتىن پايدا ئالىدىغان ھالەتكە ئۆتتى.

دىڭ جىيەنخۇا ئىشلىگەن مۇمكىنچىلىك دوكلاتى تېخنىكىلىق گۇۋاھلىقىدىن ئۆتكەندىن كېيىن، شىركەت بېتون تۇرۇبا ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىدىن 2-نى كىرگۈزۈپ، قەشقەر ۋىلايىتىدە بېتون

تۇرۇبا ئىشلەپچىقىرىلماي كەلگەن تارىخىي بوشلۇقنى تولدۇردى. شىركەت دىڭ جىيەنخۇانىڭ باشلامچىلىقىدا، جەنۇبىي شىنجاڭ بويىچە شەھەر مەمۇرىي قۇرۇلۇشى كەسپىدە بىرىنچى بولۇپ ISO9002 سۈپەت سىستېمىسى گۇۋاھلىقىدىن ئۆتتى. دىڭ جىيەنخۇا قائىدە-تۈزۈملەرنى تۈزۈپ ۋە مۇكەممەلەشتۈرۈپ، «ئۈچىنى تەكشۈرۈشنى نەقلىشتۈرۈش، بىرنى نازارەت قىلىشنى يۈرۈشلەشتۈرۈش، تۈرلەر بويىچە ئۆتكەنلى ئىگىلەش، بىر قېتىمدا ئەلا دەرىجىگە يەتكۈزۈش» نى ئىشقا ئاشۇردى. دىڭ جىيەنخۇا 2000 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى، 2002 - يىلى قەشقەر شەھەرلىك قۇرۇلۇش ئىدارىسى تەرىپىدىن ئىلغار خىزمەتچىسى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

سۈي دېڭىشىيەن كومپارتىيە ئەزاسى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» پولات-تۆمۈر گۇرۇھى شىركىتىنى يامانۇ كانچىلىق شىركىتى قېزىش - ئېچىش مەشغۇلات رايونىنىڭ باش شوپۇرى، ئۇ ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە باشلامچىلىق قىلىپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش، ئۈسكۈنە باشقۇرۇش، تەننەرخنى

كونترول قىلىش قاتارلىق جەھەتلەردىكى ئىشلارنى چىڭ تۇتۇپ ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، 10 - نومۇرلۇق بۇرغىلاش ئىستانكىسى ئىشچى - خىزمەتچىلىرى قوشۇنىنى ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىدىغان يۇقىرى ساپالىق قوشۇنغا ئايلاندۇرۇپ،

تۈرلۈك ۋەزىپىلەرنى تالىشىپ ياخشى ئورۇنداپ، قوشۇننىڭ خىزمىتىنى ئىلغار خىزمەت ھالىتىگە كىرگۈزدى. ئۇ تەجىربىلەرنى ماھىرلىق بىلەن يەكۈنلەپ، ئۈسكۈنىلەرنى كۈندىلىك ئاسراشقا ئەھمىيەت بېرىپ، ئۈسكۈنىلەرنىڭ ساق بولۇش نىسبىتىنى %98.38 كە يەتكۈزۈپ، يىللىق ئىشلەپچىقىرىش ۋەزىپىسىنى %187.5 ئورۇنداپ، يەككە ماشىنىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىدا يېڭى سەۋىيە يارىتىپ، كارخانىنى كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئىگە قىلدى. ئۇ تەننەرخ ئۆتكىلىنى چىڭ ئىگىلەپ، كۈنلىرىنى رېمونت قىلىش، كېرەكسىزلىرىدىن پايدىلىنىش پائالىيىتىنى ئىزچىل قانات يايدۇردى، تۆشۈك تەشكۈچى ئاساسلىق ئىستانوك بۆلەكلىرىنى تېخنىكا جەھەتتىن يېڭىلاپ، پەقەت مۇشۇ تۈردىلا تەننەرخنى 38 مىڭ 544 يۈەن تېجەپ قالدى، لايىھەلىك بولۇش نىسبىتىنى %99 تىن يۇقىرى سەۋىيىدە ساقلاپ، 7 يىل ھادىسىدىن خالى بولۇشنى ئىشقا ئاشۇردى. ئۇ 1997 - 1999 - يىللىرى «1 - ئاۋغۇست» پولات-تۆمۈر گۇرۇھى شىركىتىنى بويىچە ئىشلەپچىقىرىش ئۈلگىسى بولۇپ باھالاندى، 2000 - 2002 - يىللىرى گۇرۇھ شىركىتىنى بويىچە ئەمگەك نەمۇنچىسى بولۇپ باھالاندى. 2001 - يىلى ئاپتونوم رايوننىڭ بىۋاسىتە قاراشلىق دۆلەت كارخانىلىرى بويىچە مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى بولۇپ باھالاندى. 2001 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى ئېچىش، گۈللەندۈرۈش مېدالىغا ئېرىشتى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

بۇخەلچە روزىمەت كومپارتىيە ئەزاسى، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، خوتەن توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ مۇئاۋىن باش ئىنژېنېرى. ئۇ خېلى كۈچلۈك رەھبەرلىك ئىقتىدارىغا ئىگە

بولۇپ، ئۆگىنىشكە ماھىر، يول ئېچىشقا جۈرئەتلىك، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ياخشى ئىش ۋە ئەمەلىي ئىش قىلىپ بەردى، ئۇ باشقۇرۇشنى چىڭ تۇتۇپ، ئىقتىسادىي مەسئۇلىيەت تۈزۈمى بويىچە سىناش سالمىقىنى ئاشۇردى. مەھسۇلات سۈپىتىنى، مەشغۇلاتىنى، ھۈنەر - سەنئەتنى باشقۇرۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ، يېڭى مەھسۇلات يارىتىشقا پائال تەشكىلاتچىلىق قىلىپ ۋە قاتنىشىپ، فابرىكىنىڭ «65111» جارجات مەھسۇلاتىنىڭ سۈپىتىنى قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار سەۋىيىگە يەتكۈزدى، ئىشلەپچىقارغان «10206» مەشۇت، «12102» گىرېپىستىن، «10152» گىرېپىستىننىڭ سۈپىتى دۆلەت ئۆلچىمىگە يەتتى. ئۇ 1994 - يىلى قاتناشقان «56 — 44» رەخت توقۇش ئىستانوكنىڭ ئېنىنى كېڭەيتىش قۇرۇلۇشى خوتەن ۋىلايىتى بويىچە 2 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. 1996 - يىلى قاتناشقان SGD652 تىپلىق دۇخاۋا توقۇش ئىستانوكنى كېڭەيتىپ قوللىنىش تۈرى خوتەن ۋىلايىتى بويىچە 1 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. ئۇ 2002 - يىلى خوتەن ۋىلايىتى بويىچە «8 - مارت» قىزىل بايراقدارى، مەملىكەت بويىچە توقۇمىچىلىق ساھەسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

سۇڭ شىشىڭ كومپارتىيە

ئەزاسى، باشلانغۇچ مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، سۇجىلىق نازارىتى ماناس دەرياسى

ۋادىسى باشقارمىسى شەرقىي قىرغاق 1 - پونكىتىنىڭ ئالىي دەرىجىلىك ئىشچىسى. ئۇ نەچچە 10 يىلنى بىر كۈندەك ئۆتكۈزۈپ، كەسپى بىلىملەرنى قېتىرقىنىپ ئۆگىنىپ، كۆپ خىل تېخنىكىنى ئىگىلىدى. قولدا ئايلاندۇرۇلدىغان كۈنچە توما تاقىقىنى توك بىلەن ھەرىكەتلەندۈرۈلدىغان توما تاقىقىغا ئۆزگەرتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك سىجىللىقىنى يەڭگىللىتىپ، كەلكۈن سۈپىتىنىڭ ئوخشاشلۇق ئۆتۈشىگە كاپالەتلىك قىلىپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشتا ھەل قىلغۇچ رول ئوينىدى، يېرىم ئاپتوماتىك ئېقىم ئۆلچەش ئەسۋابى نورمال ئىشلىمەس بولۇپ قالغاندا، مۇقىم سىيرىلما غالتەك بىلەن بوشتىش - چىڭىتىش خادىمىنى ئۇلاش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ، سۈركىلىشنى كۈچەيتىش ئارقىلىق سىيرىلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، سۇ ئۆلچەشنىڭ توغرىلىق نىسبىتىنى ئاشۇردى. 2000 - يىلى باش غول ئۆستەڭ ۋە قۇم چىقىرىۋېتىش يولىنى ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشىدا كۆرۈلگەن ۋىنتا ئېگىلىپ كېتىش، توما سۇپىسىدىكى ئورنى يۆتكىلىشكە ئوخشاش مەسىلىلەر ئۈستىدە تەتقىقات ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش ئېلىپ بېرىپ، تاقاققا مۇساپە ۋىكىليۇچاتېلى ئورنىتىش ئارقىلىق ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇپ، خەتەر كوئېففىتسېنتىنى تۆۋەنلەتتى. ئۇ 1989 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە

مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى بولۇپ باھالاندى، 1996 — 2002 - يىللىرى ئۇدا 7 يىل باشقارما بويىچە ئىلغار ئىشلەپچىقارغۇچى بولۇپ باھالاندى، 2002 - يىلى مەملىكەت بويىچە سۇجىلىق سىستېمىسىدىكى ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

ئىسپائىل ساۋۇت كومپارتىيە ئەزاسى، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، چەرچەن ناھىيىلىك كۆمۈر كېنى كان قۇدۇقى ئىسپائىل.

نىڭ باشلىقى. ئۇ كۆمۈر كان ئىشلەپچىقىرىشنىڭ 1 - سېپىدە 20 يىلدىن ئارتۇق ئىشلىدى، ئۇ باشتىن - ئاخىر كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ نەمۇنىلىك، باشلامچىلىق رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، دۆلەتنىڭ مال - مۈلكىنى قوغدىدى، كەسكىن تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، دۇچ كەلگەن خەتەرلەرنى بىر - بىرلەپ تۈگىتىپ، كارخانا مال - مۈلكىنىڭ ۋە كان ئىشچىلىرىنىڭ بىخەتەرلىكىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى. ئۇ جاپادا ئالدىدا، ھالاۋەتتە كەينىدە تۇرۇپ، جاپا - مۇشەققەتتىن باش تارتماي، كاننىڭ خىزمىتى ئۈچۈن ئۇن - تۈنسز تۆھپە قوشتى، ئۇ مەن كان بىلەن بىللە مەۋجۇت بولۇپ تۇرسەن، كان گۈللەنسە مەن گۈللىنمەن دېگەن روھ بىلەن بارلىقىنى كارخانىغا بېغىشلىدى. ئىش بېجىرىشتە ئىزچىل ئادىل بولۇپ، كەڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ھۆرمىتىگە ۋە ياخشى باھاسىغا ئېرىشىپ كەلدى. ئۇ ئۈمۈمىيلىققا ئەھمىيەت

بېرىپ مۇقىملىقىنى قوغداپ، كەسىپ ئەخلاقىغا ھۆرمەت قىلىپ، دۆلەتتىن قانۇن ۋە قائىدە - نىزاملارغا، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش تەلپىگە رىئايە قىلىپ، كارخانىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە تۈرلۈك ئىشلار ئۈچۈن تۆھپە قوشتى. 1999 . 2000 . 2001 - يىللىرى ناھىيە دەرىجىلىك، ئوبلاست دەرىجىلىك، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك ئەمگەك نەمۇنىچىسى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1- ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

ئاممىنە سابىت كومپارتىيە ئەزاسى، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، ئاۋات ناھىيىلىك باش ئىشچىلار

ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇدىر دەرىجىلىك بۆلۈم ئەزاسى. ئۇ كۆپ يىل ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتىنى ئىشلەش جەريانىدا، سىياسىي ئىدىيىۋى جەھەتتە ئالدىدا مېڭىشتا چىڭ تۇرۇپ، ساپاسىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆستۈردى؛ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتىدە يېڭىلىق يارىتىشتا چىڭ تۇرۇپ، جاسارەت بىلەن ئى - ئى ئىشلارنى قىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغدىدى؛ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئۆز قۇرۇلۇشىغا ئەھمىيەت بېرىپ، ئاساسىي قاننام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، ناھىيىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتىنىڭ «مۇھىم نۇقتىسى گەۋدىلەندۈرۈشتە قوغداشنى تۇتۇش، ئۆزىنى كۈچەيتىشتە قۇرۇلۇشنى تۇتۇش» تىن ئىبارەت پىكىر

يولىنى شەكىللەندۈردى. 2002 - يىلى ناھىيە بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇش نىسبىتىنى %100 كە، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا كىرىش نىسبىتىنى %98 كە يەتكۈزدى. ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىگە پائال قاتنىشىپ، كارخانىلارنىڭ دۆلەتنىڭ ئەمگەك، سەھىيە ئالاقىدار قانۇن - نىزاملارنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈپ تۇردى؛ كارخانىنى دېموكراتىك يول بىلەن باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، كارخانا ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇشنى يولغا قويۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى چىڭ تۇتتى. 1994 - يىلدىن 2002 - يىلغىچە ئاقسۇ ۋىلايىتى بويىچە ئۇدا مۇنەۋۋەر ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمەتچىسى بولۇپ باھالاندى. 1998 - يىلى ش ئۇ ئار باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەرىپىدىن مۇنەۋۋەر ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمەتچىسى بولۇپ باھالاندى. 2001 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش مېدالىغا ئېرىشتى، 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

ئەركىن يۈسۈپ كومپارتىيە ئەزاسى، ئالىي مەكتەپ مەلۇماتىغا ئىگە، ئىلى قازاق ئاپتونوم ئوبلاستى

«دوستلۇق» دوختۇرخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، مۇدىر ۋىراج، ئۇ خىزمەتكە قاتناشقاندىن بۇيان، تىببىي داۋالاش

تېخنىكىسىنى قېتىرىشىپ ئۆگىنىپ، دوختۇرخانىنىڭ مىكروفىرۇرگىيە بۆلۈمى، شەكىل تۈزۈش فىرۇرگىيە بۆلۈمى، يارىلىنىش، ئوپېراتسىيە بۆلۈمى قاتارلىق جەھەتلەردىكى تېخنىكىغا دائىر 11 تۈرلۈك بوشلۇقنى تولدۇردى. ئۇ سىياسىي جەھەتتە پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بىلەن بىر دەرىجىلىك ساقلاپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى ئاڭلىق قوغداپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىككە قەتئىي قارشى تۇردى. 1997 - يىلدىكى «5 - فېۋرال ۋەقەسى» دە نەق مەيداندا تىببىي خادىملارنىڭ ھەر مىللەت يارىدارلىرىنى قۇتقۇزۇشىغا قوماندا نلىق ۋە تەشكىلاتچى - لىق قىلىپ، ئىجتىمائىي مۇقىملىقىنى قوغداش، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن تۆھپە قوشتى. ئۇ داۋالاش ماجىراسىدا مىللەت ئايرىماي، پىرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، دوختۇرخانىغا، بىمارلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغدىدى. ئۇ ئەتراپىدىكى كىشىلەرنى سۆزى ۋە ئەمەلىي ھەرىكىتى بىلەن قايىل قىلىپ، جاپادىن ۋە تاپا - تەنلىرىدىن قورقماي ئىشلەپ، ياخشى كەسپىي ئەخلاقى ۋە كەسپىي قەدىرلەش روھىنى نامايەن قىلدى. ئۇ 2000 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار خىزمەتچى بولۇپ باھالاندى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1- ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

لىۋ گۈشەن كومپارتىيە ئەزاسى، ئاسپىرانتلىق مەلۇماتىغا ئىگە، شىنجاڭ تۇنخې گۈرۈھى چەكلىك

مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ باش ئىنژېنېرى، ئالىي ئىنژېنېر. ئۇ تۇنخې

دى. مەملىكەت بويىچە كۆمۇتىنىڭ يېڭى كەنجى تۇرىنى تۇنجى قېتىم بايقىدى. 1986 - يىلدىن 2002 - يىلغىچە دۆلەت دەرىجىلىك تىببىي ژۇرناللاردا 35 ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلدى. تۈرلۈك پەن تەتقىقات تۈرىدىن 100 نى ئېلىپ باردى، ئۇنىڭ ئالاقىدار ئىلمىي نەتىجىلىرى ئارقا-ئارقىدىن قوللىنىلدى. «جەينەك بوغۇمىنىڭ ھەقىقىي تېرىسىنى شەكىلگە كىرگۈزۈش ئوپېراتسىيىسى»، «يۇقىرى قان بېسىمى تۈپەيلىدىن مېڭىگە چۈشكەن قاننى CT نىڭ كۆرسەتمىسى ئاستىدا مېڭىدىن تۆشۈك ئېچىپ تارتىۋېلىش ئوپېراتسىيىسى» قاتارلىق 60 نەچچە يېڭى كەسىپ تۈرى ھەر دەرىجىلىك، ھەر تۈرلۈك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتلىرىغا ئېرىشتى، 2 تۈر دۆلەت پاتېنتىغا ئېرىشتى، ئۇ سەھىيە مىنىستىرلىكى موشادۇلك پەن تەتقىقات فوندى ئۇيۇشتۇرغان «شىنجاڭدا بىرلەمچى سۆڭەك شالاڭلىشىش كېسىلىنى ئېيىدىمىئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش» پائالىيىتىگە مەسئۇل بولدى. ئۇ 1995 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر تىببىي پەن - تېخنىكا خىزمەتچىسى بولۇپ باھالاندى. 2001 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش مېدالىغا ئېرىشتى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

ئۆستۈرۈشنى زاۋۇتلاشتۇرۇپ، شۇ يىلىلا 25 مىليون يۈەنلىك مەھسۇلات سېتىپ، كارخانىنى شىنجاڭ بويىچە يېمەكلىك زەمبۇرۇغى ئىشلەپچىقىرىدىغان ئەڭ چوڭ كارخانىغا ھەم مورى ناھىيىسىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ، بېيىتىدىغان تۈۋرۈك كەسىپكە ئايلاندۇردى. ئۇ 1995 - يىلى شىنجاڭ بويىچە «ئون نادر ياش» نىڭ بىرى بولۇپ باھالاندى. 2002 - يىلى شىنجاڭنى ئېچىش - گۈللەندۈرۈش مېدالىغا ئېرىشتى. 2003 - يىلى مەملىكەتلىك «1 - ماي» ئەمگەك مېدالىغا ئېرىشتى.

چى يىڭچېڭ كومپارتىيە ئەزاسى، ئالىي تېخنىكوم مەلۇماتىغا ئىگە، شىخۇ شەھەرلىك خەلق دوختۇرخانىسى پارتىيە ياجىيىكىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر ۋىراج. ئۇ 1979 -

يىلى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مۇتەخەسسسلەرگە ياردەملىشىپ، شىخۇ شەھىرىنىڭ چىڭشور بازىرىنى كالا بازار كېسىلىنىڭ تەبىئىي تارقىلىش مەنبەسى دەپ تۇنجى قېتىم باھالاپ مۇئەييەنلەشتۈر-

گۈرۈھى يولغا قويغان ئەۋزەل بايلىقلارنى بىرلەشتۈرۈش، كەسىپلەشتۈرۈپ ئېچىشنى يولغا قويۇش ئىستراتېگىيىسىدە كارخانىنىڭ لايىھىلىگۈچىسى بولۇشتەك مۇھىم ۋەزىپىنى ئۈستىگە ئېلىپ، پەن تەتقىقات كۈچىگە تايىنىپ، كارخانىنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش سۈرئىتىنى تېزلەتتى. 1999 - يىلى زامانىۋى پەمىدۇر ياسالغۇ ئىشلەپچىقىرىش زاۋۇتىدىن 12 نى، ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىدىن 27 نى قۇرۇپ، 240 مىڭ توننا پەمىدۇر ياسالغۇ كوتترول قىلىپ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى شەكىللەندۈرۈپ، ئاسىيا بويىچە 1 - ئورۇندا، دۇنيا بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرىدىغان پەمىدۇر قىيامى ئىشلەپچىقىرىش سودىگىرىگە ئايلاندى، ئېكسپورت ئارقىلىق 40 مىليون دوللار تاشقى پېرىۋوت ياراتتى. يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرىنى ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەش كەسىپىنىڭ تېز راۋاجلىنىۋاتقانلىقىنى كۆزدە تۇتۇپ، ئوراش - قاپلاش كەسىپىنى گۈرۈھ شىركىتىنىڭ ئىستراتېگىيىلىك كەسىپى قىلىپ تاللىدى. ئۇ مەسئۇل بولغان ئالىي دەرىجىلىك پاختا پوتقىسى ئاقارتىش تاختىسى تۈرى 2002 - يىلى دۆلەت زايومىدىن ياردەم ئۆسۈملۈك تۈر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى. ئۇ پەن تەتقىقات ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىشقا تەشكىلاتچىلىق قىلىپ، ھىڭ موگۇسىنى سۈنئىي ئۆسۈلدا

ئىنقىلابىي قۇربانلار

ساقلاش بۆلۈمىنىڭ مۇدىر دەرىجىلىك بۆلۈم ئەزاسى ئىدى. ئۇ 2000 - يىلى 7 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئامانلىق ساقلاش ۋەزىپىسىنى ئۆتەۋاتقاندا، جىنايەتچى تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلگەن. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ش ئۇ ئارقىلىق

كىرگەن، 1965 - يىلى ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرۇپ، شىنجاڭ كۆمۈر خىمىيە سانائىتى زاۋۇتىدا ئىشلىگەن، 1976 - يىلى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىغا يۆتكەلگەن، ھايات ۋاقتىدا شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ج خ باشقارمىسى ئامانلىق

ۋاڭ يىڭچېڭ شەنشى ئۆلكىسىنىڭ شىيەنياڭ شەھىرىدىن. 1940 - يىلى 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنى تۇغۇلغان، 1958 - يىلى 11 - ئايدا ھەربىي سەپكە قاتناشقان، 1960 - يىلى 9 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

قاسىم مەشىرر غۇلجا ناھىيىسىدىن، 1953 - يىلى 3 - ئايدا

تۇغۇلغان، 1986 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن.

ھايات ۋاقتىدا غۇلجا ناھىيىسى پەنجىم يېزىسى يېڭىمەھەللە كەنتىنىڭ ئامانلىق قوغداش مۇدىرى بولغان. ئۇ 1997 - يىلى 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى پىرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدىغانلىقتىن، ئۆز ئۆيىدە مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلار تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلگەن. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

ياسىن مامۇت پوسكام ناھىيىسىدىن، 1967 - يىلى 8 - ئايدا

تۇغۇلغان، 1987 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1998 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، ھايات ۋاقتىدا پوسكام ناھىيىسى پىما يېزىسى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ج خ ساقچىخانىسىنىڭ يېتەكچىسى بولغان. ئۇ 2002 - يىلى 5 - ئاينىڭ 27 - كۈنى بىر دىنىي ژۇرنال سېتىش بايىسىنى تەكشۈرۈۋاتقاندا، 2 زوراۋاننىڭ تۇيۇقسىز ھۇجۇمىغا ئۇچراپ، نەق مەيداندا قۇربان بولغان. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

يۈسۈپقادىر ئىدرىس پوسكام ناھىيىسىدىن، 1973 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان. 1993 - يىلى 12 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1999 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

كىرگەن، ھايات ۋاقتىدا پوسكام ناھىيىسى پىما يېزىسى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ج خ ساقچىخانىسىنىڭ يېتەكچىسى بولغان. ئۇ 2002 - يىلى 5 - ئاينىڭ 27 - كۈنى بىر دىنىي ژۇرنال سېتىش بايىسىنى تەكشۈرۈۋاتقاندا، 2 زوراۋاننىڭ تۇيۇقسىز ھۇجۇمىغا ئۇچراپ، نەق مەيداندا قۇربان بولغان. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

يۈسۈپقادىر ئىدرىس پوسكام ناھىيىسىدىن، 1973 - يىلى 3 - ئايدا تۇغۇلغان. 1993 - يىلى 12 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1999 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

كىرگەن، ھايات ۋاقتىدا پوسكام ناھىيىسى پىما يېزىسى قوراللىق بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. 2002 - يىلى 5 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئۇ زوراۋان تېررورچى ئۇنسۇرلار بىلەن كۈرەش قىلىپ، يېزا كادىرنى قوغداش يولىدا چېپىلىپ ئېغىر يارىلىنىپ، قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

مەمەتجان ياقۇپ مەمەتجان ياقۇپ 1963 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدىن، 1984 - يىلى

تۇغۇلغان، 1986 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ھايات ۋاقتىدا غۇلجا ناھىيىسى پەنجىم يېزىسى يېڭىمەھەللە كەنتىنىڭ ئامانلىق قوغداش مۇدىرى بولغان. ئۇ 1997 - يىلى 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى پىرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدىغانلىقتىن، ئۆز ئۆيىدە مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلار تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلگەن. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

ياسىن مامۇت پوسكام ناھىيىسىدىن، 1967 - يىلى 8 - ئايدا

تۇغۇلغان، 1986 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ھايات ۋاقتىدا غۇلجا ناھىيىسى پەنجىم يېزىسى يېڭىمەھەللە كەنتىنىڭ ئامانلىق قوغداش مۇدىرى بولغان. ئۇ 1997 - يىلى 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى پىرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدىغانلىقتىن، ئۆز ئۆيىدە مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلار تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلگەن. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

مەمەتجان ياقۇپ 1963 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدىن، 1984 - يىلى

تۇغۇلغان، 1987 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1998 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، ھايات ۋاقتىدا پوسكام ناھىيىسى پىما يېزىسى پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ج خ ساقچىخانىسىنىڭ يېتەكچىسى بولغان. ئۇ 2002 - يىلى 5 - ئاينىڭ 27 - كۈنى بىر دىنىي ژۇرنال سېتىش بايىسىنى تەكشۈرۈۋاتقاندا، 2 زوراۋاننىڭ تۇيۇقسىز ھۇجۇمىغا ئۇچراپ، نەق مەيداندا قۇربان بولغان. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

ئابدۇللا خوتەن ناھىيىسىدىن، 1967 - يىلى 12 - ئاينىڭ 21 - كۈنى تۇغۇلغان، 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 21 - كۈنى كوممۇنىستىك

كىرگەن، ھايات ۋاقتىدا پوسكام ناھىيىسى پىما يېزىسى قوراللىق بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. 2002 - يىلى 5 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئۇ زوراۋان تېررورچى ئۇنسۇرلار بىلەن كۈرەش قىلىپ، يېزا كادىرنى قوغداش يولىدا چېپىلىپ ئېغىر يارىلىنىپ، قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

ئابدۇللا خوتەن ناھىيىسىدىن، 1967 - يىلى 12 - ئاينىڭ 21 - كۈنى تۇغۇلغان، 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 21 - كۈنى كوممۇنىستىك

كىرگەن، ھايات ۋاقتىدا پوسكام ناھىيىسى پىما يېزىسى قوراللىق بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. 2002 - يىلى 5 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئۇ زوراۋان تېررورچى ئۇنسۇرلار بىلەن كۈرەش قىلىپ، يېزا كادىرنى قوغداش يولىدا چېپىلىپ ئېغىر يارىلىنىپ، قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

مەمەتجان ياقۇپ 1963 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدىن، 1984 - يىلى

تۇغۇلغان، 1986 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ھايات ۋاقتىدا غۇلجا ناھىيىسى پەنجىم يېزىسى يېڭىمەھەللە كەنتىنىڭ ئامانلىق قوغداش مۇدىرى بولغان. ئۇ 1997 - يىلى 6 - ئاينىڭ 26 - كۈنى پىرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغدىغانلىقتىن، ئۆز ئۆيىدە مىللىي بۆلگۈنچى ئۇنسۇرلار تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلگەن. 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

مەمەتجان ياقۇپ 1963 - يىلى 10 - ئايدا تۇغۇلغان، قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدىن، 1984 - يىلى

يىل 3 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 11. كۈنى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ ئەزاسى دەپ ئېتىراپ قىلىنغان، ھايات ۋاقتىدا بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 2 - شى 28 - تۇەن 5 - لىيەننىڭ مۇئاۋىن لىيەنجاڭ بولغان. ئۇ 2002 - يىل 9 - ئاينىڭ 13 - كۈنى 28 - تۇەن 5 - لىيەندىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە تاماق ئاپىرىپ بېرىش يولىدا، پىچاقلىق بىر قارا نىيەتنىڭ بىر تاكىسى شۇپۇرىغا تەھدىت سېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، شۇپۇرنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇش يولىدا، قارانىيەت بىلەن ئېلىشىپ، بەدىنىنىڭ نەچچە يېرىگە پىچاق يەپ، قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان. 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

خادىمى بولغان. ئۇ 2003 - يىل 4 - ئاينىڭ 5 - كۈنى بىر ھامىلىدار ئايال ئۈستىدە تۇغۇت تەكشۈرۈشى ئېلىپ بېرىۋاتقاندا، ئۇ ئايالنىڭ يولدىشى تەرىپىدىن ۋەھشىيلەرچە ئۆلتۈرۈلگەن. 2003 - يىل 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

يۈ جىيەنمىن خېنەننىڭ فاڭچېڭ ناھىيىسىدىن. 1968 - يىل 5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى تۇغۇلغان، 1990 -

چېيىلغان، قۇتقۇزۇش ئۈنۈم بەرمەي، شەرەپ بىلەن قۇربان بولغان. 2003 - يىل 5 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى ئىنقىلابىي قۇربان دەپ تەستىقلىدى.

سائەتقىز توختى ئۈچتۇرپان ناھىيىسىدىن. 1976 - يىل 4 - ئايدا تۇغۇلغان. 1992 - يىل 8 - ئايدا

خىزمەتكە قاتناشقان، ھايات ۋاقتىدا ئۈچتۇرپان ناھىيىسى ئاقتوقاي يېزىسى پىلانلىق تۇغۇت ئىشخانىسىنىڭ ياردەمچى

ۋاپات بولغانلار

ئىشلەپچىقىرىش ھەرىكىتى ۋە جەنۇبقا يۈرۈش قىلىپ، شىمالغا قايتىش قاتارلىق ئۇرۇشلارغا قاتناشقان. ئازادلىق ئۇرۇشى، يۈنچېڭ، باۋجى، ۋازىجىلارنى ئازاد قىلىش ئۇرۇشلىرىغا قاتناشقان. 2 - دەرىجىلىك ئازادلىق ئوردىنىغا، 3 - دەرىجىلىك مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك ئوردىنىغا ئېرىشكەن، 1988 - يىلى مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنىغا ئېرىشكەن. 1981 - يىل 9 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 6 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

شېن شىيەنخې (1934 - 2003) سەنشىنىڭ گۇشەن ناھىيىسىدىن. 1948 - يىل 6 - ئايدا ئازادلىق ئارمىيىگە قاتناشقان. 1951 - يىل 6 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

رى، تېلېگرامما تەرجىمە گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، بۆلۈمچە باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، باشقارما باشلىقى، شىنجاڭ

ھەربىي رايونى قوماندانلىق شتابى ھەربىي ئىشلار بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شىمالىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن شتاب باشلىقى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدە، يۈز تۇەن ئۇرۇشى، نەنسىۋەندىكى كەڭ كۆلەملىك

يۈەن شىن (1918 - 2003) سىچۈەننىڭ يۇچى ناھىيىسىدىن. 1938 - يىل 2 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1938 - يىل 5 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسى پارتكومنىڭ شۇجىسى، ئاكادېمىيە باشلىقى بولغان. 1987 - يىل 8 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

خەن جىيى (1919 - 2003) سەنشىنىڭ شېنچى ناھىيىسىدىن. 1937 - يىل 10 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1938 - يىل 4 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. كۇرسانت، پراكتىكانت شتاب ئوفىتسې-

كىرگەن. جەڭچى، بەنجاڭ، كۇرسانت، پەنجاڭ، شتاب ئوفىتسىپرى، يېتەكچى، لىەنجاڭ، مۇئاۋىن يىڭجاڭ، ئەترەت باشلىقى، مۇئاۋىن تۇەنجاڭ، تۇەنجاڭ، شىنجاڭ تۇرپان شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان، جىنچىڭ، فۇپىڭ، چيەنجۇ، چۇنخۇا، شىندىيەن، فۇپىڭ، لەنجۇ ئۈرۈمچىسىغا قاتناشقان. ئازادلىق مېدالىغا، غالىبىيەت تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنىغا ئېرىشكەن. 1987 - يىلى 2 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 14 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ليۇ جىنخۇا (1926 -)
 2003) شەندۇڭنىڭ يەتتەي شەھىرىدىن. 1951 - يىلى شەندۇڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تىببىي ئىنىستىتۇتىنى پۈتتۈرگەن. شۇ يىلى بېيجىڭدىكى شىخې تىببىي ئىنىستىتۇتقا ئەۋەتىلىپ، پانالوگىيە كەسپىدە بىر يىل بىلىم ئاشۇرغان. 1952 - يىلى شىئەن 4 - ھەربىي تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئىشلىگەن. 1957 - يىلى شىنجاڭ تىببىي ئىنىستىتۇتى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانىغا يۆتكىلىپ كېلىپ ئوقۇتۇش، پەن تەتقىقات خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغان. كېيىن شىنجاڭ تىببىي ئۇنىۋېرسىتېتى ئاساسىي تىببىي ئىنىستىتۇتى پاتولوگىيەلىك ئاناتومىيە كاتېدراسىدا پروفېسسور بولغان. 1987 - يىلى پېنسىيەگە چىققان، 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 23 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

گې مىڭۋاڭ (1921 -)

(2003) ئەنخۇيىنىڭ جىنچەي ناھىيىسىدىن. 1931 - يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە

قاتناشقان، 1937 - يىلى 1 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. جەڭچى، تەشۋىقاتچى، ياشلار كادىرى، تەشكىلات كادىرى، مۇئاۋىن سىياسىي يېتەكچى، سىياسىي يېتەكچى، تەشكىلات بۆلۈمچە باشلىقى، تەشكىلات بۆلۈم باشلىقى، تۇەن سىياسىي كومىسسارى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمى ياشلار بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار خىزمىتى بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى قوماندانلىق شتابى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، شىمالىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، ئۈرۈمچى ھەربىي رايونىنىڭ جۈن دەرىجىلىك مەسلىھەتچىسى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان. قىزىل ئارمىيىدىكى مەزگىلدە 25 مىڭ يوللۇق ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلدە، سەنشىدىكى قورشاپ يوقىتىشقا قارشى ئۇرۇش ۋە گۇەيپىر جېنىدىكى مۇھاسىرىنى بۆسۈپ چىقىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان. ئازادلىق ئۇرۇشى مەزگىلىدە، يۈلىن، يىچۈەن، ۋازجىيې، لوجۈەن، شىخۇ، تۈنزىجېن، لىبېي، فۇپىڭ، شىئەن، لەنجۇ ئۈرۈمچىسىغا قاتناشقان. 3 - دەرىجىلىك «1 - ئاۋغۇست» ئوردىنىغا، 3 - دەرىجىلىك مۇستەقىللىق، ئەركىنلىك ئوردىنىغا، 3 - دەرىجىلىك ئازادلىق ئوردىنىغا ئېرىشكەن. 1988 - يىلى 2 -

دەرىجىلىك قىزىل يۇلتۇز تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنى بېرىلگەن. 1985 - يىلى 5 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 24 - كۈنى كېسەل بىلەن بېيجىڭدا ۋاپات بولدى.

شۈ چۇنخۇا (1920 -)

2003) شەنشىنىڭ سۈيى ناھىيىسىدىن. 1935 - يىلى 6 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان. 1936 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. 1935 - 1936 - يىللىرى شەنشى سۈيى ناھىيىلىك ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، ۋۇباۋ ناھىيىلىك ئىتتىپاق كومىتېتىدا بۆلۈم باشلىقى، ج ك پ سۈيى - ۋۇباۋ پارتىزانلار چوڭ ئەترىتى. نىڭ سىياسىي كومىسسارى بولغان، 1937 - يىلى شىمالىي شەنشى ياشلار ۋەتەن قۇتقۇزۇش ئۇيۇشمىسى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونى سۈيى ياشلار ۋەتەن قۇتقۇزۇش ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇدىرى بولغان، 1938 - يىلى ج ك پ سۈيى ناھىيە يېڭى رايونلۇق كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونى ياشلار ۋەتەن قۇتقۇزۇش ئۇيۇشمىسى كادىرلار بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ياجېيكا شۇجىسى بولغان. 1939 - يىلى شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونى پارتىيە مەكتىپىدە سىنىپ مۇدىرى بولغان. 1940 - يىلىدىن 1943 - يىلىغىچە شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونى لوڭدۇڭ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ياشلار ۋەتەن قۇتقۇزۇش ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇدىرى، غەربىي شىمال پارتىيە مەكتىپىدە سىنىپ مۇدىرى، دۇشمەن ئارقا سېپىدىكى ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇپ، ۋەتەننى قۇتقۇزۇش ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1944 - يىلى مەركىزىي كومىتېت غەربىي شىمال بىيۇروسى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ كادىرى، غەربىي شىمال

مالىيە - ئىقتىساد كومىتېتى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ كادىرى بولغان. 1945 - يىلى شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونى لوڭدۇڭ شۆبە رايونى سودا شىركىتى سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى بولغان. 1946 - يىلى سۈيدى ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ كادىرلارنى تەربىيەلەش كۇرسىنىڭ مۇدىرى بولغان. 1947 - يىلىدىن 1950 - يىلىغىچە شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونى يۇغىڭ شۆبە رايونى پوچتا ئىدارىسىنىڭ باشلىقى بولغان. 1947 - يىلىدىن 1950 - يىلىغىچە شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونى پوچتا ئىدارىسى پارىتسيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى قوشۇمچە مەمۇرىيەت بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شىمالىي شەنشى پوچتا ئىدارىسىنىڭ باشلىقى بولغان، 1950 - يىلى 7 - ئايدىن 1952 - يىلى 6 - ئايغىچە شىنجاڭ پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى پارتكومۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، ئىدارە باشلىقى بولغان. 1982 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 27 - كۈنى كېسەل بىلەن شىئەندە ۋاپات بولدى.

جاڭ ياك (1926 -)
 خۇبېينىڭ شياڭياڭ ناھىيىسىدىن. 1944 - يىلى ئىنقىلابىي خىزمەتكە

مۇئاۋىن باشلىقى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان. 3 - دەرىجىلىك مۇستەقىللىق ئوردىنىغا، 3 - دەرىجىلىك ئازادلىق ئوردىنىغا ۋە مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنىغا ئېرىشكەن. 1980 - يىلى 5 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 18 - كۈنى كېسەل بىلەن شىجياڭدا ۋاپات بولدى.
چېن مىڭچى (1915 -)
 2003 (خۇبېينىڭ ماچېڭ ناھىيىسىدىن. 1929 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو ئىشچى -

دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1932 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. خۇبېي -

خېنەن - ئەنخۇي ئىنقىلابىي تايانچ بازىسىنىڭ 1 - قېتىمىدىن 4 -

قېتىمىغىچە بولغان قورشاپ يوقىتىشقا قارشى تۇرۇش ئۇرۇشلىرىغا، غەربكە يۈرۈش ئۇرۇشىغا، 25 مىڭ يوللۇق ئۇزۇن سەپەرگە، يۈز تۈن ئۇرۇشىغا،

«4 - ماي» قورشاپ يوقىتىشقا قارشى تۇرۇش ۋە يەنئەن، فۇمپى، لەنجولارنى قوغداشقا ئوخشاش مەشھۇر ئۇرۇشلارغا قاتناشقان. يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمىگە بىۋاسىتە قاراشلىق ئورۇنلار خىزمىتى بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، ئارمىيىگە بىۋاسىتە قاراشلىق ھەمكارلىق باش كوپپراتىپىنىڭ باش دىرېكتورى، ئارقا سەپ - تەمىنات بۆلۈمى ماددىي ئەشيا باشقارمىسى ۋە ئارمىيىگە بىۋاسىتە قاراشلىق كوپپراتىپتا باشقارما باشلىقى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى بىڭتۇەن ئارقا

قاتناشقان، 1946 - يىلى 11 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتىكى مۇھاسىرىنى بۆسۈپ چىقىش ئۇرۇشى ۋە ئازادلىق ئۇرۇشىغا قاتناشقان ھەم كۆپ قېتىم يارىلانغان. خۇبېينىڭ زاۋياڭ ناھىيىسىدە يېزا باشلىقى، 359 - لۇنىڭ سىياسىي بۆلۈمىدە مۇزىكا گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، تۈەن مەدەنىيەت ئوقۇتقۇچىسى، بۆلۈمچە باشلىقى، ئەترەت باشلىقى، سىياسىي يېتەكچىسى، تۈەن سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسار، شىنجاڭ ھەربىي رايونى رۇس تىلى مەكتىپىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1952 - يىلى

جەڭچى، رادىست، كۇرسانت، يېتەكچى، سىياسىي كومىسسار، تۈەن سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى، بۆلۈم باشلىقى، باشقارما باشلىقى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسار، جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ - تەمىنات بۆلۈمىنىڭ

گۇڭ كې (1924 -)
 خېبېينىڭ باشيەن ناھىيىسىدىن. 1938 - يىلى 8 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1945 - يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن.

جەڭچى، رادىست، كۇرسانت، يېتەكچى، سىياسىي كومىسسار، تۈەن سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇدىرى، بۆلۈم باشلىقى، باشقارما باشلىقى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسار، جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ - تەمىنات بۆلۈمىنىڭ

موسكۋا ستالىن كانچىلىق ئىنىستىتۇتىدا ئوقۇغان. ۋەتەنگە قايتقاندىن كېيىن شىنجاڭ كانچىلىق - تاۋلاش ئىنىستىتۇتى، شىنجاڭ سانائەت ئىنىستىتۇتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى تى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن مۇدىرى، ش ئۇ ئا ر مائارىپ كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن مۇدىرى، ش ئۇ ئا ر سىياسىي كېڭەش دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، پەن - مائارىپ - مەدەنىيەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1993 - يىل 9 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 22 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ياڭ خۇپىڭ (1935 — 2003) خۇبېينىڭ ۋۇچاڭ ناھىيىسىدىن. 1958 - يىل 8 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. 1980 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ش ئۇ ئا ر باھا ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. 1995 - يىل 7 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان، 2003 - يىل 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى كېسەل بىلەن شاڭخەيدە ۋاپات بولدى.

فۇ شىباۋ (1929 — 2003) خېنەننىڭ گۇڭشىيەن ناھىيىسىدىن. 1950 - يىلى خىزمەتكە قاتناشقان. 1953 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ش ئۇ ئا ر شتات

كومىتېتىنىڭ مەخسۇس ۋەزىپىلىك مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1991 - يىلى پېنسىيىگە چىققان، 2003 - يىل 3 -

ئاينىڭ 9 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ زىجېن (1916 — 2003) شەنشىنىڭ ئەنسەي ناھىيىسىدىن. 1934 - يىلى ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1936 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ش ئۇ ئا ر كۆن - خۇرۇم شىركىتىنىڭ مۇئاۋىن دىرېكتورى بولغان. 1976 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىل 3 - ئايدا كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

جاڭ شۈكەي (1954 — 2003) شەنشىنىڭ فېڭشياڭ ناھىيىسىدىن. 1972 - يىلى خىزمەتكە قاتناشقان.

1973 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. فېڭشياڭ ئوتتۇرا مەكتىپىدە ئوقۇتقۇچى، فېڭشياڭ ناھىيىلىك پارتىيە مەكتىپىدە ئوقۇتقۇچى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك پارتىيە مەكتىپىدە دوتسېنت، ش ئۇ ئا ر پارتكوم پارتىيە تارىخى تەتقىقات ئىشخانىسىدا كاندىدات ئالىي مۇھەررىر، ئالىي مۇھەررىر بولغان. 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 20 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ليۇ خۇڭلياڭ (1954 — 2003) شەندۇڭنىڭ لياڭخەن ناھىيىسىدىن. 1976 - يىل 7 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1992 - يىل 11 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. 1976 - يىل 7 - ئايدا سىچۈەن ئۇنىۋېرسىتېتى تارىخ فاكۇلتېتى تارخىئولوگىيە كەسپىنى پۈتتۈرگەن.

تۇرپان ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقى.

لىرىنى باشقۇرۇش ئورنىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، تۇرپان شۇناسلىق تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقى، ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قوشۇمچە مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى مەركىزىنىڭ مۇدىرى، ۋىلايەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان. 1994 - يىل 3 - ئايدا مەدەنىيەت يادىكارلىقى - مۇزېيى كاندىدات تەتقىقاتچىسى بولۇپ باھالانغان، 1999 - يىل 4 - ئايدا مەدەنىيەت يادىكارلىقى - مۇزېي تەتقىقاتچىسى بولغان، ماگىستىرلىق، دوكتورلۇق ئىلمىي ئۇنۋانى ئالغان، 2 قېتىم ۋىلايەت دەرىجىلىك سەرخىل كەسپىي تېخنىكا ئىختىساسلىق خادىمى دېگەن نامغا ئېرىشكەن، 2 قېتىم ئاپتونوم رايون بويىچە كۆرۈنەرلىك تۆھپە ياراتقان مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسس بولۇپ باھالانغان، گۇۋۇيۈەننىڭ ئالاھىدە ياردەم تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولىدىغان مۇتەخەسسسى بولغان، 2002 - يىلى مەملىكەتلىك مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرى سىستېمىسى بويىچە ئىلغار خىزمەتچى دېگەن نامغا ئېرىشكەن. 2003 - يىل 3 - ئاينىڭ 24 - كۈنى ئومۇمىي ئىشى بىلەن قازا قىلدى.

ما مېيسۇن (1917 — 2003) جېجياڭنىڭ شياۋشەن شەھىرىدىن. 1946 - يىلى دۆلەتلىك جۇڭجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ بىئولوگىيە

فاكولتېتىنى پۈتتۈرگەن، كېيىن دېڭىز - ئوكيان بېلىقلىرى تەتقىقاتى بىلەن

شۇغۇللانغان. 1950 - يىلى داليەن تىببىي ئىنىستىتۇتىدا ياردەمچى ئوقۇتقۇچى، لېكتور بولغان. 1956 - يىلى 8 - ئايدا جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقىغا كىرگەن. شۇ يىلى 9 - ئايدا چىگرا رايونىغا ياردەم بېرىش ئارزۇسىدا شىنجاڭغا كېلىپ، سابىق شىنجاڭ تىببىي ئىنىستىتۇتى بىئولوگىيە كائىناتىدا مۇدىر، پروفېسسور، ماگىستىر يېتەكچىسى بولۇپ، گوۋۇيۈەننىڭ ئالاھىدە ياردەم تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولغان. جۇڭگو دېموكراتىيە ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، دائىمىي كومىتېت ئەزاسى، دېموكراتىيە ئىتتىپاقى شىنجاڭ رايونلۇق 1 - ، 2 - ، 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتلىرىنىڭ مۇدىرى، 4 - ، 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتلىرىنىڭ پەخرىي مۇدىرى، سىياسىي كېڭەش مەملىكەتلىك 7 - ، 8 - نۆۋەتلىك كومىتېتلىرىنىڭ ئەزاسى، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەش 5 - ، 6 - ، 7 - نۆۋەتلىك كومىتېتلىرىنىڭ ئەزاسى، دائىمىي كومىتېت ئەزاسى، شىنجاڭ پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 2 - نۆۋەتلىك كېڭەشنىڭ دائىمىي ئەزاسى، جۇڭگو ھايات ئىلمىي جەمئىيىتى، جۇڭگو ئېرسىيەت ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ كېڭەش ئەزاسى، شىنجاڭ ھايات ئىلمىي جەمئىيىتى، شىنجاڭ ئېرسىيەت ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ كېڭەش باشلىقى، شىنجاڭ سۇ مەھسۇلاتلىرى ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن كېڭەش

باشلىقى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان. 1999 - يىلى 10 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان، 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 31 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى. **ليۇ پىنجۇڭ** (1912 -

2003) سىچۈەننىڭ باجۇڭ ناھىيىسىدىن. 1933 - يىلى 8 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان. 1940 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ئارمىيىگە قاتناشقاندىن كېيىن جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى 4 - تەرەپ ئارمىيىسى 9 - جۈن 19 - تۈمىنىدە جەڭچى، تېلېفونىست، شتاب ئوقۇتقۇچى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان، شىيايدىن، ۋازىجىي، فۇفېڭدىكى جەڭلەرگە ۋە لەنجۇ ئۇرۇشىغا قاتناشقان. 1953 - يىلى 4 - ئايدا ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرۇپ شىنجاڭغا كەلگەن. يېزا ئىگىلىك 6 - شى ئورگىنى، شىنجاڭ قۇتۇبى نەسىللىك كالا فېرمىسى، شىنجاڭ بىئولوگىيىلىك دورا زاۋۇتى، شىنجاڭ موڭغۇلكۈرە ئات فېرمىسىدا ئىشلىگەن، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، مۇئاۋىن فېرما باشلىقى (زاۋۇت باشلىقى) قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان. 1980 - يىلى 7 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 10 - كۈنى كېسەل بىلەن ۋۇجياچۈدە ۋاپات بولدى.

ليۇ فاشيۇ (1916 - 2003) جياڭشىننىڭ يوڭشىن ناھىيىسىدىن. 1932 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو

ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسىگە قاتناشقان. 1934 - يىلى 9 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. قىزىل ئارمىيىدىكى مەزگىلىدە، لاۋازىم، خەۋەرچى، مۇھاپىزەتچى، خەۋەرچىلەر بەنجاڭ، مۇئاۋىن يېتەكچى، يېتەكچى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان، 2 - ، 3 - ، 4 - ، 5 - قېتىملىق قورشاپ يوقىتىشقا قارشى كۈرەشكە ۋە 25 مىڭ يوللۇق ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدە، يېتەكچى، تەشكىلات بۆلۈمچە باشلىقى، سىياسىي يېتەكچى، تۆەن سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، مۇدىرى، مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسار قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان، شەنشىنىڭ چۈنشەن ناھىيىسى تىيەنجياجۇڭدا بولغان جەڭگە، يۇقىرى شياۋجىيەن ۋە تۆۋەنكى شياۋجىيەنلەردە بولغان جەڭگە، نەنسىۋەندىكى كەڭ كۆلەملىك ئىشلەپچىقىرىش ھەرىكىتىگە، جەنۇبقا يۈرۈش قىلىش - شىمالغا قايتىش ھەرىكىتى ۋە ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتىكى مۇھاسىرىنى بۆسۈپ چىقىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان. ئازادلىق ئۇرۇشى مەزگىلىدە، 359 - لۇي 718 - تۈەننىڭ سىياسىي كومىسسارى، غەربىي شىمال دالا ئارمىيىسى 5 - شى 14 - تۈەننىڭ تۈەنجاڭ قوشۇمچە سىياسىي كومىسسارى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان، قوشۇن باشلاپ، يەنئەن مۇداپىئە ئۇرۇشى، چىڭخۇايبەن، ياڭماخې، پەنلوڭ، يۈلىن، شاجيادىن ئۇرۇشلىرى، يۈنچېڭنى ئازاد قىلىش ئۇرۇشى، ۋازىجىي، شىئەن، شىغۇ، فۇمېي ئۇرۇشلىرىغا قاتناشقان. 1949 - يىلىدىن كېيىن مۇئاۋىن شىجاڭ، نەنجىڭ ھەربىي ئىنىستىتۇتىنىڭ كۇرساتتى، شىجاڭ، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى، جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى، قوماندانى، شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مەسلىھەتچىسى مۇئاۋىن

قوماندانى، ئۈرۈمچى ھەربىي رايونىغا مۇئاۋىن قوماندانى بولغان. 1955 - يىلى داشياۋ ئۇنۋانى بېرىلگەن. 1961 - يىلى شاۋجياڭلىققا ئۆستۈرۈلگەن. 3 - دەرىجىلىك «1 - ئاۋغۇست» ئوردېنى، 2 - دەرىجىلىك مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك ئوردېنى، 2 - دەرىجىلىك ئازادلىق ئوردېنىغا ئېرىشكەن. 1988 - يىلى 1 - دەرىجىلىك قىزىل يۇلتۇز تۆھپىكارى شەرەپ ئوردېنى بېرىلگەن، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەملىكەتلىك 9 - قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى بولغان. 1981 - يىلى 3 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 11 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى. سەيدەخمەتوفى تۇرسۇن (1925 — 2003) ئۆزبېك، غۇلجا شەھىرىدىن. 1944 - يىلى 11 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان. 1950 - يىلى 5 -

ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. پەيچاڭ، مۇئاۋىن ئەترەت باشلىقى، مۇئاۋىن لىيەنچاڭ، مۇئاۋىن شتاب باشلىقى، مۇئاۋىن تۇەنچاڭ، مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى، شەرقىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن شتاب باشلىقى قاتارلىق ۋەزىپىلەردە بولغان. شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابىغا قاتنىشىپ، 3 - دەرىجىلىك ئازادلىق ئوردېنىغا ئېرىشكەن، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردېنى بېرىلگەن. 1983 - يىلى 6 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

خۇي فېن (1919 — 2003) شەنشىنىڭ گاۋلىڭ ناھىيىسىدىن. 1937 - يىلى 10 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان. 1938 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. شۇ ئارقىلىق تەرەققىيات - پىلان كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1985 - يىلى 6 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ئۆمىكىنىڭ باشلىقى، ئۈرۈمچى قۇرۇقلۇق ئارمىيە مەكتىپى تەلىم - تەربىيە بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى بولغان. مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك مېدالىغا ئېرىشكەن، ئازادلىق مېدالى، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردېنى بېرىلگەن. 1981 - يىلى 6 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 22 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

لى يىخۇا (1927 — 2003) شەنشىنىڭ شىنشىيەن ناھىيىسىدىن. 1944 - يىلى 8 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1945 - يىلى 10 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

ۋاڭ يۈچى (1924 — 2003) خېبېينىڭ شېشېن ناھىيىسىدىن. 1945 - يىلى 7 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1953 - يىلى 1 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

كىرگەن. كادىر، يېتەكچى، ياردەمچى خادىم، تەلىم - تەربىيە چوڭ ئەترىتىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، تارباغاتاي شۆبە ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى بولغان. لىنجۇ، فۇمېي ئۇرۇشلىرىغا قاتناشقان. 3 - دەرىجىلىك ئازادلىق ئوردېنىغا ئېرىشكەن، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردېنى بېرىلگەن. 1978 - يىلى 12 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 18 - كۈنى كېسەل بىلەن شېنجاڭدا ۋاپات بولدى.

كىرگەن، جەڭچى، پەيچاڭ، لىيەنچاڭ، يىنچاڭ، تۇەن شتاب باشلىقى، تۇەنچاڭ، مۇئاۋىن شىجاڭ بولغان. ئەينى ۋاقىتتا، خەندەن، ياڭخەن، تاڭخېن، دابېيشەن، گاۋشەنباۋ، خۇيخېي، دۇجياڭ، چيۇڭ-لەي ئۇرۇشلىرىغا ۋە ئامېرىكا جاھانگىرلىكىگە قارشى تۇرۇپ چاۋشيەنگە ياردەم بېرىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان. 1981 - يىلى 4 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 24 - كۈنى كېسەل بىلەن

تېيەن فېڭ (1923 — 2003) خېبېينىڭ ئەنگو ناھىيىسىدىن. 1943 - يىلى 5 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1946 - يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. كۇرسانت، كادىر، ئەترەت باش-

جەننەتدە ۋاپات بولغان.

ۋاڭ جىشياڭ (1925 -) شەندۇڭنىڭ دۇڭخې ناھىيىسىدىن. 1945 - يىلى 8 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1945 - يىلى 6 - ئايدا

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. سىياسىي خىزمەت كادىرى، يېتەكچى، ناھىيىلىك بىرلەشمە مۇداپىئە چوڭ ئەترىتىدە لىەنجاڭ، يىڭجاڭ، رايونلۇق خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، تىيەنجىن شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى خىزمەت ئەترىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ساقچىخانا باشلىقى، تىيەنجىن بىناكارلىق شىركىتى ۋە شىنجاڭ بىناكارلىق شىركىتىنىڭ مۇئاۋىن دىرېكتورى، مۇئاۋىن شۇجىسى، ش ئۇ ئا ر شەھەر قۇرۇلۇشى ئىدارىسىنىڭ باشلىقى، قۇرۇلۇش نازارىتىنىڭ مەسلىھەتچىسى بولغان. 1986 - يىلى 12 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 24 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

شۆ جىيەن (1946 -) 2003) شەنشىنىڭ خۇاشيەن ناھىيىسىدىن. 1969 - يىلى 8 - ئايدا خىزمەتكە

قاتناشقان، 1978 - يىلى 6 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئەدەبىيات فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرگەن، سابىق شىنجاڭ تىببىي ئىنىستىتۇتى ئىتتىپاق كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، ئىنىستىتۇت پارتىيە باش ياپپىكىسىنىڭ شۇجىسى، باشقارما باشلىقى، شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ش ئۇ ئا ر مائارىپ كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ش ئۇ ئا ر ئالىي مەكتەپلەر خىزمىتى كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مائارىپ نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن نازىر، ش ئۇ ئا ر مائارىپ خىزمىتى كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان. 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 28 - كۈنى خوتەن ۋىلايىتىگە كېتىۋېتىپ، خىزمەت ئۈستىدە ۋاپات بولدى.

جاڭ يۈ (1916 -) 2003) سېچۈەننىڭ لاڭجۇڭ ناھىيىسىدىن. 1938 - يىلى 5 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1938 - يىلى 6 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. يەنئەن مەركىزىي پارتىيە مەكتىپىنىڭ كۇرسانتى، شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا

چېگرا رايونى ياشلار ۋەتەن قۇتقۇزۇش ئۇيۇشمىسىنىڭ كاتىپى، تەشۋىقات بۆلۈم باشلىقى، شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا ياشلار ۋەتەن قۇتقۇزۇش ئۇيۇشمىسى دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ مۇدىرى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، يەنئەن شەھەرلىك مۇكەممەل باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ مۇدىرى، ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك ھەربىي رايونى تۈەن سىياسىي بۆلۈمىدە مۇئاۋىن بۆلۈمچە

باشلىقى، شەندۇڭ بوغەي ئوقۇتۇش لۇپىدە يىڭنىڭ سىياسىي يېتەكچىسى، ھەربىي شىمال دالا ئارمىيىسىدە شى سىياسىي بۆلۈم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدە، داپۈەن، ماۋپىڭ، داپۈەن، پىنجياڭ جەڭلىرىگە قاتناشقان. ئازادلىق ئۇرۇشى مەزگىلىدە، ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتىكى مۇھاسىرىنى بۆسۈپ چىقىش ئۇرۇشى ۋە ئەينۈەن، ساڭلۇڭ، ۋازجىي، يۇڭفېڭ، لىبېي، چىڭخې، باۋجى ئۇرۇشلىرى قاتارلىق ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكنى ئازاد قىلىش ئۇرۇشلىرىغا قاتناشقان. ھەربىي شىمال ھەربىي - مەمۇرىي كومىتېتى تارقاتقان خەلق تۆھپىكارى مېدالىغا ئېرىشكەن، 1949 - يىلى قوشۇن بىلەن شىنجاڭغا كىرگەن. ئازادلىقنىڭ دەسلەپىدە تۈەن سىياسىي كومىسسارى، شى سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى، كورلا ناھىيىلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى، لوپنۇر ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، ج ك پ ساۋەن ناھىيىلىك كومىتېتىنىڭ شۇجىسى بولغان. 1953 - يىلى ھەربىي سەپتىن كەسىپ ئالماشتۇرۇپ، يەرلىكتە ئىشلەپ، شىنجاڭ سۇچىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئېلېكتر مىنىستىرلىكى سۇ ئېلېكتر باش ئىدارىسى شىنجاڭ تەكشۈرۈش - ئۆلچەش باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ سۇچىلىق نازارىتى تەكشۈرۈش - ئۆلچەش - لايىھىلەش يۇرتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، سۇچىلىق نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى، ش ئۇ ئا ر دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق ئىدارىسى ئىنقىلابىي رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئورمانچىلىق نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن نازىرى، ش ئۇ ئا ر مەسلىھەتچى. 1983 - يىلى 12 - ئايدا دەم ئېلىشقا

چىققان، 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.
ماۋ مىنىشېڭ (1945 - 2003) شەنشىنىڭ جۇجى ناھىيىسىدىن. 1963 - يىلى 12 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1967 - يىلى 8 - ئايدا

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئالى تارماق ئەترىتى 9 - لىيەندە جەڭچى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى قوماندانلىق شتابىنىڭ تېلېگرامما تەرجىمە خادىمى، مەخپىي ئىشلار ئىدارىسىنىڭ شتاب ئوفىتسىرى، ھەربىي مەمۇرىي كادىرلار مەكتىپىنىڭ كاتىپى، ئۈرۈمچى ھەربىي رايونى قۇرۇقلۇق ئارمىيە مەكتىپى سىياسىي نەزەرىيە كاپىدىراسىنىڭ سىياسىي نەزەرىيە ئوقۇتقۇچىسى، مۇئاۋىن تۇنجى دەرىجىلىك سىياسىي نەزەرىيە ئوقۇتقۇچىسى، لەنجۇ ھەربىي رايونى قوماندانلىق شتابى 2 - تېخنىكىلىق رازۋېتكا ئىدارىسى 4 - باشقارمىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، 3 - باشقارمىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، ش ئۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى تەرىپىدە ئىشخانىنىڭ باشقارما باشلىقى، تەكشۈرگۈچىسى، ش ئۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىش نازارىتى تەشۋىقات - تەربىيە ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ش ئۇ ئار ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى مەمۇرىي تەپتىش نازارىتى تەپتىشلىك ئۈنۈپرسال ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى بولغان. 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 11 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

تۇراخۇن جامال (1926 - 2003) جىڭ ناھىيىسىدىن. 1952 - يىلى 6 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. 1945 - يىلى 8 - ئايدا ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابغا قاتناشقان.

باچ كادىرى، خەلق ئىشلىرى كادىرى، شىنجاڭ كادىرلار مەكتىپى شۆبە ئەترىتىنىڭ باشلىقى، پورتالا ناھىيىلىك پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پورتالا ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى، ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، پورتالا ئوبلاستلىق يېزا خىزمىتى بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئوبلاستلىق ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئوبلاستلىق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1993 - يىلى 4 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 19 - كۈنى كېسەل بىلەن پورتالا شەھىرىدە ۋاپات بولدى.

جاڭ يۈۋېن (1926 - 2003) سەنشىنىڭ چىنشىيەن ناھىيىسىدىن. 1942 - يىلى 12 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1944 - يىلى 5 -

ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. جەڭچى، بەنجاڭ، پەيچاڭ، مۇئاۋىن يېتەكچى، يېتەكچى، مۇئاۋىن سىياسىي يېتەكچى، بۆلۈم باشلىقى، سىياسىي باشقارمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، كومىسسارى، سىياسىي كومىسسارى، ئۈرۈمچى ھەربىي رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. پەنۋۇ، لىننەن، لىبېي، پەنلۇڭ، شىخۇ ئۇرۇشلىرىغا قاتناشقان. مۇستەقىللىق، ئەركىنلىك ئوردىنى، ئازادلىق ئوردىنىغا ئېرىشكەن، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنى بېرىلگەن. 1984 - يىلى 9 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

سەي جۇڭچىۈڭ (1935 - 2003) ئايال، چۇڭچىڭ شەھىرىدىن. 1959 - يىلى بېيجىڭ گېئولوگىيە ئىنىستىتۇتىنى پۈتتۈرۈپ، جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسى شىنجاڭ شۆبىسى گېئولوگىيە - جۇغراپىيە تەتقىقات ئورنىغا تەقسىم قىلىنغان. 1970 - يىلىدىن باشلاپ، شىنجاڭ يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئەترىتى، شىنجاڭ يەر تەۋرەشنى

كۆزىتىش چوڭ ئەترىتى، ش ئۇ ئار يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش خىزمىتى ئىشخانىسى، ش ئۇ ئار يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىدا ئىشلىگەن. تەتقىقاتچى پىراكتىكانت، ياردەمچى تەتقىقاتچى، كاندىدات تەتقىقاتچى، تەتقىقاتچى بولغان. 1980 - يىلى 2 - ئايدا

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. 1983 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە «8 - مارت قىزىل بايراقدارى» ۋە مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا خادىمى بولۇپ باھالانغان. شۇ ئارىدا يەر تەۋرەش ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ دائىمىي كېڭەش ئەزاسى بولغان. 1995 - يىلى 4 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان. 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كېسەل بىلەن ۋاپات بولدى.

چاڭ پىنىڭ (1924 — 2003) خېبېينىڭ گاۋياڭ ناھىيىسىدىن. 1938 - يىلى 7 - ئايدا ئىنقىلابىي خىزمەتكە قاتناشقان، 1941 - يىلى 1 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

كىرگەن. 8 - ئارمىيە 120 - شى 359 - لۈي ئۆگەنچى ئەسكەرلەر يىغى، سەنشى 9 - لۈي كۈرەش تىياتىر ئۆمىكى، شىمالىي شەنشى سۈي زېدۇڭ كادىرلار مەكتىپى، جىنپېڭۋەندىكى 359 - لۈينىڭ ئوقۇتۇش يىغىدا كۇرسانت، تەشۋىقات خادىمى بولغان. 1943 - يىلى 359 - لۈيگە ئەگىشىپ جەنۇبقا يۈرۈش قىلىپ ئۇرۇش قىلغان، ماتېرىيال تارقاتقۇچى، تۈەن شتاب ئوفىتسېرى، سىياسىي يېتەكچى بولغان. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدە، نەننىۋەندىكى كەڭ كۆلەملىك ئىشلەپچىقىرىش ھەرىكىتىگە، زاۋياڭ، دايۋەن، شېشۈي جەڭلىرىگە قاتناشقان. ئازادلىق ئۇرۇشى مەزگىلىدە، ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتىكى مۇھاسىرىنى بۆسۈپ چىقىش ئۇرۇشى ۋە يەتتەننى قوغداش ئۇرۇشى، ۋازىيېي، يۇڭخېڭ، خۇتشنەن، لىبېي، فۇمېي ئۇرۇشلىرىغا قاتناشقان. 1949 - يىلى

قوشۇنغا ئەگىشىپ شىنجاڭغا كىرىپ، يىڭنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي يېتەكچىسى، سىياسىي يېتەكچىسى، تۈەن سىياسىي باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 9 - شى سىياسىي بۆلۈم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، 26 - تۈەننىڭ مۇۋەققەت سىياسىي كومىسسارى، بىڭتۇەن سۇچىلىق باشقارمىسى بىناكارلىق - قۇرۇلۇش 7 - تۈەننىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 7 - شى 5 - مەيداننىڭ سىياسىي كومىسسارى، كۇيتۇڭ باش مەيداننىڭ سىياسىي كومىسسارى، 1 - مەيداننىڭ باشلىقى، شامپىزى دېھقانچىلىق مەيداننىڭ سىياسىي كومىسسارى، گاۋچۈەن باش مەيداننىڭ سىياسىي كومىسسارى، 1 - باشقارمىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، يېزا ئىگىلىك 7 - شىنىڭ شتاب باشلىقى، مۇئاۋىن شىجاڭسى بولغان. 1975 - يىلى شۇ ئارىدا دېھقانچىلىق - ئورمانچىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئورمانچىلىق نازارىتى پارتكومىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن نازىرى، مەسلىھەتچىسى بولغان. 1985 - يىلى 10 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 3 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

جۇ خۇۋېن (1922 — 2003) شەندۇڭنىڭ رۇڭچىڭ شەھىرىدىن، 1949 - يىلى 9 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان. 1942 - يىلى 1 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

كىرگەن. جەڭچى، بەنجاڭ، پەيجانگ،

شتاب ئوفىتسېرى، لىبەنجاڭ، يېتەكچى، يىنجاڭ، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، تۈەن شتاب باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، باشقارما باشلىقى، شۆبە ھەربىي رايون شتاب باشلىقى، مۇئاۋىن قوماندان، شىنجاڭ قەشقەر شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانى بولغان. لياۋنىڭ - شېنياڭ، بېيپىڭ - تىيەنجىن ئۇرۇشلىرىغا، جەنۇبىي مانجۇرىيىنى قايتۇرۇۋېلىش، لىنجاڭنى 4 قېتىم قوغداش ئۇرۇشىغا، تاشەندە توسۇپ زەربە بېرىش، گۇاڭشىدا باندەت تازىلاش ئۇرۇشلىرىغا قاتناشقان. مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك ئوردىنى، ئازادلىق ئوردىنىغا ئېرىشكەن، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنى بېرىلگەن. 1983 - يىلى 6 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 5 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ سەنيۇ (1922 — 2003) سەنشىنىڭ ۋۇشياڭ ناھىيىسىدىن، 1938 - يىلى 7 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1946 - يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو

كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، تەيخاڭ 3 - ۋالىي مەھكىمە خوجىلىق بۆلۈمىنىڭ ئەزاسى، سودا - سانائەت ئىدارىسىدە ئامبارچى، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى پىداكارلار 1 - زۇڭمۇدىنىڭ 8 - قورال - ياراغ ئورنىدا كادىر، تەيخاڭ قەغەز زاۋۇتىدا كاتىپ، بۆلۈم باشلىقى، مەركىزىي كومىتېت مالىيە بۆلۈمى مالىيە باسما زاۋۇتىنىڭ باشلىقى، سۇغۇرتا باش شىركىتى كادىرلار باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، تېكەس ناھىيىلىك،

باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، ئىلى ئوبلاستلىق مالىيە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى، ئىلى ئوبلاستلىق پارتكوم مەمۇرىي سودا بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى قوشۇمچە مالىيە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى، ئىلى ئوبلاستلىق پىلان كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شۇ ئارقىلىق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى، مالىيە - ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1991 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 3 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈزۈمچىدە ۋاپات بولدى.

گاۋ چىڭفېڭ (1926 - 2003) سەنشىنىڭ ليۇلىن ناھىيىسىدىن. 1940 - يىلى 2 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1842 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن.

ئازادلىق ئۇرۇشى مەزگىلىدە، تۈەن شتاب ئوفىتىمىرى، سىياسىي يېتەكچى بولغان. يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، تەشكىلات بۆلۈمچە باشلىقى، مېھمانخانا باشلىقى، بىخۇئەندە مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، يېزا ئىگىلىك 7 - شى كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ باشلىقى،

دىن. 1938 - يىلى 3 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1939 - يىلى 11 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. سانتار، بەنچاڭ، كانىۋايىلار

باشقارمىسىنىڭ كاتىپى، مەدەنىيەت كۆرسىنىڭ كۇرسانتى، مەدەنىيەت ئوقۇتقۇچىسى، مۇئاۋىن يېتەكچى، لىيەن يېتەكچىسى، تەشكىلات كادىرى، مۇئاۋىن سىياسىي يېتەكچى، ئارقا مەپ دوختۇرخانىسىنىڭ ياردەمچى باشقۇرغۇچىسى، شىنجاڭ شاپار ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، جەنۇبىي شىنجاڭ ۋالىي مەھكىمىسى قۇرۇلۇش باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئالتاي ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئىلى ئوبلاستلىق پەن-تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئىلى يېزا ئىگىلىك - قۇرۇلۇش مەكتىپىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، بورتالا ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شۇ ئارقىلىق تەكشۈرۈش كومىتېتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان. 1983 - يىلى 12 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 28 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈزۈمچىدە ۋاپات بولدى.

باتۇش دۇلاتوفى (1927 - 2003) تانار، جېمىنىي ناھىيىسىدىن. 1944 - يىلى 11 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1954 - يىلى 11 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ئالتاي ۋىلايەتلىك مالىيە

ئوقۇتقۇزاتار ناھىيىلىك، ئىلى ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇۋەققەت شۇجىسى قوشۇمچە ناھىيىلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، ئىلى ئوبلاستلىق خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى، ئىلى ئوبلاستلىق سىياسىي كېڭەش پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، باش كاتىپى بولغان. 1986 - يىلى 5 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 6 - كۈنى كېسەل بىلەن غۇلجا شەھىرىدە ۋاپات بولدى.

بايىنغولىن (1954 - 2003) موڭغۇل، ئارشاڭ ناھىيىسىدىن. 1970 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان. 1984 - يىلى 4 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن.

بورتالا ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى زاۋۇتى تېخنىكا بۆلۈمچىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، سۇلياۋ زاۋۇتىنىڭ باشلىقى، سۈت ياسالما زاۋۇتىنىڭ باشلىقى، ئوبلاستلىق ئىقتىساد كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئارشاڭ ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ناھىيىنىڭ ھاكىمى، بورتالا ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى، مۇئاۋىن ئوبلاست باشلىقى بولغان. 2003 - يىلى 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنى كېسەل بىلەن بورتالا شەھىرىدە ۋاپات بولدى.

لياڭ سەي (1917 - 2003) خېبېينىڭ خېجىيەن ناھىيىسىدىن.

سىياسىي كومىسسارى، بىگۇنەن قوماندانلىق شتابى خوجىلىق ئىدارىسىنىڭ باشلىقى، شۇ ئارقىلىق خوجىلىق ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. 1985 - يىلى 12 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 16 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈزۈمچىدە ۋاپات بولدى.

دۈڭ ۋاخشەن (1929 — 2003) سەنئەتنىڭ جياڭخىيەن ناھىيىسىدىن. 1947 - يىلى 4 - ئايدا ئازادلىق ئارمىيىگە قاتناشقان، 1948 - يىلى 8 -

ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. جەڭچى، كادىر، يېتەكچى، تۈەن سىياسىي كومىسسارى، شى مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى بولغان. يۈلىن، خېشۈي، فۇبېي، باۋجى، يۈنچېڭ، شىفۇ، يىچۈەن، ۋازبېي ئۇرۇشلىرىغا ۋە جەنۇبىي شىنجاڭدا باندەت تازىلاشقا، شىزاڭدىكى توپلاشنى تىنچىتىشقا جۇڭگو-ھىندىستان چېگرىسىدىكى قوغدىنىش - قايتۇرما زەربە بېرىش ئۇرۇشىغا قاتناشقان. ئازادلىق ئوردىنىغا، خەلق تۆھپىكارى مېدالىغا ئېرىشكەن، غالىبىيەت تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنى بېرىلگەن. 1980 - يىلى 5 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 23 - كۈنى كېسەل بىلەن شىئەندە ۋاپات بولدى.

ئابدۇراخمان ھەسەن (1924 — 2003) غۇلجا شەھىرىدىن، 1947 - يىلى 5 - ئايدا ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابىغا قاتناشقان، 1956 - يىلى 4 -

ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

كىرگەن، ئالىي مەكتەپنىڭ تولۇق كۇرس ئوقۇش تارىخىغا ئىگە، ئالىي چارۋىچىلىق تېخنىكى. 1951 - يىلىدىن باشلاپ، ئىلى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق باش مەيدانى، موڭغۇلكۈرە نەسلىلىك ئات فېرمىسى، شىنجاڭ چارۋىچىلىق - مال دوختۇرلۇق تەتقىقات ئورنى، شىنجاڭ بىئولوگىيەلىك دورا زاۋۇتى، شىنجاڭ چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسى، چارۋىچىلىق نازارىتىدە ئىشلىگەن، فېرما (زاۋۇت باشلىقى) باشلىقى، ئالىي چارۋىچىلىق تېخنىكى، باش ئىنژېنېر بولغان. 1986 - يىلى 12 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈزۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ۋۇ شۇشەن (1920 — 2003) خېبېينىڭ خەندەن شەھىرىدىن. 1949 - يىلى 8 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان. شەنشى يېزا ئىگىلىك مەكتىپىدە ئوقۇتقۇچى، دۆلەتلىك غەربىي

شىمال يېزا ئىگىلىك ئىنىستىتۇتىدا مال دوختۇرلۇق ياردەمچى ئوقۇتقۇچىسى، شىئەن چارۋىچىلىق مەكتىپىدە ئىلمىي مۇدىر، ئىلى چارۋىچىلىق - مال دوختۇرلۇق مەكتىپىنىڭ مۇئاۋىن

مۇدىرى، چارۋىچىلىق نازارىتىنىڭ چارۋىچىلىق ئىنژېنېرى، ئىلگۈرۈمى، شۇ ئارقىلىق دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق مەكتىپى، چارۋىچىلىق مەكتىپى، دېھقانچىلىق مەكتىپىدە ئىلمىي مۇدىر، مەكتەپ مەسئۇلى، ئىلى ئوبلاستلىق سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، دائىمىي كومىتېت ئەزاسى، مۇئاۋىن رەئىسى، ئىلى ئوبلاستلىق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى، ئىلى ئوبلاستلىق چارۋىچىلىق - مال دوختۇرلۇق ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن كېڭەش باشلىقى، پەخىرىي كېڭەش باشلىقى، شۇ ئارقىلىق چارۋىچىلىق - مال دوختۇرلۇق ئىلمىي جەمئىيىتىنىڭ كېڭەش ئەزاسى، ئىلى ئوبلاستلىق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىلى ئوبلاستلىق پارتكوم يېزا - بازار كارخانىلىرى رەھبەرلىك كۇرۇپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. 1988 - يىلى دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 30 - كۈنى كېسەل بىلەن ۋاپات بولدى. **ئىسمائىل توختى** (1928 — 2003) قۇمۇل شەھىرىدىن. 1950 - يىلى 4 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1953 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك

پارتىيىسىگە كىرگەن. شۇ ئارقىلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن باش كاتىپى، بەنگۇختىڭنىڭ مۇدىرى، شۇ ئارقىلىق سىياسىي كېڭەش 5 -، 6 - نۆۋەتلىك كومىتېتلىرى دائىمىي كومىتېتلىرىنىڭ ئەزاسى بولغان. 1993 - يىلى 4 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان، 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 30 - كۈنى كېسەل بىلەن قۇمۇلدا

ۋاپات بولدى.

يەن شۇدۇن (1939 — 2003) گەنسۇنىڭ كاۋتەي ناھىيىسىدىن. 1963 - يىلى شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست»

بىزا ئىگىلىك ئىنستىتۇتىنى پۈتكۈزۈپ، شۇ يىلى خىزمەتكە قاتناشقان، چارۋىچىلىق نازارىتىدە ھايۋانات يۇقۇملۇق كېسەللىكلەردىن مۇداپىئەلىنىش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ، مال دوختۇرى، ئالىي مال دوختۇرى، تەتقىقات-چى بولغان. 1981 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ئۇ ئۆي ھايۋانلىرىدىكى بىرۇتسىلىيوز كېسەلنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش تەتقىقاتى جەھەتتە كۆرۈنەرلىك تۆھپە قوشقانلىقى ئۈچۈن، 1985 - يىلى گۇۋۇيۇن ۋە ش ئۇ ئا ر يەرلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى تەرىپىدىن مەملىكەت بويىچە ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە يەرلىك كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاشتىكى ئىلغار خىزمەتچى دېگەن نام بېرىلگەن، 1989 - يىلى ئاپتونوم رايون بويىچە مۇنەۋۋەر مۇتەخەسسس بولۇپ باھالانغان ھەمدە ئاپتونوم رايون بويىچە 2، 3، 4 - دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى مۇكاپاتلىرىغا ئېرىشكەن. 2000 - يىلى 4 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان. 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 2 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

رېن باشكۇن (1940 — 2003) خېنەننىڭ جېنپىڭ ناھىيىسىدە.

دىن. 1963 - يىلى 9 - ئايدا خىزمەتكە

قاتناشقان، 1960 - يىلى 1 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. 1963 - يىلى 9 - ئايدا گەنسۇ پېداگوگىكا ئۈنۋېرسىتېتى (ھازىرقى غەربىي شىمال پېداگوگىكا ئۈنۋېرسىتېتى) نىڭ ماتېماتىكا فاكولتېتىنى پۈتتۈرگەن. مائارىپ نازارىتى ئوقۇتقۇچىلار بىلىم ئاشۇرۇش بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ش ئۇ ئا ر ئېلېكتىرلەشكەن مائارىپ سارىيىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، پارتىيە ياجپىكىسىنىڭ شۇجىسى، ساراي باشلىقى بولغان. 1985 - يىلى 2 - ئايدا ش ئۇ ئا ر پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى مائارىپ باشقارمىسىنىڭ باشلىقى بولغان. 1986 - يىلى 11 - ئايدا شىنجاڭ مائارىپ ئىنستىتۇتىنىڭ باشلىقى، پارتكومنىڭ ئەزاسى بولغان. 1991 - يىلى 9 - ئايدا شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۈنۋېرسىتېتى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن مەكتەپ مۇدىرى بولغان. 1993 - يىلى 3 - ئايدا شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن مەكتەپ مۇدىرى بولغان. 1994 - يىلى 12 - ئايدا ش ئۇ ئا ر مائارىپ كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغۇچى بولغان. 2001 - يىلى 1 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان، 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 7 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

جىڭ شاڭشىڭ (1939 — 2003) شەنشىنىڭ چىشەن ناھىيىسىدە. 1964 - يىلى 7 - ئايدا غەربىي شىمال سانائەت ئۈنۋېرسىتېتى يۇڭ توقۇمىچىلىق كەسپىنى پۈتتۈرگەن،

دىن. 1971 - يىلى 9 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك

تىك پارتىيىسىگە كىرگەن. 1975 - يىلى 8 - ئايدىن باشلاپ شىنجاڭ ئىلى يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسىدا سېخ مۇدىرى، زاۋۇت پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، زاۋۇت باشلىقى، پارتكوم شۇجىسى قوشۇمچە زاۋۇت باشلىقى، ئالىي ئىمىزبېنېر بولغان. 1991 - يىلى 3 - ئايدا ئىلى ئوبلاستلىق پارتكوم ئىقتىسادىي خىزمەت بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان، 1992 - يىلى 9 - ئايدا شىنجاڭ يۇڭ توقۇمىچىلىق فابرىكىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، فابرىكا باشلىقى بولغان، 1993 - يىلى 10 - ئايدا ش ئۇ ئا ر توقۇمىچىلىق سانائىتى ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان، 1995 - يىلى 2 - ئايدا ش ئۇ ئا ر توقۇمىچىلىق سانائىتى نازارىتىنىڭ پارتكوم شۇجىسى، مۇئاۋىن نازىر بولغان. ش ئۇ ئا ر 7، 8 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى بولغان. 2003 - يىلى 4 - ئايدا پېنسىيىدە گە چىققان، 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 12 - كۈنى كېسەل بىلەن ۋاپات بولدى.

توختى روزى (1948 — 2003) قەشقەر كونا شەھەر ناھىيىسىدە. 1968 - يىلى 12 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1977 - يىلى 11 - ئايدا

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن.

1968 - يىلى 12 - ئايدىن 1971 - يىلى 9 - ئايغىچە قۇتۇبى ناھىيىلىك پارتكوم، شۇ ئۇ ئار پارتىيە مەكتىپىدە تەرجىمانلىق قىلغان. 1984 - يىلى 12 - ئايدىن باشلاپ، شۇ ئۇ ئار پارتىيە مەكتىپى مەدەنىيەت - تارىخ كاپىتىراسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئىلمىي باشقارمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، باشلىقى، پارتكومنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن مەكتەپ مۇدىرى، مەكتەپ ئىشلىرى ئەزاسى بولغان. 2000 - يىلى 4 - ئايدا شۇ ئار پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 13 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

كېرەم سەلەي (1934 - 2003) غۇلجا شەھىرىدىن. 1953 - يىلى 7 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1980 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. شىنجاڭ ئىنىستىتۇتى

چارۋىچىلىق فاكولتېتى، شىنجاڭ «1 - ئاۋغۇست» يېزا ئىگىلىك ئىنىستىتۇتى چارۋىچىلىق فاكولتېتى، چارۋىچىلىق نازارىتى كادىرلار كۇرسىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى، چارۋىچىلىق نازارىتى چارۋىچىلىق باشقارمىسى، پەن - مائارىپ باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، چارۋىچىلىق نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن نازىر، چارۋىچىلىق پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇئاۋىن باشلىقى بولغان، 1990 - يىلى 10 - ئايدا چارۋىچىلىق

نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، باش چارۋىچىلىق تېخنىكى بولغان، 1997 - يىلى 7 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان. 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 23 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

قۇربان مەمەتتىياز (1931 - 2003) موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدىن. 1955 - يىلى 6 - ئايدا خىزمەتكە قاتناشقان، 1954 - يىلى 8 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. خوتەن پېداگوگىكا مەكتىپىنىڭ ئىلمىي مۇدىرى، گۇما ناھىيىلىك ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ مۇدىرى، شۇ ئۇ ئار خەلق كومىتېتى بەنگۇڭتىڭى مەدەنىيەت - مائارىپ گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، مەدەنىيەت ئىشخانىسىدا مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، پىلان كومىتېتىدا مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى، مەدەنىيەت ئىشخانىسىدا باشقارما باشلىقى، شۇ ئۇ ئار تىل - يېزىق كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى بولغان. 1983 - يىلى 10 - ئايدا شىنجاڭ تىببىي ئىنىستىتۇتى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى بولغان، 1986 - يىلى 7 - ئايدا پارتكومنىڭ شۇجىسى، ئىنىستىتۇتنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولغان. 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

تۇرسۇن توختى (1943 - 2003) ئاقسۇ شەھىرىدىن. 1958 - يىلى خىزمەتكە قاتناشقان، 1966 - يىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ئاقسۇ ناھىيە ئايكۆل يېزىلىق

ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ئوقۇتقۇچىسى، ناھىيىلىك پارتىيە مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى، ئاقسۇ ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ كادىرى، ئىگەرچى يېزىلىق پارتكومنىڭ ئەزاسى، بىۋاسىتە قاراشلىق 1 - چوڭ ئەترەت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى بولغان. 1971 - يىلىدىن كېيىن ئاقسۇ ناھىيىلىك ئىنقىلابىي كومىتېت سىياسىي خىزمەت گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، تەشكىلات گۇرۇپپىسىنىڭ 1 - مۇئاۋىن باشلىقى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە پارتگۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، ئىشخانا مۇدىرى، ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ مۇئاۋىن ۋالىيىسى، سۇجىلىق نازارىتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن نازىر، نازىر بولغان، 2003 - يىلى 4 - ئايدا شۇ ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى بولغان. 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كېسەل بىلەن ۋاپات بولدى.

زەپەن قارمانوف (1924 - 2003) قازاق، چۆچەكتىن. 1945 - يىلى 9 - ئايدا ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابىغا قاتناشقان، 1950 - يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن.

شۇ ئۇ ئار بىناكارلىق - قۇرۇلۇش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، دۇڭجۈەن «7 - ماي» كادىرلار مەكتىپىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، شۇ ئۇ ئار باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، باش ئىشچىلار

باشلىقى، بورتالا شەھەرلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، تۈەنجاڭ، بورتالا شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ شتاب باشلىقى، سانجى شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن قوماندانى بولغان. 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى جىڭ ناھىيىسىدىن بورتالا شەھىرىگە قايتىش يولىدا ماشىنا ۋەقەسىدە ۋاپات بولدى.

يې شو (1927 — 2003) جياڭسۇننىڭ تەيشىك شەھىرىدىن. 1946 - يىلى 7 - ئايدا ئازادلىق ئارمىيىسىگە قاتناشقان، 1943 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، كۇرسانت، كارتوگراف، كادىر، مۇئاۋىن مۇدىر، شىنجاڭ سانجى شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى بولغان، مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك ئوردىنىغا، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنىغا ئېرىشكەن. 1983 -

يىلى 6 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى، كېسەل بىلەن جياڭسۇننىڭ جېنجاڭ شەھىرىدە ۋاپات بولدى.

ۋاڭ گېڭشاۋ (1923 — 2003) خېنەننىڭ يېچۈەن ناھىيىسىدىن، 1939 - يىلى 6 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1938 - يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. تەشۋىقاتچى، مەخپىي تېلېگرامما تەرجىمە قىلغۇچى، مەخپىي ئىشلار بۆلۈمچىسى. نىڭ باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، مەخپىي

بېگى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقىسىپ. تەمىنات بۆلۈمى ئاپتوموبىل چوڭ ئەترىتىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، شىخۇ قاتناش ترانسپورت باش بېكىتىنىڭ سىياسىي كومىسسارى، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 10 - شى ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش تارماق ئەترىتىنىڭ باشلىقى، يېزا ئىگىلىك 7 - شى 2 - باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، 3 - باشقارمىسىنىڭ باشلىقى، يېزا ئىگىلىك 7 - شىنىڭ مۇئاۋىن شىجاڭسى، يېزا ئىگىلىك 9 - شىنىڭ مۇئاۋىن شىجاڭسى، يېزا ئىگىلىك 5 - شىنىڭ مۇئاۋىن شىجاڭسى، ئاشلىق نازارىتى پارتىيە يادرو گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزاسى، ئاشلىق نازارىتىنىڭ مۇئاۋىن نازىرى بولغان. 1981 - يىلى 8 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

لى بىڭجېن (1952 — 2003) شەنشىنىڭ فۇپېڭ ناھىيىسىدىن. 1969 - يىلى 9 - ئايدا ھەربىي سەپكە قاتناشقان. 1970 - يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن،

داشياۋ ئۇنۋانىغا ئىگە، جەڭچى، بەنجاڭ، پەيچاڭ، مەشىق شتاب ئوفىتېرى، مەشىق بۆلۈمچە باشلىقى، تۈەن شتاب باشلىقى، مۇئاۋىن تۈەنجاڭ، ئارىشاڭ ناھىيىلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ

ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، ش ئۇ ئار سىياسىي كېڭەش 4 - ، 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتلىرىنىڭ ئەزاسى بولغان. 1986 - يىلى 6 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

سابىقان غۇلامقار (1936 — 2003) قازاق، ئالتاي شەھىرىدىن. 1956 - يىلى خىزمەتكە قاتناشقان. شۇ يىلى 5 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى پارتكومى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن مەكتەپ مۇدىرى بولغان. 1998 - يىلى 3 - ئايدا پېنسىيىگە چىققان، 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 6 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

چېن جىجىڭ (1918 — 2003) سىچۈەننىڭ پىڭچاڭ ناھىيىسىدىن. 1933 - يىلى 8 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان، 1942 - يىلى جۇڭگو كوممۇ-

نىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. 25 مىڭ يوللۇق ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان، ئالاقچى، جەڭچى بولغان. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدە، ئالاقچى، بەنجاڭ، رازۋېتچىك بولغان، ئازادلىق ئۇرۇشى مەزگىلىدە، پەيچاڭ، لىەنجاڭ، مۇئاۋىن يىنجاڭ، 2 - جۈن مالىيە مەكتىپىدە مۇئاۋىن چوڭ ئەترەت باشلىقى بولغان.

ئىشلار باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى،

باشلىقى، ئىدارە باشلىقى، شۆبە ھەربىي رايونىنىڭ مەسلىھەتچىسى، شەرقىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ - تەمىنات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى بولغان. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش مەزگىلىدە كۆپ قېتىم ئۇرۇش ۋە جەڭلەرگە قاتناشقان، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىغا ئېرىشكەن. 1983 - يىلى 9 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 1 - كۈنى كېسەل بىلەن شىئەندە ۋاپات بولدى.

سەيپىدىن ئەزىزى (1915 — 2003) ئاتۇش شەھىرىدىن. 1935 - يىلى سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىغا ئوقۇشقا بارغان، 1944 - يىلى ئىلى، تارباغاتاي، ئالتاي ۋىلايەتلىرىدە پارتلىغان «ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابى»غا قاتناشقان، 1945 - يىلى

ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابى ۋاقىتلىق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەزاسى، مائارىپ نازارىتىنىڭ نازىرى بولغان. 1947 - يىلى شىنجاڭدا تىنچلىق دېموكراتىيىنى قوغداش ئىتتىپاقىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى قوشۇمچە تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى ۋە «ئالغا» گېزىتىنىڭ باش مۇھەررىرى

بولغان، كېيىن ئىتتىپاقنىڭ مۇۋەققەت رەئىسى، رەئىسى بولغان. 1949 - يىلى 12 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن، 1951 - يىلى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى شىنجاڭ شۆبە يىۋروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، مىللەتلەر ئىشلىرى بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، شىنجاڭ ئۆلكىلىك كادىرلار مەكتىپىنىڭ مۇدىرى بولغان. 1952 - يىلى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى شىنجاڭ شۆبە يىۋروسىنىڭ 4 - شۇجىسى، شىنجاڭ ئۆلكىلىك مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيىسى يولغا قويۇشقا تەييارلىق كۆرۈش كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1953 - يىلى غەربىي شىمال مەمۇرىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شىنجاڭ ھەربىي رايونى پارتكومىنىڭ 3 - شۇجىسى بولغان. 1954 - يىلى 9 - ئايدا 1 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقىغا

سايلانغان، شىنجاڭ ھەربىي رايونى پارتكومىنىڭ 2 - شۇجىسى بولغان. 1955 - يىلى شىنجاڭ ئۆلكىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى بولغان، شۇ يىلى 10 - ئايدا شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى غەربىي شىمال يىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئار پارتكومىنىڭ 3 - شۇجىسى بولغان. 1958 - يىلى ش ئۇ ئار پارتكومىنىڭ 2 - شۇجىسى بولغان. 1968 - يىلىدىن كېيىن، ش ئۇ ئار ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئىنقىلابىي كومىتېت يادرو رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ش ئۇ ئار پارتكومىنىڭ 2 - شۇجىسى، ش ئۇ ئار پارتكومىنىڭ مۇۋەققەت 1 - شۇجىسى، ش ئۇ ئار ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇۋەققەت مۇدىرى، ش ئۇ ئار پارتكومىنىڭ 1 - شۇجىسى، ش ئۇ ئار ئىنقىلابىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، شىنجاڭ ھەربىي

رايونىنىڭ 1 - سىياسىي كومىسسارى، پارتكومىنىڭ 1 - شۇجىسى، يېڭىئۆەنىڭ 1 - سىياسىي كومىسسارى بولغان. ج ك پ 8 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ كاندىدات ئەزاسى، 9 - ، 10 - ، 11 - ، 12 - ، 13 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، 10 - ، 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېت سىياسىي يىۋروسىنىڭ كاندىدات ئەزاسى؛ 1 - ، 2 - ، 3 - ، 4 - ، 5 - ، 6 - ، 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى؛ 1 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، 8 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، 1 - ، 2 - ، 3 - نۆۋەتلىك دۆلەت مۇداپىئە كومىتېتىلىرىنىڭ ئەزاسى بولغان. 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 24 - كۈنى كېسەل بىلەن بېيجىڭدا ۋاپات بولدى.

ما مېڭشىياڭ (1947 — 2003) خۇيزۇ، شەنشىنىڭ جىڭياڭ ناھىيىسىدىن. 1968 - يىلى 9 - ئايدا

خىزمەتكە قاتناشقان، 1971 - يىلى 3 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. غۇلجا ناھىيىسى غالىبىيەت گۇڭخېشى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى ئىنقىلابىي رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، گۇڭخېشى پارتكومىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، يېزىلىق پارتكومىنىڭ شۇجىسى، ئىلى ۋىلايەتلىك ۋىلايەتكە بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار ئىنتىزام تەشۋىرات ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، غۇلجا شەھىرىنىڭ

ئاينىڭ 16 - كۈنى كېسەل بىلەن شىئەندە ۋاپات بولدى.

ليۇ پېيچېڭ (1930 - 2003) خېنەننىڭ ۋېيشى ناھىيىسىدىن. 1947 - يىلى 2 - ئايدا ئازادلىق ئارمىيىگە قاتناشقان، 1948 - يىلى 6 - ئايدا جۇڭگو

كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. ئالاقچى، مۇھاپىزەتچى، تۈرمە باشلىقى، سوتچى، مۇئاۋىن كوللېگىيە باشلىقى، كوللېگىيە باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، بىخۇەن خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى بولغان. غالبىيەت ئوردىنى شەرەپ مېدالىغا ئېرىشكەن. 1988 - يىلى 1 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 17 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈزۈمچىدە ۋاپات بولدى.

لى سىتاڭ (1914 - 2003) كومپارتىيە ئەزاسى، سەنشىنىڭ ۋۇجەي ناھىيىسىدىن. 1937 - يىلى 10 - ئايدا ئىنقىلابىي خىزمەتكە قاتناشقان ھەم جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. سەنشى ئۆلكىسى ۋۇجەي ناھىيىلىك ھۆكۈمەتنىڭ كاتىپى، ناھىيىنىڭ ھاكىمى، چىشەن ناھىيىسى، چۈشەن ناھىيىسى، نىڭشەن ناھىيىسى، جىڭشەن ناھىيىسى، سىشەن ناھىيىسى ئىش باشقارمىلىرىنىڭ كاتىپى، سەنشى ئۆلكىسى جىڭلې ناھىيىسى، جىنسۇي 3 - ۋالىي مەھكىمىسى خەلق ئىشلىرى بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، كاتىپى، مۇدىرى، سەنشى ئۆلكىسى لىڭشەن ناھىيىسى، جىنسۇي 3 - ۋىلايىتى ئەپيۇنتى مەنشى

مەسئۇلى، سەنشى ئۆلكىسى سەنيۇەن ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ باش كاتىپى، شىنجاڭ تارباغاتاي ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، شىنجاڭ ئىلى رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇجىسى، شۇجىسى، شىنجاڭ قاتناش ئىدارىسى پارتىيە يادرو كۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئىلى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ 1 - مۇئاۋىن شۇجىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، ش ئۇ ئ ا ر سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بولغان. 1983 - يىلى 4 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 4 - كۈنى كېسەل بىلەن شىئەندە ۋاپات بولدى.

شېن جىجياڭ (1913 - 2003) سەنشىنىڭ لىنشىيەن ناھىيىسىدىن. 1945 - يىلى 3 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1938 - يىلى 9 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

كىرگەن. قوغدىنىش چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى، باج ئىدارىسىنىڭ مۇۋەققەت باشلىقى، ياردەمچى دىرېكتور، مۇئاۋىن كاتىپ مۇدىر، بۆلۈم باشلىقى، باشقارما باشلىقى، لەنجۇ ھەربىي رايونى ئارقا سەپ قۇرۇلۇش باش ئەترىتىنىڭ باشلىقى بولغان. ئازادلىق ئۇرۇشى مەزگىلىدىكى كۆپ قېتىملىق ئۇرۇش ۋە جەڭلەرگە قاتناشقان. ئازادلىق ئوردىنىغا ئېرىشكەن، مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك مېدالى، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنى بېرىلگەن. 1965 - يىلى 1 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 12 -

مۇئاۋىن باشلىقى، ئىلى ۋىلايەتلىك پەن - تېخنىكا كومىتېتىنىڭ مۇدىرى، ئىلى ئوبلاستلىق پەن - تېخنىكا ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، ئىلى ئوبلاستلىق 9 - نۆۋەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ ئەزاسى، ئىلى ئوبلاستلىق 11 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 29 - كۈنى كېسەل بىلەن ئىلىدا ۋاپات بولدى.

چاڭ جۇختاۋ (1916 - 2003) شەنشىنىڭ لىنتوك ناھىيىسىدىن. 1938 - يىلى 1 - ئايدا ئىنقىلابقا قاتناشقان. 1938 - يىلى 4 - ئايدا

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە كىرگەن. لىنتوك يوشۇرۇن پارتىيە مەركىزىي ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى، ناھىيىلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، يەنئەن مەركىزىي كومىتېت غەربىي شىمال خىزمەت كومىتېتى، مەركىزىي كومىتېت غەربىي شىمال بىيوروسى ئاممىۋى ھەرىكەت بۆلۈمىنىڭ كادىرى، لىنتوك يوشۇرۇن پارتىيە تەشكىلاتىنىڭ مەسئۇلى، يوشۇرۇن پارتىيە تەشكىلاتى شەنشى جىڭيۇەن خىزمەت كومىتېتى، سەنيۇەن، خىزمەت كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، ۋېيبېي خىزمەت كومىتېتى تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، لىنتوك ناھىيىلىك خىزمەت كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، گۇەنجۇڭ ۋىلايەتلىك پارتكوم خىزمەت كومىتېتى يوشۇرۇن پارتىيە تەشكىلاتىنىڭ

قىلىشنى نازارەت قىلىش باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، تۈزۈلمە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى، سەنئەت ئۆلكىسى فاكۇلتېتى ناھىيىلىك تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، لىڭشى ناھىيىسىنىڭ، يۇڭخې ناھىيىسىنىڭ ھاكىمى، گەنسۇ ئۆلكىسى لىشەن ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى، ناھىيىلىك چوڭ ئەترەتنىڭ سىياسىي كومىسسارى، گەنسۇ ئۆلكىسى ۋۇدۇ ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى، باش كاتىپ، جىڭ پ مەركىزىي كومىتېتى غەربىي شىمال بىۋىروسى بەنگۇڭتىڭى ئاساسىي قۇرۇلۇش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، ئىلى ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ ئەزاسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، شىنجاڭ پارتكومىنىڭ ئەزاسى، پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، پارتكومنىڭ ئەزاسى، نازارەت قىلىش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، شىنجاڭ

كۆمۈر سانائىتى ئىدارىسىنىڭ مەسلىھەتچىسى، ئېغىر سانائەت ئىدارىسىنىڭ مەسلىھەتچىسى، سىياسىي بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولغان. 1983 - يىلى 12 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان، 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 22 - كۈنى ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى. **ۋالىك ياتىڭ** (1931 — 2003) ئەنخۇينىڭ توڭچىڭ ناھىيىسىدىن. 1943 - يىلى 3 - ئايدا 8 - ئارمىيىگە قاتناشقان، 1948 - يىلى 4 - ئايدا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىگە

كىرگەن، جەڭچى، مۇئاۋىن پەيچاڭ،

پەيچاڭ، يېتەكچى، ئەترەت باشلىقى، ياردەمچى باشقۇرغۇچى، مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى، بۆلۈم باشلىقى، ئۈرۈمچى ھەربىي رايونى ئارقا سەپ - تەمىنات بۆلۈمى ئاساسىي قۇرۇلۇش - گازارما بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى، تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ تەتقىقاتچىسى بولغان. ئوتتۇرا تۈزلەڭلىكتىكى مۇھاسىرىنى بۆسۈپ چىقىش ئۇرۇشى، ۋازىيەت ئۇرۇشى قاتارلىق ئۇرۇش ۋە جەڭلەرگە قاتناشقان، مۇستەقىللىق - ئەركىنلىك ئوردىنىغا، ئازادلىق مېدالىغا ئېرىشكەن، مۇستەقىللىق تۆھپىكارى شەرەپ ئوردىنى بېرىلگەن. 1988 - يىلى 1 - ئايدا دەم ئېلىشقا چىققان. 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنى كېسەل بىلەن ئۈرۈمچىدە ۋاپات بولدى.

ئىزاھ: ۋاپات بولغان ئايىرىم شەخسلەرنىڭ سۈرىتىنى ئالالماي قالدۇق.

يەرلىك نىزاملار

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ نىزام چىقىرىش نىزامى

(2003 - يىلى 1 - ئاينىڭ 16 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 1 - يىغىنىدا ماقۇللاندى، 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ ئىجرا قىلىندى)

I باب

ئومۇمىي پرىنسىپ

1 - ماددا بۇ نىزام يەرلىك نىزام چىقىرىش پائالىيىتىنى قېلىپلاشتۇرۇش، يەرلىك نىزامنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، دۆلەت قانۇنچىلىقىنىڭ بىرلىكىنى ساقلاش مەقسىتىدە، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ قانۇن چىقىرىش قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى ۋە يەرلىك ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ تەشكىلى قانۇنى» غا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزاملارنى چىقىرىش، تۈزىتىش، بىكار قىلىشتا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى (تۆۋەندە دائىمىي كومىتېت دېيىلىدۇ) يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزاملارنى تەستىقلاشتا بۇ نىزامنى تەتبىقلايدۇ.

قاندىلىرىنى ئەنگە ئالدۇرۇش ۋە تەكشۈرۈش مۇشۇ نىزامدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە بولىدۇ.

II باب

نىزام چىقىرىش ھوقۇق دائىرىسى

4 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ئاساسىي قانۇن ۋە مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنىدىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزام چىقىرىشقا ھوقۇقلۇق، ئۇ، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ تەستىقى بىلەن كۈچكە ئىگە بولىدۇ.

5 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى ئاساسىي قانۇن، قانۇنلاردا بەلگىلەنگەن ھوقۇق دائىرىسى بويىچە، تۆۋەندىكى ئىشلاردا يەرلىك نىزام چىقارما بولىدۇ.

(1) قانۇن، مەمۇرىي نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەرنى ئىجرا قىلىش مەقسىتىدە، ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن كونكرېت بەلگىلىمە چىقىرىشقا تېگىشلىك ئىشلار؛

(2) دۆلەتنىڭ مەخسۇس قانۇن چىقىرىش ھوقۇقى دائىرىسى سىرتىدىكى قانۇن، مەمۇرىي نىزام چىقىرىلمىغان ئىشلار؛

(3) يەرلىك نىزام چىقىرىشقا تېگىشلىك بولغان يەرلىككە تەۋە ئىشلار؛

قويۇشىغا تاپشۇرىدۇ، ئاندىن يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈش. كىرگۈزمەلىكىنى قارار قىلىدۇ.

مەخسۇس كومىتېتلار نىزام تەكلىپىنى قاراپ چىقىدىغان چاغدا، تەكلىپ بەرگۈچىنى يىغىنغا سىرتتىن قاتنىشىپ پىكرىنى بايان قىلىشقا تەكلىپ قىلسا بولىدۇ.

9 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى يېپىق مەزگىلدە، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىغا سۈنۈلىدىغان يەرلىك نىزام تەكلىپى ۋە ئاپتونومىيە نىزامى، يەككە نىزام تەكلىپى ئاۋۋال دائىمىي كومىتېتقا بېرىلسە بولىدۇ، ئۇ دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا مۇشۇ نىزامنىڭ 4 - بابىدا بەلگىلەنگەن تەرتىپ بويىچە قاراپ چىقىلغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىدا قاراپ چىقىشقا سۈنۈشنى قارار قىلىدۇ، دائىمىي كومىتېت ياكى تەكلىپ بەرگۈچى قۇرۇلتاي ئومۇمىي يىغىنىدا ئىزاھات بېرىدۇ.

10 - ماددا دائىمىي كومىتېتنىڭ قارارى بىلەن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىدا قاراپ چىقىشقا سۈنۈلىدىغان يەرلىك نىزام تەكلىپىنى يىغىن ئېچىلىشتىن بۇرۇن ۋەكىللەرگە تارقىتىپ بېرىش كېرەك.

11 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلگەن يەرلىك نىزام تەكلىپىنى قۇرۇلتاي ئومۇمىي يىغىنىدا تەكلىپ بەرگۈچى ئىزاھات بەرگەندىن كېيىن ۋەكىللەر ئۆمەكلىرى قاراپ چىقىدۇ.

12 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلگەن يەرلىك نىزام تەكلىپىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى قانۇنچىلىق كومىتېتى ۋەكىللەر ئۆمەكلىرىنىڭ قاراپ چىقىش پىكرىگە ئاساسەن بىر تۇتاش قاراپ چىقىپ، ھەيئەت رىياسىتىگە قاراپ چىققانلىق نەتىجىسى ھەققىدىكى دوكلاتنى ۋە نىزام لايىھىسىنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسىنى سۈنۈپ، ھەيئەت رىياسىتى ماقۇللانغاندىن كېيىن يىغىندىكىلەرگە تارقىتىدۇ. ئوخشاش بولمىغان مۇھىم پىكىرلەر ھەققىدە قاراپ چىققانلىق نەتىجىسى توغرىسىدىكى دوكلاتتا ئىزاھات بېرىش كېرەك.

13 - ماددا ھەيئەت رىياسىتىنىڭ دائىمىي رەئىسى ۋەكىللەر ئۆمىكىنىڭ باشلىقلىرى يىغىننى چاقىرىپ، ۋەكىللەر ئۆمەكلىرىنىڭ يەرلىك نىزام تەكلىپىدىكى چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرنى قاراپ چىقىش پىكرىنى ئاڭلىسا بولىدۇ، ۋەكىللەر ئۆمەكلىرى كۆرسەتكەن ئالاقىدار ۋەكىللەرنى يىغىنغا چاقىرىپ، يەرلىك نىزام تەكلىپىدىكى چوڭ - چوڭ مەخسۇس مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلىشىمۇ بولىدۇ ھەمدە مۇزاكىرە

(4) قانۇندا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ياكى دائىمىي كومىتېتنىڭ يەرلىك نىزام چىقىرىدىغانلىقى بەلگىلەنگەن ئىشلار؛

(5) يەرلىك نىزام چىقىرىلىدىغان باشقا ئىشلار.

قانۇندا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ يەرلىك نىزام چىقىرىدىغانلىقى بەلگىلەنگەن ئىشلار، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ خىزمەت ھوقۇقى ۋە ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ پەۋقۇلئاددە چوڭ ئىشلىرىغا چېتىلىدىغان، شۇنداقلا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ئۆزى يەرلىك نىزام چىقىرىش كېرەك دەپ قارىغان ئىشلار ھەققىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يەرلىك نىزام چىقىرىشى كېرەك.

6 - ماددا دائىمىي كومىتېت ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى يېپىق مەزگىلدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى چىقارغان يەرلىك نىزاملارنى قىسمەن تولۇقلىسا، تۈزەتسە بولىدۇ، لېكىن ئۇ شۇ نىزامنىڭ ئاساسىي پرىنسىپىغا زىت كەلسە بولمايدۇ.

III باب

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى - يىغىننىڭ نىزام چىقىرىش تەرتىپى

7 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى ھەيئەت رىياسىتى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىغا يەرلىك نىزام تەكلىپى بەرسە بولىدۇ، بۇنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنى قاراپ چىقىدۇ.

دائىمىي كومىتېت، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ مەخسۇس كومىتېتلىرى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىغا يەرلىك نىزام تەكلىپى بەرسە بولىدۇ، ئۇنى يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈشنى ھەيئەت رىياسىتى قارار قىلىدۇ.

8 - ماددا ۋەكىللەر ئۆمىكىدىن بىر ياكى ئوندىن ئارتۇق ۋەكىل بىرلىشىپ ئىمزا قويۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى يىغىنىغا يەرلىك نىزام تەكلىپى بەرسە بولىدۇ، ئۇنى يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈش - كىرگۈزمەلىكىنى ھەيئەت رىياسىتى قارار قىلىدۇ ياكى ئاۋۋال ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلارنىڭ قاراپ چىقىپ، يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈش - كىرگۈزمەلىك ھەققىدە پىكرىنى

ئەھۋالى ۋە مۇزاكىرىدە چۈشكەن پىكىرلەرنى ھەيئەت رىياسىتىگە دوكلات قىلىدۇ.

14 - ماددا پەرلىك نىزام تەكلىپىنى قاراپ چىقىش جەريانىدا يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ مۇھاكىمە قىلىشقا تېگىشلىك چوڭ - چوڭ مەسىلە بولۇپ قالسا، ھەيئەت رىياسىتىنىڭ ئوتتۇرىغا قويۇشى، قۇرۇلتاي ئومۇمىي يىغىنىدا قارار قىلىنىشى بىلەن، دائىمىي كومىتېتنىڭ ۋەكىللەرنىڭ پىكىرىگە ئاساسەن يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ قاراپ چىقىپ قارار قىلىشقا ھەمدە قارار قىلىش ئەھۋالىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ كېيىنكى يىغىنىدىكىلەرگە دوكلات قىلىشقا ھوقۇق بېرىلسە بولىدۇ، دائىمىي كومىتېتنىڭ ۋەكىللەرنىڭ پىكىرىگە ئاساسەن يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ قاراپ چىقىپ، تۈزىتىش كىرگۈزۈش لايىھىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ كېيىنكى يىغىنىدىكىلەرنىڭ قاراپ چىقىپ قارار قىلىشقا سۈنۈشىغا ھوقۇق بېرىلسۇمۇ بولىدۇ.

15 - ماددا پەرلىك نىزام لايىھىسىنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسىنى ۋەكىللەر ئۆمەكلىرى قاراپ چىققان ۋە قانۇنچىلىق كومىتېتى ۋەكىللەر ئۆمەكلىرىنىڭ قاراپ چىقىش پىكىرىگە ئاساسەن تۈزەتكەندىن كېيىن، پەرلىك نىزام لايىھىسىنىڭ ئاۋازغا قويۇلىدىغان نۇسخىسىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ، ئۇنى ھەيئەت رىياسىتى قۇرۇلتاي ئومۇمىي يىغىنىدا ئاۋازغا قويىدۇ.

16 - ماددا ئاپتونوم رايوننىڭ ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزاملىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇش، قاراپ چىقىش ۋە ئاۋازغا قويۇش تەرتىپى مۇشۇ بابتىكى بەلگىلىمىلەر ۋە مۇشۇ نىزامنىڭ 7 - بابىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىگە بويىچە بولىدۇ.

IV باب

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ نىزام چىقىرىش تەرتىپى

17 - ماددا دائىمىي كومىتېت مۇدىرلار يىغىنىدا دائىمىي كومىتېتقا يەرلىك نىزام تەكلىپى بەرسە بولىدۇ، ئۇنىڭغا دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا قاراپ چىقىلىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ مەخسۇس كومىتېتلىرى دائىمىي كومىتېتقا يەرلىك نىزام تەكلىپى بەرسە بولىدۇ، ئۇنى دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا

كىرگۈزۈشنى دائىمىي كومىتېت مۇدىرلار يىغىنىدا قارار قىلىدۇ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى دائىمىي كومىتېتقا يەرلىك نىزام تەكلىپى بەرسە بولىدۇ، ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېت ياكى دائىمىي كومىتېتنىڭ ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتلىرى قاراپ چىقىش، تەكشۈرۈش پىكرى ھەققىدىكى دوكلاتنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ، دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈشنى دائىمىي كومىتېت مۇدىرلار يىغىنىدا قارار قىلىدۇ. مۇدىرلار يىغىنىدا شۇ يەرلىك نىزام تەكلىپىدە ئىلگىرىلەپ مۇھاكىمە قىلىشقا تېگىشلىك چوڭ - چوڭ مەسىلە بار دەپ قارالسا، تەكلىپ بەرگۈچىنىڭ تۈزىتىپ مۇكەممەللەشتۈرگەندىن كېيىن دائىمىي كومىتېتقا قايتا سۈنۈشى تەكلىپ قىلىنسا بولىدۇ.

دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەردىن بەشتىن ئارتۇق كىشى بىرلىشىپ ئىمزا قويۇپ، دائىمىي كومىتېتقا يەرلىك نىزام تەكلىپى بەرسە بولىدۇ، دائىمىي كومىتېت مۇدىرلار يىغىنىدا ئۇنى دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈش - كىرگۈزمەسلىكىنى قارار قىلىدۇ ياكى ئاۋۋال ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلارنىڭ ياكى دائىمىي كومىتېتنىڭ ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتلىرىنىڭ مۇھاكىمە قىلىپ، يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈش - كىرگۈزمەسلىك توغرىسىدا پىكىر بېرىشىگە تاپشۇرىدۇ، ئاندىن يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈش - كىرگۈزمەسلىكىنى قارار قىلىدۇ؛ يىغىن قارالمىسىغا كىرگۈزۈلمەيدىغان بولسا، دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا دوكلات قىلىشى ھەمدە تەكلىپ بەرگۈچىگە چۈشەندۈرۈشى كېرەك. ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلار ۋە دائىمىي كومىتېتنىڭ ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتلىرى يەرلىك نىزام تەكلىپىنىڭ زۆرۈرلۈكى، قانۇنىيلىقى، مۇمكىنلىكىنى تەكشۈرۈشى كېرەك. نىزام تەكلىپى مۇدىرلار يىغىنىنىڭ قارارى بىلەن دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلگەن بولسا، ئۇنى قاراپ چىقىش، تەكشۈرۈش پىكرى ھەققىدىكى دوكلاتنى دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا تارقىتىپ بېرىش كېرەك.

18 - ماددا دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۈنۈلىدىغان يەرلىك نىزام تەكلىپىدىكى نىزام لايىھىسىنى ۋە مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللارنى يىغىن ئېچىلىشتىن يەتتە كۈن ئىلگىرى دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەرگە تارقىتىپ بېرىش كېرەك. دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەر يەرلىك نىزام تەكلىپىنى مۇھاكىمە قىلىپ، قاراپ چىقىش پىكرى تەييارلىشى كېرەك.

19 - ماددا دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ

قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ قاراپ چىقىشىغا ھەمدە ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتىنىڭ قاراپ چىقىشىغا ياكى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇھاكىمە قىلىشىغا تاپشۇرۇلسا بولىدۇ.

دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا نىزام تەكلىپىنى 3 - قېتىم قاراپ چىقىش بۇ نىزامنىڭ 22 - ماددەسىدىكى بەلگىلىمە بويىچە بولىدۇ.

24 - ماددا دائىمىي كومىتېتىنىڭ بىر قېتىملىق يىغىنىدا قاراپ چىقىپ ئاۋازغا قويۇلىدىغان نىزام تەكلىپى دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ گۇرۇپپا يىغىنىدا قاراپ چىقىلغاندىن كېيىن، قانۇنچىلىق كومىتېتىنى ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ پىكىرىگە ئاساسەن بىر تۇتاش قاراپ چىقىپ، قاراپ چىققانلىق نەتىجىسى توغرىسىدىكى دوكلاتنى ۋە نىزام لايىھىسىنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ.

ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەن نىزام تەكلىپىنى قاراپ چىقىش جەريانىدا يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ مۇھاكىمە قىلىشقا تېگىشلىك چوڭ - چوڭ مەسىلە بار دەپ قارالسا، مۇشۇ نىزامنىڭ 23 - ماددەسىدا بەلگىلەنگەن تەرتىپ بويىچە مۇھاكىمە قىلىنىدۇ.

25 - ماددا دائىمىي كومىتېت ئېھتىياجغا ئاساسەن نىزام تەكلىپىنى بىرلەشمە گۇرۇپپا يىغىنى ياكى ئومۇمىي يىغىن ئېچىپ قاراپ چىقسا بولىدۇ. قانۇنچىلىق كومىتېتى، ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلار يەرلىك نىزام تەكلىپىنى ئومۇمىي يىغىن ئېچىپ قاراپ چىقىشى كېرەك. ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلارنىڭ ئەزالىرى، دائىمىي كومىتېت خىزمەت كومىتېتىلىرىنىڭ مەسئۇللىرىنى يىغىنغا سىرتتىن قاتنىشىپ پىكىر بېرىشكە تەكلىپ قىلسا بولىدۇ؛ ئېھتىياجغا ئاساسەن ئالاقىدار ئورگان، تەشكىلاتلارنىڭ مۇناسىۋەتلىك مەسئۇللىرىنىڭ يىغىنغا كېلىپ ئەھۋال چۈشەندۈرۈشىنى تەلپ قىلسا بولىدۇ.

26 - ماددا دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلگەن يەرلىك نىزام تەكلىپى ھەققىدە قانۇنچىلىق كومىتېتى، ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلار ياكى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتىلىرى ھەرقايسى تەرەپنىڭ پىكىرىنى ئېلىشى ھەمدە نىزام لايىھىسىنى ئالاقىدار ئورگان، تەشكىلاتلارغا ئەۋەتىپ پىكىر ئېلىشى كېرەك. پىكىر ئېلىشتا سۆھبەت يىغىنى، دەلىللەش يىغىنى، ئىسپات ئاڭلاش يىغىنى قاتارلىق شەكىللەر قوللىنىلسا بولىدۇ.

27 - ماددا دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا نىزام تەكلىپىنى قاراپ چىققاندا، مۇدىرلار يىغىنىنىڭ قارارى

قارالمىسىغا كىرگۈزۈلگەن يەرلىك نىزام تەكلىپى ئادەتتە ئىككى قېتىملىق دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا قاراپ چىقىلغاندىن كېيىن ئاۋازغا قويۇشى كېرەك. نىزام لايىھىسى ئىككى قېتىملىق دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا قاراپ چىقىلغاندىن كېيىن، يەنىمۇ ئىلگىرىلەپ مۇھاكىمە قىلىشقا تېگىشلىك چوڭ - چوڭ مەسىلە بولۇپ قالسا، مۇدىرلار يىغىنىدا قارار قىلىنىپ، دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئۈچ قېتىملىق يىغىنىدا قاراپ چىقىلغاندىن كېيىن ئاۋازغا قويۇلسا بولىدۇ؛ مەزمۇنى ئاددىي ياكى قىسمەن تۈزىتىش كىرگۈزۈلىدىغان نىزام تەكلىپلىرىدىن ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ پىكىرى بىردەك بولغانلىرى دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا بىر قېتىم قاراپ چىقىلغاندىن كېيىن ئاۋازغا قويۇلسا بولىدۇ.

20 - ماددا دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا يەرلىك نىزام تەكلىپى 1 - قېتىم قاراپ چىقىلغاندا، تەكلىپ بەرگۈچىنىڭ ئىزاھاتى ئومۇمىي يىغىندا ئاڭلاپ ئۆتۈلىدۇ، گۇرۇپپا يىغىنىدا قاراپ چىقىلىدۇ.

21 - ماددا نىزام تەكلىپى دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا 1 - قېتىم قاراپ چىقىلغاندىن كېيىن، قانۇنچىلىق كومىتېتى دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەر، ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلار، دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتىلىرى ۋە ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ پىكىرلىرىگە ئاساسەن بىر تۇتاش قاراپ چىقىپ، قاراپ چىقىش نەتىجىسى ھەققىدىكى دوكلات ۋە نىزام لايىھىسىنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ. نىزام تەكلىپى ھەققىدىكى مۇھىم پىكىرلەر بىردەك بولمىغاندا، مۇدىرلار يىغىنىدا دوكلات قىلىش كېرەك. ئالاقىدار مەخسۇس كومىتېتلار ۋە دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتىلىرىنىڭ مۇھىم پىكىرلىرى قوبۇل قىلىنمىغان بولسا، قايتا ئىنكاس قىلىش كېرەك.

22 - ماددا دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا يەرلىك نىزام تەكلىپى 2 - قېتىم قاراپ چىقىلغاندا، قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ يەرلىك نىزام لايىھىسىنى قاراپ چىقىش نەتىجىسى توغرىسىدىكى دوكلاتى ئومۇمىي يىغىندا ئاڭلاپ ئۆتۈلىدۇ. نىزام لايىھىسىنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسى گۇرۇپپا يىغىنىدا قاراپ چىقىلىدۇ.

23 - ماددا نىزام تەكلىپى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئىككى قېتىملىق يىغىنىدا قاراپ چىقىلغاندىن كېيىن يەنىمۇ مۇھاكىمە قىلىشقا تېگىشلىك چوڭ - چوڭ مەسىلە بار دەپ قارالسا، مۇدىرلار يىغىنىدا ئوتتۇرىغا قويۇلۇشى، بىرلەشمە گۇرۇپپا يىغىنى ياكى ئومۇمىي يىغىندا ماقۇللانغاندىن كېيىن، ۋاقتىنچە ئاۋازغا قويۇلماي،

(1) پەرلىك نىزامدىكى بەلگىلىمىلەرنىڭ كونكرېت مەزمۇنىنى يەنىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇش زۆرۈر بولسا؛

(2) پەرلىك نىزام يولغا قويۇلغاندىن كېيىن يېڭى ئەھۋال يۈز بېرىپ، تەتبىقلاش ئاساسىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش زۆرۈر بولسا.

33 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق بۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ مەخسۇس كومىتېتلىرى، شۇنىڭدەك ئوبلاستلىق (شەھەرلىك) خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتلىرى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋە ئۆلكىلىك خىزمەت كومىتېتلىرى دائىمىي كومىتېتىدىن يەرلىك نىزاملارنى ئىزاھلاشنى تەلپ قىلسا بولىدۇ.

34 - ماددا نىزامنى ئىزاھلاش لايىھىسىنى دائىمىي كومىتېتنىڭ خىزمەت ئاپپاراتلىرى مۇھاكىمە قىلىپ تەييارلايدۇ. ئاندىن مۇدىرلار يىغىنىدا دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۈنۈلىدۇ.

35 - ماددا پەرلىك نىزامنى ئىزاھلاش لايىھىسى دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا قاراپ چىقىلىدۇ، قانۇنچىلىق كومىتېتى دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەرنىڭ قاراپ چىقىش پىكرىگە ئاساسەن قاراپ چىقىپ ۋە تۈزىتىپ، يەرلىك نىزامنى ئىزاھلاش لايىھىسىنىڭ ئاۋازغا قويۇلىدىغان نۇسخىسىنى ئوتتۇرىغا قويدۇ.

36 - ماددا دائىمىي كومىتېتنىڭ پەرلىك نىزام ھەققىدىكى ئىزاھاتى يەرلىك نىزام بىلەن ئوخشاش كۈچكە ئىگە.

37 - ماددا دائىمىي كومىتېتنىڭ قانۇنچىلىق خىزمىتى كومىتېتى باشقا ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتلىرى بىلەن بىرلىكتە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى چىقارغان نىزاملارغا ئالاقىدار كونكرېت مەسىلىلەر توغرىسىدىكى سوئاللارغا مۇھاكىمە قىلىپ جاۋاب بەرسە ھەمدە دائىمىي كومىتېتقا ئەنگە ئالدۇرسا بولىدۇ.

38 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى چىقارغان مەمۇرىي باشقۇرۇش مەزمۇنىغا چېتىلىدىغان نىزاملاردىن يولغا قويۇش جەريانىدا كونكرېت تەتبىقلاش مەسىلىسى كۆرۈلگەنلىرىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئىزاھلايدۇ ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا ئەنگە ئالدۇرىدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى كونكرېت تەتبىقلاش ھەققىدىكى ئىزاھات مۇۋاپىق بولماپتۇ دەپ

بىلەن، پۇقرالار يىغىنىنى سىرتتىن قاندىشىپ ئاڭلىسا بولىدۇ، سىرتتىن قاندىشىپ ئاڭلىشىش كونكرېت چارىسى مۇدىرلار يىغىنىدا بېكىتىلىدۇ.

28 - ماددا دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلگەن نىزام تەكلىپىدىكى نىزام لايىھىسى مۇدىرلار يىغىنىدىكى قارارغا ئاساسەن «شىنجاڭ گېزىتى» ۋە باشقا ئاخبارات ۋاسىتىلىرىدا ئېلان قىلىنىپ، پىكىر ئېلىنسا بولىدۇ.

29 - ماددا دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا قاراپ چىقىلىدىغان پەرلىك نىزام تەكلىپلىرىدىن چوڭراق پىكىر ئىختىلاپ بولغاچقا، قاراپ چىقىشنى توختىتىپ تۇرغىلى ئىككى يىل بولغان ياكى ۋاقىتنىچە ئاۋازغا قويۇلمىغان، ئىككى يىلدىن كېيىنمۇ دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلگەنلىرى توغرىسىدا مۇدىرلار دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا دوكلات قىلغاندىن كېيىن، شۇ نىزام تەكلىپىنى قاراپ چىقىش توختىتىلىدۇ.

30 - ماددا نىزام لايىھىسىنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسى دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا قاراپ چىقىلىپ مۇدىرلار يىغىنىدا ئاۋازغا قويۇش قارار قىلىنغان بولسا، قانۇنچىلىق كومىتېتى دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكىلەرنىڭ قاراپ چىقىش پىكرىگە ئاساسەن تۈزەتكەندىن كېيىن، نىزام لايىھىسىنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسىنى تۈزىتىش ئەھۋالى ھەققىدە دوكلات بېرىدۇ ۋە نىزام لايىھىسىنىڭ ئاۋازغا قويۇلىدىغان نۇسخىسىنى ئوتتۇرىغا قويدۇ، ئۇنى مۇدىرلار دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ ئومۇمىي يىغىنىدا ئاۋازغا قويدۇ.

31 - ماددا تەكلىپ بەرگۈچى دائىمىي كومىتېتنىڭ ئومۇمىي يىغىنىدا ئاۋازغا قويۇلۇپ ماقۇللانمىغان نىزام تەكلىپىنى زۆرۈر دەپ قارىسا، بۇ باپتا بەلگىلەنگەن تەرتىپ بويىچە قايتا تەكلىپ بەرسە بولىدۇ.

۷ باب

پەرلىك نىزامنى ئىزاھلاش

32 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى چىقارغان پەرلىك نىزاملاردا تۈۋەندىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرى بولسا، ئۇنى دائىمىي كومىتېت ئىزاھلايدۇ:

دائىمىي كومىتېتنىڭ يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى تەستىقلاش توغرىسىدىكى قارارى ماقۇللانغان كۈندىن باشلاپ يەتتە كۈن ئىچىدە تەستىقلاشقا سۇنغان ئورگانغا يازما ئۇقتۇرۇش قىلىشى؛ تەستىقلانمىغانلىرىنى تەستىقلاشقا سۇنغان ئورگانغا ۋاقىتدا ئۇقتۇرۇش كېرەك.

۷ باب

باشقا بەلگىلىمىلەر

43 - ماددا دائىمىي كومىتېت ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ كونكرېت ئەھۋالى ۋە ئەمەلىي ئېھتىياجىغا قاراپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ يەرلىك نىزام چىقىرىش يىرىك پىلانى ۋە يىللىق نىزام چىقىرىش پىلانىنى تۈزدۈ ھەمدە دائىمىي كومىتېت يىغىنىدا تارقىتىدۇ.

ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ ۋە ئاپتونوم ئوبلاست، ئاپتونوم ناھىيىلەرنىڭ نىزام چىقىرىش يىرىك پىلانى ۋە يىللىق نىزام چىقىرىش پىلانى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا ئەنگە ئالدۇرۇلىدۇ.

44 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىغا سۇنۇلىدىغان يەرلىك نىزام تەكلىپى نىزام لايىھىسى ۋە ئۇنىڭ ئىزاھاتىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى؛ ئىزاھات شۇ نىزامنى چىقىرىشنىڭ زۆرۈرلۈكى، تەييارلاش جەريانى، ئاساسىي مەزمۇنى، شۇنىڭدەك مۇھىم مەسىلىلەرنى ماسلاشتۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىش ئەھۋالىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى كېرەك.

45 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى يىغىنىدىكىلەر يەرلىك نىزام تەكلىپىنى ۋە دائىمىي كومىتېت يىغىنىدىكىلەرنىڭ تەستىقلىشىغا يوللانغان يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى قاراپ چىقىشتا، تەكلىپ بەرگۈچى ياكى يوللىغۇچى ئورگان ئادەم ئەۋەتىپ پىكىر ئاڭلىشى، سوئاللارغا جاۋاب بېرىشى كېرەك. ئالاقىدار ئورگان، تەشكىلاتلار ئېھتىياجىغا قاراپ ئادەم ئەۋەتىپ ئەھۋال تونۇشتۇرۇشى كېرەك.

46 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلگەن نىزام تەكلىپى ۋە دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلۈپ تەستىقلاشقا سۇنۇلغان يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزام ئاۋازغا قويۇلۇشتىن

قارىسا، ئەسلى ئىزاھلىغۇچى ئورگاننى تۈزىتىشكە بۇيرۇشى ياكى قانۇن بويىچە بىكار قىلىشى كېرەك.

۷ باب

يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى تەستىقلاش تەرتىپى

39 - ماددا يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى تەستىقلاشقا يوللاشتا، يوللىغۇچى ئورگان دائىمىي كومىتېتىغا شۇ يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى تەستىقلاش توغرىسىدىكى يازما دوكلاتىنى تاپشۇرۇشى ھەمدە يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزام نۇسخىسى، ئىزاھاتى ۋە ئالاقىدار ماتېرىياللارنى قوشۇمچە قىلىشى كېرەك.

40 - ماددا تەستىقلاشقا يوللانغان يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزام ھەققىدە قانۇنچىلىق كومىتېتى تەكشۈرۈش دوكلاتىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ، دائىمىي كومىتېت مۇدىرلار يىغىنىدا قارار قىلىنىشى بىلەن دائىمىي كومىتېت يىغىنىدىكىلەرنىڭ قاراپ چىقىشىغا سۇنۇلىدۇ.

تەستىقلاشقا يوللانغان يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزام دائىمىي كومىتېت يىغىنىنىڭ قارالمىسىغا كىرگۈزۈلۈشتىن بۇرۇن، دائىمىي كومىتېتنىڭ ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتلىرى پىكىر ئېلىشقا تەشكىللىشى لازىم.

41 - ماددا دائىمىي كومىتېت تەستىقلاشقا يوللانغان يەرلىك نىزامنىڭ قانۇنلۇق بولغان - بولمىغانلىقىنى تەكشۈرۈشى؛ ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، مەمۇرىي نىزاملار ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ يەرلىك نىزامغا زىت بولمىغانلىرىنى تەستىقلاشقا يوللانغان شۇ يەرلىك نىزام ھەققىدىكى يازما دوكلاتنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ تۆت ئاي ئىچىدە تەستىقلىشى كېرەك.

دائىمىي كومىتېت تەستىقلاشقا يوللانغان ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزاملارنىڭ قانۇن ياكى مەمۇرىي نىزاملاردىكى ئاساسىي پرىنسىپقا خىلاپ بولغان - بولمىغانلىقىنى، ئاساسىي قانۇن، مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنىدىكى بەلگىلىمىلەر ۋە باشقا قانۇنلار، مەمۇرىي نىزاملاردىكى مىللىي ئاپتونومىيىلىك جايلار ھەققىدىكى مەخسۇس بەلگىلىمىلەرگە خىلاپ بولغان - بولمىغانلىقىنى تەكشۈرۈشى كېرەك.

42 - ماددا دائىمىي كومىتېت بەنگۇڭتىڭى

ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قائىدىسى ۋە ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قائىدىسىنى ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ 30 كۈن ئىچىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا ئەنگە ئالدۇرۇش كېرەك.

50 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ئۈرۈمچى شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى چىقارغان يەرلىك نىزاملارنى ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، مەمۇرىي نىزاملار ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ يەرلىك نىزاملارغا زىت دەپ قارسا، شۇنىڭدەك ئاپتونوم ئوبلاست، ئاپتونوم ناھىيىلەر چىقارغان ئاپتونومىيە نىزامى، يەككە نىزاملارنى قانۇن ياكى مەمۇرىي نىزاملاردىكى ئاساسىي پرىنسىپقا، ئاساسىي قانۇن، مىللىي تېررىتورىيەلىك ئاپتونومىيە قانۇنىدىكى بەلگىلىمىلەرگە، شۇنىڭدەك باشقا قانۇن، مەمۇرىي نىزاملاردىكى مىللىي ئاپتونومىيەلىك جايلارغا ئائىت مەخسۇس بەلگىلىمىلەرگە خىلاپ دەپ قارسا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا تەكشۈرۈپ كۆرۈش توغرىسىدا يازما تەلپ قويا بولىدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق يۇقىرى خەلق سوت مەھكىمىسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق تەپتىش مەھكىمىسى ۋە ئاپتونوم ئوبلاستلىق (شەھەرلىك)، ئاپتونوم ناھىيەلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىلىرى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قائىدىلىرىنى ئاساسىي قانۇن، قانۇنلار، مەمۇرىي نىزاملار، ئاپتونوم رايوننىڭ يەرلىك نىزاملارغا زىت دەپ قارسا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا تەكشۈرۈش توغرىسىدا يازما تەلپ قويا بولىدۇ. باشقا دۆلەت ئورگانلىرى، تەشكىلاتلار ۋە پۇقرالار بۇ ماددىنىڭ 1، 2 - تارمىقىدا كۆرسىتىلگەن نىزام، قائىدە، ئاپتونومىيە نىزامى، يەككە نىزاملارنى تەكشۈرۈپ كۆرۈش ھەققىدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا يازما تەكلىپ بەرسە بولىدۇ.

يۇقىرىدىكى تەلپ ۋە تەكلىپلەرنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئالاقىدار خىزمەت كومىتېتىنىڭ مۇھاكىمە قىلىشىغا تاپشۇرىدۇ، زۆرۈر تېپىلغاندا قانۇنچىلىق كومىتېتىنىڭ تەكشۈرۈپ پىكىر بېرىشىگە تاپشۇرىدۇ.

51 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى چىقارغان يەرلىك نىزاملاردىكى ئالاھىدە بەلگىلىمە بىلەن ئادەتتىكى بەلگىلىمە بىرەدەك

ئىلگىرى تەكلىپ بەرگۈچى ياكى يوللىغۇچى ئورگانلاردىن قاپتۇرۇۋېلىشنى تەلپ قىلغانلىرى سەۋەبىنى چۈشەندۈرۈشى، ھەيئەت رىياسىتى ۋە مۇدىرلار پىخىندىكىلەرنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىشى ھەمدە قۇرۇلتايغا، دائىمىي كومىتېت پىخىندىكىلەرگە دوكلات قىلىشى كېرەك. شۇ يەرلىك نىزام تەكلىپى ۋە تەستىقلاشقا سۇنۇلغان يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى قاراپ چىقىش شۇنىڭ بىلەن ئاخىرلىشىدۇ.

47 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتىنىڭ پىخىنىدا ئاۋازغا قويۇلىدىغان نىزام تەكلىپى، دائىمىي كومىتېت پىخىنىدا ئاۋازغا قويۇلىدىغان يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى تەستىقلاش توغرىسىدىكى قارار بارلىق ۋەكىللەر، دائىمىي كومىتېت تەركىبىدىكى بارلىق كىشىلەرنىڭ تەقدىن تولىشىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ماقۇللىنىدۇ.

48 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى ماقۇللىغان يەرلىك نىزامنى پىخىننىڭ ھەيئەت رىياسىتى ۋە دائىمىي كومىتېت ئېلان چىقىرىپ جاكارلايدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى پىخىنىدا ماقۇللانغان ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىغا تەستىقلاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئېلان چىقىرىپ جاكارلايدۇ. يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزام ماقۇللانغان ياكى تەستىق قارارى تاپشۇرۇۋېلىنغان كۈندىن باشلاپ يەتتە كۈن ئىچىدە «شىنجاڭ گېزىتى» دە تولۇق تېكىستى بىلەن ئېلان قىلىنىشى ھەمدە «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئاخباراتى» دا ۋاقتىدا ئېلان قىلىنىشى كېرەك. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئاخباراتى» دا ئېلان قىلىنغان نۇسخىسى ئۆلچەملىك نۇسخا بولىدۇ.

دائىمىي كومىتېت تەستىقلىغان يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى تەستىقلاشقا يوللىغان ئورگان ئېلان چىقىرىپ جاكارلايدۇ ھەمدە تەستىقلىغان ئورگان ۋە تەستىقلانغان ۋاقتىنى ئېلاندا ئەسكەرتىدۇ.

49 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى ۋە ئۇنىڭ دائىمىي كومىتېتى چىقارغان يەرلىك نىزام، دائىمىي كومىتېت تەستىقلىغان يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزامنى ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ 30 كۈن ئىچىدە دائىمىي كومىتېت مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ۋە گوۋۇيۈەنگە ئەنگە ئالدۇرىدۇ.

تېزلىتىپ، سۈتچىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ۋە تىجارىتىنى قېلىپلاشتۇرۇش، ئىشلەپچىقارغۇچىلار ۋە ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇقى - مەنپەئىتىنى قوغداش، خەلقنىڭ تۇرمۇش ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش مەقسىتىدە، ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا بۇ نىزامدا ئېيتىلغان سۈتچىلىك ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەمۇرىي تەۋەسىدىكى سۈت بازىسى قۇرۇش، سىيرى بېقىش، ئوت - چۆپ تېرىش ۋە سۈت ئىشلەپچىقىرىش، سېتىۋېلىش، پىششىقلاش شۇنىڭدەك سېتىشنى كۆرسىتىدۇ.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەمۇرىي تەۋەسىدىكى سۈت ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت قىلىش ۋە نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش پائالىيىتىدە مۇشۇ نىزامغا رىئايە قىلىش كېرەك.

3 - ماددا سۈتچىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشتا بازارنى يېتەكچى، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇشنى مۇھىم نۇقتا، خەلقنىڭ تەن ساھاسىنى ئۆستۈرۈشنى مەقسەت قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىپ، سىيرلارنى سەمىرىتىپ، سۈت مەھسۇلاتلىرى پىششىقلاش سانائىتىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش؛ كۆپ مەنبەلىك مەبلەغ سېلىش يوللىرىنى ئېچىپ، شىركەت، بازا (دېھقان ئائىلىلىرى) ۋە بازار ئۆزئارا تۇتاشتۇرۇلغان تەرەققىيات ئەندىزىسىنى بەرپا قىلىپ، سۈتچىلىككە ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاش ۋە سېتىش بىر گەۋدەلەشتۈرۈلگەن ئىگىلىك باشقۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش لازىم.

4 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى شۇ جاينىڭ بايلىق شارائىتىغا ئاساسەن، سۈتچىلىك تەرەققىياتىنىڭ بىرىك پىلانىنى مۇۋاپىق تۈزۈپ چىقىشى ھەمدە ئۇنى خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىيات پىلانىغا كىرگۈزۈشى كېرەك. دۆلەت ئىچى - سىرتىدىكى تەشكىلات ۋە شەخسلەرنى سۈتچىلىك پەن تەتقىقاتى، ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاش ۋە تىجارەت پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئىلھاملاندۇرۇپ، شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنى سۈت ياساللىرىنى كۆپرەك ئىستېمال قىلىشقا يېتەكلەپ، سۈتچىلىكنىڭ ساغلام تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

5 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلىرى بويىچە، سۈتچىلىك تەرەققىياتىنى يۈلەش سىياسىتىنى تۈزۈپ چىقىپ، يېزىلاردىكى سىير باقمىچىلىق يېرى بىلەن دېھقانچىلىق يېرىگە ئوخشاش مۇئامىلە قىلىشى ھەمدە باج - ھەق قاتارلىق جەھەتلەردە ئېتىبار بېرىشى، سۈتچىلىك تەرەققىيات

بولمىسا، ئالاھىدە بەلگىلىمە تەتبىقلىنىدۇ؛ يېڭى بەلگىلىمە بىلەن كونا بەلگىلىمە بىردەك بولمىسا، يېڭى بەلگىلىمە تەتبىقلىنىدۇ؛ بىر ئىشقا يېڭىدىن چىقىرىلغان ئادەتتىكى بەلگىلىمە بىلەن كونا ئالاھىدە بەلگىلىمە بىردەك بولمىغانلىقتىن، قايمىسىنى تەتبىقلاشنى بېكىتمەسكەندە، دائىمىي كومىتېت قارار چىقىرىدۇ.

52 - ماددا يەرلىك نىزام، ئاپتونومىيە نىزامى ۋە يەككە نىزام، قائىدىلەردە بۇرۇنقى ئىشلار سۈرۈشتۈرۈلسەيدۇ، لېكىن پۇقرالار، قانۇنىي ئىگىلەر ۋە باشقا تەشكىلاتلارنىڭ ھوقۇقى - مەنپەئىتىنى ئۈنۈملۈك قوغداش مەقسىتىدە چىقىرىلغان ئالاھىدە بەلگىلىمىلەر بۇنىڭ سىرتىدا.

VIII باب

قوشۇمچە پرىنسىپ

53 - ماددا بۇ نىزام 2003 - يىلى 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلدى.
1985 - يىلى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 6 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 13 - يىغىنىدا ماقۇللانغان «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ يەرلىك نىزام تۈزۈش تەرتىپى توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسى» بىرلا ۋاقىتتا بىكار قىلىنىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ سۈتچىلىك نىزامى

(2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 4 - يىغىنىدا ماقۇللاندى)

I باب

ئومۇمىي پرىنسىپ

1 - ماددا بۇ نىزام سۈتچىلىك تەرەققىياتىنى

باقىچىلىقى راۋاجلاندۇرۇشقا ئىلھام بېرىش، سىيىر بېقىشنى قېلىپلاشتۇرۇش ۋە كۆلەملەشتۈرۈپ باشقۇرۇش لازىم.

9 - ماددا سىيىر فېرمىلىرى، كەسپىي ئائىلىلەر سىيىر بېقىشتا تۆۋەندىكى شەرتلەرنى ھازىرلىشى كېرەك:

(1) مۇستەقىل سىيىر بېقىش مەيدانى (قوتىنىسى) بولۇش؛

(2) مۇناسىپ ئىشلەپچىقىرىش مەشغۇلات قائىدىسى ۋە باشقۇرۇش تۈزۈمى بولۇش؛

(3) قوتان، سىيىر ۋە سېغىش سايمانلىرى پاكىز بولۇش، ھايۋانات يۇقۇم مۇداپىئە شەرتىگە ۋە تازىلىق ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن بولۇش؛

كۆلەملىك باقىچىلىقنى يولغا قويغانلارنىڭ يۈرۈلەشكەن ئىشلەپچىقىرىش، يۇقۇم مۇداپىئە ئۈسكۈنىلىرى، ئەسلىھەلىرى ۋە مۇناسىپ كەسپىي تېخنىكىلىرىمۇ بولۇشى كېرەك.

10 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى نەسىللىك سىيىرنى كۆپەيتىش سىتېمىدا قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، سىيىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلە) نى سۈپەتلىك نەسىل كىرگۈزۈپ، سۈپەتلىك نەسىل كۆپەيتىش، مېتىسلاشتۇرۇپ نەسىل ياخشىلاش ھەمدە سۈنئىي ئورۇقلاندۇرۇش ۋە تۈرلە كۆچۈرۈش قاتارلىق تەدبىرلەرنى قوللىنىش ئارقىلىق، نەسىللىك سىيىرنى كۆپەيتىشنى تېزلىتىپ، سۈتلۈك سىيىرنىڭ سانىنى ۋە نىسبىتىنى ئاشۇرۇشقا يېتەكلىشى كېرەك.

11 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى سىيىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلىلەر) نىڭ سىيىر ئارخىپىنى تۈرگۈزۈش، نەسىللىك سىيىرلارنىڭ نەسەبىنى خاتىرىلەپ ۋە ئىقتىدارىنى باھالاپ، ئىلمىي ئۇسۇلدا نەسىل تاللاپ ۋە كالا پادىمىنى سەرغىللاشتۇرۇپ، سىيىرلارنىڭ ئومۇمىي سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشكە يېتەكچىلىك قىلىشى لازىم.

12 - ماددا سىيىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلىلەر) دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىسى بويىچە سىيىرلارنى ئىممۇنتېتىلاش ۋە بېقىش ئورنىنى دېزىنېكسىيەلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشى، ھايۋانات يۇقۇم مۇداپىئە - نازارەتچىلىك ئاپپاراتلىرىنىڭ يۇقۇم ئەھۋالىنى تەكشۈرۈش ۋە نازارەت قىلىشىنى قوبۇل قىلىشى، يۇقۇم ئەھۋالىنى بايقىغان ھامان يۇقىرىغا دوكلات قىلىشى ھەمدە مۇناسىپ تەدبىر قوللىنىپ، يۇقۇم تارقىلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشى كېرەك.

مەبلەغى ۋە كرېدىت سېلىنىشىنى ئاۋۋال ئورۇنلاشتۇرۇشى؛ سۈتچىلىك تەرەققىياتىغا گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى مۇكاپاتلىشى كېرەك.

6 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى شۇ مەمۇرىي رايوننىڭ سۈتچىلىك كەسپىگە مەسئۇل تارماق بولۇپ، ئۆز رايونىنىڭ خام سۈت ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت قىلىشىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ۋە سۈتچىلىك تەرەققىياتىنى ماسلاشتۇرۇش خىزمىتىگە كونكرېت مەسئۇل بولىدۇ.

سەھىيە، سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ۋە سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى قاتارلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى سۈتچىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ۋە تىجارەتنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش خىزمىتىگە مەسئۇلىيىتى دائىرىسىدە مەسئۇل بولىدۇ.

II باب

سۈت بازىسى قۇرۇلۇشى

7 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى تەدبىر قوللىنىپ، كارخانا ۋە شەخسلەرنىڭ مەبلەغ سېلىپ سۈت بازىسى قۇرۇشىنى قوللىشى؛ سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرىنىڭ كالا باقىدىغان ئائىلىلەرگە پۇل قەرز ئېلىشتا كېپىل بولۇپ ۋە كالا باققۇچى ئائىلىلەر بىلەن بىرلىشىپ كېپىل بولۇپ، بىخەتەر، ئۈنۈملۈك ئىسناۋەت كېپىل سىستېمىسىنى بەرپا قىلىشقا ئىلھام بېرىشى؛ سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرىنى يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش - تىجارەت تەشكىلاتلىرى ۋە دېھقان ئائىلىلىرى، پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى بىلەن بىرلىكتە مەبلەغ، پەر، تېخنىكا قاتارلىق ئىشلەپچىقىرىش ئامىللىرىدىن پايدىلىنىپ، ھەر خىل شەكىلدىكى سۈت بازىسى بىرلەشمە گەۋدىسىنى قۇرۇپ، سۈتچىلىكتە كەسىپلەشتۈرۈپ باشقۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا ئىلھام بېرىشى كېرەك.

8 - ماددا سۈت بازىسى قۇرۇلۇشىدا، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش، بايلىق تەقسىملىشىنى سەرغىللاشتۇرۇش، كۆلەملىك ئىگىلىك بىلەن تارقاق ئىگىلىكنى تەڭ يولغا قويۇش، سىيىر باقىچىلىق كەسپى رايونى، كەسپى كەنتى، كەسپى يېزىسى (بازىرى) نى تەدرىجىي بارلىققا كەلتۈرۈش، سۈت سېغىشنى ماشىنىلاشتۇرۇش، ئىلمىي ئۇسۇلدا سىيىر بېقىش تېخنىكىسىنى ئومۇملاشتۇرۇش، كۆلەملىك

مەنى قىلىندۇ؛

- (1) ساغلاملىق ئىسپاتى بولمىغان سىمىرنىڭ سۈتى؛
- (2) سىمىرنىڭ تۇغۇشىغا 15 كۈن قالغان ھادىكى سۈتى؛
- (3) ئانتىبىيوتىك دورىلار ئىشلىتىلگەن سىمىرنىڭ دورا ئىشلىتىلىۋاتقان مەزگىلىدىكى ياكى دورا توختىتىلغاندىن كېيىنكى بەش كۈن ئىچىدىكى سۈتى؛
- (4) يېلىن ياللۇغى، تۇبېركۇلىوز، برۇتسېللىيۇز ۋە باشقا يۇقۇملۇق كېسەل بولغان سىمىرنىڭ سۈتى؛
- (5) سېتىشقا بولمايدىغانلىقى بەلگىلەنگەن باشقا خام سۈتلەر.

18 - ماددا سىمىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلىلەر) پىششىقلاش ئۈچۈن ئىشلىتىدىغان خام سۈتنى سېغۋالغاندىن كېيىن تۆت سائەت ئىچىدە 4 - 0 سېلسىيە گرادۇستا سوغۇق ساقلىشى، سوغۇق ساقلاش شارائىتى يوقلىرى خام سۈتنى خام سۈت سېتىۋېلىش پونكىتلىرىغا ۋاقتىدا سېتىپ بېرىشى شەرت.

خام سۈتنى ساقلاش ۋە توشۇشتا داتلاشماس پولات قاتارلىقلاردىن ئىشلەنگەن، سۈت ئاسانلىقىچە بۇلغانمايدىغان قاچىلارنى ئىشلىتىش لازىم.

19 - ماددا سىمىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلىلەر) خام سۈتنى سېتىشتا، سېتىۋالغۇچى ئورۇن بىلەن سېتىۋېلىش - سېتىش توختامى تۈزۈپ، خام سۈتنىڭ سۈپىتى، مىقدارى، باھاسى، خىلاپلىق جاۋابكارلىقى ۋە تالاش - تارتىشنى ھەل قىلىش ئۈسۈلى قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئايدىنلاشتۇرۇۋېلىشى لازىم. خام سۈت سۈپىتىگە باشقىچە پىكىرى بارلىرى قانۇندا بەلگىلەنگەن تەكشۈرۈش ئاپپاراتىنىڭ تەكشۈرۈشىگە ھازىر قىلما بولىدۇ.

20 - ماددا خام سۈت سېتىۋېلىشتا، تۆۋەندىكى شەرتلەرنى ھازىرلاش كېرەك:

- (1) سوۋۇتۇش، سوغۇق ساقلاش ۋە يېڭى پېتى ساقلاش ئەسلىھەلىرى بولۇش؛
- (2) خام سۈتنىڭ ماي تەركىبى، سېلىشتۇرما ئېغىرلىقى ۋە كىسلاتالىق دەرىجىسىنى ئۆلچەش ئەسۋابى ۋە خادىملىرى بولۇش؛
- (3) مۇناسىپ تازىلىق، بىخەتەرلىك، مۇبەت باشقۇرۇش تەدبىرى بولۇش.

سېتىۋېلىنىدىغان خام سۈت دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن يېڭى سۈت سېتىۋېلىش ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن بولۇشى لازىم.

21 - ماددا پامان غەرزە تىل بىرىكتۈرۈپ

13 - ماددا ھايۋانات يۇقۇم سۈدەپمىشە - نازارەتچىلىك ئاپپاراتلىرى سىمىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلىلەر) دىكىسى برۇتسېللىيۇز، تۇبېركۇلىوز ۋە باشقا يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنى قەرەللىك تەكشۈرۈپ، سالامەتلىك تەلىپىگە ئۇيغۇن كەلگەنلىرىگە ساغلام سىمىر ئىسپاتى بېرىشى كېرەك.

14 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى يېزا ئىگىلىكىنى ھەر تەرەپلىمە تەرەققىي قىلدۇرۇش، تېرىقچىلىق (چارۋىچىلىق) تىن بوشتىلانغان يەرلەردە ئوت - چۆپ ئۆستۈرۈش قاتارلىق تۈرلەرنى يولغا قويۇش ۋە دۆلەت ئىچى - سىرتىدىن سۈپەتلىك ئوت - چۆپ سورتى كىرگۈزۈش ئارقىلىق، سۈپەتلىك يەم - چۆپ ئىشلەپچىقىرىش بازىسى قۇرۇپ، يەم - خەشەك ئىشلەش كەسپىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىپ، ئۈنۈملۈك، بىخەتەر سىمىر يەم - خەشەك سىستېمىسىنى بەرپا قىلىشى كېرەك.

سىمىر باقمىچىلىقىدا يەم - خەشەك ۋە يەم - خەشەك خۇرۇچىنى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ بەلگىلىمىلىرى بويىچە ئىشلىتىش كېرەك.

III باب

سۈت ئىشلەش ۋە سېتىۋېلىش

15 - ماددا سىمىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلىلەر) ۋە سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرى مۇقىم راۋاجلاندۇرۇش، ئادىل رىقابەتلىشىش، توختام بويىچە سېتىۋېلىش، سۈپىتىگە قاراپ باھا قويۇش پرىنسىپىغا ئەمەل قىلىپ، مەنپەئەتتىن ئورتاق بەھرىمەن بولىدىغان، خەۋپ - خەتەرنى تەڭ ئۈسكە ئالىدىغان، ئۆزئارا پايدا يەتكۈزىدىغان ھەمكارلىق مېخانىزمىنى بەرپا قىلىشى لازىم.

16 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بىلەن بىرلىكتە شۇ جايدا ئىشلەنگەن كالا سۈتىنىڭ زىيانسىز سۈت، يېشىل سۈت ۋە ئورگانىك سۈت ئىكەنلىكىگە گۈۋاھلىق بېرىش خىزمىتىنى يولغا قويۇپ، كالا سۈتى ئىشلەپچىقىرىش، ئۆلچەش سىستېمىسى ۋە كالا سۈتىنىڭ بىخەتەرلىكى، تازىلىق سۈپىتىنى ئىزز قوغلاپ باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، كالا سۈتىنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىشى لازىم.

17 - ماددا تۆۋەندىكى خام سۈتلەرنى سېتىش

ياكى باشقا نامۇۋاپىق ۋاسىتىلەرنى قوللىنىپ خام سۈتىنىڭ دەرىجىسى ۋە باھاسىنى تۆۋەنلىتىپ سېتىۋېلىش مەنىسى قىلىنىدۇ.

باب IV

پىششىقلاش ۋە سېتىش

22 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرىنى قوشۇۋېتىش، قايتا تەشكىللەشكە ئىلھام ۋە مەدەت بېرىپ، كارخانىلارنىڭ بىرلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، بايلىق تەقسىملەشنى سەرغىللاشتۇرۇپ، سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرىنى كۆلەملەشتۈرۈپ باشقۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇشى لازىم.

23 - ماددا سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرىنىڭ ئالىي مەكتەپ ۋە پەن تەتقىقات ئورۇنلىرى بىلەن بىرلىشىپ، سۈتچىلىك تېخنىكىسى تەتقىقات - تەرەققىيات ئاپپاراتلىرىنى قۇرۇپ، تېخنىكىدا يېڭىلىق يارىتىش ۋە يېڭى مەھسۇلاتلارنى تەتقىق قىلىپ ياساش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇشىغا، ئىلغار ئىشلەپچىقىرىش ھۈنرىنى كىرگۈزۈپ، سۈپەتلىك سۈت مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلەپ، ئوخشاشمىغان ئىستېمال قاتلىمىنىڭ ئېھتىياجىغا ماسلىشىشىغا ئىلھام بېرىدۇ.

24 - ماددا سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرى تۆۋەندىكى شەرتلەرنى ھازىرلىشى كېرەك:

- (1) سۈت پىششىقلاش زاۋۇت بىناسى (سىخ) ئورنىنى تاللاش ۋە لايىھىلەش دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئۇيغۇن بولۇش؛
- (2) ئىشلەپچىقارغان مەھسۇلاتى ۋە ھۈنرىگە مۇناسىپ كېلىدىغان پىششىقلاش، تازىلىق، ئوراش - قاچىلاش ۋە ئۆلچەش ئەسلىھەلىرى بولۇش؛
- (3) مۇناسىپ كەسپىي تېخنىكىلىرى ۋە تەربىيىلىنىپ لاپاقەتلىك بولغان سۈپەت تەكشۈرگۈچىلىرى بولۇش؛
- (4) قانۇن بويىچە مۇناسىۋەتلىك گۇۋاھنامىلەرنى ئالغان بولۇش.

25 - ماددا سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرى خەلقئارالىق سۈپەت باشقۇرۇش گۇۋاھلىق سىتېمىسىنىڭ تەلىمى بويىچە، مۇناسىپ باشقۇرۇش تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ، مەھسۇلات ئىشلەپچىقىرىشنىڭ پۈتۈن جەريانىنى كونترول قىلىپ، مەھسۇلات سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشى لازىم.

26 - ماددا سۈت پىششىقلاشتا دۆلەت ئۆلچىمى ياكى ساھە ئۆلچىمىگە ئەمەل قىلىش لازىم. دۆلەت ئۆلچىمى

ياكى ساھە ئۆلچىمى بولىمىغانلىرىدا كارخانا مەھسۇلات ئۆلچىمىنى بېكىتىش كېرەك. كارخانا مەھسۇلات سۈپەت ئۆلچىمىنى سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى تارمىقىغا ئەنگە ئالدۇرۇش لازىم.

27 - ماددا سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرىدا مەھسۇلات زاۋۇتىدىن چىقىشتىن ئاۋۋال تەكشۈرۈش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. سۈتنىڭ سېزىم كۆرسەتكۈچى، فىزىكىلىق - خىمىيىلىك كۆرسەتكۈچى، تازىلىق كۆرسەتكۈچى ۋە سۈتكە قوشۇلغان خۇرۇچ، تۇراقلاشتۇرغۇچ ھەمدە قېتىق، سۈت ئىچىملىكلىرىگە ئىشلىتىلگەن باكتېرىيە قاتارلىقلار دۆلەتنىڭ يېمەكلىك تازىلىقى ئۆلچىمى ۋە مۇناسىپ سۈت مەھسۇلاتلىرى ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن بولۇشى لازىم.

28 - ماددا سۈتنى ئوراش دۆلەتنىڭ مەھسۇلات ئىشلەش ۋە ھۈنەرگە مۇناسىپ تازىلىق ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن بولۇشى، زەھەرسىز ۋە زىيانسىز ئوراش ماتېرىيالى ئىشلىتىلىشى، ئوراش بەلگىسى دۆلەتنىڭ بىرلىككە كەلگەن يېمەكلىك تازىلىقى ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن كېلىشى شەرت. سۈت پاراشوكى، سېرىقماي ۋە سۈت ئاقسىل پاراشوكى قاتارلىقلارنى خام ئەشيا قىلىپ سۇيۇقلاندۇرۇپ تەييارلانغان سۈتلەرنىڭ ئورالمىسىغا يۇقىرىقىلارنى ئەسكەرتىپ قويۇش كېرەك.

29 - ماددا سۈتنى ئاشكارا باھا قويۇپ سېتىش كېرەك؛ پاستېرىزاتسىيەلەنگەن سۈتنى سېتىشتا، زۆرۈر بولغان سوغۇق ساقلاش ئەسلىھەلىرىنى سەپلەش ياكى زۆرۈر بولغان سوغۇق ساقلاش تەدبىرلىرىنى قوللىنىش كېرەك. تازىلىق ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان سۈتنى ۋە گۇۋاھنامىسى يوق تۈرۈپ پىششىقلانغان خالتىلىق سۈتلەرنى بازاردا سېتىشقا يول قويۇلمايدۇ.

باب V

مۇلازىمەت ۋە نازارەتچىلىك

30 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى ئۈچۈر ئورنى بەرپا قىلىپ، سۈت ئىشلەش - تىجارەت قىلىش ئۈچۈرلىرىنى قەرەللىك ھالدا جەمئىيەتكە ئېلان قىلىپ، سىيىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلىلەر) ۋە سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارەتنى بازار ئېھتىياجى بويىچە تەشكىللەشكە يېتەكلىشى كېرەك. كارخانا، كەسپىي

باب VI

قانۇنىي جاۋابكارلىق

36 - ماددا بۇ نىزامنىڭ 17 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ خام سۈت ساتقانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى سېتىشنى توختىتىشقا بۇيرۇيدۇ. قىلمىش ئېغىرلىرىغا 500 يۈەندىن يۇقىرى، مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەزىمانە قويىلا بولىدۇ.

37 - ماددا بۇ نىزامنىڭ 20 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، خام سۈت سېتىۋېلىش شەرتىنى ھازىرلىماي تۇرۇپ خام سۈت سېتىۋالغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ؛ سۈرۈك ئۆتسىمۇ تۈزەتمىگەنلىرىگە 500 يۈەندىن يۇقىرى، 2000 يۈەندىن تۆۋەن جەزىمانە قويىلا بولىدۇ.

38 - ماددا بۇ نىزامنىڭ 24 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، سۈت پىششىقلاش شەرتىنى ھازىرلىماي تۇرۇپ سۈت پىششىقلىغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ؛ سۈرۈك ئۆتسىمۇ تۈزەتمىگەنلىرىنى مۇناسىۋەتلىك مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقىنىڭ قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بېرىدۇ.

39 - ماددا بۇ نىزامغا خىلاپلىق قىلىپ، سەھىيە، سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى، سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇشقا ئائىت قانۇن، نىزاملارغا چېتىلىپ قالغانلارنى مۇناسىۋەتلىك باشقۇرۇش تارمىقى قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە جازالايدۇ.

لاياقەتسىز سۈتنى ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاش، سېتىش ئارقىلىق كىشىلەرنىڭ سالامەتلىكىگە زىيان يەتكۈزگەنلەر مۇناسىپ قانۇنىي جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ.

40 - ماددا مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلغۇچىلار- دىن ھوقۇقىدىن كەلسە - كەلمەس پايىلانغان، نەپسانىيەتچىلىك قىلغان، خىزمەتتە بېھىرەۋالىق قىلغانلىرىغا ئىشلەيدىغان ئورنى ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك مەسئۇل ئورگان مەمۇرىي چارە كۆرىدۇ. جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرى قانۇن بويىچە جىنايى جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ.

ئورۇنلار ۋە شەخسلەر سۈتچىلىك ئىشلەپچىقىرىشىغا مەبلەغ، تېخنىكا، بازار جەھەتلەردە ئىجتىمائىيلاشقان مۇلازىمەت قىلىشقا ئىلھاملاندۇرۇلىدۇ.

31 - ماددا سىيىر فېرمىلىرى (باققۇچى ئائىلىلەر) ۋە سۈت پىششىقلاش كارخانىلىرى مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەر بويىچە سۈتچىلىك جەمئىيىتى قۇرما بولىدۇ. سۈتچىلىك جەمئىيىتى ماسلاشتۇرۇش رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئەزالىرىغا ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش، ئۇچۇر، تېخنىكا ۋە تەربىيەلەش جەھەتلەردە مۇلازىمەت قىلىش؛ سۈت ئىشلەپچىقىرىش - سېتىش تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قانۇن بويىچە قوغدىشى؛ ساھە ئىنتىزامىنى چىڭىتىپ، تەرتىپسىز رىقابەتتىن ساقلىنىشى لازىم.

32 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چارۋىچىلىق، سەھىيە، سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى مەسئۇلىيىتىگە ئاساسەن ئىشلەپچىقىرىش، سېتىۋېلىش، پىششىقلاش، سېتىش ھالقىلىرىدا سۈت سۈپىتىنى قانۇن بويىچە قەرەللىك ئارىلاپ تەكشۈرۈشى، ئارىلاپ تەكشۈرۈش نەتىجىسىنى جەمئىيەتكە ئېلان قىلىشى كېرەك. ئوخشىمىغان دەرىجىدىكى ئوخشاش تارماقنىڭ بىر كارتىدىن مەزگىلىدە بىرلا مەھسۇلاتنى تەكرار ئارىلاپ تەكشۈرۈشىگە يول قويۇلمايدۇ.

33 - ماددا سۈت ئىشلەپچىقىرىش، سېتىۋېلىش، پىششىقلاش ۋە سېتىش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار ھەر يىلى مالا مەملىكىسى تەكشۈرۈپ، ساغلاملىق ئىسپاتى ئالغاندىن كېيىن، ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشى شەرت.

34 - ماددا ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخس بۇ نىزامغا خىلاپ قىلمىشلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى ۋە مۇناسىۋەتلىك تارماقلارغا پاش قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

35 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ چارۋىچىلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى نازارەتچىلىك خەت ساندىقى ئورناتسا، نازارەتچىلىك تېلېفون نومۇرىنى ئېلان قىلما بولىدۇ. ئىشلەپچىقارغۇچى، ساتقۇچىلار ۋە ئىستېمالچىلارنىڭ ئەرز - شىكايىتىنى قوبۇل قىلما ھەمدە قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلما بولىدۇ. مۇناسىۋەتلىك مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشىغا تەۋە ئىشلارنى مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا ۋاقىتدا يوللاش لازىم.

باب VII

قوشۇمچە پرىنسىپ

ئۇيۇشمىسى قانۇنى» دېيىلىدۇ) نى يولغا قويۇش مەقسىتىدە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرى «ئاساسىي قانۇن» نى تۈپ پائالىيەت مىزانى قىلىپ، «ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى» ۋە «جۇڭگو ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى نىزامنامىسى» بويىچە خىزمىتىنى ئۆز ئالدىغا قانات يايدۇرىدۇ. ھوقۇقىنى قانۇن بويىچە يۈرگۈزىدۇ ۋە مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلىدۇ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغدايدۇ.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ، ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ دەخلى - تەرۇز يەتكۈزۈشىگە يول قويۇلمايدۇ. يەرلىك ھەر دەرىجىلىك دۆلەت ئورگانلىرى ۋە ئۇلارنىڭ تارماقلىرى، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ خىزمىتىنى قانۇن بويىچە ئىشلىشىنى قوللىشى كېرەك.

3 - ماددا بۇ چارىدە ئېيتىلغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر ھەرخىل كارخانا، كەسپىي ئورۇن، ئورگاندىكى مائاش كىرىمى ياكى باشقا قانۇنلۇق ئەمگەك كىرىمىنى ئاساسلىق تۇرمۇش مەنبەسى قىلىدىغان جىسمانىي ئەمگەكچىلەر ۋە ئەقلىي ئەمگەكچىلەر، جۈملىدىن ئەمگەك توختامى تۈزگەن ئەمگەكچىلەر ۋە ئەمگەك توختامى تۈزمىگەن بولسىمۇ، ھەقىقىي ئەمگەك مۇناسىۋىتى شەكىللەندۈرگەن ئەمگەكچىلەرنى كۆرسىتىدۇ.

4 - ماددا ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى تۆۋەندىكى مەسئۇلىيەتنى قانۇن بويىچە ئادا قىلىدۇ:

(1) ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن قويۇق ئالاقە باغلاش، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پىكىر، تەلەپلىرىنى ئاڭلاش ۋە ئىنكاس قىلىش، تۇرمۇشقا كۆڭۈل بۆلۈش، قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىشقا ياردەم بېرىش، جان - دىل بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۈچۈن خىزمەت قىلىش؛

(2) قانۇندىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنى ئېچىش، زاۋۇت ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئۆز ئورنىنىڭ دېموكراتىك تەدبىر بەلگىلەش، دېموكراتىك باشقۇرۇش ۋە دېموكراتىك نازارەت قىلىش ئىشلىرىغا قاتنىشىشقا، دېموكراتىيە ھوقۇقىنى قانۇن بويىچە يۈرگۈزۈشكە تەشكىللەش؛

(3) ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ۋە تەنپەنرەۋەرلىك، كوللېكتىۋىزم، سوتسىيالىزم تەربىيىسى ۋە دېموكراتىيە -

41 - ماددا بۇ نىزامدا ئېيتىلغان كالا سۈتى - پىششىقلىنىغان خام سۈت ۋە يېڭى خام سۈتنى ئاساسلىق خام ئەشيا قىلىپ پىششىقلاپ ئىشلەنگەن دېزىنېفىكسىيەلىك ئەمگەك (پاستېرىزاتسىيەلىك) سۈت، مىكروپىسىزىلاندۇرۇلغان سۈت، قېتىق، قۇۋۋەتلىك سۈت، سۈت ئىچمىلىكى قاتارلىق سۈت ياسالغىلىرىنى كۆرسىتىدۇ.

42 - ماددا بۇ نىزامدا ئېيتىلغان كەسپىي ئائىلە خام سۈت سېتىش كىرىمىنى ئاساسلىق تۇرمۇش مەنبەسى قىلىدىغان سېپىر باققۇچى ئائىلىلەرنى كۆرسىتىدۇ.

43 - ماددا ئوقۇغۇچىلار سۈتى ئىشلەپچىقىرىش، پىششىقلاش ۋە سېتىشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش مۇشۇ نىزام بويىچە بولغاندىن باشقا، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىسى بولغانلىرى شۇ بەلگىلىمە بويىچە بولىدۇ.

44 - ماددا بۇ نىزام 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ

تىمىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى

(1994 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 10 - يىغىنىدا ماقۇللانغان، 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 4 - يىغىنىدا تۈزىتىلدى)

1 - ماددا بۇ چارە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى» (تۆۋەندە «ئىشچىلار

قانۇنچىلىق، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى بېرىش، ئۇلارنى سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى پائالىيىتىگە ئاكتىپ قاتنىشىشقا تەشكىللەش؛

(4) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا ئاكتىپ قاتنىشىشقا سەپەرۋەر قىلىش ۋە تەشكىللەش، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ قانۇن بويىچە باشقۇرۇشى، قانۇنلۇق ئىشلەپچىقىرىش - تىجارىتىنى قوللاش؛

(5) خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ خىزمىتىگە ھەمكارلىشىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە شەخس ئوتتۇرىسىدىكى مەنپەئەت مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىش ھەققىدە تەربىيە بېرىش ۋە يېتەكچىلىك قىلىش؛

(6) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك توختامى تۈزۈشىگە يېتەكچىلىك قىلىش ۋە ياردەم بېرىش، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار بىلەن قانۇن بويىچە، باراۋەرلىك ئاساسىدا كېڭىشىپ، كوللېكتىپ توختام تۈزۈشى ۋە مائاشنى كوللېكتىپ كېڭىشىش تۈزۈشىنى ئورنىتىش، ئەمگەك مۇناسىۋىتىنى ماسلاشتۇرۇش؛

(7) كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ ئەمگەككە دائىر قانۇن، نىزاملارنى ئىجرا قىلىشنى نازارەت قىلىپ، ئەمگەك تالاش - تارتىشنى بىر تەرەپ قىلىشقا ئارىلىشىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچراتماسلىق.

5 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، چەت ئەل ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرى بىلەن دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى كۈچەيتىدۇ ۋە راۋاجلاندۇرىدۇ.

6 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى جايلاردا يەرلىك ھەر دەرىجىلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇلىدۇ. يەرلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى شۇ جايدىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى ۋە ساھە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتىنىڭ رەھبىرى ئورگىنىدۇر.

ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ۋىلايەتلەردە خىزمەت ئاپپاراتى تەسىس قىلىدۇ، كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىسى كۆپرەك يېزا (بازار) لار ۋە شەھەر مەھەللىلىرىدە ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى قۇرۇلما بولىدۇ.

7 - ماددا ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدىكى كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ۋە ئورگانلاردا قانۇن بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇش كېرەك.

كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ئىش باشلىغان ياكى قۇرۇلغاندىن باشلاپ ئالتە ئاي ئىچىدە قانۇن بويىچە ئىشچىلار

ئۇيۇشمىسى قۇرۇشى كېرەك؛ سۈرۈك ئىچىدە قۇرىمىغانلار 7 - ئېيىدىن باشلاپ ھەر ئايدا بىر دەرىجە يۇقىرى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتىغا ئۆز ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر مائاش ئومۇمىي سوممىسىنىڭ %2 ى بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەييارلىق پۇلى تاپشۇرىدۇ، شۇ ئورۇننىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇلغاندىن كېيىن، تەييارلىق پۇلى ئالغان بىر دەرىجە يۇقىرى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى بەلگىلىمە بويىچە قايتۇرۇپ بېرىدۇ.

يۇقىرى دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تۆۋەن دەرىجىلىك ئورۇنلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇشىغا ھەيدەكچىلىك، يېتەكچىلىك قىلىدىغان ھەمدە ياردەم بېرىدىغان ئادەم ئەۋەتىشكە ھوقۇقلۇق، ئالاقىدار ئورۇنلار قوللىشى لازىم. كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇشتا قانۇن بويىچە تەييارلىق كۈرۈپىسى قۇرۇپ، ئەزا قوبۇل قىلىپ، ئەزالار قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنى ئېچىپ، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كومىتېتىنى دېموكراتىك سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈشى كېرەك.

8 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى يەرلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى، ساھە ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى قانۇن بويىچە قۇرۇلغان كۈندىن باشلاپ ئىجتىمائىي تەشكىلات تىپىدىكى قانۇنىي ئىگە سالھىيىتىگە ئىگە بولىدۇ.

ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرىدىن «ھەق - تەلپ قانۇنىنىڭ ئومۇمىي قائىدىسى» دە بەلگىلەنگەن قانۇنىي ئىگىلىك شەرتىنى ھازىرلىغانلىرىنى بىر دەرىجە يۇقىرى يەرلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇن بويىچە ئېتىراپ قىلغاندىن كېيىن، ئىجتىمائىي تەشكىلات تىپىدىكى قانۇنىي ئىگىلىك سالھىيىتىگە ئېرىشىدۇ.

9 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتىنى قۇرۇش ياكى ئەمەلدىن قالدۇرۇش ۋە قوشۇۋېتىشتە، ئەزالار قۇرۇلتىيى ياكى يىغىننىڭ ماقۇللۇقىدىن ئۆتكۈزۈش ھەمدە بىر دەرىجە يۇقىرى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا تەستىقلىتىش لازىم. ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى بار كارخانىلار تاقالسا ياكى ئۇلار بار كەسپىي ئورۇن، ئورگانلار ئەمەلدىن قالدۇرۇلسا، شۇ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرىمۇ ئەمەلدىن قالدۇرۇلىدۇ ھەمدە بىر دەرىجە يۇقىرى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا ئەنگە ئالدۇرۇلىدۇ.

ھەرقانداق تەشكىلات ۋە شەخسنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنى قانۇن بويىچە قۇرۇشىغا ۋە ئۇنىڭغا قاتنىشىشىغا توسقۇنلۇق قىلىشىغا، قانۇندا بەلگىلەنگەن تەرتىپتىن ئۆتكۈزۈمەي تۇرۇپ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇشىغا،

رەئىسلىرى ۋەزىپە مۇددىتىدە شۇ ئورۇننىڭ مەمۇرىي مۇئاۋىن ۋەزىپىدىكىلىرى، ئوتتۇرا قاتلام باشقۇرغۇچىلىرى ئىچىدىكى باش ۋەزىپىدىكىلەر بىلەن ئوخشاش تەسنىتىش بەھرىمەن بولىدۇ.

يېزا - بازار، مەھەللىلەردىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مەخسۇس رەئىسلىرى ۋەزىپە مۇددىتىدە يېزا - بازار، مەھەللىلەرنىڭ مەمۇرىي مۇئاۋىن ۋەزىپىدىكىلىرى بىلەن ئوخشاش تەسنىتىش بەھرىمەن بولىدۇ.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىنى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى ياكى مۇئاۋىن رەئىسى قوشۇمچە ئۆتىمىگەن بولسا، ۋەزىپە مۇددىتىدە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى بىلەن ئوخشاش تەسنىتىش بەھرىمەن بولىدۇ.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مەخسۇس خادىملىرىنىڭ ماكانى، مۇكاپاتى، ياردەم پۇلىنى ئىشلەيدىغان ئورنى بېرىدۇ ھەمدە ئىجتىمائىي سۇغۇرتا ۋە باشقا پاراۋانلىق تەسنىتىش شۇ ئورۇندىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن ئوخشاش بەھرىمەن بولىدۇ.

16 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرى مەسئۇلىيىتىنى قانۇن بويىچە ئادا قىلىشى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ نازارىتىنى ئاڭلىق قوبۇل قىلىشى لازىم. ئۇيۇشا ئەزالىرىنىڭ ئۈچتىن بىر قىسمىدىن كۆپرەكى رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسلەر مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىشى، دەپ قارىسا، ئەزالار قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىغا ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇۋېتىش تەكلىپى سۇنۇشقا ھوقۇقلۇق، ئەزالار قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىنىڭ ماقۇللۇقى ھەمدە بىر دەرىجە يۇقىرى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ تەستىقى بىلەن قانۇن بويىچە ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇلىدۇ.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرى ۋەزىپىسىدىن ئايرىلىدىغان چاغدا بەلگىلىمە بويىچە ئىقتىسادىي جاۋابكارلىقى تەپتىش قىلىنىدۇ.

17 - ماددا كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى تۈزۈمىگە ۋە باشقا دېموكراتىك باشقۇرۇش تۈزۈملىرىگە خىلاپلىق قىلسا، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تۈزۈشنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ دېموكراتىك باشقۇرۇش ھوقۇقىنى قانۇن بويىچە يۈرگۈزۈشنى كاپالەتلەندۈرۈشكە ھوقۇقلۇق.

دۆلەت كارخانىلىرى، يېپىي كونترول قىلىنىدىغان دۆلەت كارخانىلىرى، كوللېكتىپ كارخانىلار ۋە كەسپىي ئورۇنلار ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىنىڭ ھوقۇقلىرىنى قانۇن بويىچە يۈرگۈزۈشكە كاپالەتلىك قىلىشى

قوشۇۋېتىشكە يول قويۇلمايدۇ، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتىنىڭ ئىش ئاپپاراتىنى باشقا خىزمەت تارمىقىغا قوشۇۋېتىشكە يول قويۇلمايدۇ.

10 - ماددا ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر كومىتېتى تەسىس قىلىدۇ، ئايال ئىشچى - خىزمەتچىسى 25 كە يەتمەيدىغان ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن كومىتېت ئەزاسى قويۇپ، ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى ۋە ئالاھىدە مەنپەئىتىنى قانۇن بويىچە قوغدايدۇ.

11 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى يەرلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى، ساھە ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىدا ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى ئۈچۈن قانۇن مۇلازىمىتى قىلىدىغان قانۇن خىزمىتى ئاپپاراتى قۇرۇلسا ياكى مەخسۇس ئادەم قويۇلسا بولىدۇ.

12 - ماددا ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كومىتېتلىرى «جۇڭگو ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى نىزىماتىسى» گە ئاساسەن، ئەزالار قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىدا دېموكراتىك سايلام ئارقىلىق ۋەجۇدقا كەلتۈرۈلىدۇ ھەمدە بىر دەرىجە يۇقىرى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا تەستىقلىنىدۇ. ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كومىتېتىدا ۋاكالىت مۇددىتى تۈزۈمى قانۇن بويىچە يولغا قويۇلىدۇ.

13 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىكىنى شۇ كارخانا، كەسپىي ئورۇننىڭ قانۇنىي ۋەكىلى ۋە ئەمگەك، مائاش، كادىرلار خىزمىتىگە مەسئۇل كىشى قوشۇمچە ئۆتەشكە بولىمايدۇ.

كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرىنىڭ يېقىن تۇغقانلىرىنى شۇ ئورۇندىكى ئاساسىي قاتلام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كومىتېتىنىڭ ئەزا نامزاتلىقىغا كۆرسىتىشكە يول قويۇلمايدۇ.

14 - ماددا كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ۋە ئورگانلار دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتىنى مەخسۇس، قوشۇمچە ئىشلەيدىغان ئادەم قويۇپ، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىزمىتىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خادىملىرىنى تەربىيەلەشنى كۈچەيتىشى، ئاز سانلىق مىللەت ۋە ئايال ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خادىملىرىنى تەربىيەلەش ۋە ئىشلىتىشكە ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك.

15 - ماددا كارخانا، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مەخسۇس رەئىسى، مۇئاۋىن

خىزمەتچىلەرنىڭ جانىجان مەنپەئىتىگە چېتىلىدىغان مەسىلىلەرنى كارخانا، كەسپى ئورۇنلار بىلەن كېڭىشىپ ھەل قىلىدۇ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كارخانا، كەسپى ئورۇن بىلەن ئەمگەك توختامى تۈزۈشىگە بارىدۇ ۋە يېتەكچىلىك قىلىدۇ، ئەمگەك توختامىنى تۈزۈش، ئىجرا قىلىش، ئۆزگەرتىش، بىكار قىلىش، ئاخىرلاشتۇرۇش ھەمدە داۋاملىق تۈزۈش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىدۇ؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ۋاكالەتەن ئەمگەك ھەققى، خىزمەت ۋاقتى، دەم ئېلىش - ئوتپۇسكا ۋاقتى، ئەمگەككە دائىر بىخەتەرلىك ۋە ساقلىق ساقلاش، سۇغۇرتا، پاراۋانلىق قاتارلىق ئىشلار ھەققىدە كارخانا، كەسپى ئورۇن بىلەن كۆلپەكتىپ توختام ياكى باشقا كېلىشىملەرنى تۈزىدۇ ھەمدە قانۇن بويىچە ئىجرا قىلىدۇ.

21 - ماددا كارخانىلار ئىشچى - خىزمەتچىلىرى ئىشتا تالابىغا ئۇچرىغاندا ۋە كەسپى كېسەل خەۋپىگە ئۇچرىغاندا، ئالاقىدار تارماقلارغا دەرھال مەلۇم قىلىشى ھەمدە تەك دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا خەۋەر قىلىشى؛ زور تالابەت ھادىسىنى بىر دەرىجە يۇقىرى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتىغا مەلۇم قىلىشى لازىم. يوشۇرغان، يالغان مەلۇم قىلغان ياكى مەلۇم قىلىشنى كېچىكتۈرگەنلەرنى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئەمگەككە دائىر بىخەتەرلىك ۋە ساقلىق ساقلاش مەمۇرىي تەپتىش تارمىقىنىڭ قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى ھەققىدە تەكلىپ بېرىشكە ھوقۇقلۇق.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كارخانا، كەسپى ئورۇنلارنىڭ ئەمگەك مۇھاپىزەت تەدبىرلىرىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشى، ئەمگەك مۇھاپىزەت خىراجىتىنى ئاجرىتىش ۋە ئىشلىتىشنى نازارەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

22 - ماددا كارخانا، كەسپى ئورۇنلاردا ئەمگەككە دائىر قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك ھوقۇق - مەنپەئىتىگە دەخلى - تەرۇز يەتكۈزىدىغان تۆۋەندىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرى كۆرۈلسە، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى ئىشچىلارغا ۋاكالەتەن كارخانا، كەسپى ئورۇنلار بىلەن سۆزلىشىپ، ئۇلاردىن تەدبىر قوللىنىپ تۈزىتىشنى تەلەپ قىلىشى كېرەك؛ كارخانا، كەسپى ئورۇنلار مۇزاكىرە قىلىپ بىر تەرەپ قىلىشى ھەمدە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا جاۋاب بېرىشى كېرەك؛ كارخانا، كەسپى ئورۇنلار سۈرۈك ئۆتسىمۇ جاۋاب بەرمىسە ھەم تۈزەتمىسە، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئەمگەك مەمۇرىي تارمىقى ياكى ئەمگەككە دائىر بىخەتەرلىك ۋە ساقلىق ساقلاش مەمۇرىي تەپتىش تارمىقىنىڭ قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىشى ھەققىدە تەكلىپ بېرىشكە ھوقۇقلۇق؛

كېرەك. شۇ ئورۇننىڭ تۈزۈلمە ئۆزگەرتىش، قوشۇۋېتىش، ۋەيران بولۇش لايىھىلىرىنى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىپ ماقۇللىشىغا سۈنۈشى لازىم؛ ئادەم قىسقارتىش، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى تارقاقلاشتۇرۇش، ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە مۇكاپاتلاش - جازالاش قاتارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ جانىجان مەنپەئىتىگە چېتىلىدىغان ئىشلارنى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىپ قارار قىلىشىغا سۈنۈشى ھەمدە بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئاشكارىلىشى كېرەك. يۇقىرىقى ئىشلاردىن ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىدا قاراپ چىقىپ ماقۇللىنىغان، بېكىتىلمىگەنلىرىنى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تۈزىتىشنى تەلەپ قىلىشقا ھوقۇقلۇق، ئالاقىدار كارخانا، كەسپى ئورۇنلار ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنى ئېچىشى ھەمدە قاراپ چىقىشقا سۈنۈشى كېرەك.

ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان كارخانا، غەيرىي پۇقراۋى كارخانا ئورۇنلىرى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنى ئېچىش ياكى كۆلپەكتىپ كېڭىشىش، زاۋۇت ئىشلىرىدا ئاشكارا بولۇش، ئىشچى - خىزمەتچىلەر كېڭىشى ۋە خوجايىنلار، ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىرلىكتە كېڭىشىش قاتارلىق ئۆز ئورنىغا لايىق دېموكراتىك باشقۇرۇش شەكلى ئارقىلىق، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرسە بولىدۇ.

18 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئەمگەك تالاش - تارتىشنى مۇرەسسە قىلىش خىزمىتىگە قانۇن بويىچە قاتنىشىدۇ. ئادەم ئىشلەتكۈچى ئورۇندىكى ئەمگەك تالاش - تارتىش مۇرەسسە كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقىنى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ۋەكىلى ئۈستىگە ئالىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى جايلاردىكى قانۇن بويىچە تەسىس قىلىنغان ئەمگەك تالاش - تارتىش كېسىم كومىتېتى ئەمگەك مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقىنىڭ ۋەكىلى، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ۋەكىلى، ھۆكۈمەت بېكىتكەن ئىقتىسادىي ئومۇملاشتۇرۇپ باشقۇرغۇچى تارماقنىڭ ۋەكىلىدىن تەركىب تېپىشى لازىم. ئەمگەك تالاش - تارتىش دېھقانچىلىق كېسىم قىلىشقا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئەمگەك تالاش - تارتىش كېسىمچىسى قاتنىشىشى لازىم.

19 - ماددا ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى ئەمگەككە دائىر قانۇن نازارەتچىلىكى تەشكىلاتى قۇرۇپ، ئەمگەككە دائىر قانۇن نازارەتچىلىرىنى قويۇپ، كارخانىلار، كەسپى ئورۇنلارنىڭ ئەمگەككە دائىر قانۇن، نىزاملارغا رىئايە قىلىش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىشى لازىم.

20 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىشچى -

ئاختۇرۇش، قاماپ قويۇش، ئۇرۇش، تەن جازاسى بېرىش ۋە مەجبۇرىي ئەمگەككە سېلىش؛

(8) ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر ياكى قۇرامىغا يەتمىگەن ئىشچىلارنىڭ قانۇن، نىزاملاردا بەلگىلەنگەن ئالاھىدە ھوقۇق - مەنپەئەتكە دەخلى - تەرۇز قىلىش؛

(9) قانۇن، نىزاملارغا خىلاپلىق قىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك ھوقۇق - مەنپەئەتكە ئېغىر دەرىجىدە دەخلى - تەرۇز قىلىدىغان باشقا قىلمىشلار.

23 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداشقا ئەھمىيەت بېرىشى، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ ئاز سانلىق مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى كەسپىي جەھەتتىن تەربىيەلەش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە ياردەملىشىشى، ھەر خىل ئىگىلىك باشقۇرۇش كەسپىي ئىختىساس ئىگىلىرى ۋە تېخنىك ئىشچىلارنى تەربىيەلەپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشىگە ياردەملىشىشى لازىم.

24 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى تەڭ دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ھۆكۈمەتكە قاراشلىق تارماقلار مۇناسىپ تەڭ دەرىجىلىك ساھە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىلەن بىرلەشمە يىغىن تۈزۈمىنى ئورنىتىشى كېرەك. بىرلەشمە يىغىن ئاز دېگەندە يىلدا بىر قېتىم ئېچىلىدۇ، يىغىندا ھۆكۈمەت ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ مۇھىم خىزمەت ئەھۋالى يەتكۈزۈلىدۇ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىنكاس قىلغان پىكىر، تەلەپلىرى مۇزاكىرە قىلىپ ھەل قىلىنىدۇ.

25 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمگەك مەمۇرىي تارمىقى تەڭ دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ۋە كارخانىنىڭ ۋەكىلى بىلەن بىرلىكتە ئەمگەك مۇناسىۋىتىدىكى ئۈچ تەرەپ كېڭىشىش مېخانىزمىنى ئورنىتىپ، قەرەللىك ھالدا ماسلاشتۇرۇش يىغىنى ئېچىپ، ئەمگەك مۇناسىۋىتىگە چېتىلىدىغان چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرنى ئورتاق مۇھاكىمە قىلىپ ھەل قىلىشى كېرەك. ئۈچ تەرەپ ھاسىل قىلغان كېلىشىم، قارارلارنى ھەممە تەرەپ تەشكىللەپ يولغا قويۇشى لازىم.

26 - ماددا دۆلەت كارخانىلىرى، يېپىنى دۆلەت كونترول قىلىدىغان كارخانىلار، كوللېكتىپ كارخانىلار ۋە كەسپىي ئورۇنلار ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىن تۈزۈمىنى قانۇن بويىچە ئورنىتىشى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشى لازىم. ئىشچى - خىزمەتچىلەر

(1) ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن كوللېكتىپ توختام، ئەمگەك توختامى تۈزۈشتە بەلگىلىنىشىگە ئەمەل قىلماسلىق، توختامنى قانۇنسىز ئۆزگەرتىش، بىكار قىلىش ياكى توختامدىكى پۈتۈمگە خىلاپلىق قىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي مەنپەئەتىگە زىيان سېلىش ياكى توختام مەزمۇنىدا قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىنىشىگە ئېغىر دەرىجىدە خىلاپلىق قىلىش؛

(2) ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن قانۇنسىز ھالدا كاپالەت پۇلى، خەۋپ - خەتەر رەنە پۇلى، تەربىيەلەش پۇلى ئېلىش ياكى ئۇلارنىڭ مائاشىدىن تۇتۇۋېلىش ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى پاي قوشۇشقا زورلاش؛

(3) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كىملىكى ۋە باشقا سالاھىيەت ئىسپاتىنى قانۇنسىز تۇتۇپ قېلىش ياكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئارخىپىنى يوشۇرۇپ، يوقىتىپ قويۇپ، تاشلىۋېتىپ، ئۇلارنىڭ يېتىپ - قوپۇش، يول يۈرۈش، خىزمەت تېپىش، ئىشقا ئورۇنلىشىش ۋە پېنسىيەگە چىقىش، خىزمەتتىن چېكىنىش رەسمىيىتىنى بېجىرىشىگە قىيىنچىلىق پەيدا قىلىش؛

(4) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مائاشىنى قانۇنسىز تۇتۇۋېلىش ياكى ئۇلارغا شۇ جايدا بەلگىلەنگەن ئەڭ تۆۋەن مائاش ئۆلچىمىدىن تۆۋەن مائاش بېرىش ۋە ياكى دۆلەتنىڭ بەلگىلىنىشىگە قارشى ئەمگەك ۋاقتىنى خالىغانچە ئۇزارتىش ۋە ياكى ئىسپان قوشۇپ ئىشلەش ھەققى بېرىشتە قانۇنغا ئەمەل قىلماسلىق؛

(5) بەلگىلىنىشىنى قارىتىپ قويۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئىجتىمائىي سۇغۇرتا، ئۆي فوندى رەسمىيەتلىرىنى سەۋەبسىز بېجىرىپ بەرمەسلىك ياكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىجتىمائىي سۇغۇرتىسى، ئۆي فوندى قاتارلىق پاراۋانلىق چىقىمىنى بېرىشىنى رەت قىلىش، كەم بېرىش، ئىشلىتىۋېلىش ۋە ئىگىلىۋېلىش؛

(6) ئەمگەككە دائىر بىخەتەرلىك ۋە ساقلىق ساقلاش شارائىتى ھازىرلىنىشى ياكى ئەمگەك شارائىتى، بىخەتەرلىك ۋە ساقلىق ساقلاش ئەسلىھەلىرىنى بەلگىلەنگەن ئۆلچەمگە يەتكۈزۈلمەسلىك، قائىدىگە خىلاپ ھالدا قوماندانلىق قىلىش، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى خەتەرلىك مەشغۇلاتقا مەجبۇرلاش ياكى ئىشتا يارىلىنىش ھادىسىسىنى تەرتىپ بويىچە مەلۇم قىلماسلىق، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئىشتا يارىلىنىش ھادىسىسىنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشقا قاتنىشىشىغا توسقۇنلۇق قىلىش ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشتا يارىلىنىش سۇغۇرتا پاراۋانلىق تەمىناتىنى بەلگىلەنگىنى بويىچە بەرمەسلىك؛

(7) ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ھاقارەتلەش، يېپىنى

ئۇيۇشمىسى خىراجىتىنى مالىيە تارمىقى بەلگىلىمە بويىچە يىللىق مالىيە خام چوتىغا كىرگۈزۈشى كېرەك. خىراجىتى مالىيىدىن بېرىلىدىغان ئورۇنلار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىراجىتىنى سۈپىلىسىمۇ يولىسىز سەۋەب بىلەن تاپشۇرما، يەرلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ماسلاشتۇرۇشىنى تەكلىپ قىلسا بولىدۇ.

29 - ماددا كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ۋە باشقا تەشكىلاتلار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىراجىتى تاپشۇرۇشىنى يولىسىز سەۋەب بىلەن كېچىكتۈرسە، ئاز تاپشۇرما ياكى تاپشۇرماي تۇرۇۋالسا، ئاساسىي قاننام ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، يۇقىرى دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى سۈپىلىشى لازىم. سۈپىلىسىمۇ تاپشۇرما، خەلق سوت مەھكىمىسىگە بېرىم يۇرۇقى چىقىرىشنى ئىلتىماس قىلسا ياكى قانۇن بويىچە دەۋا قىلسا بولىدۇ.

30 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قارىمىقىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر مەدەنىيەت - مائارىپ ۋە داۋالىنىش (تارام ئېلىش) ئەسلىھەلىرى شۇ جاينىڭ ئىجتىمائىي ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش پىلانىغا كىرگۈزۈلۈشى لازىم. بۇ ئەسلىھەلەرگە دۆلەت بەلگىلىمىسى بويىچە شۇ خىلدىكى ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئىشلىرى ئەسلىھەلىرىگە ئوخشاش مۇئامىلە قىلىنىدۇ، ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ خالىغانچە ئىگىلىۋېلىشىغا يول قويۇلمايدۇ. شەھەر قۇرۇلۇشى ئېھتىياجى بىلەن كۆچۈرۈش، باشقا جايدا قۇرۇشقا توغرا كەلسە، ھۆكۈمەت ياكى ئالاقىدار ئورۇنلار كۆچۈرۈش، سېلىشقا كېتىدىغان يەر ۋە تولۇقلىما مەبلەغىنىڭ ئەمەلىيلەشتىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك.

31 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرى قوشۇۋېتىلمە، ئۇلارنىڭ مۈلكى ۋە خىراجىتى قوشۇۋېتىلگەندىن كېيىنكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتىنىڭ ئىگىدارچىلىقىدا بولىدۇ؛ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى ئايرىۋېتىلگەن بولسا، ئۇنىڭ مۈلكى ۋە خىراجىتىنى ئەسلىدىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى مۇۋاپىق تەقسىم قىلىدۇ. ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى ئەمەلدىن قالدۇرۇلسا ياكى تارقىتىۋېتىلسە، ئۇنىڭ مۈلكى ۋە خىراجىتى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

ۋەيران بولغان كارخانىنىڭ نېسى قالغان ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىراجىتىنى كارخانىنىڭ ۋەيران ھېساباتىغا كىرگۈزۈش كېرەك.

32 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى مال - مۈلكى ۋە خىراجىتىنى خىراجەتنى ئۆز ئالدىغا باشقۇرۇش پىرىنسىپىغا بىنائەن قانۇن بويىچە ئۆز ئالدىغا باشقۇرۇشى كېرەك.

قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنى خىزمەت ھوقۇقىنى ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە يۈرگۈزىدۇ. ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنى ئاز دېگەندە يىلدا بىر قېتىم ئېچىلىدۇ، يىغىن يېپىق مەزگىلدە دەمال ھەل قىلىشقا تېگىشلىك مۇھىم مەسىلىلەر بولسا، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كومىتېتى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋەكىللەر ئۆمىكى (گۈرۈپپىسى) نىڭ باشلىقى ۋە مەخۇس كومىتېت (گۈرۈپپا) لار مەسئۇللىرىنىڭ بىرلەشمە يىغىنىنى ئېچىپ كېتىشى ھەل قىلىدۇ ھەمدە كېيىنكى قېتىملىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىنىڭ مۇئەييەنلەشتۈرۈشىگە دوكلات قىلىدۇ.

كارخانا مۇدىرىيىتى ۋە نازارەتچىلىك ھەيئىتىدە قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋەكىلى بولۇشى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋەكىلىنى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كۆرسىتىشى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىدا سايلانۇشى كېرەك.

27 - ماددا ئورگانلار قانۇن بويىچە ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنى تۈزۈمى ئورنىتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ جانىجان مەنپەئىتىگە چېتىلىدىغان مەسىلىلەرنى دېموكراتىك باشقۇرىدۇ ۋە نازارەت قىلىدۇ. ئورگان ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كومىتېتى ئىشچى - خىزمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىنىڭ كۈندىلىك خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ. ئورگان ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئۆز ئورنىدىكى رەھبەرلەرنىڭ دېموكراتىيە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشىگە ھەسكارلىشىشى، كادىرلارنى دېموكراتىك باھالاشقا قاتنىشىشى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تۇرمۇشقا كۆڭۈل بۆلۈشى، پىكىر، تەلەپلىرىنى ئىنكاس قىلىشى، قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغدىشى لازىم.

28 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى قۇرۇلغان كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ۋە ئورگانلار ئۆز ئورنىدىكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا شۇ ئايلىق ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىراجىتىنى بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ھەر ئايلىق ئومۇمىي مائاش ئومۇمىي سوممىسىنىڭ %2 ى بويىچە قەرەللىك ئاجرىتىپ بېرىشى، ئۆز ئورنىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بۇنىڭ ئىچىدىكى بەلگىلىمە بويىچە يۇقىرىغا تاپشۇرۇلىدىغان قىسمىنى ۋاقتىدا يەرلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغا تاپشۇرۇشى كېرەك. بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مائاش ئومۇمىي سوممىسى دۆلەت ستاتىستىكا ئىدارىسىنىڭ بىر تۇتاش بەلگىلىمىسى بويىچە ھېسابلىنىدۇ. خىراجىتى مالىيىدىن بېرىلىدىغان ئورگان، كەسپىي ئورۇنلاردىن ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرغانلىرىنىڭ ئىشچىلار

رەئىسلىرى ۋە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى غىزىمەتچىلىرىنى قويۇش ۋە مۇناسىپ تەمىناتىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈشتە بەلگىلىمىگە ئەمەل قىلىشقا ياكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى، مۇئاۋىن رەئىسلىرىنى خالىغانچە تەيىنلەش، قالدۇرۇش، يۆتكەش؛

(6) ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى بىلەن باراۋەر كېڭىشىش، كوللېكتىپ توختام تۈزۈش ۋە مائاشنى كوللېكتىپ كېڭىشىش تۈزۈمىنى ئورنىتىشنى يولسىز سەۋەب بىلەن رەت قىلىش ياكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئىشچى - غىزىمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك توختامى تۈزۈشىگە يېتەكچىلىك قىلىش، ياردەم قىلىشىغا توسقۇنلۇق قىلىش؛

(7) ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ باشقا قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىگە دەغلى - تەرۈز قىلىش.

34 - ماددا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ مال - مۈلكى ۋە خىراجىتىنى ئىگىلىۋېلىپ، ئىشلىتىۋېلىپ ياكى خالىغانچە بۆلۈشۈۋېلىپ، يۆتكىۋېتىپ قايتۇرۇپ بەرمىگەنلەر ئۈستىدە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خەلق سوت مەھكىمىسىگە دەۋا قىلىپ قايتۇرغۇزۇشنى ھەمدە زىيانىنى تۆلىتىپ بېرىشنى تەلەپ قىلىا بولىدۇ.

35 - ماددا ئىشچى - غىزىمەتچىلەر ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ پائالىيەتلىرىگە قاتناشقانلىقى ياكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خادىملىرى مەسئۇلىيىتىنى قانۇن بويىچە ئادا قىلغانلىقى سەۋەبىدىن ئەمگەك توختامى بىكار قىلىنغان بولسا، ئەمگەك مەمۇرىي تارمىقى شۇ ئورۇننى ئۇلارنىڭ غىزىمىتىنى ئەمگەك كەلتۈرۈشكە، ئەمگەك توختامى بىكار قىلىنغان مەزگىلدىكى تېگىشلىك ئەمگەك ھەققى ۋە پاراۋانلىق تەمىناتىنى تولۇقلاپ بېرىشكە بۇيرۇيدۇ. يۇقىرىقى سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن ئەمگەك توختامى بىكار قىلىنىپ، غىزىمىتى ئەمگەك كەلتۈرۈلمىگەن بولسا، ئەمگەك مەمۇرىي تارمىقى شۇ كىشى ئىشلەيدىغان ئورۇننى شۇ كىشىنىڭ يىللىق كىرىمىنىڭ ئىككى ھەسسىگە باراۋەر تۆلەم بېرىشكە بۇيرۇيدۇ.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خادىملىرىنىڭ ئەمگەك ھەققى ۋە باشقا پاراۋانلىق تەمىناتىنى بەلگىلىمە بويىچە بەرمىگەن ئورۇننى ئەمگەك مەمۇرىي تارمىقى بەلگىلىمە بويىچە بېرىشكە بۇيرۇيدۇ.

36 - ماددا ئالاقىدار مەسئۇل تارماقنىڭ خادىملىرى ۋە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خادىملىرىدىن «ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى» ۋە مۇشۇ چارىدىكى بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلىپ، مەسئۇلىيىتىنى قانۇن بويىچە ئادا قىلماي، ئىشچى - غىزىمەتچىلەر ياكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچراتقانلىرىنى شۇ ئورۇن ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك ئورگان تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ ياكى ئۇلارغا

ھەرقانداق تەشكىلات ۋە شەخسنىڭ ئىگىلىۋېلىشىغا، ئىشلىتىۋېلىشىغا ۋە خالىغانچە يۆتكىۋېتىشىگە يول قويۇلمايدۇ. ھەر دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرىدا خىراجەت تەكشۈرۈش كومىتېتى قۇرۇلىدۇ. تۆۋەن دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ خىراجەت تەكشۈرۈش كومىتېتى يۇقىرى دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خىراجەت تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ كەسپىي يېتەكچىلىكىنى ۋە نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈشىنى قوبۇل قىلىدۇ.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كىرىم - چىقىم ھەۋالىنى ئەزالار قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىغا قەرەللىك دوكلات قىلىپ، ئەزالار قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىنىڭ نازارىتىنى قوبۇل قىلىشى كېرەك.

33 - ماددا «ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى» ۋە بۇ چارىگە خىلاپلىق قىلىپ، تۆۋەندىكى ھەۋاللارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلارنى ئالاقىدار ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى ياكى ئالاقىدار تارماقنىڭ تۈزىتىشكە بۇيرۇشى ھەققىدە تەكلىپ بېرىدۇ؛ تۈزەتمەي تۇرۇۋالغانلاردىن قىلمىشى ئېغىر بولغانلىرىنى ئالاقىدار تارماقنىڭ قانۇن بويىچە بىرتەرەپ قىلىشى ھەققىدە تەكلىپ بېرىدۇ؛

(1) قانۇننى قايرىپ قويۇپ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرماسلىق ياكى ئىشچى - غىزىمەتچىلەرنىڭ قانۇن بويىچە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇشىغا ۋە ئۇنىڭغا قاتنىشىشىغا توسقۇنلۇق قىلىش ۋە ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ ئىشچى - غىزىمەتچىلەرنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قۇرۇشىغا ياردەملىشىشىگە، يېتەكچىلىك قىلىشىغا توسقۇنلۇق قىلىش؛

(2) ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى ۋە ئۇنىڭ ئىش ئاپپاراتىنى قانۇنسىز ھالدا ئەمەلدىن قالدۇرۇش ۋە قوشۇۋېتىش؛

(3) مەسئۇلىيىتىنى قانۇن بويىچە ئادا قىلغان ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى خادىملىرىنى يولسىز سەۋەب بىلەن غىزىمەت ئورنىدىن يۆتكىۋېتىش، ئۆچ ئېلىش ياكى ھاقارەتلەش، تۆھمەت قىلىش ۋە ياكى جىسمانىي زىيانغا ئۇچرىتىش؛

(4) بەلگىلىمىنى قايرىپ قويۇپ ئالاقىدار ئىشلارنى ئىشچى - غىزىمەتچىلەر قۇرۇلتىيى ياكى يىغىنىنىڭ قاراپ چىقىپ قارار قىلىشىغا سۇناسلىق ياكى ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىدىن پىكىر ئالماسلىق، بارلىق ئىشچى - غىزىمەتچىلەرگە ئاشكارىلىماسلىق ياكى ئىشچى - غىزىمەتچىلەرنىڭ دېموكراتىيە ھوقۇقىنى قانۇن بويىچە يۈرگۈزۈشىگە توسقۇنلۇق قىلىش؛

(5) ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى رەئىسى، مۇئاۋىن

مەمۇرىي چارە كۆرىدۇ؛ زىيان سالغانلىرى قانۇن بويىچە تۆلەم جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئالىدۇ. جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرى قانۇن بويىچە جىنايىتى جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ.

37 - ماددا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەمۇرىي تەۋەسىدىكى ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان كارخانىلارغا بۇ چارە تەتبىقلىنىدۇ، «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئومۇمىي مۈلۈكچىلىكتە بولمىغان كارخانا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى نىزامى» دا ئالاھىدە بەلگىلىمە بولغانلىرى شۇ بويىچە بولىدۇ.

38 - ماددا بۇ چارە 2003 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى

(1994 - يىلى 11 - ئاينىڭ 19 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 11 - يىغىنىدا ماقۇللانغان، 2003 - يىلى 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 4 - يىغىنىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى» گە تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارارىغا ئاساسەن تۈزىتىلدى)

1 - ماددا بۇ چارە ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش مەقسىتىدە، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار

ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنىنى يولغا قويۇش چارىسى» ۋە ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ چىقىرىلدى.

2 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى مۇھاجىرلار غىزىمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىشى، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى كاپالەتلەندۈرۈشى كېرەك.

3 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋە ئۇنىڭ مۇھاجىرلار غىزىمىتىگە مەسئۇل ئاپپاراتى ئالاقىدار تارماقلارنى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش غىزىمىتىنى ياخشى ئىشلەشكە تەشكىللەيدۇ ۋە ماسلاشتۇرىدۇ.

جامائەت خەۋپسىزلىكى، خەلق ئىشلىرى، ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت، مائارىپ، قۇرۇلۇش تارماقلىرى مەسئۇلىيىتى بويىچە، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا دائىر غىزىمەتكە مەسئۇل بولىدۇ.

4 - ماددا ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار بىرلەشمىلىرى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى قانۇن بويىچە قۇرغان خەلق تەشكىلاتى بولۇپ، نىزامنامىسى بويىچە پائالىيەت قىلىدۇ، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغدايدۇ.

5 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇن بويىچە بەھرىمەن بولىدىغان پۇقرالىق ھوقۇقىغا ھەرقانداق تەشكىلات ياكى شەخسنىڭ دەخلى - تەرۇز يەتكۈزۈشىگە يول قويۇلمايدۇ. ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ئاساسىي قانۇن ۋە قانۇنلاردا بەلگىلەنگەن پۇقرالىق مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلىشى كېرەك.

6 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ سالاھىيىتىنى نوپۇسقا ئېلىنغان جايدىكى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇھاجىرلار غىزىمىتىگە مەسئۇل ئاپپاراتى قانۇن بويىچە بېكىتىدۇ.

قانۇن بويىچە بېكىتىلگەن مۇھاجىر ئائىلە تاۋابىئاتلىق سالاھىيىتى جۇڭگو مۇھاجىرى ۋە ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرنىڭ

ھەر دەرىجىلىك مۇھاجىرلار بىرلەشمىلىرى تەك دەرىجىلىك ياكى بىر دەرىجە يۇقىرى خەلق قۇرۇلتىيىغا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن ۋەكىل نامزاتى كۆرسەتمە بولىدۇ.

9 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ چېگرا سىرتىدىكى تۇققانلىرى ۋە دوستلىرىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدا قانۇن بويىچە مەبلەغ سېلىپ كارخانا قۇرۇشىغا ئىلھام ۋە مەدەت بېرىشى كېرەك، ئۇلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن ئاپتونوم رايونىمىزغا مەبلەغ، تېخنىكا، ئىختىساسلىقلار، ئۆسكۈنە كىرگۈزۈش شۇنىڭدەك تاۋار ئېكىپورتى، ئەمگەك كۈچلىرىنى چىقىرىش جەھەتلەردە گەۋدىلىك نەتىجە ياراتقانلىرىنى شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتى تەقدىرلىشى ۋە مۇكاپاتلىشى لازىم.

10 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ چېگرا سىرتىدىكى تۇققانلىرى ۋە دوستلىرى ھەدىيە قىلغان پۇل - مالنى قانۇن بويىچە قوبۇل قىلىشى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا چېگرا سىرتىدىكى ئۇرۇق - تۇغقان، دوستلىرى ھەدىيە قىلغان ئەشيا دۆلەت ئىچىدىكى جامائەت پاراۋانلىقى ئىشلىرىغا ئىشلىتىلىدىغان بولسا، ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ مۇھاجىرلار خىزمىتىگە مەسئۇل ئاپپاراتى چېگرىدىن كىرگۈزۈش رەسمىيىتىنى ئۆتەشكە ھەمكارلىشىشى، ھەدىيە قىلغۇچىنىڭ ھەدىيە قىلىش ئىشىغا ياردەم بېرىشى كېرەك ھەمدە ھەدىيە قىلىنغان مال - مۈلكىنى ئىشلىتىش ۋە باشقۇرۇشنى نازارەت قىلىشقا ئارىلاشما بولىدۇ.

چېگرا سىرتىدىكى ھەدىيە قىلغۇچى ھەدىيە قىلىنغۇچىغا ھەقسىز ھەدىيە قىلغان نامراتلارنى يۆلەش، خەير - سخاۋەت ئىشلىرى، مائارىپ ئىشلىرىغا بىۋاسىتە ئىشلىتىلىدىغان ئەشياغا ئېلىنىدىغان ئىمپورت تاموژنا بېجى ۋە ئىمپورت ھالقىسىدىكى قوشۇلما قىممەت بېجى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە كەچۈرۈم قىلىنىدۇ.

11 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى مەبلەغ سېلىپ قۇرغان كارخانىلار، ۋەتەنگە قايتقان نامرات مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن قۇرۇلغان كارخانىلارنى شۇنىڭدەك ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن قانۇن بويىچە مەبلەغ

ئۆلۈپ كېتىشى بىلەن يوقالمايدۇ. جۇڭگو مۇھاجىرلىرى، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، شۇنىڭدەك جۇڭگو مۇھاجىرلىرى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار پەرزەنتى بىلەن نىكاھ مۇناسىۋىتى بولغانلىقى ياكى جۇڭگو مۇھاجىرى ۋە ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىر بىلەن بېقىش مۇناسىۋىتى بولغانلىقى ئۈچۈن مۇھاجىر ئائىلە تاۋابىئاتلىق سالاھىيىتىگە ئېرىشكەنلەرنىڭ مۇھاجىر ئائىلە تاۋابىئاتلىق سالاھىيىتى نىكاھ مۇناسىۋىتى ياكى بېقىش مۇناسىۋىتى قانۇن بويىچە بىكار قىلىنغاندىن كېيىن ئۆزلۈكىدىن يوقايدۇ.

جۇڭگو مۇھاجىرلىرى ۋە ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار بىلەن بولغان بېقىش مۇناسىۋىتى بەش يىلدىن ئاشقان ھەمدە مۇھاجىر ئائىلە تاۋابىئاتلىق سالاھىيىتىنى بېكىتىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلغان چاغدىمۇ بېقىش مۇناسىۋىتى بولغانلارنىڭ مۇھاجىر ئائىلە تاۋابىئاتلىق سالاھىيىتى گۇۋاھلىق ئورگىنى بېقىش گۇۋاھلىقى بەرگەندىن كېيىن تەكشۈرۈپ بېكىتىلىدۇ.

7 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىق سالاھىيىتىنى بېكىتىشنى ئىلتىماس قىلغۇچىلار تۆۋەندىكى ماتېرىياللارنى تاپشۇرۇشى كېرەك:

- (1) ئۆزىنىڭ يازما ئىلتىماسى؛
- (2) ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ج خ ئورگىنى بەرگەن مۇھاجىرلارنىڭ ۋەتەنگە قايتىپ ئولتۇراقلىشىش ئىسپاتىنى ياكى ۋەتەنگە قايتقان شۇ مۇھاجىرنىڭ سالاھىيىتىنى ئىسپاتلاپ بېرەلەيدىغان ئالاقىدار ماتېرىياللارنى تاپشۇرۇشى، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى دۆلىتىمىزنىڭ چەت ئەلدىكى ئەلچىخانا، كونسۇلخانىلىرى ئېتىراپ قىلغان چەت ئەلدىكى ئۇرۇق - تۇغقىنىنىڭ ئولتۇراقلىشىش ئىسپاتى ۋە دۆلىتىمىزدىكى ئالاقىدار تەرەپلەر بەرگەن تۇغقانچىلىق مۇناسىۋىتىگە ئائىت ئىسپاتنى تاپشۇرۇشى كېرەك؛
- (3) بەلگىلىمە بويىچە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك باشقا ماتېرىياللار.

مۇھاجىرلار خىزمىتىگە مەسئۇل ئاپپارات ئىلتىماسنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ ئون ئىش كۈنى ئىچىدە شەرتكە توشىدىغانلارنى بېكىتىشى؛ شەرتكە توشمايدىغانلارغا يازما ئۇقتۇرۇش قىلىشى لازىم.

8 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيىدا ۋە ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى كۆپرەك ئوبلاستلىق، شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق)، يېزىلىق (بازارلىق) خەلق قۇرۇلتايسىدا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ مۇۋاپىق ساندا ۋەكىلى بولۇشى كېرەك.

تۇغقان ئاغا - ئىنى، ئاچا - سىڭىللىرىنى يوقلىسا، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن تۇغقان يوقلاش تەسنىتىدىن بەھرىمەن بولىدۇ.

ئالدىنقى تارماقتا ئېيتىلغان ئورۇنلاردىن باشقا ئورۇنلاردىكى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ چېگرىدىن چىقىپ تۇغقان يوقلاش تەسنىتى ئالدىنقى تارماقتىكى بەلگىلىمىدىن پايدىلىنىپ بېرىلسە بولىدۇ.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى چېگرىدىن چىقىپ باشقا ئورۇن - تۇغقانلىرىنى يوقلىماقچى بولسا، ئىشلەيدىغان ئورنى رۇخسەت بەرسە بولىدۇ.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلاردىن ياشانغانلىرى ئورۇن - تۇغقانلىرىنى يوقلىماقچى بولسا، ئۇلارغا تۇغقان يوقلاش تەسنىتى جەھەتتە مۇۋاپىق ئېتىبار بېرىلسە بولىدۇ. ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر دۆلەت سىرتىدىكى ئورۇن - تۇغقانلىرىنى يوقلاشقا بارالمىسا، ئۇلارنىڭ جۇرسى، پەرزەنتلىرى ياكى ئاتا - ئانىسىمۇ ۋەتەنگە قايتىپ ئۇلارنى يوقلىمىسا، ئۇنىڭ ئورنىغا دۆلەت ئىچىدىكى باققۇچىسىنى، جۇرسىنىڭ ئاتا - ئانىسىنى يوقلىسا بولىدۇ ياكى چەت ئەلدىن تۇغقان يوقلاشقا كەلگەن ئاغا - ئىنى، ئاچا - سىڭىللىرى بىلەن كۆرۈشىمۇ بولىدۇ. ئۇلارنىڭ قانۇن بويىچە بەھرىمەن بولىدىغان تۇغقان يوقلاش تەسنىتى ئۆزگەرمەيدۇ. جۇڭگو مۇھاجىرلىرى ۋەتەنگە قايتىپ تۇغقان يوقلىغاندا، ئۇلارنىڭ بىۋاسىتە ئورۇن - تۇغقانلىرى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ھەمراھلىق ئارامىدىن بەھرىمەن بولىدۇ.

16 - ماددا تەستىق ئارقىلىق چېگرىدىن چىقىپ ئولتۇراقلاشقان ۋە چېگرىدىن چىقىپ ئولتۇراقلاشقاندىن كېيىن چەت ئەل تەۋەلىكىگە ئۆتكەن ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ دەم ئېلىشقا، پېنسىيەگە چىققانلىرى، خىزمەتتىن چېكىنگەنلىرىگە دەم ئېلىش پۇلى، پېنسىيە پۇلى، خىزمەتتىن چېكىنىش پۇلى، ياشانغانلار كۈتۈنۈش پۇلى داۋاملىق بېرىلىدۇ. بەلگىلىمە بويىچە خىزمەتتىن ئىستىپا بېرىش رەسمىيىتى بېجىرىلگەنلىرىگە دۆلەت ياكى ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە ئىستىپا پۇلى بىر يوللا بېرىلسە بولىدۇ.

ئالدىنقى تارماقتا ئېيتىلغان پۇل دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە تاشقى پېرېۋوتقا ئايرىۋاشلىنىپ پېرېۋوت قىلىنسا ياكى چېگرا سىرتىغا ئېلىپ چىقىلسا بولىدۇ. چېگرىدىن چىقىپ ئولتۇراقلاشقان ۋەتەنگە قايتقان

سېلىپ، قاقاس تاغ، قاقاس يەر، قاقاس ساھىل، قاقاس لاتىقلىق ئاچقانلىرىنى ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى قانۇن، مەمۇرىي نىزاملاردا بەلگىلەنگەن ھوقۇق دائىرىسىدە ئالاقىدار ئېتىبار سىياسىتى تۈزۈپ يۆلەيدۇ.

12 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ دۆلىتىمىزدىكى غۇمبۇسى ئۆيلىرىگە بولغان ئىگىدارلىق ھوقۇقى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ. ھەرقانداق ئورۇن ياكى شەخىسنىڭ ئۇنى ئىگىلىۋېلىشقا، بۇزۇۋېتىشكە يول قويۇلمايدۇ. ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى بەلگىلىمە بويىچە ھۆكۈمەتتىن سېتىۋالغان ئۆيلىرىنىڭ ئىگىدارلىق ھوقۇق تەۋەلىكى ئۇلارنىڭ چېگرا سىرتىدا ئولتۇراقلىشىشى بىلەن ئۆزگەرمەيدۇ.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ شەخىسى ئۆيلىرىنى قانۇن بويىچە ئېلىپ ئىشلىتىش، چېقىشقا قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇن دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە تۆلەم بېرىشى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇشى كېرەك.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ تارىختا قېپقالغان شەخىسى ئۆي مەسلىسى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

13 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى چېگرا سىرتىدىكى تۇغقانلىرى ۋە دوستلىرىنىڭ مىراسىغا ۋارىسلىق قىلىشقا، ھەدىيىسىنى قوبۇل قىلىشقا، چېگرا سىرتىدىكى مال - مۈلكىنى بىر تەرەپ قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

14 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىر ئوقۇغۇچىلار، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلارنىڭ پەرزەنتلىرى ۋە جۇڭگو مۇھاجىرلىرىنىڭ دۆلىتىمىزدىكى پەرزەنتلىرىدىن ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ ۋە ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپلەرگە ئىستىھان بەرگەنلىرىگە ئاپتونوم رايوننىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ئېتىبار بېرىلىدۇ.

مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ پەرزەنتلىرىدىن ئۆرلەپ ئوقۇيدىغانلىرى ئوخشاش شەرت ئاستىدا ئاۋۋال قوبۇل قىلىنىدۇ.

15 - ماددا دۆلەت ئورگىنى ۋە دۆلەت كارخانىسى، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر چەت ئەلدە ئولتۇراقلاشقان جۇرسى، ئاتا - ئانىسى، پەرزەنتلىرىنى يوقلىسا شۇنىڭدەك ئاتا - ئانىسى ئۆلۈپ كەتكەن ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىر ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىر

رايونىمىزغا قايتىپ كېلىپ ئولتۇراقلاشقان جۇڭگو مۇھاجىرلىرىنىڭ نوپۇس رەسمىيىتىنى ئولتۇراقلاشقان جايدىكى ج خ تارمىقى ۋاقتىدا بېجىرىپ بېرىشى كېرەك.

19 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ئارىسىدىكى ئۆز پۇلى بىلەن چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇشنى ئىلتىماس قىلغانلاردىن بەلگىلىمىدىكى شەرتكە توشىدىغانلىرىنىڭ ئالاقىدار رەسمىيەتلىرىنى ئالاقىدار تارماقلار ۋە ئىشلەيدىغان ئورنى ۋاقتىدا بېجىرىپ بېرىشى لازىم.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ چەت ئەلدە ئوقۇشنى تاماملاپ ۋەتەنگە قايتىپ كېلىپ ئىشلىشى ۋە كارخانا ئېچىشى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ چەت ئەلدە ئوقۇغان ئوقۇغۇچىلارنى ۋەتەنگە قايتىپ كېلىپ ئىشلەش، ۋەتەن ئۈچۈن خىزمەت قىلىشقا رىغبەتلەندۈرۈشكە ئائىت بەلگىلىمىسى بويىچە بولىدۇ.

20 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان، خىزمەتتىن چېكىنگەندىن كېيىن يۇرتىغا قايتىشنى ياكى تۇغقانلىرى، دوستلىرى تۇرۇۋاتقان قېرىنداش ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارغا بېرىپ ئولتۇراقلىشىشنى تەلپ قىلسا، ئىشلەيدىغان ئورنى ۋە ئالاقىدار تارماقلار ئالاقىدار رەسمىيەتلىرىنى بېجىرىشكە ياردەملىشىشى كېرەك.

21 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋەتەنگە قايتقان نامرات مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇپ بېيىتىش خىزمىتىنى شۇ جاينىڭ نامراتلارنى يۆلەش ئومۇمىي پىلانىغا كىرگۈزۈپ، بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇپ يۆلىشى كېرەك.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن ئەمگەك ئىقتىدارىدىن قالغان ھەم ئىقتىسادىي مەنبەسى بولمىغانلىرىنىڭ ئاساسىي تۇرمۇشىنى كاپالەتلەندۈرۈش؛ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن تۇرمۇشتا ھەقىقەتەن قىيىنچىلىقى بارلىرىغا قۇتقۇزۇش بېرىش؛ ئەمگەك ئىقتىدارى بار ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىشىنى قانغانلىرىنى ئوخشاش شەرت ئاستىدا قايتا ئىشقا ئورۇنلىشىشقا ئاۋۋال تونۇشتۇرۇش كېرەك.

22 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشتا كۆرۈنەرلىك نەتىجە ياراتقان ئورۇن ۋە

مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن بولغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر دەم ئېلىش پۇلى، پېنسىيە پۇلى، خىزمەتتىن چېكىنىش پۇلى بېرىۋاتقان ئەسلى ئورنىغا ياكى ياشانغانلار كۈتۈنۈش پۇلى بېرىۋاتقان ئىجتىمائىي سۇغۇرتا ئاپپاراتىغا چەت ئەلدىكى ئەلچىخانىمىز ۋە كونسۇلخانىمىز ئۆزىنىڭ ھايات تۇرۇۋاتقانلىقى توغرىسىدا يېزىپ بەرگەن ياكى كۆزاهلىق بەرگەن ئىسپاتنى ھەر يېرىم يىلدا تاپشۇرۇشى كېرەك. شۇ كىشى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، دەم ئېلىش پۇلى، پېنسىيە پۇلى، خىزمەتتىن چېكىنىش پۇلى بېرىدىغان ئورۇن ئەسلىدىكى خىزمەت ئورنىنىڭ ھازىرقى بەلگىلىمىسى بويىچە، دەپنە پۇلى، بىۋاسىتە تۇغقانلىرىنى بېقىش نەپقە پۇلى ياكى قۇتقۇزۇش پۇلى بېرىشى كېرەك.

تەستىق ئارقىلىق چېگرىدىن چىقىپ ئولتۇراقلاشقان پېنسىيىگە چىققان ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن چېگرىدىن چىقىشتىن بۇرۇن شۇ جايدا ئاساسىي داۋالاشنى سۇغۇرتىسىغا قاتناشقانلىرى ۋەتەنگە قايتىپ داۋالاشقا، شۇ جايدىكى داۋالاش سۇغۇرتىسىغا ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە، ئاساسىي داۋالاشنى سۇغۇرتا تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولىدۇ؛ دەم ئېلىشقا چىققانلاردىن ۋەتەنگە قايتىپ داۋالاشنىڭ ئىقتىسادىي دۆلەت بەلگىلىمىگە داۋالاشنى كاپالەتتى تەمىناتىدىن بەھرىمەن بولىدۇ.

17 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى شەخسىي ئىش بىلەن چېگرىدىن چىقىشتا، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ پۇقرالارنىڭ چېگرىدىن چىقىش - كىرىشىنى باشقۇرۇش قانۇنى» دىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە، ئاپتونوم رايونلۇق مۇھاجىرلار خىزمىتى ئاپپاراتى بەرگەن ئۆزىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلىق، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىق سالاھىيەت ئىسپاتىنى ئېلىپ ئويۇمقا ئېلىنغان جايدىكى شەھەرلىك، ناھىيىلىك (رايونلۇق) ج خ ئورگىنىغا ئىلتىماس قىلىشى كېرەك. ج خ ئورگىنى بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا قانۇن بويىچە بېجىرىپ بېرىشى كېرەك.

ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار، مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى چېگرا سىرتىدىكى بىۋاسىتە تۇغقىنى ھەقىقەتەن سەكراتقا چۈشۈپ قېلىش، ئۆلۈپ كېتىش ياكى چېگرا سىرتىدىكى مال - مۈلكىنى سۈرۈك ئىچىدە بىر تەرەپ قىلىش قاتارلىق ئالاھىدە سەۋەب بىلەن دەرھال چېگرىدىن چىقىشقا توغرا كەلسە، ج خ ئورگىنى ئىلتىماس قىلغۇچىنىڭ ئۈنۈملۈك ئىسپاتىغا قاراپ، چېگرىدىن چىقىش رەسمىيىتىنى ئاۋۋال، دەرھال بېجىرىپ بېرىشى كېرەك.

18 - ماددا تەستىق ئارقىلىق ئاپتونوم

شەخسلەرنى ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى، ئورۇنلار تەقدىرلىشى ياكى مۇكاپاتلىشى كېرەك.

23 - ماددا مۇشۇ چارىدىكى بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلىپ، ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىگە دەخلى - تەرۇز يەتكۈزگەنلەرنى ئالاقىدار مەمۇرىي مەسئۇل تارماق «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنىنى يولغا قويۇش چارىسى» قاتارلىق ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە جازا لايىدۇ.

24 - ماددا ۋەتەنگە قايتقان مۇھاجىرلار ۋە مۇھاجىرلار ئائىلە تاۋابىئاتلىرى قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتى دەخلى - تەرۇزگە ئۇچرىغاندا، ئالاقىدار مەسئۇل تارماقلاردىن قانۇن بويىچە بىرتەرەپ قىلىشنى تەلەپ قىلىشقا ياكى خەلق سوت مەھكىمىسىگە دەۋا قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

25 - ماددا شياڭگاڭ، ئاۋېين ئالاھىدە مەمۇرىي رايونى ئاھالىلىرى ۋە چەت ئەل تەۋەلىكىدىكى جۇڭگولۇقلارنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزدا ئولتۇراقلاشقان ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشتا مۇشۇ چارىدىن پايدىلىنىلىدۇ.

26 - ماددا بۇ چارە ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى

(2003 - يىل 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 5 - يىغىنىدا ماقۇللاندى)

1 - ماددا بۇ چارە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى»

تىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش قانۇنى» نى يولغا قويۇش، پۈتۈن جەمئىيەتنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئېنېرگىيىدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش، مۇھىتنى ئاسراش، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادى ۋە ئىجتىمائىي ئىمكانىيەتلىك سىجىل تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇش مەقسىتىدە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدە ئېنېرگىيە ئېچىش، پايدىلىنىش، باشقۇرۇش ۋە شۇنىڭغا ئالاقىدار پائالىيەت بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئورۇن ۋە شەخسلەر بۇ چارىگە ئەمەل قىلىشى شەرت.

3 - ماددا ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتىدە تېخنىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، سەرپىياتنى تۈۋەنلىتىپ ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش، مۇھىتنى ئاسراش، ئۈنۈملۈك نازارەت قىلىش، ئېنېرگىيىدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش پىرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇش كېرەك.

4 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ئېنېرگىيە تېجەش يىرىك پىلاننى تۈزۈپ چىقىشى، ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتىنى شۇ جاينىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات نىشانىغا كىرگۈزۈشى ھەمدە ئېنېرگىيە تېجەش تەدبىرىنى تۈزۈپ، كەسىپ قۇرۇلمىسى، مەسئۇلات قۇرۇلمىسى ۋە ئېنېرگىيە ئىستېمال قۇرۇلمىسىنى مۇۋاپىق تەڭشەپ، ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكا تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئېنېرگىيىدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىشنى كاپالەتلەندۈرۈشى كېرەك.

يېڭى ئېنېرگىيە ۋە ھاسىلى ئېنېرگىيىنى ئېچىپ پايدىلىنىشقا ئىلھام بېرىپ، كۆپ ئېنېرگىيىدە بىر - بىرنى تولۇقلاپ، پاكىز ئېنېرگىيە ئىشلىتىشنى تەشەببۇس قىلىش ۋە كېڭەيتىش كېرەك.

5 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئېنېرگىيە تېجەشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ.

ئوبلاستلىق (ۋىلايەتلىك، شەھەرلىك)، ناھىيەلىك (شەھەرلىك، رايونلۇق) خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئۆز دائىرىسىدىكى ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشقا مەسئۇل بولىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ باشقا

ئالاقىدار تارماقلىرى ئېنېرگىيە تېجەكە ئالاقىدار خىزمەتلەرگە مەسئۇلىيىتى دائىرىسىدە مەسئۇل بولىدۇ.

6 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئالاقىدار ئورۇنلار ئېنېرگىيە تېجەش تەشۋىقاتى ۋە تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، ئېنېرگىيە تېجەش بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇپ، ئومۇمىي خەلقنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش ئېھتىياجىنى ئاشۇرۇشى كېرەك.

ئاخبارات ۋاسىتىلىرى ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتىگە بولغان جامائەت پىكرى يەتتەكچىلىكى ۋە نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتىشى، ئېنېرگىيە تېجەشكە دائىر قانۇن - نىزاملارنى تەشۋىق قىلىشى، ئېنېرگىيە تېجەش يېڭى خىسلىتىنى تەشەببۇس قىلىشى كېرەك.

7 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ھەر يىلى ئاساسىي قۇرۇلۇش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش ۋە پەن تەتقىقات مەبلەغىدىن ئېنېرگىيە تېجەشكە مەلۇم نىسبەتتە مەخسۇس مەبلەغ ئورۇنلاشتۇرۇشى كېرەك. ئوبلاستلىق (ۋىلايەتلىك، شەھەرلىك)، ناھىيىلىك (شەھەرلىك، رايونلۇق) خەلق ھۆكۈمىتى ئېنېرگىيە تېجەش مەبلەغىنى ئەمەلىي ئەھۋالغا قاراپ ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئېنېرگىيەدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش شۇنىڭدەك يېڭى ئېنېرگىيە، ھاسىلى ئېنېرگىيە ۋە پاكىز ئېنېرگىيەنى تەتقىق قىلىش، ئېچىش، كېڭەيتىش ۋە ئىشلىتىشكە مەدەت بېرىشى كېرەك.

8 - ماددا ئېنېرگىيە سەرپىياتى يۇقىرى كەسىپلەرنى قوشۇلما قىسمى يۇقىرى ۋە ئىنچىكە پىششىقلاپ ئىشلەش نىشانىغا قاراپ تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئىلھام ۋە مەدەت بېرىلىدۇ ھەمدە دۆلەتنىڭ كەسىپ سىياسىتىگە ئاساسەن، قۇرۇلما پىلانلىق ھالدا تەشۋىق قىلىنىپ، تېخنىكا ئۆزگەرتىش قەدىمى تېزلىتىلىدۇ. ئېنېرگىيە سەرپىياتى تۆۋەنلىتىلىپ، ئۈنۈمى ئاشۇرۇلىدۇ.

دۆلەت ئىسمىنى ئېلان قىلغان تېخنىكىسى قالدۇق، ئېنېرگىيە سەرپىياتى بەك يۇقىرى، ئېنېرگىيەنى زىيادە ئىسراپ قىلىدىغان سانائەت تۈرلىرىنى يېڭىدىن باشلاش ۋە كېڭەيتىش مەنىسى قىلىنىدۇ.

9 - ماددا تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش تۈرىنىڭ مۇمكىنلىك تەتقىقات دوكىلاتى ئېنېرگىيەنى مۇۋاپىق ئىشلىتىش ھەققىدىكى مەخسۇس دەلىل ياكى ئېنېرگىيە تېجەش ھەققىدىكى باھانى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى كېرەك. يىللىق ئېنېرگىيە ئومۇمىي سەرپىياتى 3000 توننا ئۆلچەملىك كۆمۈردىن ئاشىدىغان تۈرلەردە ئېنېرگىيەنى مۇۋاپىق ئىشلىتىش ھەققىدىكى مەخسۇس دەلىل ياكى ئېنېرگىيە تېجەش ھەققىدىكى قىسمىنى ساپا ھازىرلىغان ئاپپاراتنىڭ باھالىشىغا

ھاۋالە قىلىش كېرەك.

ئېنېرگىيەنى مۇۋاپىق ئىشلىتىش ھەققىدىكى مەخسۇس دەلىل ياكى ئېنېرگىيە تېجەش ھەققىدىكى قىسمىنى تۈزىتىش خاراكتېرى ۋە باشقۇرۇش ھوقۇق دائىرىسى بويىچە ئالاقىدار تارماقنىڭ تەكشۈرۈشىگە يوللاش كېرەك. تەكشۈرۈلمىگەن ياكى تەكشۈرۈشتىن ئۆتكۈزۈلمىگەن تۈرلەرنى تەستىقلىغۇچى تارماقنىڭ تەستىقلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

قۇرۇلۇش پۈتكەندىن كېيىن، ئۆتكۈزۈۋالغۇچى ئورۇن تەكشۈرۈش ساپاسىنى ھازىرلىغان ئاپپاراتقا ئېنېرگىيە ئىشلىتىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈشنى ھاۋالە قىلىشى كېرەك. ئېنېرگىيەنى مۇۋاپىق ئىشلىتىش ئۆلچىمى ۋە ئېنېرگىيە تېجەش لايىھىسىدىكى تەلەپكە يەتمىگەنلىرىنى ئۆتكۈزۈۋېلىشقا بولمايدۇ.

10 - ماددا ئاپتونوم رايوننىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى بېكىتكەن يىللىق ئومۇمىي ئېنېرگىيە سەرپىياتى ئۆلچەملىك كۆمۈر بويىچە 5000 توننىدىن ئاشىدىغان، 10 مىڭ توننىغا يەتمەيدىغان ئورۇنلار ئاپتونوم رايوننىڭ نۇقتىلىق ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورنى ھېسابلىنىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئەمەلىي ئەھۋالغا قاراپ، نۇقتىلىق ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورۇنلارنى ئېنېرگىيە سەرپىياتى ئۆلچىمى بويىچە باسقۇچلۇق باشقۇرۇشى ھەمدە قەرەللىك باھالىشى كېرەك.

11 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا تارمىقى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە، ئېنېرگىيە سەرپ قىلىش ۋە ئىشلىتىش ئەھۋالى ھەققىدىكى ستاتىستىكا خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىتىشى كېرەك. ئېنېرگىيە سەرپ قىلىدىغان ئاساسلىق مەھسۇلاتنىڭ بىرلىك سەرپىياتى ۋە ئېنېرگىيە ئىشلىتىدىغان نۇقتىلىق ئورۇننىڭ ئېنېرگىيە ئىشلىتىش ئەھۋالىنى يىلىغا ئاز دېگەندە بىر قېتىم ئېلان قىلىشى كېرەك.

ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورۇن مۇناسىۋەتلىك مەلۇمات جەدۋىلىنى ستاتىستىكا تارمىقىغا ۋاقتىدا يوللىشى، تەكشۈرۈش دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقىغا يوللىشى كېرەك.

12 - ماددا ئېنېرگىيە ئىشلەيدىغان، تىجارەت قىلىدىغان ۋە ئېنېرگىيە ئىشلىتىدىغان ئورۇن ئېنېرگىيەنى ئۆلچەم بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى ھەمدە ئېنېرگىيە ئىستېمالىغا قاراپ، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ بەلگىلىمىسىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان ئېنېرگىيە تەكشۈرۈش -

ئۆلچەش ئەسۋابىنى سەپلىشى كېرەك.

13 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە ئىشلەپچىقىرىش جەريانىدا ئېنېرگىيە سەرپىياتى يۇقىرىراق بولغان مەھسۇلاتلارنىڭ بىرلىك سەرپىيات نورمىسىنى بېكىتىشى ھەمدە ئېلان قىلىشى كېرەك. ئېنېرگىيىنى كۆپرەك سەرپ قىلىدىغان مەھسۇلات ئىشلەپچىقارغۇچى ئورۇن دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون تۈزۈپ چىققان بىرلىك مەھسۇلات ئېنېرگىيە سەرپىيات نورمىسىغا قەتئىي ئەمەل قىلىشى كېرەك.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە، بىرلىك مەھسۇلات ئېنېرگىيە سەرپىيات نورمىسىنىڭ ئىجرائىسىنى قەرەللىك تەكشۈرۈشى ھەمدە تەكشۈرۈش نەتىجىسىنى جەمئىيەتكە ئېلان قىلىشى كېرەك.

14 - ماددا ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورۇن ئېنېرگىيىنى مۇۋاپىق ئىشلىتىش پىرىنسىپى بويىچە ئېنېرگىيە تېجەش، سەرپىياتنى تۆۋەنلىتىش، ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش ۋە مۇھىت ئاسراشقا پايدىلىق خىزمەت مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكا تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ چىقىپ، ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتىدە ئىلمىي ئۇسۇل ۋە ئىلغار تېخنىكىنى قوللىنىشى، ئېنېرگىيە تېجەش ئەھۋالىنى باھالىشى، مۇكاپاتلاش، جازالاش تۈزۈمىنى ئورنىتىشى، ئېنېرگىيە تېجەشتە كۆرۈنەرلىك نەتىجە ياراتقان كوللېكتىپ ياكى شەخسلەرنى مۇكاپاتلىشى كېرەك.

ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى نۇقتىلىق ئورۇنلار ئېنېرگىيە باشقۇرۇش ئىش ئورنى تەسىس قىلىشى، ئېنېرگىيە باشقۇرۇشقا شەرتى توشىدىغان مەخسۇس (قوشۇمچە) ئادەم قويۇشى ھەمدە ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلارغا ئەنگە ئالدۇرۇشى كېرەك.

15 - ماددا ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورۇن ئېنېرگىيە سەرپ قىلىدىغان نۇقتىلىق ئۈسكۈنىلەر ئارخىپى تۈرغۈزۈشى لازىم. يېڭىدىن كۆپەيتىلىدىغان ياكى ئۆزگەرتىلىدىغان، يېڭىلىنىدىغان پار قازان ۋە ئوچاق قاتارلىق ئېنېرگىيە سەرپ قىلىدىغان چوڭ ئۈسكۈنىلەرنى بەلگىلەنگەن ئېنېرگىيە تېجەش ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈشى، ئۆلچەمدىن ئاشۇرۇپ ئېنېرگىيە سەرپ قىلىدىغان ئۈسكۈنىلەرنى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە ئۆزگەرتىشى، شاللىۋېتىشى كېرەك.

16 - ماددا قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى،

لايىھىلىگۈچى، قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلار قۇرۇلۇش قىلدۇرۇش، لايىھىلەش، قۇرۇلۇش قىلىش ۋە مەھسۇلات ئىشلىتىش، لايىھىلەش، ئىشلەشتە، دۆلەت بۇيرۇق بىلەن شاللىۋەتكەن ئېنېرگىيە سەرپ قىلىدىغان مەھسۇلات ۋە ئۈسكۈنىلەرنى ئىشلەتمەي، ئېنېرگىيە تېجەيدىغان ئىلغار مەھسۇلات ۋە ئۈسكۈنىلەرنى ئىشلىتىشى كېرەك.

17 - ماددا ئېنېرگىيە ئىشلەپچىقارغۇچى، تىجارەت قىلغۇچى ئورۇنلار ئېنېرگىيە تېجەش ئىشلىرىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىلغار ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكىسىنى قوللىنىپ ئېنېرگىيە ئىشلەش، ئوشۇش قاتارلىق ھالقىلاردىكى زىيان ۋە ئىسراپچىلىقنى ئازايتىشى، ئېنېرگىيىنىڭ ئايلىنىش ئۈنۈمى ۋە يەتكۈزۈلۈش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشى ھەمدە ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورۇن ۋە شەخسلەرنى قانۇن - نىزام ۋە توختامدىكى بەلگىلىمە بويىچە لايىقەتلىك ئېنېرگىيە بىلەن تەمىنلىشى لازىم.

ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە ئېنېرگىيە ئىشلەپچىقارغۇچى، تىجارەت قىلغۇچى ئورۇنلار تەمىنلىگەن ئېنېرگىيىنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈمە بولىدۇ.

18 - ماددا كارخانىلار دۆلەتنىڭ مەھسۇلات سۈپىتى ئىسپاتقا ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە، قانۇندا بەلگىلەنگەن ئىسپات بېرىش ئاپپاراتىغا ئېنېرگىيە كېتىدىغان مەھسۇلاتنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش سۈپىتىگە ئىسپات بېرىشىنى ئىلتىماس قىلما بولىدۇ؛ لايىقەتلىكلىكى ئىسپاتلانغان، ئېنېرگىيە تېجەش سۈپىتى ئىسپاتنامىسى ئالغاندىن كېيىن، ئېنېرگىيە كېتىدىغان مەھسۇلات ياكى ئۇنىڭ ئورالسىمىغا ئېنېرگىيە تېجەش سۈپىتى ئىسپات بەلگىسىنى ئىشلەتمە بولىدۇ. لايىقەتلىكلىكى ئىسپاتلانغان ئېنېرگىيە تېجەيدىغان مەھسۇلاتلار ئالدىن كېڭەيتىلىدۇ ۋە ئىشلىتىلىدۇ.

ئېنېرگىيە كېتىدىغان مەھسۇلاتنى ئىشلەپچىقارغۇچى، تىجارەت قىلغۇچىلارنىڭ ئۆزى ياسىۋالغان ئېنېرگىيە تېجەش سۈپىتى ئىسپات بەلگىسىنى ئىشلىتىشىگە ياكى باشقىلارنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش سۈپىتى ئىسپات بەلگىسىنى ئىشلىتىۋېلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

19 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورۇنلارنىڭ ئېنېرگىيىدىن پايدىلىنىش ئەھۋالىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى كېرەك ھەمدە ساپا ھازىرلىغان تەكشۈرۈش ئاپپاراتىغا ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورۇننىڭ ئېنېرگىيىدىن پايدىلىنىش ئەھۋالىنى تەكشۈرۈشنى ھاۋالە قىلما بولىدۇ، تەكشۈرۈلگۈچى

ئورۇننىڭ رەت قىلىشىغا بول قوبۇلمايدۇ.

20 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلار ئۆز جايىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش خىزمىتى ئەمەلىيىتىگە ئاساسەن، ئىشلار ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكىسىنى يارىتىش، كېڭەيتىش ۋە قوللىنىش مۇھىم نۇقتىسىنى بېكىتىپ ھەمدە مۇددەرىجىسىنى ئېلان قىلىپ، ئېنېرگىيە تېجەيدىغان چوڭ - چوڭ ئۈلگە قۇرۇلۇشى ۋە ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىشكە دائىر نۇقتىلىق تۈرلەرنى يولغا قويۇشقا تەشكىللەپ، ئېنېرگىيە ئىشلەتكۈچى ئورۇن، شەخسلەرنى ئېنېرگىيە تېجەيدىغان يېڭى ھۈنەر، يېڭى تېخنىكا، يېڭى ئۈسكۈنە ۋە يېڭى ماتېرىياللارنى قوللىنىشقا يېتەكلىشى لازىم.

ماليە، باج، پەن - تېخنىكا تارمىقى قاتارلىق ئالاقىدار تارماقلار دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار ئېتىبار سىياسەتلىرى بويىچە، ئېنېرگىيە تېجەيدىغان ئۈلگە قۇرۇلۇشى ۋە ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىشكە دائىر نۇقتىلىق تۈرلەرنى قوللىشى كېرەك.

21 - ماددا پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرى، ئالىي مەكتەپلەر، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلار ۋە شەخسلەرنىڭ ئېنېرگىيە تېجەيدىغان يېڭى تېخنىكىنى تەتقىق قىلىپ يارىتىشىغا، خەلقئارادىكى ۋە مەملىكەت ئىچىدىكى ئېنېرگىيە تېجەش ئۇچۇرى ۋە تېخنىكىسىنى ئالماشتۇرۇش ۋە بۇ جەھەتتە ھەمكارلىشىشىغا، ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكا مۇلازىمىتىنى قانات يايدۇرۇشىغا ئىلھام ۋە مەدەت بېرىلىدۇ.

22 - ماددا ئىمارەتلەرنى لايىھىلەش، سېلىش، ئۆزگەرتىش ۋە بېزەشتە ئېنېرگىيە تېجەشكە ئالاقىدار ئۆلچەم بويىچە، ئېنېرگىيە تېجەيدىغان بىناكارلىق قۇرۇلمىسى، يېڭىچە تام ماتېرىيالى، ئېنېرگىيە تېجەش ئۈسكۈنىسى ۋە مەھسۇلاتلىرىنى ئىشلىتىپ، ھارارەت ساقلاش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈپ، ئىسسىتىش، سوۋۇتۇش، يورۇتۇش، ھەرىكەتلەندۈرۈش ئۈسكۈنىلىرىنىڭ ئېنېرگىيە سەرىپىياتىنى ئازايتىش لازىم.

23 - ماددا دۆلەت ئورگىنى، ئىجتىمائىي تەشكىلات، مەكتەپ، دوختۇرخانا قاتارلىق ئورۇنلار ۋە پاراۋانلىق، كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرىدا ئېنېرگىيە تېجەيدىغان مەھسۇلات ۋە تېخنىكا ئىشلىتىلگەن ئەسلىھەلەرنى ئىشلىتىپ ئېنېرگىيىدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش لازىم.

24 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى يېزا - قىشلاقلارنىڭ ئېنېرگىيە قۇرۇلۇشىنى

كۈچەيتىپ، يېڭى، ئۈنۈملۈك، پاكىز يېقىلغۇ شۇنىڭدەك ئوتۇن ۋە كۆمۈر تېجەيدىغان ئوچاق قاتارلىق يېزا - قىشلاقلارغا باب ئېنېرگىيە تېجەيدىغان ئىشلار تېخنىكا ۋە مەھسۇلاتلارنى كېڭەيتىپ، ئوتۇن سەرىپىياتىنى ئازايتىپ، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسرىشى كېرەك.

25 - ماددا ئورۇنلار ۋە شەخسلەر ئىشلىتىدىغان ماتورلۇق قاتناش ۋاسىتىلىرى دۆلەت بەلگىلىگەن ئېنېرگىيە سەرىپىيات ئۆلچىمىگە يېتىشى كېرەك، ئۆلچەمدىن ئېشىپ كەتكەنلىرىنى ئېنېرگىيە تېجەيدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىش ياكى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە بىرلا قىلىش لازىم.

26 - ماددا تۆۋەندىكى ھەممىسى ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكىسى ۋە يېڭى ئېنېرگىيىدىن پايدىلىنىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىشكە ئىلھام بېرىلىدۇ:

(1) پار بىلەن توكنى بىرلىكتە ئىشلەپچىقىرىش، پار بىلەن مەركەزلەشتۈرۈپ ۋە ئارتۇق پار، ئارتۇق بېسىم، قويۇۋېتىلگەن كۆيگۈچى گاز، كۆمۈر تېشى، كۆمۈر لېيى قاتارلىق ئىسسىقلىق قىممىتى تۆۋەن يېقىلغۇلاردىن پايدىلىنىپ توك ۋە ئىسسىقلىق ھاسىل قىلىش؛

(2) چوڭ، يۇقىرى ئۈنۈملۈك شامال ئېلىپكىتر سىستېمىسى قۇياش ئېنېرگىيىسى سىستېمىسى، ئائىلە شامال ئېلىپكىتر سىستېمىسى، يورۇقلۇق ۋولت سىستېمىسى ۋە شامال - نۇر ئۆزئارا تولۇقلاش سىستېمىسى، قۇياش ئېنېرگىيىسى ئىسسىقلىقىدىن، پاتاق گازىدىن ۋە يېڭى ئېنېرگىيىدىن پايدىلىنىدىغان باشقا يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىلار؛

(3) ئايلانما ئاقما ئوقۇرلۇق كۆيدۈرۈش، كۆمۈرنى ئىسسىز كۆيدۈرۈش ۋە گازلاشتۇرۇش، سۇيۇقلاندۇرۇش قاتارلىق پاكىزە كۆيدۈرۈش تېخنىكىسى شۇنىڭدەك قۇيا كۆمۈر، ئېنېرگىيە تېجەش ئوچاقلىرى؛

(4) ئاپتونوم رايونىمىز ئىچىدە قوللىنىشقا باب كېلىدىغان پىشقان، ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك باشقا ھەممىسى ئېنېرگىيە تېجەش تېخنىكىلىرى.

27 - ماددا قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى، لايىھىلىگۈچى، قۇرۇلۇش قىلغۇچى ئورۇنلاردىن بۇ چارىنىڭ 16 - ماددىسىغا خىلاپلىق قىلغانلىرىنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ؛ قوشۇمچە 5000 يۈەندىن يۇقىرى، 30 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويا بولىدۇ.

28 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ۋە ئۇنىڭ خادىملىرىدىن بۇ چارىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق

تىجارەتچىلەر ئىستېمالچىلارغا تاۋار سېتىش پاكىسى مۇلازىمەت قىلىشتا، ئالاقىدار قانۇن، نىزاملارغا ۋە مۇشۇ چارىگە ئەمەل قىلىشى كېرەك.

3 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى كۈچەيتىشى، ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرىنى ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشكە تەشكىللىشى، ماسلاشتۇرۇشى ۋە ئۇلارغا ھەيدەكچىلىك قىلىشى، ئىستېمالچىلار جەمئىيىتىنىڭ فۇنكسىيىسىنى قانۇن بويىچە يۈرگۈزۈشىنى قوللىشى، ئىستېمالچىلار جەمئىيىتىگە كېرەكلىك خىراجەتنى شۇ دەرىجىلىك مالىيە خام چوڭىغا كىرگۈزۈشى لازىم.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش، سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى، باھا، سەھىيە، قۇرۇلۇش، ئۆي - جاي باشقۇرۇش، قاتناش، ساياھەت، دورا نازارەتچىلىكى قاتارلىق مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى تىجارەتچىلەرنى ئۆز مەسئۇلىيىتىگە ئاساسەن نازارەت قىلىشى ۋە باشقۇرۇشى كېرەك.

4 - ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋە ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىگە چېتىلىدىغان سۇ، توك، گاز، پار، تېلېگراف، سىملىق تېلېفونىيە، قاتناش، داۋالاش ئىشلىرىغا دائىر چوڭ - چوڭ سىياسەت، باھا ئۆلچىمى، مۇلازىمەت ئۆلچىمىنى بېكىتكەندە سۆھبەت يىغىنى، ئىسپات ئاڭلاش يىغىنى قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق، ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى ۋە ئىستېمالچىلار ۋەكىللىرىدىن پىكىر ئېلىشى كېرەك.

باب II

ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇقى ۋە تىجارەتچىلەرنىڭ مەجبۇرىيىتى

5 - ماددا ئىستېمالچىلار «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» قاتارلىق ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردا بەلگىلەنگەن ھوقۇقلاردىن بەھرىمەن بولىدۇ. ئىستېمالچىلار تىجارەتچىلەرنىڭ ئەمگىكىگە ھۆرمەت قىلىشى، ھوقۇقىنى قانۇن بويىچە يۈرگۈزۈشى لازىم.

قىلىپ، ھوقۇقىدىن كەلسە - كەلمەس پايدىلانغان، خىزمەتتە بىپەرۋالىق قىلغان ۋە نەپسانىيەتچىلىك قىلغانلىرىغا يۇقىرى دەرىجىلىك مەسئۇل تارماق ياكى ئالاقىدار تارماق مەمۇرىي چارە كۆرىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرى قانۇن بويىچە جىنايى جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ.

29 - ماددا بۇ چارىگە خىلاپلىق قىلغانلىقتىن جازا بېرىلىدىغان باشقا قىلمىشلارغا «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئېنېرگىيە تېجەش قانۇنى» قاتارلىق ئالاقىدار قانۇن - نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە جازا بېرىلىدۇ.

30 - ماددا بۇ چارە 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى - نىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى

(1996 - يىلى 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 21 - يىغىنىدا ماقۇللانغان، 2003 - يىلى 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 5 - يىغىنىدا تۈزىتىلدى)

باب I

ئومۇمىي پرىنسىپ

1 - ماددا بۇ چارە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» ۋە ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا تۇرمۇش ئىستېمالى ئۈچۈن تاۋار سېتىۋالغان، ئىشلەتكەن ياكى مۇلازىمەت قىلدۇرغان ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتى ئالاقىدار قانۇن، نىزاملار ۋە مۇشۇ چارە بويىچە قوغدىلىدۇ.

تىجارەتچىلەر مەجبۇرىيىتىنى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش قانۇنى» قاتارلىق ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە ئادا قىلىپ، ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى ھەقىقىي كاپالەتلەندۈرۈشى كېرەك.

6 - ماددا تىجارەتچىلەرنىڭ تاۋىرى، مۇلازىمىتى ۋە مۇناسىپ ئەسلىھەسى، سورۇنىنىڭ ئىستېمالچىلارنىڭ جىسمانىي بىخەتەرلىكى ۋە مال - مۈلۈك بىخەتەرلىكى تەلىپىگە ئۇيغۇن كېلىشىگە كاپالەتلىك قىلىش لازىم.

تىجارەتچىلەر جىسمانىي بىخەتەرلىك ۋە مال - مۈلۈك بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزۈش ئېھتىمالى بولغان تاۋارلارنى سېتىش ۋە مۇلازىمەت قىلىشتا، ئىستېمالچىلارغا ئەينەن چۈشەندۈرۈشى ۋە ئېنىق ئەسكەرتىشى ھەم تاۋارنى توغرا ئىشلىتىش ياكى مۇلازىمەت ئۇسۇلى، خەۋپنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۇسۇلىنى چۈشەندۈرۈشى، خەتىرى بار ئەسلىھە، سورۇنلارغا تاڭما بەلگىسى ئورنىتىشى لازىم.

7 - ماددا تىجارەتچىلەر سورۇنىنىڭ كۆزگە چېلىقىدىغان يېرىگە ھەقىقىي نامى ۋە بەلگىسىنى يېزىشى ھەم تىجارەت كىنىشكىسىنى ئېشىشى لازىم.

تاۋار بازىرى ئاچقۇچلار، يەرمەنكە ئۇيۇشتۇرغۇچىلار، سورۇن، پوكەيلەرنى ئىجارىگە بەرگۈچىلەر سودا سورۇنلىرىدا نازارەت قىلغۇچى، ئەرز قوبۇل قىلغۇچى ئاپپاراتنىڭ تېلېفون نومۇرى ۋە ئادرېسنى ئېلان قىلىشى، تاۋار بازىرىدىكى تىجارەتچىلەر، يەرمەنكىگە قاتناشقۇچىلار ۋە مەيدان، پوكەي ئىشلەتكۈچىلەرنىڭ ھەقىقىي نامى ۋە بەلگىسىنى تىجارەت سورۇنىنىڭ كۆزگە چېلىقىدىغان يېرىگە يېزىشىغا ھەيدەكچىلىك قىلىشى لازىم.

8 - ماددا تىجارەتچىلەرنىڭ تاۋار سېتىش ۋە مۇلازىمەت قىلىشتا يالغىنىنى راست، ناچىرىنى ياخشى قىلىپ كۆرسىتىش، باشقا نەرسە ۋە يالغان نەرسە ئارىلاشتۇرۇشتەك ئالدامچىلىق ۋاسىتىلىرىنى قوللىنىپ، ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچرىتىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

9 - ماددا تىجارەتچىلەر تاۋار سېتىش ياكى مۇلازىمەت قىلىشتا، باھانى ئېنىق يېزىشى لازىم. ئېنىق يېزىلمىغان ھەرقانداق ھەقىقىي ئېلىشىغا يول قويۇلمايدۇ. مۇلازىمەت قىلغۇچىلار تىجارەت سورۇنى ياكى ھەق ئېلىش ئورنىنىڭ كۆزگە چېلىقىدىغان يېرىگە مۇلازىمەت تۈرى، مەزمۇنى ۋە ھەق ئۆلچىمىنى ئېنىق يېزىپ قويۇشى كېرەك.

10 - ماددا تىجارەتچىلەر مىقدارلىق تاۋار سېتىشتا، دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسىگە ئۇيغۇن ئۆلچەم ئەسۋابلىرىنى ۋە قانۇندا بەلگىلەنگەن ئۆلچەم بىرلىكىنى

ئىشلىتىشى لازىم.

تىجارەتچىلەرنىڭ ئورالمنىڭ ئېغىرلىقىنى تاۋار ئېغىرلىقىغا قوشۇپ ھېسابلىشىغا، كەم بېرىشىگە، ئىستېمالچىلارنىڭ قايتا ئۆلچەش تەلىپىنى رەت قىلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

11 - ماددا تىجارەتچىلەرنىڭ ئىستېمالچىلارنى تاۋار سېتىۋېلىشقا ياكى مۇلازىمەت قىلىشقا زورلىشىغا، ئىستېمالچىلارنىڭ رايىغا خىلاپ ھالدا تاۋار قوشۇپ سېتىشىغا، مۇلازىمەت قىلىشىغا ياكى باشقا قوشۇمچە شەرت قويۇشىغا يول قويۇلمايدۇ.

12 - ماددا تىجارەتچىلەر تاۋار سېتىش ياكى مۇلازىمەت قىلىشتا، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادىتىگە ھۆرمەت قىلىشى كېرەك، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەمۇرىي تەۋەسىدە ئىشلەنگەن ۋە سېتىلىدىغان تاۋارنىڭ نامى ۋە چۈشەندۈرمىسى ئاز سانلىق مىللەت يېزىقى ۋە خەنزۇ يېزىقىدا يېزىلىشى لازىم.

تىجارەتچىلەرنىڭ ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ مىللەتلەر ئىشلىرىغا مەسئۇل تارماقلىرىغا تەستىقلىماي تۇرۇپ، تىجارەت سورۇنلىرىدا «مۇسۇلمانچە» دېگەن بەلگىنى ئېشىشىغا، يېمەكلىكنىڭ ئورالمنىسىغا «مۇسۇلمانچە» دېگەن سۆزنى يېزىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

13 - ماددا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ بەلگىلىمىسى ياكى تىجارەتچى بىلەن ئىستېمالچىلارنىڭ پۈتۈمى بويىچە رېمونت قىلىپ، ئالماشتۇرۇپ، قايتۇرۇپ بېرىلىدىغان تاۋارلارنىڭ سۈپىتىدىن چاتاق چىقسا، تىجارەتچى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى ياكى ئىستېمالچىلار بىلەن پۈتۈشكىنى بويىچە تاۋارنى رېمونت قىلىپ بېرىشى، ئالماشتۇرۇپ بېرىشى، قايتۇرۇپ بېرىشى لازىم.

تىجارەتچىلەرنىڭ رېمونت قىلىش، ئالماشتۇرۇش، قايتۇرۇش جاۋابكارلىق مۇددىتى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى ياكى ئىستېمالچىلار بىلەن پۈتۈشكىنى بويىچە بولىدۇ؛ بەلگىلىمىمۇ ياكى پۈتۈم يوقلىرىدا تىجارەتچىلەرنىڭ رېمونت قىلىش، ئالماشتۇرۇش، قايتۇرۇش جاۋابكارلىق مۇددىتى ئالتە ئاي بولىدۇ.

14 - ماددا رېمونت قىلىپ، ئالماشتۇرۇپ، قايتۇرۇپ بېرىلىدىغان تاۋارلارنىڭ سۈپىتىدىن كاپالەت مۇددىتىدە چاتاق چىقسا ھەم تۆۋەندىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرى كۆرۈلسە، ئىستېمالچىلار ئالماشتۇرۇپ بېرىش ياكى قايتۇرۇۋېتىشنى تەلپ قىلسا بولىدۇ.

(1) رېمونت كاپالەت ئورنى بولمىسا؛
(2) تاۋار سېتىلىپ 15 كۈن ئىچىدە ئىقتىدارىدىن چاتاق چىقسا؛

تاكسىئومېتىرنى ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن ئەڭشەشكە بولمايدۇ؛
تجارەتچى ئىستېمالچىنىڭ جىسمانىي ۋە مال - مۈلۈك
بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك، ئىستېمالچىغا
جىسمانىي ۋە مال - مۈلۈك جەھەتتىن زىيان سالسا، قانۇن
بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى لازىم.

19 - ماددا ساياھەت - تىجارەتچىلىرى
ئىستېمالچىلار بىلەن يازما ساياھەت توختامى ئىمزا ئالغاندا،
ساياھەت لىنىيىسى، كۈنتەرتىپى، تاماق - ياتاق ئۆلچىمى،
قاتناش ۋاسىتىسى، باھاسى ۋە خىلاپلىق جاۋابكارلىقى
قاتارلىقلارنى ئېنىق بېكىتىشى لازىم. ساياھەت قىلغۇچى مال
سېتىۋېلىشنى ئورۇنلاشتۇرغۇچىلار توختامدا مال
سېتىۋالدىغان ئورۇن، قېتىم سانى ۋە ۋاقتىنى ئېنىق
بەلگىلىشى، ئىستېمالچىلارنى مال سېتىۋېلىشقا زورلىماسلىقى
كېرەك.

تىجارەتچىلەردىن توختامدا پۈتۈشكىنى خالىغانچە
ئۆزگەرتىپ، سەيلە قىلىش، كۆڭۈل ئېچىش، داۋالنىش،
ساقلىقنى ساقلاش، مال سېتىۋېلىش تۈرلىرىنى كۆپەيتكەن
ياكى تاماق - ياتاق، قاتناش ۋاسىتىلىرى ئۆلچىمىنى
ئۆستۈرگەنلىرى ئېشىپ كەتكەن بارلىق خىراجەتلىرى ۋە
خىلاپلىق جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئالىدۇ؛ يۇقىرىقى تۈرلەرنى
خالغانچە ئازايتقان ياكى ئۆلچەمنى تۆۋەنلەتكەنلىرى مۇناسىپ
ھەقنى قايتۇرۇشى ھەم خىلاپلىق جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە
ئېلىشى كېرەك.

يازما ساياھەت توختامى تۈزىمگەن، لېكىن ھەقىقىي
ساياھەت توختام مۇناسىۋىتى شەكىللەنگەن بولسا، مۇشۇ
ماددىنىڭ 1 - ، 2 - تارمىقىدىكى بەلگىلىمە بويىچە بولىدۇ.

20 - ماددا كارخانا تىجارەتچىلىرى يۈزىدىغان،
دەزمالايدىغان كىيىمنىڭ سۈپىتى، ئۆلچىمى، رەڭگى،
قىممىتى ۋە نۇسخىنى تالونغا ئېنىق يېزىشى؛ كىيىمنى
يۇيۇش، دەزمالاش، بوياش، پاتلاشتا كىيىم شەكىلىنى
ئۆزگەرتىۋەتسە، بۇزۇپ قويسا، رەڭ يۇقتۇرۇپ قويسا، قانۇن
بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

21 - ماددا پەردازخانا، ساتىراشخانا تىجارەتچى-
لىرى دۆلەتنىڭ سۈپەت، تازىلىق ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن ماتېرىيال
ۋە بۇيۇملارنى ئىشلىتىشى، مۇلازىمەت تۈرى، ئۆلچىمى ۋە
باھاسىنى كۆزگە چېلىقىدىغان جايغا يېزىشى ھەم
ئىستېمالچىلارغا ئۇنۇمى ۋە دىققەت قىلىدىغان ئىشلارنى ئالدىن
ئېيتىپ قويۇشى كېرەك. پەرداز قىلىش، چاچ ياساشتا
دېگىندەك قىلالىسا، ئىستېمالچىلارنىڭ تەلىپى بويىچە قايتا
ياساشى ياكى پۇلىنى قايتۇرۇپ بېرىشى؛ ئىستېمالچىلارغا
جىسمانىي زىيان سالغان ۋە باشقا پامان ئاقىۋەت كەلتۈرگەنلىرى

(3) ئىككى قېتىم رېمونت قىلىنغان بولسىمۇ نورمال
ئىشلەتكىلى بولمىسا؛

(4) رېمونتقا بېرىلگەن كۈندىن باشلاپ بىر ئاي ئىچىدە
ئوڭشىغىلى بولمىسا.

15 - ماددا قايتۇرۇش جاۋابكارلىقى بار
تىجارەتچىلەر سېتىۋېلىش دوكۇمېنتىغا يېزىلغان باھاسى بويىچە
بىراقلا قايتۇرۇپ بېرىشى لازىم، ئامورتىزاتسىيە ھەققى
ئېلىشقا بولمايدۇ.

تىجارەتچىلەر ئالماشتۇرۇپ بېرىش جاۋابكارلىقى بار
تاۋارلاردا، ئىستېمالچىلارغا شۇ تىپ ۋە ئۆلچەمدىكى تاۋارنى
ھەقسىز ئالماشتۇرۇپ بېرىشى؛ تىپى ۋە ئۆلچىمى ئوخشاش
تاۋار بولمىسا، ئىستېمالچىلارنىڭ تەلىپى بويىچە قايتۇرۇپ
بېرىشى لازىم. ئامورتىزاتسىيە ھەققى ئېلىشقا بولمايدۇ.

رېمونت جاۋابكارلىقى بار تىجارەتچىلەرنىڭ رېمونت ھەققى
ۋە باشقا ھەق ئېلىشقا يول قويۇلمايدۇ.

16 - ماددا تىجارەتچىلەر مۇكاپاتلاش، ھەدىيە
قىلىش، باھاسىنى چۈشۈرۈش ئۈسۈللىرى بىلەن
ئىستېمالچىلارغا ساتىدىغان تاۋار ياكى قىلىدىغان مۇلازىمەت
سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك، ئۈستىگە ئالىدىغان
رېمونت قىلىش، ئالماشتۇرۇش، قايتۇرۇش جاۋابكارلىقى ۋە
باشقا ھەق تەلەپ جاۋابكارلىقىنى كەچۈرۈم قىلىشقا بولمايدۇ.

17 - ماددا رېمونت قىلىنىدىغان،
ئالماشتۇرۇلىدىغان، قايتۇرۇلىدىغان تاۋارلاردا تىجارەتچىلەر
ئىستېمالچىلارنىڭ تەلىپى بويىچە، ئالدىغا بېرىپ ھەقسىز
مۇلازىمەت قىلىشى ياكى ئاپىرىپ بېرىشكە مەسئۇل بولۇشى
لازم؛ تىجارەتچىلەر ئىستېمالچىلارنىڭ تاۋارىنى ئەكىلىپ
بېرىشىنى تەلەپ قىلغان بولسا، كىرا پۇلى، ئىش دەخلى
پۇلى، كاماندىروپكا پۇلى قاتارلىق ئورۇنلۇق خىراجەتلىرىنى
تىجارەتچى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

18 - ماددا يولۇچى توشۇغۇچىلار يولۇچىلارنى
بېلەتكە يېزىلغان ۋاقتى ۋە نۆۋىتى بويىچە توشۇشى كېرەك،
توشۇشنى كېچىكتۈرۈپ قويسا، يولۇچىلارنىڭ تەلىپى بويىچە
باشقا نۆۋەتتىكىگە ئورۇنلاشتۇرۇشى ياكى بېلەتنى
قايتۇرۇشى ھەم يولۇچىلارنىڭ تاماق - ياتىقىنى
ئورۇنلاشتۇرۇشى كېرەك؛ يولۇچىلار بېلەتنى قايتۇرۇشنى
تەلەپ قىلسا، ھەق ئېلىشقا بولمايدۇ.

تىجارەتچى كىراغا ماڭغاندا ئۆلچەمنى تۆۋەنلىتىشكە،
قەستەن ئايلىنىپ مېڭىشقا، نورمىدىن ئاشۇرۇپ توشۇشقا،
توشۇشنى رەت قىلىشقا، سەپەر ئۈستىدە توختىۋېلىشقا، تاماق
يەيدىغان، مال سېتىۋالدىغان ئورۇننى بەلگىلەپ بېرىشكە ياكى
ئالماشتۇرۇشقا، يول ئۈستىدە باھانى ئۆستۈرۈۋېلىشقا،

قويما يۇيدۇرۇش پۇلىنى قايتۇرۇپ بېرىشى ھەم سۈرەت لېنتىسى باھاسىنىڭ ئون ھەسسىسى بويىچە تۆلەم بېرىشى كېرەك. توي - تۈكۈن، ساياھەت قاتارلىق ئالاھىدە قىممىتى بار سۈرەت بولسا، ئىستېمالچىلار تىجارەتچىلەر بىلەن ئاۋۋال قىممەت كاپالىتى بويىچە يۈيۈپ بېرىشىنى پۈتۈشمە بولىدۇ، قىممەت كاپالەت ھەققى قىممەت كاپالەت سوممىسىنىڭ %3 دىن ئېشىپ كەتسە بولمايدۇ.

26 - ماددا ئۆي جاھازىلىرى تىجارەتچىلىرى ئۆي جاھازىلىرىنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. ئىستېمالچىلار سېتىۋالغان ئۆي جاھازىلىرىدا تۆۋەندىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرى كۆرۈلۈپ، سېتىلغان كۈندىن باشلاپ 30 كۈن ئىچىدە سۈپىتىدىن چاتاق چىقسا، ئىستېمالچى قايتۇرۇۋەتمە بولىدۇ؛ 90 كۈن ئىچىدە سۈپىتىدىن چاتاق چىقسا، ئىستېمالچى ئالماشتۇرما ياكى رېمونت قىلدۇرما بولىدۇ؛ بىر قېتىم رېمونت قىلدۇرغاندىن كېيىن، يەنىلا نورمال ئىشلەتكىلى بولمىسا، قايتۇرۇۋەتمە بولىدۇ.

(1) ياغاچ ئۆي جاھازىلىرى سۇنۇپ، قېيىپ، بوشاپ كەتسە، قۇرت چۈشسە؛

(2) مېتال ئۆي جاھازىلىرىنىڭ كەپشەرلىگەن يېرى ئاجراپ كەتسە؛

(3) بامبۇك، چىۋىق ئۆي جاھازىلىرى يېرىلىپ كەتسە؛

(4) كارىۋات سېلىنچىسىنىڭ پۇرژىنى تېشىپ چىقسا، يېسىلىپ كەتسە، ئۈزۈلۈپ كەتسە؛

(5) ساپاننىڭ چېتىقى بوشاپ، سۇنۇپ، پۇرژىسى يېسىلىپ، ماتېرىيالغا قۇرت چۈشۈپ، غۇرۇمى يېرىلىپ، يىرتىلىپ كەتسە.

27 - ماددا سۇ، توك، گاز، پار، پوچتا - تېلېگرافى، سىملىق تېلېۋىزىيە قاتارلىق جامائەت كارخانىلىرى، كەسپىي ئورۇنلار ۋە قانۇن بويىچە مونوپول ئورۇنغا ئىگە باشقا تىجارەتچىلەر تاۋىرى ۋە مۇلازىمىتىنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. تىجارەتچىلەر ھەق ئالغاندىن كېيىن، پۈتۈشكەن ۋاقىت ۋە ۋەدە قىلغان مۆھلەتتە تاۋار ۋە مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلىمىسە ياكى تاۋىرى ۋە مۇلازىمىتىنىڭ سۈپىتى دۆلەت بەلگىلىگەن ئۆلچەمگە ياكى پۈتۈمگە ئۇيغۇن كەلمەي، ئىستېمالچىغا جىسمانىي مال - مۈلۈك جەھەتتە زىيان سالسا، ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

سۇ، توك، تۇرۇبلىق گاز تىجارەتچىلىرى خېرىدارلارنىڭ كۆرسەتكۈچ ئەسۋابىدىكىسى بويىچە ھەق ئېلىشى كېرەك. تىجارەتچىلەرنىڭ ھەق ئۆلچىمىنى خالىغانچە ئۆستۈرۈۋېلىشىغا ياكى ھەق تۈرى (جۈملىدىن رەنە پۇلى،

قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

22 - ماددا يېمەك - ئىچمەك تىجارەتچىلىرى دۆلەتنىڭ تازىلىق، سۈپەت ئۆلچىمىنى ئىجرا قىلىشى، ئۆزى يازغان ياكى ئىستېمالچىلار بىلەن پۈتۈشكەن مەزمۇن، ئۆلچەم، باھا بويىچە مۇلازىمەت قىلىشى كېرەك. يېمەكلىكى تازىلىق تەلپىگە يەتمىگەن بولسا ئالماشتۇرۇپ بېرىشى ياكى پۇلىنى قايتۇرۇپ بېرىشى؛ ئىستېمالچىلارنىڭ ساغلاملىقىنى زىيانغا ئۇچراتقانلىرى قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

23 - ماددا خەتەرلىك ئويۇن تىجارەتچىلىرى ئىستېمالچىلارنىڭ بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىشى، كۆڭۈل ئېچىش ئەسلىھىلىرىنى دۆلەت ياكى ساھەنىڭ بىخەتەرلىك تەلپىگە يەتكۈزۈشى ھەم قۇتقۇزۇشقا زۆرۈر ئەسلىھە ۋە خادىم ھازىرلىشى، مۇناسىپ جىددىي قۇتقۇزۇش، قوغداش تەدبىرلىرىنى تۈزۈشى لازىم. ئەسلىھىسى بىخەتەرلىك تەلپىگە ئۇيغۇن كەلمەي ياكى ۋاقىتدا قۇتقۇزماي ئىستېمالچىلارنى جىسمانىي زىيانغا ئۇچراتقانلىرى قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

24 - ماددا رېمونت قىلىش، پىششىقلاش تىجارەتچىلىرى رېمونت قىلىش ۋە پىششىقلاشقا كېتىدىغان زاپچاس، ماتېرىيال، مۆھلەت، ھەق ۋە ئۇنىڭ سۈپىتى قاتارلىقلارنى ئىستېمالچىلار بىلەن پۈتۈشۈشى كېرەك. تىجارەتچىلەردىن زاپچاسلارنى ئوغرىلىقچە ئالماشتۇرۇۋالغان ياكى ئالماشتۇرمىسىمۇ بولىدىغان زاپچاسلارنى ئالماشتۇرغان، ئىش ھالقىلىرىنى قىسقارتقان، ماتېرىيالنى كەم ئىشلەتكەنلىرى ياكى ئىش ۋە ماتېرىيالنى يالغان مەلۇم قىلغانلىرى خىلاپلىق جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى؛ زىيان سالغانلىرى قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

25 - ماددا سۈرەتچىلىك تىجارەتچىلىرى تارتقان، يۇيغان سۈرەتنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىشى؛ تارتقان ۋە يۇيغان سۈرەتنى سۈپەت ئۆلچىمىگە يەتكۈزۈمگەنلىرى پۇلىنى قايتۇرۇپ بېرىشى ياكى سۈرەتنى قايتىدىن ھەقىمىز تارتىپ قويۇشى ۋە يۈيۈپ بېرىشى لازىم. سۈرەتچىلىك تىجارەتچىلىرى پۈتۈشكەنسى بويىچە مۇلازىمەت قىلغاندىن كېيىن، بارلىق سۈرەت، نېگاتىپ (جۈملىدىن رەقەملىك فوتو ئاپپاراتتىكى رەقەملىك ماتېرىيال) نى ئىستېمالچىغا بېرىشى، ئېلىپ قالمايلىقى ياكى باشقا ئىشقا ئىشلەتمەسلىكى كېرەك. تىجارەتچىلەر ئىستېمالچىلارنىڭ سۈرەت لېنتىسى ۋە نېگاتىپنى بۇزۇپ قويما ياكى يوقىتىپ

سېتىش توختامى تۈزۈش؛

(3) تاۋار ئۆي سېتىۋېلىش - سېتىش توختامى تۈزگەندىن كېيىن، شۇ ئۆينى يەنە رەنە قوبۇش پاكىسى سېتىۋېتىش؛

(4) پۈتمىگەن ياكى تەكشۈرۈشتىن ئۆتەلمىگەن تاۋار ئۆينى ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇش؛

(5) توختامدىكى پۈتۈمگە خىلاپلىق قىلىپ، تاپشۇرۇشنى كېچىكتۈرۈش، تاپشۇرماسلىق، سۈپلىگەندىن كېيىن، ئۈچ ئايلىق مۇۋاپىق مۆھلەتتە تاپشۇرماسلىق؛

(6) گەۋدە قۇرۇلمىسىنىڭ سۈپىتى لايىھە تەسۋىر بولغانلىق ياكى سۈپىتىدە باشقا چوڭ چاتاق بولغانلىق تۈپەيلىدىن ئۆينى نورمال ئىشلەتكىلى بولماسلىق؛

(7) ئۆينىڭ ئەمەلىي كۆلىمىدىكى پەرق % 3 تىن ئېشىپ كېتىش؛

(8) تىجارەتچىنىڭ سەۋەبى بىلەن ئۆينىڭ ئىگىدارلىق ھوقۇقى گۇۋاھنامىسى، يەر ئىشلىتىش ھوقۇقى گۇۋاھنامىسىنى توختامدا پۈتۈشكەن مۇددەتتە ئالامەتلىك.

تىجارەتچىدە ئالدىنقى تارماقنىڭ (1)، (2)، (3) تارماقچىلىرىدا كۆرسىتىلگەن ئەھۋاللارنىڭ بىرى كۆرۈلسە، ئۆينى ئالامەتلىك تىجارەتچىدىن تۈلگەن ئۆي پۈلىنىڭ بىر ھەسسىسىدىن ئاشمىغان تۆلەم جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشنى تەلەپ قىلىما بولىدۇ.

تىجارەتچىلەردىن توختامدىكى پۈتۈم ياكى ۋەدىسىگە، جۈملىدىن چاقىرىق ھېسابلىنىدىغان ئۆي سېتىش ئېلانى ۋە تەشۋىقات ماتېرىيالدا قىلغان ۋەدىسىگە خىلاپلىق قىلىپ، ئىستېمالچىغا زىيان سېلىشتەك باشقا قىلمىشلارنى ماسدەر قىلغانلىرى قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

30 - ماددا ئۆي بېزەش تىجارەتچىلىرى ئىستېمالچىلار بىلەن بېزەش مۇددىتى، ھەققى، سۈپىتى، رېمونت كاپالەت مۇددىتى، خىلاپلىق جاۋابكارلىقى قاتارلىقلارنى يازما پۈتۈشۈشى؛ بېزەك ماتېرىياللىرىنى تىجارەتچى تەمىنلىسە، ئۇ دۆلەت بەلگىلىگەن بىخەتەرلىك كۆرسەتكۈچىگە ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك. بېزەش سۈپىتىدىكى چاتاق ياكى تىجارەتچى تەمىنلىگەن بېزەك ماتېرىيالنىڭ سۈپىتىدىكى چاتاق تۈپەيلىدىن ئىستېمالچىلار جىسمانىي ۋە مال - مۈلۈك جەھەتتە زىيانغا ئۇچرىسا، تىجارەتچى قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئالىدۇ.

31 - ماددا ئۆي - زېمىن خوجىلىق كارخانىسى قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمە ۋە غوجايىن بىلەن پۈتۈشكىنى بويىچە ياخشى باشقۇرۇشى ۋە مۇلازىمەت قىلىشى كېرەك.

كاپالەت پۇلى، ھاۋالە بىلەن ھەق يىغىش ھەققى قاتارلىقلار) نى كۆپەيتىۋېلىشىغا يول قويۇلمايدۇ. ھەق ئالغاندا، بىرلىك باھاسىنى ۋە تەپسىلاتىنى كۆرسىتىشى كېرەك. تىجارەتچى تەپسىلىي ھەق تىزىمىنى بېرىشتە بەلگىلىمىگە ئەمەل قىلماي، ھەق ئۆلچىمىنى خالىغانچە ئۆستۈرۈۋالسا ياكى ھەق تۈرىنى كۆپەيتىۋالسا، ئىستېمالچى ھەق تاپشۇرۇشنى رەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق. تىجارەتچى بۇنىڭلىق بىلەن مۇلازىمەتنى توختاتسا بولمايدۇ.

تىجارەتچى ئۈسكۈنىلەرنى قەرەللىك تەكشۈرۈپ رېمونت قىلىپ، سۇ، توك، پار، تۇرۇبلىق گاز بىلەن نورمال تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. ئىستېمالچىلاردىن باشقىلارنىڭ مەسئۇلىيىتى تۈپەيلىدىن مىقدار ئېشىپ كەتسە، شۇ سەۋەبتىن ئېشىپ كەتكەن ھەقنى ئىستېمالچىدىن تۆلەشنى تەلەپ قىلىشقا بولمايدۇ.

تېلېگرافى تىجارەتچىلىرى پۈتۈشكەن ۋاقىت ياكى ۋەدە قىلغان مۆھلەتتە تېلېگرافى مۇلازىمىتى قىلىشى ھەم ئىستېمالچىغا ھەق تۈرى ۋە ئۆلچىمىنى ئېيتىشى كېرەك. ھەق ھېسابلاشقا دائىر سانلىق مەلۇماتنى ساقلاش مۇددىتىدە، ئىستېمالچى تېلېگرافى ھەق تىزىملىكىنى سۈرۈشتۈرۈش، كۆپەيتىۋېلىشقا ھوقۇقلۇق.

28 - ماددا پار تەمىنلەش تىجارەتچىلىرى پار تەمىنلەش مۇددىتىدە ئاھالىلەر ئۆي تېمپېراتۇرىسىنىڭ بەلگىلىگەن ئۆلچىمىگە يېتىشىگە كاپالەتلىك قىلىشى؛ تېمپېراتۇرا ئۆلچىمىگە يەتمەسە، خېرىدارنىڭ ئىنكاسىنى قوبۇل قىلىپ 24 سائەت ئىچىدە سەۋەبىنى تەكشۈرۈشى ھەم ھەل قىلىپ بېرىشى كېرەك. تىجارەتچىنىڭ سەۋەبىدىن ۋاقىتدا پار بېرىلمەي، مۇددەتتىن بۇرۇن توختىتىلىپ ياكى تېمپېراتۇرا ئۆلچىمىگە يەتمەي ئىستېمالچىنىڭ مالايمەتلىكى، مال - مۈلكىگە زىيان يەتسە، تىجارەتچى ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى قانۇن بويىچە ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

29 - ماددا ئۆي - زېمىن تىجارەتچىلىرى تاۋار ئۆي سېتىشقا دائىر قانۇن، نىزاملارنى قاتتىق ئىجرا قىلىشى، ئىستېمالچى بىلەن تۈزگەن ئۆي سېتىش توختامىغا ئەمەل قىلىشى لازىم. تىجارەتچىدە تۆۋەندىكى ئەھۋالنىڭ بىرى كۆرۈلسە، ئىستېمالچى توختامنى بىكار قىلىشى، ئۆي پۈلىنى قايتۇرۇشى، زىياننى تۆلەپ بېرىشىنى تەلەپ قىلىما بولىدۇ (1) تاۋار ئۆينى ئالدىن سېتىش ئىجازەتنامىسى ئالمىغانلىقىنى قەستەن يوشۇرۇپ، تاۋار ئۆي سېتىۋېلىش - سېتىش توختامى تۈزۈش؛

(2) ساتىدىغان ئۆينى رەنە قويغانلىقى ياكى سېتىۋەتكەنلىكىنى قەستەن يوشۇرۇپ تاۋار ئۆي سېتىۋېلىش -

باشقۇرۇشى ۋە مۇلازىمىتى توختامدىكى ئۆلچەمگە يەتمىسە، قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

32 - ماددا داۋالاش ئاپپاراتى كېسەللەرنىڭ كېسىلى، دىئاگنوزى، داۋالاش ئەھۋالىنى بىلىش ھوقۇقى، تاللاپ داۋالاشنى ھوقۇقى ۋە شەخسىيەت ھوقۇقىغا ھۆرمەت قىلىشى كېرەك. كېسەللەر ياكى ئۇلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتى ئامبۇلاتورىيىدىكى كېسەل تارىخى، كېسەلخانىدا يېتىشىش خاتىرىسى، دوختۇرنىڭ كۆرسەتمىسى، تەكشۈرۈش دوكلاتى، ئوپپىراتسىيە ۋە ئاركوز خاتىرىسى، ھەق تىزىمى قاتارلىق ماتېرىياللارنى كۆرۈش، كۆپەيتىۋېتىلىشقا ھوقۇقلۇق؛ داۋالاش ئاپپاراتى رەت قىلماسلىقى ھەمدە قۇلايلىق يارىتىپ بېرىشى كېرەك.

داۋالاش ئاپپاراتلىرى داۋالاش ھەققىنى بەلگىلىمە بويىچە ئېلىشى، ھەق تىزىملىكىنى قەرەللىك كۆرسىتىپ تۇرۇشى كېرەك. داۋالاش ئاپپاراتى ئېغىر كېسەلنى قۇتقۇزۇش ئېھتىياجىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، ئالاھىدە داۋالاش سايمىنى ۋە قىممەت دورىلارنى ئىشلىتىشتە كېسەل ياكى ئائىلە تاۋابىئاتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىشى كېرەك، بولمىسا كېسەل ئالاقىدار ھەقنى تاپشۇرۇشنى رەت قىلسا بولىدۇ.

33 - ماددا داۋالاش ئاپپاراتلىرىدىن قانۇن، نىزام، قائىدىگە ۋە دىئاگنوز، داۋالاش، كۈتۈش قائىدىسى شۇنىڭدەك دائىملىق قائىدىلەرگە خىلاپلىق قىلىش قاتارلىق سەۋەنلىك سەۋەبىدىن كېسەلگە جىسمانىي زەخم يەتكۈزۈپ، داۋالاش ھادىسىسى پەيدا قىلغانلىرى دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ. داۋالاش ھادىسىسى پەيدا قىلمىغان بولسىمۇ دىئاگنوز قويۇش، داۋالاش، كۈتۈشتە ھەقىقەتەن سەۋەنلىك ئۆتكۈزۈپ، كېسەلنىڭ داۋالاشنىش ۋاقتىنى ئۇزارتقۇن تەكەن ياكى داۋالاشنى خىراجىتىنى كۆپەيتىۋەتكەنلىرى ئېشىپ كەتكەن خىراجەتنى ئۈستىگە ئېلىشى ھەمدە شۇ سەۋەبتىن كېسەلگە سالغان باشقا زىياننى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

34 - ماددا تىجارەتچىلەردىن تاۋارنى پوچتا، تېلېۋىزىيە ۋە تور ئارقىلىق ساتىدىغانلىرى تاۋارنىڭ سۈپىتى، ئىقتىدارى قاتارلىقلارنىڭ ئېلاندىكىسى بىلەن بىردەك بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىشى ھەمدە تاۋارنى ۋەدە قىلغان مۇھەلتە يەتكۈزۈپ بېرىشى، ۋەدەسىگە خىلاپلىق قىلىپ ئىستېمالچىلارنى زىيانغا ئۇچراتقانلىرى قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

35 - ماددا تىجارەتچىلەر ساتقان تاۋىرنىڭ سۈپىتىدە زور نۇقمان ياكى خەۋپ بارلىقىنى بايقىغاندا، تاۋارنى

سېتىشنى ئۈزلۈكسىز توختىتىشى ھەمدە ئېلان چىقىرىپ يىغىۋېلىشى؛ ئالاقىدار ساھە جەمئىيەتلىرى تاۋار يىغىۋېلىش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ ۋە تەدبىر قوللىنىپ، خەۋپنىڭ ئالدىنى ئېلىشى؛ ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرغۇچى تارماقلار ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن تىجارەتچىنى شۇ تاۋىرنى سېتىشنى دەرھال توختىتىشقا بۇيرۇشى ياكى ئۇنىڭدىن تاۋىرنى يىغىۋېلىشنى تەلەپ قىلىشى كېرەك.

تىجارەتچىلەر تاۋىرنى يىغىۋالغان بولسا، پۇلىنى قايترۇپ بېرىشى، ئىستېمالچىلارغا زىيان سالغان بولسا، قانۇن بويىچە ھەق - تەلەپ جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

III باب

ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى

36 - ماددا ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى تاۋار ۋە مۇلازىمەتنى قانۇن بويىچە ئىجتىمائىي نازارەت قىلىپ، ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغدايدۇ. ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى يېزا - بازار، كوچا ۋە سودا سارىيى، تاۋار بازىرىدا نازارەتچىلىك ئالاقە ئاپپاراتى قۇرما بولىدۇ.

37 - ماددا ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى تۆۋەندىكى مەسئۇلىيەتنى ئادا قىلىدۇ:
(1) ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋە ئۇنىڭ خىزمەت تارماقلىرىغا ئىستېمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش ھەققىدە تەكلىپ بېرىش، تىجارەتچىلەرگە ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش تەدبىرلىرىنى ياخشىلاش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش ھەققىدە پىكىر - تەكلىپ بېرىش؛

(2) ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا ئائىت قانۇن، نىزاملارنى تەشۋىق قىلىش، ئىستېمال ساۋاتلىرى ھەققىدە تەربىيە بېرىش؛

(3) تاۋار ۋە مۇلازىمەتنىڭ سۈپىتى، باھاسى، سېتىلغاندىن كېيىنكى مۇلازىمەت ۋە ئىستېمالچىلارنىڭ پىكىرىنى تەكشۈرۈش، سېلىشتۈرۈش، تەھلىل قىلىش ۋە ئىستېمالچىلارغا مەسلىھەت بېرىش؛

(4) ئىستېمالچىلارنىڭ ئەرزىنى قوبۇل قىلىش، ئەرز قىلىنغان ئىشلارنى تەكشۈرۈش، مۇرەسسە قىلىش، قانۇندا بەلگىلەنگەن ئاپپاراتنىڭ باھالىشىغا سۇنۇش ياكى پىكىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ ئالاقىدار تارماق ۋە ئورۇننىڭ بىر تەرەپ

40 - ماددا - تىجارەتچىلەر بىلەن ئىستېمالچىلار - نىڭ تالاش - تارتىشىنى كېڭەيتىش يولى بىلەن ھەل قىلىشقا مەدەت بېرىلىدۇ، مۇرەسسە، ئىززەت، كېسىم، دەۋا يوللىرى بىلەن ھەل قىلىشقىمۇ بولىدۇ.

41 - ماددا - ئىستېمال تالاش - تارتىشىنى ھەل قىلىپ بېرىشنى تەلەپ قىلغان ئىستېمالچىلاردا مال سېتىۋېلىش ئىسپاتى، مۇلازىمەت تالونى ياكى شۇ مەھسۇلات ۋە ياكى مۇلازىمەت قىلغۇچىنى ئىسپاتلاپ بېرەلەيدىغان دەلىل - ئىسپات بولۇشى لازىم.

42 - ماددا - ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى ئىستېمالچىلارنىڭ ئىززىتىنى تاپشۇرۇۋېلىپ 15 ئىش كۈنى ئىچىدە بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك.

43 - ماددا - ئىستېمالچىلار ئىستېمال تالاش - تارتىشى ھەققىدە ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرغۇچى تارماققا ئىزا قىلىپ بولىدۇ. ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرغۇچى تارماق ئىستېمالچىلارنىڭ ئىززىتىنى تاپشۇرۇۋېلىپ بەش ئىش كۈنى ئىچىدە قوبۇل قىلىش - قىلماسلىق ھەققىدە قارار چىقىرىشى؛ مەمۇرىي باشقۇرغۇچى تارماقنىڭ مەسئۇلىيەت دائىرىسىدىكىلىرىنى قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك.

مەمۇرىي باشقۇرغۇچى تارماق ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىگە زىيان يەتكۈزۈش دېلولىرىنى بىر تەرەپ قىلغاندا، تۆلىتىپ بولۇپ جازالاش پىرىنسىپىغا ئەمەل قىلىشى كېرەك.

44 - ماددا - ئىستېمالچىلار ئىستېمال تالاش - تارتىشىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، كېسىم كېلىشىمنامىسىگە ئاساسەن كېسىم قىلىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلما ياكى قانۇن بويىچە دەۋا قىلما بولىدۇ.

45 - ماددا - ئىستېمالچىلار بىلەن تىجارەتچىلەر ئوتتۇرىسىدا ماجىرا يۈز بېرىپ، تاۋار ياكى مۇلازىمەت سۈپىتىنى تەكشۈرۈش، باھالاشقا توغرا كەلسە، ئىككى تەرەپ پۈتۈشكەن تەكشۈرۈش ئاپپاراتى تەكشۈرىدۇ ۋە باھالايدۇ؛ ئىككى تەرەپ پۈتۈشمىگەن بولسا، ماجىرانى قوبۇل قىلغان ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى ياكى مەمۇرىي باشقۇرغۇچى تارماق بېكىتكەن تەكشۈرۈش ئاپپاراتى تەكشۈرىدۇ ۋە باھالايدۇ. تەكشۈرۈش، باھالاش ھەققىنى جاۋابكار ئۈستىگە ئالىدۇ، جاۋابكارلىق ھەر ئىككى تەرەپتە بولسا، ئىككىسى تەرەپ تېڭىشلىك جاۋابكارلىقنى ئۈستىگە ئالىدۇ.

46 - ماددا - پىرىيوم ئاپپاراتى ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى، مەمۇرىي باشقۇرغۇچى تارماق ۋە ئالاقىدارلارنىڭ تاپشۇرۇقى ياكى ھاۋالىسىگە بىناەن ۋاقتىدا تەكشۈرۈشى ۋە

قىلىشىغا ئەۋەتىپ بېرىش؛

(5) ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى، ساھە جەمئىيىتىنىڭ تاۋار، مۇلازىمەتنىڭ سۈپىتى، باھاسى، بىخەتەرلىكى، تازىلىقى، ئۆلچىمىنى نازارەت قىلىپ، تەكشۈرۈش ۋە ئۆلچەپ بېكىتىشىگە قاتنىشىش؛

(6) ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچرىتىدىغان قىلمىشلارنى ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرىغا ۋە ساھە جەمئىيەتلىرىگە ئىنكاس قىلىش، سۈرۈشتۈرۈش ھەم بۇ ھەقتە تەكلىپ بېرىش؛

(7) ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچرىتىدىغان قىلمىشلارنى ئاممىۋى تارقىتىش ۋاسىتىلىرىدە ئاشكارىلاش ۋە تەقدىم قىلىش؛

(8) ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇن بويىچە دەۋا قىلىشى ياكى كېسىم ئىلتىماسى سۈنۈشىنى قوللاش؛

(9) ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا ئالاقىدار باشقا خىزمەتلەر.

38 - ماددا - ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى تىجارەتچىنى ئىستېمالچىلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى زىيانغا ئۇچرىتىدىغان قانۇنغا خىلاپ تىجارەت قىلدى، دەپ قارىسا، ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقىغا يازما شەكىلدە ئۇقتۇرۇش قىلىشى كېرەك. ئالاقىدار مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى ئۇنى ۋاقتىدا بىر تەرەپ قىلىشى ھەمدە بىر تەرەپ قىلىش نەتىجىسىنى ئىستېمالچىلار جەمئىيىتىگە يازما ئۇقتۇرۇشى كېرەك. ئۇقتۇرۇش قىلمىغانلارنى ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى ئاممىۋى تارقىتىش ۋاسىتىلىرى ئارقىلىق ئاشكارىلىسا بولىدۇ.

IV باب

تالاش - تارتىشىنى ھەل قىلىش

39 - ماددا - ئىستېمالچىلار زىيانغا ئۇچرىغاندا ئىستېمالچىلار جەمئىيىتىگە ئىززەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق. ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى ئىستېمالچىلارنىڭ ئىززەت قىلىشىغا قۇلايلىق يارىتىپ بېرىپ ۋە ئىززەتنى ۋاقتىدا قوبۇل قىلىپ، قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىشى؛ قوبۇل قىلىش دائىرىسىگە كىرمەيدىغانلىرىنىڭ مەۋەبىنى ئىستېمالچىلارغا چۈشەندۈرۈشى ھەمدە بىر تەرەپ قىلىش يولىنى كۆرسىتىپ بېرىشى كېرەك. قانۇن ياردىمى شەرتىگە توشىدىغانلارغا ئىستېمالچىلار جەمئىيىتى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن ئالاقىلىشىپ قانۇن ياردىمى بېرىشى لازىم.

سادىر قىلغانلىرى زىيان سېلىش قىلىشىنى توختىتىشى، نامىنى ئەمەلگە كەلتۈرۈشى، تەسىرىنى تۈگىتىشى، ئەپۈ سورىشى ھەمدە 5000 يۈەندىن يۇقىرى روھىي زىيان تۆلىشى بېرىشى كېرەك:

(1) ئىستېمالچىلارغا ھاقارەت قىلغان ياكى تۆھمەت چاپلىغانلار؛

(2) ئىستېمالچىلارنىڭ يېنىنى ياكى يېنىدىكى نەرسىلىرىنى ئاڭتۇرغانلار؛

(3) ئىستېمالچىلارنىڭ جىسمانىي ئەركىنلىكىنى قانۇنسىز چەكلىگەنلەر؛

(4) قانۇن، نىزاملاردا روھىي زىياننى تۆلەش بەلگىلەنگەن باشقا ئەھۋاللار؛

تىجارەتچىلەر مەھسۇلات ياكى مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەشتە ئىستېمالچىلارغا جىسمانىي زەخم يەتكۈزسە ياكى ئىستېمالچىلارنىڭ شەخسىيەت ھوقۇقىغا دەخلىسى - تەرۈز قىلسا، ئىستېمالچىلار ماددىي تۆلەم تەلەپ قىلىش بىلەن بىرگە روھىي تۆلەم تەلەپ قىلىشىمۇ ھوقۇقلۇق.

49 - ماددا تىجارەتچىلەردىن تاۋار ياكى مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەشتە ئىستېمالچىلار ياكى باشقىلار (تۆۋەندە زىيانغا ئۇچرىغۇچى دېيىلىدۇ) نىڭ زەخىملىنىشى ياكى ئۆلۈشىگە سەۋەبچى بولغانلار تۆۋەندىكى تارماقچىلار ۋە ئۆلچەم بويىچە جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك:

- (1) داۋالاشنىڭ ھەققىنى دوختۇرخانىنىڭ زىيانغا ئۇچرىغۇچىنى داۋالاشقا كەتكەن زۆرۈر داۋالاش ھەققىنى، تەكشۈرۈش ھەققىنى، دورا ھەققىنى، ئوپېراتسىيە ھەققىنى، كېسەلخانىدا يېتىش ھەققىنى قاتارلىقلار بويىچە ھېسابلىنىدۇ؛
- (2) ئىش دەخلى ھەققىنى زىيانغا ئۇچرىغۇچىلاردىن مۇقىم كىرىمى بولغانلىرىنىڭ ئىشقا دەخلى يەتكەنلىكتىن ئازىيىپ كەتكەن مۇقىم كىرىمى بويىچە ھېسابلىنىدۇ، مۇقىم كىرىمى بولمىغانلىرىنىڭ زىيانغا ئۇچرىغۇچى تۇرۇشلۇق ناھىيە (شەھەر) نىڭ ئالدىنقى يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى بويىچە ھېسابلىنىدۇ؛

(3) قاراش ھەققىنى تۇرمۇشتا ھاجىتىدىن چىقالمايدىغان زىيانغا ئۇچرىغۇچى ياللىغان بىر قارىغۇچىنىڭ قاراش ھەققىنى دوختۇرخانا بار جايدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئالدىنقى يىللىق ئوتتۇرىچە مائاشى بويىچە ھېسابلىنىدۇ؛

(4) قاتناش ھەققىنى ئەمەلىي كەتكەن زۆرۈر خىراجەت بويىچە ھېسابلىنىپ تالونغا قاراپ چىقىم قىلىنىدۇ؛

(5) بالىنىستا ياردەم پۇلى دوختۇرخانا بار جايدىكى دۆلەت ئورگىنىدا ئىشلەيدىغان ئادەتتىكى خادىملارنىڭ كاماندېروپىكا تاماق ياردەم پۇلى ئۆلچىمى بويىچە ھېسابلىنىدۇ؛

(6) مېھىپىلار سىياسىنى ھەققى مېھىپىلارغا سالىدىغان

باھالىشى ھەمدە تەكشۈرۈش، باھالاش دوكلاتىنى ئەينەن بېرىپ بېرىشى، تەكشۈرگىلى ۋە باھالىغىلى بولمايدىغانلىرىنىڭ سەۋەبىنى چۈشەندۈرۈشى لازىم.

۷ باب

قانۇنىي جاۋابكارلىق

47 - ماددا تىجارەتچىلەردىن تاۋار ياكى مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەشتە تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلىرى ئالاقىدار قانۇن، نىزام بويىچە جازاغا تارتىلغاندىن سىرت، ئىستېمالچىلار سېتىۋالغان تاۋارنىڭ باھاسى ياكى قوبۇل قىلغان مۇلازىمەت باھاسىنىڭ ئىككى ھەسسىسى بويىچە تۆلەم بېرىدۇ:

(1) باشقا نەرسە، يالغان نەرسە ئارىلاشتۇرۇلغان ياكى يالغىنىنى راست، ناچىرىنى ياخشى قىلىپ كۆرسىتىپ تاۋار ساتقانلار ياكى لايىقەتسىز تاۋارنى لايىقەتلىك تاۋار قىلىپ كۆرسەتكەن، دۆلەت بۇيرۇق بىلەن شاللىۋەتكەن ياكى مۇددەتنى ئۆتۈپ كۈچىدىن قالغان، سۈپىتى ئۆزگىرىپ كەتكەن، بۇلغانغان تاۋارلارنى ساتقانلار؛

(2) پىرىيوم - كارانتىن قىلىپ ساتىدىغان تاۋارنى پىرىيوم - كارانتىن قىلدۇرمىغانلار ياكى تاۋارنىڭ پىرىيوم - كارانتىن نەتىجىسىنى ئويدۇرۇپ چىققانلار؛

(3) ئىشلەنگەن جايى، كارخانا نامى ۋە ئىسپات بەلگىسى ياسىۋېلىنغان ياكى سۈپىتىنىڭ قىلىنغان تاۋارنى ساتقانلار؛

(4) باشقىلار روپىختە ئالدۇرغان تاۋار ماركىسى ئىشلىتىۋېلىنغان تاۋارنى ساتقانلار؛

(5) ساتقان تاۋارنىڭ مىقدارى (ئېغىرلىقى) ۋە ئۆلچىمى كەم چىققانلار؛

(6) يالغان ئېلان، چۈشەندۈرۈش، ئۆلچەم، ئەۋرىشكە بېرىش، كۆرسىتىش ئارقىلىق تاۋار ۋە مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلىگەنلەر؛

(7) تاۋار ياكى مۇلازىمەت ئۈچۈن يېزىلمىغان ھەققىنى ئالغانلار ياكى باھادا ساختىلىق قىلغانلار؛

(8) مۇلازىمەت قىلىشتا ئىستېمالچىلارغا ساختا، ناچار بۇيۇم ئىشلەتكەنلەر؛

(9) تاۋار ياكى مۇلازىمەتتە باشقا ئالدامچىلىق قىلىشى سادىر قىلغانلار.

48 - ماددا تىجارەتچىلەردىن تاۋار ياكى مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەشتە تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى

ئۇرۇقلۇق كۆچەت، ئوغۇت، دېھقانچىلىق دورىسى، چارۋا دورىسى، يەم - خەشەك، نەسلىك چارۋا، ئۆي قۇشلىرى ياكى يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى قاتارلىق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ سۈپىتىدىكى چاتاق تۈپەيلىدىن ھوسۇل ئاللىسا ۋە ھوسۇلى كېسىپ كەتسە، چارۋا، ئۆي قۇشلىرى ئۆلۈپ كەتسە ياكى باشقا زىيانغا ئۇچرىسا، ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ، قانۇن، نىزاملاردا بەلگىلىمە بولمىسا، مۇشۇ چارىدىن پايدىلىنىپ بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

52 - ماددا بۇ چارە 2004 - يىلى 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى - نىڭ دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىش نىزامى

2003 - يىلى 11 - ئاينىڭ 21 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 6 - يىغىنىدا ماقۇللاندى

1 - ماددا بۇ نىزام دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش ۋە نازارەت قىلىشنى كۈچەيتىش، دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى يەنىمۇ قەيلىپلاشتۇرۇپ باشقۇرۇش، مەبلەغ ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش مەقسىتىدە، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىقتىسادىي تەپتىش قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىقتىسادىي تەپتىش قانۇنىنى يولغا قويۇش نىزامى» ۋە باشقا ئالاقىدار قانۇن، نىزاملارغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا بۇ نىزامدا ئېيتىلغان دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرى دۆلەت مۈلكى مەبلەغ قىلىنغان ياكى دۆلەت مۈلكىنىڭ يېپىي كوتترول قىلىنغان ئاساسىي قۇرۇلۇش تۈرى ۋە تېخنىكا ئۆزگەرتىش تۈرىنى كۆرسىتىدۇ.

3 - ماددا دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرى شۇنىڭدەك شۇ قۇرۇلۇش تۈرىگە بىۋاسىتە مۇناسىۋەتلىك قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى، چارلىغۇچى، لايىھىلىگۈچى، قۇرۇلۇش قىلغۇچى، نازارەت قىلغۇچى، مال سېتىۋالغۇچى،

سايماننىڭ ئەمەلىي ھەققى بويىچە ھېسابلىنىدۇ؛ (7) دەپنە پۇلى دەپنە ئورۇنلىرىنىڭ ئاساسىي مۇلازىمەت تۈرى بويىچە ئالدىنقى ھەق ئۆلچىمى بويىچە ھېسابلىنىدۇ؛ (8) بېقىلغۇچىنىڭ تۇرمۇش ياردەم پۇلىسى زىيانغا ئۇچرىغۇچى تۇرۇشلۇق ناھىيە (شەھەر) نىڭ ئالدىنقى يىللىق ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئۆلچىمى بويىچە ھېسابلىنىدۇ، 18 ياشقا توشىغانلىرىنىڭ 18 ياشقا توشمىچە بېقىش بويىچە ھېسابلىنىدۇ، ئەمگەك ئىقتىدارى يوقلىرىنىڭ 20 يىلغىچە بېقىش بويىچە ھېسابلىنىدۇ.

(9) مېھىپىلار تۇرمۇش ياردەم پۇلى مېھىپىلىك دەرىجىسىگە ئاساسەن، زىيانغا ئۇچرىغۇچى تۇرۇشلۇق ناھىيە (شەھەر) نىڭ ئالدىنقى يىللىق ئوتتۇرىچە تۇرمۇش ئۆلچىمىگە قاراپ، 20 يىلغىچە ياردەم پۇلى بېرىش بويىچە ھېسابلىنىدۇ؛ (10) مېھىپىلىك تۆلەم پۇلى مېھىپىلىك دەرىجىسىگە ئاساسەن، زىيانغا ئۇچرىغۇچى تۇرۇشلۇق ناھىيە (شەھەر) نىڭ ئالدىنقى يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمى ئۆلچىمىنىڭ بەش ھەسسىدىن ئون ھەسسىسى بويىچە ھېسابلىنىدۇ.

(11) ئۆلۈم تۆلەم پۇلى زىيانغا ئۇچرىغۇچى تۇرۇشلۇق ناھىيە (شەھەر) نىڭ ئالدىنقى يىللىق ئوتتۇرىچە كىرىمىنىڭ 20 ھەسسىسى بويىچە ھېسابلىنىدۇ.

ئالدىنقى تارماقچىدا بەلگىلەنگەن پۇلنى بىر يوللا بېرىش كېرەك، زىيانغا ئۇچرىغۇچىنىڭ ماقۇللۇقى بىلەن مۇددەتكە بۆلۈپ بەرسىمۇ بولىدۇ.

50 - ماددا تىجارەتچىلەردىن بۇ چارىدىكى بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلىپ كىتىمالچىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئىتىگە زىيان يەتكۈزگەنلىرى ھەققىدە قانۇن، نىزاملاردا جازا بېرىلىدىغان بەلگىلىمە بولما، شۇ بەلگىلىمە بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ؛ قانۇن، نىزاملاردا بەلگىلىمە بولمىسا، سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ، ئەھۋالغا قاراپ ئايرىم ياكى قوشۇمچە ئاگاھلاندۇرۇش، قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىش جازاسى بەرسە، قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ بىر ھەسسىدىن يۇقىرى، بەش ھەسسىدىن تۆۋەن جەزىمانە قويسا، قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى بولمىغانلىرىغا ئون مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەزىمانە قويسا بولىدۇ.

VI باب

قوشۇمچە پىرىنسىپ

51 - ماددا دېھقانلار ئېلىپ ئىشلەتكەن ئۇرۇق،

ھاۋالە قىلسا بولىدۇ. ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى دۆلەتنىڭ چوڭ قۇرۇلۇش تۈرىنى ئىز قوغلاپ تەپتىش قىلىدۇ ياكى تەپتىش قىلىپ تەكشۈرىدۇ.

دۆلەت قۇرۇلۇشى قىلدۇرغۇچى ئورۇن ۋە باشقا ئالاقىدار ئورۇنلار ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى بەلگىلىگەن مۆھلەت ۋە تەلەپ بويىچە، ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىغا دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىگە ئالاقىدار ماتېرىيالنى بېرىشى كېرەك.

7 - ماددا يۇقىرى دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى باشقۇرۇش تەۋەلىكىدىكى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلىش ھوقۇقىنى تۆۋەن دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىغا بەرسە بولىدۇ. تۆۋەن دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىنىڭ باشقۇرۇش تەۋەلىكىدىكى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى بىۋاسىتە تەپتىش قىلىشۇ بولىدۇ.

8 - ماددا دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرى مەسئۇل تارمىقى ۋە قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇن دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىشنى قانۇندا بەلگىلەنگەن ساپاغا ئىگە ئىجتىمائىي ۋاسىتىچى ئاپپاراتقا ھاۋالە قىلسا بولىدۇ، مەسئۇل تارماق ۋە قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇن ئىقتىسادىي تەپتىش نەتىجىسىنى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىغا يوللىشى كېرەك.

ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى ئىجتىمائىي ۋاسىتىچى ئاپپاراتلارنىڭ ئىقتىسادىي تەپتىش سۈپىتىنى قانۇن بويىچە نازارەت قىلىدۇ.

9 - ماددا دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىشنى قانۇندا بەلگىلەنگەن ساپاغا ئىگە ئىجتىمائىي ۋاسىتىچى ئاپپاراتقا ھاۋالە قىلىشتا خېرىدار چاقىرىش، خېرىدار چىقىش شەكلىنى قوللىنىش كېرەك.

10 - ماددا ئىجتىمائىي ۋاسىتىچى ئاپپاراتلار ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش جەريانىدا قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇننىڭ قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپلىق قىلغانلىقىنى بايقىسا، ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى ۋە ئالاقىدار مەمۇرىي مەسئۇل تارماققا مەلۇم قىلىشى لازىم.

11 - ماددا دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرى خام چوتى ياكى تەخمىنىي چوتىنىڭ ئىجراسىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىشنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى:

- (1) تەخمىنىي چوتىنى تەستىقلاش ۋە تەكشۈش ئەھۋالى؛
- (2) مەبلەغ مەنبەسى، مەبلەغىنى نەقلىشىش ۋە ئىشلىتىش ئەھۋالى؛
- (3) تەننەرخ ۋە باشقا مالىيە كىرىم - چىقىم ئەھۋالى؛
- (4) ئۈسكۈنە، ماتېرىيال سېتىۋېلىش ۋە باشقۇرۇش

تەمىنلىگۈچى ئورۇنلار ئالاقىدار مالىيە كىرىم - چىقىمىدا تەپتىش قىلىش ۋە نازارەت قىلىشنى قانۇن بويىچە قوبۇل قىلىشى كېرەك.

4 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى - نىڭ ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى ئاپتونوم رايونىنىڭ دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىش خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ؛ ئوبلاستلىق، شەھەرلىك (ۋىلايەتلىك)، ناھىيىلىك (شەھەرلىك) خەلق ھۆكۈمەتلىرى (مەمۇرىي مەھكىمىلەر) نىڭ ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلىغان دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىش خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ تەرەققىيات - پىلان، مالىيە، قۇرۇلۇش، ئىقتىساد - سودا، زېمىن بايلىقى، مۇھىت ئاسراش تارمىقى قاتارلىق ئالاقىدار مەمۇرىي مەسئۇل تارماقلىرى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىنىڭ تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىشقا ئالاقىدار خىزمىتىگە مەسئۇلىيىتى دائىرىسىدە ھەمكارلىشىشى لازىم.

5 - ماددا دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى تەستىقلىغۇ - چى تارماق شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلىغان دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرى ۋە تۈر پىلاننى تەڭ دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىغا قوشۇمچە ئەۋەتىشى كېرەك.

ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىش پىلاننى شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى تەستىقلىغان دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرى ۋە تۈر پىلانغا، شۇنىڭدەك يۇقىرى دەرىجىلىك ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى بېكىتكەن ئىقتىسادىي تەپتىش خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىغا ئاساسەن تۈزۈشى كېرەك. ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىنىڭ قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىش پىلاننى قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇن ۋە ئالاقىدار مەمۇرىي مەسئۇل تارماققا ئۆقتۈرۈپ قويۇشى كېرەك.

ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىش پىلانغا ئاساسەن، دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرى ئومۇمىي خام چوتى ۋە تەخمىنىي چوتىنىڭ ئىجراسىنى، قۇرۇلۇش پۈتكەندىن كېيىنكى نەق چوتىنىڭ چىقىم، قانۇنلۇق ۋە ئۈنۈملۈك بولغان - بولمىغانلىقىنى تەپتىش قىلىدۇ، نازارەت قىلىدۇ.

6 - ماددا ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى قانۇن بويىچە تەپتىش قىلىش، نازارەت قىلىشتا ئەمەلىي ئەھۋالغا قاراپ بىۋاسىتە تەپتىش قىلسا، تەپتىش قىلىنغىنىنى ئارىلاپ تەكشۈرسە ياكى تەپتىش قىلىشنى قانۇندا بەلگىلەنگەن ساپاغا ئىگە ئىجتىمائىي ۋاسىتىچى ئاپپاراتقا

ئەھۋالى؛
 (5) باج - ھەق تاپشۇرۇش ئەھۋالى؛
 (6) چارلاش، لايىھىلەش خىراجىتى ۋە مەسلىھەت خىراجىتىنى چىقىم قىلىش ئەھۋالى؛
 (7) قۇرۇلۇش قىلىش ۋە قۇرۇلۇش پۇلىنىڭ راسچوت ئەھۋالى؛
 (8) قانۇن، نىزاملاردا تەپتىش قىلىش بەلگىلەنگەن باشقا ئىشلار.
 12 - ماددا پۈتكەن دۆلەت قۇرۇلۇشىنىڭ نەق چوتىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىشنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنى؛
 (1) پۈتكەن قۇرۇلۇش نەق چوتىنىڭ مەلۇمات جەدۋىلى ۋە پۈتكەن قۇرۇلۇش نەق چوتىنىڭ چۈشەندۈرۈشى؛
 (2) قۇرۇلۇش كۆلىمى ۋە ئومۇمىي سېلىنىمىنى تىزگىنلەش ئەھۋالى؛
 (3) بىناكارلىق - قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ھېساباتى، ئۈسكۈنە مەبلىغى ھېساباتى، چىقىرىدىغان مەبلەغنىڭ چىقىم مەزمۇنى ۋە چىقارغان مەبلەغ ۋە باشقا مەبلەغنىڭ چىقىم ئەھۋالى؛
 (4) ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلغان مۈلۈك ئەھۋالى؛
 (5) ئاساسىي قۇرۇلۇش كىرىمىنىڭ مەنبەسى، ئۇنى تەقسىملەش، تاپشۇرۇش ۋە پىرسەنت بويىچە قالدۇرۇلغان ئۈلۈشنىڭ ئىشلىتىلىش ئەھۋالى؛
 (6) باج - ھەق تاپشۇرۇش ئەھۋالى؛
 (7) قۇيرۇق قۇرۇلۇشنىڭ پۈتمىگەن مىقدارى ۋە مەبلەغ قالدۇرۇلۇش ئەھۋالى؛
 (8) قانۇن، نىزاملاردا تەپتىش قىلىش بەلگىلەنگەن باشقا ئىشلار.
 13 - ماددا دۆلەت قۇرۇلۇشىنى قىلدۇرغۇچى ئورۇن قۇرۇلۇش پۈتۈپ ئۈچ ئاي ئىچىدە، ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە، قۇرۇلۇش نەق چوتىنى يوللىشى ھەمدە قۇرۇلۇشنىڭ نەق چوتىنى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىنىڭ تەپتىش قىلىشىغا سۈنۈشى لازىم.
 ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇن سۇنغان پۈتكەن قۇرۇلۇشنىڭ نەق چوتىنى تەپتىش قىلىش ئىلتىماسىنى تاپشۇرۇۋېلىپ، ئۈچ ئاي ئىچىدە تەپتىش قىلىپ يولۇشى كېرەك. دۆلەتنىڭ چوڭ قۇرۇلۇش تۈرلىرىدىن قۇرۇلۇش مۇددىتى ئۇزاقراق، سېلىنغان مەبلەغ كۆپرەك بولغانلىرى ياكى ئالاھىدە ئەھۋال تۈپەيلىدىن بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا تەپتىش قىلىپ بولغىلى بولمايدىغانلىرىنىڭ تەپتىش قىلىش ۋاقتى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى مەسئۇلىنىڭ تەستىقى بىلەن مۇۋاپىق ئۇزارتىلسا

بولسۇ، لېكىن ئۇزارتىلىدىغان ۋاقىتىنى ئۈچ ئايدىن ئاشۇرۇۋېتىشكە بولمايدۇ.
 ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ تەپتىش نەتىجىسىنى قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇننىڭ قۇرۇلۇش راسچوت ئاساسى قىلىش كېرەك.
 14 - ماددا ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلغاندىن كېيىن، قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇنغا تەپتىش پىكرى بېرىشى، قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىش ۋە جازالاشقا تېگىشلىك بولسا، تەپتىش قارارى چىقىرىشى كېرەك؛ ئالاقىدار مەمۇرىي مەسئۇل تارماق بىر تەرەپ قىلىش ۋە جازالاشقا تېگىشلىك بولسا، تەپتىش تەكلىپنامىسى تەييارلاپ، ئالاقىدار مەمۇرىي مەسئۇل تارماققا بىر تەرەپ قىلىش ۋە جازالاش ھەققىدە تەكلىپ بېرىشى كېرەك؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرىنى قانۇن بويىچە جىنايى جاۋابكارلىققا تارتىش كېرەك.
 15 - ماددا دۆلەت قۇرۇلۇشىنى قىلدۇرغۇچى ئورۇن ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىنىڭ تەپتىش پىكرى ۋە تەپتىش قارارىنى ئىجرا قىلىشى كېرەك. ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىنىڭ تەپتىش تەكلىپىنى ئالاقىدار مەمۇرىي مەسئۇل تارماق قانۇن بويىچە بىر تەرەپ قىلىشى ھەمدە نەتىجىسىنى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىغا يازما ئۇقتۇرۇشى لازىم.
 16 - ماددا ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ تەپتىش نەتىجىسىنى دوكلات قىلىشى كېرەك.
 ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىنىڭ دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى تەپتىش قىلىش ئەھۋالىنى دوكلات قىلىشى زۆرۈر تاپقاندا شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىدىن تەلەپ قىلىما بولىدۇ.
 ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ تەپتىش نەتىجىسىنى جەمئىيەتكە قانۇن بويىچە ئېلان قىلىشتا، دۆلەت مەخپىيىتى ۋە قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇننىڭ سودا مەخپىيىتىنى ساقلىشى لازىم.
 17 - ماددا بۇ نىزاملارنىڭ 6 - ماددىسىنىڭ 2- تارمىقىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىنىدىغان ئىشقا ئالاقىدار ماتېرىيالنى بەرمىگەن ياكى كېچىكتۈرگەنلىرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىقتىسادىي تەپتىش قانۇنى» ۋە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىقتىسادىي تەپتىش قانۇنىنى يولغا قويۇش نىزامى» دىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە جازالايدۇ.

دەپسايەتچىلىك قىلغان، خىزمەتتە بېپەرۋالىق قىلغان ۋە قانۇن، نىزامغا خىلاپ كېلىدىغان باشقا قىلمىشلار.

21 - ماددا بۇ نىزام 2004 - يىلى 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ كوللېكتىپ توختام نىزامى

(2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 7 - يىغىنىدا ماقۇللاندى)

I باب

ئومۇمىي پرىنسىپ

1 - ماددا بۇ نىزام كارخانىنىڭ ئىشچى خىزمەتچىلىرى بىلەن كوللېكتىپ توختام تۈزۈش ۋە توختامنى ئىجرا قىلىش ھەرىكىتىنى قېلىپلاشتۇرۇش، ئەمگەك مۇناسىۋىتىنى ماسلاشتۇرۇش، كارخانا ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداش، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش مەقسىتىدە، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئەمگەك قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى قانۇنى»، شۇنىڭدەك باشقا ئالاقىدار قانۇن، نىزاملارغا ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا بۇ نىزام ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدىكى كارخانىلارغا تەتبىقلىنىدۇ.

3 - ماددا كارخانىلار باراۋەر كېڭىشىش ۋە كوللېكتىپ توختام تۈزۈش تۈزۈمىنى قانۇن بويىچە ئورنىتىشى كېرەك.

كوللېكتىپ توختام كارخانا بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە ئەمگەك ھەققى، ئىش ۋاقتى، ئارام - ئوتپوسكا، ئەمگەككە دائىر بىخەتەرلىك ۋە ساقلىق ساقلاش، سۇغۇرتا، پاراۋانلىق قاتارلىق ئىشلار ھەققىدە تۈزگەن يازما كېلىشىمنى كۆرسىتىدۇ.

4 - ماددا كوللېكتىپ توختام تۈزۈشتە، قانۇن،

18 - ماددا بۇ نىزامنىڭ 13 - ماددىسىنىڭ 1 - تارمىقىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنىغا پۈتكەن قۇرۇلۇشنىڭ نەق چۈشنى تەپتىش قىلىشنى بەلگىلىگەن ۋاقىت ئىچىدە ئىلتىماس قىلىنغانلارنى ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ، سۈرۈك ئۆتكىچە تۈزەتمىسە، بىۋاسىتە جاۋابكار مەسئۇل كىشى ۋە باشقا بىۋاسىتە جاۋابكارلارنى قانۇن بويىچە مەمۇرىي جاۋابكارلىققا تارتىدۇ.

19 - ماددا ئىجتىمائىي ۋاسىتىچى ئاپپارات ياكى ئۇنىڭ خادىملىرىدىن دۆلەت قۇرۇلۇش تۈرىنى ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىش پائالىيىتىدە ساختىپەزلىك قىلىپ، ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىشتا بايقالغان قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ ئەھۋاللارنى يوشۇرغانلىرىنى ئالاقىدار مەسئۇل تارماق تۈۋەندىكىدەك بىر تەرەپ قىلىدۇ:

(1) ئىجتىمائىي ۋاسىتىچى ئاپپاراتقا ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى بېرىدۇ، قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ بىر ھەسسىسىدىن يۇقىرى، بەش ھەسسىسىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويسا بولىدۇ؛ قىلمىش ئېغىر بولسا، تىجارىتىنى ۋاقىتچە توختاتسا ياكى ئەمەلدىن قالدۇرسا بولىدۇ؛

(2) ئىجتىمائىي ۋاسىتىچى ئاپپاراتنىڭ ئادەملىرىگە ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى بېرىدۇ؛ قىلمىش ئېغىر بولسا، كەسپىنى ۋاقىتچە توختاتسا ياكى سالاھىيەت گۇۋاھنامىسىنى بىكار قىلسا بولىدۇ؛

(3) جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرى قانۇن بويىچە جىنايى جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ.

20 - ماددا ئىقتىسادىي تەپتىش ئورگىنى ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىدىن ئىقتىسادىي تەپتىش خىزمىتىدە تۈۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلىرىغا ئىشلەيدىغان ئورنى ياكى ئالاقىدار ئورگان قانۇن بويىچە مەمۇرىي چارە كۆرىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرى قانۇن بويىچە جىنايى جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ:

(1) ساختا ئىقتىسادىي تەپتىش دوكلاتى يېزىپ بەرگەنلەر؛

(2) ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىشتا بايقالغان قانۇن - ئىنتىزامغا خىلاپ زور مەسئۇلىنى يوشۇرغانلار؛

(3) ۋەزىپىسىدىن پايدىلىنىپ، ئىقتىسادىي تەپتىش قىلىنغۇچى ئورۇندىن پۇل - مال سوريغان ياكى ئالغان ۋە باشقا نامۇۋاپىق نەپ ئېلىۋالغانلار؛

(4) بەلگىلىمىگە خىلاپ ھالدا پۇل، جەرىمانە ئالغانلار؛

(5) ھوقۇقىدىن كەلسە - كەلمەس پايدىلانغان،

(9) كارخانىنىڭ ئىقتىساد سەۋەبىدىن ئادەم قىسقارتىش شەرتى ۋە تەرتىپى؛

(10) ئىككى تەرەپنىڭ كۆللىكتىپ توختامنى ئادا قىلىش ھوقۇقى ۋە مەجبۇرىيىتى؛

(11) كۆللىكتىپ توختامنىڭ مۇھلىتى؛

(12) كۆللىكتىپ توختامنى ئۆزگەرتىش، بىكار قىلىش، ئاغىرلاشتۇرۇش شەرتى ۋە تەرتىپى؛

(13) كۆللىكتىپ توختامنى ئادا قىلىشتا كۆرۈلگەن تالاش - تارتىشنى بىر تەرەپ قىلىش؛

(14) خىلاپلىق جاۋابكارلىقى؛

(15) ئىككى تەرەپ پۈتۈشكەن باشقا ئىشلار.

8 - ماددا كۆللىكتىپ توختامنى كارخانا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ۋاكالىتەن كارخانا بىلەن تۈزىدۇ. ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى قۇرۇلمىغان كارخانىلاردا ئىشچى - خىزمەتچىلەر كۆرسەتكەن ۋەكىل كارخانا بىلەن تۈزىدۇ.

كۆللىكتىپ توختامنىڭ مۇھلىتى ئادەتتە، بىر يىلدىن ئۈچ يىلغىچە بولىدۇ.

9 - ماددا كارخانا ياكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋەكىلى كۆللىكتىپ توختام تۈزۈشنى يازما تەلەپ قىلىشقا ھوقۇقلۇق، بىر تەرەپنىڭ تەلەپ قىلىشى بىلەن، ئىككى تەرەپ كۆللىكتىپ توختام تۈزۈشكە ئالاقىدار ئىشلارنى 15 كۈن ئىچىدە باراۋەر ئاساستا كېڭىشىپ بولۇشى، كېچىككەندىمۇ 30 كۈندىن ئاشۇرۇۋەتمەسلىكى كېرەك.

ئىككى تەرەپ تۇنجى قېتىم كېڭەشكەندىن باشلاپ كۆللىكتىپ توختام تۈزۈشكە قەدەر بولغان ۋاقىت ئۇزاق بولغاندا 60 كۈندىن ئېشىپ كەتسە بولمايدۇ.

10 - ماددا ئىككى تەرەپتىن باراۋەر كېڭەشكە قاتنىشىدىغان ۋەكىل تەلەپ بولۇشى، ھەر بىر تەرەپتىن ئۈچتىن ئونغىچە ئادەم قاتناشتۇرۇلۇشى ھەمدە ھەر بىر تەرەپ بىردىن ۋەكىلنى كېڭەشكۈچى باش ۋەكىل قىلىپ بېكىتىشى كېرەك. كارخانا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ رەئىسى ۋە كارخانىنىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن ۋەكىلى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە كارخانىنىڭ كېڭەشكۈچى باش ۋەكىلى بولىدۇ، ئۇلار مەلۇم سەۋەب بىلەن كېڭەشكۈچى باش ۋەكىل بولالمايدىغان بولسا، بىر ۋەكىلگە يازما ھاۋالە قىلىشى كېرەك.

ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى قۇرۇلغان كارخانىلاردا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كېڭەشكۈچى باش ۋەكىلى ئىشچى - خىزمەتچىلەر كېڭىشى (قۇرۇلتىيى) دا سايلام ئارقىلىق ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلىدۇ. ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتى قۇرۇلمىغان كارخانىلاردا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ

نىزاملاردىكى بەلگىلىمىگە ئاساسلىنىشى، باراۋەر ھەمكارلىشىش، كېڭىشىپ بىرلىككە كېلىش، كارخانىنى راۋاجلاندۇرۇشقا ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداشقا پايدىلىق بولۇش پىرىنسىپىغا ئەمەل قىلىش كېرەك.

قانۇن بويىچە تۈزۈلگەن كۆللىكتىپ توختام كارخانا ۋە بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى چەكلەش كۈچىگە ئىگە، ئىككى تەرەپ ئۇنى ئاخلىق ئادا قىلىشى كېرەك.

5 - ماددا كارخانىنىڭ ئەمگەككە دائىر قائىدە - تۈزۈملىرى كۆللىكتىپ توختامدىكى بەلگىلىمىگە زىت بولۇپ قالسا بولمايدۇ. كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن تۈزۈلگەن ئەمگەك توختامدا بەلگىلەنگەن ئەمگەك شارائىتى ۋە ئەمگەك ھەققى قاتارلىقلارنىڭ ئۆلچىمى كۆللىكتىپ توختامدا بەلگىلەنگەندىن تۆۋەن بولسا بولمايدۇ.

6 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي نازىمى كۆللىكتىپ توختامنى تۈزۈش، ئادا قىلىشقا يېتەكچىلىك قىلىدۇ، ئۇنى ماسلاشتۇرىدۇ، نازارەت قىلىدۇ ۋە تەكشۈرىدۇ؛ تەڭ دەرىجىلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ۋە كارخانىغا ۋەكىللىك قىلىدىغان تەشكىلات بىلەن بىرلىكتە ئەمگەك مۇناسىۋىتى بولغان ئۈچ تەرەپ كېڭىشىش مېخانىزمى ئورنىتىپ، باراۋەر كېڭىشىش ۋە كۆللىكتىپ توختام تۈزۈش قاتارلىقلارغا چېتىلىدىغان ئەمگەك مۇناسىۋىتى جەھەتتىكى چوڭ - چوڭ بەسىلىلەرنى بىرلىكتە مۇھاكىمە قىلىپ ھەل قىلىدۇ.

I باب

كۆللىكتىپ توختام تۈزۈش

7 - ماددا كۆللىكتىپ توختام تۈزۈشنىڭ مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى كېرەك:

- (1) ئەمگەك ھەققى؛
- (2) ئىش ۋاقتى؛
- (3) ئارام - ئوتپوسكا؛
- (4) ئىجتىمائىي سۇغۇرتا ۋە پاراۋانلىق؛
- (5) ئەمگەككە دائىر بىخەتەرلىك ۋە ساقلىق ساقلاش؛
- (6) كەسپىي ماھارەت تەربىيىسى؛
- (7) ئەمگەك ئىنتىزامى؛
- (8) ئايال ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە قۇرامىغا يەتمىگەن ئىشچىلار ئالاھىدە مۇھاپىزىتى؛

داۋاملىق تۈزۈشى كېرەك.

13 - ماددا ئىككى تەرەپ كېڭىشىپ تەييارلانغان كوللېكتىپ توختام لايىھىسىنى ئىشچى - خىزمەتچىلەر كېڭىشى (قۇرۇلتىيى) نىڭ مۇزاكىرىسىگە قويۇش كېرەك. ئۇ بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ياكى بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋەكىللىرىنىڭ تەڭدىن تولىسىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ماقۇللىنىدۇ. كوللېكتىپ توختام لايىھىسى ماقۇللانسا، ئىككى تەرەپ قايتا كېڭىشىپ تۈزەتكەندىن كېيىن مۇزاكىرە قىلىپ ماقۇللاشقا سۈنىدۇ.

14 - ماددا كوللېكتىپ توختام لايىھىسى ماقۇللانغاندىن كېيىن، ئىككى تەرەپنىڭ كېڭەشكۈچى باش ۋەكىلى ئىمزا قويدۇ. كارخانا يەتتە كۈن ئىچىدە كوللېكتىپ توختامنىڭ رەسمىي نۇسخىسى، شۇنىڭدەك قوشۇمچىسىدىن بەشىنى باشقۇرۇش ھوقۇقى بار ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقىغا يوللىشى كېرەك؛ كارخانا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى توختامنىڭ رەسمىي نۇسخىسىنى بىر دەرىجە يۇقىرى يەرلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىغىمۇ يوللىشى كېرەك.

باب III

كوللېكتىپ توختامنى تەكشۈرۈش ۋە نازارەت قىلىش

15 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى كوللېكتىپ توختامنى تەكشۈرۈشكە مەسئۇل بولىدۇ. كوللېكتىپ توختاملاردىن ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكۈزۈلمىگەنلىرى ياكى تەكشۈرۈشتە باشقىچە پىكىر قويۇلغانلىرىنىڭ قانۇن جەھەتتە چەكلەش كۈچى بولمايدۇ.

16 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى كوللېكتىپ توختامنى تاپشۇرۇۋالغاندىن كېيىن، قانۇن بويىچە تەكشۈرۈشى ھەمدە 15 كۈن ئىچىدە تەكشۈرۈپ بولۇشى كېرەك. سۈرۈك ئۆتسىمۇ باشقىچە پىكىر قويۇلمىسا، كوللېكتىپ توختام دەرھال كۈچكە ئىگە بولىدۇ. كوللېكتىپ توختامنى تەكشۈرۈشتە ھەق ئېلىشقا يول قويۇلمايدۇ.

17 - ماددا كوللېكتىپ توختام كۈچكە ئىگە بولغاندىن كېيىن، كارخانا ئۇنى ئون كۈن ئىچىدە بارلىق

كېڭەشكۈچى ۋەكىلىنى شۇ جاھدىكى يەرلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ياكى ساھە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ دېموكراتىك ئاساستا كۆرسىتىشىگە يېتەكچىلىك قىلىدۇ ھەمدە بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ تەڭدىن تولىسىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ۋۇجۇدقا كەلتۈرىدۇ. كېڭەشكۈچى باش ۋەكىلىنى بارلىق ۋەكىللەر كۆرسىتىدۇ.

كۆپ مىللەت ئىشچى - خىزمەتچىلىرىدىن تەركىب تاپقان كارخانىلار ۋە ئايال ئىشچى - خىزمەتچىسى كۆپرەك كارخانىلاردا، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كېڭەشكۈچىسى ۋەكىللىرى ئىچىدە مۇناسىپ مىللەت ۋەكىلى ۋە ئايال ۋەكىل بولۇشى كېرەك.

كارخانىنىڭ كېڭەشكۈچى ۋەكىلىنى كارخانا بېكىتىدۇ. كېڭەشكۈچى ۋەكىلىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتى كوللېكتىپ توختام مۆھلىتى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ. كېڭەشكۈچى ۋەكىل ۋۇجۇدقا كەلگەن ھامان مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىشى كېرەك، مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلمىسا، ئالاقىدار تەرەپ يېڭى ۋەكىلنى كۆرسىتىشى ياكى بېكىتىشى ھەمدە يەنە بىر تەرەپكە ئۆقتۈرۈشى كېرەك.

11 - ماددا كېڭەشكە قاتنىشىدىغان ئىككى تەرەپ ۋەكىلىنىڭ قارشى تەرەپنى كوللېكتىپ توختام تۈزۈشكە ئالاقىدار ھەققىي ئەھۋال ۋە كېرەكلىك ماتېرىيال بىلەن تەمىنلەش مەجبۇرىيىتى بولىدۇ، ئالاقىدار مەزمۇنلار دۆلەت مەخپىيىتى ۋە سودا مەخپىيىتىگە چېتىلسا، ئىككى تەرەپ ۋەكىلى مەخپىيەتلىكىنى ساقلىشى كېرەك.

12 - ماددا كارخانا ئىككى تەرەپنىڭ كېڭەشكۈچى ۋەكىللىرىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىشى ھەمدە خىزمىتىگە زۆرۈر شارائىت يارىتىپ بېرىشى ۋە ۋاقىت ئاجرىتىپ بېرىشى كېرەك. كېڭەشكۈچى ۋەكىللەردىن مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىش ئۈچۈن ئىش ۋاقتىنى ئىگىلىگەنلىرىنىڭ مائاشى ۋە باشقا تەمىناتى تەسىرگە ئۇچرىمايدۇ.

ئەمگەك ئىنتىزامىغا، كارخانىنىڭ قائىدە، تۈزۈملىرىگە ئېغىر دەرىجىدە خىلاپلىق قىلىپ ۋە ئېغىر دەرىجىدە مەسئۇلىيەتسىزلىك، نەپسانىيەتچىلىك قىلىپ كارخانا مەنپەئىتىنى ئېغىر زىيانغا ئۇچراتقان، شۇنىڭدەك جىنايىتى جاۋابكارلىققا تارتىلغانلارنى ھېسابقا ئالمىغاندا، كارخانىنىڭ ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ كېڭەشكۈچى ۋەكىلىنىڭ تۈزۈشكەن ئەمگەك توختامىنى ئەمگەك توختامى مۆھلىتىدە بىكار قىلىشىغا يول قويۇلمايدۇ. كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ كېڭەشكۈچى ۋەكىللىرىدىن ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتىدە ئەمگەك توختامى مۆھلىتى توشقانلىرى بىلەن ئەمگەك توختامىنى

ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە ئېلان قىلىشى كېرەك.

18 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى كولىپكىتىپ توختام تۈزۈش تەرتىپى، مەزمۇنى ۋە كېڭەشكۈچى ۋەكىللەرنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈشتە قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىنىپتۇ دەپ قارسا، پىكىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇشى ھەمدە «كولىپكىتىپ توختامنى تەكشۈرۈش پىكىرى» نى تەييارلاپ، كولىپكىتىپ توختام تۈزگەن ئىككى تەرەپكە يەتكۈزۈپ بېرىشى كېرەك.

كولىپكىتىپ توختام تۈزگەن ئىككى تەرەپ «كولىپكىتىپ توختامنى تەكشۈرۈش پىكىرى» نى ئاڭشۇرۇۋالغاندىن كېيىن، پىكىر بېرىلگەن ماددىلارنى تۈزىتىشى ھەمدە ئۇنى 15 كۈن ئىچىدە ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقىنىڭ قايتا تەكشۈرۈشىگە يوللىشى كېرەك.

19 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى كولىپكىتىپ توختامنىڭ ئادا قىلىنىشى ھەۋالىنى قانۇن بويىچە نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈشى كېرەك.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى پەرلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ساھە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسىنىڭ كولىپكىتىپ توختامنى تۈزۈش، ئادا قىلىشقا يېتەكچىلىك ۋە نازارەتچىلىك قىلىش مەجبۇرىيىتى بولىدۇ، كولىپكىتىپ توختامنى قانۇن بويىچە تۈزىمگەندە ياكى كولىپكىتىپ توختامغا خىلاپلىق قىلغاندا، تەڭ دەرىجىلىك ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقىغا پىكىر ۋە تەكلىپ بەرسە بولىدۇ.

20 - ماددا كارخانا ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كارخانا بىلەن كېڭىشىپ، كولىپكىتىپ توختامنى ئادا قىلىش ھەۋالىنى بىرلىشىپ نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش تۈزۈمى ئورنىتىپ، كولىپكىتىپ توختامنى ئادا قىلىش ھەۋالىنى قەرەللىك ياكى قەرەلسىز نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈشى كېرەك.

21 - ماددا كولىپكىتىپ توختام تۈزگەن ئىككى تەرەپنىڭ باش ۋەكىلى ئىشچى - خىزمەتچىلەر كېڭىشى (قۇرۇلتىيى) گە كولىپكىتىپ توختامنىڭ ئادا قىلىنىشى ھەۋالىنى يىلدا ئاز دېگەندە بىر قېتىم دوكلات قىلىپ نازارىتىنى قوبۇل قىلىشى كېرەك.

IV باب

كولىپكىتىپ توختامنى ئۆزگەرتىش، بىكار قىلىش ۋە ئاخىرلاشتۇرۇش

22 - ماددا تۆۋەندىكى ھەۋالىلارنىڭ بىرى

كۆرۈلگەندە، كولىپكىتىپ توختام ئۆزگەرتىلسە ياكى بىكار قىلىنسا بولىدۇ:

- (1) كولىپكىتىپ توختام تۈزۈشتە ئاساسلانغان قانۇن نىزام تۈزۈتىلگەن ياكى ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان بولسا؛
- (2) كارخانىنىڭ قوشۇۋېتىلىشى، قايتا تەشكىل قىلىنىشى، تارقىتىۋېتىلىشى، ۋەيران بولۇش، ئىشلەپچىقىرىش - تىجارىتىدە زور ئۆزگىرىش بولۇش سەۋەبىدىن كولىپكىتىپ توختامنى قىسمەن ياكى تولۇق ئادا قىلغىلى بولمىسا؛
- (3) يەڭگىلى بولمايدىغان سەۋەب تۈپەيلىدىن كولىپكىتىپ توختامنى قىسمەن ياكى تولۇق ئادا قىلغىلى بولمىسا؛
- (4) كولىپكىتىپ توختامدا پۈتۈشكەن ئۆزگەرتىش ياكى بىكار قىلىش شەرتىگە توشما؛
- (5) ئىككى تەرەپ كېڭىشىپ بىرلىككە كەلگەن باشقا ھەۋاللار.

23 - ماددا كولىپكىتىپ توختامنى ئۆزگەرتىشتە مۇشۇ نىزامدا بەلگىلەنگەن كولىپكىتىپ توختام تۈزۈش تەرتىپىگە ئەمەل قىلىش كېرەك.

كولىپكىتىپ توختامنى بىكار قىلىشتا، كارخانا شۇ كولىپكىتىپ توختامنى تەكشۈرگەن ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقىغا يەتتە كۈن بۇرۇن دوكلات قىلىشى ھەمدە يازما ئىزاھات بېرىشى كېرەك.

24 - ماددا كولىپكىتىپ توختاملاردىن مۇھلىتى توشقان ياكى ئىككى تەرەپ پۈتۈشكەن ئاخىرلاشتۇرۇش شەرتىگە توشقانلىرى دەرھال ئاخىرلاشتۇرۇلىدۇ.

V باب

كولىپكىتىپ توختامغا دائىر تالاش - تارتىشنى بىرتەرەپ قىلىش

25 - ماددا كارخانا بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر كولىپكىتىپ توختام تۈزۈشتە كۆرۈلگەن تالاش - تارتىشنى كېڭىشىپ ھەل قىلىش كېرەك. ھەل قىلالىسا باشقۇرۇش ھوقۇقى بار ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى تەڭ دەرىجىلىك پەرلىك ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ياكى ساھە ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، كارخانىغا ۋەكىللىك قىلىدىغان تەشكىلات ۋە ئالاقىدار تەرەپلەرنىڭ ۋەكىلىنى ماسلاشتۇرۇپ بىرتەرەپ قىلىدۇ.

26 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى

كېڭىشىنى قەستەن كەينىگە سۈرۈپ، كوللېكتىپ توختامنىڭ بەلگىلەنگەن مۆھلەتتە تۈزۈلمەسلىكىگە سەۋەبچى بولغانلار؛

(2) كوللېكتىپ توختام تۈزۈش جەريانىدا، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ھەقىقىي ئەھۋال ۋە كېرەكلىك ماتېرىيال بىلەن تەمىنلەش ياكى ئەينەن تەمىنلەش، كوللېكتىپ توختامنىڭ قانۇن بويىچە تۈزۈلمەسلىكىگە سەۋەبچى بولغانلار؛

(3) كېڭەشكۈچى ۋەكىلىنىڭ ئەمگەك توختامىنى نامۇۋاپىق ئۆزگەرتكەن ياكى بىكار قىلغانلار؛

(4) كارخانا بىلەن ئىشچى - خىزمەتچى تۈزگەن ئەمگەك توختامىدىكى ئەمگەك شەرتى، ئەمگەك ھەققى ئۆلچىمى قاتارلىقلارنى كوللېكتىپ توختامدا بەلگىلەنگىنىدىن تۆۋەن قىلىپ قويۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ياكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كېڭەشكۈچى ۋەكىللىرى ئوتتۇرىغا قويسۇمۇ تۈزەتمىگەنلەر؛

(5) كوللېكتىپ توختامنى يوللاش، ئېلان قىلىشتا بەلگىلىمىگە ئەمەل قىلمىغانلار؛

(6) مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپ باشقا ئەھۋاللار.

30 - ماددا بىر تەرەپنىڭ خاتالىقى بىلەن كوللېكتىپ توختام ئادا قىلىنمىسا ياكى تولۇق ئادا قىلىنمىسا، خاتالىقى بار تەرەپ كوللېكتىپ توختامنى ئادا قىلغاندىن سىرت، خىلاپلىق جاۋابكارلىقىنىمۇ قانۇن بويىچە ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك.

31 - ماددا كارخانىلاردىن كوللېكتىپ توختامغا خىلاپلىق قىلغانلىرىغا ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى ئاگاھلاندۇرۇش جازاسى بېرىدۇ، سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە زىيان سالغانلىرى قانۇن بويىچە تۆلەم جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئالىدۇ.

32 - ماددا كوللېكتىپ توختام تۈزگۈچىلەر ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقىنىڭ مەمۇرىي جازا قارارىغا قايىل بولمىسا، قانۇن بويىچە مەمۇرىي جەھەتتىن قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلسا ياكى مەمۇرىي دەۋا قىلسا بولىدۇ.

33 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقىنىڭ خادىملىرىدىن مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلمىغانلىرىغا ئىشلەيدىغان ئورنى ياكى مەسئۇل تارماق مەمۇرىي چارە كۆرىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرى قانۇن بويىچە جىنايى جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ.

كوللېكتىپ توختام تۈزۈشتە كۆرۈلگەن تالاش - تارتىشنى قوبۇل قىلغان كۈندىن باشلاپ 30 كۈن ئىچىدە بىر تەرەپ قىلىپ بولۇشى كېرەك؛ تالاش - تارتىش مۇرەككەپ بولۇپ مۆھلەتنى ئۇزارتىشقا توغرا كەلگەندە، ئۇزارتىلغان مۆھلەت 15 كۈندىن ئېشىپ كەتسە بولمايدۇ.

ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى كوللېكتىپ توختام تۈزۈشتە كۆرۈلگەن تالاش - تارتىشنى ماسلاشتۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىشتا، «ماسلاشتۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىش كېلىشىمنامىسى» تەييارلىشى ھەمدە بىر تەرەپ قىلىش نەتىجىسىنىڭ ئىجرائىسىنى نازارەت قىلىشى كېرەك.

27 - ماددا كارخانا بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئوتتۇرىسىدا كوللېكتىپ توختامنى ئادا قىلىشتا تالاش - تارتىش كۆرۈلگەندە ئىككى تەرەپ كېلىشەلمىسە، ئەمگەك - كاپالەت تارمىقىنىڭ تالاش - تارتىش كېسىم ئاپپاراتىغا كېسىم قىلىشنى قانۇن بويىچە ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ؛ كېسىم ئاپپاراتى قوبۇل قىلمىسا ياكى ئىلتىماس قىلغۇچى كېسىم قارارىغا قايىل بولمىسا، قوبۇل قىلماسلىقىنى ئۇقتۇرسا ياكى كېسىم قارارىنى تاپشۇرۇۋالغان كۈنىدىن باشلاپ 15 كۈن ئىچىدە خەلق سوت مەھكىمىسىگە قانۇن بويىچە دەۋا قىلسا بولىدۇ.

28 - ماددا كارخانا بىلەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر كوللېكتىپ توختامنى تۈزۈش ۋە ئادا قىلىشتا تالاش - تارتىش كۆرۈلسە، ئىككى تەرەپ كارخانىنىڭ نورمال ئىشلەپچىقىرىش، تىجارەت ۋە خىزمەت تەرتىپىنى ساقلىشى كېرەك.

VI باب

قانۇنىي جاۋابكارلىق

29 - ماددا كارخانىلاردىن مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، تۆۋەندىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلىرىنى ئەمگەك - ئىجتىمائىي كاپالەت مەمۇرىي تارمىقى سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ، سۈرۈك ئۆتسىمۇ تۈزەتمىگەنلىرىنى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەقىدلەيدۇ ياكى 2000 يۈەندىن يۇقىرى، 20 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويىدۇ؛ كارخانىنىڭ قانۇندا بەلگىلەنگەن ۋەكىلىگە قوشۇمچە 5000 يۈەندىن يۇقىرى، 5000 يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويسا بولىدۇ؛

(1) يوللۇق سەۋەب يوق تۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پۈتۈشۈش تەلپىنى رەت قىلغان ياكى باراۋەر

ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

VI باب

2 - ماددا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەمۇرىي تەۋەسىدە سۇ بايلىقىنى ئېچىش، ئىشلىتىش، تېجەش، قوغداش، باشقۇرۇش، سۇ ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەشتە «سۇ قانۇنى» غا ۋە مۇشۇ چارىگە ئەمەل قىلىش شەرت.

بۇ چارىدە ئېيتىلغان سۇ بايلىقى يەر ئۈستى سۈيى ۋە يەر ئاستى سۈيىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

3 - ماددا سۇ بايلىقى دۆلەت ئىگىدارلىقىدا بولىدۇ.

سۇ بايلىقىنى ئېچىش، ئىشلىتىشتە سۇ ئېلىش ئىجازەت تۈزۈمى ۋە سۇنى ھەقلىق ئىشلىتىش تۈزۈمى يولغا قويۇلدى. قانۇن، مەمۇرىي نىزاملاردا ئايرىم بەلگىلەنگەنلىرى شۇ بويىچە بولىدۇ.

4 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى سۇچىلىق ئۆل ئەسلىھە قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ئۇنى شۇ دەرىجىلىك خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىغا كىرگۈزۈشى ھەمدە ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، سۇ بايلىقىنى تېجەپ ۋە قوغداپ، سۇ بايلىقىدىن ئىمكانىيەتلىك سىجىل پايدىلىنىشى كېرەك.

5 - ماددا ئاپتونوم رايون سۇ بايلىقىنى ۋادا بويىچە باشقۇرۇش بىلەن مەمۇرىي رايون بويىچە باشقۇرۇش بىرلەشتۈرۈلگەن باشقۇرۇش تۈزۈلمىسىنى يولغا قويۇپ، ۋادا سۇ بايلىقىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش ۋە ئىلمىي تەقسىملەشنى كۈچەيتىدۇ.

ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ بايلىقىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش ۋە نازارەت قىلىش خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ؛ ئوبلاستلىق، شەھەرلىك (ۋىلايەتلىك)، ناھىيىلىك (شەھەرلىك) سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى شۇ مەمۇرىي رايوننىڭ سۇ بايلىقىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش ۋە نازارەت قىلىش خىزمىتىگە بەلگىلەنگەن ھوقۇق دائىرىسى بويىچە مەسئۇل بولىدۇ.

ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئاپتونوم رايون بېكىتكەن مۇھىم دەريا، كۆللەر ۋە ئوبلاست، شەھەر (ۋىلايەت) ھالقىغان دەريا، كۆللەردە ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى تەسىس قىلىپ بولىدۇ؛ ئوبلاستلىق، شەھەرلىك (ۋىلايەتلىك) سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ناھىيە (شەھەر) ھالقىغان دەريا، كۆللەردە ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى تەسىس قىلىپ بولىدۇ. ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى باشقۇرۇش تەۋەلىكىدە سۇ بايلىقىنى ئۆز مەسئۇلىيىتى بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرىدۇ ۋە

قوشۇمچە پرىنسىپ

34 - ماددا بۇ نىزامدا ئېيتىلغان كارخانا ئىشچى - خىزمەتچىلىرى كارخانا بىلەن ئەمگەك مۇناسىۋىتى ئورناتقان ياكى كارخانا بىلەن ئەمگەك مۇناسىۋىتى ھاسىل قىلغان بارلىق ئەمگەكچىلەرنى كۆرسىتىدۇ.

35 - ماددا كارخانىلاشتۇرۇپ باشقۇرۇلىدىغان كەسپىي ئورۇنلار ۋە خەلق باشقۇرۇشىدىكى غەيرىي كارخانا ئورۇنلىرىدىن كوللېكتىپ توختام ۋە ساھە، رايون كوللېكتىپ توختامى تۈزىدىغانلىرى مۇشۇ نىزامدىن پايدىلىنىدۇ.

36 - ماددا ئاپتونوم رايوننىڭ كوللېكتىپ توختام تۈسىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىر تۇتاش تەييارلايدۇ.

37 - ماددا بۇ نىزام 2004 - يىلى 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلدى.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى - نىڭ «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى» نى يولغا قويۇش چارىسى

(1992 - يىلى 5 - ئاينىڭ 8 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 7 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 26 - يىغىنىدا ماقۇللانغان، 2003 - يىلى 12 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 10 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 7 - يىغىنىدا تۈزىتىلدى)

I باب

ئومۇمىي پرىنسىپ

1 - ماددا بۇ چارە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ سۇ قانۇنى» (تۆۋەندە «سۇ قانۇنى» دېيىلىدۇ) غا

نازارەت قىلىدۇ.

6 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ باشقا ئالاقىدار تارماقلىرى شۇ مەمۇرىي رايوندىكى سۇ بايلىقىنى ئېچىش، ئىشلىتىش، تېجەش ۋە قوغداشقا دائىر خىزمەتلەرگە ئىش تەقسىماتى بويىچە مەسئۇل بولىدۇ.

7 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ۋە ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى سۇ تەپتىشلىكى تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، سۇ مەمۇرىيىتى قوشۇنى قۇرۇلۇشىنى، سۇچىلىق پائالىيىتىگە بولغان نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىپ، قانۇندا بەلگىلەنگەن مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىپ، سۇچىلىق تەرتىپىنى ساقلىشى كېرەك.

II باب

سۇ بايلىقىنى پىلانلاش ۋە ئېچىپ پايدىلىنىش

8 - ماددا ئاپتونوم رايون پۈتۈن ئاپتونوم رايونىنىڭ سۇ بايلىقى ئۈنۈپرسال پىلاننى تۈزىدۇ.

ئاپتونوم رايون بېكىتكەن مۇھىم دەريا، كۆللەرنىڭ ۋە ئوبلاست، شەھەر (ۋىلايەت) ھالقىغان دەريا، كۆللەرنىڭ ۋادا ئۈنۈپرسال پىلاننى ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى تەلە دەرىجىلىك ئالاقىدار تارماقلار ۋە ئالاقىدار ئوبلاستلىق، شەھەرلىك (ۋىلايەتلىك) خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن بىرلىكتە تۈزۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىدۇ.

باشقا دەريا، كۆللەرنىڭ ۋادا ئۈنۈپرسال يىرىك پىلانى ۋە رايون ئۈنۈپرسال پىلاننى ئوبلاست، شەھەر (ۋىلايەت)، ناھىيە (شەھەر) نىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى تەلە دەرىجىلىك ئالاقىدار تارماقلار ۋە ئالاقىدار يەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى بىلەن بىرلىكتە تۈزۈپ، بىر دەرىجە يۇقىرى سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقىغا دەلىللىتىپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىدۇ.

كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش، سۇغىرىش، سۇ بىلەن تەمىنلەش، سۇ كۈچى بىلەن توك چىقىرىش، بېلىقچىلىق، سۇ بايلىقىنى قوغداش، سۇ تېجەپ ئىشلىتىش، سۇ - تۇپراقنى ساقلاش، قۇمدىن مۇداپىئەلىنىش ۋە قۇم تىزگىنلەش قاتارلىق مەخسۇس يىرىك پىلاننى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق

ھۆكۈمىتىنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى تۈزۈپ، تەلە دەرىجىلىك باشقا ئالاقىدار تارماقلاردىن پىكىر ئېلىپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىدۇ. بۇنىڭ ئىچىدە سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى تۈزگەن مەخسۇس يىرىك پىلاننى تەستىقلىتىشتىن بۇرۇن بىر دەرىجە يۇقىرى سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقىغا دەلىللىتىش كېرەك.

ۋادا دائىرىسىدىكى رايون يىرىك پىلاننى ۋادا پىلانغا بويۇندۇرۇش، مەخسۇس يىرىك پىلاننى ئۈنۈپرسال پىلانغا بويۇندۇرۇش كېرەك.

تەستىقلانغان سۇ بايلىقى پىلاننى بىر دەرىجە يۇقىرى سۇ مەمۇرىي تارمىقىغا ئەنگە ئالدۇرۇش كېرەك.

9 - ماددا سۇ بايلىقى يىرىك پىلاننى مۇۋاپىق پەيتتە تۈزىتىش ھەمدە بەلگىلەنگەن تەرتىپ بويىچە تەستىقلىتىش كېرەك. يىرىك پىلان تەستىقلىتىلغان ھامان قاتتىق ئىجرا قىلىش شەرت، ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخىسنىڭ خىلاپلىق قىلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

10 - ماددا سۇ بايلىقى يىرىك پىلاننى تۈزۈش، سۇ بايلىقىدىن ئېچىپ پايدىلىنىشتا، ۋادا ياكى رايوننىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىت ئەھۋالى ۋە ئېكولوگىيىگە سۇ ئىشلىتىش ئېھتىياجىغا ئاساسەن، ئېكولوگىيىگە سۇ ئىشلىتىش نىسبىتىنى بېكىتىپ، دەريالارنىڭ مۇۋاپىق ئېقىم مىقدارىنى ۋە كۆل، يەر ئاستى سۈيىنىڭ مۇۋاپىق ئورنىنى ساقلاپ، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش لازىم.

ئېكولوگىيىلىك مۇھىتى نازۇك رايونلاردا ۋە دەريا ئېقىنى ئۈزۈلۈپ قېلىش، كۆللەر كىچىكلەپ كېتىش قاتارلىق ئېكولوگىيە مەسىلىسى كۆرۈلگەن ۋادا ياكى رايونلاردا كەسىپ قۇرۇلمىنى تەڭشەپ، ئېكولوگىيىدىن باشقا ئىشلارغا سۇ ئىشلىتىشنى قاتتىق تىزگىنلەپ، ئېكولوگىيىگە سۇ ئىشلىتىشنى كۈپەيتىش، بوز يەر ئېچىشنى چەكلەش كېرەك.

11 - ماددا دەريا، كۆللەردە سۇ قۇرۇلۇشى قىلىشتا، قۇرۇلۇشنىڭ مۇمكىنچىلىك تەتقىقات دوكلاتىنى تەستىقلىتىشتىن ئىلگىرى، ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ئالاقىدار ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى سۇ قۇرۇلۇشىنىڭ سۇ بايلىقى يىرىك پىلانغا ئۇيغۇن بولغان - بولمىغانلىقىنى ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن باشقۇرۇش ھوقۇق دائىرىسى بويىچە تەكشۈرىدۇ ھەمدە پىكىرنى يازىدۇ.

ئالاقىدار تارماقلارنىڭ تەكشۈرۈلمىگەن ياكى تەكشۈرۈشتە سۇ بايلىقى يىرىك پىلانغا ئۇيغۇن كەلمىگەن قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى تەستىقلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

12 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق

باب III

سۇ بايلىقى، سۇ دائىرىسى ۋە سۇ قۇرۇلۇشىنى قوغداش

ھۆكۈمەتلىرى سېلىنىشى كۆپەيتىپ، كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش، سۇغىرىش، توك چىقىرىش، ئادەم ۋە چارۋىنىڭ ئىچىملىك سۈيىنى ھەل قىلىش ۋە ئېكولوگىيىگە سۇ ئىشلىتىش سۇ قۇرۇلۇشلىرىنى كۈچەيتىشى كېرەك.

شورلىشىش، زەپلىشىش ئاپىتى يۈز بەرگەن ۋە ئاسان يۈز بېرىدىغان سۇغىرىش رايونلىرىدا سۇغىرىش، زەپ چىقىرىۋېتىش ئۇسۇلىنى ياخشىلاپ، يەر ئاستى سۇ ئورنىنى تىزگىنلەپ، تۇپراقنىڭ شورلىشىشى ۋە زەپلىشىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش كېرەك.

13 - ماددا ئاپتونوم رايون ئورۇن ۋە شەخسلەرنى مەبلەغ سېلىپ سۇ قۇرۇلۇشى قىلىشقا رىغبەتلەندۈرىدۇ. سۇ قۇرۇلۇشىنى قىلىش ۋە باشقۇرۇشتا كىم مەبلەغ سالما شۇ مەنپەئەتلىنىش پرىنسىپىنى يولغا قويىدۇ ھەمدە مەبلەغ سالغۇچىنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قانۇن بويىچە قوغدايدۇ.

سۇ ئېنېرگىيىسى، سۇ دائىرىسى قاتارلىق سۇ بايلىقىدىن ئېچىپ پايدىلىنىشتا، باشقۇرۇش ھوقۇقىغا ئىگە ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى سۇ بايلىقى يىرىك پىلانى ۋە كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش پىلانىغا بويۇنۇپ تۇرۇپ خېرىدار چاقىرىش، كىمئارتۇق سودىسى قىلىش، ۋېۋىسكا ئېسىپ سودا قىلىش قاتارلىق شەكىللەرنى قوللىنىپ، ئېچىش ھوقۇقى ئىگىسىنى بېكىتمە بولىدۇ، بۇنىڭدىن قىلىنغان كىرىم مالىيىگە تاپشۇرۇلىدۇ.

14 - ماددا سۇ باشلاش، يەر ئاستى سۈيىنى ئېچىش، سۇ توسۇش (يىغىش)، سۇ چىقىرىۋېتىش قۇرۇلۇشى ۋە سۇ بايلىقىدىن ئېچىپ پايدىلىنىدىغان باشقا قۇرۇلۇشلاردا، يۇقىرى - تۆۋەن ئېقىندىكىلەرنىڭ، ئوك - سول قىرغاقتىكىلەرنىڭ ۋە ئالاقىدار تەرەپلەرنىڭ مەنپەئىتىگە ئېتىبار بېرىش كېرەك.

ئوخشاش بولمىغان مەمۇرىي رايونلار ئوتتۇرىسىدىكى پاسىل دەريا، پاسىل ھالقىغان دەريالاردىكى سۇ بايلىقىدىن ئېچىپ پايدىلىنىدىغان قۇرۇلۇشلاردا، ئالاقىدار تەرەپلەر كېڭىشىپ بىرلىككە كەلمەي ھەمدە ئۆزلىرىگە ئورتاق بىر دەرىجە يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ئالاقىدار ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتىغا تەستىقلامى تۇرۇپ، ھەرقانداق بىر تەرەپنىڭ سۇ بايلىقىنى ئېچىپ پايدىلىنىش قۇرۇلۇشىنى ئۆز ئالدىغا قىلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

15 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى باشقۇرۇش تەۋەسىدىكى دەريا، كۆللەرنىڭ سۇ رولى رايونىنى تەڭ دەرىجىلىك مۇھىت ئاسراش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە ئايرىپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىش ھەمدە بىر دەرىجە يۇقىرى سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ۋە مۇھىت ئاسراش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقىغا ئىگە ئالدۇرۇشى كېرەك.

سۇنى رولىغا قاراپ سۇ مەنبە مۇھاپىزەت رايونى، سانائەت سۇ رايونى، يېزا ئىگىلىك سۇ رايونى، بېلىقچىلىق سۇ رايونى، مەنزىرە - ساياھەتچىلىك سۇ رايونى ۋە ئېكولوگىيە سۇ رايونلىرىغا ئايرىش كېرەك.

سۇ رولىنى رايونلارغا ئايرىش تەستىقلانغاندىن كېيىن، سۇ رولى رايونىنىڭ پاسىلىنى بېكىتىش ۋە بەلگە ئورنىتىش كېرەك.

سۇ بايلىقى ۋە سۇ دائىرىسىدىن ئېچىپ پايدىلىنىش ۋە سۇغا بۇلغىما چىقىرىش تەستىقلانغان سۇ رولىنى رايونلارغا ئايرىش تەلىپىگە ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك.

16 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى يەر ئاستى سۈيىدىن ئېچىپ پايدىلىنىشنى بىر تۇتاش پىلانلاشنى كۈچەيتىپ، يەر ئاستى سۈيىدىن مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىشنى ھەمدە ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە يەر ئاستى سۈيى ئارتۇق ئېچىلغان رايون ۋە ئېچىش مەنئى قىلىنغان رايوننى بېكىتىپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىپ ئېلان قىلىشى كېرەك.

ئالاقىدار يەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى يەر ئاستى سۈيى ئارتۇق ئېچىلغان رايوندا ئېچىش مىقدارىنى ئازايتىپ، ئېچىش بىلەن تولۇقلاشنى تەدرىجىي تەڭپۇڭلاشتۇرۇشى؛ يەر ئاستى سۈيىنى ئېچىش مەنئى قىلىنغان رايوندا يەر ئاستى سۈيىنى ئېچىش قۇرۇلۇشى قىلىشنى بەلگىلەنگەن مۆھلەتتە چەكلەپ، ئەسلىدىكى سۇ ئېلىش قۇرۇلۇشىنى توختىتىش لايىھىسى ۋە سۇ مەنبەسىنى ئالماشتۇرۇش لايىھىسىنى تۈزۈشى كېرەك.

17 - ماددا دەريا، كۆللەردە بۇلغىما چىقىرىش

ئاسراش پېرىنىك كەڭلىكى سىرتقى لىۋىدىن تېشىغا قاراپ ھېسابلىغاندا، يىللىق ئېقىن مىقدارى 100 مىليون كۇب مېتىردىن يۇقىرى بولغانلىرىنىڭ 20 — 50 مېتىرغىچە؛ يىللىق ئېقىن مىقدارى 100 مىليون كۇب مېتىردىن تۆۋەن بولغانلىرىنىڭ 15 — 30 مېتىرغىچە دائىرىدە بولىدۇ.

(3) سۇ ئامبىرى، توسا، كەلكۈن يولى، سۇ ئېلېكتىر ئىستانسىسى، ئۆستەك، سۇ تۈگۈنى قاتارلىق سۇ قۇرۇلۇش ئەسلىھىلىرىنى باشقۇرۇش ۋە قوغداش دائىرىسى ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى بىلەن زېمىن بايلىقى مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى تۈزگەن كونكرېت ئۆلچەم بويىچە بېكىتىلىدۇ.

دەريا، كۆل ۋە سۇ قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش ۋە قوغداش دائىرىسى، ئالاقىدار سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى ۋە سۇ قۇرۇلۇشىنى باشقۇرغۇچى ئورۇننىڭ تەكشۈرۈشى ھەمدە لايىھە قويۇشى بىلەن ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىنىدۇ.

21 - ماددا دەريا باشقۇرۇش دائىرىسىدە كۆۋرۈك، پرستان، توما ۋە دەريا توسىدىغان، دەريادىن ئۆتىدىغان، دەريادىن، قاشتىن تېشىپ ئۆتىدىغان ئىنشائاتلار، دەرياغا يېقىن ئىنشائاتلار، قۇرۇلما، دەريا ئاستى تۈرۈپىسى، كاپىلى قاتارلىق باشقا قۇرۇلۇشلار دۆلەت بەلگىلىگەن كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش ئۆلچىمى ۋە باشقا مۇناسىۋەتلىك تەلپەرگە ئۇيغۇن كېلىشى كېرەك. كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش قانۇنىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە باشقۇرۇش ھوقۇقىغا ئىگە سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتىنىڭ ماقۇللۇقى بىلەن، باشقا تەستىق رەسمىيىتىنى بېجىرىشكە بولىدۇ.

22 - ماددا دەريا، كۆل قاتارلىق سۇ دائىرىسىدىن پايدىلىنىپ ساياھەتچىلىك ۋە باقمىچىلىق تىجارەتلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشتا باشقۇرۇش ھوقۇقىغا ئىگە سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى بەلگىلىگەن دائىرىدە يولغا قويۇش ھەمدە تەدبىر قوللىنىپ كېرەكسىز سۇ، قاتتىق تاشلاندۇق قاتارلىق بۇلغىمىلارنى بىر تەرەپ قىلىپ، سۇ رولىنى رايونلارغا ئايرىش ۋە سۇ بايلىقىنى قوغداش تەلپىگە يەتكۈزۈپ، سۇ بۇلغىنىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشى كېرەك.

23 - ماددا دەريادىن شېغىل ئېلىشتا شېغىل ئېلىش ئىجازەتنامىسى تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى دەريادىكى كەلكۈن يولى ۋە مۇداپىئە قىرىنىڭ بىخەتەرلىك ئېھتىياجىغا ئاساسەن، دەريادىن شېغىل ئېلىش

ئېھتىياتى قويۇش، ئۆزگەرتىش ۋە كېڭەيتىشتە، باشقۇرۇش ھوقۇقىغا ئىگە سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئېلىش كېرەك، مۇھىت ئاسراش مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى شۇ قۇرۇلۇشنىڭ مۇھىت تەسىرى دوكلاتىنى تەستىقلايدۇ.

دەريا، كۆل قاتارلىق سۇ دائىرىسىگە قويۇپ بېرىلىدىغان كېرەكسىز سۇ، پاسكىنا سۇلار سۇ رولىنىڭ رايونلارغا ئايرىلىش تەلپى ۋە بەلگىلەنگەن قويۇپ بېرىش ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك. باشقۇرۇش ھوقۇقىغا ئىگە سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى ئۇنى كۆزىتىپ ئۆلچىشى ۋە نازارەت قىلىشى لازىم.

18 - ماددا ئىچىملىك سۇ مەنبەسىنى قوغداش رايونىدا بۇلغىسا چىقىرىش ئېھتىياتى قويۇش، سۇ بايلىقىنى قوغداشقا مۇناسىۋەتسىز قۇرۇلۇشلارنى قىلىش مەنئى قىلىنىدۇ، ئىچىملىك سۇ مەنبەسىنىڭ مىقدارىغا، سۈپىتىگە تەسىر يەتكۈزۈش ئېھتىمالى بولغان ساياھەتچىلىك، تەنتەربىيە، كۆڭۈل ئېچىشقا ئوخشاش باشقا پائالىيەتلەر بىلەن شۇغۇللىنىش مەنئى قىلىنىدۇ. بۇرۇن قويۇلغان بۇلغىسا چىقىرىش ئېھتىياتى ۋە تەلپەكە ئۇيغۇن كەلمىگەن مۇئەسسەسەلەرنى ئالاقىدار ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى سۈرۈك ئىچىدە چۆۋۈۋېتىشقا بۇيرۇشى كېرەك. ئىچىملىك سۇ مەنبەسى مۇھاپىزەت رايونىنى بېكىتىشتە ئوبلاستلىق، شەھەرلىك (ۋىلايەتلىك)، ناھىيىلىك (شەھەرلىك) خەلق ھۆكۈمىتى ئالاقىدار تارماقلىرىنى تەشكىللەپ لايىھە تۈزۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىپ، جەمئىيەتكە ئېلان قىلىدۇ.

19 - ماددا دەريا، كۆل، سۇ ئامبىرى ۋە ئۆستەڭگە ئەخەت قاتارلىق قاتتىق تاشلاندۇقلارنى تۈكۈش مەنئى قىلىنىدۇ.

20 - ماددا دەريا، كۆل ۋە سۇ قۇرۇلۇشىنى باشقۇرۇش ۋە قوغداش دائىرىسى تۆۋەندىكى بەلگىلىمە بويىچە بېكىتىلىدۇ:

(1) مۇداپىئە قىرى يوق دەريالارنى باشقۇرۇش دائىرىسى: قېشى بارلىرىنىڭ ئىككى قاش ئارىلىقىدىكى دائىرە؛ قېشى يوقلىرىنىڭ لايىھىدىكى كەلكۈن سۇ ئورنى ياكى تارىختىكى ئەڭ يۇقىرى كەلكۈن سۇ ئورنى ئىچىدىكى دائىرىسى؛

(2) مۇداپىئە قىرى بار دەريالارنى باشقۇرۇش دائىرىسى: ئىككى مۇداپىئە قىرى ئارىلىقىدىكى سۇ دائىرىسى، قۇملۇق، سايلىق (جۈملىدىن تېرىغىلى بولىدىغان يەر)، كەلكۈن ئاققۇزۇش رايونى، مۇداپىئە قىرى ۋە قىر ئاسراش يېرى. قىر

بىلەن سۇ ئىشلىتىشكە توغرا كەلسە، ئىلگىرىكى سۇ تەقسىمات لايىھىسىنى ئەسلىدىكى تەستىق تەرتىپى بويىچە تەكشۈشكە بولىدۇ.

رايون ھالقىغان دەريالارنىڭ سۇ تەقسىمات لايىھىسى بىلەن قۇرغاقچىلىق ئېغىر ئەھۋالدىكى سۇ تەكشۈش لايىھىسىنى ئۇلارغا ئورتاق بولغان بىر دەرىجە يۇقىرى سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ئالاقىدار ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى ئالاقىدار يەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن بىرلىكتە تۈزۈپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىدۇ.

26 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى تەستىقلانغان سۇ تەقسىمات لايىھىسى ۋە يىللىق مۆلچەرىي سۇ مىقدارىغا قاراپ، يىللىق سۇ تەقسىمات لايىھىسى ۋە تەكشۈش پىلانىنى تۈزۈپ، بىر تۇتاش تەقسىملەيدۇ ھەمدە سىناپ تەكشۈرىدۇ؛ سۇنى پىلاندىن ئارتۇق ئىشلەتكەنلەرنىڭ سۈيىنى ھەسسىلەپ تۇتۇپ قالىدۇ. سۇ ئىشلەتكۈچى ئالاقىدار ئورۇنلار ۋادىنىڭ يىللىق سۇ تەقسىمات لايىھىسى ۋە تەكشۈش پىلانىنى ئىجرا قىلىشى شەرت.

رايوننىڭ يىللىق سۇ تەقسىمات لايىھىسى ۋە تەكشۈش پىلانىنى ۋادىنىڭ سۇ تەقسىمات لايىھىسى ۋە تەكشۈش پىلانى بويىچە تۈزۈش كېرەك.

27 - ماددا دەريا، كۆللەر ياكى يەر ئاستىدىن بىۋاسىتە سۇ ئېلىپ ئىشلىتىدىغانلار (جۈملىدىن سۇ ئېلېكتر، ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىغا سۇ ئېلىپ ئىشلىتىدىغانلار) ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتىغا قانۇن بويىچە ئىلتىماس قىلىپ سۇ ئېلىش ئىجازىتى ئېلىشى ھەمدە سۇ بايلىقى ھەققى تاپشۇرۇشى كېرەك.

28 - ماددا قۇرۇلۇش قىلدۇرغۇچى ئورۇنلار-دىن يېڭى قۇرىدىغان، ئۆزگەرتىدىغان، كېڭەيتىدىغان قۇرۇلۇشلارغا سۇ ئېلىش ئىجازىتى ئېلىشىنى ئىلتىماس قىلغانلىرى سۇ بايلىقىنى دەلىللەش دوكلاتىنىمۇ تاپشۇرۇشى كېرەك.

29 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى سۇ تەمىنات - تەلەپ ئۆزگىرىشى، تېخنىكا تەرەققىياتى ۋە ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىيات سەۋىيىسىگە ئاساسەن، پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ ئوخشىمىغان مەزگىلدىكى سۇ تېجەش نىشانىنى بېكىتىپ، سۇ تېجەش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، سۇ تېجەش خىزمىتىگە بولغان

يىرىك پىلانىنى تۈزۈپ، شېغىل ئېلىش رايونى ۋە شېغىل ئېلىش مەنى قىلىنغان رايوننى ئايرىپ، شېغىل ئېلىش مەزگىلى، شېغىل ئېلىش مەنى قىلىنىدىغان مەزگىلنى بېكىتىشى ھەمدە ئېلان قىلىشى لازىم.

دەريا باشقۇرۇش دائىرىسىدە شېغىل، توپا، تاش ئېلىش ۋە ئالتۇن چايقاش ئىشلىرىدا يىرىك پىلانغا ئەمەل قىلىش ھەمدە باشقۇرۇش ھوقۇقىغا ئىگە سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتىغا قانۇن بويىچە ئىلتىماس قىلىپ ئىجازەت ئېلىش؛ باشقا تارماققا چېتىلىدىغانلىرىنى شۇ تارماق بىلەن قانۇن بويىچە بىرلىكتە بېجىرىش كېرەك.

IV باب

سۇ بايلىقىنى تەقسىملەش ۋە تېجەپ ئىشلىتىش

24 - ماددا ئاپتونوم رايوننىڭ تەرەققىيات - پىلان مەسئۇل تارمىقى ۋە سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ بايلىقىنى ماكرولۇق تەقسىملەشكە مەسئۇل بولىدۇ. ئاپتونوم رايوننىڭ ۋە ئوبلاست، شەھەر (ۋىلايەت) ھالقىغان سۇنىڭ ئوتتۇرا، ئۇزاق مۇددەتلىك تەمىنات - تەلەپ يىرىك پىلانىنى ئاپتونوم رايونلۇق سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە تۈزىدۇ، ئۇ ئاپتونوم رايونلۇق تەرەققىيات - پىلان مەسئۇل تارمىقى تەكشۈرۈپ تەستىقلانغاندىن كېيىن ئىجرا قىلىنىدۇ.

ئوبلاست، شەھەر (ۋىلايەت) ۋە ناھىيە (شەھەر) لەرنىڭ ئوتتۇرا، ئۇزاق مۇددەتلىك سۇ تەمىنات - تەلەپ يىرىك پىلانىنى شۇ جايدىكى سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى تەك دەرىجىلىك ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە بىر دەرىجە يۇقىرى ئوتتۇرا، ئۇزاق مۇددەتلىك تەمىنات - تەلەپ يىرىك پىلانى ۋە شۇ جاينىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا قاراپ تۈزىدۇ، ئۇ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەرەققىيات - پىلان مەسئۇل تارمىقى تەكشۈرۈپ تەستىقلانغاندىن كېيىن ئىجرا قىلىنىدۇ.

25 - ماددا ئېقىم مىقدارىنى تەكشۈش، يىغىش ۋە سۇ تەقسىملەشتە، ۋادا يىرىك پىلانى ۋە ئوتتۇرا، ئۇزاق مۇددەتلىك تەمىنات - تەلەپ يىرىك پىلانىغا ئاساسەن، سۇ تەقسىمات لايىھىسىنى ۋادىنى بىرلىك قىلىپ تۈزۈش كېرەك. سۇ تەقسىمات لايىھىسىدە ئېكولوگىيەگە سۇنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش لازىم. ئېكولوگىيىنى ياخشىلاش ئېھتىياجى

رەھبەرلىكى كۈچەيتىپ، سۇ تېجىلىدىغان يېزا ئىگىلىكى، سانائەت ۋە مۇلازىمەتچىلىكى راۋاجلاندۇرۇپ، سۇ تېجەيدىغان جەمئىيەت قۇرۇشى كېرەك.

30 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى تېجەپ سۇغىرىش تېخنىكىسىنى كېڭەيتىپ شۇ جاينىڭ شارائىتىغا قاراپ كېڭەيتىپ، ھازىرقى ئىنشااتلارنى تېزدىن سۇ تېجەيدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىشى كېرەك. سۇ ئىشلەتكۈچى ئورۇنلار ۋە شەخسلەر تېجەپ سۇغىرىش تېخنىكىسى ۋە سۇ تېجەپ ئۆستۈرۈش تېخنىكىسىنى پاقال قوللىنىپ، سۇ تېجىلىدىغان ئۈنۈملۈك يېزا ئىگىلىكى ۋە ئېكولوگىيەلىك يېزا ئىگىلىكىنى پاقال راۋاجلاندۇرۇشى لازىم.

سانائەت كارخانىلىرى سۇ تېجەش تېخنىكىسىنى ئۆزگەرتىشنى كۈچەيتىپ، قالاق ھۈنەر ۋە ئۈسكۈنىلەرنى شاللىۋېتىپ، سۇ سەرىپاتىنى تۆۋەنلىتىپ، سۇدىن تەكرار پايدىلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈشى كېرەك. سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى سۇ ئىشلەتكۈچى ئورۇنلارنى سۇ تەڭپۇڭلۇق سىنىقى قىلىشقا تەشكىللەپ، كارخانىنىڭ سۇ ئىشلىتىش سەۋىيىسىنى سىناپ تەكشۈرۈپ، كارخانىنىڭ سۇ تېجەش يوشۇرۇن كۈچىنى قېزىشى لازىم.

شەھەر جامائەت ئەسلىھەسى ۋە پۇقراۋى قۇرۇلۇشتا سۇ تېجەيدىغان سايمان ۋە ئۈسكۈنە ئىشلىتىش لازىم. شەھەردىكى خەلق ھۆكۈمەتلىرى تەدبىر قوللىنىپ، تازىلانغان يۇندا ئىشلىتىش چارسىنى يولغا قويۇپ، پاسكىنا سۇدىن قايتا پايدىلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈشى كېرەك.

31 - ماددا يېڭىدىن قۇرۇلىدىغان، ئۆزگەرتىلىدىغان، كېڭەيتىلىدىغان قۇرۇلۇشلاردىن سۇ ئېلىپ ئىشلىتىدىغانلىرىدا، سۇ تېجەش ئەسلىھەلىرىنى يۈرۈشلەشتۈرۈپ، سۇ تېجەش يېڭى تېخنىكىسى، يېڭى ئۈسكۈنىسى، يېڭى ھۈنەرى ۋە يېڭى مەھسۇلاتى ئىشلىتىش كېرەك. سۇ تېجەش ئەسلىھەلىرىنى قۇرۇلۇش بىلەن تەڭ لايىھىلەش، تەڭ ئورنىتىش ۋە تەڭ ئىشقا كىرىشتۈرۈش كېرەك.

32 - ماددا ئاپتونوم رايوننىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئالاقىدار مەسئۇل تارماقلار بىلەن بىرلىكتە ساھەلەرنىڭ سۇ ئىشلىتىش نورمىسىنى بېكىتىشى كېرەك. ئۇنى، سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىك مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ماقۇللىغاندىن كېيىن، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ئېلان قىلىدۇ.

ئورۇنلار ۋە شەخسلەرنىڭ سۇ ئىشلىتىش پىلانىنى نورمىسىغا قاراپ بېكىتىش كېرەك، نورمىدىن ياكى پىلاندىن

ئاشۇرۇپ سۇ ئىشلىتىلمە، باھا قوشۇپ ھەق ئېلىنىدۇ. 33 - ماددا سۇ ئىشلەتكۈچى ئورۇنلار ۋە

شەخسلەر بەلگىلىگەن ئۇيغۇن ئۆلچەش ئەسلىھەسى ئورنىتىشى ھەمدە ئۆلچەش ئەسلىھەسىنىڭ نورمال ئىشلىتىشكە كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك. ئۆلچەش ئەسلىھەسى يوق ياكى ئەسلىھەسىنىڭ ئىشلىشى نورمال بولمىغانلىرىنىڭ سۇ ئىشلىتىش مىقدارى سۇ ئىشلىتىش ئەسلىھەسىنىڭ لايىھىلەنگەن تەڭ چوڭ مىقدارى بويىچە ھېسابلاسا بولىدۇ.

34 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمەتلىرى سۇ بايلىقىنى تېجەش ۋە مۇھىت ئاسراشقا پايدىلىق سۇ باھا سىياسىتى تۈزۈشى كېرەك.

يېزا ئىگىلىك سۈيى شەھەرگە ۋە سانائەتكە بېرىلمە، سۇ باھاسىغا يېزا ئىگىلىكىدە سۇ تېجەش تولۇقلىمىسى قوشۇش، ئۇنى يېزا ئىگىلىكىدە سۇ تېجەشكە ئىشلىتىش كېرەك. كونكرېت بەلگىلىمىسىنى ئاپتونوم رايوننىڭ مالىيە، باھا ۋە سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى چىقىرىدۇ.

يېزا ئىگىلىك سۇ تەمىناتىدا، سۇنى ئائىلىلەرگىچە تەقسىملەش، ئائىلىلەرگىچە ئۆلچەش، كۆپ مېتىر بويىچە ھەق ئېلىش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ.

35 - ماددا سۇ قۇرۇلۇشىنىڭ سۈيىنى ئىشلىتىدىغانلار سۇ بەرگۈچى ئورۇنغا سۇ ھەققى تاپشۇرۇشى كېرەك. سۇ ھەققى تاپشۇرۇشنى سەۋەبسىز رەت قىلغان ۋە كېچىكتۈرگەنلەرنىڭ سۈيىنى سۇ بەرگۈچى ئورۇن توختاتسا بولىدۇ.

سۇ بەرگۈچى ئورۇن ئالدىدىن سۇ پۇلىنى قەرەللىك ئېلان قىلىشى كېرەك. ھەرقانداق تەشكىلات، ئورۇن ۋە شەخسنىڭ سۇ باھاسىغا قوشۇپ باشقا ھەرقانداق ھەق ئېلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

سۇ پۇلىنى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە، ئاساسلىقى سۇ قۇرۇلۇشىنى ئاسراش ۋە باشقۇرۇشقا ئىشلىتىش كېرەك. باشقا ئىشقا ئىشلىتىۋېلىشقا يول قويۇلمايدۇ.

۷ باب

قانۇنىي جاۋابكارلىق

36 - ماددا سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى باشقا ئالاقىدار تارماقلار شۇنىڭدەك سۇ قۇرۇلۇشىنى باشقۇرغۇچى ئورۇنلار ۋە ئۇلارنىڭ خادىملىرى تۆۋەندىكى

ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى چەكلەيدۇ، تازىلاشقا بۇيرۇيدۇ، قىلمىشى ئېغىر بولۇپ كەلگۈن ئاققۇزۇشقا توسقۇنلۇق قىلغانلارغا 10 مىڭ يۈەندىن يۇقىرى، 50 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويا بولىدۇ؛ سۇنى بۇلغىغانلارنى قانۇن بويىچە بىرتەرەپ قىلىش توغرىسىدا مۇھىت مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقىغا تەكلىپ بېرىدۇ.

39 - ماددا مۇشۇ چارىنىڭ 22 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، بەلگىلەنگەن سۇ دائىرىسى سىرتىدا ساياھەتچىلىك ۋە باقمىچىلىق قاتارلىق تىجارەت بىلەن شۇغۇللانغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى خىزمەت ھوقۇقى بويىچە سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ. سۈرۈك ئۆتۈمى تۈزەتسەنلەرگە 20 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويا بولىدۇ، سۇنى بۇلغىغانلارنى شۇ جايدىكى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇھىت مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى قانۇن بويىچە بىرتەرەپ قىلىدۇ.

40 - ماددا مۇشۇ چارىنىڭ 27 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، دەريا، كۆللەردە ئىجازەتسىز ئېغىز ئېچىپ، سۇ ناسوسى ئورنىتىپ ياكى ۋاقىتلىق ئەسلىمە ياساپ خالىغانچە سۇ ئالغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشىنى توختىتىش، ئوڭشاش تەدبىرى قوللىنىشقا بۇيرۇيدۇ، 20 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويا بولىدۇ.

41 - ماددا مۇشۇ چارىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، مەمۇرىي جازا بېرىشكە تېگىشلىك باشقا قىلمىشلارنى سادىر قىلغانلارغا «سۇ قانۇنى» ۋە ئالاقىدار قانۇن - نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە جازا بېرىلىدۇ.

VI باب

قوشۇمچە پرىنسىپ

42 - ماددا بۇ چارە 2004 - يىلى 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلما، بىۋاسىتە جاۋابكار مەسئۇل خادىم ۋە باشقا جاۋابكارلارغا مەمۇرىي چارە كۆرۈلىدۇ؛ قىلمىشى ئېغىر بولۇپ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەر قانۇن بويىچە جىنايى جاۋابكارلىققا تارتىلىدۇ؛

(1) قانۇندا بەلگىلەنگەن شەرتكە توشمايدىغان ئورۇنلارغا ۋە شەخسلەرگە ئىجازەتنامە بېرىش، تەكشۈرۈپ قوشۇلۇش پىكرى يېزىش ياكى ئۇنى تەستىقلاش؛

(2) سۇ بايلىقى ھەققى قاتارلىق ھەقلەرنى ئېلىشتا بەلگىلىمىگە ئەمەل قىلماسلىق؛

(3) بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ بوز يەر ئېچىش مەنىسى قىلىنغان رايوندا بوز يەر ئېچىشنى تەستىقلاش؛

(4) سۇ تەقسىملىشتە تەقسىمات لايىھىسىگە ئەمەل قىلماسلىق ياكى بەلگىلىمىگە خىلاپ ئېچىلغان بوز يەرگە سۇ بېرىش؛

(5) نازارەت قىلىش خىزمەت مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلماسلىق ياكى بايقىغان قانۇنغا خىلاپ قىلمىشنى بىرتەرەپ قىلماسلىق؛

(6) خىزمەت ھوقۇقىدىن كەلمە - كەلمەس پايدىلىنىش، نەپسانىيەتچىلىك قىلىشتەك باشقا قىلمىشلار.

37 - ماددا مۇشۇ چارىنىڭ 17 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، پاسكىنا سۇ، كېرەكسىز سۇ چىقارغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشىنى توختىتىشقا بۇيرۇيدۇ؛ سۈرۈك ئۆتۈمى تۈزەتسەنلەرنى شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقى بىلەن بۇلغىما چىقىرىش ئېغىزىنى چۆۋۈۋېتىشكە بۇيرۇيدۇ؛ سۈرۈك ئىچىدە چۆۋۈۋېتىمە مەجبۇرىي چۆۋۈۋېتىدۇ، چۆۋۈۋېتىش خىراجىتىنى قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان جاۋابكار ئۈستىگە ئالىدۇ.

پاسكىنا سۇ، كېرەكسىز سۇ چىقىرىپ مۇھىتنى بۇلغىغانلارغا سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ياكى ۋادا باشقۇرۇش ئاپپاراتى شۇ جايدىكى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى مۇھىت مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقىنىڭ تەستىقىنى ئېلىپ قانۇن بويىچە جازا بېرىدۇ.

38 - ماددا مۇشۇ چارىنىڭ 19 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، دەريا، كۆل، سۇ ئامبىرى، ئۆستەڭگە ئەخەت تۆككەنلەرنى سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى

ئالاھىدە ماقالىلەر

ھەممە بىر نىيەتتە «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش

2003 - يىلى شىنجاڭدا ئېلىپ بېرىلغان
«سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشقا
داۋىر چوڭ ئىشلار

4 - ئاينىڭ 11 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى
«سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتى
يىغىنى ئېچىپ، «سارس» نى نازارەت قىلىش خىزمىتىنى
كۈچەيتىشنى، ئۈنۈپرسال تەدبىر قوللىنىپ، ئومۇملاشتۇرۇپ
ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش خىزمىتىنى ئەتراپلىق، كۆپ
قاتلاملىق، نۇقتىلىق قانات يايدۇرۇشنى تەلەپ قىلدى.

4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى سەھىيە نازارىتى شۇ ئار
خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ھاۋالىسى بىلەن 1 - قېتىم ئاخبارات
ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، شىنجاڭنىڭ «سارس» نىڭ
ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش توغرىسىدىكى خىزمەتلىرىنىڭ
ئىلگىرىلەش ئەھۋالىنى ئېلان قىلدى. سەھىيە نازارىتىنىڭ
مۇئاۋىن نازىرى، شۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە
ئۇنى داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى
ۋەلىك شۇغۇ شىنجاڭدا «سارس» كېسىلى توغرىسىدا مەلۇمات
يوق دېدى.

4 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى
ئۇقتۇرۇش تارقىتىپ، جايلاردىن ۋە سەھىيە، قاتناش،
تۆمۈريول، خەلق ئاۋىئاتسىيە تارماقلىرى (ئورۇنلىرى)
دىن تەدبىر قوللىنىپ، «سارس» نىڭ قاتناش قوراللىرى
ئارقىلىق تارقىلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى تەلەپ قىلدى.

4 - ئاينىڭ 17 - كۈنى سەھىيە نازارىتى «ئاپتونوم
رايوننىڭ يۇقۇملۇق سارس كېسىلىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى
داۋالاشنىڭ دەسلەپكى لايىھىسى» نى ئېلان قىلدى ھەندە
شۇ ئار كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى تىزگىنلەش
مەركىزىگە قاراشلىق يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسىنى
«سارس» كېسىلىنى مەركەزلەشتۈرۈپ داۋالايدىغان دوختۇرخانا
قىلىپ بېكىتتى.

4 - ئاينىڭ 19 - كۈنى شۇ ئار پارتكوم، خەلق

ھۆكۈمىتى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش
خىزمىتى بويىچە تېلېۋىزىيە تېلېفون يىغىنى ئاچتى. شۇ ئار
پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى
ئىسمائىل تىلىۋالدى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى
داۋالاش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى.

4 - ئاينىڭ 21 - كۈنى سەھىيە نازارىتى ئاخبارات ئېلان
قىلىش يىغىنى ئېچىپ، شىنجاڭدا «سارس» بىلەن يۇقۇملانغان
بىر گۇمانلىق ئادەمنىڭ بايقالغانلىقىنى ئېلان قىلدى. 20 -
كۈنى بېيجىڭدىن ئايروپىلان بىلەن ئۈرۈمچىگە كەلگەن
بېيجىڭدىكى مەلۇم ئۈنۈپرسىتىپتىنىڭ بىر ئوقۇغۇچىسىنى
شىنجاڭدىكى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش
مۇتەخەسسسىلىرى «سارس» كېسىلى بار دەپ گۇمانلاندى.

بىمار ۋە ئۇنىڭ بىلەن زىچ ئالاقىدە بولغانلار ئايرىۋېتىلدى.
4 - ئاينىڭ 21 - كۈنى شۇ ئار دورا نازارەت قىلىش-
باشقۇرۇش ئىدارىسى، سودا - سانائەتنى مەمۇرىي باشقۇرۇش
ئىدارىسى، پىلان كومىتېتى بىرلىكتە ھەرىكەتلىنىپ،
«سارس» نى يوقىتىشقا ئىشلىتىلىدىغان دورىلارنىڭ باھاسىنى
يامان نىيەتتە ئۆستۈرۈپ بازارنى قالايسىقانا ئاشتۇرۇش
قىلىشىنى تەرتىپكە سالدى.

4 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شۇ ئار سەھىيە نازارىتى
«سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش توغرىسىدا ئاخبارات ئېلان
قىلىش يىغىنى ئېچىپ، ئورۇنلارنىڭ ھۇشيارلىقىنى
ئۆستۈرۈپ، ئالدىنى ئېلىش، داۋالاش خىزمىتىنى يۈكسەك
مەسئۇلىيەتچانلىق بىلەن ياخشى ئىشلەشنى سەمگە سالدى.
شۇنىڭ بىلەن بىللە شىنجاڭدىكى ھەرقايسى جايلارنىڭ «سارس»
توغرىسىدىكى دىجورنىلىق تېلېفون نومۇرلىرىنى ئېلان قىلدى.

4 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شۇ ئار پارتكوم، خەلق
ھۆكۈمىتى شۇ ئار سارسنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى
داۋالاش خىزمىتى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇشنى،
رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقلىقىنى شۇ ئار
پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى
ئىسمائىل تىلىۋالدى ئېلىشنى قارار قىلدى.

4 - ئاينىڭ 22 - كۈنى شۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى
ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى تۇنجى قېتىم
يىغىن ئاچتى. يىغىندا ھەممە بىر نىيەتكە كېلىپ، «سارس»
نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش جېھىنى ياخشى

ئىسمائىل تىلىۋالدى «شىنجاڭ گېزىتى» دە «بىر نىچەتتە ھەمكارلىشىپ، ئىلمىي تاقابىل تۇرۇپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشتىن ئىبارەت بۇ قاتتىق جەڭدە قەتئىي غەلبە قىلالى» دېگەن تېمىدا ماقالە ئېلان قىلدى.

5 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرىدىن ئىسمائىل تىلىۋالدى، خۇ جىياپەنلەر «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈشى ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

5 - ئاينىڭ 3 - كۈنى شىنجاڭدا گۇمانلىق «سارس» كېسىلى بىمارىدىن يەنە بىرى كۆپەيدى. ھازىرغىچە شىنجاڭدا 3 گۇمانىي «سارس» كېسىلى بايقالدى، 2 سى گۇماندىن ساقىت قىلىندى.

5 - ئاينىڭ 4 - كۈنى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن ش ئۇ ئا ر پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ يىغىنىنى ئېچىپ، ش ئۇ ئا ر «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ يېقىنقى مەزگىللىك «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى ھەمدە 5 تۈرلۈك تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويدى.

2003 - يىلى شىنجاڭدا «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە داۋالاش مەزگىلىدە شىنجاڭ چېگرىدىن كىرگۈزۈلگەن - چىقىرىلغان نەرسىلەرنى تەكشۈرۈش - كاراتىن قىلىش ئىدارىسى كىرگەن - چىققان يولۇچىلارنىڭ بەدەن تېمپېراتۇرىسىنى ئۆلچەمەكتە.

چاڭ يۇخۇي فوتوسى
5 - ئاينىڭ 5 - كۈنى شىنجاڭ بېيجىڭغا 100 مىڭ دانە ماسكىنى جىددىي ياردەم قىلدى. تۇنجى تۈركۈمدىكى 45 مىڭى بېيجىڭغا يېتىپ باردى.
5 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئاچتى. يىغىندا بىر قولىدا

قىلىش تەكىتلەندى.
4 - ئاينىڭ 24 - كۈنى گوۋۇيۈەننىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشنى نازارەت قىلىش گۇرۇپپىسى ئاپتونوم رايونىنىڭ ۋە بىڭتۇەننىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش توغرىسىدىكى خىزمەت ئەھۋالىدىن بەرگەن دوكلاتىنى ئاڭلىدى.

4 - ئاينىڭ 26 - كۈنى ئاپتونوم رايون رەھبىرىي كادىرلار يىغىنى ئاچتى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن كىرىش ئېغىزلىرىنى چىڭ ئىگىلەپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشقا ئىستېھكامغا ھۇجۇم قىلىش جېڭىنى ياخشى قىلىشنى تەكىتلەيدى.

4 - ئاينىڭ 26 - كۈنى سەھىيە نازارىتى ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، شىنجاڭدا ھازىرغىچە «سارس» كېسىلىگە دائىر بىرمۇ ئېنىق دەئاگنوز قويۇلغانلىقىنى ئېلان قىلدى.

4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى تۆمۈريول، خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنى تەكشۈردى.

4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ئاپتونوم رايون ش ئۇ ئا ر كېسەللىكنى كونترول قىلىش مەركىزىگە قاراشلىق يۇقۇملۇق كېسەللىك دوختۇرخانىسى، ش ئۇ ئا ر ئۆپكە كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى، شىنجاڭ كۆمۈرگان دوختۇرخانىسىنى «سارس» نى داۋالايدىغان دوختۇرخانا قىلىپ بېكىتتى، شۇنىڭ بىلەن بىللە 3 ئورۇننى گۇمانلىق «سارس» كېسىلىنى كۆزىتىش ئورنى قىلىپ بېكىتتى.

4 - ئاينىڭ 27 - كۈنى شىنجاڭدا يەنە بىر گۇمانلىق بىمار مەلۇم قىلىندى.

4 - ئاينىڭ 28 - كۈنى دۆلەت شىنجاڭغا «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشقا ئاجرىتىپ بەرگەن 10 مىليون يۈەن مەخسۇس مەبلەغ نەقلەشتى.

4 - ئاينىڭ 29 - كۈنى ئاپتونوم رايون ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك پارتكوم شۇجىلىرى يىغىنى ئېچىپ، ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى.

4 - ئاينىڭ 29 - كۈنى شىنجاڭدا «سارس» كېسىلى دەپ گۇمان قىلىنغان تۇنجى بىمار دوختۇرخانىدىن چىقىپ ئۆيىگە قايتتى. ئۈرۈمچى شەھىرىدە تور بېيىش شەكلىدىكى سالامەتلىك تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلدى.

4 - ئاينىڭ 30 - كۈنى شىنجاڭ ھەربىي رايونىدىن تاللانغان 34 دوختۇر، سېسترا «سارس» قا تاقابىل تۇرۇشقا ياردەملىشىش ئۈچۈن بېيجىڭغا يۈرۈپ كەتتى.

5 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى

«تولۇنشا» راۋىقى توپ سېتىش بازىرىنىڭ 47 - نومۇرلۇق دۇكىنى،
5 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شۇ ئار پارىكوم شۇ ئار خەلق
قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، شۇ ئار سىياسىي
كېڭەشنىڭ ئۆلكە دەرىجىلىك رەھبەرلىرىنى ۋىلايەت،
ئوبلاست، شەھەرلەرگە بېرىپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش
خىزمىتىنى نازارەت قىلىشقا تەشكىللىدى.

5 - ئاينىڭ 15 - كۈنى شىنجاڭدا ئالىي مەكتەپكە
ئىمتىھان بېرىش مەزگىلىدە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە
ئۇنىڭغا جىددىي تاقابىل تۇرۇشنىڭ دەسلەپكى لايىھىسى تۈزۈپ
چىقىلدى.

5 - ئاينىڭ 20 - كۈنى شۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى
ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى شىنجاڭ
كۆمۈركان باش دوختۇرخانىسىنى ئەمدى «سارس» نى
داۋالايدىغان نۇقتىلىق دوختۇرخانا قىلماسلىقىنى، يېڭىدىن
قۇرۇلغان ئۈرۈمچى شىمالىي شەھەر ئەتراپى رايونى
دوختۇرخانىسى «سارس» بىمارلىرىنى قوبۇل قىلىپ داۋالاش
ئىقتىدارىنى بېجىرىدىغانلىقىنى قارار قىلدى. شىمالىي شەھەر
ئەتراپى رايونى دوختۇرخانىسى مۆلچەر بويىچە 6 - ئاينىڭ
ئوتتۇرىلىرىدا پۈتدۇ، ئۇنىڭغا 120 بىمار مىغىدۇ.

5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى شۇ ئار پارىكومنىڭ مۇئاۋىن
شۈجىسى، شۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى
داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى خۇ
جىيەن ئاپتونوم رايوندىكى ئاخبارات ۋاسىتىلىرى
مۇخبىرلىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا، بوششىپ
كېتىش كەيپىياتىنى تۈگىتىپ، ئىلمىي ھالدا «سارس» نىڭ
ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش لازىم دەپ كۆرسەتتى.

5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى شىنجاڭدا گۇمانىي «سارس»
كېسىلى بىماردىن بىرى بايقالدى، ئۇ ھازىر قۇتۇبى ناھىيىلىك
دوختۇرخانىدا داۋالنىۋاتىدۇ.

5 - ئاينىڭ 23 - كۈنى شۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى
ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىنىڭ 4 -
قېتىملىق يىغىنى ئېچىلدى. يىغىندا مەملىكەت بويىچە
كېسەللىك ئەھۋالى مەۋجۇتلا بولىدىكەن، ھەرگىز ئالدىنى
ئېلىش، داۋالاشنى بوشاشتۇرۇپ قويماي، داۋاملىق كۆرەش
قىلىشىمىز، يۇقۇم مەنبەسىنى قەتئىي ئۈزۈپ تاشلىشىمىز
كېرەك دەپ ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

5 - ئاينىڭ 27 - كۈنى شۇ ئار خەلق ھۆكۈمىتى
قىسمەن مەمۇرىي، كەسپىي ھەق تۈرلىرىنى ئەمەلدىن
قالدۇرۇش ياكى ۋاقتىنچە ئالماسلىقىنى ھەمدە «سارس» نىڭ
تەسىرىگە كۆپرەك ئۇچرىغان ئاشخانا، مېھمانساراي،
ساياھەتچىلىك، كۆڭۈل ئېچىش كەسپلىرى ۋە تاشقى
ئىقتىساد - سودا كارخانىسى، ئاۋىئاتسىيە، تۆمۈريول،

«سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىنى تۇتۇش، بىر قولىدا
ئەرەققىياتىنى تۇتۇش تەكىتلىدى.

5 - ئاينىڭ 6 - كۈنى شىنجاڭدىكى 3 گۇمانىي «سارس»
كېسىلى بىمارى گۇماندىن ساقىت قىلىندى.

5 - ئاينىڭ 6 - كۈنى ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى
ئىسمائىل ئىلىۋالدى شىنجاڭنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق
رايونلىرىدا «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش
خىزمىتى تېلېۋىزىيە تېلېفون يىغىنىدا ئالدىنى ئېلىشنى چەك
تۇتۇپ، سارسنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرىغا
تارقىلىپ كېتىشىنى توسۇشنى تەكىتلىدى، شۇ ئار
پارىكومنىڭ مۇئاۋىن شۈجىسى خۇ جىيەن ئانا - ئانىلارنىڭ
ئىچكى ئۆلكىلەرگە بېرىپ ئوقۇۋاتقان بالىلىرىنى شىنجاڭغا
قايتۇرۇپ كەلمەسلىكىنى تەلەپ قىلدى.

5 - ئاينىڭ 9 - كۈنى شىنجاڭنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى
ئالدىغان دورا ۋە ئالاقىدار تاۋار مەنبەسى تولۇقلاندى،
باھاسى، توشۇش مۇقىم بولدى.

5 - ئاينىڭ 10 - كۈنى شۇ ئار پارىكومنىڭ مۇئاۋىن
شۈجىسى خۇ جىيەن شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ
مەخسۇس زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا، شىنجاڭنىڭ «سارس» نىڭ
ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتى ئۈستىدە توختالدى.

5 - ئاينىڭ 11 - كۈنى شۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى
ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى 3-
قېتىم يىغىن ئېچىپ، ئەزا ئورۇنلارنىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى
ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنىڭ ئىلگىرىلەش ئەھۋالى
توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى ھەمدە «سارس» نىڭ ئالدىنى
ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى
مۇھىم نۇقتىسىنى ئورۇنلاشتۇردى.

5 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ۋاڭ لېجۈن بايىنغولىن
ئوبلاستىدىكى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئالدىغان ۋە ئۇنى
داۋالايدىغان نۇقتىلىق دوختۇرخانىنى كۆزدىن كەچۈرگەندە،
«سارس» نىڭ يېزا - قىشلاقلارغا تارقىلىپ كېتىش يوللىرىنى
قەتئىي ئۈزۈۋېتىشنى تەكىتلىدى.

5 - ئاينىڭ 13 - كۈنى خۇ جىيەن ئالاھىتەن قۇمۇل
شىڭشىيادىكى دېزىنفېكسىيە قىلىش - تەكشۈرۈش پونكىتىغا
مەخسۇس بېرىپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئالدىغان
خادىملاردىن قىزغىن ھال سورىدى.

5 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرى «سارس»
باھانىسىدە بېيىغان 4 ئورۇنغا ئېغىر جەرىمانە قويدى. ئۇلار
شىنجاڭ «ياخشى ماكان» تاللا بازىرى چەكلىك شىركىتىنىڭ
«ياشلار» يولى ماگىزىنى، شىنجاڭ «يۇجتال» تىببىي دورا
پارچە سېتىش زەنجىرىسىمان چەكلىك شىركىتىنىڭ 2 - شۆبە
دۇكىنى، «گو تەي» دورىخانىسىنىڭ «قىزىلتاغ» دۇكىنى،

قارارلىق قۇرۇلۇشنىڭ ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 81 مىڭ 400 كۋادرات مېتىر، ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 10 مىڭ 808 كۋادرات مېتىر، تەخىمىن چوت بويىچە سېلىنىدىغان مەبلەغ 26 مىليون 860 مىڭ يۈەن. كېسەل رايونىنىڭ قۇرۇلۇش كۆلىمى 6009 كۋادرات مېتىر بولۇپ، 120 كارىۋات قويۇلغان، جىددىي ئەھۋال كۆرۈلگەندە 228 كارىۋات سىغدۇرغىلى بولىدۇ.

6 - ئاينىڭ 27 - كۈنى شىنجاڭ ھەربىي رايونى كاتتا يىغىن ئېچىپ، بېيجىڭغا «سارس» قا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن بېرىپ شەرەپ قۇچۇپ قايتىپ كەلگەن داۋالاش ئەترىتىنى كۈتۈۋالدى.

6 - ئاينىڭ 28 - كۈنى شۇ ئۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى 6 - قېتىم يىغىن ئاچتى. يىغىندا، مەملىكەت بويىچە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشقا باسقۇچ خاراكتېرلىك غەلبە قولغا كەلگەن ھازىرقى ئەھۋالدا، ئىدىيەدە بوشىشىپ كەتمەسلىك، رەھبەرلىك ئاجىزلىشىپ كەتمەسلىكىنى ھەقىقىي ئىشقا ئاشۇرۇپ، قانۇن بويىچە، ئىلمىي، قېلىپلاشقان، تەرتىپلىك بولغان ئۇزاق مۇددەتكىچە كۈچكە ئىگە مېخانىزم ئورنىتىپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتىنى جىددىي ئەھۋالدىن دائىمىي ھالەتكە ئۆزگەرتىشى ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

6 - ئاينىڭ 28 - كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونى يامالىق تېغى مەھەللە باشقارمىسى جەنۇبىي پويىز ئىستانسىسى مەھەللە پارتىيە ياچېيىكىسى، شىخەنزە ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تىببىي ئىنستىتۇتى قارىمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا پارتكومى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى پارتىيە باش ياچېيىكىسى مەملىكەت بويىچە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشتىكى ئىلغار ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتى دېگەن نامغا؛ ياك شۇخۇڭ (شۇ ئۇ ئار خەلق دوختۇرخانىسى نەپەس يولى كېسەللىكلىرى بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى، كاندىدات مۇدىر ۋىراج)، ئابدۇرېھىم ئۆمەر (قۇمۇل ۋىلايەتلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى يەرلىك كېسەللىكلەر بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، ۋاڭ شىۋىشياڭ بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 13 - شى «قىزىل يۇلتۇز» دوختۇرخانىسى قۇتقۇزۇش بۆلۈمىنىڭ مەسئۇل ۋىراجى) مەملىكەتلىك «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىدىكى مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى دېگەن نامغا ئېرىشىپ، مەركىزىي كومىتېت تەشكىلات بۆلۈمى تەرىپىدىن تەقدىرلەندى.

6 - ئاينىڭ 30 - كۈنى گۇۋۇيۈەننىڭ «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاشنى نازارەت قىلىش گۇرۇپپىسى شىنجاڭغا كېلىپ، «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنى تەكشۈردى.

تاشيوللاردا يولۇچى، يۈك توشۇش كەسىپلىرى قاتارلىقلاردىن ئېلىنىدىغان مەمۇرىي، كەسپىي ھەقلەرنى ۋاقتىنچە كېمەيتىش، كەچۈرۈم قىلىشنى قارار قىلغانلىقى توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش تارقىتىلدى.

5 - ئاينىڭ 27 - كۈنى سانجىدىكى مەلۇم بىر مەكتەپنىڭ ئوقۇغۇچىسىغا گۇمانىي «سارس» كېسىلى دەپ دىئاگنوز قويۇلدى. ھازىرغىچە شىنجاڭدا گۇمانىي «سارس» كېسىلىدىن 5 ى بايقالدى، بۇنىڭ 3 ىدىن گۇمان ساقىت قىلىندى. ھەقىقىي «سارس» كېسىلى دەپ دىئاگنوز قويۇلغىنى يوق. 5 - ئاينىڭ 30 - كۈنى سەھىيە نازارىتى شىنجاڭدىكى 5 - گۇمانىي «سارس» كېسىلى بىمارىنىڭ داۋالاش ئۈنۈم بەرمەي، 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى سائەت 20 دىن 25 مىنۇت ئۆتكەندە ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئۇقتۇردى. 5 - ئاينىڭ 29 - كۈنى سەھىيە مىنىستىرلىكى 3 نەپەر مۇتەخەسسسىنى بىمارنى تەكشۈرۈشكە ۋە قايتا دىئاگنوز قويۇشقا ئەۋەتتى. مۇتەخەسسسلەر ئۆلگۈچى سەھىيە مىنىستىرلىكىنىڭ يۇقۇملۇق گۇمانىي «سارس» كېسىلىگە دىئاگنوز قويۇش ئۆلچىمىگە مۇۋاپىق كېلىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۆلگۈچىسى گۇمانىي يۇقۇملۇق «سارس» كېسىلى بىلەن ئۆلگەن دەپ بېكىتىشكە بولىدۇ دەپ قارىدى.

6 - ئاينىڭ 2 - كۈنى شىنجاڭدا 4 - گۇمانىي «سارس» كېسىلى بىمارى گۇماندىن ساقىت قىلىندى. شۇ ۋاقىتقىچە، شىنجاڭدا گۇمانىي «سارس» كېسىلى بىمارىدىن 5 ى بايقىلىپ، 4 ى گۇماندىن ساقىت قىلىندى، بىرى ئۆلۈپ كەتتى. ھەقىقەتەن «سارس» دەپ دىئاگنوز قويۇلغىنى يوق. 6 - ئاينىڭ 3 - كۈنى شۇ ئۇ ئار «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى 5 - قېتىم يىغىن ئاچتى. يىغىندا «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ، نورمال ئىشلەپچىقىرىش - تۇرمۇش تەرتىپىنى ساقلاش كۆرسىتىلدى. 6 - ئاينىڭ 5 - كۈنى شۇ ئۇ ئار خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىشنىڭ 1 - سېپىدە سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش، داۋالاش - كۈتۈش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان خادىملارغا ھال سوراش خېتى ئېلان قىلىپ، ئۇلارنىڭ غەيرەت ئۈستىگە غەيرەت قىلىپ، خىزمەت ئورنىدا چىڭ تۇرۇپ، قاتتىق جەڭدە غەلبە قىلىشىغا ئىلھام بەردى.

6 - ئاينىڭ 8 - كۈنى شىنجاڭدىكى تۇنجى يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئالدىغان ۋە ئۇنى داۋالايدىغان دوختۇرخانا — ئۈرۈمچى شىمالىي شەھەر ئەتراپى رايونى دوختۇرخانىسى پۈتتى. دوختۇرخانىنىڭ ئومۇمىي پىلاندىكى ئىگىلىگەن يەر كۆلىمى 270 مىڭ كۋادرات مېتىر، 1 -

پارتىيە ياپپىكىسى، قىزىلىق ئوبلاستلىق سەھىيە ئىدارىسى پارتگۇرۇپپىسى، قاشلىق ناھىيىلىك خەلق دوختۇرخانىسى پارتىيە باش ياپپىكىسى، نىيە ناھىيىلىك پارتكوم، ش ئۇ ئا ر پوچتا ئىدارىسى ئۈرۈمچى پوچتا رايونى مەركىزىي ئىدارىسى پويىزدا يالاپ توشۇش بۆلۈمى پارتىيە ياپپىكىسى، ش ئۇ ئا ر ئاياللار تۈرمىسى پارتكومى، شىنجاڭ بىناكارلىق (گۇرۇھى) چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى پارتكومى، شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى گۇرۇھى «جۇڭتەي» خىمىيە چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى پارتكومى، مائارىپ نازارىتى ئاساسىي مائارىپ باشقارمىسى پارتىيە ياپپىكىسى، شىنجاڭ ئۈنۋېرسىتېتى ئارقا سەپ مۇلازىمىتى گۇرۇھى پارتىيە باش ياپپىكىسى، شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك ئۈنۋېرسىتېتى پارتكومى، شىنجاڭ «كېپىنەك شاھى» ئىلىمە توقۇلما چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى پارتكومى، ش ئۇ ئا ر ماشىنا - ئېلېكتر ساھەسى ئىشخانىسى ئورگىنى 1 - پارتىيە ياپپىكىسى، ش ئۇ ئا ر خەلق دوختۇرخانىسى پارتكومى، شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۈنۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا پارتكومى، ش ئۇ ئا ر كېسەللىكلەر مۇداپىئەلىنىش - كونترول قىلىش مەركىزى پارتكومى، ش ئۇ ئا ر ئۆپكە كېسەللىكلىرى دوختۇرخانىسى پارتكومى، شىنجاڭ كۆمۈركان باش دوختۇرخانىسى پارتكومى، ش ئۇ ئا ر كېسەللىكلەر مۇداپىئەلىنىش كونترول قىلىش مەركىزى قارمىقىدىكى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى پارتىيە باش ياپپىكىسى، شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسى ئاخبارات پىلانلاش بىرلەشمە پارتىيە ياپپىكىسى، ج خ نازارىتى قاتناش ساقتىلىرى باش ئەترىتى ئالىي تاشيول تارماق ئەترىتى داۋانچىڭ چوڭ ئەترىتى پارتىيە ياپپىكىسى، قاتناش نازارىتى يول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتكومى، ش ئۇ ئا ر سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىك ئىدارىسى ئۆلچەم سىناش تەتقىقات ئورنى پارتىيە ياپپىكىسى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى تەڭرىتاغ رايونلۇق شۆبە ئىدارىسى پارتگۇرۇپپىسى، قۇتۇبى ناھىيىلىك پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى پارتىيە ياپپىكىسى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى سەھىيە - تىببىي داۋالاش سۇغۇرتا باشقۇرۇش مەركىزى پارتكومى، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى يولۇچى ترانسپورت شىركىتى پارتكومى، خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى غۇلجا ئايرودرومى پارتىيە ياپپىكىسى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى 23 - دوختۇرخانىسى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر بۆلۈمى پارتىيە ياپپىكىسى، قوراللىق ساغچى شىنجاڭ باش ئەترىتى دوختۇرخانىسى يالۇغ بۆلۈمى پارتىيە ياپپىكىسى، شىخەنزە ئۈنۋېرسىتېتى تىببىي ئىنستىتۇتى قارمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا پارتكومى، بىخۇنەن يېزا ئىگىلىك 2 - شى

6 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ش ئۇ ئا ر پارتكوم «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىدىكى 50 ئىلغار پارتىيە ئەشكىلاتى ۋە 100 مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسىنى تەقدىرلەشنى قارار قىلدى (ئىسپىلىك ئاخىرىدا قوشۇمچە قىلىندى).

6 - ئاينىڭ 30 - كۈنى ئاپتونوم رايون «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىدىكى ئىلغار پارتىيە ئەشكىلاتى ۋە مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرىنى تەقدىرلەش تېلېۋىزىيە، تېلېفون يىغىنى ئاچتى، يىغىنغا ۋاڭ لېچۈن قاتناشتى، ئىسپاتلىق تىلۋالدى سۆز قىلدى. يىغىندا ئىلى ئوبلاستلىق «دوستلۇق» دوختۇرخانىسىنىڭ ئامبۇلاتورىيە پارتىيە ياپپىكىسى قاتارلىق 50 ئىلغار پارتىيە ئەشكىلاتى ۋە جاڭ خۇي قاتارلىق 100 مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى تەقدىرلەندى.

قوشۇمچە 1

ئاپتونوم رايون بويىچە «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش خىزمىتىدىكى ئىلغار پارتىيە ئەشكىلاتلىرى (50)

ئىلى «دوستلۇق» دوختۇرخانىسى ئامبۇلاتورىيىسى پارتىيە ياپپىكىسى، تولى ناھىيىسى تېمىر تام بازىرى «سارس» نىڭ ئالدىنى ئېلىش بويىچە تەكشۈرۈش - كۆزىتىش پونكىتى ۋاقىتلىق پارتىيە ياپپىكىسى، ئالتاي ۋىلايەتلىك خەلق دوختۇرخانىسى پارتكومى، بورتالا شەھەرلىك سەھىيە ئىدارىسى پارتىيە باش ياپپىكىسى، قاراماي شەھەرلىك مەركىزىي دوختۇرخانا قۇتقۇزۇش مەركىزى پارتىيە ياپپىكىسى، سانجى ئوبلاستلىق ترانسپورت باشقۇرۇش باش پونكىتى پارتىيە باش ياپپىكىسى، سانجى شەھەرلىك خەلق دوختۇرخانىسى پارتىيە باش ياپپىكىسى، ئۈرۈمچى شەھىرى سايباغ رايونى يامالىق تېغى مەھەللە باشقارمىسى جەنۇبىي ۋوگزال مەھەللە پارتىيە ياپپىكىسى، ئۈرۈمچى قىزىل كرىست قۇتقۇزۇش مەركىزى پارتىيە ياپپىكىسى، ئۈرۈمچى ناھىيىسى چىڭگىداغۇ يېزىلىق پارتكوم، ئۈرۈمچى شەھەرلىك تاشيولدا يولۇچى - يۈك توشۇش مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ جەنۇبىي شەھەر ئەتراپى يولۇچى توشۇش بېكىتى پارتىيە ياپپىكىسى، توقمۇن ناھىيىلىك ئۇيغۇر تىبابىتى دوختۇرخانىسى پارتىيە ياپپىكىسى، تۇرپان شەھەرلىك خەلق دوختۇرخانىسى پارتىيە ياپپىكىسى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى پارتىيە باش ياپپىكىسى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك شىنجاڭدا «سارس» قا ئاقابىل تۇرۇش بويىچە دەپنەخىمىيە قىلىش - تەكشۈرۈش پونكىتى ۋاقىتلىق پارتىيە ياپپىكىسى، قۇمۇل ۋىلايەتلىك ج خ ئىدارىسى پارتكومى، كورلا شەھەرلىك سەھىيە ئىدارىسى - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى پارتىيە ياپپىكىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى

سەھىيە يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى پارتىيە ياچېيكىسى، جۇڭخۇا بىرلەشمە مال - مۈلۈك سۇغۇرتا شىركىتى بېيجىڭ شۆبە شىركىتى پارتىيە ياچېيكىسى.

قوشۇمچە 2

ئاپتونوم رايونلۇق سارسىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش خىزمىتىدىكى مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزالىرى (100 نەپەر) سۇن خۇي (ئايال، قورغاس ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، لى يى (ئايال، كۈيتۇن شەھەرلىك سەھىيە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، ئالىيە يۈسۈپ (غۇلجا شەھىرى دۆلەتباغ مەھەللە باشقارمىسى يۇقۇمدىن ساقلىنىش - ساقلىق ساقلاش پونكىتىنىڭ باشلىقى)، ليۇ پېيغۇ (چۆچەك شەھەرلىك خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى)، ليۇ گۈيەن (شىخۇ شەھەرلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتىنىڭ باشلىقى)، نيۇ چۇنگو (تولى ناھىيىسى مياۋئېرگۇ بازارلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى)، لى شىنلىن (ئالتاي ۋىلايەتلىك سەھىيە ئىدارىسى سەھىيە نازارەتچىلىك پونكىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، مانىنا قاچىمەن (ئايال، قازاق، ئالتاي ۋىلايەتلىك كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى يۇقۇمدىن ساقلىنىش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، جاۋ لىمىن (ئايال، بۇرچىن ناھىيە بۇرچىن بازىرى جەنۇبىي ئايلانما شەرقىي يولى مەھەللە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى)، زاڭدېڭ (ئايال، موڭغۇل، بورتالا ئوبلاستلىق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى تارقىلىشچان كېسەللىكلەر كاندىدات مۇدىر ۋىراجى)، تەي شىڭفۇ (جىڭ ناھىيىلىك قاتناش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، جياڭ مىڭ (قاراماي شەھەرلىك شەھەر باشقۇرۇش - مەمۇرىي قانۇن ئىجرا قىلىش ئىدارىسى ئۇنىۋېرسال بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، شى جىنفاڭ (ئايال، سانجى ئوبلاستلىق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى كېسەللىكىنى كونترول قىلىش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، سۇن لېي (سانجى ئىنىستىتۇتى ئوقۇغۇچىلار باشقارمىسىنىڭ كادىرى)، شى رۇي (سانجى شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى چارلاش سانجىسى چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، ليۇ ۋەنلىن (ئايال، موڭغۇل، سانجى ئوبلاستلىق خەلق دوختۇرخانىسى تىبابەتچىلىك بويىچە تەربىيەلەش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، سۇن لى (ئايال، ئۈرۈمچى شەھەرلىك 1 - خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ سېتىمىسى)، گۈلشات كۈنەسېڭ (ئايال، قازاق، ئۈرۈمچى شەھەرلىك دوستلۇق دوختۇرخانىسى نەپەس كېسەللىكلىرى بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، سۇن مېيىڭ (ئايال، ئۈرۈمچى شەھەرلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى يۇقۇمدىن ساقلىنىش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، ۋاڭ گېنلىن (ئۈرۈمچى شەھىرى يېڭىشەھەر رايونى سەنگۇڭ مەھەللە ئىش

باشقارمىسى «بەييۈەن» كوچىسى مەھەللە پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر)، ليۇ جىڭۋاڭ (ئۈرۈمچى شەھىرى شىمىگو رايونى ۋېيغۇلىياڭ مەھەللە ئىش باشقارمىسى فايۋەن مەھەللە كومىتېتىنىڭ مۇدىرى)، فالڭ جياڭزېڭ (ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونى دۇڭمىن مەھەللە باشقارمىسى جەنۇبىي دۆلەت قۇرۇش يولى شىمالىي مەھەللە پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى)، چېن گو ئۈرۈمچى شەھىرى بىناكارلىق بازارلىرىنى باشقۇرۇش پونكىتىنىڭ باشلىقى)، لىن ئەندى (تۇرپان ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ ئەزاسى، مۇئاۋىن ۋالىي)، سۇڭ يەن (ئايال، مانجۇ، تۇرپان ۋىلايەتلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن پونكىت باشلىقى)، ياقۇپ ئابدۇراخمان (پىچان ناھىيىلىك مىللىي تىبابەت دوختۇرخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ئابدۇرېھىم (قۇمۇل ۋىلايەتلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى يەرلىك كېسەللىكلەر بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، پۇ يۇڭۋېي (قۇمۇل مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ باش كاتىپى)، تالڭ مېي (ئايال، قۇمۇل شەھىرىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ساۋ جېي (قۇمۇل ۋىلايەتلىك مەركىزىي دوختۇرخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، شى شىۋېڭ (ئايال، قۇمۇل ۋىلايەتلىك مەركىزىي دوختۇرخانا تەكشۈرۈش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، ۋاڭ جۈەن (ئايال، بايىنغولىن ئوبلاستلىق پىلانلىق تۇغۇت كومىتېتى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، مۇدىر)، جياڭ چېڭجىن (بايىنغولىن ئوبلاستلىق سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى يۇقۇمدىن ساقلىنىش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، ليۇ فېڭ (خۇيزۇ، خۇشۇت ناھىيىلىك ج خ ئىدارىسى قاتناش چوڭ ئەترىتى ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، جياڭ شيا (ئايال، ئاقسۇ شەھەرلىك سەھىيە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، خې گۈيشياڭ (ئايال، كۇچا ناھىيىلىك خەلق دوختۇرخانىسى پەرۋىش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، مەريەم قاسىم (توقسۇ ناھىيىلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى پىلانلىق ئىممۇنىتېتلاش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، جېڭ ۋېنپياۋ (قىزىلمۇ ئوبلاستلىق خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، مەھمەت زۇنۇن ئابدۇراخمان (ئاتۇش شەھەرلىك كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، ئابدۇللا ھامۇت (قەشقەر شەھەرلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى)، جۇ جۇڭيى (قەشقەر ۋىلايەتلىك 1 - خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى)، ئابلەت ئابباس (مارالبېشى ناھىيە ئاناركۆل يېزىلىق شىپاخانىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ۋۇ شاۋخۇا (خوتەن ۋىلايەتلىك سەھىيە ئىدارىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى)، يالقۇن قۇربان (گۇما ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى)،

مۇدىرى)، ۋاللا پېيالىلا (ش ئۇ ئا ر يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر- نىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى قارمىقىدىكى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسىنىڭ كادىرى)، ۋاللا شياۋچۈن (ئايال، ش ئۇ ئا ر يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى ئۈچۈر مۇلازىمەت مەركىزىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، دىڭ شىۋىجىي (خۇيزۇ، ش ئۇ ئا ر يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى دورا ئۈسكۈنىلىرى بىلەن تەمىنلەش بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، خۇالڭ شۇخۇن (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا نەپەس يوللىرى كېسەللىكى بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، دۇڭ جېڭخۇي (ئايال، شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا نەپەس يولى كېسەللىكلىرى بۆلۈمىنىڭ سېستراسى)، فۇ لىمىڭ (ئايال، سەھىيە نازارىتى كېسەللىكىنى كونترول قىلىش باشقارمىسىنىڭ باشلىقى)، جاۋ شياۋلى (ئايال، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئاخبارات مەركىزى مۇخبىرلار بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، خې فېي (ئايال، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى خەنزۇ ئاخبارات بۆلۈمىنىڭ پىراكتىكانت مۇخبىرى)، ۋۇ خۇمىڭ (شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى مۇخبىرلار بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، لىياڭ ياۋچېن (خ ج نازارىتى ئورگىنى مۇلازىمەت باشقارمىسى سەھىيە - ساقلىق ساقلاش بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، شى جىمىن (قاتناش نازارىتى تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇمۇل تاشيول باش ئۇچاستىكىسى ھەق ئېلىش پونكىتى پارتىيە ياپچىكىسىنىڭ شۇجىسى، پونكىت باشلىقى)، لى تىيەنپىڭ (ئايال، دېلكى شىنجاڭ يولۇچى ترانسپورتى گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى نىيەنزىگۇ ئۇزۇن يوللۇق ئاپتوبۇس بېكىتى نۆۋەتچىلەر پونكىتىنىڭ باشلىقى)، جىن مىڭ (قاتناش نازارىتى يول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتكومىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر چەتتە چېتىلىدىغان يول ترانسپورتىنى باشقۇرۇش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، شىۋ تىيېمىن (قۇرۇلۇش نازارىتى قۇرۇلۇش باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، جالڭ ماۋجىياڭ (ش ئۇ ئا ر سۈپەت - تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى ئۆلچەملەشتۈرۈش باشقارمىسىنىڭ باشلىقى)، جالڭ پېيجۇڭ (قۇمۇل شەھەرلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى شەرقىي دەريا رايونى سودا - سانائەت پونكىتىنىڭ باشلىقى)، مۇختەر ھېيت (مارالبېشى ناھىيىلىك سودا - سانائەت ئىدارىسى ئىقتىساد تەكشۈرۈش ئەترىتىنىڭ كادىرى)، ما شياۋكاڭ (ش ئۇ ئا ر دورا تەكشۈرۈش پونكىتىسى بىئولوگىيىلىك ئۆلچەش ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، فېڭ مىن (ئايال، پىچان ناھىيە پويىز ئىستانسىسى بازىرى پىلانلىق تۇغۇت تېخنىكا يېتەكچىلىك پونكىتىنىڭ باشلىقى)، ۋاللا شيا

مەتتىمىن مۇسا (خوتەن ۋىلايەتلىك سەھىيە - يۇقۇمدىن ساقلىنىش پونكىتى پارتىيە ياپچىكىسىنىڭ شۇجىسى، پونكىت باشلىقى)، ئېليار (ش ئۇ ئا ر تەرەققىيات - پىلان كومىتېتى دېھقانچىلىق - چارۋىچىلىق - يېنىك سانائەت باھا باشقۇرۇش باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىر دەرىجىلىك بۆلۈم ئەزاسى)، ئالڭ گۇيىڭ (ئايال، ش ئۇ ئا ر ئەمگەك بىلەن تەربىيەلەش ئىدارىسى ئۈرۈمچى ئاياللارنى ئەمگەك بىلەن تەربىيەلەش ئورنى تۇرمۇش - سەھىيە بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، جالڭ يۇپىڭ (شىنجاڭ «تەيەنچۈن» ۋىلايەت توقۇمىچىلىق گۇرۇھى «غەربىي يۇرت» ۋىلايەت توقۇمىچىلىق فابرىكىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەر دوختۇرخانىسى نۇر بىلەن داۋالاش بۆلۈمىنىڭ ۋىراچى)، جۇ مەنىڭ (شىنجاڭ 1 - ئاۋغۇست پولات - تۆمۈر گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى قوغداش بۆلۈمىنىڭ ئىقتىساد ساقچىسى)، جۇ جۇمىڭ (شىنجاڭ «لېنچىياڭ» گۇرۇھى ئاراتۈرۈك ئات فېرمىسى سۇمقاغا باشقارمىسى پارتىيە باش ياپچىكىسىنىڭ شۇجىسى)، ماۋ ۋېنشىن (ماتارىپ نازارىتى تەنتەربىيە - سەھىيە - سەنئەت - ماتارىپ باشقارمىسىنىڭ باشلىقى)، ما مىڭ (خۇيزۇ، ماتارىپ نازارىتى ئىشچى - خىزمەتچىلەر ۋە چوغلار ماتارىپى باشقارمىسىنىڭ مۇدىر دەرىجىلىك بۆلۈم ئەزاسى)، دىلشات بارات (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى مەكتەپ ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، خې جىيەنگو (شىنجاڭ پىداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى پارتكوم ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، ۋۇ گوبىن (ش ئۇ ئا ر ئىقتىساد كومىتېتى ئىقتىسادىي ئايلىنىش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، لۇ گۇخۇي (شىنجاڭ خىمىيە سانائىتى مەكتىپى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، مەكتەپ مۇدىرى)، ۋاللا جۇن (خۇيزۇ، شىنجاڭ يېنىك سانائەت كەسپىي تېخنىكا ئىنستىتۇتى قوغداش باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، يالڭ شياۋخۇڭ (ئايال، ش ئۇ ئا ر خەلق دوختۇرخانىسى ئۆپكە كېسەللىكلەر بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، لى جوييا (ئايال، ش ئۇ ئا ر ئۆپكە كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋىراچى)، جالڭ مىڭلى (سەھىيە نازارىتى سەھىيە نازارەتچىلىك ئورنى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، ۋېڭ مىڭيۈەن (ش ئۇ ئا ر سەھىيە نازارەتچىلىكى ئورنى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر سەھىيە نازارەتچىلىكى بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، يالڭ خۇەن (ئايال، ش ئۇ ئا ر خەلق دوختۇرخانىسى ئىچكى كېسەللىكلەر بۆلەك رايونىنىڭ سېستىرالار باشلىقى)، لى فەن (ش ئۇ ئا ر كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى جىنسىي كېسەل - ئەيدىس كېسەلى مەركىزىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، ئەزىز مۇھەممەت (ش ئۇ ئا ر يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى چۇمانىڭ ئالدىنى ئېلىش - داۋالاش بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن

مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش ۋە ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش توغرىدا - سىدىكى خاتىرىلەر

1

2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى بېيجىڭ ۋاقتى سائەت 10 دىن 03 مىنۇت ئۆتكەندە شىنجاڭنىڭ مارالبېشى، پەيزاۋات ناھىيىلىرىدە 6.8 بال قاتتىق يەر تەۋرىدى. يەر تەۋرەش قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ مارالبېشى، پەيزاۋات، يوپۇغا، مەكىت، يەكەندىن ئىبارەت 5 ناھىيىسى ۋە قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ ئاتۇش شەھىرىدىكى 37 يېزا - بازار، 931 كەنت (مەيدان) غا تەسىر كۆرسەتتى، ئاپەتكە ئۇچرىغان كۆلەم 21 مىڭ 498 كۋادرات كىلومېتىرغا يەتتى. يەر قاتتىق تەۋرىگەن رايوندا تەۋرەشنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى 9 گرادۇسقا يەتتى، 9 گرادۇسلىق رايون كۆلىمى 268 كۋادرات كىلومېتىر، 8 گرادۇسلىق رايون كۆلىمى 1200 كۋادرات كىلومېتىر، 7 گرادۇسلىق رايون كۆلىمى 4300 كۋادرات كىلومېتىر. يەر تەۋرەش مەركىزىي رايوندىكى مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ چوققىچاق يېزىسى، ئالاغىر يېزىسى، سېرىقئۆيا بازىرى قاتارلىق 6 يېزا - بازار ۋەيران بولۇش خاراكتېرلىك بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى.

يەر تەۋرىگەن رايوندا 510 مىڭدىن ئارتۇق ئاھالە ئاپەتكە ئۇچرىدى. يەر تەۋرەشتە 268 ئادەم ئۆلدى، 4852 ئادەم يارىلاندى، بۇنىڭ ئىچىدە ئېغىر يارىلانغىنى 2058؛ ئاھالىلەرنىڭ 19 مىڭ 899 ئېغىز ئۆيى ئۇرۇلۇپ چۈشتى، 22 مىڭ 101 ئېغىز ئۆي ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە زىيانغا ئۇچرىدى؛ 70 مىڭ 958 تۇپاق چارۋا ئۆلدى. 423 ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە يەر تەۋرەش ئاپىتىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىدى، بۇنىڭ ئىچىدە 103 مەكتەپكە ئېغىر دەرىجىدە زىيان يەتتى، 32 مىڭ كۋادرات مېتىر مەكتەپ بىناسى ئۇرۇلۇپ چۈشتى، رېمونت قىلىشقا پائىدلانغىلى بولمايدىغان خەتەرلىك ئۆي 92 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى؛ 34 يېزا - بازار دوختۇرخانىسى زىيانغا ئۇچرىدى، زىيانغا ئۇچرىغان كۆلەم 24 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يەتتى؛ يېزا - بازارلىق ھۆكۈمەت، كەنت ئاھالىلەر كومىتېتى، تۈرلۈك پونكىت قاتارلىق ئاساسىي قاتلام تەشكىلاتلارنىڭ 116 مىڭ

(ئايال، موغغۇل، باركۆل ناھىيىلىك پىلانلىق تۇغۇت، تەشۋىقات - تېخنىكا يېتەكچىلىك پونكىتىنىڭ باشلىقى، ۋاڭ يۇڭ (ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى كورلا يولۇچى توشۇش ئۇچاستىكىسى غەربىي 2 - گۇرۇپپا پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى، پويىز باشلىقى)، خۇي لى (ئايال، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى قۇمۇل ۋوگزالى يولۇچى ترانسپورت سېخى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى)، يۈ جېن (ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى ئۈرۈمچى تۆمۈريول ج خ باشقارمىسى پويىز ساقچىسى تارماق ئەترىتىنىڭ مۇدىر كادىرى)، ياك شياۋچىن (ئايال، ئۈرۈمچى تۆمۈريول ئىدارىسى قۇمۇل تۆمۈريول كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزىنىڭ مۇدىرى، سەھىيە نازارەتچىلىكى پونكىتىنىڭ باشلىقى)، شيۇڭ خەيتاۋ (خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى سەھىيە باشقارمىسى ئايرودروم قۇتقۇزۇش مەركىزى قۇتقۇزۇش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، خې يى (خەلق ئاۋىئاتسىيىسى ئۈرۈمچى باشقۇرۇش ئىدارىسى بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈش باشقارمىسى ئىچكى بىخەتەرلىكىنى تەكشۈرۈش بۆلۈمى 1 - تارماق ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، جاك تاۋ (جەنۇب ئاۋىئاتسىيىسى گۇرۇھى شىنجاڭ شىركىتى خوجۇلۇق بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ۋاڭ يۈەن (ئايال، لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىسى پەرۋىش بۆلۈمى تاشقى كېسەللىكلەر باش سېمىترالار باشلىقى)، يەن لىچى (جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى 12 - دوختۇرخانىسى ئىچكى كېسەللىكلەر 3 - بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، خۇاڭ سۇ (ئايال، قوراللىق ساقچى شىنجاڭ باش ئەترىتى دوختۇرخانىسى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر بۆلۈمى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى، مۇدىر)، شى لىپىڭ (ئايال، قوراللىق ساقچى شىنجاڭ باش ئەترىتى دوختۇرخانىسى يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر بۆلۈمى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، سېمىترالار باشلىقى)، ۋاڭ شيۇشياڭ (ئايال، بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 13 - شى «قىزىل يۇلتۇز» دوختۇرخانىسى قۇتقۇزۇش بۆلۈمىنىڭ مۇدىر ۋىراچى)، خۇ جېنيۇ (بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 2 - شى يەنجى دوختۇرخانىسى ئىچكى كېسەللىكلەر - بەش ئەزا بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى)، دۇڭ خەنكۇي (بىڭتۇەن يېزا ئىگىلىك 6 - شى دوختۇرخانىسى ئىچكى كېسەللىكلەر 1 - بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىر ۋىراچى)، جاك گوجېن (ئايال، شىخەنزە شەھىرى «شياڭخياڭ» مەھەللە باشقارمىسىنىڭ بۆلۈم ئەزاسى)، لى فەنكا (بىڭتۇەن كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىش - كونترول قىلىش مەركىزى يۇقۇمدىن ساقلىنىش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى).

ئىشلەپ، يەر تەۋرەش كەلتۈرۈپ چىقارغان زىياننى ئەڭ تۆۋەن دەرىجىگە چۈشۈرۈپ، ئىشلەپچىقىرىشنى تېزىدىن ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى ۋە راۋاجلاندۇرۇشنى، يۇرت - ماكاننى قاپتىدىن قۇرۇپ چىقىشنى ئۈمىد قىلدى. خۇجىنتاۋ، جىياڭ زېمىن، جۇ رۇڭجى، ۋېن جىياۋ قاتارلىق رەھبەرلەر ۋاقتىدا مۇھىم يوليورۇق بېرىپ، شەخسەن ئۆزلىرى تېلېفون ئارقىلىق ئاپەت ئەھۋالىنى سۈرۈشتۈرۈپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىدىن سەمىيى ھال سوراپدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش غىزىمىتىنى ھەقىقىي چىڭ تۇتۇپ، يارىلانغانلارنى تۈرلۈك ئاماللار بىلەن قۇتۇلدۇرۇشنى، ئەڭ زور دەرىجىدە تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ ئاپەت رايونىدىكى ئاممىنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلكىگە يەتكەن زىياننى ئازايتىشنى، ئاپەت رايونىدىكى ئاممىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋە تۇرمۇشىنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇشنى تەلەپ قىلدى. گوۋۇيۈەننىڭ ھەرقايسى تارماقلىرىنىڭ ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش مەسلىھىتى دەرىھال ئاجرىتىشنى، يەر تەۋرەشنى كۆزىتىشنى كۈچەيتىپ، قالدۇق يەر تەۋرەشنىڭ ئالدىنى ئېلىش غىزىمىتىنى ياخشى ئىشلىتىشنى تەلەپ قىلدى. يەر تەۋرەش كۈنى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونغا غىزىمەت كۆرۈپىسى ئەۋەتىپ، ئاپەت ئەھۋالىنى ئىگىلىدى. ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنى ھال سورىدى؛ دۆلەتنىڭ يەر تەۋرەش زىمىنىدىن قۇتۇلدۇرۇشقا ياردەم بېرىش ئەترىتى كېچىلەپ ئاپەت رايونىغا يېتىپ كېلىپ، ئىزدەش - قۇتۇلدۇرۇش غىزىمىتىنى قانات يايدۇردى؛ دۆلەتنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى تېزلىكتە ۋۇخەن، جىڭجۇ قاتارلىق جايلاردىن 13 مىڭ دانە چېدىر ۋە دورا قاتارلىق ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش بۇيۇمىنى جىددىي يۆتكەپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش غىزىمىتىگە ياردەم بەردى.

3 - ئاينىڭ 28 - كۈنىدىن 30 - كۈنىگىچە ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي يىۋروسىنىڭ دائىمىي ئەزاسى، گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى ۋېن جىياۋ يېڭى بىر نۆۋەتلىك گوۋۇيۈەن تەشكىل قىلىنغاندىن كېيىنكى تۇنجى سەپىرىدە شىنجاڭنىڭ يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونغا كېلىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان ھەر مىللەت ئاممىسىنى يوقلىدى، ئۇلاردىن ھال سورىدى، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ سەمىيى غەمخورلۇقىنى يەتكۈزدى، ئاپەت رايونىنى قايتا قۇرۇش غىزىمىتىنى كۆزدىن كەچۈردى ۋە ئۇنىڭغا يېتەكچىلىك قىلدى. زۇڭلى مارالبېشى ناھىيە چوقۇرچاق يېزىسىنىڭ تۈگمەنئېشى كەنتىدە، كەنت پارتىيە ياپېيىكىمىنىڭ شۇجىسى داۋۇت ھاشىمىنىڭ مۇرسىگە ئۇرۇپ تۇرۇپ: «مەن سىزنىڭ ئىش

كۈادرات مېتىر ئۆيى زىيانغا ئۇچرىدى، ئاپەت رايونىدىكى سۇ، توك بىلەن تەمىنلەش، خەۋەرلىشىش، كۆۋرۈك، تاشيول، سۇچىلىق قاتارلىق ئاسمۇ ئۆل مۇكەسسەسلەرمۇ ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىدى. دۆلەت يەر تەۋرەش ئاپىتىنى مۆلچەرلەش كومىتېتىنىڭ مۆلچەرلىشىگە قارىغاندا، يەر تەۋرەشتىن كېلىپ چىققان بىۋاسىتە ئىقتىسادىي زىيان 1 مىليارد 371 مىليون يۈەنگە يەتكەن.

بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەش بېرىم ئەسەردىن بۇيان شىنجاڭ تەۋەسىدە يۈز بەرگەن ئەڭ قاتتىق يەر تەۋرەش، شۇنداقلا جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغاندىن بۇيان شىنجاڭدا يۈز بەرگەن ئەڭ چوڭ بىر قېتىملىق تەبىئىي ئاپەت ھېسابلىنىدۇ.

2

يەر تەۋرەش يۈز بەرگەندىن كېيىن، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ سەمىيى غەمخورلۇقى ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللىشى ئارقىسىدا، ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قەيسرانە رەھبەرلىكىدە، ئاپتونوم رايوندىكى ھەر مىللەت ئارمىيە - خەلق بىر نىيەتكە كېلىپ، جاپا - مۇشەققەت، خەۋپ - خەتەردىن قورقماي، ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، غەلبە قىلىشقا جۈرئەتلىك بولۇپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشنىڭ ئاپەت زور غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈپ، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ رەھبەرلىكىدە، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ غايەت زور تەبىئىي ئاپەت ئالدىدا ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلغانلىقىنىڭ يېڭى سەھىپىسىنى يېزىپ چىقىپ، شىنجاڭنىڭ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش تارىخىدا شانلىق بىر بەت قالدۇردى.

1. سەمىيى غەمخورلۇق
- 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى يەر تەۋرەشكەندىن كېيىن، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن بۇ ئىشقا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، دەرىھال ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىگە ئاپەت رايونىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەرگە ۋە ئاپەت رايونىدىكى ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىغا، خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى ۋە قوراللىق ساقچى قىسىمىنىڭ ئوفىستىر - جەڭچىلىرىگە ھال سوراش تېلېگراممىسى ئەۋەتىپ، ئاپەت رايونىدىكى كەڭ كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىدىغان ئىنقىلابىي روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈپ، جاسارەت بىلەن كۈچىنىپ ئىشلەپ، يەر تەۋرەشتىن كېيىنكى ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش غىزىمىتىنى ياخشى

خەلق ئىشلىرى، سەھىيە، يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش قاتارلىق تارماقلاردىكى يولداشلارنى باشلاپ ئايروپىلان بىلەن ئاپەت رايونىغا يۈرۈپ كەتتى. كەچ سائەت 10 دىن 35 مىنۇت ئۆتكەندە ئايروپىلان قەشقەر ئايروپىلان مۇساھىپىسى ۋە ئالاقىدارلىرىغا قەشقەردە جىددىي يىغىن ئېچىپ دوكلات ئاڭلىدى. 25 - كۈنى سائەت بىر ئەتراپدا يىغىن تۈگىگەندىن كېيىن، نۇرلان ئەبلىمجان دۆلەت يەر تەۋرەش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى يۇمىن ئىسمايىل باشچىلىقىدىكى يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش مۇتەخەسسسلرى بىلەن بىرلىكتە ئاپتوموبىلغا ئولتۇرۇپ ئاپەت ئەھۋالى ئېغىر رايونغا باردى.

25 - كۈنى ئەتتىگەن سائەت 3 تە بېيجىڭدا يىغىنغا قاتنىشىۋاتقان ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي يۈرۈشىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋە ئالاقىدارلىرى بىلەن ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى ۋە ئۇلارنىڭ ھەمراھلىرى قەشقەرگە يېتىپ كېلىپ، دەرھال يىغىن ئېچىپ دوكلات ئاڭلىدى، مەركەزنىڭ يوليورۇقىنى يەتكۈزدى، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. ئەمدىلا ئالاقىدارلىرىغا ۋە ئالاقىدارلىرىغا ئاپەت ئەھۋالى ئېغىر رايونغا كېلىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنى سەھىيە ھال سورىدى، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش خادىملىرىنى يوقلىدى. ۋە ئالاقىدارلىرىغا ئاساسىي قاتلام كادىرلىرىدىن ئاممىغا بولغان ئىدىيىۋى خىزمەتنى پۇختا ئىشلەپ، يارىدارلارنى قۇتقۇزۇشقا بار كۈچى بىلەن ئاتلىنىشنى، ھەر مىللەت ئاممىسىنى يېتەكلەپ يۈرت-ماكاننى قايتا قۇرۇشنى تەلپ قىلدى.

27 - كۈنى شۇجى ۋە ئالاقىدارلىرىغا قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش بويىچە دوكلات يىغىنى ئاچتى. ئىسمائىل تىلىۋالدى، نۇرلان ئەبلىمجان قاتارلىقلار يىغىنغا قاتناشتى. شۇجى ۋە ئالاقىدارلىرىغا يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا بولغان رەھبەرلىكنى داۋاملىق كۈچەيتىپ، بىر تۇتاش قوماندانلىق قىلىپ، ھەرقايسى باسقۇچلاردىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش خىزمىتىنى كۈچلۈك قويۇپ ياخشى تەشكىللەش، ياخشى يولغا قويۇشنى، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنىڭ داۋالانىش، ئوزۇقلىنىش، تۇرالغۇ جاي ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ دەرس باشلىشى قاتارلىق مەسىلىلەرنى يەنىمۇ ياخشى ھەل قىلىشنى، شۇنىڭ بىلەن بىللە تېرىلغۇ تەييارلىقىغا، يۇرت - ماكاننى قايتا قۇرۇشنىڭ تۈرلۈك خىزمەتلىرىگە تۇتۇش قىلىشنى تەكىتلىدى. ئىسمائىل تىلىۋالدى مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش، ئىشلەپچىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك مۇقىملىقىنى

ئىزلىرىمىزنى ئاڭلىدىم، سىز ياخشى پارتىيە ئەزاسى، ياخشى پارتكوم شۇجىسى ئىكەنسىز، پارتىيە ئەزاسى، كادىرلار سىزدىن ئۆگىنىشى كېرەك. گەرچە يەر كۈچلۈك تەۋرىگەن بولسىمۇ، لېكىن كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئىرادىسىنى تەۋرىتەلمەيدۇ، كادىر، ئاممىنىڭ قەدەننى پۈكەلمەيدۇ، پارتىيىنىڭ كۈچلۈك رەھبەرلىكى، ھۆكۈمەتنىڭ كۈچلۈك بۆلۈشى ۋە قوللىشى بولسا، ئاپەت رايونىدىكى خەلق چوقۇم قاتتىق قىيىنچىلىقلار ئۈستىدىن غەلبە قىلىدۇ! يەر تەۋرەش سىزنى تۇغقانلىرىمىزدىن ئايرىپتۇ، ھازىر پۈتۈن مەملىكەت خەلقى سىزنىڭ تۇغقىنىڭىز، مەنۇ سىزنىڭ تۇغقىنىڭىز! دېدى. ۋېن جىياۋ بىر چېدىر سىنىپقا كىرىپ قارا دوسكا ئالدىدا تۇرۇپ ئوقۇغۇچىلارنى تىرىشىپ ئۆگىنىپ، ماھارەت ئىگىلەپ، چوڭ بولغاندا يۇرتنى تېخىمۇ گۈزەل قىلىپ قۇرۇپ چىقىشقا سەھىيە ئىلھاملاندۇردى. ۋېن جىياۋ ئوقۇغۇچىلارغا مۇنداق دېدى: «كۆپچىلىك ماڭا ئەگىشىپ ئوقۇڭلار — بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئارقىلىق ئۆزىمىزنى قۇتۇلدۇرۇپ، يۇرت - ماكانىمىزنى قايتا قۇرۇپ چىقىمىز! كومپارتىيە ياخشى، سوتسىيالىزم ياخشى، بىز يۇرت - ماكانىمىز چوقۇم ياخشى قۇرۇپ چىقىمىز!» ۋېن جىياۋ يەنە دوختۇرغانغا بېرىپ يەر تەۋرەشتە يارىلىنىپ، دوختۇرغانغا كىرىپ داۋالانىۋاتقان بىر قىسىم ئاممىنى يوقلىدى ۋە ئۇلاردىن ھال سورىدى.

پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ سەھىيە غەمخورلۇقى ھەر مىللەت كادىر ۋە ئاممىسىنىڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش، يۇرت - ماكاننى قايتا قۇرۇپ چىقىش ئىشەنچىسى ۋە ئىرادىسىنى مۇستەھكەملىدى.

2. كۈچلۈك قوماندانلىق

24 - كۈنى يەر تەۋرىگەندىن كېيىن، ش ئۇ ئا ر پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى دەرھال جىددىي يىغىن ئېچىپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. ش ئۇ ئا ر پارتكوم ھەرگىز بىرمۇ ئادەمنى توغلىتىپ قويماستىن، ھەرگىز بىرمۇ ئادەمنى ئاچ قويماستىن، يارىدارلارنى قۇتقۇزۇش، داۋالاشنى ھەرگىز كېچىكتۈرۈپ قويماستىن تەلپ قىلدى. يىغىندا ش ئۇ ئا ر يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇش قارار قىلىندى، ش ئۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، ئاپتونوم رايونىنىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن رەئىسى ۋە ئالاقىدارلىرىغا گۇرۇپپا باشلىقى بولدى. شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن، ۋە ئالاقىدارلىرىغا ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى نۇرلان ئەبلىمجانلار

ناھىيىلىك، شەھەرلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر قىلچە ھودۇقماستىن، دەرھال يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش قوماندانلىق شتابلىرىنى قۇرۇپ، ھەممە كۈچنى سەپەرۋەر قىلىپ، يەرلىك كۈچلەرنى تەشكىللەپ، ئۆزىنى خەۋپ - خەتەردىن قۇتۇلدۇرۇش ئىشنى تەشكىللىدى. قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە ماراتىيىسى ناھىيىسىدىكى ئاپەت ئەھۋالىنىڭ ئېغىرلىقىنى ئۇققاندىن كېيىن، خەلق ئاممىسىنىڭ ھاياتىنى قۇتۇلدۇرۇشنى 1 - ئورۇنغا قويۇپ، تېزلىكتە شۇ يەردىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە، ساغىچى ۋە بىخەتەر قاتارلىقلاردىن 4000 دىن ئارتۇق كىشىنى تەشكىللەپ، ئاپەت يۈز بېرىپ 2 سائەتتۇ بولمىغان ۋاقىتتا ئاپەت ئېغىر بولغان رايونلارغا تەرەپ - تەرەپتىن يېتىپ كېلىپ، ئاپەت رايونىدىكى كادىر ۋە ئامما بىلەن بىرلىكتە سىنۇت - سېكۇنتنى قولدىن بەرمەي خارابىلىك ئىچىدىن يارىدار بولغانلارنى ۋە بەختسىزلىككە ئۇچرىغانلارنى قۇتۇلدۇرۇپ چىقتى. قوماندانلىق كۈچلۈك، قۇتقۇزۇش دەل ۋاقتىدا بولغاچقا، يەر تەۋرەشتە خارابىلىك ئىچىگە كۆمۈلۈپ قالغان 6000 دىن ئارتۇق ئادەملىك مۇتلەق كۆپچىلىكى 2 - 3 سائەت ئىچىدىلا قۇتۇلدۇرۇپ چىقىلدى. ئەتىسى كەچتە بارلىق يارىدار بولغان ئامما ۋە بەختسىزلىككە ئۇچرىغان 268 ئادەمنىڭ ھەممىسى خارابىلىك ئىچىدىن تېپىپ چىقىلدى، بىرەرسىمۇ قېپقالمىدى. يارىدار بولغانلارنىڭ ھەممىسى ۋاقتىدا ئۈنۈملۈك داۋالاندى، ئۆلۈم - يېتىم ۋە مېھىپ بولۇش نىسبىتى ئەڭ تۆۋەن چەككە چۈشۈرۈلدى.

خەلق ئاممىسىنىڭ ھاياتىنى بار كۈچ بىلەن قۇتقۇزۇش بىلەن بىللە، ئاپەت رايونىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەرگە كەسكىن تەدبىر قوللىنىپ، تېزلىكتە ئەتراپتىكى ئورۇنلار ۋە تارماقلارنى ئاپەت رايونىغا ئاشلىق، كىيىم - كېچەك، ئىچىملىك سۇ، كۆمۈر قاتارلىق بۇيۇملارنى يەتكۈزۈپ بېرىشكە تەشكىللىدى. يەر تەۋرەنگەن كۈنى ئاخشى ئاپەت رايونىدىكى ئاممىنىڭ ئاساسىي تۇرمۇشى ۋاقىتلىق ئورۇنلاشتۇرۇلدى، يارىدار بولغانلار ۋاقتىدا داۋالاندى، بەختسىزلىككە ئۇچرىغانلار مىللىي ئۆرپ - ئادەت بويىچە دەپنە قىلىندى.

ئاپتونوم رايون ۋە ئاپەت بولغان رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر مۇستەھكەم، كۈچلۈك تەشكىللىگەنلىكى ۋە رەھبەرلىك قىلغانلىقى، سەمىمىي - ساداقەتلىك بىلەن خەلق ئاممىسىنىڭ مەنپەئىتىنى كۆزلىگەنلىكى ۋە ئۇلارنىڭ غەم ئەندىشىنى تۈگەتكەنلىكى ئۈچۈن، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشتا زور غەلىبە قولغا كەلتۈرۈلدى.

3. مۇستەھكەم ئۇل تاش

ئۇشتمۇت يۈز بەرگەن غايەت زور بالايىشاپەت ئالدىدا،

ساقلاش قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ ئۆۋەتتىكى مۇھىم خىزمىتى. ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنى ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە ئاپەت رايونىنى قايتا قۇرۇشتا بىرتۇتاش ئومۇمىي پىلان بولۇشى، تەرتىپلىك ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى لازىم. ئاپەت رايونىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەر رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىپ، بىرتۇتاش قوماندانلىق قىلىپ، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش ماددىي ئەھۋالىنى، مەبلەغلىرىنىڭ ۋاقتىدا مۇۋاپىق تارقىتىلىشى ۋە ئەمەلىيلىشىشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشى، ئاپەت رايونىدىكى خەلقنى قىيىنچىلىق ئۈستىدىن تېزلىكتە غەلىبە قىلىپ، نورمال تۇرمۇش تەرتىپىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، ئىشلەپچىقىرىشنى تىرىشىپ راۋاجلاندۇرۇپ، يۇرت - ماكانىنى بالدۇرراق قايتا قۇرۇپ چىقىشقا يېتەكلىشى لازىم.

3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شۇجى ۋاڭ لېچۈەن مۇئاۋىن ئۆلكە باشلىقى دەرىجىلىك كادىرلار يىغىنىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ھۆكۈمەت يەر تەۋرەش كەلتۈرۈپ چىقارغان يېتىم بالا، تۇل خوتۇن، قېرىلار ۋە ئەمگەك ئىقتىدارىدىن قالغان مېھىپلارنىڭ تۈرلۈك مەسلىھىتىنى چارە - ئۇسۇل تېپىپ ھەل قىلىشى، ئىجتىمائىي قۇتقۇزۇش فوندى تەسىس قىلىپ، ئۇلارغا ئۇزاق مۇددەت يار - يۆلەك بولۇشى، يەر تەۋرەش ئاپىتىدە يارىلانغان بىمارلارنىڭ داۋالىنىش خىراجىتىنىڭ ھەممىسىنى ھۆكۈمەت ھەل قىلىشى، دېھقان ئائىلىلىرىنىڭ ھەر بىرىگە 50 كۋادرات مېتىرلىق ئۆي ھەل قىلىپ بېرىپ، تىرىشىپ مۇشۇ يىلنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا 18 مىڭ ئائىلىنىڭ يېڭى ئۆيىنى پۈتتۈرۈپ، ئاپەت رايونىدىكى خەلققە پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ ئىللىقلىقىنى ھېس قىلدۇرۇش لازىم.

3 - ئاينىڭ 2 - كۈنى نۇرلان ئەبلىمجان يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش خىزمەت گۇرۇپپىسىنى باشلاپ ئاتۇش شەھىرىنىڭ ئاپەتكە ئۇچرىغان يېزا - كەنتلىرىگە بېرىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى ئەھۋالىنى تەكشۈردى.

3 - ئاينىڭ 4 - كۈنى شۇ ئا ر پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، شۇ ئا ر ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى، ئاپتونوم رايونلۇق قەشقەر يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى خۇ جىيايەن يەر تەۋرەنگەن ئاپەت رايونىغا بېرىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى ئەھۋالىنى ئىگىلىدى، ئاممىنىڭ تۇرمۇشىنى ئورۇنلاشتۇرۇش، ئىشلەپچىقىرىشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەشنى تەلپ قىلدى.

يەر تەۋرەش ئاپىتى يۈز بەرگەن رايونلاردىكى قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە، قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پارتكوم، ھۆكۈمەت، ماراتىيىسى، پەيزىۋات قاتارلىق

پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ئۆز ئۆيىنىڭ ئۇرۇلۇپ چۈشۈشى، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ ئۆلۈپ كېتىشىدەك چوڭ قايغۇ - ھەسرەتكە سەۋر قىلىپ، كىچىك ئائىلىگە بېرىلمەي، چوڭ ئائىلىنى كۆزدە تۇتۇپ، ئۆزى بىلەن ھېسابلاشماي، ئاممىنى دەرت - ئەلەمدىن خالاس قىلىپ، يېڭى دەۋردىكى كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ چاكارلىق غىسلىتىنى ۋە روھىي بەزىلىتىنى نامايەن قىلدى.

مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزا تۈگمەنپېشى كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى داۋۇت ھاشىم يەر تەۋرەشتە 5 تۇغقىنىدىن ئايرىلىپ قالدى، يەنە تۇغقانلىرىدىن 4 كىشى يارىدار بولدى، ئەمما ئۇ قەلبىدىكى بۇ قايغۇ - ھەسرەتكە قاتتىق سەۋرى قىلىپ، تېزلىكتە كەنتتىكى كادىرلار، پارتىيە ئەزالىرىنى تەشكىللەپ ئۆيىمۇ ئۆي يۈرۈپ ئىزدەپ تېپىش، قۇتۇلدۇرۇش خىزمىتىنى قانات يايدۇردى. بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشتە كەنت بويىچە 53 ئادەم ئۆلۈپ كەتتى، زىيان - زەخمەت بەك ئېغىر بولغان، ئەمما كەنت پارتىيە ياچېيكىسى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئابەتتىن قۇتۇلدۇرۇش جەريانىدا ئېغىر سىناققا بەرداشلىق بەردى. داۋۇت ھاشىم ئېغىر بالايىشاپتە ئالدىدا قەتئىي تىز پۈكمەي، يۈرتداشلىرىغا يۈكەك ئوبراز تىكلەپ بەرگەنلىكى ئۈچۈن، مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ 2003 - يىللىق «جۇڭگونى لەرزىگە سالغان» 10 چوڭ شەخسنىڭ بىرى بولۇپ سايلاندى. ھوشۇر مامۇت قىزىلقۇم كەنتى باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ مۇدىرى. يەر تەۋرەندە ئۇ ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنى مەكتەپ قورۇسىدا دۆلەت بايرىقى چىقىرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈشكە تەشكىللەۋاتقاندى. يەر تەۋرەش سىنىپلارنى، قورۇق تاملارنى تۇپتۇز قىلىۋەتكەندە، ئوقۇغۇچىلار پاتپارق بولۇپ يىغلىشىپ كەتتى، ھوشۇر مامۇت تەمكىنلىك بىلەن ئوقۇتقۇچىلارنى يىغىپ، كۆپچىلىككە ئوقۇغۇچىلارغا ياخشى قاراشنى ئېيتتى ھەمدە كەنت پارتىيە ياچېيكىسىغا ئەھۋال مەلۇم قىلىشقا ئادەم ئەۋەتتى. مەكتەپ تەنتەربىيە مەيدانىدىن بىرقەدەممۇ ئايرىلماس، ئانا توخۇ چۈچىلىرىنى قانات ئاستىغا ئالغاندەك 165 ئوقۇغۇچىغا 8 - 9 سائەت قارىدى. بۇ جەرياندا نۆۋەت بىلەن ئائىلىسىنى كۆرۈپ كەلگەن ئوقۇتقۇچىلار ئۇنىڭمۇ ئائىلىسىنى كۆرۈپ كېلىشىنى ئېيتما، ئۇ باشتىن - ئاخىر: مەن پارتىيە ئەزاسى، مەن مەكتەپ مۇدىرى دېگەن سۆزىنىلا قىلدى.

چوڭقۇرچاق يېزىلىق شىپاخانىنىڭ باشلىقىسى باتۇر رۇسۇلنىڭ ئايالى يەر تەۋرەشتە ئېغىر زەخمىلەندى، ئۇنىڭ كەسبە پالەچ بولۇپ قېلىش ئېھتىمالى بار ئىدى. ئەمما ئۇ يۈزلىگەن - مىڭلىغان ئامما ئالدىدا ئۆزىنىڭ بىر كومپارتىيە ئەزاسى ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇپ قالماي، ئۆز زىمىنىدىكى

ئابەت رايونىدىكى يېزا، كەنت ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى، رەھبىرىي كادىرلار ۋە كەڭ پارتىيە ئەزالىرى تېزلىكتە خارا بىلىك ئىچىدىن دەس تۇرۇپ، ئۆزلىرى مەھرۇم بولغان ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنىڭ قايغۇ - ھەسرىتىنى يۈرەك قاتلىمىغا پۈكۈپ قويۇپ، ئاساسىي قاتلام پارتكومىنىڭ رەھبەرلىك يادروسىلىق، پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ جەڭگىۋار قورغانلىق رولىنى ۋە پارتىيەلىك كادىرلارنىڭ ئاۋانگارتلىق - ئەمۋىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، كۆز ئالدىدىكى خەۋپ - خەتەردىن قورقماي، كۆكرەك كېرىپ ئوتتۇرىغا چىقىپ، ھايات قالغانلارنى ئابەتتىن قۇتۇلدۇرۇش ئىشنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تەشكىللىدى. يەر تەۋرەندە، چوڭقۇرچاق يېزىلىق پارتكوم تېزلىكتە ئىنكاس قايتۇرۇپ، ئابەت ئەھۋالنى دەرھال ناھىيەلىك پارتكومغا مەلۇم قىلدى، ئورگان كادىرلىرىنى تېزلىكتە يېزىلىق مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپنى ئابەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا تەشكىللەش بىلەن بىللە، يېزا رەھبەرلىرى ۋە بارلىق كادىرلارنى كەنتلەرگە بېرىپ ئابەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا قوماندا ئىشقا قىلىشقا ئەۋەتتى، يېزىلىق ساقچىخانا، قوراللىق قىسىم كادىرلىرىنى يولدىن ئۆتكەن ئاپتوموبىللارنى توسۇپ، ئېغىر يارىدارلارنى مارالبېشى ناھىيە بازىرىدىكى، قەشقەر شەھىرىدىكى دوختۇرخانىلارغا داۋالاشقا ماڭدۇرۇشقا تەشكىللىدى.

ج ك پ سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى، شۇ ئار پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن، ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئىسمائىل تىلىۋالدى 2004 - يىل 2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى يەر تەۋرەشتە 5 تۇغقىنىدىن ئايرىلغان چوڭقۇرچاق يېزا تۈگمەنپېشى كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى داۋۇت ھاشىمىنى يوقلىدى.

ليۇ بۇخۇلك فوتوسى
چوڭ بالا - قازا باشقا كەلگەندە، ئاساسىي قاتلامدىكى

تەسىرلەندۈرۈش كۈچى ۋە ئۇيۇشۇش كۈچى ھاسىل قىلدى، كەنت، گۈرۈپپا، ئاھالىلەر كومىتېتلىرىدا كەنت كەنتكە ياردەملىشىدىغان، ئائىلە ئائىلىگە ياردەملىشىدىغان، ئاپەتكە ئۇچرىغانلار ئاپەتكە ئۇچرىغانلارغا ياردەملىشىدىغان، ئاپەتكە يېنىك ئۇچرىغانلار ئېغىر ئۇچرىغانلارغا ياردەملىشىدىغان كىشىنى تەسىرلەندۈرىدىغان مەنزىرە بارلىققا كەلدى.

دېڭىز سۈيى داۋالغۇپ تۇرىدۇ، قەھرىمانلارنىڭ غىمىلىتى ھەر تەرەپتىن نامايان بولىدۇ. يەر تەۋرەش ئاپىتىدىن ئىبارەت ئېغىر سىناق ئالدىدا ھەممىلا پارتىيە ياجىيىكىلىرى گويىكى مۇستەھكەم ئۇل تاشقا ئوخشاش يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشنىڭ ئۇلۇغ غەلىبە ئابدىسىنى تىكلەيدى؛ نۇرغۇن پارتىيە ئەزالىرى قىيىنچىلىقتىن قورقمايدىغان، بارلىق قىيىنچىلىق، توسالغۇلار ئۈستىدىن غەلىبە قىلىدىغان قەھرىمان پەزىلىتى بىلەن، كۈرەش قىلىشتا ئالدىدا تۇرۇپ، ئوتتۇرا ئېقىمىدىكىلەرنى رىغبەتلەندۈرۈپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنىڭ لايىقەتلىك جاۋابىنى ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق تاپشۇرۇپ، خەلق ئاممىسى ئىچىدە ياخشى ئوبراز تىكلەيدى.

4. ئاناكىغا ئۈتۈشتە ئالدىدا تۇرۇش

ئاپەت بۇيرۇق، ئاپەت رايونى جەڭ مەيدانى، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلق تۇغقاندىر. يەر تەۋرەنگەندىن كېيىنكى تۇنجى ۋاقىتتا ھەرقايسى لىنىيىلەردىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش قوشۇنى دەرھال جىددىي ھەرىكەتكە كەلدى.

2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى سائەت 12 دىن 20 مىنۇت ئۆتكەندە مارالبېشى ناھىيىلىك قوراللىق بۆلۈمى ئىشلەپچىقىرىش لىيەننىڭ 32 ئوفىتېر - ئەسكىرى تېزلىكتە ھەرىكەتكە كېلىپ، ئاپەت ئېغىر رايونغا ئالدى بىلەن يېتىپ باردى. ئوفىتېر - ئەسكەرلەر قالدۇق يەر تەۋرەش داۋاملىشىۋاتقان خەۋپ - خەتەرگە تەۋەككۈل قىلىپ، خارابىلىك ئىچىدىن 34 يارىدارنى ۋە قاپسىلىپ قالغان نەچچە يۈز ئاممىنى ۋاقىتدا قۇتۇلدۇرۇپ چىقتى.

24 - كۈنى سائەت 14 تىن 10 مىنۇت ئۆتكەندە قوراللىق ساقچى قىسمىنىڭ بىخۇنەن قوماندانلىق شتابى 3 - تارماق ئەترىتىدىكى 100 دىن ئارتۇق ئوفىتېر - ئەسكەر ۋە 12 تىببىي خادىمدىن تەركىب تاپقان زەربىدارلار ئەترىتى مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ چوڭقۇرچاق يېزا رېزات كەنتىگە يېتىپ بېرىپ، بىر سائەتتىلا ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلق ۋە يارىداردىن 60 نەچچىنى قۇتۇلدۇرۇپ چىقتى.

24 - كۈنى سائەت 17 دىن 54 مىنۇت ئۆتكەندە جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا قوماندانلىق قىلىش گۇرۇپپىسى ئاپەت

مەسئۇلىيەتنىڭ ئېغىرلىقىنى سەگەكلەپ بىلەن تونۇپ يېتىپ، ئاپالىنى دوختۇرغانغا ئايرىپ قۇتۇلدۇرۇشقا ۋاقىت چىقىرماي، دوختۇر - سېستىرالارنى ئىقتىدارىنىڭ يېتىشىچە، مىنۇت - سېكۇنتنى قولدىن بەرمەي يارىلانغان ئاممىنى قۇتۇلدۇرۇشقا تەشكىللىدى.

ليۇ شىنپىلا مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ دائىمىي ئىشلارغا مەسئۇل مۇئاۋىن ھاكىمى. «24 - فېۋرال» دىكى چوڭ يەر تەۋرەشتىن كېيىنكى تۇنجى ۋاقىتتا، ليۇ شىنپىلا ناھىيىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ۋىلايەتكە يىغىنغا كېتىپ ۋاقىتتىنچە ناھىيىدە بولمىغان ئەھۋالدا، ئادەملەرنى دەرھال ئاپەت بولغان رايونلارغا بېرىشقا تەشكىللىدى، ئۇ تەيشان تېغىدىنمۇ ئېغىر قىيىنچىلىق، خەۋپ - خەتەر ئالدىدا تەمتىرەپ قالماي، تېزلىكتە 1 - ئىق مەيداندا ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش، داۋالاش - كۈتۈش، بىخەتەرلىكنى قوغداش، ماددىي ئەشيا تەقسىم قىلىش گۇرۇپپىلىرىنى تەشكىللىدى، ئومۇملاشتۇرۇپ تەشۋىش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى بولدى. يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشنىڭ ئالدىنقى مەزگىلىدىكى جاپا - مۇشەققەتلىك كۈن ۋە تۈنلەردە، ليۇ شىنپىلا ئالدىنقى سەپ بازىسىدىن ئايرىلمىدى. ھەددىدىن زىيادە چارچاپ كەتكەنلىكتىن، ليۇ شىنپىلا ئاغرىپ قالدى. ئۇ قىزىتىمى ئۆرلەپ 39 گرادۇسقا يەتكەندىمۇ 4 كېچە - كۈندۈز بەرداشلىق بەردى. تاكى مىكرافوننى قولغا ئېلىپ گەپ قىلىشۇمۇ قىيىن بولغاندا، ئاندىن ناھىيىلىك پارتكوم شۇجىسىنىڭ بۇيرۇقى، ھەيدەكچىلىك قىلىشى بىلەن دوختۇرغانغا بېرىپ ئوكۇل سالدۇردى.

يەر تەۋرەشتە، مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ سېرىقۇيا بازىرىدىكى 5400 ئائىلىنىڭ ئۆيلىرى يەر بىلەن يەكسان بولدى. شۇ چاغدا، ئەتىيازلىق تېرىلغۇنى ئورۇنلاشتۇرۇۋاتقان بازارلىق پارتكوم شۇجىسى جيا تىڭيى دەرھال يىغىننى توختىتىپ، ئادەملەرنى باشلاپ ئاپەت رايونىغا بېرىپ ئاپەت ئەھۋالىنى تەكشۈردى، ئەڭ تېز سۈرئەت بىلەن ئاپەت ئېغىر بولغان 6 كەنتنى ئايلىنىپ چىقتى، ئۇ ھەر بىر ئورۇنغا بارغاندا، بىر تەرەپتىن ئۆيىمۇ ئۆيى بېرىپ ئاپەت ئەھۋالىنى تەكشۈرسە، يەنە بىر تەرەپتىن، كەنت كادىرلىرىنى ئاممىنى يېتەكلەپ ئاپەتكە تاقابىل تۇرۇش، ئۆزىنى قۇتۇلدۇرۇشقا تېزدىن تەشكىللىدى ھەمدە ئۆزى باشلامچى بولۇپ ئۆرۈلۈپ كەتكەن ئۆيلەرگە كىرىپ يارىدارلارنى ئىزدىدى ۋە قۇتۇلدۇردى، مال - مۈلۈكلەرنى كولاپ چىقاردى. بۇ بىر تۈرلۈك كۈچ بولۇپ ئۆلگىلىك رول ئوينىدى. چوڭ ئاپەت بولغان مەزگىلدە، سېرىقۇيا بازىرىدىكى پارتىيە ئەزالىرى ۋە كادىرلار ئۆلگىلىك رول ئويناپ، باشلامچىلىق قىلىپ، بازار بويىچە ھەر مىللەت ئاممىسى ئىچىدە غايەت زور

ئاغىرقى بىر تىنقى قالغان بوۋابلارنى يۈدۈپ چىقتى. نۇرغۇنلىغان خەتەر ئالدىدا تۇرغان ئېغىر پارىدارلارنى قۇتۇلدۇردى.

ئوفىتسېر - ئەسكەرلەر قۇتۇلدۇرۇش جەريانىدا قورال - جابدۇق ئىشلىتىپ ئادەملەرنى يارىلاندىرۇپ قويۇشتىن ئەنسىرەپ، توپىنى قولى بىلەن كولىغاچقا، نۇرغۇن جەڭچىلەرنىڭ قوللىرى قاپىرىپ ۋە قاناپ كەتتى، نۇرغۇن جەڭچىلەرنىڭ باش، يۇلتىرى يارىلاندى، شۇنداق بولسىمۇ، ئۇلار قۇتۇلدۇرۇشنى ئاقىستىپ قويمىدى، ھەر كۈنى ئۇدا 12 سائەتتىن ئارتۇق كۈرەش قىلدى، جەنۇبىي شىنجاڭ ھەربىي رايونى تەشكىللىگەن 300 دىن ئارتۇق ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش كۇرۇپىسى چوڭ ئېلىشىشنى قانات يايدۇرۇپ، بوران - چايغۇن، قاتتىق سوغۇققا پەسەن قىلماي، كۈندۈزنى كېچىگە ئۇلاپ زەربىدارلىق بىلەن كۈرەش قىلىپ، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشتا ياردەم بېرىلىدىغان يېزا - كەنتلەردىكى ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنىڭ ھەممىسىنى چېدىر ئۆيلەرگە كىرگۈزدى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر باشلامچىلىق، نەمۇنىلىك رول ئوينىدى، شى. تۈەن دەرىجىلىك 80 نەچچە كادىر باشتىن - ئاياغ ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشنىڭ 1 - سېپىدە جاپالىق كۈرەش قىلدى، كەڭ كومپارتىيە ئەزالىرى قاير ئەڭ خەتەرلىك بولسا شۇ يەرگە ئېتىلىپ كىردى، قاير ئەڭ جاپالىق بولسا، شۇ يەردە كۈرەش قىلىشتا چىڭ تۇردى، ئۇلار ئاۋانگارتلىق، نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، يېڭى بىر ئەۋلاد ئەڭ سۆيۈملۈك كىشىلەرنىڭ روھىي قىياپىتىنى قان - تەرلىرى بىلەن نامايان قىلدى. يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش قىسىملىرى ئۇدا 13 كۈن كۈرەش قىلىپ، كۆمۈلۈپ قالغان ئاممىدىن 800 نەچچىنى قۇتۇلدۇردى، 11 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم (قېتىم) نى سەييارە داۋالىدى، 26 مىڭ ئېغىزدىن ئارتۇق ئۇرۇلۇپ چۈشكەن ئۇيىنى تازىلىدى، 15 مىڭ 214 چېدىر تىكسەپ، دۆلەت ۋە خەلق ئاممىسىنىڭ زىيىنىنى ئەڭ زور دەرىجىدە ئازايتىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقنىڭ ھەممىسىنىڭ تۇرىدىغان چېدىرى بولۇش، بەيدىغان تامىقى، ئىچىدىغان سۈيى بولۇش، ئاچ قالماسلىق، توڭلاپ ئۆلۈپ قالماسلىق ۋە يارىدارلار ۋاقتىدا داۋالاش مەقسىتىنى ئىشقا ئاشۇردى. يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش ۋەزىپىسىنى ئورۇنداش بىلەن بىللە، قىسىملار يەنە شۇ يەردىكى ج خ تارماقلىرىنىڭ جەمئىيەت ئامانلىقىنى قوغدىشىغا ئاكتىپ ماسلىشىپ، ئاپەت رايونىنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى.

3 - ئاينىڭ 9 - كۈنى مارالبېشى ناھىيىلىك پارتكوم، ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتى مارالبېشىدىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا قاتناشقان ئازادلىق

ئېغىر بولغان رايون - چوققۇرچاق يېزىسىغا يېتىپ بېرىپ، ئالدىنقى سەپتىكى بازىدا قوماندانلىق قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە قوماندانلىق كۇرۇپىسى باشلاپ كەلگەن ئالاقىلىشىش يىغى ۋە 2 تىببىي داۋالاش ئەترىتى ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش جەڭگاھىغا كىرىپ تېزلىكتە خەۋەرلىشىش - ئالاقىلىشىشقا، يارىدارلارنى قۇتۇلدۇرۇش - داۋالاشقا كاپالەتلىك قىلدى.

يېپىڭدا يىغىنغا قاتنىشىۋاتقان شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ قوماندانى جۇڭجياڭ چىۋ يەنخەن كۆپ قېتىم تېلېفون قىلىپ ئاپەت ئەھۋالىنى سۇرۇشتۇرۇپ تۇردى ھەمدە قىسىملارنىڭ ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش، ئاپەتكە ئۇچرىغانلارغا ياردەم بېرىش غىزىمىتى توغرىسىدا مۇھىم يوليورۇقلارنى بەردى.

جەنۇبىي شىنجاڭدا خىزمەت تەكشۈرۈۋاتقان شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سىياسىي كومىسسارى جۇڭجياڭ يۈ لىنىياڭ يەر تەۋرەشكە نىڭ خەۋىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، دەرھال ئاپەت رايونىغا بېرىپ، نەق مەيداندا ئاپەت ئەھۋالىنى ئىگىلىدى، ئاممىنى ۋە يارىدارلارنى يوقلىدى ھەمدە ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا قاتناشقان قىسىملارغا «خەلقنىڭ ئۆيلىرىگە ئۆز مەيلىچە كىرىشكە رۇخسەت قىلماسلىق، يەككە ھەرىكەت قىلىشقا رۇخسەت قىلماسلىق، مىللىي، دىنىي سىياسەتكە خىلاپلىق قىلىشقا رۇخسەت قىلماسلىق، ئاممىنىڭ بىر تال يىپ - يىغىنىمىنى ئېلىشقا رۇخسەت قىلماسلىق، ۋاقتىدا قۇتۇزماي ئۆلۈپ كېتىشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىشقا رۇخسەت قىلماسلىق، بىرمۇ ئادەمنى ئاچ قويۇپ ئۆلتۈرۈپ قويۇشقا رۇخسەت قىلماسلىق، بىرمۇ ئادەمنى توڭلىتىپ ئۆلتۈرۈپ قويۇشقا رۇخسەت قىلماسلىق» تىن ئىبارەت «يەتتە رۇخسەت قىلماسلىق» تەلپىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

لەنجۇ ھەربىي رايونى، شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق قىسىملار، قوراللىق ساقچى قىسىم 3800 دىن ئارتۇق ئادەم، 6200 دىن ئارتۇق زاپاس خەلق ئەسكىرى، 420 ئاپتوموبىلىنى ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش خىزمىتىگە قاتناشتۇردى. ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش قىسىملىرى ئاپەت رايونىغا كىرگەندىن كېيىن دەم ئالمايلا دەرھال ئومۇميۈزلۈك ئىزدەپ تېپىش ۋە قۇتۇلدۇرۇش خىزمىتىگە كىرىشىپ كەتتى. ئوفىتسېر - ئەسكەرلەر مىنۇت - سېكۇنتتىن قولدىن بەرمەي، يەر تەۋرەشتە ۋەيران بولغان قورۇلارغا كىرىپ تېزلىكتە ياغاچ - لىملارنى يۆتكەپ، بېسىلىپ قالغان ئاممىنى قۇتۇلدۇردى، ھايات - ماماتلىق سېپىدە يارىلانغان ئاممىنىڭ قىسمەتلىك ھاياتىنى ساقلاپ قالدى؛ ئوفىتسېر - ئەسكەرلەر ئۆزلىرىنىڭ ھاياتى ئۈستىدە ئويلاشماي، ئۆرۈلۈپ چۈشكەن ئۆيلەرگە كىرىپ، تېزلىكتە غىش - كېسەكلەرنى يۆتكەپ، ھاياتى خەۋپ ئاستىدا قالغان بالىلارنى ئەزرائىلنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇرۇۋالدى.

ئۆزلىرى ئۆلگە بولۇپ، جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش مەقسىتىنى دائىم ئەستە تۇتۇپ، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى ئاڭلىق ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈپ، دۆلەتنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا ئاكتىپ ياردەم بېرىپ، پارتىيە ۋە خەلق تاپشۇرغان تۈرلۈك ۋەزىپىلەرنى تولۇق ئورۇنداشنى تەلپ قىلدى.

5. كىشىلەر ئارىسىغا تارقالغان مۇھەببەت

«بىر تەرەپ قىيىنچىلىققا ئۇچرىسا، ھەممە تەرەپ ياردەم بېرىش» شىنجاڭدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى دۆلەت ئىچى - سىرتىنىڭ ۋە جەمئىيەتتىكى ھەر ساھەنىڭ كەڭ دىققىتىنى تارتتى، تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىن پۈتۈن مەملىكەتنىڭ جاي جايلىرىغىچە، چاچلىرى ئاپئاق بوۋاي - مومىلاردىن مەكتەپ، باغچىلاردىكى بالىلارغىچە، ئىشچىلار، دېھقانلار، زىيالىيلار، ئازادلىق ئارمىيىنىڭ ئوفىستېر - ئەسكەرلىرىدىن ھەر دەرىجىلىك كادىرلارغىچە ھەممە ئادەمنىڭ تۆھپە قوشىدىغان مۇھەببەتلىك قەلبى جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ قىيىنچىلىق بولسا تەڭ كۆرىدىغان، راھەت - پاراغەتنى تەڭ كۆرىدىغان ئېسىل پەزىلىتىنى ۋە ھەممە بىر نىيەتتە بولىدىغان، خۇپ - خەتەرگە تەڭ ئاتلىنىدىغان ئېسىل ئەنئەنىسىنى ئىپادىلىدى.

2. ئاينىڭ 24 - كۈنى يەر تەۋرىگەندىن كېيىنكى دەسلەپكى مەزگىلدە خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى دەرھال ئاپەتتىن جىددىي قۇتۇلدۇرۇشنىڭ ئالدىنقى لايىھىسىنى يولغا قويۇپ، مەركەزنىڭ جېڭجۇ، ۋۇخەندىكى ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش زاپاس ئەشيا ئامبىرىدىن ئىنتايىن تېزلىكتە 13 مىڭ دانە پاختىلىق چېدىرنى يۆتكەپ شىنجاڭدىكى ئاپەت بولغان رايونلارغا ئەۋەتىپ بەردى. تۆمۈريول مىنىستىرلىكى، خېنەن ئۆلكىسى، خۇبېي ئۆلكىسىدىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ زىچ ماسلىشىشى ئارقىسىدا، جېڭجۇدىن يولغا چىققان 6000 دانە چېدىر بېسىلغان ئالاھىدە تېز پويىز 27 - كۈنى سائەت 23 تە مارالبېشى پويىز ئىستانسىسىغا كىردى. ۋۇخەندىن يولغا چىققان 7000 دانە ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش چېدىرى بېسىلغان پويىز 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى سائەت 9 دا ئوڭۇشلۇق مارالبېشىغا يېتىپ كەلدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى، مالىيە مىنىستىرلىكى ئاجراتقان 8 مىليون يۈەن ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش جىددىي مەبلەغى 25 - كۈنى نەقلەشتى، 2 - كۈنى پۈتۈنلەي ئاپەت رايونىنىڭ ئىشلىتىشىگە تارقىتىپ بېرىلدى.

25 - كۈنى مەملىكەت بويىچە جايلاردىكى قىزىل كىرىست جەمئىيەتلىرى ئاپەت رايونىغا ئىئانە بەردى. شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر تەرەققىيات فوندى جەمئىيىتى ئاخبارات

ئارمىيىنىڭ كوماندېر - جەڭچىلىرى، قوراللىق ساقچى قىسىمىنىڭ ئوفىستېر - ئەسكەرلىرى، زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى ۋە جامائەت خەۋپسىزلىكى كادىر - ساقچىلىرىغا رەھمەت خېتى تارقىتىش. خەتتە مۇنداق دېيىلگەن: «سەلەر ئەمەلىي ھەرىكەتتە ئارقىلىق ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش، مۇھىم ئىدىيىسىنى ئەمەلىيەتتىن ئۆتكۈزۈۋالغان، ئىنتايىن زىچ بولغان ئارمىيە - ھۆكۈمەت، ئارمىيە - خەلق، ساقچى - خەلق مۇناسىۋىتىنى مۇستەھكەملىدىغان ۋە راۋاجلاندۇرۇۋالغان، ھەر مىللەت خەلقى ئالدىدا كۈچ - قۇدرەت ئۆلگىسى، مەدەنىي ئۆلگە، خەلقنى سۆيۈش ئۆلگىسى، غەلبە قىلىش ئۆلگىسىدىن ئىبارەت شانلىق ئوبرازلارنى تولۇق نامايان قىلدىغان. ئاپەت رايونىدىكى كادىرلار ۋە ئامما شۇنى تولۇق ھېس قىلدىكى، ئازادلىق ئارمىيىنىڭ كوماندېر - جەڭچىلىرى، قوراللىق ساقچى قىسىمىنىڭ ئوفىستېر - ئەسكەرلىرى ۋە زاپاس خەلق ئەسكەرلىرى خەلق ئاممىسى ئىشىنىدىغان پەرزەنت ئەسكەر بولۇشقا، ۋەتەننى قوغدايدىغان، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرىدىغان پولات ئىستېھكام بولۇشقا، يېڭى دەۋردىكى ئەڭ سۆيۈملۈك كىشى بولۇشقا مۇناسىپ...» «سەلەرنىڭ جىددىي پەيتتە بىزگە بەخش ئەتكەن ھەقىقىي ھېسسىيات، قويۇق مۇھەببەتتە ئۇلار ۋە شەخسىيەتسىز ياردىمىڭلار ئاپەت رايونىدىكى كەڭ كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ قەلبىدە مەڭگۈ ساقلىنىدۇ».

4 - ئاينىڭ باشلىرىدا ئازادلىق ئارمىيىنىڭ باش شىتاب بۆلۈمى، باش سىياسىي بۆلۈمى ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش تارقىتىپ، شىنجاڭ مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا قاتناشقان ئازادلىق ئارمىيە، قوراللىق ساقچى قىسىم ۋە زاپاس خەلق ئەسكەر-

تېببىي خادىملار ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىنىڭ سالامەتلىكىنى تەكشۈرمەكتە.

جاۋ جۈنئەن فوتوسى لىرىنى تەقدىرلىدى، پۈتۈن ئارمىيىدىكى قىسىملاردىن

كېتىدىغان چاغدا ئىسىم - فامىلىسىنىمۇ قالدۇرمىدى. ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ «تەڭرىتاغ» رايونىدىكى خېلىلا ياشنىپ قالغان بىر ئۇيغۇر بوۋاي ئادەتتىكى چاغلاردا ئۆزى تېجەپ يىغقان 20 مىڭ يۈەن پۇلغا 6 توننا ئۈن سېتىۋېلىپ، ئاپتوموبىل كىرا قىلىپ، ئاپەت رايونىغا ئۆزى ئاپىرىپ بەردى.

دەم ئېلىشقا چىققاندىن كېيىن نەنجىڭگە قايتىپ ئولتۇراقلاشقان شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ مەشھۇر كومپوزىتورى تىيەن گې 5000 يۈەن ئىئانە قىلدى ھەمدە: شىنجاڭ بەرگەن ماڭا سۆيگۈ، خەلق بەرگەن ماڭا مەنئەت. ھېسسىياتىم ئاشتى ھەسسىلەپ، بۈگۈن بولغاندا ئۇ يەردە ئاپەت. قوبۇل قىلىش پەرزەنت قەلبىنى، ئىزھار قىلىم جەڭچىچە مۇھەببەت.

دېگەن مىسرالارنى يېزىپ، شىنجاڭدىن ئىبارەت بۇ تۇپراققا بولغان چوڭقۇر مۇھەببىتىنى ئىپادىلىدى.

بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتىنىڭ خەلقئارا ياش ئالاھىدە ئەلچىسى، مەشھۇر ناخشا چولپىنى لى مىڭ بۇ فوندى جەمئىيىتىنىڭ شياڭگاڭ كومىتېتى ئىئانە قىلغان 2 مىليون دوللار شياڭگاڭ پۇلى ۋە ئۆزى ئىئانە قىلغان قىممىتى 100 مىڭ يۈەنلىك ئەشيانى ئېلىپ، جۇدۇن-چاپقۇنغا قارىماي ئاپەت رايونىغا كەلدى.

يەر تەۋرەش ئاپىتى بولغان رايون، ئەتراپىدىكى ۋىلايەت، ناھىيىلەردىكى ھەر مىللەت كادىر ۋە ئاممىسىمۇ ئوخشاش بولمىغان ئۇسۇللار ئارقىلىق مۇھەببەتلىك قەلبىنى ئىزھار قىلىشتى. يەر تەۋرىگەن كۈنى قەشقەر ۋىلايىتى بارلىق كادىرلار ئىچىدە «ھەر بىر ئادەم بىر يوتقان ئىئانە قىلىپ شەپقەت يەتكۈزۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. شۇ كۈنى قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ناھىيە، شەھەر ۋە خوتەن، ئاقسۇ ۋىلايەتلىرى، قىزىلسۇ ئوبلاستى ئاپەت رايونىغا 12 مىڭ يۈرۈشتىن كۆپ يوتقان - كۆرپە، نەچچە ئون مىڭ نان ۋە باشقا ئەشيالارنى يەتكۈزۈپ بەردى. يەر تەۋرىگەن كېيىنكى 2 - كۈنىدىن باشلاپ، ئاپەت رايونىغا قوشنا يېزا، ناھىيىلەردىكى دېھقانلار ئۆزلۈكىدىن تەشكىللىنىپ، ئارقا - ئارقىدىن ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاممىغا ئۆزلىرىنىڭ ئوزۇقلۇق ئاشلىقى ۋە ئورۇقلىرىنى تەقدىم قىلدى، ئىختىيارىي ھالدا ئۇلارنىڭ خەتەرلىك ئۆيلىرىنى چۆرۈپ، خارابىلەرنى رەتلەپ، مال - مۈلۈكلىرىنى قۇتقۇزدى.

مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەش دۇنيانىڭمۇ كەڭ دىققىتىنى ۋە تەيۋەن، شياڭگاڭ، ئاۋمېندىكى قېرىنداشلار، چەت ئەللەردىكى جۇڭگو مۇھاجىرلىرىنىڭ چوڭقۇر مۇھەببىتى ۋە غەمخورلۇقىنى قوزغىدى.

ۋاستىلىرى ئارقىلىق يەر تەۋرەش ئاپىتىسى يۈز بەرگەن رايوندىكى بالىلارغا ئىئانە توپلاش پائالىيىتىنى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن جىددىي چاقىرىق چىقاردى. ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە رەھبەرلىرى ئاپەت رايونىغا باشلامچىلىق بىلەن پۇل ئىئانە قىلىپ، ئاپەت رايونىدىكى خەلققە بولغان مېھرى - مۇھەببىتىنى ئىپادىلىدى.

26 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئاپتونوم رايون كومىتېتى، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارە ۋە كارخانا، كەسپىي ئورۇن رەھبەرلىرى يىغىنى ئېچىپ، مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردىكى يەر تەۋرەش ئەھۋالىنى ئۇقتۇردى، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش-ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا ئىئانە توپلاش غىزىمىتى ئورۇنلاشتۇردى. 30 نەچچە ئورۇن شۇ مەيداندىلا 11 مىليون يۈەندىن كۆپرەك پۇل ئىئانە قىلدى.

شۇنىڭ بىلەن بىللە ئاپەت رايونىغا ھېسداشلىق قىلىش، مۇھەببەت ئىزھار قىلىش ئىللىق ئېقىمى چىياڭجياڭنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدا، سەددەپىنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا مەۋج ئۇردى. شىنجاڭدىكى بارلىق ئىدارە، مەكتەپ، كارخانا، مەھەللىلەردىكى كادىر، ئامما ئاپەت رايونىغا ياردەم بېرىشنى باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇلىيىتى ھېسابلاپ، بەس - بەستە پۇل ۋە ئەشيا ئىئانە قىلدى. مەركەزدىكى ئالاقىدار مىنىستىرلىك، كومىتېتلار ۋە قېرىنداش ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر، مەملىكەتنىڭ جاي جايلىرىدىكى كادىر، ئامما ئارقا - ئارقىدىن ئاپەت رايونىغا ياردەم قولىنى سۇنۇپ، غەمخورلۇقى ۋە ئىللىقلىقىنى يەتكۈزدى. بۇ قېتىمقى شەپقەت يەتكۈزۈش پائالىيىتىدە كىشىنى تەسىرلەندۈرىدىغان نۇرغۇن ئىشلار بارلىققا كەلدى.

26 - كۈنى ئىمپانىيىنىڭ بارسېلونا شەھىرىدە ئوقۇۋاتقان شىنجاڭلىق ئوقۇغۇچى جىن خۇا 3 ئاچا - سىڭىل ئىنتىزىپ تۈرىدىن شىنجاڭدىكى يەر تەۋرەش ئاپىتى ئەھۋالىنى ئۇققاندىن كېيىن، دەرھال ئۈرۈمچىدىكى تۇغقانلىرىغا تېلېفون قىلىپ، ئۇلارغا ئۆزلىرى تەتلى مەزگىلىدە تىرىشچانلىق بىلەن ئىشلەپ، ئىقتىسادچىللىق بىلەن ئوقۇپ تاپقان 10 مىڭ يۈەن خەلق پۇلىنى ئاپەت رايونىدىكى ئوقۇغۇچىلارغا ھەدىيە قىلىشنى ھاۋالە قىلدى.

شېنجاڭدىكى ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان بىر ئايال ئىشچى ئاپەت ئەھۋالىدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن، ئۆز ئائىلىسىدە بولۇۋاتقان قىيىنچىلىققا قارىماي، يەر تەۋرىگەندىن كېيىنكى 3 - كۈنى يۈك - تاقىنى كۆتۈرۈپ مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ چوڭقۇرچاق يېزىسىغا كېلىپ، دەرھال 3000 يۈەن ئىئانە قىلدى. ئارقىدىنلا دوختۇرخانىدا ئىختىيارىي كۈتكۈچىلىك قىلىپ، يارىلانغان ئاممىغا 10 نەچچە كۈن قارىدى، ياتاق - تاماق مەسلىسىنى ئۆزى ھەل قىلدى،

دوستلۇقى، ئۆزئارا ھەمكارلىقىدىن ئىبارەت ئېسىل ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇردى، سوتسىيالىستىك ۋەتەن چوڭ ئائىلىسىنىڭ ئىللىقلىقىنى گەۋدىلەندۈردى، جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ كۈچلۈك ئۇيۇشۇشچانلىقىنى نامايان قىلدى، بۇ ھال ئاپەت رايونىدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ قەلبىدىن مەڭگۈ ئورۇن ئالغۇسى.

6. يۇرت - ماكاننى قايتا قۇرۇش

رەھىمسىز يەر تەۋرەش ئازكەم 20 مىڭ ئائىلىلىك ئائىلىنىڭ ئۆيلىرىنى خارابىلىككە ئايلاندۇردى، مەكتەپ، دوختۇرخانا، يېزا - كەنتلەردىكى ئومۇمىي ئۆيلىرى ۋە تاشيول، كۆۋرۈك، سۇ بىلەن تەمىنلەش، توك بىلەن تەمىنلەش، ئالاقىلىشىش قاتارلىق ئاساسىي مۇئەسسەسەلەرنى ئېغىر بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراتتى. تەبىئىي ئاپەت رەھىمسىز بولسىمۇ ئادەملەر رەھىمدىل، پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ قەلبى ئاپەت رايونىدىكى ئائىمى بىلەن تۇتاش بولغاچقا، ئۇلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشى، يۇرت - ماكاننى قايتا قۇرۇشىغا ياردەم بەردى. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن ئاپەت رايونىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، قايتا قۇرۇش خىزمىتىگە ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلدى، خۇجىنتاۋ، ۋېن جىياۋۋ قاتارلىق يولداشلار كۆپ قېتىم مۇھىم يولبۇرۇق بەردى، ئېنىق تەلپەلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. يەر تەۋرەپ ئۇزۇن ئۆتەيلا، گوۋۇيۈەن دۆلەتلىك يەر تەۋرەپ ئاپەت بولغان رايونلارنىڭ قۇرۇلۇشىنى تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىش گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، يەر تەۋرىگەن رايونىنى نەق مەيداندا ئومۇميۈزلۈك تەپسىلىي تەكشۈرگەندىن كېيىن، 3 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى بىلەن سۆھبەتلىشىپ، ئاپەت رايونىدىكى ئاھالىلەر ئولتۇراق ئۆيلىرىنى قايتا قۇرۇش، ئاساسىي مۇئەسسەسە ۋە ئاممىۋى مۇئەسسەسەلەر قۇرۇلۇشى قاتارلىق جەھەتلەردە نۇرغۇن قىممەتلىك پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. دۆلەت ئاپەتتىن كېيىنكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە قايتا قۇرۇشقا ئىشلىتىش ئۈچۈن 110 مىليون يۈەن مالىيە خاراكتېرلىك مەبلەغ، 190 مىليون يۈەن قۇرۇلۇش خاراكتېرلىك مەبلەغ ئاجرىتىپ بەردى.

ئاپتونوم رايون يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشنى ئورۇنلاشتۇرۇش بىلەن بىللە، ئاپەتتىن كېيىنكى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى تەتقىق قىلدى ۋە ئورۇنلاشتۇردى. ۋاڭ لېچۈەن، ئىسمائىل تىلىۋالدىلار كۆپ قېتىم ئېنىق يولبۇرۇق بەردى. ئاپتونوم رايون 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى پارتىيە - ھۆكۈمەت بىرلەشمە يىغىنى ئاچتى. ۋاڭ لېچۈەن چەكلىك مالىيە كۈچى، ماددىي كۈچىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، ئاپەت رايونىنى قايتا قۇرۇش مەبلەغىنىڭ ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە كاپالەتلىك قىلىشنى، مۇھىم نۇقتىسىنى

يەر تەۋرىگەن كۈنى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ باش كاتىپى ئاننان دەرھال ئۆزىنىڭ باھانادېھىسى ئېكخارد ئارقىلىق جۇڭگو ھۆكۈمىتى ۋە ئاپەت رايونىدىكى خەلقنى چوڭقۇر ھال سوراپىدىغانلىقىنى بىلدۈردى ھەمدە جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ ئاپەت رايونىنى قۇتقۇزۇش خىزمىتىنى ھەرقاچان زۆرۈر ياردەم بىلەن تەمىنلەيدىغانلىقىنى بىلدۈردى. گىرنتسىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ دېپلوماتىيە مىنىستىرلىكى گىرنتسىيە ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭنىڭ ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونىنى 200 مىڭ ياۋرولۇق سىمۋول خاراكتېرلىك ئادەمگەرچىلىك ياردىمى بىلەن تەمىنلەشنى قارار قىلغانلىقىنى ئېلان قىلدى. ئۇنىڭدىن كېيىن، بەزى دۆلەتلەرنىڭ رەھبەرلىرى مارالبېشى، پەيزاۋاتلاردا يەر تەۋرىگەنلىك مۇناسىۋىتى بىلەن دۆلىتىمىز رەھبەرلىرىگە ھال سوراش تېلېگراممىسى ئەۋەتتى.

2 - ئاينىڭ 25 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن تەيۋەن قىزىل كرېست جەمئىيىتى جۇڭگو قىزىل كرېست جەمئىيىتى ئارقىلىق ھال سوراش غېتى ئەۋەتتى ھەمدە 100 مىڭ دوللار ئىئانە قىلدى.

شياڭگاڭ، ئاۋمېنلاردىكى خەير - ساخاۋەت ئاپپاراتلىرى خەلقئارا زاتلار ۋە شەھەر ئاھالىلىرىنى بەس - بەستە پۇل ئىئانە قىلىپ، شىنجاڭنىڭ يەر تەۋرەش ئاپىتى كۆرۈلگەن رايونىدىكى قۇتۇلدۇرۇش، ياردەم بېرىش خىزمىتىنى قوللاشقا چاقىردى ھەمدە نۇرلۇك ئىئانە توپلاش پائالىيىتى ئۆتكۈزدى. 3 - ئاينىڭ 1 - كۈنى شياڭگاڭدىكى مەشھۇر كىنو چولپىنى چېڭ لولڭ «شىنجاڭغا چەكسىز بەخت تىلەش» ئىئانە توپلاش مۇراسىمىغا قاتنىشىپ، قىممىتى 1 مىليون شياڭگاڭ دوللىرىلىق 1600 دانە مامۇق كىيىم ۋە يۇڭ ئەدىيالىنى ئاپەت رايونىدىكى ئائىمىغا تەقدىم قىلدى.

بۇ قېتىمقى دۆلەت ئىچى - سىرتىغا ۋە جەمئىيەتنىڭ ھەرقايسى ساھەسىگە چېتىلىدىغان چوڭ ئىئانە قىلىشتا، شىنجاڭنىڭ ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش بويىچە ئىئانە توپلاش ئىشخانىسى، قىزىل كرېست جەمئىيىتى، خەير - ساخاۋەت باش ئۇيۇشمىسى ئىئانە قىلىنغان 130 مىليون يۈەن پۇل ۋە قىممىتى 27 مىليون يۈەندىن ئاشىدىغان ماددىي بۇيۇمنى قوبۇل قىلدى. بۇ ھازىرغىچە شىنجاڭدا قوبۇل قىلىنغان سوممىسى ئەڭ كۆپ بىر قېتىملىق ئىئانە بولۇپ، ئۇ ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئاپەتتىن كېيىنكى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، قايتا قۇرۇش خىزمىتىگە كۈچلۈك مەدەت بەردى.

يەر تەۋرەش رەھىمسىز، ئادەملەر رەھىمدىل. كەڭ كادىرلار، ئائىمى ۋە ھەر مىللەت، ھەر ساھە زاتلىرىنىڭ بۇ قېتىمقى ئىئانە توپلاش پائالىيىتىدە ئىپادىلىگەن خالىسى قەلبى ۋە يۈكسەك پەزىلىتى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىق -

قەشقەر ۋىلايىتى ئاپەتتىن كېيىنكى قايتا قۇرۇش خىزمىتى ۋەزىپىسىنى ئوڭۇشلۇق ئورۇنداشقا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن تىرىشماقتا. 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن ئىلگىرى، ئاممىنىڭ ئولتۇراق ئۆيلىرى پۈتۈنلەي پۈتتۈرۈلۈپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان ھەر بىر ئائىلىنىڭ ئاممىنىڭ قىش كىرىشتىن بۇرۇن ئولتۇرىدىغان ئۆي بولۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىنىدۇ ھەمدە يېڭى ئوقۇش مەۋسۈمىدە دەرس باشلىنىشتىن بۇرۇن ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچىلارنىڭ مۇستەھكەم سىنىپلارغا كۆچۈپ كىرىشىگە، قىش كىرىشتىن بۇرۇن بارلىق يېزا - بازار شىپاخانىلىرىنىڭ يېڭىدىن سېلىنىپ ئىشلىتىلىشىگە كاپالەتلىك قىلىنىدۇ.

تۆيۈقسىز يۈز بەرگەن زور بالايىشاپت ئادەملەرنىڭ كۆپلەپ ئۆلۈشى ۋە مال - مۈلۈكنىڭ زىيانغا ئۇچرىشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىپلا قالماستىن، ئەتىيازلىق تېرىلغۇسىمۇ بىۋاسىتە تەسىر يەتكۈزدى. ئاپەت رايونىدىكى كادىر ۋە ئامما قىيىنچىلىق ئالدىدا چىشىنى چىشلەپ، ھايات - ماماتلىق جېڭى قىلدى. ئاپەت بولغان رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك كادىرلار ئامما ئالدىرىغانغا ئالدىراپ، ئامما ئېھتىياجلىق ئىشلارغا ياردەم بېرىپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنى يېتەكلەپ قاتمۇ قات قىيىنچىلىقلارنى يېڭىپ، ئەتىيازلىق تېرىلغۇنى تېز ئەسلىگە كەلتۈردى. 3 - ئاينىڭ 10 - كۈنى ئاپەتكە ئۇچرىغان رايوندىكى ئامما تۇنجى قېتىملىق ئەتىيازلىق تېرىلغۇ قەرز پۇلىنى ئوڭۇشلۇق ئالدى. 3 - ئاينىڭ 14 - كۈنى مارالبېشى ناھىيىلىك يېزا ئامانەت - قەرز كوپراتىپى تېگى - تەكتىنى تەپسىلىي ئىگىلەپ، ئېھتىياجلىق بىلەن ئۈزۈپ چىققان 100 مىليون يۈەنلىك يېزا ئىگىلىكىگە ياردەم بېرىش قەرز پۇلى لايىھىسىنى ناھىيىلىك پارتكوم شۇجىسى جالڭ مېڭگۇڭنىڭ قولىغا تاپشۇردى. 3 - ئاينىڭ 15 - كۈنى مارالبېشى ناھىيىسى چوڭقۇرچاق يېزىسىنىڭ ئاپەت رايونىدىكى چېدىردا ئەتىيازلىق تېرىلغۇغا سەپەرۋەر قىلىش قەسىمىيات يىغىنى ئاچتى.

كادىرلار ياخشى باشلامچىلىق قىلما، ئامما غەيرەتكە كېلىدۇ. چوڭقۇرچاق يېزىسىدىكى ئامما يېزىلىق پارتكوم شۇجىسى جۇ جۇنىڭ قاتارلىق رەھبەرلەرنىڭ يېتەكلىشى بىلەن 3667 گېكتار يەرگە كېۋەزنى ۋاقىتدا تېرىدى، 1933 گېكتار يەردىكى بۇغداينى قەرەلسە سۇغاردى، باغۋەنچىلىكتە يەر تەۋرەشتىن بۇرۇن تۈزۈلگەن تۈپ قالدۇرۇش نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇلدى، ئېغىر جاراھەتلىنگەن چارۋىچىلىق قىيىنچىلىقتىن قۇتۇلۇپ قايتا ھاياتى كۈچكە ئىگە بولدى. جۇ جۇنىڭ جۇڭگودىكى 14 - نۆۋەتلىك 10 مەشھۇر ياش بولۇپ باھالاندى.

پارتىيە، ھۆكۈمەت ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ

گەۋدىلەندۈرۈپ، مارالبېشى، پەيزىۋاتنىڭ يەر تەۋرەشتە ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلىرىنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى تېزلىتىپ، ئاپەت بولغان رايونلاردىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ كۈزدە يېڭى مەكتەپ بىناسىغا كىرىپ دەرس باشلىشىغا، ئاپەتكە ئۇچرىغان ئاھالىلەرنىڭ قىش كىرىشتىن بۇرۇن يېڭى ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىرىشىگە كاپالەتلىك قىلىشنى تەكىتلىدى. 3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى شۇ ئۇ ئار 10 - نۆۋەتلىك ھۆكۈمەت 4 - قېتىملىق رەئىسلەر ئىش بېجىرىش يىغىنى ئېچىپ، يەر تەۋرەشتە ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارنى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. يىغىندا شۇ ئۇ ئار يەر تەۋرەشتە ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلارنى قايتا قۇرۇش خىزمىتى رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى قۇرۇلغانلىقى، رەئىس ئىسائىل تىلىۋالدىنىڭ گۇرۇپپا باشلىقى بولغانلىقى ئېلان قىلىندى. ئاپتونوم رايون پەن - تېخنىكا سارىيى، شىنجاڭ مېدىتسىنا ئۇنىۋېرسىتېتى قارمىقىدىكى دوختۇرخانىنىڭ كېسەلخانىسى قاتارلىق بىر تۈركۈم قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى كېچىكتۈردى، مۇشۇ يىل ئىچىدە پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى ۋە كەسپىي ئورۇنلارنىڭ مالىيە مەبلەغىنى يۆتكەپ ئىشلىتىپ پىكاپ سېتىۋالماقلىقى، پەۋقۇلئاددە سەۋەب بولمىسا چەت ئەلگە تەكشۈرۈشكە چىقماقلىقىنى، تۈرلۈك يوللار بىلەن 130 مىليون يۈەن مەبلەغ چىقىرىپ، ئاپەت بولغان رايوننى قايتا قۇرۇش خىزمىتىگە ياردەم بېرىشىنى بەلگىلىدى. ئاپەت بولغان رايوننىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، ئۆي پۈتۈنلەي ئۆرۈلۈپ كەتكەن ئائىلىدىن بىرىگە 10 مىڭ يۈەن ئەتراپىدا قۇرۇلۇش مەبلەغى ياردەم بېرىلىپ، 8 بالدىن يۇقىرى يەر تەۋرەشكە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان ياغاچ قۇرۇلمىلىق تاختاي ئۆي سېلىپ بېرىلدى؛ ئولتۇراق ئۆي ئوخشاش بولمىغان دەرىجىدە زىيانغا ئۇچرىغانلارغا ھەر بىر ئېغىز ئۆي ئۈچۈن 500 يۈەن ياردەم بېرىلىپ، ئۆيلىرى مۇستەھكەملەندى، رېمونت قىلىپ بېرىلدى. يېڭىدىن سېلىنغان مەكتەپ، دوختۇرخانا ۋە يېزا، كەنتتىن ئىبارەت 2 دەرىجىلىك ھاكىمىيەت ئورۇنلىرىنىڭ ئىشخانىلىرى پۈتۈنلەي يۇقىرى ئۆلچەملىك مۇلياۋ، پولات قۇرۇلمىلىق قىلىنىپ، مۇستەھكەم چىداملىق بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىندى، قۇرۇلۇش مەبلەغىنىڭ ھەممىسىنى دۆلەت ئۈستىگە ئالدى. ئۇنىڭدىن باشقا، يەر تەۋرەشتە مېيىپ بولۇپ قالغان، ئەمگەك ئىقتىدارىدىن ئايرىلغان ئاممىنى ئۇزاق مۇددەتلىك قۇتقۇزۇشقا ئىشلىتىش ئۈچۈن 10 مىليون يۈەنلىك مەخسۇس فوندى تەسىس قىلىندى. 5 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ئىسائىل تىلىۋالدى قەشقەردە تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلغاندا مۇنۇلارنى بىلدۈردى: ھازىر شىنجاڭنىڭ مارالبېشىدىكى يەر تەۋرەشتە ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونىنى قايتا قۇرۇش ئۈچۈن تۈرلۈك يوللار ئارقىلىق 540 مىليون يۈەن جۇغلاندى.

ئەسكەرلىرى، ج خ كادىر - ساقچىلىرى ۋە خەلق ئەسكەرلىرى ئاپەت رايونىنىڭ 1 - سېپىگە بېرىپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش يولىدا كۈرەش قىلدى. ئاپتونوم رايوندىكى ئالاقىدار تارماقلار فۇنكسىيەلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇپ، غىزىمەتسى پائال قانات يايدۇرۇپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشنى بار كۈچى بىلەن قوللىدى؛ ئاپەت رايونىدىكى كەڭ پارتىيە ئەزالىرى ۋە ھەر مىللەت كادىر، ئامما جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش، ئىتتىپاقلىشىش - ياردەملىشىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، خەتەردىن، ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش يولىغا كۈچ چىقاردى، قېرىنداش ئۆلكە، ئاپتونوم رايون ۋە شەھەرلەر، شۇنداقلا شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئاپەت رايونىغا ئارقا-ئارقىدىن ياردەم قولىنى سۇنۇپ، ئاپەت رايونىدىكى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئەسلىگە كەلتۈرۈش، قايتا قۇرۇش ئىشلىرىغا ياردەم بېرىپ، ئاپەت رايونىدىكى خەلق ۋە تەن چولپان ئائىلىسىنىڭ ئىللىقلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلدۇردى. يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش جەريانىدا، زور بىر تۈركۈم ئىللاردا داستان بولغۇدەك تىپىك شەخسلەر ۋە ئىلغار ئىش - ئىزلار بارلىققا كېلىپ، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىكىدىكى شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ غايەت زور تەبىئىي ئاپەت ئالدىدا ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىش يېڭى مەھىپىسى يېزىپ چىقىلدى.

ھەممە بىر نىيەتكە كېلىپ، جاپا - مۇشەققەتتىن قورقماسلىق، بىر تەرەپ قىيىنچىلىققا ئۇچرىسا ھەممە تەرەپ ياردەم بېرىش، ئىتتىپاقلىشىپ تۆھپە قوشۇش، غەلبە قىلىشقا جۈرئەت قىلىشتەك يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش روھىنى جارى قىلدۇرۇش، ئاپتونوم رايوندىكى پارتىيە ئەزالىرى ۋە ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىنىڭ ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىش قىزغىنلىقى ۋە ئاكتىپلىقىنى يەنىمۇ ئۇرغۇتۇش، ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىنىڭ پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتكە تەلپۈنۈشىنى كۈچەيتىش، ھەر مىللەت كادىر، ئاممىسىنىڭ كۈچىنى مۇجەسسەملەشتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونىنىڭ تۈرلۈك غىزىمەتلىرىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، ش ئۇ ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشتا ئىپادىسى گەۋدىلىك بولغان مارالبېشى ناھىيىسى قاتارلىق 62 ئىلغار كولىكتىپ، ئەركىن ئەھمەد قاتارلىق 113 ئىلغار شەخسنى تەقدىرلەشنى قارار قىلدى.

ئاپتونوم رايوندىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر

فەخىرولۇقى ۋە پاردىسىدە، ئاپەت رايونىدىكى ئامما 8 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن پۈتۈلەي يېڭى ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىرىپ، ئاپەتكە ئۇچرىغان خەلقىنى قىش كىرىشتىن بۇرۇن پۈتۈلەيلا يېڭى ئۆيلەرگە كىرگۈزۈش پىلانى مۇددەتتىن بۇرۇن ئورۇندالدى. ئاپەت يۈز بەرگەندىن كېيىن قايتا سېلىنغان 89 مەكتەپ 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن بۇرۇن پۈتتى. ئاپەت رايونىدىكى 41 مىڭ ئوقۇغۇچى يېڭى ئوقۇش مەۋسۈمى باشلانغاندىن كېيىن پۈتۈلەي يېڭى سىنىپلارغا كىردى ھەمدە ھەقسىز يېڭى دەرسلىكلەردىن پايدىلاندى. شياڭگاڭ قىزىل كرىست جەمئىيىتىنىڭ پاردىسى بىلەن سېلىنغان 1200 كۇادرات مېتىرلىق چوڭقۇرچاق يېزىلىق شىپاخانا 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنىدىن باشلاپ ئېچىلدى، مارالبېشى ناھىيىسىدىكى كەنت دەرىجىلىك 88 شىپاخانا 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن ئىشلىتىشكە تاپشۇرۇلدى. ناھىيە بويىچە قايتا قۇرۇش پىلانىغا كىرگۈزۈلگەن 88 كەنت ئاھالىلەر كومىتېتى 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن پۈتتى.

3

ش ئۇ ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى 2003 - يىلى 5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى «يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشتىكى ئىلغار كولىكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلەش توغرىسىدا قارار» چىقاردى. «قارار» دا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: «2003 - يىلى 2 - ئاينىڭ 24 - كۈنى سائەت 10 دىن 3 مىنۇت ئۆتكەندە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مارالبېشى، پەيزاۋات ئەتراپلىرىدا 6.8 بال كۈچلۈك يەر تەۋرەپ، خەلقنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلۈكىگە ئېغىر زىيان يەتكۈزدى. ئاپەت يۈز بەرگەندىن كېيىن، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن رەھبەرلىرى ئاپەت رايونىنى كۆڭلىگە پۈكۈپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش غىزىمىتى توغرىسىدا بىرقانار مۇھىم يوليورۇقلارنى بەردى، مەركەزدىكى ئالاقىدار تارماقلار ئۈنۈملۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش غىزىمىتىنى زور كۈچ بىلەن قوللىدى؛ ئاپتونوم رايون جىددىي سەپەرۋەرلىككە كېلىپ، ئاپەت رايونىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتلەر تېز ھەرىكەتكە كېلىپ، دەرھال يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا ئاتلاندى؛ شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى، قوراللىق ساقچى قىسىمىنىڭ ئوفىستېر-

تېمىدا مۇھىم سۆز قىلدى.

تەقدىرلەش يىغىنىدىن كېيىن، «يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈش» پائالىيىتى تەشكىلاتىمىزنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدا جۇش ئۇرۇپ قانات يايدى، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش روھى چوقۇم غايەت زور مەنئىي كۈچ ۋە ماددىي كۈچكە ئايلىنىپ، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ھەممە بىر نىيەتكە كېلىپ، ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشلىرىنى ئۈزلۈكسىز ئىلگىرى سۈرۈشىگە ئىلھام بەرگۈسى.

قوشۇمچە 1

يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغار كوللېكتىپلار

مارالبېشى ناھىيىسى، مارالبېشى ناھىيىسى چوڭقۇرچاق يېزىسى، مارالبېشى ناھىيىسى سېرىقبۇيا بازىرى، مارالبېشى ناھىيىسى ئالاغىر يېزىسى، مارالبېشى ناھىيىسى چوڭقۇرچاق يېزىسى ئەشلىك كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، مارالبېشى ناھىيىسى يېڭىئۆستەڭ يېزىسى كونا ئۆستەڭ كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، مارالبېشى ناھىيىسى ئاۋات بازىرى بوز كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، مارالبېشى ناھىيىسى ئاقساقارال يېزىسى تاغباز كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، مارالبېشى ناھىيىسى سىستېمىسى پارتكومى، مارالبېشى ناھىيىسى چوڭقۇرچاق يېزىسى ئۆستەڭبويى كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، قەشقەر شەھىرى، پەيزاۋات ناھىيىسى غولتوغراق يېزىسى، مەكىت ناھىيىسى قۇرما يېزىسى چاسا كەنتى پارتىيە ياچېيكىسى، يەكەن ناھىيىسى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش تىببىي داۋالاش ئەترىتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك ج خ ئىدارىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك 1 - خەلق دوختۇرخانىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك 2- خەلق دوختۇرخانىسى، قەشقەر ۋىلايەتلىك سەھىيە ئىدارىسى، مارالبېشى ناھىيىسىلىك دوختۇرخانا، مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزىلىق شىپاخانا، قەشقەر «شىنشاڭ» توقۇمىچىلىق چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، قەشقەر كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى، قەشقەر گېزىتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە ئىدارىسى ئاخبارات مەركىزى، قەشقەر ۋىلايەتلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «69210» قىسىم، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «69216» قىسىم، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «69213» قىسىم 44 - تارماق ئەترىتى، مارالبېشى ناھىيىسىلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمى، جۇڭگو خەلق

يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش روھىنى تەشۋىق قىلىشنى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 21 - قېتىملىق مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسى ئېيىنىڭ ئاساسىي تېمىسى قىلىپ، پۈتكۈل جەمئىيەتتە يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، ئاپەت رايونىدىكى خەلقنىڭ «كومپارتىيە ياخشى، سوتسىيالىزم ياخشى، ۋەتەن چوڭ ئائىلىسى ياخشى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ياخشى، ئازادلىق ئارمىيە ياخشى، دەيدىغان يۈرەك ساداسىنى تېخىمۇ جانلىق ئەكىس ئەتتۈرۈپ، ئۇنى ئاپەت رايونىدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جاپالىق كۈرەش قىلىشى، يۇرت - ماكانىنى قايتا قۇرۇشىغا ئىلھام بېرىدىغان كۈچ مەنبەسىگە ئايلاندۇرۇشى، ئاپتونوم رايونىدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئومۇميۈزلۈك ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلىشىغا ئىلھام بېرىدىغان قۇدرەتلىك مەنئىي ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچكە ئايلاندۇرۇشى لازىم. ئاپتونوم رايونىدىكى پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلار ۋە ھەر مىللەت ئاممىسى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشتىكى ئىلغار تىپلارنى ئۈلگە قىلىپ، ئۇلارنىڭ «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسىنى پۈتۈن كۈچى بىلەن ئەمەلدە كۆرسىتىش، ئاپەت رايونىنى، ئاممىنى كۆڭلىگە يۈكۈش، رەھبەرلىك يادروسىلىق، جەڭگىۋار قورغانلىق ۋە ئىلغار - نەمۇنىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش روھىنى ئۆگىنىشى؛ ئۇلارنىڭ خەتەرلىك پەيتتە كىچىك ئائىلىگە بېرىلمەي چوڭ ئائىلىنى كۆزدە تۇتۇش، خالىسى تۆھپە قوشۇش روھىنى ئۆگىنىشى؛ ئۇلارنىڭ ئاپەت رايونى ئالدىرىغانغا ئالدىراش، ئاپەت رايونىنىڭ ئېھتىياجىغا ياردەم بېرىش، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇشقا تۆھپە قوشۇش روھىنى ئۆگىنىشى لازىم.

5 - ئاينىڭ 7 - كۈنى ش ئۇ ئا ر يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش بويىچە خۇلاسەلەش، تەقدىرلەش يىغىنى خەلق سارىيىدا تەنتەنىلىك ئېچىلدى. يىغىندا بۇ قېتىمقى يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش خىزمىتىدە قولغا كەلگەن ئۇلۇغ غەلىبىلەر يەكۈنلەندى، يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش جەريانىدا بارلىققا كەلگەن 62 ئىلغار كوللېكتىپ ۋە 113 ئىلغار شەخس تەقدىرلەندى (ئىسمىلىك قوشۇمچە قىلىندى). ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بۇروسىنىڭ ئەزاسى، ش ئۇ ئا ر پارتكومىنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈن «يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتۇلدۇرۇش روھىنى زور كۈچ بىلەن جارى قىلدۇرۇپ، ھەممە بىر نىيەتتە ھاللىق جەمئىيەت بەرپا قىلالمى» دېگەن

باشلىقى)، ئەمەت جېلىل (مارالبېشى ناھىيە ئالاھىدە يېزىسىنىڭ باشلىقى)، لى شى (مارالبېشى ناھىيەلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى، مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى)، لى گەيشېڭ (مارالبېشى ناھىيەلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ئوبۇل ئوسمان (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزىلىق ساقچىخانىسىنىڭ سىياسىي يېتەكچىسى)، ئەخەت ئىسمائىل (مارالبېشى ناھىيەلىك سۆزلىك ئىدارىسىنىڭ كادىرى)، ئەخەت ھېزىم (مارالبېشى ناھىيەلىك قۇرۇلۇش ئىدارىسى شەھەر باشقۇرۇش ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، داۋۇت ھاشىم (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزا تۈگمەنچىسى كەنتى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى)، ئۇرايم قادىر (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزا قىزىلقۇم كەنتىدىكى «ئۈچ پېشقەدەم» خادىمى)، ئابدۇكېرىم ياقۇپ (مارالبېشى ناھىيە سېرىقبۇيا بازىرى خانىقا كەنتىدىن، دېھقان)، ئوبۇلقاسىم ئەخەت (مارالبېشى ناھىيە ئالاھىدە يېزا ساغائۇستەك كەنتى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى)، قارى ئەخەت (مارالبېشى ناھىيە يېڭىئۆستەك يېزا يېڭىئۆستەك كەنتى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى)، ياقۇپ خىزمەت (مارالبېشى ناھىيە يېڭىئۆستەك يېزا قۇمۇشكۆل كەنتىدىن، دېھقان)، داۋۇت قادىر (مارالبېشى ناھىيە ئاۋات بازىرى ياقىلىق كەنتى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى)، غوپۇر قادىر (مارالبېشى ناھىيە چارمەيدان كەنتىدىن، دېھقان)، ئابدۇۋاپىت سىدىق (مارالبېشى ناھىيە ئاقساقمارال يېزا ئاقتۇمازار كەنتى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى)، سەمەت جېلىل (مارالبېشى ناھىيە ئاقساقمارال يېزا مازاربېشى كەنتىدىن، دېھقان)، ئابدۇراخمان ئوسمان (مارالبېشى ناھىيە مارالبېشى بازىرىدىن، يەككە تىجارەتچى)، ئابدۇغېنى قۇربان (مارالبېشى ناھىيە سېرىقبۇيا بازارلىق دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى)، لو تىيەنجۇن (مارالبېشى ناھىيەلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، لى رۇڭلىسى (مارالبېشى ناھىيە سېرىقبۇيا بازارلىق شىپاخانىسىنىڭ سېتىرىسى)، تىللا مامۇت (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزا باغئوغراق كەنتى ئايال ۋەكىللەر قۇرۇلتىيىسىنىڭ مۇدىرى)، ھەسەن قاسىم (مارالبېشى ناھىيەلىك خەلق قۇرۇلتىيىسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرى)، ئەمەت تۇردىبەجىسى (مارالبېشى ناھىيەلىك تېلېگراف ئوقەتچىلىك شۆبە شىركىتىنىڭ مۇئاۋىن دىرېكتورى)، ئوبۇلقاسىم سۇلايمان (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزا قىزىلقۇم كەنتى پارتىيە ياپېيىكىسىنىڭ شۇجىسى)، ئەركىن مەھمەت (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزىلىق رادىئو ئۆزبېلىنىڭ كادىرى)،

ئازادلىق ئارمىيىسى 12 - دوختۇرخانىسى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «69241» قىسىم، قوراللىق ساقچى بىگتۇەن قوماندانلىق شتابى 3 - تارماق ئەترىتى، بىگتۇەن يېزا ئىگىلىك 3 - شى خەلق ئەسكەرلىرى جىددىي ئەھۋالغا تاقابىل تۇرۇش يىڭى، يېزا ئىگىلىك 3 - شى شوركۆل سۇ باشقارمىسى، يېزا ئىگىلىك 3 - شى پەيزاۋات باش مەيدانى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «69313» قىسىم، ئاتۇش شەھىرى كاتتايلاق يېزىسى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «93926» قىسىم، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى 4 - تارماق ئەترەت 2 - ئوتتۇرا ئەترىتى، قوراللىق ساقچى قىسىم شىنجاڭ باش ئەترىتى 6 - تارماق ئەترەت 1 - ئوتتۇرا ئەترىتى، مارالبېشى ناھىيەلىك ئوت ئۆچۈرۈش چولكە ئەترىتى، مارالبېشى - پەيزاۋات 6.8 بال يەر تەۋرەش نەق مەيدان خىزمەت ئەترىتى، شىنجاڭ تېلېگراف شىركىتى زاپاس خەۋەرلىشىش ئىدارىسى، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك مارالبېشىغا بېرىپ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش تىببىي داۋالاش ئەترىتى، جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈريول ۋاقىتلىق باشقارمىسى، شىنجاڭ ئاۋىئاتسىيە شىركىتى يۈك ترانسپورت باشقارمىسى، جەنۇبىي شىنجاڭ ئېلېكتر قۇۋۋىتى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى، ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونى، خەلق ئىشلىرى نازارىتى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش باشقارمىسى، شىنجاڭ يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇش - ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشقا ئىشەنچ توپلاش ئىشخانىسى، شىنجاڭ خەيرىيەت باش جەمئىيىتى، شىنجاڭ قىزىل كرىست جەمئىيىتى، شىنخۇئا ئاگېنتلىقى شىنجاڭ شۆبىسى، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، بورتالا ئوبلاستلىق ئېلېكتر قۇۋۋىتى شىركىتى، قابا ناھىيىسى، جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «63658» قىسىم، خوتەن ناھىيىسى، ئاراتۈرۈك ناھىيەلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى، تارباغاتاي ۋىلايەتلىك قۇرۇلۇش ئىدارىسى، كۇچا ناھىيىسى، قاراماي شەھەرلىك نېفىت غىمىيە سانائىتى شىركىتى.

قوشۇمچە 2

يەر تەۋرەشكە تاقابىل تۇرۇپ ئاپەتتىن قۇتقۇزۇشتىكى ئىلغار شەخسلەر
 ئەركىن ئەمەت (مارالبېشى ناھىيەلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى)، لى ۋېنگې (مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ مۇئاۋىن ھاكىمى)، جۇ جۇنىڭ (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزىلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى)، ئەمەر سايىت (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزىسىنىڭ باشلىقى)، ئابدۇرېھىم روزى (مارالبېشى ناھىيە سېرىقبۇيا بازىرىنىڭ

تۇرسۇن ئەيسا (قەشقەر شەھەرلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، شى شىغۇ (قەشقەر شەھەرلىك «جېئادا» ئۆي - زېمىن چەكلىك شىركىتىنىڭ باش مۇدىرى)، چاڭ شۇرۇڭ (قەشقەر شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، لى ۋېيىڭ (پەيزاۋات ناھىيە گۈللۈك يېزىلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى)، ئابابەكرى ئابدۇللا (پەيزاۋات ناھىيە قىزىلۇ يېزا باشقۇرما كەنتى پارتىيە ياپيېكىسىنىڭ شۇجىسى)، ئوبۇل ھېيت (مەكىت ناھىيە مار يېزىسى چامە كەنتى پارتىيە ياپيېكىسىنىڭ شۇجىسى)، ئەمەت تۇراپ (مەكىت ناھىيە شېھىتدۆڭ يېزا شېھىتدۆڭ كەنتى پارتىيە ياپيېكىسىنىڭ شۇجىسى)، چاڭ بىنجېي (يوپۇغا ناھىيىلىك دوختۇرخانىنىڭ باشلىقى)، ئابدۇقادىر ئابدۇغوپۇر (يوپۇغا ناھىيە تېرىم يېزىلىق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى)، تۇرغۇن مەھمەت (يەكەن ناھىيىلىك مەھىيە ئىدارىسىنىڭ باشلىقى)، ئابلىكىم (قەشقەر ۋىلايەتلىك 1 - خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، جۇ شياۋگۇاڭ (قەشقەر ۋىلايەتلىك 2 - خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى)، روزى مەھمەت (غەربىي - جەنۇبىي تارىم نېفىتلىك دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋىراجى)، چى مىنىڭ (قەشقەر ۋىلايەتلىك مەركىزىي قان پونكىتىنىڭ باشلىقى)، سۈي شياۋلوك (قەشقەر تۆمۈريول دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى)، لى يۇڭ (قەشقەر شەھەرلىك خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ باشلىقى)، روزى مەھمەت (قەشقەر ۋىلايەتلىك مەھىيە ئىدارىسى تىبابەتچىلىك مەمۇرىيىتى بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، ئەخەت خۇدا بەردى (قەشقەر ۋىلايەتلىك يۇقىمىدىن ساقلىنىش پونكىتىنىڭ مۇئاۋىن بۆلۈم باشلىقى)، شۈەن شيا (قەشقەر ۋىلايەتلىك 1 - خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ پەرۋىشچىسى)، ئەكبەر ئابلەت (قەشقەر ۋىلايەتلىك 2 - خەلق دوختۇرخانىسىنىڭ مۇدىر ۋىراجى)، باتۇر رۇسۇل (مارالبېشى ناھىيە چوڭقۇرچاق يېزىلىق شىپاخانىنىڭ باشلىقى)، ۋاڭ لېي (قەشقەر ۋىلايەتلىك تېلېگراف شىركىتىنىڭ ئاپپارات خادىمى)، ليۇ باۋ (قەشقەر يەكەن دەرياسى ئېلېكتر قۇۋۋىتى شىركىتىنىڭ دىرېكتورى)، ئابلىكىم كېرىم (قەشقەر ۋىلايەتلىك پاختا - چىگە شىركىتىدە بۆلۈم باشلىقى)، دىڭ چاڭئەن (مارالبېشى ناھىيىلىك يولۇچى توشۇش بېكىتىنىڭ باشلىقى)، چاڭ خۇي (قەشقەر «شىنشاڭ» توقۇمىچىلىق شىركىتىدە بۆلۈم باشلىقى)، ليۇ شياۋۋېي (قەشقەر ۋىلايەتلىك ج خ ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، گەن رۇڭگۇي (قەشقەر ۋىلايەتلىك ئوت ئۆچۈرۈش تارماق ئەترىتىدە شتاب باشلىقى)، دۆڭ جىجۇن (قەشقەر ۋىلايەتلىك ج خ ئىدارىسى زوراۋانلىقىنىڭ

ئالدىنى ئېلىش چوڭ ئەترىتى ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، مەھمەت زۇنۇن (قەشقەر ۋىلايەتلىك ج خ ئىدارىسى زوراۋانلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش چوڭ ئەترىتىنىڭ ئەزاسى)، جاۋ فېڭچى (قەشقەر ۋىلايەتلىك ج خ قوراللاندىرۇش بۆلۈمىنىڭ ئەزاسى)، ئابدۇسالام (قەشقەر ۋىلايەتلىك ج خ ئىدارىسى زوراۋانلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش تارماق ئەترىتىنىڭ ئەزاسى)، تىيەن چېڭ (قەشقەر شەھەرلىك ئوت ئۆچۈرۈش چوڭ ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، لى جياڭ (قەشقەر ۋىلايەتلىك ئوت ئۆچۈرۈش تارماق ئەترىتى مارالبېشى شۆبە ئەترىتىدە بەنچال)، بەختيار ئابلەز (قەشقەر گېزىتىنىڭ مۇخبىرى)، ليۇ يىبىڭ (قەشقەر گېزىتىنىڭ مۇخبىرى)، خالىدە ئابلەز (قەشقەر ۋىلايەتلىك تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ مۇخبىرى)، چاڭ لىگېن (قەشقەر ۋىلايەتلىك تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ مۇخبىرى)، چىن لى (قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى تاشقى تەشۋىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، كېرىم ناسىر (مارالبېشى ناھىيە ئالاغىر يېزا شەمبە بازار باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى)، مەھمەت ئابلەز (مارالبېشى ناھىيە سېرىقبۇيا بازار ماجارىتوغراق باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ ۋاكالىتىن دەرس بېرىش ئوقۇتقۇچىسى)، ئەكبەر ئۆمەر (قەشقەر يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىر دەرىجىلىك بۆلۈم ئەزاسى)، دۇ يەن (قەشقەر ۋىلايەتلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسى ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى)، زۇنۇن ئېلى (قەشقەر كۈنئەھەر ناھىيىلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى)، قۇندۇز ھاجى (قەشقەر «قۇندۇز» تۇرمۇش لازىمەتلىكلىرى زاۋۇتىنىڭ دىرېكتورى)، ئابلىكىم داۋۇت (قەشقەر ۋىلايەتلىك ئىجتىمائىي پاراۋانلىق باش شىركىتىنىڭ ئىشلىتىش قالدۇرۇلغان ئىشچىسى)، ۋاڭ رۇڭ (ئۈرۈمچى شەھىرى يېڭىشەھەر رايونىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، لى يېيىڭ (شىنجاڭ گېزىتى ئىدارىسى باش تەھرىر ئىشخانىسى فوتوگراف كۆرۈپىسىنىڭ مۇخبىرى)، چىن كۈنلۇن («شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى» نىڭ مۇخبىرى)، دەي يەنكۈن (شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى ئاخبارات مەركىزى مۇخبىرلار بۆلۈمىنىڭ مۇخبىرى)، يۈەن مىڭگۇي (ئۇلۇغچات ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى)، ئابلىكىم ئىسھاق (ئاتۇش شەھىرىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، جۇ خۇڭتاۋ (جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «69210» قىسىمىنىڭ باشلىقى)، ليۇ زېڭشياڭ (جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «69210» قىسىمىنىڭ مۇئاۋىن سىياسىي كومىسسارى)، مو جىخۇا (جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى «69216» قىسىم 22 - شۆبە ئەترىتىنىڭ سىياسىي يېتەكچىسى)، لۇ چاڭگاڭ (جۇڭگو خەلق ئازادلىق

باشلىقى)، لى جىيەنيۇلك (قوراللىق ساقچىسى بىگىتۇن قوماندانلىق شتابى 3 - تارماق ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، سۇلك لىجۇن (شىنجاڭ يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسىدا مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى)، گاۋ گويىلك (شىنجاڭ يەر تەۋرەشنى كۆزىتىش ئىدارىسى ئالدىن مەلۇمات بېرىش مەركىزىنىڭ تەتقىقاتچىسى)، يۇ چىڭجياڭ (جۇڭگو بىرلەشمە خەۋەرلىشىش شىنجاڭ شۆبە شىركىتى ئاساسىي تور بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن دىرېكتورى)، خاۋ مەن (شىنجاڭ كۆچمە خەۋەرلىشىش شىركىتى تور باشقۇرۇش مەركىزىنىڭ مۇدىرى)، ما يۇن (شىنجاڭ بىناكارلىق دوختۇرخانىسىنىڭ كاندىدات مۇدىر ۋىراجى)، ئۆمەرچان قۇربان (ش ئۇ ئار خەلق دوختۇرخانىسىدا - شىنجاڭ مۇدىر ۋىراجى)، سەلىمجان (شىنجاڭ تىببىي پەنلەر ئۇنىۋېرسىتېتى قارسىقىدىكى 1 - دوختۇرخانا كۆيۈك - شەكىل تۈزەش بۆلۈمىنىڭ كاندىدات مۇدىر ۋىراجى)، تىيەن يى (شەخەنزە «1 - ئاۋغۇست» يۈك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىنىڭ پېنسىيىگە چىققان خىزمەتچىسى)، چىيەن جىنچۇن (سانجى خىمىيە ئوغۇت زاۋۇتىنىڭ پېنسىيىگە چىققان خىزمەتچىسى، ئالىي ئىنژېنېر)، زو خۇڭجۇن (ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يەككە تىجارەتچى)، ئابلا مەتتوختى (ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى يەككە تىجارەتچى)، تاۋ چۈنلېي (چاچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى)، شۈكرەم غوبۇر (تۇرپان ۋىلايەتلىك خەلق ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ باشلىقى).

ئالاقىدار ئاخبارات خەۋەرلىرىگە ئاساسەن رەتلەندى.

ئارمىيىسى «69213» قىسىم 33 - شۆبە ئەترەتتە بەنجاڭ، لىۋ يۇچىڭ (مارالبېشى ناھىيىلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، گو جۇنتىڭ (قەشقەر زاپاس ھەربىي خىزمەت ئۆتەش تۈەنى قوراللاندىرۇش باشقارمىسىنىڭ باشلىقى)، سۇلك شياڭچۈن (جۇڭگو خەلق ئادىلىق ئارمىيىسى «69322» قىسىم 61 - شۆبە ئەترەتتىكى باشلىقى)، جاللى (بىگىتۇن يېزا ئىگىلىك 3 - شى خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، ۋالڭ ئەپلىن (شىنجاڭ ھەربىي رايونى سىياسىي بۆلۈمى تېلېۋىزىيە مەركىزىنىڭ مۇئاۋىن يىلك دەرىجىلىك كادىرى)، گۇەن يۇچىڭ (لەنجۇ ھەربىي رايونى ئۈرۈمچى باش دوختۇرخانىسى زەخىملىنىش تاشقى كېسەللىكلەر بۆلۈمىنىڭ كاندىدات مۇدىر ۋىراجى)، لو شىڭشىڭ (قوراللىق ساقچى شىنجاڭ باش ئەترىتى 6 - تارماق ئەترىتى 2 - ئوتتۇرا ئەترىتىدە بەنجاڭ)، لى جىيەنخۇا (قوراللىق ساقچى شىنجاڭ باش ئەترىتى 4 - تارماق ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، بەي مى (قوراللىق ساقچى شىنجاڭ باش ئەترىتى 4 - تارماق ئەترىتى 1 - ئوتتۇرا ئەترىتىنىڭ باشلىقى)، فەن شېندې (قوراللىق ساقچى شىنجاڭ چېگرا مۇداپىئە باش ئەترىتى جەنۇبىي شىنجاڭ قوماندانلىق شتابى زاپاس ئوتتۇرا ئەترىتىدە مۇئاۋىن بەنجاڭ)، ئابلىمىت سەمەت (بىگىتۇن يېزا ئىگىلىك 3 - شى پەيزاۋات باش مەيدانى 6 - لىيەننىڭ يېتەكچىسى)، جالڭ جياڭجىن (بىگىتۇن يېزا ئىگىلىك 3 - شى 48 - تۈەن - مەيدان خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى)، شېن كەيجياڭ (بىگىتۇن ھەربىي ئىشلار قوماندانلىق شتابى مەشىق باشقارمىسىنىڭ

قوشۇمچە

قىسمى 66 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.5 ئاشقان. ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىسمى 9686 يۈەنگە يېتىپ، %9.1 ئاشقان. تەڭرىتاغنىڭ شىمالىي ئېتىكىدىكى ئىقتىسادىي بەلۋاغنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىسمى 90 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12 ئاشقان. بۇ ئاپتونوم رايون ئىشلەپچىقىرىش ئومۇمىي قىسمىنىڭ %51.2 نى ئىگىلىگەن.

بىر يىلدا ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال باھاسى ئومۇمىي سەۋىيىسى %0.4 ئۆرلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە شەھەرلەرنىڭ %0.5، يېزىنىڭ %0.2 ئۆرلىدى. ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچىنى تۈرلەرگە ئايرىپ قارىغاندا، يېمەكلىك باھاسىنىڭ ئۆرلىشى ئىستېمال باھا ئومۇمىي سەۋىيىسىنىڭ ئۆرلىشىنى كەلتۈرۈپ چىقارغان ئاساسلىق ئامىل بولدى. ئاساسلىق سانائەت ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ باھاسى مۇقىملىق ئاساسىدا تۆۋەنلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە يېمەكلىك باھاسى %2.5، ئولتۇراق ئۆيلەرنىڭ %4.2 ئۆرلىدى، ھاراق - تاماكا ۋە ئۇنىغا ئىشلىتىلىدىغان بۇيۇملارنىڭ %0.2، كىيىم - كېچەكلەرنىڭ %0.8، ئۆي جاھازىلىرى لازىمەتلىكلىرى ۋە مۇلازىمەتنىڭ %1.1، كۆڭۈل ئېچىش، مائارىپ، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى ۋە ئۇلارغا دائىر مۇلازىمەتنىڭ %0.9، تىببىي داۋالاش، ساقلىق ساقلاش ۋە شەخىلەر ئىشلىتىدىغان بۇيۇملارنىڭ %5.2، قاتناش ۋە ئالاقىنىڭ %0.9 تۆۋەنلىدى. يېمەكلىك باھاسى ئىچىدە، ياغنىڭ %14.8، يېڭى كۆكتاتلارنىڭ %31.2، قۇرۇق - ھۆل مېۋە - چېۋىنىڭ %4.8 ئۆرلىدى، ئاشلىقنىڭ %3.3، گۆش، قۇش ۋە ئۇلاردىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلارنىڭ %1.9، تۇخۇمنىڭ %2.2، سۇ مەھسۇلاتلىرىنىڭ %7 تۆۋەنلىدى. تاۋارلارنىڭ پارچە سېتىش باھاسىنىڭ ئومۇمىي سەۋىيىسى %0.8 تۆۋەنلىدى، سانائەت بۇيۇملىرىنىڭ زاۋۇتىدىن چىقىش باھاسى %15.1 ئۆرلىدى، خام ئەشيا - ماتېرىيال، يېقىلغۇ، ئېنېرگىيەنىڭ سېتىۋېلىنىش باھاسى %14.8، تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش باھاسى %3.4، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرىنىڭ باھاسى %1.1 ئۆرلىدى.

يىل ئاخىرىدا ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچى 2 مىليون 379 مىڭ 400 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.8 ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلارنىڭ 1

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى - 2003 - يىللىق خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ستاتىستىكا ئاخباراتى

2003 - يىلى ئاپتونوم رايوندىكى ھەر مىللەت خەلقى شۇ ئۇ ئار پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە، «ئۈچكە ۋەكىللىك قىلىش» مۇھىم ئىدىيىسى ھەمدە پارتىيە 16 - قۇرۇلتىيى، 16 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، خەلقئارا ۋە ئىچكى ۋەزىيەتتىكى يېڭى ئۆزگىرىشلەرگە تەشەببۇسكارلىق بىلەن تاقابىل تۇرۇپ، تۈرلۈك قىيىنچىلىقلارنى تىرىشىپ يېڭىپ، خەلق ئىگىلىكىنىڭ زەرب بىلەن ئېشىش ۋەزىيىتىنى ساقلاپ، تۈرلۈك ئىجتىمائىي كەسىپلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرىلىتىپ، سۈرئەت بىلەن ئۈنۈم، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن تەلپ، ئىقتىساد بىلەن جەمئىيەت بىر قەدەر تەڭشەش تەرەققىي قىلغان ياخشى ۋەزىيەتنى بارلىققا كەلتۈردى.

1. ئومۇمىي ئەھۋال

خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى تېزلىتىلىپ، ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلەر پىلاندىكىدىن ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. دەسلەپكى مۆلچەرىي ھېسابلاشقا قارىغاندا، شىنجاڭنىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىسمى 187 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %10.8 ئاشقان، ئېشىش ھەجىمى 2.7 پىرسەنت پوئېنتى يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن. 3 كەسىپكە ئايرىپ قارىغاندا، 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىسمى 41 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.2؛ 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىسمى 79 مىليارد 700 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12.1 ئاشقان، بۇنىڭ ئىچىدە سانائەتنىڭ قوشۇلما قىسمى 57 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.2، بىناكارلىق كەسىپنىڭ قوشۇلما قىسمى 22 مىليارد 600 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.5؛ 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما

8 مىليون 16 مىڭ 400 توننا بولۇپ، %8.5 ئازايدى؛ ئېلىنغان پاختا 1 مىليون 600 مىڭ توننىغا يېتىپ، %6.7؛ ياغلىق دان 501 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %13 ئاشتى؛ قىزىلچا 3 مىليون 816 مىڭ 500 توننا بولۇپ، %18.2 ئازايدى؛ كۆكتات 7 مىليون 610 مىڭ توننىغا يېتىپ، %12.8؛ مېۋە - چېۋە 2 مىليون 183 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %10.2 ئاشتى.

يىل ئاخىرىدا قولدا قالغان چارۋا 50 مىليون 265 مىڭ 400 تۇياققا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.1؛ قولدىن چىقىرىلغان چارۋا 32 مىليون 19 مىڭ 900 تۇياققا يېتىپ، %11.2 ئاشتى؛ ئېلىنغان گۆش 1 مىليون 150 مىڭ توننىغا يېتىپ، %9.1؛ يۇڭ 78 مىڭ 400 توننىغا يېتىپ، %5.4؛ سۈت 1 مىليون 130 مىڭ توننىغا يېتىپ، %19.1؛ تۇخۇم 236 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %4.3؛ سۇ مەھسۇلاتى 67 مىڭ 300 توننىغا يېتىپ، %5.3 ئاشتى؛ 286 مىڭ 400 گېكتار يەردە ئورمان بەرپا قىلىنىپ، %33.1 كۆپەيدى.

يىل ئاخىرىدا يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنىڭ ئومۇمىي قۇۋۋىتى 9 مىليون 727 مىڭ 200 كىلوۋاتقا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %5.8 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە چوڭ، ئوتتۇرا تراكتور 76 مىڭ 300 گە يېتىپ، %8؛ كىچىك تراكتور 310 مىڭ 500 گە يېتىپ، %6.8؛ ئىشلىتىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت 907 مىڭ 400 توننا (ساپ ئوغۇتقا سۇندۇرۇلدى) غا يېتىپ، %7.6، يېزىلاردا ئىشلىتىلگەن توك 2 مىليارد 995 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، %6 ئاشتى؛ يىل ئاخىرىدا ئۈنۈملۈك سۇغىرىش كۆلىمى 3 مىليون 51 مىڭ گېكتارغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى.

3. سانائەت ۋە بىناكارلىق كەسپى

سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى تېز ئېشىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈم داۋاملىق ياخشى بولدى. ئاپتونوم رايون بويىچە سانائەت قوشۇلما قىممىتى 57 مىليارد 100 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %11.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە يېنىڭ سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 8 مىليارد 800 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %7.1؛ ئېغىر سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى 48 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12 ئاشتى.

بىر يىلدا پىششىقلىغان نېفىت 11 مىليون 339 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %7.1؛ ئىشلەپچىقىرىلغان كۆمۈر 34 مىليون 828 مىڭ 600 توننا كۆمۈر %12.4؛ نېفىت 21 مىليون 413 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %5.2؛ تەبىئىي گاز 5 مىليارد 29 مىليون كۇب مېتىرغا يېتىپ، %3.6؛ تارقىتىلغان توك 23 مىليارد 462 مىليون كىلوۋات سائەتكە يېتىپ، %10.5؛ يىرىك پولات 2

مىليون 840 مىڭ 200 بولۇپ، %2.8؛ كۆلپەكتىپ ئورۇنلارنىڭ 75 مىڭ 500 بولۇپ، %18.9 ئازايدى؛ باشقا ئورۇنلارنىڭ 463 مىڭ 700 گە يېتىپ، %6.1 ئاشتى. ئەمگەك تارماقلىرىنىڭ ستاتىستىكىسىغا قارىغاندا، يىل ئاخىرىدا دۆلەت كارخانىلىرىدىن ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغان ئىشچى - خىزمەتچى 41 مىڭ 500، ئىش ئورنىدىن قالدۇرۇلغانلاردىن قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغانلار 12 مىڭ 500، يىل ئاخىرىدا ئەمەلىي تىزىملانغان ئىشچىز 127 مىڭ 500، شەھەر - بازارلاردىكى تىزىملانغان ئىشچىلارنىڭ نىسبىتى %3.8 بولغان. بىر يىلدا 370 مىڭ 900 ئادەم ئىشقا ئورۇنلاشتى ۋە قايتا ئىشقا ئورۇنلاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت ئىلكىدىكى ئورۇنلارغا ئورۇنلاشقىنى 30 مىڭ 400، شەھەر - بازارلاردىكى كۆلپەكتىپ ئورۇنلارغا ئورۇنلاشقىنى 37 مىڭ 600، خۇسۇسىي، يەككە ئىگىلىكتىكى ۋە ئۈچ تەرەپ مەبلەغ سالغان كارخانىلارغا ئورۇنلاشقىنى 185 مىڭ 900، باشقا ئورۇنلارغا ئورۇنلاشقىنى 117 مىڭ.

ئىقتىسادىي تەرەققىياتتىكى ئاساسلىق مەسىلىلەر: يېزا ئىگىلىكىنىڭ ئاساسلىق ئورنى يەنىلا مۇستەھكەم ئەمەس، سانائەت ئىشلەپچىقىرىشى ۋە تىجارىتىدىكى پايدىسىز ئامىللار بىر قەدەر كۆپ، مەبلەغ سېلىشتىكى قۇرۇلما خاراكتېرلىك زىددىيەت بىر قەدەر كۆرۈنەرلىك، يېزا بازىرىنىڭ تەرەققىياتى ئارقىدا ۋاھاكازا.

2. يېزا ئىگىلىكى

يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى مۇقىم ئاشتى، كەسپ قۇرۇلمىسىنى تەخەششە يېڭى ئىلگىرىلەش بولدى. دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 68 مىليارد 832 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىممىتى 48 مىليارد 276 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.2؛ چارۋىچىلىقنىڭ 16 مىليارد 198 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %8.7؛ ئورمانچىلىقنىڭ 1 مىليارد 369 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %20.7؛ بېلىقچىلىقنىڭ 321 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %1.7 ئاشتى. ئاشلىق زىرائىتى تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 307 مىڭ گېكتار بولۇپ %12.5 ئازايدى؛ كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 1 مىليون 37 مىڭ 100 گېكتارغا يېتىپ، %9.9؛ ياغلىق دان زىرائەتلىرى تېرىلغۇ كۆلىمى 226 مىڭ 400 گېكتارغا يېتىپ، %5.3 ئاشتى؛ قىزىلچا تېرىلغۇ كۆلىمى 67 مىڭ 300 گېكتار بولۇپ، %21.1؛ كۆكتات تېرىلغۇ كۆلىمى 163 مىڭ 800 گېكتار بولۇپ، %0.2 ئازايدى؛ باغ كۆلىمى 344 مىڭ 200 گېكتارغا يېتىپ، %17.8؛ بېدە تېرىلغۇ كۆلىمى 294 مىڭ 100 گېكتارغا يېتىپ، %25.1 ئاشتى. بىر يىلدا ئېلىنغان ئاشلىق

يېتىپ، %19.4؛ كوللېكتىپ ئىگىلىككە سېلىنغانلىقى 936 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.1؛ پاي تۈزۈمىدىكى ئىگىلىككە سېلىنغانلىقى 17 مىليارد 342 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %42.3؛ خۇسۇسىي ۋە يەككە ئىگىلىككە سېلىنغانلىقى 12 مىليارد 845 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %32.8 ئاشتى؛ باشقا ئىگىلىككە سېلىنغانلىقى 1 مىليارد 963 مىليون يۈەن بولۇپ، %19.1 تۆۋەنلىدى. باشقۇرۇش يوللىرى بويىچە ئايرىغاندا، ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغانلىقى 64 مىليارد 764 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %28.6؛ يېڭىلاش - ئۆزگەرتىشكە سېلىنغانلىقى 12 مىليارد 743 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %10.5؛ ئۆي - زېمىن تەرەققىياتىغا سېلىنغانلىقى 10 مىليارد 249 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16.9؛ باشقىلارغا سېلىنغانلىقى 12 مىليارد 457 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %17.2 ئاشتى. كەسىپ بويىچە ئايرىغاندا، 1 - كەسىپكە سېلىنغان مەبلەغ 10 مىليارد 594 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %67.7؛ 2 - كەسىپكە سېلىنغانلىقى 35 مىليارد 887 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %15.1 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە نېفىت سانائىتىنىڭ %27.9 ئاشتى، توقۇمىچىلىق سانائىتىنىڭ %6.3، ئېلېكتر ئېنېرگىيە سانائىتىنىڭ %40 تۆۋەنلىدى؛ 3 - كەسىپكە سېلىنغانلىقى 53 مىليارد 732 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %22.7 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە قاتناش - ترانسپورت كەسىپىنىڭ %29.2، سۇجىلىق كەسىپىنىڭ %22.9، ئۆي - زېمىن كەسىپىنىڭ %13.7 ئاشتى.

بىر يىلدا قىلىنغان ئاساسىي قۇرۇلۇش ۋە يېڭىلاش، ئۆزگەرتىش تۈرى 5482 گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 947 گە كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە شۇ يىلى ئىش باشلانغان تۈر 4464 بولۇپ، 880 تۈر كۆپەيدى.

5. ئىچكى سودا

بازار ئېھتىياجى ئۆزلىپ، ئىستېمال قىزىق نۇقتىسى گەۋدىلەندى. ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 42 مىليارد 116 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %11.1 ئاشتى. شەھەر - يېزا بويىچە ئايرىغاندا شەھەر ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 31 مىليارد 133 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %12.9؛ يېزا ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى 10 مىليارد 983 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %6.5 ئاشتى، شەھەرنىڭ يېزىنىڭكىدىن 6.4 پىرسەنت پوڭىنتى تېز بولدى. كەسىپلەر بويىچە قارىغاندا، يېمەك - ئىچمەك كەسىپىدە پارچە سېتىلىش سوممىسى 6 مىليارد 64 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %14.3؛ توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسىدا پارچە سېتىلىش سوممىسى 34 مىليارد 190 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %11.3؛ باشقىلاردا پارچە سېتىلىش سوممىسى 1 مىليارد 862 مىليون

مىليون 41 مىڭ 200 توننىغا يېتىپ، %16.3؛ پولات ماتېرىيال 2 مىليون 31 مىڭ توننىغا يېتىپ، %17.4؛ سېمونت 11 مىليون 282 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %9.6؛ ئېتىلىن 235 مىڭ 900 توننىغا يېتىپ، %49.9؛ خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ ئوغۇتقا سۇندۇرۇلدى) 854 مىڭ 500 توننىغا يېتىپ، %11.5 ئاشتى؛ ترانسفورماتور 11 مىليون 738 مىڭ 700 كىلوۋات - ئامپېر بولۇپ، %1.9 ئازايدى؛ كونسېرۋا 474 مىڭ 800 توننىغا يېتىپ، %14.4؛ فابرىكا قەغىزى 133 مىڭ توننىغا يېتىپ، %8.2 ئاشتى؛ يىپ 292 مىڭ 700 توننا بولۇپ، %7.4؛ شېكەر 454 مىڭ 300 توننا بولۇپ، %12.4 ئازايدى.

بىر يىلدا كۆلەمدىن يۇقىرى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈمىنىڭ ئۈنۈمىرسال كۆرسەتكۈچى 172.72 گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن 35.6 پىرسەنت پوڭىنتى ئۆزلىدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئومۇمىي مۈلۈكنىڭ تۆھپە نىسبىتى 3.2 پىرسەنت پوڭىنتى، مۈلۈك قىممىتىنىڭ ماقلىنىش، ئېشىش نىسبىتى 9.4 پىرسەنت پوڭىنتى ئۆزلىدى. مۈلۈكنىڭ ئاكتىپ - پاسسىپ نىسبىتى 4.7 پىرسەنت پوڭىنتى تۆۋەنلىدى، تۇراقسىز مۈلۈكنىڭ ئوبوروت نىسبىتى 0.3 قېتىم تېزلىدى، تەننەرخ خىراجىتىنىڭ پايدا نىسبىتى 5.5 پىرسەنت پوڭىنتى ئۆستى، ئومۇمىي خادىملارنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى 8203.43 يۈەنگە يەتتى. سانائەت كارخانىلىرىنىڭ پايدىسى 13 مىليارد 971 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %81.2 ئېشىپ، تارىختىكى يېڭى يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى.

بىر يىلدا بىناكارلىق كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 27 مىليون 192 مىڭ 200 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %5.7 ئاشتى؛ پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 14 مىليون 508 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، %1.3 ئازايدى.

4. تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش

ئەھۋالى

تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش تېز سۈرئەتتە ئاشتى. جەمئىيەت بويىچە تۇراقلىق مۈلۈككە 100 مىليارد 213 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %23.3 ئاشتى. تەۋەلىك مۇناسىۋىتى بويىچە ئايرىغاندا، يەرلىك تۈرلەرگە سېلىنغانلىقى 62 مىليارد 913 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %26.5؛ مەركەزنىڭ تۈرلىرىگە سېلىنغانلىقى 37 مىليارد 300 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %18.1 ئاشتى. روھىيەتكە ئالدۇرۇلغان تۈرلەر بويىچە ئايرىغاندا، دۆلەت ئىگىلىكىگە سېلىنغانلىقى 67 مىليارد 126 مىليون يۈەنگە

توننا - كىلومېتىرغا يېتىپ، %10.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈريولنىڭ 47 مىليارد 500 مىليون توننا - كىلومېتىرغا يېتىپ، %11.7؛ تاشيولنىڭ 32 مىليارد 500 مىليون توننا - كىلومېتىرغا يېتىپ، %9.1؛ خەلق ئاۋىئاتسىيىسى - 64 مىليون توننا - كىلومېتىرغا يېتىپ، %22؛ تۈرۈپنىڭ 3 مىليارد 640 مىليون توننا - كىلومېتىرغا يېتىپ، %2.5 ئاشتى. يولۇچى توشۇش ئوبوروت مىقدارى 34 مىليارد 200 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا يېتىپ، %3.4 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈريولدا توشۇلغىنى 10 مىليارد 610 مىليون ئادەم - كىلومېتىر بولۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى؛ تاشيولدا توشۇلغىنى 19 مىليارد 500 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا يېتىپ، %5.1؛ ئايروپىلاندا توشۇلغىنى 4 مىليارد 90 مىليون ئادەم - كىلومېتىرغا يېتىپ، %4.3 ئاشتى.

بىر يىلدا پوچتا - تېلېگرافى كەسپىنىڭ تىجارەت سوممىسى 11 مىليارد 448 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %20.9 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە تېلېگرافى كەسپىنىڭ 10 مىليارد 728 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %22؛ پوچتا كەسپىنىڭ 720 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.9 ئاشتى. يىل ئاخىرىدا مۇقىم تېلېفوننىڭ ئومۇملىشىش نىسبىتى %21.3كە، كۆچمە تېلېفوننىڭ %21.8كە، ئىنتېرنېت تورى ئابونتى 607 مىڭ 900 گە يەتتى.

بىر يىلدا كۈتۈۋېلىنغان ئىچكى ماياھەتچى 10 مىليون 115 مىڭغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %4.5 كۆپەيدى؛ ئىچكى ماياھەتچىلىكىدىن قىلىنغان كىرىم 8 مىليارد 869 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %5.7 ئاشتى. 170 مىڭ 500 خەلقئارا ماياھەتچى كۈتۈۋېلىندى، بۇ %38.1 ئازايدى. بۇنىڭ ئىچىدە شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەنلىك قېرىنداشلار 20 مىڭ 600 بولۇپ، %50.4؛ خەلقئارا ماياھەتچىلىكتىن قىلىنغان تاشقى پېرېۋوت كىرىمى 48 مىليون 576 مىڭ 300 دوللار بولۇپ، %51.1 تۆۋەنلىدى.

8. مالىيە، پۇل مۇئامىلە ۋە سۇغۇرتا كەسپى

بىر يىلدا يەرلىك مالىيىنىڭ ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى 12 مىليارد 822 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %10.1؛ يەرلىك مالىيىنىڭ ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى 36 مىليارد 847 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %2 ئاشتى. پۇل مۇئامىلە ئاپپاراتلىرىدىكى تۈرلۈك ئامانەت پۇلنىڭ يىل ئاخىرىدىكى قالدۇقى 266 مىليارد 165 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 41 مىليارد 579 مىليون يۈەن ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە كارخانىلارنىڭ ئامانەت پۇل قالدۇقى 76

يۈەنگە يېتىپ، %0.1 ئاشتى. ئاپتوموبىل، ئائىلە ئېلېكتر سايمانلىرى ۋە ئالاقىلىشىش ئۈسكۈنىلىرى قاتارلىقلارنىڭ سېتىلىشى ياخشى بولدى، تۇرالغۇ ئۆي، زىننەتلەش، دەم ئېلىش، كۆڭۈل ئېچىش ۋە مائارىپ خاراكتېرلىك ئىستېمال بازىرى جانلاندى.

6. تاشقى ئىقتىساد

تاشقى سودىنىڭ ئېشىشى كۈچلۈك بولدى. بىر يىلدا تاموژىنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى 4 مىليارد 772 مىليون دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %77.3 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى 2 مىليارد 542 مىليون دوللارغا يېتىپ، %94.3؛ ئىمپورت سوممىسى 2 مىليارد 230 مىليون دوللارغا يېتىپ، %61.2 ئاشتى. ئېكسپورت سوممىسى ئىچىدە ئادەتتىكى سودىنىڭ 711 مىليون دوللارغا يېتىپ، %30.7؛ پىششىقلاپ ئىشلەش سودىسىنىڭ 202 مىليون دوللارغا يېتىپ، %30.3؛ ئاز سوممىلىق چېگرا سودىسىنىڭ 1 مىليارد 604 مىليون دوللارغا يېتىپ، %2.4 ھەسسە ئاشتى. ئىمپورت سوممىسى ئىچىدە ئادەتتىكى سودىنىڭ 725 مىليون دوللارغا يېتىپ، %1.8 ھەسسە؛ پىششىقلاپ ئىشلەش سودىسىنىڭ 31 مىليون دوللارغا يېتىپ، %8.1؛ ئاز سوممىلىق چېگرا سودىسىنىڭ 1 مىليارد 435 مىليون دوللارغا يېتىپ، %33.9 ئاشتى. بىر يىلدا 344 مىليون دوللارلىق ماشىنىسازلىق - ئېلېكترون مەھسۇلاتى ئېكسپورت قىلىنىپ، %1.1 ھەسسە؛ 28 مىليون دوللارلىق يۇقىرى، يېڭى تېخنىكا مەھسۇلاتى ئېكسپورت قىلىنىپ، %1.9 ھەسسە ئاشتى.

بىر يىلدا ئىمزالانغان چەت ئەل سودىگەرلىرىنىڭ بىۋاسىتە مەبلەغ سېلىشىغا دائىر توختام سوممىسى 161 مىليون 470 مىڭ دوللارغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %4.6 ئاشتى؛ تاشقى ھۆددىگەرلىك قۇرۇلۇشى ۋە ئەمگەك ھەمكارلىقى توختىمىنىڭ سوممىسى 189 مىليون 100 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %9.2 ھەسسە كۆپەيدى؛ تىجارەت سوممىسى 67 مىليون 420 مىڭ دوللارغا يېتىپ، %70.3 ئاشتى.

7. قاتناش، پوچتا - تېلېگرافى ۋە ساياھەتچىلىك

2003 - يىلنىڭ ئاخىرىدا تۆمۈريولنىڭ تىجارەت مۇساپىسى 3009 كىلومېتىرغا يېتىپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى؛ ئاپتوموبىل قاتنايدىغان تاشيول مۇساپىسى 59 مىڭ 900 كىلومېتىرغا يېتىپ، %0.7؛ خەلق ئاۋىئاتسىيىسى قاتناش مۇساپىسى 141 مىڭ 500 كىلومېتىرغا يېتىپ، %6.8 كۆپەيدى. بىر يىلدا ھەر خىل قاتناش قورالى توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى 83 مىليارد 704 مىليون

باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇش پېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %98.3، باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆرلەپ ئوقۇش نىسبىتى %96.5، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇش پېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %83.8، ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئوقۇشتىن توختاپ قېلىش نىسبىتى %2.9، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپكە ئۆرلەپ ئوقۇش نىسبىتى %40.9 بولدى.

چوغلار ئالىي مائارىپىنىڭ تولۇق كۇرس، مەخسۇس كۇرسلاردا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 87 مىڭ 800 بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %31.3، چوغلار ئوتتۇرا تېخنىكوملىرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 8200 بولۇپ، %53.2 ئازىدى. بىر يىلدا ياشلار، قىرانلار ئىچىدە 33 مىڭ ئادەم ساۋاتسىزلىقتىن قۇتۇلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 385 مىڭ 700 بولۇپ، 2002 - يىلدىكىدىن %0.5 ئازىدى. تىزىملانغان زور پەن - تېخنىكا نەتىجىسى 232، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساس نەزەرىيە نەتىجىسى 9، ئەمەلىي تېخنىكا نەتىجىسى 214، يۇمشاق پەن نەتىجىسى 9؛ 1472 تۈرلۈك پاتېنت ئىلتىماسى قوبۇل قىلىندى، 751 تۈرگە پاتېنت ھوقۇقى بېرىلدى. ئىمزالانغان تېخنىكا توختىمى 1516 گە يېتىپ، %12.3؛ پۈتۈشۈش سوممىسى 1 مىليارد 204 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.6 ئاشتى.

10. مەدەنىيەت، سەھىيە ۋە تەنتەربىيە
ئاپتونوم رايون بويىچە 88 سەنئەت ئۆمىكى، 91 مەدەنىيەت يۇرتى، 84 ئاممىۋى كۇتۇپخانا، 23 مۇزېي، 135 ئارخىپخانا بار، ئېچىۋېتىلگەن تۈرلۈك ئارخىپ 423 مىڭ 300 توم. رادىئو ئىستانسىسى 6، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى 16، ئوتتۇرا ۋە قىسقا دولقۇنلۇق رادىئو تارقىتىش ئىستانسىسى ۋە ئۇلاپ ئاڭلىتىش ئىستانسىسى 40، 1000 ۋاتتىن يۇقىرى تېلېۋىزىيە تارقىتىش ئىستانسىسى ۋە ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسى 64. ئاپتونوم رايون بويىچە رادىئونىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %92.8 كە، تېلېۋىزىيەنىڭ نوپۇسىنى قاپلاش نىسبىتى %92.5 كە؛ سىملىق تېلېۋىزىيە ئابونتى 1 مىليون 302 مىڭ 700 گە يەتتى؛ ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىغا تەرجىمە قىلىنغان ھېكايە فىلىم 70؛ نەشر قىلىنغان ھەر خىل گېزىت 338 مىليون نۇسخا، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكىسى %38 نى ئىگىلەيدۇ؛ ھەر خىل ژۇرنال 14 مىليون 180 مىڭ نۇسخا، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكىسى %35 نى ئىگىلەيدۇ؛ كىتاپ 78 مىليون 380 مىڭ نۇسخا، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق

مىليارد 349 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 5 مىليارد 766 مىليون يۈەن؛ شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ 137 مىليارد 159 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 23 مىليارد 381 مىليون يۈەن ئاشتى. تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 209 مىليارد 909 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 29 مىليارد 648 مىليون يۈەن ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا ۋە قىسقا مۇددەتلىك قەرز پۇل 7 مىليارد 649 مىليون يۈەن، ئوتتۇرا ۋە ئۇزۇن مەزگىللىك قەرز پۇل 16 مىليارد 798 مىليون يۈەن ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە يېپىي بازارغا سېلىنغان شىركەت 27 گە، بازارغا سېلىنغان پاي قىسمى 58 مىليارد 449 مىليون يۈەنگە، ئومۇمىي پاي دەسمايسى 7 مىليارد 412 مىليون پايقا، توپلانغان جەمئىي مەبلەغى 10 مىليارد 439 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 6 مىليارد 218 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %20.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىنىڭ 1 مىليارد 912 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16؛ جىسمانىي سۇغۇرتىنىڭ 4 مىليارد 306 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %22.2 ئاشتى. تۈرلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليارد 746 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىنىڭ 1 مىليارد 36 مىليون يۈەن، جىسمانىي سۇغۇرتىنىڭ 710 مىليون يۈەن.

9. مائارىپ ۋە پەن - تېخنىكا

ئاپتونوم رايون بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 26، تولۇق كۇرس ۋە مەخسۇس كۇرسقا قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 43 مىڭ 100 گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %3.3؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 147 مىڭ 600 گە يېتىپ، %11.6 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 65 مىڭ 100 گە يېتىپ، %6 كۆپەيدى. ئاسپرانت يېتىشتۈرۈش ئورنى 9، قوبۇل قىلىنغان ئاسپرانت 1664 گە يېتىپ، %50.7؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 3629 غا يېتىپ، %45.5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 332 بولۇپ، %42.5 ئاشتى. ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكوم 78، ئوقۇغۇچىسى 71 مىڭ 500 بولۇپ، %14.8 كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 45 مىڭ 300 بولۇپ، %10.7 ئازىدى. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 500، قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 126 مىڭ 200 گە يېتىپ، %11.3؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 315 مىڭ 200 گە يېتىپ، %15.7؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىسى 1 مىليون 133 مىڭ 400 گە يېتىپ، %6.3 كۆپەيدى؛ باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىسى 2 مىليون 289 مىڭ 100 بولۇپ، %2.9 ئازىدى.

مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ بايىنبۇلاق ئاق قۇ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ قاناس تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ غەربىي تەڭرىتاغ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ گەنچىياخۇ سۆڭۈك ئورمىنى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ تۆمۈر چوققىسى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى ۋە شىنجاڭ لوپنۇر ياۋا تۆگە تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىدىن ئىبارەت. تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونلىرىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 204 مىڭ 200 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ؛ تەستىقلانغان دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيىلىك ئۆلگە رايونى 8، ئېكولوگىيىلىك ئۆلگە رايونى قۇرۇلۇشى نۇقتىدا سىناق قىلىنغان رايون ۋە ئورۇن 8؛ ئىس - تۈتەك تىزگىنلەنگەن رايون 58، كۆلىمى 351.9 كۋادرات كىلومېتىرغا يېتىپ، %0.2 ئاشتى؛ مۇھىت شۇقۇنى ئۆلچىمگە يەتكەن رايون 39، كۆلىمى 315.2 كۋادرات كىلومېتىرغا يېتىپ، %5 كۆپەيدى.

12. نوپۇس

2003 - يىللىق نوپۇس ئۆزگىرىش ئەھۋالىنى نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىغا ئاساسەن ھېسابلىغاندا: ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 19 مىليون 339 مىڭ 500 گە يېتىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %1.5 ئاشقان. شەھەر- يېزا بويىچە ئايرىپ قارىغاندا، شەھەر - بازار نوپۇسى 6 مىليون 651 مىڭ 100 گە يېتىپ، %3.2 ئاشقان، شەھەر- بازارلىشىش نىسبىتى %34.4 كە يېتىپ، 0.6 پىرسەنت پوڭپىتى ئۆرلىگەن؛ يېزا نوپۇسى 12 مىليون 688 مىڭ 400 گە يېتىپ، %0.7 ئاشقان. جىنس ئايرىسىدىن قارىغاندا، ئەرلەر 9 مىليون 942 مىڭ 400 بولۇپ، %51.4 نى؛ ئاياللار 9 مىليون 397 مىڭ 100 بولۇپ، %48.6 نى ئىگىلىگەن. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16، ئۆلۈش نىسبىتى %5.2، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.8 بولغان.

13. خەلق تۇرمۇشى ۋە ئىجتىمائىي

كاپالەت ئەھۋالى

نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈشكە ئاساسەن ھېسابلىغاندا، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7220.61 يۈەنگە يەتتى، ئۆزگەرمەس ئاسىلىنى چىقىرىۋەتكەندە، 2002 - يىلدىكىدىن %6.9 ئاشتى؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2106.19 يۈەنگە يېتىپ، %13 ئاشتى. يىل ئاخىرىدا شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ ئۆي ئىشلىتىش كۆلىمى 17.77 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 2002- يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئولتۇراق ئۆي كۆلىمى 18.62 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %0.3 ئاشتى. ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 255 يۈەنگە

مىللەتلەر پېزىقىدىكىسى %40 نى ئىگىلەيدۇ.

ئاپتونوم رايون بويىچە سەھىيە ئاپپاراتى 9434، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا، شىپاخانا 1471، ئانا - بالىلار ساقلىقنى ساقلاش ئاپپاراتى 88؛ دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 72 مىڭ 800، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا، شىپاخانىلاردىكىسى 69 مىڭ 800. سەھىيە تېخنىكا خادىمى 95 مىڭ 800. يېزا - بازار شىپاخانىسى 832، سەھىيە تېخنىكا خادىمى 14 مىڭ 383. بۇنىڭ ئىچىدە يېزىدىكى سەھىيە تېخنىكا خادىمى 12 مىڭ 55.

ئاپتونوم رايون تەنھەرىكەتچىلىرى خەلقئارالىق، قىتئەلەر ئارا ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىلاردا 3 تۈردە چېمپىيونلۇققا (جۇڭگو شىنجاڭ خەلقئارا بوكسىورلۇق ئاشكارا مۇسابىقىسى - نىڭ 64 كىلوگراملىقلار گۇرۇپپىسى بويىچە، 69 كىلوگراملىقلار گۇرۇپپىسى بويىچە ۋە 91 كىلوگراملىقلار گۇرۇپپىسى بويىچە)، 4 تۈردە 2 - لىككە، 4 تۈردە 3 - لىككە ئېرىشتى. مەملىكەتلىك مۇسابىقىلاردا 12 تۈردە چېمپىيونلۇققا، 12 تۈردە 2 - لىككە ئېرىشتى.

11. مۇھىت ئاسراش

مۇھىت ئاسراش تارماقلىرىنىڭ ستاتىستىكىسىغا ئاساسلانغاندا، بىر يىلدا گۇڭگۈرت تۆت ئىككىدىن ئاشىپ بېرىلىش مىقدارى 223 مىڭ 300 توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، 2002 - يىلدىكىدىن %15.7 ئىس - تۈتەك قويۇپ بېرىش مىقدارى 109 مىڭ 500 توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، %11.7 سانائەت چاڭ - توزاڭلىرىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 158 مىڭ توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، %68.6 كېرەكسىز سانائەت قاتتىق جىسىملىرىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 881 مىڭ 900 توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، %28 يۈنىدىكى كىمىلارودقا ئېھتىياجلىق خىمىيىلىك ماددىلارنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 230 مىڭ 300 توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، %12.3 ئاشتى. ئاساسلىق بۇلغىسىلار ئىچىدە تۇرمۇش بۇلغىسىلىرىنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى 2002 - يىلدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھاۋا سۈپىتى 1 - ، 2 - دەرىجىلىك بولغان كۈنلەر %63.4 نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلدىكىدىن 5.3 پىرسەنت پوڭپىتى ئۆرلىدى؛ 3 - دەرىجىلىك بولغان كۈنلەر %17.8 نى ئىگىلەپ، 3.9 پىرسەنت پوڭپىتى؛ 4 - ، 5 - دەرىجىلىك بولغان كۈنلەر %18.8 نى ئىگىلەپ، 1.4 پىرسەنت پوڭپىتى تۆۋەنلىدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلغان تۈرلۈك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 26، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 7، يەنى شىنجاڭ ئالتۇن تاغ تەبىئىي

باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %98.3، باشلانغۇچ مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆرلەپ ئوقۇش نىسبىتى %96.5، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى %83.8، ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ ئوقۇشتىن توختاپ قېلىش نىسبىتى %2.9، تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپكە ئۆرلەپ ئوقۇش نىسبىتى %40.9 بولدى.

چوغلار ئالىي مائارىپىنىڭ تولۇق كۇرس، مەخسۇس كۇرسلىرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 87 مىڭ 800 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %31.3؛ چوغلار ئوتتۇرا تېخنىكوملىرىدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى 8200 بولۇپ، %53.2 ئازايدى. بىر يىلدا ياشلار، قىرانلار ئىچىدە 33 مىڭ ئادەم ساۋاتسىزلىقتىن قۇتۇلدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە ھەر خىل كەسپىي تېخنىكا خادىمى 385 مىڭ 700 بولۇپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %0.5 ئازايدى. تىزىلانغان زور پەن - تېخنىكا نەتىجىسى 232، بۇنىڭ ئىچىدە ئاساس نەزەرىيە نەتىجىسى 9، ئەمەلىي تېخنىكا نەتىجىسى 214، يۇمشاق پەن نەتىجىسى 9؛ 1472 تۈرلۈك پاتېنت ئىلتىماسى قوبۇل قىلىندى، 751 تۈرگە پاتېنت ھوقۇقى بېرىلدى. ئىمزالانغان تېخنىكا توختىسى 1516 گە يېتىپ، %12.3؛ يۇتۇشۇش سوممىسى 1 مىليارد 204 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %19.6 ئاشتى.

10. مەدەنىيەت، سەھىيە ۋە تەنتەربىيە

ئاپتونوم رايون بويىچە 88 سەنئەت ئۆمىكى، 91 مەدەنىيەت يۇرتى، 84 ئامسۇي كۈتۈپخانا، 23 مۇزېي، 135 ئارخىپخانا بار، ئېچىۋېتىلگەن تۈرلۈك ئارخىپ 423 مىڭ 300 توم. رادىئو ئىستانسىسى 6، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى 16، ئوتتۇرا ۋە قىسقا دولقۇنلۇق رادىئو تارقىتىش ئىستانسىسى ۋە ئۇلاپ ئاڭلىتىش ئىستانسىسى 40، 1000 ۋاتتىن يۇقىرى تېلېۋىزىيە تارقىتىش ئىستانسىسى ۋە ئۇلاپ تارقىتىش ئىستانسىسى 64. ئاپتونوم رايون بويىچە رادىئونىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %92.8 كە، تېلېۋىزىيەنىڭ نوپۇسى قاپلاش نىسبىتى %92.5 كە؛ سىملىق تېلېۋىزىيە ئابونتى 1 مىليون 302 مىڭ 700 گە يەتتى؛ ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىغا تەرجىمە قىلىنغان ھېكايە فىلىم 70؛ نەشر قىلىنغان ھەر خىل گېزىت 338 مىليون نۇسخا، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت يېزىقىدىكىسى %38 نى ئىگىلەيدۇ؛ ھەر خىل ژۇرنال 14 مىليون 180 مىڭ نۇسخا، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەتلەر يېزىقىدىكىسى %35 نى ئىگىلەيدۇ؛ كىتاپ 78 مىليون 380 مىڭ نۇسخا، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق

مىليارد 349 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 5 مىليارد 766 مىليون يۈەن؛ شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ 137 مىليارد 159 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 23 مىليارد 381 مىليون يۈەن ئاشتى. تۈرلۈك قەرز پۇل قالدۇقى 209 مىليارد 909 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 29 مىليارد 648 مىليون يۈەن ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئوتتۇرا ۋە قىسقا مۇددەتلىك قەرز پۇل 7 مىليارد 649 مىليون يۈەن، ئوتتۇرا ۋە ئۇزۇن مەزگىللىك قەرز پۇل 16 مىليارد 798 مىليون يۈەن ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە يېپىي بازارغا سېلىنغان شىركەت 27 گە، بازارغا سېلىنغان پاي قىممىتى 58 مىليارد 449 مىليون يۈەنگە، ئومۇمىي پاي دەسمايسى 7 مىليارد 412 مىليون پايغا، توپلانغان جەمئىي مەبلەغى 10 مىليارد 439 مىليون يۈەنگە يەتتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە سۇغۇرتا ھەققى كىرىمى 6 مىليارد 218 مىليون يۈەنگە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %20.2 ئاشتى. بۇنىڭ ئىچىدە مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىنىڭ 1 مىليارد 912 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %16؛ جىسمانىي سۇغۇرتىنىڭ 4 مىليارد 306 مىليون يۈەنگە يېتىپ، %22.2 ئاشتى. تۈرلۈك تۆلەنگەن تۆلەم ۋە بېرىلگەن پۇل 1 مىليارد 746 مىليون يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە مال - مۈلۈك سۇغۇرتىسىنىڭ 1 مىليارد 36 مىليون يۈەن، جىسمانىي سۇغۇرتىنىڭ 710 مىليون يۈەن.

9. مائارىپ ۋە پەن - تېخنىكا

ئاپتونوم رايون بويىچە ئادەتتىكى ئالىي مەكتەپ 26، تولۇق كۇرس ۋە مەخسۇس كۇرسقا قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 43 مىڭ 100 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %3.3؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 147 مىڭ 600 گە يېتىپ، %11.6 كۆپەيدى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 65 مىڭ 100 گە يېتىپ، %6 كۆپەيدى. ئاسپرانت يېتىشتۈرۈش ئورنى 9، قوبۇل قىلىنغان ئاسپرانت 1664 گە يېتىپ، %50.7؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 3629 غا يېتىپ، %45.5 ئاشتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت ئوقۇغۇچىسى 332 بولۇپ، %42.5 ئاشتى. ئادەتتىكى ئوتتۇرا تېخنىكوم 78، ئوقۇغۇچىسى 71 مىڭ 500 بولۇپ، %14.8؛ كەسپىي ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى 45 مىڭ 300 بولۇپ، %10.7 ئازايدى. ئادەتتىكى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ 500، قوبۇل قىلىنغان ئوقۇغۇچى 126 مىڭ 200 گە يېتىپ، %11.3؛ مەكتەپتىكى ئوقۇغۇچى 315 مىڭ 200 گە يېتىپ، %15.7؛ ئادەتتىكى تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىسى 1 مىليون 133 مىڭ 400 گە يېتىپ، %6.3 كۆپەيدى؛ باشلانغۇچ مەكتەپلەردىكى ئوقۇغۇچىسى 2 مىليون 289 مىڭ 100 بولۇپ، %2.9 ئازايدى.

مىللەتلەر يېزىقىدىكىسى %40نى ئىگىلەيدۇ.

ئاپتونوم رايون بويىچە سەھىيە ئاپپاراتى 9434، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا، شىپاخانا 1471، ئانا - بالىلار ساغلىقىنى ساقلاش ئاپپاراتى 88؛ دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات 72 مىڭ 800، بۇنىڭ ئىچىدە دوختۇرخانا، شىپاخانىلاردىكىسى 69 مىڭ 800، سەھىيە تېخنىكا خادىمى 95 مىڭ 800، يېزا - بازار شىپاخانىسى 832، سەھىيە تېخنىكا خادىمى 14 مىڭ 383، بۇنىڭ ئىچىدە يېزىدىكى سەھىيە تېخنىكا خادىمى 12 مىڭ 55.

ئاپتونوم رايون تەنھەرىكەتچىلىرى خەلقئارالىق، قىتئەلەر ئارا ئۆتكۈزۈلگەن مۇسابىقىلاردا 3 تۈردە چېمپىيونلۇققا (جۇڭگو شىنجاڭ خەلقئارا بوكسىپورلۇق ئاشكارا مۇسابىقىسى - 64 كىلوگراملىقلار گۇرۇپپىسى بويىچە، 69 كىلوگراملىقلار گۇرۇپپىسى بويىچە ۋە 91 كىلوگراملىقلار گۇرۇپپىسى بويىچە)، 4 تۈردە 2 - لىككە، 4 تۈردە 3 - لىككە ئېرىشتى. مەملىكەتلىك مۇسابىقىلاردا 12 تۈردە چېمپىيونلۇققا، 12 تۈردە 2 - لىككە ئېرىشتى.

11. مۇھىت ئاسراش

مۇھىت ئاسراش تارماقلىرىنىڭ ستاتىستىكىسىغا ئاساسلانغاندا، بىر يىلدا گۇڭگۇرت تۆت ئوكسىدنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 223 مىڭ 300 توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %15.7 ئىس - تۈتەك قويۇپ بېرىش مىقدارى 109 مىڭ 500 توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، %11.7؛ سانائەت چاڭ - توزاڭلىرىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 158 مىڭ توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، %68.6؛ كېرەكسىز سانائەت قاتتىق جىسىملىرىنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 881 مىڭ 900 توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، %28؛ يۇنىدەنكى كىمىلارودقا ئېھتىياجلىق خىمىيىلىك ماددىلارنىڭ قويۇپ بېرىلىش مىقدارى 230 مىڭ 300 توننا ئىچىدە تىزگىنلىنىپ، %12.3 ئاشتى. ئاساسلىق بۇلغىنىشلار ئىچىدە تۇرمۇش بۇلغىنىشلىرىنىڭ ئىگىلىگەن نىسبىتى 2002 - يىلىدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى.

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھاۋا سۈپىتى 1 -، 2 - دەرىجىلىك بولغان كۈنلەر %63.4نى ئىگىلەپ، 2002 - يىلىدىكىدىن 5.3 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىدى؛ 3 - دەرىجىلىك بولغان كۈنلەر %17.8نى ئىگىلەپ، 3.9 پىرسەنت پوئېنتى؛ 4 -، 5 - دەرىجىلىك بولغان كۈنلەر %18.8نى ئىگىلەپ، 1.4 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەنلىدى.

ئاپتونوم رايون بويىچە قۇرۇلغان تۈرلۈك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 26، بۇنىڭ ئىچىدە دۆلەت دەرىجىلىك تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى 7، يەنى شىنجاڭ ئالتۇن تاغ تەبىئىي

مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ بايىنبۇلاق ئاق قۇ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ قاناس تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ غەربىي تەڭرىتاغ تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ گەنجياخۇ سۆكۆك ئورمىنى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى، شىنجاڭ تۆمۈر چوققىسى تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى ۋە شىنجاڭ لوپنۇر ياۋا تۆگە تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونىدىن ئىبارەت، تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونلىرىنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 204 مىڭ 200 كۋادرات كىلومېتىر كېلىدۇ؛ تەستىقلانغان دۆلەت دەرىجىلىك ئېكولوگىيىلىك ئۆلگە رايونى 8، ئېكولوگىيىلىك ئۆلگە رايونى قۇرۇلۇشى نۇقتىدا سىناق قىلىنغان رايون ۋە ئورۇن 8؛ ئىس - تۈتەك تىزگىنلەنگەن رايون 58، كۆلىمى 351.9 كۋادرات كىلومېتىرغا يېتىپ، %0.2 ئاشتى؛ مۇھىت شاۋقۇنى ئۆلچەمگە يەتكەن رايون 39، كۆلىمى 315.2 كۋادرات كىلومېتىرغا يېتىپ، %5 كۆپەيدى.

12. نوپۇس

2003 - يىللىق نوپۇس ئۆزگىرىش ئەھۋالىنى نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىغا ئاساسەن ھېسابلىغاندا: ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 19 مىليون 339 مىڭ 500 گە يېتىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %1.5 ئاشقان. شەھەر - يېزا بويىچە ئايرىپ قارىغاندا، شەھەر - بازار نوپۇسى 6 مىليون 651 مىڭ 100گە يېتىپ، %3.2 ئاشقان، شەھەر - بازارلىشىش نىسبىتى %34.4 كە يېتىپ، 0.6 پىرسەنت پوئېنتى ئۆزلىگەن؛ يېزا نوپۇسى 12 مىليون 688 مىڭ 400 گە يېتىپ، %0.7 ئاشقان. جىنس ئايرىمىدىن قارىغاندا، ئەرلەر 9 مىليون 942 مىڭ 400 بولۇپ، %51.4نى؛ ئاياللار 9 مىليون 397 مىڭ 100 بولۇپ، %48.6نى ئىگىلىگەن. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16، ئۆلۈش نىسبىتى %5.2، تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %0.8 بولغان.

13. خەلق تۇرمۇشى ۋە ئىجتىمائىي

كاپالەت ئەھۋالى

نۇسخا ئېلىپ تەكشۈرۈشكە ئاساسەن ھېسابلىغاندا، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلىكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى 7220.61 يۈەنگە يەتتى، ئۆزگەرمەس ئاملىنى چىقىرىۋەتكەندە، 2002 - يىلىدىكىدىن %6.9 ئاشتى؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى 2106.19 يۈەنگە يېتىپ، %13 ئاشتى. يىل ئاخىرىدا شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ ئۆي ئىشلىتىش كۆلىمى 17.77 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، 2002 - يىلىدىكى بىلەن ئاساسەن تەڭلەشتى؛ يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئولتۇراق ئۆي كۆلىمى 18.62 كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، %0.3 ئاشتى. ئىش ئورنىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل مائاشى 13 مىڭ 255 يۈەنگە

يېتىپ، %14.2 ئاشتى، باھا ئاسىلىنى چىقىرىۋەتكەندە ئەمەلىيەتتە %13.6 ئاشتى.

ئاپتونوم رايون بويىچە 1 مىليون 351 مىڭ 200 ئىشچى-خىزمەتچى ئىشچىلىق سۇغۇرتىسىغا قاتنىشىپ، 2002 - يىلىدىكىدىن %2.9؛ 1 مىليون 580 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتنىشىپ، %3.6؛ دەم ئېلىشقا ۋە پېنسىيەگە چىققان 380 مىڭ ئادەم ياشانغاندا كۈتۈنۈش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتنىشىپ، %2.7؛ 1 مىليون 760 مىڭ ئىشچى - خىزمەتچى داۋالاش ئاساسىي سۇغۇرتىسىغا قاتنىشىپ، %18.8 ئاشتى. شەھەر-بازارلارنىڭ ئىجتىمائىي رايونلىرىدىكى ھەر خىل ئۈنۈملىك مۇلازىمەت مەركىزى 150. شەھەر - يېزىلاردىكى ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى ۋە قۇتقۇزۇشقا ئېرىشكەنلەر 578 مىڭ، دۆلەتنىڭ نەپىسىگە ۋە قوشۇمچە ياردىمگە ئېرىشكەنلەر 35 مىڭ 800. ئاپتونوم رايون بويىچە تۈرلۈك ئىجتىمائىي پاراۋانلىق ئورنى 508، ئۇلارنىڭ 12 مىڭ 950 كارىۋاتى بولۇپ، 9799 ئادەم بېقىلىۋاتىدۇ. جەمئىيەتكە 615 مىليون يۈەنلىك پاراۋانلىق لاتارىيە بېلىتى سېتىلىپ، 215 مىليون يۈەن ئىجتىمائىي پاراۋانلىق مەبلەغى توپلاندى. جەمئىيەتتىن 160 مىليون يۈەن ئىشانە قوبۇل قىلىندى.

- 1. ئىزاھ: ئاخباراتتىكى ئاپتونوم رايوننىڭ ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى، ھەرقايسى كەسىپلەرنىڭ قوشۇلما قىممىتى ۋە دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى كۆرسەتكۈچىدىكى مۇتلەق سان ھازىرقى باھا بويىچە ھېسابلاندى، ئېشىش سۈرئىتى ئۆزگەرمەس باھا بويىچە ھېسابلاندى. سانائەتنىڭ ئىقتىسادىي ئۈنۈم كۆرسەتكۈچىنى ستاتىستىكا قىلىشتا مۇستەقىل ھېسابات قىلىدىغان دۆلەت سانائىتى ۋە يىللىق سېتىش كىرىمى 5 مىليون يۈەندىن يۇقىرى بولغان دۆلەت ئىلكىدە بولمىغان سانائەت ئۆلچەم قىلىندى.
- 2. ئاپتونوم رايوننىڭ ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى دائىملىق نوپۇس بويىچە ھېسابلاندى.
- 3. مەزكۇر ئاخبارات يىللىق مەلۇمات ستاتىستىكىسىدىن ئىبارەت.

شىنجاڭنىڭ ئاساسلىق ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ مەملىكەت بويىچە تۇتقان ئورنى

2003 - يىلى شىنجاڭنىڭ ھەر خىل ئاساسلىق ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ مەملىكەت

بويىچە تۇتقان ئورنى بەزىلىرىنىڭ ئۆستى، بەزىلىرىنىڭ تۆۋەنلىدى. بىر يىلدا ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ بۇنىڭ ئىچىدە 1 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى مەملىكەت بويىچە 19 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. 2 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. 2 - كەسىپ ئىچىدە سانائەتنىڭ قوشۇلما قىممىتى مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ بىناكارلىقنىڭ قوشۇلما قىممىتى مەملىكەت بويىچە 19 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. 3 - كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. 3 - كەسىپ ئىچىدە قاتناش - ترانسپورت، ساقلاش، پوچتا-تېلېگرافى، خەۋەرلىشىش كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسى، يېمەك - ئىچمەك كەسىپنىڭ قوشۇلما قىممىتى مەملىكەت بويىچە 24 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. ئاپتونوم رايون ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنىڭ ئېشىش سۈرئىتى مەملىكەت بويىچە 18 - ئورۇندا تۇرۇپ، 11 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. ئوتتۇرىچە ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 12 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش قىممىتىنىڭ تەركىبىنى 3 كەسىپ بويىچە ئايرىغاندا: 1 - كەسىپنىڭ %22 نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 3 - ئورۇندا تۇرۇپ، 9 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ 2 - كەسىپنىڭ %42.4 نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 23 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. 2 - كەسىپ ئىچىدە سانائەتنىڭ %30.4 نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، بىناكارلىقنىڭ %12 نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 6 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ 3 - كەسىپنىڭ %35.6 نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 19 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە قاتناش - ترانسپورت، ساقلاش، پوچتا - تېلېگرافى، خەۋەرلىشىش كەسىپنىڭ %7.2 نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 5 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى، توپ ۋە پارچە سېتىش سودىسى، يېمەك - ئىچمەك كەسىپنىڭ %8.1 نى ئىگىلەپ، مەملىكەت بويىچە 24 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى.

يېزا ئىگىلىكى بىر يىلدا دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى

مەملىكەت بويىچە 18 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. ئېشىش سۈرئىتى %6.3 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 7 - ئورۇندا تۇرۇپ، 9 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىسمى 14 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ ئورمانچىلىق مەھسۇلات قىسمى 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىسمى 20 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ يېلىقچىلىق مەھسۇلات قىسمى 26 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە ئاشلىق مەملىكەت بويىچە 21 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ پاختا مەملىكەت بويىچە پاختىنىڭ ئۈچتىن بىرىنى ئىگىلەپ، پاختا ئومۇمىي ھوسۇلى، بىرلىك ھوسۇلى، ئوتتۇرىچە ھوسۇلى جەھەتتە مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى؛ ياغلىق دان مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ شېكەر مەملىكەت بويىچە 5 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ مېۋە - چېۋە مەملىكەت بويىچە 14 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ گۆش مەملىكەت بويىچە 21 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، بۇنىڭ ئىچىدە چوشقا گۆشى مەملىكەت بويىچە 28 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى، كالا گۆشى مەملىكەت بويىچە 8 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، قوي گۆشى مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ سۈت مەملىكەت بويىچە 5 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ سۇ مەھسۇلاتلىرى مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى.

سانائەت ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە كۆمۈر مەملىكەت بويىچە 11 - ئورۇندا تۇرۇپ، 6 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ نېفىت مەملىكەت بويىچە 3 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ توك مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ پولات مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ چوچۇن مەملىكەت بويىچە 26 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ تەييار پولات ماتېرىيال مەملىكەت بويىچە 24 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ سېمونت مەملىكەت بويىچە 22 - ئورۇندا تۇرۇپ، 8 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ رەخت مەملىكەت بويىچە 19 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ ئوغۇت) مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. دۆلەت كارخانىلىرى ۋە كۆلەمدىن يۇقىرى دۆلەت ئىلكىدە

بولمىغان سانائەت كارخانىلىرىنىڭ ئاساسلىق كۆرسەتكۈچى ئىچىدە، سانائەت قوشۇلما قىسمى مەملىكەت بويىچە 23 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ ئېشىش سۈرئىتى %10.8 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 29 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ ئومۇمىي پايدا مەملىكەت بويىچە 17 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ زىيان تارتقان كارخانىلارنىڭ زىيان سوممىسى مەملىكەت بويىچە 19 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ سانائەت ئىقتىسادىي ئۈنۈمنىڭ ئۈنۈمى ئۆسۈش كۆرسەتكۈچى مەملىكەت بويىچە 3 - ئورۇندا تۇرۇپ، 6 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ ئومۇمىي مۈلۈكنىڭ تۆھپە نىسبىتى %12.5 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 6 - ئورۇندا تۇرۇپ، 7 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ ئاكتىپ - پاسسىپ نىسبىتى %53.6 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 27 - ئورۇندا تۇرۇپ، 10 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ تۇراقسىز مۈلۈكنىڭ ئوبوروت قېتىم سانى 1.8 قېتىم بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 10 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ تەننەرخ خىراجىتىنىڭ ئىشلىتىلىش نىسبىتى %14.9 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 2 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ ئومۇمىي خادىملارنىڭ ئىگەك ئۈنۈمدارلىقى مەملىكەت بويىچە 17 - ئورۇندا تۇرۇپ، 3 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ مەھسۇلاتلارنىڭ سېتىلىش نىسبىتى مەملىكەت بويىچە 9 - ئورۇندا تۇرۇپ، 6 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى.

تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش ۋە بىناكارلىق بىر يىلدا تۇراقلىق مۈلۈككە مەبلەغ سېلىش مەملىكەت بويىچە 18 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئاساسىي قۇرۇلۇشقا مەبلەغ سېلىش مەملىكەت بويىچە 12 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ يېڭىلاش، ئۆزگەرتىشكە مەبلەغ سېلىش مەملىكەت بويىچە 26 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ ئۆي - زېمىن تەرەققىياتقا مەبلەغ سېلىش مەملىكەت بويىچە 24 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ تاۋار ئۆي سېتىش سوممىسى مەملىكەت بويىچە 18 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ ئۆي - زېمىن تەرەققىيات كارخانىلىرى قۇرۇلۇش قىلغان تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى 9 مىليون 629 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 27 - ئورۇندا تۇرۇپ، 3 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ پۈتكەن ئۆي كۆلىمى 6 مىليون 265 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 20 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ سېتىش كۆلىمى 5 مىليون 160 مىڭ كۋادرات مېتىرغا يېتىپ، مەملىكەت بويىچە 21 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى.

مەملىكەت بويىچە 18 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. ئېشىش سۈرئىتى %6.3 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 7 - ئورۇندا تۇرۇپ، 9 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلات قىسمى 14 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ ئورمانچىلىق مەھسۇلات قىسمى 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ چارۋىچىلىق مەھسۇلات قىسمى 20 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ يېلىقچىلىق مەھسۇلات قىسمى 26 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. ئاساسلىق دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە ئاشلىق مەملىكەت بويىچە 21 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ پاختا مەملىكەت بويىچە پاختىنىڭ ئۈچتىن بىرىنى ئىگىلەپ، پاختا ئومۇمىي ھوسۇلى، بىرلىك ھوسۇلى، ئوتتۇرىچە ھوسۇلى جەھەتتە مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇردى؛ ياغلىق دان مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ شېكەر مەملىكەت بويىچە 5 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ مېۋە - چېۋە مەملىكەت بويىچە 14 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ گۆش مەملىكەت بويىچە 21 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، بۇنىڭ ئىچىدە چوشقا گۆشى مەملىكەت بويىچە 28 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى، كالا گۆشى مەملىكەت بويىچە 8 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى، قوي گۆشى مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ سۈت مەملىكەت بويىچە 5 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ سۇ مەھسۇلاتلىرى مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى.

سانائەت ئاساسلىق سانائەت مەھسۇلاتلىرى ئىچىدە كۆمۈر مەملىكەت بويىچە 11 - ئورۇندا تۇرۇپ، 6 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ نېفىت مەملىكەت بويىچە 3 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ توك مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ چوچۇن مەملىكەت بويىچە 26 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ تەييار پولات ماتېرىيال مەملىكەت بويىچە 24 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ سېمونت مەملىكەت بويىچە 22 - ئورۇندا تۇرۇپ، 8 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ رەخت مەملىكەت بويىچە 19 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ خىمىيىۋى ئوغۇت (ساپ ئوغۇت) مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. دۆلەت كارخانىلىرى ۋە كۆلەمدىن يۇقىرى دۆلەت ئىلكىدە

مەملىكەت بويىچە 27 - ئورۇندا تۇرۇپ، 3 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى مەملىكەت بويىچە 27 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ ئېكسپورت سوممىسى مەملىكەت بويىچە 28 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ چەت ئەل سودىگەرلىرى مەبلەغ سالغان كارخانىلارنىڭ ئىمپورت سوممىسى مەملىكەت بويىچە 27 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. ساياھەتچى سانى مەملىكەت بويىچە 23 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى، بۇنىڭ ئىچىدە كۈتۈۋېلىنغان چەت ئەللىك ساياھەتچى مەملىكەت بويىچە 21 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ ساياھەتچىلىكتىن يارىتىلغان تاشقى پېرېۋوت مەملىكەت بويىچە 21 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى.

نوپۇس، ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مائاشى ئاپتونوم رايون بويىچە يىل ئاخىرىدىكى نوپۇس 19 مىليون 340 مىڭ بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 24 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. نوپۇسنىڭ تۇغۇلۇش نىسبىتى %16.01 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 4 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ ئۆلۈش نىسبىتى %5.23 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 28 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ تەبىئىي كۆپىيىش نىسبىتى %10.78 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 4 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. ئاپتونوم رايون بويىچە ئىشقا ئورۇنلاشقانلار 7 مىليون 212 مىڭ 700 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 26 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى؛ ئىشچى - خىزمەتچىلەر 2 مىليون 379 مىڭ 400 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 23 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مائاشى 13 مىڭ 255 يۈەن بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 10 - ئورۇندا تۇرۇپ، 3 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى.

خەلق تۇرمۇشى ئاپتونوم رايون بويىچە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىلكىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى مەملىكەت بويىچە 18 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى مەملىكەت بويىچە 18 - ئورۇندا تۇرۇپ، 5 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. ئېنىڭ كۈنپېنەتتىكى %2.36 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 19 - ئورۇندا تۇرۇپ، 8 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. ئاپتونوم رايون بويىچە دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى مەملىكەت بويىچە 23 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە ئىستېمال چىقىمى مەملىكەت بويىچە

بىناكارلىق مەھسۇلات قىممىتى مەملىكەت بويىچە 23 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. قۇرۇلۇش قىلىنغان ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 27 مىليون 192 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 24 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ پۈتكەن ئۆي - ئىمارەت كۆلىمى 14 مىليون 508 مىڭ كۋادرات مېتىر بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 22 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى.

قاتناش - ترانسپورت بىر يىلدا ھەر خىل قاتناش ۋاسىتىلىرى توشۇغان يۈك ئوبوروت مىقدارى مەملىكەت بويىچە 19 - ئورۇندا تۇرۇپ، 3 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈريولدا توشۇلغىنى مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ تاشيولدا توشۇلغىنى مەملىكەت بويىچە 9 - ئورۇندا تۇرۇپ، 5 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. بىر يىلدا يولۇچى ئوبوروت مىقدارى مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 9 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە تۆمۈريولدا توشۇلغىنى مەملىكەت بويىچە 18 - ئورۇندا تۇرۇپ، 12 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ تاشيولدا توشۇلغىنى مەملىكەت بويىچە 14 - ئورۇندا تۇرۇپ، 11 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى.

مالىيە، سودا ۋە باھا ئاپتونوم رايون بويىچە يىللىق مالىيەنىڭ ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى مەملىكەت بويىچە 25 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. مالىيەنىڭ ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى مەملىكەت بويىچە 23 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى.

ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ يىللىق پارچە سېتىش سوممىسى مەملىكەت بويىچە 27 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال باھا كۆرسەتكۈچىنىڭ ئۆزلىشى %0.4 بولۇپ، مەملىكەتنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن 0.8 پىرسەنت پوئېنتى تۆۋەن بولدى، مەملىكەت بويىچە 28 - ئورۇندا تۇرۇپ، 11 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى.

تاشقى سودا ۋە ساياھەتچىلىك يىللىق ئىمپورت - ئېكسپورت سوممىسى مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 2 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئېكسپورت سوممىسى مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، 6 ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى؛ ئىمپورت سوممىسى مەملىكەت بويىچە 16 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. چەت ئەل سودىگەرلىرى ئەمەلىي مەبلەغ سالغان تۈر مەملىكەت بويىچە 27 - ئورۇندا تۇرۇپ، بىر ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ چەت ئەل سودىگەرلىرىنىڭ توختام بويىچە سالغان مەبلەغ سوممىسى مەملىكەت بويىچە 30 - ئورۇندا تۇرۇپ، 4 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى؛ چەت ئەل سودىگەرلىرى ئەمەلىي سالغان مەبلەغ

تۈرۈپ، بىر ئورۇن ئالدىغا سۈرۈلدى. دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە نەق پۇل چىقىمى مەملىكەت بويىچە 14 - ئورۇندا تۈرۈپ، 2002 - يىلدىكى بىلەن تەڭلەشتى. شۇ ئۇ ئار ستاتىستىكا ئىدارىسى ئۈنۈمۈر سال باشقارمىسى

24 - ئورۇندا تۈرۈپ، 10 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. ئېنىكلىك كولىفېئىتسىيەنى %45.5 بولۇپ، مەملىكەت بويىچە 15 - ئورۇندا تۈرۈپ، 4 ئورۇن كەينىگە سۈرۈلدى. دېھقانلارنىڭ ئوتتۇرىچە نەق پۇل كىرىمى مەملىكەت بويىچە 14 - ئورۇندا

شىنجاڭنىڭ تەبىئىي بايلىق ئەھۋالى

2003 - يىلى	كۆرسەتكۈچلەر
	تەبىئىي ئەھۋالى
	مېرىدىئان ۋە پاراللېل
73°40' — 96°23'	شەرقىي مېرىدىئان
34°25' — 49°10'	شىمالىي پاراللېل
	كىلىماتى
9.3	يىللىق ئوتتۇرىچە ھاۋا تېمپېراتۇرىسى (℃)
7	شىمالىي شىنجاڭ
12.3	جەنۇبىي شىنجاڭ
12.1	شەرقىي شىنجاڭ
171	يىللىق ئوتتۇرىچە ھۆل - يېغىن مىقدارى (مىللىمېتىر)
222.6	شىمالىي شىنجاڭ
128.9	جەنۇبىي شىنجاڭ
44.2	شەرقىي شىنجاڭ
2747.4	قۇياشنىڭ ئوتتۇرىچە يورۇنۇش ۋاقتى (سائەت)
2682	شىمالىي شىنجاڭ
2698.9	جەنۇبىي شىنجاڭ
3163	شەرقىي شىنجاڭ
	تەبىئىي بايلىقى
	يەر بايلىقى
166.49	ئومۇمىي يەر كۆلىمى (تۈمەن كۋادرات كىلومېتىر)
6301.53	يېزا ئىگىلىك يېرى (تۈمەن گېكتار)
403.72	تېرىلغۇ يەر كۆلىمى
29.57	باغ كۆلىمى
668.58	ئورمان كۆلىمى
5131.49	ئوتلاق كۆلىمى
68.17	باشقا يېزا ئىگىلىك يېرى
119.95	قۇرۇلۇش يېرى (تۈمەن گېكتار)

10227.48	پايدىلىنىلىمىغان يەر (تۈمەن گېكتار)
	ئورمان بايلىقى
3.14	ئۆرە دەرەخنىڭ ئومۇمىي زاپىسى (100 مىليون كۇب مېتىر)
2.8	زاپاس ئورمان مىقدارى (100 مىليون كۇب مېتىر)
227.8	ئورمان بار يەر كۆلىمى (تۈمەن گېكتار)
109.7	چاتقاللىق كۆلىمى (تۈمەن گېكتار)
11.6	شەخسىي دەرەخ (تۈمەن گېكتار)
2.1	ئورماننىڭ قاپلاش نىسبىتى (%)
	سۇ بايلىقى
1119.9	يەر ئۈستى سۈيىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى (100 مىليون كۇب مېتىر)
1068.6	سۇ بايلىقىنىڭ ئومۇمىي مىقدارى
1006	يەر ئۈستى سۈيى بايلىقىنىڭ مىقدارى
724.85	يەر ئاستى سۈيى بايلىقىنىڭ مىقدارى
662.21	تەكرار ھېسابلانغان مىقدارى
	ئاساسلىق قەبىلىما بايلىقلارنىڭ كاپالەت زاپىسى
77853	تۆمۈر رۇدىسى (تۈمەن توننا)
170	خروم رۇدىسى (تۈمەن توننا)
2298873	مىس رۇدىسى (تۈمەن توننا)
659276	قوغۇشۇن رۇدىسى (توننا)
1387577	سېنىك رۇدىسى (توننا)
57	ئاليۇمىن رۇدىسى (تۈمەن توننا)
972771	نىكېل رۇدىسى (توننا)
9816428	كۆمۈر (تۈمەن توننا)
703	ئوتقا چىداملىق سېغىز (تۈمەن توننا)
6188	ناترىيلىق سېلىترا (تۈمەن توننا)
182139	شور (تۈمەن توننا)
597862	تۇز (تۈمەن توننا)
849	تاشپاختا (تۈمەن توننا)
50297	چىرىمتال (توننا)

1771	ۋېرمسكۇنت (تۈمەن توننا)
166078	سېمونتقا ئىشلىتىلدىغان ھاك تاش (تۈمەن توننا)
52079	پىستونىت (تۈمەن توننا)
10670	بېزەكچىلىكتە ئىشلىتىلدىغان گىرانت تاش (تۈمەن كۇب مېتىر)

ئىزاھ: بۇ جەدۋەلدىكى ماتېرىياللاردىن يەر بايلىقى بىلەن قېزىلما بايلىققا دائىر مەلۇماتلارنى دۆلەت زېمىن - بايلىق نازارىتى، ئورمان بايلىقىغا دائىر مەلۇماتلارنى ش ئۇ ئا ر ئورمانچىلىق ئىدارىسى، سۇ بايلىقىغا دائىر مەلۇماتلارنى سۈجىلىق نازارىتى تەمىنلىدى.

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى

شىنجاڭدىكى مىللەتلەرنىڭ بىر قىسىم يىللاردىكى نوپۇسى

بىرلىكى: تۈمەن ئادەم

يىل	ئۇيغۇر	خەنزۇ	قازاق	خۇيزۇ	قىرغىز	موڭغۇل	شىبە	رۇس	تاجىك	ئۆزبېك	تاتار	مانجۇ	داغۇر	باشقا مىللەتلەر
1978	555.53	512.9	82.10	53.12	10.40	10.74	2.55	0.06	2.28	0.77	0.31	0.42	0.41	1.42
1980	576.46	531.03	87.68	56.56	10.89	11.32	2.59	0.06	2.41	0.79	0.31	0.5	0.4	2.24
1985	629.44	534.92	98.72	59.96	12.35	12.33	2.93	0.43	2.89	0.93	0.33	0.95	0.48	4.49
1990	724.95	574.66	113.92	68.89	14.44	14.28	3.42	0.75	3.44	1.14	0.4	1.66	0.56	6.65
1991	736.28	584.21	116.13	70.37	14.69	14.47	3.51	0.8	3.45	1.17	0.44	1.75	0.55	6.75
1992	747.41	594	118.2	72.18	15.09	14.76	3.58	0.85	3.60	1.21	0.42	1.84	0.57	6.92
1993	758.95	603.67	119.64	73.23	15.42	14.92	3.68	0.86	3.61	1.28	0.44	1.89	0.58	7.09
1994	769.73	616.48	121.70	74.04	15.62	15.2	3.74	0.86	3.68	1.29	0.43	1.93	0.59	7.41
1995	780	631.81	123.77	74.76	15.78	15.28	3.82	0.9	3.82	1.33	0.47	1.99	0.62	7
1996	791.6	643.28	125.7	76.02	16.05	15.54	3.89	0.92	3.89	1.35	0.47	2.05	0.63	7.9
1997	802	660.13	127.08	77.06	16.27	15.75	3.9	0.92	3.9	1.35	0.46	2.06	0.63	6.56
1998	813.95	674.11	128.7	78.2	16.41	15.91	3.95	0.93	3.96	1.37	0.47	2.09	0.64	6.66
1999	825.03	687.15	130.45	79.26	16.64	16.13	4	0.94	4.01	1.39	0.48	2.12	0.65	6.75
2000	852.33	725.08	131.87	83.93	16.47	16.2	4.05	1.09	4.09	1.36	0.48	2.31	0.66	9.48
2001	860.56	742.20	131.92	84.42	17.01	16.19	4.13	1.08	4.12	1.37	0.47	2.30	0.67	9.75
2002	869.23	759.57	133.35	85.46	17.13	16.38	4.1	1.12	4.07	1.39	0.48	2.35	0.67	9.89
2003	882.35	771.1	135.21	86.67	17.37	16.69	4.03	1.11	4.09	1.46	0.49	2.39	0.67	10.32

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى

شىنجاڭنىڭ 2003 - يىلىدىكى خەلق ئىگىلىكىنىڭ ئوتتۇرىچە
ئاساسلىق كۆرسەتكۈچلىرى

2003 - يىلى	كۆرسەتكۈچلەر
9700	ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى (يۈەن)
10515	سانائەت، يېزا ئىگىلىك مەھسۇلات قىممىتى (يۈەن)
6929	سانائەت مەھسۇلات قىممىتى (يۈەن)
3586	دېھقانچىلىق، ئورمانچىلىق، چارۋىچىلىق، بېلىقچىلىق مەھسۇلات قىممىتى (يۈەن)
5221	تۇراقلىق مۈلۈككە سېلىنغان مەبلەغ (يۈەن)
2921	دۆلەت ئىلىكىدىكى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا سېلىنغان مەبلەغ (يۈەن)
668	يەرلىك مالىيىنىڭ ئادەتتىكى خام چوت كىرىمى (يۈەن)
1920	يەرلىك مالىيىنىڭ ئادەتتىكى خام چوت چىقىمى (يۈەن)
0.17	تېرىلغۇ يەر كۆلىمى (گېكتار)
417.6	ئاشلىق ھوسۇلى (كىلوگرام)
83.4	پاختا ھوسۇلى (كىلوگرام)
26.1	ياغلىق دان ھوسۇلى (كىلوگرام)
198.8	قىزىلچا ھوسۇلى (كىلوگرام)
50.4	چوشقا، كالا، قوي گۆشى (كىلوگرام)
3.5	سۇ مەھسۇلاتى (كىلوگرام)
113.7	مېۋە ھوسۇلى (كىلوگرام)
798.9	قوغۇن - تاۋۇز (كىلوگرام)
12.2	ماشىنا قەغىزى ۋە قەغەز پەنەركە (كىلوگرام)
15.25	يىپ (كىلوگرام)
1814	كۆمۈر (كىلوگرام)
1116	نېفىت (كىلوگرام)
1222	توك (كىلوۋات سائەت)
588	سېمونت (كىلوگرام)
2194	ئىجتىمائىي ئىستېمال بۇيۇملىرىنىڭ پارچە سېتىلىش سوممىسى (يۈەن)
132.4	تاموژنا ئېكىسپورت سوممىسى (دوللار)
76.3	ئالىي مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى (تۈمەن ئادەم/ئادەم)
819	ئوتتۇرا تېخنىكومدا ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى (تۈمەن ئادەم/ئادەم)
749	ئادەتتىكى ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى (تۈمەن ئادەم/ئادەم)

36.1	دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات (تۈمەن ئادەم/ئادەم)
49.5	سەھىيە تېخنىكا خادىمى (تۈمەن ئادەم/ئادەم)
20.9	دوختۇر (تۈمەن ئادەم/ئادەم)
7092	شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ پۇل ئامانەت قالدۇقى (يۈەن)

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى

شىنجاڭ خەلقنىڭ 2003 - يىلدىكى ماددىي - مەدەنىي تۇرمۇشىنىڭ ئەھۋالى

2003 - يىلى	تۈرلەر
	ئىشقا ئورۇنلىشىش
1.64	يېزىلاردىكى ھەر بىر ئەمگەك كۈچى باقىدىغان ئادەم
1.88	شەھەر - بازارلاردىكى ھەر بىر ئىشقا ئورۇنلاشقۇچى باقىدىغان ئادەم
3.8	شەھەر - بازارلاردا تىزىملانغان ئىشچىلىق نىسبىتى (%)
	كىرىم
2106.19	يېزا ئاھالىسى ئائىلىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىمى (يۈەن)
1768.3	يېزا ئاھالىسى ئائىلىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە ساپ كىرىم كۆرسەتكۈچى (1978=100)
7220.61	شەھەر - بازار ئاھالىسى ئائىلىلىرىنىڭ ئىلگىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىمى (يۈەن)
2263.3	شەھەر - بازار ئاھالىسى ئائىلىلىرىنىڭ ئىلگىدىكى ئوتتۇرىچە كىرىم كۆرسەتكۈچى (1978=100)
13255	ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ يىللىق ئوتتۇرىچە مائاشى (يۈەن)
	ئىستېمال سەۋىيىسى (يۈەن)
3237	ئاپتونوم رايون بويىچە ئاھالىلەرنىڭ
1619	يېزا ئاھالىلىرىنىڭ
6330	شەھەر - بازار ئاھالىلىرىنىڭ
	پۇل ئامانەتى
1371.59	شەھەر - يېزا ئاھالىلىرىنىڭ يىل ئاخىرىدىكى پۇل ئامانەت قالدۇقى (100 مىليون يۈەن)
7092	ھەر بىر ئادەمنىڭ ئوتتۇرىچە پۇل ئامانەت قالدۇقى (يۈەن)
	تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى (كۋادرات مېتىر)
18.6	يېزا ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ كۆلىمى
17.8	شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئوتتۇرىچە پايدىلىنىش كۆلىمى
	قاتناش
136.4	شەھەر - بازارلاردىكى ھەر 100 ئائىلىگە توغرا كېلىدىغان ۋېلىسىپېت
15.4	شەھەرلەردىكى تۈمەن ئادەمگە توغرا كېلىدىغان تىجارەت ماشىنىسى

	شەھەرلەرنىڭ جامائەت كەسىپلىرى
96.7	سۇ ئىشلىتىشنىڭ ئومۇملىشىشى (%)
87.8	گاز ئىشلىتىشنىڭ ئومۇملىشىشى (%)
41.7	تۈمەن ئادەمگە توغرا كېلىدىغان يېشىلزارلىق (گېكتار)
	مەدەنىيەت
113.17	شەھەر - بازارلاردىكى 100 ئائىلىگە توغرا كېلىدىغان رەڭلىك تېلېۋىزور
99.36	يېزىلاردىكى 100 ئائىلىگە توغرا كېلىدىغان تېلېۋىزور
92.8	رادىئونىڭ تويۇنىنى ئۈنۈپرسال قاپلاش نىسبىتى (%)
92.51	تېلېۋىزىيىنىڭ تويۇنىنى ئۈنۈپرسال قاپلاش نىسبىتى (%)
	مائارىپ
98.34	ئوقۇش يېشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى (%)
76.33	تۈمەن نوپۇس ئىچىدىكى ئالىي مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچى (ئادەم)
	سەھىيە
36.1	تۈمەن ئادەمگە توغرا كېلىدىغان دوختۇرخانا، شىپاخانىلاردىكى كارىۋات
20.9	تۈمەن ئادەمگە توغرا كېلىدىغان دوختۇر

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى

شىنجاڭ قاتناش ترانسپورت كەسىپىنىڭ ئاساسىي ئەھۋالى

2003	2000	1995	كۆرسەتكۈچلەر
204375	190070	101665	قاتناش - ترانسپورت لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى (كىلومېتىر)
3009	2544	1578	دۆلەت تۆمۈر يولىنىڭ تىجارەت مۇساپىسى
59910	34585	30298	تاشيول
141456	152941	69789	خەلق ئاۋىئاتسىيىسى
26972	23191	17533	يولۇچى توشۇش مىقدارى (تۈمەن ئادەم)
879	1147	672	تۆمۈر يولىنىڭ
25878	21877	16739	تاشيولنىڭ
215	167	122	خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ
342	292.8	204.89	يولۇچى ئوبوروت مىقدارى (100 مىليون ئادەم - كىلومېتىر)
106.1	97.40	58	تۆمۈر يولىنىڭ
195	158.2	117.17	تاشيولنىڭ
40.9	37.2	29.68	خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ
37485	33091	25406	يۈك توشۇش مىقدارى (تۈمەن توننا)

4602	4199	2733	تۆمۈر يولىنىڭ
30881	27048	21754	تاشيولىنىڭ
2	4	2	خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ
2000	1840	917	تۈرۈپىنىڭ
837.04	660.9	474.39	يۈك ئوبوروت مىقدارى (100 مىليون توننا - كىلومېتىر)
475	355	240.88	تۆمۈر يولىنىڭ
325	272.9	219.72	تاشيولىنىڭ
0.64	0.98	0.57	خەلق ئاۋىئاتسىيىسىنىڭ
36.4	32	13.22	تۈرۈپىنىڭ
46.8	37	24.7	پۇقراۋى ئاپتوموبىللارنىڭ مىقدارى (تۈمەن)
25.6	18	9.4	يولۇچى ئاپتوموبىلى
19	17.5	14.3	يۈك ئاپتوموبىلى
13.1	16.5	12.5	ئادەتتىكى يۈك ئاپتوموبىلى
19.2	13.9	5.6	شەخسىي ئاپتوموبىل

ش ئۇ ئا ر ستاتىستىكا ئىدارىسى

شىنجاڭدىكى ئاھالىلەرنىڭ 2003 - يىللىق ئىستېمال باھا تۈر كۆرسەتكۈچلىرى
(2002 - يىلى=100)

بېزىنىڭ	شەھەرنىڭ	ئاپتونوم رايون بويىچە	تۈرلەر
100.2	100.5	100.4	ئاھالىلەرنىڭ ئىستېمال باھا كۆرسەتكۈچى
99.5	103.4	102.5	يېمەكلىك
91.1	98.9	96.7	ئاشلىق
91.3	102.6	99.2	گۈرۈچ
89.9	96.4	94.3	ئۇن
96.1	99.8	99.1	ئاشلىقتىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلار
91	101.7	98.8	باشقىلار
100.7	100.9	101	كراخمال ۋە ياڭيۇ تۈرىدىكىلەر
97.5	111.6	107.8	قۇرۇق پۇرچاق تۈرىدىكىلەر ۋە پۇرچاق ياسالغىلىرى
115.7	114.4	114.8	ياغ
98.1	98.1	98.1	كۆش، قۇش ۋە ئۇلاردىن ئىشلەنگەن مەھسۇلاتلار
100	97.1	97.8	تۇخۇم

89.9	93.8	93	سۇ مەھسۇلاتى
102.2	139.5	129.1	كۆكتات
102.4	142.4	131.2	يېڭى كۆكتات
99.1	97.2	97.7	قۇرۇتۇلغان كۆكتات ۋە كۆكتات ياسالغىلىرى
99.6	96.8	97.6	تەم خۇرۇچ
99	100.7	100.2	قەنت
96.7	96.6	96.6	شېكەر
100.1	102.7	101.8	كەمپۇت
100.6	100	100.1	شاكىلات ياسالغىلىرى
100.8	103	102.4	شېكەردىن ياسالغان ئۇششاق يېمەكلىك
98.7	99.6	99.4	چاي ۋە ئىچىملىك
105.5	104.5	104.8	قۇرۇق ۋە يېڭى قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە - چېۋە
105.5	104.1	104.5	يېڭى مېۋە
105.8	105.5	105.7	قۇرۇق مېۋە ۋە قوغۇن - تاۋۇز، مېۋە ياسالغىلىرى
100.2	99.4	99.5	تورت، پېچىنە، بولكا
99.3	99.9	99.9	سۈت ۋە سۈت ياسالغىلىرى
101.1	100.1	103	سىرتتا ئىستېمال قىلىنىدىغان تاماق، يېمەكلىك
101.9	99.7	100.2	تاماق
100.7	99.8	100	قورۇما
99.9	101.3	101	يەرلىك ئۇششاق - چۈشەك يېمەكلىك
99.5	98.1	98.6	باشقا يېمەكلىكلەر ۋە يېمەكلىك پىششىقلاش مۇلازىمىتى
99.9	99.7	99.8	ھاراق - تاماكا ۋە ئۇلارغا ئىشلىتىلىدىغان بۇيۇملار
99.8	99.7	99.7	كۆك تاماكا
100	99.7	99.8	ھاراق
99.5	99.9	99.8	تاماكا چېكىش ۋە ھاراق ئىچىشتە ئىشلىتىلىدىغان بۇيۇملار
99.7	99.1	99.2	يېپىنچا
99.3	99.2	99.2	كىيىم - كېچەك
99.6	99.5	99.5	يېپىنچا ماتېرىيالى
100.4	100	100	پاختا رەخت
99	99.6	99.4	پاختا - خىمىيىۋى تالا ئارىلاش رەخت
99.1	97.5	98.3	خىمىيىۋى تالالىق رەخت
99.7	99.5	99.5	يۈك توقۇلما
99.6	99.5	99.6	يېپەك توقۇلما

100.5	101.6	100.9	بۇلك يىپ
100.3	99.5	99.6	باشقىلار
100.4	98.6	99.1	ئايغ كىيىم، پايپاق، باش كىيىم
100.8	98.3	98.9	ئايغ كىيىم
99.6	99.5	99.5	پايپاق
98	100.3	99.4	باش كىيىم
99.8	100.4	100.4	يېپىنچا پىششىقلاش مۇلازىمىتى
98.7	98.9	98.9	ئائىلە ئۈسكۈنىلىرى ۋە ئائىلە لازىمەتلىكلىرى
98.4	98.3	98.3	چىداملىق ئىستېمال بۇيۇملىرى
98.6	96.7	97.2	ئۆي جاھازىلىرى
98.1	99.2	99.1	ئائىلە ئۈسكۈنىلىرى
97.7	98.7	98.5	ئۆي بېزەكلىرى
98.1	99.7	99.4	كارىۋات بۇيۇملىرى
99.4	99.5	99.5	كۈندىلىك ئائىلە مىلچ ماللىرى
99	100.1	99.9	ئائىلە مۇلازىمىتى ۋە پىششىقلاش، رېمونت مۇلازىمىتى
100.5	93.1	94.8	داۋالنىش، ساقلىق ساقلاش ۋە شەخسىي لازىمەتلىك
100.8	89.6	92.3	داۋالنىش - ساقلىق ساقلاش
99.3	101.4	100.9	داۋالنىش سايمانلىرى ۋە بۇيۇملىرى
110.5	97.4	100.2	جۇڭغىي دورا ماتېرىيالى ۋە تەييار جۇڭغىي دورىلىرى
95.8	78.5	82.7	غەرىپچە دورا
98.5	90.4	91.8	ساقلىق ساقلاش سايمانلىرى ۋە بۇيۇملىرى
101.8	101.2	101.6	داۋالنىش - ساقلىق ساقلاش مۇلازىمىتى
99.7	100.4	100.2	شەخسىي لازىمەتلىك ۋە مۇلازىمەت
99.3	99.1	99.1	قاتناش ۋە ئالاقە
100.8	100.1	100.2	قاتناش
97.1	98	97.8	ئالاقە
101	98.5	99.1	كۆڭۈل ئېچىش، مائارىپ، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى ۋە مۇلازىمىتى
97.1	95.4	95.8	مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىشتا ئىشلىتىلىدىغان چىداملىق ئىستېمال بۇيۇملىرى
101.5	100.2	100.6	مائارىپ
101	100.7	100.7	مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش بۇيۇملىرى
98.5	99.6	99.5	مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش
100.4	100.6	100.6	كىتاب، گېزىت، ژۇرنال
104.1	101.7	101.9	مەدەنىيەت، كۆڭۈل ئېچىش خىراجىتى

103.7	90.7	93.3	ساياھەت ۋە سىرتقا چىقىش
102.7	104.8	104.2	ئولتۇراقلىشىش
101.5	100.8	101.1	ئۆي سېلىش ۋە زىننەتلەش ماتېرىيالى
89.9	100.2	98.7	ئۆي ئىجارە ئېلىش
100	98.7	98.9	ئۆزىنىڭ تۇرالغۇ ئۆيى
107	114.2	112.3	سۇ، توك، يېقىلغۇ
101	99.5	99.9	مۇلازىمەت تۈرلىرىنىڭ باھا كۆرسەتكۈچى

ش ئۇ ئا ر ستانستىكا ئىدارىسى

شىنجاڭدىكى چوڭ سۇ ئامبارلىرى

سۇغىرىش كۆلىمى (تۈمەن گېكتار)	ئېلېكتىر ئىستانسىسىنىڭ گېنېراتورلار سىغىمى (تۈمەن كىلوۋات)	توسما تىپى	لايىھەدىكى سىغىمى (تۈمەن كۇب مېتىر)	پۈتكەن يىلى	سۇ ئامبارىنىڭ شەكلى	ياسالغان ئورنى ناھىيە (شەھەر)	تۇرۇشلۇق دەريا سىستېمىسى	سۇ ئامبارى نامى
13	6	بېتون تاخ-تا، شېغىل تاشلىق توسما	34700	2002	دەريانى توشقان	خوتەن	قاراقاش دەرياسى	ئۇلۇغئاتا
1.3		توپا توسما	10000	1959	تۈزلەڭلىكتە	پەيزاۋات	گەز دەرياسى	شېكەر كۆل
5.33		توپا توسما	50000	1983	تۈزلەڭلىكتە	مارالبېشى	يەكەن دەريا-سى	شوركۆل
		توپا توسما	11000	1983	تۈزلەڭلىكتە	مارالبېشى	يەكەن دەريا-سى	يۇڭخەنبا جەنۇبىي ئامبىرى
4.7		سېغىز توپە-لىق ئۆزەك تام توسما	16000	1986	تۈزلەڭلىكتە	يەكەن	يەكەن دەريا-سى	سوغۇچاق
16.7	2.6	سېغىز توپە-لىق ئۆزەك تاملىق شېخىل تاش توسما	64000	1995	دەريانى توشقان	باي	ئۆگەن دەريا-سى	قىزىل
3.2		سېغىز توپە-لىق ئۆزەك تاملىق توسما	19113	1966	تۈزلەڭلىكتە	ئاۋات	ئاقسۇ، يەكەن دەريالىرى	يۇقىرى ئېقىم سۇ ئامبىرى
3		توپا توسما	12000	1965	تۈزلەڭلىكتە	ئاقسۇ	ئاقسۇ دەريا-سى	دولان
2.2		توپا توسما	10800	1970	تۈزلەڭلىكتە	ئاقسۇ	خوتەن، ئاقسۇ دەريالىرى	غالبىيەت

0.87		توپا توسا	18600	1972	تۈزلەش- لىكتە	لوپنۇر	تارىم دەريا- سى	داشكۆل
2		توپا توسا	13790	1967	تۈزلەش- لىكتە	لوپنۇر	كۆنچى، تا- رىم دەريالى-	قارا
1		توپا توسا	30000	1979	تۈزلەش- لىكتە	ئالتاي	قىران دەريا- سى	تاڭباكۆل
2.2		سېغىز توپى- لىق ئۆزەك تاملىق توسا	22000	1979	تۈزلەش- لىكتە	بۇرۇلتو- قاي	ئۈلۈڭگۈر دەرياسى	بۇرۇلتوقاي
0.06	1.9	كۈچىنىش- لىك بېتون كالىدەك	11300	1967	تۈزلەش- لىكتە	كۆكتوقاي	ئېرتىش دەرياسى	كۆكتوقاي
6.67	3.2	سېغىز توپى- لىق ئۆزەك تاملىق شې- غىل تاش توسا	28200	2000	دەريانى توسقان	ئالتاي	ئېرتىش دەرياسى	635 تۈگۈن- لۈك سۇ ئا- بىرى
		ئۆزەك تا- لىق توسا	10000	2000	تۈزلەش- لىكتە	قاراماي	ئېرتىش دەرياسى	شەيتانكەش
1.4		توپا توسا	10200	1970	تۈزلەش- لىكتە	شىخۇ	گۈرت، چىگشور دە- ريالىرى	تالاي
2.66		توپا توسا	18000	1959	تۈزلەش- لىكتە	شىخەنزە	ساۋەن، ما- ناس دەريالى-	موڭغۇ
4.27		توپا توسا	10970	1959	تۈزلەش- لىكتە	ماناس	ماناس دەريا- سى	يۆچىن
3.73		توپا توسا	10000	1967	تۈزلەش- لىكتە	ماناس	ماناس دەريا- سى	جاغىزا

سۇچىلىق مىنىستىرلىكىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ئامبار سىغىمى (ئۈلۈك سىغىمى، پايدىلىق سىغىمى، كەلكۈندىن مۇداپىئەلىنىش سىغىمى قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ) 100 مىليون كۇب مېتىر ۋە ئۇنىڭدىن چوڭ بولغان سۇ ئامبىرى چوڭ سۇ ئامبىرى قىلىپ ئايرىلدى.

ليۇ ۋېنڧېن

شىنجاڭدىكى ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلەرنىڭ 2002 — 2003 - يىللىرى چەت ئەل سودىگەرلىرى بىۋاسىتە سالغان مەبلەغدىن پايدىلىنىش ئەھۋالى

2003			2002			رايون
پايدىلىنىلغان ئەمەلىي مەبلەغ (تۈمەن دوللار)	توختام سوممىسى (تۈمەن دوللار)	تۈزۈلگەن توختام	پايدىلىنىلغان ئەمەلىي مەبلەغ (تۈمەن دوللار)	توختام سوممىسى (تۈمەن دوللار)	تۈزۈلگەن توختام	
4005	16147	65	4334	15443	61	جەمئىي
759	5662	37	1550	5303	28	ئۈرۈمچى شەھىرى

60	85	1		60	1	قاراماي شەھىرى
125	684	3	2270	2826	5	شېخەنزە شەھىرى
114	18	1	111	110	2	نۇرپان ۋىلايىتى
8	80	3	14	368	1	قۇمۇل ۋىلايىتى
829	1481	5	11	3464	7	سانجى ئوبلاستى
15	1530	2	73	1343	8	ئىلى ئوبلاستى
15	242	1		834	6	ئىلى ئوبلاستىغا بىۋاسىتە قاراشلىق ناھىيە (شەھەر) لەر
	1288	1				تارباغاتاي ۋىلايىتى
			73	509	2	ئالتاي ۋىلايىتى
2	30	2		40	1	بورتالا ئوبلاستى
655	4371	5	278	593	5	بايىنغولىن ئوبلاستى
1358	1240	3	12	336	2	ئاقسۇ ۋىلايىتى
	2	1				قىزىلسۇ ئوبلاستى
80	664	1	15	1000	1	قەشقەر ۋىلايىتى
	300	1				خوتەن ۋىلايىتى

شىنجاڭدىكى ترنسىپورت لىنىيىسىنىڭ قىسمەن يىللاردىكى ئەھۋالى

2003	2000	1995	كۆرسەتكۈچلەر
3009	3010	2038	تۆمۈريول تىجارەت مۇساپىسى (كىلومېتىر)
986	986		قوش لىنىيە مۇساپىسى
988	685	273	ئاپتوماتىك يېپىق مۇساپە
59910	34585	30298	تاشيول لىنىيىسىنىڭ مۇساپىسى (كىلومېتىر)
51092	33035	27982	سېمونت، ئاسفالت ياتقۇزۇلغان تاشيول مۇساپىسى
85	96	92	سېمونت، ئاسفالت ياتقۇزۇلغان تاشيول مۇساپىسىنىڭ نىسبىتى (%)

ش ئۇ ئار ستاتىستىكا ئىدارىسى

ئوتتۇرا ئاسىيادىكى 5 دۆلەت ۋە روسىيىنىڭ ئاساسلىق ئىقتىسادىي سانلىق مەلۇماتلىرى

روسىيە فېدېراتسىيىسى	تۈركمەنىستان	تاجىكىستان	قىرغىزىستان	ئۆزبېكىستان	ئازاقىستان	
1707.54	49.12	14.31	19.99	44.89	272.49	پەر كۆلىسى (تۈمەن كۋادرات كىلومېتىر)
14330	537	646.4	501.2	2510	1482.6	نوپۇسى (تۈمەن ئادەم)
3079	122.7	11	15	115	223	مىللىي دارامەت (100 مىليون دوللار)
2140	2285	180	290	450	1510	ئوتتۇرىچە (دوللار)
1920	47.3		11	62	162	تاشقى سودا (100 مىليون دوللار)
8890	98	152	119	469	585	توك مىقدارى (100 مىليون كىلوۋات سائەت)
6206	1825	2358	2384	1893	3944	ئوتتۇرىچە (كىلوۋات سائەت)
37900	900	2	10	750	4720	نېفىت (تۈمەن توننا)
2645	1676	3	20	298.8	3186	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
5950	535	0.3	0.3	564	131	تەبىئىي گاز (100 مىليون كۇب مېتىر)
4151	9963	4.6	6	2279	886	ئوتتۇرىچە (كۇب مېتىر)
25300		4	50	250	7320	كۆمۈر (تۈمەن توننا)
1768		5.5	99.7	101	4939	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
4870				40	400	پولات ماتېرىيال (تۈمەن توننا)
340				15	271	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
9000				1000	100	تراكتور
173000					300	ئېغىر تىپتىكى ئاپتوموبىل
1360		1		80	10	خىمىيىۋى ئوغۇت (تۈمەن توننا)
352.4				0.97		قەغەز (تۈمەن توننا)
3770		10	50	330	210	سېمونت (تۈمەن توننا)
284900	4020	2080	850	40000	1860	ھەر خىل توقۇلما (تۈمەن كۋادرات مېتىر)
19.9	8.7	3.2	1.7	16.2	1.3	ئوتتۇرىچە (كۋادرات مېتىر)
4130	150	7	20	440	70	ئايغ كىيىم (تۈمەن پار)
0.3	0.3	0.01	0.03	0.2	0.04	ئوتتۇرىچە (پار)
182.2			0.61	2.84	32.9	تېلېۋىزور (تۈمەن دانە)

193.3		0.14		1.6	0.16	توغلاتقۇ ۋە سوغۇق ساقلاش ساندۇقى (تۈمەن دانە)
135.7			0.01	0.54	1.72	كىرئالغۇ (تۈمەن دانە)
619.7			5.1		39.5	شېكەر (تۈمەن توننا)
43.2			10.2		26.6	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
8648.9	230	68.4	195.3	579	1586.9	ئاشلىق (تۈمەن توننا)
604	428	106	391	231	1070	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
	130	51.5	8.79	328.2	19.8	چىگىتلىك پاختا (تۈمەن توننا)
	242	79.7	17.5	130.8	12.5	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
1302	35	47.4	82.8	277.8	185.8	كۆكتات (تۈمەن توننا)
91	65	73	166	112	125	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
335	3.8	14.6	15.4	80.1	18.6	مېۋە (تۈمەن توننا، سىترۇس ئۆسۈملۈكلىرى بۇنىڭ سىرتىدا)
23	7	23	31	32	13	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
464.5	11.1	3.3	20.1	50.8	67.2	گۆش (سويۇلغىنى، تۈمەن توننا)
32	24	5	40	20	45	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
3346.7	72.7	41.2	117.3	366.5	406.8	سۈت (تۈمەن توننا)
234	158	64	235	147	247	ئوتتۇرىچە (كىلوگرام)
36206	270	46	243	1288	2102	تۇخۇم (1 مىليون دانە)
253	59	7	49	52	142	ئوتتۇرىچە (دانە)
86000	2312	918	372	3461	13500	تۆمۈرىل لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى (كىلومېتىر)
75.2	1.36	1.325	2.34	4.5	14.3	ئاشيول لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى (تۈمەن كىلومېتىر، روسىيىنىڭ سېمونت يول)
89000	654		576		6200	ئىچكى دەريا قاتناش لىنىيىسىنىڭ ئۇزۇنلۇقى (تۈمەن كىلومېتىر)
83500	10000	80	9.8	4240	17200	تۆمۈر يولدا توشۇلغان يۈك (تۈمەن توننا)
521000	46700	281.5	364	69140	91630	ئاشيولدا توشۇلغان يۈك (تۈمەن توننا)
9400	0.017				34.3	ئىچكى دەريادا توشۇلغان يۈك (تۈمەن توننا)
65700	1931	3700	2100	9700	8300	ئادەتتىكى مائارىپ مەكتەپلىرى

1840	92.7	161.9	116.7	605.8	311.5	ئوقۇغۇچىسى (تۈمەن ئادەم)
2635	18	50	66	181	335	ئوتتۇرا تېخنىكوم
250	1.37	2.51	2.6	21.19	21.13	ئوقۇغۇچىسى (تۈمەن ئادەم)
1047	16	33	46	61	177	ئالىي مەكتەپ
590	3.24	9.66	19.91	20.72	59.75	ئوقۇغۇچىسى (تۈمەن ئادەم)
67.8	1.42	1.34	1.29	8.14	5.13	ھەرقايسى بۆلۈم دوختۇرلىرى (تۈمەن ئادەم)
47.3	31.4	21	26	32.4	34.6	تۈمەن ئاھالىسىگە توغرا كېلىدىغان دوختۇر سانى
165.3	4.6	4.04	2.64	14	11	دوختۇرخانىلاردىكى كارىۋات (تۈمەن دانە)
115	102	63.4	53.1	55.8	74.4	تۈمەن ئاھالىسىگە توغرا كېلىدىغان كارىۋات
18.5	10.9	9.1	12.8	13	16.2	ئوتتۇرىچە تۇرالغۇ ئۆي كۆلىمى (كۋادرات مېتىر)
2056	312	223	748	283	1026	100 مىڭ ئاھالىسىگە توغرا كېلىدىغان جىنايى ئىشلار دېلوسى

ئىزاھ: بۇ جەدۋەل «2002 - يىلدىكى مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسى» (رۇسچە) گە ئاساسەن رەتلەندى، بۇنىڭ ئىچىدىكى سانلىق مەلۇماتلارنىڭ كۆپىنچىسى 2002 - يىللىق مەلۇماتلار. تۈركمەنىستان بىلەن ئۆزبېكىستاننىڭ بىر قىسىم سانلىق مەلۇماتلىرى 2001 - يىل، 2000 - يىللارنىڭ ياكى ئۇنىڭدىن ئىلگىرىكى يىللارنىڭ ماتېرىياللىرى.

پۈكپىيە

«2004 ، شىنجاڭ يىلنامىسى» ئۇيغۇرچە نەشرىنىڭ
تەھرىر - تەرجىمىسىگە قاتناشقۇچىلار

دىلمۇرات مۇسا
ئابدۇرۇپ ئېلى
جەمىلە ئابلا، ئابدۇرېھىم ياقۇپ

باش مۇھەررىر:
مۇئاۋىن باش مۇھەررىر:
مەسئۇل مۇھەررىرلەر:

تەھرىر - تەرجىمە خادىملىرى:

(ئېلىپبە تەرتىپى بويىچە تىزىلدى).
ئابدۇرېھىم ياقۇپ، ئابدۇسەمەت تۇردى،
ئاسىيە غوجى، ئەخمەت روزى، ئەخمەت
ئىمىن ھاجى جۈبەيرى، باتۇر ئابدۇللا،
بېلىقىز مۇھەممەت، پولات ھىمىت،
تۇرسۇنئاي دۆلەتى، جەمىلە ئابلا، خالىدە
قادىر، غوجائەخمەت يۈنۈس، سابىر ئەلى،
كۈرەش تۇرسۇن، كېرەم يۈسۈپ، مەردان
ئەخمەت، مەرھابا شاۋۇدۇن، مەمتىمىن
ھاشىم، مۇھەممەت ھەسەن، نۇرمۇھەممەت
دۆلەتى، نۇرنىسا مۇقىت، ئىسلام ھۈسەيىن.

مۇئاۋىن لايىھىلىگۈچى، خەتتات: مۇرادىل ئابىت

جەمىلە ئابلا
بېلىقىز مۇھەممەت
مەرھابا شاۋۇدۇن
خالىدە قادىر

مەسئۇل كوررېكتورلار:

《新疆年鉴(2004)》维吾尔文版

编 译 人 员

主 审:迪木拉提·木沙

副 主 审:阿不都肉甫·艾力

责任编辑:加米拉·阿不拉、阿不都热依木·亚库甫

编译人员:(姓氏以维吾尔文字母为序)

阿不都热依木·亚库甫、阿不都赛买提·吐尔地、阿斯
娅·霍加、艾合买提·肉孜、艾合买提·依明阿吉·菊拜
日、巴图尔·阿不都拉、贝丽克孜·穆罕穆德、甫拉提·
依米提、吐尔逊阿依·多莱提、加米拉·阿不拉、哈丽
达·卡德尔、霍加阿合买提·优努斯、沙比尔·艾力、库
热西·吐尔逊、克热木·玉素甫、买尔旦·艾合买提、玛
尔哈巴·夏吾东、买买提明·阿西木、买买提·艾山、努
尔穆罕穆德·多莱提、努尔尼沙·木克依提、斯拉木·玉
赛音

封面设计:穆拉丁·阿比提

责任校对:加米拉·阿不拉、贝丽克孜·穆罕穆德、
玛尔哈巴·夏吾东、哈丽达·卡德尔

«شىنجاڭ يىلنامىسى» (2004) شىنجاڭ يىلنامە تەھرىراتىنىڭ 2004 - يىلى 9 - ئاي 1 - نەشرى،
2004 - يىلى 9 - ئاي 1 - باسىمىغا ئاساسەن تەرجىمە ۋە نەشر قىلىندى
《新疆年鉴》(2004 年刊)根据新疆年鉴社 2004 年 9 月第一版，2004 年 9 月第一次印刷版本翻译出版

ISSN 1009-072X

«2004 شىنجاڭ يىلنامىسى»

(ئومۇمىي 20 - توم)

باشقۇرغۇچى: ش ئۇ ئا ر خەلق ھۆكۈمىتى

تۈزگۈچى: ش ئۇ ئا ر تەزكىرە كومىتېتى

شىنجاڭ يىلنامىسى تەھرىراتى

(ئۈرۈمچى شەھىرى يېكەنكۆل يولى غەربىي 1 - كوچا 12 - نومۇر)

تېلېفون نومۇرى: 4637126، پوچتا نومۇرى: 830063

ش ئۇ ئا ر تەزكىرە كومىتېتى كومپيۇتېر مەتبەئە مەركىزىدە تىزىلدى

شىنجاڭ جىنئەن مەتبەئە چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى

رەڭلىك بېتى شېنچېن مونتاز لايىھىلەش - ياساش چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى

فورماتى: 787×1092 مىللىمېتىر 1/16

باسما تاۋىقى: 80.25، قىستۇرما ۋارىقى: 4

2004 - يىلى 12 - ئاي 1 - نەشرى

2004 - يىلى 12 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تىراژى: 1 - 500

ISSN 1009-072X

CN65-4001/Z-W

دۆلەت ئىچىدىكى باھاسى: 160.00 يۈەن

چەت ئەلگە سېتىلىش باھاسى: 60.00 دوللار

新疆年鉴 2004

(维吾尔文总第 20 部)

新疆维吾尔自治区人民政府主办
新疆维吾尔自治区地方志编纂委员会编

新疆年鉴社

(乌鲁木齐市南湖路西一巷 12 号)

电话:(0991)4637126 邮编:830063

新疆维吾尔自治区地方志编委会激光照排中心照排

新疆金版印务有限公司印刷

彩页印刷:深圳蒙太奇设计制作有限公司

787×1092 毫米 16 开本 80.25 印张 4 插页 1500 千字

2004 年 12 月第 1 版 2004 年 12 月第 1 次印刷

ISSN 1009-072X

CN65-4001/Z-W

国内定价:160.00 元 国外定价:60.00 美元